Francis Cunningham.

Fr. Cunningham

Halle. Jan. 18

constat mat. 4 v

lig.

Robert S. Morison

from Mrs. F. G. Wa

Milton Aug. 22

Francis Cunningham.

Fr. Cunnin[illegible]

Halle. I[illegible]

constat mit. [illegible]

leg.

Robert S. Moris[illegible]

from Mrs. F. [illegible]

Milton [illegible]

LEXICON
MANVALE
GRAECO-LATINVM
IN LIBROS
NOVI TESTAMENTI

AVCTORE

CAROLO GOTTLIEB BRETSCHNEIDER,

PHILOS. ET THEOL. DOCTORE,
CONSIST. SVPR. GOTHANI CONSIL. ET MINISTRORVM VERBI
DIVINI IN DVCATV GOTH. ANTISTITE PRIMARIO.

TOMVS PRIMVS.

A — K.

LIPSIAE,
SVMPTIBVS JO. AMBROS. BARTHII.
MDCCCXXIV.

PRAEFATIO.

Non dubito futuros esse sat multos, qui, ubi primum hoc novum Lexicon N. T. conspexerint, inutilem post diligentissimas S. V. *Schleusneri* curas me dicant suscepisse laborem. Neque ego ullo modo de huius auctoris summa eruditione admirandaque assiduitate quicquam detrahere vel ipse ausim, vel quae in eius opere minus commode se habere idonei harum literarum arbitri publice edixerunt, parum modeste repetam, vel denique in libro viri, jure meritoque domi et foris magnopere celebrati, vituperando aliquam meo libro commendationem apud lectores parare velim. Eiusmodi enim nullo modo opus est artibus, quum libri a me editi non hoc sit consilium, ut occupet locum operis Schleusneriani, quod maximi a viris doctis nunquam non habebitur, quippe thesauri philologici speciem referens, in quo admirandae eruditionis ope aurum, multorum annorum studio ex veterum monumentis effossum, diligenter dispositum reperitur. Mihi potius propositum fuit, quotidianis theologiae studiosorum, candidatorum, ac scholarum ecclesiaeque ministrorum necessitatibus *manuali* lexico succurrere. Cavi igitur, ne in tantam liber excresceret molem, ut illorum, quibus maxime inservire vellem, vires cum communi temporis calamitate, tum publicis adeo hic illic vectigalibus imminutae, ei comparando non sufficerent. Abesse itaque jussi, cum quae commentario in N. T. magis relinquenda, quam lexico inferenda, tum vero etiam quae in grammatica N. T.

potius quam in lexico excutienda videbantur [1]); quanquam interdum, maxime in praepositionibus et particulis, vix fieri poterat, quin nonnulla ad scholas grammaticas spectantia insererentur [2]). Eadem de causa abstinui a disputationibus criticis et exegeticis, item a laudandis titulis librorum singularium vel rariorum, paucissimis tantum consulendorum.

Ratio autem, quam in elaborando hoc opere sequutus sum, haec fere fuit.

Primum N. T. loca, in quibus occurrit vox graeca, ducibus concordantiis *Schmidii*, editis a *Cypriano* [3]), evolvi *omnia*, adnotavi, totumque argumentum in ordinem, qui optimus videbatur, redegi, et posthaec demum lexicographos priores consului. Immensus profecto labor et taedii plenissimus! quem autem subterfugere nec volui nec potui, quoniam apud me constitueram, nunquam, quantum fieri posset, ab aliorum auctoritate pendere, sed ubique meo judicio uti meaque stare sententia. Locorum N. T. pleniorem adjeci indicem, quum non solum interpretis haud parum saepius intersit, omnes, quibus vocabulum aliquod aliis nectitur, modos uno loco simul ob oculum positos conspi-

---

[1]) Ablegavi lectores maxime ad scripta grammatica *Matthiae* Altenburgensis, et *Rostii*, Gothani, et inde a litera K etiam ad librum haud exigua eruditione multaque diligentia conscriptum, nec non dignum, qui in omnium discentium sit manibus, scilicet: „Grammatik des neutestamentl. Sprachidioms, — bearbeitet von Ge. Bened. *Winer*. Leipz. 1822. 8.

[2]) Quae ad grammaticam N. T. pertinent prolixius et satis subtiliter exposuit quoque *Wahlii* clavis N. T. philologica (Lipsiae 1822. vol. I. et II. 8.) particularum potissimum et praepositionum usum diligenter persequens, ubique collatis grammaticorum ad profanos scriptores adnotationibus.

[3]) Novi Test. graeci ταμεῖον, aliis concordantiae, — opera *Erasm. Schmidii*, — revisum, — repurgatum. Accedit nova praefatio Ern. Sal. *Cypriani*. Gothae et Lipsiae 1717. fol.

cere, ſed etiam N. T. concordantiae modo pauciſſimis eorum, in quorum utilitatem ſcripſi, in promptu ſint. Ubi igitur pauciora adſcripta ſunt in libro noſtro loca, ibi omnia commemorata eſſe putes, ſi vel non addita ſit formula: *ſaepius non legitur;* quae, ubi legitur, ideo poſita eſt, ut indicetur, vocem aliquam in *novi teſt.* libris praeterea non legi, cum haec verba: „ſaepius non legitur *in codice ſacro*", ſimul referenda ſint ad verſionem V. T. alexandrinam et libros apocryphos. Caeterum, ubi adſcripſi ea verba, fidem habui concordantiis *Schmidii* (in quibus vero, ut paſſim animadverti, unus et alter locus N. T. deſideratur), et quod ad V. T. attinet, concordantiis *Trommii*, ſimulque theſauro philologico *Bielii* et ſupplementis, quibus idem auctus eſt.

In ipſo vero N. T. textu *Griesbachii* recenſionem, quippe optimam et a plerisque nunc N. T. editoribus adoptatam, ſequutus ſum, ita tamen, ut, in quibus vulgarem lectionem repudiavit, loca adſcriberem quidem, ſed ſignis his [ ] circumſepta, lectiones vero ab eo in textum receptas, ſuo loco notarem. Quas autem ille lectiones pro genuinis quidem habuit, at in textum non recepit, ſed ei proxime ſubjecit, eas ſuum locum in ordine vocabulorum alphabetico occupare juſſi. Idem jam fecerat *Schleusnerus* in editione noviſſima (quarta) Lexici ſui; at nonnullae tamen voces ab eo omiſſae hic acceſſerunt, v. c. *Βαρύθω, Γῆρος, Δέος, Διεξέρχομαι, Δοκιμασία, Ἐκβαίνω, Καρχηδών, Κλινάριον* etc., etiam *Ὀλίγως*, quod deeſt in *Schleusneri* et *Wahlii* libris, at receptum a *Griesbachio*. Quae contra *Schleusnerus* ex varia lectione, a *Griesbachio* collecta, operi ſuo inſeruit vocabula, ea omittenda eſſe cenſui, v. c. *Ἀναπράσσω, Αἰτιάομαι, Διαρθρόω, Ἐντόνως* etc. — Nomina propria hominum, urbium, fluviorum etc. omittere nolui, cum quoniam non ita magnus eorum eſt numerus, tum quia lexicographi priores ea quoque recenſuerunt; quare

ſi ea ſilentio transmiſſa fuiſſent, operi noſtro aliquid deeſſe videri potuiſſet.

Singularum porro vocum ſignificationes ſecundum eam, quam et natura rei et uſus loquendi monſtrarunt, ſeriem diſpoſui, diligenterque cavi, ne divellerem, quae eſſent inter ſe juncta, nec ſenſum cum ſignificatione permiſcerem, atque ſic ſignificationum numerum praeter neceſſitatem augerem. Uſum autem cuiusque vocabuli, quo legitur in N. T., ſedulo notavi et literis latinis minoribus, a, b, c etc., maxime diſtinxi; quare monitus ſit lector benevolus, ne in his diverſas ſignificationes me voluiſſe afferre putet. Fatendum tamen eſt, me ab initio quidem v. c. in vocabulis *αἷμα, ἄνθρωπος,* ſenſum interdum quoque numeris, ut ſignificationes, non vero literis diſtinxiſſe, quod ut Lector benevole ignoſcat, humaniſſime ſit rogatus. Ad uſum linguae hebraicae, ubi cum dicendi genere N. T. convenit, diligenter ubique reſpexi; ſignificationes autem, quae ex hebraico loquendi more repetendae videbantur, ut ab iis, quae in profanorum libris graecis deprehenduntur, *ubique* et *certo* diſtinguerem, nec ſatis commode nec in tanto librorum profanorum numero ſatis tuto etiam fieri poſſe cenſui. Quas autem notavi ſingulas vocabulorum ſuo cuiusque loco ſignificationes, eas ne putes me temere adſcripſiſſe, ſed juſta, quae mihi videbatur, ratione ductum; neque ubi communem interpretum ſententiam deſerui, quod paſſim eſt factum, opineris, me eorum argumenta vel ignoraſſe, vel neglexiſſe, vel rerum novarum ſtudio temere indulſiſſe. Haud enim quidquam, quod non exploratum et perpenſum eſſet, literis mandare volui, quanquam, quibus ductus fuerim argumentis, e ſcriptoris ingenio temporisque et orationis contextae ratione repetitis, quominus exponerem, conſilium libri prohibuit.

Illud autem maxime curavi, ut loquendi uſus

in N. T. libris obvius ex ipſorum librorum indole, nec non ex iis explicaretur ſcriptoribus, qui ipſi Judaei fuiſſent, et aevo ſervatoris proximi vixiſſent. Quem in finem prae caeteris contuli verſionem V. T. alexandrinam ſimulque libros V. T. apocryphos et pſeudepigraphos et Flavii Joſephi ſcripta. In conferenda verſione alexandrina non theſauro *Bielii* ſolo, ſed etiam Concordantiis *Trommii* utendum eſſe cenſui. In particulis et praepoſitionibus, a *Trommio* aeque ac *Bielio* praeter quam fas eſt neglectis, quae legendo jam pridem collegeram ipſe, in uſum vocavi. Caeterum in laudanda verſione alexandrina (LXX., ut brevitatis gratia plerumque ſcripſi) textum vaticanum, a *Lamb. Boſio* et *Millio* editum, et a *Reineccio* deinde repetitum, et ratione capitum et verſuum editionem Reineccianam ſequutus ſum, quippe quae iis, in quorum uſus ſcripſi, omnium frequentiſſime ad manus eſſe ſoleat. Quartum librum Maccabaeorum, olim a me jam collatum cum N. T., laudavi ſecundum textum *Breitingeri* in eiusdem editione verſionis alexandrinae. Sciant autem tirones, eundem librum etiam editum eſſe ſimul cum operibus *Flavii Joſephi*, qui olim, ſed perperam, eius auctor habebatur. *Pſeudepigrapha* V. T., a nemine fere hactenus in uſum vocata, quanquam multa notatu digniſſima habent, jam pridem eo perlegeram conſilio, ut quae inde poſſent repeti ad dicendi genus N. T. illuſtrandum et res ipſas explicandas, ex iis colligerem. In quibus prae caeteris *teſtamentum duodecim patriarcharum*, et *Pſalterium Salomonis*, (tomo primo Codicis Pſeudepigraphorum Fabriciani) multa mihi praebuerunt, quae ut transſcriberentur digna videbantur. Vid. e. g. *Αἰχμαλωσία*, *Γραφή*, *Ἐγκράτεια*, *Ἐξαιτέω*, *Θρόνος* etc. *Flavii Joſephi* libros, e quibus *Krebſius* multa jam hauſerat [4]), maximam partem

4) Jo. Tob. *Krebſii* obſervationes in N. T. e Flavio Joſepho, Lipſ. 1755. 8.

denuo perlegi ipſe, quaeque res et verba N. T. poſſent illuſtrare, aduotavi, multaque eorum huic libro inſerui. *Philonis* autem ſcripta, quanquam Judaei et aevo Jeſu proximi, poſt *Loesnerum*, *Carpzovium* [5]) aliosque conferre, nec tempus mihi conceſſum permiſit, nec adeo neceſſarium viſum eſt, quum Philonis dicendi ratio a N. T. multum recedat. In comparandis cum N. T. Rabbinis ſequutus ſum unice cum *Buxtorfii* lexicon hebraicum, chaldaicum et talmudicum, tum *Lightfooti et Schoettgenii* horas hebraicas et talmud. in N. T.

In his autem libris, verſione nimirum alexandrina, apocryphis et pſeudepigraphis V. T., ſcriptis Joſephi et uſu loquendi Rabbinorum prae caeteris mihi videbatur quaerenda eſſe auctoritas hiſtorica in comprobando dicendi genere N. T. ſcriptoribus peculiari. Rarius igitur excitavi exempla e ſcriptis profanorum, potiſſimum eorum, qui claſſicorum nomine veniunt, quanquam facili hoc in plurimis vocibus fieri potuiſſet negotio, quum a multis jam pridem e profanis auctoribus diligentiſſime collecta ſint, quae illuſtrando ſcribendi generi in N. T. libris obvio inſervire poſſe ipſis viſa fuiſſent, v. c. *Wolſio*, *Elsnero*, *Raphelio*, *Munthio*, *Kypkio* [6])

5) Chriſtoph. Frid. *Loesneri* obſervationes ad N. T. e Philone Alexandrino, Lipſ. 1777. 8. Jo. Ben. *Carpzovii* ſacrae exercitationes in Pauli epiſt. ad Hebraeos ex Philone Alexandr. Helmſt. 1701. 8.

6) J. C. *Wolſii* curae philologicae et criticae, Baſil. 1741. V Tomi, 4. Jac. *Elsneri* obſervationes ſacrae in N. T. libros. Traj. ad Rhen. 1720. 28. 8. G. *Raphelii* annotationes in N. T. e Xenophonte collectae, edit. 2. Hamb. 1720. 8. *Ejud.* annotationes in N. T. e Polybio et Arriano collectae. Hamb. 1715. C. F. *Munthe*, obſſ. philologicae in ſacros N. T. libros e Diodoro Siculo collectae. Hafn. et Lipſ. 1755. G. D. *Kypke*, obſervationes ſacrae, in Novi Foed. libros ex auctoribus potiſſimum graecis et antiquitat. Wratislav. 1755. II Tomi, 8.

aliisque, (quorum libros possideo ipse, saepiusque tractavi,) et praeter hos etiam a *Schleusnero* in lexico. Mihi vero est persuasum, *dialectum communem*, quam etiam *macedonicam* quosdam appellasse constat, qua N. T. auctores usi sunt, accuratius cognosci aptiusque probari e libris, nisi prorsus eadem, certe tamen longe simillima dialecto conscriptis, quam e classicorum monumentis. Istos libros fontes *primarios*, classicorum autem scripta fontes *secundarios* in explicando scribendi genere novi Test. habui. Attamen ubi vel vocabulum aliquod rarius occurrens describendum erat, vel eius significatio e fontibus primariis probari non poterat, profanorum etiam libros adferre haud neglexi.

E quibus tamen libris quae ad illustrandam scriptorum N. T. dicendi rationem commode repeti possunt, magna cum diligentia graecique sermonis scientia collecta et disposita habet *Wahlii* Clavis N. T. philologica, qui quidem liber inter illud ipsum tempus prodiit, quo ego in hoc lexico concinnando occupatus fui, atque haud exiguam praebebit iis utilitatem, qui, quo modo sese habeat dicendi genus novi Test. ad classicorum Graeciae auctorum dictionem, adcuratius voluerint cognoscere.

Eorum autem, quae ad confirmandum loquendi usum N. T. e versione Alexandrina, apocryphis, Josepho aliisque collegeram, paucissima quidem adferre decreveram, ne justam voluminis mensuram liber transgrederetur; quare etiam in vocabulis a literis *A*, *B*, *Γ*, *Δ* incipientibus haud adeo multa reperies. At, cum opus e prelo prodire incepisset ipseque intellexissem, plura addi commode posse, ita, ut ultra modum auctum esse nemini facile videretur, largiori, quae habebam, dedi manu, ac nonnulla quoque additamenta ad literas priores calci libri subjicere statui, a quovis lectore suis locis facile notanda.

Silentio autem transmittere non possum *Goldhornii*, Doctoris Lipsiensis, mihi amicissimi, de hoc libro merita, quippe qui non solum, quae manu scripseram, recognovit, sed etiam singula folia impressa, a typothetae peccatis ea purgaturus, perlustravit. Paucos igitur hactenus inveni errores, in numeris capitum et versuum maxime conspicuos; quos, ne rigidius vituperet lector, cogitet, quaeso, in tanta numerorum multitudine interdum falli nemini hominum non accidere *).

Quid denique hoc libro praestiterim, de eo judicium sit penes homines doctos et aequos. Mihi tamen acquiescendum esse in eo confido, quod verissime affirmare licet, me adhibita omni, qua demum potui, diligentia, constantia et patientia hoc opus elaborasse, quanquam infitias ire nolo, vires laborando auctas esse, ideoque literas *Δ* et sequentes melius accuratiusque tractatas mihi videri, quam priores, *Α—Γ*. Caeterum non defuturos esse, qui haec illave sint reprehensuri, (quod in eiusmodi opere facillime profecto fit), bene quidem scio; at extituros etiam esse spero non nimis paucos, aequos laborisque, quem sustinui, et ipsos peritos judices, qui non solum notaturi sint, quae vitiosa deprehenderint, sed etiam quae recte et accurate exposita censuerint, professuri.

Omnium autem maximum laboris exantlati praemium hoc habebo, si qui, usi hoc libro, eam quam speraverant utilitatem ex eo se percepisse senserint, et adcuratam librorum divinorum cognitionem (quod faxit Deus!) hoc meo opere auctam et promotam esse judicaverint.

---

*) Quid, quod vel post quartas curas in *Schleusneri* Lexico in literis *Α—Δ* fere centum errores casu annotavi.

A, prima alphabeti Graecorum litera, hebr. א reſpondens, Apoc. 1, 8. (11). 21, 6. 22, 13. Myſticae Dei, ſive potius nominis Jehovah, deſcriptioni inſervit, ſignificatque *primum omnium rerum auctorem, a quo principium.* Τὸ Α καὶ τὸ Ω i. e. *primus et ultimus, ſempiternus, ſemper idem.* Explicatur per ἀρχὴ καὶ τέλος Apoc. 21, 6. ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος Apoc. 22, 13. cf. Jeſ. 41, 4. 44, 6. 48, 2.

Ἀαρὼν, *Aaron*, nomen propr. indeclinab. fratris Moſis, primi Israëlitarum ſacerdotis ſummi. Exod. 6, 20. Act. 7, 40. Hebr. 5, 4. 7, 11. 9, 4. — *Stirps Aaronitica*, Luc. 1, 5.

Ἀβαδδὼν, nomen hebr. אֲבַדּוֹן, vaſtatio, *pernicies, mors;* etiam *infernus* Prov. 15, 11. Job. 28, 22. Legitur Apoc. 9, 11. tanquam nomen poëticum angeli tartari, lue punientis, et explicatur ibid. per ὁ ἀπολλύων, hebr. מַשְׁחִית Exod. 12, 23. ὁ ὀλοθρεύων Sap. 18, 25. *mortem peſte inferens.* cf. 1 Cor. 9, 10.

Ἀβαρὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, ex ἀ et βάρος, 1) *gravi pondere carens;* 2) *non moleſtus.* Ita 2 Cor. 11, 9. de ſtipendium non poſcente. De eadem re ἐπιβαρῆσαι 1 Theſſ. 2, 9. coll. 4. 6.

Ἀββᾶ, nomen hebr. אָב, *pater*; forma chaldaica אַבָּא. Ter legitur Marc. 14, 36. Rom. 8, 15. Gal. 4, 6.

Ἄβελ, *Abel*, nomen propr. indeclinabile filii Adami, ſecundo loco nati. Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. Hebr. 11, 4. 12, 24. coll. Gen. 4, 2. 4.

Ἀβιὰ, ὁ, *Abia*, nomen propr. indeclinabile. Duo commemorantur; *alter* rex Judaeorum Matth. 1, 7. coll. 1 Reg. 14, 30; *alter* ſacerdos e ſtirpe Aaronitica Luc. 1, 5. coll. 1 Chron. 24, 10.

Ἀβιάθαρ, ὁ, *Abiathar*; nomen propr. indeclin. ſacerdotis ſummi Judaeorum, de quo vid. 1 Sam. 22, 21. — Ἐπὶ Ἀβιάθαρ Marc. 2, 26: *tempore Abiathari.*

Ἀβιληνὴ, ῆς, ἡ, ſcil. χώρα (in codd. quoque Ἀβιλίνη et Ἀβιλιάνη), nomen regionis in Syria Libanum inter et Hermonem, cui praefectus erat Lyſanias, tetrarcha, ab urbe Abela nomen nactae. Legitur Luc. 3, 1. Silent de Ly-

ſania eiusque tetrarchia Joſephus aliique ſcriptores antiquiſſimi.

Ἀβιούδ, ὁ, *Abiud*, nomen propr. indeclinabile filii Sorobabelis Matth. 1, 13. commemorati, ſed 1 Chron. 3, 19. omiſſi.

Ἀβραάμ, ὁ, *Abraham*, nomen propr. indeclin. auctoris gentis Judaeorum. De nominis ſenſu vid. Gen. 17, 5; de viro ipſo Gen. 11, 26 ſqq. Legitur Matth. 1, 2. Jo. 8, 39. Rom. 4, 12. 9, 7. Gal. 3, 7; alibi. — Quidam Ἀβραάμ Act. 7, 16. patronymice pro Abrahamide ſcl. Jacobo poſitum eſſe putant, ne locus contradicat Gen. 33, 19. At memoria lapſus videtur Lucas.

Ἄβυσσος, ου, ὁ, ἡ, adject. (ex ἀ et βύσσος, quod ionice pro βύθος) *fundo carens*. LXX de maris profunditate. In N. T. ἡ ἄβυσσος ſcl. χώρα, de *tartaro*, ſive ᾅδῃ, quatenus in terrarum profunditate cogitabatur, mortuorum receptaculo Rom. 10, 7., ac daemonum quoque carcere, legitur Luc. 8, 31. Apoc. 9, 1. 2. 11. 11, 7. 17, 8. 20, 1. 3.

Ἄγαβος, ου, ὁ, *Agabus*, nom. propr. prophetae, commemorati Act. 11, 28. 21, 10., de quo praeterea nihil conſtat.

Ἀγαθοεργέω, *beneficia colloco*, *beneficus ſum*, ſecundum Phavorinum i. q. εὐεργετῶ. Legitur 1 Tim. 6, 18. (coll. Gal. 6, 10.) et Act. 14, 17. in codd. pro ἀγαθοποιέω.

Ἀγαθοποιέω, 1) facio quod aliis utile et jucundum eſt, *benefacio*, i. q. εὐεργετέω, Marc. 3, 4. Luc. 6, 9. 33. 35. Act. 14, 17. LXX pro hebr. הֵטִיב. — 2) *rectum* et *honeſtum facio*; 1 Petr. 2, 15. 20. 3, 6. 17. 3 Jo. v. 11.

Ἀγαθοποιΐα, ίας, ἡ, *beneficentia*. Semel legitur 1 Petr. 4, 19. ubi hanc ipſam *beneficentiam* indicare videtur, praeſertim, ſi lectio ἀγαθοποιΐαις ibi praefertur. Beneficiorum enim collationi tribuitur remiſſio peccatorum ib. verſ. 8. Sirac. 3, 14. 17. 22. 29, 8 — 13. 40, 17. 24. Tob. 14, 10. Cf. Matth. 25, 35 ſqq. et laudes beneficentiae teſt. XII. patriarch. ap. *Fabr.* Cod. Pſeud. I, p. 638 - 642. — Poteſt vero etiam eſſe *honeſtatis ſtudium*, *recte facta*, potiſſimum ſi legitur ἀγαθοποιΐα. Hunc ſenſum confirmat uſus verbi ἀγαθοποιεῖν in epiſtola Petrina. Eodem ſenſu habetur in teſt. XII. Patr. ap. Fabric. Cod. Pſ. T. I. p. 722.

Ἀγαθοποιός, οῦ, ὁ, ἡ, 1) beneficia exhibens; 2) *honeſte agens*. Ita 1 Petr. 2, 14. cf. ἀγαθοποιέω.

Ἀγαθός, ή, όν, *bonus*, eadem ſignificationis varietate, qua Romanorum *bonus* et noſtrum *gut*. Primum *ſenſu tranſitivo* eſt 1) *utilis*, *ſalutaris*, vel ſua natura, vel effectu fortuito; v. c. δένδρον arbor utilis, i. e. fructus faciens, Matth. 7, 17. 18. γῆ Luc. 8, 8. — δό-

ματα ἀγαθὰ Matth. 7, 11. Luc. 11, 13 munera salubria; *δόσις* Jac. 1, 17. *ἐντολὴ* Rom. 7, 12. *λόγος* Eph. 4, 29. — 2) utilia libenter praestans, *beneficus, benevolus, benignus,* Matth. 5, 45. 12, 34. 35. 20, 15. Luc. 6, 45. 1 Thess. 3, 6. vid. etiam 1 Pet. 2, 18. Tit. 2, 5. ubi verti potest *mansuetus.* — *Sensu intransitivo* 1) *τὸ ἀγαθὸν, τὰ ἀγαθὰ* sunt *salubre, salus ipsa,* Luc. 6, 45. Rom. 7, 12. 13. 8, 28. 13, 4. 1 Thess. 5, 15. — *beneficium,* Rom. 10, 15. 12, 21. Gal. 6, 10. Phil. 1, 6. quare et religio christiana ipsa appellatur *τὸ ἀγαθὸν* Rom. 14, 16. *Ἔργα ἀγαθὰ,* opera beneficentiae Act. 9, 36. 2 Cor. 9, 8. *καρποὶ ἀγαθοὶ,* fructus benevolentiae sive misericordiae Jac. 3, 17. Quum utilia soleant quoque esse suavia, significat etiam: 2) *suavis, jucundus,* v. c. *ἐλπὶς* 2 Thess. 2, 16. — *ἡμέραι ἀγαθαὶ* 1 Petr. 3, 10. — *τὰ ἀγαθὰ,* vitae commoda, quae vitam suavem reddunt, *opes, facultates,* Luc. 1, 53. 16, 25. 12, 18. 19. — *τὰ ἀγαθὰ μέλλοντα,* futura gaudia, beatitas, Hebr. 9, 11. 10, 1. — Quum tantum ea sint utilia, quae recte sunt comparata, sincera, sine dolo et fraude, est 3) *recte comparatus,* qui praestat, quod praestare debet, *sincerus,* Matth. 22, 10. 25, 21. 23. Luc. 19, 17. Jo. 7, 2. Tit. 2, 10. Hinc etiam *συνείδησις ἀγαθὴ* Act. 23, 1. animi sinceritatem videtur indicare. — 4) recte comparatus sensu morali, *probus, justus, virtutis studiosus,* Rom. 5, 7. 12, 35. Luc. 23, 50. Act. 11, 24. *καρδία καλὴ και ἀγαθὴ* Luc. 8, 15. — *τὸ ἀγαθὸν* et *τὰ ἀγαθὰ, bona* sensu morali, recte factum, pietatis studium, *pietas* ipsa, Jo. 5, 29. Rom. 3, 8. 7, 18. 19. 9, 11. 12, 2. 9. 16, 19. 2 Cor. 5, 10. 3 Jo. vers. 11. 1 Petr. 3, 11. 13. *τὰ ἀγαθὰ* Gal. 6, 6. bona ad animum emendandum spectantia. — *Ἔργα ἀγαθὰ,* opera legi consentanea, facta pietatis Rom. 2, 7. 13, 3. Eph. 2, 10. 6, 8. Col. 1, 10. 2 Thess. 2, 17. 1 Tim. 5, 10. 2 Tim. 2, 21. 3, 17. Tit. 1, 16. 3, 1. Hebr. 13, 21. — *συνείδησις ἀγαθὴ,* conscientia recte factorum, 1 Tim. 1, 5. 19. 1 Petr. 3, 16. 21. coll. 1 Tim. 3, 9. — *ἀγαθὴ ἀναστροφὴ,* vita secundum morum praecepta instituta, 1 Petr. 3, 16. — Denique quum, quae ita sunt comparata, etiam in magno pretio habeantur, est 5) *praestans, magni faciendus,* Matth. 19, 16. 17. Marc. 10, 17. 18. Luc. 10, 42. 18, 18. Jo. 1, 47.

Ἀγαθουργέω, ῶ, fut. *ήσω* i. q. *ἀγαθοεργέω, beneficia colloco, benefacio.* Act. 14, 17. in codd. quibusd.

Ἀγαθωσύνη, ῆς, ἡ, animus erga alios benevolus, *studium benefaciendi.* Gal. 5, 22. Eph. 5, 9. Hinc transitive *bona* spiritualia, potissimum Christianis a Deo exhibita. Rom. 15, 14. 2 Thess. 1, 11.

Ἀγαλλίασις, εως, ἡ, 1) *exsultatio* prae gaudio, hebr. גִּיל; — 2) *gaudium* ipsum et quidem *magnum.* Luc. 1, 14. 44. Act. 2, 46. Jud. vers. 24. — Hebr. 1, 9. *ἔλαιον ἀγαλλιά-*

σεως i. e. dona feliciſſima, quibus Jeſus ad munus gerendum inſtruebatur et quaſi ſacrabatur, ut reges oleo. Saepius non legitur.

Ἀγαλλιάω, ῶ, ſive ἀγαλλιάομαι (ex ἄγαν *valde* et ἅλλομαι *ſalio*): 1) *prae gaudio exſulto*, hebr. גּוּל et עָלַץ; 2) *valde gaudeo*, Matth. 5, 12. Luc. 10, 21. Act. 16, 34. Jo. 8, 56. 5, 35. Apoc. 19, 7. (additur χαρᾷ pleonaſtice 1 Petr. 1, 6. 8. 4, 13.). — Ex adjuncto: *celebro beneficia*, quibus exhilaratus ſum, Luc. 1, 47. LXX. ita hebr. רָנַן et הֵגִיר. Act. 2, 26. Saepius non legitur.

Ἄγαμος, ου, ὁ, ἡ (ex ἀ priv. et γάμος *nuptiae*), *in conjugio non vivens, coelebs*, et qui nunquam in matrimonio vixit, 1 Cor. 7, 32. 34. et qui ſecundum non inivit, ibid. v. 8. 11.

Ἀγανακτέω, ῶ, fut. ήσω, (ab ἄγαν *valde* et ἄχθος, *dolor*) 1) *valde doleo, dolores ſentio*; 2) *aegre fero* Matth. 21, 15. 26, 8. Marc. 10, 14. Luc. 13, 14. — Cum περὶ conſtruitur Matth. 20, 24. Marc. 10, 41. — 3) *aegritudinem, indignationem*, gestibus vel verbis *ſignifico*, Marc. 14, 4.

Ἀγανάκτησις, εως, ἡ, *indignatio*, 2 Cor. 7, 11.

Ἀγαπάω, ῶ fut. ήσω, 1) *amo*, magna benevolentia ſive deſiderio amplector. hebr. אָהַב. Ita Matth. 6, 24. 19, 19. Jo. 3, 16. Luc. 7, 5. Rom. 9, 13. 13, 8. alibi ſaepiſſime, eodemque ſenſu Marc. 10, 21. ubi non eſt blandis aliquem verbis compellare, ſed ſimpliciter amare, benevolentia amplecti. Optabat enim Servator, ut in ſuorum ſocietatem veniret juvenis, quare ut abdicaret divitiis ſuis eum adhortabatur. 2) *amo ita, ut benivolentiae documenta exhibeam*, Eph. 5, 25. Col. 3, 19. *benefacere*, 2 Cor. 9, 7. coll. Sir. 30, 23. Sic et in formula ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθροὺς, Luc. 6, 27. 32. 35. Matth. 5, 43. 44. 46. Quum, quae amamus, et deſideremus, eſt 3) *deſidero, expeto*, Luc. 11, 43. 2 Tim. 4, 8. Hebr. 1, 9. 1 Petr. 3, 10. 1 Jo. 2, 15. — eademque de cauſa 4) *magni facio, benevole curo*, et ſi ad Deum et Chriſtum refertur, *colo, veneror*. Jo. 14, 21. 23. 8, 42. Eph. 6, 24. Matth. 22, 37. Marc. 12, 33. 1 Cor. 2, 9. 8, 3. 1 Joh. 4, 20. denique, quia, quae amamus, aliis praeferimus, eſt: 4) *praefero, majoris facio, diligo prae caeteris*; ita Jo. 21, 7. 15. 16. 20. 19, 26. Rom. 9, 25. Apoc. 20, 9. 12, 11. Jo. 13, 23. — Inde Chriſtiani dicuntur οἱ ἠγαπημένοι i. q. alibi οἱ ἐκλεκτοὶ, Coloſſ. 3, 12. 1 Theſſ. 1, 4. 2 Theſſ. 2, 13. — Chriſtus dicitur ἠγαπημένος Eph. 1, 6. Vid. Ἀγαπητὸς.

Ἀγάπη, ης, ἡ 1) *amor, benevolentia*, cum tanquam animi ſenſus, tum tanquam efficax factis. Rom. 5, 8. 13, 10. 1 Cor. 13, 4. 16, 14. 2 Cor. 13, 13. 1 Jo. 4, 9. 10. 16. — ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, 2 Cor. 5, 14, amor erga Chriſtum. — ὁ

θεὸς ἀγάπη ἐστὶ 1 Jo. 4, 8. 16. i. e. in Deo amor eſt ſummus et ſincerrimus. — In ſpecie: 2) *amor fraternus*, *caritatis vinculum inter Chriſtianos*, 1 Cor. 13, 1. Jo. 13, 35. Phil. 2, 2. 1 Jo. 4, 7. Hebr. 10, 24. 1 Petr. 5, 14. — ἀγάπη τοῦ πνεύματος, Rom. 15, 30, amor chriſtianus, religioſus, qualem religio Chriſtiana inſtillat animis. Hinc ἀγάπαι, ῶν, αἱ, *agapae*, convivia mutuam caritatem ſignificantia et augentia. Commemorantur ſemel Jud. verſ. 12. et 2 Petr. 2, 13. in codd.; caeterum ad ea referenda ſunt loca Act. 2, 42. 46. 6, 2. 1 Cor. 11, 16 ſqq. In his conviviis pauperes ſimul cum divitibus discumbebant, cibumque a divitibus allatum ſumebant, invicem ſeſe ad mutua amoris officia et fidei conſtantiam adhortantes ſimulque Deum et Chriſtum celebrantes. Vid. Tertull. apologet. c. 39. Vetuit ſec. 4. Concil. Laodic. haec convivia. — 3) *amoris officia*, *fructus* et *documenta*, 2 Petr. 1, 7. 1 Cor. 14, 1. 1 Jo. 3, 1. 1 Theſſ. 1, 3. — 5, 13. ἀγάπη τῆς ἀληθείας, i. e. verum beneficium a Deo per Chriſtum exhibitum. Rom. 5, 5. Philem. verſ. 5. 7. Eph. 3, 9. ἐπιβάλλουσα τῆς γνώσεως ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, i. e. beneficium ſapientiae nobis a Chriſto exhibitum. — 4) *Tenerrimum rei deſiderium*, ſollers eius cura, 1 Jo. 2, 15. 1 Cor. 16, 24. Si refertur ad Deum et Chriſtum ſaepe eſt *veneratio et pietas*, Jo. 5, 42. Luc. 11, 42, — *fides et obſequium*, eiusque conſtantia, Matth. 24, 12. Hebr. 6, 10, Jo. 15, 9. 10. 13. Rom. 8, 35. 39. Apoc. 2, 4.

Ἀγαπητὸς, ή, όν, 1) *amatus* Act. 15, 25. 2) *amatus prae caeteris*, *tenerrime amatus*, Marc. 12, 6. Rom. 16, 5. 8. 1 Cor. 4, 17. Ita Chriſtus ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς θεοῦ Matth. 3, 17. 12, 18. 17, 5. Luc. 3, 22. 9, 35. 20, 13. Marc. 1, 11. 9, 7. 2 Petr. 1, 17.; multi in his locis ἀγαπ. putant eſſe μονογενὴς, ut etiam Heſychius habet: ἀγαπητόν· μονογενῆ. Sed potius notio dilecti adjuncta eſt notioni unigeniti, quia filios unigenitos majori parentes ſolent amplecti amore. Paulus Coloſſ. 1, 13. υἱὸν ἀγαπ. interpretatur per υἱὸν τῆς ἀγάπης. Caeterum cf. Jeſ. 42, 1. et Πρωτότοκος. — 3) *amore fraterno*, *chriſtiano junctus*, *tanquam chriſtianus amandus*, 1 Tim. 6, 2. Philem. v. 16. Inde ἀγαπητοί, ſive etiam ἀγαπητοὶ ἐν κυρίῳ, *cariſſimi*, frequentiſſima eſt Apoſtolorum allocutio in epiſtolis v. c. Hebr. 6, 9. — ἀγαπητοὶ θεοῦ i. q. ἠγαπημένοι, ἐκλεκτοί, chriſtiani amore Dei electi ad ſalutem, Rom. 1, 7. 11, 28.

Ἄγαρ, ἡ, *Agar*, nom. propr. indecl. ſervae Abrahami, ex qua Iſmaëlem ſuſcepit. Vid. Gen. 16. Quum *Agar* in lingua arabica ſignificet montem et κατ᾽ ἐξοχὴν montem Sinaiticum, tanquam altiſſimum, Paulus Gal. 4, 24. 25. vetus foedus, ſive oeconomiam moſaicam allegorice appellat ἄγαρ, ut ſervilem Dei timorem, quem lex moſaica inſtillaret Judaeis, ſignificaret.

Ἀγγαρεύω, f. εύσω, 1) ἄγγαρον mitto. Ἄγγαρος enim est vocabulum persicum, significans tabellarium regium. Instituerat Cyrus major, Persarum rex, ut literae regiae per singulos cursores (ἀγγάρους), quorum stationes unius diei itinere distabant, quam citissime in omnes imperii regiones perferrentur. Licitum erat his nuntiis quodvis vehiculum, equum, navigium sibi vindicare, ut tanto citius iter stationis suae perficerent. cf. *Herod.* 8, 98. et *Xenoph.* Cyropaed. 8, 6. 9. — Hinc ἀγγαρεύειν 2) ἀγγάρου instar itineris adminicula cogere, vel simpliciter: *alium cogere*, ut nos in re quacunque perficienda adjuvet, fere nostrum: *requiriren.* Ita legitur ter in N. T. Matth. 5, 41. 27, 32. Marc. 15, 21. Caeterum ἄγγαρος et vocabula derivata non solum in Graecorum sed etiam in Iudaeorum linguam transierunt, et אַנְגַּרְיָא Rabbinis est coactio ad currendum, ferendum onus aut faciendum opus publicum. V. *Buxtorf.* lex. p. 131.

Ἀγγεῖον, είου, τὸ, (diminutivum a τὸ ἄγγος) *vas quodcunque*, hebr. כְּלִי in versione LXX respondens. Legitur Matth. 13, 48. 25, 4.

Ἀγγελία, ας, ἡ, *id, quod nuntii interventu cognoscitur*, vel ut sciamus simpliciter, ubi *denuntiatio*, *institutio*, vel ut faciamus, ubi est *mandatum*. Priori sensu legitur 1 Jo. 1, 5. ubi edit. vulg. mendose ἐπαγγελία habet; posteriori ib. 3, 11. cf. 3, 23. 4, 21. Jo. 15, 12.

Ἄγγελος, έλου, ὁ, ut hebr. מַלְאָךְ, 1) *nuntius quivis*, qui mandata vel defert ad alios vel ipse ea exsequitur; *legatus;* Luc. 9, 52. Matth. 11, 10. Jac. 2, 25. cf. Jos. 6, 17. 25. Marc. 1, 2. Luc. 7, 24. 27. Apoc. 22, 16. Judith. 1, 11. 3, 1. 1 Macc. 1, 44. — 2) *nuntii coelestes*, spiritus homine ἰσχῦϊ καὶ δυνάμει μείζονες, 2 Petr. 2, 11. — πνεύματα λειτουργικὰ Hebr. 1, 14. — Dei legati et ministri, quare ἄγγελοι θεοῦ s. κυρίου dicuntur, Matth. 1, 20. 2, 13. 19. Luc. 1, 11. 13. 28. 12, 8. 9. 15, 10. Act. 12, 7. 7, 30. 10, 3. 27, 23. Gal. 4, 14. Hebr. 1, 6. itemque ἅγιοι (Matth. 25, 31.) Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Act. 10, 22. Apoc. 14, 10. et ἐκλεκτοὶ 1 Tim. 5, 21. cf. Tob. 8, 15. 12, 15., — apud Deum in coelo versantes et, si ministerium praestant, de coelo descendentes, Matth. 22, 30. 24, 36. 28, 2. 5. Marc. 12, 25. 13, 32. Luc. 2, 15. 22, 43. Hebr. 12, 22. Jo. 1, 52. Gal. 1, 8. — filio quoque Dei subiecti 1 Petr. 3, 22. eiusque ministri et comites, ἄγγελοι Χριστοῦ, Matth. 13, 39. 41. 49. 16, 27. 24, 31. 2 Thess. 1, 7. Cogitabantur corpore subtilissimo, lucido, igni simili praediti, Luc. 2, 9. Jo. 20, 12. 2 Cor. 11, 14. Act. 6, 15. 7, 30. 35. Hebr. 1, 7. Luc. 20, 36. cf. Sir. 45, 2. Tob. 3, 16. 2 Macc. 3, 25. 11, 8. quare etiam a serioribus judaeis fulgura, quorum interventu lex data legitur, angeli ha-

bebantur, Gal. 3, 19. Act. 7, 38. 53. Hebr. 2, 2. — Commemorantur caeterum fimpliciter Matth. 4, 11. 26, 53. Jo. 12, 29. 5, 4. Rom. 8, 38. Coloff. 12, 8. Gal. 4, 14. 1 Cor. 6, 3. 13, 1. 4, 9. Hebr. 2, 5. 7. 16. 1, 4. 5. alibi. — Praefecti putabantur finguli fingulis populis, regionibus, locis, elementis, Apoc. 16, 5. ἀγγ. ὑδάτων, 6. 14, 18. ἀγγ. πυρὸς coll. Apoc. 7, 1. 2. ut etiam habebantur finguli *genii tutelares* fingulorum hominum, ita Matth. 18, 10. Act. 12, 15. Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. 16, 22. eodemque modo feptem angeli feptem ecclefiarum funt angeli tutelares Apoc. 1, 20. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. quanquam alii antiftites harum ecclefiarum fignificari maluerunt, quae interpretatio confirmari poffet loco 3 Esdr. 1, 50. 51. ubi prophetae ἄγγελοι dicuntur. De claffibus angelorum, quae quoque Rom. 8, 38. commemorantur, extat locus primarius in teftam. XII. patriarch. vid. Fabric. Cod. Pfeud. V. T. I, p. 546—548., e quo etiam intelligitur, ἀγγέλους τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ, quorum mentio fit Matth. 18, 10. effe fuperioris ordinis, λειτουργοῦντας καὶ ἐξιλασκομένους πρὸς κύριον ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀγνοίαις τῶν δικαίων. cf. Tob. 12, 15. Inde commemorantur feptem primarii Apoc. 8, 2. 6. 15, 1. 6. 16, 1. 17, 1. 21, 9. coll. Tob. 12, 15. et Apoc. 12, 7. Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ i. e. angeli, quibus praefectus eft. Ἀγγ. ἰσχυρὸς Apoc. 5, 2. 18, 21. De numero angelorum vid. Hebr. 12, 22. Apoc. 5, 11. — Nomine ἀγγέλων veniunt quoque 3) *genii mali*, κακοδαίμονες, in N. T. alibi fimpliciter δαιμόνια dicti, itaque ἄγγελος pro ἄγγελος σατᾶν, ut legitur 2 Cor. 12, 7. intelligi debet 1 Cor. 6, 3. 1 Tim. 3, 16. ubi verba ὤφθη ἀγγέλοις ad defcenfum ad inferos referenda puto, et 1 Cor. 11, 10. ubi mulieres daemonum caufa caput velare jubentur. Perperam hic alii ἀγγέλους pro κατασκόπους, i. e. fpeculatores a magistratibus ethnicis miffos acceperunt. Putabant enim tum temporis Judaei, daemones ad libidinem pronos (Tob. 3, 8. 6, 14. 18, 3.), ac propterea de coelo et e beatorum ftatu dejectos effe, quod foeminarum humanarum pulchritudine allecti, officio fuo defuiffent, ftationem coeleftem deferuiffent et rem cum illis mulieribus habuiffent. Vid. verfio LXX ad Genef. 6, 2. et Jofeph, antiq. lib. 3. c. 3. De hoc angelorum peccato fermo eft 2 Petr. 2, 4. Jud. verf. 6. — Utrum ἄγγελοι Hebr. 2, 16. et Act. 12, 23. fint boni an mali, incertum videtur. Caeterum maxime a duce, diabolo, appellantur ἄγγελοι τοῦ διαβόλου. Matth. 25, 41. Apoc. 12, 7. 2 Cor. 12, 7. Ἀγγ. ἀβύσσου Apoc. 9, 11. eft angelus peftem ex inferis educens.

Ἄγε, proprie imperativus verbi ἄγω, deinde adverbialiter: *age, agedum*, quod etiam apud profanos ad plures (pro ἄγετε) dicitur. Ita bis Jac. 4, 13. 5, 1.

Ἀγέλη, ης, ἡ, grex; de pecore et hominibus. — In N T. de porcis Matth. 8, 30 ſqq. Marc. 5, 11. 13. Luc. 8, 32. 33.

Ἀγενεαλόγητος, ου, ὁ, ἡ, *genealogia carens, de cuius proſapia nihil conſtat;* (ex ἀ priv. et γενεαλογέω). — Semel legitur Hebr. 7, 3. de Melchiſedeco, ita dicto, quod Cananaeus, neque ſecundum praeceptum Levit. 21, 10. γενεαλογούμενος erat ἐκ τῶν Λευΐ, ut verſ. 6. legitur.

Ἀγενής, έος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et γένος) *genere carens*, i. e. *vel* prolem non habens, *vel* maiorum nomine deſtitutus, i. e. cuius majores ſunt ignobiles, obſcuri. Inde: *humili loco natus, ignobilis;* ita ſemel 1 Cor. 1, 28. et opponitur ib. v. 26. εὐγενής.

Ἁγιάζω, f. άσω, ut hebr. קָדַשׁ 1) *ab uſu communi et profano ad uſum honorificum, potiſſimum ſacrum, ſecerno* ſive *eligo.* Non ſolum de rebus ad ſacra pertinentibus, ut 2 Tim. 2, 21. Matth. 23, 17. 19, ſed etiam de hominibus dicitur, qui a Deo ad res magnas et honorificas perficiendas eliguntur et inſtruuntur. Sir. 45, 4. 49, 7. 2 Macc. 1, 25. Jeſ. 13, 3. Ita Jo. 17, 17. ubi ἁγ. ἐν τῇ ἀλ. eſt: inſtruere ad veritatem docendam, eligere doctores religionis. cf. verſ. ſq. — Quum, quae Deo et ſacris dicabantur, ſolemni quodam vel ritu vel declaratione purgarentur, et ſine maculis eſſe deberent, eſt 2) luſtro, ut קָדַשׁ Num. 6, 11. Hebr. 9, 13. ubi verſ. 14. commutatur cum καθαρίζειν, — *purum, ſacrum facio ritu ſolemni,* Hebr. 9, 13. 1 Tim. 4, 5. Rom. 15, 16. ἐν πνεύμ. ἁγ. per ſpiritum ſanctum in baptismo ipſis datum. — Deinde, quum, quae ita purgabantur et Deo ſacrabantur, veneranda redderentur, eſt 3) *venerabile aliquid facere*, ut Jo. 10. 36. Matth. 6, 9. Luc. 11, 2. ubi ἁγιάσθ. τὸ ὄν. σοῦ eſt; venerabile fiat hominibus numen tuum; 1 Petr. 3, 15. Θεὸν ἁγιάζ. ἐν τῇ καρδίᾳ, Deum pia mente venerari. Similiter Sir. 33, 4. — Denique quum ἁγιάζ. ſaepiſſime diceretur de victimis ad mactandum electis (Lev. 22, 2. 3. Deut. 15, 9.), eſt 4) *morti me devoveo, victimae inſtar,* Jo. 17, 19. et Hebr. 2, 11. ubi ſubintelligendum σεαυτόν. — Chriſtiani dicuntur ἡγιασμένοι, vel quatenus a communi et profana multitudine ſegregati ad colendum Deum electi ſunt, ut ſit i. q. ἐκλεκτοὶ, Act. 20, 32. 26, 18. 1 Cor. 1, 2. Jud. verſ. 1. vel quatenus per Chriſtum ab immunditie profana idololatriae et peccatorum purgati ſunt 1 Cor. 6, 11. 7, 14. Eph. 5, 26. coll. verſ. 27. Hebr. 2, 11. 10, 10. 14. 13, 12. 1 Theſſ. 5, 23. Apoc. 22, 11. Saepius non legitur in N. T.

Ἁγιασμὸς, οῦ, ὁ, proprie: *actus, quo aliquid ab uſu profano ſeparatur et Deo dicatur;* ita 2 Theſſ. 2, 13. et 1 Petr. 1, 2. ubi ἁγ. ἐν πνεύματι indicat id, quod ſpiritus ſan-

etus, in baptismo acceptus, christianos cultui Dei sacravit; adjuncta notione purificationis. Eodem sensu 1 Cor. 1, 30. Jesus ipse dicitur *ἁγιασμὸς*, quatenus nos Deo sacravit. — Deinde est: status hominis Deo sacrati, *puritas*, et quidem ab iis vitiis, quae cum patrantur corpus polluunt. Ita 1 Thess. 4, 3. 4. 7.; eodem sensu videtur accipiendum Rom. 6, 19. 22. et Hebr. 12, 14. *Castitatem* significat 1 Tim. 2, 15. Saepius non legitur in N. T.

Ἅγιος, ία, ον, ut hebr. קָדֹשׁ, 1) *sacer*, opposit. τῷ κοινῷ, separatus ab usu communi et Deo atque cultui eius sacratus, vel dicatus. Luc. 2, 23. Rom. 11, 16. 1 Cor. 3, 17. 2) *cultui Dei inserviens, ad cultum Dei, et religionem omnino pertinens*. Ita dicuntur *ἅγια*: a) *loca* Act. 6, 13. 7, 33. 21, 18. Matth. 4, 5. 24, 15. 27, 53. 2 Petr. 1, 18. Apoc. 11, 2. 21, 2. 10. 19. Inde *τὸ ἅγιον templum*, Hebr. 9, 1. (Joseph. ant. l. 3. c. 6, 4. *ὁ μεν πας νεως Ἅγιον ἐκαλειτο*). — *Τὰ ἅγια* sanctuarium Hebr. 9, 2. 3. cf. 8, 2. Putabant Judaei, templi Hierosolymitani et sacrorum *πρωτότυπον* existere in coelis; inde *τὰ ἅγια* sanctuarium coeleste Hebr. 9, 12. coll. v. 24. 10, 19. coll. v. 20 sq. et Sap. 5, 5. 10, 10. Test. XII. patriarch. Fabric. Cod. Pseud. Vol. I, p. 550 sq. — b) *osculum* fraternum christianorum Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. — c) *sacerdotium* 1 Petr. 2, 5. — d) *prophetae*, Act. 3, 21. Luc. 1, 70. 2 Petr. 1, 21. 3, 2. — e) *apostoli*, quatenus cultui Dei promovendo sese dicaverant, Eph. 3, 5. 8. Apoc. 18, 20. — f) *angeli*, quatenus Deo in coelis ministrant, eumque colunt, Matth. 25, 31. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Act. 10, 22. 1 Thess. 3, 13. Jud. vers. 14. — g) *christiani*, quatenus ad cultum Dei sunt electi, *Deo dicati, Dei cultores*. Vid. Coloss. 3, 12. 2 Thess. 1, 10. Hebr. 3, 1. Act. 9, 13. 1 Petr. 2, 9. Caeterum saepissime, v. c. Hebr. 6, 10. 13, 24. Apoc. 11, 18. Act. 9, 32. 41. 14, 33. 26, 10. Rom. 1, 7. 8, 27. 12, 13. 16, 15. cf. Cant. tri. puer. v. 11. In quibusdam locis 1 Cor. 6, 1. 2. 7, 14. Apoc. 13, 7. 10. 20, 6. 9. adjuncta est notio puritatis ab idololatria, in aliis notio puritatis ab improbitate, Eph. 5, 3. Coloss. 1, 12. Apoc. 19, 18. In Apocalypsi c. 16, 6. 17, 6. 18, 24. *ἅγιοι martyres* significat. — Quoniam quae Deo dicabantur, pura esse debebant, vel purificanda erant, *ἅγιος* est: 3) *purus a labe, immaculatus*; ita de victimis Rom. 12, 1. — 4) *purus a vitiis, sanctus sensu morali, pius in Deum, virtutis studiosus*, 1 Petr. 1, 15. 16. 3, 5., ubi explicatur per *ἐλπίζειν ἐπὶ τὸν Θεὸν*, 2 Petr. 3, 11. Marc. 6, 20. 1 Cor. 7, 34. Eph. 1, 4. 5, 27. Coloss. 1, 22. Apoc. 22, 11. — De Deo: *sanctus* i. q. *ὅσιος*, Apoc. 6, 10. Ita Rom. 7, 12. lex mos. dicitur *ἁγία* i. q. *δίκαια*, — 2 Petr. 2, 21. religio christiana, quatenus a Deo profecta est et nil falsi vel impii conti-

net; 2 Tim. 1, 9. *κλῆσις ἁγία*, vocatio per Christum ad sanctitatem et cultum Dei veri. — Quum porro quae ad religionem spectabant venerabilia redderentur, est 5) *venerabilis, colendus;* ita Deus Jo. 17, 11. Luc. 1, 49. Apoc. 3, 7. 4, 8. cf. Jes. 6, 3. Hos. 11, 9. — libri Vet. Test. Rom. 1, 2. — vid. praeterea Matth. 7, 6. Jud. vers. 20. — Jesus dicitur *κατ᾽ ἐξοχὴν: ὁ ἅγιος*, vel *purus, justus*, ut Act. 3, 14., vel: *minister* Dei *summus* idemque *maxime colendus*, Luc. 4, 34. Marc. 1, 24. Act. 4, 27. 30. 1 Jo. 2, 20. — Sic 3 Esdr. 8, 70. Jacob ὁ ἅγιος, et 1 Macc. 1, 48. sacerdotes et Levitae οἱ ἅγιοι appellantur. — *Πνεῦμα ἅγιον*, vid. *πνεῦμα*.

Ἁγιότης, *τητος, ἡ, sanctitas, sanctimonia.* Semel Hebr. 12, 10. et praeterea 2 Macc. 15, 2.

Ἁγιωσύνη, *ης, ἡ, morum sanctitas*, i. q. *σωφροσύνη*, 2 Cor. 7, 1. 1 Thess. 3, 13. Deinde: ea rei natura, qua venerabilis est, vel venerabilem aliquem facit. Ita Rom. 1, 4. *πνεῦμα ἁγιωσύνης* esse videtur: *πνεῦμα*, quod Jesum venerabilem, colendum fecit. Alii h. l. intelligunt majestatem divinam, excitantque vers. LXX., qui ita reddiderunt hebr. הוד Ps. 145, 4. 5.

Ἀγκάλη, *ης, ἡ, sinus brachii, ulna.* Semel Luc. 2, 28. coll. Marc. 9, 36.

Ἄγκιστρον, *ου, τὸ, hamus piscatorius.* Semel Matth. 17, 27.

Ἄγκυρα, *ας, ἡ,* 1) *ancora.* Cum verbis *ῥίπτειν*, jacere Act. 27, 29. — *ἐκτείνειν* demittere, ib. vers. 30. — *περιαιρεῖν*, solvere, ib. vers. 40. — vel *αἴρειν* simpliciter Act. 27, 13. ubi subaud. *ἀγκύρας*. 2) metaphorice *quodvis salutis fulcrum et praesidium*, Hebr. 6, 19.

Ἄγναφος, *ου, ὁ, ἡ*, (quidam codd. *ἄκναφος*, ex *ἀ* priv. et *γνάφω*, fullonum more purgo) 1) *fullonem nondum expertus, a fullone non purgatus.* 2) *novus*, sordes non habens, *adhuc integer;* ita Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. i. q. *καινὸς* ut legitur in loco parall. Luc. 5, 36.

Ἁγνεία, *ας, ἡ*, puritas a sceleribus, potissimum a voluptate venerea; *castitas.* Ita bis 1 Tim. 4, 12. 5, 2.

Ἁγνίζω, *ίσω, lustro, purifico, sordes removeo.* In N. T. 1) de lustratione religiosa ex praeceptis legis mosaicae, Jo. 11, 55. *ἁγνίζειν σεαυτὸν*, cf. LXX. ad Num. 31, 23. Exod. 19, 10. — 2) de purificatione a vitiis, Jac. 4, 8. *ἁγνίζ. τὴν καρδίαν*, — 1 Petr. 1, 22. *ἁγν. τὰς ψυχὰς*, — 1 Jo. 3, 3. *ἁγν. ἑαυτὸν*. — 3) de singulari puritate, quae in abstinentia a vino, cibis delicatioribus, ornatu corporis et concubitu cernebatur, de *castimonia*, ad quam qui voto sese obstrinxerant, Nasiraei dicebantur. Quare et LXX. ita hebr. נָזִר Num. 6, 2. 3. — *Ἁγνίζεσθαι* ita est: *castimoniam suscipio.* Ita Act. 21, 24. 26. 24, 18. Saepius non legitur.

Ἁγνισμὸς, οῦ, ὁ, *castimonia*, de qua vid. ἁγνίζω. Semel Act. 21, 26.

Ἀγνοέω, ῶ, fut. ήσω, 1) *nescio, ignoro, non cognosco* (ex ἀ priv. et νοέω), Act. 17, 23. Rom. 10, 3. 1 Tim. 1, 13. 2 Petr. 2, 12. ἀγνοούμενος ignotus, *non visus* Gal. 1, 22., — deinde ex adjuncto: *ignobilis, vilis* 2 Cor. 6, 9. — 2) *non intelligo, non capio*, Marc. 9, 32. Luc. 9, 45. Act. 13, 27. Rom. 6, 3. 7, 1. et c. 2, 4. — *Οὐκ ἀγνοεῖν, bene scire*, bene cognitum habere, *perpendere*, 2 Cor. 1, 8. 2, 11. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. Rom. 1, 13. 11, 25. 1 Thess. 4, 13. — 3) *inscius, imperitus sum*, 1 Cor. 14, 38. et ex adjuncto: *erro, ex inscitia pecco*; ita Hebr. 5, 2. et saepius in versione τῶν ό, ubi respondet hebr. נִסְכַּל et שָׁגַג. — In loco Sir. 5, 15. est: inconsiderate agere. Saepius non legitur.

Ἀγνόημα, τος, τὸ, *ignorantia, error* ex ignorantia, sive imprudentia, — *peccatum*, aberratio a recto. Hoc sensu semel Hebr. 9, 7. cf. Sir. 23, 2. 1 Macc. 13, 39. Tob. 3, 3. Judith. 5, 20.

Ἄγνοια, ας, ἡ, 1) *ignorantia, inscitia*, Act. 3, 17. 2) singulariter *ignorantia veri Dei, superstitio, idololatria*, Act. 17, 30. Eph. 4, 18. 1 Petr. 1, 14. cf. Sap. 14, 22.

Ἁγνὸς, ἡ, ὸν, 1) purus, 2) sensu morali: *vitiis non maculatus*, Phil. 4, 8. 1 Tim. 5, 22. 2 Cor. 7, 11. Hinc Deus 1 Jo. 3, 3. et sapientia coelestis Jac. 3, 17. ita appellantur, quatenus omnis vitii, labis et erroris sunt expertes et sua natura lucis instar claritate et puritate gaudent. cf. Jac. 1, 17. et Sap. 7, 22 — 30: — specialiter 3) libidine venerea non maculatus, *castus*, Tit. 2, 5. 2 Cor. 11, 2. et nisi fallor, 1 Petr. 3, 2.

Ἁγνότης, τητος, ἡ, *innocentia, vitae integritas*. Semel 2 Cor. 6, 6.

Ἁγνῶς, adv. *sincere, sincero animo*. Legitur Philipp. 1, 16. 18.

Ἀγνωσία, ίας, ἡ, *ignorantia, inscitia*; deinde ut alia verba ignorantiam significantia transfertur ad *pravam*, ex ignorantia rei ortam, *agendi rationem*. Ita 1 Cor. 15, 34. ἀγνωσ. θεοῦ contemtus Dei, 1 Petr. 2, 15. ἀγνωσ. criminationes ex inscitia ortae. Saepius non legitur. cf. Sap. 13, 1. et LXX. in Job. 35, 16.

Ἄγνωστος, ου, ὁ, ἡ, *ignotus, non cognitus*. Semel Act. 17, 23. Ἀγνώστῳ θεῷ, Deo cuivis nobis adhuc non cognito. Puto aram inscriptam fuisse: ἀγνώστοις θεοῖς, Diis aliarum gentium Atheniensibus adhuc ignotis, eo consilio, vel ut peregrini in ista ara Diis suis sacra facere, vel ut Athenienses ipsi, peregrinaturi, exterarum regionum Deos colere et eorum favorem sibi conciliare possent.

Ἀγορὰ, ᾶς, ἡ, (ab ἀγείρω congrego) 1) *locus quivis*

congregandae multitudini aptus vel destinatus; hinc *forum,* ubi *judicia,* Act. 16, 19., et *conciones* ad populum habebantur, Act. 17, 17. vel res venales, potissimum cibi, exponebantur, Marc. 7, 4. ubi formula *ἀπὸ ἀγορᾶς ἐσθίουσι* respondet nostro: *vom Markte essen,* i. e. cibos in foro coëmtos. 2) *locus* urbis *quivis publicus,* ubi multi versari solent, v. c. plateae (LXX. hebr. חוּץ, שׁוּק *platea*) Matth. 11, 16. 20, 3. 23, 7. Marc. 6, 56. 12, 38. Luc. 7, 32. 11, 43. 20, 46.

Ἀγοράζω, fut. *άσω,* in foro versor emendi causa, *emo* simpliciter, Matth. 13, 44. 46. 14, 15. 21, 12. 27, 7. Ap. 13, 17. 18, 11. 3, 18. alibi. Quum in foro captivi et servi venderentur et emerentur, transfertur in N. T. ad redemtionem per Christum factam et est: *redimo* pretio soluto, *vindico in libertatem* scl. a potestate vitiositatis 1 Cor. 6, 20. vel legis mosaicae 1 Cor. 7, 23. 2 Petr. 2, 1. vel humanae superstitionis et idololatriae Apoc. 5, 9. 14, 3. 4.

Ἀγοραῖος, αίου, ὁ, ἡ, 1) qui in foro versatur et quidem a) vel mercaturae causa, — *mercator,* b) vel judicii causa, — *patronus causarum, causam dicens* Act. 19, 38., — c) vel desidiae causa, — *otiosus,* forum et plateas otiose frequentans, Latinorum *subbasilicanus, subrostranus,* nostrum: *Pflastertreter,* Act. 17, 5. — Distinxerunt Grammatici quidam sed minus recte inter *ἀγοραῖος* et *ἀγόραιος,* putaruntque interpretes Act. 19, 38. *ἀγόραιοι* (ut etiam edidit Griesb.) scl. *ἡμέραι* esse dies forenses, judicia in foro. Habet enim *Suidas: προπαροξυτόνως δὲ ἀγόραιος, ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται,* — et *Hesych. ἀγοραίαν· δικαιολογίαν.* At neutra glossa nostrum spectat locum, ubi potius vertendum est: „patroni causarum adducantur, proconsules s. judices adsint", i. e. judicii legitima forma servetur.

Ἄγρα, ας, ἡ, captura, venatio. In N. T. bis legitur Luc. 5, 4. 9. de captura piscium.

Ἀγράμματος, ὁ, ἡ, (ex *ἀ* privat. et *γράμμα*) *illiteratus, literarum rudis, indoctus.* Semel Act. 4, 13. ubi est literarum hebraicarum et sacrarum (doctrinae legisperitorum) cognitione non imbutus. cf. Jo. 7, 15.

Ἀγραυλέω, ῶ, fut. *ήσω,* (ex *ἀγρὸς, ager* et *αὐλή,* aula, stabulum, ovile) *sub dio ago,* cum interdiu, tum noctu; *excubo.* Ita semel Luc. 2, 8.

Ἀγρεύω, fut. *εύσω* (ab *ἄγρα*) 1) *capio feras, venor;* 2) aliquem *insidiis* et *dolo circumvenio,* ut eum possim perdere. Ita Marc. 12, 13.

Ἀγριέλαιος, αίου, ἡ, (ex *ἄγριος sylvestris* et *ἐλαία olea*) *oleaster, olea agrestis,* quae nullum fere fructum ferre solet, cui opponitur Rom. 11, 24. *καλλιέλαιος.* Bis legitur Rom. 11, 17. 24. ubi gentiles ecclesiae christianae inserti comparantur cum oleae agrestis surculo, *καλλιελαίῳ* inserto.

Ἄγριος, ια, ον, *agrestis, sylvestris,* et quidem a) quatenus in sylvis sponte et absque cura hominum nascitur et crescit, ut μέλι ἄγριον *mel sylvestre* ab apibus sine hominum interventu paratum, Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. cf. 1 Sam. 14, 25., — b) quatenus in sylvis vivit, *ferus, saevus* instar bestiarum sylvaticarum. Sic Jud. 13. κύματα ἄγρια θαλάσσης, saevi fluctus maris; et eodem sensu Sap. 14, 1. coll. 2 Macc. 11, 9. 14, 30. et 3 Macc. 5, 2.

Ἀγρίππας, α, ὁ, *Agrippa.* Duo hujus nominis regnarunt post Christum reguli Judaeorum; alter, *major* dictus, filius Aristobuli, Herodis Magni nepos, qui non commemoratur in N. T., quum quae de ejus morte habeat Josephus Antiq. 19, 17. Lucas in Actis c. 12. adscripserit Herodi regi, — alter, *minor* appellatus, sive *Herodes Agrippa,* filius majoris et Herodis M. abnepos, ultimus Judaeorum rex, qui commemoratur Act. 25, 13. 22. 26. 26, 1. 7. 19. 27. 28. 32.

Ἀγρὸς, οῦ, ὁ, Latinor. *ager,* 1) *ager,* qui arando colitur, Matth. 13, 24. 27. 31. 36. 37. 2) *campus,* rus, agrum et prata continens Matth. 6, 28. 30. 13, 44. Luc. 12, 28. 14, 18. 15, 15. — *campus apertus,* quatenus domicilio opponitur Matth. 24, 18. Luc. 15, 25. 17, 7. 23, 26. — *agrorum complexus,* quatenus fundum vel villam constituunt, Matth. 19, 29. Marc. 10, 29. 30. Act. 4, 37. (ubi *Vulg.* villa). 3) agri, quatenus urbi opponuntur, *pagus* in medio campo situs, ut שָׂדֶה Deut. 28, 3. Marc. 5, 14. 6, 36. 56. 16, 12.

Ἀγρυπνέω, ῶ, fut. ήσω, 1) *insomnis sum, vigilo.* Inde 2) *invigilo,* apertis oculis *attendo,* vel *prospicio;* ita de rebus futuris Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. — 3) *assiduam rei gero curam,* sequente εἰς Eph. 6, 18. seq. ὑπὲρ Hebr. 3, 17. cf. Sap. 6, 15. 3 Esdr. 8, 59.

Ἀγρυπνία, ίας, ἡ, 1) *insomnia, vigiliae.* 2) metonymice: *cura assidua* s. *anxia.* 2 Cor. 6, 5. Sir. 38, 26—30. 42, 10.

Ἄγω, fut. ἄξω, 1) moveo aliquid *e loco suo,* — *abduco,* Act. 20, 12. Luc. 22, 54. — *educo, prodire facio,* Jo. 19, 4. 13. 1 Thess. 4, 14. Act. 19, 38. — intransitive: moveo me, *abeo, eo,* Matth. 26, 46. Marc. 1, 38. Jo 11, 7. 15. 14, 31. — 2) moveo aliquid *in alium locum, deduco, adduco,* Matth. 21, 2. 7. Luc. 4, 9. 10, 34. Jo. 1, 43. 7, 45. 10, 16. 18, 28. Act. 8, 32. 9, 2. 21. 21, 34. — adduco lubentem et sponte euntem, *mecum duco,* 2 Tim. 4, 11. vel etiam *comitor,* Act. 11, 25. 17, 15. 23, 10., — nolentem et invitum, i. e. *abripio,* i. q. ἁρπάζομαι, Matth. 10, 18. Marc. 13, 11. Luc. 4, 1. 21, 12. 23, 1. Act. 17, 5. 19. 18, 12. — 3) omissa notione loci: *moveo* simpliciter, *impello, incito, duco,* Rom. 2, 4. 8, 14. 1 Cor. 12, 2. Gal. 5, 18. 2 Tim. 3, 6. — 4) improprie: *facio,* ut *aliquid fit* et *eveniat,* ut aliquis

aliquid habeat, nostrum: *ich führe herbey*, Hebr. 2, 10, Act. 13, 23. ubi in textu vulg. ἤγειρε e glossemate. — LXX ita vertunt hebr. הֵבִיא Exod. 3, 1. Lev. 13, 2. Num. 5, 15. — 5) De *tempore*: *ἄγει τρίτην ἡμέραν*, Luc. 24, 21. tertius dies agitur, ubi *ἄγει* impersonaliter positum est pro passivo; — de diebus festis: *celebro*, Matth. 14, 6., LXX hebr. עָשָׂה eodem sensu 3 Esdr. 1, 1. 19—21. 2 Macc. 1, 9. 18. 2, 16.

Ἀγωγή, ῆς, ἡ, proprie *manuductio*; inde 1) educatio, institutio, *disciplina*, et 2) hujus effectus: *mores*, *vitae ratio* et *disciplina*. Semel 2 Tim. 3, 10. cf. 2 Macc. 4, 16. 6, 8. 11, 24.

Ἀγών, ῶνος, ὁ, *certamen*, certamen ludorum. cf. Sap. 10, 12. 2 Macc. 4, 18. 10, 28. In N. T. est *pugna* cum religionis adversariis et eorum persecutionibus. Coloss. 2, 1. *ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω*, quanta mala perferam. Phil. 1, 30. 1 Thess. 2, 2. 1 Tim. 6, 12. *ἀγὼν τῆς πίστεως* pugna fidei causa sustinenda. 2 Tim. 4, 7. Hebr. 12, 1. *τρέχειν ἀγῶνα* currere in certamine, s. pugna, i. e. pugnam constanter sustinere, mala perferre.

Ἀγωνία, ίας, ἡ, *angor*, *trepidatio*, proprie ejus, qui in certamen est descensurus; deinde angor quilibet ex instantibus gravibus malis. Ita Luc. 22, 44. Praeterea non nisi 2 Macc. 3, 14. 16. 19. legitur. LXX *ἀγωνιάω* Dan. 1, 10. pro hebr. יָרֵא *timeo*.

Ἀγωνίζομαι, 1) *certamen publicum ineo*, 1 Cor. 9, 25. 2) *pugno* simpliciter, Jo. 18, 36. 3) metaphorice ut Latinor. *pugnare*; omnibus viribus *contendo*, graviter *laboro*, *pericula subeo*, Luc. 13, 24. Col. 1, 29. 4, 12. 1 Tim 6, 12. 2 Tim. 4, 7. (1 Tim. 4, 10. codd.) cf. Sir. 4, 31. 2 Macc. 8, 16.

Ἀδάμ, ὁ, *Adam*, nom. propr. indecl. primi hominis, communis parentis generis humani. 1 Tim. 2, 13. cf. Genes. 1. 27. sqq. et Act. 17, 25. — Rom. 5, 14. 1 Cor. 15, 22. 1 Tim. 2, 13. 14. Jud. vers. 14. — Jesus 1 Cor. 15, 45—47. appellatur ὁ *δεύτερος Ἀδάμ* tanquam restaurator salutis per Adamum olim amissae. Rabbini Messiam appellabant אָדָם הָאַחֲרוֹן.

Ἀδάπανος, ου, ὁ, ἡ, (ex *ἀ* priv. et *δαπανάω* *sumtus facio*), *sine sumtu*, *gratuitus*. Semel 1 Cor. 9, 18. *εὐαγγ. ἀδάπ.* doctrina gratis tradita.

Ἀδδί. Nom. propr. indecl. viri ex majoribus Christi, de quo praeterea nil constat. Luc. 3, 28.

Ἀδελφή, ῆς, ἡ, foemininum ab *ἀδελφὸς*, 1) *soror*, Matth. 19, 29. Luc. 10, 39. 14, 26. Jo. 11, 1. 3. 5. 28. 19, 25. — Disputatum est, num *ἀδελφαὶ* Jesu, quae Matth. 13, 56. et Marc. 6, 3. commemorantur, sint vel sorores uterinae, vel comprivignae, vel cognatae, *consanguineae* simpliciter.

Hebr. אָחוֹת dicitur quidem de cognatis, v. c. Gen. 24, 59. 12, 13. 19. 26, 7. 9. sed praefero hic notionem sororis germanae. Vid. ἀδελφός. — 2) *tanquam soror cara et amata*, Matth. 12, 50. Rom. 16, 1. 1 Tim. 5, 2. ita אָחוֹת Prov. 7, 4. Job. 17, 14. — 3) *christiana*, ut ἀδελφὸς christianus, quum christiani tenerrimo amore esse deberent juncti; 1 Cor. 7, 15. 9, 5. Jac. 2, 15. 2 Jo. 13.

Ἀδελφός, οῦ, ὁ, 1) *frater*, vel *germanus*, ab eodem patre et matre, vel *comprivignus*, ab eodem patre genitus, vel *uterinus*, ab eadem matre natus. Matth. 1, 2. 4, 18. 14, 3. 22, 25. Marc. 6, 17. 18. Luc. 3, 1—19. Jo. 11, 2. sqq. Interdum ut hebr. אָח omittitur, Luc. 6, 16. Act. 1, 13. *Fratres Jesu*, qui Matth. 12, 46. 13, 55. 28, 10. Jo. 7, 3. Act. 1, 14. Gal. 1, 19. fortasse etiam Jo. 20, 17. commemorantur, multi interpretati sunt: *consanguinei, cognati*, ut אָח legi putatur Gen. 24, 27. Lev. 25, 48. Deut. 2, 4. 8. Tob. 3, 7. Malo *fratres uterinos* intelligere. Vid. Matth. 13, 56. Jo. 2, 12. Matth. 1, 20. 25. — 2) *tanquam frater amandus s. amatus, amicus* i. q. φίλος, Matth. 5, 47. 12, 49. 2 Thess. 3, 15. Act. 21, 20. 1 Tim. 5, 1. Ita אָח 2 Sam. 1, 26. Cantic. 5, 1. — Inde a) *popularis, civis*, quatenus hi prae caeteris sunt amandi et a communi originem ducunt parente, (ut אָח Deut. 15, 2. 3. Job. 22, 30) Act. 2, 29. 37. 3, 17. 22. 7, 2. 23. 25. 26. 9, 17. 13, 26. 22, 5. 28, 21. Huc etiam refero loca Matth. 5, 22—24. 7, 3. 18, 15. 21. 35. et Hebr. 2, 11. ubi i. q. πολίτης. — b) *christianus*, fraterno amore invicem junctus, ejusdemque politiae spiritualis civis, (ἀδελφοὶ ἐν κυρίῳ) Matth. 25, 40. 23, 8. Jo. 21, 23. Apoc. 1, 9. 12, 10. Rom. 8, 29. Act. 6, 3. 9, 30. 10, 23. 11, 29. 1 Cor. 5, 11. 15, 6. Phil. 1, 14. Eph. 6, 23. Col. 1, 2. — c) christianus ad tradendum propagandumque evangelium cum aliis conjunctus, *collega, muneris socius*, 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. 2, 12. Eph. 6, 21. Coloss. 1, 1. Apoc. 6, 11. ἀδελφοὶ et σύνδουλοι conjunguntur. coll. c. 19, 10. 22, 9. אַחִים Esdr. 3, 2. 2 Sam. 15, 20. 1 Reg. 13, 10.

Ἀδελφότης, τητος, ἡ, *fraternitas*, ut nostrum *Brüderschaft*, de fratrum coetu; — *christianorum coetus*, christiani religionis vinculo arcte juncti. Ita bis 1 Petr. 2, 17. 5, 9. cf. 1 Macc. 12, 10. 17.

Ἄδηλος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et δῆλος) *non manifestus*, partim quia obtegitur, unde *occultus, tectus*, Luc. 11, 44. coll. LXX. ad Ps. 51, 7. partim quia distingui ab aliis rebus non potest, et in se est obscurus; ita *non distinctus*, et de sono *incertus, fuscus*, 1 Cor. 14, 8.

Ἀδηλότης, τητος, ἡ, *obscuritas, incertitudo* (cf. ἄδηλος). Semel 1 Tim. 6, 17. ubi est vel: veri splendoris i. e. pretii

defectus, *vanitas*, vel: ea ratio rei, qua mox evanescit, *inconstantia, fragilitas.*

Ἀδήλως, adv. 1) *obscure, inconstanter*, 2) *incertum*, quatenus rei eventus non est liquidus. Semel 1 Cor. 9, 26. coll. 2 Macc. 7, 34.

Ἀδημονέω, ῶ, fut. ήσω, (ἄδος, *taedium*) *gravissime angor, luctor.* Matth. 26, 37. Marc. 14, 33. Phil. 2, 26. In versione Symmachi Ps. 61, 3. hebr. בְּעַטֵּף, ἐν τῷ ἀδημονεῖν, et Ps. 116, 11. בְּחָפְזִי ἀδημονῶν.

Ἅδης, ου, ὁ, (ab εἴδω et ἀ priv.) 1) quod sine luce est, *locus tenebricosus.* In N. T. sequitur significationes hebr. שְׁאוֹל, ideoque est 1) *sepulchrum* ipsum; ita Act. 2, 27. 31. ubi i. q. διαφθορά. εἰς ἅδου (subintell. τόπον sive δῶμα), in sepulchri domicilium. Hom. Il. lib. 15. V. 251. Odyss. lib. 11, V. 149. 626. lib. 12, V. 21 et LXX ad Gen. 42, 38. 44, 29. — Job. 31, 13. Ps. 140, 9. — 2) locus subterraneus, tenebricosus et tristis, in quo manes post mortem inclusi putabantur, *orcus, inferna,* Apoc. 1, 18. 20, 13. 14. Prov. 5, 5. et saepissime in V. T. Putabatur esse in intimis terrae recessibus, Matth. 11, 23. Ezech. 31, 16. 18. Amos. 9, 2. Coelum et hades igitur tanquam remotissima sibi opponuntur Luc. 10, 15. — Apoc. 6, 8. ᾅδης non locum sed manes, spectra orci significare videtur. cf. Jes. 14, 9. — 3) *locus poenarum* in inferno, ubi animae impiorum castigantur, Luc. 16, 23, cujus princeps et rex putabatur esse diabolus, 1 Cor. 15, 55. coll. Sap. 1, 14. 16. 2, 24. Hebr. 2, 14. Hinc in test. 12 patriarchar. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 549.) ᾅδης dicitur σκυλευόμενος ἐπὶ τῷ πάθει τοῦ ὑψίστου, spoliatus, scl. animis damnandorum, per passionem filii Dei. — Πύλαι ᾅδου Matth. 16, 18. i. e. potestas diaboli, principis τοῦ ᾅδου. Vid. Πύλη. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀδιάκριτος, ἴτου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et διακρίνομαι, *rixor, litigo*), *is, cum quo non est rixa.* Semel Jac. 3, 17 sensu activo: *a rixa alienus.* Ita plurimi. Possit vero etiam esse: nihil dubitans i. e. *fiducia plenissimus.* Vid. Διακρίνω.

Ἀδιάλειπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et διαλείπω, *cesso*) *non cessans, perpetuus.* Bis Rom. 9, 2. 2 Tim. 1, 3. coll. 1 Macc. 12, 11.

Ἀδιαλείπτως, *sine intermissione, indesinenter*; hyperbolice pro: *saepissime.* Ita Rom. 1, 9. 1 Thess. 1, 3. 2, 13. 5, 17. — 3 Macc. 6, 33. 2 Macc. 15, 7.

Ἀδιαφθορία, ίας, ἡ, (ex ἀ priv. et διαφθείρω *corrumpo*) *incorruptibilitas, integritas.* Semel Tit. 2, 7. de doctrina, ubi est doctrinae *sanitas* et *sinceritas*, i. q. in aliis locis Paulinis διδασκαλία ὑγιαίνουσα, ὑγιαίνοντες λόγοι. Vid. ὑγιαίνω. — Lectio quorundam codd., qui ἀφθορίαν habent, non est spernenda.

Ἀδικέω, ῶ, fut. ήσω, 1) leges violo, *injuſte ago, crimen committo*, Act. 25, 10. 11. 2 Cor. 7, 12. Coloſſ. 3, 25. Apoc. 22, 11. LXX hebr. חָטָא Jer. 37, 17. מָעַל 2 Chron. 16, 16. — 2) *injuria alium afficio*, Matth. 20, 13. Act. 7, 26. 27. 1 Cor. 6, 8. 2 Cor. 7, 2. Gal. 4, 12. Phil. 18. Ἀδικέομαι, *injuria afficior*, Act. 7, 24. et in medio: *injuria affici patior*, 1 Cor. 6, 7. — Metonymice: 3) *laedo, noceo, vim infero*, Luc. 10, 19. Apoc. 2, 11. 6, 6. 7, 2. 3. 9, 4. 10. 19. 11, 5. LXX hebr. יָגָה Jeſ. 51, 23. נָכָה Jeſ. 10, 20 et עָשַׁק Levit. 6, 2. coll. Sap. 14, 29. Saepius non legitur.

Ἀδίκημα, τος, τὸ, *injuſte factum, crimen, ſcelus*. Act. 18, 14. 24, 20. Apoc. 18, 5. In verſ. Alex. hebr. חָמָס 2 Sam. 22, 49. עָוֹן Jeſ. 59, 12.

Ἀδικία, ας, ἡ, 1) *injuſtitia*, Rom. 9, 14. Luc. 18, 16. ubi κριτὴς τῆς ἀδικίας i. q. κριτὴς ἄδικός, judex injuſtus cf. verſ. 2. — 2) *injuria illata*, 2 Cor. 12, 13. Quum haec coram judice non niſi dolo et fraude inferatur, eſt 3) *fraus, dolus, fraudulenta improbitas*, Jo. 7, 18. Act. 1, 18. 1 Cor. 13, 6. LXX hebr. מִרְמָה *fallacia*, Hoſ. 12, 7. שֶׁקֶר *mendacium* Deut. 19, 18. Pſ. 51, 3. cf. Ezech. 18, 18. Hinc μαμωνᾶς τῆς ἀδικίας, vel μαμ. ἄδικος Luc. 16, 8. 9. 11. ſunt *opes per fraudem* (de qua vid. verſ. 1. et 5—7) *partae*. Eodem ſenſu *Eurip*. Helen. verſ. 911. et Electr. verſ. 943. πλοῦτον ἄδικον dixit, et Sirac. 34, 18. θυσιάζειν ἐξ ἀδίκου coll. verſ. 20. Alii interpretes: opes caducae, fragiles, quo ſenſu putant legi ἄδικος 3 Esdr. 4, 31, qui vero locus ambiguus eſt. — 4) *ſcelus, impie factum quodcunque*, Luc. 13, 27. Act. 8, 23. 1, 18. Rom. 1, 29. 3, 5. 6, 13. 2 Tim. 2, 19. Jac. 3, 6. 2 Petr. 2, 13. Hebr. 8, 12. 1 Jo. 5, 17. Ita et 1 Jo. 1, 9. ubi ſenſus: Deus, qui ipſe eſt δίκαιος, non ſolum peccata remittet, ſed etiam hominem δίκαιον, i. e. ſanctum reddet. — Denique dicitur 5) de *idololatria*, vel quatenus idololatria eſt maxima fraus, vel quatenus eſt graviſſimum ſcelus; igitur et *errores* et *ſcelera idololatriae*, ἀλήθεια autem, quae τῇ ἀδικίᾳ opponitur, eſt: veri Dei et cognitio et cultus; ita Rom. 1, 18. 2, 8. 2 Theſſ. 2, 10. 12. 2 Petr. 2, 15. cf. quoque Ἀλήθεια. Sic et 2 Sam. 7, 10. בְּנֵי־עַוְלָה *filii iniquitatis* videntur eſſe gentes idololatriae deditae. Saepius non legitur.

Ἄδικος, ον, ὁ, ἡ, 1) *injuſtus*, 2) *injuſte agens erga alios*, Luc. 18, 11. Rom. 3, 5. Hebr. 6, 10. 3) *fraudulentus*, fraude aliis nocens, Luc. 16, 10. 11. Vid. Ἀδικία. 4) *impius, peccator omnino*, quippe leges Dei nihili faciens, Matth. 5, 45. Act. 24, 15. 1 Cor. 6, 9. 1 Petr. 3, 18. et 2 Petr. 2, 9. ubi τοῖς ἀδίκοις opponuntur οἱ εὐσεβεῖς. Deinde, ut ἀδικία, quod vid., transfertur ad idololatriam, et ſignificat

quoque 5) *idololatram*, adiuncta notione improbitatis. Ita 1 Cor. 6, 1. coll. verſ. 6. Saepius non legitur.

Ἀδίκως, adv. *injuſte*, *immerito*. 1 Petr. 2, 19. πάσχων ἀδίκως, patiens ſine culpa. LXX. hebr. חִנָּם Prov. 1, 11. 17. cl. Sap. 12, 13. 2 Macc. 7, 16.

Ἀδόκιμος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et δόκιμος, *probatus*, metaphora ducta ab auro et aurifabris) 1) *non probatus*, *rejectaneus*, *adulterinus*; LXX ἀδόκιμον ἀργύριον Prov. 25, 4. Jeſ. 1, 22. — Metaphorice: 2) *reprobandus*, *rejiciendus*, *malus*, 1 Cor. 9, 27. 2 Cor. 13, 5. 6. 7. 2 Tim. 3, 8. Rom. 1, 28. νοῦς ἀδόκιμος, mores reprobandi, mali; et quum moneta non genuina ſit inutilis et emendo inepta 3) *ineptus*, Tit. 1, 16. ἀδόκιμος πρὸς ἔργον ἀγαθὸν, — Hebr. 6, 8. γῆ ἀδόκιμος, terra frugibus proferendis non apta. Heſych.: ἀδόκιμον· πονηρὸν, ἀπόβλητον, ἄχρηστον. Saepius non habetur in N. T.

Ἄδολος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et δόλος) *doli expers*; deinde: *cui nil mali ineſt*, *non noxius*, *purus*. Ita ſemel 1 Petr. 2, 2. γάλα ἄδολ. lac ſincerrimum, ſaluberrimum, i. e. doctrina ad veram virtutem ducens.

Ἀδραμυττηνὸς, ὁ, ἡ, τὸ, *Adramyttenus*, adjectivum patronymicum. Adramyttum vel Adrumetum fuit urbs maritima in Aeolia ſita. cf. Herod. 7, 42. Pomp. Mel. 1, 17. Act. 27, 2. πλοῖον ἀδραμυττηνὸν, navis adramyttena.

Ἀδρίας, ίου, ὁ, ſcl. πόντος, *mare adriaticum*, non, qui nunc ita dicitur, ſinus inter Italiam et Dalmatiam, ſed quod comprehendebat quoque maria Ionicum, Creticum, Siculum. Heſych.: Ἰόνιον πέλαγος· ὁ νῦν Ἀδρίας. Legitur Act. 27, 27.

Ἁδρότης, τητος, ἡ, (ab ἁδρὸς, *multus*, *magnus*) *abundantia*, *copia*. Semel 2 Cor. 8, 20. de pecuniae copia.

Ἀδυνατέω, ῶ, f. ήσω, proprie: *non poſſum*, *non valeo*. Ita Sap. 13, 16. Deinde imperſonaliter: *eſt impoſſibile*, *quod fieri non poteſt*. Sic bis Matth. 17, 20. Luc. 1, 37. In verſ. alex. Geneſ. 18, 14. Job. 42, 2. —

Ἀδύνατος, ου, ὁ, ἡ, qui non habet δύναμιν, *infirmus*, *debilis*, vel corpore, ut Act. 14, 8. ἀδύνατος τοῖς ποσὶν, coll. Job., 36, 17. vel mente et judicio, ut Rom. 15, 1., vel opibus, ut ſit *egenus*, hebr. אֶבְיוֹן Job. 5, 14. coll. Baruch, 6, 27. — τὸ ἀδύνατον vel *paſſive*: *quod fieri non poteſt*, *impoſſibile eſt*, vel *videtur*, cum abſolute tum hypothetice, ut Hebr. 6, 4. 18. 10, 4. 11, 6. — vel *active*: *quod efficere quis non poteſt*; Rom. 8, 3, τὸ ἀδύνατον τοῦ νόμου, quod lex efficere non valuit; Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 18, 27. ἀδύνατον παρὰ ἀνθρώποις, quod homines efficere non poſſunt. — Saepius non legitur.

Ἄδω, pro ἀείδω, fut. ᾄσω, 1) *cano*, *canto*, Apoc. 5, 9. 14, 3. 15, 3. 2) *celebro cantu*, *laudo*, Eph. 5, 19. Coloſſ. 3,

16. cf. LXX ad Hof. 6, 2. Jer. 30, 19. Saepius non habetur.

Ἀεὶ, adv. *semper, perpetuo*, 2 Cor. 6, 10. — *quovis tempore* 1 Petr. 3, 15. Deinde hyperbolice pro: *saepissime, fere semper, plerumque*, Act. 7, 51. 2 Cor. 4, 11. Tit. 1, 12. Hebr. 3, 10. 2 Petr. 1, 12. — *ἀεὶ ποιεῖν* Marc. 15, 8. *solere*. Saepius non legitur.

Ἀετὸς, οῦ, ὁ, aquila; LXX hebr. נֶשֶׁר Job. 9, 26. Jef. 40, 31. Legitur Matth. 24, 28. Luc. 27, 37. Apoc. 4, 7. 8, 13. 12, 14. In loco Matth. 24, 28. Luc. 27, 37. vero eft *vultur*, cum aquilae cadavera non petant, nec aquilae fed vultures in Palaeftina reperiantur. Senfus proverbii eft: ubi foeda impietas, ibi vindicta de coelis certiffime et repente advolabit.

Ἄζυμος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *ζύμη, fermentum*) *non fermentatus. Οἱ ἄζυμοι* fcl. *ἄρτοι* panis non fermentatus, ut in LXX Exod. 29, 2. *τὰ ἄζυμα* fcl. *λάγανα* placentae non fermentatae, ut LXX habent Lev. 2, 4. 1 Paral. 23, 19. hebr. מַצָּה. Pane infermentato Judaei uti debebant per feptem dies fefti pafchalis. cf. Exod. 2, 14. fqq. Inde in N. T. *ἑορτὴ τῶν ἀζύμων* Luc. 22, 1. *αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων* Luc. 22, 7. Act. 12, 3. 20, 6. *τὰ ἄζυμα* Marc. 14, 1. feftum pafchatos fignificant. cf. quoque Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. Metaphorice 2) *expers fermento cupiditatum, purus corde.* Ita 1 Cor. 5, 7. *καθώς ἐστε ἄζυμοι*, fiquidem puros a libidine vos effe decet. — et verfu 8. *τὰ ἄζυμα*, puritas, finceritas. cf. *ζύμη*. Saepius in N. T. non legitur.

Ἀζὼρ, ὁ, Afor; nom. propr. indecl. viri ex majoribus Chrifti, de quo praeterea nil conftat. Matth. 1, 13. 14.

Ἄζωτος, ου, ἡ, Azotus, hebr. אַשְׁדּוֹד, *Asdod* (LXX *Ἀσηδώθ*) urbs Palaeftinae maritima, inter Ascalonem, Gazam et Jamniam, quae Act. 8, 40. commemoratur. Caeterum vid. Jof. 15, 46. 1 Sam. 5. Judith 2, 18. 1 Macc. 10, 77. Jofeph. Antiq. Jud. lib. 5. c. 1. f. 22.

Ἀηδία, ας, ἡ, 1) injucunditas, faftidium, 2) *odium, diffenfio*. Luc. 23, 12. ubi codd. quidam pro *ἐν ἔχθρᾳ ὄντες* habent *ὄντες δὲ ἐν ἀηδίᾳ*. Eft additamentum ferius adfcriptum.

Ἀὴρ, ἐρος, ὁ, 1) *aër*, elementum fpirabile. Ita in N. T. tantum in formulis quibusdam, quae in proverbia abierant, fcl. *ἀέρα δέρειν, aërem caedere*, quod fit ictu aberrantibus, quare eft: fruftra aliquid conari, *nil efficere*, 1 Cor. 9, 26. — *εἰς ἀέρα λαλεῖν, ventis verba profundere* (Lucret. IV, 929.) i. e. fruftra verba facere, ut noftrum: „es ift in den Wind gefprochen". 1 Cor. 14, 9. — 2) *σφαῖρα aëris elata fuper terram*, ubi nubes, quare etiam *Aquila* et *Theodot.* Job. 35, 11. pro hebr. שָׁמַיִם pofuerant. Ita

Act. 22, 23. Apoc. 9, 2. 16, 17. 18. 1 Theff. 4, 17. — Diabolus Eph. 2, 2. appellatur ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, ubi alii aërem i. e. fphaeram aëris intellexerunt, quia Judaei daemones in aëre inferiori verfantes putaffent, alii autem maluerunt ἀέρα hic notionem habere *caliginis* five *tenebrarum*, graecis fcriptoribus profanis ufitatam. Commemoratur quoque in teft. duod. patr. (Fabr. Pfeudep. V. T. I. p. 729.) ἀέριον πνεῦμα τοῦ Βελιάρ, ubi vero non liquet, utrum ἀέριος fit caliginofus an in aëre verfans. Saepius non legitur.

Ἀθανασία, ας, ἡ, *immortalitas*, *incorruptibilitas*. 1 Cor. 15, 53. ubi i. q. ἀφθαρσία, 1 Tim. 6, 16. coll. Sap. 3, 4. 15, 3.

Ἀθέμιτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et θέμις, *lex*, *fas*) qui contra leges agit, legibus contrarius, *nefandus*. Ita idololatria 1 Petr. 4, 3. — ἀθέμιτον ἐστι Act. 10, 28. *nefas eft*. Saepius non legitur in N. T. cf. 2 Macc. 6, 5, 7, 1. 10, 34.

Ἄθεος, ου, ὁ, ἡ, *atheus* (ex ἀ priv. et θεὸς), qui Deum nec cognofcit, nec colit, *idololatra*, adjuncta notione impietatis, quae in fcriptura f. ubique cum idololatria conjungitur. Sic femel Eph. 2, 12. Ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ, idololatrae in impiorum focietate.

Ἄθεσμος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et θέσμος *lex*) et qui fine lege eft, et qui legem contemnit. 2) *impius*, *injuftus*, *nefarius*. In N. T. bis 2 Petr. 2, 7. 3, 17. de hominibus flagitiofis; graecis rarius de hominibus maxime autem de rebus dicitur, ut etiam 3 Macc. 6, 26. ἄθεσμοι αἰκίαι, injufta tormenta, et c. 5, 12. ἄθεσμος πρόθεσις, improbum confilium.

Ἀθετέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et θετὸς pofitus, quod eft a τίθημι) proprie: *dejicio de ftatu fuo, loco fuo moveo*, quam notionem ubique retinet, quanquam pro varietate rerum, de quibus dicitur, vario modo verti poteft. Itaque 1) de *legibus* et pactis eft vel *abrogare*, Gal. 3, 15., vel *violare*, *non obfervare*, Marc. 7, 9. 1 Theff. 4, 8. Hebr. 10, 28. cf. Jef. 24, 17. Ezech. 22, 26. et ibi LXX. interpretes. 2) de iis, qui in auctoritate funt: *repudiare*, *fpernere*, Luc. 10, 16. Jo. 12, 48. Jud. 8. Gal. 2, 21. coll. 1 Reg. 12, 19. Jef. 1, 2. — 3) de fide: *fidem fallere*, *perfide agere*. 1 Tim. 5, 12. cf. LXX. ad Pf. 14, 6. 4) de confiliis five fpe: *irritum facere*, Luc. 7, 30. Marc. 6, 26. 1 Cor. 1, 19. cf. LXX. ad Pf. 32, 10. — Saepius non habetur.

Ἀθέτησις, εως, ἡ, (vid. ἀθετέω) *motio rei e loco*; inde de lege, *abrogatio*, Hebr. 7, 18. de peccatis eorumque culpa: *abolitio* fcl. per expiationem. Hebr. 9, 26.

Ἀθῆναι, ῶν, αἱ, *Athenae*, urbs Graeciae olim celeberrima et nobiliffima, a Cecrope condita, et a Minerva

(Ἀθήνη) nomen nacta. Commemoratur Act. 17, 15. 16. 18, 1. 1 Thess. 3, 1. (5, 29. et 2 Thess. 3, 18.).

Ἀθηναῖος, *αία, αῖον, Atheniensis*. Act. 17, 21. 22.

Ἀθλέω, ῶ, f. ήσω, *certo, certamen ineo in ludis publicis*. Semel 2 Tim. 2, 5. Coronabantur qui victores discesserant e certaminibus. Ἄθλον, praemium certaminis, legitur Sap. 4, 2.

Ἄθλησις, εως, ἡ, 1) *certamen*, 2) *conflictatio* cum calamitatibus et malis. Ita tropice Hebr. 10, 32.

Ἀθυμέω, ῶ, f. ήσω, *animum abjicio, despero, moerore, tristitia perturbor*. Semel Coloss. 3, 21. ubi vertendum est: *ne nimis perterreantur*; Lutherus bene: damit sie nicht scheu werden. Alii: ne vobis irascantur; sed minus recte. Etenim hebr. חָרָה, quod LXX. 1 Sam. 15, 11. 2 Sam. 6, 8. 1 Chron. 13, 11. per ἀθυμεῖν verterunt, ibi non est *irasci*, sed animo valde *perturbari*, confundi.

Ἀθῶος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et θωή, *poena imposita, mulcta persolvenda*), 1) *qui poena vacat*, deinde causa pro effectu: qui *culpa vacat, insons, innocens*. LXX. hebr. נָקִי *innocens*, Deut. 24, 5. et alibi. Ita Matth. 27, 4. ubi multi codd. ex interpretamento pro ἀθ. habent δίκαιον, et vers. 24. in formula: ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος, hebr. נָקִי אָנֹכִי מִדָּם 2 Sam. 3, 28. nullam habeo, vel habere volo caedis culpam. cf. quoque Gen. 24, 41.

Αἴγειος, ου, ὁ, ἡ, (ab αἴξ, αἰγὸς, *capra, caper*) *hircinus, caprinus*, LXX. hebr. עֵז *capra*, Num. 21, 20. Semel Hebr. 11, 37. ἐν αἰγείοις δέρμασιν, induti vestibus e caprinis pellibus confectis.

Αἰγιαλὸς, οῦ, ὁ, *littus, ora maritima*. Matth. 13, 2. 48. Jo. 21, 4. Act. 21, 5. 27, 39. 40.

Αἰγύπτιος, *ία, ιον*, (nomen gentile ab Αἴγυπτος) *Aegyptius*, vel e gente Aegyptiorum, Act. 7, 24. 28. Αἰγύπτιοι incolae Aegypti, Act. 7, 22. Hebr. 11, 29., vel: *in Aegypto habitans, ex Aegypto oriundus*. Ita Act. 21, 38. ubi ὁ αἰγύπτιος est Judaeus quidam ex Judaeis in Aegypto habitantibus, qui inde venerat in Palaestinam, seque pro Messia venditaverat. Josephus Ant. Jud. lib. 20. cap. 8. sect. 6. et de bello Jud. lib. 2. c. 13. sect. 5. rem narrat, nomen vero viri quoque non affert, sed simpliciter dicit: ὁ αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης, falsus ille propheta, qui ex Aegypto venerat. Felix, Judaeae procurator, manum quidem ab eo collectam brevi dissipavit, ipse autem evasit.

Αἴγυπτος, ου, ἡ, *Aegyptus*, nobilissima Africae regio, a Nilo irrigata, inter Arabiam petraeam, Aethiopiam, Lybiam et mare mediterraneum sita, et inde ab antiquissimis temporibus agricultura, mercatura, artibus et scientiis illustris, nomen (ut refert Euseb. in chron.) ab Aegypto,

Beli filio, nacta, Hebraeis autem מִצְרַיִם dicta, a filio Chami secundo, quem Israëlitae gentis aegyptiacae auctorem habebant. Commemoratur in N. T. Matth. 2, 13. 14. 15. 19. Act. 2, 10. 7, 9. Hebr. 3, 16. 11, 26. 27. et saepius; et plene γῆ Αἴγυπτος Act. 7, 36. 40. 13, 17. Hebr. 8, 9. Jud. 5. In loco Apoc. 11, 8. inservit mysticae Hierosolymorum sive potius reipublicae judaicae descriptioni, et innuit improbam et pertinacem adversus Dei consilia inobedientiam, violentamque proborum persecutionem, qua conspicui fuerunt veteres Aegyptii, Dei populum persequuti.

Ἀΐδιος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀεὶ *semper*) *sempiternus, perpetuus*. Rom. 1, 20. ἀΐδιος δύναμις sempiterna i. e. immutabilis et aeterna virtus. cll. Sap. 7, 26. — Jud. vers. 6. δεσμοὶ ἀΐδιοι, perpetua, nunquam solvenda vincula.

Αἰδώς, όος, οῦς, ἡ, (ab ἀ priv. et εἴδω, *video*) 1) proprie: quod oculis non exponendum sed obtegendum est, pudenda; inde 2) *pudor* ipse, quo velantur, quae conspici non decet, *verecundia*. 1 Tim. 2, 9. ubi mulieres κοσμεῖν ἑαυτὰς jubentur μετὰ αἰδοῦς, *verecunde*, ita ut non denudentur obtegenda. coll. 3 Mac. 1, 19. ubi mulieres τὴν αἰδῶ παραλειποῦσαι, pudicitiam abjicientes commemorantur. 3) *pudor quivis*, qua illicitum facere erubescimus, *reverentia*. Ita Hebr. 12, 28. λατρεύειν τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς, *reverenter*, ita ut mali nos pudeat. Similiter in test. XII. patr. (ap. Fabr. Cod. Pseud. I, p. 705.): αἰδέσθητι τὸν κύριον, καὶ μὴ ποιήσῃς τὴν πρᾶξιν τὴν πονηράν.

Αἰθίοψ, οπος, ὁ, (ab ὤψ *facies* et αἴθομαι *uror*, ut putant, qui adusta est facie) *Aethiops*, hebraeis כּוּשִׁי a Cusch, Chami filio. Semel legitur Act. 8, 27. coll. Jer. 13, 23. 38, 7.

Αἷμα, τος, τὸ, (apud LXX. hebr. דָּם respondens) — 1) *sanguis*, qui est in corporibus cum hominum tum animalium. Luc. 22, 44. — Ubi conjungitur cum σαρκί, utrumque *corpus humanum*, vel *visibilem hominis naturam*, indicat, adjuncta plerumque notione imbecillitatis. Matth. 16, 17. 1 Cor. 15, 50. Gal. 1, 16. Eph. 6, 2. Hebr. 2, 14. coll. Sir. 14, 18. — Quum veteres animam sive spiritum vitalem putarent esse in sanguine (Gen. 9, 4. Levit 17, 11. Deut. 12, 33), αἷμα Act. 17, 26. et αἵματα Jo. 1, 13. (etiam apud profanos, ut quoque latinor. *sanguis* et nostrum Blut) indicat *vim genitricem, semen naturale*. — 2) *sanguis*, quatenus profunditur, seu profluit; et quidem a) *animalium* mactatorum, potissimum *victimarum*, Act. 15, 20. 29. 21, 25. Hebr. 9, 7. 12. 13. 18—25. c. 10, 4. 11, 28. 13, 11. — b) *hominum*, Luc. 13, 1. Jo. 19, 34. Apoc. 14, 20. (ubi quidam interpretes sanguinem *uvae*, αἷμα σταφυλῆς subintelligunt, ut Deut. 32, 14. Gen. 49, 11. Sirac. 39, 26.) Apoc. 17, 6. — Singu-

liriter *sanguis mulierum* e matrice profluens, Marc. 5, 25. 29. Luc. 8, 43. 44. — *Αἷμα* conjunctum cum *ἐκχύνειν*, est *caedem committere*, vel *caedes commissa*, Luc. 11, 50 sq. Act. 22, 20. Rom. 3, 15. Apoc. 16, 6. Ita hebr. דָּם שָׁפַךְ Gen. 37, 21. Ez. 18, 10. Inde *αἷμα* et *αἵματα* simpliciter posita, ut saepissime etiam apud profanos, et דָּם in Vet. Test. coll. Sir. 34, 25., α) *caedes*, Matth. 23, 30. 27, 6. 8. 24. Act. 1, 19. Apoc. 6, 10. 18, 24. 19, 7. β) *mortis periculum*, Hebr. 12, 4. γ) *caedis culpa et poena*, Matth. 23, 35. 27, 25. Act. 5, 28., unde etiam dicitur δ) de gravi et *exitiali poena*, sive *exitiali calamitate*, Act. 18, 6. (coll. Num. 35, 27. Jos. 2, 19.) c. 20, 26. — c) *sanguis Christi* in cruce profusus, *αἷμα τοῦ Χριστοῦ* (*αἷμα τοῦ ἀρνίου* Apoc. 7, 14. 12, 11. 19, 13.), et quidem α) ratione *sacrae coenae* a Christo institutae, Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 10, 16. 11, 25. 27. quibus etiam adnumerandus est locus Jo. 6, 53 — 56., fortasse etiam 1 Jo. 5, 6. 8. β) quatenus eo profuso sive vi mortis Christi *coetus Christianorum* colligebatur, Act. 20, 28. Coloss. 1, 20. Eph. 2, 13. et γ) *expiatio* hominum efficiebatur, Rom. 3, 25. 5, 9. Eph. 1, 7. (Coloss. 1, 14. in text. vulg.) Hebr. 9, 12. 14. 10, 19. 1 Petr. 1, 2. 19. 1 Jo. 1, 17. Apoc. 1, 5. 5, 9. vel foedus expiationis pangebatur, Hebr. 10, 29. 12, 24. 13, 20. collatis locis de sacra coena agentibus. — 3) *sanguis* non naturalis, sed *miraculosus*, miraculo effectus, ut sit *σημεῖον* magnarum calamitatum, Act. 2, 19. (coll. Joel. 3, 3.) Apoc. 8, 7. 8. 11, 6. 16, 3. 4. — Formula *εἰς αἷμα* Act. 2, 20. de luna, posita est pro *ὡς αἷμα*, ut legitur Apoc. 6, 12. et referenda ad nigrescentem sanguinis colorem; — et *αἷμα δίκαιον* Matth. 23, 35. *αἷμα ἀθῷον* Matth. 27, 4. est dictum pro *αἷμα τῶν δικαίων*, *τοῦ ἀθῴου*. — Saepius non legitur in N. T.

Αἱματεκχυσία, *ίας*, *ἡ*, (ab *αἷμα* et *ἔκχυσις*, hic in *ἐκχυσία*, quod nullo in loco legitur, mutatum, ad indicandum, non de uno actu, sed de iterata sanguinis profusione esse sermonem) *sanguinis profundendi ritus*. Non nisi Hebr. 9, 22. habetur.

Αἱμοῤῥοέω, *ῶ*, fut. *ήσω*, (ab *αἷμα* et *ῥόος*) *sanguinis profluvio laborare*. In N. T. semel, Matth. 9, 20. ubi de muliere dicitur profluvio sanguinis e matrice laborante. — LXX. Levit. 15, 33.

Αἰνέας, *ου*, *ὁ*, *Aeneas*, nomen propr. viri caeterum ignoti, Act. 9, 33 sqq.

Αἴνεσις, *εως*, *ἡ*, in versione LXX. hebr. תּוֹדָה saepissime respondens, 1) *celebratio*, laudandi *actus*, 2) *laudes ipsae*, 3) laudes ob beneficia accepta, *gratiarum actio*. Semel in N. T. Hebr. 13, 15. *θυσία αἰνέσεως* i. e. Dei eiusque

beneficiorum celebratio, quae ore fit et ſacrificii loco eſt. cf. Judith. 16, 1. Sir. 32, 2. et Pſ. 107, 22.

Αἰνέω, ῶ, fut. έσω et ήσω, *praedico, hymnis celebro,* in verſione LXX. hebr. בֵּרֵךְ, שִׁיר, הִלֵּל. In N. T. legitur Luc. 2, 13. 20. 19, 37. 24, 53. Act. 2, 47. 3, 8. 9. Rom. 5, 11. Apoc. 19, 5. et quidem non niſi de Dei celebratione.

Αἴνιγμα, τος, τὸ, aenigma (ab *αἰνίττομαι, obſcure aliquid ſignifico*), *ſermo, cuius ſenſus non patet,* Sir. 39, 3. 47, 15. Sap. 8, 8. 1 Reg. 10, 1. 2) quaelibet *obſcura rei alicuius ſignificatio.* Sic Num. 12, 8. opponitur τῷ εἴδει, eodemque ſenſu in N. T. ſemel 1 Cor. 13, 12. ubi eſt: videmus non res coeleſtes ipſas ſed earum obſcuras imagines, earum ſymbola, ut ſpeculum non rem ipſam ſed ejus imaginem, et quidem plerumque ex parte, repraeſentare ſolet.

Αἶνος, ου, ὁ, profanis eſt 1) *narratio, fabula,* 2) *ſententia,* 3) aſſenſio et inde *laus, celebratio.* Sic in verſſ. graecis reſpondet hebr. תְּהִלָּה, et bis in N. T. Matth. 21, 16. Luc. 18, 43.

Αἰνὼν, ἡ, Aenon, nomen urbis Jo. 3, 23. commemoratae, de qua vero praeterea nil conſtat. Reſpondet hebr. עֵינָיִן, et fortaſſe ſcriptor בְּעֵינוֹן, quod vertendum fuiſſet: *in aquis prope Salem,* male de urbe quadam Aenon intellexit.

Αἵρεσις, εως, ἡ, 1) *electio, optio,* ut in graec. verſſ. Gen. 49, 5. Lev. 22, 18. 21. 1 Macc. 8, 30. 2) electum vitae et diſciplinae genus, ſingularis diſciplina ipſa, et, quum ea niteretur opinionum diſſenſu, *diſſentientes opiniones.* Ita ſenſu malo 1 Cor. 11, 19. Gal. 5, 20. 2 Petr. 2, 1. — 3) *ſecta, quae diſciplinam ſingularem vel certas opiniones ſequitur.* Ita Lucas ſolus in Actis 5, 17. 15, 5. 24, 5. 14. 26, 5. 28, 22. Sic Philoni προαίρεσις eſt *religio.* Vid. *Carpzovii* exercitt. ſacr. p. VI ſq. Saepius non legitur.

Αἱρετίζω, f. ίσω, Alexandrinis potiſſimum uſitatum ſcriptoribus pro αἱρέω, 1) *manu aliquid capio, mihi vindico,* 2) *eligo, mihi adſciſco,* et, quum electionis cauſa amor et favor eſſe ſoleat, 3) *amo, aliis praefero, magni facio.* Sic in verſ. LXX. hebr. בָּחַר et חָפֵץ reſpondet, ſemel in N. T. legitur Matth. 12, 18. *Heſych.* ᾑρετισάμην· ἠγάπησα, ἐπεθύμησα.

Αἱρετικὸς, οῦ, ὁ, in cod. graeco V. T. non legitur, (quidam codd. Sir. 11, 31. mendoſe pro αἱρετοῖς), in N. T. non niſi Tit. 3, 10. ubi eſt vel *homo perverſas opiniones ſequutus,* vel homo, *qui ſocietatem Chriſtianorum iterum deſeruit.*

Αἱρέω, ῶ, fut. ήσω, *manu prehendo, mihi vindico.* Med. *αἱρέομαι, eligo,* hebr. בָּחַר, חָפֵץ, et quidem vel ex mul-

tis, 2 Thess. 2, 13. vel e duobus, ubi est: *praefero, malo*, Hebr. 11, 25. Phil. 1, 22. coll. Job. 8, 3.

Αἴρω, fut. ἀρῶ, proprie 1) *tollo*, v. c. humo lapides Jo. 8, 59. e maris fundo anchoras Act. 27, 13. ubi ad ἄραντες supplendum est τὰς ἀγκύρας; e maris fluctibus scapham tollo et in navem refero Act. 27, 17. Inde a) *elevo, sursum dirigo*, v. c. manum Apoc. 10, 5. 6. coll. Ex. 6, 8. Num. 14, 30., oculos Jo. 11, 41. oll. Ps. 121, 1. 123, 1., tropice vocem, i. e. alta voce loquor s. cano Luc. 17, 13. Act. 4, 24. b) *elevatum teneo*; inde α) *mihi impono ut portem, porto*, Matth. 4, 6. (Ps. 91, 12.) 11, 29. 16, 24. 27, 32. Marc. 2, 3. 8, 34. 10, 21. (נָשָׂא Thren. 3, 27.) Apoc. 18, 21. — *mecum fero*, Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 22, 36. 11, 52. (נָשָׂא Gen. 44, 1. Jes. 46, 1.) β) *suspensum aliquid teneo*, quod tropice de spe et expectatione legitur Jo. 10, 24. — c) *tollo et aufero*, v. c. mortuum, lectum, cibos etc. Matth. 9, 6. 14, 12. 20. 15, 37. 17, 27. 22, 13. 24, 17. 18. Marc. 2, 11. 6, 29. 43. 8, 8. 19. 20. Luc. 9, 17. Jo. 2, 16. 20, 2. 13. (1 Macc. 9, 19.) Act. 20, 9. Passive: loco moveri et ferri Matth. 21, 21. — 2) Deinde evanescente notione *tollendi* est a) *manu prehendo, capio*, Marc. 16, 18. Act. 21, 11. (נָשָׂא Gen. 27, 3.) *aufero* Matth. 20, 14. Marc. 15, 24. Luc. 19, 21. 22. Inde etiam verba ἄρας τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη 1 Cor. 6, 16. explicanda puto ita: Christi membra Christo auferens faciam instrumenta πόρνης? b) *vi eripio, abripio*, Luc. 6, 29. 30. 11, 22. Jo. 10, 18. 11, 48. Huc quoque referenda sunt loca Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. ubi αἴρει scl. τι est: abripit panniculus partem vestis jam detritae. c) *loco suo moveo, removeo, amoveo*, v. c. corpus de cruce Jo. 19, 31. 38. ramos (i. e. *abscindere*) Jo. 15, 2. — tropice: regnum coeleste Matth. 21, 43. verbum Dei Jo. 15, 2. poenas divinas Act. 8, 33. peccata Jo. 1, 29. 1 Jo. 3, 5. coll. Eph. 4, 31. Marc. 4, 25.; *abrogo* v. c. legem Coloss. 2, 14. — *e medio tollo*, nostrum: *fortschaffen*, Luc. 23, 18. Jo. 19, 15. e coetu: *ejicio* 1 Cor. 5, 2. ubi ἀρθῇ pro ἐξαρθῇ legendum; — e vita, mundo: *interficio, aboleo*, Jo. 17, 15. Act. 8, 33. et simplex αἴρειν Matth. 24, 39. Act. 21, 36. (1 Macc. 5, 2.)

Αἰσθάνομαι, fut. ήσομαι 1) *sensibus percipio*; ad animum translatum 2) *mente percipio, intelligo*. Semel Luc. 9, 45.

Αἴσθησις, εως, ἡ, 1) cognitio, sensuum ope parata 2) intelligentia, *sapientia*. Phil. 1, 9. ubi ab ἐπιγνώσει vel non differre videtur, quum hebraeis solitum sit, notionem sapientiae duplici verbo significare, (Vid. 2 Chron. 1, 10—12. Jes. 11, 2. 40, 14. Prov. 2, 6. coll. Rom. 11, 33. 1 Cor. 1, 5.) vel ἐπιγν. est intelligentia rerum divinarum, contemplatione animi acquisita, et αἰσθ. sapientia in rebus humanis experientia aucta. In vers. LXX. respondet hebr. דַּעַת.

Αἰσθητήριον, τὸ, (fuppl. ὄργανον) locus fenfuum; *fenfus ipfi*, quatenus cognitionem efficiunt. Semel Hebr. 5, 14. αἰσθητήρια γεγυμνασμένα, *fenfus* experientia *bene exercitati*, i. e. facultas intelligendi experientia bene aucta.

Αἰσχροκερδὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ab αἰσχρὸς et κέρδος) *turpis lucri cupidus*, *lucra pudenda petens*. Bis 1 Tim. 3, 8. (et ibid. v. 3. in textu vulg.) Tit. 1, 7.

Αἰσχροκερδῶς, *lucri, quod captare non decet, ftudio.* Semel 1 Petr. 5, 2.

Αἰσχρολογία, ίας, ἡ. (ab αἰσχρολογέω, obfcoena loquor) *turpiloquentia*, *fermones obfcoeni*. Semel Col. 3, 8.

Αἰσχρὸς, ὰ, ὸν, 1) *deformis*, *foedus*, (LXX. Gen. 41, 3.) 2) *turpis*, *inhoneftus*, 1 Cor. 11, 6. 14, 35. Eph. 5, 12. Tit. 1, 11.

Αἰσχρότης, τητος, ἡ (ab αἰσχρὸς) 1) *deformitas*; — ad mores translatum: 2) *turpitudo*, *inhoneftas* cum agendi tum loquendi. Semel Eph. 5, 4.

Αἰσχύνη, ης, ἡ, hebr. בשׁה, חֶרְפָּה et fimilia, 1) fubjective: *pudor ob illicita et inhonefta*, Luc. 14, 9. 2) objective: *ignominia*, *contumelia*, Hebr. 12, 2. — 3) res cuius nos pudere debet, *flagitium*, *turpitudo*, 2 Cor. 4, 2. τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης *occulta dedecora* i. e. clandeftinae machinationes, quarum apoftolum Jefu deberet pudere. Phil. 3, 19. ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, i. e. qui in flagitiis quaerunt gloriolam. Pluralis αἱ αἰσχύναι eodem fenfu Jud. verf. 13. — In loco Apoc. 3, 18. αἰσχύνη non fignificat *pudenda* fed αἰσχύνη τῆς γυμνότητος eft ex hebraismo γυμνότης αἰσχρὰ, turpis nuditas. — Saepius non habetur in N. T.

Αἰσχύνω, *pudefacio*, in *paffivo*, ut hebr. בושׁ, *pudefio*, *pudore fuffundor*, Phil. 1, 20. ex fruftratione conatus et fpei (Pf. 25, 2. 3. Pf. 31, 2. — 2 Cor. 10, 8. ex munere apoftolico peracto (Sir. 24, 22.) — 1 Joh. 2, 28. per alterius reprobationem five reprehenfionem. — In *medio: pudefacio me*, *pudet me*, *erubefco*, Luc. 16, 3. dedecori mihi duco 1 Petr. 4. 16. Saepius non legitur.

Αἰτέω, ῶ, fut. ήσω, (in activo et medio, faepius cum accufativo rei et perfonae, femel Matth. 18, 19. cum genitivo rei et bis Matth. 5, 42. Luc. 6, 30. cum dativo perfonae, interdum cum παρὰ) 1) *rogo verbis* et quidem quod de jure mihi non debetur, Matth. 5, 42. 7, 9. 10. 14, 7. 18, 19. 20, 20. Marc. 6, 22—25. Luc. 6, 30. Jac. 1, 5. — *rogo Deum, precor aliquid ab eo*, Matth. 6, 8. 7, 11. 18, 19. Jac. 1, 5, 6. — omiffo τῷ Θεῷ Matth. 7, 7. 8. Eph. 3, 13. Col. 1, 9. Jac. 4, 2. 3. 1 Jo. 5, 15. — 2) *rogo mente* i. e. *opto*, *defidero*, Act. 7, 46. שׁאל Deut. 14, 26. Jon. 4, 8. Vid. *Αἴτημα*. — 3) *poftulo*, *quaero ab altero* i. q. ζητεῖν per quod 1 Cor. 1,

21. Luc. 12, 14. explicatur, Luc. 1, 63. 23, 28. Act. 3, 14. 25, 15. 1 Petr. 3, 15.

Αἴτημα, τος, τὸ, 1) *postulatio* verbis prolata, Luc. 23, 24. 2) *mentis desideria*, (τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας, Ps. 37, 4.) Phil. 4, 6. 1 Jo. 5, 15.

Αἰτία, ας, ἡ, 1) *causa, ratio, res,* Act. 10, 21. 28, 20. Tit. 1, 13. 2 Tim. 1, 6. 12. Hebr. 2, 11. et ita etiam Luc. 8, 47., ubi non significat morbum, quanquam hic in αἰτίᾳ (*re*) subintelligendus est. 2) *ratio rei* i. e. conditio, Matth. 19, 10. 3) *causa sensu forensi*, et quidem *vel crimen, cuius quis accusatur*, causa accusationis, Act. 22, 24. 23, 28. 25, 18. 27. coll. 1 Macc. 9, 10. Phavor. αἰτία· ἡ κατηγορία, *vel crimen, cuius quis convincitur, culpa, delictum ipsum,* Matth. 19, 3. 27, 37. Marc. 15, 26. Jo. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 28, 18. Respondet hebr. עָוֹן Genes. 4, 13. coll. 2 Macc. 12, 40. — Saepius non habetur in N. T.

Αἰτίαμα, τος, τὸ, vid. *Αἰτίωμα.*

Αἴτιον, vid. *Αἴτιος.*

Αἴτιος, ία, ον, qui causa est alicuius rei; substantive: ὁ αἴτιος *auctor*, semel Hebr. 5, 9. pro quo c. 2, 9. est ἀρχηγὸς coll. 2 Macc. 4, 47. 13, 4.; — τὸ αἴτιον i. q. ἡ αἰτία, 1) *causa*, Act. 19, 40. 2) sensu forensi: *culpa, crimen.* Luc. 23, 4. 14. 22. Saepius non legitur.

Αἰτίωμα, τος, τὸ, (ab αἰτιάομαι, *accuso*, ut τρῶμα a τρώω, ἀνάλωμα ab ἀναλόομαι et similia) i. q. αἰτίαμα, *accusatio*, crimen, cuius quis accusatur. Semel Act. 25, 7. ubi ex auctoritate libror. optimorum pro αἰτιάματα, quod extat in textu vulgari, reposuit *Griesbachius.*

Αἰφνίδιος, ίου, ὁ, ἡ, subitus, repentinus, ex improviso, praeter opinionem adveniens. In N. T. bis, Luc. 21, 34. 1 Thess. 5, 3. cf. Sap. 17, 15. 2 Macc. 14, 17. 3 Macc. 3, 24.

Αἰχμαλωσία, ας, ἡ, (ab αἰχμή, *telum*, et ἁλίσκω *capio*) vocab. militare 1) actus *comprehensionis* 2) status *captivitatis;* sic saepius in versione LXX. respondet hebr. גּוֹלָה 3) *captivi ipsi,* Apoc. 13, 10. coll. 1 Macc. 9, 70. 72. Eodem sensu Eph. 4, 8. ubi αἰχμαλ. sunt homines in diaboli et peccati servitute versati, ut in Test. XII. patriarch. (Fabricii Cod. Pseud. V. T. I, p. 654.), ubi de Messia, qui τῷ Βελιὰρ bellum intulisset, leguntur: τὴν αἰχμαλωσίαν λάβῃ ἀπὸ τοῦ Βελιάρ, ψυχὰς ἁγίων, καὶ ἐπιστρέψει καρδίας ἀπειθεῖς πρὸς κύριον, καὶ δώσει τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν εἰρήνην αἰώνιον.

Αἰχμαλωτεύω, fut. εύσω, 1) *armis capio, captivum abduco,* LXX. 1 Sam. 30, 2. Job. 1, 15. 17. 2) mihi vindico, meum facio, *in potestatem meam redigo.* Ita Ephes. 4, 8. ubi αἰχμ. est servituti diaboli eripere et Christi imperio subji-

cere. (2 Tim. 3, 6. ubi autem αἰχμαλωτίζοντες legendum est). Vid. αἰχμαλωτίζω.

Αἰχμαλωτίζω (alexandrinis pro αἰχμαλωτεύω usitatum, saepius apud LXX., coll. Pseudep. V. T. T. 1, p. 655) 1) *captivum duco*; passive Luc. 21, 24. coll. 1 Macc. 10, 33. *vinco* simpliciter 2 Cor. 10, 5. ubi vertendum est: omnes machinationes contra rem christianam vincens i. e. irritas faciens. — 2) in potestatem meam redigo, *subigo*. De servitute morali 2 Tim. 3, 6. Similiter in Cod. Pseudep. V. T. Fabric. I, p. 529. mulieres τῷ ἔργῳ αἰχμαλωτίζουσιν, re venerea capiunt mares. — Rom. 7, 23.

Αἰχμάλωτος, ου, ὁ, ἡ, *captivus*; in N. T. semel Luc. 4, 19. ubi est mancipium peccati et diaboli, ideoque miseriae.

Αἰών, ῶνος, ὁ, in N. T. partim graecorum more usurpatur, partim significationes hebr. עוֹלָם, cui apud LXX respondet, sequitur, et est 1) *tempus, tempus indefinitum, omne tempus*. Ita in formulis a) εἰς τὸν αἰῶνα (כָּל־הַיּוֹם Ps. 25, 6. Sir. 18, 1.) *in perpetuum, in omne tempus*, Jo. 6, 51. 58. 8, 35. 12, 34. 14, 16. — cum negatione: in nullum tempus, *nunquam*, Matth. 21, 19. Marc. 3, 29. 11, 14. Jo. 4, 14. 8, 51. 52. 10, 28. 11, 26. 13, 8. 1 Cor. 8, 13. b) εἰς τοὺς αἰῶνας *in sempiternum*, ut Luc. 1, 33. explicatur: οὐκ ἔσται τέλος, ita in doxologiis (Matth. 6, 13.) Luc. 1, 33. Rom. 1, 25. 9, 5. 11, 36. cf. Ps. 76, 7. c) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, eodem sensu, Gal. 1, 5. Apoc. 1, 6. (5, 14.) 10, 6. 14, 11. 15, 7. alibi, coll. Ps. 18, 10. 20, 4. 110, 7. Tob. 6, 18. vel εἰς ἡμέραν αἰῶνος 2 Petr. 3, 8. i. e. εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον ut habent LXX. Jes. 13, 20. Ex. 14, 13. — Hinc 2) οἱ αἰῶνες, temporis periodi, quae mundi ipsius existentia et duratione constituuntur, *mundus ipse, ejusque mutationes*; ita Hebr. 1, 2. 11, 3. 1 Tim. 1, 12. Sic quoque Sap. 13, 9. et *saeculum* in quarto libr. Esdr. cap. 6, 55. et 59. Vid. Fabr. Cod. Pseud. Vol. II. p. 230 sq. Inde formulae ἀπ' αἰῶνος, Luc. 1, 70. Act. 3, 21. Col. 1, 26. ἐκ τοῦ αἰῶνος Jo. 19, 32. hebr. מֵעוֹלָם Genes. 6, 4: *a mundo condito, ab hominum inde memoria*; (Tob. 4, 12. Sir. 44, 2) etiam *ab aeterno* Act. 15, 18. Eph. 3, 9. 11. ubi πρόθεσις αἰώνων est προθ. ἀπὸ τῶν αἰώνων. — πρὸ τῶν αἰών. *ante mundum conditum* 1 Cor. 2, 7. i. q. πρὸ χρόνων αἰωνίων 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. 3) *tempus definitum, circumscripta temporis periodus*, i. q. καιρός, in formulis a) αἰὼν οὗτος, quae Luc. 18, 30. explicatur per καιρὸς οὗτος, et etiam ὁ νῦν αἰὼν dicitur, et b) αἰὼν ὁ μέλλων, s. ἐκεῖνος, ἐρχόμενος. Judaei omne mundi tempus in duas dividebant partes sive, in duo saecula; prius, quod appellabant עוֹלָם הַזֶּה, αἰὼν οὗτος, comprehendebat tempus ante Messiae regnum, Matth. 12, 32. 13, 14. 24, 3. 28, 20. Tit. 2, 12. Eph. 1, 21., finiendum, ubi hoc regnum

existere coeperit, quod dicitur τὸ τέλος, ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος τούτου 1 Cor. 10, 11. Hebr. 9, 26. quem quidem finem saeculi post adspectabilem Messiae adventum et judicium habitum fore putabant, eumque cum immutatione et renovatione mundi conjunctum fore arbitrabantur. Hoc vero saeculum in scriptis Judaeorum et in N. T. constanter describitur depravatum et impium, quae notio in multis locis N. T. voci αἰῶνος adjecta est, saepiusque, ut *saeculum* Latinorum, notat *homines hujus periodi depravatos*. Sic Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος scl. τούτου sunt studia istius aevi prava. Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶν. τ. Luc. 16, 8. coll. Luc. 20, 34. homines pravos istius saeculi mores sequuti. Πλούσιοι ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 1 Tim. 6, 17. homines divitiis, quae in hac periodo valent, ornati. Ὁ νῦν αἰὼν 2 Tim. 4, 10. i. e. bona et deliciae hujus saeculi. Ἄρχοντες τοῦ αἰῶν. τούτ. 1 Cor. 2, 6. qui nunc inter homines depravatos principem tenent locum, cf. vers. 8. Dicitur quoque αἰὼν πονηρὸς Gal. 1, 4. αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου Eph. 2, 2. i. e. κόσμος τοῦ αἰῶνος τούτου, homines pravi, ut nunc sunt. Συζητὴς τοῦ αἰῶν., sophistae, ut solent esse, hujus periodi, 1 Cor. 1, 20. sive σοφὸς ἐν τῷ αἰ. τ. 1 Cor. 3, 18. coll. vers. 19. — Propter hanc prioris saeculi pravitatem, Satanas, quippe impietatis et idololatriae dux, dicitur ὁ θεὸς τοῦ αἰῶν. 2 Cor. 4, 4. saeculoque ipsi adscribitur σκότος i. e. impietas Eph. 6, 12. Similiter in test. XII. patriarch. (Fabr. Cod. Pseudep. V. T. I, p. 189. 191. homines depravati ante diluvium dicuntur αἰὼν, et periodus ab initio usque ad judicium messianum appellatur ibid. p. 196. ὁ αἰὼν ὁ μέγας. — *Alteram* mundi periodum Judaei appellabant עולם הבא, αἰὼν ὁ μέλλων, s. ἐκεῖνος s. ἐρχόμενος, i. e. tempus inde a Messiae adventu, judicio ejusque regni initiis futurum, ubi pios praemiis ornatum, malos poenis affectum iri simulque mortuorum resurrectionem eventuram esse arbitrabantur. Matth. 12, 32. Marc. 10, 30. Luc. 18, 30. 20, 35. Eph. 1, 21. Hebr. 6, 5. (αἰῶνες ἐπερχόμενοι Eph. 2, 7.) — 4 Esdr. c. 7, 43. leguntur: „dies judicii erit finis temporis (καιροῦ, αἰῶνος) hujus et initium temporis futurae immortalitatis“, — et c. 8, 1. „hoc saeculum fecit altissimus propter multos, futurum autem propter paucos“. — Sap. 4, 2. αἰὼν significat alteram post mortem vitam.

Αἰώνιος, ίου, ὁ, ἡ. et αἰώνιος, ία, ον, 1) *qui ab initio fuit, inde a mundo condito*, Rom. 16, 25. 2 Tim. 1, 19. *ab aeterno*, θεὸς αἰών. Rom. 16, 26. Hebr. 9, 14. coll. Bar. 4, 8. 10. 14. 20. 22. — 2) *qui in omne tempus erit*, *sempiternus, perpetuus*; αἰωνία λύτρωσις Hebr. 9, 12. coll. 7, 24. κράτος 1 Tim. 6, 16. οἰκία 2 Cor. 5, 1. παράκλησις 2 Thess. 2, 16. διαθήκη Hebr. 13, 20. εὐαγγέλ. Apoc. 14, 6. Ita etiam Philem. vers. 15. ubi αἰώνιον αὐτὸν est *illum in sempiternum*.

fcl. quia Christianus factus jam vitae aeternae particeps erat. Rom. 2, 7. 2 Cor. 4, 17. 18. Hebr. 5, 9. 9, 15. 2 Petr. 1, 11. *Αἰώνιος* in formulis ζωὴ αἰων. πῦρ αἰων. δόξα αἰων. κόλασις, ὄλεθρος, κρίμα f. κρίσις αἰων., Matth. 18, 8. 19, 29. 25, 41. 46. Marc. 3, 29. 10, 17. 30. Luc. 10, 25. 18, 18. 30. Jo. 3, 16. 36. c. 4, 14. 36. 5, 24. 39. 6, 27. 40. 47. 54. 68. c. 10, 28. 12, 25. 17, 2. 3. Act. 13, 48. Rom. 5, 21. 6, 22. 23. Gal. 6, 8. 1 Tim. 1, 16. 2, 10. 6, 12. (19. in text. vulg.) Tit. 1, 2. 3, 7. 1 Jo. 1, 2. 2, 25. 3, 15. 5, 11. 13. 20. Jud. verf. 7. 21. Hebr. 6, 2. 2 Theff. 1, 9. *fempiternum, nunquam finiendum* indicare, dubio caret, quum praemia aeque ac poenae post refurrectionem fempiternae quoque haberentur a Judaeis. Vid. teft. Afer in Fabr. Cod. Pfeud. V. T. I, p. 693. potiffimum Pfalter. Salom. Pf. 3, verf. 13. 15. 16. ubi: ἡ ἀπώλεια τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἰς τὸν αἰῶνα; piorum ζωὴ αἰώνιος autem οὐκ ἐκλείψει ἔτι. Eadem tradit auctor 4 libr. Esdr. — Attamen αἰώνιος interdum eam τοῦ αἰῶνος fignificationem fequi videtur, qua faeculum Meffianum futurum indicat, ideoque fignificare *meffianum*, in futuro Meffiae regno expectandum, locum habiturum. Ita intelligo σκηνὰς αἰων. Luc. 16, 9. ζωὴν αἰων. Jo. 3, 15. ubi idem eft quod εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, verf. 5. et 3. Matth. 19, 16. Act. 13, 46. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀκαθαρσία, ίας, ἡ, 1) *impuritas* phyfica, *immunditiea*, Matth. 23, 27. 2) *impuritas moralis*, et potiffimum *fcortatio, veneris flagitia*, quia per ea corpus polluebatur; ita Rom. 1, 24, 6, 19. ubi opponitur ἁγιασμὸς *caftitas*, 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. Eph. 4, 19. 5, 3. Coloff. 3, 5, 1 Theff. 4, 7. coll. verf. 3—6. Semel de *fordibus avaritiae* 1 Theff. 2, 3. coll. verf. 5. — 3 Esdr. 1, 42. templi fpoliatio ita appellatur. Saepius non legitur in N. T.

Ἀκαθάρτης, τητος, ἡ, (per fyncopen pro ἀκαθαρότης) *impuritas fcortationis*; ita tropice *idololatria*, femel Apoc. 17, 4. in textu vulg.

Ἀκάθαρτος, ου, ὁ, ἡ, 1) *impurus* fenfu phyfico; 2) *impurus fecundum legem*, impuritas *levitica*, hebr. טמא Levit. 5, 2. de cibis Act. 10, 14. coll. 11, 8. de avibus Apoc. 18, 2. — de *idololatria*, qua fcilicet veri Dei cultor omnium maxime inquinabatur, Act. 10, 28. 1 Cor. 7, 14. 2 Cor. 6, 17. Apoc. 17, 4. ita hebr. טמא Jef. 52, 1. et ἀκαθαρσία 3 Esdr. 8, 69. 1 Macc. 13, 47. 48. 14, 7. 3) *libidinofus* (vid. ἀκαθαρσία) Eph. 5, 5. — Quo fenfu *daemones* dicantur πνεύματα ἀκάθαρτα v. c. Matth. 10, 1. 12, 43. Marc. 1, 23. 26. 3, 11. 30. 5, 2. 8. 13. 6, 7. 7, 25. 9, 25. Luc. 4, 33. 36. 6, 18. 8, 29. 9, 42. 11, 24. Act. 5, 16. 8, 7. Apoc. 16, 13. 18, 2. coll. Zach. 13, 2. Fabr. Cod. Pfeud. Vol. I, p. 732, ambiguum videtur, cum ita dici potuerint vel quia immunda loca in-

habitare putabantur (Baruch. 4, 35. Tob. 8, 3. LXX. in Jes. 34, 14. 13, 21. Luc. 11, 24. coll. Fabric. Cod. Pseud. I, p. 191.); vel quia impii et scelerati cogitabantur (πονηρὰ Tob. 3, 8. 17. 6, 7.), vel quia auctores et fautores idololatriae, (Bar. 4, 7. LXX. Ps. 95, 5. 2 Cor. 4, 4. coll. Jo. 16, 11. Fabr. Cod. Pseud. I, p. 97. 167. 195.), vel quia libidinosi, mulierumque cupidissimi habebantur, (LXX. Genes. 6, 2. Tob. 3, 8. 6, 14.)— Saepius non habetur in N. T.

Ἀκαιρέομαι, οῦμαι, (ex ἀ priv. et καιρὸς), *tempus opportunum non habeo;* deinde *opportunitate, facultate destituor.* Sic semel Phil. 4, 10.

Ἀκαίρως, *tempore non opportuno,* deinde: tempore, quo aliis jucundum non est, quo nolunt nos audire. Ita semel 2 Tim. IV, 2. ubi ἀκαίρως εὐκαίρως est, placeat iis aut non placeat, velint nolintve audire. Vid. Sir. 22, 6. ubi: μουσικὰ ἐν πένθει (ὡς) ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες καὶ παιδεία ἐν παντὶ καιρῷ σοφία.

Ἄκακος, ου, ὁ, ἡ, τῆς κακίας expers, ideoque 1) *doli, malignitatis expers, innoxius,* Jer. 11, 19. 2) *non callidus, non astutus, simplex,* Rom. 16, 18. (LXX. פְּתָאיִם Prov. 1, 4. 22. alibi. — Ita ἀκακία in Fabr. Cod. Pseud. I, p. 626.) 3) *sceleris expers,* (hebr. תָּם Job. 2, 3. 8, 20.) Hebr. 7, 26.

Ἄκανθα, ης, ἡ, 1) *spina, vepres,* 2) *virgultum spinosum* Matth. 7, 16. Hebr. 6, 8. — *senticetum* Matth. 13, 7. 22. — *rami e senticeto decerpti* Matth. 27, 29. Jo. 19, 2.

Ἀκάνθινος, ου, ὁ, ἡ, vel *spinis refertus,* Jes. 34, 13. vel *e ramis spinosis factus.* Bis Marc. 15, 17. Jo. 19, 5.

Ἄκαρπος, ου, ὁ, ἡ, 1) *fructum non ferens,* de arbore Jud. vers. 2. 2) metaphorice: a) *fructum utilem* s. salutarem *non praestans, bona non efficiens, inutilis,* Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. 1 Cor. 14, 14. Tit. 3, 14. 2 Petr. 1, 8. b) fructum inutilem et noxium, qualem ferre non debuisset, proferens, *mala efficiens, perniciosus, noxius,* Eph. 5, 11. Sic Sap. 15, 4. πόνος ἄκαρπος est labor *improbus* eorum, qui idola fingunt, i. q. antea κακότεχνος. Ita et ἄχρηστος est *perniciosus.* Saepius non legitur.

Ἀκατάγνωστος, ου, ὁ, ἡ, 1) qui damnari non potest; 2) *in quem reprehensio justa non cadit.* Semel Tit. 2, 8.

Ἀκατακάλυπτος, ου, ὁ, ἡ, non opertus, *non velatus,* 1 Cor. 11, 5. 13. LXX. Levit. 13, 45.

Ἀκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, voc. forense: *cujus causa non est cognita, qui indicta causa judicatur* s. *damnatur, inauditus.* Bis Act. 16, 37. 22, 25.

Ἀκατάλυτος, ου, ὁ, ἡ, qui dissolvi non potest, — *perennis* (i. q. ἄφθαρτος Sap. 12, 1.). Semel Hebr. 7, 16.

Ἀκατάπαυστος, ου, ὁ, ἡ, *indesinens, non requiescens.* Semel 2 Pet. 2, 14. *Oculi* ἀκαταπαύστοι ἁμαρτίας

i. e. indefinenter libidinem quaerentes, libidinose semper circumspicientes.

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (ex ἀ et κατάστασις) 1) *inconstantia, instabilitas,* 2) *rerum perturbatio et confusio,* 1 Cor. 14, 33. Jac. 3, 16. *rixae et discordiae* tanquam perturbationis caussae 2 Cor. 12, 20. — 3) *seditio, tumultus,* Luc. 21, 9. (Sir. 26, 29. *inconstabilitio* eodem sensu 4 Esdr. 15, 16.) 2 Cor. 6, 5. Saepius in N. T. non invenitur.

Ἀκατάστατος, ου, ὁ, ἡ, *instabilis;* — *vacillans mutabilis, levis.* Ita Jac. I, 8. ἀκατάστατος ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, vacillans, mutabilis in volendo et agendo. Sic Tob. 1, 15. αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκαταστάθησαν, mutavit scl. in pejus agendi rationem.

Ἀκατάσχετος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et κατέχειν *coërcere*), 1) *infrenis, qui coërceri, cohiberi non potest;* 2) *vehemens, indefinens.* Jac. 3, 8. Similiter 3 Macc. 6, 17. ἀκατάσχ. οἰμωγὴ, vehemens, indefinens ejulatus; Joseph. de bell. Jud. II, 11. p. 173. φόβος ἀκατάσχ. vehemens timor.

Ἀκελδαμά, Act. 1, 19. quod ibi explicatur per χωρίον αἵματος, est vox syriaca ܚܩܠ ܕܡܐ, Chald. חֲקַל דְּמָא, *ager sanguinis, s. caedis.*

Ἀκέραιος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et κεραΐζειν, *laedere,* ab *Eustathio* ad Hom. Il. II, 835. explicatum: ὁ ἁπλοῦς καὶ μή τινα κεραΐζων) *neminem laedens, doli ac fraudis expers, simplex,* Matth. 10, 16. Rom. 16, 19. Addit. Esth. 16, 4. Etiam Phil. 2, 15. est: neminem laedens, nemini nocens, non, ut quidam intransitive accipiunt: *integer vitae.* Monet enim apostolus, ut fugiant rixas.

Ἀκλινὴς, έος, ὁ, ἡ. *qui non vacillat, stabilis, firmus, constans.* Habetur Hebr. 10, 22. et apud Symmach. Job. 41, 4.

Ἀκμάζω, fut. άσω, *floreo,* 2) *vigeo robore, aetate;* de fructibus: *maturus sum.* Apoc. 14, 18.

Ἀκμὴ, ῆς, ἡ, *mucro, cuspis.* Κατ' ἀκμὴν χρόνου sive simpliciter ἀκμὴν, quo adverbialiter utuntur, est: in hoc temporis segmento s. momento, *nunc, adhuc.* Ita Matth. 15, 16.

Ἄκναφος, vid. Ἄγναφος.

Ἀκοὴ, ῆς, ἡ, 1) *audiendi actus, auditio,* 1 Thess. 2, 13. et Hebr. 4, 2. ubi λόγος ἀκοῆς i. q. λόγος ἀκουόμενος. 2) *audiendi facultas, auditus,* 1 Cor. 12, 17. 2 Pet. 2, 8. 3) *auris, tanquam audiendi organon,* Marc. 7, 35. Luc. 7, 1. εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, coram populo. Act. 17, 20. εἰσφέρειν εἰς τὰς ἀκοὰς i. e. narrare. 2 Tim. 4, 3. (vid. Κνήθω et 2 Macc. 15, 39.) 4) Hebr. 5, 11. νωθροὶ ταῖς ἀκοαῖς (Sir. 27, 15.) segnes, hebetes auribus ad audiendum et intelligendum. Ἀκοῇ ἀκούειν aure percipere, Matth. 13, 14. Act. 28, 26. cf.

Jes. 6, 9. ex hebraismo: *ipse* (quasi propriis auribus) i. e. bene audire. 4) id quod auditur, a) *narratio audita, praedicatio doctrinae ore facta*, Jo. 12, 38. (Jes. 53, 1.) Rom. 10, 16. 17. et ἀκοῇ πίστεως Gal. 3, 2. 5. i. e. evangelio praedicato et fide accepto. b) *rumor, fama*. Matth. 4, 24. 14, 1. 24, 6. Marc. 1, 28. 24, 26. hebr. שְׁמוּעָה 2 Sam. 4, 4. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀκολουθέω, ῶ, fut. ήσω, (maxime cum dativo objecti, interdum ἀκολ. ὀπίσω τινός ut hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי, in Apoc. μετά τινος) 1) *sequor aliquem eundo, subsequor*, einem nachgehen wohin er gegangen ist, Matth. 8, 1. 9, 19. 27. 14, 13. 21, 9. 26, 58. Marc. 5, 24. 10, 52. 14, 13. Inde etiam: 2) *in alicujus locum succedo, aliquem ordine excipio*. Apoc. 14, 8. 9. Prolog. Sir. 3) *simul cum aliquo, ejus socius, eo, comitor aliquem*, Matth. 4, 25. 8, 10. 27, 55. 1 Cor. 10, 4. — *comitem perpetuum alicui me adjungo*; ita de discipulis, qui ex antiquo more magistros stipare solebant, Matth. 4, 20. 22. 9, 9. 19, 27. 28. Marc. 1, 18. 8, 34. Jo. 1, 41. 1 Reg. 19, 20. 21. Marc. 9, 38. οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, non est e nostra societate, e discipulis. Inde 4) disciplinam magistri sequor, *doctorem sequor*, Matth. 10, 38. 16, 24. Luc. 9, 23. Jo. 8, 12. 12, 26. 2 Macc. 8, 36. — Si non de personis, sed de rebus dicitur, est *mecum habeo*, ut Judith 12, 2. τὰ ἀκολουθηκότα μοὶ (scl. ὀψοποιήματα) cibi mecum allati. Sic semel tropice Apoc. 14, 13. ubi est: mecum habeo, non destituor, non amitto bene facta eorumque praemia. — Apoc. 18, 5. recte rejecit Griesbachius.

Ἀκούω, ούσω, quod cum genitivo et accusativo rei et maxime cum genitivo hominis, a quo dici quidquam audimus, construitur (pro genitivo rei Marc. 5, 27. περί τινος, pro genitivo personae in Evang. Joann. saepius παρά τινος, et 1 Jo. 1, 5. ἀπό τινος) 1) est: *audio*; et quidem de *actu audiendi*: a) *ope auditus aliquid percipio*, saepissime, v. c. Matth. 2, 18. 8, 10. 9, 12. 10, 27. 11, 5. 12, 19. 21, 16. Marc. 7, 37. 14, 64. Jo. 3, 8. 5, 25. 28. 1 Jo. 1, 1. Luc. 7, 22. Act. 7, 34. 22, 9. 2 Cor. 12, 4. Apoc. 4, 1. 5, 13. 18, 22. sq. b) *sonum audiendo discerno*, Jo. 10, 3. 8. 16. 27. Apoc. 3, 20. — c) *aures alicui praebeo, auribus attendo, ausculto*, Marc. 4, 3. 7, 14. 12, 29. Act. 2, 22. — audire doctorem, Marc. 6, 20. Luc. 15, 1. 19, 48. Jo. 12, 47. inde οἱ ἀκούοντες Luc. 6, 27, auditores, *discipuli*. — Saepius conjuncta est notio *diligenter considerandi*, Apoc. 1, 3. Act. 4, 19. et auditis *obsequendi*, ut Matth. 10, 14. 17, 5. 18, 15. Marc. 6, 11. Luc. 10, 16. 16, 29. Jo. 5, 24. 8, 47. (coll. 1 Jo. 3, 29.) 18, 37. 9, 27. Act. 3, 22. sq. 7, 37. 1 Jo. 4, 5. 6. Hebr. שָׁמַע saepissime, v. c. Exod. 16, 20. Deut. 11, 17. coll. 3 Esdr. 5, 69. Huc etiam pertinet formula: ὁ ἔχων οὖς, ὦτα, ἀκου-

i. e. indefinenter libidinem quaerentes, libidinose semper circumspicientes.

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (ex ἀ et κατάστασις) 1) *inconstantia, instabilitas*, 2) *rerum perturbatio et confusio*, 1 Cor. 14, 33. Jac. 3, 16. *rixae* et *discordiae* tanquam perturbationis caussae 2 Cor. 12, 20. — 3) *seditio, tumultus*, Luc. 21, 9. (Sir. 26, 29. *inconstabilitio* eodem sensu 4 Esdr. 15, 16.) 2 Cor. 6, 5. Saepius in N. T. non invenitur.

Ἀκατάστατος, ου, ὁ, ἡ, *instabilis*; — *vacillans mutabilis, levis*. Ita Jac. I, 8. ἀκατάστατος ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, vacillans, mutabilis in volendo et agendo. Sic Tob. 1, 15. αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκαταστάθησαν, mutavit scl. in pejus agendi rationem.

Ἀκατάσχετος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et κατέχειν *coërcere*), 1) *infrenis, qui coërceri, cohiberi non potest*; 2) *vehemens, indefinens*. Jac. 3, 8. Similiter 3 Macc. 6, 17. ἀκατασχ. οἰμωγή, vehemens, indefinens ejulatus; Joseph. de bell. Jud. II, 11. p. 173. φόβος ἀκατασχ. vehemens timor.

Ἀκελδαμά, Act. 1, 19. quod ibi explicatur per χωρίον αἵματος, est vox syriaca ܚܩܠ ܕܡܐ, Chald. חֲקֵל דְּמָא, *ager sanguinis*, s. *caedis*.

Ἀκέραιος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et κεραΐζειν, *laedere*, ab *Eustathio* ad Hom. Il. II, 855. explicatum: ὁ ἁπλοῦς καὶ μὴ τινὰ κεραΐζων) *neminem laedens, doli ac fraudis expers, simplex*, Matth. 10, 16. Rom. 16, 19. Addit. Esth. 16, 4. Etiam Phil. 2, 15. est: neminem laedens, nemini nocens, non, ut quidam intransitive accipiunt: *integer vitae*. Monet enim apostolus, ut fugiant rixas.

Ἀκλινής, έος, ὁ, ἡ, *qui non vacillat, stabilis, firmus, constans*. Habetur Hebr. 10, 22. et apud Symmach. Job. 41, 4.

Ἀκμάζω, fut. άσω, *floreo*, 2) *vigeo robore, aetate*; de fructibus: *maturus sum*. Apoc. 14, 18.

Ἀκμή, ῆς, ἡ, *mucro, cuspis*. Κατ' ἀκμὴν χρόνου sive simpliciter ἀκμήν, quo adverbialiter utuntur, est: in hoc temporis segmento s. momento, *nunc, adhuc*. Ita Matth. 15, 16.

Ἄκναφος, vid. Ἄγναφος.

Ἀκοή, ῆς, ἡ, 1) *audiendi actus, auditio*, 1 Thess. 2, 13. et Hebr. 4, 2. ubi λόγος ἀκοῆς i. q. λόγος ἀκουόμενος. 2) *audiendi facultas, auditus*, 1 Cor. 12, 17. 2 Pet. 2, 8. 3) *auris, tanquam audiendi organon*, Marc. 7, 35. Luc. 7, 1. εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, coram populo. Act. 17, 20. εἰσφέρειν εἰς τὰς ἀκοὰς i. e. narrare. 2 Tim. 4, 3. (vid. *Κνήθω* et 2 Macc. 15, 39.) 4) Hebr. 5, 11. νωθροὶ ταῖς ἀκοαῖς (Sir. 27, 15.) segnes, hebetes auribus ad audiendum et intelligendum. Ἀκοῇ ἀκούειν aure percipere, Matth. 13, 14. Act. 28, 26. cf.

Jes. 6, 9. ex hebraismo: *ipse* (quasi propriis auribus) i. e. bene audire. 4) id quod auditur, a) *narratio audita, praedicatio doctrinae ore facta,* Jo. 12, 38. (Jes. 53, 1.) Rom. 10, 16. 17. et ἀκοῇ πίστεως Gal. 3, 2. 5. i. e. evangelio praedicato et fide accepto. b) *rumor, fama.* Matth. 4, 24. 14, 1. 24, 6. Marc. 1, 28. 24, 26. hebr. שְׁמוּעָה 2 Sam. 4, 4. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀκολουθέω, ῶ, fut. ήσω, (maxime cum dativo objecti, interdum ἀκολ. ὀπίσω τινός ut hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי, in Apoc. μετά τινός) 1) *sequor aliquem eundo, subsequor,* einem nachgehen wohin er gegangen ist, Matth. 8, 1. 9, 19. 27. 14, 13. 21, 9. 26, 58. Marc. 5, 24. 10, 52. 14, 13. Inde etiam: 2) *in alicujus locum succedo, aliquem ordine excipio.* Apoc. 14, 8. 9. Prolog. Sir. 3) *simul cum aliquo, ejus socius, eo, comitor aliquem,* Matth. 4, 25. 8, 10. 27, 55. 1 Cor. 10, 4.— *comitem perpetuum alicui me adjungo;* ita de discipulis, qui ex antiquo more magistros stipare solebant, Matth. 4, 20. 22. 9, 9. 19, 27. 28. Marc. 1, 18. 8, 34. Jo. 1, 41. 1 Reg. 19, 20. 21. Marc. 9, 38. οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, non est e nostra societate, e discipulis. Inde 4) disciplinam magistri sequor, *doctorem sequor,* Matth. 10, 38. 16, 24. Luc. 9, 23. Jo. 8, 12. 12, 26. 2 Macc. 8, 36. — Si non de personis, sed de rebus dicitur, est *mecum habeo,* ut Judith 12, 2. τὰ ἀκολουθηκότα μοὶ (scl. ὀψοποιήματα) cibi mecum allati. Sic semel tropice Apoc. 14, 13. ubi est: mecum habeo, non destituor, non amitto bene facta eorumque praemia. — Apoc. 18, 5. recte rejecit Griesbachius.

Ἀκούω, ούσω, quod cum genitivo et accusativo rei et maxime cum genitivo hominis, a quo dici quidquam audimus, construitur (pro genitivo rei Marc. 5, 27. περὶ τινός, pro genitivo personae in Evang. Joann. saepius παρά τινός, et 1 Jo. 1, 5. ἀπὸ τινός) 1) est: *audio;* et quidem de *actu audiendi:* a) *ope auditus aliquid percipio,* saepissime, v. c. Matth. 2, 18. 8, 10. 9, 12. 10, 27. 11, 5. 12, 19. 21, 16. Marc. 7, 37. 14, 64. Jo. 3, 8. 5, 25. 28. 1 Jo. 1, 1. Luc. 7, 22. Act. 7, 34. 22, 9. 2 Cor. 12, 4. Apoc. 4, 1. 5, 13. 18, 22. sq. b) *sonum audiendo discerno,* Jo. 10, 3. 8. 16. 27. Apoc. 3, 20. — c) *aures alicui praebeo, auribus attendo, ausculto,* Marc. 4, 3. 7, 14. 12, 29. Act. 2, 22. — audire doctorem, Marc. 6, 20. Luc. 15, 1. 19, 48. Jo. 12, 47. inde οἱ ἀκούοντες Luc. 6, 27, auditores, *discipuli.* — Saepius conjuncta est notio *diligenter considerandi,* Apoc. 1, 3. Act. 4, 19. et auditis *obsequendi,* ut Matth. 10, 14. 17, 5. 18, 15. Marc. 6, 11. Luc. 10, 16. 16, 29. Jo. 5, 24. 8, 47. (coll. 1 Jo. 3, 29.) 18, 37. 9, 27. Act. 3, 22. sq. 7, 37. 1 Jo. 4, 5. 6. Hebr. שָׁמַע saepissime, v. c. Exod. 16, 20. Deut. 11, 17. coll. 3 Esdr. 5, 69. Huc etiam pertinet formula: ὁ ἔχων οὖς, ὦτα, ἀκου-

ἀκουέτω, *quicunque potest, aurem praebeto*, Matth. 11, 15. 13, 9. 13. sq. Marc. 8, 18. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9. coll. Rom. 11, 8. quae Apoc. 13, 18. etiam ita dicuntur: ὁ ἔχων νοῦν, vel c. 17, 9. ὧδε νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν.— Caeterum Joanni proprium est, ἀκούειν dicere pro ἐξακούειν de Deo *preces audiente iisque annuente*: Jo. 9, 31. 11, 41. 42. 1 Jo. 5, 15. — 2) *audio*, de actu *intelligendi* per auditum, et quidem a) *audiendo comperio*, Matth. 2, 3. 9. 22. 4, 12. 11, 2. 4. 14, 13. 22, 7. 24, 6. Marc. 3, 21. 5, 27. 6, 14. Act. 14, 24. 15, 24. 23, 16. — de doctrina Act. 1, 4. 4, 20. Rom. 10, 14. 18. 1 Jo. 1, 5. 2, 7. 24. coll. vers. 27. — *fama cognosco*, Luc. 16, 2. Gal. 1, 13. 23. Philem. vers. 5. Passive: *fama ferri*, Matth. 28, 14. Marc. 2, 1. Act. 11, 22. 1 Cor. 5, 1. *divulgari*, Luc. 12, 3. — b) *ex aliorum institutione cognosco, disco, tradita ab aliis accipio*, *scio*, Matth. 5, 4. 21. 27. 33. 38. 13, 22. Marc. 4, 15. Jo. 5, 30. 6, 45. 8, 26. 40. 12, 34. 15, 15. 1 Jo. 2, 18. 2 Jo. vers. 4. Act. 15, 7. Rom. 15, 21. Gal. 4, 21. Eph. 1, 13. 3, 2. Coloss. 1, 6. 23. Hebr. 2, 1. τοῖς ἀκουσθεῖσι, doctrinae vobis traditae; Jac. 5, 11. Apoc. 7, 4. 9, 16. — Sensu forensi: *accusatum audio*, i. e. causam ejus cognosco, Jo. 7, 51. Act. 25, 22. — c) *audiendo capio*, sensum auditi adsequor, *intelligo*, Marc. 4, 33. Jo. 6, 60. 1 Cor. 14, 2. hebr. שָׁמַע Gen. 11, 7. 2 Reg. 18, 26. coll. Sir. 25, 11.

Ἀκρασία, ίας, ἡ, *intemperantia, incontinentia*. Semel 1 Cor. 7, 5. et praeterea Matth. 23, 35. in textu vulg., ubi *Griesb.* habet ἀδικίας. In codice graeco V. T. non legitur.

Ἀκρατὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, 1) κράτος οὐκ ἔχων, *infirmus*, debilis; 2) reciproce: *impos sui, intemperans, immodicus, incontinens*, cui opponitur ἐγκρατής. Semel 2 Tim. 3, 3.

Ἄκρατον, τὸ, Vid. Ἄκρατος.

Ἄκρατος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et κεράννυμι *misceo*), 1) *non mixtus, purus, merus*. In cod. graec. V. T. ter de vino legitur Jer. 25, 15. Ps. 75, 8. et 3 Macc. 5, 2. et significat *merum*. Quum merum, aqua non dilutum, soleat esse vigens, est 2) *acer, vigens, inebrians*; ita Apoc. 14, 10., ubi verba τοῦ οἴνου τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου, vini, quod in poculum vindictae infunditur non dilutum i. e. inebrians, tropice *fervorem* poenarum divinarum indicant. Vid. Ps. 75, 8. Jes. 51, 17. Jer. 25, 15. Alii τοῦ ἀκράτου pro substantivo: τὸ ἄκρατον, *merum*, habent, non mutato sensu.

Ἀκρίβεια, είας, ἡ, 1) studium, cura, diligentia. 2) *subtilitas, acumen*, quatenus omnia perpendit et accurate distinguit et observat. Sic semel Act. 22, 5. κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, secundum subtilitatem patriae

legis, i. e. accurate, subtiliter institutus in patriis legibus. Alii: *secundum severitatem, rigorem.* Sed priori sensu legitur Sir. 16, 24. ubi *ἐν ἀκριβ.* est i. q. *ἐν σταθμῷ* i. e. bene perpensa docere, subtiliter instituere; Sir. 18, 29. *παροιμίαι ἀκριβεῖς*, acute, subtiliter dicta; cap. 19, 25. *πανουργία ἀκριβής*. Sap. 12, 21. *ἀκρίβεια* de Dei judiciis in pios dictum judicii aequitatem (*ἐπιεικείαν* vers. 18.) indicat, quae culpam accurate et subtiliter ponderat, neque aestu irae fertur. Similiter Dan. 7, 16. *ἀκρίβεια* est: somnii accurata explicatio, quae omnia recte exponit. Nec Josephi (vit. c. 38.) verba: *οἱ (φαρισαῖοι) περὶ τὰ πάτρια νόμιμα δοκοῦσι τῶν ἄλλων ἀκριβείᾳ διαφέρειν*, severitatem pharisaeorum sed eorum subtilitatem in legibus cognoscendis et explicandis indicare videntur, cum eos ratione acuminis et intelligentiae velit laudare.

Ἀκριβής, *έος, ὁ, ἡ, diligens, accuratus.* Comparativus adverbialiter legitur de accurata exploratione caussae in foro Act. 23, 15. 20. et de subtiliori plenioríque doctrinae cognitione, Act. 18, 26. 21, 22. Superlativus *ἀκριβέστατος* semel Act. 26, 5. ubi *αἵρεσις ἀκριβ.* non familiam *severissimam, superstitiosissimam*, ut quidam explicant, sed familiam, subtilissima legis et *τῶν ἐθῶν καὶ τῶν ζητημάτων* (vers. 3.) cognitione praeditam significare videtur. Vid. *Ἀκρίβεια.*

Ἀκριβόω, *ῶ*, fut. *ώσω*, ut *ἀκριβάζω*, accurate, magna diligentia aliquid facio, ago. — Matth. 2, 7. 16. *accurate disco, studiose percontor*, i. q. *ἀκριβῶς ἐξετάζω* vers. 8.

Ἀκριβῶς, adv. 1) *accurate, diligenter*, Matth. 2, 8. Luc. 1, 3. Act. 18, 25. 2) *prudenter, scite*, Eph. 5, 15., *recte, exacte*, 1 Thess. 5, 2. coll. Sap. 19, 18. Vid. etiam *Ἀκρίβεια.*

Ἀκρίς, *ίδος, ἡ*, (apud LXX. hebr. ארבה, גוב, ילק, חגב respondens) *locusta*, et quidem id locustarum genus, quod arbores et plantas depascere solet. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. Eas comedere mos est Orientalibus (Bochart. Hieroz. P. II. lib. 4. c. 7.), permissumque erat Judaeis ex lege mosaica. Levit. 11, 22. — Apoc. 9, 3. 7. inserviunt descriptioni exercitus hostilis, ut Joel. 1 et 2. coll. Exod. 10, 13—15.

Ἀκροατήριον, *ίου, τὸ*, 1) *auditorium*; 2) *locus judicii*, ubi partes audiuntur a judice. Sic semel Act. 25, 23.

Ἀκροατής, *οῦ, ὁ, auditor*, Sir. 3, 29. — In N. T. *ἀκροατὴς τοῦ νόμου, τοῦ λόγου*, Rom. 2, 13. Jac. 1, 22. 23. 25. *τῷ ποιητῇ* opponitur, et est is, qui auribus tantum doctrinam percipit, non autem animo, *auditor obliviosus*, ut Jac. 1, 25. explicatur.

Ἀκροβυστία, *ας, ἡ*, 1) *praeputium ipsum*, hebr.

עָרְלָה, Gen. 17, 11—25. Judith. 14, 10. Act. 11, 3. — 2) *status ἀκροβυστίας* Rom. 4, 10. 11, 2. *status gentilismi*, (Act. 11, 3.) Rom. 2, 25. 26. 1 Cor. 7, 18. 19. Gal. 5, 6. 6, 15. Ita etiam Col. 2, 13. de physico praeputio et statu hominis praeputiati sermonem esse docet additum σαρκὸς (cf. Eph. 2, 11.), nec igitur de ἀκροβυστία καρδίας (Deut. 10, 16.), ut aliis visum, hic cogitandum est. — 3) abstractum pro concreto: *praeputiati, gentiles*, cui opponitur ἡ περιτομὴ i. e. Judaei, Rom. 2, 26. 27. 3, 30. 4, 9. sqq. Gal. 2, 7. Coloss. 3, 11. Eph. 2, 11. Hoc nomine Judaeos in contemtum gentilium usos esse docent Judd. 14, 3. 15, 18. Jes. 52, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀκρογωνιαῖος, αία, αῖον, (ex ἄκρος *extremus*, et γωνία, *angulus*) *angularis*, *in extremitate anguli positus*; lapis in angulo positus, duos muros continens. Sic bis 1 Petr. 2, 6. et Eph. 2, 20. (ubi λίθος subaudiendum) metaphorice Christus appellatur, quatenus homines utriusque societatis, et Judaeos et gentiles, conjunxit in unam, christianam. cf. Eph. 2, 18. 19.

Ἀκροθίνιον, ίου, τὸ, (maxime in plurali obvium, ex ἄκρος et θὶς, *summitas frumenti*, compositum) 1) *primitiae frugum*, quae diis offerebantur; 2) *manubiae* i. e. pars praedae et spoliorum diis dicata. Xenoph. Cyrop. VII, 5, 13. Semel in N. T. Hebr. 7, 4. ubi *praedam* simpliciter significat. In cod. graeco V. T. non habetur.

Ἄκρος, α, ον, *extremus*, *summus*. In N. T. tantum neutrum τὸ ἄκρον, scl. μέρος, substantive legitur: *summum*, *extremum*, *extremitas*. Matth. 24, 31. Marc. 13, 29. (coll. Deut. 4, 32. 28, 64. Jes. 13, 5.) Luc. 16, 24. Hebr. 11, 21.

Ἀκύλας, ου, ὁ, *Aquila*, nomen viri, comitis Pauli, qui commemoratur Act. 18, 2. 18. 26. Rom. 16, 3. 1 Cor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19.

Ἀκυρόω, ῶ, fut. ώσω, (ex ἀ priv. et κυρόω, *dominor*) ἄκυρον aliquid facio (LXX. Prov. 1, 25, 5, 7.) i. e. *auctoritate privo*, *irritum reddo*, Matth. 15, 6. Marc. 7, 13. coll. 3 Esdr. 6, 32. et Esdr. 6, 11. *abrogo*, Gal. 3, 17.

Ἀκωλύτως, *nemine prohibente*, *sine impedimento*. Semel Act. 28, 31. coll. Sap. 7, 23.

Ἄκων, οντος, ὁ, ἄκουσα, ης, ἡ, ἆκον, οντος, τὸ, (pro ἀέκων, ex ἀ priv. et ἑκὼν, *volens*) *invitus*, non sponte et libenter aliquid agens. Semel 1 Cor. 9, 17. et semel in V. T. Job. 14, 17.

Ἀλάβαστρον, ου, τὸ (etiam ἀλάβαστρος, ὁ et ἡ) 1) *alabastrum*; 2) *vas unguentarium* ex alabastrite lapide confectum. In N. T. legitur Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37. et in cod. V. T. 2 Reg. 21, 13. ibique *vas unguentarium* e quovis lapide factum simpliciter significare

videtur. Verba Marc. 14, 5. συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, ut obſervavit *Schoettgen.* in lexico, non intelligenda ſunt de tota lagenula unguentaria, ſed de ſuperiore ejus parte ſ. orificio obſignato, quod ſignum erat unguenti genuini et foris advecti.

Ἀλαζονεία, ας, ἡ, 1) *gloriatio, jactantia.* 2) *arrogantia eorum, qui Deum nihil curant, rebusque ſuis tantum confidunt, impia audacia.* Ita intelligo Jac. 4, 16. et 1 Jo. 2, 16. eodemque ſenſu habetur Sap. 5, 8. 17, 7. 2 Macc. 9, 8. 15, 6. ubi ἀλαζονεία opponitur pia in Deum fiducia. Simili modo ὑπερηφανία apud noſtros ſcriptores legitur. Suid. ἀλαζονεία· ὑπερηφανία.

Ἀλαζών, όνος, ὁ, ἡ, *jactabundus, glorioſus, arrogans.* Bis Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 3.

Ἀλαλάζω, fut. άξω, 1) ἀλαλὴν (clamorem militarem, quo ad pugnam excitabantur milites) *edo.* 2) *clamorem quemcunque magnum cieo*, ſive *laetum*, ubi eſt: *in jubila erumpo*, הָרִיעַ Pſ. 47, 1. *laetum ſonum edo*, quo ſenſu 1 Cor. 13, 1. κύμβαλον ἀλαλάζον dicitur i. e. magnum ſtrepitum et laetos ſonos edens, ſed nihil efficiens, — ſive *triſtem*, ubi eſt *ejulo, lamentor*, Marc. 5, 38. ut etiam הָרִיעַ Jeſ. 15, 4. quare etiam τῷ הֵילִיל Jer. 4, 8. reſpondet.

Ἀλάλητος, ου, ὁ, ἡ, *et:* quod verbis exprimi non poteſt, *ineffabile*, *et:* quod verbis non exprimitur, *lingua non pronuntiatum.* Rom. 8, 26. στεν. ἀλαλ. ſunt preces, intercesſiones verbis humanis (ut ſolent eſſe hominum deprecationes) non prolatae, nec hominibus effabiles.

Ἄλαλος, ου, ὁ, ἡ, *mutus*, linguae uſu deſtitutus, (apud LXX. ſemel Pſ. 38, 15. ubi reſpondet hebr. אִלֵּם). Marc. 7, 37., ubi vero alii etiam ob verſ. 32. μογιλάλον, qui linguae eſt impeditae, explicant. — Marc. 9, 17. 25. πνεῦμα ἄλαλον non eſt daemon *mutum faciens*, ſed daemon ob pertinaciam *non loquens*, quod alii daemones facere ſolebant (vid. Marc. 1, 24. 34. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 28.); quare ſingulare genus daemonum, quod facile ejici ex homine non poſſit, appellatur verſ. 29. Quae enim homines δαιμονιζόμενοι faciebant vel loquebantur, ea non ab ipſis ſed a daemone profecta putabantur. Vid. potiſſimum Matth. 8, 29. ſqq. et cf. Luc. 11, 14.

Ἅλας, ατος, τὸ, et ἅλς, ἁλὸς, ὁ, *ſal, quo cibi condiuntur*, Matth. 5, 13. Marc. 9, 49. coll. Levit. 2, 13. et Ezech. 43, 24. Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. — 2) ut *ſal* Latinorum: *ſapientia et gratia in loquendo*, Coloſſ. 4, 6. coll. Eph. 4, 29. Marc. 9, 50. Metonymice Jeſus apoſtolos appellat τὸ ἅλας τῆς γῆς, bene inſtructos divinae ſapientiae doctores, quorum miniſterio homines ſapere deberent, ſ. ſale ſapientiae inſtruendi eſſent. cf. Terent. Eunuch.

Αἰσθητήριον, τὸ, (suppl. ὄργανον) locus sensuum; *sensus ipsi*, quatenus cognitionem efficiunt. Semel Hebr. 5, 14. *αἰσθητήρια γεγυμνασμένα*, *sensus* experientia *bene exercitati*, i. e. facultas intelligendi experientia bene aucta.

Αἰσχροκερδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ab αἰσχρὸς et κέρδος) *turpis lucri cupidus*, *lucra pudenda petens*. Bis 1 Tim. 3, 8. (et ibid. v.3. in textu vulg.) Tit. 1, 7.

Αἰσχροκερδῶς, *lucri, quod captare non decet, studio*. Semel 1 Petr. 5, 2.

Αἰσχρολογία, ίας, ἡ. (ab αἰσχρολογέω, obscoena loquor) *turpiloquentia*, *sermones obscoeni*. Semel Col. 3, 8.

Αἰσχρός, ά, όν, 1) *deformis*, *foedus*, (LXX. Gen. 41, 3.), 2) *turpis*, *inhonestus*, 1 Cor. 11, 6. 14, 35. Eph. 5, 12. Tit. 1, 11.

Αἰσχρότης, τητος, ἡ (ab αἰσχρὸς) 1) *deformitas*; — ad mores translatum: 2) *turpitudo*, *inhonestas* cum agendi tum loquendi. Semel Eph. 5, 4.

Αἰσχύνη, ης, ἡ, hebr. בֹּשֶׁת, חֶרְפָּה et similia, 1) subjective: *pudor ob illicita et inhonesta*, Luc. 14, 9. 2) objective: *ignominia*, *contumelia*, Hebr. 12, 2. — 3) res cuius nos pudere debet, *flagitium*, *turpitudo*, 2 Cor. 4, 2. τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης *occulta dedecora* i. e. clandestinae machinationes, quarum apostolum Jesu deberet pudere. Phil. 3, 19. ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, i. e. qui in flagitiis quaerunt gloriolam. Pluralis *αἱ αἰσχύναι* eodem sensu Jud. vers. 13. — In loco Apoc. 3, 18. αἰσχύνη non significat *pudenda* sed αἰσχύνη τῆς γυμνότητος est ex hebraismo γυμνότης αἰσχρά, turpis nuditas. — Saepius non habetur in N. T.

Αἰσχύνω, *pudefacio*, in *passivo*, ut hebr. בּוֹשׁ, *pudefio*, *pudore suffundor*, Phil. 1, 20. ex frustratione conatus et spei (Ps. 25, 2. 3. Ps. 31, 2. — 2 Cor. 10, 8. ex munere apostolico peracto (Sir. 24, 22.) — 1 Joh. 2, 28. per alterius reprobationem sive reprehensionem. — In *medio*: *pudefacio me*, *pudet me*, *erubesco*, Luc. 16, 3. dedecori mihi duco 1 Petr. 4. 16. Saepius non legitur.

Αἰτέω, ῶ, fut. ήσω, (in activo et medio, saepius cum accusativo rei et personae, semel Matth. 18, 19. cum genitivo rei et bis Matth. 5, 42. Luc. 6, 30. cum dativo personae, interdum cum παρὰ) 1) *rogo verbis* et quidem quod de jure mihi non debetur, Matth. 5, 42. 7, 9. 10. 14, 7. 18, 19. 20, 20. Marc. 6, 22—25. Luc. 6, 30. Jac. 1, 5. — *rogo Deum*, *precor aliquid ab eo*, Matth. 6, 8. 7, 11. 18, 19. Jac. 1, 5. 6. — omisso τῷ Θεῷ Matth. 7, 7. 8. Eph. 3, 13. Col. 1, 9. Jac. 4, 2. 3. 1 Jo. 5, 15. — 2) *rogo mente* i. e. *opto*, *desidero*, Act. 7, 46. שָׁאַל Deut. 14, 26. Jon. 4, 8. Vid. *Αἴτημα*. — 3) *postulo*, *quaero ab altero* i. q. ζητεῖν per quod 1 Cor. 1,

21. Luc. 12, 14. explicatur, Luc. 1, 63. 23, 25. Act. 3, 14. 25, 15. 1 Petr. 3, 15.

Αἴτημα, τος, τὸ, 1) *postulatio* verbis prolata, Luc. 23, 24. 2) *mentis desideria*, (τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας, Ps. 37, 4.) Phil. 4, 6. 1 Jo. 5, 15.

Αἰτία, ας, ἡ, 1) *causa, ratio, res*, Act. 10, 21. 28, 20. Tit. 1, 13. 2 Tim. 1, 6. 12. Hebr. 2, 11. et ita etiam Luc. 8, 47., ubi non significat morbum, quanquam hic in *αἰτίᾳ* (*re*) subintelligendus est. 2) *ratio rei* i. e. conditio, Matth. 19, 10. 3) *causa sensu forensi*, et quidem *vel crimen, cuius quis accusatur*, causa accusationis, Act. 22, 24. 23, 28. 25, 18. 27. coll. 1 Macc. 9, 10. Phavor. *αἰτία*· ἡ κατηγορία, *vel crimen, cuius quis convincitur, culpa, delictum ipsum*, Matth. 19, 3. 27, 37. Marc. 15, 26. Jo. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 28, 18. Respondet hebr. עָוֹן Genes. 4, 13. coll. 2 Macc. 12, 40. — Saepius non habetur in N. T.

Αἰτίαμα, τος, τὸ, vid. *Αἰτίωμα*.

Αἴτιον, vid. *Αἴτιος*.

Αἴτιος, ία, ον, *qui causa est alicuius rei*; substantive: ὁ *αἴτιος auctor*, semel Hebr. 5, 9. pro quo c. 2, 9. est *ἀρχηγὸς* coll. 2 Macc. 4, 47. 13, 4.; — τὸ *αἴτιον* i. q. ἡ *αἰτία*, 1) *causa*, Act. 19, 40. 2) sensu forensi: *culpa, crimen*. Luc. 23, 4. 14. 22. Saepius non legitur.

Αἰτίωμα, τος, τὸ, (ab *αἰτιάομαι*, *accuso*, ut *τρῶμα* a *τρώω*, *ἀνάλωμα* ab *ἀναλάομαι* et similia) i. q. *αἰτίαμα*, *accusatio*, crimen, cuius quis accusatur. Semel Act. 25, 7. ubi ex auctoritate libror. optimorum pro *αἰτιάματα*, quod extat in textu vulgari, reposuit *Griesbachius*.

Αἰφνίδιος, ίου, ὁ, ἡ, *subitus, repentinus, ex improviso, praeter opinionem adveniens*. In N. T. bis, Luc. 21, 34. 1 Thess. 5, 3. cf. Sap. 17, 15. 2 Macc. 14, 17. 3 Macc. 3, 24.

Αἰχμαλωσία, ας, ἡ, (ab *αἰχμή*, *telum*, et *ἁλίσκω capio*) vocab. militare 1) actus *comprehensionis* 2) status *captivitatis*; sic saepius in versione LXX. respondet hebr. גּוֹלָה. 3) *captivi ipsi*, Apoc. 13, 10. coll. 1 Macc. 9, 70. 72. Eodem sensu Eph. 4, 8. ubi *αἰχμαλ.* sunt homines in diaboli et peccati servitute versati, ut in Test. XII. patriarch. (Fabricii Cod. Pseud. V. T. I, p. 654.), ubi de Messia, qui τῷ *Βελιὰρ* bellum intulisset, leguntur: τὴν αἰχμαλωσίαν λάβῃ ἀπὸ τοῦ Βελιὰρ, ψυχὰς ἁγίων, καὶ ἐπιστρέψει καρδίας ἀπειθεῖς πρὸς κύριον, καὶ δώσει τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν εἰρήνην αἰώνιον.

Αἰχμαλωτεύω, fut. εύσω, 1) *armis capio, captivum abduco*, LXX. 1 Sam. 30, 2. Job. 1, 15. 17. 2) mihi vindico, meum facio, *in potestatem meam redigo*. Ita Ephes. 4, 8. ubi *αἰχμ.* est servituti diaboli eripere et Christi imperio subji-

Αἰσθητήριον, τὸ, (suppl. ὄργανον) locus sensuum; *sensus ipsi*, quatenus cognitionem efficiunt. Semel Hebr. 5, 14. αἰσθητήρια γεγυμνασμένα, *sensus* experientia *bene exercitati*, i. e. facultas intelligendi experientia bene aucta.

Αἰσχροκερδὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ab αἰσχρὸς et κέρδος) *turpis lucri cupidus, lucra pudenda petens.* Bis 1 Tim. 3, 8. (et ibid. v.3. in textu vulg.) Tit. 1, 7.

Αἰσχροκερδῶς, *lucri, quod captare non decet, studio.* Semel 1 Petr. 5, 2.

Αἰσχρολογία, ίας, ἡ. (ab αἰσχρολογέω, obscoena loquor) *turpiloquentia, sermones obscoeni.* Semel Col. 3, 8.

Αἰσχρὸς, ὰ, ὸν, 1) *deformis, foedus*, (LXX. Gen. 41, 3.), 2) *turpis, inhonestus*, 1 Cor. 11, 6. 14, 35. Eph. 5, 12. Tit. 1, 11.

Αἰσχρότης, τητος, ἡ (ab αἰσχρὸς) 1) *deformitas*; — ad mores translatum: 2) *turpitudo, inhonestas* cum agendi tum loquendi. Semel Eph. 5, 4.

Αἰσχύνη, ης, ἡ, hebr. בֹּשֶׁת, חֶרְפָּה et similia, 1) subjective: *pudor ob illicita et inhonesta*, Luc. 14, 9. 2) objective: *ignominia, contumelia*, Hebr. 12, 2. — 3) res cuius nos pudere debet, *flagitium, turpitudo*, 2 Cor. 4, 2. τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης *occulta dedecora* i. e. clandestinae machinationes, quarum apostolum Jesu deberet pudere. Phil. 3, 19. ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, i. e. qui in flagitiis quaerunt gloriolam. Pluralis αἱ αἰσχύναι eodem sensu Jud. vers. 13. — In loco Apoc. 3, 18. αἰσχύνη non significat *pudenda* sed αἰσχύνη τῆς γυμνότητος est ex hebraismo γυμνότης αἰσχρὰ, turpis nuditas. — Saepius non habetur in N. T.

Αἰσχύνω, *pudefacio*, in *passivo*, ut hebr. בּוֹשׁ, *pudefio, pudore suffundor*, Phil. 1, 20. ex frustratione conatus et spei (Ps. 25, 2. 3. Ps. 31, 2. — 2 Cor. 10, 8. ex munere apostolico peracto (Sir. 24, 22.) — 1 Joh. 2, 28. per alterius reprobationem sive reprehensionem. — In *medio: pudefacio me, pudet me, erubesco*, Luc. 16, 3. dedecori mihi duco 1 Petr. 4. 16. Saepius non legitur.

Αἰτέω, ῶ, fut. ήσω, (in activo et medio, saepius cum accusativo rei et personae, semel Matth. 18, 19. cum genitivo rei et bis Matth. 5, 42. Luc. 6, 30. cum dativo personae, interdum cum παρὰ) 1) *rogo verbis* et quidem quod de jure mihi non debetur, Matth. 5, 42. 7, 9. 10. 14, 7. 18, 19. 20, 20. Marc. 6, 22—25. Luc. 6, 30. Jac. 1, 5. — *rogo Deum, precor aliquid ab eo*, Matth. 6, 8. 7, 11. 18, 19. Jac. 1, 5. 6. — omisso τῷ Θεῷ Matth. 7, 7. 8. Eph. 3, 13. Col. 1, 9. Jac. 4, 2. 3. 1 Jo. 5, 15. — 2) *rogo mente* i. e. *opto, desidero*, Act. 7, 46. שָׁאַל Deut. 14, 26. Jon. 4, 8. Vid. *Αἴτημα*. — 3) *postulo, quaero ab altero* i. q. ζητεῖν per quod 1 Cor. 1,

21. Luc. 12, 14. explicatur, Luc. 1, 63. 23, 25. Act. 3, 14. 25, 15. 1 Petr. 3, 15.

Αἴτημα, τος, τὸ, 1) *postulatio* verbis prolata, Luc. 23, 24. 2) *mentis desideria*, (τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας, Ps. 37, 4.) Phil. 4, 6. 1 Jo. 5, 15.

Αἰτία, ας, ἡ, 1) *causa, ratio, res*, Act. 10, 21. 28, 20. Tit. 1, 13. 2 Tim. 1, 6. 12. Hebr. 2, 11. et ita etiam Luc. 8, 47., ubi non significat morbum, quanquam hic in *αἰτίᾳ* (*re*) subintelligendus est. 2) *ratio rei* i. e. conditio, Matth. 19, 10. 3) *causa sensu forensi*, et quidem *vel crimen, cuius quis accusatur*, causa accusationis, Act. 22, 24. 23, 28. 25, 18. 27. coll. 1 Macc. 9, 10. Phavor. *αἰτία· ἡ κατηγορία*, *vel crimen, cuius quis convincitur, culpa, delictum ipsum*, Matth. 19, 3. 27, 37. Marc. 15, 26. Jo. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 28, 18. Respondet hebr. עָוֹן Genes. 4, 13. coll. 2 Macc. 12, 40. — Saepius non habetur in N. T.

Αἰτίαμα, τος, τὸ, vid. *Αἰτίωμα*.

Αἴτιον, vid. *Αἴτιος*.

Αἴτιος, ία, ον, *qui causa est alicuius rei*; substantive: ὁ *αἴτιος auctor*, semel Hebr. 5, 9. pro quo c. 2, 9. est *ἀρχηγὸς* coll. 2 Macc. 4, 47. 13, 4.; — τὸ *αἴτιον* i. q. ἡ *αἰτία*, 1) *causa*, Act. 19, 40. 2) sensu forensi: *culpa, crimen*. Luc. 23, 4. 14. 22. Saepius non legitur.

Αἰτίωμα, τος, τὸ, (ab *αἰτιάομαι*, *accuso*, ut *τρῶμα* a *τρώω*, *ἀνάλωμα* ab *ἀναλόομαι* et similia) i. q. *αἰτίαμα*, *accusatio*, crimen, cuius quis accusatur. Semel Act. 25, 7. ubi ex auctoritate libror. optimorum pro *αἰτιάματα*, quod extat in textu vulgari, reposuit *Griesbachius*.

Αἰφνίδιος, ίου, ὁ, ἡ, *subitus, repentinus, ex improviso, praeter opinionem adveniens*. In N. T. bis, Luc. 21, 34. 1 Thess. 5, 3. cf. Sap. 17, 15. 2 Macc. 14, 17. 3 Macc. 3, 24.

Αἰχμαλωσία, ας, ἡ, (ab *αἰχμή*, *telum*, et *ἁλίσκω capio*) vocab. militare 1) actus *comprehensionis* 2) status *captivitatis*; sic saepius in versione LXX. respondet hebr. גּוֹלָה. 3) *captivi ipsi*, Apoc. 13, 10. coll. 1 Macc. 9, 70. 72. Eodem sensu Eph. 4, 8. ubi *αἰχμαλ.* sunt homines in diaboli et peccati servitute versati, ut in Test. XII. patriarch. (Fabricii Cod. Pseud. V. T. I, p. 654.), ubi de Messia, qui τῷ *Βελιὰρ* bellum intulisset, leguntur: *τὴν αἰχμαλωσίαν λάβῃ ἀπὸ τοῦ Βελιάρ, ψυχὰς ἁγίων, καὶ ἐπιστρέψει καρδίας ἀπειθεῖς πρὸς κύριον, καὶ δώσει τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν εἰρήνην αἰώνιον*.

Αἰχμαλωτεύω, fut. εύσω, 1) *armis capio, captivum abduco*, LXX. 1 Sam. 30, 2. Job. 1, 15. 17. 2) mihi vindico, meum facio, *in potestatem meam redigo*. Ita Ephes. 4, 8. ubi *αἰχμ.* est servituti diaboli eripere et Christi imperio subji-

cere. (2 Tim. 3, 6. ubi autem αἰχμαλωτίζοντες legendum est).
Vid. αἰχμαλωτίζω.

Αἰχμαλωτίζω (alexandrinis pro αἰχμαλωτεύω usitatum, saepius apud LXX., coll. Pseudep. V. T. T. 1, p. 655) 1) *captivum duco*; passive Luc. 21, 24. coll. 1 Macc. 10, 33. *vinco* simpliciter 2 Cor. 10, 5. ubi vertendum est: omnes machinationes contra rem christianam vincens i. e. irritas faciens. — 2) in potestatem meam redigo, *subigo*. De servitute morali 2 Tim. 3, 6. Similiter in Cod. Pseudep. V. T. Fabric. I, p. 529. mulieres τῷ ἔργῳ αἰχμαλωτίζουσιν, re venerea capiunt mares. — Rom. 7, 23.

Αἰχμάλωτος, ου, ὁ, ἡ, *captivus*; in N. T. semel Luc. 4, 19. ubi est mancipium peccati et diaboli, ideoque miseriae.

Αἰὼν, ῶνος, ὁ, in N. T. partim graecorum more usurpatur, partim significationes hebr. עוֹלָם, cui apud LXX respondet, sequitur, et est 1) *tempus, tempus indefinitum, omne tempus*. Ita in formulis a) εἰς τὸν αἰῶνα (כָּל־הַיּוֹם Ps. 25, 5. Sir. 18, 1.) *in perpetuum, in omne tempus*, Jo. 6, 51. 58. 8, 35. 12, 34. 14, 16. — cum negatione: in nullum tempus, *nunquam*, Matth. 21, 19. Marc. 3, 29. 11, 14. Jo. 4, 14. 8, 51. 52. 10, 28. 11, 26. 13, 8. 1 Cor. 8, 13. b) εἰς τοὺς αἰῶνας *in sempiternum*, ut Luc. 1, 33. explicatur: οὐκ ἔσται τέλος, ita in doxologiis (Matth. 6, 13.) Luc. 1, 33. Rom. 1, 25. 9, 5. 11, 36. cf. Ps. 76, 7. c) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, eodem sensu, Gal. 1, 5. Apoc. 1, 6. (5, 14.) 10, 6. 14, 11. 15, 7. alibi, coll. Ps. 18, 10. 20, 4. 110, 7. Tob. 6, 18. vel εἰς ἡμέραν αἰῶνος 2 Petr. 3, 8. i. e. εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον ut habent LXX. Jes. 13, 20. Ex. 14, 13. — Hinc 2) οἱ αἰῶνες, temporis periodi, quae mundi ipsius existentia et duratione constituuntur, *mundus ipse, ejusque mutationes*; ita Hebr. 1, 2. 11, 3. 1 Tim. 1, 12. Sic quoque Sap. 13, 9. et *saeculum* in quarto libr. Esdr. cap. 6, 55. et 59. Vid. Fabr. Cod. Pseud. Vol. II. p. 230 sq. Inde formulae ἀπ' αἰῶνος, Luc. 1, 70. Act. 3, 21. Col. 1, 26. ἐκ τοῦ αἰῶνος Jo. 9, 32. hebr. מֵעוֹלָם Genes. 6, 4. *a mundo condito, ab hominum inde memoria*, (Tob. 4, 12. Sir. 44, 2) etiam *ab aeterno* Act. 15, 18. Eph. 3, 9. 11. ubi πρόθεσις αἰώνων est προθ. ἀπὸ τῶν αἰώνων. — πρὸ τῶν αἰών. *ante mundum conditum* 1 Cor. 2, 7. i. q. πρὸ χρόνων αἰωνίων 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. 3) *tempus definitum, circumscripta temporis periodus*, i. q. καιρὸς, in formulis a) αἰὼν οὗτος, quae Luc. 18, 30. explicatur per καιρὸς οὗτος, et etiam ὁ νῦν αἰὼν dicitur, et b) αἰὼν ὁ μέλλων, s. ἐκεῖνος, ἐρχόμενος. Judaei omne mundi tempus in duas dividebant partes sive, in duo saecula; prius, quod appellabant עוֹלָם הַזֶּה, αἰὼν οὗτος, comprehendebat tempus ante Messiae regnum, Matth. 12, 32. 13, 14. 24, 3. 28, 20. Tit. 2, 12. Eph. 1, 21., finiendum, ubi hoc regnum

existere coeperit, quod dicitur τὸ τέλος, ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος τούτου 1 Cor. 10, 11. Hebr. 9, 26. quem quidem finem saeculi post adspectabilem Messiae adventum et judicium habitum fore putabant, eumque cum immutatione et renovatione mundi conjunctum fore arbitrabantur. Hoc vero saeculum in scriptis Judaeorum et in N. T. constanter describitur depravatum et impium, quae notio in multis locis N. T. voci αἰῶνος adjecta est, saepiusque, ut *saeculum* Latinorum, notat *homines hujus periodi depravatos*. Sic Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. αἱ μερίμναι τοῦ αἰῶνος scl. τούτου sunt studia istius aevi prava. Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶν. τ. Luc. 16, 8. coll. Luc. 20, 34. homines pravos istius saeculi mores sequuti. Πλούσιοι ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 1 Tim. 6, 17. homines divitiis, quae in hac periodo valent, ornati. Ὁ νῦν αἰὼν 2 Tim. 4, 10. i. e. bona et deliciae hujus saeculi. Ἄρχοντες τοῦ αἰῶν. τούτ. 1 Cor. 2, 6. qui nunc inter homines depravatos principem tenent locum, cf. vers. 8. Dicitur quoque αἰὼν πονηρὸς Gal. 1, 4. αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου Eph. 2, 2. i. e. κόσμος τοῦ αἰῶνος τούτου, homines pravi, ut nunc sunt. Συζητὴς τοῦ αἰῶν., sophistae, ut solent esse, hujus periodi, 1 Cor. 1, 20. sive σοφὸς ἐν τῷ αἰ. τ. 1 Cor. 3, 18. coll. vers. 19. — Propter hanc prioris saeculi pravitatem, Satanas, quippe impietatis et idololatriae dux, dicitur ὁ θεὸς τοῦ αἰῶν. 2 Cor. 4, 4. saeculoque ipsi adscribitur σκότος i. e. impietas Eph. 6, 12. Similiter in test. XII. patriarch. (Fabr. Cod. Pseudep. V. T. I, p. 189. 191. homines depravati ante diluvium dicuntur αἰὼν, et periodus ab initio usque ad judicium messianum appellatur ibid. p. 196. ὁ αἰὼν ὁ μέγας. — *Alteram* mundi periodum Judaei appellabant עולם הבא, αἰὼν ὁ μέλλων, s. ἐκεῖνος s. ἐρχόμενος, i. e. tempus inde a Messiae adventu, judicio ejusque regni initiis futurum, ubi pios praemiis ornatum, malos poenis affectum iri simulque mortuorum resurrectionem eventuram esse arbitrabantur. Matth. 12, 32. Marc. 10, 30. Luc. 18, 30. 20, 35. Eph. 1, 21. Hebr. 6, 5. (αἰῶνες ἐπερχόμενοι Eph. 2, 7.) — 4 Esdr. c. 7, 43. leguntur: „dies judicii erit finis temporis (καιροῦ, αἰῶνος) hujus et initium temporis futurae immortalitatis“, — et c. 8, 1. „hoc saeculum fecit altissimus propter multos, futurum autem propter paucos“. — Sap. 4, 2. αἰὼν significat alteram post mortem vitam.

Αἰώνιος, ίου, ὁ, ἡ. et αἰώνιος, ία, ον, 1) *qui ab initio fuit, inde a mundo condito*, Rom. 16, 25. 2 Tim. 1, 19. *ab aeterno*, θεὸς αἰών. Rom. 16, 26. Hebr. 9, 14. coll. Bar. 4, 8. 10. 14. 20. 22. — 2) *qui in omne tempus erit*, *sempiternus*, *perpetuus*; αἰωνία λύτρωσις Hebr. 9, 12. coll. 7, 24. κράτος 1 Tim. 6, 16. οἰκία 2 Cor. 5, 1. παράκλησις 2 Thess. 2, 16. διαθήκη Hebr. 13, 20. εὐαγγέλ. Apoc. 14, 6. Ita etiam Philem. vers. 15. ubi αἰώνιον αὐτὸν est *illum in sempiternum*,

ſcil. quia Chriſtianus factus jam vitae aeternae particeps erat. Rom. 2, 7. 2 Cor. 4, 17. 18. Hebr. 5, 9. 9, 15. 2 Petr. 1, 11. *Αἰώνιος* in formulis *ζωὴ αἰων. πῦρ αἰων. δόξα αἰων. κόλασις, ὄλεθρος, κρίμα* ſ. *κρίσις αἰών.*, Matth. 18, 8. 19, 29. 25, 41. 46. Marc. 3, 29. 10, 17. 30. Luc. 10, 25. 18, 18. 30. Jo. 3, 16. 36. c. 4, 14. 36. 5, 24. 39. 6, 27. 40. 47. 54. 68. c. 10, 28. 12, 25. 17, 2. 3. Act. 13, 48. Rom. 5, 21. 6, 22. 23. Gal. 6, 8. 1 Tim. 1, 16. 2, 10. 6, 12. (19. in text. vulg.) Tit. 1, 2. 3, 7. 1 Jo. 1, 2. 2, 25. 3, 15. 5, 11. 13. 20. Jud. verſ. 7. 21. Hebr. 6, 2. 2 Theſſ. 1, 9. *ſempiternum, nunquam finiendum* indicare, dubio caret, quum praemia aeque ac poenae poſt reſurrectionem ſempiternae quoque haberentur a Judaeis. Vid. teſt. Aſer in Fabr. Cod. Pſeud. V. T. I, p. 693. potiſſimum Pſalter. Salom. Pſ. 3, verſ. 13. 15. 16. ubi: *ἡ ἀπώλεια τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἰς τὸν αἰῶνα;* piorum *ζωὴ αἰώνιος* autem *οὐκ ἐκλείψει ἔτι.* Eadem tradit auctor 4 libr. Esdr. — Attamen *αἰώνιος* interdum eam *τοῦ αἰῶνος* ſignificationem ſequi videtur, qua ſaeculum Meſſianum futurum indicat, ideoque ſignificare *meſſianum*, in futuro Meſſiae regno expectandum, locum habiturum. Ita intelligo *σκηνὰς αἰων.* Luc. 16, 9. *ζωὴν αἰων.* Jo. 3, 15. ubi idem eſt quod *εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ*, verſ. 5. et 3. Matth. 19, 16. Act. 13, 46. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀκαθαρσία, ιας, ἡ, 1) *impuritas* phyſica, *immunditiea*, Matth. 23, 27. 2) *impuritas moralis*, et potiſſimum *ſcortatio, veneris flagitia*, quia per ea corpus polluebatur; ita Rom. 1, 24, 6, 19. ubi opponitur *ἁγιασμὸς caſtitas*, 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. Eph. 4, 19. 5, 3. Coloſſ. 3, 5, 1 Theſſ. 4, 7. coll. verſ. 3—6. Semel de *ſordibus avaritiae* 1 Theſſ. 2, 3. coll. verſ. 5. — 3 Esdr. 1, 42. templi ſpoliatio ita appellatur. Saepius non legitur in N. T.

Ἀκαθάρτης, τητος, ἡ, (per ſyncopen pro *ἀκαθαρότης*) *impuritas ſcortationis;* ita tropice *idololatria*, ſemel Apoc. 17, 4. in textu vulg.

Ἀκάθαρτος, ου, ὁ, ἡ, 1) *impurus* ſenſu phyſico; 2) *impurus ſecundum legem*, impuritas *leviticoa*, hebr. טָמֵא Levit. 5, 2. de cibis Act. 10, 14. coll. 11, 8. de avibus Apoc. 18, 2. — de *idololatria*, qua ſcilicet veri Dei cultor omnium maxime inquinabatur, Act. 10, 28. 1 Cor. 7, 14. 2 Cor. 6, 17. Apoc. 17, 4. ita hebr. טָמֵא Jeſ. 52, 1. et *ἀκαθαρσία* 3 Esdr. 8, 69. 1 Macc. 13, 47. 48. 14, 7. 3) *libidinoſus* (vid. *ἀκαθαρσία*) Eph. 5, 5. — Quo ſenſu *daemones* dicantur *πνεύματα ἀκάθαρτα* v. c. Matth. 10, 1. 12, 43. Marc. 1, 23. 26. 3, 11. 30. 5, 2. 8. 13. 6, 7. 7, 25. 9, 25. Luc. 4, 33. 36. 6, 18. 8, 29. 9, 42. 11, 24. Act. 5, 16. 8, 7. Apoc. 16, 13. 18, 2. coll. Zach. 13, 2. Fabr. Cod. Pſeud. Vol. I, p. 732, ambiguum videtur, cum ita dici potuerint vel quia immunda loca in-

habitare putabantur (Baruch. 4, 35. Tob. 8, 3. LXX. in Jes. 34, 14. 13, 21. Luc. 11, 24. coll. Fabric. Cod. Pseud. I, p. 191.), vel quia impii et scelerati cogitabantur (πονηρά Tob. 3, 8. 17. 6, 7.), vel quia auctores et fautores idololatriae, (Bar. 4, 7. LXX. Ps. 95, 5. 2 Cor. 4, 4. coll. Jo. 16, 11. Fabr. Cod. Pseud. I, p. 97. 167. 195.), vel quia libidinosi, mulierumque cupidissimi habebantur, (LXX. Genes. 6, 2. Tob. 3, 8. 6, 14.) — Saepius non habetur in N. T.

Ἀκαιρέομαι, οῦμαι, (ex ἀ priv. et καιρὸς), *tempus opportunum non habeo;* deinde *opportunitate, facultate destituor.* Sic semel Phil. 4, 10.

Ἀκαίρως, tempore non opportuno, deinde: tempore, quo aliis jucundum non est, quo nolunt nos audire. Ita semel 2 Tim. IV, 2. ubi ἀκαίρως εὐκαίρως est, placeat iis aut non placeat, velint nolintve audire. Vid. Sir. 22, 6. ubi: μουσικὰ ἐν πένθει (ὡς) ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες καὶ παιδεία ἐν παντὶ καιρῷ σοφία.

Ἄκακος, ου, ὁ, ἡ, τῆς κακίας expers, ideoque 1) *doli, malignitatis expers, innoxius,* Jer. 11, 19. 2) *non callidus, non astutus, simplex,* Rom. 16, 18. (LXX. פְּתָאיִם Prov. 1, 4. 22. alibi. — Ita ἀκακία in Fabr. Cod. Pseud. I, p. 626.) 3) *sceleris expers,* (hebr. תָּם Job. 2, 3. 8, 20.) Hebr. 7, 26.

Ἄκανθα, ης, ἡ, 1) *spina, vepres,* 2) *virgultum spinosum* Matth. 7, 16. Hebr. 6, 8. — *senticetum* Matth. 13, 7. 22. — *rami e senticeto decerpti* Matth. 27, 29. Jo. 19, 2.

Ἀκάνθινος, ου, ὁ, ἡ, vel *spinis refertus,* Jes. 34, 13. vel *e ramis spinosis factus.* Bis Marc. 15, 17. Jo. 19, 5.

Ἄκαρπος, ου, ὁ, ἡ, 1) *fructum non ferens,* de arbore Jud. vers. 2. 2) metaphorice: a) *fructum utilem* s. salutarem *non praestans, bona non efficiens, inutilis,* Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. 1 Cor. 14, 14. Tit. 3, 14. 2 Petr. 1, 8. b) fructum inutilem et noxium, qualem ferre non debuisset, proferens, *mala efficiens, perniciosus, noxius,* Eph. 5, 11. Sic Sap. 15, 4. πόνος ἄκαρπος est labor *improbus* eorum, qui idola fingunt, i. q. antea κακότεχνος. Ita et ἄχρηστος est *perniciosus.* Saepius non legitur.

Ἀκατάγνωστος, ου, ὁ, ἡ, 1) qui damnari non potest; 2) *in quem reprehensio justa non cadit.* Semel Tit. 2, 8.

Ἀκατακάλυπτος, ου, ὁ, ἡ, non opertus, *non velatus,* 1 Cor. 11, 5. 13. LXX. Levit. 13, 45.

Ἀκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, voc. forense: *cujus causa non est cognita, qui indicta causa judicatur* s. *damnatur, inauditus.* Bis Act. 16, 37. 22, 25.

Ἀκατάλυτος, ου, ὁ, ἡ, qui dissolvi non potest, — *perennis* (i. q. ἄφθαρτος Sap. 12, 1.). Semel Hebr. 7, 16.

Ἀκατάπαυστος, ου, ὁ, ἡ, indesinens, non requiescens. Semel 2 Pet. 2, 14. *Oculi* ἀκατάπαυστοι ἁμαρτίας

i. e. indesinenter libidinem quaerentes, libidinose semper circumspicientes.

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (ex ἀ et κατάστασις) 1) *inconstantia, instabilitas*, 2) *rerum perturbatio et confusio*, 1 Cor. 14, 33. Jac. 3, 16. *rixae* et *discordiae* tanquam perturbationis caussae 2 Cor. 12, 20. — 3) *seditio, tumultus*, Luc. 21, 9. (Sir. 26, 29. *inconstabilitio* eodem sensu 4 Esdr. 15, 16.) 2 Cor. 6, 5. Saepius in N. T. non invenitur.

Ἀκατάστατος, ου, ὁ, ἡ, *instabilis*; — *vacillans mutabilis, levis*. Ita Jac. I, 8. ἀκατάστατος ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, vacillans, mutabilis in volendo et agendo. Sic Tob. 1, 15. αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκαταστάθησαν, mutavit scl. in pejus agendi rationem.

Ἀκατάσχετος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et κατέχειν *coërcere*), 1) *infrenis, qui coërceri, cohiberi non potest*; 2) *vehemens, indefinens*. Jac. 3, 8. Similiter 3 Macc. 6, 17. ἀκατασχ. οἰμωγή, vehemens, indefinens ejulatus; Joseph. de bell. Jud. II, 11. p. 173. φόβος ἀκατασχ. vehemens timor.

Ἀκελδαμά, Act. 1, 19. quod ibi explicatur per χωρίον αἵματος, est vox syriaca ܚܩܠ ܕܡܐ, Chald. חֲקֵל דְּמָא, *ager sanguinis*, s. *caedis*.

Ἀκέραιος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et κεραΐζειν, *laedere*, ab *Eustathio* ad Hom. Il. II, 855. explicatum: ὁ ἁπλοῦς καὶ μὴ τινὰ κεραΐζων) *neminem laedens, doli ac fraudis expers, simplex*, Matth. 10, 16. Rom. 16, 19. Addit. Esth. 16, 4. Etiam Phil. 2, 15. est: neminem laedens, nemini nocens, non, ut quidam intransitive accipiunt: *integer vitae*. Monet enim apostolus, ut fugiant rixas.

Ἀκλινής, έος, ὁ, ἡ, *qui non vacillat, stabilis, firmus, constans*. Habetur Hebr. 10, 22. et apud Symmach. Job. 41, 4.

Ἀκμάζω, fut. άσω, *floreo*, 2) *vigeo robore, aetate*; de fructibus: *maturus sum*. Apoc. 14, 18.

Ἀκμή, ῆς, ἡ, *mucro, cuspis*. Κατ' ἀκμὴν χρόνου sive simpliciter ἀκμήν, quo adverbialiter utuntur, est: in hoc temporis segmento s. momento, *nunc, adhuc*. Ita Matth. 15, 16.

Ἄκναφος, vid. Ἄγναφος.

Ἀκοή, ῆς, ἡ, 1) *audiendi actus, auditio*, 1 Thess. 2, 13. et Hebr. 4, 2. ubi λόγος ἀκοῆς i. q. λόγος ἀκουόμενος. 2) *audiendi facultas, auditus*, 1 Cor. 12, 17. 2 Pet. 2, 8. 3) *auris, tanquam audiendi organon*, Marc. 7, 35. Luc. 7, 1. εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, coram populo. Act. 17, 20. εἰσφέρειν εἰς τὰς ἀκοάς i. e. narrare. 2 Tim. 4, 3. (vid. Κνήθω et 2 Macc. 15, 39.) 4) Hebr. 5, 11. νωθροὶ ταῖς ἀκοαῖς (Sir. 27, 15.) segnes, hebetes auribus ad audiendum et intelligendum. Ἀκοῇ ἀκούειν aure percipere, Matth. 13, 14. Act. 28, 26. cf.

Jes. 6, 9. ex hebraismo: *ipse* (quasi propriis auribus) i. e. bene audire. 4) id quod auditur, a) *narratio audita, praedicatio doctrinae ore facta*, Jo. 12, 38. (Jes. 53, 1.) Rom. 10, 16. 17. et ἀκοῇ πίστεως Gal. 3, 2. 5. i. e. evangelio praedicato et fide accepto. b) *rumor, fama*. Matth. 4, 24. 14, 1. 24, 6. Marc. 1, 28. 24, 26. hebr. שְׁמוּעָה 2 Sam. 4, 4. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀκολουθέω, ῶ, fut. ήσω, (maxime cum dativo objecti, interdum ἀκολ. ὀπίσω τινός ut hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי, in Apoc. μετὰ τινός) 1) *sequor aliquem eundo, subsequor*, einem nachgehen wohin er gegangen ist, Matth. 8, 1. 9, 19. 27. 14, 13. 21, 9. 26, 58. Marc. 5, 24. 10, 52. 14, 13. Inde etiam: 2) *in alicujus locum succedo, aliquem ordine excipio*. Apoc. 14, 8. 9. Prolog. Sir. 3) *simul cum aliquo, ejus socius, eo, comitor aliquem*, Matth. 4, 25. 8, 10. 27, 55. 1 Cor. 10, 4.— *comitem perpetuum alicui me adjungo*; ita de discipulis, qui ex antiquo more magistros stipare solebant, Matth. 4, 20. 22. 9, 9. 19, 27. 28. Marc. 1, 18. 8, 34. Jo. 1, 41. 1 Reg. 19, 20. 21. Marc. 9, 38. οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, non est e nostra societate, e discipulis. Inde 4) disciplinam magistri sequor, *doctorem sequor*, Matth. 10, 38. 16, 24. Luc. 9, 23. Jo. 8, 12. 12, 26. 2 Macc. 8, 36. — Si non de personis, sed de rebus dicitur, est *mecum habeo*, ut Judith 12, 2. τὰ ἀκολουθηκότα μοὶ (scl. ὀψοποιήματα) cibi mecum allati. Sic semel tropice Apoc. 14, 13. ubi est: mecum habeo, non destituor, non amitto bene facta eorumque praemia. — Apoc. 18, 5. recte rejecit Griesbachius.

Ἀκούω, ούσω, quod cum genitivo et accusativo rei et maxime cum genitivo hominis, a quo dici quidquam audimus, construitur (pro genitivo rei Marc. 5, 27. περὶ τινός, pro genitivo personae in Evang. Joann. saepius παρά τινος, et 1 Jo. 1, 5. ἀπὸ τινός) 1) est: *audio*; et quidem de *actu audiendi*: a) *ope auditus aliquid percipio*, saepissime, v. c. Matth. 2, 18. 8, 10. 9, 12. 10, 27. 11, 5. 12, 19. 21, 16. Marc. 7, 37. 14, 64. Jo. 3, 8. 5, 25. 28. 1 Jo. 1, 1. Luc. 7, 22. Act. 7, 34. 22, 9. 2 Cor. 12, 4. Apoc. 4, 1. 5, 13. 18, 22. sq. b) *sonum audiendo discerno*, Jo. 10, 3. 8. 16. 27. Apoc. 3, 20. — c) *aures alicui praebeo, auribus attendo, ausculto*, Marc. 4, 3. 7, 14. 12, 29. Act. 2, 22. — audire doctorem, Marc. 6, 20. Luc. 15, 1. 19, 48. Jo. 12, 47. inde οἱ ἀκούοντες Luc. 6, 27, auditores, *discipuli*. — Saepius conjuncta est notio *diligenter considerandi*, Apoc. 1, 3. Act. 4, 19. et auditis *obsequendi*, ut Matth. 10, 14. 17, 5. 18, 15. Marc. 6, 11. Luc. 10, 16. 16, 29. Jo. 5, 24. 8, 47. (coll. 1 Jo. 3, 29.) 18, 37. 9, 27. Act. 3, 22. sq. 7, 37. 1 Jo. 4, 5. 6. Hebr. שָׁמַע saepissime, v. c. Exod. 16, 20. Deut. 11, 17. coll. 3 Esdr. 5, 69. Huc etiam pertinet formula: ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω, ἀκου-

εάτω, *quicunque potest, aurem praebeto*, Matth. 11, 15. 13, 9. 13. sq. Marc. 8, 18. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9. coll. Rom. 11, 8. quae Apoc. 13, 18. etiam ita dicuntur: ὁ ἔχων νοῦν, vel c. 17, 9. ὧδε νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν.— Caeterum Joanni proprium est, ἀκούειν dicere pro ἐξακούειν de Deo *preces audiente iisque annuente:* Jo. 9, 31. 11, 41. 42. 1 Jo. 5, 15. — 2) *audio*, de actu *intelligendi* per auditum, et quidem a) *audiendo comperio*, Matth. 2, 3. 9. 22. 4, 12. 11, 2. 4. 14, 13. 22, 7. 24, 6. Marc. 3, 21. 5, 27. 6, 14. Act. 14, 24. 15, 24. 23, 16. — de doctrina Act. 1, 4. 4, 20. Rom. 10, 14. 18. 1 Jo. 1, 5. 2, 7. 24. coll. vers. 27. — *fama cognosco*, Luc. 16, 2. Gal. 1, 13. 23. Philem. vers. 5. Passive: *fama ferri*, Matth. 28, 14. Marc. 2, 1. Act. 11, 22. 1 Cor. 5, 1. *divulgari*, Luc. 12, 3. — b) *ex aliorum institutione cognosco, disco, tradita ab aliis accipio, scio*, Matth. 5, 4. 21. 27. 33. 38. 13, 22. Marc. 4, 15. Jo. 5, 30. 6, 45. 8, 26. 40. 12, 34. 15, 15. 1 Jo. 2, 18. 2 Jo. vers. 4. Act. 15, 7. Rom. 15, 21. Gal. 4, 21. Eph. 1, 13. 3, 2. Coloss. 1, 6. 23. Hebr. 2, 1. τοῖς ἀκουσθεῖσι, doctrinae vobis traditae; Jac. 5, 11. Apoc. 7, 4. 9, 16. — Sensu forensi: *accusatum audio*, i. e. causam ejus cognosco, Jo. 7, 51. Act. 25, 22. — c) *audiendo capio*, sensum auditi adsequor, *intelligo*, Marc. 4, 33. Jo. 6, 60. 1 Cor. 14, 2. hebr. שָׁמַע Gen. 11, 7. 2 Reg. 18, 26. coll. Sir. 25, 11.

Ἀκρασία, ιας, ἡ, *intemperantia, incontinentia.* Semel 1 Cor. 7, 5. et praeterea Matth. 23, 35. in textu vulg., ubi *Griesb.* habet ἀδικίας. In codice graeco V. T. non legitur.

Ἀκρατὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, 1) κράτος οὐκ ἔχων, *infirmus*, debilis; 2) reciproce: *impos sui, intemperans, immodicus, incontinens*, cui opponitur ἐγκρατής. Semel 2 Tim. 3, 3.

Ἄκρατον, τὸ, Vid. Ἄκρατος.

Ἄκρατος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et κεράννυμι *misceo*), 1) *non mixtus, purus, merus.* In cod. graec. V. T. ter de vino legitur Jer. 25, 15. Ps. 75, 8. et 3 Macc. 5, 2. et significat *merum.* Quum merum, aqua non dilutum, soleat esse vigens, est 2) *acer, vigens, inebrians;* ita Apoc. 14, 10., ubi verba τοῦ οἴνου τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου, vini, quod in poculum vindictae infunditur non dilutum i. e. inebrians, tropice *fervorem* poenarum divinarum indicant. Vid. Ps. 75, 8. Jes. 51, 17. Jer. 25, 15. Alii τοῦ ἀκράτου pro substantivo: τὸ ἄκρατον, *merum*, habent, non mutato sensu.

Ἀκρίβεια, είας, ἡ, 1) studium, cura, diligentia. 2) *subtilitas, acumen*, quatenus omnia perpendit et accurate distinguit et observat. Sic semel Act. 22, 5. κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, secundum subtilitatem patriae

legis, i. e. accurate, subtiliter institutus in patriis legibus. Alii: *secundum severitatem, rigorem.* Sed priori sensu legitur Sir. 16, 24. ubi ἐν ἀκριβ. est i. q. ἐν σταθμῷ i. e. bene perpensa docere, subtiliter instituere; Sir. 18, 29. παροιμίαι ἀκριβεῖς, acute, subtiliter dicta; cap. 19, 25. πανουργία ἀκριβής. Sap. 12, 21. ἀκρίβεια de Dei judiciis in pios dictum judicii aequitatem (ἐπιεικείαν vers. 18.) indicat, quae culpam accurate et subtiliter ponderat, neque aestu irae fertur. Similiter Dan. 7, 16. ἀκρίβεια est: somnii accurata explicatio, quae omnia recte exponit. Nec Josephi (vit. c. 38.) verba: οἱ (φαρισαῖοι) περὶ τὰ πάτρια νόμιμα δοκοῦσι τῶν ἄλλων ἀκριβείᾳ διαφέρειν, severitatem pharisaeorum sed eorum subtilitatem in legibus cognoscendis et explicandis indicare videntur, cum eos ratione acuminis et intelligentiae velit laudare.

Ἀκριβής, έος, ὁ, ἡ, *diligens, accuratus.* Comparativus adverbialiter legitur de accurata exploratione caussae in foro Act. 23, 15. 20. et de subtiliori pleniorique doctrinae cognitione, Act. 18, 26. 21, 22. Superlativus ἀκριβέστατος semel Act. 26, 5. ubi αἵρεσις ἀκριβ. non familiam *severissimam, superstitiosissimam,* ut quidam explicant, sed familiam, subtilissima legis et τῶν ἐθῶν καὶ τῶν ζητημάτων (vers. 3.) cognitione praeditam significare videtur. Vid. Ἀκρίβεια.

Ἀκριβόω, ῶ, fut. ώσω, ut ἀκριβάζω, accurate, magna diligentia aliquid facio, ago. — Matth. 2, 7. 16. *accurate disco, studiose percontor,* i. q. ἀκριβῶς ἐξετάζω vers. 8.

Ἀκριβῶς, adv. 1) *accurate, diligenter,* Matth. 2, 8. Luc. 1, 3. Act. 18, 25. 2) *prudenter, scite,* Eph. 5, 15. *recte, exacte,* 1 Thess. 5, 2. coll. Sap. 19, 18. Vid. etiam Ἀκρίβεια.

Ἀκρίς, ίδος, ἡ, (apud LXX. hebr. אַרְבֶּה, גּוֹב, יֶלֶק, חָגָב respondens) *locusta,* et quidem id locustarum genus, quod arbores et plantas depascere solet. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. Eas comedere mos est Orientalibus (Bochart. Hieroz. P. II. lib. 4. c. 7.), permissumque erat Judaeis ex lege mosaica. Levit. 11, 22. — Apoc. 9, 3. 7. inserviunt descriptioni exercitus hostilis, ut Joel. 1 et 2. coll. Exod. 10, 13—15.

Ἀκροατήριον, ίου, τὸ, 1) *auditorium;* 2) *locus judicii,* ubi partes audiuntur a judice. Sic semel Act. 25, 23.

Ἀκροατής, οῦ, ὁ, *auditor,* Sir. 3, 29. — In N. T. ἀκροατὴς τοῦ νόμου, τοῦ λόγου, Rom. 2, 13. Jac. 1, 22. 23. 25. τῷ ποιητῇ opponitur, et est is, qui auribus tantum doctrinam percipit, non autem animo, *auditor obliviosus,* ut Jac. 1, 25. explicatur.

Ἀκροβυστία, ας, ἡ, 1) *praeputium ipsum,* hebr.

עָרְלָה, Gen. 17, 11—25. Judith. 14, 10. Act. 11, 3. — 2) *status ἀκροβυστίας* Rom. 4, 10. 11, 2. *status gentilismi*, (Act. 11, 3.) Rom. 2, 25. 26. 1 Cor. 7, 18. 19. Gal. 5, 6. 6, 15. Ita etiam Col. 2, 13. de physico praeputio et statu hominis praeputiati sermonem esse docet additum σαρκὸς (cf. Eph. 2, 11.), nec igitur de ἀκροβυστίᾳ καρδίας (Deut. 10, 16.), ut aliis visum, hic cogitandum est. — 3) abstractum pro concreto: *praeputiati, gentiles*, cui opponitur ἡ περιτομή i. e. Judaei, Rom. 2, 26. 27. 3, 30. 4, 9. sqq. Gal. 2, 7. Coloss. 3, 11. Eph. 2, 11. Hoc nomine Judaeos in contemtum gentilium usos esse docent Judd. 14, 3. 15, 18. Jes. 52, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀκρογωνιαῖος, αία, αῖον, (ex ἄκρος, *extremus*, et γωνία, *angulus*) *angularis*, *in extremitate anguli positus*; lapis in angulo positus, duos muros continens. Sic bis 1 Petr. 2, 6. et Eph. 2, 20. (ubi λίθος subaudiendum) metaphorice Christus appellatur, quatenus homines utriusque societatis, et Judaeos et gentiles, conjunxit in unam, christianam. cf. Eph. 2, 18. 19.

Ἀκροθίνιον, ίου, τὸ, (maxime in plurali obvium, ex ἄκρος et θὶς, *summitas frumenti*, compositum) 1) *primitiae frugum*, quae diis offerebantur; 2) *manubiae* i. e. pars praedae et spoliorum diis dicata. Xenoph. Cyrop. VII, 5, 13. Semel in N. T. Hebr. 7, 4. ubi *praedam* simpliciter significat. In cod. graeco V. T. non habetur.

Ἄκρος, α, ον, *extremus*, *summus*. In N. T. tantum neutrum τὸ ἄκρον, scl. μέρος, substantive legitur: *summum*, *extremum*, *extremitas*. Matth. 24, 31. Marc. 13, 29. (coll. Deut. 4, 32. 28, 64. Jes. 13, 5.) Luc. 16, 24. Hebr. 11, 21.

Ἀκύλας, ου, ὁ, *Aquila*, nomen viri, comitis Pauli, qui commemoratur Act. 18, 2. 18. 26. Rom. 16, 3. 1 Cor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19.

Ἀκυρόω, ῶ, fut. ώσω, (ex ἀ priv. et κυρόω, *dominor*) ἄκυρον aliquid facio (LXX. Prov. 1, 25, 5, 7.) i. e. *auctoritate privo*, *irritum reddo*, Matth. 15, 6. Marc. 7, 13. coll. 3 Esdr. 6, 32. et Esdr. 6, 11. *abrogo*, Gal. 3, 17.

Ἀκωλύτως, *nemine prohibente*, *sine impedimento*. Semel Act. 28, 31. coll. Sap. 7, 23.

Ἄκων, οντος, ὁ, ἄκουσα, ης, ἡ, ἄκον, οντος, τὸ, (pro ἀέκων, ex ἀ priv. et ἑκὼν, *volens*) *invitus*, non sponte et libenter aliquid agens. Semel 1 Cor. 9, 17. et semel in V. T. Job. 14, 17.

Ἀλάβαστρον, ου, τὸ (etiam ἀλάβαστρος, ὁ et ἡ) 1) *alabastrum*; 2) *vas unguentarium* ex alabastrite lapide confectum. In N. T. legitur Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37. et in cod. V. T. 2 Reg. 21, 13. ibique *vas unguentarium* e quovis lapide factum simpliciter significare

videtur. Verba Marc. 14, 5. *συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον*, ut observavit *Schoettgen.* in lexico, non intelligenda sunt de tota lagenula unguentaria, sed de superiore ejus parte s. orificio obsignato, quod signum erat unguenti genuini et foris advecti.

Ἀλαζονεία, ας, ἡ, 1) *gloriatio, jactantia.* 2) *arrogantia eorum, qui Deum nihil curant, rebusque suis tantum confidunt, impia audacia.* Ita intelligo Jac. 4, 16. et 1 Jo. 2, 16. eodemque sensu habetur Sap. 5, 8. 17, 7. 2 Macc. 9, 8. 15, 6. ubi *ἀλαζονεία* opponitur pia in Deum fiducia. Simili modo *ὑπερηφανία* apud nostros scriptores legitur. Suid. *ἀλαζονεία· ὑπερηφανία.*

Ἀλαζών, όνος, ὁ, ἡ, jactabundus, gloriosus, arrogans. Bis Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 3.

Ἀλαλάζω, fut. *άξω,* 1) *ἀλαλὴν* (clamorem militarem, quo ad pugnam excitabantur milites) *edo.* 2) *clamorem quemcunque magnum cieo,* sive *laetum,* ubi est: *in jubila erumpo,* הריע Ps. 47, 1. *laetum sonum edo,* quo sensu 1 Cor. 13, 1. *κύμβαλον ἀλαλάζον* dicitur i. e. magnum strepitum et laetos sonos edens, sed nihil efficiens, — sive *tristem,* ubi est *ejulo, lamentor,* Marc. 5, 38. ut etiam הריע Jes. 15, 4. quare etiam τῷ הליל Jer. 4, 8. respondet.

Ἀλάλητος, ου, ὁ, ἡ, et: quod verbis exprimi non potest, *ineffabile, et:* quod verbis non exprimitur, *lingua non pronuntiatum.* Rom. 8, 26. *στεν. ἀλαλ.* sunt preces, intercessiones verbis humanis (ut solent esse hominum deprecationes) non prolatae, nec hominibus effabiles.

Ἄλαλος, ου, ὁ, ἡ, mutus, linguae usu destitutus, (apud LXX. semel Ps. 38, 15. ubi respondet hebr. אלם). Marc. 7, 37., ubi vero alii etiam ob vers. 32. *μογιλάλον,* qui linguae est impeditae, explicant. — Marc. 9, 17. 25. *πνεῦμα ἄλαλον* non est daemon *mutum faciens,* sed daemon ob pertinaciam *non loquens,* quod alii daemones facere solebant (vid. Marc. 1, 24. 34. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 28.); quare singulare genus daemonum, quod facile ejici ex homine non possit, appellatur vers. 29. Quae enim homines *δαιμονιζόμενοι* faciebant vel loquebantur, ea non ab ipsis sed a daemone profecta putabantur. Vid. potissimum Matth. 8, 29. sqq. et cf. Luc. 11, 14.

Ἅλας, ατος, τὸ, et *ἅλς, ἁλὸς, ὁ, sal, quo cibi condiuntur,* Matth. 5, 13. Marc. 9, 49. coll. Levit. 2, 13. et Ezech. 43, 24. Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. — 2) ut *sal* Latinorum: *sapientia et gratia in loquendo,* Coloss. 4, 6. coll. Eph. 4, 29. Marc. 9, 50. Metonymice Jesus apostolos appellat *τὸ ἅλας τῆς γῆς,* bene instructos divinae sapientiae doctores, quorum ministerio homines sapere deberent, s. sale sapientiae instruendi essent. cf. Terent. Eunuch.

3, 1. 10. Diog. Laert. 8, 1. 19. — Saepius in N. T. non invenitur.

Ἀλείφω, fut. είψω, *illino, unguento illino, ungo.* Ex. g. *caput*, Matth. 6, 17. quod facere solebant ornamenti caussa diebus festis vel hilaribus cf. Ps. 104, 15. Ps. 23, 5. Cohel. 9, 8. Sap. 2, 7. Judith. 16, 8. — *pedes*, honoris gratia et ad significandam singularem amicitiam, Luc. 7, 38. 46. Jo. 11, 2. 12, 3. cf. Gen. 18, 4. 19, 2. 2 Sam. 11, 8. Cantic. 5, 3. Luc. 7, 44. Jo. 13, 5. sqq. — *defunctorum corpora*, Marc. 16, 1. partim honoris gratia partim ad avertendam putredinem Gen. 50, 2. 2 Chron. 16, 14. Jo. 19, 40.; — *aegrotos*, Marc. 6, 13. Jac. 5, 14. ad corpus sanandum. cf. Luc. 10, 34. *Lightfoot.* hor. hebr. et talm. ad Matth. 6, 17. et h. l. et Joseph. de bell. jud. I. c. 33. sect. 5. — Saepius non habetur.

Ἀλεκτοροφωνία, ας, ἡ, 1) gallicinium; 2) *tempus sub diluculum*, quo galli expergefacti canere solent, tertia noctis vigilia Judaeorum, quae galli cantu finiebatur. Marc. 13, 35. coll. 3 Macc. 5, 23. Ammian. 22, 23.

Ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, *gallus.* Matth. 26, 34. 74. 75. Marc. 14, 30. 68. 72. Luc. 22, 34. 60. 61. Jo. 13, 38. 18, 27. Saepius non habetur.

Ἀλεξανδρεύς, έως, ὁ, *Alexandrinus* i. e. vel Alexandria oriundus, vel ibi degens et habitans. Judaei, qui magno numero Alexandriae in Aegypto consederant Ἀλεξανδρεῖς appellabantur teste Josepho Ant. lib. 19. c. 5. sect. 2. Inde συναγωγὴ Ἀλεξανδρέων Act. 6, 9. est synagoga, in qua conveniebant Judaei Alexandrini. Caeterum legitur Act. 18, 24.

Ἀλεξανδρῖνος, η, ον, *Alexandrinus*, ex urbe Alexandria. Ita bis navis Act. 27, 6. 28, 11. i. e. Alexandriae fabricata et civi Alexandrino propria.

Ἀλέξανδρος, δρου, ὁ, *Alexander*, nomen propr. Quatuor hujus nominis commemorantur in N. T. 1) filius Simonis Cyrenaei, Marc. 15, 21. 2) unus e sacerdotibus summis, Act. 4, 6. 3) Judaeus quidam Act. 19, 33. sq. 4) faber quidam aerarius, 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 4, 14.

Ἄλευρον, ου, τὸ (ab ἀλέω, *molo*) 1) *farina tritici, similago; Hesych:* ἄλευρα κυρίως τὰ τοῦ σίτου· ἄλφιτα δὲ τὰ τῶν κριθῶν. 2) *farina pura et optima.* Matth. 13, 33. Luc. 13, 21.

Ἀλήθεια, είας, ἡ, *veritas*, et quidem 1) *veritas objectiva, verum objectivum;* quod quidem est a) veritas secundum *experientiam, verum empiricum*, quatenus cognoscitur vel pronuntiatur, Marc. 5, 34. πᾶσα ἀλήθεια, tota res, ut erat. Eodem modo Joseph. de bell. Jud. 7, 2. — Jo. 5, 33. — ἐπ' ἀληθείας, experientia edoctus, Act. 10, 34.

sive: profecto, vere, Luc. 22, 59. Act. 4, 27. Sic etiam hebr. אֱמֶת, cui ἀλήθ. in vers. LXX. saepissime respondet, verum empiricum significat, v. c. Deut. 22, 20. — b) veritas secundum *rationis* cognitionem, *verum logicum*. Inde in N. T. libris ἀλήθεια saepe cognitionem rectam veri absoluti i. e. Dei significat, ita ut sit ἀλήθεια veri Dei cognitio eiusque cultus, cui opponitur falsa de Deo opinio, idololatria. Ita Rom, 1, 18. coll. verss. 21 et 25. Etiam ἀλήθ. quae 3. Esdr. 4, 33—41. celebratur, verus Deus ipse esse videtur; idola autem vocantur אֱלִיל res nihili, הֶבֶל mendacium, et Arabes „deflectere a veritate ad mendacium" solent dicere pro: deflectere a vero Deo ad idola. Apud Philonem (de creat. princ. p. 726. ed. Mang.) proselytus, qui ab idolorum cultu ad veri Dei cultum transierat, dicitur μεταναστὰς εἰς ἀλήθειαν. Plerumque autem in N. T. ἀλήθ. eam indicat Dei veri cognitionem, quam patefecit *ipse* hominibus, doctrinam divinam, singulariter religionem sive doctrinam christianam, quatenus a Deo profecta, logice vera et genuina est, et quidem ubi cum idololatriae *gentilium*, tum fabulis et praeceptis arbitrariis *Judaeorum* opponitur. Jo. 8, 40. 45. 46. 18, 37. 38. Act. 26, 25. Rom. 2, 20. 2 Cor. 13, 8. (Gal. 3, 5. text. vulg.) Gal. 5, 7. Eph. 1, 13. Gal. 2, 5. 14. coll. opposito c. 1, 6—10. Coloss. 1, 5. 2 Thess. 2, 10—12. 13. 1 Tim. 2, 4. 3, 15. 4, 3. 6, 5. 2 Tim. 3, 7. 8. 4, 4. c. 2, 15. 18. 25. Tit. 1, 1. et 14. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 1, 12. 2, 2. Jac. 1, 18. Jo. 1, 14. 17. χάρις καὶ ἀλήθ. i. e. gratia divina et genuina divina sapientia. Sic Jer. 2, 21 זֶרַע אֱמֶת semen genuinum.— Jo. 8, 32. 14, 17. πνεῦμα τῆς ἀληθ. spiritus divinam veritatem docens; ibid. 15, 26. 16, 13. 17, 17. 19. — 1 Jo. 1, 6. τὴν ἀλήθ. οὐ ποιῶ, non ago secundum doctrinam divinam et genuinam, ib. vers. 8. ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν, quae vers. 10. ita exprimuntur: ὁ λόγος αὐτοῦ (τοῦ θεοῦ) οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. — ibid. c. 3, 19. ἐκ τῆς ἀληθ. εἶναι veri christiani, christianam veritatem sequuti. — c. 4, 6. 2 Jo. vers. 1. 2. ib. vers. 5. περιπατεῖν ἐν ἀληθ., i. q. vers. 6. περιπατ. κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ. 3 Jo. vers. 3. 4. — ἀγαπᾶν ἐν ἀληθ. 2 Jo. vers. 1. et 3 Jo. vers. 1. amare secundum praecepta religionis verae. Eodem modo accipienda videntur verba 1 Jo. 2, 4. ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν i. e. talis homo nullo modo gustavit veram religionem. Vid. etiam Hebr. 10, 26. Jac. 3, 14. 1 Jo. 2, 21. 2 Jo. 4. 3 Jo. 8. Inde Jesus ipse Jo. 14, 6. appellatur ἡ ἀλήθεια, i. e. *doctor* verae doctrinae Dei. — 2) *Veritas subjectiva*, quae quidem cernitur a) vel in convenientia verborum cum iis, quae *intelligimus*, *volumus*, *sentimus*, ubi est *veracitas*. Marc. 12, 32. ἐπ' ἀλήθ. secundum veritatem loqueris. 1 Tim. 2, 7. — veracitas s. constantia Dei in servandis promissis aut comminationibus,

Rom. 2, 8. 3, 7. 15, 8. — Jo. 8, 44. ἐν τῇ ἀληθ. οὐχ ἕστηκεν, i. e. ψεύστης fuit, promiſſionibus, quibus decepit primos homines, non ſtetit, promiſit, quae non erant vera. — 2 Cor. 6, 7. ἐν λόγῳ ἀληθ. in dicendo vero i. e. propter veracitatem. 1 Jo. 5, 6. τὸ πνεῦμά ἐστι ἡ ἀλήθεια, ſpiritus eſt veraciſſimus. Eph. 4, 25. λαλεῖν ἀληθ. veracem eſſe. — b) vel in convenientia eorum, quae dicimus, agimus et volumus cum *praeceptis veritatis*, ubi eſt *α) ſinceritas*, fraudem et dolum excludens, Marc. 12, 14. Luc. 4, 25. 20, 21. Matth. 22, 16. Jo. 16, 7. Rom. 9, 1. 2, 2. 2 Cor. 7, 14. Jo. 3, 21. ποιῶν ἀληθ. i. e. ἀληθῶς agens, ſincere, ſine dolo. Eph. 5, 9. 2 Cor. 4, 2. ubi τῇ πανουργίᾳ opponitur, Phil. 1, 18. Coloſſ. 1, 6. — Ἀγαπᾷν ἐν ἀληθ. 1 Cor. 5, 8. 1 Jo. 3, 18. 2 Jo. verſ. 3. ſincere, ſine dolo amare. coll. Sir. 7, 20. Sic ἀληθ. Jo. 4, 23. 24. quoque eſt animi ſinceritas, oppoſita fucatae pietati, quae rituum externorum obſervatione Deum quaſi fallere ſtudet. Eph. 4, 24. 6, 14. coll. 1 Sam. 12, 24. 1 Reg. 2, 4. 3, 6. Huc et refero formulam aſſeverandi 2 Cor. 11, 10. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ i. e. Chriſti ſinceritatem ſequor. — *β) integritas, veritas moralis*, Rom. 2, 8. Eph. 4, 21. Jac. 5, 19. 1 Cor. 13, 6. ubi τῇ ἀδικίᾳ opponitur. 3 Jo. verſ. 2, 12. ἀληθ. τινὸς pietas alicujus. Tob. 4, 6., ubi ποιεῖν τὴν ἀληθ. explicatur per ποιεῖν τὴν δικαιοσύνην. Saepius reſpondet in verſione LXX. hebr. תֹּם et תָּמִים, *vitae integritas*, v. c. Prov. 14, 2. 28, 6. Pſeudep. V. T. (Fabric. I, p. 604.): οἶνος διαστρέφει τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐμβάλλει ὀργὴν ἐπιθυμίας. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀληθεύω, fut. εύσω, *vera loquor*, τὴν ἀλήθειαν *dico*. Eph. 4, 15. ἀληθ. ἐν ἀγάπῃ, vera dicere, ſed eo modo, quem poſtulat amor fraternus. De veritate aliis injucunda eſt ſermo. Deinde quum ἀλήθ. ſit vera, genuina doctrina, ἀληθεύ. Gal. 4, 16. eſt: veram religionem, veritatem chriſtianam *docere*.

Ἀληθής, ὁ, ἡ, ἐς, τὸ, *verus*. Sequitur ſignificationes ſubſtantivi ἀλήθεια, et eſt 1) *verum ſecundum experientiam, conſentaneum rebus in facto poſitis, eventu comprobatum*. Ita Jo. 4, 18. 10, 41. 19, 35. 21, 24. 1 Jo. 2, 8. Tit. 1, 13. 2 Petr. 2, 22. — verum, quatenus fictitio vel phantaſiae ludibrio opponitur, Act. 12, 9. — 2) verum rationale ſ. logicum, *verum ſua natura* et *genuinum*, 1 Petr. 5, 12. coll. Sap. 1, 6. Sic Deus ἀληθής appellatur Jo. 3, 33. 8, 26. quatenus, quae hominibus manifeſtat, veriſſima in ſe ſunt. — 3) *verax*, ſecundum veri cognitionem agens et judicans, de Deo Rom. 3, 4. de divino doctore Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. coll. Luc. 20, 21. Jo. 7, 18. 2 Cor. 6, 8. 1 Jo. 2, 27. coll. Sap. 6, 17. — de teſtimoniis: *fide dignus, rei conveniens*, Jo. 5, 31. 32. 8, 13. 14. 16. 17. 3 Jo.

verſ. 12. — 4) *ſincerus, integer, honeſtus*, Phil. 4, 8. — Praeterea non legitur.

Ἀληθινὸς, ή, όν, ſequitur maxime ſignificationes voc. ἀληθείας, quod vid. 1) *verus*, ſecundum experientiam, Jo. 4, 37. ſecundum rem ipſam Jo. 19, 35. — *verus, non putativus* vel *fictitius*. Jo. 17, 3. μόνος ἀληθ. θεὸς, unice verus, non putativus Deus, ut idola. 1 Theſſ. 1, 9. 1 Jo. 5, 20. Apoc. 3, 7. Ita באלהי אמן Jeſ. 65, 16. 2) *quod in ſe verum eſt*, nihil falſi in ſe habet, Jo. 1, 9. 4, 23. 1 Jo. 2, 8. — *genuinum, verum*, cui opponitur derivatum, falſum, rei eſſentiam non habens. Ita ἄμπελος Jo. 15. 1. vitis vera, vere divina, coll. Jer. 2, 21. Zach. 8, 3.; ἄρτος ἀπ' οὐρανοῦ Jo. 6, 32., cujus umbra et typus fuerat manna; σκηνὴ ἀληθ. Hebr. 8, 2. templum πρωτότυπον in coelo, ad cujus typum templum terreſtre hieroſolymitanum formatum habebant Judaei. cf. Sap. 9, 8. Sir. 24, 8—12. Etiam in teſt. XII. patriarch. (Fabr. Cod. Pſeud. I, p. 550.) commemorantur ὁ ναὸς ὁ ἅγιος in coelo ſupremo, et αἱ πλάκες τῶν οὐρανῶν, tabulae (ſcl. legis) coeleſtes. (coll. 4 Esdr. 3, 6. *Eiſenmengeri* endecktes Judenth. I, p. 321. II, 375 et 879.) — τὰ ἀληθινὰ ἅγια Hebr. 9, 24. eodem ſenſu τοῖς ἀντιτύποις ſacris in his terris opponuntur. coll. Hebr. 11, 10. Apoc. 11, 19. 15, 5. — τὸ ἀληθινὸν Luc. 16, 11. genuinum, verum bonum ſignificat, oppoſitum bonis caducis, falſis, vanis. — 3) *verax*, ideoque fide dignus, Jo. 7, 28. Apoc. 3, 14. 19, 9. 11. 21, 5. 22, 6. 4) *ſincerus, integer*; ita καρδία Hebr. 10, 22. coll. Jeſ. 38, 3. 1 Reg. 8, 62. hebr. יָשָׁר Job. 2, 3. 8, 6. נָקִי Job. 17, 17. — de judice et judicio: rei accurate conveniens, *rectus, juſtus*, Apoc. 6, 10. 15, 3. 16, 7. 19, 2. coll. Cant. triumvir. 4. 7. Jeſ. 25, 1. 59, 16. Deut. 25, 15.

Ἀλήθω, fut. ήσω, (pro ἀλέω) *molo, molam truſatilem circumago*. Vid. Exod. 11, 5. Num. 11, 8. Judic. 16, 21. Bis legitur in N. T. Matth. 24, 41. Luc. 27, 35.

Ἀληθῶς, adv. *vere, veriſſime, certiſſime, profecto*. Matth. 14, 33. 26, 73. 27, 54. Marc. 14, 70. 15, 39. Jo. 1, 48. 4, 18. 42. 6, 14. 55. 7, 26. 40. 8, 31. 17, 8. Act. 12, 11. 1 Jo. 2, 5. 1 Theſſ. 2, 13. ἀληθῶς λέγω certiſſime affirmo, Luc. 9, 27. 12, 44. 21, 3. — Saepius non legitur.

Ἁλιεὺς, έως, ὁ, *piſcator, piſces capiens*. Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. — Ἁλιεῖς ἀνθρώπων Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. metaphorice: homines capiens regno Dei. Eodem modo Latini utuntur verbo *venari*, (Horat. epiſt. I, 19. 37.) et Graeci verbo θηρεύειν v. c. ἡδονὰς, ἀρετὴν. cf. Sir. 27, 20. Jer. 51, 41.

Ἁλιεύω, fut. εύσω, *piſcor*. Semel Jo. 21, 4. ὑπάγω ἁλιεύειν, abeo piſcatum. cf. Jer. 16, 16.

Ἁλίζω, fut. ίσω, (ab ἅλς, ἁλὸς, *mare, ſal*) *ſale*

conspergo, sale condio. *Med.* ἁλίζομαι sensu hiphilico (הִמְלִיחַ Levit. 2, 13.) *salsedinem*, i. e. vim condiendi *recipio*, Matth. 5, 13. coll. Marc. 9, 50. — *Passiv.* legitur Marc. 9, 49. Salis usum in sacrificiis testantur loca Lev. 2, 13. Ezech. 43, 24. Verba πυρὶ ἁλισθήσεται ab interpretibus vario modo explicata sunt. Alii: quivis impius igne peribit, ut victima sale conspersa interficitur. Alii: quivis homo Deo consecratus sale verae sapientiae ad felicitatem aeternam praeparari debet. Alii: quilibet vestrum (scl. discipulorum) calamitatibus, veluti sale, emendari et praeparari debet, sicuti omnes oblationes sale praeparari debent, quo sint Deo acceptae. Alii: quivis damnatorum igne, gehennae sale (quod ipsis in vita terrestri versantibus defuit) imbuetur, i. e. poenis vitae futurae discet resipiscere. Mallem: omnes damnati hoc igne Deo sacrantur, quasi victima, quae sale Deo fovetur. De improbis, ope ignis ab omnibus peccati sordibus olim purgandis, quae Zoroaster docuit, habes in *Kleuckeri* Zendavesta im Kleinen, P. II. p. 128. sqq.

Ἀλίσγημα, τος, τὸ, (voc. profanis inusitatum, nec in cod. graeco V. T. obvium, derivandum ab ἀλισγέω, *contamino, polluo*, quod legitur de cibis et rebus secundum legem mosaicam impuris Dan. 1, 8. Mal. 1, 7. 12. et Sir. 40, 29.) *pollutio, inquinatio.* Semel Act. 15, 20. ubi inquinamenta idolorum sunt carnes e victimis gentilium residuae, a Judaeis pro impuris habitae *Hesychius*: Ἀλισγημάτων· τῆς μεταλήψεως τῶν μιαρῶν θυσιῶν.

Ἀλλὰ, conjunctio 1) *adversativa*, significans a) *sed* simpliciter, saepissime v. c. Matth. 8, 4. 8. 24, 6. Marc. 14, 28. 49. Jo. 15, 25. 1 Jo. 2, 19. 27. 1 Cor. 8, 7. 1 Thess. 2, 2. Hebr. 4, 2. Jac. 1, 26. ἀλλ' ἐὰν, quod si autem, Marc. 11, 32. — b) *sed potius, imo*, maxime post negationem, v. c. Matth. 4, 4. 5, 15. 17. 6, 13. 7, 21. 9, 13. 17. 27. 10, 20. 34. 15, 11. 17, 12. 18, 30. 20, 26. 28. Marc. 9, 37. 14, 36. Jo. 1, 8. 7, 16. 9, 3. Act. 5, 4. Rom. 10, 8. 7, 17. 19. 1 Cor. 9, 12. 10, 24. 29. 2 Cor. 8, 5. 13, 3. Hebr. 2, 16. 3, 13. 12, 11. 1 Jo. 2, 7. alibi saepissime. — c) *at, verum*, ad contrarium significandum vel antea dictum corrigendum v. c. Matth. 9, 18. Marc. 9, 22. 13, 20. 14, 28. 36. Jo. 16, 20. 1 Jo. 2, 19. Rom. 4, 2. 6, 13. 1 Cor. 8, 6. 10, 23. Apoc. 2, 14. 20. — d) *sed*, ad sententiam augendam, ubi etiam *imo, potius, quin etiam, adeo*, verti potest, Matth. 5, 39. Jo. 16, 2. Act. 19, 2. 1 Cor. 3, 2. 4, 3. — ἀλλὰ καὶ Matth. 21, 21. Luc. 2, 7. 16, 21. 1 Jo. 2, 2. Rom. 1, 32. 5, 11. 8, 23. — e) *sed tamen*, vel *tamen* simpliciter, *certe*, ad indicandam restrictionem, 1 Cor. 4, 15. 9, 2. (ἄλλαγε) 12. 2 Cor. 13, 4. Coloss. 2, 5. Apoc. 2, 6. — vel etiam exceptionem, ubi interdum legitur pro εἰ μὴ et *nisi* vertendum

est. Matth. 19, 11. 20, 23. Marc. 9, 8. coll. Matth. 7, 8. ἀλλ' ἤ nisi Luc. 12, 51. 2 Cor. 1, 13. et 1 Cor. 3, 5. in textu vulg. Apud LXX. ἀλλὰ eodem sensu pro hebr. כִּי־אִם Numer. 10, 30. et ἀλλ' ἤ pro אֶפֶס *nisi*, Num. 13, 28. 23, 13. et וְזוּלָתִי *praeterquam*. coll. Sir. 37, 12. 44, 10. — 2) Conjunctio *copulativa*, et maxime verti potest *jam*, a) transeundi et concludendi vim habens, Rom. 5, 14. 6, 5. 7, 7. Gal. 2, 14. 2 Cor. 8, 7. Eph. 5, 24. coll. 1 Macc. 10, 56. b) exhortationi inserviens; *jam, nunc, age*, Marc. 9, 22. 16, 7. Act. 10, 20. 26, 16. — c) interrogationem incipiens, Matth. 11, 8. 9. ἀλλ' οὐ Hebr. 3, 16. *nonne*, i. q. in versu sq. οὐχὶ. — Interdum omittitur ἀλλὰ ut Marc. 16, 13. Jo. 2, 10. 4, 22. Act. 18, 19. Coloss. 2, 23. Philem. vers. 9. Hebr. 4, 25.; interdum post ἀλλὰ, ut etiam post formulam οὐ μόνον δὲ, omittitur aliquid ex praecedente sermone supplendum, v. c. Jo. 1, 8. 9, 3. 15, 25. Matth. 26, 56. Marc. 14, 49. Rom. 15, 21. — Alexandrini interpretes per ἀλλὰ maxime reddiderunt hebr. וְ, כִּי, אִם, כִּי־אִם, אֶפֶס, וְזוּלָת, רַק, אַךְ, אוּלָם, אָכֵן.

Ἀλλάττω, vel *ἀλλάσσω*, fut. *άξω*, 1) *muto, muto rei formam vel naturam*. Hesych.: ἤλλαξεν· ἄλλον ἐξ ἄλλου ἐποίησεν. De mutatione in melius 1 Cor. 15, 51. 52. cf. Jer. 13, 23. — ἀλλ. τὴν φωνὴν, sermonem in genus mitius muto, mitius loquor, nostrum: ich stimme den Ton um, Gal. 4, 20. — *Mutare in pejus, corrumpo*; ita Hebr. 1, 12. ἀλλαγήσονται scl. οἱ οὐρανοί, i. e. senescent, et splendorem et firmitatem amittent vestimenti instar, quod temporis injuria et colore destituitur et minuitur. Vid. Ps. 102, 26. coll. Jes. 51, 6. — ἀλλ. leges, Act. 6, 14. i. e. irritas facere leges, praeceptorum auctoritatem mutare. Vid. Ex. 6, 11. 12. ubi explicatur per ἀφανίσαι, et Jes. 24, 5. ubi est i. q. παραβαίν. *transgredi*. — 2) *permuto aliquid cum aliquo*, Rom. 1, 23. ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι, permutarunt majestatem Dei cum simulacro, i. e. simulacrum in Dei veri locum posuerunt. Ita ἀλάσσ. ἐν Lev. 20, 10. ἀλ. τὴν στολὴν, vestem permutare, Gen. 41, 14. 2 Sam. 12, 20. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀλλαχόθεν, adv. loci, *aliunde, ex alio loco*. Semel Jo. 10, 1. praeterea Esth. 4, 14.

Ἀλληγορέω, ῶ, fut. ήσω (ex ἄλλος et ἀγορέω *loquor*) *allegoriam loquor*, i. e. secundum Qintilianum *aliud verbis aliud sensu ostendo*, sive rem spiritualem et invisibilem re in sensus incurrente significo, vel sensum spiritualem sermoni, de rebus in sensus cadentibus agenti, subjungo. Semel Gal. 4, 25. Allegoricam rerum et dictorum V. T. interpretationem Apostoli temporibus perquam solitam fuisse,

satis constat, potissimum e Philone. In cod. graeco V. T. hoc verbum non legitur.

Ἀλληλούϊα, vox hebr. ipsa הַלְלוּ יָהּ celebrate Jehovam, v. c. Ps. 104. 1. Legitur Apoc. 19, 1. 3. 4. 6. cf. Tob. 13, 18. Τὸ ἀλληλούϊα, substantive 3 Macc. 7, 13. verosimiliter indicat Psalmos 113—118. a Judaeis magnum hallelujah appellatum.

Ἀλλήλων, genit. pluralis nominis defectivi, qui ut dativus ἀλλήλοις, αις, οις et accusativus ἀλλήλους, ας, α, saepissime in N. T. legitur. Significat *invicem*, *inter sese*, *alius alium*, v. c. Matth. 24, 10. Jo. 13, 35. Act. 7, 26. 28, 25. Rom. 1, 27. Hebr. 10, 24. Jac. 5, 6.

Ἀλλογενής, έος, ὁ, ἡ, (ex ἄλλος et γένος, gens) *alienigena*, *peregrinus*. Semel Luc. 17, 18. ubi Samaritanus (vers. 16.) ita appellatur. Exod. 29, 33. Eodem sensu 3 Macc. 4, 6. ἀλλοεθνής.

Ἅλλομαι, fut. ἁλοῦμαι, *salio*, *tripudio*, Jes. 35, 6. Act. 3, 8. 14, 10. — De aquis est: *scaturio* Jo. 4, 14. ut latin. *salio* *Virg.* Eclog. 5, 47. *Suet.* Octav. 82.

Ἄλλος, η, ο, *alius*, 1) ratione *numeri indefiniti*, *alius* i. e. *non idem*, Matth. 4, 21. 21, 8. Marc. 7, 4. Luc. 5, 29. Act. 15, 2. Apoc. 7, 2. 8, 3., — saepius: *alius*, *in vicem prioris succedens*, Jo. 14, 16. Apoc. 12, 3. 13, 11. coll. vers. 12. 14, 6. 8. 9. 15. 17. 18. 15, 1. 18, 1. 4. Ezech. 19, 5. Gen. 4, 3. — 2) *alius ratione numeri definiti*, ubi ὁ ἄλλος quemque priorem excipiens (vid. loca Apoc. allata) indicare potest, adeoque Apoc. 17, 10. de *ultimo* s. septimo dicitur; οἱ ἄλλοι autem *reliqui*, *ceteri* sunt, i. q. οἱ λοιποὶ, Jo. 20, 25. 21, 8. 1 Cor. 14, 29. Hebr. 11, 35. coll. vers. sq. ab ἑτέροις distinguuntur. — 3) *alius ratione ordinis*, *alter e binis*, Matth. 5, 39. 12, 13. (Marc. 3, 5. in textu vulg.) Luc. 6, 10. 29. — *alius* distributive, ut latinor. *alius alius*, *hic ille*. Matth. 8, 9. Marc. 6, 15. 1 Cor. 12, 8—10. — ἄλλος πρὸς ἄλλον Act. 2, 12. — ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, i. e. varii varia clamabant Sap. 18, 18. ἄλλος ἀλλοχῇ, alius hic alius illic. — 4) *alius sua natura et conditione*, *diversus*, Matth. 2, 12. Jo. 5, 32. Act. 4, 12. 1 Cor. 10, 29. 15, 39. 41. 2 Cor. 11, 4. Apoc. 6, 4. 1 Reg. 13, 10.

Ἀλλοτριοεπίσκοπος, όπου, ὁ, ἡ, (ex ἀλλότριος et ἐπίσκοπος compositum) semel legitur 1 Petr. 4, 15. Quidam interpretantur: *alienis rebus se immiscens*, i. q. ὁ πολυπράγμων, vel curiosus rerum aliarum inspector; alii: homo vitiis deditus; alii: nimis severus alienorum vitiorum censor. Puto potius hoc voc. significare inspectorem s. praefectum rerum non christianarum, eum qui magistratum inter Judaeos vel gentiles gerit, vel negotiis publicis praefectus est. Hoc suadent sequentia ὡς Χριστιανὸς scl. ἐπίσκοπος

et usus verbi ἀλλότριος, (quod vid.), quo Judaicae religioni non addicti, gentiles, saepius indicantur.

Ἀλλότριος, ια, ιον, 1) *alienus*, qui s. quod aliorum est, *non proprius*, ita ut τῷ ἰδίῳ Rom. 14, 4. et τῷ ὑμετέρῳ Luc. 16, 12. opponatur. Hebr. 11, 9. 9, 25. coll. 1 Macc. 15, 33. 2) alienus, *peregrinus*, Matth. 17, 25. 26. Act. 7, 6. coll. Gen. 15, 13. Sap. 19, 15. Sir. 11, 34. — *ignotus* Jo. 10, 5. coll. Sir. 8, 18. Ps. 49, 10. 3) *alius*, *diversus*, i. q. ἄλλος, Rom. 15, 20. 2 Cor. 10, 15. 16. 1 Tim. 5, 22. Ratione gentis et patriae habita 4) *exterus*, *hostis*, Hebr. 11, 34. Ita a Judaeis appellabantur non Judaei, a Deo alieni, *gentiles*. Sir. 29, 21. 33, 3. coll. vers. 9—11. 1 Macc. 1, 38. adjuncta notione improbitatis propter idololatriam. Saepius non legitur.

Ἀλλόφυλος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄλλος et φυλή) qui est diversae tribus s. stirpis, *alienigena*, igitur, si Judaeo opponitur, *gentilis*. Sic semel Act. 10, 28. Apud LXX. saepius eodem sensu, v. c. de Philistaeis 1 Sam. 13, 3—5. Obad. vers. 19., de Hellenistis 1 Macc. 4, 12. 22. 26. et ἀλλοφυλισμὸς 2 Macc. 4, 13. 6, 24. i. q. ἑλληνισμός.

Ἄλλως adverb. (ab ἄλλος) *aliter*, *alia ratione*. Semel 1 Tim. 5, 25. τὰ ἄλλως ἔχοντα scl. ἔργα, quae aliter sunt comparata, i. e. non recte facta, οὐ καλὰ ἔργα.

Ἀλοάω, ῶ, fut. ήσω et άσω, 1) circumago, i. q. δινέω, 2) circumago boves sive equos in area, *trituro*, *fruges excutio*. 1 Cor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18. coll. Deut. 25, 4. — 1 Cor. 9, 10. metaphorice ὁ ἀλοῶν est ἐργάτης in re christiana (Phil. 3, 2.), doctor evangelii.

Ἄλογος, ου, ὁ, ἡ, 1) τὸν λόγον non habens; igitur quum λόγος sit *sermo et ratio* vel *ratione*, vel *facultate loquendi destitutus*. Posteriori modo Exod. 6, 12., priori modo ut sit *rationis expers*, bis 2 Petr. 2, 12. Jud. vers. 10. coll. Sap. 11, 16. 3 Macc. 5, 14. 2) *absurdus*, *temere dictus et factus* Act. 25, 27. ut ἀλόγως Amos, 6, 13. 3 Macc. 6, 25.

Ἀλόη, ης, ἡ, *aloë*. Semel Jo. 19, 39. et hic est *arbor* aromatica, etiam agallochum et xylaloe appellata (Cant. 4, 14), in India et Arabia frequens, qua Aegyptii ad thymiamata et condienda cadavera utebantur. Vid. *Celsii* Hierobotan. P. I. p. 135. — Ceterum etiam *herba*, e qua succus amarissimus elicitur, ἀλόης nomen gerit.

Ἅλς, ἁλὸς, ὁ, *sal* (distinguendum ab ἅλς, ἁλὸς, ἡ, *mare*). Semel Marc. 9, 49.

Ἁλυκὸς, ἡ, ὸν, (ab ἅλς, mare, *sal*) *salsus*. Semel Jac. 3, 12. de aqua.

Ἄλυπος, ου, ὁ, ἡ (ex ἀ priv. et λύπη, *dolor*) *doloris*, *molestiarum expers*. Legitur comparativus Phil. 2, 28.

ἵνα ἀλυπότερος ὦ, ut minus doleam, a curis et sollicitudinibus liberer.

Ἅλυσις, εως, ἡ, (quod etiam ἄλυσις scribitur, sed minus recte, si ab ἀ priv. et λύω, *solvo*, derivatur) 1) *vinculum*, quo vel manus vel pedes vel alia corporis pars constringuntur. Marc. 5, 3. — *catena* Apoc. 20, 1. Act. 21, 33. *manica* Marc. 5, 4. Luc. 8, 29. Act. 12, 6. 7. 2) *status vincti, status custodiae*. Ita Eph. 6, 20. 2 Tim. 1, 16. et fortasse etiam Act. 28, 20. — Tropice Sap. 17, 17. — Saepius non habetur.

Ἀλυσιτελής, έος, ὁ, ἡ (a λυσιτελέω, *prosum*) 1) *inutilis*; deinde ut et latinor. *inutilis*: 2) *noxius, perniciosus*. Ita semel in N. T. Hebr. 13, 17.

Ἀλφαῖος, αίου, ὁ, *Alphaeus*, frater germanus Josephi, mariti matris Christi, et Mariae, Jesu matris sororis filius, pater apostolorum Matthaei et Jacobi minoris. Commemoratur Matth. 10, 3. Marc. 2, 14. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. — Idem a Joanne c. 19, 25. (vid. loca Matth. 27, 56. Marc. 15, 40.) Κλωπᾶς appellatur. Hebraicum enim חַלְפַי a Matth. et Marco abjecta aspiratione Ἀλφαῖος efferebatur, ut Hagg. 1, 1. חַגַּי a LXX. Ἀγγαῖος, a Joanne vero Κλωπᾶς, ח mutata in K, ut פֶּסַח 2 Paral. 30, 1. a LXX. per φασέκ redditur.

Ἅλων, ωνος, ὁ et ἡ, (etiam ἅλως, ὁ, ἡ), *area*, Gen. 50, 10. 11. 2) *frumenta*, quae excutiuntur in area. Sic Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. et גֹּרֶן Exod. 22. 6. Ruth. 3, 2. coll. Judic. 15, 5.

Ἀλώπηξ, εκος, ἡ, *vulpes*, Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. hebr. שׁוּעָל Judic. 15, 4. — metaphorice: homo callidus et insidiosus, Luc. 13, 32, ut saepe apud profanos. Vid. etiam Schoettg. hor. hebr. ad h. l.

Ἅλωσις, εως, ἡ, (ab ἁλόω capio) *captura*. Semel in N. T. 2 Petr. 2, 12. εἰς ἅλωσιν, ut capiantur.

Ἅμα 1) praepositio, quae cum dativo construitur, *simulac, simul cum*, Matth. 20, 1. ἅμα πρωΐ simulac dies illuxit, primo mane. cf. Mich. 2, 1. 1 Macc. 4, 6. 13, 7. ἅμα τῷ ἀκοῦσαι, simulac audivissent, et cum accusativo ἅμα τὸ ἀκοῦσαί με, 3 Esdr. 8, 71., ubi in textu hebr. Esdr. 9, 3. est כְּשָׁמְעִי. — Matth. 13, 29. ἅμα αὐτοῖς, simul cum illis. — 2) adverbium, significans *simul*, Act. 24, 26. 27, 40. Coloss. 4, 3. 1 Tim. 5, 13. Philem. vers. 22. et ad normam hebr. יַחְדָו, cui saepissime apud LXX. respondet (v. c. Gen. 13, 6. 22, 6. 8. 19. Ps. 14, 3.) *ad unum omnes*, Rom. 3, 12. quo et refero loca 1 Thess. 4, 17. 5, 10. Saepius non habetur in N. T.

Ἀμαθής, έος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et μανθάνω *disco*) *qui nihil didicit, indoctus, rudis*. Semel 2 Petr. 3, 16,

ubi homines cognitionis et judicii rudes significat. Alii explicant: *impius*, quum stultitia saepe ponatur pro impietate.

Ἀμαράντινος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μαραίνομαι*, *flaccesco*) *non flaccescens*, *perennis*. Semel 1 Petr. 5, 4. Hesych. ἀμαράντινον· ἄσηπτον. cf. Apoc. 4, 4. 6, 2. Opponitur στέφανος φθαρτὸς 1 Cor. 9, 25.

Ἀμάραντος, ου, ὁ, ἡ, i. q. ἀμαράντινος, *perennis*; nunquam marcescens sive evanescens. Semel 1 Petr. 1, 4. et praeterea Sap. 6, 13.

Ἁμαρτάνω, fut. τήσω, aor. ἥμαρτον, (ut hebr. חָטָא, cui saepissime respondet, et nostrum *fehlen*) 1) *a scopo, meta, via aberro.* 2) a via, legibus praescripta, aberro, *legem violo, pecco, peccata committo*; de Dei legibus ad mores spectantibus universe Jo. 5, 14. 8. 11. 9, 2. 3. 1 Jo. 1, 10. 2, 1. 3, 6. 8. 9. 5, 18. Rom. 2, 12. 3, 23. 5, 12. 14. 16. 6, 15. 1 Cor. 15, 34. Tit. 3, 11. Hebr. 3, 17. 2 Petr. 2, 4.— de praeceptis morum in doctrina christiana, 1 Cor. 7, 28. 36. Hebr. 10, 26. — de mandatis politicis et praepositorum Act. 25, 8. 1 Petr. 2, 20. — *Scelus* committere Matth. 27, 4. — ἁμαρτ. ἐνώπιον πάντων 1 Tim. 5, 20. vitia omnibus manifesta ideoque offensionis plenissima committere. 3) *peccati reum me facio*, nostrum: ich versündige mich, 1 Cor. 8, 12. ἁμαρτ. εἰς κ. τ. λ. reos se facientes peccati adversus fratres eo, quod infirmorum conscientiam turbarunt, reos se faciunt Christo. Sic ἁμαρτ. apud LXX., ubi respondet hebr. אָשַׁם *reus sum*, v. c. Lev. 4, 3. 5, 4. 5. et 1 Jo. 5, 16. ἁμαρτάνειν ἁμαρτίαν. 4) *peccando alium injuria afficio, offendo*, maxime sequente εἰς, (hebr. חָטָא seq. לְ, v. c. Gen. 20, 9. 1 Reg. 8, 31. vel seq. לִפְנֵי 1 Sam. 7, 6. 20, 1. 2 Paral. 12, 2.) Matth. 18, 15. 21. Luc. 15, 18. 17, 3. 4. 1 Cor. 6, 18. εἰς τὸ σῶμα, corpus laedere, perdere, coll. Sir. 10, 29. Prov. 20, 2. 1 Cor. 8, 12. coll. Sir. 7, 7. — interdum sequente ἐνώπιον, ex hebraismo, eodem vero sensu, Luc. 15, 21. Ita et Eph. 4, 26. intelligendum videtur. — Saepius non occurrit in N. T.

Ἁμάρτημα, ατος, τὸ, *quodvis peccatum* Marc. 3, 28. et vers. 29. codd. quidam pro κρίσις. 4, 12. Rom. 3, 25. 1 Cor. 6, 18. coll. Sap. 2, 12. 17, 3. Gen. 31, 36.

Ἁμαρτία, ίας, ἡ, 1) aberratio a via, scopo vel meta. 2) *peccatum* sive jam commissum sive adhuc committendum, sive gravius sive levius. Matth. 3, 6. Act. 7, 6. Jo. 8, 21. 24. ἐν ταῖς ἁμαρτ. ἀποθν. i. e. poena peccatorum scl. mors vos manebit, peribitis. 1 Cor. 5, 21. Jac. 1, 15. Ἁμαρτία πρὸς θάνατον vid. θάνατος. Saepe genus pro specie, ideoque ἁμαρτία de variis peccatorum speciebus, v. c. Hebr. 11, 25. de desertione popula-

rium, Jo. 8, 46. de mendacio, 2 Petr. 2, 14. de libidine venerea, ut חטא 2 Sam. 12, 13. et ἁμαρτία πονηρὰ in Pfalter. Salom. cap. 16, 7. — 2 Theff. 2, 4. de fraudibus et fceleribus idololatriae; ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας fraudis et peccati (idololatriae) auctor f. fautor. Etiam in abftracto legitur v. c. Gal. 2, 17. Hebr. 12, 1. 4. — 3) *Innata vitiofitas*, peccati fons, cujus fedes eft in corpore, ejusque illecebris. Ita potiffimum in epift. ad Rom. et quidem cap. 5, 12. 13. 20. 21. 6, 1. 2. 6. 7. 10—23. ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, inftrumenta peccatorum perficiendorum vitiofitati porrecta. Porro c. 7, 7. ubi cum ἐπιθυμίᾳ permutatur, verf. 8—14. 17. 20. 8, 2. 3. 10. Appellatur Rom. 7, 23. νόμος ἁμαρτίας dictamen vitiofitatis, τοῦ ὄντος ἐν τοῖς μέλεσι, in corpore refidentis, et c. 8, 2. νόμος ἁμαρτίας καὶ θανάτου dictamen ad peccatum et ejus poenam, mortem, tendens. Eodem fenfu accipiendum videtur Jo. 8, 34. coll. Gal. 3, 22. 5, 16. 17. 19. Sap. 9, 15.— Inde σάρξ ἁμαρτίας Rom. 8, 3. corpus, vitiofitatis fedes, et Hebr. 3, 13. ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας cupidinum illecebrae. — 4) *culpa* per peccatum contracta. Jo. 9, 41. 15, 22. 24. 16, 8. ibid. verf. 9. ubi ἁμαρτίᾳ, ὅτι οὐ εἰσι: culpa eo contracta, quod non crediderunt; — itemque *poena*, quam peccatum meretur. Matth. 9, 2. 5. 6. 26, 28. Jo. 1, 29. 20, 23. 1 Cor. 15, 17. ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, poenae peccatorum veftrorum non funt fublatae. Hebr. 9, 28. χωρὶς ἁμαρτίας i. e. non tollendae poenae peccati caufa ib. c. 10, 4. 11. Jac. 4, 17. ἁμαρτία ἐστὶ i. e. culpam contrahit. Ita etiam Rom. 14, 23. 1 Jo. 1, 8. 9. 1 Petr. 2, 24. 4, 1. — Ita ἁμαρτία culpam et poenam peccati fignificat Sir. 18, 27. 23, 10. 28, 1—5. Gen. 42, 21. ubi hebr. אשם *reum fe fecit.* — 5) *offenfio* (ut ἁμαρτάνειν offendere) Matth. 12, 31. — Interdum ἁμαρτία adjective ponitur, ut Rom. 7, 7. ὁ νόμος ἁμαρτία; eftne lex ipfa peccatum i. e. peccandi caufa datum? — 2 Cor. 5, 21. ἁμαρτίαν ἐποίησεν i. e. ἁμαρτωλὸν, five θυσίαν περὶ ἁμαρτίας ἐποίησε. Sic Sir. 47, 23. ἀφροσύνη pro ἄφρων.— Jo. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγγεννήθης, jam in matris utero peccator (vel peccatorum poenis a parentibus contractis obnoxius) conceptus es. Vid. Pf. 51, 7. 58, 4. Jef. 48, 8. Contrarium vid. Sap. 8, 19. 20. Sir. 44, 10. fqq. — Formula περὶ ἁμαρτίας elliptice pro προσφορὰ five θυσία περὶ ἁμαρτίας, facrificium pro peccato, Hebr. 10, 6. 8. coll. verf. 18. ut LXX. hebr. חַטָּאת et אָשָׁם *facrificium expiatorium*, eodem modo expreſſerunt Lev. 6, 23. Num. 8, 8. Pf. 40, 7. Sed Rom. 8, 3. περὶ ἁμαρτ. eft: ad tollendum peccati reatum f. poenas.

Ἀμάρτυρος, ου, ὁ, ἡ, *fine teftimoniis, de quo non extat teftimonium, teftimonio non comprobatus.* Semel Act. 14, 17. de Deo fui documenta in rerum natura dante.

Ἁμαρτωλὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (vid. ἁμαρτάνω) 1) *a recta via aberrans*. Jac. 5, 20. ἐπιστρέψειν ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, ubi est errans in cognoscendo vero et simul ex errore peccans. Eodem sensu 1 Tim. 1. 15. coll. vers. 13. — 2) *peccator omnino* cum ratione voluntatis tum ratione factorum Matth. 9, 10. 11, 19. Marc. 2, 15. 16. 17. Luc. 5, 30. 7, 34. 37. 39. 15, 1. 19, 7. (ubi adjective ponitur ut Sir. 27, 30.) 1 Tim. 1, 9. Jud. vers. 15. — peccatis sive vitiositati deditus, Luc. 5, 8. 15, 7. 10. Gal. 2, 17. Rom. 5, 8. Jac. 4, 8. — qui peccata, scelera commisit Luc. 13, 2. 18, 13. — 3) peccatorum *reus, culpae et poenae peccati obnoxius*, Luc. 5, 8. ubi ἁμαρτ. est poenis potius quam beneficiis Dei dignus. Rom. 3, 7. 5, 19. 7, 13. (ubi adjective ponitur), Hebr. 7, 26. κεχωρισμ. ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, peccatorum poenis obnoxium se non faciens, vid. vers. 27. — 4) *dei mandata, jussa spernens, ejus revelationes repudians, contemtor Dei, a vero Deo alienus* Matth. 9, 11. 13. Luc. 5, 32. 6, 34. 15, 2. Marc. 2, 17. 8, 38. 1 Petr. 4, 18. coll. vers. 16. 17. Jo. 9, 16. 24. 25. et 31. ubi τῷ ἁμαρτ. opponitur ὁ θεοσεβής. Hebr. 12, 3. Inde etiam nomine ἁμαρτωλῶν *contemtorum Dei* ejusque praeceptorum veniunt gentiles sive *idololatrae* Gal. 2, 15. et saepissime in V. T. v. c. 1 Sam. 15, 18. 1 Macc. 2, 44. coll. vers. 40. 48. Tob. 13, 6. coll. Sap. 17, 2. Addit. Esth. 3, 12. Psalt. Salom. 2, 1. ubi ἁμαρτ. explicatur per ἔθνη ἀλλότρια. V. *Fabric.* Cod. Ps. I, p. 918. Eodem sensu legi putatur ἁμαρτ. Matth. 26, 45. Luc. 6, 32. 33. c. 24, 7. Marc. 14, 41. quia ἁμαρτωλοῖς Luc. 18, 32. Matth. 5, 47. explicetur per τοῖς ἔθνεσι; sed nescio, an non hic de pharisaeis et sacerdotibus, tanquam *Dei contemtoribus*, quia ejus legatum repudiabant (Jo. 8, 41—47. 55. Jo. 13, 20.), sermo sit. cf. Marc. 8, 31. Hebr. 12, 3. et Sap. 19, 13. — Saepius non legitur.

Ἄμαχος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et μάχη pugna) graecis est 1) non pugnans, a pugna alienus, 2) insuperabilis, invincibilis. In N. T. bis sensu activo de rixis, *non contentiosus s. rixosus, non pugnax*, 1 Tim. 3, 3. Tit. 3, 2. Eodem sensu adverb. ἀμάχως Sir. 19, 6.

Ἀμάω, ῶ, fut. ήσω, *meto, demeto*. Semel in N. T. Jac. 5, 4. et semel Lev. 25, 11. Non differt a θερίζω. *Hesych.* ἀμῆσαι· θερίσαι. De sententia cf. Lev. 19, 13. Deut. 24, 14.

Ἀμέθυστος, ου, ὁ, (et ἀμέθυσος ut etiam habent codd. quidam in loco apocal.) *amethystus*, gemma purpurei vel violacei coloris. Semel Apoc. 21, 20. In N. T. respondet hebr. אַחְלָמָה Ex. 28, 19. 39, 10.

Ἀμελέω, ῶ, fut. ήσω (ex ἀ priv. et *μέλει μοι curae est*) 1) sine cura sum. 2) transitive: *curam rei non gero, negligo, sperno* (i. q. καταφρονεῖν Sap. 3, 10. 2 Macc. 4, 14.), Matth. 22, 5. 1 Tim. 4, 14. Hebr. 2, 3. 8, 9. coll. Jer. 31, 32. 2 Petr. 1,

12. οὐκ ἀμελήσω ὑπομιμνήσκειν, non intermittam monere, i. e. semper monebo. Saepius non legitur.

Ἄμεμπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μέμφομαι reprehendo, vitupero*) 1) transitive: *non vituperans, non conquerens.* Ita Phil. 2, 15. eodemque sensu adv. ἀμέμπτως. Addit. Esth. 13, 3. — 2) intransitive: *qui vituperandus non est, in quem reprehensio non cadit, integer.* Sic ubique in cod. graeco V. T. ubi de hominum probitate (Job. 1, 1. 11, 4. 4, 17. 22, 19. 33, 9.) dicitur, et in N. T. Luc. 1, 6. Phil. 3, 6. 1 Thess. 3, 13. — de oeconomia mos. Hebr. 8, 7. — Saepius non habetur.

Ἀμέμπτως adv. i. q. ἀμέμφως, *sine reprehensione, querela*, vel *culpa.* Addit. Esth. 13, 3. Bis in N. T. et quidem transitive 1 Thess. 2, 10. ubi pro adjectivo ἄμεμπτος, nil sine causa conquestus, *nil temere reprehendens;* et ib. c. 5, 23. intransitive: *sine vitiis et peccati culpa.*

Ἀμέριμνος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μέριμνα, cura*) *vacuus curis*, cum qui curam rerum *non gerit*, ut 1 Cor. 7, 32. de curis rerum externarum; tum qui curis *non premitur, securus*, a cura et sollicitudine liberatus, ut Matth. 28, 14. ἀμερίμνους ποιήσομεν tutos praestabimus. — Sap. 6, 15. 7, 23. Caeterum in N. T. et apud LXX. non legitur.

Ἀμετάθετος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μετατίθημι transpono*) qui e loco suo moveri non potest, *immutabilis, constantissimus.* Ita Hebr. 6, 18. 3 Macc. 5, 1. 12. Neutrum τὸ ἀμετάθετον *immutabile, immutabilitas* (*Polyb.* hist. lib. 2. §. 3.) substantive legitur Hebr. 6, 17.

Ἀμετακίνητος, ου, ὁ, ἡ (ex ἀ priv. et *μετακινέω, dimoveo*) immotus, immobilis, — *constans.* Semel 1 Cor. 15, 58.

Ἀμεταμέλητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μεταμέλομαι poenitet me*) graecis est: a poenitentia liber, cum de eo, quod poenitentiam non excitat, tum de eo, quem non poenitet alicujus rei. Quum vero in poenitentia sit semper mutatio mentis 2) est: *immutabilis, certissimus, firmissimus.* Ita bis Rom. 11, 29. 2 Cor. 7, 10. σωτηρία ἀμεταμέλητος, felicitas certissime nos manens, s. salus immutabilis. Etiam נִחַם *poenitet me*, cum negatione, de immutabilitate consiliorum Dei dicitur. Vid. Num. 23, 19. 1 Sam. 15, 29. Ps. 104, 10.

Ἀμετανόητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μετανοέω, mentem muto*) *non emendandus.* Semel in N. T. Rom. 2, 5. — Testam. XII. patr. (Fabric. Cod. Pseud. I. p. 685.) ἀμετανοήτῳ τηρεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τὴν κόλασιν.

Ἄμετρος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *μέτρον mensura*) *mensura carens, immensus.* Bis in N. T. 2 Cor. 10, 13. 15. ubi εἰς τὰ ἄμετρα pro adverbio ἀμέτρως, extra terminos, ultra modum.

Ἀμὴν, ipsa vox hebr. אָמֵן, adject. *verum, certum, ra-*

tum. Haec vox, absolute posita, in V. T. est 1) acclamatio: *ratum sit, hoc eveniat, ita sit*, (LXX. et ἀμήν, et γένοιτο v. c. Num. 5, 22.), quam pronuntiabat a) *populus* ad sententiam damnatoriam, Deut. 27, 15—26. Nehem. 5, 13. — b) *concio* in laudibus Dei celebrandis, s. doxologiis, et piis votis efferendis; saepius in Psalmis v. c. 41, 14. 72, 19. 89, 53; ubi אָמֵן esse responsionem concionis ad carmen, clarissime patet e Ps. 106, 48. et 1 Chron. 16, 36. — c) *singuli* vel ad exsecrationem, Num. 5, 22. vel ad mandata, 1 Reg. 1, 36. — Deinde in V. T. 2) rarius *adverbialiter* in sententiae capite ponitur, et significat: *certissime, verissime*, sanctissimae asseverationi inserviens (LXX. interdum ἀληθῶς, ὄντως), v. c. Jer. 28, 6. et אָמְנָה Jos. 7, 20. coll. Job. 19, 5. — Eodem fere modo ἀμὴν in N. T. eodemque sensu legitur 1) in fine sententiarum, quibus Dei laudes celebrantur, s. doxologiarum, *ita sit; ita profecto est*, v. c. (Matth. 6, 13. in text. vulg.) Rom. 1, 25. 9, 5. 11, 36. Gal. 1, 5. Eph. 3, 21. Phil. 4, 20. 1 Tim. 1, 17. 6, 16. 2 Tim. 4, 18. Hebr. 13, 21. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. 2 Petr. 3, 18. Jud. vers. 25. Apoc. 1, 6. 5, 14. ἀμὴν ἀλληλούϊα Apoc. 19, 4. coll. Ps. 106, 48. 1 Chron. 16, 36. Inde Paulus 1 Cor. 14, 16. λέγειν τὸ ἀμήν: *amen accinere* iis, qui in Dei laudes prorumpunt. — 2) in fine bonarum apprecationum: *hoc eveniat, hoc Deus ratum faciat*, Rom. 15, 33. 16, 24. 1 Cor. 16, 24. Gal. 6, 18. Phil. 4, 23. 2 Thess. 3, 17. Hebr. 13, 25. 2 Petr. 3, 18. Jud. vers. 25. (quibus addenda sunt secundum lectionem vulgar. loca 2 Cor. 13, 13. Eph. 6, 24. Coloss. 4, 18. 1 Thess. 5, 28. 1 Tim. 6, 22. 2 Tim. 4, 22. Tit. 3, 15. Phil. vers. 25. 1 Petr. 5, 14.) — 3) adverbialiter, *certo; certissime, verissime, profecto* a) in *capite* orationis, Matth. 5, 18. 16, 28. (ubi Luc. 9, 27. ἀληθῶς habet) 25, 40. 26, 34. Luc. 4, 24. coll. vers. 25; ἀμὴν ἀμήν (ex hebraismo pro superlativo) Jo. 3, 3. 5, 19. 8, 51. 12, 24. 14, 12. 21, 18. b) rarius in *fine* alicujus sententiae; sic conjunctum cum *ναὶ* bis, Apoc. 1, 7. 22, 20. — τὸ ναὶ καὶ τὸ ἀμὴν 2 Cor. 1, 20. i. e. verissimae sunt. — ὁ ἀμὴν Apoc. 3, 14. de Messia: qui verus est, i. e. in quo promissiones salutis certissimum habent eventum.

Ἀμήτωρ, -ορος, ὁ, ἡ, (ex ἀ et *μήτηρ, mater*) qui *sine matre est, matrem non habet*. Graecis dicitur vel is, qui non a matre est in lucem editus v. c. dii deaeve, vel matre orbatus, vel ignobili matre natus. cf. *Wolfii* curae phil. ad Hebr. 7, 3. — In N. T. semel Hebr. 7, 3. de Melchisedeco, ubi plurimi, jam Philone lib. 2. de Monarch. praeeunte (μὴ ἔχων μητέρα ἱερείαν ἐξ ἱερέων) interpretantur: *cujus mater (et pater) non recensetur in sacerdotum genealogiis*: igitur: non ex stirpe Aaronitica et tamen Dei sacerdos. Obstare autem videntur et verba μήτε ἀρχὴν — ἔχων, et sacerdotium

perpetuum, quod inde derivatur (et jam Pf. 110, 4. Melchifedeco tribuitur), et verf. 8. oppofitio Levitarum tanquam ἀνθρώπων ἀποθνησκόντων. Verba igitur ἀμήτωρ, ἀπάτωρ, ἀγενεαλόγητος etiam ita explicarunt multi antiquiores et recentiores: a patre et matre, ut homines folent, non genitus, ideoque nec in genealogias relatus. Varias de Melchifed. opiniones deque ejus natura commenta vid. in *Wolfii* curis ad h. l. *Deylingii* obfervatt. facr. P. 2. p. 71 fqq. *Fabric.* Cod. Pfeudepigraph. V. T. P. I, p. 311 fqq.

Ἀμίαντος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et μιαίνω *polluo*) 1) *fordibus non pollutus*; 2) metaphorice: *fordibus peccati non pollutus, a vitiorum labe purus*, Hebr. 7, 26. Sap. 8, 20. — de matrimonio: *ftupro non pollutum, caftum*, Hebr. 13, 4. Sap. 3, 13. 4, 2. — 3) labe non inquinatus, *purus, inviolatus* cf. 2 Macc. 14, 36, 15, 34; de cultu Dei: *fincerus, verus*, Jac. 1, 27. — de falute aeterna: *inviolata*, cui nil mali admifcetur, quae nunquam turbatur, 1 Petr. 1, 4. Saepius non habetur.

Ἀμιναδάβ, *Aminadab*, nom. propr. viri ex majoribus fervatoris, qui commemoratur Ruth. 4, 19. 20. 1 Chron. 2, 10. Matth. 1, 4. Luc. 3, 33.

Ἄμμος, ου, ἡ, (i. q. ψάμμος) *arena, fabulum*. Ἄμμος τῆς θαλάσσης ad fignificandam ingentem multitudinem, Rom. 9, 27. Hebr. 11, 12. Apoc. 12, 18. 20, 8. cf. Hof. 1, 10. Jer. 33, 22. 15, 8. Jef. 10, 22. alibi. — *folum arenofum* ideoque *inftabile*, (*Flugfand*) Matth. 7, 26. coll. Luc. 6, 49. Sir. 25, 20. — Saepius non habetur.

Ἀμνὸς, οῦ, ὁ, *agnus*. In N. T. folum metaphorice de Chrifto morti tradito, cum agno comparato *et* ratione *patientiae*, qua mortem tulit, Act. 8, 32. coll. Jef. 53, 7. — *et* ratione *innocentiae*, qua victima fuit pro hominum peccatis. 1 Petr. 1, 19. Jo. 1, 29. 36. ἀμνὸς θεοῦ i. e. a Deo conftitutus expiator. Caeterum cf. Hebr. 9, 12. 14. et 1 Cor. 5, 7. — Ἀμνὸς θεοῦ Meffias, tanquam ἄμωμος, appellatur quoque in teft. XII. patr. ap. Fabric. Cod. Pfeud. I, p. 724. 725. et 730.

Ἀμοιβὴ, ῆς, ἡ, 1) *permutatio*, ubi pro re accepta alia res datur. 2) *retributio*, maxime in bonam partem, *remuneratio, gratiae*. Ita femel 1 Tim. 5, 4.

Ἄμπελος, ου, ἡ, *vitis*. Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. Jac. 3, 12. — Tropice ἡ ἄμπελος τῆς γῆς (dixerat c. 3, 10. 6, 10. οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς) Apoc. 14, 18. 19. appellantur hoftes Meffiae florentes, et ad interitum maturi, exfcindendi per Jehovae angelum, ut uvae abfcinduntur conjiciunturque in torcular. Similis imago legitur Jef. 63, 2. 3. Thren. 1, 15. — Deinde Jefus ipfe fe appellat vitem Jo. 15, 1. 4. 5. quia vitis, palmites longe lateque extendens, praeftantiffimosque et uberrimos fructus faciens, ima-

go est prosperitatis rerum secundarum et honorum uberrimorum. cf. Ezech. 17, 6. 19, 10. Ps. 80, 9. 10. 128, 3. Sir. 24, 17. σοφία dicit: ἐγὼ ὡς ἄμπελος ἐβλάστησα χάριν. Saepius non habetur in N. T.

Ἀμπελουργὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (contracte pro ἀμπελοεργὸς) *vinetum colens, vinitor.* Semel Luc. 13, 7. coll. 2 Par. 26, 10. Jes. 61, 5.

Ἀμπελὼν, ῶνος, ὁ, *vinea, vinetum.* Matth. 20, 1—4. 7. 8. 21, 28. 33. 39—41. et loca parallela Marc. 12, 1—9. Luc. 20, 9—16. c. 13, 6. coll. Jes. 5, 1 sqq. — *vites* in vinea plantatae, 1 Cor. 9, 7. coll. Deut. 28, 39. Zeph. 1, 13. — Saepius non legitur.

Ἀμπλίας, ου, ὁ, *Amplias* (alii codd. ἀμπλιᾶτον habent) nomen pr. viri, qui nonnisi Rom. 16, 8. commemoratur.

Ἀμύνω, fut. υνῶ, 1) *arceo*, (2 Macc. 10, 17.) *defendo*; ἀμύνομαι in med. mihi illatam injuriam propulso, *vindico, ulciscor.* Semel et quidem active Act. 7, 24. coll. Jos. 10, 13. Sap. 11, 3.

Ἀμφιβάλλω, fut. βλήσω, *circumjicio*; deinde evanescente vi praeposit. ἀμφι, i. q. simplex βάλλω, *jacio, projicio.* Semel Marc. 1, 16. ubi text. vulg. simplex βάλλοντας. cf. Hab. 1, 17.

Ἀμφίβληστρον, ου, τὸ (ab ἀμφιβάλλω), id quod circumjicitur; inde vestimentum sive pallium, et *rete piscatorium*, quo expanso circumdantur pisces. Ita Hab. 1, 15—17. bis in N. T. Matth. 4, 18. Marc. 1, 16.

Ἀμφιέννυμι, fut. ἀμφιέσω, med. ἀμφιέσομαι, *induo, vestio.* Matth. 11, 8. Luc. 7, 25. coll. Job. 31, 19. — Ut Latinor. *induo*, improprie: *orno, specie condecoro.* Ita de herbis Matth. 6, 30. Luc. 12, 28.

Ἀμφίπολις, εως, ἡ, *Amphipolis*, urbs Macedoniae ad fluvium Strymonem, qui eam fere undique cingit, sita, Act. 17, 1 commemorata.

Ἄμφοδον, ου, τὸ, (etiam ἄμφοδος, ου, ἡ, ex ἄμφω, *ambo*, et ὁδὸς *via*) proprie *bivium, compitum.* In versf. graecis V. T. *platea, urbis vicus*, v. c. Jer. 17, 27. 49, 26. alibi. Ita semel in N. T. Marc. 11, 4. *Hesych.* ἄμφοδα· αἱ ῥύμαι, ἀγυιαὶ, δίοδοι.

Ἀμφότερος, ερα, ον, *uterque, ambo.* Maxime in plurali legitur, et ita in N. T. semper. Non solum de duobus dicitur, v. c. Matth. 9, 17. 13, 30. 15, 14. Luc. 1, 6. alibi saepissime, sed etiam de pluribus Act. 23, 8. — τὰ ἀμφότερα scl. μέρη, Eph. 2, 14. utramque partem i. e. et gentiles et judaeos; coll. vers. 16. 18.

Ἀμώμητος, ου, ὁ, ἡ, (i. q. ἄμωμος. *Hesych.* ἀμώμητος· ἄμωμος, ἄψογος, ἀγαθὸς ἢ σώματι ἢ ψυχῇ) *sine macula,*

sine vitiis, integer, probus. Bis Phil. 2, 15. 2 Petr. 3, 14. coll. Ps. 63, 3. Prov. 20, 7.

Ἄμωμον, ου, τὸ, *amomum*, aroma praestans, quo uti solebant veteres ad unguenta. Vid. *Plin.* Hist. N. XII, 13. 28. *Theophr.* Hist. Plant. 9, 7. coll. *Ovid.* Heroid. 21, 166. *Lucan.* 10, 166. — Semel Apoc. 18, 13. in textu Griesb.

Ἄμωμος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et μῶμος *macula*) 1) *sine macula* s. *labe*, vel *vitio*. Ita sensu proprio de victimis in V. T., ubi saepius respondet hebr. תָּמִים, vid. Lev. 1, 10. 22, 20—22. Num. 6, 14. In N. T. 1) Christus appellatur ἀμνὸς ἄμωμος, 1 Petr. 1, 19. (etiam in test. XII. patriarch. ap. *Fabric.* I, p. 724.) i. e. victima omnis peccati expers, perfectissima; vel ἄμωμος simpliciter secundum eandem imaginem Hebr. 9, 14. — Etiam ecclesia Eph. 5, 27. comparatur cum agno, et ἄμωμος dicitur, quatenus est pura a vitiis et scandalis. — 2) sensu morali: *purus a vitiis, a peccati labe*, Eph. 1, 4. Coloss. 1, 22. Jud. vers. 24. Apoc. 14, 5. (2 Petr. 3, 14. in quibusd. codd.) Saepius non legitur.

Ἀμών, ὁ, *Amon*, nom. pr. regis Judaeorum. Matth. 1, 10. Vid. 2 Chron. 33, 20—25. 2 Reg. 21, 18 sqq.

Ἀμὼς, ὁ, *Amos*, nom. pr. viri e majoribus Servatoris Luc. 3, 25., de quo praeterea nil constat.

Ἄν, particula, quae vel subiecto vel praedicato vel verbo additur et rem facit conditionatam sive minus definitam. Indicat enim loquentem *definire nolle* 1) numerum vel *multitudinem* rei de qua sententia effertur, ubi respondet latinorum *cunque*. Ita ὃς ἂν *quicunque*, i. e. omnes, qui aliquid facturi, dicturi sunt, vel quisquis erit, qui faciet. Matth. 10, 11. Marc. 8, 35. 38. 6, 11. Luc. 9, 4. 24. 26. 10, 5. 8. 10. Jo. 2, 5. 4, 14. 5, 19. Rom. 9, 15. 1 Cor. 11, 27. 1 Jo. 2, 5. 3, 17. 4, 15. coll. c. 5, 1. ubi pro ὃς ἂν ponitur πᾶς et Luc. 12, 8. ubi πᾶς ὃς ἄν. — ὅσοι ἂν Luc. 9, 5. Matth. 21, 22. 22, 9. Apoc. 14, 4. ὅστις ἂν Matth. 12, 50. Ἄν τινων Jo. 20, 23. — et in formulis ὁσάκις ἂν, *quotiescunque*, 1 Cor. 11, 25. 26. — ὅπου ἂν, *ubicunque*, Marc. 14, 9. Luc. 9, 57. — 2) *quoties* aliquid eventurum sit, ut respondeat nostro: *mögen*; Matth. 6, 5. ὅπως ἂν φανῶσι, ut, si fieri possit, appareant. 3) *quando* aliquid eventum sit habiturum, Matth. 26, 48. Jo. 1, 33. Rom. 3, 4. Apoc. 2, 25. et in formula ἕως ἂν *usque dum*, Matth. 2, 13. 5, 18. 10, 11. Marc. 6, 10. 9, 1. Luc. 9, 27. 13, 35. Act. 2, 35. 1 Cor. 4, 5. Hebr. 1, 13. — 4) *utrum* aliquid locum sit habiturum, et *quid* sit futurum, ut fere conveniat cum latino *fortasse*, et cum nostro: *etwa, wohl.* Luc. 9, 46. Act. 2, 45. 4, 35. 17, 20. Rom. 16, 2. 1 Cor. 7, 5. — Denique 5) indicat *futurum conditionatum*, quod, data conditione, eventurum fuisset, ubi sententia antecedens constanter incipit cum εἰ, cui in sententia

consequente respondet ἂν; nostrum: *wenn* jenes geschehen wäre, so *würde* dieses etc. Sic saepius, v. c. Matth. 11, 21. 23. 12, 7. Luc. 7, 39. 12, 39. Jo. 4, 10. 5, 46. 8, 19. 42. Act. 18, 14. Rom. 9, 29. 1 Cor. 2, 8. Hebr. 4, 8. 8, 7. 1 Jo. 2, 19. Alii ἂν in his locis vertunt *utique, profecto*.

Ἀνὰ, praepositio, regens accusativum: 1) *per, in, inter*, et hoc sensu in N. T. non legitur nisi conjuncta cum μέσον. Ἀνὰ μέσον, *in medio, in, inter* (LXX ita hebr. בֵּין, בְּתוֹךְ et תַּחַת *sub* Jes. 57, 5.) ratione tum *loci*, Matth. 13, 25. Marc. 7, 31. Apoc. 7, 17. tum *personarum*, 1 Cor. 6, 5. — 2) vocabulis numeri juncta exprimit numerum distributivum aequalitatis et per nomina numeralia distributiva explicanda est. Matth. 20, 9. 10. ἀνὰ δηνάριον *singuli* denarium. Marc. 6, 40. ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα, centeni et quinquageni. Luc. 9, 14. — Luc. 9, 3. 10, 11. ἀνὰ δύο, *bini*. Jo. 2, 6. ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς, singulae metretas binas vel ternas. Apoc. 4, 8. (coll. Jes. 6, 2. 3.) et 21, 21. ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων, singulae portae erant ex singulis margaritis. — Etiam distributive: *per vices, vicissim* 1 Cor. 14, 27. ἀνὰ μέρος. Saepius in N. T. non legitur. — In verbis compositis ἀνὰ est 1) sursum tendentis, latinor. *su, e, ex, ad*, 2) ad initium redeuntis, latinor. *re*, 3) ad finem penetrantis et pervenientis, latin. *per, ex*.

Ἀναβαθμὸς, οῦ, ὁ, 1) actus adscendendi, 2) adminiculum adscendendi, *gradus, Stufe, Treppe*. Bis Act. 21, 35. 40. *gradus*, qui ab arce Antonia ad templum ducebant, coll. Exod. 20, 26. 1 Reg. 10, 19.

Ἀναβαίνω, fut. βήσομαι, 1) de sursum tendente: *adscendo, me moveo in locum editum*, e loco ἀπὸ, ἐκ, in locum εἰς, interdum ἐπὶ, Matth. 3, 16. 5, 1. Marc. 3, 13. Luc. 5, 19. (ἐπὶ τὸ δῶμα, tectum conscendere, coll. Gen. 49, 4) Luc. 19, 4. (arborem) Jo. 1, 52. coll. Gen. 28, 12. Act. 8, 39. Apoc. 11, 7. 13, 11. — De hominibus *iter* in regionem editiorem *facientibus*, Luc. 2, 4. Act. 18, 22. ut עָלָה Esdr. 2, 1. Neh. 7, 6. potissimum de hominibus Hierosolyma petentibus, Matth. 20, 17. 18. Jo. 7, 8. 10. 12, 20. coll. 1 Reg. 12, 27. 28. Esdr. 7, 6. 7. 3 Esdr. 2, 18. — De piscibus e profundo *emergentibus*, Matth. 27, 27. coll. Gen. 41, 3. 27. — De *adscendente in coelum*, Jo. 3, 13. 6, 62. 20, 17. Eph. 4, 8—10. Rom. 10, 6. Apoc. 4, 1. ἀνάβα ὧδε, adscende huc, scl. ad coeli portam. De formula in coelum adscendere vid. Deut. 30, 12. Prov. 30, 4. Jes. 14, 13. 14. Jer. 51, 53. Ps. 139, 8. Bar. 3, 29. coll. Job. 38, 19—38. — De rebus: *efferri*; v. c. de fumo Apoc. 8, 4. 9, 2. 14, 11. 19, 3. coll. Exod. 19, 18. Jes. 34, 10. 1 Macc. 5, 31. — De plantis: e terra surgere, *progerminare, succrescere, florere*, Matth. 13, 7. Marc. 4, 8. 32. ut apud profanos saepissime. Eodem modo hebr.

עָלָה de plantis v. c. Jef. 32, 13. 5, 24. 55, 13. — 2) de *perveniente ad finem* vel *in locum*, ubi eft a) vel *ingredior, intro venio*, v. c. in caulam. Jo. 10, 1. in navem Matth. 6, 51. 15, 39. (Jo. 21, 3. in text. vulg.), in currum Act. 8, 31. q. d. *confcendo* navem, currum. — b) vel intransitive: *perferor* in aliquem locum, v. c. de rumore Act. 21, 31. *venire in mentem* f. *memoriam*, ἐν τῇ καρδίᾳ Luc. 24, 38. ἐπὶ τὴν καρδ. Act. 7, 23. 1 Cor. 2, 9. εἰς μνημόσυνον Act. 10, 4. quae quidem dicendi ratio noftris eft propria et ex hebraismo, עָלָה עַל לֵב, repetenda. Vid. Jef. 65, 17. Jer. 3, 16. 44, 21. Dan. 2, 29.

ʼΑναβάλλω, fut. αλῶ; 1) *furfum tollo, elevo*, de variis rebus apud profanos, cf. Jer. 13, 20. — Med.: ἀναβάλλομαι, proprie me elevo, me fubduco; inde: *me fubduco negotio, differo aliquid, protraho.* Sic semel in N. T. fenfu forenfi *amplio*, i. e. non decerno rem, fed pronuntio „*amplius*", *differo.* Act. 24, 22. ἀνεβάλετο αὐτούς, (ut Cicero ad Luccej. epift. lib. V, 12: *differs me* in aliud tempus) dimifit eos indicta caufa, distulit caufam, ampliavit. Similiter noftri: einen Termin aufnehmen.

ʼΑναβιβάζω, fut. άσω, *adfcendere facio.* Semel in N. T. Matth. 13, 48. de navigiis in littus *fubducendis*, uti apud *Xenoph.* hift. graec. I, 1. 2. Refpondet hebr. הֶעֱלָה Gen. 37, 28. Exod. 7, 3.

ʼΑναβλέπω, fut. ψω, 1) de furfum tendente: *oculos attollo, ich blicke auf*, v. c. εἰς τὸν οὐρανὸν, Matth. 14, 19. Marc. 6, 41. 7, 34. Luc. 9, 16. 19, 5. coll. 2 Macc. 7, 28. — oculos demiffos tollo videndi caufa, q. d. *circumfpicio*, Marc. 8, 24. Luc. 21, 1. — 2) de redeunte ad priora: *iterum video, vifum recipio*, de iis, qui caecitate cum ferius orta (Matth. 11, 5. 20, 34. Marc. 8, 25. 10, 51. 52. coll. Matth. 20, 33. Luc. 7, 22. 18, 41—43. Act. 9, 12. 17. 18. 22, 13.) tum nativa (Jo. 9, 11. 15. 18.) laborant. — 3) de perveniente ad finem f. fcopum: *confpicio, videndo cognofco, ich erblicke*, Marc. 16, 4. Act. 22, 13. ἀνέβλεψα εἰς αὐτὸν, antea non vifum nunc confpexi. Saepius non legitur.

ʼΑνάβλεψις, εως, ἡ, *vifus recuperatio.* Semel Luc. 4, 19. e loco Jef. 61, 1. ubi in textu hebr. leguntur: פְּקַח־קוֹחַ apertio carceris. Utrum ad miracula Jefu, an ad doctrinae lumen referenda fint haec verba, incertum eft.

ʼΑναβοάω, ῶ, fut. ήσω, vocem attollo, i. e. *magna voce clamo, vociferor.* Saepius in verf. Alex., ter in N. T. Matth. 27, 16. Marc. 15, 8. Luc. 9, 38.

ʼΑναβολή, ῆς, ἡ, (ab ἀναβάλλομαι quod vid.) *mora, cunctatio.* Semel Act. 25, 17. ἀναβολὴν ποιησάμενος, (ut apud profanos v. c. Dionyf. Hal. A. 11, 33. Thucyd. 2, 42.) cunctatus, moras nectens.

ʼΑνάγαιον, ου, τὸ, (i. q. ἀνώγεον quod habet text. vulg.)

1) conclave quod solo est altius (*Hesych.* ἀνώγαιον· ἀνὰ τὴν γῆν et τὸ ὑπερῷον οἴκημα. 2) *coenaculum*. Bis, Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. coll. Act. 20, 8.

Ἀναγγέλλω, fut. ελῶ, med. ἀναγγέλλομαι, *notum facio*, quod aliis antea ignotum erat. De variis rebus dictum vario modo verti potest. — De rebus, quae evenerunt: *annuntio, narro*, (Marc. 5, 14. in text. vulg. ubi, ut saepe in codd., cum ἀπαγγέλλω permutatum est) ib. c. 5, 19. Act. 14, 27. 15, 4. 16, 38. 2 Cor. 7, 7. *defero* ad magistratum Jo. 5, 15. — de rebus futuris: *praenuntio*, Jo. 16, 13. — de evangelio et rebus christianis: *notum facio*, *doceo*, Jo. 4, 25. 16, 14. 15. 25. Act. 20, 20. 27. Rom. 15, 21. 1 Petr. 1, 12. (hebr. הוֹדִיעַ, Deut. 8, 3. Dan. 2, 9.) — de male factis: *fateor, profiteor*, Act. 19, 18.

Ἀναγεννάω, ῶ, fut. ήσω, *regigno, regenero*, quod in cod. graec. V. T. non habetur, et in N. T. solummodo 1 Petr. 1, 3. 23. occurrit, ex usu loquendi Rabbinorum illustrandum est, qui בְּרִיָּה חֲדָשָׁה *creaturam novam* fieri dicebant eos, qui vel ab idololatria ad veri Dei cognitionem, vel ab inscitia ad sapientiam, vel a vitiositate ad sanctitatem perducebantur, vel quibus novae vires spirituales (ut sacerdoti per unctionem) vel nova felicitas, novaque spes dabatur, v. c. Abrahamo promissio prolis et imperii in alios, iisque quibus peccata remittuntur, quique eo novae felicitatis spem accipiunt. Vid. *Schoettgenii* horae hebr. et talm. ad 2 Cor. 5, 17. — 1 Petr. 1, 3. ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν iterum nos generavit ad spem vitae aeternae, i. e. spem illam excitavit in nobis, confirmavit nobis, ita ut novam jam agamus vitam spe felicitatis plenissimam. — Vers. 23. ἀναγεγεννημένοι, ad christianam probitatem denuo nati, ad vitam meliorem excitati. cf. Jo. 3, 3. 2 Cor. 5, 17. Tit. 3, 5.

Ἀναγινώσκω, fut. γνώσομαι 1) vel: *ad cognitionem pervenio*, vel; *alios ad cognitionem perduco, notum facio*. Vid. Ἀνά. Posteriori sensu ἀναγινώσκειν τὰς ἁμαρτίας, Orat. Manass. vers. 11. Hesych. Ἀναγινώσκω· ἀναγνωρίζω. Dicitur 2) potissimum de iis, quae legendo cognovimus, *legendo cognosco, legi et ideo novi*, Matth. 12, 3. 5. 19, 4. 21, 16. 42. 2 Cor. 1, 13. ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε quod aut ex epistola mea aut aliunde jam cognovistis. Apoc. 1, 3. — Inde 3) simpliciter *actum legendi* indicat, *lego* scl. cognoscendi causa, Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. Jo. 19, 20. Act. 8, 28. 30. 23, 24. Eph. 3, 2. 2 Cor. 3, 2. ἀναγινωσκομένη sensu metaphorico: quae legitur, i. e. conspicitur, palam est. — 4) lego, ut alii cognoscant, *praelego*, Luc. 4, 16. Act. 13, 27. 15, 21. 2 Cor. 3, 15. 1 Thess. 5, 27. coll. 1 Macc. 10, 17.

Ἀναγκάζω, fut. άσω, *cogo, vi adigo*, Act. 26, 11. 28, 19. Gal. 2, 3. 14. — verbis invitum adigo, *compello*, Matth. 14, 22. Marc. 6, 45. Luc. 14, 23. Gal. 6, 12. Ita ὁ ἀναγκάζων Prov. 6, 7. — efficio, ut alter quid (nolens) faciat, 2 Cor. 12, 11. Saepius non legitur.

Ἀναγκαῖος, αία, αῖον, et ἀναγκαῖος, ου, ὁ, ἡ, *necessarius*, et quidem a) *physice necessarius* ad vitam sustentandam, 1 Cor. 12, 22. Tit. 3, 14. ἀναγκαίαι χρεῖαι i. q. graeci τὸ ἀναγκαῖον, vitae necessaria subsidia appellant. — Act. 10, 24. ἀναγκαῖοι φίλοι, Latinor. amici *necessarii*, graecis maxime de cognatis dicitur, h. l. de amicis consuetudine quotidiana necessariis intelligendum. Eodem modo ap. Polyb. 8, 9. Eurip. Androm. 651. — b) *necessarius* propter *rerum conditionem, rei idoneus, utilis*, nostrum *angemessen, erforderlich*, Phil. 1, 24. et in formula ἀναγκαῖον ἡγεῖσθαι 2 Cor. 9, 5. Phil. 2, 25. coll. 2 Macc. 9, 21. c) *logice necessarius*, Hebr. 8, 3. ὅθεν ἀναγκαῖον, unde necessario sequitur, d) ex praecepto s. *officio necessarius, honestus*, Act. 13, 46. ἦν ἀναγκαῖον, officii nostri fuit, decuit nos. — Saepius in N. T. non reperitur.

Ἀναγκαστῶς, adv. *coacte*. Semel 1 Petr. 5, 2. In cod. gr. V. T. non habetur.

Ἀνάγκη, ης, ἡ, latinor. *necessitas*. De quavis necessitate, quaecunque sit. 2 Cor. 9, 7. ἐξ ἀνάγκης, coacte, non sponte. Philem. vers. 14. κατὰ ἀνάγκην, coactus. 1 Cor. 7, 37. μὴ ἔχων ἀνάγκην, qui nulla necessitate urgetur. Speciatim a) *necessitas ex lege* vel more orta, Luc, 23, 17. coll. Jo. 18, 39. Hebr. 9, 16. Rom. 13, 5. *necessitas moralis* 1 Cor. 9, 16. — b) *necessitas consecutionis logicae*, Hebr. 7, 12. ἐξ ἀνάγκης, necessario, consequitur jam. Ib. c. 9, 23. ἀνάγκη οὖν scil. ἐστὶ, necessario consequitur. — c) *necessitas rei ipsius* vel e rerum conditione orta; Matth. 18, 7. Hebr. 7, 27. ἀνάγκην ἔχειν, debere, opus habere. d) Necessitas utilitatis, Luc. 14, 18. ἔχω ἀνάγκ. conducit mihi. Jud. vers. 3. ἀνάγκ. ἔχω, utile judico. — e) *necessitas fati*, vid. Sap. 19, 4. et cum haec sit tristis: *calamitas, miseria*, Luc. 21, 23. 1 Cor. 7, 26. 2 Cor. 6, 4. 12, 10. 1 Thess. 3, 7. Praeterea non legitur in N. T. — In LXX. vers. saepius, v. c. Job. 7, 11. 15, 24. Zeph. 1, 10. Epist. Jer. vers. 37.

Ἀναγνωρίζω, fut. ίσω, *recognosco*. Semel Act. 7, 13. ἀνεγνωρίσθη, (Gen. 45, 1. הִתְוַדַּע) cognoscendum se praebuit.

Ἀνάγνωσις, εως, ἡ, (ab ἀναγινώσκω quod vid.) *lectio*, actus legendi, Act. 13, 15. 2 Cor. 3, 14 — 1 Tim. 4, 13. πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει scl. librorum sacrorum. — Neh. 8, 10. 3 Esdr. 8, 8. 9. 19. (coll. Esdr. 7, 11. 12. 21. Prol. Sir.

Ἀνάγω, fut. άξω, 1) *sursum duco*, duco in locum

altiorem, motum *in locum* indicans: *hinaufführen*. Luc. 4, 5. 2, 22. 22, 66. ἀνήγαγον scl. in ipsas Caiphae aedes. Act. 9, 39. 16, 34. — Huc et pertinet formula ἀνάγειν τὴν ναῦν, navem in maris altitudinem (surgere enim videntur aquae e longinquo, Luc. 5, 4. Job. 26, 12.) ducere, *navem solvere, oram solvere*, graecis usitata, et ἀνάγεσθαι scl. ἐν πλοίῳ, ut plene legitur Act. 28, 11, i. e. *navi avehi*, abschiffen, et saepius *abire* simpliciter verti potest. Ita legitur Luc. 8, 22. Act. 13, 13. 16, 11. 18, 21. 20, 13. 21, 1. 2. 27, 2. 4. 12. 21. 28, 10. 11. *Hesych.* ἀνάγοντο· ἀνέπλεον. — 2) *educo*, e loco inferiore, motum e loco indicans. Ita in formula ἀναγ. ἐκ νεκρῶν i. e. ex hade, inferno. Rom. 10, 7. Hebr. 13, 20. Ps. 30, 4. 71, 20. hebr. הֶעֱלָה, coll. Sap. 16, 13. Ps. 29, 3. — 3) *abduco*, Matth. 4, 1. coll. Luc. 4, 1. 2 Macc. 5, 9. — 4) *adduco*, Act. 12, 4. ἀνάγ. τῷ λαῷ sistere coram populo, coll. 2 Macc. 6, 10. — de victimis: adducere ad altare, i. e. *offerre*, Act. 7, 41. coll. 1 Reg. 3, 15. *Herodot.* 2, 60. Praeterea non legitur in N. T.

Ἀναδείκνυμι, et ἀναδεικνύω, fut. δείξω, 1) elatum aliquid monstro. 2) *notum facio, declaro*, Act. 1, 24. — 3) *denomino, eligo, creo*, quia electi publice renunciabantur Luc. 10, 1. Ita 3 Macc. 2, 14. de templo, et 3 Esdr. 1, 34. 43. 8, 23. 2 Macc. 9, 23. 25. de regibus et praefectis, uti saepissime etiam apud profanos.

Ἀνάδειξις, εως, ἡ, (Vid. ἀναδείκνυμι) 1) ostensio Sir. 43, 6. 2) *inauguratio*, Luc. 1, 80. nisi h. l. vertendum usque ad tempus, quo populo doctor divinus palam fieret, vel publice *declarandus* esset.

Ἀναδέχομαι, fut. ξομαι, *in me suscipio*; tropice de promissionibus Hebr. 11, 17. ubi ἀναδεξάμ. simpliciter est *particeps factus*. Vid. 2 Macc. 6, 19. ubi de morte dicitur. — *Apud me recipio*, Act. 28, 7. ἀναδεξάμ. hospitio excipiens. cf. Aelian. V. Hist. 4, 9.

Ἀναδίδωμι, fut. δώσω, 1) sursum do, 2) *produco, profero*, Act. 23, 33. de epistolis: *trado*. — Legitur praeterea in Cod. graeco V. T. non nisi Sir. 1, 20.

Ἀναζάω, ῶ, fut. ήσω, 1) *in vitam redeo, vitam recupero*. De Christo Rom. 14, 9. Apoc. 20, 5. in textu vulg. — 2) tropice: a) deperditus, quasi mortuus, vitae restituor, *vitae felicitatem recupero*, Luc. 15, 24. 32. — b) *vigorem recipio*, ich lebe auf, Rom. 7, 9. de propensione ad vitia. Non legitur in cod. gr. V. T. nec saepius in N. T.

Ἀναζητέω, ῶ, fut. ήσω, *quaero, investigo*, ich suche auf, Act 11, 25. (et Luc. 2, 44. in textu vulg.). coll. 2 Macc. 13, 21.

Ἀναζωννύω, et ἀναζώννυμι, fut. ζώσω, *cingo*. Med.

ἀναζώννυμαι me succingo, ich gürte mich auf, quod facere solebant orientales, ne vestibus laxis et ad pedes usque demissis impedirentur, sed ad negotia facienda essent expeditiores. Inde tropice *promptus, paratus sum*, 1 Petr. 1, 13. ut אזר Prov. 31, 17. Jer. 1, 17. et latinor. *accingo me*.

Ἀναζωπυρέω, ῶ, fut. ήσω, (ex ἀνὰ et ζωπυρέω, *incendo, refocillo*) ignem afflatu resuscito, ne extinguatur, Metaphorice: *resuscito, excito*. Semel in N. T. de donis spiritualibus 2 Tim. 1, 6. Vid. Gen. 45, 27. 1 Macc. 13, 7. *ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα*. Saepius apud profanos.

Ἀναθάλλω, fut. *αλῶ*, 1) *regermino, reviresco*. Sir. 46, 12. 44, 10. Sap. 4, 4. 2) transitive, sensu hiphilico, (הִפְרִחְתִּי Ezech 17, 24) *produco*, v. c. *καρποὺς* Sir. 50, 10. Deinde de rebus bonis metaphorice: *largiter produco aliquid, efficio ut fit*. Ita *ἀναθάλλειν εἰρήνην, εὐλογίαν*, felicitatem efficere, Sir. 1, 18. 11, 22. In N. T. semel Phil. 4, 10. *ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν*, curam mei iterum habetis, i. e. beneficia larga mihi praestatis.

Ἀνάθεμα, τος, τὸ, (ab *ἀνατίθημι, repono*) in codicibus saepe cum *ἀνάθημα*, a quo antiquitus diversum fuisse non videtur, permutatur, et est *id quod Deo devovetur*, *τὸ ἀνατιθέμενον τῷ θεῷ* ut *Suidas* explicat, חֵרֶם Hebraeorum, Levit. 27, 28., *πᾶν ὃ ἐὰν ἀνατεθῇ* scl. *τῷ κυρίῳ*, ut legitur Levit. 27, 29. Quomodo hoc sit intelligendum e locis V. T. satis apparet. 1) Aurum et argentum, bello captum *ἀνάθεμα τῷ θεῷ* dicebatur, quatenus in tabernaculo sacro *reponebatur*, igitur *donarium* i. q. *ἀνάθημα*, Num. 16, 37—39. Jos. 7, 11. 21. 23., ubi leguntur: *καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι κυρίου*. coll. c. 6, 17. 19. 24. 2) Animalia dicebantur *ἀνάθεμα κυρίῳ*, quatenus *morti destinabantur* et victimae *immolabantur* Deo. cf. Levit. 27, 28. 29. De urbibus ejusque aedificiis et incolis et de populis usurpata, formula illa indicabat, eos *interitui*, tanquam victima maxima Deo offerenda, esse destinatos, Jos. 6, 17. 18. 21. Num. 21, 2. 3. Inde *ἀνάθεμα omne quod interitui est devotum* Deut. 13, 17. 20, 17. et *γίνεσθαι ἀνάθεμα* Jos. 7, 12. interitui destinari. Denique 3) *detestandum, abominandum*, quia, quae interitui destinata erant, attingere, habere non licuit. vid. Deut. 7, 26. — Hinc in N. T. *ἀνάθ*. 1) *votum Deo factum*, Act. 23, 14. *ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς*, voto voluntario nos obstrinximus; de quo hebraismo cf. Deut. 20, 17.— 2) *piaculum*, qui aliorum loco mortem subit, Rom. 9, 3. *ἀνάθ. εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ*, a Jesu morti destinari tanquam piaculum. Gal. 3, 13. *κατάρα*, Sir. 44, 17. *ἀντάλλαγμα* in eadem fere sententia, et 4 Macc. 17, 22. Eleazar et septem fratres occisi *ἀντίψυχον τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας* dicuntur. — 3) *abominandum, detestandum*. 1 Cor. 12, 3. *λέγειν ἀνάθεμα*,

impium, deteſtandum habere, maledicere. Gal. 1, 8. 9. ἀνάθεμα ἔστω, deteſtabile ſit, reprobetur. 1 Cor. 16, 22. ἤτω ἀνάθεμα. — Praeterea non habetur in N. T.

Ἀναθεματίζω, fut. ίσω, (ab ἀνάθεμα quod vid.) 1) *devoveo, votum facio Deo.* Act. 23, 12. 14. 21. voto me obſtringo. 2) *diris me voveo, mihi imprecor dira,* Marc. 14, 71. Saepius non habetur.

Ἀναθεωρέω, ῶ, fut. ήσω, *ſpecto, intueor, conſidero;* oculis Act. 17, 23. mente Hebr. 13, 7.

Ἀνάθημα, τος, τὸ (ab ἀνατίθημι), quod ſeparatur et Deo dicatur: potiſſimum dona, quae in templis deorum ſuſpendebantur, vel reponebantur et *donaria* vocabantur. Ita ſemel Luc. 21, 5. Caeterum vid. Ἀνάθεμα et loca Judith. 16, 19. 2 Macc. 2, 13. 5, 16. 9, 16. 3 Macc. 3, 17. Num. 16, 37—39.

Ἀναίδεια, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et αἰδὼς, *pudor*) *impudentia, — importunitas, — pertinacia.* Semel Luc. 11, 8. ubi importunam pertinaciam ſignificare videtur. Etiam Jer. 8, 5. adjectiv. ἀναιδὴς eſt pertinax.

Ἀναίρεσις, εως, ἡ, *internecio, caedes.* Semel Act. 8, 1. (et c. 22, 20. in text. vulg.) Judith. 15, 3. 2 Macc. 5, 13.

Ἀναιρέω, ῶ, fut. ήσω, med. ἀναιρέομαι, 1) *humo tollo, ſuſcipio,* Exod. 2, 10. Num. 16, 37. — De infantibus dictum, ut latinorum *tollere* (v. c. Terent. And. 1, 3. 14. ib. 3, 1. 6. Adelph. 5, 3. 23. *Cicer.* Div. 1, 21.), eſt: infantem humo ſuscipere, ſuum declarare, *alere, educare.* Sic Act. 7, 21. et ſaepius apud profanos. *Heſych.* Ἀναιρεῖν τὸ τεχθὲν — ἀνατρέφειν. — 2) *e medio tollere;* de rebus: *abolere, profligare, vi ſua privare.* Sic Hebr. 10, 9. Similiter Teſt. XII. patr. ap. Fabr. C. Pſeud. I, 681. ἡ ταπείνωσις ἀναιρεῖ τὸ μῖσος, ἡ μετάνοια ἀναιρεῖ τὴν ἀπείθειαν, καὶ φυγαδεύει τὸ σκότος, — et p. 691: ἀναιροῦντες τὸν διάβολον ἐν ταῖς ἀγαθαῖς ὑμῶν πράξεσι. — *Xenoph.* Cyrop. I, 1. 1. ἀναιρεῖν τὴν ὀλιγαρχίαν. — De hominibus: e medio tollere, *vita privare,* Luc. 22, 2. *trucidare* Matth. 2, 16. ἑαυτὸν ἀναιρεῖν Act. 16, 27. *ſupplicio afficere* Luc. 23, 32. Act. 10, 39. 12, 2. 22, 20. Saepiſſime apud LXX. et profan.

Ἀναίτιος, ίου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et αἴτιον *culpa*) *inſons, qui ſine culpa eſt.* Bis Matth. 12, 5. 7.

Ἀνακαθίζω, fut. ίσω, 1) *erigo,* 2) *me erigo.* Saepius de jacentibus ubi iterum *erecti ſedent;* ita Luc. 7, 15. Act. 9, 40.

Ἀνακαινίζω, fut. ίσω, *renovo, inſtauro; — reſtituo in priſtinum ſtatum* Pſ. 104, 30. 103, 5. Thren. 5, 21. Sic Hebr. 6, 6. ἀνακαινίζειν (quod quidam hic paſſive ex uſu infinitivi activi pro paſſivo apud Hebraeos intelligunt, alii

rectius active de doctoribus christianis) εἰς μετάνοιαν, reducere ad poenitentiam, ad fidem priorem eos ducere.

Ἀνακαινόω, ῶ, fut. ώσω, *renovo*, i. q. ἀνακαινίζω. In N. T. non nisi a Paulo usurpatur de illa animi emendatione, quae in Christiano efficitur per spiritum sanctum et cum in vera rerum divinarum cognitione, tum in sincero sanctitatis studio cernitur. 2 Cor. 4, 16. ὁ ἔσωθεν (ἄνθρωπος) ἀνακαινοῦται, quotidie renovatur, i. e. crescit, novus ille homo (νέος ἄνθρωπος Coloss. 3, 10.), quem spiritus sanctus in me creavit; i. e. quotidie animus crescit cognitione; virtute, spe christiana. Coloss. 3, 10. ἀνακαινούμενος εἰς ἐπίγνωσιν, renovatus ad cognitionem, i. e. cognitione imbutus, sapientia nova spirituali instructus. coll. Eph. 4, 23.

Ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, *renovatio*. Deinde apud Paulum metaphorice ea mentis mutatio, quam sub v. ἀνακαινόω descripsimus. Rom. 12, 2. μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς, transformari mentis renovatione, i. e. mentis emendatione novi fieri homines. Tit. 3, 5. ubi baptismus appellatur λουτρὸν ἀνακαινώσεως τοῦ πνεύματος ἁγίου, balneum, quo spiritus sanctus nos novos reddit homines, quo novus homo in nobis creatur. coll. Jo. 3, 5.

Ἀνακαλύπτω, fut. ψω, (ex ἀνὰ et καλύπτω, *velo*) *velamen retraho, revelo; detego*. Deut. 22, 30. Saepius tropice de intellectus quasi velamine. Ita 2 Cor. 3, 14. τὸ κάλυμμα μὴ ἀνακαλυπτόμενον, velamen non retractum est i. e. ignorantia, intelligentiae defectus, non sublata. Ibid. vers. 18. ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ, detecta facie (coll. vers. 13.) i. e. sine impedimento, clarissime. cf. Job. 23, 16. Jes. 22, 14. Tob. 12, 7.

Ἀνακάμπτω, fut. ψω, (quod in LXX vers. maxime hebr. שׁוּב respondet) 1) reflecto, recurvo. 2) reflecto me, *reflecto cursum, revertor*. Matth. 2, 12. Act. 18, 21. Hebr. 11, 5. Dicitur quoque Luc. 10, 6. de vi benedictionis ad benedicentem redeunte. Praeterea non legitur in N. T.

Ἀνάκειμαι, fut. είσομαι, 1) *situs sum*; graeci v. c. de statuis et donariis. Ita semel in N. T. Marc. 5, 40. in textu vulg. plane rejectum ibi a Griesb. — 2) *discumbo*; Jo. 6, 11. de iis, qui more veterum in lectis triclinaribus discumbebant ad mensam; Jo. 13, 23. coll. Jo. 1, 18. Luc. 16, 22. Matth. 8, 11. 26, 7. 20. Marc. 14, 18. 16, 14. — Inde 3) *convivor*, Matth. 9, 10. Luc. 7, 37. coll. 3 Esdr. 4, 10. ὁ ἀνακείμενος *conviva*, Matth. 22, 10. 11. Luc. 22, 27. Jo. 13, 28. Saepius non legitur.

Ἀνακεφαλαιόω, ῶ, fut. ώσω, 1) in unum caput redigo, *summam rei repeto* s. *comprehendo; ich recapitulire*. Sic saepius de oratoribus summam rei in orationis fine repetentibus. 2) ἀνακεφαλαιοῦμαι de rebus variis et diversis dictum,

μαι: *comprehendor*, in unam quasi rem, *in unum caput recolligor*. Ita Rom. 13, 9. de legibus diversis in una amoris mutui lege comprehensis; Eph. 1, 10. de Judaeis et paganis in unam ecclesiam collectis. cf. Eph. 2, 14. 15.

Ἀνακλίνω, fut. νῶ, 1) *reclino*, facio, ut aliquis reclinis jaceat. Luc. 2, 7. de infante: *repono*. — Marc. 6, 39. Luc. 9, 15. 12, 37. Matth. 14, 19. de cibo recreandis: *facio discumbere, jubeo, ut recumbant*. — Med. *Ἀνακλίνομαι*, *ad coenam accumbo, convivor*. Luc. 7, 36. — Matth. 8, 11. Luc. 13, 29. „convivari in regno Messiae" i. e. hujus regni ejusque felicitatis participem fieri. Seriores enim Judaeos arbitratos esse, magnum in Messiae regno epulum locum esse habiturum, notum est. cf. *Schoettgenii* hor. hebr. ad h. l. 4 Esdr. 2, 38. 6, 49. sq. Inde servator in regno suo describendo saepius utitur formulis et imaginibus ab epulo ductis, tanquam Judaeis notissimis. vid. Matth. 22, 1 sqq. 25, 1 sqq. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 14, 15 sqq. 22, 16. 18. 30. — Saepius non legitur.

Ἀνακόπτω, fut. ψω, 1) *repello*, *retundo*. 2) *cohibeo, remoror*, Sap. 18, 23. τὴν ὀργὴν, iram *cohibere*, poenam retardare. *Philo* de monarch. p. 821. ὁρμὰς ἀνακόψαι impetum reprimere. Sic semel Gal. 5, 7. in textu vulg. ubi Griesb. ἐνέκοψε. Vid. ἐγκόπτειν.

Ἀνακράζω, fut. άξω, *exclamo, vociferor*, ich schreie auf; *magnum clamorem edo*. Marc. 1, 23. 6, 49. Luc. 4, 33. 8, 28. 23, 18. coll. 1 Sam. 4, 5. Joel 3, 16. (in textu hebr. c. 4, 16.) Saepius non habetur.

Ἀνακρίνω, fut. ινῶ, (ex ἀνὰ et κρίνω *discerno, judico*) proprie de eo dicitur, qui eo, ut judicium possit ferre, pervenire studet (ut ἀνὰ sit ad finem tendentis) ideoque est 1) *examino, investigo, scrutor*, et quidem studiose, Act. 17, 11. (LXX hebr. חָקַר 1 Sam. 20, 12.) — 1 Cor. 10, 25. 27. μηδὲν ἀνακρίνοντες, nil anxie investigantes scl. utrum sint carnes e victimis gentilium residuae, (quae in foro vendebantur) nec ne. — Sensu forensi: *examino caussam*, reum interrogo, ich verhöre gerichtlich, Luc. 23, 14. Act. 4, 9. 24, 8. 28, 18. coll. Susann. vers. 48 et 51. — 2) *judicium fero, rem dijudico*, 1 Cor. 2, 14. 15. et quidem aut *judicio comprobo, probo, laudo*, 1 Cor. 4, 3. 4. aut judicio *improbo, damno, reum judico*, 1 Cor. 9, 3. 14, 24. ἀνακρίνεται i. q. ἐλέγχεται, erroris, improbitatis convincetur, vid. vers. sq. — et sensu forensi Act. 12, 19. quia ibidem sequitur, custodes abductos esse scl. ad supplicium. *Phavorin.* Ἀνακρίνω· τὸ πραχθὲν ἐξετάζω, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐπράχθη. — Ἀνακρίνειν· ἐξετάζειν, ἀναπυνθάνεσθαι, ἐπερωτᾶν, ἐλέγχειν, βασανίζειν. — Praeterea non legitur in N. T.

Ἀνάκρισις, εως, ἡ (ab ἀνακρίνω quod vid.), *interroga-*

tio, caussae cognitio, inquisitio. Semel Act. 25, 26. et semel in V. T. 3 Macc. 7, 4. eodem sensu. *Phavor.* Ἀνάκρισις· ἐξέτασις.

Ἀνακύπτω, fut. ψω, (ex ἀνὰ et κύπτω scil. τὴν κεφαλὴν) 1) *caput erigo, caput attollo,* quare LXX ita verterunt hebr. נָשָׂא לְאשׁ Job. 10, 15. et Luc. 21, 28. conjunguntur ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, quorum quidem hic sensus est: bono jam animo estote, ut etiam apud profanos saepius. — Jo. 8, 7. 10. ubi de eo dicitur, qui antea ibid. vers. 6. 8. κάτω κύψας dictus fuerat, i. e. qui caput solum versus inclinaverat. 2) *corpus erigo,* corpore erecto sto vel incedo. Ita Luc. 13, 11. ut intelligitur e vers. 13. ubi ἀνωρθώθη opponitur. Saepius non habetur.

Ἀναλαμβάνω, fut. λήψομαι, 1) *sursum tollo,* in die Höhe nehmen, aufheben, Ezech. 8, 3. Dan. 4, 31. In N. T. hoc sensu tantum in formula ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, sublatus est in coelum, Marc. 16, 19. Act. 1, 11. 10, 16. vel ἀνελήφθη simpliciter, ubi εἰς τὸν οὐρ. supplendum, Act. 1, 2. 22. 1 Tim. 3, 16. Est hebr. וַיַּעַל הַשָּׁמַיִם 2 Reg. 2, 11. Caeterum vid. 2 Reg. 2, 9. Sir. 48, 14. 49, 9. coll. 44, 16. ubi μετετέθη pro ἀνελήφθη. 1 Macc. 2, 58. Tob. 3, 16. ἐπίταξαν ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμα μου, de morte. Ita et Philo ἀναλαμβανόμενος (de vita Mos. p. 696.) de Mosis morte. — 2) *suscipio, recipio,* — in navem Act. 20, 13. 14. — in equum Act. 23, 31. equo impono; — in societatem 2 Tim. 4, 11. coll. Gen. 45, 18. — in humeros, in humeris sublatum fero Act. 7, 43. vid. Amos 5, 25. ubi est נָשָׂא. Solebant veteres simulacra Deorum multa pompa circumferre. Vid. *Rosenmülleri* Schol. ad locum Amosi, Num. 1, 50. et *Künoel.* ad loc. l. Actor. — Denique de armis est: arma reposita suscipere, *arma capere,* Eph. 6, 13. 16. coll. Deut. 1, 41. Jer. 46, 3. 2 Macc. 10, 27. et saepius apud profanos. Vid. etiam 2 Macc. 6, 23. ubi de consilio dicitur. Praeterea non habetur in N. T.

Ἀνάληψις, *susceptio, receptio.* Semel in N. T. Luc. 9, 51. de ascensione Christi in coelum. Eodem modo in test. XII Patriarch. (Fabr. Cod. Pseud. I, p. 585.) ἕως ἀναλήψεως αὐτοῦ, usque ad tempus, quo efferetur in coelum. In V. T. non legitur haec vox.

Ἀναλίσκω, pro inusitato ἀναλόω, a quo fut. ἀναλώσω, 1) *impendo,* Sap. 13, 12. 2) *consumo, aboleo, perdo.* Luc. 9, 54. 2 Thess. 2, 8. Gal. 5, 15. μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε, ne ipsi caussa interitus existatis i. e. aliis ansam praebeatis vos persequendi et opprimendi. Suspicor autem, apostolum scribere voluisse ὑπὸ ἄλλων sive ἀλλοτρίων. —

Ἀναλογία, ας, ἡ, *proportio, similis ratio,* Gleichheit, Verhältniss. Semel in N. T. Rom. 12, 6. ubi κατὰ τὴν

ἀναλογίαν τῆς πίστεως plurimi interpretes vertunt: pro ratione virium et facultatum a Deo concessarum, i. q. vers. 3. κατὰ τὸ μέτρον τῆς πίστεως. Potest vero etiam πίστις accipi sensu objectivo: pro ratione fidei, quam alii τῷ προφητεύοντι i. e. docenti, potissimum de rebus futuris, habent. cf. 1 Cor. 14, 29 sqq. — In graeco cod. V. T. non habetur. Ἀναλόγως Sap. 13, 5.

Ἀναλογίζομαι, 1) *reputo*, secundum proportionem aliquid considero, ut arithmetici solent in computando. 2) *considero*, *perpendo* simpliciter, ut 3 Macc. 7, 7. Eodem modo accipitur Hebr. 12, 3. ubi autem mallem vertere considerando comparare; ἀναλογίσασθε i. e. reputate igitur Christi παθήματα et vestra.

Ἄναλος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἅλς *sal*), sale carens; deinde *insipidus*, *fatuus*. Semel Marc. 9, 50. ubi ἅλας ἄναλον sal sine sale est sal corruptum, ineptum, fatuum, acrimonia sua destitutum.

Ἀνάλυσις, εως, ἡ, graecis est *dissolutio*, — dissolutio societatis, *discessus*, — discessus e vita, *mors*. Sic semel 2 Tim. 4, 6. et ἀναλῦσαι Phil. 1, 23. ubi vid. *Schoettgenius* in hor. hebr. *Philo* in Flacc. p. 991. eodem sensu dixit τελευταίαν ἀνάλυσις.

Ἀναλύω, fut. ύσω, 1) *dissolvo*, Sir. 3, 15. 2) *abeo*, *discedo*, Judith. 13, 1. 2 Macc. 12, 7. — nec minus *redeo*, *revertor*, Luc. 12, 36. coll. Sap. 2, 1. 5, 12. 16, 14. — 3) discedo e vita, redeo ad Deum, *morior*. Phil. 1, 23. Saepius apud profanos, in cod. V. T. graeco hoc sensu vero non legitur.

Ἀναμάρτητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἁμαρτάνω inserta soni causa litera ν) 1) non aberrans, 2) *non peccans*, sine peccato ejusque culpa insons. Vid. Ἁμαρτάνω. Semel Jo. 8, 7. cf. 2 Macc. 8, 4. Deut. 29, 18.

Ἀναμένω, fut. ενῶ, 1) *remaneo*, *maneo*, Judith. 7, 10. 2) *maneo* ut *expectem*, hinc ἀναμένω τινὰ *expecto* aliquem adjuncta notione patientiae vel fiduciae Sic semel 1 Thess. 1, 10. Saepius apud profanos.

Ἀνάμεσος, ὁ, ἡ, *medius*, *intermedius*. In N. T. non nisi neutrum ἀνάμεσον, adverbialiter *inter*, *per*, *in medio* occurrit. Loca vid. in Ἀνά.

Ἀναμιμνήσκω, fut. μνήσω, — τινά τι, 1) *in mentem revoco*, 1 Cor. 4, 17. — 2) in memoriam revoco, ut considerem, *commonefacio*, 2 Tim. 1, 6. — Medium: 1) mihi in mentem revoco, *recordor*, *mente repeto*, Marc. 11, 21. 14, 27. 2) *recordando considero*, 2 Cor. 7, 15. Hebr. 10, 32. Eodem sensu ἀνάμνησις νόμου Sap. 16, 6.

Ἀνάμνησις, εως, ἡ, *recordatio*, *memoria*, Hebr. 10, 3. In locis Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. verba εἰς τὴν ἐμὴν

ἀνάμνησιν solemnem memoriam indicant: ad mortis meae memoriam celebrandam; i. q. 1 Cor. 11, 26. τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλειν.

Ἀνανεόω, ῶ, fut. ώσω, *renovo, restauro*. 1 Macc. 14, 18. 22. Semel in N. T. Eph. 4, 23. eodem sensu quo ἀνακαινόω, quod vid. coll. hebr. חִדֵּשׁ Ps. 51, 12. Similiter *Marc. Ant.* 4, 3. ἀνανέου σεαυτόν.

Ἀνανήφω, fut. ήψω, 1) ex ebrietate ad me redeo et mentis compos fio. 2) metaphorice: *resipisco, ad me redeo*. Saepius apud profanos. In N. T. semel 2 Tim. 2, 26. ἀνανήψωσιν ἐκ παγίδος διαβόλου, expedire sese ex diaboli s. impietatis illecebris.

Ἀνανίας, α, ὁ, *Ananias*. Nom. pr. — Tres hujus nominis commemorantur in N. T. 1) Ananias, *Hierosolymitanus*, ut videtur, Act. 5, 1—6. 2) Ananias, christianus *Damascenus*, Act. 9, 10—18. 22, 12. sqq., de quo utroque praeterea nil constat; 3) Ananias, *Nebedaei filius*, Judaeorum pontifex maximus inde ab anno Claudii Imperat. septimo usque ad Neronis imperii initia, Act. 23, 2. sqq. 24, 1. *Joseph*. Ant. Jud. 20, 5. 2.

Ἀναντίῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv., ἀντὶ et ῥέω *dico*) cui contradici non potest, *extra omnem dubitationem positus*. Sic semel Act. 19, 36. Suid. ἀναντίῤῥητον· τὸ ἀντιλογίαν μὴ δεχόμενον.

Ἀναντιῤῥήτως, adv. *sine contradictione, vel repugnantia*. Semel Act. 10, 29. ἀναντιῤ. ἦλθον, nil obloquutus, non repugnans veni.

Ἀνάξιος, ίου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἄξιος interposita litera ν euphoniae gratia) *indignus*, Jer. 15, 29. Sir. 25, 8. Sic semel 1 Cor. 6, 2. ubi est: indignus, qui non habeat satis auctoritatis et judicii.

Ἀναξίως, adv. *indigne*. 2 Macc. 14, 42. Bis de usu sacrae coenae 1 Cor. 11, 27. 29. ubi τὸ ἀνάξιον in eo est, quod quidam illa coena tanquam epulo ad satiandum corpus (cf. vers. 21. 22.) non vero tanquam epulo, quo mors servatoris celebranda sit (vers. 26.), utebantur; igitur *non reverenter, non qua decet pietate*.

Ἀνάπαυσις, εως, 1) *τὸ cessare a motu*, v. c. labore, itinere, das Aufhören einer Bewegung, Handlung, Apoc. 4, 8. ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσι λέγοντες, nunquam cessant dicere. c. 14, 11. ἀναπ. οὐκ ἔχουσι scil. τοῦ βασανισμοῦ nunquam cessant pati. Hoc sensu LXX. usi sunt voc. ἀναπαύσεως ad vertendum hebr. שַׁבָּת Levit. 25, 8. — 2) *quies* inde orta, *requies, status*, sive etiam *locus quietis*. Matth. 12, 43. Luc. 11, 24. coll. Genes. 8, 9. Jes. 34, 14. ubi in textu hebr. est מָנוֹחַ. 3) ad animum translatum: *tranquillitas* et ex adjuncto (ut notioni laboris, τοῦ πόνου adjungitur notio

aerumnarum) *felicitas* animi. Matth. 11, 29. Sir. 6, 29. 51, 27. coll. Pf. 116, 7.

Ἀναπαύω, fut. αύσω, 1) *defino a motu, a labore*, Deut. 28, 65. 2) *requiefco, et*, quod adjunctum eft, *me recreo*, Matth. 26, 47. Marc. 6, 31. 14, 41. Luc. 12, 19. ubi eft: define a curis. — Apoc. 6, 11. ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον, ut definant adhuc poenas imprecari; alii: ut patienter expectent. Ibid. 14, 13. ἀναπαύεσθαι ἐκ τῶν κόπων liberari ab aerumnis et calamitatibus, quas fcl. in vita experti fuerant. coll. Mich. 4, 4. — 3) ad animum fi transfertur, eft: facio ut cedant curae et inquietudo, *recreo, exhilaro*, Matth. 11, 28. 1 Cor. 16, 18. 2 Cor. 16, 18. Philem. 7. et 20. Sir. 3, 6. coll. 6, 28. Jef. 14, 3. 4) Med. ἀναπαύεσθαι, fifto pedem, *requiefco, habito* in aliquo loco. De fpiritu Dei dicitur fequente ἐπὶ, et eft i. q. κατοικεῖν in fimili formula: *alicui femper adfum, in illum operor.* Ita 1 Petr. 4, 14. ex hebraismo נָחָה עַל Jef. 11, 2. (LXX. ἀναπαύεσθαι), Num. 11, 26. 2 Reg. 2, 15. (LXX. ἐπαναπαύεσθαι). Eadem formula eodem fenfu in Teft. XII patr. (Fabric. Cod. Pf. I, p. 737.) — Saepius non habetur in N. T.

Ἀναπείθω, fut. είσω, (ex ἀνὰ et πείθω *perfuadeo*) *perfuadeo* in malam partem, *induco* aliquem ut credat vel faciat aliquid, *feduco, inftigo.* Semel Act. 18, 13. coll. 1 Macc. 1, 11. LXX. hebr. הִשִּׁיא *decepit, feduxit*, Jerem. 29, 8.

Ἀναπέμπω, fut. ψω, *remitto*, Luc. 23, 11. Philem. verf. 12. Ita etiam Luc. 23, 7. 15. Jefus enim antequam ad Pilatum duceretur, a Synedrio, magiftratu judaico, interrogatus fuerat, quod eum deinde adduxerat ad Pilatum, cf. verf. 2. et 22, 66. Quum igitur Jefum Herodi mitteret Pilatus, remifit eum utique judicibus judaicis. Poffet vero etiam in utroque loco verti: *iterum mittere*, ita ut alteram vicem, qua ducebatur Jefus ad judices, non vero idem forum, cui remittebatur, indicaret. In cod. graeco V. T. ἀναπέμπειν non legitur.

Ἀνάπηρος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀνὰ et πηρὸς *mutilus*) *mutilus, membris captus; — debilis, ufu membrorum vel membri cujusdam deftitutus.* Bis Luc. 14, 13. 21. coll. 2 Macc. 8, 24. *Hefych.* ἀνάπηρος· πηρὸς, τυφλὸς, νοσώδης.

Ἀναπίπτω, fut. πεσῶ, 1) *humi procumbo, decumbo*, v. c. ad fomnum capiendum Gen. 49, 9. cum foemina ad venerem exercendam Sufann. verf. 37. In N. T. folum de decumbentibus ad cibum capiendum; Chrifti enim tempore Judaei ad menfam non fediffe fed procubuiffe notum eft. Eft vero cum: *difcumbo in terra*, ut Matth. 15, 35. Marc. 6, 40. 8, 6. Jo. 6, 10. — tum: *accumbo ad menfam* (fcl. τοῦ φαγεῖν ut plene legitur Tob. 2, 1.) Luc. 14, 10. Jo. 13, 12.

21, 20. — 2) *accumbo et epulor, epulor* simpliciter (ut ἀνακλίνω), Luc. 11, 37. 17, 7. 22, 14. coll. Sir. 25, 18. Judith. 12, 16. Saepius non legitur.

᾿Αναπληρόω, ῶ, fut. ώσω, *impleo, repleo*, ich erfülle, *fülle aus*. De variis rebus dictum vario modo verti potest; ubique tamen haec notio primaria valet. Dicitur 1) de mensura *temporis*, et est: *certum tempus emetior* Gen. 29, 28. passive de tempore ipso: *absolvor, elabor*. Ita Levit. 12, 6. Esth. 1, 5. 2, 12. 15. et in N. T. de tempore vaticinii: ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία absolvebatur hoc eventu vaticinium, q. d. eventum habuit. Sic ἀναπλήρωσις 3 Esd. 1, 57. cui 2 Chron. 36, 21. respondet מְלֹאת. 2) de definito numero *actionum*, sive de *opere*, ubi est: *rem conficio*, v. c. templi aedificationem 1 Reg. 7, 51. In N. T. de praecepto singulari servatoris: *perficio*, Gal. 6, 2. ubi Paulus fortasse praeceptum domini Jo. 13, 14. 34. vel praeceptum, quod aliunde cognovit, respexit. Huc et pertinet formula ἀναπληροῦν τὰς ἁμαρτίας 1 Thess. 2, 16. peccatorum numerum perficere, quem scl. Deus consilio suo a sceleratis implendum statuisset; de qua re vid. Matth. 23, 32. Gen. 15, 16. et 2 Macc. 6, 13—15. — 3) de loco et defectu rei, ubi, quia replens etiam est supplens, est *suppleo defectum, compenso*. Sic Gen. 2, 21. et in N. T. ἀναπληροῦν τὸ ὑστέρημα τινὸς supplere alicujus defectum s. absentiam i. e. quod ad sensum attinet: officia ejus vice praestare, 1 Cor. 16, 17. Phil. 2, 30. coll. 4, 18. et προσαναπληροῦν 2 Cor. 9, 12. Hinc explicanda est formula ἀναπληροῦν τὸν τόπον τινὸς 1 Cor. 14, 16. supplere locum alicujus, *in ejus loco esse*, quod deinde: *esse, comparatus esse ut aliquis*, h. l. esse idiota; quo sensu etiam Rabbinos dixisse: מְלֵא מָקוֹם *implere locum alicujus*, i. e. ei similis esse, auctores sunt *Rhenferd*. de stylo N. T. p. 400. et *Buxtorf*. lex. Talm. Rabb. p. 2001. sub voce מָקוֹם.

᾿Αναπολόγητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἀπολογέομαι, inserta litera ν euphoniae causa) qui excusari, defendi, a culpa liberari, absolvi non potest, *non excusandus, a culpa non absolvendus, innocens non pronuntiandus*. Bis Rom. 1, 20. 2, 1. In cod. graec. V. T. non habetur, nec adeo frequens est profanis. cf. *Raphelii* annot. ex Polyb. ad h. l.

᾿Αναπτύσσω, fut. ύξω, *expando, explico*. Semel Luc. 8, 25. coll. Deut. 22, 17. 2 Reg. 19, 14.

᾿Ανάπτω, fut. ψω, *incendo, accendo*. Ter. Luc. 12, 49. Act. 28, 2. Jac. 3, 6.

᾿Αναρίθμητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἀριθμὸς, *numerus*, interposita litera ν euphon.), *innumerabilis*. Semel Hebr. 11, 12. coll. Job. 21, 33. Sap. 7, 11.

Ἀνασείω, fut. είσω, (ex ἀνά et σείω, *quatio*) 1) *concutio*; 2) ad animum translatum: *concito*, *commoveo*, *infligo*, noſtrum *aufregen*. Semel Marc. 15, 11. In Aquilae verſ. Job. 2, 3. hebr. הֵסִית reſpondet.

Ἀνασκευάζω, fut. άσω (ex ἀνά et σκεῦος, vas, *ſupellex* 1) ſupellectilem colligo migrandi cauſa; 2) *everto*, *deſolo*, *diruo*. Ita improprie Act. 15, 24. ἀνασκευάζειν τὰς ψυχάς, *animum evertere*, i. e. mentem perturbare. Vid. etiam ἀναστατόω. Sic *Polyb.* lib. 9, 26. ἀνασκευάζειν ὅρκους καὶ συνθήκας jusjurandum et foedera evertere. In cod. graeco V. T. non legitur. —

Ἀνασπάω, fut. άσω (ex ἀνά et σπάω, *traho*) *ſurſum traho*, *extraho*. Bis. Luc. 14, 5. Act. 11, 10. coll. Hab. 1, 15.

Ἀνάστασις, εως, ἡ, (ab ἀνίστημι, *erigo*) 1) *erectio*, *reſurrectio*, vel jacentis vel lapſi. Ita ſemel in N. T. ſenſu tropico Luc. 2, 34. ubi πτώσει opponitur: εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν in offendiculum et reſurrectionem i. e. aliis in damnum ſcl. novum, quatenus in illum peccabunt, aliis in reparationem damni ſcl. prioris, miſeriae a Meſſia tollendae. Sic in Pſalter. Salomon. Pſ. 3, 13. (Fabric. C. Pſ. I, p. 927.): οὐκ ἀναστήσεται ἡ ἀπώλεια τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, nunquam reparabitur damnum ſive interitus peccatorum. — 2) *reſurrectio e morte*, corporis jam emortui nova *hujus* vitae inchoatio. Ita Hebr. 11, 35. ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, mulieres quaedam (majorum) amatos, qui vitam exhalaverant, ἔλαβον ἐξ ἀναστάσεως i. e. ἀναστάντας i. e. receperunt vitae reſtitutos. Reſpexit ad 1 Reg. 17, 17. ſqq. 2 Reg. 4, 20—36. — Eodem ſenſu Jeſu in vitam reſtituto tribuitur ἀνάστασις ſ. ἀναστ. ἐκ νεκρῶν, Act. 1, 22. 2, 31. 4, 33. 17, 18. Rom. 1, 4. 6, 5. Phil. 3, 10. 1 Petr. 1, 3. 3, 21. — 3) *reſurrectio futura communis omnium mortuorum*, ἀνάστασις ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ Jo. 11, 24., quae dicitur vel ſimpliciter ἀνάστασις, vel ἀνάστασις νεκρῶν, et ἐκ νεκρῶν, (2 Macc. 7, 9. ἀναβίωσις ζωῆς), Act. 17, 32. 24, 15. 21. 26, 23. 1 Cor. 15, 12. 13. 21. 42. Hebr. 6, 2. et Hebr. 11, 35. ut diſtinguatur ab ea, de qua antea diximus, κρείττων ἀνάστασις appellatur, quippe dans αἰώνιον ἀναβίωσιν (2 Macc. 7, 9.). Eam negarunt Sadducaei, Matth. 22, 23. 28. 30. 31. Marc. 12, 18. 23. Luc. 20, 27. 33. 35. Act. 4, 2. 23, 6. 8. et quidam chriſtianorum 2 Tim. 2, 18. Duplex ἀναστ. in N. T. commemoratur, ſcl. *prima* ἀνάστασις εἰς ζωήν ſ. ζωῆς, reſurrectio ad felicitatem aeternam Jo. 5, 29. quae Luc. 14, 14. dicitur ἀναστ. δικαίων i. e. εἰς βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ut verſ. ſq. explicatur, et de qua etiam Luc. 20, 36. eſt ſermo, quam quidem auctor. Apoc. 20, 5. 6. τὴν πρώτην ἀναστ. appellat, eamque ad chriſtianos ſolos

refert. Vid. quoque 1 Cor. 15, 23. 24. 1 Theff. 4, 16. Hoc fenfu fervator Jo. 5, 25. fe appellat ἀναστ. καὶ ζωὴν i. e. ἀνάστασιν εἰς ζωὴν; ex hebraismo: *auctorem* refurrectionis ad vitam f. falutem. — *Altera* eft ἀνάστασις κρίσεως Jo. 5, 29. refurrectio ad poenam, malos et Dei contemtores manens. Similiter legimus in teft. XII Patriarch. (Fabric. C. Pf. I, p. 745.): πάντες ἀναστήσονται, οἱ μὲν εἰς δόξαν, οἱ δὲ εἰς ἀτιμίαν. — Saepius non legitur in N. T. — In cod. graeco V. T. haec ἀναστ. non nifi 2 Maccab. 7, 9. 14. 12, 43—45. commemoratur et ad probos Dei cultores unice refertur, non ad reliquos, ut etiam quidam feriorum Judaeorum propter locum Jef. 26, 14. refurrectionem malorum negarunt.

Ἀναστατόω, ῶ, fut. ώσω, graecis antiquioribus inufitatum 1) fignificat ἀνάστατον ποιῶ, ut antiquiores dicebant, *ejicere aliquem fedibus fuis, perdo, deftruo.* In *Aquilae* et *Symmachi* verfionibus Pf. 11, 1. refpondet hebr. נוד *vagari*, et Pf. 59, 12. hebr. הֵנַע *expulit* (a נוע *commovere*). In N. T., ubi ter legitur, eft 2) *commoveo, perturbo,* et dicitur Act. 17, 6. 21, 38. de iis, qui feditionem excitant, et Gal. 5, 12. de iis, qui aliorum animum perturbant, de ftatu fuo quafi dejiciunt. cf. ἀνασκευάζω.

Ἀνασταυρόω, ῶ, fut. ώσω, femel legitur Hebr. 6, 6. Multi hic pro fimplici σταυρόω, *cruci affigo,* accipiunt, quum etiam ἀνασταυρόω profanis interdum non fit *denuo* cruci affigere fed pro verbo fimplici. Sed hic ἀνὰ non eft otiofum, imo refpondet τῷ πάλιν ante ἀνακαινίζειν, et fenfus eft: qui defecit a religione chriftiana, is in priftinum ftatum, antequam ad chriftianos tranfierat, relapfus, jam praeterita quafi iterare, igitur non folum denuo novus homo fieri deberet per baptismum, fed adeo neceffe effet, ut ejus caufa (ἑαυτοῖς i. e. in ejus expiationem) ad expianda nova peccata Jefus iterum crucis contumelia afficeretur.

Ἀναστενάζω, fut. άξω, *ingemifco, fufpiria duco, auffeufzen,* quod eft et dolentis et aegre ferentis. Semel Marc. 8, 12. — in V. T. Thren. 1, 5. Sir. 25, 18. Sufann. verf. 22. 2 Macc. 6, 30.

Ἀναστρέφω, fut. ψω, 1) *verto, converto, ich kehre um, wende um.* Act. 15, 16. ἀναστρέψω, fcl. τὸ πρόσωπον, faciem antea averfam, 2 Chron. 3, 9., i. e. denuo curabo, benevolentia amplectar; de quo hebraismo cf. Zach. 1, 3. Mal. 3, 7. ubi LXX. ἐπιστρέφειν habent. — De iis, qui in itinere funt: *revertor,* Act. 5, 22. quo fenfu in verfione LXX. faepiffime hebr. שׁוּב refpondet. — 3) *inverto, fubverto,* ἀναστρέφειν τινὰ ἀπὸ στάσεως αὐτοῦ, ut plene dicitur Sir. 36, 12. coll. 12, 12. — Ita Jo. 2, 5. *Hefych.* ἀναστρέφειν· ἀνατρέπειν. Sic Judith. 1, 13. ἀναστρέφειν τὴν δύναμιν hoftium. — Medium ἀναστρέφομαι *me verto,* eodem fere

modo ut latinor. *versari* dicitur a) proprie: *versor in aliquo loco*, Matth. 17, 22. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 2 Cor. 1, 12. ἐν τῷ κόσμῳ. cf. Jos. 5, 5. ubi in textu hebr. הִתְהַלֵּךְ. coll. Ezech. 19, 6. *Hesych.*: ἀναστρεφόμενος· περιερχόμενος. — b) improprie: *versor in aliqua re, ea utor, s. occupatus sum.* 2 Petr. 2, 18. ἐν πλάνῃ. Sic Sir. 8, 8. ἐν παροιμίαις, coll. c. 39, 3. ubi cum ἐκζητεῖν permutatur, coll. c. 50, 28. Denique ut latin. *versari*, vivendi rationem indicat, et est *me gero, vivo*. Eph. 2, 3. ἀναστρ. ἐν ἐπιθυμίαις, cupiditatibus vivere, (Coloss. 3, 7. περιπατεῖν); Hebr. 9, 33. οἱ οὕτως ἀναστρεφόμενοι, se sic gerentes; 1 Tim. 3, 15. Hebr 13, 18. 1 Petr. 1, 17. coll. Prov. 20, 7. ubi הָלַךְ, Ezech. 22, 7. ubi עָשָׂה respondet. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀναστροφή, ῆς, ἡ, 1) *conversio*; 2) deinde (Vid. Ἀναστρέφω) τὸ *versari* in aliquo loco, sive in vita; igitur 2) *conversatio* cum hominibus, 1 Tim. 4, 12. 3) *vivendi ratio*, Gal. 1, 13. Eph. 4, 22. 1 Petr. 1, 18. 2, 12. 3, 1. 2. 16. 2 Petr. 2, 7. cf. 2 Macc. 5, 8. κακὴ ἀναστροφὴ vita impia. 4) *vita ipsa*, quatenus scl. actionibus continetur, Hebr. 13, 7. Jac. 3, 13. 1 Petr. 1, 15. πᾶσα ἀναστροφή, tota vita. — Ἀναστροφαὶ actiones ipsae, quibus vita et vivendi ratio continetur, 2 Petr. 3, 11. — Saepius non legitur.

Ἀνατάσσομαι, fut. τάξομαι, (ab ἀνὰ et τάσσω, *ordino*) *in ordinem redigo, compono*. Luc. 1, 1. *Hesych.* ἀνατάξασθαι· εὐτρεπίσασθαι, concinnare.

Ἀνατέλλω, fut. ελῶ, (ex ἀνὰ et τέλλω, *producere aliquid, efficere ut sit*) 1) sensu transitivo: *facio ut adscendat aliquid, educo, produco, oriri facio.* Sic saepius apud profanos et in LXX. versione; semel in N. T. Matth. 5, 45. — 2) transitive: *exorior, prodeo, adscendo ut conspiciar*; de variis rebus, sole, lumine, germine apud profanos; in N. T. de luce Matth. 4, 16. — de sole Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. 16, 2. Jac. 1, 11. — de nube Luc. 12, 54. — de stella matutina 2 Petr. 1, 19. — Tropice de hominis ortu quatenus cum surculo e communi stirpe progerminante comparatur, Hebr. 7, 14. ubi imago e Jes. 11, 1. ducta videtur. Similiter test. XII. patr. (Fabric. C. Ps. I. p. 686.) ἐξ αὐτῶν, scl. Juda et Levi, ἀνατελεῖ ὑμῖν κύριος. Ibid. p. 542.

Ἀνατίθημι, fut. θήσω, 1) *impono, suspendo*; 1 Sam. 11, 10. 2 Macc. 5, 16. 2) Medium ἀνατίθεμαι *trado, expono.* Ita bis, Act. 25, 14. Gal. 2, 2. coll. Mich. 7, 5. 2 Macc. 3, 9. *Hesych.* ἀνεθέμην· ὡμολόγησα.

Ἀνατολή, ῆς, ἡ, (vid. ἀνατέλλω) 1) *ortus*; potissimum de siderum ortu. Inde ἀνατολὴ sive ἀνατολαί, (utrumque enim promiscue dicitur) est 2) locus hujus siderum *ortus, oriens*, et quidem a) coeli *plaga orientalis*, Matth. 24, 27. Apoc. 7, 2. 21, 13. b) *regiones in hac terra orientales*,

Matth. 2, 1. 2, 9. Luc. 13, 29. ἀνατολὴ ἡλίου Apoc. 16, 12. — 3) *fidus* ipfum, quod oritur. Ita intelligendum eft Luc. 1, 78. ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, *fidus coeleste*; eft enim pro ἥλιος vel ἀστὴρ ἀνατέλλων, et metaphora ducta ex libris propheticis Jef. 9, 2. 60, 1—3. coll. Matth. 4, 16. Ita verba recte intelligi docet partim ἐξ ὕψους, *coelitus*, partim quae in loco Lucae verf. fq. de effectu hujus fideris fplendentis dicuntur. Alii igitur minus recte vertunt: *furculus coeleftis*, quanquam Meffias in V. T. צמח Jef. 4, 2. Zach. 3, 8. 6, 12. (Vid. etiam Ἀνατέλλω) vocatur. — Saepius non habetur.

Ἀνατρέπω, fut. ψω, *everto*, *fubverto*; metaphorice: vel *corrumpo*, *labefacio*, vel *turbo*, *perturbo*. Utrumque effe poteft in locis 2 Tim. 2, 18. Tit. 1, 11. πίστιν ἀνατρέπειν legitur quoque apud *Diod. Sic.* 1, 77. Idem habet ἀνατρέπεσθαι ταῖς ψυχαῖς, *animo frangi*. Vid. *Munthii* obferv. e Diod. Sic. ad N. T. p. 417.

Ἀνατρέφω, fut. θρέψω, 1) curo ut crefcat, *alo*, *educo*. Act. 7, 20. 21. coll. Sap. 7, 4. Deinde de formatione animi et morum juventutis, ut fit 2) *inftituo*, *formo*. Act. 22, 3. Sic 2 Macc. 6, 23. ἐκ παιδὸς καλλίστη ἀνατροφῇ, optima f. pia a pueris inde inftitutio.

Ἀναφαίνω, fut. ανῶ, 1) manifefto, fpectare facio; in Med. et Paffivo: *appareo*, *confpicuus fio*. In N. T. ita Luc. 19, 11. de regno Dei, et Act. 21, 3. in formula: ἀναφανέντες τὴν Κύπρον, quum apparuiffemus Cypro, pro: ἀναφανείσης τῆς Κύπρου, quum Cyprus nobis apparuiffet. Ἀναφαίνειν τὴν γῆν dicitur nauta terram e longinquo detegens, detectamque annuntians. *Kypkius* in obfervatt. facr. ad h. l. notat, folemne effe Graecis, paffiva cum perfonis conftruere, quae conftruenda erant cum rebus, cum addito accufativo rei, et affert exemplum hujus rarioris locutionis e *Lucian.* ver. hift. lib. 2. — ἐπεὶ δὲ ἀπεκρύψαμεν αὐτούς: poftquam illi nobis e confpectu fublati funt.

Ἀναφέρω, fut. ἀνοίσω, aor. 1. ἀνήνεγκα, 1) *furfum fero*, *attollo*; ita paffive Luc. 24, 51. de Chrifti adfcenfione in coelum. Vid. Ἀναλαμβάνω. — 2) per fynecdochen: *furfum duco*, i. e. e loco inferiori in altiorem duco. Sic Matth. 17, 1. Marc. 9, 2. 3) furfum tollo et mihi impono, i. e. *fero*, *porto*. Ita in N. T. de peccatis Hebr. 9, 28. 1 Petr. 2, 24. ubi eft *poenas peccati* (tanquam victima) mihi impofitas *porto*, ex adjuncto: *expio*. Ita Jef. 53, 11. et 12. ubi hebr. סָבַל et נָשָׂא *portavit*, refpondet. — 4) *adporto*, *adduco*, v. c. Exod. 18, 22. Jof. 7, 23. ubi hebr. text. הֵבִיא. 3 Esdr. 4, 7. ἀναφέρουσι τοὺς φόρους, afferunt tributa. Sic in N. T. folum in formula ἀναφέρειν θυσίαν fcil. ἐπὶ τὸ θυσια-

στήριον, ut plene legitur Jac. 2, 21., victimam adduco ad altare i. e. *sacrificium affero, offero, sacrifico.* Hebr. 7, 27. 13, 15. 1 Petr. 13, 15. coll. Gen. 22, 2. Judic. 6, 26. 2 Chr. 35, 16. Saepius in N. T. non habetur.

Ἀναφωνέω, ῶ. f. ήσω, *vocem attollo, alta voce clamo* sive *loquor, exclamo*. Semel Luc. 1, 42.

Ἀνάχυσις, εως, ἡ, *effusio, profusio*. Semel 1 Petr. 4, 4. ubi plurimi sequuntur *Hesychium*, qui habet: ἀνάχυσιν· φυρμὸν, βλακείαν, *sordes, mollitiem*, et igitur vel *animi mollitiem*, vel *turpe* et *inhonestum* subintelligunt. Sed est potius *effusa, flagrans libido* sive cupido, quum verba effundendi de iis, qui multi sunt in aliqua re, in illam vehementer ruunt, et graecis et latinis dicantur. Vid. Ἐκχύνω. Ἀνάχυσις τῆς ἀσωτίας est igitur ἀσωτία diffusa *immodica*, sive ἐκχύνεσθαι εἰς τὴν ἀσωτίαν.

Ἀναχωρέω, ῶ. f. ήσω, proprie *alium locum occupo, in alium locum me confero, locum muto*. Inde 1) *secedo*, ich trete bei Seite, zurück; Matth. 9, 24. et Act. 23, 19. ἀναχωρήσας scl. simul cum Paulo, quem manu prehenderat. Alii minus recte hic secedere jubeo, ἀναχωρεῖν ποιέω. 2) *abeo, discedo* e loco, Matth. 12, 15. 15, 21. 27, 5. Marc. 3, 7. Jo. 6, 15. Act. 26, 31. Denique ex adjuncto. 3) *me confero* in locum; Matth. 2, 12. 13. 14. 22. 4, 12. — Utraque notio et abeundi et se conferendi valet Matth. 14, 13. Saepius non habetur.

Ἀνάψυξις, εως, (ab ἀναψύχω) respiratio, *refocillatio, refrigeratio, recreatio, — quies*. Semel Act. 3, 19. καιροὶ ἀναψύξεως tempora quietis, i. e. summae felicitatis, in regno Messiae (vid. vers. 20. 21.) expectandae. *Hesych.* ἀνάψυξις· ἀνάπαυσις. — Exod. 8, 15. ἀνάψυξις quies scl. a ranarum multitudine, in textu hebr. (ubi est vers. 11.) legitur הָרְוָחָה.

Ἀναψύχω, fut. ξω, *respiro*, spiritum iterum duco, Judic. 15, 10. 2) *recreo, refrigero*, Semel 2 Tim. 1, 16. μὲ ἀνέψυξε, me recreavit scl. beneficiis, vel solatio. — Apud LXX. saepius, sed intransitive legitur.

Ἀνδραποδιστής, οῦ, ὁ, (ab ἀνδραποδίζω quod ab ἀνδράποδον, *mancipium*,) *hominem rapio et servum vendo*; igitur i. q. ἀνδραποδιζόμενος, ἀνδραποδισμὸν exercens, *plagiarius*, nostrum; Seelenverkäufer, Menschenräuber. Semel 1 Tim. 1, 10. cf. legis mos. praecepta Ex. 21, 16. Deut. 24, 7.

Ἀνδρέας, ου, ὁ, *Andreas*; frater Simonis Petri, Bethsaida in Galilaea oriundus, primum Joannis bapt. discipulus, deinde Christi apostolus. Commemoratur Matth. 4, 18. 10, 2. Marc. 1, 16. 29. 3, 18. 13, 3. Luc. 6, 14. Jo. 1, 41. 45. 6, 8. 12, 22. Act. 1, 13. — cf. *Eusebii* hist. eccles. lib. 3, 1.

Ἀνδρίζω, f. ίσω, *virum, fortem reddo*. *Xenoph.* Oecon. 5, 4. In *medio*: *virum, fortem me praesto, mascule me gero*.

Ita saepius apud LXX, semel in N. T. 1 Cor. 16, 13. ubi est constantem esse in fide profitenda vel in obsequio christiano. coll. 1 Macc. 64: ἀνδρίζεσθε ἐν τῷ νόμῳ.

Ἀνδρόνικος, ου, ὁ, *Andronicus*, vir Judaeo-Christianus, de quo vid. Rom. 16, 7.

Ἀνδροφόνος, ου, ὁ, (ab ἀνὴρ homo et φόνος caedes) *homicida*. Semel 1 Tim. 1, 9. coll. 2 Macc. 9, 28.

Ἀνέγκλητος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀ priv. et ἐγκαλέω *in jus voco*) qui in jus vocari non potest, — *inculpatus*, *criminis s. vitii expers*. Ter, 1 Cor. 1, 8. Colloss. 1, 22. 1 Tim. 3, 10, coll. 3 Macc. 5, 31.

Ἀνεκδιήγητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἐκδιηγέομαι *enarro*) *ineffabilis*; *Hesych.* ἀνεκδιήγητον· ἀνεκλάλητον, ἄῤῥητον· Semel 2 Cor. 9, 15. de beneficio, quod satis celebrari non potest.

Ἀνεκλάλητος, ου, ὁ ἡ, (ex ἀ priv. et ἐκλαλέω, *eloquor*) *ineffabilis*, verbis non satis exprimendus. 1 Petr. 1, 18. de laetitia s. felicitate summa.

Ἀνέκλειπτος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀ priv. et ἐκλείπω, *deficio*, interposito ν euphon.) qui exhauriri non potest, *inexhaustus, copiosissimus, nunquam desinens*. Semel Luc. 12, 33. et rarius apud profanos. Exempla dedit *Munthe* in observ. e Diod. Sic. p. 162. Frequentius legitur ἀνεκλιπὴς quod idem significat; v. c. Sap. 7, 14. 8, 18.

Ἀνεκτός, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀνέχω, *tolero*) *tolerabilis*. In N. T. tantum comparativus legitur in formula ἀνεκτότερον ἔσται *tolerabilius erit*, i. e. tolerabilior erit conditio, mitior sors manebit; Matth. 10, 15. 11, 22. 24. (Marc. 6, 11. in text. vulg.) Luc. 10, 12. 14.

Ἀνελεήμων, ονος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἐλεήμων, interposito ν euphon.) *immisericors, crudelis, immanis*. Semel Rom. 1, 31.

Ἀνεμίζω, f. ίσω, (ab ἄνεμος ventus) *ventis agito, jacto*. Jac. 1, 6. — Praeterea nec in cod. gr. V. T. nec apud profanos habetur.

Ἄνεμος, ου, ὁ, 1) *ventus*, aër, quatenus commovetur, spirat, et sic tactu suo sentitur. Matth. 11, 7. 14, 24. ventus *vehementior, procellosus*, Matth. 7, 25. 14, 30. Act. 27, 5. Jac. 3, 4. Jud. vers. 12. Luc. 8, 23. 24. Jo. 6, 18. — οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τῆς γῆς, quatuor *venti cardinales*, Apoc. 7, 1. — deinde: quatuor *coeli* plagae, unde venti spirant 1 Chr. 10, 24. Exech. 37, 9. porro etiam: quatuor *terrae* plagae Matth. 24, 31. Marc. 13. 27. coll. Luc. 13, 29. eandemque formulam (in hebr. רוח) habes Jer. 49, 35. Dan. 11, 4. Zach. 2, 6. cuius sensus est: *ex omnibus regionibus*. — 2) Tropice: ἄνεμος τῆς διδασκαλίας Eph. 4, 14. ubi ἄνεμος est imago inconstantiae et vanitatis: *quaelibet opinio instabilis et vana*. Similiter Sir.

Winer. p. 22.

5, 9. formula μὴ λίμνα ἐν παντὶ ἀνέμῳ dicitur de homine levissimo et inconstantissimo, qui in horas mutatur et ad aliorum voluntatem sese accommodat.

Ἀνένδεκτον, ου, τὸ, (ex ἀ priv. et ἐνδέχεσθαι *possibilis esse* interposita litera ν euphon.) *impossibile*, quod fieri vel evenire non potest, ὃ οὐκ ἐνδέχεται γίνεσθαι. Semel Luc. 17, 1. coll. Matth. 18, 7.

Ἀνεξερεύνητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. ν euph. et ἐξερευνάω *perscrutor*) qui indagari non potest, *imperscrutabilis*. Semel Rom. 11, 33.

Ἀνεξίκακος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀνέχομαι *sustineo* et κακὸν *malum*) *tolerans malorum*, *patiens et constans in perferendis malis*. Semel 2 Tim. 2, 24. et praeterea Sap. 2, 19. *Hesych.*: ἀνεξικακία· ἡ ἀνοχὴ τοῦ κακοῦ.

Ἀνεξιχνίαστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. ν euphon. et ἐξιχνιάζω *investigo*) 1) *impervestigabilis*, cuius vestigia aut non adsunt, aut non conspiciuntur. 2) tropice: *quod mente adsequi s. perspicere non possumus*, *impervestigabilis*, *mirus*, *absconditus*. Bis, Rom. 11, 33. Eph. 3, 8. et praeterea Job. 9, 10. 34, 24. Orat. Manass. vers. 6.

Ἀνεπαίσχυντος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. ν euph. et ἐπαισχύνομαι, *erubesco*) qui pudore suffundi non potest, igitur vel impudicus, sive homo perfrictae frontis, vel *inculpatus*, *irreprehensibilis*, qui non habet, cur erubescat. Sic 2 Tim. 2, 15. Saepius non occurrit. Adverbium ἀνεπαισχύντως passim legi, notavit *Wetstenius* ad h. l.

Ἀνεπίληπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. ν euph. et ἐπιλαμβάνω, *capio*, *prehendo*) 1) qui apprehendi non potest; 2) qui reprehendi non potest, non deprehenditur in peccato, *inculpatus*, *insons*, *reprehensioni non obnoxius*. *Hesych.*: ἀνεπίληπτον· ἄμεμπτον, ἀκατάγνωστον. Ita ter 1 Tim. 3, 2. (ubi in loco parallelo Tit. 1, 7. est ἀνέγκλητος) c. 5, 7. 6, 14. In cod. gr. V. T. non habetur.

Ἀνέρχομαι, f. ἀνελεύσομαι, *adscendo*. Jo. 6, 3. coll. Judic. 21, 8; 1 Reg. 13, 12. *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 546. ἀνέλθῃς scl. εἰς οὐρανὸν. De iis qui iter faciunt Hierosolymam, ut ἀναβαίνω quod vid., Gal. 1, 17. 18.

Ἄνεσις, εως, ἡ, (ab ἀνίημι, *remitto*,) *relaxatio vinculorum*. Ἔχειν ἄνεσιν Act. 24, 23. vel est *liberius custodiri*, vel, quod mallem, custodiri sed *vinculis non constrictus*. Δοῦναι ἄνεσιν 2 Chron. 23, 15. vincula solvere; 3 Esdr. 4, 62. vincula captivitatis solvere. — Sir. 26, 10. εὑρίσκειν ἄνεσιν libertatem, occasionem nancisci; Sir. 15, 20. ἄνεσις ἁμαρτάνειν libertas peccandi. — 2) deinde de *quavis relaxatione* dicitur; a) a sollicitudinibus 2 Cor. 2, 12. οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ μὴ εὑρ. i. e. valde angebar, quod non reperi Titum. — b) in erogandis beneficiis, 2 Cor. 8, 13. ἵνα ἄλλοις (scl. ᾖ) ἄνεσις,

ut alii habeant relaxationem f. levamen in erogandis beneficiis. c) a vinculis afflictionum, 2 Cor. 7, 5. οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν i. e. indefinenter mihi confllictandum fuit cum afflictionibus. 3) ex adjuncto: *felicitas, quies in malorum locum succedens,* 2 Thess. 1, 7. ubi i. q. ἀνάπαυσις Apoc. 14, 13. *Hesych.* ἄνεσις· ἀνάπαυσις. Sic hebraei sibi opponunt צַר *pressura, angustia* et מֶרְחָב et הִרְחִיב dilatavit, liberavit, exhilaravit cf. Ps. 28, 12.

Ἀνετάζω, f. άσω, *exploro, percontor, inquiro.* Vid. Judic. 6, 29. Susann. vers. 13. In N. T. bis sensu forensi: quaestionem habeo, inquiro in aliquem, Act. 22, 24. 29.

Ἄνευ, praepos. *sine, absque.* Ter legitur 1 Petr. 3, 1. 4, 9. et Matth. 10, 29. ἄνευ τοῦ πατρὸς i. e. *inscio,* invito patre. Sic profanis ἄνευ τινὸς saepissime.

Ἀνεύθετος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv., ν euph. et εὔθετος bene positus, aptus) *non appositus, non aptus, incommodus.* Semel Act. 27, 12. *Hesych.* ἀνευθέτου· ἀχρήστου.

Ἀνευρίσκω, f. ήσω, (ex ἀνὰ et εὑρίσκω,) *reperio, invenio,* auffinden, a simplici εὑρίσκω eatenus differt, quatenus hoc ei quoque, qui non quaerit, illud autem quaerenti f. investiganti tribuitur. In N. T. bis, Luc. 2, 6. Act. 11, 4.

Ἀνέχω, f. ἕξω, sive ἀνασχέω f. ήσω, 1) suspensum aliquid fero; inde *cohibeo,* Sir. 48, 3. In Medio: *cohibeo me, sustineo, fero aliquid,* non solum de *rebus:* constanter sive patienter fero, v. c. persecutiones 1 Cor. 4, 12. afflictiones 2 Thess. 1, 4. — sed etiam de *hominibus: fero aliquem,* i. e. perfero eius vitia, errores etc. Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. 2 Cor. 11, 1. 19. 20. Eph. 4, 2. Col. 3, 13. — 2) quia quos patienter ferimus, iis morem gerere, vel eos audire solemus, est: *morem gero, aures praebeo;* Act. 18, 14. 2 Cor. 11, 4. καλῶς ἀνείχεσθε (sic *Griesb.* pro ἠνείχεσθε) ironice: praeclare i. e. libenter aures praebebitis. Dicitur etiam de doctrina, ubi est *admitto,* 2 Tim. 4, 3. Hebr. 13, 22. *Hesych.* ἀνέξεται· ὑπομονεῖ, ἐνδέχεται, μακροθυμεῖ. In scriptoribus profanis cum accusativo, rarius cum genitivo construitur; in N. T. ubique cum genitivo. Nam 2 Cor. 11, 1. ἀνέχεσθε μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ est pro ἐν τῇ ἀφροσ. ferte me paululum si stultus vobis videor; — et 2 Thess. 1, 4. in verbis ταῖς θλίψεσιν, αἷς ἀνέχεσθε, dativus αἷς non ab ἀνεχ. pendet, sed relativum hic, ut saepius apud profanos et Marc. 13, 19. Jo. 2, 22. 1 Cor. 6, 19., convenit casu cum antecedente substantivo, nulla habita ratione verbi sequentis. Saepius non occurrit.

Ἀνεψιός, οῦ, ὁ, *patruelis, consobrinus,* Geschwisterkind. Semel Gal. 4, 10. Praeterea Num. 36, 11. Tob. 7, 2. *Hesych.* ἀνέψιοι· ἀδελφῶν υἱοί.

Ἄνηθον, ου, τὸ, *anethum,* (*Dille*) herba, qua veteres

et ad condiendum, et ad comedendum et ad sanandum utebantur. Semel Matth. 23, 23.

Ἀνήκω, (ex ἀνὰ et ἥκω, venio) *pervenio, pertingo, pertineo.* Impersonaliter ἀνήκει, quod *pertinet ad rem, quod convenit rei, decet,* Coloss. 3, 18. — Particip. τὸ ἀνῆκον, *quod convenit, decorum, honestum. Suidas:* ἀνῆκον· πρέπον. Eph. 5, 4. Phil. vers. 8. Omissum esse ἀνήκοντα putant in formulis τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν Luc. 14, 28. τὰ πρὸς εἰρήνην vers. 32. τὰ πρὸς τὴν χρείαν Act. 28, 10.

Ἀνήμερος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv., ν euph. et ἥμερος *mitis*) *immitis, inhumanus.* Semel 2 Tim. 3, 5.

Ἀνήρ, δρὸς, ὁ, *homo mas adultus* in universum, Matth. 14, 21. 15, 38. Marc. 6, 44. Luc. 1, 34. 7, 20. 38. Jo. 1, 13. Act. 17, 12. alibi saepius. In allocutione ἄνδρες viri, Act. 14, 15. 19, 25. 27, 10. 21. 25. — Saepius collective ἄνδρες i. q. *homines* cuiusque sexus, quanquam potissimum mares subintelliguntur, quia foeminae Orientalium a rebus publicis abstinere debebant; Luc. 11, 31. coll. vers. 29. 32. ubi γενεά; Jac. 1, 20. 23. Matth. 7, 24. 26. Luc. 5, 8. 11, 31. Rom. 11, 4. Interdum igitur est *aliquis homo* scil. mas, *certus quis, aliqui,* Luc. 5, 12. 18. 8, 27. 9, 38. 19, 2. Act. 6, 11. ut hebr. איש Prov. 6, 27. 28. Cohel. 6, 3. Interdum etiam redundare videtur Rom. 4, 8. Jac. 1, 12. (vid. Ps. 1, 1) 11, 4. Jac. 1, 8. 3, 2. — Deinde ἀνήρ ut hebr. איש, cui in versione LXX. maxime respondet, eadem varietate dicitur ut Latinor. *vir* de hominibus maribus adultis, ita ut e contextu sit definiendum, quonam respectu sit accipiendum et quo modo vertendum. Si enim dicitur 1) ratione *sexus* est a) *maritus* Matth. 1, 16. Marc. 10, 2. 12. Luc. 2, 36. Gal. 4, 27. saepissime, coll. Sir. 4, 10. adeoque b) *sponsus,* Matth. 1, 19. Apoc. 21, 2. (איש Deut. 22, 23) — 2) ratione *reipublicae* verti potest a) *civis,* quia mares adulti jure civitatis fruebantur, vel ut ἄνδρες Ἀθηναῖοι Act. 17, 22. ἄνδρ. Ἰσραηλῖται Act. 2, 22. Matth. 12, 4. Luc. 11, 32. Act. 2, 14. 3, 12. 5, 35. 13, 16. 19, 35. 21, 28. b) *incola,* ἄνδρες τοῦ τόπου, Matth. 14, 35. Act. 22, 3. coll. 1 Sam. 5, 7. Saepius ἀνήρ addito nomine gentis inservit simpliciter descriptioni viri quatenus ad gentem aliquam pertinet; ἀνὴρ ἰουδαῖος, vir judaeus, vel judaeus simpliciter, Act. 10, 28 vid. etiam 8, 27. 11, 20. 13, 21. 16, 9. — 3) ratione *externae conditionis,* vel *officiorum* significat a) *virum gravem, potentem,* Jo. 1, 30. Luc. 24, 19. Jac. 2, 2. Sic etiam Sir. 10, 23. ubi πτωχῷ opponitur; coll. 1 Macc. 2, 25. 31. 6, 51. potissimum 3 Esdr. 8, 27. ubi i. q. προηγούμενοι *duces,* et respondet in textu hebr. Esdr. 7, 28. vocab. ראשים principes, quod LXX. ἄρχοντες reddiderunt. b) *militem,* virum arma ferentem, Luc. 22, 63. coll. 1 Macc. 3, 39. 4, 1. 28. — c) *nuntium,* Act. 9, 38. 10, 5. — Denique tro-

pice de maturitate intelligentiae et virtutis christianae dicitur 1 Cor. 13, 11. ubi ἀνὴρ vi oppositionis est mas maturus, i. e. homo perfectioris intelligentiae; et Eph. 4, 13. de ecclesia christiana, quae ἀνὴρ τέλειος vir perfectus appellatur, quatenus omnes omnino christianos ad eandem sapientiam ducit.

Ἀνθίστημι, f. ἀνθιστήσω (ex ἀντὶ et ἵστημι) 1) *oppono, obsisto,* 2) *me oppono, repugno, resisto,* vel verbis Matth. 5, 39. Luc. 21, 15. Gal. 2, 11. Act. 6, 10. 13, 8. ubi etiam verti potest *contradico*, vel factis, vel utroque, Rom. 9, 19. 13, 2. Eph. 6, 13. 2 Tim. 3, 8. 4, 15. Jac. 4, 7. 1 Pet. 5, 9. — Saepius non legitur.

Ἀνθομολογέω, ῶ, f. ήσω (ex ἀντι et ὁμολογέω) proprie *vicissim confiteor,* unde et profanis de solemni confessione in paciscendo dicitur (*pactum inire, pacisci.*) Sensu *confitendi* non nisi 3 Esdr. 8, 9. legitur προσευχόμενος ἀνθωμολογεῖτο κλαίων, in precibus peccata populi Deo flens confessus est; in textu hebr. Esdr. 10, 1. legitur הִתְוַדֹּה confessus est, LXX. ibid. ἐξηγόρευσε. Nostris scriptoribus est: *celebro, laudo,* quod et idem verb. הוֹדָה significat, fortasse quia hymni in Deum in templo alternis canebantur choris vicissim Dei beneficia et majestatem profitentibus. Vid. Esdr. 3, 11. ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει. Sic semel Luc. 2, 38. et in V. T. Ps. 79, 13. Sir. 20, 2. coll. 17, 27. ubi ἀνθομολόγησις eodem sensu habetur.

Ἄνθος, εος, τὸ, *flos, flos graminis.* Ter, tanquam imago fragilitatis et brevitatis, Jac. 1, 10. 11. 1 Petr. 1, 24.

Ἀνθρακιά, ᾶς, ἡ, (ab ἄνθραξ *carbo*) *prunae ardentes. congeries prunarum ardentium.* Bis, Jo. 18, 18. 21, 9. — praeterea Sir. 11, 32. 4 Macc. 9, 20. σωρὸς τῆς ἀνθρακιᾶς.

Ἄνθραξ, ακος, *pruna, carbo.* Semel Rom. 12, 20. ubi proverbium ἄνθρακας πυρὸς σωρεύειν ἐπὶ τὴν κεφαλήν τινός, significat: magnum alicui excitare dolorem, s. acerrimum aegritudinis sensum. Legitur quoque Prov. 25, 22. et 4 Esdr. 16, 54. In posteriori loco habentur: „ne dicat peccator, se non peccasse, quoniam carbones ignis comburet super caput eius (*suum*, αὐτοῦ) qui dicit: non peccavi coram Deo.“ In hoc nexu est poenas sibi augere, gravissime puniri.

Ἀνθρωπάρεσκος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄνθρωπος et ἀρέσκω *placeo*) *aliorum favorem captans, qui hominibus placere nimium studet.* Bis, Eph. 6, 6. Coloss. 3, 2. Praeterea Ps. 53, 5. et Psalter. Salom. 4, 8. 10. in *Fabric.* Cod. Ps. I, p. 929.

Ἀνθρώπινος, ίνη, ον, *humanus,* et quidem ut latinor. humanus 1) *homini competens, quod hominis est;* φύσις ἀνθρωπ. natura humana, Jac. 3, 7. coll. Job. 10, 5. Num. 19, 16. Sap. 12, 5. ἀνθρ. ἡμέρα, forum humanum, 1 Cor. 4, 13. — 2) *ab hominibus institutus, excogitatus;* ἀνθ. πειρασμὸς 1 Cor. 10, 13. calamitates ab hominibus (non a Deo, quales

verſ. 10 — 12 commemoraverat) excitatae; — *κτίσις ἀνθρ.* 1 Petr. 2, 13. magiſtratus ab hominibus inſtitutus; — *σοφία ἀνθ.* 1 Cor. 2, 13. (et verſ. 4. in text. vulg.) ſapientia hominum vi effecta, *σοφία τοῦ αἰῶνος τούτου* verſ. 6. cui opponitur *δύναμις* et *σοφία θεοῦ*, verſ. 5. 7. — Denique *ἀνθρώπινον λέγειν* Rom. 6, 19. eſt pro *ἀνθρωπίνως λέγ.* humano ingenio, humanae imbecillitati accommodate loqui.

Ἀνθρωποκτόνος, ου, ὁ, ἡ, (ex *ἄνθρωπος* et *κτείνω* *occido* 1) *homicida.* Ita Jo. 8, 44. diabolus appellatur, quatenus eſt auctor peccati et poenae eius, *mortis.* coll. Sap. 2, 23. 24. coll. c. 1, 14. Sir. 25, 24. Rom. 5, 12. Apoc. 12, 9. — 2) *homicidae ſimilis, aeque abominandus ac homicida*; 1 Jo. 3, 15.

Ἄνθρωπος, ου, ὁ, ἡ, (quod ab ἄνω ſurſum et ὤψ, ὠπὸς *facies* derivare ſolent), *homo*, eodem ambitu et ſignificationis varietate, ut Latin. *homo* et fere noſtrum *Menſch.* In verſ. LXX. reſpondet maxime hebr. אדם, איש, אנוש, etiam בשר. Dicitur autem 1) de *homine in univerſum*, ſine ulla accuratiori definitione: Matth. 15, 11. 18. 20. Rom. 3, 28. 7; 1. Jo. 7, 23. 16, 21. Apoc. 16, 18. ſaepiſſime, et ſic opponitur Deo, Matth. 9, 8. 10, 32. 33. 19, 6. Gal. 2, 6. 1 Petr. 2, 4. 4, 2. 1 Cor. 1, 25. 3, 21. *καυχᾶσθαι ἐν ἀνθρώποις* homine, doctore, gloriari. Hebr. 8, 2. et diſtinguitur ab animalibus Matth. 12, 12. Apoc. 9, 4. Saepius. — 2) *homo, quatenus habet hanc naturam et formam humanam,* der Menſch ſeiner Natur nach, Phil. 2, 7. *ὁμοίωμα ἀνθρώπων*, *ὡς ἄνθρωπος*; Jac. 5, 17. *Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν*; 1 Tim. 2, 5. *ἄνθρωπος Χριστός*; coll. Apoc. 4, 7. 9, 7. — Huc et pertinent formulae *ὁ πρῶτος* et *ὁ δεύτερος ἄνθρωπος* 1 Cor. 15, 45—47. Interdum adhaeret notio imbecillitatis et mortalitatis, v. c. Hebr. 13, 6. 7, 8. 28. 2, 6. — 3) *homo ſenſu ſtrictiori*, certum hominum genus, *pars hominum*; et quidem a) *ἄνθρωποι* homines viventes, ſive *viventes* ſimpliciter, v. c. Apoc. 9, 10. 15. 18. 20. 11, 13. ſive etiam *homines*, qui nobiscum verſantur, in aliquo loco ſ. terra ſunt, noſtrum: *die Leute*, Matth. 8, 27. 6, 5. 31. 5, 13. 16. Luc. 6, 31. Jo. 4, 28. b) *ἄνθρωπος*, *certus aliquis homo*, v. c. Matth. 7, 9. 11, 19. 13, 45. 18, 23. 20, 1. Luc. 2, 15. ubi fere etiam redundat, vel *aliquis* verti poteſt, ut Jo. 5, 7. 2, 26. 7, 51. Gal. 2, 16. coll. Marc. 11, 2. Interdum etiam ut hebr. אדם Prov. 24, 12. verti poteſt *quilibet*, 1 Cor. 4, 1. 11, 28. Rom. 4, 6. — c) ſenſu abjecto, ut noſtrum *Menſch*, 2 Theſſ. 2, 3. *ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας*, homo Dei quam maxime contemtor, 2 Tim. 3, 8. Tit. 3, 10. Jo. 11, 47. Sic et intelligo Jo. 19, 5. *ὁ ἄνθρωπ.* *reus*, quem vos reum et facinoroſum habetis. Ita etiam *ἄνθρωποι* Matth. 17, 22. Marc. 9, 31. ſunt homines peccatores, *Dei et Chriſti* contemtores, coll. Ap. 16, 21. — Denique de

de singulis hominibus dicitur ita, ut pro contextus varietate sit vel α) *vir*, v. c. in allocutione ignotorum vel auctoritate minorum Luc. 5, 20. 22, 58. Jac. 2, 20. — in designando aliquo individuo Matth. 26, 72. 74. c. 9, 9. 13, 28. Jo. 1, 6. 3, 1; — ἄνθρωπ. Κυρηναῖος Matth. 27, 32. Γαλιλαῖος Luc. 23, 6. Ἰουδαῖος, vir judaeus; ἄνθ. Ῥωμαῖος *vir, civis* romanus, Act. 16, 37. 22, 25. 26. — β) *vir*, ratione sexus, *mas*, 1 Cor. 7, 1. Marc. 19, 3—5. 10. 10, 7. Apoc. 14, 14. ut etiam legitur Tob. 6, 9. et in Test. XII. patr. (Fabric. C. P. I, p. 529.) γυναῖκες ἡττῶνται ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπον, — μηχανῶνται κατὰ τὸν ἄνθρωπον. — γ) *filius*, si opponitur patri, Matth. 10, 36. coll. Sir. 3, 11. — δ) *pater familias*, Matth. 10, 36. 13, 24. coll. vers. 27. ε) *servus* Luc. 12, 36. coll. 37. — ψυχαὶ ἀνθρώπων, *servae* Apoc. 18, 13. ut apparet e contexta oratione. Volunt Rom. 7, 1. sub ἀνθρ. *uxorem* intelligere, quia propositio de uxore agat; sed ista propositio est universalis, specialis autem, uxorem subsumens, a Paulo, ut saepius, est omissa. — Ἄνθρωπος s. ἄνθρωποι θεοῦ est: Dei *minister, vir Deo dicatus*, 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 3, 17. 1 Petr. 1, 21. ubi οἱ ἅγιοι θεοῦ ἄνθ. plenius dicuntur. coll. 1 Reg. 13, 1. 2 Reg. 4, 40. — De formula υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου *filius hominis* vid. υἱός. — 4) *homo secundum moralem eius conditionem; vel sentiendi, volendi agendique ratio homini propria*. Sic in formulis a) ὁ ἔσω ἄνθρωπος homo rationalis, secundum rationalem naturam, Rom. 7, 22. 23. 25. 2 Cor. 4, 16. Eph. 3, 16. qui dicitur 1 Pet. 3, 4. ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθ. invisibilis spiritualis homo, cui opponitur ὁ ἔξω ἄνθρ. externus, visibilis homo, natura eius in sensus incurrens, 2 Cor. 4, 16. — b) ὁ παλαιὸς et ὁ καινὸς ἄνθρ. prior vitiositas antequam Christiani facti erant, et nova purior sentiendi vivendique ratio a spiritu s. in christianis excitata, Rom. 6, 6. Eph. 2, 15. 4, 22. 24. Coloss. 3, 9. — Denique ἄνθρωπος pro ἀνθρώπινος, *hominibus notum, iis solitum*, ἀριθμὸς ἀνθρώπου Ap. 13, 18. μέτρον ἀνθ. ib. 21, 17. — Restant formulae κατὰ ἄνθρωπον, 1 Cor. 3, 3. 15, 32. Gal. 1, 11. 12. secundum hominum (non Dei) praecepta et voluntatem; Gal. 3, 15. secundum rationem e rebus humanis repetitam; — Rom. 3, 9. κατὰ ἀνθρώπους 1 Petr. 4, 6. secundum hominum (non Dei) opinionem, ut homines arbitrantur. Ita etiam 1 Cor. 15, 32. non est ut multi vertunt, *exempli causa*, sed: secundum hominum voluntatem, propter homines; oppositum enim est, quod cogitando supplendum, οὐ κατὰ χριστὸν s. θεόν, cf. 2 Cor. 7, 9. 11. 11, 17. 1 Cor. 7, 21. 23. Coloss. 2, 8.

Ἀνθυπατεύω, f. εύσω, ἀνθύπατος, *proconsul sum*. Semel Act. 18, 12.

Ἀνθύπατος, ου, ὁ, (ex ἀντὶ *vice*, et ὕπατος, *consul, summus*) *proconsul*. Act. 13, 7. 8. 12. Temporibus reipubli-

cae liberae Cyprus erat provincia non consularis, sed praetoria (στρατηγικὴ), non igitur a proconsulibus sed a propraetoribus administrata. Augustus autem, rerum potitus, divisit provincias in *caesareas*, quibus ipse *propraetores* praefixit, et *senatorias*, senatui attributas, quarum praefecti jam ἀνθύπατοι, proconsules, dicebantur. Inter senatorias provincias fuit quoque Cyprus, (vid. *Dio Cassius*, 54. p. 523. ed. Leuncl.) quare recte Lucas Sergium Paulum ἀνθύπατον appellavit. Legitur praeterea Act. 19, 38. ubi ἀνθύπατοι non proconsulum personas, sed magistratus summos universe indicare videntur.

Ἀνίημι, fut. ήσω, perf. ἀνεῖκα, aor. 1. ἀνῆκα, aor. 2. ἀνῆν, aor. 1. pass. ἀνέθην, (ex ἀνὰ et ἵημι, *mitto*) 1) *dimitto*, emitto, Gen. 18, 24. Jes. 2, 9. — 2) *remitto, laxo*, ita ut sit oppositum τοῦ ἐντείνειν *intendere* (Xenoph. Mem. 3, 10. 7.) vel ἐπιτείνειν Sap. 16, 24. Inde *remitto*, quae adstricta erant, laxo, *solvo* vincula. Act. 16, 26. 27, 4. Eph. 6, 9. coll. 2 Chr. 10, 9. Mal. 4, 2. 3) ut latinor. *mitto aliquid est: non curo, desero* Hebr. 13, 5. ubi i. q. ἐγκαταλείπω. Deut. 31, 6. ubi in hebr. רָפָה quod est *relaxavit*, deinde *deseruit*. cf. Jes. 5, 6. 1 Sam. 9, 5. et Sir. 30, 8.

Ἀνίλεως, ω, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἵλαος *propitius*, attice ἵλεως) *immisericors*. Semel Jac. 2, 13.

Ἄνιπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et νίπτω, *lavo*), *illotus*. Matth. 15, 20. Marc. 7, 2. (5. in textu vulg.)

Ἀνίστημι, f. στήσω, (ex ἀνὰ et ἵστημι *colloco*) ut reliqua verba ex ἵστημι composita, in aor. 1. et fut. 1. significationem activam, in perfecto, plusquamperf. et aor. 2. significationem intransitivam habens 1) *erigo*, de iis, qui jacuerant, Act. 9, 41. coll. Test. XII. patr. (Fabric. C. Ps. I. p. 519) ubi moribundus Ruben filiis imperat ἀναστήσατέ με. — 2) *surgo, exsurgo* e loco, sede, cubili, Matth. 9, 9. 27. 5, 42. 10, 50. coll. vers. 46. 26, 62. Luc. 4, 16. 29. 11, 7. 22, 46. — 3) *surgo et abeo*, Marc. 10, 1. coll. 7, 24. cap. 4, 38. ἀναστὰς ἐκ τῆς συναγωγῆς; Luc. 22, 45. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, c. 23, 1. Interdum ἀναστὰς, ubi additur verbum eundi vel proficiscendi, ex hebraismo fere redundat (קוּם Deut. 32, 38. Ex. 32, 1.); ita Luc. 1, 39. 15, 18. coll. vers. 20. 17, 19. Marc. 1, 35. 2, 14. Alii putant ἀναστ. hic vertendum esse *confestim, statim*, quod interdum (v. c. Marc. 5, 42. Luc. 5, 52. 8, 55) additur. — 4) *surgo, resurgo*, pass. *resuscitor, vitae restituor*, de mortuis in vitam redeuntibus. Ita de singulis: Luc. 9, 8. 19. 16, 31. Act. 9, 40. — de Jesu Matth. 17, 9. 20, 19. Marc. 8, 31. 9, 9. 10. 31. 10, 34. 16, 9. Luc. 18, 33. 24, 7. 46. Jo. 20, 9. Act. 2, 24. 32. 13, 32. 34. 1 Thess. 4, 14. (Rom. 14, 9. in textu vulg.) — de mortuis ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ resuscitandis Marc. 12, 23. 25. Jo.

6, 39. 40. 44. 54. 11, 23. 24. 1 Theff. 4, 16. coll. 2 Macc. 7, 6. 14. 12, 44. — Tropice: *furgo de morte peccati*, i. e. novam mentem induo, Eph. 5, 14. coll. Jef. 26, 19. ubi de republica judaica reftituenda dicitur. — 5) *prodeo* in medium, in lucem, *exorior, exifto,* vel *exiftere jubeo,* Matth. 22, 24. (Act. 2, 30. in textu vulg.) c. 3, 22. 26. 5, 36. 37. 7, 18. 37. Rom. 15, 12. Hebr. 7, 11. 15. coll. Ex. 1, 8. Jud. 2, 10. Sir. 47, 1. 48, 1. 1 Macc. 2, 1. 3, 1. — *prodeo, exfurgo contra*, ubi faepius eft *infurgo,* Matth. 12, 41. Marc. 14, 57. 60. Luc. 10, 25. 11, 62. Act. 6, 9. coll. Gen. 4, 8. ubi קום fequente אל.

Ἄννα, ης, ἡ, *Anna,* nomen prophetiffae, Luc. 2, 36. commemoratae, caeterum ignotae.

Ἄννας, α, ὁ, *Annas,* nomen pontificis Judaeorum fummi, conftituti a *Quirinio,* Syriae praefide, exuti munere fub Tiberio a Valerio Grato, Judaeae procuratore, qui Caipham eius loco conftituit. Luc. 3, 2. Jo. 18, 13. 24. Act. 4, 6. cf. Jofeph. Antiq. Jud. 18, 2, 1.

Ἀνόητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et νοητὸς *fub intelligentiam cadens*) 1) *ratione deftitutus,* Pf. 49, 12. κτήνεσιν ἀνοήτοις. 2) fana ratione non ufus, *ftultus, infipiens, imprudens,* i. q. μωρὸς, Prov. 17, 28. Deut. 32, 31. Sir. 21, 19. 41, 29. — *coecus,* verum recte non videns 1 Tim. 6, 9. de cupiditate. 3) *rudis, verum et rectum ignorans, vel illud difficile capiens, incultus,* Luc. 24, 25. Gal. 3, 1. 3. Rom. 1, 14. — in loco Tit. 3, 13. infcitiae addita eft, ut faepius, notio *vitiofitatis.*

Ἄνοια, ας, ἡ, (ex ἀ et νοέω *cogito*, f. νοῦς *mens*) 1) *amentia, ftultitia*, Sap. 19, 3. 2) ut reliqua vocabula fcientiam et ftultitiam notantia transfertur et hoc ad voluntatem atque eft *malitia, impietas*; sic bis Luc. 6, 11. 2 Tim. 3, 9.

Ἀνοίγω, f. ξω, (ex ἀνὰ et οἴγω *aperio*) *aperio* quod claufum fuerat. De variis rebus et fenfu proprio et improprio dicitur, quibus autem omnibus notio aperiendi fubjecta eft. Legitur igitur 1) aperire θησαυροὺς Matth. 2, 11. Vid. θησαυρος. 2) aperire *os* Matth. 17, 27. — a) de *hominibus* fequente oratione eft vel *prolixius loquor* (ut docet Sir. 15, 5. ubi ἀνοίγ. τὸ στόμα eft, difertum reddere) Matth. 5, 2. 13, 35. Act. 8, 35. 10, 34. 18, 14. Apoc. 13, 6. coll. Pf. 21, 13. — vel *effundo animum,* omnia quae animus aegre fert, proloquor, 2 Cor. 6, 11. — os non aperire Act. 8, 32. eft non obloqui, non conqueri. b) de *mutis: loqui facio,* Luc. 1, 64. coll. Num. 22, 28. c) de *terra:* voraginem aperire ad deglutiendum, Apoc. 12, 16. coll. Gen. 4, 11. Pf. 106, 17. — 3) aperire *oculos,* a) *palpebras aperire,* ut oculi fpectare poffint, Act. 9, 8. 40. — b) *vifum* coeco *reftituere* Matth. 9, 30. 20, 33. Jo. 9, 10—32. 10, 21. 11, 37. c) tropice: mentis oculos

aperire, i. e. *instituere*, lumen cognitionis animo accendere, Act. 26, 18. — 4) *sepulchrum* aperire, i. e. lapidem, quo sepulchra claudebantur, Matth. 27, 52. — Rom. 3, 13 τάφ. ἀνεωγ. sepulchrum apertum (Ps. 5, 10), i. e. lingua eorum paratissima semper est ad destruendum (quasi deglutiendum) honorem aliorum. — 5) aperire *librum* scl. sigillo clausum vel complicatum Apoc. 5, 2—5. 10, 2. 8. 20, 12. — *sigilla* ipsa, quibus libri volumen est munitum, Apoc. 5, 9. 6, 1—12. 8, 1. 6) aperire *coelum*, coelum scindere, velamen, quo Dei sedes velatur, quasi removere, ita ut res coelestes conspici queant. Matth. 3, 16. Luc. 3, 21. Jo. 1, 52. Act. 7, 56. 10, 11. 19, 11. coll. Jes. 64, 1. Ezech. 1, 1. Sir. 43, 14. Ps. 78, 23. — 7) aperire *portam* vel *januam* Act. 5, 23. 12, 10. 14. 16. 16, 26. 27. Apoc. 4, 1. vel ut aliquis intret Matth. 25, 11. Luc. 12, 36. 13, 25. Jo. 10, 3. vel ut exeat Act. 5, 19. vel ut interna aedificii conspici queant Apoc. 11, 19. 15, 5. coll. 9, 2. Sic et Matth. 7, 7. 8. Luc. 11, 9. 10. ad ἀνοιγ. supplendum est τὴν θύραν diciturque de iis, qui hospitio excipiuntur et ita beneficia accipiunt. Tropice: aperire portam cordis i. e. excipere animo Ap. 3, 20. — portam fidei, vel regni coelorum i. e. aditum facere ad religionem chr. et ad regnum, Apoc. 14, 27. 3, 7. 8. — portam evangelio et doctori i. e. successum dare praedicationi, vel commodam praedicandi occasionem suppeditare, 1 Cor. 16, 8. 2 Cor. 2, 12. Coloss. 4, 3. Saepius non legitur.

Ἀνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀνὰ et οἰκοδομέω) *rursus aedifico, iterum exstruo, restauro.* Semel Act. 15, 16. coll. Amos. 9, 11.

Ἄνοιξις, εως, (ab ἀνοίγω) i. q. ἄνοιγμα, *apertio.* Semel Eph. 6, 19. λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος, facultas dicendi s. eloquentia ubi oratio habenda est. Vid. Ἀνοίγειν τὸ στόμα.

Ἀνομία, ας, ἡ, 1) *actio legi*, potissimum divinae, *contraria*, i. q. ἁμαρτία, ἀδικία, *vitium, peccatum*, Matth. 7, 23. 13, 41. Rom. 4, 7. 6, 19. τῇ ἀνομίᾳ εἰς ἀνομίαν cupiditatibus legi adversis ad malas actiones perficiendas; Hebr. 8, 12. 10, 17. 1 Jo. 3, 4. ἀνομία legis violatio vel facto vel voluntate peracta. — 2) defectio a lege divina, *impietas, vitiositas, morum corruptio*, Matth. 23, 28. 24, 12. Hebr. 1, 9. Tit. 2, 14. singulatim *idololatria*, defectio a vero Deo adjuncta, ut semper, notione *corruptionis moralis*, 2 Cor. 6, 14. 2 Thess. 2, 7. Sic ἀνομέω 3 Esdr. 9, 7. est, legem mosaicam violo et mores paganorum sequor. Apud LXX. respondet hebr. חַטָּאת Ex. 34, 9. Jes. 5, 18. סָרָה Jes. 1, 5. פֶּשַׁע Job. 7, 21. 8, 4. Ps. 51, 3. — Saepius non habetur.

Ἄνομος, ου, ὁ, ἡ, proprie *exlex*, legi non subjectus; inde 1) legi mosaicae non subjectus; ita de *gentilibus* Act.

2, 23. 1 Cor. 9, 21. ut 1 Macc. 2, 44. 3, 5. Sap. 17, 2. et Fragm. Esth. 4. ubi ἄνομοι, ἀπερίτμητοι et ἀλλότριοι junguntur, tanquam synonyma. In loco 2 Thess. 2, 8. ἄνομος est fautor idololatriae eiusque impuritatis, qui etiam vers. 3. dicitur ἄνθρ. τῆς ἁμαρτίας. — 2) qui lege divina se solutum habet, 1 Cor. 9, 21. μὴ ὢν ἄνομος θεῷ, Dei legibus me solutum non ratus, leges Dei non transgressus; *impius* 2 Petr. 2, 8. 1 Tim. 1, 9. *maleficus* Luc. 22, 37. Marc. 15, 28. coll. Jes. 53, 12.

Ἀνόμως, adv. *sine lege; inique;* 2 Macc. 8, 15. In N. T. semel Rom. 2, 12, ubi est: qui legi mosaicae non subjecti peccant, illi etiam ex *hac* lege non judicantur, non damnantur, sed, ut apparet e vers. 14. 15. ex lege morali naturali.

Ἀνορθόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνὰ et ὀρθόω rectum vel erectum statuo) 1) *surrigo, iterum erigo,* Act. 15, 16. passive Luc. 13, 13. *stabilio, firmum facio,* Hebr. 12, 12. Sic Ps. 20, 8. 45, 14. 46, 8. 2 Sam. 7, 13. ubi in textu hebr. est כּוֹנֵן *stabilivit.*

Ἀνόσιος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv., ν euphon. et ὅσιος *sanctus, pius*) *profanus, impius, turpis, scelestus.* Bis, 1 Tim. 1, 9. 2 Tim. 3, 2.

Ἀνοχή, ῆς, ἡ, (ab ἀνέχω *retineo*) proprie actum inhibendi, retinendi, sistendi significat; deinde ei tribuitur, qui se retinet, iram vel aegritudinem inhibet; Rom. 2, 4. 3, 26. de Deo, qui poenas differt, soletque verti: *lenitas, longanimitas,* i. q. μακροθυμία, ut *Hesychius* interpretatur.

Ἀνταγωνίζομαι *pugno contra, repugno, obnitor.* Semel Hebr. 12, 4.

Ἀντάλλαγμα, τος, τὸ, (ex ἀντὶ et ἀλλάττω, *muto*) proprie id quod loco alterius vel ad compensandum vel ad emendum datur; inde 2) *pretium rei,* quocum in commercio permutatur. Ita Matth. 16, 26. Marc. 8, 37. ubi locutio depromta est ex redemtione servorum, et ἀνταλλ. est *pretium redemtionis,* liberationis a morte. coll. Sir. 6, 15. 26, 18.

Ἀνταναπληρόω, ῶ, fut. ώσω, (ex ἀντὶ, ἀνὰ et πληρόω *impleo,* deinde *perficio*) *alterius loco aliquid perficio.* Rarissime legitur in graecis scriptoribus, semel in N. T. Coloss. 1, 24.

Ἀνταποδίδωμι, f. δώσω, (ex ἀντὶ, ἀπὸ, et δίδωμι *do*) *retribuo, rependo pro accepto* vel *pro beneficio* Luc. 14, 14. Rom. 11, 35. 1 Thess. 3, 9. coll. Sir. 3, 34. 30, 6. vel *pro malo,* quod inflictum fuerat Rom. 12, 19. 2 Thess. 1, 6. Hebr. 10, 30. coll. Judith 7, 15. Sir. 17, 19. Etiam שִׁלֵּם et גָּמַל, cui in LXX. vers. respondet, in utramque partem dicuntur.

Ἀνταπόδομα, τος, τὸ, (vid. Ἀνταποδίδωμι) id quod

in retributionem datur, igitur pro bono *praemium*, Luc. 14, 12. — pro malo *poena*, *vindicta*, Rom. 11, 9.

Ἀνταπόδοσις, εως, ἡ, (vid. Ἀνταποδίδωμι) *retributio*; *praemium*. Semel Coloff. 3, 24. ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας i. e. κληρονομίαν εἰς ἀνταπόδοσιν.

Ἀνταποκρίναμαι, f. κριθήσομαι, (ex ἀντὶ et ἀποκρίνομαι respondeo) *contra respondeo*, *respondendo contradico*, *altercor*, *obloquor*. Bis, Luc. 14, 6. Rom. 4, 12. coll. Jud. 5, 29. Job. 16, 8. 22, 12.

Ἀντειπεῖν, (verb. anomal. ex ἀντὶ et ἔπω *dico*) *contradico*, *obloquor*. Bis, Luc. 21, 15. Act. 4, 14. coll. Job. 9, 3. 1 Macc. 14, 44.

Ἀντέχομαι, f. θέξομαι, *firmiter teneo*, cum proprio tum improprio fenfu. Improprio eft: 1) *firmiter aliquem fequor*, ei *addictus fum*, *eum amplector fideliffime*, Matth. 6, 24. Luc. 16, 12. (דָּרַשׁ Zeph. 1, 6. שָׁמַר Prov. 4, 16.) Tit. 1, 9. — 2) me retineo, *fuftineo*, *fero*. Ita 1 Theff. 5, 14. ἀντ. ἀσθενῶν infirmos fide patienter ferre. Sic interdum apud profanos, v. c. *Polyb.* 1, 58. 3. i. q. ὑπομένειν, et Sir. 1, 22. ἕως καιροῦ ἀνθέξεται μακρόθυμος; coll. Eccleſ. 7, 18. ἀγαθὸν τὸ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ bonum eft, non nimium effe in hisce rebus, vid. verf. 16. 17. — Alii vertunt: infervite commodis infirmorum. — Saepius non legitur.

Ἀντὶ, praepof. regens genitivum, latinor. *pro*, *loco*; de fucceffione, de commutatione, pretio, retributione, Matth. 2, 22. 5, 38. 17, 27. 20, 28. Marc. 10, 45. Rom. 12, 17. 1 Cor. 11, 15. 1 Theff. 5, 15 Hebr. 12, 2. 16. 1 Petr. 3, 9. — Ἀντὶ τούτου Eph. 5, 31. et ἀνθ' ὧν, *quare*, qua de caufa, fi caufa praeceffit; ἀνθ' ὧν Luc. 1, 20. 19, 44. Act. 12, 13. 2 Theff. 2, 10. *propterea quod*, *pro eo quod*, fi caufa fequitur. Hebr. תַּחַת אֲשֶׁר, Deut. 28, 46. עַל אֲשֶׁר, Jer. 22, 9. — Ἀντὶ τοῦ λέγειν, quum contra, eius in locum, dicere deberetis, Jac. 4, 15. — In formula χάριν ἀντὶ χάριτος Jo. 1, 16. ἀντὶ fignificat viciffitudinem qua beneficia fefe excipiunt ad indicandam eorum multitudinem. Senfus igitur eft: beneficia fuper beneficia, beneficia multa fibi fuccedentia. Notavit *Schleufnerus* in lex. verba *Theognidis* (fent. verf. 344) ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας, calamitates fuper calamitates. *Chryfoft.* de facerd. 6, 13. ἑτέραν ἀνθ' ἑτέρας φροντίδα. Saepius non legitur. — In compofitione potiffimum duas notiones indicat 1) notionem *vicarii*, *viciffitudinis*, *permutationis*, ideoque et *aequalitatis*, 2) notionem *oppofiti*, *contrarii*.

Ἀντιβάλλω, f. αλῶ, proprie *ex adverfo jacio*; etiam *comparo*. Semel *tropice* Luc. 24, 17. ἀντιβάλλειν λόγους πρὸς ἀλλήλους, *fermones conferre*, *mifcere*. Cum hac formula, graecis infolita, conferenda funt verba 2 Macc. 11, 13. πρὸς

ἑαυτὸν ἀντιβάλλειν τι, animo aliquid volvere, secum reputare, quod Luc. 1, 19. dixit συμβάλλειν ἐν τῇ καρδίᾳ.

Ἀντιδιατίθημι, (ex ἀντί, διά et τίθημι) ex adverso pono. *Med.* ἀντιδιατίθεμαι *adversarius sum.* Semel 2 Tim. 2, 25.

Ἀντίδικος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀντί et δίκη jus) 1) *adversarius in judicio,* Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. coll. Jes. 41, 11. Jer. 50, 4. 2) *adversarius quivis, inimicus,* i. q. ἐχθρός Luc. 18, 3. 1 Petr. 5, 8. coll. Jer. 50, 34. 51, 36. nisi in his locis certe in posteriori praevalet notio *accusatoris, obtrectatoris* cf. Job. 1, 6. sqq. Apoc. 12, 10. sqq. coll. Zach. 3, 1.

Ἀντίθεσις, εως, ἡ, oppositio; — *sententia opposita.* Semel 1 Tim. 6, 20. ἀντιθ. τ. ψευδ. γνωσ. dogmata falsae sapientiae, doctrinae christianae adversa.

Ἀντικαθίστημι, (ex ἀντί et καθίστημι *constituo*) in alterius locum colloco, *substituo,* Jos. 5, 7. — in adversum colloco, *oppono,* Deut. 31, 21. — Deinde *resisto, renitor.* Ita Hebr. 12, 4.

Ἀντικαλέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀντί et καλέω, voco, invito) *vicissim invito.* Semel Luc. 14, 12.

Ἀντίκειμαι, f. κείσομαι (ἀντί et κεῖμαι, jaceo) 1) ex adverso positus, situs sum; — tropice: *adversor, repugno, contrarius sum,* Gal. 5, 17. 1 Tim. 1, 10. Inde ὁ ἀντικείμενος, *adversarius, inimicus,* Luc. 11, 15. 13, 17. 1 Cor. 16, 9. Phil. 2, 28. 2 Thess. 2, 4. 1 Tim. 5, 14. LXX. hebr. צר Ex. 23, 22. אויב Jes. 66, 6. שָׂטָן Zach. 3, 1. et Theodotion הַשָּׂטָן Job. 1, 6.

Ἀντικρύ, *e regione, ex adverso.* Semel Act. 20, 15. coll. 3 Macc. 5, 14.

Ἀντιλαμβάνω, f. λήψομαι, (ex ἀντί et λαμβάνω capio, prehendo) et med. ἀντιλαμβάνομαι, sequente genitivo objecti, proprie *manu porrecta accipio s. prehendo.* Ps. 106, 17. Gen. 48, 17. Unde est vel: *accipio ab alio,* ut 1 Tim. 6, 2. οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι, qui eiusmodi recte facta accipiunt i. e. quibus bona officia (a servis) praestantur; vel *prehendo alium* (manu quasi porrecta Jes. 42, 1. Ps. 62, 8. vel eius manum arripiens Jes. 51, 18.) ad illum erigendum, vindicandum (1 Macc. 2, 48); igitur: *juvo, opitulor, malis eripio,* Luc. 1, 54. Act. 20, 35.

Ἀντιλέγω, f. ἔξω, (ex ἀντί et λέγω *dico*) 1) *contradico* Act. 13, 45. 28, 19. 22. Tit. 1, 9. ἀντιλέγειν sequente μή, *negare,* Luc. 20, 27. — 2) *adversor, non obedio, rebellis sum,* Luc. 2, 34. σημεῖον ἀντιλεγόμενον, homo eximius, cui multi adversabuntur. Jo. 19, 12. Rom. 10, 21. Tit. 2, 9. LXX. hebr. נָסוֹג Jes. 50, 5. et סוֹרֵר Jes. 65, 2. Saepius non legitur.

Ἀντίληψις, εως, ἡ, (Vid. ἀντιλαμβάνω) *auxilium, opitulatio, cura,* i. q. βοήθεια, ἐπίληψις. Sir. 11, 12. 51, 7.

Semel in N. T. 1 Cor. 12, 27 ubi ἀντιλήψεις pro ἀντιλήπτωρες, sive pro munere ἀντιλήψεως scl. aegrotorum, pauperum, aliorumque a calamitatibus vexatorum. Haud dubie igitur munus diaconorum et diaconissarum subintelligendum est.

Ἀντιλογία, proprie *contradictio.* Inde *controversia* vel coram judice agitata, ut saepius in LXX, v. c. Ex. 18, 16. Deut. 25, 1., vel quaevis alia *controversia.* Sic vulgo Hebr. 7, 7. χωρὶς ἀντιλογίας sine controversia. Mallem vero vertere *sine dubio;* etenim cum contradictio oriatur saepe ex diversa de rei veritate persuasione, ex adjuncto est 2) *dubitatio, dubium.* Sic Hebr. 6, 16. ubi sensus est: hominum jusjurandum omne jam dubium de rei veritate tollere solet, quanto magis Dei promissio jure jurando interposito confirmata. Sermo enim est, ut docet nexus vers. 11—19, de fide divinis promissionibus habenda et de constantia in malis spe futurae felicitatis perferendis. — 3) quum contradictio interdum oriatur ex malitia, est: *contradictio malitiosa, convicium,* i. q. βλασφημία. Ita Hebr. 12, 3. ubi respicitur ad Matth. 26, 60. sqq. 27, 22. 23. 29. 40—44. 49. similiaque loca; — et Jud. vers. 11., ubi de iis, qui βλασφημοῦσι, est sermo, (vid. 8 — 10), de impiis qui, ut legitur vers. 15, τὰ σκληρὰ λαλοῦσι κατὰ τοῦ κυρίου. cf. Act. 13, 45. Sic quoque ἀντιλογία Ps. 80, 7. tribuitur malitiose deridentibus, et Num. 20, 13. coll. vers. 3. sqq. τῷ λοιδοροῦντι. — Alii in loco Judae vertunt: *rebellio.*

Ἀντιλοιδορέω, ῶ, f. ήσω, *convicium regero.* Semel 1 Petr. 2, 23.

Ἀντίλυτρον, ου, τὸ, *pretium redemtionis.* Semel 1 Tim. 2, 6. de liberatione a potestate et poenis peccatorum. Hesych. ἀντίλυτρον· ἀντίδοτον.

Ἀντιμετρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀντὶ et μετρέω metior) *remetior, vicissim metior.* Metaphorice *rependo, remetior, par pari refero.* Luc. 6, 38. (et Matth. 7, 2. in textu vulg.)

Ἀντιμισθία, ας, ἡ, (ex ἀντὶ et μισθὸς merces) *mercedis retributio; quaevis retributio, qua par pari refertur.* 2 Cor. 6, 13. τὴν αὐτὴν ἀντιμισθίαν πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς ut par mihi referatis vos quoque animum effundite, suppl. ut ego feci erga vos vid. vers. 11. — Rom. 1, 27. poena.

Ἀντιοχεία, ας, ἡ, *Antiochia.* Duae huius nominis in N. T. commemorantur urbes: 1) *Antiochia Syriae,* urbs celeberrima et opulenta, ad Orontem sita, a Seleuco Nicanore, Antiochi filio, condita, cognomine Epidaphnes (ἐπὶ Δάφνης) insignita, Act. 11, 19. 26. 13, 1. 14, 26. 15, 22—35. 18, 22. Gal. 2, 11. cf. *Strabo* 16. *Plin.* hist. nat. 5, 21. — 2) *Antiochia Pisidiae,* Ἀντιοχ. τῆς Πισιδίας, urbs in Phrygia quidem sita, sed propter confinium Pisidiae interdum adnumerata, Act. 13, 14. 14, 19. 22. 2 Tim. 3, 11. cf. *Strabo* 12. *Plin.* hist. nat. 5, 27.,

Ἀντιοχεὺς, *έως*, *ὁ*, *Antiochenus*, *Antiochia oriundus*. Semel Act. 6, 5.

Ἀντιπαρέρχομαι, (ex ἀντὶ et παρέρχομαι *praetereo*) Bis, Luc. 10, 31. 32. et vel est simpliciter: *praetereo, transeo*, evanescente, ut interdum, vi praepositionis ἀντὶ, vel est, ut *Grotius* putat, contrario itinere praetereo.

Ἀντίπας, *α*, *ὁ*, *Antipas*, nomen christiani Apoc. 2, 13. commemorati, caeterum prorsus ignoti.

Ἀντιπατρὶς, *ίδος*, *ἡ*, *Antipatris*, nom. pr. urbis in Judaea, quam (teste *Josepho* Antiq. Jud. 16, 5. 2. ἐν τῷ πεδίῳ τῷ λεγομένῳ Καφαρσαβᾷ condidit Herodes Magnus in honorem Antipatri, patris sui. Ex alio Josephi loco (Antiq. Jud. 13, 15. 1.) apparere videtur, hanc urbem fuisse antea vicum, Chabarzaba dictum. Commemorat enim, fossam ductam esse ἀπὸ τῆς Χαβαρζαβᾶ, — ἡ νῦν Ἀντιπατρὶς καλεῖται, usque ad Joppen. Vid. etiam 1 Macc. 7, 31. — (Commemoratur semel Act. 23, 31.

Ἀντίπερα, i. q. ἀντιπέραν, quod vid. Legitur in codd. Luc. 8, 26.

Ἀντιπέραν, adv. *e regione*; *ex adverso littore*, *trans*. Semel Luc. 8, 26.

Ἀντιπίπτω, f. πέσω, (ex ἀντὶ et πίπτω, *cado*) proprie *contra cado*; deinde *obnitor*, *resisto*, *adversor*. Semel Act. 7, 51. coll. Num. 27, 14.

Ἀντιστρατεύω 1) exercitum duco contra alium; 2) *repugno*, *adversor*. Sic semel Rom. 7, 25.

Ἀντιτάσσω, f. ἀντιτάττω, f. άξω, ex adverso statuo, oppono; maxime in acie. *Medium*: *me oppono*, *repugno*, *obnitor*, *adversor*. Act. 18, 6. Rom. 13, 2. Jac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (Prov. 3, 34.) *Hesych.*: ἀντιτάσσεται· ἀντίκειται. — Jac. 5, 6. οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν scl. ὁ δίκαιος, *non repugnat*, quod est vel: non vult, vel non valet nobis repugnare i. e. injuriam avertere.

Ἀντίτυπος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (ex ἀντὶ et τύπος nota, quae fit percussione) 1) qui tactui non cedit, ictum repellit; 2) metaph. *durus*, *contumax*. 3) ὁ ἀντίτυπος et τὸ ἀντίτυπον, ἀντὶ aequalitatem duorum significante, *imago ad exemplum formatum*, *ectypum*, *die Copie*. Hebr. 9, 24. De sacris caelestibus vid. ἀληθινὸς et ἅγιος. 4) quum ἀντίτυπον et πρωτότυπον sibi sint simillima, est: *imago similitudinem alterius rei exprimens*, τὸ ὅμοιον, 1 Petr. 3, 21.

Ἀντίχριστος, *ου*, *ὁ*, (ex ἀντὶ et Χριστὸς Messias, formatum, ut ἀντίθεος, ἀντιφιλόσοφος et similia) *Messiae Jesu adversarius*, non nisi in epistolis Joanneis legitur, 1 Jo. 2, 18. 22. 4, 3. 2 Jo. vers. 7, et notantur hoc nomine homines, qui Jesum fuisse Messiam, vel λόγον in Jesu venisse ἐν σαρκὶ, negarent. Quosnam in animo habuerit auctor, non satis

liquet; fortasse adversarios e Judaeis, quum hi potissimum negarent, Messiam jam venisse et Jesum Nazarenum Messiam fuisse.

Ἀντλέω, ῶ, f. ήσω, haurio, exhaurio. Legitur in N. T. Jo. 2, 8. 9. 4, 7. 15. coll. Gen. 24, 13. Ex. 2, 16.

Ἄντλημα, τος, τὸ, haustrum, vas ad hauriendam aquam idoneum. Semel Jo. 4, 11.

Ἀντοφθαλμέω, ῶ, f. ήσω, 1) ex adverso adspicio, oculos adversus aliquem dirigo. 2) quum, qui fortiter resistunt, faciem adversus hostes vertant, est: *resisto, obnitor.* Semel Act. 27, 15. eodemque sensu Sap. 12, 14. Sir. 19, 5. ubi ὁ δὲ ἀντοφθαλμῶν ἡδοναῖς στεφανοῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ (quae in edit. vulg. minus recte desunt) leguntur.

Ἄνυδρος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr., ν euph. et ὕδωρ aqua) *aqua destitutus, aridus, siccus.* Matth. 12, 43. Luc. 11, 24. ἄνυδροι τόποι loca aqua carentia, arenosa, ideoque deserta. cf. Ps. 104, 40. Hos. 2, 3. Jes. 44, 3. — πηγαὶ ἄνυδροι, 2 Petr. 2, 17. et νεφέλαι ἄνυδροι Jud. vers. 12. fontes s. putei, et nubes aquam quidem promittentes sed mentientes et spem fallentes, tropice dicuntur homines, praeclara et optima promittentes quidem, neque tamen praestantes, πλάνοι, seductores.

Ἀνυπόκριτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et ὑποκρίνομαι, *simulo*) *non simulatus, sincerus;* qui id est quod esse vult; de amore Rom. 12, 9. 2 Cor. 6, 6. 1 Petr. 1, 22. — *nil simulans,* nil promittens, quod non praestet, *non fallax,* de σοφίᾳ Jac. 3, 17. — *sincerus, verus,* qui id est, quod esse debet, de fide 1 Tim. 1, 5. — Sap. 5, 19. de Dei judiciis.

Ἀνυπότακτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr., ν euph. et ὑποτάσσω ordini subjicio) 1) in ordinem non redactus; 2) *non subditus, imperio non subjectus,* Hebr. 2, 8. 3) ordini et mandato se non subjiciens, *refractarius, inobediens,* 1 Tim. 1, 9. Tit. 1, 6. 10. Saepius non habetur.

Ἄνω, adv. *supra,* significans 1) locum *in quo, superne,* hebr. מַעַל et מַעְלָה Deut. 4, 39. Jos. 2, 11. cui oppositum κάτω s. ὑποκάτω, in formula ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, Act. 2, 19. Apoc. 5, 3. ubi ἄνω addidit *Griesb.* — Inde ἄνω saepius coelum, tanquam locum supremum, indicat. τὰ ἄνω *coelum,* Jo. 8, 23. coll. 3, 13. 31. 6, 38. 8, 14. 17, 5. ἡ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, Hierosolyma coelestis Gal. 4, 26. — ἡ ἄνω κλῆσις, felicitas in coelo nos manens Phil. 3, 14. quae ἐπουράνιος dicitur Hebr. 3, 1. — Τὰ ἄνω res coelestes, quae Dei sunt, Coloss. 3, 1. 2. — 2) ad locum superiorem, *sursum,* לְמַעְלָה Jes. 8, 21. 37, 31. Ita Jo. 11, 41. Hebr. 12, 15. — ἕως ἄνω ad summum usque Jo. 2, 7. Saepius non legitur.

Ἀνώγεον, ου, τὸ, vid. Ἀνώγαιον.

Ἄνωθεν, adv. I) *loci: desuper, superne.* Ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. a summo ad imum; ἐκ τῶν ἄνωθεν Jo. 19, 23. a superioribus partibus. מִמַּעַל Ex. 28, 27. 1 Reg. 7, 3. — Ut ἄνω saepius coeli altitudinem, sic ἄνωθεν saepius *coelitus, de coelo* significat, quod deinde, quum οὐρανὸς saepius Dei loco ponatur, est: ἐκ θεοῦ, *a Deo, divinitus,* et quidem vel: de coelo a Deo veniens, ut Jo. 3, 31. vel a Deo effectus, ab eo donatus, ut Jo. 3, 3. 7. ubi ἄν. γένν. est i. q. c. 1, 13. ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν; c. 19, 11. et in epist. Jacobi c. 1, 17. 3, 15. 17. — II) *temporis: supra, antea, olim, inde ab initio;* sic apud Luc. 1, 3. Act. 26, 5. — In loco Gal. 4, 9. πάλιν ἄνωθεν multi interpretantur *iterum, denuo,* ita ut πάλιν redundet, uti etiam Jo. 3, 3. vertunt denuo nasci scl. spiritu. Sed dubito de veritate significationis. *Josephi* enim verba (Ant. Jud. 1, 18. 3.) φιλίαν ἄνωθεν ποιεῖται πρὸς αὐτὸν commode verti possunt: priorem amicitiam s. prioris amicitiae documenta (προτέρας φιλίας, ut statim antea legitur) ei exhibuit; Sap. 19, 6. πάλιν ἄνωθεν esse potest: iterum divinitus, s. a Deo mutabatur rerum natura, nam de miraculo a Deo effecto est sermo. Sic quoque Gal. 4, 9. explicari potest: quibus iterum *ut olim* (ut suppl. ὡς ante ἄνωθεν, quod interdum deficere notum est) servire vultis. Respicit enim ad priorem statum Galatarum. — Saepius non habetur.

Ἀνωτερικός, ή, όν, (ab ἀνώτερος) *superior.* Semel Act. 19, 1.

Ἀνώτερος, έρα, ον, (comp. ab ἄνω) *superior.* Neutrum adverbialiter: *superius, altius,* Luc. 14, 10. coll. Levit. 11, 21. — *supra, antea* (vid. Ἄνω) Hebr. 10, 8.

Ἀνωφελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr., ν euph. et ὠφελέω, juvo, utilis sum) 1) qui nil juvat, vel ea non praestat, quae debet praestare, *inutilis; inefficax, rei impar.* Hebr. 7, 8. Sic Jer. 2, 8. Jes. 44, 10. de idolis, ad auxilium ferendum ineptis. 2) *noxius, damnosus,* Tit. 3, 9. coll. Prov. 28, 3. — Psalt. Salom. 16, 8. ἁμαρτία ἀνωφελής, peccatum exitiosum; in cod. Pseud. V. T. Vol. 1. p. 959. scortatio ἀνωφελής eodem sensu.

Ἀξίνη, ης, ἡ (ab ἄγειν vel ἄξαι frangere) *securis.* Bis, Matth. 3, 10. Luc. 3, 9. coll. Jes. 10, 15. 1 Sam. 13, 20. Jer. 46, 22.

Ἄξιος, ία, ον, 1) *dignus;* proprie de eo dicitur, quod alteri ratione pretii est *aequiparandum, paris est pretii,* Rom. 8, 18. Sic 2 Chron. 21, 22. ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ pretio congruente, pari. coll. Gen. 23, 9. — Sir. 26, 15. σταθμὸς ἄξιος τινὸς pretium rei congruens. — 2) par ratione pretii interni, *meritus, merito conveniens;* proxime de *mercede* sive retributione in utramque partem, — in *malam* Luc.

12, 48. 23, 15. 41. Act. 23, 29. 25, 11. 25. 26, 31. Rom. 1, 32. coll. Sap. 12, 26. 19, 4. — ἄξιος absolute Apoc. 16, 16: culpa dignus; — in bonam Matth. 10, 10. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. — deinde de felicitate, honore, assensu, personis etc. ubi maxime vertendum est *dignus*, Matth. 10, 37. 38. (Sap. 3, 5. 6, 16.) 22, 8. Luc. 7, 4. 15, 19. 21. Jo. 1, 27. Act. 13, 25. 46. 1 Tim. 1, 15. 4, 9. 6, 1. Hebr. 11, 38. Apoc. 4, 11. 5, 2. 4. 9. 12. — 3) *congruens*, *conveniens* quavis ratione, v. c. conveniens rei naturae, Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. Act. 26, 20. — rerum conditioni, 1 Cor. 16, 4. ubi verti potest: si congruit, si res postulat; — legibus, decoro, moribus, quod deinde *honestus*, *probus*, Matth. 10, 11. 13. Apoc. 3, 4. Praeterea non legitur.

Ἀξιόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἄξιος, quod vid.) 1) *dignum facio*, 2 Thess. 1, 11. — *dignum judico*, Luc. 7, 7. 1 Tim. 5, 17. Hebr. 3, 3. coll. Gen. 31, 28. et in malam partem Hebr. 10, 29. Act. 15, 38. 2) dignum aestumo, et ex adjuncto, dignum desiderio *cupio*, *rogo*, *opto*. Act. 28, 22. et, ut multi putant, Act. 15, 38. Saepius ita apud LXX., v. c. Dan. 2, 8. 23. Esth. 7, 8. (hebr. בִּקֵּשׁ) 9, 12. et ἀξίωμα Esth. 7, 2. coll. Sap. 13, 18. et apud profanos. — Praeterea non legitur.

Ἀξίως, adv. *convenienter*, *digne*, *decenter* (vid. ἄξιος). Legitur Rom. 16, 2. Eph. 4, 1. Phil. 1, 27. Coloss. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. 3 Jo. vers. 6.

Ἀόρατος, ον, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et 3 praes. indic. pass. verbi ὁράω video) *qui non cernitur*, aut propter rerum conditionem, ubi est *absconditus* Jes. 45, 3. 2 Macc. 9, 5. aut propter naturam in sensus non incurrentem, formam adspectabilem non habentem, quare LXX. ita verterunt hebr. תֹּהוּ Gen. 1, 2. Hoc sensu, ubi est *invisibilis*, legitur in N. T. de spiritibus 1 Cor. 1, 16. nisi hic praevalet notio reconditi in coelo; de Deo Coloss. 1, 15. 1 Tim. 1, 17. Hebr. 11, 27. — Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα τοῦ Θεοῦ, invisibilis Dei natura, invisibilis existentia.

Ἀπαγγέλλω, f. ελῶ, (ex ἀπὸ et ἀγγέλλω nuncio) 1) *renuncio* aliquid ad aliquem, partim cum dativo partim cum praep. εἰς, Matth. 2, 8. 11, 4. 1 Thess. 1, 9. (Act. 16, 38. in codd.) — 2) *annuncio*, *narro*, quae facta sunt, *defero*, Matth. 8, 33. 28, 8. 11. Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. Act. 23, 17. — *annuncio*, *notum facio*; *doceo*, quae facienda sunt, Matth. 12, 18. Act. 15, 27. 26, 20. — 3) *profiteor*, 1 Cor. 14, 25. et, quum verba profitendi, de Dei praestantia et virtute usurpata, hebraeis saepius dicantur pro *celebrare*, virtutes Dei publice profiteri, idem ἀπαγγ. significat Hebr. 2, 12. (הִגִּיד Deut. 26. 3. Ps. 97, 6.)

Ἀπάγχω, f. άγξω, (ex ἀπὸ et ἄγχω constringo);

Ἄνωθεν, adv. I) *loci: desuper, superne.* Ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. a summo ad imum; ἐκ τῶν ἄνωθεν Jo. 19, 23. a superioribus partibus. מִמַּעַל Ex. 28, 27. 1 Reg. 7, 3. — Ut ἄνω saepius coeli altitudinem, sic ἄνωθεν saepius *coelitus, de coelo* significat, quod deinde, quum οὐρανὸς saepius Dei loco ponatur, est: ἐκ θεοῦ, *a Deo, divinitus,* et quidem vel: de coelo a Deo veniens, ut Jo. 3, 31. vel a Deo effectus, ab eo donatus, ut Jo. 3, 3. 7. ubi ἄν. γένν. est i. q. c. 1, 13. ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν; c. 19, 11. et in epist. Jacobi c. 1, 17. 3, 15. 17. — II) *temporis: supra, antea, olim, inde ab initio;* sic apud Luc. 1, 3. Act. 26, 5. — In loco Gal. 4, 9. πάλιν ἄνωθεν multi interpretantur *iterum, denuo,* ita ut πάλιν redundet, uti etiam Jo. 3, 3. vertunt denuo nasci scl. spiritu. Sed dubito de veritate significationis. *Josephi* enim verba (Ant. Jud. 1, 18. 3.) φιλίαν ἄνωθεν ποιεῖται πρὸς αὐτὸν commode verti possunt: priorem amicitiam s. prioris amicitiae documenta (προτέρας φιλίας, ut statim antea legitur) ei exhibuit; Sap. 19, 6. πάλιν ἄνωθεν esse potest: iterum divinitus, s. a Deo mutabatur rerum natura, nam de miraculo a Deo effecto est sermo. Sic quoque Gal. 4, 9. explicari potest: quibus iterum *ut olim* (ut suppl. ὡς ante ἄνωθεν, quod interdum deficere notum est) servire vultis. Respicit enim ad priorem statum Galatarum. — Saepius non habetur.

Ἀνωτερικός, ή, όν, (ab ἀνώτερος) *superior.* Semel Act. 19, 1.

Ἀνώτερος, έρα, ον, (comp. ab ἄνω) *superior.* Neutrum adverbialiter: *superius, altius,* Luc. 14, 10. coll. Levit. 11, 21. — *supra, antea* (vid. Ἄνω) Hebr. 10, 8.

Ἀνωφελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr., ν euph. et ὠφελέω, juvo, utilis sum) 1) qui nil juvat, vel ea non praestat, quae debet praestare, *inutilis; inefficax, rei impar.* Hebr. 7, 8. Sic Jer. 2, 8. Jes. 44, 10. de idolis, ad auxilium ferendum ineptis. 2) *noxius, damnosus,* Tit. 3, 9. coll. Prov. 28, 3. — Psalt. Salom. 16, 8. ἁμαρτία ἀνωφελής, peccatum exitiosum; in cod. Pseud. V. T. Vol. 1. p. 959. scortatio ἀνωφελὴς eodem sensu.

Ἀξίνη, ης, ἡ (ab ἄγειν vel ἄξαι frangere) *securis.* Bis, Matth. 3, 10. Luc. 3, 9. coll. Jes. 10, 15. 1 Sam. 13, 20. Jer. 46, 22.

Ἄξιος, ία, ον, 1) *dignus;* proprie de eo dicitur, quod alteri ratione pretii est *aequiparandum, paris est pretii,* Rom. 8, 18. Sic 2 Chron. 21, 22. ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ pretio congruente, pari. coll. Gen. 23, 9. — Sir. 26, 15. σταθμὸς ἄξιος τινὸς pretium rei congruens. — 2) par ratione pretii interni, *meritus, merito conveniens;* proxime de *mercede* sive retributione in utramque partem, — in *malam* Luc.

12, 48. 23, 15. 41. Act. 23, 29. 25, 11. 25. 26, 31. Rom. 1, 32. coll. Sap. 12, 26. 19, 4. — ἄξιος absolute Apoc. 16, 16. culpa dignus; — in *bonam* Matth. 10, 10. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. — deinde de felicitate, honore, assensu, personis etc. ubi maxime vertendum est *dignus*, Matth. 10, 37. 38. (Sap. 3, 5. 6, 16.) 22, 8. Luc. 7, 4. 15, 19. 21. Jo. 1, 27. Act. 13, 25. 46. 1 Tim. 1, 15. 4, 9. 6, 1. Hebr. 11, 38. Apoc. 4, 11. 5, 2. 4. 9. 12. — 3) *congruens*, *conveniens* quavis ratione, v. c. conveniens rei naturae, Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. Act. 26, 20. — rerum conditioni, 1 Cor. 16, 4. ubi verti potest: si congruit, si res postulat; — legibus, decoro, moribus, quod deinde *honestus*, *probus*, Matth. 10, 11. 13. Apoc. 3, 4. Praeterea non legitur.

Ἀξιόω, ῶ, f. *ώσω*, (ab ἄξιος, quod vid.) 1) *dignum facio*, 2 Thess. 1, 11. — *dignum judico*, Luc. 7, 7. 1 Tim. 5, 17. Hebr. 3, 3. coll. Gen. 31, 28. et in malam partem Hebr. 10, 29. Act. 15, 38. 2) dignum aestumo, et ex adjuncto, dignum desiderio *cupio*, *rogo*, *opto*. Act. 28, 22. et, ut multi putant, Act. 15, 38. Saepius ita apud LXX., v. c. Dan. 2, 8. 23. Esth. 7, 8. (hebr. בִּקֵּשׁ) 9, 12. et ἀξίωμα Esth. 7, 2. coll. Sap. 13, 18. et apud profanos. — Praeterea non legitur.

Ἀξίως, adv. *convenienter*, *digne*, *decenter* (vid. ἄξιος). Legitur Rom. 16, 2. Eph. 4, 1. Phil. 1, 27. Coloss. 1, 10, 1 Thess. 2, 12. 3 Jo. vers. 6.

Ἀόρατος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et 3 praes. indic. pass. verbi ὁράω video) *qui non cernitur*, aut propter rerum conditionem, ubi est *absconditus* Jes. 45, 3. 2 Macc. 9, 5. aut propter naturam in sensus non incurrentem, formam adspectabilem non habentem, quare LXX. ita verterunt hebr. תֹהוּ Gen. 1, 2. Hoc sensu, ubi est *invisibilis*, legitur in N. T. de spiritibus 1 Cor. 1, 16. nisi hic praevalet notio reconditi in coelo; de Deo Coloss. 1, 15. 1 Tim. 1, 17. Hebr. 11, 27. — Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα τοῦ θεοῦ, invisibilis Dei natura, invisibilis existentia.

Ἀπαγγέλλω, f. *ελῶ*, (ex ἀπὸ et ἀγγέλλω nuncio) 1) *renuncio* aliquid ad aliquem, partim cum dativo partim cum praep. εἰς, Matth. 2, 8. 11, 4. 1 Thess. 1, 9. (Act. 16, 38. in codd.) — 2) *annuncio*, *narro*, quae facta sunt, *defero*, Matth. 8, 33. 28, 8. 11. Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. Act. 23, 17. — *annuncio*, *notum facio*; *doceo*, quae facienda sunt, Matth. 12, 18. Act. 15, 27. 26, 20. — 3) *profiteor*, 1 Cor. 14, 25. et, quum verba profitendi, de Dei praestantia et virtute usurpata, hebraeis saepius dicantur pro *celebrare*, virtutes Dei publice profiteri, idem ἀπαγγ. significat Hebr. 2, 12. (הִגִּיד Deut. 26. 3. Ps. 97, 6.)

Ἀπάγχω, f. *άγξω*, (ex ἀπὸ et ἄγχω constringo);

medium *ἀπάγχομαι constringo fauces, gulam, strangulo.* Semel Matth. 27, 5. ἀπήγξατο, laqueo se suspendit, gulam sibi constrinxit. *Suidas:* ἀπήγξατο· βρόχον ἧψεν. 2 Sam. 17, 23. Esth. 12, 3. coll. Tob. 3, 11. — De Juda vid. quoque Act. 1, 17. sq.

Ἀπάγω, f. ἄξω, (ex ἀπὸ et ἄγω *duco*) 1) *abduco, deduco, perduco,* Luc. 13, 15. saepius de iis, qui ad judicem, vel ad carcerem, Matth. 26, 57. 27, 2. 31. Marc. 14, 44. 53. 15, 16. Jo. 18, 13. Act. 23, 17. 24, 7., et de iis qui *ad supplicium abducuntur,* Luc. 23, 26. Jo. 19, 16. Act. 12, 19. Esth. 2, 23. addit. Esth. 12, 3. *Hesych.* ἀπάγεσθαι· εἰς θάνατον ἕλκεσθαι. 2) *duco* simpliciter de via, ut latinor. *ducit via,* Matth. 7, 13. 14. coll. Ps. 60, 9. — 3) tropice abduco a via, *seduco,* 1 Cor. 12, 2. πρὸς τὰ εἴδωλα ἀπαγόμενοι, ad idololatriam seducti. Saepius non legitur.

Ἀπαίδευτος, ου, ὁ, ἡ, 1) disciplina (παιδεία) non usus, rudis, indoctus, et de eo cujus intellectus et de eo cujus mores non sunt exculti, quare et *insipientem, stolidum,* Prov. 8, 5. (כְּסִיל) 15, 5., et *rudem moribus* Prov. 5, 31. Sir. 8, 5. denotat. In N. T. semel 2 Tim. 2, 23. ἀπαιδεύτους ζητήσεις, insulsas, stolidas quaestiones mitte.

Ἀπαίρω, f. ἀρῶ, perf. ἦρκα (ex ἀπὸ et αἴρω tollo) *aufero.* Ter in N. T. Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. ὅταν ἀπαρθῇ ὁ νυμφίος, postquam ablatus fuerit scl. vi, morte ereptus. Respicit Jesus ad mortem suam violentam. Alii: *ubi discesserit;* sed quanquam ἀπαίρειν in activo apud LXX. saepius ita legitur, scl. ut sit castra movere, pedem referre, q. d. proficisci, discedere, reverti, tamen in passivo ita neque legitur, neque dici potest.

Ἀπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ pr. et αἰτέω peto) *repeto quod meum est, exigo debitum.* Deut. 15, 2. 3. (נָגַשׂ) Sir. 20, 15. σήμερον δανιεῖ, καὶ αὔριον ἀπαιτήσει. In N. T. bis; Luc. 6, 30. μὴ ἀπαίτου, noli repetere, quod pauper necessitate ductus tibi abstulit. Luc. 12, 20. ἀπαιτοῦσιν τὴν ψυχήν σου ἀπὸ σοῦ, repetetur (ἀπαιτ. impersonaliter) a te anima, i. e. vita, quae hic cum ornamento ad tempus a Deo concesso comparatur, ut Sap. 15, 8.

Ἀπαλγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et ἀλγέω doleo) graecis est 1) dedolesco, dolorem vinco; 2) occallesco, *torpeo, sensum exuo,* gefühllos seyn. Sic semel Eph. 4, 19. ubi est sensum honesti et decori exuere. *Hesych.* ἀπηλγηκότες· μηκέτι θέλοντες πονεῖν, ἀναίσθητοι γενόμενοι, ἀποκαμόντες.

Ἀπαλλάσσω f. ἀπαλλάττω, f. άξω, (ex ἀπὸ et ἀλλάττω, muto) 1) *removeo,* (Job. 7, 15.) *dimitto, libero.* Hebr. 2, 15. coll. Job. 9, 34. ubi הֵסִיר *recedere facio,* Sap. 12, 2. *Phavor.* ἀπαλλάττειν καὶ λέγεται ἀντὶ τοῦ ῥύεσθαι καὶ λυτροῦν. — Sensu forensi: *libero ab accusatione, absolvo;*

passive Luc. 12, 58. ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, ab eo absolvi, i. e. in gratiam recipi. — *Medium:* removeo me, i. e. *recedo, abeo*, Act. 19, 12. Saepius non legitur,

Ἀπαλλοτριόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπὸ et ἀλλοτριόω alieno) proprie ἀλλότριον ποιέω, *abalieno, alienum reddo*, (entfremden), Ps. 68, 11. — cum accusativo personae et genitivo rei: *destituo aliquem aliqua re, privo*, Sir. 11, 34. Eph. 2, 12. ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας, destituti jure civitatis israeliticae. c. 4, 18. ὄντες ἀπηλλ. τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, destituti vita in Deo, i. e. vera pietate, vel spe adipiscendae olim vitae apud Deum. — Med. me abalieno, *desero*; ad Deum si refertur, *animum averto;* Coloss. 1, 21. ἀπηλλοτριωμένοι καὶ ἐχθροὶ, a Deo aversi et (propter peccatum) Deo infensi. Sic Ezech. 14, 7. Hos. 9, 10. ubi in textu hebr. נָזַר *recessit.* 4 Macc. 1, 3. τῶν πατρίων δογμάτων ἀπαλλοτριώμενος.

Ἁπαλὸς, ή, όν, *tener, mollis;* de animantibus tenerae aetatis v. c. Gen. 18, 7. 1 Chron. 29, 1. de terra: mollis, tactui facile cedens Sap. 15, 7. In N. T. bis de ramis Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. *tener,* quod deinde est *recens,* quia κλάδοι recentes tenerrimi esse solent. Sic Aquila Levit. 2, 14. ἁπαλὰ λάχανα olera recentia, quod LXX. verterunt νέα πεφρυγμένα. — LXX. Ezech. 17, 4. יְנִיקוֹת *rami teneri* per ἁπαλότης verterunt.

Ἀπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ cujus praepositionis vis in hoc composito evanescit, et ἀντάω, occurro) 1) *obviam eo, occurro,* sive consilio Matth. 28, 9. Jo. 4, 51. Act. 16, 16. sive casu Marc. 5, 2. 14, 13. Luc. 17, 12. — 2) *hostiliter obviam eo, proelio occurro,* Luc. 14, 32. coll. 1 Sam. 20, 17. 2 Sam. 1, 15. (פָּגַע). Saepius non legitur.

Ἀπάντησις, εως, ἡ (ab ἀπαντάω), *occursus.* In N. T. tantum formula εἰς ἀπάντησιν, *obviam,* quater legitur, Matth. 25, 1. 6. Act. 28, 15. 1 Thess. 4, 17. quae apud LXX. respondet hebr. אֶל־פְּנֵי 2 Chron. 19, 2. לִקְרַאת Jud. 4, 18. לִפְנֵי 1 Chron. 12, 17.

Ἅπαξ, adv. numeri, 1) *semel, una vice,* 2 Cor. 11, 25. Hebr. 9, 7. 26. 27. 28. 12, 26. 27. 1 Petr. 3, 18. (20. in text. vulg.) ἅπαξ καὶ δὶς, semel et bis i. e. *saepius, iterata vice,* Phil. 4, 16. 1 Thess. 2, 18. coll. Nehem. 13, 20. 1 Macc. 3, 30. — 2) semel, ita, ut indicetur, altera vice non opus esse, *semel pro semper, perfecte, satis.* Hebr. 6, 4. 10, 2. Jud. vers. 3. 5. Ps. 62, 11. 89, 35.

Ἀπαράβατος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et tert. sing. praet. indic. pass. verbi παραβαίνω, transgredior, discedo) 1) quod in alium transferri vel non potest, *perpetuum,* vel transferre non licet, *immutabile, inviolatum.* Priori sensu semel

Hebr. 7, 24. de perpetuo Christi sacerdotio. *Hesych.* ἀπαράβατον· ἄπειστον. In cod. gr. V. T. non legitur.

Ἀπαρασκεύαστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et παρασκευάζω praeparo) *imparatus*. Semel 2 Cor. 9, 4. coll. vers. 3.

Ἀπαρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex ἀπὸ et ἀρνέομαι nego) *recuso*, *abnego*. In N. T. in triplici formula legitur: a) *abnegare Christum*, ubi Petro tribuitur, Matth. 26, 34. 35. 75. Marc. 14, 30. 31. 72. Luc. 22, 13. 61. Jo. 13, 38. est, ut narratio ipsa docet: negare, se Christum nosse, ejusque esse adseclam, — Luc. 12, 9. vero est: metu hominum se a Christi societate sejungere, fidei in Christum perfide renunciare. — b) *abnegare hominem*, si Christo tribuitur, Luc. 12, 9. est: suum non agnoscere, declarare, aliquem ad Christi familiam non pertinere, et, quod inde sequitur, eum excludere salute christianorum. c) *abnegare* σεαυτὸν, Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. (Luc. 9, 23. in text. vulg.), desideriis et commodis suis renunciare, desiderium rerum terrestrium deponere. — In LXXvir. semel Jes. 31, 7. pro hebr. מאס *sprevit*.

Ἀπάρτι, adv. (ex ἀπὸ et ἄρτι, nunc) *ab hoc tempore*. Semel Apoc. 14, 13. ubi indicat illud tempus, quo veri Dei cultores (vers. 1—5), per mortem vexationibus erepti (vers. 12.), nunc, a mortis tempore, jam felicitate summa fruuntur. Alii, quia ἀπάρτι non praeterea reperiatur, maluerunt scribere ἀπαρτὶ, *perfecte*, *plene*, quod saepius apud profanos legitur, et compositum est ex ἀπὸ et ἄρτιος *totus*, *plenus*, *perfectus*.

Ἀπαρτισμὸς, οῦ, ὁ, (ab ἀπαρτίζω perficio) *perfectio*, *operis absolutio*. Semel Luc. 14, 28. εἰ ἔχει (scl. τὰ δέοντα s. χρήματα) εἰς ἀπαρτισμὸν, num satis pecuniae habeat ad aedes perficiendas. Teste *Schneidero* (in vocab. gr. germ.) praeterea non nisi apud Dionys. Halic. Camp. 24. legitur.

Ἀπαρχὴ, ῆς, ἡ, (ab ἀπάρχομαι, primitias offero, 2 Chron. 30, 24. 35, 7. 9.) 1) oblatio primitiarum; — *primitiae* ipsae, hebr. ראשית Exod. 23, 19. Lev. 23, 10. — Rom. 11, 16. ubi vertendum est: si primitiae frugum Deo sacrae et acceptae sunt, etiam massa s. farina ex istis primitiis subacta, Deo est sacra et accepta. 2) *primus*, ita ut sit idem quod πρῶτος. 1 Cor. 15, 20. Christus ἐγήγερται ἀπαρχὴ (haec enim sunt jungenda), primus resuscitatus est scl. ad vitam *coelestem*; et ib. vers. 23. ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα, primus Christus, deinde etc. *Hesych.*: ἀπαρχὴ Χριστὸς· πρῶτος Χριστός. Quum diis optima eligerentur et offerrentur est 3) *optimum*, *praestantissimum*, quare etiam hebr. חלב *adeps*, Num. 18, 12. 19. sq. respondet. Rom. 8, 23. ἀπαρχὴ τοῦ πνεύματος, optima, largissima spiritus s.

dona. — Utrum Rom. 16, 15. 1 Cor. 16, 15. et Jac. 1, 18. intelligendi sint, qui *primi* ad societatem Christi accesserint, an qui optimi, *fidelissimi* sint, dubium est. Posterior significatio certe Jac. 1, 18. praeferenda videtur. — 4) tanquam primitiae *Deo devoti, sacrati,* quasi sacrificium, Apoc. 14, 4. ἀπαρχὴ τῷ θεῷ, Deo, sive morti Dei causa devoti, Deo ut sacrificium sacrati.

Ἅπας, ασα, αν, ut latinor. *omnis,* vario modo dicitur 1) *omnis, omnes* sensu strictori, ubi vel absolute de numero indefinito Luc. 17, 27. 29. Matth. 24, 30. coll. Ps. 22, 23. (כל), vel relative de numero circumscripto dicitur, Matth. 6, 34. Luc. 3, 16. 5, 26. 9, 15. ἅπαντα, omnia, omnis apparatus, Act. 11, 10. — 2) *omnes* sensu laxiori, ut subintelligendi sint *permulti,* Marc. 8, 25. 11, 32. Luc. 3, 21. 8, 37. 19, 48. ἅπαντα Eph. 6, 13. — 3) de rebus: *omnis, totus, quaecunque rei pars,* Marc. 16, 15. κόσμον ἅπαντα, omnes quascunque terras; Luc. 4, 6. ἐξουσίαν ἅπασαν, qualecunque, omne imperium; Luc. 21, 4. ἅπας ὁ βίος, quodcunque habet ad vitam sustentandam. Sic Jer. 18, 23. ἅπασα βουλὴ, quodcunque consilium. — τὰ ἅπαντα vel absolute: *omnia, tota s. omnis res,* Matth. 28, 11. Act. 10, 8. vel suppl. χρήματα, *omnes opes, omnia sua,* Luc. 5, 11. 28. 15, 13. Act. 2, 44. 4, 32.

Ἀπατάω, ῶ, f. ήσω, abduco a recta via; — *seduco a vero et recto,* Eph. 5, 6. 1 Tim. 2, 14. coll. Jes. 36, 14.; — *decipio, fallo,* Jac. 1, 26. ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ se ipse fallens i. e. se in vanam de mentis pietate opinionem inducens.

Ἀπάτη, ης, ἡ, (vid. ἀπατάω) 1) abductio a recta via; improprie 2) *seductio ad vitia,* Eph. 4, 22. ἐπιθυμίαι τῆς ἀπάτης ex hebraismo: cupiditates seducentes, coll. Judith. 9, 11. 3) id quod seductionem efficit, et quidem vel *mendacium,* quo ratio in errorem inducitur, Coloss. 2, 8. κενὴ ἀπάτη, vana mendacia, falsae opiniones sparsae; — vel *illecebrae, deliciae,* quibus voluntas abripitur, 2 Thess. 2, 10. ἀπάτη τῆς ἀδικίας, illecebrae vitiositatis; Hebr. 3, 13. — 4) id quod seductionem sequitur: *vitia, flagitia,* 2 Petr. 2, 13. nisi hic sensu activo accipiendum est: seductio aliorum; cf. vers. 1—3. Saepius non legitur. — *Hesych.:* ἀπάτη· πλάνη, ψεῦδος. *Moeris:* ἀπάτη· ἡ πλάνη, παρ' ἀττικοῖς. ἀπάτη δὲ ἡ τέρψις παρ' ἑλληνικοῖς.

Ἀπάτωρ, ορος, ὁ, ἡ. (ex ἀ pr. et πατήρ) *patre carens,* eadem significationis varietate ut ἀμήτωρ. Semel Hebr. 7, 3. de quo loco vid. ἀμήτωρ.

Ἀπαύγασμα, ατος, τὸ, (ex ἀπὸ et αὐγὴ splendor) proprie splendor reflexus, maxime de splendore solis. Hesych. ἀπαύγασμα· ἡλίου φέγγος. Quum Judaei, et Orien-

Hebr. 7, 24. de perpetuo Christi sacerdotio. *Hesych.* ἀπαράβατον· ἄπταιστον. In cod. gr. V. T. non legitur.

Ἀπαρασκεύαστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et παρασκευάζω praeparo) *imparatus*. Semel 2 Cor. 9, 4. coll. vers. 3.

Ἀπαρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex ἀπὸ et ἀρνέομαι nego) *recuso*, *abnego*. In N. T. in triplici formula legitur: a) *abnegare Christum*, ubi Petro tribuitur, Matth. 26, 34. 35. 75. Marc. 14, 30. 31. 72. Luc. 22, 13. 61. Jo. 13, 38. est, ut narratio ipsa docet: negare, se Christum nosse, ejusque esse adseclam, — Luc. 12, 9. vero est: metu hominum se a Christi societate sejungere, fidei in Christum perfide renunciare. — b) *abnegare hominem*, si Christo tribuitur, Luc. 12, 9. est: suum non agnoscere, declarare, aliquem ad Christi familiam non pertinere, et, quod inde sequitur, eum excludere salute christianorum. c) *abnegare* σεαυτὸν, Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. (Luc. 9, 23. in text. vulg.), desideriis et commodis suis renunciare, desiderium rerum terrestrium deponere. — In LXXvir. semel Jes. 31, 7. pro hebr. מאס *sprevit*.

Ἀπάρτι, adv. (ex ἀπὸ et ἄρτι, nunc) *ab hoc tempore*. Semel Apoc. 14, 13. ubi indicat illud tempus, quo veri Dei cultores (vers. 1—5), per mortem vexationibus erepti (vers. 12.), nunc, a mortis tempore, jam felicitate summa fruuntur. Alii, quia ἀπάρτι non praeterea reperiatur, maluerunt scribere ἀπαρτὶ, *perfecte*, *plene*, quod saepius apud profanos legitur, et compositum est ex ἀπὸ et ἄρτιος *totus*, *plenus*, *perfectus*.

Ἀπαρτισμὸς, οῦ, ὁ, (ab ἀπαρτίζω perficio) *perfectio*, *operis absolutio*. Semel Luc. 14, 28. εἰ ἔχει (scl. τὰ δέοντα s. χρήματα) εἰς ἀπαρτισμὸν, num satis pecuniae habeat ad aedes perficiendas. Teste *Schneidero* (in vocab. gr. germ.) praeterea non nisi apud Dionys. Halic. Camp. 24. legitur.

Ἀπαρχὴ, ῆς, ἡ, (ab ἀπάρχομαι, primitias offero, 2 Chron. 30, 24. 35, 7. 9.) 1) oblatio primitiarum; — *primitiae* ipsae, hebr. ראשית Exod. 23, 19. Lev. 23, 10. — Rom. 11, 16. ubi vertendum est: si primitiae frugum Deo sacrae et acceptae sunt, etiam massa s. farina ex istis primitiis subacta, Deo est sacra et accepta. 2) *primus*, ita ut sit idem quod πρῶτος. 1 Cor. 15, 20. Christus ἐγήγερται ἀπαρχὴ (haec enim sunt jungenda), primus resuscitatus est scl. ad vitam *coelestem*; et ib. vers. 23. ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα, primus Christus, deinde etc. *Hesych.*: ἀπαρχὴ Χριστὸς· πρῶτος Χριστός. Quum diis optima eligerentur et offerrentur est 3) *optimum*, *praestantissimum*, quare etiam hebr. חלב *adeps*, Num. 18, 12. 19. sq. respondet. Rom. 8, 23. ἀπαρχὴ τοῦ πνεύματος, optima, largissima Spiritus s.

dona. — Utrum Rom. 16, 15. 1 Cor. 16, 15. et Jac. 1, 18. intelligendi sint, qui *primi* ad societatem Christi accesserint, an qui optimi, *fidelissimi* sint, dubium est. Posterior significatio certe Jac. 1, 18. praeferenda videtur. — 4) tanquam primitiae *Deo devoti, sacrati,* quasi sacrificium, Apoc. 14, 4. ἀπαρχὴ τῷ θεῷ, Deo, sive morti Dei causa devoti, Deo ut sacrificium sacrati.

Ἅπας, ασα, αν, ut latinor. *omnis,* vario modo dicitur 1) *omnis, omnes* sensu strictori, ubi vel absolute de numero indefinito Luc. 17, 27. 29. Matth. 24, 30. coll. Ps. 22, 23. (כל), vel relative de numero circumscripto dicitur, Matth. 6, 34. Luc. 3, 16. 5, 26. 9, 15. ἅπαντα, omnia, omnis apparatus, Act. 11, 10. — 2) *omnes* sensu laxiori, ut subintelligendi sint *permulti,* Marc. 8, 25. 11, 32. Luc. 3, 21. 8, 37. 19, 48. ἅπαντα Eph. 6, 13. — 3) de rebus: *omnis, totus, quaecunque rei pars,* Marc. 16, 15. κόσμον ἅπαντα, omnes quascunque terras; Luc. 4, 6. ἐξουσίαν ἅπασαν, qualecunque, omne imperium; Luc. 21, 4. ἅπας ὁ βίος, quodcunque habet ad vitam sustentandam. Sic Jer. 18, 23. ἅπασα βουλή, quodcunque consilium. — τὰ ἅπαντα vel absolute: *omnia, tota s. omnis res,* Matth. 28, 11. Act. 10, 8. vel suppl. χρήματα, *omnes opes, omnia sua,* Luc. 5, 11. 28. 15, 13. Act. 2, 44. 4, 32.

Ἀπατάω, ῶ, f. ήσω, abduco a recta via; — *seduco a vero et recto,* Eph. 5, 6. 1 Tim. 2, 14. coll. Jes. 36, 14.; — *decipio, fallo,* Jac. 1, 26. ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ se ipsum fallens i. e. se in vanam de mentis pietate opinionem inducens.

Ἀπάτη, ης, ἡ, (vid. ἀπατάω) 1) abductio a recta via; improprie 2) *seductio ad vitia,* Eph. 4, 22. ἐπιθυμίαι τῆς ἀπάτης ex hebraismo: cupiditates seducentes, coll. Judith. 9, 11. 3) id quod seductionem efficit, et quidem vel *mendacium,* quo ratio in errorem inducitur, Coloss. 2, 8. κενὴ ἀπάτη, vana mendacia, falsae opiniones sparsae; — vel *illecebrae, deliciae,* quibus voluntas abripitur, 2 Thess. 2, 10. ἀπάτη τῆς ἀδικίας, illecebrae vitiositatis; Hebr. 3, 13. — 4) id quod seductionem sequitur: *vitia, flagitia,* 2 Petr. 2, 13. nisi hic sensu activo accipiendum est: seductio aliorum; cf. vers. 1—3. Saepius non legitur. — *Hesych.:* ἀπάτη· πλάνη, ψεῦδος. *Moeris:* ἀπάτη· ἡ πλάνη, παρ' ἀττικοῖς. ἀπάτη δὲ ἡ τέρψις παρ' ἑλληνικοῖς.

Ἀπάτωρ, ορος, ὁ, ἡ. (ex ἀ pr. et πατήρ) *patre carens,* eadem significationis varietate ut ἀμήτωρ. Semel Hebr. 7, 3. de quo loco vid. ἀμήτωρ.

Ἀπαύγασμα, ατος, τὸ, (ex ἀπὸ et αὐγὴ splendor) proprie splendor reflexus, maxime de splendore solis. Hesych. ἀπαύγασμα· ἡλίου φέγγος. Quum Judaei, et Orien-

tales maxime, Deum cogitarent lumen purissimum (Ezech. 1, 26—28. Sap. 7, 26. coll. 1 Tim. 6, 16.), ἀπαύγ. ad Deum relatum Judaeis graece loquentibus est i. q. ἀπόῤῥοια, *eine Ausstralung*, effulgentia luminis divini, et hoc sensu legitur Sap. 7, 26. Philo (de somniis I, p. 576., de nom. mutat. p. 1045., de opific. p. 6., de cherubim p. 124.) Deum itaque appellat τὸ πρῶτον φῶς, πηγὴν καὶ ἀρχέτυπον παντὸς ἑτέρου φωτὸς, et ἀρχέτυπον αὐγὴν, cujus ἀπαύγασμα sint et divinus λόγος, et vero etiam spiritus hominum (coll. de vita Mos. I. p. 612. ed. Mang.) Est vero etiam Philoni *imago rei perfecta*, alteram rem, cujus est imago, exacte referens, quare conjunxit cum vocab. εἰκὼν, χαρακτὴρ, ἐκμαγεῖον, ut v. c. sanctuarium appellat quasi coelorum ἀπαύγασμα, μίμημα ἀρχετύπου (de plant. Noe. Vid. plura in *Carpzovii* sacris exercitatt. in ep. ad Hebr. e Philone Al. p. 13. sq.). In N. T. semel Hebr. 1, 3. ubi Dei filius dicitur ἀπαύγ. τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, quod vel esse potest: natura ex essentia Dei, lumine (δόξα), progressa, igitur natura divina, vel: natura, Dei perfectiones exacte referens, imago Dei perfectissima, i. q. εἰκὼν Coloss. 1, 15.

Ἀπείδω, (ex ἀπὸ et εἴδω video), quod tantum in aor. 2. ἀπεῖδον, conj. ἀπίδω occurrit, proprie: oculos averto, ut aliam rem intuear; deinde *intueor, video* simpliciter; — denique improprie: *respicio ad aliquid, eius rationem habeo;* sic Phil. 2, 23. ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ut respiciam i. e. prospiciam rebus meis, ut curam earum habeam; sic *Dio Cass.* p. 396. ed. Reim. πρὸς τὰ πάροντα ἀπιδόντες, et p. 1052. πρὸς μόνην τὴν εὐγένειαν αὐτοῦ ἀπιδόντες.

Ἀπείθεια, ας, ἡ, (vid. ἀπειθέω) *incredulitas, inobedientia.* In N. T. 1) denegatio fiduciae et obsequii erga Deum, Hebr. 4, 6. 11. denegatio fidei in Christum Rom. 11, 31. — in utrumque Rom. 11, 32. in quibus locis vel incredulitas, vel etiam inobedientia sive contumacia verti potest. — 2) *Status incredulitatis* in Deum, status ethnicismi. Sic in formula υἱοὶ τῆς ἀπειθ. i. e. *ethnici*, Deum non cognoscentes, non venerantes, Eph. 2, 2. 5, 6. Coloss. 3, 6.

Ἀπειθέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et πείθω persuadeo) proprie: non patior, ut mihi persuadeatur, *fidem denego*, i. q. ἀπιστέω, μὴ πιστεύω; in N. T. potissimum de incredulitate in Deum, quae est gentilium Hebr. 11, 31. et de incredulitate in Jesum eiusque doctrinam dicitur. Jo. 3, 36. Act. 14, 2. (17, 5. in text. vulg.) 19, 9. Rom. 15, 31. 1 Petr. 2, 7. 8. 3, 1. *Suid.* ἀπειθεῖν· ἀπιστεῖν. Notio *contumaciae* (incredulus sum per contumaciam) in hisce locis huic verbo vix inhaeret, adjuncta vero videtur Rom. 11, 30. 31. Num. 11, 20. (hebr. מָאַס *sprevit*), Deut. 32, 51. (מָעַל *praevaricor*). Dicitur etiam de fide *promissis* denegata, ubi est *fiduciam denego, diffido,*

Hebr. 3, 18. coll. 19. Jes. 30, 12. Sir. 1, 27. 41, 2. — 2) non audio, non admitto (Prov. 1, 25. hebr. אָבָה לֹא, *noluit*), *non obedio, repudio* (1 Sam. 28, 23. מֵאֵן renuit, Deut. 21, 20. סָרַר), *immoriger sum*, Rom. 2, 8. 10, 21. (Jes. 50, 5.) 1 Petr. 3, 19. 4, 17. ubi vers. sq. ἀπειθ. dicuntur ἀσεβεῖς, ἁμαρτωλοί, coll. Exod. 23, 21. Ezech. 3, 27. Jos. 5, 6. — Saepius non legitur.

Ἀπειθής, έος, ὁ, ἡ, (vid. ἀπειθέω, cuius significationes sequitur) *incredulus*; Act. 26, 19. — *inobediens, refractarius*, Luc. 1, 17. ἀπειθεῖς scl. ἐπιστρέψαι, impios revocabit ad sapientiam piorum, Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. Tit. 1, 16. 3, 3.

Ἀπειλέω, ῶ, f. ήσω, *minor, comminor*, Gen. 27, 42. *increpo* 1 Petr. 2, 23. Jes. 66, 16. (hebr. זָעַם indignor, increpo); 2) *minis interpositis prohibeo, absterreo aliquem*, Act. 4, 17. Sic passive de Deo Num. 23, 19. Judith 8, 16.

Ἀπειλή, ῆς, ἡ, 1) *minae*. Act. 4, 17. 29. 9, 1. 2) *increpatio*, Eph. 6, 9. coll. Prov. 19, 12. (זַעַף indignatio) Prov. 13, 8. 17, 10. (גְּעָרָה increpatio, objurgatio).

Ἄπειμι, f. έσομαι, (ex ἀπό et εἰμί, sum) *absum*. 1 Cor. 5, 3. 2 Cor. 10, 1. 11. 13, 2. 10. Phil. 1, 27. Coloss. 2, 5.

Ἄπειμι, (ex ἀπό et εἶμι s. ἵημι, vado, eo) *abeo, discedo*. Semel Act. 17, 10.

Ἀπείπω, aor. 1 med. ἀπειπάμην, (ex ἀπό et εἴπω dico) 1) abdico, *interdico* 1 Reg. 11, 2. *recuso* Zach. 11, 12. 2) in med. me abdico, *aversor, repudio*, Job. 10, 3. (מָאַס). Ita 2 Cor. 4, 2. coll. Sap. 11, 16. *Dio Cass.* p. 605. ed. Reim. τὴν τῆς Ὀκταουΐας συνοίκησιν ἀπεῖπε.

Ἀπείραστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et πειράζω tento) *qui tentari, ad malum impelli nequit*. Semel Jac. 1, 13. Quum vero ἀπείραστος graecis quoque sit: *non expertus*, verti potest locus: Deus, ut ipse mala non experitur, sic quoque neminem ad peccatum ejusque mala inducit.

Ἄπειρος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et πεῖρα experientia) proprie experientiam non habens, *experientia non edoctus*, (1 Sam. 17, 39.) *imperitus*; deinde in universum *indoctus, rei ignarus*, Hebr. 5, 13. ἄπειρος λόγου, doctrinam ignorans, eam non intelligens. Sic Sap. 13, 18. ἀπείρατος scl. ἐπικουρίας, qui auxilium ferre nescit.

Ἀπεκδέχομαι, f. ξομαι, (ex ἀπό et ἐκδέχομαι excipio) *expecto cum desiderio, desidero*, Rom. 8, 19. 23. 25. ubi cum ἐλπίζειν commutatur; *expecto patienter* 1 Cor. 1, 7. Gal. 5, 5. Phil. 3, 20. Hebr. 9, 28. 1 Petr. 3, 20. ubi *Griesb.* ἀπεξεδέχετο restituit pro ἅπαξ ἐξεδέχετο. In V. T. non legitur.

Ἀπεκδύομαι, f. ύσομαι (ex ἀπό et ἐκδύομαι exuo) *exuo*, veluti arma, vestem, *depono*. Sic tropice Coloss. 3, 9. exuentes veterem hominem, i. e. deponentes pristinam vitiositatem. — Ibid. 2, 15. ἀπεκδυσ. τὰς ἀρχὰς arma eripere pote-

statibus, i. e. potestate sua exuere hostes, ut etiam latini verbo *exuere* pro privare uti solent.

Ἀπέκδυσις, εως, ἡ, (ab ἀπεκδύομαι) *actus exuendi, deponendi* v. c. vestem, arma. Semel Coloss. 2, 11. tropice, ἐν τῇ ἀπεκδ. τοῦ σώμ. τῆς σαρκὸς in depositione i. e. eo, quod corpus i. e. ἄνθρωπον σαρκικὸν exuistis, deposuistis. Vid. c. 3, 9.

Ἀπελαύνω pro inusitato ἀπελάω, fut. ελάσω, *abigo, abduco*. Semel Act. 18, 16. coll. Ezech. 34, 12. Sap. 17, 18.

Ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, (ab ἀπελέγχω, redarguo, refello, convinco) *refutatio, convictio*. Semel Act. 19, 27. εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν i. e. ἀπελέγχεσθαι confutari, succumbere, contemni. Potest itaque etiam verti *contemtus*, quoniam, qui erroris convincuntur, iis erubescendum est.

Ἀπελεύθερος, ου, ὁ, ἡ, *manumissus, libertate donatus*. Semel 1 Cor. 7, 22. ἀπελεύθερος κυρίου libertus domini i. e. redemtus est a domino ex servitute morali. cf. vers. 23.

Ἀπελλῆς, οῦ, ὁ, *Apelles*. Nom. propr. viri Rom. 16, 10. commemorati, caeterum ignoti.

Ἀπελπίζω, f. ίσω, (ex ἀπὸ et ἐλπίζω, spero) *spem abjicio, spem non habeo*. Vario modo dicitur et de quacunque spe. vid. Judith. 9, 11. 2 Macc. 9, 18. Sir. 22, 21. In N. T. semel Luc. 6, 35. de spe remunerationis pro beneficiis. *Schleusnerus* in lex. ἀπελπίζειν hic pro ἐλπίζειν ἀπό τινος, *sperare ab alio*, accipit, quia sit optimorum scriptorum mos, ut brevitatis causa vocis omissae indicium faciant ope praepositionis, quae, cum sola poni nequeat, verbo adjungatur, ut ἀπεσθίειν (observante *Athenaeo* lib. 14. c. 17. p. 649. ed. Casaub.) ponatur pro ἐσθίειν ἀπό τινος, ἀπαιτεῖν Euripidi et Theophrasto adhibeatur pro αἰτεῖν ἀπό τινος. Sed, quum ἀπελπίζειν hoc modo me legisse non meminerim, mallem μηδὲν ἀπελπίζοντες sensu consueto accipere: *nil* (μηδὲν pro κατὰ μηδὲν ut saepius) *dubitantes de retributione*, eius spem non abjicientes; sequuntur enim statim καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς. Sensus igitur est: si mutuum datis ei, qui reddere non potest (vers. 34.), tamen de remuneratione dubitandum vobis non est, etenim Deus retribuet, si vel homines hoc non faciant.

Ἀπέναντι, adv. (ex ἀπὸ et ἔναντι ante, coram) 1) *ex adverso, e regione*, Matth. 21, 2. 27, 61. improprie: *adversus, contra*, Act. 17, 7. ἀπέναντι τῶν δογμ. adversus decreta. cf. 2 Sam. 10, 17. (לִקְרָאתָם). 2) *coram*, Act. 3, 16. Matth. 27, 24. improprie Rom. 3, 18. ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, coram oculis eorum, i. e. *in ipsis*, ex hebraismo, Ps. 36, 1. Apud LXX. respondet לְ praef., נֶגֶד, לִפְנֵי.

Ἀπέραντος, ου, ὁ, ἡ, (ex α priv. et πέρας terminus) 1) *terminos non habens, immensus*, 3 Macc. 2, 9. ἀπεραντολογῆ. — Deinde de *numero*, qui finiri et definiri non potest, *infinitus*, Job. 36, 26. (hebr. לֹא־חֵקֶר non est pervestigatio).

Sic semel in N.T. 1 Tim. 1, 4. γενεαλογίαι ἀπερ. genealogiae infinitae, quarum pervestigatio finiri non potest; quod deinde, quod ad *sensum* attinet, est: quarum pervestigatio est inutilis.

Ἀπερισπάστως, adv. (ex ἀ priv. et περισπάω, negotiis, curis distraho), *sine cura, sine distractione; Hesych.* explicat ἀμερίμνως, ἀφροντίστως, ἡσυχῶς. Semel 1 Cor. 7, 35. ubi ἀπερισ. est: ita, ut non distrahatur, non abstrahatur a rebus divinis cura rerum humanarum. Vid. vers. 32—34.

Ἀπερίτμητος, ου, ὁ, (ap. LXX. quoque in neutro, τὰ ἀπερίτμητα, ex ἀ priv. et περιτέμνω circumcido) *non circumcisus, praeputiatus,* Gen. 17, 14. Ex. 12, 48. (עָרֵל), 2 Macc. 1, 51. Quum per circumcisionem homo ad Dei populum accederet et legi mosaicae cultuique veri Dei obstringeretur, Judaei praeputium tropice auribus, menti tribuebant, ut indicarent hominis *pervicaciam* et *inobedientiam* erga Deum. Vid. Jer. 6, 10. 9, 25. Ezech. 44, 7. Sic semel in N. T. Act. 7, 51: *praeputiati* i. e. pervicaces mente, auribus obdurati, qui audire et animum advertere nolunt.

Ἀπέρχομαι, f. ἐλεύσομαι, aor. 2. ἀπῆλθον, (ex ἀπο et ἔρχομαι quod vid.) 1) *abeo, discedo,* Matth. 8, 21. 13, 25. 28. 46. 16, 4. 18, 30. 19, 22. 25, 18. 25. Marc. 5, 20. 6, 28. — *e loco,* ἀπὸ Marc. 5, 17. 24. Luc. 1, 38. 2, 15. 8, 37. — *in locum,* εἰς, Matth. 9, 7. 25, 46. Marc. 9, 43. Luc. 1, 23. — In locis Matth. 26, 36. Act. 4, 15. est *paululum secedo.* — 2) *me confero, proficiscor,* Matth. 2, 22. 8, 19. — sequente εἰς Matth. 8, 32. 33. 10, 5. 14, 15. 16, 21. 28, 10. Marc. 7, 30. Jo. 4, 3. 8. 28. 10, 40. Rom. 15, 28. Gal. 1, 17. — sequente πρὸς Matth. 14, 25. Marc. 3, 13. Apoc. 10, 9. et Jo. 16, 7. ubi e versu 5. suppl. est πρὸς τὸν πατέρα. — Dicitur quoque de iis, qui navi abeunt s. proficiscuntur, Matth. 8, 18. Marc. 6, 32. 8, 13. Jo. 6, 1. 22. — 3) i. q. simplex ἔρχομαι, *venio, accedo, advenio,* evanescente vi praepositionis ἀπὸ, ubi construitur cum ἐπὶ, Luc. 23, 33. 24, 24. Sic Gen. 42, 21. ἀπῆλθεν (בָּא) ἐφ' ὑμᾶς θλίψις coll. 1 Reg. 19, 19. — 4) formula ἀπέρχεσθαι εἰς τὰ ὀπίσω, Joanni propria est: *pedem refero, retrocedo,* et dicitur c. 18, 6. de iis, qui aliquem deserunt et c. 6, 66. de iis, qui aliquem missum faciunt, doctorem amplius nolunt. — Formula autem: ἀπέρχ. ὀπίσω τινός, hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי, Exod. 23, 2. 2 Sam. 17, 9. abire ut sequar alium, quod deinde: *aliquem sequi, sectari,* quod Jud. vers. 7. ad mulieres, Marc. 1, 20. Jo. 12, 19. et Luc. 17, 23. (ubi ὀπίσω αὐτ. est supplendum) ad doctorem refertur, quia doctores docere solebant obambulantes, stipati discipulorum choro. — Semel hoc sensu Joannes, c. 6, 68. dixit ἀπέρχ. πρὸς τινὰ. — 5) Sensu improprio est a) *evanesco, removeor,* Marc. 1, 42. Luc. 5, 13. Apoc. 18, 14. ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, tibi erepta sunt, i. q. ib. ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ.

— b) *praetereo, finior*, Apoc. 9, 12. 11, 14. 21, 1, (ubi *Griesb.* restituit ἀπῆλθον pro παρῆλθε) vers. 4. Cantic. 2, 11. ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν — c) de fama: *exeo, emano, divulgor.* Matth. 4, 24. coll. 9, 26.

Ἀπέχω, f. ἀφέξω (ex ἀπὸ et ἔχω) 1) *retineo, cohibeo,* Eccles. 2, 10. Prov. 3, 27. In medio: *cohibeo me, abstineo,* vel cum genitivo rei, vel sequente praepos. ἀπὸ, Act. 15, 20. 29. 1 Thess. 4, 3. 5, 22. 1 Tim. 4, 3. 1 Tim. 2, 11. et saepissime apud LXX. — 2) de loco, intransitive: *disto, absum;* πόῤῥω ἀπέχει, multum abest, Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. — μακρὰν ἀπέχων, Luc. 7, 6. 15, 20. — ἀπέχουσα distans, Luc. 24, 13. coll. Jes. 55, 9. 2 Macc. 12, 29. 1 Macc. 8, 4. — 3) ἀπέχω pro ἔχω ἀπὸ τινὸς, *habeo, quod mihi debetur, accipio, fruor,* weghaben, dahin haben; saepissime apud profanos, et in N. T. de μισθῷ Matth. 6, 2. 5. 16. et παρακλήσει Luc. 6, 24. — Ἀπέχω πάντα Phil. 4, 18.: accepi omnia, jam habeo omnia. — coll. Gen. 43, 23. Num. 32, 19. *Phavorin.* ἀπέχειν· καὶ τὸ ἀπολαμβάνειν. — Inde ἀπέχει impersonaliter: *sufficit, sat est.* Sic Marc. 14, 41. ubi est: satis somno indulsistis. — Ἀπέχειν τινὰ, *aliquem habere,* i. e. *eo,* eius societate *frui.* Philem. vers. 15. — Saepius non legitur.

Ἀπιστέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et πίστις fides) proprie πίστιν non habeo, quod est vel: *fidem non habeo* narrationi, promissis, doctrinae, *non patior, ut mihi persuadeatur de aliqua re,* Marc. 16, 11. 16. Luc. 24, 11. 41. (ubi *dubitare* verti potest) Act. 28, 24. Rom. 3, 3. — vel: *fidem datam fallo, perfidus sum,* 2 Tim. 2, 13. ubi i. q. ἀρνέομαι.

Ἀπιστία, ας, ἡ, 1) *defectus* sive *denegatio fidei, fiduciae,* ad narrationes, doctrinam, personas, promissa refertur. Matth. 13, 58. 17, 20. Marc. 6, 6. 16, 11. 14. 16. 9, 24. Luc. 24, 11. 41. Act. 28, 24. Rom. 3, 3. 4, 20. 11, 20. 23. — Status ἀπιστίας; 1 Tim. 1, 14. ἐν ἀπιστίᾳ i. e. ἄπιστος ὤν, — quum Jesu Messiae fidem nondum dedissem. — 2) *perfidia,* ubi, quod fides data postulat, non facio, ergo *inobedientia,* et ad Deum si refertur, ἀσέβεια, *impietas.* Sic Hebr. 3, 12. 19. coll. Sap. 14, 25. *Phavorin.* ἀπιστία· ἡ ἀσέβεια, καὶ ἡ ἀπείθεια.

Ἄπιστος, ου, ὁ, ἡ, 1) πίστιν non habens, incredulus; dicitur de homine fiduciam ad miracula patranda necessariam non habente, *diffidens* vel sibi vel auxilio Dei, Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. — de homine fidem christianam non habente, 2 Cor. 4, 4. — *de pagano,* fidem in Deum non habente 1 Cor. 6, 6. 7, 12. 13 15. 10, 27. 14, 22—24. adjuncta notione impietatis 2 Cor. 6, 14. 15. 1 Tim. 5, 8. Tit. 1, 15. coll. Jes. 17, 10. — 2) persuasioni repugnans, cui difficile persuadetur, *diffidens,* Jo. 20, 27. — 3) *perfidus,* fidem datam laedens, Luc. 12, 46. Apoc. 21, 8. ubi metu deficientes a Jesu

religione. — Ἄπιστόν ἐστι Act. 26, 8. *incredibile* est, fidem superat. Xenoph. Symp. IV, 50. ἀλλὰ τούτων μὲν οὐδὲν ἄπιστον.

Ἁπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, 1) non compositus s. mixtus, simplex; 2) non mixtus vel complicatus, *integer, sanus, purus*. Sic in N. T. bis Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. de oculo sano, vitio non laborante, ac proinde clare vidente, vera intelligente.

Ἁπλότης, τητος, ἡ, 1) *simplicitas, puritas*; 2) *sinceritas, integritas, probitas*, hebr. תֹּם 2 Sam. 15, 11. Job. 21, 23. — 2 Cor. 1, 12. Eph. 6, 5. Coloss. 3, 22. ἁπλότης καρδίας, בְּיֹשֶׁר לְבָבִי, in rectitudine cordis, 1 Chron. 29, 17. coll. Sap. 1, 1. 1 Macc. 2, 37. 60. Test. XII. patr. (Fabric. I, p. 624) ἐν ἁπλότητι ὀφθαλμῶν sine invidia. — 3) sinceritas animi, qua christiani erga se invicem esse debent, *sincerus amor*, eiusque documenta, 2 Cor. 8, 2. 9, 11. — Rom. 12, 8. ἐν ἁπλότητι, sincero ductus amore. — 2 Cor. 9, 13. ἁπλότης τῆς κοινωνίας, sinceri amoris vincula, quibus christiani juncti sunt. Saepius non legitur. In loco Test. XII. patr. laudato ἁπλότης quoque de amore beneficiis se exferente legitur.

Ἁπλῶς, adv. *simpliciter*; — *sincero, lubenti animo, candide*; *lubenter, facile*. Ita velim accipere Jac. 1, 5. ubi in N. T. legitur. Alii vertunt: *largiter*, *copiose*. Conferendus est locus Sap. 16, 27. ubi ἁπλῶς ἐτήκετο de manna est: facile liquefiebat, ut e contexta oratione apparet.

Ἀπὸ, praepos. genitivum regens, quae indicat in universum separationem rerum vel sua natura vel casu conjunctarum, et quidem cum actum separandi ipsum, tum statum separationis, τὸ separatum s. distinctum esse. Verti igitur plerumque potest *a, ab, e, ex, de*. Matth. 1, 21. 6, 13. Marc. 5, 34. Luc. 3, 7. 7, 21. Rom. 5, 9. 1 Cor. 10, 14. 2 Cor. 7, 1. 1 Jo. 1, 7. Marc. 14, 35. Rom. 11, 26. Quae notio universalis valet quoque in formulis: 2 Cor. 11, 25. φθαρῇ τὰ νοήματα ἀπὸ τῆς ἁπλότητος corrumpat animum, ita ut sinceritas pereat. Ἀπὸ μέρους, ex parte, 2 Cor. 1, 14. 2, 5. — Ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν i. e. in semper majorem δόξαν. — Φεύγειν ἀπό τινος, aliquid fugere, 1 Cor. 10, 14. Jac. 4, 7. 1 Jo. 5, 21. ἐκκλιν. ἀπό. 1 Petr. 3, 11. παυσάτω ἀπὸ 1 Petr. 3, 10. — ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ, ut a me desistat, 2 Cor. 12, 8. — Ἀποκρύπτειν ἀπό Coloss. 1, 26. Matth. 11, 25. Luc. 9, 45. 19, 42. Apoc. 6, 16. — Ἄφαντος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν Luc. 24, 31. ἀπὸ προσευχῆς, ab orando Luc. 22, 45. Ἀθῷος ἀπὸ Matth. 27, 24. καθαρὸς ἀπὸ Act. 20, 26. Μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος Coloss. 1, 23. dimoti a spe. Ἀποθάνετε ἀπὸ τῶν στοιχείων Coloss. 2, 20. pro ἀποθ. τοῖς στοιχ. — Dicitur autem ἀπὸ, cui in versione LXX. respondet hebr. מ, לְ et בְּ, 1) de separatione ratione *temporis*, et est: *ab, inde ab, ex, post*, Matth.

13, 35. 16, 21. 23, 39. Marc. 10, 6. Luc. 11, 50. Rom. 15, 23. 1 Tim. 3, 15. — sequente ἕως s. μεχρὶ, Matth. 11, 12. 23, 39. 24, 71. Marc. 13, 19. Act. 28, 23. Phil. 1, 5. Ἀπ' ἀρχῆς inde ab initio Matth. 19, 4. 1 Jo. 1, 1. 2, 7. 13. 14. 2 Thess. 2, 13. ἀπὸ καταβολῆς κόσμου Matth. 25, 34. Apoc. 13, 9. 17, 8. — ἑτοιμάσατε ἀπὸ Act. 23, 23. paratos habete inde a etc. — Luc. 2, 36. ἀπὸ τῆς παρθενίας, inde a virginitate. — Act. 11, 19. ἀπὸ τῆς θλίψεως ex persecutione, vel post eam. coll. Act. 20, 18. 2 Cor. 8, 10. 9, 2. — ἀφ' οὗ scl. χρόνου, ab illo tempore, postquam Luc. 23, 25. — ἀφ' ἧς scl. ἡμέρας, Act. 20, 18. 2 Pet. 3, 4. — 2) de separatione ratione *loci*, et quidem a) *de motu* e loco, *e, ex*, Matth. 3, 16. 14, 29. 24, 31. Marc. 7, 4. Luc. 23, 26. — ἐξέρχεσθαι ἀπὸ, egredi Luc. 8, 33. 35. coll. v. 2. — ἀπὸ σοῦ Luc. 12, 20. ex te; — *ab* Matth. 4, 25. 7, 23. 28, 2. Luc. 24, 2. 31. 51. Act. 20, 9. Luc. 21, 11. ἀπ' οὐρανοῦ quae e coelo prodibunt et conspicua erunt. Act. 15, 38. ἀπὸ Παμφ. e Pamphylia discedens, quum essemus in Pamph. nos deserens. Vid. c. 13, 13. — Dicitur quoque de urbe et regione, e qua est aliquis oriundus, Matth. 15, 1. Jo. 12, 21. 21, 2. Act. 17, 13. Hebr. 13, 24, et saepius. — b) de *distantia* locali, *ex, a, ab* Jo. 21, 8. Marc. 7, 28. 14, 54. Apoc. 18, 15. 17. — ubi interdum *intervallo* verti potest. Jo. 11, 18. ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε circiter quindecim stadiorum intervallo; interdum *ad*, μακρὰν ἀπὸ πηχ. Jo. 21, 8. ad ducentos cubitos; ἀπὸ σταδίων Apoc. 14, 20. ad s. per stadia etc. Loca similia e Josepho potissimum, et Diodoro Sic., Appiano et Arriano collegit *Kypkius* in obss. sacr. ad Jo. 11, 18. qui putat supplendum esse γίνεσθαι, cum γίνεσθαι ἀπὸ sit *remotam esse*. — 3) de separatione ratione *ortus*, s. originis, quum, quod oriatur ex alio, ab eo separetur, ex eo prodeat, *e, per, a, de*, et vel *auctorem* rei indicat Matth. 7, 16. 12, 38. 16, 21. Marc. 8, 31. Luc. 17, 25. Act. 12, 20. 1 Jo. 2, 20. 27. 4, 21. 1 Cor. 11, 23. ἀπὸ θεοῦ Rom. 1, 7. 13, 1. Jac. 1, 17. Apoc. 12, 6. saepissime. Ἔλουσεν (scl. τραύματα) ἀπὸ τῶν πληγῶν Act. 16, 33. lavit vulnera per plagas effecta. Ἀφ' ἑαυτοῦ et ἀφ' ἑαυτῶν, *ipse, sponte, per se, sua vi, suo arbitrio*, Luc. 12, 57. 21, 30. Jo. 5, 19. 7, 17. 10, 18. 14, 10. 16, 13. 18, 34. 2 Cor. 10, 7. — vel *caussam occasionalem, adminiculum*, quo aliquid fit; ἀπὸ (sic enim Griesb. pro ὑπὸ) τῶν πληγῶν, Apoc. 9, 18. per plagas, coll. Sir. 11, 18. ἀπὸ προσοχῆς. — Ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε Matth. 7, 16. e fructibus discite. Sic Sap. 13, 4. νοησάτωσαν ἀπ' αὐτῶν, — 4) de separatione *partium*, vel a) quatenus totum per partes consideratur; ut Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, a parte superiori usque ad infimam. — διαλέγειν ἀπὸ τῶν γραφῶν e scripturis, e singulis locis scripturae disserere, Act. 17, 2. — ἀπὸ ἀνατολῶν, ἀπὸ νότου, Apoc. 21, 13. ex meridie,

five *versus* meridiem etc. vel b) quatenus pars separatur, ἀπὸ τῶν δύο, e duobus, Matth. 27, 21. Luc. 6, 12. 13.—19, 39. τινὲς τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου, e medio populi. — Κεραία ἀπὸ τοῦ νόμου Matth. 5, 18. pro τοῦ νόμου, vid. Luc. 16, 17. — δεκάτη ἀπὸ πάντων Hebr. 7, 2. — Huc et pertinent ea loca, ubi ἀπὸ significat *materiam*, ex qua; ἔνδυμα ἀπὸ τριχῶν καμήλου, e pilis camelinis, ut מ hebr. Gen. 2, 23. Hos. 13, 2. coll. 3 Esdr. 8, 57. — formulae ubi μέρος *vel* τὶ *omissum est*, ut ἀπὸ μελισσίου Luc. 24, 42. aliquid e favo, i. e. favum; — ἀπὸ τῆς τιμῆς Act. 5, 2. pretii partem. Apoc. 22, 19. coll. Exod. 17, 5. Num. 24, 19. — denique ubi *cibis*, quibus vescimur, *jungitur*, Luc. 15, 16. γεμίσαι τὴν κοιλίαν ἀπὸ τῶν κερατίων. Marc. 7, 28. ἐσθίειν ἀπὸ τῶν ψυχίων. coll. Sir. 1, 16. 17. μεθύσκει ἀπὸ τῶν καρπῶν.— 5) de separatione ratio *numeri* vel *numerandi*. Ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου Hebr. 8, 11. Act. 8, 10. — ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Jud. vers. 14. — Ἄρξασθαι ἀπὸ 1 Petr. 4, 17. cum aliquo, in aliquo initium facere; Luc. 24, 27. — Denique 6) ad imitationem hebr. מ, cui respondet, est: *propter, causa, ratione*, interdum *prae*, ut Matth. 13, 44. 14, 26. 18, 7. Luc. 19, 3. 22, 45. Jo. 21, 6. Act. 12, 14. Eodem modo Gen. 3, 24. 2 Chr. 20, 9. Jes. 32, 12. (ubi על propter), coll. Sir. 19, 11. 31, 25. 41, 17. sqq. — In compositione ἀπὸ significat 1) separationem s. remotionem, 2) distantiam, 3) τὸ finire, desistere a re, ideoque etiam τὸ perficere, 4) defectum. Interdum tantum vim verbi simplicis auget.

Ἀποβαίνω, f. ήσομαι (ex ἀπὸ et βαίνω eo) 1) *abeo*; — descendo e navi, ut saepius apud profanos, ita Luc. 5, 2. Jo. 21, 9. — Improprie: ἀποβαίνει εἰς, *abit in*, i. e. fit, *evenit, cedit*. Luc. 21, 13. Phil. 1, 19. — LXX. cum dativo: ἀποβήσ. αὐτῷ *accidet illi*, Job. 15, 33. Ex. 2, 4. Sap. 2, 3. τέφρα (pro εἰς τέφραν) ἀποβησ. cinis fiet. coll. Job. 11, 6. *Hesych*: ἀποβήσεται· γίνεται. — ἀπέβη· συνέβη, ἐγένετο.

Ἀποβάλλω, f. βαλῶ, (ex ἀπὸ et βάλλω jacio). *abjicio, depono*, Marc. 10, 50. — sensu metaphorico ἀποβ. τὴν ἐλπίδα spem abjicere, Hebr. 10, 35.

Ἀποβλέπω, f. ψω, (ex ἀπὸ et βλέπω video) proprie oculos a rebus circumpositis averto et in unam rem defigo; inde *intentis oculis adspicio, intueor*. 2) *mente intueor, cogito de aliqua re, curam, rationem eius habeo*. Hebr. 11, 26. coll. Ps. 9, 31. Hos. 3, 1. — κατὰ τὸ ὄντως καλὸν ἀποβλέπετε, veri boni curam habete, Test. XII. patr. (Fabric. I, p. 694.)

Ἀπόβλητος, ου, ὁ, ἡ, 1) abjiciendus, rejiciendus. 2) *abominandus*. Sic semel 1 Tim. 4, 4. ubi opponitur τῷ καλῷ, puro, quo uti licet, ita ut ἀποβ. sit: impurum, quo uti non licet. — Ita *Aquila* et *Symmach*. hebr. פגול *res abominanda*, Lev. 7, 18. 19, 7.

Ἀποβολή, ῆς, ἡ, (a praet. med. verbi ἀποβάλλω) 1) *abjectio, rejectio*; improprie: *repudiatio*, Rom. 11, 15. ubi ἡ πρόσληψις opponitur. 2) *jactura*, Act. 27, 22. ἀποβολὴ ψυχῆς οὐδεμία, nulla vitae jactura. Sic *Philo* de praem. et poen. p. 915. οὔτε τῷ κυβερνήτῃ τῆς ἀποβολῆς ἕπεται, neque gubernator jacturae cauſa vituperatur. coll. *Joſeph* antiq. 14, 14, 3.

Ἀπογίνομαι ſ. ἀπογίγνομαι, aor. 2. ἀπεγενόμην (ex ἀπὸ et γίνομαι, ſum, fio) 1) abſum; removeor. 2) e medio tollor, *morior*. Saepius apud profanos. In N. T. tropice: ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι 1 Pet. 2, 24. i. e. peccato valedicentes. cf. Rom. 6, 4. *Heſych*: ἀπογενόμενοι· ἀποθανόντες.

Ἀπογραφή, ῆς, ἡ, 1) deſcriptio, relatio in tabulas; 2 Macc. 2, 1, 3 Macc. 7, 19. — 2) tabulae cenſoriae (Polyb. 2, 23), et *cenſus ipſe*, qui fiebat, cum cives nomina, reditus, quaeſtum apud cenſores profitebantur, qui, quae quisque profitebatur, in tabulas referebant. Sic ἀπογραφαὶ apud *Joſeph*. antiq. 18. 1. 1. — In N. T. bis; Luc. 1, 2. qui videtur fuiſſe cenſus non facultatum, ſed tantum hominum, i. e. notatio nominis uniuscujuscunque in tabulis publicis propter tributi exactionem. — Act. 5, 37. cenſus hominum et facultatum, de quo vid. *Joſeph*. antiq. l. l. qui eam appellat τίμητὴν τῶν οὐσιῶν.

Ἀπογράφω, f. άψω, 1) *deſcribo*; 2) *conſigno, in tabulas refero*, Judic. 8, 14. coll. 3 Macc. 4, 14. 6, 38. Ἀπογεγραμμένοι ἐν οὐρανοῖς Hebr. 12, 23. in coeli tabulas, librum vitae relati. cf. Βίβλος. — Med. *nomen meum profiteor apud cenſorem*, Luc. 2, 1. 3. 5. Vid. Ἀπογραφή.

Ἀποδείκνυμι, f. ξω, (ex ἀπὸ et δείκνυμι oſtendo) 1) oſtendo, aufzeigen, 2) *deſigno, creo, facio*, de iis, qui ad munus eligebantur et coram populo ſiſtebantur, vel quorum nomina publice deſignabantur. 1 Cor. 4, 9. coll. Eſth. 2, 9. Suſann. verſ. 6. Vid. etiam ἀναδείκνυμι. Refero huc 2 Theſſ. 2, 4. ἀποδεικνύοντα ἑαυτὸν, qui ſe ipſe facit, i. e. jactat ſe eſſe. — 3) *demonſtro, probo, evinco*, Act. 25, 7. c. 2, 22. ἀποδεδειγμένος δυνάμεσι, miraculis vobis a Deo ſatis comprobatus. — Saepius ſic apud profanos. Vid. etiam 1 Macc. 10, 34. 14, 23.

Ἀπόδειξις, εως, ἡ, (Vid. ἀποδείκνυμι) 1) actus oſtendendi, producendi; 2) monſtratio, productio eorum, quae teſtimonii vel argumenti loco ſunt, *demonſtratio, teſtimonium rei veritatem evincens*. Semel 1 Cor. 2, 4. ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, doctrinae meae veritas evincitur teſtimonio ſpiritus divini, i. e. eorum, quae ſpiritus Dei operatur, et miraculorum. Vid. etiam 3 Macc. 4, 20.

Ἀποδεκατόω, ῶ, f. ώσω, *decimas, decimam rei partem ſolvo*, Luc. 11, 4 2. 18, 12. Matth. 23, 23. coll. Gen. 28, 22. Deut. 14, 22. Teſt. XII. patr. (Fabric. I, p. 569.) ἀποδε-

κάτωσε πάντα τῷ κυρίῳ, Deo decimas dedit de omnibus. — *Decimas exigo, accipio*, Hebr. 7, 5. coll. verſ. 8. Sic 1 Sam. 8, 15. 17. Neh. 10, 35. — Reſpondet hebr. עִשֵּׂר.

Ἀπόδεκτος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀποδέχομαι recipio) recipiendus; deinde *acceptus, probatus*. Bis, 1 Tim. 2, 3. 5, 4. *Heſych.* ἀπόδεκτον· ἐπαινετόν.

Ἀποδέχομαι, f. ἔξομαι, 1) *recipio, admitto*; de doctrina *probo, admitto*, Act. 2, 41. Similiter 1 Macc. 9, 71. ἀπεδέξατο probavit hoc, placuit ei. — 2) *accipio aliquem* hoſpitio i. e. *libenter ſ. humaniter*, Luc. 8, 40. Act. 15, 4. 18, 27. 28, 30. coll. 2 Macc. 3, 9. 13, 24. — 3) *laudo, celebro*. Act. 24, 3. cf. *Joſeph.* antiq. 7, 1. 1. ἐπαινῶν καὶ ἀποδεχόμενος τὸ ἔργον. Sic ſaepius apud profanos.

Ἀποδημέω, ῶ, f. ήσω, 1) ſum ἀπόδημος, *abſum a populo vel patria, peregre commoror*, Luc. 20, 9. *Phavor.* ἀποδημεῖν· τὸ μακρὰν εἶναι. — 2) *peregre abeo, peregre proficiſcor*, Matth. 21, 33. 25, 14. (coll. Luc. 19, 12.) 15. Marc. 12, 1. Luc. 14, 13.

Ἀπόδημος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀπὸ et δῆμος populus), qui a populo abeſt, peregre agens, *peregre abiturus*, Marc. 13, 34.

Ἀποδίδωμι, f. δώσω, (ex ἀπὸ et δίδωμι, do) 1) *reddo, reſtituo*, Luc. 4, 20. 9, 42. — debitum Matth. 5, 26. 18, 25—30. 34. Luc. 7, 42. 12, 59. — impenſa Luc. 10, 35. — bona aliis erepta Luc. 19, 8. — Inde 2) *retribuo*, quod quis meruit, aut bonum aut malum, *rependo*, Matth. 6, 4. 6. 18. 16, 27. Rom. 2, 6. 12, 17. 1 Theſſ. 5, 15. 1 Tim. 5, 4. (ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι, gratas vices reddere) 2 Tim. 4, 8. 14. 1 Pet. 3, 9. Apoc. 18, 6. (*ἀπόδοτε αὐτῇ, ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε*, par illi referte) 22, 12. coll. Jeſ. 50, 15. Prov. 24, 12. Sir. 11, 26. 12, 6. — 3) *trado, reddo*, herausgeben, übergeben, Matth. 27, 58. Jud. 2, 14. 3, 8. quae notio ſubeſt in formulis a) *mercedem* praeſtare, ſolvere, Matth. 20, 8. coll. Tob. 4, 15. Lev. 25, 8. — b) *tributum* ſolvere, Matth. 21, 41. 22, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. c) *vota perſolvere*, Matth. 5, 33. coll. Job. 27, 27. Sir. 18, 22. d) *officia* praeſtare, Rom. 13, 7. 1 Cor. 7, 3. e) *fructus* edere, Hebr. 12, 11. Apoc. 22, 2. — f) *teſtimonium* edere ſ. exhibere Act. 4, 33. g) *rationem reddere, ἀποδοῦναι λόγον*, Matth. 12, 36. Luc. 16, 2. Act. 19, 40. Hebr. 13, 17. 1 Petr. 4, 5. coll. Dan. 6, 2. 2 Chron. 34, 28. Sir. 29, 6. — Quum, quae venduntur, emtori tradantur, eſt: *vendo*, potiſſimum in medio. Act. 5, 8. 7, 9. Hebr. 12, 16. coll. Gen. 25, 33. Deut. 2, 28. Saepius non habetur.

Ἀποδιορίζω, f. ίσω, (ex ἀπὸ et διορίζω ſejungo) *ſejungo, ſeparo*, i. q. ſimplex διορίζω. Semel Jud. verſ. 19. ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς ſemet ipſos (vitiis ſuis et erroribus) a coetu ſanctorum ſeparantes. Si ἑαυτοὺς, quod in multis et

Ἀποβολὴ, ῆς, ἡ, (a praet. med. verbi ἀποβάλλω) 1) *abjectio, rejectio*; improprie: *repudiatio*, Rom. 11, 15. ubi ἡ πρόσληψις opponitur. 2) *jactura*, Act. 27, 22. ἀποβολὴ ψυχῆς οὐδεμία, nulla vitae jactura. Sic *Philo* de praem. et poen. p. 915. οὔτε τῷ κυβερνήτῃ τῆς ἀποβολῆς ἕπεται, neque gubernator jacturae causa vituperatur. coll. *Joseph* antiq. 14, 14, 3.

Ἀπογίνομαι f. ἀπογίγνομαι, aor. 2. ἀπεγενόμην (ex ἀπὸ et γίνομαι, sum, fio) 1) absum; removeor. 2) e medio tollor, *morior*. Saepius apud profanos. In N. T. tropice: ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι 1 Pet. 2, 24. i. e. peccato valedicentes. cf. Rom. 6, 4. *Hesych*: ἀπογενόμενοι· ἀποθανόντες.

Ἀπογραφὴ, ῆς, ἡ, 1) descriptio, relatio in tabulas; 2 Macc. 2, 1. 3 Macc. 7, 19. — 2) tabulae censoriae (Polyb. 2, 23), et *census ipse*, qui fiebat, cum cives nomina, reditus, quaestum apud censores profitebantur, qui, quae quisque profitebatur, in tabulas referebant. Sic ἀπογραφαὶ apud *Joseph*. antiq. 18. 1. 1. — In N. T. bis; Luc. 1, 2. qui videtur fuisse census non facultatum, sed tantum hominum, i. e. notatio nominis uniuscujuscunque in tabulis publicis propter tributi exactionem. — Act. 5, 37. census hominum et facultatum, de quo vid. *Joseph*. antiq. l. l. qui eam appellat τιμητὴν τῶν οὐσιῶν.

Ἀπογράφω, f. ψω, 1) *describo*; 2) *consigno, in tabulas refero*, Judic. 8, 14. coll. 3 Macc. 4, 14. 6, 38. Ἀπογεγραμμένοι ἐν οὐρανοῖς Hebr. 12, 23. in coeli tabulas, librum vitae relati. cf. Βίβλος. — Med. *nomen meum profiteor apud censorem*, Luc. 2. 1. 3. 5. Vid. Ἀπογραφή.

Ἀποδείκνυμι, f. ξω, (ex ἀπὸ et δείκνυμι ostendo) 1) ostendo, aufzeigen. 2) *designo, creo, facio*, de iis, qui ad munus eligebantur et coram populo sistebantur, vel quorum nomina publice designabantur. 1 Cor. 4, 9. coll. Esth. 2, 9. Susann. vers. 6. Vid. etiam ἀναδείκνυμι. Refero huc 2 Thess. 2, 4. ἀποδεικνύοντα ἑαυτὸν, qui se ipse facit, i. e. jactat se esse. — 3) *demonstro, probo, evinco*, Act. 25, 7. c. 2, 22. ἀποδεδειγμένος δυνάμεσι, miraculis vobis a Deo satis comprobatus. — Saepius sic apud profanos. Vid. etiam 1 Macc. 10, 34. 14, 23.

Ἀπόδειξις, εως, ἡ, (Vid. ἀποδείκνυμι) 1) actus ostendendi, producendi; 2) monstratio, productio eorum, quae testimonii vel argumenti loco sunt, *demonstratio, testimonium rei veritatem evincens*. Semel 1 Cor. 2, 4. ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, doctrinae meae veritas evincitur testimonio spiritus divini, i. e. eorum, quae spiritus Dei operatur, et miraculorum. Vid. etiam 3 Macc. 4, 20.

Ἀποδεκατόω, ῶ, f. ώσω, *decimas, decimam rei partem solvo*, Luc. 11, 42. 18, 12. Matth. 23, 23. coll. Gen. 28, 22. Deut. 14, 22. Test. XII. patr. (Fabric. I, p. 569.) ἀποδε-

κάτωσε πάντα τῷ κυρίῳ, Deo decimas dedit de omnibus. — Decimas exigo, accipio, Hebr. 7, 5. coll. verſ. 8. Sic 1 Sam. 8, 15. 17. Neh. 10, 35. — Reſpondet hebr. עִשֵּׂר.

Ἀπόδεκτος, ου, ὁ, ἡ, (ab *ἀποδέχομαι* recipio) recipiendus; deinde *acceptus, probatus*. Bis, 1 Tim. 2, 3. 5, 4. *Hesych.* *ἀπόδεκτον· ἐπαινετόν*.

Ἀποδέχομαι, f. *ξομαι*, 1) *recipio, admitto*; de doctrina *probo, admitto*, Act. 2, 41. Similiter 1 Macc. 9, 71. *ἀπεδέξατο* probavit hoc, placuit ei. — 2) *accipio aliquem* hoſpitio i. e. *libenter ſ. humaniter*, Luc. 8, 40. Act. 15, 4. 18, 27. 28, 30. coll. 2 Macc. 3, 9. 13, 24. — 3) *laudo, celebro*. Act. 24, 3. cf. *Joſeph.* antiq. 7, 1. 1. *ἐπαινῶν καὶ ἀποδεχόμενος τὸ ἔργον*. Sic ſaepius apud profanos.

Ἀποδημέω, ῶ, f. *ήσω*, 1) ſum *ἀπόδημος*, *abſum a populo vel patria, peregre commoror*, Luc. 20, 9. *Phavor.* *ἀποδημεῖν· τὸ μακρὰν εἶναι*. — 2) *peregre abeo, peregre proficiſcor*, Matth. 21, 33. 25, 14. (coll. Luc. 19, 12.) 15. Marc. 12, 1. Luc. 14, 13.

Ἀπόδημος, ου, ὁ, ἡ, (ex *ἀπὸ* et *δῆμος* populus), qui a populo abeſt, peregre agens, *peregre abiturus*, Marc. 13, 34.

Ἀποδίδωμι, f. *δώσω*, (ex *ἀπὸ* et *δίδωμι*, do) 1) *reddo, reſtituo*, Luc. 4, 20. 9, 42. — debitum Matth. 5, 26. 18, 25—30. 34. Luc. 7, 42. 12, 59. — impenſa Luc. 10, 35. — bona aliis erepta Luc. 19, 8. — Inde 2) *retribuo*, quod quis meruit, aut bonum aut malum, *rependo*, Matth. 6, 4. 6. 18. 16, 27. Rom. 2, 6. 12, 17. 1 Theſſ. 5, 15. 1 Tim. 5, 4. (*ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι*, gratas vices reddere) 2 Tim. 4, 8. 14. 1 Pet. 3, 9. Apoc. 18, 6. (*ἀπόδοτε αὐτῇ, ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε*, par illi referte) 22, 12. coll. Jeſ. 50, 15. Prov. 24, 12. Sir. 11, 26. 12, 6. — 3) *trado, reddo*, herausgeben, übergeben, Matth. 27, 58. Jud. 2, 14. 3, 8. quae notio ſubeſt in formulis a) *mercedem* praeſtare, ſolvere, Matth. 20, 8. coll. Tob. 4, 15. Lev. 25, 8. — b) *tributum* ſolvere, Matth. 21, 41. 22, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. c) *vota perſolvere*, Matth. 5, 33. coll. Job. 27, 27. Sir. 18, 22. d) *officia* praeſtare, Rom. 13, 7. 1 Cor. 7, 3. e) *fructus* edere, Hebr. 12, 11. Apoc. 22, 2. — f) *teſtimonium* edere ſ. exhibere Act. 4, 33. g) *rationem reddere, ἀποδοῦναι λόγον*, Matth. 12, 36. Luc. 16, 2. Act. 19, 40. Hebr. 13, 17. 1 Petr. 4, 5. coll. Dan. 6, 2. 2 Chron. 34, 28. Sir. 29, 6. — Quum, quae venduntur, emtori traduntur, eſt: *vendo*, potiſſimum in medio. Act. 5, 8. 7, 9. Hebr. 12, 16. coll. Gen. 25, 33. Deut. 2, 28. Saepius non habetur.

Ἀποδιορίζω, f. *ίσω*, (ex *ἀπὸ* et *διορίζω* ſejungo) *ſejungo, ſeparo*, i. q. ſimplex *διορίζω*. Semel Jud. verſ. 19. *ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς* ſemet ipſos (vitiis ſuis et erroribus) a coetu ſanctorum ſeparantes. Si *ἑαυτοὺς*, quod in multis et

bonis libris deest, rejicitur, potest verti: schismata in ecclesia efficientes.

Ἀποδοκιμάζω, f. άσω, (ex ἀπὸ et δόκιμος, probatus) *reprobo, repudio* tanquam spurium et inutile. Sic saepius de metallis, Jer. 6, 30., in N. T. de λίθῳ, lapide reprobato, tanquam inepto, Matth. 21, 42. Luc. 20, 17. Marc. 12, 10. 1 Petr. 2, 4. 7. *Suidas*: ἀποδοκιμάσας· ὡς ἄχρηστον ἐκφαυλίσας. — de Jesu, ubi est, *repudiare*, reprobare cum contemtu, tanquam Messiam quasi spurium, Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. 17, 25. — Passive de homine a Deo *repudiato* et *rejecto*, quominus ad felicitatem accedat, Hebr. 12, 17. coll. Jer. 14, 19. — in V. T. respondet hebr. מאס *sprevit* et dicitur quoque de legis Dei contemtu Jer. 8, 9. et de παραβολαῖς ab aliis repudiatis Sir. 20, 20.

Ἀποδοχή, ῆς, ἡ, (ab ἀποδέχομαι quod vid.) 1) receptio hospitalis s. benigna. 2) *approbatio, assensus, laus.* Bis, 1 Tim. 1, 15. 4, 9. saepius apud profanos.

Ἀπόθεσις, εως, ἡ, (ex ἀποτίθημι depono) *depositio.* Bis, 1 Petr. 3, 21. 2 Petr. 1, 14.

Ἀποθήκη, ης, ἡ, (ab ἀποτίθημι, depono, repono) *repositorium, reconditorium* quodcunque. 1 Chron. 28, 12. 29, 8. Deut. 28, 5. — In N. T. de *repositorio frugum, granario,* Matth. 3, 12. 6, 26. 13, 30. Luc. 3, 17. 12, 18. 24. et in V. T. Jer. 50, 26., coll. Prov. 3, 10. ubi Aquila ἀποθήκαι, LXX. ταμιεῖα.

Ἀποθησαυρίζω, f. ίσω, (ex ἀπὸ et θησαυρίζω, in thesauro repono) 1) *thesaurum colligo sive repono,* Sir. 3, 4. 2) tropice: *mihi comparo, comparatum quasi recondo.* Sic semel 1 Tim. 6, 19. *Phavor*: ἀποθησαυρίζοντες· ἀποτιθεμένους. coll. Matth. 6, 20. Rom. 2, 5.

Ἀποθλίβω, f. ίψω, (ab ἀπὸ et θλίβω, urgeo) *urgeo, premo.* Semel Luc. 8, 45.

Ἀποθνήσκω, aor. 2. ἀπέθανον, fut. 2. med. θανοῦμαι, (ex ἀπὸ et θνήσκω morior) 1) *emorior, morior* simpliciter, Matth. 22, 24. 27. Marc. 12, 19. 20. Rom. 7, 2. Phil. 1, 21. Hebr. 9, 27 saepius. Interdum actum moriendi indicat et vertendum est *exspiro*, Matth. 9, 24. Marc. 5, 35. 39. 9, 26. 15, 44. Luc. 8, 42. 49. Act. 9, 37. Hebr. 11, 4. ἀποθανὼν exspirans; coll. Gen. 48, 21. et de morte violenta: *pereo*, Matth. 8, 32. Hebr. 11, 37. Apoc. 8, 9. 11. 16, 3. — 2) *necem subeo, morte* violenta pereo, Matth. 26, 35. Act. 21, 13. 25, 11. Rom. 5, 6—8. 14, 15. Apoc. 14, 13. οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες, qui propter dominum (religionem christ.) mortem patiuntur. — 3) *morti subjectus sum*, Rom. 5, 15. coll. vers. 17. Rom. 6, 9. οὐκέτι ἀποθνήσκει, morti amplius non est subjectus. ib. vers. 10. 1 Cor. 15, 22. Hebr. 7, 8. ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι homines mortales. — 4) *morte punior*, Jo. 19, 7. Hebr. 10, 28. cf.

Hist. Sus. vers. 41. 43. — 5) *mortis periculum subeo*, 1 Cor. 15, 31. καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω coll. Ps. 44, 22. θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν. Sic quoque interpretantur 2 Cor. 6, 9. ubi autem propter oppositiones reliquas, quibus ibi apostolus utitur, mallem explicare: *fama morior*, vel *ex aliorum opinione mihi pereundum est*. — 6) *in mortis statu persevero, morti aeternae subjicior*, quae Apoc. 20, 14. 21, 8. dicitur δεύτερος θάνατος, vid. etiam θάνατος. — Sic semel apud Paulum Rom. 8, 13. nisi hic sensu morali intelligendum est, scil. vitam moralem s. spiritualem amitto, quod praefero. Saepius autem in evangelio Joann., ut cap. 6, 50. ubi ἀποθνήσκ. opponitur τῷ ζῆν εἰς τὸν αἰῶνα vers. 51. coll. 54. 58. coll. 8, 5. — ib. c. 8, 21. 24. 11, 26. coll. vers. 25. ubi mors aeterna de morte corporis in hisce terris diserte distinguitur. — 7) *pereo, emorior* de rebus inanimis; de seminis grano Jo. 12, 24. 1 Cor. 15, 36. — de arbore: δὶς ἀποθανόντα Jud. vers. 12. arborem bis emortuam i. e. prorsus infructuosam. — Denique 8) tropice: *pereo*, Apoc. 3, 2. de vita spirituali amissa et torpore ad pietatis officia succedente, ἃ μέλλει ἀποθανεῖν, reliquias pietatis, quae jam in eo sunt, ut pereant, s. evanescant pariter; vel, si τὰ λοιπὰ ἃ accipis pro τοὺς λοιποὺς οἳ, reliquos qui in eo sunt, ut torpescant. Rom. 7, 10. ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, peccatum jam viguit, ego autem, i. e. spiritualis in me homo periit. Vid. etiam Rom. 8, 13. — Huc et pertinet formula ἀποθν. ἀπό τινος sive τινί *valedicere rei*, eam prorsus facere missam. Sic ἀποθ. ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου Coloss. 2, 20. — ἀποθ. τῷ νόμῳ legi, oeconomiae mosaicae valedicere, Gal. 2, 19. Rom. 7, 6. ubi νόμῳ supplendum est. — ἀποθν. scil. τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς cupiditati rerum terrenarum Coloss. 3, 3. — ἀποθν. τῇ ἁμαρτίᾳ, valedicere peccato, Rom. 6, 2. et vers. 7. 8, ubi τῇ ἁμ. supplendum est. — Rom. 6, 10. ubi est: peccati causa morti se subjecit et Rom. 14, 8. ubi ἀποθν. τῷ κυρίῳ est in domini honorem mori (alii secundum Dei arbitrium mori, sed vid. vers. 6. 7.), huc non spectant.

Ἀποκαθίστημι, (et ἀποκαθιστάω et ἀποκαθιστάνω) f. ἀποκαταστήσω, (ex ἀπὸ et καθίστημι constituo) 1) *restituo, in pristinum statum s. locum restituo*; de valetudine Matth. 12, 13. Marc. 3, 5. 8, 25. Luc. 6, 10. Test. XII. patr. (Fabric. I, p. 535.) ἀποκαταστήσῃ τὴν χεῖρά μου. — de regno s. republica Judaeorum, quam in pristinum splendorem, quo fuisset sub Davide rege, a Messia restitutum iri putabant Judaei, Act. 1, 6. ἀποκαθ. βασιλείαν τοῦ Ἰσραήλ. Simili modo Ezech. 16, 55. 1 Macc. 15, 3. ἀποκ. τὴν βασιλείαν ὡς ἦν πρότερον. — Inde explicanda sunt Matth. 17, 11. Marc. 9, 12. ubi τὰ πάντα sunt i. q. τὴν βασιλείαν, totam rempublicam. Ἀποκαθ. si h. l. Eliae tribuitur, (quem ante Messiam venturum esse arbitrabantur Judaei), non est restituere sed restitutionem pa-

rare, inchoare. Vid. de Elia Malach. 3, 1. 4. 5. et locum Sir. 48, 9—12. — 2) reduco in patriam, Jer. 16, 15. (הֵשִׁיב) 3 Esdr. 1, 31. coll. 2 Chron. 35, 24. ubi הוֹלִיךְ, Tob. 10, 13. Ita accipiendum est Hebr. 13, 19. ἵνα ἀποκ. ὑμῖν ut vobis reddar, ad vos reducar. Saepius non habetur.

Ἀποκαλύπτω, f. ψω, (ex ἀπὸ et καλύπτω, tego, velo) 1) velamen retraho, Num. 5, 18.; deinde retego, quod tectum est, Levit. 20, 17—21. — 2) improprie: retego, revelo, manifesto absconditum, Matth. 10, 26. Luc. 2, 35. 12, 2. coll. Jer. 13, 26. partim Deo tribuitur, ubi per spiritum res, doctrinam, hominibus ignotam, mysteria manifestat, Matth. 11, 25. 27. 16, 17. Luc. 10, 21. 22. 1 Cor. 2, 10. Gal. 1, 16. ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν patefacere filium) Eph. 3, 5. Phil. 3, 15. 1 Pet. 1, 12. — Libr. Henoch. (Fabric. Pf. I, p. 189.): ἐδίδαξε τὰ μυστήρια καὶ ἀπεκάλυψε τῷ αἰῶνι τὰ ἐν οὐρανῷ. coll. Dan. 2, 28—30. — partim de rebus dicitur, quae factis manifestantur, ut fit i. q. φανερὸν γίνεσθαι, Jo. 12, 38. Rom. 1, 17. 18. Rom. 8, 18. 1 Petr. 1, 5. 5, 1. 1 Cor. 3, 13. Gal. 3, 23. — 3) appareo, conspicuus fio; ita de Jesu de coelo olim, ubi nunc quasi latet, palam redituro, Luc. 17, 30. coll. 4 Esdr. 13, 32. 2 Thess. 1, 7. — de Pseudo-Messia in publicum prodituro 2 Thess. 2, 3. 6. 8. — Caeterum in N. T. non legitur.

Ἀποκάλυψις, εως, ἡ, proprie velaminis remotio (1 Sam. 20, 30.); deinde metaphorice 1) revelatio, rei ignotae vel absconditae manifestatio. Rom. 14, 25. (in textu vulg. est c. 16, 25.) coll. Sir. 22, 22. 41, 23. — potissimum mysteriorum et doctrinae occultae, 1 Cor. 14, 6. 26. (λαλεῖν ἐν ἀποκ. i. e. λαλ. ἀποκάλυψιν, mysteria eloqui), — revelatio a Deo vel Christo facta 2 Cor. 12, 1. 7. Gal. 1, 12. 2, 2. Eph. 3, 3. — revelatio rerum futurarum Apoc. 1, 1. — πνεῦμα ἀποκαλύψεως spiritus Dei manifestans Dei secreta. — 2) manifestatio factis conspicua; Rom. 2, 5. ἡμέρα ἀποκαλύψεως dies, quo factis conspicua fiet. Rom. 8, 19. ἀποκ. τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ, i. e. τῆς δόξης τῶν υἱ. τ. θ. cf. vers. 18. 21. expectant manifestationem felicitatis filiorum, quae (vid. vers. 23.) in die ultimo per corporis depositionem efficietur. coll. Sir. 11, 27. — 3) apparitio, Luc. 2, 32. φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, lux gentibus appariturа; — potissimum de apparitione Christi de coelo venturo 2 Thess. 1, 7. 1 Cor. 1, 7. 1 Petr. 1, 7. 13. 4, 13. — Saepius non habetur.

Ἀποκαραδοκία, ιας, ἡ, descendit ab ἀποκαραδοκέω, quod compositum est ex ἀπὸ, κάρα caput, et δοκέω, existimo, sive δοκεύω observo, cuius certe significationem sequitur, ita ut καραδοκέω proprie sit, ut Etymol. M. explicat: τῇ κεφαλῇ προβλέπειν, caput spectatum exserere. Ἀπὸ autem verbi significationem auget et ἀποκαρ. est: sollicite observo, cupide ex-

specto, f. *desidero*, nostrum *harren auf etwas*. Ita legitur quoque apud profanos, v. c. Joseph. de bell. Jud. 3, 7. 26. ubi est sollicite observo vel exspecto. Substantivum igitur est: *sollicita exspectatio*, differtque ab ἐλπίδι eo, quod spes de iis quae vel incerta vel longe remota sint, ἀποκαρ. autem de iis dicatur, quae jam conspiciuntur et proxima habentur. In N. T. bis legitur Rom. 8, 19. ubi ἀποκ. τῆς κτίσεως est pro ἡ κτίσις ἀποκαραδοκοῦσα sollicite caput exserens, ut videat, num adsit tempus ἀποκαλύψεως et liberationis, i. e. sollicite desiderans. — Phil. 1, 20. κατὰ τὴν ἀποκ. μου, ut cupide desidero.

Ἀποκαταλάσσω, (sive λάττω) f. άξω, (ex ἀπο et καταλάσσω reconcilio) *reconcilio dissentientes, dissidia dirimo*. Hesych. ἀποκαταλλάξαι· φίλον ποιῆσαι. Bis, Eph. 2, 16. καὶ—τῷ θεῷ i. e. ut utramque sibi infensam partem reconciliaret, ut unum corpus, una societas, deo dicata, esset. — Coloss. 1, 20. qui locus ex Eph. 1, 10. explicandus est.

Ἀποκατάστασις, εως, ἡ, (ex ἀποκαθίστημι quod vid.) *restitutio in statum priorem, restitutio in integrum*. In N. T. semel Act. 3, 21. Alii hic de restitutione hominum et terrae in pristinam perfectionem et puritatem, qua fuerint ante lapsum, cogitant, quam Rabbinos docuisse (utuntur verbo שוב sequente ל de ea re) certissimum est, quamque etiam reperimus in libris Zoroastri. cf. *Bertholdt* christologia Judaeorum p. 214. sqq. Referunt ad illam rem quoque Rom. 8, 19. Apoc. 21, 1. 2 Petr. 3, 13. — Alii de morali hominum perfectione per evangelium efficienda intelligunt, vertuntque: quam diu N. T. tempora durant, quibus per religionem christ. omnia in statum meliorem sunt redigenda. Alii *consummationem* (i. q. τελείωσις) vertunt, locumque reddunt: usque dum omnia eventum habeant, quae sunt praedicta a prophetis. In loco Job. 8, 6. autem, quem excitant, ἀποκαθίστημι minime est perficere sed restituere.

Ἀπόκειμαι, f. είσομαι (ex ἀπὸ et κεῖμαι positus sum) 1) *reponor, recondor*, Luc. 19, 20. coll. Jes. 10, 17. 2) metaphorice: *asservor, paratus, in promptu habeor*, für einen hingelegt, aufgehoben seyn; Coloss. 1, 5. 2 Tim. 4, 8. coll. 2 Macc. 12, 45. — 3) ex adjuncto: *alicui destinor*, Hebr. 9, 27. ἀπόκειται, manet homines, destinatum est hominibus.

Ἀποκεφαλίζω, f. ίσω, *caput amputo, decollo*. Quater Matth. 14, 10. Marc. 6, 16. 27. Luc. 9, 9. Legitur quoque apud profanos. Vid. *Wolfii* cur. ad Matth. 14, 10. et loca quae *Schleusnerus* collegit in lex. N. T.

Ἀποκλείω, f. είσω, (ex ἀπὸ et κλείω *claudo*) claudo ne intret alius, *occludo*. Semel Luc. 13, 25.

Ἀποκόπτω, f. όψω, (ex ἀπὸ et κόπτω scindo) *abscindo, discindo, reseco*. Marc. 9, 43. Jo. 18, 10. 26. Act. 17, 32. — Graecis dicitur etiam de exsectione genitalium, et est

castrare, *exsecare*; in med. *se castrare*. Ita Gal. 5, 12. καὶ ἀποκόψονται i. e. non solum se circumcidant, imo exsecent sibi genit alia. coll. Deut. 23, 1.

Ἀπόκριμα, τος, τὸ, (ex ἀπὸ et κρίμα) *sententia, decretum judicis*, quo quis vel absolvitur vel damnatur. Semel 2 Cor. 1, 9. de sententia condemnatoria. *Hesych.* ἀπόκριμα· κατάκριμα, ψῆφον.

Ἀποκρίνομαι, f. οῦμαι, aor. 1. pass. ἀπεκρίθην, fut. 1. pass. ἀποκριθήσομαι (ex ἀπὸ et κρίνω secerno, judico, sententiam dico) 1) *respondeo, dico alteri quid sentiam*, Marc. 11, 30. et dicitur non solum de respondente ad quaestiones propositas (Matth. 11, 4. 13, 11. 19, 4. Marc. 12, 28. 34. Luc. 20, 7. saepissime), vel ad mandata preces, adhortationes alterius (Matth. 4, 4. 12, 39. 15, 37. 25, 9. Luc. 22, 68. saepissime) sed etiam de eo, qui ad alterius sententiam, judicia, narrationes suam profert sententiam, nostrum: erwiedern, *regerere, contradicere*, Matth. 3, 15. 8, 8. 12, 48. 14, 28. 15, 24. 28. 16, 17. 19, 27. 20, 13. 25, 26. 37. Marc. 7, 28. 10, 20. Jo. 2, 18. 3, 9. alibi. Deinde est 2) *ulterius loquor, in dicendo pergo*, Matth. 11, 25. 12, 38. 15, 15. 22, 1. 26, 25. 63. Marc. 9, 19. 10, 24. et interdum etiam in capite orationis ita ponitur ut sit: *incipio loqui*, das Wort nehmen, ubi saepius potissimum in formula ἀποκριθεὶς εἶπε, sive καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε, fere redundat, (Matth. 17, 4. 17. 28, 5. Marc. 9, 5. 10, 51. 11, 14. 12, 35. Luc. 1, 60. 23, 40. Jo. 5, 17. Act. 3, 12.) vel adeo, ubi sequitur interrogatio, verti potest *interrogo*, Matth. 27, 21. (coll. Marc. 14, 61. ubi est ἐπερωτάω) Apoc. 7, 13. — 3) respondeo accusatori, *me defendo*, Matth. 26, 62. 27, 12. 14. Marc. 14, 61. Coloss. 4, 6. — ἀποκριθῆναι λόγον, verbulum regerere, opponere, Matth. 22, 46. — 4) *respondendo jubeo*, Act. 25, 4. — Formula in Matthaeo potissimum, ut etiam in Marco, Luca, nec haud raro in Joanne obvia ἀποκριθεὶς εἶπε, sive ἀπεκρίθη καὶ εἶπε et similia hebraismus est וַיַּעַן וַיֹּאמֶר Gen. 18, 27. et alibi saepissime. — Construitur ἀποκρ. cum dativo personae, et apud Lucam (Luc. 4, 4. 6, 3. Act. 3, 12. 25, 16.) tantum legitur ἀποκ. πρός τινα, quod etiam habetur Hab. 2, 2.

Ἀπόκρισις, εως, ἡ, (ab ἀποκρίνομαι quod vid.) 1) *judicium, sententia prolata*, Luc. 2, 47. 20, 26. Esdr. 7, 12. 2) *responsio*, Jo. 1, 22. 9, 9. Deut. 1, 22. Prov. 15, 1.

Ἀποκρύπτω, f. ψω, (ex ἀπὸ et κρύπτω) *abscondo, recondo*, Matth. 25, 18. Sensu improprio: *reticeo, celo*, Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. 1 Cor. 2, 7. Eph. 3, 9. Coloss. 1, 26. Saepius non legitur. 2 Reg. 4, 27.

Ἀπόκρυφος, ου, ὁ, ἡ, 1) *absconditus, occultus*, Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. Dan. 2, 22. — 2) *reconditus* Coloss. 2, 3. coll. Dan. 11, 43. 1 Macc. 1, 22.

Ἀποκτείνω, f. ενῶ, (ex ἀπὸ et κτείνω, neco, interficio) 1) *occido, interficio*, quocunque modo hoc fiat, Apoc. 6, 8. vel gladio Apoc. 13, 10. 20, 21. vel causa examinata Jo. 18, 31. vel impetuose, Matth. 14, 5. 16, 21. 17, 23. 21, 35—39. 22, 6. 23, 34. 37. 24, 9. 26, 4. Marc. 6, 19. 12, 5. Luc. 11, 47. Act. 27, 42. alibi. — Passive: *morte pereo*, Apoc. 9, 18. 20. 6, 11. 11, 5. 13. 13, 15. — ἑαυτὸν ἀποκτ. sibi manum inferre, Jo. 8, 22. — 2) *vita privo*, in mortui conditionem adigo, Matth. 10, 28. Marc. 3, 4. Luc. 12, 4. Apoc. 9, 5. — 2 Cor. 3, 6. τὸ γράμμα ἀποκτείνει lex scripta i. e. mosaica mortem infert, vel minatur, denuntiat mortis poenam. Vid. Ezech. 13, 19. — 3) tropice: *e medio tollo, aufero*, τὴν ἔχθραν, inimicitiam Eph. 2, 16. — *vita spirituali privo*, Rom. 7, 11. δι᾽ αὐτῆς ἀπέκτεινεν, peccatum per praeceptum vita spirituali me privavit; quod vers. 8. dixerat κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν.

Ἀποκυέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et κυέω in utero gero) ex utero emitto, *pario, gigno*. Bis in ep. Jacobi metaphorice: *gigno, produco, efficio*, c. 1, 15. ἁμαρτία ἀποκύει θάνατον. c. 1, 18. ἀπεκύησε, Deus vos genuit, ut essetis probi; i. e. effecit benevole. De quo tropo vid. Ἀναγεννάω, γεννάω.

Ἀποκυλίω, et ἀποκυλίζω, f. ίσω, (ex ἀπὸ et κυλίω volvo) *devolvo*. Quater in N. T. Matth. 28, 2. Marc. 16, 3. 4. Luc. 24, 2. coll. Gen. 29, 3. Judith. 13, 9.

Ἀπολαμβάνω, f. λήψομαι, 1) ab aliis separo et capio, *aufero* ab aliis, *ich nehme weg*; de personis *separo, abduco* aliquem seorsim. Marc. 7, 33. eodem modo 2 Macc. 6, 21. ἀπολαβόντες αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν, coll. 2 Macc. 4, 46. — 2) ab aliis *recipio, recupero, ich nehme zurück*; Luc. 6, 34. 15, 27. 18, 30. — 3) *excipio, ich nehme auf*, — hospitio excipio 3 Jo. vers. 8. — de rebus *accipio*, Gal. 4, 5. coll. Num. 34, 14. 2 Macc. 8, 6. — potissimum de retributione, Luc. 23, 41. Rom. 1, 27. Coloss. 3, 24. 2 Jo. vers. 8. — Luc. 16, 25. ἀπελ. τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, i. e. quaecunque bona feceris pro iis satis superque praemiorum accepisti, quum in terris viveres.

Ἀπόλαυσις, εως, (ab ἀπολαύω fruor) 1) *fructus, commodum*. Hebr. 11, 25. ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, commoda, quibus in Pharaonis aula Moses frui potuisset, si populum suum deseruisset. — 2) *oblectatio* quae ex usu commodorum oritur, 1 Tim. 6, 17. εἰς ἀπολ. ad oblectationem. coll. 3 Macc. 7, 16.

Ἀπολείπω, f. είψω, 1) *relinquo*, 2 Tim. 4, 13. 20. *desero*. Jud. vers. 6. coll. Sir. 17, 19. Prov. 19, 27. — 2) *restare facio, in futurum conservo*, Sap. 14, 6. ἀπέλιπεν conservatam reliquit, sive in futurum conservavit. Hinc ἀπολείπεται, *reliquum est, restat, futurum est, manet*. Sic in ep. ad Hebr. c. 4, 6. 9. 10, 26. *Hesych.* ἀπολείπεται· ἀπομένει.

Ἀπολείχω, f. *είξω* (ex *ἀπὸ* et *λείχω* lambo) *lambo, delingo*, belecken. Semel Luc. 16, 21.

Ἀπόλλυμι, f. *ἀπολλύω*, cuius verbi tempora a verbo obſoleto *ἀπόλω* f. *ἀπόλλω* formantur, 1) *amitto, perdo*, ich verliere, Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. Luc. 15, 4—9. 24. 2 Jo. verſ. 8. coll. 1 Reg. 9, 3. tropice Matth. 10, 39. 16, 25. 18, 11. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. 25. 17, 33. — de ovibus deperditis, ſine paſtore errantibus, igiturque maximo mortis periculo expoſitis; tropice de hominibus a Deo ſegregatis et in peccati et inſcitiae foeditatem abreptis Matth. 10, 6. 15, 24. 18, 14. coll. verſ. 12. Pſ. 119, 175. Idem tropus ſubeſt in locis Jo. 18, 9. 17, 17. Matth. 18, 11. Luc. 19, 10. cf. 1 Macc. 3, 9. *ἀπολλύμενοι* diſperſi in fugam. — 2) *perdo*, ich mache verlieren, Matth. 10, 28. *corrumpo*; paſſive: *pereo, corrumpor, diſſolvor*, Matth. 5, 29. 30. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. 21, 18. Jo. 6, 12. Jac. 1, 11. Act. 27, 34. *θρὶξ ἀπολεῖται* peribit; textus vulg. e gloſſemate: *πεσεῖται*. — *βρῶσις ἡ ἀπολλυμένη* Jo. 6, 27. cibus corruptioni obnoxius. *Χρυσίον τὸ ἀπολλυμ.* argentum quod diſſolvitur. *Ἀπολοῦνται* Hebr. 1, 11. diſſolventur, peribunt; oppoſitum eſt *τὸ μένειν*. — *τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο* (pro *ἀπῆλθεν* quod eſt in textu vulg. e gloſſemate) *ἀπὸ σοῦ*, Apoc. 18, 14. ſplendor tuus peribit, in nihilum redigetur. Similiter lib. Henoch. (Fabric. C. Pſ. I, p. 191.) *ἀπολέσαι* (per diluvium) *πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς*. 1 Cor. 1, 19. *ἀπολῶ τὴν σοφίαν* (Jeſ. 29, 14. hebr. אָבַד) perdam i. e. evertam, irritam faciam. — 3) *perdo vitam, occido, vita privo*, Matth. 2, 13. 12, 14. 21, 41. Marc. 3, 6. 11, 18. Luc. 11, 51. 17, 27. 29. Jo. 10, 10. ſaepius. — Matth. 27, 20. eſt: mortis poenam poſco, coll. Eſth. 9, 11. 16. — Paſſive: *pereo morte, morior, intereo*, Matth. 8, 25. 26, 52. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. 15, 17. Rom. 2, 12. 2 Cor. 4, 9. 2 Petr. 3, 6. *Heſych.* *ἀπολέσθαι· ἀποθανεῖν*. 4) *vita aeterna privo, paſſ. mortem aeternam patior*. Sic potiſſimum in Joanne, c. 3, 15. 16. 6, 39. 10, 28. *ἀπολ. εἰς τὸν αἰῶνα*. 12, 25., ubi opponitur *τὸ φυλάσσειν εἰς ζωὴν αἰώνιον*. Interdum etiam apud Paulum, ubi *ἀπολλύμενοι* 1 Cor. 1, 18. (quibus opponuntur *οἱ σωζόμενοι*) 15, 18. 2 Cor. 2, 15. 4, 3. 2 Theſſ. 2, 10 ſunt morti aeternae obnoxii, ad vitam *αἰώνιον*, per Chriſtum comparatam non pervenientes. Eodem modo 2 Petr. 3, 9. accipiendum, et Jud. verſ. 5. coll. verſ. 11. eſt *morti aeternae deſtino*, ut Job. 3, 3. Jeſ. 34, 2. 43, 28. — 5) *infelicem facio, de ſtatu ſuo dejicio*, Marc. 1, 24. 9, 22. Luc. 4, 34. 9, 25. Jo. 11, 50. Jac. 4, 12. — 6) tropice: *mores corrumpo, pietatem everto*, Rom. 14, 15. 8, 11. ut ſaepius alia quoque verba moriendi vivendive facultatem ſignificantia ad vitam mortemve ſpiritualem transferuntur.

Ἀπολλύων, οντος, ὁ, (particip. ab ἀπολλύω) *perditor, vastator*, Ap. 9, 11. Vid. Ἀββαδδών.

Ἀπολλωνία, ιας, ἡ, *Apollonia*, urbs Macedoniae maritima, Apollini sacra, ab Amphipoli unius diei itinere distans. Act. 17, 1.

Ἀπολλῶς, ὦ, ὁ, *Apollos*, nomen Judaeo-Christiani, et doctoris in ecclesia, qui non nisi Act. 18, 24. 19, 1. 1 Cor. 1, 12. 3, 4—6. 22. 4, 6. 16, 12. Tit. 3, 13. commemoratur.

Ἀπολογέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, 1) *loquor me defendendi caussa*, Luc. 12, 11. Act. 26, 1. 24. coll. 2 Macc. 13, 26. — *caussam dico, defendo*, Act. 24, 10. ἀπολογ. τὰ περὶ ἐμαυτοῦ, rem meam defendo; — cum dativo personae, Act. 19, 33. ἀπολ. τῷ δήμῳ caussam dicere ad populum, 2 Cor. 12, 19. — etiam sequente ἐπὶ, Act. 26, 2. ἀπολ. ἐπὶ σοῦ, apud, coram te me defendere. — 2) *defendendo me libero ab accusatione, a culpa*; Act. 24, 10. ἀπολογουμένου αὐτοῦ cum se defendens probaret. Rom. 2, 15. ἀπολογούμενοι, a culpa liberantes, absolventes. Sic Jer. 31, 6. ἀπολογουμένοι videntur esse: a Deo jam absoluti, insontes declarati, et Sap. 6, 10. ἀπολογία est *absolutio*.

Ἀπολογία, ιας, ἡ, (vid. ἀπολογέομαι), *apologia, defensio*. Act. 22, 1. 25, 16. 1 Cor. 9, 3. Phil. 1, 7. 17. 1 Petr. 3, 15. — *actus* defendendi 2 Tim. 4, 16. — *ratio reddenda*, Verantwortung, 2 Cor. 7, 11.

Ἀπολούω, f. ούσω, (ex ἀπὸ et λούω lavo) *abluo*. Metaphorice: *abstergo, removeo*. Sic bis de peccatis eorumque poenis Act. 22, 16. 1 Cor. 6, 11. coll. Ps. 51, 4. 9. Jes. 1, 16. Jer. 4, 14.

Ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, (ab ἀπολυτρόω pretio redimo, LXX. hebr. פדה Exod. 21, 8.) 1) *redemtio captivi per pretii solutionem*. In N. T. de redemtione a potestate diaboli, peccati et mortis per sanguinem Jesu, in pretium redemtionis solutum, Rom. 3. 24. 1 Cor. 1, 30. Eph. 1, 14. εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, quae cum ἐσφραγίσθητε jungenda et vertenda sunt: obsignati estis ad eiusmodi redemtionem scl. a diaboli et peccati potestate, ut jam sitis peculium Dei et Christi. coll. Act. 20, 28. Coloss. 1, 13. Hebr. 2, 14. Jo. 12, 31. Brevius dicitur interdum redemtio i. e. liberatio a peccato eiusque poenis, Eph. 1, 7. Coloss. 1, 15. Hebr. 9, 15. — 2) *liberatio*, e malorum angustiis Luc. 21, 18. e mortis periculo Hebr. 11, 35. — animae a corpore, in quo est quasi captiva, Rom. 8, 23. Eph. 4, 30. coll. Rom. 7, 24. Sap. 9, 15. Saepius non legitur.

Ἀπολύω, f. ύσω, (ex ἀπὸ et λύω, solvo) 1) *dissolvo*; 2) dissolvo vincula rei et accusati, *liberum dimitto*, Matth. 18, 27. 27, 15. 17. 21. 26. Marc. 15, 6. 9. 11. 15. Luc. 22, 68. 23, 16—25. Jo. 18, 39. Act. 3, 13. saepius. — Liberare

a morbo Luc. 13, 12. ἀπολέλυσαι, libera, soluta sis. coll. 2 Macc. 6, 22. — Luc. 6, 37. ἀπολύετε καὶ ἀπολυθ. liberos dimittite, qui vos offenderunt, i. e. condonate. — 3) *dimitto*, simpliciter, *discedere jubeo*, vel *patior ut discedat aliquis*; Matth. 14, 15. 22. 23. 15, 23. 32. Marc. 6, 36. Luc. 8, 38. Act. 13, 3. 19, 40. saepius. — Medium: dimitto me, *abeo*. Act. 28, 25. — 4) De marito uxorem dimittente: *divortium facio*, *uxorem repudio*. Matth. 1, 19. 5, 31. 32. 19, 3—9. Marc. 10, 2. 4. 11. 12. Luc. 16, 18. — 5) *e vita discedere jubeo f. dimitto*; semel Luc. 2, 29. coll. vers. 26. Num. 20, 29. Job. 3, 6. Tob. 3, 13. 2 Macc. 7, 9. ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις.

Ἀπομάσσω, (s. μάττω) f. άξω, (ex ἀπὸ et μάσσω manibus tracto, palpito) *abstergo*. Semel Luc. 10, 11. ubi etiam *excutio* verti potest.

Ἀπονέμω, f. εμῶ, (ex ἀπὸ et νέμοι tribuo) 1) *distribuo*; — 2) *exhibeo, do*. Semel 1 Petr. 3, 7. ἀπονέμειν τιμὴν honorem exhibere i. e. officia lubenter praestare. coll. 3 Macc. 1, 7. 3, 16.

Ἀπονίπτω, f. ίψω, (ex ἀπὸ et νίπτω lavo) *abluo, lavo*. De manibus potissimum dicitur. Semel Matth. 27, 24. coll. Deut. 21, 6.

Ἀποπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἀπέπεσον, (ex ἀπὸ et πίπτω, cado) *decido, delabor*. Semel Act. 9, 18.

Ἀποπλανάω, ῶ, f. ήσω (ex ἀπὸ et πλανάω errare facio) 1) aberrare facio, a recta via abduco; Sir. 13, 6. 2) *a virtutis et veritatis via abduco, seduco*. In N. T. bis, Marc. 13, 22. 1 Tim. 6, 10. — coll. Sir. 4, 19. Prov. 7, 21. In Pseudepigraph. V. T. est quoque amore, studio trahor ad aliquid, prosequor; Fabric. I, p. 180. ἐγρήγοροι ἀποπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν amore capti prosequebantur mulieres; — et p. 526. ἀποπλανώμενοι ἐν γράμμασι literis operam dantes.

Ἀποπλέω, f. εύσω, (ex ἀπὸ et πλέω navigo) *navigo, nave discedo, solvo*. Quater Act. 13, 4. 14, 26. 20, 15. 27, 1.

Ἀποπλύνω, f. υνῶ, aor. 1. ἀπέπλυνα, (ex ἀπὸ et πλύνω lavo) *abluo*, potissimum de vestimentis et vasis. Semel Luc. 5, 2. coll. Jer. 2, 22. 4, 14.

Ἀποπνίγω, f. ίξω, (ex ἀπὸ et πνίγω suffoco) *suffoco, suffocando neco*. Luc. 8, 33. coll. Tob. 3, 9. — Tropice ut latinor. praefoco de semine spinis obducto et necato, Matth. 13, 7.

Ἀπορέω, ῶ, f. ήσω, Med. quod in N. T. solum occurrit: ἀπορέομαι, οῦμαι, (ex ἀπὸ et πόρος via) proprie de eo dicitur, qui via destitutus nescit, quo se vertat, cui exitus non patet; inde metaphorice 1) de iis, qui calamitatibus ita premuntur, ut, quomodo evadant, nesciant, *sollicitudine, curis oppressi*, ut 2 Cor. 4, 8. coll. Gen. 32, 8. 1 Macc. 3, 31. et

ἀπορία Jes. 8, 22. hebr. צָרָה *angustia.* — 2) de eo, qui *destituitur, eget* aliqua re, ut Sir. 10, 27. ἀπορῶν ἄρτων, quod LXX. Prov. 12, 9. expresserunt προσδεόμενος ἄρτου. In N. T. de eo, qui destitutus est consilio, nescit, quid statuendum faciendumve sit; *incertus, dubius, haesitans,* Jo. 13, 22. Act. 25, 20. sequente εἰς, Gal. 5, 20. sequente ἐν. coll. Sir. 18, 7. 2 Macc. 8, 20. — Saepius non habetur.

Ἀπορία, ίας, ἡ, (Vid. ἀπορέω) ei tribuitur, cui via deest, qui, quo se vertat, quo evadat vel non habet, vel nescit; inde rei inopia Sir. 4, 2. Deut. 28, 22. — *consilii inopia, desperatio,* quare *Hesych.* et *Phavor.* per ἀγνωσίαν explicuerunt. Semel Luc. 21, 25. cf. Lev. 26, 16. Jes. 8, 22.

Ἀποῤῥίπτω, f. ίψω, (ex ἀπὸ et ῥίπτω, jacio) *abjicio, projicio.* Semel Act. 27, 43. ἀποῤῥίψαντες scl. ἑαυτοὺς jussit eos se primos in mare projicere; cuius loquendi formulae exempla e profanis dedit *Kypkius* in obss. s. ad h. l. cf. Arrian. Ind. Hist. c. 24. §. 5. 7.

Ἀπορφανίζω, f. ίσω, (ex ἀπὸ et ὀρφανός pupillus) et: *parentibus orbo,* — et: *liberis privo.* Semel in N. T. 1 Thess. 2, 17. ubi ἀπορφανισθέντες est *orbatus* simpliciter, vel orbatus discipulis, qui ex more hebr. *filii,* ut doctores *patres* appellari solent.

Ἀποσκευάζω, f. άσω, et med. ἀποσκευάζομαι, (ex ἀπὸ et σκευάζω, quod a σκεῦος) proprie: τὰ σκεύη, *sarcinas amoveo, depono, aufero.* Sic constanter apud profanos. Semel in N. T. Act. 21, 15. ubi vertunt: sarcinas, i. e. omnia itineris impedimenta deponere. Alii interpretantur: *sarcinas colligere,* res ad iter faciendum necessarias parare. Sed quanquam hanc explicationem suadeat nexus, tamen ea nullis firmatur exemplis, quum quae quidam protulerunt, non quadrent. Alii igitur praetulerunt multorum codd. lectionem ἐπισκευασάμενοι; mallem vero ἀποσκευας. hic, ut interdum apud profanos legitur, vertere: *nos expedientes* scl. ex amplexibus dehortantium, ne iter facerent, vers. 11. 12. *Hesych.* ἀποσκευαζόμενος· ἀποχωριζόμενος.

Ἀποσκίασμα, τος, τὸ (ab ἀποσκιάζω obumbro) *obumbratio* v. c. solis interposita nube, vel subjecta luna, lunae. In N. T. semel Jac. 1, 17. in Deo lumine perfectissimo non est mutatio, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα vel obumbratio conversione effecta, qualem solet pati luna et interdum sol. Quorum deinde sensus: Dei lumen, eius perfectio, mutationibus non est subjecta.

Ἀποσπάω, ῶ, f. άσω, (ex ἀπὸ et σπάω traho) *abstraho, avello;* Jes. 28, 9. — de gladio: extraho e vagina, *stringo,* Matth. 26, 51. Tropice: *abstraho discipulos* scl. ab aliis doctoribus et meos facio, Act. 20, 30. coll. Jos. 8, 6. In passivo

et medio: *disjungor, disjungo me,* Job. 41, 9. *abeo, discedo,* Luc. 22, 41. Act. 21, 1. coll. 2 Macc. 12, 10. 17.

Ἀποστασία, ας, ἡ, (ab ἀφίστημι recedo, discedo) *defectio, rebellio.* Bis de defectione a religione judaica Act. 21, 21. et christiana et veri Dei cultu 2 Thess. 2, 3.

Ἀποστάσιον, ίου, τὸ, *repudium,* Hesychio interprete: τὸ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα καὶ γράψαι ἀποστάσιον. Matth. 19, 7. Marc. 10, 4. — *libellus repudii, literae divortii,* Matth. 5, 31. coll. Deut. 24, 1. 3. Jer. 3, 8.

Ἀποστεγάζω, f. άσω, (ex ἀπὸ et στεγάζω tego) *detego, tectum aperio.* Semel Marc. 2, 4.

Ἀποστέλλω, f. ελῶ, (ex ἀπὸ et στέλλω mitto) 1) *dimitto, discedere* s. *abire jubeo,* Matth. 8, 31. 20, 2. 21, 1. *ut abeat, discedat aliquis patior,* Matth. 21, 3. Marc. 8, 26. 11, 3. 12, 3—6. *emitto* v. c. nuntios Matth. 14, 35. 22, 3. 24, 31. Marc. 6, 7. 13, 27. Luc. 9, 2. — *ejicio ex loco,* Marc. 5, 10. — 2) *dimitto ad mandata exsequenda, mitto cum mandato,* ita ut mox notio dimittendi, mox notio jubendi praevaleat, Matth. 10, 5. 16. 11, 10. 13, 41. 21, 34. 36. sqq. Sic de Deo legatos, doctores, angelos mittente cum mandatis, Matth. 10, 40. 15, 24. 23, 37. Luc. 1, 26. Jo. 1, 6. 3, 17. Hebr. 1, 14. saepius. Etiam de Jesu ex Dei mandato olim redituro, Act. 3, 20. Voluerunt quidam vertere in quibusdam locis *jubeo,* simpliciter, v. c. ἀποστείλας ἀνεῖλε Matth. 2, 16. jussit occidi; ἀποστ. ἐκράτησε Marc. 6, 17. 1 Cor. 1, 17; sed quanquam ἀποστέλλ. ita legi videatur 3 Esdr. 8, 19. tamen in N. T. nunquam est jubeo simpliciter, sed ubique adest cum notione mandati simul notio mittendi. — Interdum post ἀποστέλλειν omittitur τινὲς s. τινὰ, v. c. Act. 7, 14. 13, 15. et saepius, et sic etiam Matth. 2, 16. Marc. 6, 17. est intelligendum. — 3) dimitto captivum, vinctum; *liberum aliquem dimitto* s. *remitto,* Luc. 4, 19. ἀποστ. ἐν ἀφέσει i. e. εἰς ἄφεσιν vinctos, opressos liberari. cf. Jes. 58, 6. שַׁלַּח חָפְשִׁים — 4) metaphorice de rebus: *immitto* v. c. falcem Marc. 4, 29. coll. Joel. 4, 13. — *evenire jubeo,* v. c. τὴν ἐπαγγελίαν, Luc. 24, 49. τὸ σωτήριον Act. 28, 28. — *trado, impertior,* v. c. λόγον Act. 10, 36. 13, 26. ἀποκάλυψιν revelationem, Apoc. 1, 1. coll. Ps. 106, 20. 147, 4. Jer. 9, 2. c. 37, 14. (hebr. נָתַן *dedit.*) coll. Sir. 15, 9. Ex. 15, 10. — Ἀπεσταλμένος Jo. 9, 7. interpretamentum voc. hebr. שִׁלֹחַ, quod evangelista pronuntiavit שִׁלּוֹחַ. — Construitur ἀποστέλλ. pleramque cum πρὸς, interdum etiam cum dativo personae cui mittitur. Matth. 22, 16. Act. 10, 36. 13, 26. 28, 28. et sequente εἰς ad locum, in quem mittitur, indicandum, v. c. Luc. 11, 49. Marc. 8, 26. Jo. 3. 17. 10, 36. Act. 5, 21. 7, 34.

Ἀποστερέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et στερέω i. q. στερίσκω, privo) τινὰ τινὸς et τινα τὶ, proprie: debitum inficio, com-

modiatum non reddo; 2) *denego, retineo quod alteri debetur*, v. c. Jac. 5, 4. μισθὸς ἀπεστερημένος merces retenta, coll. Deut. 24, 14. Mal. 3, 5. — usum debitum corporis 1 Cor. 7, 5. — 3) ex adjuncto: *privo* aliquem, *eripio* ei quod suum est, Marc. 10, 19. 1 Cor. 6, 8. coll. Sir. 4, 1. 29, 6. 7. Passive *destitutus sum* 1 Tim. 6, 5. Medium: *ut mihi eripiatur patior*, 1 Cor. 6, 7.

Ἀποστολή, ῆς, ἡ, (verbale a perf. med. verbi ἀποστέλλω mitto) missio; legatio; deinde munus, donum quod mittitur, ut saepius in cod. gr. V. T. — In N. T. non nisi de *apostolatu* s. munere apostolico, munere legati Jesu Chr. dicitur, quater, Act. 1, 25. Rom. 1, 5. 1 Cor. 9, 2. Gal. 2, 8.

Ἀπόστολος, ου, ὁ, (ab ἀποστέλλω) 1) *legatus quilibet*, hebr. שָׁלִיחַ 1 Reg. 14, 6. Ita Jo. 13, 16. Phil. 2, 25. ὑμῶν ἀπόστολος, a vobis ad me missus, cf. c. 4, 18. — 2) *Dei legatus, interpres divinus*, quare saepius cum προφήταις conjunguntur, Luc. 11. 49. Eph. 3, 5. Apoc. 18, 20. ib. 2, 2. λέγοντες ἑαυτοὺς εἶναι ἀποστ. mentientes se Dei legatos et interpretes esse. Hoc sensu quoque Jesus ἀπόστ. dicitur Hebr. 3, 1. — 3) *legati Christi*, illi duodecim e discipulis, quos Jesus selegerat, quosque voluerat praecones evangelii esse primarios, quosque ipse hoc nomine insignes fecerat, Matth. 10, 2. Marc. 6, 30. Luc. 6, 13. 9, 10. 22, 14. Act. 1, 26. Jud. vers. 17. Apoc. 21, 14. et alibi saepius. Paulus, qui eorum numero serius accesserat, 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. ἀπόστολος per κῆρυξ et διδάσκαλος interpretatur. Notandum vero est, vocab. ἀποστ. hoc sensu in Joannis scriptis (excepta apocalypsi) plane non legi. — 4) sensu latiori etiam *vicarii, delegati, comites apostolorum* dicebantur ἀπόστολοι, scl. ii, qui ecclesias colligerent, et 2 Cor. 8, 23. ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν nominantur. Sic Paulus et Barnabas, comes eius Act. 14, 4. 14. (16, 33. in text. vulg. ubi Griesb. reposuit ἀποστείλαντες αὐτούς), Andronicus et Junias Rom. 16, 7. coll. 1 Cor. 4, 9. Act. 8, 14. Duodecim apostoli a Paulo, ut distinguerentur ab his, appellabantur οἱ ὑπερλίαν ἀπόστολοι, 2 Cor. 11, 5. 12, 11. iisque facultas miraculorum patrandorum tribuebatur, 2 Cor. 12, 12. Iidem intelligendi sunt, si loquitur Lucas in actis (v. c. 8, 14.) vel Paulus (Gal. 1, 17. 19.) de apostolis τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις. — Interdum reticetur, Marc. 15, 14. Act. 2, 14. Matth. 26, 14.

Ἀποστοματίζω, f. ίσω, (ἀπὸ στόματος λέγειν) 1) *memoriter recito, ex tempore loquor*. Sic apud *Platon.* In N. T. semel Luc. 11, 53. transitive: responsionem exigo, *quaestionibus tento, exerceo, ausfragen.*

Ἀποστρέφω, f. έψω, (ex ἀπὸ et στρέφω verto) 1) *averto*, v. c. aures 2 Tim. 4, 4. coll. Tob. 4, 27. Sir. 4, 5. Metaph. populum averto Luc. 23, 14. i. e. ad defectionem concito. coll. Sir. 46, 13. In medio: *averto me*, sive ex hebraismo averto oculos, faciem i. e. *sperno, aversor, fastidio*, Sir. 18,

25. 3 Macc. 3, 23. Sap. 16, 3. — et cum hoc fit repudiantis preces, (Pfalt. Sal. 5, 7. (Fabric. C. Pf. I. p. 933.) ἀποστρέφειν τὴν δέησιν) eft: *repudio*, Matth. 5, 42. Hebr. 12, 25. coll. 3 Macc. 3, 23. — etiam: *discedo, defero* 2 Tim. 1, 15. Tit. 1, 14. coll. lib. Henochi (Fabric. C. Pf. I, p. 180.) ἀποστρέψαι τὴν γνώμην discedere a communi decreto. — 2) facio avertere, i. e. *removeo*, Rom. 11, 26. ubi ἀποστ. i. q. verf. fq. ἀφέλωμαι. cf. Ezech. 23, 27. (הִשְׁבַּתִּי ceffare faciam) Hof. 2, 11. — 3) ut hebr. הֵשִׁיב, cui apud LXX. faepius refpondet, eft: facio ut aliquis fe convertat et revertatur, *reduco*, Gen. 28, 15. Ex. 23, 4. — *recupero, vindico*, Matth. 3, 26. cf. Sir. 17, 23. Gen. 14, 16. Fabric. Pfeud. I, p. 323. ἀπέστρ. ἀπ' αὐτῶν πᾶσαν αἰχμαλωσίαν, omnes ab iis recuperavit captivos. — de rebus: *reporto*, Matth. 27, 3. Gen. 23, 12. 18. 21. — de gladio: *condo* vagina, *immitto vaginae* Matth. 26, 52. ut הֵשִׁיב de eadem re legitur 1 Chr. 21, 27.

Ἀποστυγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et στυγέω, odio habeo) *valde abhorreo, magnopere detestor*. Semel Rom. 12, 9.

Ἀποσυνάγωγος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀπὸ et συναγωγὴ conventus, focietas) qui συναγωγῇ excluditur, vel exclufus eft, cui fynagogis et templo intereffe non licet, *facris prohibitus, excommunicatus*. Ter legitur tantum in Evang. Joann. 9, 22. 12, 42. 16, 2. Appellabatur hoc excommunicationis genus hebr. חרם, eratque exclufio e conventibus facris cum diris et maledictionibus conjuncta; cum ejusmodi homine fynagogis exclufo nulla reliquis concedebatur confuetudo. Perpetua exclufio, qua quis in perpetuum feparabatur ab ecclefia et populo judaico, appellabatur שַׁמְתָּא et videtur Jo. 16, 2. intelligenda effe.

Ἀποτάσσω, f. άξω, f. ἀποτάττω, (ex ἀπὸ et τάσσω ordino, colloco) 1) fepono, fecerno, dispono, 1 Macc. 11, 3. In medio fequente dativo: fecerno me ab alio, i. e. *valedico*. Ita apud profanos et noftros fcriptores, Marc. 6, 46. ἀποταξάμενος αὐτοῖς populo valedicens (in loco parall. Matth. 14, 23. ἀπολύσας τοὺς ὄχλους.) Luc. 9, 61. ἀποτ. τοῖς εἰς τὸν οἶκον (ex hebraismo pro τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ) valedicere familiaribus. Act. 18, 18. 20. 2 Cor. 2, 13. coll. *Joseph.* antiq. 8, 13. 7. — Tropice: *valedicere rebus* i. e. eas miffas facere, iis *renuntiare*, Luc. 14, 33. coll. Jofeph. antiq. lib. 11. c. 6. §. 8.

Ἀποτελέω, ῶ, f. έσω, (ex ἀπὸ et τελέω quod a τέλος finis) *ad finem perduco, perficio*. Semel Jac. 1, 15. ἁμαρτία ἀποτ. peccatum peractum, five potius libido peccandi, ubi perfecerit id ad quod fertur.

Ἀποτίθημι, f. θήσω, med. ἀποτίθεμαι (ex ἀπὸ et τίθημι pono) *fepono, depono*, Act. 7, 58. cf. Lev. 22, 23. Ezech. 21, 25. Metaphorice: *depono, exuo, renuntio, abstineo*. Rom. 13, 12. Eph. 4, 22. 25. Colofl. 3, 8. Hebr. 12, 1. Jac. 1, 21.

1 Petr. 2, 1. Sic profani ἀποθέσθαι τὴν ὀργὴν, τὴν ἀρχὴν, τὴν ἀπέχθειαν. — Saepius non habetur.

Ἀποτινάσσω, f. άξω, (ex ἀπὸ et τινάσσω quatio) *excutio*, Luc. 9, 5. excutio, *abjicio*, Act. 28, 5. coll. 1 Sam. 10, 2.

Ἀποτίω, f. ίσω, (ἀποτίνω et ἀποτιννύω, ex ἀπὸ et τίω f. τιννύω, aestumo rei pretium, deinde folvo) *perfolvo, rependo, reftituo*. Semel Philem. verf. 19. ἐγὼ ἀποτίσω, ego reftituam tibi damnum ab illo illatum. coll. Gen. 31, 39. Ex. 21, 30.

Ἀποτολμάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et τολμάω audeo) *audacia utor, audeo*. Haud raro apud profanos habetur ἀπετόλμησεν εἰπεῖν f. λέγειν, aufus eft dicere, impetravit a fe, ut diceret; eodemque modo femel Rom. 10, 20. cf. *Loesneri* obfervatt. e Philone p. 260. fqq.

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ab ἀποτέμνω abfcindo) profanis eft proprie actus abfcindendi; acies, qua fcinditur, fchneidende Schärfe; metaphorice: *feveritas, crudelitas;* et ita femel Rom. 11, 22. Adjectiv. ἀπότομος *feverus, acerbus*, de poenis divinis legitur Sap. 5, 20. 12, 9. 18, 15.

Ἀποτόμως, adv. (vid. ἀποτομία) *acriter*; metaph. *fevere, rigide*. Bis, 2 Cor. 13, 10. Tit. 1, 13. coll. Sap. 5, 23.

Ἀποτρέπω, f. έψω, (ex ἀπὸ et τρέπω verto) *averto*, avoco, deflecto Sir. 20, 31 et 3 Macc. 1, 23. Medium: averto me, deflecto, *fugio, vito*. Semel 2 Tim. 3, 5.

Ἀπουσία, ας, ἡ, (a particip. ἀπὼν, ἀποῦσα) *abfentia*. Semel Phil. 2, 12. In V. T. non habetur.

Ἀποφέρω, f. ἀποίσω, aor. 1. ἀπήνεγκα, a. 2. ἀπήνεγκον a. 1. paff. ἀπηνέχθην (ex ἀπὸ et φέρω fero) 1) *aufero, transporto*, Luc. 16, 22. ἀποφέρειν ἐν πνεύματι Apoc. 17, 3, 21, 10. fpiritum auferre et portare in alium locum ita, ut corpus locum non mutet, i. e. animo confpiciendum praebere aliquid. — 2) *ablatum* ad alios *perfero, offero*, 1 Cor. 16, 3. — 3 Esdr. 1, 13. ἀπήνεγκαν fcl. τὰς θυσίας, obtulerunt, distribuerunt. Hof. 10, 6. Sic etiam Act. 19, 12. in codd. pro ἐπιφέρεσθαι. — De perfonis 3) *abduco, deduco* Marc. 15, 1. fortaffe etiam Luc. 16, 22. Lib. *Henoch*, (Fabric. C. Pfeud. I, p. 194.) ἀπενεχθήσονται (genii mali) εἰς τὸ χάος τοῦ πυρός.

Ἀποφεύγω, f. εύξομαι (ex ἀπὸ et φεύγω fugio) *aufugio*; deinde: *effugio, evado*. In N. T. folum in ep. 2 Petr. ter, c. 1, 4. 2, 18. 20. ubi eft *effugere*, nifi c. 1, 4. malis vertere, fugere facere, *abigere, profligare*, ut legitur Sir. 22, 22.

Ἀποφθέγγομαι, f. έγξομαι (ex ἀπὸ et φθέγγομαι fonum edo, loquor) *eloquor, verba facio*, Act. 2, 14. 26, 25. Deinde ἀποφθέγματα i. e. fcite dicta, *fententias, oracula profero*, five futura nuntio, hebr. נִבָּא 1 Chron. 25, 1. קָסַם Ezech. 13, 9. et ita accipiendum videtur Act. 2, 4. ubi apoftolis fpiritu divino pleniffimis, et celebrantibus (verf. 11.) τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ tribuitur.

25. 3 Macc. 3, 23. Sap. 16,
preces, (Pſalt. Sal. 5, 7. (Fa
φειν τὴν δέησιν) eſt: *repudi*
coll. 3 Macc. 3, 23. — etiam
Tit. 1, 14. coll. lib. Henochi
στρέψαι τὴν γνώμην discedere
avertere, i. e. *remoueo*, Rom
ἀφέλωμαι. cf. Ezech. 23, 27
11. — 3) ut hebr. חָשִׁיב,
eſt: facio ut aliquis ſe conv
28, 15. Ex. 23, 4. — *rec*
Sir. 17, 23. Gen. 14, 16.
αὐτῶν πᾶσαν αἰχμαλωσίαν
— de rebus: *reporto*,
de gladio: *condo* vagina,
הֵשִׁיב de eadem re legitu

Ἀποστυγέω, ῶ,
valde abhorreo, *magno*

Ἀποσυνάγωγος
ventus, ſocietas) qui
cui ſynagogis et temp
excommunicatus.
22. 12, 42. 16, 2.
nus hebr. חרם, era
ris et maledictioni
gogis excluſo nul
petua excluſio, q
et populo judaic
intelligenda eſſe

Ἀποτάσσ
dino, colloco)
In medio ſequ
Ita apud pro
μενος αὐτοῖς
ἀπολύσας τ
hebraismo
18, 18. 2
pice: *ν*
Luc. 14

Ἀπ
finis)
ἀποτ

…i. 24. cf. 3 Macc. 6, 39. ἀπταίστους αὐτοὺς ἐρ-
…nes liberavit eos.

…ψω, proprie necto, admoveo, jungo; deinde,
…et lux eo maxime propagatur, quod admove-
… accendo, incendo, Luc. 8, 16. 11, 33. 15, 8.
…h. 13, 13. Quanquam enim plerumque ἅπτω
…sum esse putatur ab ἅπτω jungo, tango; tamen
…e verbum esse videtur. Medium ἅπτομαι cum
… proprie: jungo me rei, admoveo manum; de-
…bus tango, Matth. 8, 15. 9, 20. 21. 29. 20, 34.
…, 33. Luc. 6, 19. Jo. 20, 17. saepius; — manu
…quid, Matth. 8, 3. 17, 7. Luc. 7, 14. 22, 51. Co-
…; manum infero, i. e. vim infero, laedo, 1 Jo.
נָגַע Gen. 26, 11. 1 Chron. 16, 22. Job. 1, 12. 4, 5.
…a notione: jungo me alicui, metaph. familiarita-
…ineo, 2 Cor. 6, 17. — de muliere: rem cum ea
…Cor. 7, 1. hebr. קָרַב et נָגַע Gen. 20, 4. 6. 21, 11.
…). Etiam profanis ita dicitur.

…α, ας, ἡ, Apphia, nom. mulieris, Philem. vers. 2.
…lemonis uxorem fuisse putarunt Chrysostomus et
…us.

…ωθέω, ῶ, f. ἀπώσω, (ex ἀπὸ et ὠθέω pello, trudo)
… depello. — Med. ἀπωθέομαι 1) a me depello; 2)
… rejicio. — Dicitur de Deo populum israelit. reji-
…om. 11, 1. 2. — de reo, judicem repudiante Act. 7,
… legem mos. Act. 7, 39. — evangelium rejiciente Act.
— In formula ἥν τινες ἀπωσάμενοι 1 Tim. 1, 19.
ad συνείδησιν, alii ad πίστιν referunt, et monent ἀπω-
… etiam alibi dici de rebus, quae in nobis sunt, v. c.
23, 23. ἀπωσ. σοφίαν, Ezech. 43, 9. ἀπ. τὴν πορνείαν,
…, 6. ἀπ. ἐπίγνωσιν. Sed mallem ἥν (ut saepius relativa)
…objectum remotius, στρατείαν, referre et vertere: quam
religione et fide tuenda pugnam aversati. — In vers.
…X. respondet saepius hebr. זָנַח rejecit, Ps. 108, 11. Thren.
…. 3, 17. — מָאַס 2 Reg. 17, 15. 20. Jer. 4, 30.

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (ab ἀπόλλυμι perdo) 1) perditio, das
Verlieren; deinde dispendium et quidem inutile, quod igitur
frustra perditur. Matth. 26, 8. ubi τοῦ μύρου est addendum, ut
intelligitur e loco parallelo Marc. 14, 4. ἀπώλεια τοῦ μύρου;
inutile τοῦ μύρου dispendium. Similiter dicitur ἀπόλλυμι τὸ
ἀργύριον, et latin. perdo pecuniam. — 2) sensu passivo. a)
pernicies, 1 Tim. 6, 9. 2 Petr. 2, 1. 3. 3, 16. αἵρεσις ἀπωλείας
2 Petr. 2, 1. i. e. perniciosa, ad perniciem ducens. (LXX.
hebr. אֵיד calamitas, interitus, Obad. vers. 13. Deut. 32, 35.)
— b) mors, interitus. Ita in formula imprecantis dira Act.
8, 20. εἰς ἀπωλ. εἴη, pereat, intereat, diris devotus sit. cf.
Jes. 34, 5. λαὸς τῆς ἀπωλείας, עַם חֶרְמִי. — Dicitur etiam Paulo

Ἀποφορτίζομαι, (ex ἀπὸ et φόρτος onus) *onus depono, exonero, expono*. De nautis et mercatoribus naves exonerantibus (*ausladen*) saepissime apud profanos; semel Act. 21, 3.

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, (ab ἀποχράομαι consumo,) *consumtio rei per usum*, das Verbrauchen, Aufbrauchen; in N. T. semel Coloss. 2, 22. de esculentis, ubi simpliciter est *usus*, sive τὸ *vesci*; ἅ ἐστι -- ἀνθρώπων, quae omnia, si iis utimur, perniciosa habentur ex istorum hominum doctrina.

Ἀποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et χωρέω cedo) discedo, *abscedo*. Ter Matth. 7, 23. (Ps. 6, 8.) Act. 13, 13. Luc. 9, 39.

Ἀποχωρίζω, f. ίσω, 1) *separo, segrego*, Ezech. 43, 41. 2) *sejungo, discedo* Act. 15, 39. 3) *discindo, dissolvo*, (de coelo Apoc. 6, 14. quod veteres tanquam solidum diductum רָקִיעַ Gen. 1, 6.) cogitabant, cuius partes discissae hic inversae et convolutae dicuntur, voluminis instar, ad indicandam coeli destructionem. Depromta sunt haec ex Jes. 34, 4. ubi in hebr. נָגֹלּוּ, LXX. ἑλιγήσεται, convolvetur, cui respondet ταχήσονται (נָמַקּוּ).

Ἀποψύχω, f. ύξω, ψυχὴν sive τὸν βίον *exspiro, animam exhalo, morior*. Deinde etiam, ut latinor. *exanimor*, de iis dicitur, qui animo linquuntur, exhalasse videntur, et sic Luc. 21, 26. ἀποψύχοντες sunt *exanimes*, sui non compotes prae trepidatione, ὡσεὶ νεκροί, ut dedit Matth. 28, 4.

Ἄππιος, ου, ὁ, *Appius*. Act. 28, 15. Ἄππιος φόρος *forum Appii*, oppidum, quatuor fere milliaria a Roma distans, ad viam Appiam situm. cf. *Horat*. Sat. 1, 5. 3. *Cicer*. ad Attic. l. 2. ep. 10. 13.

Ἀπρόσιτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et πρόσιτος accessus, quod a πρόσειμι accedo) *inaccessus, ad quem aditus non patet*. Semel 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον lucem inaccessam, i. e. quam penetrare nemo unquam potest. Si φῶς tropice de majestate accipitur, ἀπρος. est; incomprehensibilis, mente nunquam adsequenda.

Ἀπρόσκοπος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et προσκόπτω impingo) 1) non impingens, μὴ προσκόπτων. 2) *offendiculo*, ad quod quis posset impingere, *carens, offendiculum non habens*; Sir. 35, 21. ὁδὸς ἀπρος. i. e. via plana. In N. T. metaphorice Act. 24, 16. ἀπρος. συνείδησις conscientia offendiculum non habens, integra, conscientia recti. — 1 Cor. 10, 32. ἀπρόσκοπος τινὶ, alium non offendens i. e. ad peccatum alliciens. *Hesych*. et Suid. ἀπρόσκοπος· ἀσκανδάλιστος.

Ἀπροσωπολήπτως, adv. 1 Petr. 1, 17. obvium, πρόσωπον μὴ λαμβάνων significans, i. e. ex notissimo hebraismo: *sine partium studio, nullo personae respectu habito*.

Ἄπταιστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et πταίω impingo) 1) non impingens; 2) *incolumis, periculis, vexationibus ereptus*;

semel Jud. vers. 24. cf. 3 Macc. 6, 39. ἀπταίστους αὐτοὺς ἐῤῥύσατο, incolumes liberavit eos.

Ἅπτω, f. ψω, proprie necto, admoveo, jungo; deinde, quoniam ignis et lux eo maxime propagatur, quod admovetur rebus, est *accendo*, *incendo*, Luc. 8, 16. 11, 33. 15, 8. 22, 52. Judith. 13, 13. Quanquam enim plerumque ἅπτω *incendo*, diversum esse putatur ab ἅπτω jungo, tango; tamen unum idemque verbum esse videtur. *Medium* ἅπτομαι cum genitivo rei, proprie: jungo me rei, admoveo manum; deinde 1) manibus *tango*, Matth. 8, 15. 9, 20. 21. 29. 20, 34. Marc. 1, 41. 7, 33. Luc. 6, 19. Jo. 20, 17. saepius; — *manu prehendo aliquid*, Matth. 8, 3. 17, 7. Luc. 7, 14. 22, 51. Coloss. 2, 21. 2) *manum infero*, i. e. *vim infero*, *laedo*, 1 Jo. 5, 18. hebr. נָגַע Gen. 26, 11. 1 Chron. 16, 22. Job. 1, 12. 4, 5. 3) in propria notione: jungo me alicui, metaph. *familiaritatem cum eo ineo*, 2 Cor. 6, 17. — de muliere: *rem cum ea habeo*, 1 Cor. 7, 1. hebr. קָרַב et נָגַע Gen. 20, 4. 6. 21, 11. Prov. 6, 29. Etiam profanis ita dicitur.

Ἀπφία, ας, ἡ, *Apphia*, nom. mulieris, Philem. vers. 2. quam Philemonis uxorem fuisse putarunt *Chrysostomus* et *Theodoretus*.

Ἀπωθέω, ῶ, f. ἀπώσω, (ex ἀπὸ et ὠθέω pello, trudo) detrudo; depello. — *Med.* ἀπωθέομαι 1) a me depello; 2) *repudio*, *rejicio*. — Dicitur de Deo populum israelit. rejiciente Rom. 11, 1. 2. — de reo, judicem repudiante Act. 7, 27. — legem mos. Act. 7, 39. — evangelium rejiciente Act. 13, 46. — In formula ἥν τινες ἀπωσάμενοι 1 Tim. 1, 19. alii ἥν ad συνείδησιν, alii ad πίστιν referunt, et monent ἀπωθέομαι etiam alibi dici de rebus, quae in nobis sunt, v. c. Prov. 23, 23. ἀπωσ. σοφίαν, Ezech. 43, 9. ἀπ. τὴν πορνείαν, Hos. 4, 6. ἀπ. ἐπίγνωσιν. Sed mallem ἥν (ut saepius relativa) ad subjectum remotius, στρατείαν, referre et vertere: quam pro religione et fide tuenda pugnam aversati. — In versi LXX. respondet saepius hebr. זָנַח rejecit, Ps. 108, 11. Thren. 2, 7. 3, 17. — מָאַס 2 Reg. 17, 15. 20. Jer. 4, 30.

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (ab ἀπόλλυμι perdo) 1) perditio, das Verlieren; deinde *dispendium* et quidem inutile, quod igitur quasi perditur. Matth. 26, 8. ubi τοῦ μύρου est addendum, ut intelligitur e loco parallelo Marc. 14, 4. ἀπώλεια τοῦ μύρου, inutile τοῦ μύρου dispendium. Similiter dicitur ἀπόλλυμι τὸ ἀργύριον, et latin. *perdo pecuniam*. — 2) sensu passivo. a) *pernicies*, 1 Tim. 6, 9. 2 Petr. 2, 1. 3. 3, 16. αἱρέσεις ἀπωλείας 2 Petr. 2, 1. i. e. perniciosa, ad perniciem ducens. (LXX. hebr. אֵיד calamitas, interitus, Obad. vers. 13. Deut. 32, 35.) — b) *mors*, *interitus*. Ita in formula imprecantis dira Act. 8, 20. εἰς ἀπωλ. εἴη, pereat, interitui, diris devotus sit. cf. Jes. 34, 5. λαὸς τῆς ἀπωλείας, עַם חֶרְמִי. — Dicitur etiam Paulo

Act. 25, 16. de damnatione ad mortem per judicem. — c) *mors aeterna, interitus perpetuus, pernicies in futura vita*, quae Matth. 7, 13. Hebr. 10, 39. opponitur τῇ ζωῇ, Phil. 1, 28. τῇ σωτηρίᾳ, et plenius describitur 2 Petr. 3, 7. in verbis: ἡμέρα τῆς κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων, Rom. 9, 22. Phil. 3, 19. Apoc. 17, 8. 11. coll. 19, 20. — ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας Jo. 17, 12. homo pernicei devotus; 2 Thess. 2, 3. alios ad defectionem et perniciem abducens, ut Jes. 57, 4. τέκνα τῆς ἀπωλείας pro hebr. ילדי־פשע. — 2 Petr. 2, 2. ubi ἀπώλεια rem perniciosam significare deberet, *Griesb.* rectius ἀσελγείαις edidit.

Ἀρά, ᾶς, ἡ, (ab ἀράομαι preces fundo, imprecor) 1) preces; 2) imprecatio juramento addita, quare etiam in vers. LXX. saepe pro juramento ipso; 3) *imprecatio*, simpliciter, *execratio, maledictio* (LXX. hebr. אלה Jes. 24, 6. et קללה Deut. 29, 18. 27. saepius). Sic semel Rom. 3, 14. vid. Ps. 10, 7. *Hesych.* ἀρά· κατάρα.

Ἄρα, et quatuor in locis (Matth. 7, 20. 17, 26. Act. 11, 18. 17, 27.) ἄραγε, partic. 1) *igitur, itaque, ergo*, concludentis est et comprobantis, Matth. 7, 20. 17, 26. Act. 11, 18. Rom. 7, 21. 8, 1. 10, 17. 1 Cor. 15, 14. 18. 2 Cor. 5, 15. Gal. 2, 21. 3, 7. Hebr. 12, 8. — Absolute in orationis initio est *jam igitur*, Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. 2 Cor. 7, 12. Gal. 4, 31. Hebr. 4, 9. Paulus amat uti formula ἄρα οὖν, quae est et concludentis; *jam, itaque, ergo*, Rom. 5, 18. 7, 3. 25. 8, 12. 9, 16. 18. 14, 12. 19. Eph. 2, 19. et vero etiam exhortantis, *agedum*, adjecta notione conclusionis ex antecedentibus, Gal. 6, 10. 1 Thess. 5, 6. 2 Thess. 2, 15. Quum in conclusione quoque sit asseveratio, interdum verti potest: *sane, profecto, utique*, Gal. 3, 29. 5, 11. Luc. 11, 48. (LXX. אך *profecto*, Ps. 58, 12. 73, 13). — 2) cum aliis particulis et cum τίς conjunctum, maxime in quaestionibus, rei incertitudinem exprimit, et respondet latinorum *nam* (enclitico) *tandem, fortasse*, nostro: *Wohl, denn, vielleicht*. Sic a) τίς ἄρα *quis tandem, quisnam*, Matth. 18, 1. 19, 25. 27. 24, 45. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. 12, 42. 22, 23. b) τί ἄρα *quidnam, quid tandem* Luc. 1, 66. Act. 12, 18. — c) εἰ ἄρα, *num fortasse*, Marc. 11, 13. Act. 7, 1. 8, 22. 17, 27. d) οὐκ ἄρα, *num fortasse*, Act. 21, 38. (Gen. 18, 3. εἰ ἄρα hebr. נא quaeso; Num. 22, 11. hebr. אולי fortasse). — e) μήτι ἄρα *num tandem* 2 Cor. 1, 17. — 3) ἄρα post ἐπεὶ est *adeo, vel, gar, sogar*; 1 Cor. 5, 10. ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα, alioquin deberetis vel; ib. c. 7, 14. ἐπεὶ ἄρα alioquin vel; ib. 15, 15. εἴπερ ἄρα siquidem vel. — Saepius non habetur in N. T.

Ἆρα, (distinguendum a praecedente ἄρα), ἆρά γε, part. interrogandi: *num, an*. Act. 8, 30. Luc. 18, 8. Gal. 2, 17. (LXX. hebr. ה interrogativum Gen. 18, 13. 27, 10. Neh. 4, 2.)

Ἀραβία, ας, ἡ, *Arabia*, quae in desertam, felicem et petraeam, a Petra huius partis urbe primaria ita appellata, (Vid. Joseph. de Bell. Jud. 1, 6. 2.) dividebatur. Posterior commemoratur bis Gal. 1, 17. 4, 25.

Ἀράμ, *Aram*, nom. prop. indecl. viri e majoribus Christi; Matth. 1, 13. Luc. 3, 33. coll. 1 Chron. 2, 10.

Ἄραψ, βος, ὁ, *Arabs*, vel incola Arabiae, vel ex Arabia oriundus. Act. 2, 11.

Ἀργέω, ῶ, f. ήσω, *otiosus sum, ab opere desisto*, Esdr. 4, 24. Sir. 30, 27. — neutraliter: *cesso*, 3 Esdr. 2, 30. ἤργει ἡ οἰκοδομὴ μέχρι etc. Sic 2 Petr. 2, 3. τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ, *non cessabit* (scl. *venire*, ut docet parallelum νυστάζει, et sequentia) i. e. certissime, proxime instat.

Ἀργός, ή, όν, (contract. ex ἀεργός, quod ex ἀ priv. et ἔργον opus) 1) ἔργον non habens, labore vacans, Matth. 20, 3. 6. 1 Tim. 5, 13. — 2) *otiosus, otio indulgens, segnis, iners*; 2 Petr. 1, 8. ἀργὸς εἰς Χριστοῦ ἐπίγνωσιν; Sap. 15, 15. πόδες ἀργοὶ πρὸς ἐπίβασιν. — Tit. 1, 12. γαστέρες ἀργαὶ ventres inertes i. e. homines pigri et ventri sive gulae indulgentes. — 3) *inutilis* (Sap. 14, 5.) et deinde, ut etiam alia, quae utilitatem negant verba (v. c. ἄχρηστος, quod Sir. 16, 1. est i. q. ἀσεβής) *perniciosus, malus, improbus*. Matth. 12, 36. ubi ῥῆμα ἀργόν, ut ex vers. 31 et 32 apparet, est *convitium, maledictum*, scl. vel κατὰ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, vel κατὰ τὸ πνεῦμα ἅγιον. (*Symmach.* hebr. פִּגּוּל res abominanda, foedum Lev. 19, 7. vertit ἀργὸν, quod LXX. reddiderunt ἄθυτον.

Ἀργύρεος, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, *argenteus*, ex argento factus, vel etiam eo obductus. Quater, Act. 19, 24. 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20.

Ἀργύριον, ίου, τὸ, 1) *argentum*, Act. 7, 16. 2) *nummus argenteus quivis*; in formula χρυσίον καὶ ἀργύριον, Act. 3, 6. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. — 3) *pecunia*, simpliciter, Matth. 25, 18. 27. 28, 12. 15. Marc. 14, 11. Luc. 9, 3. 19, 15. 23. 22, 5. Act. 8, 20. — Interdum hoc sensu omittitur, v. c. Matth. 26, 9. πολλοῦ scl. ἀργυρίου, magno pretio. — 4) conjunctum cum vocabulis numeri definiti, ἀργύριον respondet hebr. שֶׁקֶל, quod LXX. verterunt vel σίκλος vel δίδραχμον, nummus Judaeorum argenteus, qui valebat tetradrachma attica vel didrachma alexandrina, quorum triginta sunt quindecim thaleri imperiales nostrae monetae. Hebraei dicebant proprie כֶּסֶף - שֶׁקֶל Gen. 20, 16. 23, 15. (LXX. δίδραχμα ἀργυρίου), saepius autem שֶׁקֶל omittitur, v. c. Gen. 37, 28. Zach. 11, 12. — Ita legitur ἀργύριον Matth. 26, 15. 27, 3. 5. 6. 9. — Act. 19, 19. autem ἀργυρ. de drachmis intelligendum est, nummo argenteo eiusdem cum denario ponderis, sex obolos (tres grossos) valente.

Ἀργυροκόπος, ου, ὁ, (ex ἄργυρος et κόπτω, tundo)

proprie: argentum tundens i. e. fabricans, vel laminas argenteas ducens, *argenticusor*, vel vasa argentea fabricans, *argentifex*; vel nummos argenteos cudens, *monetarius*. Semel Act. 19, 24. faber argentarius. cf. Jer. 6, 29. hebr. צֹרֵף

Ἄργυρος, ου, ὁ, (ab ἀργὸν album) 1) *argentum*, Act. 17, 29. 1 Cor. 3, 12. Jac. 5, 3. Apoc. 18, 12. γόμος ἀργύρου merces argenti, vel: massa argenti (Silberbarren) vel: vasa argentea. 2) *nummus argenteus*, Matth. 10, 9.

Ἀργυροῦς, vid. Ἀργύρεος.

Ἄρειος πάγος, ἀρείου πάγου, *Areopagus*, (ab ἄρης *Mars*, et πάγος *collis*) *collis martius*; in specie collis Martius Athenis, in quo collocatum erat judicium Atheniensium supremum, a Solone institutum, et ipsum ἄρειος πάγος dictum, quod de rebus capitalibus et gravissimis cognoscebat. *Diog. Laërt.* 3, 5. 116. *Xenoph.* Mem. Socr. 3, 5. 20. *Cicero* ad Attic. 1, 14. Bis, Act. 17, 19. 22. ubi non senatum, sed forum areopagi, in quo magna populi multitudo confluere solebat, indicare videtur.

Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, *Areopagita*; *judex in Areopago*. Act. 17, 34.

Ἀρέσκεια, ας, ἡ, (ab ἄρεσκος placendi studiosus) *studium placendi*. Profanis fere semper in malam partem dicitur. In V. T. semel sensu neutrali Prov. 31, 30. de gratia et pulchritudine muliebri, hebr. חֵן respondens. Sic quoque Coloss. 1, 10. intelligendum videtur, εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν ad omnem pulchritudinem s. gratiam scil. moralem, i. e. ita, ut in omnibus Deo sitis grati. Alii: ut Deo placere studeatis.

Ἀρέσκω, f. ἀρέσω, cum dativo personae, semel Act. 6, 5. sequente ἐνώπιον, ad imitationem hebr. בְּעֵינֵי יִיטַב, (LXX. ἐναντίον, ἐνώπιον) Gen. 34, 18. 41, 37. 1 Reg. 3, 10. 1 Macc. 8, 21. 1) neutr. *placeo*, *probor aliis*, *acceptus sum*, Matth. 14, 6. Marc. 6, 22. Rom. 8, 8. 1 Cor. 7, 32—34. Act. 6, 5. 1 Thess. 4, 1. 2 Tim. 2, 4. — 2) active: *studeo placere*, *probari*, 1 Thess. 2, 4. 15. ζητῶ ἀρέσκειν, ut Gal. 1, 10. plenius legitur. — Deinde: *rationem habeo*, *inservire studeo*; ita ἑαυτῷ ἀρέσκειν, Rom. 15, 1. 3. quod Paulus 1 Cor. 10, 33. explicat ζητεῖν τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον; — et ἀρέσκειν τῷ πλησίον Rom. 15, 2. — πᾶσιν πάντα (pro κατὰ πάντα) 1 Cor. 10, 33. Saepius non legitur.

Ἀρεστὸς, ἡ, ὸν, *gratus*, *acceptus*, Act. 12, 3. — τὸ ἀρεστὸν, et τὰ ἀρεστὰ, *placita*, *decreta*, *voluntas*, ut etiam latini voc. *placet*, *placitum* usurpant. Jo. 8. 29. τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ, vel, ut 1 Jo. 3, 22. habetur, τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ (ex hebraismo de quo vid. ἀρέσκω), i. e. τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (ut 1 Jo. 3, 22. legitur in membro parallelo), τὸ θέλημα (Jo. 5, 30. 6, 38.) Act. 6, 2. ἀρεστόν ἐστι, voluntas, consilium est, placet. Sic Esdr. 10, 11. רָצוֹן τὸ ἀρεστὸν, mandatum, quod

auctor 3 libr. Esdr. 9, 9. vertit: τὸ θέλημα αὐτοῦ. — τὰ ἀρεστὰ *decreta*, Bar. 4, 4. Sap. 9, 18.

Ἀρέτας, α, ὁ, *Aretas*, nom. prop. regis Arabiae petraeae, Damascenae civitatis, soceri Herodis Antipae, de quo vid. *Joseph.* Ant. Jud. 18, c. 5. Aretas fuit frequens nomen regulorum Arabiae. cf. 2 Macc. 5, 8.

Ἀρετή, ῆς, ἡ, 1) habilitas, utilitas (Tauglichkeit, Brauchbarkeit); 2) *bonitas, praestantia, virtus*, Trefflichkeit, Güte, Phil. 4, 8, „si quid est bonum s. praestans atque laudabile." 3) ex adjuncto, quoniam bona et praestantia etiam sunt laudanda, *gloria, honor*, qui omni, quod est perfectum, competit. 2 Petr. 1, 3. διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς in gloriam suam et honorem. LXX. hebr. הוֹד gloria Hab. 3, 3. coll. Ps. 19, 1. et תְּהִלּוֹת laudes Jes. 42, 12. — 1 Petr. 2, 9. τὰς ἀρετὰς laudes; etenim Jes. 43, 21. unde haec sunt deprompta, est תְּהִלָּה. coll. Esth. 14, 10.

Ἀρήν, ἀρένος contr. ἀρνός, ὁ, ἡ, *ovis*. Semel Luc. 10, 3. ὡς ἄρνας i. e. tanquam insontes, insidiarum ignaros.

Ἀριθμέω, ῶ. f. ήσω, 1) *numero*, Apoc. 7, 9. 2) *numerando cognosco*, ut סָפַר hebr. Job. 31, 4. (LXX. ἐξαριθμεῖν), cui ibidem parallelum est רָאָה vidit, cognovit; quare etiam formula οὐκ ἔστι ἀριθμὸς est: satis cognosci, pervestigari non potest, Ps. 147, 5. Inde plurimi Matth. 10, 30. Luc. 12, 7. ἠριθμημέναι vertunt: bene cogniti sunt. — Sed est 3) etiam *numerum constituo, quot esse debeant designo*, ut legitur Gen. 14, 14. Judith. 2, 15. de electione militum ad pugnam; coll. Job. 28, 26. Possunt igitur verba servatoris etiam accipi sic: adeo capillorum in capite vestro numerum Deus definivit.

Ἀριθμός, οῦ, ὁ, 1) *numerus* Act. 4, 4. Apoc. 20, 8. — τὸν ἀριθμὸν Jo. 6, 10. pro κατὰ τὸν ἀριθμόν, vel: *numero*; vel: quatenus numerati sunt, sive numerari poterant. Apoc. 13, 18. vid. Ἄνθρωπος No. 5. — 2) *certus hominum numerus*, ut latinorum „*e numero esse*," Luc. 22, 3.

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, *Arimathaea* s. *Arimathia*, urbs judaica Matth. 27, 57. Marc. 15. 43. Luc. 23, 51. Jo. 19, 38. commemorata. Nomen ortum est ex hebr. רָמָה, cuius nominis erant quatuor urbes, in tribubus Benjamin, Nephthali, Aser et Ephraim. Hic Rama in tribu Benjamin, quatuor fere milliaribus Hierosolyma distans intelligitur, quaeque, quia duobus urbibus, superiore et inferiore constabat, הָרָמָתַיִם (1 Sam. 1, 1.) appellata est, quamque Lucas recte πόλιν τῶν Ἰουδαίων nominare poterat, quia tunc temporis ad provinciam Judaeam pertinebat.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, *Aristarchus*, nom. prop. viri christiani, de quo exponitur Act. 19, 29. 20, 4. 27, 2. Coloss. 4, 10. Phil. vers. 24.

Ἀριστάω, f. ήσω, (ab τὸ ἄριστον jentaculum) *jento*,

Ἀπολείχω, f. ίξω (ex ἀπὸ et λείχω lambo) *lambo, delingo,* belecken. Semel Luc. 16, 21.

Ἀπόλλυμι, f. ἀπολλύω, cuius verbi tempora a verbo obsoleto ἀπόλω f. ἀπόλλω formantur, 1) *amitto, perdo,* ich verliere, Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. Luc. 15, 4—9. 24. 2 Jo. vers. 8. coll. 1 Reg. 9, 3. tropice Matth. 10, 39. 16, 25. 18, 11. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. 25. 17, 33. — de ovibus deperditis, sine pastore errantibus, igiturque maximo mortis periculo expositis; tropice de hominibus a Deo segregatis et in peccati et inscitiae foeditatem abreptis Matth. 10, 6. 15, 24. 18, 14. coll. vers. 12. Ps. 119, 175. Idem tropus subest in locis Jo. 18, 9. 17, 17. Matth. 18, 11. Luc. 19, 10. cf. 1 Macc. 3, 9. ἀπολλύμενοι dispersi in fugam. — 2) *perdo,* ich mache verlieren, Matth. 10, 28. *corrumpo;* passive: *pereo, corrumpor, dissolvor,* Matth. 5, 29. 30. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. 21, 18. Jo. 6, 12. Jac. 1, 11. Act. 27, 34. θρὶξ ἀπολεῖται peribit; textus vulg. e glossemate: πεσεῖται. — βρῶσις ἡ ἀπολλυμένη Jo. 6, 27. cibus corruptioni obnoxius. Χρυσίον τὸ ἀπολλυμ. argentum quod dissolvitur. Ἀπολοῦνται Hebr. 1, 11. dissolventur, peribunt; oppositum est τὸ μένειν. — τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο (pro ἀπῆλθεν quod est in textu vulg. e glossemate) ἀπὸ σοῦ, Apoc. 18, 14. splendor tuus peribit, in nihilum redigetur. Similiter lib. Henoch. (Fabric. C. Ps. I, p. 191.) ἀπολέσαι (per diluvium) πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 1 Cor. 1, 19. ἀπολῶ τὴν σοφίαν (Jes. 29, 14. hebr. אָבַד) perdam i. e. evertam, irritam faciam. — 3) *perdo vitam, occido, vita privo,* Matth. 2, 13. 12, 14. 21, 41. Marc. 3, 6. 11, 18. Luc. 11, 51. 17, 27. 29. Jo. 10, 10. saepius. — Matth. 27, 20. est: mortis poenam posco, coll. Esth. 9, 11. 16. — Passive: *pereo morte, morior, intereo,* Matth. 8, 25. 26, 52. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. 15, 17. Rom. 2, 12. 2 Cor. 4, 9. 2 Petr. 3, 6. *Hesych.* ἀπολέσθαι· ἀποθανεῖν. 4) *vita aeterna privo, pass. mortem aeternam patior.* Sic potissimum in Joanne, c. 3, 15. 16. 6, 39. 10, 28. ἀπολ. εἰς τὸν αἰῶνα. 12, 25., ubi opponitur τὸ φυλάσσειν εἰς ζωὴν αἰώνιον. Interdum etiam apud Paulum, ubi ἀπολλύμενοι 1 Cor. 1, 18. (quibus opponuntur οἱ σωζόμενοι) 15, 18. 2 Cor. 2, 15. 4, 3. 2 Thess. 2, 10 sunt morti aeternae obnoxii, ad vitam αἰώνιον, per Christum comparatam non pervenientes. Eodem modo 2 Petr. 3, 9. accipiendum, et Jud. vers. 5. coll. vers. 11. est *morti aeternae destino,* ut Job. 3, 3. Jes. 34, 2. 43, 28. — 5) *infelicem facio, de statu suo dejicio,* Marc. 1, 24. 9, 22. Luc. 4, 34. 9, 25. Jo. 11, 50. Jac. 4, 12. — 6) tropice: *mores corrumpo, pietatem everto,* Rom. 14, 15. 8, 11. ut saepius alia quoque verba moriendi vivendive facultatem significantia ad vitam mortemve spiritualem transferuntur.

Ἀπολλύων, οντος, ὁ, (particip. ab ἀπολλύω) *perditor, vastator*. Ap. 9, 11. Vid. Ἀβαδδών.

Ἀπολλωνία, ίας, ἡ, *Apollonia*, urbs Macedoniae maritima, Apollini ſacra, ab Amphipoli unius diei itinere diſtans. Act. 17, 1.

Ἀπολλῶς, ῶ, ὁ, *Apollos*, nomen Judaeo-Chriſtiani, et doctoris in eccleſia, qui non niſi Act. 18, 24. 19, 1. 1 Cor. 1, 12. 3, 4—6. 22. 4, 6. 16, 12. Tit. 3, 13. commemoratur.

Ἀπολογέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, 1) *loquor me defendendi cauſa*, Luc. 12, 11. Act. 26, 1. 24. coll. 2 Macc. 13, 26. — *cauſam dico, defendo*, Act. 24, 10. ἀπολογ. τὰ περὶ ἐμαυτοῦ, rem meam defendo; — cum dativo perſonae, Act. 19, 33. ἀπολ. τῷ δήμῳ cauſam dicere ad populum, 2 Cor. 12, 19. — etiam ſequente ἐπὶ, Act. 26, 2. ἀπολ. ἐπὶ σοῦ, apud, coram te me defendere. — 2) *defendendo me libero ab accuſatione, a culpa*; Act. 24, 10. ἀπολογουμένου αὐτοῦ cum ſe defendens probaret. Rom. 2, 15. ἀπολογούμενοι, a culpa liberantes, abſolventes. Sic Jer. 31, 6. ἀπολογουμένοι videntur eſſe: a Deo jam abſoluti, inſontes declarati, et Sap. 6, 10. ἀπολογία eſt *abſolutio*.

Ἀπολογία, ίας, ἡ, (vid. ἀπολογέομαι), *apologia, defenſio*. Act. 22, 1. 25, 16. 1 Cor. 9, 3. Phil. 1, 7. 17. 1 Petr. 3, 15. — *actus* defendendi 2 Tim. 4, 16. — *ratio reddenda*, Verantwortung, 2 Cor. 7, 11.

Ἀπολούω, f. ούσω, (ex ἀπὸ et λούω lavo) *abluo*. Metaphorice: *abſtergo, removeo*. Sic bis de peccatis eorumque poenis Act. 22, 16. 1 Cor. 6, 11. coll. Pſ. 51, 4. 9. Jeſ. 1, 16. Jer. 4, 14.

Ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, (ab ἀπολυτρόω pretio redimo, LXX. hebr. פָּדָה Exod. 21, 8.) 1) *redemtio captivi per pretii ſolutionem*. In N. T. de redemtione a poteſtate diaboli, peccati et mortis per ſanguinem Jeſu, in pretium redemtionis ſolutum, Rom. 3. 24. 1 Cor. 1, 30. Eph. 1, 14. εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, quae cum ἐσφραγίσθητε jungenda et vertenda ſunt: obſignati eſtis ad eiusmodi redemtionem ſcl. a diaboli et peccati poteſtate, ut jam ſitis peculium Dei et Chriſti. coll. Act. 20, 28. Coloſſ. 1, 13. Hebr. 2, 14. Jo. 12, 31. Brevius dicitur interdum redemtio i. e. liberatio a peccato eiusque poenis, Eph. 1, 7. Coloſſ. 1, 15. Hebr. 9, 15. — 2) *liberatio*, e malorum anguſtiis Luc. 21, 18. e mortis periculo Hebr. 11, 35. — animae a corpore, in quo eſt quaſi captiva, Rom. 8, 23. Eph. 4, 30. coll. Rom. 7, 24. Sap. 9, 15. Saepius non legitur.

Ἀπολύω, f. ύσω, (ex ἀπὸ et λύω, ſolvo) 1) *diſſolvo*; 2) diſſolvo vincula rei et accuſati, *liberum dimitto*, Matth. 18, 27. 27, 15. 17. 21. 26. Marc. 15, 6. 9. 11. 15. Luc. 22, 68. 23, 16—25. Jo. 18, 39. Act. 3, 13. ſaepius. — Liberare

a morbo Luc. 13, 12. ἀπολέλυσαι, libera, soluta sis. coll. 2 Macc. 6, 22. — Luc. 6, 37. ἀπολύετε καὶ ἀπολυθ. liberos dimittite, qui vos offenderunt, i. e. condonate. — 3) *dimitto*, simpliciter, *discedere jubeo*, vel *patior ut discedat aliquis*; Matth. 14, 15. 22. 23. 15, 23. 32. Marc. 6, 36. Luc. 8, 38. Act. 13, 3. 19, 40. saepius. — Medium: dimitto me, *abeo*. Act. 28, 25. — 4) De marito uxorem dimittente: *divortium facio*, *uxorem repudio*. Matth. 1, 19. 5, 31. 32. 19, 3—9. Marc. 10, 2. 4. 11. 12. Luc. 16, 18. — 5) *e vita discedere jubeo* s. *dimitto*; semel Luc. 2, 29. coll. vers. 26. Num. 20, 29. Job. 3, 6. Tob. 3, 13. 2 Macc. 7, 9. ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις.

Ἀπομάσσω, (s. μάττω) f. άξω, (ex ἀπὸ et μάσσω manibus tracto, palpito) *abstergo*. Semel Luc. 10, 11. ubi etiam *excutio* verti potest.

Ἀπονέμω, f. εμῶ, (ex ἀπὸ et νέμω tribuo) 1) *distribuo*; — 2) *exhibeo*, *do*. Semel 1 Petr. 3, 7. ἀπονέμειν τιμὴν honorem exhibere i. e. officia lubenter praestare. coll. 3 Macc. 1, 7. 3, 16.

Ἀπονίπτω, f. ίψω, (ex ἀπὸ et νίπτω lavo) *abluo*, *lavo*. De manibus potissimum dicitur. Semel Matth. 27, 24. coll. Deut. 21, 6.

Ἀποπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἀπέπεσον, (ex ἀπὸ et πίπτω, cado) *decido*, *delabor*. Semel Act. 9, 18.

Ἀποπλανάω, ῶ, f. ήσω (ex ἀπὸ et πλανάω errare facio) 1) aberrare facio, a recta via abduco; Sir. 13, 6. 2) *a virtutis et veritatis via abduco*, *seduco*. In N. T. bis, Marc. 13, 22. 1 Tim. 6, 10. — coll. Sir. 4, 19. Prov. 7, 21. In Pseudepigraph. V. T. est quoque amore, studio trahor ad aliquid, prosequor; Fabric. I, p. 180. ἐγρήγοροι ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν amore capti prosequebantur mulieres; — et p. 526. ἀποπλανώμενοι ἐν γράμμασι literis operam dantes.

Ἀποπλέω, f. εύσω, (ex ἀπὸ et πλέω navigo) *navigo*, *nave discedo*, *solvo*. Quater Act. 13, 4. 14, 26. 20, 15. 27, 1.

Ἀποπλύνω, f. υνῶ, aor. 1. ἀπέπλυνα, (ex ἀπὸ et πλύνω lavo) *abluo*, potissimum de vestimentis et vasis. Semel Luc. 5, 2. coll. Jer. 2, 22. 4, 14.

Ἀποπνίγω, f. ίξω, (ex ἀπὸ et πνίγω suffoco) *suffoco*, *suffocando neco*. Luc. 8, 33. coll. Tob. 3, 9. — Tropice ut latinor. praefoco de semine spinis obducto et necato, Matth. 13, 7.

Ἀπορέω, ῶ, f. ήσω, Med. quod in N. T. solum occurrit: ἀπορέομαι, οῦμαι, (ex ἀπὸ et πόρος via) proprie de eo dicitur, qui via destitutus nescit, quo se vertat, cui exitus non patet; inde metaphorice 1) de iis, qui calamitatibus ita premuntur, ut, quomodo evadant, nesciant, *sollicitudine*, *curis oppressi*, ut 2 Cor. 4, 8. coll. Gen. 32, 8. 1 Macc. 3, 31. et

ἀπορία Jes. 8, 22. hebr. צָרָה *angustia*. — 2) de eo, qui *destituitur*, *eget* aliqua re, ut Sir. 10, 27. ἀπορῶν ἄρτων, quod LXX. Prov. 12, 9. expresserunt προσδεόμενος ἄρτου. In N. T. de eo, qui destitutus est consilio, nescit, quid statuendum faciendumve sit; *incertus*, *dubius*, *haesitans*, Jo. 13, 22. Act. 25, 20. sequente εἰς, Gal. 5, 20. sequente ἐν. coll. Sir. 18, 7. 2 Macc. 8, 20. — Saepius non habetur.

Ἀπορία, ίας, ἡ, (Vid. ἀπορέω) ei tribuitur, cui via deest, qui, quo se vertat, quo evadat vel non habet, vel nescit; inde rei inopia Sir. 4, 2. Deut. 28, 22. — *consilii inopia*, *desperatio*, quare *Hesych.* et *Phavor.* per ἀγνωσίαν explicuerunt. Semel Luc. 21, 25. cf. Lev. 26, 16. Jes. 8, 22.

Ἀποῤῥίπτω, f. ίψω, (ex ἀπὸ et ῥίπτω, jacio) *abjicio*, *projicio*. Semel Act. 27, 43. ἀποῤῥίψαντες scl. ἑαυτοὺς jussit eos se primos in mare projicere; cuius loquendi formulae exempla e profanis dedit *Kypkius* in obss. s. ad h. l. cf. Arrian. Ind. Hist. c. 24. §. 5. 7.

Ἀπορφανίζω, f. ίσω, (ex ἀπὸ et ὄρφανος pupillus) et: *parentibus orbo*, — et: *liberis privo*. Semel in N. T. 1 Thess. 2, 17. ubi ἀπορφανισθέντες est *orbatus* simpliciter, vel orbatus discipulis, qui ex more hebr. *filii*, ut doctores *patres* appellari solent.

Ἀποσκευάζω, f. άσω, et med. ἀποσκευάζομαι, (ex ἀπὸ et σκευάζω, quod a σκεῦος) proprie: τὰ σκεύη, *sarcinas amoveo*, *depono*, *aufero*. Sic constanter apud profanos. Semel in N. T. Act. 21, 15. ubi vertunt: sarcinas, i. e. omnia itineris impedimenta deponere. Alii interpretantur: *sarcinas colligere*, res ad iter faciendum necessarias parare. Sed quanquam hanc explicationem suadeat nexus, tamen ea nullis firmatur exemplis, quum quae quidam protulerunt, non quadrent. Alii igitur praetulerunt multorum codd. lectionem ἐπισκευασάμενοι; mallem vero ἀποσκευας. hic, ut interdum apud profanos legitur, vertere: *nos expedientes* scl. ex amplexibus dehortantium, ne iter facerent, vers. 11. 12. *Hesych.* ἀποσκευαζόμενος· ἀποχωριζόμενος.

Ἀποσκίασμα, τος, τὸ (ab ἀποσκιάζω obumbro) *obumbratio* v. c. solis interposita nube, vel subjecta luna, lunae. In N. T. semel Jac. 1, 17. in Deo lumine perfectissimo non est mutatio, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα vel obumbratio conversione effecta, qualem solet pati luna et interdum sol. Quorum deinde sensus: Dei lumen, eius perfectio, mutationibus non est subjecta.

Ἀποσπάω, ῶ, f. άσω, (ex ἀπὸ et σπάω traho) *abstraho*, *avello*; Jes. 28, 9. — de gladio: extraho e vagina, *stringo*, Matth. 26, 51. Tropice: *abstraho discipulos* scl. ab aliis doctoribus et meos facio, Act. 20, 30. coll. Jos. 8, 6. In passivo

et medio: *disjungor, disjungo me,* Job. 41, 9. *abeo, discedo,* Luc. 22, 41. Act. 21, 1. coll. 2 Macc. 12, 10. 17.

Ἀποστασία, ας, ἡ, (ab ἀφίστημι recedo, discedo) *defectio, rebellio.* Bis de defectione a religione judaica Act. 21, 21. et chriftiana et veri Dei cultu 2 Theff. 2, 3.

Ἀποστάσιον, ίου, τὸ, *repudium, Hefychio* interprete: τὸ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα καὶ γράψαι ἀποστάσιον. Matth. 19, 7. Marc. 10, 4. — *libellus repudii, literae divortii,* Matth. 5, 31. coll. Deut. 24, 1. 3. Jer. 3, 8.

Ἀποστεγάζω, f. άσω, (ex ἀπὸ et στεγάζω tego) *detego, tectum aperio.* Semel Marc. 2, 4.

Ἀποστέλλω, f. ελῶ, (ex ἀπὸ et στέλλω mitto) 1) *dimitto, discedere* f. *abire jubeo,* Matth. 8, 31. 20, 2. 21, 1. *ut abeat, discedat aliquis patior,* Matth. 21, 3. Marc. 8, 26. 11, 3. 12, 3—6. *emitto* v. c. nuntios Matth. 14, 35. 22, 3. 24, 31. Marc. 6, 7. 13, 27. Luc. 9, 2. — *ejicio ex loco,* Marc. 5, 10. — 2) *dimitto ad mandata exfequenda, mitto cum mandato,* ita ut mox notio dimittendi, mox notio jubendi praevaleat, Matth. 10, 5. 16. 11, 10. 13, 41. 21, 34. 36. fqq. Sic de Deo legatos, doctores, angelos mittente cum mandatis, Matth. 10, 40. 15, 24. 23, 37. Luc. 1, 26. Jo. 1, 6. 3, 17. Hebr. 1, 14. faepius. Etiam de Jefu ex Dei mandato olim redituro, Act. 3, 20. Voluerunt quidam vertere in quibusdam locis *jubeo,* fimpliciter, v. c. ἀποστείλας ἀνεῖλε Matth. 2, 16. juffit occidi; ἀποστ. ἐκράτησε Marc. 6, 17. 1 Cor. 1, 17; fed quanquam ἀποστέλλ. ita legi videatur 3 Esdr. 8, 19. tamen in N. T. nunquam eft jubeo fimpliciter, fed ubique adeft cum notione mandati fimul notio mittendi. — Interdum poft ἀποστέλλειν omittitur τινὲς f. τινά, v. c. Act. 7, 14. 13, 15. et faepius, et fic etiam Matth. 2, 16. Marc. 6, 17. eft intelligendum. — 3) dimitto captivum, vinctum; *liberum aliquem dimitto* f. *remitto,* Luc. 4, 19. ἀποστ. ἐν ἀφέσει i. e. εἰς ἄφεσιν vinctos, opreffos liberari. cf. Jef. 58, 6. שַׁלַּח חָפְשִׁים — 4) metaphorice de rebus: *immitto* v. c. falcem Marc. 4, 29. coll. Joel. 4, 13. — *evenire jubeo,* v. c. τὴν ἐπαγγελίαν, Luc. 24, 49. τὸ σωτήριον Act. 28, 28. — *trado, impertior,* v. c. λόγον Act. 10, 36. 13, 26. ἀποκάλυψιν revelationem, Apoc. 1, 1. coll. Pf. 106, 20. 147, 4. Jer. 9, 2. c. 37, 14. (hebr. נָתַן *dedit.*) coll. Sir. 16, 9. Ex. 15, 10. — Ἀπεσταλμένος Jo. 9, 7. interpretamentum voc. hebr. שִׁלֹחַ, quod evangelifta pronuntiavit שָׁלוּחַ. — Conftruitur ἀποστέλλ. pleramque cum πρὸς, interdum etiam cum dativo perfonae cui mittitur. Matth. 22, 16. Act. 10, 36. 13, 26. 28, 28. et fequente εἰς ad locum, in quem mittitur, indicandum, v. c. Luc. 11, 49. Marc. 8, 26. Jo. 3. 17. 10, 36. Act. 5, 21. 7, 34.

Ἀποστερέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et στερέω i. q. στερίσκω, privo) τινὰ τινὸς et τινα τὶ, proprie: debitum inficio, com-

mercedem non reddo; 2) *denego, retineo quod alteri debetur*, v. c. Jac. 5, 4. μισθὸς ἀποστερημένος merces retenta, coll. Deut. 24, 14. Mal. 3, 5. — usum debitum corporis 1 Cor. 7, 5. — 3) ex adjuncto: *privo* aliquem, *eripio* ei quod suum est, Marc. 10, 19. 1 Cor. 6, 8. coll. Sir. 4, 1. 29, 6. 7. Passive *destitutus sum* 1 Tim. 6, 5. Medium: *ut* mihi *eripiatur patior*, 1 Cor. 6, 7.

Ἀποστολή, ῆς, ἡ, (verbale a perf. med. verbi ἀποστέλλω mitto) missio, legatio; deinde munus, donum quod mittitur, ut saepius in cod. gr. V. T. — In N. T. non nisi de *apostolatu* s. munere apostolico, munere legati Jesu Chr. dicitur, quater, Act. 1, 25. Rom. 1, 5. 1 Cor. 9, 2. Gal. 2, 8.

Ἀπόστολος, ου, ὁ, (ab ἀποστέλλω) 1) *legatus quilibet*, hebr. שָׁלוּחַ 1 Reg. 14, 6. Ita Jo. 13, 16. Phil. 2, 25. ὑμῶν ἀπόστολος, a vobis ad me missus, cf. c. 4, 18. — 2) *Dei legatus, interpres divinus*, quare saepius cum προφήταις conjunguntur, Luc. 11. 49. Eph. 3, 5. Apoc. 18, 20. ib. 2, 2. λέγοντες ἑαυτοὺς εἶναι ἀποστ. mentientes se Dei legatos et interpretes esse. Hoc sensu quoque Jesus ἀποστ. dicitur Hebr. 3, 1. — 3) *legati Christi*, illi duodecim e discipulis, quos Jesus selegerat, quosque voluerat praecones evangelii esse primarios, quosque ipse hoc nomine insignes fecerat, Matth. 10, 2. Marc. 6, 30. Luc. 6, 13. 9, 10. 22, 14. Act. 1, 26. Jud. vers. 17. Apoc. 21, 14. et alibi saepius. Paulus, qui eorum numero serius accesserat, 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. ἀπόστολος per κῆρυξ et διδάσκαλος interpretatur. Notandum vero est, vocab. ἀποστ. hoc sensu in Joannis scriptis (excepta apocalypsi) plane non legi. — 4) sensu latiori etiam *vicarii, delegati, comites apostolorum* dicebantur ἀπόστολοι, scil. ii, qui ecclesias colligerent, et 2 Cor. 8, 23. ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν nominantur. Sic Paulus et Barnabas, comes eius Act. 14, 4. 14. (15, 33. in text. vulg. ubi Griesb. reposuit ἀποστείλαντες αὐτούς), Andronicus et Junias Rom. 16, 7. coll. 1 Cor. 4, 9. Act. 8, 14. Duodecim apostoli a Paulo, ut distinguerentur ab his, appellabantur οἱ ὑπερλίαν ἀπόστολοι, 2 Cor. 11, 5. 12, 11. iisque facultas miraculorum patrandorum tribuebatur, 2 Cor. 12, 12. Iidem intelligendi sunt, si loquitur Lucas in actis (v. c. 8, 14.) vel Paulus (Gal. 1, 17. 19.) de apostolis τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις. — Interdum reticetur, Marc. 15, 14. Act. 2, 14. Matth. 26, 14.

Ἀποστοματίζω, f. ίσω, (ἀπὸ στόματος λέγειν) 1) *memoriter recito, ex tempore loquor*. Sic apud *Platon*. In N. T. semel Luc. 11, 53. transitive: responsionem exigo, *quaestionibus tento, exerceo, ausfragen*.

Ἀποστρέφω, f. έψω, (ex ἀπὸ et στρέφω verto) 1) *averto*, v. c. aures 2 Tim. 4, 4. coll. Tob. 4, 27. Sir. 4, 5. Metaph. populum averto Luc. 23, 14. i. e. ad defectionem concito. coll. Sir. 46, 13. In medio: *averto me*, sive ex hebraismo averto oculos, faciem i. e. *sperno, aversor, fastidio*, Sir. 18,

25. 3 Macc. 3, 23. Sap. 16, 3. — et enim hoc fit repudiantis preces, (Pſalt. Sal. 5, 7. (Fabric. C. Pſ. I. p. 933.) ἀποστρέφειν τὴν δέησιν) eſt: *repudio*, Matth. 5, 42. Hebr. 12, 25. coll. 3 Macc. 3, 23. — etiam: *discedo, deſero* 2 Tim. 1, 15. Tit. 1, 14. coll. lib. Henochi (Fabric. C. Pſ. I, p. 180.) ἀποστρέψαι τὴν γνώμην discedere a communi decreto. — 2) facio avertere, i. e. *removeo*, Rom. 11, 26. ubi ἀποστ. i. q. verſ. ſq. ἀφέλωμαι. cf. Ezech. 23, 27. (הִשְׁבַּתִּי ceſſare faciam) Hoſ. 2, 11. — 3) ut hebr. הֵשִׁיב, cui apud LXX. ſaepius reſpondet, eſt: facio ut aliquis ſe convertat et revertatur, *reduco*, Gen. 28, 15. Ex. 23, 4. — *recupero, vindico*, Matth. 3, 26. cf. Sir. 17, 23. Gen. 14, 16. Fabric. Pſeud. I, p. 323. ἀπέστρ. ἀπ᾽ αὐτῶν πᾶσαν αἰχμαλωσίαν, omnes ab iis recuperavit captivos. — de rebus: *reporto*, Matth. 27, 3. Gen. 23, 12. 18. 21. — de gladio: *condo* vagina, *immitto vaginae* Matth. 26, 52. ut הֵשִׁיב de eadem re legitur 1 Chr. 21, 27.

Ἀποστυγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et στυγέω, odio habeo) *valde abhorreo, magnopere deteſtor*. Semel Rom. 12, 9.

Ἀποσυνάγωγος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀπὸ et συναγωγὴ conventus, ſocietas) qui συναγωγῇ excluditur, vel excluſus eſt, cui ſynagogis et templo intereſſe non licet, *ſacris prohibitus, excommunicatus*. Ter legitur tantum in Evang. Joann. 9, 22. 12, 42. 16, 2. Appellabatur hoc excommunicationis genus hebr. חרם, eratque excluſio e conventibus ſacris cum diris et maledictionibus conjuncta; cum ejusmodi homine ſynagogis excluſo nulla reliquis concedebatur conſuetudo. Perpetua excluſio, qua quis in perpetuum ſeparabatur ab eccleſia et populo judaico, appellabatur שַׁמְתָּא et videtur Jo. 16, 2. intelligenda eſſe.

Ἀποτάσσω, f. άξω, f. ἀποτάττω, (ex ἀπὸ et τάσσω ordino, colloco) 1) ſepono, ſecerno, dispono, 1 Macc. 11, 3. In medio ſequente dativo: ſecerno me ab alio, i. e. *valedico*. Ita apud profanos et noſtros ſcriptores, Marc. 6, 46. ἀποταξάμενος αὐτοῖς populo valedicens (in loco paralI. Matth. 14, 23. ἀπολύσας τοὺς ὄχλους.) Luc. 9, 61. ἀποτ. τοῖς εἰς τὸν οἶκον (ex hebraismo pro τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ) valedicere familiaribus. Act. 18, 18. 20. 2 Cor. 2, 13. coll. *Joſeph*. antiq. 8, 13. 7. — Tropice: *valedicere rebus* i. e. eas miſſas facere, iis *renuntiare*, Luc. 14, 33. coll. Joſeph. antiq. lib. 11. c. 6. §. 8.

Ἀποτελέω, ῶ, f. έσω, (ex ἀπὸ et τελέω quod a τέλος finis) *ad finem perduco, perficio*. Semel Jac. 1, 15. ἁμαρτία ἀποτ. peccatum peractum, ſive potius libido peccandi, ubi perfecerit id ad quod fertur.

Ἀποτίθημι, f. θήσω, med. ἀποτίθεμαι (ex ἀπὸ et τίθημι pono) *ſepono, depono*, Act. 7, 58. cf. Lev. 22, 23. Ezech. 21, 25. Metaphorice: *depono, exuo, renuntio, abstineo*. Rom. 13, 12. Eph. 4, 22. 25. Coloſſ. 3, 8. Hebr. 12, 1. Jac. 1, 21.

1 Petr. 2, 1. Sic profani ἀποθέσθαι τὴν ὀργὴν, τὴν ἀρχὴν, τὴν ἀπέχθειαν. — Saepius non habetur.

Ἀποτινάσσω, f. ξω, (ex ἀπὸ et τινάσσω quatio) *excutio*, Luc. 9, 5. excutio, *abjicio*, Act. 28, 5. coll. 1 Sam. 10, 2.

Ἀποτίω, f. ίσω, (ἀποτίνω et ἀποτιννύω, ex ἀπὸ et τίω f. τιννύω, aestumo rei pretium, deinde solvo) *perfolvo, rependo, restituo.* Semel Philem. verf. 19. ἐγὼ ἀποτίσω, ego restituam tibi damnum ab illo illatum. coll. Gen. 31, 39. Ex. 21, 30.

Ἀποτολμάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et τολμάω audeo) *audacia utor, audeo.* Haud raro apud profanos habetur ἀπετόλμησεν εἰπεῖν f. λέγειν, aufus eft dicere, impetravit a fe, ut diceret; eodemque modo femel Rom. 10, 20. cf. *Loesneri* obfervatt. e Philone p. 260. fqq.

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ab ἀποτέμνω abfcindo) profanis eft proprie actus abfcindendi; acies, qua fcinditur, fchneidende Schärfe; metaphorice: *feveritas, crudelitas;* et ita femel Rom. 11, 22. Adjectiv. ἀπότομος *feverus, acerbus,* de poenis divinis legitur Sap. 5, 20. 12, 9. 18, 15.

Ἀποτόμως, adv. (vid. ἀποτομία·) *acriter*; metaph. *fevere, rigide.* Bis, 2 Cor. 13, 10. Tit. 1, 13. coll. Sap. 5, 23.

Ἀποτρέπω, f. έψω, (ex ἀπὸ et τρέπω verto) *averto,* avoco, deflecto Sir. 20, 31 et 3 Macc. 1, 23. Medium: averto me, deflecto, *fugio, vito.* Semel 2 Tim. 3, 5.

Ἀπουσία, ας, ἡ, (a particip. ἀπών, ἀποῦσα) *abfentia.* Semel Phil. 2, 12. In V. T. non habetur.

Ἀποφέρω, f. ἀποίσω, aor. 1. ἀπήνεγκα, a. 2. ἀπήνεγκον a. 1. paff. ἀπηνέχθην (ex ἀπὸ et φέρω fero) 1) *aufero, transporto,* Luc. 16, 22. ἀποφέρειν ἐν πνεύματι Apoc. 17, 3, 21, 10. fpiritum auferre et portare in alium locum ita, ut corpus locum non mutet, i. e. animo confpiciendum praebere aliquid. — 2) *ablatum* ad alios *perfero, offero,* 1 Cor. 16, 3. — 3 Esdr. 1, 13. ἀπήνεγκαν fcl. τὰς θυσίας, obtulerunt, distribuerunt. Hof. 10, 6. Sic etiam Act. 19, 12. in codd. pro ἐπιφέρεσθαι. — De perfonis 3) *abduco, deduco* Marc. 15, 1. fortaffe etiam Luc. 16, 22. Lib. *Henoch,* (Fabric. C. Pfeud. I, p. 194.) ἀπενεχθήσονται (genii mali) εἰς τὸ χάος τοῦ πυρός.

Ἀποφεύγω, f. εύξομαι (ex ἀπὸ et φεύγω fugio) *aufugio;* deinde: *effugio, evado.* In N. T. folum in ep. 2 Petr. ter, c. 1, 4. 2, 18. 20. ubi eft *effugere,* nifi c. 1, 4. malis vertere, fugere facere, *abigere, profligare,* ut legitur Sir. 22, 22.

Ἀποφθέγγομαι, f. έγξομαι (ex ἀπὸ et φθέγγομαι fonum edo, loquor) *eloquor, verba facio,* Act. 2, 14. 26, 25. Deinde ἀποφθέγματα i. e. fcite dicta, *fententias, oracula profero,* five futura nuntio, hebr. נִבָּא 1 Chron. 25, 1. קסם Ezech. 13, 9. et ita accipiendum videtur Act. 2, 4. ubi apoftolis fpiritu divino pleniffimis, et celebrantibus (verf. 11.) τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ tribuitur.

Ἀποφορτίζομαι, (ex ἀπὸ et φόρτος onus) *onus depono, exonero, expono*. De nautis et mercatoribus naves exonerantibus (*ausladen*) saepissime apud profanos; semel Act. 21, 3.

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, (ab ἀποχράομαι consumo,) *consumtio rei per usum*, das Verbrauchen, Aufbrauchen; in N. T. semel Coloss. 2, 22. de esculentis, ubi simpliciter est *usus*, sive τὸ *vesci*; ἅ ἐστι - - ἀνθρώπων, quae omnia, si iis utimur, perniciosa habentur ex istorum hominum doctrina.

Ἀποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπὸ et χωρέω cedo) discedo, *abscedo*. Ter Matth. 7, 23. (Ps. 6, 8.) Act. 13, 13. Luc. 9, 39.

Ἀποχωρίζω, f. ίσω, 1) *separo, segrego*, Ezech. 43, 41. 2) *sejungo, discedo* Act. 15, 39. 3) *discindo, dissolvo*, (de coelo Apoc. 6, 14. quod veteres tanquam solidum diductum רָקִיעַ Gen. 1, 6.) cogitabant, cuius partes discissae hic inversae et convolutae dicuntur, voluminis instar, ad indicandam coeli destructionem. Deprompta sunt haec ex Jes. 34, 4. ubi in hebr. נָגֹלּוּ, LXX. ἑλιγήσεται, convolvetur, cui respondet τακήσονται (נָמַקּוּ).

Ἀποψύχω, f. ύξω, ψυχὴν sive τὸν βίον *exspiro, animam exhalo, morior*. Deinde etiam, ut latinor. *exanimor*, de iis dicitur, qui animo linquuntur, exhalasse videntur, et sic Luc. 21, 26. ἀποψύχοντες sunt *exanimes*, sui non compotes prae trepidatione, ὡσεὶ νεκροί, ut dedit Matth. 28, 4.

Ἄππιος, ου, ὁ, *Appius*. Act. 28, 15. Ἄππιος φόρος *forum Appii*, oppidum, quatuor fere milliaria a Roma distans, ad viam Appiam situm. cf. *Horat*. Sat. 1, 5. 3. *Cicer*. ad Attic. l. 2. ep. 10. 13.

Ἀπρόσιτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et πρόσιτος accessus, quod a πρόσειμι accedo) *inaccessus, ad quem aditus non patet*. Semel 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον lucem inaccessam, i. e. quam penetrare nemo unquam potest. Si φῶς tropice de majestate accipitur, ἀπρος. est: incomprehensibilis, mente nunquam adsequenda.

Ἀπρόσκοπος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et προσκόπτω impingo) 1) non impingens, μὴ προσκόπτων. 2) *offendiculo*, ad quod quis posset impingere, *carens, offendiculum non habens*; Sir. 35, 21. ὁδὸς ἀπρος. i. e. via plana. In N. T. metaphorice Act. 24, 16. ἀπρος. συνείδησις conscientia offendiculum non habens, integra, conscientia recti. — 1 Cor. 10, 32. ἀπρόσκοπος τινὶ, alium non offendens i. e. ad peccatum alliciens. *Hesych*. et Suid. ἀπρόσκοπος· ἀσκανδάλιστος.

Ἀπροσωποπολήπτως, adv. 1 Petr. 1, 17. obvium, πρόσωπον μὴ λαμβάνων significans, i. e. ex notissimo hebraismo: *sine partium studio, nullo personae respectu habito*.

Ἄπταιστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et πταίω impingo) 1) non impingens; 2) *incolumis, periculis, vexationibus ereptus*;

semel Jud. vers. 24. cf. 3 Macc. 6, 39. ἀπταίστους αὐτοὺς ἐῤῥύσατο, incolumes liberavit eos.

Ἅπτω, f. ψω, proprie necto, admoveo, jungo; deinde, quoniam ignis et lux eo maxime propagatur, quod admovetur rebus, est *accendo, incendo*, Luc. 8, 16. 11, 33. 15, 8. 22, 52. Judith. 13, 13. Quanquam enim plerumque ἅπτω *incendo*, diversum esse putatur ab ἅπτω jungo, tango; tamen unum idemque verbum esse videtur. *Medium* ἅπτομαι cum genitivo rei, proprie: jungo me rei, admoveo manum; deinde 1) manibus *tango*, Matth. 8, 15. 9, 20. 21. 29. 20, 34. Marc. 1, 41. 7, 33. Luc. 6, 19. Jo. 20, 17. saepius; — *manu prehendo aliquid*, Matth. 8, 3. 17, 7. Luc. 7, 14. 22, 51. Coloss. 2, 21. 2) *manum infero*, i. e. *vim infero, laedo*, 1 Jo. 5, 18. hebr. נָגַע Gen. 26, 11. 1 Chron. 16, 22. Job. 1, 12. 4, 5. 3) in propria notione: jungo me alicui, metaph. *familiaritatem cum eo ineo*, 2 Cor. 6, 17. — de muliere: *rem cum ea habeo*, 1 Cor. 7, 1. hebr. קָרַב et נָגַע Gen. 20, 4. 6. 21, 11. Prov. 6, 29. Etiam profanis ita dicitur.

Ἀπφία, ας, ἡ, *Apphia*, nom. mulieris, Philem. vers. 2. quam Philemonis uxorem fuisse putarunt *Chrysostomus* et *Theodoretus*.

Ἀπωθέω, ῶ, f. ἀπώσω, (ex ἀπὸ et ὠθέω pello, trudo) detrudo, depello. — *Med.* ἀπωθέομαι 1) a me depello; 2) *repudio, rejicio*. — Dicitur de Deo populum israelit. rejiciente Rom. 11, 1. 2. — de reo, judicem repudiante Act. 7, 27. — legem mos. Act. 7, 39. — evangelium rejiciente Act. 13, 46. — In formula ἥν τινες ἀπωσάμενοι 1 Tim. 1, 19. alii ἥν ad συνείδησιν, alii ad πίστιν referunt, et monent ἀπωθέομαι etiam alibi dici de rebus, quae in nobis sunt, v. c. Prov. 23, 23. ἀπωσ. σοφίαν, Ezech. 43, 9. ἀπ. τὴν πορνείαν, Hos. 4, 6. ἀπ. ἐπίγνωσιν. Sed mallem ἥν (ut saepius relativa) ad subjectum remotius, στρατείαν, referre et vertere: quam pro religione et fide tuenda pugnam aversati. — In vers. LXX. respondet saepius hebr. זָנַח rejecit, Ps. 108, 11. Thren. 2, 7. 3, 17. — מָאַס 2 Reg. 17, 15. 20. Jer. 4, 30.

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (ab ἀπόλλυμι perdo) 1) perditio, das Verlieren; deinde *dispendium* et quidem inutile, quod igitur quasi perditur. Matth. 26, 8. ubi τοῦ μύρου est addendum, ut intelligitur e loco parallelo Marc. 14, 4. ἀπώλεια τοῦ μύρου, inutile τοῦ μύρου dispendium. Similiter dicitur ἀπόλλυμι τὸ ἀργύριον, et latin. *perdo pecuniam*. — 2) sensu passivo. a) *pernicies*, 1 Tim. 6, 9. 2 Petr. 2, 1. 3. 3, 16. αἵρεσις ἀπωλείας 2 Petr. 2, 1. i. e. perniciosa, ad perniciem ducens. (LXX. hebr. אֵיד calamitas, interitus, Obad. vers. 13. Deut. 32, 35.) — b) *mors, interitus*. Ita in formula imprecantis dira Act. 8, 20. εἰς ἀπωλ. εἴη, pereat, intereat, diris devotus sit. cf. Jes. 34, 5. λαὸς τῆς ἀπωλείας, עַם חֶרְמִי. — Dicitur etiam Paulo

Act. 25, 16. de damnatione ad mortem per judicem. — c) *mors aeterna, interitus perpetuus, pernicies in futura vita*, quae Matth. 7, 13. Hebr. 10, 39. opponitur τῇ ζωῇ, Phil. 1, 28. τῇ σωτηρίᾳ, et plenius describitur 2 Petr. 3, 7. in verbis: ἡμέρα τῆς κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων, Rom. 9, 22. Phil. 3, 19. Apoc. 17, 8. 11. coll. 19, 20. — ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας Jo. 17, 12. homo pernicei devotus; 2 Thess. 2, 3. alios ad defectionem et perniciem abducens, ut Jes. 57, 4. τέκνα τῆς ἀπωλείας pro hebr. יַלְדֵי־פֶשַׁע. — 2 Petr. 2, 2. ubi ἀπώλεια rem perniciosam significare deberet, *Griesb.* rectius ἀσελγείαις edidit.

Ἀρά, ᾶς, ἡ, (ab ἀράομαι preces fundo, imprecor) 1) preces; 2) imprecatio juramento addita, quare etiam in vers. LXX. saepe pro juramento ipso; 3) *imprecatio*, simpliciter, *execratio, maledictio* (LXX. hebr. אָלָה Jes. 24, 6. et קְלָלָה Deut. 29, 18. 27. saepius). Sic semel Rom. 3, 14. vid. Ps. 10, 7. *Hesych.* ἀρά· κατάρα.

Ἄρα, et quatuor in locis (Matth. 7, 20. 17, 26. Act. 11, 18. 17, 27.) ἄραγε, partic. 1) *igitur, itaque, ergo*, concludentis est et comprobantis, Matth. 7, 20. 17, 26. Act. 11, 18. Rom. 7, 21. 8, 1. 10, 17. 1 Cor. 15, 14. 18. 2 Cor. 5, 15. Gal. 2, 21. 3, 7. Hebr. 12, 8. — Absolute in orationis initio est *jam igitur*, Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. 2 Cor. 7, 12. Gal. 4, 31. Hebr. 4, 9. Paulus amat uti formula ἄρα οὖν, quae est et concludentis; *jam, itaque, ergo*, Rom. 5, 18. 7, 3. 25. 8, 12. 9, 16. 18. 14, 12. 19. Eph. 2, 19. et vero etiam exhortantis, *agedum*, adjecta notione conclusionis ex antecedentibus, Gal. 6, 10. 1 Thess. 5, 6. 2 Thess. 2, 15. Quum in conclusione quoque sit asseveratio, interdum verti potest: *sane, profecto, utique*, Gal. 3, 29. 5, 11. Luc. 11, 48. (LXX. אַךְ *profecto*, Ps. 58, 12. 73, 13). — 2) cum aliis particulis et cum τίς conjunctum, maxime in quaestionibus, rei incertitudinem exprimit, et respondet latinorum *nam* (enclitico) *tandem, fortasse*, nostro: *Wohl, denn, vielleicht*. Sic a) τίς ἄρα *quis tandem, quisnam*, Matth. 18, 1. 19, 25. 27. 24, 45. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. 12, 42. 22, 23. b) τί ἄρα *quidnam, quid tandem* Luc. 1, 66. Act. 12, 18. — c) εἰ ἄρα *num fortasse*, Marc. 11, 13. Act. 7, 1. 8, 22. 17, 27. d) οὐκ ἄρα, *num fortasse*, Act. 21, 38. (Gen. 18, 3. εἰ ἄρα hebr. נָא quaeso; Num. 22, 11. hebr. אוּלַי fortasse). — e) μήτι ἄρα *num tandem* 2 Cor. 1, 17. — 3) ἄρα post ἐπεὶ est *adeo, vel, gar, sogar*; 1 Cor. 5, 10. ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα, alioquin deberetis vel; ib. c. 7, 14. ἐπεὶ ἄρα alioquin vel; ib. 15, 15. εἴπερ ἄρα liquidem vel. — Saepius non habetur in N. T.

Ἆρα, (distinguendum a praecedente ἄρα), ἆρά γε, part. interrogandi: *num, an*. Act. 8, 30. Luc. 18, 8. Gal. 2, 17. (LXX. hebr. ה interrogativum Gen. 18, 13. 27, 10. Neh. 4, 2.)

Ἀραβία, ας, ἡ, *Arabia*, quae in desertam, felicem et petraeam, a Petra huius partis urbe primaria ita appellata, (Vid. Joseph. de Bell. Jud. 1, 6. 2.) dividebatur. Posterior commemoratur bis Gal. 1, 17. 4, 25.

Ἀράμ, *Aram*, nom. prop. indecl. viri e majoribus Christi; Matth. 1, 13. Luc. 3, 33. coll. 1 Chron. 2, 10.

Ἄραψ, βος, ὁ, *Arabs*, vel incola Arabiae, vel ex Arabia oriundus. Act. 2, 11.

Ἀργέω, ῶ, f. ήσω, *otiosus sum, ab opere desisto*, Esdr. 4, 24. Sir. 30, 27. — neutraliter: *cesso*, 3 Esdr. 2, 30. ἤργει ἡ οἰκοδομὴ μέχρι etc. Sic 2 Petr. 2, 3. τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ, *non cessabit* (scl. *venire*, ut docet parallelum νυστάζει, et sequentia) i. e. certissime, proxime instat.

Ἀργός, ή, όν, (contract. ex ἀεργός, quod ex ἀ priv. et ἔργον opus) 1) ἔργον non habens, labore vacans, Matth. 20, 3. 6. 1 Tim. 5, 13. — 2) *otiosus*, *otio indulgens*, *segnis*, *iners*; 2 Petr. 1, 8. ἀργὸς εἰς Χριστοῦ ἐπίγνωσιν; Sap. 15, 15. πόδες ἀργοὶ πρὸς ἐπίβασιν. — Tit. 1, 12. γαστέρες ἀργαὶ ventres inertes i. e. homines pigri et ventri sive gulae indulgentes. — 3) *inutilis* (Sap. 14, 5.) et deinde, ut etiam alia, quae utilitatem negant verba (v. c. ἄχρηστος, quod Sir. 16, 1. est i. q. ἀσεβής) *perniciosus*, *malus*, *improbus*. Matth. 12, 36. ubi ῥῆμα ἀργὸν, ut ex vers. 31 et 32 apparet, est *convitium*, *maledictum*, scl. vel κατὰ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, vel κατὰ τὸ πνεῦμα ἅγιον. (*Symmach.* hebr. פִּגּוּל res abominanda, foedum Lev. 19, 7. vertit ἀργὸν, quod LXX. reddiderunt ἄθυτον.

Ἀργύρεος, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, *argenteus*, ex argento factus, vel etiam eo obductus. Quater, Act. 19, 24. 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20.

Ἀργύριον, ίου, τὸ, 1) *argentum*, Act. 7, 16. 2) *nummus argenteus quivis*; in formula χρυσίον καὶ ἀργύριον, Act. 3, 6. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. — 3) *pecunia*, simpliciter, Matth. 25, 18. 27. 28, 12. 15. Marc. 14, 11. Luc. 9, 3. 19, 15. 23. 22, 5. Act. 8, 20. — Interdum hoc sensu omittitur, v. c. Matth. 26, 9. πολλοῦ scl. ἀργυρίου, magno pretio. — 4) conjunctum cum vocabulis numeri definiti, ἀργύριον respondet hebr. שֶׁקֶל, quod LXX. verterunt vel σίκλος vel δίδραχμον, nummus Judaeorum argenteus, qui valebat tetradrachma attica vel didrachma alexandrina, quorum triginta sunt quindecim thaleri imperiales nostrae monetae. Hebraei dicebant proprie כֶּסֶף - שֶׁקֶל Gen. 20, 16. 23, 15. (LXX. δίδραχμα ἀργυρίου), saepius autem שֶׁקֶל omittitur, v. c. Gen. 37, 28. Zach. 11, 12. — Ita legitur ἀργύριον Matth. 26, 15. 27, 3. 5. 6. 9. — Act. 19, 19. autem ἀργυρ. de drachmis intelligendum est, nummo argenteo eiusdem cum denario ponderis, sex obolos (tres grossos) valente.

Ἀργυροκόπος, ου, ὁ, (ex ἄργυρος et κόπτω, tundo)

proprie: argentum tundens i. e. fabricans, vel laminas argenteas ducens, *argenticusor*, vel vasa argentea fabricans; *argentifex*; vel nummos argenteos cudens; *monetarius*. Semel Act. 19, 24. faber argentarius. cf. Jer. 6, 29. hebr. צֹרֵף

Ἄργυρος, ου, ὁ, (ab ἀργὸν album) 1) *argentum*, Act. 17, 29. 1 Cor. 3, 12. Jac. 5, 3. Apoc. 18, 12. γόμος ἀργύρου merces argenti, vel: massa argenti (Silberbarren) vel: vasa argentea. 2) *nummus argenteus*, Matth. 10, 9.

Ἀργυροῦς, vid. Ἀργύρεος.

Ἄρειος πάγος, ἀρείου πάγου, *Areopagus*, (ab ἄρης *Mars*, et πάγος *collis*) *collis martius*; in specie collis Martius Athenis, in quo collocatum erat judicium Atheniensium supremum, a Solone institutum, et ipsum ἄρειος πάγος dictum, quod de rebus capitalibus et gravissimis cognoscebat. *Diog. Laërt.* 3, 5. 126. *Xenoph.* Mem. Socr. 3, 5. 20. *Cicero* ad Attic. 1, 14. Bis, Act. 17, 19. 22. ubi non senatum, sed forum areopagi, in quo magna populi multitudo confluere solebat, indicare videtur.

Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, *Areopagita*; *judex in Areopago*. Act. 17, 34.

Ἀρέσκεια, ας, ἡ, (ab ἄρεσκος placendi studiosus) *studium placendi*. Profanis fere semper in malam partem dicitur. In V. T. semel sensu neutrali Prov. 31, 30. de gratia et pulchritudine muliebri, hebr. חֵן respondens. Sic quoque Coloss. 1, 10. intelligendum videtur, εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν ad omnem pulchritudinem s. gratiam scil. moralem, i. e. ita, ut in omnibus Deo sitis grati. Alii: ut Deo placere studeatis.

Ἀρέσκω, f. ἀρέσω, cum dativo personae, semel Act. 6, 5. sequente ἐνώπιον, ad imitationem hebr. בְּעֵינֵי יִיטַב, (LXX. ἐναντίον, ἐνώπιον) Gen. 34, 18. 41, 37. 1 Reg. 3, 10. 1 Macc. 8, 21. 1) neutr. *placeo*, *probor aliis*, *acceptus sum*, Matth. 14, 6. Marc. 6, 22. Rom. 8, 8. 1 Cor. 7, 32—34. Act. 6, 5. 1 Thess. 4, 1. 2 Tim. 2, 4. — 2) active: *studeo placere*, *probari*, 1 Thess. 2, 4. 15. ζητῶ ἀρέσκειν, ut Gal. 1, 10. plenius legitur. — Deinde: *rationem habeo*, *inservire studeo*; ita ἑαυτῷ ἀρέσκειν, Rom. 15, 1. 3. quod Paulus 1 Cor. 10, 33. explicat ζητεῖν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον; — et ἀρέσκειν τῷ πλησίον Rom. 15, 2. — πᾶσιν πάντα (pro κατὰ πάντα) 1 Cor. 10, 33. Saepius non legitur.

Ἀρεστὸς, ή, όν, *gratus*, *acceptus*, Act. 12, 3. — τὸ ἀρεστὸν, et τὰ ἀρεστά, *placita*, *decreta*, *voluntas*, ut etiam latini voc. *placet*, *placitum* usurpant. Jo. 8. 29. τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ, vel, ut 1 Jo. 3, 22. habetur, τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ (ex hebraismo de quo vid. ἀρέσκω), i. e. τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (ut 1 Jo. 3, 22. legitur in membro parallelo), τὸ θέλημα (Jo. 5, 30. 6, 38.) Act. 6, 2. ἀρεστόν ἐστι, voluntas, consilium est, placet. Sic Esdr. 10, 11. רְצוֹנוֹ τὸ ἀρεστὸν, mandatum, quod

auctor 3 libr. Esdr. 9, 9. vertit: τὸ θέλημα αὐτοῦ. — τὰ ἀρεστὰ *decreta*, Bar. 4, 4. Sap. 9, 18.

Ἀρέτας, α, ὁ, *Aretas*, nom. prop. regis Arabiae petraeae, Damascenae civitatis, soceri Herodis Antipae, de quo vid. *Joseph.* Ant. Jud. 18, c. 5. Aretas fuit frequens nomen regulorum Arabiae. cf. 2 Macc. 5, 8.

Ἀρετή, ῆς, ἡ, 1) habilitas, utilitas (Tauglichkeit, Brauchbarkeit); 2) *bonitas, praestantia, virtus*, Trefflichkeit, Güte, Phil. 4, 8, „si quid est bonum s. praestans atque laudabile." 3) ex adjuncto, quoniam bona et praestantia etiam sunt laudanda, *gloria, honor*, qui omni, quod est perfectum, competit. 2 Petr. 1, 3. διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς in gloriam suam et honorem. LXX. hebr. הוד gloria Hab. 3, 3. coll. Ps. 19, 1. et תהלות laudes Jes. 42, 12. — 1 Petr. 2, 9. τὰς ἀρετὰς laudes; etenim Jes. 43, 21. unde haec sunt deprompta, est תהלתי. coll. Esth. 14, 10.

Ἀρήν, ἀρένος contr. ἀρνός, ὁ, ἡ, *ovis*. Semel Luc. 10, 3. ὡς ἄρνας i. e. tanquam insontes, insidiarum ignaros.

Ἀριθμέω, ῶ. f. ήσω, 1) *numero*, Apoc. 7, 9. 2) *numerando cognosco*, ut ספר hebr. Job. 31, 4. (LXX. ἐξαριθμεῖν); cui ibidem parallelum est ראה vidit, cognovit; quare etiam formula οὐκ ἔστι ἀριθμὸς est: satis cognosci, pervestigari non potest, Ps. 147, 5. Inde plurimi Matth. 10, 30. Luc. 12, 7. ἠριθμηνται vertunt: bene cogniti sunt. — Sed est 3) etiam *numerum constituo, quot esse debeant designo*, ut legitur Gen. 14, 14. Judith. 2, 15. de electione militum ad pugnam; coll. Job. 28, 26. Possunt igitur verba servatoris etiam accipi sic: adeo capillorum in capite vestro numerum Deus definivit.

Ἀριθμός, οῦ, ὁ, 1) *numerus* Act. 4, 4. Apoc. 20, 8. — τὸν ἀριθμὸν Jo. 6, 10. pro κατὰ τὸν ἀριθμόν, vel: *numero*; vel: quatenus numerati sunt, sive numerari poterant. Apoc. 13, 18. vid. Ἄνθρωπος No. 5. — 2) *certus hominum numerus*, ut latinorum „*e numero esse*," Luc. 22, 3.

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, *Arimathaea* s. *Arimathia*, urbs judaica Matth. 27, 57. Marc. 15. 43. Luc. 23, 51. Jo. 19, 38. commemorata. Nomen ortum est ex hebr. רָמָה, cuius nominis erant quatuor urbes, in tribubus Benjamin, Nephthali, Aser et Ephraim. Hic Rama in tribu Benjamin, quatuor fere milliaribus Hierosolyma distans intelligitur, quaeque, quia duobus urbibus, superiore et inferiore constabat, הָרָמָתַיִם (1 Sam. 1, 1.) appellata est, quamque Lucas recte πόλιν τῶν Ἰουδαίων nominare poterat, quia tunc temporis ad provinciam Judaeam pertinebat.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, *Aristarchus*, nom. prop. viri christiani, de quo exponitur Act. 19, 29. 20, 4. 27, 2. Coloss. 4, 10. Phil. vers. 24.

Ἀριστάω, f. ήσω, (ab τὸ ἄριστον jentaculum) *jento*,

jentaculum capio, Jo. 21, 12. 15. coll. verſ. 4. Serioribus ſcriptoribus eſt: cibum capere, *epulari*, et de prandio etiam dicitur, v. c. Gen. 43. 25. et ἄριστον 1 Reg. 4, 21. 2 Sam. 24, 15. Sus. verſ. 12. Tob. 2, 1. Sic Luc. 11, 37. *epulor*.

Ἀριστερός, ά, όν, *ſiniſter*, *laevus*. Ter, Matth. 6, 3. Luc. 23, 33. 2 Cor. 6, 7. ὅπλα-δεξιὰ καὶ ἀριστερά, arma ab utroque latere in promptu, i. e. paratiſſima.

Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, *Ariſtobulus*, nomen viri ignoti, Rom. 16, 10. commemorati; οἱ ἐκ τῶν ſcl. οἰκείων Ἀριστοβούλου domeſtici Ariſtobuli.

Ἄριστον, τό, 1) jentaculum; 2) *prandium* et *epulum quodcunque*, Luc. 11, 38. 14, 12. Matth. 22, 4. Loca V. T. vid. in Ἀριστάω. — Multi codd. Luc. 14, 15. pro ἄρτον legunt ἄριστον. Saepius non habetur.

Ἀρκετός, ή, όν, (ab ἀρκέω ſufficio) *ſufficiens*, qui *ſatis eſt*, ſequente dativo, Matth. 6, 34. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς, i. e. non temere augenda ſunt mala quotidiana. Matth. 10, 25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ſufficit discipulo i. e. contentus eſſe debet. 1 Petr. 4, 3. ἀρκετὸς ἡμῖν ὁ χρόνος ſufficiat nobis tempus praeteritum, quo gentilium more viximus.

Ἀρκέω, ῶ, f. έσω, 1) *arceo ab alio*; — *adjuvo*. 2) *ſufficio*, *ſatis ſum*, Matth. 25, 9, coll. Sap. 14, 22. Jo. 6, 7. Saepius imperſonaliter ἀρκεῖ ſequente dativo ſubjecti, *ſufficit*, i. e. *contentus ſum*, acquieſco, *acquieſcendum eſt*, Jo. 14, 8. Ita et intelligo 2 Cor. 12, 9. quia his verbis non indicat apoſtolus, Deum ipſi opem eſſe laturum, (ut quidam intelligunt) ſed potius, Deum, ipſum ἐν ἀσθενείαις amplius verſari debere, decreviſſe, ut eius poteſtas in tuendo evangelio eo magis eluceſceret. — Inde Medium: *acquieſco*, *contentus ſum*, Luc. 3, 14. 1 Tim. 6, 8. Hebr. 13, 5. 3 Jo. verſ. 10. coll. 2 Macc. 5, 15. Saepius non habetur.

Ἄρκος, ου, ὁ, ἡ, *urſus*, *a*, ſemel, Apoc. 13, 2. — Ἄρκου rectius Griesb. pro ἄρκτου, quod eſt in edit. vulg., edidit. Seriores enim potiſſimum Alexandrini τ in hoc voc. omittebant. cf. 1 Sam. 17, 34. Thren. 3, 9. Sap. 11, 17. Sir. 47, 3. *Joſeph.* Ant. 6, 9. — In teſt. XII. patr. autem ter ἄρκτος, vid. Fabric. C. Pſ. I, p. 590. 674. ſq.

Ἄρκτος, vid. Ἄρκος.

Ἅρμα, ατος, τό, 1) *currus*, *vehiculum*, Act. 8, 28. 29. 38. 2) *currus falcatus*, hebr. מֶרְכָּבָה, cf. *Curtii* l. 4, 9. *Xenoph.* Cyr. 6, 1. 16—28. Semel Apoc. 9, 9. φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν, ubi vel καὶ ante ἵππων eſt omiſſum, quod codd. quidam addunt, vel ἵππων, quod in quibusdam codd. deeſt, ſerius ex interpretamento in textum irrepſit. Graecis enim haud raro ἅρματα pro *equis* dicitur, v. c. ἅρματος τροφεύς. Caeterum vid. Joel 2, 5.

Ἁρμαγεδών, in edit. vulg. ἀρμαγεδδών, *Armageddon*.

Semel Apoc. 16, 16. Varie explicatur ab interpretibus. Sequor *Eichhornium* (in comment. in Apocal.) ſcribentem „Ἀρμαγεδδὼν h. e. הַר מְגִדּוֹ, mons Megiddo, h. e. *locus ſupplicii.* Mons Megiddo pertinet ad poëtae commenta. Ager ille ad radices montis Carmel, in tribu Manaſſis, dici poterat *vallis Megiddo*, a Cendebia, quam continebat, palude ſive *aquis Megiddo*, מֵי מְגִדּוֹ. Duplice clade illa vallis celebris erat, altera Iſraëlitarum (2 Reg. 23, 29. 2 Chr. 35, 22), altera Cananaeorum (Jud. 5, 19. 4, 16). — Ea igitur uti potuit poëſis ſymbolica ad locum ſupplicii publici poenarumque divinarum depingendum, praeſertim quod Cananaei a Baraco ibi internecione deleti erant. Joannes tamen non vallem, ſed, ut exquiſitius loqueretur, montem Megiddo, qui non niſi Carmel eſſe poteſt, voluit eſſe ſupplicii locum, in quo exercitus ad Romam defendendam collectus caederetur. Igitur *exercitum in montem Megiddo colligere,* idem eſt, ac *internecione eum delere.*“

Ἁρμόζω, f. όσω, (ab ἁρμὸς commiſſura) compingo, arcte jungo. Medium: me jungo, convenio, congruo, 3 Macc. 1, 19.; potiſſimum de deſponſatione et matrimonio: *deſpondeo, do nuptui.* Sic ſemel 2 Cor. 11, 2. coll. Prov. 19, 14. *Heſych.* ἡρμοσάμην· ἐνυμφευσάμην.

Ἁρμὸς, οῦ, ὁ, *junctura, commiſſura:* Sir. 27, 2.; *articulus, commiſſurae oſſium.* Hebr. 4, 12. — Teſt. XII. patr. (Fabric. I, p. 633.) οἱ ἁρμοὶ τοῦ σώματος.

Ἀρνέομαι, οῦμαι, τὶ ſive τινὰ, ex hebraismo interdum ſequente ἔμπροσθεν (Matth. 10, 33. 26, 70.), ἐνώπιον (Luc. 12, 9), κατὰ πρόσωπον τινὸς (Act. 3, 13.), quae exprimunt hebr לִפְנֵי, 1) *nego, inficior,* contrarium τοῦ ὁμολογεῖν; — nego me aliquid eſſe, feciſſe, Luc. 8, 45. Jo. 1, 20. Act. 4, 16 coll. Gen. 18, 15. — ἀρν. τὸν χριστὸν, vel: inficior, me eſſe Chriſti adſeclam, ut de Petro Matth. 26, 70. 72. Marc. 14, 68. 70. Luc. 22, 57. Jo. 18, 25. 27. dicitur; vel: inficior, ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός, ut 1 Jo. 2, 22. explicatur, ubi οὐκ redundat, inficior, Jeſum Nazarenum eſſe Meſſiam, quod deinde, quod ad rem ipſam attinet, eſt i. q. perfide deſero rem Chriſtianam, Matth. 10, 33. Luc. 12, 9. 2 Tim. 2, 12. 2 Pet. 2, 1. Jud. verſ. 4. 1 Jo. 2, 22. 23. quo ſenſu etiam accipiendum eſt in formula ἀρν. τὴν πίστιν, τὸ ὄνομα τινὸς, Apoc. 2, 13. 3, 8. Si Chriſtus dicitur ἀρν. τινὰ eſt: inficiari, aliquem eſſe ſuum, ſui verum cultorem, quod deinde ratione ſenſus eſt: *repudiare,* Matth. 10, 33. Luc. 12, 9. 2 Tim. 2, 12. — 2) *renuo, repudio,* Act. 3, 13. 14. ubi de Phariſeis dicitur, Jeſum repudiantibus et Barrabae dimiſſionem rogantibus; Hebr. 11, 24. ἠρν. λέγεσθαι, renuit dici ſ. eſſe. Act. 7, 35. coll. Sap. 12, 27. 16, 16. ἀρν. εἰδέναι. — 3) tropice, a) aliquid, quod in me eſt vel eſſe debet, agendo non exprimo,

dissimulo, factis non manifesto, v. c. τὴν πίστιν religionem vita non exprimo, 1 Tim. 5, 8. — τὴν δύναμιν εὐσεβείας 2 Tim. 3, 5. — τοῖς ἔργοις τὸν θεὸν cognitionem Dei in agendo Tit. 1, 16. Etiam in bonam partem ἀρν. τὴν ἀσέβειαν Tit. 2, 12. i. e. impietatem nobis inhaerentem factis non exprimere. — b) ἀρν. ἑαυτὸν Luc. 9, 23. (ubi edit. vulg. ἀπαρν.) sui amorem non sequi, i. e. vitam non amare. — 2 Tim. 2, 13. ἀρν. ἑαυτὸν amorem, benignitatem suam non sequi, alius esse ac vere est. — Saepius non legitur.

Ἀρνίον, ίου, τὸ, (diminutivum ab ἄρς, ἀρνὸς agnus) *agnellus, agnus*. Jer. 11, 19. In N. T. de Jesu dicitur solum in Apoc. Joann. c. 5, 6. 8. 12. 13. 6, 1. 16. 7, 1. 9. 10. 14. 17. 12, 11. 13, 8. 14, 1. 4. 17, 14. 19, 7. 9. 21, 9. 22. 23. 15, 3. 22, 1. 3. haud dubie petita metaphora ex Jes. 53, 7. In evangelio pro ἀρνίον legitur ἀμνὸς Jo. 1, 29. 36. — τὰ ἀρνία oves, grex christianorum, semel habetur Jo. 21, 15. ubi haud pauci codd. habent τὰ πρόβατα, quo voc. Evangelista cap. 10, 1 sqq. usus est. Saepius non habetur.

Ἀροτριάω, ῶ, f. άσω, *aro, terram colo*. Bis, Luc. 17, 7. 1 Cor. 9, 10.

Ἄροτρον, ου, τὸ, (ab ἀρόω aro) *aratrum*. Semel Luc. 9, 62. ἐπιβ. — ἄροτρον proverbium, cuius sensus est: qui rem incipit, et coeptam iterum deserit.

Ἁρπαγὴ, ῆς, ἡ, (ab ἁρπάζω rapio) 1) direptio, rapiendi actus; deinde passive: direptio, quam aliquis patitur, das Beraubtwerden, ubi etiam *damnum* verti potest, Hebr. 10, 34. — 2) *diripiendi cupido, rapacitas*, Luc. 11, 39. γέμουσιν ἁρπαγῆς, sive ut Matth. 23, 25. legitur, γέμ. ἐξ ἁρπαγῆς.

Ἁρπαγμὸς, οῦ, ὁ, (verbale a perf. pass. verbi ἁρπάζω rapio) proprie: *direptio*, rapiendi actus; deinde res rapta, *praeda*. Sic plurimi intelligunt Phil. 2, 6. in formula οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, non cupide usus est, non cupide desideravit. Sed vix probari poterit haec explicatio. Malem: non praedam, vi non merito capiendam, esse censuit. Nexus enim aptissimus hic esse videtur: Jesus qui *nunc* versatur, vivit in conditione (μορφῇ) Dei (gloria divina cf. vs. 9. 10.), hanc conditionem, qua Deo par est (τὸ εἶναι ἴσα θεῷ) non tanquam praedam (vi et astutia) capiendam censuit, sed potius illo honore dignus fieri studuit eo, quod humilis vivens Deo obsequium praestitit. Caeterum in N. T. non legitur, nec in V. T., cum LXX. potius voc. τὸ ἅρπαγμα tantur.

Ἁρπάζω, f. άσω, et dorice άξω, *rapio, vi capio et aufero*. De bestiis Jo. 10, 12. hebr. טָרַף Gen. 27, 33. Ps. 7, 2. De hominibus: *vi comprehendo et aufero* Jo. 6, 15. (Judic. 21, 21.) Act. 23, 10. — 2) *aufero vi*, simpliciter, omissa notione capiendi s. comprehendendi, Matth. 13, 19. ἁρπάζει

aufert semen menti insitum; ib. 11, 12. *ἁρπάζειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ*, violenter auferre, eripere hominibus. 3) *abripio*, entrücken, entführen, Act. 8, 39. 2 Cor. 12, 2. 4. 1 Thess. 4, 17. Apoc. 12, 5. *ἡρπάσθη πρὸς τὸν θεὸν* i. e. in coelum. — Sap. 4, 11. *ἁρπαζ. ἐκ τοῦ βίου* e vita abripi, mori, cf. Hist. Bel. et Drac. vers. 38. 2 Reg. 2, 9. 11. Sir. 44, 16. 48, 14. 49, 9. 1 Macc. 2, 58. — 4) *ἁρπαζ. ἐκ*, *eripere*, Jo. 10, 29. Jud. vers. 23. *ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες* ex igne eripientes, cujus proverbii sensus est: e periculo gravissimo et imminente eripere. cf. 1 Cor. 3, 15. Amos. 4, 11. Zach. 3, 2. Sir. 51, 4. — Saepius non legitur.

Ἅρπαξ, αγος, ὁ, (ab *ἁρπάζω*) *rapax*; proprie de bestiis (Gen. 49, 27. Matth. 7, 15.); de hominibus *rapax*, aliis sua vel vi vel insidiis eripiens, Luc. 18, 11. 1 Cor. 5, 10. 11. 6, 10. — *λύκος ἅρπαξ*, tropice: *insidiosus*, aliis damnum insidiose parans, Matth. 7, 15.

Ἀῤῥαβών, ῶνος, ὁ, (quod respondet hebr. עֵרָבוֹן, *pignus*, *arrhabo*, sponsio firma et certa, Gen. 38, 17—20.) 1) *arrha*, das Angeld, *πρόδομα* ut *Hesych.* explicat; etiam sponsalium pignus. 2) *pignus quodcunque*. In N. T. ter legitur in formula *δοῦναι τὸν ἀῤῥαβ. τοῦ πνεύματος ἁγίου*, 2 Cor. 1, 22. 5, 5. Eph. 1, 14. ubi vulgo explicant: qui spiritum sanctum eiusque dona nobis dedit in pignus futurae felicitatis; melius autem vertitur: in arrham, i. e. felicitate jam nunc per spiritum in nobis effecta (Rom. 5, 5. 14, 17. 8, 15. 2 Tim. 1, 7.) his in terris jam imbuimur sensu futurae felicitatis.

Ἄῤῥαφος, ου, ὁ, ἡ, (ex *ἀ* priv. et *ῥάπτω*, consuo) *non consutus*, *nullam habens suturam*. Semel Jo. 19, 23. *Josephus* Antiq. 3, 7. 4. pontificis summi tunicam describens „non constat, ait, ex duabus plagulis, ut suturas habeat (*ὥστε ῥαπτὸς εἶναι*) in humeris ac lateribus; sed unicum est vestimentum in longum undique circumtextum, qua collo induitur aperturam habens non obliquam, sed in longitudinem discissam, a pectore usque ad interscapilium medium" (*μέσον τὸ μετάφρενον*).

Ἄῤῥην, ενος, ὁ, et *ἄῤῥεν*, τὸ, *mas*, *masculus*. Apoc. 12, 5. 13.

Ἄῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, (ex *ἀ* priv. et *ῥητὸς* dictus, dicendus) *et*: quod nunquam dictum est; *et*: quod dicere non licitum est; *et*, quod dicere pudet, nefas; *et*, *quod verbis exprimi non potest*, unaussprechlich. In N. T. semel 2 Cor. 12, 4. *ἄῤῥητα ῥήματα*, vel *inaudita*, vel *ore non efferenda*, lingua non pronuntianda sed mente tantum percipienda.

Ἄῤῥωστος, ου, ὁ, ἡ, (ex *ἀ* priv. et *ῥώννυμι*, firmo, valeo) *invalidus*, *infirmus*, *corpore laborans*. Matth. 14, 14. Marc. 6, 5. 13. 16, 18. 1 Cor. 11, 30.

Ἄρς, ἀρνὸς, ὁ, ἡ, *agnus, ovis*, i. q. ἄρην quod vide.

Ἀρσενοκοίτης, ου, ὁ, (ex ἄρσεν mas et κοίτη concubitus) *cinaedus*, vel qui cum masculis concumbit, vel qui se a masculo ad venerem illicitam adhiberi patitur. Bis, 1 Cor. 6, 9. 1 Tim. 1, 10.

Ἄρσην, ενος, ὁ, neutr. ἄρσεν, τὸ, *mas, masculus*. Rom. 1, 27. Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Luc. 2, 23. Gal. 3, 28.

Ἀρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, *Artemas*, nom. propr. amici Pauli, Tit. 3, 12.

Ἄρτεμις, ιδος, et ιος, ἡ, *Diana*, Jovis ex Latona filia, Apollinis soror, Graecorum Romanorumque Dea, cuius splendidissimum templum Ephesi exstructum, ab Herostrato incensum, deinde magnificentius instauratum, in tota Asia celebrabatur. Legitur Act. 19, 24—35.

Ἀρτέμων, ονος, ὁ, *artemon*, velum majus, quod ad puppim est, atque Venetis etiam *Artimon* audit, *Pollux* autem *dolona* vocat, das Braamsegel. Alii minus recte malum vel antennam subintelligunt. Legitur Act. 27, 40. ad quem locum vid. interpretes.

Ἄρτι, adv. temporis, 1) *nunc, jam, ipso hoc tempore*, Matth. 26, 53. Jo. 13, 33. 37. 16, 31. 9, 19. 25. Gal. 4, 20. 1 Petr. 1, 6. Apoc. 12, 10. 1 Cor. 16, 7. — *modo*, so eben, Matth. 9, 18. — *jam nunc*, jetzt schon, Jo. 16, 12. *in praesenti*, 1 Cor. 13, 12. 1 Petr. 1, 8. — ἡ ἄρτι ὥρα, hoc quod est tempus 1 Cor. 4, 11. — ἄρτι πάλιν, nunc iterum, Gal. 1, 9. — 2) in orationis initio respondet latinor. *jam vero*, Gal. 1, 10. 1 Thess. 3, 6. Ita etiam Matth. 3, 15. ἄφες ἄρτι pro ἄρτι ἄφες, eodem sensu positum esse videtur. — 3) ἕως ἄρτι, *usque ad hoc tempus*, Matth. 11, 12. Jo. 2, 10. 16, 24. 1 Cor. 4, 13. 8, 7. 15, 6. — *adhuc*, Jo. 5, 17. 1 Jo. 2, 9. — ἄρτι ἕως, nunc usque dum, 2 Thess. 2, 7. — 4) οὐκ ἄρτι, *nondum*, hoc quidem tempore non, Jo. 13, 7. — 5) ἀπ' ἄρτι *ab hoc tempore* Matth. 23, 39. 26, 29. 64. Jo. 1, 52. — si refertur ad tempus futurum, ideoque indicat tempus praesens tanquam praeteritum, verti potest: *antea*, ut Jo. 13, 19. 14, 7.

Ἀρτιγέννητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄρτι modo et γεννητὸς natus) *recens genitus, modo natus*, non nisi 1 Petr. 2, 2. de novis christianis tropice legitur.

Ἄρτιος, ίου, ὁ, ἡ, *perfectus, omnibus numeris absolutus*, vollendet; vollkommen. Semel in N. T. 2 Tim. 3, 13.

Ἄρτος, ου, ὁ, 1) *panis*, e farina coctus, Matth. 4, 3. 4. 7, 9. 12, 4. 14, 17. 19. 15, 34. 36. Marc. 6, 41. Jo. 21, 9. 13. Hebr. 9, 3. saepius. — 2) ut לחם hebr. *cibus quivis*, quo corpus alitur, Matth. 6, 11. 15, 33. Marc. 6, 8. 36. Luc. 11, 3. Jo. 6, 5. 2 Cor. 9, 10. alibi. — Ἄρτος τῶν τέκνων, Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. nutrimenta liberis destinata. Inde ἄρτος ἐπιθυμίας s. ἐπιθυμιῶν, cibi delicati, exquisiti, Dan. 10, 3.

et Fabric. Cod. Pseud. V. T. I, p. 521. — Formulae φαγεῖν ἄρτον, Luc. 14, 1. 15. et ἄρτον ἐσθίειν, Matth. 15, 2. Marc. 3, 20. 7, 5. nostris scriptoribus ex hebraismo (אכל לחם Gen. 43, 24. 1 Sam. 20, 24. Prov. 23, 6. coll. Sir. 34, 23. 24.) sunt: *epulari*, *convivari*, *cibum capere*. Jo. 13, 8. τρώγων μετ' ἐμοῦ ἄρτον, qui mecum coenat. Hinc: ἄρτον φαγεῖν παρά τινος 2 Thess. 3, 8. ab aliquo nutriri (2 Sam. 9, 7.); ὁ ἑαυτῶν ἄρτος 2 Thess. 3, 12. victus ab ipsis sibi paratus; — κλάσαι τὸν ἄρτον comedere, Act. 20, 7. — 3) *panis in sacra coena*, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. (et in formula κλάσαι τὸν ἄρτον Luc. 24, 35. Act. 2, 42. 46. 20, 7. 11.) 1 Cor. 10, 16. 17. 11, 23—28. Huc et pertinet locus Jo. 6, 31—58. ubi ἄρτος nutrimentum supernaturale et mysticum, quod in corpore filii Dei animae porrigitur, indicat, quare etiam cum pane coelitus veniente, Manna, comparatur. (Sap. 16, 20. Ps. 77, 28). Intelligunt quidem plerumque de nutrimento animi, ut Sir. 15, 3. 24, 21. sqq.; sed αἷμα et σῶμα Christi, ut vers. 51—56. panem istum servator ipse explicat, de institutione doctoris nunquam dicuntur.

Ἀρτύω, f. ύσω, 1) *condio*; 2) *vim condiendi recipio* Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. i. q. ἁλίζω, quod vid. 3) metaphorice: ἠρτυμένος ἅλατι Coloss. 4, 6. sale conditus, i. e. suavis s. saluber.

Ἀρφαξάδ, ὁ, *Arphaxad*, nom propr. ind. filii Semi, Luc. 3, 36. cf. Gen. 10, 22. 24. 11, 10. 12.

Ἀρχάγγελος, ου, ὁ, (ex ἄρχων princeps et ἄγγελος) *princeps angelorum*, *princeps inter angelos*, qui etiam dicuntur ἄγγελοι τοῦ προσώπου scl. θεοῦ, quasi interioris admissionis. Vid. sub voce ἄγγελος notata. In N. T. bis: Jud. vers. 9, ubi Michael, angelus, ita appellatur, qui Dan. 10, 13. 12, 1. εἷς τῶν ἀρχόντων, ὁ ἄρχων ὁ μέγας (השר) dicitur, et 1 Thess. 4, 16. ubi idem videtur subintelligendus esse. Praeterea Judaeos etiam Urielem, Raphaelem et Gabrielem archangelos appellasse constat.

Ἀρχαῖος, α, ον, *priscus*, *vetus*, *antiquus*. Matth. 5, 21. 27. 33. Luc. 9, 8. 19. — Ἀρχαῖος κόσμος 2 Petr. 2, 5. prisci, ante diluvium viventes. Apoc. 12, 9. (coll. Gen. 3, 1.) — Ἀφ' ἡμερῶν ἀρχ. Act. 15, 7. *jam pridem*, *olim*; ἐκ γενεῶν ἀρχ. Act. 15, 21. *a priscis saeculis*. — ἀρχ. μαθητής Act. 21, 16. *veteranus*. — 2 Cor. 5, 17. τὰ ἀρχαῖα quid significet, incertum videtur; plurimi: prior vitiositas; alii: prior statuendi ratio; alii: obsoleta scl. oeconomia mosaica. — Sap. 8, 8. τὰ ἀρχαῖα praeterita.

Ἀρχέλαος, ου, ὁ, *Archelaus*, nom. propr. filii Herodis M. Constituebatur Tetrarcha Judaeae, Idumaeae et Samariae, post novem vero annos a Caesare Viennam Allobrogum in exilium missus est, ubi obiit. De eo vid. Joseph. (qui eum

Ἄρς, ἀρνὸς, ὁ, ἡ, *agnus, ovis*, i. q. ἄρην quod vide.

Ἀρσενοκοίτης, ου, ὁ, (ex ἄρσεν mas et κοίτη concubitus) *cinaedus*, vel qui cum masculis concumbit, vel qui se a masculo ad venerem illicitam adhiberi patitur. Bis, 1 Cor. 6, 9. 1 Tim. 1, 10.

Ἄρσην, ενος, ὁ, neutr. ἄρσεν, τὸ, *mas, masculus*. Rom. 1, 27. Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Luc. 2, 23. Gal. 3, 28.

Ἀρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, *Artemas*, nom. propr. amici Pauli, Tit. 3, 12.

Ἄρτεμις, ιδος, et ιος, ἡ, *Diana*, Jovis ex Latona filia, Apollinis soror, Graecorum Romanorumque Dea, cuius splendidissimum templum Ephesi exstructum, ab Herostrato incensum, deinde magnificentius instauratum, in tota Asia celebrabatur. Legitur Act. 19, 24—35.

Ἀρτέμων, ονος, ὁ, *artemon*, velum majus, quod ad puppim est, atque Venetis etiam *Artimon* audit, *Pollux* autem *dolona* vocat, das Braamsegel. Alii minus recte malum vel antennam subintelligunt. Legitur Act. 27, 40. ad quem locum vid. interpretes.

Ἄρτι, adv. temporis, 1) *nunc, jam, ipso hoc tempore*, Matth. 26, 53. Jo. 13, 33. 37. 16, 31. 9, 19. 25. Gal. 4, 20. 1 Petr. 1, 6. Apoc. 12, 10. 1 Cor. 16, 7. — *modo*, so eben, Matth. 9, 18. — *jam nunc*, jetzt schon, Jo. 16, 12. *in praesenti*, 1 Cor. 13, 12. 1 Petr. 1, 8. — ἡ ἄρτι ὥρα, hoc quod est tempus 1 Cor. 4, 11. — ἄρτι πάλιν, nunc iterum, Gal. 1, 9. — 2) in orationis initio respondet latinor. *jam vero*, Gal. 1, 10. 1 Thess. 3, 6. Ita etiam Matth. 3, 15. ἄφες ἄρτι pro ἄρτι ἄφες, eodem sensu positum esse videtur. — 3) ἕως ἄρτι, *usque ad hoc tempus*, Matth. 11, 12. Jo. 2, 10. 16, 24. 1 Cor. 4, 13. 8, 7. 15, 6. — *adhuc*, Jo. 5, 17. 1 Jo. 2, 9. — ἄρτι ἕως, nunc usque dum, 2 Thess. 2, 7. — 4) οὐκ ἄρτι, *nondum*, hoc quidem tempore non, Jo. 13, 7. — 5) ἀπ' ἄρτι *ab hoc tempore* Matth. 23, 39. 26, 29. 64. Jo. 1, 52. — si refertur ad tempus futurum, ideoque indicat tempus praesens tanquam praeteritum, verti potest: *antea*, ut Jo. 13, 19. 14, 7.

Ἀρτιγέννητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄρτι modo et γεννητὸς natus) *recens genitus, modo natus*, non nisi 1 Petr. 2, 2. de novis christianis tropice legitur.

Ἄρτιος, ίου, ὁ, ἡ, *perfectus, omnibus numeris absolutus*, vollendet; vollkommen. Semel in N. T. 2 Tim. 3, 13.

Ἄρτος, ου, ὁ, 1) *panis*, e farina coctus, Matth. 4, 3. 4. 7, 9. 12, 4. 14, 17. 19. 15, 34. 36. Marc. 6, 41. Jo. 21, 9. 13. Hebr. 9, 3. saepius. — 2) ut לחם hebr. *cibus quivis*, quo corpus alitur, Matth. 6, 11. 15, 33. Marc. 6, 8. 36. Luc. 11, 3. Jo. 6, 5. 2 Cor. 9, 10. alibi. — Ἄρτος τῶν τέκνων, Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. nutrimenta liberis destinata. Inde ἄρτος ἐπιθυμίας s. ἐπιθυμιῶν, cibi delicati, exquisiti, Dan. 10, 3.

et Fabric. Cod. Pseud. V. T. I, p. 521. — Formulae φαγεῖν ἄρτον, Luc. 14, 1. 15. et ἄρτον ἐσθίειν, Matth. 15, 2. Marc. 3, 20. 7, 5. nostris scriptoribus ex hebraismo (אכל לחם Gen. 43, 24. 1 Sam. 20, 24. Prov. 23, 6. coll. Sir. 34, 23. 24.) sunt: *epulari*, *convivari*, *cibum capere*. Jo. 13, 8. τρώγων μετ' ἐμοῦ ἄρτον, qui mecum coenat. Hinc: ἄρτον φαγεῖν παρά τινος 2 Thess. 3, 8. ab aliquo nutriri (2 Sam. 9, 7.); ὁ ἑαυτῶν ἄρτος 2 Thess. 3, 12. victus ab ipsis sibi paratus; — κλάσαι τὸν ἄρτον comedere, Act. 20, 7. — 3) *panis in sacra coena*, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. (et in formula κλάσαι τὸν ἄρτον Luc. 24, 35. Act. 2, 42. 46. 20, 7. 11.) 1 Cor. 10, 16, 17. 11, 23—28. Huc et pertinet locus Jo. 6, 31—58. ubi ἄρτος nutrimentum supernaturale et mysticum, quod in corpore filii Dei animae porrigitur, indicat, quare etiam cum pane coelitus veniente, Manna, comparatur. (Sap. 16, 20. Ps. 77, 28). Intelligunt quidem plerumque de nutrimento animi, ut Sir. 15, 3. 24, 21. sqq.; sed αἷμα et σῶμα Christi, ut vers. 51—56. panem illum servator ipse explicat, de institutione doctoris nunquam dicuntur.

Ἀρτύω, f. ύσω, 1) *condio*; 2) *vim condiendi recipio* Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. i. q. ἁλίζω, quod vid. 3) metaphorice: ἠρτυμένος ἅλατι Coloss. 4, 6. sale conditus, i. e. suavis s. saluber.

Ἀρφαξάδ, ὁ, *Arphaxad*, nom propr. ind. filii Semi, Luc. 3, 36. cf. Gen. 10, 22. 24. 11, 10. 12.

Ἀρχάγγελος, ου, ὁ, (ex ἄρχων princeps et ἄγγελος) *princeps angelorum*, *princeps inter angelos*, qui etiam dicuntur ἄγγελοι τοῦ προσώπου scl. θεοῦ, quasi interioris admissionis. Vid. sub voce ἄγγελος notata. In N. T. bis: Jud. vers. 9, ubi Michael, angelus, ita appellatur, qui Dan. 10, 13. 12, 1. εἷς τῶν ἀρχόντων, ὁ ἄρχων ὁ μέγας (השר) dicitur, et 1 Thess. 4, 16. ubi idem videtur subintelligendus esse. Praeterea Judaeos etiam Urielem, Raphaelem et Gabrielem archangelos appellasse constat.

Ἀρχαῖος, α, ον, *priscus*, *vetus*, *antiquus*. Matth. 5, 21. 27. 33. Luc. 9, 8. 19. — Ἀρχαῖος κόσμος 2 Petr. 2, 5. prisci, ante diluvium viventes. Apoc. 12, 9. (coll. Gen. 3, 1.) — Ἀφ' ἡμερῶν ἀρχ. Act. 15, 7. *jam pridem*, *olim*; ἐκ γενεῶν ἀρχ. Act. 15, 21. *a priscis saeculis*. — ἀρχ. μαθητής Act. 21, 16. *veteranus*. — 2 Cor. 5, 17. τὰ ἀρχαῖα quid significet, incertum videtur; plurimi: prior vitiositas; alii: prior statuendi ratio; alii: obsoleta scl. oeconomia mosaica. — Sap. 8, 8. τὰ ἀρχαῖα praeterita.

Ἀρχέλαος, ου, ὁ, *Archelaus*, nom. propr. filii Herodis M. Constituebatur Tetrarcha Judaeae, Idumaeae et Samariae, post novem vero annos a Caesare Viennam Allobrogum in exilium missus est, ubi obiit. De eo vid. Joseph. (qui eum

non τετράρχην sed ἐθνάρχην appellat) Antiq. 17, c. 11. sqq. de Bell. Jud. II, c. 7. — Commemoratur Matth. 2, 22.

Ἀρχή, ῆς, ἡ, *initium* tam rei quam temporis, *inchoatio, principium*, Matth. 24, 8. Marc. 1, 1. 13, 9. Jo. 2, 11. Act. 10, 11. et c. 11, 5. τέσσαρες ἀρχαί quatuor extremitates, ubi quasi incipit. Hebr. 2, 3. ἀρχὴν λαμβ. initia cepit. c. 7, 3. — In formulis ἀρχὴ τῶν λογίων Hebr. 5, 12. ἀρχὴ τῆς ὑποστάσεως c. 3, 14. ἀρχή passive est accipiendum: λόγια, ὑπόστασις, quibus initium est factum, quae prima accepistis." Similiter Hebr. 6, 1. λόγος τῆς ἀρχῆς. — Interdum igitur *primus* est vertendum, *primus*, quo initium est factum, Coloss. 1, 18. Apoc. 21, 6. 22, 13. (et 1, 8. in edit. vulg.) ἀρχὴ καὶ τέλος *primus* et *ultimus*; Apoc. 3, 14. ἀρχὴ τῆς κτίσεως qui primus creatus est; nisi hic potius ἀρχή active est vertendum ut sit: qui initium fecit. Certe ἀρχή principium efficiens significat Sap. 12, 14. 16, 24. — Ἀρχή *conjunctum cum praepositionibus* de initio omnis generis, vel indefinite rerum omnium, vel definite rei cuiusdam certo temporis spatio circumscriptae dicitur. a) ἀπ' ἀρχῆς מֵעוֹלָם בְּרֵאשׁ, igitur est: *a rerum initio*, Matth. 8, 44. 19, 4. 8. 1 Jo. 2, 13. 14. 3, 8. ἀπ' ἀρχῆς κόσμου s. κτίσεως, ut Matth. 24, 21. Marc. 10, 6. 13, 19. 1 Petr. 3, 4. legitur; — ab initio vitae Jesu vel muneris eius Luc. 1, 2. Jo. 15, 27. 1 Jo. 1, 1. 2, 7. — ab initio evangelii, praedicati 2 Thess. 2, 13. 1 Jo. 2, 24. 3, 11. 2 Jo. 5, 6. Act. 26, 4. — b) ἐν ἀρχῇ in rerum initio, Jo. 1, 1. 2. (בְּרֵאשִׁית Gen. 1, 1.) — in initio apostolatus, Act. 11, 15. — evangelii Phil. 4, 15. c) ἐξ ἀρχῆς מִקֶּדֶם, ab initio scl. muneris Jo. 6, 64. 16, 4. d) κατ' ἀρχάς in rerum initio, Hebr. 1, 10. Ps. 102, 25. (ubi לְפָנִים) — e) denique τὴν ἀρχήν, quae Gen. 43, 18. 20. Dan. 8, 1. hebr. בַּתְּחִלָּה, *in initio*, respondet, et profanis quoque est *statim ab initio, in initio*, semel tantum in N. T. habetur, Jo. 8, 25. τὴν ἀρχὴν (scl. ἐλάλησα) ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν, statim ab initio dixi idem, (scl. populo, discipulis), quod etiam vobis nunc dico. — 2) quod primo loco honoris positum est: *principatus*, Luc. 20, 20. 1 Cor. 15, 24. Eph. 1, 21. Coloss. 2, 10. Jud. vers. 6. ubi ἀρχή est munus principis, potestas in res creatas, quibus angeli praefixi putabantur (vid. Ἄγγελος). Judaei enim statuebant, angelos quosdam, duce diabolo, munera demandata deseruisse et illicito amore prosequutos esse mulieres hominum. cf. Gen. 6, 2. et ibi LXX. interpretes. *Joseph*. Antiq. I, 3. Fabric. Cod. Pseud. V. T. I, p. 529. 179. sqq. — Deinde abstractum pro concreto: *magistratus, principes* in his terris, Luc. 12, 11. Rom. 8, 38. Eph. 6, 12. Coloss. 1, 16. Tit. 3, 1. principes in regno spirituum Eph. 3, 10. Coloss. 2, 15. Sic saepissime apud LXX. (pro hebr. רֹאשׁ) caput, dux, princeps, nec non apud profanos.

Ἀρχηγός, οῦ, ὁ, (ex ἀρχή et ἄγω duco) 1) qui primos ducit, *dux, praefectus*, Jes. 3, 6. 2 Chron. 23, 14. ἀρχηγός τῆς

δυνάμεως. 2) improprie *dux ad aliquid, rei auctor.* Act. 3, 15. ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς, qui nos ad vitam ducit, vitae aeternae eſt auctor. Similiter Act. 5, 31. Hebr. 2, 10. 12, 2. coll. Mich. 12, 2. 1 Macc. 9, 61.

Ἀρχιερατικὸς, ή, όν, (ab ἀρχιερεὺς pontifex) *pontificius.* Semel Act. 4, 6. ἐκ γένους ἀρχιερατ. i. e. ἐκ γεν. τῶν ἀρχιερέων ex familia pontificia, i. e. cuius auctores munere pontificatus ornati fuerant.

Ἀρχιερεὺς, έως, ὁ, — ἄρχων τῶν ἱερῶν, *ſacerdos ſummus pontifex,* etiam profanis uſitatum, hebraeis dicebatur כֹּהֵן הַגָּדוֹל Lev. 4, 3. Luc. 22, 50. Matth. 26, 3. 57. alibi ſaepius. Temporibus Jeſu Caeſares ſolebant pontifices creare, ita vero, ut pontifex non per omnem vitam munus gereret, ut olim mos fuerat, ſed tantum ad tempus, interdum in unum annum eligeretur. Jo. 11, 49. coll. *Joſeph.* Antiq. 15, 3. 1. Quum, qui pontifices fuerant, nomen quoque ἀρχιερέων retinerent, ſaepius in N. T. commemorantur ἀρχιερεῖς pontifex ſummus et viri pontificii, Luc. 3, 2. Jo. 12, 10. 11, 47. Ubi autem ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, interdum quoque adduntur πρεσβύτεροι, nominantur, totum Synedrium magnum, per partes deſcriptum, intelligendum eſt, et definiri nequit, utrum hic ἀρχιερεῖς ſint viri, qui pontificatum geſſerant, an potius praefecti ordinum ſacerdotum, qui 1 Chron. 24, 6. 2 Chron. 36, 14. dicuntur ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων. Matth. 16, 21. 26, 3. 59. 27, 1. 6. 20. 62. Marc. 14, 10. 53. 55. 15, 1. Luc. 9, 22. 19, 47. 20, 1. 19. Jo. 12, 10. 18, 35. 19, 6. Act. 5, 24. 9, 14. 26, 10. 12. ſaepius. — In epiſtola ad Hebr. c. 2, 17. 5, 5. 6, 20. et alibi paſſim Chriſtus comparatur cum pontifice Judaeorum et ἀρχιερ. appellatur, quatenus ſe ipſe pro peccatis hominum Deo ſacrificii loco obtulit. Commemoratur quoque in teſt. XII. patr. (Fabric. I, p. 531.) ἀρχιερεὺς Χριστὸς, isque dicitur ib. p. 542. excitatus a Deo ἐκ τοῦ Λευὶ ὡς ἀρχιερεὺς καὶ ἐκ τοῦ Ἰουδὰ ὡς βασιλεύς.

Ἀρχιποίμην, ένος, ὁ, (ex ἀρχὸς princeps et ποιμὴν paſtor) paſtor primarius, vel: *princeps paſtorum,* i. e. *doctorum,* vel *ſummus praefectus, rex, ſummus judex.* De utroque enim et paſtore et praefecto ποιμὴν metaph. dicitur. Semel 1 Petr. 5, 4.

Ἄρχιππος, ου, ὁ, Archippus, nom. propr. Chriſtiani, qui Coloſſ. 4, 17. Philem. 2. commemoratur.

Ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, (i. e. ὁ ἄρχων τῆς συναγωγῆς Luc. 8, 41.) *ſynagogae praefectus, moderator ſynagogae.* Plures erant ſaepius, eorumque officium fuit, ut quidnam et per quosnam doceretur, definirent diſciplinaeque eccleſiaſticae conſulerent. Commemorantur Matth. 9, 18. Marc. 5, 22. 35. 36. 38. Luc. 8, 49. 13, 14. Act. 13, 15. 18, 8. 17. cf. *Vitringa* de ſynagoga vetere, lib. 2. c. 11.

Ἀρχιτέκτων, ονος, ὁ, (ex ἀρχὸς et τέκτων faber) fabrorum praefectus, *architectus*, aedificiis exſtruendis praepoſitus. Semel 1 Cor. 3, 10. coll. Jeſ. 3, 3.

Ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, h. e. ἄρχων τῶν τελωνῶν, *publicanus*, portitorum praefectus, qui vectigalia per miniſtros ſuos, per *portitores*, exigebat. Semel Luc. 19, 2.

Ἀρχιτρίκλινος, ου, ὁ, (ex ἀρχὸς praefectus et τρίκλινος coenaculum,) *architriclinus*, qui Latinis *convivii magiſter, arbiter coenae*, Graecis συμποσιάρχος, βασιλεὺς, στρατηγὸς convivii dicebatur, et a Sirac. 35, 1. ἡγούμενος appellatur, cuius quidem officii erat, ut convivium adornaret, convivis loca conſignaret et cibi potusque curam gereret. Judaei in exilio hunc morem cognoviſſe et ſuum feciſſe videntur. Commemoratur Jo. 2, 8. 9.

Ἄρχω, f. ξω, proprie in capite agminis ſum, agmen duco; praeſum (Gen. 1, 18. Pſ. 68, 25—27.); *dominor, impero.* Bis, Marc. 10, 42. Rom. 15, 12. — Med. ἄρχομαι f. ξομαι, *initium facio, incipio.* Conjungitur in N. T. maxime cum infinitivo alius verbi, Matth. 4, 17. 18, 24. Luc. 9, 12.; ſaepiſſime; rarius cum genitivo rei, ut Luc. 3, 23. Act. 1, 1. Ubi infinitivo jungitur haud raro fere ſuperfluum eſt, ut Matth. 11, 7. ἤρξατο λέγειν i. e. ἔλεγε, c. 11, 20. 16, 22. 24, 49. Marc. 6, 2. Luc. 13, 25. et alibi paſſim. ſequente ἀπὸ eſt: initium facere vel *ab* aliquo loco, Luc. 24, 27. 23, 5. vel *cum* aliqua re, 1 Petr. 4, 17. Act. 8, 35. ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, hoc vaticinio tanquam principio uſus. — Ἀρχόμενος ἐτῶν τριακ. Luc. 3, 23. trigeſimum agens annum. Ἀρξάμενος Matth. 14, 30. quum in eo eſſet, ut; coll. Luc. 21, 28. — Ἀρξάμενον participium neutr. quod impersonaliter ſumitur; Luc. 24, 47. Act. 10, 37. eſt: *initium faciendo*, ſ. *initio facto.*

Ἄρχων, οντος, ὁ, (proprie particip. ab ἄρχω dominor, unde ἄρχουσα, domina, ſaepius apud LXX.) 1) *dominium exercens, imperans, dominus, praefectus*, hebr. מֶלֶךְ, מֹשֵׁל, שָׂרִים in LXX. verſione reſpondens. Apoc. 1, 5. ἄρχων τῶν βασιλέων, rex regum. Matth. 20, 25. Act. 4, 26. Moſes Act. 7, 35. dicitur ἄρχων populi, *dux, imperator*, Luc. 8, 41. ἀρχ. τῆς συναγωγῆς, praefectus ſynag. Luc. 23, 5. Act. 7, 27. 35. — Matth. 9, 34. 12, 24. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. ἄρχων τῶν δαιμονίων, praefectus daemonum, Satan. Idem dicitur ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου Jo. 12, 31. 14, 30. 16, 11. i. e. qui hominibus a Deo averſis et idololatris dominatur, et qui Eph. 2, 2. ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος princeps, dominus ſpirituum in aëre (inferiore) verſantium, i. e. daemonum dicitur. Omnes errores, potiſſimum idololatriam Judaeos a diabolo derivaſſe, notum eſt, quare in Teſt. XII. patr. ſaepius dicitur ὁ ἄρχων τῆς πλάνης, πνεῦμα, δαίμονες τῆς πλάνης. Fabric. C. Pſ. V. T. I, p. 534. ſqq. 611. 615. 629. — 2) ἄρχων eſt nomen honoris,

denotans *hominem in honore constitutum*, cui competit auctoritas et dominium in alios; et sic a) est: *procer*, Matth. 9, 18. 23. (qui Marc. 5, 22. ἀρχισυναγωγὸς dicitur), Luc. 18, 18. — ἄρχων τῶν φαρισαίων (non *praefectus* sed) *procer* e Pharisaeis; — ἄρχων τῶν Ἰουδαίων Jo. 3, 1. unus e proceribus Judaeorum; Jo. 12, 42. et in compellatione Act. 4, 8. — b) nomen honorificum *judicum* in foro sedentium, Luc. 12, 58. Act. 16, 19. Rom. 13, 3. — c) appellatio *assessorum in Synedrio magno* et *procerum Hierosolymitanorum in universum*, Luc. 23, 13. 35. 24, 20. Jo. 7, 26. 48. Act. 3, 17. 4, 5. 13, 27. 14, 5. 1 Cor. 2, 6. 8. quos etiam Josephus Antiq. Jud. 20, 1. 2. ἄρχοντες ἱεροσολυμιτῶν appellat. coll. Neh. 4, 8. 13. 5, 7. (hebr. סְגָנִים, magnates, principes). — Saepius in N. T. non habetur.

Ἄρωμα, τος, τὸ, *aroma, adoramentum*, (LXX. hebr. בֹּשֶׂם). Quater, Marc. 16, 1. Luc. 23, 56. 24, 1. Jo. 19, 14. *Phavor:* ἄρωμα· θυμίαμα, τὸ μίγισμα καὶ εὐωδίασμα.

Ἀσὰ, ὁ, *Asa*; nom. propr. regis Judae. Matth. 1, 7. 8. cf. 1 Reg. 15. 2 Chron. 14—16.

Ἀσάλευτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σαλεύω agito) *inconcussus, immotus*, Act. 27, 41. — tropice: *stabilis, firmus, nunquam tollendus*, Hebr. 12, 28.

Ἄσβεστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et σβέννυμι exstinguo) qui non exstinguitur, vel exstingui non potest; *perennis*. In N. T. non nisi de igne gehennae, Matth. 3, 12. Marc. 9, 43. 45. Luc. 3, 17. (Matth. 18, 8. πῦρ αἰώνιον. Vid. Αἰώνιος.)

Ἀσέβεια, ας, ἡ, (ab ἀσεβὴς quod ex ἀ priv. et σέβω Deos timeo, colo) tribuitur proprie ei, qui ἀσεβὴς est, i. e. numen non veneratur, non timet, ergo 1) *irreverentia Dei*. 2 Tim. 2, 16. ἐπὶ πλεῖον ἀσεβείας προκ. crescunt indies irreverentia Dei. LXX. זָדוֹן insolentia, Deut. 18, 22. ut etiam Deut. 17, 13. ἀσεβεῖν respondet verbo הֵזִיד. — 2) tribuitur ei, qui *verum* Deum non colit, et significat *idololatriam* eiusque vitia. Sic Rom. 1, 18. coll. vers. 20—23. — 3) *impietas* quae in *agendo* cernitur; Rom. 11, 26. Tit. 2, 12. Jud. vers. 15. 18. Saepius non legitur.

Ἀσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ et σέβω, vid. Ἀσέβεια) numen non veneror; — *impie ago*. Bis, 2 Petr. 2, 6. Jud. vers. 15.

Ἀσεβής, (vid. Ἀσέβεια) 1) *Deum non timens, Dei contemtor*, 1 Tim. 1, 9. 1 Petr. 4, 18. ubi ab ἁμαρτωλῷ ita distingui potest ut caussa ab effectu. Quare etiam Judas vers. 15. dixit ἁμαρτωλοὺς ἀσεβεῖς, e contemtu Dei peccantes. In specie Jud. vers. 4. ἀσεβὴς dicitur, qui Deum, ut Christus eum manifestavit, contemnit, fidem christianam deserit. 2) *impie agens*, 2 Petr. 2, 5. 3, 7. Jud. vers. 15. 3) *peccator*

quatenus peccando culpam sibi contraxit, *reus, puniendus*, Rom. 4, 5. 5, 6. Saepius non extat.

Ἀσέλγεια, ας, ἡ, descendit ab ἀσελγής, proprie: qui nimius est in aliqua re, terminos excedit, unde, ut nostrum *ausschweifend*, ad varias res, potissimum cupiditates translatum, indicat hominem frena abjicientem. Inde ἀσέλγεια (ut etiam nostrum Ausschweifung) est quaevis effrena libido, lascivia, petulantia, impudentia, omnesque animi motus, qui vel in se vel in agendo justos excedunt limites. Est igitur ex nexu definiendum, quo modo in singulis locis verti debeat. Esse igitur videtur a) *insolentia, iniquitas* (Uebermuth), quae alios laedit, Marc. 7, 22. ut etiam habetur 3 Macc. 2, 26. b) *facinora insolentiae et indomitae libidinis*, 2 Petr. 2, 2. (in textu Griesb. pro ἀπωλείαις), ut apparet e vers. 10—13. c) *libido venerea*, voluptas illicita, Rom. 13, 13. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. 2 Petr. 2, 7. 18. coll. Sap. 14, 26. — In locis Eph. 4, 19. 1 Petr. 4, 3. Jud. vers. 4 latius patere et insolentiam, iniquitatem et lasciviam qualemcunque indicare videtur. Saepius non legitur.

Ἄσημος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σῆμα, signum, nota) 1) *non signatus*; v. c. argentum Job. 42, 11. 2) non signatus, signo non dignoscendus, Gen. 30, 42. — 3) metaph. *ignobilis, obscurus*, Act. 21, 39. coll. 3 Macc. 1, 14. Eodem modo nostrum, ausgezeichnet, metaphorice usurpatur.

Ἀσήρ, ὁ, *Aser*. Nom. propr. indecl. filii Jacobi octavi. Luc. 2, 36. Apoc. 7, 6. coll. Gen. 30, 13. Num. 26, 44. Jos. 19, 24.

Ἀσθένεια, είας, ἡ, (ab ἀσθενής quod vid.) 1) *imbecillitas, infirmitas corporis*, qua destituimur usu membri alicuius aut plurium, Luc. 8, 2. 13, 11. 12. Jo. 5, 5. — quaevis corporis infirmitas, Matth. 8, 17. Luc. 5, 15. 1 Tim. 5, 23. — *morbus*, Jo. 11, 4. Act. 28, 9. — 2) ad statum externum translatum: *afflictio, calamitas*, 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 11, 30. 12, 5. 9. 10. 11, 34. fortasse etiam Gal. 4, 13. nisi hic est corporis afflictio. — 3) ad animum translatum: *infirmitas animi*, i. e. intellectus et voluntatis, Rom. 6, 19. *trepidatio, animi dejectio* Rom. 8, 26. — 4) ad totam hominis conditionem translatum: *infirmitas, imperfectio* omnino. 1 Cor. 15, 43. 2 Cor. 13, 4. Hebr. 4, 15. 5, 2. 7, 28. Saepius non habetur.

Ἀσθενέω, ῶ, f. ήσω, 1) *infirmus sum corpore*, Jo. 5, 3. 7. *aegroto* Matth. 10, 8. 25, 36. Marc. 6, 56. Luc. 4, 40. νόσῳ ἀσθενέω, morbo laboro; c. 7, 10. 9, 2. Jo. 4, 46. 11, 1—6. Act. 9, 37. 19, 12. Phil. 2, 26. 27. 2 Tim. 4, 20. Jac. 5, 14. — 2) ad statum externum translatum: *afflictiones patior*, dicitur Paulo potissimum de afflictionibus religionis causa, 2 Cor. 11, 29. 12, 10. ἀσθενεῖν ἔν τινι, alicuius causa afflictiones pati, 2 Cor. 13, 4. 9. Eodem modo videtur 2 Cor. 11, 21.

accipiendum esse, vid. vers. 23. sqq. et ἀσθενεῖν εἰς τινά 2 Cor. 13, 3. afflictiones alicui immittere. Alii in priori loco: infirmus esse judicio, ineptus esse, et in posteriori: imbecillem se exhibere. — De opibus est: *egeo*, Act. 20, 35. victu destitui, ut Judic. 6, 15. 2 Sam. 3, 1. *Phavor.* ἀσθενῶ· ἀῤῥωστῶ, κάμνω, νοσῶ, ἀτροφῶ. 3) ad mentem translatum: ἀσθενεῖν τῇ πίστει Rom. 4, 19. fiducia esse infirma; — et alio sensu: facile scrupulo conscientiae laborare, Rom. 14, 1. 2. 1 Cor. 8, 9. 12. συνείδησις ἀσθενοῦσα conscientia, quae scrupulis facile turbatur; etiam passive: cui scrupulus injicitur, Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 11. — 4) omnino: *non valeo ad efficiendum, impar sum*, Rom. 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει cui impar fuit.

Ἀσθένημα, τος, τὸ, (verbale ab ἠσθένημαι) *infirmitas*. Ad mentem translatum: τὰ ἀσθενήματα Rom. 15, 1. ob ea quae c. 14. praecedunt (vid. ἀσθενέω) sunt: scrupuli conscientiae ex judicii imbecillitate orti.

Ἀσθενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, comparat. ἀσθενέστερος, (ex ἀ priv. et σθένος robur) *cui robur deest, infirmus*, et quidem 1) ratione *corporis*, v. c. mulieres 1 Petr. 3, 7. — inde: *aegrotus, infirmus*, Matth. 25, 39. 43. 44. Luc. 10, 9. Act. 4, 9. 5, 15. 16. 1 Cor. 11, 30. — 2) ratione sortis externae, *humilis, nullius auctoritatis, invalidus*, 2 Cor. 10, 10. coll. Sap. 2, 11. — *afflictus* 1 Cor. 4, 10. coll. vers. 11. (LXX. hebr. דַּל, tenuis, עָנִי afflictus). Rom. 5, 6. ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι cum essemus afflicti, miseri; alii: infirmi virtute, peccatores. — 3) ratione animi: *qui conscientia, animo, facile turbatur*, 1 Cor. 8, 10. 9, 22. συνείδησις ἀσθενὴς οὖσα, quae facile turbatur, 1 Cor. 8, 7. vid. Ἀσθενέω. 4) comparative: *invalidus* ad aliquid efficiendum, *impar rei*, 1 Cor. 1, 25. 27. coll. Sap. 13, 18. — ἡ σὰρξ ἀσθενής ἐστι Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. σὰρξ est impar voluntati spiritus, invalida ad obsequendum voluntati meliori. — *inutilis*, qui nil efficit, vel non satis praestat, 1 Cor. 12, 22. Gal. 4, 9. Hebr. 7, 18. — 1 Thess. 5, 14. infirmi vel fide, vel opibus, vel valetudine. Saepius non legitur.

Ἀσία, ας, ἡ, *Asia*. Nostris scriptoribus ubique est ea pars Asiae, quae *Asia minor* dicitur et intra Pontum Euxinum et mare Cyprium interjacet. Act. 19, 26. 27. 27, 2. Rom. 16, 5. ubi Ἀσίας Griesb. pro Ἀχαΐας quod est in edit. vulg. Saepius autem Ἀσία partem potiorem Asiae minoris indicat, videlicet *Joniam*, cuius metropolis Ephesus fuit; et ita Ἀσία accipiendum est Act. 2, 9. 6, 9. 19, 10. 22. 16, 6. 20, 4. 16. 18. 21, 27. 24, 19. 1 Cor. 16, 19. 2 Cor. 1, 8. 1 Petr. 1, 1. Apoc. 1, 4. (11.)

Ἀσιανός, οῦ, ὁ, *Asianus*, ex *Asia minori oriundus*. Act. 20, 4.

Ἀσιάρχης, ου, ὁ, (ex Ἀσία et ἄρχος praefectus) *prae-*

quatenus peccando culpam sibi contraxit, *reus, puniendus*, Rom. 4, 5. 5, 6. Saepius non extat.

Ἀσέλγεια, ας, ἡ, descendit ab ἀσελγής, proprie: qui nimius est in aliqua re, terminos excedit, unde, ut nostrum *ausschweifend*, ad varias res, potissimum cupiditates translatum, indicat hominem frena abjicientem. Inde ἀσέλγεια (ut etiam nostrum Ausschweifung) est quaevis effrena libido, lascivia, petulantia, impudentia, omnesque animi motus, qui vel in se vel in agendo justos excedunt limites. Est igitur ex nexu definiendum, quo modo in singulis locis verti debeat. Esse igitur videtur a) *insolentia, iniquitas* (Uebermuth), quae alios laedit, Marc. 7, 22, ut etiam habetur 3 Macc. 2, 26. b) *facinora insolentiae et indomitae libidinis*, 2 Petr. 2, 2. (in textu Griesb. pro ἀπωλείαις), ut apparet e vers. 10—13. c) *libido venerea*, voluptas illicita, Rom. 13, 13. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. 2 Petr. 2, 7. 18. coll. Sap. 14, 26. — In locis Eph. 4, 19. 1 Petr. 4, 3. Jud. vers. 4 latius patere et insolentiam, iniquitatem et lasciviam qualemcunque indicare videtur. Saepius non legitur.

Ἄσημος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σῆμα, signum, nota) 1) *non signatus*; v. c. argentum Job. 42, 11. 2) non signatus, signo non dignoscendus, Gen. 30, 42. — 3) metaph. *ignobilis, obscurus*, Act. 21, 39. coll. 3 Macc. 1, 14. Eodem modo nostrum, ausgezeichnet, metaphorice usurpatur.

Ἀσήρ, ὁ, *Aser*. Nom. propr. indecl. filii Jacobi octavi. Luc. 2, 36. Apoc. 7, 6. coll. Gen. 30, 13. Num. 26, 44. Jos. 19, 24.

Ἀσθένεια, είας, ἡ, (ab ἀσθενής quod vid.) 1) *imbecillitas, infirmitas corporis*, qua destituimur usu membri alicuius aut plurium, Luc. 8, 2. 13, 11. 12. Jo. 5, 5. — quaevis corporis infirmitas, Matth. 8, 17. Luc. 5, 15. 1 Tim. 5, 23. — *morbus*, Jo. 11, 4. Act. 28, 9. — 2) ad statum externum translatum: *afflictio, calamitas*, 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 11, 30. 12, 5. 9. 10. 11, 34. fortasse etiam Gal. 4, 13. nisi hic est corporis afflictio. — 3) ad animum translatum: *infirmitas animi*, i. e. intellectus et voluntatis, Rom. 6, 19. *trepidatio, animi dejectio* Rom. 8, 26. — 4) ad totam hominis conditionem translatum: *infirmitas, imperfectio* omnino. 1 Cor. 15, 43. 2 Cor. 13, 4. Hebr. 4, 15. 5, 2. 7, 28. Saepius non habetur.

Ἀσθενέω, ῶ, f. ήσω, 1) *infirmus sum corpore*, Jo. 5, 3. 7. *aegroto* Matth. 10, 8. 25, 36. Marc. 6, 56. Luc. 4, 40. νόσῳ ἀσθενέω, morbo laboro; c. 7, 10. 9, 2. Jo. 4, 46. 11, 1—6. Act. 9, 37. 19, 12. Phil. 2, 26. 27. 2 Tim. 4, 20. Jac. 5, 14. — 2) ad statum externum translatum: *afflictiones patior*, dicitur Paulo potissimum de afflictionibus religionis causa, 2 Cor. 11, 29. 12, 10. ἀσθενεῖν ἔν τινι, alicuius causa afflictiones pati, 2 Cor. 13, 4. 9. Eodem modo videtur 2 Cor. 11, 21.

accipiendum esse, vid. vers. 23. sqq. et ἀσθενεῖν εἰς τινὰ 2 Cor. 13, 3. afflictiones alicui immittere. Alii in priori loco: infirmus esse judicio, ineptus esse, et in posteriori: imbecillem se exhibere. — De opibus est: *egeo*, Act. 20, 35. victu destitui, ut Judic. 6, 15. 2 Sam. 3, 1. *Phavor.* ἀσθενῶ· ἀῤῥωστῶ, κάμνω, νοσῶ, ἀτροφῶ. 3) ad mentem translatum: ἀσθενεῖν τῇ πίστει Rom. 4, 19. fiducia esse infirma; — et alio sensu: facile scrupulo conscientiae laborare, Rom. 14, 1. 2. 1 Cor. 8, 9. 12. συνείδησις ἀσθενοῦσα conscientia, quae scrupulis facile turbatur; etiam passive: cui scrupulus injicitur, Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 11. — 4) omnino: *non valeo ad efficiendum, impar sum*, Rom. 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει cui impar fuit.

Ἀσθένημα, τος, τὸ, (verbale ab ἠσθένημαι) *infirmitas*. Ad mentem translatum: τὰ ἀσθενήματα Rom. 15, 1. ob ea quae c. 14. praecedunt (vid. ἀσθενέω) sunt: scrupuli conscientiae ex judicii imbecillitate orti.

Ἀσθενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, comparat. ἀσθενέστερος, (ex ἀ priv. et σθένος robur) *cui robur deest, infirmus*, et quidem 1) ratione *corporis*, v. c. mulieres 1 Petr. 3, 7. — inde: *aegrotus, infirmus*, Matth. 25, 39. 43. 44. Luc. 10, 9. Act. 4, 9. 5, 15. 16. 1 Cor. 11, 30. — 2) ratione sortis externae, *humilis, nullius auctoritatis, invalidus*, 2 Cor. 10, 10. coll. Sap. 2, 11. — *afflictus* 1 Cor. 4, 10. coll. vers. 11. (LXX. hebr. דַּל, tenuis, עָנִי afflictus). Rom. 5, 6. ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι cum essemus afflicti, miseri; alii: infirmi virtute, peccatores. — 3) ratione animi: *qui conscientia, animo, facile turbatur*, 1 Cor. 8, 10. 9, 22. συνείδησις ἀσθενὴς οὖσα, quae facile turbatur, 1 Cor. 8, 7. vid. Ἀσθενέω. 4) comparative: *invalidus* ad aliquid efficiendum, *impar rei*, 1 Cor. 1, 25. 27. coll. Sap. 13, 18. — ἡ σὰρξ ἀσθενής ἐστι Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. σὰρξ est impar voluntati spiritus, invalida ad obsequendum voluntati meliori. — *inutilis*, qui nil efficit, vel non satis praestat, 1 Cor. 12, 22. Gal. 4, 9. Hebr. 7, 18. — 1 Thess. 5, 14. infirmi vel fide, vel opibus, vel valetudine. Saepius non legitur.

Ἀσία, ας, ἡ, *Asia*. Nostris scriptoribus ubique est ea pars Asiae, quae *Asia minor* dicitur et intra Pontum Euxinum et mare Cyprium interjacet. Act. 19, 26. 27. 27, 2. Rom. 16, 5. ubi Ἀσίας Griesb. pro Ἀχαΐας quod est in edit. vulg. Saepius autem Ἀσία partem potiorem Asiae minoris indicat, videlicet *Joniam*, cujus metropolis Ephesus fuit; et ita Ἀσία accipiendum est Act. 2, 9. 6, 9. 19, 10. 22. 16, 6. 20, 4. 16. 18. 21, 27. 24, 19. 1 Cor. 16, 19. 2 Cor. 1, 8. 1 Petr. 1, 1. Apoc. 1, 4. (11.)

Ἀσιανός, οῦ, ὁ, *Asianus, ex Asia minori oriundus*. Act. 20, 4.

Ἀσιάρχης, ου, ὁ, (ex Ἀσία et ἄρχος praefectus) *prae-*

fectus Asiae, Asiarcha. Act. 19, 31. Asiarchae erant in Asia proconsulari summi sacrorum praefecti, electi annui ex Asiae provinciis et oppidis (unde nomina: Syriarchae, Lyciarchae etc.), qui Ephesi conveniebant, quorumque munus erat, sacra facere et in honorem Deorum et imperatoris romani ludos theatrales suis sumtibus edere.

Ἀσιτία, ας, ἡ, (ex ἀ priv et σῖτος, cibus) ciborum penuria; *abstinentia a cibo, jejunium.* Semel Act. 27, 21. coll. vers. 34—36.

Ἄσιτος, ου, ὁ, ἡ, (Vid. Ἀσιτία) qui cibum non sumsit, *jejunus.* Semel Act. 27, 33.

Ἀσκέω, ῶ, f. ήσω, proprie: curo aliquid, studiose laboro, elaboro; — laboro simpliciter 2 Macc. 15, 4. — deinde: *exerceo aliquid; studiose ago aliquid.* Sic semel Act. 24, 16. ἐν τούτῳ αὐτὸς ἀσκῶ ἔχειν, in hoc meo negotio ipse hoc studiose ago, ut habeam.

Ἀσκος, οῦ, ὁ, *uter* coriaceus vel pelliceus, quo aqua vel vinum servabatur. Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. 38. coll. Jer. 13, 12. Job. 32, 19.

Ἀσμένως, adv. *libenter, cum gaudio.* Bis, Act. 2, 41. 21, 17. (Luc. 8, 13. μετὰ χαρᾶς δέχονται). 3 Macc. 3, 15. 5, 21.

Ἄσοφος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σοφὸς sapiens) insipiens; — christiana sapientia, divina institutione destitutus, *veritatis divinae inscius.* Sic semel Eph. 5, 15.

Ἀσπάζομαι, f. άσομαι, 1) *advenientis* est: a) *salutem dico,* formulam salutantis pronuncio, quae hebraeis sonabat שָׁלוֹם לְךָ Jud. 19, 20. Dan. 10, 19. sive הֲשָׁלוֹם אַתָּה 2 Sam. 20, 9. coll. 1 Sam. 25, 6. quamque in N. T. Luc. 10, 5. 6. 24, 36. Jo. 20, 19. Matth. 10, 11. et alibi habes. Matth. 10, 12. Marc. 15, 18. Luc. 1, 40. 10, 4. Act. 21, 19. — *saluto per alium,* salutem mitto, Rom. 16. 1 Cor. 16. 2 Cor. 13, 12. alibi; — saluto interposito osculo, ἐν φιλήματι, Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Petr. 5, 14. — b) ex adjuncto: *inviso aliquem,* ut etiam latinor. *salutare,* quod vel amicitiae Act. 18, 22. 21, 7. vel honoris caussa fit, Act. 25, 13. ubi quidam vertunt: *gratulor,* quod eodem redit. Ita etiam Matth. 5, 47. ἀσπάζ. esse videtur invisere benevole; alii: benevolo esse animo. — c) tropice, ut nostrum begrüßen, willkommen heißen, *gratum et acceptum habeo;* sic semel Hebr. 11, 13. de spe felicitatis. De hoc verbi ἀσπαζ. usu tropico etiam prosanis usitato vid. *Kypkii* obss. sacr. ad h. l. — 2) *abeuntis* est: *valedico,* Act. 20, 1. 21, 6. ubi hebraei formula לֵךְ בְּשָׁלוֹם sive לְשָׁלוֹם utebantur. Judic. 18, 6. 2 Sam. 15, 9. coll. Marc. 5, 34.

Ἀσπασμός, οῦ, ὁ, 1) *salutatio,* verbis facta, Luc. 1, 29. 44. — literis scripta, 1 Cor. 16, 20. Coloss. 4, 18. 2 Thess. 3, 7. — 2) *compellatio,* quae cum salutatione conjungi

solet, e. g. *Rabbi*, et similes, Matth. 23, 7. ἀσπασμοὶ compellationes honorificae, Marc. 12, 38. Luc. 11, 44. 20, 46. Saepius non legitur.

Ἄσπιλος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σπίλος macula) *immaculatus, vitio et macula carens.* Sensu tropico: immunis a peccato Jac. 1, 27. 1 Petr. 1, 19. — sine vitio, ita ut reprehensione careat 1 Tim. 6, 14.

Ἀσπίς, ίδος, ἡ, scutum. Sap. 5, 19. — Serpentis genus, veneno quam maxime lethali praeditum, *aspis.* Rom. 3, 13. coll. Deut. 32, 33. Jes. 30, 6. 59, 5.

Ἄσπονδος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σπονδὴ libatio, foedus) 1) a libatione, pacto alienus; 2) pactum non servans, perfidus; 3) pactum non admittens, *implacabilis, acerbus, infensus.* Sic bis, Rom. 1, 31. 2 Tim. 3, 3.

Ἀσσάριον, ίου, τὸ, *assarius* scl. nummus i. q. *as*, vox origine latina nummum significans, qui decimam drachmae s. denarii partem valebat, sive ex nostra moneta, einen Kreuzer. Legitur haec vox etiam apud Rabbinos (איסר) quo utuntur ad pretium quodvis vilissimum indicandum. Bis, Matth. 10, 29. Luc. 12, 6.

Ἆσσον, adverb. *proprius, prope, juxta*, comparativus ab ἄγχι, prope, poëtis graecis potissimum usitatus. Semel Act. 27, 13. *Hesych:* ἆσσον· τὸ ἐγγὺς καὶ πλησίον. Sic *Josephus* Antiq. 1, 20. 1. ἆσσον ἀκολουθεῖν, *proxime sequi.* coll. Ant. 19, 2. 4.

Ἄσσος, ου, ἡ, *Assus*, urbs Mysiae majoris, ad mare Aegeum sita. Act. 20, 13. 14.

Ἀστατέω, ῶ, sum ἄστατος, *certam sedem non habeo*, incertis sedibus erro. Semel 1 Cor. 4, 11.

Ἀστεῖος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἄστυ, urbs) 1) urbanus; 2) gratus, elegans; — *venustus, gratia plenus.* Act. 7, 20. de Mose, ἀστεῖος τῷ Θεῷ, pulcher, venustus לאלהים (vid. Jon. 3, 3.) i. e. quam maxime, Hebr. 11, 23. cf. Ex. 2, 2. Judith 11, 23. De Mosis venustate vid. *Joseph.* Ant. II, 9. 6. et 7. *Fabric.* Cod. Ps. I, p. 830. sqq.

Ἀστήρ, έρος, ὁ, 1) *stella*, globulus coelestis parvus et lucidus, a sole et luna tam splendore quam magnitudine distinctus. In scripturis sacris comprehenduntur hoc nomine et stellae fixae et planetae, et, ubi conjunguntur cum sole et luna, inserviunt descriptioni omnium globorum coelestium. Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. (coll. Joel 2, 10. Ezech. 32, 7.) 1 Cor. 15, 41. Apoc. 6, 12. 13. 8, 12. 12, 1. 4. coll. Gen. 1, 16. Jes. 13, 10. 2) *sidus* omnino Matth. 2, 2. 7. 9. 10. 1 Cor. 15, 41. ubi verba ἀστὴρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ ad omnia sidera coelestia referenda sunt. Ἀστέρες πλανῆται autem, *stellae erraticae*, quo nomine Jud. vers. 13. falsi et impii doctores insigniuntur, non sunt planetae, quorum loco motio a

vulgo vix animadvertitur, sed *cometae*, calamitatum, ut putabantur, aut praenuntii aut auctores. Jesus autem dicitur stella matutina splendidissima Apoc. 22, 16. (coll. Dan. 8, 10. 24. 12, 3. 1 Macc. 1, 25.) quatenus majestate et splendore summo est conspicuus. — Apoc. 2, 28. δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνὸν scl. in manus (vid. c. 1, 16.) i. e. ornabo eum maximo honore et felicitate splendidissima. — Num stellae, quae Apoc. 1, 16. 20. 2, 1. 3, 1. commemorantur sint *stellarum figurae*, an vero poëtice describantur *angeli*, quatenus sunt naturae perquam lucidae, incertum videtur. Aeque incertum est, utrum c. 8, 10. et 9, 1. verae stellae an vero angeli sint intelligendi. Locus c. 9, 1. sqq. uti etiam Luc. 10, 18. favent posteriori sententiae. — Saepius non habetur.

Ἀστήρικτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et στηρίζω, stabilio) instabilis; — *infirmus, inconstans*. 2 Petr. 2, 14. 3, 16. *Hesych.* ἀστηρίκτους· ἀσθενεῖς.

Ἄστοργος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et στοργή naturalis et tenerrimus amor eorum, quibuscum naturae vinculo conjuncti sumus *humanitatis expers, immisericors, crudelis*. Bis, Rom. 1, 31. 2 Tim. 3, 3.

Ἀστοχέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et στοχάζομαι ad scopum recta via feror) 1) a scopo aberro; 2) *a recto aberro, non attingo, aberro*, sequente περὶ ex hebraismo (חָטָא seq. ל) 1 Tim. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. et sequente genitivo rei 1 Tim. 1, 6. ut Sir. 7, 19. 8, 11. Saepius non habetur.

Ἀστραπή, ῆς, ἡ, 1) *fulgur*, Matth. 24, 27. Apoc. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. — symbolum summae celeritatis Luc. 10, 18. 17, 24. coll. Matth. 24, 27. 2) *splendor, lux micans*, Matth. 28, 3. Luc. 11, 36. coll. Nah. 3, 3.

Ἀστράπτω, f. άψω, *fulguro, mico*, Luc. 17, 24; — deinde: *luce splendeo, mico*, Luc. 24, 4. coll. Matth. 28, 3. De oculis fulgentibus Sap. 11, 18.

Ἄστρον, ου, τὸ, 1) *sidus*, (*Sternbild*); 2) i. q. ἀστήρ, *stella*, Luc. 21, 25. Act. 27, 20. Hebr. 11, 12. coll. Ex. 32, 13. Job. 38, 7. 3) *simulacrum stellae*, Act. 7, 43. Vid. Ῥεμφάν.

Ἀσύγκριτος, ου, ὁ, *Asyncritus*, nom. propr. viri Rom. 16, 14. commemorati, caeterum prorsus ignoti.

Ἀσύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ et σύμφωνος consonus), 1) *dissonus, confusus*, Sap. 18, 10. 11. 2) *discors, dissentiens*, Act. 28, 25.

Ἀσύνετος, ου, ὁ, ἡ. (ex ἀ priv. et συνετός intelligens), *non intelligens, non capiens*, Matth. 15, 16. Marc. 7, 18. 2) *Deum verum non intelligens, idololatriae stultitia captus*, Rom. 10, 19. (Deut. 32, 21. ubi נָבָל), et fortasse etiam Rom. 1, 21. nisi hic est 3) *impius*, ut Rom. 1, 31. Sap. 1, 5. Sir. 15, 7. 8. Solent enim hebraei verba insipientiae (נָבָל, כְּסִיל) ad impietatem transferre.

Ἀσύνθετος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *σύνθετος* compositus) 1) non compositus; 2) non componendus, pactum non admittens; 3) *pactum non servans, perfidus, foedifragus.* Sic Rom. 1, 31. (*Ἀσυνθετέω* hebr. בָּגַד perfide egit, Pf. 53, 15. *ἀσυνθεσία* hebr. מַעַל praevaricatio 1 Chron. 9, 1.)

Ἀσφάλεια, ας, ἡ, (ab *ἀσφαλής*) 1) stabilitas, das Feststehen, stabile fundamentum, Pf. 104, 5. — tropice: *rei fundamentum, rei essentia, certa indubitataque veritas*, Luc. 1, 4. — 2) *securitas, salus*, immunitas a periculo, *status tranquillus*, 1 Thess. 5, 13. coll. Jes. 18, 14. Deut. 12, 10. 2 Macc. 9, 21. — 3) active: *cura et diligentia*, qua aliquid firmatur, custoditur, munitur, Act. 5, 23. coll. 2 Macc. 4, 21.

Ἀσφαλίζω, f. ίσω, (vid. *ἀσφαλής*) *munio* aliquid *ne* labatur s. vacillet, *stabile, firmum facio*; —, *τοὺς πόδας* pedes compedibus alligo Act. 16, 24. coll. Sap. 13, 15. — 2) *tutum aliquid praesto, custodio, munio*, Matth. 27, 64—66. coll. Sap. 10, 12. Jes. 41, 20.

Ἀσφαλής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *σφάλλω* labefacto, supplanto) 1) *firmus, stabilis*, fundamento firmo superimpositus (Sap. 4, 3.); igitur qui nec labitur, nec vacillat, nec dimovetur, v. c. *ἄγκυρα*, anchora tuta, immota, Hebr. 6, 19. — *τὸ ἀσφαλὲς* tropice: 2) *certum, verum*, Act. 21, 34. 22, 30. 25, 26. — 3) *tutum, salus*, libertas a sollicitudine et calamitate, Phil. 3, 1. *ὑμῖν δὲ ἀσφαλές*, vobis cedit in salutem. Sap. 7, 23. *πνεῦμα ἀσφαλὲς* spiritus salutifer, tutos homines faciens.

Ἀσφαλῶς, adv. (vid. *ἀσφάλεια, ἀσφαλής*) 1) *firmiter, tuto*; tropice: *certo, vere*, Act. 2, 36. coll. Sap. 18, 6. — active: *diligenter, caute, magna cum cura* scl. ne elabatur, fugiat etc. Marc. 14, 44. Act. 16, 23. coll. Bar. 5, 7. Tob. 6, 4.

Ἀσχημονέω, ῶ, f. ήσω, (vid. *ἀσχήμων*) 1) deformis sum; 2) *indecore, turpiter ago*, 1 Cor. 13, 4. 3) *ignominia afficio, dedecore adspergo*, nostrum: Schande über einen bringen, 1 Cor. 7, 36. *εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει*, si vero quis putet se ignominiam injungere posse filiae suae virgini, scl. si eam nuptum non dat, eoque eam allicit ad venerem illicitam et turpem.

Ἀσχημοσύνη, ης, ἡ, (vid. *ἀσχήμων*) 1) deformitas, 2) *turpis actio, indecorum*, potissimum de turpibus actibus libidinosis, de venere illicita, Rom. 1, 27. coll. Sir. 26, 41. 30, 13. Deut. 24, 1. Gen. 34, 7. — 3) *pudenda*, (Ex. 20, 26. Deut. 23, 14.) metaphorice: *impietas, scelera*, Apoc. 16, 15.

Ἀσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et *σχῆμα* forma, habitus) 1) sine forma, sine forma pulchra, deformis; 2) inhonestus, *ignominiosus, probrosus*. 1 Cor. 12, 23. *τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν*, membra, quae nobis videntur (*ἡμῶν* pro *ἃ δοκοῦμεν*) minus honesta.

Ἀσωτία, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et σώζω servo) tribuitur ei, qui a libidinibus suis ita abripitur, ut cohiberi et servari nequeat; est igitur *libidinosa et luxuriosa vivendi ratio, effusae libidines, nequitia*, nostrum: Ausschweifung, Liederlichkeit, Eph. 5, 18. Tit. 1, 16. 1 Petr. 4, 4. ἀνάχυσις τῆς ἀσωτίας, immodicae, effusissimae libidines.

Ἀσώτως, adv. (vid. ἀσωτία) *dissolute, luxuriose*. Semel Luc. 15, 13.

Ἀτακτέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et τάξις ordo) 1) ordinem non servo; potissimum de militibus. 2) ordinem desero; tropice *officio desum, officium s. munus negligo*; semel 2 Thess. 3, 7.

Ἄτακτος, (vid. ἀτακτέω) 1) ordinem non servans s. illum deserens, 3 Macc. 1, 16. 2) *officium negligens, vitae ordinem spernens, qui moribus est incompositis*; 1 Thess. 5, 14. — *Μηδὲν ἄτακτον ποιεῖτε*, Test. XII. patr. Fabric. C. Pf. I, p. 664.

Ἀτάκτως, adv. ordini et legi non adstricte, incomposite. De moribus: *dissolute, legibus inconvenienter, petulanter, impie*. 2 Thess. 3, 6. 11.

Ἄτεκνος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et τέκνον proles) *prole carens; sine liberis, orbus*: Luc. 20, 28—30. Sir. 16, 3.

Ἀτενίζω, f. ίσω, 1) oculos in aliquid figo, *intentis oculis adspicio*, vel εἴς τι vel τινί, — quod vel est quaerentis, quomodo aliquid se habeat Act. 1, 10. vel mirantis, Act. 3, 12. ἡμῖν τί ἀτενίζετε, quid nos mirabundi adspicitis? vel indignantis, Act. 13, 9. vel impavidi, Act. 23, 1. — 2) *intueor*, simpliciter, oculos in aliquem dirigo, *adspicio*, Luc. 4, 20. 22, 56. Act. 3, 4. 6, 15. 7, 55. 10, 4. 11, 6. 14, 9. 2 Cor. 3, 7. 13. — Saepius non habetur.

Ἄτερ, adv. quod cum genitivo construitur, *sine, absque*, Luc. 22, 35. 2 Macc. 12, 15. — *seorsum, separatus*, Luc. 22, 6. ἄτερ ὄχλου seorsum, separatum a populo, ubi non esset stipatus quibusdam e populo.

Ἀτιμάζω, f. άσω, (ex ἀ priv. et τιμὴ honor) 1) *debitum alicui honorem denego*, Jo. 8, 49. Rom. 2, 23. — *contemno*, Jac. 2, 6. coll. Prov. 14, 21. Sir. 8, 7. 10, 32. — 2) *ignominiose tracto*, Luc. 20, 11. (coll. Matth. 22, 6.) Act. 5, 41. — 3) *deturpo, dehonesto*, schänden, τὸ σῶμα Rom. 1, 24. scl. voluptatibus turpissimis contra naturae usum peractis.

Ἀτιμάω, ῶ, f. άσω, *contumelia afficio*. Semel Marc. 12, 4.

Ἀτιμία, ας, ἡ, (ab ἄτιμος), 1) *honoris defectus, conditio humilis et vilis*, 1 Cor. 15, 43. Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20. εἰς ἀτιμίαν ad usus humiles, vulgares. coll. Sap. 15, 7. — 2 Cor. 11, 21. κατ᾽ ἀτιμίαν λέγω, tanquam vilis homo, honore et auctoritate destitutus, loquor. 2) *indecens ex more usitato*,

1 Cor. 11, 14. 3) *contumelia, ignominia,* 2 Cor. 6, 8. coll. Sir. 5, 15. — *turpe, foedum,* Rom. 1, 26. πάθη ἀτιμίας foeda libido.

Ἄτιμος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et τιμὴ honor) 1) *honore destitutus, vilis,* 1 Cor. 12, 23. cf. Sap. 3, 17. — 2) *contemtus,* 1 Cor. 4, 10. cf. Sap. 4, 18. — Matth. 13, 57. Marc. 6, 4. ἄτιμός ἐστι εἰ μὴ, *magis in contemtu est, quam;* ex hebraismo, vid. Pf. 118, . Luc. 18, 14.

Ἀτμὶς, ίδος, ἡ, 1) *vapor* quivis, Dampf, Dunft. Jac. 4, 14. ἀτμὶς vapor brevi evanescens. Similia imago Coloff. 1, 14. Sap. 2, 2—4. Pf. 109, 23. 102, 12. 14. 2) *fumus,* Act. 2, 19. Sir. 22, 30. 24, 21. ἀτμὶς καπνοῦ ut legitur Joel 2, 30.

Ἄτομος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et praet. med. verbi τέμνω, feco) 1) non fecatus; 2) qui fecari et dividi nequit. De tempore: *momentum, temporis punctum.* 1 Cor. 15, 52. ἐν ἀτόμῳ fcl. χρόνῳ, momento, ilico, ftatim. *Hefych.* ἐν ἀτόμῳ· ἐν ῥιπήματι, ἐν τάχει.

Ἄτοπος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et τόπος locus) 1) qui locum non habet; locum convenientem non habens, loco fuo non conveniens; 2) *infolitus, mirus,* ungewöhnlich, auffallend, Act. 28, 6. μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γενόμενον nil infoliti ei accidere i. e. venenum nil efficere. *Hefych.* ἄτοπον· παράδοξον, ξένον, καὶ θαυμαστόν. — 3) legibus moralibus non conveniens, quod fecundum praecepta locum habere non deberet; τὸ ἄτοπον *flagitium, fcelus* Luc. 23, 41. 2 Macc. 14, 23. οὐδὲν ἄτοπον nil adverfus legem mofaicam. — ὁ ἄτοπος *impie agens,* legem transgrediens, 2 Theff. 3, 2. coll. Job. 34, 12. Judith. 11, 11.

Ἀττάλεια, ας, ἡ, *Attalia,* urbs Pamphyliae, maritima, ab Attalo Philadelpho, rege Pergami condita, in Lyciae confinibus fita, Act. 14, 25.

Αὐγάζω, f. άσω, (ab αὐγὴ fplendor) *fplendeo, fulgeo.* Semel 2 Cor. 4, 4. tropice de lumine evangelii.

Αὐγὴ, ῆς, ἡ, *fplendor, lumen,* Jef. 59, 9. 2 Macc. 12, 9. De diei f. folis fplendore Act. 20, 11. ἄχρις αὐγῆς usque ad lucem diei, usque ad diluculum.

Αὔγουστος, ου, ὁ, *Auguftus,* Octaviani, Romanorum imperatoris, cognomen, quod accepit a Senatu Romano. cf. *Flor.* 4, 12. *Suet.* Aug. c. 7. Anno imperii eius quadragefimo fecundo Jefus natus eft. Luc. 2, 1.

Αὐθάδης, εος, ὁ, ἡ, (ex αὐτὸς ipfe et ἁδέω f. ἅδω fatio) qui ipfe fibi fatis eft, fibi placet; *jactabundus, arrogans, infolens.* Bis, Tit. 1, 7. 2 Petr. 2, 10. coll. Prov. 21, 24. *Hefych.* αὐθάδης· ὑπερήφανος, θυμώδης, παράνομος, αὐτάρεστος.

Αὐθαίρετος, ου, ὁ, ἡ, (ex αὐτὸς et αἱρέομαι eligo) *qui aliquid fua fponte facit.* 2 Cor. 8, 3. αὐθαίρετος fcl. ἐδω-

ναι, supra vires sua sponte dederunt. ib. vers. 17. αὐθαίρετος ἐξῆλθε sponte profectus est.

Αὐθεντέω, ῶ, f. ήσω, (ab αὐθέντης Sap. 12, 6. quod pro αὐτοέντης, manu propria interficiens; deinde dominus, potens) *dominium exerceo, imperium habeo.* 1 Tim. 2, 12.

Αὐλέω, ῶ, f. ήσω, (ab αὐλὸς tibia) *tibia cano.* Matth. 11, 17. Luc. 7, 32. ηὐλήσαμεν ὑμῖν i. e. laetissima vobis annunciavimus. 1 Cor. 14, 7. τὸ αὐλούμενον quod tibia canitur, carmen.

Αὐλή, ῆς, ἡ, (ab obsoleto ἄω flo) 1) *aula,* exterior ante aedificium locus, subdialis, quem venti perflare poterant, ubi antiquioribus temporibus pecora et pecudes commorabantur s. inclusae tenebantur. Unde etiam *caula, stabulum* simpliciter, Jo. 10, 1. 16. (3 Macc. 3, 15. *castra*). — 2) *atrium,* prima aedium pars, vel subdialis, vel in aedificiis splendidioribus porticu circumdata. Matth. 26, 58. 69. Marc. 14, 54. 66. 15, 16. Luc. 22, 55. Jo. 18, 15. 16. Apoc. 11, 2. 3) per synecdochen partis pro toto, *aedes ipsae, palatium,* Matth. 26, 3. Luc. 11, 21. Saepius non habetur.

Αὐλητής, οῦ, ὁ, (ab αὐλέω tibia cano) *tibia canens, tibicen.* Bis, Matth. 9, 23. et Apoc. 18. 22. — De usu tibicinum in funeralibus vid. *Joseph.* de Bell. Jud. 3, 9, 5. qui magnum luctum describens addit ὡς πλείστους μισθοῦσθαι τοὺς αὐλητάς, οἳ θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς. coll. Jer. 9, 17. *Geierus* de luctu hebr. c. 5. p. 16. *Buxtorfii* lex. Talm. p. 766 et 1524. *Ovid.* Fast. 6, 660. —

Αὐλίζομαι, f. ίσομαι, 1) in aula versor; proprie dictum videtur de pastoribus cum gregibus suis aliquo in loco considentibus; quare etiam αὐλὴ stabulum. Inde facile derivatur duplex verbi notio, qua vel est *commoror,* (2 Sam. 15, 28) vel *pernocto* in aliquo loco (Jos. 6, 11. hebr. לוּן). In N. T. bis, *pernocto,* Matth. 21, 17. Luc. 21, 37.

Αὐλός, οῦ, (ab ἄω s. αὔω, flo,) *tibia.* Semel 1 Cor. 14, 7. coll. 1 Sam. 10, 5. Jer. 48, 36. hebr. חָלִיל.

Αὐξάνω, f. αὐξήσω, quod tempora sua format ab obsoleto αὐξάω, f. αὐξέω, et ab inconsueto αὔγω, latinor. *augeo,* descendit, 1) transitive: *augeo, incrementa do,* 1 Cor. 3, 6. 7. coll. Gen. 17, 6. Lev. 26, 9. — 2) intransitive, αὐξάνω et αὐξάνομαι, *cresco, incrementis augeor.* Sensu proprio de plantis Matth. 6, 28. Marc. 4, 8. Luc. 12, 27. — de verbo Dei: *incrementa capio, propagor,* Act. 6, 7. 12, 24. 19, 20. Coloss. 1, 6. — cresco numero Act. 7, 17. — tropice: cresco auctoritate Jo. 3, 30. cognitione Coloss. 1, 10. 2 Petr. 3, 18. — Dicitur etiam de fide et pietate 2 Cor. 9, 10. 10, 15. — 3) *adolesco, excresco;* sensu proprio Luc. 1, 80. 2, 40. Matth. 13, 32. Luc. 13, 19. Sensu improprio: 1 Petr. 2, 2. αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, adolescatis ad salutem i. e. perfecti fiatis

christiani et salutis participes. Eph. 4, 15. *αὐξήσωμεν εἰς Χριστὸν* ut excrescamus in unum corpus Christi, i. e. amoris vinculo conjungamur in unam sub Christo, capite, societatem. cf. *Αὔξω*. Saepius non habetur.

Αὔξησις, εως, ἡ, incrementum, augmentum. Bis, Eph. 4, 16. Coloss. 2, 19. *αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ*, per quem (Christum) totum ecclesiae corpus felicissima capit incrementa annuente Deo. Legitur etiam 2 Macc. 5, 16.

Αὔξω, (ab *αὔγω* vid. *Αὐξάνω*) *cresco, excresco*, i. q. *αὐξάνω*. Bis usurpatur a Paulo de ecclesia, comparata cum aedificio exstruendo, quod perficitur, dum crescit singulis partibus jungendis. Eph. 2, 21. *αὔξει εἰς ναὸν* exsurgat, perficiatur, ut sit templum. Coloss. 2, 19. vid. *Αὔξησις*.

Αὔριον, adv. exacte respondens nostro: *morgen*. Descendit enim ab *αὔω* flo, sive *αὔρα*, aura, Morgenluft, et significat 1) *proximum tempus matutinum*. Ita in formula *ἡ αὔριον* scl. *ὥρα*, quod convenit latinor. *aurora*. *ἐπὶ τὴν αὔριον* scl. *ὥραν* Luc. 10, 35. proximo mane; Act. 4, 5. quum dies illuxisset. *εἰς τὴν αὔριον* usque ad proximam lucem. — 2) *cras, proximo die; ἡ αὔριον* scl. *ἡμέρα*, Matth. 6, 34. Jac. 4, 14. etiam *αὔριον* simpliciter, Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. Act. 23, 15. 20. 25, 22. 1 Cor. 15, 32. — Formula *σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ τρίτῃ* s. *τῇ ἐρχομένῃ* scl. *ἡμέρα* proverbium est, cuius sensus: *semper, in omne tempus*. Proprie enim est: non hodie solum sed etiam cras adeoque tertio die. Vid. Exod. 4, 10. 5, 14. Hos. 6, 2. Sic etiam Jac. 4, 13. *σήμερον καὶ* (ita enim rectius Griesb. pro *ἢ* reposuit) *αὔριον πορευσώμεθα* hodie, et cras i. e. quovis die futuro. — Saepius non legitur.

Αὐστηρός, ά, όν, latin. *austerus*, proprie de eo dicitur, quod acerbum saporem habet, v. c. vinum; deinde tropice de moribus: *asper, severus, austerus*. Bis, Luc. 19, 21. 22. coll. 2 Macc. 14, 30.

Αὐτάρκεια, ας, ἡ, (ab *αὐτάρκης*) 1) *animus paucis contentus*, Genügsamkeit, 1 Tim. 6, 6. — 2) *ad sumtum necessaria*, 2 Cor. 9, 8. *πᾶσα αὐτάρκεια*, omnia quibus opus est, quaecunque sunt necessaria.

Αὐτάρκης, εος, ους, ὁ, ἡ, (ex *αὐτὸς* et *ἀρκέω* sufficio) propr. sufficiens sibi, deinde: *paucis contentus, cui satis est*; Phil. 4, 11. coll. Sir. 40, 18.

Αὐτοκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, (ex *αὐτὸς* et *κατακρίνω*) *qui se ipse condemnat, suo ipsius judicio condemnatus*, Tit. 3, 11.

Αὐτόματος, άτη, ον, (ex *αὐτὸς* et *μάομαι* desidero, quaero) 1) *sponte aliquid faciens*, Act. 12, 10. *αὐτομάτη* (scl. *ἡ πύλη*) *ἠνοίχθη*, sponte (nullo aperiente) aperuit se janua. coll. Sap. 17, 6. 2) *sponte, natura sua*, non vi culturae; de terra plantas producente, et de plantis ipsis, saepissime. In N. T. semel Marc. 4, 28. coll. Lev. 25, 5. 11.

Αὐτόπτης, ου, ὁ, (ex αὐτὸς et ὄπτομαι, oculis conspicio) *qui ipse aliquid conspicit, testis oculatus*. Luc. 1, 2.

Αὐτὸς, ή, ὁ, pronomen definitum, quo utuntur Graeci ad subjectum aliquod ab aliis separandum et accurate distinguendum. Habet igitur 1) hanc vim, ut *subjectum faciat insigne et eminens*, es hebt das Subject heraus, et a) vel *non est vertendum*, ut Act. 10, 26. κἀγὼ αὐτὸς, ego etiam. Marc. 6, 31. ὑμεῖς αὐτοὶ i. q. ὑμεῖς simpliciter. Jo. 16, 27. αὐτὸς ὁ πατὴρ etiam pater. 2 Cor. 10, 1. αὐτὸς ἐγὼ Παῦλος. Similiter in casibus obliquis, τοῖς καθημένοις - ἀνέτειλεν αὐτοῖς Matth. 14, 16. — Matth. 21, 41. κακοὺς κακῶς ἀπολέσω αὐτοὺς, pessimos funditus perdam istos. Vid. etiam Apoc. 2, 7. 26. — b) vel significat *adeo, vel, ipse*, Act. 8, 12. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς, adeo Simon. Hebr. 11, 11. καὶ αὐτὴ Σάῤῥα, vel Sarah. — c) vel *hic, ille*, ut sit quasi ostendentis subjectum, Matth. 1, 21. 6, 4. Luc. 1, 36. 1 Jo. 1, 7. Hebr. 13, 5. αὐτὸς i. e. Deus, dominus, ut הוא Deut. 32, 39. Ps. 102, 28. — d) vel *ipse*, Matth. 21, 42. 27, 54. Luc. 6, 35. 42. 11, 46. 52. 24, 15. Jo. 4, 2. 44. 5, 36. 14, 10. Act. 21, 24. Hebr. 9, 23. 1 Jo. 2, 6. saepissime. — 2) *separat subjectum ab aliis*, et est vertendum *solus*, für sich allein, 1 Cor. 11, 14. αὐτὴ ἡ φύσις, vel natura sola. 2 Cor. 12, 13. αὐτὸς ἐγὼ, ego solus, exclusis reliquis apostolis, cf. vers. 11. 12. — Jo. 14, 11. διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ, certe propter miracula, propter miracula sola. — 3) *cum articulo conjunctum* est *idem, unus idemque*; Rom. 10, 12. ὁ αὐτὸς Κύριος πάντων omnibus unus idemque Deus praeest. Matth. 5, 47. Marc. 14, 39. Luc. 6, 33. τὸ αὐτὸ idem. Luc. 6, 38. Act. 15, 27. Rom. 2, 1. 9, 21. 1 Cor. 1, 10. Eph. 6, 9. Phil. 1, 30. Hebr. 1, 12. ὁ αὐτὸς εἶ, semper es idem i. e. immutabilis; c. 13, 8. — Inde τὸ αὐτὸ adverbialiter: *pariter, similiter*, Matth. 27, 44. ἓν καὶ τὸ αὐτὸ, 1 Cor. 12, 11. unum idemque. — 1 Cor. 11, 5. ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ pariter, idem est ac si rasa esset, (ubi dativus ἐξυρημ. non a τὸ αὐτὸ sed ab ἕν ἐστι pendet). Pertinent huc etiam formulae κατὰ τὸ αὐτὸ, ut legitur Act. 14, 1. et ἐπὶ τὸ αὐτὸ ut plerumque habetur, quae valent *una, simul, junctim, ad unum omnes*, nostrum: *zusammen, mit einander*, Matth. 22, 34. (Ps. 2, 2.) Act. 1, 15. 3, 1. 1 Cor. 11, 20. Similiter hebr. יַחְדָּו 2 Sam. 2, 13. יַחַד Ps. 2, 2. 31, 14. Sic in libro Henochi (Fabric. Pseud. V. T. I, p. 193. leguntur: ἐξ αὐτῶν εἰς αὐτοὺς, se invicem, alius alium, sich unter einander. — 4) *cum numerabilibus conjunctum* est *cum, ipse*, nostrum *selb*: Apoc. 17, 11. αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, ipse octavus est. — 5) *in casibus obliquis* (interdum etiam in N. T. in casu recto, ut Hebr. 8, 9. αὐτοὶ illi) est pro relativo, *is, ille*, Matth. 6, 26. 11, 25. 26, 44. 71. Jo. 1, 6. 15, 5. Act. 8, 11. Gal. 3, 10. 12. 4, 17. 1 Thess. 4, 10. saepissime. Genitivus αὐτοῦ, αὐτῶν sae-

pissime *possessionem* indicat, Eph. 1, 7. Apoc. 2, 18. 17, 2. alibi interdum indicat aliquid, quod vel naturae vel officii causa competit alicui subjecto, ut Matth. 21, 41. ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν, tempore quo debent, justo; Luc. 1, 20. coll. Sir. 50, 24. 39, 31. 33. 51, 30. — Utuntur vero scriptores N. T. voc. αὐτοῦ sensu relativo, ut non solum illum, sed etiam istum et alia relativa exprimat, interdum etiam ubi non opus fuisset, addunt, haud raro etiam non ad proximum, sed ad remotius adeoque remotissimum subjectum referunt. V. c. Marc. 9, 27—28. Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν (aegrotum) τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰςελθόντα αὐτὸν (Jesum) εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτὸ (scl. τὸ πνεῦμα vers. 25.) vid. etiam Act. 7, 21. Rom. 1, 32. ubi αὐτὰ ad ea omnia, quae vers. 29—31. commemoraverat vitia referendum est. c. 10, 5. Gal. 3, 12. coll. vers. 10. Matth. 21, 7. ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν scl. ἱματίων. Saepius subjectum, ad quod refertur, ex scriptoris negligentia non nominatur, sed cogitando addendum est; Matth. 11, 1. πόλεις αὐτῶν scl. Judaeorum; Luc. 5, 17. αὐτοὺς non Pharisaeos, de quibus antea sermo fuerat, sed alios non commemoratos, aegrotos qui simul advenerant. Hebr. 8, 8. αὐτοῖς scl. Judaeis. — 6) ex negligentia vitae communis αὐτὸς etiam *reciproce* pro ἐγώ; Luc. 11, 4. αὐτοὶ pro ἡμεῖς, quod legitur Matth. 6, 12. Luc. 1, 45. αὐτῇ pro σοί. Matth. 21, 45. περὶ αὐτῶν de se. Luc. 4, 41. τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι, se esse Messiam. Jo. 13, 11. αὐτὸν pro ἑαυτόν. Apoc. 5, 10. αὐτοὺς pro ἡμᾶς, coll. vers. 9. *Hesych.* αὐτός· ἢ ἐγώ, σύ, ἢ ἐκεῖνος. — LXX. interpretes voc. αὐτὸς usi sunt pro הֵם, הוּא, הֵמָּה

Αὐτοῦ, scl. τόπου, adv. *ibi*, *isthic*, *hic*. Quater Matth. 26, 36. Act. 15, 34. 18, 19. 21, 4. LXX. הֵנָּה in hoc loco, Ex. 24, 14. פֹּה hic, 2 Sam. 20, 4.

Αὑτοῦ, ῆς, οῦ, *sui ipsius*, contracte pro ἑαυτοῦ, 2 Tim. 2, 19. Matth. 24, 37. vid. in ἑαυτοῦ.

Αὐτόχειρ, ος, ὁ, ἡ, (ex αὐτὸς et χεὶρ manus) *qui manu propria aliquid agit*, *suis manibus*, *ipse faciens*, *laborans*. In hac prima significatione legitur semel in N. T. Act. 24, 19. αὐτόχειρες, nostris manibus.

Αὐχμηρὸς, ά, όν, (ab αὐχμάω areo, deinde squalidus sum, descendens, cuius radix est αὐχμὸς, proprie aestus, deinde aspera et squalida, ut ex aestu fieri solet, facies terrae, denique etiam de hominibus squalor, sordes paupertatis) proprie *siccus*, deinde *squalidus* et transfertur ut latinor. squalidus ad conditionem hominis, ut sit *squalidus*, *sordidus*, *tristis*, *miser*. Sic semel in N. T. 2 Petr. 1, 19. αὐχμηρὸς τόπος hic dicitur haec terra, quatenus miseriis et inquinamentis (vers. 20.) est plenissima, interitui destinata (c. 3, 10.), et

pulchriori terrae olim (verf. 13.) locum datura. Alii vertunt: obfcurus, tenebricofus, quod quum tropice effe debeat mifer, triftis, eodem redit. *Hefych.* αὐχμηρὸν· ξηρὸν, σκοτῶδες. *Suidas* — στυγνὸν ἢ σκοτεινόν.

Ἀφαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. ἀφεῖλον, aor. 2 med. ἀφειλόμην, (ex ἀπὸ et αἱρέω capio, fero) proprie capio et aufero, deinde aufero fimpliciter, et quidem 1) *aufero ita, ut non amplius fit, e medio tollo,* Luc. 1, 25. — τὰς ἁμαρτίας i. e. peccatorum poenas, Rom. 11, 27. Hebr. 10, 4. coll. Ex. 34, 7. Jef. 27, 9. Sir. 47, 13. 2) *repeto, reprehendo,* wieder zurücknehmen, Luc. 10, 42. 16, 3. Apoc. 22, 19. ἀφελεῖν τὸ μέρος fortem revocare. coll. 2 Macc. 14, 7. — 3) *detraho* partem a toto, *demo,* etwas davon nehmen, ubi tunc opponitur τῷ προσθεῖναι, addere, Apoc. 22, 19. coll. Deut. 12, 32. 1 Macc. 8, 30. — unde etiam de abfciffione capitis, aliarumque corporis partium dicitur, *abfcindo,* Matth. 26, 51. Luc. 22, 50. Marc. 14, 47. 1 Sam. 5, 4. (כָּרַת) 17, 51. 1 Macc. 7, 47. 12, 17. Saepius non habetur.

Ἀφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et φαίνω appareo) *latens, abfconditus, non confpicuus.* Semel Hebr. 4, 13. coll. Sir. 20, 30. 2 Macc. 3, 34.

Ἀφανίζω, f. ίσω, (ex ἀ priv. et φαίνω, appareo) 1) *e confpectu removeo, in nihilum redigo,* Jac. 4, 14. ἀφανιζομένη quae in nihilum abit, evanefcit. coll. 3 Esdr. 6, 33. Paffivum tropice: *exftinguor, exanimor prae terrore f. pudore; obftupefco;* Sic Act. 13, 41. quae ex Hab. 1, 5. repetita funt, ubi legitur תִּמְהוּ, *miramini.* coll. Jef. 59, 16. Dan. 8, 27. — 2) *deturpo, deformo, rei nitorem corrumpo,* noftrum: unfcheinbar machen, Matth. 6, 19. 20. (coll. Luc. 12, 33. ubi διαφθείρει). — Matth. 6, 16. ἀφανίζειν τὸ πρόσωπον fqualidam, triftem facere faciem, fqualorem et triftitiam fimulare. Sic ἀφανιζ. confpurcare, inquinare in formulis ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τὴν γῆν, vitam, terram vitiis inquinaverunt, Fabric. C. Pfeud. V. T. I, p. 184. 192. 545.

Ἀφανισμὸς, οῦ, ὁ, (Vid. Ἀφανίζω) proprie τὸ evanefcere e confpectu; interitus, devaftatio, Zeph. 1, 16. Ezech. 5, 15. — Semel in N. T. Hebr. 8, 13. de oeconomia Mofaica, *abrogatio, abolitio.* Sic Fabric. C. Pf. V. T. I, p. 581. τὸν νόμον ἀφανίζειν, καὶ τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ἐξουδενεῖν.

Ἄφαντος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et 3 perf. perf. paff. verbi φαίνομαι, appareo) *oculis fubductus, e confpectu ablatus.* Semel Luc. 24, 31. coll. 2 Macc. 3, 34. coll. verf. 24. Tob. 12, 12. 19. 2 Macc. 10, 29. 30. Jofeph. Antiq. 5, 6. 2. et c. 8, 2.

Ἀφεδρὼν, ῶνος, ὁ, (ex ἀπο et ἕδρα fella, etiam locus ubi venter exoneratur), *latrina, cloaca,* i. q. alibi λυτρὼν, κοπρὼν dicitur. Non nifi Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. legitur.

LXX. ἄφεδρος de menstruatione mulierum usurpant. Suidas ἀφεδρὼν barbaris vocabulis adnumerat. Proprie anum, podicem significasse et deinde ad locum, in quem alvi excrementa egeruntur, translatum videtur. cf. *Fischer* de vitiis Lex. N. T. p. 697. sqq.

Ἀφειδία, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et φείδομαι parco) *crudelitas, durities.* Semel Coloss. 2, 23. de severitate in corpus.

Ἀφελότης, τητος, ἡ, (ab ἀφελὴς 1) lapidibus carens 2) planus, aequus) 1) τὸ planum esse, planities, 2) tropice: *sinceritas, integritas,* i. q. ἁπλότης. Non nisi Act. 2, 46. legitur, quum alibi eodem sensu habeatur ἀφέλεια.

Ἄφεσις, εως, ἡ, (ab ἀφίημι) 1) *dimissio, dimissio e captivitate, libertas,* Luc. 4, 18. saepius apud LXX. Lev. 25, 10. Ezech. 46, 17. 3 Esdr. 4, 62. 2) *relaxatio, remissio* eius, quod alius mihi debet, v. c. tributi, Esth. 2, 18. Deut. 15, 3. 1 Macc. 13, 34. Sic in N. T. tantum in formula ἄφεσις ἁμαρτιῶν (semel Eph. 1, 7. ἄφ. παραπτωμάτων) remissio *poenae* peccatorum, *venia* peccatorum, qua jam non exigitur debita poena. Matth. 26, 28. Marc. 1, 4. Luc. 1, 77. 3, 3. 24, 47. Act. 2, 38. 5, 31. 10, 43. 13, 38. 26, 18. Eph. 1, 7. Coloss. 1, 14. etiam ἄφεσις simpliciter, Hebr. 9, 22. 10, 18. Marc. 3, 29. Saepius non legitur.

Ἁφή, ῆς, ἡ, (a praet. med. verbi ἅπτω, necto, alligo, med. tango) 1) tactus, ictus, percussio; (saepius apud LXX.) — 2) *vinculum;* tropice *necessitas.* Bis, Eph. 4, 16. Coloss. 2, 19.

Ἀφθαρσία, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et praet. pass. verbi φθείρω corrumpo) ea rei conditio, qua non dissolvitur, esse non definit, non perit, sed semper durat; *incorruptibilitas, immortalitas, perpetuitas.* Dicitur de corpore futuro corruptioni amplius non obnoxio, 1 Cor. 15, 42. 50. 53. 54. — de vita post mortem eiusque felicitate, 2 Tim. 1, 10. ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν i. e. ζωὴν ἄφθαρτον, ut ἐν ἀφθαρσίᾳ 1 Cor. 15, 42. et Sap. 2, 23. quoque pro ἄφθαρτος. — Rom. 2, 7. ἀφθ. vel pro ἄφθαρτος positum est, vel felicitatem indesinentem, praemia perpetua significat. cf. 1 Cor. 9, 25. 1 Petr. 5, 4. — Eph. 6, 24. ἀγαπῶντες ἐν ἀφθ. amantes indesinenter, in perpetuum, amore nunquam suffocando. — Saepius non legitur.

Ἄφθαρτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et φθαρτὸς corruptioni obnoxius) 1) *incorruptibilis, immortalis;* Deus, Rom. 1, 23. 1 Tim. 1, 17. Sap. 12, 1. — corpus resurgentium 1 Cor. 15, 52. — 2) *perpetuus, perennis,* de praemiis futuris 1 Cor. 9, 25. Sap. 18, 4. Hac notione perennitatis a plerisque etiam 1 Petr. 1, 4. gaudere creditur, ubi vero potius notio *puritatis, maculis non contaminatae* subjacet, et ib. c. 3, 4. ubi τὸ ἄφθαρτον τοῦ πνεύματος *integritatem* sensu mo-

pulchriori terrae olim (verſ. 13.) locum datura. Alii vertunt: obſcurus, tenebricoſus, quod quum tropice eſſe debeat miſer, triſtis, eodem redit. *Heſych.* αὐχμηρὸν· ξηρὸν, σκοτῶδες. *Suidas* — στυγνὸν ἢ σκοτεινόν.

Ἀφαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. ἀφεῖλον, aor. 2 med. ἀφειλόμην, (ex ἀπὸ et αἱρέω capio, fero) proprie capio et auſero, deinde auſero ſimpliciter, et quidem 1) *auſero ita, ut non amplius ſit, e medio tollo,* Luc. 1, 25. — τὰς ἁμαρτίας i. e. peccatorum poenas, Rom. 11, 27. Hebr. 10, 4. coll. Ex. 34, 7. Jeſ. 27, 9. Sir. 47, 13. 2) *repeto, reprehendo,* wieder zurücknehmen, Luc. 10, 42. 16, 3. Apoc. 22, 19. ἀφελεῖν τὸ μέρος ſortem revocare. coll. 2 Macc. 14, 7. — 3) *detraho* partem a toto, *demo,* etwas davon nehmen, ubi tunc opponitur τῷ προσθεῖναι, addere, Apoc. 22, 19. coll. Deut. 12, 32. 1 Macc. 8, 30. — unde etiam de abſciſſione capitis, aliarumque corporis partium dicitur, *abſcindo,* Matth. 26, 51. Luc. 22, 50. Marc. 14, 47. 1 Sam. 5, 4. (כָּרַת) 17, 51. 1 Macc. 7, 47. 12, 17. Saepius non habetur.

Ἀφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et φαίνω appareo) *latens, abſconditus, non conſpicuus.* Semel Hebr. 4, 13. coll. Sir. 20, 30. 2 Macc. 3, 34.

Ἀφανίζω, f. ίσω, (ex ἀ priv. et φαίνω, appareo) 1) *e conſpectu removeo, in nihilum redigo,* Jac. 4, 14. ἀφανιζομένη quae in nihilum abit, evaneſcit. coll. 3 Esdr. 6, 33. Paſſivum tropice: *exſtinguor, exanimor prae terrore* ſ. *pudore; obſtupeſco;* Sic Act. 13, 41. quae ex Hab. 1, 5. repetita ſunt, ubi legitur תְּמָהוּ, *miramini.* coll. Jeſ. 59, 16. Dan. 8, 27. — 2) *deturpo, deformo, rei nitorem corrumpo,* noſtrum: unſcheinbar machen, Matth. 6, 19. 20. (coll. Luc. 12, 33. ubi διαφθείρει). — Matth. 6, 16. ἀφανίζειν τὸ πρόσωπον. ſqualidam, triſtem facere faciem, ſqualorem et triſtitiam ſimulare. Sic ἀφανιζ. conſpurcare, inquinare in formulis ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τὴν γῆν, vitam, terram vitiis inquinaverunt, Fabric. C. Pſeud. V. T. I, p. 184. 192. 545.

Ἀφανισμός, οῦ, ὁ, (Vid. Ἀφανίζω) proprie τὸ evaneſcere e conſpectu; interitus, devaſtatio, Zeph. 1, 16. Ezech. 5, 15. — Semel in N. T. Hebr. 8, 13. de oeconomia Moſaica, *abrogatio, abolitio.* Sic Fabric. C. Pſ. V. T. I, p. 581. τὸν νόμον ἀφανίζειν, καὶ τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ἐξουδενεῖν.

Ἄφαντος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et 3 perſ. perf. paſſ. verbi φαίνομαι, appareo) *oculis ſubductus, e conſpectu ablatus.* Semel Luc. 24, 31. coll. 2 Macc. 3, 34. coll. verſ. 24. Tob. 12, 12. 19. 2 Macc. 10, 29. 30. Joſeph. Antiq. 5, 6. 2. et c. 8, 2.

Ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, (ex ἀπὸ et ἕδρα ſella, etiam locus ubi venter exoneratur), *latrina, cloaca,* i. q. alibi λυτρών, κοπρών dicitur. Non niſi Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. legitur.

LXX. ἄφεδρος de menstruatione mulierum usurpant. Suidas ἀφεδρῶν barbaris vocabulis adnumerat. Proprie anum, podicem significasse et deinde ad locum, in quem alvi excrementa egeruntur, translatum videtur. cf. *Fischer* de vitiis Lex. N. T. p. 697. sqq.

Ἀφειδία, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et φείδομαι parco) *crudelitas, durities.* Semel Coloss. 2, 23. de severitate in corpus.

Ἀφελότης, τητος, ἡ, (ab ἀφελής 1) lapidibus carens 2) planus, aequus) 1) τὸ planum esse, planities, 2) tropice: *sinceritas, integritas,* i. q. ἁπλότης. Non nisi Act. 2, 46. legitur, quum alibi eodem sensu habeatur ἀφέλεια.

Ἄφεσις, εως, ἡ, (ab ἀφίημι) 1) *dimissio, dimissio e captivitate, libertas,* Luc. 4, 18. saepius apud LXX. Lev. 25, 10. Ezech. 46, 17. 3 Esdr. 4, 62. 2) *relaxatio, remissio* eius, quod alius mihi debet, v. c. tributi, Esth. 2, 18. Deut. 15, 3. 1 Macc. 13, 34. Sic in N. T. tantum in formula ἄφεσις ἁμαρτιῶν (semel Eph. 1, 7. ἄφ. παραπτωμάτων) remissio *poenae* peccatorum, *venia* peccatorum, qua jam non exigitur debita poena. Matth. 26, 28. Marc. 1, 4. Luc. 1, 77. 3, 3. 24, 47. Act. 2, 38. 5, 31. 10, 43. 13, 38. 26, 18. Eph. 1, 7. Coloss. 1, 14. etiam ἄφεσις simpliciter, Hebr. 9, 22. 10, 18. Marc. 3, 29. Saepius non legitur.

Ἁφή, ῆς, ἡ, (a praet. med. verbi ἅπτω, necto, alligo, med. tango) 1) tactus, ictus, percussio; (saepius apud LXX.) — 2) *vinculum;* tropice *necessitas.* Bis, Eph. 4, 16. Coloss. 2, 19.

Ἀφθαρσία, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et praet. pass. verbi φθείρω corrumpo) ea rei conditio, qua non dissolvitur, esse non desinit, non perit, sed semper durat; *incorruptibilitas, immortalitas, perpetuitas.* Dicitur de corpore futuro corruptioni amplius non obnoxio, 1 Cor. 15, 42. 50. 53. 54. — de vita post mortem eiusque felicitate, 2 Tim. 1, 10. ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν i. e. ζωὴν ἄφθαρτον, ut ἐν ἀφθαρσίᾳ 1 Cor. 15, 42. et Sap. 2, 23. quoque pro ἄφθαρτος. — Rom. 2, 7. ἀφθ. vel pro ἄφθαρτος positum est, vel felicitatem indesinentem, praemia perpetua significat. cf. 1 Cor. 9, 25. 1 Petr. 5, 4. — Eph. 6, 24. ἀγαπῶντες ἐν ἀφθ. amantes indesinenter, in perpetuum, amore nunquam suffocando. — Saepius non legitur.

Ἄφθαρτος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et φθαρτὸς corruptioni obnoxius) 1) *incorruptibilis, immortalis;* Deus, Rom. 1, 23. 1 Tim. 1, 17. Sap. 12, 1. — corpus resurgentium 1 Cor. 15, 52. — 2) *perpetuus, perennis,* de praemiis futuris 1 Cor. 9, 25. Sap. 18, 4. Hac notione perennitatis a plerisque etiam 1 Petr. 1, 4. gaudere creditur, ubi vero potius notio *puritatis, maculis non contaminatae* subjacet, et ib. c. 3, 4. ubi τὸ ἄφθαρτον τοῦ πνεύματος *integritatem* sensu mo-

rali, libertatem a vitiorum corruptione indicare videtur. Vid. etiam Ἀφθορία.

Ἀφθορία, ας, ἡ, τὸ *non corruptum esse, integritas.* Legitur in codd. Tit. 2, 7. pro ἀδιαφθορία.

Ἀφίημι, f. ἀφήσω, aor. 2 ἄφην. Passiv. ἀφίεμαι perf. ἀφεῖμαι, aor. 1 ἀφέθην (ex ἀπὸ et ἵημι mitto) quatuor habet notiones primarias, a quibus reliquae significationes deducuntur; et quidem I) est *facio vel jubeo, ut aliquis abeat, dimitto;* — a) missum facio, Matth. 13, 36. Marc. 4, 36. 8, 13. — b) *trado* alicui aliquid, Marc. 11, 6. Matth. 5, 40. c) *missum facio, non curo,* Matth. 15, 14. Marc. 7, 8. tropice Hebr. 6, 1. ἀφέντες τὸν λόγον, missam faciamus, praetereamus doctrinam. d) *non admitto, remitto, repudio,* Matth. 24, 40. 41. Luc. 17, 34—36. — II) *permitto, ut alter abeat et faciat;* et quidem a) *permitto* simpliciter, *patior, sino,* sequente accusativo subjecti cui permittitur, Matth. 3, 15. 7, 4. 13, 30. 19, 14. 23, 13. Marc. 1, 34. 5, 37. 7, 12. 27. 10, 14. 11, 16. 14, 6. Luc. 6, 42. 8, 51. 12, 39. 13, 8. ἄφες αὐτὴν patere illam, dulde ihn noch ein Jahr; Luc. 18, 16. Jo. 11, 44, 48. 12, 7. Apoc. 2, 20. 11, 9. Ἄφες, ἄφετε, Matth. 27, 49. Marc. 15, 36. adhortantis est, ne alii impediant, *agedum,* — Matth. 8, 22. Luc. 9, 60. ἄφες patere, ut spiritualiter mortuis sit cura sepeliendi. — b) *permitto, ut aliquis, quem obstrictum possem tenere, liber abeat, dimitto liberum.* Sic in formulis ἀφίημι τὰ ὀφειλήματα sive τὰς ἁμαρτίας τινὶ, sive etiam verbum simplex, ubi ὀφείλημα vel simile est supplendum, *condono* (Luc. 17, 3. 4. 23, 34. Matth. 18, 21.), *debitum remitto* (Marc. 18, 27. 32. 35.), *peccati debitam poenam remitto.* Matth. 9, 2. 5. 6. 12, 31. 32. Marc. 2, 5. 7. 9. 10. 3, 28. 4, 12. 11, 25. sqq. Luc. 5, 20—24. 7, 47—49. 11, 4. 12, 10. Jo. 20, 23. Act. 8, 22. Rom. 4, 7. Jac. 5, 15. 1 Jo. 1, 9. 2, 12. coll. Jes. 22, 14. (hebr. כִּפֶּר) Deut. 15, 2. Gen. 18, 26. Ps. 31, 6. Sir. 2, 12. 28, 2. — III.) *me quasi dimitto, recedo ab alio;* et quidem a) *recedo ab eo, quem adortus fueram, desisto, missum facio,* von einem ablassen, einen gehen lassen, Matth. 4, 11. (Luc. 4, 13. est ἀπέστη) Matth. 22, 22. Marc. 5, 19. 12, 12. Jo. 18, 8. — b) *discedo* ab aliquo simpliciter, *desero, derelinquo,* sequente accusativo, Matth. 4, 20. 22. 5, 28. 8, 15. 18, 12. 19, 27. 29. 26, 44. 56. Marc. 1, 18. 20. 31. 10, 28. 29. 13, 34. 14, 50. Luc. 4, 34. 5, 11. 10, 30. 18, 28. sqq. Jo. 4, 3. 28. 52. 10, 12. 16, 28. 32. 1 Cor. 7, 11—13. Apoc. 2, 4. — Jo. 8, 29. οὐκ ἀφῆκέ με μόνον non deseruit me, non auxilio suo me destituit. Tropice Rom. 1, 27. ἀφέντες, deserentes, derelinquentes. — In tropica significatione etiam interdum est *intermitto, non facio, omitto,* Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. Act. 14, 17. οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, non omisit testimonium existentiae exhibere. — c) *post me relinquo,* i. q.

καταλείπω, relinquo, hinterlassen, Matth. 22, 25. Marc. 12, 19—22. Jo. 14, 18. 27. — superstitem relinquo, Matth. 23, 38. Luc. 13, 35, et Matth. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 19, 44. 21, 6. — IV.) ex me mitto, emitto. Bis, Matth. 27, 50. ἀφῆκε τὸ πν. i. e. exspiravit; coll. Gen. 30, 17. Judic. 2, 21. — Marc. 15, 37. φωνὴν μεγάλην, clamorem edo, coll. Gen. 45, 2. — Saepius in N. T. non legitur.

Ἀφικνέομαι, οῦμαι, f. ἀφίξομαι, aor. 2 ἀφικόμην, pervenio, attingo (Gen. 28, 12.); tropice pervenio, feror, Rom. 16, 19. coll. Sir. 47, 17.

Ἀφιλάγαθος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. φίλος amicus, et ἀγαθὸς bonus) bonorum inimicus. Non nisi in N. T. 2 Tim. 3, 3. habetur.

Ἀφιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. φίλος amicus, et ἄργυρος pecunia) non avarus, pecuniae non cupidus. Bis, 1 Tim. 3, 3. Hebr. 13, 5.

Ἄφιξις, εως, ἡ, (ab ἀφικνέομαι) 1) adventus; 2) discessus, abitus, quo adventus futurus paratur. Semel Act. 20, 29. et 3 Macc. 7, 18. ubi de abitu in patriam dicitur. Exempla huius significationis rarioris (plerumque enim est adventus) e profanis dederunt Kypkius in obss. sacr. ad h. l. Reiskius in indice graeco. Demosthen. Vol. XII. Alberti ad Hesych. T. I, p. 645.

Ἀφίστημι, f. ἀποστήσω, aor. 2 ἀπέστην. Med. ἀφίσταμαι, aor. 1 ἀπεστάθην, in praesenti, imperf. aor. 1. et fut. activam, in perfecto, plusq. et aor. 2. neutralem significationem habens (ex ἀπὸ et ἵστημι, statuo) 1) seorsum colloco, wegstellen; 2) a partibus alterius abstraho, ad defectionem impello, seq. accus. Act. 5, 37. coll. Deut. 13, 10. Act. 5, 37. 3) me averto ab aliquo, ubi est a) desisto ab aliquo, ἀπὸ τινὸς, Luc. 4, 13. Act. 22, 29. 2 Cor. 12, 8. Job. 7, 16. Sir. 23, 12. — b) discedo, Luc. 2, 37. 13, 27. Act. 12, 10. c) partes alicuius desero, descisco, deficio seq. ἀπὸ, Hebr. 3, 12. Sir. 10, 12. Ezech. 20, 8. — Luc. 8, 13. vel sequente genitivo 1 Tim. 4, 1. Sap. 3, 10. desero Act. 15, 38. — in bonam partem: renuncio, 2 Tim. 2, 19. d) vito, fugio, Act. 5, 38. 19, 9. 1 Tim. 6, 5. coll. Sir. 7, 2. Saepius non legitur.

Ἄφνω, adv. contracte pro ἀφανῶς (ex ἀ priv. et φαίνω) ex improviso, subito, repente. Ter, Act. 2, 2. 16, 26. 28, 6. coll. Jos. 10, 9. Coh. 9, 12.

Ἀφόβως, adv. (ex ἀ priv. et φόβος metus) sine metu, intrepide. Luc. 1, 74. 1 Cor. 16, 10. Phil. 1, 14. Jud. vers. 12. coll. Prov. 1, 33. Sap. 17, 4.

Ἀφομοιόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπὸ et ὅμοιος similis) similem reddo, assimilo; confero similia. Semel Hebr. 7, 3. ἀφωμοιωμένος similis factus. In V. T. solum habetur Ep. Jer. vers. 5. 63. 70.

Ἀφοράω, ῶ, f. άσω, (ex ἀπὸ et ὁράω video) propr. oculos averto a rebus me circumdantibus et prospicio res remotas. Semel in N. T. tropice *mente prospicio; cogitando intueor, considero,* Hebr. 12, 2. *Joseph.* Antiq. 7, 5. 4. τὰς κρίσεις πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀφορῶν ἐποιεῖτο.

Ἀφορίζω, ίσω, (ex ἀπὸ et ὁρίζω limites constituo) 1) terminos describo eoque modo aliud ab alio distinguo, abgränzen; 2) *separo, segrego,* Matth. 13, 49. 25, 32. Act. 19, 9. 2 Cor. 6, 17. Gal. 2, 12. Dicitur quoque de segregatione ab ecclesia et a sacris, *ejicio e coetu, excommunico,* Luc. 6, 22. — 3) *separo mihi,* i. e. *eligo, designo,* Act. 13, 2. Rom. 1, 1. Gal. 1, 15. coll. Lev. 20, 26. 27, 21. (hebr. חָרַם). Saepius non habetur.

Ἀφορμὴ, ῆς, ἡ, 1) locus, e quo prodit aliquis, a quo incipit; 2) apparatus subsidiorum, praesidium; *opportunitas, occasio data, materia.* Rom. 7, 8. 11. ἀφορμὴν λαβοῦσα opportunitatem, praesidium nacta. 2 Cor. 5, 12. ἀφορμὴν διδόναι materiem praebere. — 3) occasio injusto modo arrepta, *praetextus,* 2 Cor. 11, 12. ἐκ. τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ut abscindam praetextum his, qui praetextum quaerunt. Gal. 5, 13. εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ ad peccandi praetextum. 1 Tim. 5, 14. Eodem sensu 3 Macc. 3, 2. *Hesych.* ἀφορμή. ἡ νῦν ἐνθήκη λεγομένη, ἡ πρόφασις, ἡ αἰτία.

Ἀφρίζω, f. ίσω, (ab ἀφρὸς spuma) *spumo, ore spumo.* Bis, Marc. 9, 18. 20.

Ἀφρὸς, οῦ, ὁ, *spuma* oris. Semel Luc. 9, 39. μετὰ ἀφροῦ ita ut ore spumet.

Ἀφροσύνη, ης, (ab ἄφρων), 1) *insipientia, stultitia.* Ironice 2 Cor. 11, 1. 17. 21. — 2) ex hebraismo, ubi verba sapientiae ad obsequium Dei et stultitiae ad contemtum Dei eiusque praeceptorum transferuntur, *contemtus Dei, impietas,* Marc. 7, 22. Sap. 12, 23. Eccles. 7, 25. Job. 4, 6.

Ἄφρων, ονος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et φρὴν mens) *amens;* — 1) *stultus, stolidus,* vel inepte agens, vel nil intelligens, Luc. 11, 40. 12, 20. 1 Cor. 15, 36. Ironice 2 Cor. 11, 16. 19. 12, 6. 11. — 2) *a christiana sapientia alienus,* Eph. 5, 17. 1 Petr. 2, 15. — 3) non instructus, *inscius, rudis,* Rom. 2, 20. Praeterea non legitur.

Ἀφυπνόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπὸ et ὕπνος somnus) *a somno obruor, obdormio,* i. q. καθεύδειν. Legitur non nisi Luc. 8, 23. et Judic. 5, 27. in edit. Aldina pro hebr. שָׁכַב. Profanis ἀφυπνίζω est *expergefio.*

Ἄφωνος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et φωνὴ vox, clamor, lingua) 1) vocem, clamorem, sonum ore non edens, *obmutescens,* vel propter patientiam, Act. 8, 32. coll. Jes. 53, 7. vel prae stupore (ubi, ut loquitur Virgilius, vox faucibus haeret) *attonitus,* Sap. 4, 19. 2 Macc. 3, 29. — 2) *sonos articu-*

λαλοῦ, voces quales hominum lingua fatur, *non proferens, mutus;* de idolis 1 Cor. 12, 2. coll. Pf. 115, 5. Hab. 2, 18. — de brutis 2 Petr. 2, 16. — 1 Cor. 14, 10. οὐδὲν αὐτῶν (fcl. φωνῶν) ἄφωνον, nulla hominum lingua est, quae fonos proferret non articulatos, (quales edere folent οἱ γλώσσαις λαλοῦντες).

Ἀχὰζ, ὁ, *Achas,* nom. propr. indecl. regis Judaeorum. Matth. 1, 9. coll. 2 Reg. 15, 38. c. 16. 2 Chron. c. 27 et 28.

Ἀχαΐα, ας, ἡ, *Achaja,* proprie nomen provinciae in Peloponnefo; deinde latius dictum complectebatur Peloponnefum et Graeciam usque ad Theffaliam, five Romanorum *provinciam* proconfularem *Achaiam.* Hi enim Graecia fubacta, eam divifer ant in duas provincias, alteram *Macedoniam,* quae Macedoniam proprie fic dictam, Illyricum, Epirum et Theffaliam comprehendebat, alteram *Achaiam,* univerfam Graeciam liberam inde a Theffalia, fimulque Peloponnefum complectentem. Commemoratur Act. 18, 12. 27. 19, 21. 2 Cor. 1, 1. 11, 10. 1 Theff. 1, 7. 8. et ponitur pro Chriftianis in Achaia, Rom. 15, 26. (16, 5. in textu vulg.) 1 Cor. 16, 15. 2 Cor. 9, 2.

Ἀχαϊκὸς, οῦ, ὁ, *Achaicus, ex Achaia.* — In N. T. nomen propr. viri chriftiani, 1 Cor. 16, 17. et in fine epiftolae in edit. vulg.

Ἀχάριστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et χαρίζομαι, gratificor) *ingratus, gratias non referens;* Bis, Luc. 6, 35. 2 Tim. 3, 2. coll. Sir. 29, 17. 25. Sap. 16, 29.

Ἀχείμ, ὁ, *Achim,* nom. propr. indecl. viri e majoribus Chrifti, Matth. 1, 14. commemorati, qui vero in V. T. non occurrit.

Ἀχειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. χείρ manus et ποιητός, factus) *manu non factus,* Coloff. 2, 11. *manu non exftructus,* 2 Cor. 5, 1. Marc. 14, 58.

Ἀχλὺς, ύος, ἡ, 1) nebula; 2) *tenebrae, caligo.* Semel Act. 13, 11. *Hefych.* ἀχλύς· ἡ ἐν ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη, ὁμίχλη, σκοτία, ἀμβλυωπία.

Ἀχρεῖος, α, ον, (ex ἀ priv. et χρεία, utilitas) *inutilis, utilitatem non praebens,* Matth. 25, 30. coll. verf. 26. 27. Vid. etiam Tob. 4, 14. Ex adjuncto: *praemia non meritus,* quia qui utilia nobis non praeftat, nec gratias meretur; ita Luc. 17, 10. ἀχρεῖοι, qui nihilominus praemia tanquam debitum a Deo pofcere non poffunt.

Ἀχρειόω, ῶ, f. ώσω, 1) inutilem reddo; 2) *corrumpo, perdo,* 2 Reg. 3, 19. Jer. 11, 16. 3 Esdr. 1, 56. Sic femel fenfu morali, *vitiis corruptus fum,* Rom. 3, 12.

Ἄχρηστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et χρηστός utilis) 1) *inutilis;* 2) *perniciofus, noxius,* etiam *improbus, malae indolis,* Sir. 16, 1. c. 37, 19. Sic Phil. verf. 11. ἄχρηστος eft,

qui olim mala erga te voluntate fuerat, damnum tuum quaesiverat.

Ἄχρι, et sequente vocali ἄχρις 1) adv. quod verbis junctum est *donec, dum, bis dass,* Luc. 21, 24. Apoc. 15, 18. 17, 17. 20, 3. et in formula ἄχρις οὗ scl. χρόνου, Act. 7, 18. Rom. 11, 25. 1 Cor. 11, 26. 15, 25. Gal. 3, 19. 4, 19. Apoc. 2, 25. 7, 3. Semel ἄχρι οὗ naturam conjunctionis habet Act. 27, 33. vid. no. 2, c. 2) *praepositionis* loco est genitivum regentis, et quidem a) *loci: usque ad,* Act. 11, 5. 13, 6. 20, 4. 28, 15. Apoc. 14, 20. 18, 5. 2 Cor. 10, 13. 14. ἄχρι καὶ ὑμῶν ad vos quoque veni apostolus, usque ad vos perferre doctrinam officii mei fuit. — b) *gradus summi, usque ad,* in formulis ἄχρι θανάτου ut adeo mortem inferre cuperem Act. 22, 4. sive: ut vel mortem pati non detrectarem, Apoc. 2, 10. 12, 11. (Phil. 2, 8. μέχρι θανάτου). Ἄχρι μερισμοῦ, Hebr. 4, 12. adeo ut separet. — c) *temporis,* ubi proprie significat *inde a* temporis quodam momento *usque ad* alterum, igitur durationem periodi temporis, et dicitur α) de *termino ad quem, usque ad,* Matth. 24, 38. Luc. 1, 20. 17, 17. Act. 1, 2. 2, 29. 3, 21. 20, 11. 23, 1. 26, 22. Rom. 1, 13. 5, 13. ἄχρι νόμου usque ad legis mosaicae promulgationem. 1 Cor. 4, 11. 2 Cor. 3, 14. Phil. 1, 6. Hebr. 6, 11. Apoc. 2, 26. Ἄχρι τοῦ νῦν usque adhuc, Rom. 8, 22. Phil. 1, 5. — Ἄχρι τούτου τοῦ λόγου Act. 22, 22. usque ad haec eius verba. — β) *de termino a quo, inde ab,* ut latinor. *usque,* ἄχρι καιροῦ, Luc. 4, 13. Act. 13, 11. inde ab illo tempore. Quare etiam Act. 27, 33. ἄχρι οὗ scl. χρόνου est inde ab illo tempore, quo etc. i. e. *cum* dies illuxisset. — γ) de *duratione* temporis, sive de temporis definiti periodo tota, ubi est *quamdiu;* Gal. 4, 2. ἄχ. τῆς προθ. quam diu constituit, vult pater. — Ἄχρις οὗ, scl. χρόνου, quam diu, Hebr. 3, 13. coll. 2 Macc. 14, 10. Saepius non legitur.

Ἄχυρον, ου, τὸ, nostris scriptoribus et *palea* dicitur, quae vento solet abigi, Dan. 2, 35. Jes. 17, 13. Job. 31, 18. et vero etiam calamus frumenti, e quo grana extrita sunt, *stramen,* quo utebantur Judaei cum ad pabula (Gen. 24, 25. 32. Jud. 19, 19. Jes. 30, 24.), tum ad ignis usum (Exod. 5, 7.), ubi respondet hebr. תֶּבֶן. Sic bis, Matth. 3, 12. Luc. 3, 12.

Ἀψευδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ψευδής mendax) non mendax, *mentiri nescius, veracissimus.* Tit. 1, 2. coll. Sap. 7, 18.

Ἄψινθος, ου, (etiam ἀψίνθιον, τὸ) *absinthium,* Wermuth. In Apoc. c. 8, 11. est nomen stellae, quae in aquas delapsa eas corrumpit et amaritudine lethali inficit. Imago fortasse repetita ex Exod. 15, 23. coll. Cohel. 7, 27. Sir. 28, 25. Jer. 8, 14. Thren. 3, 15. 1 Sam. 15, 32. Jer. 9, 15. 23, 15. In Jonathanis paraphr. chald. ad Deut. 29, 17. leguntur: *finis eius erit amarus* כְּאַגְדְּנָא דְמוֹתָא, *sicut absinthium mor-*

tis. Hebr. dicitur לַעֲנָה Prov. 5, 4. ubi LXX. χολὴ, Aquila ἀψίνθιον.

Ἄψυχος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ψυχὴ anima) *anima carens, vita et sensu carens.* Semel 1 Cor. 14, 7. coll. Sap. 14, 29.

B.

Βάαλ, ὁ et ἡ βάαλ i. e. ἡ τοῦ βάαλ εἰκών, (Num. 22, 41. Hos. 2, 8.) *Baal*, nom. propr. indecl. (hebr. בַּעַל *dominus*) idoli Cananitarum, Phoenicum, Assyriorum et Babyloniorum, etiam contracte Bel (בֵּל, בַּעַל) dictum, solis, ut putant, symbolum. Deinde per synecdochen speciei pro *idololatria* quacunque ponitur. Et sic semel Rom. 11, 4. quae repetita sunt ex 1 Reg. 19, 18. coll. Jer. 2, 8.

Βαβυλὼν, ῶνος, ἡ, *Babylon*, 1) urbs antiquissima Chaldaeae ad Euphratem sita (Gen. 11.), et sedes regni Assyriorum. In N. T. Matth. 1, 11. 12. 17. Act. 7, 43. ponitur pro tota regione s. terra Assyriorum. — 2) Babylon recentior, urbs quam post excidium antiquioris Seleucus Nicanor condidit ad Tigridem, haud procul ab antiqua distantem. Commemoratur 1 Petr. 5, 13. 3) in Apocal. c. 14, 8. 16, 19. 17, 5. 18, 2. 10. 21. βαβυλὼν est nomen symbolicum sedis et imperii idololatriae, ut antiqua Babylon fuerat cultui veri Dei inimicissima. coll. Jes. 21, 9. Jer. 50, 38. 51, 7. 8. 25. Ps. 137, 8. 9.

Βαθμὸς, οῦ, ὁ, (verbale a βαίνω scando) gradus, limen; in N. T. semel tropice βαθμός scl. τῆς τιμῆς *gradus honoris, dignitatis, auctoritatis,* 1 Tim. 3, 13.

Βάθος, εος, τὸ, respondet latinorum vocabulo *altitudo*, et ut hoc dicitur 1) de *profundo;* altum ex mensura Eph. 3, 18. — altitudo terrae foecundae Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. — Rom. 8, 39. οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος: plurimi: *nec coelum nec terra*, ut Jes. 7, 11. Potest vero etiam verti: nec spiritus in aëre (Eph. 2, 2. Luc. 10, 18.) nec daemones in inferno. — tropice: *altum, reconditum, impervestigabile;* 1 Cor. 2, 10. τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, impervestigabilia consilia Dei, coll. Ps. 92, 5. Sir. 24, 29. Judith 8, 14. — Rom. 11, 33. βάθος πλούτου, impervestigabilis immensitas. (Apoc. 2, 12. in edit. vulg.) — 2) de *excelso, summo;* Luc. 5, 4. βάθος scl. τῆς θαλάσσης, ut etiam latini dicunt *altum mare*, das hohe Meer. — tropice: *summum, maximum*, 2 Cor. 8, 2. ἡ κατὰ βάθος πτωχεία, summa paupertas. *Aelian.* V. H. 3, 18. πλοῦτος βαθύς, summae divitiae. Saepius non legitur.

Βαθύνω, f. υνῶ, *profundum facio*, excavo, austiefen. Semel Luc. 6, 48. ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε i. e. βαθέως ἔσκαψε, alte effodit.

Βαθὺς, εῖα, ὑ, latinor. *altus;* 1) *profundus*, Jo. 4, 11. tropice: ὕπνος βαθὺς somnus profundus, Act. 20, 9. coll. Sir.

22, 7. Sap. 16, 11. — τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ recondita scil. consilia, i. e. *fraudes, malae artes*, Apoc. 2, 24. coll. Jer. 17, 9. ubi in hebr. est עָקֹב *fallax*. — 2) *summus;* Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέος, summo mane. coll. Marc. 16, 2. Sic etiam saepius apud profanos. Νυκτὶ βαθείᾳ, Fabric. Cod. Pseud. V. T. I, p. 595.

Βαΐον, ου, τὸ, (graecis etiam βαΐς) *ramus palmae.* Semel Jo. 12, 13. coll. 1 Macc. 13, 51. *Hesych.* βαΐς. ῥάβδος φοίνικος, καὶ βαΐον.

Βαλαάμ, ὁ, *Balaam, Bileam*, praestigiator, qui data pecunia excitabatur, ut Dei populum diris devoveret. Num. 22, 5. Deut. 23, 4. Jos. 24, 9. In N. T. cum eo comparantur falsi doctores, Dei filio et eius ecclesiae inimici, lucri causa rem christianam perdere studentes, 2 Petr. 2, 15. Jud. vers. 11. — Apoc. 2, 14. est nomen symbolicum eiusmodi falsorum doctorum, quod vers. 15. graece exponitur per Νικολαΐται, quum בִּלְעָם sit בָּלַע *vicit*, עָם *populum*, νικῶν λαόν.

Βαλάκ, ὁ, *Balak*, nom. propr. indecl. regis Moabitarum. Apoc. 2, 14. coll. Num. 22, 2 sqq. 23, 7. 24, 10.

Βαλάντιον, τίου, τὸ, (etiam βαλλάντιον, ut habent codd. Luc. 12, 33., quum a βάλλω derivetur) *crumena, loculus*, Beutel zu Geld. Habetur Luc. 10, 4. 12, 33. 22, 35. 36. coll. Job. 14, 7. Prov. 1, 4. *Hesych.* βαλάντιον· μαρσύππιον.

Βάλλω, tempora sua formans ab obsoleto βάλω, βαλέω s. βλέω, f. βαλῶ et βλήσω, perf. βέβληκα, aor. 2. ἔβαλον, aor. 1. pass. ἐβλήθην, 1) *jacio*, v. c. τὸν κλῆρον, Matth. 27, 35. (1 Sam. 14, 42. hebr. הַפִּיל) Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Jo. 19, 24. — de arbore fructus dejiciente, Apoc. 6, 13. — Cum aliis verbis et particulis conjunctum de rebus valde diversis usurpatur, varioque modo vertendum est, quanquam ubique notio *jaciendi* subjacet. Igitur a) βαλλ. ἀπὸ, *abjicere*, Matth. 5, 29. 18, 8. 9. b) βαλλ. ἐκ *ejicere*, Apoc. 12, 15. 16. βαλλ. ἐκ τοῦ στόματος ὀπίσω τινός, evomere adversus aliquem. c) βαλλ. εἰς, de loco, *injicere, conjicere*, Matth. 3, 10. 5, 29. 6, 30. 13, 42, 50. Marc. 9, 22. 42. et alibi saepius; — passive βλήθητι *conjice te*, Matth. 21, 21. Marc. 11, 23. — de retibus; *jacere, demittere*, Matth. 4, 18. 13, 47. 17, 27. Marc. 1, 16. Jo. 21, 6. coll. Jes. 19, 8. ubi in hebr. הִשְׁלִיךְ — de vino s. aqua: *infundere*, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. Jo. 13, 5. coll. Jud. 6, 19. Levit. 5, 11. — de gladio: *immittere, recondere*, Jo. 18, 11. — de digito: *ingerere* Marc. 7, 33. Jo. 25, 27. — βαλλ. τοὺς χαλινοὺς frenare, Jac. 3, 3. de argento: *recondere, injicere*, Matth. 27, 6. Marc. 12, 41—44. Luc. 21, 1—4. τὰ βαλλόμενα pecunia data Jo. 12, 6. βαλλ. ἀργύριον τινὶ, *collocare, tradere*. — Tropice βάλλ. εἰς τὴν καρδίαν excitare in animo consilium, Jo.

13, 2. — d) *βαλλ. ἔμπροσθεν* (etiam *τινί* Matth. 15, 26. Marc. 7, 27.) et *ἐνώπιον τινός projicere* aliquid alicui, ad pedes eius projicere Matth. 7, 6. Apoc. 4, 10. five *objicere* Apoc. 2, 14. — e) *βάλλ. ἔξω, abjicere,* Matth. 5, 13. 13, 48. Luc. 14, 35. Jo. 15, 6. etiam *ejicere* 1 Jo. 4, 18. — f) *βάλλ. ἐπὶ, injicere, immittere,* (Ezech. 21, 22.) *imponere,* v. c. pacem terrae Matth. 10, 34. onus alicui Apoc. 2, 24. femen fpargere fuper Marc. 4, 26. Pf. 126, 7. — lapides in aliquem Jo. 8, 7. 59. — unguentum fpargere in corpus Matth. 26, 12. — falcem immittere Apoc. 14, 16. et ib. verf. 19. cum *εἰς.* — Paffive *βάλλεσθαι ἐπὶ κλίνης lecto affixum effe, decumbere,* Matth. 9, 2. Marc. 7, 30. etiam abfolute fine *ἐπὶ,* Matth. 8, 6. *βέβληται* decumbit; ib. verf. 14. — g) *βάλλ. περί,* i. e. *περιβάλλειν circumponere,* Luc. 13, 8. *βάλω* fcl. *περὶ αὐτήν,* quod ex antecedentibus repetendum eft. coll. Jef. 29, 3. — h) *βάλλεσθαι πρός* projectum effe, jacere ad, Luc. 16, 20. — i) *βάλλειν σεαυτὸν, fe projicere, ruere,* Matth. 4, 6. Luc. 4, 9. Jo. 21, 7. Huc et refero Act. 27, 14. *βάλλειν κατά τινὸς* fcl. *σεαυτὸν* ruere adverfus aliquem, irruere in aliquem. — 2) antecedens pro confequente, jacio v. c. telum pro *ferio, percutio.* Marc. 14, 65. *βάλλ. τινὰ ῥαπίσμασιν,* infligere alicui alapam. 2 Chron. 26, 15. Hab. 3, 13.

Βαπτίζω, f. *ίσω,* (a *βάπτω*) proprie: faepius intingo; *fubmergo, in aquam immergo*; refpondet hebr. טָבַל, 2 Reg. 5, 14. et apud profanos frequenter occurrit. In N. T. dicitur de *facris lotionibus,* five *luftrationibus,* quae per aquam puram fiebant, et eft 1) in aquam mergo luftrandi caufa, *aqua abluo, purgo,* Marc. 7, 4. Luc. 11, 38. coll. Judith 12, 8. Sir. 31, 25. — 2) *baptizo,* i. e. folemni ritu in aquam immergo, quod erat fymbolum purgationis internae vel a poenis peccatorum, vel a peccandi libidine. Vid. *Jofeph.* antiq. 18, 5. 2. ubi narrat, Joannem Judaeos monuiffe, ne baptismo fuo uterentur *ἐπὶ τινῶν ἁμαρτάδων παραιτήσει, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ τοῦ σώματος, ἅτε δὴ καὶ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης.* Dicitur *βαπτ. ἐν ὕδατι* Jo. 1, 31. 33. Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. et in Lucae fcriptis *ὕδατι* omiffa praepofitione Luc. 3, 16. Act. 1, 5. 11, 16. *βαπτ. ἐν τῷ Ἰορδάνῳ* i. e. in aquis Jordani, Matth. 3, 6. coll. 2 Reg. 5, 14. Eft autem in activo: baptismi ritum adminiftro Jo. 4, 2. Act. 8, 38. Jo. 3, 22—26. baptismum alicui applico Matth. 28, 19. — in paffivo: baptismum accipio, baptismo initior, Matth. 3, 13. 14. Act. 2, 41. 8, 12—16 et alibi faepius. Si conftruitur cum *εἰς* eft *baptismo fe obftringere ad aliquid, vel ad praeftandum alicui obfequium.* Dicitur autem a) *βαπτ. εἰς Χριστὸν* Gal. 3, 27. *ad obfequium Jefu praeftandum,* quare inde colligitur, virtutes quoque Jefu chriftianos fuas feciffe, b) *βαπτ. εἰς χριστ. Ἰησοῦν* Rom. 6, 3. *εἰς τὸ ὄνομά τινος* Matth.

18, 19. Act. 19, 5. 1 Cor. 1, 13. 15. c) εἰς τὸν Μωσῆν 1 Cor. 10, 2. eodem ſenſu. d) εἰς μετάνοιαν Matth. 3, 11. ad ſponſionem emendationis, quare Joannis baptismus Act. 19, 4. appellatur βάπτισμα μετανοίας; et βαπτ. εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα eſt i. q. βαπτίζεσθαι εἰς μετάνοιαν, Act. 19, 3. coll. verſ. 4. — e) εἰς ἓν σῶμα 1 Cor. 12, 13. in unam ſocietatem ſ. in unum amorem, quo omnes juncti ſunt arctiſſime. f) εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ, Rom. 6, 3. baptizari ita, ut mortis Chriſti beneficia ad nos redundent. — 3) Activum tropice, ut latinor. *imbuo*, eſt: *alicui largiter ſuppedito, imbuo.* Sic in formula βαπτιζ. ἐν πνεύματι ἁγίῳ, Jo. 1, 33. Matth. 3, 11. (καὶ πυρὶ) Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Act. 1, 5. 11, 16. Similiter Ieſ. 21, 4. ἡ ἀνομία με βαπτίζει. — 4) Paſſivum metaphorice: *miſeriis mergor, calamitatibus premor,* Marc. 10, 38. 39. (βαπτισθῆναι τὸ βάπτισμα pro εἰς τὸ βάπτισμα coll. Act. 19, 3.) Luc. 12, 50. et Matth. 20, 22. 23. in edit. vulg. — βαπτ. ὑπὲρ τινός 1 Cor. 15, 29. alicuius cauſa, in alicuius gratiam maximas calamitates ſubire.

Βάπτισμα, ατος, τὸ, (nomen verbale a perſ. paſſ. verbi βαπτίζω) 1) immerſio in aquam; 2) *baptismus*, ritus ſacer. Vid. Βαπτίζω. Dicitur a) de *Joannis* baptismo et eſt vel actus baptizandi, Matth. 3, 7. vel ritus et inſtitutum baptismi a Joanne adminiſtrati, Matth. 21, 25. Marc. 1, 4. 11, 30. Luc. 3, 3. 7, 29. 20, 4. Act. 1, 22. 10, 37. 13, 24. 18, 25. 19, 3. 4. — b) de baptismo chriſtiano, Rom. 6, 4. Eph. 4, 5. Coloſſ. 2, 12. 1 Petr. 3, 21. — 3) *tropice: afflictiones,* quibus quis *undique urgetur, graviſſimae,* Marc. 10, 38. 39. Luc. 12, 50. (Matth. 20, 22. 23. in edit. vulg.). Saepius non habetur, nec in cod. graeco V. T. legitur.

Βαπτισμός, οῦ, ὁ, 1) *lotio ſacra, ablutio, purgatio.* Marc. 7, 4. 8. Hebr. 9, 10. — 2) *baptismi ritus,* Hebr. 6, 2. διδαχὴ βαπτισμῶν doctrina de ritu baptismali, ſcl. cum Joannis Judaeorumque, tum Chriſti. Alii hic lotiones ſ. purgationes leviticas ſubintelligunt, ſed ſequitur impoſitio manuum etc. quae ad chriſtianam doctrinam unice ſpectare poſſunt. Nec hoc legitur in cod. graeco V. T.

Βαπτιστής, οῦ, ὁ, *baptiſta,* ritum baptismi adminiſtrans. Agnomen Joannis, Matth. 3, 1. 11, 11. 12. 14, 2. 8. 16, 14. 17, 13. Marc. 6, 24. ſqq. 8, 28. Luc. 7, 20. 28. 33. 9, 19. quod ei etiam a *Joſepho* antiq. 18, 5. 2. tribuitur.

Βάπτω, f. ψω, *intingo, immergo.* Ter, Luc. 16, 24. Jo. 13, 26. Apoc. 19, 13. coll. Ex. 12, 22. Lev. 4, 6. 16. 17. hebr. טָבַל.

Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, *Barrabas,* nomen propr. latronis, qui in haud paucis codd. (vid. Griesb. ad Matth. 27, 16.) Ἰησοῦς Βαραββᾶς rectius, ut videtur, quam Βαραββᾶς ſim-

pliciter, appellatur. Matth. 27, 16—26. Marc. 15, 7. 11. 15. Luc. 23, 18. Jo. 18, 40.

Βαράκ, ὁ, *Barak*, nom. propr. indecl. ducis Iſraëlitarum; Hebr. 11, 32. coll. Judic. c. 4. et 5. (בָּרָק *fulgur*).

Βαραχίας, ου, ὁ, *Barachias*, nomen propr. viri ignoti judaei, patris cuiusdam Zachariae, Matth. 23, 35. Vid. *Ζαχαρίας*.

Βάρβαρος, ου, ὁ, 1) ut latinor. *barbarus: qui utitur lingua peregrina, ideoque non intelligitur;* LXX. Pſ. 114, 1. hebr. לֹעֵז i. e. peregrino ſermone utens. *Herodot.* 2, 158. *βαρβάρους πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλέουσι τοὺς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους.* cf. *Ovid.* Triſt. 5, 10. 37. Sic 1 Cor. 14, 11. et Act. 28, 2. 4. ubi Melitenſes dicuntur *βάρβαροι*, quia vulgus à Poenis deſcendens, non loquebatur lingua graeca vel latina. — 2) ſi opponitur *Ἕλλησι*, eſt: *non graeco utens ſermone,* adjuncta notione *animi non exculti;* deinde: *rudis, incultus*, i. q. *ἀπαίδευτος*, et ita Rom. 1, 14. Sic quoque Coloſſ. 3, 11. *βάρβαρος* populum rudem quemcunque notare videtur. Saepius non habetur. cf. Ez. 21, 31. 2 Macc. 2, 21. 4, 25. 5, 22. 15, 2.

Βαρέω, ῶ, f. *ήσω*, (à *βαρύς*) 1) gravo, onero כָּבֵד Exod. 7, 14. — In N. T. tropice: *gravis ſum ſomno*, Matth. 26, 43. Luc. 9, 32. Marc. 14, 40. 2) *moleſtus ſum, oneri ſum,* 1 Tim. 5, 6. in paſſivo: *premor calamitate, affligor*, 2 Cor. 1, 8. 5, 4.

Βαρέως, adv. *graviter, difficulter;* v. c. *βαρέως φέρειν*, Gen. 31, 35. 2 Macc. 14, 27. In N. T. bis Act. 28, 27. Matth. 13, 15. *βαρέως ἀκούειν*, difficulter audire, aures habere obtuſas. In loco Jeſ. 6, 10. כָּבֵד.

Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, *Bartholomaeus*, nom. propr. apoſtoli, de quo vid. Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 14. Act. 1, 13.

Βαριησοῦς, *Barjeſus*, (filius, בַּר, Jeſu) cognomen pſeudoprophetae, qui commemoratur Act. 13, 6.

Βαρ-ιωνᾶς, ᾶ, ὁ, *Bar-Jonas*, nom. Simonis Petri, Apoſtoli, aramaïcum ex בַּר *filius* et יוֹנָה *Jonas*, filius Jonae. Matth. 16, 17.

Βαρνάβας, α, ὁ, *Barnabas*, cognomen Joſae, collegae Pauli, patria Cyprii, Judaei, Act. 4, 36. 9, 27. et c. 11. c. 12, 25. c. 13—15. 1 Cor. 9, 6. Gal. 2, 1. 9. 13. Coloſſ. 4, 10. De vi nominis, et quomodo Lucas illud explicare potuerit *υἱὸς παρακλήσεως* (Act. 4. 36) valde disſentiunt interpretes. Plurimi a בַּר et נְבָא, *doceo;* filius doctrinae, i. e. doctor inſignis.

Βάρος, εος, ους, τὸ, 1) onus, pondus; 2) ut latinorum onus, pondus, gravitas, metaphorice eſt: a) Senſu bono, *gravitas, auctoritas* 1 Theſſ. 2, 7. praeſtantia 2 Cor. 4, 17.

βάρος δόξης gravissimam i. e. eximiam, maximam *δόξαν*, ut 2 Macc. 9, 10. *βάρος τῆς ὀσμῆς* est *summa*, (intolerabilis) *ὀσμή*. b) sensu malo, *molestia*, vel laboris Matth. 20, 12.; vel officiorum Act. 15, 28. Apoc. 2, 24. coll. Sir. 13, 2. vel molestia ex aliorum erroribus et vitiis nobis creata, Gal. 6, 4.

Βαρσαβᾶς, ᾶ, ὁ, Barsabas, cognomen duorum christianorum 1) Josephi cuiusdam, Act. 1, 23. et 2) Judae cuiusdam, Act. 15, 22. De utroque praeterea nil constat.

Βαρτίμαιος, ου, ὁ, (i. e. filius (בַּר) Timaei) *Bartimaeus*; nomen coeci cuiusdam, Marc. 10, 47.

Βαρύθω, f. *ύσω*, 1) gravor, deprimor, Sap. 2, 4. 2) metaph. *iners, segnis fio.* Semel Luc. 21, 34. ubi edit. vulg. *βαρύνομαι*, quod eodem sensu dicitur. coll. Ex. 8, 15. Sap. 9, 15.

Βαρύνω, gravo. Luc. 21, 34. in edit. vulg. Vid. *Βαρύθω.*

Βαρὺς, εῖα, ὺ, hebr. כָּבֵד, 1) *gravis*; *ponderosus*, Matth. 23, 4. — 2) ut latinor. *gravis* tropice a) sensu bono: *praestans, magni momenti*, Matth. 23, 23. *τὰ βαρύτερα* praecepta gravissima, primi ordinis. coll. 3 Macc. 6, 33. *συμπόσιον βαρὺ*, convivium splendidum. — b) sensu malo: *molestus, difficilis*, 1 Jo. 5, 3. coll. Dan. 2, 11. Exod. 18, 18. Sap. 2, 15. — *gravis, timendus, violentus*, Act. 20, 29. 2 Cor. 10, 10. coll. 3 Macc. 6, 4. *Hesych.* *βαρὺς· κακὸς, ἀειδής, σκληρός. Βαρὺ - δηλοῖ δὲ καὶ μέγα καὶ χαλεπὸν καὶ ἰσχυρόν.*

Βαρύτιμος, ίμου, ὁ, ἡ, (ex *βαρὺς* et *τιμή*) *pretiosus, gravis pretii, praestans.* Semel Matth. 26, 7. *ἀλαβ. μύρου βαρυτίμου*, alabastrum unguenti pretiosi, f. praestantissimi.

Βασανίζω, f. *ίσω*, descendit a *βάσανος*. Inde est 1) tormentis interpositis examino, inquiro; 2) abjecta notione inquisitionis: *crucio doloribus*, Matth. 8, 6. Apoc. 9, 5. 12, 2. 2 Macc. 7, 13. — crucio malis poenae loco inflictis, Apoc. 14, 10. 20, 10. coll. Sap. 11, 9. 12, 23. 16, 1. — et quum, qui ita cruciantur mali, etiam coërceantur, est quoque *vim et impetum alicuius coërceo*, Matth. 8, 29. Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Apoc. 11, 10. 2 Macc. 7, 17. — 3) metaphorice: *exerceo, affligo dolore*, 2 Petr. 2, 8. cf. *Arrian.* Epict. 2, 22. — de navi a ventis agitata, *laboro, jactor*, Marc. 6, 48. Matth. 14, 24.

Βασανισμὸς, οῦ, ὁ, (a *βασανίζω*) 1) inquisitio per tormenta; 2) *cruciatus, gravissimi dolores*, Apoc. 9, 5. 14, 11. *καπνὸς βασαν.* i. e. fumus ignis, a quo cruciantur. 3) causa dolorum: *calamitates, interitus*, Apoc. 18, 7. 10. 15. Apud LXX. non legitur.

Βασανιστὴς, οῦ, ὁ, (a *βασανίζω*) proprie qui tormenta applicat. Sed Matth. 18, 34. est praefectus carceris

ſ. ergaſtuli, quia debitores in carcerem quidem conjiciebantur ſed non torquebantur. Subeſt notio coërcendi, quam etiam habet verbum *βασανίζω*. *Symmachus βασανιστήριον* Jer. 20, 2. pro hebr. מַהְפֶּכֶת, *carcer*.

Βάσανος, ου, ὁ, ἡ, 1) lapis Lydius, coticula, qua metalla explorantur. 2) tormenta quibus vera ex reis extorquentur coll. Sap. 2, 19. 3) *cruciatus, graviſſimi dolores*, Matth. 4, 24. Ezech. 12, 18. — potiſſimum cruciatus malorum in inferno, Luc. 16, 23. coll. Sap. 3, 1. 17, 13. 19, 4.

Βασιλεία, είας, ἡ, hebr. מַלְכוּת ſive מַמְלָכָה, 1) *regia poteſtas, imperium*; Luc. 1, 33. 19, 12. 15. Hebr. 11, 33. Apoc. 16, 10. 17, 12. 17. (Matth. 6, 13. in edit. vulg.) coll. 1 Sam. 28, 17. Sap. 6, 4. 2) *respublica ipſa*, quae imperio ſubeſt, Matth. 12, 25. 26. Marc. 3, 24. Luc. 11, 17. 18. — 3) materia imperii, vel *nationes*, Matth. 24, 7. Luc. 21, 10. Marc. 13, 8. vel *terrae* alicuius ditionis, Matth. 4, 8. Marc. 6, 23. Luc. 4, 5. — 4) *regnum Meſſiae*, cuius nomina in N. T. ſunt a) *βασιλεία τῶν οὐρανῶν* (מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם Targ. Mich. 4, 7.) i. e. regnum coeleſte, divinum, a Deo inſtituendum, ita ut idem ſit quod *βασιλ. τοῦ θεοῦ*. Solent enim Judaei *coelum* ponere pro *Deo*. Vid. *Οὐρανὸς*. Vel etiam eſſe poteſt regnum *in coelis*, quod locum habebit in coelo, quare etiam 1 Tim. 4, 18. dicitur *βασιλ. ἐπουράνιος*. Legitur autem haec formula *βασ. τῶν οὐρανῶν* non niſi in Matthaei evangelio, neque in alio N. T. libro occurrit. b) *βασιλεία τοῦ θεοῦ*, interdum apud Matthaeum, ſaepiſſime in Marco et Luca, et paſſim in reliquis libris, i. q. *βασ. τῶν οὐρανῶν*. Interdum etiam *βασ. τοῦ πατρὸς*. c) *βασ. τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου* Matth. 13, 41. *τοῦ Χριστοῦ*, quatenus Jeſus, Meſſias, auctor et rex huius regni eſt ſub Dei auſpiciis, quare etiam Eph. 5, 5. appellatur *βασ. τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ*. — d) *βασιλεία τοῦ Δαυὶδ* Marc. 11, 10. quia Davidi promiſſum et a poſtero quodam Davidis inaugurandum erat regnum. Petita videtur doctrina Judaeorum e locis Dan. 7, 17. 18. 9, 24. 27. coll. Mich. 4. Jeſ. c. 11. c. 52 et 53. Pſ. 2 et 110. — Ex mente Judaeorum autem duplex erat Meſſiae regnum, alterum *regnum millenare in his terris*, alterum, hoc finito, *regnum aeternum* vel in his terris prorſus renovatis, vel in Hieroſolymis coeleſtibus, ſ. in coelis locum habiturum. Docebant enim: Meſſiam in vitam eſſe revocaturum Judaeos mortuos (reſurrectio prima), omnesque, et viventes et reſuſcitatos, collecturum in unum imperium, mille annos duraturum, cui non ſolum daemones, in tartarum detrudendi, ſed etiam gentiles omnes ſint ſubjiciendi. Quo in regno (de quo Apoc. 1, 5. 6. cogitandum eſt) Meſſiam Judaeis epulum ſplendidiſſimum, cui et pii majores interfuturi eſſent, paraturum eſſe (Matth. 8, 11. Luc. 13, 28. 29. 14, 15. 22, 30. Apoc. 19, 9.). Peractis

mille annis diabolum, vinculis suis excussis, gentiles ad atrocissima contra Messiam eiusque adseclas bella excitaturum esse, at victum in tartarum in aeternum conjectum iri, Messiam autem omnes omnino mortuos tunc resuscitaturum, iudicium solemne habiturum et immutata et renovata terra novisque Hierosolymis de coelo demissis, piis cultoribus summa gaudia et aeterna daturum esse. Haec autem gaudia alii Judaeorum etiam in coelo ipso in Hierosolymis coelestibus, locum esse habitura arbitrati sunt. Vid. Sap. 10, 10. ubi βασ. τοῦ θεοῦ sunt coelicolae, et Test. XII. patriarch. (Fabric. C. Pf. V. T. I. p. 656 sqq.) ubi nova Hierosolyma inhabitantes dicuntur βασιλεύειν εν ἀληθεία ἐν τοῖς οὐρανοῖς. In evangeliis N. T., ubi vel discipuli Jesu, vel Judaei utuntur formula βασ. τοῦ θεοῦ, (v. c. Matth. 3, 2. 18, 1. 20, 21. Luc. 3, 42. Act. 1, 6. Marc. 11, 10.) haud dubie secundum Judaeorum sententiam est intelligenda, ut etiam Apoc. 11, 15. 12, 10. adeoque servator ipse ubi loquitur cum Judaeis, haud raro ex eorum sententia loquitur, v. c. Matth. 8, 11. Luc. 22, 29. 30. Matth. 5, 5. 10. 19, 28. 20, 21—23. — In aliis locis autem certo definiri nequit, quonam sensu Jesus illa formula usus fuerit, v. c. Matth. 4, 17. 5, 10. 19. 20. 7, 21. 16, 19. 28. 18, 3. 4. 23. 12, 28. et alibi. Certum vero est, Jesum quoque regnum sive *felicitatem Christianorum post mortuorum resurrectionem* hoc nomine significasse, v. c. Matth. 25, 34. 26, 29. 18, 8. 9. 13, 43. Neque apostoli de imperio his in terris cogitarunt, sed de *statu felicissimo piorum in coelis* post omnium hominum resurrectionem, 1 Cor. 6, 9. 10. 15, 50. Gal. 5, 21. Eph. 5, 5. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 1, 5. 2 Tim. 4, 1. 18. Hebr. 12, 28. Jac. 2, 5. 2 Petr. 1, 11. Act. 14, 22. nisi quod quidam 1 Cor. 15, 24. et 2 Tim. 4, 1. de regno Christi his in terris instituendo cogitandum esse opinati sunt. — Praeterea autem βασιλ. τοῦ θεοῦ s. τῶν οὐραν. s. τοῦ Χριστοῦ dicitur in N. T. 1) *de re christiana*, quatenus per Christi doctrinam et ecclesiam colliguntur cives regni divini, Matth. 6, 10. 33. 13, 11. 24. 31. 33. 44. 45. 47. 52. 19, 24. 21, 31. 43. et in locis parallelis Marci et Lucae. Luc. 19, 11. Act. 19, 8. Rom. 14, 17. 1 Cor. 4, 20. Coloss. 1, 13. 4, 11. — de societate civium huius regni, Matth. 13, 41. Jo. 3, 3—5. 2) de *vocatione* ad hoc regnum et *admissione* civium, Matth. 20, 1. 22, 2. 23, 13. 25, 1. Luc. 18, 17. Act. 8, 12. quo etiam pertinet formula εὐαγγέλιον τῆς βασ. τ. θ., sive εὐαγγελιζ. τὴν βασ. i. e. annuntiare, patere jam aditum ad regnum Dei, Luc. 4, 43. Marc. 1, 14. Act. 20, 25. 28, 31. — 3) de *imperio*, quod Christus, dominus huius regni, exercet, Jo. 18, 36. ubi sensus est: meum imperium non est respublica politica ab hominibus mihi demandata. Hebr. 1, 8. 1 Cor. 15, 24. Apoc. 1, 9. — 4) de *auctore* regni, *Chri-*

ϐο; Luc. 17, 21. ἡ βασιλ. ἐντὸς ὑμῖν ἐστι; auctor huius regni jam medios inter vos adest. Marc. 11, 10. εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία, i. e. βασιλεὺς ἐρχόμενος. Fortasse etiam in loco vexatissimo Matth. 11, 12. βασιλ. est pro nuntiis regni divini, Joanne baptista et Jesu, dictum. Sic σωτήριον, v. 6. Luc. 2, 30. est σωτήρ, ζωὴ auctor τῆς ζωῆς.

Βασίλειος, είου, ὁ, ἡ, *regius*. 1 Petr. 2, 9. βασίλειον ἱεράτευμα (מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים Ex. 19, 6,) i. e. Deo sacri, ut reges et sacerdotes, Deo unice devoti et ab eo amati: coll. Apoc. 1, 6. Sap. 18, 15. — τὸ βασίλειον scl. δῶμα s. οἴκημα, *regia domus, palatium*. Luc. 7, 25. coll. Nah. 2, 6. Esth. 2, 13. Epist. Jer. v. 59. Prov. 18, 19. ubi hebr. אַרְמוֹן palatium.

Βασιλεὺς, έως, ὁ, 1) *dux; praefectus*, Jo. 6, 15. Apoc. 9, 11. coll. Ps. 60, 7. — Matth. 10, 18. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. 1 Tim. 2, 2. — 2) *caput populi, princeps*, qui habet dominium in alios, *potens, regulus*, qui etiam dicuntur οἱ ὑπερέχοντες, 1 Petr. 2, 13. 17. Act. 17, 7. Matth. 11, 8. 17, 25. 18, 23. Hebr. 7, 1. 2. Luc. 14, 31. 22, 25. Act. 4, 26. 9, 15. alibi. Quare etiam Herodes, cum magnus ille, tum tetrarcha ita appellantur, Luc. 1, 5. Matth. 2, 1. 2, 3. 9. 14, 9. Marc. 6, 1. Act. 12, 1. 25, 13. sqq. Similiter Aretas ἐθνάρχης Damasci, 2 Cor. 11, 32. coll. Jos. 11. Ita etiam Christiani Apoc. 5, 10. (et c. 1, 5. in edit. vulg.) reges dicuntur, quatenus cum Messia populis sunt imperaturi. — 3) *rex* proprie dictus, i. e. qui *summum* tenet imperium, nec habet superiorem dominum, Matth. 1, 6. Act. 13, 22. 7, 10. 18. Hebr. 11, 23. 27. Quare Jo. 19, 12. 13. etiam imperator romanus dicitur βασιλεὺς, summus dominus Judaeorum. Luc. 10, 24. βασιλεῖς sunt antiqui Judaeorum reges pii. Hoc sensu βασιλεὺς etiam transfertur ad *Messiam*, et βασ. τῶν Ἰουδαίων, s. Ἰσραὴλ idem est quod Χριστὸς, Messias, quatenus habet regnum (vid. βασιλεία). Apparet hoc ex Marc. 15, 32. Luc. 23, 35. 36. eodemque sensu habetur Matth. 2, 2. 21, 5. 25, 34. 40. Luc. 19, 38. 23, 2. 3. Jo. 1, 50. 12, 13. 15. 27, 42. Ubi Pilatus et milites romani Jesum ita appellant, est: ὁ λεγόμενος βασιλεὺς, Marc. 15, 12. 18. 26. Jo. 19, 21. Matth. 27, 11. 29. 37. Jo. 18, 33. sqq. — Denique Deus dicitur βασιλ., quia omnium est dominus summus, 1 Tim. 1, 17. 6, 15. Apoc. 15, 3. 17, 14. Matth. 5, 35. πόλις τοῦ μεγάλου βασιλ. i. e. *Dei*, dicitur Hierosolyma, quia ibi Deus quasi habitare et imperii sedem fixisse putabatur.

Βασιλεύω, f. εύσω, (vid. βασιλεὺς) 1) *dominium habeo, s. exerceo; dominor*. Luc. 19, 14. 27. tribuitur homini, qui v. 12. εὐγενὴς dicitur; Matth. 2, 22. Archelao, ethnarchae; Apoc. 5, 10. 20, 4. 6. christianis in regno Messiae. — 2) ex adjuncto: *honorem et felicitatem regiam* i. e. *maximam nanciscor*. Sic 1 Cor. 4, 8. ironice: sine me principes

mille annis diabolum, vinculis suis excussis, gentiles ad atrocissima contra Messiam eiusque adseclas bella excitaturum esse, at victum in tartarum in aeternum conjectum iri, Messiam autem omnes omnino mortuos tunc resuscitaturum, judicium solemne habiturum et immutata et renovata terra novisque Hierosolymis de coelo demissis, piis cultoribus summa gaudia et aeterna daturum esse. Haec autem gaudia alii Judaeorum etiam in coelo ipso in Hierosolymis coelestibus, locum esse habitura arbitrati sunt. Vid. Sap. 10, 10. ubi βασ. τοῦ θεοῦ sunt coelicolae, et Test. XII. patriarch. (Fabric. C. Ps. V. T. I, p. 656 sqq.) ubi nova Hierosolyma inhabitantes dicuntur βασιλεύειν ἐν ἀληθείᾳ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. In evangeliis N. T., ubi vel discipuli Jesu, vel Judaei utuntur formula βασ. τοῦ θεοῦ, (v. c. Matth. 3, 2. 18, 1. 20, 21. Luc. 3, 42. Act. 1, 6. Marc. 11, 10.) haud dubie secundum Judaeorum sententiam est intelligenda, ut etiam Apoc. 11, 15. 12, 10. adeoque servator ipse ubi loquitur cum Judaeis, haud raro ex eorum sententia loquitur, v. c. Matth. 8, 11. Luc. 22, 29. 30. Matth. 5, 5. 10. 19, 28. 20, 21—23. — In aliis locis autem certo definiri nequit, quonam sensu Jesus illa formula usus fuerit, v. c. Matth. 4, 17. 5, 10. 19. 20. 7, 21. 16, 19. 28. 18, 3. 4. 23. 12, 28. et alibi. Certum vero est, Jesum quoque regnum sive *felicitatem Christianorum post mortuorum resurrectionem* hoc nomine significasse, v. c. Matth. 25, 34. 26, 29. 18, 8. 9. 13, 43. Neque apostoli de imperio his in terris cogitarunt, sed de *statu felicissimo piorum in coelis* post omnium hominum resurrectionem, 1 Cor. 6, 9. 10. 15, 50. Gal. 5, 21. Eph. 5, 5. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 1, 5. 2 Tim. 4, 1. 18. Hebr. 12, 28. Jac. 2, 5. 2 Petr. 1, 11. Act. 14, 22. nisi quod quidam 1 Cor. 15, 24. et 2 Tim. 4, 1. de regno Christi his in terris instituendo cogitandum esse opinati sunt. — Praeterea autem βασιλ. τοῦ θεοῦ s. τῶν οὐραν. s. τοῦ Χριστοῦ dicitur in N. T. 1) *de re christiana*, quatenus per Christi doctrinam et ecclesiam colliguntur cives regni divini, Matth. 6, 10. 33. 13, 11. 24. 31. 33. 44. 45. 47. 52. 19, 24. 21, 31. 43. et in locis parallelis Marci et Lucae. Luc. 19, 11. Act. 19, 8. Rom. 14, 17. 1 Cor. 4, 20. Coloss. 1, 13. 4, 11. — de societate civium huius regni, Matth. 13, 41. Jo. 3, 3—5. 2) de *vocatione* ad hoc regnum et *admissione* civium, Matth. 20, 1. 22, 2. 23, 13. 25, 1. Luc. 18, 17. Act. 8, 12. quo etiam pertinet formula εὐαγγέλιον τῆς βασ. τ. θ., sive εὐαγγελιζ. τὴν βασ. i. e. annuntiare, patere jam aditum ad regnum Dei, Luc. 4, 43. Marc. 1, 14. Act. 20, 25. 28, 31. — 3) de *imperio*, quod Christus, dominus huius regni, exercet, Jo. 18, 36. ubi sensus est: meum imperium non est respublica politica ab hominibus mihi demandata. Hebr. 1, 8. 1 Cor. 15, 24. Apoc. 1, 9. — 4) de *auctore* regni, *Chri-*

βο; Luc. 17, 21. ἡ βασιλ. ἐντὸς ὑμῖν ἐστι, auctor huius regni jam medios inter vos adest. Marc. 11, 10. εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία, i. e. βασιλεὺς ἐρχόμενος. Fortasse etiam in loco vexatissimo Matth. 11, 12. βασιλ. est pro nuntiis regni divini, Joanne baptista et Jesu, dictum. Sic σωτήριον, v. c. Luc. 2, 30. est σωτήρ, ζωὴ auctor τῆς ζωῆς.

Βασίλειος, είου, ὁ, ἡ, regius. 1 Petr. 2, 9. βασίλειον ἱεράτευμα (מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים Ex. 19, 6,) i. e. Deo sacri, ut reges et sacerdotes, Deo unice devoti et ab eo amati: coll. Apoc. 1, 6. Sap. 18, 15. — τὸ βασίλειον scl. δῶμα s. οἴκημα, *regia domus, palatium.* Luc. 7, 25. coll. Nah. 2, 6. Esth. 2, 13. Epist. Jer. v. 59. Prov. 18, 19. ubi hebr. אַרְמוֹן palatium.

Βασιλεὺς, έως, ὁ, 1) *dux, praefectus,* Jo. 6, 15. Apoc. 9, 11. coll. Ps. 60, 7. — Matth. 10, 18. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. 1 Tim. 2, 2. — 2) *caput populi, princeps,* qui habet dominium in alios, *potens, regulus,* qui etiam dicuntur οἱ ὑπερέχοντες, 1 Petr. 2, 13. 17. Act. 17, 7. Matth. 11, 8. 17, 25. 18, 23. Hebr. 7, 1. 2. Luc. 14, 31. 22, 25. Act. 4, 26. 9, 15. alibi. Quare etiam Herodes, cum magnus ille, tum tetrarcha ita appellantur, Luc. 1, 5. Matth. 2, 1. 2, 3. 9. 14, 9. Marc. 6, 1. Act. 12, 1. 25, 13. sqq. Similiter Aretas ἐθνάρχης Damasci, 2 Cor. 11, 32. coll. Jos. 11. Ita etiam Christiani Apoc. 5, 10. (et c. 1, 5. in edit. vulg.) reges dicuntur, quatenus cum Messia populis sunt imperaturi. — 3) *rex* proprie dictus, i. e. qui *summum* tenet imperium, nec habet superiorem dominum, Matth. 1, 6. Act. 13, 22. 7, 10. 18. Hebr. 11, 23. 27. Quare Jo. 19, 12. 13. etiam imperator romanus dicitur βασιλεὺς, summus dominus Judaeorum. Luc. 10, 24. βασιλεῖς sunt antiqui Judaeorum reges pii. Hoc sensu βασιλεὺς etiam transfertur ad *Messiam,* et βασ. τῶν Ἰουδαίων, s. Ἰσραὴλ idem est quod Χριστὸς, Messias, quatenus habet regnum (vid. βασιλεία). Apparet hoc ex Marc. 15, 32. Luc. 23, 35. 36. eodemque sensu habetur Matth. 2, 2. 21, 5. 25, 34. 40. Luc. 19, 38. 23, 2. 3. Jo. 1, 50. 12, 13. 15. 27, 42. Ubi Pilatus et milites romani Jesum ita appellant, est: ὁ λεγόμενος βασιλεὺς, Marc. 15, 12. 18. 26. Jo. 19, 21. Matth. 27, 11. 29. 37. Jo. 18, 33. sqq. — Denique Deus dicitur βασιλ., quia omnium est dominus summus, 1 Tim. 1, 17. 6, 15. Apoc. 15, 3. 17, 14. Matth. 5, 35. πόλις τοῦ μεγάλου βασιλ. i. e. *Dei,* dicitur Hierosolyma, quia ibi Deus quasi habitare et imperii sedem fixisse putabatur.

Βασιλεύω, f. εύσω, (vid. βασιλεὺς) 1) *dominium habeo, s. exerceo, dominor.* Luc. 19, 14. 27. tribuitur homini, qui v. 12. εὐγενὴς dicitur; Matth. 2, 22. Archelao, ethnarchae; Apoc. 5, 10. 20, 4. 6. christianis in regno Messiae. — 2) ex adjuncto: *honorem et felicitatem regiam* i. e. *maximam nanciscor.* Sic 1 Cor. 4, 8. ironice: sine me principes

inter christianos, i. e. honoratissimi facti estis. coll. Prov. 4, 6. et Jac. 2, 8. — Apoc. 22, 5. *βασιλεύσουσιν* summis gaudiis maximisque honoribus fruentur. — 3) *regiam* i. e. *summam potestatem habeo, rex sum, summum imperium exerceo,* 1 Tim. 6, 15. de Deo Apoc. 11, 17. 19, 6. de Christo 1 Cor. 15, 25. Apoc. 11, 15. — De rebus inanimatis, morte Rom. 5, 14. 17, peccato Rom. 5, 21. 6, 12. gratia Rom. 5, 21. si dicitur, est: vim universalem, *vim in omnes exserere.* — Rom. 5, 17. in verbis *οἱ τὴν περισσεῖαν — βασιλεύς.* constructio est, inversa, et ita resolvenda: *ἡ περισσεία τῆς χάριτος εἰς ζωὴν ἐν ἡμῖν βασιλεύσει,* ut apparet e versu 21.

Βασιλικὸς, ἡ, ὸν, *regius,* et quidem vel regi subditus, Act. 12, 20. 1 Macc. 13, 15. vel regi conveniens, ib. vers. 21. Esth. 5, 1. 2 Macc. 15, 5. — Jo. 4, 46. 49. *βασιλικὸς* alii: homo regius, e familia regia; alii rectius: homo aulicus, regis minister. — 2) tropice: *summus, praestantissimus,* Jac. 2, 8. coll. Matth. 22, 38. *Xenoph.* Sympos. I, 8. *βασιλικὸν κάλλος. Joseph.* Antiq. 6, 4. 5. ὕψος *βασιλικόν.*

Βασίλισσα, ης, ἡ, 1) *dominium exercens,* Apoc. 18, 7. *κάθημαι βασίλισσα* sedeo summa dignitate ornata. — 2) *regina.* Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. Act. 8, 21. coll. 1 Reg. 10, 1. Dan. 5, 10.

Βάσις, εως, ἡ, (a *βαίνω* gradior) 1) *gressus, incessus;* 2) *planta pedis,* et pars pro toto: *pes,* quo incedimus. Act. 3, 7. coll. Sap. 13, 19. Exod. 26, 19.

Βασκαίνω, f. ανῶ, latinor. *fascino,* ab aliis a *βάσκω* derivatur, garrio, loquax sum, deinde maledico, et denique *fascino,* einen beschreien, behexen; ab aliis a *φάεσι καίνειν* oculis occidere; *oculis fascinare;* deinde *fascinare* simpliciter. Vid. *Aristot.* problem. 20, 34. *Gellii* Noct. Att. 18, 6. semel Gal. 3, 1. ubi est fascinare, *malis artibus capere, in errorem inducere.*

Βαστάζω, f. άσω, 1) *fero, porto, fulcio,* sine notione motus rei, Rom. 11, 18. — 2) impono mihi ut portem vel manu, vel humeris, *porto, fero* Marc. 14, 13. Luc. 7, 14. 11, 27. 22, 10. Apoc. 17, 7. — crucem Jo. 19, 17.; improprie perferre Christi fata adversa, Luc. 14, 27. — Metaph. *patienter, constanter perfero,* Rom. 15, 1. Gal. 6, 2. 5. Apoc. 2, 2. 3. — *sustineo,* nostrum ertragen, aushalten, Matth. 20, 12. Act. 15, 10. Gal. 5, 10. — *perfero animo, mente possum capere* Jo. 16, 12. Sic 4 Esdr. 4, 27. „non *capit portare* (in textu graeco fuit: *οὐ δέχεται βαστάζειν*) quae in futuris temporibus justis repromissa sunt.“ — 3) adjuncta notione motus e loco sive ad locum, *circumfero, mecum habeo,* Jo. 12, 6. Luc. 10, 4. Gal. 6, 17. — tropice: nomen, gloriam circumfero, i. e. divulgo, perfero, Act. 9, 15. — *attollo* Jo. 10, 31. Act. 21, 35. *βαστάζεσθαι αὐτόν,* ita ut sublatus ferre-

tur. — *asfero*, wegnehmen, Matth. 8, 17. aufero et *asporto* Jo. 20, 15. — *adporto*, herbeitragen, Matth. 3, 11. — τὰ ὑποδήματα βαστάσαι calceamenta adportare, soleas tanquam servus domino adportare; locutio proverbialis, cuius sensus est: non dignus sum ut vilissima officia ei praestem. — Saepius non habetur.

Βάτος, ου, ἡ, rubus, sentis. Profanis est femininum, et sic in Lucae scriptis Luc. 6, 44. 20, 37. Act. 7, 30. 35. et Deut. 33, 16. — LXX. vero etiam dicunt ὁ βάτος, masculino genere, pro hebr. סנה Ex. 3, 2. 3. 4. et ita Marc. 12, 26.

Βάτος, ου, ὁ, batus, hebr. בת, Esdr. 7, 22. mensura liquidorum, quae capiebat sextarios septuaginta et duos; *Joseph.* Antiq. 8, 2. 9. ὁ δὲ βάτος δύναται χωρῆσαι ξέστας ἑβδομήκοντα δύο. Semel Luc. 16, 6.

Βάτραχος, ου, ὁ, rana. Semel Apoc. 16, 13. ὡς βάτραχοι (ita enim pro ὅμοια βατράχοις legendum) ranis similes, i. e. foedi et noxii. coll. Ex. 8, 2. sqq. Ps. 78, 45. Sap. 19, 10. *Eichhornius* in Comment. ad h. l. monet, ranas fuisse veteribus signum praestigiarum et iactantiae, affertque verba *Artemidori*, II, 15. βάτραχοι δὲ ἄνδρας γόητας καὶ βωμολόχους προσημαίνουσι· τοῖς δὲ ἐξ ὄχλου ποριζομένοις ἀγαθόν.

Βαττολογέω, ῶ, f. ήσω, verbum in scriptis profanis rarissime obvium (*Simplic.* ad *Epict.* p. 340.) quod alii derivant a *Batto*, rege quodam Cyrenaico balbutiente (*Herodot.* 4, 135.), alii a Batto poëta, qui longa et ταυτολογίαις plena carmina fecisset (*Suid.* βαττολογία· ἡ πολυλογία, ἀπὸ βάττου τινὸς μακροὺς καὶ πολυστίχους ὕμνους ποιήσαντος, ταυτολογίαν ἔχοντες) *Schleusnerus* (lex. N. T.) derivat a בַּדִּים Job. 11, 3. coll. vers. 2, ubi per רֹב דְּבָרִים h. e. πολυλογίαν explicetur. Certum est βαττολ. significare *multa, eadem loquor, verbosus sum,* et ita legitur semel Matth. 6, 7. ubi per πολυλογίαν satis explicatur. Similiter Sir. 7, 14. μὴ δευτερώσῃς λόγον ἐν προσευχῇ σου, ubi in altero membro est ἀδολέσχειν, *garrire. Hesych.*: βαττολογία· ἀργολογία, ἀκαιρολογία.

Βδέλυγμα, τος, τὸ, (a βδέω, f. βδελύσσω foedum odorem edo, pedo; deinde fastidium moveo) 1) *res foeda, abominabilis,* Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. τὸ βδελ. τῆς ἐρημώσεως, i. e. ἐρήμωσιν βδελυκτὴν, desolationem foedam per gentes idololatras factam. coll. Luc. 21, 20. et Dan. 9, 29. 12, 11. ubi שִׁקּוּץ מְשֹׁמֵם. — Luc. 16, 15. βδελ. sc. τῷ θεῷ, Deo est detestabile, peccatum. cf. Prov. 15, 8. 9. Sir. 15, 13. 17, 26. — 2) inquinatio, quae idolorum cultu contrahitur, *idololatriae impuritas.* Sic Apoc. 17, 4. 5. ubi i. q. ἀκάθαρτα. Apoc. 21, 27. ποιῶν βδέλ. καὶ ψεῦδος, idololatriae et cultui Deorum mentitiorum deditus, i. e. idololatria inquinatus. Eodem modo βδέλ. Jer. 11, 15. ut apparet e vers. 13. et 17, et 3 Esdr. 7, 13. ubi hebr. טֻמְאָה, Esdr. 6, 21. (LXX. ἀκαθαρσία)

respondet. Apud LXX, βδελ. saepius est idolum ipsum, 1 Reg. 11, 5. 35. 21, 22. Jes. 2, 8, 20. Test. XII. patr. (Fabric. C. Ps. I, p. 615.) ἐπιμιγήσεσθε ἐν βδελύγμασι ἐθνῶν sacria gentilium, pudicitiam laedentibus et libidinibus inservientibus.

Βδελυκτός, ή, όν, (vid. βδέλυγμα) *abominandus, detestabilis.* Tit. 1, 16. coll. Prov. 17, 15. Sir. 41, 5. 2 Macc. 1, 27. Hesych. βδελυκτὸς· μισητὸς, ἐξουθενημένος, βδελυρός.

Βδελύσσω, f. ύξω, foedum odorem edo, fastidium moveo; medium βδελύσσομαι, fastidium habeo, *aversor, abominor,* Rom. 2, 22. βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα. Sic Levit. 26, 11. Sap. 11, 25. et Sir. 20, 8. ubi βδελυχθήσεται et μισηθήσεται sibi respondent. Deinde neutraliter: *abominabilis, detestandus sum* Apoc. 21, 8. ἐβδελυγμένοι flagitiis foedi. coll. Hos. 9, 10. Job. 9, 31. 15, 16.

Βέβαιος, ου, ὁ, ἡ, et βέβαιος, αία, αιον, *firmus, stabilis;* tropice: *certus, firmus, ratus, constans,* Rom. 4, 16. 2 Cor. 1, 7. Hebr. 2, 2. 3, 6. 14. 6, 19. 9, 17. 2 Petr. 1, 10. 19. Saepius non habetur.

Βεβαιόω, ῶ, f. ώσω, (a βέβαιος), *firmum, stabile facio.* Improprie: *stabilem aliquem facio,* i. e. salutem eius firmo Coloss. 2, 7. coll. Ps. 41, 13. ubi hebr. הִצִּיב, *firmiter collocavit, incolumem praestitit.* — *confirmo, firmum facio, comprobo,* Marc. 16, 20. Hebr. 2, 3. *constantem facio,* Hebr. 13, 9. 1 Cor. 1, 6. coll. Ps. 119, 28. *constantem servo,* 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 21. — *ratum facio,* Rom. 15, 8. Saepius non legitur.

Βεβαίωσις, εως, ἡ, (a βεβαιόω) confirmatio, *comprobatio* Phil. 1, 7. *confirmatio,* τὰ *fidem facere, Vergewisserung,* Hebr. 6, 16. coll. Sap. 6, 20. προσοχὴ νόμων (scl. divinorum) βεβαίωσις ἀφθαρσίας.

Βέβηλος, ου, ὁ, ἡ, (a βάω, vado, βηλὸς limen) proprie *de loco;* ubi est: locus ad quem cuivis patet accessus, locus profanus, cui opponitur locus ἀβέβηλος, sacer, ad quem profanis licitum non est accedere. Apud LXX. sibi opponuntur βέβηλος (חֹל communis) et ἅγιος, profanus et sacer, Lev. 10, 10. 1 Sam. 21, 4. Ezech. 22, 26. Etymol. Magn. βέβηλος· ὁ μὴ ἱερὸς τόπος, ἀκάθαρτος καὶ βατὸς πᾶσιν. — De *hominibus* est: *profanus, non initiatus;* deinde metaphorice: *profanus, Dei contemtor, flagitiosus* 1 Tim. 1, 9. Hebr. 12, 16. 3 Macc. 2, 14. — de doctrina: impia, a pietate abducens, profana, 1 Tim. 4, 7. 6, 20. 2 Tim. 2, 16.

Βεβηλόω, ῶ, f. ώσω, (vid. βέβηλος), *profano, violo;* Hesych. ἀκάθαρτον ποιεῖν. Bis, Matth. 12, 5. Act. 24, 6. coll. Neh. 13, 18. Ezech. 22, 16. Mal. 2, 11.

Βεελζεβούλ, ὁ, cognomen indecl. *principis geniorum malorum,* Satanae, quod legitur Matth. 10, 25. 12, 24. 27. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. 18. 19. hebr. בַּעַל זְבוּל dominus

stercoris i. e. immunditiei, τῆς ἀκαθαρσίας, et ita appellatur Satanas, vel quia daemones impuri habebantur, (vid. Ἀκάθαρτος), vel quia idololatriae (ἀκαθαρσίας, βδελυγμάτων) auctor et fautor putabatur. Alii βεελζεβοὺλ pro βεελζεβοὺβ (ut legunt quidam codd.) accipiunt, בַּעַל זְבוּב dominus muscarum, et allegant 2 Reg. 1, 2. coll. *Plin.* hist. nat. 10, 28. et *Buxtorfii* lex talm. sub בַּעַל. In cod. graeco V. T., Pseudepigraphis V. T. et Apocryphis N. T. non legitur.

Βελίαλ, ὁ, hebr. בְּלִיַּעַל, *homo nequam*, Judic. 19, 22. ubi Theod. βελίαλ, LXX. autem παράνομοι, 2 Cor. 6, 15. in textu vulg. Vid. *Βελίαρ*.

Βελίαρ, ὁ, cognomen Satanae, principis daemonum, ex hebraico בְּלִיַּעַל (vid. *Βελίαλ*) *nequam* mutata Syrorum more λ in ρ. Legitur in N. T. semel 2 Cor. 6, 15. sed saepissime princeps daemonum *Βελίαρ* appellatur in Test. XII. patriarch. Vid. Fabric. Cod. Pseudep. V. T. I, p. 539. 587. 619. 629. 654. et passim. Hesych. explicat per δράκων, Suidas per ἀποστάτην, non etymologia, ut videtur, ducti, sed aliis locis N. T. ubi Satanas ita vocatur.

Βελόνη, ης, ἡ, cuspis teli (a βέλος); deinde cuspis quivis, *acus*. Legitur in codd. Luc. 18, 25. pro ῥαφίς.

Βέλος, εος, τὸ, (a βάλλω jacio) quodvis quod manu vel arcu emittitur, jaculum, *telum, sagitta*; hebr. שֶׁלַח Joel. 2, 8. חֵץ Deut. 32, 42. Semel Eph. 6, 16. βέλη πεπυρ. *tela ignita*, tela in quorum capite seu alveo excavato ignis inclusus erat, ad incendium excitandum: hinc tropice: tela maxime periculosa i. e. omnia, quibus Satan Christianos vel ad defectionem vel ad vitia commovere studeret. 2 Sam. 22, 15. de fulminibus. coll. Ps. 18, 14. 144, 6.

Βελτίων, ονος, ὁ, ἡ, (compar. ab ἀγαθὸς) *melior*. Neutrum βέλτιον adverbialiter: *optime, rectissime*. 2 Tim. 1, 18.

Βενιαμὶν, ὁ, *Benjamin*, nom. propr. ind. filii Jacobi duodecimi de quo vid. Gen. 35, 18. sqq. 46, 19. Ex. 1, 3. Num. 26, 41. Jos. 18, 11. Legitur Act. 13, 21. Rom. 11, 1. Phil. 3, 5. Apoc. 7, 8.

Βερνίκη, ης, ἡ, *Bernice*, filia Herodis Agrippae majoris, nupta primum Herodi, Chalcidis regi, deinde *Polemoni*, regi Ciliciae, quem vero mox deseruit, et ad fratrem, Agrippam minorem, rediit, cum quo jam antea in incestu vixisse ferebatur. cf. *Joseph.* Antiq. 20, 7. 1 et 2. Act. 25, 13. 23. 26, 30.

Βέροια, ας, ἡ, *Beroea*, Macedoniae urbs prope Pellam, postea Irenopolis dicta, hodie *Boor*; Act. 17, 10. 13.

Βεροιαῖος, αία, αῖον, *Beroeensis*. Act. 20, 4.

Βηθαβαρὰ, ᾶς, ἡ, *Bethabara* (ex בֵּית domus, locus et עֲבָרָה trajectio) locus s. vicus ad Jordanem situs, ubi flu-

vius trajiciebatur. Legitur Jo. 1, 28. in textu vulg. ubi Griesb. reposuit Βηθανία ex codd. optimor. auctoritate.

Βηθανία, ας, ἡ, *Bethania*, vicus ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε (Jo. 11, 18.) ultra montem Oliveti situs, qui commemoratur Matth. 21, 17. 26, 6. Marc. 11, 1. 11. 12. 14, 3. Luc. 19, 29. 24, 50. Jo. 11, 1. 18. 12, 1. — Alius huius nominis vicus vel pagus commemoratur Jo. 1, 28. ad Jordanis ripam situs, de quo vero praeterea nil constat; imo *Origenes* (T. 2. p. 130. edit. Huet.) profitetur, vicum huius nominis ad Jordanem non extare. Opinantur ut difficultatem removeant, quidam, Bethabaram postea Bethaniam (אֳנִיָּה et בֵּית) appellatam fuisse.

Βηθεσδά, ᾶς, ἡ, *Bethesda* (chald. בֵּית חַסְדָּא *domus misericordiae*), nomen piscinae in vicinia Hierosolymorum cum fonte salubri ad tempus ebulliente, quae commemoratur Jo. 5, 2. de qua autem in antiquis scriptoribus praeterea nil reperitur.

Βηθλεέμ, ἡ, *Bethlehem*, (בֵּית־לֶחֶם, domus panis s. frumenti) nom. indecl. urbis in tribu Juda prope Hierosolymam, olim Ephrata appellata. Vid. Gen. 35, 19. 48, 1. Mich. 5, 2. 2 Chron. 11, 6. 2 Sam. 23, 15. Commemoratur Matth. 2, 1. 5. 6. 8. 16. Luc. 2, 4. 15. Jo. 7, 42. Dicitur Matth. 2, 1. 5. βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, quia alia Bethlehem, in tribu Sabulon sita, olim extiterat. cf. Jos. 19, 15. (ubi LXX. non Βηθλεὲμ, sed Βαιθμὰν verterunt).

Βηθσαϊδά, (ita scribunt Lucas et Joannes) et Βηθσαϊδὰν (ut habent Matth. et Marc.) *Bethsaida* (בֵּית־צַיְדָה, locus venationis s. piscationis) nomen indecl. vici cuiusdam ad occidentale littus lacus Genesareth siti; Matth. 11, 21. Marc. 6, 45. 8, 22. Luc. 9, 10. 10, 13. Jo. 1, 45. 12, 21. — Philippus tetrarcha, (inquit *Josephus* Antiq. 18, 2, 1.) κώμην Βηθσαϊδὰν, πρὸς λίμνῃ τῇ Γεννησαρίτιδι, πόλεως παρασχὼν ἀξίωμα, — Ἰουλίᾳ θυγατρὶ τῇ Καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν. — *Duo* putant fuisse huius nominis oppida, (*Fischer* de vitiis Lex. N. T. prolus. 19. p. 5. sqq.) alterum ad occidentale, alterum ad *orientale* littus lacus Genesareth, quod commemoretur Luc. 9, 10. Sed de ea re dubitandum est. Lucae enim verba c. 9, 10. non cogunt, de orientali littore eiusque deserto cogitare, quum τόπος ἔρημος non sit desertum quod proprie dicitur, sed *locus solitarius*; dicuntur enim in eius vicinia fuisse κῶμαι, in quas multitudo potuisset pervenire cum jam vesperasceret, ut apparet e versu 12.

Βηθφαγή, ἡ, *Betphage*, (quod derivant a בֵּית domus, locus et פַּג ficus immatura) vicus ad montem Oliveti prope Bethaniam; alii minus recte putant fuisse tractum ad montem olivarum ita dictum a ficubus, quibus consitus fuisset. Commemoratur Matth. 21, 1. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29.

Βῆμα, τος, τὸ, (a βάω vado) 1) gradus; passus; — *pedis spatium*, Act. 7, 5. οὐδὲ βῆμα ποδὸς nec pedis spatium i. e. nec tantulum. Vid. Deut. 2, 5. Ps. 39, 6. — 2) locus editus, ad quem per gradus adscenditur, *suggestus*, v. c. ad orationem habendam Nehem. 8, 6. 3 Esdr. 9, 42. suggestus throno similis Act. 12, 21. — *tribunal* ad judicia habenda, Act. 18, 12. 16. 17. 25, 6. 10. 17. tribunal Jesu Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10.

Βήρυλλος, ου, ὁ, ἡ, (etiam βηρύλλιον Ex. 28, 20. 39, 11.) *beryllus*, gemma subviridis (Aquamarin). *Plin.* hist. nat. 37, 5. Legitur Apoc. 21, 20. et Tob. 13, 17.

Βία, ας, ἡ, *vis*, Act. 5, 26. *impetus*, Act. 21, 35, 27, 4. coll. Sap. 4, 4. 27, 4. — Act. 24, 7. βία, ut saepius δύναμις, *militiam* indicat, στράτευμα, ut apparet e c. 23, 10. Sic Dan. 11, 17. ἰσχὺς *de exercitu*.

Βιάζω, et usitatius in medio βιάζομαι, f. άσομαι, *vim facio* s. *infero*; *opprimo*; et passive, ut interdum (v. c. Sir. 34, 21. εἰ ἐβιάσθης ἐν ἐδέσμασιν) legitur, *vim patior, urgeor, opprimor.* Bis legitur in N. T. Matth. 11, 12. et in loco parallelo Luc. 16, 16. — Matth. 11, 12. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, *regnum Dei* (i. e. praecones regni Dei, quorum unus, Joannes, cuius legati adstabant, jam in carcerem erat conjectus) *vim patitur*, *ut* (v. 13.) *non solum prophetae olim* (Luc. 24, 25—27. 45. 46.) *sed et ipse Joannes* (Jo. 1, 29. 36.) *praedixerunt*. Hunc sensum confirmant adeoque flagitant ea, quae vers. 15—24. sequuntur. Jam Luc. 16, 16. πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται est: quisque vestrum (sc. Pharisaeorum, v. 14.) vi adversus eam utitur; quam explicationem suadent vers. 14. 15. — Alii, quum βιάζομαι quoque sit: *modo violento aut aliquid feror*, *desiderio rei flagro*, verbum potius passive accipientes, vertunt: doctrina christiana cupide expetitur; et Luc. 16, 16. omnes summo studio in regnum coelorum recipi nituntur. Alii βιάζομαι active accipiunt: ingruit cum impetu, vim suam exserit regnum coeleste.

Βίαιος, ὁ, ἡ, ον, τὸ, et βίαιος, αία, αιον, *violentus*, *vehemens*. Semel Act. 2, 2. coll. Ex. 14, 21. Jes. 59, 19. Sap. 19, 7.

Βιαστής, οῦ, ὁ, *vi utens*, *violentus*; *vi irrumpens*, *praedator*; deinde violentus, *fervidus*, ein heftiger Mensch. Semel Matth. 11, 12. ubi est: violenter adversus rem christianam agens: καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτὴν homines violenti flagrant praecones regni divini e medio tollere. Alii: desiderio (regni coelorum) flagrans. Sed nescio, an sensu bono dicatur. Vid. Βιάζω.

Βιβλαρίδιον, ου, τὸ, (diminutiv. a βιβλάριον) *libellus*. Apoc. 10, 2. 8. 9. 10.

Βιβλίον, ου, τὸ, (diminutiv. a βίβλος) 1) *liber*, *vo-*

lumen, Luc. 4, 17. 20. Jo. 20, 30. 21, 25. alibi. Apoc. 6, 14. εἰς βιβλ. vid. ἀποχωρίζω. — De codice V. T. Hebr. 10, 7. coll. Pf. 40, 8. 1 Macc. 12, 9. 2 Macc. 8, 23. — e) *literae, epistola* (2 Sam. 11, 14. 1 Macc. 1, 46.) 2 Tim. 4, 13. *documentum scriptum, scheda*, Matth. 19, 7. Marc. 10, 4. βιβλίον ἀποστασίου (Deut. 24, 1. 3.), libellum repudii. — Βιβλίον ζωῆς, Apoc. 13, 8. (ubi in edit. vulg. βίβλῳ) 17, 8. 20, 12. 21, 27. vid. Βίβλος.

Βίβλος, ου, ἡ, 1) interior frutex vel papyri vel philyrae, quo olim utebantur ad scribendum; 2) *scriptum, catalogus* Matth. 1, 1. ספר Gen. 5, 1. Neh. 7, 5. 3) *liber, volumen*, Marc. 12, 16. (3 Esdr. 6, 18.) Luc. 3, 4. 20, 42. Act. 1, 42. 7, 42. 19, 19. — *Βίβλος ζωῆς* Hebraeis olim dicebatur catalogus viventium, quare etiam βίβλ. ζώντων (Pf. 69, 29.) dicitur, et expungi ex hoc libro erat: *morti tradi*. Ex. 32, 31. 32. Pf. 69, 29. Simul poëtice fingebant, Deum omnia fata hominis futura, inde ab aeterno uti etiam vitae terminum in eo praescripsisse; Pf. 139, 16. coll. Job. 14, 5. Post exilium babylon. loquebantur etiam de *libris judicii* extremi, quibus omnia, quae homines fecerint, inscripta essent. Dan. 7, 10. 4 Esdr. 6, 20. qui libri etiam commemorantur Apoc. 20, 12. Ab his diversum statuebant *librum vitae*, qui contineret catalogum eorum, quibus ζωὴ αἰώνιος destinata esset. Sic Dan. 12, 1. Phil. 4, 3. et Apoc. 3, 5. 20, 15. (22, 19. in edit. vulg.) Vid. etiam βιβλίον. Hic liber Apoc. 13, 8. 21, 27. agni s. Christi esse dicitur, nominaque inscripta putabantur ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, Apoc. 17, 8. coll. Pf. 139, 16. Saepius non habetur.

Βιβρώσκω, Vid. βρώσκω.

Βιθυνία, ας, ἡ, *Bithynia*, provincia Asiae minoris, adjacens ponto Euxino et Phrygiae. Act. 16, 7. 1 Petr. 1, 1.

Βίος, ου, ὁ, 1) *vita, vitae tempus*, 1 Petr. 4, 3. 2) *vita, vitae ratio*, 1 Tim. 2, 2. 2 Tim. 2, 4. 3) *quae ad vitam sustentandam sunt necessaria, facultates, opes*, Marc. 12, 44. Luc. 8, 43. 15, 12. 30. 21, 4. 1 Jo. 3, 17. coll. Prov. 31, 3. Sir. 29, 22. Suidas: βίος: ποτὲ δὲ αὐτὸ τὸ ζῆν, ποτὲ μὲν ἡ οὐσία τῶν κτημάτων. — 4) *conditio rerum mundanarum*, vel *homines ipsi*, i. q. κόσμος Luc. 8, 14. ἡδοναὶ τοῦ βίου, voluptates, quibus abripi solent homines. 1 Jo. 2, 16. ἀλαζ. τοῦ βίου, audacia hominum impiorum, nisi hic βίος significat opes. — Similiter Sap. 10, 8. 14, 21. βίος positum pro βιῶντες. In lingua hebr. חי est et *vita* et vivens. Gen. 3. 20. 8, 31. Levit. 16, 10. Deut. 31, 27. Similiter Sir. 40, 24. βοήθεια dicitur pro βοηθῶν.

Βιόω, ῶ, f. ώσω, *vivo*. Semel, 1 Petr. 4, 2. βιῶσαι χρόνον, tempus *transigere*. coll. Job. 29, 18. Sap. 12, 23.

Βίωσις, εως, ἡ, *vita*, quatenus continentur actibus,

vivendi ratio, f. mores, fata, instituta alicuius. Act. 26, 4. cf. Prol. Sir. ἔννομος βίωσις vivendi ratio ex patriis legibus.

Βιωτικὸς, ἡ, ὸν, vitam habens, *ad vitam spectans.* Luc. 21, 34. μέριμναι βιωτικαί, curae f. desideria eorum, quae huius vitae sunt, e. g. honoris, divitiarum. Alii curas anxias de victu intelligunt, minus recte, quum praecedant κραιπάλη καὶ μέθη, quae affluentiam divitiarum potius innuant, quam penuriam. 1 Cor. 6, 3. 4. βιωτικὰ κριτήρια lites de rebus ad hanc vitam spectantibus, de rebus externis, quae opponuntur rebus et personis, de quibus in iudicio extremo sententia sit ferenda.

Βλαβερὸς, ὰ, ὸν, (a βλάβη noxa, damnum) *noxius.* Semel 1 Tim. 6, 9. coll. Prov. 10, 26.

Βλάπτω, f. ψω, 1) impedimento sum, offendiculum obiicio, impedio, turbo, *obcoeco* Sap. 10, 8. 2) *noceo, laedo,* Marc. 16, 18. Luc. 4, 35. coll. Tob. 12, 2. 2 Macc. 12, 22.

Βλαστάνω, f. ήσω. neutraliter 1) *germino, progermino, effloresco,* Matth. 13, 26. Marc. 4, 27. Hebr. 9, 4. Jes. 27, 6. Sir. 39, 13. — 2) active: *germinare facio, produco* Jac. 5, 18. coll. Gen. 1, 11. Num. 17, 8. Sir. 24, 17.

Βλάστος, ου, ὁ, *Blastus,* praefectus cubiculo Herodis, regis. Act. 12, 20.

Βλασφημέω, ῶ, f. ήσω, (a βλάπτω noceo et φήμη fama bona, existimatio) 1) *famam alterius laedo, detrimentum existimationis facio, facio ut male audiat,* v. c. Deus Rom. 2, 24. doctrina 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 5. 3, 2. Jac. 2, 7. Etiam: *malefactis ignominia afficio, contemtui expono;* de religione 1 Petr. 4, 4. 4, 14. 2 Petr. 2, 2. 2) *aliquid maligniter verto in malam partem, obtrector, diffamo,* Rom. 3, 8. καθὼς βλασφημούμεθα, ut a malignis dicimur. ib. 14, 16. 1 Cor. 10, 30. τί βλασφημοῦμαι, cur criminor, quasi impie egerim. Huc et pertinet formula βλασφ. εἰς τὸ ἅγ. πνεῦμα, Marc. 3, 28. 29. Luc. 12, 10. quae obtrectatio in eo erat, quod Pharisaei dicerent, miracula ope spiritus sancti effecta adjuvante Satana patrata esse, igitur bona malitiose traherent in malam partem. Alio sensu legitur 1 Petr. 4, 14. — 3) *conviciis proscindo, convitior, probra infero, maledico,* Matth. 27, 39. Marc. 15, 29. Luc. 22, 65. 23, 39. Act. 13, 45. 18, 6. 1 Cor. 4, 13. Act. 26, 11. Jesu maledicere. Etiam βλασφ. Θεὸν est: *convitia f. probra in Deum loqui,* Act. 19, 37. 2 Petr. 2, 10. 12. Jud. vers. 8. 10. Apoc. 13, 6. 16, 9. 11. 21. coll. 2 Reg. 19, 4. 6. 22. Interdum est: *impia loqui,* quae venerationi Deo debitae non conveniunt, *sibi* dictis f. factis impiis *Dei honorem arrogare,* Matth. 9, 3. 26, 65. Jo. 10, 36. Saepius non legitur. —

Βλασφημία, ίας, ἡ, (vid. Βλασφημέω 1) *rumor malus, vituperatio,* böse Nachrede, Matth. 15, 19. Marc. 7, 22.

lumen, Luc. 4, 17. 20. Jo. 20, 30. 21, 25. alibi. Apoc. 6, 14. εἰς βιβλ. vid. *Ἀποφορίζω*. — De codice V. T. Hebr. 10, 7. coll. Pf. 40, 8. 1 Macc. 12, 9. 2 Macc. 8, 23. — e) *literae, epiftola* (2 Sam. 11, 14. 1 Macc. 1, 46.) 2 Tim. 4, 13. *documentum fcriptum, fcheda*, Matth. 19, 7. Marc. 10, 4. *βιβλίον ἀποστασίου* (Deut. 24, 1. 3.) libellum repudii. — *Βιβλίον ζωῆς*, Apoc. 13, 8. (ubi in edit. vulg. *βίβλῳ*) 17, 8. 20, 12. 21, 27. vid. *Βίβλος*.

Βίβλος, ου, ἡ, 1) interior frutex vel papyri vel philyrae, quo olim utebantur ad fcribendum; 2) *fcriptum, catalogus* Matth. 1, 1. ספר Gen. 5, 1. Neh. 7, 5. 3) *liber, volumen*, Marc. 12, 16. (3 Esdr. 6, 18.) Luc. 3, 4. 20, 42. Act. 1, 42. 7, 42. 19, 19. — *Βίβλος ζωῆς* Hebraeis olim dicebatur catalogus viventium, quare etiam βίβλ. ζώντων (Pf. 69, 29.) dicitur, et expungi ex hoc libro erat: *morti tradi*. Ex. 32, 31. 32. Pf. 69, 29. Simul poëtice fingebant, Deum omnia fata hominis futura, inde ab aeterno uti etiam vitae terminum in eo praefcripfiffe; Pf. 139, 16. coll. Job. 14, 5. Poft exilium babylon. loquebantur etiam de *libris judicii* extremi, quibus omnia, quae homines fecerint, infcripta effent. Dan. 7, 10. 4 Esdr. 6, 20. qui libri etiam commemorantur Apoc. 20, 12. Ab his diverfum ftatuebant *librum vitae*, qui contineret catalogum eorum, quibus ζωὴ αἰώνιος deftinata effet. Sic Dan. 12, 1. Phil. 4, 3. et Apoc. 3, 5. 20, 15. (22, 19. in edit. vulg.) Vid. etiam *βιβλίον*. Hic liber Apoc. 13, 8. 21, 27. agni f. Chrifti effe dicitur, nominaque infcripta putabantur ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, Apoc. 17, 8. coll. Pf. 139, 16. Saepius non habetur.

Βιβρώσκω, Vid. *βρώσκω*.

Βιθυνία, ας, ἡ, *Bithynia*, provincia Afiae minoris, adjacens ponto Euxino et Phrygiae. Act. 16, 7. 1 Petr. 1, 1.

Βίος, ου, ὁ, 1) *vita, vitae tempus*, 1 Petr. 4, 3. 2) *vita, vitae ratio*, 1 Tim. 2, 2. 2 Tim. 2, 4. 3) *quae ad vitam fuftentandam funt neceffaria, facultates, opes*, Marc. 12, 44. Luc. 8, 43. 15, 12. 30. 21, 4. 1 Jo. 3, 17. coll. Prov. 31, 3. Sir. 29, 22. Suidas: βίος: ποτὲ δὲ αὐτὸ τὸ ζῆν, ποτὲ μὲν ἡ οὐσία τῶν κτημάτων. — 4) *conditio rerum mundanarum*, vel *homines ipfi*, i. q. κόσμος Luc. 8, 14. ἡδοναὶ τοῦ βίου, voluptates, quibus abripi folent homines. 1 Jo. 2, 16. ἀλαζ. τοῦ βίου, audacia hominum impiorum, nifi hic βίος fignificat opes. — Similiter Sap. 10, 8. 14, 21. βίος pofitum pro βιοῦντες. In lingua hebr. חי eft et *vita* et vivens. Gen. 3. 20. 8, 31. Levit. 16, 10. Deut. 31, 27. Similiter Sir. 40, 24. βοήθεια dicitur pro βοηθῶν.

Βιόω, ῶ, f. ώσω, *vivo*. Semel, 1 Petr. 4, 2. βιῶσαι χρόνον, tempus *transigere*. coll. Job. 29, 18. Sap. 12, 23.

Βίωσις, εως, ἡ, *vita*, quatenus continentur actibus,

vivendi ratio, s. mores, fata, instituta alicuius. Act. 26, 4. cf. Prol. Sir. ἐννόμως βίωσις vivendi ratio ex patriis legibus.

Βιωτικὸς, ή, όν, vitam habens, *ad vitam spectans.* Luc. 21, 34. μέριμναι βιωτικαί, curae s. desideria eorum, quae huius vitae sunt, e. g. honoris, divitiarum. Alii curas anxias de victu intelligunt, minus recte, quum praecedant κραιπάλη καὶ μέθη, quae affluentiam divitiarum potius innuant, quam penuriam. 1 Cor. 6, 3. 4. βιωτικὰ κριτήρια lites de rebus ad hanc vitam spectantibus, de rebus externis, quae opponuntur rebus et personis, de quibus in iudicio extremo sententia sit ferenda.

Βλαβερὸς, ά, όν, (a βλάβη noxa, damnum) *noxius.* Semel 1 Tim. 6, 9. coll. Prov. 10, 26.

Βλάπτω, f. ψω, 1) impedimento sum, offendiculum objicio, impedio, turbo, *obcoeco* Sap. 10, 8. 2) *noceo, laedo,* Marc. 16, 18. Luc. 4, 35. coll. Tob. 12, 2. 2 Macc. 12, 22.

Βλαστάνω, f. ήσω. neutraliter 1) *germino, progermino, effloresco,* Matth. 13, 26. Marc. 4, 27. Hebr. 9, 4. Jes. 27, 6. Sir. 39, 13. — 2) active: *germinare facio, produco* Jac. 5, 18. coll. Gen. 1, 11. Num. 17, 8. Sir. 24, 17.

Βλάστος, ου, ὁ, *Blastus,* praefectus cubiculo Herodis, regis. Act. 12, 20.

Βλασφημέω, ῶ, f. ήσω, (a βλάπτω noceo et φήμη fama bona, existimatio) 1) *famam alterius laedo, detrimentum existimationis facio, facio ut male audiat,* v. g. Deus Rom. 2, 24. doctrina 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 5. 3, 2. Jac. 2, 7. Etiam: *malefactis ignominia afficio, contemtui expono,* de religione 1 Petr. 4, 4. 4, 14. 2 Petr. 2, 2. 2) *aliquid maligniter verto in malam partem, obtrector, diffamo,* Rom. 3, 8. καθὼς βλασφημούμεθα, ut a malignis dicimur. ib. 14, 16. 1 Cor. 10, 30. τί βλασφημοῦμαι, cur criminor, quasi impie egerim. Huc et pertinet formula βλασφ. εἰς τὸ ἅγ. πνεῦμα, Marc. 3, 28. 29. Luc. 12, 10. quae obtrectatio in eo erat, quod Pharisaei dicerent, miracula ope spiritus sancti effecta adjuvante Satana patrata esse, igitur bona malitiose traherent in malam partem. Alio sensu legitur 1 Petr. 4, 14. — 3) *conviciis proscindo, convitior, probra infero, maledico,* Matth. 27, 39. Marc. 15, 29. Luc. 22, 65. 23, 39. Act. 13, 45. 18, 6. 1 Cor. 4, 13. Act. 26, 11. Jesu maledicere. Etiam βλασφ. θεὸν est: *convitia* s. *probra in Deum loqui,* Act. 19, 37. 2 Petr. 2, 10. 12. Jud. vers. 8. 10. Apoc. 13, 6. 16, 9. 11. 21. coll. 2 Reg. 19, 4. 6. 22. Interdum est: *impia loqui,* quae venerationi Deo debitae non conveniunt, *sibi* dictis s. factis impiis *Dei honorem arrogare,* Matth. 9, 3. 26, 65. Jo. 10, 36. Saepius non legitur. —

Βλασφημία, ίας, ἡ, (vid. Βλασφημέω) 1) *rumor malus, vituperatio,* böse Nachrede, Matth. 15, 19. Marc. 7, 22.

— 2) *obtrectatio*, βλ. πνεύματος, Matth. 12, 31. Marc. 3, 28. (vid. Βλασφημέω.) 3) *convitium*, *maledictum*, *criminatio*, Eph. 4, 31. Coloss. 3, 8. 1 Tim. 6, 4. Jud. vers. 9. Apoc. 2, 9. — *impie dicta vel facta adversus Deum*, quorum rei judicabantur potissimum idololatrae, Apoc. 13, 1. 5. 6. 17, 3. coll. Dan. 7, 8. 11, 36. Ps. 74, 10. 1 Macc. 2, 6. τὰς βλασφημίας profanationes. 2 Macc. 8, 4. 10, 35. 15, 24. deinde vero etiam Judaeis ea, quae Dei erant, sibi arrogasse putabantur; Matth. 26, 65. Marc. 2, 7. 14, 64. Luc. 5, 21. Jo. 10, 33. Suid. βλασφημὸς· ὁ εἰς θεὸν ἐξυβρίζων.

Βλάσφημος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (vid. Βλασφημέω) *calumniator*, *obtrectator*, 1 Tim. 1, 13. 2 Tim. 3, 2. — *impia loquutus* Act. 16, 11. (13 in edit. vulg.) coll. Sap. 1, 6. 2 Macc. 10, 36. — Βλάσφημος κρίσις 2 Petr. 2, 11. judicium ignominia eos afficiens, sententia, qua ignominia obruebantur.

Βλέμμα, τος, τὸ, (a perf. pass. verbi βλέπω) *adspectus*. Semel 2 Petr. 2, 8. βλέμματι iis, quae quotidie conspiciebat. Test. XII. patr. (Fabric. Pseudep. I, p. 529.): mulieres διὰ τοῦ βλέμματος τὸν ἰὸν ἐνσπείρουσι, viris cupidinis venenum inferunt blande eos adspicientes.

Βλέπω, f. ψω, (hebr. נָבַט, רָאָה, חָזָה) eadem varietate dicitur, qua latinor. *video*, cui plerumque respondet. Est enim 1) *video*, *oculis cerno*, *conspicio*, sehen, erblicken, Matth. 14, 30. Marc. 8, 23. sqq. 13, 2. Luc. 7, 44. 8, 16. 11, 33. Jo. 1, 29. 20, 1. 5. Act. 9, 8. alibi. — 2) *adspicio*, oculos, vultum ad aliquid dirigo, Matth. 5, 28. Jo. 13, 22. Act. 3, 4. c. 1, 9. βλεπόντων αὐτῶν in conspectu eorum. Etiam rebus tribuitur sequente κατὰ, πρὸς etc., et est: *situs sum versus* aliquam regionem, urbem etc. Sic Act. 27, 12. coll. Ezech. 20, 24. Sic saepissime apud profanos. Similiter latinor. *spectare*, wohin gelegen seyn. 3) *facultatem videndi habeo*, Jo. 9, 7. 15. Act. 9, 9. Matth. 13, 13. Apoc. 9, 20. sive *recupero* Matth. 12, 22. Apoc. 3, 18. τὸ βλέπειν videndi facultas, Luc. 7, 21. — 4) *videndo cognosco*, Matth. 24, 2. Marc. 5, 31. — βλέπειν ἐν pro εἰς, introspicere et sic cognoscere, i. e. *perspectum habere*, Matth. 6, 4. 6. 18. Βλέπειν τὸ βιβλίον Apoc. 5, 3. 4. inspicere i. e. legere volumen sigillo obsignatum. Adhibetur autem de cognitione non per visum solum sed per quemcunque sensum effecta, ita ut ἀκούειν καὶ βλέπειν Matth. 11, 4. 13, 13. 14. Marc. 4, 12. Luc. 10, 23. 24. vel βλέπειν simpliciter sit: *experientia cognosco*, *experior*, *sensibus percipio*, Matth. 15, 31. Hebr. 2, 9. — τὰ βλεπόμενα 2 Cor. 4, 18. igitur omnes res sensibus subjectas i. e. mundanas indicat vel etiam ut Hebr. 11, 3. res experientia vere cognitas. — Rom. 8, 24. 25. ἐλπὶς βλεπομένη res sperata, quae jam experiundo cognosceretur. Vid. etiam Hebr. 11, 1. 7. — Durius dictum est βλέπειν τὴν φωνὴν Apoc. 1, 12.

i. e. videre, unde venerit vox. In libris propheticis βλέπειν de cognitione in visionibus dicitur, quae audiendo, videndo et sentiendo efficitur, Apoc. 1, 11. 6, 1—7. 22, 8. — 5) *cognosco*, quocunque modo hoc fiat, vel sensibus vel intellectu, *perspicio, intelligo*, Jo. 5, 19. 9, 39. ἵνα οἱ μὴ βλέπ. κ. τ. λ., „ut inscii sapiant, eruditi autem, vel, qui sapientes sibi videntur, coecitatis arguantur, coeci appareant," ib. vers. 41. Rom. 7, 23. 1 Cor. 13, 12. 2 Cor. 7, 8. Coloss. 2, 5. Hebr. 10, 25. Jac. 2, 22. coll. Matth. 13, 13. 6) *animum adverto ad aliquid*, ubi est a) *contemplor animo, considero*, 1 Cor. 1, 26. 10, 18. Phil. 3, 2. b) *diligenter attendo*, Marc. 4, 24. 13, 23. 33. Luc. 8, 18. 1 Cor. 3, 10. et Matth. 7, 3. ubi i. q. κατανοεῖν, coll. Luc. 6, 41. 42. c) βλέπω ἵνα, attendo ut fiat, i. e. *curo, curam gero*, 1 Cor. 16, 10. Coloss. 4, 17. — d) βλέπω μή s. μήποτε, sive ἀπὸ τινὸς (hebr. מ sive מן) *caveo*, Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Act. 13, 40. 1 Cor. 8, 9. 10, 12. Gal. 5, 15. Coloss. 2, 8. — ἀπὸ Marc. 8, 15. 12, 38. — Marc. 13, 9. βλέπετε ὑμεῖς ἑαυτοὺς caute consulite ipsi personis vestris. 2 Jo. vers. 8. βλέπετε ἑαυτοὺς ἵνα μὴ, cavete ipsi ne. — Restant 7) formulae: βλέπ. εἰς τὰ ὀπίσω, *retro videre* Luc. 9, 62. ubi sensus est: non arare, desistere ab opere. Βλέπ. εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, hebr. נָשָׂא פָנִים, Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. externam hominum conditionem intueri, eius rationem habere; de quo hebraismo cf. Deut. 10, 17. Job. 34, 19. Sap. 6, 8. Act. 10, 34. sqq. — Βλέπειν τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, Matth. 18, 10. coram Deo semper apparere, *interioris admissionis esse*; metaphora ducta a familiaribus regum orientalium cf. 2 Reg. 25, 19. Vid. quoque Exod. 33, 11. Deut. 34, 10.

Βοανεργὲς, *Boanerges*, vocabulum aramaicum, quod Marcus ipse c. 3, 17. explicat υἱοὶ βροντῆς, *filii tonitru*. Est hebr. בְּנֵי רֶגֶשׁ filii strepitus (σεισμοῦ Ezech. 3, 14. Jer. 10, 22.) vel syriacum ܒܢܝ ܪܓܫܐ, filii tonitru, quod Galilaei, secuti pronuntiationem agrestem, בָּנֵי pro בְּנֵי, et deinde *a* in *oa* mutata, βοανεργὲς pronuntiarunt. Sensus videtur esse: *homines fervidi, impetuosi*, cf. Luc. 9, 54.

Βοάω, ῶ, f. ήσω, latinor. *boare*, 1) *clamo, vociferor*, sonos magnos non articulatos profero; de bestiis Jes. 31, 4. de tonitru Job. 37, 4. de hominibus: clamores edere Act. 8, 7. 2) *verba alta voce pronuntio, clamo*, quod a) quidem est eius qui cupit audiri, *vocifero, alta voce exclamo* Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Jo. 1, 23. coll. Jes. 40, 3. — vehementer, magno cum impetu loquor, *verba clamo* Act. 17, 6. 21, 34. — b) vel *dolentis* et auxilium quaerentis, Marc. 15, 34. Luc. 18, 7. 38. coll. Deut. 15, 9. 2 Chron. 20, 9. — c) vel gaudentis, *jubilo, persono*, Gal. 4, 27. coll. Jes. 54, 1. Num. 21, 17.

Βοὴ, ῆς, ἡ, (vid. *Βοάω*) *clamor*. Semel Jac. 5, 4. ubi βοαὶ sunt *impressationes*, ut Sir. 32, 16. καταβόησις ἐπὶ, et καταβοάω 2 Macc. 8, 3. coll. 2 Chron. 33, 18.

Βοήθεια, είας, ἡ, (a βοηθέω) *auxilium, adjumentum*. Act. 27, 7. βοηθείαις ἐχρῶντο, omnibus adjumentis utebantur. Hebr. 4, 16. εἰς εὔκαιρον βοήθειαν, ut precibus compotes fiamus divini favoris, ac ipso eo tempore, quo egemus, auxilium Dei nobis contingat; vel etiam Deus nobis praestet opportune auxilium. Sic Sir. 40, 24. βοήθεια est: auxilium ferens, βοηθῶν.

Βοηθέω, ῶ, f. ήσω, (ab absoleto θέω curro, et βοὴ vociferatio) ad clamorem accurro; — deinde: *auxilium fero, opitulor, sucurro*, Act. 16, 9. 21, 28. 2 Cor. 6, 2. Hebr. 2, 18. Apoc. 12, 16. — aegroto opem fero, sano, Matth. 15, 25. Marc. 9, 22. 24. *Arrian*. Epict. 2, 15. Saepius non legitur.

Βοηθὸς, οῦ, ὁ, (vid. *Βοηθέω*) *auxiliator, opitulator*. Hebr. 13, 6. coll. Ps. 118, 6. 61, 8.

Βόθυνος, ου, ὁ, *fovea*, Luc. 6, 39. Jerem. 48, 44. *cisterna*, Matth. 12, 11. 15, 14. 2 Reg. 3, 16.

Βολὴ, ῆς, ἡ, (a βάλλω) et *jaciendi actus*, et illud quod jacitur. Semel Luc. 22, 41. ὡσεὶ (suppl. κατὰ) λίθου βολὴν fere ad lapidis jactum i. e. tantum spatii, quantum aliquis lapidem manu jacit, quod deinde *paululum*. vid. Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. *Homer*. Iliad. 5, 12. Genes. 21, 16.

Βολίζω, f. ίσω, (a βολὶς, jaculum, bolis, das Senkbley) *bolidem demitto*. Bis Act. 27, 28.

Βολὶς, ίδος, ἡ, *jaculum; sagitta, hasta*. Hebr. 12, 20. coll. Exod. 19, 13. Num. 24, 8.

Βοὸζ, ὁ, *Boos*, *Boas*, n. pr. indecl. viri Bethlehemitici, de quo vid. Ruth. 2, 8. 3, 1. 4, 2. In N. T. Matth. 1, 5. Luc. 3, 32.

Βόρβορος, ου, ὁ, 1) *fimus*; derivant enim a βορὰ pabulum pecudum. 2) *coenum, lutum, limus*, Jer. 38, 6. Semel 2 Petr. 2, 22.

Βοῤῥᾶς, ᾶ, ὁ, *boreas, ventus septentrionalis*, (Graeci ventum, e regione spirantem, quam nos Nord-Nord-Ost dicimus, ita appellabant) Prov. 27, 16. Sir. 43, 20. In N. T. bis, ubi terras septentrionales Luc. 13, 29. et plagam septentrionalem Apoc. 21, 13. indicat.

Βόσκω, f. βοσκήσω, latin. *pasco, in pascua duco*, Luc. 15, 15. οἱ βόσκοντες *pastores*, Luc. 8. 34. Matth. 8, 33. Med. et passiv. *pasco, me pasco*, et *pascor*, Matth. 8, 30. Marc. 5, 11. ἀγέλη βοσκομένη grex pascens. Luc. 8, 32. — Tropice: *saluti alicujus prospicio*; de regibus 1 Chron. 12, 2. Ps. 78, 71. 1 Reg. 12, 16. ubi in hebr. ראה *prospice*; Ps.

23, 1—4; de doctoribus Jo. 21, 15. 17. coll. Ezech. 34, 3. Act. 20, 28.

Βοσόρ, ὁ, *Bosor*, nomen indeclinabile patris Bileami, hebr. בְּעוֹר, mutata littera ע in σ; (LXX. Βεώρ). Vid. Num. 22, 5. 31, 8. Deut. 23, 4. Commemoratur 2 Petr. 2, 15.

Βοτάνη, ης, ἡ, planta quaecunque e terra excrescens, cf. Gen. 1, 11. 12. — deinde planta *agri* ab hominibus *culti*, *frumentum*, Exod. 9, 25. hebr. עֵשֶׂב coll. Ps. 104, 14. Sic semel Hebr. 6, 7.

Βότρυς, υος, ὁ, *uva*, *racemus*, Traube und Traubenstengel. Semel Apoc. 14, 18. Vid. Gen. 40, 10. Num. 13, 23. sq. et Cant. 1, 17. *Suidas: βότρυν· τὴν ὀπώραν, οὐχὶ τὴν σταφυλὴν μόνον, καὶ μήποτε τὴν βοτρυϊκὴν ὀπώραν.*

Βουλευτής, οῦ, ὁ, (a βουλεύομαι), *qui est a consiliis*; *consiliarius*, (*buleuta*, quo vocabulo utitur *Plinius* in epist.) Job. 3, 14. 12, 17. In N. T. Marc. 15, 43. Luc. 23, 50. de assessore Synedrii magni.

Βουλεύω, f. εύσω, sum a consiliis, consilium do. Ita Jes. 23, 8. Usitatius in medio: *βουλεύομαι*, 1) consulo mihi, *delibero*, *mecum reputo*, Luc. 14, 31. 1 Chron. 13, 1. Neh. 6, 7. 2 Chron. 15, 17. hebr. נוֹעַץ deliberavit, *consilium quaero*, *volo*, *statuo*, Act. 15, 37. ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν, volebat secum ducere. ib. 27, 39. ἐβουλεύσαντο quaerebant, volebant. coll. Esth. 3, 6. ubi hebr. בִּקֵּשׁ quaesivit, studuit. — 2) *consilium capio*, *decerno*, vel sequente ἵνα, ut Jo. 12, 10. vel seq. infinitivo ut Act. 5, 33. 2 Cor. 1, 17. coll. Jes. 46, 10. Gen. 50, 20. Saepius non habetur in N. T.

Βουλή, ῆς, ἡ, 1) *consultatio*, die Berathung. 3 Esdr. 2, 17. οἱ τῆς βουλῆς, qui ad consultandum convocantur, consiliarii, in textu chald. Esdr. 4, 9. כְּנָוָת, *collegium*. Num. 16, 2. Inde etiam βουλή cum consultandi facultatem, *prudentiam* Sir. 19, 22. tum *senatum* significat. Ps. 1, 5. et saepissime apud profanos. — 2) *consilium*, et quidem a) quatenus adhuc in animo *volvitur*, *cogitationes*, *consilia*, *voluntas*, Gedanken, Absichten, Gesinnungen; 1 Cor. 4, 5. βουλαὶ τῶν καρδιῶν, occulta mentis consilia; coll. Job. 5, 12. Sir. 30, 21. 3 Esdr. 7, 15. βουλὴ τοῦ βασιλέως, *cor regis*, לֵב ut habet textus Esdr. 6, 22. — b) consilium, quatenus *datur*, τὸ *suadere*, *censere*, *consilium*, der Rath, Act. 27, 42. Sic 1 Macc. 2, 65. ἀνὴρ βουλῆς, vir consilii, ad consilia saluberrima danda aptus. Dan. 4, 24. c) consilium, quod *capitur*, *decretum*, der Beschluss, Entschluss, Luc. 23, 51. Act. 2, 13. 4, 28. 27, 12. Eph. 1, 11. Hebr. 6, 11. etiam *praeceptum*, *voluntas*, Luc. 7, 30. τὴν βουλὴν θεοῦ εἰς αὐτούς, Dei erga ipsos benevolam voluntatem. Act. 13, 36. τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ, Deo jubente. ib. 20, 27. πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ, benevolam Dei voluntatem de beandis hominibus per Christum —

3) id ipsum, quod decretum est, *inceptum*, *institutum*, Act. 5, 38. cf. Ps. 65, 5. ubi βουλὴ hebr. עֲלִילָה *opus, facinus*, respondet. — Saepius non legitur.

Βούλημα, τος, τὸ, (a βουλὴ) *voluntas*, *decretum*, *propositum*, *consilium*; Act. 27, 43. ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, impedivit, quominus propositum exsequerentur. Rom. 9, 19. coll. 2 Macc. 15, 5. — Legitur quoque in codd. 1 Petr. 4, 3. pro θέλημα.

Βούλομαι, f. βουλήσομαι, perf. βεβούλημαι, aor. ἐβουλήθην et ἠβουλήθην, (a βόλω, latinorum *volo*) 1) *volo deliberato consilio*, ita, ut βουλ. plus dicat quam θέλω, Act. 22, 30. 23, 28. — 2) *volo*, *in consiliis habeo*, *decerno*, *mihi propono*, Matth. 1, 19. Act. 12, 4. 18, 27. 19, 30. 28, 18. 2 Cor. 1, 15. Hebr. 6, 17. cf. 2 Chron. 26, 16. יָעַץ sequente ל. 1 Sam. 2, 25. βουλόμενος ἐβούλετο certissime decrevit, hebr. חָפֵץ. — 3) si jungitur infinitivo rei, voluntatis declarationem, sive mandatum indicat, et infinitivo sequenti vim imperativi tribuit; Phil. 1, 12. γινώσκειν ὑμᾶς βούλομαι, *scitote*. 1 Tim. 2, 8. βούλομαι προσεύχεσθαι, *preces faciant*. Similiter 1 Tim. 5, 14. Tit. 3, 8. Jud. vers. 5. — 4) convenit cum θέλω, et est a) *sponte aliquid volo*, *placet mihi*, *lubet*, Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. 22, 42. εἰ βούλει (pro βούλῃ) utinam tibi placeret! Act. 5, 28. 1 Cor. 12, 11. Jac. 3, 4. 2 Jo. vers. 12. οὐκ ἠβουλήθην, non placuit (οὐ θέλω 2 Jo. vers. 13.). Inde βουληθεὶς Jac. 1, 18. *lubens*, *lubenter*; βουλόμενοι 3 Jo. vers. 10. qui libenter hoc faciunt. cf. 1 Sam. 18, 24. חָפֵץ seq. בְּ, βούλεται ἐν, non placet ei donum. Gen. 24, 5. 2 Sam. 24, 3. Jes. 8, 6. — b) *cupio*, *opto*, *studeo* (ut etiam θέλω dicitur) Marc. 15, 15. Jo. 18, 39. Act. 17, 20. 18, 15. οὐ βούλομαι εἶναι, non cupio rei judex esse. ib. 25, 22. 27, 43. 1 Tim. 6, 9. 2 Petr. 3, 9. Interdum verti potest *praefero, malo*, Act. 25, 20. Philem. v. 13. Jac. 4, 4. — Saepius non habetur.

Βοῦς, βοὸς, ὁ, *bos*, ἡ βοῦς, *vacca* (Gen. 41, 2. sq.) — ὁ βοῦς, Luc. 13, 15. 14, 5. 19. Jo. 2, 14. 15. 1 Cor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18.

Βραβεῖον, ου, τὸ, 1) *brabeum*, i. e. ὁ παρὰ τῶν βραβευτῶν διδόμενος στέφανος τῷ νικῶντι, ut Thomas Mag. explicat, praemium, quod in graecorum certaminibus a *brabeuta*, certaminis magistro, victori decernebatur. 1 Cor. 9, 24. et Phil. 3, 14. In posteriori loco βραβεῖον est *praemium*, quod Deus sive Jesus olim dabit iis, qui constanter pertulerant in hac vita calamitates evangelii causa, quod praemium quoque appellatur (metaphora quoque a certaminibus ducta) στέφανος, 1 Cor. 9, 25. 2 Tim. 4, 8. Jac. 1, 12. Apoc. 2, 10. — Ad ἔλαβον Phil. 3, 12. 13. βραβεῖον supplendum videtur.

Βραβεύω, f. εύσω (a βραβεύς, certaminis moderator) 1) sum βραβεύς, certamina moderor, brabeum decerno. 2)

moderor, guberno simpliciter. Ita Coloss. 3, 15. εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, regat animum vestrum, φρουρήσει ut est in loco parallelo Phil. 4, 7. Sic saepius apud profanos. — In V. T. semel Sap. 10, 12. ἀγῶνα ἐβράβευσεν αὐτῷ. certamen ei decrevit, certamine eum exercuit.

Βραδύνω, f. υνῶ (a βραδὺς) intransitive: *cunctor, tardo*, 1 Tim. 3, 15. Deut. 7, 10. Gen. 43, 10. Sir. 32, 8. transitive: *remoror, differo*, ut legitur Ies. 46, 13. et saepius apud profanos. Eodem sensu accipiunt 2 Petr. 3, 9. οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, non differet dominus promissionem. At βραδύνω, quum nunquam regat genitivum, non ad ἐπαγγελίας referendum, sed intransitive vertendum est, ita ut genitivus ἐπαγγελίας a κύριος pendeat: „non cunctabitur dominus promissionis," i. e. vel dominus, qui promissionem dedit et ratam faciet, vel dominus promissus ipse. Sic 2 Reg. 1, 8. *dominus pili* pro *piloso*; Prov. 1, 17. *dominus alae* pro *alato*; et Rabbinis בעל dominus rei saepissime dicitur pro eius auctore. cf. *Buxtorf.* lex. talm. p. 333.

Βραδυπλοέω, ῶ, f. ήσω, (ex βραδὺς et πλοῦς navigatio) *tarde navigo*. Semel Act. 27, 7.

Βραδὺς, εῖα, ὺ, genitiv. έος, είας, έος, 1) *tardus, segnis*. Jac. 1, 19. — 2) metaphorice de intellectu: *tardus, hebes*, Luc. 24, 25. βραδεῖς τῇ καρδίᾳ, mente, intellectu hebetes.

Βραδυτὴς, ῆτος, ἡ, (a βραδὺς) 1) tarditas, cunctatio; 2) metaphorice *hebetatio, tarditas, stultitia*, 2 Petr. 3, 9. ὥς τινὲς (κατὰ) βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ut quidam ingenio hebetes (vel: pro sua stultitia) existimant. cf. *Theophrast.* charact. 14. 15.

Βραχίων, ονος, ὁ, 1) brachium; 2) ad usum hebr. זְרוֹעַ metaphorice: *vis, robur, potentia*, quia per brachium vis hominis potissimum sese exserit, τὸ κράτος βραχίονος, ut plene legitur Sap. 11, 21. ibique explicatur per τὸ μεγάλως ἰσχύειν. Sic Luc. 1, 51. Act. 13, 17. cf. Exod. 6, 6. Deut. 5, 15. Sap. 5, 16. Dei potentia in miraculis conspicua; Jo. 12, 38. (Ies. 53, 1.) βραχ. κυρ. quis in miraculis, quae patrantur, Dei potentiam agnoscit? cf. Sir. 33, 6.

Βραχὺς, εῖα, ὺ, genitiv. έος, είας, έος, *brevis, parvus, exiguus*. — Dicitur a) de *tempore*; Luc. 22, 58. μετὰ βραχὺ, paulo post. Act. 5, 34. βραχύ τι, ad breve tempus. Sic Psal. 94, 17. παρὰ βραχὺ, Sap. 12, 10. κατὰ βραχύ. Prov. 5, 14. — b) de *loco*; Act. 27, 28. βραχὺ διαστήσαντες, paululum progressi; מְעַט 2 Sam. 16. 1. Etiam tropice de loco honoris et dignitatis. Ita Hebr. 2, 7, βραχύ τι, paululum, parum, coll. Psal. 8, 5. non enim hic de tempore („ad breve tempus") dicitur, neque versu 9, ubi potius vertendum est: quem paululum inferiorem (scil. *quum viveret*) esse volueras. —

c) de *menſura* et *copia*, Jo. 6, 7. βραχύ τι, vel paululum. 1 Sam. 14, 29. 44. — Hebr. 13, 22. διὰ βραχέων ſcl. λόγων, paucis verbis, breviter. Pſal. 104, 12. — Saepius non legitur.

Βρέφος, εος, τὸ, 1) qui alitur a matre; nam βρέφος pro τρέφος; igitur a) *foetus, embryo*, Luc. 1, 44. Sir. 19, 11. Heſych. βρέφος· ἔμβρυον, νήπιον. b) infans natus, quatenus a matre adhuc alitur, *lactens*, Säugling, Luc. 2, 12. 16. Act. 7, 10. nec aliter Luc. 18, 15. coll. 1 Macc. 1, 61. 2 Macc. 6, 10. *Etymolog.* M. βρέφος· τὸ νεογνὸν παιδίον. — 2 Tim. 3, 15. ἀπὸ βρέφους, ab incunabulis, a pueris. — 2) metaphorice: *chriſtiani recentes, quaſi lactentes*, nuperrime inſtituti, 1 Petr. 2, 2. cf. de eadem re 1 Cor. 3, 2. Hebr. 5, 12. 13.

Βρέχω, f. ἔξω, 1) *conſpergo, irrigo, madefacio*; v. c. lacrymis Luc. 7, 38. 44. Pſal. 6, 7. ſanguine Jeſ. 34, 3. — Apoc. 11, 6. ὑετὸς βρέχει pluvia conſpergit, irrigat, ſcl. τὴν γῆν. — 2) *pluvia irrigo, pluviam ſpargo*, hebr. הִמְטִיר, ſequente ἐπὶ Matth. 5, 45. Gen. 2, 5. Am. 4, 7. et εἰς Jeſ. 5, 6. — pluviae inſtar largiter demitto, Luc. 17, 29. coll. Gen. 19, 24. — 3) impersonaliter: *pluo*, Jac. 5, 17.

Βροντή, ῆς, ἡ, 1) *tonitru*, Jo. 12, 29. Apoc. 19, 6.— φωναὶ καὶ βρονταὶ, Apoc. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. i. e. φωνὴ βροντῆς ſive βροντῶν, ut habetur Apoc. 6, 1. Sirac. 43, 16. 2) *voces coeleſtes*, potiſſimum angelorum, *tonitrubus ſimiles*, Apoc. 10, 3. 4. — Υἱοὶ βροντῆς Marc. 3, 17. i. e. βροντῶντες, homines fervidi; vid. Βοανεργές. Alii explicant: *eloquentia tonantes*, cum Graeci (Dionyſ. Halicarnaſſ. XII, p. 505. Ariſtoph. Acharn. verſ. 530.) aeque ac Latini (Cic. Orat. c. 9.) tonare de vi ſumma oratorum dixerint. At de ejusmodi eloquentia diſcipulorum nihil conſtat; certe eam non habuerunt, dum ſervator vivebat.

Βροχή, ῆς, (a praet. med. verbi βρέχω) irrigatio, madefactio. — Noſtris ſcriptoribus dicitur de illo, quod irrigat, et eſt: *pluvia largiſſima, imber*. Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 48. Sic quoque in V. T. Pſal. 68, 10. 105, 32. pro hebr. גֶּשֶׁם quod etiam Symmachus Prov. 25, 23. βροχὴν vertit, ubi LXX. νέφη, Aquila ὄμβρος.

Βρόχος, ου, ὁ, laqueus, tendicula, Prov. 6, 5. 22, 25. — In N. T. ſemel 1 Cor. 7, 35. ubi βρόχον ἐπιβάλλειν, illaqueare, tropice eſt: neceſſitatem imponere, praecepto adſtringere.

Βρυγμὸς, οῦ, ὁ, (a perf. paſſivi verbi βρύχω) *ſtridor dentium, fremitus*, das Knirſchen mit den Zähnen, (*Suid.* βρυγμός· τρισμὸς ὀδόντων) quod eſt vel frigoris vel irae vel doloris ſignum et effectus. In N. T. ſymbolum eſt ſummi doloris et horroris, Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24,

51. 25, 30. Luc. 13, 28. — Prov. 19, 12. Sir. 51, 3. dicitur de rugitu bestiarum frendentium.

Βρύχω, f. *ύξω*, *dentibus strideo*, *frendeo*. Semel Act. 7, 54. *ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν*, frendebant adversus illum; i. e. quoad sensum: summo ferebantur furore. cf. Job. 16, 9. Psal. 35, 16. Thren. 2, 16.

Βρύω, f. *ύσω*, abundo, plenus sum; active: *abundanter emitto*, *largiter produco*, v. c. de terra, quae fruges facit. In N. T. de fontibus ebullientibus, ubi est: *aquam emitto*. Jac. 3, 11. *Hesych.* *βρύει· ῥέει, πηγάζει, ἀναβλύζει, πηδᾷ.*

Βρῶμα, τος, τὸ, (a *βρώσκω*, comedo) 1) *cibus quivis*, *edulium*, Matth. 14, 15. Marc. 7, 19. Luc. 3, 11. 9, 13. 1 Cor. 6, 13. 2) cibus *carnis*, *carnes*, 1 Cor. 3, 2. ubi opponitur lacti, et tropice dicitur de doctrina altiori et captu difficiliore. Interdum ponitur absolute a) de carnibus secundum legem mosaicam vetitis, tanquam impuris, 1 Tim. 4, 3. Hebr. 9, 10. b) de carnibus sacrificiorum, cum judaicorum (Hebr. 13, 9. coll. vers. 10.), tum ethnicorum (Rom. 14, 15. 20. 1 Cor. 8, 8. 13.), in quibus locis *βρῶμα* *comestionem carnium*, actum comedendi notare videtur, ut Luc. 51, 5. coll. 1 Macc. 1, 63. — 3) tropice est: a) *nutrimentum animi*, *βρῶμα πνευματικόν*, 1 Cor. 10, 3. manna, symbolum institutionis divinae saluberrimae. b) *oblectamentum* animi, id, quo quis potissimum delectatur, cui est intentus, Jo. 4, 34. — Saepius non legitur.

Βρώσιμος, ὁ, ἡ, *ον*, τὸ, *esui aptus*, *edulis*, Luc. 24, 41. *τί βρώσιμον*, aliquid edulii. In versione alexandr. *ξύλον βρώσιμον*, hebr. מַאֲכָל, Levit. 19, 23. Ezech. 47, 12. Nehem. 9, 25. arbor fructus edules ferens dicitur.

Βρῶσις, *εως*, ἡ, 1) *esus*, *usus ciborum*, manducatio, 1 Cor. 8, 4. 2 Cor. 9, 10. Rom. 14, 17. Coloss. 2, 16. — 2) *erosio*, das Zernagen, consumtio quae fit terendo; ita Deut. 32, 24. *τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων* (hebr. לְחֻמֵי רֶשֶׁף) absumti fame et exesi ab avibus. Deinde, (ut nostrum „fressen") in novo Test. tribuitur ei, *quod absumit*, v. c. aerugini, adeoque pro aerugine ipsa, quae absumit, ponitur Matth. 6, 19. Sic *βρῶμα* Epist. Jer. vers. 12. pro tinea: simulacra idolorum non *διασώζονται ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων*, ubi *βρώματα tineas*, vestimenta, quibus simulacra ornata erant, conterentes indicat. Etiam Aquila Jes. 50, 9. pro hebr. עָשׁ *tinea*, habet *βρῶσις*. — 3) *cibus*, *esca*. Jo. 4, 32. 6, 27. *βρωσ. ἀπολλ.* cibus, qui vere consumitur, i. e. terrestris. Hebr. 12, 16. coll. Gen. 25, 28. 47, 24. 1, 29. sq. Hab. 3, 17. — Apud Joannem etiam de cibo coelesti, qui dicitur *βρῶσις μένουσα εἰς ζωὴν αἰώνιον*, Jo. 6, 27. et vers. 55. explicatur de corpore et sanguine Christi, quae dicuntur *εἶναι ἀλη-*

c) de *mensura* et *copia*, Jo. 6, 7: βραχύ τι, vel paululum. 1 Sam. 14, 29. 44. — Hebr. 13, 22. διὰ βραχέων scl. λόγων, paucis verbis, breviter. Psal. 104, 12. — Saepius non legitur.

Βρέφος, εος, τὸ, 1) qui alitur a matre; nam βρέφος pro τρέφος; igitur a) *foetus*, *embryo*, Luc. 1, 44. Sir. 19, 11. Hesych. βρέφος· ἔμβρυον, νήπιον. b) infans natus, quatenus a matre adhuc alitur, *lactens*, Säugling, Luc. 2, 12. 16. Act. 7, 10. nec aliter Luc. 18, 15. coll. 1 Macc. 1, 61. 2 Macc. 6, 10. *Etymolog*. M. βρέφος· τὸ νεογνὸν παιδίον. — 2 Tim. 3, 15. ἀπὸ βρέφους, ab incunabulis, a pueris. — 2) metaphorice: *christiani recentes*, *quasi lactentes*, nuperrime instituti, 1 Petr. 2, 2. cf. de eadem re 1 Cor. 3, 2. Hebr. 5, 12. 13.

Βρέχω, f. έξω, 1) *conspergo*, *irrigo*, *madefacio*; v. c. lacrymis Luc. 7, 38. 44. Psal. 6, 7. sanguine Jes. 34, 3. — Apoc. 11, 6. ὑετὸς βρέχει pluvia conspergit, irrigat, scl. τὴν γῆν. — 2) *pluvia irrigo*, *pluviam spargo*, hebr. הִמְטִיר, sequente ἐπὶ Matth. 5, 45. Gen. 2, 5. Am. 4, 7. et εἰς Jes. 5, 6. — pluviae instar largiter demitto, Luc. 17, 29. coll. Gen. 19, 24. — 3) impersonaliter: *pluo*, Jac. 5, 17.

Βροντή, ῆς, ἡ, 1) *tonitru*, Jo. 12, 29. Apoc. 19, 6. — φωναὶ καὶ βρονταὶ, Apoc. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. i. e. φωνὴ βροντῆς sive βροντῶν, ut habetur Apoc. 6, 1. Sirac. 43, 16. 2) *voces coelestes*, potissimum angelorum, *tonitrubus similes*, Apoc. 10, 3. 4. — Υἱοὶ βροντῆς Marc. 3, 17. i. e. βροντῶντες, homines fervidi; vid. *Βοανεργές*. Alii explicant: *eloquentia tonantes*, cum Graeci (Dionys. Halicarnass. XII, p. 505. Aristoph. Acharn. vers. 530.) aeque ac Latini (Cic. Orat. c. 9.) tonare de vi summa oratorum dixerint. At de ejusmodi eloquentia discipulorum nihil constat; certe eam non habuerunt, dum servator vivebat.

Βροχή, ῆς, (a praet. med. verbi βρέχω) irrigatio, madefactio. — Nostris scriptoribus dicitur de illo, quod irrigat, et est: *pluvia largissima*, *imber*. Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 48. Sic quoque in V. T. Psal. 68, 10. 105, 32. pro hebr. גֶּשֶׁם quod etiam Symmachus Prov. 25, 23. βροχὴν vertit, ubi LXX. νέφη, Aquila ὄμβρος.

Βρόχος, ου, ὁ, laqueus, tendicula, Prov. 6, 5. 22, 25. — In N. T. semel 1 Cor. 7, 35. ubi βρόχον ἐπιβάλλειν, illaqueare, tropice est: necessitatem imponere, praecepto adstringere.

Βρυγμὸς, οῦ, ὁ, (a perf. passivi verbi βρύχω) *stridor dentium*, *fremitus*, das Knirschen mit den Zähnen, (*Suid*. βρυγμός· τρισμὸς ὀδόντων) quod est vel frigoris vel irae vel doloris signum et effectus. In N. T. symbolum est summi doloris et horroris, Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24,

51. 25, 30. Luc. 13, 28. — Prov. 19, 12. Sir. 51, 3. dicitur de rugitu bestiarum frendentium.

Βρύχω, f. *ύξω*, *dentibus strideo, frendeo*. Semel Act. 7, 54. *ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν*, frendebant adversus illum; i. e. quoad sensum: summo ferebantur furore. cf. Job. 16, 9. Psal. 35, 16. Thren. 2, 16.

Βρύω, f. *ύσω*, abundo, plenus sum; active: *abundanter emitto, largiter produco*, v. c. de terra, quae fruges facit. In N. T. de fontibus ebullientibus, ubi est: *aquam emitto*. Jac. 3, 11. *Hesych.* *βρύει· ῥέει, πηγάζει, ἀναβλύζει, πηδᾷ*.

Βρῶμα, τος, τὸ, (a *βρώσκω*, comedo) 1) *cibus quivis, edulium*, Matth. 14, 15. Marc. 7, 19. Luc. 3, 11. 9, 13. 1 Cor. 6, 13. 2) cibus *carnis, carnes*, 1 Cor. 3, 2. ubi opponitur lacti, et tropice dicitur de doctrina altiori et captu difficiliore. Interdum ponitur absolute a) de carnibus secundum legem mosaicam vetitis, tanquam impuris, 1 Tim. 4, 3. Hebr. 9, 10. b) de carnibus sacrificiorum, cum judaicorum (Hebr. 13, 9. coll. vers. 10.), tum ethnicorum (Rom. 14, 15. 20. 1 Cor. 8, 8. 13.), in quibus locis *βρῶμα* *comestionem carnium*, actum comedendi notare videtur, ut Luc. 51, 5. coll. 1 Macc. 1, 63. — 3) tropice est: a) *nutrimentum animi*, *βρῶμα πνευματικόν*, 1 Cor. 10, 3. manna, symbolum institutionis divinae saluberrimae. b) *oblectamentum* animi, id, quo quis potissimum delectatur, cui est intentus, Jo. 4, 34. — Saepius non legitur.

Βρώσιμος, ὁ, ἡ, ον, τὸ, *esui aptus, edulis*, Luc. 24, 41. *τί βρώσιμον*, aliquid edulii. In versione alexandr. *ξύλον βρώσιμον*, hebr. מַאֲכָל, Levit. 19, 23. Ezech. 47, 12. Nehem. 9, 25. arbor fructus edules ferens dicitur.

Βρῶσις, εως, ἡ, 1) *esus, usus ciborum*, manducatio, 1 Cor. 8, 4. 2 Cor. 9, 10. Rom. 14, 17. Coloss. 2, 16. — 2) *erosio*, das Zernagen, consumtio quae fit terendo; ita Deut. 32, 24. *τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων* (hebr. לְחֻמֵי רֶשֶׁף) absumti fame et exesi ab avibus. Deinde, (ut nostrum „fressen") in novo Test. tribuitur ei, *quod absumit*, v. c. aerugini, adeoque pro aerugine ipsa, quae absumit, ponitur Matth. 6, 19. Sic *βρῶμα* Epist. Jer. vers. 12. pro tinea: simulacra idolorum non *διασώζονται ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων*, ubi *βρώματα tineas*, vestimenta, quibus simulacra ornata erant, conterentes indicat. Etiam Aquila Jes. 50, 9. pro hebr. עָשׁ *tinea*, habet *βρῶσις*. — 3) *cibus, esca*. Jo. 4, 32. 6, 27. *βρῶσ. ἀπολλ.* cibus, qui vere consumitur, i. e. terrestris. Hebr. 12, 16. coll. Gen. 25, 28. 47, 24. 1, 29. sq. Hab. 3, 17. — Apud Joannem etiam de cibo coelesti, qui dicitur *βρῶσις μένουσα εἰς ζωὴν αἰώνιον*, Jo. 6, 27. et vers. 55. explicatur de corpore et sanguine Christi, quae dicuntur *εἶναι ἀλη-*

θῶς βρῶσις, verus, genuinus cibus, vitam aeternam vere efficiens. Vid. verſſ. 50. ſqq.

Βρώσκω, f. *βρώσω*, *edo, comedo*. Jo. 6, 13. Joſ. 5, 12. 2 Macc. 2, 12.

Βυθίζω, f. *ίσω*, (a *βυθὸς*) *in profundum conjicio; demergo*, v. c. aquis Luc. 5, 7. coll. 2 Macc. 12, 4. — Tropice demergo miſeriis, 1 Tim. 6, 9. *βυθίζουσι εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν*. Eandem imaginem habes Pſ. 69, 2. 3. Pſ. 124, 4. 5. Poteſt vero *βυθίζειν* h. l. etiam reſpicere ad inferni voraginem.

Βυθὸς, οῦ, ὁ, *profundum, altum*; deinde *βυθὸς τῆς θαλάσσης*, profundum maris, et, ut Latinor. profundum: *mare* ipſum. Sic 2 Cor. 11, 25. coll. Pſ. 57, 23. 107, 42. et ſaepius apud profanos.

Βυρσεὺς, έως, ὁ, coria parans, *coriarius*, (a *βύρσα*, *corium*). Act. 9, 43. 10, 6. 32.

Βύσσινος, η, ον, ex byſſo confectus, *byſſinus*. Vid. *Βύσσος*. In N. T. *βύσσινον* ſcl. *ἔνδυμα* Apoc. 19, 8. 14. commemoratur tanquam ſignum puri et candidi animi, et veſtis byſſina et purpurea, i. e. byſſina et purpureo colore intincta, Apoc. 18, 12. 16. pro veſte *pretioſa* qualibet. cf. 1 Chron. 15, 27. Eſth. 1, 6. 6, 8. Jeſ. 3, 22.

Βύσσος, ου, ἡ, *byſſus*, hebraicum בוץ 2 Chron. 5, 12. 1 Chron. 15, 27. linum tenuiſſimum, mollitie et ſulgido colore pretioſiſſimum, flavum ſua natura, ſed ſaepius colore purpureo intinctum. Commemorant veteres byſſum Indicam, Aegyptiacam et Achaicam. Vid *Polluc*. Onomaſt. 7, c. 17. 75. *Plin*. hiſt. nat. 19, 1. — Legitur Luc. 16, 19. (Apoc. 18, 12. in edit. vulg., ubi *Griesb*. repoſuit *βυσσίνου*). cf. e Vet. Teſt. 2 Chron. 2, 14. Jeſ. 3, 22. 19, 9. Exod. 25, 4.

Βωμὸς, οῦ, ὁ, quod a *βάω* i. q. *βαίνω* derivatur et pro *βαθμὸς* dictum putatur, eſt: locus editus, ad quem per gradus adſcendendum eſt, *ſuggeſtus*; — *altare*. Sic ſemel Act. 17, 23. et eodem ſenſu pro מִזְבֵּחַ Exod. 34, 13. Num. 23, 1. coll. Jeſ. 15, 2. Jer. 7, 30. ubi בָּמָה *excelſum*.

Γ

Γαββαθᾶ, ſive ut in multis codd. eſt, *γαβαθᾶ*, ἡ, *Gabbatha*, nomen chald. גַּבְּתָא, altitudo, celſitudo, *locus editus*, *ſuggeſtus*. Secundum Joann. c. 19, 3. ita appellatus eſt a Judaeis ille locus Hieroſolymorum, in quo tribunal Pilati fuit, quique graece loquentibus *λιθόστρωτον* dictus eſſet. Aliter *Joſephus*, de bello Jud. 2, 9. 3. ubi leguntur: ὁ *Πιλάτος καθίσας ἐπὶ βήματος ἐν τῷ σταδίῳ μεγάλῳ*.

Γαβριὴλ, ὁ, *Gabriel*, hebr. גַּבְרִיאֵל, quod eſt ex גֶּבֶר

vir fortis, et, אֵל, Deus, est nomen indeclinabile principis cujusdam angelorum, qui in N. T. Luc. 1, 19, 26. in V. T. Dan. 8, 16. 9, 21. commemoratur. Item in libro Henoch (Fabric. Cod. Pseudep. V. T. Vol. 1. p. 187.): οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι, Μιχαὴλ, καὶ Οὐριὴλ, καὶ Ραφαὴλ, καὶ Γαβριήλ.

Γάγγραινα, ης, ἡ, (a γράω s. γραίνω, arrodo, depascor, et ἄγαν valde) *gangraena, phagedaena* (ein um sich fressendes Geschwür, wie z. B. Beinfraß, Krebs). In N. T. semel 2 Tim. 2, 17. ὡς γάγγραινα, gangraenae instar, cujus venenum partes corporis sanas, quae sunt vicinae, quoque inficit et corrumpit.

Γὰδ, ὁ, *Gad*, nomen indeclinab. filii Jacobi septimi, de cuius nomine vid. Gen. 30, 10. sqq. caeterum c. 35, 26. Exod. 1, 4. Num. 26, 15. Deut. 33, 20. — In N. T. commemoratur Apoc. 7, 5.

Γαδαρηνὸς, οῦ, ὁ, *Gadarenus*, incola ex agro urbis Gadarae, metropoleos Peraeae, sitae ad ortum lacus Genesareth, de qua Eusebius in Onomast. habet: γάδαρα πόλις ὑπὲρ τὸν Ιορδάνην ἀντικρὺ Σκυθοπόλεως καὶ Τιβεριάδος πρὸς ἀνατολαῖς ἐν τῷ ὄρει. *Josephus* commemorat (Antiq. 17, 11. 4.) eam urbem, olim judaicam, a Caesare Syriae esse adjunctam. Caeterum videat. *Joseph.* antiq. 13, 13, 3. 14, 5. 4. de bello jud. lib. 4. c. 7. §. 3. 4. et *Plin.* hist. nat. 5, 18. — Γαδαρηνὸς legitur Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. 37. et Matth. 8, 28. in codd. pro Γεργεσηνῶν.

Γάζα, ης, ἡ, *gaza*, (*Cic.* de offic. 2, 22.) *thesaurus, aerarium regis, aerarium publicum.* Hanc vocem origine persicam esse, tradunt *Hesychius* (γάζα· παρὰ Πέρσαις βασίλειον (scl. θησαυροφυλάκιον) ἢ οἱ ἐκ τῶν πολλῶν φερόμενοι φόροι ἢ τὰ τίμια), *Curtius* (lib. 3, 13.) *Pompon. Mela* (1, c. 19.) Alexandrini ea usi sunt pro גִּנְזֵי, thesaurus, aerarium, Esdr. 5, 17. 6, 1. 7, 20. Esth. 3, 9. In N. T. semel Act. 8, 27.

Γάζα, ης, ἡ, *Gaza*, urbs celebris et munita, olim Philistaeorum, sita in colle (Gen. 10, 16. Jos. 13, 3. 1 Sam. 6, 17. Zach. 9, 5.) in Aegyptum tendentibus ultima, et deserto vicina. cf. Gen. 10, 19. Expugnata fuit ab Alexandro M. et diruta; deinde, restituta iterum ab Alexandro Jannaeo devastata (*Joseph.* antiq. 13, 13. 3.), denique iterum refecta a Gabinio (*Joseph.* antiq. 14, 5. 3.), tandem post Herodis M. tempora a Judaeis diruta est. cf. *Joseph.* de bello j. 2, 18, 1.: Ἰουδαῖοι — Γάζαν κατέσκαπτον. — Legitur Act. 8, 26. ubi verba αὕτη ἐστὶν ἔρημος, non sunt angeli, sed Lucae verba, qui notare voluit, eam urbem eo, quo scriberet, tempore esse desertam.

Γαζοφυλάκιον, ου, τὸ, i. e. ἡ τῆς γάζης φυλακή, *gazophylacium*, locus, ubi thesauri, potissimum publici, asservabantur. *Hesych.*: γαζοφυλάκιον· θησαυροφυλάκιον, βαλάν-

τιον, σκευοφυλάκιον. Esth. 3, 9. 3 Esdr. 8, 18. 45. coll. Esdr. 7, 20. 45. — Dicebatur Judaeis ita *aerarium sacrum* in atrio templi Hierosolymitani, (ἐν αὐλῇ οἴκου θεοῦ Neh. 13, 7.) vid. Nehem. 10, 37. et cap. 13. Erant in isto atrio (atrio mulierum) arcae, quibus indebatur pecunia a piis sponte oblata. Marc. 12, 41. 43. Luc. 21, 1. — Jo. 8, 20. atrium ipsum in γαζοφυλ. videtur intelligendum esse.

Γάϊος, ου, ὁ, *Gaius* sive *Cajus*, nom. propr. viri christiani 1) Derbensis Act. 20, 4. 2) Macedonis Act. 19, 29. 3) Corinthii Rom. 16, 23. 1 Cor. 1, 15. 4) ignoti cuiusdam, 3 Jo. vers. 1.

Γάλα, ακτος, τὸ, *lac*, nutrimentum e mammis animantium. 1 Cor. 9, 7. Quum hoc nutrimentum sit recens genitorum et facillime digeratur, γάλα transfertur ad prima institutionis elementa, captu facillima, 1 Cor. 3, 2. Hebr. 5, 12. 13. Rabbinos discipulos novitios appellasse תינוקות *lactentes*, *sugentes*, docuit *Schoettgen.* in hor. hebr. et talm. ad 1 Petr. 2, 2. — In ep. Petr. prima c. 2, 2. tota doctrina dicitur lac, propter sinceritatem et salubritatem.

Γαλάτης, ου, ὁ, *Galata*, *Gallo-graecus*, *incola Galatiae*. Gal 3, 1. Vid. sequens *Γαλατία*.

Γαλατία, ας, ἡ, *Galatia*, *Gallo-Graecia*, 1 Cor. 16, 1. Gal. 1, 2. 2 Tim. 4, 10. 1 Petr. 1, 1. dicebatur Asiae minoris pars, ubi Gallorum, duce Brenno patria egressorum, agmen, a Nicomede, rege Bithyniae in auxilium vocatum, consederat, seque cum graecis incolis, Phrygibus et Paphlagonibus, commiscuerat. cf. *Liv.* 38, 16. *Flor.* 2, 11.

Γαλατικὸς, ἡ, ὸν, *Galaticus*; γαλατικὴ χώρα, Galatia, Act. 16, 6. 18, 23.

Γαλήνη, ης, ἡ, tranquillitas; potissimum *tranquillitas maris*. Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. Saepius apud profanos.

Γαλιλαία, ας, ἡ, *Galilaea*. Descendit haec vox a גָּלִיל, tractus rotundus, limites in circuitu, (Jos. 13, 2. 22, 10. sqq. Ezech. 47, 8.). Jam olim tractus terrae israeliticae extremus in confinio Tyriorum et Sidoniorum Galilaea dicta fuisse videtur, quum Salomo Hiramo decem urbes אֶרֶץ הַגָּלִיל tradidisse legatur, quam regionem deinde Hiramus אֶרֶץ כָּבוּל appellaverit. cf. 1 Reg. 9, 11. coll. Ezech. 47, 8. Utrum vero הַגָּלִילָה 2 Reg. 15, 29. urbs an regio sit, non satis certum videtur. Sed deinde Galilaea (das Gränzland) vocabatur ea pars terrae judaicae, quae ultra Samariam versus septentrionem inter Jordanem, lacum Genesareth et Tyriorum Sidoniorumque terras interjacebat. 1 Macc. 5, 14. 17. 23. 10, 30. 12, 47. 49. Dividebatur Jesu temporibus in Galilaeam superiorem, (quae, quippe cincta gentilium sedibus, dicebatur Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν Matth. 4, 15. Γαλιλαία ἀλλοφύ-

λων 1 Macc. 5, 15.), et inferiorem. Vid. *Joseph.* de bello Jud. 3, 3. Commemoratur in N. T. saepius, v. c. Matth. 2, 11. 22. 3, 13. 4, 12. 25. Act. 9, 31. Jo. 7, 41. 52. ὅλη ἡ *Γαλιλαία* Matth. 4, 23. Marc. 1, 39. — *θάλασσα τῆς Γαλιλαίας* lacus Genesareth, Matth. 4, 18. 15, 29. Marc. 1, 16. 7, 31. Jo. 6, 1.

Γαλιλαῖος, αία, αῖον, Galilaeus, Galilaea oriundus, Galilaeam inhabitans. Luc. 13, 1. 2. Jo. 4, 45. Act. 1, 11. 5, 37. Contemnebantur Galilaei a Judaeis, metropolin inhabitantibus, tanquam rudes et insipidi, Matth. 26, 69. Act. 2, 7. coll. Jo. 1, 42. 7, 52. et propter dialectum impuram et rusticam, qua utebantur, Marc. 14, 70. Luc. 22, 59. cf. *Buxtorfii* lex. talm. sub גליל p. 435 sqq. Saepius non legitur.

Γαλλίων, ωνος, ὁ, Gallio, proconsul Achaiae, frater natu minor L. Annaei Senecae, philosophi, antea *Novatus* dictus, deinde *Gallio* a Gallione rhetore, qui eum adoptaverat. Act. 18, 12. 14. 17.

Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel; nom. propr. indecl. hebr. גמליאל Num. 7, 54. 10, 23. Qui commemoratur Act. 5, 34. 22, 3. fuit Hillelis nepos, filius Rab. Simeonis, insignis Judaeorum doctor, Pharisaeus, in cuius schola Paulus eruditus est. Secundum *Lightfooti* hor. hebr. et talm. ad Act. 5, 34. vocabatur distinctive הזקן senex, et obiit annis 18 ante excidium urbis.

Γαμέω, ῶ, f. *ήσω*, aor. 1. *ησα* et *ἔγημα*, 1) *in matrimonium duco,* seq. accusativo, dicitur de viro, uxorem ducente, Matth. 5, 32. 19, 9. 10. 22, 25. 30. 24, 38. Marc. 6, 17. 10, 11. 12, 25. Luc. 14, 20. 17, 27. 16, 18. 20, 34. 35. 1 Cor. 7, 28. 33. 2) *matrimonium ineo,* ita ut et de viro et de foemina dicatur. Sic in Pauli scriptis 1 Cor. 7, 9. 10. 36. 1 Tim. 4, 3. et de foemina *γαμεῖν* 1 Cor. 7, 34. 1 Tim. 5, 11. 14. — 3) passivum: *in matrimonium dari, nubere,* seq. dativo, de foemina; Marc. 10, 12. 1 Cor. 7, 39. Saepius non habetur.

Γαμίζω, et *γαμίσκω* f. *ίσω, nuptum do,* dicitur de parentibus filiam elocantibus. 1 Cor. 7, 38. in textu Griesb. pro *ἐκγαμίζων*, et Matth. 22, 30. in codd. pro *ἐκγαμίζονται*. — In passivo *γαμίσκομαι* de filiabus dicitur: *elocor, nuptum dor,* Marc. 12, 25.

Γάμος, ου, ὁ, 1) *nuptiarum solemnia,* potissimum *convivium nuptiale,* Jo. 2, 1. 2. coll. Gen. 29, 22. Tob. 6, 11. 8, 14. — 2) *matrimonium ipsum, torus,* Hebr. 13, 14. coll. Sap. 14, 18. 24. adeoque ut latinorum torus, *uxor* v. c. Sap. 13, 17. et apud profanos. 3) *epulum quodcunque solemne,* species pro genere; sic *γάμος* et *γάμοι* Matth. 22, 2—4. 8—10. Luc. 12, 36. 14, 8. coll. Esth. 2, 18. 9, 22. adeoque *locus convivii,* Matth. 22, 10. 25, 10. Eodem sensu accipienda est

formula *γάμος τοῦ ἀρνίου* epulum in regno Messiano solemne, Apoc. 19, 7. 9. coll. Matth. 25, 1 sqq. et 4 Esdr. 2, 38. „signati in convivio (ad convivium) Domini." — Saepius non legitur.

Γάρ, particula, quae rationem reddit antecedentium, eaque vel confirmat vel illustrat. Nunquam orationem incipit, sed semper postponitur. Est vero 1) particula *causalis: nam, enim,* Matth. 1, 20. 21. 2, 2. 3, 2. Jo. 2, 25. 3, 19. 11, 39. Act. 5, 26. 7, 33. 26, 26. saepissime. Interdum inservit illustrationi et causae reddendae simul, potissimum in conclusionibus, ubi verti potest: *scilicet, videlicet, igitur;* Jo. 5, 20. 22, 22. 26. Act. 2, 34. 39. 4, 3. 34. 23, 8. Rom. 2, 12. sqq. 4, 14. 15. Hebr. 2, 8. Apoc. 21, 22. 23. et alibi. — 2) particula *explanantis* et *illustrantis: videlicet, scilicet, enim;* interdum etiam non vertenda est. Matth. 3, 3. 5, 17. 20. Jo. 3, 16. 17. 20. 8, 24. 13, 29. Act. 5, 36. Jac. 1, 11. 2, 2. — Usurpatur saepissime, si res, quae ad illustrationem facit, breviter infertur, ut Jo. 3, 24. 4, 8. 9. 18. 45. 5, 4. 6, 64. 71. 7, 1. 5. 39. 9. 22. 18, 13. 19, 31. 21, 7. 8. Act. 4, 22. 8, 16. 13, 8. 18, 3. Apoc. 19, 8. 10. 21, 25. Marc. 5, 42. Interdum indicat, rem antea summatim commemoratam nunc uberius exponi, ut Matth. 1, 18. ubi non redundat, sed indicat, *τῆς γενέσεως* Christi (vers. 17.) historiam jam narrandam esse. Similiter Jo. 5, 36. Act. 13, 27. 17, 23. 19, 24. Rom. 1, 26. — 3) in propositionibus, *responsionem,* vel *objectionem* continentibus est: *profecto, sane, utique.* v. c. *οὐ γὰρ* minime, profecto non, Act. 2, 15. 16, 37. Rom. 1, 16. 2, 11. 28. 3, 22. — *μὴ γὰρ* profecto non Jac. 1, 7. — *ἡ γὰρ* etc. Rom. 7, 2. utique mulier maritata etc. *εἰμὶ γὰρ* Jo. 13, 13. sum profecto. — *ἐν γὰρ τούτῳ* Jo. 9, 30. hoc profecto. — *ὁ γὰρ ἄνθρωπος,* Act. 22, 26. hunc virum scias esse Romanum. Sic etiam *καὶ γὰρ profecto, vere* Jo. 4, 23. Act. 19, 40. Phil. 2, 27. coll. Act. 4, 27. — 4) in *quaestionibus* est: *nam, enim, quaeso, unquam;* Jo. 7, 41. *μὴ γὰρ ἐκ τῆς* etc. venietne, quaesumus, Messias e Galilaea? Nostrum: es soll doch nicht etwa der Messias etc. Act. 19, 35. *τίς γάρ ἐστιν* quis unquam esset? Rom. 3, 3. *τί γάρ,* quid enim, i. q. vers. 9. *τί οὖν.* Hebr. 1, 5. *τίνι γὰρ εἶπε,* cui unquam dixit. Marc. 5, 14. Luc. 23, 22. *τί γὰρ κακὸν,* quid tandem mali? Interdum etiam indignationem exprimit, Matth. 27, 23. Gal. 1, 10. — 5) haud raro redundat, ut 2 Tim. 2, 7. *δώῃ γὰρ,* donet. — Rom. 3, 2. *πρῶτον μὲν γὰρ* primum. Act. 9, 11. *ἰδοὺ γάρ.* c. 17, 28. *τοῦ γὰρ καί.* c. 21, 13. *ἐγὼ γὰρ.* vid. etiam Act. 4, 12. 16. 34. Jo. 5, 19. alibi passim.

Γαστήρ, έρος, et *γαστρός, ἡ,* 1) *venter, alvus,* Job. 16, 18. 20, 14. 2) *ventriculus, stomachus,* hebr. בטן Ps. 17, 14. Sir. 37, 5. hinc etiam de heluatione dicitur, et sic Cretenses

dicebantur ventres, i. e. *heluones*, gulae dediti, Tit. 1, 12. i. q. γαστρίμαργοι sive γαστρίδουλοι. Sic etiam profanis. *Suidas:* γαστέρες· ἐπὶ τῶν γαστριμαργούντων. *Hesych:* γαστέρες· οἷον τροφῆς μόνης ἐπιμελούμενοι. — 3) *uterus*, Matth. 1, 18. 23. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 1, 31. 21, 23. 1 Thess. 5, 3. Apoc. 12, 2. ἐν γαστρὶ ἔχουσα, *gravida*. Sic saepius profanis et LXX. dicitur, Gen. 16, 4. 5. 25, 21. respondetque hebr. בֶּטֶן Job. 38, 29. Ps. 58, 3. et רֶחֶם Ps. 120, 4. 110, 3. Saepius non legitur.

Γέ, particula enclitica, quae aliis particulis et vocibus postponitur vel etiam annectitur, sententiam auget, et voci, cui addita est, majorem vim tribuit. Varie igitur verti potest pro ratione, contextus et conjunctionis cum aliis particulis. a) ἀλλάγε *sed tamen, nihilominus*, Luc. 24, 21. *saltem, certe*, 1 Cor. 9, 2. b) διάγε *saltem*, Luc. 11, 8. *tamen*, Luc. 18, 5. c) εἴγε, *siquidem*, Eph. 3, 2. 4, 21. 2 Cor. 5, 3. εἴγε καὶ *dum modo*, Gal. 3, 4. εἰ δὲ μήγε *sin minus*, 2 Cor. 11, 16. d) καίγε, *adeo, vel* Act. 2, 18. Luc. 19, 42. καὶ ὄφελόν γε et utile *profecto*, 1 Cor. 4, 8. καίτοιγε *siquidem*, Jo. 4, 2. Act. 14, 17. 17, 27. — e) μήτιγε *nedum, quidni*, 1 Cor. 6, 3. — f) ὅςγε *qui adeo*, vel *imo ille* Rom. 8, 32.

Γεδεών, ῶνος, ὁ, *Gideon*, (גִּדְעוֹן *exscindens*, a radice גָּדַע) dux Israelitarum, de quo vid. Judic. cap. 6—8. Commemoratur Hebr. 11, 32.

Γέεννα, ης, ἡ, *gehenna*, nomen loci, quem Judaei in profundo terrae (in hade) situm putabant, ignibus plenissimi, ad cruciandos sine fine malos homines et daemones destinati. Quare non simpliciter modo dicitur γέεννα Matth. 5, 29. 30. 10, 28. Luc. 12, 5. Jac. 3, 6. sed etiam γέεννα τοῦ πυρὸς Matth. 5, 22. 18, 9. Marc. 9, 47. γέεννα τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον Marc. 9, 43. 45. coll. 44, 46. 49. (Alibi dicitur τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον Matth. 25, 41. c. 5, 8. Fabric. Cod. Pseudep. I, p. 645. κάμινος τοῦ πυρὸς Matth. 13, 42. λίμνη τοῦ πυρὸς Apoc. 20, 15. in libro Henochi: χάος τοῦ πυρὸς, βάσανος, δεσμωτήριον. Vid. Fabric. C. Pseud. I, p. 194.) Nomen traxit ab hebr. גֵּיא הִנֹּם 2 Reg. 23, 10. vallis hinnom s. amoena, prope Hierosolymam, ubi Israëlitae Molocho non solum animalia, sed etiam infantes in sacrificium olim combusserant. 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 16, 3. 4. Abrogatis his sacris a Josia rege (2 Reg. 23, 10.) ista vallis destinabatur ad suscipienda cadauera animalium et maleficorum, simulque impura quaecumque flammis ibi delebantur. Hinc translatum est nomen ad locum suppliciorum aeternorum, in cuius quidem ratione describenda interdum etiam ad mare mortuum et poenas Sodomitarum respicitur, v. c. ubi lacus τοῦ πυρὸς appellatur, interdum ad notionem antiquiorem hadis, tanquam loci tenebris densissimis plenissimi, v. c. Matth. 25, 30. Jud. vers. 6. 13. — κρίσις

τῆς γέεν. poenae infernales, Matth. 23, 33. υἱὸς γεέννης, dignus Gehenna Matth. 23, 15. — Saepius non legitur.

Γεθσημανῆ, *Gethsemane*, (in codd. quoque γεθσημανεὶ) nomen villae f. praedii in vicinia montis olivarum, quod recte explicatur per גַּת *torcular* et שֶׁמֶן *oleum*. Matth. 26, 36. Marc. 14, 32.

Γείτων, ονος, ὁ, ἡ, *vicinus, in vicinia habitans*. Luc. 14, 12. 15, 6. 9. Jo. 9, 8. hebr. שָׁכֵן Psal. 31, 12. Exod. 3, 22.

Γελάω, f. άσω, 1) *rideo*; 2) *derideo, irrideo*, Gen. 17, 17. 18, 12. potissimum de iis dicitur, qui *exsultant gaudio* de aliquo, ut Job. 22, 19. Thren. 1, 8. Ps. 52, 6. ut hebr. שָׂחַק Ps. 2, 4. legitur, et alibi. Ita intelligendum quoque est γελ. Luc. 6, 21. γελάσετε, olim triumphabitis de persecutoribus. ib. vers. 35. γελῶντες νῦν, qui nunc superbitis, triumphatis.

Γέλως, ωτος, ὁ, *risus, irrisus*. Jac. 4, 9. ὁ γέλως, cum hic tribuatur ὑπερηφάνοις, (cf. vers. 6.) est superbia impia, Dei leges et poenas deridens. Vid. γελάω.

Γεμίζω, f. ίσω, (a γέμω plenus sum) *repleo, impleo*, cum accusativo subjecti et genitivo materiae. Marc. 4, 37. 15, 36. Luc. 14, 23. 15, 16. Jo. 2, 7. 6, 13. Apoc. 8, 5. 15, 8. coll. Gen. 45, 17.

Γέμω, f. εμῶ, *onustus, refertus sum, plenus sum*; cum genitivo materiae, Matth. 23, 27. Luc. 11, 39. Rom. 3, 14. Apoc. 4, 6. 8. 5, 8. 15, 7. 17, 3. 4. 21, 9. interdum praeposito ἐκ f. ἐξ, Matth. 23, 25. ex hebraismo, מָלֵא seq. מ Jer. 51, 5.

Γενεὰ, ᾶς, ἡ, 1) *generatio, genitura*. Matth. 1, 17. ubi γενεαὶ geniturae, Zeugungen, sunt, nisi malis *generantes, patres* intelligere, ut γενεὰ legitur 3 Esdr. 5, 37. in simili re, ubi textus hebr. Esdr. 2, 59. habet זֶרַע i. e. stirps, familia. — 2) *generatus*, collective *generati*, ut sit a) *familia*, jam generatos complectens, quare respondet hebr. מִשְׁפָּחָה Gen. 31, 3. Lev. 25, 41. Jer. 8, 3. et ita Luc. 16, 8. accipiendum est: „prudentes prospiciunt familiis suis scl. bona huius vitae quaerentes, evangelium autem et Christum spernentes. Alii εἰς τὴν γεν. accipiunt pro ἐν τῇ γενεᾷ prudentes videntur hominibus sui similibus, aeque perversis. b) *posteri* ut Lev. 23, 43. Gen. 17, 12. 31, 3. Num. 13, 23. (דוֹר). Sic Luc. 1, 50. εἰς γενεὰς γενεῶν in remotissimam prolem cf. Exod. 20, 6. 34, 7. Deut. 7, 9. Luc. 1, 48. πᾶσαι αἱ γενεαὶ omnis posteritas. — 3) temporis spatium, intra quod filius generatus iterum generat sive generare potest, et deinde generare desistit alios, *aetas, saeculum, tempus*, Act. 14, 16. 15, 21. Eph. 3, 5. 21. Coloss. 1, 26. coll. Jes. 13, 20. 24, 22. ubi in textu hebr. יָמִים *dies*. — 4) *homines* eiusdem aetatis, simul viventes, *generatio*, ut latinorum *aetas, saeculum*, et hebr. דוֹר Deut. 32, 5. Cohel. 1, 4. Ita Matth. 11, 16. 12, 39. 41. 42. 45. 16, 4. 17, 17.

23, 36. 24, 34. Marc. 8, 12. 38. 9, 19. 13, 30. Luc. 9, 41. 11, 29—32. 50. 51. 17, 25. 21, 32. Act. 2, 40. 13, 30. Phil. 2, 15. Hebr. 3, 10. — Luc. 7, 31. ἄνθρωποι τῆς γενεᾶς ταύτης. — Vario modo γενεὰν explicant Act. 8, 33; multi: vitae annos; alii: homines istius aevi perversi. Fortasse est hic: *proles*; „non habebit prolem, quippe morte violenta (et praematura) abreptus." — Saepius non legitur.

Γενεαλογέω, ῶ, f. ήσω, familiarum origines recenseo s. investigo; natales repeto. Esdr. 2, 62. In passivo: *originem duco, ad genus referor.* Semel Hebr. 7, 6. coll. 1 Chron. 5, 1. hebr. הִתְיַחֵשׂ.

Γενεαλογία, ας, ἡ, genealogia, generis recensio. 1 Chron. 7, 5. 7. — In N. T. bis 1 Tim. 1, 4. Tit. 3, 9. ubi alii de genealogiis familiarum judaicarum restituendis, alii, et quidem rectius de genealogiis divinarum virtutum sive aeonum cogitant, in quibus excogitandis etiam Rabbini (Cabbalistae) et Gnostici summam quaerebant sapientiam. vid. tabulas Sephirotarum cabbalisticas, quas dedit *Buddeus*, introd. ad hist. philos. Ebraeor. p. 336. 347. coll. *Eichhornii* bibl. Vol. 3. p. 2.

Γενέσια, ων, τὰ, (a γενέσιος, ad nativitatem spectans) nom. plurale, i. q. γενέθλια, *solemnia, dies natalis.* Hunc diem solebant jam antiquitus celebrare principes, vid. Gen. 40, 20. 2 Macc. 6, 7. — Bis Matth. 14, 6. Marc. 6, 21. γενεσίων scl. ἡμερῶν. — Alii malunt intelligere diem inaugurationis, diem, quo regnum adeptus fuerat. Quanquam enim profanis vocabulum γενέσια ea de re non dicitur, et solum de die natali, maxime mortuorum, usurpatur, tamen diem inaugurationis quoque celebratum fuisse e 1 Reg. 1, 8. 9. 18, 18. Hos. 7, 5. *Joseph.* Antiq. 15, 11. 6. constat. Accedit, quod Judaei reges unctos a Deo, dei filios appellare consueverant (Ps. 89, 27. 28. 2 Sam. 7, 6.) adeoque verbum יָלַד *genuit* Ps. 2, 7. de regis inauguratione legitur.

Γένεσις, εως, ἡ, (a γίνομαι) 1) *generatio, nativitas, origo.* Matth. 1, 18. (ubi edit. vulg. γέννησις) Luc. 1, 14. coll. Gen. 40, 20. — Βίβλος γενέσεως Matth. 1, 1. vel *historia originis*, ut Gen. 2, 4. 5, 1. vel *catalogus, recensio majorum*, ut Exod. 6, 24. Num. 1, 18. 1 Chron. 4, 2. 21. — τὸ πρόσωπον γενέσεως facies nativa, quam per nativitatem accepit, Jac. 1, 23. — 2) *vita*, ut Sap. 7, 5. ἀρχὴ γενέσεως vitae initium, et Judith. 12, 18. πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς γενέσεώς μου. — Ita intelligo τροχὸν τῆς γενέσεως, Jac. 3, 6. sphaeram totius vitae, decursum vitae, i. e. vitae spatium; quod attinet ad sensum: *praematuram mortem, finem vitae efficit*, putoque apostolum respexisse ad pericula vitae ab iracundia aliorum, per convitia irritatorum, imminentia. — Saepius non legitur.

Γενετή, ῆς, ἡ, nativitas. Jo. 9, 1. ἐκ γενετῆς, inde a

natalibus. Legitur quoque Lev. 25, 47. Addit. Esth. 14, 5. ἔγω ἤκουον ἐκ γενετῆς μου. *Polyb.* 3, 20. 4. φρονεῖν ἐκ γενετῆς.

Γένημα, τος, τὸ, (pro γέννημα, ut γένητος pro γέννητος) 1) *progenies*; 2) *proventus agrorum*, Luc. 12, 18. et transfertur deinde ad *fructus virtutis*, 2 Cor. 9, 10. — In utroque loco edit. vulg. γεννήματα.

Γεννάω, ῶ, f. ήσω, *gigno, pario.* Est autem 1) *genero, gigno*, ich erzeuge. Ita de viris Matth. 1, 2—16. Act. 7, 8. 29. — passive: *gignor, generor*, Gal. 4, 23. 29. Hebr. 11, 12. Jo. 8, 41. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις ἐγ. ὅλ. generatus es a parente nequissimo. De frumento: 1 Cor. 15, 37. τὸ γενησόμενον σῶμα plantae corpus gignendum. τὸ γεννηθὲν ἐν αὐτῇ, foetus in utero eius generatus. γεννηθεὶς κατὰ σάρκα, secundum naturalem libidinem genitus, κατὰ πνεῦμα, vi promissionis, sive vaticinii, Gal. 4, 29. i. q. vers. 23. διὰ τῆς ἐπαγγελίας genitus. — Tropice ita dicitur, ut sit a) causa rei sum, *produco, efficio*, 2 Tim. 2, 23. b) quum doctores a Judaeis patres, discipuli autem filii dici solerent, transferebatur etiam generationis tropus ad formationem animi, institutionem, emendationem, sive ad *generationem spiritualem* doctoris opera efficiendam. Et ita *generare* non solum hominibus et in passivo discipulis tribuitur, 1 Cor. 4, 15. Phil. vers. 10. sed etiam Deo hominum animos per spiritum sanctum ad sapientiam et pietatem formanti. Ita autem non nisi in Joannis scriptis, Jo. 1, 13. 3, 3—8. et in formula γενν. ἐκ θεοῦ, a Deo regi, s. duci, vi divina emendari, 1 Jo. 1, 29. 3, 9. 4, 7. 5, 1. 4. 18. 1 Jo. 5, 1. πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ, i. e. „qui amat Deum, homines emendantem, debet quoque amare emendatos." — Denique etiam tribuitur Deo ratione Christi, filii eius (e loco Ps. 2, 7.), et, ut videtur, duplici sensu; primum Act. 13, 33. Messiam (υἱὸν τοῦ θεοῦ) *declaro* scl. per resurrectionem; et deinde Hebr. 1, 5. 5, 5. proprio sensu: auctor alicuius sum, *produco* ex me. Tribuitur quoque Deo ratione Israëlitarum Jes. 1, 2. ubi est: mihi eligo ut sint dilecti mei, adopto. — 2) *pario, partum edo*; de muliere foetum excludente, Luc. 1, 13. 57. 23, 29. Jo. 16, 21. — In *passivo*: *in lucem edi*, γενν. εἰς τὸν κόσμον ut plenius dicitur Jo. 16, 21, *nasci*, Matth. 2, 1. 4. 19, 12. 26, 24. Marc. 14, 21. Luc. 1, 35. Jo. 3, 4. 6. 9, 2. 19. 20. 32. Act. 7, 20. 22, 3. Rom. 9, 11. Hebr. 11, 23. — γεννᾶσθαι εἰς τι *nasci* ad aliquid, i. e. inde a vitae initiis *destinari* ad aliquid, Gal. 4, 24. 2 Petr. 2, 12. Jo. 18, 37. — Act. 2, 8. διαλέκτῳ ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, dialecto nobis nativa. c. 22, 28. γεγέννημαι scl. ῥωμαῖος in lucem editus sum tanquam civis romanus, civis natus sum. — Saepius non legitur.

Γέννημα, τος, τὸ, 1) *progenies, soboles.* In N. T. tantum in formula γεννήματα ἐχιδνῶν, progenies viperina,

Matth. 3, 7. 12, 34. 23, 33. Luc. 3, 7. coll. Jos. 15, 14. Sir. 10, 18. — 2) *proventus* agri (Exod. 23, 10.), *fruges* arborum; sic in formula *γενν. τῆς ἀμπέλου,* Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 22. 18. coll. Hos. 10, 1. Deut. 22, 9. — (Luc. 12, 18. 2 Cor. 9, 10. edit. vulg. *γέννημα.* Vid. *Γέννημα*).

Γεννησαρὲτ, ἡ, Gennesäret, (chald. גְּנֵיסַר) regio ad mare Galilaeae, seu Tiberiadis sita, unde etiam hoc mare ipsum lacus Genesareth dicebatur. A *Josepho* (B. Jud. 3, 10. §. 7 et 8.) appellatur *Γεννησὰρ χώρα,* (*λίμνη Γεννησὰρ*), describiturque tanquam fertilissima et amoenissima. Legitur Matth. 14, 34. Marc. 6, 53. Luc. 5, 1.

Γέννησις, εως, ἡ, generatio, nativitas. Matth. 1, 18. et Luc. 1, 14. in edit. vulg. Vid. *Γένεσις.*

Γεννητὸς, ἡ, ὸν, (a *γεννάω* gigno, pario), *genitus; γεννητοὶ γυναικῶν* i. e. homines. Bis, Matth. 11, 11. Luc. 7, 28. cf. Job. 14, 1. ילוד אשה ib. c. 15, 14. 25, 4.

Γένος, εος, τὸ, 1) *genus, stirps, origo;* Marc. 7, 26. Act. 4, 36. 7, 13. 18, 2. 24. *ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,* genere Alexandrinus. Act. 4, 6. *γένος ἀρχ.* genus, ordo pontificius. coll. Act. 13, 26. Inde *γένος,* ut עם Gen. 11, 6. Esth. 2, 10. dicitur *κατ' ἐξοχὴν gens judaica,* 2 Cor. 11, 26. Gal. 1, 14. *ἐν τῷ γένει μου,* inter Judaeos. Phil. 3, 5. coll. 3 Macc. 3, 2. 6. transfertur quoque ad familiam christianorum 1 Petr. 2, 9. — 2) *progenies, proles,* Apoc. 22, 16. Act. 17, 28. 29. — 3) *genus, species,* Matth. 13, 47. *ἐκ παντὸς γένους,* omnis generis. c. 17, 21. Marc. 9, 29. 1 Cor. 12, 10. 28. 14, 10. coll. 2 Chron. 4, 13. 16, 15. Saepius non legitur.

Γερασηνὸς, οῦ, ὁ, Gerasenus; sic codd. quidam mendose, ut videtur, Matth. 8, 28. Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. Commemorat *Joseph.* B. J. 4, 9. 1. urbem *Γέρασαν,* a Vespasiano per L. Annium expugnatam et dirutam, et ibid. §. 3. Simonem quendam *Γερασηνὸν τὸ γένος.*

Γεργεσηνὸς, οῦ, ὁ, Gergesenus (גִּרְגָּשִׁי Gen. 15, 21. Jos. 24, 11. LXX. *γεργεσαῖοι*). *Γέργεσα,* teste Origene, fuit urbs antiqua ad lacum Genesareth sita, sed *Josephus* eam ignorat, diserteque tradit Antiq. 1, 6. 2. de Gergesaeis (in V. T. commemoratis) nihil praeter nomina superesse, (*πλὴν τῶν ὀνομάτων ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις οὐδὲν ἔχομεν*) quum Hebraei urbes eorum excidissent. Commemorantur autem Matth. 8, 28. ubi Luc. 8, 26. habet *Γαδαρηνοί,* fortasse rectius.

Γερουσία, ας, ἡ, (a *γέρων* senex) collegium seniorum; *senatus, presbyterium.* Profanis saepissime ut et LXX. v. c. Exod. 3, 16. Deut. 21, 2. 3. 29, 10. Semel in N. T. Act. 5, 21. ubi leguntur *τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν.* Hic *γερουσία* a synedrio non differre, sed explicationis caussa additum habetur. Alii rectius seniores e singulis tribubus in consessum synedrii cooptatos (4, 8. 25, 15.) subintelligunt, at

suadent addita verba τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. In protevang. Jacobi leguntur: ἐκάλεσε τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ τὴν γερουσίαν. vid. Fabric. C. Apoc. N. T. I, p. 80. In aliis locis apocryphor. est synedrium magnum, cf. 2 Macc. 4, 44. Judith. 15, 10. et saepius apud Josephum.

Γέρων, οντος, ὁ, *senex*. Jo. 3, 4. Job. 32, 9. Prov. 31, 23.

Γεύω, f. εύσω, 1) *gustandum praebeo*, Gen. 25, 30. In Medio: gustandum mihi praebeo, hinc 2) *gusto*, *saporem sentio* s. *exploro*: ich koste, versuche, Matth. 27, 34. Jo. 2, 9. Coloss. 2, 21. — Luc. 14, 24. „non gustare coenam" i. e. plane nihil accipere, prorsus coena excludi. 3) *edo*, *vescor*, Act. 10, 10. 20, 11. 23, 14. coll. 1 Sam. 14, 24. 29. Jon. 3, 7. Tob. 7, 13. 3 Esdr. 9, 2. ubi in textu hebr. Esdr. 10, 6. est אָכַל. — 4) ut βλέπω, ἀκούω, transfertur ad sensus omnino, et est *experior sensibus*, *experior* omnino. Sic saepius profanis, et in N. T. in formula: γεύ. θανάτου, *mori*, *mortem experiri*, Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Jo. 8, 52. Hebr. 2, 9. et apud Rabbinos. Vid. Buxtorf. lexic. talm. sub טְעַם p. 895. Dicitur quoque de rebus, quae non sensibus sed animo percipiuntur, ut latinor. *sentio*; sensu interno *cognosco*, *experior*, Hebr. 6, 4. 5. 1 Petr. 2, 3. Sic Psal. 34, 8. Prov. 31, 18. ubi in utroque loco hebr. טָעַם. — Construitur maxime cum genitivo, raro cum accusativo ut Hebr. 6, 5. et 1 Sam. 14, 29. interdum etiam, ubi est experior, sequitur ὅτι, ut 1 Petr. 2, 3. Prov. 31, 18. Ps. 34, 8. Saepius non habetur.

Γεωργέω, ῶ, f. ήσω, (ex γέα, γῆ terra et ἔργον opus) *agrum colo*, Hebr. 6, 7. δι' οὓς γεωργεῖται scl. γῆ, a quibus colitur. cf. 1 Chron. 27, 26. 3 Esdr. 4, 6. 1 Macc. 14, 8.

Γεώργιον, ου, τὸ, *ager cultus*, *ager*. Prov. 24, 30. 31, 16. (hebr. שָׂדֶה). — Christiani 1 Cor. 3, 9. Dei ager dicuntur, quatenus Deus per spiritum fruges pietatis in animis producit.

Γεωργὸς, οῦ, ὁ, 1) *agricola*. 2 Tim. 2, 6. Jac. 5, 4. In N. T. transfertur ad quemcunque terram colentem, etiam vineas, et est i. q. ἀμπελουργὸς, *vinitor*, Matth. 21, 33—41. Marc. 12, 1—7. Luc. 20, 9—16. Tropice de Deo dicitur Jo. 15, 1. quatenus apostolorum labores promovet, vineam spiritualem, ecclesiam (Jes. 5, 1. sqq.), curat. Observavit *Buxtorfius* in lex. talm. sub כֶּרֶם p. 1094. Talmudicos *vineam* dixisse pro *schola*, *academia*, quia discipuli in scholis lineatim, ut vites plantantur, sedissent. Similiter Joel 1, 11. כֹּרְמִים *vinitores* propter *triticum* devastatum ejulare dicuntur. כָּרַם enim proprie est amputare, amputando colligere, quod vinitorum aeque est ac messatorum.

Γῆ, ῆς, ἡ, (hebr. אֲדָמָה et אֶרֶץ) aeque late patet ut latinor. *terra*, et prima significatio esse videtur 1) *terra*, *ager*, *humus*, terra mollis, herbis et plantis alendis apta, das Erd-

reich. Sic Matth. 13, 5. 8. 23. Marc. 4, 5. 8. 20. 26. 28. 31. Jo. 12, 46. Hebr. 6, 7. Jac. 5, 7. Luc. 14, 35. εἰς γῆν, ut in agrum ducatur. cf. Gen. 4, 12. Joel. 1, 10. — 2) *solum, humus*, quo niti aliquis poteſt, der Boden, Erdboden; ita Luc. 22, 44. 24, 5. Matth. 10, 29. 15, 35. 25, 18. 25. 27, 51. Marc. 8, 6. 9, 20. 14, 35. Jo. 8, 6. 8. Act. 7, 40. 9, 4. 8. — *locus ſoli*, Luc. 6, 49. ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου i. e. ſolo inſtabili. *ſpatium* c. 13, 7. τὴν γῆν, locum ſoli, quem occupat. — 3) *terra*, terra arida, quatenus a mari diſtinguitur, Marc. 4, 1. 6, 47. Luc. 5, 3. 11. Jo. 6, 21. 21, 8—11. Act. 27, 39 —44. coll. Jon. 1, 13. — 4) *tractus terrae, regio*, Gegend, Land, et non ſolum de regione aliquem locum circumjacente, Matth. 9, 26. 31. 14, 34. Marc. 6, 53. Luc. 8, 27. Act. 7, 3. 4. 6, de provincia v. c. γῆ Ἰούδα terra tribus Juda Matth. 2, 6. 4, 15. Jo. 3, 22. ſed etiam de majori tractu, populum quendam complectente dicitur, v. c. de Aegypto Act. 7, 11. 36. 40. 13, 17; Chanaan Act. 13, 19. Matth. 2, 20. 21. coll. Gen. 12, 10. 42, 30. 33. Inde γῆ τινὸς *patria*, Act. 7, 3. — Ponitur quoque pro *incolis* regionis Matth. 10, 15. 11, 24. et κατ' ἐξοχὴν pro *terra Judaica*, Matth. 5, 5. 23, 35. 27, 46. Marc. 15, 33. Luc. 4, 25. 21, 23. ubi γῆ in altero membro explicatur verbis τῷ λαῷ τούτῳ; c. 23, 44. Act. 1, 8. Jac. 5, 17. — 5) *terra habitabilis omnis*, Luc. 21, 35. Act. 10, 12. 11, 6. 17, 26. coll. Gen. 6, 7 ſaepiſſime. Sic γῆ ſaepius ſignificat *habitantes in terris, homines*, Luc. 18, 8. Jo. 17, 4. Matth. 5, 13. 10, 34. Luc. 12, 49, 51. et formulae: ἐπὶ τῆς γῆς, Rom. 9, 28. Eph. 6, 3. Hebr. 11, 13. Jac. 5, 5. ἀπὸ τῆς γῆς Act. 8, 33. 22, 22. viventes, ſ. hancce in his terris vitam indicant. Ita quoque εἶναι ἐκ τῆς γῆς, quae Jo. 3, 31. leguntur, ſunt: originem habere ab hominibus. — 6) *orbis terrarum, tellus*, oppoſita coelo, Matth. 5, 18. 35. 6, 10. 19. 16, 19. Luc. 2, 14. 21, 25. Jo. 12, 32. Act. 2, 19. Coloſſ. 1, 16. Hebr. 1, 10. 12, 26. 2 Petr. 3, 5. 7. 10. alibi. — τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, terreſtria, Coloſſ. 3, 2. 5. — γῆ καινὴ novus orbis 2 Petr. 3, 13. Apoc. 2, 1.

Γῆρας, τος, (dativ. γήρᾳ contracte ex γηραϊ pro γήρατι) τὸ, *ſenectus*. Luc. 1, 36. in edit. vulg. ubi *Griesbach*. repoſuit γήρει. coll. Gen. 21, 7. Sir. 3, 12. 1 Chron. 29, 28.

Γηράσκω, ſ. γηράω, f. άσω, *ſeneſco* Jo. 21, 18. — *vetuſtus fio, efficacia privor*, tropice de oeconomia veteri Hebr. 8, 13.

Γῆρος, εος, τὸ, i. q. γῆρας, *ſenectus*. Luc. 1, 36. in edit. Griesb. Habetur quoque Sir. 8, 6. 46, 9. 1 Reg. 11, 4. Pſ. 61, 18. 91, 14. Apud profanos non legitur.

Γίνομαι ſive γίγνομαι, f. γενηθήσομαι, perf. γεγένημαι aor. 1 ἐγενήθην, fut. 1 Med. γενήσομαι et γενοῦμαι, aor. 1 Med. ἐγενησάμην, aor. 2 ἐγενόμην, praet. med. γέγονα. Huius

verbi, quod quum maxime vario modo usurpatur, notiones ad octo capita, sive notiones primarias revocari posse videntur, quarum prima est 1) *originem habeo, orior, ich entstehe,* nec solum de prima omnium rerum creatione, Jo. 1, 3. 10. sed etiam de secunda dicitur, *orior, nascor,* Jo. 1, 14. σὰρξ ἐγένετο, homo natus est; Phil. 2, 7. *γενόμ. ἐν ὁμοιώμ. ἀνθρώπων.* Sic Sap. 7, 3. *γενόμενος,* natus. Rom. 1, 3. Gal. 4, 4. coll. Levit. 27, 26. etiam de frugibus Matth. 21, 19. et idolis, quae ortum debent manibus humanis Act. 19, 26. — *exorior,* quocunque modo hoc fiat, Matth. 8, 24. 26. 21, 42. 25, 6. 27, 45. 28, 2. Marc. 4, 37. 39. Luc. 4, 25. 15, 10. 14. 22, 24. Jo. 1, 6. Act. 14, 5. 15, 2. 7. alibi saepius. — 2) *sum, existo, adsum,* ich bin da, vorhanden, Jo. 1, 15. 30. 8, 58. 1 Jo. 2, 18. Marc. 2, 27. *ἐγένετο* adest, institutum est. — οὐκ *ἐγένετο* non adfuit, locum non habuit, Matth. 19, 8. 24, 21. Marc. 13, 19. Apoc. 16, 18. — 3) *fio, ich werde, γίνομαί τι,* fio aliquid, v. c. *χριστιανὸς* Act. 26, 28. *ἀρχιερεὺς* Hebr. 6, 20. 7, 20. et similia, Matth. 9, 16. 12, 45. 13, 22. 17, 2. 23, 15. 28, 4. Marc. 10, 43. 44. Luc. 20, 14. 33. Jo. 1, 12. 5, 4. 6. 9. 9, 22. 27. Act. 16, 27. 29. et alibi. Saepius et *fieri* et *esse* verti potest, c. 9. Matth. 5, 45. 6, 16. 10, 16. 25. 18, 3. 20, 26. 24, 44. Marc. 1, 17. 4, 10. 6, 26. 9, 26. Luc. 6, 16. 36. Rom. 4, 18. alibi. — *γίνεσθαι τὶ* et *εἰς τὶ,* saepe significat *abire in,* zu etwas werden, Matth. 4, 3. 13, 32. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 11, 30. 4, 3. Jo. 2, 9. 4, 14. Rom. 2, 25. 11, 9. 1 Cor. 1, 30. 4, 9. 13. 13, 1. 11. 2 Cor. 5, 21. Apoc. 6, 12. 16, 19. *cedere in,* Rom. 7, 15. *γέγονε θάνατος,* cedit in mortem. Jo. 16, 20. *γέγ. εἰς χαρὰν.* 1 Cor. 14, 26. — *γίνεσθ. εἰς οὐδὲν* Act. 5, 36. in nihilum abire; *εἰς κενὸν* 1 Thess. 3, 5. vanum esse. — 4) *evenio, fio, accido, geschehen, sich ereignen,* Matth. 1, 22. 5, 18. 13, 21. 21, 4. 24, 20. 26, 54. Marc. 9, 21. saepius. Notandae formulae: a) *Ἐγένετο, accidit, evenit,* sequ. ὅτε, ἐν, ὡς, saepius ex more hebr. וַיְהִי sive וְהָיָה (Mich. 4, 1.) redundat, Matth. 9, 29. 7, 28. 11, 1. 26, 1. Marc. 1, 4. 9. 2, 15. Luc. 1, 5. 8. Act. 5, 7. 9, 3. b) *τὸ γενόμενον, τὸ γεγονὸς, quae evenerant,* acciderant, Matth. 18, 31. 27, 54. 28, 11. Marc. 5, 14. Luc. 2, 15. 8, 34. 35. 56. — c) *Γίνεταί μοι, evenit mihi* Matth. 8, 13. 9, 29. 15, 28. Marc. 5, 16. Luc. 1, 38. Jo. 5, 14. 2 Tim. 3, 11. etiam *ἐν ἐμοὶ* ex hebraismo 1 Cor. 9, 15. — *contingit mihi* Matth. 18, 13. Luc. 2, 46. — Eph. 6, 3. *ἵνα εὖ σοι γένηται* ut bona tibi contingant. — d) *Γένηταί μοι* etiam *possideo* Matth. 18, 12. *accipio* Luc. 14, 12. 1 Cor. 4, 5. — Jo. 10, 35. *πρὸς οὓς ἐγένετο ὁ λόγος,* quibus factum, *datum* est praeceptum, promissio, Act. 10, 13. Formula hebraica וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל v. c. Jon. 1, 1. 3, 1. Marc. 4, 11. *γίνεσθαι ἐν παραβολαῖς,* per parabolas, in parabolis involutam doctrinam accipere. — Dicitur autem

hoc sensu etiam e) de *sono* subito exorto, φωνὴ, ἦχος ἐγένετο, accidit, ut audiretur vox, Marc. 1, 11. Luc. 1, 44. 3, 22. 9, 35. 36. Jo. 12, 30. Apoc. 2, 2. 6. 8, 5. 11, 15. 16, 18. — f) *Μὴ γένοιτο, hoc minime eveniat, absit, non ita,* Luc. 20, 16. Rom. 3, 4. 6. 31. 6, 2. 15. 9, 14. Gal. 2, 17, alibi, coll. Gen. 44, 7. 17. — 5) *evenire facio*, passive: *peragor, patror, gethan werden;* Matth. 11, 20. 21. 23. Marc. 4, 22. 6, 2. 14, 4. Luc. 9, 7. 10, 13. 13, 17. (ὑπὸ τινὸς) Act. 2, 43. (διὰ) 4, 22. 26. 12, 9. Saepius simpliciter vertendum est *fieri*, v. c. Act. 12, 15. 13, 32. Hebr. 9, 22. — 1 Cor. 16, 14. ἐν ἀγάπῃ γενέσθω secundum amorem christ. fiant, agantur. 1 Thess. 1, 5. τὸ εὐαγγ. ἐγεν. ἐν λόγῳ, ore, verbis facta est s. peragebatur evangelii praedicatio. — 6) *venio, advenio, pertingo,* a) de loco, ἐν Matth. 26, 6. Marc. 9, 33. Act. 13, 5. 2 Tim. 1, 17. εἰς Act. 25, 15. κατὰ Luc. 10, 32. Act. 27, 7. ἐπὶ Luc. 22, 40. ἐγγὺς γιν. prope venire, accedere, Jo. 6, 19. 21. 25. Eph. 2, 13. — b) de tempore, Luc. 22, 14. *advenio, sum, fio;* ita de vespera, die, hora, Matth. 8, 16. 14, 15. 23. 16, 2. 27, 1. Marc. 6, 2. 21. 35. 15, 33. Luc. 6, 13. Jo. 6, 16. 17. Act. 16, 35. — c) de promisso, vaticinio, mandato, *eventum habeo, fio,* zur Erfüllung kommen, Matth. 6, 10. 11, 26. 21, 21. 24, 6. 26, 42. Luc. 1, 20. 22, 42. Act. 21, 14. 1 Cor. 15, 34. — d) de beneficiis et aliis rebus: *advenio, confero, do,* Jo. 1, 17. Gal. 3, 14. Rom. 7, 3. γίνεται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, si alius fit, alteri datur scl. in matrimonium; c. 7, 4. — e) γίνεσθαι ἐπὶ τινὰ, Luc. 1, 65. 4, 36. Act. 5, 5. 11. 11, 19. vel τινὶ Act. 2, 43. Rom. 11, 25. *venire super, invadere.* f) γενομ. ἐν ἑαυτῷ Act. 12, 11. *ad se redire,* sui compos fieri. — 7) *sum,* (hebr. הָיָה), Jo. 2, 1. „erant s. celebrabantur nuptiae; Jo. 13, 2. 2 Reg. 23, 22. ἐγένετο τὸ πάσχα. — γενόμενος ἐτῶν sum homo annorum i. e. ago annum, Luc. 2, 42. 1 Tim. 5, 9. — γίνομ. ἐπάνω *sum super,* praepositus, Luc. 19, 19. ὑπὸ τινὸς *subjectus* Gal. 3, 4. — γιν. ἐν ἀγωνίᾳ Luc. 22, 44. esse in agone; — ἐν παραβάσει 1 Tim. 2, 14. i. e. transgressionis rea, peccatrix. 2 Petr. 1, 20. ἰδίας ἐπιλ. οὐ γίνεται non est in se clara, non se ipsa interpretatur. — γίνεσθαι ἐν πνεύματι in ecstasi esse Apoc. 1, 10. 4, 2. Saepius γίνομαι hoc sensu tanquam auxiliare usurpatur, ita ut nomen, cui jungitur, possit vertendo resolvi in verbum, v. c. Jo. 12, 29. βροντὴ ἐγένετο pro *tonuit.* — 8) *versor, sum alibi, vel cum aliquo;* Marc. 16, 10. οἱ μετ' αὐτοῦ γινόμενοι, qui cum eo fuerant. Apoc. 1, 9. ἐγεν. ἐν Πάτμῳ, versabar in Patmo. Deinde ut latinor. *versari* in aliqua re, significat: *me gero, ago,* ich benehme mich; Eph. 4, 32. γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοί. 1 Cor. 2, 3. ἐν ἀσθενείᾳ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς modestia apud vos usus sum. ib. 16, 10. ἵνα ἀφόβος γένηται πρὸς ὑμᾶς. ut sine timore vobiscum possit agere. 1 Thess. 1, 5. ἐγεν. ἐν ὑμῖν, egi

inter vos. Sic 1 Sam. 4, 9. *γίνεσθε εἰς ἄνδρας*, fortiter agite, viros vos praestate. 2 Macc. 8, 27. *περὶ τὸ σάββατον ἐγίνοντο*, sabbatum celebrabant.

Γινώσκω et *γιγνώσκω*. f. *γνώσομαι*, perf. *ἔγνωκα* aor. *ἔγνων*, perf. pass. *ἔγνωσμαι*, aor. *ἐγνώσθην*, (a *νόω*, *νοέσκω* contr. *νώσκω* (latin. *nosco, novi*) addita et duplicata litera *γ*) proprie quamcunque notionem et cognitionem, quae percipitur, indicat, redeuntque huius verbi significationes ad duo capita, ut *primum* dicatur de cognitione s. scientia suggesta per res exteras et alios, *deinde* autem de scientia, quam ipsi efficimus, et quaerendo *cogitando*que invenimus. I) De scientia *nobis oblata* si dicitur, est 1) *animadverto, sentio*, ich bemerke, empfinde, *intelligo*, vel oculis, vel auribus, vel mente, Matth. 12, 15. 16, 8. 21, 45. 22, 18. 24, 39. 26, 10. Marc. 6, 38. 8, 17. 12, 12. 15, 10. Jo. 4, 1. 6, 15. 8, 27. — Marc. 5, 29. *ἔγνω τῷ σώματι* sensit in corpore; coll. Luc. 8, 46. 2, 43. saepius. 2) *comperio*, ich bringe in Erfahrung, Matth. 9, 30. 24, 50. Marc. 5, 43. 15, 45. Luc. 8, 10. 24, 18. Jo. 11, 57. 12, 9. — *certior fio* Coloss. 4, 8. 1 Thess. 3, 5. passive: *divulgor, notus fio* Matth. 10, 26. Marc. 7, 24. Luc. 8, 17. active: *notum facio, divulgo*, Jo. 5, 42. Rom. 2, 18. — 3) *experior*, experiendo aliquid cognosco s. cognitum habeo; Jo. 5, 42. *ἔγνωκα ὑμᾶς*, vos expertus sum. 1 Cor. 4, 19. Jo. 7, 17. Sir. 46, 6. Sic hebr. ידע *experiri*, Gen. 22, 12. Num. 14, 34. Job. 21, 19. Ps. 20, 6. — deinde *experior in me ipse, conscius mihi sum* i. e. quod attinet ad sensum, *perago*; 2 Cor. 5, 21. *μὴ γνόντα ἁμαρτίαν*, qui non est expertus peccatum i. e. qui non fecit peccatum. Apoc. 2, 24. *ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ*. Eph. 3, 19. Sic etiam Psal. 35, 11: *μάρτυρες ἄδικοι, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον, ἐπηρώτων με*. Similiter ידע 1 Sam. 22, 15. — *deprehendo*, 1 Cor. 3, 20. *γινώσκει ὅτι εἰσὶ μάταιοι*, vanos deprehendit. — cf. Sap. 2, 1. *οὐκ ἐγνώσθη ὁ ἀναλύσας ἐξ ᾅδου*. — 4) *novi, intelligo, scio, cognitum habeo*, Jo. 1, 49. Act. 19, 15. 19, 35. 1 Cor. 5, 16. Luc. 12, 47. 19, 15. Jo. 4, 53. 5, 6. 8, 52. Rom. 6, 6 alibi. — *disco*, Act. 17, 19. 20. 21, 34. 2 Cor. 3, 2. — II) De scientia, quae diligentia et meditatione efficitur dictum, est: 1) *investigo, perscrutor*, Luc. 16, 15. Jo. 2, 24. 25. Act. 1, 7. *cognosco*, sensu forensi, Jo. 7, 51. Quum in perscrutatione judicium sit adhibendum, est 2) *judico, dignosco, conjicio, dijudico*, Matth. 12, 33. 24, 32. 33. Marc. 13, 28. 29. Luc. 10, 11. 6, 44, 21, 31. Jo. 13, 35. 1 Jo. 2, 3. 18. 4, 2. 1 Cor. 2, 14. *οὐ δύναται γνῶναι*, non judicare de ea re potest; alii: assensum praebere non potest. 1 Cor. 8, 2. *καθὼς δεῖ γνῶναι*, ut judicare decet. Inde etiam 3) est *perpendo, considero, disco*, Jo. 15, 18. Jac. 1, 3. 13, 23. 2 Petr. 1, 20. 3, 3. Matth. 24, 43. Luc. 12, 39. Jac. 2, 20. hebr. ידע similiter Job. 34, 4.

Pſ. 90, 11. 4) indicat perſuaſionem ſive ſcientiam per judicia et inveſtigationem effectam, et eſt a) *arbitror*, meynen, *puto*, Matth. 24, 50. Luc. 12, 46. Apoc. 3, 3. — b) *perſuaſum habeo, aſſentior*, glauben, ſich überzeugen, Jo. 6, 69. 7, 26. 8, 28. 2 Cor. 13, 6. Eph. 5, 5. Phil. 1, 12. Luc. 1, 18. Jo. 8, 43. *γιν. τὴν λαλιάν*, verbis fidem habere. ib. 14, 31. *ἵνα γνῷ* ut ſibi perſuadeat. Act. 2, 36. *ἀσφαλῶς γινωσκέτω* certiſſime ſibi perſuadeat. — c) *ſcio*, Matth. 6, 3. Luc. 7, 39. 10, 22. Jo. 7, 27. ubi permutatur cum *οἶδα*, c. 21, 17. — cogitando inveni, *habeo, conſtituo mecum, decerno*; Luc. 16, 4. *ἔγνων τί ποιήσω*, jam habeo, decrevi quid faciam. Rom. 7, 15. *οὐ γινώσκω*, non habeo, non deliberato conſilio facio. — Pſalt. Sal. Pſ. 17, 47. *ὃν ἔγνω ὁ θεὸς ἀναστῆναι*, quem Deus decrevit ſuſcitare. — d) *calleo, bene gnarus ſum*, Matth. 16, 3. Jo. 3, 10. 7, 49. Rom. 7, 1. Act. 21, 37. — e) *comprehendo* cogitando, i. q. *συνῆκα*, Matth. 12, 7. 13, 11. Marc. 4, 11. 13. Luc. 18, 34. Jo. 10, 6. 12, 16. 13, 12. Act. 8, 30. alibi. — f) *agnoſco* aliquem qualis eſt, *cognoſco*, Matth. 7, 23. Luc. 24, 35. 1 Cor. 2, 8. Jo. 1, 10. 10, 14. 15. 27. 2 Tim. 2, 19. Rom. 7, 7. *ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων*, peccatum tanquam peccatum non agnovi. Luc. 19, 42. 44. — III) denique ex uſu hebr. יָדַע, cui apud LXX. ſaepiſſime reſpondet, eſt a) *amo, probo*, Rom. 10, 19. 1 Cor. 8, 3. coll. Sap. 4, 1. Hoſ. 8, 4. Pſ. 1, 6. 37, 18. coll. Jer. 24, 5. Amos. 3, 2. *ὑμᾶς ἔγνων ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς*, amore ductus elegi. — Hebr. 13, 23. benigniter excipio. — b) *rem habeo, coëo*, Matth. 1, 25. Luc. 1, 34. vid. Gen. 4, 1. 19, 8. 24, 16. Num. 3, 17. Jud. 19, 25.

Γλεῦκος, εος, ους, τὸ, *muſtum*, τὸ ἀπόσταγμα τῆς σταφυλῆς πρὶν πατηθῇ, ut *Heſych.* explicat. Semel Act. 2, 13. et ſemel in V. T. Job. 32, 19. ubi hebr. יַיִן. Quum tempore feſti pentecoſt. vindemia non eſſet, quae potius incidebat in menſem Tisri, putant muſtum pro *vino dulci* poſitum eſſe, rectius fortaſſe pro *mero*, vino aqua non temperato, itaque magis inebriante.

Γλυκὺς, εῖα, ὺ, *dulcis*. Apoc. 10, 9. 10. Jac. 3, 11. τὸ γλυκὺ ſcl. ὕδωρ, ut eſt verſ. 12, aqua dulcis, i. e. apta ad potum; de aquis amaris vid. Exod. 12, 8. 15, 23. Num. 5, 18. ſqq.

Γλῶσσα, attice *γλῶττα*, ης, ἡ, hebr. לָשׁוֹן, 1) *lingua*, pars corporis; commemoratur tanquam organon guſtus Luc. 16, 24. et tanquam organon loquendi, Marc. 7, 33. 35. Luc. 1, 64. Rom. 14, 11. Jac. 3, 5. 6. Apoc. 16, 10. — Phil. 2, 11. *πᾶσα γλῶσσα*, lingua cuiusvis hominis. coll. Jeſ. 45, 23. ubi fere eadem leguntur. Act. 2, 26. *ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου*, exſultat lingua i. e. laeta ſe movet (וַיָּגֶל), laetabundus loquor. coll. Pſ. 16, 9. — Linguam domare i. e. uſum lin-

guae in loquendo, Jac. 1, 26. 3, 8. 1 Petr. 3, 10. coll. Sir. 28, 18. sqq. 2) *flammulae, ignis formam habentes*, et linguae in modum lambentes, Act. 2, 3. ubi sunt signum symbolicum doni linguarum. Sic Jes. 5, 24. לְשׁוֹן אֵשׁ 3) *verba, sermones*, Rom. 3, 13. 1 Jo. 3, 18. coll. Jes. 28, 11. Prov. 25, 15. Sap. 1, 6. 4) *lingua, dialectus*, qua populus aliquis utitur, Act. 2, 4. 11. 1 Cor. 13, 1. Sic לָשׁוֹן Gen. 10, 5. 31. Esth. 1, 22. (LXX. λέξις). ib. 3, 12. 8, 9. — Inde πᾶσαι γλῶσσαι omnes *populi, nationes*, Apoc. 5, 9. 7, 9. 10, 11. 11, 9. 13, 7. 14, 6. 17, 15. cf. Dan. 3, 4. 31. Judith. 3, 11. — Denique 5) formula γλώσσαις λαλεῖν in N. T. non uno sensu dicta videtur; a) γλώσσαις ἑτέραις λαλεῖν Act. 2, 4. haud dubie est: in lingua peregrina, non nativa, sermones facere, ut apparet ex iis, quae vers. 6—11. leguntur. Idem intelligendum esse videtur in γλώσσαις καιναῖς λαλ. Marc. 16, 17. quod ibidem inter miracula refertur. c) λαλεῖν γλώσσαις, λαλεῖν γλώσσῃ, προσεύχεσθαι γλώσσῃ (1 Cor. 14, 14.), λόγοι ἐν γλώσσῃ (1 Cor. 14, 19.), vel etiam γλῶσσαι simpliciter (1 Cor. 12, 10. 28. 30. 13, 8. 14, 22. 26.) est *sermo in ecstasi*, non seriem verborum sensum certum exprimentium continentes, sed verba abrupta, sonos non articulatos, exclamationes, suspiria, et quae sunt eiusdem generis, in quae animus vehementer commotus erumpit. Act. 10, 46. 19, 6. 1 Cor. 12, 30. et cap. 14, 1—27. Apparet enim hoc ex iis, quae 1 Cor. 14, 7—12. et vers. 23. commemorantur. — Saepius non legitur.

Γλωσσόκομον, ου, τὸ, i. q. γλωσσοκομεῖον, 1) cistella qua tibiarum lingulae asservabantur. Descendit enim a γλῶσσα, lingua, lingula (das Mundstück) et κομέω, servo. *Hesych*: γλωττόκομον· ἐν ᾧ οἱ αὐλῆται ἀπετίθεσαν τὰς γλωσσίδας. 2) quaelibet *theca, capsula, loculus*, Hesych. γλωσσόκομον· θήκη, σορὸς ξυλίνη λειψάνων. Bis, Jo. 12, 6. 13, 29. coll. 2 Chron. 24, 8. 10. 11. et Aquilae versione Exod. 37, 1. 1 Reg. 6, 19. ubi de arca foederis legitur.

Γναφεὺς, εος, (et κναφεὺς) *fullo* a γνάπτω sive ut veteres attici pronuntiabant κνάπτω, cum γνάφῳ (carduo, Kardetsche) pannos pecto. Legitur Marc. 9, 3. coll. Jes. 7, 3. 2 Reg. 18, 17. ubi כּוֹבֵס lavans, purgans.

Γνήσιος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (proprie γενέσιος contr. γνήσιος) 1) qui ex legitimo matrimonio natus est, genuinus, legitimus, ad familiam pertinens; deinde etiam indigena, uti a *Josepho* (de Bell. Jud. I. proëm) γνήσιοι opponuntur τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις. 2) transfertur in N. T. ad rationem doctoris et discipuli, et γνήσιος τέκνος ἐν πίστει, 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 4. est discipulus *genuinus*, doctoris doctrinam sincere amplexus et tuitus. 3) *sincerus, fidelis*, ut γνήσιοι sibi esse solent; Phil.

4, 3. — τὸ γνήσιον, *ſinceritas*, *candor*, 2 Cor. 8, 8. coll. 3 Macc. 3, 19. ubi eſt benevolentiae ſinceritas, animi candor.

Γνησίως, genuine; — *ſincere*, *candide*. Phil. 2, 20. coll. 2 Macc. 14, 8. Vid. *Γνήσιος*.

Γνόφος, ου, ὁ, caligo, Amos. 5, 20. Job. 23, 17. 2) *nubes denſa* et *caliginoſa*, ut עָנָן Deut. 4, 11. 5, 22. Sic Hebr. 12, 18. Dicitur etiam de turbine Job. 9, 17. 27, 10.

Γνώμη, ης, ἡ, (verbale a perf. verbi γινώσκω) 1) ſcientia, cognitio, Philem. verſ. 4. χωρὶς τῆς σῆς γνώμης, te inſcio; ſenſus: te invito. 2) *opinio*, *placitum*, *judicium*, Act. 20, 3, γίνεται γνώμη, judicavit, placuit ei, 1 Cor. 7, 40. κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ut ego certe judico. 2 Macc. 9, 20. κατὰ γνώμην, ex animi ſententia. ib. c. 11, 37. 14, 20. — 1 Cor. 1, 10. ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ in una eademque doctrina, iisdem placitis. — 3) judicium, opinio, quatenus alteri datur, i. e. *conſilium*. Sic 1 Cor. 7, 25. 2 Cor. 8, 10. ubi γνώμην δίδωμι opponitur τῷ ἐπιτάσσειν, et eſt i. q. συμβουλεύω, ut *Heſych.* interpretatus eſt. vid. etiam Sir. 6, 24. 4) *ſententia*, *decretum*, *propoſitum*, Apoc. 17, 13. 17. coll. Esdr. 4, 19. Dan. 2, 14. — Luc. 14, 18. ad ἀπὸ μιᾶς multi ſupplent γνώμης; alii fortaſſe rectius, φωνῆς.

Γνωρίζω, f. ίσω, quod respondet in verſ. Alexandr. hebr. הוֹדִיעַ, ſcire fecit, eſt 1) *notum facio*, *manifeſto*, quod quidem ſi fit per verba, eſt: *annuncio*, *enarro*, Eph. 6, 19. 21. Coloſſ. 4, 7. 9. — per facta: *manifeſto*, Rom. 9, 22. 23. Eph. 3, 10. — vel per utrumque, ubi eſt: *oſtendo*, *indico*, *doceo*, Act. 2, 28. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, oſtendiſti mihi viam, qua poſſem mortem evadere; ſenſus: e mortis periculo me eripuiſti. cf. Pſal. 16, 11. — manifeſto, i. q. ἀποκαλύπτω, *revelo*, Luc. 2, 15. Jo. 15, 15. 17, 26. Rom. 16, 26. (in edit. Griesb. in fine capitis 14.) Eph. 1, 9. 3, 3. 5. Coloſſ. 1, 27. 2 Petr. 1, 16. coll. Ezech. 39, 7. Gen. 41, 39. (LXX. ἔδειξεν) Pſal. 25, 14. (LXX. δηλῶσαι). — 2) *in memoriam alicui revoco*, *moneo*, *commonefacio*, 1 Cor. 12, 3. γνωρίζω ὑμῖν, meminiſſe vos volo. ib. 15, 1. 2 Cor. 8, 1. Gal. 1, 11. — 3) notum facio mihi, i. e. inveſtigo, Prov. 3, 6. *intelligo*, *cognoſco*, Phil. 1, 22. οὐ γνωρίζω, non video, neſcio. coll. Pſ. 92, 6. Job. 34, 25. (hebr. הִכִּיר). — Conſtruitur cum dativo ſubjecti; ſemel Phil. 4, 6. ſequente πρός, ex hebraismo, הוֹדִיעַ ſequente אֶת־, 1 Reg. 1, 27. Ezech. 20, 11. — Saepius non legitur.

Γνῶσις, εως, ἡ, hebr. דַּעַת, 1) ſubjective dicitur, et eſt: a) *ſcientia*, *cognitio*, quam aliquis habet, Luc. 1. 77. Phil. 3, 8. Rom. 11, 33. γνῶσις θεοῦ, coll. Prov. 3, 20. Pſal. 139, 6. — ſcientia religionis chriſtianae Rom. 15, 14. 1 Cor. 1, 5. 2 Petr. 3, 18. — eximia et altior religionis cognitio, Rom. 8, 1. 7. 10. 11. 2 Cor. 11. 6. — b) *cognitio veri et re-*

cti, 2 Cor. 6, 6. 1 Petr. 3, 7. κατὰ γνῶσιν rationi convenienter. — c) *prudentia*, 2 Petr. 1, 5. 6. ἐν τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, prudentiam in agendo. Sic Prov. 13, 16. πᾶς πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως. — 2) objective, id quod eſt objectum cognitionis, a) *ſcientia, doctrina*, Wiſſenſchaft, 2 Cor. 2, 14. 4, 6. Coloſſ. 2, 3. coll. Dan. 1, 4. γινώσκοντες γνῶσιν. Malach. 2, 7. b) *altiora religionis dogmata*, omnibus non nota; ita de Rabbinorum *theologia*, Luc. 11, 52. Rom. 2, 20. 1 Tim. 6, 20; de theologia chriſtiana, 1 Cor. 12, 8. λόγος γνώσεως, facultas intelligendi tradendique regni divini myſteria, id quod Luc. 11, 52. dicitur κλεῖς τῆς γνώσεως. 1 Cor. 13, 2. 8. 14, 6. 2 Cor. 8, 7. coll. Sap. 6, 22. θήσω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν αὐτῆς (ſcl. σοφίας) doctrinam de σοφίᾳ divina manifeſtabo. — Inde etiam religio chriſtiana ipſa dicitur γνῶσις; quatenus altiorem de Deo ſcientiam manifeſtat; 2 Cor. 10, 5. κατὰ τῆς γνώσ. qui ſe extollunt contra doctrinam veram de Deo, i. e. religionem chriſt. Eph. 3, 19. ἡ τῆς γνώσεως ἀγάπη τοῦ χριστοῦ beneficium Chriſti, quod doctrina ſua tradenda nobis exhibuit. — Saepius non legitur.

Γνώστης, ου, ὁ, (a γινώσκω) *gnarus, cognitionem rei certam habens*, ein Kenner. Semel Act. 26, 3. cf. hiſt. Suſann. verſ. 42. θεὸς ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης. Etiam de divinatore 1 Sam. 28, 3. 9. 2 Reg. 21, 6. 23, 24.

Γνωστὸς, ἡ, όν, 1) *cognitus, notus*, Act. 1, 19. 9, 42. 19, 17. 28, 22. coll. Jeſ. 19, 21. — Γνωστὸν ἔστω, *ſcitote*, Act. 2, 14. 4, 10. 13, 38. 28, 28. coll. Ezech. 36, 32. Dan. 4, 12. 13. — 2) omnibus notus, quia eminet, i. e. *inſignis, eximius*; Act. 4, 16. γνωστὸν σημεῖον, inſigne miraculum, omnibus notum, ab omnibus celebratum. Vid. 2 Reg. 10, 12. ubi γνωστοὶ ſunt proceres. Pſal. 76, 1. γνωστὸς ὁ θεὸς (hebr. נוֹדָע) *celebretur*, i. q. in altero membro μέγα ſcl. ſit τὸ ὄνομα αὐτοῦ. — 3) *familiaris, amicus*, ut noſtrum ein Bekannter, Luc. 2, 44. 23, 49. Jo. 18, 15. 16. coll. Pſal. 31, 11. 88, 8. 18. Nehem. 5, 10. — τὸ γνωστὸν ſubſtantive pro ἡ γνῶσις, Rom. 1, 19. Sic LXX. hebr. דַּעַת Gen. 2, 9. — Act. 15, 18. ὁ ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος (ut legitur in textu Griesbach.), qui haec ſcl. per prophetas (cf. verſ. 15.) inde ab initio manifeſtavit. In edit. vulg. leguntur: γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, quod eſt vel: ab aeterno Deus omnia *decrevit* (vid. Γινώσκω), quae eſſet facturus; vel: Deo omnia opera ſua ſunt *cara*.

Γογγύζω, f. ύσω, 1) *murmuro, muſſito*. *Phavorin.* γογγύζειν· ἐπὶ τῆς περιστερᾶς λέγεται. σημαίνει δὲ τὸ τονθορύζειν. *Heſych.* γογγύζειν· φθέγγεσθαι, τονθορύζειν. — Γογγύζειν τὶ περὶ τινός, de aliquo clandestinos ſermones facere, ſermones clam conferre, Jo. 7, 32. — 2) offenſus ſum aliqua re, idque verbis ſignifico; *indignabundus loquor*; Jo. 6, 43.

γογγύζ. μετ' ἀλλήλων, aegre ferentes inter se colloquuti; — περί τινός Jo. 6, 41. Thren. 3, 39. — πρός τινα Luc. 5, 30. — κατά τινός, Matth. 20, 11. Exod. 16, 7. — contra Deum, i. e. Deo invidiam facio, 1 Cor. 10, 10. coll. Num. 14, 1.

Γογγυσμὸς, οῦ, ὁ, (a γογγύζω) 1) mussitatio, murmur; — clandestini sermones, Jo. 7, 12. — 2) *indignatio, fremitus, querela* Act. 6, 1. γογγυσμὸς πρὸς querela de, sive indignatio contra. coll. Exod. 16, 7. 8. 12. — 3) *morositas*, quae facile in querelas et convitia prorumpit. Ἄνευ γογγυσμῶν Phil. 2, 14. 1 Petr. 4, 9. sine morositate, i. e. hilari et benevolo animo, Jes. 58, 9. ubi ἄνευ ῥήματος γογγυσμοῦ explicatur vers. 10 per: δῶς ἐκ ψυχῆς σου.

Γογγυστὴς, οῦ, ὁ, (a γογγύζειν), murmurans; — deinde: *ad rixam pronus, contentiosus*. Semel Jud. vers. 16. Theodotion hebr. נִרְגָּן *rixosus*, Prov. 26, 21. γογγυστής, Alexandrini λοίδορος. coll. Sap. 1, 10. 11. ubi γογγυσμὸς ἀνωφελὴς in altero membro explicatur per καταλαλιά.

Γόης, ητος, ὁ, incantator, praestigiator. — In N. T. semel 2 Tim. 3, 13. ubi subjacet notio *deceptoris*, quia praestigiatores sunt quoque deceptores. In animo habuit comparationem cum praestigiatoribus aegyptiacis, Mosi et Dei consiliis adversantibus (vid vers. 8.); sunt igitur et hic falsi doctores, imperitos decipientes et a veritate et pietate abducentes. Sic 2 Macc. 12, 14. γοήτεια blanditiae decipientes, et *Aquila* Prov. 26, 22. γοητικὸς pro blandiente, blanditiis seducente. *Suidas*: γόης· κόλαξ, πλάνος, ἀπατεών.

Γολγαθᾶ, nom. indeclin. hebr. גֻּלְגֹּלֶת, chald. גֻּלְגַּלְתָּא (2 Reg. 9, 35.), euphoniae causa omissa altera ל; *cranium*; — *locus calvarii* prope Hierosolymam, ubi malefici mortem patiebantur, et in quem ossa eorum projiciebantur. Matth. 27, 33. Jo. 19, 17.

Γόμοῤῥα, ας, ἡ, et γόμοῤῥα, ων, τὰ, *Gomorrha*, hebr. עֲמֹרָה (litera ע in γ mutata, ut in σηγὼρ, γάζα et aliis nominibus) *Gomorrha*, urbs per terrae motum illum, cui, quinque urbibus deletis, lacus asphaltites sive mare mortuum originem olim debuerat, subversa. Vid. Gen. 19, 24. — In N. T. simul cum Sodoma tanquam impietatis cuiusque et divinarum poenarum exemplum commemoratur, Matth. 10, 15. Marc. 6, 11. Rom. 9, 29. 2 Petr. 2, 6. Jud. vers. 7.

Γόμος, ου, ὁ, 1) onus, (a γέμω, onustus sum), Exod. 23, 5. 2 Reg. 5, 17. 2) onus navis, Schiffsladung; *merces*, quae navi advehuntur, Act. 21, 3. — merces quaecunque Apoc. 18, 11. 12.

Γονεὺς, έως, ὁ, (a γονέω, γίγνομαι, gigno) *parens*; de patre a que ac de matre dicitur, ut γίγνομαι a quo descendit. Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Luc. 2, 27. 41. Jo. 9, 2. 3. 18 —23. 2 Cor. 12, 14. 2 Tim. 3, 2. alibi.

Γόνυ, γόνατος, (profanis etiam γόνυός), τὸ, *genu*, Hebr. 12, 12. — Caeterum in N. T. leguntur formulae: a) θέντες, sive θεὶς τὰ γόνατα, genua flectens, in genua procumbens, Marc. 15, 19. Luc. 22, 41. Act. 7, 60. 9, 40. 20, 36. 21, 5. (LXX. κάμπτειν ἐπὶ τὰ γόνατα, 2 Reg. 9, 24. Dan. 6, 10. — etiam κλίνειν ἐπὶ τὰ γόνατα. Esdr. 9, 5.) — b) προσπίπτειν τοῖς γόνασι τινός, ad genua alicuius procidere, ea amplecti, Luc. 5, 8. (LXX. κάμπτειν ἐπὶ τὰ γόνατα τινός, 2 Reg. 1, 13.) — b) κάμπτειν γόνυ s. τὰ γόνατα τινὶ, Rom. 11, 4. 14, 11. et Jes. 45, 23. sive πρός τινα Eph. 3, 14. ἐν ὀνόματι τινὸς Phil. 2, 10. genua flectere coram aliquo, aliquem adorare, cultum praestare, precibus orare; coll. 1 Chron. 29, 20.

Γονυπετέω, ῶ, f. ήσω, (e γόνυ, et πετέω i. q. πίπτω, cado) *in genua procido, genua flecto*, quod est cum implorantis, Matth. 17, 14. Marc. 1, 40. tum honorem habentis, Marc. 10, 17. Matth. 26, 29. Apud LXX. non legitur sed saepius apud profanos. *Hesych.* γονυπετεῖ· παρακαλεῖ, δέεται, ἱκετεύει.

Γράμμα, τος, τὸ, (a γράφω) 1) *litera*, quae stylo exarabatur, Luc. 23, 38. γράμμασι literis i. e. verbis et characteribus. cf. Levit. 19, 28. כְּתֹבֶת קַעֲקַע character s. stigma impressum, LXX. γράμματα στικτά. Jes. 29, 11. 12, ἐπιστάμενος γράμματα qui scit legere. — 2) *verba*, quae literis constant, Gal. 6, 11. πηλίκοις γράμμασι, quam prolixe. — 3) schedula scripta, 3 Esdr. 3, 9. 13. — *literae, epistola*, Act. 28, 21. 1 Macc. 1, 10. — *chirographum, syngrapha*, Luc. 16, 6. 7. mandatum scriptum Esth. 8, 5. 10. — 4) *liber, volumen*, Esth. 6, 1. סֵפֶר. In N. T. *scriptura veteris Test.* Jo. 7, 15. 2 Tim. 3. 15. τὰ ἱερὰ γράμματα libri sacri (vet. Test.). Sic etiam Philoni et Josepho saepius dicuntur. — *lex mosaica*, Jo. 5, 47. — τὸ γράμμα *litera* (scl. *legis mosaicae*) Paulo dicitur lex ipsa, quatenus literis semper manentibus est scripta, singula cultus officia accurate et in perpetuum praescribit, nec igitur liberius pietatis excercitium permittit. Huic opponit apostolus τὸ πνεῦμα, i. e. religionem christianam, cuius praecepta (certe tum temporis) literis non erant exarata, quum potius pietatis exercitia per dictamen Spiritus sancti praescriberentur. Sic Rom. 7, 6. 2 Cor. 3, 6. 7. — Rom. 2, 27. διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς i. e. „damnant, sive pietate sua demonstrant, impium esse te, qui, quanquam habes legem, (cuius verbis etiam inhaeres), et circumcisus es, legem tamen transgrederis." ib. vers. 29. — 5) eruditio, quae ex libris hauritur, *scientia, eruditio*, Act. 26, 24. coll. Dan. 1, 4. Saepius non legitur.

Γραμματεὺς, έως, ὁ, 1) scribendi peritus, scribendo occupatus, *scriba*. 2) *scriba publicus*, scriba regis sive reipublicae, qui mandata publica scribebat et edebat, fere no-

strumKanzler, 1 Sam. 8, 17. Esth. 3, 12. (שֹׁטֵר); — inde 3) *magistratus, praefectus*, Act. 19, 35. coll. Sir. 10, 5. Respondet in versione LXX. hebr. שֹׁטֵר *praefectus, inspector*, Exod. 5, 6. 10. Jos. 1, 10. שֹׁפֵט magistratus Esdr. 7, 25. סָפְרָא Esdr. 4, 8. coll. 1 Macc. 5, 42. — 4) *literarum gnarus, eruditus*, 1 Cor. 1, 20. coll. Jes. 33, 18. ubi סֹפֵר, LXX. γραμματικοὶ eruditi, literarum periti. Sic etiam γράμματα de eruditione. — 5) γραμματεῖς, *periti legis mosaicae*, i. e. qui legem legere, interpretari, et secundum eam jus dicere scirent, סוֹפְרִים, de qua notione cf. Esdr. 7, 6. 11. 12. 3 Esdr. 8, 1. 7. 8. 9. Sir. 38, 24. Erant simul judices, Synagogarum praefecti et Synedrii magni assessores. Commemorantur in N. T. vel soli, vel conjunctim cum sacerdotibus, pharisaeis, v. c. Matth. 7, 29. 8, 19. Jo. 8, 3. Act. 4, 5. alibi. Quum hi divini codicis essent interpretes publici, transfertur 6) ad *interpretem legis divinae* privatum quemcunque. Matth. 13. 52. 23, 34.

Γραπτός, ή, όν, (a γράφω) *exaratus, scriptus*. Rom. 2, 15. γραπτὸν ἐν, inscriptum, infixum, i. e. manifestatum. coll. Jer. 31, 33.

Γραφή, ῆς, ἡ, 1) scriptum, liber, כְּתָב 2 Chron. 24, 27. Sir. 42, 9. 2) ἡ γραφὴ et αἱ γραφαί, saepius etiam γραφαὶ ἅγιαι, γραφαὶ προφητικαὶ (Rom. 16, 26.) in N. T. κατ᾽ ἐξοχὴν dicuntur libri Judaeorum sacri, codex V. T., et quidem cum totum horum librorum corpus et volumen, tum pars eorum, singuli libri, eorumque argumentum. Matth. 1, 21. 42. 22, 29. Marc. 12, 24. Luc. 24, 27. Jo. 5, 39. 10, 35. Act. 8, 32. 18, 24. et alibi saepissime. — Saepius reperiuntur formulae: *scriptura dicit, praecipit*, praevidit et similia, ita resolvenda: in scriptura legitur, praecipitur, scriptum, praedictum est, v. c. Rom. 9, 17. 10, 11. 11, 2. Gal. 3, 8. 22. 4, 30. et passim. Quum interdum ea, quae in N. T. tanquam τῆς γραφῆς dicta laudantur, in V. T. non legantur (ut Jac. 4, 5.) opinati sunt viri docti, Judaeos Jesu temporibus alios quoque libros propheticos istius aevi, praeter libros V. T., appellasse γραφὴν et γραφὴν ἁγίαν. Quam opinionem confirmant duo loca testamenti XII. patriarch. ubi liber Henoch (qui etiam Jud. vers. 14. commemoratur), laudatur hisce verbis: ἔγνων ἐν γραφῇ ἁγίᾳ Ἐνώχ; — ἐν γραφῇ νόμου Ἐνώχ. cf. *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 634. et 667. — Utrum 2 Petr. 3, 16. γραφαὶ sint libri V. T., an scripta Evangelistarum et Apostolorum, incertum videtur. — Interdum in laudando V. T. post verba dicendi omissum est ἡ γραφή, v. c. Eph. 4, 8. 12.

Γράφω, f. ψω, hebr. כָּתַב, 1) *sculpo, exaro*, 1 Reg. 6, 28. — stylo, calamo, sive alio modo exaro, lineolas duco, Jo. 8, 6. 8. nisi est: nomina eorum scripsit in terram, quod mali erat ominis. Vid. Jerem. 17, 13. — 2) *literas ex-*

aro, 2 Theſſ. 3, 17. οὕτω γράφω, ita literas pingo, en! ductum meum. — *ſcribo, literis exprimo,* Matth. 27, 37. Luc. 1, 63. 16, 6. 7. 23, 38. Jo. 9, 19. 21, 21. 22. Rom. 16, 22. Apoc. 3, 12. c. 14, 1. *Βιβλ.* γράφειν librum exarare, Jo. 21, 25. coll. Marc. 10. 4. — 3) *calamo excipio, literis mando, conſigno,* aufſchreiben, niederſchreiben, Apoc. 1, 11. 19. *Γράφειν εἰς, inſcribere,* Luc. 10, 20. ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς, i. e. inſcripta libro vitae, ut Apoc. 17, 8. 20, 12. 15. 21, 27. cf. *Βίβλος.* — 4) *describo;* et quidem a) *ſcribendo narro,* Luc. 1, 3. Jo. 20, 30. 31. 21, 24. ſqq. Act. 25, 26. Apoc. 22, 18. 19. — b) *notum facio* per literas, Act. 15, 23. 18, 27. 23, 25. Rom. 15, 15. — c) *pingo* aliquem verbis, *deſigno,* Jo. 1, 46. ὃν ἔγραψε quem in vaticiniis deſcripſit. Rom. 10, 5. γράφει, depinxit, deſignare voluit. 5) per literas *praecipio, praeſcribo;* γράφειν τινὶ, Luc. 20, 28. Marc. 12, 19. 1 Cor. 4, 14. 5, 9. 1 Jo. 2, 1—26. *Γράφειν ἐντολὴν,* praeceptum dare, Marc. 10, 5. *Γέγραπται,* praeſcriptum eſt, Luc. 2, 23. et paſſim. Sic γράφειν Tob. 1, 6. Esdr. 3, 4. (כְּתַב). 3 Esdr. 6, 17. ubi in textu chald. Esdr. 5, 13. eſt טְעֵם שָׂם, LXX. ἔθετο γνώμην. — Denique γέγραπται ἐν τῇ γραφῇ, Marc. 1, 2. Jo. 8, 17. et γέγραπται, γεγραμμένον ſimpliciter, ut Luc. 20, 17. Matth. 4, 4—7. et ſaepiſſime, de dictis et effatis V. T. quibuscunque dicitur, potiſſimum de *vaticiniis,* ita ut ſaepius verti poſſit: olim, antea praeſcriptum, praedictum eſt, v. c. Luc. 3, 4. 16, 31. 21, 22. 24, 44. 46. et paſſim. Occurrunt autem hoc ſenſu formulae γέγραπται a) ἐπὶ τινὸς, vaticinatum eſt *de aliquo,* Marc. 9, 12. b) ἐπὶ τινά, *in aliquem,* ita, ut eventum in eo habuerit, Marc. 9, 13. Jo. 12, 16. c) περὶ τινός, *de aliquo,* Marc. 14, 21. Luc. 7, 27. Jo. 5, 46. — ſemel quoque τινί, Luc. 18, 31.

Γραώδης, εος, ὁ, ἡ, (a γραῦς, anus), ad morem ani, ano dignus; *anilis, ineptus.* 1 Tim. 4, 7.

Γρηγορέω, ῶ, f. ήσω, 1) *vigilo, ſomnum arceo,* Matth. 24, 43. 26, 38. 40. 41. Marc. 13, 34. 14, 34. 37. ſqq. Luc. 12, 37, 39. 2) ut latinor. *vigilo* et hebr. שָׁקַד Jer. 1, 12. Dan. 9, 14. Pſal. 102, 8. metaphorice: *vigilo, attendo, bene paratus ſum,* Matth. 24, 42. 25, 13. Marc. 13, 35. Act. 20, 31. 1 Cor. 16, 13. 1 Theſſ. 5, 6. 1 Petr. 5, 8. Apoc. 16, 15. γρηγορῶν alacer ad pietatem. — 3) γρηγορεῖν ἐν τινὶ, *alicui rei vacare, aſſiduum eſſe in illa,* Coloſſ. 4, 2. Sic Baruch. 2, 9. γρηγορεῖν ἐπὶ τοῖς κακοῖς, curare, ut adveniant mala. — 4) ut dormire ad mortem transfertur, ita vigilare ad vitam, et eſt: *in vita, vigore ſum, vivo,* 1 Theſſ. 5, 10. — et de vita ſpirituali: vivus ſum *in fide, alacer in pietate,* Apoc. 3, 2. 3. Explicatur enim hic γρηγ. per verba verſ. 1. ζῇς καὶ νεκρὸς εἶ, vivis quidem, ſed fide mortuus es. — Saepius non legitur.

Γυμνάζω, f. άσω, (a γυμνὸς nudus) 1) me nudum ex-

erceo in palaestra; 2) metaphorice: *exerceo me*, 1 Tim. 4, 7. γύμναζε σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν exerce te in rebus, quae ad pietatem faciunt. Hebr. 5, 14. γεγυμνασμένα satis exercitata, idonea facta. ib. c. 12, 11. γεγυμνασμένοι δι' αὐτῆς, malis exercitati. coll. 2 Macc. 10, 15. 2 Petr. 2, 14. καρδία γεγυμνασμένη πλεονεξίας, animus lucro adsuetus, i. e. lucri cupidissimus.

Γυμνασία, ας, ἡ, 1) exercitatio athletarum in palaestra, ita dicta, quia nudo fiebat corpore. 2) *exercitatio in abstinentia*, scl. earum rerum, quae corpus alunt et oblectant. Ita 1 Tim. 4, 8. ubi σωματικὴ γυμνασία explicanda est ex iis, quae versu 3. leguntur, scl. abstinentia a matrimonio, sive etiam concubitu in matrimonio (1 Cor. 7, 5.) et a cibis quibusdam. Est igitur *exercitatio* in pietate *ad corpus spectans*, quam γυμνασίαν appellat apostolus, quia eadem a venere, vino et cibis delicatioribus abstinentia injuncta erat athletis. Hesychius: γυμνασία· ἄσκησις, μελέτη.

Γυμνητεύω, f. εύσω, *nudus sum*. — Tropice ut nostrum: entblöst seyn, est: *privatus sum vitae commodis necessariis*, et ex adjuncto: *in ignominia et contemtu vivo*. Sic intelligendum videtur 1 Cor. 4, 11. ubi alii: *male vestitus sum*. Vid. Thren. 1, 8. Hos. 2, 11. ubi עֶרְוָה, nuditas, quoque pro ignominia, contemtu, privatione vitae commodorum.

Γυμνός, ή, όν, 1) *non tectus, nudus*; potissimum ut hebr. עָרוֹם de *corpore* veste non tecto, cf. Gen. 2, 25. 3, 7. 21. 27, 16. Job. 31, 19. Sic Apoc. 16, 15. ubi, si *sensum* spectas, est: destitutus pietatis et constantiae documentis. ib. c. 17, 16. γυμνὴν ποιεῖν, vestibus spoliare, quod in metaphora est: urbem diripere. cf. Thren. 1, 8. Ezech. 23, 10. Jer. 51, 58. Psal. 134, 7. — In loco 2 Cor. 5, 3. translatum legitur ad animam, corpore vestimenti instar indutam, igitur, corpore per mortem soluto, quasi nudam: οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα, anima non nuda i. e. non prorsus destituta erit aliquo indumento. Sic *Philo* (de Charit. p. 701. edit. Mang.) τὴν ψυχὴν Mosis morientis appellat ἀπογυμνουμένην quatenus corpus solvitur; et *Plato* (Crat. 20.) ψυχὴν γυμνὴν τοῦ σώματος, corpore destitutam abire in orcum dicit. Similiter Sap. 9, 15. (et haud raro profanis) corpus dicitur σκῆνος animae. — Transfertur γυμνός a Paulo 1 Cor. 15, 37. adeo ad *granum*, quod, quatenus corpori plantae ex eo nasciturae opponitur, granum *nudum* appellavit. — 2) *vestibus honestis et necessariis destitutus*, adjuncta notione egestatis et miseriae, Matth. 25, 36. 38. 43. sqq. Jac. 2, 15. Apoc. 3, 17. coll. Jes. 58, 7. Job. 22, 6. — 3) *pallio s. toga non indutus*. Dicebantur etiam profanis ii quoque γυμνοί, qui, etsi veste interiori, leviori illa, i. e. tunica obtecti, tamen pallio, sive toga non erant induti. Sic Marc. 14, 51. ἐπὶ γυμνοῦ scl. σώ-

ματος, super corpus leviter vestitum;' ib. vers. 52. *γυμνὸς ἔφυγε, relicto pallio* aufugit. Similiter Josephus pallio relicto e manibus uxoris Potipharis effugiens, dicitur: *γυμνὸς ἔφυγον.* cf. testam. XII. patr. *Fabric.* C. Pseud. I, p. 709. coll. Gen. 39, 12. sqq. — Eodem sensu *γυμνὸς* legitur Act. 19, 16. Jo. 21, 7. — 4) metaphorice i. q. *φανερὸς, non velatus, apertus, notus,* Hebr. 4, 13. coll. Job. 26, 6.

Γυμνότης, τητος, ἡ, (a *γυμνὸς*) 1) τὸ esse *γυμνὸν*, nuditas; 2) *pudenda*, Apoc. 3, 18. *ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου*, turpitudo pudendorum, quod metaphora remota est: vitiositas turpissima. — 3) *defectus vestimentorum necessariorum*, 2 Cor. 11, 27. Rom. 8, 35. coll. Deut. 28, 48.

Γυναικάριον, ίου, τὸ, (diminutivum a *γυνὴ*) *muliercula.* — In N. T. semel 2 Tim. 3, 6. ubi de *mulieribus* in contemtum dicitur, ut interdum latinor. *muliercula.*

Γυναικεῖος, εία, εῖον, muliebris, vel: ad mulieres pertinens, v. c. aula Esth. 2, 11. diadema Esth. 2, 17. vel: mulierum naturae conveniens, iis proprius, v. c. *τὰ γυναικεῖα*, menstrua Gen. 18, 11. *κοίτη γυναικεία* Levit. 18, 22. *στολὴ* Deut. 22, 5. — In N. T. semel 1 Petr. 3, 7. ubi *συνοικεῖν τῷ γυναικείῳ* est: concubitum exercere cum muliere. Videtur hic *γυναικεῖον* de muliere ipsa sive potius de pudendis muliebribus dictum esse, ut *γυναικεῖα γύμνωσις* accipienda videtur in test. XII. patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 525).

Γυνὴ, αικὸς, ἡ, vocativ. *γύναι*, *foemina* quaevis, ratione sexus, Matth. 14, 21. 15, 38. 1 Cor. 11, 12. Act. 22, 4. et saepissime; hebr. אִשָּׁה Gen. 2, 23. — Dicitur vero deinde de foeminis quoque ratione habita aetatis et conditionis externae, ideoque appellantur *γυνὴ* a) *puellae* Luc. 22, 57. coll. vers. 56. Apoc. 9, 8. Esth. 2, 4. ubi in hebr. est נַעֲרָה puella, coll. Gal. 4, 4. b) *foeminae adultae*, Matth. 5, 28. 9, 29. 11, 11. Apoc. 12, 1. 4. passim. — c) *sponsae*, Matth. 1, 20. 24. Apoc. 19, 7. coll. 21, 9. ubi *νύμφη ἡ γυνὴ* est: mulier, quae erat sponsa eius. Redundat hic ut etiam in formula *γυνὴ χήρα*, *vidua*, Luc. 4, 26. d) *uxores*, *conjuges*, Matth. 5, 31. 32. 14, 3. Marc. 6, 18. 1 Cor. 7, 34. et passim. Interdum *herae*, uti Matth. 13, 33. 15, 22. Luc. 15, 8. accipiendum esse videtur. — 1 Cor. 5, 1. *γυνὴ τοῦ πατρὸς* vel est altera patris conjux, igitur filii *noverca*, ut אֵשֶׁת אָב dicitur Gen. 37, 2. Levit. 18, 8. vel foemina, quacum pater vivit vel vixit non matrimonio conjunctus, sed stupri consuetudine. — Appellatio *γύναι*, vel est *honorifica*, qua vel honoratissimae adeoque reginae olim appellabantur (*Homer.* Iliad. 3, 204. Odyss. 19, 221.), vel *blandiens*, benevolentiam loquentis indicans, Matth. 15, 28. (ubi *γύναι* i. q. *θύγατερ* in simili loco c. 9, 22.) Luc. 13, 12. 22, 57. Jo. 2, 4. 4, 21. 19, 6. 20, 13.

15. 1 Cor. 7, 18. — Interdum omittitur, e. g. Matth. 1, 6. 14, 4. Jo. 19, 25.

Γὼγ, Gog, Gogitae, nomen indeclinabile gentis fabulosae. Gog enim et Magog erat nomen mythicum, ex Ezech. c. 38 et 39. repetitum, quo Judaei Jesu temporibus gentes remotissimas, ferocissimas et quam maxime barbaras appellabant, quas, a Satana excitatas, adversus Messiam eiusque regnum bellum facturas esse gravissimum arbitrabantur. Hoc bellum Targum Jonathan. (in Levit. 26, 44. et Num. 11, 27.) et Targ. Hierosolymitan. (in Num. 11, 27.) locum habiturum esse tradunt ante regnum Messiae hisce in terris; secundum Apocal. 20, 7—9. autem post regnum millenare eventurum dicitur.

Γωνία, ας, ἡ, 1) *angulus*, Ecke, Winkel; Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. coll. Psal. 117, 21. Job. 38, 6. — Matth. 6, 5. *αἱ γωνίαι τῶν πλατειῶν* platearum anguli, i. e. loci, ubi plures plateae junguntur, multique homines confluere solent. Quum anguli sint in extremitate, *γωνία* etiam est 2) *extremitas*, Apoc. 7, 1. 20, 8. *γωνίαι τῆς γῆς* extremitates, plagae terrae; (non enim globum sed planitiem esse terram veteres arbitratos esse, satis constat). cf. 1 Sam. 14, 38. *γωνίαι τοῦ Ἰσραήλ*. — 3) quum anguli, ubi non est exitus, soleant esse infrequentes *γωνία* etiam sensu abjecto est: angulus, locus abditus et infrequens, Act. 26, 26. et Susann. vers. 38.

Δ.

Δαβίδ, ὁ, David, nomen indeclinab. regis Israëlitarum, olim celeberrimi. — In N. T. saepius commemoratur, v. c. Matth. 1, 1. 6. 17. — *ἐν Δαβίδ*, Hebr. 4, 7. per Davidem, i. e. in libro Psalmorum Davidis. — *Υἱὸς Δαβίδ*, quod *prolem* Davidis significat, ideoque etiam de Josepho dicitur Matth. 1, 20, fuit apud Judaeos seriores appellatio Messiae perfrequens, ea de causa ei tributa, quod e stirpe Davidis futurus esse putabatur. cf. Matth. 2, 5. 6. — Legitur haec formula Matth. 9, 27. 12, 23. 15, 22. 20, 31. 21, 9. 15. 22, 42. coll. vers. 45. Marc. 10, 47. 48. 12, 35. Luc. 18, 38. 39. 20, 41. (Etiam *ἡ ῥίζα Δαβίδ*, Apoc. 5, 5. 22, 16. eodem sensu). In Joannis autem scriptis non legitur. Eadem vero de causa regnum quoque Messiae, sive eius imperium appellabatur *ἡ βασιλεία τοῦ Δαβίδ*, Marc. 11, 10. *ὁ θρόνος Δαβ.* Luc. 1, 32. *ἡ σκηνὴ Δαβ.* Act. 15, 16. *ἡ κλεὶς τοῦ Δαβ.* Apoc. 3, 7. coll. Matth. 16, 19.

Δαιμονίζομαι, f. ίσομαι (a δαίμων) 1) *δαιμόνιον ἔχω, daemonem habeo, a daemone regor*, Jo. 10, 21. 2) *a daemone*

vexor, corripior. Judaeos enim plurium morborum auctores esse daemones, qui homine potiti essent, persuasum sibi habebant, et ita δαιμονιζόμενοι inter aegrotos commemorantur, Matth. 4, 24. 8, 16. 15, 22. κακῶς δαιμονίζεται, graviter vexatur a daemone; Marc. 1, 32. — item muti Matth. 9, 32. 12, 22. et furiosi Matth. 8, 28. 33. Marc. 5, 15—18. Luc. 8, 36. Saepius non habetur. Conferenda sunt quae *Josephus* Antiq. 6, 8. 2. et 8, 2. 5. de obsessis a daemonibus, et ratione, qua ejici possint ex homine, uberius narravit.

Δαιμόνιον, ίου, τὸ, (diminutivum a δαίμων, cum quo eiusdem est significationis), *daemon.* Profanis δαιμόνια dicebantur *genii*, spiritus Diis supremi ordinis inferiores, hominibus aut propitii (ἀγαθοδαίμονες), aut infesti et malorum auctores (κακοδαίμονες). Deinde δαιμόνιον est *numen* quodcunque, *ens divinum.* Sic Act. 17, 18. ubi loquuntur Athenienses. — *Judaeis* autem graece loquentibus δαιμόνια constanter sunt *spiritus mali,* Jac. 2, 19. Apoc. 16, 14. qui etiam πνεύματα Luc. 4, 33. πνεύματα πονηρὰ, Luc. 8, 2. 10, 17. 20. Act. 5, 16. 8, 7. 19, 13. et πνεύματα ἀκάθαρτα, (vid. Ἀκάθαρτος) dicuntur, quique putabantur loca deserta et devastata inhabitare, ut intelligitur e versione alexandr. Jes. 13, 21. 34, 14. Baruch. 5, 35. Dicuntur interdum ἄγγελοι, quia angeli Dei olim fuisse putabantur; (vid. Ἄγγελος) *Josephi* enim (de bell. Jud. 7, 6. 3.) verba: τὰ καλούμενα δαιμόνια πονηρῶν ἐστιν ἀνθρώπων πνεύματα τοῖς ζῶσιν εἰςδυόμενα non sententiam Judaeorum sed Josephi opinionem exprimunt. Putabantur autem isti genii ingredi posse in homines (εἰσέρχεσθαι Luc. 8, 32.), eos tenere obsessos (Joseph. 7, 11. 3. τῶν δαιμονίων ἐγκαθεζομένων, Fabric. Cod. Pseud. I, p. 673. ὁ διάβολος οἰκειοῦται αὐτὸν ὡς ἴδιον σκεῦος), variosque morbos (Matth. 7, 22. 9, 33. Luc. 11, 14.) potissimum melancholiam, insaniam et furorem efficere (πνιγμοὺς αὐτῷ καὶ στραγγάλας ἐπιφέρων, Joseph. Antiq. 6, 8. 2. — ib. 6, 11, 3. τὸ δαιμόνιον ἐθορύβει τὸ πνεῦμα καὶ συνετάραττε). vid. etiam *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 538. Nec tantum unus, sed etiam plures in uno homine interdum habitare dicuntur, Marc. 16, 17. Luc. 8, 2. 27. 30. — Inde formulae: a) δαιμόνιον ἔχειν, *daemonem in se habitantem habere, correptum esse a daemone,* Luc. 8, 27. dicebaturque etiam pro *melancholia laborare,* Matth. 11, 18. Luc. 7, 33. et *insanire,* Jo. 7, 20. 8, 48. 49. 52. 10, 20. ubi καὶ μαίνεται explicationis causa additur. — b) ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια, *ejicere daemones,* i. e. jubere ut egrediantur (ἐξέρχεσθαι Matth. 17, 18. Marc. 7, 29. 30. Luc. 4, 35. 41. 8, 2. 33. 35.) quod fiebat interposito nomine potentioris, cui obedire daemones coacti essent, Matth. 7, 22. 9, 34. 10, 8. Luc. 9, 1. 13, 32. et passim. Intelligitur inde, quo modo Judaei dicere potuerint, daemones a Jesu ei-

jici interpofito nomine ipforum praefecti, Matth. 10, 25. Luc. 11, 15—19. — Judaei utebantur in hac re nomine Dei (Luc. 11, 19.) et potiffimum Salomonis (*Σολομῶνος μεμνημένος, καὶ τὰς ἐπῳδὰς, ὡς συνέθηκεν ἐκεῖνος, ἐπιλέγων*, *Jofeph*, 8, 2. 5.) ad quam rem Matth. 12, 42. verba Chrifti referenda videntur; Apoftoli autem (Luc. 9, 1. 10, 17. 16, 18.) et alii etiam (Luc. 9, 49. 50. Act. 19, 13—15.) Jefu Chrifti nomine, quem daemones noviffent, et tanquam ipforum dominum ac victorem reveriti effent, Matth. 8, 29. Marc. 1, 34. Luc. 4; 34. 41. 8, 28. Act. 16, 18. 19, 15. Caeterum Judaei tribuebant daemonibus poteftatem miraculorum faciendorum (Apoc. 16, 14), non autem eiusmodi miraculorum, quae ad hominum falutem fpectarent (Jo. 10, 21); imo habebantur hominibus infenfiffimi (Jo. 8, 44.) putabanturque latere in oraculis (Act. 16, 17.) et idolis ethnicorum 1 Cor. 10, 20. 21. Baruch. 4, 7. Pfal. 96, 5. 106, 37. Deut. 32, 17. (ubi hebr. אלילים et שדים refpondet) et hominibus errores infpirare, omnisque falfae doctrinae effe vel fautores vel auctores. 1 Tim. 4, 1. *πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων*, fpiritibus malis per falfos doctores errores fpargentibus. Vocantur propterea etiam *πνεύματα πλάνης* Apoc. 9, 20. et faepiffime in teftam. XII. patriarch. v. c. *Fabric.* Cod. Pfeud. I, 535. 732. *δαίμονες πλάνης*, p. 615. coll. Matth. 8, 44.

Δαιμονιώδης, εος, ὁ, ἡ, *daemoniacus*, daemoni proprius. Semel Jac. 3, 15.

Δαίμων, ονος, ὁ, ἡ, *genius — numen*, i. q. *δαιμόνιον*, quod vid. Noftris fcriptoribus eft: *fpiritus malus*, Matth. 8, 31. Marc. 5, 12. Luc. 8, 29. Apoc. 18, 2. (et 16, 14.) in textu vulg.). Saepius non legitur.

Δάκνω, f. δήξω, *mordeo*, proprie mordeo *dentibus*, Gen. 49, 17. 21, 16. — deinde tropice: mordeo *verbis*, convitiis, *laedo*, convitiis *profcindo*, *noceo*. Gal. 5, 15. coll. Hab. 2, 7. et faepiffime apud profanos.

Δάκρυ, υος, τὸ, et *δάκρυον*, ύου, τὸ, *lacryma*, Apoc. 7, 17. 21, 4. — *Δάκρυα*, Luc. 7, 38. 44. — Formula *μετὰ δακρύων*, five *διὰ δακρύων*, ut legitur 2 Cor. 2, 4. eft quidem proprie: *effufis lacrymis*, ut Marc. 9, 24. interdum vero etiam non lacrymarum profufionem veram, fed *fummam* animi *follicitudinem*, ut Act. 20, 19. 31. 2 Cor. 2, 4. Hebr. 5, 7. 12, 17. vel etiam *tenerrimum amorem*, 2 Tim. 1, 4. indicare videtur. Sic Job. 3, 24. *δακρύω δὲ ἐγὼ συνεχόμενος φόβῳ*. Sir. 12, 16. *ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει ὁ ἐχθρὸς*, dolofe lacrymabitur i. e. tenerrimum amorem fimulabit.

Δακρύω, f. ύσω, *lacrymor*, *lacrymas profundo*. Jo. 11, 35.

Δακτύλιος, ου, ὁ, (a *δάκτυλος*) *annulus*, quia digitus eo ornatur. Luc. 15, 22. Annuli et veftes pretiofi honoris

significandi gratia dabantur. cf. Gen. 41, 43. Esth. 8, 2. 1 Macc. 6, 16.

Δάκτυλος, ου, ὁ, 1) *digitus,* Matth. 23, 4. 11, 46. Marc. 7, 33. Jo. 8, 6. 20, 25. 27. Deo si tribuitur, est pro *manu,* quae quidem est *potentiae* symbolum; Luc. 11, 20. coll. Matth. 12, 28. Exod. 8, 15. Psal. 8, 4. hebr. אֶצְבַּע.

Δαλμανουθά, ἡ, Dalmanutha, vicus ad lacum Genesareth situs, quem ob Matth. 15, 39. putant in vicinia vel in agro Magdalae fuisse. Semel Marc. 8, 10. Caeterum non commemoratur.

Δαλματία, ας, Dalmatia, provincia Illyrici magni ad mare Adriaticum sita, Macedoniae finitima. Semel 2 Tim. 4, 10.

Δαμάζω, f. *άσω, domo, coërceo.* De bestiis Jac. 3, 7. de furibundo Marc. 5, 4. tropice de lingua, Jac. 3, 8. coll. Sir. 28, 18. sqq. — In V. T. semel Dan. 2, 40. bello coërcere imperia.

Δάμαλις, εως, ἡ, (a δαμάζω) *vacca.* Semel Hebr. 9, 13. De cineribus vaccae combustae, quibus, qui sese polluerant, conspergebantur purgandi gratia, vid. Numer. c. 19.

Δάμαρις, ιδος, ἡ, Damaris, nomen mulieris Atheniensis, de qua vid. Act. 17, 34.

Δαμασκηνός, ἡ, όν, Damascenus, incola urbis Damasci. 2 Cor. 11, 32.

Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus, urbs antiquissima (Gen. 14, 15. 15, 2. 1 Sam. 8, 45.) celeberrima et florentissima (Jer. 49, 25.) in campo fertilissimo inter Libanum et Antilibanum ad fluvium Chrysorrhoam sita (2 Reg. 5, 12. Ezech. 27, 18), Syriae metropolis (1 Reg. 15, 18. 2 Reg. 7, 9. Jes. 7, 8.) hebraeis דַּמֶּשֶׂק vocata, et Pauli temporibus Aretae, regulo Arabiae Petraeae, subjecta. Commemoratur Act. 9, 2—27. 22, 5—11. 26, 12. 20. 2 Cor. 11, 32. Gal. 1, 17.

Δανείζω, f. *είσω,* (a δάνος, donum; deinde pecunia sub usuris data) 1) *dono, largior;* potissimum *pecuniam do, mutuum do, δανείζεσθαι mutuum accipere,* Luc. 6, 34. 35. Matth. 5, 42. Deut. 5, 6. 8. Prov. 19, 17. Sir. 19, 1. 2. in quibus locis non est *foenerari* mutuum dare *sub usura* (ἐπὶ τόκῳ), sed *mutuum dare* simpliciter. Sic quoque Sap. 15, 16.

Δάνειον, είου, τὸ, (a δανείζω), *quod mutuum est datum, debitum,* vel sine usura, ut Matth. 18, 27. Deut. 24, 11. vel sub foenoris conditione, (δάνειον ἐπὶ τόκῳ) ut profanis saepius dicitur.

Δανειστής, qui mutuam pecuniam dedit, *creditor,* (a δανείζω). Luc. 7, 41. coll. 2 Reg. 4, 1. Ps. 109, 11.

Δανιήλ, ὁ, Daniel, (ex דִּין judicare, et אֵל Deus) nom. indecl. prophetae Judaeorum, de quo vid. librum V. T.

qui eius nomen fert et Ezech. 14, 14. Legitur Matth. 24, 15. (et Marc. 14. edit. vulg.)

Δαπανάω, ῶ, f. ήσω, 1) *impendo, ſumtus facio;* 2 Cor. 12, 15. coll. 1 Macc. 14, 32. Act. 21, 24. δαπ. ἐπὶ, ſumtus ſacrificiorum pro illis praeſtare. De ſacrificiis in eiusmodi votis faciendis vid. Joſeph. Antiq. 19, 6. 1. Bell. Jud. 2, 15. 1. 2) *ſumtibus conſumo, conſumo,* Marc. 5, 26. et Judith. 12, 4. 2 Macc. 1, 23. 2, 10. — malo ſenſu: *dilapido, luxurioſe perdo* opes, Luc. 15, 14. inde etiam *luxurioſe vivo,* ut Jac. 4, 3. videtur accipiendum eſſe. *Suidas:* δαπανᾷν· οὐ τὸ ἀναλύσκειν ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸ λαμπρῶς ζῆν, καὶ σπαθᾷν, καὶ δαπανᾷν τὴν οὐσίαν.

Δαπάνη, ης, ἡ, *impenſa, ſumtus.* Luc. 14, 28. coll. Esdr. 6, 4. 1 Macc. 3, 30. 10, 45.

Δὲ, conjunctio discretiva, quae ſemper alii verbo poſtponitur, et ſaepe in latina adeoque in vernacula lingua non eſt vertenda, v. c. Matth. 21, 3. Jo. 16, 27. Act. 23, 10. 24, 17. Gal. 4, 20. 1 Cor. 14, 1. In Evangelio Joannis rarius habetur, quam in reliquis N. T. libris, multo rarius autem in epiſtolis Joann. et in Apocalypſi. Habet autem eam vim, ut *conjungat diverſa,* ſive indicet diverſitatem et rerum et notionum, quae inter ſe junguntur, ideoque vario modo verti poteſt. Diſtinguit igitur 1) *ſingulas* et *notiones* et *propoſitiones* in una ſerie prolatas, δὲ—δὲ, 2 Petr. 1, 5—7. — μὲν—δὲ Act. 23, 8. 1 Cor. 15, 39., ubi non eſt vertendum. Legitur etiam in ſubjunctione propoſitionum, ubi eſt: *jam, vero,* Rom. 4, 4. 5. 8, 8—11. *itaque* 1 Cor. 15, 57. — Diſtinguit 2) *reſponſiones in colloquio,* Luc. 12, 14. 13, 8. Act. 12, 14. 15. 22, 27. 28. 19, 2—4. ubi *autem, quidem, contra* ſignificat, vel plane quoque redundat. — 3) *contrarium,* quod affertur, ubi eſt *ſed, autem, contra, potius,* Matth. 6, 6. 7. 15. 17. 33. 7, 16. 23, 8. Jo. 1, 12. Luc. 12, 10. Act. 12, 9. Eph. 4, 15. 1 Tim. 4, 8. Jac. 2, 10. 2 Cor. 6, 10. εἰ δὲ μήγε *ſin minus,* Luc. 13, 8. Apoc. 2, 5. 16. 4) *reſtrictionem* propoſitionis, ubi eſt *tamen, autem, attamen,* Matth. 23, 25. Act. 9, 7. Jac. 1, 6. 2, 10. — Discernit 5) propoſitionem illuſtrandi cauſa interpoſitam a ſerie orationis; *autem,* Matth. 8, 24. Act. 9, 7. 23, 13. 1 Cor. 15, 56. ubi in aliis locis γὰρ legitur, potiſſimum in Joanne, vid. *Γάρ.* Inſervit etiam 6) accuratiori illuſtrationi ſubjecti, ubi eſt *ſcilicet, nempe,* Matth. 23, 5. Rom. 3, 22. *inquam,* Luc. 13, 15. Rom. 5, 8. 2 Cor. 10, 2. *enim* (ſi ratio redditur), Marc. 16, 8. Jo. 6, 10. 1 Cor. 10, 11. 1 Theſſ. 2, 16. — ſi negatio praeceſſit: *at, tamen, potius,* 1 Cor. 15, 51. Rom. 3, 4. Jac. 2, 11. — *tranſitum facit* ad *aliam rem* in narratione, ſive ad *novam propoſitionem,* Jac. 1, 5. 1 Cor. 16, 1. 15. 17. et verti poteſt *porro, et,* Luc. 13, 10. Act. 5, 32. 9, 8. 1 Cor. 15, 35. 2 Cor.

significandi gratia dabantur. cf. Gen. 41, 43. Esth. 8, 2. 1 Macc. 6, 16.

Δάκτυλος, ου, ὁ, 1) *digitus*, Matth. 23, 4. 11, 46. Marc. 7, 33. Jo. 8, 6. 20, 25. 27. Deo si tribuitur, est pro *manu*, quae quidem est *potentiae* symbolum; Luc. 11, 20. coll. Matth. 12, 28. Exod. 8, 15. Psal. 8, 4. hebr. אֶצְבַּע.

Δαλμανουθὰ, ἡ, Dalmanutha, vicus ad lacum Genesareth situs, quem ob Matth. 15, 39. putant in vicinia vel in agro Magdalae fuisse. Semel Marc. 8, 10. Caeterum non commemoratur.

Δαλματία, ας, Dalmatia, provincia Illyrici magni ad mare Adriaticum sita, Macedoniae finitima. Semel 2 Tim. 4, 10.

Δαμάζω, f. *άσω, domo, coërceo.* De bestiis Jac. 3, 7. de furibundo Marc. 5, 4. tropice de lingua, Jac. 3, 8. coll. Sir. 28, 18. sqq. — In V. T. semel Dan. 2, 40. bello coërcere imperia.

Δάμαλις, εως, ἡ, (a δαμάζω) *vacca.* Semel Hebr. 9, 13. De cineribus vaccae combustae, quibus, qui sese polluerant, conspergebantur purgandi gratia, vid. Numer. c. 19.

Δάμαρις, ιδος, ἡ, Damaris, nomen mulieris Atheniensis, de qua vid. Act. 17, 34.

Δαμασκηνὸς, ἡ, ὸν, Damascenus, incola urbis Damasci. 2 Cor. 11, 32.

Δαμασκὸς, οῦ, ἡ, Damascus, urbs antiquissima (Gen. 14, 15. 15, 2. 1 Sam. 8, 45.) celeberrima et florentissima (Jer. 49, 25.) in campo fertilissimo inter Libanum et Antilibanum ad fluvium Chrysorrhoam sita (2 Reg. 5, 12. Ezech. 27, 18), Syriae metropolis (1 Reg. 15, 18. 2 Reg. 7, 9. Jes. 7, 8.) hebraeis דַּמֶּשֶׂק vocata, et Pauli temporibus Aretae, regulo Arabiae Petraeae, subjecta. Commemoratur Act. 9, 2—27. 22, 5—11. 26, 12. 20. 2 Cor. 11, 32. Gal. 1, 17.

Δανείζω, f. *είσω,* (a δάνος, donum; deinde pecunia sub usuris data) 1) *dono, largior; potissimum pecuniam do, mutuum do, δανείζεσθαι mutuum accipere,* Luc. 6, 34. 35. Matth. 5, 42. Deut. 5, 6. 8. Prov. 19, 17. Sir. 19, 1. 2. in quibus locis non est *foenerari* mutuum dare *sub usura* (ἐπὶ τόκῳ), sed *mutuum dare* simpliciter. Sic quoque Sap. 15, 16.

Δάνειον, είου, τὸ, (a δανείζω), *quod mutuum est datum, debitum,* vel sine usura, ut Matth. 18, 27. Deut. 24, 11. vel sub foenoris conditione, (δάνειον ἐπὶ τόκῳ) ut profanis saepius dicitur.

Δανειστὴς, qui mutuam pecuniam dedit, *creditor,* (a δανείζω). Luc. 7, 41. coll. 2 Reg. 4, 1. Ps. 109, 11.

Δανιὴλ, ὁ, Daniel, (ex דִּין judicare, et אֵל Deus) nom. indecl. prophetae Judaeorum, de quo vid. librum V. T.

qui eius nomen fert et Ezech. 14, 14. Legitur Matth. 24, 15. (et Marc. 14. edit. vulg.)

Δαπανάω, ῶ, f. ήσω, 1) *impendo, ſumtus facio;* 2 Cor. 12, 15. coll. 1 Macc. 14, 32. Act. 21, 24. δαπ. ἐπὶ, ſumtus ſacrificiorum pro illis praeſtare. De ſacrificiis in eiusmodi votis faciendis vid. Joſeph. Antiq. 19, 6. 1. Bell. Jud. 2, 15. 1. 2) *ſumtibus conſumo, conſumo,* Marc. 5, 26. et Judith. 12, 4. 2 Macc. 1, 23. 2, 10. — malo ſenſu: *dilapido, luxurioſe perdo* opes, Luc. 15, 14. inde etiam *luxurioſe vivo,* ut Jac. 4, 3. videtur accipiendum eſſe. *Suidas:* δαπανᾶν· οὐ τὸ ἀναλίσκειν ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸ λαμπρῶς ζῆν, καὶ σπαθᾷν, καὶ δαπανᾷν τὴν οὐσίαν.

Δαπάνη, ης, ἡ, *impenſa, ſumtus.* Luc. 14, 28. coll. Esdr. 6, 4. 1 Macc. 3, 30. 10, 45.

Δὲ, conjunctio discretiva, quae ſemper alii verbo poſtponitur, et ſaepe in latina adeoque in vernacula lingua non eſt vertenda, v. c. Matth. 21, 3. Jo. 16, 27. Act. 23, 10. 24, 17. Gal. 4, 20. 1 Cor. 14, 1. In Evangelio Joannis rarius habetur, quam in reliquis N. T. libris, multo rarius autem in epiſtolis Joann. et in Apocalypſi. Habet autem eam vim, ut *conjungat diverſa,* ſive indicet diverſitatem et rerum et notionum, quae inter ſe junguntur, ideoque vario modo verti poteſt. Diſtinguit igitur 1) *ſingulas* et *notiones* et *propoſitiones* in una ſerie prolatas, δὲ—δὲ, 2 Petr. 1, 5—7. — μὲν—δὲ Act. 23, 8. 1 Cor. 15, 39., ubi non eſt vertendum. Legitur etiam in ſubjunctione propoſitionum, ubi eſt: *jam, vero,* Rom. 4, 4. 5. 8, 8—11. *itaque* 1 Cor. 15, 57. — Diſtinguit 2) *reſponſiones in colloquio,* Luc. 12, 14. 13, 8. Act. 12, 14. 15. 22, 27. 28. 19, 2—4. ubi *autem, quidem, contra* ſignificat, vel plane quoque redundat. — 3) *contrarium,* quod affertur, ubi eſt *ſed, autem, contra, potius,* Matth. 6, 6. 7. 15. 17. 33. 7, 16. 23, 8. Jo. 1, 12. Luc. 12, 10. Act. 12, 9. Eph. 4, 15. 1 Tim. 4, 8. Jac. 2, 10. 2 Cor. 6, 10. εἰ δὲ μήγε *ſin minus,* Luc. 13, 8. Apoc. 2, 5. 16. 4) *reſtrictionem* propoſitionis, ubi eſt *tamen, autem, attamen,* Matth. 23, 25. Act. 9, 7. Jac. 1, 6. 2, 10. — Discernit 5) propoſitionem illuſtrandi cauſa interpoſitam a ſerie orationis; *autem,* Matth. 8, 24. Act. 9, 7. 23, 13. 1 Cor. 15, 56. ubi in aliis locis γὰρ legitur, potiſſimum in Joanne, vid. Γάρ. Inſervit etiam 6) accuratiori illuſtrationi ſubjecti, ubi eſt *ſcilicet, nempe,* Matth. 23, 5. Rom. 3, 22. *inquam,* Luc. 13, 15. Rom. 5, 8. 2 Cor. 10, 2. *enim* (ſi ratio redditur), Marc. 16, 8. Jo. 6, 10. 1 Cor. 10, 11. 1 Theſſ. 2, 16. — ſi negatio praeceſſit: *at, tamen, potius,* 1 Cor. 15, 51. Rom. 3, 4. Jac. 2, 11. — *tranſitum facit* ad *aliam rem* in narratione, ſive ad *novam propoſitionem,* Jac. 1, 5. 1 Cor. 16, 1. 15. 17. et verti poteſt *porro, et,* Luc. 13, 10. Act. 5, 32. 9, 8. 1 Cor. 15, 35. 2 Cor.

6, 14—16. Jac. 2, 15. Jo. 16, 26. Rom. 8, 28. *praeterea*, Luc. 15, 11. *etiam*, Marc. 4, 37. — *quum*, *jam*, *autem*, *vero*, Matth. 1, 18. 2, 3. 5. 9. 6, 16. 7, 15. Marc. 16, 9. Luc. 12, 11. 13. 16. 13, 6. 15, 17. Act. 6, 1. 12, 10. 13. — *itaque*, *igitur*, Luc. 13, 7. Act. 6, 2. 15, 3.

Δέησις, εως, ἡ, (a δέομαι) 1) *indigentia*; 2) *supplicatio* miseri et afflicti, Hebr. 5, 7. 3) *preces*, *supplicatio quaevis*, Luc. 1, 13. 2, 37. 5, 33. (Act. 1, 14. edit. vulg.) Eph. 6, 18. Phil. 4, 6. 1 Tim. 5, 5. 2 Tim. 1, 3. 1 Petr. 3, 12. 2 Chron. 6, 36. Speciatim *preces pro aliquo*, *deprecatio*, maxime seq. ὑπέρ, Rom. 10, 1. 2 Cor. 1, 11. 9, 14. Phil. 1, 4. 19. 1 Tim. 2, 1. Jac. 5, 16. Saepius non legitur.

Δεῖ, f. 1. δεήσει, aor. 1. ἐδέησε, imperf. ἔδει, impersonale (a δέω ligo, opus habeo), et necessitatem qualemcunque exprimit, *necesse est*, *oportet*, *opus est*, *debet*, Act. 27, 21. Rom. 1, 27. 8, 2. 2 Cor. 2, 3. Speciatim exprimit 1) necessitatem *destinationis* et *voluntatis Dei*, Jo. 9, 4. 10, 16. Act. 1, 16. 3, 21. 4, 12. ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς, per quem destinatum vobis sit salvari. cf. Sap. 16, 4. Potissimum de rebus futuris e Dei decreto evenientibus dicitur, ubi interdum verti potest, *destinatus est*, Matth. 17, 10. 24, 6. Marc. 13, 7. 10. Luc. 4, 43. 22, 7. Jo. 3, 30. 20, 9. et alibi. coll. Dan. 2, 28. 29. — 2) necessitatem *officii*, sive moralem, *decet*, *debet*, Matth. 18, 33. 23, 23. Marc. 13, 14. Luc. 2, 49. 18, 1. Act. 5, 29. 1 Thess. 4, 1. Tit. 1, 11. alibi. 3) necessitatem *praecepti* et *morum*, Luc. 22, 7. Jo. 4, 20. 24. Act. 15, 5. 18, 21. etiam legum civilium, Act. 24, 19. 25, 10. 4) necessitatem e *rerum conditione* natam, Matth. 26, 35. κἄν δέῃ με, si vel cogerer, si vel moriendum mihi esset. Marc. 14, 31. Jo. 4, 4. Act. 14, 22. 5) necessitatem *conditionis*, Jo. 3, 7. δεῖ, i. q. vers. 5. ἐὰν μή - οὐ δύναται. 6) necessitatem eius, *quod opus est*, Luc. 12, 12. 19, 5. 1 Tim. 3, 7. quod opus est ad finem consequendum Jo. 3, 14. Act. 9, 6. 16, 30. 1 Cor. 11, 19. δεῖ εἶναι, ἵνα, necesse est, ut sint, quo veri Christiani a falsis dignoscantur. Hebr. 9, 26. 11, 6. — 6) necessitatem *rationis*, 1 Cor. 15, 53. 7) necess. *decoris*, 2 Tim. 2, 6. 2, 24. — 8) interdum non id, quod necesse, sed id, quod permissum est, necessitatem incompletam, indicat, et est: *decet*, *licet*, Luc. 13, 14. 16. 15, 32. Act. 25, 24. Rom. 12, 3. 2 Cor. 11, 30. Coloss. 4, 6. 2 Cor. 2, 3. ἔδει με χαίρειν, de quibus possem laetari. Job. 15, 3. ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ, καὶ ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος. *Hesych*: δεῖ· πρέπει, χρή, χρεία ἐστὶν, δεομένει.

Δεῖγμα, τος, τὸ, (a δείκνυμι) 1) specimen rei, quod monstro (die vorgezeigte Probe); 2) *exemplum* aliorum oculis propositum. Jud. vers. 7. πρόκεινται δεῖγμα, sunt in perpetuum exemplo. coll. 2 Petr. 2, 6. 3 Macc. 2, 5. Σοδομίτας παράδειγμα τοῖς ἐπιγινομένοις καταστήσας.

Δειγματίζω, f. *ίσω*, (a δεῖγμα) non nisi Coloss. 2, 15. legitur, ubi ἐδειγμάτιζε (scl. σεαυτὸν) ἐν παῤῥησίᾳ, est vel: exemplum nobis dedit ipse fiduciae animi, vel conspicuam fecit fiduciam, animum intrepidum. Alii accipiunt pro παραδειγματίζω, publicae ignominiae expono, quo sensu habent codd. Matth. 1, 19.

Δεικνύω, et δείκνυμι, f. δείξω, 1) *monstro, rem oculis conspiciendam facio*, Jo. 14, 8. 9. δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, fac ut oculis videamus patrem. Matth. 4, 8. Luc. 4, 5. *monstro in visionibus*, Apoc. 1, 1. 4, 1. 17, 1. 21, 9. 10. 22, 1. 6. 8. Δεῖξον σεαυτὸν, siste te spectandum, Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. Luc. 5, 4. — 2) *exhibeo, monstro*, aufzeigen, vorzeigen, Hebr. 8, 5. Jo. 20, 20. de rebus internis: *manifesto, probo*, Jac. 2, 18. 3, 13. — de factis: *exhibeo, perficio*, Jo. 2, 18. 10, 32. etiam de rebus futuris, efficio, facio ut eveniat et conspiciatur, 1 Tim. 6, 15. coll. Ps. 71, 20. (הִרְאָה) 60, 3. Sap. 10, 14. ψευδεῖς ἔδειξε. Fabric. Cod. Pseud. I, p. 700. δότημόν με ἀνέδειξε. — 3) verbis monstro, *doceo*, Matth. 16, 21. Jo. 5, 20. Act. 10, 28. 1 Cor. 12, 31. coll. 1 Sam. 12, 23. δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθήν. Deut. 4, 5. — 4) *assigno, do*, anweisen, Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. coll. Exod. 13, 21. 2 Reg. 16, 14. Saepius non habetur.

Δειλία, ας, ἡ, (a δειλὸς, *timidus*) *timiditas*. 2 Tim. 1, 7. πνεῦμα δειλίας i. e. πνευ. δειλὸν, spiritus, qui sit timidus in confitenda tuendaque religione. cf. Psal. 55, 4. Levit. 26, 36.

Δειλιάω, s. δειλιάζω, f. άσω, *timidus sum, consternor*, Jo. 14, 27. coll. Deut. 1, 31. Jes. 13, 7. Psal. 14, 5.

Δειλὸς, ἡ, ὸν, 1) *timidus, ignavus*, Matth. 8, 26. Marc. 4, 40. δειλοί, fide in Dei auxilium destituti ideoque trepidantes. coll. Sir. 2, 12. 31, 14. Jud. 7, 3. — 2) *vacillans, fidem non servans*, (etiam miles stationem deserens) *inconstans*; Apoc. 21, 8. δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, iis, qui metu correpti defecerunt a Christo, et gentilibus. coll. Deut. 20, 8. ubi hebr. רַךְ mollis, debilis. Sap. 9, 14. λογισμοὶ δειλοί i. e. inconstantes, vacillantes.

Δεῖνα, ὁ, ἡ, τὸ, genit. δεῖνος, dat. δεῖνι, acc. δεῖνα, *quidam, aliquis, quispiam*. Utuntur Graeci hoc vocabulo ad significandam rem, quam nominare aut nolunt aut nesciunt. Semel Matth. 26, 18. πρὸς τὸν δεῖνα, ad quendam, istum vobis jam notum.

Δεινῶς, adv. (a δεινὸς eximius, modum excedens) *graviter, vehementer*. Matth. 8, 6. Luc. 11, 53. Sap. 17, 3. 18, 17. δεινῶς ἐξετάραξαν αὐτούς.

Δειπνέω, ῶ, f. ήσω, (a δεῖπνον) *coeno*, Luc. 17, 8. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. μετὰ τὸ δειπνῆσαι, coena finita, in coenae fine. Alii: postquam prima mensa sublata erat. Prima mensa scilicet fuisset agnus ipse paschalis cum vino; secunda

autem olera amara cum embammate et panibus azymis. cf. *Ammonii* theolog. biblica Vol. 3, p. 137. Evangelistae Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. utuntur formula ἐσθιόντων αὐτῶν. — Tob. 8, 1. Apoc. 3, 20. ubi familiaris commessatio imago tenerrimae amicitiae est, nisi auctor ad epulum in regno Messiae (vid. Γάμος) respexit. — Est etiam: epulo splendidiori interesse Prov. 23, 1.

Δεῖπνον, ου, τὸ, 1) *coena*, Luc. 14, 12. Jo. 13, 2. 4. 20, 46. 1 Cor. 11, 20. 2) *cibus*, *esca*, quae in coena capitur, 1 Cor. 11, 21. Dan. 1, 16. 3) *convivium*, *epulum splendidum*, Matth. 23, 6. Marc. 6, 21. 12, 39. Luc. 14, 16. 17. 24. 20, 46. Jo. 12, 2. — convivium in regno Messiae, Apoc. 19, 9. 17. coll. 4 Esdr. 3, 38. 6, 49. sqq. Vid. Γάμος.

Δεισιδαίμων, ονος, ὁ, ἡ, comparat. δεισιδαιμονέστερος (ex δείδω, metuo, et δαίμων, numen) maxime sensu malo: *superstitiosus*; interdum etiam sensu bono: *religiosus*, *numen reverens*. Semel Act. 17, 22., ubi δεισιδαιμονέστεροι videntur esse, variorum numinum (idolorum) cultui nimis dediti, nimis faciles in Diis putativis colendis. *Hesych*: δεισιδαίμων· ὁ τὰ εἴδωλα σέβων, εἰδωλολάτρης, ὁ εὐσεβὴς καὶ δειλὸς παρὰ θεοῖς. *Suidas*, δεισιδαίμων· θεοσεβὴς, ἢ ἀμφίβολος περὶ τὴν πίστιν, καὶ οἱονεὶ δεδοικώς.

Δεισιδαιμονία, ίας, ἡ, (vid. Δεισιδαίμων) *superstitio*; deinde etiam sensu bono *numinis reverentia*. Semel Act. 25, 19. ubi est: religionis doctrina superstitiosa. *Suidas*, δεισιδαιμονία· εὐλάβεια περὶ τὸ θεῖον, δειλία, ἀμφιβολία περὶ τὴν πίστιν, ἢ ἄκαιρος εὐσέβεια. In cod. graeco V. T. non legitur, neque δεισιδαίμων.

Δέκα, οἱ, αἱ, τὰ, *decem*. Matth. 14, 31. 20, 24. Numerus denarius saepe pro certo et finito numero quovis dicitur, ut in locis Matth. 25, 1. 28. Luc. 15, 8. 17, 12. 19, 13. 17, 25. Apoc. 12, 3. 13, 1. 17, 3. 12. — Apoc. 2, 10. θλίψις decem dierum i. e. finita, finem *mox* habitura. coll. 1 Sam. 25, 38. Dan. 1, 12. (*Terent*. Heautont. 5, 1. 36. „decem dierum vix mihi est familia)."

Δεκαδύο, i. q. δώδεκα, *duodecim*. Act. 19, 7. 24, 11.

Δεκαπέντε, *quindecim*. Jo. 11, 8. Act. 27, 28. Gal. 1, 18.

Δεκάπολις, εως, ἡ, *Decapolis*, *regio decem urbium*, tractus trans Jordanem in tribu Manasse, ubi post exilium multi pagani consederant. Matth. 4, 25. Marc. 5, 20. 7, 31. In enumerandis decem urbibus non consentiunt docti. *Joseph*. de Bell. Jud. 3, 9. 7. *Scythopolin* appellat urbem maximam τῆς δεκαπόλεως. coll. *Plin*. hist. nat. 5, 18.

Δεκατέσσαρες, ων, οἱ, αἱ, — σαρα, τὰ, *quatuordecim* Matth. 1, 17. 2 Cor. 12, 2. Gal. 2, 1.

Δεκάτη, ης, ἡ, (hebr. עֲשִׂירִית) scil. μερὶς s. μοῖρα, *decima*

pars, decimae; et de praeda bello capta, Hebr. 7, 2. 4. coll. Gen. 14, 20. et de decimis frugum et pecorum, Hebr. 7, 8. Lev. 27, 30. sqq. 1 Macc. 3, 49. Sir. 32, 9. sqq.

Δέκατος, η, ον, decimus. Jo. 1, 40. Apoc. 21, 20. — τὸ δέκατον scl. μέρος, decima pars, Apoc. 11, 13.

Δεκατόω, ῶ, f. ώσω, *decimo, decimas exigo* vel *accipio;* Hebr. 7, 6. Nehem. 10, 37. (hebr. עִשֵּׂר) Passivum: *decimor, decimas solvo.* Hebr. 7, 9.

Δεκτὸς, ή, όν, (verbale a 3. pers. perf. pass. verbi δέχομαι, accipio) 1) *acceptus,* Luc. 4, 24. δεκτός ἐστι pro δέχεται, accipitur scl. tanquam propheta. 2) *accipiendus, gratus, acceptus.* Act. 10, 35. δεκτὸς αὐτῷ ἐστι admittendus ab eo judicatur ad societatem Christi. Phil. 4, 18. — Ex adjuncto: quod *bene placet,* quod *faustum aut habetur, aut est,* ubi hebr. רָצוֹן, *beneplacitum,* respondet, Exod. 28, 34. Jes. 56, 7. θυσίαι erunt δεκταὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου. Sic bis Luc. 4, 19. 2 Cor. 6, 2. καιρὸς δεκτὸς *faustum* tempus. Saepius non legitur.

Δελεάζω, f. άσω (a δέλεαρ, esca exposita ad capienda animalia) 1) *inesco, esca capio,* ködern; 2) *insidior, decipio, allicio, illecebris pellicio.* Jac. 1, 14. 2 Petr. 2, 14. 18. *Hesych.* δελεάζει. ἐξαπατᾷ. Idem: δελεασθεὶς· ἀπατηθείς. Sic saepius apud profanos. In V. T. autem non habetur.

Δένδρον, ου, τὸ, arbor, cuiusvis generis. Matth. 3, 10. 7, 17—19. 12, 33. Apoc. 7, 1. 3. 8, 7. 9, 4. et passim. — Matth. 13, 32. γίνεται δένδρον, s. εἰς δένδρον Luc. 13, 19. i. e. ὡς δένδρον, magnitudine similis arbori, coll. Marc. 4, 32. — Marc. 8, 24. βλέπω ὡς δένδρα, plurimi vertunt: *video non satis distincte, forma incerta.* Mallem: video homines tanta proceritate, qua arbores esse solent.

Δεξιολάβος, ου, ὁ, Hanc vocem, quam profani veteres ignorant, Act. 23, 23. *militum genus* indicare certissimum quidem est; qualenam autem, et cur ita appelletur, incertum manet. Alii *satellites* vel *regis,* vel *tribuni,* (παρὰ τὸ λαβεῖν τὴν τοῦ βασιλέως καὶ χιλιάρχου δεξιάν), ergo i. q. παραφύλακες, ut *Suidas* interpretatur, *satellites, custodes corporis.* Alii cum quibusdam codd. legere malunt δεξιοβόλους (dextra jacientes), i. e. *funditores, sagittarios.* *Vulgat.* vertit *lancearios.*

Δεξιὸς, ὰ, ὸν, dexter, Matth. 5, 29. 30. 39. Luc. 22, 50. Jo. 18, 10. Apoc. 10, 2. alibi. — ἡ δεξιὰ scl. χεὶρ, *dextra,* dextra manus, Matth. 6, 3. 27, 29. Apoc. 1, 20. — τὰ δεξιὰ scl. μέρη *partes ad dextram, latus dextrum,* etiam i. q. ἡ δεξιά, Matth. 20, 21. 23. 22, 44. 25, 33. 34. 26, 64. 27, 38. Marc. 16, 5. Luc. 1, 11. 2 Cor. 6, 7. ὅπλα τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερά, arma ab utroque latere in promptu, i. e. paratissima. Alii: *omne armorum genus,* quia milites dextra gla-

dium, finistra clypeum gestassent. — Restant formulae 1) *τὰς δεξιὰς διδόναι*, Gal. 2, 9. *dextras miscere*, dextra data *pacisci*, convenire cum aliquo, 1 Macc. 11, 62. 13, 50. 2 Macc. 11, 26. 30. coll. Esdr. 10, 19. Ezech. 17, 18. *Josephus* Antiq. 18, 9. 3. *ἀπέστειλέ με* (scl. rex) *δεξιάν τε καὶ πίστιν δώσοντα ὑμῖν.* — 2) *ὑψωθεὶς τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ* Act. 2, 33. 5, 31. ad dextram Dei elatus scl. in coelum, *εἶναι ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ*, Rom. 8, 34. 1 Petr. 3, 22. collocatum esse ad dextram Dei, i. q. *ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ*, Act. 7, 55. 56. — denique: *καθίζειν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ* Eph. 1, 20. Hebr. 10, 12. Coloss. 3, 1. sive *ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης* Hebr. 1, 3. s. *τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσ.* c. 8, 1. *τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ* Hebr. 12, 2. — et *καθήμενος ἐκ δεξιῶν*, Matth. 26, 64. Marc. 14, 62. 16, 19. Luc. 22, 69. Act. 2, 35. Hebr. 1, 13. De Jesu dictae hae formulae significant: *proximum Deo esse, imperii eius participem, primum in eius regno.* Est enim ducta imago a regibus orientalium, qui eos, quos prae caeteris ornare, et quibus maximam potestatem tradere vellent, ad dextram throni proximo loco sedere jubebant. coll. Psal. 110, 1. 2, 22. 1 Reg. 22, 19. Jes. 6, 1. sqq. 2 Sam. 16, 6. 1 Chron. 18, 17. — 3) *ἐκ δεξιῶν τινος εἶναι*, a dextris stare s. esse, i. e. *defendere, auxilio esse*, Act. 2, 25. coll. Ps. 16, 8. 109, 31. 110, 5.

Δέομαι, f. *δεήσομαι*, 1) *opus habeo, egeo;* 2) *rogo, peto ab aliquo, obsecro*, sequente genitivo personae, (proprie *δέομαί τινος κατά τι*) Matth. 9, 38. Luc. 5, 12. 8, 28. 39. 9, 38. 40. 10, 2. Act. 8, 22. 21, 39. 26, 3. 2 Cor. 8, 4. 10, 2. Gal. 4, 12. — Rom. 1, 10. *δεόμενος*, obsecrans Deum. — 2 Cor. 5, 20. *δεόμεθα ὑπὲρ*, rogamus Christi nomine. Act. 8, 34. *δέομαί σου*, quaeso. — 3) *preces facio ad Deum, δέομ. τοῦ θεοῦ* Act. 10, 2. vel etiam *πρὸς τὸν θεὸν* Act. 8, 24. (Psal. 30, 8. 64, 1.) et *δεόμενοι* simpliciter Luc. 16, 37. 22, 32. Act. 4, 31. 1 Thess. 3, 10. Saepius non habetur.

Δέον, οντος, τὸ, (a *Δεῖ*, quod vid.) 1) *necessarium*, 1 Petr. 1, 6. *εἰ δέον ἐστὶ* si necesse est scl. ad vestram salutem. Inde *τὰ δέοντα*, quae ad vitam sustentandam sunt necessaria, Exod. 16, 22. 21, 10. 2) *decens*, legibus humanis vel divinis conveniens, Act. 19, 36. 1 Tim. 5, 13. *Hesych.* *δέοντα· πρέποντα.*

Δέος, *δέους, τὸ*, *metus*. Legitur in codd. Hebr. 12, 28. pro *αἰδοῦς*, et habetur quoque 2 Macc. 3, 17. 15, 22.

Δερβαῖος, ου, ὁ, *Derbensis, Derbe oriundus*. Act. 20, 4.

Δέρβη, ης, ἡ, *Derbe*, urbs Lycaoniae in Isauriae confinio. Act. 14, 6. 20. 16, 1.

Δέρμα, τος, τὸ (a *δέρω* pellem detraho,) *pellis, corium*. Hebr. 11, 37. *ἐν αἰγείοις δέρμασιν*, hircinis pellibus scl. induti. De eiusmodi vestimento vid. 2 Reg. 1, 8. Zach. 13, 4. Matth. 3, 4.

Δερμάτινος, ἡ, ὸν, ex corio (δέρμα) factus, *coriaceus*, *pelliceus*. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. coll. Gen. 3, 21. Lev. 13, 58. 2 Reg. 1, 8.

Δέρω, f. δερῶ, f. 2. δαρῶ, aor. 1. ἔδειρα, perf. δέδερκα, f. 2. paſſ. δαρήσομαι, 1) pellem detraho; 2 Chron. 29, 34. — 2) *verbero, caedo, percutio;* Matth. 21, 35. Marc. 12, 3. 5. 13, 9. Luc. 20, 10. 11. 22, 63. Jo. 18, 23. ubi δέρειν i. q. verſ. 22. διδόναι ῥάπισμα, Act. 5, 40. 16, 37. 22, 19. — εἰς πρόσωπον 2 Cor. 11, 20. i. e. contumelioſe tracto. δαρήσεται πολλὰς ſcl. πληγὰς, multis ictibus caedetur, graviter punietur, Luc. 12, 47. 48. Ἀέρα δέρειν, *aërem verberare*, 1 Cor. 9, 26. vid. Ἀήρ. Saepius non habetur.

Δεσμεύω, f. εύσω, (a δεσμὸς, vinculum) *ligo;* — *illigo*, illigando impono, Matth. 23, 4. — *colligo, conſtringo, vincio*, Act. 22, 4. coll. Jud. 16, 11.

Δεσμέω, ῶ, f. ήσω, i. q. δεσμεύω, *ligo, vincio*. Luc. 8, 29.

Δέσμη, ης, ἡ, (etiam δεσμὴ) *fasciculus, manipulus*. Matth. 13, 30. δήσατε εἰς δέσμας, colligite in manipulos, ut δεσμεύειν Gen. 37, 7. legitur. coll. Exod. 12, 22.

Δέσμιος, ίου, ὁ, (a δεσμέω), ligatus, vinctus, qui vinctus in carcere tenetur, *captivus*. Matth. 27, 15. 16. Act. 16, 25. 27. et paſſim. Luc. 23, 17. ἕνα ſcl. δέσμιον, Marc. 15, 6. — *Δέσμιος τοῦ Χριστοῦ, ἐν κυρίῳ, κυρίου*, Eph. 3, 1. 4, 1. 2 Tim. 1, 8. Philem. verſ. 1. 9. *vinctus, in carcerem conjectus Chriſti cauſa*. Sic etiam Hebr. 10, 34. 13, 3. δέσμιοι, ſimpliciter, vincti ob religionis profeſſionem.

Δεσμὸς, οῦ, ὁ, (a δέω, ligo) 1) *ligamentum;* in N. T. de morbo membra corporis conſtringente, Marc. 7, 35. Luc. 13, 16. coll. verſ. 11. — Pluralis habet et οἱ δεσμοὶ, et τὰ δεσμά. — Pluralis οἱ δεσμοὶ, *vincula, carcer*, legitur Phil. 1, 7. 13. 14. 16. Coloſſ. 4, 18. 2 Tim. 2, 9. Hebr. 11, 36. (c. 10, 34. in edit. vulg.) Jud. verſ. 6. Philem. verſ. 10. 13. δεσμοὶ τοῦ εὐαγγελίου captivitas propter evangelii praedicationem. — Pluralis τὰ δεσμὰ, profanis uſitatus, non niſi in Lucae ſcriptis eadem ſignificatione habetur, Luc. 8, 29. Act. 16, 26. 20, 23. 22, 30. 23, 29. 26, 29. 31. coll. 3 Macc. 6, 27. *Moeris* Attic. δεσμὰ, οὐδετέρως, Ἀττικῶς. δεσμοὶ, ἀρσενικῶς, Ἑλληνικῶς. Verſio Alex. habet δεσμούς.

Δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, *carceris* ſive *vinctorum custos, commentarienſis*. Act. 16, 23. 27. 36. — Gen. 39, 21—23. ἀρχιδεσμοφύλαξ.

Δεσμωτήριον, ου, τὸ, (a δεσμόω vincio, vinctum in carcerem conjicio) *carcer*, Matth. 11, 2. Act. 5, 21. 23. 16, 26. coll. Gen. 40, 3. 39, 22. בֵּית־הַסֹּהַר.

Δεσμώτης, ου, ὁ, (a δεσμόω) *vinctus, captivus*, Act. 27, 1. 42. Gen. 39, 21.

Δεσπότης, ου, ὁ, 1) *poſſeſſor, dominus* alicuius rei.

2 Tim. 2, 21. εὔχρηστον τῷ δεσπ. utile possessori suo. — 2) *herus*, ratione servorum; 1 Tim. 6, 1. 2. Tit. 2, 9. 1 Petr. 2, 18. Prov. 17, 2. 22, 7. 3) *summus dominus*, dominus absolutus. Ita et Deus κατ' ἐξοχὴν dicitur δεσπότης, Luc. 2, 29. Act. 4, 24. Apoc. 6, 10. coll. Job. 5, 8. (אֱלֹהִים) Prov. 29, 26. (יְהוָה). Sap. 6, 7. 8, 3. — etiam Christus, quatenus caput ecclesiae a Deo est constitutus, 2 Petr. 2, 1. Jud. vers. 4. Caeterum non legitur.

Δεῦρο, adverb. 1) loci, ubi est: *huc, hunc in locum* scl. ἐλθέ sive ἴθι, inde: *veni!* Jo. 11, 43. δεῦρο ἔξω *egredere!* Act. 7, 3. δεῦρο εἰς τὴν γῆν, abi in terram. Genes. 12, 1. 2 Reg. 3, 13. 5, 19. hebr. לֵךְ. Apoc. 17, 1. 21, 9. *veni, accede!* — Saepius est adhortantis: *age! veni!* Matth. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 18, 22. Act. 7, 34. Gen. 31, 44. 19, 32. — 2) temporis: ἄχρι τοῦ δεῦρο, *hucusque*, Rom. 1, 13.

Δεῦτε, adverb. quod in plurali, ut δεῦρο in singulari usurpatur, *venite, adeste!* Ponitur in N. T. a) simpliciter, δεῦτε, ubi est vel vocantis: *venite huc*, Matth. 25, 34. 28, 6. Jo. 4, 29. Apoc. 19, 17. Dan. 3, 26. ἐξέλθετε καὶ δεῦτε. Jes. 56, 9. vel simpliciter adhortantis: *agite!* Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Jo. 21, 12. Gen. 11, 3. 4. — b) δεῦτε ὀπίσω μου, venite post me, sequimini me! Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. cf. 2 Reg. 6, 18. c) δεῦτε πρός με, accedite ad, Matth. 11, 28. d) δεῦτε εἰς, *venite ad*, Matth. 22, 4. *abite ad* Marc. 6, 31. — Saepius non habetur. LXX. pro hebr. לְכוּ, Gen. 37, 19. 26. הָבָה *agedum*, Gen. 11, 3. 4. 7. בּוֹא Jud. 9, 15.

Δευτεραῖος, αία, αῖον, (a δεύτερος) dicitur is, qui *secundo die* venit, fecit etc. Semel Act. 28, 13. δευτερ. ἤλθ. secundo, postero die venimus. In V. T. non habetur, sed saepius apud profanos. Numeralia in αῖος Graecis dierum intervallum indicare solent, v. c. δεκαταῖος, decem dierum, δωδεκαταῖος, τεταρταῖος.

Δευτερόπρωτος, ου, ὁ, ἡ, non nisi Luc. 6, 1. habetur, estque compositum ex δεύτερος et πρῶτος, itaque: *secundo primus*. In varias interpretes abeunt partes. *Wetstenius*: ἐν σαββ. δευτεροπρ. explicat: primo sabbato mensis secundi. Alii, iidemque plurimi: σαββάτῳ πρώτῳ ἀπὸ δευτέρας (scl. ἡμέρας) ἀπὸ τοῦ πάσχα, sabbato primo post secundum diem Paschatos; numerabant enim Judaei a die secundo Paschatos usque ad Pentecosten septem hebdomades et totidem sabbata. cf. Levit. 23, 15. At et δεύτερος et πρῶτος ad unum idemque sabbatum referatur necesse est, et indicat Lucas sabbatum, quod ratione diversarum rerum et primum et vero etiam secundum dici poterat. Est vero sabbatum post festum Paschatos primum. *Secundum* dicit, quia post illud sabbatum, quod in ipsos Paschatos dies incidebat quodque primum erat, secundum profecto fuit; πρῶτον vero appellat ratione

festi Paschatos, quia *post Pascha* primum erat. Vertendum igitur est: *sabbato secundo, post festum Paschatos primo*, sive *proximo*.

Δεύτερος, α, ον, secundus, alter, posterior, cum numero Matth. 22, 26. Jo. 4, 54. Act. 13, 33. Tit. 3, 10. tum loco et ordine Matth. 22, 39. Luc. 19, 18. Act. 12, 10. 1 Cor. 15, 47. (ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, vid. Ἀδὰμ.) Hebr. 8, 7. 9, 7. 10, 9. Apoc. 2, 11. et passim. Act. 7, 13. ἐν τῷ δευτέρῳ scl. χρόνῳ, altera vice. 2 Cor. 1, 15. δευτ. χάρις secundum gaudium, non, ut antea, ex Apostoli scripto, sed ex ipsius adventu percipiendum. — ἐκ δευτέρου, *secundo, secunda vice*, Matth. 26, 42. Marc. 14, 72. Jo. 9, 24. Act. 10, 15. 11, 9. Jer. 1, 13. שֵׁנִית. Jos. 5, 2. — τὸ δεύτερον, 2 Cor. 13, 2. Jud. vers. 5. secunda vice. — *Δεύτερον* adverbialiter: *secunda vice*, Jo. 3, 4. 21, 16. Hebr. 9, 28. Apoc. 19, 3. Gen. 27, 36. — *secundo loco*, 1 Cor. 12, 28. πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδ.

Δέχομαι, f. δέξομαι, *capio, accipio*. Dicitur 1) sensu proprio: a) *manu prehendo, apprehendo*, Luc. 22, 17. Eph. 6, 17. — porrectum prehendo i. e. *accipio*, Luc. 16, 6. 7. Act. 22, 5. 28, 21. 2 Chron. 30, 16. — b) *recipio, excipio*, Luc. 2, 28. — *hospitio excipio*, Luc. 9, 11. 10, 8. 16, 4. 9. Phil. 4, 18. Coloss. 4, 10. Hebr. 11, 13. — Act. 3, 21. ὃν δεῖ οὐρανὸν δέξασθαι, quem coelum debuit quasi hospitio excipere, i. e. qui debet habitare in coelis. — De doctore religionis, ubi dicitur, non solum est: excipere hospitaliter, sed etiam eum audire, Matth. 10, 14. 40. 41. 18, 5. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5. 48. 53. Jo. 4, 45. Act. 21, 17. 2 Cor. 7, 15. Gal. 4, 14. — De anima, ultimo halitu: excipio, Act. 3, 21. coll. Job. 8, 20. ubi de donis, manu acceptis, dicitur, hebr. הֶחֱזִיק. Deinde 2) de rebus spiritualibus dictum, est: a) *animo accipio*, v. c. regnum Dei Marc. 10, 15. Luc. 18, 17. gratiam divinam 2 Cor. 6, 1. doctrinam divinam, Luc. 8, 13. Act. 8, 14. 11, 1. 17, 11. 1 Thess. 1, 6. 2, 13. 2 Th. 2, 18. — b) *admitto, locum concedo*, de precibus 2 Cor. 8, 17. de monitis et doctrina Prov. 2, 1. 4, 10. — c) *disco*, Act. 7, 38. 2 Cor. 11, 4. Jac. 11, 21. *amplector, pro vero habeo*, Matth. 11, 14. 1 Cor. 2, 14. Prov. 1, 3. — d) animo *fero, acceptum habeo*, 2 Cor. 11, 16. coll. Gen. 50, 17. δέξαι τὴν ἀδικίαν, נְשָׂא. — Easdem fere habet significationes hebr. לָקַח, cui in LXX. versione maxime respondet.

Δέω, f. δέσω et δήσω, aor. ἔδησα, perf. δέδεκα, 1) *ligo, ligando constringo*; de membris corporis a morbo quasi ligatis et constrictis, Luc. 13, 16. — *colligo*, Matth. 13, 30. Act. 21, 11. etiam *circumvolvo, involvo*, ut Jo. 11, 44. 19, 40. est intelligendum. Fortasse etiam Act. 10, 11. nisi ibi est alligatus scl. coelo. — *alligo*, Matth. 21, 2. Marc. 11, 2. 4,

Luc. 19, 30. Apoc. 9, 14. coll. Judic. 15, 4. — 2) metaphorice: *adstringo, obligo, obstrictum teneo;* de conjuge, Rom. 7, 2. 1 Cor. 7, 27. 39. — *Δέομαί τινι ab aliquo teneor, ab eo regor, ei obstrictus sum.* Act. 20, 22. δεδεμένος τῷ πνεύματι scl. ἁγίῳ (vers. 23.) obstrictus spiritui sancto scl. ad obsequium, spiritus s. mandato necessario parens. Sic Xenoph. Cyrop. I, 5. amore captos dicit δεδεμένους ἰσχυροτέρα τινὶ ἀνάγκῃ, ἢ εἰ σιδήρῳ ἐδέδεντο. Plura vid. in *Kypkii* obss. sacr. ad h. l. Sap. 17, 17. *μιᾷ γὰρ ἁλύσει σκότους πάντες ἐδέθησαν.* Prov. 15, 7. *χείλη σοφῶν δέδεται αἰσθήσει,* os sapientis regitur a prudentia. — Huc et referenda puto loca Matth. 16, 19. 18, 18. ubi δέω est obligo ad obsequium Christó praestandum, colligo ad ecclesiam christianam, et λύω, dimitto, missum facio, repudio. „Quoscunque vos in coetum salvandorum admiseritis, ii admissi judicabuntur, eorum admissio rata fiet in coelo. Alii δέω h. l. vertunt *interdico*, ut putant chald. אסר Dan. 6, 8. 9. 14. 16. legi. — 3) *vinculis ligo*, vel simpliciter, vel addito vinculi vocabulo, Matth. 12, 29. 14, 3. 22, 13. Marc. 5, 4. 15, 1. Jo. 18, 12. 24. Act. 9, 2. et passim. Judic. 16, 22. — *In vincula conjicio*, Marc. 15, 7. — 4) *captivum teneo*, δέω ἐν φυλακῇ Marc. 6, 17. Coloss. 4, 3. Apoc. 20, 2. coll. Jes. 42, 7. — transfertur quoque ad doctrinam impeditam quasi vinculis 2 Tim. 2, 9.

Δή, particula, qua quidem utuntur Graeci, ubi vel certi et veri quid enuntiare, vel verbo cuidam majorem vim tribuere volunt. Est igitur 1) asseverantis, *sane*, *profecto*, 2 Cor. 12, 1. Matth. 13, 23. 2) concludentis, *ergo*, *itaque*, 1 Cor. 6, 20. 3) exhortantis, ubi additur ad vim verbi, quod primariam propositionis notionem continet augendam, et vel non vertendum est, vel reddi potest, *jam*, *nunc*, *agedum*. Luc. 2, 15. Act. 13, 2, 15, 36. coll. Sir. 42, 15. 44, 1. Judith. 13, 11. Job. 6, 3. ubi in textu hebr. עַתָּה. Saepius non habetur.

Δῆλος, η, ον, *manifestus*, *perspicuus*, *clarus*. Matth. 26, 73. — 1 Cor. 15, 27. δῆλον scl. ἐστὶ, *patet*, *sequitur*. Gal. 3, 11. 1 Tim. 6, 7.

Δηλόω, ῶ, f. ώσω, *patefacio*, *manifestum facio*. De variis rebus dictum varie verti potest: de rebus praeteritis: *narro*, *certiorem facio*, 1 Cor. 1, 11. Coloss. 1, 8. coll. 2 Macc. 2, 23. 7, 42. 10, 10. Esth. 2, 22. — De rebus futuris: *annuncio*, *revelo*, 2 Petr. 1, 14. 1 Sam. 3, 21. *in lucem protraho*, 1 Cor. 3, 13. — De rebus absconditis: *revelo*, *doceo*, Hebr. 9, 5. *indico*, 1 Petr. 1, 11. coll. Exod. 6, 3. (hebr. הוֹדִיעַ) Deut. 33, 10. Dan. 4, 15. — Hebr. 12, 27. δηλοῖ, *indicat*, i. e. inde consequitur perspicue. Saepius non legitur.

Δημᾶς, ᾶ, ὁ, *Demas*, socius Pauli, de quo vid. Coloss. 4, 14. 2 Tim. 4, 10. Phil. vers. 24.

Δημηγορέω, ῶ, f. ήσω, (ex δῆμος populus, et ἀγορέω

in foro ad populum loquor) sum δημήγορος i. e. orator, qui pro concione verba facit, *ad concionem loquor*. Act. 12, 21. coll. Prov. 30, 31. Neh. 8, 6.

Δημήτριος, ου, ὁ, *Demetrius*. Duo commemorantur a) argentarius ephesinus, gentilis, Act. 19, 24. 38. — b) vir christianus, ignotus, 3 Jo. vers. 12.

Δημιουργός, οῦ, ὁ, (ex δήμιος publicus, et ἔργον opus) 1) publica opera faciens, negotia in commune commodum peragens; — *artifex, opifex*. Sic verbum δημιουργεῖν Sap. 5, 13. 2 Macc. 10, 2. In N. T. semel de Deo Hebr. 11, 10. ubi est *artifex, auctor*. Profanis Deus saepius dicitur δημιουργὸς (i. q. τεχνίτης) τῶν πάντων. *Joseph.* Antiq. 7, 14. 11. ὁ θεὸς δημιουργὸς ἀνθρωπίνων καὶ θείων. coll. 3 Macc. 4, 1. κακῶν δημιουργὸς Onias.

Δῆμος, ου, ὁ, 1) multitudo, populus, Num. 23, 10. 2) *concio populi*, multitudo, quae in loco publico convenit, Act. 12, 22. 19, 33. — potissimum: populus in foro convocatus, *concio* populi, convocata ad res publicas judicandas, Act. 17, 5. εἰς τὸν δῆμον, ad concionem in foro. 19, 30. εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, se conferre in concionem populi. Sic saepissime apud profanos.

Δημοσίᾳ, (dativ. a δημόσιος) adv. *publice, palam*, Act. 16, 37. 18, 28. 20, 20. δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους publice et privatim, i. e. in locis publicis v. c. foro, synagoga, et in aedibus privatis. coll. 2 Macc. 6, 20. 3 Macc. 2, 27.

Δημόσιος, ία, ον, (a δῆμος) *publicus*, usibus publicis inserviens; Act. 5, 18. ἐν τηρήσει δημοσίᾳ, in custodia publica.

Δηνάριον, ίου, τὸ, *denarius*, moneta argentea Romanorum, decem assibus constans, Atticorum drachmae respondens, et octavam partem nostri imperialis, sive tres grossos efficiens. Matth. 18, 28. 20, 2. 9. 10. 13. Marc. 6, 37. 14, 5. Luc. 7, 41. 10, 35. Jo. 6, 7. 12, 5. Apoc. 6, 6. Denarium Judaeis solvendum fuisse pro censu, docent Matth. 22, 19. Marc. 12, 15. Luc. 20, 24. Saepius non habetur.

Δήποτε, (ex δὴ quod vid. et ποτὲ aliquando) adv. *demumcunque*. Jo. 5, 4. ᾧ δήποτε quocunque demum morbo.

Δήπου, (ex δὴ sane et ποῦ, ubi), *utique, omni modo, profecto*. Hebr. 2, 16.

Διά, praeposit., qua LXX. plerumque utuntur pro hebr. ב, על, מ, לפני, struitur I) *cum genitivo*, diciturque 1) de *tempore*, ubi est a) *in, innerhalb, zu*, ut indicet, quo tempore aliquid factum sit; Matth. 26, 61. διὰ τριῶν ἡμερῶν, triduo. Marc. 14, 58. Act. 5, 19. διὰ τῆς νυκτὸς, *noctu*; c. 16, 9. 17, 10. — b) *per, durante*, hindurch, ut temporis durationem significet, Luc. 5, 5. δι' ὅλης τῆς νυκτὸς per totam noctem. coll. Sap. 11, 13. διὰ τῶν κολάσεων, quamdiu cruciabantur, 2 Macc. 8, 36. διὰ τὸ ἀκολουθεῖν, quam diu

obsequium essent praestituri. Matth. 18, 10. διὰ παντὸς scl. χρόνου semper, continuo. Hebr. 2, 15. διὰ παντὸς τοῦ ζῆν, per totam vitam. — Denique indicat tempus, quod duravit et finitum est, et est c) *post, elapso tempore,* Marc. 2, 1. δι' ἡμερῶν scl. τινῶν, post aliquot dies. Act. 1, 3. δι' ἡμ. τεσσ. post quadraginta dies. Gal. 2, 1. Act. 24, 17. — 2) *de loco,* ut indicet a) *per* locum, *auf, hindurch,* Matth. 2, 12. δι' ἄλλης ὁδοῦ, alia via; coll. Matth. 8, 28. Marc. 10, 1. διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, peragrans regionem etc. Marc. 11, 16. διὰ τοῦ ἱεροῦ, per templum Act. 9, 25. διὰ τοῦ τείχους, per januam in muro, vid. 2 Cor. 11, 33. Vid. praeterea Matth. 7, 13. 12, 1. 43. 19, 24. Marc. 9, 30. Luc. 4, 30. 5, 19. 17, 11. Jo. 10, 1. 2. Rom. 15, 28. δι' ὑμῶν per vestram urbem, 2 Cor. 1, 16. — 1 Cor. 3, 15. ὡς διὰ πυρὸς quasi per ignem. — In formula ἐκπορ. διὰ στόματος. διὰ per *ex* videtur esse vertendum, ut in libro Henochi (Fabric. Pseud. V. T. p. 191): ἐκφεύγειν δι' αἰῶνος, evadere ex numero deperditorum. b) *expansionem* sive *diffusionem* per totum spatium; Jo. 19, 23. δι' ὅλου i. e. totum, seiner ganzen Länge nach; Act. 9, 32. διὰ πάντων scl. τόπων, per omnia loca. 2 Cor. 4, 15. διὰ τῶν πλειόνων gratia locum habens abundanter in quam plurimis. 2 Cor. 9, 12. διὰ πολλ. εὐχαρ. exuberans, sese exserens in multis beneficiis. — 3) *de causa* et *instrumento,* ita ut causam *efficientem* indicet, *a, ex,* Act. 3, 16. 4, 16. Rom. 11, 36. 1 Cor. 1, 9. Gal. 1, 1. Rom. 5, 19. Eph. 2, 4. 2 Thess. 2, 12. ὡς δι' ἡμῶν, quasi a nobis scripta, quasi me auctore. Gal. 4, 23. διὰ τῆς ἐπαγγ. vi promissionis. 1 Cor. 1, 1. διὰ θελήμ. θεοῦ, ex Dei decreto, Deo auctore, 2 Cor. 1, 1. Rom. 8, 3. διὰ τῆς σαρκὸς, *vi* carnis. Saepius. — vel causam instrumentalem, *per,* durch, vermittelst; Matth. 1, 22. 2, 5. Marc. 16, 20. Jo. 1, 3. 7, 3, 17. Act. 1, 3. 2, 22. 8, 20. διὰ χρημάτων, *pecunia;* Rom. 16, 18. 1 Cor. 6, 14. Hebr. 1, 2. 1 Petr. 5, 12. et alibi. — 4) *de modo et ratione,* ita ut indicet, quid locum habeat in aliqua re, qua ratione s. modo fiat, quo modo sese habeat, ubi *in, inter, secundum, interventu, ex, cum,* verti, vel per ablativum exprimi potest. Matth. 27, 18. διὰ φθόνου (Marc. 15, 10. διὰ φθόνον) ex invidia, invidia ducti, Phil. 1, 15. 2 Cor. 6, 8. ubi διὰ i. q. vers. 7. ἐν. Act. 18, 9. διὰ ὁράματος, in visione. Rom. 2, 12. διὰ νόμου, *secundum* legem, 12, 3. διὰ τῆς χάριτος *secundum* munus mihi demandatum, coll. Gal. 1, 15. 5, 13. 2 Petr. 1, 3. Rom. 14, 14. δι' αὑτοῦ *in se, secundum* suam naturam. Sic δι' αὑτῶν Epist. Jer. vers. 27. *propria vi, ipsi.* — 2 Cor. 2, 4. διὰ δακρύων cum lacrymis, lacrymans. 2 Cor. 5, 10. τὰ διὰ τοῦ σώματος (i. e. ἐν σώματι) scl. πεπραγμένα, quae viventes peregimus. Rom. 2, 27. vid. Γράμμα. Hebr. 9, 11. διὰ τῆς κ. τ. λ. in altiori tabernaculo. Hebr. 2, 2. δι' ἀγγέλων, *interventu, praesentibus* angelis, Gal. 3, 19.

1 Jo. 5, 6. δι' ὕδατος interventu, ſimul cum aqua baptismi, coll. Hebr. 9, 12. 6, 18. 7, 9. Eph. 4, 6. διὰ πάντων ſcl. ἡμῶν, nobis ubique praeſens. Rom. 14, 20. διὰ προσκόμμ. cum offenſione, i. e. ita ut offenſio adſit. Gal. 6, 18. διὰ προσευχῆς, in precatione, additis precibus. Phil. 1, 20. διὰ ζωῆς, διὰ θανάτου, dum vel vivo, vel morior. Huc et pertinet διὰ in adhortandi formulis, ubi proprie indicat, adhortantem ei, quem admonet, praeſentem facere rem, ante oculos eam ponere, et vertendum eſt *per*, Rom. 12, 1. διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ per Dei miſericordiam. Vid. Rom. 15, 30. 1 Cor. 1, 10. 2 Cor. 10, 1. Saepius etiam pro adverbio ponitur, vel per participium vertendum eſt, ut Luc. 8, 4. διὰ παραβολῆς in parabolis i. e. παραβολικῶς; Act. 15, 27. διὰ λόγου, ore. Rom. 8, 25. Hebr. 12, 1. διὰ ὑπομονῆς, patienter. 1 Petr. 5, 12. δι' ὀλίγων, breviſſimis, et Hebr. 13, 22. Rom. 15, 4. διὰ τῆς ὑπομον. κ. δ. τ. παρακλ. i. e. patientes et animo firmati. Rom. 15, 32. διὰ θελ. τοῦ θεοῦ, Deo volente, annuente, 2 Cor. 8, 5. — 1 Cor. 14, 19. διὰ νοὸς i. e. verba a me intellecta, ſenſum habentia, i. q. verſ. 9. εὔσημος λόγος. 2 Cor. 3, 11. διὰ δόξης i. e. δεδοξασμένον 2 Cor. 5, 7. διὰ πιστ. διὰ εἴδους i. e. πιστεύοντες, εἰδόντες. — — II) *cum accuſativo* conſtructum, eſt a) *propter, cauſa*, Matth. 10, 22. 13, 58. 14, 3. 15, 3. 6. 19, 12. Marc. 2, 4. 27. 3, 9. Jo. 11, 15. Luc. 8, 47. δι' ἣν αἰτίαν qua de cauſa. — b) *propter, in gratiam*, Matth. 24, 22. Jo. 11, 42. 1 Cor. 4, 6. Rom. 11, 28. qui locus hunc habet ſenſum: ratione evangelii inimici a Deo habentur veſtrum gratia, i. e. ut et ad vos perveniat evangelium (cf. verſ. 25.); ratione promiſſionum grati ſunt Deo in gratiam majorum eorum. c) *propter, ratione, in Betracht*, Matth. 14, 9. Hebr. 5, 12. διὰ τὸν χρόνον, i. q. κατὰ, ratione temporis, quo chriſtiani ſunt. — d) *ex, ſecundum*, ut cauſam impulſivam ſive efficientem indicet, Luc. 1, 78. Marc. 15, 10. Jo. 6, 57. 12, 11. e) interdum et objectum de quo, *de, über*, ſignificare videtur, ut Jo. 7, 43. 10, 19. Rom. 4, 23. 24. — Notandae ſunt adhuc formulae: a) διὰ τὸ ſequente infinitivo: *propterea quod*, Matth. 13, 5. 6. Marc. 4, 5. 6. Luc. 2, 4. 8, 6. Jo. 2, 24. alibi. — b) διὰ τοῦτο: *quare, propterea*, Matth. 6, 25. hac de cauſa, Matth. 14, 2. Marc. 12, 24. Luc. 14, 20. Jo. 1, 31. — *igitur*, ut et transeundi et concludendi ſit particula, Matth. 12, 27. 31. 13, 52. Luc. 12, 22. Rom. 5, 12. 13, 6. et paſſim. Reſpondet διὰ τοῦτο hebr. אָכֵן *profecto*, עַתָּה *nunc*. In compoſitione verborum indicat 1) motum per rem ſ. ad ſcopum; 2) τὸ pervenire ad finem, perficere, 3) diffuſionem per ſpatium, 4) ſeparationem et distributionem, 5) certamen et convenit Latinor. *trans, tra, dis, per, ad*. Interdum tantum auget verbi ſignificationem.

Διαβαίνω, f. *βήσομαι*, aor. 1. *διέβην*, *transeo*, *permeo*, *trajicio*. Luc. 16, 26. Hebr. 11, 29. Act. 16, 9. *διαβὰς trajice* scl. mare, i. e. proficiscere. Gen. 31, 21. 1 Sam. 13. 7. hebr. עָבַר.

Διαβάλλω, f. *βαλῶ*, perf. *βέβληκα*, (ex *διὰ* et *βάλλω* quod vid.) 1) transfero, trajicio; etiam pertraho. 2) tropice: transfero aliquid in aliquem, et, quum sensu malo semper dicatur de eo, qui, quae vera non sunt, in alium transfert, est: *differo aliquem sermonibus*, *diffamo*, *defero*, *calumnior*. Sic semel Luc. 16, 1. *διεβλήθη αὐτῷ* pro *πρὸς αὐτόν* deferebatur, denunciabatur. coll. Dan. 3, 8. 16, 24. 2 Macc. 3, 11. *Hesych.* *διεβάλλοντο· ἐξηπάτησαν.*

Διαβεβαιόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (ex *διὰ* et *βεβαιόω* firmo) *valde confirmo*, *firmissimum facio*. In Medio: *verbis assevero*, *affirmo*. 1 Tim. 1, 7. *μὴ νοοῦντες περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται*, non intelligentes, quod docent, vel quod palam affirmant tanquam verum. Tit. 3, 8. hoc velim ut quam maxime affirmes i. e. inculces.

Διαβλέπω, f. *βλέψω*, (ex *διὰ* et *βλέπω*, quod inter alia significat: curam habere) *dispicio*. Matth. 7, 5. Luc. 6, 42. *διαβλέψεις ἐκβαλεῖν*, tunc dispicias, tunc videas, quomodo extrahas.

Διάβολος, ου, ὁ, ἡ, (a *διαβάλλω*, quod vide) 1) qui transfert in alios, quae iis non vere conveniunt vitia, f. culpam, *delator*, *obtrectator*, *calumniator*. Eph. 4, 27. 1 Tim. 3, 11. 2 Tim. 3, 3. Tit. 2, 3. 1 Tim. 3, 6. *κρίμα τοῦ διαβόλου* coll. vers. 7. i. e. ne obnoxius fiat criminationibus delatoris, obtrectatoris. Alii hic poenas diaboli subintelligunt. Sic Esth. 7, 4. 8, 1. Hamanus dicitur *διάβολος*, obtrectator (hebr. צַר) delator gentis judaicae. coll. Ps. 109, 6. ubi inimicum (in textu hebr. שָׂטָן) simpliciter sive iniquum indicat. — Deinde, quoniam Judaei principis daemonum esse putabant, ut vices delatoris et calumniatoris piorum apud Deum ageret (Job. cap. I. Zach. 3, 1. sqq.) *διάβολος* 2) *κατ' ἐξοχὴν* appellabatur *princeps geniorum malorum*, Apoc. 12, 9. *ὁ καλούμενος διάβολος*, i. e. qui delator (*κατήγωρ* vers. 10.) cognominatur. coll. Jud. vers. 9. Commemoratur autem *diabolus* tanquam constans adversarius Dei, Christi, regni divini, piorum et verae pietatis, natura pessimus, homines ad peccata instigans, morbis eos castigans, et calamitates piis excitans. Matth. 4, 1. 5. 8. 11. 13, 39. 25, 41. Luc. 4, 2—6. 13. 8, 12. Jo. 8, 44. 13, 2. Eph. 6, 11. Act. 10, 38. 2 Tim. 2, 26. Hebr. 2, 14. Jac. 4, 7. 1 Petr. 5, 8. 1 Jo. 3, 8. 10. Apoc. 2, 10. 12, 12. 20, 2. 10. In V. T. commemoratur Job. 1. Zach. 3, 1. 1 Chron. 21, 1. Sap. 2. 23. Addo loca ex Pseudep. V. T. I, p. 691. *ἀναιρεῖν τὸν διάβολον ἐν ἀγαθαῖς πράξεσι*. — p. 684. *ὁ ἄρχων τῆς πλάνης ἐτύφλωσέ μου τὸν*

νοῦν. — p. 536. ἐάν τις ἐπὶ κύριον καταφεύγῃ, ἀποτρέχει τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀπ᾽ αὐτοῦ. p. 672. ὁ διάβολος φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν. — Jo. 6, 70. διάβολος pro υἱὸς διαβόλου, qui a diabolo ducitur, positum est, cf. c. 13, 2. — Act. 13, 10. υἱὲ διαβόλου, pessime! — Saepius non legitur.

Διαγγέλλω, f. ελῶ, (ex διὰ et ἀγγέλλω nuncio) *late divulgo*, Rom. 9, 17. *divulgo, annuncio* simpliciter, Luc. 9, 60. Act. 21, 26. coll. Exod. 9, 16. Jos. 6, 10.

Διάγε, vid. *Γέ*.

Διαγίνομαι, f. γενήσομαι, aor. 2. διεγενόμην, (ex διὰ et γίνομαι sum, fio) 1) semper, per totum tempus sum, 2 Macc. 11, 26. 2) de tempore ipso significat finem temporis, finem durationis, et est: *elabor*, *praetereo*. Ter in N. T. Marc. 16, 1. διαγ. τοῦ σαβ. elapso sabbato. Act. 25, 13. ἡμερῶν διαγ. τινῶν, interjectis aliquot diebus, post aliquot dies. ib. 27, 9.

Διαγινώσκω, f. γνώσομαι, (ex διὰ et γινώσκω) 1) accurate cognosco; 2) *accurate inquiro*, *examino*; sensu forensi ut Latinor. *cognosco*, Act. 23, 15. Deut. 8. 2. διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ut mens tua exploraretur. 3) *decerno*, *statuo*, 2 Macc. 15, 6. 17. deinde *dijudico*; sensu forensi Act. 24, 22. διαγ. τὸ καθ᾽ ὑμᾶς rem vestram judicabo. coll. 2 Macc. 9, 15. Judith. 11, 12.

Διαγνωρίζω, f. ίσω, (ex διὰ et γνωρίζω) late notum facio, divulgo. — *narro*, *expono*. Luc. 2, 17. διεγνώρισαν omnibus, in vulgus narrarunt.

Διάγνωσις, εως, ἡ, 1) cognitio accurata; 2) *decretum*, *sententia*, *judicium*; sensu forensi Act. 25, 21. coll. Sap. 3, 18. ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως.

Διαγογγύζω, f. ύσω, (ex διὰ et γογγύζω quod vid.) obmurmuro; — *indignabundus loquor*. Luc. 15, 2. 19, 7. διεγόγγυζον λέγοντες, indignabundi invicem dicentes. coll. Exod. 16, 8. 17, 3. Sir. 34, 24.

Διαγρηγορέω, ῶ, f. ήσω, *evigilo*, *expergiscor*. Luc. 9, 32.

Διάγω, f. άξω, (ἄγω quod vid.) 1) perduco, trajicio, traduco. 2 Sam. 12, 31. Job. 12, 17. Sap. 10, 18. 2) *perago*, *transigo*, de tempore (Sir. 38, 27.); de vita, ubi βίος vel additur, ut 1 Tim. 2, 2. vel subintelligendum est, ut Tit. 3, 3. *Hesych.* διάγει· διατρίβει.

Διαδέχομαι, f. έξομαι, (vid. *Δέχομαι*), *aliquid ab aliis traditum s. relictum accipio*, *succedo* vel alicuius personae, vel in rei possessione, *excipio*. Semel Act. 7, 45. ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι (scl. αὐτὴν) οἱ πατέρες ἡμῶν, quod tabernaculum (a patribus) acceptum majores nostri intulerunt. Vid. de hoc verbi usu *Kypkii*, *Krebsii* et *Loesneri* obss. ad h. l. cf. Sap. 7, 30. τοῦτο (scl. φῶς) μὲν γὰρ διαδέχεται νύξ,

diem excipit nox. 2 Chron. 31, 12. *Suidas*: διαδέχομαι· τὸ διὰ πολλῶν ἐρχόμενον ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον ἐπ' ἐμὲ διαδέχομαι.

Διάδημα, ατος, τὸ, (a διαδέω revincio), *diadema*, infula, qua reges caput cingere et ornare solebant; *Hesych*: στέμμα βασιλέως, κεφαλῆς κόσμος, ἤγουν στέφανος, ἢ βασιλέως σύμβολον. Ter in N. T. Apoc. 12, 3. 13, 1. 19, 12. tanquam regiae potestatis symbolum. Sap. 5, 16. Esth. 1, 11.

Διαδίδωμι, f. δώσω, (vid. *Δίδωμι*) *trado per manus in manus, circumfero, circummitto; distribuo*. Jo. 6, 11. διέδωκε distribuit, singulis discipulis dedit. Luc. 18, 22. Act. 4, 35. Gen. 49, 20. hebr. נָתַן. Neque aliter accipiendum est Luc 11, 22. τὰ σκῦλα διαδίδωσι praedam distribuit. Legitur etiam Apoc. 17, 13. in edit. vulg. pro simplici δίδωμι.

Διάδοχος, ου, ὁ, ἡ, (a διαδέχομαι) 1) qui alius locum excipit, — vicarius, (1 Chron. 18, 17. 2 Chron. 26, 11.) 2) *successor* in officio s. imperio. Act. 24, 27. coll. Sir. 46, 1. 2 Macc. 14, 26. τὸν Ἰούδαν διάδοχον ἀναδέδειχεν ἑαυτοῦ.

Διαζωννύω et διαζώννυμι, f. ζώσω, (ex διὰ et ζώννυμι cingo) *praecingo, succingo*. Jo. 13, 4. 5. Med. *succingo me*, Jo. 21, 7. coll. Ezech. 23, 15.

Διαθήκη, ης, ἡ, (a διατίθημι, dispono) 1) *statutum*, decretum, institutio, Sir. 14, 17. 17, 10. 28, 8. 38, 33. διαθήκη κρίματος sententia judicis. 2) statutum ultimum, extrema hominis voluntas, *testamentum*, Hebr. 9, 16. 17. 3) institutio mutua, *pactum, foedus*, mutua promissio, solemni ritu sancita. Hoc sensu διαθήκη ut hebr. בְּרִית, cui apud LXX. maxime respondet, dicitur de oeconomia mosaica, quatenus mutua promissione continebatur, formamque pacti Deum inter et homines habebat. Duplex autem commemoratur pactum Dei cum Israëlitis, alterum cum *Abrahamo* initum, διαθήκη τῆς ἐπαγγελίας Gen. 17, 9—16. ubi Abrahamus circumcisionem, qua sese Deo in obsequium obstringeret, suscepit, Deus autem promisit Abrahamo prolem numerosissimam et felicissimam, et, (ut serius verba intelligebantur a Judaeis) auctorem salutis omnium eximium, Gen. 17, 16. Hoc pactum dicitur Act. 7, 8. διαθ. περιτομῆς, foedus *circumcisionis*, i. e. circumcisione sancitum, et quoniam solemnis Dei promissio in illo primarium erat, saepius *istae promissiones ipsae, ex pacto* Abrahamo *factae*, dicuntur διαθήκη, Luc. 1, 72. ubi i. q. vers. sqq. ὅρκους διδόναι, (Sap. 18, 22.) Act. 3, 25. Gal. 3, 15. 17. quare etiam Paulus plurali utitur, διαθῆκαι Rom. 9, 4. et διαθῆκαι τῆς ἐπαγγελίας Eph. 2, 12. promissiones pacto sancitae. coll. Sir. 44, 11. 2 Macc. 8, 15. — Alterum pactum commemoratur, initum cum Israëlitis, quum Deus eos ex Aegypto educeret, *per Mosen* deinde interposito *sacrificio* piaculari, sive interventu *sanguinis* sancitum, (διαθήκη τοῦ αἵματος) Exod. 24. ubi Israëlitae promittebant, se

legem mosaicam sanctissime observaturos Deoque praescriptum cultum praestituros esse, Deus autem promittebat, se Israelitas semper tuiturum, iis benefacturum et propitium futurum esse. De hoc foedere, *sanguine* sancito, quod etiam ratione novi foederis appellatur prius, antiquum, agunt Rom. 11, 27. coll. Jes. 27, 9. Hebr. 8, 9. 9, 15..18. sq. 10, 29. Quum hoc foedus transscriptum esset in libris Mosis, διαθήκη etiam est *liber foederis, scripta mosaica*, 2 Cor. 3, 14. coll. v. 15. Sir. 24, 31. Deut. 4, 13. et arca, quae tabulas, quibus lex inscripta erat, continebat, appellabatur arca foederis i. e. libros foederis continens, Hebr. 9, 4. Apoc. 11, 19. Num. 10, 33. Deut. 9, 9. 11. Quum Deus novum olim foedus Israëlitis promisisset Jer. 31, 31. sqq. Hebr. 8, 10. 10, 16. etiam oeconomia salutis *per Christum* dicitur διαθήκη, et quidem νέα Hebr. 12, 24. sive καινή, Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 2 Cor. 3, 6. Hebr. 8, 8. 9, 15. 13, 20. novum et melius (Hebr. 7, 22. κρείττων) pactum inter Deum et homines, ubi homines promittunt fidem in Christum et obsequium erga eius doctrinam, Deus autem promittit remissionem peccatorum et vitam aeternam. Sponsor (Hebr. 7, 22.) sive mediator (Hebr. 8, 6. 9, 15. 12, 24.) huius pacti est Christus, qui illud morte sua piaculari sancivit (Luc. 22, 20. Hebr. 13, 20. 1 Cor. 11, 25. Hebr. 9, 20.), quare etiam haec salutis oeconomia cum testamento (Hebr. 9, 15—17.) comparatur. Utrumque pactum et mosaicum et christianum commemorat simul Paulus Gal. 4, 24. — Saepius non legitur.

Διαίρεσις, εως, ἡ, (a διαιρέω divido, distribuo) divisio, separatio, *distinctio, discrimen* 1 Cor. 12, 4..5. 6. διαιρέσεις, discrimina, classes. De classibus atque sectionibus sacerdotum et Levitarum 2 Chron. 8, 14. Esdr. 6, 18. cf. 1 Chron. 14, 1.

Διαιρέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et αἱρέω capio) *divido, distribuo*, Luc. 15, 12. 1 Cor. 12, 11. Hesych. διεῖλεν· ἐμέρισε.

Διακαθαρίζω, f. ίσω (ex διά et καθαρίζω purgo) *perpurgo, penitus purgo*. In N. T. bis Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. ubi διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα perpurgabit frumenta scl. ventilando, ergo *ventilare*, i. q. λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν Ruth. 3, 2.

Διακατελέγχομαι, f. έγξομαι (ex διά, κατά et ἐλέγχω, arguo) quod compositum non nisi Act. 18, 28. legitur, est in alternis (διά) disputationibus refuto, *certando bene refuto*, s. *redarguo*. (Vulgat. *revincere*). Sic διαπίνειν bibendo certare, διατοξεύειν jaculando certare.

Διακονέω, ῶ, f. ήσω, 1) *famulus sum*, in statu famuli s. servi versor, Luc. 22, 26. ubi ἡγεμόνι opponitur; —

famulitium subeo Jo. 12, 26. ubi, quia famuli cum hero arctissime sunt conjuncti, ex adjuncto est: societatem ineo, dominum habeo et ei adhaereo. Unde etiam Act. 19, 22. Timotheus et Erastus dicuntur *διακονοῦντες τῷ Παύλῳ*, *socii* Pauli. — 2) *famulitium praesto*, *ministro*, quo sensu dicitur a) de iis, qui amore ducti aliis officia humanitatis praestant, *inserviunt* aliorum necessitatibus, 2 Tim. 1, 18. Philem. v. 13. Hebr. 6, 10. et de Jesu Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. — 1 Petr. 1, 12. *ἡμῖν διηκόνουν αὐτά*, in vestram utilitatem haec scripserunt. — b) de iis, qui hospitibus vel hero cibum et potum porrigunt, alicui *ministrant*, Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. 10, 40. 12, 37. 17, 8. 22, 27. Jo. 12, 2. — 3) *necessaria ad victum suppedito*, Matth. 4, 11. Marc. 1, 13. — Matth. 25, 44. 27, 55. Marc. 15, 41. Luc. 8, 3. (ubi additur *ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς*) 1 Petr. 4, 10. 11. Etiam inopiae inservio, *beneficia*, *eleemosynas procuro*, Rom. 15, 25. 2 Cor. 8, 19. 20. Quum in ecclesia apostolica viri, *διάκονοι* appellati, eligerentur, quibus cura pauperum, et erogatio eleemosynarum demandabatur, (quod Act. 6, 2. dicitur *διακονεῖν τραπέζαις*, curam alendorum pauperum gerere) *διακονέω* etiam est: diaconus sum in ecclesia, *munere diaconi fungor*, 1 Tim. 3, 10. 13. — Singulari modo passivum legitur 2 Cor. 3, 3. epistola *διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν*, meo ministerio, me Christi amanuensi (Rom. 16, 22.) scripta, sensus: ecclesia mea opera plantata. Saepius non habetur.

Διακονία, *ας*, *ἡ*, 1) *famulitium*, *ministerium*, *cura*. Sic Luc. 10, 40. de procuratione ciborum, Hebr. 1, 14. de cura et ministerio angelorum, 2 Tim. 4, 11. de auxilio socii Pauli. 2) *munus*, *officium*, *ministerium quodcunque* in ecclesia, 1 Cor. 12, 5. 2 Cor. 3, 7—9. 4, 1. 5, 18. 6, 3. Coloss. 4, 17. 2 Tim. 4, 5. Eph. 4, 12. *εἰς ἔργον διακονίας*, ut officia ecclesiae praestentur. — Etiam de munere apostolico, Act. 1, 17. 25. 20, 24. 21, 19. Rom. 11, 13. 1 Tim. 1, 12. 2 Cor. 11, 8. *πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν*, ut vobis muneris mei officia possem praestare. Act. 6, 4. *διακ. τοῦ λόγου*, officium tradendae doctrinae. — 3) *suppeditatio necessariorum ad victum*, *distributio beneficiorum*, Act. 6, 1. 12, 25. Rom. 15, 31. — *beneficia ipsa*, eleemosynae, 1 Cor. 16, 15. 2 Cor. 8, 4. 9, 1. 12. 13. Apoc. 2, 19. — Act. 11, 29. *εἰς διακονίαν*, mittere in beneficium, ut sit beneficium. — Etiam *opes ipsae*, quae beneficii loco dari possunt, Rom. 12, 7. „si quis a Deo accepit opes, iis utatur ad benefaciendum". Sic etiam profanis *διακονία* dicitur de materia ad *διακονίαν*, de supellectile; cf. 1 Macc. 11, 58. *ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσώματα καὶ διακονίαν*. Alii Rom. 12, 7. subintelligunt munus diaconi in ecclesia; alii: munera in ecclesia quaecunque; *Chrysosto-*

μαιν: τὴν ἀποστολὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν πνευματικὸν ἔργον; *Theodoretus*. τὴν τοῦ κηρύγματος λειτουργίαν.

Διάκονος, ου, ὁ, ἡ, 1) *famulus, minister, aliis serviens*, Matth. 20, 26. 23, 11. Marc. 9, 35. 10, 43. Matth. 22, 13. Jo. 2, 5. 9. — 2) *minister*, a) cui officium a superiore est injunctum. Sic Rom. 13, 4. magistratus dicitur minister, vicarius Dei, tanquam regis, coll. Esth. 1, 10. 2, 2. — b) qui alteri officia praestat, ei obsequitur, eius rei inservit. Sic saepius de doctoribus ecclesiae 1 Cor. 3, 5. 11, 15. 23. 2 Cor. 3, 6. 6, 4. Eph. 3, 7. Coloss. 1, 23. 25. 1 Tim. 4, 6. et Jesus ipse appellatur Rom. 15, 8. διάκονος περιτομῆς, qui Judaeis officium doctoris praestitit, et Gal. 2, 17. ἁμαρτίας διάκονος, doctor, minister peccati propagandi. — Etiam *adjutor, collaborator* in doctoris officio, i. q. σύνδουλος, Eph. 6, 21. Coloss. 1, 7. 4, 7. (1 Thess. 3, 2. in ed. vulg.) — 3) sese alicui, ut servus hero, jungens, *sectator fidelis*, Jo. 12, 26. coll. Διακονέω. — 4) *diaconus* in ecclesia, cui incumbebat cura aegrotorum ac pauperum, Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 8. 12. — ἡ διάκονος Rom. 16, 1. *diaconissa*. Saepius non habetur.

Διακόσιοι, αι, α, *ducenti*, Marc. 5, 37. Jo. 6, 7. et passim.

Διακούω, f. ούσω, (ex διά et ἀκούω audio) *totum audio*, aushören; *plene cognosco*. Semel, sensu forensi Act. 23, 35. et eodem sensu bis in V. T. Deut. 1, 16. Job. 9, 33.

Διακρίνω, f. ῶ, 1) dissolvo, separo; 2) *distinguo, discrimen facio*. 1 Cor. 11, 29. διακρίνων distinguens corpus Christi ab esca vulgari. Act. 15, 9. οὐδὲν διέκρινε nullum discrimen fecit. — Inde etiam discrimen facio in favorem, *praefero*, 1 Cor. 4, 7. „quis tibi dedit praerogativam, i. e. majorem auctoritatem?" — 3) *exploro, accurate cognosco*, ut fieri debet ad justum rerum discrimen faciendum. 1 Cor. 14, 29. Matth. 16, 3. 1 Cor. 11, 32. διακρ. ἑαυτὸν i. q. δοκιμάζειν. Job. 23, 10. (hebr. בָּחַן) 4) *judico, sententiam fero*. 1 Cor. 6, 5. coll. Eccles. 3, 18. Psal. 50, 4. Prov. 31, 9. Levit. 24, 12. — *Medium*: 1) *me separo*. Sic intelligo Jud. v. 22 et 23. οὓς μὲν ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ, σώζετε i. e. horum (scl. qui non sunt christiani) misereremini quidem, sed vos ab iis separantes, nullam cum iis societatem habentes, hos autem, qui sunt ἐν φόβῳ scl. θεοῦ, Christianos, salvate, adeo ex igne eos eripientes. *Hesych*. διακεκρίσθαι· ἀφορίζεσθαι. — διακριθέντες· χωρισθέντες. — 2) me separo voluntate, judicio, i. e. *litigo, altercor, disputo* (רִיב, 2 Sam. 19, 9.) et sequente dativo personae, ut Jud. v. 9. (Jerem. 15, 10. διακρινόμενος πάσῃ τῇ γῇ) et sequente πρὸς, ut Act. 11, 2. (Ezech. 20, 35. διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς). — 3) *diffido, dubito*, Matth. 21, 21. Marc. 11, 23. Rom. 4, 20. 14, 23.

P 2

famulitium subeo Jo. 12, 26. ubi, quia famuli cum hero arctissime sunt conjuncti, ex adjuncto est: societatem inco, dominum habeo et ei adhaereo. Unde etiam Act. 19, 22. Timotheus et Erastus dicuntur *διακονοῦντες τῷ Παύλῳ*, *socii* Pauli. — 2) *famulitium praesto*, *ministro*, quo sensu dicitur a) de iis, qui amore ducti aliis officia humanitatis praestant, *inserviunt* aliorum necessitatibus, 2 Tim. 1, 18. Philem. v. 13. Hebr. 6, 10. et de Jesu Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. — 1 Petr. 1, 12. *ἡμῖν διηκόνουν αὐτά*, in vestram utilitatem haec scripserunt. — b) de iis, qui hospitibus vel hero cibum et potum porrigunt, alicui *ministrant*, Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. 10, 40. 12, 37. 17, 8. 22, 27. Jo. 12, 2. — 3) *necessaria ad victum suppedito*, Matth. 4, 11. Marc. 1, 13. — Matth. 25, 44. 27, 55. Marc. 15, 41. Luc. 8, 3. (ubi additur *ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς*) 1 Petr. 4, 10. 11. Etiam inopiae inservio, *beneficia*, *eleemosynas procuro*, Rom. 15, 25. 2 Cor. 8, 19. 20. Quum in ecclesia apostolica viri, *διάκονοι* appellati, eligerentur, quibus cura pauperum, et erogatio eleemosynarum demandabatur, (quod Act. 6, 2. dicitur *διακονεῖν τραπέζαις*, curam alendorum pauperum gerere) *διακονέω* etiam est: diaconus sum in ecclesia, *munere diaconi fungor*, 1 Tim. 3, 10. 13. — Singulari modo passivum legitur 2 Cor. 3, 3. epistola *διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν*, meo ministerio, me Christi amanuensi (Rom. 16, 22.) scripta, sensus: ecclesia mea opera plantata. Saepius non habetur.

Διακονία, ας, ἡ, 1) *famulitium*, *ministerium*, *cura*. Sic Luc. 10, 40. de procuratione ciborum, Hebr. 1, 14. de cura et ministerio angelorum, 2 Tim. 4, 11. de auxilio socii Pauli. 2) *munus*, *officium*, *ministerium quodcunque* in ecclesia, 1 Cor. 12, 5. 2 Cor. 3, 7—9. 4, 1. 5, 18. 6, 3. Coloss. 4, 17. 2 Tim. 4, 5. Eph. 4, 12. *εἰς ἔργον διακονίας*, ut officia ecclesiae praestentur. — Etiam de munere apostolico, Act. 1, 17. 25. 20, 24. 21, 19. Rom. 11, 13. 1 Tim. 1, 12. 2 Cor. 11, 8. *πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν*, ut vobis muneris mei officia possem praestare. Act. 6, 4. *διακ. τοῦ λόγου*, officium tradendae doctrinae. — 3) *suppeditatio necessariorum ad victum*, *distributio beneficiorum*, Act. 6, 1. 12, 25. Rom. 15, 31. — *beneficia ipsa*, eleemosynae, 1 Cor. 16, 15. 2 Cor. 8, 4. 9, 1. 12. 13. Apoc. 2, 19. — Act. 11, 29. *εἰς διακονίαν*, mittere in beneficium, ut sit beneficium. — Etiam *opes ipsae*, quae beneficii loco dari possunt, Rom. 12, 7. „si quis a Deo accepit opes, iis utatur ad benefaciendum". Sic etiam profanis *διακονία* dicitur de materia ad *διακονίαν*, de supellectile; cf. 1 Macc. 11, 58. *ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσώματα καὶ διακονίαν*. Alii Rom. 12, 7. subintelligunt munus diaconi in ecclesia; alii: munera in ecclesia quaecunque; *Chrysosto-*

mus: τὴν ἀποστολὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν πνευματικὸν ἔργον; *Theodoretus*. τὴν τοῦ κηρύγματος λειτουργίαν.

Διάκονος, ου, ὁ, ἡ, 1) *famulus*, *minister*, *aliis serviens*, Matth. 20, 26. 23, 11. Marc. 9, 35. 10, 43. Matth. 22, 13. Jo. 2, 5. 9. — 2) *minister*, a) cui officium a superiore est injunctum. Sic Rom. 13, 4. magistratus dicitur minister, vicarius Dei, tanquam regis, coll. Esth. 1, 10. 2, 2. — b) qui alteri officia praestat, ei obsequitur, eius rei inservit. Sic saepius de doctoribus ecclesiae 1 Cor. 3, 5. 11, 15. 23. 2 Cor. 3, 6. 6, 4. Eph. 3, 7. Coloss. 1, 23. 25. 1 Tim. 4, 6. et Jesus ipse appellatur Rom. 15, 8. διάκονος περιτομῆς, qui Judaeis officium doctoris praestitit, et Gal. 2, 17. ἁμαρτίας διάκονος, doctor, minister peccati propagandi. — Etiam *adjutor*, *collaborator* in doctoris officio, i. q. σύνδουλος, Eph. 6, 21. Coloss. 1, 7. 4, 7. (1 Thess. 3, 2. in ed. vulg.) — 3) sese alicui, ut servus hero, jungens, *sectator fidelis*, Jo. 12, 26. coll. Διακονέω. — 4) *diaconus* in ecclesia, cui incumbebat cura aegrotorum ac pauperum, Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 8. 12. — ἡ διάκονος Rom. 16, 1. *diaconissa*. Saepius non habetur.

Διακόσιοι, αι, α, *ducenti*, Marc. 5, 37. Jo. 6, 7. et passim.

Διακούω, f. ούσω, (ex διά et ἀκούω audio) *totum audio*, aushören; *plene cognosco*. Semel, sensu forensi Act. 23, 35. et eodem sensu bis in V. T. Deut. 1, 16. Job. 9, 33.

Διακρίνω, f. ῶ, 1) dissolvo, separo; 2) *distinguo*, *discrimen facio*. 1 Cor. 11, 29. διακρίνων distinguens corpus Christi ab esca vulgari. Act. 15, 9. οὐδὲν διέκρινε nullum discrimen fecit. — Inde etiam discrimen facio in favorem, *praefero*, 1 Cor. 4, 7. „quis tibi dedit praerogativam, i. e. majorem auctoritatem?" — 3) *exploro*, *accurate cognosco*, ut fieri debet ad justum rerum discrimen faciendum. 1 Cor. 14, 29. Matth. 16, 3. 1 Cor. 11, 31. διακρ. ἑαυτὸν i. q. δοκιμάζειν. Job. 23, 10. (hebr. בחן) 4) *judico*, *sententiam fero*. 1 Cor. 6, 5. coll. Eccles. 3, 18. Psal. 50, 4. Prov. 31, 9. Levit. 24, 12. — *Medium*: 1) *me separo*. Sic intelligo Jud. v. 22 et 23. οὓς μὲν ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ, σώζετε i. e. horum (scl. qui non sunt christiani) miseremini quidem, sed vos ab iis separantes, nullam cum iis societatem habentes, hos autem, qui sunt ἐν φόβῳ scl. θεοῦ, Christianos, salvate, adeo ex igne eos eripientes. *Hesych.* διακεκρίσθω· ἀφοριζέσθω. — διακριθέντες· χωρισθέντες. — 2) me separo voluntate, judicio, i. e. *litigo*, *altercor*, *disputo* (דין, 2 Sam. 19, 9.) et sequente dativo personae, ut Jud. v. 9. (Jerem. 15, 10. διακρινόμενος πάσῃ τῇ γῇ) et sequente πρός, ut Act. 11, 2. (Ezech. 20, 35. διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς). — 3) *diffido*, *dubito*, Matth. 21, 21. Marc. 11, 23. Rom. 4, 20. 14, 23.

Jac. 1, 6. μηδὲν διακρινόμενος, (Sir. 7, 10. μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ σου). *haesito, timeo*, Act. 10, 20. 11, 12. Jac. 2, 4. — Saepius non habetur.

Διάκρισις, εως, ἡ (a Διακρίνω, quod vid.) 1) discretio, ſeparatio, Job. 37, 16. 2) *dijudicatio*, Hebr. 5, 14. πρὸς διάκρισιν, ad dijudicandum bonum a malo; facultas judicandi et explorandi, 1 Cor. 12, 10. — 3) *dubitatio, ſcrupulus*, Rom. 14, 1. τὸν ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε μὴ εἰς διακρίσεις τῶν λογισμῶν, cum infirmo fide ita agite, ne obruatur dubitationibus cogitationum, i. e. ne ei injiciantur ſcrupuli conſcientiae.

Διακωλύω, ύσω, i. q. ſimplex κωλύω, *prohibeo, impedio*. Semel Matth. 3, 14. διεκώλυεν prohibuit ſcl. verbis; ſenſus: recuſavit.

Διαλαλέω, ῶ, f. ήσω, 1) πρός τινα ſive τινὶ, *colloquor* cum alio, Luc. 6, 11. διελάλουν, ſenſus: conſultabant. 2) τὶ, *divulgo, enuntio*, Luc. 1, 65.

Διαλέγω, f. ἔξω, (ex διὰ et λέγω, quod vid.) deligo, ſeparo. — *Medium* διαλέγομαί τινι; ſive πρός τινα, (ut bis habetur Act. 24, 12. Marc. 9, 34. coll. Exod. 4, 27.): 1) *colloquor*, Marc. 9, 34. — 2) *disputo, discepto*, Act. 24, 12. Jud. v. 9. coll. Jeſ. 1, 18. ubi hebr. נוכח, disceptavit. — 2) de doctore: *diſſero*, diſſerendo *doceo*, Act. 17, 2. 17. 18, 4. 19, 8. 9. 20, 7. 9. 24, 25. — Tribuitur quoque ſcripturae ſacrae Hebr. 12, 5. ubi ſimpliciter eſt: *doceo, dico*. coll. Jeſ. 63, 1. ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην, hebr. דבר. Saepius non habetur.

Διαλείπω, f. είψω, proprie: ſpatium interpono; deinde: Spatium do, in agendo, *deſino, intermitto, ceſſo*. Semel Luc. 7, 45. cf. Jerem. 9, 5. οὐ διέλιπον τοῦ ἐπιστρέψαι ibid. 17, 8. οὐ διαλείψει ποιεῖν καρπόν.

Διάλεκτος, ου, ἡ, (a διαλέγομαι) ſcil. γλῶσσα, 1) pronuntiatio, ſermo (Ariſtot. hiſt. anim. 4, 9.); 2) *dialectus*, modus pronuntiandi verba ſingularis; — *lingua*, ſermonis genus, provinciae vel genti proprium. Act. 1, 19. 2, 6. 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14. Praeterea non legitur.

Διαλλάσσω, f. διαλλάττω, f. αξω, (ex διὰ et ἀλλάσσω, muto) permuto, commuto. 2 Macc. 6, 27. διαλλάξας τὸν βίον, ſcl. cum morte. — *Medium*: διαλλάσσομαι ſequente dativo perſonae, *reconcilio, redeo in gratiam*. Semel Matth. 5, 24. coll. 1 Sam. 29, 4. ἐν τίνι διαλλαγήσεται (hebr. יתרצה) οὗτος τῷ κυρίῳ. 3 Esdr. 4, 31. ὅπως διαλλαγῇ αὐτῷ. Suid. διαλλαγῆναι· τὸ δι' αὐτοῦ τοῦ ἐχθροῦ παρακληθῆναι καὶ φιλιωθῆναι.

Διαλογίζομαι, f. ίσομαι (ex διὰ et λογίζομαι, computo) 1) *ratiocinor, cogito, perpendo, conſidero*, Matth. 21, 25. Marc. 2, 6. 8. Luc. 1, 29. 3, 15. 5, 21. 22. 12,

17. Jo. 11, 50. Psal. 77, 5. hebr. חָשַׁב. 2 Macc. 12, 43. ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος, de resurrectione cogitans. — 2) διαλογίζομαι πρός τινα, colloquendo ratiocinor, *cum alio perpendo, delibero, differo*, Matth. 16, 7. 8. Marc. 8, 16. 17. 9, 33. Luc. 20, 14. Eodem sensu Psal. 21, 11. 36, 4. 140, 9. pro hebr. חָשַׁב. Saepius non habetur in N. T.

Διαλογισμός, οῦ, ὁ, (a διαλογίζομαι) 1) supputatio, computatio; — 2) *cogitatio* mentis quaecunque, *consideratio* (hebr. מְזִמָּה Psal. 139, 19. מַחֲשָׁבָה Jes. 59, 7.) Luc. 2, 35. 5, 22. 9, 46. 47. Rom. 14, 1. coll. Dan. 2, 29. Deinde adhibetur etiam de singulis cogitationum generibus, e. g. de *ratiocinio*, s. ratiocinatione Rom. 1, 21. ἐματ. ἐν τοῖς διαλογ. αὐτῶν, aberrarunt in ratiocinando. 1 Cor. 3, 20. — *consilio*, Luc. 6, 8. Psal. 56, 5. et *dubitatione*, Luc. 24, 38. διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσι, Gedanken des Zweifels steigen auf. — 3) *appetitus* animi, in malam partem, Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Sic Test. XII. Patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. ep. I, p. 605.) „vinum ἐν διαλογισμοῖς ῥυπαροῖς συνταράσσει τὸν νοῦν εἰς πορνείαν. Vid. etiam Jes. 59, 7. — 4) *sermo, dissertatio.* Jac. 2, 4. κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν, quidam vertunt: judices secundum principia mala;" — rectius: judices sententiae malae, prava pronuntiantes. In mente habuit sermones, quos ipse affert versu 3. Sic Sirac. 9, 15. διαλογισμὸς colloquia, sermones. coll. Sir. 27, 4. Inde etiam est *disceptatio, contradictio,* Phil. 2, 14. χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν. 1 Tim. 2, 8. Saepius non habetur.

Διαλύω, f. ύσω, 1) dissolvo, solvo, Dan. 5, 6. 1 Reg. 19, 11. — 2) de multitudine hominum: *dissipo, dispergo.* Act. 5, 36. (Xenoph. Cyrop. 5, 5. 13.)

Διαμαρτύρομαι, f. ροῦμαι (ex διὰ et μαρτύρομαι, testatum facio) 1) *testem invoco*, testem vel Deum vel homines invoco in asseverando, monendo, precando; *obtestor, serio hortor,* sequente ἐνώπιον 1 Tim. 5, 21. 2 Tim. 2, 14. 4, 1. hebr. הֵעִיד sequente אֶת Deut. 4, 26. — διαμαρτύρομαί τινι, *obtestor aliquem*, Luc. 16, 28. Act. 2, 40. 20, 21. Nehem. 9, 26. *Fabric.* Cod. Pseudep. I, p. 632. πολλὰ διεμαρτυράμην αὐτοῖς, τοῦ μὴ ποιῆσαι. — 2) *testor* verbis, *sanctissime affirmo*, Act. 10, 42. 18, 5. 20, 23. 23, 11. (ubi cum μαρτύρομαι permutatur) Hebr. 2, 6. 1 Thess. 4, 6. *Suid.* διαμαρτύρομαί σοι ἀντὶ τοῦ βεβαιώσω σε. — 3) διαμαρτύρομαί τι, *testis sum* alicuius rei, *fidem* ei *facio, gravissime doceo,* Act. 8, 25. 20, 24. 28, 23. hebr. הוֹדִיעַ cognoscere fecit, Ezech. 16, 2. 20, 4. et הֵעִיד Deut. 32, 48. — Saepius non habetur.

Διαμάχομαι, f. ήσομαι, έσομαι et οῦμαι, (ex διὰ et μάχομαι pugno) *acriter pugno*; et si verbis pugnatur: *acriter disputo.* Sic semel Act. 23, 9. coll. Sir. 8, 1. μὴ διαμάχου

μετὰ ἀνθρώπου δυνάστου. *Aquil.* et *Symmach.* hebr. חָרִיב, Exod. 21, 18.

Διαμένω, f. ενῶ, perf. διαμεμένηκα, aor. 1. διέμεινα (ex διὰ et μένω, maneo, vivo) *permaneo*, *perduro*, maneo in conditione, societate, vita. Luc. 1, 22. διέμενε κωφὸς, mutus mansit, — *Διαμένω πρός τινα*, Gal. 2, 5. semper alicui servor, in alicuius possessione maneo. Sic Sir. 46, 9. ἰσχὺς ἕως γήρους διέμεινεν αὐτῷ. — *Διαμένειν μετά τινος*, Luc. 22, 28. perdurare cum aliquo, eum non deserere. coll. Sir. 22, 23. διάμενε αὐτῷ, nostrum: halte bey ihm aus. — Hebr. 1, 11. διαμένεις, semper vivis, (עָמַד Psal. 102, 26.), i. e. (ut in Psalmo explicatur) ὁ αὐτὸς εἶ, idem semper es. coll. Psal. 119, 89. — 2 Petr. 3, 4. πάντα οὕτω διαμένει, omnia in suo statu perseverarunt. coll. Psal. 5, 5. 119, 90.

Διαμερίζω, f. ίσω, (ex διὰ et μερίζω, separo) 1) *in partes divido*, Act. 2, 45. Deut. 32, 8. — tropice: διαμερίζεσθαι ἐπὶ, *in partes contrarias distrahi*, *dissidere*, Luc. 11, 17. 18. 12, 52. 53. — 2) in partes divido distribuendi causa, *distribuo*, Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 22, 17. 23, 34. Jo. 19, 24. LXX. hebr. חִלֵּק Judic. 5, 30. διαμερίζειν σκῦλα. Psal. 22, 18. — Act. 2, 3. γλῶσσαι διαμεριζόμεναι, flammulae inter se divisae, discissae, quarum extremitates lingulis lambentibus erant similes.

Διαμερισμὸς, οῦ, ὁ, (a διαμερίζω) 1) partitio, divisio, Ezech. 48, 19. Mich. 7, 12. 2) *dissidium*, Luc. 12, 51. ubi concordiae (εἰρήνη) opponitur.

Διανέμω, f. νεμῶ, (ex διὰ et νέμω, divido) 1) divido, distribuo; 2) *spargo*, *divulgo*; Act. 4, 17. διανεμηθῇ spargatur scl. fama. — In V. T. semel Deut. 29, 25. pro hebr. חָלַק.

Διανεύω, f. εύσω (ex διά et νεύω, nuo, *innuo*; *nutu significo*. Luc. 1, 22. coll. Psal. 35, 19. Sir. 27, 22.

Διανόημα, ατος, τὸ, (ex διὰ et νόημα, cogitatio) *cogitatio*, *sententia*. Luc. 11, 17. coll. Jes. 55, 9. Sir. 22, 16.

Διάνοια, ας, ἡ, (ex διὰ et νόος mens) 1) τὸ cogitare, perpendere, das Nachdenken, Sap. 4, 15. 2) facultas cogitandi; *mens* ipsa, et quidem non solum quatenus intelligit, sed etiam quatenus appetit et sentit. 1 Petr. 1, 13. 2 Petr. 3, 1. (Eph. 1, 18. in textu vulg. ubi *Griesb.* καρδίας reposuit) Eph. 4, 18. Hebr. 8, 10. 10, 16. (in loco parallelo Jer. 31, 33. est קֶרֶב, *medium*, *animus*, *mens*.) Sic quoque Matth. 22, 37. Marc. 12, 30. Luc. 10, 27. est *mens*, tanquam principium agendi. Vid. Deut. 6, 5. Respondet hoc sensu in LXX. vers. maxime hebr. לֵב (Gen. 17, 17. Levit. 19, 17.), et dicitur de *cognitione* mentis 1 Jo. 5, 20. Sap. 4, 16. de *pravis consiliis*, Luc. 1, 51. et de *pravis appetitibus* sive

cupidinibus. Eph. 2, 3. τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, leges pravorum appetituum e corpore et mente natorum Coloss. 1, 21. τῇ διανοίᾳ, mentis pravitate. *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 530. συνέλαβον (angeli) τῇ διανοίᾳ τὴν πρᾶξιν (concubitum cum mulieribus hominum) κἀκεῖνα (mulieres) ἐπιθυμοῦσαι τῇ διανοίᾳ τὰς φαντασίας αὐτῶν ἔτεκον γίγαντας. — Saepius non habetur.

Διανοίγω, f. οἴξω, (ex διά et ἀνοίγω, aperio) 1) *aperio id quod clausum est, adaperio*, Luc. 2, 23. τὴν μήτραν, coll. Exod. 13, 2. — aures, Marc. 7, 34. 35. ut hebr. פתח Jes. 35, 5. — Metaphorice dicitur in formulis: *oculos aperire*, Luc. 24, 31. i. e. rei cognitionem dare, (Gen. 3, 5. 2 Reg. 6, 17.) i. q. v. 45. διήνοιξεν τὸν νοῦν. — *cor aperire*, Act. 16, 14. i. e. intelligentiam et sensum dare. Hos. 2, 15. διανοῖξαι σύνεσιν αὐτῆς. — 2) sensum rei quasi occlusae aperio, *explico, interpretor, explano*, Luc. 24, 32. Act. 17, 3. Sic saepius apud profanos.

Διανυκτερεύω, f. εύσω, (ex διά et νυκτερεύω, noctu aliquid facio) *totam noctem transigo, noctem impendo*. Semel Luc. 6, 12. coll. Job. 2, 9. διανυκτερεύων αἴθριος, sub dio noctem transigens. *Diod. Sic.* 13, 62. διενυκτέρευον ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπὶ τῶν τειχῶν. *Polluc.* Onom. 1, 71. τὸ μὲν νυκτός τι πρᾶξαι, νυκτερεῦσαι, τὸ δὲ δι' ὅλης νυκτός, διανυκτερεῦσαι.

Διανύω et διανύσσω, f. ύσω, (ex διά et ἀνύω s. ἀνύτω perficio), *absolvo, perficio, ad finem perduco*. Semel Act. 21, 7. navigationem. — viam 2 Macc. 12, 7. (*Xenoph.* Cyrop. 4, 2. 8. πολλὴν ὁδὸν διήνυσαν).

Διαπαντός, (διὰ παντὸς scl. χρόνου) adverb. temporis: 1) per *omne* tempus, in aeternum, Jes. 57, 16. לָנֶצַח Jos. 4, 6. — 2) sensu latiori: *continuo, perpetuo, quovis tempore, semper*. Act. 2, 25 24, 16. Rom. 11, 10. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 13, 15. Psal. 119, 33. ἐκζητήσω τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου διαπαντός. Jes. 52, 5. διαπαντὸς (תָּמִיד) τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται. Psal, 34, 1. Marc. 5, 5. διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας, continuo, et noctu et die. — 2) quovis tempore statuto, quo aliquid fieri solet, *assidue*, Luc. 24, 53. Act. 10, 2. *saepe* Hebr. 9, 6, ubi τῷ ἅπαξ opponitur. coll. Deut. 33, 10.

Διαπαρατριβή, ῆς, ἡ, vox, nonnisi 1 Tim. 6, 5. in textu Griesbach. obvia, (ubi text. vulg. παραδιατριβαί) composita ex τριβή, negotium, studium, παρά, quae praepositio hic significat id, quod modum et limites excedit, ineptum est, et διά, quod hic vel certamen innuit, vel notionem extendit. Est igitur: studium ineptum, *studia noxia, vanas disputationes gignentia*. *Suidas* et *Hesych.* διαπαρατριβαί· ἐνδελεχισμοί, ἐνδελέχειαι.

Διαπεράω, f. άσω (ex διὰ et περάω transeo, quod a πέραν) *trajicio, pertranseo*, Matth. 9, 1. 14, 34. Marc. 5, 21. 6, 53. Luc. 16, 26. Act. 21, 2. hebr. עָבַר Deut. 30, 13. Jeſ. 23, 2.

Διαπλέω, f. εύσω (ex διὰ et πλέω, navigo) *pernavigo, navigando emetior*. Semel, Act. 27, 5. (Herodian. 8, 6. 11.).

Διαπονέω, ῶ, f. ήσω, (ex διὰ et πονέω, laboro) 1) elaboro; labori operam do, ſtudeo, 2 Macc. 2, 29. 2) molestia gravo (quum πόνος quoque ſit moleſtia, pondus laboris impoſitum) Eccleſ. 10, 9. — In *medio: aegre fero, graviter commoveor*. Act. 4, 2. 16, 18. διαπονηθεὶς, indignabundus. Aquila ita vertit hebr. הִתְעַצֵּב Gen. 6, 6. (LXX. ἐνεθυμήθη). 1 Sam. 20, 30, (LXX. ἐθυμώθη ὀργῇ). *Heſych.* διαπονηθεὶς, λυπηθείς.

Διαπορεύω, f. εύσω, (ex διὰ et πορεύω, quod vid.) transire facio, transmitto. *Medium: iter facio per locum, pertranseo*, Luc. 6, 1. (Gen. 24, 62.) hebr. בוא Rom. 15, 24. διαπορευόμενος ſcil. per veſtram urbem. — *obeo, peragro*, Luc. 13, 22. διεπορεύετο διδάσκων κατὰ πολ. circumibat docens in ſingulis urbibus. Act. 16, 4. coll. Num. 11, 8. (hebr. שוט circumire), Job. 2, 2. 2 Chron. 30, 10. — *praetereo*, Luc. 18, 36. coll. Joſ. 15, 3. διαπορ. ἀπέναντι.

Διαπορέω, ῶ, f. ήσω, (ex διὰ, quod hic vim intendit, et ἀπορέω, quod vid.) non habeo, quo me vertam, *nescio quid agendum, ſtatuendum, dicendumve ſit; incertus ſum, conſternatus ſum, dubius haereo*, quod vel eſt admirantis et ſtupefacti, ut Luc. 24, 4. Act. 2, 12. 10, 17. (*Symmach.* Dan. 2, 3. διηπόρει τὸ πνεῦμα, LXX. ἐξέστη τὸ πνεῦμα, hebr. תִּפָּעֶם), vel ſolliciti, animo turbati, ut Luc. 9, 7. Act. 5, 24. διηπόρουν perturbati nesciebant quid de iis et de eo, quod illis eveniſſet, ſtatuendum eſſet. *Suid.* διαπορῶ, διαπορήσω· ζητῶ, ἀμφιβάλλω.

Διαπραγματεύομαι, f. εύσομαι, (ex διὰ et πραγματεύομαι, negotior). Profanis eſt: opus aggredior; rem accurate pertracto. — In N. T. ſemel Luc. 19, 15. ubi vel eſt *negotium facio*, vel *negotio* ſ. *negotiando lucror*. In V. T. non legitur.

Διαπρίω, f. ίσω, (ex διὰ et πρίω, ſerra ſeco) *ſerra disſeco*, 1 Chron. 20, 3. cf. Διχοτομέω. — In N. T. paſſivum διαπρίεσθαι metaphorice legitur: *disſecor corde*, Act. 5, 33. et 7, 54. ubi ταῖς καρδίαις additur; cuius tropi ſenſus eſt: *vehementer pungor, ira, aegritudine corripior*. *Heſych.* διεπρίοντο· ἐθυμοῦντο, ἔτριζον τοὺς ὀδόντας. Similis tropus de animi ſummo dolore legitur Luc. 2, 35.

Διαρπάζω, f. άσω ſ. άξω, (ex διὰ et ἁρπάζω, ra-

pio) *diripio, spolio.* Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. coll. Gen. 34, 27. Dan. 2, 5. Esth. 9, 10.

Διαῤῥήγνυμι, sive *διαῤῥήσσω,* f. ήξω (ex διὰ et ῥήγνυμι f. ῥήσσω, frango) *disrumpo, dilacero.* Matth. 26, 65. Marc. 14, 63. Luc. 5, 6. 8, 29. Act. 14, 14. Vestimenta disrumpere, i. e. vestimenta, ubi pectus obtegebant, dilacerare, quod in gravissimo luctu et summa indignatione fieri solebat. cf. Gen. 37, 29. 44, 13.

Διασαφέω, ῶ, f. ήσω (ex διὰ et σαφὴς, clarus, manifestus) *clarum, manifestum facio, accurate declaro s. nuntio.* Semel Matth. 18, 31. coll. Deut. 1, 5. 2 Macc. 1, 18, 20.

Διασείω, f. είσω, (ex διὰ et σείω, moveo) 1) concutio; — 2) *terrorem injicio.* Sic tropice Job. 4, 14. μεγάλως μοῦ τὰ ὀστᾶ διέσεισε, הִפְחִיד. — Deinde ut etiam Latinor. *concutio* et *concussio,* de magistratibus et potentioribus dicitur, ubi abusi sua potestate minis interpositis aliquid extorquent ab alio. Et sic semel in N. T. de militibus; Luc. 3, 14. μηδένα διασείσητε, neminem concutiatis, a nemine minarum interventu pecuniam extorqueatis. In V. T. semel, 3 Macc. 7, 21. ὑπὸ μηδενὸς διασεισθέντες τῶν ὑπαρχόντων, a nemine, vi adhibita, bonis suis privati. Vid. de hoc verbi usu *Wolfius* in curis phil. ad Luc. 3, 14. *Krebsius* in obss. Flav. pag. 114.

Διασκορπίζω, f. ίσω, (ex διὰ et σκορπίζω spargo) 1) *dispergo, disjicio,* Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Jo. 11, 52. Deut. 30, 1. Zach. 13, 7. — de semine: *spargo,* Matth. 25, 24. 26. coll. Ezech. 10, 2. — de opibus: *dilapido, profundo,* Luc. 15, 13. 16, 1. — 2) *percutio, perdo,* Luc. 1, 51. Act. 5, 37. vid. Psal. 59, 11. Dan. 11, 24.

Διασπάω, f. άσω, (ex διὰ et σπάω, traho) distraho; *disrumpo,* v. c. catenas Marc. 5, 4. Jer. 2, 20. τοὺς δεσμούς. Judic. 16, 9. — *dilanio, discerpo,* Act. 23, 10. *Aquila* hebr. שָׁסַף *discidit,* 1 Sam. 15, 33. ubi LXX. ἔσφαξε. *Hesych.* διασπᾶσαι· διαιρεῖν, διασπαράξαι, διασχίσαι.

Διασπείρω, f. ερῶ, ex διὰ et σπείρω) 1) dissemino; 2) *dispergo, dissipo.* Act. 8, 1. 4. 11, 19. Dan. 9, 7. הִדַּחְתָּם Ezech. 34, 6. Baruch. 2, 4. 13. 3, 8.

Διασπορὰ, ᾶς, ἡ, (vid διασπείρω) 1) disseminatio; 2) *dispersio, dissipatio.* Judaeis dicebatur de exilio babylonico Judith. 5, 19. adeoque, abstracto posito pro concreto, de exulantibus ipsis, 2 Macc. 1, 27. coll. Psal. 147, 2. ubi in hebr. נִדְחִים, *expulsi.* Sic etiam in N. T. magnus ille numerus Judaeorum, qui inde ab exilio extra Palaestinam in omnibus fere terris, mare mediterraneum cingentibus, et in Chaldaea, Persia etc. dispersi vivebant, dicuntur οἱ ἐν τῇ διασπορᾷ Jac. 1, 1. coll. 1 Petr. 1, 1. et

διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων Jo. 7, 35. Judaei inter populos graece loquentes viventes, quorum maximus numerus erat in Aegypto et Afia minori. *Joseph.* de Bell. Jud. 7, 3, 1. τὸ γὰρ Ἰουδαίων γένος πολὺ μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις· πλεῖστον δὲ τῇ Συρίᾳ ἀναμεμιγμένον.

Διαστέλλω, f. ελῶ (ex διὰ et στέλλω, mitto) 1) in diverfas partes mitto; distraho, feparo, diftinguo, Deut. 10. 8. 19, 2. — *accurate definio*, Gen. 30, 28. διάστειλον (נָקְבָה) τὸν μισθόν. Hinc in medio: *accurate ordino, diserte mando, jubeo*, Act. 15, 24. οἷς οὐ διεστειλ. quibus nulla dedimus mandata. Hebr. 12, 20. τὸ διαστελλόμενον, lex, mandatum. Sequente propofitione negativa, ut Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 7, 36. 9, 9. verti poteft: *veto*. — Sic διαστελλ. *jubeo*, Ezech. 3, 18—21. Mal. 3, 11. Judith. 11, 12. ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ Θεός. (*Philo* de Somn. p. 1127.) et διαστολὴ *praeceptum*, Num. 19, 2. 30, 7.

Διάστημα, ατος, τὸ, (a διΐστημι, difto) *diftantia, intervallum*. In V. T. faepius de loco, Gen. 32, 16. Ezech. 41, 8. 2 Macc. 14, 44. in N. T. femel, de tempore, Act. 5, 7. ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, poft trium fere horarum intervallum.

Διαστολὴ, ῆς, ἡ (a διαστέλλω, quod vid.) *diftinctio, discrimen*, Rom. 3, 22. 10, 12. Exod. 8, 2. — 1 Cor. 14, 7. διαστολὴν διδόναι τοῖς φθόγγοις, fonos articulatos, inter fe fatis diftinctos edere. *Hefych.* διαστολή· διάκρισις, διαίρεσις.

Διαστρέφω, f. έψω, (ex διὰ et στρέφω, verto, flecto; torqueo) — 1) *detorqueo*, distorqueo; — fenfu morali: *perverto* quae recta et plana funt, *corrumpo*, Act. 13, 10. τὰς ὁδοὺς κυρίου, rem divinam corrumpis, detorques eam in pravum; vid. Exod. 23, 6. Prov. 10, 10. Mich. 3, 9. — διεστραμμένος, *corruptus, pravus*, perverfus, Matth. 17, 17. Luc. 9, 41. Phil. 2, 15. Deut. 32, 5. γενεὰ διεστραμμένη. — Διεστραμμένα λαλεῖν, falfa, prava, ad pietatem inutilia docere, Act. 20, 30. Prov. 23, 33. — 2) *averto* a recto tramite, v. c. a fide, Act. 13, 8. coll. Exod. 5, 4. διαστρέφειν τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων. — *feduco*, Luc. 23, 2. διαστρέφοντα, feducentem fcl. ad rebellionem. coll. 1 Reg. 18, 17. — *Fabric.* Cod. Pfeudep. V. T. I, p. 604. ὁ οἶνος διέστρεψέ μοι τοὺς ὀφθαλμούς. — ib. οἶνος διαστρέφει τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας.

Διασώζω, f. ώσω, (ex διὰ et σώζω, fervo) 1) proprie: *falvum perduco* per periculum, f. falvum *educo* e periculo, v. c. δι' ὕδατος 1 Petr. 3, 20. per diluvii fluctus; ἐκ θαλάσσης, e naufragio, Act. 28, 1. 4. coll. Job. 29, 12. Dan. 11, 41.; — εἰς τὴν γῆν, e mari ad littus, Act. 27, 44. coll. Gen. 19, 19. εἰς τὸ ὄρος. Jef. 37, 38. (hebr. נִמְלַט.) — Διασώζειν τινὰ πρός τινα, falvum aliquem educere ad alium, herausretten zu einem, Act. 23, 24. διασωσ. πρὸς φηλ. ut illum falvum ad Felicem perduceret. Similiter in Teft. XII. Patriarch.

(*Fabric*. Cod. Pseud. I, 534.) Ruben dicitur voluisse Josephum διασώσαι πρὸς τὸν πατέρα, e fovea educere ad Jacobum et ita salvum facere. — 2) deinde simpliciter: *salvo*, *salvum facio*, et maxime de iis dicitur, qui vitam conservant; passive, qui mortis periculum effugiunt. Sic Act. 27, 43. Jon. 1, 6. Prov. 10, 5. Num. 10, 9. 2 Macc. 11, 12. Sir. 46, 8. et ita διασωθῆναι etiam de iis dicitur, qui a morbo lethifero sanantur. Non enim est simpliciter *sano*, sed salvum per morbum perduco, morbi potestati eripio. Matth. 14, 36. Luc. 7, 3. Similiter Jerem. 8, 20. collatis vers. 17. 22. — Saepius non habetur in N. T.

Διαταγή, ῆς, ἡ, (a διατάσσω) 1) ordinatio, dispositio; *institutum*, Rom. 13, 2. Esdr. 4, 11. — 2) *ordo*, *agmen dispositum*. Sic Act. 7, 53. intelligo εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, (quod pro ἐν διαταγαῖς ἀγγ., ex usu hebr. ב praefixi) adstantibus, praesentibus angelorum ordinibus s. agminibus. Quamquam enim διαταγή non in V. T. (praeter Esdr. 4, 11.) legitur, tamen διάταξις, quod cum διαταγή convenit, hoc sensu habetur; Judith. 1, 4. εἰς διατάξεις πεζῶν, ad disponenda agmina peditum. ibid. c. 8, 36. ἐπὶ τὰς διατάξεις, ad agmina, ad stationes suas. Vid. etiam 2 Chron. 31, 16. 17. et διατάσσω 2 Chron. 5, 11. Quae enim Exod. 19, 13. 16. 19. de tonitrubus, fulguribus, tubae sonis in Dei apparitione ad montem Sinaïticum commemorata leguntur, ea ad angelos, Deum stipantes, a Judaeis serioribus relata sunt. cf. versio alexandr. Deut. 33, 2. Psal. 104, 4. Alii vertunt: *ministerio angelorum* promulgata; et fere sic *Josephus* Antiq. 15, 5. 3. δόγματα τὰ ἐν τοῖς νόμοις δι᾽ ἀγγέλων παρὰ τοῦ θεοῦ μαθόντες. (De locis Gal. 3, 19. Hebr. 2, 2. vid. *Διά*.)

Διάταγμα, τος, τὸ, (a perf. pass. verbi διατάσσω) *mandatum*, *edictum*, Hebr. 11, 23. coll. Esdr. 7, 11. Sap. 11, 7.

Διαταράσσω, f. διαταράττω, f. άξω, (ex διὰ et ταράσσω, turbo) *perturbo*, *confundo*. Luc. 1, 29. διεταράχθη, animo perturbata est.

Διατάσσω, f. διατάττω, f. άξω (ex διὰ et τάσσω, ordino) 1) dispono, ordino, v. c. milites 2 Macc. 12, 20. sacerdotes 2 Chron. 5, 11. crines compono Judith. 10, 3. — 2) dispono, quod fieri, vel quo modo fieri debeat, *jubeo*, *mando*, auftragen, befehlen, Luc. 8, 55. 17, 9. 10. Act. 7, 44. 23, 31. 24, 23. Tit. 1, 5. 3) *constituo*, *instituo*, Verfügung treffen, Act. 20, 13. 1 Cor. 7, 17. 11, 34. coll. 1 Reg. 11, 18. (hebr. צִוָּה). — 4) *praescribo*, *legem fero*, *praeceptum do*, de doctore discipulis praecipiente Matth. 11, 1. de magistratibus Luc. 3, 13. Act. 18, 2. Dan. 1, 5. de Deo 1 Cor. 9, 14. — Ὁ νόμος ipse dicitur διαταγεὶς Gal. 3, 19. prae-

scriptus, i. e. publice datus, promulgatus. Vid. *Διαταγή*. Saepius non legitur.

Διατελέω, ῶ, f. έσω (ex διὰ et τελέω, impleo, finio), *perficio, ad finem perduco*. *Διατελεῖν* scl. τὸν χρόνον, *tempus transigere, permanere*, saepius adjectivis et participiis ita jungitur, ut valeat *semper, continuo* aliquid fieri, vel aliquem esse. Sic profanis (*Xenoph.* Anab. 4, 3. 2. *Herodian.* 1, 4. 12.) et nostris scriptoribus. Act. 27, 33. ἄσιτοι διατελεῖτε, continuo fuistis jejuni. Deut. 9, 7. ἀπειθοῦντες διετελεῖτε. Jer. 20, 7. 2 Macc. 5, 27. τὴν χορτώδη τροφὴν σιτούμενοι διέτελον, gramineo cibo continuo vescebantur.

Διατηρέω, ῶ, f. ήσω, (δια et τηρέω, servo) *conservo, diligenter custodio*. Luc. 2, 51. διατηρεῖν animo custodire, menti infigere vid. similem locum Gen. 37, 11. Dan. 7, 28. Sir. 28, 5. διατηρεῖν μῆνιν, retinere, fovere iram. — *Διατηρεῖν ἑαυτὸν, se custodire*, i. e. *sibi cavere, abstinere*, Act. 15, 29. Jes. 56, 2. διατηρῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα.

Διατὶ (ex διὰ et τί, quid), adverb. interrogandi, *cur, quare, qua de caussa?* Matth. 9, 14. 13, 10. Marc. 2, 18. Luc. 5, 30. 33. Jo. 7, 45. Apoc. 17, 7. — Num. 11, 11. Deut. 29, 24. Exod. 5, 14.

Διατίθημι, f. θήσω (ex διὰ et τίθημι, pono) 1) dispono, ich stelle aus einander, 1 Sam. 11, 11. — ordino, in ordinem redigo; — 2) *dispono, constituo, praescribo*; — pacto constituo, *pango* pactum, Act. 3, 25. διέθετο πρὸς τοὺς πατέρας. Hebr. 10, 18. Jos. 7, 11. διεθέμην (צִוִּיתִי) πρὸς αὐτούς. Deut. 5, 2. (כָּרַת). Gen. 9, 17. (הֲקִמֹתִי). Hebr. 8, 10. διαθήσομαι τῷ οἴκῳ, Gen. 15, 18. διέθετο τῷ Ἀβραάμ. — *testamento constituo, testor, testamentum condo*, Hebr. 9, 16. 17. et saepius apud profanos. (*Joseph.* Ant. 13, 16. 1.) — 4) Medium: dispono in usum meum; Sap. 18, 9. transitive: quod meum est alteri trado in suos usus, *trado, do, cedo*. Luc. 22, 29. βασιλείαν curam regni Dei. coll. Matth. 16, 19. 18, 18. — Hos. 11, 8. τί σε διαθῶμαι Ἐφραὴμ, quid tibi faciam, quae tibi evenire jubeam? in hebr. נָתַן. — Saepius non legitur.

Διατρίβω, f. ίψω (ex διὰ et τρίβω, tero) tero, attero oculos unguento Tob. 11, 8.; 2) terendo *consumo*. — Inde διατρίβειν χρόνον, Act. 14, 3. 28. et διατρίβειν ἡμέρας Act. 16, 12. 20, 6. 25, 6. 14. (Levit. 14, 8. hebr. יָשַׁב maneo), vel etiam διατρίβειν simpliciter Jo. 3, 22. 11, 54. Act. 12, 19. 15, 35. (Jerem. 35, 7. hebr. גּוּר peregrinari) est: tempus consumere, *commorari, versari* in aliquo loco. Saepius non legitur. *Hesych.* διατρίβει· διάγει, παρέλκει ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Διατροφὴ, ῆς, (a διατρέφω, nutrio) *alimentum, victus*.

Semel 1 Tim. 6, 8. coll. 1 Macc. 6, 49. *Hesych.* διατροφὰς· βρώματα.

Διαυγάζω, f. άσω, (διὰ et αὐγάζω splendeo) *illucesco, perfulgeo.* Semel 2 Petr. 1, 19. (Sap. 17, 5. καταυγάζειν). *Hesych.* διαυγάσαι· φωτίσαι.

Διαυγής, έος, ὁ, et ἡ, ἐς, τὸ (ex διὰ et αὐγὴ splendor) *pellucidus, translucidus, micans* (spiegelnd). Semel Apoc. 21, 21. pro διαφανής, quod legitur in textu vulg. (*Aquila* Prov. 16, 5. pro hebr. זַךְ purus). *Hesych.* διαυγές· λαμπρὸν, φωτεινόν.

Διαφανής, έος, ὁ, ἡ, ἐς, τὸ (a διαφαίνω pellucidus sum, Sap. 17, 6.) *pellucidus, transparens.* Apoc. 21, 21. in textu vulg. Vid. *Διαυγής.* (LXX. Exod. 30, 34. hebr. זַךְ).

Διαφέρω, f. διοίσω, aor. 1. διήνεγκα, (ex διὰ et φέρω) 1) transitive: a) *per locum fero, perfero,* durchtragen, Marc. 11, 16.; — in locum fero, deporto, 3 Esdr. 5, 78. — b) in diversas partes fero, auseinander tragen; — hinc: *huc, illuc agito,* et ita Act. 27, 27. agitari in mari, i. q. v. 15. simplex φέρεσθαι. Sic etiam apud profanos. — Metaphorice: *dispergo, divulgo,* Act. 13, 49. coll. Sap. 18, 10. οἰκτρὰ διεφέρετο, planctus longe lateque audiebatur. — 2) intransitive: *diversus sum, differo ab alio,* interdum absolute (2 Macc. 15, 13.) interdum sequente genitivo; rarius in malam partem (Polyb. 18, 11. 1.), maxime in bonam dicitur, et est: *praesto, antecello,* Matth. 6, 26. 10, 31. 12, 12. Luc. 12, 7. 24. 1 Cor. 15, 41. Gal. 4, 1. coll. 2 Macc. 15, 13. 3 Macc. 6, 26. Dan. 7, 3. 7. — Impersonaliter: διαφέρει seq. dativo: differt, i. e. *interest* mea, tua, *refert.* Gal. 2, 6. οὐδέν μοι διαφέρει, nil mea refert. — τὸ διαφέρον, substantive, differentia, discrimen rei. Sensu morali intelligendum est Rom. 2, 18. Phil. 1, 10. τὰ διαφέροντα, quae bona et licita sunt, et quae non sunt, τί δεῖ πρᾶξαι καὶ τί μὴ δεῖ πρᾶξαι, ut *Theophylact.* interpretatur. Saepius non legitur.

Διαφεύγω, f. εύξομαι, (ex διὰ et φεύγω, fugio), *fugiendo evado, effugio.* Act. 27, 42. coll. Jos. 8, 23. Prov. 19, 5.

Διαφημίζω, f. ίσω, (ex διὰ et φημίζω, fama divulgo) longe lateque famam spargo, *late divulgo;* Matth. 28, 15. Marc. 1, 45. — *Διαφημ.* τινὰ, famam de aliquo divulgo, Matth. 9, 31. *Phavor.* διαφημίζοι· διασαλπίζω.

Διαφθείρω, f. ερῶ, (ex διὰ et φθείρω perdo) *valde corrumpo; consumo, absumo,* Luc. 12, 33. 2 Cor. 4, 16. διαφθείρεται absumitur, scl. calamitatibus. — 2) funditus perdo, Dan. 4, 20. Judic. 6, 4. Eccles. 5, 5. — deinde *occido, eneco,* Apoc. 8, 9. coll. 2 Sam. 11, 1. (שִׁחֵת) 1 Sam. 2, 27. (הֵמִית) Sap. 16, 5. 2 Macc. 12, 23. — 3) *mores corrum-*

po. Apoc. 11, 18. διαφθείροντας τὴν γῆν, homines depravantes i. e. ad idololatriam seducentes. De eadem corruptione legitur Judic. 2, 19. hebr. שָׁחַת. — 1 Tim. 6, 5. διεφθαρμένοι, moribus corrupti.

Διαφθορά, ᾶς, ἡ, (a praet. medii verbi διαφθείρω) *corruptio, destructio.* — In N. T. non nisi de corporis *putredine*, dissolutione corporis, quae fit in morte, Act. 2, 27. 31. 13, 34—37. coll. Psal. 16, 10. hebr. שַׁחַת. Psal. 107, 20. 9, 5. ubi est locus putredinis, sepulchrum. *Suid.* διαφθορά· θάνατος, διάλυσις τοῦ συνθετοῦ σώματος.

Διάφορος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (a διαφέρω) 1) *diversus* suo genere; (Dan. 7, 19.) *varius*, Rom. 12, 6. Hebr. 9, 10. διάφοροι βαπτισμοί, diversae i. e. diversis temporibus et vario ritu faciendae lotiones sacrae. Mallem autem post διαφόροις interpungere et post βαπτισμοῖς addere καὶ, quod multorum codicum optimae notae auctoritate commendatur, et vertere: „et oblationibus, lotionibus sacris, et disciplina ad corpus spectante." *Διάφορα* enim non solum profanis scriptoribus saepius significant *munera, pecuniam* (*Polyb.* 4, 18. 8. id. 23, 8. 11. *Dionys. Halic.* Antiq. 6, 58.), sed sacris etiam scriptoribus sunt: *oblationes, munera, dona.* Sic legitur 3 Esdr. 4, 38. de judice dona non accipiente, 2 Macc. 3, 6. de oblationibus et donis in templo Hierosolymitano. cf. etiam 2 Macc. 1, 35. *Hesych.* διάφορον· ἀμφίλεκτον· καὶ ἀνάλωμα. — 2) *differens* sensu bono, *antecellens, praestans*, Hebr. 1, 4. 8, 6. coll. Esdr. 8, 26. *Hesych.* διαφορώτερον· κρεῖττον, ὑψηλότερον.

Διαφυλάσσω, sive άττω, f. άξω (ex διὰ et φυλάσσω, custodio) *diligenter custodio*, f. *defendo*. Semel Luc. 4, 10. coll. Psal. 91, 11. (שָׁמַר) Sap. 10, 12. 3 Macc. 3, 3.

Διαχειρίζω, f. ίσω, (ex διὰ et χειρίζω, manu tracto), in activo et medio: manu tracto aliquid; manum rei admoveo. — In medio: manum injicio in aliquem, *manu trucido; occido*, quocunque modo fiat. Sic saepius apud profanos; bis in N. T. Act. 5, 30. 26, 21. et eodem sensu διαχειρόομαι Job. 30, 24. (hebr. שָׁלַח יָד). *Hesych.* διαχειρίζεται· φονεύει.

Διαχλευάζω, f. άσω (ex διὰ et χλευάζω, derideo), *valde derideo, irrideo.* Act. 2, 13. ubi *Griesbach.* reposuit διαχλευάζοντες, pro χλευάζοντες, quod habet textus vulg.

Διαχωρίζω, f. ίσω (ex διὰ quod hic vim verbi auget, et χωρίζω separo) prorsus separo, Gen. 1, 4. 6. 30, 32. 40. Medium: *separo me*, separo me ab alio, *discedo*, auseinander gehen, Luc. 9, 33. coll. Gen. 13, 9. 11. 14. Sir. 6, 13. Susann. v. 13.

Διδακτικός, ή, όν, (a διδάσκω) ad institutionem aptus, docendi peritus. In N. T. bis, 1 Tim. 3, 2. 2 Tim. 2,

24. ubi est: apte docens, quae ad pietatem faciant docens. (In V. T. non legitur.)

Διδακτός, ή, όν, (a διδάσκω), *edoctus*, eruditus, peritus, 1 Macc. 4, 7. — *edocendus*, Jo. 6, 45. διδακτοὶ τοῦ θεοῦ (Jes. 54, 13. hebr. יְהוָה לִמּוּדֵי Jer. 31, 34.) i. e. Dei, (non prophetarum) discipuli, a Deo per spiritum suum edocendi. — 1 Cor. 11, 13. διδακτοὶ λόγοι ἀνθρωπίνης σοφίας, sermones quos didicissemus ab hominum eruditione. ibid. διδακτοὶ (scl. λόγοι) πνεύματος, sermones quos docet, inspirat Spiritus sanctus.

Διδασκαλία, ας, ἡ, (a διδάσκαλος) 1) institutio; et quidem a) actus instituendi, τὸ *docere*, Rom. 12, 7. ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, versari *in docendo*. 1 Tim. 4, 13. 5, 17. Tit. 2, 7. b) *doctrina* ipsa, id quod traditur vel traditum est, e. g. leges, praecepta, dogmata; diciturque cum de doctrina humana et perversa, Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Coloss. 2, 22. Eph. 4, 14. 1 Tim. 4, 1. coll. Jes. 29, 13. tum de vera et divina, potissimum christiana, 1 Tim. 1, 10. 4, 6. 16. 6, 1. 3. 2 Tim. 3, 10. 4, 3. Tit. 1, 9. 2, 1. 10. Prov. 2, 17. διδασκαλία (hebr. אַלּוּף) νεότητος, institutio in juventute accepta. — 2) *admonitio*, *disciplina*, i. q. νουθεσία, Rom. 15, 4. (coll. 1 Cor. 10, 11.) 2 Tim. 3, 16. — Saepius non habetur.

Διδάσκαλος, ου, ὁ, (a διδάσκω) 1) *qui docet*, *monet* alios, Rom. 2, 20. διδάσκαλος νηπίων, tibi videris docere posse τοὺς νηπίους. Hebr. 5, 12. εἶναι διδάσκαλοι, qui ipsi deberetis posse docere alios — 2) *doctor*, munus docendi habens; *magister*, Jo. 3, 2. Act. 13, 1. 1 Cor. 12, 28. 29. Eph. 4, 11. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. 4, 3. — Jac. 3, 1. μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, nolite multi doctoris munus ambire, s. vobis arrogare; ne multi vestrum velint esse doctores, siquidem doctores gravius (μεῖζον) κρίμα manet, quam reliquos. — Dicebantur etiam legisperiti Judaeorum διδάσκαλοι, Luc. 2, 46. Jo. 3, 10. Κατ' ἐξοχὴν autem ita appellabantur ii, qui discipulos colligebant, et scholam erudiendorum regebant, *magistri*, Matth. 9, 11. 10, 24. 25. Luc. 6, 40. adjuncta notione auctoritatis, qua de causa et simul κύριοι dicebantur; vid. Jo. 13, 13. 14. Hoc sensu διδάσκαλος convenit hebraico *Rabbi*, Jo. 1, 39. (ῥαββί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλος) ib. 20, 16. Saepius ita appellatur Jesus, non solum ubi discipuli, sed etiam ubi Judaei eum adloquuntur, Matth. 8, 19. Marc. 4, 38. et passim; idemque haud raro κατ' ἐξοχὴν dicitur ὁ διδάσκαλος (cum articulo), *magister*, Matth. 17, 24. 26, 18. Marc. 5, 35. 14, 14. Luc. 22, 11. Jo. 11, 28. — In V. T. semel occurrit 2 Macc. 1, 10.

Διδάσκω, f. άξω, 1) *doceo*, *instituo*; *erudio*, Matth. 4, 23. Luc. 4, 31. saepissime. Regit accusativum et rei et

personae, Prov. 1, 23. Jer. 9, 19. Matth. 26, 20. Luc. 11, 1. Jo. 14, 26. Semel διδάσκειν περὶ, 1 Jo. 2, 27. διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων; et semel διδάσκειν seq. dativo personae, Apoc. 2, 14. ἐδίδασκε τῷ Βαλὰκ qui Balacum docuit, ex hebraismo למד seq. ל, Job. 21, 22. Ita edidit Griesbachius. Textus vulgaris habet τὸν Βαλὰκ, quae lectio correctioni debetur. — 2) *moneo, commonefacio*, Rom. 2, 21. Coloss. 3, 16. 1 Tim. 6, 2. — 3) *ordino, constituo*, 1 Cor. 4, 17. — 4) Dicuntur etiam διδάσκειν τι, qui *occasionem* praebent, ut aliquid fiat vel committatur. Act. 21, 21. ἀποστασίαν διδάσκεις, occasionem defectionis praebes, allicis ad defectionem. Sic Sir. 9, 1. maritus, aemulatione persequutus uxorem, dicitur eam διδάσκειν παιδείαν πονηράν; et ib. 30, 7. ἡ ἀργία dicitur διδάσκειν πολλὴν κακίαν.

Διδαχὴ, ῆς, ἡ, (a διδάσκω) 1) *sermo* doctoris, quo alios instituit, *verba*, quae profert. Inde explico verba difficilia Marc. 1, 27. a multis spuria judicata: τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, quaenam est haec nova increpandi (daemones) formula (dictum, λόγος, quo Jesus exire jusserat daemonem, vers. 25.), ut adeo daemones ei sint obedientes? Alii διδαχὴν pro *doctore*, abstractum pro concreto accipiunt. 2) actus docendi, *institutio*, Act. 2, 42. 2 Tim. 4, 2. 1 Cor. 14, 6. 26. λαλεῖν ἐν διδαχῇ loqui ad institutionem apta. 3) sermo doctoris, *docendi modus, institutionis ratio*, vel etiam *doctrinae genus*, Matth. 7, 28. 22, 33. Marc. 1, 22. Luc. 4, 27. — ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Marc. 4, 2. et 12, 38.: suo docendi modo. 4) materia institutionis, *doctrina*, cum dogmata (Act. 17, 19.) tum praecepta, Matth. 16, 12. Jo. 7, 16. 17. Act. 5, 28. Rom. 6, 17. Hebr. 6, 2. 13, 9. passim.

Δίδραχμον, ου, τὸ (scl. νόμισμα, ex δὶς et δραχμή) *didrachmum*, numus argenteus *duas* drachmas Alexandrinas, *quatuor* autem drachmas Atticas (dimidium sicli Judaeorum, quartam imperialis partem) continens. *Joseph.* Antiq. 3, 8. 2. ὁ δὲ σίκλος νόμισμα Ἑβραίων ὢν, Ἀττικὰς δέχεται δραχμὰς τέσσαρας. Hunc numum quilibet inde ab anno aetatis vicesimo in templi usus annuatim solvere tenebatur. Exod. 30, 13. sq. Legitur semel Matth. 17, 24. Respondet apud LXX. hebr. שֶׁקֶל, *siclus*, Gen. 23, 15. 16. Num. 3, 47. Vid. Ἀργύριον.

Δίδυμος, ου, ὁ, ἡ, geminus, gemellus, Gen. 25, 24. 38, 17. hebr. תָּאֹם sive תְּאוֹמִם, unde evangelista Jo. 11, 16. 20, 24. 21, 2. nomen Thomae, Apostoli, interpretatur ὁ δίδυμος.

Δίδωμι, f. δώσω, do. Variae hujus verbi significationes ad duplex genus referri posse videntur; *alterum*, ubi notio *dandi*, largiendi, alterum ubi notio *faciendi*, efficiendi praevalet. Utramque habet etiam hebr. נָתַן, cui in versione LXX. maxime respondet. — I) Ubi notio *dandi* obti-

pot, est 1) *in mutuo do*, Apoc. 6, 4. 10, 9. 11, 1. 13, 16. *porrigo* Luc. 7, 44. Jo. 13, 26. 18, 11. Act. 9, 4. Gal. 2, 9. Apoc. 16, 19. διδόναι φαγεῖν, Matth. 14, 16. 25, 35. 27, 34. Jo. 4, 7. διδόναι ἀποστάσιον Matth. 5, 31. 19, 7. libellum repudii dare. coll. Jer. 3, 8. — *distribuo*, Matth. 14, 19. 15, 36. 24, 45. et alibi. 2) *trado*, *concedo*, *eloco*, Matth. 16, 19. 21, 23. 25, 15. 28, 18. Marc. 6, 7. 12, 9. 13, 34. Luc. 19, 13. 20, 16. Jo. 5, 27. — *demando*, *concredo*, Marc. 16, 12. coll. vers. 11. Jo. 3, 35. 5, 22. 36. 17, 4. Act. 7, 38. Eph. 3, 8. Gal. 2, 9. Coloss. 1, 25. — 3) *dono*, *largior*, Matth. 4, 9. Jo. 3, 16. Act. 20, 35. saepissime. Pro varietate constructionis varie verti potest, v. c. *inda* Marc. 6, 2. 2 Cor. 8, 16. Hebr. 8, 10. (Jer. 31, 32.) Apoc. 17, 17. — *suggero*, *suppedito*, Matth. 10, 19. Marc. 13, 11. Act. 2, 4. — *facultatem*, *potestatem do*, Matth. 13, 11. 12, 19. 11. Jo. 3, 27. 5, 26. 6, 56. Act. 4, 29. — etiam *mutuum do*, Matth. 25, 8. Luc. 11, 7. coll. vers. 5. — 4) *do solvendi causa*, *solvo*, Matth. 16, 26. 17, 27. 20, 4. 14. 23. 22, 17. 26, 15. 27, 10. Marc. 14, 11. Luc. 20, 10. 23, 2. Hebr. 7, 4. — διδόναι τὴν ψυχὴν, vitam solvere, Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. — 5) *reddo*, Luc. 7, 15. 15, 2. Apoc. 20, 13. Prov. 12, 14. הֵשִׁיב. διδ. λόγον rationem reddo, Rom. 14, 12. — *refero*, Jo. 1, 22. 19, 9. — *retribuo*, *rependo*, Luc. 6, 38. Apoc. 2, 23. — II) Ubi notio *faciendi* sive *efficiendi* potior est: 1) *auctor sum rei*, *efficio*, ita ut sit i. q. ποιέω, ut legitur Jer. 34, 21. Ezech. 26, 19. coll. 33, 29. (ubi LXX. ποιεῖν) et Ezech. 37, 22. ubi in textu hebr. עָשָׂה. Sic efficio s. do lucem Matth. 24, 29. sonum edo 1 Cor. 14, 7—9. pluviam Jac. 5, 18. Ezech. 34, 26. ubi in hebr. הוֹרִיד. — profero, facio fructum Matth. 13, 8. Marc. 4, 7. 8. διδόναι σημεῖα miracula edere, miraculis rei facere auctoritatem, Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. Act. 2, 19. 14, 3. coll. Exod. 17, 4. exemplum i. e. auctorem esse exempli. Jo. 13, 15. — pacem efficere Luc. 12, 51. — ἐγκοπὴν 1 Cor. 9, 12. 2 Cor. 6, 3. — ἀφορμὴν occasionem facere, 2 Cor. 5, 12. 1 Tim. 5, 14. — Jo. 4, 12. ἔδ. ἡμ. τὸ φρέαρ, auctor putei fuit, effodit eum. Vid. praeterea Apoc. 3, 8. 9. ubi δίδωμι per sequens ποιήσω explicatur, ib. c. 11, 3. Act. 5, 31. — 2) *praecipio* Jo. 12, 49. 13, 34. (coll. 11, 57.) Gal. 3, 21. 3) *constituo*, Act. 13, 20. 21. Eph. 1, 22. 4, 11. coll. Exod. 7, 9. 3 Esdr. 8, 49. coll. Esdr. 8, 20. ubi text. chald. עֲבַד perfecit. — 4) *destino*, *jubeo esse*, *volo esse*, sive *fieri*, Act. 2, 27. (Ps. 16, 10.) 10, 40. 13, 35. Marc. 10, 37. 2 Cor. 12, 7. Apoc. 6, 4. 7, 2. 9, 5. 11, 2. 13, 7. coll. Gen. 31, 7. Judic. 15, 1. — Huc et pertinent loca, ubi Deus dicitur dedisse Christo discipulos, i. e. destinavit, voluit eos esse, Jo. 6, 37. 39. 7, 22. 10, 29. 17, 6. — De malis est *immitto*, Rom. 11, 8. 2 Thess. 1, 8. coll. 1 Chron. 21, 14. Ezech. 30,

16. — Denique III) notandae ſunt formulae: 1) διδόναι θυσίαν Luc. 2, 24. ſacrificium offerre. 2) διδ. κλήρους Act. 1, 26. ſortem mittere, Levit. 16, 8. 33. 3) διδ. ἐργασίαν latinorum: *operam dare*, Luc. 12, 58. 4) διδ. γνώμην ſententiam ferre, 1 Cor. 7, 25. 2 Cor. 8, 10. 5) διδ. εἰρήνην, valedicere, Jo. 14, 27. 6) διδ. ῥάπισμα, alapam infligere, Jo. 18, 22. 19, 3. 7) διδόν. χάριν, gratioſum eſſe, gratum facere, Eph. 4, 29. Jac. 4, 6. 8) διδ. δόξαν, vid. Δόξα. — 9) διδόναι τόπον, ſpatium facere, locum dare, quod eſt a) cedere, locum cedere Luc. 14, 9. b) differre, ſpatium dare Rom. 12, 19. (διδόναι χρόνον Apoc. 2, 21.) c) locum concedere, admittere, Eph. 4, 27. — 10) διδόναι ἑαυτὸν, Latinorum *ſe dare*, a) τινὶ, ſe devovere alicui, totum ſe dicare, 2 Cor. 8, 5. coll. prolog. Sirac. b) ὑπὲρ, ſe morti devovere, Gal. 1, 4. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. 1 Macc. 2, 50. c) εἰς τόπον, ſe conferre in locum, Act. 19, 31. d) τύπον, ſe exemplum praebere, 2 Theſſ. 3, 9.

Διεγείρω, f. ερῶ, (ex διὰ et ἐγείρω ſuſcito) *excito, ſuſcito* e ſomno, *expergefacio*, Matth. 1, 24. Marc. 4, 38. 39. Luc. 8, 24. *Heſych.* διεγείρω· ἐξυπνίζω. De mari: *vehementer commoveo*, Jo. 6, 18. (ἐξεγείρειν Jon. 1, 4. 13.) — de animo: *excito, incito*, 2 Petr. 1, 13. 3, 1. coll. 2 Macc. 7, 21. 15, 10. *Fabric.* Cod. Pſ. V. T. I, pag. 650. διεγείρει ἐν θυμῷ μεγάλῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

Διενθυμέομαι, (ex διὰ et ἐνθυμέομαι, cogito) *animo volvo, ultro citroque perpendo*; Act. 10, 19. coll. verſ. 17. In textu vulg. legitur ἐνθυμουμένου.

Διεξέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ex διὰ et ἐξέρχομαι egredior, pertranseo et egredior, 2 Sam. 2, 23. Job. 20, 25. Ezech. 12, 5. — In N. T. ſemel; Act. 28, 3. in codd. ubi eſt egredior, e ſarmentis *prorepo*.

Διέξοδος, ου, ἡ, (ex διὰ et ἔξοδος, exitus) *transitus, exitus*. Semel Matth. 22, 9. ubi διέξοδοι τῶν ὁδῶν videntur eſſe viae, ubi multi transeunt, *viae tritae*; verſu enim ſq. ponitur ſimplex ὁδοί. Alii *compita*, ſpatia laxiora in urbibus ſubintelligunt, in quae vici plures exeunt, ubi igitur major hominum eſſe ſolet frequentia. cf. Pſ. 144, 14. ubi διέξοδος hominum multitudinem ipſam ſignificare videtur. *Heſych.* διεξόδους· ὅθεν ἐκπορεύονται.

Διερμηνευτής, οῦ, ὁ, (a διερμηνεύω) *interpres*. 1 Cor. 14, 28.

Διερμηνεύω, f. εύσω, (ex διὰ et ἑρμηνεύω) 1) *verbis exprimo quae cogito*. Sic 1 Cor. 14, 5. 13. 27. ubi eſt: ſonis articulatis loqui, ſenſus animi verbis exprimere, ita ut intelligant alii, quid ſentiamus. — 2) *interpretor*, 1 Cor. 12, 30. *explico* aliorum mentem, Luc. 24, 27. — 3) *in aliam linguam converto, interpretor*, Act. 9, 36. 2 Macc. 1, 36.

Διέρχομαι, f. ελεύσομαι, aor. 2. διῆλθον (ex διὰ et ἔρχο-

μαι) 1) *transeo* per locum, Marc. 10, 25. (Matth. 9, 24. in textu vulg.), per multitudinem Luc. 4, 30. (Jo. 8, 59. in textu vulg.) per mare 1 Cor. 10, 1. — Luc. 2, 35. ῥομφαία διελεύσεται τὴν ψυχὴν, gladius usque ad intima tua penetrabit, cor feriet. Vid. Pf. 105, 18. Act. 5, 33. 2) *trajicio*, Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. *Hesych.* διέλθωμεν· διαπεράσωμεν. 3) *peragro, obeo, proficiscor per locum,* Matth. 12, 43. Luc. 9, 6. 11, 24. 17, 11. 19, 1. Jo. 4, 4. Act. 8, 40. 9, 32. 10, 38. 13, 6. 14, 24. 15, 3. 41. 16, 6. 17, 23. 18, 23. 19. 1. 21. 20, 2. 25. 1 Cor. 16, 15. coll. Genef. 41, 47. Jof. 18, 4. 2 Chron. 17, 9. Senfu improprio: *divulgari,* de fama Luc. 5, 15. — 4) *pergo, proficiscor, intro, eo usque* ad locum, hingehen bis zum Orte, faepius fequente εἰς vel ἕως, Luc. 2, 15. Act. 9, 38. 11, 19. 22. 18, 27. 2 Cor. 1, 16. — Hebr. 4, 14. διεληλυθότα τοὺς (pro εἰς τοὺς) οὐρανοὺς, qui intravit coelum. Rom. 5, 12. διῆλθεν εἰς ad omnes usque penetravit. vid. 2 Chron. 30, 5. Jof. 8, 14. Deut. 4, 21. 5) *praetereo,* Luc. 19, 4. Act. 12, 10. coll. Jef. 21, 1. 6) *abeo, exeo,* Act. 8, 4. ἀπὸ Act. 13, 14. coll. Jof. 6, 10. Saepius non habetur.

Διερωτάω, ῶ, f. ήσω (ex διὰ et ἐρωτάω, interrogo) interrogo, percontor; — *interrogando invenio,* erfragen, fic Act. 10, 17.

Διετής, έος, ὁ, ἡ, ἐς, τὸ, (ex δὶ pro δὶς et ἔτος annus) *biennis, bimulus.* Semel Matth. 2, 16. ἀπὸ διετοῦς fcl. χρόνου, *a biennio,* ut 2 Macc. 10, 3. Alii rectius pro neutro accipiunt, ut fit pro ἀπὸ διετῶν, omnes biennes f. bimulos infantes, ut 1 Chron. 27, 23. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, omnes vigefimum annum agentes. Esdr. 3, 8. et 3 Esdr. 5, 58. Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. Num. 1, 45. coll. 2 Chron. 31, 16. ubi ἀπὸ τριετοῦς.

Διετία, ας, ἡ, (vid. διετής) *biennium, bimatus.* Act. 24, 27. 28, 30.

Διηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex διὰ et ἡγέομαι duco) propius ad finem rem perduco narrando; — 1) *enarro, expono* et quidem rem omnem, Marc. 5, 16. Luc. 9, 10. Act. 8, 33. 9, 27. 12, 17. Hebr. 11, 32. Gen. 24, 66. ספר. Exod. 10, 2. — 2) *divulgo, annuncio,* Marc. 9, 9. Luc. 8, 39. ubi cum κηρύσσειν permutatur. Efth. 1, 17. אמר. 1 Chron. 16, 9. Pfal. 55, 19. ubi cum ἀπαγγέλλω permutatur. — Caeterum non legitur.

Διήγησις, εως, ἡ, (a διηγέομαι) *narratio,* narratio uberior et accurata, *hiftoria.* Luc. 1, 1. coll. Sir. 6, 35. 2 Macc. 2, 32. *Phavor.* διήγησις· ἐξήγησις τοῦ γεγονότος.

Διηνεκής, έος, ὁ, ἡ, ἐς, τὸ, (ex διὰ et ἠνεκής extenfus) *continuus, perpetuus.* Εἰς τὸ διηνεκὲς, *continuo, fem-*

per, Hebr. 10, 1. — *in perpetuum, in aeternum*, Hebr. 7, 3. 10, 12. 14.

Διθάλασσος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ex δὶς et θάλασσα) proprie locus, qui duobus maribus alluitur, isthmus, — *bimaris* (*Horat.* Carm. 1, 7. *Ovid.* Fast. 4, 499.); deinde: qui ab utraque parte mari alluitur, *scopulus eminens, brevia*, Untiefe, et sic Act. 27, 41.

Διϊκνέομαι, οῦμαι, f. διΐξομαι, (ex διὰ et ἱκνέομαι venio) *pervenio, penetro* usque. Semel Hebr. 4, 12. coll. Exod. 26, 28. ubi est: pertingo usque.

Διΐστημι, f. διαστήσω, aor. 2. διέστην, (ex διὰ et ἵστημι *statuo*) 1) seorsim colloco, sejungo, Jes. 59, 2. 2) dissidere facio, Prov. 17, 9. — 3) In Medio et aor. 2. separo me, *abeo, discedo*, Luc. 24, 51. coll. Sir. 28. 14. — *progredior*, Act. 27, 28. — *praeterlabor*, vel *interjicior*, Luc. 22, 59. διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, praeterlapsa, vel interjecta, circiter hora una. Saepius non habetur.

Διϊσχυρίζομαι, f. ίσομαι, (διὰ et ἰσχυρίζομαι, viribus contendo, deinde assevero) assevero tanquam firmissimum, verissimum; *graviter affirmo, sancte assevero*, Luc. 22, 59. Act. 12, 15. coll. *Joseph.* Antiq. 2, 6. 4.

Δικαιοκρισία, ας, ἡ, (δίκαιος et κρίσις judicium) *judicium justum; retributio justa*. In profanorum scriptis non legitur; habetur autem Rom. 2, 5. et Hos. 6, 5. pro Hebr. מִשְׁפָּט apud interpretem incertum; et bis in Test. XII. patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 547. et 581), ubi in utroque loco de justitia Dei puniente dictum est. In posteriori loco leguntur: λήψεσθε αἰσχύνην αἰώνιον παρὰ τῆς δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ. — *Δικαιοκρίτης* habetur 2 Macc. 12, 41.

Δίκαιος, αία, ον, quod vel a δίκη jus, justitia, vel a δίχω, διχάζω in partes divido, derivant, tres habet notiones primarias in N. T. videlicet *aequitatis, justitiae et pietatis*. Est enim 1) in aequales partes divisus, *aequus, aequalis, rectus*, gerade, gleich, sensu physico; sic apud profanos v. c. Xenophontem. cf. *Schneideri* lexic. graec. I. hac voce. Inde ad mores translatum est. a) *aequus*, Rom. 7, 12. praeceptum aequum, non rigidum. Matth. 20, 4. 7. τὸ δίκαιον, quod aequum est, quod poscere ex aequitate licet. — deinde: *benignus, mitis*, quum aequitas in agendo benignitate nitatur, Matth. 1, 19. Jo. 17, 25. 1 Jo. 1, 9. coll. Ps. 145, 17. ubi צַדִּיק in altero membro per חָסִיד explicatur. Vid. etiam *Δικαιοσύνη*. — 2) *justus*, et quidem hac varietate, ut sit a) *justus*, cuique suum tribuens, *alios non laedens*, Matth. 5, 45. 9, 13. Marc. 6, 20. Act. 10, 22. Tit. 1, 8. Apoc. 22, 11. — b) *justus*,

leges obſervans, *ex legibus vivens*, Matth. 23, 28. 1 Tim. 1, 9. Rom. 3, 10. 1 Petr. 3, 12. — inde ex adjuncto c) inſons, *culpa vacans*, Matth. 27, 19. 24. 1 Petr. 3, 18. 1 Jo. 2, 1. — judicio Dei inſons, Rom. 2, 13. 5, 19. Apud LXX. hebr. נָקִי Prov. 6, 17 Jon. 1, 14. Joel. 3, 19. Nec aliter accipiendum eſt Rom. 5, 7. cujus loci ſenſus eſt: non facile ſ. libenter morti ſe devovere vult aliquis pro eo, qui culpa vacat (non enim eget piaculo); ſed libenter mortem ſubibit aliquis pro eo, qui beneficia in eum contulit; (ita vos decet mala adeoque mortem pati in gratiam et honorem ſervatoris, non tanquam peccatoris, qui expiatione egeret, ſed tanquam benefactoris veſtri maximi. d) τὸ δίκαιον, quod lex poſtulat, quod juſtum eſt, Coloſſ. 4, 1. quod legi divinae convenit, Eph. 6, 1. Act. 4, 19. Phil. 4, 8. quod decet, officii eſt, Phil. 1, 7. 2 Petr. 1, 13. — e) Deus dicitur δίκαιος ejusque judicia δίκαια, et quatenus juſtitiam illius manifeſtant, ut Rom. 3, 26. et quatenus in ſe ſunt juſta, merito hominum quam maxime conſentanea, 2 Theſſ. 1, 5. 6. 2 Tim. 4, 8. Apoc. 15, 3. 16, 5. 7. 19, 2. — f) hominis judicium dicitur juſtum, quatenus rerum naturae convenit, igitur quatenus verum eſt, unde interdum etiam verti poteſt per *verus*, ut Jo. 5, 30. 7, 24. Luc. 12, 57. coll. Jer. 42, 5. Prov. 2, 16. ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης — 3) *pius*, et quidem a) pius in Deum Luc. 1, 6. 17. 2, 25. 23, 50. Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. Hebr. 10, 38. Jac. 5, 16. Luc. 20, 20. δικαίους εἶναι, ſe diſcendae verae pietatis eſſe cupidos.— b) *pius in Deum et homines, probus*, legem divinam faciens, *virtutis ſtudioſus*, *virtutemque exercens*; Matth. 13, 43. 49. 25, 37. 46. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 15, 7. 18, 9. Act. 24, 15. Hebr. 11, 4. 12, 23. 1 Petr. 4, 18. 2 Petr. 2, 7. 8. 1 Jo. 2, 29. 3, 7. 12. — Sic hebr. צַדִּיק, cui maxime reſpondet, ſaepiſſime; vid. quoque Jeſ. 57, 1. — c) denique κατ' ἐξοχὴν dicuntur δίκαιοι, Dei veri *cultores*, in *verum* Deum pii, Luc. 14, 14. coll. Sap. 2, 12. 18. 18, 7. — et deinde etiam ii, qui cultum veri Dei promovent, auctores ſunt, ut colatur verus Deus; *pii Dei legati*. Sic in N. T. in illis locis, ubi προφῆται et δίκαιοι conjunguntur, Matth. 10, 41. 13, 17. 23, 29. (coll. verſ. 37. ubi Dei legati dicuntur) Act. 3, 14. 7, 52. 22, 14. Sic quoque Luc. 23, 47. δίκαιος eſt Dei amicus; etenim in locis parallelis Marc, 15, 39. Matth. 27, 54. eſt υἱὸς τοῦ θεοῦ, et Sap. 7, 27. ſpiritus divinus ſanctorum hominum animos ſuperveniens dicitur efficere eos φίλους θεοῦ καὶ προφήτας. Ac ubi liber Henoch laudatur ita: βίβλος Ἐνὼχ τοῦ δικαίου (Teſt. XII. patriarch. in Fabric. Cod. Pſeud. I, p. 571. 609.) profecto δίκαιος indicat *prophetam*,

quum, quae ex hoc libro supersunt, vaticinia contineant.— Saepius non legitur.

Δικαιοσύνη, ης, ἡ, (hebr. צְדָקָה) ut *δίκαιος*, a quo descendit, tres habet notiones primarias, scl. aequitatis, justitiae et pietatis. Est enim 1) aequitas, quae recte dividit, distribuit; deinde sensu morali *aequitas*, *benignitas* 2 Petr. 1, 1. *liberalitas*, 2 Cor. 9, 9. 10. vid. Prov. 10, 2. Tob. 2, 14. 12, 9. 14, 9. 11. ubi *δικαιοσύναι eleemosynae*. 1 Sam. 12, 7. ubi *ἡ πᾶσα δικαιοσύνη κυρίου* (צִדְקוֹת) sunt beneficia providentiae divinae. Gen. 20, 13. ubi respondet hebr. חֶסֶד. ib. 19, 19. coll. Protevang. Jacobi (*Fabric.* Cod. Pseud. N. T. I, p. 82.) ubi *Anna*, gravida facta, Deum celebrat, quod dederit ei *καρπὸν δικαιοσύνης αὐτοῦ* fructum suae benignitatis. coll. Baruch 5, 9. ubi *ἐλεημοσύνη καὶ δικαιοσύνη* eandem comprehendunt Dei benivolentiam. — Ex notione aequi deinde descendit notio ejus, quod *fas est*, *quod decet*, *quod probatur*. Ita Matth. 3, 15. *πληρ. πασ. δικ.* perficere quod fas est, quod utrumque nostrum decet. Jac. 1, 20. *δικαιοσ. θεοῦ*, quod fas est coram Deo, Deo probatur. — 2) *justitia*, et quidem a) ea, qua alios non laedimus, cuique suum tribuimus, Eph. 5, 9. 4, 24. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. Hebr. 1, 9. 7, 2. Jac. 3, 18. Apoc. 22, 11. *δικαιοσ. ποιεῖν*, juste agere. b) ea, qua leges observamus, secundum legem judicamus. Ita de justitia judicis et principum, Act. 17, 31. Apoc. 19, 11. Hebr. 11, 33. *εἰργ. δικαιοσύνην*, justitiam exercuerunt, jus dixerunt gentibus, quod ad retributionem pro malis populo israëlitico illatis referendum, ideoque vertendum puto: vindices fuerunt, libertatem populi vindicarunt. Sic 2 Petr. 3, 13. *δικ.* est *justa retributio*. De justitia Dei legi veritatis et sanctitatis adstricta Rom. 1, 17. 3, 5. ib. 3, 21—26., ubi, ut e versu 25 apparet, sensus est: Deus per institutionem expiationis solemnis docuit, se justum esse, qui scl. peccata non negligat sed certissime puniat, nisi expiatio intercedat. Rom. 9, 28. *ἐν δικαιοσύνῃ* juste. — c) ex adjuncto: justitia sensu intransitivo, i. e. *innocentia*, *τὸ vacare culpa*, Sic Jo. 16, 8. 10. *περὶ δικαιοσύνης* scl. *μου*, de innocentia mea, scl. manifestanda per resurrectionem et reditum in coelum. coll. hebr. צְדָקָה Ps. 7, 9. 18, 21. 25. Jos. 24, 14. *λατρεύσατε αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ* (בֶּאֱמֶת). Sic etiam Eph. 6, 14. *δικαιοσ.* esse videtur vitae integritas, cor purum ideoque nil metuens. — In Pauli scriptis transfertur quoque ad *justificationem*, i. e. ad *absolutionem a culpa peccati, judicio Dei*, et, quod apostolus cum absolutione arctissime conjungit, *ad spem vitae aeternae*. Quae enim Rom. 10, 10. separatim commemorat et *δικαιοσύνην* et *σωτηρίαν*, ea aliis in locis complectitur sub *δικαιοσύνῃ*. Rom. 4, 11. *δικ. τῆς πίστεως* i. e. *ἐκ πιστ.* c. 5, 17. 21. 10, 4. 5. (ubi *δικ.* explicatur per *ζήσεται ἐν*

αὐτῷ) 5. 2 Cor. 3, 9. ubi τῇ κατακρίσει opponitur. Gal. 2, 21. 5, 5. et c. 3, 21. ubi δικαιοσύνη per ζωοποιῆσαι satis perspicue explicatur. Sic etiam Hebr. 11, 7. δικαιοσ. de liberatione a poena et de vitae salvatione legitur. Adeo Rom. 10, 3. δικ. Paulo est *ratio* sive ordo *salutis adipiscendae*. 2 Cor. 5, 21. δικαιοσ. abstractum pro concreto: *justificati, absoluti.* — 3) *pietas in Deum*, et inde nata *vitae integritas, rectitudo vitae, probitas*, Act. 10, 35. 13, 10. 24, 25. Matth. 5, 20. 6, 20. (δικ. τῆς βασ. τ. θεοῦ, pietas, qua intrare possitis regnum Dei), c. 21, 32. ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, veram pietatem agendo exprimens. Luc. 1, 75. Rom. 6, 16—22. 8, 10. 14, 17. 2 Cor. 6, 7. Phil. 1, 11. 3, 6. 9. 2 Tim. 3, 16. παιδεία ἡ ἐν δικαιοσύνῃ, disciplina ad probitatem s. vitae rectitudinem ducens. 4, 8. Hebr. 12, 11. Tit. 3, 5. ἔργα ἐν δικ. facta recta, quae Deo probari possint. 1 Petr. 2, 24. 2 Petr. 2, 21. 1 Jo. 2, 29. 3, 7. 10. 1 Cor. 1, 30. Christus dicitur δικαιοσ. i. e. auctor probitatis. Sic Ezech. 3, 20. ubi δικαιοσύναι et ἁμαρτίαι sibi opponuntur. Similiter Test. XII. patr. (*Fabric.* Cod. Pseudep. I, p. 688.: πᾶσα πρᾶξις αὐτοῦ ἐστιν ἐν δικαιοσύνῃ, κἂν ἁμάρτῃ, εὐθὺς μετανοεῖ. — Huc et pertinet formula λογίζεσθαι εἰς δικαιοσύνην, e Gen. 15, 6. repetita, Rom. 4, 3—9. 22. coll. 14, 13. Gal. 3, 6. Jac. 2. 23. quae valet, imputare ad probitatem, praemiis dignam; sive probitatis, quae beneficia mereatur, loco habere. — Transfertur denique etiam ad *regulam pietatis*, sive ut Hebr. 5, 13. legitur, λόγον τῆς δικαιοσύνης, doctrinam probitatis, et ita accipiendum est Matth. 5, 6. 10. Rom. 9, 30. 31. quem locum vertendum puto: pagani, minime solliciti de regula s. doctrina pietatis, tamen eam acceperunt scl. per fidem Christianam. Israelitae vero utique legem (Mos.), praecepta exercendae pietatis habentes et (ex parte) anxie observantes, tamen ad (veram) pietatis regulam (in fide christiana) non pervenerunt. Utrum vero 2 Cor. 6, 14. 11, 15. 1 Petr. 3, 14. regula pietatis christiana, an pietas christiana ipsa subintelligenda sit, definire nolo. — Saepius non habetur.

Δικαιόω, ῶ, f. ώσω, (a δίκαιος) 1) aequum, rectum facio. 2) *justum facio, probum facio* 1 Cor. 6, 11. — δικαιοῦν ἑαυτὸν, se defendere, sententiam suam propugnare Luc. 10, 29. se efferre probum, Luc. 16, 15. coll. Sir. 7, 4. — *justus appareo*, de Deo Rom. 3, 4. coll. Ps. 51, 5. 3) *justum, probum declaro*, 1 Tim. 3, 16. de Deo est: Dei justitiam *celebrare*, Luc. 7, 29. ubi adjecta est notio obsequii erga Deum, ut patet ex oppositione versu seq. coll. Sir. 18, 2. Psalter. Salom. 2, 16.: ἐγὼ δικαιώσω σε ὁ θεὸς, — ὅτι ἐν τοῖς κρίμασί σου ἡ δικαιοσύνη σου ὁ θεός. cf. *Fabric.* Cod. Pseudep. I, p. 921. 4) *absolvo*, Matth. 12, 37. *absolvo a poena et culpa*, Luc. 18, 14. (Protevang. Jac. in *Fabric.* cod. Apocr.

N. T. p. 77. κατέβη ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου δεδικαιώμενος, i. q. antea: κύριος ἱλάσθη μοι, καὶ ἀφεῖλε πάντα τὰ ἁμαρτήματά μου.) Rom. 3, 20. 24. 28, 30. 4, 2. 5. 5, 1. 9. c. 6, 7. δεδικαίωται ἀπὸ τ. ἁ., liber eſt a poena peccati. Sic צדק abſolvo, abſolutum dimitto, Exod. 23, 7. Deut. 25, 1. Pſ. 143, 2. Sic Teſt. XII. patr. (Fabric. Pſeudep. I, p. 541.): „praedixi hoc vobis, ὅπως δικαιωθῶ (i. q. ἀθῷος εἰμι p. 571.) ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τῶν ψυχῶν ὑμῶν." Huc et pertinere puto formulam Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς, immunis eſt divina ſapientia a perverſitate filiorum ſuorum (i. e. Judaeorum). Alii vertunt: at ſapientia cultoribus ſuis probata eſt. — Quum, qui abſolvitur a judice, etiam reſtituatur in priſtinum ſtatum, honorem et felicitatem, Deus dicitur δικ. homines eo ſenſu, ut ſit: 5) eos abſolvere et iis iterum favere, *abſolvere et beare, peccata remittere et in gratiam recipere.* Rom. 8, 30. 33. Gal. 2, 16. 17. 3, 8. 11, (ubi per εὐλογεῖν explicatur, coll. verſ. 14.) 24. — c. 5, 4. δικαιοῦσθε qui vultis beari, putatis beari poſſe. Hanc autem juſtificationem, ut theologi loquuntur, hanc vim habere, ut juſtificati vitae aeternae jam fiant participes, clariſſime patet ex Tit. 3, 7. — Jac. 2, 21, 24. 25. δικ. eſt *Deo probari, ab eo amari;* explicatur enim per φίλος θεοῦ ἐκλήθη verſ. 23. — (Apoc. 22, 11. in textu vulg. virtuti ſtudeo, ut Sir. 31, 5. 18, 23. ſed lectio eſt ſpuria). Saepius non habetur.

Δικαίωμα, τος, το, (a δικαιόω) 1) quod recte factum eſt 2) *judicium, ſententia judicis;* in utramque partem. Igitur a) *poena;* de Deo Apoc. 15, 4. ut hebr. משפטים, cui ſaepius reſpondet, 1 Reg. 20, 40. Mal. 2, 17. b) *abſolutio a poena,* Rom. 5, 16. — Ex adjuncto: c) juſtitia interna, *innocentia, immunitas a peccato et culpa,* Apoc. 19, 8. coll. Jer. 11, 20. — Rom. 5, 18. Jeſu δικαίωμα tribuitur, quatenus ſine peccato fuit, Deoque in omnibus eſt obſequutus; quare verſ. 19. cum ὑπακοῇ permutatur. Sic quoque Bar. 2, 17. 19. δικαίωμα eſt innocentia ſive obedientia erga Deum. 3) *lex,* qua, quid juris ſit, definitur, *ſtatutum, praeceptum,* hebr. חק Exod. 16, 25. 26. et משפט Exod. 21, 1. Num. 26, 13. Deut. 30, 16. מצוה, praeceptum. Sic Luc. 1, 6. Rom. 1, 32. 8, 4. ib. 2, 26. τὰ δικ. τοῦ νόμου legis moſ. praecepta. Hebr. 9, 1. δικ. λατρείας praecepta de cultu divino, ib. verſ. 10. δικ. σαρκὸς praecepta de puritate corporis (levitica). *Suidas:* δικαιώματα· νόμος, ἐντολαί. Teſt. XII. patr. (*Fabric.* cod. Pſ. I, p. 603.): ποιεῖν τὰ δικαιώματα κυρίου, καὶ ὑπακούειν ἐντολὰς θεοῦ. Saepius non legitur.

Δικαίως, adv. 1) *juſte, juſtitiae convenienter,* Luc. 23, 41. 1 Petr. 2, 23. coll. Deut. 1, 16. Sap. 19, 13. 2) *ex lege divina,* Tit. 2, 12. 3) *ut officii, ut par eſt,* 1 Cor. 15, 34. 1 Theſſ. 2, 10. coll. Prov. 28, 18.

Δικαίωσις, εως, ἡ, 1) causae defensio; 2) *judicium, sententia*, profanis de sententia damnatoria, Paulo Rom. 4, 25. 5, 18. de *absolutione* a peccati poena et nova felicitatis futurae spe, quare in loco posteriori δικ. ζωῆς dicitur. In versione alexandrina semel habetur Levit. 24, 22. pro hebr. מִשְׁפָּט, δικαίωσις μία, aequalis justitia fiat inquilino et peregrino.

Δικαστής, οῦ, ὁ, (a δικάζω, jus dico) 1) *judex, arbiter*, Luc. 12, 14. coll. 1 Sam. 24, 16. Jes. 3, 2. 2) qui potestatem habet juris dicendi, *dominus*; sic Act. 7, 27. 35. ubi, cum ἄρχων conjungitur. hebr. שֹׁפֵט Exod. 2, 14. Deut. 16, 18. Jos. 1, 20. coll. Sap. 6, 1. 9, 7. ubi δικασταὶ et βασιλεῖς conjunguntur.

Δίκη, ης, ἡ, 1) *justitia*; — Dea justitiae et retributionis, a gentilibus religiose culta, potissimum criminum ultrix, quae etiam Nemesis dicebatur. Semel Act. 28, 4. coll. 2 Macc. 8, 11. 13. ubi de Deo criminum ultore adhibetur. — 2) *sententia damnatoria*, Act. 25, 15. 3) *poena, supplicium*. 2 Thess. 1, 9. Jud. vers. 7. πυρὸς αἰωνίου δίκη, poena ignis aeterni, poenae infernales. cf. Joel. 3, 14. Hos. 13, 14. (hebr. דֶּבֶר pestis, exitium). Amos. 7, 4. ἐκάλεσε τὴν δίκην ἐν πυρί. Sap. 14, 31. 18, 11.

Δίκτυον, ου, τὸ, (a δίκω, jacio) *rete*. In N. T. de reti piscatorio Matth. 4, 20. 21. Marc. 1, 18. 19. Luc. 5, 2—6. Jo. 21, 6—11.

Δίλογος, ου, ὁ, ἡ, (ex δὶς et λόγος) quod apud profanos non occurrit, vi compositionis est vel: bis eadem loquens, ut διλογία legitur apud Xenophontem, vel: duplicem habens sermonem, *bilinguis, fraudulentus in sermone*. Sic. 1 Tim. 3, 8. ubi convenire videtur voci διάβολος, quae v. 11. in simili nexu legitur. Eodem fere sensu in V. T. habetur δίγλωσσος, bilinguis, calumniator, Prov. 11, 13. 24, 22. Sir. 28, 13. 5, 16. Psal. 12, 3. ubi δίλογος circumscribitur sic: בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּר.

Διὸ, (ex διά et ὅ) conjunctio: *propter quod, quare, quam ob rem, propterea, ideo, igitur*, Matth. 27, 8. Luc. 1, 35. 7, 7. Act. 10, 29. Rom. 1, 24. 2, 1. Hebr. 3, 7. Jac. 1, 21. 4, 6. et passim.

Διοδεύω, f. εύσω, (ex διὰ et ὁδεύω, iter facio) *peragro, transeo, obeo*. Luc. 8, 1. Act. 17, 1. 1 Macc. 12, 32. Gen. 13, 17. Sap. 5, 7. 11. 14, 1.

Διονύσιος, ου, ὁ, *Dionysius*, vir Atheniensis, Areopagita. Act. 17, 34.

Διόπερ, (ex διὰ et ὅπερ quod) conjunctio, *quapropter*, 1 Cor. 10, 14. 14, 13. — διόπερ εἰ, *quod si igitur*, 1 Cor. 8, 13.

Διοπετής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, ές, τὸ, (ex Διὸς, genit. a

N. T. p. 77. κατέβη ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου δεδικαιωμένος, i. q. antea: κύριος ἱλάσθη μοι, καὶ ἀφεῖλε πάντα τὰ ἁμαρτήματά μου.) Rom. 3, 20. 24. 28, 30. 4, 2. 5. 5, 1. 9. c. 6, 7. δεδικαίωται ἀπὸ τ. ἁ., liber est a poena peccati. Sic צדק absolvo, absolutum dimitto, Exod. 23, 7. Deut. 25, 1. Ps. 143, 2. Sic Test. XII. patr. (Fabric. Pseudep. I, p. 541.): „praedixi hoc vobis, ὅπως δικαιωθῶ (i. q. ἀθῷος εἰμὶ p. 571.) ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τῶν ψυχῶν ὑμῶν." Huc et pertinere puto formulam Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς, immunis est divina sapientia a perversitate filiorum suorum (i. e. Judaeorum). Alii vertunt: at sapientia cultoribus suis probata est. — Quum, qui absolvitur a judice, etiam restituatur in pristinum statum, honorem et felicitatem, Deus dicitur δικ. homines eo sensu, ut sit: 5) eos absolvere et iis iterum favere, *absolvere et beare, peccata remittere et in gratiam recipere.* Rom. 8, 30. 33. Gal. 2, 16. 17. 3, 8. 11. (ubi per εὐλογεῖν explicatur, coll. vers. 14.) 24. — c. 5, 4. δικαιοῦσθε qui vultis beari, putatis beari posse. Hanc autem justificationem, ut theologi loquuntur, hanc vim habere, ut justificati vitae aeternae jam fiant participes, clarissime patet ex Tit. 3, 7. — Jac. 2, 21, 24. 25. δικ. est *Deo probari, ab eo amari;* explicatur enim per φίλος θεοῦ ἐκλήθη vers. 23. — (Apoc. 22, 11. in textu vulg. virtuti studeo, ut Sir. 31, 5. 18, 23. sed lectio est spuria). Saepius non habetur.

Δικαίωμα, τος, το, (a δικαιόω) 1) quod recte factum est 2) *judicium, sententia judicis;* in utramque partem. Igitur a) *poena;* de Deo Apoc. 15, 4. ut hebr. משפטים, cui saepius respondet, 1 Reg. 20, 40. Mal. 2, 17. b) *absolutio a poena,* Rom. 5, 16. — Ex adjuncto: c) justitia interna, *innocentia, immunitas a peccato et culpa,* Apoc. 19, 8. coll. Jer. 11, 20. — Rom. 5, 18. Jesu δικαίωμα tribuitur, quatenus sine peccato fuit, Deoque in omnibus est obsequutus; quare vers. 19. cum ὑπακοῇ permutatur. Sic quoque Bar. 2, 17. 19. δικαίωμα est innocentia sive obedientia erga Deum. 3) *lex,* qua, quid juris sit, definitur, *statutum, praeceptum,* hebr. חק Exod. 16, 25. 26. et משפט Exod. 21, 1. Num. 26, 13. Deut. 30, 16. מצוה, praeceptum. Sic Luc. 1, 6. Rom. 1, 32. 8, 4. ib. 2, 26. τὰ δικ. τοῦ νόμου legis mos. praecepta. Hebr. 9, 1. δικ. λατρείας praecepta de cultu divino, ib. vers. 10. δικ. σαρκὸς praecepta de puritate corporis (levitica). *Suidas:* δικαιώματα· νόμος, ἐντολαί. Test. XII. patr. (*Fabric.* cod. Ps. I, p. 603.): ποιεῖν τὰ δικαιώματα κυρίου, καὶ ὑπακούειν ἐντολὰς θεοῦ. Saepius non legitur.

Δικαίως, adv. 1) *juste, justitiae convenienter,* Luc. 23, 41. 1 Petr. 2, 23. coll. Deut. 1, 16. Sap. 19, 13. 2) *ex lege divina,* Tit. 2, 12. 3) *ut officii, ut par est;* 1 Cor. 15, 34. 1 Thess. 2, 10. coll. Prov. 28, 18.

Δικαίωσις, εως, ἡ, 1) caufae defenfio; 2) *judicium, fententia*, profanis de fententia damnatoria, Paulo Rom. 4, 25. 5, 18. de *abfolutione* a peccati poena et nova felicitatis futurae fpe, quare in loco pofteriori δικ. ζωῆς dicitur. In verfione alexandrina femel habetur Levit. 24, 22. pro hebr. משפט, *δικαίωσις μία*, aequalis juftitia fiat inquilino et peregrino.

Δικαστὴς, οῦ, ὁ, (a δικάζω, jus dico) 1) *judex, arbiter*, Luc. 12, 14. coll. 1 Sam. 24, 16. Jef. 3, 2. 2) qui poteftatem habet juris dicendi, *dominus;* fic Act. 7, 27. 35. ubi, cum ἄρχων conjungitur. hebr. שפט Exod. 2, 14. Deut. 16, 18. Jof. 1, 20. coll. Sap. 6, 1. 9, 7. ubi δικασταὶ et βασιλεῖς conjunguntur.

Δίκη, ης, ἡ, 1) juftitia; — Dea juftitiae et retributionis, a gentilibus religiofe culta, potiffimum criminum ultrix, quae etiam Nemefis dicebatur. Semel Act. 28, 4. coll. 2 Macc. 8, 11. 13. ubi de Deo criminum ultore adhibetur. — 2) *fententia damnatoria*, Act. 25, 15. 3) *poena, fupplicium*. 2 Theff. 1, 9. Jud. verf. 7. πυρὸς αἰωνίου δίκη, poena ignis aeterni, poenae infernales. cf. Joel. 3, 14. Hof. 13, 14. (hebr. דבר peftis, exitium). Amof. 7, 4. ἐκάλεσε τὴν δίκην ἐν πυρί. Sap. 14, 31. 18, 11.

Δίκτυον, ου, τὸ, (a δίκω, jacio) *rete*. In N. T. de reti pifcatorio Matth. 4, 20. 21. Marc. 1, 18. 19. Luc. 5, 2—6. Jo. 21, 6—11.

Δίλογος, ου, ὁ, ἡ, (ex δὶς et λόγος) quod apud profanos non occurrit, vi compofitionis eft vel: bis eadem loquens, ut διλογία legitur apud Xenophontem, vel: duplicem habens fermonem, *bilinguis, fraudulentus in fermone*. Sic 1 Tim. 3, 8. ubi convenire videtur voci διάβολος, quae v. 11. in fimili nexu legitur. Eodem fere fenfu in V. T. habetur δίγλωσσος, bilinguis, calumniator, Prov. 11, 13. 24, 22. Sir. 28, 13. 5, 16. Pfal. 12, 3. ubi δίλογος circumfcribitur fic: בלב ולב ידבר.

Διὸ, (ex διὰ et ὅ) conjunctio: *propter quod, quare, quam ob rem, propterea, ideo, igitur*, Matth. 27, 8. Luc. 1, 35. 7, 7. Act. 10, 29. Rom. 1, 24. 2, 1. Hebr. 3, 7. Jac. 1, 21. 4, 6. et paffim.

Διοδεύω, f. εύσω, (ex διὰ et ὁδεύω, iter facio) *peragro, tranſeo, obeo*. Luc. 8, 1. Act. 17, 1. 1 Macc. 12, 32. Gen. 13, 17. Sap. 5, 7. 11. 14, 1.

Διονύσιος, ου, ὁ, *Dionyfius*, vir Athenienfis, Areopagita. Act. 17, 34.

Διόπερ, (ex διὰ et ὅπερ quod) conjunctio, *quapropter*, 1 Cor. 10, 14. 14, 13. — διόπερ εἰ, *quod fi igitur*, 1 Cor. 8, 13.

Διοπετὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, ές, τὸ, (ex διὸς, genit. a

ζεύς, Jupiter, et obsoleto πέτω i. q. πίπτω, cado) a *Jove*, sive *coelo delapsus*. Act. 19, 35. διοπετὲς scil. ἄγαλμα ut addit Herodian. 1, 11. 2. (αὐτὸ μὲν τὸ ἄγαλμα, διοπετὲς, ὥς λέγουσιν), simulacrum Dianae, in templo Dianae Ephesino asservatum, quod coelitus tradebatur demissum esse. *Hesych*. διοπετὲς· ἐξ οὐρανοῦ ἐρχόμενον. cf. *Plin*. Hist. Nat. 16, 40. Etiam Trojanorum Palladium de coelo delapsum tradebatur.

Διόρθωμα, τος, τὸ, (a διορθόω, rectum facio, corrigo) *emendatio*, *restitutio in melius*, Act. 24, 3. in codd.

Διόρθωσις, εως, ἡ, (ut antecedens a διορθόω) 1) correctio, restitutio. 2) sensu morali, *emendatio*, *restitutio in melius*. Sic Hebr. 9, 10. de temporibus Messiae. Vid. Ἀποκατάστασις et Sap. 9, 18.

Διορύσσω f. ρύττω, f. ύξω, aor. 2. διώρυγον, (ex διὰ et ὀρύσσω fodio) *perfodio*; — *effodio*, herausgraben, Matth. 6, 19. 20. Hesych: διορύττει· σκάπτει. — *perfodiendo* (scil. parietes) *irrumpo*, Matth. 24, 43. Luc. 12, 39. διορ. τὴν οἰκίαν. *Phavor*. διορύττω· τὸν τοῖχον διακόπτω. cf. Ezech. 12, 5. 7. Job. 24, 16. διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας.

Διόσκουροι, ων, οἱ, (ex διὸς, genit. a ζεὺς Jupiter, et κοῦρος i. q. κόρος puer) *Dioscuri*, nomen Castoris et Pollucis, Jovis ex Leda Tyndaride filii, qui naufragio periclitantibus opem ferre putabantur. *Horat*. Carm. 1, 3. 2. 4. 8. 31. *Xenoph*. Symp. 8, 29. *Theocr*. Id. 22, 1 sqq. Act. 28, 11. παρασήμῳ διοσκούροις insigne habens Dioscuros.

Διότι, (proprie διὰ τοῦτο ὅτι) conjunct. *propterea quod*, Act. 22, 18. 1 Cor. 15, 9. Phil. 2, 26. Hebr. 11, 23. Jac. 4. 3. *quamobrem* 1 Petr. 2, 6. *quare* Rom. 3, 20. *siquidem* 1 Thess. 2, 8. 4, 6. Hebr. 11, 5. coll. Sir. 51, 23. — Saepius pro ὅτι (hebr. כִּי Obad. v. 5.) ut sit *etenim*, *nam*, Luc. 1, 13. 2, 7. 21, 28. Act. 10, 20. 17, 31. 18, 10. Rom. 1, 19. 21. 8, 7. Gal. 15, 9. 1 Petr. 1, 16. 24. Saepius non habetur. — In V. T. etiam ut ὅτι post verba dicendi redundat, v. c. Judith. 5, 1. 2 Macc. 7, 37. 11, 14.

Διοτρεφής, έος, ὁ, *Diotrephes* (a Jove nutritus), vir christianus fastuosus, qui commemoratur 3 Jo. v. 9. 10.

Διπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, *duplex*, *duplus*, Gen. 43, 15. Deut. 21, 17. — Synecdochice 2) *magnus*, *largus*, *gravis*; de honore 1 Tim. 5, 17. coll. Sir. 20, 9. de poena Apoc. 18, 6. coll. Jes. 40, 2. Jer. 16, 18. Sir. 12, 5. *Phavor*. διπλῆν· διπλασίονα καὶ μεγάλην. — *Compar*. διπλότερος, *major*, Matth. 23, 15. διπλότερον (scl. υἱὸν) ὑμῶν, filium inferni duplo magis quam vos ipsi.

Διπλόω, ῶ, f. ώσω (a διπλόος), *duplico*; *duplum*

do; — deinde: *largiter do*, Apoc. 18, 6. ubi est larga mala retribuere.

Δίς, adv. *bis*, Marc. 14, 30. 72. Luc. 18, 12. Phil. 4, 16. ἅπαξ καὶ δὶς aliquoties. 1 Thess. 2, 18. Jud. v. 12. δὶς ἀποθανόντα i. e. prorsus emortua. vid. Ἀποθνήσκω. Sic δισσῶς ἁμαρτάνειν, gravius peccare, *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 683.

Διστάζω, f. ασω, (quod alii a δὶς et στάω, sto, derivant, ut sit: in bivio sto, nesciens, quam viam sequi debeam; alii a δὶς et τάζω, tendo, ut sit: nescio, quo me vertam, quo tendam) *dubito, haesito, incertus sum.* Matth. 14, 31. 28, 17. *Hesych.* διστάζει· διχονεῖ, ἀπορεῖ, ἀμφιβάλλει.

Δίστομος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (a δὶς et στόμα) duplex os habens; deinde, quum στόμα de acie gladii dicatur, si de gladio usurpatur, est *anceps, bipennis,* Hebr. 4, 12. Apoc. 1, 16. 2, 12. 19, 15. coll. Prov. 5, 4. Judd. 3, 16. חֶרֶב dicitur cui sunt שְׁנֵי פִּיּוֹת Ps. 149, 6. Prov. 5, 4. חֶרֶב פִּיּוֹת.

Δισχίλιοι, αι, α, *bis mille, duo millia.* Marc. 5, 13.

Διϋλίζω, f. ίσω, (ex διὰ et ὑλίζω, defaeco, quod ab ὕλη, faeces) *percolo, percolando purgo.* Profanis saepius de vino dicitur, et sic Matth. 23, 24. διϋλίζειν τὸν κώνωπα, *vinum percolando purgare a culice,* proverbialiter dicitur de iis qui in minutis rebus, praeceptis levioribus religiosissimi sunt. — coll. Amos. 6, 6.

Διχάζω, f. άσω, (a δίχα, divisim, separatim) in duas partes divido; — *dissidere facio.* Matth. 10, 35. διχ. τινὰ κατὰ τινὸς, excitare aliquem adversus alium. coll. Luc. 12, 52. sq.

Διχοστασία, ας, ἡ, (a δίχα seorsim, στάσις, statio) τὸ secedere in duas partes, dissensio, *seditio, factio.* Rom. 16, 17. 1 Cor. 3, 3. Gal. 5, 20. 1 Macc. 3, 29.

Διχοτομέω, ῶ, f. ήσω (ex δίχα seorsim, et τομή segmen) in duas partes seco; *Joseph.* Ant. 8, 2. 2. — *disseco*, Exod. 29, 17. Crudelissimum supplicii genus erat olim hoc, quo reorum vel captivorum corpora in duas partes dissecabantur. Qua de re vid. Judd. 19, 29. 1 Sam. 15, 33. 2 Sam. 12, 31. 1 Reg. 3, 25. Dan. 2, 5. 3, 29. coll. Hebr. 11, 37. et e profanis *Diod. Sic.* 1, 2. *Herod.* 3, 13. *Liv.* 1, 28. 8, 24. *Horat.* Sat. 1, 1. 99. sq. *Sueton.* Calig. c. 27. — In N. T. bis Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. ubi est simpliciter: *supplicio afficio.* coll. Susann. vers. 55. et 59. *Hesych.* διχοτομεῖν· ἀναιρεῖν.— Alii vertunt: flagellis discindere.

Διψάω, ῶ, f. ήσω, 1) *sitio*, Jo. 4, 13. 15. 19, 28. *sitim patior*, Matth. 25, 35—44. Rom. 12, 20. 1 Cor. 4, 11. Apoc. 7, 16. coll. Ps. 107, 5. 2) tropice: *avide desidero*, ut et Latinor. *sitire*, Matth. 5, 6. διψ. τὴν δικαιοσύνην, qui sitit

instituui in doctrina salutari. Sir. 24, 21: coll. Ps. 42, 2. 63, 1. hebr. צמא. Jes. 32, 6. Sap. 11, 15. Doctrinam salutarem hebraei haud raro cum aqua comparant, Sir. 24, 25. sq. Quum aqua viva hebraeis sit imago vitae et felicitatis, (vid. Jes. 41, 17. sqq.) διψᾶν etiam absolute ita ponitur, ut sit: vitam et salutem avide desiderare, et sic Jo. 4, 14. 6, 35. 7, 37. Apoc. 21, 6. 22, 17. Saepius non legitur.

Δίψος, εος, τὸ, *sitis.* 2 Cor. 11, 27. Exod. 17, 3. Jes. 44, 3.

Δίψυχος, ου, ὁ, ἡ, (ex δὶς et ψυχή) proprie: qui divisus est mente; maxime ad *intellectum* refertur et est: *dubius, incertus*, Jac. 1, 8. Sic quoque in Constitutt. apostol. 7, 11. μὴ γίνου δίψυχος ἐν προσευχῇ σου εἰ ἔσται ἢ οὔ: et διψυχία apud profanos. Sed Jac. 4, 8. refertur quoque ad *voluntatem*, ubi est: qui in diversas partes trahitur, et, relate ad Deum, *homo incerti obsequii, perfidus*; in altero membro est ἁμαρτωλός. coll. Sir. 1, 27. —

Διωγμός, οῦ, ὁ, (a διώκω) *persecutio, vexatio.* Legitur Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. 10, 30. Act. 8, 1. 13, 50. Rom. 8, 35. 2 Cor. 12, 10. 2 Thess. 1, 4. 2 Tim. 3, 11. — Prov. 11, 19. Thren. 3, 19.

Διώκτης, ου, ὁ, (a διώκω) *persecutor, vexator.* 1 Tim. 1, 13.

Διώκω, f. ώξω, 1) *exagito*, austreiben; sic v. c. de feris a venatore exagitatis; Jes. 17, 2. ὁ διώκων, qui greges exagitaret, hebr. מַחֲרִיד, verscheuchen, aufscheuchen. — *propello, protrudo*, Matth. 10, 23. 23, 34. coll. Sap. 2, 4. ubi nebula διωχθεῖσα dicitur a radiis solis. ib. 5, 14. 2) *sequor ut capiam* sive *prehendam*, (Nah. 3, 2. Exod. 15, 9. Gen. 31, 23.) *insequor*, Act. 26, 11. Apoc. 12, 13. Si *tropice* legitur in bonam semper dicitur partem, et est: a) *magno studio sequor, cupidus sum rei, studeo*, Rom. 9, 30. 14, 19. 1 Cor. 14, 1. (ubi i. q. ζηλόω) 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. (ubi opponitur τῷ φεύγειν) Hebr. 12, 14. hebr. רָדַף Prov. 15, 10. Sir. 27, 8. Hos. 6, 3. διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον. *Suidas*: διώκειν· καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμεῖν καὶ ὀρέγεσθαι. — b) *in agendo sequor, studiose exerceo, sollicite observo*; Rom. 12, 13. 9, 31. διωκ. νόμον legis praecepta religiose observo, vid. *Δικαιοσύνη*. 1 Thess. 6, 11. 1 Petr. 3, 11. διωκ. τὴν εἰρήνην pacem servare. coll. Psal. 34, 14. 3) sequor ex odio, ut laedam, *persequor, vexo*, Matth. 5, 10. 11. 12. 44. Jo. 15, 20. Act. 7, 52. 9, 4. 5. Rom. 12, 14. 2 Sam. 21, 5. Gal. 6, 12. τῷ σταυρῷ διώκωνται in honorem crucis Christi mala patiuntur. Alibi passim. 4) *litem intendo*, gerichtlich verfolgen, Luc. 21, 12. Jo. 5, 16. ἐδίωκον, litem intendere studebant. *Suidas*: διώκειν, ἀντὶ τοῦ ἄγειν εἰς κρίσιν, καὶ κατηγορεῖν. *Hesych.* διωκόμενος· κατηγορούμενος. — 5) neutra-

liter; conto ad aliquid, Luc. 17, 23. μὴ διώξητε, nolite accurrere i. e. sequi. Phil. 3, 12. ubi suppl. est κατὰ σκόπον, tendo ad scopum; ut est vers. 14. coll. Prov. 21, 6. Quare etiam de aufugientibus dicitur, v. c. Jes. 13, 14. Hag. 1, 9.

Δόγμα, τος, τὸ, (verbale a δοκέω, statuo) *praeceptum, mandatum.* De mandatis principum Luc. 2, 1. Act. 17, 7. Dan. 2, 13. 6, 8—15. et praeceptis s. placitis apostolorum Act. 16, 4. Loca autem Eph. 2, 15. et Coloss. 2, 14. ubi de δόγμασι legis mosaicae sermo est, non uno modo intelligunt interpretes. Vel sunt praecepta de cerimoniis, vel, quod malim, mandata statutaria sub poenarum comminatione (ut solent esse principum mandata) injuncta. Eph. 2, 15. ἐντολαὶ ἐν δόγμασι, praecepta ex more mandatorum politicorum poenas simul minantia. Coloss. 2, 14. χειρόγραφον τοῖς δόγμασι scripta lex, mandatis, poenam minantibus, constans. Saepius non legitur.

Δογματίζω, f. ίσω, *praecipio, decerno, jubeo.* De doctorum praeceptis Coloss. 2, 20. τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζετε, quare quasi Judaei adhuc essetis, praecipitis ita: noli tangere etc. — In V. T. saepius de principum edictis, v. c. 3 Esdr. 5, 34. Esth. 3, 9.

Δοκέω, ῶ, (quod tempora format ab inusitato δόκω) f. δόξω, 1) *puto, opinor, existimo, in opinione versor*, Matth. 6, 7. 24, 44. 26, 53. Marc. 6, 49. Jo. 16, 2. 20, 15. Act. 26, 9. saepius. cf. Gen. 38, 15. Prov. 28, 24. — 2) *judico*, statuo, *sententiam fero, arbitror*, Luc. 17, 9. Jo. 5, 39. Hebr. 10, 29. — δοκεῖ μοι, *videtur mihi, statuo, placet*, Matth. 17, 25. 18, 12. 21, 28. 22, 11. 42. Jo. 11, 56. Act. 25, 27. Luc. 1, 3. Act. 15, 22. 25. 28. 34. — Hebr. 12, 10. κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς pro eorum arbitrio. Exod. 25, 2. οἷς ἂν δόξῃ τῇ καρδίᾳ, ib. 35, 21. hebr. נָדַב. Respondet chald. צְבָא *voluit*, Dan. 4, 14. coll. 20, 29. 3 Esdr. 8, 12. et hebraico טוב seq. עַל Esth. 1, 19. 3, 9. coll. Jos. 9, 25. — 3) *videor, existimor*, et quidem a) *videor aliis*, ex aliorum opinione, judicio sum, existimor, Luc. 10, 36. 22, 24. Act. 17, 18. 1 Cor. 12, 22. (τὰ δοκοῦντα, quae videntur ignobiliora), 2 Cor. 10, 9.— Gal. 2, 2. οἱ δοκοῦντες scl. εἶναί τι, ut additur versu 6., qui existimantur eminere, qui primi habentur. Ibid. vers. 9. *Hesych.*: δοκοῦντες· οἱ ἔνδοξοι. — δέδοκται· ἐφάνη, ἐψηφίσατο, διέγνωστο. — Interdum simpliciter videtur significare: sum aliquis, habeor ab aliis, ita ut eleganter circumscribat verbum, cui est adjunctum; Marc. 10, 42. οἱ δοκοῦντες ἄρχειν, qui sunt domini, i. q. ἄρχοντες. Luc. 22, 24. δοκεῖ εἶναι, futurus esset. coll. Sus. vers. 6. — b) *videor mihi*, puto me esse, habere, Act. 26, 9. 1 Cor. 3, 18. 7, 40. 8, 2. 10, 12. 11, 16. 14, 37. Gal. 6, 3. Jac. 1, 26. — Luc. 8, 18. ὃ δοκεῖ ἔχειν, quod ex sua opinione habet. Interdum etiam

est: mihi arrogo, ut Matth. 3, 9. μὴ δόξητε λέγειν, nolite arroganter dicere.

Δοκιμάζω, f. άσω, hebr. בָּחַן, 1) *exploro, probo*, probiren, — *igne* metalla 1 Petr. 1, 7. coll. Prov. 8, 10. 17, 3. — *usu* res alias Luc. 14, 19. — tropice: δοκιμάζειν τὸν Θεὸν, Deum tentare, i. q. πειράζειν, Hebr. 3, 9. Sir. 34, 10. Mal. 3, 15. — 2) *examino, exploro*, quocunque modo, 2 Cor. 8, 8. 13, 5. 1 Cor. 11, 28. Gal. 6, 4. Eph. 5, 10. Phil. 1, 10. 1 Thess. 5, 21. 1 Jo. 4, 1. Psal. 139, 1. 21. — etiam *dijudico, aestumo*. Luc. 12, 56. coll. Matth. 16, 3. In notione aestumandi legitur δοκιμάζειν Zach. 11, 13. de pretio. — 3) probatum habeo, *approbo*, Rom. 14, 22. ἐν ᾧ δοκ. in eo, quod approbat. Ex adjuncto: *dignum habeo* scl. tanquam probatum, eligo tanquam dignum et probatum; 1 Cor. 16, 3. οὓς ἐὰν δοκ. quos dignos habueritis. Sic etiam Rom. 1, 28. οὐκ ἐδοκ. non dignum habuerunt Deum quem cognoscerent. 1 Thess. 2, 4. δεδοκιμάσμεθα, dignus habitus sum; nisi hic est: dignus, *idoneus factus sum*, ut Sir. 34, 26. κάμινος δοκιμάζει στόμωμα ἐν βαφῇ, i. e. fornax (ignis) efficit aciem ferri in aquam immersi. coll. 2 Macc. 4, 3. Quum exploratione oriatur cognitio rei; est 4) *experientia cognosco, experior*, 2 Cor. 8, 22. coll. Jer. 17, 10. Sap. 2, 19. — *scio, cognosco*, Rom. 2, 18. 12, 2. — etiam transitive: *notum facio*, i. q. δηλόω, 1 Cor. 3, 13.

Δοκιμασία, ας, ἡ, *probatio, exploratio*. Hebr. 3, 9. in codd. et Sir. 6, 21.

Δοκιμή, ῆς, ἡ, 1) *exploratio, probatio*; sensu *activo*: 2 Cor. 8, 2. δοκ. θλίψεως exploratio per calamitates. Sensu passivo: *probitas exploratione firmata, probitas spectata, integritas*, Rom. 5, 4. 2 Cor. 2, 9. 9, 13. δοκ. τῆς διακονίας, probitas in beneficiis collatis satis conspicua. Phil. 2, 22. — 2) *documentum, signum probitatis*, 2 Cor. 13, 3. coll. 12, 12.

Δοκίμιον, ίου, τὸ, *exploratio, probatio*, τὸ explorare sensu activo. Sic Jac. 1, 3. τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως, haec fidei exploratio, quae nunc fit — sensu passivo: τὸ probatum esse, *probitas, integritas*, i. q. δοκιμὴ quod vid. Sic 1 Petr. 1, 7. τὸ δοκ. τῆς πίστεως fides explorata, sive integritas fidei. — In V. T. bis de catillo, quo metalla excoquuntur, Prov. 27, 21. Ps. 12, 7.

Δόκιμος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, 1) qui libenter accipitur, *acceptus, probatus*, potissimum de numis et metallis, 1 Chron. 29, 4. 2 Chron. 9, 17. Gen. 23, 16. — etiam de mercede Zach. 11, 13. εἰ δόκιμόν ἐστι, utrum acceptabilis sit. Deinde ad homines et alias res translatum est: 2) *acceptus, gratus*, Rom. 14, 18. — 3) *exploratione probatus* Jac. 1, 12. — *genuinus, verus*, 1 Cor. 11, 19. 2 Cor. 10, 18. 13, 7.

2 Tim. 2, 15. Rom. 16, 10. ὁ δόκ. ἐν Χριστῷ, verus, probatus, christianus. Saepius non legitur. *Hesych.* δόκιμον· χρήσιμον, τέλειον.

Δοκὸς, οῦ, ἡ, trabs, tignum ligneum. Etym. M. τὸ τὴν στέγην ἀνέχον ξύλον· *Suid.* τὸ μέγα ξύλον. In N. T. non nisi in proverbiali locutione habetur, quae Matth. 7, 3—5. et Luc. 6, 41. 42. legitur, ubi vitia gravia hac imagine describuntur.

Δόλιος, ία, ον, (a δόλος) *dolosus, fraudulentus.* 2 Cor. 11, 13. coll. Ps. 12, 2. Prov. 12, 6.

Δολιόω, ῶ, f. ώσω, *dolose ago, decipio.* Semel Rom. 3, 13. ἐδολιοῦσαν pro ἐδολίουν, ex dialecto alexandrina, ut putant. Legitur quoque Ps. 5, 9. e quo loco verba Pauli hausta sunt, pro hebr. הֶחֱלִיק *blanditus fuit.* Caeterum cf. Ps. 105, 25. Num. 25, 17.

Δόλος, ου, ὁ, 1) esca ad capiendum exposita. 2) *fraus, dolus*, Marc. 7, 22. Rom. 1, 29. Act. 13, 10. 2 Cor. 12, 16. δόλῳ, fraude, malis artibus (sunt enim verba adversariorum, non Apostoli). 1 Petr. 2, 22. 3, 10. λαλῆσαι δόλον, loqui *mendacia.* coll. Ps. 35, 20. — Matth. 26, 4. Marc. 14, 1. δόλῳ adverbialiter: *fraudulenter, insidiose,* — LXX. hebr. בַּסֵּתֶר, *in occulto,* Deut. 27, 24. et בְּעָרְמָה *in astutia,* Exod. 21, 14. — 1 Thess. 2, 3. δόλος, ut Sir. 1, 30. fucatam pietatem, qua Paulus Thessalonicenses decepisset, indicare videtur. — 2) de animi indole: *malitia, improbitas, dolus,* Jo. 1, 48. 1 Petr. 2, 1. coll. Sir. 19, 26. (Apoc. 14, 5. in textu vulg.)

Δολόω, ῶ, f. ώσω, 1) dolo circumvenio, dolose ago, Ps. 15, 3. 36, 3. 2) *adultero, corrumpo,* v. c. nummos, vinum. Sic 2 Cor. 4, 2. δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, adulterantes, Dei doctrinam, admiscendo scl. opiniones judaicas. Eodem sensu δολοῖ 1 Cor. 5, 6. in codd. pro ζυμοῖ. *Hesych.* δολώσει; ἀπατήσει. — δολοῖ· φθείρει, κακουργεῖ.

Δόμα, τος, τὸ, (ab inusitato δόω, do) *donum, beneficium.* Matth. 7, 11. Luc. 11, 13. Eph. 4, 8. (Ps. 68, 19.) Phil. 4, 17.

Δόξα, ης, ἡ, (a δοκέω) 1) opinio, judicium, sententia; in N. T. non nisi in bonam partem, *comprobatio, assensus,* Jo. 12, 43. Rom. 3, 23. 5, 2. — *laus,* Jo. 5, 41. 44. 7, 18. 8, 50. 54. Rom. 2, 7. 10. alibi; — etiam beneplacitum, *voluntas benevola,* Coloss. 1, 11. 27. δόξα τοῦ μυστηρίου i. e. voluntas abscondita de beandis gentilibus. 2 Petr. 1, 3. — *benivolentia ipsa* simul cum ejus documentis; beneficiis, Rom. 9, 4, 23. Phil. 4, 19. πλοῦτος ἐν δόξῃ, magnitudo benivolentiae. Sic fortasse etiam Eph. 1, 6. 12. 14. 17. 18. 3, 16. — 2) id, quod bona aliorum de nobis existimatione et judicio nititur; *honor, gloria, celebratio,* hebr. כָּבוֹד et

τῃ, Luc. 2, 14. 14, 10. 19, 38. δόξα (scl. τῷ θεῷ) ἐν ὑψίστοις, laude dignissimus est Deus altissimus. Jo. 11, 4. 40, Rom. 6, 4. διὰ τῆς δόξης in Dei gloriam. 11, 36. Gal. 1, 5. et alibi. Jes. 12, 2. ἡ δόξα (עז) καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος. Psal. 105, 47. 1 Chron. 16, 28. 29. Sap. 10, 14. — *honor, dignitas*, quae est in rebus vel personis, Jo. 12, 41. Eph. 3, 13. 1 Thess. 2, 20. — etiam *decus*, *decorum*, 1 Cor. 11, 15. ubi i. q. vers. 13. πρέπον ἐστι. — Huc et pertinet formula εἰς δόξαν θεοῦ, ita ut Deus celebretur, 1 Cor. 10, 31. 2 Cor. 4, 15. Phil. 1, 11. 2, 11. — 3) ex usu hebr. כָּבוֹד et הָדָר δόξα in N. T. et graeco V. T. codice porro est: a) *conditio externa splendida, status prosper et honorificus*, 1 Petr. 1, 24. Jac. 2, 1. ubi τῆς δόξης cum προσωποληψ. est jungendum. coll. Sir. 4, 16. 2 Macc. 14, 6. — *vestitus splendidus*, cultus magnificus, Matth. 6, 29. Luc. 12, 27. coll. 1 Macc. 14, 9. 3 Esdr. 4, 17. Exod. 28, 40. Esth. 5, 1. ἐξεδύσατο (regina) τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας καὶ περιεβάλλετο τὴν δόξαν αὐτῆς. — Quum summus sit splendor principum et regum, δόξα est b) *imperium, regnum*, Marc. 10, 37. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. coll. Sir. 3, 20. 30, 22. et metonymice: ii qui sunt in honore summo, (Jes. 5, 13.) *magistratus*, 2 Petr. 2, 10. Jud. vers. 8. ubi alii δόξας de angelis explicant, quum etiam Philo (de monarch. lib. 1. Tom. 2. p. 218. ed. *Mang.*) τὰς περὶ θεὸν δορυφορούσας δυνάμεις appellaverit δόξας. c) *ornamenta imperii externa*, v. c. divitiae, Matth. 4, 8. Luc. 4, 6. Apoc. 21, 24. 26. coll. Gen. 31, 1. Jes. 10, 3. d) *majestas regia, pompa regia*; Esth. 5, 2. Jes. 33, 17. 1 Chron. 29, 25. δόξα βασιλέως, et sic de Dei majestate externa Act. 7, 2. 55. Apoc. 19, 1. — quae etiam transfertur ad Messiam, Dei vicarium, Matth. 16, 27. 19, 28. 24, 30. Marc. 8, 38. 13, 26. Luc. 9, 26. 21, 27. Tit. 2, 13. Jud. vers. 24. — e) *splendida Dei praesentia, lumen divinum*, (שְׁכִינָה, lumen, symbolum praesentiae Dei) 2 Thess. 1, 9. 2 Petr. 1, 17. Apoc. 15, 8. 21, 11. 23. coll. 22, 45. Vid. Exod. 16, 10. 24, 17. τὸ εἶδος τῆς δόξης κυρίου ὡσεὶ πῦρ. ib. 33, vers. 13—23. 40, 31. Baruch. 5, 9. τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ. Jes. 6, 1. 58, 8. 66, 18. Ps. 19, 2. 26, 8. 96, 3. 1 Chron. 16, 24. 1 Tim. 6, 16. Inde explicanda formula Χερουβὶμ τῆς δόξης Hebr. 9, 5., Cherubi, symbolum praesentiae Dei lucidum, oculis conspiciendum; cf. Exod. 25, 21. 22. Num. 7, 89. 1 Sam. 4, 21. 22. 2 Sam. 6, 2. Cant. tr. pueror. vers. 29—32. — Dicitur deinde etiam de quovis *splendore* sive *luce coelesti*, Luc. 2, 9. Act. 22, 11. angelorum Apoc. 18, 1. astrorum 1 Cor. 15, 40. 41. Sir. 43, 9. beatorum Luc. 9, 31. 32. 1 Cor. 15, 43. Coloss. 3, 4. Phil. 3, 21. coll. Dan. 12, 3. faciei Mosis, divinum lumen refulgentis, 2 Cor. 3, 11. 18. 4, 4. 6. coll. Exod. 34, 35. Sir. 45, 12. 50, 7. Sap. 7, 25. Baruch. 4, 24. — f) *majestas*

interna, praestantia, perfectio, Rom. 1, 23. Hebr. 1, 3. 1 Cor. 11, 7. εἰκὼν καὶ δόξα pro εἰκὼν τῆς δόξης. Sic quoque Jo. 1, 14. 2, 11. δόξα significat divinas virtutes, majestatem filii Dei, et πνεῦμα τῆς δόξης 1 Petr. 4, 14. est spiritus majestate s. virtute divina plenus. Etiam de *praestantia* et *excellentia* aliarum rerum, 2 Cor. 3, 7. 8. 9. 10. Eph. 1, 6. δόξα τῆς χάριτος, praestans beneficium. — 9) status splendidissimus et felicissimus eorum, qui versantur in coelo et simul sunt cum Deo; de Christo: *majestas regia et felicitas summa,* Luc. 24, 26. Jo. 17, 5. 22. 24. 2 Thess. 2, 14. 1 Tim. 3, 16. ἀνελ. ἐν δόξῃ pro εἰς δόξαν. 1 Petr. 1, 11. — de piis: *summa felicitas futura* in regno Dei, Rom. 8, 18. 21. 1 Cor. 2, 7. 2 Cor. 4, 17. Coloss. 1, 27. 1 Thess. 2, 12. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 2, 10. 1 Petr. 5, 1. 4. 10. Luc. 2, 32. δόξα i. e. auctor salutis, κύριος τῆς δόξης, ut legitur 1 Cor. 2, 8. — Formula: δόξαν διδόναι τῷ θεῷ, est: Deo gratias agere, Luc. 17, 18. Apoc. 19, 7. eum tanquam supremum venerari, se ei subjicere, Act. 12, 23. Apoc. 11, 13. 14, 7. 16, 9. ei tanquam supremo confidere, Rom. 4, 20. Habetur saepius in V. T. v. c. Deut. 32, 3. Jer. 13, 16. Ps. 68, 34. et adhibetur quoque in gravissima adhortatione ad dicendam veritatem, Jo. 9, 24. Jos. 7, 19. 1 Sam. 6, 5.

Δοξάζω, f. άσω, (a δόξα, quod vid.) 1) pretium rei statuo, *probo, approbo,* Jo. 8, 54. conf. Sir. 10, 29. Eccles. 10, 31. — 2 Cor. 3, 10. οὐ δεδόξασται, non probatum fuit scl. Deo, scl. ita ut nunquam tollatur. — 2) *honorem et gloriam do, laudo, probo,* Matth. 6, 2. Luc. 4, 15. Jo. 11, 4. Rom. 11, 13. coll. Sir. 10, 26. sqq. — de rebus: *orno,* ornamentis honoro, 1 Cor. 12, 26. τὸ δεδοξασμένον, V. T. oeconomia splendido cultu ornata, 2 Cor. 3, 10. coll. Jes. 10, 15. μὴ δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ; de Deo: *celebro,* laudibus effero ejus potentiam, benignitatem, Matth. 5, 16. 9, 8. Marc. 2, 12. Luc. 2, 20. Act. 4, 21. et alibi. Dan. 4, 31. 34. Exod. 15, 2. Jes. 5, 16. 25, 1. (רוּם). 42, 10. (הִלֵּל). — δοξάζειν ἑαυτόν, *sese efferre, sibi arrogare,* Hebr. 5, 5. Apoc. 18. 7. — 3) Deus, Christus dicuntur δοξάζεσθαι, si *majestas,* perfectio eorum *manifestatur* et nota fit hominibus, Jo. 12, 28. 13, 32. 14, 13. 15, 8. 16, 14. 17, 1. 4. 10. 2 Thess. 3, 1. Malach. 1, 11. Jes. 24, 23. Exod. 15, 6. Quare etiam est: *colere, venerari Deum,* i. q. διδόναι δόξαν τῷ θεῷ, 1 Cor. 6, 20. Rom. 1, 21. 1 Petr. 2, 12. Apoc. 15, 4. sicque etiam Petrus per martyrium, quod passurus erat, dicitur δοξάζειν τὸν θεόν, obsequii erga Deum documentum splendidum edere, Jo. 21, 19. 1 Petr. 4, 16. — Quum δόξα dicatur de statu felicissimo in coelis, δοξάζεσθαι non solum Jesu, *ad divinum honorem et imperium evecto* Jo. 7, 39. 12, 16. 23. 13, 31. 32. 17, 1. 5. sed etiam Christianis,

felicitate summa beandis, tribuitur, Rom. 8, 30. coll. Esth. 3, 1. ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς Ἀμάν, hebr. גִּדַּל magnum fecit. ibid. c. 6, 6—9. 11. יְקָר. Jes. 44, 23. Ἰσραὴλ δοξασθήσεται, hebr. יִתְפָּאָר — 1 Petr. 1, 8. χαρὰ δεδοξασμένη, gaudium *insigne*, *summum* esse videtur.

Δορκὰς, άδος, ἡ, *dorcas*, Gazelle, Deut. 12, 15. Cant. 2, 9. — In N. T. nomen mulieris christianae. Act. 9, 36. 39.

Δόσις, εως, ἡ, 1) donatio; 2) id quod datur, *bonum*, *munus*, Jac. 1, 17. coll. Sir. 11, 17. 3) *expensa*. Sic, ubi δόσις et λῆψις simul occurrunt: *data* et *accepta*. Phil. 4, 15. λόγος δόσεως κ. λήψ. mihi misit pecuniam, quam ipsa expensam ferret, ego vero acceptam referrem. coll. Sir. 41, 19. 42, 7.

Δότης, ου, ὁ, (a δίδωμι) dator, largitor. 2 Cor. 9, 7. et Prov. 22, 8. ubi respondet hebr. טוֹב־עַיִן, bonus oculis i. e. benignus, liberalis.

Δουλαγωγέω, f. ήσω, (δοῦλος et ἄγω) in servitutem redigo; — *strenue domo*, *vinco*, 1 Cor. 9, 27. δουλαγωγῶ τὸ σῶμά μου, severam corpori adhibeo disciplinam, certaturi instar (vers. 24. 25.); quorum sensus: omnia persero, ad omnes me accommodo (cf. vers. 19. sqq.).

Δουλεία, ας, ἡ, *servitus*, *servitium*, Esdr. 9, 8. 9.— πνεῦμα δουλείας Rom. 8, 15. spiritus servos faciens i. e. qui timorem servilem (scl. poenarum annuntiatione) animis injicit. Similiter Hebr. 3, 15. φόβῳ θανάτου ἔνοχοι ἦσαν δουλείας, timoris poenarum post mortem servitute tenebantur, tremebant ut servi. De mentis servitute, in quam lex mosaica cum praeceptorum tum poenarum rigore animum redigat, legitur Gal. 5, 1. et c. 4, 24. εἰς δουλείαν γεννῶσα in servitutem gignens liberos, i. e. servos pariens. — Metaphor. *necessitas*. Rom. 8, 21. δουλ. τῆς φθορᾶς mortis necessitas.

Δουλεύω, f. εύσω, proprie δοῦλος sum, *servus*, *subjectus sum*, Jo. 8, 33. Act. 7, 7. Rom. 9, 12. — *servi officia et opera praesto*, Eph. 6, 7. 1 Tim. 6, 2. Prov. 12, 9. δουλεύων ἑαυτῷ, qui ipse sibi servi officia praestat. 2) *in servitutis statu teneor*, *mancipor*, tropice Rom. 6, 6. Tit. 3, 3. Gal. 4, 25. cf. Δουλεία. — 3) *obstrictus sum ad obsequium* Gal. 4, 9. tanquam domino, Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. Gen. 14, 4. עָבַד. Dan. 7, 14. 27. Judic. 9, 28. — si ad Deum refertur, est: *colo*, *veneror*, Gal. 4, 8. 1 Thess. 1, 9. hebr. עָבַד Exod. 20, 5. Mal. 3, 18. 2 Reg. 10, 18. 4) *obsequor*, *obedio* Rom. 7, 6. (scl. τῷ θεῷ) 25. 14, 18. Coloss. 3, 24. Prov. 11, 29. δουλεύσει δὲ ἄφρων φρονίμῳ. — 5) *officia praesto*, vel debita vel libere suscepta, Luc. 15, 29. Rom. 16, 18. Act. 20, 19. Gal. 5, 13. Phil. 2, 22. — *servio*, *inservio* alicui rei,

me accommodo, Rom. 12, 11 coll. Sap. 15, 7. Saepius non legitur.

Δούλη, ης, ἡ, (foemin. a δοῦλος) *serva*, Act. 2, 18. 2) *pie obediens*, Luc. 1, 38. 48.

Δοῦλος, δούλη, δοῦλον (a δέω ligo) *servus, a, um.* Tanquam adjectivum legitur semel Rom. 6, 19. δοῦλα. Sic Sap. 15, 7. τὰ τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα σκεύη. —

Δοῦλος, ου, ὁ, (masc. adj. δοῦλος) 1) *servus*, qui sui juris non est, (hebr. עבד) cui opponitur ὁ ἐλεύθερος, 1 Cor. 7, 21. 22. 23. 12, 13. Gal. 3, 28. 4, 1. 7. Eph. 6, 5. 6. (δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ servi Christiani) 8. Coloss. 3, 11. 1 Tim. 6, 1. Matth. 18, 23—32. Act. 2, 18. (Joel. 3, 29.) et alibi. Levit. 25, 44. — Tropice: *servus*, libertate morali privatus, *abreptus a peccato*, Jo. 8, 34. Rom. 6, 17. 20. 2 Petr. 2, 19. — 2) *famulus, minister*, Matth. 8, 9. 26, 51. Jo. 15, 15. (ubi opponitur τῷ φίλῳ) Jo. 18, 10. 26. οἱ δοῦλοι καὶ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, 2 Reg. 10, 19. 20. 21. Sic prophetae, Moses, Apoc. 10, 7. 11, 18. 15, 3. δοῦλοι θεοῦ, *ministri, divinae voluntatis* (Deut. 34, 5. Jos. 1, 1. 2 Sam. 17, 23. Jer. 25, 4. Amos. 3, 7.) dicuntur, Apostoli (Rom. 1, 1. Gal. 1, 10. Tit. 1, 1. Jac. 1, 1. 2 Petr. 1, 1.) δοῦλοι Christi, ejus *legati et ministri*, coll. Act. 16, 17. aliique qui ecclesiae christianae officia praestant, Coloss. 4, 12. 2 Tim. 2, 24. Apoc. 19, 2. 5. coll. Cant. tr. puer. vers. 61. 62. Dan. 3, 26. ubi δοῦλοι τοῦ θεοῦ sunt Dei *amici*, ab eo scl. servati. Vid. etiam Ps. 78, 70. 71. — 3) *subjectus, ad obedientiam obstrictus*, Marc. 10, 44. Rom. 6, 16. 1 Cor. 7, 22. δοῦλ. Χρ. Christo subjectus. 1 Petr. 2, 16. — Deo obediens, et obedire studens, *pius, pius cultor*, Luc. 2, 29. Act. 4, 29. Apoc. 7, 3. Jes. 54, 17. Ps. 113, 1. Esdr. 5, 11. 4) *officia praestans*, utilitati alterius inserviens, 2 Cor. 4, 5. 5) *humilis*, qui vilioris est conditionis Phil. 2, 7. coll. Esdr. 4, 15. ubi δοῦλοι homines viles, abjectos indicat.

Δουλόω, ῶ, f. ώσω, *servum facio, in servitutem redigo*, Act. 7, 6. Gen. 15, 13. 1 Macc. 8, 11. Gal. 4, 3. δεδουλωμένοι ὑπὸ τὰ στοιχ. legi mos. imperfectae subjecti tanquam servi. — Necessitate constringo, *cogo* 1 Cor. 7, 15. δεδούλωται obstrictus tenetur, cogitur. — δουλ. σεαυτὸν τινὶ 1 Cor. 9, 19. se sponte servituti in alterius commodum addicere; i. e. eorum commodis unice inservire. — Medium: *obstringo me, addico me, deditus sum*, seq. dativo, Rom. 6, 18. 22. Tit. 2, 3. 2 Petr. 2, 19. Sic Jerem. 3, 22.: δοῦλοι ἡμεῖς ἐσόμεθά σοι. *Hesych.*: δουλωσάμενοι· ὑποτάξαντες.

Δοχή, ῆς, ἡ, (verbale a δέχομαι) τὸ excipere hospitem; deinde: *epulum, convivium*. Luc. 5, 29. 14, 13. coll. Gen. 21, 8. Esth. 1, 3. hebr. משתה.

Δράκων, οντος, ὁ, *draco, serpens ingens*, Jer. 9, 11.

Thren. 4, 3. Job. 26, 13. — In N. T. Apoc. 12, 3—17. 13, 2. 4. 11. 16, 13. 20, 2. Satanas sub draconis imagine describitur, vel tanquam potens et rapax (תַּנִּין Ezech. 29, 3. 32, 2.), vel, quod verosimilius est, ratione loci Gen. 3, 1. sqq. In Test. XII. Patr. (Fabric. I, p. 696.) filius Dei συντρίβων dicitur τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος δι' ὕδατος, i. e. per baptismum evertere imperium diaboli.

Δράσσω, f. δράττω, f. άξω, usitatius in med. δράσσομαι, *manu prehendo*, *capio*; seq. genitivo Judith. 13, 7. Sir. 31, 2. interdum seq. accusativo, Num. 5, 26. coll. Levit. 2, 2. 5, 12. 1 Macc. 4, 41. Et sic 1 Cor. 3, 19. ubi i. q. καταλαμβάνω in simili re Job. 5, 13. *Hesych.* δράξαι· κρατῆσαι. — δρασσόμενοι· κρατοῦντες.

Δραχμή, ῆς, ἡ, *drachma*, (drachma Attica) numus argenteus, denarium Romanorum, sive sex obolos (tres grossos) valens. Luc. 15, 8. 9. — Drachma Alexandrina duplum drachmae Atticae valebat. Gen. 24, 22. Levit. 27, 25. Esdr. 2, 69. 8, 26. Tob. 5, 14. Vid. *Δίδραχμον* et *Αργύριον*.

Δρέμω, vid. *Τρέχω*.

Δρέπανον, ου, τὸ, *falx*, falx messorum et vindemiatorum, Apoc. 14, 14. 17. *falcem immittere*, ἀποστέλλειν τὸ δρεπ. Marc. 4, 29. (Joel. 3, 13.) πέμπειν, βάλλειν ἐπὶ et εἰς, Apoc. 14, 15—19.

Δρόμος, ου, ὁ, (ab inusitato δρέμω, curro) *cursus*, Eccles. 9, 11. 2 Sam. 18, 27.; deinde locus, ubi cursu certabant veteres, *stadium*. In N. T. ter legitur metaphorice de *ministerio*, *munere*, Act. 13, 25. 20, 24. 2 Tim. 4, 7. et πληρόω, τελειόω τὸν δρόμον, cursum perficere, est: metam attingere, muneri omni modo satisfacere. coll. Jer. 8, 6.

Δρουσίλλα, ης, ἡ, *Drusilla*, filia Agrippae majoris, primum uxor Azizi, Emesenorum regis, quem deserens deinde nupsit Felici, Judaeae praesidi. vid. *Josephi* Antiq. 20, 7, 1 et 2. — Act. 24, 24.

Δῦμι, i. q. δύνω quod vid.

Δύναμαι, f. ήσομαι, aor. 1. ἐδυνάσθην, ἐδυνήθην. et Attic. ἠδυνήθην, respondet latinor. *possum*, i. e. *potens sum*, *valeo*, (hebr. יָכֹל). Varia autem ratione dicitur. Est enim 1) *possum* propria vi, natura *valeo*, Matth. 3, 9. 16, 3. Marc. 2, 7. 4, 33. Luc. 1, 20. 22. 3, 8. 1 Cor. 2, 14. Apoc. 9, 20. et alibi. Job. 30, 24. 4, 20. Jes. 28, 20. 2) *possum* pro rerum conditione, Act. 26, 32. 1 Cor. 3, 1. 1 Thess. 2, 7. Exod. 7, 18. Prov. 31, 4. Saepissime indicat *possibile* aut *impossibile*, cum absolutum tum conditionatum, et vertendum est *fieri potest*, *ut*, Matth. 9, 15. μὴ δύνανται πενθεῖν, fieri non potest, ut lugeant. c. 26, 42. οὐ δύναται παρελθεῖν, fieri non potest, ut transeat. Jo. 6, 52. πῶς δύναται οὗτος δοῦναι, quomodo fieri posset, ut hic daret. Matth. 5, 14. οὐ δυν. πόλις

κρυβ. fieri non poteſt, quin urbs monti impoſita conſpiciatur. 6, 24. 7, 18. 12, 29. 34. 19, 25. Marc. 2, 4. 3, 23—25. Luc. 20, 36. Jo. 3, 3. Act. 13, 39. 1 Tim. 6, 7. et alibi. cf. Jeſ. 24, 20. πεσεῖται, καὶ οὐ μὴ δύναται ἀναστῆναι. Gen. 41, 49.— Interdum etiam eſt: poſſum occaſione data, *occaſionem habeo*, Marc. 14, 7. 1 Cor. 7, 21. Eph. 3, 4. — 3) poſſum ſive ex aliorum ſive ex legum et morum venia, ubi verti poteſt *licet*, Luc. 6, 42. πῶς δύνασαι λέγειν, quomodo *tibi liceat* dicere. (Drac. verſ. 24.) Marc. 1, 45. Luc. 16, 2. 1 Cor. 10, 21. 12, 21. 14, 31. Hebr. 3, 19. Apoc. 15, 8. cf. Geneſ. 19, 22. 34, 14. 43, 32. Ruth. 4, 6. Deut. 16, 5. Jud. 21, 18. ubi יכל eodem modo legitur. — 4) poſſum pro facultate, quam mihi paravi, *valeo*, *ſcio*, Hebr. 2, 18. δύναται βοηθῆσαι, ſcit auxilium ferre, 4, 15. μὴ δυνάμενον, qui neſciat. c. 5, 2. Act. 27, 43. Exod. 4, 13. δυνάμενον ἄλλον, alium peritiorem. Dan. 2, 10. 4, 15. — 5) poſſum ex libera voluntate, ex conſilio, i. e. *volo*, *placet mihi*, *convenit mihi*, *conducit*. Act. 17, 19. δυνάμεθα γνῶναι, volumus ſcire. Marc. 6, 5. οὐκ ἠδύνατο, noluit, non placuit ei. coll. Luc. 14, 20. Jo. 5, 19. οὐ δύναται ποιεῖν nunquam vult, in conſiliis habet facere. Gen. 37, 4. οὐκ ἠδύναντο (prae odio) λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρηνικόν. 1 Cor. 3, 2. Jo. 7, 7. Luc. 11, 7. οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι, nunc non convenit, nunc non eſt, quod. coll. Job. 6, 7. *Heſych.* δύνασθαι· θέλειν. — *Οὐ δύναμαι μή* Act. 4, 20. latinor. *non poſſum non.* — *Δύνῃ* Apoc. 2, 2. contracte pro δύνεαι, quod ionice pro δύνασαι.

Δύναμις, εως, ἡ, quod in verſione LXX. maxime hebr. כֹּחַ, גְּבוּרָה, עֹז, reſpondet, et eſt, 1) *robur*, *potentia*, *vis*, *virtus*. De Deo Matth. 22, 29. Rom. 1, 20. 9, 17. Hebr. 1, 3. — de aliis rebus, Luc. 6, 19. 8, 46. 9, 1. 10, 19. Act. 3, 12. 4, 7. Rom. 1, 16. 1 Cor. 1, 18. 24. ſaepius — *facultas*, *vires*, Matth. 25, 15. Luc. 9, 1. Act. 6, 8. Coloſſ. 1, 11. (coll. Gen. 31, 6.) 2 Petr. 2, 11. Hebr. 11, 11. δύναμιν λαμβάνειν, facultatem accipere. 2 Cor. 1, 8. ὑπὲρ δύναμιν, ſupra vires, ſupra quam ferre poſſe viderer. Dan. 2, 23. δύναμις καὶ σοφία, inſignis intelligendi facultas. — Metonymice: *vis*, *valor* verbi, i. e. ſignificatio. Sic ſaepius apud profanos, et ſemel in N. T. 1 Cor. 14, 11. Videtur vero etiam δύναμις σοφίας Job. 11, 6. ſignificare: *ſenſum abſconditum* doctrinae ſapientiae, in hebr. תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה — 2) robur *animi*, *fortitudo*, *animus impavidus*, Act 4, 33. 2 Tim. 1, 7. 2 Cor. 6, 7. ἐν δυνάμει θεοῦ, in probanda animi fortitudine ſumma. Alii de vi ſ. efficacia orationis cogitant, de qua et profanis δύναμις dicitur. — 3) vis efficax, *efficacia*; Rom. 15, 13. 19. Hebr. 7, 16. κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου, efficacia vitae nunquam deſinentis. 1 Cor. 15, 56. ἡ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος, id, quod peccatum efficit, eſt lex.

De qua sententia vid. Rom. 7, 7. 8. — Luc. 4, 14. ἐν τῇ δυνάμει, *instinctu, impulsu.* Ἐν δυνάμει, (etiam δυνάμει absque ἐν, Eph. 3, 16.) adverbialiter: *potenter; efficaciter,* Luc. 4, 36. Rom. 1, 2. Coloss. 1, 29. 2 Thess. 1, 11. — Efficacia adjuvantis, i. e. *auxilium,* 1 Cor. 5, 4. σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου, adjuvante domino. 2 Cor. 12, 9. Psal. 21, 1. — 4) effectus potentiae: *facta, opera,* 1 Cor. 4, 9. 1 Thess. 1, 5. 2 Tim. 3, 5. Cantic. tr. puer. vers. 38. ubi πᾶσα ἡ δύναμις κυρίου, opera Dei, creatoris, indicant, ut e seqq. apparet.— Specialiter ita appellantur *facta eximia,* potentiae maximae documenta, *facinora, miracula,* Matth. 7, 22. 11, 20. 21. 23. 13, 54. coll. vers. 58. Luc. 10, 13. 19, 37. Act. 2, 22. 1 Cor. 12, 10. 28. (ubi metonymice δύναμις pro auctore miraculorum). Gal. 3, 5. 2 Thess. 2, 9. (Psal. 108, 13.) Hebr. 2, 4. et passim. — 5) transfertur ad ea, quibus vis et potentia niti solet; a) ad bona externa, ut sit: *bona, opes, facultates,* 2 Cor. 8, 3. κατὰ δύναμιν καὶ ὑπὲρ δύναμιν, pro facultate adeoque supra quam opes ferrent, dederunt. vid. Ezech. 17, 27. Prov. 31, 29. πολλαὶ θυγατέρες ἐποίησαν δύναμιν, i. q. antea πλοῦτον. Eodem modo ἰσχὺς de opibus Job. 6, 22. 30, 2. — In N. T. transfertur etiam ad opes sive bona futurae vitae, bona futura pios in coelis manentia; Hebr. 6, 5. γευσαμ. δυνάμεις μελλοντ. αἰῶν. qui senserunt jam nunc pretium futurorum bonorum. — b) ad *multitudinem* et *magnitudinem,* Apoc. 3, 8. „quanquam exigua es numero scl. fidelium, tamen servasti" etc. Apoc. 18, 3. coll. Psal. 90, 10. ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις, אִם בִּגְבוּרֹת, si vel numerosissimi sunt, summa eorum copia. — c) ad *exercitum* et *copias,* 1 Chron. 12, 18. Jer. 37, 4. Exod. 6, 26. Jes. 42, 13. Num. 1, 48. quare etiam ut hebr. צָבָא de *astris* coeli, cum exercitu comparatis, dicitur, Matth. 24, 29. Luc. 21, 26. coll. Psal. 33, 6. Gen. 2, 1. 2 Reg. 17, 16. 2 Chron. 33, 5. Jer. 33, 22. — et denique transfertur ad *imperium, dominationem* indicandam, Apoc. 4, 11. 5, 12. 7, 12. 12, 10. 13, 2. Metonymice a) de eo qui imperium habet: *potens,* Rom. 8, 38. 1 Cor. 15, 24. Eph. 1, 21. — Inde factum est, ut δύναμις et δυνάμεις etiam b) *angeli,* tanquam *fortes Dei,* ejusque potentiae ministri, dicerentur. Sic semel 1 Petr. 3, 22. cf. Test. XII. Patr. (Fabric. Cod. Pseudep. I, p. 547.) ubi in tertio coelo habitare dicuntur αἱ δυνάμεις (angeli; de his enim sermo est) τῶν παρεμβολῶν, οἱ ταχθέντες εἰς ἡμέραν κρίσεως, ποιῆσαι ἐκδίκησιν. Distinguuntur ibidem ab iis τὰ πνεύματα τῶν ἐπαγωγῶν, porro οἱ ἄγγελοι τοῦ προσώπου κυρίου, et denique θρόνοι et ἐξουσίαι. Etiam Genesis parva angelos nomine οὐρανίων δυνάμεων commemorat. cf. *Fabric.* l. l. p. 851. 852. et 860. vid. etiam Psal. 103, 20. 21. — In *Lucae* scriptis, Luc. 1, 35. 5, 17. 24, 49. Act. 1, 8. 8, 10. etiam 7) *spiritus*

sanctus, tanquam numen potentissimum, a Deo veniens, δύναμις θεοῦ vocatur; quod idem quoque bis a Paulo Eph. 3, 7. 20. factum esse videtur. Etiam Tob. 1, 5. δύναμις, si lectio esset genuina, esse deberet *numen*. — Quum denique potestas regia conspicua sit in externa majestate, pompa, choragio, 8) δύναμις est: *splendor externus, pompa, majestas regia*; Apoc. 15, 8. ubi δόξα et δύναμις splendidam Dei praesentiam circumscribunt. Vid. Δόξα. — Sic Jesu reditus ad judicium, splendore et majestate quam maxime conspicuus, dicitur futurus esse μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς, Matth. 24, 30. Luc. 21, 27. 2 Thess. 1, 7. ἄγγελοι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, angeli pompa eum cingentes. Eadem ratione δύναμις etiam de *throno*, majestatis quasi sede legitur, Matth. 26, 64. Luc. 22, 69. ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως θεοῦ, ad dextram throni divini. Sic arca foederis, ubi Dei majestas conspicua erat (vid. Δόξα) dicitur arca *roboris* (עֹז) i. e. majestatis Dei, 2 Chron. 6, 41. Psal. 132, 8. — Transfertur adeo ad *splendorem* et majestatem *solis*, Apoc. 1, 16. et Judic. 5, 31. ὡς ἔξοδος ἡλίου ἐν δυνάμει αὐτοῦ, hebr. בִּגְבֻרָתוֹ. — Notandum est, δύναμιν haud raro aliis substantivis ex hebraismo ita jungi, ut sit pro adjectivo, e. g. Luc. 1, 17. πνεῦμα καὶ δύναμις, spiritus potens. Act. 10, 38. 1 Cor. 2, 4. Sap. 5, 23. πνεῦμα δυνάμεως, ventus vehemens.

Δυναμόω, ῶ, f. ώσω (a δύναμις), potentem reddo; — *viribus, facultate instruo*, Coloss. 1, 11. — In V. T. ter Eccles. 10, 10. Psal. 68, 29. Dan. 9, 27.

Δυνάστης, ου, ὁ, 1) qui imperium, potestatem summam habet, *princeps, potens, rex*, Luc. 1, 52. Prov. 14, 30. 23, 1. Job. 6, 23. Etiam de Deo usurpatur, 1 Tim. 6, 5. coll. 2 Macc. 3, 24. 12, 15. 15, 23. *Phavor.* δυνάστης· ὁ τύραννος καὶ ὁ βασιλεύς. — 2) *regis minister, potens*, Act. 8, 27. coll. Gen. 50, 4. οἱ δυνάσται Φαραώ. Jerem. 34, 19. ubi pro סָרִיס, *eunuchus*. Prov. 31, 4. et ibid. textum hebr.

Δυνατέω, ῶ, f. ήσω, 1) δυνατός sum, quare Rom. 14, 4. codd. δυνατεῖ pro δυνατός ἐστι. 2) *efficax sum, potentiam exsero*, 2 Cor. 13, 3.

Δυνατός, ή, όν, 1) *potens, validus*, qui habet potestatem, vim efficiendi, Act. 11, 17. Rom. 4, 21. 11, 23. 14, 4. 2 Cor. 9, 8. 2 Tim. 1, 12. Hebr. 11, 19. — Δυνατὸς ἐν λόγοις (Sir. 21, 7. δυνατὸς ἐν γλώσσῃ) καὶ ἔργοις, multum valens in docendo et agendo s. miracula patrando, Luc. 24, 19. Act. 7, 22. (Jer. 32, 19. δυνατὸς τοῖς ἔργοις, רַב הָעֲלִילִיָּה, de Deo.) — Δυνατός εἰμι, valeo, Luc. 14, 31. coll. Gen. 32, 28. Num. 13, 13. — Δυνατὸς τῷ θεῷ, 2 Cor. 10, 4. *validissimus*, ex hebraismo, ubi Dei nomen adjectum superlativo exprimendo inservit. (Jon. 3, 3. Νινευὴ πόλις μεγάλη τῷ θεῷ). — τὸ δυνατόν, potentia, i. q. ἡ δύναμις, Rom. 9,

22. — 2) ὁ δυνατὸς, *potens* κατ' ἐξοχὴν, *potentissimus*; de Deo Luc. 1, 49. (hebr. גִּבּוֹר Deut. 10, 17. Neh. 9, 32. Jer. 32, 18. 19.) — 3) *procer*, *princeps*, Act. 25, 5. 1 Cor. 1, 26. (Apoc. 6, 15. in textu vulg. pro ἰσχυροί.) Dan. 3, 27. 1 Chron. 26, 12. — 4) *valens*, *idoneus*, *pollens*, *gnarus*, Act. 18, 24. Rom. 15, 1. 2 Cor. 12, 10. 13, 9. Tit. 1, 9. δυνατός ἐστι, idoneus est. Jac. 3, 2. coll. Sir. 21, 7. et Δύναμαι. — 5) τὸ δυνατὸν, *possibile*, *quod fieri potest*, Matth. 24, 24. 26, 39. Marc. 13, 22. 14, 35. Act. 20, 16. Rom. 12, 18. Gal. 4, 15. — Saepius non occurrit.

Δύνω, vid. Δύω.

Δύο, attice, δύω, οἱ, αἱ, τὰ, genit. δυοῖν, dat. δυσὶ, 1) *duo*, Matth. 14, 7. et saepissime. εἰς δύο, in duas partes Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. δύο δύο, *bini*, Marc. 6, 7. pro ἀνὰ δύο Luc. 10, 1. Apud LXX. δύο δύο respondet hebr. שְׁנַיִם, Gen. 6, 19. 20. 7, 9. 15. — δύο ἢ τρεῖς i. e. *pauci*, Matth. 18, 20. coll. Jo. 2, 6. 1 Cor. 14, 29. — κατὰ δύο, *bini*, 1 Cor. 14, 27. οἱ δύο, uterque, ambo, Matth. 19, 5. Jo. 20, 4. Phil. 1, 23. — 2) *diversus*, *dissentiens*. Eph. 2, 15. Luc. 16, 13. Matth. 6, 24.

Δὺς, particula inseparabilis, quae in compositione difficultatem, contrarium, aegritudinem indicat et nostro *miss* et *un* respondet.

Δυσβάστακτος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ex δὺς et βαστάζω) *portatu difficilis*, *gravis*. Prov. 27, 3. In N. T. bis Matth. 23, 4. Luc. 11, 46. ubi de legibus observatu difficillimis et molestissimis dicitur. *Hesych.* δυσβάστακτον· βαρύ.

Δυσεντερία, ας, ἡ, (ex δὺς et ἔντερον intestinum) *dysenteria*, die Ruhr; Act. 28, 8.

Δυσερμήνευτος, ου, ὁ, ἡ, (δὺς et ἑρμηνεύω) *explicatu difficilis*; et ex adjuncto: *captu difficilis*. Hebr. 5, 11. (Artemid. 3, 67. Philo de Somn.) Sap. 17, 1. eodem sensu δυσδιήγητος.

Δύσκολος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (quod ex δὺς et κόλον cibus, compositum putant, ita ut primum sit: morosus circa cibum) *morosus*, *querulus*, *difficilis*; τὸ δύσκολον, *difficile*, quod *aegre fit*, Marc. 10, 24. Jer. 49, 8. δύσκολα ἐποίησεν in hebr. אֵיד, molestum, durum; exitium. — (*Xenoph.* Oecon. 20, 10.) *Hesych.*: δύσκολος· ἄγριος, δυσχερής.

Δυσκόλως, adv. morose; *difficulter*, *aegre*, *vix*, Matth. 19, 23. Marc. 10, 23. Luc. 18, 24.

Δυσμὴ, ῆς, ἡ, (a δύω) maxime in plurali δυσμαὶ, *occasus* scil. solis, ut interdum additur, (Jos. 1, 4. 23. Deut. 26, 6. 4, 4. *occidens*. Plurali numero, ut et ἀνατολαὶ, usurpari solet, quia alio die alio loco sol occidit. Matth. 24, 27. Luc. 12, 54. Apoc. 21, 13. — Ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, ex

omnibus coeli plagis, ex omnibus gentibus, Matth. 8, 11. Luc. 13, 29.

Δυσνόητος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (a δὶς et νοητὸς intelligibilis) *intellectu difficilis*, 2 Petr. 3, 16. *Diog. Laert.* δυσνόητόν τε καὶ δυσεξήγητον. coll. Sap. 17, 1.

Δυσφημέω, ῶ, f. ήσω, (ex δὺς et φήμη) verba mali ominis, verba exsecrabilia proloquor; — *maledico, convitior*. 1 Cor. 4, 13. in codd. pro βλασφημούμενοι. Legitur etiam 1 Macc. 7, 41.

Δυσφημία, ας, ἡ, (a δυσφημέω) *exsecratio*, imprecatio; — *convicium, probrum*, τὸ *male audire*. 2 Cor. 6, 8. coll. 1 Macc. 7, 38. 3 Macc. 2, 26. *Hesych.* δυσφημίας· κακοφημίας.

Δύω, sive δύνω, δῦμι et δύσκω, f. δύσω, aor. 2. ἔδυν, (latin. *duo, induo*) *subeo, submergo* Exod. 15, 10. hebr. צָלַל submersus fuit; intransitive: *me subduco, subeo;* de sole, quem oceano mergi putabant veteres, *occido*. Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. coll. Gen. 28, 11. Jes. 60, 20. Tob. 2, 4.

Δώδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, *duodecim*, Matth. 9, 20. 10, 1. Luc. 2, 42. 9, 17. et saepius. — οἱ δώδεκα, *apostoli*, duodecim κατ' ἐξοχὴν, a numero suo ita dicti, Matth. 26, 14. 26, 20. 47. Marc. 14, 10. 20. Luc. 8, 1. 9, 12. et alibi. — cf. 2 Sam. 23, 18—23. Numerus duodenarius Judaeis sacer erat ob duodecim, ut videtur, populi tribus earumque duodecim (Act. 7, 8.) conditores. vid. Matth. 14, 20. 19, 28. 26, 53. Jo. 6, 13. Apoc. 7, 5—8. 12, 1. 21, 12—21. 22, 2. e V. T. Exod. 15, 27. 28, 17. Num. 17, 2. Jos. 4, 5. 1 Reg. 19, 19. 7, 25.

Δωδέκατος, η, ον, *duodecimus*, Apoc. 21, 20.

Δωδεκάφυλον, ου, τὸ (δώδεκα et φυλὴ tribus) *duodecim tribus; — universus populus Israelitarum*, Act. 26, 7.

Δῶμα, τος, τὸ, (a δομέω, aedifico) 1) *aedificium, domus;* 2) pars aedificii, coenaculum, conclave. In N. T. δῶμα dicitur, quod apud Latinos *tectum*. Tecta enim Judaeorum, ut et nunc orientalium, erant plana, et in iis versari, cubare precarique solebant. Romanis, teste Hieronymo (epist. ad Suniam) ejusmodi loca dicebantur *solaria* sive *meniana*. Sic Matth. 24, 17. Marc. 13, 15. Luc. 5, 19. 12, 3. 17, 31. Act. 10, 9. — Matth. 10, 27. ἐπὶ δωμάτων, in tectis, i. e. palam, 2 Sam. 16, 22. LXX. pro hebr. גָּג *tectum*, Deut. 22, 8. Jes. 15, 3. Ps. 129, 6. Jos. 2, 6. 8. *Hesych.*: δώματα· οἶκοι, οἰκήματα, ταμιεῖα, οἰκοδομήματα.

Δωρεὰ, ᾶς, ἡ, 1) *donum gratuitum, beneficium, bonum*, Jo. 4, 10. 2 Cor. 9, 15. Hebr. 6, 4. Act. 8, 20. Dan. 2, 6. 2 Macc. 4, 30. — Conjunctum cum genitivo rei est pro adjectivo. Sic δωρεὰ τῆς οἰκίας, Dan. 5, 17. est domus quam vis donare. — Δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνευ. donum quod est in

22. — 2) ὁ δυνατὸς, *potens* κατ᾽ ἐξοχὴν, *potentissimus*; de Deo Luc. 1, 49. (hebr. גבור Deut. 10, 17. Neh. 9, 32. Jer. 32, 18. 19.) — 3) *procer*, *princeps*, Act. 25, 5. 1 Cor. 1, 26. (Apoc. 6, 15. in textu vulg. pro ἰσχυροί.) Dan. 3, 27. 1 Chron. 26, 12. — 4) *valens*, *idoneus*, *pollens*, *gnarus*, Act. 18, 24. Rom. 15, 1. 2 Cor. 12, 10. 13, 9. Tit. 1, 9. δυνατός ἐστι, idoneus est. Jac. 3, 2. coll. Sir. 21, 7. et Δύναμαι. — 5) τὸ δυνατὸν, *possibile*, *quod fieri potest*, Matth. 24, 24. 26, 39. Marc. 13, 22. 14, 35. Act. 20, 16. Rom. 12, 18. Gal. 4, 15. — Saepius non occurrit.

Δύνω, vid. Δύω.

Δύο, attice, δύω, οἱ, αἱ, τὰ, genit. δυοῖν, dat. δυσὶ, 1) *duo*, Matth. 14, 7. et saepissime. εἰς δύο, in duas partes Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. δύο δύο, *bini*, Marc. 6, 7. pro ἀνὰ δύο Luc. 10, 1. Apud LXX. δύο δύο respondet hebr. שְׁנַיִם, Gen. 6, 19. 20. 7, 9. 15. — δύο ἢ τρεῖς i. e. *pauci*, Matth. 18, 20. coll. Jo. 2, 6. 1 Cor. 14, 29. — κατὰ δύο, *bini*, 1 Cor. 14, 27. οἱ δύο, uterque, ambo, Matth. 19, 5. Jo. 20, 4. Phil. 1, 23. — 2) *diversus*, *dissentiens*. Eph. 2, 15. Luc. 16, 13. Matth. 6, 24.

Δὺς, particula inseparabilis, quae in compositione difficultatem, contrarium, aegritudinem indicat et nostro *miss* et *un* respondet.

Δυσβάστακτος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ex δὺς et βαστάζω) *portatu difficilis*, *gravis*. Prov. 27, 3. In N. T. bis Matth. 23, 4. Luc. 11, 46. ubi de legibus observatu difficillimis et molestissimis dicitur. *Hesych.* δυσβάστακτον, βαρύ.

Δυσεντερία, ας, ἡ, (ex δὺς et ἔντερον intestinum) *dysenteria*, die Ruhr; Act. 28, 8.

Δυσερμήνευτος, ου, ὁ, ἡ, (δὺς et ἑρμηνεύω) *explicatu difficilis*; et ex adjuncto: *captu difficilis*. Hebr. 5, 11. (Artemid. 3, 67. Philo de Somn.) Sap. 17, 1. eodem sensu δυσδιήγητος.

Δύσκολος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (quod ex δὺς et κόλον cibus, compositum putant, ita ut primum sit: morosus circa cibum) *morosus*, *querulus*, *difficilis*; τὸ δύσκολον, *difficile*, quod *aegre fit*, Marc. 10, 24. Jer. 49, 8. δύσκολα ἐποίησεν in hebr. איד, molestum, durum; exitium. — (*Xenoph.* Oecon. 20, 10.) *Hesych.*: δύσκολος· ἄγριος, δυσχερής.

Δυσκόλως, adv. morose; *difficulter*, *aegre*, *vix*, Matth. 19, 23. Marc. 10, 23. Luc. 18, 24.

Δυσμὴ, ῆς, ἡ, (a δύω) maxime in plurali δυσμαὶ, *occasus* scl. solis, ut interdum additur, (Jos. 1, 4. 23. Deut. 26, 6. 4, 4. *occidens*. Plurali numero, ut et ἀνατολαὶ, usurpari solet, quia alio die alio loco sol occidit. Matth. 24, 27. Luc. 12, 54. Apoc. 21, 13. — Ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, ex

omnibus coeli plagis, ex omnibus gentibus, Matth. 8, 11. Luc. 13, 29.

Δυσνόητος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (a δὺς et νοητὸς intelligibilis) *intellectu difficilis*, 2 Petr. 3, 16. *Diog. Laert.* δυσνόητόν τε καὶ δυσεξήγητον. coll. Sap. 17, 1.

Δυσφημέω, ῶ, f. ήσω, (ex δὺς et φήμη) verba mali ominis, verba exſecrabilia proloquor; — *maledico, convitior.* 1 Cor. 4, 13. in codd. pro βλασφημούμενοι. Legitur etiam 1 Macc. 7, 41.

Δυσφημία, ας, ἡ, (a δυσφημέω) *exſecratio*, imprecatio; — *convicium, probrum, τὸ male audire.* 2 Cor. 6, 8. coll. 1 Macc. 7, 38. 3 Macc. 2, 26. *Heſych.* δυσφημίας· κακοφημίας.

Δύω, ſive δύνω, δῦμι et δύσκω, f. δύσω, aor. 2. ἔδυν, (latin. *duo, induo*) *ſubeo, ſubmergo* Exod. 15, 10. hebr. צָלַל ſubmerſus fuit; intransitive: *me ſubduco, ſubeo;* de ſole, quem oceano mergi putabant veteres, *occido.* Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. coll. Gen. 28, 11. Jeſ. 60, 20. Tob. 2, 4.

Δώδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, *duodecim*, Matth. 9, 20. 10, 1. Luc. 2, 42. 9, 17. et ſaepius. — οἱ δώδεκα, *apoſtoli*, duodecim κατ' ἐξοχὴν, a numero ſuo ita dicti, Matth. 26, 14. 26, 20. 47. Marc. 14, 10. 20. Luc. 8, 1. 9, 12. et alibi. — cf. 2 Sam. 23, 18—23. Numerus duodenarius Judaeis ſacer erat ob duodecim, ut videtur, populi tribus earumque duodecim (Act. 7, 8.) conditores. vid. Matth. 14, 20. 19, 28. 26, 53. Jo. 6, 13. Apoc. 7, 5—8. 12, 1. 21, 12—21. 22, 2. e V. T. Exod. 15, 27. 28, 17. Num. 17, 2. Joſ. 4, 5. 1 Reg. 19, 19. 7, 25.

Δωδέκατος, η, ον, *duodecimus*, Apoc. 21, 20.

Δωδεκάφυλον, ου, τὸ (δώδεκα et φυλὴ tribus) *duodecim tribus;* — *univerſus populus Iſraelitarum*, Act. 26, 7.

Δῶμα, τος, τὸ, (a δομέω, aedifico) 1) *aedificium, domus;* 2) pars aedificii, coenaculum, conclave. In N. T. δῶμα dicitur, quod apud Latinos *tectum.* Tecta enim Judaeorum, ut et nunc orientalium, erant plana, et in iis verſari, cubare precarique ſolebant. Romanis, teſte Hieronymo (epiſt. ad Suniam) ejusmodi loca dicebantur *ſolaria* ſive *meniana.* Sic Matth. 24, 17. Marc. 13, 15. Luc. 5, 19. 12, 3. 17, 31. Act. 10, 9. — Matth. 10, 27. ἐπὶ δωμάτων, in tectis, i. e. palam, 2 Sam. 16, 22. LXX. pro hebr. גַּג *tectum*, Deut. 22, 8. Jeſ. 15, 3. Pſ. 129, 6. Joſ. 2, 6. 8. *Heſych.*: δώματα· οἶκοι, οἰκήματα, ταμιεῖα, οἰκοδομήματα.

Δωρεά, ᾶς, ἡ, 1) *donum gratuitum, beneficium, bonum*, Jo. 4, 10. 2 Cor. 9, 15. Hebr. 6, 4. Act. 8, 20. Dan. 2, 6. 2 Macc. 4, 30. — Conjunctum cum genitivo rei eſt pro adjectivo. Sic δωρεὰ τῆς οἰκίας, Dan. 5, 17. eſt domus quam vis donare. — Δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνευ. donum quod eſt in

ſpiritu ſ., ſpiritus ipſe tanquam donum, Act. 2, 38. 10, 45. coll. 11, 17. — δωρεὰ δικαιοσύνης Rom. 5, 17. beneficium, quod eſt in remiſſione peccatorum. δωρεὰ τῆς χάριτος donum, quod eſt in munere demandato, Eph. 3, 7. vid. verſ. 8. — 2) *benignitas*, Eph. 4, 7.

Δωρεὰν, adv. proprie κατὰ δωρεάν, hebr. חִנָּם, 1) *gratis*, *gratuito*, Matth. 10, 8. 2 Cor. 11, 7. Apoc. 21, 6. 22, 17. Exod. 21, 11. δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου. 2) *ſine merito*, de beneficiis Rom. 3, 24. 2 Theſſ. 3, 8. coll. Num. 11, 5. ubi δωρεὰν ſine labore, de malis: *ſine cauſa*, *immerito*, Jo. 15, 25. coll. Pſ. 35, 7. 1 Sam. 19, 5. 3) *fruſtra*, *ſine effectu*, *temere*, Gal. 2, 21. coll. Job. 1, 9. Ezech. 6, 10. Sir. 20, 6.

Δωρέω, ῶ, f. ήσω, uſitatius in medio: *dono*, *offero*, Marc. 5, 45. (coll. Matth. 27, 58.) 2 Petr. 1, 3. 4. coll. Eſth. 8, 1. 3 Esdr. 1, 7. 8, 14.

Δώρημα, τος, τὸ, *donum*, *beneficium*. Rom. 5, 16. Jac. 1, 17.

Δῶρον, ου, τὸ, *donum*, *munus*, Eph. 2, 8. Apoc. 11, 10. coll. Exod. 23, 8. In V. T. v. c. Levit. 2, 4. 12. 9, 7. 15. Deut. 12, 11. et ſaepius in N. T. dicitur de *donis Deo dicatis*, *ſacrificiis*, *oblationibus*, Matth. 5, 23. 24. 8, 4. 15, 5. (Marc. 7, 11.) Matth. 23, 18. 19. Hebr. 5, 1. 8, 3. 4. 9, 9. 11, 4. etiam de *pecunia templo oblata* Luc. 21, 1. ib. verſ. 4. ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, adjecit muneribus, jecit inter dona. — Etiam Matth. 2, 11. δῶρα non munera ſimpliciter ſed oblationes, quibus meſſiam venerarentur, ſignificare videtur. Saepius non legitur.

E

Ἔα, **particula exclamandi, quae eſt vel admirantis, vel dolentis,** *ah! vah! eheu!* **Marc. 1, 24. Luc. 4, 14. Habetur etiam in lingua hebraica,** אֲהָהּ **Jud. 6, 22. (LXX., ἆ, ἆ). coll. verſ. 23. Jer. 1, 6. Joel. 1, 15.**

Ἐὰν, conjunctio conditionem inferens, ideoque optativum et conjunctivum regens, hebr. אִם reſpondens. Dicitur 1) de conditione, quae vel eſt, vel ponitur, et eſt: *ſi*, *ubi*, *quod ſi*, Matth. 8, 2. 4, 9. 5, 13. 23. Matth. 6, 22. 23. 18, 16. et alibi ſaepiſſime. 2) de eventu poſſibili, ſive de futuro conditionato, et eſt: *ſi vel*, *etiamſi*, Marc. 8, 36. 1 Cor. 4, 15. Reſpondet hebr. אִם Num. 22, 18. Deut. 30, 4. Judic. 13, 16. Job. 17, 13. Jer. 15, 1. Jeſ. 1, 18. 3) de futuro tempore, et eſt: *quando*, *ubi*, *quum*, Jo. 6, 62. 12, 32. 13, 20. 14, 3. 16, 7. 1 Jo. 3, 2. coll. Prov. 3, 24. Mich. 5, 7. — 4) ſi relativis pronominibus et particulis, ſcl. ὅς, ὅσος, ὁσάκις, ὅπου, jungitur, eſt pro ἂν et hujus vim et ſignificationem

accipit (Vid. ἂν Matth. 7, 9. 8, 19. Marc. 4, 22. (Esdr. 7, 26.) 6, 10. 7, 11. Luc. 9, 48. 10, 22. 17, 33. 1 Jo. 3, 22. Apoc. 11, 6. — ὅπου γὰρ ἐὰν Matth. 24, 28. — 5) ἐάν τε — ἐάν τε, *sit, ut*, vel: *sive, sive*, Rom. 14, 8. LXX. hebr. אִם, Exod. 19, 13. Levit. 3, 1. coll. Esdr. 7, 26. Sir. 13, 25. — 6) ἐὰν μή, *nisi, si non*, excipit et ponit conditionem sine qua non, Matth. 6, 15. 18, 3. 35. Marc. 3, 27. 7, 4. Jo. 3, 2: 5. 7, 51. Gal. 2, 16. — Matth. 26, 42. ἐὰν μή, *ut non, quin*. 7) Ἐάνπερ, vel conjunctim ἐάνπερ, *si, siquidem*, Hebr. 3, 6. 14. 6, 3.

Ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ et in plurali ἑαυτῶν, contracte αὑτοῦ ῆς, οῦ, pronomen reflexivum, nominativo carens, ex obsoleto ἕο, (pro οὗ) sui et αὐτοῦ compositum, *sui ipsius*, Matth. 8, 22. 16, 7. 27, 42. Jo. 5, 18. et saepissime. Non solum autem de tertia sed etiam de prima et secunda persona usurpatur pro ἐμαυτοῦ et σεαυτοῦ, cum in singulari tum in plurali, v. c. Matth. 25, 9. 26, 11. Marc. 9, 33. 50. Luc. 13, 34. πρὸς αὑτὴν pro πρὸς σε. Jo. 18, 34. Act. 13, 46. Rom. 8, 23. 13, 9. 2 Cor. 1, 9. 10, 12—14. et alibi. — Usurpatur quoque pro pronomine reciproco, ἀλλήλων, *invicem, mutuo, alter alterum*, v. c. Marc. 10, 26. 11, 31. Jo. 12, 19. Act. 28, 29. 1 Thess. 5, 13. Jud. vers. 20. Coloss. 3, 13. 16. Eph. 4, 32. Rom. 1, 24. 27. — et pro αὐτοῦ, Luc. 13, 34. 12, 36. 39. 47. Matth. 25, 3. 1 Thess. 2, 7. 11. 12. Apoc. 10, 7. alibi. — Caeterum notandae sunt formulae: 1) ἐν ἑαυτῷ, et ἐν ἑαυτοῖς, *apud se ipsum*, quod est a) in animo, mente, Matth. 3, 9. 9, 3. 21. 13, 21. Marc. 5, 30. Jo. 5, 47. 6, 61. 11, 38. Act. 10, 17. Marc. 9, 50. 1 Jo. 5, 10. Gen. 18, 12. Esth. 6, 6. Psal. 36, 1. — b) in sua natura Jo. 5, 26. 6, 53. in sua persona Eph. 2, 15. — c) apud se, locum innuens Jo. 13, 32. — 2) γίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ Act. 12, 11. et ἔρχεσθαι εἰς σεαυτὸν, Luc. 15, 17. *ad se redire, se colligere*. In posteriori loco dicitur de resipiscente, libidinum crapulam discutiente. coll. 1 Reg. 10, 5. ubi ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο nostro: ausser sich gerathen, respondet. — 3) ἀφ᾽ ἑαυτοῦ et ἀφ᾽ ἑαυτῶν, *sua sponte*, non monitus, *ipse*, Luc. 12, 57. 21, 30. Jo. 18, 34. 2 Cor. 10, 7. *suo arbitrio, e suis*, Jo. 5, 19. 7, 18. 11, 51. 16, 13. *propria vi*, Jo. 15, 4. 2 Cor. 3, 5. — 4) ἐξ ἑαυτῶν, ex ingenio nostro, 2 Cor. 3, 5. — 5) καθ᾽ ἑαυτὴν, sua natura, Jac. 2, 17. καθ᾽ ἑαυτὸν, *separatim; seorsim*, Act. 28, 16. idem πρὸς ἑαυτὸν Luc. 18, 11. coll. Zach. 12, 12. sq. Gen. 30, 40. — 6) πρὸς ἑαυτὸν *domum suam* Luc. 24, 12. Jo. 20, 10. παρ᾽ ἑαυτῷ, *domi suae*, 1 Cor. 16, 2. — coll. Prov. 15, 27. Gen. 43, 31. 1 Sam. 6, 12.

Ἐάω, ῶ, f. άσω, 1) *permitto, sino, patior*, Matth. 24, 43. Luc. 4, 41. Act. 14, 16. 16, 7. 19, 30. 28, 4. 1 Cor. 10, 13. — 2) *missum facio, desisto ab aliquo*, Act. 5, 38. (Apoc.

a, 20. in textu vulg.) coll. Exod. 32, 9. Judic. 11, 37. Job. 7, 18. — Huc et pertinet locus Act. 27, 40. εἴων (fcl. anchoras) εἰς τὴν θάλασσαν, reliquerunt mari. Luc. 22, 51. ἐᾶτε ἕως τούτου, alii: deliftite (a me) usque hoc i. e. dum fanavero vulneratum; alii rectius: definite! fufficit jam! — 3) ex adjuncto, ut et noftrum *laffen*, eft *facio, curo, ut*, Act. 23, 32. 27, 32. Saepius non habetur.

Ἑβδομήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, *feptuaginta*, Act. 7, 14. 23, 23. 27, 37. — Luc. 10, 1. 17. feptuaginta difcipuli, quorum numerus aequabat numerum affefforum in Synedrio magno.

Ἑβδομηκοντάκις, *feptuagies*. Matth. 18, 22. ἑβδομ. ἑπτὰ feptuagies fepties i. e. quam faepiffime. coll. Gen. 4, 24.

Ἕβδομος, η, ον, *feptimus*, Jo. 4, 52. Jud. verf. 14. Apoc. 8, 1. ἑβδόμη fcl. ἡμέρα, feptimus dies, fabbatum, Hebr. 4, 4.

Ἑβὲρ, ὁ, *Heber*, nom. propr. indecl. de quo vid. Gen. 10, 21. 24. 25. Commemoratur Luc. 3, 35.

Ἑβραϊκὸς, οῦ, ὁ, *hebraicus*. Semel Luc. 23, 38. (In V. T. non habetur.)

Ἑβραῖος, αία, αῖον, *hebraeus*, e gente Hebraeorum. Hebr. עִבְרִי fuit cognomen Abrahami, Gen. 14, 13. et inde translatum eft ad pofteros ejus. cf. Gen. 39, 14. Exod. 1, 15. 16. Deut. 15, 12. — In N. T. ter, Act. 6, 1. 2 Cor. 11, 22. Phil. 3, 5. — Hebraei Act. 6, 1. ab Helleniftis diftincti funt, Chriftiani e Judaeis Palaeftinenfibus, hebraice i. e. fyro-chaldaice loquentes; *Helleniftae* contra Chriftiani e Judaeis exteris, graece loquentibus. Fuit autem hoc nomen, ut σπέρμα Ἀβραάμ, valde honorificum, quare 2 Cor. 11, 22. inter ornamenta Pauli commemoratur; ab Ἰσραελίτης autem non differt, neque in differentia horum nominum argutandum eft.

Ἑβραῒς, ίδος, ἡ, hebraea. Non nifi Act. 21, 40. 22, 2. 26, 14. legitur, et *dialectus hebraea* hic non eft antiqua illa V. T. qua Judaei Jefu tempore non nifi in facris utebantur, fed recentior, fyro-chaldaica appellata, *dialectus vernacula*.

Ἑβραϊστί, adv. *hebraice, lingua fyro-chaldaica, aramaea* (vid. Ἑβραῒς). Legitur in fcriptis Joannis, Jo. 5, 2. 19, 13. 17. 20. Apoc. 9, 11. 16, 16. et in prolog. Sir. ἑβραϊστὶ λεγόμενα.

Ἐγγίζω, f. ίσω, (ab ἐγγὺς) intranfitivum: *accedo, appropinquo, advenio*, fequente εἰς, ἐπὶ, μέχρι (Phil. 2, 30.) vel dativo, Matth. 21, 1. 26, 46. Marc. 11, 1. Luc. 7, 12. 12, 33. 15, 25. 18, 35. 24, 28. Hebraicum נָגַשׁ et קָרַב. De tempore et rebus futuris: *advenio, infto, immineo*, et in praeterito: *adfum*, Matth. 3, 2. 10, 7. 21, 34. 26, 45. Luc. 10, 9. 11, 21, 8. 20. 28. 22, 1. Act. 7, 17. Jac. 4, 8. Hebr.

10, 25. 1 Petr. 4, 7. Tropice ἐγγ. μέχρι θαν. Phil. 2, 30. morti proximum esse. coll. Job. 33, 22. Ps. 88, 4. Deut. 31, 14. — Formula ἐγγίζειν τῷ θεῷ proprie de iis dicebatur, qui templum adibant sacrificia oblaturi, Exod. 19, 22. Jes. 29, 13. Ezech. 42, 13. In N. T. Matth. 15, 8. (Jes. 29, 13.) est *Deum colere;* Hebr. 7, 19. Deum habere propitium et amicum, ut Sap. 6, 9. — Jac. 4, 8. *Deo sese devovere,* obedienter eum venerari. Deus autem Jac. 4, 8. dicitur homini propinquus esse, auxilio, spiritu, gratia sua. Vid. de his formulis Deut. 4, 29. 2 Chron. 15, 4. Jes. 55, 6. Jer. 29, 13. Ps. 34, 5. 22, 12. 145, 18. — Transitive ἐγγίζειν seq. accusativo, interdum legitur in versione Alex. v. c. Gen. 48, 10. Jes. 5, 8. 46, 13.

Ἐγγράφω. f. άψω (ab ἐν et γράφω) *inscribo,* 1 Macc. 13, 40.; tropice: *alte infigo*; 2 Cor. 3, 2. 3. coll. Prov. 7, 3. Jer. 31, 33.

Ἔγγυος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, qui pignus dat, sponsionem facit. ἔγγυον, *pignus,* 2 Macc. 10, 28. — ὁ ἔγγυος, *sponsor, vas,* (ab ἐγγύη, sponsio, fidejussio). Jesus Hebr. 7, 22. dicitur ἔγγυος, quatenus sanguinem suum profudit, eoque satis dedit pro hominibus, ita ut hi jam a poena mortis sint liberi. Vid. Sir. 29, 15. 16. 17. *Hesych.* ἔγγυος· ἀνάδοχος.

Ἐγγύς, adv. *prope, comminus, juxta, in propinquo;* maxime cum genitivo, interdum cum dativo (Act. 9, 38. 27, 8. Sap. 6, 19. Ps. 34. 18.) rarius seq. accusativo (Luc. 19, 11. Act. 1, 12.) ἐγγὺς ἐπὶ θύραις Matth. 24, 33. Marc. 13, 29. Dicitur ἐγγύς, et ἐγγὺς εἶναι 1) de *tempore,* ubi est: *instare, proxime adesse,* Matth. 24, 32. 26, 18. Luc. 21, 30. sq. Jo. 2, 13. Apoc. 1, 3. 22, 10. Phil. 4, 5. ὁ κυρ. ἐγ. scl. ἐστὶ, mox veniet. 2) de *loco: prope, in vicinia,* Jo. 3, 23. 6, 19. 23. 11, 54. *haud procul distare,* Jo. 11, 18. 19, 20. 42. Act. 1, 12. 9, 38. 27, 8. — 3) tropice: a) *in promptu esse,* Rom. 10, 8. Deut. 30, 14. b) *propinquum esse,* v. c. maledictioni i. e. sterilitati, Hebr. 6, 8. ἀφανισμοῦ Hebr. 8, 13. mox evanescens. c) οἱ ἐγγὺς scl. ὄντες Eph. 2, 17. Judaei, Deo propinqui i. e. familiares, quibus felicitas competit. coll. Esth. 1, 14. alio sensu Dan. 9, 7. Jes. 57, 19. d) ἐγγὺς γίνεσθαι, *accedere* (scl. ad spem futurae felicitatis) *adduci,* Eph. 2, 13. Sap. 6, 19. ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ θεοῦ.

Ἐγγύτερον, comparat. ab ἐγγύς, *propius;* Rom. 13, 11.

Ἐγείρω, f. ερῶ, 1) *erigo, surgere facio,* Marc. 1, 31. 9, 27. Act. 3, 7. — ἐγείρειν e fovea, Matth. 12, 11. surgere facere i. e. *extrahere* e fovea — e morbo i. e. *sanare,* Jac. 5, 15. Marc. 1, 31. — de aedificio est: *exstruo,* Jo. 2, 19. 20. 3 Esdr. 8, 1. ubi in textu hebr. Esdr. 9, 9. est הָקִים. coll. 3 Esdr. 5, 62. De mortuis: jacentem resurgere facio, i. e. in

vitam revoco, resuscito, Matth. 10, 8. 27, 52. Jo. 5, 21. 12, 1. 9. Act. 3, 15. 4, 10. 5, 30. Rom. 4, 24. 1 Cor. 15, 4. sqq. saepius hebr. הֵקִין 2 Reg. 4, 31. Jes. 26, 19. — De nascituris: *nasci jubeo, existere volo*, Matth. 3, 9. Luc. 1, 69. 3, 8. הֵקִים Gen. 38. 8. ἐγείρειν τινὰ τινί, alicui aliquem dare, excitare, ut sit, Act. 13, 22. ubi ἤγειρε i. q. vers. 23. ἤγαγε, ubi text. vulg. quoque habet ἤγειρε. coll. Prov. 11, 15. — 2) *excito e somno, expergefacio*, quia qui expergesiunt, surgere solent, Matth. 8, 25. Luc. 8, 24. Act. 12, 7. Rom. 13, 11. (הֵעִיר Cantic. 2, 7.) Eph. 5, 14. — *Medium* ἐγείρομαι, 1) *me erigo, surgo*, Matth. 8, 15. 9, 5. 6. 19. 25. Marc. 10, 49. Luc. 11, 8. 13, 25. Jo. 11, 29. 13, 4. Act. 3, 6. Apoc. 11, 1. coll. Prov. 6, 9. et passim — surgo *e mortuis* Matth. 14, 2. 26, 21. 17, 23. Marc. 16, 14. Jo. 2, 22. 21, 4. et alibi. — 2) *surgo contra*, insurgo, Matth. 12, 42. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 11, 31. 21, 10. 3) *publice prodeo, exorior*, Matth. 11, 11. 24, 11. 24. Marc. 13, 22. Luc. 7. 16. Jo. 7, 52. הֵעִיר Jes. 41, 25. — 4) *expergiscor, evigilo*, Matth. 2, 13. 14. 20. 21. 17, 7. Luc. 7, 14. Marc. 4, 27. *vigilo;* ubi vertendum puto: „etiamsi aut dormiat aut vigilet, die noctuque, nihilominus" etc. Notandum est in locis Marc. 2, 9. 11. 3, 2. 5, 41. Luc. 5, 23. 24. Jo. 5, 8. *Griesbachium* pro ἔγειραι reposuisse ἔγειρε, quod jam significationem medii induit.

Ἔγερσις, εως, ἡ, (ab ἐγείρω) 1) erectio, v. c. aedificii, 3 Esdr. 5, 62. (hebr. הוּסַד), surrectio, Ps. 139, 2. 2) *resuscitatio e mortuis, resurrectio*. Matth. 27, 53.

Ἐγκάθετος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐν et κάθημαι sedeo) proprie subsidens insidiarum faciendarum causa, insidiator; deinde: *subornatus ad insidias faciendas, subornatus insidiator*. Semel Luc. 20, 20. coll. Job. 31, 9. ἐγκάθετος γίνομαι, hebr. אָרַב. ib. 19, 11. *Joseph.* de Bell. Jud. 6, 5. 2. πολλοὶ δὲ ἦσαν ἐγκάθετοι (subornati erant) παρὰ τῶν τυράννων. *Hesych.*: ἐγκάθετος· ἐνεδρεύων, ἐπιτηρῶν, ἐντόπιος.

Ἐγκαίνια, ίων, τὰ, (ex ἐν et καινὸς novus) 1) *initiatio solemnis rei novae*. Sic Esdr. 6, 16. Neh. 12, 27. Dan. 3, 2. ubi חֲנֻכָּה *initiatio*, quod alibi, Num. 7, 10. 3 Esdr. 7, 7. per ἐγκαινισμὸς vertitur. *Suidas*: ἐγκαίνια· ἑορτὴ καθ' ἣν ἐγκαινουργήθη τι. Apud profanos non legitur. 2) *festum in memoriam rei initiatae sive renovatae institutum*. Sic in N. T. semel Jo. 10, 22. ubi ex plurimorum sententia festum *repurgationis* templi et *sacrorum* a sordibus gentilium intelligendum est, quod per octo dies quotannis celebrabatur et in diem 25 mensis Cislev (Decembris) incidebat. Institutum fuit a Juda Maccabaeo, 1 Macc. 4, 54—59. et ibi dicitur αἱ ἡμέραι ἐγκαινισμοῦ. coll. 2 Macc. 5, 1—8. Commemorat hoc festum *Josephus* Antiq. 12, 7, 7., at dicit, illud a Judaeis

appellari φῶτα, *lumina*, cujus appellationis, haud dubie antiquissimae, caussam conjicit (οἶμαι) hanc: quod illo tempore Judaeis insperata affulserit potestas s. imperium. Alii igitur Jo. 10, 22. maluerunt subintelligere festum, quod Judaei quotannis celebrabant in memoriam templi a Sorobabele restituti et ab Herode reparati, quod in tertium mensis *Adar* (Martii) incidebat.

Ἐγκαινίζω, f. ίσω, (ex ἐν, et καινὸς), 1) renovo, 2 Chron. 15, 8. — denuo facio, Sir. 33, 6. — 2) *initio*, Deut. 20, 5. hebr. חָנַךְ. — Tropice legitur Hebr. 10, 20. ἐνεκαίνισεν, initiavit, primus ingressus est, ipse stravit viam nobis. — 3) *consecro, sacrum facio*, Hebr. 9, 18. de foedere; respondet hebr. חִדֵּשׁ 1 Sam. 11, 14. ἐγκαινίζειν τὴν βασιλείαν, i. e. regem.

Ἐγκαλέω, ῶ, f. ήσω (ex ἐν, et καλέω), 1) advoco, appello; — 2) *in jus voco, accuso*, Struitur cum dativo personae, Act. 19, 38. 23, 28. (Sir. 46, 19.) et accusativo rei, rarius profanis cum genitivo; nostris autem saepius vel sequente genitivo rei Act. 26, 2. 19, 40. vel sequente περὶ Act. 23, 29. 26, 7. vel sequente κατὰ, Rom. 8, 33. Vertunt quidem h. l. interpretes sic: „quis accuset Dei dilectos," respiciuntque ad vers. 31.; rectius autem ita intelligitur: „quis in jus vocabit (scil persecutores, propter electos Dei, i. e. propter calamitates, quibus Christianos vexant? Deus hoc faciet, qui (Christianos) absolvit et beat. Quis autem istos (persecutores) puniet? Christus, qui quidem interfectus, tamen in vitam rediit, summumque imperium tenet." Sic Sap. 12, 12. τίς ἐγκαλέσει σοι κατὰ ἐθνῶν ἀπολωλότων, quis te (Deum) in jus vocabit gentium caussa, quas interitui devovisti?

Ἐγκαταλείπω, f. είψω, (ex ἐν, et καταλείπω) 1) relinquo; — *superstitem relinquo*, Rom. 9, 29. Jes. 1, 9. — 2) *derelinquendo trado, trado*, sequente εἰς, Act. 2, 27. coll. Psal. 16, 10. ubi עָזַב seq. לְ. — Psalter. Salomon. 2, 7. (Fabric. Cod. Pseud. l.): ἐγκατέλιπεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας κατισχυόντων. — 4) *perfide desero*, 2 Tim. 4, 10. Hebr. 10, 25. *auxilio destituo, derelinquo*, Matth. 27, 46. Marc. 15, 34. (Psal. 22, 1. עָזַב). Rom. 4, 16. 2 Cor. 4, 9. Hebr. 13, 5. cf. Jos. 1, 5. Jes. 1, 8. Deut. 31, 6. 8. Sap. 10, 13. αὕτη (scil. σοφία) πραθέντα δίκαιον (Josephum) οὐκ ἐγκατέλιπεν, i. q. vers. 14. οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Saepius non occurrit.

Ἐγκατοικέω, ῶ, f. ήσω (ex ἐν, et κατοικέω), *inhabito, incola sum.* Semel 2 Petr. 2, 8.

Ἐγκεντρίζω, f. ίσω. (ex ἐν et κεντρίζω, stimulo, pungo) 1) stimulo, v. c. equum; pungo, vulnero, Sap. 16, 11. — 2) *insero surculum*, quod fit incisione in arborem facta. Sic saepius apud profanos (*Theophrast.* hist. plant. 2, 3.) et Rom.

11, 17. 19. 23. 24. ubi tropice de insitione gentilium in sacratam ecclesiae christianae stirpem legitur.

Ἔγκλημα, τος, τὸ (ab ἐγκαλέω), *crimen, criminatio, accusatio*. *Hesych.* ἔγκλημα· πταῖσμα, μέμψις. Habetur Act. 23, 29. 25, 16.

Ἐγκομβόομαι, οῦμαι, f. ώσομαι, veste elegantiori me induo; *induo, orno me.* Semel tropice 1 Petr. 5, 5. τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε. Descendit ab ἐγκόμβωμα, quod Jes. 3, 22. (hebr. קִשֻּׁרִים *alligamenta*) legitur, et est: vestis nodos (κόμβους) habens, sive nodis, lemniscis, clavis ornata, vestis praetexta, lemniscata. *Hesych.* κομβώσασθαι· στολίσασθαι. Κόμβωμα· στόλισμα. cf. *Fischer* de vitiis Lexic. N. T. p. 18. sqq.

Ἐγκοπὴ, ῆς, ἡ, (ab ἐγκόπτω) 1) incisio, Abschnitt, Pause; — 2) id quod rem tardat, impedit, *impedimentum.* 1 Cor. 9, 12. ἐγκοπήν τινα διδόναι τῷ εὐαγγελίῳ. *Hesychius:* ἐγκοπὴν· ἔνεδρον, ἐμπόδιον.

Ἐγκόπτω, f. ψω, (ex ἐν et κόπτω) 1) incido; v. c. viam incidere; inde tropice: 2) *moror*, Act. 24, 4. *impedio.* Rom. 15, 22. Gal. 5, 7. τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε, quis vos impedivit, quasi viam vobis incidit? (text. vulg. ἀνέκοψε) 1 Thess. 2, 18. — *irritum facio*, 1 Petr. 3, 7. ἐγκόπτεσθαι, ne viam praecludatis precibus vestris. In V. T. legitur Dan. 9, 26. ubi est *perire*, hebr. קֵץ, finis.

Ἐγκράτεια, ας, ἡ, (ex ἐν et κρατέω) animi moderatio; continentia; — *abstinentia* a nimio potu, cibo et a libidine, Sir. 18, 30. sqq. — In N. T. ter legitur, Act. 24, 25. Gal. 5, 23. 2 Petr. 1, 6. et indicat *abstinentiam a re venerea, castitatem,* quae non solum *illicitam* venerem fugit, sed etiam *licitam* aut temperantius exercet, aut ab ea prorsus abstinet. Laudatur Rahel in Test. XII. Patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 622.) ab angelo, quod διέπτυσε συνουσίαν ἀνδρὸς (Jacobi), καὶ ἐξελέξατο ἐγκράτειαν, et quod (p. 623.) voluerit συνεῖναι τῷ Ἰακὼβ (coitum exercere cum Jacobo) διὰ τέκνα (sobolis habendae causa), καὶ οὐ διὰ φιληδονίαν. — ib. p. 673.: καιρὸς γὰρ συνουσίας γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ καιρὸς ἐγκρατείας εἰς προσευχὴν αὐτοῦ.

Ἐγκρατεύομαι, f. εύσομαι, animum moderor; Gen. 43, 31. ἐνεκρατεύσατο sibi temperavit scl. a lacrymis, coll. Sir. 19, 6. — continens sum; *abstineo* a cibis delicatioribus, vino, venere. Sic de athletis 1 Cor. 9, 25. — *abstineo a coitu,* 1 Cor. 7, 9. ἐγκρατεύονται, si a coitu abstinere, libidinem reprimere non possunt. Vid. ἐγκράτεια.

Ἐγκρατὴς, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἐν et κράτος) potens, validus; compos, Sir. 6, 27. Sap. 8, 21. 2 Macc. 10, 15. — *compos sui, temperans sibi, continens;* Tit. 1, 8.

coll. Sir. 26, 15. ubi γυνὴ αἰσχυντηρὰ et ἐγκρατὴς ψυχὴ sibi respondent.

Ἐγκρίνω, f. ῶ, (ex ἐν et κρίνω) deligo, probo, catalogo insero; *accenseo*, *adnumero*, (cujus oppositum est ἐκκρίνω, excludo). Semel, 2 Cor. 10, 12. et saepius apud profanos. (*Xenoph.* hist. gr. 4, 1. 19.).

Ἐγκρύπτω, f. ψω, (ex ἐν et κρύπτω) abscondo aliquid ita, ut illud vel alia re obtegam, vel ei immisceam; quare est cum *tego* Jos. 7, 21. (טָמַן). tum *immisceo*; unde etiam *depso*, Ezech. 4, 12. coll. 1 Reg. 17, 12. — In N. T. Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. dicitur de fermento, quod commiscetur cum farina.

Ἔγκυος, ου, ἡ, (ex ἐν et κύω, gravida sum) *gravida*, *praegnans*. Luc. 2, 5. Jer. 31, 8. Sir. 42, 10.

Ἐγχρίω, f. ίσω, (ex ἐν et χρίω), *inungo*, *illino*, Apoc. 3, 18. coll. Jer. 4, 30. Tob. 6, 8. 11, 8. ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐγώ, gen. ἐμοῦ, μοῦ, *ego*; pronomen primae personae, quod nostri scriptores verbis haud raro pleonastice (Matth. 8, 7. Act. 17, 3. Dan. 8, 5. 15. 19. Gen. 30, 1.), saepius autem ea de causa addunt, ut subjectum, in verbo latens, vel accuratius distinguant ab aliis, vel iis gravius opponant, v. c. Matth. 5, 22—44. ubi *suam*, Pharisaeorum dogmati contrariam doctrinam servator maxime incipit verbis: ἐγὼ δέ ib. 22. Marc. 1, 8. Jo. 4, 26. 12, 26. 47. 49. 1 Cor. 7, 12. et saepius. coll. Jes. 43, 15. 19. 44, 6. Jos. 23, 14. Judith. 2, 12. 1 Chron. 29, 14. — In Pauli scriptis ἐγὼ interdum dicitur communicative pro ἡμεῖς, e. g. Rom. 7, 9. 10. 14. 17. 20. 24. 25. ἡμεῖς autem pro ἐγώ, 1 Cor. 1, 23. 2, 10. 12. coll. vers. 4. ib. 4, 8. 10. — Formula: ἐγώ εἰμι, est: a) *ego sum*; *ipse sum*, non alius, Matth. 14, 27. Luc. 24, 39. Jo. 6, 20. 9, 9. 18, 5. 6, 8. cf. Jes. 43, 25. — b) *ego sum*, subint. ὁ Χριστὸς (quod diserte additur Marc. 14, 62. Luc. 22, 70.) *sum Messias*, Marc. 13, 6. Luc. 21, 8. Jo. 8, 24. 28. 13, 19. Act. 13, 25. — Ἰδοὺ ἐγὼ Act. 9, 10. et ἐγὼ κύριε Matth. 21, 30. est: *ecce me! adsum! praesto sum!* hebraicum הִנֵּנִי, 1 Sam. 3, 8. Num. 14, 40. אָנֹכִי 2 Sam. 2, 20. 20, 17. — Genitivus μοῦ (nunquam ἐμοῦ) et ἡμῶν ex hebraismo saepissime pro possessivo, *meus*, e. g. Matth. 2, 6. 6, 12. Luc. 1, 55. 7, 46. Jo. 6, 54. Rom. 6, 6. Gen. 29, 32. εἶδε μου τὴν ταπείνωσιν. — Denique formula τί ἐμοὶ καὶ σοί, *quid rei mihi tecum?* i. e. *mitte me!* Matth. 8, 29. Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Jo. 2, 4. vid. Jos. 22, 24. Judic. 11, 12. 1 Reg. 17, 18. 2 Sam. 16, 10. et 19, 22.

Ἐδαφίζω, f. ίσω, (ab ἔδαφος) ad terram prosterno; — de aedificiis et urbibus: *solo aequo*, *destruo*; de hominibus: *solo allido*, *interimo*, *occido*. Utroque sensu Luc. 19, 44.

ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ, humo prosternent te (urbem) et incolas tuos. Vid. Jes. 3, 25. Hos. 14, 1. Ezech. 31, 12. Nah. 3, 10. *Hesych.*: ἐδαριοῦσι· προσκρούσουσι τῇ γῇ. — ἠδαφίσθησαν· εἰς ἔδαφος ἀνῃρέθησαν.

Ἔδαφος, εος, τὸ, *solum*, *terra*. Act. 22, 7. Dan. 6, 24. Ezech. 41, 16. Sir. 36, 10. Drac. vers. 19.

Ἑδραῖος, αία, αῖον, (ab ἕδρα, sella, sedes) 1) sedens, sedentarius; 2) metaphorice: *stabilis*, *firmus*, *constans*; 1 Cor. 7, 37. 15, 58. Coloss. 1, 23. Symmach. hebr. נָכוֹן firmus, Prov. 4, 18. et מָכוֹן, basis, Psal. 33, 14.

Ἑδραίωμα, τος, τὸ, (ab ἑδραιόω, stabilio, firmum facio) *basis*, *fundamentum*. 1 Tim. 3, 16. ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας, divinae veritatis basis, id quo omnis divina nititur veritas. (*Aquila* hebr. מָכוֹן, basis, vertit ἕδρασμα.)

Ἐζεκίας, ου, ὁ, *Ezechias*, s. *Hiskias*, Judaeorum rex. Matth. 1, 9. 10. coll. 2 Reg. 18, 2. sqq. 20, 1. sqq. Jes. 38, 1. sqq.

Ἐθελοθρησκεία, ας, ἡ, quo substantivo Paulus Coloss. 2, 23. usus est, descendit a θρησκεία, *cultus religiosus*, et ἐθέλω, *sponte volo*, *sponte facio*. Hinc ἐθελοθρησκεία est: cultus, quem Deus ab homine non poscit, imo quem homo excogitavit, sibique sua opinione imposuit; igitur *cultus arbitrio hominum inventus et institutus*. *Hesych.*: ἐθελοθρησκείαν· ἐθελοσέβειαν. *Suid.* ἐθελοθρησκεῖ· ἰδίῳ θελήματι σέβει τὸ δοκοῦν. Similiter ἐθελοδουλεία est servitus voluntaria; ἐθελοπρόξενος, qui sponte se πρόξενον urbis facit. In mente habuit Paulus cultum quendam angelorum, ut e versu 18 intelligitur. (*Josephus* de Bell. Jud. 2, 8. 7. commemorat, Essenos jurejurando sese obstrinxisse celare τὰ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα.) Eundem angelorum cultum reprehendit Joannes Apoc. 19, 10. 22, 9. In Test. XII. Patriarch. (Fabric. Cod. Pseudep. I, p. 547.) *angeli faciei Dei* dicuntur ἐξιλασκόμενοι πρὸς κύριον ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀγνοίαις τῶν δικαίων. Ibid. p. 562. commemoratur ἄγγελος ὁ παραιτούμενος τοῦ γένους Ἰσραὴλ καὶ πάντων τῶν δικαίων. Judaeos autem angelos tutelares cultu aliquo prosequutos esse, colligi potest ex verbis ib. p. 657.: ἐγγίζετε τῷ Θεῷ, καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ παραιτουμένῳ ὑμᾶς· ὅτι οὗτός ἐστι μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἐθίζω, f. ίσω, assuefacio, Sir. 23, 9. — τὸ εἰθισμένον, *mos*, *consuetudo*, Luc. 2, 27. coll. 2 Macc. 14, 30. ἡ ἐθισμένη ἀπάντησις, consueta agendi ratio.

Ἐθνάρχης, ου, ὁ, (ex ἔθνος et ἀρχὴ imperium) *gentis praefectus*, *princeps*, 2 Cor. 11, 32. Tribuebatur hoc nomen principibus populorum, qui regium honorem et nomen non habebant, vel aliis regibus subditi erant. coll. 1 Macc. 14, 47. 15, 1. 2. ubi Simon, pontifex, ita appellatur;

et *Joseph*. Antiq. 14, 7. 2. ubi praefectus Judaeorum in Aegypto hoc nomine venit, qui Judaeis praefectus dicitur ὡς ἂν πολιτείας ἄρχων αὐτοτελοῦς.

Ἐθνικὸς, ή, όν, (ab ἔθνος), 1) ad gentem pertinens, genti proprius; 2) ex usu scriptorum N. T. (in V. T. enim non occurrit) ἐθνικοὶ dicuntur, ut hebr. גּוֹיִם, gentes a cultu veri Dei alieni, *gentiles*, et ex adjuncto: *impii*; Matth. 5, 47. (ubi Griesb. ἐθνικοὶ reposuit pro τελῶναι) 6, 7. 18, 17. Sic τὰ ἔθνη sunt: impii, Dei contemptores Sir. 10, 14. 18. 15, 8. 32, 18. 51, 8. Vid. Ἔθνος.

Ἐθνικῶς, adverb. gentiliter; — *more gentilium*, a vera religione alienorum. Gal. 2, 14.

Ἔθνος, εος, contr. ους, τὸ, quod ab ἔθος derivatur, proprie est: multitudo eorundem morum et legum vinculo invicem juncta, *multitudo*, *genus* hominum; Act. 17, 26. πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, omnia hominum genera. 1 Petr. 2, 9. coll. Matth. 21, 43. Act. 2, 5. — Act. 8, 9. τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρ. *incolae* Samariae, Samaritani, cf. vers. 5. — 2) *gens*, *natio*, *populus*, Matth. 20, 25. 28, 19. Marc. 10, 42. Luc. 7, 5. Jo. 11, 48. 50. 51. 52. 18, 35. Act. 4, 25. 7, 7. 10, 22.— Τὰ ἔθνη, Matth. 12, 21. (Jes. 42, 3.) et Marc. 11, 17. (Jes. 56, 7.) verosimiliter sunt duodecim tribus Israëliticae. Ita גּוֹיִם Psal. 106, 5. sunt Israelitae. coll. Gen. 10, 5. 20. 31.— 3) ex usu hebr. גּוֹיִם τὰ ἔθνη in N. T. sunt: omnes gentes extra Judaeos, *non-judaei*, *ethnici*, Matth. 4, 15. 10, 5. Marc. 10, 33. Luc. 2, 32. Act. 14, 2. 5. 14, 16. 26, 23. Rom. 2, 14. 3, 29. 9, 24. 30. 11, 25. 1 Cor. 1, 23. 2 Cor. 11, 26. Gal. 2, 8. 9. et passim; — et ex adjuncto: *a vero Deo alieni*, *idololatrae*, Matth. 6, 32. 10, 18. Luc. 12, 30. 21, 24. Act. 7, 45. 10, 45. 11, 1. 18. 1 Cor. 5, 1. 10, 20. et saepius. — 4) In Pauli scriptis τὰ ἔθνη etiam de *Christianis e gentilibus*, Rom. 16, 4. Gal. 2, 12. 14. Eph. 3. atque fortasse etiam Rom. 11, 13. 15, 27.

Ἔθος, εος, contr. ους, τὸ, 1) *consuetudo*, *mos*. Luc. 22, 39. Jo. 19, 40. Hebr. 10, 25. Act. 25, 16. 2 Macc. 13, 4. Drac. vers. 14. Verti hic potest: *ut solet* s. *solent*. — 2) mos ex lege; *lex*, *institutum*, *leges et mores patrii* (2 Macc. 11, 25. τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων ἔθη). Luc. 1, 9. 2, 42. Act. 6, 14. 15, 1. 16, 21. 21, 21. 26, 3. 28, 17. coll. Sap. 14, 16. τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχθη. — Saepius non occurrit in N. T.

Ἔθω, usitatius in perf. med. εἴωθα, et jonice ἔωθα, *soleo*, ex consuetudine facio, Matth. 27, 15. Marc. 10, 1. Sir. 37, 14. τὸ εἰωθὸς, *consuetudo*, *mos*, Luc. 4, 16. Act. 17, 2. coll. Num. 24, 1.

Εἰ, conjunctio conditionalis, quae cum indicativo et scriptoribus doricis et ion. etiam cum conjunctivo construitur,

et apud LXX. maxime respondet hebr. אִם. Est 1) *si*, conditionem qualemcunque cum temporis, tum loci, tum rationis rei indicans. Matth. 4, 3. 6. 8, 31. Jo. 20, 15. Act. 5, 39. et alibi saepissime; — *si quidem*, Matth. 11, 14. 24, 24. 26, 39. 27, 43. Act. 27, 39. 2) *si vel*, 2 Cor. 4, 3. 7, 8. 12. 12, 11. 15. Phil. 2, 17. Hebr. 6, 9., *etsi*, *etiamsi*, *quanquam*, sequente ἀλλὰ, ubi vero usitatius est εἰ καὶ, seq. ἀλλὰ, 2 Cor. 4, 16. 5, 16. Coloss. 2, 5. Matth. 26, 33. et seq. γὲ Luc. 11, 18. 18, 4. etiam καὶ εἰ, Marc. 14, 29. Sic אִם est etiamsi, Jes. 1, 18. Amos. 5, 22. 3) *num*, *utrum?* Matth. 12, 10. 19, 3. Marc. 3, 2. 1 Cor. 3, 12. 2 Cor. 13, 5. Phil. 3, 12. et alibi. 2 Reg. 1, 2. (אִם) Gen. 17, 17. Esth. 4, 14. εἰ ἄρα num fortasse, Marc. 11, 13. Act. 7, 1. 8, 22. 17, 27. — 4) post verba mirandi, optandi, aliaque animi commotionem exprimentia, ubi res ex sententia loquentis est adhuc incerta, ponitur ita ut per *ut*, *quod*, sive accusativum cum infinitivo sit, vertendum, Marc. 15, 44. ἐθαύμασαν εἰ ἤδη τέθνηκε, mirabatur, quod jam mortuus esset. Luc. 17, 2. 12, 49. τί θέλω, εἰ ἤδη, quam vellem, ut jam. Matth. 26, 24. Marc. 9, 42. 14, 21. Act. 26, 8. 23. ubi εἰ ab οὐδὲν ἐκτὸς vers. 22. pendet. 2 Cor. 11, 15. Hebr. 7, 15. 1 Jo. 3, 13. — 4) *quum*, *quando*, *ubi* in ratiocinando et concludendo, Matth. 5, 29. 30. Luc. 16, 12. 31. Jo. 8, 19. 13, 32. Eodem sensu a) εἰ δὲ, Matth. 5, 29. Marc. 11, 26. Rom. 6, 8. 9, 22. εἰ δὲ θέλων, „*quum vero* Deus vellet manifestare iram et potentiam suam, tulit patienter" etc. b) εἰ καὶ, 1 Cor. 7, 21. c) εἰ γὰρ, Rom. 3, 7. 4, 2. 14. 5, 10. d) εἰ οὖν, quod si igitur, Matth. 6, 23. 7, 11. Luc. 11, 13. Jo. 13, 14. Act. 11, 17. — 5) in exclamatione: *utinam*, *o si!* Luc. 19, 24. 22, 42. Sic Exod. 32, 32. εἰ μὲν ἀφεῖς utinam condonares! (hebr. אִם) respondit hebr. לוּ Job. 6, 2. 16, 4. — 6) ex hebraismo in asseveratione vel juramento est: *non*, Marc. 8, 12. Hebr. 3, 11. 4, 3. 5. ut hebr. אִם Deut. 1, 35. Ps. 95, 11. Gen. 14, 23. 1 Reg. 1, 51. ubi LXX. verterunt εἰ οὐ. — Caeterum notandae formulae a) εἰ καὶ, vid. sub no. 2. notata. b) εἰ δὲ μή apud Marc. 2, 21. 22. et Joannem, evang. 14, 2. 11. Apoc. 2, 5. 16. et εἰ δὲ μήγε apud Matth. 6, 1. Luc. 5, 36. 10, 6. et 2 Cor. 11, 16. *sin minus*, *alioquin*. Drac. vers. 29. Gen. 30, 1. c) εἰ μή, *nisi*, *praeter*, Matth. 11, 27. 13, 57. 1 Cor. 1, 14. 2, 2. Jes. 1, 9. etiam adversative: *sed*, *verum*, 1 Cor. 7, 17. Apoc. 9, 4. quo et multi referunt loca Matth. 12, 4. Luc. 6, 4. — d) εἰ μή τι, *nisi forte*, 1 Cor. 7, 5. 2 Cor. 13, 5. coll. Deut. 32, 31. Legitur etiam Luc. 9, 13. ubi alii interrogative accipiunt: *numquid?* Vid. Kypkii obss. sacr. Tom. I, p. 250. e) εἴγε *siquidem*, Eph. 3, 2. 4, 21. *dummodo*, Gal. 3, 4. Coloss. 1, 23. εἴγε καὶ si vel maxime, etiamsi, 2 Cor. 1, 23. — f) εἴπερ, *siquidem*, Rom. 8, 9. 2 Thess. 1, 6. 1 Petr. 2, 3. *si scilicet*, Rom. 8, 17. 1 Cor. 15, 15. *si vel*

maxime, 1 Cor. 8, 5. coll. Judith. 6, 9. — g) εἴπως, *si forte*, *si qua ratione*, Act. 27, 12. Rom. 1, 10., ut, *si fieri possit*, Phil. 3, 11. Rom. 11, 14. 2 Sam. 16, 12. 2 Reg. 19, 4. hebr. אוּלַי. — h) εἴτε — εἴτε, *sive — sive*, *cum — tum*, Rom. 12, 6—8. 1 Cor. 3, 22. 8, 5. 12, 26. 15, 11. 2 Cor. 1, 6. Coloss. 1, 16. 2 Thess. 2, 15. 1 Petr. 2, 13. 14.

Εἶδος, εος, contr. ους, τὸ, 1) *species*, *habitus*, *forma*, das Aussehen (ab εἴδω), Luc. 9, 29. coll. Exod. 24, 17. 2) *forma* adspectabilis, forma quatenus cerni potest; Luc. 3, 22. εἴδ. σωμ. forma corporea i. e. adspectabilis. Jo. 5, 37.— 3) *genus*, *species*, sive *res*. 1 Thess. 5, 22. Sic Jer. 15, 3. Sir. 23, 16. 25, 2. 42, 18. εἴδη sunt *res*, i. q. Sir. 26, 5. πρόσωπον. Sap. 15, 4.

Εἴδω, forma obsoleta; inde aor. 2. εἶδον s. ἴδον et perf. med. οἶδα, plusq. ᾔδειν s. ᾔδη, et fut. εἰδήσω. Respondet maxime verbis hebr. חָזָה, רָאָה et יָדַע. — Diversam habent haec tempora significationem. I) Aorist. enim est 1) *video* (ἰδέω), *conspicio*, *oculis cerno*, Matth. 2, 2. 9. 3, 16. 9, 8. Act. 8, 39. 1 Tim. 6, 16. et alibi saepissime. Οἱ ἰδόντες, *spectatores*, Marc. 5, 16. Luc. 8, 36. — video in visione, Act. 9, 12. 10, 3. 11, 5. 22, 18. Apoc. 1, 2. 12. et ibid. saepius — animo, spe video futura Jo. 8, 56. Hebr. 11, 13. — *ipse video*, *oculis video*, Marc. 15, 32. Luc. 2, 15. 17. 26. 9, 27. Jo. 20, 25. 2) *oculis contemplor*, Matth. 9, 36. Luc. 8, 35. 24, 39. — *attendo*, Matth. 27, 49. Marc. 15, 36. Act. 13, 41. (Hab. 1, 5.) 3) videndo intelligo, *intelligo*, *cognosco*, Matth. 3, 7. 9, 6. 26, 58. Marc. 12, 34. Luc. 5, 24. 9, 47. Jo. 7, 52. Gal. 2, 14. alibi — *animadverto*, Matth. 9, 2. 4. 12, 25. Marc. 10, 14. Luc. 17, 15. Act. 16, 19. — *comperio* Matth. 18, 31. 21, 15. — 4) video ut sciam, *exploro*, *lustro*, *specto*, Marc. 5, 14. 6, 38. 12, 15. Luc. 14, 18. Jo. 1, 40. 47. 20, 8. Act. 15, 6. Sap. 2, 17., ubi i. q. πειράζω. 5) sensibus percipio quibuscunque (ut etiam βλέπω dicitur) *experior*, *sentio*, *fruor*, v. c. θάνατον Hebr. 11, 5. Luc. 2, 26. διαφθορὰν Act. 2, 27. 31. 13, 35—37. πένθος Apoc. 18, 7. ἡμέραν, tempus Luc. 17, 22. Jo. 8, 56. 1 Petr. 3, 10. coll. Ps. 34, 12. τὴν βασιλ. τοῦ θεοῦ Jo. 3, 3. coll. Ps. 27, 13. 34, 12. 89, 49. Cohel. 9, 9. 1 Macc. 13, 3. (*Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 607. εὐφροσύνην οὐκ εἶδον) — *evenire video*, Matth. 13, 17. 16, 28. 24, 15. 33, Marc. 2, 12. — 6) ἰδεῖν τινα, aliquem videre, est a) *invisere* aliquem, Luc. 8, 20. Act. 16, 40. 19, 21. 28, 20. Rom. 1, 11. 1 Cor. 16, 7. Phil. 1, 27. 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 4. b) *conspicere*, *invenire aliquem*, *incidere in aliquem*, Matth. 8, 14. 8, 34. 11, 8. 9. 20, 3. 25, 37—39. Marc. 9, 38. Luc. 10, 31—33. Act. 3, 3. c) *pernosco*, *scio quis sit*, nostrum kennen lernen, Luc. 23, 8, 9, 9. Jo. 12, 21. Act. 28, 14. Phil. 2, 28. — II) Perf. medii οἶδα, quod

notionem praesentis induit, et proprie est *vidi*, haecce significat 1) *vidi et cognovi*, i. e. *cognitum habeo, scio, novi*, Matth. 6, 8. 32. 15, 12. 20, 25. Jo. 4, 10. Marc. 1, 34. Luc. 6, 8. 20, 7. Act. 7, 18. et alibi saepissime; — *intelligo, percipio*, Luc. 2, 49. Jo. 6, 61. Matth. 20, 25. Jo. 4, 22. 42. 7, 15. Marc. 9, 6. οὐκ ᾔδει, non intelligebat ipse. εἰδὼς bene intelligens, sciens, Marc. 12, 15. Luc. 8, 53. Act. 2, 30. ἀκριβεστ. εἰδὼς quippe qui accuratius rem jam intellexerat scl. e Pauli dictis. Rom. 7, 7. οὐκ ᾔδειν, non intelligebam, agnoscebam tanquam cupidinem. 2) scio ex memoria, *recordor*, 1 Cor. 1, 16. recordor et *perpendo, perpendo*, 1 Cor. 5, 6. 6, 2—19. 9, 13. 24. 1 Jo. 3, 1. εἰδότες, memores, perpendentes, 1 Cor. 15, 58. Eph. 6, 8. 9. Coloss. 4, 1. 1 Tim. 3, 14. Jac. 3, 1. coll. Jer. 8, 7. 15, 15. — 3) scio facere aliquid, *didici, possum, valeo*, Matth. 7, 11. 27, 65. ὡς οἴδατε, quo modo potestis, valetis; Luc. 11, 13. 12, 56. Phil. 4, 12. ubi οἶδα i. q. vers. 11. ἔμαθον. Coloss. 4, 6. 1 Thess. 4, 4. 1 Tim. 3, 5. 2 Petr. 2, 9. Jac. 5, 17. 4) vidi aliquid esse, scio verum esse, i. e. *persuasum habeo, opinor, arbitror*, Matth. 22, 16. 25, 26. Marc. 4, 27. ὡς οὐκ εἶδεν αὐτὸς, praeter opinionem. Luc. 19, 22. ᾔδεις, arbitratus fueras. Jo. 11, 22. καὶ νῦν οἶδα, etiam adhuc (quanquam frater mortuus est) persuasa sum. ib. vers. 42. c. 16, 30. Act. 20, 25. 29. 26, 27. 1 Cor. 11, 3. ὑμᾶς εἰδέναι, ut vobis persuadeatis. Coloss. 2, 1. Phil. 1, 19. 1 Jo. 2, 29. 5, 13. — 5) vidi aliquem, *cognosco illum, ei sum familiaris*. Matth. 25, 12. 26, 72. 74. Marc. 4, 68. 71. Luc. 13, 25. 22, 34. 2 Cor. 5, 16. 12, 2. 1 Petr. 1, 8. — ex adjuncto: *familiariter utor aliquo, comiter versor cum illo*. Sic εἰδέναι videtur esse intelligendum 1 Thess. 5, 2. eodemque sensu legitur in Test. XII. Patr. (Fabric. I, p. 676.: „propter odium οὐκ ἤθελον οὔτε δι᾽ ὀφθαλμῶν οὔτε δι᾽ ἀκοῆς ἰδεῖν τὸν Ἰωσήφ)." Etiam hebr. ידע est familiariter usus est aliquo; unde etiam dicitur de veneris exercitio. — Alii vertunt *amo, foveo*, ut γινώσκειν quoque dicitur; alii *veneror*, ut ידע putant legi Gen. 18, 19. Ps. 31, 8. 37, 18. Amos. 3, 2. — Ἰδοῦσα Luc. 1, 29. recte rejecit *Griesb.*

Εἰδωλεῖον, ου, τὸ, *idoli templum, delubrum*. 1 Cor. 8, 10. coll. 3 Esdr. 2, 9. ubi in textu hebr. Esdr. 1, 7. est בית אלהים. 3 Macc. 4, 16. *Suid.*: εἰδωλεῖον· ὁ ναὸς τῶν εἰδώλων, εἰδώλιον δὲ τὸ ὁμοίωμα τοῦ εἰδώλου.

Εἰδωλόθυτον, ου, τὸ, (ab εἴδωλον et θύω) idolis mactatum; in N. T. *carnes e victimis paganorum residuae*, quae vel in epulis consumebantur, vel in foro vendebantur. Legitur Act. 15, 29. 21, 25. 1 Cor. 8, 1. 4. 7. 10. c. 10, 19. 28. Apoc. 2, 14. 20.

Εἰδωλολατρεία, ας, ἡ, (ex εἴδωλον et λατρεία) *idolorum cultus, idololatria*. In N. T. 1 Cor. 10, 14. est

ſacra paganorum. Gal. 5, 20. *flagitia in paganorum ſacris* committi ſolita, potiſſimum libidines. Sic quoque 1 Petr. 4, 3. Etiam in Teſt. XII. Patr. (*Fabric.* Cod. Pſeudep. I, p. 615.) conjunguntur ἀσέλγεια et εἰδωλολατρεία. Praedicitur ibi, Iſraëlitas ſeſe daturos eſſe ἀσελγείαις, καὶ γοητείαις καὶ εἰδωλολατρείαις adhaeſuros, ἐγγαστριμύθοις, κληδόσι καὶ δαίμοσι πλάνης. — In loco Coloſſ. 3, 5. duplici modo intelligi poteſt. Aut enim ἥτις ad πλεονεξίαν ſolam refertur, ubi eſt: avaritia eſt aliqua idololatria, ubi ſcil. pecunia homini Dei inſtar eſt; aut ἥτις ad omnia antea commemorata vitia pertinet, ubi eſt: quae omnia ſunt ſcelera paganiſmo propria. Coll. Eph. 5, 5.

Εἰδωλολάτρης, ου, ὁ, *idololatra, idola colens* (ex εἴδωλον et λάτρις, ſervus) 1 Cor. 5, 10. Apoc. 21, 8. 22, 15. — *idololatrae ſimilis*, Eph. 5, 5. coll. Coloſſ. 3, 5. — qui ſacris paganorum intereſt, ſacra neſanda celebrat, 1 Cor. 10, 7. 5, 11. 6, 9.

Εἴδωλον, ου, τὸ, (ab εἶδος, ſpecies, imago) 1) *ſimulacrum, imago.* 2) ſimulacrum numinis; noſtris ſcriptoribus: *falſi numinis imago, idolum, ſimulacrum,* hebr. פְּסִילִים Jeſ. 30, 22. et צְלָם Num. 33, 52. Act. 7, 41. 1 Cor. 12, 2. Apoc. 9, 20. 1 Cor. 10, 19. ὅτι εἴδωλον τί ἐστι; idolum, ſimulacrum ipſum aliquid ſcl. numinis eſſe? coll. verſ. 20. ubi daemones ſub ſimulacris quaſi latere dicuntur. cf. *Fabric.* Cod. Pſeudep. V. T. I, p. 665.: ἔθνη πλανηθέντα ἐπηκολούθησαν λίθοις καὶ ξύλοις, ἐξακολουθήσαντες πνεύμασι πλάνης. — Ex adjuncto: τὰ εἴδωλα *cultus idolorum,* Rom. 2, 22. 2 Cor. 6, 16. 1 Theſſ. 1, 9. 1 Jo. 5, 21. ſpecialiter *carnes e victimis,* Act. 15, 20. coll. verſ. 29. — 2) *numen, natura divina,* 1 Cor. 8, 4. οὐδ. εἰδ. ἐν κόσμῳ nullum numen in mundo eſt praeter unum. coll. verſ. 5. 1 Cor. 8, 7. ἐν τῇ συν. τ. εἰδ. reverentia (antiqua) erga numen, quod imago repraeſentat, ducti. Reſpondet in LXX. verſ. interdum hebr. אֱלֹהִים Num. 25, 2. 1 Reg. 11, 2.

Εἰκῆ, adv. 1) *temere,* ſine juſta ratione, Matth. 5, 22. Coloſſ. 2, 18. Prov. 28, 25. 2) *fruſtra,* ſine effectu et utilitate, Rom. 13, 4. 1 Cor. 15, 2. Gal. 3, 4. 4, 11.

Εἴκοσι, οἱ, αἱ, τὰ, *viginti,* nomen numerale indeclinabile. Luc. 14, 31. Act. 1, 15. paſſim.

Εἴκω, f. εἴξω, *non reſiſto, cedo.* Semel Gal. 2, 5. coll. Sap. 18, 25. 4 Macc. 1, 6.

Εἴκω, in praeſ. inuſitatum, f. εἴξω, perf. med. οἶκα attice ἔοικα cum ſignificatione praeſentis, *ſimilis ſum.* Jac. 1, 6. 23.

Εἰκών, όνος, ἡ, (a praeced. εἴκω) 1) *ſimilitudo, convenientia, imago ſimilis,* vel ratione *naturae,* 2 Cor. 4, 4. Coloſſ. 1, 15. 3, 10. coll. Hebr. 1, 3. Sap. 2, 23. 7, 26. vel ratione conditionis externae, v. c. dominii, 1 Cor. 11, 7. vel

ratione formae externae, ubi est *effigies, imago delineata,* Abbild, Matth. 22, 20. Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. Rom. 1, 23. ἐν ὁμοιώμ. εἰκόνος pro ἐν εἰκόνι ὁμοίᾳ. Dicitur etiam de *idolis, simulacris* falsorum Deorum, in Apoc. v. c. 13, 14. 15. 14, 9. 11. coll. Jes. 60, 10. Deut. 4, 16. — 2) ut Latinorum *exemplum* non solum est imago ectypa (Copie) sed etiam imago πρωτότυπος, *typus, exemplum,* referturque iterum cum ad fata et externam conditionem, Rom. 8, 29. 2 Cor. 3, 18. (κατὰ) τὴν αὐτὴν εἰκόνα, ad Christi exemplum; — tum ad naturam internam rei, adeo ut 1 Cor. 15, 49. φορ. τὴν εἰκόνα sit: habere *naturam* alicujus.

Εἰλικρίνεια, είας, ἡ, (v. εἰλικρινής) rei sinceritas et puritas; — *animi sinceritas, integritas,* 1 Cor. 5, 8. 2 Cor. 1, 12. εἰλικριν. Θεοῦ, integritas quam Deus postulat. ib. 2, 17.

Εἰλικρινής, ὁ, ἡ, ἐς, τὸ, (ex εἵλη, splendor solis et κρίνω, judico, exploro) medio die lustratus s. exploratus et probatus; 2) *purus, sincerus;* de mente: *sincerus, vitii expers.* Phil. 1, 10. 2 Petr. 3, 1. coll. Sap. 7, 25. Fabric. Cod. Pseudep. V. T. I, p. 734.: εἰλικρινὴς καὶ καθαρὰ διάθεσις (mens, voluntas). *Hesych.:* εἰλικρινές· τὸ καθαρόν, ἄδολον, ἀληθές, φανερόν.

Εἱλίσσω, et ἑλίσσω, f. ἵξω, *convolvo, circumvolvo,* Apoc. 6, 14. Vid. *Ἀποχωρίζω.*

Εἰμί, fut. ἔσομαι, Latinor. *sum.* Dicitur 1) *attributive,* ita ut subjecto alicui tribuat praedicatum, et quidem enuntiat, a) *quid in subjecto sit,* scil. vel *naturam* suam; esse aliquem sua natura, Act. 28, 6. Rom. 8, 24. (11, 6. in textu vulg.) 2 Thess. 2, 4. Hebr. 11, 1. Gen. 29, 15. quo etiam ecclesia Lutherana refert ἐστὶ Matth. 26, 26. 28. Marc. 14, 22. 24. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. quae loca contra ecclesia Reformatorum ad illud genus locorum refert, quae infra (sub no. 3.) allata sunt. 1 Jo. 3, 2. καθὼς ἐστι, qualis sua natura est. 1 Sam. 25, 25. κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὗτός ἐστι, habet nomen et omen. — vel *relationem* Matth. 2, 6. Jo. 4, 12., — vel *internam rationem* Matth. 4, 3. Act. 10, 26. Apoc. 3, 1. vel *externam conditionem* Jo. 19, 12. Luc. 1, 18. 5, 8. Jac. 4, 11. vel *munus* et *dignitatem,* Matth. 11, 13. 16, 16. Jo. 1, 19. 21. Act. 18, 28. εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, Jesum esse Messiam; — vel *personam,* Matth. 3, 3. 20, 15. Luc. 1, 19. 21, 8. Jo. 1, 43. 18, 35. Act. 9, 5. 13, 25. 21, 38. 22, 27. Rom. 11, 1. — Participiis verborum, maxime intransitivorum junctum, circumscribit verbum, v. c. ζῶν εἰμι pro ζάω, Apoc. 1, 18. coll. Luc. 9, 18. 11, 1. Act. 25, 10. Jac. 1, 17. Gen. 1, 6. Exod. 7, 15. — Partic. ὤν praedicato interdum additur, ut illud magis insigne fiat, in scriptis Joannis et Pauli; Jo. 3, 4. 4, 9. 9, 25. 10, 33. 11, 49. 51. Rom. 11, 17. Eph. 2, 4. 13. — b) enuntiat, *quid ad subjectum veniat,*

ubi est: *fio*, Matth. 27, 64. Luc. 1, 66. 3, 5. Rom. 4, 11. 13. 16. 7, 3. 8, 29. 9, 3. 1 Cor. 10, 6. Eph. 1, 4. 12. Phil. 2, 6. τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, Deo similem fieri. Jac. 1, 18. Quo et pertinet: ἔσονται εἰς σάρκα μίαν pro σὰρξ μία, Matth. 19, 5. coll. Gen. 2, 24. — Dicitur 2) *constitutive*, ita ut significetur aliquid *esse in tempore*, ubi quidem est a) sum, sensu metaphysico, *existo*, Jo. 1, 1. 2. 17, 4. Act. 19, 2. Coloss. 1, 17. Hebr. 11, 6. coll. 2 Macc. 7, 28. Esth. 14, 11. b) *sum, adsum* in rerum serie, nostrum: vorhanden seyn, geben, Matth. 7, 9. Luc. 1, 61. 6, 43. 7, 28. Jo. 5, 2. 8, 50. Act. 16, 13. 1 Cor. 14, 10. 15, 44. Apoc. 17, 8. 18. Jer. 9, 10. c) *vivo, adsum, existo*, Matth. 23, 30. 6, 30. Luc. 24, 44. d) *orior*, Jo. 4, 22. 7, 28. Gal. 1, 11. quo sensu maxime cum ἐκ construitur, Matth. 1, 20. 5, 37. Jo. 1, 47. 7, 52. 8, 23. 17, 14. 16. 1 Cor. 11, 8. Gen. 29, 14. etiam cum παρὰ, Jo. 7, 29. 9, 16. 13. εἶναι παρά τινος, missum esse ab aliquo. — e) *existere pergo, maneo*, 1 Cor. 7, 7. 26. 2 Cor. 13, 5. ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, constantes sitis in fide. Act. 17, 28. ἐσμὲν, perduramus. Hebr. 1, 12. — f) *locum habeo, evenio, futurus sum*, Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 23, 8. 1 Cor. 15, 12. Maxime legitur futurum ἔσται, Luc. 21, 7. 11. Act. 2, 17. 21. 3, 23. 27, 25. Rom. 9, 26. 2 Tim. 3, 9. 4, 3. Apoc. 10, 6. 21, 4. 22, 5. coll. Jos. 2, 14. 8, 5. 2 Sam. 7, 12. Joel. 3, 5. — πῶς ἔσται, quo modo eveniet, i. e. quo modo fieri possit, Luc. 1, 34. coll. Sir. 6, 15. 30, 18. sqq. Sap. 5, 10. — τὸ ἐσόμενον, quod eventurum esset, Luc. 22, 49. g) De tempore ipso est: *agitur, adest*, Jo. 5, 10. 9, 4. Act. 2, 15. 1 Jo. 2, 18. Luc. 24, 29. πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, vesperascit. — h) *sum in aliquo loco, versor*, Matth. 5, 25. 2, 2. Marc. 2, 1. 16, 6. Jo. 7, 34. 36. 12, 26. 14, 3. 2 Petr. 1, 13. *commoror*, Luc. 12, 34. Matth. 2, 15. 17, 4. Marc. 9, 15. Act. 19, 1. Ruth. 1, 2. Levit. 25, 45. (גור). Jos. 24, 7. Ezech. 3, 15. (ישב). — Etiam Jo. 7, 34. εἰμὶ, quod pro ἔσομαι dictum est, rectius scribitur quam εἶμι, *eo, vado*, ut quidam voluerunt, quum Joannes praesens interdum ponat pro futuro, e. g. Jo. 16, 15. 16. c. 2, 5. — Dicitur 3) *active*, ut sit a) *facio*, Matth. 6, 5. οὐκ ἔσῃ, ne facias, ne sequaris morem. coll. Sir. 6, 11. Gen. 29, 26. οὐκ ἔστιν οὕτως, non ita fieri solet, לא־יעשה כן. — *Τί οὖν ἐστι*, Act. 21, 22. 1 Cor. 14, 15. 26. quid igitur faciendum? — Marc. 9, 40. εἶναι κατά τινος alicui adversari. 2 Sam. 10, 11. ἐσόμεθα τοῦ σῶσαί σε, te tutum praestabimus. — b) sum aliquis, aliquid, i. e. *praesto me, efficio*, suppedito id, quod in praedicato est; e. g. sum lumen Jo. 8, 12. i. e. praesto, quod lumen efficere solet; Jo. 6, 50. 51. 55. 58. 10, 7. 9. 11. 14. 25. Jo. 12, 15. ζωὴ αἰώνιός ἐστι, dat, efficit vitam aeternam. ib. c. 14, 6. 15, 1. Rom. 1, 16. δύναμις θεοῦ ἐστι, se praestat vim divinam; c. 14, 17.

οὐκ ἔστι βρῶμα καὶ πόσις, non praestat, non suppeditat cibum et potum homini. 1 Cor. 10, 16. ἐστὶ, *efficit* communionem cum sanguine Christi. ib. c. 11, 25. 2 Cor. 3, 17. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστι, dominus spiritum suppeditat. Eph. 1, 14. 2, 14. 1 Jo. 2, 2. ἱλασμός ἐστι, efficit ἱλασμόν. c. 5, 6. — c) *valeo, mihi volo, significo,* Matth. 9, 13. 12, 7. 13, 19—23. 38. 39. 16, 18. Luc. 8, 11. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή, hoc sibi vult, hunc sensum habet parabola. Marc. 1, 27. τί ἐστι τοῦτο, quid hoc sibi velit? coll. Act. 2, 12. 17, 20. — Jo. 18, 38. τί ἐστι ἀληθ. quid tibi vis illo vocab. ἀλήθεια? Ὅ ἐστι, *quod significat,* Marc. 5, 41. 15, 22. 34. 7, 34. Luc. 12, 1. Gal. 4, 24. sqq. Eph. 4, 9. Hebr. 7, 2. — Ὅς ἐστι, *qui subintelligendus est,* Gal. 3, 16. Eph. 6, 7. Coloss. 1, 24. 1 Tim. 3, 15. *qui imago est,* 1 Cor. 10, 4. Apoc. 17, 16. 19, 8. 20, 2. *qui comparari potest,* Eph. 1, 23. — Sequuntur jam *formulae singulares* hae: 1) ἐστὶ sequente infinitivo: *licet, juvat;* semel Hebr. 9, 5. οὐκ ἔστι, non juvat. coll. 3 Esdr. 1, 4. οὐκ ἔσται ὑμῖν ἆραι. 2 Chron. 35, 3. Cantic. tr. puer. vers. 9. Sir. 39, 21. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, non licet quaerere. ib. 41, 16. — 2) εἶναί τινα, aliquem, i. e. *magnum aliquem esse,* Act. 5, 36. coll. 8, 9. ubi μέγαν additur. Τίς εἶ, quis tu es, quanti te aestumas, Rom. 9, 20. 14, 4. Jac. 4, 12. coll. 1 Chron. 29, 14. — 3) Εἶναί τι, aliquid esse, i. e. *multum valere, eximium esse,* Gal. 2, 6. 6, 3. 1 Cor. 3, 7. Hebr. 7, 6. cui oppositum est: οὐδέν εἰμι, *nihil valeo, nil praesto, nullus sum,* Matth. 23, 16. 18. Jo. 8, 54. Act. 21, 24. 25, 11. 1 Cor. 7, 19. 10, 19. 13, 2. 2 Cor. 12, 11. Gal. 6, 15. ubi text. vulg. pro ἐστὶ ex interpretamento habet ἰσχύει. — 4) οὗτος — αὕτη — τοῦτο ἐστι, *in eo est,* Matth. 7, 12. Jo. 6, 29. 39. 40. 15, 12. 17, 3. 1 Jo. 3, 11. 23. 4, 3. 5, 3. 4. *eo evenit,* Act. 2, 16. *id valet,* Rom. 1, 12. — 5) οὕτως ἐστι, *sic se habet,* Matth. 1, 18. Marc. 4, 26. Jo. 3, 8. Οὕτως ἔσται, *sic se habebit, sic eveniet,* Matth. 13, 40. 49. 24, 27. 37. 39. Luc. 11, 30. 17, 24. 26. 30. coll. Obad. vers. 15. — 6) ὧδέ ἐστι, *hic sese manifestat, conspicua est,* Apoc. 13, 10. 18. 14, 12. — 7) Εἰμὶ sequente *genitivo* significat a) *possessionem,* Matth. 5, 3. αὐτῶν ἐστι, eorum est, ad illos pertinet. ib. vers. 10. 34. 19, 14. Luc. 4, 7. Jo. 4, 18. Act. 21, 11. Rom. 14, 8. b) *societatem* et *consortium,* Rom. 8, 9. Χριστοῦ εἶναι, Christi adsectam s. discipulum esse. 1 Cor. 1, 12. 3, 4. 2 Cor. 10, 7. c) proprietatem, Hebr. 12, 11. χαρᾶς εἶναι, i. e. videtur jucunda esse. d) *facultatem,* Act. 1, 7. οὐχ ὑμῶν ἐστι, non vestrum est, non licet, non pendet a vobis, quo sensu Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. legitur οὐκ ἔστιν ἐμόν. Hebr. 5, 14. τελείων ἐστι, perfectis christianis licet uti. — 8) Ἐστὶ sequente *dativo* personae: a) *est mihi, habeo, datur mihi,* Matth. 19, 27. τί ἔσται ἡμῖν, quid tribuetur nobis,

quid habebimus? (Esth. 5, 6. 7, 2. Jes. 30, 23. ubi hebr. נָתַן) Luc. 1, 36. 6, 32—34. 12, 20. 35. Jo. 17, 9. 18, 39. Act. 2, 39. 8, 21. 10, 6. Rom. 9, 2. 9. 1 Cor. 9, 16. 18. Jo. 7, 39. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγ· nondum erat scl. discipulis datum, nondum acceperant discipuli spiritum sanctum. Ad ἦν suppl. τοῖς μαθηταῖς. Caeterum cf. Exod. 34, 9. Ruth. 1, 12. Dan. 5, 17. b) *competit*, Rom. 1, 25. 1 Petr. 4, 11. coll. Mich. 3, 1. Sir. 11, 9. c) *evenit, contingit*, Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 16, 22. Luc. 2, 10. Prov. 26, 1. *cedit in*, Phil. 1, 28. Coloss. 2, 22. — 9) *Εἶναί τινί τι, alicui aliquid esse*, i. e. *haberi, duci, apparere*, Matth. 18, 17. Jo. 10, 1. 2. 1 Cor. 1, 18. 2, 14. 4, 3. ἐμοὶ εἰς ἐλάχιστόν ἐστι, minimi facio.. coll. Jer. 31, 1. 2 Cor. 6, 16. 18. Hebr. 1, 5. Inde etiam εἶναι simpliciter, omisso dativo ἀνθρώποις vel simili, interdum est: *haberi, apparere*, 1 Cor. 7, 25. ὡς πιστὸς εἶναι, ut fidelis appaream. Rom. 15, 16. εἰς τὸ εἶναί με, ut appaream, me praestem. 1 Tim. 1, 7. coll. Gen. 29, 20. ἦσαν ἐνάντιον αὐτοῦ, ei videbantur. — 10) ὁ ὤν, ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, Apoc. 1, 4. 8. 11, 17. 16, 5. i. e. qui fuit, est, et semper erit, *aeternus, semper idem*, de Deo usurpabatur ad exprimendam vim nominis Jehovae. Ὁ ὢν dicitur Deus Sap. 13, 1. quatenus solus necessario et sua vi existit. — Ὁ ὤν, Jo. 1, 18. pro ὅς ἦν, coll. Sir. 51, 13. Sap. 8, 20. — ἦσθα Matth. 26, 69. attice pro ἦς, *eras*. — Denique 11) εἶναι *praepositionibus* junctum, et quidem: a) εἰμὶ εἰς τι, ex hebraismo (הָיָה sequente לְ, Jes. 40, 4. 49, 6. Gen. 2, 24.) pro εἰμί τι, *sum*, seu *fio aliquid*, Matth. 19, 5. 1 Cor. 4, 3. 6, 16. 14, 22. 2 Cor. 6, 18. Eph. 5, 31. 1 Jo. 5, 8. coll. Jer. 9, 22. *dirigor ad aliquid*, 1 Petr. 1, 21. τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. — b) εἰμὶ ἔκ τινός, de loco: *oriundus sum*, Jo. 7, 52. 8, 23. — de personis: *e numero sum*, Matth. 26, 73. Jo. 18, 17. 25. Coloss. 4, 9. 2 Tim. 3, 6. — de toto: *pars sum, pertineo ad*, Act. 23, 34. 1 Cor. 12, 15. 16. — de causa: *pendeo*, Luc. 12, 15. ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ pendet a. Metaphorice: *alicui adhaereo, ei deditus, rei studiosus sum*, potissimum in Joannis scriptis, ubi εἶναι ἐκ τοῦ θεοῦ, vel ἐκ τοῦ διαβόλου, est Deum, diabolum sequi, ab eo regi; Jo. 8, 23. 44. 17. 15, 19. 17, 14. 16. 18, 37. 1 Jo. 3, 19. 4, 6. 5, 19. coll. e Paulo Gal. 3, 9. 10. 12. — c) εἰμὶ ἔν τινι, *e numero* sum, Rom. 1, 6. *instructus sum* aliqua re, eam *habeo*, Jo. 11, 10. φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 2 Cor. 3, 8. Phil. 4, 11. ἐν οἷς εἰμι, qua copia sim, quid habeam, 1 Thess. 2, 7. 1 Jo. 2, 9. — *versor in aliqua re*, quod deinde aut: *obnoxius ei sum*; Luc. 23, 40. Act. 8, 23. aut *ea occupatus*, Rom. 12, 17. 1 Tim. 4, 15. *ei deditus, ei adhaereo, arctissime cum aliquo conjunctus sum*, Jo. 14, 10. 11. 17. (ubi per μένειν explicatur) 15, 4. 1 Jo. 2, 5. 5, 20. 2 Cor. 13, 5.

Εἰμὶ ἐν Χριστῷ, Christi adsecla sum, Rom. 8, 1. 16, 11. — *Christus* autem dicitur *εἶναι ἐν ἡμῖν*, 2 Cor. 13, 15. i. e. ejus cognitio; *Deus*, 1 Cor. 14, 25. i. e. in nobis operatur. — d) *εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτὸ*, *convenire*, *congredi*; de concubitu, 1 Cor. 7, 5. ἦτε (sic *Griesb.* edidit pro glossemate *συνέρχεσθε*, quod habet text. vulg.) *ἐπὶ τὸ αὐτό*. — e) *Εἰμὶ μετά τινος*, *versor cum aliquo*, Matth. 17, 17. Luc. 15, 31. 23, 43. Jo. 7, 33. *aliquem maneo*, *ei contingo*, 2 Jo. vers. 2. 3. *sector* aliquem, *sum ab ejus partibus*, Matth. 12, 30. 26, 69. Exod. 23, 2. aliquem *juvo*, *tueor*, Matth. 28, 20. Jo. 3, 2. Act. 7, 9. 18, 10. Rom. 16, 20. — f) *Εἰμὶ σύν τινι*, *apud aliquem sum*, *versor*, Phil. 1, 23. Coloss. 2, 5. 1 Thess. 4, 17. eum *sequor*, *comitor*, Luc. 8, 38. Act. 4, 13. 5, 17. *ab* ejus *partibus sto*, Act. 14, 4. (2 Sam. 2, 10. *εἶναι ὀπίσω*). — g) *Εἰμὶ ὑπό τι*, s. *τινα*, *obnoxius*, *subjectus sum*, *alicujus sum* (Jes. 3, 6.) Matth. 8, 9. Rom. 3, 9. 6, 15. Gal. 3, 10. 25.

Εἵνεκεν, 2 Cor. 7, 12. i. q. *ἕνεκεν*, quod vid.

Εἶπα, *εἶπον*, vid. *Ἔπω*.

Εἴπερ, *Εἴπως*, vid. in *Εἰ*.

Εἰρηνεύω, f. *εύσω* (ab *εἰρήνη*) et *εἰρηνεύομαι*, pacem facio 1 Macc. 6, 60, pacem habeo, in pace vivo, (Job. 15, 21. 2 Chron. 14, 5. 20, 31. Sir. 41, 1.; — *paci studeo*, *pacem*, *concordiam servo*, 2 Cor. 13, 11. — *Εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις*, Marc. 9, 50. *ἐν ἑαυτοῖς* 1 Thess. 5, 13. *μετὰ πάντων*, Rom. 12, 18. (הִשְׁלִים seq. אֶת 2 Sam. 10, 19. — *Hesych.* *εἰρηνεύσομεν* · *εἰρηνικῶς διάξομεν*.

Εἰρήνη, 1) *pax* civilis, contrarium belli, Luc. 14, 32, Apoc. 6, 4. compositio dissidiorum, Act. 12, 20. Rom. 10, 15. 2) status securitatis, qualis est in pace, *securitas*, *status prosper et securus*, (בֶּטַח Jes. 14, 30.) Luc. 11, 21. 19, 42. Jo. 16, 33. Act. 9, 31. 1 Thess. 5, 3. coll. Jer. 6, 13. 14. Sap. 14, 22. adeoque *bonus ordo*, qualis in pace est, 1 Cor. 14, 33. — 3) studium pacis, *concordia*, Matth. 10, 34. Luc. 12, 51. Act. 7, 26. Rom. 14, 19. 1 Cor. 7, 15. 2 Cor. 13, 11. Gal. 5, 22. Eph. 2, 14. 15. 17. 4, 3. Coloss. 3, 15. et passim. *Βασιλεὺς εἰρήνης*, rex pacificus, Hebr. 7, 2. — 4) *pax animi cum Deo*, quae oritur per reconciliationem, Rom. 5, 1. 15, 13. coll. Jes. 53, 5. — 5) synecdochice ad imitationem hebr. שָׁלוֹם: *salus*, *felicitas* quaecunque, Luc. 1, 79. 2, 14. 19, 38. *εἰρήνη ἐν οὐρανῷ*, salus in coelo parata. Act. 10, 36. 14, 2. Rom. 3, 17. 8, 6. Eph. 6, 15. — Huc quoque pertinent formulae, usum hebr. שָׁלוֹם sequutae: a) *θεὸς τῆς εἰρήνης*, *Deus salutifer*, ereptor, salvos homines praestans, Rom. 16, 20. Phil. 4, 9. 1 Thess. 5, 23. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 13, 20. (Jes. 9, 5. שַׂר־שָׁלוֹם). b) formulae salutandi: *εἰρήνη ὑμῖν*, *pax vobiscum*, *salvete*, (שָׁלוֹם לָכֶם Gen. 43, 23.) Luc. 24, 36. Jo. 20, 19. 21, 26. quae etiam est formula bona

apprecantis: *salus vobis contingat*, Gal. 1, 3. Rom. 1, 7. 2, 10. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 6, 16. Eph. 1, 2. 6, 23. et passim. *Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ*, Luc. 10, 5. cf. Jud. 19, 20. 1 Chron. 12, 18. Dan. 10, 19. c) formula *dimittendi*: ὕπαγε *εἰς εἰρήνην*, vel *ἐν εἰρήνῃ*, Marc. 5, 34. Jac. 2, 16, πορεύου *εἰς εἰρήνην*, Luc. 7, 50. 8, 48. Act. 16, 36. *vade in pace, salvus abi*. cf. 1 Sam. 1, 17. coll. Tob. 5, 13. 11, 17. ubi ὕπαγε *ὑγιαίνων*, ut etiam Sir. 38, 8. εἰρήνη pro sanitate. Huc etiam pertinent formulae *ἀπολύειν τινα ἐν εἰρήνῃ* Luc. 2, 29. *μετ' εἰρήνης*, Act. 15, 33. (Gen. 28, 21. *μετὰ σωτηρίας*) i. e. cum benedictione, salutis apprecatione. cf. 1 Cor. 16, 11. Hebr. 11, 31. Gen. 26, 29. Exod. 18, 23. 1 Sam. 20, 13. cf. *Ἀσπάζομαι*. — b) *benedictio*, et *ipsa bona*, quae vi benedictionis homini impertiuntur; Matth. 10, 13. Luc. 10, 6. Jo. 14, 27. Phil. 4, 7. De vi benedictionum vid. Gen. 27. Prov. 11, 11. Sir. 3, 11. Num. 23, 7.

Εἰρηνηκός, ή, όν, 1) *pacificus*, *concors*, Jac. 3, 17. Deut. 2, 26. Jer. 9, 8. 2) *saluber*, Hebr. 12, 11.

Εἰρηνοποιέω, ῶ, f. *ήσω*, *pacem facio*, *reconcilio*, Coloss. 1, 20. Prov. 10, 10.

Εἰρηνοποιὸς, οῦ, ὁ, pacem faciens; *pacis studiosus*, Matth. 5, 9. *Phavor*. εἰρηνοποιός· ὁ τὴν εἰρήνην ἐν ἄλλοις κατεργαζόμενος.

Εἴρω, vid. *Ἐρέω*.

Εἰς, praepositio, accusativum regens. Ubi cum genitivo legitur, accusativus omissus et supplendus est; v. c. εἰς ᾅδου scl. *τόπον*, Act. 2, 27. 31. coll. 1, 25. In versione LXX. respondet maxime hebr. ב, ל, — אל et indicat 1) *motum ad rem*, s. personam, in locum, et est *in*, *ad*, *versus*, *inter*. Math. 2, 8. 13. 14. Luc. 8, 8. Marc. 11, 8. 7, 31. (ubi textus vulg. habet *πρός*) Act. 5, 16. 8, 26. Luc. 10, 36. 13, 21. Jo. 21, 23. Act. 19, 30. et alibi. — *Ἐμβλέπειν εἰς*, Matth. 6, 26. Act. 13, 4. 6, 15. 13, 9. *Ἐμπτύειν εἰς*, Matth. 27, 30. Marc. 8, 23. — *Τύπτειν εἰς* Matth. 27, 30. πίπτειν *εἰς τοὺς πόδας*, ad pedes, Matth. 18, 29. Jo. 11, 32. *Εἰς τὸ οὖς* in aurem scl. dictum, Matth. 10, 27. — *Εἰς τὸ πρόσωπον*, in faciem Matth. 26, 67. — Interdum etiam est *coram*, ut Act. 22, 30. 2 Cor. 8, 24. — Indicat 2) *terminum ad quem*, et est: *in*, *ad*. Matth. 22, 3. 4. 25, 46. Marc. 9, 43. 45. Luc. 9, 62. Jo. 4, 36. Act. 13, 48. 26, 24. — Si de *tempore* dicitur est: *usque ad*, Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. Jo. 13, 1. Matth. 21, 19. Marc. 3, 28. Act. 4, 3. Rom. 1, 25. coll. Exod. 16, 23. εἰς (hebr. עד) τὸ πρωΐ, i. q. vers. 24. ἕως πρωΐ. — 3) *consilium*, *finem et eventum*, ut sit *in*, *ad*, Matth. 3, 11. 8, 4. 10, 18. Marc. 1, 4. 2, 17. Luc. 2, 32. Jo. 1, 7. 16, 20. Act. 2, 38. 11, 18. 29. Rom. 1, 5. 28, 9, 21. et saepius. Hebr. 11, 11. δύναμις εἰς κατάβ.

Εἰμὶ ἐν Χριστῷ, Christi adsecla sum, Rom. 8, 1. 16, 11. — *Christus* autem dicitur *εἶναι ἐν ἡμῖν*, 2 Cor. 13, 15. i. e. ejus cognitio; *Deus*, 1 Cor. 14, 25. i. e. in nobis operatur. — d) *εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτὸ*, *convenire*, *congredi*; de concubitu, 1 Cor. 7, 5. ἦτε (sic *Griesb.* edidit pro glossemate συνέρχεσθε, quod habet text. vulg.) ἐπὶ τὸ αὐτό. — e) *Εἰμὶ μετά τινος*, *versor cum aliquo*, Matth. 17, 17. Luc. 15, 31. 23, 43. Jo. 7, 33. *aliquem maneo*, *ei contingo*, 2 Jo. vers. 2. 3. *sector* aliquem, *sum ab ejus partibus*, Matth. 12, 30. 26, 69. Exod. 23, 2. aliquem *juvo*, *tueor*, Matth. 28, 20. Jo. 3, 2. Act. 7, 9. 18, 10. Rom. 16, 20. — f) *Εἰμὶ σύν τινι*, *apud aliquem sum*, *versor*, Phil. 1, 23. Coloss. 2, 5. 1 Thess. 4, 17. eum *sequor*, *comitor*, Luc. 8, 38. Act. 4, 13. 5, 17. *ab* ejus *partibus sto*, Act. 14, 4. (2 Sam. 2, 10. εἶναι ὀπίσω). — g) *Εἰμὶ ὑπό τι*, s. *τινα*, *obnoxius*, *subjectus sum*, *alicujus sum* (Jes. 3, 6.) Matth. 8, 9. Rom. 3, 9. 6, 15. Gal. 3, 10. 25.

Εἵνεκεν, 2 Cor. 7, 12. i. q. ἕνεκεν, quod vid.

Εἶπα, εἶπον, vid. Ἔπω.

Εἴπερ, *Εἴπως*, vid. in *Εἰ*.

Εἰρηνεύω, f. εύσω (ab εἰρήνη) et εἰρηνεύομαι, pacem facio 1 Macc. 6. 60. pacem habeo, in pace vivo, (Job. 15, 21. 2 Chron. 14, 5. 20, 31. Sir. 41, 1.; — *paci studeo*, *pacem*, *concordiam servo*, 2 Cor. 13, 11. — *Εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις*, Marc. 9, 50. ἐν ἑαυτοῖς, 1 Thess. 5, 13. μετὰ πάντων, Rom. 12, 18. (הִשְׁלִים seq. אֶת 2 Sam. 10, 19. — *Hesych.* εἰρηνεύσομεν· εἰρηνικῶς διάξομεν.

Εἰρήνη, 1) *pax* civilis, contrarium belli, Luc. 14, 32. Apoc. 6, 4. compositio dissidiorum, Act. 12, 20. Rom. 10, 15. 2) status securitatis, qualis est in pace, *securitas*, *status prosper et securus*, (בֶּטַח Jes. 14, 30.) Luc. 11, 21. 19, 42. Jo. 16, 33. Act. 9, 31. 1 Thess. 5, 3. coll. Jer. 6. 13. 14. Sap. 14, 22. adeoque *bonus ordo*, qualis in pace est, 1 Cor. 14, 33. — 3) studium pacis, *concordia*, Matth. 10, 34. Luc. 12, 51. Act. 7, 26. Rom. 14, 19. 1 Cor. 7, 15. 2 Cor. 13, 11. Gal. 5, 22. Eph. 2, 14. 15. 17. 4, 3. Coloss. 3, 15. et passim. *Βασιλεὺς εἰρήνης*, rex pacificus, Hebr. 7, 2. — 4) *pax animi cum Deo*, quae oritur per reconciliationem, Rom. 5, 1. 15, 13. coll. Jes. 53, 5. — 5) synecdochice ad imitationem hebr. שָׁלוֹם: *salus*, *felicitas* quaecunque, Luc. 1, 79. 2, 14. 19, 38. εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, salus in coelo parata. Act. 10, 36. 14, 2. Rom. 3, 17. 8, 6. Eph. 6, 15. — Huc quoque pertinent formulae, usum hebr. שָׁלוֹם sequutae: a) *θεὸς τῆς εἰρήνης*, *Deus salutifer*, ereptor, salvos homines praestans, Rom. 16, 20. Phil. 4, 9. 1 Thess. 5, 23. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 13, 20. (Jes. 9. 5. שַׂר־שָׁלוֹם). b) formulae salutandi: εἰρήνη ὑμῖν, *pax vobiscum*, *salvete*, (שָׁלוֹם לָכֶם, Gen. 43, 23.) Luc. 24, 36. Jo. 20, 19. 21, 26. quae etiam est formula bona

apprecantis: *salus vobis contingat*, Gal. 1, 3. Rom. 1, 7. 2, 10. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 6, 16. Eph. 1, 2. 6, 23. et passim. Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ, Luc. 10, 5. cf. Jud. 19, 20. 1 Chron. 12, 18. Dan. 10, 19. c) formula *dimittendi*: ὕπαγε εἰς εἰρήνην, vel ἐν εἰρήνῃ, Marc. 5, 34. Jac. 2, 16, πορεύου εἰς εἰρήνην, Luc. 7, 50. 8, 48. Act. 16, 36. *vade in pace, salvus abi*. cf. 1 Sam. 1, 17. coll. Tob. 5, 13. 11, 17. ubi ὕπαγε, ὑγιαίνων, ut etiam Sir. 38, 8. εἰρήνη pro sanitate. Huc etiam pertinent formulae ἀπολύειν τινα ἐν εἰρήνῃ Luc. 2, 29. μετ' εἰρήνης, Act. 15, 33, (Gen. 28, 21. μετὰ σωτηρίας) i. e. cum benedictione, salutis apprecatione. cf. 1 Cor. 16, 11. Hebr. 11, 31. Gen. 26, 29. Exod. 18, 23. 1 Sam. 20, 13. cf. Ἀσπάζομαι. — b) *benedictio*, et *ipsa bona*, quae vi benedictionis homini impertiuntur; Matth. 10, 13. Luc. 10, 6. Jo. 14, 27. Phil. 4, 7. De vi benedictionum vid. Gen. 27. Prov. 11, 11. Sir. 3, 11. Num. 23, 7.

Εἰρηνικός, ή, όν, 1) *pacificus, concors*, Jac. 3, 17. Deut. 2, 26. Jer. 9, 8. 2) *saluber*, Hebr. 12, 11.

Εἰρηνοποιέω, ῶ, f. ήσω, *pacem facio, reconcilio*, Coloss. 1, 20. Prov. 10, 10.

Εἰρηνοποιός, οῦ, ὁ, pacem faciens; *pacis studiosus*, Matth. 5, 9. *Phavor.* εἰρηνοποιός· ὁ τὴν εἰρήνην ἐν ἄλλοις κατεργαζόμενος.

Εἴρω, vid. Ἐρέω.

Εἰς, praepositio, accusativum regens. Ubi cum genitivo legitur, accusativus omissus et supplendus est; v. c. εἰς ᾅδου scl. τόπον, Act. 2, 27. 31. coll. 1, 25. In versione LXX. respondet maxime hebr. ב, ל, — אל et indicat 1) *motum ad rem*, s. personam, in locum, et est *in, ad, versus, inter*. Math. 2, 8. 13. 14. Luc. 8, 8. Marc. 11, 8. 7, 31. (ubi textus vulg. habet πρός) Act. 5, 16. 8, 26. Luc. 10, 36. 13, 21. Jo. 21, 23. Act. 19, 30. et alibi. — Ἐμβλέπειν εἰς, Matth. 6, 26. Act. 15, 4. 6, 15. 13, 9. Ἐμπτύειν εἰς, Matth. 27, 30. Marc. 8, 23. — Τύπτειν εἰς Matth. 27, 30. πίπτειν εἰς τοὺς πόδας, ad pedes, Matth. 18, 29. Jo. 11, 32. Εἰς τὸ οὖς in aurem scl. dictum, Matth. 10, 27. — Εἰς τὸ πρόσωπον, in faciem Matth. 26, 67. — Interdum etiam est *coram*, ut Act. 22, 30. 2 Cor. 8, 24. — Indicat 2) *terminum ad quem*, et est: *in, ad*. Matth. 22, 3. 4. 25, 46. Marc. 9, 43. 45. Luc. 9, 62. Jo. 4, 36. Act. 13, 48. 26, 24. — Si de *tempore* dicitur est: *usque ad*, Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. Jo. 13, 1. Matth. 21, 19. Marc. 3, 28. Act. 4, 3. Rom. 1, 25. coll. Exod. 16, 23. εἰς (hebr. עד) τὸ πρωΐ, i. q. vers. 24. ἕως πρωΐ. — 3) *consilium, finem et eventum*, ut sit *in, ad*, Matth. 3, 11. 8, 4. 10, 18. Marc. 1, 4. 2, 17. Luc. 2, 32. Jo. 1, 7. 16, 20. Act. 2, 38. 11, 18. 29. Rom. 1, 5. 28, 9, 21. et saepius. Hebr. 11, 11. δύναμις εἰς καταβ.

σπερμ. facultas prolis faciendae. Act. 7, 5. διδ. εἰς κατάσχεσιν, possidendum dare; Rom. 1, 24. — Act. 8, 20. εἴη εἰς ἀπώλειαν, pereat. — Hinc εἰς τι, *cur, quo consilio*, Matth. 26, 8. Marc. 14, 4. 15, 34. εἰς τοῦτο, *hoc consilio, effectu*, Marc. 1, 38. Luc. 4, 43. Jo. 18, 37. Act. 9, 21. Rom. 14, 9. — Huc et referenda est formula εἰς τὸ sequente infinitivo verbi: *ita ut, hoc eventu s. consilio ut, donec, usque dum*, Matth. 20, 19. 26, 2. 27, 31. Marc. 14, 55. Luc. 4, 29. Act. 7, 19. Rom. 1, 11. 20. 4, 11. Eph. 1, 18. 2 Thess. 1, 5. 2, 6. Hebr. 11, 3. 1 Petr. 3, 7. et alibi. — Indicat 4) *usum, utilitatem*, et est vel: *in, pro*, vel exprimit dativum aut commodi aut incommodi; Matth. 6, 34. 10, 10. 20, 1. 26, 10. Luc. 12, 19. 21. εἰς θεὸν, in Dei honorem et cultum. Act. 24, 17. Rom. 1, 1. 5, 8. 11, 36. εἰς αὐτὸν, in ejus honorem. 16, 6. 15, 16. 2 Cor. 2, 4. — Luc. 7, 30. εἰς ἑαυτοὺς, sibi in damnum. Matth. 27, 10. ἔδωκαν εἰς, dederunt pro, in pretium. cf. Sir. 37, 7. Epist. Jer. vers. 10. — 5) *motum animi* versus aliquid s. erga aliquem cum bono tum malo sensu, et est *in, erga, adversus, contra*, Matth. 26, 10. Marc. 14, 6. Rom. 1, 27. 5, 8. 8, 7. 12, 10. 1 Cor. 9, 13. ὑποταγὴ εἰς τὸ εὐαγ. obedientia erga evangelium. 1 Petr. 4, 9. coll. Judith. 6, 17. 2 Macc. 9, 26. Ἁμαρτάνειν εἰς τινὰ, Matth. 18, 21. Luc. 15, 18. 21. 17, 3. 1 Cor. 6, 18. alibi. Βλασφημεῖν εἰς, Marc. 3, 29. Luc. 12, 10. 22, 65. πιστεύειν εἰς, Matth. 18, 6. et saepissime. — b) *rationem rei habitam*, ut sit: *de, in, ratione, quod attinet ad*, Jo. 6, 9. εἰς τοσούτους, ratione tantae multitudinis. Act. 2, 25. λέγει εἰς αὐτὸν, de illo. ib. 25, 20. Rom. 4, 20. Gal. 4, 11. 5, 10. Eph. 5, 16. 5, 32. Hebr. 7, 14. Ps. 63, 6. ἐμελέτων εἰς σε, de te. Hebr. ל pro עַל 2 Sam. 11, 7. Ps. 91, 11. — 7) *causam moventem*, et est: *ad, per*, Matth. 12, 41. Luc. 11, 32. 1 Cor. 8, 6. ἡμεῖς εἰς αὐτὸν, nos per (διὰ, ut postea legitur) illum. Ps. 18, 45. εἰς (ל) ἀκοήν. — 8) *locum ubi*, ita ut sit i. q. ἐν, *in, inter* ut ב praefixum mox per εἰς mox per ἐν a LXX. redditur. Matth. 2, 23. 4, 13. 5, 35. ubi commutatur cum ἐν. Marc. 1, 9. 2, 1. 5, 14. 35. Jo. 1, 18. εἰς τὸν κόλπον pro ἐν τῷ κ. 21, 4. εἰς τὸν αἰγιαλ. in littore. Act. 2, 22. εἰς ὑμᾶς inter vos. 7, 53. 8, 40. Rom. 8, 18. manifestare εἰς τινὰ *in aliquo*. Hebr. 2, 13. εἰς ὑμᾶς pro ἐν ὑμῖν. coll. Jes. 66, 17. Esth. 1, 5. Sic quoque εὐδοκεῖν εἰς (ב) τινὰ pro ἐν τινὶ, Matth. 12, 18. 2 Petr. 1, 17. Ἐλπίζειν εἰς τινὰ pro ἐπὶ et ἐν, Jo. 5, 45. Act. 24, 15. — Denique 9) indicat *qualitatem rei*, vel quae est et habetur, vel in quam mutatur et abit, et vertendum est *in, pro, ut sit, tanquam* (zu etwas, für etwas, als etwas), interdum vero etiam, ubi Hebr. ב essentiae respondet, vel אֶת notae accusativi (Jer. 29, 17.) plane redundat. Matth. 13, 30. δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας. coll. Judith 2, 15. — Μεταστρέφειν εἰς, Act. 2, 20. Apoc.

11, 6. μεταλασσ. εἰς Rom. 1, 26. *mutare in*. — Εἰς ὄνομα, *tanquam, pro*, für einen Propheten, Matth. 10, 41. 42. coll. Gen. 11, 3. εἰς λίθον. — Εἰς υἱὸν, tanquam filium, ut esset filius, Act. 7, 21. coll. Gen. 2, 22. Γίνεσθαι εἰς οὐδὲν, in nihilum abire, Act. 5, 36. λογίζεσθαι εἰς, haberi, imputari pro, Act. 19, 27. Rom. 4, 3. 5. 9. 4, 22. 9, 8. — Act. 13, 22. εἰς βασιλέα, regem. (1 Chron. 28, 4.) ib. vers. 47. εἰς φῶς, lucem. Matth. 5, 13. εἰς οὐδὲν, nihil. Vid. etiam Matth. 19, 5. 21, 42. Marc. 10, 8. 12, 10. Luc. 3, 5. 13, 19. 20, 17. Act. 4, 11. coll. 3 Esdr. 5, 58. ποιοῦντες εἰς τὰ ἔργα facientes opera. Sir. 40, 8. — Huc etiam pertinent formulae: ἐσχίσθη εἰς δύο, in duas partes, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Συνάγειν εἰς ἕν, Jo. 11, 52. coll. Apoc. 16, 19. Τετελ. εἰς ἕν, perfectissime uniti, Jo. 17, 23. Εἰς τὸ ἕν εἰσι, in uno conveniunt, unum sunt, 1 Jo. 5, 8. — 10) Restant formulae singulares a) βαπτίζειν εἰς vid. Βαπτίζω. b) συγκλείειν εἰς Rom. 11, 32. pro ὑπὸ, ut est Gal. 3, 22. c) ἔνοχος εἰς τι pro τινὶ, Matth. 5, 22. d) ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, Rom. 1, 17. a fidem habente ad fidem habentem, i. e. ad omnes fidem habentes, ut Graeci dicere solent ἐκ θαλάσσης εἰς θάλασσαν. coll. 2 Petr. 2, 8. (εἰς) ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, de die in diem. In compositionibus εἰς est: *ad, in, intro*.

Εἷς, μία, ἕν, (hebr. אֶחָד) 1) *unus*; et quidem unus numero Luc. 18, 19. Jo. 11, 50. Act. 17, 26. Rom. 5, 15—19., unus e multis 1 Cor. 9, 24. 14, 27. Apoc. 7, 13. et alibi saepissime. — Cum negatione: *nullus*, Matth. 5, 18. 10, 29. Jo. 1, 3. οὐδὲ εἷς, Rom. 3, 10. (Exod. 14, 28.) οὐκ ἕως ἑνὸς, ib. vers. 12. *ne unus quidem*. cf. Exod. 8, 31. Ps. 106, 11. — 2) *unitus, unus* ex pluribus in unum collectus, Matth. 19, 5, 6. Rom. 12, 5. Eph. 2, 15. Gen. 2, 24. Ezech. 37, 17. 2 Chron. 5, 13. Inde ἕν εἶναι Jo. 10, 30. 17, 11, 21. 22. arctissime conjunctum esse, unam quasi personam moralem constituere. ἕν εἰσι, 1 Cor. 3, 8. unius sunt pretii et dignitatis. ἓν σῶμα, ἓν πνεῦμά εἰμι, 1 Cor. 6, 16. conjunctus sum, societatem ineo cum corpore, spiritu, ei adhaereo. Gal. 3, 28. πάντες εἷς ἐστε, omnes unam societatem constituitis. Ἓν ποιεῖν, Eph. 2, 14. in unum colligere, unam societatem, unum corpus facere. — Εἰς ἕν, in *unam societatem*, Jo. 11, 52. tropice: *arctissime*, Jo. 17, 23. Etiam de loco: Jo. 20, 7. convolutum εἰς ἕνα τόπον, in unum volumen, nostrum *zusammen*. 3) *unus idemque, idem*, Luc. 12, 52. ἐν οἴκῳ ἑνὶ in una, eadem domo. Rom. 3, 30. εἷς ὁ Θεὸς, unus idemque Deus. 15, 16. ἐν ἑνὶ στόματι (Luc. 14, 18. ἀπὸ μιᾶς scil. φωνῆς) uno ore, i. e. cuncti unum idemque. 1 Cor. 10, 17. 11, 5. ἓν καὶ τὸ αὐτὸ, unum idemque, perinde est. ib. 12, 11. 12. 13. Eph. 4, 5. Phil. 2, 2. Apud LXX. hebr. אֶחָד Gen. 11, 1. 6. 40, 5. 41, 25. 26. Lev. 22, 28. 24,

22. Eccleſ. 2, 14. Sap. 7, 6. 17, 17. — 4) *quidam, aliquis, certus aliquis*, i. q. τὶς, Matth. 8, 19. 16, 14. 18, 24. 28. 19, 16. 26, 69. Marc. 12, 42. *μία χήρα* pro χήρα τις. Luc. 5, 12. 17. 9, 8. 15, 19. 26. 17, 2. 22, 47. Act. 11, 28. LXX. hebr. אֶחָד Gen. 22, 2. 42, 16. Lev. 13, 2. quod alibi verterunt τὶς, Gen. 26, 10. Gen. 27, 44. יָמִים אֲחָדִים, *ἡμέρας τινάς*. — Interdum εἷς ex hebraismo reſpondet articulo indefinito noſtrae linguae, *ein*, et plane redundat. Matth. 21, 19. *συκῆν μίαν*, einen Feigenbaum, pro *συκῆν* ſimpliciter. Jo. 6, 9. *παιδάριον ἓν* pro *παιδάριον* ſimpliciter. Jo. 7, 21. *ἓν ἔργον*. Jac. 4, 13. *ἐνιαυτὸν ἕνα*. et Apoc. 8, 13. 9, 13. 18, 21. 19, 17. Legitur quoque ſimul cum τὶς Marc. 14, 51. *εἷς τις νεανίσκος*, noſtrum: ein gewiſſer Jüngling. Luc. 22, 50. *εἷς τις ἐξ αὐτῶν*. Sic Dan. 2, 31. chald. צְלֵם חַד, LXX. *εἰκὼν μία*, ein Bild. Esdr. 4, 8. chald. אִגְּרָא חֲדָא, LXX. *ἐπιστολὴν μίαν*, coll. 6, 2. Geneſ. 21, 15. (1 Sam. 1, 1. וַיְהִי אִישׁ אֶחָד, LXX. *ἄνθρωπος ἦν.*) — 5) ex hebraismo eſt porro: *ſolus, unicus*, Matth. 19, 17. 21, 24. 23, 15. Marc. 2, 7. 10, 18. 12, 6. 29. *κύριος εἷς*, ſolus eſt dominus. (Sir. 1, 8. coll. Rom. 16, 27.) Marc. 12, 32. Jo. 11, 49. Sic legitur אֶחָד, Gen. 19, 9. Jud. 21, 8. Job. 23, 13. Eccleſ. 4, 10. Exod. 33, 5. Zach. 14, 9. — Et quum quae unice eliguntur, habentur, in pretio eſſe ſoleant, 6) interdum emphatice eſt: *unum prae caeteris, hoc unum, hoc ſolum*, Luc. 18, 22. ἔτι ἕν, hoc unum, *hoc ſolum*, Marc. 10, 21. Luc. 10, 42. ἑνὸς δέ ἐστι χρεία, uno prae caeteris, hoc (ſcl. quod audiar) opus eſt. Jo. 9, 25. *ἓν οἶδα*, hoc ſolum ſcio. Gal. 5, 14. Phil. 3, 14. 2 Petr. 3, 8. *ἓν δὲ τοῦτο*. cf. Pſ. 27, 4. *μίαν* (אַחַת) *ἠτησάμην παρὰ κυρίου, ταύτην* (אוֹתָהּ) *ἐκζητήσω*. Cantic. 6, 9. — 7) *primus*, ut אֶחָד Gen. 1, 5. Exod. 12, 18. 40, 2. 17. Ezech. 26, 1. 45, 18. Dan. 1, 21. — Matth. 28, 1. *εἰς μίαν* (ſcl. *ἡμέραν*) *τῶν σαββάτων* in primum hebdomadis diem. Luc. 24, 1. Marc. 16, 2. Jo. 20, 1. 19. Act. 20, 7. 1 Cor. 16, 2. Gal. 4, 24. Apoc. 9, 12. — Formula de eccleſiae miniſtris adhibita, eos eſſe debere *μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα*, 1 Tim. 3, 2. 12. Tit. 1, 6. olim quidem explicabatur ita: „*unius* uxoris (non plurium) maritus", et putabatur apoſtolus vetuiſſe polygamiam ſimultaneam. Obſtat autem praeter alia praeceptum 1 Tim. 5, 9.: viduas eſſe eligendas *ἑνὸς ἀνδρὸς γυναῖκας*, quod non eodem modo intelligi poteſt, quum *πολυανδρία* iis, quibus ſcriberet apoſtolus, prorſus ignota eſſet. Alii igitur *μιᾶς γυν.* verterunt: *primae* uxoris, ita ut polygamia ſucceſſiva, ſ. ſecundae nuptiae intelligendae ſint, quas quidem tum temporis incontinentiae documentum habuiſſent. Vid. *Grotii* annotatt. ad haec loca. Poſſet vero etiam ſic in his for-

mulis pleonastice positum esse, ut antea sub no. 4. notavimus, ita ut esset: uxoris maritus, mariti uxor, i. e. *in conjugio vivens*, quod postulabat Paulus, quo minister in officio patris familias praestando aliis esse posset exemplo. cf. 1 Tim. 5, 4. 5. — Restant denique formulae: a) εἷς — εἷς, *unus, alter; — alter — alter*, (pro ὁ μὲν — ὁ δὲ) Matth. 20, 21. 24, 40. 41. 27, 38. Jo. 20, 12. 1 Cor. 4, 6. Gal. 4, 22. אֶחָד וְאֶחָד Levit. 12, 8. 1 Reg. 3, 25. 2 Chron. 3, 17. Sir. 31, 23. Εἷς τὸν ἕνα i. e. *invicem*, 1 Thess. 5, 11. — b) εἷς — εἷς — εἷς, *unus — alter — tertius, hic — ille — iste*, Matth. 17, 4. Marc. 4, 8. 1 Sam. 10, 3. 13, 17. 18. pro ὁ μὲν — ὁ δὲ — ὁ δὲ, vid. Matth. 13, 8. — c) εἷς ἕκαστος, *omnes, unusquisque*, Luc. 4, 40. 16, 5. Act. 2, 3. 6. 17, 27. 20, 31. 21, 26. 1 Cor. 12, 18. Eph. 4, 7. Sic hebr. אִישׁ אֶחָד, Lev. 13, 2. (LXX. ἄνδρα ἕνα) Num. 13, 2. — ἀνὰ εἷς ἕκαστος, Apoc. 21, 21. quaevis singula porta. — d) εἷς — ἕτερος, *unus — alter, hic — ille*, Luc. 7, 41. 16, 13. 17, 34. 36. 18, 10. Act. 23, 6. — Εἷς — ἄλλος Apoc. 17, 10., ubi numerantur singuli, adeo de sexto, septimo dicitur. — e) καθ᾽ ἕνα πάντες, *ad unum omnes*, omnes ac singuli, 1 Cor. 14, 31. coll. Jes. 27, 12. καθ᾽ ἕν, omnia singulatim, Jo. 21, 25. — f) εἷς καθ᾽ εἷς, e soloecismo pro εἷς καθ᾽ ἕνα, unus post alterum, *singuli*, Marc. 14, 19. Jo. 8, 9. ἓν καθ᾽ ἕν, singula, Apoc. 4, 8. — Ὁ δὲ καθ᾽ εἷς (pro καθ᾽ ἕνα) singuli, quisque singulus, Rom. 12, 5. — Οἱ καθ᾽ ἕνα ἕκαστος, omnes ac singuli, Eph. 5, 33. καθ᾽ ἓν ἕκαστον, *singulatim, unum quodque*, Act. 21, 19.

Εἰσάγω, f. άξω (ab εἰς et ἄγω) *introduco* in locum, a) de personis: in templum Act. 21, 28. 29. in coenaculum Luc. 14, 21. in urbem Act. 9, 8. castra Act. 21, 37. aedificia Luc. 22, 54. Jo. 18, 16. 2 Reg. 9, 2. — Hebr. 1, 6. εἰσαγάγειν εἰς τὴν οἰκουμένην, i. e. angelis hominibusque solenniter declarare, qualis sit. — b) de rebus: *infero, importo*, Act. 7, 45. — Saepius non legitur.

Εἰσακούω, f. ούσω, (ex εἰς et ἀκούω) seq. genitivo, proprie: in aures immitto, auribus percipio; — deinde: *animum adverto* ad ea, quae dicuntur, *attendo*; — de praeceptis et mandatis: *obedio*; 1 Cor. 14, 21. εἰσακούσονταί μου, obedient mihi. vid. Exod. 16, 28. (hebr. שָׁמַע). Deut. 28, 58. coll. 15, 5. 19, 9. Sir. 3, 6. ὁ εἰσακούων κυρίου, qui domino pie obsequitur. — Nostris scriptoribus proprium est, εἰσακούειν Deo tribuere, ut sit: *preces admittere, precibus annuere*, Ps. 55, 16—19. Ps. 14, 1. et passive dicere de precibus, quae *ratae fiunt*, quas Deus quali audit; sensus: *adjuvari, eripi*; Luc. 1, 13. Act 10, 31. Inde εἰσακουσθεὶς ἀπὸ Hebr. 5, 7. est *liberatus a*. cf. Job. 35, 13. εἰσακούσῃ (עָנָה) ἀπὸ ὕβρεως πονηρῶν.

Εἰσδέχομαι, f. ξομαι, (ex εἰς et δέχομαι) 1) recipio,

πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, ante ejus adventum. 1 Thess. 1, 9. 2, 1. εἴσοδος πρὸς ὑμᾶς, adventus, adveniendi ad vos ratio honesta et pia. Mal. 3, 2. — 3) *introitus*, et quidem ut vel *portam*, per quam introitus patet, significet, 2 Chron. 23, 4. (hebr. ספים *limina*); Prov. 8, 37. (פתח). Sap. 7, 6. — vel *introeundi potestatem*, s. *actum*; Hebr. 10, 19. εἴσοδος τῶν ἁγίων pro εἰς τὰ ἅγια, spes introeundi sanctuarium coeleste. Saepius non habetur.

Εἰσπηδάω, ῶ, f. ήσω, (εἰς et πηδάω, salio), *insilio*; — *celeriter ingredior*, Act. 16, 29. — (Act. 14, 14. rejecit Griesb. et reposuit ἐξεπήδησαν.) coll. Am. s. 5, 19. Susann. vers. 26.

Εἰσπορεύομαι, f. εύσομαι, (εἰς et πορεύομαι) 1) *ingredior*, *introeo*, v. c. locum, domum, urbem, Marc. 1, 21. 5, 40. 6, 56. Luc. 8, 16. 11, 33. 22, 10. Act. 3, 2. — os, stomachum, Marc. 7, 15. 18. 19. Matth. 15, 17. — πρός τινα, ad aliquem *accedo*, eum *viso*, Act. 28, 30. (Esth. 2, 14.). 2) *advenio*, Marc. 11, 2. εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, statim ubi adveneritis ibi. Luc. 19, 30. 3) *irruo hostiliter*, Act. 8, 3. κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος in singulas domus irrumpens. coll. Exod. 11, 4. — 4) εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος, Act. 9, 28. negotia sua peragens, res suas curans. Vid. εἰσέρχομαι. — 5) animum intro, *animum occupo*, Marc. 4, 19. — Saepius non occurrit.

Εἰστρέχω, aor. 2. εἰσέδραμον, (εἰς et τρέχω) *intro curro*, *intro recurro*. Semel Act. 12, 14. 2 Macc. 5, 26.

Εἰσφέρω, f. εἰσοίσω, aor. 1. εἰσήνεγκα, aor. 2. εἰσήνεγκον, (εἰς et φέρω), 1) *infero*; Luc. 5, 18. 19. (subint. εἰς τὴν οἰκίαν, coll. Levit. 4, 16. — Εἰσφέρειν εἰς τὰς ἀκοάς, Act. 17, 20. inferre in aures, i. e. annunciare, narrare. (*Xenoph.* Mem. 1, 1. 2. *Eurip.* Dan. 55.) Exod. 4, 7. εἰσφέρειν, manum in sinum. — 2) *affero*, *adporto*, Hebr. 13, 11. coll. Dan. 6, 18. εἰσφερ. ἐδέσματα, cibos afferre, ministrare. — 3) *induco*, εἰς τὸν πειρασμόν, Matth. 6, 13. Luc. 11, 4. Cantic. 1, 4. εἰσφέρειν (הביא) sponsam εἰς τὸ ταμεῖον. Saepius non habetur.

Εἶτα, adverb. 1) temporis: *deinde*, *postea*, Marc. 8, 25. Luc. 8, 12. 30. 13, 5. 19, 27. 20, 27. 1 Tim. 3, 10. *Hesych.* εἶτα· ἔπειτα, μετὰ ταῦτα. 2) ordinis: *deinde*, *porro*, *secundo*, Marc. 4, 28. 1 Cor. 15, 5. 7. 1 Tim. 2, 13. *denique* 1 Cor. 12, 28. 15, 24. — 3) conditionis positae, *jam vero si*, *quum igitur*, Marc. 4, 17. Jac. 1, 15. 4) conclusionis: *jam vero quum*, *atqui quum*; Hebr. 12, 9. εἶτα — οὐ πολλῷ μᾶλλον, jam vero quum — nonne multo magis. — Saepius non occurrit.

Εἴωθα; vid. Ἔθω.

Ἐκ, sequente vocali vel diphthongo ἐξ, praepositio

genitivum regens, latinorum e, ex, in versione LXX. hebr. מ et ב praefixis maxime respondens. Vertendum est: a, ab, — e, ex, — de, propter, secundum, ratione, et saepius per ablativum exprimendum est. Dicitur autem in N. T. 1) de loco, et quidem a) de motu e loco: e, ex, Matth. 21, 6. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Act. 11, 9. omisso verbo ἐγένετο (Matth. 2, 6. 19, 5.) quod additur Marc. 1, 11. — Porro conjunctum cum verbis, quae motum e loco indicant, v. c. ἀναβαίνειν ἐκ Luc. 2, 4. Act. 8, 39. Ἐξέρχεσθαι ἐκ Act. 7, 3. Marc. 5, 30. Jac. 3, 10. 11. Ἔρχεσθαι ἐκ, Matth. 12, 42. 13, 52. Marc. 7, 31. Jo. 6, 23. Καταβαίνειν ἐκ, Jo. 6, 31. 32. 33. 38. Matth. 28, 2. Act. 11, 5. Matth. 17, 9. Ἐκπορεύεσθαι ἐκ, Matth. 15, 11. 18. 19. Marc. 7, 20. Ἐκβάλλειν ἐκ, Matth. 7, 5. 12, 35. 13, 52. Marc. 7, 26. Luc. 6, 42. Καλεῖν ἐκ, Matth. 2, 15. Ἀνίστημι ἐκ, Matth. 17, 10. Ἀπαλύειν ἐκ, Luc. 12, 36. Ἐγείρεσθαι ἐκ τοῦ δείπνου, Jo. 13, 4. Συνάγειν ἐκ, Matth. 24, 31. Παραγίνεσθαι ἐκ ὁδοῦ, advenire ex itinere, Luc. 11, 6. Ἐπιστρέφειν ἐκ ὁδοῦ, e via reducere, Jac. 5, 20. ἐπιστρ. ἐκ τῆς ἐντολῆς, doctrinam deserere, 2 Petr. 2, 21. Μετανοεῖν ἐκ, mentem avertere a, resipiscere a, Apoc. 2, 21. 22. 9, 20. 21. ad imitationem hebr. שׁוּב. b) de loco, unde aliquid est, vel venit: θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς, Luc. 21, 18. Act. 27, 34. Ramos abscindere ἐκ τῶν δένδρων Marc. 11, 8. Εἶναι ἐκ τῆς ἐξουσίας τινος, ex alicujus ditione esse, Luc. 23, 7. συλλέγειν ἐξ ἀκανθῶν, Luc. 6, 44. Jo. 1, 16. ἐκ τοῦ πληρώματός τινος λαμβάνειν. c. 8, 44. ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ. c. 16, 14. 15. ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται. ib. 4, 22. ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστιν. c. 7, 38. ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας. c. 10, 16. πρόβατα ἐκ τῆς αὐλῆς. c. 18, 36. βασιλ. ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Luc. 1, 78. ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. — c) de remotione, et quidem α) ubi objectum removetur et e medio tollitur, v. c. Matth. 13, 41. συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας τὰ σκάνδαλα, ib. vers. 49. Ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας, Matth. 24, 17. Marc. 3, 15. ἐκ τοῦ μέσου Coloss. 2, 14. coll. Jo. 20, 2. 1 Cor. 5, 2. Marc. 16, 3. ἐκ τῆς θύρας, pro ἀπὸ, insolitum hinweg; coll. Jo. 20, 1. κινεῖν ἐκ τοῦ τόπου e loco suo removere, Apoc. 2, 5. ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ Act. 3, 23. coll. Act. 12, 7. 11. 24, 7. 2 Thess. 2, 7. ἐκ μέσου γένηται, e medio tollatur. β) ubi subjectum educitur, liberatur, in formulis: ἁρπάζειν ἐκ, eripere, Jo. 10, 28. 39. Jud. vers. 23. Αἴρειν ἐκ τοῦ κόσμου, Jo. 17, 6. 1 Cor. 5, 10. ἐξαιρεῖσθαι ἐκ, Act. 7, 10. Ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς Jo. 12, 32. Μεταβαίνειν ἐκ 1 Jo. 13, 1. Τηρεῖν ἐκ, et διατηρεῖν ἐκ, servare, tutum praestare ab, Jo. 17, 15. Apoc. 3, 10. 15. 29. Ῥύειν ἐκ, Rom. 7, 24. 2 Tim. 4, 17. Ἐλεύθερός εἰμι ἐκ, 1 Cor. 9, 19. Φυγεῖν ἐκ, Act. 27, 30. Ἐξαγοράζειν ἐκ, redimere, 1 Petr. 1, 18. Gal. 3, 13. Σώζειν ἐκ, Jo. 12, 27. Hebr. 5, 7. διασώζειν ἐκ, Act. 28, 4. σωτηρία ἐκ, liberatio e,

Luc. 1, 71. 74. — Huc et pertinent: ἀνανήφουσιν ἐκ τῆς παγίδος, 2 Tim. 2, 26. Ἐγείρεσθαι ἐξ ὕπνου, Rom. 13, 11. Ἀναπαύειν ἐκ τῶν κόπων, Apoc. 14, 13. liberari ab aerumnis. — d) de termino, e quo, Marc. 11, 20. ἐκ ῥιζῶν, inde a radice. Luc. 5, 3. ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου, e navi. Act. 27, 29. ἐκ πρύμνης, e puppi, ib. verf. 30. — Quo et pertinent formulae: ἐκ δεξιῶν, a dextris ſtare, ſedere, eſſe, Matth. 20, 21. 23. 22, 44. 25, 33. Luc. 1, 11. Act. 2, 25. 7, 55. 56. λαμβάνειν τι ἐκ τῆς δεξιᾶς, Apoc. 5, 7. — Κρεμᾶν ἐκ τῆς χειρὸς, e manu pendere, Act. 28, 4. (Joſeph. Antiq. 14, 7. 1.). — 2) de principio, e quo, Luc. 12, 15. οὐκ ἔστιν ἐκ, non pendet a Rom. 12, 18. τὸ ἐξ ὑμῶν, quantum in veſtra eſt poteſtate. 2 Cor. 3, 5. οὐχ ὡς ἐξ ἑαυτῶν ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ, non mea, ſed vi divina. Jo. 12, 34. ἀκούειν ἐκ τοῦ νόμου, diſcere e lege. ib. 12, 49. ἐξ ἐμαυτοῦ λαλῶ. Jo. 4, 6. ἐκ τούτου γινώσκομεν, inde cognoscimus c. 3, 24. Matth. 12, 33. Luc. 19, 22. κρίνειν ἐκ, judicare ſecundum; c. 6, 44. Matth. 12, 37. Apoc. 20, 12. ἐκρίθησαν ἐκ τῶν γεγραμμένων, judicabantur ex notatis. — Jac. 2, 18. 3, 13. δεῖξαι ἐκ, demonſtrare factis perſuaſionem. — 3) de origine, Luc. 1, 5. 27. 2, 4. Matth. 21, 25. Marc. 11, 14. Act. 4, 6. Act. 17, 26. ἐξ ἑνὸς αἵματος. 2 Tim. 2, 8. Matth. 1, 3. 5. 6. 16. ἐγέννησε ἐκ τῆς. — Gal. 4, 4. 22. 23. — Οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ, Chriſtiani e Judaeis, Act. 10, 45. 11, 2. Gal. 2, 12. οἱ ἐκ νόμου, ἐκ πίστεως, ἐξ ἐθνῶν, Act. 15, 23. Rom. 4, 14. Gal. 3, 7. 9. Tit. 1, 10. Rom. 4, 16. — Matth. 3, 9. ἐγεῖραι τέκνα ἐκ τῶν λίθων. — Interdum ἐκ circumſcribit genitivum originis, v. c. φωνὴ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, pro τοῦ στομ. αὐτ. Act. 22, 14. Πνεῦμα τὸ ἐκ Θεοῦ, pro τοῦ Θεοῦ, 1 Cor. 2, 12. Ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. — 4) de cauſa efficiente, Jo. 4, 6. ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, defatigatus itinere. Jac. 4, 1. ἐκ τῶν ἡδονῶν. Matth. 1, 18. ἐκ πνεύματος ἁγίου, ſpiritu ſancto auctore. ib. verſ. 20. Jo. 1, 13. 3, 25. ἐκ τῶν μαθητῶν, excitata a discipulis. ib. verſ. 27. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, a Deo auctore; coll. c. 6. 65. Matth. 21, 25. Jo. 7, 22. ἐκ τοῦ Μωσέως, a Moſe inſtitutus. 2 Cor. 13, 4. Act. 5, 38. 39. Rom. 2, 29. 10, 17. ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς. 1 Cor. 7, 7. 8, 6. 2 Cor. 2, 2. λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ, a me triſtitia adfectus. 11, 26. Gal. 3, 18. 21. 22. 6, 8. θερίζειν ἐκ τῆς σαρκὸς, tanquam fructum accipere a peccato. Eph. 2, 8. οὐκ ἐξ ἡμῶν, non proprio merito. Apoc. 8, 11. ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, perierunt aquis hauſtis. ib. 9, 18. 15, 8. καπνὸς ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, fumus ex gloria (Schechina) Dei. — — 5) de cauſa movente; Act. 28, 3. ἐκ τῆς θέρμης, propter calorem. Rom. 5, 16. ἐξ ἑνὸς, — ἐκ πολλῶν, propter unum — multa peccata. cf. verſ. 18. ubi διὰ pro ἐκ ponitur. Apoc. 8, 13. οὐαὶ ἐκ τῶν φωνῶν, vae propter tubae ſonos. ib. 16, 10. 11. Rom. 9, 12. 11, 6. — Ἐξ ἔργων νόμου, ἐκ πίστεως,

propter opera, fidem, Rom. 3, 20. 30. 4, 2. 10, 5. Gal. 2, 16. 3, 2. Vid. Δικαιοσύνη. — 6) *de adminiculo;* Luc. 16, 9. amicos adquirite ἐκ τοῦ μαμωνᾶ. Jo. 10, 32. ἔργα ἐκ τοῦ πατρός, ope patris patrata. Matth. 27, 7. Act. 1, 18. emere ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, mercede fceleris. c. 19, 25. ἐκ τοῦ εὐαγγ. i. e. victum habere ex evangelii praedicatione. ib. 9, 14. coll. verf. 13. 2 Cor. 7, 9. Rom. 1, 4. ἐξ ἀναστ. ope refurrectionis. Apoc. 3, 18. purgatum ἐκ πυρός, igne. 18, 19. πλουτίζειν ἐκ, coll. Judith. 16, 12. — 7) *de tempore;* ἐκ κοιλίας, ab utero, Matth. 19, 12. Luc. 1, 15. Act. 3, 2. Gal. 1, 15. Ἐκ νεότητος, Matth. 19, 20. Ἐκ χρόνων ἱκανῶν, jam dudum, Luc. 8, 27. 23, 8. Ἐκ τούτου fcl. χρόνου, ab hoc inde tempore, Jo. 6, 66. Ἐξ ἀρχῆς, ab initio, Jo. 6, 64. Ἐκ γενετῆς, Jo. 9, 1. Ἐξ ἐτῶν ὀκτώ, ab octo inde annis, Act. 9, 33. coll. 24, 10. 15, 21. Jo. 9, 32. — 8) *de objecto; de, ex;* Matth. 20, 2. συμφωνήσας ἐκ δηναρίου, de denario convenerat. Apoc. 18, 20. κρίνειν τὸ κρίμα ἐκ τινός, vindictam de aliquo fumere. ib. 19, 2. ἐκδικεῖν τὸ αἷμα τινὸς ἐκ χειρός. — 9) *de materia ex qua;* στέφανος ἐξ ἀκανθῶν, corona e fpinis contexta, Matth. 27, 29. Jo. 19, 2. vid. etiam Matth. 13, 47. Jo. 2, 15. 9, 6. Rom. 9, 21. 1 Cor. 11, 8. ἐκ γυναικός, e maffa mulieris. Eph. 5, 30. Hebr. 11, 3. Apoc. 18, 12. — 10) vim *partitivam* habet, diciturque ubi indicatur a) *pars copiae;* Matth. 12, 34. ἐκ τοῦ περισσεύματος καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ coll. Marc. 12, 44. Hebr. 7, 4. decimas dare ἐκ. Jo. 12, 3. ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς. Apoc. 17, 2. inebriata ἐκ τοῦ οἴνου, cf. verf. 6. Sic etiam in formulis φαγεῖν ἐκ, Apoc. 2, 7. Hebr. 13, 10. Πίνειν ἐκ, Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. 25. Jo. 4, 12—14. Ποτίζειν, χορτάζειν ἐκ, Apoc. 14, 8. 10. 18, 3. 19, 21. 1 Cor. 9, 7. 11, 28. Γέμειν ἐκ, refertum effe aliqua re (מלא feq. מ), Matth. 23, 25. Apoc. 8, 5. 15, 8. — 1 Jo. 4, 13. ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, e copia fpiritus largiter dedit nobis. — b) *pars numeri;* τὶς ἐξ ὑμῶν, aliquis veftrum, Matth. 6, 27. εἷς ἐξ ὑμῶν, εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν, et fimiles formulae. Matth. 7, 9. 10, 29. 12, 11. 18, 12. 21, 31. 23, 34. Marc. 9, 17. 14, 20. 69. Luc. 22, 3. Jo. 7, 19. 31. 10, 26. Act. 27, 22. 15, 14. λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν. Rom. 9, 24. καλεῖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων. 2 Tim. 3, 6. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν, e quorum numero funt. Saepius verti poteft *inter*, Jo. 6, 64. 70. 12, 20. Act. 20, 30. Coloff. 1, 18. πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, primus omnium ad vitam aeternam e morte refufcitatorum, coll. Apoc. 1, 5. Apoc. 17, 11. καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, quanquam adfuerit inter feptem priores; alii: *poft* feptem. — Interdum omiffum eft τὶς, τινές, v. c. Luc. 21, 16. θανατώσουσιν (τινες) ἐξ ὑμῶν. Jo. 16, 17. Act. 2, 30. Apoc. 2, 10. 3, 9. 2 Jo. verf. 4. εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου. — c) *pars totius,* Matth. 25, 8. Jo. 6, 11, 13. 1 Cor. 12, 15. 16. οὐκ

εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, non sum corpus. Act. 10, 1. centurio ἐκ σπείρης ἰταλικῆς, e cohorte italica. — 11) dicitur de *consortio voluntatis et studiorum* in scriptis Joannis, scil. εἶναι ἐκ τοῦ πατρὸς, 1 Jo. 2, 16. ἐκ τοῦ θεοῦ, 1 Jo. 3, 10. 4, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 5, 19. 3 Jo. vers. 11. Jo. 8, 47., quod etiam dicitur εἶναι ἐκ τῶν ἄνω, Jo. 8, 23. i. e. Deum sequi, ab eo regi, cum ejus voluntate et consiliis consentire. Contra: εἶναι ἐκ τοῦ διαβόλου, Jo. 8, 44. 1 Jo. 3, 8. ἐκ τοῦ πονηροῦ, 1 Jo. 3, 12. ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, Jo. 8, 23. 15, 19. 17, 4. 1 Jo. 2, 16. 4, 5. diabolum, homines perversos sequi, cum iis consentire. Idem est: εἶναι ἐκ τῶν κάτω, Jo. 8, 23. coll. Jo. 3, 31. Explicatur haec formula per verba Jo. 15, 19. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει. Simili sensu legitur: ἐκ τῆς ἀληθείας εἶναι Jo. 18, 37. 1 Jo. 2, 21. 3, 9. — De formula γεννᾶσθαι ἐκ θεοῦ vid. Γεννάω. — 12) *de modo et ratione*; e. g. amore ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ψυχῆς, i. e. sincerrimo, verissimo, Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Act. 8, 37. Rom. 6, 17. coll. 1 Tim. 1, 5. 1 Petr. 1, 22. Ἐκ ψυχῆς, Eph. 6, 6. Coloss. 3, 3. — 2 Cor. 8, 11. τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν, perficere ratione virium. 8, 14. ἐξ ἰσότητος, aequali ratione. Hebr. 7, 12. ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου secundum legis necessitatem. Jo. 8, 41. ἐκ πορνείας, interveniente stupratione. Rom. 14, 23. ἐκ πίστεως, secundum persuasionem. 1 Thess. 2, 3. ἐκ πλάνης, ἐκ ἀκαθαρσίας pro ἐν πλάνῃ, ἀκαθαρσίᾳ, nec fraudulento nec improbo modo. — Ἐκ, si hoc modo dicitur, haud raro est a) pro *adjectivo*; Matth. 5, 37. ἐκ τοῦ πονηροῦ (scil. τί) ἐστι, i. e. πονηρόν ἐστι. 2 Cor. 13, 4. ἐξ ἀσθενείας i. e. ὡς ἀσθενής. 1 Petr. 4, 11. ὡς ἐξ ἰσχύος, pro ὡς ἰσχυρὸς, pro viribus. Rom. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας pro οἱ ἐρίζοντες. coll. Phil. 1, 16. 17. Rom. 9, 6. οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, Israelitae. 2 Cor. 5, 2. τὸ ἐξ οὐρανοῦ, coeleste. Luc. 11, 13. πατὴρ ἐξ οὐρανοῦ, pater οὐράνιος, i. q. ἐν τῷ οὐρανῷ. coll. 1 Cor. 15, 47. 2 Cor. 8, 7. ἡ ἐξ ἡμῶν ἀγάπη, amor noster. 2 Cor. 2, 4. ἐκ θλίψεως, i. e. θλιβόμενος. — Rom. 2, 27. 3, 26. τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ i. e. τὸν πιστεύοντα εἰς Χριστόν. Jo. 4, 7. γυνὴ ἐκ Σαμαρ. mulier Samaritica. — b) pro *adverbio*; ἐκ δευτέρου, *iterum*, Matth. 26, 42. 44. Jo. 9, 24. Ἐκ περισσοῦ, abundanter, graviter, Marc. 6, 51. 14, 31. Ἐκ μέτρου, mediocriter, Jo. 3, 34. Ἐκ συμφώνου, consensu mutuo. Ἐκ μέρους, ex parte, 1 Cor. 12, 27. 13, 9. cf. 1 Cor. 2, 17. Marc. 15, 39. 2 Cor. 9, 7. — 13) denique notandae sunt formulae: ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, *de die in diem*, 2 Petr. 2, 8. coll. Deut. 15, 20. ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ. — Ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, vid. Εἰς no. 10. b. — 14) Interdum omittitur; v. c. Apoc. 2, 17. δώσω αὐτῷ (ἐκ) τοῦ μάννα. Rom. 1, 4. ἐξ ἀναστάσεως (ἐκ) νεκρῶν, nisi hic ἀνάστασις active est *resuscitatio*, et dicta de iis, quos Jesus, dum vivebat, vitae restituit; quod praefero.

"Ἕκαστος, η, ον, quod apud LXX. hebr. אִישׁ v. c. Gen. 10, 5. respondet: *unusquisque, quisque, quicunque*, Matth. 16, 27. Luc. 2, 3. 6, 44. Jo. 7, 53. 19, 32. Act. 3, 26. Rom. 2, 6. 12, 3. 1 Cor. 4, 5. 7, 2. Jac. 1, 14. — Saepius *finguli* verti poteſt, e. g. Matth. 25, 15. ἑκάστῳ, *ſingulis*. — 26, 22. ἕκαστος αὐτῶν, ſinguli. coll. Marc. 13, 34. Jo. 16, 32. — Ἕκαστος ὑμῶν, *quisque veſtrum*, Luc. 13, 15. Act. 2, 38. Rom. 14, 12. 14. 1 Cor. 14, 26. *ſinguli veſtrum*. — Ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ (אִישׁ לְאָחִיו, Gen. 26, 31.) unusquisque alteri, Matth. 18, 35. Ἕκαστ. μετὰ τοῦ πλησ. αὐτοῦ (אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ, Lev. 19, 11.) Eph. 4, 25. Hebr. 8, 11. — Εἷς ἕκαστος, ut latinor. *unusquisque*, Luc. 4, 40. 16, 5. Act. 2, 3. 6. 17, 27. 20, 31. Eph. 4, 7. 16. Coloſſ. 4, 6. 1 Theſſ. 2, 11. 1 Cor. 12, 18. — Καθ' ἓν ἕκαστον, *omnia ſingulatim, ſingula*, Act. 21, 19. — *Pluralis* ἕκαστοι ſemel Apoc. 6, 11. in textu vulg. quod Griesb. e textu ejecit. — Quum ἕκαστος plures, adeoque interdum omnes ac ſingulos indicet, per ſynthesin jungitur nominibus et verbis in plurali numero, e. g. ἡμεῖς, ἕκαστος Act. 2, 8. Jo. 16, 32. σκορπισθῆτε ἕκαστος. Apoc. 5, 8. ἔχοντες ἕκαστος. 20, 13.

Ἑκάστοτε, adv. temporis, *ſemper, identidem;* ſemel 2 Petr. 1, 15. ſenſus: *aſſidue*. *Heſych.*: ἑκάστοτε· ἀεὶ, παρ' ἕκαστα.

Ἑκατὸν, οἱ, αἱ, τὰ, *centum*: Matth. 18, 12. 28. Luc. 16, 6. 7. Jo. 19, 39. 21, 11. Act. 1, 15. Apoc. 14, 1. 3. — *centuplum*, Matth. 13, 8. Marc. 4, 8. (ἑκατὸν πλασίονα, Luc. 8, 8.)

Ἑκατονταέτης, ου, ὁ, et ἑκονταέτης, έως, ὁ, ἡ, (ex ἑκατὸν et ἔτος), *centum annos habens, centenarius*, Rom. 4, 19. et Gen. 17, 17.

Ἑκατονταπλασίων, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, ονος, (ex ἑκατὸν et πλάσιον) *centuplex, centuplus*. Luc. 8, 8. καρπὸν ἑκατονταπλασίονα, fructum centuplicatum. Praeterea bis Matth. 19, 29. Marc. 10, 30. ubi centuplicatum accipere, eſt: largiſſime accipere. cf. 2 Sam. 24, 3.

Ἑκατοντάρχης, ου, ὁ, (ex ἑκατὸν et ἀρχὴ) centum militibus praefectus, *centurio*. Act. 10, 1. 22. 24, 23. 27, 1. 31. Saepius non occurrit.

Ἑκατόνταρχος, ου, ὁ, i. q. praecedens ἑκατοντάρχης. Matth. 8, 5. 8. 13. 27, 54. Luc. 7, 2. 6. 23, 47. Act. 21, 32. 22, 25. 23, 17. 27, 6. 43. 28, 16. coll. Exod. 18, 21. 2 Reg. 11, 4. 9.

Ἐκβαίνω, f. ήσομαι, *egredior, exeo;* ſemel Hebr. 11, 15. ἐξέβησαν codd. pro ἐξῆλθον. cf. Joſ. 4, 16. (עָלָה adſcendit). 1 Macc. 15, 4.

Ἐκβάλλω, f. αλῶ, aor. 2. ἐξέβαλον (ἐκ et βάλλω), facio, ut aliquid loco ſuo moveatur, *ejicio, expello*, maxime ſeq. ἐκ, ſaepius cum ἔξω Jo. 12, 31. etiam ἔξω τοῦ τόπου, Act.

7, 58. Matth. 21, 39. (ἐκτὸς τοῦ οἴκου 2 Chron. 23, 14.); interdum seq. ἀπὸ, motum e loco significante, pro ἐκ, e. g. ἐκβ. ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ Matth. 7, 4. 5. Marc. 16, 9. Act. 13, 50. ἐκβ. ἀπὸ τῆς γῆς, 2 Chron. 15, 8. Gen. 4, 14.); etiam ἐκβαλλ. εἰς, ejicere (e loco) in alium, Act. 27, 38. Zach. 7, 14. — Est vero: 1) cogo ut exeat, abeat aliquis, *vi ejicio, extrudo, expello*; a) personas, Matth. 8, 12. 22, 13. 21, 39. 25, 3 . Marc. 12, 8. Luc. 4, 29. 13, 28. 20, 12. 15. Jo. 6, 37. (ἔξω scl. τῆς βασιλείας). 9, 34. sq. 12, 31. (ἐκβ. ἔξω, e mundo ejectus in tartarum conjicitur, 2 Petr. 2, 4. Jud. vers. 6. Apoc. 20, 10.) Act. 13, 50. coll. Exod. 12, 33. (שִׁלַּח) 34, 24. 2 Reg. 16, 6. 2 Chron. 13, 9. 15, 8. — Ἐκβάλλ. τὰ δαιμόνια, ex hominibus daemones expellere, Matth. 7, 22. Marc. 1, 12. 31. Luc. 9, 40. et passim. — b) *res*, Act. 27, 38. Matth. 15, 17. Ἐκβ. ex alveo ejicere. — 2) facio, ut exeat, abeat aliquis, verbo, cohortatione, increpatione, *ejicio, abigo, extrudo*, Matth. 9, 25. Marc. 1, 43. 5, 40. Act. 9, 40. Luc. 8, 54. — venditores et emtores, Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Jo. 2, 15. — 3) *excludo e societate, domo ejicio, dimitto, exulem facio* (Jer. 12, 14. 15.) v. c. τὴν γυναῖκα, Gal. 4, 30. Sir. 7, 28. Esdr. 10, 3. (ἐκβαλλ. πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν, Hebr. להוציא) — *excommunicare*, ἐκβ. ἐκ τῆς ἐκκλησίας, 2 Jo. vers. 10. — 4) *emitto, jubeo abire* v. c. ad opus, ἐκβ. ἐργάτας εἰς θερισμὸν, operarios in messem, Matth. 9, 37. Luc. 10, 2. (procubitores emittere, 1 Macc. 12, 27.) — Marc. 1, 12. τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει (ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη, Matth. 4, 1. ἤγετο Luc. 4, 1.) εἰς τὴν ἔρημον. — 5) *educo, eximo*, — ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ, oculo, Matth. 7, 4. 5. Luc. 6, 42. — *educo* oves, Jo. 10, 4. Exod. 2, 17. — speculatores ex urbe, Jac. 2, 25. — e vinculis Act. 16, 37. ex urbe Act. 7, 58. Exod. 11, 1. *depromo, produco*, nummos e loculo Luc. 10, 35. — ἐκ τοῦ θησαυροῦ, Matth. 12, 35. 13, 52. coll. Jer. 23. 31. ἐκβάλλειν προφητείαν. — 6) *exstirpo*, τὸν ὀφθαλμὸν, Marc. 9, 47. (Matth. 18, 9. ἔξελε αὐτόν). Thren. 3, 16. ἐκβαλλ. ὀδόντας — Restant tria loca dubiae interpretationis. a) Apoc. 11, 2. τὴν αὐλὴν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, *Eichhornius* in comment. ad h. l. „abominandum declara, הַשְׁלֵךְ, profanum declara, coll. Dan. 8, 11." Alii: „omne spatium extra templi vestigia claude, alii: nullam ejus rationem habe" ut fere esset Latinismus: *mitte eam*. Sic ἐκβάλλειν τοὺς λόγους εἰς τὰ ὀπίσω (הַשְׁלֵךְ אַחֲרֶיךָ), negligere, spernere praecepta, Ps. 50, 17. (*Aelian.* hist. anim. 11, 10. Αἰγύπτιοι ἐκβάλλουσι τὸν λόγον ὡς ψευδῆ.) — b) Luc. 6, 22. ἐκβ. τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν; alii: exules vos (ὄνομα pro persona, tanquam impios, facient; alii: contemnent vos etc. alii: nomen Christianorum aversabuntur alii: delebunt nomina vestra e tabulis judaicis. — c) Matth. 12, 20. ἐκβ. εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. Vid. Κρίσις.

Ἔκβασις, εως, ἡ, (ab ἐκβαίνω), 1) exitus, τὸ exire, das Herausgehen, (ἐκβαίνω, Jes. 24, 18.); de exitu e vita, Sap. 2, 17. Sic Hebr. 13, 7. ἔκβασις ἀναστροφῆς, vitae exitus, i. e. finis. — 2) tropice: exitus, rei, quae fit, agitur, — eventus, Sap. 11, 15. — finis, 1 Cor. 10, 13. ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ, dabit simul cum calamitatibus quoque finem eorum ita, ut ferre possitis, coll. Sap. 8, 9. ἐκβάσεις καιρῶν temporis fines i. e. mutationes, ubi novi quid incipit. — Saepius nec in N. neo in V. T. occurrit. *Phavor.* ἔκβασιν· τὴν πλήρωσιν, τὴν παῦσιν. *Hesych.* ἔκβασις· πέρας τινὸς ὑποθέσεως, ἡ ἐκβλάστησις.

Ἐκβολή, ῆς, ἡ, (ab ἐκβάλλω) τὸ ejicere, *ejectio, jactura.* — ἐκβολὴν ποιεῖσθαι, latinorum: *jacturam facere in mari,* de nautis, navem, ne submergatur, exonerantibus. Sic apud profanos, et Act. 27, 19. Jon. 1, 5. (ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν).

Ἐκγαμίζω, f. ίσω, (ἐκ et γαμίζω, in matrimonium do) dicitur de filiabus, quae domo patria relicta nuptum dantur, *nuptum do, filiam eloco.* Matth. 22, 30. 24, 38. Luc. 17, 27. (1 Cor. 7, 38. in textu vulg.) conf. Γαμίζω.

Ἐκγαμίσκω, (ex ἐκ et γαμίσκω) i. q. praecedens ἐκγαμίζω. Bis Luc. 20, 34. 35.

Ἔκγονος, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (verbale ab ἐκγίνομαι, oriundus sum) qui e stirpe prodiit. — Maxime in neutro: τὸ ἔκγονον, foetus, nepos, progenies (Prov. 30, 11.) et τὰ ἔκγονα, soboles, posteri, *nepotes.* *Hesych.* ἔκγονα· τέκνα τεκνῶν. Semel in N. T. 1 Tim. 5, 4. τέκνα ἢ ἔκγονα, liberos aut nepotes. Apud LXX. indefinite de prole s. posteris.

Ἐκδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et δαπανάω, sumtus facio) sumtus faciendo consumo; — *consumo, absumo.* In N. T. semel 2 Cor. 12, 15. ubi passivum dicitur de toto homine sese impendente saluti aliorum, ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, me ipse impendere libenter volo pro vobis, vestra salute. (Polyb. 17, 11.) coll. *Kypkii* observatt. sacr. T. 2. p. 272., qui δαπανᾶν de vitae absumtione dici profanis docuit. De sacrificii consumtione legitur 2 Macc. 1, 23.

Ἐκδέχομαι, f. ξομαι, (ἐκ et δέχομαι) 1) in me suscipio; accipio, Sir. 18, 14. 2) in alius locum succedo, Gen. 43, 9. 44, 33. 3) *exspecto, patienter exspecto,* dum aliquid eveniat, Jo. 5, 3. Hebr. 10, 13. Jac. 5, 7. vel aliquis veniat, Act. 17, 16. — 1 Cor. 11, 33. ἀλλήλους ἐκδέχεσθε, *expectate usque dum reliqui quoque advenerint.* Monet enim, ne quis priusquam alii adsint, cibum sumat, quare versu sq. addit, domo (antequam adveniat) esse edendum iis, qui famem senserint. — Cum *desiderio exspecto,* rei adventum *desidero,* 1 Cor. 16, 11. Hebr. 11, 10.

Ἔκδηλος, ον, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ἐκ et δῆλος) qui in lu-

cem prodit, *manifestus, plane conspicuus*; semel 2 Tim. 3, 9. coll. 3 Macc. 3, 19. 6, 5.

Ἐκδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et δῆμος, populus) 1) *a populo*, patria discedo; — *migro*, *discedo*; 2 Cor. 5, 8. ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος i. e. mori, ib. v. 9. (3 Macc. 4, 11. ἐκδημία, peregrinatio) 2) a populo meo, patria *absum*; — *absum*, 2 Cor. 5, 6. ἐκδημεῖν ἀπὸ κυρίου, a domino, ejus domicilio et consortio procul abesse. *Hesych.* ἐκδημεῖ· ἀποδημεῖ, ἀναχωρεῖ. cf. Ἀποδημέω.

Ἐκδίδωμι, f. δώσω, (ab ἐκ et δίδωμι) 1) edo, ich gebe heraus; (editum 3 Esd. 1, 32. 6, 4. libellum, Prol. Sir.) — 2) *trado* alteri, v. c. urbem hostibus Judith. 8, 11. argentum aedificantibus 2 Reg. 12, 11. Filiam marito, i. e. nuptui do, Exod. 2, 22. Sir. 7, 25. 1 Macc. 10, 58. — 3) trado ἐπὶ μισθῷ, *loco*, ich verpachte; Matth. 21, 33. 41. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. Ita saepius apud profanos.

Ἐκδιηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab ἐκ et διηγέομαι) i. q. simplex διηγέομαι, omnem rem *narro*, accurate *enarro*; Act. 13, 41. (Hab. 1, 5. Ezech. 12, 16. סִפֵּר) ib. 15, 13. coll. Job. 12. 8. Sir. 33, 8. 42, 17.

Ἐκδικέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔκδικος) 1) sensu forensi: *vindico ab adversario, defendo ab injuria*. Luc. 18, 3. ἐκδ. ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, vindica me ab adversario; coll. Ps. 37, 28. שָׁפַט. 1 Macc. 13, 6. ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθνους μου, vindex populi mei ero. 2) *punio* simpliciter, 2 Cor. 10, 6. ἐκδικῆσαι παρακοήν, inobedientes punire. coll. Jes. 57, 16. Sir. 5, 3. 23, 21. (supplicium sumere, Exod. 21, 20. נָקַם. Obad. vers. 21. שָׁפַט. — 3) *vindictam sumo, ulciscor*, ἀπό τινος, Apoc. 6, 10. ἐκ χειρός τινος, Apoc. 9, 2. coll. 2 Reg. 9, 7. (נָקַם) Deut. 18, 19. (דָּרַשׁ). — Ἐκδικεῖν ἑαυτόν, se ipse ulcisci, retribuere mala, Rom. 12, 19. i. q. ἀνταποδιδόναι in altero membro. — Saepius non legitur.

Ἐκδίκησις, εως, ἡ, (ab ἐκδικέω) 1) sensu forensi: *vindicatio a persecutoribus, ab injuria illata*, Luc. 18, 7. 8. Act. 7, 24. LXX. hebr. נְקָמָה, Ps. 18, 47. 2 Sam. 22, 48. (ἐκδίκησις τῶν ἐχθρῶν, victoria de hostibus, Judic. 11, 36.) — *Studium vindicandi, defendendi*, 2 Cor. 7, 11. — 2) *poena gravissima, poena*, Luc. 21, 22. 2 Thess. 1, 8. Ezech. 16, 38. מִשְׁפָּט. Mich. 5, 15. ποιεῖν ἐκδίκησιν, נָקָם. Sir. 12, 6. 7, 17. 47, 25. — *actus puniendi*, 1 Petr. 2, 14. coll. Judic. 11, 36. — 3) *ultio, vindicta, retributio* injuriae illatae, Rom. 12, 19. Hebr. 10, 30. coll. Deut. 32, 35. Ezech. 5, 15. Verba quibuscum ἐκδίκησις jungitur sunt: ποιεῖν ἐκδικ. (2 Sam. 22, 8. נתן נְקָמָה Test. XII. Patr. p. 550.); διδόναι ἐκδικ. (Sir. 12, 6. ἀποδιδόναι ἐκδ.), et in V. T. ἐκδικεῖν ἐκδίκησιν, — Saepius non occurrit.

Ἔκδικος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐκ et δίκη) 1) *in jus vocans*,

judicium exercens; Rom. 13, 4. ἔκδικος εἰς ὀργὴν, magistratus iudicium exercens puniendo. — 2) vindex injuriae illatae, Sap. 12, 12. Sir. 30, 6. — 3) *puniens*, poenam *repetens*, *exigens ab aliquo*; 1 Theſſ. 4, 6.

Ἐκδιώκω, f. ώξω, (ab ἐκ, et διώκω) 1) *expello*, *depello*, v. c. e societate hominum, Dan. 4, 22. e terra ejicio, Deut. 6, 19. הדף. Joel. 2, 20. הרחיק. Sic Luc. 11, 49. ἐκδιώξουσι in exilium mittent. — 2) *perſequor*, *inſequor*, *calamitatibus premo*, 1 Theſſ. 2, 15. coll. Pſ. 44, 16. מתנקם. Pſ. 119, 157 οἱ ἐκδιώκοντές με (רדפי) καὶ θλίβοντές με.

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ab ἐκδίδωμι quod vid.) editus; deinde: *traditus hostibus*, quem latini *deditum* (*Eutrop.* 4, 17. *Liv.* epit. 56.) dicunt; Act. 2, 23 ἔκδοτον, hunc deditum. cf. Bel et Drac. verſ. 26. καὶ ἔδωκε τὸν Βὴλ ἔκδοτον τῷ Δανιὴλ, eius arbitrio tradidit. *Joſeph.* Ant. 6, 13. 9. Davides Saulum λαβὼν ἔκδοτον (negligentia excubitorum in poteſtate ſua tenens, ita ut eum potuiſſet occidere, cf. 1 Sam. 26.), οὐκ ἀπέκτεινε. *Heſych.* ἔκδοτος· προδεδομένος, ἀποδεδομένος.

Ἐκδοχὴ, ῆς, ἡ, (ab ἐκδέχομαι) expectatio vel mali, vel boni. Semel Hebr. 10, 27. φοβερὰ ἐκδοχὴ exſpectatio terrorem incutiens.

Ἐκδύω, f. ύσω, (ab ἐκ et δύω f. δύνω) *veſtes alicui detraho*, *veſtibus exuo*; cum accuſativo perſonae et rei. Matth. 27, 28. 30. Marc. 15, 20. Luc. 10, 30. LXX. hebr. פשט, Gen. 37, 22. Lev. 6, 6. Hoſ. 2, 3. — Metaphorice: corpore exuo animam, 2 Cor. 5, 4. οὐ θέλ. ἐκδ. nolumus quovis corpore carere. Ibid. v. 3. in codd. ex interpretamento. Vid. Ἐνδύω et Γυμνὸς.

Ἐκεῖ, adv. loci, et profanis et noſtris ſcriptoribus dicitur 1), de commoratione *in* aliquo *loco*: *ibi*, *illic*, Matth. 2, 13. 15. 8, 12. 13, 58. et ſaepius. Οἱ ἐκεῖ, ibi verſantes, commorantes, Matth. 26, 71. — Rom. 9, 25. ἐκεῖ ſcl. in loco Hoseae. Matth. 19, 2 ἐκεῖ, ubi verſabatur, ſcl. in Peraea. Nec aliter Matth. 5, 24 ἐκεῖ, i. e. ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ut explicationis cauſa additur. cf. verſ. 23. — De *loco tropico* legitur 2 Cor. 3, 17. Jac. 3, 16. coll. Matth. 6, 21. 18, 20. — 2) de motu *in locum*, i. q. ἐκεῖσε, *illuc*, Matth. 2, 22. Marc. 6, 33. Luc. 12, 18. 17, 37. Joh. 11, 8. 18, 3. *huc*, Matth. 17, 20 μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ. — Luc. 21, 2 βάλλειν ἐκεῖ, *injicere* ſcl. εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. — LXX. εἰσέρχεσθαι ἐκεῖ, Deut. 1, 37. 2 Sam. 17, 18. Sic hebr. שם, Deut. 1, 37. Pſ. 137, 10. et שמה Deut. 4, 42. — Interdum, cum ὅπου conjunctum, redundat, Marc. 6, 55. Apoc. 12, 14. ut 1 Sam. 9, 10. Ezech. 36, 22. Judith. 5, 19. — interdum omittitur, Act. 14, 3. 25, 4.

Ἐκεῖθεν, adv. loci: *illinc*, *hinc*, *inde* (LXX. hebr.

cem prodit, *manifestus, plane conspicuus;* semel 2 Tim. 3, 9. coll. 3 Macc. 3, 19. 6, 5.

Ἐκδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et δῆμος populus) 1) e populo, patria discedo; — *migro, discedo;* 2 Cor. 5, 8. ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος i. e. mori. ib. v. 9. 4 Macc. 4, 11: ἐκδημία, peregrinatio) 2) a populo meo, patria *absum;* — *absum,* 2 Cor. 5, 6. ἐκδημεῖν ἀπὸ κυρίου, a domino, ejus domicilio et consortio procul abesse. *Hesych.* ἐκδημεῖ· ἀποδημεῖ, ἀναχωρεῖ. cf. Ἀποδημέω.

Ἐκδίδωμι, f. δώσω, (ab ἐκ et δίδωμι) 1) edo, ich gebe heraus; (edictum 3 Esd. 1, 32. 8, 4. libellum, Prol. Sir.) — 2) *trado* alteri, v. c. urbem hostibus Judith. 8, 11. argentum aedificantibus 2 Reg. 12, 11. — Filiam marito, i. e. nuptui do, Exod. 2, 21. Sir. 7, 25. 1 Macc. 10, 58. — 3) trado ἐπὶ μισθῷ, *loco,* ich verpachte; Matth. 21, 33. 41. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9 Ita saepius apud profanos.

Ἐκδιηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab ἐκ et διηγέομαι) i. q. simplex διηγέομαι, omnem rem *narro,* accurate *enarro;* Act. 13, 41. (Hab. 1, 5. Ezech. 12, 16. סִפֵּר) ib. 15, 13. coll. Job. 12. 8. Sir. 33, 8. 42, 17.

Ἐκδικέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔκδικος) 1) sensu forensi: *vindico ab adversario, defendo ab injuria.* Luc. 18, 3. ἐκδ. ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, vindica me ab adversario; coll. Ps. 37, 28. שָׁפַט. 1 Macc. 13, 6. ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθνους μου, vindex populi mei ero. 2) *punio* simpliciter, 2 Cor. 10, 6. ἐκδικ. τὴν παρακοὴν, inobedientes punire. coll. Jes. 57, 16. Sir. 5, 3. 23, 21. (supplicium sumere, Exod. 21, 20. נָקַם, Obad. vers. 21. שָׁפַט. — 3) *vindictam sumo, ulciscor,* ἀπό τινος, Apoc. 6, 10. ἐκ χειρός τινος, Apoc. 9, 2. coll. 2 Reg. 9, 7. (נָקַם) Deut. 18, 19. (דָּרַשׁ). — Ἐκδικεῖν ἑαυτὸν, se ipso ulcisci; retribuere mala, Rom. 12, 19. i. q. ἀνταποδιδόναι in altero membro. — Saepius non legitur.

Ἐκδίκησις, εως, ἡ, (ab ἐκδικέω) 1) sensu forensi: *vindicatio a persecutoribus, ab injuria illata,* Luc. 18, 7. 8. Act. 7, 24. LXX. hebr. נְקָמָה, Ps. 18, 47. 2 Sam. 22, 48. (ἐκδίκησις τῶν ἐχθρῶν, victoria de hostibus, Judic. 11, 36.) — *Studium vindicandi, defendendi,* 2 Cor. 7, 11. — 2) *poena gravissima, poena,* Luc. 21, 22. 2 Thess. 1, 8. Ezech. 16, 38. מִשְׁפָּט. Mich. 5, 15. ποιεῖν ἐκδίκησιν, נָקָם. Sir. 12, 6. 7, 17. 47, 25. — *actus puniendi,* 1 Petr. 2, 14. coll. Judic. 11, 36. — 3) *ultio, vindicta, retributio* injuriae illatae, Rom. 12, 19. Hebr. 10, 30. coll. Deut. 32, 35. Ezech. 5, 15. Verba quibuscum ἐκδίκησις jungitur sunt: ποιεῖν ἐκδικ. (2 Sam. 22, 8. נָתַן נְקָמָה Test. XII. Patr. p. 550.); διδόναι ἐκδικ. (Sir. 12, 6. ἀποδιδόναι ἐκδ.), et in V. T. ἐκδικεῖν ἐκδίκησιν, — Saepius non occurrit.

Ἔκδικος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐκ et δίκη) 1) *in jus vocans,*

judicium exercens, Rom. 13, 4. ἔκδικος εἰς ὀργήν, magistratus iudicium exercens puniendo. — 2) vindex injuriae illatae, Sap. 12, 12. Sir. 30, 6. — 3) *puniens*, poenam *repetens*, *exigens ab aliquo*, 1 Thess. 4, 6.

Ἐκδιώκω, f. ώξω, (ab ἐκ, et διώκω) 1) *expello*, *depello*, v. c. e societate hominum, Dan. 4, 22. e terra ejicio, Deut. 6, 19. הֲדֹף. Joel. 2, 20. הִרְחִיק. Sic Luc. 11, 49. ἐκδιώξουσι in exilium mittent. — 2) *persequor*, *insequor*, *calamitatibus premo*, 1 Thess. 2, 15. coll. Ps. 44, 16. מִתְנַקֵּם. Ps. 119, 157 οἱ ἐκδιώκοντές με (רֹדְפַי) καὶ θλίβοντές με.

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ab ἐκδίδωμι quod vid.) editus; deinde: *traditus hostibus*, quem latini *deditum* (*Eutrop*. 4, 17. *Liv*. epit. 56.) dicunt; Act. 2, 23 ἔκδοτον, hunc deditum. cf. Bel et Drac. vers. 26. καὶ ἔδωκε τὸν Βὴλ ἔκδοτον τῷ Δανιὴλ, eius arbitrio tradidit. *Joseph*. Ant. 6, 13. 9. Davides Saulum λαβὼν ἔκδοτον (negligentia excubitorum in potestate sua tenens, ita ut eum potuisset occidere, cf. 1 Sam. 26.), οὐκ ἀπέκτεινε. *Hesych*. ἔκδοτος· προδεδομένος, ἀποδεδομένος.

Ἐκδοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐκδέχομαι) expectatio vel mali, vel boni. Semel Hebr. 10, 27. φοβερὰ ἐκδοχή exspectatio terrorem incutiens.

Ἐκδύω, f. ύσω, (ab ἐκ et δύω s. δύνω) *vestes alicui detraho*, *vestibus exuo*; cum accusativo personae et rei. Matth. 27, 28. 30. Marc. 15, 20. Luc. 10, 30. LXX. hebr. פָּשַׁט, Gen. 37, 22. Lev. 6, 6. Hos. 2, 3. — Metaphorice: corpore exuo animam, 2 Cor. 5, 4. οὐ θελ. ἐκδ. nolumus quovis corpore carere. Ibid. v. 3. in codd. ex interpretamento. Vid. Ἐνδύω et Γυμνός.

Ἐκεῖ, adv. loci, et profanis et nostris scriptoribus dicitur 1) de commoratione *in* aliquo *loco*: *ibi*, *illic*, Matth. 2, 13. 15. 8, 12. 13, 58. et saepius. Οἱ ἐκεῖ, ibi versantes, commorantes, Matth. 26, 71. — Rom. 9, 25. ἐκεῖ scl. in loco Hoseae. Matth. 19, 2 ἐκεῖ, ubi versabatur, scl. in Peraea. Nec aliter Matth. 5, 24 ἐκεῖ, i. e. ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ut explicationis causa additur. cf. vers. 23. — De *loco tropico* legitur 2 Cor. 3, 17. Jac. 3, 16. coll. Matth. 6, 21. 18, 20. — 2) de motu *in locum*, i. q. ἐκεῖσε, *illuc*, Matth. 2, 22. Marc. 6, 33. Luc. 12, 18. 17, 37. Joh. 11, 8. 18, 3. *huc*, Matth. 17, 20 μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ. — Luc. 21, 2 βάλλειν ἐκεῖ, *injicere* scl. εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. — LXX. εἰσελθεῖν ἐκεῖ, Deut. 1, 37. 2 Sam. 17, 18. Sic hebr. שָׁם, Deut. 1, 37. Ps. 137, 10. et שָׁמָּה Deut. 4, 42. — Interdum, cum ὅπου conjunctum, redundat, Marc. 6, 55. Apoc. 12, 14. ut 1 Sam. 9, 10. Ezech. 36, 20. Judith. 5, 19. — interdum omittitur, Act. 14, 3. 25, 4.

Ἐκεῖθεν, adv. loci: *illinc*, *hinc*, *inde* (LXX. hebr.

משם Gen. 28, 2. 6. Obad. verſ. 4.) Matth. 4, 21. 5, 26. 9, 9. 11, 1. 15, 21. 19, 15. Marc. 6, 1. 7, 24. Act. 16, 12. paſſim. — Οἱ ἐκεῖθεν, qui iſto in loco verſantur, Luc. 16, 26. — Act. 20, 13. ἐκεῖθεν, inde ab iſto loco; alii: *ibi*, in illo loco, ut Hoſ. 2, 15. (משם, in textu hebr. verſ. 17.) accipiendum eſſe videtur.

Ἐκεῖνος, είνη, εῖνο, 1) *is*, *iſte*, *ille*, Matth. 3, 7. 7, 25. 8, 28. 9, 26. Luc. 20, 1. 19, 27. Joh. 1, 40. et ſaepius. Τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, hoc vel illud, Jac. 4, 15. — Ἐκείνη ἡμέρα, dies judicii. Matth. 7, 22. Marc. 13, 32. — Formula ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, eodem fere tempore, ſub idem tempus, poſtea; Matth. 11, 25. 12, 1. 13, 1. 22, 23. et paſſim. Saepius *futurum* tempus quaſi monſtrat, Matth. 24, 19. 22. 29. 26, 29. Marc. 13, 11. 17. 19. Luc. 6, 23. — Luc. 20, 35. ὁ αἰὼν ἐκεῖνος, vita futura. — Subjectum denotat: ἐκεῖνοι, *iſti*, quos noſtis, Luc. 13, 4. ἐκεῖνος, *iſte*, nude poſitum, legitur de Joanne baptiſta, Jo. 5, 35. de evangeliſta, Jo. 18, 15. 21, 7. de Jeſu, Jo. 7, 11. 1 Jo. 3, 3. 5. 7. 2 Tim. 2, 13. — Proprie dicitur 1) de ſubjecto remotiore, v. c. Matth. 13, 11. 18, 32. 25, 7. 17, 19. 27, 63. Marc. 4, 11. 16, 20. Luc. 14, 24. 18, 14. Jo. 5, 38. 46, 9. 12. ſaepius autem 2) de ſubjecto proximo, ubi eſt *hic*, i. q. οὗτος, Matth. 17, 27. 18, 28. 22, 7. 46. 24, 43. ἐκεῖνο διαγινώσκετε, hoc ſcitote. Marc. 7, 15. 20. 16, 10. Luc. 12, 46. Jo. 1, 18. 33. 4, 25. 5, 11. 19. 43. 7, 45. 8, 44. 11, 29. Rom. 14, 14. Hebr. 6, 7. — pro αὐτὸς 2 Petr. 1, 16. — *hic ipſe*, *ipſe*, Jo. 1, 8. 2, 21. 5, 39. 9, 9. 37. — 3) *idem*, Matth. 8, 13. ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, illa ipſa hora, ſtatim, c. 9, 22. 10, 19. 15, 28. 17, 18. — 4) *talis*, Matth. 10, 14. 15. 12, 45. 21, 40. Marc. 3, 24. 25. Luc. 9, 5. 11, 26. 12, 47. Rom. 14, 15. Jac. 1, 7. — Ἐκείνης ſcl. ὁδοῦ, Luc. 19, 4. *hic*, *hac via*, adverbialiter pro ἐκείνῃ, quod ſaepius ita legitur apud profanos.

Ἐκεῖσε, adv. (ab ἐκεῖ) *illic*, *illuc*. Bis Act. 21, 3. 22, 5. coll. Job. 39, 29.

Ἐκζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et ζητέω) ſtudioſe quaero, quod amiſſum eſt, Ezech. 34, 11. 12. (בִּקֵּשׁ) 39, 14. (חָקַר); — *ſtudioſe exquiro*, περί τινος, 1 Petr. 1, 10. ubi eſt i. q. ἐξερευνάω, *cum deſiderio quaero* Hebr. 12, 17. τί. Ἐκζητεῖν τὸν θεὸν, Deum ſtudioſe quaerere i. e. *eum cultu proſequi*, Act. 15, 17. (Esdr. 4, 2. דָּרַשׁ. Am. 9, 12.), *eius rationem habere in agendo*, Rom. 3, 11. Hebr. 11, 6. coll. Pſ. 14, 2. דָּרַשׁ. Pſ. 25, 10. נָצַר) Pſ. 119, 56. — Ἐκζητεῖν τι ἀπό τινος, ab aliquo aliquid repetere, ſenſus: *vindictam ſumere*, *graviter punire*, Luc. 11, 50. 51. (LXX. ἐκζητεῖν τὸ αἷμα ἐκ χειρός τινος, Ezech. 3, 18. 2 Sam. 4, 11. בִּקֵּשׁ Gen. 9, 5. דָּרַשׁ. coll. c. 42, 22. Pſ. 44, 21.)

Ἐκθαμβέω, ῶ, βήσω (ab ἐκ et θάμβος, ſtupor, ad-

miratio, terror) terrorem incutio; *Aquila* Job. 33, 7. hebr. חֵמָה. Sir. 30, 9. — Ἐκθαμβέομαι, *obstupesco*, scl. ob admirationem, Marc. 9, 15. — *terrore corripior*, Marc. 16, 5. 6. — *angore magno afficior*, Marc. 14, 23. (Matth. 26, 37. λυπεῖσθαι, coll. Sir. 30, 9.

Ἔκθαμβος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (vid. ἐκθαμβέω) admiratione, terrore perculsus, *attonitus*, Act. 3, 11. *Symm.* 1 Sam. 4, 13. pro hebr. חָרֵד. *Hesych.* ἔκθαμβος· ἔκπληκτος.

Ἔκθετος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ab ἐκ et θετὸς, politus) *expositus*, potissimum de infantibus recens natis, qui exponuntur. Et ita Act. 7, 19. (Sap. 11, 15. ἔκθεσις. *Philo* de vita Mos. l. p. 604. τὸν παῖδα (Mosen) ἐκτιθέασι. ib. ἀδελφὴ τοῦ ἐκτεθέντος βρέφους).

Ἐκκαθαίρω, f. αρῶ, (ab ἐκ et καθαίρω, purgo) purgo aliquid ita ut sordes, vitia, removeantur; *expurgo*, *purgando removeo*, 1 Cor. 5, 7. — Tropice: me purgo a vitiis, 2 Tim. 2, 21. ἐκκαθαίρειν ἑαυτὸν, i. q. 1 Jo. 3, 3. ἁγνίζειν ἑαυτόν. (LXX. semel Jud. 7, 4. pro hebr. צָרַף, lustro. — *Xenoph.* Symp. 1, 4. ἄνδρες ἐκκεκαθαρμένοι τὰς ψυχάς. cf. *Raphelii* annott. e Xenoph. ad h. l.)

Ἐκκαίω, f. αύσω, aor. 1 pass. ἐξεκαύθην (ab ἐκ et καίω) exuro, incendo; passivum: *exardesco*. Proprie de igne; deinde tropice de quavis re magna cum vehementia operante, v. c. de ira Job. 3, 17. de frigore Sir. 43, 21. etiam ut Latinorum *urere*, de vehementia libidinis venereae; et sic Rom. 1, 27. coll. Sir. 23, 16. ψυχὴ θερμὴ (mens voluptuosa), ὡς πῦρ καιόμενον, — καὶ οὐ μὴ παύσηται ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ.

Ἐκκακέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et κάκη, vitium, vile; ignavia potissimum militis; segnities, quae debita officia negligit) 1) ignavus stationem desero, ex ignavia terga do; — *desero officium*, 2 Cor. 4, 16. οὐκ ἐκκακοῦμεν, officio apostoli non desum ex timore periculorum gravissimorum. — 2) *animum despondeo*, Luc. 18, 1. 2 Cor. 4, 1. Eph. 3, 13. — 3) segnis, ignavus sum, v. c. in benefaciendo, Gal. 6, 9. 2 Thess. 3, 13. (In V. T. non legitur). *Hesych.* ἐκκακοῦμεν· ἀμελοῦμεν, ἀκηδιῶμεν. Idem: ἠθυμόνησεν· ἐξεκάκησεν.

Ἐκκεντέω, f. ἐκκεντάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et κεντέω, pungo) *transfodio*, *transfigo*, *transfigendo occido*. Bis, Jo. 19, 37. Apoc. 1, 7. LXX. hebr. הָרַג occido, Num. 22, 29. דָּקַר transfixit, Jud. 9, 54. 2 Macc. 12, 6.

Ἐκκλάω, ῶ, f. άσω, (ab ἐκ et κλάω, frango) 1) defringo, abscindo s. exscindo, ut tollam; — *exscindo*, v. c. ramos arboris, Rom. 11, 17. 19. 20. ubi Judaei cum ramis oleae comparantur. (Apud LXX. legitur Lev. 1, 17.

Ἐκκλείω, f. είσω, (ab ἐκ et κλείω, claudo) *excludo*; quod vel est: *locum non concedo*, *non admitto*, ut Rom. 3, 27. ad quem locum respiciens *Phavor.* ἐξεκλείσθη· ἀντὶ τοῦ

ἀπέκλεισεν αὐτήν. *Theodoret.* οὐκ ἔτι χώραν ἔχει. — vel: e loco antea occupato iterum expello; removeo, *separo, avello.* Sic tropice Gal. 4, 17. ubi vertendum est: „amant vos (scl. falsi doctores) non sincere (simulant amorem); imo vos a me et mea doctrina) student avellere, ut ipsos potius ametis, ipsis studiose adhaereatis." (In V. T. non occurrit nisi bis in variata lectione, 2 Macc. 13, 21. Judith. 7, 4.)

Ἐκκλησία, *ιας*, ἡ. (ab ἐκκαλέω, evoco, convoco) 1) evocata civium multitudo in locum publicum; *multitudo convocata*, et non solum ea, quae convenit jussu magistratus v. c. ad judicia habenda, Matth. 18, 17. Act. 19, 39. 40. coll. 1 Reg. 8, 14. 22. sed etiam *turba*, quae alia de causa concurrit vel convenit, Act. 19, 32. 18, 22. Sir. 26, 5. 21. Sic etiam hebr. קָהָל de multitudine, 2 Chron. 30, 13. Levit. 8, 3. 2 Chron. 30, 13. 1 Macc. 3, 13. — Inde etiam de populo universo, quatenus est congregatus, Act. 7, 38. Hebr. 2, 12. (Ps. 26, 12. 68, 26.). cf. Exod. 12, 6. Num. 16, 3. 20, 4. — 2) *coetus, conventus*, 1 Cor. 11, 18. συνερχόμενοι ἐν ἐκκλησίᾳ (pro εἰς ἐκκλησίαν) convenientes in coetum. (1 Sam. 19, 20. ἐκκλησία τῶν προφητῶν. coll. Ps. 26, 5.) — 3) *coetus Christianorum*, uno loco habitantium, et ad sacra celebranda convenientium; sic de coetu Christianorum Hierosolymae, Act. 2, 47. 5, 11. 8, 1. 11, 22. 15, 4. 22. Antiochiae, Act. 11, 26. 13, 1. κατὰ τὴν (ἐκεῖ) οὖσαν ἐκκλ., in isto coetu. De aliis coetibus christianis in singulis urbibus et provinciis, Rom. 16, 1. 23. 1 Cor. 1, 2. Coloss. 4, 15. 16. 1 Cor. 4, 17. 7, 17. Act. 20, 17. 1 Cor. 11, 22. 14, 28. Jac. 5, 14. 3 Jo. vers. 9. 10. Act. 9, 31. 15, 41. 16, 5. 2 Cor. 8, 1. et passim. — Κατ' ἐκκλησίαν, per singulos coetus, Act. 14, 23. — 4) *ecclesia christiana, societas Christianorum* his in terris viventium *universa*; semel in Evangeliis, Matth. 16, 18. et praeterea in Pauli scriptis, 1 Cor. 12, 28. 15, 9. Gal. 1, 13. Eph. 1, 22. 3, 10. 21. 5, 23 —32. Phil. 3, 6. Coloss. 1, 18. 24. Eph. 3, 21. ἐκκλησία ἐν Χριστῷ i. e. christiana. — 5) coetus piorum in coelis, Hebr. 12, 23. coll. Sir. 24, 2. ubi ἐκκλησία ὑψίστου aula Dei, regia. cf. Dan. 4, 14. Job. 4, 18. Deut. 33, 2. Sap. 5, 5. — Restant formulae: ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, Rom. 16, 16. coetus eorum qui Jesum Messiam profitentur. — Ἐκκλησία s. ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ et θεοῦ, coetus cultorum Dei, quod cum de ecclesia universa, ut 1 Cor. 15, 9. et 1 Tim. 3, 15. ubi i. q. οἶκος θεοῦ templum Dei, locus, ubi Deus colitur. — tum de singulis coetibus dicitur, 1 Cor. 1, 2. 10, 32. 11, 16. 2 Cor. 1, 1. 1 Thess. 2, 14. 2 Thess. 1, 4. 1 Tim. 3, 5. Sic Deut. 23, 1. 3. ἐκκλησία κυρίου, coetus cultorum Dei. — *Αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν*, coetus christiani inter gentiles, Rom. 16, 4.

Ἐκκλίνω, f. *νῶ*, aor. 1. ἐξέκλινα, (ab ἐκ et κλίνω) in LXX. vers. hebr. נָטָה et סוּר, 1) *declino, deflecto* a via,

Deut. 31, 29. Judic. 2, 17. tropice: a via pietatis, Rom. 3, 12. coll. Ps. 14, 4. 53, 3. — 2) ἐκκλ. ἀπό τινος, *deserere, valedicere, fugere* aliquem s. aliquid, Rom. 16, 17. 1 Petr. 3, 11. coll. Prov. 3, 7. 14, 16. Judic. 20, 47. Jer. 5, 23.

Ἐκκολυμβάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et κολυμβάω, nato) *enato, enatando evado*. Act. 27, 42. (*Dion. Halic.* 5, 24.)

Ἐκκομίζω, f. ίσω, (ab ἐκ et κομίζω) *effero, exporto*; — profanis saepius, ut latin. *efferre*, de mortuis sepeliendis. Sic Luc. 7, 12. (*Herodian.* 2, 1, 5.)

Ἐκκόπτω, f. όψω, aor. 2. pass. ἐξεκόπην, fut. 2 pass. ἐκκοπήσομαι, (ab ἐκ et κόπτω) 1) *exscindo, exstirpo*, v. c. arborem, Matth. 3, 10. 7, 19. Luc. 3, 9. 13, 7. 9. coll. Dan. 4, 11. 2 Chron. 14, 31. — abscindo manum, Matth. 5, 30. 18, 8. — 2) *reseco* v. c. ramos, Rom. 11, 24. — 3) tropice: *abscindo*, Rom. 11, 22. ἐκκοπήσῃ, sensus: amovearis, percutiaris. coll. Gen. 32, 8. (הִכָּה percutio). Jer. 44, 7. (כָּרַת, ubi est: *e medio sustulit*) coll. 48, 2. *Joseph.* ant. 8, 12, 1. ἐκκόψας εἴ τι πονηρὸν ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ. — *praescindo occasionem*, 2 Cor. 11, 12. (*Hierocl.* carm. aur. Pyth. ἐκκόπτει τὰς ἀφορμάς, vid. *Kypke* ad h. l.) coll. Job. 19, 10. ἐξέκοψε (הִסִּיעַ) ὥσπερ δένδρον τὴν ἐλπίδα μου. — (1 Petr. 3, 7. vid. Ἐγκόπτω). Saepius non habetur.

Ἐκκρέμαμαι, σαι, ται, (ab ἐκ et κρεμάω) *pendeo ab, dependeo*. — Tropice: pendeo ab aliquo, (Gen. 44, 30. coll. Judith. 8, 24.); *pendeo ab ore alicujus* (*Virg.* Aen. 4, 79. *Ovid.* epp. 1, 30.), Luc. 19, 48. — *Philo* de Abrah. p. 373. ὁ πόθῳ ἀλέκτῳ τοῦ παιδὸς ἐκκρεμάμενος. *Id.* de vict. off. p. 856. μυστικῶν πραγμάτων ἐκκρεμάμενοι.

Ἐκλαλέω, ῶ, f. ήσω (ab ἐκ et λαλέω) *eloquor, divulgo*. Semel Act. 23, 22. — Judith. 11, 9.

Ἐκλάμπω, f. άμψω, (ab ἐκ et λάμπω) *splendorem emitto, effulgeo*. Semel Matth. 13, 43. ἐκλάμψουσι, splendorem emittent, coruscabunt. De hoc splendore coelesti vid. Dan. 12, 3. coll. Sir. 43, 5. et Sap. 3, 7.

Ἐκλανθάνω, fut. ἐκλήσω, oblivisci facio (*Hom.* Il. 2, 600.) Med. Ἐκλανθάνομαι, f. ἐκλήσομαι, perf. ἐκλέλησμαι, *obliviscor*, seq. genitivo rei. Semel Hebr. 12, 5.

Ἐκλέγω, f. ξω, med. ἐκλέγομαι (ab ἐκ et λέγω) *eligo, seligo, secerno*, hebr. בָּחַר, sequente accusativo personae, rarius ex hebraismo (בָּחַר seq. בְּ) ἐκλέγομαι ἐν τινὶ, ut Act. 15, 7. ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, *me elegit*, coll. 1 Chron. 28, 4. 5. Nehem. 9, 7. 2 Chron. 6, 5. — Est autem *seligo e numero* ad aliquid, Jo. 6, 70. 13, 18. 15, 16. Act. 1, 2. 6, 5. 15, 7. Num. 16, 7. Deut. 17, 15. — sequente ἀπὸ Luc. 6, 13. Gen. 6, 2. Sir. 45, 21. et seq. ἐκ, Jo. 15, 19. Act. 1, 24. 2 Sam. 24, 12. Sir. 45, 5. — *eligo ad salutem*, de Deo Israelitas ex omnibus populis seligente, Act. 13, 17. Deut. 14, 2. Jes. 44, 1. 2. homines ad salutem aeternam vocante, Marc. 13, 20.

Jac. 2, 5. — 1) eligo inter duo, *praefero*, Luc. 10, 42. — 2) *expeto, appeto*, Luc. 14, 7. — Ἐκλέγεσθαι τὶ vel sequente infinitivo, Eph. 1, 4. coll. 1 Reg. 8, 16. 1 Chron. 15, 2. 2 Chron. 6, 6. 1 Macc. 7, 37. 10, 32. vel sequente ἵνα, 1 Cor. 1, 27. 28.: *velle, decernere, ut aliquid fiat.* — Passive: ἐκλεξάμενοι, ad hoc opus electi, *delegati*, Act. 15, 22. 25. — ἐκλελεγμένος, prae ceteris electus, *amatus*, Luc. 9, 35. in codd. pro ὁ ἀγαπητός. cf. Jes. 41, 9.

Ἐκλείπω, f. ψω, (ἐκ et λείπω) 1) derelinquo; — 2) *deficio, cesso*; Luc. 22, 32. ἐξέλιπεν ἡ πίστις, cf. Jer. 7, 27. 51, 30. Jos. 5, 12. Gen. 18, 11. Jes. 19, 5. — τὰ ἔτη Hebr. 1, 12. coll. Ps. 102, 28. — 3) debilis fio, deficio, deliquium patior, Ez. 34, 16. 21. Jon. 2, 8. Gen. 25, 29 sq. — *exspiro, morior*, Luc. 16, 9. — LXX. hebr. גָּוַע, Gen. 25, 8. 49, 33. et מוּת Jer. 42, 17. 22. Tob. 14, 11. ἐξέλιπεν ἡ ψυχή. Judith. 7, 22. — Test. XII. patr. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 677.): ἐκλείψαι αὐτὸν ἐκ γῆς ζώντων.

Ἐκλεκτός, ή, όν, (ab ἐκλέγω) 1) electus, separatus ab aliis, 1 Chron. 9, 22. — 2) electus, *praestans, nobilis, magni pretii*, 1 Petr. 2, 4. 6. λίθος ἐκλ. coll. Jes. 28, 16. Esdr. 5, 8. Lib. Henochi (*Fabric.* C. Pseud. I, p. 184.) λίθοι ἐκλεκτοί, gemmae. — 2 Jo. v. 1. ἐκλεκτή, nobilissima, ib. v. 13. coll. Gen. 23, 6. ἐκλεκτὰ μνημεῖα. 2 Reg. 8, 12. Amos. 5, 11. Cant. 6, 8. 9. Jer. 48, 15. — Inde ἐκλεκτοὶ ἄγγελοι, 1 Tim. 5, 21. angeli summi, nobilissimi. Vid. Ἄγγελος. — *Joseph. de bello J.* 2, 16. 4.: μαρτύρομαι δὲ ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ. — 3) *electus a Deo ad salutem*; Matth. 20, 16. 22, 14. 24, 22. 24. 31. Marc. 13, 20. 22. 27. Rom. 8, 33. — *Dei cultor*, Col. 3, 12. 2 Tim. 2, 10. Tit. 1, 1. 1 Petr. 1, 1. Apocal. 17, 14. — 1 Petr. 2, 9. γένος ἐκλεκτόν, homines ad Dei cultum selecti. cf. Jes. 43, 20. 45, 4. Ps. 105, 6. — 4) ex adjuncto: *Deo carissimus, a Deo amatus*, Luc. 23, 35. (*Fabric.* Cod. Pseud. I. p. 747.: „Messias ἐκλεκτὸς θεοῦ ἕως αἰῶνος, i. q. antea ἀγαπητὸς κυρίου.") Luc. 18, 7. Rom. 16, 13. coll. v. 12. Vid. 1 Chron. 16, 13. Jes. 42, 1. ὁ ἐκλεκτός μου, προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. Prov. 17, 3. — Saepius in N. T. non habetur.

Ἐκλογή, ῆς, ἡ, (ab ἐκλέγω) 1) *electio*; — in N. T. *electio ad salutem*, quae cernitur et efficax fit per benignam Dei vocationem, quare fere convenit cum κλήσει; Rom. 11, 5. κατ' ἐκλογὴν χάριτος secundum electionem Dei s. vocationem benignam. ib. 11, 7. ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, electio, vocatio ad salutem iis contigit. 1 Thess. 1, 4. εἰδότες τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, i. q. 1 Cor. 1, 26. βλέπετε τὴν κλῆσιν ὑμῶν. coll. 2 Petr. 1, 10. — 2) quum in electione sit arbitrii libertas, ex adjuncto est: *electio libera*, *voluntas eligens libera*; Rom. 9, 11. ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις, spontanea, libera πρόθεσις, quae 2 Tim. 1, 9. dicitur ἰδία πρόθεσις καὶ χάρις. Fortasse

etiam Rom. 11, 5. κατ' ἐκλογὴν χάριτος est: pro libera in eligendo benignitate. Sic *Joseph.* de b. J. 2, 8. 14.: ἐπ' ἀνθρώπων ἐκλογῇ τό τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν πρόκειται. Psalt. Sal. 9, 7. τὰ ἔργα ἡμῶν ἐν ἐκλογῇ καὶ ἐξουσίᾳ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, τοῦ ποιῆσαι δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν. cf. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 437. — Saepius non occurrit, nec in V. T. legitur.

Ἐκλύω, f. ύσω, (ab ἐκ et λύω) 1) dissolvo, exsolvo, Gen. 49, 14. — dissolvo vincula, libero Gen. 27, 40. — dissolvo ordinem, *soluto ordine fugio* s. *oberro*, Judith. 15, 2. ubi pro ἐκχυθέντες alii libri ἐκλυθέντες habent. Haec notio valet Matth. 9, 36. in textu vulg. ubi *Griesb.* recepit ἐσκυλμένοι. — 2) *solvor viribus, exhaurior*, — v. c. fame Matth. 15, 32. Marc. 8, 3. Thren. 2, 19. 2 Sam. 17, 29. 1 Macc. 3, 17. — 3) *solvor animo, animum despondeo*, Hebr. 12, 3. 5. coll. Prov. 3, 11. 1 Macc. 9, 7. — 4) ex adjuncto: animo, corpore defatigor, *delassor, remitto*, Gal. 6, 9. μὴ ἐκλυόμενοι, ubi non delassati fuerimus, non remiserimus. coll. Prov. 6, 3. Deut. 20, 3. et *Loesneri* obss. e Philone ad h. l. Saepius non habetur.

Ἐκμάσσω, f. ἐκμάττω, f. άξω (ab ἐκ et μάσσω, abstergo) *abstergo, exstergo*; Luc. 7, 38. 44. Jo. 11, 2. 12, 3. 13, 5. Sir. 12, 11.

Ἐκμυκτηρίζω, f. ίσω, (ab ἐκ et μυκτηρίζω quod vide) *naso adunco suspendo, irrideo,* adjuncta notione contemtus; bis, Luc. 16, 14. 23, 35. LXX. pro hebr. לעג 2 Sam. 19, 21. Ps. 2, 4. ubi respondet τῷ ἐκγελάσεται. Ps. 35, 16.

Ἐκνεύω, f. εύσω, (ab ἐκ et νεύω, nuto, me inclino) proprie capite s. corpore inclinato deflecto (*Xenoph.* Ven. 10, 12. *Diod. Sic.* p. 675. C. ed. *Rhod.* ὁ δὲ ἕτερος βραχὺ παρεγκλίνας, τὴν ἐπιφερομένην πληγὴν ἐξένευσε. cf. *Munthii* obss. e Diod. Sic. ad Jo. 5, 13.); — deinde: *me subduco, secedo*, i. q. ἀναχωρέω. Judic. 18, 26. ἐξένευσε (יִּפֶן a פָּנָה) καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον. Sic semel Jo. 5, 13. ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, Jesus enim secesserat. cf. *Loesneri* obss. e Phil. ad h. l. 3 Macc. 3, 22. εἰς τὸ φαῦλον ἐκνεύοντες, ad pravum deflectentes.

Ἐκνήφω, f. ήψω, (ab ἐκ et νήφω) ex ebrietate sobrius fio, crapulam discutio, Joel. 1, 5. 1 Sam. 25, 37. Gen. 9, 24. — deinde: *evigilo* e sopore; ex ignavia evigilo et efficax fio, Hab. 2, 7. 19. Sic semel 1 Cor. 15, 34. ἐκνήψατε δικαίως. Vid. etiam Psal. 78, 65. 66.

Ἑκούσιος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ab ἑκὼν) *voluntarius, spontaneus.* Phil. v. 14. μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον, sponte. Num. 15, 3. hebr. בִּנְדָבָה.

Ἑκουσίως, adv. *sponte, voluntarie, libenter.* 1 Petr. 5, 2. Ps. 54, 6. 2 Macc. 14, 3. — Hebr. 10, 26. ἑκουσίως nulla necessitate urgente, calamitatibus non oppressi.

Ἔκπαλαι (ab ἐκ et πάλαι, olim) adv. *jam dudum*

jam olim. Bis, 2 Petr. 2, 3. 3, 5. (Loca e Plutarcho, ubi legitur, dedit *Kypkius* in obff. f. II, p. 441.)

Ἐκπειράζω, f. άσω, (ab ἐκ et πειράζω) tento, experior; — *facio periculum hominis, experior*, ich ftelle auf die Probe, Matth. 4, 7. Luc. 4, 12. (Deut. 6, 16. hebr. נסה); e diffidentia, 1 Cor. 10, 9. Pf. 78, 18. — *exploro* aliquem ratione doctrinae f. fententiae, Luc. 10, 25.

Ἐκπέμπω, f. ψω (ab ἐκ et πέμπω) *emitto, exire jubeo, dimitto.* Act. 13, 4. 17, 10. — cf. Gen. 24, 54. 56. 59. Prov. 17, 11. 1 Sam. 20, 19. Bar. 4. 16.

Ἐκπερισσῶς, (ab ἐκ et περισσῶς) adv. *infuper, praeterea.* In codd. Marc. 14, 31. pro ἐκ περισσοῦ.

Ἐκπετάννυμι, f. πετάσω (ab ἐκ et πετάννυμι f. πετάζω, quod a πετάω, pando; evolvo) *expando, extendo;* Ezechiel. 12, 13. 1 Macc. 3, 49. 4, 51. — Semel Rom. 10, 21. *manus expandere,* quod quum fit preces facientis, fenfus eft: ftudiofe rogo, graviter hortor. cf. Exod. 9, 30. 34. Esdr. 9, 5. Jef. 65, 2. Thr. 1, 11. Sir. 48, 20. 51, 19.

Ἐκπηδάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et πηδάω, falio) *profilio.* Semel Act. 14, 14. ἐξεπήδησαν (text. vulg. εἰσεπήδησαν) εἰς τὸν λαόν. — Judith. 14, 17. ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαόν. coll. Sufann. v. 38. 2 Macc. 3, 18.

Ἐκπίπτω, f. πτώσω, praet. πέπτωκα, (ab ἐκ et πίπτω) 1) *decido, delabor;* fic dicuntur ἐκπίπτειν ftellae de coelo Marc. 13, 25. (coll. Matth. 24, 29. Jef. 14, 12.) nifi eft pro: ἐκπ. τῆς δόξης, fplendore exui. — flores, Jac. 1, 11. 1 Petr. 1, 24. Job. 15, 33. Jef. 28, 1. 4. — catenae de manibus Act. 12, 7. — scapha de navi in mare, Act. 27, 32. — Ἐκπίπτειν εἰς, *incidere in aliquid, curfu pelli,* Act. 27, 17. 26. 29. (*Polyb.* 1, 51. *Herodot.* 8, 13. *Kypkii* obff. f. II, p. 138.) — 2) tropice: ἐκπίπτω τινός, *excido aliqua re, ea deftituor;* τῆς χάριτος Gal. 5, 4. τοῦ στηριγμοῦ, 2 Petr. 3, 17. (alibi ἀποπίπτειν hoc fenfu legitur, v. c. τῶν ἐπιτηδευμάτων, Judith. 11, 6. ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν, Pf. 5, 10. hebr. נפל, ἐπιβουλῆς, *Polyb.* 4, 5. 6. ἐλπίδος, *Polyb.* 9, 7. 1.) Huc etiam pertinet Apoc. 2, 5. πόθεν ἐκπέπτωκας (Griesb. πέπτωκας) quantae falutis jacturam fecifti. — 3) *irritum fio, eventu deftituor,* excido effectu, 1 Cor. 13, 8. — Rom. 9, 6. ἐκπίπτει ὁ λόγος θεοῦ, irritum fit Dei decretum; fimiliter נפל Jof. 21, 45. 23, 14. 2 Reg. 10, 10. coll. Judith. 6, 9. ἐλάλησα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων μου. Similia e profanis collegit *Kypkius*, II, p. 174. — Saepius non habetur.

Ἐκπλέω, f. εύσω, (ab ἐκ et πλέω) *navigo e loco, enavigo.* Act. 15, 39. 18, 18. 20, 6.

Ἐκπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐκ et πληρόω) *compleo, adimpleo,* v. c. numerum f. menfuram 2 Macc. 8, 10. (3 Macc. 6, 14.) de confiliis (3 Macc. 1, 2.) et promiffionibus: *prorfus exfequor, evenire jubeo.* Act. 13, 32. (*Polyb.* 1, 67. 1.)

Ἐκπλήρωσις, εως, ἡ (ab ἐκπληρόω), *impletio, complementum.* Act. 21, 26. τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν, castimoniae dies consummandos. In V. T. semel 3 Macc. 6, 14. ἐκπλήρωσις ἁμαρτιῶν.

Ἐκπλήσσω, f. ξω, f. ήξω, aor. 2. ἐξέπλαγον, (ab ἐκ et πλήσσω) proprie excutio, per ictum expello; deinde *concutio;* — metaphorice: animum concutio; in Medio et Passivo: *attonitus sum, percutior, perturbor,* Matth. 19, 25. Marc. 10, 26. *obstupeo, admiror,* Matth. 13, 54. Marc. 6, 2. 7, 37. Luc. 2, 48. cum sequente accusativo rei admirationem excitantis, ut Sap. 13, 4. 2 Macc. 7, 12. tum sequente ἐπὶ cum genitivo rei, ut in N. T., Matth. 7, 28. 22, 33. Marc. 1, 22. 11, 18. Luc. 4, 32. 9, 43. Act. 13, 12. — Saepius non occurrit. *Hesych.* ἐξεπλάγη· ἐθαύμασεν, ἐξέστη.

Ἐκπνέω, f. εύσω, (ab ἐκ et πνέω, spiro) *exspiro, efflo;* — emitto spiritum, *morior, exspiro animam,* Marc. 15, 37. 39. Luc. 23, 46. — Sic saepius apud profanos, cum simpliciter, tum addito: ψυχὴν, βίον.

Ἐκπορεύομαι, f. εύσομαι (ab ἐκ et πορεύομαι) 1) *exeo, egredior,* motum e loco significans; v. c. urbe, pago, quocunque loco, Luc. 3, 7. Jo. 5, 29. Apoc. 16, 14. Gen. 24, 13. 45. יָצָא. *Terminus a quo* fit motus, significatur per ἐκ, Marc. 13, 1. Matth. 15, 11. 18. ἀπὸ Matth. 20, 29. Marc. 7, 15. 10, 46. Exod. 5, 20. Jes. 5, 6. Jer. 25, 32. ἔξω Marc. 11, 19. Ps. 41, 6. ἐκεῖθεν ex illo loco, Marc. 6, 11. Deut. 11, 10. παρά τινος Jo. 15, 26. παρὰ τοῦ πατρὸς, qui progreditur de sede, throno patris. Ezech. 33, 30. ἀκούσωμεν τὰ ἐκπορευόμενα παρὰ κυρίου. — *Terminum ad quem* fit motus, indicat πρὸς, Matth. 3, 5. Marc. 1, 5. Eccl. 1, 5. Jud. 9, 33. Jes. 36, 16. εἰς Marc. 7, 19. 10, 17. Luc. 4, 37. Exod. 33, 7. ἐπὶ, versus, ad, Ex. 7, 15. Zach. 6, 6. 8. — Ἐκπορεύεσθαι ἐπί τινα, in aliquem *irruere,* Apoc. 16, 14. coll. Zach. 5, 3. maledictio ἡ ἐκπορευομένη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. — 2) *proficiscor, abeo,* Act. 25, 4. 3) *ejicior, egeror,* Matth. 17, 21. Marc. 7, 19. Act. 19, 12. in textu Griesb. — 4) *prodeo* tanquam effectus a causa, *orior, efficior, gignor,* Matth. 4, 4. ῥῆμα ἐκπορευόμενον διὰ στόματος θεοῦ, res quaevis, quae mandato Dei gignitur. (Deut. 8, 3, 23, 24.) Matth. 15, 11. 18. Marc. 7, 15. 20—23. Luc. 4, 22. Eph. 4, 29. coll. Num. 32, 24. Sir. 28, 12. Job. 38, 29. ubi cum τίκτειν commutatur. Sir. 42, 13. Sic יָצָא Gen. 10, 14. 1 Chron. 2, 53. Job. 28, 1. — 5) *exeo, prodeo, me propago,* Apoc. 4, 5. 9, 17. 18. 11, 5. Ezech. 1, 13. Job. 41, 11. — de rumore: *divulgor,* Luc. 4, 37. de aquis: *promano,* Ap. 22, 1. coll. Gen. 2, 10. Deut. 8, 7. Ezech. 47, 1. 9. 13. Dan. 7, 10. — 6) sine notione motus: *promineo, protendo,* Apoc. 1, 16. ῥομφαία ἐκ τοῦ στόματος ἐκπορευομένη, gladius ex ore prominens. ib. 19, 15. 21. Eodem modo Exod. 25, 32. 33. 35. 37, 19. ubi in hebr.

יָצָא. — Εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορ. Act. 9, 28. vid. Εἰσπορεύομαι. — Saepius non occurrit.

Ἐκπορνεύω, f. εύσω, (ab ἐκ et πορνεύω) *effuse scortor, effundor in libidinem.* Jud. v. 7. — LXX. hebr. זָנָה Gen. 38, 24. Lev. 19, 27. Hos. 2, 4. 4, 19. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 653. ἐκπορνεύοντες ἐν γυναιξὶν ἀνόμως.)

Ἐκπτύω, f. ύσω, (ab ἐκ et πτύω, spuo) *exspuo;* — et, quum hoc fit contemnentis, metaph. *respuo, contemno, abominor.* Sic Gal. 4, 14. Exempla e profanis dedit *Kypkius* ad h. l. coll. *Loesn.* obss. e Phil. p. 335. coll. Apoc. 3, 16.

Ἐκριζόω, ῶ, f. ώσω (ab ἐκ et ῥιζόω radices facio) *eradico, exstirpo, evello,* Matth. 13, 29. 15, 13. Luc. 17, 6. ἐκριζώθητι, eradicator. Jer. 1, 10. Zeph. 2, 4. Sir. 3, 8. — Jud. v. 7. ἐκριζωθέντα, sensus: homines prorsus tollendi, ejiciendi.

Ἔκστασις, εως, ἡ, (ab ἐξίστημι, de statu dejicio) 1) dimotio e statu, 2 Chron. 29, 8. ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν (זַעֲוָה) καὶ εἰς ἀφανισμόν. — 2) tropice: dejectio mentis de statu suo, *deliquium mentis, alienatio mentis,* ubi homo sui non est satis compos et sibi conscius; ἔκστασις διανοίας Deut. 28, 28. Test. XII. patr. (*Fabr.* I, p. 538.) spiritus invidiae εἰς ἔκστασιν ἄγει τὴν διάνοιαν, καὶ οὐκ ἐᾷ τὴν σύνεσιν ἐν ἀνθρώποις ἐνεργεῖν. — Dicitur autem a) de *sopore,* Gen. 2, 1. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 523.: ὕπνος — ἔκστασις φύσεως καὶ εἰκὼν τοῦ θανάτου). b) de *stupore* ex admiratione summa nato, et *horrore,* Marc. 5, 42. 16, 8. Luc. 5, 26. Act. 3, 10. LXX. חֲרָדָה trepidatio, Gen. 27, 33. שַׂעַר, horror, Ezech. 27, 35. פַּחַד, 2 Chron. 14, 14. — c) de ecstasi animi a Deo effecta, sive de ea animi distractione, qua res, imagines, et verba a Deo sive ejus spiritu suggesta ei obversantur. Sic Act. 10, 10. 11, 5. 22, 17. coll. 2 Cor. 12, 2. 4. Ezech. 1, 1. — Saepius non occurrit. *Hesych.* ἔκστασιν· ὕπνον, φόβον. Idem: φρενὸς ἔκστασις, ὁ εἰς ἑαυτὸν μὴ ὤν.

Ἐκστρέφω, f. έψω, (ab ἐκ et στρέφω) inverto, converto; — *muto in pejus,* Amos. 6, 12. הָפַךְ; *corrumpo;* Tit. 3, 11. ἐξέστραπται, prorsus est perversus. Deut. 32, 20. γενεὰ ἐξεστραμμένη.

Ἐκταράσσω — ττω, f. άξω, (ab ἐκ et ταράσσω) *valde perturbo, perterreo.* Ps. 18, 4. 88, 16. Sap. 17, 3. 18, 17. — In N. T. semel Act. 16, 20. ἐκταρ. τὴν πόλιν, urbem valde perturbare.

Ἐκτείνω, f. ενῶ, (ab ἐκ et τείνω, tendo) *extendo, protendo.* In N. T. non leguntur nisi formulae: 1) ἐκτ. ἀγκύρας, Act. 27, 30. anchoras dimittere; proprie: rudentem, cui anchora est alligata, extendere, quod deinde: anchoras jacere. — 2) ἐκτείνειν τὴν χεῖρα, a) *manum extendere,* Matth. 12, 13. Marc. 3, 5. Luc. 6, 10. — b) *manu attingere* sanandi

causa, Matth. 8, 3. Marc. 1, 41. Luc. 5, 13. Act. 4, 30. — c) *manum porrigere* adjuvandi causa, Matth. 14, 31. ducem quaerendi causa, Jo. 21, 18. (Salutandi gratia 2 Sam. 15, 5. 2 Reg. 6, 7.) — d) ἐκτείν. τὴν χεῖρα ἐπί τινα, supra sive versus aliquem, (Exod. 7, 19. 8, 6.) quod est vel *benedicentis*, Matth. 12, 49. Gen. 48, 14. coll. Esth. 4, 50. 5, 2. vel ejus qui *manum injicit*, ut altero potiatur eumque puniat, Luc. 22, 53. coll. Exod. 7, 5. Num. 14, 30. Jer. 6, 12. Ezech. 6, 14. e) interdum ex hebraismo redundat, Matth. 26, 51. vid. Gen. 22, 10. 1 Sam. 17, 49. Gen. 8, 9. 19, 10. — f) denique est mos orationem habituri, Act. 26, 1. (*Apulejus* Metam. 2. „porrigit dextram, et ad instar oratorum conformat articulum, duobusque infimis conclusis digitis caeteros eminentes porrigit.")

Ἐκτελέω, ῶ, f. έσω, (ab ἐκ et τελέω) *plane perficio, absolvo*, Luc. 14, 29. 30. coll. Deut. 32, 45. (כָּלָה) 2 Macc. 15, 9. Cant. tr. puer. v. 12. test. XII. patr. p. 704.: ἐκτελέσαι τὴν ἐπιθυμίαν.

Ἐκτένεια, ας, ἡ, (etiam ἐκτενία, ab ἐκτείνω extendo) 1) extensio; 2) intensio animi; inde cum *assiduitas*, tum *vehementia, contentio*. Act. 26, 7. ἐν ἐκτενείᾳ, *acerrime, summo studio*. cf. Judith. 4, 9. ἐν ἐκτενίᾳ μεγάλῃ. 2 Macc. 14, 38. — *Hesych.* ἐκτενίαν· συνεχῶς ποιεῖν τὸ αὐτό.

Ἐκτενής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, 1) extensus; — 2) de animo: intensus; assiduus, 3 Macc. 3, 10. — *vehemens, acer, ardens*. Act. 12, 5. 1 Petr. 4, 8. — Comparativus ἐκτενέστερον adverbialiter: *ardentissime*. *Suid.* ἐκτενέστερον· ἐνεργητικώτερον, ἐπιμελέστερον.

Ἐκτενῶς, (vid. ἐκτενής) extense; — *assidue, vehementer, ardenter*. Semel 1 Petr. 1, 22. cf. Joel. 1, 14. Jon. 3, 8. 3 Macc. 5, 9.

Ἐκτίθημι, f. θήσω, (ab ἐκ et τίθημι) 1) *expono*; — de infante exposito, Act. 7, 21. Sap. 18, 5. ἐκτεθὲν τέκνον, coll. Ἐκθετός. — 2) *expono, promulgeo, dissero, doceo accurate*, Act. 11, 4. 18, 26. 28, 23. coll. Job. 36, 15. (hebr. גָּלָה revelavit). Inde etiam de promulgatione mandati, Dan. 3, 30. Esth. 9, 14. — Saepius non habetur.

Ἐκτινάσσω, f. άξω, (ab ἐκ et τινάσσω, quatio), *excutio*; — pulverem pedum, Matth. 10, 14. Marc. 6, 11. Act. 13, 51., erat haec actio symbolica, qua declarabatur aliquid impurum, abominandum, fugiendum. Vid. *Lightfoot.* hor. hebr. et talm. ad Matth. 10. 14. — Eodem sensu Act. 18, 6. excutere τὰ ἱμάτια, i. e. pulverem de vestibus. — Similiter prophetae, ubi jubentur comam resecare et abjicere, hac symbolica actione gravissima mala proxime instantia portendunt. Vid. Jer. 7, 29. Ezech. 5, 1. 2. 10. 12. coll. 4 Esdr.

1, 8.: „excute comam capitis tui et projice omnia mala super illos."

Ἕκτος, η, ον, (ab ἕξ) *sextus*, Luc. 1, 26. 36. Apoc. 6, 12. 13. 14. 16, 12. 21, 20. — Hora sexta, Matth. 20, 5. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 13, 44. Jo. 4, 6. Act. 10, 9. e Judaeorum computatione est nostra duodecima. Hora sexta Judaei preces facere solebant (Act. 10, 9.), — Jo. 19, 14. ἕκτη, hora sexta, ubi alii Evangelistae habent τρίτη, Marc. 15, 25. Luc. 23, 44. Computasse videtur Joannes diei horas Romanorum et Aegyptiorum more, qui diei initium a media nocte computabant.

Ἐκτός, (ab ἐκ) adverb. regens genitivum, respondet latinor. *extra*, et, ut hoc, est: 1) *extra, extera parte, ausserhalb*; 2 Cor. 12, 2. 3. ἐκτὸς τοῦ σώματος, extra corpus, anima a corpore (ad tempus) distracta, τὸ ἐκτὸς scl. μέρος, *exteriora*, externa pars, Matth. 23, 26. (Prol. Sir. οἱ ἐκτὸς scl. ὄντες, exteri.) — tropice: ἐκτὸς τοῦ σώματος εἶναι, ad corpus non spectare, nil ad illud pertinere, 1 Cor. 6, 18. — 2) *sine*; 2 Macc. 11, 25. Test. XII. patr. p. 670. — 3) *praeter; excepto, nisi*. Act. 26, 22. οὐδὲν ἐκτὸς ὤν, nil praeter ea. 1 Cor. 15, 27. ἐκτὸς τοῦ ὑποτάσσοντος, excepto eo qui subjicit. (2 Reg. 4, 23. Jud. 8, 26. 1 Reg. 10, 13. Dan. 11, 4.) — Ἐκτὸς εἰ μή, *excepto, nisi forte*, 1 Cor. 14, 5. 15, 2. 1 Tim. 5, 19. (Exempla e Luciano vid. in *Kypkii* obss. s. T. II, p. 230.) — Saepius non occurrit.

Ἐκτρέπω, f. έψω, (ab ἐκ et τρέπω) declino, deflecto, ich wende weg, beuge aus; de membris corporis: *detorqueo, luxo*, ich verrenke, Hebr. 12, 13. ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ne claudum magis luxetur; sensus: ne in fide vacillantes magis conturbentur. (In V. T. semel, Amos. 5, 8. ἐκτρέπων (הֹפֵךְ) σκιὰν εἰς, umbram noctis convertere in auroram.) — Medium: 1) converto me, *deflecto* a via (τῆς ὁδοῦ, *Aelian*. V. H. 14, 49.) i. q. ἐκκλίνω. *Hesych*. ἐξετράπησαν· ἐξέκλιναν. Tropice de agendi ratione: deflecto a recto ad pejus, εἰς ματαιολογίαν, 1 Tim. 1, 6. (*Arrian*. de exp. Al. 3, 21. 7. coll. *Munthii* obss. et *Raphelii* obss. e Polyb. ad h. l. ὀπίσω τοῦ σατανᾶ, ib. 5, 15. ἐπί τι, 2 Tim. 4, 4. — 2) *declino aliquid, aversor, fugio*, 1 Tim. 6, 20. τὰς κενοφωνίας. (*Eurip*. Bacch. 787.: ἐκτρέπ. ἀσπίδας θύρσους.)

Ἐκτρέφω, f. έψω, (ab ἐκ et τρέφω) 1) *enutrio, alo usque ad aetatem adultam*. Jes. 23, 4. 49, 21. Hos. 9, 12. 1 Reg. 11, 20. — 2) *alo* simpliciter, *sustento, nutrimenta porrigo*, i. q. simplex τρέφω, Eph. 5, 29. (Apoc. 12, 6. in codd.) coll. Job. 31, 18. Gen. 45, 11. (כִּלְכֵּל, sustentavit) Bar. 4, 8. — 3) *educo, disciplinam adhibeo*, Eph. 6, 4. Prov. 23, 24. καλῶς ἐκτρέφειν. 1 Macc. 6, 15. 55.

Ἔκτρωμα, τος, τό, ab ἐκτιτρώσκω, abortum facere,

quod ab ἐκ et τιτρώσκω, vulnero, quum exclusio eiusmodi foetus immaturi cum magno et periculoso sanguinis profluvio conjuncta esse soleat. Inde ἔκτρωμα *abortus*, quod *Hesychius* interpretatur: *παιδίον νεκρὸν, ἄωρον, ἐκβολὴ γυναικός.* LXX. hebr. נֵפֶל (quod immature, ut fructus, decidit Pf. 58, 8.) Cohel. 6, 3. Job. 3, 16. et מֵת foetus emortuus, Num. 12, 12. (ubi verba ὡσεὶ ἴσον θανάτῳ interpretamentum esse videntur sequentium ὡσεὶ ἔκτρωμα). Ἔκτρωμα autem ea de causa de abortu dici, quod vulnerare solet matricem, e loco Num. 12, 12. clare patet: μὴ γένηται ὡσεὶ ἔκτρωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, καὶ κατεσθίει τὸ ἥμισυ τῶν σαρκῶν αὐτῆς. In N. T. semel 1 Cor. 15, 8. ubi Paulus sese ἔκτρωμα vocat, non qui fuisset minimus et ultimus Apostolorum, sed qui ecclesiae, matris, quae ipsum peperisset apostolum, sanguinem profudisset, ecclesiam Dei persequutus esset (ἐδίωξα τὴν ἐκκλησ. τ. θεοῦ, v. 9.).

Ἐκφέρω, f. ἐξοίσω, aor. 1. ἐξήνεγκα (ab ἐκ et φέρω) 1) *exporto*, cui oppositum εἰσφέρειν, 1 Tim. 6, 7. effero, — *aufero*, *mecum aufero*, 1 Tim. 6, 7. Esdr. 5, 14. Dan. 5, 2. 3. Bar. 1, 8. — *effero* mortuum ad sepeliendum, Act. 5, 6. 9. 10. (*Xenoph.* Mem. 1, 2. 53. *Theophr.* charact. 14, 3.) *Suid.* ἐκφέρεσθαι· ἐκ τοῦ οἴκου ἐπὶ μνήματος ἐκφέρεσθαι. — 2) *adporto*, (scl. ex alio loco in hunc locum) *affero*, Luc. 15, 22. Act. 5, 15. coll. 1 Sam. 5, 1. (הֵבִיא) Esdr. 3, 7. Gen. 14, 18. — 3) tropice: *profero*; *produco*; (Pf. 37, 6. Jes. 42, 1.). in N. T. de agro fructus edente, Hebr. 6, 8. coll. Gen. 1, 12. הוֹצִיא. Hagg. 1, 11. Ezech. 17, 23. Cant. 2, 13. חָנַט. Sic etiam apud profanos. Saepius non habetur.

Ἐκφεύγω, f. εύξω, (ab ἐκ et φεύγω) *fugio* e loco, *effugio*, *aufugio*, *evado*, Act. 16, 27. 19, 16. coll. Jes. 66, 7. Sir. 27, 20. ib. 11, 10. οὐ μὴ ἐκφύγῃς διαδράς. — Ἐκφεύγειν τὶ, *effugere aliquid*, v. c. calamitates, Luc. 21, 36. τὰς χεῖρας τινὸς, ex alicujus potestate, 2 Cor. 11, 33. Susann. v. 22. 2 Macc. 6, 26. — τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ, poenas divinas, Rom. 2, 3. 2 Macc. 7, 35. quod etiam 1 Thess. 5, 3. Hebr. 2, 3. (coll. 2 Macc. 6, 26.) supplendum est, nisi hic ἐκφευγ. est omnino: *impune evadere*, ut Sir. 16, 15.

Ἐκφοβέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et φοβέω, terrefacio) *exterreo*, *terrorem incutio*. Semel 2 Cor. 10, 9. coll. Levit. 26, 6. Zeph. 3, 14. Job. 7, 14. Judith. 16, 24.

Ἔκφοβος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, *terrore perculsus*, *metu plenus*. Marc. 9, 6. Hebr. 12, 21. — In V. T. semel Deut. 9, 19. ἔκφοβός εἰμι, יָגֹרְתִּי.

Ἐκφύω, f. ύσω, (ab ἐκ et φύω), nascor, — *progermino*, Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. *Hesych.* ἐκφῦναι· ἐκβλαστῆσαι, γεννηθῆναι.

Ἐκχέω, f. 1. ἐκχεύσω, f. 2. ἐκχεῶ, aor. 1. ἐξέχευσα, ἐξέχευα et

ἐξέχεα (ab ἐκ et χέω, fundo) 1) *effundo*; de liquidis, e. g. pluvia Eccl. 11, 3. aqua Exod. 30, 19. — *Effundere sanguinem* alicujus i. e. interficere, Act. 22, 20. Rom. 3, 15. Ap. 16, 6. coll. Gen. 9, 6. 37, 21. 1 Sam. 25, 31. 1 Reg. 2, 32. 21, 16. — effundere φιάλας, i. e. liquida e φιάλῃ, Apoc. 16, 1—4. 8. 10. 12. 17. — 2) *profundo*, adjuncta notione perdendi, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. (Gen. 38, 9. semen in terram, hebr. שִׁחֵת, *perdidit*; argentum profundere, Ezech. 16, 35, נָשַׁךְ). — Quum quae in terram effunduntur, dissipentur disjicianturque, 3) est: *disjicio, in solum projicio*, Jo. 2, 15. Similiter Levit. 4, 12. cineres ἐκχέειν, *projicere*. — 4) tropice: ἐκχέειν τι dicitur is, a) qui *multus est* in aliqua re, v. c. ἐκχέειν λαλιὰν, multa loqui, Sir. 35, 4. preces fundere, ib. 32, 14. ἐκχ. ἰσχὺν, magnam exserere vim, Sir. 39, 28. — b) qui aliquam rem *largissime impertitur*, et quidem sequente ἐπὶ (Eccles. 11, 3. 2 Reg. 16, 15. Lev. 8, 15.), diciturque in utramque partem, cum malam (ἀτιμίαν ἐπί τινα, Job. 12, 21. ὀργὴν ἐπὶ, Ps. 69, 29. θυμὸν, Jer. 10, 24. Ezechiel. 9, 8. κακὰ Jer. 14, 16.) tum bonam (τὸ ἔλεος Sir. 18, 11. προφητείαν, Sir. 24, 35.). — Sic in N. T. effundere spiritum sanctum ἐπί τινα, largiter impertiri spiritum, copiose instruere ejus donis, Act. 2, 17. 18. 33. Tit. 3, 6. et in V. T. Joel. 2, 28. Zach. 12, 10. Ezech. 36, 18. coll. Sir. 1, 10. σοφίαν ἐκχέειν. Test. XII. patr. p. 617: ἐκχεεῖ πνεῦμα χάριτος ἐφ' ὑμᾶς. — Saepius non occurrit.

Ἐκχύω, f. ἐκχύνω, f. ἐκχύσω, i. q. antecedens ἐκχέω; 1) *effundo*, de liquidis, Luc. 5, 37. (1 Reg. 13, 3. 5.) — αἷμα ἐκχυνόμενον, sanguis profusus, Matth. 23, 35. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 11, 50. 22, 20. coll. Num. 35, 33. Deut. 19, 10. Ps. 79, 10. — effundo τὰ σπλάγχνα, intestina effundere scl. in terram, Act. 1, 18. 2 Sam. 20, 10. καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, de homine per gladium perfosso. — 2) profundo, *effundendo perdo*, Luc. 5, 37. (Sir. 20, 13. χάριτες μωρῶν ἐκχυθήσονται, profunduntur, effectu carent, Thren. 2, 11. ἐξεχύθη εἰς τὴν γῆν ἡ δόξα μου.) — 3) *largiter do, effuse impertior*, v. c. dona spiritus Act. 10, 45. amorem Dei Rom. 5, 5. (χάριν, Ps. 45, 2. ἐξαυδήνωσιν, Ps. 107, 40. dapes, Sir. 30, 18. κίβδυλα ἐπὶ τῆς γῆς, lib. Henoch. vid. *Fabric.* C. Pseud. I, p. 190.) — 4) ἐκχύεσθαι ἐπὶ sive ἔν τινι, ut latinor. *effundi, effuse ruere in aliquid*; Jud. v. 11. ἐκχύεσθαι τῇ πλάνῃ, pro ἐν τῇ πλ., effuse ruere in errores l. scelera Bileami. Test. XII. patr. (*Fabric.* I, p. 520.): πορνεία, ἐν ᾗ ἐξεχύθην ἐγώ. Sir. 37, 32. ἐκχ. ἐπὶ ἐδέσμασιν. (Etiam irruo hostiliter, subito prorumpo et invado, Jud. 20, 37. ib. 9, 44. in cod. Alex. hebr. פָּשַׁט irruit.) Vid. etiam ἐκχέω. — Saepius non legitur.

Ἐκχωρέω, ῶ, f. ήσω, ab ἐκ et χωρέω, cedo, abeo)

discedo, excedo; — emigro, aufugio, Luc. 21, 21. Num. 16, 45. Am. 7, 12. בָּרַח aufugit. 1 Macc. 9, 62.

Ἐκψύχω, f. ύξω, (ab ἐκ et ψυχή), *animam efflo, exspiro.* Act. 5, 5. 10. 12, 23. coll. Ezech. 21, 7.

Ἑκών, οὖσα, όν, (ab εἴκω, cedo) *voluntarius, sua sponte,* Rom. 8, 20. *lubenter, volens,* 1 Cor. 9, 17. — Exod. 21, 13. *Hesych.* ἑκών· θέλων, βουλόμενος.

Ἐλαία, ας, ἡ, 1) *olea, olea generosa,* Gen. 8, 11. Exod. 27, 20. Deut. 28, 40. Judaeis olea propter fertilitatem et quod semper viret, in maximo erat pretio (Deut. 8, 8. 2 Reg. 18, 32. Jer. 11, 16. Ps. 52, 8. Hos. 14, 7.); quare etiam quem beatum praedicare atque propter virtutes laudare vellent, eum cum olea comparabant. Vid. Psal. 128, 3. Sir. 50, 10. 24, 14. ubi σοφία divina cum olea comparatur. Inde in N. T. Rom. 11, 17, 24. olea est imago ecclesiae, et Apoc. 11, 4. prophetarum symbolum, e Zach. 4, 3. 11. 12. repetitum. — Τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, Matth. 21, 1. 24, 3. 26, 30. Marc. 11, 1. 13, 3. 14, 26. Luc. 22, 39. Jo. 8, 1. sive τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, Luc. 19, 37. 21, 37. *Joseph.* de bell. J. 5, 2. 3. *mons olivarum,* ita appellatus ab olivarum, quibus consitus erat, multitudine, erat in Hierosolymorum vicinia, e regione hujus urbis versus orientem situs, quinque stadia ab ea distans (*Joseph.* antiq. 20, 8. 7.), interjecta profunda valle, quae Κεδρὼν appellabatur. *Joseph.* de bell. 5, 2. 3. cf. 2 Sam. 15, 30. Zach. 14, 4. — 2) fructus oleae, *oliva,* Jac. 3, 12. Sic זַיִת non solum olea, sed etiam oliva, Deut. 24, 20. 28, 40. Etiam profanis. *Thom. Mag.* ἐλάα (attice pro ἐλαία) καὶ ἐπὶ τοῦ καρποῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ δένδρου.

Ἔλαιον, ου, τό, 1) succus olivarum, *oleum,* Matth. 25, 3. 4. 8. (Jer. 40, 10.) Luc. 16, 6. Apoc. 18, 13. — ib. c. 6, 6. ἔλαιον pro ἐλαία positum est, ut Hagg. 1, 11. — Oleum adhibebatur non solum in vulneribus, Luc. 10, 34. sed etiam in aliis morbis sanandis, Marc. 6, 13. Jac. 5, 14. coll. Ps. 109, 17. (Oleum non solum ore sumtum sed etiam corpori illitum efficacissimum esse remedium pestis, nuperrime contenderunt medici.) — 2) *oleum pretiosum,* aromatibus mixtum, quo non solum summi sacerdotes (Ex. 29, 7. 21. 30, 25. 31.) et reges (2 Reg. 9, 6. 1 Sam. 10, 1.) ubi inaugurabantur, ungebantur, sed quo etiam mulieres et viri diebus festis tanquam ornamento utebantur, et potissimum caput s. comam ungebant, 2 Sam. 14, 2. Ps. 23, 5. 104, 15. Eccl. 9, 8. Ezech. 16, 9. quare etiam ἔλαιον ἡδύσματος Eccl. 10, 1. ἔλαιον ἀγαλλιάσεως, Ps. 45, 7. appellabatur. Inde explicanda sunt loca Luc. 7, 46. et Hebr. 1, 9. ubi *oleo laetitiae ungere* (Ps. 45, 7.) est: summos honores, summa gaudia tribuere. — Saepius non habetur.

Ἐλαιών, ῶνος, ὁ, *olivetum,* locus oleis consitus. In

V. T. saepius, v. c. Exod. 23, 11., in N. T. semel Act. 1, 12. τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶνος. Vid. Ἐλαία.

Ἐλαμίτης, ου, ὁ, *Elamita.* Elamum, Semi filium, Ἐλαμαίων auctorem fuisse, a quibus etiam Persae originem duxissent, tradit *Josephus* antiq. 1, 6. 4. coll. Gen. 10, 22. Inde in V. T. Ἐλαμῖται et Πέρσαι pro synonymis, cf. Jes. 21, 2. Jer. 25, 25. — Ἐλαμῖται, Act. 2, 9. commemorati incolae sunt urbis (*Joseph.* ant. 12, 9. 1.) et provinciae Elymaidis, sitae inter Mesopotamiam et Mediam prope Susam. Commemorantur, in V. T. Jes. 22, 6. Jer. 49, 34—39. Ezech. 32, 24. Dan. 8, 2. ubi leguntur: ἤμην ἐν Σούσοις τῇ βάρει, ἥ ἐστιν ἐν χώρᾳ Αἰλάμ. coll. test. XII, patr. p. 669: Μῆδοι, Πέρσαι, Ἐλαμαῖοι.

Ἐλάσσων, — ττων, ὁ, ἡ, ον, τὸ, comp. ab obsoleto ἐλαχὺς, pro quo usitatius μικρὸς, *minor, inferior;* de aetate, Rom. 9, 12. Gen. 25, 23. — *exiguus, vilior,* de dignitate, Jo. 2, 10. — *inferior, minor,* de ordine, Hebr. 7, 7. Gen. 1, 16. — de numero et copia, Num. 35, 8. Exod. 16, 17. — Hoc sensu ἔλαττον adverbialiter: *infra,* 1 Tim. 5, 9. ἔλαττ. ἐτῶν, minor sexaginta annis. Lev. 25, 16. 2 Macc. 5, 5. οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων. ib. c. 8, 9. — Saepius non occurrit.

Ἔλαττον, vid. Ἐλάσσων.

Ἐλαττονέω, ῶ, f. ήσω (ab ἔλαττον) active: minus facio, diminuo, Prov. 14, 36. Gen. 8, 3. 4. 18, 28. — Neutraliter: *minus habeo, egeo,* Exod. 30, 15. Prov. 11, 24. Sir. 19, 5. — et sic semel 2 Cor. 8, 15. (Exod. 16, 18.)

Ἐλαττόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐλάττων), active: *minorem facio, exiguum reddo* (opposit. προστίθημι Sir. 18, 5. 42, 29.); de numero Num. 26, 54. Sir. 30, 24. — de dignitate, Hebr. 2, 7. 9. (Ps. 8, 6. חִסֵּר. *Philo* de opif. p. 20: οὐ παρ' ὅσον ὕστατον γέγονεν ἄνθρωπος, διὰ τὴν τάξιν ἠλάττωται.) — Neutraliter: *decresco, destituor, egeo,* Jer. 44, 18. Ps. 34, 10. Sir. 18, 19. 20. — destituor auctoritate, dignitate, Jo. 3, 30. — Sir. 41, 2. ἐλασσούμενος ἰσχύϊ, qui decrevit robore. — (*Joseph.* ant. 7, 1. 1 μὴ ἐλαττωθείη ne dignitatis deminutionem patiatur.)

Ἐλαύνω, quod tempora sua format ab ἐλάω s. ἐλαύω, fut. ἐλάσω, pf. ἐλήλακα, impf. pass. ἠλαυνόμην, 1) *ago, incito, impello,* v. c. boves stimulo, Sir. 38, 25. ἅρμα, i. e. vehor, 2 Macc. 9, 4. κώπην, remum, i. e. remigo, navigo, 1 Reg. 9, 27. ἐλαύνειν θάλασσαν, scl. remis. Jes. 33, 21. πλοῖον ἐλαῦνον, navis actuaria, hebr. שַׁיִט; — etiam *tundo,* Jes. 41, 7. Exod. 25, 12. — In N. T. ago scl. τὴν ναῦν, *navigo,* Marc. 6, 48. Jo. 6, 19. vid. *Elsneri* obss. s. ad h. l. — 2) *agito, huc illuc jacto,* Jac. 3, 4. 2 Petr. 2, 17. (tropice: *cingor, metu jactor,* Sap. 16, 18. 17, 15.) 3) de agitatio-

ne interna: ago, Luc. 8, 29. ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς (Matth. 4, 1. ἀνήχθη. Luc. 4, 1. ἤγετο.)

Ἐλαφρία, ας, ἡ, (ab ἐλαφρὸς) *levitas* ratione ponderis; de moribus: *levitas, inconstantia*. Semel 2 Cor. 1, 17. Hesych. ἐλαφρία· κουφότης. — μωρία. Sic ἐλαφρὸς, Job. 7, 6. 9, 25. 24, 18. (hebr. קַל et קָלַל) de fragilitate et inconstantia vitae, de diebus velociter labentibus.

Ἐλαφρὸς, ά, ὸν, 1) levis pondere, quod facile portari potest, εὐβάστακτος, κοῦφος, ut Hesychius explicat. 2) quod facile moveri, agi potest, Ezech. 1, 7. — tropice: a) quod *facile ferri, facile effici potest, impedimento caret*; et sic Matth. 11, 30. φορτίον ἐλαφρ. sensus: praecepta observatu facilia. (Sic קָלַל 2 Reg. 3, 18. 20, 10. ubi LXX. κοῦφόν ἐστι, coll. Sir. 11, 21.) b) *quod minoris est momenti, nullius ponderis, exiguum, leve*; 2 Cor. 4, 17. τὸ ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, i. e. leves calamitates. Sic Exod. 18, 26. ῥῆμα ἐλαφρὸν, caussae minores (קָטֹן); et Job. 40, 3. קַלֹּתִי, vilis sum, LXX. οὐθέν εἰμι. Saepius non habetur.

Ἐλάχιστος, ίστη, ον, superlat. ab ἐλαχὺς, *minimus*, ratione quantitatis, Jac. 3, 4. — numeri, Luc. 16, 10. 19, 17. ubi τῷ πολλῷ opponitur. — ordinis, (ultimus natu Jos. 6, 26.) Matth. 5, 19. ubi opponitur ὁ μέγας, alibi ὁ πρῶτος. — dignitatis s. gravitatis, v. c. de urbe inferioris ordinis, Matth. 2, 6. (LXX. Mich. 5, 2. ὀλιγοστὸς), de hominibus ignobilioribus, Matth. 25, 40. 45. (Sap. 6, 6. ubi opponitur δυνατοῖς, 1 Sam. 9, 21. 2 Reg. 18, 24.); de caussis minutis, 1 Cor. 6, 2. (coll. Ἐλαφρὸν.); de praeceptis levioribus, Matth. 5, 19. — Οὔτε ἐλάχιστον, ne minimum quidem, Luc. 12, 26. Prov. 30, 24. — Εἰς ἐλάχιστόν ἐστι, minimi duco, 1 Cor. 4, 3. Saepius non legitur.

Ἐλαχιστότερος, ά, ον, comparativus denuo formatus ab ἐλάχιστος, ut latinorum seriorum minimissimus, postremissimus: *minimo minor, minimus*. Semel Eph. 3, 8. (Hom. Odyss. 9, 116.)

Ἐλάω, vid. Ἐλαύνω.

Ἐλεάζαρ, ὁ, (אֵל Deus, et עֵזֶר auxilium) *Eleasar*, nom. pr. indecl. filii Eliud, Matth. 1, 15. de quo praeterea nil constat.

Ἔλεγξις, εως, ἡ, (ab ἐλέγχω), *reprehensio, convictio*. Semel 2 Petr. 2, 16. ἔλεγξιν ἔχειν, i. e. ἐλέγχεσθαι, convinci. (In V. T. bis, Job. 21, 4. 23, 2. hebr. שִׂיחַ).

Ἔλεγχος, ου, ὁ, 1) reprehensio, exprobratio, Sap. 2, 14. Job. 2, 26. — 2) *adhortatio* ad mores emendandos, *correctio* peccatorum et stultorum, i. q. παιδεία, quacum Prov. 1, 25. 30. 5, 12. conjungitur. Et sic 2 Tim. 3, 16. πρὸς ἔλεγχον, ad monendos stultos et peccatores. — 2) *convictio* peccati peracti, Sap. 18, 5. (Inde sententia damna-

toria, i. q. κρῖμα, Job. 13, 6. 23, 4. adeoque poena, Hos. 5, 9. Sir. 16, 12.) — 3) *demonstratio*, *cognitio demonstrata*, sensu bono, (*Aristot.* Rhet. c. 14. de demonstratione mathematica. *Philo* de Joseph. p. 541: πρὸς ἔλεγχον πίστεως ad demonstrandam fidei cognitionem, vid. *Carpzovii* exerc. sacr. p. 496.) Sic Hebr. 11, 1. ἔλεγχος πραγμάτων, cognitio satis probata rerum. Alii: certa persuasio, quae comprobatione nititur.

Ἐλέγχω, f. έγξω, (hebr. הוֹכִיחַ respondens) 1) *exprobro*, *reprehendo*, *arguo*, Luc. 3, 19. 1 Tim. 5, 20. 2 Tim. 4, 2. Prov. 15, 13. — omissa notione exprobrationis interdum: *rationem posco*, *compello*, ich stelle zur Rede, Matth. 18, 15. Sir. 19, 12—14. Prov. 9, 8. Gen. 21, 25. — 2) *adhortor*, *meliora doceo*, Tit. 2, 15. coll. Job. 13, 10. Sir. 18, 13. — 3) *convinco* erroris s. peccati, 1 Cor. 14, 24. Jo. 8, 46. 9, 8. 16, 8. coll. Ps. 50, 21. Prov. 30, 6. ἵνα ἐλέγξῃ σε, καὶ ψευδὴς γένῃ. — *refuto*, Tit. 1, 9. 13. Job. 32, 12. Prov. 18, 17. — 4) *condemno*, *punio*, Jac. 2, 9. Ps. 6, 1. 38, 1. Lib. Henoch ap. *Fabric.* p. 160. — Inde etiam sensu bono, *castigo aliquem ut sapiat*, et de Deo dicitur, calamitatibus homines castigante ut resipiscant vel confirmentur, Hebr. 12, 5. Apoc. 3, 19. Job. 5, 17. Sap. 12, 2. — Quum judicis sit convincere et punire, ἐλέγχειν, quod saepius sensu forensi dicitur et fere convenit cum κρίνειν (Jes. 11, 3. 4. Gen. 31, 37.), etiam est: 5) *manifestum facere*, scl. scelus, *in lucem protrahere*, quod impium est, et ita Jo. 3, 20. ubi ἐλεγχθῇ per φανερωθῇ in altero membro explicatur. Eph. 5, 11. ἐλέγχειν, in lucem protrahere τὰ ἔργα τοῦ σκότους scelera clam patrata, ib. v. 13. ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς, omnia, quae luce collustrantur. Similiter Job. 13, 3. 16. 15, 3. Sic quoque profanis; vid. *Raphel.* e Polyb. p. 546. *Elsneri* obss. s. I, p. 301. *Phavor*: ἐλέγχω· τὸ κεκρυμμένον ἀτόπημά τινος εἰς φῶς ἄγω, καὶ ἁπλῶς τὸ, τὸ ἀληθὲς φανερῶ.

Ἐλεεινὸς, ή, ὸν, (ab ἔλεος) *misericordia dignus*, *miser*, *miserabilis*. 2 Cor. 15, 19. ἐλεεινότεροι πάντων, miserrimi omnium. Apoc. 3, 17. *Suid.* ἐλεεινὸς· ὁ ἐλέους ἄξιος. *Hesych.* ἐλεεινοὶ· ταλαίπωροι. — ἐλεεινά· οἰκτρά.

Ἐλεέω, ῶ, f. ήσω, (quod in vers. LXX. respondet maxime hebr. חָמַל parco, condono, חָנַן, gratiam facio, נִחַם consolor, רִחֵם misereor) 1) *misereor* alicujus, seq. accusativo, Matth. 18, 33. Job. 19, 21. 27, 15. passive: *miseriam consequor*, Matth. 5, 7. — 2) *misereor ita*, *ut auxilium feram*, *misericordia ductus opem fero* afflicto, egenti, Matth. 9, 27. 15, 22. 17, 15. 20, 30. 31. Marc. 5, 19. 10, 47. 48. Luc. 16, 24. 17, 13. 18, 38. 39. Phil. 2, 27. Jud. v. 22. (vid. *Διακρίνω*). coll. 2 Sam. 12, 23. 2 Reg. 13, 22. Ps. 6, 2. 27, 12. 86, 3. Jes. 44, 23. ubi i. q. λυτρόω. — 3) *curo* afflictos

et miseros, *beneficia colloco* in egentes. Rom. 12, 8. Prov. 14, 21. 33. 19, 17. 28, 8. c. 21, 6. (hebr. חָנַן) de beneficio per Jesum est: ad salutem pro gratia perduco, Rom. 11, 32. — passive: *beneficium* alterius gratia collatum *accipio*, 1 Cor. 25. ἠλεόμενος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι, cui Deus pro gratia sua dedit hoc, ut fide dignus sit. 2 Cor. 4, 1. καθὼς ἠλεήθημεν, sicuti pro Dei gratia hoc munus nobis datum est. Sic Gen. 33, 5. τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν (חָנַן) ὁ θεὸς τὸν παῖδά σου. ib. v. 11. — In N. T. de beneficio salutis per Jesum, unde quod sensum attinet est: *ad salutem* ex Dei gratia *pervenio*, Rom. 11, 30. 31. 1 Petr. 2, 10. οἱ οὐκ ἠλεημ. νῦν δὲ ἐλ. i. e. olim a salute remoti, nunc ad salutem adducti. — 4) misereor ita, ut non puniam, *parco, veniam do*, Jes. 9, 19. Deut. 7, 2. passive: *veniam adipiscor*, 1 Tim. 1, 13. 16. — 5) ex adjuncto: *propitius sum*, *propitium me praesto*, Rom. 9, 15. 16. 18. Exod. 33, 19. Gen. 43, 29. ὁ θεὸς ἐλεήσαι σε, Deus sit tibi propitius.

Ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, 1) *misericordia*, *benevolentia*, Jes. 38, 18. Prov. 20, 28. — 2) *beneficium ipsum*, ex misericordia datum, Act. 24, 17. Gen. 47, 29. חֶסֶד. — Singulariter: *stipes*, cum ποιεῖν et διδόναι, Matth. 6, (v. 1. in textu vulg.) 2. 3. 4. Luc. 12, 33. Act. 3, 2. 3. 10. 9, 36. 10, 2. 4. 31. — Luc. 11, 41. δότε ἐλεημοσύνην, pro δότε εἰς ἐλεημοσύνην (Vid. Εἰς et Δίδωμι) stipis loco date. Nexus est: date in stipem pauperibus dapes quae sunt in poculo et patera (τὰ ἐνόντα), et profecto nulla tunc opus est purificatione levitica. — Caeterum de vi expiatoria beneficentiae erga egenos quid statuerint Judaei apparet e Dan. 4, 24. Prov. 3, 3. Tob. 12, 8—10. Sir. 3, 3 sqq. 30. 17, 22. 29, 8—13. 21, 5. 40, 17. 24. De pretio misericordiae vid. etiam Matth. 6, 12. 14. 15.

Ἐλεήμων, ονος, ὁ, ἡ, *misericors*, qui aliorum libenter miseretur, Hebr. 2, 17. Exod. 22, 27. 34, 6. — *beneficus* ex misericordia, Matth. 5, 7. Prov. 20, 6.

Ἔλεος, ου, ὁ, Homero (Odyss. 14, 432. Iliad. 9, 215.) abacus, mensa, in qua cibi parantur. Nostris scriptoribus est idem quod τὸ ἔλεος, scl. 1) *misericordia*, *beneficentia erga miseros*, Matth. 23, 23. Tit. 3, 5. — 2) *favor*, *gratia*, Hebr. 4, 16. ἔλεον λαμβάνειν, favorem consequi. Jes. 60, 10, רָצוֹן. — 3) *probitas*, scl. ea quae in agendo erga alios cernitur, Matth. 9, 13. 12, 7. (Hos. 6, 6. חֶסֶד.) In V. T. legitur Ps. 101, 1. Jes. 60, 10. 63, 7. Hos. 12, 16. Mich. 6, 8. 7, 20. Zach. 7, 9. Dan. 1, 9. 9, 20. 1 Macc. 3, 45. Multo usitatius autem seq. τὸ ἔλεος.

Ἔλεος, έος, contr. ους, τὸ, (ab ἐλέω) (LXX. maxime hebr. חֶסֶד. interdum חֵן, רַחֲמִים) 1) *misericordia*, *benignitas* erga miseros; Luc. 1, 50. 58. 78. Rom. 9, 23. 15,

9. Eph. 2, 4. 1 Petr. 1, 3. Jac. 3, 17. Psal. 51, 1. Neh. 13, 22. — ποιεῖν ἔλεος μετά τινος, alicui propitium esse, *ejus misereri, ei opem ferre,* Luc. 1, 72. 10, 37. Jac. 2, 13. (saepissime in V. T. e. g. Gen. 24, 12. 40, 14. 1 Sam. 15, 6.). — Deus dicitur μνησθῆναι ἐλέους Luc. 1, 54., memor esse pristini favoris erga Judaeos; sensus: amoris pristini documenta nova dare. coll. Ps. 25, 6. 7. Ps. 8, 28. 48. (τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα, κύριε). 2 Chron. 6, 42. Neh. 9, 32. — 2) *indulgentia,* misericordia, quae cernitur in poenis peccatorum remittendis; Jac. 2, 13. κατακαυχᾶται (γὰρ) τὸ ἔλεος κρίσεως, immisericordia sua contemnit misericordiam judicii divini (quasi ea non egeat). vid. Num. 14, 19. Sir. 16, 13. Cant. tr. puer. v. 14. — 3) *salus ipsa,* quae Dei favori debetur; Rom. 11, 31. τῷ ὑμετ. ἐλέει, in vestram ipsorum salutem Jud. v. 21. τὸ ἔλεος Ἰησοῦ, salutem per Christum. In apprecatione bonorum: δώη ἔλεος, 2 Tim. 1, 16. 18. et conjunctum cum εἰρήνη, Gal. 6, 16. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. 2 Jo. v. 3. Jud. v. 2. coll. Jer. 16, 12. Ex. 20, 6. Job. 10, 12. Ps. 144, 2. Jes. 45, 8. (hebr. יֶשַׁע). — Saepius non occurrit.

Ἐλευθερία, ας, ἡ, 1) *libertas,* qua quis est sui juris, cujus oppositum est servitus, Levit. 19, 20. Sir. 7, 21. — etiam de republica ab exterorum dominatione liberata, 1 Macc. 14, 26. — 2) *libertas* quaecunque alia; a) a calamitatibus et oppressione, Rom. 8, 21. ἐλευθ. τῆς δόξης, praestantissima libertas (ἀνάπαυσις, quies) in coelis. — b) a legis mosaicae jugo, Gal. 2, 4. 5, 1. 13. — c) libertas in agendo 1 Cor. 10, 29. — in religione et cultu Dei, 2 Cor. 3, 17. ubi ἐλευθερία opponitur scriptis ideoque immutabilibus praeceptis legis mosaicae (τῷ γράμματι. Vid. Γράμμα.) 1 Petr. 2, 16. verto: „libertatem ab observatione praeceptorum externa pietatis exercitia, ad corpus spectantia, praescribentium." Eadem 2 Petr. 2, 19. esse videtur intelligenda, nisi ibi est *licentia* morum, ut Sir. 30, 25. — 3) *libertas moralis,* quae cernitur in vincendis ad peccata incitamentis, Jac. 1, 25. 2, 12. Praeterea non legitur.

Ἐλεύθερος, έρα, ον, 1) *ingenuus,* in statu libertatis natus, Jo. 8, 33. 1 Cor. 12, 13. Gal. 3, 28. 4, 22. 23. 30. Eph. 6, 8. Col. 3, 11. Apoc. 6, 15. 13, 10. 19, 18. coll. Neh. 13, 17. 3 Esdr. 3, 19. — tropice: Hierosolyma coelestis i. e. ecclesia christiana dicitur *libera,* i. e. *nobilis,* judaica ecclesia *nobilior,* Gal. 4, 26. 31. Sic ἐλεύθεροι, Jer. 29, 2. nobiles (hebr. חֹר) coll. 1 Reg. 21, 8. — 2) *manu missus, libertus,* 1 Cor. 7, 21. 22. Exod. 21, 2. 26. 27. — 3) *liber a vinculo quovis, liberatus,* Matth. 17, 26. — de uxore soluta a matrimonii vinculo, Rom. 7, 3. 1 Cor. 7, 39. Deut. 21, 14. — liber a servitute peccati, Jo. 8, 36. — 4) *qui sui est juris, pro sua ratione agere potest,* 1 Cor. 9, 1. (coll.

v. 4.) 19. 1 Petr. 2, 16. ἐλευθ. liberi in pietatis exercitio, vid. Ἐλευθερία. Sic Eccleſ. 10, 17. rex υἱὸς ἐλευθέρων pro ἐλευθερίας, rex ſui compos. coll. 1 Macc. 2, 11. — 5) catachreſtice: *deſtitutus, bono aliquo carens;* ita Rom. 6, 20. ἐλεύθεροι τῇ δικαιοσύνῃ, vera virtute deſtituti. Sic Pſ. 88, 5. 6. ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος (חָפְשִׁי), i. e. deſtitutus vita, auxilio, derelictus. — Saepius non occurrit.

Ἐλευθερόω, ῶ, f. ώσω, *libero, in libertatem vindico;* — a peccato et ejus poena, Jo. 8, 32. 36. Rom. 6, 18. 22. a legis moſaicae obſervatione Gal. 5, 1. ejusque comminationibus, Rom. 8, 2. — ab oppreſſione et perſecutione, Rom. 8, 21. coll. 2 Macc. 1, 27. 2, 23.

Ἔλευσις, εως, ἡ, (verbale ab ἔρχομαι) *adventus, aditus.* Semel Act. 7, 52. *Heſych.* ἐλεύσεως, ἀφίξεως.

Ἐλεφάντινος, η, ον, (ab ἔλεφας, elephas) elephantibus proprius, ab iis proveniens, 1 Reg. 10, 22. 2 Chron. 9, 21. — *eburneus;* ſemel Apoc. 18, 12. coll. 1 Reg. 10, 18. Am. 3, 15. 6, 4.

Ἐλιακείμ, ὁ, *Eliakim,* (hebr. אֶלְיָקִים, Deus ſtabiliet) nom. pr. viri hebraei, filii Abiud, Matth. 1, 13. Luc. 3, 30. commemorati, caeterum ignoti.

Ἐλιέζερ, ὁ, *Elieſer* (אֱלִיעֶזֶר, Deus juvat), nom. pr. viri hebraei, Luc. 3, 29. commemorati, praeterea ignoti.

Ἐλιούδ, ὁ, *Eliud* (ex אֵל et הוד gloria) nom. pr. viri hebraei, Matth. 1, 14. 15. commemorati, de quo praeterea nil conſtat.

Ἐλισάβετ, ἡ, *Eliſabeth,* nom. pr. indecl. uxoris Zachariae et matris Joannis baptiſtae, Luc. 1, v. 5—41.

Ἐλισσαῖος, ου, ὁ, *Eliſaeus,* (אֱלִישָׁע, a Deo ſalus), propheta inſignis inter Iſraëlitas, de quo vid. 1 Reg. 19, 15 ſqq. 2 Reg. 5, 1 ſqq. 13, 14. 21. — Luc. 4, 27.

Ἑλίσσω, — ττω, f. ίξω, (ab ἕλω, ἑλέω, volvo) *convolvo, complico.* In N. T. ſemel Hebr. 1, 12. cf. Pſ. 101, 28. (הַחֲלִיף, mutavit) Jeſ. 34, 4. (גָּלַל complicavit). De formula coelum complicare ut veſtimentum, librum, (Apoc. 6, 14.) vid. Ἀποχωρίζω. *Heſych.* ἑλίξας; πλέξας, κάμψας, στρέψας.

Ἕλκος, εος, τὸ, (ab ἕλκω) 1) vulnus; 2) *ulcus;* Luc. 16, 21. Apoc. 16, 2. 11. (Exod. 9, 9. Job. 2, 7. Deut. 28, 27.)

Ἑλκόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἕλκος) *exulcero.* Luc. 16, 20. ἡλκωμένος, ulceratus, ulceribus ſcatens.

Ἑλκύω, f. ύσω, i. q. ἕλκω, quae forma bis habetur in N. T. ſcl. Jac. 2, 6. et Act. 21, 30. 1) *tranſitive* ita ut inſit notio efficiendi motum: *traho,* — ἑλκ. ἔξω, *abripio, ejicio,* Act. 21, 30. — *traho ad judicem, in jus rapio,* Act. 16, 19. Jac. 2, 6. — traho ſcl. ad littus, *extraho* ex aquis, Jo. 21, 6.

11. (Hab. 1, 15. 2 Sam. 22, 17.) — *extraho* e loco suo (Jer. 38, 13. ἑλκ. γάλα, lac sugere, 3 Macc. 5, 49.) — gladium, i. e. *stringo*, Jo. 18, 10. — tropice: *necessitate aliquem duco*, de Deo, Jo. 6, 44. (coll. Sir. 1, 10. 6, 37. 15, 9. 51, 17. Sap. 7, 15. 16.) de fato, Sap. 19, 4. Job. 20, 28 (Latin. *sua quemque fata trahunt.*) — 2) intransitive, ut nostrum *ziehen*, *lente labor*, *lente me moveo*; ita de sole cursum faciente, Eccl. 1, 5. de undis fluvii labentibus, Dan. 7, 10. Cantic. 1, 3. ἑλκυσάν σε, i. e. studiose te sequuntur. — Inde transitive: *sequi facio*, Jo. 12, 32. πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτὸν, vos omnes faciam me sequi scl. in mortis supplicium.

Ἕλκω, vid. Ἑλκύω.

Ἑλλὰς, άδος, ἡ, *Hellas*, *Graecia*. Ita antiquitus appellabatur Thessalia ab Hellene, rege, Deucalionis filio. Deinde hoc nomine venit Achaia stricte sic dicta, et Peloponnesus simul cum insulis adjacentibus; et ita videtur accipiendum esse Act. 20, 2. LXX. ita vertunt hebr. יָוָן, quod convenit cum graec. *Ἰόνια*, Jes. 66, 19. Ezech. 27, 13. Dan. 8, 21.

Ἕλλην, ηνος, ὁ, 1) Hellen, filius Deucalionis; 2) unus ex ejus posteris, incola Helladis (vid. Ἕλλας); *Joseph.* contra Apion. 2, 13. et 16. — 3) incola Graeciae totius; etenim universe hoc nomine veniebant omnes in Graecia, Asia minori etc. graece loquentes, graecosque mores habentes, 1 Macc. 8, 18. 2 Macc. 4, 36. 6, 8. *Joseph.* Antiq. 12, 5. 1. contra Ap. 1, 2. et 4. — Sic in N. T. Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 10, 12. Act. 11, 20. 16, 1. 3. 18, 17. 19, 10. 17. 20, 21. 21, 8. 1 Cor. 1, 24. 10, 32. Gal. 2, 3. In hac laxiori significatione *graeci* et *barbari* sibi opponuntur, Rom. 1, 14. tanquam literis exculti et rudes, additur enim: σοφοί τε καὶ ἀνόητοι. Judaei h. l. sub βαρβάροις simul comprehensi sunt, ut apud *Philon.* de opif. mundi p. 29. et *Josephum* contr. Ap. 1, 11. et 22. — Etiam 1 Cor. 1, 22. 23. graeci tanquam exculti, σοφοὶ, considerantur. — 4) In quibusdam locis Pauli, Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 3, 9. 1 Cor. 12, 13. Gal. 3, 28. Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες ita dicitur, ut posterius *omnes extra Judaeos* homines collective indicet, ut docet clarissime Col. 3, 11. ubi additur: περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία. — Quum itaque Ἕλληνες Judaeis essent non Judaei, gentiles, 5) Ἕλλην significat *proselytum* judaicum *e gentilibus*, Act. 14, 1. 17, 4. 18, 4. Ἕλληνες σεβόμενοι, gentiles ad verum Dei cultum adducti. — Denique 6) in Evang. Joannis ponitur pro Ἑλληνιστής, i. e. *Judaeus inter gentiles degens*, Jo. 7, 35. 12, 20. Ita enim h. l. accipiendum est, quanquam non memini, in ullo alio libro hoc sensu legi. De Judaeis ἐν τῇ διασπορᾷ praeter 1 Petr. 1, 1. Jac. 1, 1. potissimum videndus est *Josephus* contr. Ap. 1, 7. — Saepius non occurrit.

Ἑλληνικὸς, ή, όν, (ab Ἕλλην) *graecus, graecanicus;* bis Luc. 23, 38. Apoc. 9, 11. ἐν τῇ ἑλληνικῇ scl. γλώσσῃ. (Jer. 46, 16. 2 Macc. 4, 10. 6, 9. *Joseph.* Antiq. 12, 5. 1. et 5.)

Ἑλληνὶς, ίδος, ἡ, (ab Ἕλλην, quod vide.) 1) *graeca;* 2) *foemina e gentilibus;* Marc. 7, 26. Act. 17, 12. cf. 2 Macc. 4, 13.

Ἑλληνιστὴς, οῦ, ὁ, (ab ἑλληνίζω, graecorum mores, partes sequor, eorum lingua utor) 1) qui graece loquitur, et graecorum mores et instituta sequitur. — 2) in N. T. *Hellenistae* dicuntur *Judaei exteri* et *proselyti e gentilibus graece loquentes*, opponunturque Judaeis ἑβραίοις, syrochaldaice loquentibus. Act. 6, 1. 9, 29. (et c. 11, 20. in textu vulgari, ubi rectius Griesb. Ἕλληνας, graeci, gentiles, reposuit.)

Ἑλληνιστὶ, adv. (ab ἑλληνίζω) more graecanico; — *graece, lingua graeca;* Jo. 19, 20. Act. 21, 37.

Ἐλλογέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et λόγος, ratio, rationes) proprie: *transfero in rationes,* ich bringe in Rechnung. Sic Philem. v. 18. ἐμοὶ ἐλλόγει, in meas rationes transfer, i. e. me debitorem habe. — Deinde tropice: *refero* aliquid ad aliquid, *habeo, agnosco.* Et ita Rom. 5, 13. qui locus vertendus est: usque ad legis divinae promulgationem peccabant quidem homines, sed quae committerent non referebant inter peccata, non peccata agnoscebant, quoniam lex (vid. c. 7, 7—11.), cujus ope peccata tanquam peccata agnoscuntur, nondum aderat. Minus recte plurimi h. l. ἐλλογ. de *imputatione a Deo facta* explicant. Psalt. Sal. 16, 5. οὐκ ἐλλογίσω με μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἀπώλειαν. — (Nec in V. T. nec apud profanos hoc verbum legitur.)

Ἐλμωδὰμ, ὁ, *Elmodam,* nom. pr. indecl. viri Luc. 3, 28. commemorati, caeterum ignoti.

Ἐλπίζω, f. ίσω, 1) *spero, exspecto,* maxime seq. infinitivo, Luc. 6, 34. 24, 21. Act. 24, 26. Rom. 8, 24. 25. 15, 24. 1 Cor. 13, 7. 16, 7. 2 Cor. 1, 13. 5, 11. 8, 5. Phil. 2, 19. 23. 1 Tim. 3, 14. 2 Jo. v. 12. 3 Jo. v. 14. seq. ὅτι, 2 Cor. 13, 6. Phil. v. 22. — τὰ ἐλπιζόμενα, res speratae, Hebr. 11, 1. — 2) ex adjuncto: *opto, desidero,* Luc. 23, 8. Act. 26, 7. coll. Ps. 69, 4. — 3) *fiduciam habeo, spem salutis repono in aliqua re;* ἔν τινι, 1 Cor. 15, 19. (et omisso ἐν seq. dativo Matth. 12, 21.) coll. 2 Reg. 18, 5. Ps. 27, 6. 33, 21. εἰς τινὰ, Jo. 5, 45. 2 Cor. 1, 10. Ps. 145, 16. Jes. 51, 5. — ἐπί τινι, 1 Tim. 4, 10. 6, 17. Judic. 9, 27. Ps. 9, 10. 13, 5. — ἐπί τινα, 1 Tim. 5, 5. 1 Petr. 1, 13. 3, 5. Judic. 20, 36. 1 Chron. 5, 20. Ps. 4, 6. — Interdum in his locis ex adjuncto est: *confugio ad,* ut Ps. 16, 1. 17, 2. ubi hebr. חָסָה, cui saepe respondet. 4) fiduciam repono in alicujus potestate sive benivolentia, quod, si ad Deum refertur est: *quaero, veneror Deum* tanquam supremum dominum et servatorem; sic Matth.

12, 21. coll. Jeſ. 42, 4. 26, 8. — et Rom. 15, 12. coll. Jeſ. 11, 10. ubi in hebr. דָּרַשׁ, quaeſivit. — Apud LXX. reſpondet maxime verbis בָּטַח, חָסָה, יָחַל. — Saepius non legitur.

Ἐλπὶς, ίδος, ἡ, 1) *ſpes, exſpectatio rei futurae bonae,* (rariſſime in malam partem, expectatio mali, ut Jeſ. 28, 19.), Act. 26, 7. 27, 20. Rom. 5, 4. 5. 1 Cor. 13, 13. 1 Theſſ. 2, 19. 2 Theſſ. 2, 16. Hebr. 3, 6. 6, 11. 10, 23. — ἔχειν, 2 Cor. 3, 12. 10, 15. — ἔχειν ἐλπίδα εἰς τινα, ſperare ab aliquo, ſpem reponere in aliquo, Act. 24, 15. 1 Petr. 1, 21. 2 Macc. 9, 20. etiam ἐπί τινι, 1 Jo. 3, 3. Jer. 17, 5. Deut. 24, 15. — Genitivus vocabulo ἐλπὶς additus, vel indicat *argumentum* ſpei, Act. 16, 19. Rom. 5, 2. Gal. 5, 5. 1 Theſſ. 5, 8. (ἐλπὶς καὶ ἀνάστασις, pro ἐλπὶς τῆς ἀναστάσεως Act. 23, 6. ut ἐλπὶς καὶ σωτηρία, pro ἐλπ. τῆς σωτ. 2 Macc. 3, 29.) vel illum, cui ſpes eſt data, qui illam fovet, Act. 28, 20. 2 Cor. 1, 7. Phil. 1, 20. vel denique illum, in quo ſpes eſt repoſita, quo nititur, ut ἐλπὶς τοῦ κυρίου, 1 Theſſ. 1, 3. ſpes ſalutis in Chriſto repoſita; ἐλπὶς τῆς κλήσεως, Eph. 1, 18. 4, 4. ſpes quae nititur vocatione divina. — In N. T. ἐλπὶς ſaepius κατ' ἐξοχὴν *de ſpe vitae et felicitatis futurae per Chriſtum* dicitur, Rom. 12, 12. 15, 4. 13. ὁ θεὸς τῆς ἐλπίδος, Deus, auctor ſpei ſalutis). Eph. 2, 12. 1 Theſſ. 4, 13. 5, 8. Tit. 1, 2. 3, 7. 1 Petr. 1, 3. 3, 15. — Etiam de *auctore ſpei et ſalutis,* Chriſto, Col. 1, 27. 1 Tim. 1, 1. coll. Tit. 2, 13. — 2) *promiſſio,* qua ſpes nititur, Rom. 4, 18. πιστεύειν ἐπ' ἐλπίδι, fidem habere promiſſis; Col. 1, 23. Hebr. 7, 19. — 3) *id ipſum quod promittitur et ſperatur,* Rom. 4, 18. παρ' ἐλπίδα, materia ſpei non exiſtente, quanquam non aderat res ſperata, *ſalus ſperata,* Hebr. 6, 18. Col. 1, 5. — 4) formulae: τῇ ἐλπίδι pro ἐπ' ἐλπίδι, ſpe, non qui jam haberemus rem ipſam, Rom. 8, 24. — ἐπ' ἐλπίδι, quod aut eſt: *hac ſpe,* ut, Rom. 8, 20. *ſpe, fiducia ductus,* 1 Cor. 9, 10. Act. 26, 6. coll. Pſ. 78, 7. — aut: *quiete ; ſecure,* Act. 2, 26. hebr. לָבֶטַח, Pſ. 16, 9. Hoſ. 2, 18. Judic. 18, 7. Teſt. XII. Patr. p. 746: κατοικήσεται ἐν ἐλπίδι. Saepius non legitur.

Ἐλύμας, α, ὁ, eſt cognomen cujusdam Bar—Jeſu, qui a populo κατ' ἐξοχὴν *Elymas* appellatus eſt, quod Lucas interpretatur, ὁ μάγος, *magus,* magicas artes exercens, Act. 13, 8. coll. v. 6. 7. Explicant interpretes Ἐλύμας ex lingua arabica, ubi عَلِيم (*Alimon*) et ſapientem, et magicas artes exercentem ſignificat. Alii derivant ab hebr. נֶעְלַם *occultus fuit,* quia magi occultam ſcientiam jactitaſſent. Suſpicor Lucam hoc nomen non recte aut audiviſſe, aut interpretatum eſſe. Fortaſſe apellabatur עֵילָם, Elymaide oriundus, i. e. *Perſa* (Jeſ. 21, 2.) fuitque ex ordine magorum, quo factum eſt ut Lucas utrumque nomen apponeret, falſoque putaret, poſterius eſſe interpretamentum prioris.

"Ἕλω, capio; verbum inusitatum, pro quo usurpatur αἱρέω; quod vid.

Ἐλωΐ, *Eloi*, chald. אֱלָהִי, hebr. אֵלִי (Pf. 22, 2.) quod Matth. 27, 46. exprimitur ἠλί, אֵלִי, *mi Deus*. Marc. 15, 34.

Ἐμαυτοῦ, ῆς, οῦ, (ex ἐμοῦ et αὐτοῦ), *mei ipsius*; pronomen primae personae, cujus non nisi genitivus, dativus et accusativus singularis habetur. Luc. 7, 7. Jo. 8, 54. 14, 21. 17, 19. 1 Cor. 4, 3. et passim. Interdum ponitur pro ἐμοῦ, ut Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. Jo. 12, 32. 14, 3. Phil. v. 13. — Si verbis activis jungitur interdum est: *sponte* aliquid facio, i. e. ipse, non ab alio coactus; Jo. 17, 19. ἁγιάζω ἐμαυτὸν, sponte me morti devoveo; 1 Cor. 9, 19. ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, sponte me servum feci; similiter 2 Cor. 11, 7. 9. Gal. 2, 18. — περὶ ἐμαυτοῦ, *de me ipse*, Jo. 5, 31. 8, 14. 18. — Ἀπ' ἐμαυτοῦ, *mea sola vi s. auctoritate*, Jo. 5, 30. 7, 17. 28. 8, 28. 42. 14, 10. coll. Num. 24, 13. מִלִּבִּי, *ex corde meo*. — *sponte*, Jo. 10, 18. — ἐξ ἐμαυτοῦ Jo. 10, 18. ex ingenio meo.

Ἐμβαίνω, f. 1. med. ἐμβήσομαι, aor. 2. ἐνέβην (ex ἐν et βαίνω) 1) gradior in aliqua re; in luto, Nah. 3, 14. 2) *ingredior, inscendo*; in aquas, Jo. 5, 4. — ἐμβαίν. εἰς τὸ πλοῖον, Matth. 8, 23. 14, 22. Marc. 4, 1. 8, 10. Luc. 5, 1. Jo. 6, 17. et saepius, *navem conscendo*. 1 Macc. 15, 36. (Test. XII. Patr. p. 670.)

Ἐμβάλλω, f. αλῶ, (ex ἐν et βάλλω) *injicio, conjicio*. Luc. 12, 5. coll. Jon. 1, 12. 15. Jer. 22, 7. Gen. 37, 21. Dan. 3, 6. 11. 15.

Ἐμβάπτω, f. ψω (ab ἐν et βάπτω, tingo) *intingo, immergo*. Matth. 26, 23. Marc. 14, 20. Jo. 13, 26. (Test. XII. Patr. p. 637.)

Ἐμβατεύω, f. εύσω, (ex ἐν et inusitat. βατεύω, i. q. βαίνω) idem est quod ἐμβαίνω, et vel cum tertio vel cum quarto casu jungitur, cum omissa tum addita praepositione εἰς. Est autem proprie: *ingredior, adeo, introgredior*, (*Joseph.* Antiq. 2, 12. 1. ἐμβατεύειν εἰς τὸ ὄρος, montem adire) — Deinde: *irruptionem facio, invado hostiliter*, — εἰς τὴν χώραν, 1 Macc. 12, 25. 13, 20. 14, 31. 15, 40. — Porro: *occupo aliquid, in possessionem rei progredior*; — τὴν γῆν, Jos. 19, 49. 51. hebr. חִלֵּק distribuit. — Denique tropice de indagantibus: *alte indago, studiose exquiro*. Sic Col. 2, 18. ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, invisibilia, coelestia alte indagans, scientiam intimam earum jactans. Hoc sensu habetur apud *Philon.* de plant. Noë, p. 225. vid. *Loesneri* obss. e Phil. p. 369, *Raphelii* annot. e Xenoph. p. 271. *Hesych.* ἐμβατεύσας· ζητήσας. *Phavor.* ἐμβατεῦσαι· ἐξερευνῆσαι, ἢ σκοπῆσαι. — Saepius nec in V. nec in N. T. habetur.

Ἐμβιβάζω. f. άσω, (ab ἐν et βιβάζω, conscendo,

conscendere facere, bespringen) *conscendere facio*, *incedere facio*; Prov. 4, 11. hebr. הִדְרִיךְ incedere fecit, deduxit. In N. T. semel Act. 27, 6. ἐνεβίβασεν εἰς τὸ πλοῖον, *deduxit* in navem, in eam imposuit. *Xenoph.* Anab. 5, 3. 3. εἰς τὰ πλοῖα τοὺς ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν.)

Ἐμβλέπω, f. ψω, (ex ἐν et βλέπω) 1) oculos dirigo in aliquid, v. c. in locum clausum, *introspicio*, Drac. v. 40. — in locum excelsum, εἰς τὸν οὐρανὸν, coelum *versus intueor*, Act. 1, 11. Jes. 5, 30. — ἐμβλέπω τινὶ, in faciem alicujus inspicio; *aliquem intentis oculis intueor*, *oculos figo in*, Matth. 19, 26. Luc. 20, 17. 22, 6. Marc. 10, 21. 27. 14, 67. Jo. 1, 36. 43. — 2) *contemplor mente*, *considero*, Matth. 6, 26. Jes. 5, 12. 22, 8. 11. נִבַּט. Sir. 2, 10. 2 Macc. 12, 45. — 3) adspiciendo *cognosco*, Marc. 8, 25. ἐνέβλεψε, jam adspiciens res circumjacentes eas cognovit. cf. v. 24. Act. 22, 11. οὐκ ἐνέβλ. adspiciens nil poteram cognoscere. — Saepius non habetur.

Ἐμβριμάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, aor. 1. med. ἐνεβριμησάμην (ex ἐν et βριμάομαι, fremo, stomachor) profanis, qui rarius hoc verbo utuntur, est: *indignor*, *irascor*, *minor*. Nostris scriptoribus dupliciter dicitur; 1) ἐμβρ. τινὶ, *alicui severe interdico*, *cohibeo*, *compesco*, nostrum: ernstlich bedeuten, Matth. 9, 30. Marc. 1, 43. *Hesych.* ἐμβριμῆσαι· ἐπιτιμῆσαι, κελεῦσαι, προστάξαι μετ᾽ ἐξουσίας, — et ἐμβριμώμενος· μετὰ ἀπειλῆς ἐντελλόμενος. Hoc sensu hebr. גָּעַר seq. בְּ Ps. 107, 9. (LXX. ἐπετίμησε τῇ θαλάσσῃ) Nah. 1, 4. — 2) ἐμβρ. τῷ πνεύματι, Jo. 11, 33. et ἐμβρ. ἐν ἑαυτῷ ib. v. 33. *summa tristitia afficior*, *moerore percellor*, *animo graviter moveor*. Similiter זָעַף quod proprie est: indignatus est, deinde ad animi *perturbationem* ex moerore transfertur, v. c. Gen. 40, 7. זֹעֲפִים, *perplexi*, LXX. τεταραγμένοι, cod. alex. σκυθρωποί. Dan. 1, 10. ubi פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים, vultus tristis, LXX. πρόσωπα σκυθρωπά.

Ἐμέω, ῶ, f. έσω, *vomo*, *evomo*. Apoc. 3, 16. ubi sensus: cum fastidio repudio. (e V. T. vid. Jes. 19, 14. Sir. 24, 21.)

Ἐμμαίνομαι, (ex ἐν et μαίνομαι, furo, insanio) est ἅπαξ λεγόμενον N. Testamenti Act. 26, 11. et ἐμμαιν. τινι, est: *furore ferri adversus aliquem*. — (Adjectiv. ἐμμανὴς, furibundus, legitur apud profanos et Sap. 14, 23.)

Ἐμμανουὴλ, ὁ, *Immanuel*, (hebr. עִמָּנוּ nobiscum et אֵל Deus, i. e. Deus nobis favet, nos juvat) nomen appellativum servatoris, Matth. 1, 23. ex Jes. 7, 14. 8, 8. repetitum.

Ἐμμαοῦς, ὁ, *Emmaus*, vicus sexaginta stadiis ab Hierosolyma distans, Luc. 24, 13. Commemoratur *Joseph.* de Bell. Jud. 7, 6. 6. χωρίον, octingentis militibus emeritis incolendum datum, ὃ καλεῖται μὲν Ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν Ἱε-

ροσολύμων σταδίους ἑξήκοντα. — Urbem Ἐμμαοῦν majorem, postea Nicopolin dictam, et XXII. milliariis romanis ab Hierosolyma distantem commemorat *Joseph.* Antiq. 13, 1. 3. 14, 11. 2.

Ἐμμένω, f. ενῶ, (ex ἐν et μένω) maneo in aliqua re, s. aliquo loco; — deinde: *constans sum, persevero, sancte observo.* Sic ter; manere in fide, Act. 14, 22. in praeceptis, Gal. 3, 10. coll. Deut. 27, 26. hebr. הָקִים. — in foedere; Hebr. 8, 9. — coll. 1 Macc. 10, 26. Sir. 2, 12. 11, 20. 28, 7.

Ἐμμὸρ, ὁ, *Emmor,* חֲמוֹר, de quo vid. Gen. 33, 19. 34, 1. Jos. 24, 32. Judic. 9, 28. Commemoratur Act. 7, 16.

Ἐμὸς, ἡ, ὸν, *meus, a, um,* (ab ἐμοῦ, mei), pronom. possessivum, quo vario modo utuntur nostri. Indicat enim a) *possessionem,* quod meum est, quod habeo, quod ad me pertinet, Matth. 18, 20. Jo. 3, 29. 4, 34. 10, 27. Rom. 10, 1. et passim. — τὸ ἐμὸν, mea pecunia, Matth. 25, 27. — τὰ ἐμὰ, *bona mea,* das Meinige, Matth. 20, 15. quae possideo, Luc. 15, 31. — τῇ ἐμῇ χειρὶ, *manu propria,* 1 Cor. 16, 21. Gal. 6, 1. Col. 4, 18. — Οὐκ ἔστιν ἐμὸν seq. infinitivo: latin. *meum non est,* i. e. non est in potestate mea, non a me pendet, Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. — b) *auctorem,* quod a me, auctore, venit, quod efficio, sive quod perago, Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Jo. 6, 38. 7, 16. 8, 16. 31. 43. 14, 24. 27. 15, 11. 3 Jo. v. 4. Rom. 3, 7. 1 Cor. 9, 2. Gal. 1, 13. Phil. 3, 9. ἐμὴν δικαιοσύνην, a me effectam. — τὸ ἐμὸν, mea doctrina, Jo. 16, 14. 15. c) *objectum* de quo, et quidem α) quod mihi scriptum, destinatum est, mihi evenit; καιρὸς ὁ ἐμὸς, mortis tempus mihi scriptum, Jo. 7, 6. 8. ἡμέρα Jo. 8, 56. ἀνάλυσις, 2 Tim. 4, 6. — β) quod de me fit; ἡ ἐμὴ ἀνάμνησις, recordatio *mei,* Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. ἀγάπη ἡ ἐμὴ, Jo. 8, 56. *amor mei;* ἡ ἐμὴ παρουσία, Phil. 1, 26. ubi ipse advenero.

Ἐμπαιγμονὴ, ῆς, ἡ, (ab ἐμπαίζω) *ludibrium, illusio.* Semel 2 Petr. 3, 3. ubi ἐν ἐμπαιγμονῇ, *ludificaturi,* post ἐλεύσονται recepit Griesbachius. Praeterea vero hoc vocab. nec in V. T. nec apud profanos habetur.

Ἐμπαιγμὸς, οῦ, ὁ, (ab ἐμπαίζω) *elusio, ludibrium.* Hebr. 11, 36. Ezech. 22, 4. Sap. 12, 25. Sir. 27, 28.

Ἐμπαίζω, f. αίσω, (ex ἐν et παίζω, quod a παῖς puer, et est: puerorum more jocor; — ludo, derideo) 1) *derideo, ludibrio habeo,* seq. dativo personae, Matth. 20, 19. 27, 29. 31. 41. Marc. 10, 34. 15, 20. 31. Luc. 14, 29. 18, 32. 22, 63. 23, 11. 36. — Exod. 10, 2. 2 Chr. 10, 4. 36, 16. Jud. 16, 28. — 2) ut latinor. *illudo, fallo aliquem,* Matth. 2, 16. et apud profanos.

Ἐμπαικτὴς, ου, ὁ, (ab ἐμπαίζω) 1) derisor, qui puerorum instar ludificatur, Jes. 3, 3. 2) qui *decipit, fal-*

conſcendere facere, beſpringen) *conſcendere facio, incedere facio;* Prov. 4, 11. hebr. הִדְרִיךְ incedere fecit, deduxit. In N. T. ſemel Act. 27, 6. ἐνεβίβασεν εἰς τὸ πλοῖον, *deduxit* in navem, in eam impoſuit. *Xenoph.* Anab. 5, 3. 3. εἰς τὰ πλοῖα τοὺς ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν.)

᾿Εμβλέπω, f. ψω, (ex ἐν et βλέπω) 1) oculos dirigo in aliquid, v. c. in locum clauſum, *introſpicio*, Drac. v. 40. — in locum excelſum, εἰς τὸν οὐρανὸν, coelum *verſus intueor*, Act. 1, 11. Jeſ. 5, 30. — ἐμβλέπω τινὶ, in faciem alicujus inſpicio; *aliquem intentis oculis intueor, oculos figo in*, Matth. 19, 26. Luc. 20, 17. 22, 6. Marc. 10, 21. 27. 14, 67. Jo. 1, 36. 43. — 2) *contemplor mente, conſidero*, Matth. 6, 26. Jeſ. 5, 12. 22, 8. 11. נבט. Sir. 2, 10. 2 Macc. 12, 45. — 3) adſpiciendo *cognoſco*, Marc. 8, 25. ἐνέβλεψε, jam adſpiciens res circumjacentes eas cognovit. cf. v. 24. Act. 22, 11. οὐκ ἐνέβλ. adſpiciens nil poteram cognoſcere. — Saepius non habetur.

᾿Εμβριμάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, aor. 1. med. ἐνεβριμησάμην (ex ἐν et βριμάομαι, fremo, ſtomachor) profanis, qui rarius hoc verbo utuntur, eſt: *indignor, iraſcor, minor.* Noſtris ſcriptoribus dupliciter dicitur; 1) ἐμβρ. τινὶ, *alicui ſevere interdico, cohibeo, compesco*, noſtrum: ernſtlich bedeuten, Matth. 9, 30. Marc. 1, 43. *Heſych.* ἐμβριμῆσαι· ἐπιτιμῆσαι, κελεῦσαι, προστάξαι μετ᾽ ἐξουσίας, — et ἐμβριμώμενος· μετὰ ἀπειλῆς ἐντελλόμενος. Hoc ſenſu hebr. גָּעַר ſeq. בְּ Pſ. 107, 9. (LXX. ἐπετίμησε τῇ θαλάσσῃ) Nah. 1, 4. — 2) ἐμβρ. τῷ πνεύματι, Jo. 11, 33. et ἐμβρ. ἐν ἑαυτῷ ib. v. 33. *ſumma triſtitia afficior, moerore percellor, animo graviter moveor.* Similiter זָעַף quod proprie eſt: indignatus eſt, deinde ad animi *perturbationem* ex moerore transfertur, v. c. Gen. 40, 7. זֹעֲפִים, *perplexi*, LXX. τεταραγμένοι, cod. alex. σκυθρωποί. Dan. 1, 10. ubi פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים, vultus triſtis, LXX. πρόσωπα σκυθρωπά.

᾿Εμέω, ῶ, f. έσω, *vomo, evomo.* Apoc. 3, 16. ubi ſenſus: cum faſtidio repudio. (e V. T. vid. Jeſ. 19, 14. Sir. 24, 21.)

᾿Εμμαίνομαι, (ex ἐν et μαίνομαι, furo, inſanio) eſt ἅπαξ λεγόμενον N. Teſtamenti Act. 26, 11. et ἐμμαιν. τινι, eſt: *furore ferri adverſus aliquem.* — (Adjectiv. ἐμμανής, furibundus, legitur apud profanos et Sap. 14, 23.)

᾿Εμμανουήλ, ὁ, *Immanuel*, (hebr. עִמָּנוּ nobiscum et אֵל Deus, i. e. Deus nobis favet, nos juvat) nomen appellativum ſervatoris, Matth. 1, 23. ex Jeſ. 7, 14. 8, 8. repetitum.

᾿Εμμαοῦς, ὁ, *Emmaus*, vicus ſexaginta ſtadiis ab Hieroſolyma diſtans, Luc. 24, 13. Commemoratur *Joſeph.* de Bell. Jud. 7, 6. 6. χωρίον, octingentis militibus emeritis incolendum datum, ὁ καλεῖται μὲν Ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν Ἱε-

ροσολύμων σταδίους ἑξήκοντα. — Urbem Ἐμμαοῦν majorem, postea Nicopolin dictam, et XXII. milliariis romanis ab Hierosolyma distantem commemorat *Joseph.* Antiq. 13, 1. 3. 14, 11. 2.

Ἐμμένω, f. ενῶ, (ex ἐν et μένω) maneo in aliqua re, s. aliquo loco; — deinde: *constans sum, persevero, sancte observo.* Sic ter; manere in fide, Act. 14, 22. in praeceptis, Gal. 3, 10. coll. Deut. 27, 26. hebr. הָקִים. — in foedere; Hebr. 8, 9. — coll. 1 Macc. 10, 26. Sir. 2, 12. 11, 20. 28, 7.

Ἐμμὸρ, ὁ, *Emmor,* חֲמוֹר, de quo vid. Gen. 33, 19. 34, 1. Jos. 24, 32. Judic. 9, 28. Commemoratur Act. 7, 16.

Ἐμὸς, ἡ, ὸν, *meus, a, um,* (ab ἐμοῦ, mei), pronom. possessivum, quo vario modo utuntur nostri. Indicat enim a) *possessionem,* quod meum est, quod habeo, quod ad me pertinet, Matth. 18, 20. Jo. 3, 29. 4, 34. 10, 27. Rom. 10, 1. et passim. — τὸ ἐμὸν, mea pecunia, Matth. 25, 27. — τὰ ἐμὰ, *bona mea,* das Meinige, Matth. 20, 15. quae possideo, Luc. 15, 31. — τῇ ἐμῇ χειρὶ, *manu propria,* 1 Cor. 16, 21. Gal. 6, 1. Col. 4, 18. — Οὐκ ἐστὶν ἐμὸν seq. infinitivo: latin. *meum non est,* i. e. non est in potestate mea, non a me pendet, Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. — b) *auctorem,* quod a me, auctore, venit, quod efficio, sive quod perago, Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Jo. 6, 38. 7, 16. 8, 16. 31. 43. 14, 24. 27. 15, 11. 3 Jo. v. 4. Rom. 3, 7. 1 Cor. 9, 2. Gal. 1, 13. Phil. 3, 9. ἐμὴν δικαιοσύνην, a me effectam. — τὸ ἐμὸν, mea doctrina, Jo. 16, 14. 15. c) *objectum* de quo, et quidem α) quod mihi scriptum, destinatum est, mihi evenit; καιρὸς ὁ ἐμὸς, mortis tempus mihi scriptum, Jo. 7, 6. 8. ἡμέρα Jo. 8, 56. ἀνάλυσις, 2 Tim. 4, 6. — β) quod de me fit; ἡ ἐμὴ ἀνάμνησις, recordatio *mei,* Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. ἀγάπη ἡ ἐμὴ, Jo. 8, 56. *amor mei;* ἡ ἐμὴ παρουσία, Phil. 1, 26. ubi ipse advenero.

Ἐμπαιγμονὴ, ῆς, ἡ, (ab ἐμπαίζω) *ludibrium, illusio.* Semel 2 Petr. 3, 3. ubi ἐν ἐμπαιγμονῇ, *ludificaturi,* post ἐλεύσονται recepit Griesbachius. Praeterea vero hoc vocab. nec in V. T. nec apud profanos habetur.

Ἐμπαιγμὸς, οῦ, ὁ, (ab ἐμπαίζω) *elusio, ludibrium.* Hebr. 11, 36. Ezech. 22, 4. Sap. 12, 25. Sir. 27, 28.

Ἐμπαίζω, f. αίσω, (ex ἐν et παίζω, quod a παῖς puer, et est: puerorum more jocor; — ludo, derideo) 1) *derideo, ludibrio habeo,* seq. dativo personae, Matth. 20, 19. 27, 29. 31, 41. Marc. 10, 34. 15, 20. 31. Luc. 14, 29. 18, 32, 22, 63. 23, 11. 36. — Exod. 10, 2. 2 Chr. 10, 4. 36, 16. Jud. 16, 28. — 2) ut latinor. *illudo, fallo aliquem,* Matth. 2, 16. et apud profanos.

Ἐμπαικτὴς, ου, ὁ, (ab ἐμπαίζω) 1) derisor, qui puerorum instar ludificatur, Jes. 3, 3. 2) qui *decipit, fal-*

lit, deceptor, impoſtor, qui ſe Meſſiam, certe prophetam eſſe, mentitur, 2 Petr. 3, 3. Jud. v. 18. vid. Matth. 24, 24 ſqq.

Ἐμπεριπατέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et περιπατέω) *inambulo, circumeo,* Job. 1, 7. 2, 2. Sap. 19, 21. — De Deo habitante inter homines 2 Cor. 6, 16. coll. Levit. 26, 12. Deut. 23, 14. de qua formula vid. ἐνοικέω.

Ἐμπιπλάω, (ſive ἐμπίπλημι, et ἐμπίμπλημι) f. ήσω, i. q. ἐμπλήθω, impleo, repleo, Prov. 24, 4. Eccl. 1, 7. — ſtomachum impleo i. e. *ſatio,* Job. 19, 22. Pſ. 78, 33. Prov. 31, 16. Hab. 2, 5. Prov. 27, 20. — tropice de deſiderio, animo, Pſ. 103, 5. Eccl. 4, 8. — *largiter dono,* Jer. 31, 14. Sir. 39, 7. — Semel in N. T. *ad ſatietatem ſuppedito,* Act. 14, 17. coll. Sir. 16, 30. 24, 21.

Ἐμπίπτω, f. Med. πεσοῦμαι, aor. 1. ἐνέπεσα, (ex ἐν et πίπτω) *incido,* v. c. in puteum, Luc. 14, 5. Exod. 21, 33. Pſ. 7, 16. - tropice: *incido* in aliquid, noſtrum: gerathen, v. c. εἰς λῃστάς, Luc. 10, 36. coll. Sir. 3, 25. 2 Macc. 12, 24. — *incurro, ſubeo* aliquid, εἰς κρίμα, 1 Tim. 3, 6. ὀνειδισμὸν, ib. v. 7. πειρασμὸν, ib. v. 9. coll. Prov. 12, 14. 17, 21. 1 Macc. 6, 8. — Ἐμπίπτειν εἰς χεῖρας τινος, ſubire poteſtatem alicujus, de Deo: poenas Dei ſubire, Hebr. 10, 31. coll. Judic. 15, 18. 2 Sam. 24, 14. 1 Chron. 21, 13. Sir. 38, 15.

Ἐμπλέκω, f. έξω, (ex ἐν et πλέκω, plico) implico, irretio; medium tropice: *implico me in aliquid, irretio me aliqua re,* noſtrum ſich verwickeln, verſtricken; ita 2 Tim. 2, 4. — *teneor aliqua re,* in qua totus ſum, 2 Petr. 2, 20. — coll. e V. T. Prov. 28, 18. ubi eſt: implicari pedibus et labi, hebr. נִפַּל. et 2 Macc. 15, 17. implicari hoſtibus, i. e. manum conſerere.

Ἐμπλήθω, f. ήσω, (ab ἐν et πλήθω) i. q. ἐμπιπλάω, 1) impleo, expleo, Gen. 42, 25. — 2) *ſatior;* de edentibus, Jo. 6, 12. coll. Levit. 26, 26. Joel. 2, 26. hebr. שָׂבַע ſatiari. — tropice: *ſatior* bonis, *bonis affluo,* Luc. 1, 53. c. 6, 25. coll. Jeſ. 27, 6. Pſ. 107, 9. Jer. 31, 14. — Ἐμπλήθεσθαί τινος, ſatiare deſiderium rei, Rom. 15, 24. ὑμῶν ἐμπλησθῶ, ubi deſiderium vos videndi ſatiavero; noſtrum: einen geniessen. Similiter Suſann. v. 32. ἐμπλήθεσθαι τοῦ κάλλους αὐτῆς ſatiare libidinem contemplanda mulieris pulchritudine. Pſalt. Sal. 4, 15. οὐκ ἐμπίπλαται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Saepius non habetur.

Ἐμπλοκή, ῆς, ἡ, (ab ἐμπλέκω) *plicatura, nodus, torques.* — Ἐμπλοκαὶ τριχῶν, quae 1 Petr. 3, 3. commemorantur, ſunt implicationes capillorum, crines in nodum collecti, hebr. מִקְשֶׁה. De Hebraeorum artificioſa crinium compoſitione vid. Judic. 16, 13. 2 Reg. 9, 30. Judith. 10, 3. coll. 1 Tim. 2, 7. Pſ. 23, 5. Prov. 21, 17.

Ἐμπνέω, ῶ, f. εύσω, (ex ἐν et πνέω, ſpiro) 1) in-

ſpiro, inflo ſpiritum i. q. ἐμφυσιόω, Sap. 15, 11. — 2) ſpiritum, vitam habeo; ἐμπνέον, quod vivit, LXX. נֶפֶשׁ et נְשָׁמָה, Joſ. 10, 28 ſqq. Deut. 20, 15. coll. 2 Macc. 7, 5. 14, 45. — 3) tropice: *ſpiro* aliquid i. e. impetuoſa vehementia efficere ſtudeo. Sic Act. 9, 1. *ſpirans minas et caedes.* (Theocr. Idyll. 22, 82. φόνον πνέοντες. *Cic.* Catil. 2, 1. 1 *ſcelus anhelantem.* Plura dederunt *Loesnerus*, *Kypkius* et alii ad h. l.) Similiter hebraei יָפִחַ, ſpirans violentiam, Pſal. 27, 17. coll. Gen. 27, 43.

Ἐμπορεύομαι, f. εύσομαι, (ab ἔμπορος quod vid.) 1) mercaturae exercendae cauſa mare trajiciens, itinera faciens mercaturae gratia, deinde, omiſſa notione mercaturae: circumeo, peragro (mercatoris inſtar), ut Gen. 34, 10. 21. 42, 34. Jer. 14, 18. ubi in hebr. סָחַר quod a) circumeo; b) vendo. — 2) *mercaturam exerceo, negotior*, Jac. 4, 13. — Ezech. 27, 13. — Ἐμπορεύεσθαι accuſativo junctum, eſt: *quaeſtum ex aliqua re facio;* et ita 2 Petr. 2, 3. ὑμᾶς ἐμπορεύσονται quaeſtum e vobis quaerent; vid. *Kypkii* obſſ. ad h. l. qui exempla e Joſepho, Philone et aliis collegit; eſſe vero etiam poteſt: emere, acquirere, quod h. l. eſt: ſuos facere, ſeducere ad ſuos mores. Sic Prov. 3, 14. σοφίαν ἐμπορεύεσθαι, ſapientiam ſibi acquirere, coll. Sir. 51, 25.

Ἐμπορία, ας, ἡ, (ab ἔμπορος) proprie iter per mare mercaturae cauſa; deinde *mercatura, negotiatio* quaevis. Matth. 22, 5. Ezech. 27, 15. 28, 5. Deut. 33, 19. Jeſ. 45, 14.

Ἐμπόριον, ου, τὸ, locus, ubi mercatura exercetur, *forum nundinarium, emporium;* Jo. 2, 16. οἶκον ἐμπορίου, i. e. ἐμπόριον. coll. Ezech. 27, 3. Jeſ. 23, 17.

Ἔμπορος, ου, ὁ, (ab ἐν et πόρος, transitus) 1) qui navi vehitur, 2) *qui navi vehitur mercaturae cauſa*, — *mercator*, Apoc. 18, 3. 11. 15. 23. Gen. 23, 16. Ezech. 27, 12. 15. — Matth. 13, 45. ἄνθρωπος ἔμπορος, homo ſive vir mercator, i. e. mercator. Ἄνθρωπος enim ad immutationem hebr. אִישׁ ſaepius pleonaſtice ponitur, ut ἄνθρωπος γεωργὸς, pro γεωργὸς, Gen. 9, 20. ἄνθρωπος ἀδελφὸς, Gen. 9, 5. Ἄνθρ. Μωυσῆς, Num. 12, 3. 1 Reg. 11, 28. adeo: ἄνθρωπος ἄνθρωπος, homo vir, ſive mas, Num. 30, 3. Levit. 20, 20., ubi opponitur mulieri. Vid. etiam Ezech. 36, 38.

Ἐμπρήθω, f. ήσω, (ex ἐν et πρήθω, incendo), *incendo, igne deſtruo.* Matth. 22, 7. Neh. 1, 3. Joſ. 8, 8. Jer. 4, 26. Judic. 1, 8. Deut. 13, 16.

Ἔμπροσθεν, (ex ἐν et πρόσθεν, ante) 1) adv. *ante, prae*, — προδραμὼν ἔμπροσθεν, *praecurrens*, Luc. 19, 4. πορεύ. ἔμπροσθεν, *praeire*, Luc. 19, 4. 28. Gen. 32, 16. 33, 3. τὰ ἔμπροσθεν ſcl. ὄντα, quae projacent, meta propoſita. (Jeſ. 41, 26. praeterita). — *in fronte, in parte anteriore*, Apoc. 4, 6. ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, coll. 2 Chron. 13, 14.

Ezech. 2, 10. Test. XII. Patr. p. 591. — 2) loco praepositionis est et genitivum regit, significatque: *ante*, a) de tempore Jo. 1, 15. (27.) 30. cf. Judic. 1, 10. 11. 23. 2 Chron. 9, 11. 1 Reg. 16, 30. Eccl. 1, 16. Judic. 3, 2. οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν, antiquiores. — b) de loco: *coram*, *in conspectu*, Matth. 5, 16. 6, 1. 17, 2. Marc. 9, 2. Luc. 5, 19. 19, 27. Jo. 12, 37. Gal. 2, 14. לִפְנֵי, Gen. 45, 5. — εἶναι ἐμπ. τινος, se sistere coram aliquo, Luc. 14, 2. — confiteri ἐμπροσθ. τινος, Matth. 10, 32 sq. 26, 70. Luc. 12, 8. — ad tribunal judicis, Matth. 25, 32. 27, 11. Luc. 21, 36. Act. 18, 17. 2 Cor. 5, 10. 1 Thess. 2, 19. — *ad*, sive ante, Matth. 5, 24. — πίπτειν ἔμπροσθεν ποδῶν, ad pedes procumbere, Apoc. 19, 10. 22, 8. — genua flectere ἐμπρ. τινος, Matth. 27, 29. βάλλειν ἐμπρ. τινος, alicui projicere, Matth. 7, 6. — c) de ordine: *ante*, *prae*, vor einem her, Matth. 6, 2. 11, 10. Luc. 7, 27. Jo. 3, 28. 10, 4. coll. Gen. 24, 7. 32, 3. — d) κλείειν et ἀνοίγειν ἐμπρ. τινος, praecludere viam alicui, operire alicui, Matth. 23, 13. Jes. 4, 1. — e) sensu improprio in formula: ἔμπροσθεν θεοῦ i. q. ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, Deo sciente, annuente, 1 Thess. 1, 3. 9. 13. 19. — γένηται εὐδοκία, Matth. 11, 26. Luc. 10, 21. sive ἐστὶ θέλημα ἔμπροσθέν σου, Matth. 18, 14. i. e. fiat ex tuo decreto, *placeat tibi*. cf. Ἐνώπιον. — Saepius non habetur.

Ἐμπτύω, f. ύσω, (ex ἐν et πτύω spuo) *inspuo*, *conspuo*, εἰς τὸ πρόσωπον τινὸς, in faciem inspuo, Matth. 26, 67. Num. 12, 14. Deut. 25, 9. — Test. XII. Patr. p. 635. — ἐμπτ. τινι, inspuo in aliquem, Marc. 10, 34. 14, 65. 15, 19. — etiam εἴς τινα, Matth. 27, 30. — Passivum: *sputo contaminor*, Luc. 18, 32.

Ἐμφανὴς, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ab ἐμφαίνω, ostendo) 1) manifestus, conspicuus oculis, — *videndus*, Act. 10, 40. ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, videndum se fecit. Dicitur hic de eo, qui proprie conspici non potest, sed conspiciendum se praebet, ut Sap. 6, 24. 7, 21. 14, 17. — 2) *notus*, manifestus intellectui, Rom. 10, 20. ἐμφανὴς ἐγενόμην, innotui, cognitus sum qualis sim. vid. Exod. 2, 14. ubi hebr. נוֹדַע. Jes. 65, 1. נִדְרַשְׁתִּי.

Ἐμφανίζω, f. ίσω, 1) conspiciendum facio, efficio ut oculis videatur aliquid; passive: *compareo*, *appareo*, Matth. 27, 53. — Ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ θεοῦ, comparere coram Deo, in templo, in sanctuario coelesti, Hebr. 9, 24. coll. 1 Chron. 13, 6. 2 Reg. 13, 4. Ps. 95, 2. Ps. 100, 2. Ps. 42, 3. — 2) *declaro*, et quidem: a) facio ut alter intelligere aliquid possit, Hebr. 11, 14. coll. 1 Macc. 4, 20. b) declaro accurate, notum facio disertis verbis, Act. 23, 15. 22. 24, 1. 25, 2. 15. Esth. 2, 22. (hebr. אָמַר). Jungitur cum dativo personae; semel (Act. 23, 22.) cum πρὸς. — Ἐμφανίζειν σε-

αυτόν τινι, Jo. 14, 21. 22. se alicui totum conspiciendum praebere, factis (v. 23.) et verbis (v. 26.) ei dare intimam sui cognitionem. Similiter Exod. 33, 13. (הוֹדִעֵנִי). Sap. 1, 2. — Saepius non habetur.

Ἔμφοβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐν et φόβος) ὁ ἐν φόβῳ ὤν, *perterritus, expavefactus.* Luc. 24, 5. 37. Act. 10, 4. 22, 9. 24, 25. Apoc. 11, 13. coll. 1 Macc. 13, 2.

Ἐμφυσάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et φῦσα, follis, vesica) *inflo, afflo, exhalo,* (Sir. 43, 4. de ira Ezech. 21, 31. 22, 21. Job. 4, 21.) — inspiro spiritum vitalem, 1 Reg. 17, 21. Gen. 2, 7. Ezech. 37, 9. Sap. 15, 11. — In N. T. semel Jo. 20, 22. ubi τὸ afflare est actio symbolica communicationem spiritus sancti indicans, ratione habita primae significationis vocabulor. רוּחַ et πνεῦμα, *flatus, spiramen.*

Ἔμφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et φυτὸς, natus, satus, plantatus) *innatus,* natura insitus, naturalis, Sap. 12, 10. κακία ἔμφυτος. *Hesych.* ἔμφυτος τὸ ἐν τῇ φύσει. — *inditus, insititius, implantatus,* Jac. 1, 21. ἔμφυτος λόγος doctrina in animis vestris sata; frequens enim doctrinae cum semine comparatio, Matth. 13, 24 sqq. Luc. 8, 11. 1 Jo. 3, 9. coll. Sir. 24, 16. 17. — cf. de utraque hujus vocis significatione apud profanos *Raphelii* annott. e Polyb. p. 694.

Ἐν, praepositio, dativum regens, cujus vis apud profanos et N. T. scriptores haec est, ut arctam rei cum altera *conjunctionem societatemque* indicet, et quidem loci, temporis, numeri, ministerii, comitatus, causae et effectus, subjecti et praedicati, rationis, habitus, modi agendi etc. Sequuntur autem nostri scriptores in usu hujus praepositionis partim graecorum dicendi modum, partim rationem ב praefixi hebraeorum, cui ἐν respondet. — Refertur autem 1) ad *locum, ubi* aliquid est, vel fit, ita ut sit a) *in,* (nostrum *in, bey, auf*), Matth. 1, 18. 20. 2, 1—5. 18. 19. 9, 31. 35. 24, 15. Marc. 10, 37. ἐν τῇ δόξῃ σου, in regno tuo. Luc. 21, 23. Jo. 1, 5. 10. 6, 59. Rom. 1, 8. 8, 34. 10, 9. πιστεύειν ἐν καρδίᾳ. Eph. 3, 17. Jo. 1, 4. 48. 4, 14. 2 Cor. 12, 2. ἐν σώματι, versatus in corpore suo. Apoc. 1, 3, 13. ἐν μέσῳ pro ἐν simplici, ut Deut. 4, 15. ubi textus hebr. בְּקֶרֶב. Apoc. 3, 21. καθίσαι ἐν τῷ θρόνῳ, insidere throno. 11, 12. ἐν τῇ νεφέλῃ, nube tecti, nube circumvoluti. — ἐν τῷ ὄρει, in monte, Jo. 4, 20. 21. Hebr. 8, 5. b) *juxta, prope, coram, ad;* Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, turris ad fontem Siloam (de munimentis circa fontem Siloam vid. *Joseph.* d. b. jud. 5, 4. 1.) Jo. 8, 20. ἐν τῷ γαζοφ. ἐν τῷ ἱερῷ, juxta gazophylacium prope templum, ib. 10, 23. ἐν τῷ ἱερῷ, juxta templum c. 11, 10. ἐν αὐτῷ, lux non est coram illo scl. viam collustrans. Καθίζειν ἐν δεξιᾷ, ad dextram sedere, Hebr. 1, 3. 8, 1. 10, 12. (*juxta, Xenoph.* Hell. 7, 5. 18. 1 Sam. 15, 4. בַּטְּלָאִים, prope Telaim.) —

— c) *apud*, i. q. παρά, Act. 2, 29. ἐν ἡμῖν, apud nos. 7, 44. ἐν τοῖς πατράσιν, ib. 25, 6. Eph. 1, 4. ἐν ἑαυτῷ, apud se. 2 Cor. 4, 3. ἐν τοῖς ἀπολλ. apud homines interitui devotos. Luc. 16, 15. ἐν ἀνθρώποις, i. e. judicio hominum. Sic etiam Marc. 5, 30. γνοὺς ἐν ἑαυτῷ. Act. 12, 11. γενόμ. ἐν ἑαυτῷ, vid. Γίνομαι. — 2) *ad locum, in quem* aliquis tendit, ita ut *motum in locum* indicet, et pro εἰς, *in, ad, versus*, ponatur. Dicitur autem a) de motu in locum *sensu proprio*, Matth. 10, 16. ἐν μέσῳ λύκων, medios inter lupos. ib. 14, 3. ἔθετο ἐν φυλακῇ pro εἰς φυλακήν. Marc. 1, 16. (coll. Matth. 4, 18.) Luc. 7, 17. 23, 42. ἔλθῃς ἐν τῇ βασ. pro εἰς τὴν βασιλ. nisi hic est *cum* regno, i. e. ad inaugurandum regnum. cf. sub no. 7. notata. Marc. 5, 30. ἐπιστραφεὶς ἐν ὄχλῳ, versus multitudinem. Jo. 5, 4. καταβ. ἐν τῇ κολυμβ. pro εἰς τὴν κολ. Apoc. 1, 9. ἐγεν. ἐν (εἰς) τῇ νήσῳ. 11, 11. ἔρχεται ἐν αὐτοῖς pro εἰς αὐτούς. 2 Cor. 14, 11. λαλῶν ἐν ἐμοί, ad, versus me loquens. Matth. 3, 9. λέγειν ἐν ἑαυτοῖς pro εἰς ἀλλήλους. — Similiter Jud. 6, 35. ubi εἰς et ἐν (utrumque pro hebr. ב) commutantur. Esdr. 7, 10. ἔδωκε ἐν καρδίᾳ. Sir. 42, 12. ἐμβλεπε ἐν κάλλει. Test. XII. Patr. ἐν τῇ Θάμνᾳ προσηγγίσαμεν. — b) de motu *sensu improprio*, α) ut *finem*, ad quem, *consilium* in quod, indicet, ut εἰς aliis in locis; v. c. Luc. 1, 17. ἐπιστρέφειν ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει, ad φρόνησιν. 1 Cor. 7, 15. ἐν τῇ εἰρήνῃ καλεῖν. Tit. 3, 5. ἔργα τὰ ἐν δικαιοσ. i. e. εἰς δικ. quae hominem Deo probatum reddere possent. Hebr. 3, 12. ἐν τῷ ἀποστ. pro εἰς τὸ ἀπ. 2 Petr. 2, 13. ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφή, deliciae ad diem, exigui temporis. coll. Hos. 12, 6. ἐν θεῷ (εἰς θεὸν) ἐπιστρέψεις. c) *de motu animi* erga aliquem s. aliquid, ut sit α) sensu bono *erga*, Marc. 9, 50. εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. Jo. 13, 35. ἀγάπη ἐν ἀλλήλ. Rom. 15, 5. 2 Cor. 8, 7. ἡ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπη. — β) sensu malo: *contra, adversus*, in N. T. non nisi Luc. 21, 23. in textu vulg. In V. T. Jon. 1, 2. (hebr. על) Judith. 6, 2. Sir. 4, 30. coll. Gen. 16, 12. Jes. 19, 2. hebr. ב ubi LXX. habent ἐπί. Lib. Henoch. p. 161. ἐν Λευὶ ἀδικήσουσιν. — Refertur 3) ad *tempus*; et quidem a) ad *tempus quo* aliquid fit, vel eveniet, nostrum *zu, im*, Matth. 2, 1. 3, 1. 8, 13. 12, 1. Marc. 13, 24. 14, 1. Jo. 1, 1. Apoc. 9, 6. — Jo. 5, 7. ἐν ᾧ scl. χρόνῳ, ubi, cum. — b) temporis segmen, quatenus est et durat, nostrum: *am, während*; Matth. 12, 2. ἐν σαββάτῳ. Jo. 5, 6. ib. 2, 23. 7, 11. 23. 23. Act. 8, 33. ἐν τῇ ταπ. in mediis calamitatibus. c. 17, 31. ἐν ᾗ scl. ἡμέρᾳ, quo tempore, Apoc. 1, 10. Luc. 22, 28. ἐν τοῖς πειρασμ. in calamitatibus meis. — etiam *intra*; ἐν τρισὶν ἡμέραις, intra triduum, Matth. 27, 4. Marc. 15, 29. Jo. 2, 19. 20. (Apoc. 18, 10.) cf. 3 Esd. 9, 4. ὅσοι ἂν μὴ ἀπαντήσωσιν ἐν (text. hebr. Esd. 10, 8. ל, LXX. εἰς) δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμέραις. Dan. 11, 20. Jes. 16, 14. et ב Exod. 2, 23. — Huc

etiam pertinet ἐν cum *dativo infinitivi; dum, cum, ubi, simul ac*, quo usi sunt LXX. ad exprimendum hebr. מִדֵּי, *ex quo*, 1 Sam. 1, 7. 2 Chron. 12, 11. בְּעֵת 2 Chron. 20, 23. 29, 37. et לְעֵת 1 Chron. 20, 1. Luc. 9, 36. ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, simul ac vox audita esset. c. 24, 51. ἐν τῷ εὐλογεῖν, dum benediceret. ib. 11, 37. ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, dum ita loqueretur. (Esth. 5, 2. ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι αὐτήν.) vid. etiam Luc. 1, 8. 2, 6. 5, 1. 14, 1. 19, 15. Gal. 4, 18. Act. 3, 26. ἐν τῷ ἀποστρ. ὑμᾶς. ubi redieritis ad meliorem frugem. Matth. 13, 4. ἐν τῷ σπείρειν, inter serendum. Hebr. 2, 8. 8, 13. coll. Ezech. 10, 16. 17. ἐν τῷ πορεύεσθαι, simulac gradiebantur. 1 Sam. 1, 7. Ps. 51, 1. 102, 22. Sir. 4, 31. — Interdum ita ἐν cum *substantivo* certum terminum figente, v. c. 1 Jo. 2, 28. ἐν τῇ παρουσίᾳ, ubi advenerit. 1 Cor. 15, 52. ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, ubi ultima tuba sonuerit, hebr. בְּדֵי שֹׁפָר, Job. 39, 25. (LXX. σάλπιγγος δὲ σημαινούσης). Apoc. 15, 1. ἐν αὐταῖς scl. πληγαῖς, his plagis, ubi evenerint, finientur poenae. — Refertur 4) ad *numerum* et *multitudinem*, e qua, inter quam, et est, *e, inter*. Matth. 2, 6. 11, 11. Luc. 7, 15. ἐν ἡμῖν, inter nos. Jo. 1, 14. Act. 4, 34. ἐν αὐτοῖς, inter eos: Rom. 1, 6, ἐν οἷς, e quorum numero. c. 11, 17. ἐνεκ. ἐν αὐτοῖς scl. κλάδοις, insertus inter ramos. 1 Cor. 3, 18. Jac. 4, 1. 5, 13. 14. 19. Respondet interdum apud LXX. hebr. בְּתוֹךְ, in medio, Gen. 23, 6. Lev. 16, 29. 26, 12. coll. Deut. 10, 9. Tob. 3, 4. 13, 5. Sap. 5, 5. Sir. 29, 18. 7, 17. — Refertur 5) ad *ministerium* per quod, et *instrumentum*, cujus ope aliquid fit, et peragitur; est igitur a) *per, ope*, Matth. 9, 34. 17, 21. Act. 4, 9. ἐν τίνι, cujus tandem ope. 11, 14. 15, 7. ἐν ἡμῖν, per me, i. q. deinde διὰ τοῦ στόματός μου. 17, 31. ἐν ἀνδρί. Rom. 5, 9. Eph. 2, 21. ἐν κυρίῳ, ope domini. 3, 12. ἐν ᾧ, per quem. 1 Cor. 14, 21. Rom. 11, 2. ἐν Ἠλίᾳ, per Eliam (sunt enim verba Eliae ipsius, cf. 1 Reg. 19, 10.) Gal. 3, 12. ζήσεται ἐν αὐτῷ, per praecepta vitam consequetur. ib. 3, 19. Eph. 4, 3. 14. Hebr. 1, 1. 2. 9, 22. 10, 29. 13, 20. coll. Hos. 1, 7. — b) de instrumento, quo quis in peragendo utitur, ubi profani solent usurpare ablativum simplicem, ut etiam nostri scriptores haud raro, v. c. ἁλίζειν ἔν τινι, Matth. 5, 13. Luc. 14, 34. *Μετρεῖν ἐν μέτρῳ*, Matth. 7, 2. *Βαπτίζειν ἐν*, Jo. 1, 26. 33. *Ὁμολογεῖν ἐν στόματι*, Rom. 10, 9. Jac. 3, 9. *Ἀσπάζειν ἐν φιλήματι*, osculo interposito, Rom. 16, 16. *Εὐλογεῖν ἐν εὐλογίᾳ*, Eph. 1, 3. *Ἀγαπᾶν ἐν ἔργοις*, amorem factis demonstrare, 1 Jo. 3, 18. *Ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ*, Apoc. 2, 16. vid. Apoc. 6, 8. 10, 19. 7, 14. 12, 5. 13, 10. 16, 8. 18, 8. 23. 19, 2. — *Κράζειν ἐν φωνῇ*, Apoc. 14, 15. 18, 2. coll. c. 14, 18. ubi ἐν omittitur. *Μεμιγμένα ἐν αἵματι*, Apoc. 8, 7. coll. 15, 2. ubi ἐν deest. Apoc. 19, 20. coll. 21, 8. Similiter Deut. 15, 19. ἐργᾷ ἐν μόσχῳ. Judic. 16, 11.

— c) *apud*, i. q. παρά, Act. 2, 29. ἐν ἡμῖν, apud nos. 7, 44. ἐν τοῖς πατράσιν, ib. 25, 6, Eph. 1, 4. ἐν ἑαυτῷ, apud se. 2 Cor. 4, 3. ἐν τοῖς ἀπολλ. apud homines interitui devotos. Luc. 16, 15. ἐν ἀνθρώποις, i. e. judicio hominum. Sic etiam Marc. 5, 30. γνοὺς ἐν ἑαυτῷ. Act. 12, 11. γενόμ. ἐν ἑαυτῷ, vid. Γίνομαι. — 2) *ad locum, in quem* aliquis tendit, ita ut *motum in locum* indicet, et pro εἰς, *in, ad, versus*, ponatur. Dicitur autem a) de motu in locum *sensu proprio*, Matth. 10, 16. ἐν μέσῳ λύκων, medios inter lupos. ib. 14, 3. ἔθετο ἐν φυλακῇ pro εἰς φυλακήν. Marc. 1, 16. (coll. Matth. 4, 18.) Luc. 7, 17. 23, 42. ἔλθῃς ἐν τῇ βασ. pro εἰς τὴν βασιλ. nisi hic est *cum* regno, i. e. ad inaugurandum regnum. cf. sub no. 7. notata. Marc. 5, 30. ἐπιστραφεὶς ἐν ὄχλῳ, versus multitudinem. Jo. 5, 4. καταβ. ἐν τῇ κολυμβ. pro εἰς τὴν κολ. Apoc. 1, 9. ἐγεν. ἐν (εἰς) τῇ νήσῳ. 11, 11. ἔρχεται ἐν αὐτοῖς pro εἰς αὐτούς. 2 Cor. 14, 11. λαλῶν ἐν ἐμοὶ, ad, versus me loquens. Matth. 3, 9. λέγειν ἐν ἑαυτοῖς pro εἰς ἀλλήλους. — Similiter Jud. 6, 35. ubi εἰς et ἐν (utrumque pro hebr. ב) commutantur. Esdr. 7, 10. ἔδωκε ἐν καρδίᾳ. Sir. 42, 12. ἐμβλέπε ἐν κάλλει. Test. XII. Patr. ἐν τῇ Θάμνᾳ προσηγγίσαμεν. — b) de motu *sensu improprio*, α) ut *finem*, ad quem, *consilium* in quod, indicet, ut εἰς aliis in locis; v. c. Luc. 1, 17. ἐπιστρέφειν ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει, ad φρόνησιν. 1 Cor. 7, 15. ἐν τῇ εἰρήνῃ καλεῖν. Tit. 3, 5. ἔργα τὰ ἐν δικαιοσ. i. e. εἰς δικ. quae hominem Deo probatum reddere possent. Hebr. 3, 12. ἐν τῷ ἀποστ. pro εἰς τὸ ἀπ. 2 Petr. 2, 13. ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴ, deliciae ad diem, exigui temporis. coll. Hos. 12, 6. ἐν θεῷ (εἰς θεὸν) ἐπιστρέψεις. c) *de motu animi* erga aliquem s. aliquid, ut sit α) sensu bono *erga*, Marc. 9, 50. εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. Jo. 13, 35. ἀγάπη ἐν ἀλλήλ. Rom. 15, 5. 2 Cor. 8, 7. ἡ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπη. — β) sensu malo: *contra, adversus*, in N. T. non nisi Luc. 21, 23. in textu vulg. In V. T. Jon. 1, 2. (hebr. על) Judith. 6, 2. Sir. 4, 30. coll. Gen. 16, 12. Jes. 19, 2. hebr. ב ubi LXX. habent ἐπί. Lib. Henoch. p. 161. ἐν Λευὶ ἀδικήσουσιν. — Refertur 3) ad *tempus*; et quidem a) ad *tempus quo* aliquid fit, vel eveniet, nostrum *zu, im*, Matth. 2, 1. 3, 1. 8, 13. 12, 1. Marc. 13, 24. 14, 1. Jo. 1, 1. Apoc. 9, 6. — Jo. 5, 7. ἐν ᾧ scl. χρόνῳ, ubi, cum. — b) temporis segmen, quatenus est et durat, nostrum: *am, während*; Matth. 12, 2. ἐν σαββάτῳ. Jo. 5, 6. ib. 2, 23. 7, 11. 23. 23. Act. 8, 33. ἐν τῇ ταπ. in mediis calamitatibus. c. 17, 31. ἐν ᾗ scl. ἡμέρᾳ, quo tempore, Apoc. 1, 10. Luc. 22, 28. ἐν τοῖς πειρασμ. in calamitatibus meis. — etiam *intra*; ἐν τρισὶν ἡμέραις, intra triduum, Matth. 27, 4. Marc. 15, 29. Jo. 2, 19. 20. (Apoc. 18, 10.) cf. 3 Esd. 9, 4. ὅσοι ἂν μὴ ἀπαντήσωσιν ἐν (text. hebr. Esd. 10, 8. ל, LXX. εἰς) δυοῖν ἢ τρισὶν ἡμέραις. Dan. 11, 20. Jes. 16, 14. et ב Exod. 2, 23. — Huc

etiam pertinet ἐν cum *dativo infinitivi; dum, cum, ubi, simul ac*, quo usi sunt LXX. ad exprimendum hebr. מִדֵּי, *ex quo*, 1 Sam. 1, 7. 2 Chron. 12, 11. בְּעֵת 2 Chron. 20, 23. 29, 37. et לְעֵת 1 Chron. 20, 1. Luc. 9, 36. ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, simul ac vox audita esset. c. 24, 51. ἐν τῷ εὐλογεῖν, dum benediceret. ib. 11, 37. ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, dum ita loqueretur. (Esth. 5, 2. ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι αὐτήν.) vid. etiam Luc. 1, 8. 2, 6. 5, 1. 14, 1. 19, 15. Gal. 4, 18. Act. 3, 26. ἐν τῷ ἀποστρ. ὑμᾶς. ubi redieritis ad meliorem frugem. Matth. 13, 4. ἐν τῷ σπείρειν, inter serendum. Hebr. 2, 8. 8, 13. coll. Ezech. 10, 16. 17. ἐν τῷ πορεύεσθαι, simulac gradiebantur. 1 Sam. 1, 7. Ps. 51, 1. 102, 22. Sir. 4, 31. — Interdum ita ἐν cum *substantivo* certum terminum figente, v. c. 1 Jo. 2, 28. ἐν τῇ παρουσίᾳ, ubi advenerit. 1 Cor. 15, 52. ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, ubi ultima tuba sonuerit, hebr. בְּדֵי שֹׁפָר, Job. 39, 25. (LXX. σάλπιγγος δὲ σημαινούσης). Apoc. 15, 1. ἐν αὐταῖς scl. πληγαῖς, his plagis, ubi evenerint, finientur poenae. — Refertur 4) ad *numerum* et *multitudinem*, e qua, inter quam, et est, *e, inter*. Matth. 2, 6. 11, 11. Luc. 7, 15. ἐν ἡμῖν, inter nos. Jo. 1, 14. Act. 4, 34. ἐν αὐτοῖς, inter eos: Rom. 1, 6, ἐν οἷς, e quorum numero. c. 11, 17. ἐνεκ. ἐν αὐτοῖς scl. κλάδοις, insertus inter ramos. 1 Cor. 3, 18. Jac. 4, 1. 5, 13. 14. 19. Respondet interdum apud LXX. hebr. בְּתוֹךְ, in medio, Gen. 23, 6. Lev. 16, 29. 26, 12. coll. Deut. 10, 9. Tob. 3, 4. 13, 5. Sap. 5, 5. Sir. 29, 18. 7, 17. — Refertur 5) ad *ministerium* per quod, et *instrumentum*, cujus ope aliquid fit, et peragitur; est igitur a) *per, ope*, Matth. 9, 34. 17, 21. Act. 4, 9. ἐν τίνι, cujus tandem ope. 11, 14. 15, 7. ἐν ἡμῖν, per me, i. q. deinde διὰ τοῦ στόματός μου. 17, 31. ἐν ἀνδρί. Rom. 5, 9. Eph. 2, 21. ἐν κυρίῳ, ope domini. 3, 12. ἐν ᾧ, per quem. 1 Cor. 14, 21. Rom. 11, 2. ἐν ἠλίᾳ, per Eliam (sunt enim verba Eliae ipsius, cf. 1 Reg. 19, 10.) Gal. 3, 12. ζήσεται ἐν αὐτῷ, per praecepta vitam consequetur. ib. 3, 19. Eph. 4, 3. 14. Hebr. 1, 1. 2. 9, 22. 10, 29. 13, 20. coll. Hos. 1, 7. — b) de instrumento, quo quis in peragendo utitur, ubi profani solent usurpare ablativum simplicem, ut etiam nostri scriptores haud raro, v. c. ἁλίζειν ἔν τινι, Matth. 5, 13. Luc. 14, 34. Μετρεῖν ἐν μέτρῳ, Matth. 7, 2. Βαπτίζειν ἐν, Jo. 1, 26. 33. Ὁμολογεῖν ἐν στόματι, Rom. 10, 9. Jac. 3, 9. Ἀσπάζειν ἐν φιλήματι, osculo interposito, Rom. 16, 16. Εὐλογεῖν ἐν εὐλογίᾳ, Eph. 1, 3. Ἀγαπᾶν ἐν ἔργῳ, amorem factis demonstrare, 1 Jo. 3, 18. Ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ, Apoc. 2, 16. vid. Apoc. 6, 8. 10, 19. 7, 14. 12, 5. 13, 10. 16, 8. 18, 8. 23. 19, 2. — Κράζειν ἐν φωνῇ, Apoc. 14, 15. 18, 2. coll. c. 14, 18. ubi ἐν omittitur. Μεμιγμένα ἐν αἵματι, Apoc. 8, 7. coll. 15, 2. ubi ἐν deest. Apoc. 19, 20. coll. 21, 8. Similiter Deut. 15, 19. ἐργᾷ ἐν μόσχῳ. Judic. 16, 11.

ligare ἐν καλωδίοις, Judith. 16, 12. ἔβαλον ἐν λίθοις. Sir. 19, 16. ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσῃ. Job. 18, 8. Jer. 14, 12. Sap. 11, 9. Sir. 46, 6. — Refertur 7) ad *societatem et comitatum*, ut sit i. q. σὺν, μετὰ, jungiturque verbis eundi, veniendi; v. c. Luc. 14, 31. ἐν δέκα, cum decem millibus obviam ire. (Num. 20, 20. ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.) Act. 7, 14. ἐν ψυχαῖς, *cum*, in comitatu. (Deprompta sunt e Deut. 10, 22. ubi LXX: ἐκ ἑβδομήκοντα ψυχαῖς (בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ) κατέβησαν οἱ πατέρες σου εἰς Αἴγυπτον) Alii, sed minus recte, ἐν h. l. vertunt: *ad, circiter*. Rom. 15, 29. ἐν πληρ. εὐλ. ἐλεύσ. veniam ita, ut simul afferam beneficia largissima. 1 Cor. 4, 21. ἐν ῥάβδῳ ἔλθω Hebr. 9, 25. εἰσερχ. ἐν αἵματι, cum sanguine piaculari (Ps. 66, 13. εἰσελεύσ. εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν. Jud. v. 14. ἦλθε ἐν μυριάσιν (Jes. 7, 24. ב, LXX. μετὰ). 1 Jo. 5, 6. ἐλθὼν ἐν ὕδατι καὶ αἵματι. 2 Thess. 2, 9. οὗ ἐστιν ἡ παρουσία ἐν, cujus adventum comitabuntur miracula. — Refertur 8) ad rationem *causae*, qua aliquid est, fit, cognoscitur, et indicat a) causam *efficientem; a, per, vi*, Luc. 4, 1. ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι, a spiritu (Matth. 4, 1.) Luc. 2, 22. ἐν τῷ πνεύμ. instinctu spiritus. Jo. 17, 10. δεδοξ. ἐν αὐτοῖς, per discipulos. Act. 17, 18. ἐν αὐτῷ, ejus vi vivimus. ib. c. 20, 19. Phil. 2, 24. ἐν κυρίῳ, a domino (Jes. 45, 25. ubi ἐν τῷ θεῷ explicatur per ἀπὸ κυρίου.) Hebr. 13, 9. βρώμασιν ἐν οἷς, quibus nil juvamur. 1 Jo. 5, 11. ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ, parata a filio vita. — b) causam *occasionalem: propter, causa*, i. q. ἕνεκα; Matth. 6, 7. ἐν τῇ πολυλ. ob multiloquium. Luc. 1, 21. θαυμάζειν ἐν, pro ἐπὶ, ut legitur Marc. 12, 17. Luc. 4, 42. Act. 7, 29. ἐν τῷ λόγῳ, ob hunc sermonem. ib. v. 41. Rom. 2, 1. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις, ea enim re, cujus causa alium reprehendis te ipse damnas. ib. v. 17. ἐν θεῷ, propter Dei beneficia. ib. v. 20. ἐν τῷ νόμῳ, propter legem. 2 Cor. 13, 4. ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ejus causa mala patimur. Eph. 3, 13. ἐν τ. θλίψ. Col. 2, 16. κρίνειν ἐν. Jac. 1, 25, μακάριος ἐν. Apoc. 14, 3. οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθαν. qui domini causa mortem patiuntur. (Test. XII. Patr. p. 619: οἱ διὰ κύριον ἀποθανόντες.) Sic ב hebr. Gen. 18, 18. ubi LXX. ἕνεκα. vid. etiam Jon. 1, 14. Sir. 11, 2. 2 Chron. 16, 7. Exod. 16, 7. 8. — Inde: ἐν τούτῳ, *propterea, quare*, Jo. 9, 30. 16, 30. 4, 37. Luc. 10, 20. Act. 24, 16. — Refertur 9) ad *materiam* s. *objectum, in quo* aliquis versatur, et est *in;* Matth. 23, 30. ἐν τῷ αἵματι, socii in prophetis trucidandis. Apoc. 1, 9. συγκοινωνὸς (scl. ὑμῶν) ἐν τῇ θλίψει, in calamitatibus perferendis. Jo. 5, 35. χαιρ. ἐν τῷ φωτί. Act. 8, 21. κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τ. particeps hujus beneficii. Rom. 1, 9. ἐν τῷ εὐαγγ. cui servio toto animo in evangelio tradendo. 1 Thess. 5, 12. κοπ. ἐν ὑμῖν, in vobis docendis laborantes. 1 Tim. 4, 15. ἐν τούτοις ἴσθι, in his versare. Jac. 3, 2. 10. πταίειν ἐν λόγῳ. 1 Jo. 4, 18. 1 Cor. 9,

18. ἐξουσ. ἐν τῷ εὐαγγ. libertas in evangelio tradendo. 11, 22. ἐν τούτῳ, hac in re vos non laudo. Gal. 6, 6. — Refertur 10) ad *ſubjectum, de quo: in,* noſtrum *an.* Jo. 19, 4. 6. εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 1 Cor. 4, 6. μάθετε ἐν ἡμῖν, discite noſtro exemplo. Phil. 1, 30. οἷον ἴδετε-ἀκούετε ἐν ἐμοὶ, quem meo exemplo experimini. Phil. 4, 11. ἐν οἷς εἰμὶ, vid. *Εἰμί.* Sic etiam in formula ἐν τούτῳ γινώσκ. *inde* intelligimus, Jo. 13, 35. 1 Jo. 2, 3. 5. 3, 10. 16. (pro ἐν τούτῳ ponitur etiam ἐκ τούτου, 1 Jo. 4, 6. 3, 24.) — 11) ad *convenientiam* rei cum re, et eſt: *convenienter, pro, ſecundum, ratione,* i. q. κατά. Luc. 1, 8. ἐν τῇ τάξει, ſecundum ordinem. Jo. 3, 21. ἐν Θεῷ εἰργ., Dei voluntati convenienter peracta. Rom. 1, 24. ἐν ταῖς ἐπιθ. pro ipſorum cupiditatibus. ib. 3, 16. ἐν τῇ ἀνοχῇ, pro lenitate. Eph. 4, 17. ἐν ματ. Col. 2, 6. ἐν αὐτῷ ſcl. κυρίῳ, ſecundum domini praecepta vivite. Hebr. 4, 11. 10, 10. ἐν ᾧ θελήματι, ſecundum quod conſilium. 1 Jo. 2, 8. ἀληθ. ἐν αὐτῷ καὶ ὑμῖν, verum ratione ipſius et veſtrum. Eph. 4, 15. ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ, convenienter amori mutuo. Phil. 1, 8. ἀγαπ. ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ, amare tali, quali Chriſtus nos amplectitur amore. Sic ב hebr. Gen. 1, 26. 1 Chron. 21, 19. ubi LXX. κατά. — Refertur 12) ad *habitum, ſtatum, conditionem, et agendi rationem;* — et quidem a) ad habitum externum corporis, v. c. de veſtimento, quo *indutus* eſt aliquis, Matth. 6, 29. ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ, indutus ornamentis regiis quibuscunque. c. 7, 15. Marc. 12, 38. Luc. 7, 25. Jo. 20, 12. Act. 1, 10. 3, 4. 5. 4, 4. 18, 16. Jac. 2, 2. Huc etiam refero 1 Jo. 4, 2. (3.) 2 Jo. v. 7. ἐλυλ. ἐν σαρκὶ, veniſſe humano corpore indutum (σὰρξ ἐγένετο, Jo. 1, 14.) coll. Deut. 22, 12. Pſ. 45, 11. 15. 147, 8. ἐν quoque omittitur, ut 1 Reg. 1, 1. 11, 29. Ezech. 16, 10. Apoc. 1, 13. 17, 4. — b) ad habitum *internum,* ubi fere eſt: *inſtructus, plenus aliqua re, ea pollens;* Luc. 1, 17. ἐν πνεύμ. καὶ δυνάμει ἡλίου, Eliae ſpiritu et virtute inſtructus. Luc. 4, 34. ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος, vi pollebat ejus ſermo. 1 Cor. 2, 4. 5. οὐκ ἐν σοφίας λογ. non cernitur in, non pollet ſapientia humana. Ib. v. 6. σοφία ἐν τοῖς τελείοις, quae verſatur in rebus perſectiſſimis, — v. 7. ἐν μυστηρίῳ, in rebus reconditis. Apoc. 1, 10. 16. 3, 2. ἐγενόμην ἐν πνεύματι, (ſpiritu) plenus. Apoc. 17, 3. ἀποφερ. ἐν πνεύματι. Marc. 12, 34. εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, in ſtatu viri a ſpiritu ſ. edocti. — c) ad *conditionem omnem, et agendi modum,* Matth. 4, 16. καθήμενος ἐν σκότει. 16, 27. ἔρχεται ἐν δόξῃ. 25, 31. Marc. 5, 2. ἄνθρ. ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ. ib. v. 25. Jo. 9, 34. 5, 5. ἔχων ἐν ἀσθενείᾳ. Marc. 4, 2. ζῶ ἐν σαρκὶ, vivo in hoc corpore. Matth. 22, 37. ἀγαπ. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ, ex animo, impenſe. coll. Deut. 6, 5. Jo. 4, 23. 24. προσκυν. ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ i. e. πνεύματι ἀληθινῷ, animo ſincero. — De formulis περιπατεῖν ἐν τῷ σκότει, ſ. φωτὶ, εἶναι ἐν Θεῷ,

ligare ἐν καλωδίοις, Judith. 16, 12. ἔβαλον ἐν λίθοις. Sir. 19, 16. ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσῃ. Job. 18, 8. Jer. 14, 12. Sap. 11, 9. Sir. 46, 6. — Refertur 7) ad *societatem et comitatum*, ut sit i. q. σὺν, μετὰ, jungiturque verbis eundi, veniendi; v. c. Luc. 14, 31. ἐν δέκα, cum decem millibus obviam ire. (Num. 20, 20. ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.) Act. 7, 14. ἐν ψυχαῖς, *cum*, in comitatu. (Deprompta sunt e Deut. 10, 22. ubi LXX: ἐκ ἑβδομήκοντα ψυχαῖς (בשבעים נפש) κατέβησαν οἱ πατέρες σου εἰς Αἴγυπτον) Alii, sed minus recte, ἐν h. l. vertunt: *ad, circiter*. Rom. 15, 29. ἐν πληρ. εὐλ. ἐλεύσ. veniam ita, ut simul afferam beneficia largissima. 1 Cor. 4, 21. ἐν ῥάβδῳ ἔλθω Hebr. 9, 25. εἰσερχ. ἐν αἵματι, cum sanguine piaculari (Ps. 66, 13. εἰσελεύσ. εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν. Jud. v. 14. ἦλθε ἐν μυριάσιν (Jes. 7, 24. ב, LXX. μετὰ). 1 Jo. 5, 6. ἐλθὼν ἐν ὕδατι καὶ αἵματι. 2 Thess. 2, 9. οὗ ἐστιν ἡ παρουσία ἐν, cujus adventum comitabuntur miracula. — Refertur 8) ad rationem *causae*, qua aliquid est, fit, cognoscitur, et indicat a) causam *efficientem; a, per, vi*, Luc. 4, 1. ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι, a spiritu (Matth. 4, 1.) Luc. 2, 22. ἐν τῷ πνεύμ. instinctu spiritus. Jo. 17, 10. δεδοξ. ἐν αὐτοῖς, per discipulos. Act. 17, 18. ἐν αὐτῷ, ejus vi vivimus. ib. c. 20, 19. Phil. 2, 24. ἐν κυρίῳ, a domino (Jes. 45, 25. ubi ἐν τῷ θεῷ explicatur per ἀπὸ κυρίου.) Hebr. 13, 9. βρώμασιν ἐν οἷς, quibus nil juvamur. 1 Jo. 5, 11. ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ, parata a filio vita. — b) causam *occasionalem: propter, causa*, i. q. ἕνεκα; Matth. 6, 7. ἐν τῇ πολυλ. ob multiloquium. Luc. 1, 21. θαυμάζειν ἐν, pro ἐπὶ, ut legitur Marc. 12, 17. Luc. 4, 42. Act. 7, 29. ἐν τῷ λόγῳ, ob hunc sermonem. ib. v. 41. Rom. 2, 1. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις, ea enim re, cujus causa alium reprehendis te ipse damnas. ib. v. 17. ἐν θεῷ, propter Dei beneficia. ib. v. 20. ἐν τῷ νόμῳ, propter legem. 2 Cor. 13, 4. ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ejus causa mala patimur. Eph. 3, 13. ἐν τ. θλίψ. Col. 2, 16. κρίνειν ἐν. Jac. 1, 25. μακάριος ἐν. Apoc. 14, 3. οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθαν. qui domini causa mortem patiuntur. (Test. XII. Patr. p. 619: οἱ διὰ κύριον ἀποθανόντες.) Sic ב hebr. Gen. 18, 18. ubi LXX. ἕνεκα. vid. etiam Jon. 1, 14. Sir. 11, 2. 2 Chron. 16, 7. Exod. 16, 7. 8. — Inde: ἐν τούτῳ, *propterea, quare*, Jo. 9, 30. 16, 30. 4, 37. Luc. 10, 20. Act. 24, 16. — Refertur 9) ad *materiam* s. *objectum, in quo* aliquis versatur, et est *in*; Matth. 23, 30. ἐν τῷ αἵματι, socii in prophetis trucidandis. Apoc. 1, 9. συγκοινωνὸς (scil. ὑμῶν) ἐν τῇ θλίψει, in calamitatibus perferendis. Jo. 5, 35. χαιρ. ἐν τῷ φωτί. Act. 8, 21. κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τ. particeps hujus beneficii. Rom. 1, 9. ἐν τῷ εὐαγγ. cui servio toto animo in evangelio tradendo. 1 Thess. 5, 12. κοπ. ἐν ὑμῖν, in vobis docendis laborantes. 1 Tim. 4, 15. ἐν τούτοις ἴσθι, in his versare. Jac. 3, 2. 10. πταίειν ἐν λόγῳ. 1 Jo. 4, 18. 1 Cor. 9,

18. ἐξουσ. ἐν τῷ εὐαγγ. libertas in evangelio tradendo. 11, 22. ἐν τούτῳ, hac in re vos non laudo. Gal. 6, 6. — Refertur 10) ad *subjectum, de quo: in*, noſtrum *an*. Jo. 19, 4. 6. εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 1 Cor. 4, 6. μάθετε ἐν ἡμῖν, discite noſtro exemplo. Phil. 1, 30. οἷον ἴδετε-ἀκούετε ἐν ἐμοὶ, quem meo exemplo experimini. Phil. 4, 11. ἐν οἷς εἰμὶ, vid. *Εἰμί*. Sic etiam in formula ἐν τούτῳ γινώσκ. *inde* intelligimus, Jo. 13, 35. 1 Jo. 2, 3. 5. 3, 10. 16. (pro ἐν τούτῳ ponitur etiam ἐκ τούτου, 1 Jo. 4, 6. 3, 24.) — 11) ad *convenientiam* rei cum re, et eſt: *convenienter, pro, ſecundum, ratione*, i. q. κατά. Luc. 1, 8. ἐν τῇ τάξει, ſecundum ordinem. Jo. 3, 21. ἐν Θεῷ εἰργ., Dei voluntati convenienter peracta. Rom. 1, 24. ἐν ταῖς ἐπιθ. pro ipſorum cupiditatibus. ib. 3, 16. ἐν τῇ ἀνοχῇ, pro lenitate. Eph. 4, 17. ἐν ματ. Col. 2, 6. ἐν αὐτῷ ſcl. κυρίῳ, ſecundum domini praecepta vivite. Hebr. 4, 11. 10, 10. ἐν ᾧ θελήματι, ſecundum quod conſilium. 1 Jo. 2, 8. ἀληθ. ἐν αὐτῷ καὶ ὑμῖν, verum ratione ipſius et veſtrum. Eph. 4, 15. ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ, convenienter amori mutuo. Phil. 1, 8. ἀγαπ. ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ, amare tali, quali Chriſtus nos amplectitur amore. Sic ב hebr. Gen. 1, 26. 1 Chron. 21, 19. ubi LXX. κατά. — Refertur 12) ad *habitum, ſtatum, conditionem, et agendi rationem*; — et quidem a) ad habitum externum corporis, v. c. de veſtimento, quo *indutus* eſt aliquis, Matth. 6, 29. ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ, indutus ornamentis regiis quibuscunque. c. 7, 15. Marc. 12, 38. Luc. 7, 25. Jo. 20, 12. Act. 1, 10. 3, 4. 5. 4, 4. 18, 16. Jac. 2, 2. Huc etiam refero 1 Jo. 4, 2. (3.) 2 Jo. v. 7. ἐλυλ. ἐν σαρκὶ, veniſſe humano corpore indutum (σαρξ ἐγένετο, Jo. 1, 14.) coll. Deut. 22, 12. Pſ. 45, 11. 15. 147, 8. ἐν quoque omittitur, ut 1 Reg. 1, 1. 11, 29. Ezech. 16, 10. Apoc. 1, 13. 17, 4. — b) ad habitum *internum*, ubi fere eſt: *inſtructus, plenus aliqua re, ea pollens*; Luc. 1, 17. ἐν πνεύμ. καὶ δυνάμει ἠλίου, Eliae ſpiritu et virtute inſtructus. Luc. 4, 34. ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος, vi pollebat ejus ſermo. 1 Cor. 2, 4. 5. οὐκ ἐν σοφίας λογ. non cernitur in, non pollet ſapientia humana. Ib. v. 6. σοφία ἐν τοῖς τελείοις, quae verſatur in rebus perſectiſſimis, — v. 7. ἐν μυστηρίῳ, in rebus reconditis. Apoc. 1, 10. 16. 3, 2. ἐγενόμην ἐν πνεύματι, ſpiritu ſplenus. Apoc. 17, 3. ἀποφερ. ἐν πνεύματι. Marc. 12, 34. εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, in ſtatu viri a ſpiritu ſ. edocti. — c) ad *conditionem omnem, et agendi modum*, Matth. 4, 16. καθήμενος ἐν σκότει. 16, 27. ἔρχεται ἐν δόξῃ. 25, 31. Marc. 5, 2. ἄνθρ. ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ. ib. v. 25. Jo. 9, 34. 5, 5. ἔχων ἐν ἀσθενείᾳ. Marc. 4, 2. ζῶ ἐν σαρκὶ, vivo in hoc corpore. Matth. 22, 37. ἀγαπ. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ, ex animo, impenſe. coll. Deut. 6, 5. Jo. 4, 23. 24. προσκυν. ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ i. e. πνεύματι ἀληθινῷ, animo ſincero. — De formulis περιπατεῖν ἐν τῷ σκότει, ſ. φωτὶ, εἶναι ἐν Θεῷ,

μένειν ἔν τινι, et similibus vid. περιπατέω, εἰμὶ, μένω etc. — Huc quoque pertinet ille hujus praepositionis usus, ubi substantivum cui jungitur, in *adjectivum* vel *adverbium* est resolvendum. v. c. Marc. 4, 2. ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, i. e. διδάσκων, quum doceret. Jo. 16, 25. ἐν παροιμίαις λαλεῖν, parabolico dicendi genere uti. Rom. 16, 7. γίνεσθαι ἐν Χριστῷ, christianum fieri. 2 Cor. 12, 2. ἄνθρ. ἐν Χριστῷ, homo christianus. Gal. 1, 22. Col. 1, 2. ἐκκλησίαι αἱ ἐν Χριστῷ. 1 Tim. 2, 7. διδάσκαλος ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ, i. e. πιστὸς καὶ ἀληθινός. coll. Sap. 3, 13: κοίτη ἐν παραπτώματι, concubitus illegalis. Sir. 3, 11. μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ, i. e. ἄδοξος. — Marc. 14, 1. ἐν δόλῳ, dolose. Jo. 7, 4. ἐν κρυπτῷ, clam. Matth. 22, 16. ἐν ἀληθείᾳ, i. e. ἀληθῶς. Act. 17, 31. 26, 7. Eph. 1, 5. Col. 4, 5. Jac. 1, 21. Apoc. 1, 1. 19, 11. coll. Ps. 84, 11. πορευόμενος ἐν ἀκακίᾳ. Judith. 1, 11. ἐν ἀτιμίᾳ, ignominiose. Sap. 18, 9. ἐν ὁμονοίᾳ, unanimiter. — — Denique 13) notandus est *usus* hujus praepositionis *mere hebraicus*, quo ad exemplum hebr. ב praefixi usurpatur a) *in jurando* et *obsecrando: per*, Matth. 5, 34. 35. ὀμόσαι ἐν τῷ οὐρανῷ, per coelum jurare. Ib. 23, 16—22. Rom. 9, 1. Eph. 4, 17. 1 Thess. 4, 1. Sic LXX. hebr. נִשְׁבַּע seq. ב, 1 Sam. 20, 42. 24, 22. 2 Sam. 19, 7. 1 Reg. 2, 8. Dan. 12, 7. Aliis in locis LXX. usi sunt praepositione κατὰ, Gen. 22, 16. 1 Sam. 30, 15. Jer. 49, 12. vel etiam accusativo subjecti, ut Gen. 21, 23. Jo. 2, 12. 9, 19. — b) in *pretio* indicando, ubi profani genitivo uti solent, *pretio, pro, loco*, ut hebr. ב de pretio cum verbis emendi, vendendi et reddendi, v. c. Gen. 23, 9. 29, 18. בְּרָחֵל (LXX. περὶ τῆς ῥαχ.) Deut. 2, 6. Esth. 4, 7. Jes. 45, 13. Thren. 5, 4. (LXX. ἐν) Eccl. 1, 3. 2, 22. (LXX. ἐν) Deut. 19, 21. (LXX. ἀντὶ) Sic ἐν Sir. 7, 18. 12, 5. 11, 22. In N. T. uno saltem in loco ita intelligendum videtur, Apoc. 5, 9. ἀγοράζειν ἐν τῷ αἵματι, pretio sanguinis redimere. Quidam etiam Rom. 11, 17. ἐν αὐτοῖς explicant: eorum loco; rectius: inter eos. — c) ut hebr. ב *essentiae* sive *veritatis*, ἐν cum dativo jungitur ita, ut α) *plane redundet*, v. c. ὁμολογεῖν ἐν τινὶ, Matth. 10, 32. Luc. 12, 8. πιστεύειν ἐν τῷ εὐαγγ. pro τῷ εὐαγγελίῳ, Marc. 1, 15. δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, pro τοῖς ἀνθρ., Act. 4, 12. (Sir. 47, 10. ἔδωκεν ἐν ἑορταῖς (ταῖς ἑορταῖς) εὐπρέπειαν). Περισσεύειν ἔν τινι, 2 Cor. 8, 7. 1 Cor. 15, 58. Col. 2, 7. pro τινὶ sive τινὸς, ut 1 Thess. 3, 12. 2 Cor. 8, 7. Act. 16, 5. Οὕτω γένηται ἐν ἐμοὶ, 1 Cor. 9, 15. (Eccles. 2, 22.) φανερὰ ἐν πᾶσι, 1 Tim. 4, 15. nisi hic est: in omnibus officii partibus, coll. Tit. 2, 10. Ἐν θεῷ ἡγιασμένοι, pro τῷ θεῷ, Jud. v. 1., nisi est: a Deo, ejus beneficio. cf. Sap. 4, 15. χάρις ἐν ἐκλεκτοῖς. Sir. 3, 7. δουλεύειν ἐν τοῖς γεννήσασι. ib. 19, 8. ἐν φίλῳ μὴ διήγου. — β) vel etiam ἔν τινι sit pro accusativo, ut Esdr. 8, 15. συνῆκα ἐν τῷ λαῷ, pro τὸν λαόν. coll. 3 Esdr. 8, 41. Nehem. 8, 8. διέστελλεν ἐν ἐπιστήμῃ pro

τὴν ἐπιστήμην. 3 Esdr. 1, 51. μυκτηρίζειν ἐν, hebr. לעב seq. ב, quod LXX. alibi (Prov. 12, 8. 15, 21.) μυκτηρίζειν τινα reddiderunt. Inde explicanda puto duo loca N. T., scl. Hebr. 3, 15. ἐν τῷ λέγεσθαι, quod pro ἐν τῷ λεγομένῳ, i. e. λέγεται γὰρ, *scriptum est*; nisi h. l. ἐν pro κατὰ: secundum illud dictum; Hebr. 4, 5. καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, pro καὶ τοῦτο πάλιν scl. λέγει, iterum hoc dicit scriptura. — — De formulis ἐν ὀνόματι, ἐν Χριστῷ, ἐν κυρίῳ, vide in his substantivis.

Ἐναγκαλίζομαι, f. ίσομαι, (ab ἐν et ἀγκάλη, ulna) *in ulnas capio, amplector.* Bis Marc. 9, 36. 10, 16. cf. Prov. 6, 10. 24, 33. et exempla e profanis in *Elsneri* obss. sacr. I, p. 152.

Ἐνάλιος, ία, ον, — et ἐνάλιος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ἐν et ἅλς, ἁλὸς, mare) qui ad mare, in mari est; — *marinus.* Semel Jac. 3, 7.

Ἔναντι, (ἐν et ἀντὶ) adv. *coram, ante.* Semel Luc. 1, 8. ἔναντι τοῦ θεοῦ, *in sanctuario, in templo;* ex hebraismo, secundum quem Deus in templi s. tabernaculi sanctuario habitare et praesens esse dicebatur. cf. Exod. 28, 26. 31. 34, 34. Lev. 3, 1. 9, 2. Num. 3, 4.

Ἐναντίον, neutrum ab ἐνάντιος, quod adverbialiter sumitur et deinde in praepositionem abit et genitivo jungitur; 1) *coram, in conspectu,* Marc. 2, 12. Luc. 20, 26. Act. 8, 32. Apud LXX. respondet hebr. לִפְנֵי, נֶגֶד, בְּעֵינֵי in oculis. 2) ut ἐναντίον ex hebraismo est *judice, ex sensu et judicio,* Luc. 24, 19. coll. Deut. 15, 8. σκληρὸν ἔσται ἐναντίον σου. Gen. 21, 11. 12. Judith. 1, 11. Ps. 116, 5. 3) *apud.* Sic in formula εὑρίσκειν χάριν ἐναντίον τινος, ex hebraismo: inire gratiam alicujus, ei probari, Act. 7, 10. coll. Gen. 6, 8. 33, 15. Exod. 11, 3.

Ἐνάντιος, α, ον, 1) ex adverso positus, oppositus, seq. dativo; 2) *adversarius, contrarius;* de vento, Matth. 14, 24. Marc. 6, 48. — 3) *adversans, hostiliter agens,* 1 Thess. 2, 15. Prov. 14, 7. Ἐναντίον πράσσειν τινι, Act. 28, 7, sive ἐναντία πρασσ. πρός τινα, Act. 26, 9. (ubi πρὸς non ab ἐναντ. sed a πράσσειν pendet) *alicui adversari, hostiliter agere.* — Ἐξ ἐναντίας scl. χώρας, sive ἐξεναντίας, *ex adverso,* Marc. 15, 39. ubique cum genitivo, qui a substantivo omisso regitur. cf. Exod. 28, 25. Jud. 20, 34. 2 Chron. 18, 34. Ps. 35, 3. — Ὁ ἐξ ἐναντίας scl. γνώμης, adversarius, qui contrariam sententiam tenet; Tit. 2, 8. ubi est inimicus, infensus. Saepius non habetur.

Ἐνάρχω, f. ξω, (ex ἐν et ἄρχω) *incipio,* Sir. 38, 16. Usitatius in medio: ἐνάρχομαι, *incipio, initium facio,* Phil. 1, 6. coll. 1 Macc. 9, 54. Deut. 2, 24. 25. 31. — Gal. 3, 3. ἐναρξάμενοι πνεύματι, initium fecistis in religione spiritus sancti, i. e. ubi spiritus pietatis exercitia praescribit.

Ἐνδεής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, *egenus, inops.* Semel, Act. 4, 34. coll. Deut. 15, 4. Jes. 41, 17.

Ἔνδειγμα, ατος, τὸ, (ab ἐνδείκνυμι) id quod aliquid monſtrat et portendit, *portentum, indicium* rei futurae. Semel 2 Theſſ. 1, 5.

Ἐνδείκνυμι, f. δείξω (ab ἐν et δείκνυμι) 1) oſtendo, indico, Joſ. 7, 14—18. *factis manifeſto, conſpiciendum praebeo,* Rom. 9, 17. ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ, ut tuo exemplo manifeſtem, i. q. v. 22. γνωρίσαι. cf. Exod. 9, 17. ubi in textu hebr. הַרְאֹת. Eph. 2, 7. τὴν χάριν. 1 Tim. 1, 16. τὴν μακροθυμίαν. coll. 2 Macc. 9, 8. — 2) *demonſtro factis, praeſto,* Rom. 2, 15. ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου, praeſtant, quae lex jubet, vid. v. 14. τὰ τοῦ νόμου ποιεῖν. Tit. 2, 10. πίστιν ἐνδεικ. ἀγαθὴν, praeſtant ſincere, quae fides jubet. — 3) *exhibeo, praeſto,* noſtrum: erzeigen, bezeigen, κακά τινι, 2 Tim. 4, 14. ἀγάπην, Hebr. 6, 10. σπουδὴν, ib. v. 11. — 2 Cor. 8, 24. εἴς τινα, Tit. 3, 2. πρός τινα. cf. Gen. 50, 15. 17. 2 Macc. 13, 9. Cant. tr. puer. v. 15.

Ἔνδειξις (ab ἐνδείκνυμι) 1) actus monſtrandi, oſtenſio, *indicium, portentum,* Phil. 1, 28. 2) *demonſtratio, manifeſtatio,* Rom. 3, 25. (unde ἐνδείκτης, delator, 2 Macc. 4, 1.) 3) *documentum,* quod probat aliquid eſſe. 2 Cor. 8, 24. ἔνδειξις τῆς ἀγάπης, documentum amoris, quo amorem adeſſe demonſtratur.

Ἕνδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, *undecim.* Οἱ ἕνδεκα ſcl. μαθηταὶ, undecim diſcipuli, κατ' ἐξοχὴν de Apoſtolis, Matth. 28, 16. Marc. 16, 4. Luc. 24, 9. 33. Act. 1, 26. 2, 14.

Ἑνδέκατος, άτη, ον, *undecimus.* Matth. 20, 6. 9. Apoc. 21, 20.

Ἐνδέχομαι, f. ἕξομαι, (ex ἐν et δέχομαι) *accipio; admitto;* inde audio, fidem habeo. Neutraliter: ἐνδέχεται, admittit i. e. *fieri poteſt.* Sic ſemel Luc. 13, 33. οὐκ ἐνδέχεται (c. 17, 1. ἀνένδεκτόν ἐστι) fieri non poteſt. *Heſych.* οὐκ ἐνδέχεται· ἀδύνατόν ἐστι). cf. 2 Macc. 11, 18. ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα, quae fieri poterant. c. 13, 26. ἀπολογήσατο ἐνδεχομένως, quocunque poſſet modo. (*Xenoph.* Mem. 3, 9. 1. 4, 7. 9.)

Ἐνδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et δῆμος, populus) 1) in medio populo meo verſor, domi maneo, inquilinus ſum; — *verſor* in aliquo loco, *habito, commoror;* 2 Cor. 5, 6. ἐνδημ. ἐν τῷ σώματι, habitare in hoc corpore, ſenſus: ulterius vivere; ib. v. 9. — ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ib. v. 8. habitare apud dominum, cum domino eſſe, verſari, (σὺν Χριστῷ εἶναι, Phil. 1, 23.).

Ἐνδιδύσκω, per reduplicationem pro ἐνδύω, imperf. med. ἐνεδιδυσκόμην, *induo;* Luc. 8, 27. 16, 19. (Marc. 15, 17. in codd.) cf. 2 Sam. 1, 24. 13, 18.

Ἔνδικος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et δίκη) ὁ ἐν

δίκῃ ὤν, *justitiae conveniens*, justo exacte respondens. In N. T. de poenis divinis, ubi est: *delicto, culpae exacte conveniens.* Hebr. 2, 3. Rom. 3, 8. ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι, sensus: ejusmodi homines poenas utique merentur. *Hesych.* ἔνδικον· ἀληθὲς, δίκαιον, ἄξιον.

Ἐνδόμησις, εως, ἡ, (ab ἐν et δομέω, exstruo) proprie, id quod in aliquem locum aedificatur, et struitur, das *Hineingebauete.* Inde *Joseph.* Antiq. Jud. 15, 9, 6. ἐνδόμησις de mole portum muniente, ut naves commode possint subduci. Transiit in linguam chaldaeam, ubi דימוס est *strues* lapidum, *murus.* vid. *Buxtorf.* lex. chald. p. 552. Eodem sensu legitur semel in N. T. Apoc. 21, 18. ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους, structura muri.

Ἐνδοξάζω, f. άσω, (ex ἐν et δοξάζω) facio ut aliquis sit ἐν δόξῃ, ἔνδοξον facio, *gloria, honore orno, celebro.* Passiv. et Med. *gloria, honore afficior,* Exod. 33, 16. *gloriam mihi acquiro,* Sir. 38, 6. — In N. T. bis 2 Thess. 1, 10. 12. in formula ἐνδοξασθῆναι ἔν τινι, quae est: *gloriam sibi parare e Christianis,* vindicando eos ab adversariorum persecutionibus, quo futurum esset ut Dei et Christi summum imperium in omnes agnoscatur, ab omnibus celebretur. Hoc enim sensu habetur in V. T. Ezech. 28, 22.: ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Exod. 14, 4. ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, (hebr. נִכְבַּד). Ps. 89, 7. ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος (נַעֲרָץ, formidabilis) ἐν βουλῇ ἁγίων, summus dominus agnoscitur ex cultoribus suis, qui de hostibus Dei triumpharunt.

Ἔνδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et δόξα), ὁ ἐν δόξῃ ὤν, 1) *gloria, honore ornatus, nobilis, praestans,* 1 Cor. 4, 10. coll. 1 Sam. 9, 6. (נִכְבָּד) 22, 14. Jes. 23, 8. 26, 15. 1 Chron. 4, 9. — 2) de externo cultu et ornamento: *splendidus, nitidus, praestans;* de vestitu Luc. 7, 25. (de templo 2 Chron. 2, 9. de corona Jes. 22, 18. τὰ ἔνδοξα, ornamenta, צְבִי, Jes. 23, 9.) Sic etiam Eph. 5, 27. ἐκκλησία ἔνδοξος, ecclesia splendide ornata, sponsae instar; sensus: virtute, pietate, fide ornata. — 3) τὰ ἔνδοξα, facta mirabilia, eum, a quo eduntur, gloria ornantia, Luc. 13, 17. coll. Jes. 12, 4. עֲלִילָה. Exod. 34, 10. נִפְלָאוֹת. vid. etiam Job. 5, 9. Deut. 10, 21. Jes. 64, 3.

Ἔνδυμα, ατος, τὸ, (ab ἐνδύω) *indumentum, vestimentum* qualecunque, quo corpus tegitur; *amictus,* Matth. 3, 4. 6, 25. 28. Luc. 12, 23. coll. 2 Sam. 1, 24. Prov. 31, 22. Jes. 63, 3. — *pallium,* Matth. 28, 3. coll. 2 Sam. 20, 8. Sap. 18, 24. — Ἔνδυμα γάμου amictus nuptialis, vestimentum splendidum. Solebant orientales iis, quos vellent honorare, vestes splendidas donare, (cf. Gen. 45, 22. Judic. 14, 12 sq. 2 Reg. 5, 5. 22 sq. Jes. 3, 22. Zach. 3. 4.) quas qui-

Ἐνδεής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, *egenus, inops*. Semel, Act. 4, 34. coll. Deut. 15, 4. Jes. 41, 17.

Ἔνδειγμα, ατος, τὸ, (ab ἐνδείκνυμι) id quod aliquid monstrat et portendit, *portentum, indicium* rei futurae. Semel 2 Thess. 1, 5.

Ἐνδείκνυμι, f. δείξω (ab ἐν et δείκνυμι) 1) ostendo, indico, Jos. 7, 14—18. *factis manifesto, conspiciendum praebeo*, Rom. 9, 17. ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ, ut tuo exemplo manifestem; i. q. v. 22. γνωρίσαι. cf. Exod. 9, 17. ubi in textu hebr. הראה. Eph. 2, 7. τὴν χάριν. 1 Tim. 1, 16. τὴν μακροθυμίαν. coll. 2 Macc. 9, 8. — 2) *demonstro factis, praesto*, Rom. 2, 15. ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου, praestant, quae lex jubet, vid. v. 14. τὰ τοῦ νόμου ποιεῖν. Tit. 2, 10. πίστιν ἐνδεικ. ἀγαθὴν, praestant sincere, quae fides jubet. — 3) *exhibeo, praesto*, nostrum: erzeigen, bezeigen, κακά τινι, 2 Tim. 4, 14. ἀγάπην, Hebr. 6, 10. σπουδὴν, ib. v. 11. — 2 Cor. 8, 24. εἴς τινα, Tit. 3, 2. πρός τινα. cf. Gen. 50, 15. 17. 2 Macc. 13, 9. Cant. tr. puer. v. 15.

Ἔνδειξις (ab ἐνδείκνυμι) 1) actus monstrandi, ostensio, *indicium, portentum*, Phil. 1, 28. 2) *demonstratio, manifestatio*, Rom. 3, 25. (unde ἐνδείκτης, delator, 2 Macc. 4, 1.) 3) *documentum*, quod probat aliquid esse. 2 Cor. 8, 24. ἔνδειξις τῆς ἀγάπης, documentum amoris, quo amorem adesse demonstratur.

Ἕνδεκα, οἱ, αἱ, τὰ, *undecim*. Οἱ ἕνδεκα scl. μαθηταὶ, undecim discipuli, κατ' ἐξοχὴν de Apostolis, Matth. 28, 16. Marc. 16, 4. Luc. 24, 9. 33. Act. 1, 26. 2, 14.

Ἑνδέκατος, άτη, ον, *undecimus*. Matth. 20, 6. 9. Apoc. 21, 20.

Ἐνδέχομαι, f. έξομαι, (ex ἐν et δέχομαι) *accipio; admitto*; inde audio, fidem habeo. Neutraliter: ἐνδέχεται, admittit i. e. *fieri potest*. Sic semel Luc. 13, 33. οὐκ ἐνδέχεται (c. 17, 1. ἀνένδεκτόν ἐστι) fieri non potest. *Hesych.* οὐκ ἐνδέχεται· ἀδύνατόν ἐστι). cf. 2 Macc. 11, 18. ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα, quae fieri poterant. c. 13, 26. ἀπολογήσατο ἐνδεχομένως, quocunque posset modo. (*Xenoph.* Mem. 3, 9. 1. 4, 7. 9.)

Ἐνδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et δῆμος, populus) 1) in medio populo meo versor, domi maneo, inquilinus sum; — *versor* in aliquo loco, *habito, commoror*; 2 Cor. 5, 6. ἐνδημ. ἐν τῷ σώματι, habitare in hoc corpore, sensus: ulterius vivere; ib. v. 9. — ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ib. v. 8. habitare apud dominum, cum domino esse, versari, (σὺν Χριστῷ εἶναι, Phil. 1, 23.).

Ἐνδιδύσκω, per reduplicationem pro ἐνδύω, imperf. med. ἐνεδιδυσκόμην, *induo*; Luc. 8, 27. 16, 19. (Marc. 15, 17. in codd.) cf. 2 Sam. 1, 24. 13, 18.

Ἔνδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et δίκη) ὁ ἐν

δίκῃ ὤν, *justitiae conveniens*, justo exacte respondens. In N. T. de poenis divinis, ubi est: *delicto, culpae exacte conveniens.* Hebr. 2, 3. Rom. 3, 8. ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι, sensus: ejusmodi homines poenas utique merentur. *Hesych.* ἔνδικον· ἀληθὲς, δίκαιον, ἄξιον.

Ἐνδόμησις, εως, ἡ, (ab ἐν et δομέω, exstruo) proprie, id quod in aliquem locum aedificatur, et struitur, das *Hineingebauete.* Inde *Joseph.* Antiq. Jud. 15, 9, 6. ἐνδόμησις de mole portum muniente, ut naves commode possint subduci. Transiit in linguam chaldaeam, ubi דימוס est *strues* lapidum, *murus.* vid. *Buxtorf.* lex. chald. p. 552. Eodem sensu legitur semel in N. T. Apoc. 21, 18. ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους, structura muri.

Ἐνδοξάζω, f. άσω, (ex ἐν et δοξάζω) facio ut aliquis sit ἐν δόξῃ, ἔνδοξον facio, *gloria, honore orno, celebro.* Passiv. et Med. *gloria, honore afficior,* Exod. 33, 16. *gloriam mihi acquiro,* Sir. 38, 6. — In N. T. bis 2 Thess. 1, 10. 12. in formula ἐνδοξασθῆναι ἔν τινι, quae est: *gloriam sibi parare e Christianis,* vindicando eos ab adversariorum persecutionibus, quo futurum esset ut Dei et Christi summum imperium in omnes agnoscatur, ab omnibus celebretur. Hoc enim sensu habetur in V. T. Ezech. 28, 22.: ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοὶ, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Exod. 14, 4. ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραὼ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, (hebr. נִכְבַּד). Ps. 89, 7. ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος (נַעֲרָץ, formidabilis) ἐν βουλῇ ἁγίων, summus dominus agnoscitur ex cultoribus suis, qui de hostibus Dei triumpharunt.

Ἔνδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et δόξα), ὁ ἐν δόξῃ ὤν, 1) *gloria, honore ornatus, nobilis, praestans,* 1 Cor. 4, 10. coll. 1 Sam. 9, 6. (נִכְבָּד) 22, 14. Jes. 23, 8. 26, 15. 1 Chron. 4, 9. — 2) de externo cultu et ornamento: *splendidus, nitidus, praestans;* de vestitu Luc. 7, 25. (de templo 2 Chron. 2, 9. de corona Jes. 22, 18. τὰ ἔνδοξα, ornamenta, צְבִי, Jes. 23, 9.) Sic etiam Eph. 5, 27. ἐκκλησία ἔνδοξος, ecclesia splendide ornata, sponsae instar; sensus: virtute, pietate, fide ornata. — 3) τὰ ἔνδοξα, facta mirabilia, eum, a quo eduntur, gloria ornantia, Luc. 13, 17. coll. Jes. 12, 4. עֲלִילֹת. Exod. 34, 10. נִפְלָאוֹת. vid. etiam Job. 5, 9. Deut. 10, 21. Jes. 64, 3.

Ἔνδυμα, ατος, τὸ, (ab ἐνδύω) *indumentum, vestimentum* qualecunque, quo corpus tegitur; *amictus,* Matth. 3, 4. 6, 25. 28. Luc. 12, 23. coll. 2 Sam. 1, 24. Prov. 31, 22. Jes. 63, 3. — *pallium,* Matth. 28, 3. coll. 2 Sam. 20, 8. Sap. 18, 24. — Ἔνδυμα γάμου amictus nuptialis, vestimentum splendidum. Solebant orientales iis, quos vellent honorare, vestes splendidas donare, (cf. Gen. 45, 22. Judic. 14, 12 sq. 2 Reg. 5, 5. 22 sq. Jes. 3, 22. Zach. 3, 4.) quas qui-

repudiabat magno eum, qui dederat, contemtu affecisse putabatur. — Ἔνδυμα προβάτων, Matth. 7, 15. pallia ex pellibus ovinis confecta, quales prophetae olim gestabant, continentiae et modestiae signa; cf. 1 Reg. 19, 13. 2 Reg. 1, 8. Zach. 13, 4. coll. Matth. 3, 4. Sensus: externo quidem cultu pii Dei cultores et doctores videntur.

Ἐνδυναμόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἐν et δυναμόω) δυνάμει aliquem instruo, *validum reddo, corroboro, confirmo;* — τινὰ, Phil. 4, 13. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 4, 17. — passiv. *confirmor,* τῇ πίστει, Rom. 4, 20. (contrar. ἀσθενήσας τῇ πίστει, v. 19.) Act. 9, 22. ubi τῇ πίστει supplendum. — *reficior,* ἀπὸ ἀσθενείας, Hebr. 11, 34. a morbo convaleo. — *Medium: me confirmo, animum capio, fortem me praesto;* Eph. 6, 10. ἐνδυν. ἐν κυρίῳ, fortes estote spe auxilii domini. 2 Tim. 2, 1. ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι, fortem te praesta in officio Christo debito peragendo. cf. Ps. 52, 7. ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι, rebus vanis fretus potentem se arbitratur.

Ἐνδύνω, sive ἐνδύω, f. ύσω, (ab ἐν et δύνω, f. δῦμι, quod vid.) 1) ingredior in aliquem locum; sic semel 2 Tim. 3, 6. ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, i. e. dolose per domos reptantes. *Hesych.* ἐνδῦναι· εἰςδῦναι, εἰςελθεῖν. Sic etiam ter in V. T. in formula: τὸ πνεῦμα ἐνέδυσε αὐτὸν, spiritus Dei eum intravit, sensu bono, 1 Chron. 12, 18. 2 Chron. 24, 20. Judic. 6, 34. hebr. לָבַשׁ. 2) *induo vestimentum alteri;* medium: *induo mihi vestem, me induo,* sequente accusativo cum rei tum personae, Matth. 6, 25. 22, 11. 27, 31. Marc. 1, 6. 6, 9. 15, 17. 20. Luc. 12, 22. 15, 22. Act. 12, 21. Apoc. 15, 6. 19, 14. LXX. hebr. לָבַשׁ, Gen. 41, 42. Exod, 28, 41. 29, 8. Sir. 6, 31. — De armis: *arma induere,* Rom. 13, 12. (Jes. 59, 17. Sap. 5, 19.) Eph. 6, 11. 14. 1 Thess. 5, 8. Apoc. 1, 13. coll. 1 Sam. 17, 5. Jer. 46, 4. 1 Macc. 3, 3. 3) metaphorice: ut hebr. לָבַשׁ et latinor. *induo, instruo.* Sic de anima corpore induta, 2 Cor. 5, 3. εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, siquidem sit anima induta coelesti quodam corporis indumento. coll. Job. 10, 11. de virtute, sensu: δύναμιν, Luc. 24, 49. coll. Sir. 17, 3. Prov. 31, 25. Ps. 93, 1. 104, 2. Jes. 51, 9. 52, 1. — ἀφθαρσίαν, 1 Cor. 15, 53. 54. (Ezech. 7, 27. Job. 8, 22. 2 Chron. 6, 41. Ps. 109, 17.) — τὰ σπλάγχνα, misericordia uti, Col. 3, 12. (δικαιοσύνην, Job. 29, 14. Ps. 132, 9. *Fabric.* Pseudep. V. T. 1. p. 587. ἐνδύσονται εὐφροσύνην.) — τὸν καινὸν ἄνθρωπον, Eph. 4, 24. Col. 3, 10. — τὸν Χριστὸν, Jesu mores, virtutes, sensum, Rom. 13, 13. Gal. 3, 27. (*Dionys. Halic.* Archaeol. XI. p. 689. τὸν ταρκύνιον ἐκεῖνον ἐνδυόμενοι.)

Ἔνδυσις, εως, ἡ, (ab ἐνδύω) 1) τὸ ingredi, gliscere in, das Einschleichen; 2) τὸ induere, das Anziehen, das Tragen. Sic semel 1 Petr. 3, 3. ubi i. q. περίθεσις; κόσμος

ἐνδύσεως ἱματίων, ornatus qui cernitur vestibus pretiosis induendis. — Saepius non habetur.

᾿Ενδύω, vid. ᾿Ενδύνω.

᾿Ενέγκω, vid. φέρω.

᾿Ενέδρα, ας, ἡ, (ab ἐν et ἕδρα, sedes, sessio) 1) *latibulum*, locus insidiarum, Jos. 8, 2. 7. 9. 12. — 2) *insidiae*, consilia subdola in alicujus perniciem; Act. 23, 16. (in textu Griesb.) 25, 3. coll. 1 Macc. 1, 36.

᾿Ενεδρεύω, f. εύσω, (ab ἐνέδρα, quod vid.) 1) in latibulo sedeo ad capiendum; de bestiis Thren. 3, 10. Ps. 10, 9. — inde 2) *insidiose observo*, *insidior alicui*, Luc. 11, 54. Act. 23, 21. (Apud LXX. cum accusativo objecti conjungitur, Thren. 4, 19. Sap. 2, 12. Sir. 27, 10. 29. et cum dativo ut apud profanos, Jud. 9, 43. Thren. 3, 10.) *Hesych.* ἐνεδρεύει· δόλον μηχανᾶται, ἐγκάθηται, κατατηρεῖ. Bono sensu habetur Sir. 15, 22. coll. cap. 6, 26. 27.

῎Ενεδρον, ου, τὸ, i. q. ἐνέδρα, *insidiae*. In N. T. semel Act. 23, 16. in textu vulg. In V. T. saepius, v. c. Jos. 8, 2. 2 Chron. 20, 23. Sap. 14, 21. 1 Macc. 9, 40.

᾿Ενειλέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et εἰλέω, volvo) *involvo*, *implico*, sequente dativo rei, in quam. Marc. 15, 46. 1 Sam. 21, 9. (Test. XII. Patr. p. 591. ἐνειλήσας τὴν στολὴν ἐν τῇ χειρί.)

῎Ενειμι, f. ἔσομαι, *insum*. In scriptoribus sacris legitur non nisi a) ἔνι, quod pro ἔνεστι, impersonaliter, *locum habet*, *adest*, Gal. 3, 28. Col. 3, 11. οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, in ecclesia Dei non locum habet graecus aut judaeus, i. e. non esse debet, non locum habet discrimen inter graecum et judaeum, (i. q. Rom. 10, 12. οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος.) Jac. 1, 17. παρ᾿ ᾧ οὐκ ἔνι, in quo locum non habet. coll. Sir. 37, 2. ἔνι ἕως θανάτου, adest, manet usque ad mortem. Test. XII. Patr. p. 733: ὅπου γὰρ ἔνι φόβος ἀγαθῶν ἔργων. (Profanis ἔνεστι et ἔνι pro: licitum est, fieri potest, *Polyb.* 21, 2. 14. 25, 14. 2.) *Phavor.* ἔνι· ἐστὶν, ὑπάρχει. Ἀριστοφάνος ἀντὶ τοῦ ἔνεστιν· ἔνι φύσις, ἔνι θράσος. Idem: ἔνεστιν· ἀντὶ τοῦ ἐντός ἐστιν. (*Aristoph.* Plut. v. 348: ἔνι τις κίνδυνος ἐν τῷ πράγματι.) — b) ἐνὼν, οὖσα, ὂν, *qui inest in aliquo loco*. τὰ ἔνοντα, quae insunt in aliquo loco, *eo includuntur*, ut 1 Macc. 5, 5. ἐνεπύρισε τοὺς πύργους σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι. vid. etiam Job. 27, 3. et exempla e Xenophonte, quae dedit *Raphel.* (obss. e Xenoph. p. 94.), ubi τὰ ἔνοντα quoque sunt: quae aliquo loco inclusa sunt. Sic semel in N. T. Luc. 11, 41. πλὴν τὰ ἔνοντα δότε (εἰς) ἐλεημοσύνην, potius quae patina et poculo inclusa sunt, dapes, date in stipem. cf. ᾿Ελεημοσύνη. Alii κατὰ supplent et vertunt: pro viribus, quantum fieri potest, quod vero potius profani exprimunt per: ἐκ τῶν ἐνόντων,

five *κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον. Hesych.* ἐνὸν· δυνατὸν ἢ ἐνυπάρχον.

Ἕνεκεν, et ἕνεκα (Luc. 6, 22. Act. 26, 21. Rom. 8, 36.) etiam per epenthesin atticam εἵνεκεν (2 Cor. 7, 12. Luc. 4, 18.), praepositio genitivum regens: *ob, propter, causa, ratione*, Matth. 5, 10. 11. 10, 18. 39. 26, 25. 19, 25. Marc. 8, 35. 10, 29. 13, 9. Luc. 9, 24. 18, 29. 21, 12. Act. 28, 20. Rom. 14, 20. coll. Exod. 18, 8. Deut. 18, 12. Num. 12, 1. Pf. 45, 4. Jer. 26, 3. — 2 Cor. 3, 10. ἕνεκεν τῆς ὑπ. δόξης ratione habita splendoris praestantioris scl. religionis christ. Sic Exod. 18, 11. *μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου*, ratione habita ejus rei, scl. interitus Aegyptiorum. coll. Pf. 79, 9. — *Ἕνεκεν τούτου*, hac de causa, Matth. 19, 5. Marc. 10, 7. Act. 26, 21. *Οὗ ἕνεκεν*, qua de causa, Luc. 4, 18. *Τίνος ἕνεκα*, cujus rei causa, quem in finem, Act. 19, 32. — Saepius non habetur.

Ἐνεος vid. ἐννεος.

Ἐνέργεια, είας, ἡ, 1) *efficacia, efficientia*; a nostris scriptoribus potissimum dicitur de efficacia naturae (Sap. 7, 18. 13, 4.) et Dei (Sap. 7, 26.) Eph. 1, 19. *κατὰ τὴν ἐνεργ. τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ*, secundum efficaciam potentiae ejus validissimae, qua (ἣν pro ᾗ) efficax fuit in Christo resuscitando. Ib. 3, 7. Col. 1, 29. „secundum efficientiam ejus, quae in me potenter operatur.“ 2) *vis efficiendi, potentia*, potissimum *miracula patrandi*, Phil. 3, 21. Col. 2, 12. 2 Theff. 2, 9. *κατὰ τὴν ἐνεργ. τοῦ σατανᾶ*, ex Satanae potentia miraculosa. 2 Macc. 3, 29. — potentia quaevis, Eph. 4, 16. *κατ' ἐνέργειαν*, potenter; sunt enim haec cum συναρμ. et συμβιβ. conjungenda. (Sap. 18, 22. ὅπλων ἐνεργεία). — 3) ex adjuncto: *miraculum*; 2 Theff. 2, 11. *ἐνέργεια πλάνης*, miracula falsa, quae seducunt, cf. v. 9. 10. Sic 3 Macc. 4, 21. *ἐνέργεια τῆς προνοίας*. ib. 5, 28. Saepius non legitur.

Ἐνεργέω, ῶ, f. ήσω, 1) *operor, efficax sum*, Rom. 7, 5. 2 Cor. 1, 6. 4, 12. Eph. 3, 20. Col. 1, 29. 1 Theff. 2, 13. Eph. 1, 20. (vid. *Ἐνέργεια.*) — potissimum de operatione miraculosa, Matth. 14, 2. Marc. 6, 14. Gal. 3, 5. 1 Cor. 12, 6. 11. Eph. 2, 2. ἐνεργοῦντος, miracula patrantis v. c. in oraculis ethnicis. — *efficio, efficacem me praebeo*, 2 Cor. 1, 6. 4, 12. Gal. 5, 6. 2 Theff. 2, 7. Jac. 5, 16. *δέησις ἐνεργουμένη*, preces efficaces, ein kräftiges Gebet, i. e. ardentes. coll. Sap. 15, 11. *ψυχὴ ἐνεργοῦσα*. — 2) efficio, *perficio, exsequor*, Eph. 1, 11. Phil. 2, 13. ὁ *ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν* etc. i. e. qui in vobis effecit salutis desiderium, nec non, quod desideratis, perficiet. (Jes. 41, 4. τίς ἐνήργησε (פָּעַל) καὶ ἐποίησε ταῦτα. *Joseph.* Antiq. Jud. 15, 5. 3. θέλει τοῦτον scl. πόλεμον ἐνεργεῖσθαι, vult Deus ut hoc bellum geratur.) — Singularis usus hujus verbi legitur Gal. 2, 8. *ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς πε-*

φιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη. Ἐνεργεῖν εἰς ἀποστολὴν ex hebraismo pro ἐνεργεῖν τὴν ἀποστολὴν, dedit Petro munus apoſtolicum. Sic εἰς cum verbis faciendi, dandi, et ſimilibus. cf. *Εἰς*. Ἐνεργεῖν autem reſpondet etiam hebr. פָּעַל, Jeſ. 41, 4. Prov. 21, 6. et ſimilis dicendi ratio habetur Prov. 31, 12. γυνὴ ἀνδρεία ἐνεργεῖ (hebr. גָּמַל, rependo) τῷ ἀνδρὶ εἰς ἀγαθὰ, quod eſt pro ἀγαθά. — Saepius non legitur.

Ἐνέργημα, ατος, τὸ, (ab ἐνεργής) *id quod quis operatus eſt, effectum, facinus.* In N. T. bis de operationibus miraculoſis (de quibus etiam ἐνέργεια et ἐνεργέω saepius dicitur). 1 Cor. 12, 10. ἐνεργήματα δυνάμεων, miracula potentiae; ſubintell. donum miraculorum patrandorum. ib. v. 6. διαιρέσεις ἐνεργημάτων, diverſa effecta miraculoſa (In V. T. non habetur).

Ἐνεργής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ab ἐν et ἔργον) 1) *qui eſt ἐν ἔργῳ, verſatur in labore, actuoſus.* Ita 1 Cor. 16, 9. θύρα μεγάλη καὶ ἐνεργής, occaſio evangelii praedicandi larga et laboris plena, i. e. qua multum poſſum efficere. Sic ἔνεργος Ezech. 46, 1. ἓξ ἡμέρας τὰς ἐνεργούς, ſex dies operibus faciundis deſtinati. — 2) *efficax, vim exſerens,* Philem. v. 6. Hebr. 4, 12. *Heſych.* ἐνεργής· δυνατὸς, ἰσχυρός.

Ἐνευλογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et εὐλογέω) i. q. ſimplex εὐλογέω, benedico; — *beneficiis afficio, ſalutem confero.* In N. T. bis Act. 3, 25. Gal. 3, 8. quae verba deprompta ſunt e verſione LXX., Gen. 12, 3. 18, 8. 26, 4. 28, 14. Pſ. 72, 18. ubi hebr. בֵּרַךְ.

Ἐνέχω, f. ἐνσχήσω, (ex ἐν et ἔχω) 1) inſiſto, immineo, intentus ſum; ſenſu bono: ſtudio ad aliquid feror magno (*Jamblich.* vit. Pythag. c. 6. ἐνέχων πρὸς τὸ μανθάνειν); ſenſu malo: *infenſus ſum, insidior*, Marc. 6, 19. Gen. 49, 23. ἐνεῖχον αὐτῷ. Teſt. XII. Patr. p. 682. ἐνεῖχον τῷ Ἰωσήφ. — *indignor*; δεινῶς ἐνέχειν, Luc. 11, 53. *Heſych.* ἐνεῖχον· ἐχόλουν, ὠργίζοντο. — 2) ἐνέχομαι, *detineor, implicor*, Gal. 5, 1. ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθαι, detineri jugo, capi obſequiis legis moſaicae. (*Plutarch.* Symp. lib. 2. qu. 3. ἐνέχεσθαι δόγμασιν πυθαγορικοῖς.) *Heſych.* ἐνέχεται· συνέχεται. Idem: ἐνέχεσθαι· κρατεῖσθαι, συνέχεσθαι.

Ἐνθάδε, (ex ἔνθα, hic, illic, et partic. enclit. δὲ) adv. 1) *hic*, Luc. 24, 41. Act. 16, 28. ἐσμὲν ἐνθάδε, adſumus. 17, 6. 25, 24. ἐνθάδε, hoc in loco. *Heſych.* ἐνθάδε· ἐνταῦθα, ὧδε. 2) *ibi*, Act. 10, 18. 25, 17. 2 Macc. 12, 27. — 3) *huc*, Jo. 14, 15. 16. *Heſych.* ἐνθάδε· εἰς τοῦτον τὸν τόπον.

Ἔνθεν, adv. *hinc*, ab hoc loco, ab hac parte. Semel Luc. 16, 26. (ubi text. vulg. ἐντεῦθεν). Apud LXX. ſaepius ἔνθεν καὶ ἔνθεν, hinc, illinc; ab utraque parte, 1 Sam. 14, 16. Ezech. 40, 13. Exod. 40, 11. 13.

Ἐνθυμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐν, et θυμός, ani-

five κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον. *Hesych.* ἐνὸν· δυνατὸν ἢ ἐνυπάρχον.

Ἕνεκεν, et ἕνεκα (Luc. 6, 22. Act. 26, 21. Rom. 8, 36.) etiam per epenthefin atticam εἵνεκεν (2 Cor. 7, 12. Luc. 4, 18.), praepofitio genitivum regens: *ob, propter, caufa, ratione*, Matth. 5, 10. 11. 10, 18. 39. 26, 25. 19, 25. Marc. 8, 35. 10, 29. 13, 9. Luc. 9, 24. 18, 29. 21, 12. Act. 28, 20. Rom. 14, 20. coll. Exod. 18, 8. Deut. 18, 12. Num. 12, 1. Pf. 45, 4. Jer. 26, 3. — 2 Cor. 3, 10. ἕνεκεν τῆς ὑπ. δόξης ratione habita fplendoris praeftantioris fcl. religionis chrift. Sic Exod. 18, 11. μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου, ratione habita ejus rei, fcl. interitus Aegyptiorum. coll. Pf. 79, 9. — Ἕνεκεν τούτου, hac de caufa, Matth. 19, 5. Marc. 10, 7. Act. 26, 21. Οὗ ἕνεκεν, qua de caufa, Luc. 4, 18. Τίνος ἕνεκα, cujus rei caufa, quem in finem, Act. 19, 32. — Saepius non habetur.

Ἔνεος vid. ἐννεος.

Ἐνέργεια, είας, ἡ, 1) *efficacia, efficientia;* a noftris fcriptoribus potiffimum dicitur de efficacia naturae (Sap. 7, 18. 13, 4.) et Dei (Sap. 7, 26.) Eph. 1, 19. κατὰ τὴν ἐνεργ. τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, fecundum efficaciam potentiae ejus validiffimae, qua (ἣν pro ᾗ) efficax fuit in Chrifto refuscitando. Ib. 3, 7. Col. 1, 29. „fecundum efficientiam ejus, quae in me potenter operatur.“ 2) *vis efficiendi, potentia,* potiffimum *miracula patrandi*, Phil. 3, 21. Col. 2, 12. 2 Theff. 2, 9. κατὰ τὴν ἐνεργ. τοῦ σατανᾶ, ex Satanae potentia miraculofa. 2 Macc. 3, 29. — potentia quaevis, Eph. 4, 16. κατ᾽ ἐνέργειαν, potenter; funt enim haec cum συναρμ. et συμβιβ. conjungenda. (Sap. 18, 22. ὅπλων ἐνεργείᾳ). — 3) ex adjuncto: *miraculum;* 2 Theff. 2, 11. ἐνέργεια πλάνης, miracula falfa, quae feducunt, cf. v. 9. 10. Sic 3 Macc. 4, 21. ἐνέργεια τῆς προνοίας. ib. 5, 28. Saepius non legitur.

Ἐνεργέω, ῶ, f. ήσω, 1) *operor, efficax fum*, Rom. 7, 5. 2 Cor. 1, 6. 4, 12. Eph. 3, 20. Col. 1, 29. 1 Theff. 2, 13. Eph. 1, 20. (vid. Ἐνέργεια.) — potiffimum de operatione miraculofa, Matth. 14, 2. Marc. 6, 14. Gal. 3, 5. 1 Cor. 12, 6. 11. Eph. 2, 2. ἐνεργοῦντος, miracula patrantis v. c. in oraculis ethnicis. — *efficio, efficacem me praebeo*, 2 Cor. 1, 6. 4, 12. Gal. 5, 6. 2 Theff. 2, 7. Jac. 5, 16. δέησις ἐνεργουμένη, preces efficaces, ein kräftiges Gebet, i. e. ardentes. coll. Sap. 15, 11. ψυχὴ ἐνεργοῦσα. — 2) efficio, *perficio, exfequor*, Eph. 1, 11. Phil. 2, 13. ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν etc. i. e. qui in vobis effecit falutis defiderium, nec non, quod defideratis, perficiet. (Jef. 41, 4. τίς ἐνήργησε (פָּעַל) καὶ ἐποίησε ταῦτα. *Joseph.* Antiq. Jud. 15, 5. 3. θέλει τοῦτον fcl. πόλεμον ἐνεργεῖσθαι, vult Deus ut hoc bellum geratur.) — Singularis ufus hujus verbi legitur Gal. 2, 8. ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς πε-

φιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη. Ἐνεργεῖν εἰς ἀποστολὴν ex hebraismo pro ἐνεργεῖν τὴν ἀποστολὴν, dedit Petro munus apostolicum. Sic εἰς cum verbis faciendi, dandi, et similibus. cf. Εἰς. Ἐνεργεῖν autem respondet etiam hebr. פָּעַל, Jes. 41, 4. Prov. 21, 6. et similis dicendi ratio habetur Prov. 31, 12. γυνὴ ἀνδρεία ἐνεργεῖ (hebr. גָּמַל, rependo) τῷ ἀνδρὶ εἰς ἀγαθὰ, quod est pro ἀγαθά. — Saepius non legitur.

Ἐνέργημα, ατος, τὸ, (ab ἐνεργής) *id quod quis operatus est, effectum, facinus.* In N. T. bis de operationibus miraculosis (de quibus etiam ἐνέργεια et ἐνεργέω saepius dicitur). 1 Cor. 12, 10. ἐνεργήματα δυνάμεων, miracula potentiae; subintell. donum miraculorum patrandorum. ib. v. 6. διαιρέσεις ἐνεργημάτων, diversa effecta miraculosa (In V. T. non habetur).

Ἐνεργής, εος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ab ἐν et ἔργον) 1) *qui est ἐν ἔργῳ, versatur in labore, actuosus.* Ita 1 Cor. 16, 9. θύρα μεγάλη καὶ ἐνεργής, occasio evangelii praedicandi larga et laboris plena, i. e. qua multum possum efficere. Sic ἔνεργος Ezech. 46, 1. ἓξ ἡμέρας τὰς ἐνεργούς, sex dies operibus faciundis destinati. — 2) *efficax, vim exserens,* Philem. v. 6. Hebr. 4, 12. *Hesych.* ἐνεργής· δυνατὸς, ἰσχυρός.

Ἐνευλογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et εὐλογέω) i. q. simplex εὐλογέω, benedico; — *beneficiis afficio, salutem confero.* In N. T. bis Act. 3, 25. Gal. 3, 8. quae verba deprompta sunt e versione LXX., Gen. 12, 3. 18, 8. 26, 4. 28, 14. Ps. 72, 18. ubi hebr. בָּרַךְ.

Ἐνέχω, f. ἐνσχήσω, (ex ἐν et ἔχω) 1) insisto, immineo, intentus sum; sensu bono: studio ad aliquid feror magno (*Jamblich.* vit. Pythag. c. 6. ἐνέχων πρὸς τὸ μανθάνειν); sensu malo: *infensus sum, insidior,* Marc. 6, 19. Gen. 49, 23. ἐνεῖχον αὐτῷ. Test. XII. Patr. p. 682. ἐνεῖχον τῷ Ἰωσήφ — *indignor;* δεινῶς ἐνέχειν, Luc. 11, 53. *Hesych.* ἐνεῖχον· ἐχόλουν, ὠργίζοντο. — 2) ἐνέχομαι, *detineor, implicor,* Gal. 5, 1. ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθαι, detineri jugo, capi obsequiis legis mosaicae. (*Plutarch.* Symp. lib. 2. qu. 3. ἐνέχεσθαι δόγμασιν πυθαγορικοῖς.) *Hesych.* ἐνέχεται· συνέχεται. Idem: ἐνέχεσθαι· κρατεῖσθαι, συνέχεσθαι.

Ἐνθάδε, (ex ἔνθα, hic, illic, et partic. enclit. δὲ) adv. 1) *hic,* Luc. 24, 41. Act. 16, 28. ἐσμὲν ἐνθάδε, adsumus. 17, 6. 25, 24. ἐνθάδε, hoc in loco. *Hesych.* ἐνθάδε· ἐνταῦθα, ὧδε. 2) *ibi,* Act. 10, 18. 25, 17. 2 Macc. 12, 27. — 3) *huc,* Jo. 14, 15. 16. *Hesych.* ἐνθάδε· εἰς τοῦτον τὸν τόπον.

Ἔνθεν, adv. *hinc,* ab hoc loco, ab hac parte. Semel Luc. 16, 26. (ubi text. vulg. ἐντεῦθεν). Apud LXX. saepius ἔνθεν καὶ ἔνθεν, hinc, illinc; ab utraque parte, 1 Sam. 14, 16. Ezech. 40, 13. Exod. 40, 11. 13.

Ἐνθυμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐν, et θυμός, ani-

mus) 1) *in animo habeo, animo volvo;* — quod vel *cogito,* Matth. 9, 4. ubi pleonastice additur ἐν ταῖς καρδίαις (Sap. 3, 14. Sir. 17, 25.) — vel: *in consiliis habeo, volo,* Matth. 1, 20. Thren. 2, 17. 1 Macc. 6, 8. 3 Esdr. 8, 11. ubi i. q. v. 10. βούλομαι. — (Act. 10, 19. in textu vulg. ubi Griesb. διενθυμουμένου.)

Ἐνθύμησις, εως, ἡ, (ab ἐνθυμέομαι) quod animo volvitur; 1) *cogitatio, judicium,* Matth. 9, 4. 12, 25. — *consilium,* Hebr. 4, 12. (Sic ἐνθύμημα in verf. LXX.; Jer. 3, 17. 7, 23. Pf. 119, 117. — 2) *idea, imago excogitata;* fic Act. 17, 29. τὸν θεὸν χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου εἶναι ὅμοιον, fimilem esse imagini arte confectae et ab homine excogitatae.

Ἔνι, vid. Ἔνειμι.

Ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, 1) *annus,* hebr. שָׁנָה, Jo. 11, 49. 51. 18, 13. Act. 11, 26. 18, 11. Jac. 4, 13. 5, 17. Apoc. 9, 15. coll. Gen. 1, 4. Exod. 12, 2. — τοῦ ἐνιαυτοῦ, quovis anno Hebr. 9, 7. — κατ' ἐνιαυτὸν, quotannis, Hebr. 9, 25. 10, 1. 3. Deut. 14, 22. Deut. 15, 20. — 2) *festum anni incipientis,* (Num. 19, 1.) Gal. 4, 10. nisi hic, quod praefero, καιροὶ καὶ ἐνιαυτοὶ sunt *sacra anniversaria.* — 3) *tempus certum* et definitum, quo aliquid eveniet, i. q. καιρὸς, Luc. 4, 19. Jef. 61, 2. vid. quoque Jef. 34, 8. Jer. 11, 23. 23, 12.

Ἐνίστημι, f. ἐνστήσω, perf. ἐνέστηκα, part. perf. ἐνεστηκὼς, et per syncopen et crasin ἐνεστὼς, aor. 2 act. ἐνέστην, fut. 1 med. ἐνστήσομαι (ex ἐν et ἵστημι) 1) interpono; — in med. aor. 2. perf. et plusq. activi intransitive: 2) *insto,* quasi in oculis jam verfor, *proxime insto, immineo,* 2 Theff. 2, 2. coll. 1 Macc. 12, 44. 2 Macc. 4, 43. 12, 3. Quum, quae oculis jam cernuntur ventura, tanquam praesentia jam cogitari possint, est quoque: 3) *praesens sum,* τὰ ἐνεστῶτα, praesentia, Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. ubi opponuntur futuris. ib. 7, 26. ἐνεστῶσα ἀνάγκη praesens calamitas. Gal. 1, 4. τὸ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηρὸν, calamitas seculi, quod nunc est. coll. 3 Esdr. 5, 47. (Esdr. 3, 1. ἔφθασεν). ib. 9, 6. τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστῶτα χειμῶνα. 2 Macc. 3, 17. τὸ κατὰ καρδίαν ἐνεστὸς ἄλγος. *Joseph.* Antiq. Jud. 16, 62. — 4) *futurus sum,* Hebr. 9, 9. 2 Tim. 3, 1. — Saepius non legitur.

Ἐνισχύω, f. ύσω, (ex ἐν et ἰσχύω) 1) valeo in aliqua re; 2) *vires recipio, vires capio, revalesco,* Act. 9, 19. coll. Gen. 48, 2. ἐνισχύσας Ἰσραὴλ ἐκάθισεν. Jer. 9, 2. 3. πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς, hebr. גָּבַר, praevaleo. Jud. 20, 22. חָזַק. *Fabr.* C. Pf. I, p. 533. Simeon aegrotans, ἐνισχύσας ἐκάθισε. — 3) transitive: *confirmo, corroboro, vires largior,* Luc. 22, 43. ἐνισχύων αὐτόν. 2 Sam. 22, 40. ἐνισχύσας με δυνάμει. coll. Jef. 4, 5. 41, 10. Jud. 3, 12. 9, 24.

Ἔνατος, άτη, ον, *nonus, a, um,* Apoc. 21, 20. —

ὥρα ἐννάτη, Matth. 20, 5. 27, 45 sq. Marc. 15, 33 sq. Luc. 23, 44. Act. 3, 1. 10, 3. 30. nostra pomeridiana tertia, quum Judaei horas diei a solis ortu numerarent; quae precibus faciundis destinata erat, Act. 3, 1. Saepius non habetur.

Ἐννέα, οἱ, αἱ, τὰ, *novem.* Luc. 17, 17.

Ἐννενηκονταεννέα, οἱ, αἱ, τὰ, (ex ἐννενήκοντα et ἐννέα) *nonaginta novem.* Matth. 18, 12. 13. Luc. 15, 4. 7. Gen. 17, 1.

Ἐννεὸς, α, ὀν, i. q. ἐνεός, ut scribunt LXX., 1) ὁ μὴ φθεγγόμενος, ut explicat *Ammonius*, μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ut exponitur Epist. Jer. v. 41. *mutus*; (antiquis mutus et surdus, *taubstumm.*) Jes. 56, 10. Prov. 17, 28. — 2) ut nostrum: sprachlos; *attonitus, stupefactus*, qui prae terrore verba proferre nequit, Act. 9, 7. (c. 22, 9. ἔμφοβοι ἐγένοντο) Sic saepius apud profanos. *Hesych.* ἐμβροντηθέντες· ἐννεοὶ γενόμενοι. Eodem sensu ἀποννεόομαι, Dan. 4, 16.

Ἐννεύω, f. εύσω, (ab ἐν et νεύω) *innuo, nutu significo.* Luc. 1, 62. coll. Prov. 6, 13. 10, 10. ἐννεύων ὀφθαλμοῖς.

Ἔννοια, ας, ἡ, (ab ἐν et νοῦς) 1) quod mente concipitur, in mente est; — *cogitatio, consilia*, sensu malo, Hebr. 4, 12. coll. Susann. v. 28. — 2) intelligentia, sapientia, Prov. 4, 1. בִּינָה. ib. 18, 15. דַּעַת. — 3) *cogitandi sentiendique ratio, mores*, quatenus ex animi cogitationibus et sensu oriuntur. Sic 1 Petr. 4, 1. τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, pro τὴν αὐτοῦ ἔννοιαν, Christi sensum, eius mores et vitae rationem, qua scl. (ut legitur versu 2.) non carnis sed Dei dictamina sequimur. vid. Prov. 3, 21. τήρησον τὴν ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν (מְזִמָּה). Prov. 23, 19. κατεύθυνε ἐννοίας τῆς καρδίας (דֶּרֶךְ). Sap. 2, 14. ἐγένετο ἡμῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν, moribus suis vituperat vitae nostrae rationem; quae v. 15. 16. explicantur per: ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσιῶν.

Ἔννομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et νόμος) 1) secundum leges publicas formatus, *legitimus*; Act. 19, 39. ἔνν. ἐκκλησία, concio populi legitima, quae ibi opponitur turbae tumultuanti et casu collectae. — Prol. Sir. ἔννομος βίωσις, vita legi mosaicae conveniens. 2) legibus subjectus; — deinde *subjectus, obstrictus* simpliciter 1 Cor. 9, 21. ἔννομος Χριστῷ, Christo ad obedientiam obstrictus. *Hesych.* ἔννομον· ἔνθεσμον.

Ἔννυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, et ἐννύχιος, (ab ἐν et νυκτὸς, noctu) qui noctu est, fit, *nocturnus.* — *Ἔννυχον* pro κατὰ τὸν ἔννυχον χρόνον, adverbialiter, *noctu*, quum nox adhuc esset. Marc. 1, 35. πρωῒ ἔννυχον λίαν, tempore matutino multa adhuc nocte, i. e. quum crepusculum profundum (Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέος) adhuc esset. Sic quoque 3 Macc. 5, 5. cf. *Fischer.* de vitiis Lex. N. T. p. 451.

Ἐνοικέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et οἰκέω), *inhabito*, Levit. 26, 32. Jud. 5, 23. Jer. 31, 24. — *sedem figo*; — sae-

pius in V. T. de Deo sedem figente in monte sionitico, Exod. 25, 8. Levit. 26, 11. 12. Ps. 9, 11. Adjungebatur deinde notio benefaciendi, tuendi et est: *inhabito et benefacio, tueor*, Exod. 29, 45. Ezech. 37, 27. Sic verba ἐνοικέω et κατοικέω, transferuntur ad conjunctionem intimam cum aliqua re indicandam: *insum, versor in aliqua re, vim meam exsero in;* de Deo 2 Cor. 6, 16. de spiritu Dei, Rom. 8, 11. 2 Tim. 1, 14. coll. Rom. 8, 9. 1 Cor. 3, 16. Jac. 4, 5. de doctrina divina, Col. 3, 16. coll. Sir. 24, 13 sqq. de fide, 2 Tim. 1, 5. coll. Rom. 7, 17. 20. Test. XII. Patr. p. 539.: οὐκ ἐνῴκησεν ἐν αὐτῷ οὐδὲν πονηρόν.

Ἔνοντα, τὰ, vid. Ἔνειμι.

Ἑνότης, τητος, ἡ, (ab εἷς, ἑνὸς) *unitas; concordia, consensus*. Eph. 4, 3. 13. ἑνότης τοῦ πνεύματος, τῆς πίστεως, una eademque, consentiens fides, eadem studia. (concordia, Test. XII. Patr. p. 642.)

Ἐνοχλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et ὀχλέω, molestus sum multitudine, turba, ab ὄχλος) proprie: molestiam creo multitudine, Dan. 6, 2. — 2) *conturbo*, v. c. mentem, Test. XII. Patr. p. 708.: τὸ πνεῦμα Βελιὰρ αὐτὴν (alii codd. αὐτῇ) ἐνοχλεῖ, turbat ejus mentem, scil. libidine. ibid. p. 702. Dicitur etiam de aegrotis Gen. 4, 1. 1 Sam. 19, 14. et de medicamentis turbas excitantibus in corpore. cf. *Carpzov*. exercitt. phil. p. 596. — 3) *seditiosus, turbulentus sum, turbas excito*. Sic Hebr. 12, 15. „ne quis pessimus turbas excitet. Sic 3 Esdr. 2, 22. 29. ubi Hierosolyma dicitur ἐνοχλοῦσα, chald. מְהַנְזְקַת, *damno afficiens*, Esdr. 4, 15. 22. (LXX. κακοποιοῦσα.)

Ἔνοχος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab ἐνέχομαι, adstringor) 1) i. q. ἐνεχόμενος, adstrictus, alligatus; — 2) *obstrictus, subjectus*, τῆς δουλείας, Hebr. 2, 15. Sensu forensi 3) *culpae et poenae obnoxius, reus*, et cum genitivo (Jes. 54, 17. 2 Macc. 13, 6. Philo de Joseph. p. 558.) et cum dativo rei (Deut. 19, 10. *Philo* de Decal. p. 763.). Matth. 26, 66. Marc. 3, 29. 14, 64. Matth. 5, 21. 22. ἔνοχος τῇ κρίσει, τῷ συνεδρίῳ reus, puniendus a judice, Synedrio. coll. Exod. 22, 3. Lev. 20, 9—27. et *Munthii* obss. e Diod. Sic. p. 30. — 4) ex adjuncto: *culpam sibi contrahens*, 1 Cor. 11, 12. ubi genitivus τοῦ σώματος objectum denotat, in quod peccatur. (Jos. 2, 19. ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, solus sibi culpam contrahet.) Saepius non habetur.

Ἔνταλμα, τος, τὸ, (ab ἐντέλλομαι) *praeceptum, mandatum;* Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Col. 2, 22. coll. Job. 23, 11. Jes. 29, 13. διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων.

Ἐνταφιάζω, f. άσω (τὰ ἐντάφια, quae ad sepulturam pertinent, quod ab ἐν et τάφος) *ad sepulturam compono, sepulturam paro, cadaver ad sepulturam orno*, quod fiebat,

veste honorifica, coronis, floribus, libaminibus, aromatibus. Dicebatur potissimum de pollinctura, quae in oriente moris erat; *pollingo*. Sic Gen. 50, 2. 3. pro hebr. חנט, condio aromatibus corpora mortuorum, et Jo. 19, 14. Matth. 26, 12. πρὸς τὸ ἐνταφ. με ἐποίησε, ad pollingendum corpus meum fecit; sensus: actione symbolica mortem mihi proxime instantem significasse censenda est. Test. XII. Patr. p. 619: μηδεὶς με ἐνταφιάσῃ πολυτελεῖ ἐσθῆτι, ἢ ἀναῤῥήξοι τὴν κοιλίαν μου, ὅτι ταῦτα μέλλουσι ποιεῖν οἱ βασιλεύοντες. (Sunt verba Judae moribundi.) *Plutarch.* de esu carn. 1. carnes luxuriose condientes dicit ὥσπερ ὄντως νεκρὸν ἐνταφιάζοντες.

Ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, *funeratio*, exornatio corporis mortui ad sepulturam; potissimum *pollinctura*. Vid. Ἐνταφιάζω, a quo descendit. In N. T. bis Marc. 14, 8. Jo. 12, 7.

Ἐντέλλω et med. ἐντέλλομαι, f. οῦμαι, *mando, jubeo; mandatum do, praecipio, praescribo*, Matth. 4, 6. 11, 6. 15, 4. 17, 9. 19, 7. 28, 20. Marc. 10, 3. 13, 34. Luc. 4, 10. Jo. 8, 5. 14, 31. 15, 14. 17. Act. 1, 2. Hebr. 11, 22. — Act. 13, 47. ἐντέταλται, praeteritum passivi pro praeterito medii, ut 1 Reg. 13, 17. Jes. 13, 4. de qua significationis permutatione, profanis consueta, vid. *Matthiae* grammat. gr. §. 493. — Quum lex mosaica fere tota contineretur praeceptis, ἐντέλλομαι saepius dicitur de διαθήκῃ, foedere praeceptorum ut hebr. צִוָּה, Deut. 29, 1. λόγοι τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο κύριος. ib. 4, 13. 23, 16. Jud. 2, 20. Jer. 11, 3. Sic in N. T. Hebr. 9, 20. ubi ἐνετείλατο pro διέθετο, ut legitur Exod. 24, 8. e quo loco haec repetita sunt. Saepius non habetur.

Ἐντεῦθεν, 1) *hinc, ex hoc loco*, Matth. 17, 20. Luc. 4, 9. 13, 31. (16, 26.) Jo. 2, 16. 14, 31. coll. Gen. 37, 11. 42, 15. — Ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν (ut ἔνθεν καὶ ἔνθεν, Ezech. 40, 34. 37.) *hinc, illinc; ab utraque parte*, Jo. 19, 18. Apoc. 22, 2. coll. Num. 22, 24. Dan. 12, 5. — 2) *inde*, de origine et fonte, pro ἔκ τινος; Jo. 18, 36. ἐντεῦθεν, hujus originis, ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Jac. 4, 1. ἐντεῦθεν, ex hoc fonte.

Ἔντευξις, εως, ἡ, (ab ἐντυγχάνω, adeo, accedo ad aliquem) 1) *accessus, aditus*, 2 Macc. 4, 8. *Hesych.* ἔντευξις, ἀπάντησις. *Suid.* ἐντυχία. — 2) in N. T. bis 1 Tim. 2, 1. et 4, 5. de *precibus*. Scilicet „*Deum adire*“ ex hebraismo ii dicuntur, qui templum adeunt ad sacra facienda; deinde etiam qui preces ad Deum faciunt, precibus adeunt illum. Vid. Jes. 29, 13. Jer. 30, 21. Jac. 4, 8. potissimum Sap. 8, 21. ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ, καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ. In priori loco 1 Tim. 2, 1. sine causa de deprecatione pro aliis intelligunt quia ὑπὲρ sequatur, quod autem non nisi ad εὐχαριστίας referendum est. In posteriori, c. 4, 5. διὰ λόγου τοῦ θεοῦ καὶ ἐντεύξεως, per preces e divino praecepto faciendas. cf. quae

copiose ex patribus et e Polybio disputavit *Raphel.* in annott. Polyb. p. 595 sqq.

Ἔντιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὁ ἐν τιμῇ ὢν) 1) *qui in pretio est, pretiosus;* de lapide 1 Petr. 2, 4. 6. Jes. 28, 16. — tropice: ἔντιμον ἔχειν τινα, in pretio habere, magni facere aliquem, Phil. 3, 29. 2) *qui in honore est, nobilis,* Luc. 14, 18. coll. Neh. 2, 16. 4, 14. Num. 22, 15. Sir. 10, 24. 3) qui *magni aestimatur, carus,* Luc. 7, 2. coll. 1 Sam. 26, 21.

Ἐντολή, ῆς, ἡ, (a perf. pass. verbi ἐντέλλομαι) 1) *mandatum,* Auftrag, Jo. 14, 15. 21. 15, 10. Act. 17, 15. Col. 4, 10. — Jo. 10, 18. *potestatem,* quae ex mandato divino oritur, indicat, et 1 Tim. 6, 14. *munus demandatum.* — 2) *praescriptum, praeceptum;* vario modo. a) de edictis magistratuum, Jo. 11, 57. 2 Chron. 29, 15. — b) de traditionibus Rabbinorum, Tit. 1, 14. — c) de Jesu praeceptis, Jo. 13, 34. 15, 12. 1 Cor. 14, 37. 1 Jo. 2, 8. 4, 21. d) de Dei praeceptis, vel universis, 1 Cor. 7, 19. 1 Jo. 3, 22. 5, 2 sqq. Apoc. 12, 17. 14, 12. vel singulis Luc. 15, 29. Jo. 12, 49. coll. v. 50. — e) de legis mosaicae praeceptis, cum omnibus tum singulis, Matth. 5, 19. 19, 17. 22, 36—40. Marc. 10, 5. 19. 12, 28—31. Luc. 1, 6. 18, 20. Hebr. 9, 19. Rom. 13, 9. Eph. 6, 2. — Rom. 7, 8—13. ἐντολὴ illud legis mos. praeceptum indicat, quod v. 7. adfertur: οὐκ ἐπιθυμήσεις, quod ad omnia, quae lege vetantur, referendum est. Eph. 2, 15. νόμος ἐντολῶν ἐν δόγμασι, vid. Δόγμα. Hebr. 7, 16. κατὰ νόμον ἐντολῆς, pro κατ' ἐντολὴν νόμου, ex praescripto legis mosaicae de pontificum successione. cf. vers. 18. — Sic in V. T. ἐντολὴ ut מִצְוָה saepissime de praeceptis legis, v. c. Num. 15, 20. Lev. 2, 27. 3) ἡ ἐντολή, collective a) i. q. νόμος, *lex mosaica ipsa,* quatenus praecepta continet, Matth. 15, 3. 6. Marc. 7, 8. 9. Luc. 23, 56. (in versione LXX. hebr. תּוֹרָה, 2 Reg. 21, 8. 2 Chron. 12, 1. 30, 11.) b) *doctrina christiana,* 2 Petr. 2, 21. 3, 2. 1 Jo. 2, 3. 4. 7. ubi v. 5. commutatur cum λόγῳ. — 4) *jus* quod ex legis praescripto ad aliquem redundat, Hebr. 7, 5. 5) *voluntas,* quatenus praecipit, 1 Jo. 3, 23.

Ἐντόπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐν et τόπος) qui in loco aliquo versatur; *incola, civis.* Act. 21, 12. οἱ ἐντόπιοι, Christiani Caesareenses.

Ἐντὸς, adv. loci, *intus, intra;* τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου scl. μέρος, interiora poculi; Matth. 23, 26. Sic 1 Macc. 4, 48. ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου. τὰ ἐντός μου, interiora hominis, cor, mens, Dan. 10, 16. Ps. 103, 1. Jes. 16, 11. — Luc. 17, 21. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν, auctor regni divini (vid. Βασιλεία) jam adest inter vos, hebr. בְּקֶרֶב Ps. 39, 3. 109, 22. (Xenoph. Anabas. I, 10. 4. ed. Schneid.

ὅσα ἐντὸς αὐτῶν ἐγένετο, quae apud se in castris habebant.) Alii: ἐντὸς ὑμῶν, *in animo vestro.*

Ἐντρέπω, f. ψω, (ex ἐν et τρέπω, verto) proprie: converto; — tropice: converto aliquem, ut ad meliorem frugem redeat, einen in sich kehren, zu sich bringen; et quum inde sequatur pudor sui, est: *pudore aliquem suffundo;* 1 Cor. 4, 14 seq. accusativo. In passivo: *pudore suffundor,* cui et adjuncta est notio *resipiscendi,* ut 2 Thess. 3, 14. (Ezech. 36, 32. ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν. Sir. 4, 25.) atque adeo etiam notio *excidendi consiliis suis,* Tit. 2, 8. (Ps. 35, 29. 40, 19. 83, 15. hebr. חָפֵר) — *Medium:* me adverto ad aliquem, *revereor aliquem, rationem ejus habeo* in agendo, Marc. 21, 37. Marc. 12, 16. Luc. 18, 2. 4. 20, 13. Hebr. 12, 9. coll. Exod. 10, 3. Sap. 2, 10. πρεσβύτου ἐντρεπῶμεν πολιὰς πολυχρονίους. ib. c. 6, 7. Job. 32, 21. Saepius non legitur. *Hesych.* ἐντρέπεται· μετατροπὴν λαμβάνει, ἐπιστρέφεται, λόγον ἔχει.

Ἐντρέφω, f. έψω, (ex ἐν et τρέφω) *innutrio.* Deinde ut latinor. *innutritus* (*Silius,* II, 286. castris innutritus et armis) et verba nutriendi omnino ad disciplinam et institutionem transferuntur, et ἐντρέφεσθαι profanis non solum dicuntur exercitati in palaestra, sed etiam ii, qui artibus, virtutibus innutriuntur. Vid. omnino *Loesneri* obss. e Phil. p. 399. Sic semel in N. T. 1 Tim. 4, 6. ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις, qui bene didicisti inde a puero praecepta, ubi particip. praesentis pro partic. praeteriti, ut saepius, v. c. Eph. 3, 18. Gal. 1, 1. *Philo* de vict. off. p. 855. ἐντραφέντες νόμοις, de alleg. p. 59. ταῖς ἀρεταῖς ἐντρέφεσθαι. de legat. ad Cai. p. 1020. ἐντραφῆς τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν.

Ἔντρομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab ἐν et τρόμος, tremor), ὁ ὢν ἐν τρόμῳ, *tremore correptus, tremefactus,* Act. 7, 32. 16, 29. Hebr. 12, 21. coll. Sap. 17, 9. 1 Macc. 13, 2.

Ἐντροπὴ, ῆς, ἡ, (ab ἐντρέπω, quod vid.) 1) conversio; 2) *pudor, pudefactio,* 1 Cor. 6, 5. 15, 34. coll. Ps. 35, 26. 69, 7. 19.

Ἐντρυφάω, -ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et τρυφάω, luxuriose vivo, quod a τρύφη, deliciae): 1) *luxuriose vivo, deliciis diffluo,* ἔντινι; deinde ex adjuncto: 2) *oblector* aliqua re, ut Jer. 31, 20. παιδίον ἐντρυφῶν, filius oblectationis, quo delector, i. q. antea ἀγαπητός. — Denique 3) ἐντρυφ. τινι, aliquem habere oblectamento, *illudere alicui, irridere aliquem.* Sic Jes. 57, 4. ἐν τίνι ἐνετρυφήσατε (hebr. הִתְעַנָּגוּ, illusit). Hab. 1, 10. ἐνετρυφήσει ἐν βασιλεῦσιν (hebr. יִתְקַלָּס) In N. T. semel 2 Petr. 2, 13. ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, quod vel est: luxuriose viventes in flagitiis libidinosis, sive effuse indulgentes libidinibus flagitiosis; vel, si ἀπάτη est seductio:

deliciis, vita luxuriosa et flagitiosa utuntur in seducendo; vel denique: qui flagitiis suis ad ludibrium utuntur, die mit ihren Lastern ihren Spott treiben. Cui posteriori explicationi vero obstat, quod ἐντρυφ. non nisi relate ad personam significat: ludibrio habere. Posset igitur ὑμῖν, quod in fine legitur, huc quoque trahi et suppleri, ut sensus esset: qui in flagitiis suis vestram continentiam ludibrio habent.

Ἐντυγχάνω, f. ἐντεύξομαι, aor. 2. ἐνέτυχον (ex ἐν et τυγχάνω) 1) *adeo aliquem, convenio, colloquor cum eo*, Act. 25, 24. 2 Macc. 4, 36. *Hesych.* ἐντυγχάνει· προσέρχεται. (metaphor. adire librum, legere, 2 Macc. 2, 26. 6, 12. 15, 40.) — 2) ἐντυγχάνειν τῷ θεῷ, *Deum adire, ad Deum accedere*, et quidem precum faciendarum causa; *preces facere*; sic de spiritu sancto Rom. 8, 27. ὑπὲρ ἁγίων, pro sanctis, cum Deo agere precibus de salute Christianorum; — de Christo Rom. 8, 34. Hebr. 7, 25. ubi quum comparetur servator cum pontifice, est: cum sanguine accedere ad Deum, sanguinem in expiationem Deo offerre, cf. c. 9, 12—14. — κατά τινος, preces ad Deum facere adversus aliquem, de eo queri, Act. 11, 2. (1 Macc. 8, 32. 10, 61. 63. 64. 11, 25.) Sic Sap. 8, 21. ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ. *Philo* de vita Mos. p. 629: Moses ἐνέτυγχανεν ἀφανῶς τῷ θεῷ, supplex adibat Deum. Lib. Henoch. (Fabr. C. Pseud. 1, p. 190.): τὰ πνεύματα τῶν — ἀποθανόντων ἐντυγχάνουσι, καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς αὐτῶν.

Ἐντυλίσσω, — ττω, f. ίξω, (ex ἐν et τυλίσσω, involvo) *involvo*, Matth. 27, 59. Luc. 23, 53. — *convolvo*, in unum volumen convolvo, Jo. 20, 7.

Ἐντυπόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἐν et τύπος) *incido, insculpo*. 2 Cor. 3, 7. *Hesych.* ἐντυπούμενον· ἐγγραφόμενον.

Ἐνυβρίζω, f. ίσω, (ex ἐν et ὑβρίζω) *illudo, contumeliose tracto*. Hebr. 10, 29. τὸ πνεῦμα ἐνυβρίσας, ubi ab ὑβρίζω non differt, ut apud *Joseph.* Antiq. Jud. 5, 8. 12. ὅπως ἐνυβρίσωσιν αὐτόν. Id. 1, 1. 4. εἰς ταύτην μου τὴν γνώμην ἐνυβρίσας.

Ἐνυπνιάζω, f. άσω, (ab ἐνύπνιον) et med. ἐνυπνιάζομαι: *in somno sum, somnior*; Gen. 28, 11. Jud. 7, 13. Jes. 29, 8. 56, 10. *visionem habeo*, ex usu hebr. חָלַם, et cum de divinis et veris visionibus et oraculis, tum de falsis et fictitiis dicitur. Deut. 13, 1—5. προφήτης καὶ ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον. Jer. 23, 25. 29, 8. — In N. T. bis, Act. 2, 17. ἐνύπ. ἐνυπνιασθήσ., in somnio accipient oracula, monita divina; cf. Joel. 2, 28. — Jud. v. 8. ἐνυπνιαζόμενοι, falsis oraculis decepti, vel etiam: falsa oracula edentes. Videtur apostolus ejusmodi oracula in mente habuisse, quibus excitarentur homines adversus magistratus.

Ἐνύπνιον, ου, τό, 1) *somnium*, Gen. 37, 4. 5. 2)

visio in somnio; Act. 2, 17. ἐνυπνίοις (text. vulg. ἐνύπνια) ἐνυπνιασθήσονται, in visionibus divinitus monebuntur. Joel. 2, 28. *Phavor.* τὸ ἐνύπνιον — — — καὶ δηλοῖ τὴν ὄψιν τὴν ἐν τοῖς ὕπνοις φαινομένην, ἤτοι τὸ ὄνειρον.

Ἐνώπιος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab ἐν et ὤψ, facies) qui est ἐν ὠπὶ, in conspectu, praesens. Exod. 33, 11. 25, 30. (ἄρτοι ἐνώπιοι, panes in conspectu (בָּנִים) Dei sive sanctuarii appositi, qui Neh. 10, 33. ἄρτοι τοῦ προσώπου dicuntur.) cf. Gen. 16, 13. 14. — Inde accusativus ἐνώπιον (pro κατ' ἐνώπιον) adverbialiter dicitur et tanquam praepositio usurpatur conjuncta cum genitivo. (In Matthaeo et Marco plane non legitur, in Joannis evangelio et epistolis tantum ter habetur.) Est autem ἐνώπιον i. q. ἐν ὠπὶ, *coram*, *in conspectu*, *vidente*, *audiente*, i. q. ἔμπροσθεν, ἐν ὀφθαλμοῖς, quibuscum apud LXX. saepius commutatur. Luc. 5, 25. 8, 47. 12, 9. 14, 10. 23, 14. Jo. 20, 30. Act. 2, 25. 4, 10. 19, 9. 19. 27, 35. Rom. 14, 22. ἐνώπ. τοῦ θεοῦ, vidente, sciente Deo. 1 Tim. 5, 20. ἁμαρτάνοντες ἐνώπιον πάντων, qui publice delinquunt. Ib. c. 6, 12. Apoc. 3, 5. 8, 4. 9, 13. 11, 16. 14, 3. (5.) 10. coll. Ezech. 5, 14. 12, 3. 4. 1 Sam. 12, 3. — Ex usu hebr. נֶגֶד, *coram*, בְּעֵינֵי *in oculis*, לִפְנֵי, *ad faciem*, *ante faciem*, quibus in versione alexandr. respondet, varie dicitur in libris sacris, sed ubique subjacet notio: in conspectu. — Est autem 1) *coram*, *ante*, locum, ubi aliquid est vel ponitur, indicans. Luc. 5, 18. Act. 6, 6. Apoc. 1, 4. 4, 5. 6. 10. 6, 8. 7, 8. 11. 11, 4. 12, 4. 15, 4. 20, 12. coll. 1 Sam. 25, 23. 5, 3. — Luc. 1, 19. ἄγγελος παρεστηκὼς ἐνώπ. τοῦ θεοῦ, angelus qui stat coram throno Dei, angelus interioris admissionis (ἄγγελοι τοῦ προσώπου θεοῦ Matth. 18, 10.) cf. Ἄγγελος. 1 Reg. 12, 6. — Quum, qui sunt ante faciem alicujus, ante illum, antea sint, ἐνώπιον 2) est: *ante*, *antea*, *vorher*, Luc. 1, 17. (Marc. 1, 2. πρὸ προσώπου σου, coll. Marc. 9, 12. Jo. 3, 28.) Apoc. 13, 12. ἐνώπ. αὐτοῦ scl. prioris animantis; praecedebat miracula patrans illud, hominesque miraculis capere studebat, ut fidem isti haberent. ib. v. 14. 19, 20. Sic apud LXX. Gen. 11, 28. 1 Sam. 12, 2. ἐνώπιον i. e. in fronte populi, vor ihm her. 2 Sam. 6, 6. 14. 2 Chron. 1, 10. 9, 24. 1 Reg. 15, 3. — Quum qui in conspectum veniunt, etiam adveniant, est 3) *ad*, motum ad rem innuens; Luc. 4, 7. προσκυνεῖν ἐνώπιόν τινος, ad pedes procumbere, Apoc. 3, 9. coll. Ps. 22, 27. 29. — Act. 9, 15. βαστ. ἐν. τῶν ἐθνῶν, *ad* gentes perferre. Apoc. 8, 4. 13, 13. Apoc. 2, 4. βαλ. σκάνδαλον ἐνώπιον, injicere alicui offendiculum, ad peccandum seducere. coll. 1 Sam. 20, 1. ἔρχεται ἐνώπ. Ἰων., venit *ad* Jonathanum. ib. c. 16, 10. 18, 25. 1 Reg. 1, 28. 32. Ps. 18, 8. — 4) *erga*, *contra*, *adversus*, 1 Cor. 1, 29. καυχᾶσθαι ἐν. τοῦ θεοῦ, adversus Deum, in ejus con-

temtum gloriari. Luc. 15, 18. 21. ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. coll. 1 Sam. 20, 1. Nehem. 9, 8. — 5) *apud*, v. c. epulari ἐνώπιόν τινος, apud aliquem, cum aliquo, Luc. 13, 26. 24, 43. coll. 2 Sam. 11, 13. 1 Reg. 1, 25. — Oblivioni tradi ἐνωπ. τινος, apud aliquem, Luc. 12, 6. Act. 10, 4. 31. Apoc. 16, 19. coll. Lib. *Henoch*. p. 186. εἰσενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου scl. per angelos faciei. cf. Ἄγγελος. — Accusari aut justum declarari ἐνώπιόν τινος, apud aliquem, Apoc. 12, 10. (Ps. 48, 19.) Rom. 3, 20. — Εὑρίσκειν χάριν ἐνωπ. τινος, gratiam alicujus inire, Act. 7, 46. coll. Exod. 3, 21. 33, 13. 17. 1 Sam. 1, 18. Esdr. 9, 9. Esth. 5, 7. 1 Sam. 29, 8. Gen. 30, 30. Jer. 7, 10. ἐνωπ. ὑμῶν, apud vos nomen Dei invocatur. — 6) *coram*, quatenus alterius rationem habemus, ita ut sit: *ratione habita;* Jac. 4, 10. ταπεινώθητε ἐνωπ. τοῦ κυρίου. coll. Esdr. 8, 21. Num. 13, 34. — Quum qui in alterius conspectu agunt, ex ejus voluntate agere soleant, est 7) *ex sententia, beneplacito, secundum voluntatem;* Luc. 1, 6. δίκαιος ἐνωπ. τοῦ θεοῦ, ib. v. 75. Act. 4, 19. 8, 21. 2 Cor. 7, 12. coll. 1 Sam. 3, 18. 11, 10. 2 Chron. 34, 31. — 8) *e judicio, judice*, Luc. 16, 15. Rom. 12, 17. 2 Cor. 8, 21. 1 Petr. 3, 4. Apoc. 3, 2. coll. Ps. 39, 7. — 9) *ex decreto, voluntate*, Luc. 1, 15. (coll. 2 Reg. 5, 1.) Act. 10, 33. 2 Cor. 4, 2. cf. Judic. 3, 12. 1 Reg. 2, 4. 3, 6. — 10) Quum hebr. פָּנִים haud raro dicatur pro persona ipsa, ἐνώπιον interdum explet dativum; Luc. 24, 11. ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν, pro ἐφά. αὐτοῖς. Hebr. 4, 13. ἀφαν. ἐνωπ. αὐτοῦ pro ἀφαν. αὐτῷ. (Jes. 52, 10.) Luc. 15, 10. ἐνωπ. ἀγγ. pro τοῖς ἀγγέλοις. Sic quoque Act. 6, 5. 1 Tim. 2, 3. 5, 4. Hebr. 13, 21. 1 Jo. 3, 22. 3 Jo. v. 6. Apoc. 3, 8. Vid. Num. 32, 4. Deut. 4, 8. Jos. 8, 32. Judic. 10, 15. 14, 7. 2 Reg. 9, 6. — Denique 11) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ a Paulo in asseverando et adhortando adhibetur: per Dei faciem s. praesentiam, i. e. *per Deum;* Gal. 1, 20. ἰδοὺ ἐνώπ. τοῦ θεοῦ scl. διαμαρτύρομαι, quod additum legitur, 1 Tim. 5, 21. 6, 13. 2 Tim. 2, 14. 4, 1. coll. 2 Reg. 11, 14. ὥρκισεν αὐτοὺς ἐνώπιον κυρίου. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐνώς, ὁ, *Enos*, nom. pr. indecl. filii Sethi, natu maximi, (hebr. אֱנוֹשׁ). Luc. 3, 38. Gen. 4, 26.

Ἐνωτίζομαι, f. ίσομαι (ἐν et οὖς, ὠτός) *in aures immitto, auribus percipio, attendo.* Semel Act. 2, 14. Profanis est inusitatum, alexandrinis frequens. LXX. Num. 23, 18. הַאֲזִין. Jer. 8, 6. הִקְשִׁיב. *Hesych.* ἐνωτίζου· ἐν τοῖς ὠτίοις δέχου. Test. XII. Patr. p. 520: ἐνωτίσασθε τοῦ πατρὸς ὑμῶν.

Ἐνώχ, ὁ, *Enochus*, nom. pr. indecl. (hebr. חֲנוֹךְ) filii Jaredi, Gen. 5, 18 sqq. Sir. 44, 16. qui literas invenisse et arithmeticen ac astrologiam excoluisse traditur.

a Judaeis cujusque liber propheticus apocryphus circumferebatur. Vid. *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. p. 160. Commemoratur Luc. 3, 37. Hebr. 11, 5. Jud. v. 14.

Ἐξ, e, ex, pro ἐκ, ubi vocalis vel diphthongus sequitur. Vid. Ἐκ.

Ἕξ, οἱ, αἱ, τὰ, *sex*. Marc. 9, 2. Luc. 4, 25. et passim.

Ἐξαγγέλλω, f. ελῶ, (ἐξ et ἀγγέλλω) 1) *accurate nuntio, prolixe narro*, (LXX, סִפֵּר), Ps. 56, 8. 119, 13. 26. Sir. 18, 3. 2) ex hebraismo, ut סִפֵּר, *laudo, celebro, praedico*, 1 Petr. 2, 9. coll. Ps. 73, 27. 79, 15. Sir. 44, 15. τὸν ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία.

Ἐξαγοράζω, f. άσω, (ἐξ et ἀγοράζω) 1) *redimo e* potestate alicujus aliquid, vel argento vel alio pretio soluto (Vid. ἀγοράζω); ἀγοράζω ἐκ. Sic de Christo redimente e legis mos. sive ejus poenarum necessitate, pretio sanguinis sui, Gal. 3, 13. 4, 5. — 2) *totum aliquid emo; omnem rem mihi comparo*, (ἐκ in notione perficiendi), nostrum *aufkaufen.* Sic bis in formula ἐξαγοράζειν τὸν καιρὸν, i. e. *opportunitate temporis sedulo uti*, Eph. 5, 16. Col. 4, 5. Ἐξαγ. enim h. l. metaphorice: meum aliquid facio, mihi comparo, in usus meos totam rem adhibeo. Sic emere σοφίαν Sir. 51, 25. 28. Alii vertunt: *dilationem temporis quaero*, quia haec formula Dan. 2, 8. ita legatur. — Praeterea non legitur nec in N. nec in V. T.

Ἐξάγω, f. άξω, (ἐκ et ἄγω), *educo* ex loco, (hebr. הוֹצִיא) v. c. e carcere, Act. 5, 19. 12, 17. 16, 37. 39. coll. Jes. 42, 7. Ps. 142, 10. — ex Aegypto Act. 7, 36. 40. 13, 17. Hebr. 8, 9. Ex. 6, 6. 7. Lev. 25, 38. — ex urbe ad supplicium, Marc. 15, 20. — Multitudinem in desertum, Act. 21, 38. coll. Ex. 16, 3. — oves ex ovili, Jo. 10, 3. — Interdum additur ἔξω; Marc. 8, 23. Luc. 24, 50. Gen. 15, 5. 19, 16.

Ἐξαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. ἐξεῖλον, aor. 2. med. ἐξειλόμην (ἐξ et αἱρέω) 1) manu prehendo et aufero; *aufero, extraho, eripio*, Act. 7, 10. 34. 12, 11. 23, 27. Gal. 1, 4. coll. Gen. 32, 11. Jos. 2, 13. 1 Reg. 1, 12. Sap. 10, 1. In LXX. versione respondet maxime hebr. הִצִּיל. — ἐξαιρ. τὸν ὀφθαλμὸν, Matth. 5, 29. 18, 9. oculum exstirpo, eruo, hebr. נָקַר, 1 Sam. 11, 2. (LXX. ἐξορύξαι) — 2) manu prehendo et aufero ut meum sit, *mihi capio, eligo.* Act. 26, 17. ἐξαιρούμ. σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, te elegi ex omnibus cum Judaeis tum gentilibus. Sic Deut. 31, 11. Job. 36, 21. ubi hebr. בָּחַר *elegit.* coll. Jes. 49, 7. (*Xenoph.* Anab. 5, 4. 3.)

Ἐξαίρω, f. αρῶ, aor. 1. pass. ἐξήρθην (ἐξ et αἴρω) *tollo e medio, aufero ex aliquo loco*; deinde: *removeo, ejicio.* Deut. 19, 19. Jud. 20, 13. In N. T. 1 Cor. 5, 13. (et ib. v. 2. in textu vulg. ubi Griesb. ἀρθῇ reposuit pro ἐξαρθῇ) de excommunicatione; ergo: ejicere e coetu. coll. Deut. 7, 1. 1 Macc. 14, 36.

Ἐξαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et αἰτέω, quod vid.) 1) *rogo, postulo*, ut mihi tradatur, dedatur aliquis f. aliquid, (*Joseph.* Ant. Jud. 5, 2. 9.); 2) *opto, desidero* ut mihi detur; inde: *insidior* alicui, ut capiam eum. Sic intelligendum est hoc verbum Luc. 22, 31. quanquam hoc sensu, apud profanos non habetur. Similiter Test. XII. Patr. p. 729. *τὰ πνεύματα τοῦ Βελιὰρ εἰς πᾶσαν πονηρίαν θλίψεως ἐξαιτήσονται ὑμᾶς*, genii mali insidiabuntur vobis, ut vos seducant ad peccata exitiosa quaevis. — (In V. T. non legitur.)

Ἐξαίφνης (ab ἐξ et αἴφνης subito), adverb. 1) *repente, subito*; Prov. 24, 22. Jer. 6, 26. (פִּתְאֹם) Jes. 47, 9. hebr. רֶגַע. 2) *ex improviso*, Act. 9, 3. 22, 6. Mal. 3, 1. Hab. 2, 1. *praeter opinionem*, Marc. 13, 36. 3) *statim, extemplo*, Luc. 2, 13. 9, 39. saepius non habetur.

Ἐξακολουθέω, f. ήσω, (ἐξ et ἀκολουθέω) *prorsus sequor aliquem, totus ei adhaereo*, (v. c. *βασιλεῦσι*, regibus, ducibus, Test. XII. Patr. p. 643. *πνεύμασι πλάνης*, ib. p. 665. Job. 31, 9.) — *τῇ ὁδῷ τινος*, agendi rationem alicujus sequor, 2 Petr. 2, 15. Jes. 56, 11. — De rebus: *adhaereo, sequor, studeo, μύθοις*, 2 Petr. 1, 16. *ἀσελγείαις*, ib. 2, 2. coll. Am. 2, 4. Sir. 5, 2. Saepius non legitur.

Ἑξακόσιοι, αι, α, *sexcenti*, Ap. 13, 18. 14, 20.

Ἐξαλείφω, f. είψω, (ἐξ et ἀλείφω) 1) deungo, unguentum abstergo; 2) *abstergo* simpliciter; *δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν*, Apoc. 7, 17. ib. 21, 4. *ἀπὸ τῶν ὀφθ.* sensus: moerorem extinguo benefaciendo. (Ἐξαλ. seq. ἀπὸ, Gen. 7, 23.) — metaphorice: *removeo, prorsus deleo, τὰς ἁμαρτίας*, Act. 3, 19. i. e. culpam peccatorum. Idem habetur Ps. 51, 1. 10. 109, 13. Jes. 43, 25. (מָחָה) 3 Macc. 2, 17. — *τὸ χειρόγραφον*, sensus: abrogo (*Demosth.* p. 468. ed. Reisk. *νόμον ἐξαλεῖψαι*). — *τὸ ὄνομα ἐκ τῆς βίβλου*, Apoc. 3, 5. ubi etiam verti potest *oblitero, extinguo*. Eadem habes Ps. 69, 33. coll. Num. 27, 4. Exod. 32, 31. — Psalt. Sal. 2, 19. *ἐξήλειψας τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς*. — Saepius non legitur.

Ἐξάλλομαι, f. αλοῦμαι, (ἐξ et ἅλλομαι) 1) *exsilio*; tripudio, Joel 2, 5. Nah. 3, 17. (insilio *εἰς τὴν πόλιν*, 1 Macc. 13, 44.). Sic semel in N. T. Act. 3, 8. *ἐξαλλόμ. ἔστη*, exsiliens stetit. Potest vero etiam esse: prae gaudio exsilio, ut Jes. 55, 12. *τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ*.

Ἐξανάστασις, εως, ἡ, (ἐξανίστημι) *resurrectio*, Phil. 3, 11.

Ἐξανατέλλω, f. ελῶ (ἐξ et ἀνατέλλω, quod vid.) sensu intransitivo: *exorior*; de luce, Ps. 112, 4. — de herbis: *excresco, enascor*, Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. (LXX.

ſenſu transitivo de herbis pro הִצְמִיחַ, Gen. 2, 9. Pſ. 104, 15. 147, 9.)

Ἐξανίστημι, f. ἐξαναστήσω, (ἐξ et ἀνίστημι, quod vide) 1) *exſurgo*, v. c. e ſomno, Jud. 29, 8. 1 Reg. 18, 27. — hebr. קוּם, Gen. 18, 16. 19, 1. Jud. 3, 20. — metaph. *prodeo in lucem, exiſto*, Act. 15, 5. (Sic ἀνέστη, Jud. 5, 7.) — Transitive: *oriri facio, produco*; ſic in formula ἐξαναστ. σπέρμα, ſobolem excitare, Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. quae etiam habetur, Gen. 4, 24. 19, 32. 34. (חִיָּה vivificavit) 38, 8. Saepius non legitur.

Ἐξαπατάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ἀπατάω) proprie ἀπατάω ἐκ τῆς ὁδοῦ, a recta via abduco; — *ſeduco ad vitia et errores*, Rom. 7, 11. 2 Cor. 11, 3. *decipio*, Rom. 16, 18. 1 Cor. 3, 18. 2 Theſſ. 2, 3. (1 Tim. 2, 14. in codd.) (*Joſeph.* Ant. Jud. 10, 7. 3. ἐξηπάτησαν οἱ ψευδοπροφῆται τὸν Σεδεκίαν. — (In V. T. bis, Ex. 8, 29. Suſann. v. 56. legitur.)

Ἐξάπινα, i. q. ἐξαπίνης et ἐξαίφνης, *ſubito, extemplo*. Semel Marc. 9, 8. Habetur etiam apud LXX. pro hebr. פִּתְאֹם Joſ. 11, 7. Pſ. 64, 4. Jeſ. 48, 3. 2 Chron. 29, 36. et in Pſalt. Sal. 1, 2. cf. *Kypkii* obſſ. s. I. p. 174.

Ἐξαπορέω, ῶ, med. ἐξαπορέομαι (ἐξ et ἀπορέομαι, quod vide) *omnem abjicio ſpem, prorſus despero*, 2 Cor. 1, 8. 4, 8. ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι. (LXX. ſemel Pſ. 88, 17. pro hebr. פּוּן.)

Ἐξαποστέλλω, f. ελῶ, (ἐξ et ἀποστέλλω) proprie: ἀποστέλλω ἐκ, mitto e loco in alium, *a me dimitto, abire facio*, Act. 9, 30. 11, 22. 17, 14. coll. Gen. 24, 40. 45, 24. Joſ. 24, 28. Deut. 15, 12. 13. ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ. — *emitto, ablego cum mandatis*, ausſenden, e. g. apoſtolum Act. 22, 21. ib. 7, 12. coll. Jer. 26, 22. Exod. 3, 12. Jud. 6, 8. 14. filium Dei ſcl. de coelo, Gal. 4, 4. (Pſ. 18, 16. ἐξ ὕψους. ib. 57, 4. ἐξ οὐρανοῦ); — *remitto, abire jubeo*, Luc. 1, 53. ἐξαπ. κενούς, rogantes ſine dono ſive bono. Gen. 31, 42. Job. 22, 9. — Luc. 20, 10. 11. — ſequente εἰς; *immitto*; a me mitto alicui, *largior*, Gal. 4, 6. Pſ. 104, 31. coll. Pſ. 57, 5. Saepius non habetur.

Ἐξαρτίζω, f. ίσω, (ἐξ et ἄρτιος, perfectus) 1) *prorſus abſolvo, perago*, Act. 21, 5. τὰς ἡμέρας. — 2) *prorſus inſtruo*; ita profanis (vid. *Schneideri* Lex. Gr.) de navibus omnibus, quae opus ſunt, bene inſtructis (unde etiam ἐξαρτισμὸς de navis onere). In N. T. de doctore bene inſtructo πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 2 Tim. 3, 17. — *Joſeph.* Ant. Jud. 3, 2. 2. πολεμεῖν πρὸς ἀνθρώπους τοῖς ἅπασι καλῶς ἐξηρτισμένους, hominibus ad pugnandum optime inſtructis. *Heſych.* ἐξαρτίζει· πληροῖ, τελειοῖ. Idem: ἐξαρτίσαι· ἐκκρεμάσαι, τελειῶσαι.

Ἐξαστράπτω, f. άψω, (ἐξ et ἀστράπτω) refulgeo, herausblitzen, Ezech. 1, 4. πῦρ ἐξαστράπτον, e nube. —

emico, exſplendesco; Luc. 9, 29. ἱματισμὸς λευκὸς ἐξαστράπτων, pallium candore micans (Matth. 17, 2. λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Marc. 9, 3. στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών.). Alexandrini Nah. 3, 3. Ezech. 1, 7. de armis aere micantibus.

Ἐξαυτῆς, (ἐξ αὐτῆς ſcl. ὥρας, quare etiam ſeparatim ſcribitur ἐξ αὐτῆς) adv. *ſtatim, ilico.* Marc. 6, 25. Act. 10, 33. 11, 11. 21, 33. 23, 30. Phil. 2, 23.

Ἐξεγείρω, f. ερῶ, (ἐξ et ἐγείρω) 1) excito, ſuſcito, v. c. ventum Jon. 1, 4. iram 2 Macc. 13, 4. animum, 1 Chron. 36, 22. Esd. 1, 1. — 2) ſubſiſtere, ſtare facio, ſenſu hoſtili, *excito contra,* Rom. 9, 17. ἐξήγειρά σε, te excitavi contra Iſraelitas; Exod. 9, 16. eſt הֶעֱמַדְתִּיךָ (LXX. διετηρήθης). עָמַד vero ſaepius eſt *hoſtiliter obſtitit,* 2 Sam. 1, 9. 1 Chron. 21, 1. cf. Jon. 1, 13. ἐξηγείρετο (mare) μᾶλλον ἐπ' αὐτούς. — 3) excito e ſomno, Gen. 28, 16. Pſ. 3, 5. 73, 20. — inde *excito e ſomno mortis, reſuſcito,* 1 Cor. 6, 14. Dan. 12, 2. πολλοὶ τῶν κατευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐξεγερθήσονται (יָקִיצוּ). Saepius non habetur.

Ἔξειμι f. ἐξίημι (ἐξ et εἶμι f. ἵημι) *evado; — ἐπι τὴν γῆν,* ad terram e mari, Act. 27, 43. — *abeo, discedo, exeo,* Act. 13, 42. 17, 15. 20, 7. Saepius non habetur.

Ἐξελέγχω, f. έγξω, (ἐκ et ἐλέγχω) 1) prorſus redarguo ſ. erroris et criminis convinco; — de Deo judice, Jeſ. 2, 4. Mich. 4, 3. hebr. הוֹכִיחַ. — 2) ex adjuncto: *poenam debitam exigo, punio;* Jud. v. 15. coll. Sap. 12, 17. Praeterea non habetur in codice ſacro.

Ἐξέλκω, f. ξω, (ἐκ et ἕλκω) 1) extraho ex aliquo loco, i. q. ἐξελκύω, Gen. 37, 28. — 2) *abstraho, vi abripio;* Jac. 1, 14. abripi cupiditate. (*Aelian.* hist. anim. 6, 31. ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἑλκόμενοι. Teſt. XII. Patr. p. 702. εἰς πορνείαν με ἐξελκύσατο). Vid. etiam Ἑλκύω.

Ἐξέλω, vid. Ἐξαιρέω.

Ἐξέραμα, τος, τὸ, (ab ἐξεράω, evomo), *vomitus;* i. q. ἔμετος. Semel 2 Petr. 2, 22. ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, hebr. עַל - קֵאוֹ, Prov. 26, 11. LXX. ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἔμετον. Senſus: revertitur ad priſtina ſcelera foeda.

Ἐξερευνάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ἐρευνάω) *ſummo ſtudio indago, ſollicite perſcrutor;* 1 Petr. 1, 10. coll. 1 Macc. 3, 49. 9, 26. Prov. 2, 4. Zeph. 1, 13. hebr. חָפַשׂ.

Ἐξέρχομαι, f. ἐξελεύσομαι, (ἐξ et ἔρχομαι) quod apud LXX. maxime reſpondet hebr. יָצָא, vi compoſitionis maxime ponitur ſequente ἐκ, rarius (Matth. 10, 4. Act. 16, 39.) ſequente genitivo omiſſa praepoſitione ἐκ, haud raro ſeq. ἀπὸ (Matth. 12, 43. 15, 22. 17, 18. Luc. 8, 29. Jo. 13, 3.) potiſſimum in notione diſcedendi, ut Matth. 28, 8. Luc. 5, 8. Gen. 4, 15. et interdum ſeq. παρὰ (Jo. 16, 27. 28. Num. 11, 31.), — proprie eſt 1) *exeo, egredior* ex aliquo loco;

ἐξέρχ. ἔξω, Matth. 21, 17. 26, 75. Deut. 23, 12. Semel in significatione passiva legitur Apoc. 3, 12: ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, non ejicietur unquam. (cf. *Matthiae* gramm. gr. §. 496.) — Usurpatur autem ita ut a) *addatur locus*, e quo aliquis egreditur, v. c. ex homine, Matth. 12, 43. 17, 18. Marc. 1, 25 seq. Luc. 8, 29. — urbe, Matth. 8, 34. 10, 11. 14. — domo, Matth. 13, 1. — terra, Act. 7, 3 etc. — vel sequatur particula localis, Matth. 12, 44. 5, 26. — b) *supplendus sit* locus, e quo, v. c. Matth. 8, 32. ἐξελθόντες, scl. ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. ib. 9, 31. 32. scl. ἐκ τῆς οἰκίας. Marc. 2, 13. ἐξῆλθε scl. ex urbe, cf. v. 1. — c) ponatur *absolute* de iis, qui domum, sedem linquunt et *progrediuntur* ut faciant aliquid, ubi vel infinitivus verbi, negotium peragendum exprimentis, additur, ut Matth. 13, 3. τοῦ σπείρειν, ib. 20, 1. 3. 5. 6. Ap. 20, 8. vel ἵνα sequitur ut Ap. 6, 2. vel sequens verbum per καί nectitur, ut Matth. 13, 49. ἐξελεύσονται (sc. ex sedibus coelestibus) καὶ ἀφοριοῦσι, pro ἐξελευσ. τοῦ ἀφορ., Marc. 8, 11. Act. 7, 7. — Hoc modo etiam de iis, qui (domum linquentes) egrediuntur pugnatum, Matth. 26, 55. ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε συλλαβεῖν με. cf. Deut. 20, 1. 21, 10. 23, 9. — Denique d) metaphorice tribuitur rebus, v. c. sanguini, Jo. 19, 34. Apoc. 14, 20. ubi est *profluo*; — voci, Apoc. 16, 17, ubi est *audior*, — famae, ubi est *divulgor*, Matth. 9, 26. Marc. 1, 28. Luc. 4, 14. 7, 17. Jo. 21, 23. Rom. 10, 18. 1 Thess. 1, 8. Ezech. 16, 14. — edicto, legi, ubi est *promulgor*, Luc. 2, 1. Dan. 2, 13. Mich. 4, 2. — 2) *egredior* ex aliquo loco sive *ab aliquo cum mandatis*, ex ejus mandato, ubi sensus verbi est: *mittor* ab aliquo. Sic in formulis Joanneis ἐκ θεοῦ, ἀπὸ s. παρὰ θεοῦ ἐξῆλθον, de coelo (θεὸς ut saepius pro οὐρανός) veni ex Dei mandato, legatus a Deo missus sum; Jo. 8, 42. 13, 3. 16, 27. 28. 30. 17, 8. Sic quoque Marc. 1, 38. εἰς τοῦτο ἐξελήλυθα, ad hoc missus sum scl. a Deo. coll. Num. 11, 31. πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ κυρίου. Jes. 57, 16. Sir. 24, 3. Gen. 24, 50. παρὰ κυρίου ἐξῆλθε τὸ πρᾶγμα τοῦτο. — 3) *egredior et proficiscor in alium locum*, ubi quum notio proficiscendi primaria sit, quare etiam εἰς sive πρὸς additur, simpliciter verti potest *proficiscor*. Matth. 22, 10. ἐξελθόντες εἰς τὰς ὁδούς, εἰς τὴν ἔρημον, Matth. 11, 7. 8. 24, 26. εἰς τὸ ὄρος, ib. 26, 30. ἐξῆλθ. εἰς ἀπάντησιν, Matth. 25, 1. 6. (Ex. 18, 7.). 2 Cor. 2, 13. Act. 11, 25. (Jud. 9, 27. Deut. 24, 5. εἰς πόλεμον) 2 Cor. 8, 17. ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. (Deut. 28, 7. 25.) — 4) *egressus adveni* s. *adsum*; sic 1 Jo. 4, 1. πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον, jam adfuerunt, extiterunt. Sic 1 Reg. 13, 12. 14. ἐληλυθὼς ἐξ Ἰούδα, qui advenit ex Juda, Fortasse etiam Matth. 15, 22. ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, qui ex ista regione egressa advenerat. — 5) egredior et discedo; *discedo*, *abeo*, Matth.

15, 21. 18, 28. 24, 1. 28, 8. Marc. 6, 1. Luc. 5, 8. et passim. — Marc. 5, 30. δύναμις ἐξελθοῦσα, virtus quae ex ipso discesserat. Act. 8, 7. πολλῶν τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα ἐξήρχετο, pro: πνεύματα ἀκάθαρτα (ἐκ) πολλῶν τῶν ἐχόντων (αὐτὰ) ἐξήρχετο, 1 Cor. 5, 10. ἐξ. ἐκ τοῦ κόσμου, discedere ex hisce terris. 2 Cor. 6, 17. ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, discedite ab illis, i. e. nullam cum illis amplius habete societatem. Gen. 4, 15. ἐξῆλθε (abiit) Κάϊν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. — Inde ex adjuncto: a) *evado*, Jo. 10, 39. ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. — b) abeo, ut non amplius sim, *cesso*, *finio*, Act. 16, 19. ἐξ. ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας, cessat, finitur spes. cf. Gen. 47, 18. ἐξῆλθε τὸ ἔτος, finiebatur (תַּם, absolutus est) annus. coll. Jer. 51, 32. ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ ἐξέρχονται (hebr. נִבְהַל, perturbatus est), quod vel est: aufugerunt, vel deficiunt. — 6) *Prodeo*, *orior*, *exorior*; a) de hominibus, Matth. 2, 6. ἐξελεύσ. ἐκ σοῦ scl. Βηθλεέμ (Exod. 1, 5. Gen. 17, 6. hebr. יָצָא. 1 Macc. 1, 10. 11.) — e lumbis Abrahami *nasci*, Hebr. 7, 5. (Gen. 35, 11. 1 Reg. 8, 19.) Gen. 15, 4. υἱὸς ὃς ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ. Lib. *Henoch*. p. 196. ἐκ γυναικῶν ἐξεληλύθασι. — b) de dictis, cogitatis, Matth. 15, 18. 19. Jac. 3, 10. — c) de fulgure, Matth. 24, 27. ἐξ. ἀπὸ ἀνατολῶν, exoritur e solis ortu. (De sole ipso Gen. 29, 23. coll. Ezech. 1, 4.) — 7) De formula ἐξέρχεσθαι καὶ εἰσέρχ. Jo. 10, 9. Act. 1, 21. vid. *Εἰσέρχομαι*.

Ἔξεστι, verbum impersonale ab ἔξειμι, *licet* a) ex legibus divinis et humanis, Matth. 12, 2. 10, 12. 14, 4. 19, 3. 22, 17. 27, 6. Marc. 2, 24. 26. 3, 4. 6, 18. 10, 2. 12, 14. Luc. 6, 2. 4. 9. 14, 3. 20, 22. Jo. 5, 10. (Act. 8, 37.) 22, 25. b) *licet* secundum mores et decorum; *decet*, Act. 16, 21. Esdr. 4, 14. chald. אֲרִיךְ, decens. — c) *licet* ex aliorum voluntate; *venia datur*; Act. 21, 37. 2 Cor. 12, 4. 1 Macc. 14, 44. — d) *licet* ex meo arbitrio, mea potestate, non sum coactus ab alio; *in potestate mea*, *arbitrio meo positum est*, Matth. 20, 15. Jo. 18, 31. 1 Cor. 6, 12. πάντα μοι ἔξεστιν, in omnibus ex meo arbitrio vivere possum; nemo hominum leges mihi scribere potest. 1 Cor. 10, 23. — Particip. ἐξόν, *licitum*, vel nude ponitur, ubi suppl. est ἐστι, ut Act. 2, 29. 2 Cor. 12, 4. vel addito verbo, Matth. 12, 4. ἐξὸν ἦν. — Saepius nec in N. nec in V. T. habetur.

Ἐξετάζω, f. άσω, (ἐξ et ἐτάζω, inquiro, examino) *studiose quaero*, *inquiro*, *accurate examino*, Matth. 2, 8. ἀκριβῶς ἐξετάσατε (Deut. 19, 18. דָּרַשׁ); ib. 10, 11. coll. Sir. 3, 22. 11, 7. — *quaero* simpliciter, i. q. ἐρωτάω, Jo. 21, 12. *Phavor*. ἐξετάζω· ἐρωτῶ. — Saepius non habetur.

Ἐξηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐξ et ἡγέομαι), 1) praeeo tanquam dux viae; — adduco; — 2) cum accusativo rei: duco ad rem, eam notam facio; — *accurate narro*, *expo-*

no, Matth. 24, 35. Act. 10, 8. 15, 12. 14. 21, 19. (LXX. ספר, Jud. 7, 13.) — De doctore, *accurate doceo*, Jo. 1, 18. (Xenoph. Mem. 4, 2. 30 sq.) Levit. 14, 57. ubi respondet hebr. הוֹרָה, *docuit*. Dicitur maxime de iis, qui de rebus divinis et absconditis exponunt, unde in loco parallelo, Matth. 11, 27. est ἀπεκάλυψε. *Hesych.* ἐξηγήσατο· ἡρμήνευσε. In versione alex. חַרְטֹם, magus, divinarum rerum interpres, Gen. 41, 8. 24. exponitur ἐξηγητής. *Hesych.* ἐξηγητής· ὁ περὶ ἱερείων καὶ διοσημείων ἐξηγούμενος. Saepius non extat.

Ἑξήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, *sexaginta*. Matth. 13, 8. 23. Marc. 4, 8. 20. Luc. 24, 13. 1 Tim. 5, 9. Ap. 11, 3. 12, 6. 13, 18.

Ἑξῆς, adv. 1) in una serie, Jud. 20, 48. Deut. 2, 34. 3, 6. — 2) *deinde, postea*; Test. XII. Patr. p. 662. ἑξῆς ἔτεκε, deinceps peperit. — Ὁ, ἡ, τὸ ἑξῆς, *proxime sequens, proximus*. ἡ ἑξῆς βάσανος, 2 Macc. 7, 8. Sic in N. T. in formulis: ἐν τῇ ἑξῆς scl. ἡμέρᾳ, *die sequente*, Luc. 7, 11. 9, 37. ubi ἡμέρᾳ additur. — τῇ ἑξῆς scl. ἡμέρᾳ, idem, Act. 21, 1. 25, 17. 27, 18. Test. XII. Patr. p. 595. — Saepius non extat.

Ἐξηχέω, ῶ, f. ήσω, *persono, sonitum edo*, hinausschallen, Joel. 3, 14. de doctrina: *pervulgo, fama persero*. Sic semel 1 Thess. 1, 8. ἐξήχηται ὁ λόγος, a vobis fama doctrinae perlata est. *Hesych.* ἐξηχεῖται (lege ἐξήχηται)· ἐξῆλθεν, ἐκηρύχθη.

Ἕξις, εως, ἡ, (ab ἔχω) habitus corporis, 1 Sam. 16, 7. (corpus ipsum, Judic. 14, 9. Sir. 30, 14.); — habitus animi; facultas exercitatione adscita; — deinde: *exercitatio ipsa, usus*. Sic semel Hebr. 5, 14. διὰ τὴν ἕξιν γεγυμνασμένα, usu, sive experiendo bene exercitata. Prol. Sir. ἐν τούτοις ἱκανὴν ἕξιν περιποιησάμενος, in his libris intelligendis magnam peritiam nactus.

Ἐξίστημι, (ἐξίσταμαι, ἐξιστάω) f. ἐκστήσω, aor. 1. ἐξέστησα, aor. 2. ἐξέστην (ab ἐξ et ἵστημι, quod vide) 1) de statu dejicio; loco depello, expello (Exod. 23, 27. Jos. 10, 10. ubi hebr. הָמַם, profligavit.) Tribuitur corpori v. c. Test. XII. Patr. p. 633. οἱ ἁρμοὶ τοῦ σώματός μου ἐξέστησαν, καὶ οὐκ ἠδυνάμην στῆναι., saepius autem *animo*, ubi est 2) mentem deturbo de statu suo, ita ut sui non satis sit compos; quare est a) *insanio, mei compos non sum*, Marc. 3, 21. 2 Cor. 5, 13. ἐξέστημεν, videor vobis insanire. (Videtur Apostolus arripuisse hoc verbum ex calumniis adversariorum, ut ἄφρων c. 11, 16. 19. 12, 6. 11.). LXX. Job. 12, 17. hebr. הוֹלֵל, insanum fecit. *Joseph.* Ant. Jud. 10, 7, 3. ὡς ἐξεστηκότα τῶν φρενῶν, quasi insaniret. *Phavor.* ἐξέστηκεν· μαίνεται. — b) *mentem turbo, perturbo, perplexum facio*, Act. 8, 9. ἐξιστῶν τὸ ἔθνος. ib. v. 11. coll. Job. 5, 13. βουλὴν ἐξέστησεν,

הִפְנָה — b) *terrorem injicio*, animum percello, Act. 12, 16. coll. 1 Sam. 17, 11. Ezech. 2, 6. Mich. 7, 17. — d) *obstupefacio*, *admirationem injicio*, Luc. 24, 22. ἐξέστησαν ἡμᾶς. Neutraliter: *obstupesio*, *valde admiror* ita ut nesciam quid cogitem dicamve, Matth. 12, 23. Marc. 6, 51. Luc. 2, 7. 12. 8, 13. 9, 21. Marc. 2, 12. 5, 42. Luc. 8, 56. Act. 10, 45. coll. Gen. 27, 33. Exod. 19, 18. 1 Sam. 4, 13. *Hesych.* ἐξιστάντο: ἐθαύμαζον. — Saepius non legitur.

Ἐξισχύω, f. ύσω, (ἐξ et ἰσχύω), majorem in modum valeo, satis possum. — Deinde ut simplex ἰσχύω, δύναμαι et latinorum valeo: *perquam idoneus sum, bene valeo*. Eph. 3, 18. ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι, ut bene valeatis comprehendere. Eodem sensu Sir. 7, 6. εἰ μὴ ἐξισχύσεις ἐξᾶραι ἀδικίας, nisi egregie valeas injustum reprimere. Saepius non extat in codice sacro.

Ἔξοδος, ου, ἡ, (ἐξ et ὁδὸς) 1) *exitus*, emigratio e loco, e. g. Israelitarum ex Aegypto, Hebr. 11, 22. Deut. 24, 9. Ps. 114, 1. (etiam passive, Test. XII. Patr. p. 543. ἔξοδος ὀστέων Ἰωσήφ). — 2) *extremitas*, de spatio, e. g. extremitas viarum s. platearum, 2 Sam. 1, 20. Prov. 1, 20. — et de tempore, e. g. exitus anni, Ex. 23, 16. — 3) exitus fatorum, Prov. 8, 35. *fata ultima*, quare nostris scriptoribus (ut latinorum *exitus*, *excessus*) etiam de *fine vitae*, sive *exitu e vita*. Sic 2 Petr. 1, 15. similiterque plurimi accipiunt Luc. 9, 31. nisi ibi potius ἔξοδος est: fata ultima, quod ratione sensus eodem redit. — Sap. 3, 2. ἔδοξαν τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν. ib. 7, 6. μία πάντων εἴσοδος εἰς τὸν βίον, ἔξοδός τε ἴση. *Joseph.* Ant. Jud. 4, 8. 2. ἐπ' ἐξόδου τοῦ ζῆν.

Ἐξολοθρεύω, f. εύσω (ἐξ et ὀλοθρεύω) *funditus perdo*, *exstirpo*, *extermino*. Semel Act. 3, 23. Saepissime apud LXX., v. c. Deut. 7, 10. 9, 3. etiam seq. ἐκ, Ps. 83, 4. Gen. 17, 14. Exod. 30, 33. ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Lev. 23, 29. Test. XII. Patr. p. 541.

Ἐξομολογέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ὁμολογέω) activ. et medium: 1) *palam profiteor*, *confiteor*, v. c. ἁμαρτίας, i. e. *reum me confiteor*, vel etiam deprecor, Matth. 3, 6. Marc. 1, 5. Act. 19, 18. Jac. 5, 16. *Joseph.* Ant. Jud. 8, 4. 6. ἐξομολογουμένων τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. In V. T. hoc sensu semel Dan. 9, 24. ubi ἐξομολογησάμην est: confessus et deprecatus sum; sequitur enim confessio peccati et deprecatio. coll. Dan. 6, 10. — palam profiteor in laudem alicujus, Phil. 2, 11. (Apoc. 3, 5.). — *celebro*, *laudes dico*, sequente dativo personae, Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Rom. 14, 11. (ubi non est, *juro*, quanquam ita legitur, Jes. 45, 23. et ibi in textu vaticano habetur ὀμεῖται, codex Alexandr. ἐξομολογήσεται). Rom. 15, 9. (Ps. 18, 49.) Sic saepissime et fere constanter

apud LXX. v. c. 2 Sam. 22, 50. 2 Chron. 20, 22. Dan. 2, 29. 1 Chron. 16, 14. Pf. 57, 12 etc. — 2) profiteor id quod alter postulat, *convenio* cum aliquo de re, *promitto*. Sic semel Luc. 22, 6. ἐξωμολόγησα, conditionem accepit, spopondit. Jer. 44, 25. ὁμολογεῖν ὁμολογίας, vota facere s. promittere. *Joseph.* Ant. Jud. 6, 3. 5. βασιλέα ὡμολόγησεν, regem dare promisit, ib. 8, 4. 3. ὡς καὶ ὡμολογήσας Δαυίδῃ. cf. *Krebsii* obss. Flav. p. 135. *Xenoph.* anab. 7, 4. 9. Saepius non habetur.

Ἐξὸν, vid. Ἔξεστι.

Ἐξορκίζω, f. ίσω, (ἐξ et ὁρκίζω) *graviter adjuro, obtestor*. Matth. 26, 63. ἐξορκ. σε κατὰ θεοῦ. Gen. 23, 3. ἐξορκ. σε κύριον τὸν θεὸν, hebr. יַשְׁבִּעַ. coll. Jud. 17, 12. — Saepius non extat in codice sacro.

Ἐξορκιστής, οῦ, ὁ, (ab ἐξορκίζω) 1) jurejurando exigens; — 2) *formula adjurationis usus ad daemonia ejicienda, exorcista*. Sic Act. 19, 13. coll. Luc. 11, 19. *Joseph.* Ant. Jud. 8, 2. 5. narrat, Salomonem reliquisse τρόπους ἐξορκώσεων, formulas adjurandi, quibus daemonia ejiciantur.

Ἐξορύσσω, — ττω, f. ύξω (ἐξ et ὀρύσσω, fodio), *perfodio*, Marc. 2, 4. — *effodio*, Gal. 4, 15. τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες, oculos vestros effodientes, i. e. carissimis quibuscunque vos spoliantes. Formula ἐξορ. ὀφθαλμοὺς legitur etiam Jud. 16, 22. 1 Sam. 11, 2. coll. Prov. 29, 22. ἐξώρυξεν ἁμαρτίας. Saepius in codice sacro non legitur.

Ἐξουδενόω, ῶ, f. ώσω, (ἐξ et οὐδενόω, ad nihilum redigo) 1) prorsus ad nihilum redigo; Pf. 58, 7. (hebr. מָאַס liquefactus est) Judith. 13, 19. Sir. 47, 7. — 2) nihili facio; sperno, contemno, Pf. 102, 18. ἐξουδ. τὴν δέησιν, hebr. בָּזָה. Eccl. 9, 16. 2 Reg. 19, 21. — 3) *rejicio cum contemtu, reprobo*; v. c. aliquem regem, 1 Sam. 15, 26. 16, 1. (מָאַס). 1 Macc. 3, 14. Lib. *Hen.* p. 162. λόγους προφητῶν ἐξουδενώσετε. Sic semel Marc. 9, 12. ubi est tanquam Messiam reprobare. *Hesych.* ἐξουδένωσας· ἀπεδοκίμασας. Test. XII. Patr. p. 564. ἐξουδένωσε κύριος τοὺς Χαναναίους.

Ἐξουθενέω, ῶ, f. ήσω, idem quod praecedens ἐξουδενόω, quod vide. — *Nihili facio, contemno*, Luc. 18, 9. 1 Cor. 16, 11. 1 Thess. 5, 20. coll. Prov. 1, 7. Ezech. 22, 8. — ἐξουθενημένος, 1 Cor. 1, 28. 2 Cor. 10, 10. nullius pretii, non timendus. — *Ludibrio habeo*, Gal. 4, 16. Luc. 23, 11. coll. 2 Reg. 19, 21. 2 Chron. 36, 16. — *Reprobo*, Act. 4, 11. (Matth. 21, 42. ἀπεδοκίμασαν). 1 Sam. 8, 7. מָאַס. Psalt. Sal. 2, 5. — *Impium judico*, Rom. 14, 3. 10. Saepius non extat.

Ἐξουσία, ίας, ἡ, cui apud LXX. hebr. מֶמְשָׁלָה et chald. שָׁלְטָן respondet, 1) *vis, potestas, facultas* quaecunque, Matth. 9, 6. 8. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. 12, 5. — Matth. 10, 1. ἐξουσία πνευμάτων, pro ἐπὶ τὰ πνεύματα· solet enim

mox genitivus objecti, in quod exercetur potestas, sequi, mox etiam ἐπὶ, interdum εἰς. Marc. 6, 7. Luc. 9, 1. — Matth. 21, 23. ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ, cujusnam, Dei an diaboli, potestate adjutus? Ib. 24, 27. Marc. 11, 28 sq. 33. Luc. 20, 2. 8. Vid. etiam Marc. 3, 15. Jo. 1, 12. Act. 8, 19. Luc. 12, 5. — De auctoritate alicui concessa, Jo. 5, 27. Apoc. 6, 8. 9, 3. 10. 11, 6. 13, 2. 4. 5. 7. 13, 12. 14, 18. Dan. 7, 6. quare etiam de *potestate demandata*, sive *plenaria*, *Vollmacht*, Act. 9, 14. 26, 10. 12. — de auctoritate apostolo vi muneris competente, 2 Cor. 13, 10. — de auctoritate judicis, Luc. 20, 20. — 2) *imperium*, *dominatio* quaecunque, Luc. 19, 17. Apoc. 20, 6. dominatio heri, Marc. 13, 34. τὴν ἐξουσίαν scl. αὐτοῦ. — imperium summum et regium, Matth. 28, 18. ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία. Luc. 10, 19. Jo. 17, 2. 1 Cor. 15, 24. Jud. v. 25. Apoc. 2, 26. 16, 19. 17, 12 sq. coll. Ps. 136, 8. 9. Sir. 17, 2. — imperium Satanae, Act. 26, 18. — Luc. 20, 53. ἡ ὥρα καὶ ἐξουσία τοῦ σκότους, pro ἡ ὥρα τῆς ἐξουσίας τ. σκ. tempus, quo impiis datum est vi sua uti. Col. 1, 13. ἐξουσ. τοῦ σκοτ. dominatio impietatis. — Inde 3) metonymice a) *materia* imperii, *regna*, Luc. 4. 6. Apoc. 12, 10. *subditi*; sic fortasse 1 Cor. 15, 24. τὴν ἐξουσ. omnes imperio suo salvos factos. Eph. 2, 2. ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, imperator spirituum (daemonum, vid. infra) in aëre versantium. (Coll. Ἀήρ.) Sic ἐξουσία, Ps. 114, 2. de populo Israëlitico. — *ditio*, Luc. 23, 7. 2 Reg. 20, 13. — b) ii qui imperium habent; ergo α) *magistratus*, *potentes*, Luc. 12, 11. Matth. 8, 9. ἄνθρωπος ὑπὸ ἐξουσίαν scl. ὑποτασσόμενος, ut additur, Luc. 7, 8. homo potentiori subjectus. Rom. 13, 1—3. Tit. 3, 1. coll. Sir. 10, 4. 2 Macc. 3, 24. — β) *potentes coelestes*, *angeli*, Eph. 1, 21. 3, 10. ἐξουσ. ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Col. 1, 16. 2, 10. 1 Petr. 3, 22. coll. Test. XII. Patr. p. 548. ubi in descriptione incolarum septem coelorum in coelo septimo versari dicuntur θρόνοι, ἐξουσίαι, igitur angeli supremi ordinis. In tertio coelo autem (p. 547.) αἱ δυνάμεις τῶν παρεμβολῶν, angeli Dei poenas infligentes. Dicitur etiam de angelis malis s. daemonibus, Eph. 6, 12. Col. 2, 15. Eph. 2, 2. qui in aëre versari putabantur, sive in coelo infimo, de quo Test. XII. Patr. p. 546. dicit: ὁ κατώτερος (οὐρανὸς) διὰ τοῦτο στυγνότερός ἐστιν, ἐπειδὴ οὗτος παρὰ πάσας ἀδικίας ἀνθρώπων. — 4) *robur*, *efficacia*, Apoc. 9, 19. ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι. ib. 18, 1. — Matth. 7, 29. ὡς ἐξουσίαν ἔχων, summa efficacia usus; Marc. 1, 22. vel ut Luc. 4, 32. dicitur: ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ, magna gravitas inerat ejus sermoni. — Inde κατ᾽ ἐξουσίαν Marc. 1, 27. et ἐν ἐξουσίᾳ Luc. 4, 36. *potenter*, *cum effectu*. — 5) *licentia*, *arbitrium*, *libertas*, *venia*, Jo. 10, 18. 9, 10. 11. Act. 1, 7. ἐν τῇ ἰδίᾳ

ἐξουσίᾳ, pro suo arbitrio. Ib. 5, 4. Rom. 9, 21. 1 Cor. 7, 37. ἐξουσ. ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, in ejus arbitrio positum est. 1 Cor. 8, 9. 9, 4. 5. 6. 12. 18. 2 Cor. 10, 8. 2 Thess. 3, 9. Hebr. 13, 10. Ap. 22, 14. ἐξουσία ἐπὶ τὸν ξύλον τῆς ζωῆς, licet iis uti arbore vitae. coll. Sir. 25, 25. 30, 11. 2 Macc. 4, 10. — 6) Restant verba vexatissima 1 Cor. 11, 10. ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους, quae plurimi ob vers. 5. de *velamine* capitis intelligunt; quod si conceditur ἐξουσία est *munimentum, propugnaculum*, ut hebr. עוז, quod non solum robur, sed etiam propugnaculum significat, et Paulus velamen ea de caussa censendus est appellasse propugnaculum, quia velamen mulieres muniat adversus impetus daemonum libidinosorum. Sic in Test. XII. Patr. p. 529. monentur mulieres, ἵνα μὴ κοσμῶνται τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς ὄψεις αὐτῶν, quia hoc modo mulieres ante diluvium seduxissent Egregoras, (angelos nunc malos). Sed obstare videtur, quod ἐξουσία ἐπὶ constanter significat *dominium in*, et quod apostolus ipse v. 15. dicit comam loco velaminis mulieri datam esse. Posset igitur locus et ita intelligi: debet mulier habere potestatem, s. veniam capitis sui scl. velandi, idque vel propter daemones." Videntur enim quidam fuisse in ecclesia Corinthiaca, qui vetarent, certe contradicerent, ne mulieres sacris interessent velatae. cf. v. 3 sqq. monet igitur apostolus, hanc veniam dandam esse mulieribus, ut velis utantur. — Saepius non extat.

Ἐξουσιάζω, f. άσω, (ab ἐξουσία) 1) potestatem do, Cohel. 5, 18. 6, 2. — 2) *dominium exerceo, impero*. τινός, ut etiam ἐξουσία, saepe seq. genitivo objecti. Luc. 22, 25. 1 Cor. 6, 12. ἐξουσιασθήσομαι, me subjugari patiar. ib. 7, 4. coll. Cohel. 9, 17. 10, 4. Neh. 9, 37. 1 Macc. 10, 70.

Ἐξοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐξέχω, emineo, promineo; deinde: excello) 1) *eminens*, prominens, prominentia, Job. 39, 28. — 2) metaph. *praestantia, excellentia*, Act. 25, 23. ἄνδρες οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες, i. e. proceres, primores.

Ἐξυπνίζω, f. ίσω, (ἐξ et ὕπνος) 1) e *somno excito, expergefacio*; passiv. *expergefio*, 1 Reg. 3, 15. Job. 14, 12. Test. XII. Patr. p. 568. et 660. — 2) *e mortis sopore excito, resuscito*. Jo. 11, 11. coll. Test. XII. Patr. p. 609. οἱ διὰ κύριον ἀποθανόντες ἐξυπνισθήσονται ἐν ζωῇ.

Ἔξυπνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐξ et ὕπνος) *expergefactus, e somno excitatus*. Act. 16, 27. 3 Esdr. 3, 3. ἔξυπνος ἐγένετο. Test. XII. Patr. p. 562.

Ἔξω, (ab ἐξ) adverb. secundum LXX. hebr. חוץ, חוצה respondens, quod ubi substantivis jungitur in praepositionem, genitivum regentem, abit, qui genitivus saepius omittitur et e contexta oratione supplendus est, v. c. Marc. 1, 45. ἔξω scl. τῆς πόλεως, extra urbem Luc. 1, 10. ἔξω scl.

mox genitivus objecti, in quod exercetur potestas, sequi, mox etiam ἐπὶ, interdum εἰς. Marc. 6, 7. Luc. 9, 1. — Matth. 21, 23. ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ, cujusnam, Dei an diaboli, potestate adjutus? Ib. 24, 27. Marc. 11, 28 sq. 33. Luc. 20, 2. 8. Vid. etiam Marc. 3, 15. Jo. 1, 12. Act. 8, 19. Luc. 12, 5. — De auctoritate alicui *concessa*, Jo. 5, 27. Apoc. 6, 8. 9, 3. 10. 11, 6. 13, 2. 4. 5. 7. 13, 12. 14, 18. Dan. 7, 6. quare etiam de *potestate demandata*, sive *plenaria*, *Vollmacht*, Act. 9, 14. 26, 10. 12. — de auctoritate apostolo vi muneris competente, 2 Cor. 13, 10. — de auctoritate judicis, Luc. 20, 20. — 2) *imperium*, *dominatio* quaecunque, Luc. 19, 17. Apoc. 20, 6. dominatio heri, Marc. 13, 34. τὴν ἐξουσίαν scl. αὐτοῦ. — imperium summum et regium, Matth. 28, 18. ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία. Luc. 10, 19. Jo. 17, 2. 1 Cor. 15, 24. Jud. v. 25. Apoc. 2, 26. 16, 19. 17, 12 sq. coll. Ps. 136, 8. 9. Sir. 17, 2. — imperium Satanae, Act. 26, 18. — Luc. 20, 53. ἡ ὥρα καὶ ἐξουσία τοῦ σκότους, pro ἡ ὥρα τῆς ἐξουσίας τ. σκ. tempus, quo impiis datum est vi sua uti. Col. 1, 13. ἐξουσ. τοῦ σκοτ. dominatio impietatis. — Inde 3) metonymice a) *materia* imperii, *regna*, Luc. 4. 6. Apoc. 12, 10. *subditi*; sic fortasse 1 Cor. 15, 24. τὴν ἐξουσ. omnes imperio suo salvos factos. Eph. 2, 2. ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, imperator spirituum (daemonum, vid. infra) in aëre versantium. (Coll. Ἀήρ.) Sic ἐξουσία, Ps. 114, 2. de populo Israëlitico. — *ditio*, Luc. 23, 7. 2 Reg. 20, 13. — b) ii qui imperium habent; ergo α) *magistratus*, *potentes*, Luc. 12, 11. Matth. 8, 9. ἄνθρωπος ὑπὸ ἐξουσίαν scl. ὑποτασσόμενος, ut additur, Luc. 7, 8. homo potentiori subjectus. Rom. 13, 1 — 3. Tit. 3, 1. coll. Sir. 10, 4. 2 Macc. 3, 24. — β) *potentes coelestes*, *angeli*, Eph. 1, 21. 3, 10. ἐξουσ. ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Col. 1, 16. 2, 10. 1 Petr. 3, 22. coll. Test. XII. Patr. p. 548. ubi in descriptione incolarum septem coelorum in coelo septimo versari dicuntur θρόνοι, ἐξουσίαι, igitur angeli supremi ordinis. In tertio coelo autem (p. 547.) αἱ δυνάμεις τῶν παρεμβολῶν, angeli Dei poenas infligentes. Dicitur etiam de angelis malis s. daemonibus, Eph. 6, 12. Col. 2, 15. Eph. 2, 2. qui in aëre versari putabantur, sive in coelo infimo, de quo Test. XII. Patr. p. 546. dicit: ὁ κατώτερος (οὐρανὸς) διὰ τοῦτο στυγνότερός ἐστιν, ἐπειδὴ οὗτος παρὰ πάσας ἀδικίας ἀνθρώπων. — 4) *robur*, *efficacia*, Apoc. 9, 19. ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι. ib. 18, 1. — Matth. 7, 29. ὡς ἐξουσίαν ἔχων, summa efficacia usus; Marc. 1, 22. vel ut Luc. 4, 32. dicitur: ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ, magna gravitas inerat ejus sermoni. — Inde κατ' ἐξουσίαν Marc. 1, 27. et ἐν ἐξουσίᾳ Luc. 4, 36. *potenter*, *cum effectu*. — 5) *licentia*, *arbitrium*, *libertas*, *venia*, Jo. 10, 18. 9, 10. 11, Act. 1, 7. ἐν τῇ ἰδίᾳ

ἐξουσία, pro suo arbitrio. Ib. 5, 4. Rom. 9, 21. 1 Cor. 7, 37. ἐξουσ. ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, in ejus arbitrio positum est. 1 Cor. 8, 9. 9, 4. 5. 6. 12. 18. 2 Cor. 10, 8. 2 Thess. 3, 9. Hebr. 13, 10. Ap. 22, 14. ἐξουσία ἐπὶ τὸν ξύλον τῆς ζωῆς, licet iis uti arbore vitae. coll. Sir. 25, 25. 30, 11. 2 Macc. 4, 10. — 6) Restant verba vexatissima 1 Cor. 11, 10. ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους, quae plurimi ob vers. 5. de *velamine* capitis intelligunt; quod si conceditur ἐξουσία est *munimentum, propugnaculum,* ut hebr. מָעוֹז, quod non solum robur, sed etiam propugnaculum significat, et Paulus velamen ea de causa censendus est appellasse propugnaculum, quia velamen mulieres muniat adversus impetus daemonum libidinosorum. Sic in Test. XII. Patr. p. 529. monentur mulieres, ἵνα μὴ κοσμῶνται τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς ὄψεις αὐτῶν, quia hoc modo mulieres ante diluvium seduxissent Egregoras, (angelos nunc malos). Sed obstare videtur, quod ἐξουσία ἐπὶ constanter significat *dominium in,* et quod apostolus ipse v. 15. dicit comam loco velaminis mulieri datam esse. Posset igitur locus et ita intelligi: debet mulier habere potestatem, s. veniam capitis sui scl. velandi, idque vel propter daemones." Videntur enim quidam fuisse in ecclesia Corinthiaca, qui vetarent, certe contradicerent, ne mulieres sacris interessent velatae. cf. v. 3 sqq. monet igitur apostolus, hanc veniam dandam esse mulieribus, ut velis utantur. — Saepius non extat.

Ἐξουσιάζω, f. άσω, (ab ἐξουσία) 1) potestatem do, Cohel. 5, 18. 6, 2. — 2) *dominium exerceo, impero.* τινός, ut etiam ἐξουσία, saepe seq. genitivo objecti. Luc. 22, 25. 1 Cor. 6, 12. ἐξουσιασθήσομαι, me subjugari patiar. ib. 7, 4. coll. Cohel. 9, 17. 10, 4. Neh. 9, 37. 1 Macc. 10, 70.

Ἐξοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐξέχω, emineo, promineo; deinde: excello) 1) *eminens,* prominens, prominentia, Job. 39, 28. — 2) metaph. *praestantia, excellentia,* Act. 25, 23. ἄνδρες οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες, i. e. proceres, primores.

Ἐξυπνίζω, f. ίσω, (ἐξ et ὕπνος) 1) e *somno excito, expergefacio;* passiv. *expergefio,* 1 Reg. 3, 15. Job. 14, 12. Test. XII. Patr. p. 568. et 660. — 2) *e mortis sopore excito, resuscito.* Jo. 11, 11. coll. Test. XII. Patr. p. 609. οἱ διὰ κύριον ἀποθανόντες ἐξυπνισθήσονται ἐν ζωῇ.

Ἔξυπνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐξ et ὕπνος) *expergefactus, e somno excitatus.* Act. 16, 27. 3 Esdr. 3, 3. ἔξυπνος ἐγένετο. Test. XII. Patr. p. 562.

Ἔξω, (ab ἐξ) adverb. secundum LXX. hebr. חוּץ, חוּצָה respondens, quod ubi substantivis jungitur in praepositionem, genitivum regentem, abit, qui genitivus saepius omittitur et e contexta oratione supplendus est, v. c. Marc. 1, 45. ἔξω scl. τῆς πόλεως, extra urbem Luc. 1, 10. ἔξω scl.

τοῦ ναοῦ. vid. etiam Act. 5, 34. Apoc. 22, 15. — Est autem 1) *foris*, auſſen, Marc. 11, 4. πρὸς τὴν θύραν ἔξω, ad januam foris. Ἑστάναι ἔξω, foris ſtare, Matth. 12, 46 ſq. Marc. 3, 31 ſq. Luc. 8, 20. 13, 25. Jo. 18, 16. 20, 11. Act. 5, 23. Gen. 24, 31. — Οἱ ἔξω ſcl. ὄντες, *exteri*, — *non chriſtiani*, 1 Cor. 5, 12. 13. Col. 4, 5. 1 Theſſ. 4, 12. — *ad ſocietatem apoſtolorum non pertinentes*, profani, ἐξωτερικοί. Marc. 4, 11. αἱ ἔξω πόλεις, urbes exterae, extra Judaeam, Act. 26, 11. Ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος, ego, quatenus corpus habeo, corpus meum, 2 Cor. 4, 6. coll. 2 Reg. 16, 18. εἴσοδος ἡ ἔξω, exterior. — 2) *Foras ex*, hinaus, heraus; v. c. ἐξῆλθεν ἔξω, Matth. 21, 17. Jo. 19, 4. 5. Deut. 23, 12. Exod. 12, 46. — Matth. 26, 75. Marc. 14, 68. Luc. 22, 62. Act. 16, 13. Apoc. 3, 12. de quo loco vid. Ἐξέρχομαι. — Ἐξάγειν ἔξω, Marc. 8, 23. Luc. 24, 50. Jo. 19, 4. 13. Act. 16, 30. coll. Jud. 19, 25. Gen. 15, 5. 19, 16. Ἐκπορεύεσθαι ἔξω τῆς πόλεως, Marc. 11, 19. Pſ. 41, 7. — Δεῦρο ἔξω, egredere foras, prodi, Jo. 11, 34. — Βάλλειν ἔξω, ejicere, exterminare, 1 Jo. 4, 18. Βάλλεσθαι ἔξω, *abjici*, cum contemtu, Matth. 5, 13. 13, 48. Luc. 14, 35. Jo. 15, 6. coll. 2 Chron. 29, 16. Lev. 14, 40. Sed ἐκβάλλειν ἔξω, *foras ejicere, abigere, expellere*, Matth. 26, 69. Marc. 12, 8. Luc. 4, 29. 8, 54. 13, 28. 20, 15. Jo. 6, 37. ἐκβ. ἔξω ſcl. ex regno Dei, i. e. repudiare. Jo. 9, 34 ſeq. 12, 31. Act. 7, 58. 9, 40. De loco Apoc. 11, 2. vid. Ἐκβάλλω. — Ἀποστέλλειν ἔξω τῆς χώρας, Marc. 5, 10. Ἀπελθεῖν ἔξω τοῦ συνεδρίου, egredi ex ſynedrio, Act. 4, 15. — Ἔξω ποιῆσαι, foras mittere, ſecedere jubere, Act. 5, 34. — 3) *extra*, *auſſerhalb*, Luc. 13, 33. Act. 14, 19. 21, 30. ib. 21, 5. ἕως ἔξω, (1 Sam. 9, 26.). Hebr. 13, 11—13. (Exod. 29, 14. 33, 7.) (Apoc. 14, 20.) Num. 35, 4. 2 Chron. 33, 15. — Saepius non legitur.

Ἔξωθεν, (ab ἔξω) 1) adverbium, a) *extrinſecus*; Gen. 6, 14. Exod. 25, 11. οἱ ἔξωθεν ſcl. ὄντες, exteri, extra eccleſiam, 1 Tim. 3, 7. Ὁ ἔξωθεν ſcl. ἄνθρωπος, homo quatenus oculis conſpicitur, 1 Petr. 3, 3. coll. 2 Cor. 4, 6. — Ἡ αὐλὴ ἡ ἔξωθεν, exterior aula, Apoc. 11, 2. τὸ ἔξωθεν, exterior pars, das Aeuſsere, Matth. 23, 25. Luc. 11, 39. 40. — b) Metaph. *ratione externae conditionis et agendi modi*, Matth. 23, 27. ἔξωθεν φαίνονται, in externa agendi ratione videntur. ib. v. 28. Marc. 7, 18. 2 Cor. 7, 5. — 2) praepoſitio: *extra*, i. q. ἔξω, Marc. 7, 15. Apoc. 14, 20. ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως. 1 Reg. 6, 6. Saepius non habetur.

Ἐξωθέω, f. ἐξώσω, (ἐξ et ὠθέω, pello, trudo) 1) *extrudo, ſedibus expello*, Act. 7, 45. coll. Jer. 8, 3. Joel. 3, 6. Pſalt. Sal. 17, 6. — 2) ſequente εἰς, *pello ad, impello*. Sic Act. 27, 39. ἐξῶσαι τὸ πλοῖον εἰς αἰγιαλὸν, ad littus ad-

pellere navem (cf. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 406.). Joel. 2, 20. ἔξωσ. εἰς γῆν ἄνυδρον. Jer. 51, 35. ἔξωσαν με εἰς Βαβυλῶνα. Sequente ἐπὶ 2 Sam. 15, 13.

Ἐξώτερος, α, ον, comparativ. ab ἔξω, *exterior, extremus;* Ezech. 10, 5. 40, 20. — In N. T. σκότος τὸ ἐξώτερον, Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30. Vid. Σκότος.

Ἑορτάζω, f. άσω, (ab ἑορτὴ) proprie ἑορτὴν ἄγω, *diem festum celebro,* Exod. 5, 1. Ps. 41, 5. Nah. 1, 15. In N. T. semel 1 Cor. 5, 8. de *celebratione festi paschatos,* quam Apostolus allegorice pro omni cultu Dei, qui in sentiendi et agendi ratione conspicuus est, posuit, metaphora ducta ab ἀζύμοις, versu 7.

Ἑορτὴ, ῆς, ἡ, *dies festus,* Act. 18, 21. (Ezech. 23, 34.) Col. 2, 16. Jo. 5, 1. ubi, quum articulus deficiat, incertum est, an de paschate cogitandum sit. Am. 5, 21. Nah. 1, 15. — Ἑορτὴ τοῦ πάσχα. Luc. 2, 41. 42. Jo. 13, 1. (Semel sic in V. T. Exod. 34, 25. ubi simpliciter τὸ πάσχα dicitur). Jo. 2, 23. τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, quare etiam Joannes pascha saepius κατ᾿ ἐξοχὴν appellat τὴν ἑορτὴν, c. 7, 2. 8, 10 — 14. 37. — ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, Luc. 22, 1. *pascha.* cf. Jos. 5, 8. et saepius in V. T. v. c. Exod. 34, 17. 23, 15. 2 Chron. 8, 13.

Ἐπαγγελία, ας, ἡ, 1) annunciatio; — quod est in annunciatione: 2) *mandatum, jussum,* Act. 23, 21. ἐπαγγελ. expectant mandatum tuum, scl. ut Paulus ad te ducatur, cf. v. 15. (Exemplum e *Diod. Sic.* attulit *Munthe* in obss. ad h. l.) — 3) *promissio,* Rom. 4, 20. Act. 2, 39. 2 Cor. 1, 20. Eph. 6, 2. 1 Tim. 4, 8. Hebr. 11, 33. 2 Petr. 3, 4. coll. Esth. 4, 7. 1 Macc. 10, 15. — Specialiter a) promissiones Abrahamo factae. Hebr. 7, 6. de numerosa sobole Act. 7, 17. Hebr. 6, 15. de terrae possessione Rom. 4, 13 — 16. unde γῆ ἐπαγγελίας *terra promissa,* Hebr. 11, 9. — de Isaaco, Rom. 9, 9. Gal. 4, 23. de Christo, filio Abrahami spirituali, Rom. 9, 8. ubi τέκνα τῆς ἐπαγγ. pro τέκνα τοῦ ἐπαγγελμένου, i. e. Christi, ut Paulus ipse Gal. 3, 16. (σπέρμα, ὅς ἐστι Χριστός) et 4, 28. interpretatur. — b) de futuro servatore Act. 13, 23. 32. 26, 6. — c) de futura felicitate et favore Dei, Abrahamo, patribus, Judaeis et per hos Christianis facta, Rom. 4, 13 — 16. 9, 4. 15, 8. 2 Cor. 7, 1. Gal. 3, 16 — 29. Eph. 2, 12. 3, 6. Hebr. 6, 12. 17. 11, 17. — d) de felicitate per Christum adipiscenda, 2 Tim. 1, 1. κατ᾿ ἐπαγγ. i. e. ex Dei benigna voluntate ut annunciem promissionem felicitatis per Christ. adipiscendae. Hebr. 4, 1. 8, 6. 9, 15. 1 Jo. 2, 25. — Ὁ κύριος τῆς ἐπαγγ. dominus a quo promissio, 2 Petr. 3, 9. — 4) id ipsum quod promittitur, τὸ ἐπαγγελλόμενον, *res promissae,* Hebr. 11, 13. 39. — de spiritu sancto, Luc. 24, 49. ἐπαγγελία τοῦ πατρὸς, *promissum* a patre; Act. 1, 4. Eph. 1.

13. Gal. 3, 14. Act. 2, 33. ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ. λαβὼν, i. e. τὸ πνεῦμα ἐπαγγελλόμενον. — de ſalute ipſa Hebr. 10, 36. — Teſt. XII. Patr. p. 725.: ὁ Θεὸς εἰσάξει ὑμᾶς εἰς τὴν ἐπαγγελίαν (terram promiſſam) τῶν πατέρων ὑμῶν. Pſalt. Sal. 12, 8. ὅσιοι κυρίου κληρονομήσαιεν ἐπαγγελίας κυρίου. Saepius non legitur. Etenim 1 Jo. 1, 5. Griesb. recte reſtituit ἀγγελία.

Ἐπαγγέλλω, f. ελῶ, (activ. noſtri ſcriptores non uſurpant, ſed medium) compoſitum ex ἐπὶ et ἀγγέλλω 1) *denuntio, annuntio,* Hebr. 12, 26. — et ut ἐξαγγέλλω, et ἀπαγγέλλω (Sir. 16, 25.) *doceo,* 1 Tim. 6, 21., ubi vero alii: palam annuntio, *jacto, glorior,* ut Sap. 2, 13. ἐπαγγέλλεται γνῶσιν ἔχειν θεοῦ; i. q. v. 16. ἀλαζονεύεται πατέρα θεόν. — 2) *polliceor, ſpondeo,* 1 Tim. 2, 9. mulieres ἐπαγγ. θεοσέβειαν, pietatem pollicitae. Sic Sir. 20, 23. ἔστι χάριν αἰσχύνης ἐπαγγελλόμενος φίλῳ. coll. 2 Macc. 4, 27. — *promitto* ſeq. dativo perſonae, Marc. 14, 11. Act. 7, 5. Rom. 4, 21. Tit. 1, 2. Hebr. 6, 13. 10, 23. 11, 11. Jac. 1, 12. 2, 5. 2 Petr. 2, 19. 1 Jo. 2, 25. coll. Eſth. 4, 6. — 3) Paſſive Rom. 3, 19. τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, in quem promiſſio divina ſpectabat, i. e. promiſſus. Saepius non habetur.

Ἐπάγγελμα, τος, τὸ, (ab ἐπαγγέλλω) i. q. ἐπαγγελία, *promiſſio,* 2 Petr. 3, 13. *promiſſum* ib. 1, 4. (In V. T. non habetur.)

Ἐπάγω, f. άξω, (ἐπὶ et ἄγω) *induco, infero* alicui aliquid, *immitto* (LXX. hebr. הֵבִיא). Dicitur in utramque partem, cum de rebus jucundis et bonis, Jer. 32, 42. Zeph. 3, 18. Gen. 18, 19. tum frequentius etiam de malis et exitioſis. 2 Petr. 2, 1. ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ἀπώλειαν. interitum ſibi adducunt. coll. Exod. 11, 1. Lev. 26, 25. Gen. 27, 12. — Act. 5, 28. ἐπαγ. ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ αἷμα, nobis inferre culpam caedis. coll. Gen. 20, 9. Ezech. 34, 7. — 2 Petr. 2, 5. κατακλυσμὸν ἐπάξας. coll. Gen. 6, 17.

Ἐπαγωνίζομαι, f. ίσομαι, ἀγωνίζομαι ἐπὶ, vel ſeq. dativo, *pugno pro aliqua re.* Sic Jud. v. 3. ἐπαγ. τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει, pugnare pro doctrina chriſtianis ab apoſtolis tradita, eam defendere ſcl. adverſus falſos doctores.

Ἐπαθροίζω, f. οίσω, (ἐπὶ et ἀθροίζω, cogo, congero) congrego, congero; medium: *me congrego, confluo.* Luc. 11, 29. (*Aelian.* V. H. 2, 1. *Herod.* 3, 4. 11.)

Ἐπαίνετος, ου, ὁ, *Epaenetus* (laudabilis), vir chriſtianus, qui Rom. 16, 5. commemoratur, caeterum ignotus.

Ἐπαινέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔπαινος), 1) *laudo, celebro, laudibus effero,* Rom. 15, 11. coll. Pſ. 63, 4. 117, 1. 145, 4. — 2) *probo, laudo,* 1 Cor. 11, 2. 22. — οὐκ ἐπαινῶ, probare, laudare non poſſum, 1 Cor. 11, 17. 22. —

3) *probum, laude dignum, aliquem habeo*, Luc. 16, 8. Pf. 10, 3. ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις.

Ἔπαινος, ου, ὁ, 1) *laus, celebratio*; fenfu transitivo, Eph. 1, 6. εἰς ἔπαινον, ut celebretis. ib. v. 12. 14. Phil. 1, 11. — fenfu intransitivo, laus, quam confequimur, 1 Petr. 1, 7. 2 Cor. 8, 18. coll. 2 Chron. 21, 20. Pf. 21, 3. ubi Deus dicitur ὁ ἔπαινος τοῦ Ἰσραὴλ, celebrandus ab Ifraëlitis. — Metonymice 2) *res laudabilis, virtus, meritum*, Phil. 4, 8. Sic Sir. 39, 10. σοφίαν αὐτοῦ διηγήσονται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. ib. 44, 15. — 3) *probatio, judicium, quo probus, ideoque laudabilis habeor*, f. *declaror*. Rom. 2, 29. οὗ ὁ ἐπ. i. e. is non quidem ex hominum, attamen ex Dei judicio probus habetur. Rom. 13, 3. ἕξεις ἔπαινον, probus judicaberis. — 4) *praemium*, 1 Cor. 4, 5. ἔπαιν. γενήσ. quisque praemia, quae meruerit, accipiet. 1 Petr. 2, 14. εἰς ἔπαιν. ad benefaciendum probis. coll. Sap. 15, 19. ὁ τοῦ θεοῦ ἔπαινος καὶ ἡ εὐλογία αὐτοῦ. Saepius non extat.

Ἐπαίρω, f. αρῶ, (ἐπὶ et αἴρω) *attollo, furfum tollo, elevo*; (LXX. hebr. נָשָׂא) v. c. velum expando, Act. 27, 40. (exempla e profanis dedit *Kypkius* ad h. l.) — Caeterum in N. T. occurrit in his formulis: a) ἐπαίρειν ὀφθαλμοὺς, *oculos*, antea demiffos, *tollere*, aufblicken, Matth. 17, 8. Ezech. 18, 6. — *intueri*, oculos figere in, Luc. 6, 20. — *circumfpicere, profpicere*, Jo. 4, 35. 6, 5. Gen. 13, 10. — *furfum tollere oculos*, Luc. 16, 23. 18, 13. Jo. 17, 1. 1 Chron. 21, 16. — b) ἐπαίρ. τὴν φωνὴν, *alta voce loqui*, Luc. 11, 27. Act. 2, 14. 14, 11. 22, 22. Judic. 2, 4. 9, 7. — c) ἐπ. τὰς κεφαλὰς, caput erigere, *animum recipere*, Luc. 21, 28. — d) τὰς χεῖρας, in benedicendo et precando, Luc. 24, 50. 1 Tim. 2, 8. Exod. 17, 11. Neh. 8, 6. Pf. 134, 2. — e) τὴν πτέρναν ἐπί τινα, calcem contra aliquem. Jo. 13, 18. coll. Pf. 41, 10. (1 Sam. 20, 32. ἐπῆρε τὸ δόρυ ἐπὶ Ἰωνάθαν, hebr. הֵטִיל). — *Paffivum: in altum feror, auferor*, Act. 1, 9. ἐπήρθη, fublatus eft fcl. e folo verfus caelum (Luc. 24, 51. ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανὸν). coll. Pf. 8, 2. gloria Dei ἐπήρθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. — *Medium: effero me*; quod quidem eft a) *infurgo* contra; 2 Cor. 10, 5. ὕψωμα ἐπαιρόμενον, altitudo fefe elevans, infurgens contra. vid. Esdr. 4, 19. Dan. 11, 14. — b) *faftuofe me effero, fuperbio*, 2 Cor. 11, 20. ἐπαίρεται, fuperbit, infolens eft fcl. ἐφ' ὑμᾶς. vid. Jer. 13, 15. (גָּבַהּ) Zeph. 1, 12. Pf. 47, 8. Prov. 19, 18. εἰς ὕβριν μὴ ἐπαίρου (נָשָׂא) τῇ ψυχῇ σου. Saepius non habetur.

Ἐπαισχύνομαι, fut. paff. ἐπαισχυνθήσομαι, aor. 1. ἐπησχύνθην, (ἐπὶ et αἰσχύνομαι) *erubesco* aliqua re, 1) *pudefio, pudore fuffundor* (profanis cum dativo rei, noftris feq. accufativo, et fq. ἐπὶ) Rom. 6, 21. ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύ-

νεσϑε, quorum vos nunc pudet. — 2) *recuso, detrecto,* quasi *pudori* mihi foret; Hebr. 2, 11. οὐκ ἐπαισχύν. ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν; ib. 11, 16., non detrectavit Deus, quasi pudori ipsi esset, Deus ipsorum vocari. Sic Sir. 22, 25. φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυνθήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ κρυβῶ. — 3) *revereor,* ex hebraismo, ubi verba pudoris transferuntur quoque ad animi perturbationem. Inde αἰσχύνομαι apud LXX. saepius est: revéreor, timidus sum, me subtraho, vel non audeo facere prae timore. Prov. 13, 5. ἀσεβὴς αἰσχύνεται (בָאַשׁ) καὶ οὐκ ἔχει παῤῥησίαν. Esdr. 8, 22. ᾐσχύνθην (בּוֹשׁ) αἰτήσασθαι, 3 Esdr. 8, 51. ἐνετράπην αἰτῆσαι. vid. Prov. 28, 21. 1 Sam. 13, 4. Similiter ἐπαισχύν. Job. 34, 19. οὐκ ἐπῃσχύνθη (נָשָׂא) πρόσωπον ἐντίμου. Test. XII. Patr. p. 700. οὐ γὰρ ὁ ϑεὸς ἐπαισχύνεται ὡς ἄνθρωπος. Hinc in N. T. ἐπαισχύν. τινα vel τι, *prae timore,* s. *fiducia destitutus, desero aliquem s. aliquid, me subtraho ei,* Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. prae hominum timore abnego. Rom. 1, 16. τὸ εὐαγγ. rem christianam quasi de ea desperans, calamitatum timore perculsus desero. 2 Tim. 1, 8. 12. 16. Saepius non extat in codice sacro.

Ἐπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et αἰτέω) insuper rogo; — *mendico, stipem rogo,* quia mendicantes alium post alium rogare solent. Luc. 16, 3. Ps. 109, 9. Sir. 40, 31.

Ἐπακολουθέω, ῶ, f. ήσω (ἐπὶ et ἀκολουθέω) 1) *subsequor;* — τοῖς ἴχνεσίν τινος, vestigia alicujus, i. e. exemplum ejus sequor, 1 Petr. 2, 21. Deut. 12, 30. ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς, eos imitari. — 1 Tim. 5, 24. τισὶ δὲ καὶ ἐπακολ. subsequentur scl. poenae; quosdam etiam manent poenae futurae. coll. Jos. 6, 8., ubi hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי postea sequebatur arca. Judith. 14, 4. ἐπακολ. hostem insequunti. — Inde etiam *comitor,* Marc. 16, 20. — 2) Metaph. *adhaereo alicui, ei deditus sum,* 1 Tim. 5, 10. παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Jes. 55, 3. ἐπακολ. ταῖς ὁδοῖς μου, i. e. studete pietati. coll. Num. 14, 24. Jos. 14, 8. 9. Test. XII. Patr. idololatrae ἐπηκολούθησαν λίθοις καὶ ξύλοις. Saepius non extat.

Ἐπακούω, f. ούσω, (ἐπὶ et ἀκούω) 1) auribus percipio, Jes. 8, 9. — 2) obtempero, 2 Chr. 33, 10. — 3) *exaudio, precibus annuo,* 2 Cor. 6, 2. coll. 2 Chron. 32, 24. Gen. 35, 3. 21, 17. Prov. 15, 32. Job. 8, 6.

Ἐπακροάομαι, ῶμαι, (ἐπὶ et ἀκροάομαι, audio) *auribus percipio, audio.* Act. 16, 25. Test. XII. Patr. p. 710. ἐπηκροῶτό μου, πῶς ὕμνουν τὸν κύριον. (Ἐπακρόασις, 1 Sam. 15, 22.).

Ἐπάν, (ex ἐπεί et ἄν) jonice ἐπήν, conjunct. *postquam, ubi, si.* Ter, Matth. 2, 8. Luc. 11, 22. 34.

Ἐπάναγκες, τὸ, (ex ἐπὶ et ἀνάγκη) *id quod necesse est, fieri debet;* Act. 15, 28. πλὴν τῶν ἐπάναγκες (scl.

ὄντων) τούτων, exceptis his, quae necessario observari debent. Profanis hoc modo et tanquam adverbium saepissime dicitur. Vid. *Kypkii* obss. s. ad h. l.

Ἐπανάγω, f. ἄξω, (ἐπὶ et ἀνάγω) 1) *sursum duco*; navem in altum mare, Luc. 5, 3. ἐπαναγ. scl. εἰς τὸ βάθος, ut additur v. 4. 2 Macc. 12, 4. (*Xenoph.* hist. gr. 6, 2. 16.) — 2) ἐπαναγ. scl. ἑαυτὸν, *reverti*, in locum altiorem, Hierosolymam, Matth. 21, 18. — etiam *revertor* simpliciter, 2 Macc. 9, 21. (*Polyb.* 4, 74. 1.) — et tropice ut ἐπιστρέφειν, Sir. 17, 26. ἐπάναγε ἐπὶ ὕψιστον. ib. 26, 30. *Hesych.* ἐπάναγε· ἐπάνελθε, ἐπίστρεφε. Saepius non extat in codice sacro.

Ἐπαναμιμνήσκω, f. μνήσω, (ἐπὶ et ἀναμιμνήσκω) memoriam rei in animo suscito, *in mentem revoco*, Rom. 15, 15.

Ἐπαναπαύω, f. αύσω, (ἐπὶ et ἀναπαύω) medium ἐπαναπαύομαι ἐπὶ, sive τινὶ, *requiesco* in aliquo, quod vel est: *nitor* aliquo, ut 2 Reg. 7, 2. 17. ἐπαν. ἐπὶ τῇ χειρὶ, hebr. נִשְׁעָן, vel metaphorice: *adhaereo* alicui, apud eum versor, ut 1 Macc. 8, 12. μετὰ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ ἐπαναπαυομένων αὐτοῖς. Utraque notio locum habere potest Rom. 2, 17. ἐπαν. τῷ νόμῳ, vel: niteris lege, vel: ei adhaeres, eam observare pergis; — vel denique: *maneo, adsum semper*, Luc. 10, 6. ἐπαν. ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, profecto particeps erit benedictionis vestrae. coll. Num. 11, 25. 26. 2 Reg. 2, 15. et Ἀναπαύω.

Ἐπανέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ἐπὶ et ἀνέρχομαι) *iterum revertor, revertor* simpliciter. Luc. 10, 35. 19, 15. Gen. 33, 18. (שׁוּב) 50, 5. Job. 6, 17. 2 Macc. 4, 36.

Ἐπανίστημι, f. αναστήσω, activ. et med. 1) *surgo, existo*, Dan. 11, 2. τρεῖς βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν τῇ Περσίδι. — *surgere facio, excito*, Psalt. Sal. 17, 9. ἐν τῷ ἐπαναστῆναι αὐτοῖς ἄνθρωπον. — 2) *insurgo* contra, *hostiliter ago*, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Deut. 22, 26. et Mich. 7, 6. θυγατὴρ ἐπαναστήσεται ἐπὶ τὴν μητέρα, hebr. קָם. cf. Job. 29, 19. 17, 8.

Ἐπανόρθωσις, εως, ἡ, (ἐπὶ et ἀνορθόω) 1) erectio ejus quod jacuerat, restitutio ejus quod devastatum erat; de restitutione urbis, 1 Macc. 14, 34.; civitatis judaicae secundum legem mosaicam, *Joseph.* Antiq. 11, 5. 4 et 5. — de restitutione salutis publicae 3 Esdr. 8, 53. coll. Esdr. 8, 22. — 2) *correctio ejus quod corruptum fuerat*; sic de moribus et vita, 2 Tim. 3, 16. πρὸς ἐπανορθ. ad corrigendos mores perversorum. Sic saepius profanis v. c. ἐπανόρθωσις τοῦ βίου, ἤθους, apud Polyb. et Philon. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 623. et *Bielii* thes. phil. s. h. v.

νεσθε, quorum vos nunc pudet. — 2) *recuſo, detrecto,* quaſi *pudori* mihi foret; Hebr. 2, 11. οὐκ ἐπαισχύν. ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν; ib. 11, 16., non detrectavit Deus, quaſi pudori ipſi eſſet, Deus ipſorum vocari. Sic Sir. 22, 25. φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυνθήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ κρυβῶ. — 3) *revereor,* ex hebraismo, ubi verba pudoris transferuntur quoque ad animi perturbationem. Inde αἰσχύνομαι apud LXX. ſaepius eſt: revereor, timidus ſum, me ſubtraho, vel non audeo facere prae timore. Prov. 13, 5. ἀσεβὴς αἰσχύνεται (בָּאַשׁ) καὶ οὐκ ἔχει παῤῥησίαν. Esdr. 8, 22. ᾐσχύνθην (בּוֹשְׁתִּי) αἰτήσασθαι, 3 Esdr. 8, 51. ἐνετράπην αἰτῆσαι. vid. Prov. 28, 21. 1 Sam. 13, 4. Similiter ἐπαισχύν. Job. 34, 19. οὐκ ἐπῃσχύνθη (נָשָׂא) πρόσωπον ἐντύμου. Teſt. XII. Patr. p. 700. οὐ γὰρ ὁ θεὸς ἐπαισχύνεται ὡς ἄνθρωπος. Hinc in N. T. ἐπαισχύν. τινα vel τι, *prae timore, ſ. fiducia deſtitutus, deſero aliquem ſ. aliquid, me ſubtraho ei,* Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. prae hominum timore abnego. Rom. 1, 16. τὸ εὐαγγ. rem chriſtianam quaſi de ea deſperans, calamitatum timore perculſus desero. 2 Tim. 1, 8. 12. 16. Saepius non extat in codice ſacro.

Ἐπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et αἰτέω) inſuper rogo; — *mendico, ſtipem rogo,* quia mendicantes alium poſt alium rogare ſolent. Luc. 16, 3. Pſ. 109, 9. Sir. 40, 31.

Ἐπακολουθέω, ῶ, f. ήσω (ἐπὶ et ἀκολουθέω) 1) *ſubſequor;* — τοῖς ἴχνεσίν τινος, veſtigia alicujus, i. e. exemplum ejus ſequor, 1 Petr. 2, 21. Deut. 12, 30. ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς, eos imitari. — 1 Tim. 5, 24. τισὶ δὲ καὶ ἐπακολ. ſubſequentur ſcl. poenae; quosdam etiam manent poenae futurae. coll. Joſ. 6, 8., ubi hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי poſtea ſequebatur arca. Judith. 14, 4. ἐπακολ. hoſtem inſequnti. — Inde etiam *comitor,* Marc. 16, 20. — 2) Metaph. *adhaereo alicui, ei deditus ſum,* 1 Tim. 5, 10. παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Jeſ. 55, 3. ἐπακολ. ταῖς ὁδοῖς μου, i. e. ſtudete pietati. coll. Num. 14, 24. Joſ. 14, 8. 9. Teſt. XII. Patr. idololatrae ἐπηκολούθησαν λίθοις καὶ ξύλοις. Saepius non extat.

Ἐπακούω, f. ούσω, (ἐπὶ et ἀκούω) 1) auribus percipio, Jeſ. 8, 9. — 2) obtempero, 2 Chr. 33, 10. — 3) *exaudio, precibus annuo,* 2 Cor. 6, 2. coll. 2 Chron. 32, 24. Gen. 35, 3. 21, 17. Prov. 15, 32. Job. 8, 6.

Ἐπακροάομαι, ῶμαι, (ἐπὶ et ἀκροάομαι, audio) *auribus percipio, audio.* Act. 16, 25. Teſt. XII. Patr. p. 710. ἐπηκροῶντό μου, πῶς ὕμνουν τὸν κύριον. (Ἐπακρόασις, 1 Sam. 15, 22.).

Ἐπάν, (ex ἐπεί et ἄν) jonice ἐπήν, conjunct. *poſtquam, ubi, ſi.* Ter, Matth. 2, 8. Luc. 11, 22. 34.

Ἐπάναγκες, τὸ, (ex ἐπὶ et ἀνάγκη) *id quod neceſſe eſt, fieri debet;* Act. 15, 28. πλὴν τῶν ἐπάναγκες (ſcl.

ὄντων) τούτων, exceptis his, quae neceſſario obſervari debent. Profanis hoc modo et tanquam adverbium ſaepiſſime dicitur. Vid. *Kypkii* obſſ. ſ. ad h. l.

'Ἐπανάγω, f. ἄξω, (ἐπὶ et ἀνάγω) 1) *ſurſum duco*; navem in altum mare, Luc. 5, 3. ἐπαναγ. ſcl. εἰς τὸ βάθος, ut additur v. 4. 2 Macc. 12, 4. (*Xenoph.* hiſt. gr. 6, 2. 16.) — 2) ἐπαναγ. ſcl. ἑαυτὸν, *reverti*, in locum altiorem, Hieroſolymam, Matth. 21, 18. — etiam *revertor* ſimpliciter, 2 Macc. 9, 21. (*Polyb.* 4, 74. 1.) — et tropice ut ἐπιστρέφειν, Sir. 17, 26. ἐπάναγε ἐπὶ ὕψιστον. ib. 26, 30. *Heſych.* ἐπάναγε· ἐπάνελθε, ἐπίστρεφε. Saepius non extat in codice ſacro.

'Ἐπαναμιμνήσκω, f. μνήσω, (ἐπὶ et ἀναμιμνήσκω) memoriam rei in animo ſuscito, *in mentem revoco*, Róm. 15, 15.

'Ἐπαναπαύω, f. αύσω, (ἐπὶ et ἀναπαύω) medium ἐπαναπαύομαι ἐπὶ, ſive τινὶ, *requiesco* in aliquo, quod vel eſt: *nitor* aliquo, ut 2 Reg. 7, 2. 17. ἐπαν. ἐπὶ τῇ χειρὶ, hebr. נִשְׁעָן, vel metaphorice: *adhaereo* alicui, apud eum verſor, ut 1 Macc. 8, 12. μετὰ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ ἐπαναπαυομένων αὐτοῖς. Utraque notio locum habere poteſt Rom. 2, 17. ἐπαν. τῷ νόμῳ, vel: niteris lege, vel: ei adhaeres, eam obſervare pergis; — vel denique: *maneo*, *adſum ſemper*, Luc. 10, 6. ἐπαν. ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, profecto particeps erit benedictionis veſtrae. coll. Num. 11, 25. 26. 2 Reg. 2, 15. et 'Ἀναπαύω.

'Ἐπανέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ἐπὶ et ἀνέρχομαι) *iterum revertor*, *revertor* ſimpliciter. Luc. 10, 35. 19, 15. Gen. 33, 18. (שׁוּב) 50, 5. Job. 6, 17. 2 Macc. 4, 36.

'Ἐπανίστημι, f. ἀναστήσω, activ. et med. 1) *ſurgo, exiſto*, Dan. 11, 2. τρεῖς βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν τῇ Περσίδι. — *ſurgere facio, excito*, Pſalt. Sal. 17, 9. ἐν τῷ ἐπαναστῆναι αὐτοῖς ἄνθρωπον. — 2) *inſurgo* contra, *hoſtiliter ago*, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Deut. 22, 26. et Mich. 7, 6. θυγάτηρ ἐπαναστήσεται ἐπὶ τὴν μητέρα, hebr. קוּם. cf. Job. 19, 19. 17, 8.

'Ἐπανόρθωσις, εως, ἡ, (ἐπὶ et ἀνορθόω) 1) erectio ejus quod jacuerat, reſtitutio ejus quod devaſtatum erat; de reſtitutione urbis, 1 Macc. 14, 34.; civitatis judaicae ſecundum legem moſaicam, *Joſeph.* Antiq. 11, 5. 4 et 5. — de reſtitutione ſalutis publicae 3 Esdr. 8, 53. coll. Esdr. 8, 22. — 2) *correctio ejus quod corruptum fuerat*; ſic de moribus et vita, 2 Tim. 3, 16. πρὸς ἐπανορθ. ad corrigendos mores perverſorum. Sic ſaepius profanis v. c. ἐπανόρθωσις τοῦ βίου, ἤθους, apud Polyb. et Philon. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 623. et *Bielii* thes. phil. ſ. h. v.

᾿Επάνω, (ἐπὶ et ἄνω), adverb. *supra*, Luc. 11, 44. Gen. 40, 17. לְמַעְלָה. Deinde vim praepositionis accipit genitivum regentis; 1) *supra*, *super*, a) de loco, Matth. 2, 9. 5, 14. 21, 7. 23, 18. 27, 37. 28, 2. Luc. 10, 19. (coll. Gen. 7, 18.) Apoc. 6, 8. 20, 3. hebr. עַל, Jes. 14, 14. מִמַּעַל Gen. 22, 9. Jes. 14, 13. — b) de dignitate et imperio, Luc. 19, 17. 19. ἐξουσία ἐπάνω, hebr. עַל, Gen. 41, 43. LXX. ἐπί. Jo. 3, 31. ἐπάνω πάντων ἐστὶ, omnibus major, excellentior est. — c) de numero et pretio: *plus quam*, Marc. 14, 5. πραθῆναι ἐπάνω τριακ. δην. Marc. 14, 5. majori quam trecentum denariorum pretio. — 1 Cor. 15, 6. ὤφθη ἐπάνω πεντ. ἀδελφοῖς pluribus quam quingentis fratribus. (Exod. 30, 14. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ib. 38, 26. Lev. 27, 7 etc.). Saepius non legitur.

᾿Επαρκέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ et ἀρκέω) *satis do*, *necessaria suppedito*. 1 Tim. 5, 10. 16. coll. 1 Macc. 8, 26. 11, 35. (*Xenoph.* Mem. 1, 2. 60.)

᾿Επαρχία, ας, ἡ, (ab ἔπαρχος praefectus provinciae, 3 Esdr. 6, 3. 7, 1. Esdr. 5, 3. 6. Neh. 2, 7. 2 Macc. 4, 27.) 1) munus, potestas ἐπάρχου; — 2) provincia, cui ἔπαρχος praefectus est. — provincia imperii romani. Act. 23, 34. 25, 1. *Joseph.* Ant. Jud. 10, 8. 11. cf. *Krebsii* obss. Flav. p. 257. *Fischer* de vitiis Lexic. p. 17.

῎Επαυλις, εως, ἡ, (ἐπὶ et αὐλὴ) non differt a simplici αὐλὴ, quod vid. Est enim 1) aula, atrium — caula, Num. 32, 16. 24. 2) praedium, villa, Jos. 15, 44. 47. 19, 8. πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αἱ περικύκλῳ τῶν πόλεων. 3) *habitaculum quodcunque*, Prov. 3, 33. ἐπαύλεις δικαίων, נְוֵה. Sic Act. 1, 20. coll. Ps. 69, 25. γενηθήτω ἡ ἔπαυλις (hebr. טִירָה, palatium) αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω κατοικῶν.

᾿Επαύριον, (ἐπὶ et αὔριον) adv. *cras*, *postridie*; τῇ ἐπαύριον, scl. ἡμέρᾳ, *crastino die*, *postero die*. Sic in N. T. Matth. 27, 61. Marc. 11, 12. Jo. 1, 29. 34. 35. et passim. coll. Gen. 30, 33. 1 Chron. 29, 21. Gen. 19, 34.

᾿Επαυτοφώρῳ, (ἐπὶ, αὐτὸς et φωράω, furor) 1) qui in ipso furto deprehenditur, ὁ ἐπ᾿ αὐτῷ τῷ κλέμματι εὑρεθεὶς ἔτι κατέχων αὐτό, ut *Hesych.* explicat. — 2) qui in facinore quovis, quod clam commisit, deprehenditur, et potissimum dicitur de amoribus illicitis, tanquam furtivis. Sic. Jo. 8, 4. κατ. ἐπαυτ. μοιχευ. in flagranti delicto adultera deprehensa est. *Aelian.* hist. animal. 14, 3. μοιχευομένην γυναῖκα ἐπαυτοφώρῳ καταλαβών. *Hesych.* ἐπ᾿ αὐτοφώρῳ· ὁ φανερῶς καταληφθεὶς, ὑπεύθυνος γενόμενος.

᾿Επαφρᾶς, ᾶ, ὁ, *Epaphras*, vir christianus, de quo vid. Col. 1, 7. 4, 12. Philem. v. 23. Suspicantur quidem hoc nomen contractum esse ex ᾿Επαφρόδιτος, Phil. 2, 25. ac utrumque nomen esse ejusdem hominis.

Ἐπαφρίζω, f. ίσω, (ἐπὶ et ἀφρίζω) *fpumam ejicio.* Semel Jud. v. 13., ubi fcriptor hoc verbum ufurpat de falfis doctoribus, quia antea eos comparaverat cum fluctibus maris aeftuantibus; ἐπαφρίζειν τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, fpumare ipforum turpitudinem, tropo remoto eft: palam effutiunt flagitia fua turpia. Similis locus legitur Jef. 57, 20.

Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, *Epaphroditus*, vir chriftianus de quo vid. Phil. 2, 25. (4, 18.). coll. Ἐπαφρᾶς.

Ἐπεγείρω, f. ερῶ, (ἐπὶ et ἐγείρω) ἐγείρω ἐπὶ, *excito contra aliquem*, LXX. hebr. הֵעִיר et הֵקִים (etiam feq. dativo fine ἐπὶ, v. c. Jef. 13, 17. Teft. XII. Patr. p. 571. ἐπεγείρειν τινὶ κακά.) Sic bis in N. T. Act. 13, 50. 14, 2. coll. 2 Chron. 21, 16. Amos. 6, 14. 1 Sam. 3, 12.

Ἐπεί, (ἐπὶ et εἰ) conjunctio, quae ponitur 1) in *propofitionibus confequentibus*, ubi eft a) *quia, propterea, quoniam, quum*, Matth. 18, 32. 27, 6. Jo. 13, 29. 1 Cor. 14, 12. Hebr. 6, 13. 11, 11. — b) *nam, quippe, fiquidem*, in propofitionibus illuftrationis et comprobationis caufa infertis, Marc. 15, 42. Jo. 19, 31. Luc. 1, 34. Hebr. 5, 2. 11. 9, 17. — 2) ad *initium orationis*, ubi a) conjungit duas propofitiones vel ratione temporis, vel ratione caufae et effectus inter fe nexas, ubi eft: *poftquam, quum, quum jam*, Luc. 7, 1. coll. Gen. 46, 30. 1 Macc. 10, 52. 3 Esdr. 2, 20. — b) infervit conclufioni, et incipit propofitionem antecedentem, cui deinde nectitur confequens, 2 Cor. 11, 18. 13, 3. (ubi propofitio confequens legitur verfu. 5.) Hebr. 2, 14. 4, 6. coll. 2 Macc. 14, 29. 3 Macc. 21, 16. — c) infervit afferendae objectioni, et exemplo in contrariam fententiam: *alioquin, fi fecus effet*, Rom. 3, 6. 11, 6. 22. 1 Cor. 5, 10. 7, 14. 14, 16. 15, 29. Hebr. 9, 26. 10, 2. Saepius non legitur.

Ἐπειδή, i. q. ἐπεί, addita partic. δή, 1) rationem affert: *fiquidem, etenim*, Matth. 21, 46. Luc. 11, 6. Act. 14, 12. 1 Cor. 1, 22. 14, 16. Phil. 2, 26. coll. Prov. 1, 24. Jer. 25, 8. — 2) concludit: *quum, jam quum, quoniam*, Act. 13, 46. 15, 24. 1 Cor. 1, 21. 1 Cor. 15, 21. ἐπειδὴ-νεκρῶν, quum enim interventu *hominis* mors extiterit, interventu *hominis* refurrectio quoque eveniet. Saepius non habetur. Caeterum vid. ἐπεί.

Ἐπειδήπερ, (ἐπειδή et part. πέρ) i. q. ἐπειδή, *quoniam, quum*, Luc. 1, 1. vid. Ἐπεὶ et ἐπειδή.

Ἐπείπερ, (ἐπεὶ et περ) *fiquidem*, Rom. 3, 30. vid. Ἐπεί.

Ἐπείδω, (ἐπὶ et εἴδω) cujus tantum in ufu eft aor. 2. ἐπεῖδον, inf. ἐπιδεῖν, 1) video ἐπὶ, i. e. *adfpicio, oculos dirigo in*, Jer. 48, 19. — 2) Deo ubi tribuitur, ex hebraismo (נִבַּט, רָאָה) eft: a) intueor benevole, ita ut placeat mihi, Gen. 4, 4. (de hominibus dictum eft quoque: gaudeo ex

Ἐπάνω, (ἐπὶ et ἄνω), adverb. *fupra*, Luc. 11, 44. Gen. 40, 17. לְמַעְלָה. Deinde vim praepofitionis accipit genitivum regentis; 1) *fupra*, *fuper*, a) de loco, Matth. 2, 9. 5, 14. 21, 7. 23, 18. 27, 37. 28, 2. Luc. 10, 19. (coll. Gen. 7, 18.) Apoc. 6, 8. 20, 3. hebr. עַל, Jef. 14, 14. מִמַּעַל Gen. 22, 9. Jef. 14, 13. — b) de dignitate et imperio, Luc. 19, 17. 19. ἐξουσία ἐπάνω, hebr. עַל, Gen. 41, 43. LXX. ἐπί. Jo. 3, 31. ἐπάνω πάντων ἐστί, omnibus major, excellentior eft. — c) de numero et pretio: *plus quam*, Marc. 14, 5. πραθῆναι ἐπάνω τριακ. δην. Marc. 14, 5. majori quam trecentum denariorum pretio. — 1 Cor. 15, 6. ὤφθη ἐπάνω πεντ. ἀδελφοῖς pluribus quam quingentis fratribus. (Exod. 30, 14. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ib. 38, 26. Lev. 27, 7 etc.). Saepius non legitur.

Ἐπαρκέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ et ἀρκέω) *fatis do*, *neceffaria fuppedito*, 1 Tim. 5, 10. 16. coll. 1 Macc. 8, 26. 11, 35. (*Xenoph*. Mem. 1, 2. 60.)

Ἐπαρχία, ας, ἡ, (ab ἔπαρχος praefectus provinciae, 3 Esdr. 6, 3. 7, 1. Esdr. 5, 3. 6. Neh. 2, 7. 2 Macc. 4, 27.) 1) munus, poteftas ἐπάρχου; — 2) provincia, cui ἔπαρχος praefectus eft. — provincia imperii romani. Act. 23, 34. 25, 1. *Jofeph*. Ant. Jud. 10, 8. 11. cf. *Krebfii* obff. Flav. p. 257. *Fifcher* de vitiis Lexic. p. 17.

Ἔπαυλις, εως, ἡ, (ἐπὶ et αὐλή) non differt a fimplici αὐλή, quod vid. Eft enim 1) aula, atrium — caula, Num. 32, 16. 24. 2) praedium, villa, Jof. 15, 44. 47. 19, 8. πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αἱ περικύκλῳ τῶν πόλεων. 3) *habitaculum quodcunque*, Prov. 3, 33. ἐπαύλεις δικαίων, נְוֵה. Sic Act. 1, 20. coll. Pf. 69, 25. γενηθήτω ἡ ἔπαυλις (hebr. טִירָה, palatium) αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω κατοικῶν.

Ἐπαύριον, (ἐπὶ et αὔριον) adv. *cras*, *poftridie*; τῇ ἐπαύριον, fcl. ἡμέρα, *craftino die*, *poftero die*. Sic in N. T. Matth. 27, 62. Marc. 11, 12. Jo. 1, 29. 34. 35. et paffim. coll. Gen. 30, 33. 1 Chron. 29, 21. Gen. 19, 34.

Ἐπαυτοφώρῳ, (ἐπί, αὐτὸς et φωράω, furor) 1) qui in ipfo furto deprehenditur, ὁ ἐπ' αὐτῷ τῷ κλέμματι εὑρεθεὶς ἔτι κατέχων αὐτό, ut *Hefych*. explicat. — 2) qui in facinore quovis, quod clam commifit, deprehenditur, et potiffimum dicitur de amoribus illicitis, tanquam furtivis. Sic. Jo. 8, 4. κατ. ἐπαυτ. μοιχευ. in flagranti delicto adultera deprehenfa eft. *Aelian*. hift. animal. 14, 3. μοιχευομένην γυναῖκα ἐπαυτοφώρῳ καταλαβών. *Hefych*. ἐπ' αὐτοφώρῳ· ὁ φανερῶς καταληφθεὶς, ὑπεύθυνος γενόμενος.

Ἐπαφρᾶς, ᾶ, ὁ, *Epaphras*, vir chriftianus, de quo vid. Col. 1, 7. 4, 12. Philem. v. 23. Sufpicantur quidem hoc nomen contractum effe ex Ἐπαφρόδιτος, Phil. 2, 25. ac utrumque nomen effe ejusdem hominis.

Ἐπαφρίζω, f. ίσω, (ἐπὶ et ἀφρίζω) *spumam ejicio.* Semel Jud. v. 13., ubi scriptor hoc verbum usurpat de falsis doctoribus, quia antea eos comparaverat cum fluctibus maris aestuantibus; ἐπαφρίζειν τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, spumare ipsorum turpitudinem, tropo remoto est: palam effutiunt flagitia sua turpia. Similis locus legitur Jes. 57, 20.

Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, *Epaphroditus*, vir christianus de quo vid. Phil. 2, 25. (4, 18.). coll. Ἐπαφρᾶς.

Ἐπεγείρω, f. ερῶ, (ἐπὶ et ἐγείρω) ἐγείρω ἐπὶ, *excito contra aliquem*, LXX. hebr. הֵעִיר et הֵקִים (etiam seq. dativo sine ἐπὶ, v. c. Jes. 13, 17. Test. XII. Patr. p. 571. ἐπεγείρειν τινὶ κακά.) Sic bis in N. T. Act. 13, 50. 14, 2. coll. 2 Chron. 21, 16. Amos. 6, 14. 1 Sam. 3, 12.

Ἐπεὶ, (ἐπὶ et εἰ) conjunctio, quae ponitur 1) in *propositionibus consequentibus*, ubi est a) *quia, propterea, quoniam, quum*, Matth. 18, 32. 27, 6. Jo. 13, 29. 1 Cor. 14, 12. Hebr. 6, 13. 11, 11. — b) *nam, quippe, siquidem*, in propositionibus illustrationis et comprobationis causa insertis, Marc. 15, 42. Jo. 19, 31. Luc. 1, 34. Hebr. 5, 2. 11. 9, 17. — 2) ad *initium orationis*, ubi a) conjungit duas propositiones vel ratione temporis, vel ratione caussae et effectus inter se nexas, ubi est: *postquam, quum, quum jam*, Luc. 7, 1. coll. Gen. 46, 30. 1 Macc. 10, 52. 3 Esdr. 2, 20. — b) inservit conclusioni, et incipit propositionem antecedentem, cui deinde nectitur consequens, 2 Cor. 11, 18. 13, 3. (ubi propositio consequens legitur versu. 5.) Hebr. 2, 14. 4, 6. coll. 2 Macc. 14, 29. 3 Macc. 21, 16. — c) inservit afferendae objectioni, et exemplo in contrariam sententiam: *alioquin, si secus esset*, Rom. 3, 6. 11, 6. 22. 1 Cor. 5, 10. 7, 14. 14, 16. 15, 29. Hebr. 9, 26. 10, 2. Saepius non legitur.

Ἐπειδὴ, i. q. ἐπεὶ, addita partic. δή, 1) rationem affert: *siquidem, etenim*, Matth. 21, 46. Luc. 11, 6. Act. 14, 12. 1 Cor. 1, 22. 14, 16. Phil. 2, 26. coll. Prov. 1, 24. Jer. 25, 8. — 2) concludit: *quum, jam quum, quoniam*, Act. 13, 46. 15, 24. 1 Cor. 1, 21. 1 Cor. 15, 21. ἐπειδὴ-νεκρῶν, quum enim interventu *hominis* mors extiterit, interventu *hominis* resurrectio quoque eveniet. Saepius non habetur. Caeterum vid. ἐπεί.

Ἐπειδήπερ, (ἐπειδὴ et part. πὲρ) i. q. ἐπειδὴ, *quoniam, quum*, Luc. 1, 1. vid. Ἐπεὶ et ἐπειδή.

Ἐπείπερ, (ἐπεὶ et περ) *siquidem*, Rom. 3, 30. vid. Ἐπεί.

Ἐπείδω, (ἐπὶ et εἴδω) cujus tantum in usu est aor. 2. ἐπεῖδον, inf. ἐπιδεῖν, 1) video ἐπὶ, i. e. *adspicio, oculos dirigo in*, Jer. 48, 19. — 2) Deo ubi tribuitur, ex hebraismo (רָאָה, נִבַּט) est; a) intueor benevole, ita ut placeat mihi, Gen. 4, 4. (de hominibus dictum est quoque: gaudeo ex

damno adverſariorum, Pſ. 22, 18. 54, 7. 92, 11. Obad. v. 12.) — b) *rationem habeo* alicujus, et quidem in utramque partem, ſcl. aut ut *auxilium feram, benefaciam*, Gen. 16, 13. Exod. 2, 25. 1 Chron. 17, 17. Pſ. 31, 7. ἐπεῖδες τὴν ταπείνωσίν μου. 2 Macc. 1, 27. 8, 2. — aut ut *puniam, vindicem*, Gen. 31, 49. et פקד. Ezech. 16, 50. 1 Chron. 12, 17. Jer. 3, 8. — Priori modo Luc. 1, 25. αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν, quibus placuit Deo, quibus benigniter curavit, ut —; poſteriori Act. 4, 29. ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπ. ſenſus: irritas fac minas eorum.

Ἔπειμι, (ἐπὶ et εἶμι) accedo; ſubſequor, Sir. 42, 26. aor. 2. ἔπιον, unde particip. ἐπιών, οὖσα, ὄν, *ſubſequens; poſterus*, Act. 7, 26. 23, 11. — τῇ ἐπιούσῃ ſcil. ἡμέρᾳ, Act. 16, 12. 20, 15. 21, 18. coll. Deut. 32, 29. τὸν ἐπιόντα χρόνον. Prov. 27, 1.

Ἐπεισαγωγή, ῆς, ἡ, (ἐπὶ et εἰσαγωγή) ſuperinductio; *introductio; Joseph.* Ant. 11, 6, 2. σβέννυσθαι γὰρ τὸ πρὸς τὴν προτέραν (ſcl. conjugem) φιλόστοργον ἑτέρας (ſcl. conjugis) ἐπεισαγωγῇ (ſcl. in thalamum.) — *locus, per quem introitus patet*, (*Thucyd.* 8, 92: τεῖχος καὶ πυλίδας ἔχον καὶ εἰσόδους, καὶ ἐπεισαγωγὰς τῶν πολεμίων.) In N. T. ſemel Hebr. 7, 19. ἐπεισ. κρ. ἐλπ. introductio melioris ſpei, i. e. ducere debuit lex ad meliorem oeconomiam, tanquam porta; viam fecit meliori doctrinae, tanquam oeconomiae divinae initium.

Ἔπειτα, (ἐπὶ et εἶτα) adv. *deinde, poſtea*; de tempore et ordine, Marc. 7, 5. Luc. 16, 7. 1 Cor. 12, 28. 15, 6. 7. 23. 46. Gal. 1, 21. 1 Theſſ. 4, 7. Hebr. 7, 2. 27. Jac. 3, 17. 4, 14. — Ubi hoc innuitur, aliquid eveniſſe praeterlapſo tempore definito, ſequitur μετά, v. c. Gal. 1, 18. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία, poſtea elapſis annis tribus. ib. 2, 1. Sic etiam Jo. 11, 7. ἔπειτα μετὰ τοῦτο, poſtea elapſis duobus diebus, v. 6. Ἔπειτα enim ſolum h. l. tantum indicaret aliquid eveniſſe poſt ſermonem quem Jeſus habuerat, non vero poſt biduum. Saepius non extat.

Ἐπέκεινα, pro ἐπ᾽ ἐκεῖνα, ſcl. μέρη, adverb. *ultra, trans*; — de tempore: *poſtea, porro, ſequente tempore*, 1 Macc. 9, 30. Suſann. v. 46, — de loco: *ultra, trans, cis.* ſeq. genitivo Act. 7, 43. ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. Amos. 5, 7. coll. Gen. 35, 21. Jer. 22, 19.

Ἐπεκτείνω, f. ενῶ, i. e. ἐκτείνω ἐπὶ, *extendo ad, verſus* aliquid. Medium: *extendo me verſus aliquid*; v. c. curſores, qui, ut curſum concitent, caput et corpus ulterius protendunt. Semel in N. T. Phil. 3, 14. τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, *protinus me intendens*, curſoris inſtar; ſenſus: ſummo ſtudio, enixe. (*Diog. Laërt.* 6, 2. 6.: ubi ſenex, cui quieſcendum nunc eſſe a labore dictum fuerat, reſpondet:

αἱ δολιχὸν ἔδραμον, πρὸς τῷ τέλει ἔδει με ἀνιέναι, καὶ μὴ μᾶλλον ἐπιτεῖναι; si in stadio currerem, num ad finem me cursum oporteret remittere et non potius intendere?)

Ἐπενδύτης, ου, ὁ, (ab ἐπενδύω) *tunica superior*, inter subuculam sive indusium et exteriorem vestem media, ab Atticis χιτωνίσκος, ab Hellenistis ἐπενδύτης dicta. Vid. *Fischer* de vitiis Lexic. N. T. p. 15. In N. T. semel Jo. 21, 7. de *superindumento* (ut *Tertull.* loquitur) quo Petrus piscatui vacans, indutus erat. *Theodot.* usus est pro hebr. מְעִיל pallium, 1 Sam. 18, 4. *Aquila* pro hebr. אֵפוֹד amiculum sacerdotale, 1 Sam. 14, 3.

Ἐπενδύω, f. ύσω, (ἐπὶ et ἐνδύω) *superinduo.* — In N. T. de corpore novo, qua anima post hanc vitam induenda est, tanquam vestimento, 2 Cor. 5, 2. 4. cf. Γυμνός.

Ἐπέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ἐπὶ et ἔρχομαι) quod apud LXX. maxime respondet hebr. בּוֹא et עָבַר, 1) *supervenio*, praeterea advenio, Levit. 11, 34. — etiam *advenio*, *adeo* simpliciter, Act. 14, 19. Prov. 4, 15, μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ; ἔκκλινον ἀπ' αὐτῶν. 2 Macc. 9, 17. πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεσθαι. coll. Prov. 26, 11. ubi respondet שׁוּב. Job. 4, 15. הָלַךְ. — 2) *futurus sum*; ἐπερχόμενος, futurus Eph. 2, 7. Jac. 5, 1. vid. Jes. 41, 4. 22. 44, 7. 45, 11. Test. XII. Patr. σημεῖον δόξης κυρίου ἐπερχομένου, futuri Messiae. — 3) *insto*, Luc. 21, 26. τὰ ἐπερχ. τῇ οἰκουμ. quae instant calamitates. Prov. 27, 12. 3, 25. Lib. *Hen.* p. 191. τέλος ἐπερχόμενον, instans interitus in diluvio. — 4) *contingo*, *evenio*; de malis, Act. 8, 24. 13, 40. Jud. 9, 57. 2 Sam. 19, 7. 2 Chron. 20, 8. Luc. 21, 35. (Jes. 63, 4. ἡμέρα ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς. coll. Job. 20, 28. — *hostiliter aggredior*, *bello aggredior*, Luc. 11, 22. Test. XII. Patr. p. 594. ἐπῆλθον ἡμῖν, bello nos aggressi sunt; ib. p. 596. ἐπήλθομεν, (adorti sumus) ἐπ' αὐτοὺς μετὰ θυμοῦ. — de rebus bonis: *contingo*, Sir. 3, 8. εὐλογία. — de Spiritu Dei et rebus ad animum spectantibus: *occupo* aliquem, 1 Sam. 11, 7. ἐπῆλθεν (נָפַל) ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν λαόν. Num. 5, 14. ἐπέλθῃ (עָבַר) αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως. ib. v. 30. Sir. 26, 21. θυμός μοι ἐπῆλθεν. Similiter Luc. 1, 35. Act. 1, 8. (coll. Luc. 24, 49.) Ps. 90, 10. ἐπῆλθε πραΰτης ἐφ' ὑμᾶς. Saepius non extat.

Ἐπερωτάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et ἐρωτάω) 1) *insuper quaero*, *iterum interrogo*, Jo. 18, 7. πάλιν αὐτοὺς ἐπηρώτησε — 2) *inquiro*, *sciscitor* — sensu forensi Matth. 27, 11. Marc. 14, 60 sq. 15, 2. Luc. 23, 9. — vid. etiam Marc. 5, 9. 8, 5. Matth. 17, 10. Luc. 8, 30. Jo. 18, 21. Act. 23, 24. et passim potissimum apud Marcum. coll. Gen. 26, 7. 38, 21. Deut. 4, 32. hebr. שָׁאַל. — 3) *quaestionem propono* ad respondendum, *responsum postulo*, Matth. 12, 10. 22, 23. 35. 41. 46. Marc. 10, 2. 11, 29. 12, 18. Luc. 2, 46. 3, 10. 14. —

In V. T. potiſſimum, pro hebr. שָׁאַל, דָּרַשׁ, uſurpatur de quaerentibus oraculum, ſive reſponſum in oraculo, v. c. ἐπερωτ. τοὺς νεκρούς, *mortuos ſciscitor*, Deut. 18, 11. coll. 1 Chron. 10, 13. — Deum per prophetas ſciscitari, Jeſ. 9, 3. Ezech. 14, 7. 20, 1. 1 Reg. 22, 6—8. Jud. 1, 1. 18, 5. (etiam ἐκζητῆσαι eodem ſenſu, 2 Reg. 1, 16.) — Inde ἐπερ. τὸν Θεὸν ex adjuncto eſt: *Dei voluntatem curo, Deum colo*. Sic Rom. 10, 20. coll. Jeſ. 65, 1. (hebr. בִּקֵּשׁ) — 4) *poſtulo* ſimpliciter, ut שָׁאַל ſaepiſſime, Matth. 16, 1. niſi hic quoque vertendum eſt: ſciscitabantur, num vellet ipſis ſignum dare. In notione poſtulandi legi videtur etiam Proverb. 17, 28.

Ἐπερώτημα, τος, τὸ, (ab ἐρωτάω) 1) interrogatio (*Thucyd.* 3, c. 53 et 54, et 68. *Herod.* 6, 67.) i. q. ἐπερώτησις, Gen. 43, 7. — 2) ut ἐπερωτᾷν eſt Deum ſciscitari, ſic ἐπερώτημα oraculum, quod poſtulatum eſt, reſponſum. Ita Dan. 4, 14. (chald. שְׁאֶלְתָּא) oraculum, decretum i. q. v. 21. σύγκριμα, eodemque ſenſu ἐρώτημα Sir. 36, 3. de reſponſo per Urim et Thummim. In N. T. ſemel 1 Petr. 3, 21. ubi βάπτισμα dicitur ἀγαθῆς συνειδήσεως ἐπερώτημα εἰς Θεόν. Quidam, ſed nulla juſta ratione, vertunt: *ſtipulatio, promiſſio*. Potius ἐπερώτημα ſenſu activo uſurpatum videtur h. l. ut ſit *ſciscitatio*, et εἰς Θεὸν de objecto dicatur, quod quaeritur. (Sic 2 Sam. 11, 7.: ἐπηρώτησε Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωὰβ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου. coll. Gen. 26, 7. ubi pro εἰς legitur περί.) Senſus igitur: *curare* Deum in ejus *voluntatem inquirere*, eique obſequium praeſtare; Dei *rationem habere* in pura conſcientia, ut Rom. 10, 20. verbum ἐπερωτάω, quod vid. — Quae ſi minus placerent, ἐπερώτημα etiam verti poſſet: *oraculum, dictamen, decretum* conſcientiae purae, ut ſenſus eſſet: ſalvos nos facit βάπτισμα per Chriſti reſurrectionem, non ubi corpus ſolum abluitur, ſed ubi conſcientiae recti dictamina nos ad Deum ducunt.

Ἐπέχω, f. ἐφέξω ſ. ἐπισχήσω, aor. 2. ἐπέσχον (ἐπὶ et ἔχω) 1) ſeq. dativo: *adhibeo, applico*, — τοὺς ὀφθαλμούς, intendo oculos, i. e. *attendo, obſervo*, Act. 3, 5. — τὸν νοῦν, *obſervo, attendo, caute provideo*, 1 Tim. 4, 16. ἔπ. σεαυτῷ κ. τ. δ. attende tibi et doctrinae, caute provide. coll. 2 Macc. 9, 25. τοῖς καιροῖς ἐπέχοντες, temporis opportunitatem inſidioſe obſervantes. (etiam *fidem habere, fiduciam ponere*, Sir. 31, 3. ἐπεχ. ἐνυπνίοις. ib. 5, 1. ἐπὶ χρήμασι, coll. c. 15, 4. 16, 3. Poſſet igitur 1 Tim. 4, 16. etiam verti: habe Vertrauen zu dir ſelbſt und zu der Lehre.) — 2) ſeq. accuſativo; a) *cohibeo*, Luc. 14, 7. coll. Jer. 6, 11. 2 Chron. 18, 5. 14. εἰ πορευθῶ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ. — b) *conſtanter teneo*, Phil. 2, 16. λόγον ζωῆς. *Heſych.* ἐπέχοντες· κρα-

τοῦντες. — c) cohibeo me, *moror, cunctor,* Act. 19, 22. ἐπέσχε χρόνον, commoratus eſt aliquamdiu. Gen. 8, 10. ἐπισχὼν (יָחֶל) ἔτι ἡμέρας ἑπτά. coll. 2 Macc. 5, 25. Saepius non extat.

Ἐπηρεάζω, f. άσω, (ab ἐπήρεια, minae crudeles, calumnia, contumelioſa tractatio) minis terreo; contumelioſe tracto; *calumnior, criminor,* 1 Petr. 3, 16. (*Herodian.* 2, 4. 16.) *Heſych.* συκοφάνται· ἐπηρεάζοντες. — Deinde: *injuriam infero, laedo* ſimpliciter. Sic Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. eodemque ſenſu ſaepius apud *Philon.* (vid. *Loesneri* obſſ. e Phil. p. 16.) coll. *Munthii* obſſ. e Diod. Sic. p. 36. *Heſych.* ἐπηρεάζει· βιάζει.

Ἐπὶ, praepoſitio, quae cum genitivo, dat. et accuſ. conſtruitur et ſecundum LXX. potiſſimum hebr. עַל, עַל־פְּנֵי, לִפְנֵי, בְּקֶרֶב, ל et ב praefix., reſpondet. Cujus quum tam varius in N. T. ſit uſus, ut tirones multitudine ſignificationum facile obruantur, hunc ſervabo ordinem ut *ſignificationes* afferam, quae huic praepoſitioni in N. T. ſubſunt *cum quovis caſu* conſtructae.

I. Primaria autem notio eſt, ut dicatur 1) de *loco* et ſit: a) *ſuper,* noſtrum *über, auf,* adjuncta notione motus in locum elatiorem; Jo. 19, 19. ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. — *Βάλλειν λίθον ἐπί τινι,* Jo. 8, 7. 11, 38. *ἐπί τινα,* Jo. 8, 59. — ſaepiſſime cum accuſativo, e. g. *λύχνον ἐπὶ τὴν λυχνίαν τιθέασιν,* Matth. 5, 15. *Ἐπιβάλλ. χεῖρα ἐπί τινα,* manus alicui injicere, Jo. 7, 30. 44. Act. 5, 18. *Ἐπιτίθημι χεῖρα ἐπί τινα,* manus ſuper caput alicujus pono, Act. 9, 17. Apoc. 1, 17. Matth. 9, 18. *ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον,* Act. 15, 10. *Βάλλ. βάρος ἐπί τινα,* Apoc. 2, 24. vid. etiam Jo. 9, 6. 15. Act. 10, 9. Apoc. 7, 15. — *Ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ,* in mentem venit, Act. 7, 23. — *ſuper,* adjuncta notione motus in locum inferiorem; ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἐρχόμενος, Hebr. 6, 7. Jac. 5, 17. *Πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς,* Apoc. 7, 1. *Ἀνακλῖναι ἐπὶ τῷ χόρτῳ,* Marc. 6, 39. *ἐπὶ τοὺς χόρτους,* Matth. 14, 19. 26. 28. *Πέσετε ἐφ' ὑμᾶς,* Apoc. 6, 16. Matth. 13, 5. 7. 20. *Ἔρχεσθαι ἐπί τινα,* Matth. 3, 16. *καταβαίν. ἐπί τινα,* Jo. 1, 52. (Act. 10, 11.) — *ſuper,* de eo quod ſuper aliqua re *eſt* et *manet,* excluſa notione motus, *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς,* ſuper caput ligatum, Jo. 20, 7. *Ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς,* Apoc. 10, 1. *Ἐπὶ γυμνοῦ,* ſuper nudo corpore, Marc. 14, 51. *Ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης,* Apoc. 10, 5. 8. (cum accuſat. ib. 12, 18. Act. 14, 10. 26, 16. Apoc. 11, 11.) *Κάθημαι ἐπί τινος,* inſideo, vehor, Matth. 27, 19. Act. 12, 21. Jo. 19, 13. Matth. 24, 30. 26, 64. Apoc. 4, 9. 10. 19, 19. (Job. 2, 8. Teſt. XII. Patr. p. 591. *καθημ. ἐφ' ἵππου.* ib. p. 550.) *ἐπί τινι,* non niſi Apoc. 19, 14. 21, 12. (et ib. c. 6, 2. 16. in edit. vulg.): et *ἐπί τινα,* Matth. 21, 5. Jo. 12, 14. 15. Act. 2, 3. Apoc. 14, 14. 16. 17, 3. — *Ἐφ' οὗ,* ſuper

quo erat exstructa, Luc. 4, 29. *Ἐπὶ κλίνης*, Matth. 9, 2. *Μένειν ἐπί τινος*, Jo. 19, 31. et *ἐπί τινα*, Jo. 1, 32 sq. vid. etiam Gal. 3, 13. Hebr. 8, 4. — Cum dativo: Marc. 2, 4. *ἐφ' ᾧ*, super quo lecto, Luc. 5, 25. 23, 38. *λίθον ἐπὶ λίθῳ*, lapidem super lapidem, Luc. 19, 44. 21, 6. Cum accusativo: *καθήμενοι ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς*, Luc. 21, 35. Act. 17, 26. Coronae *ἐπὶ τὰς κεφαλάς*, Apoc. 4, 4. 12, 3. — b) *juxta, ante, ad, prope*; *Ἐπὶ τοῦ βάτου* scl. *ὤν*, juxta rubum, Marc. 12, 26. Luc. 20, 37. Matth. 21, 19. Jo. 6, 19. *ἐπὶ τῆς θαλάσσης*, juxta mare. Ib. 21, 1. Act. 20, 9. — Cum dat. Matth. 24, 33. *ἐπὶ θύραις*, ad fores; Marc. 13, 29. Jo. 4, 6. 5, 2. Act. 3, 10. 5, 9. Apoc. 9, 14. *ἄγγελοι δεδεμένοι ἐπὶ τῷ ποταμῷ Εὐφράτῃ*, coll. Hab. 3, 16. (עַל). — Cum accusat. Act. 10, 17. *ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα*, adstant foris. ib. 11, 11. Apoc. 3, 20. Matth. 13, 2. *ἐπί*, ad littus (Marc. 4, 1. *πρός*). Luc. 2, 8. 5, 27. Apoc. 15, 2. — c) *in*, locum in quo indicans; *ἐπὶ τῆς γῆς*, his in terris, Matth. 6, 10. 19. 16, 19. Jo. 17, 4. Eph. 6, 3. Hebr. 8, 4. 11, 13. *Ἐπὶ χειρῶν*, manibus, Matth. 4, 5. Apoc. 1, 20. (coll. v. 16. ubi est *ἐν τῇ δεξιᾷ*). *Ἐπ' ἐρημίας*, in deserto, Marc. 8, 4. (2 Macc. 5, 9. *ἐπὶ ξένης* scl. *γῆς*. Gen. 17, 13. *ἐπὶ τῆς σαρκός*, signum in carne). Act. 21, 23. *εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν*. — Cum dativo Matth. 14, 8. *ἐπὶ πίνακι*, in patina, nisi h. l. vertendum super; praeterea huc referri potest *ἐπιμένειν ἐπ' αὐτοῖς*, ibi commorari, Act. 28, 14. — Cum accusativo: Matth. 18, 12. *ἐπὶ τὰ ὄρη*, in montibus. *Πορεύεσθαι ἐπὶ τὴν ὁδόν*, Act. 8, 26. *Γράφω ἐπὶ τὴν ψῆφον*, Apoc. 2, 17. 3, 12. 20, 4. — *Ἐπὶ τὴν δεξιάν*, Apoc. 5, 1. pro *ἐν τῇ δεξιᾷ*, ut apparet e versu 7. — — 2) de *dignitate* et *regimine*, ubi est *in, super*; *βασιλεύειν ἐπί τινος*, Matth. 2, 22. *Ὁ ἐπὶ πάντων*, Deus dominus summus, Eph. 4, 6. Rom. 9, 5. *Ἔχουσιν ἐφ' ἑαυτῶν βασιλέα*, Apoc. 9, 11. *Εἶναι ἐπὶ τῆς γάζης*, thesauri praefectus, Act. 8, 27. *Ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτ.* cubicularius, ib. 12, 20. — Cum dativo: Luc. 12, 44. *καταστ. αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν*. (Sir. 3, 2. *κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ τέκνοις*.) — Cum accus. *δικαστὴς ἐφ' ὑμᾶς*, Act. 7, 27. Luc. 12, 14. 2 Thess. 2, 4. Hebr. 2, 7. *Ἡγούμενος ἐπ' Αἴγυπτον*, Act. 7, 10. *Ἐξουσία ἐπί τινος*, Apoc. 11, 6. 14, 8. et *ἐπί τινα*, ib. 13, 7. 16, 9. — 3) de *objecto, de quo*, in quod aliquid scribitur, dicitur, explicatur: *de, in*, Gal. 3, 16. *ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός*, quasi de multis etc. *ἡ καύχησις ἐπὶ Τίτου*, de Tito, 2 Cor. 7, 14. Jo. 12, 16. *ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα*, (Matth. 13, 14.) in illum scripta, s. de illo. Apoc. 22, 16. *μαρτ. τ. ὑ. ἐπὶ ταῖς ἐκκλησ.* de ecclesiis, de earum sorte. coll. Hebr. 11, 4. (1 Macc. 2, 30. *οὕτως δοκῶ καὶ ἐπὶ ὑμῖν*, sic etiam de vobis judico.) — *Γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱόν*, Marc. 9, 12. *Ἐφ' ὃν λέγεται*, Hebr. 7, 13. *Βάλλ. κλῆρον ἐπί τι*, Jo. 19, 24. — 4) de *objecto*, in

quo; in, nostrum *an*; σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν, in aegrotis, Jo. 6, 2. Ἐπὶ στόματος in sermone, Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. ἐπὶ στόματι, Hebr. 10, 28. Συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, in panibus i. e. in miraculo in panibus edito, Marc. 6, 52. (3 Macc. 2, 6. τιμωρίαι, ἐφ' αἷς ἐγνώρισας τὸ μέγα σου κράτος.) — Γνωρίζειν ἐπὶ σκεύη ἐλέους, manifestare in vasis, Rom. 9, 23. — Ἐνδείξηται ἐφ' ὑμᾶς, in vobis, Eph. 2, 7. Ἐφ' ὃν γέγονε, in quo evenit hoc miraculum, Act. 4, 22. — 5) de *tempore: in, tempore, per*, indicans terminum temporis, quo aliquid fit; Matth. 1, 11. ἐπὶ τῆς μετοικ. tempore exilii. Marc. 2, 26. Luc. 3, 2. 4, 27. Act. 11, 28. ἐπὶ Κλαυδίου, imperante Claudio (Prol. Sir. ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως. coll. 3 Esdr. 2, 16. 1 Macc. 14, 27. Zach. 1, 1. 7, 1.) Hebr. 1, 2. ἐπ' ἐσχάτου ἡμερῶν, hoc ultimo dierum; 2 Petr. 3, 3. (Deut. 16, 3. ἐπ' αὐτοῦ, die paschatos.) Ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, in meis precibus, dum precor, Rom. 1, 10. 1 Thess. 1, 2. — Cum dativo: Hebr. 9, 26. ἐπὶ συντελείᾳ τ. αἰῶν, in hoc ipso fine seculi, c. 9, 15. ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ, tempore prioris oeconomiae, dum ista valebat. (Judith. 1, 16. εὐωχούμενος ἐφ' ἡμέραις ἑκατόν.) — Cum accusativo: ἐπὶ ἔτη τρία, per tres annos, Luc. 4, 25. Hebr. 18, 4. Ἐπὶ χρόνον, per aliquod tempus, aliquamdiu, Luc. 18, 4. Act. 13, 31. 16, 18. 20, 11. ἐφ' ἱκανὸν scl. χρόνον, i. e. diu. ib. 28, 6. ἐπὶ πολὺ, diu. 1 Cor. 7, 39. Ἐφ' ὅσον χρόνον, quamdiu. Gal. 4, 1. Act. 4, 5. ἐπὶ τὴν αὔριον, postero die. Act. 18, 20. ἐπὶ πλείονα χρόνον, ib. 19, 8. 10. 17, 2. (Lib. Henoch. p. 194. ἐπὶ ἑβδομήκοντα γενεάς. Test. XII. Patr. p. 591. πολεμήσας ἐπὶ ὥρας δύο.) — Ἐπὶ τὸ πρωΐ, mane, Marc. 15, 1. Ἐπὶ τὴν ὥραν προσευχῆς, tempore precum, Act. 3, 1. coll. Act. 13, 31.

II. *Cum genitivo* et *dativo* ἐπὶ dicitur ita, ut subjaceat notio *cum, sub*, et indicet rei rationem, ponaturque pro *adverbio*; e. g. ἐπ' ἀληθείας, in veritate, i. e. ἀληθῶς, Act. 4, 26. 10, 34. Marc. 12, 32. Dan. 2, 47. Ἐπ' εὐλογίαις, largiter, 2 Cor. 9, 6. Ἐπ' ἐλπίδι, secure, Act. 2, 26. (2 Macc. 4, 34. ἐπὶ δόλῳ, dolose.) Ἐπ' ἐλπίδι, sub spe, ita ut spem alat, Rom. 8, 20. 1 Cor. 9, 10.

III. *Cum genitivo et accusativo* ἐπὶ dicitur 1) de *loco in quem*, motu *ad locum*, et est *in, ad*; Marc. 14, 35. ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, procidit in terram. (ἐπὶ τοὺς πόδας, Act. 10, 25. ἐπὶ τὸν τράχηλον, c. 20, 37.) Apoc. 13, 16. χάραγμα διδόναι ἐπὶ τῆς χειρὸς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον, Act. 13, 6. — Luc. 22, 40. γενόμενος ἐπὶ τοῦ τόπου, quum ad locum advenisset. Jo. 6, 21. ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, ib. 21, 11. Hebr. 10, 16. διδοὺς νόμους ἐπὶ ταῖς καρδίαις. — Cum accusativo: ἐρχόμενοι ἐπὶ τὸ βαπτ. ad locum, ubi baptizabatur, Matth. 3, 7. coll. Jo. 19, 33. Act. 12, 10. Jo. 6, 16. Act. 21, 32. —

quo erat exſtructa, Luc. 4, 29. *Ἐπὶ κλίνης*, Matth. 9, 2. *Μένειν ἐπί τινος*, Jo. 19, 31. et *ἐπί τινα*, Jo. 1, 32 ſq. vid. etiam Gal. 3, 13. Hebr. 8, 4. — Cum dativo: Marc. 2, 4. *ἐφ' ᾧ*, ſuper quo lecto, Luc. 5, 25. 23, 38. *λίθον ἐπὶ λίθῳ*, lapidem ſuper lapidem, Luc. 19, 44. 21, 6. Cum accuſativo: *καθήμενοι ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς*, Luc. 21, 35. Act. 17, 26. Coronae *ἐπὶ τὰς κεφαλάς*, Apoc. 4, 4. 12, 3. — b) *juxta, ante, ad, prope*; *Ἐπὶ τοῦ βάτου* ſcl. *ὤν*, juxta rubum, Marc. 12, 26. Luc. 20, 37. Matth. 21, 19. Jo. 6, 19. *ἐπὶ τῆς θαλάσσης*, juxta mare. Ib. 21, 1. Act. 20, 9. — Cum dat. Matth. 24, 33. *ἐπὶ θύραις*, ad fores; Marc. 13, 29. Jo. 4, 6. 5, 2. Act. 3, 10. 5, 9. Apoc. 9, 14. *ἄγγελοι δεδεμένοι ἐπὶ τῷ ποταμῷ Εὐφράτῃ*, coll. Hab. 3, 16. (על). — Cum accuſat. Act. 10, 17. *ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα*, adstant foris. ib. 11, 11. Apoc. 3, 20. Matth. 13, 2. *ἐπὶ*, ad littus (Marc. 4, 1: *πρός*). Luc. 2, 8. 5, 27. Apoc. 15, 2. — c) *in*, locum in quo indicans; *ἐπὶ τῆς γῆς*, his in terris, Matth. 6, 10. 19. 16, 19. Jo. 17, 4. Eph. 6, 3. Hebr. 8, 4. 11, 13. *Ἐπὶ χειρῶν*, manibus, Matth. 4, 5. Apoc. 1, 20. (coll. v. 16. ubi eſt *ἐν τῇ δεξιᾷ*). *Ἐπ' ἐρημίας*, in deſerto, Marc. 8, 4. (2 Macc. 5, 9. *ἐπὶ ξένης* ſcl. *γῆς*. Gen. 17, 13. *ἐπὶ τῆς σαρκός*, ſignum in carne). Act. 21, 23. *εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν*. — Cum dativo Matth. 14, 8. *ἐπὶ πίνακι*, in patina, niſi h. l. vertendum ſuper; praeterea huc referri poteſt *ἐπιμένειν ἐπ' αὐτοῖς*, ibi commorari, Act. 28, 14. — Cum accuſativo: Matth. 18, 12. *ἐπὶ τὰ ὄρη*, in montibus. *Πορεύεσθαι ἐπὶ τὴν ὁδόν*, Act. 8, 26. *Γράφω ἐπὶ τὴν ψῆφον*, Apoc. 2, 17. 3, 12. 20, 4. — *Ἐπὶ τὴν δεξιάν*, Apoc. 5, 1. pro *ἐν τῇ δεξιᾷ*, ut apparet e verſu 7. — — 2) de *dignitate* et *regimine*, ubi eſt *in, ſuper*; *βασιλεύειν ἐπί τινος*, Matth. 2, 22. *Ὁ ἐπὶ πάντων*, Deus dominus ſummus, Eph. 4, 6. Rom. 9, 5. *Ἔχουσιν ἐφ' ἑαυτῶν βασιλέα*, Apoc. 9, 11. *Εἶναι ἐπὶ τῆς γάζης*, theſauri praefectus, Act. 8, 27. *Ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτ.* cubicularius, ib. 12, 20. — Cum dativo: Luc. 12, 44. *καταστ. αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν*. (Sir. 3, 2. *κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ τέκνοις*.) — Cum accuſ. *δικαστὴς ἐφ' ὑμᾶς*, Act. 7, 27. Luc. 12, 14. 2 Theſſ. 2, 4. Hebr. 2, 7. *Ἡγούμενος ἐπ' Αἴγυπτον*, Act. 7, 10. *Ἐξουσία ἐπί τινος*, Apoc. 11, 6. 14, 8. et *ἐπί τινα*, ib. 13, 7. 16, 9. — 3) de *objecto, de quo*, in quod aliquid ſcribitur, dicitur, explicatur: *de, in*, Gal. 3, 16. *ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός*, quaſi de multis etc. *ἡ καύχησις ἐπὶ Τίτου*, de Tito, 2 Cor. 7, 14. Jo. 12, 16. *ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα*, (Matth. 13, 14.) in illum ſcripta, ſ. de illo. Apoc. 22, 16. *μαρτ. τ. ὑ. ἐπὶ ταῖς ἐκκλησ.* de eccleſiis, de earum ſorte. coll. Hebr. 11, 4. (1 Macc. 2, 30. *οὕτως δοκῶ καὶ ἐπὶ ὑμῖν*, ſic etiam de vobis judico.) — *Γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱόν*, Marc. 9, 12. *Ἐφ' ὃν λέγεται*, Hebr. 7, 13. *Βάλλ. κλῆρον ἐπί τι*, Jo. 19, 24. — 4) de *objecto*, *in*

quo; in, nostrum *an*; σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν, in aegrotis, Jo. 6, 2. Ἐπὶ στόματος in sermone, Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. ἐπὶ στόματι, Hebr. 10, 28. Συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, in panibus i. e. in miraculo in panibus edito, Marc. 6, 52. (3 Macc. 2, 6. τιμωρίαι, ἐφ' αἷς ἐγνώρισας τὸ μέγα σου κράτος.) — Γνωρίζειν ἐπὶ σκεύη ἐλέους, manifestare in vasis, Rom. 9, 23. — Ἐνδείξηται ἐφ' ὑμᾶς, in vobis, Eph. 2, 7. Ἐφ' ὃν γέγονε, in quo evenit hoc miraculum, Act. 4, 22. — 5) de *tempore*: *in*, *tempore*, *per*, indicans terminum temporis, quo aliquid fit; Matth. 1, 11. ἐπὶ τῆς μετοικ. tempore exilii. Marc. 2, 26. Luc. 3, 2. 4, 27. Act. 11, 28. ἐπὶ Κλαυδίου, imperante Claudio (Prol. Sir. ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως. coll. 3 Esdr. 2, 16. 1 Macc. 14, 27. Zach. 1, 1. 7, 1.) Hebr. 1, 2. ἐπ' ἐσχάτου ἡμερῶν, hoc ultimo dierum; 2 Petr. 3, 3. (Deut. 16, 3. ἐπ' αὐτοῦ, die paschatos.) Ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, in meis precibus, dum precor, Rom. 1, 10. 1 Thess. 1, 2. — Cum dativo: Hebr. 9, 26. ἐπὶ συντελείᾳ τ. αἰῶν, in hoc ipso fine seculi, c. 9, 15. ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ, tempore prioris oeconomiae, dum ista valebat. (Judith. 1, 16. εὐωχούμενος ἐφ' ἡμέραις ἑκατον.) — Cum accusativo: ἐπὶ ἔτη τρία, per tres annos, Luc. 4, 25. Hebr. 18, 4. Ἐπὶ χρόνον, per aliquod tempus, aliquamdiu, Luc. 18, 4. Act. 13, 31. 16, 18. 20, 11. ἐφ' ἱκανὸν scl. χρόνον, i. e. diu. ib. 28, 6. ἐπὶ πολὺ, diu. 1 Cor. 7, 39. Ἐφ' ὅσον χρόνον, quamdiu. Gal. 4, 1. Act. 4, 5. ἐπὶ τὴν αὔριον; postero die. Act. 18, 20. ἐπὶ πλείονα χρόνον, ib. 19, 8. 10. 17, 2. (Lib. Henoch. p. 194. ἐπὶ ἑβδομήκοντα γενεάς. Test. XII. Patr. p. 591. πολεμήσας ἐπὶ ὥρας δύο.) — Ἐπὶ τὸ πρωΐ, mane, Marc. 15, 1. Ἐπὶ τὴν ὥραν προσευχῆς, tempore precum, Act. 3, 1. coll. Act. 13, 31.

II. *Cum genitivo* et *dativo* ἐπὶ dicitur ita, ut subjaceat notio *cum*, *sub*, et indicet rei rationem, ponaturque pro *adverbio*; e. g. ἐπ' ἀληθείας, in veritate, i. e. ἀληθῶς, Act. 4, 26. 10, 34. Marc. 12, 32. Dan. 2, 47. Ἐπ' εὐλογίαις, largiter, 2 Cor. 9, 6. Ἐπ' ἐλπίδι, secure, Act. 2, 26. (2 Macc. 4, 34. ἐπὶ δόλῳ, dolose.) Ἐπ' ἐλπίδι, sub spe, ita ut spem alat, Rom. 8, 20. 1 Cor. 9, 10.

III. *Cum genitivo et accusativo* ἐπὶ dicitur 1) de *loco in quem*, motu *ad locum*, et est *in*, *ad*; Marc. 14, 35. ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, procidit in terram. (ἐπὶ τοὺς πόδας, Act. 10, 25. ἐπὶ τὸν τράχηλον, c. 20, 37.) Apoc. 13, 16. χάραγμα διδόναι ἐπὶ τῆς χειρὸς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον, Act. 13, 6. — Luc. 22, 40. γενόμενος ἐπὶ τοῦ τόπου, quum ad locum advenisset. Jo. 6, 21. ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, ib. 21, 11. Hebr. 10, 16. διδοὺς νόμους ἐπὶ ταῖς καρδίαις. — Cum accusativo: ἐρχόμενοι ἐπὶ τὸ βαπτ. ad locum, ubi baptizabatur, Matth. 3, 7. coll. Jo. 19, 33. Act. 12, 10. Jo. 6, 16. Act. 21, 32. —

ἀχθήσεσθε ἐπὶ ἡγεμόνας, Matth. 10, 18. Act. 8, 32. 9, 21. Ἔφθασεν ἐφ᾿ ὑμᾶς, pervenit ad vos, Matth. 12, 28. Luc. 10, 9. Ἐπιστρέφειν ἐπί τινα, Act. 9, 35. 11, 21. (ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ πῦρ, 2 Macc. 1, 20.) — Ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὸ στῆθος reclinari ad pectus, Jo. 13, 25. 21, 20. — Huc et pertinet ἐπὶ τὸ αὐτὸ, vel conjunctim ἐπιτοαυτὸ, *una, simul*, Luc. 17, 35. Act. 1, 15. 2, 1. 44. 3, 1. 4, 26. 1 Cor. 14, 23. (de loco 1 Cor. 7, 5. vid. Εἰμί.) — 2) de *loco, in quo; apud, coram.* Σταθήσεσθε ἐπὶ ἡγεμόνων, Marc. 13, 9. Act. 24, 20. 25, 10. — Act. 23, 30. λέγειν ἐπὶ σοῦ, coram te verba facere, ib. 26, 2. Act. 25, 9. ἐπ᾿ ἐμοῦ, coram me, me judice. ib. 24, 19. 1 Cor. 6, 1. 6. 1 Tim. 6, 13. coll. 3 Esdr. 5, 6. — Ἐπὶ τῆς τραπέζης, coram mensa, mensae adsidens, Luc. 22, 21. 30. — Matth. 28, 14. ἐὰν ἀκουσθῇ ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, coram praeside, ita ut iste audiat. — Cum accus. ἐφ᾿ ὑμᾶς, apud vos, coram vobis, Act. 1, 21. Ἐπ᾿ αὐτοὺς, apud eos, Act. 15, 17. (Amos. 9, 12. hebr. על).

IV. *Cum dativo et accusativo* Ἐπὶ 1) jungitur verbis *fidendi, sperandi*, et est proprie: spem, fiduciam ponere *super*; v. c. πιστεύειν ἐπί τινι, alicui fidem habere, Rom. 9, 33. 10, 11. Luc. 24, 25. 1 Petr. 2, 6. et ἐπί τινα, Act. 11, 17. 16, 31. Hebr. 6, 1. — Ἐλπίζειν ἐπί τινι, Rom. 15, 12. 1 Tim. 4, 10. 1 Jo. 3, 3. 2 Macc. 2, 18. et ἐπί τινα, 1 Petr. 1, 13. 3, 5. Πεποιθέναι ἐπί τινι, Luc. 11, 22. 18, 9. 2 Cor. 1, 9. Hebr. 2, 13. et ἐπί τινα, 2 Cor. 2, 3. Matth. 27, 43. 2 Tim. 3, 4. — παῤῥησιάζ. ἐπὶ τῷ κυρίῳ, Act. 14, 3. — Significat porro 2) *super*, quatenus rationem reddit, ita ut *de, gratia, causa, propter* vertendum sit. Sic saepissime cum genitivo legitur post verba exprimentia gaudium, Matth. 18, 13. Luc. 1, 47. 15, 7. Apoc. 11, 10. 18, 20. — luctum Marc. 3, 56. Luc. 19, 41. Apoc. 18, 9. 11. Zach. 12, 10. admirationem, Luc. 2, 33. 47. 4, 22. 19, 41. Matth. 7, 28. Luc. 1, 29. 4, 32. 5, 9. 9, 43. (Hos. 3, 5. hebr. אל). Rarius in N. T. cum accusativo: κόψονται ἐπ᾿ αὐτὸν, Apoc. 1, 7. (Zach. 12, 10. עָלָיו. 2 Sam. 11, 28. κόπτ. ἐπὶ τὸν ἄνδρα). Εὐφραίνου ἐπ᾿ αὐτὴν, Apoc. 18, 20. coll. Jer. 51, 48. Jes. 61, 10. Ps. 32, 14. 84, 2. 119, 161. — *propter*, Act. 26, 6. ἐπ᾿ ἐλπίδι propter spem. Act. 4, 9. 1 Cor. 1, 4. Luc. 2, 20. Phil. 1, 5. coll. Sir. 38, 16. 2 Macc. 4, 35. Sap. 17, 7. Levit. 19, 28. ἐπὶ (ל) ψυχῇ, propter mortuum. — Inde ἐφ᾿ ᾧ, *qua de causa*, 2 Cor. 5, 4. (*Thom. Mag.* ἐφ᾿ ᾧ ἀντὶ τοῦ διότι, οὐ χάριν.) — Indicat 3) *adversus*, ita ut non solum de factis sed etiam de voluntate et motu animi dicatur in utramque partem, 1 Petr. 19, 20. Rom. 11, 22.; est enim a) *erga*, sensu bono; Matth. 14, 14. ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾿ αὐτοῖς, misericordia erga eos movebatur, Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. Μακροθ. ἐπ᾿ ἐμοὶ, Luc. 18, 7. (*Joseph.* Ant. Jud. 6, 12. 7. οἶκτος ἐπὶ νηπίοις;

Psalt. Sal. 2, 15.) — Cum accusativo: χρηστὸς ἐπ' ἀχαρίστους, Luc. 6, 35. Rom. 11, 22. — b) *in commodum, pro*, Marc. 5, 33. ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, quid in ipsius commodum evenisset. Phil. 4, 10. ἐφ' ᾧ, erga quem, in cuius commodum semper quidem intenti fuistis, sed non semper voluistis. (Sir. 7, 33. ἐπὶ νεκρῷ, pro mortuo, in ejus honorem.) — Cum accusat. Luc. 7, 44. ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου scl. lavandos. 1 Tim. 1, 18. ἐπὶ σὲ, in tuum usum. — c) *adversus, contra*, sensu malo, Luc. 12, 52 sq. πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί. (Matth. 10, 21. τέκνα ἐπὶ γονεῖς) Act. 5, 35. πράσσειν ἐπί τινι, moliri aliquid contra. ib. 11, 19. Apoc. 10, 11. προφητεύειν ἐπί τινι, (Jer. 28, 8. עַל; in aliis locis sequitur accusativus, ut Jer. 25, 13. 30.) Apoc. 12, 17. ὀργίσθη ἐπί τινι. coll. Sir. 7, 12. ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ, 2 Sam. 14, 1. *Joseph.* Ant. Jud. 2, 9. 7. οἰωνὸν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ φέρειν, portentum in damnum regni. — Cum accusat. Matth. 10, 21. 26, 55. ὡς ἐπὶ λῃστήν, Marc. 3, 24. ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, contra se dissentit. Luc. 11, 17. Act. 7, 54. 57. 13, 50. coll. 1 Sam. 20, 33. et alibi saepissime. Huc et refero 1 Cor. 7, 36. ἀσχημονεῖν ἐπί τινα, ignominiam injungere alicui. — Dicitur 4) de *consilio*, pro εἰς, *ad, in*; Gal. 5, 3. ἐπ' ἐλευθερίᾳ, ad libertatem. 1 Thess. 4, 17. 2 Tim. 2, 14. ἐπὶ καταστροφῇ, in perniciem. Tit. 1, 2. ἐπ' ἐλπίδι, ad tradendam spem vitae (Matth. 26, 50. ἐφ' ᾧ in textu vulg. ad *quid*). coll. Sap. 2, 23. Θεὸς ἔκτισεν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ. — Cum accusativo: Matth. 26, 50. ἐφ' ὃ πάρει, ad quid, quem in finem. Luc. 23, 48. ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, ad hoc spectaculum, spectatum. Hebr. 12, 10. ἐπὶ τὸ συμφέρον, eo consilio ut nobis sit utile; nisi hic ἐπὶ i. q. κατὰ, pro ratione, secundum.

V. Cum *dativo solo* ἐπὶ legitur 1) de *conditione*, ut sit: *sub pacto, sub conditione, interventu*; Matth. 19, 19. ἐπὶ τῇ πορνείᾳ. Act. 3, 16. ἐπὶ τῇ πίστει, sub conditione fidei. Phil. 3, 9. δικαιοσύνη ἐπὶ τῇ πίστει, quae non nisi fidei interventu accipitur. Hebr. 9, 17. ἐπὶ νεκροῖς, interventu mortis testatorum. ib. 8, 6. ἐπὶ κρειττ. ἐπαγγ. interventu meliorum promissorum. Sic etiam ἐπὶ Hebr. 9, 10. intelligendum videtur. (2 Macc. 13, 23. ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, in quascunque leges juravit. ib. 11, 14.) — 2) de *tempore*, ut sit a) *post, inde a*, ut saepius apud profanos (v. c. *Xenoph.* Anab. 3, 2. 3. ἐπὶ τούτῳ, post hunc. *Aelian.* var. hist. 12, 1. vid. *Kypkii* obss. sacr. I. p. 55.); in N. T. ita intelligendum videtur Phil. 3, 12. ἐφ' ᾧ, scl. χρόνῳ, ex quo tempore Christus me suum fecit. Alii vertunt: quia. Rom. 5, 12. ἐφ' ᾧ scl. χρόνῳ, ex quo inde tempore. Alii: propterea quod, quae explicatio fortasse ex loco 3 Macc. 3, 28. defendi potest, ubi ἐφ' ᾧ vertendum videtur: ea de causa. Alii: post quem scl. Adamum, sed minus recte; certe si ᾧ ad subjectum tam

remotum referendum esset, verterem potius: secundum quem, secundum cujus exemplum, vid. Rom. 5, 14. Nec alienum esset ab usu loquendi, si quis ἐφ' ᾧ vertere vellet: ea conditione. — b) *praeter, insuper*, de iis quae tempore et ordine subsequuntur. Luc. 16, 26. ἐπὶ πᾶσι τούτοις, praeterea quoque, insuper quoque. Luc. 3, 20. καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, praeter ea omnia et hoc addidit, ut Joannem etc. Jo. 4, 27. ἐπὶ τούτῳ, postea; alii interea. Eph. 6, 6. Col. 3, 14. Hebr. 8, 1. ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, praeter ea, quae dixi. (Tob. 2, 14. ἐπὶ τῷ μισθῷ, praeter mercedem. Test. XII. Patr. p. 523. ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὀγδόον πνεῦμα.) — 3) de *obsequio: in, secundum*, Luc. 5, 5. ἐπὶ τῷ ῥήματί σου, secundum tuum praeceptum. Item in formula: ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος, jussu alicujus, Matth. 24, 5. Luc. 9, 48 sq. 21, 8. 24, 47. (προφητεύειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου, Jer. 11, 21. 23, 25. 26, 9.) — Rom. 5, 14. peccare ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι, secundum exemplum. (Sap. 10, 5. ἐπὶ τέκνου σπλάγχνοις, secundum amorem, qualis est erga filium.) — 4) de *re, cum qua, in qua*, ut sit *in, per*, vel ut ἐν per ablativum exprimendum sit. v. c. ἐπ' ἄρτῳ, pane vivit, Matth. 4, 4. Luc. 4, 4. (Deut. 8, 3. עַל). Luc. 1, 59. ἐπὶ τῷ ὀνόματι, cum nomine, sive nomine patris. Phil. 2, 17. εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ. 3 Jo. v. 10. μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, his minime contentus. — Rom. 10, 19. ἐπ' οὐκ ἔθνει, per populum, quem populum non habetis (vid. Deut. 32, 21.). 1 Cor. 8, 11. ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, per tuam γνῶσιν. (2 Macc. 2, 8. ἐπὶ Μωυσῇ, in Mose, per Mosen.)

VI. *Cum accusativo solo* ἐπὶ legitur 1) de iis quae *superveniunt*, cum bonis tum malis, jungiturque potissimum verbis veniendi, cadendi, eveniendi, et vertendum est *in, super*, vel alia ratione, v. c. Act. 1, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, sors designavit Matthiam. — Sensu bono: πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, te superveniet, Luc. 1, 35. Act. 1, 8. 19, 6. Πνεῦμ. ἁγ. ἐκχ. ἐπὶ, Act. 2, 17. 18. πίπτει ἐπί τινα, Act. 10, 10. 44. 45. 11, 15. — Εἰρήνη ἐπ' αὐτούς, salus iis contingat, Gal. 6, 16. — Sensu malo: ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς αἷμα, caedis culpa et poena maneat vos, Matth. 23, 35. 27, 25. Act. 18, 6. 5, 28. 8, 24. — Ἥξουσι ἐπὶ σὲ ἡμέραι, Luc. 19, 43. 21, 34. Jo. 18, 4. Apoc. 3, 3. — λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, Act. 7, 11. Χεὶρ κυρίου ἐπί σε, Act. 13, 11. Φόβος ἐγένετο ἐπὶ πάντας, Act. 5, 5. 11. Διωγμὸς ἐπὶ τὴν ἐκκλησ. Act. 8, 1. — 2) de *incremento: super, ad*; Phil. 2, 27. λύπην ἐπὶ λύπην, tristitiam super tristitiam, sive tristitiam aliam ex alia. (Psalt. Sal. 3, 12. ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας προσετίθησε). Matth. 6, 27. προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν. — 3) de mensura vel spatii vel temporis, ita ut fere nostro *auf, zu*, respondeat, et abesse etiam possit. v. c. ἐπὶ τρίς, *ter*, zu dreien

Maleu, Act. 10, 16. 11, 10. Ἐπὶ πλεῖον, *magis, amplius*, Act. 4, 17. 2 Tim. 2, 16. 3, 9. — Ἐπὶ σταδίους, *stadia*, Apoc. 21, 16. (Cant. tr. puer. v. 23. ἐπὶ πήχεις τεσσαράκοντα.) — 4) Denique Hebr. 8, 8. συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ διαθήκην, dictum est pro: τῷ οἴκῳ, ut v. 10. et alibi, v. c. Gen. 9, 9. Exod. 34, 12. 15. legitur. In compositione ἐπὶ indicat 1) loci propinquitatem, *super, in*; 2) motum ad rem, etiam animi motum, *ad, in, contra*; 3) temporis rationem, *cum, post, praeter*; 4) incrementum, ubi etiam vim vocis auget; 5) materiam de qua, in qua, *de, in*.

Ἐπιβαίνω, f. ήσομαι, perf. ἐπιβέβηκα, aor. 2. ἐπέβην, part. ἐπιβὰς, (ex ἐπὶ et βαίνω, gradior, incedo, scando) 1) gradior s. incedo super, Deut. 1, 36. Ps. 91, 13. Jer. 18, 15. Sir. 51, 21. — 2) *ingredior* in locum, terram, εἰς τὴν Ἀσίαν, Act. 20, 18. τῇ ἐπαρχίᾳ, Act. 25, 1. cf. Jos. 5, 5. Mich. 5, 5. ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν. coll. v. 6. — 3) *conscendo* navem, Act. 21, 2. 6. 27, 2. — equum, asinum, Matth. 21, 5. ἐπιβεβηκὼς, insidens; coll. Num. 22, 22. 1 Sam. 25, 40. 30, 17. Zach. 1, 8. hebr. רֹכֵב. Saepius non habetur.

Ἐπιβάλλω, f. αλῶ, (ἐπὶ et βάλλω, quod vid.) 1) *injicio, superjacio*, βρόχον τινι, laqueum, 1 Cor. 7, 35. (τροχὸν, Prov. 20, 26. ζυγὸν, Num. 4, 6. 19, 2.) — , τὴν χεῖρα, sive τὰς χεῖρας, *manum admoveo*, a) ἐπί τι, operi, Luc. 9, 62. coll. Deut. 12, 7. 18. 15, 10. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις, καὶ ἐν πᾶσιν, οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου.. — b) τινὶ Act. 4, 3. (Jes. 19, 16.) et ἐπί τινα, manus injicere alicui ad capiendum, Matth. 26, 50. Marc. 14, 46. Luc. 20, 19. 21, 12. Jo. 7, 30. 44. Act. 5, 18. 12, 1. 21, 27. coll. Gen. 22, 12. Ps. 81, 12. — Ἐπιβάλλ. τινι ἱμάτιον, vestem superjacio, induo veste aliquem, Marc. 11, 7. coll. Lev. 19, 19. — *Addo, adjicio*, Matth. 9, 16. Luc. 5, 36. (Marc. 2, 21. ἐπιῤῥάπτει, unde *Hesychius*: ἐπιβαλεῖ· ἐπιῤῥήψει, seu ἐπιῤῥάψει) 2) ἐπιβάλλω scl. ἐμαυτόν ἐπί τι, s. ἐπί τινα, (1 Macc. 4, 2. 2 Macc. 12, 13. 13, 15.) etiam τινι (2 Macc. 12, 9. 15, 1.) *me repente conjicio in aliquem*, s. *aliquid, opprimo*; sic in locis Maccab. allatis de hostibus repente irruentibus; in N. T. Marc. 4, 37. de undis navem opprimentibus. Huc et refero Marc. 14, 72. ἐπιβαλὼν scl. ἑαυτὸν, (vid. Matth. 4, 6. Jo. 21, 7. Act. 27, 14.) *se proripiens* i. e. celeriter abiens (Matth. 26, 75. Luc. 22, 62. ἐξελθὼν ἔξω). Alii subintelligunt ἱμάτιον, *capite operto*, cf. 2 Sam. 15, 30. 19, 4. Jer. 14, 3. 4. Esth. 7, 8. Alii ἐπιβάλλειν h. l. explicant: incipio, et vertunt: *coepit flere*, ut legi putant apud *Diog. Laërt*, 6, 2. 4. ἐπέβαλε τερετίζειν, cantillare coepit, et 2 Macc. 12, 38. τῆς δὲ ἑβδόματος ἐπιβαλλούσης. Alii: *addens flevit*, i. e. perrexit flere, ut *Theophr*. Char. 8. ἐπιβαλὼν ἐρωτᾷν,

remotum referendum esset, verterem potius: secundum quem, secundum cujus exemplum, vid. Rom. 5, 14. Nec alienum esset ab usu loquendi, si quis ἐφ' ᾧ vertere vellet: ea conditione. — b) *praeter, insuper*, de iis quae tempore et ordine subsequuntur. Luc. 16, 26. ἐπὶ πᾶσι τούτοις, praeterea quoque, insuper quoque. Luc. 3, 20. καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, praeter ea omnia et hoc addidit, ut Joannem etc. Jo. 4, 27. ἐπὶ τούτῳ, postea; alii interea. Eph. 6, 6. Col. 3, 14. Hebr. 8, 1. ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, praeter ea, quae dixi. (Tob. 2, 14. ἐπὶ τῷ μισθῷ, praeter mercedem. Test. XII. Patr. p. 523. ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὀγδόον πνεῦμα.) — 3) de *obsequio: in, secundum*, Luc. 5, 5. ἐπὶ τῷ ῥήματί σου, secundum tuum praeceptum. Item in formula: ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος, jussu alicujus, Matth. 24, 5. Luc. 9, 48 sq. 21, 8. 24, 47. (προφητεύειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου, Jer. 11, 21. 23, 25. 26, 9.) — Rom. 5, 14. peccare ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι, secundum exemplum. (Sap. 10, 5. ἐπὶ τέκνου σπλάγχνοις, secundum amorem, qualis est erga filium.) — 4) de *re, cum qua, in qua*, ut sit *in, per*, vel ut ἐν per ablativum exprimendum sit. v. c. ἐπ' ἄρτῳ, pane vivit, Matth. 4, 4. Luc. 4, 4. (Deut. 8, 3. עַל). Luc. 1, 59. ἐπὶ τῷ ὀνόματι, cum nomine, sive nomine patris. Phil. 2, 17. εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ. 3 Jo. v. 10. μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, his minime contentus. — Rom. 10, 19. ἐπ' οὐκ ἔθνει, per populum, quem populum non habetis (vid. Deut. 32, 21.). 1 Cor. 8, 11. ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, per tuam γνωσιν. (2 Macc. 2, 8. ἐπὶ Μωυσῇ, in Mose, per Mosen.)

VI. *Cum accusativo solo* ἐπὶ legitur 1) de iis quae *superveniunt*, cum bonis tum malis, jungiturque potissimum verbis veniendi, cadendi, eveniendi, et vertendum est *in, super*, vel alia ratione, v. c. Act. 1, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, sors designavit Matthiam. — Sensu bono: πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, te superveniet, Luc. 1, 35. Act. 1, 8. 19, 6. Πνεῦμ. ἁγ. ἐκχ. ἐπὶ, Act. 2, 17. 18. πίπτει ἐπί τινα, Act. 10, 10. 44. 45. 11, 15. — Εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς, salus iis contingat, Gal. 6, 16. — Sensu malo: ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς αἷμα, caedis culpa et poena maneat vos, Matth. 23, 35. 27, 25. Act. 18, 6. 5, 28. 8, 24. — Ἥξουσι ἐπὶ σὲ ἡμέραι, Luc. 19, 43. 21, 34. Jo. 18, 4. Apoc. 3, 3. — λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, Act. 7, 11. Χεὶρ κυρίου ἐπί σε, Act. 13, 11. Φόβος ἐγένετο ἐπὶ πάντας, Act. 5, 5. 11. Διωγμὸς ἐπὶ τὴν ἐκκλησ. Act. 8, 1. — 2) de *incremento: super, ad*; Phil. 2, 27. λύπην ἐπὶ λύπην, tristitiam super tristitiam, sive tristitiam aliam ex alia. (Psalt. Sal. 3, 12. ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας προστέθηκε). Matth. 6, 27. προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν. — 3) de mensura vel spatii vel temporis, ita ut fere nostro *auf, zu*, respondeat, et abesse etiam possit. v. c. ἐπὶ τρὶς, *ter*, zu dreien

Malen, Act. 10, 16. 11, 10. Ἐπὶ πλεῖον, magis, amplius, Act. 4, 17. 2 Tim. 2, 16. 3, 9. — Ἐπὶ σταδίους, stadia, Apoc. 21, 16. (Cant. tr. puer. v. 23. ἐπὶ πήχεις τεσσαράκοντα.) — 4) Denique Hebr. 8, 8. συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ διαθήκην, dictum est pro: τῷ οἴκῳ, ut v. 10. et alibi, v. c. Gen. 9, 9. Exod. 34, 12. 15. legitur. In compositione ἐπὶ indicat 1) loci propinquitatem, *super, in*; 2) motum ad rem, etiam animi motum, *ad, in, contra*; 3) temporis rationem, *cum, post, praeter*; 4) incrementum, ubi etiam vim vocis auget; 5) materiam de qua, in qua, *de, in*.

Ἐπιβαίνω, f. ήσομαι, perf. ἐπιβέβηκα, aor. 2. ἐπέβην, part. ἐπιβάς, (ex ἐπὶ et βαίνω, gradior, incedo, scando) 1) gradior s. incedo super, Deut. 1, 36. Ps. 91, 13. Jer. 18, 15. Sir. 51, 21. — 2) *ingredior* in locum, terram, εἰς τὴν Ἀσίαν, Act. 20, 18. τῇ ἐπαρχίᾳ, Act. 25, 1. cf. Jos. 5, 5. Mich. 5, 5. ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν. coll. v. 6. — 3) *conscendo* navem, Act. 21, 2. 6. 27, 2. — equum, asinum, Matth. 21, 5. ἐπιβεβηκώς, insidens; coll. Num. 22, 22. 1 Sam. 25, 40. 30, 17. Zach. 1, 8. hebr. רָכַב. Saepius non habetur.

Ἐπιβάλλω, f. αλῶ, (ἐπὶ et βάλλω, quod vid.) 1) *injicio, superjacio*, βρόχον τινί, laqueum, 1 Cor. 7, 35. (τροχὸν, Prov. 20, 26. ζυγὸν, Num. 4, 6. 19, 2.) —, τὴν χεῖρα, sive τὰς χεῖρας, *manum admoveo*, a) ἐπί τι, operi, Luc. 9, 62. coll. Deut. 12, 7. 18. 15, 10. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις, καὶ ἐν πᾶσιν, οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου. — b) τινὶ Act. 4, 3. (Jes. 19, 16.) et ἐπί τινα, manus injicere alicui ad capiendum, Matth. 26, 50. Marc. 14, 46. Luc. 20, 19. 21, 12. Jo. 7, 30. 44. Act. 5, 18. 12, 1. 21, 27. coll. Gen. 22, 12. Ps. 81, 12. — Ἐπιβάλλ. τινὶ ἱμάτιον, vestem superjacio, induo veste aliquem, Marc. 11, 7. coll. Lev. 19, 19. — *Addo, adjicio*, Matth. 9, 16. Luc. 5, 36. (Marc. 2, 21. ἐπιῤῥάπτει, unde *Hesychius*: ἐπιβαλεῖ· ἐπιῤῥήψει, seu ἐπιῤῥάψει) 2) ἐπιβάλλω scl. ἐμαυτὸν ἐπί τι, s. ἐπί τινα, (1 Macc. 4, 2. 2 Macc. 12, 13. 13, 15.) etiam τινὶ (2 Macc. 12, 9. 15, 1.) *me repente conjicio in aliquem*, s. *aliquid, opprimo*; sic in locis Maccab. allatis de hostibus repente irruentibus; in N. T. Marc. 4, 37. de undis navem opprimentibus. Huc et refero Marc. 14, 72. ἐπιβαλὼν scl. ἑαυτὸν, (vid. Matth. 4, 6. Jo. 21, 7. Act. 27, 14.) *se proripiens* i. e. celeriter abiens (Matth. 26, 75. Luc. 22, 62. ἐξελθὼν ἔξω). Alii subintelligunt ἱμάτιον, *capite operto*, cf. 2 Sam. 15, 30. 19, 4. Jer. 14, 3. 4. Esth. 7, 8. Alii ἐπιβάλλειν h. l. explicant: incipio, et vertunt: *coepit flere*, ut legi putant apud *Diog. Laërt*, 6, 2. 4. ἐπέβαλε τερετίζειν, cantillare coepit, et 2 Macc. 12, 38. τῆς δὲ ἑβδόματος ἐπιβαλλούσης. Alii: *addens flevit*, i. e. perrexit flere, ut *Theophr*. Char. 8. ἐπιβαλὼν ἐρωτᾶν,

pergit interrogare. coll. 1 Sam. 20, 41. הִגְדִּיל לִבְכּוֹת. — 3) Neutraliter cum dativo commodi: *convenio, debeo;* Luc. 15, 12., τὸ ἐπιβάλλον (fcl. μοι) μέρος, ratam mihi competentem, legitimam. Sic Tob. 3, 17. Τωβίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν, ib. 6, 11. 1 Macc. 10, 39. τοῦ ἐπιβάλλοντός μοι, mihi competentis. Etiam fequente πρὸς, 2 Macc. 3, 3. πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανήματα. ib. 9, 16. — Saepius non extat.

Ἐπιβαρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et βαρέω), onus impono, aggravo; tropice: *molestus sum* alicui. Ita in N. T. de homine stipendium non poscente, 1 Theff. 2, 9. 2 Theff. 3, 8. — 2 Cor. 2, 5. ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, in parentheſi ponenda et vertenda cenſent multi: *ne gravius quid dicam.* Reſpiciunt autem haec verba ad praecedentia ἀπὸ μέρους, et mallem ἐπιβαρῶ vertere: moleſtus eſſe putor, moleſtus habeor. „At, ſi vel maxime quis veſtrum auctor triſtitiae mihi extiterit, is non me ſolum, ſed quodammodo etiam vos, ne ſolus vobis moleſtus eſſe videar, triſtitia affecit."

Ἐπιβιβάζω, f. άσω, (ἐπὶ et βιβάζω, ſcandere facio) *inſidere facio, impono,* Luc. 10, 34. 19, 35. Act. 23, 24. coll. Hab. 3, 14. 2 Reg. 9, 28. 23, 30. (הִרְכִּיב).

Ἐπιβλέπω, f. έψω, *inſpicio, intueor,* Num. 12, 10. 1 Reg. 18, 43. — ex adjuncto: adſpicio, *reſpicio* aliquem i. e. *curo illum, ejus ſtudioſus ſum, ejus rationem habeo;* in utramque partem, cum malam, ut Addit. Eſth. 4. ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθοράν. Sir. 11, 30. ἐπιβλέπει πτῶσιν. — tum bonam, ut in N. T. Luc. 1, 58. 9, 38. Jac. 2, 3. vid. 1 Sam. 1, 11. 9, 16. Pſ. 10, 5. 24, 17. 119, 6. 2 Chron. 6, 19. Eccl. 2, 12.

Ἐπίβλημα, τος, τὸ, proprie τὸ τῷ προτέρῳ ἐπιβαλλόμενον, ut *Suidas* explicat. (ab ἐπιβάλλω) *additamentum;* — *aſſumentum,* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. *Heſych.* ἐπίβλημα· πῶμα ἢ ῥάκος.

Ἐπιβοάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et βοάω) *alta voce clamo, vociferor.* Act. 25, 24. (Sap. 14, 1. ξύλον ἐπιβοῦσθαι, invocare imaginem.)

Ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, (ἐπὶ et βουλή) *conſilium quod cepit aliquis, propoſitum,* 3 Macc. 1, 7. Noſtris ſcriptoribus potiſſimum in malam partem dicitur: *conſilium malignum, inſidiae,* Act. 9, 24. 20, 3. 19. 24, 30. 3 Eſdr. 5, 90. ἐπιβουλὰς καὶ δημαγωγίας ποιούμενοι. 2 Macc. 5, 7. 8, 7. Eſth. 2, 22.

Ἐπιγαμβρεύω, f. εύσω, (ἐπὶ et γαμβρεύω, affinis ſum) cum dativo perſonae: *affinitatem ineo cum alio.* Sic Gen. 34, 9. 1 Sam. 18, 22 — 26. Eſdr. 9, 14. 1 Macc. 10, 54. 56. — Cum accuſativo perſonae: fratris defuncti uxorem duco, *affinitatis jure* uxorem duco. Gen. 38, 8. ἐπι-

γάμβρευσα αὐτὴν, hebr. יבם, leviri jure uxorem duxit. Sic semel in N. T. Matth. 22, 24. Praeterea leguntur verba Gen. 38, 8. etiam in Test. XII. Patr. p. 599. sed sic expressa, ἐπιγάμβρευσα αὐτῇ τὸν Αὐνᾶν, ipsi dedi in matrimonium Ananum. De matrimonio ex leviri jure. cf. Deut. 25, 5 seqq.

Ἐπίγειος, είου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐπὶ et γέα contr. γῆ) *terrenus, terrestris;* quod quidem est 1) e *terra formatus,* 1 Cor. 15, 40. 2 Cor. 5, 1. — 2) *incola terrae, homo,* Phil. 2, 10. — Jac. 3, 15. σοφία ἐπίγειος, sapientia humana, adjuncta notione imbecillitatis et vitiositatis. — 3) τὰ ἐπίγεια, *quae in his terris sunt,* hanc vitam, homines spectant, Jo. 3, 12. ubi opponuntur τὰ ἐπουράνια, Phil. 3, 19. τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες, vitae commodis et oblectamentis unice providentes. Saepius non habetur.

Ἐπιγίνομαι, (ἐπί et γίνομαι) *exorior postea, supervenio.* Act. 28, 13. (Epist. Jer. v. 47. οἱ ἐπιγινόμενοι, postea nati, posteri.).

Ἐπιγινώσκω, f. γνώσομαι, (ἐπὶ et γινώσκω) 1) *accurate cognosco,* vel oculis, vel mente, Matth. 11, 27. Luc. 1, 4. Act. 22, 24. 24, 8. 1 Cor. 13, 12. τότε ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπιγνώσθην, tunc perfecte cognoscam res coelestes, divinas, sicut et ego agnoscar, qualis sim. — 2) *agnosco,* cognosco, quod sit haec persona sive res, nostrum *erkennen,* Matth. 14, 35. Marc. 6, 33. 54. Luc. 24, 16. 13. Act. 3, 10. 4, 13. — τὴν φωνήν τινος, Act. 12, 14. 1 Sam. 26, 17. Judic. 18, 3. coll. Gen. 37, 32. 38, 26. 42, 7. 8. — *distinguo,* Act. 27, 39. τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον. (Test. XII. Patr. p. 543.: tenebrae, ὥστε μετὰ λύχνου μὴ ἐπιγγιώσκειν ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.) — 3) *bene scio, bene intelligo, bene disco,* Act. 25, 10. Rom. 1, 32. Col. 1, 6. 1 Tim. 4, 6. 2 Petr. 2, 21. coll. Job. 34, 27. Jer. 5, 5. Ezech. 5, 13. 6, 7. — 4) i. q. simplex γινώσκω, a) *comperio, certior fio,* Luc. 7, 37. Act. 9, 30. 19, 34. 22, 29. Act. 28, 1. coll. Esth. 4, 1. 1 Macc. 6, 17. — b) *experientia cognosco,* 2 Cor. 1, 13. 14. coll. Jon. 1, 7. — c) *cogitando colligo, animadverto, sentio,* Luc. 1, 22. 5, 22. Marc. 2, 8. 5, 30. — d) *dijudico,* Matth. 7, 16. 20. — e) *exploro,* 1 Cor. 14, 37. 2 Cor. 13, 5. ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς. — f) *agnosco aliquem qualis est, verum agnoscq,* 1 Cor. 13, 12. ἐπεγνώθην. 2 Cor. 6, 9. ὡς ἀγν. καὶ ἐπιγ. a multis quidem non agnitus scl. tanquam apostolus, ab aliis autem agnitus, probatus. Matth. 17, 12. οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, scl. Joannem tanquam prophetam. (cf. Jer. 28, 19. ἐλθόντος τοῦ λόγου γνώσονται τὸν προφήτην, ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. Sir. 12, 13. ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, vera agnosces. ib. 44, 23 ἐπέγνω αὐτὸν, haeredem agnovit, declaravit.) — g) ex hebraismo: *amo, benigniter excipio* (quasi agnosco probum, amore dignum) 1 Cor. 16, 18. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς

τοιούτους, amate, vel benigniter excipite ejusmodi viros. Sic Ruth. 2, 10. 19. ubi hebr. נִכַּר, quod proprie est aliquem ita agnovit, ut non amplius tanquam peregrinus sive ignotus repudietur. Eodem modo יָדַע dicitur, Exod. 5, 2. 1 Sam. 2, 12. vid. Γινώσκω. — Saepius non extat.

Ἐπίγνωσις, εως, ἡ, (ab ἐπιγινώσκω) 1) *cognitio accurata et certa*; et quidem a) *actus cognoscendi*, das Erkennen, v. c. ἐπίγνωσις ἀληθείας, 1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 2, 25. 3, 7. Philem. v. 6. 2 Petr. 1, 3. 8. Tit. 1, 1. κατ' ἐπιγν. ἀληθ. ad manifestandam doctrinam veram. — b) *cognitio, quam aliquis habet*, die Erkenntniss, Rom. 1, 28. ἔχειν θεὸν ἐν ἐπιγνώσει, se erga Deum gerere secundum cognitionem, quam de Deo habeo, vid. v. 21. — Dicitur autem potissimum de cognitione Dei et rerum divinarum, Rom. 10, 2. Eph. 1, 17. 4, 13. Phil. 1, 9. (vid. Αἴσθησις). Col. 1, 9. 10. 2, 2. 2 Petr. 1, 2. hebr. דַּעַת. Hebr. 10, 26. μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπ. τ. ἀλ. postquam imbuti sumus cognitione veritatis divinae. coll. Hos. 4, 1. hebr. דַּעַת. — 2) *agnitio* rei, vel qualis vel quod sit, Rom. 3, 20. ἐπιγν. ἁμαρτίας, agnitio peccati tanquam peccati. — 3) cognitio salutaris, qua homo resipiscit, agnitio culpae et peccati; inde ex adjuncto *resipiscentia*; Col. 3, 10. ἀνακαιν. εἰς ἐπίγνωσιν, renovatus ad resipiscentiam. Certe sic legitur 2 Macc. 9, 11. εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι, agnoscere sua vitia, resipiscere. Alii Col. l. l. vertunt ad cognitionem, nova spirituali sapientia imbutus. — Saepius non habetur.

Ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιγράφω) *inscriptio, titulus*, — monetae, Matth. 22, 20. Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. — inscriptio in cruce, caussam supplicii referens, Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. De hoc more Romanorum vid. *Sueton.* Calig. 38. *Dio Cass.* 54, 3.

Ἐπιγράφω, f. άψω, (ἐπὶ et γράφω) *inscribo*, Marc. 15, 26. Act. 17, 23. Apoc. 21, 12. coll. Num. 17, 2. 3. — *animo inscribo, menti insculpo*, i. e. firmiter infigo, Hebr. 8, 10. 10, 16. coll. Prov. 7, 3. ἐπίγραψον (ἐντολὰς) ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου.

Ἐπιδεικνύω — et υμι, f. είξω, (ἐπὶ et δεικνύω) 1) *monstro, profero*, herzeigen, aufzeigen, et quidem ita, ut res alteri admoveatur (ἐπὶ, motum ad aliquid innuente); Matth. 22, 19. Luc. 20, 24. 24, 40. Act. 9, 39. 2 Macc. 15, 32. — Ἐπιδεικ. ἑαυτὸν, *se sistere coram*, Luc. 17, 14. — 2) *ostendo*; quasi digito, ut alter oculos ad rem dirigat, Matth. 24, 1. ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομάς. — 3) de factis: *exhibeo, praesto*, Matth. 16, 1. ἐπιδ. σημεῖον. Jer. 37, 26. ἐπέδειξα (hebr. הֵבִיא venire fecit) ἐξερημῶσαι ἔθνη. — 4) *firmiter demonstro* argumentis, Act. 18, 28. ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν. — facto demonstro, *ratum facio*, Hebr. 6, 17.

ἐπιδεῖξαι ratum facere immutabile decretum. coll. Sir. 50, 21. ἐπιδ. τὴν εὐλογίαν, ut rata fieret benedictio, promiſſio ſalutis. Saepius non extat.

Ἐπιδέχομαι, f. ἔξομαι, (ἐπὶ et δέχομαι) excipio aliquem. 1 Macc. 12, 8. — hospitio 3 Jo. v. 10. — de doctore: excipio, admitto, probo, 3 Jo. v. 9. coll. Sir. 51, 26. ἐπιδέχ. παιδείαν.

Ἐπιδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et δῆμος) 1) in medio populo verſor, domi ſum; — 2) ad populum, domum advenio, advena ſum, commoror tanquam peregrinus, Act. 2, 10. 17, 21.

Ἐπιδιατάσσομαι, — ττομαι, f. άξομαι, (ἐπὶ et διατάσσομαι) inſuper ordino, inſuper addo. Gal. 3, 15. ἐπιδιατάσσεται, praeterea addit ſcl. novas conditiones, nova mandata.

Ἐπιδίδωμι, f. δώσω, (ἐπὶ et δίδωμι) proprie: do in manus, δίδωμι ἐπὶ χεῖρα, 2 Chron. 34, 17. i. e. porrigo alteri ut manu capiat, teneat; porrigo, v. c. ad edendum, Matth. 7, 9. 10. Luc. 11, 11. 12. 24, 30. 42. Jo. 13, 26. (Teſt. XII. Patr. p. 702.) — librum, Luc. 4, 17. epiſtolam Act. 15, 30. (palmas Teſt. XII. Patr. p. 668. 705.). — 2) ut latinor. dare, de velo, quod ventis datur, Act. 27, 15. ἐπιδόντες ſcl. velum, ſive navem ventis. (Heliod. Aethiop. 1, 3. τοῦ κυβερνήτου ἐνδόντος τῷ ἀνέμῳ. Plura habet Elsnerus ad loc. Act. 27, 15. Kypkius ad eundem locum ſupplet ἑαυτούς, permittentes ſe vento; et ſic in Teſt. XII. Patr. p. 701., ubi femina Aegyptia Joſephum ad venerem excitat hisce verbis: κυριεύσεις μου καὶ πάντων τῶν ἐμῶν, ἐὰν ἐπιδῷς σεαυτὸν εἰς ἐμὲ, ubi mihi morem geſſeris. Similiter Philo de Gig. p. 285.: ἐκδόντες ἀστάτοις πνεύμασιν ἑαυτούς.)

Ἐπιδιορθόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπὶ et διορθόω) emendo, corrigo, reſtituo) inſuper ſ. poſtea in ordinem redigo, ordino (ut antea ἐπιδιατάσσομαι, ἐπιδιδάσκειν et alia compoſita, ubi ἐπὶ eſt poſtea). Semel Tit. 1, 5. τὰ λείποντα ἐπιδιορθ. reliqua, omiſſa a me ordines. (Philo in Flacc. T. II., p. 535.: περὶ τῆς τῶν λειπόντων ἐπιδιορθώσεως).

Ἐπιδύω, f. ύσω, (ἐπὶ et δύω ſ. δῦμι, quod vid.) occido, ut ſimplex δῦμι, de ſole, Eph. 4, 26. coll. Deut. 24, 15. Jer. 15, 9.

Ἐπιείκεια, ας, ἡ, (ab ἐπιεικής) humanitas, aequitas, clementia, Sap. 12, 18. 2 Macc. 2, 23. 3 Macc. 3, 15. 7, 6. — In N. T. bis, Act. 24, 4. et 2 Cor. 10, 1. In poſteriori autem loco etiam verti poteſt: probitas, quo ſenſu apud profanos etiam habetur et legi videtur Sap. 2, 19., ubi ἐπιείκεια et ἀνεξικακία, vitae integritas, ſibi reſpondent.

Ἐπιεικής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ἐπὶ et εἰκὸς, ſimile, probabile, conveniens, honeſtum, aequum) 1) vero-

τοιούτους, amate, vel benigniter excipite ejusmodi viros. Sic Ruth. 2, 10. 19. ubi hebr. נִכַּר, quod proprie est aliquem ita agnovit, ut non amplius tanquam peregrinus sive ignotus repudietur. Eodem modo יָדַע dicitur, Exod. 5, 2. 1 Sam. 2, 12. vid. Γινώσκω. — Saepius non extat.

Ἐπίγνωσις, εως, ἡ, (ab ἐπιγινώσκω) 1) *cognitio accurata et certa;* et quidem a) *actus cognoscendi,* das Erkennen, v. c. ἐπίγνωσις ἀληθείας, 1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 2, 25. 3, 7. Philem. v. 6. 2 Petr. 1, 3. 8. Tit. 1, 1. κατ' ἐπιγν. ἀληθ. ad manifestandam doctrinam veram. — b) *cognitio, quam aliquis habet,* die Erkenntniss, Rom. 1, 28. ἔχειν θεὸν ἐν ἐπιγνώσει, se erga Deum gerere secundum cognitionem, quam de Deo habeo, vid. v. 21. — Dicitur autem potissimum de cognitione Dei et rerum divinarum, Rom. 10, 2. Eph. 1, 17. 4, 13. Phil. 1, 9. (vid. Αἴσθησις). Col. 1, 9. 10. 2, 2. 2 Petr. 1, 2. hebr. דַּעַת. Hebr. 10, 26. μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπ. τ. ἀλ. postquam imbuti sumus cognitione veritatis divinae. coll. Hos. 4, 1. hebr. דַּעַת. — 2) *agnitio* rei, vel qualis vel quod sit, Rom. 3, 20. ἐπιγν. ἁμαρτίας, agnitio peccati tanquam peccati. — 3) cognitio salutaris, qua homo resipiscit, agnitio culpae et peccati; inde ex adjuncto *resipiscentia;* Col. 3, 10. ἀνακαιν. εἰς ἐπίγνωσιν, renovatus ad resipiscentiam. Certe sic legitur 2 Macc. 9, 11. εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι, agnoscere sua vitia, resipiscere. Alii Col. l. l. vertunt ad cognitionem, nova spirituali sapientia imbutus. — Saepius non habetur.

Ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιγράφω) *inscriptio, titulus,* — monetae, Matth. 22, 20. Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. — inscriptio in cruce, causam supplicii referens, Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. De hoc more Romanorum vid. *Sueton.* Calig. 38. *Dio Cass.* 54, 3.

Ἐπιγράφω, f. άψω, (ἐπὶ et γράφω) *inscribo,* Marc. 15, 26. Act. 17, 23. Apoc. 21, 12. coll. Num. 17, 2. 3. — *animo inscribo, menti insculpo,* i. e. firmiter infigo, Hebr. 8, 10. 10, 16. coll. Prov. 7, 3. ἐπίγραψον (ἐντολάς) ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου.

Ἐπιδεικνύω — et υμι, f. είξω, (ἐπὶ et δεικνύω) 1) *monstro, profero,* herzeigen, aufzeigen, et quidem ita, ut res alteri admoveatur (ἐπὶ, motum ad aliquid innuente); Matth. 22, 19. Luc. 20, 24. 24, 40. Act. 9, 39. 2 Macc. 15, 32. — Ἐπιδεῖξ. ἑαυτὸν, *se sistere coram,* Luc. 17, 14. — 2) *ostendo;* quasi digito, ut alter oculos ad rem dirigat, Matth. 24, 1. ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομάς. — 3) de factis: *exhibeo, praesto,* Matth. 16, 1. ἐπιδ. σημεῖον. Jer. 37, 26. ἐπέδειξα (hebr. הֵבִיא venire fecit) ἐξερημῶσαι ἔθνη. — 4) *firmiter demonstro* argumentis, Act. 18, 28. ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν. — facto demonstro, *ratum facio,* Hebr. 6, 17.

ἐπιδεῖξαι ratum facere immutabile decretum. coll. Sir. 50, 21. ἐπιδ. τὴν εὐλογίαν, ut rata fieret benedictio, promiſſio ſalutis. Saepius non extat.

Ἐπιδέχομαι, f. ἕξομαι, (ἐπὶ et δέχομαι) *excipio aliquem*. 1 Macc. 12, 8. — hospitio 3 Jo. v. 10. — de doctore: *excipio, admitto, probo*, 3 Jo. v. 9. coll. Sir. 51, 26. ἐπιδέχ. παιδείαν.

Ἐπιδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et δῆμος) 1) *in medio populo verſor, domi ſum*; — 2) ad populum, domum advenio, *advena ſum, commoror tanquam peregrinus*, Act. 2, 10. 17, 21.

Ἐπιδιατάσσομαι, — ττομαι, f. άξομαι, (ἐπὶ et διατάσσομαι) *inſuper ordino, inſuper addo*. Gal. 3, 15. ἐπιδιατάσσεται, praeterea addit ſcl. novas conditiones, nova mandata.

Ἐπιδίδωμι, f. δώσω, (ἐπὶ et δίδωμι) proprie: do in manus, δίδωμι ἐπὶ χεῖρα, 2 Chron. 34, 17. i. e. *porrigo* alteri ut manu capiat, teneat; porrigo, v. c. ad edendum, Matth. 7, 9. 10. Luc. 11, 11. 12. 24, 30. 42. Jo. 13, 26. (Teſt. XII. Patr. p. 702.) — librum, Luc. 4, 17. epiſtolam Act. 15, 30. (palmas Teſt. XII. Patr. p. 668. 705.). — 2) ut latinor. *dare*, de velo, quod ventis datur, Act. 27, 15. ἐπιδόντες ſcl. velum, ſive navem ventis. (*Heliod.* Aethiop. 1, 3. τοῦ κυβερνήτου ἐνδόντος τῷ ἀνέμῳ. Plura habet *Elsnerus* ad loc. Act. 27, 15. *Kypkius* ad eundem locum ſupplet ἑαυτούς, permitteſſes ſe vento; et ſic in Teſt. XII. Patr. p. 701., ubi femina Aegyptia Joſephum ad venerem excitat hisce verbis: κυριεύσεις μου καὶ πάντων τῶν ἐμῶν, ἐὰν ἐπιδῷς σεαυτὸν εἰς ἐμέ, ubi mihi morem geſſeris. Similiter *Philo* de Gig. p. 285.: ἐκδόντες ἀστάτοις πνεύμασιν ἑαυτούς.)

Ἐπιδιορθόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπὶ et διορθόω) emendo, corrigo, reſtituo) *inſuper* ſ. *poſtea in ordinem redigo, ordino* (ut antea ἐπιδιατάσσομαι, ἐπιδιδάσκειν et alia compoſita, ubi ἐπὶ eſt poſtea). Semel Tit. 1, 5. τὰ λείποντα ἐπιδιορθ. reliqua, omiſſa a me ordines. (*Philo* in Flacc. T. II, p. 535.: περὶ τῆς τῶν λειπόντων ἐπιδιορθώσεως).

Ἐπιδύω, f. ύσω, (ἐπὶ et δύω ſ. δῦμι, quod vid.) *occido*, ut ſimplex δῦμι, de ſole, Eph. 4, 26. coll. Deut. 24, 15. Jer. 15, 9.

Ἐπιείκεια, ας, ἡ, (ab ἐπιεικής) *humanitas, aequitas, clementia*, Sap. 12, 18. 2 Macc. 2, 23. 3 Macc. 3, 15. 7, 6. — In N. T. bis, Act. 24, 4. et 2 Cor. 10, 1. In poſteriori autem loco etiam verti poteſt: *probitas*, quo ſenſu apud profanos etiam habetur et legi videtur Sap. 2, 19., ubi ἐπιείκεια et ἀνεξικακία, vitae integritas, ſibi reſpondent.

Ἐπιεικής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐπὶ et εἰκός, ſimile, probabile, conveniens, honeſtum, aequum) 1) vero-

similis; 2) *probus*, honestus; — τὸ ἐπιεικὲς, substantive: *vitae probitas, morum integritas*, Phil. 4, 5. — 3) *humanus, aequus, mitis, facilis*, 1 Tim. 3, 3. Tit. 3, 2. Jac. 3, 17. 1 Petr. 2, 18. coll. Ps. 86, 5. Sap. 12, 18. 2 Macc. 2, 23. 3 Macc. 3, 15. 7, 6.

Ἐπιζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et ζητέω) 1) *studiose quaero, inquiro, perquiro*, Luc. 4, 42. Act. 12, 19. Eccles. 7, 28. — 2) studeo mihi acquirere, *studiose appeto*, Matth. 6, 32. Luc. 12, 30. Rom. 11, 7. Hebr. 11, 14. 13, 14. coll. Sir. 40, 29. — *valde desidero*, Act. 13, 7. — 3) *studiose peto ab aliquo*, v. c. σημεῖον, Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. — dona, Phil. 4, 17. coll. 1 Macc. 7, 13. 4) sensu forensi: *quaero* sive *peto a judice*, vel *quaero in reo*, Act. 19, 39. εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, si de alia re vobis est quaestio. Saepius non habetur.

Ἐπιθανάτιος, ίου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ἐπὶ et θάνατος) *morti devotus, morti addictus*. 1 Cor. 4, 9. (Eodem sensu habetur apud *Dionys. Halic.* 7, 35. ὅθεν αὐτοῖς ἔθος βάλλειν τοὺς ἐπιθανατίους, unde (de qua rupe) solebant praecipites dare ad mortem damnatos).

Ἐπίθεσις, εως, ἡ, (a 2 persona perf. passiv. verbi ἐπιτίθημι) *impositio*. — In N. T. non nisi de impositione manuum, χειροθεσία, hebr. סְמִךְ יָדַיִם, quae imponebantur ex antiquo ritu vel pecori ad sacrificium destinato, Levit. 1, 4. 3, 2. 16, 21. vel homini occidendo, Levit. 34, 14. Susann. v. 34. vel ad munus publicum initiando, Num. 27, 18. 23. Deut. 34, 9., vel ei, cui benedicebatur, Gen. 48, 14. 15. vel ei, qui beneficio divino sanandus erat, 2 Reg. 5, 11. Matth. 19, 13. Marc. 6, 5. 7, 32. Luc. 4, 40. — Apostoli impositione manuum dona spiritus s. conferebant; Act. 8, 17. 18. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. Hebr. 6, 2.

Ἐπιθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et θυμός) 1) *desidero, cupio, opto*, Matth. 13, 17. Luc. 15, 16. 16, 21. 17, 22. Hebr. 6, 11. 1 Petr. 1, 12. Jes. 58, 11. — Ἐπιθυμίᾳ ἐπιθυμέω, valde, vehementer desidero, ex hebraismo, Luc. 22, 15. coll. Gen. 31, 30. — *concupisco* sensu malo, concupisco pravum et vetitum, Rom. 7, 7. 1 Cor. 10, 6. Gal. 5, 17. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τ. πν. carnis cupiditates adversantur spiritui. — Jac 4, 2. coll. Prov. 21, 10. — Specialiter de cupidine *libidinosa*, Matth. 5, 28. ἐπιθ. τῆς γυναικὸς, turpi mulieris cupidine flagrare, rem cum ea habere cupere. Legitur sic ἐπιθυμ. etiam Exod. 20, 17. sed sequente accusativo, ut etiam Lib. *Henoch*. p. 179. et Test. XII. Patr. p. 530. — 2) *studeo mihi acquirere, quaero*, ut habeam, Act. 20, 33. Rom. 13, 9. Apoc. 9, 6. Prov. 23, 3. 6. Dan. 14, 16. — de officio: *ambio, adspiro*, 1 Tim. 3, 1. Saepius non legitur.

Ἐπιθυμητής, οῦ, ὁ, (ab ἐπιθυμέω), qui desiderio rei tenetur, *amans, studiosus.* 1 Cor. 10, 6. ἐπιθυμηταὶ κακῶν. Praeterea habetur Num. 11, 34. *Suidas*, ἐπιθυμηταὶ· πρόθυμοι.

Ἐπιθυμία, ας, ἡ, (ab ἐπιθυμέω) 1) *magnum rei desiderium, cupiditas,* Luc. 22, 15. Phil. 1, 23. 1 Thess. 2, 17. Jac. 1, 14 sq. — Apoc. 18, 14. ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου, fructus desiderii animae tuae, i. e. tibi desiderati, quos in summo pretio habes. Sic Dan. 9, 23. 10, 3. 11. ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν, vir valde gratus, hebr. חמדות, coll. Cant. 5, 17. Sir. 42, 2. τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐπιθυμητά. — 2) *libido prava,* ἐπιθυμία κακή, Col. 3, 5. (Rom. 6, 12.) 7, 7. 13, 14. εἰς ἐπιθυμίας, ad satiandas cupidines pravas. 2 Tim. 3, 6. 4, 3. Tit. 3, 3. 1 Petr. 1, 14. 4, 2. 3. 2 Petr. 1, 4. 3, 3. Jud. v. 16. 18. — Ἐπιθυμία σαρκός, Gal. 5, 16. 24. Eph. 2, 3. 2 Petr. 2, 18. sive ἐπιθυμίαι σαρκικαί, 1 Petr. 2, 11. κοσμικαί, Tit. 2, 12. μιασμοῦ, 2 Petr. 2, 10. sunt cupiditates, quas excitare solent res terrestres, quae per res sensibus obversatas in animo moventur, unde etiam 1 Jo. 2, 16. dicuntur ἐπιθ. τῆς σαρκὸς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. (Test. XII. Patr. p. 522. ὅρασις μεθ' ἧς γίνεται ἐπιθυμία.) — Ἐπιθ. ἀπάτης, cupiditates ad prava seducentes, Eph. 4, 22. — νεωτερικαί, 2 Tim. 2, 22. Vid. Νεωτερικός. — *libido voluptuosa,* Rom. 1, 24. 1 Thess. 4, 5. coll. Sir. 23, 5. Test. XII. Patr. p. 580 sq. — 3) metonymice: *id quod prava cupido desiderat; flagitia,* Jo. 8, 44. τὰς ἐπιθυμίας τοῦ διαβόλου ποιεῖν. Rom. 7, 8. κατεργάζεσθαι πᾶσαν ἐπιθυμίαν. 1 Jo. 2, 17. — 4) causa pro effectu: *studia,* Matth. 4, 19. αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι. 1 Tim. 6, 9. — Saepius non legitur.

Ἐπικαθίζω, f. ίσω, (ἐπὶ et καθίζω) transitive: *impono, colloco super.* 1 Reg. 1, 38. 44. (הִרְכִּיב) — intransitive: *insideo, sedeo super;* semel Matth. 21, 7. (text. vulg. ἐπεκάθησαν αὐτόν, imponebant) ἐπικάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. Sic Gen. 31, 34. Levit. 15, 20. (יָשַׁב). 2 Sam. 13, 29. (רָכַב).

Ἐπικαλέω, ῶ, f. έσω, et medium ἐπικαλέομαι, quod apud LXX. maxime legitur pro hebr. קָרָא, 1) καλέω ἐπὶ, nomen insuper addo, *cognomino,* Matth. 10, 25. ἐπεκάλεσαν (Num. 21, 3. Jud. 6, 32.) 1 Petr. 1, 17. (Jer. 3, 19.) — In passivo: *cognominor,* Matth. 10, 3. Luc. 22, 3. Act. 1, 23. et passim. — Hebr. 11, 16. θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν, ipsorum Deus (tutelaris) appellari. Jac. 2, 7. ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς, nomen vobis impositum. (2 Sam. 6, 2. κιβωτὸν, ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα. 2 Chron. 6, 33. 7, 14. 1 Macc. 7, 37.) — Sic quoque Act. 15, 17. ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, quibus impositum est nomen meum, qui mei cultores vocantur. — 2) *nomine aliquem appello,*

nomine invoco; quod dicitur vario modo: a) *ad auxilium voco*, Act. 7, 59. — *valde rogo*, Act. 25, 21. 25. (1 Sam. 12, 17. 18. 2 Sam. 22, 7.). — b) *testem invoco*, 2 Cor. 1, 23. — c) judicem, vindicem invoco (Deum 2 Macc. 7, 34. 12, 6.); *provoco ad*, v. c. Caesarem, Act. 25, 11. 12. 26, 32. 28, 19. — d) *Deum veneror*; proprie *nomen* Dei tanquam summi domini appello, Deum nomine suo invoco; inde *veneror*, *colo* simpliciter, Rom. 10, 12—14. 2 Tim. 2, 22. Deut. 33, 19. Saepius additur τὸ ὄνομα, Act. 2, 21. 9, 14. 21. 22, 16. Rom. 10, 13. 1 Cor. 1, 2. coll. Gen. 4, 25. 13, 4. Solebant enim precibus nomen ejus, quem invocabant, praefigere, Sir. 51, 1. Bar. 2, 11. 15. Ps. 88, 1. 1 Reg. 8, 23. 25. 26. vid. Exod. 6, 2. 3. c. 3, 13 sq. (Test. XII. Patr. p. 582. ubi Levi angelum alloquitur his verbis: κύριε εἰπέ μοι τὸ ὄνομά σου, ἵνα ἐπικαλοῦμαί σε ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως.)

Ἐπικάλυμμα, τος, τὸ, (ab ἐπικαλύπτω), *tegumentum*, *velamen*, Exod. 26, 14. 36, 16. 2 Sam. 17, 19. — metaphorice: id quo inhonestum tegitur, *velamen inhonesti*, quo, quam foedum vel exitiosum sit, celatur. Sic 1 Petr. 2, 16. ἐπικάλυμμα τῆς κακίας, tegumentum nequitiae, quo occultatur. (*Joseph.* de Bell. Jud. 7, 8. 1. ἦν τοῦτο πρόφασις εἰς παρακάλυμμα τῆς ὠμότητος. *Philo* de Decal. p. 768.: τὸ μὴ ποιεῖσθαι προκάλυμμα πίστιν ἀπιστίας.)

Ἐπικαλύπτω, f. ύψω (ἐπὶ et καλύπτω) *tego*, *operio*, 2 Sam. 15, 30. Lev. 4, 8. Job. 16, 18. Sir. 39, 27. — obtego ita ut amplius non conspiciatur; sic Rom. 4, 7. de peccatis; sensus: prorsus removeo, oblivioni trado, condono. vid. Ps. 32, 1., ubi hebr. כָּסָה, quod etiam aliis in locis eodem sensu legitur, v. c. Prov. 10, 18. 12, 16. 23. Neh. 4, 5. Ps. 85, 3.

Ἐπικατάρατος, ου, ὁ, ἡ — ον, τὸ, (ἐπὶ et κατάρατος, maledictus, diris devotus, 2 Macc. 12, 35.) i. q. ἐπάρατος (*Joseph.* Ant. 6, 6. 3.) proprie: cui κατάρα dicta sive imposita est, *diris devotus*, *puniendus gravissime*, Gal. 3, 10. hebr. אָרוּר, Deut. 27, 15—26. 28, 18. Sap. 3, 13. — 2) *maledictioni obnoxius*; sic Gen. 3, 17. de terra fruges amplius non faciente, Sap. 14, 8. de ligno prorsus infructuoso; cf. Matth. 23, 19 sqq. Marc. 11, 21. Gen. 8, 21. Jer. 23, 10. Sic videtur Jo. 7, 49. intelligendum, ubi ὁ λαὸς ἐπικατάρατοί εἰσι, est: plebs indocta maledictioni, poenis divinis sit obnoxia, scl. audiendo illum. — 3) *abominandus*, *detestabilis*, Gal. 3, 13. (Deut. 21, 23.) coll. Prov. 24, 23. ἐπικατάρατος λαοῖς καὶ μισητὸς εἰς ἔθνη. Jes. 65, 20. coll. Ezech. 22, 16. Sic Jos. 9, 23. ἐπικατάρατοι dicuntur qui negotiis servorum faciendis devoventur.

Ἐπίκειμαι, f. κείσομαι, (ἐπὶ et κεῖμαι) 1) intransitive: *superjaceo*, *impositus sum*, Jo. 11, 38. 21, 9. coll. 2 Macc.

1, 21. — Metaphorice: *incumbo*, sequente dativo personae; 1 Cor. 9, 16. ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται. Hebr. 9, 10. *ἐπικείμενα*, injuncta, imposita. Sermo est de legibus et ritibus, qui comparantur cum jugo, pondere, cf. Matth. 11, 29. 30. Act. 15, 28. (1 Macc. 6, 57. ἐπίκειται ἡμῖν τὰ τῆς βασιλέως, incumbit nobis cura regni.) — 2) transitive: a) addo insuper; metaphorice: *insto, pergo* in efficiendo, ubi maxime sequitur verbum; Luc. 23, 23. ἐπέκειντο, φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι, instabant, pergebant alta voce postulare ut cruci affigeretur. (*Joseph.* Ant. 18, 6. 6. πολλῷ μᾶλλον ἐπέκειτο ἀξιῶν ἐξέτασιν γενέσθαι τοῦ πράγματος, multo magis instabat precibus. Ib. 20, 5. 3. μᾶλλον ἐπέκειντο βλασφημοῦντες.) Sic etiam vellem explicare Act. 17, 20. χειμῶνος δὲ ἐπικειμένου, tempestate sine intermissione perdurante; alii: tempestate incubante scl. navi. Est enim etiam b) ἐπίκειμαί τινι, alicui incumbo, *premo, urgeo* illum; sic Luc. 5, 1. de turba populi. coll. Job. 19, 3. 21, 27. (*Joseph.* Ant. 6, 14. 2. τοὺς πολεμίους ἐπικεῖσθαι βαρεῖς αὐτῷ.). Saepius non extat.

Ἐπικούρειος, ου, ὁ, addictus sectae Epicuri, *Epicureus*, ab Epicuro, philosopho Atheniensi, Xenocratis discipulo. Semel Act. 17, 18. (De Epicureis vid. *Cicero* de Fin. 2, 31. Tuscul. 5, 31. *Seneca* de benef. 4, 4. *Plutarch.* de placit. phil. 4, 7. 7, 3.)

Ἐπικουρία, ας, ἡ, (ab ἐπικουρέω, adjuvo, opem fero) *auxilium*; semel Act. 26, 22. — Vid. Sap. 13, 18. *Joseph.* Ant. Jud. 2, 6. 1. πάντας ἀνθρώπους ἐπικουρίας τυγχάνειν, ratus, omnes homines esse juvandos. *Hesych.* ἐπικουρίας· βοηθείας, συμμαχίας.

Ἐπικρίνω, f. ινῶ, (ἐπὶ et κρίνω) *judicando decerno, decerno, statuo*; de judice, Luc. 23, 24. 2 Macc. 4, 47. τούτοις θάνατον ἐπέκρινε. 3 Macc. 4, 2. ἡ ἐπικριθεῖσα αὐτοῖς ὀλεθρία.

Ἐπιλαμβάνω, f. λήψομαι, (ἐπὶ et λαμβάνω) quod cum genitivo rei construitur, et non nisi in quibusdam locis Actorum cum accusativo personae, 1) *manu prehendo*, τῆς χειρὸς, manum alterius, Marc. 8, 23. Act. 23, 19. Hebr. 8, 9. — 2) extensa manu *prehendo*, ut ducam aliquem, Luc. 9, 47. Act. 9, 27. — ut sanem alium, opem feram, Matth. 14, 31. Luc. 14, 4. Hebr. 2, 16. — ut habeam, teneam in potestate, τῶν ἱματίων, 2 Reg. 2, 12. ὅπλου, Ps. 35, 2. Exod. 4, 4. — inde 3) *comprehendo aliquem, capio*, Luc. 23, 26. Act. 17, 19. 21, 30. 33. ib. 16, 19. 18, 17. coll. Jud. 12, 6. ὁπλ. 16, 22. — Luc. 20, 20. 26. ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ut verbo eum caperent. — *potior, consequor*, 1 Tim. 6, 12. 19. τῆς ζωῆς. (Test. XII. Patr. p. 595.: τῶν ὑψηλῶν ἐπιλαβόμεθα.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιλανθάνομαι, f. ἐπιλήσομαι, aor. 2. ἐπελαθόμην, (ἐπὶ et λανθάνω) seq. genitivo et accusativo rei, 1) *oblivi∫cor*, Matth. 16, 5. Marc. 8, 14. Jac. 1, 24. 2) ex adjuncto: *negligo, non curo*, Phil. 3, 14. ἐπιλανθ. τὰ ὀπίσω, quae a tergo ∫unt nihil curans. Hebr. 6, 10. ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, ut non curet beneficia ve∫tra, i. e. vobis non retribuat. coll. Je∫. 44, 21. Thren. 3, 17. — Μὴ ἐπιλανθ. τινὸς, non curare non aliquid, i. e. *multum e∫∫e in aliqua re, ei ∫tudere, eam libenter exercere*, Hebr. 13, 2. 16. coll. Pſ. 10, 12. 35. 119, 30. 2 Macc. 2, 2. — Pa∫∫ive: *oblivioni trador, negligor*; Luc. 12, 6. ἐπιλελησμένη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, oblivioni traditur apud Deum, a Deo negligitur. Sic pa∫∫ive Sap. 2, 4. τὸ ὄνομα ἡμῶν ἐπιλησθήσεται. Sir. 3, 14. 13, 10. 44, 10. (ἐπιλάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν, Sir. 23, 16.)

Ἐπιλέγω, f. έξω, (ἐπὶ et λέγω) 1) in∫uper dico, dicendo addo; — *cognomino*, Jo. 5, 2. — 2) *eligo*, *∫eligo mihi*, Act. 15, 40. coll. Exod. 17, 9. 18, 25. 2 Sam. 10, 9.

Ἐπιλείπω, f. είψω, (ἐπὶ et λείπω) *deficio*, *de∫um*. Semel Hebr. 11, 32. ἐπιλ. με διηγούμενον ὁ χρόνος, tempus me deficeret narrantem, mihi dee∫∫et. — Seq. dativo Jer. 33, 17. coll. v. 18.

Ἐπιλησμονή, ῆς, ἡ, (a perf. ἐπιλέλησμαι verbi ἐπιλανθάνομαι) *oblivio*. Jac. 1, 25. ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς auditor oblivionis, ex hebraismo pro: auditor oblivio∫us. Legitur etiam Sir. 11, 28.

Ἐπίλοιπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a perf. ἐπιλέλοιπα verbi ἐπιλείπω) *reliquus*, *adhuc ∫uper∫tes*. Semel 1 Petr. 4, 2. coll. Je∫. 38, 10. Mich. 5, 3. Lev. 27, 18. 1 Macc. 3, 11.

Ἐπίλυσις, εως, ἡ, (ab ἐπιλύω) *di∫∫olutio*; metaph. ∫olutio, explicatio rei, cujus ∫en∫us et ratio e∫t ab∫condita. Sic Aquila Gen. 40, 8., ubi LXX διασάφησις. (*Heliodor*. Aethiop. 1, 18. 4, 9.) et ἐπιλύω, Marc. 4, 34. Gen. 41, 12. — Semel 2 Petr. 1, 20. προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, vaticinia ∫cripturae ab ip∫is prophetis recte explicari non potuerunt; ip∫i totum ∫en∫um verborum non per∫pexerunt. (Oracul. ∫ybillin. lib. 2. p. 189. ed. *Gallaei*, ubi Sybilla dicit: οὐ γὰρ οἶδα, ὅτι λέγω, κέλεται δὲ θεὸς τὰ ἕκαστ' ἀγορεύειν.)

Ἐπιλύω, f. ύσω (ἐπὶ et λύω) 1) *∫olvo*, *di∫∫olvo*; 2) metaph.: *explico* ob∫cura, Marc. 4, 34. (vid. Ἐπίλυσις); — *dirimo*, ∫ive *di∫cepto* rem dubiam, Act. 19, 39.

Ἐπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et μαρτυρέω) *atte∫tor*, *te∫timonio confirmo*; — *∫ancti∫∫ime affirmo*, te∫tis in∫tar. 1 Petr. 5, 12.

Ἐπιμέλεια, ας, ἡ, (ab ἐπιμέλομαι) *cura*, *procuratio*. Semel Act. 27, 3. ἐπιμελείας τυχεῖν, cura amicorum

frui, i. e. hospitio et ope eorum. coll. 1 Macc. 12, 13. Prov. 3, 8.

Ἐπιμελέομαι, f. ἐπιμέλομαι, f. ελήσομαι, seq. genitivo, *curam rei habeo*, — vulnerati, Luc. 10, 24. 35. — ecclesiae, i. e. saluti ejus prospicio, res ejus curo, 1 Tim. 3, 5. coll. 1 Macc. 11, 37. 3 Esdr. 6, 27. Gen. 44, 21., ubi respondet hebr. שׂים עינים.

Ἐπιμελῶς, adv. *omni studio adhibito, assidue, diligenter*. Luc. 15, 8. coll. Gen. 6, 5. 8, 21. 2 Macc. 8, 31.

Ἐπιμένω, f. ενῶ, (ἐπὶ et μένω) 1) *insuper maneo, amplius remaneo*; — *diutius commoror*, ἡμέρας τινάς, Act. 10, 48. 21, 10. 28, 12. 14. — αὐτοῦ scil. τόπου, ibi, Act. 15, 34. 21, 4. — πρός τινα, 1 Cor. 16, 7. Gal. 1, 18. — ἐν Ἐφέσῳ, 1 Cor. 16, 8. ἐν τῇ σαρκὶ, in hac vita, Phil. 1, 24. — 2) ἐπιμένω τινι, *persevero* in aliqua re, *pergo* in illa agenda, tenenda, v. c. τῇ ἁμαρτίᾳ. Rom. 6, 1. ἀπιστίᾳ, ib. 11, 23. (ἐπιμένουσι ταῖς ἀδικίαις, Test. XII. Patr. p. 549.) — τῇ χρηστότητι, Rom. 11, 22. (Act. 13, 14. Griesb. προσμένειν.) τῇ πίστει, Col. 1, 23. αὐτοῖς, quae officium postulat, 1 Tim. 4, 16. (*Joseph.* Ant. 8, 7. 5. ἐπέμεινε τούτοις ἄχρι τελευτῆς.) — Sequente participio: *insto, persevero, pergo*; Jo. 8, 7. ἐπέμενον ἐρωτῶντες. Act. 12, 16. ἐπέμενε κρούων. Saepius non extat.

Ἐπινεύω, f. εύσω, (ἐπὶ et νεύω) *innuo, nutu significo*, vel ad jubendum, vel ad promittendum, vel ad affirmandum; — precanti: *annuo, concedo*, Act. 18, 20. coll. Prov. 26, 24. χείλεσι πάντα ἐπινεύει, ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους. 2 Macc. 4, 10. 11, 15. 14, 20.

Ἐπίνοια, ας, ἡ, (ab ἐπινοέω, mente agito, cogito, in consiliis habeo) cogitatio, meditatio, Sap. 6, 16. 9, 14., ubi i. q. λογισμοὶ, Sir. 40, 2. 2 Macc. 12, 45. — excogitatio, Sap. 14, 2. 15, 4. — *consilium, propositum*, quod mente volvitur; semel Act. 8, 22. Sic ἐπινοέω σύντομον τέλος, repentinum interitum paro, Sap. 14, 4.

Ἐπιορκέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et ὅρκος) *perjuro*. *Etym. M.* ἐπιορκεῖν δηλοῖ τὸ ὑπεράνω τῶν ὅρκων γίνεσθαι, καὶ ὑπερβαίνειν αὐτούς. coll. 3 Esdr. 1, 48. Sap. 14, 28. — falsum juro, *jurejurando falso fallo aliquem*. Sic intelligo Matth. 5, 33. οὐκ ἐπιορκήσεις scl. τὸν Θεὸν, ne Deo jurejurando interposito promittas, quae non praestas. Sequuntur enim: imo persolve vota tua Deo facto. Ergo non de testimonio, jurejurando confirmando, est sermo, sed de praestatione. Igitur et Servatoris praeceptum, quod sequitur, non agit nisi de promissionibus plane non, nec Deo nec hominibus, faciendis jurejurando interposito. Similiter Test. XII. Patr. p. 690.: τὸν ὕψιστον ἐπιορκεῖ, avarus vel Deum fallere conatur falsis votis.

Ἐπίορκος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐπὶ et ὅρκος) *perjurus*, ὅρκον μὴ φροντίζων, — ut interpretatur *Hesychius*; — *periurio fallens*, 1 Tim. 1, 10. coll. Ἐπιορκέω.

Ἐπιούσιος, ιου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ. In explicando hoc adjectivo, quod praeter Matth. 6, 11. Luc. 11, 3. nuspiam legitur, in *duas* potissimum interpretes abeunt partes. *Alii* enim derivant ab ἐπιοῦσα, particip. verbi ἔπειμι, ut περιούσιος sit a περίειμι, vertuntque victum *crastinum* sive *futurum* omnino, quum ἐπιὼν etiam *futurum* significet, ut sit ἐπιούσιον, i. q. τὸν μέλλοντα, τὸν ἐπιόντα, τὸν προσδοκώμενον, ut *Alberti* Gloss. N. T. p. 202. explicat. At, quum addantur: δὸς ἡμῖν σήμερον, et Servator deinde versu 34. moneat, ne sui de crastino die solliciti sint, improbanda videtur haec explicatio. *Alii* igitur rectius derivant ab ἐπὶ et οὐσία, *substantia, vita*, ut sit: *victus ad vitam sustentandam necessarius*, ἄρτος ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ συστάσει ἡμῶν αὐταρκής, ut *Theophylactus* explicat. *Suidas*: ἐπιούσιος ἄρτος· ὁ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ἡμῶν ἁρμόζων ἢ ὁ καθημερινός. *Syrus*: ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ, *panem necessitatis*. Formatum est ut ἐπιοίνιος, ad vinum pertinens, ἐπιτάφιος, ecclesiastica vox ὁμοούσιος et similia. Nec tamen omnino spernenda est quorundam conjectura, scriptum proprie fuisse *ΑΡΤΟΝΕΠΙΟΥΣΙΑΝ* (panis ad sustentationem) mutata deinde litera Α in Ο.

Ἐπιπίπτω, f. πτώσω, aor. 2. ἐπέπεσον, (ἐπί et πίπτω) 1) cado super, incido, Num. 35, 23. — 2) *me conjicio*, Act. 20, 10. ἐπέπεσεν αὐτῷ, se super eum conjecit (1 Reg. 17, 21.) — Ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὸν τράχηλόν τινος, se conjicere ad collum alicujus, eum amplexari, Luc. 15, 20. Act. 20, 37. Gen. 46, 30. 1 Sam. 26, 12. — Ἐπὶ τὸ στῆθος, ad pectus, Jo. 13, 25. coll. Gen. 50, 1. — *Irruo* in aliquem, hostiliter 1 Macc. 12, 26. — *premo*, de multitudine appropinquante, Marc. 3, 10. coll. Job. 6, 16. 27. — 3) tropice: *invado* aliquem, *occupo*, *potior* aliquo; πνεῦμα ἐπιπίπτει ἐπί τινι, Act. 8, 16, ἐπί τινα, Act. 10, 44. 11, 15. Ezech. 11, 5. — ἔκστασις ἐπί τινα, Act. 10, 10. Dan. 10, 7. τῷ Ἀβραμ, Gen. 15, 12. — ὀνειδισμοὶ, Rom. 15, 3. Ps. 69, 12. — Φόβος ἐπί τινα, Luc. 1, 12. Act. 19, 17. Exod. 15, 16. Neh. 6, 16. — ἀχλὺς, Act. 13, 11. (σκοτεινὸς αὐτῷ, Gen. 15, 12.). Saepius non extat. (Test. XII. Patr. p. 545.: ὕπνος ἐπιπίπτει ἐπ' ἐμὲ.)

Ἐπιπλήσσω, — ττω, f. ήξω, (ἐπὶ et πλήσσω) 1) incutio, infligo. 2) *objurgo*, *increpo*, *inveho in aliquem*, 1 Tim. 5, 1. (Xenoph. Oecon. 13, 12. — 2 Macc. 7, 33. ἐπίπληξις, objurgatio, reprehensio.) *Hesych.* ἐπιπλήξειν· ἐπελθεῖν, ἐπιτιμῆσαι, ὑβρίσαι.

Ἐπιπνίγω, f. ίξω, (ἐπὶ et πνίγω) *suffoco per rem super impositam.* Sic Luc. 8, 7. de spinis succrescendo suffocantibus seminatum.

Ἐπιποθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et ποθέω, cupio, desidero) 1) *valde desidero, vehementer opto,* Rom. 1, 11. 2 Cor. 5, 2. 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 4. 1 Petr. 2, 2. coll. Mich. 7, 1. Ps. 84, 1. — τινα, *desiderio alicujus teneor, eum impense amo,* 2 Cor. 9, 14. Phil. 1, 8. 2, 26. coll. Sir. 25, 21. ἐπιπ. τὴν γυναῖκα. — 2) sequente πρὸς, *propensus sum, tendo ad aliquid ejus desiderio abreptus,* Jac. 4, 5. πρὸς φθόνον κ. τ. λ. i. e. non sine causa dicit scriptura: mentem vestram ad invidiam esse propensam, s. ferri ad invidiam. Sic Ps. 41, 1. ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς θεόν. Ps. 119, 130. ἐπιποθ. τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ. — Saepius non extat.

Ἐπιπόθησις, εως, ἡ, (ab ἐπιποθέω) *vehemens rei desiderium,* 2 Cor. 7, 7. 11. *Aquila* Ezech. 23, 11. pro hebr. עֲגָבָה amor vehemens.

Ἐπιπόθητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, *multum desideratus, exoptatus, amatus.* Phil. 4, 1.

Ἐπιποθία, ας, ἡ, *vehemens desiderium, vehemens amor;* Rom. 15, 23. ἐπιποθίαν ἔχω, vehementer desidero.

Ἐπιπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐπὶ et πορεύομαι) *proficiscor ad,* Luc. 8, 4. — Legitur etiam Lev. 26, 33. Ezech. 39, 14. 2 Macc. 2, 29. 3 Macc. 1, 4.

Ἐπιῤῥάπτω, f. άψω, (ἐπὶ et ῥάπτω, suo) *insuo, assuo.* Marc. 2, 21.

Ἐπιῤῥίπτω, f. ίψω, (ἐπὶ et ῥίπτω) *injicio, superjicio,* — vestes, Luc. 19, 35. (i. q. ἐπιτιθέναι, ἐπιβάλλειν, Matth. 21, 7. Marc. 11, 7.). — LXX. hebr. הִשְׁלִיךְ, Num. 35, 20. Ezech. 43, 24. 1 Reg. 19, 19. — tropice: curam conjicere in aliquem, 1 Petr. 5, 7. quae repetita sunt e Ps. 55, 23. coll. Ps. 22, 10. ἐπὶ σὲ ἐπεῤῥίφην ἐκ μήτρας. Ps. 37, 5.

Ἐπίσημος, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐπὶ et σῆμα, signum) cui nota est impressa, signo notatus, signatus, Gen. 30, 42. (*Joseph.* Ant. Jud. 17, 8. 1. ἀργύριον ἐπίσημον, argentum signatum). — 2) Metaphorice: *nobilis, illustris, insignis,* Rom. 16, 7. 3 Macc. 6, 1. ἀνὴρ ἐπίσημος, 2 Macc. 15, 37. 1 Macc. 11, 37. 14, 45. — In malam partem: *nota infamiae signatus, infamis,* Matth. 27, 16. *Joseph.* Ant. Jud. 5, 7. 1. οἱ διὰ πλῆθος ἀδικημάτων ἐπίσημοι. Psalt. Sal. 2, 6. ἐν ἐπισήμῳ (scl. εἶναι) ἐν τοῖς ἔθνεσι. vid. etiam σφραγίζω.

Ἐπισιτισμὸς, οῦ, ὁ, (ab ἐπισιτίζω, cibum paro, praebeo) *cibaria, commeatus;* Luc. 9, 12. coll. Jos. 1, 11. 9, 5. 11. 14. Exod. 12, 39. Neh. 13, 15. (*Xenoph.* Anab. 1, 5. 9.)

Ἐπισκέπτομαι, f. ἐψομαι (ἐπὶ et σκέπτομαι; ſpec-lor, contemplor) 1) inſpicio, ut rem accurate cognoſca ſpeculor, 1 Sam. 14, 17. inquiro, inſpicio ut quaeram, Es 4, 15. 6, 1. — luſtro, Joſ. 8, 10. Jud. 20, 15. 17. — Po ex uſu hebr. פָּקַד, cui apud LXX. reſpondet, 2) *luſtran eligo, ſeligo*, noſtrum: *auserſehen*, Act. 6, 3. coll. Esdr 2. Θεὸς ἐπισκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι. (2 Chron. 36, LXX. verterunt ἐνετείλατό μοι.) 3) *viſito* aliquem, vel ut deam eum, vel ut opem ei feram, vel ut ſtatum ejus cogn ſcam ejusque curam habeam, Matth. 25, 36. 43. Luc. 1, Act. 7, 23. 15, 36. coll. 1 Sam. 2, 21. Teſt. XII. Patr. p. 5 — Inde etiam 4) *curam* alicujus *habeo*, Jac. 1, 27. He 2, 6. Act. 15, 14. ἐπεσκέψατο, curavit, ut, ſive: beni voluit. Pſ. 8, 5. Sir. 7, 23. — 5) *auxilium fero, beneſi afficio, ſalutem procuro*, ſic de Deo tropice, Luc. 1, 68. 26. coll. Exod. 4, 31. 34, 11. Gen. 50, 24 ſq. Pſ. 106, Sir. 46, 14. 7, 35. 32, 17. Judith. 13, 20. ἐπισκ. ἐν ἀγαθ Teſt. XII. Patr. p. 549.: ἐπισκέπτ. τὰ ἔθνη ἐν σπλάγχ (Etiam ſenſu malo: *poenis afficio*, Pſ. 89, 32. Jer. 14, 21, 22. Pſ. 59, 6. Sir. 2, 7.). — Saepius non extat.

Ἐπισκευάζω, f. άσω, (ἐπὶ et σκευάζω) neceſſa inſtruo. Medium: *paro mihi neceſſaria*. Act. 21, 15. codd. Vid. Ἀποσκευάζω.

Ἐπισκηνόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπὶ et σκηνόω) prop σκηνὴν impono, tentorium figo ſuper. — Deinde: *fed figo, inhabito;* idque tropice ut alia verba inhabitandi (v Ἐνοικέω, Σκηνόω, Οἰκέω) *maneo ſuper aliquo, ſemper adſum, in aliquo operor*. Semel 2 Cor. 12, 9.

Ἐπισκιάζω, f. άσω, (ἐπὶ et σκιάζω) 1) *inumbro, u bra tego, umbram obduco*, Luc. 9, 34. Act. 5, 15. c Exod. 40, 35. ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, coll. v. 34., ἐκάλυψεν. — 2) *obtego, occulto*, Matth. 17, 5. Marc. 9 coll. Pſ. 91, 4. — 3) Metaphorice: *tueor, protego*, 140, 7. (סָכַךְ) Prov. 18, 11. Sic explicatur a plurimis L 1, 35. Mallem autem ἐπισκιάζειν, hic eodem ſenſu accip quo ἐπισκηνόω 2 Cor. 12, 9. ut ſit: *operor in aliquo*. Ce hebr. צֵל *umbra*, etiam de *tecto, hospitio*, dicitur, v Jer. 48, 45. Pſ. 91, 1. (*Schleusnerus* in Lex. N. T. mo apud Graecos ἐπισκιάζειν etiam notare: officium marit alicui praeſtare, ablegatque lectores ad *de Rhoer* Ferias l ventr. p. 57.)

Ἐπισκοπέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et σκοπέω) 1) inſpi Esdr. 5, 17. ſpeculor, Eſth. 2, 11. — 2) *curo, curam g provideo* alicui, 1 Petr. 5, 2. ἐπισκοποῦντες, curam eccle ram gerentes. coll. Deut. 11, 12. Alii: munere epiſc fungentes, coll. 2 Chron. 34, 12. — Ἐπίσκ. ſeq. negatio *caveo*, Hebr. 12, 15.

Ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, (ab ἐπισκοπέω), quod apud profanos non legitur, sed saepius apud LXX., ubi potissimum hebr. פְּקֻדָּה et פָּקַד respondet, est 1) inspectio, recensio; 2) inquisitio; — de Deo judice, Sap. 3, 13. ἐπισκοπὴ ψυχῶν, exploratio animarum in judicio, utrum beandae an damnandae sint; inde in utramque partem aut *auxilium, salus, beneficia*, ut Job. 34, 9. 29, 4. Prov. 29, 13. 3 Macc. 5, 42, aut *poena, vindicta*, Gen. 5, 24 sq. Exod. 3, 16. 13, 19. Jes. 10, 3. Jer. 10, 15. Sap. 14, 11. 19, 15. — 3) *cura, providentia*, 3 Esdr. 6, 5. Job. 10, 12. et 4) *praefectura*, Ps. 109, 8. coll. Num. 3, 32. 4, 16. 1 Chron. 24, 3. — In N. T. quater; scl. 1 Petr. 2, 12., ubi de inquisitione sive exploratione judicis humani ethnici intelligendum est; alii de poenis divinis. — Luc. 19, 44., ubi καιρὸν ἐπισκοπῆς, alii tempus salutis, alii, sed minus recte, tempus poenarum explicant. 1 Tim. 3, 2. *cura* ecclesiae, s. munus episcopi in ecclesia. Act. 1, 10. praefectura, munus, ut Ps. 109, 8.

Ἐπίσκοπος, ου, ὁ, (ab ἐπισκοπέω) 1) speculator, explorator, Sap. 1, 6. — 2) *praefectus, antistes* quilibet, hebr. פָּקִיד, et dicitur de praefectis operariorum. 2 Chron. 34, 12. 17. tabernaculi Num. 4, 16. militum Num. 31, 14. 2 Reg. 11, 16. levitarum, Neh. 11, 22. unde etiam i. q. ἄρχοντες, principes, sive praefecti urbium Jes. 60, 17. Aeque late patebat haec vox apud profanos. In N. T. ita dicuntur *praefecti ecclesiarum* in singulis urbibus, *antistites singulorum coetuum*, qui, quoniam maxime aetate essent provectiores, haud raro etiam πρεσβύτεροι dicuntur. Act. 20, 28. Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 7. Discrimen enim postea inter episcopos et presbyteros factum scriptores nostri ignorant. Transtulit itaque Petrus 1 ep. 2, 25. hoc nomen in Jesum quem appellavit ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν, i. e. qui Christianorum supremam gerit curam. Simili modo Deus Job. 20, 29. dicitur ἐπίσκοπος, praefectus summus, providens omnibus rebus.

Ἐπισπάω, ῶ, f. άσω, (ἐπὶ et σπάω, traho) *attraho.* — In N. T. semel 1 Cor. 7, 18. μὴ ἐπισπάσθω scl. praeputium, ne attrahant arte praeputium, ut glandem membri cooperiat. Invaluit hic mos apud Judaeos inde a Maccabaeorum tempore (1 Macc. 1, 15.), ut religionem judaicam ejuratam in corporis quoque habitu delerent, vel a paganis persecutoribus judaei non agnoscerentur, vel libidinem veneream augerent. Praeclare de hac re scripsit Gab. *Groddeck*, cujus dissertatio: „de Judaeis praeputium attrahentibus legitur in *Schoettg.* horis hebr. p. 1159 sqq. Rabbini tales vocabant מְשׁוּכִים. cf. etiam *Joseph.* Ant. Jud. 12, 5. 1. qui de Judaeis tempore Antiochi graecos mores sequutis dicit: καὶ τὴν τῶν αἰδοίων περιτομὴν ἐπεκάλυψαν, ὡς ἂν εἶεν καὶ τὰ περὶ

Ἐπισκέπτομαι, f. ἔψομαι (ἐπὶ et σκέπτομαι; ſpecu-lor, contemplor) 1) inſpicio, ut rem accurate cognoſcam ſpeculor, 1 Sam. 14, 17. inquiro, inſpicio ut quaeram, Esd. 4, 15. 6, 1. — luſtro, Joſ. 8, 10. Jud. 20, 15. 17. — Porr ex uſu hebr. פָּקַד, cui apud LXX. reſpondet, 2) *luſtrand eligo, ſeligo*, noſtrum: *auserſehen*, Act. 6, 3. coll. Esdr. 2. θεὸς ἐπισκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι. (2 Chron. 36, 2 LXX. verterunt ἐνετείλατό μοι.) 3) *viſito* aliquem, vel ut vi deam eam, vel ut opem ei feram, vel ut ſtatum ejus cogno ſcam ejusque curam habeam, Matth. 25, 36. 43. Luc. 1, 7 Act. 7, 23. 15, 36. coll. 1 Sam. 2, 21. Teſt. XII. Patr. p. 53 — Inde etiam 4) *curam* alicujus *habeo*, Jac. 1, 27. Heb 2, 6. Act. 15, 14. ἐπεσκέψατο, curavit, ut, ſive: benign voluit. Pſ. 8, 5. Sir. 7, 23. — 5) *auxilium fero, benefici afficio, ſalutem procuro*, ſic de Deo tropice, Luc. 1, 68. 16. coll. Exod. 4, 31. 34, 11. Gen. 50, 24 ſq. Pſ. 106, Sir. 46, 14. 7, 35. 32, 17. Judith. 13, 20. ἐπισκ. ἐν ἀγαθοῖ Teſt. XII. Patr. p. 549.: ἐπισκέπτ. τὰ ἔθνη ἐν σπλάγχνο (Etiam ſenſu malo: *poenis afficio*, Pſ. 89, 32. Jer. 14, 1 21, 22. Pſ. 59, 6. Sir. 2, 7.). — Saepius non extat.

Ἐπισκευάζω, f. άσω, (ἐπὶ et σκευάζω) neceſſari inſtruo. Medium: *paro mihi neceſſaria*. Act. 21, 15. i codd. Vid. Ἀποσκευάζω.

Ἐπισκηνόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπὶ et σκηνόω) propri σκηνὴν impono, tentorium figo ſuper. — Deinde: *ſede figo, inhabito;* idque tropice ut alia verba inhabitandi (vi Ἐνοικέω, Σκηνόω, Οἰκέω) *maneo ſuper aliquo, ſemper adſum, in aliquo operor*. Semel 2 Cor. 12, 9.

Ἐπισκιάζω, f. άσω, (ἐπὶ et σκιάζω) 1) *inumbro, um bra tego, umbram obduco*, Luc. 9, 34. Act. 5, 15. col Exod. 40, 35. ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, coll. v. 34., u ἐκάλυψεν. — 2) *obtego, occulto*, Matth. 17, 5. Marc. 9, coll. Pſ. 91, 4. — 3) Metaphorice: *tueor, protego*, P 140, 7. (סָכַךְ) Prov. 18, 11. Sic explicatur a plurimis Lu 1, 35. Mallem autem ἐπισκιάζειν, hic eodem ſenſu acciper quo ἐπισκηνόω 2 Cor. 12, 9. ut ſit: *operor in aliquo*. Cer hebr. צֵל *umbra*, etiam de *tecto, hoſpitio*, dicitur, v. Jer. 48, 45. Pſ. 91, 1. (*Schleusnerus* in Lex. N. T. mone apud Graecos ἐπισκιάζειν etiam notare: officium marita alicui praeſtare, ablegatque lectores ad *de Rhoer* Ferias D ventr. p. 57.)

Ἐπισκοπέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et σκοπέω) 1) inſpici Esdr. 5, 17. ſpeculor, Eſth. 2, 11. — 2) *curo, curam ger provideo* alicui, 1 Petr. 5, 2. ἐπισκοποῦντες, curam eccleſi ram gerentes. coll. Deut. 11, 12. Alii: munere epiſco fungentes, coll. 2 Chron. 34, 12. — Ἐπισκ. ſeq. negation *caveo*, Hebr. 12, 15.

Ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, (ab ἐπισκοπέω), quod apud profanos non legitur, sed saepius apud LXX., ubi potissimum hebr. מְּקֻדָּה et פָּקַד respondet, est 1) inspectio, recensio; 2) inquisitio; — de Deo judice, Sap. 3, 13. ἐπισκοπὴ ψυχῶν, exploratio animarum in judicio, utrum beandae an damnandae sint; inde in utramque partem aut *auxilium, salus, beneficia*, ut Job. 34, 9. 29, 4. Prov. 29, 13. 3 Macc. 5, 42, aut *poena, vindicta*, Gen. 5, 24 sq. Exod. 3, 16. 13, 19. Jes. 10, 3. Jer. 10, 15. Sap. 14, 11. 19, 15. — 3) *cura, providentia*, 3 Esdr. 6, 5. Job. 10, 12. et 4) *praefectura*, Ps. 109, 8. coll. Num. 3, 32. 4, 16. 1 Chron. 24, 3. — In N. T. quater; scl. 1 Petr. 2, 12., ubi de inquisitione sive exploratione judicis humani ethnici intelligendum est; alii de poenis divinis. — Luc. 19, 44., ubi καιρὸν ἐπισκοπῆς, alii tempus salutis, alii, sed minus recte, tempus poenarum explicant. 1 Tim. 3, 2. *cura* ecclesiae, s. munus episcopi in ecclesia. Act. 1, 10. praefectura, munus, ut Ps. 109, 8.

Ἐπίσκοπος, ου, ὁ, (ab ἐπισκοπέω) 1) speculator, explorator, Sap. 1, 6. — 2) *praefectus, antistes* quilibet, hebr. פָּקִיד, et dicitur de praefectis operariorum. 2 Chron. 34, 12. 17. tabernaculi Num. 4, 16. militum Num. 31, 14. 2 Reg. 11, 16. levitarum, Neh. 11, 22. unde etiam i. q. ἄρχοντες, principes, sive praefecti urbium Jes. 60, 17. Aeque late patebat haec vox apud profanos. In N. T. ita dicuntur *praefecti ecclesiarum* in singulis urbibus, *antistites singulorum coetuum*, qui, quoniam maxime aetate essent provectiores, haud raro etiam πρεσβύτεροι dicuntur. Act. 20, 28. Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 7. Discrimen enim postea inter episcopos et presbyteros factum scriptores nostri ignorant. Transtulit itaque Petrus 1 ep. 2, 25. hoc nomen in Jesum quem appellavit ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν, i. e. qui Christianorum supremam gerit curam. Simili modo Deus Job. 20, 29. dicitur ἐπίσκοπος, praefectus summus, providens omnibus rebus.

Ἐπισπάω, ῶ, f. άσω, (ἐπὶ et σπάω, traho) *attraho*. — In N. T. semel 1 Cor. 7, 18. μὴ ἐπισπάσθω scl. praeputium, ne attrahant arte praeputium, ut glandem membri cooperiat. Invaluit hic mos apud Judaeos inde a Maccabaeorum tempore (1 Macc. 1, 15.), ut religionem judaicam ejuratam in corporis quoque habitu delerent, vel a paganis persecutoribus judaei non agnoscerentur, vel libidinem veneream augerent. Praeclare de hac re scripsit Gab. *Groddeck*, cujus dissertatio: „de Judaeis praeputium attrahentibus legitur in *Schoettg*. horis hebr. p. 1159 sqq. Rabbini tales vocabant מְשׁוּכִים. cf. etiam *Joseph*. Ant. Jud. 12, 5. 1. qui de Judaeis tempore Antiochi graecos mores sequutis dicit: καὶ τὴν τῶν αἰδοίων περιτομὴν ἐπεκάλυψαν, ὡς ἂν εἶεν καὶ τὰ περὶ

τὴν ἀπόδυσιν Ἕλληνες. Idem fecisse videntur quidam Christianorum e Judaeis non sine magna offensione aliorum. *Hesy*... μὴ ἐπισπάσθω μὴ ἑλκυέτω τὸ δέρμα.

Ἐπίσταμαι, (ἐπὶ et ἵσταμαι) 1) *bene scio*, Act. ... 28. 15, 7. 19, 25. 20, 18. 22, 19. 24, 10. Hebr. 11, 8. ... ἐπιστάμενος, nesciens. — *praescio*, *praevideo*, Jac. 4, ... τὸ τῆς αὔριον. — *novi*, *cognitum habeo*, Act. 18, 25. 19, ... Deut. 28, 36. 29, 26. — 2) *comprehendo*, *intelligo*, Ma... 14, 68. Act. 26, 26. 1 Tim. 6, 4. Jud. v. 10. coll. Jes. 41, ... Num. 24, 16. Sap. 8, 9. Saepius non extat.

Ἐπιστάτης, ου, ὁ, (ab ἐφίστημι) 1) qui praeest ... cui negotio, maxime publico, *praefectus*, *magister*, v... certaminum, militiae; secundum LXX praefecti militu... 2 Chron. 2, 2. 2 Reg. 24, 39. decimarum 2 Chron. 31, ... sacrificiorum 3 Esdr. 1, 8. operariorum 2 Chron. 34, 13. ... In N. T. non nisi in Luca 5, 5. 8, 24. 45. 9, 33. 49. 17, ... pro hebr. רַבִּי. et Jesus ita appellatur non quidem quate... est doctor, sed ratione auctoritatis in discipulos, quare eti... a Joanne διδάσκαλος et κύριος junguntur. Vid. *Διδάσκαλ*... Etiam graecis ἐπιστάτην dici pro διδασκάλῳ, *magistro*, d... cuerunt *Munthius* in obss. e Diod. Sic. p. 142. et *Kypk*... in obss. s. I, p. 228. *Hesych.*: ἐπιστάτης. ἐφέτης ἢ ἐπαιτ... ἀπὸ τοῦ ἐφίστασθαι, ἢ ἐπίτροπος ἢ διδάσκαλος.

Ἐπιστέλλω, f. ελῶ, (ἐπὶ et στέλλω) mitto ad; ... *literas mitto*; *per literas mando*, *praecipio*; sic ter Act. ... 20. 21, 25. Hebr. 13, 22. (*Xenoph.* hist. gr. 3, 1. 1.)

Ἐπιστήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab ἐπίσταμαι) gnarus; *peritus*, *intelligens*, *prudens*, Jac. 3, 13. coll. De... 1, 13. 15. 4, 6. Sir. 10, 28. 21, 16.

Ἐπιστηρίζω, f. ίξω, (ἐπὶ et στηρίζω) proprie: ... tuo super aliqua re; hinc in medio: innitor, 2 Sam. 1, ... 2 Reg. 18, 21. — Deinde: *firmum aliquid statuo*, *confirm*... tropice Act. 14, 22. 15, 32. 41. 18, 23.

Ἐπιστολή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιστέλλω) 1) *literae*, *epist*... *la*, Act. 23, 25. 33. Rom. 16, 22. 1 Cor. 5, 9. 2 Cor. 7, ... 2 Petr. 3, 1. 16. et passim. *Δι᾽* ἐπιστολῆς, per literas, schri... lich, 1 Cor. 16, 3. 2 Cor. 10, 11. 2 Thess. 2, 2. — liter... commendatitiae, 2 Cor. 3, 1—3. — 2) *mandata script*... Act. 9, 2. 22, 5. coll. Neh. 2, 7. *Hesych.* ἐπιστολαί· ἐντολ... ἐπιταγαί.

Ἐπιστομίζω, f. ίσω, (ἐπὶ et στόμα) *os epistom*... *occludo*, *os obturo*. Metaph.: *silentium impono*, *obmut*... *scere facio*; semel Tit. 1, 11. Sensus: refutare ita, ut p... dore suffusi taceant. (*Demosth.* p. 85. 4. ed. *Reisk.* ἐπιστο... μιεῖν τοὺς αὐτῷ ἀντιλέγοντας.) *Hesych.* ἐπιστομίζων· ἐλέγχ... *Philo*, de alleg. p. 83. ἐπιστομίζειν θυμὸν καὶ ἐπιθυμίας, ... saepius, vid. *Loesneri* obss. p. 425.

'Ἐπιστρέφω, f. ψω, (ἐπὶ et στρέφω) 1) transitive: a) *verto* aliquem ad aliquid, *duco ad aliquid, adduco*, 1 Reg. 23, 18. ἐπίστρεψον αὐτὸν πρὸς σεαυτόν; ibid. v. 19. 20. Jer. 29, 14. — ἐπιστρέφειν ἐπὶ κύριον, Luc. 1, 16. Act. 26, 18. ad Deum, scl. pie colendum, adducere. — Luc. 1, 17. ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν (pro εἰς) φρονήσει δικαίων, adducere animum parentum ad filios, (i. e. eos amore conjungere) et impios ad sapientiam piorum. Hoc certe Lucas sibi voluit, et confirmatur haec explicatio locis Esdr. 6, 22. Sir. 48, 10. At in loco Malach. 3, 23. e quo haec depromta sunt, et ubi in hebr. est השיב seq. על, πατέρες videntur esse sacerdotes, doctores, et τέκνα populus, inter quos discordia obtinebat, ut apparet e vers. 7 — 10. — b) *reduco, reverti facio*; Test. XII. Patr. p. 567.: ἐπιστρέφει θεὸς ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν. — tropice: in rectam viam reduco, ad pietatem reduco, Jac. 5, 19. — 2) intransitive: a) *verto me, inverto, converto me*, Matth. 9, 22. Marc. 5, 30. ἐπιστ. ἐν τῷ ὄχλῳ, ad populum; rectius fortasse: in medio populo. Marc. 8, 33. Act. 16, 18. Apoc. 1, 12. Sap. 16, 7. Num. 23, 6. — 'Ἐπιστρ. ὀπίσω, Matth. 24, 18. εἰς τὰ ὀπίσω, Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. Jo. 21, 20. retro se vertere. — Tropice: ἐπιστρ. ἐπὶ τὸν κύριον, ad Deum se convertere, *se addicere cultui Dei* veri, Act. 9, 35. 11, 21. 14, 15. 15, 19. 26, 20. 2 Cor. 3, 16. 1 Thess. 1, 9. coll. Deut. 4, 30. 30, 2. 31, 18. 20. — b) *redeo, revertor*, πρός τινα, Matth. 10, 13. Act. 9, 40. — εἰς τὸν οἶκον, Matth. 12, 44. — Act. 15, 36. Luc. 8, 55. (c. 2, 20.) coll. 1 Reg. 13, 16. 2 Reg. 8, 3. — Gal. 4, 9. 1 Petr. 2, 25. 2 Petr. 2, 22. coll. Jer. 47, 4. — 'Ἐπιστρέφειν ἐκ τῆς ἐντολῆς, *deserere* doctrinam, 2 Petr. 2, 21. coll. 1 Reg. 13, 26. ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ. — tropice: redeo ad meliorem frugem, redeo ad Deum et, quod inde sequitur, ei denuo obsequium praesto: *emendo vitam, resipisco*. Utraque notio interdum singulatim ponitur, ut Luc. 17, 4. ἐπιστρέψῃ (scl. ἐπὶ σε) λέγων μετανοῶ. Act. 3, 19. μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε: — interdum ἐπιστρέφεσθαι simpliciter, Matth. 13, 15. Marc. 4, 12. Jo. 12, 40. Act. 28, 27. Luc. 22, 32. coll. Sir. 17, 25. 18, 13. 5, 7. — Saepius non legitur.

'Ἐπιστροφή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιστρέφω) reditus, Sir. 40, 2. 49, 3. — emendatio, Sir. 18, 21. Psalt. Sal. 16, 11. παιδεύειν εἰς ἐπιστροφήν. — *conversio ad verum Deum et veram pietatem*, Act. 15, 3.

'Ἐπισυνάγω, f. άξω, (ἐπὶ et συνάγω) *congrego in eundem locum, colligo*, Matth. 23, 37. 24, 31. Marc. 13, 27. Luc. 13, 27. coll. Zach. 14, 2. Ps. 102, 23. 106, 45. 2 Macc. 2, 18. *Passiv. congregor, confluo*; Marc. 1, 33. Luc. 12, 1. coll. Mich. 4, 11. 1 Macc. 5, 11. 38.

Ἐπισυναγωγή, ῆς, ἡ, (ab ἐπισυνάγω) 1) *actio co-gregandi* in locum ad coetum; 2 Thess. 2, 1. ἡμῶν ἐπισυν-γωγῆ ἐπ' αὐτὸν, spes, nos olim congregatum iri ad dom-num. — 2) *multitudo congregata ipsa*, societas congreg-torum. Hebr. 10, 25. ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑα-τῶν, ipsorum, christianorum societatem deserentes. 2 Macc. 2, 7. ἕως ἂν συναγάγῃ ὁ θεὸς ἐπισυναγωγὴν τοῦ λα multitudinem, coetum populi.

Ἐπισυντρέχω, (ἐπὶ et συντρέχω) *confluo ad*, *co-curro ad*. Marc. 9, 25. ἐπισυντρέχει ὁ λαὸς, quum vide multitudinem concurrentem scl. ad ipsum et aegrotum.

Ἐπισύστασις, εως, ἡ, (ἐπὶ et σύστασις, collect congregatio; seditio, 3 Esdr. 5, 72. vel ab ἐπισυνίσταμ coëo, seditionem moveo, insurgo, Num. 14, 35. 26, *confluxus multitudinis, coitio, seditio*, Act. 24, 12. ἐπισ-στασιν ποιῶν ὄχλου, populum ad seditionem excitans. 2 Cor. 11, 28. ἡ ἐπισύστασίς μου, quotidiani impetus mult-rum *adversus me*. Genitivus enim μου ita resolvendus ut ἐν τῇ ἐπισυστάσει κυρίου, Num. 26, 9. in seditione adve-sus Deum, hebr. בְּהַצֹּתָם עַל־יְהוָה. Intelligit apostolus i-micorum minoris momenti fere quotidianos impetus, v. falsorum doctorum. Alii: perturbatio ex multitudine a-euntium et sollicitantium orta. — (*Joseph.* Contra Api 5, 20. ὧν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως, ejusdem conjurati-nis socius. *Sext. Empir.* Ethic. 127.)

Ἐπισφαλής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ἐπὶ et σφάλλ supplanto, everto) 1) ad cadendum pronus, instabilis; S 9, 14. ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι θνητῶν. — 2) facile labefacta lubricus; — inde metaph.: *periculosus*; Act. 27, 9. (*P-lyb.* 1, 11. 10.) *Hesych.* ἐπισφαλής· βλαβερὸς, ἐπικίνδυνος.

Ἐπισχύω, f. ύσω, (ἐπὶ et ἰσχύω) transitive: rob addo, et intransitive: fortis sum, valeo. (*Xenoph.* Oec. 13.) 1 Macc. 6, 6. Sir. 29, 1. Semel Luc. 23, 5. οἱ δὲ ἐ-σχυον λέγοντες, illi autem acrius contendebant; fortasse ctius: vehementius urgebant, dum dicerent. Sic Exod. 33. חָזַק עַל־הָעָם לְמַהֵר, ursit populum ut festinaret, LX κατεβιάζοντο τὸν λαόν. Potest vero etiam ex usu ejusd verbi חָזַק (Exod. 7, 13. 8, 15. 10, 20. 27. 14, 4. 8.) ver obdurarunt scl. se, animo obdurato conclamarunt.

Ἐπισωρεύω, f. εύσω, (ἐπὶ et σωρεύω) *in cumul congero*, *acervatim aggero*. Semel 2 Tim. 4, 3. ἑαυτοῖς ἐ-σωρεύσουσι διδασκάλους, sibi in damnum doctores (fals sibi comparabunt, eos in suum damnum sectabuntur.

Ἐπιταγή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιτάσσω) 1) *mandatum*, *pr-ceptum*, — e. g. Christi 1 Cor. 7, 6. 25. 2 Cor. 8, 1. 3 Es 1, 16. κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ βασιλέως. Sap. 14, 16. — Deo: *decretum*, *voluntas*, Rom. 16, 26. 1 Tim. 1, 1. T

1, 3. coll. Sap. 18, 16. — 2) *lex, ordo;* Sap. 19, 6. ἡ κτίσις ὑπηρετοῦσα ταῖς ἰδίαις ἐπιταγαῖς. Sic intelligo Tit. 2, 15. ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς, suo quaeque ordine. Respicit enim ad praecepta vers. 1—10. prolata. Alii: severe et graviter.

Ἐπιτάσσω, — ττω, f. άξω, (ἐπὶ et τάσσω) 1) colloco; de acie instructa, 1 Macc. 4, 61. ἐπέταξεν ἐκεῖ δύναμιν. ib. 6, 50. 2) *jubeo, mando,* Luc. 14, 22. — τινί, Marc. 1, 27. Marc. 6, 39. 9, 25. Luc. 4, 36. 8, 25. 31. Act. 23, 2. Philem. v. 8. — Marc. 6, 27. ἐπέταξεν (scl. αὐτῷ) ἐνεχθῆναι. Saepius non legitur. coll. Gen. 49, 32. Dan. 6, 9. 3 Esdr. 2, 26. 28.

Ἐπιτελέω, ῶ, f. έσω, (ἐπὶ et τελέω) 1) *ad finem perduco, absolvo,* — negotium s. opus, Rom. 15, 28. 2 Cor. 8, 6. Phil. 1, 6. 1 Sam. 3, 12. — collationem beneficiorum, 2 Cor. 8, 11. — emendationem vitae, 2 Cor. 7, 1. — aedificium exstruendum, Hebr. 8, 5. coll. 3 Esdr. 6, 4. 14. — 2) *perago, facio,* Esth. 9, 27. 3 Esdr. 8, 16. — de sacris, Hebr. 9, 6. τὰς λατρείας, coll. Levit. 6, 27. *Philo* de Somn. p. 653. ἐπιτελεῖν λειτουργίας. *Herodian.* 1, 5. 4. et saepius apud profanos. — Luc. 13, 32. ἰάσεις ἐπιτελεῖν, aegrotos sanare, sed ita ut prorsus sani fiant. coll. 2 Macc. 12, 8. (Psalt. Sal. 6, 8. πᾶν αἴτημα ψυχῆς ἐπιτελεῖ ὁ κύριος,) — 3) *sustineo, patior;* 1 Petr. 5, 9. τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἡμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι, easdem calamitates sustinendas, perferendas esse fratribus nostris. (τὰ τοῦ γήρως ἐπιτελεῖσθαι, senectutis molestias sustinere, *Xenoph.* Mem. 4, 8. 8. ἄθλους ἐπιτελ., pugnas sustinere, *Apollod.* 2, 4. 12.) — Superest locus Gal. 3, 3. ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε, ubi ἐπιτελεῖσθε alii pro passivo accipiunt, quod hic significationem activam habeat, ut interdum apud profanos (vid. *Matthiae* Gramm. gr. p. 469.), alii pro medio eodem sensu. Sed quum Apostolus non scripserit τὴν σάρκα ἐπιτ., sed τῇ σαρκὶ, vellem potius ἐπιτελεῖσθε in significatione media accipere: *sibi finem imponere, desinere;* νῦν (ἐν) σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε, nunc in observatione legis mosaicae desinere vultis. Nescio autem, an ἐπιτελ. hoc sensu in aliquo scriptore legatur. — Saepius non extat.

Ἐπιτήδειος, εια, ον, 1) aptus, idoneus; de hominibus, Sap. 4, 5. 1 Macc. 10, 19. 2 Macc. 3, 37. de loco 1 Macc. 4, 46. — 2) τὰ ἐπιτήδεια, *necessaria, quibus opus est,* 1 Chron. 28, 2. 1 Macc. 14, 34. 2 Macc. 2, 39. — In N. T. semel Jac. 2, 16. τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος ad alendum tegendumque corpus necessaria. 3 Macc. 6, 30. τὰ πρὸς εὐωχείαν ἐπιτήδειά τινι χορηγεῖν, alicui praebere quae epulo faciendo sunt necessaria.

'Επιτίθημι, f. *θήσω*, (*ἐπί* et *τίθημι*), quod a
LXX. maxime respondet hebr. נָתַן, שׂוּם et הֵשִׂים, 1) *im*
no: onus ἐπί τινα, Matth. 23, 4. Luc. 15, 5. Act. 15,
Gen. 21, 14. 2 Reg. 18, 14. et *τινι*, Act. 15, 28. — *man*
α) ἐπί τινα, Matth. 9, 18. Act. 8, 17. 9, 17. (Apoc. 1,
Levit. 1, 4. Num. 27, 18. *β)* manum *τινι*, Matth. 19, 13.
Marc. 5, 23. Luc. 4, 40. 13, 13. Act. 6, 6. 8, 9. 19, 12. 13
19, 6. 28, 8. 1 Tim. 5, 22. — *coronam ἐπὶ τὴν κεφα*
Matth. 27, 29. 1 Sam. 17, 38. et *τῇ κεφαλῇ*, Jo. 19, 2.
crucem *τινι*, Luc. 23, 26. — candelam *ἐπὶ τὴν λυχνίαν* fu
candelabrum, Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. coll. Exod. 29
(נָתַן). — *'Επιτιθ. ἐπάνω τινος*, super aliquem pono, ei
pono, Matth. 21, 7. (coll. 1 Reg. 13, 29.) Matth. 27, 37.
2) *admoveo, do, ἐπί τι*, Act. 28, 3. *κάλαμον ἐπὶ τὴν*
ξιάν, Matth. 27, 29. *χεῖρας* five *πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμ*
Marc. 8, 25. 16, 18. Jo. 9, 15. coll. Sap. 8, 13. Num. 6,
16, 7. 17. 18. — de necessariis: *suppedito, adporto,*
28, 10. *ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν*. coll. Sir. 10, 5. —
plagis, vulneribus: *infligo*, Luc. 10, 30. *πληγάς τινι*,
16, 23. *ἐπί τινα*, Apoc. 22, 18. — 3) *insuper addo*, A
22, 18. *ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά*. — 4) *ἐπιτιθ. τινι*, *irruo in aliqu*
hostiliter aggredior, (proprie me oppono adversus aliqu
five *ἐπιτιθ. τινι τὴν χεῖρα*, 2 Reg. 11, 16.) Sic semel Act.
10. *οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι, τοῦ κακῶσαί σε*, nemo molie
mala adversus te. Sic saepius apud LXX., Gen. 43, 18.
hebr. הִתְנַפֵּל, irruit. 2 Chron. 24, 21. 25. pro קָשַׁר con
ravit. Jer. 50, 24. pro יָקֹשׁ laqueum tendit. Ps. 62, 3. G
21, 6. etiam *ἐπί τινα*, 1 Sam. 23, 27. 30, 1. 2 Chron. 25,
28, 18., ubi in hebr. est פָּשַׁט, irruit. Eodem sensu habe
Psalt. Sal. 9, 10. *Joseph.* Ant. Jud. 9, 7. 2. 1, 20. 1. *Xeno*
Cyr. 6, 3. 6. — Saepius non extat.

'Επιτιμάω, ῶ, f. *ήσω*, (*ἐπὶ* et *τιμάω*) 1) pretium
augeo; deinde quum *τιμάω* dicatur de judice poenam ae
mante, *ἐπιτιμάω τινι* est 2) *aliquem moneo de injuria*
ut Luc. 17, 3. 23, 40. 2 Tim. 4, 2. — inde: *objurgo*,
probro, increpo, Matth. 16, 22. Marc. 8, 32. 33. — eti
punio, perdo, Jud. v. 9. Zach. 3, 2., ubi גָּעַר, quod eti
Ps. 9, 6. 68, 21. ita legitur. — 3) *compesco, cohibeo, co*
ceo; mare et ventos, Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8,
(Ps. 106, 10.) febris impetum, Luc. 4, 39. — importu
homines, Matth. 19, 13. Marc. 10, 13. Luc. 9, 55. 18,
19, 39. coll. Ps. 106, 9. Nah. 1, 4. — 4) *serio, jubeo*, M
9, 25., ubi formula jubendi sequitur; Matth. 17, 18. 20,
Marc. 1, 25. 10, 48. Luc. 4, 35. 41. 9, 21. 42. 18, 39. (Ma
16, 20., ubi multi codd. *ἐπετίμησεν* pro *διεστείλατο*.) — 'Ε
τιμᾶν τινι, ἵνα μή, *serio vetare*, Matth. 12, 16. Marc. 3,
8, 30.

Ἐπιτιμία, ας, ἡ, (ab ἐπιτιμάω) profanis est: status civis, qui juribus suis gaudet. Nostris scriptoribus est: *retributio, poena,* a judice dicta, i. q. profanis τὸ ἐπιτίμιον. Sic 2 Cor. 2, 6. et Sap. 3, 10. οἱ δὲ ἀσεβεῖς καθὰ ἐλογίσαντο, ἕξουσιν ἐπιτιμίαν. Sic etiam apud *Philonem,* cujus loca collegit *Loesnerus* p. 300.

Ἐπιτρέπω, f. έψω, (ἐπὶ et τρέπω) 1) verto ad; 2) metaph.: committo, trado, Gen. 39, 6. hebr. עָזַב. — 3) *mando,* praecipio, Marc. 10, 4. — 4) *permitto, concedo,* Jo. 19, 38. Act. 27, 3. 1 Cor. 16, 7. Hebr. 6, 3. sequente dativo personae, Matth. 8, 21. (31.) 19, 8. Marc. 5, 13. Luc. 8, 32. 9, 59. 61. Act. 21, 39 sq. 1 Tim. 2, 12. Ἐπιτρέπεταί τινι, conceditur alicui, Act. 26, 1. 28, 16. 1 Cor. 14, 34. coll. Esth. 9, 14. Job. 32, 14. 1 Macc. 15, 6. Saepius non legitur.

Ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, (a perf. med. verbi ἐπιτρέπω) *potestas concessa, demandata;* — potestas arbitrii, 2 Macc. 13, 14., ubi est arbitrium, decisio ipsa. — In N. T. semel Act. 26, 12. μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς, quod pro ἐξουσίας ἐπιτετραμμένης, potestas plenaria a Synedrio demandata.

Ἐπίτροπος, ου, ὁ, (ab ἐπιτρέπω) is, cujus curae aliquid commissum est, quodcunque sit, vel cura regni, provinciae, urbis, praedii, rei domesticae, pupilli, aliarumve rerum; igitur *procurator, praefectus, tutor, vicarius.* In N. T. ter, a) *procurator rei domesticae,* Luc. 8, 3. ἐπίτροπος Ἡρώδου, oeconomus, rerum domesticarum regis inspector. (*Joseph.* Antiq. 18, 6. 6. Agrippa, rex Judaeorum Thaumastum, manumissum, τῆς οὐσίας ἐπίτροπον, rerum suarum domesticarum curatorem, fecit.) Matth. 20, 8. *oeconomus,* (*Xenoph.* Oec. 12, 2. et 21, 9. — b) *tutor;* Gal. 4, 2. (*Aelian.* V. Hist. 13, 44.) — In V. T. 2 Macc. 11, 1. 13, 2. 14, 2. de regni vicario s. praefecto.

Ἐπιτυγχάνω, f. τεύξομαι, aor. 2. ἐπέτυχον, (ἐπὶ et τυγχάνω) 1) *evenio alicui,* seq. dativo personae, *contingo alicui,* Rom. 11, 7. τοῦτο (sic enim Griesb. pro τούτῳ) οὐκ ἐπέτυχεν (scl. αὐτοῖς s. αὐτῷ); ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν sc. αὐτοῖς; i. e. quod Israelitae quaesiverunt, scl. per legis observationem gratiam Dei consequi, id non contigit iis; attamen ἐκλογῇ iis contigit. — 2) *nanciscor* aliquid, seq. genitivo rei; τῆς ἐπαγγελίας, Hebr. 6, 15. 11, 33. coll. Prov. 12, 27. etiam omisso genitivo rei, Jac. 4, 2. (Inde absolute: cui omnia prospere succedunt; Gen. 39, 2. Josephus ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων.)

Ἐπιφαίνω, f. ανῶ, (ἐπὶ et φαίνω) 1) *apparere facio, ad, super, in;* (tropice, 3 Macc. 2, 19. ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου.) 2) *desuper splendeo, appareo;* de astris Act. 27, 20. (de fulmine, Epist. Jer. 60.); de astro salutis i. e. servatore,

Luc. 1, 79. — *Passiv. conspicuus fio*, splendido mo
Gen. 35, 7. ἐκεῖ ἐπεφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς; tropice: conspic
fio, insigni modo innotesco, Tit. 2, 11. 3, 4. — coll. 2 M
3, 30. 15, 13.

Ἐπιφάνεια, ας, ἡ, (ab ἐπιφαίνω) apparitio spl
dida rei cujusdam; de imaginibus splendidis in coelo c
spicuis in salutem Israëlitarum et terrorem hostium legi
2 Macc. 2, 22. 3, 24. 5, 4. 12, 22. 15, 27. coll. 2 Sam
23. — In N. T. de apparitione splendida (astri instar L
1, 78. 79.) Christi legitur in scriptis Pauli, et quidem c
de adventu splendido *futuro*, ubi Christus, nunc in co
latens, apparebit nubibus vectus ad judicium habendu
2 Thess. 2, 8. 1 Tim. 6, 14. 2 Tim. 4, 1. 8. Tit. 2, 13. t
de ejus apparitione in mundo jam facta per ejus nativitat
2 Tim. 1, 10. quam apostolus ἐπιφάνειαν appellat, quate
filius Dei, antea in coelo versatus, nunc homo appar
Sic saepius in Test. XII. Patr. v. c. p. 541 sq. κύριος ὁ θ
μέγας τοῦ Ἰσραὴλ φαινόμενος ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπος. — p. 5
ὀφθήσεται κύριος ἐν ἀνθρώποις. p. 615. ἕως τοῦ ἐλθεῖ
σωτήριον τῷ Ἰσραὴλ, ἕως παρουσίας τοῦ θεοῦ τῆς δικα
σύνης.

Ἐπιφανὴς, έως, οῦς, ὁ, ἡ, — ἐς, τὸ, (ab ἐπιφ
νω) *splendidus*; tropice: *illustris*, 1 Macc. 1, 10. —
miraculis quibus Deus suam potentiam exserit in hostes s
horribilis, terrorem a Deo incutiens; sic Act. 2, 20. ex m
LXX., qui saepius ita verterunt hebr. נוֹרָא, Jud. 13, 6. J
2, 11. ἡμέρα κυρίου ἐπιφανὴς σφόδρα, ib. v. 31. Hab. 1,
φοβερὸς καὶ ἐπιφανής. 2 Macc. 15, 34. Etiam ἐπιφάν
2 Sam. 7, 23. respondet hebr. נוֹרָאוֹת, miracula terrorem
cutientia.

Ἐπιφαύω, f. αύσω, (ἐπὶ et φαύω, Aeol. pro φ
luceo) i. q. ἐπιφαύσκω, quod Job. 25, 5. 31, 26. 41, 10.
apud profanos occurrit, *affulgeo, resplendeo, splendor
emitto*. Semel Eph. 5, 14. ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστὸς, spl
dor Christi tibi lucebit; sensus: Christus tibi propitius e
te beabit. Convenit cum formula hebraica: ἐπιφάναι κύ
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, Num. 6, 25. Ps. 31, 20. 67, 1. 119, 1
Dan. 9, 17.

Ἐπιφέρω, f. ἐποίσω, aor. 1. ἐπήνεγκα, (ἐπὶ et φέ
1) *adfero, adporto*, Act. 19, 12. ἐπὶ τοὺς ἀσθεν. ἐπιφ.
aegrotos adferre. — 2) adfero, *insuper addo, adjicio*, Ph
1, 16. θλῖψιν τοῖς δεσμοῖς, mala addere vinculis. (*Philo*
legat. ad Cai. p. 1009. πῦρ ἐπιφέρων πυρὶ, ignem addens
cendio.) — 3) *infero* in aliquem, ὀργὴν, poenas infli
Rom. 3, 5. (*Joseph.* Ant. Jud. 2, 14. 2. ἄλλην τοῖς Αἰγυπτ
ἐπιφέρει πληγήν) — κρίσιν βλασφημίας, judicio blasphe
proscindere, Jud. v. 9. (*Polyb.* ὄνειδος, κινδύνους ἐπιφέρ

phel. annot. e Polyb. p. 551.) — αἰτίαν ἐπιφέρειν, inferre, criminis accusare, Act. 25, 18. (Joseph. l. 2, 6. 7. αἰτίαν ἐπιφέρειν ἀνδράσιν. Herodian. 3, 8. havor. ἐπιφέρειν· κατηγορεῖν. — In V. T. τὴν χεῖρα ν ἐπί τινα, manum alicui inferre, 1 Sam. 11, 23. 24, Zach. 2, 9.

τιφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et φωνέω) 1) clamo ad aliquem, Luc. 23, 21. Act. 22, 24. ἐπεφώνουν αὐτῷ, amo, ad consensum indicandum; de populo accla- egi, Act. 12, 22. Eodem sensu 3 Esdr. 9, 47. 2 Macc. 3 Macc. 7, 13. πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλ-

πιφώσκω, (ἐπὶ et φώσκω, luceo) idem quod ἐπι- et ἐπιφαύω, illucesco. Matth. 28, 1. τῇ ἐπιφωσκούσῃ ρα, (Herodot. 3, 242.) sive ἕω (Aristot. Probl. sect. 5. ὑποφωσκούσης ἕως) illucescente die s. aurora, pri- culo. vid. etiam Raphelii annot. e Polyb. p. 117. — , 54. σάββατον ἐπέφωσκε, sabbatum illucescebat i. e. , ἔμελλε ἐπιφώσκειν. Lucas, quum uteretur verbo ειν de sabbato, ex more Syrorum de initio diei per um facto cogitavit. Hebraei enim vix verbo illucescere rant de diei initio, quod apud eos a solis occasu ebatur. Monent quidem, Judaeos initio sabbati ac- lucernas, atque propterea Judaeis vesperam sabbati esse אור, et אנהרא, quare Lucas uti potuerit verbo ειν; sed haec nimis artificiosa sunt, nec ἐπιφώσκω, κω, de luce lucernarum unquam dicitur, sed potius astrorum.

τιχειρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπὶ et χείρ) proprie: manum o, manum injicio; — alicui, i. e. adorior eum, ho- ggredior, (Joseph. de vita s. §. 44. φανερῶς γὰρ ἐπι- adoriri eum) οὐκ ἐτόλμα.) — alicui operi, i. e. conor, Luc. 1, 1. ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν. r 2 Macc. 2, 29. ζωγραφεῖν ἐπιχειρῶν. — 2) conor, Act. 9, 29. ἐπεχείρουν ἀνελεῖν. ib. 19, 13. ἐπεχείρησαν ν. coll. 2 Macc. 7, 19. θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας, ib. 9, rdum est machinor, 3 Macc. 6, 24. et respondet hebr. sth. 9, 25 et 3 Esdr. 1, 28. coll. 2 Chron. 35, 22., ubi התחפש.

τιχέω, f. εύσω, (ἐπὶ et χέω, fundo) infundo, af- Luc. 10, 34. coll. Lev. 5, 11. Gen. 28, 18. 2 Reg.

πιχορηγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐπὶ et χορηγέω.) — dicitur proprie de iis, qui choros ducunt, suis sum- oros instruunt. Inde translatum est ἐπιχορηγεῖν ad quoscunque, et profanis est: sumtus facio, suppedi- ior. Sic in N. T. 2 Cor. 9, 10. ex Jes. 55, 10., ubi

נָתַן (LXX. δῷ). Gal. 3, 5. — *subministro, praesto*, 2 P
1, 5. ἐπιχορ. τὴν ἀρετήν. ib. v. 11. ἐπιχορηγηθήσεται
ἡ εἴσοδος, aditus vobis datur, via struitur. coll. Sir. 25,
ubi mulier dicitur ἐπιχορ. τῷ ἀνδρὶ, marito subministrare
ferendo largam dotem. — In loco autem Col. 2, 19.,
ecclesia dicitur σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορη
μενον καὶ συμβιβαζόμενον, ἐπιχορηγέω esse videtur: *alte
alteri jungo*, ut choragi facere solent, *jungendo constr*
igitur: corpus juncturis et vinculis inter se nexis cons
ctum sive exstructum; i. e. coetus mutua necessitate et c
cordia unitus et crescens. In loco enim parallelo Eph. 4
apostolus pro ἐπιχορ. scripsit συναρμολογούμενον. (Hac not
disponendi etiam legi apud *Lucian.* in Necyomant. T.
477. ed. *Hemsterh.*, ibique cum διατάττειν jungi, not
Schleusnerus in Lex. sub Χορηγέω.)

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, ex ἐπὶ et χορηγία, quod
mum est: choragium, ludus choricus, v. c. 2 Macc. 4
Xenoph. Oecon. 2, 6., deinde: *largitio, impensae*, Esd
3. 9. — Inde ἐπιχορηγία profanis est: *suppeditatio, sub
nistratio*, et sic Phil. 1, 19. — Sed utitur Paulus Ep
16. hoc vocabulo etiam (ut antea ἐπιχορηγέω, quod vide
constructione qua alterum alteri ordine jungitur, ut f
choris. Dicit enim: σῶμα (i. e. ecclesia) connexum et c
pactum διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας per juncturas q
cunque constructionis, quod pro: διὰ πάσης ἐπιχορηγίας
ἁφῶν, per summum perfectissimum nexum juncturam
sensus: vinculo mutuae necessitatis summae unitum corp

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ἐπὶ et χρίω) *inungo, illino*:
9, 6. 11.

Ἐπιών, vid. Ἔπειμι.

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω (ἐπὶ et οἰκοδομέω). 1)
perstruo, superaedifico, 1 Cor. 3, 10. 12. 14., ubi doct
coetus colligentes et augentes comparantur cum aedifica
bus. — Christiani ipsi dicuntur Eph. 2, 20. ἐποικοδομη
τες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων, templum exstructum
apostolis (eorum auctoritate et doctrina) tanquam fu
mento. Frequens Paulo coetus Christianorum compa
cum templo Deo dicato; cf. 1 Cor. 3, 16. 6, 19. Eph. 4
Similis tropus subest Col. 2, 7. ἐποικοδ. ἐν αὐτῷ, eo
quam fundamento vestro nixi. — 2) addo ad ea quae
effecta sunt, *augeo, incrementa do*. Act. 20, 32. τῷ δ
μένῳ ἐποικοδ., qui (Deus) potest augere scl. coetum ves
Jud. v. 20. ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, vobis invicem in
menta dantes scl. in fide et pietate. Sic hebr. בָּנָה etia
augere, et dicitur v. c. de sobolis incremento, Gen. 3
Deut. 25, 9.

ἐποκέλλω, f. ελῶ, aor. ἐπώκειλα, (ἐπὶ et ὀκέλλω, ap-
impingo, allido, de navi ad littus ſive ſcopulos al-
, Act. 27, 41. ἐπώκειλαν τὴν ναῦν, impegerunt navem.
. 1, 20. 15.)
ἐπονομάζω, f. άσω, (ἐπὶ et ὀνομάζω) cognomino.—
i. q. ſimplex ὀνομάζω, *nomen do, nomino.* Sic ſae-
ud LXX. pro hebr. קָרָא, Gen. 4, 16. 24. 5, 2. 3. 30,
eut. 2, 11. 20. Joſ. 7, 26. Lev. 24, 11. et ſemel in N.
n. 2, 17.
ποπτεύω, f. εύσω, (ἐπὶ et ὄπτομαι) *inſpicio, at-*
nſpicio ſ. *contemplor.* Bis 1 Petr. 2, 12. 3, 2. (*Polyb.*
5. 31, 12. 13.)
πόπτης, ου, ὁ, (ab ἐποπτεύω) *qui inſpicit, in-*
; ſic 3 Macc. 2, 21. *Heſych.* ἐπόπτης· Ζεὺς ἢ θεατής.
3, 29. 7, 35. — Deinde: *qui ipſe vidit, teſtis ocu-*
ſic ſemel 2 Petr. 1, 16. Profanis ἐπόπτης quoque di-
cui myſteria inſpicere licuit, qui ad profundiſſima my-
admiſſus eſt, ut etiam ἐποπτεύειν ii dicuntur, qui
is Eleuſ. penitus ſunt initiati. Poteſt igitur ἐπόπται
in loco Petrino quoque eſſe: quibus intima, perfe-
cognitio praeſtantiae ejus conceſſa fuit.
πος, εος, τὸ, (ab ἔπω) verbum; — carmen (Sir.
In N. T. non niſi in formula ὡς ἔπος εἰπεῖν, Hebr.
quae profanis eſt: vel *ut breviter dicam;* vel: *ſi ita*
icet, ut ita dicam. Vid. *Kypkii* obſſ. *Raphel.* annot.
. ad h. l.
πουράνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐπὶ et οὐράνιος)
in coelo, venit de coelo, in coelum, *coeleſtis, di-*
Eſt autem in N. T. a) *in coelo habitans*, de Deo;
πουράνιος, Matth. 18, 35. (2 Macc. 3, 39. αὐτὸς (ſcl.
τὴν κατοικίαν ἐπουράνιον ἔχων) *coelicola*, Phil. 2, 10.
elis (vid. Ἄγγελος). — *in coelo exſtructa, ibi pa-*
de Hieroſolyma coeleſti, Hebr. 12, 22. (coll. Apoc.
— σώματα ἐπουραν. aſtra coelo affixa, 1 Cor. 15, 40.
ιλεία ἐπουρ. regnum ſ. felicitas ſumma pios manens in
2 Tim. 4, 18. — patria ἐπουραν. Hebr. 11, 16. eo-
nſu. — b) *qui de coelo, a Deo venit*, κλῆσις ἐπουρ.
, 1. δωρεὰ ἐπουραν. Hebr. 6, 4. — 1 Cor. 15, 48. οἷος
άνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι, qualis eſt Chriſtus
coelo venit et in coelum abiit, tales et nos olim eri-
elicolae; i. e. noſtrum corpus ſimile erit corpori Chri-
eſti, ib. v. 49. (Vid. Phil. 3, 21., ubi σῶμα τῆς δό-
Τὰ ἐπουράνια, a) *coelum ipſum*, Dei ſedes, Eph.
— ib. 2, 6. συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρ. ducet nos (ſcl.
erum, quod e verſu ſq. ſupplendum) ad coelum, ubi
nunc verſatur. Eph. 3, 10. ἐξουσίαι ἐν τοῖς ἐπουρ.
coelicolae (Vid. Ἐξουσία). Ib. 6, 12., ubi ſpiritus

נָתַן (LXX. δῷ). Gal. 3, 5. — *subministro, praesto*, 2 Pe
1, 5. ἐπιχορ. τὴν ἀρετήν. ib. v. 11. ἐπιχορηγηθήσεται ὑμ
ἡ εἴσοδος, aditus vobis datur, via struitur. coll. Sir. 25, 2
ubi mulier dicitur ἐπιχορ. τῷ ἀνδρὶ, marito subministrare a
ferendo largam dotem. — In loco autem Col. 2, 19., u
ecclesia dicitur σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγο
μενον καὶ συμβιβαζόμενον, ἐπιχορηγέω esse videtur: *alteru
alteri jungo*, ut choragi facere solent, *jungendo constru*
igitur: corpus juncturis et vinculis inter se nexis constr
ctum sive exstructum; i. e. coetus mutua necessitate et co
cordia unitus et crescens. In loco enim parallelo Eph. 4, 1
apostolus pro ἐπιχορ. scripsit συναρμολογούμενον. (Hac notio
disponendi etiam legi apud *Lucian*. in Necyomant. T. I.
477. ed. *Hemsterh.*, ibique cum διατάττειν jungi, nota
Schleusnerus in Lex. sub Χορηγέω.)

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, ex ἐπὶ et χορηγία, quod p
mum est: choragium, ludus choricus, v. c. 2 Macc. 4,
Xenoph. Oecon. 2, 6., deinde: *largitio, impensae*, Esdr.
3. 9. — Inde ἐπιχορηγία profanis est: *suppeditatio, subm
nistratio*, et sic Phil. 1, 19. — Sed utitur Paulus Eph.
16. hoc vocabulo etiam (ut antea ἐπιχορηγέω, quod vide,)
constructione qua alterum alteri ordine jungitur, ut fit
choris. Dicit enim: σῶμα (i. e. ecclesia) connexum et co
pactum διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας per juncturas qua
cunque constructionis, quod pro: διὰ πάσης ἐπιχορηγίας τ
ἁφῶν, per summum perfectissimum nexum juncturaru
sensus: vinculo mutuae necessitatis summae unitum corpus

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ἐπὶ et χρίω) *inungo, illino*:
9, 6. 11.

Ἐπιών, vid. Ἔπειμι.

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω (ἐπὶ et οἰκοδομέω) 1) *
perstruo, superaedifico*, 1 Cor. 3, 10. 12. 14., ubi docto
coetus colligentes et augentes comparantur cum aedificato
bus. — Christiani ipsi dicuntur Eph. 2, 20. ἐποικοδομηθ
τες ἐπι τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων, templum exstructum su
apostolis (eorum auctoritate et doctrina) tanquam fund
mento. Frequens Paulo coetus Christianorum compara
cum templo Deo dicato; cf. 1 Cor. 3, 16. 6, 19. Eph. 4,
Similis tropus subest Col. 2, 7. ἐποικοδ. ἐν αὐτῷ, eo ta
quam fundamento vestro nixi. — 2) addo ad ea quae j
effecta sunt, *augeo, incrementa do*; Act. 20, 32. τῷ δυν
μένῳ ἐποικοδ., qui (Deus) potest augere scl. coetum vestr
Jud. v. 20. ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, vobis invicem inc
menta dantes scl. in fide et pietate. Sic hebr. בָּנָה etiam
augere, et dicitur v. c. de sobolis incremento, Gen. 30,
Deut. 25, 9.

Ἐποκέλλω, f. ελῶ, aor. ἐπώκειλα, (ἐπὶ et ὀκέλλω, ap- *impingo, allido,* de navi ad littus five fcopulos al- e, Act. 27, 41. ἐπώκειλαν τὴν ναῦν, impegerunt navem. . 1, 20. 15.)

Ἐπονομάζω, f. άσω, (ἐπὶ et ὀνομάζω) cognomino. — i. q. fimplex ὀνομάζω, *nomen do, nomino.* Sic fae- pud LXX. pro hebr. קָרָא, Gen. 4, 16. 24. 5, 2. 3. 30, eut. 2, 11. 20. Jof. 7, 26. Lev. 24, 11. et femel in N. m. 2, 17.

Ἐποπτεύω, f. εύσω, (ἐπὶ et ὄπτομαι) *infpicio, at- infpicio* f. *contemplor.* Bis 1 Petr. 2, 12. 3, 2. (*Polyb.* 6. 31, 12. 13.)

Ἐπόπτης, ου, ὁ, (ab ἐποπτεύω) *qui infpicit, in-* ; fic 3 Macc. 2, 21. *Hefych.* ἐπόπτης· Ζεὺς ἢ θεατής. . 3, 29. 7, 35. — Deinde: *qui ipfe vidit, teftis ocu-* fic femel 2 Petr. 1, 16. Profanis ἐπόπτης quoque di- cui myfteria infpicere licuit, qui ad profundiffima my- admiffus eft, ut etiam ἐποπτεύειν ii dicuntur, qui iis Eleuf. penitus funt initiati. Poteft igitur ἐπόπται in loco Petrino quoque effe: quibus intima, perfe- a cognitio praeftantiae ejus conceffa fuit.

Ἔπος, εος, τὸ, (ab ἔπω) verbum; — carmen (Sir. In N. T. non nifi in formula ὡς ἔπος εἰπεῖν, Hebr. quae profanis eft: vel *ut breviter dicam;* vel: *fi ita licet, ut ita dicam.* Vid. *Kypkii* obff. *Raphel.* annot. b. ad h. l.

Ἐπουράνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐπὶ et οὐράνιος) in coelo, venit de coelo, in coelum, *coeleftis, di-* Eft autem in N. T. a) *in coelo habitans,* de Deo; ἐπουράνιος, Matth. 18, 35. (2 Macc. 3, 39. αὐτὸς (fcl. τὴν κατοικίαν ἐπουράνιον ἔχων) *coelicola,* Phil. 2, 10. elis (vid. Ἄγγελος). — *in coelo exftructa, ibi pa-* de Hierofolyma coelefti, Hebr. 12, 22. (coll. Apoc. — σώματα ἐπουραν. aftra coelo affixa, 1 Cor. 15, 40. ιλεία ἐπουρ. regnum f. felicitas fumma pios manens in 2 Tim. 4, 18. — patria ἐπουραν. Hebr. 11, 16. eo- nfu. — b) *qui de coelo, a Deo venit,* κλῆσις ἐπουρ. 3, 1. δωρεὰ ἐπουραν. Hebr. 6, 4. — 1 Cor. 15, 48. οἷος ράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι, qualis eft Chriftus coelo venit et in coelum abiit, tales et nos olim eri- elicolae; i. e. noftrum corpus fimile erit corpori Chri- efti, ib. v. 49. (Vid. Phil. 3, 21., ubi σῶμα τῆς δό- — Τὰ ἐπουράνια, a) *coelum ipfum,* Dei fedes, Eph. — ib. 2, 6. συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρ. ducet nos (fcl. erum, quod e verfu fq. fupplendum) ad coelum, ubi s nunc verfatur. Eph. 3, 10. ἐξουσίαι ἐν τοῖς ἐπουρ. coelicolae (Vid. Ἐξουσία). Ib. 6, 12., ubi fpiritus

יָנָה (LXX. δῷ). Gal. 3, 5. — *subministro, praesto*, 2 P 1, 5. ἐπιχορ. τὴν ἀρετήν. ib. v. 11. ἐπιχορηγηθήσεται ὑ ἡ εἴσοδος, aditus vobis datur, via struitur. coll. Sir. 25, ubi mulier dicitur ἐπιχορ. τῷ ἀνδρὶ, marito subministrare ferendo largam dotem. — In loco autem Col. 2, 19., ecclesia dicitur σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγ μενον καὶ συμβιβαζόμενον, ἐπιχορηγέω esse videtur: *alter alteri jungo*, ut choragi facere solent, *jungendo constr* igitur: corpus juncturis et vinculis inter se nexis const ctum sive exstructum; i. e. coetus mutua necessitate et c cordia unitus et crescens. In loco enim parallelo Eph. 4, apostolus pro ἐπιχορ. scripsit συναρμολογούμενον. (Hac notio *disponendi* etiam legi apud *Lucian.* in Necyomant. T. I 477. ed. *Hemsterh.*, ibique cum διατάττειν jungi, not *Schleusnerus* in Lex. sub Χορηγέω.)

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, ex ἐπὶ et χορηγία, quod p mum est: choragium, ludus choricus, v. c. 2 Macc. 4, *Xenoph.* Oecon. 2, 6., deinde: *largitio, impensae*, Esdr 3. 9. — Inde ἐπιχορηγία profanis est: *suppeditatio, sub nistratio*, et sic Phil. 1, 19. — Sed utitur Paulus Eph 16. hoc vocabulo etiam (ut antea ἐπιχορηγέω, quod vide,) *constructione* qua alterum alteri ordine jungitur, ut fi choris. Dicit enim: σῶμα (i. e. ecclesia) connexum et c pactum διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας per juncturas qu cunque constructionis, quod pro: διὰ πάσης ἐπιχορηγίας ἀφῶν, per summum perfectissimum nexum juncturar sensus: vinculo mutuae necessitatis summae unitum corpu

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ἐπὶ et χρίω) *inungo, illino*: 9, 6. 11.

Ἐπιών, vid. Ἔπειμι.

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω (ἐπὶ et οἰκοδομέω). 1) *perstruo, superaedifico*, 1 Cor. 3, 10. 12. 14., ubi docto coetus colligentes et augentes comparantur cum aedificat bus. — Christiani ipsi dicuntur Eph. 2, 20. ἐποικοδομηθ τες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων, templum exstructum so apostolis (eorum auctoritate et doctrina) tanquam fun mento. Frequens Paulo coetus Christianorum compar cum templo Deo dicato; cf. 1 Cor. 3, 16. 6, 19. Eph. 4, Similis tropus subest Col. 2, 7. ἐποικοδ. ἐν αὐτῷ, eo t quam fundamento vestro nixi. — 2) addo ad ea quae effecta sunt, *augeo, incrementa do*; Act. 20, 32. τῷ δυ μένῳ ἐποικοδ., qui (Deus) potest augere scl. coetum vest Jud. v. 20. ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, vobis invicem inc menta dantes scl. in fide et pietate. Sic hebr. בָּנָה etiam *augere*, et dicitur v. c. de sobolis incremento, Gen. 30 Deut. 25, 9.

Ἐποκέλλω, f. ελῶ, aor. ἐπώκειλα, (ἐπὶ et ὀκέλλω, ap- *impingo, allido,* de navi ad littus five fcopulos al- , Act. 27, 41. ἐπώκειλαν τὴν ναῦν, impegerunt navem. . 1, 20. 15.)

Ἐπονομάζω, f. άσω, (ἐπὶ et ὀνομάζω) cognomino. — i. q. fimplex ὀνομάζω, *nomen do, nomino.* Sic fae- ud LXX. pro hebr. קָרָא, Gen. 4, 16. 24. 5, 2. 3. 30, eut. 2, 11. 20. Jof. 7, 26. Lev. 24, 11. et femel in N. n. 2, 17.

ποπτεύω, f. εύσω, (ἐπὶ et ὄπτομαι) *infpicio, at- nfpicio* f. *contemplor.* Bis 1 Petr. 2, 12. 3, 2. (*Polyb.* . 31, 12. 13.)

πόπτης, ου, ὁ, (ab ἐποπτεύω) *qui infpicit, in-* ; fic 3 Macc. 2, 21. *Hefych.* ἐπόπτης· Ζεὺς ἢ θεατής. 3, 29. 7, 35. — Deinde: *qui ipfe vidit, teftis ocu-* fic femel 2 Petr. 1, 16. Profanis ἐπόπτης quoque di- ui myfteria infpicere licuit, qui ad profundiffima my- admiffus eft, ut etiam ἐποπτεύειν ii dicuntur, qui is Eleuf. penitus funt initiati. Poteft igitur ἐπόπται in loco Petrino quoque effe: quibus intima, perfe- cognitio praeftantiae ejus conceffa fuit.

πος, εος, τὸ, (ab ἔπω) verbum; — carmen (Sir. In N. T. non nifi in formula ὡς ἔπος εἰπεῖν, Hebr. quae profanis eft: vel *ut breviter dicam;* vel: *fi ita icet, ut ita dicam.* Vid. *Kypkii* obff. *Raphel.* annot. . ad h. l.

πουράνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἐπὶ et οὐράνιος) in coelo, venit de coelo, in coelum, *coeleftis, di-* Eft autem in N. T. a) *in coelo habitans,* de Deo; πουράνιος, Matth. 18, 35. (2 Macc. 3, 39. αὐτὸς (fcl. τὴν κατοικίαν ἐπουράνιον ἔχων) *coelicola,* Phil. 2, 10. elis (vid. Ἄγγελος). — *in coelo exftructa, ibi pa-* de Hierofolyma coelefti, Hebr. 12, 22. (coll. Apoc. — σώματα ἐπουραν. aftra coelo affixa, 1 Cor. 15, 40. ιλεία ἐπουρ. regnum f. felicitas fumma pios manens in 2 Tim. 4, 18. — patria ἐπουραν. Hebr. 11, 16. eo- nfu. — b) *qui de coelo, a Deo venit,* κλῆσις ἐπουρ. , 1. δωρεὰ ἐπουραν. Hebr. 6, 4. — 1 Cor. 15, 48. οἷος άνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι, qualis eft Chriftus coelo venit et in coelum abiit, tales et nos olim eri- licolae; i. e. noftrum corpus fimile erit corpori Chri- fti, ib. v. 49. (Vid. Phil. 3, 21., ubi σῶμα τῆς δό- Τὰ ἐπουράνια, a) *coelum ipfum,* Dei fedes, Eph. — ib. 2, 6. συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρ. ducet nos (fcl. rum, quod e verfu fq. fupplendum) ad coelum, ubi nunc verfatur. Eph. 3, 10. ἐξουσίαι ἐν τοῖς ἐπουρ. coelicolae (Vid. Ἐξουσία). Ib. 6, 12., ubi fpiritus

mali dicuntur versari ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, i. e. in coelo in-feriori, coelo nubium. (Test. XII. Patr. p. 546 sq.: ὁ δεύτε-ρος (scl. οὐρανὸς) ἔχει πῦρ, χιόνα, κρύσταλλον, ἕτοιμα εἰς ἡμέ-ραν προστάγματος κυρίου, ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ τοῦ θεοῦ. ἐν αὐτ-εἰσι πάντα τὰ πνεύματα τῶν ἐπαγωγῶν εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἀνο-μων.) — b) *res coelestes*; de sanctuario coelesti prototyp-mosaici, Hebr. 8, 5. 9, 23. (Test. XII. Patr. p. 550.: ἤνοι-μοι τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶδον τὸν ναὸν τὸν ἅγιον. col-p. 586. Vid. etiam Ἅγιος.) — res divinae, *doctrina de r-bus divinis*, Jo. 3, 12. Eph. 1, 3. Saepius non habetur.

Ἑπτά, οἱ, αἱ, τά, numerale cardinale indeclinabil-1) *septem*, Matth. 15, 34. 36. Act. 20, 6. et passim. — Act. 1-19. ἑπτὰ ἔθνη, vid. Deut. 7, 1., ubi nominantur. — Matt-12, 45. Luc. 11, 26. ἑπτὰ explicant *plures*, ut Gen. 7, 1 Sam. 2, 5. coll. Ps. 119, 164., ubi ἑπτάκις esse videtur iter-tis vicibus. (*Suid.* τὸ ἑπτὰ ἐπὶ πλήθους τάττεται.) Sed po-sunt etiam septem intelligi, coll. Marc. 16, 9. Luc. 8. Numerus enim septenarius Hebraeis non sine omine erat cu-in bonam tum in malam partem. Vid. e V. T. Gen. 2, 2. 2, 29, 18. 41, 2. Exod. 7, 25. Lev. 4, 6. 13, 33. Num. 23. — e N. T. Apoc. 1, 4. 12. 20. 3, 1. 4. 5. 5, 1. 8, 2. passim. — Matth. 18, 22. ex hebraismo ἑπτὰ pro ἑπτάκ-*septies*, ut שֶׁבַע, Gen. 33, 3. 1 Reg. 18, 43. — 2) οἱ ἑπ-scl. διάκονοι, Act. 21, 8. Haud dubie enim ad exemplu-ecclesiae Hierosolymitanae (Act. 6, 3.) etiam in eccle-Caesareensi septem electi erant diaconi, qui pauperum et a-grotorum curam gererent.

Ἑπτάκις, adv. *septies*. Matth. 18, 21. 22. ἕως ἑπτάκ-num septies? Luc. 17, 4., ubi ἑπτάκις pro *saepissime*, num-rus definitus pro numero majori indefinito positus esse vid-tur. cf. Ps. 119, 164. Jer. 15, 9.

Ἑπτακισχίλιοι, αι, α, (ἑπτάκις et χίλιοι, mill-*septies mille*, *septem millia*. Rom. 11, 4. coll. Num. 3, -Job. 1, 3.

Ἔπω, in praesenti inusitatum, aor. 1. εἶπα, aor. εἶπον, inf. εἰπεῖν, partic. εἰπών, (in N. T. maxime sequen-dativo personae, sequente πρός τινα autem semel apud Mat-3, 15. et Marc. 12, 7. saepissime autem in Lucae Evang. et Actis, passim apud Joannem; saepius apud LXX.) — *di-* hebr. אָמַר, et דִּבֵּר, Matth. 2, 8. 4, 3. 8, 8. 10. Luc. 7, 4 et saepissime. — Jo. 1, 15. ὃν εἶπον, de quo (v. 30. π-οὗ) dixeram. — *loquor*, περί τινος, Matth. 17, 13. Luc. 3. Jo. 7, 39. c. 6, 59. 11, 51. — Εἶπεν ἐν παραβολ-Matth. 22, 1. sive διὰ παραβολῆς. Luc. 8, 4. loquutus parabolas, sive docuit in parabola. — Καλῶς εἰπεῖν -blande loqui, Luc. 6, 26. — Εἰπεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ, Matth. 48. Rom. 10, 6. ex hebraismo est: *cogitare*, אָמַר בְּלִבּוֹ, De

Eccles. 2, 15. 3, 17. Pf. 14, 1. 35, 28. Idem valet
ἐν ἑαυτῷ, Matth. 9, 3. 21, 38. Luc. 7, 39. 16, 3. 18, 4.
5, 6. 4, 12. — πρὸς ἑαυτοὺς, Marc. 12, 7. Jo. 7, 35.
five πρὸς ἀλλήλους, Luc. 2, 15. Jo. 19, 24. *invicem.*
diverfitate orationis contextae varie ufurpatur hoc
n, non folum profanis, quibus etiam eft: mando, ju-
narro, cano, fed potiffimum noftris fcriptoribus, fim-
tem linguae hebr., ex qua אָמַר de quocunque fere
ne dicitur, fequutis. Verti igitur poteft: a) *jubeo,*
pio; Luc. 7, 7. *εἰπὲ λόγῳ,* uno modo verbo jube.
22, 24. Marc. 7, 10. Act. 8, 29. Jac. 2, 11. coll.
19, 8., ubi דִּבֵּר. 2 Chron. 24, 9. et Exod. 35, 1. Lev.
ubi in textu hebr. צִוָּה. — Sic potiffimum in formula
α, Matth. 4, 3. 22, 21. Luc. 4, 3. 10, 40. et ubi infi-
fequitur, Matth. 16, 11. 12. 23, 3. Marc. 5, 43. 8, 7.
Luc. 9, 54. 19, 15. 1 Cor. 4, 6. Sap. 9, 8. — b)
, Luc. 24, 24. *annuncio*, Matth. 21, 5. (Jef. 62, 11.)
28, 7. Marc. 16, 7. Luc. 13, 32. Jef. 36, 4. — c) *no-*
teio, patefacio, Matth. 2, 13. 8, 4. 16, 20. 17, 9.
Marc. 16, 8. Luc. 8, 56. Jo. 4, 39. 18, 34. 20, 15.
hebr. הִגִּיד, 2 Reg. 22; 10. Jef. 41, 22. — d) *defero*
judicem, Matth. 18, 17. *εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ.* Act. 24, 20.
σαν, proferant, deferant ad judicem. — e) *praedico,*
to, Matth. 28, 6. 7. Marc. 12, 36. 14, 16. 72. 16, 7.
22. 14, 28. 16, 4. Eodem fenfu LXX אָמַר, Deut. 1,
8. 27, 3. coll. Jef. 41, 22. *τὰ ἐπερχόμενα εἴπατε ὑμῖν,*
הַשְׁמִיעַ. — f) *doceo*, Jo. 3, 12. *τὰ ἐπίγεια*, c. 12, 49.
coll. Job. 12, 7. hebr. הוֹרָה. — g) *moneo*, Col. 4, 17.
rmo, σὺ εἶπας, ipfe affirmas, Matth. 26, 25. 64. —
27, 43. *εἶπε γὰρ* affirmavit enim, nifi hic eft *gloriari,*
are, ut אָמַר, Pf. 64, 4. Jef. 16, 6. Eodem modo ac-
teft 1 Jo. 1, 6. 8. 10. 4, 20. — i) *fimulo*, Matth. 28,
8, 55. coll. Gen. 12, 13. 19. — k) *profiteor, con-*
Marc. 5, 33. *εἶπαν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.* — Luc. 7,
ὲ, dic, profitere tuam fententiam. Luc. 20, 2. 22, 66.
24—26. 14, 2. Act. 2, 29. Tit. 1, 12. coll. Pf. 118, 2.
— l) *profero*, *πονηρὸν ῥῆμα*, Matth. 5, 11. *λόγον,*
12, 32. (Num. 22, 35.) *παραβολὴν*, Marc. 12, 12. Luc.
19, 11. *τὶ*, Luc. 12, 11. 12. Jo. 7, 36. Act, 21, 37.
Matth. 26, 44. Marc. 14, 39. — m) *precor, rogo,*
41. 42, Jo. 12, 27. *τί εἴπω*, quid rogem? Marc. 9,
n) *voco*, Jo. 10, 35. 1 Cor. 12, 3., ut אָמַר. Jef. 4, 3.
61, 6., ubi LXX *καλεῖν*. — o) *acclamo*, Matth. 3, 7.
16, 23. 21, 21. Act. 14, 10. *exclamo*, Matth. 18, 3.
27, 25. Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Jo. 19, 30. LXX
Gen. 45, 1. 1 Sam. 3, 16. — p) *quaero, interrogo,*
11, 3. 13, 10. 17, 19. Marc. 11, 3. Zach. 1, 9. —

q) *objicio*, Matth. 21, 3. ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, si quis cont
dicat. 1 Cor. 1, 15. ἵνα μή τις εἴπῃ, ne quis objiciat. c
Pſ. 114, 10. — r) *reſpondeo*, Matth. 2, 5. 8, 21. 32, 9.
34. Luc. 8, 30. Act. 9, 5. Zach. 1, 9. — Saepius v. c. Ma
3, 15. 4, 4. 11, 4. Luc. 5, 22. Marc. 6, 37. 7, 6. ἀποκριθ
εἶπε, reſpondit, in hunc modum. coll. Jeſ. 21, 9. — s)
ſpondendo explico, reſpondendo ſolvo, Matth. 21, 24. λό
εἰπεῖν, Luc. 20, 3. Marc. 13, 4. εἰπὲ ἡμῖν, explica no
Luc. 20, 39. καλῶς εἶπας, recte reſpondiſti ad quaeſtion
propoſitam.

Ἔραστος, ου, ὁ, *Eraſtus* (amabilis), nom. pro
viri, Act. 19, 22. Rom. 16, 23. 2 Tim. 4, 20. commemor
ceterum ignoti.

Ἐργάζομαι, f. άσομαι, aor. 1. εἰργασάμην, perf. p
εἴργασμαι, (ab ἔργον) 1) ἔργον ποιέω, *opus, laborem fa*
laboro, Matth. 2, 28. ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. (ἐργάζομα
ἔργοις γῆς, Teſt. XII. Patr. p. 626. ἐργαζ. τὴν γῆν, Gen. 2,
3, 23. 4, 2.) — *opificium facio, manu laboro*, Luc. 13,
Act. 18, 3. 1 Cor. 4, 12. 9, 6. Eph. 4, 28. ἐργαζ. τὸ ἀγαθ
opificium utile faciens. 1 Theſſ. 2, 9. 4, 11. 2 Theſſ. 3, 8
12. coll. Exod. 20, 9. עָבַד. Prov. 31, 18. — 2) *negotia fa*
lucri cauſa, *negotior*, Matth. 25, 16. εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς,
negotiabatur. Apoc. 18, 17. ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζον
pro κατὰ τὴν θάλασσαν. Pſ. 107, 23. ποιοῦντες ἐργασίαν
ὕδασι. (Profanis τὴν θάλασσαν ἐργάζεσθαι dicuntur pi
tores victum in mari quaerentes.) — 3) *mihi comparo;*
6, 27. ἐργάζεσθε, comparate vobis. 2 Jo. v. 8. ἃ εἰργασάμε
quae jam acquiſivimus. Eodem ſenſu ἐργασία, Sir. 6, 20.
4) *efficio, operor, facio*, i. q. ποιέω, Jo. 5, 17. — v
dicitur: a) τὰ ἱερά, ſacra facere, 1 Cor. 9, 13. coll. 1 Ch
6, 49. 9, 13. 28, 13., ubi ἐργασία de ſacris legitur. —
ἔργον κυρίου, rem domini, 1 Cor. 16, 10. — c) ἀνομ
Matth. 7, 23. ἁμαρτίαν, Jac. 2, 9. peccatum facere, pecc
coll. Job. 34, 32. Pſ. 6, 8. פָּעַל. — d) τὴν δικαιοσύνην,
10, 35. τὸ ἀγαθόν, Rom. 4, 4. 5. quae recta ſunt fac
Alio ſenſu ἐργαζ. δικαιοσύνην legitur Hebr. 11, 33. vid.
καιοσύνη et locum Zeph. 2, 3. — e) ἔργον καλὸν ἐργαζ.
τινα Matth. 26, 10. ſive ἔν τινι, Marc. 14, 6. aliquid
et honeſti alicui facere, beneficium collocare in aliqu
Gal. 6, 10. et 2 Jo. v. 5., ubi ἐργάζεσθαι ſimpliciter poſi
eſt: beneficum eſſe. Contra: κακὸν ἐργαζ. τινι, inique
alium agere, Rom. 13, 10. Prov. 3, 30. — f) de miracu
efficio, patro, Jo. 6, 30. τί ἐργάζῃ, ſcl. σημεῖον. Simil
Act. 13, 41. Hab. 1, 5. coll. Pſ. 74, 13. εἰργάσατο (פָּעַל)
τηρίαν. — 5) *perficio, perago*, Jo. 6, 28. c. 9, 4. τὰ
τοῦ πατρός. Col. 3, 23. (Exod. 35, 10.) ἐργαζέσθω (כ
πάντα, ὅσα συνέταξε κύριος. — Εἰργασμένα ἐν θεῷ, J

racta secundum Dei voluntatem. Saepius non ha-

ρ᾽γασία, ας, ἡ, (ab ἐργάζομαι) 1) *opificium*, quo
ndo victus paratur, Act. 19, 25. coll. Sir. 7, 14. Jon.
מְלָאכָה Pſ. 107, 23., ubi de mercatura. Similiter ἐρ-
i. 47, 3., ubi hebr. מַעֲשֶׂה. — 2) *miniſterium*, Eph.
εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης, ad miniſterium impu-
i. e. ad exercenda quaecunque ſcelera. Apud LXX
de miniſterio ſ. adminiſtratione ſacrorum, 1 Chron.
28, 20. 3 Esdr. 8, 49. coll. 8, 21., ubi legitur עֲבֹדָה,
δουλεία. — 3) *lucrum* ex opificio, Act. 16, 16. 19.
(*Xenoph.* Mem. 3, 10. 11.) — 4) *opera* in formula
ἐργασίαν, *operam dare*, qui Latinismus legitur Luc.
. Etiam apud *Joſeph.* Ant. Jud. 3, 1. 7. ἐργασία eſt
Mühe: μὴ σὺν πόνῳ μηδ᾽ ἐργασίᾳ τὸ ποτὸν αὐτοῖς
ι.

ργάτης, ου, ὁ, 1) *operarius*, qui opus aliquod ma-
ctat, vel *opifex*, Act. 19, 25. — vel operarius mer-
onductus, *mercenarius*, Matth. 10, 10. 20, 1. 2. 8.
, 7. 1 Tim. 5, 18. Jac. 5, 4. coll. Sap. 17, 17. —
ius in meſſe colligenda, *meſſor*, Matth. 9, 37, 38. Luc.
, ubi doctores ita dicuntur, qui homines ad regnum
um colligere debeant. Transtulit Paulus quoque ad
s in eccleſia, opus domini facientes vel facere ſimu-
; non ſolum enim dicitur ſenſu malo, ἐργάται δόλιοι,
11, 13. κακοὶ, Phil. 3, 2., ſed etiam bono: ἐργάτης
σχυντος, 2 Tim. 2, 15. (Teſt. XII. Patr. p. 746. ἐργά-
ρίου.) — 2) *faciens*, *patrans*, ἐργάται τῆς ἀδικίας,
3, 27. malefici. — 2 Macc. 3, 16. ἐργάται τῆς
ς.

ργον, ου, τὸ, quod apud LXX reſpondet hebr.
, מַעֲשֶׂה, עֲבֹדָה, פֹּעַל, eſt 1) *opus*, *factum*, cum quod
tur, tum quod peractum eſt; quo ſenſu ἔργον opponi-
ὁ λόγῳ; Col. 3, 17. ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, dicendo agen-
2 Cor. 10, 11. τῷ ἔργῳ, agendo. Luc. 24, 19. δυνατὸς
ῳ καὶ λόγῳ dicendo et agendo, dicto factoque. Act. 7,
om. 15, 18. Sir. 3, 8. — Inde: *facta eximia*, *faci-
miracula*, Matth. 11, 2. Act. 13, 41. Hebr. 3, 9. et
. 21. 14, 10—12. 15, 24. coll. Hab. 3, 2. Pſ. 95, 10. —
ta ratione legis moralis, Jo. 3, 19. 20. 21. 7, 7. Luc.
. Act. 26, 20. Rom. 2, 6. 7. Apoc. 2, 2. 5. 9. 16, 11.
bus locis ἔργα interdum omnem agendi rationem, *mo-*
dicare videtur. — Inde ἔργα ἀγαθὰ, et καλὰ, *recte,
e facta*, Matth. 5, 16. Rom. 13, 3. Eph. 2. 10. Col.
etiam opera *beneficentiae*, 1 Tim. 2, 10. Act. 9, 36.
. 26, 10. Phil. 1, 6. τὸ ἔργον ἀγαθὸν, opus beneficum
os ſalvandi per Chriſtum; unde etiam ἔργον ſimplex

beneficium, Hebr. 6, 10. et ἔργα abſolute de *probitate* cl ſtiana, Eph. 2, 9. vid. Tit. 3, 5., ubi plenius dicuntur ἔ τὰ ἐν δικαιοσύνῃ. — Ἔργα πονηρὰ, *male facta*, Col. 1, Inde ἔργον ſimpliciter 1 Cor. 5, 2. *maleficium*. Alii mi recte vertunt: inceſtus, turpis concubitus, quanquam ſubintelligendus eſt. Sed 2 Petr. 2, 8. ἔργα ἄνομα ſpecia de *concubitu flagitioſo*, contra naturam facto. Eſt e ſermo de Sodomitarum libidine. Sic quoque hebr. דָּבָר. G 19, 8. (LXX. ἄδικον) uſurpatur; coll. Jud. 19, 24. Eod que modo ἔργον in Teſt. XII. Patr. p. 529. et πρᾶξις ibid 530. de coitu. — Huc et pertinet formula: retribuere κ τὰ ἔργά τινος, quae in utramque, maxime malam partem citur et verti poteſt: pro *agendi ratione*, pro *merito*; Ma 23, 3. Rom. 2, 6. 2 Cor. 11, 15. 2 Tim. 1, 9. 1 Petr. 1, Apoc. 2, 23. 18, 6. 20, 12. 13. coll. Prov. 24. 12. Je 29. Inde etiam factum eſt ut in Apocal. 14, 13. ἔργα praemiis et c. 22, 12. ἔργον de merito diceretur. — 3) cial. τὰ ἔργα *pietatis exercitia*, quae cernuntur in *exte* actionibus; Matth. 23, 5. quae Hebr. 6, 1. dicuntur ἔργα κρὰ, infructuoſa. Ib. 9, 14. Secundum LXX. ἔργα ſaep me de ſacris et caerimoniis, Num. 4, 16. 8, 15. 3 Esdr 38. 7, 9. coll. Esdr. 3, 8. 6, 18. Inde Paulus Rom. 3, legem moſaic. vocat νόμον τῶν ἔργων, quatenus habet p cepta ſingulas fere quasque actiones pietatis definientia. 4) *opus quod agendo efficitur, id quod formatur*, Act. 41. ἔργα τῶν χειρῶν, manu facta, exſculpta, de imagini idolorum. — Ἔργα τοῦ Θεοῦ, *res creatae* a Deo, op a Deo profecta, (Act. 15, 18.) Hebr. 1, 10. (2, 7.) 4, 3 10. 2 Petr. 3, 10. ἔργα τὰ ἐν τῇ γῇ, res creatae in his te Inde *homo* dicitur Rom. 14, 20. ἔργον τοῦ Θεοῦ, *creat* Dei, vid. v. 15. coll. Jeſ. 64, 8. 45, 11. Sic Ephef. 2, ποίημα. — Dicitur itaque ἔργον quoque de *aedificio*, 1 C 3, 13 — 15. et eodem tropo uſus Paulus 1 Cor. 9, 1. ecc ſiam Corinth. appellat ſuum ἔργον. coll. 3 Esdr. 6, 11 et 3. — 5) *actio efficiendi* ſ. *peragendi ipſa, praeſtatio*; E 4, 12. εἰς ἔργον διακονίας, ad praeſtanda officia ſcl. eccle debita. 1 Theſſ. 1, 3. ἔργον τῆς πίστεως, fidem praeſti factis. Jac. 1, 4. ἡ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, conſta perfectiſſimo modo praeſtetur. (Alii hic ἔργον pro praen ſ. effectu; qua de ſignificatione copioſe expoſuit *Kypkius* obſſ. ſacr. II, 419. coll. 1 Chron. 9, 19. 23, 24. — 6) *o commiſſum, res peragenda*, Marc. 13, 34. Gen. 39, 11. Ex 20, 9. — In Joannis evangelio totum illud opus, quod Je ex Dei voluntate peragere debebat, τὸ ἔργον, c. 4, 34. 17, ſive τὰ ἔργα, Jo. 5, 20. 36. 10, 25. 32. 33. 37. 38. dici et complectitur non ſolum miracula vi divina a Jeſu patra (c. 7, 3. 21. 14, 10—12. 15, 24.) ſed ea etiam, quae t

doctor divinus peregit. Interdum magis ad mandata
quam ea exfequentem refpicitur, et ἔργον est *manda-
praeceptum* de eo, quod faciendum est, ut Jo. 6, 28.
3. ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ, ut per
manifeftentur mandata a Deo (mihi) tradita. Ib.
Sic quoque Jac. 1, 25. ποιητὴς ἔργου, eft qui obfervat
pta. Act. 2, 26. τηρεῖν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, qui obfervat
aecepta, (nifi hic fortaffe eft: qui fideliter adhaeret
inae.) — Inde etiam ἔργον 7) de *officio* peragendo, de
demandato; et quidem de officio doctoris religionis
nae, Act. 13, 2. 14, 26. 15, 38. Gal. 6, 4. Phil. 1, 22.
οι καρπὸς ἔργου, hoc mihi utile eft, ut officio apoftoli
iam. 1 Theff. 5, 13. 1 Tim. 3, 1. — ἔργον εὐαγγελι-
2 Tim. 4, 5. — 8) *res gerenda, coeptum*, Act. 5, 38.
eut. 15, 10. Job. 34, 21. Sap. 2, 12. — 9) denique
a funt loca, ubi τὸ ἔργον τινὸς commemoratur, quod
io fenfu. Valet enim: a) *eadem* vel *fimilia* iis, quae
uis fecit; τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ποιεῖν, agere ad exem-
Abrahami, Jo. 8, 39. — Τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν fcl.
, ib. v. 41. fcl. occidere homines iuftos, vid. v. 44. Τὰ
ῶν Νικολ. Apoc. 2, 6. coll. Ezech. 16, 30. ἔργα τῆς πόρνης.
res alicuius, id quod habet in confiliis, quod manda-
c ἔργον τοῦ κυρίου, res chriftiana, propagatio religionis
anae, 1 Cor. 15, 58. 16, 10. Phil. 2, 30. — c) *id quod
efficit*; ἔργα τοῦ σκότους, facta, quibus fe exferit vi-
, Rom. 13, 12. Eph. 5, 11. Ἔργα τῆς σαρκὸς, Gal. 5, 19.
τοῦ διαβόλου, i. e. efficaciam diaboli, 1 Jo. 3, 8. Ἔρ-
ῆς πίστεως, id quod efficere debet fides, 2 Theff. 1, 11.
modo ἔργα τῆς πίστεως in epift. Jacobi, facta f. pro-
quam perfuafio chriftiana efficere debet, c. 2, 14. 17.
21. 24. 25. Patet hoc potiffimum e verfu 22. et 26. —
, *quod aliquis jubet, facta* ex praecepto alicuius, f.
pto confentanea; fic in epiftolis Pauli ἔργα νόμου, *facta
nof. confentanea, obfervatio legis*, Rom. 3, 20. 28. 4,
9, 11. 32. 11, 6. Gal. 2, 16. 3, 2. 5. 10. — Τὸ ἔργον
μου, obligatio ad obfequium erga legem divinam, Rom.

Ἐρεθίζω, f. ίσω, *excito, irrito, laceffo*; fenfu malo
r 1 Macc. 15, 40. 2 Macc. 14, 27. Deut. 21, 20. et Teft.
atr. p. 650. ubi idem eft quod παροξύνειν. Sic quoque
, 21. — Senfu bono accipiunt plurimi 2 Cor. 9, 2.
ἐρεθίζειν· παρορμᾶν ἐπί τι, καὶ παραθήγειν), fed etiam
fe poteft: ad iram, invidiam excitare, laceffere. He-
ἐρέθιζε· παρόξυνε.

Ἐρείδω, f. είσω, *figo, infigo, firmiter innitor*. Act. 27,
πρῷρα ἐρείσασα, infixa fcl. fcopulo. *Hefych.* ἐρεῖσαι·
σαι, ἐπιστηρίξαι. coll. Prov. 3, 26. 11, 16.

Ἐρεύγω, ἐρεύγομαι, f. εὔξομαι, 1) *exſpuo, eructo*; piofe emitto, de aquis Lev. 11, 10. — 2) *clamorem eru* — de beſtiis *rugio*, 1 Macc. 3, 4. Hoſ. 11, 11. Am. 3, 4. 8. *verba eructo, plena voce proloquor; palam profero*. Matth. 35. ut hebr. נִבַּע, *ſcaturivit*, Pſ. 119, 171. Pſ. 78, 2. Pr 1, 23.

Ἐρευνάω, ῶ, f. ήσω, *inveſtigo, ſcrutor, perſcru* ſeq. accuſativo objecti. Dicitur de inveſtigatione et perſc tatione rerum occultarum, reconditarumque, quae nec omnibus, nec facile cognoſcuntur. 1 Pet. 1, 11. Jo. 7, ἐρεύνησον ſcl. τὰς γραφάς, quod additur c. 5, 39. — τὰς κ δίας, Rom. 8, 27. Ap. 2, 23. — τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, 1 Cor 10. coll. Gen. 31, 35. 44, 12. 1 Reg. 20, 6. Prov. 20, 27.

Ἐρέω, ῶ, f. ἐρῶ, perf. εἴρηκα, (LXX. hebr. אָמַר et ד ſequente dativo perſonae, rarius ſeq. πρὸς, Hebr. 1, 13. Eze 33, 2. interdum ſeq. ὅτι, Matth. 21, 3. Luc. 19, 31. Jo. 6, — 1) *dico*, Matth. 7, 4. 22. 26, 75. Jo. 4, 18. Act. 13, 34. ſaepius. — Uſurpant autem noſtri hoc verbum, ut alia ve dicendi (vid. εἴπω), ad imitationem hebr. אָמַר vario mo ita ut pro loci et nexus ratione verti poſſit: *jubeo, man* Matth. 13, 30. 17, 10. Luc. 17, 7, 8. Jo. 12, 50. Luc. 4, εἴρηται praecipitur in lege. Gen. 31, 6. — *reſpondeo*, Luc. 31. Rom. 11, 19. 2 Cor. 12. 9. Ἀποκριθεὶς ἐρεῖ, Luc. 25. Deut. 27, 14. — *praedico*, Luc. 22, 13. Act. 2, 16, *exclamo*, Luc. 23, 29. Apoc. 19, 3. coll. v. 1, Judic. 7, 18. *affirmo* Jo. 6, 65. *acclamo*, τὸ ἀμὴν, 1 Cor. 14, 16. Deut. 15 ſqq. — *promitto*, Hebr. 13, 5. coll. Joſ. 1, 3. — *obji* Matth. 21, 25. Rom. 9, 19. 1 Cor. 15, 35. Jac. 2, 18. — 2) *teſacio; notum facio, declaro*, Matth. 21, 24. Marc. 11, coll. Job. 15, 18. οἱ σοφοὶ ἐροῦσιν καὶ οὐκ ἔκρυψαν, hebr. י — 3) *profero dictum, ſententiam*, Luc. 4, 23. 12, 10. A 17, 28. Matth. 25, 34. 40 ſq. Act. 8, 24. 13, 40. Heb. 4, 3. τὸ εἰρημένον *dictum, effatum*, Rom. 4, 18. Luc. 2, 24. — *loquor* περί τινος, de aliquo in aliquid, Jo. 11, 13. Hebr. 4, — 4) *voco, appello*, Jo. 15, 15. ut εἰπεῖν, quod vide. 5) Denique notanda formula a) κακῶς ἐρεῖν τινα, alicui *m ledicere*, quae iisdem verbis habetur Exod. 22, 28. ubi ante accuſativum ſubjecti omiſſum videtur, ut 1 Chr. 21, τρία ἐρῶ ἐπὶ σέ. — b) τί ἐροῦμεν, quae formula legitur ſcriptis Pauli, Rom. 3, 5. 4, 1. 6, 1. 7, 7. 9, 14. 30. et pleni τί ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα, Rom. 8, 31. noſtrum: was ſollen w dazu ſagen? *quid igitur ſtatuendum, putandum, dicendu* — Etiam 1 Cor. 14, 23. ἐρεῖν accipi poteſt pro: *opina ſtatuere*, ſcl. ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ut Jeſ. 49, 21. coll. Jeſ. 1 24, ubi reſpondet hebr. דִּמָּה, cogitavit.

Ἐρημία, ας, ἡ, (ab ἔρημος) *ſolitudo, locus ſolitari* ubi homines nulli habitant; quare *Joſephus* Ant. 2, 3. 1.

licit καὶ μήτε τῶν ἐπ' ἐρημίαις πραττομένων ὑστεροῦσαν,
ῶν κατὰ τὰς πόλεις. coll. Sap. 17, 17. Sic etiam in N. T.
11, 26. ubi ἐρημία et πόλις fibi opponuntur, et Matth.
Marc. 8, 4. Hebr. 11, 38. ubi *loca inhabitata*, tractum
folitarium indicat. coll. Ezech. 35, 4. 9. *Etym. M.* Ἐρη-
τῶν ἐνοικούντων μονωθεῖσα χώρα.

ρημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, 1) *folitarius*, — ἔρημος
locus ubi homines non funt, nec eo veniunt, Marc.
45. — *non habitatus*, Matth. 14, 13. 15. Marc. 6, 31.
Luc. 4, 42. 9, 10. — 2) ex adjuncto: *defolatus*, *defer-*
ημος ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν, ut Jer. 33, 10. dicitur,
atus, Matth. 23, 38. Luc. 13, 35. Act. 1, 20. (Pf. 69,
ct. 8, 26. coll. Jef. 14, 17. Neh. 2, 17. Ezech. 36, 35. Lev.
. 3) Ἡ ἔρημος fcl. χώρα, fubftantive, ut hebr. מִדְבָּר
olitarius, non habitatus, defertum, Matth. 24, 26. Apoc.
14. 17, 3. Gen. 16, 7. — αἱ ἔρημοι, loca *folitaria*,
80. 5, 16. 8, 29. — *defertum pafcuis aptum*, Luc. 15,
atth. 18, 12. τὰ ὄρη) coll. Exod. 3, 10. — In fpecie di-
n N. T. a) de deferto, quod Israelitae, in terram Ca-
rofecti, peragrarunt, *defertum arabicum*, inter mare
n et Palaeftinam, quod etiam ἡ ἔρημος τοῦ ὄρους Σινᾶ,
30. caeterum fimpliciter ἡ ἔρημος dicitur, Jo. 3, 14.
Act. 7, 36—44. 13, 18. 1 Cor. 10, 5. Hebr. 3, 8. 17.
Pfal. 78, 18. — b) *defertum Judaeae*, lacui Afphaltidi
occafum adjacens, ἡ ἔρημος τῆς Ἰουδ. Matth. 3, 1. coll.
1, 16. — Caeterum ex nexu locorum eft definiendum
nam deferto fermo fit. Fuit enim praeterea etiam de-
juxta Jerichuntem, Berfabam, Bethsaidam (Luc. 9,
— Matth. 4, 1. Marc. 1, 3. 4. 12. Luc. 3, 2. Jo. 11, 54.
t. 21, 38. (coll. Jofeph. Ant. 20, 8. 6.) ubi defertum in-
richuntem et montem olivarum intelligendum effe vi-

Ἐρημόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἔρημος) ἔρημον *facio*, — *de-*
depopulor, Apoc. 17, 16. ποιεῖν ἠρημένην uxorem i. e.
defolatam reddere fcl. ab incolis; (ἠρήμωσεν τὴν γῆν
οικούντων αὐτὴν, Pfalt. Sal. 17, 13.). — urbem, Apoc.
. coll. Ezech. 26, 19. Esdr. 4, 15. Jef. 24, 10. — *de-*
deftruo, βασιλείαν, Matth. 12, 25. Luc. 11, 17. coll.
4, 10. Sir. 16, 5. — *diffipo*, *ad nihilum redigo*, τὸν
ον, Apoc. 18, 16. Sir. 21, 5.

Ἐρήμωσις, εως, ἡ, (ab ἐρημόω) *defolatio*, *devaftatio*,
1, 20. — Βδέλυγμα ἐρημώσεως, Matth. 24, 15. Marc. 13,
d. Βδέλυγμα. — Legitur etiam in Teft. XII. patr. p. 584.:
ρέψουσιν εἰς γῆν ἐρημώσεως αὐτῶν, in terram fuam de-
m.

Ἐρίζω, f. ίσω, (ab ἔρις), *rixor*, *litigo*, *certo*, Sir. 8,
9. 1 Sam. 12, 14. — Ex adjuncto, quoniam rixantes

solent clamare, est: *clamo, clamorem edo;* Matth. 12, hebr. יִצְעַק לֹא Jes. 42, 2. ubi LXX. οὐ κεκράξεται.

Ἐρίθεια, ειας, ἡ, (ab ἐριθεύω, quod primum est: mercede laboro; deinde de magistratibus et judicibus: ambitione, largitione permotus ago, partium sum studiosus, contentiosus) 1) labor pro mercede; 2) *ambitio, invidia;* Phil. 2, 3. Jac. 3, 14. 16. — Phil. 1, 16. οἱ ἐξ ἐριθείας, ambitione et invidia ducti. — Ex adjuncto: *contentiones* ex invidia et ambitione natae, 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. — 3) dicitur etiam de fastu, qui cum Deo litigare audet; Rom. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας, *immorigeri, Dei contemtores.* (In V. T. non legitur.)

Ἔριον, ου, τὸ, diminut. a τὸ ἔρος sive εἶρος (ab εἴρω, necto), *lana.* Bis; Apoc. 1, 14. coll. Dan. 7, 9. Jes. 1, Prov. 31, 13. Ps. 148, 5. (Etiam de vestimento e lana confecto, Deut. 22, 1. Ezech. 34, 3) — Hebr. 9, 19. ubi Moses dicitur usus esse sanguine vitulorum et hircorum μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου, καὶ ὑσσώπου (de quibus Exod. 24, 3 sq. et Levit. 14, 16 sqq. nihil legitur) i. e. mixto cum aqua, ... neribus hyssopi et lanae coccineae consperso. De quo more vid. Levit. 14, 1—7. Num. 19, 1 sqq. *Joseph.* Antiq. 4, 4. *Philo* de alleg. I, p. 848 sq. coll. Ps. 51, 9.

Ἔρις, ιδος, ἡ, (accus. ἔριν pro ἔριδα, Phil. 1, 15. nom. plur. ἔρεις pro ἔριδες 2 Cor. 12, 20.) 1) *contentio, certamen, rixa,* Rom. 1, 29. 13, 13. 1 Cor. 3, 3. 1 Tim. 6, coll. Sir. 40, 5. 9. 28, 11. — Ἔρεις, lites, certamina, 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. — certamina doctorum inter se disputantium, Tit. 3, 9. — 2) *studium* certandi s. rixandi, Phil. 15. — 3) ἔριδες, *factiones, partes,* 1 Cor. 1, 11.

Ἐρίφιον, ίου, τὸ, diminutiv. ab ἔριφος, foetus caprae recens; *hoedulus.* Semel Matth. 25, 33. ubi i. q. ἔριφος versu 32.

Ἔριφος, ου, ὁ, ἡ, *hoedulus*, bis; Luc. 15, 29. coll. Gen. 38, 17. 27, 9. Sir. 47, 3. — Matth. 25, 32. ubi impii cum hoedulis comparantur, ratione impuritatis et libidinis hoedorum, ut pluribus interpretibus visum est; fortasse quatenus morti aeternae impii erant devovendi, diabolique potestati subjiciendi, Vid. Levit. 16, 5—26.

Ἑρμᾶς, ᾶ, ὁ, *Hermas*, vir christianus, Rom. 16, quem quidam opinati sunt fuisse patrem apostolicum, auctorem libri, qui inscribitur: *pastor.*

Ἑρμηνεία, ας, ἡ, *interpretatio, explicatio*, 1 Cor. 26. Sir. 47, 17. — *facultas interpretandi*, 1 Cor. 12, 10.

Ἑρμηνεύω, f. εύσω, *interpretor, explico.* — *verto in aliam linguam,* lingua vernacula eloquor, quae peregrino sermone dicta fuerant; Jo. 1, 39. 43. 9, 7. Hebr. 7, 2. Esr. 4, 7. pro מְתֻרְגָּם.

Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, 1) *Mercurius*, Jovis et Majae filius, D

tius et interpres, eloquentiae, doctrinae, mercaturae
. Act. 14, 12. 2) *Hermes;* vir chriſtianus, Rom. 16,
memoratus, caeterum ignotus.
μογένης, ους, ὁ, *Hermogenes*, nom. pr. viri chri-
Tim. 1, 15.
πετὸς, ἡ, ὸν, (ab ἕρπω, repo, ſerpo, Gen. 1, 26.),
reptilis. — Τὸ ἑρπετὸν ſcl. θηρίον, *animal reptile.* —
ieudit in libris ſacris animalia, praeter quadrupedes
terreſtria omnia. Sic Rom. 1, 23. (ut Lev. 20, 25.
3. 21. 6, 20.) commemorantur aves, quadrupedes et
ά. — Jacob. 3, 7. (ut Deut. 4, 18.) θηρία, aves, ἑρ-
nimalia marina. — Act. 10, 12. 11, 6. autem com-
ātur τετράποδα τῆς γῆς, θηρία, ἑρπετὰ, καὶ πετεινὰ,
modo θηρία et ἑρπετὰ differant, non ſatis liquet. (Gen.
ἑρπετὰ legitur de animalibus marinis minoribus, et
28. ubi in hebr. חַיָּה, de animalibus terreſtribus
)
υθρὸς, ὰ, ὸν, *ruber, rufus.* — In ſcriptoribus ſa-
niſi in formula ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα, *mare rubrum,*
, quod Iſraëlitae, ex Aegypto egreſſi, transiere. Act.
lebr. 11, 29. coll. Sap. 10, 18. 19, 7. 1 Macc. 4, 9.
Ant. 2, 15. 1. 6, 7. 3. Hebraei illud mare appellabant
mare algoſum, LXX. ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα (Ex. 10, 19.
40. Pſ. 106, 8.). Nomen ἐρυθρᾶς accepiſſe fertur a
om (i. e. ἐρυθρὸς, Jeſ. 63, 2.), auctore gentis Idu-
n. cf. *Fulleri* Miscell. IV, 10. *Roſenmülleri* altes und
orgenland, II, p. 1 ſqq.
χομαι, f. ἐλεύσομαι, aor. 2. ἤλυθον, ἦλθον, perf.
, (LXX. potiſſimum pro hebr. בּוֹא, etiam pro אָתָה et
) *venio, advenio;* Matth. 10, 23. 11, 14. 12, 9. 21,
42. 27, 49. 57. Hebr. 11, 8. et ſaepiſſime. — Marc.
ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες. Matth. 8, 9. ἔρχου καὶ ἔρ-
veni huc, et advenit. coll. Jo. 1, 39. 47. Apoc. 6, 1. —
as *ad* ſive *in quem* ſignificatur per εἰς, Matth. 2, 11.
3. 17, 24. per πρὸς, Matth. 3, 14. 7, 15. 21, 32. ra-
dativum, ut Matth. 21, 5. ἔρχεταί σοι, pro πρός σε;
3. τῷ πλοιαρ. Ἔρχεταί σοι pro ἐπί σε Apoc. 2, 5. 16.
— Dicitur etiam de avibus *advolantibus*, Matth. 13,
Marc. 4, 4. — Doctoribus, prophetis, pſeudochriſtis,
tur, eſt: *venire ad homines, in publicum prodire,*
.6, 43. 10, 8. — Matth. 17, 10—12. Marc. 9, 11 ſq.
24, 5. Luc. 21, 8. Marc. 13, 6. 2 Petr. 3, 3. 1 Jo. 2,
Ἐληλυθὼς ἐν σαρκὶ, qui advenit homo; ſenſus: qui
atus eſt, 1 Jo. 4, 2. (3.) 2 Jo. v. 7. — Ἔρχομαι εἰς
ον, advenio ad homines; ſenſus: homo naſcor, Jo.
19. 6, 14. 9, 39. 11, 27. 12, 46. 16, 28. 18, 37. 1 Tim.
ll. Jo. 12, 41 ſq. — 2) Interdum ponitur ita, ut no-

tio, quae notioni veniendi *adjuncta* est, praevaleat, ide
vertendum sit a) *me confero*, *proficiscor*, Luc. 2, 44. Ac
17. 1 Cor. 16, 12. 1 Thess. 2, 18. sequente εἰς, Matth. 2
19, 1. 26, 36 seq. πρὸς Marc. 3, 8. LXX. hebr. יָלַךְ, Gen
22. 22, 3. 13, 3. coll. Job. 31, 32. b) *egredior*; ἔρχομαι
θεοῦ, Jo. 3, 2. 31. 8, 14. (Gen. 27, 30. ἔρχεσθαι ἀπὸ τῆς
ρας). Ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, sensus: audiebatur
Marc. 9, 7. Jo. 12, 28. c) *redeo*, Jo. 14, 18. 28. Act. 1
Rom. 9, 9. de Christi reditu, Matth. 16, 27 sq. 24, 30.
Marc. 3, 38. et passim; coll. Gen. 42, 29. 45, 25. 1 Sam
5. — d) *accedo*, Matth. 20, 9. 10. 22, 3 seq. εἰς, Matt
7, 21, 1. πρὸς, Matth. 14, 28. 29. 19, 14. Marc. 1, 46. 2
— Marc. 11, 13. ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει, propius accessit
videret, num etc. Marc. 5, 27. ἐλθοῦσα ὄπισθεν, a t
accedens. — *appropinquo*; de messe; Jo. 4, 35. coll. Jo
6. ubi hebr. קָרַב. — Tropice: *progredior ultra*, *pergo*, 1
12, 1. ἐλεύσομαι εἰς ὀπτασίας, veniam, progrediar ad visio
Ita διέρχομαι *Joseph*. Ant. 3, 11. 2. — e) *pervenio*, in lo
Jos. 2, 22. 3, 1. 8, 11. tropice: ad aliquid, εἰς ἐπίγνω
1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 3, 7. f) *irruo*, de adventu cum imp
Matth. 24, 39. 7, 25. 27. Luc. 17, 27. 12, 54. coll. Job.
— 3) de tempore: *venio*, *advenio*; ἐλεύσονται ἡμέραι,
niet tempus, Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. 1
2, 33. Am. 8, 11. — ἦλθεν ἡ ὥρα, venit, adest tempus,
14, 41. Apoc. 14, 7. 18, 10. 19, 7. coll. Gal. 4, 4. Ind
χόμενος non solum qui advenit, Matth. 21, 9. 23, 39. Luc
38. 1 Sam. 11, 9. sed etiam: *adventurus*, *futurus*; τὰ
χόμενα, futura, Jo. 16, 13. (Jes. 44, 7.). Αἰὼν ἐρχόμ.
10, 30. Luc. 18, 30. ἑορτὴ, Act. 18, 21. ὀργὴ 1 Thess.
coll. Job. 5, 21. Messias κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur ὁ ἐρχόμενος, *f*
rus, scl. χριστὸς, Matth. 11, 3. Luc. 7, 19. 20. Hebr. 10
— 4) venio in aliquid, i. e. *patior*, *obnoxius sum*, *in*
Marc. 5, 26. ἔρχεσθαι εἰς τὸ χεῖρον, in pejorem delabi co
tionem. ib. 4, 22. ἔρχ. εἰς φανερὸν, sensus: manifestum
Jo. 5, 24. εἰς κρίσιν ἔρχ. judicio obnoxium esse. (Job. 33
ἔρχεσθαι εἰς διαφθοράν.) Jo. 12, 27. ἦλθον εἰς τὴν ὥραν, i
in hanc calamitatem. Act. 19, 27. (vid. Ἀπελεγμός.) Ap
14. ἐρχόμ. ἐκ τῆς θλίψεως, passi calamitates. Sic διέρχε
ἔν τινι, Num. 31, 23. Jes. 41, 3. Sir. 28, 19. Test. XII.
p. 632. εἰς οἶκτον ἦλθον, a dolore correptus sum. Fo
huc pertinet locus 1 Jo. 5, 6. ὁ ἐλθὼν δι᾽ ὕδατος καὶ αἵμ
qui sese subjecit baptismo (scl. Johannis) et morti; nisi
tere mavis: qui extitit salvator per baptismum (christian
et mortem suam. — 5) *existo*, *orior*. Jo. 3, 8. πόθεν ἔρ
unde oriatur. — de scandalis, Matth. 18, 7. Luc. 17,
Rom. 3, 8. ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ, ut bona inde oriantur
Rom. 7, 9. ἐλθούσης τῆς ἐντολῆς. Gal. 3, 23. 25. τῆς πίσ

f. 2, 3. coll. Hof. 10, 13. — 6) *cedo in*, noftrum: *ge-*
; Phil. 1, 12. εἰς προκ. τ. εὐαγγ. ἐλήλυθεν, in evangelii
entum cefferunt. (Sap. 15, 5. εἰς ὄνειδος ἔρχεται.) — 7)
; fic in N. T. ubi jungitur participio verbi alterius; c. 9.
α ἐσθίων, fuit edens i. e. edit, Matth. 11, 18 fq. Ἦλθε
pro ἐζήτησε, Matth. 13, 6. 7. Ἦλθε βλέπων, videns
actus eft, Jo. 9, 7. Ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι, Act. 19,
l. Sap. 4, 20. ἐλεύσονται δειλοί. — 8) Ἔρχομαι feq. in-
eft: *miffus veni, ut — deftinatus fum, — eo confilio*
— *in confiliis habeo;* Matth. 5, 17. ἦλθον καταλῦσαι,
hi eft confilium ut disfolvam. c. 9, 13. ἦλθον καλέσαι,
4. βαλεῖν εἰρήνην. Vid. etiam Matth. 18, 11. 20, 28.
, 24. 10, 45. Luc. 1, 59. 12, 42. 2 Theff. 1, 10, coll.
10. ἔρχονται φονεῦσαί σε. Gen. 42, 5. ἦλθον ἀγοράζειν,
7. 10. 12. Interdum fequitur ἵνα, ut Jo. 10, 10. 12,
rc. 4, 21. ὁ λύχνος ἔρχεται ἵνα, lucerna deftinata eft,
Etiam εἰς, Jo. 1, 7. ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, miffus eft
retur. — 9) Participium ἐρχόμενος et ἐλθὼν praepo-
liis verbis ita ut vel fimpliciter fit *veniens*, *adveniens*,
otiffimum ubi fequitur futurum, indicet aliquem *fefe*
ffe, fe moviffe ad agendum, in eo effe ut agat, ubi e
et latinorum loquendi ratione notio veniendi omitti
Matth. 2, 8. ἐλθὼν προσκυνήσω, ut veniens venerer.
. ἐλθὼν ἔστη, donec veniens ftaret. ib. v. 23. c, 4. 13.
8, 2. 7. 9, 10. 18. 12, 44. 14, 12. Marc. 5, 23. Luc. 5,
or. 11, 4. ἐρχόμενος κηρύσσει. Eph. 2, 17. ἐλθὼν εὐηγ-
o. coll. Gen. 27, 35. ἐλθὼν ἔλαβε. ib. 32, 11. 47, 1.
35, 9. Num. 25, 6. Prov. 23, 35. ἐλθὼν ζητήσω. Gen.
ἐλθόντες ἐλευσόμεθα. Haud raro pro participio po-
verbum ipfum et nectitur cum altero verbo per καὶ,
ομαι pro ἐρχόμενος; e. g. Matth. 13, 19. ἔρχεται καὶ
. ib. v. 25. Marc. 2, 18. ἔρχονται καὶ λέγουσι. ib. 4, 15.
sdr. 5, 16. ἦλθε καὶ ἔδωκε. Exod. 19, 7. ἦλθε καὶ ἐλά-
2 Sam. 13, 36. — Sic etiam Joh. 14, 23. ἐλευσόμεθα
ήσομεν, pro ἐρχόμενοι ποιήσομεν, i. e. faciamus. (Zach.
δοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου.) — 10)
e ἔρχεσθαι fequent. praepofitione interdum fingulari
ponitur; fcilicet: a) ἔρχεσθαι εἰς ἑαυτὸν, *ad fe redire*
. Andr. 3, 5. 16.), *ad fe reverti*, i. e. iterum fui com-
fieri, Luc. 15, 17. (Exempla e profanis dedit *Kypkius*
) Teft. XII. Patr. p. 702. ubi, qui libidini fatisfecerat,
commiffum jam fentiens dicit: ἦλθεν εἰς ἐμαυτόν. —
σθαι ἐπί τινα, *a) venire fuper aliquem, fupervenire;*
is, poenis, Matth. 23, 35. Joh. 18, 4. Act. 7, 11. Eph.
ol. 3, 6. coll. Deut. 28, 15. 45. Pfal. 35, 19. 55. 5.
, 9. de benedictione et bonis; *contingo, evenio*, Matth.
coll. Deut. 33, 16. Job. 3, 7. Pfal. 119, 41. de pluvia,

decido, Hebr. 6, 7. — de spiritu, *supervenio, occupo*, Ma 3, 16. Act. 19, 6. Matth. 10, 13. coll. Ezech. 2, 3. Jes. 15. ubi hebr. בָּעֲרָה, effusus est. Test. XII. Patr. p. 5 πνεῦμα κυρίου ἦλθεν ἐπ' ἐμέ. β) *aggredior* aliquem, *prog dior adversus* illum, Act. 24, 8. coll. 1 Sam. 17, 43. Eze 38, 18. Test. XII. patr. p. 632. — c) ἔρχεσθαι ὀπίσω τι hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי. a) qui *post alium futurus* est, ratione te poris, Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. Jo. 1, 15. 27. 30. β) *seq aliquem doctorem, eius disciplinam, exemplum sequor*, Ma 16, 24. (Marc. 8, 34. ubi Griesb. ἀκολουθεῖν). Luc. 9, 14, 27. — d) Ἔρχομαι πρός τινα, quod non solum est ad nio, accedo ad aliquem, sed etiam tropice: animo quasi cedo ad alium, i. e. *fidem alicui habeo, ei me addico*, I 6, 47. Joh. 3, 20. 21. 5, 40. 6, 35. 37. 44 sq. 65. 14, 6. π τὸν πατέρα. —

Ἐρωτάω, ῶ, f. ήσω, 1) *interrogo, quaero*, Matth. 13. Marc. 4, 10. 21, 4. Luc. 9, 45. 19, 31. 22, 68. Joh 19. 21. 25. — de judice, Joh. 9, 15. 19. 18, 19. — 2) ex hebr. שָׁאַל, (Judic. 5, 25. Prov. 20, 4. Psal. 122, 6.) *r postulo, peto ab aliquo*, Matth. 15, 23. Marc. 7, 26. Luc 38. 5, 3. 7, 3. 36. Joh. 4, 40. 47. 14, 16. Act. 3, 3. 1 Joh 16. et passim. — Ἐρωτῆσαι τὰ εἰς εἰρήνην, 1 Sam. 30, 2 Sam. 8, 11. 1 Chr. 18, 10. *Joseph.* Antiq. 5, 1. 14. τα ἐπὶ στόμα πεσὼν ἠρώτα τὸν θεόν.

Ἐσθής, ῆτος, ἡ, (ab ἕω, induo) *vestis, vestiment* Luc. 23, 11. Act. 1, 10. 10, 30. Jac. 2, 23. — Act. 12, βασιλική, regalis. (3 Esdr. 8, 73. ἱερά, sacerdotalis). *Jos* Ant. 12, 4. 3. ἐσθῆται de vestibus splendidis. *Thom. M* ἐσθὴς καὶ στολὴ διαφέρει. τὴν μὲν ἐσθῆτα ἐπὶ τῶν ἁπλῶς ἐν μάτων τάττεσθαι, τὴν δὲ στολὴν ἐπὶ τῶν διαφόρων τῶν ἐσθήτ

Ἔσθησις, εως, ἡ, i. q. praecedens ἐσθής. Semel I 24, 4. et in *Aquilae* reliq. Jes. 23, 18. pro מְכַסֶּה, tegument

Ἐσθίω, f. ίσω, 1) *edo, comedo, vescor*, de actu eder Matth. 12, 1. 14, 21. 15, 38. Marc. 1, 6. 7, 3—5. 14, 18. Luc. 6, 1. Act. 27, 35. Rom. 14, 2. et passim. Non sol hominibus sed etiam animalibus tribuitur, Matth. 15, Marc. 7, 28. Luc. 15, 16. Job. 40, 10. Psal. 106, 21. Ἐσθίειν ἐκ τοῦ ἄρτου, de pane comedere, 1 Cor. 11, 27. c 2 Sam. 12, 3. 2 Reg. 4, 40. Similiter 1 Cor. 9, 7. ἐκ τοῦ κ που, ἐκ τοῦ γάλακτος, vescitur de fructu, lacte. ib. v. 13. τοῦ ἱεροῦ, de oblationibus sacris. — Eodem sensu ἐσθίειν ἀ Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. coll. Levit. 11, 40. אָכַל seq. מִ. Ἄρτον ἐσθίειν, *cibum capere*, Matth. 15, 2. Marc. 7, 2. (v. 3—5. commutatur cum simplici ἐσθίειν) 2 Thess. 3, coll. 1 Reg. 21, 5. — 2) *convivor, convivio intersum*, Mat 9, 11. Marc. 2, 16. coll. Eccles. 10, 16. 3) tropice: *absu consumo*, Hebr. 10, 27. (Psal. 14, 4. κατεσθίοντες τὸν λα

. אָכַל Deut. 32, 22. Zeph. 1, 18. — 4) Denique for-
σθίειν καὶ πίνειν est a) *cibum et potum capere*, sim-
Luc. 10, 7. coll. v. 8. vid. Bel et Drac. v. 6. — b)
dere et vinum bibere, Matth. 11, 18. 19. Luc. 7, 34.;
enim legitur Luc. 7, 33. μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον
Quare opponitur ἐσθίειν καὶ πίνειν τῷ νηστεύειν, jeju-
ıc. 22, 30. 33. coll. Marc. 2, 16. — c) *convivari*,
intereſſe, Luc. 22, 30. potiſſimum: cibo potuque
ri uti, *laute epulari*, Matth. 24, 49. Luc. 12, 45.
8. 1 Cor. 11, 22. coll. v. 21. 1 Sam. 30, 16. 1 Reg.
ob. 1, 4. 18.

λὶ, ὁ, *Esli*, nom. pr. indecl. unius e majoribus Chriſti,
25.

οπτρον, ου, τὸ, (ab ἐσόπτομαι inſpicio) 1) omne
lios reflectit, et ſic imaginem refulget; *ſpeculum*. Jac.
Sap. 7, 26. ubi pro imagine quam ſpeculum reprae-
— 2) *ſpeculare*, (Fenſterglas); veteres enim ſene-
pide ſpeculari (Marienglas) conficere ſolebant, quae
m lucis infringerent. Inde βλέπειν δι' ἐσόπτρου 1 Cor.
videre per ſpeculare, eſt obſcure, imperfecte cogno-
Eandem dicendi rationem familiarem fuiſſe Rabbinis
nt *Schoettgen*. et *Wolfius* in cur. phil. ad h. l. — Sir.
ubi auctor hortatur, ne quis fidem habeat inimico
n ſimulanti, ſed potius ſibi ab illo caveat, addens:
ὐτῷ ὡς ἐκμεμαχὼς ἔσοπτρον, eris illi quaſi is, qui ſpe-
bſtergit, i. e. ſimulationis fucum abſtergit, ut videat
re ſit. — Saepius nec in N. nec in V. T. habetur.

πέρα, ας, ἡ, (ab ἕσπερος, heſperus, veſpertinus)
tempus veſpertinum. Ter, Luc. 24, 29. Act. 4, 3.
coll. Gen. 1, 5. 8. 2 Sam. 11, 2. Ruth. 2, 7.

ρώμ, ὁ, *Esrom*, nom. propr. indecl. viri e majori-
ſti, Matth. 1, 3. et Luc. 3, 33. commemorati, caete-
oti. cf. 1 Chr. 2, 5.

χατος, άτη, ατον, *ultimus*, *poſtremus*, *extremus*.
huius voc. in N. T. varius eſt. Dicitur enim a) de
ordine, loco, *ultimus*, *poſtremus*, Matth. 5, 26.
—6. Luc. 12, 59. 1 Cor. 15, 26. Apoc. 15, 1. 21,
arc. 12, 22. ἐσχάτη ἀπέθανε, poſtrema omnium mor-
— ib. v. 6. ἀπέσταλε αὐτὸν ἔσχατον, niſi hic ἔσχατον
liter poſitum eſt. 1 Cor. 15, 8. ἐσχάτη σάλπιγξ, i. e.
ἐσχάτη ἡμέρα. — b) de aetate, *junior*, Joh. 8, 9. ubi
ι opponuntur ſenioribus. c) de ſpatio, *remotiſſimus*,
, Act. 1, 8. ἕως ἐσχάτου (ſcl. τόπου) τῆς γῆς. ib. 13,
Jeſ. 8, 9. 48, 20. Deut. 34, 2. ἕως τῆς θαλάσσης τῆς
Jeſ. 45, 22. ἐπ' ἐσχάτου (אֶפֶס) τῆς γῆς. Sir. 41, 14.
dignitate: *inferior*, *infimus*, Matth. 19, 30. πολλοὶ
πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι, multi, qui ſibi

videntur primi ordinis esse, (prae aliis locum nobiliore
regno Dei occupaturi) infimi erunt, qui autem infimi ha
tur primi. Eadem leguntur Marc. 9, 35. 10, 31. Luc. 13,
— Luc. 14, 9. 10. ἔσχατος τόπος, infimus locus. 1 Cor.
ἐσχάτους ἀπέδειξεν, infimos esse voluit. *Cic.* pro Rosc. A
47. homines postremi i. e. vilissimi. — e) si duo inter se co
runtur ἔσχατος est *posterior*. Τὰ ἔσχατά τινος, posterior hon
conditio Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. (Job. 8, 7.
12. εὐλόγησε τὰ ἔσχατα Ἰὼβ, ἢ τὰ ἔμπροσθεν.) Ἡ ἐσχάτη π
posterior fraus, Matth. 27, 64. Ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ, 1 Cor. 15
i. q. ὁ δεύτερος, cf. v. 47. Apoc. 2, 19. ἔργα τὰ ἔσχατα poster
facta. coll. Hagg. 2, 10. Deut. 24, 1—4. ubi ἔσχατος i. q. ἕτ
et opponitur τῷ προτέρῳ. — f) Notandus est usus huius
ubi jungitur cum substantivis temporis, et quidem hic: α) ἐ
τῃ ἡμέρα, quod nonnisi in Johannis evangelio habetur, *ulti
dies*; de certo numero, Joh. 7, 37. — ultimus omnium
quo mortui resurgent et judicium habebitur, deinde autem
summabitur mundus, Joh. 6, 39. 40. 44. 54. 11, 24. 12, 48
β) ἐν ἐσχάταις ἡμέραις, sive ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, si
καιρῷ ἐσχάτῳ, s. ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων, ἐν ἐσχάτῳ χρ
primum est: *tempore remotissimo*, Prov. 31, 25. Gen. 4
Num. 24, 14. Jer. 36, 20. et Deut. 4, 30. 32, 20. (Sir.
24.) Test. XII. Patr. p. 609. 643. 652.) de tempore exilii
bylonici dicitur; deinde: *tempore ultimo*, ubi Messias
venturus erat, Ezech. 38, 16. Jes. 2, 2. Jer. 23, 20. Test.
Patr. p. 642. 725. et in N. T. Act. 2, 17. — Dividebant e
Judaei omne aevum in duas periodos, quarum prior
Messiam fere tota praeterlapsa putabatur. Scriptores ig
N. T. has formulas ad diem adventus Christi ad judici
resurrectionem et finem mundi referebant, et tempus quo
vebant, adventum Christi quippe proxime instantem arbit
tempus ultimum, ultimos dies appellabant; 2 Tim. 3
Hebr. 1, 2. Jac. 5, 3. 1 Petr. 1, 5. 20. 2 Petr. 3, 3. Jud. v.
— 1 Joh. 2, 18. ἐσχάτη ὥρα ἐστί, jam adest ultimum t
pus. — g) Formula: ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, quae Apoc
11.) 1, 17. 2, 8. 22, 13. legitur ab *Eichhornio* (in comm
in Apoc.) explicatur: *solus, qui reliquos omnes exclu
unicus;* sensus: a quo omnia pendent, *supremus.* Sic i
T. λόγοι οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, i. e. res ad unum om
2 Chr. 9, 29. 12, 15. 16, 11. 28, 26. — Sir. 24, 28. οὐ σ
τέλεσεν ὁ πρῶτος, καὶ ὁ ἔσχατος οὐκ etc. i. e. *nemo* mortali
Test. XII. Patr. p. 617.: πορεύεσθε ἐν προστάγμασι αὐτοῦ π
τοις καὶ ἐσχάτοις, i. e. omnibus. Alii: *aeternus, sempiter*
et sic usurpata legitur Jes. 48, 12. ἐγώ εἰμι πρῶτος, καὶ
εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα. — h) τὸ ἔσχατον, sive ἔσχατον simplic
adverbialiter: *post, postea.* Marc. 12, 22. in codd. 1 Cor
8. ἔσχατον δὲ πάντων; post ea omnia. (Deut. 31, 27. ἐσχ

άτου μου, post mortem meam, me mortuo. Jos. 10,
σχατον, postea.) — Saepius non habetur.

σχάτως, adv. *extremo, in extremum.* Semel Marc.
σχάτως ἔχει, *in extremis est, morti proxima est.* Jo-
tiq. 9, 8. 6. καταλαβὼν δ᾽ αὐτὸν ἐν ἐσχάτοις ὄντα. Pro-
unt: ἐσχάτως διακείμενος, ἐν ἐσχάτοις εἶναι, ἐπιθανα-
ν, cf. *Elsneri, Kypkii, Munthii* obss. ad h. l. — Sir.
ἐσχάτων, in fine vitae, i. q. ibidem ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς.

σω, adv. loci, quod est 1) in loco: *intus,* Joh. 12,
ἔσω, intus erant scl. in loco, ubi convenire solebant,
. Act. 5, 23. — 2) in locum: *intus, intro;* Matth.
εἰσελθὼν ἔσω, introgressus. Marc. 14, 54. ἕως ἔσω εἰς
ήν, usque in atrium. ib. 15, 16. ἔσω τῆς αὐλῆς, in in-
palatii partem. — 3) cum articulo loco adjectivi
σω ἄνθρωπος, *homo interior spiritualis,* i. e. sentiendi
ue ratio ad quam spiritus divinus ducit, Rom. 7, 22.
16. — Οἱ ἔσω, *qui intus sunt, in ecclesia,* Christiani,
, 12. Saepius non legitur.

σωθεν, (ab ἔσω et terminatione θὲν, quae motum
o loco, ortum ab aliquo indicat) adv. 1) *ab inte-
rte, intus,* von innen heraus; Marc. 7, 15. ἔσωθεν
αρδίας. ib. v. 23. Luc. 11, 7. ἔσωθεν ἀποκριθείς. —
ἔσω, *intus, in interiore parte,* inwendig, Matth. 7,
25. 27 sq. Apoc. 4, 8. 5, 1. — in animo, 2 Cor. 7,
) ut ἔσω cum articulo: τὸ ἔσωθεν ὑμῶν, quod intus
erior pars, Luc. 11, 39. 40. — ὁ ἔσωθεν ἄνθρωπος,
piritualis, quatenus in sensus non occurrit, 2 Cor. 4,
. etiam ἔσω. Saepius non habetur.

σώτερος, α, ον, (comp. ab ἔσω) *interior, intimus.* Bis,
24. coll. Esth. 4, 10. 1 Reg. 6, 26. — Hebr. 6, 19.
σώτερον τοῦ καταπετάσματος, in sanctum sanctorum
amen. (Lev. 16, 15. ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. ib.
Reg. 6, 28.)

αῖρος, ου, ὁ, 1) *sodalis, socius;* Matth. 11, 16.
. 14, 11. 20. Test. XII. Patr. p. 728. ubi de popula-
t ib. p. 591. ubi de sociis belli dicitur. — 2) *amicus,
is,* quem noscimus, quocum nobis est consuetudo;
2. ἑταῖρος· καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν. ib. 40,
3. Inde ἑταῖρε est compellatio, qua utebantur docto-
discipulos, Matth. 26, 50. aliique erga notos et igno-
est: *amice, mi homo;* Matth. 20, 13. 22, 12. *Am-*
ἑταῖρος, οὐ πάντως φίλος· ἑταῖροι δὲ ἰδίως οἱ καὶ τῇ
αραπλησίως ἔχοντες, καὶ ἐν συνηθείᾳ πολὺν χρόνον γε-
(In V. T. eiusmodi compellatio non legitur, sed eas-
nificationes habet hebr. רֵעַ, socius, familiaris, ami-
Alii ἑταῖρε his in locis malunt sensu malo accipere,
vis Hom. Iliad. 2, 201.)

Ἑτερόγλωσσος, ου, ὁ, (ἕτερος et γλῶσσα) qui lin peregrina utitur, Aquila Pſal. 114, 1. pro hebr. לֹעֵז, L ἐκ λαοῦ βαρβάρου. Polyb. 24, 9. 5. Hannibal πλείστοις ἀ φύλοις καὶ ἑτερογλώττοις ἀνδράσι χρησάμενος. — Semel 1 14, 21. ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις, ubi vel ad ρογλώσσοις ſupplendum eſt λόγοις, vel poſitum eſt pro γλ σαις ἑτέραις, ut legitur Jeſ. 28, 11. ad quem locum reſpe videtur apoſtolus.

Ἑτεροδιδασκαλέω, ῶ, f. ήσω, quod profani p ignorant, ab ἑτεροδιδάσκαλος, quanquam et hoc apud ſcri res profanos non legitur, (oppoſitum τοῦ καλοδιδασκάλου 2, 3.), formatum eſt a Paulo 1 Tim. 1, 3. 6, 3. et eſt: quam deberem, doceo, a vero diverſa. Habetur quoqu patribus quibusdam v. c. Ignatio, Baſilio, Chryſoſtomo, taſſe ex locis Paulinis repetitum. (Sic ἑτερογνωμοσύνη, ſeph. Ant. 10, 11. in fine, eſt diverſa ſtatuendi ratio, miraculis, in V. T. narratis, fides denegatur.)

Ἑτεροζυγέω, ῶ, f. ήσω, non niſi 2 Cor. 6, 14. tur: μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες τοῖς ἀπίστοις, quorum ſe eſt: nolite ſequi inſtituta, mores infidelium. Deſcendi ἕτερος et ζυγός. Cum ζυγὸς ſit jugum, imaginem ductam putant de bobus uni jugo junctis, ita ut ἕτερος ſit altera pars, et ἑτεροζυγεῖν, i. q. ὁμοζυγεῖν, alteram jugi partem here, idem jugum, eosdem mores ſequi. Cum vero ζ etiam ſit jugum librae, et στάθμος ἑτερόζυγος lanx, q jugum inclinat in alteram partem, alii vertunt: inclina alteram partem ſcl. gentilium. Denique cum ζυγὸς ne ſcriptoribus ſaepius ſit diſciplina, praecepta, ἕτερος et ut antea in ἑτεροδιδασκαλεῖν, diverſum, et quidem dive a vero i. e. falſum indicare poteſt, ut ἑτεροζυγοῦντες ſit: ſe ſubjicientes praeceptis gentilium falſis. Alii denique, ρος de diverſo explicantes, vertunt ſe disſociare; ne d cietis vos (ſcl. a doctrina chriſtiana) ad infideles, it ἑτεροζ. oppoſitum ſit τοῦ ὁμοζυγεῖν. cf. Kypkius ad h. (LXX. ἑτερόζυγος Levit. 19, 19. pro כִּלְאַיִם diverſi ge animalia.)

Ἕτερος, α, ον, alius, Matth. 11, 3. 12, 45. 15 Luc. 10, 1. 14, 31. 16, 18. 20, 11. 23, 34. Joh. 19 Act. 2, 40. 4, 12. et paſſim. — Uſus in N. T. varius eſt citur enim: a) indefinite, alius quis, ἕτερός τις, Act. 8 27, 1. Rom. 8, 39. 13, 9. 1 Tim. 1, 10. Saepius τις qu omittitur et ἕτερος ſimpliciter ponitur, ſed eodem ſenſ c. Matth. 8, 21. Luc. 6, 6. 9, 59. 61. καὶ ἕτερος et adhuc quidam. Luc. 11, 16. 22, 58. Gal. 1, 19. Act. 17, 34. 34. περὶ ἑτέρων de aliis quibusdam rebus. — b) defi alius i. e. alter, ubi de duobus eſt ſermo, Matth. 21 (text. vulg. δευτέρῳ) Matth. 6. 24. Luc. 5, 7. 7, 41. 16,

sq. et passim. Ponitur porro pro secundo, tertio etc. , 3. 4. 23. Luc. 19, 20. cum ἄλλος—ἄλλος permutatur, 12, 9. 10., — et interdum *ceteros* comprehendit, Hebr. Matth. 16, 14. — c) alius, i. e. *diversus*, Marc. 16, c. 3, 18. 9, 29. 1 Cor. 15, 40. 2 Cor. 11, 4. Gal. 1, 6. 25. — *alienus, peregrinus*, Act. 1, 20. (Psal. 109, 8. r. אַחֵר. coll. Exod. 1, 8.) c. 2, 4. ἑτέραι γλῶσσαι. 1 Cor. Jud. v. 7. σάρξ ἑτέρα, homines peregrini, advenae. 30, 9. זָר). — d) alius, i. e. qui antea fuit, *prior*, , 5. ἑτέραι γενεαί. — e) alius, i. q. πλησίον, quivis omo, ulla ratione nobiscum conjunctus (hebr. רֵעַ); tis Pauli, Rom. 2, 1. 21. 13, 8. 1 Cor. 4, 6. 6, 1. 10, 17. Phil. 2, 4. et Jac. 4, 12. (ἕτερος ἕτερον, alius Gen. 31, 49. Exod. 16, 15. 36, 9. 11.

τέρως, adv. *aliter, diverse*. Semel, Phil. 3, 15.

τι, adv. duplicem notionem exprimens. Primum *no-durandi* in tempore, cum in praesenti, tum in futuro, praeterito, quare *Aquila* εἰς ἔτι pro hebr. לָעַד, in num aevum, Prov. 29, 14. Pro varietate conjunctionis su venit in N. T. Exprimit enim a) aliquid factum esse adhuc re alia, et est: *inter, dum*, noch waehrend; ι δὲ λαλοῦντος αὐτοῦ, Matth. 12, 46. 17, 5. Marc. 5, 43. Luc. 8, 49. Act. 10, 44. et passim. Ἔτι δὲ προσ-υ, Luc. 9, 42. — Hebr. 9, 8. Ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς στάσιν — *cum adhuc*, Luc. 15, 20. 24, 6. 44. Rom. 5, ess. 2, 5. — etiam sine verbo, Luc. 1, 15. ἔτι ἐκ κοι-n inde ab utero matris, i. e. cum adhuc esset in utero — b) aliquid durare et esse adhuc, vel adhuc futu-, ubi est: *adhuc*; Matth. 27, 63. Joh. 4, 35. 7, 33. 13, 33. 16, 12. 20, 1. Act. 9, 1. Hebr. 7, 10. ἔτι ἦν, rat in lumbis. et saepius. — *etiam adhuc*, Marc. 8. . 24, 41. Rom. 6, 2. 1 Cor. 3, 3. 15, 17. Gal. 5. 11. c in futuro, *imposterum*, 2 Cor. 1, 10. Hebr. 12, c. 3, 12. — c) cum negatione est: *nunquam, nullo*, Apoc. 18, 21—23. 21, 1. 4. 22, 3. — d) interdum tur, ut vix vertendum sit, neque tamen redundet, is indicet, aliquid continuo vel per longum tempus abuisse vel habere. Sic Phil. 1, 9. ἔτι μᾶλλον καὶ continuo magis magisque. Gal. 1, 10. εἰ γὰρ ἔτι ἀν-ἤρεσκον, si enim unquam favor hominum mihi fuisset ema, nunc Christi non essem apostolus. Hebr. 7, 15. σσότερον ἔτι κατάδηλον, inde eo magis apparet, i. e. ntius sequitur. — Rom. 3, 2. τί ἔτι κἀγὼ ἁμαρτωλὸς cur tandem mihi (non semel sed saepissime) vitio ib. 9, 19. τί ἔτι μέμφεται, cur tandem (non semel er, continuo) vituperat Deus peccatores. 1 Cor. 3, τι νῦν δύνασθε, nec etiam nunc (nullo adhuc tem-

pore) id valetis. — Altera notio vocis ἔτι est notio *augen*
addendi; itaque est: *praeterea, insuper, porro, ampli*
Matth. 18, 16. 19, 20. 26, 65. Marc. 5, 35. 12, 6. Luc.
22. 16, 2. 18, 22. 20, 40. Act. 18, 18. Hebr. 8, 12. 10, 2.
32. καὶ τί ἔτι λέγω et passim. coll. 1 Chr. 29, 2. — *Ἔτι*
s. ἔτι γάρ, *imo praeterea, insuper etiam*, Luc. 14, 26.
2, 26. 21, 28. Rom. 5, 6. coll. Psal. 16, 9. Neh. 9, 18. 2 M
8, 30.

Ἑτοιμάζω, f. άσω, quod maxime respondet apud L
hebr. כּוּן, 1) *paro, praeparo, facio ut in promptu sit,*
ut idoneum sit, zubereiten, in Bereitschaft setzen; —
ὁδὸν, viam facere planam, viam parare, Matth. 3, 3. M
1, 3. Luc. 1, 76. 3, 4. Apoc. 16, 12. Jes. 40, 3. — epul
Matth. 22, 4. Luc. 17, 8. Matth. 26, 17. 19. Marc. 4, 12—
Luc. 22, 8—13. Gen. 43, 16. hebr. הָכֵין. — locum, do
cilium, Joh. 14, 2. 3. Apoc. 12, 6. Luc. 9, 52. Hebr. 11,
coll. 1 Chr. 15, 3. Exod. 15. 7. — populum Luc. 1, 17.
2 Chr. 27, 6. Sir. 2, 18. — Referunt huc et loca Luc. 2,
Philem. v. 22. ubi autem ἑτοιμάζειν ex usu hebr. כּוּן fortasse
ctius vertitur; *stabilire, firmum facere*, coll. 1 Sam. 13,
2 Sam. 7, 12. — *Ἡτοιμασμένος*, bene paratus, quod est
idoneus, aptus, 2 Tim. 2, 21. Apoc. 9, 7. vel *bene orna*
Apoc. 21, 2. ἡτοιμασμένη ὡς νύμφη. — *Ἑτοιμάζειν ἑαυτὸν*
parare, se accingere ad faciendum aliquid, Apoc. 8, 6. 9,
Luc. 12, 47. μὴ ἑτοιμ. scl. ἑαυτόν. De sponsa bene parat
sponsum excipiendum, Apoc. 19, 7. sensus: bene ornata
Deus dicitur pro suo decreto *parare* hominibus cum b
tum mala, ubi sensus est; *destino*, Matth. 20, 23. 25, 34.
Marc. 10, 40. 1 Cor. 2, 9. coll. Exod. 23, 20. Gen. 24,
44. Jes. 14, 21. Tob. 6, 18. — 2) *paro mihi, comparo,*
ligo; divitias Luc. 12, 20. aromata Luc. 23, 56. 24, 1. n
tes, Act. 23, 23. coll. 2 Chron. 26, 14. 1 Reg. 5, 17. —
pius non extat.

Ἑτοιμασία, ας, ἡ, (ab ἑτοιμάζω) *praeparatio, pr*
ptitudo. Semel Eph. 6, 15. ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν
μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου, subligantes pedes promptitudine do
nae salutaris; ἐν ἑτοιμασίᾳ ut antea vers. 14. ἐν ἀληθείᾳ
quo munienda sint membra, indicat. Videtur intelligen
esse: τὸ in promptu esse ad usum, ut legitur apud Josep
Ant. 10, 1. 2. δισχιλίους ἐκ τῆς ἐμοὶ παρούσης ἵππους εἰς
μασίαν ὑμῖν παρέχειν ἕτοιμός εἰμι, duo millia equitum v
in usum tradere paratus sum. Sensus igitur: armate p
usu prompta doctrinae, s. doctrina, cuius praecepta et
missa semper in promptu vobis sunt, animo obversantur
LXX. pro hebr. מָכוֹן, basis, fundamentum, Esdr. 2, 68.
Psal. 89, 15.; hinc ἑτοίμη καρδία, animus constans נָכוֹן

12, 7. Posset igitur etiam verti: constantia in consi- doctrina christiana.

Ἕτοιμος, η, ον, et ἑτοῖμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, pa- promptus, instructus; — de epulo Matth. 22, 4. 8. 4, 17. coenaculo, Marc. 14, 15. donis, 2 Cor. 9, 5. ς εἰμι, paratus, expeditus sum, Act. 23, 21. Matth. coll. Exod. 19, 11. 1 Sam. 13, 21. — ex adjuncto: sum ad faciendum, i. e. libenter volo, Luc. 22, 33. , 15. Tit. 3, 1. 1 Petr. 3, 15. (Joseph. Ant. 10, 1, 2.) — ς γίνομαι, paratus, promptus sum, me paro, Matth. Luc. 12, 40. Exod. 19, 15. 34, 2. — Ἕτοιμόν ἐστι, nptu est, Joh. 7. 6. — Τὰ ἕτοιμα, quae parata, effe- it, 2 Cor. 10, 16. — Ἑτοίμη ἀποκαλυφθῆναι, quae ut, i. e. quae proxime manifestabitur, in eo est ut itetur, 1 Petr. 1, 5. coll. Sir. 51, 3. — Ἐν ἑτοίμῳ ἔχειν, 10, 6. paratum, i. e. idoneum esse. (Exempla e Phi- Dion. Hal. vid. apud Kypkium.) Praeterea non extat.

Ἑτοίμως, adv. prompte, parate, — In N. T. ter ἑτοί- ιν, paratum esse ad aliquid faciendum, 1 Petr. 4, 5. τῷ ἔχοντι κρῖναι, qui paratus est i. e. proxime futurus est coll. Dan. 3, 15. ἑτοίμως ἔχετε, ἵνα προσκυνήσητε. Jo- nt. 14, 13. 3. — Ex adjuncto: libenter aliquid velle, , 13. 2 Cor. 12, 14. (Joseph. Ant. 12, 4. 2. ἑτοίμως ποθέσθαι τὴν ἀρχιερωσύνην. ib. 13, 1. 1. ἑτοίμως ἔχειν σκειν ὑπὲρ αὐτῶν.)

Ἔτος, εος, ους, τὸ, annus, Matth. 9, 20. Luc. 2, 36. ius. — Κατ' ἔτος, quotannis, Luc. 2, 41. — Τὰ ἔτη, tempus vitae, Hebr. 1, 12. coll. Job. 38, 21. Psal. 31, interdum pro tempore quovis, Luc. 12, 19. εἰς ἔτη in multos annos, longum tempus. Act. 24, 10. 17. — , 29. τοσαῦτα ἔτη i. e. tam diu. Rom. 15, 23. ἀπὸ πολ- ῶν, jam diu. coll. Zach. 7, 3.

Εὖ, adv. bene, belle, laudabiliter, recte; Matth. 25, 21. c. 19, 17. — ἵνα εὖ σοι γένηται, ut tibi bene sit, ut s, Eph. 6, 3. Gen. 12, 13. Deut. 4, 40. 5, 33. — Εὖ benefacio, beneficia colloco, Marc. 14, 7. Prov. 3, 27. , 4. Joseph. Ant. 14, 14. 3. (cum accusativo legitur in V. T. e. g. Gen. 32, 9. 12. Deut. 8, 16.) — Εὖ , Act. 15, 29. alii: felix sum, ut saepius apud prosa- oseph. Ant. 12, 4. 1.); alii: recte facio, pie ago. Hoc o. Quanquam enim profani ac nostri etiam (1 Macc. 22. c. 11, 43.) ubi recte agere aliquem dicunt potius nt phrasin καλῶς ποιεῖν, tamen etiam εὖ ποιεῖν, inter- d rarius eodem sensu habetur, ut Jer. 13, 23. ὑμεῖς δυ- ε εὐποιῆσαι (לְהֵיטִיב) μεμαθηκότες τὰ κακά. Arrian. ict. 4, 6. πράττειν μὲν εὖ, κακῶς δ' ἀκούειν. Anton. de uis 3, 13. οὔτε γὰρ ἀνθρώπινόν τι ἄνευ τῆς ἐπὶ τὰ θεῖα

συνεισφορᾶς εὖ πράξεις, et eodem modo hebr. הֵיטִיב fac
est *recte, pie egit*, Lev. 5, 4. Jes. 1, 17. Jer. 4, 22. Apos
enim felicitatem suorum vel in hac vel in altera vita ab
stinentia a sanguine animalium suffocatorum repetiisse,
non possum persuadere.

Εὔα, ας, ἡ, hebr. חַוָּה a rad. חָיָה, vixit, *Heva*, (
seph. *Εὐέα*, ας,) uxor Adami. Gen. 2, 21 sqq. 3, 20. — C
memoratur 2 Cor. 11, 3. 1 Tim. 2, 13.

Εὐαγγελίζω, f. ίσω, (εὖ et ἀγγέλλω), quod in Jo
nis scriptis et apud Marcum plane non legitur, et non
Apoc. 10, 7. 14, 6. (coll. 1 Sam. 31, 9. 2 Sam. 18, 19
activo, plerumque in medio, et haud raro in passivo occu
est 1) *laeta annuntio*, τινί τι, Luc. 1, 19. 2, 10. 4, 18. (
Sal. 11, 2. coll. *Joseph.* Ant. 5, 1. 5.) etiam τινά τι, Act. 13,
ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν ἐπαγγ. vobis annuntiamus. coll. 1
1, 12. — Πτωχοὶ εὐαγγελίζονται miseris laeta annuntian
Matth. 11, 5. Luc. 7, 22. — Saepius additur id quod annuntia
v c. εἰρήνη, Act. 10, 36. Rom. 10, 15. Eph. 2, 17. regnum
Luc. 4, 43. 8, 1. 16, 16. Eph. 3, 8. — ῥῆμα, 1 Petr. 1,
14, 6. — Εὐηγγελισμένοι, quibus nuntiatum est bonum,
est salutis promissio, Hebr. 4, 2. 6. — Interdum ex adju
est: *notum facio, annuntio*, (de rebus bonis), 1 Thes
6. (*Joseph.* Ant. 11, 3. 9. 7, 10. 5. νίκην εὐαγγελίζεται.)
accusativo personae, Apoc. 10, 7. ὡς εὐηγγέλισε τοὺς δούλ
ib. 14, 6. — 2) in Lucae et Pauli scriptis est a) *doctrinam
Christo salvatore trado*, Act. 14, 7. 21. 16, 10. Rom. 1,
15, 20. 1 Cor. 1, 17. 9, 16. 18. 2 Cor. 10, 16. Gal. 1,
4, 13. — Εὐαγγελίζεσθαι Ἰησοῦν τὸν χριστὸν, Act. 5, 42.
χριστὸν, Act. 8, 35. sive τὸν κύριον, Act. 11, 20. Gal. 1,
annuntiare doctrinam de Jesu Messia et servatore, docere
Jesu vita, factis, beneficiis. b) *doceo, instituo*, i. q. διδάσ
seq. accusativo personae, e. g. τὸν λαὸν, Luc. 3, 18. 9, 6. 2
ubi commutatur cum διδάσκειν. — κώμας, πόλεις, Act. 8,
40. 14, 15. 21. — etiam seq. dativo personae, 1 Cor. 15,
2 Cor. 11, 7. — Εὐαγγ. τὸν λόγον, tradere, docere doctrin
Act. 8, 4. 12. 15, 35. 17, 18. Gal. 1, 23.

Εὐαγγέλιον, ίου, τὸ (εὖ et ἀγγελία) quod in scri
Joanneis et epist. ad Hebraeos plane non occurrit, est 1) *l
tus nuntius*, בְּשׂוֹרָה, 2 Sam. 18, 20—25. (Sic saepius a
profanos, ubi etiam de praemio, quod laeta nuntianti da
dicitur.) — Eodem sensu in N. T. — τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα
λείας, laetus nuntius de regni divini inauguratione, Matth
23. 9, 35. 24, 14. Marc. 1, 14. 15. — τὸ εὐαγγ. τῆς χάρι
laetus nuntius de gratia Dei scl. per Christum, Act. 20,
— Apoc. 14, 6. εὐαγγ. αἰων. dictum, decretum aeternum.
2) Speciatim: *laetus nuntius de Jesu servatoris vita et fac
Marc. 8, 35. 10, 29. 13, 10. 14, 9. 16, 15. Matth. 26,

4, 17. — *narratio de vita Jesu Messiae*, Marc. 1, 1. inscriptionibus evangeliorum.) — 3) In scriptis Pault: a) *doctrina de Jesu, hominum servatore*, Rom. 1, 15, 19. 1 Cor. 9, 14. Gal. 1, 6. 7. 11. 2 Tim. 1, 8. 10. im. — b) *praedicatio huius doctrinae*, 2 Cor. 2, 12. εὐαγγ. ad praedicandam doctrinam de Jesu servatore. v. 13. δεσμοὶ τοῦ εὐαγγ. vincula ob praedicationem lii. Rom. 2, 16. 10, 16. 16, 25. 1 Cor. 4, 15. 9, 12. 23. et — Gal. 2, 7. τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας pro τὸ εὐεσθαι τὴν ἀκροβ. docendi mihi sunt praeputiati; coll. 8. c) *promissio salutis per Christum*, Rom. 1, 1. εὐεοῦ etc. i. e. ad tradendas Dei laetas promissiones in ris praenuntiatas de filio suo. Rom. 11, 28. 15, 16. 11, 4. Eph. 6, 19. τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγ. promissio adhuc latentis. Col. 1, 23. ἐλπὶς τοῦ εὐ. spes salutis sae. — Saepius Paulus hoc vocabulo, quod amat usurita utitur, ut vix certo definiri queat, quaenam hotionum praevaleat. Interdum etiam *doctrinam christ universam* significare videtur, Gal. 2, 14. Phil. 1, 2 Thess. 2, 2. 2 Cor. 9. 13. — (Rom. 15, 29. rejecit .).

ὐαγγελιστής, οῦ, ὁ, i. e. ὁ εὐαγγελίζων, vi etymi: nuntius; deinde laetum nuntium afferens de Jesu ser- Dicebantur tempore apostolorum *evangelistae*, qui unxerant ipsi, vel quibus injunctum erat ab Apostolis n, ut migrantes ab alia ad aliam ecclesiam vitam et esu, sive rudimenta doctrinae de salute traderent. Eph. Act. 21, 8. 2 Tim. 4, 5. ἔργον εὐαγγελίστου, officium di doctrinam de Jesu.

ὐαρεστέω, ῶ, f. ήσω (εὖ et ἀρεστὸς), *gratus, accem.* Εὐαρεστ. τῷ θεῷ, Deo admodum probari ob pietab eo amari, Heb. 11, 5. 6. coll. Gen. 5, 22. 17, 1. 39, r. 44, 16. — Medium: *delector* aliqua re, *acceptum* aliquid, Heb. 13, 16. (*Diod. Sic.* 20, 80. τῇ ἡγεμονίᾳ τεῖτο. *Diog. Laërt.* 4, 6. εὐαρεστουμένου τῇ διατριβῇ)

Εὐάρεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, 1) *acceptus, valde* , — τῷ θεῷ, Rom. 12, 1. 14, 18. 2 Cor. 5, 9. Eph. Phil. 4, 18. Col. 3, 20. Sap. 4, 10. — ἐνώπιον τοῦ idem, Hebr. 13, 21. coll. Sap. 9, 10. εὐάρεστον παρὰ - Rom. 12, 2. θέλημα θεοῦ ἀγαθὸν, εὐάρεστον vel ipsi s, vel: in se *rectum*, ita comparatum ut cuique plaebeat. — 2) qui *alteri placere studet, officiosus*, Tit. (Sic εὐαρέστησις placendi studium, apud *Joseph.* Ant. 2. ἢ διὰ φόβον ἢ δι' εὐαρέστησιν ὑπακούει.)

Εὐαρέστως, adv. *grate, jucunde.* Semel Hebr. 12,

συναναφορᾶς εὖ πράξεις, et eodem modo hebr. הֵיטִיב saep
est *recte, pie egit*, Lev. 5, 4. Jes. 1, 17. Jer. 4, 22. Aposto
enim felicitatem suorum vel in hac vel in altera vita ab a
stinentia a sanguine animalium suffocatorum repetiisse, m
non possum persuadere.

Εὖα, ας, ἡ, hebr. חַוָּה a rad. חָיָה, vixit, *Heva*, (J
seph. *Εὐέα*, ας,) uxor Adami. Gen. 2, 21 sqq. 3, 20. — Co
memoratur 2 Cor. 11, 3. 1 Tim. 2, 13.

Εὐαγγελίζω, f. ίσω, (εὖ et ἀγγέλλω), quod in Joha
nis scriptis et apud Marcum plane non legitur, et non n
Apoc. 10, 7. 14, 6. (coll. 1 Sam. 31, 9. 2 Sam. 18, 19)
activo, plerumque in medio, et haud raro in passivo occurr
est 1) *laeta annuntio*, τινί τι, Luc. 1, 19. 2, 10. 4, 18. (Ps
Sal. 11, 2. coll. *Joseph.* Ant. 5, 1. 5.) etiam τινά τι, Act. 13, 3
ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν ἐπαγγ. vobis annuntiamus. coll. 1 Pe
1, 12. — *Πτωχοὶ εὐαγγελίζονται* miseris laeta annuntiant
Matth. 11, 5. Luc. 7, 22. — Saepius additur id quod annuntiat
v c. εἰρήνη, Act. 10, 36. Rom. 10, 15. Eph. 2, 17. regnum D
Luc. 4, 43. 8, 1. 16, 16. Eph. 3, 8. — ῥῆμα, 1 Petr. 1, 2
14, 6. — *Εὐηγγελισμένοι*, quibus nuntiatum est bonum, da
est salutis promissio, Hebr. 4, 2. 6. — Interdum ex adjunc
est: *notum facio, annuntio*, (de rebus bonis), 1 Thess.
6. (*Joseph.* Ant. 11, 3. 9. 7, 10. 5. νίκην εὐαγγελίζεται.) se
accusativo personae, Apoc. 10, 7. ὡς εὐηγγέλισε τοὺς δούλο
ib. 14, 6. — 2) in Lucae et Pauli scriptis est a) *doctrinam*
Christo salvatore trado, Act. 14, 7. 21. 16, 10. Rom. 1, 1
15, 20. 1 Cor. 1, 17. 9, 16. 18. 2 Cor. 10, 16. Gal. 1, 8.
4, 13. — *Εὐαγγελίζεσθαι Ἰησοῦν τὸν χριστὸν*, Act. 5, 42. τ
χριστὸν, Act. 8, 35. sive τὸν κύριον, Act. 11, 20. Gal. 1, 1
annuntiare doctrinam de Jesu Messia et servatore, docere
Jesu vita, factis, beneficiis. b) *doceo, instituo*, i. q. διδάσκ
seq. accusativo personae, e. g. τὸν λαὸν, Luc. 3, 18. 9, 6. 20,
ubi commutatur cum διδάσκειν. — κώμας, πόλεις, Act. 8, 2
40. 14, 15. 21. — etiam seq. dativo personae, 1 Cor. 15, 1.
2 Cor. 11, 7. — *Εὐαγγ. τὸν λόγον*, tradere, docere doctrina
Act. 8, 4. 12. 15, 35. 17, 18, Gal. 1, 23.

Εὐαγγέλιον, ίου, τὸ (εὖ et ἀγγελία) quod in script
Joanneis et epist. ad Hebraeos plane non occurrit, est 1) *la*
tus nuntius, בְּשׂוֹרָה, 2 Sam. 18, 20 — 25. (Sic saepius apu
profanos, ubi etiam de praemio, quod laeta nuntianti datu
dicitur.) — Eodem sensu in N. T. — τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασ
λείας, laetus nuntius de regni divini inauguratione, Matth.
23. 9, 35. 24, 14. Marc. 1, 14. 15. — τὸ εὐαγγ. τῆς χάριτο
laetus nuntius de gratia Dei scl. per Christum, Act. 20, 2
— Apoc. 14, 6. εὐαγγ. αἰων. dictum, decretum aeternum. —
2) Speciatim: *laetus nuntius de Jesu servatoris vita et facti*
Marc. 8, 35. 10, 29. 13, 10. 14, 9. 16, 15. Matth. 26, 1

4, 17. — *narratio de vita Jesu Messiae*, Marc. 1, 1. inscriptionibus evangeliorum.) — 3) In scriptis Pauli: a) *doctrina de Jesu, hominum servatore*, Rom. 1, 15, 19. 1 Cor. 9, 14. Gal. 1, 6. 7. 11. 2 Tim. 1, 8. 10. sim. — b) *praedicatio huius doctrinae*, 2 Cor. 2, 12. εὐαγγ. ad praedicandam doctrinam de Jesu servatore. v. 13. δεσμοὶ τοῦ εὐαγγ. vincula ob praedicationem elii. Rom. 2, 16. 10, 16. 16, 25. 1 Cor. 4, 15. 9, 12. 23. et — Gal. 2, 7. τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας pro τὸ εὐ-ζεσθαι τὴν ἀκροβ. docendi mihi sunt praeputiati; coll. 5, 8. c) *promissio salutis per Christum*, Rom. 1, 1. εὐ-θεοῦ etc. i. e. ad tradendas Dei laetas promissiones in aris praenuntiatas de filio suo. Rom. 11, 28. 15, 16. 11, 4. Eph. 6, 19. τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγ. promissio adhuc latentis. Col. 1, 23. ἐλπὶς τοῦ εὐ. spes salutis ssae. — Saepius Paulus hoc vocabulo, quod amat usur- ita utitur, ut vix certo definiri queat, quaenam ho-otionum praevaleat. Interdum etiam *doctrinam chri-m universam* significare videtur, Gal. 2, 14. Phil. 1, 2 Thess. 2, 2. 2 Cor. 9. 13. — (Rom. 15, 29. rejecit .) .

Εὐαγγελιστὴς, οῦ, ὁ, i. e. ὁ εὐαγγελίζων, vi etymi: nuntius; deinde laetum nuntium afferens de Jesu ser-. Dicebantur tempore apostolorum *evangelistae*, qui junxerant ipsi, vel quibus injunctum erat ab Apostolis m, ut migrantes ab alia ad aliam ecclesiam vitam et Jesu, sive rudimenta doctrinae de salute traderent. Eph. Act. 21, 8. 2 Tim. 4, 5. ἔργον εὐαγγελίστου, officium ndi doctrinam de Jesu.

Εὐαρεστέω, ῶ, f. ήσω (εὖ et ἀρεστὸς), *gratus, acce-um*. Εὐαρεστ. τῷ θεῷ, Deo admodum probari ob pieta- ab eo amari, Heb. 11, 5. 6. coll. Gen. 5, 22. 17, 1. 39, Sir. 44, 16. — Medium: *delector* aliqua re, *acceptum* aliquid, Heb. 13, 16. (*Diod. Sic.* 20, 80. τῇ ἡγεμονίᾳ στεῖτο. *Diog. Laërt.* 4, 6. εὐαρεστουμένου τῇ διατριβῇ .)

Εὐάρεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, 1) *acceptus, valde s*, — τῷ θεῷ, Rom. 12, 1. 14, 18. 2 Cor. 5, 9. Eph. Phil. 4, 18. Col. 3, 20. Sap. 4, 10. — ἐνώπιον τοῦ , idem, Hebr. 13, 21. coll. Sap. 9, 10. εὐάρεστον παρὰ — Rom. 12, 2. θέλημα θεοῦ ἀγαθὸν, εὐάρεστον vel ipsi ns, vel: in se *rectum*, ita comparatum ut cuique pla- debeat. — 2) qui *alteri placere studet*, *officiosus*, Tit. (Sic εὐαρέστησις placendi studium, apud *Joseph.* Ant. 2. ἢ διὰ φόβον ἢ δι' εὐαρέστησιν ὑπακούει.)

Εὐαρέστως, adv. *grate, jucunde.* Semel Hebr. 12,

28. λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ, vel, ut Deo placeamu ut ei gratum eſt, vel, ut ei placere ſtudeamus.

Εὔβουλος, ου, ὁ, *Eubulus*, vir chriſtianus, 2 Ti 4, 21. commemoratus, caeterum ignotus.

Εὐγενής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (εὖ et γένος) 1) *nobi genere*, 1 Cor. 1, 26. (Teſt. XII. Patr. p. 661.) — ex a juncto: *potens, magnus, nobilis*, Luc. 19, 12. Job. 1, hebr. גדול. (Joſeph. c. Ap. 1, 24. τὴν εὐγένειαν τῶν πόλεων, u bium ſplendorem.) — 2) *nobilis animo, generoſus*, Act. 1 11. 2 Macc. 10, 13. coll. 2 Macc. 14, 42. Sap. 8, 3. 4 Macc. 6,

Εὐδία, ας, ἡ, (ab εὖ et ζεύς, accuſat. δία, Jupite coelum) *ſerenitas coeli*; ſemel Matth. 16, 2. εὐδία, ſerenu ſcl. erit coelum, ſerena cras tempeſtas. coll. Sir. 3, 15. (X noph. Cyr. 6, 1. 11.)

Εὐδοκέω, ῶ, f. (ήσω, εὖ et δοκέω) 1) *placet mihi, d lector* aliqua re; cum ſequente accuſativo rei, Hebr. 10, 8. coll. Pſal. 51, 17. 20. Gen. 33. 11. Eccleſ. 9, 7. tum hebraismo (חָפֵץ et רָצָה ſeq. בּ) ſequente ἔν τινι, Matth. 17. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22. 1 Cor. 10, 5. 2 Cor. 1 10. 2 Theſſ. 2, 12. Hebr. 10, 38. coll. 2 Sam. 22, 20. Jeſ. 6 4. Pſal. 44, 5. et ſeq. εἰς τινα, Matth. 12, 18. (Hab. 2, 4 2 Petr. 1, 17. quod pro ἔν τινι poſitum eſt. — Εὐδοκ. μᾶλλο magis placet, *praeſero*, 2 Cor. 5, 8. Sir. 25, 16. — 2) pl cet mihi, *libenter volo, benigne decerno*, ſequente infinitiv Luc. 12, 32. εὐδόκησεν ὁ πατὴρ δοῦναι. 1 Cor. 1, 21. Gal. 15. εὐδόκησεν ἀποκαλύψαι. Col. 1, 19. εὐδόκησε κατοικῆσαι αὐτῷ. (Pſal. 68, 17.) 1 Theſſ. 2, 8. 3, 1. coll. 1 Macc. 1 46. 47. Teſt. XII. Patr. p. 710.: εὐδόκησον πληρῶσαι τὴν ἐπ θυμίαν. — *libenter convenio* de aliqua re, Rom. 15, 26. 2 coll. Tob. 5, 18. 1 Macc. 6, 23. *Suid.* εὐδοκεῖν· συγκατατίθ σθαι. *Heſych.* εὐδόκησαν· ἐβούλοντο, ἠθέλησαν, ἠγάπησα Saepius non extat.

Εὐδοκία, ας, ἡ, (ab εὐδοκέω) ſacris ſcriptoribus u tatum, hebr. רָצוֹן reſpondens; 1) *voluntas benigna, id qu placet*, quod igitur fieri vult, Eph. 1, 9. κατὰ τὴν εὐδοκί αὐτοῦ, ſive ut plenius legitur ib. v. 5. κατὰ τὴν εὐδ. τοῦ θ λήματος αὐτοῦ, pro benigna ſua voluntate. 2 Theſſ. 1, 1 πληρῶσαι πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης pro ἀγαθωσύνην εὐδόκ τον, liberalitatem ipſi placentem. (Sir. 15, 15. πίστις εὐδοκί pro πίστις εὐδόκητος.) coll. Pſal. 51, 19. 69, 16. Sir. 2, 16. 12, 39, 18. — Δι' εὐδοκίαν, ex bona voluntate, *ſincer* Phil. 1, 15. — 2) *beneficium*, voluntatis benignae effectu Luc. 2, 14. εὐδοκία ἐν ἀνθρώποις, beneficia divina hominibu conceſſa. coll. Pſal. 145, 17. Sir. 11, 17. ubi in priori membr eſt, δόσις κυρίου. — 3) *deſiderium*, Rom. 10, 1. Phil. 2, 1 ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας, praeter deſiderium, ſpem. coll. Sir. 1 31. χορηγεῖν τῇ ψυχῇ εὐδοκίαν, deſideria animi explere.

Ἐὐεργεσία, ας, ἡ, (εὖ, et ἔργον), *beneficium*, Act.
Pſal. 68, 11. Sap. 16, 11. 24. 2 Macc. 9, 26. 4 Macc. 8,
– *facta officioſa*, *officia*, 1 Tim. 6, 2. Vid. Ἀντι-
νω.
Ἐὐεργετέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et ἔργον) *benefacio*,
ciis *afficio*. Act. 10, 38. coll. Pſal. 13, 6. 115, 7. Sap.
11, 6. 14. 16, 2. 4 Macc. 8, 5. *Joſeph.* Ant. 14, 14. 1.
Εὐεργέτης, ου, ὁ, *beneficus*, *benefactor*, *bene meri-*
Sap. 19, 13. 2 Macc. 4. 2. — Fuit etiam titulus hono-
, quo ornabantur olim omnes de republica optime me-
potiſſimum principes, ita ut reſponderet latinor. *pater*
e. (Ptolemaeus Evergetes, Prolog. Sir.) — Luc. 22,
ἐξουσιάζοντες εὐεργέται καλοῦνται, principes cognomi-
r benefactores, (3 Macc. 3, 19. τῶν ἐθνῶν βασιλεῦσι
ς ἑαυτῶν εὐεργέταις ὑψαυχενοῦντες.) *Joſeph.* de bell. 3,
Caeſarem σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες.
Εὔθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et θετὸς poſitus)
e poſitus, opportunus, Pſal. 32, 6. Suſann. v. 15. —
neus, *aptus*, *accommodatus*, ſeq. εἰς, Luc. 9, 62. 14,
utilis, *acceptus*, Hebr. 6, 7.
Εὐθέως, (ab εὐθὺς) adv. *ſtatim*, *ilico*, Matth. 4, 20.
3. 13, 5. 14, 22. Marc. 15, 1. et ſaepius. LXX. hebr.
ex improviſo, Job. 5, 3. — *brevi*, *proxime*, 3 Joh.
ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε. — *mox*, *paulo poſt*, Luc.
Joh. 6, 21.
Εὐθυδρομέω, ῶ, f. ήσω, (εὐθὺς et δρόμος,) *rectum*
n teneo, *recto curſu venio*. Bis, Act. 16, 11. 21, 1.
Εὐθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὔθυμος) *bono ſum animo*,
7, 22. 25. — *fortunatus ſum*, *laeto rerum ſtatu utor*.
13. (In V. T. non legitur. *Symmachus* Prov. 15, 15.
br. טוֹב־לֵב.)
Εὔθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et θυμὸς) *qui bono*
mo, *animum recipit*. Act. 27, 36. coll. 2 Macc. 11, 26.
θυμότερον, adverbialiter *confidentius*, *alacriore animo*,
4, 10.
Εὐθύμως, adv. i. q. εὐθυμότερον (vid. Εὔθυμος),
oco legitur in codd. Act. 24, 10.
Εὐθύνω, f. υνῶ, (ab εὐθὺς) 1) *rectum facio*; — τὴν
viam facio planam, Joh. 1, 23. coll. Jeſ. 40, 3. ἑτοιμά-
ὴν ὁδὸν, εὐθείας ποιεῖτε (יַשְּׁרוּ) τὰς τρίβους. coll.
3, 3. (Senſu morali legitur Joſ. 24, 23. Sir. 2, 6. 37,
, 9.) — 2) *curſum dirigo*, facio, ut recta via incedat,
o; ſic ὁ εὐθύνων, *de gubernatore navis*, Jac. 3, 4. (de
Num. 22, 23.) Eodem ſenſu ſaepius apud profanos.
la e *Philone* dedit *Loesnerus* ad h. l.
Εὐθὺς, εῖα, ὺ, *rectus*, heb. יָשָׁר; a) ſenſu proprio, de
ana et recta, Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. 5.

(Jef. 40, 4.) — b) fenfu tropico: *rectè comparatus, probus verus;* — ὁδοὶ κυρίου, Act. 13, 10. Dei decreta et confilia vera et falutaria; 2 Pet. 2, 15. de fana doctrina rectaque vivendi ratione. cf. Prov. 2, 13. 1 Sam. 12, 23. Pfal. 19, 9 Hof. 14, 10. — Εὐθὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, recte comparatus probus Deo judice, Act. 8, 21. coll. 1 Reg. 11, 33. 38. 14, 8 et Pfal. 73, 1. ubi hebr. בַּר. — Εὐθὺς (pro quo profani etiam εὐθὺ ufurpant) adverbialiter: *ftatim, ilico, fine mora,* Matth. 3, 16. 13, 20. 21. Marc. 1, 12. 28. Joh. 13, 32. 19, 34. 21, 3 — Saepius non habetur. (*Jofeph.* Ant. 11, 6, 9. πάρεσις εὐθὺς αὐτὴν λαμβάνει.)

Εὐθύτης, τητος, ἡ, (ab εὐθὺς) *rectitudo;* — de recta via Pfal. 26, 12. Sir. 51, 15. Tropice de rectitudine cordis Dan. 6, 22. Pfal. 37, 39. 1 Reg. 9, 4. et aequitate juftitiaque regis, Pfal. 9, 8. 96, 10. 98, 10. — In N. T. femel Hebr. 1, 8. ῥάβδος εὐθύτητος, *fceptrum rectrum,* non tortuofum; i. e. *imperium aequum et juftum.* Vid. Pfal. 45, 7. ubi מִישׁוֹר.

Εὐκαιρέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ, et καιρὸς) *tempus opportunum habeo, otium mihi eft,* Marc. 6, 31. 1 Cor. 16, 12. — Εὐκαιρεῖν εἴς τι, *vacare alicui rei, intentum effe,* Act. 17, 21. *Philo* in Flacc. p. 969.: πλῆθος δ' ἐστὶν ἐνευκαιροῦν διαβολαῖς καὶ βλασφημίαις. (Exempla e Plutarcho, Luciano et Polybio dederunt *Kypkius* II, p. 88. et *Raphel.* e Polyb. p. 365.)

Εὐκαιρία, ας, ἡ, (εὖ et καιρὸς) *opportunitas temporis, commoda occafio;* Matth. 26, 16. Luc. 22, 6. coll. 1 Macc. 11, 42. ἐὰν εὐκαιρίας τύχω. — (εὐκαιρία τοῦ θανάτου, *Jofeph.* Ant. 18, 2. 5.)

Εὔκαιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et καιρὸς) *opportunus, commodus,* de loco; 2 Macc. 15, 20. 3 Macc. 4, 11. de tempore 2 Macc. 14, 29. — *juftus, exoptatus, rectus;* de tempore, Hebr. 4, 16. vid. Βοήθεια et conf. Pfal. 104, 28 et εὐκαιρία Pfal. 9, 9. 22. 145, 16. — Marc. 6, 21. ἡμέρα εὔκαιρος, dies feftus, qui jufto tempore, i. e. fauftus, exoptatus advenit. — Saepius non habetur.

Εὐκαίρως, adv. *opportuno tempore, data occafione* Marc. 6, 21. 2 Tim. 4, 2. — (In V. T. femel. Sir. 18, 22 jufto tempore.)

Εὔκοπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et κόπος) quod facilem laborem efficit, *facilis, tolerabilis.* 1 Macc. 3, 18. Sir. 22, 15. — In N. T. non nifi in formula εὐκοπώτερόν ἐστι facilius, tolerabilius eft, Matth. 9, 5. Marc. 2, 9. Luc. 5, 23 Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 16, 17. 18, 25.

Εὐλάβεια, ας, ἡ, (ab εὐλαβὴς, quod vide) 1) cautio Prov. 28, 14. 2) *metus, timor, anxietas,* Hebr. 5, 7. εἰσακ. ἀπὸ τῆς εὐλ. vid. Εἰσακούω. cf. Jof. 22, 24. Sap. 17, 8. *Jofeph.* Ant. 11, 6. 9. εὐλαβείας αὐτὴν ἀπολύων, a metu reginam libe

-3) ex hebraismo, ubi verba timendi ad reverentiam
bitam transferri solent: *reverentia, religio*, Hebr. 12,
ilo de Cherub. p. 113. τὰς ἀρετὰς, φιλοφροσύνην καὶ
αν θεοῦ. Sic εὐλαβέομαι Prov. 30, 5. 2, 8. coll. Sir. 7,
d. 3, 6.
ὐλαβέομαι, οῦμαι, fut. ήσομαι, (ab εὐλαβὴς, quod
ὐλαβὴς sum; — 1) *caute ago*; Hebr. 11, 7. εὐλαβη-
autus, providus. coll. Deut. 2, 5. ubi hebr. נִשְׁמַר. —
io, vereor, Act. 23, 10. coll. 1 Macc. 3, 30. 12, 40.
Ant. 1, 19. 1. μήτ' εὐλαβοῦ τὸ πλῆθος τῶν πόνων.
. εὐλαβεῖσθαι· φυλάττεσθαι, φοβεῖσθαι.
ὐλαβὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ὲς, τὸ, (εὖ et λαμβάνω,
βη, ansa) 1) qui bene aliquid prehendit, caute pre-
; inde 2) cautus, circumspectus; et quoniam in cau-
imor est, 3) timens, metuens. (*Joseph.* Ant. 6, 9. 2.
nt. 4, 6. 2. εὐλαβὴς περὶ, sollicitus de.) Inde ex he-
, ubi verba timendi ad pietatem in Deum referuntur:
timens, pius, religiosus; Luc. 2, 25. Act. 2, 5. 8, 2.
. 7, 2. ubi hebr. חָסִיד cf. *Εὐλάβεια*. Praeterea non oc-
n codice sacro. Alii Act. 2, 5. 8, 2. de proselytis por-
itarunt coll. Act. 10, 2. 13, 16. 43, 50. 16, 14. ubi
esset: verum Deum colens.
ὐλογέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et λόγος) 1) honorifice de
loquor, 1 Cor. 4, 12. — 2) *laudo, celebro*; in N. T.
ibus et gratiarum actionibus (utraque enim notio con-
spectatur), quibus Deus celebratur, Luc. 1, 64. 2,
53. 1 Cor. 14, 16. Jac. 3, 9. coll. 1 Chr. 16, 36. 29,
2 Chr. 9, 8. Sir. 43, 13. *Joseph.* Antiq. 7, 14, 11. —
iter de celebratione Dei cum gratiarum actione con-
ad usum hebr. בָּרַךְ, in epulis, potissimum sacris, Matth.
26, 26. Marc. 6, 41. 8, 7. 14, 22. Luc. 24, 30. 1 Cor.
τὸ ποτήριον ὃ εὐλογοῦμεν, super quod Deum celebra-
ormulam benedictionis effamur. (Formulas benedictio-
bus Judaei in coena paschali utebantur, dedit *Light-*
hor. hebr. et talm. ad Matth. 26, 26.) — Ad imita-
hebr. בֵּרַךְ est 3) *benedico, bona faustaque apprecor*,
5, 44 sq. Marc. 10, 16. Luc. 2, 34. 6, 28. 9, 16. 24,
Rom. 12, 14. 1 Cor. 4, 12. Hebr. 7, 1. 6. 7. (vid. Gen.
) c. 11, 20 sq. — 4) *bonis afficio, beneficiis orno*,
26. Gal. 3, (8). 9. Eph. 1, 3. εὐλογήσας ὑμᾶς ἐν πάσῃ
, qui vos affecit beneficiis cuiusque generis. (Test. XII.
722.: εὐλογήσει ἐν ἀγαθοῖς). Hebr. 6, 14. εὐλογῶν εὐ-
σε, summis beneficiis te ornabo. 1 Petr. 3, 9. ubi utrum-
benedicere et benefacere comprehendit. Coll. Gen. 12,
. Deut. 15, 14. καθὰ εὐλόγησέ σε κύριος, δώσεις αὐτῷ.
ε εὐλογημένος, hebr. בָּרוּךְ, cui Deus favet, quem beat,
beatus; Matth. 25, 34. εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς, quos

pater beare conſtituit. (Jeſ. 61, 9. σπέρμα εὐλογημένον ὑπὸ
θεοῦ. ib. 65. 23.) Luc. 1, 28. εὐλογημένη ἐν γυναιξὶν, f
ciſſima, cariſſima omnium Deo. ib. v. 42. Vid. Deut. 33,
Ruth. 3, 10. Deut. 28, 3 ſqq. 1 Sam. 26, 5. Saepius
legitur.

Εὐλογητός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τὸ, (ab εὐλογέω) h
בָּרוּךְ, *laudibus celebrandus, venerandus;* de Deo Luc. 1,
Rom. 1, 25. 9, 5. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. 1 Pet. 1
— ὁ εὐλογητός, Marc. 14, 61. κατ' ἐξοχήν, Deus unice ve
randus. — cf. Exod. 18, 10. 1 Sam. 25, 32. Pſal. 18,
(De hominibus, quibus Deus favet et benefacit Gen. 26,
Ruth. 2, 20.)

Εὐλογία, ας, ἡ, 1) *laus, laudes;* — de laudibus
veris, adulationibus, Rom. 16, 18. — celebratio Dei, lau
cum gratiarum actione conjunctae, Apoc. 5, 12. 13. 7,
Sir. 3, 9. Joſeph. Ant. 11, 4. 2. — ποτήριον τῆς εὐλογ
poculum ſuper quod dicta fuerat precum formula, qua D
ob beneficia celebratur, 1 Cor. 10, 16. cf. Εὐλογέω. —
uſu hebr. בְּרָכָה, 2) *benedictio, bonorum apprecatio,* H
12, 17. Jac. 3, 10. coll. Gen. 27, 12. 35. Deut. 30, 1. —
bonorum largitio; Hebr. 6, 7. terra μεταλαμβάνει εὐλο
ἀπὸ τοῦ θεοῦ, larga bona accipit; ſenſus: fertiliſſima red
tur. cf. Gen. 27, 27. 39, 5. ἐγενήθη εὐλογία κυρίου ἐν π
τοῖς ὑπαρχ. — Cum qui bona largitur, ſit liberalis, Pau
εὐλογίαν quoque ex adjuncto de *liberalitate,* quae liber
et largiter dat, uſurpavit; 2 Cor. 9, 5. ὡς εὐλογίαν, ut
neficium liberalitatis. ib. v. 6. ἐπ' εὐλογίαις, (cui ibi op
nitur φειδομένως) *liberaliter, largiter.* — 4) *bona, benef
ipſa,* Rom. 15, 29. Eph. 1, 3. coll. 1 Sam. 25, 27. 30,
2 Reg. 5, 15. Sir. 7, 32. — *ſalus in benedictione promi*
Gal. 3, 14. 1 Petr. 3, 9. coll. Gen. 33, 11. Judic. 1, 15.
etiam de *ſtipendio, eleemoſynis,* 2 Cor. 9, 5. — Saep
non extat.

Εὐμετάδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et μετ
δωμι) *liberalis, beneficus.* 1 Tim. 6, 18. (Marc. Anton. III,

Εὐνίκη, ης, ἡ, *Eunice,* mater Timothei, 2 Tim.

Εὐνοέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et νοέω) *bene alicui cu
benevolo ſum animo,* Matth. 5, 25. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδ
σου, benevolo ſis animo erga adverſarium; ſenſus: bene
illum audi et libenter in gratiam cum eo redi. (In V. T.
gitur 3 Macc. 7, 11. εὐνόησεν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν.

Εὔνοια, ας, ἡ, (ab εὐνοέω) *animus benevolus, be
volentia.* Eph. 6, 7. μετ' εὐνοίας, lubenti animo. cf. 1 M
11, 33. 2 Macc. 11, 19. 3 Macc. 3, 3. 6, 26. — Pro ὀφει
μένην εὔνοιαν, quod in textu vulg. 1 Cor. 7, 3. de de
conjugali legitur, *Griesb.* rectius repoſuit τὴν ὀφειλήν.

Εὐνουχίζω, f. ίσω, (ab εὐνοῦχος), *caſtro, eunuch*

Matth. 19, 12. *Joseph.* Ant. 10, 2. 2.) — ibid. εὐνου- ἑαυτὸν, Eunuchi more vivere, i. e. aut a matrimonio, licito cum uxore coitu abstinere. cf. Matth. 18. 8. Sap. sqq. coll. *Εὐνοῦχος*.

Εὐνοῦχος, ου, ὁ, 1) *eunuchus*, *spado*, cui membra exsecta sunt, hebr. סָרִיס, exsectus, Matth. 19, 12. οι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Esth. 1, 12. o, 19. Test. XII. Patr. p. 616.: ἐκτεμοῦσιν ἐξ ὑμῶν εἰς ους ταῖς γυναιξίν. — 2) *gynaecei praefectus*, *cubicularius*, ndum etymologiam; descendit enim ab εὐνὴ, cubile, , et ἔχω, curo) qui aliis eunuchis et gynaeceo erat ositus, ipseque erat spado; Act. 8, 27. 34 — 39. (Esth. q. εὐνοῦχος, ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. Alii quidem εὐνοῦ- explicare maluerunt: *aulicus*, uti Gen. 39, 1. et סָרִיס 7, 36. 40, 7. Jes. 39, 7. legatur. (Test. XII. Patr. p. ἀρχιευνοῦχος, ἔχων γυναῖκας καὶ παλλακὰς καὶ τέκνα.) n iste eunuchus ibidem dicatur quoque δυνάστης, prae- riorem explicationem. — 3) transfertur quoque ad eos, ob impotentiam naturalem liberos procreare non pos- quanquam in matrimonio vivant, *impotentes*, Matth. εὐνοῦχοι ἐκ κοιλίας μητρὸς, et b) ad eos qui ipsi absti- coitu, ib. εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχησαν ἑαυτούς. Sic Jes. 4. et Sap. 3, 14. εὐνοῦχοι sunt qui, quanquam maritati, procreare non valent, impotentes.

ὐοδία, ας, ἡ, *Evodia*, nomen mulieris christianae, , 2.

ὐοδόω, ῶ, f. ώσω, (εὖ et ὁδὸς) 1) feliciter duco, 4, 7. 48. — 2) prospere succedere facio, Gen. 24, 1. 22, 12. — Εὐοδόομαι, *prospero rerum successu utor*, *ae habeo*, 3 Joh. v. 2. — de prospero successu in col- s opibus, 2 Cor. 8, 12. — Passive: *contingit mihi fe-* Rom. 1, 10. εὐοδωθήσομαι τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, num gat mihi, num tam felix sim, ut. coll. Prov. 17, 8. 18. 11. 32, 30.

ὐπάρεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et πάρεδρος s, adsessor), ἅπαξ λεγόμενον N. T., proprie vel: qui *sidet*, *adsiduus* in aliqua re; *Hesych.* et *Suid.* εὐπάρε- καλῶς παραμένον καὶ διηνεκῶς. — vel: qui *proxime ad-* Εὖ enim in compositione saepius notionem auget, ut της, permagnus. — Legitur 1 Cor. 7, 35. et fere ab etibus priori modo accipitur, ut πρὸς τὸ Εὐπάρεδρον vertant: ut *adsidue dominum colatis*. At etiam po- modo intelligi potest, et quidem vel ut indicet con- nem arctissimam, qualis esse solet inter eos, qui eo- co sedent, ut sit: ut *indivisa cum domino conjunctione* ut *Castalio* jam vertit, vid. Sap. 6, 14. 9, 4. — vel iciatur dignitatis et honoris consortium, quia qui re-

gibus proxime adfident dignitate iis funt fimiles et proxi ita ut vertendum fit: ut *Domino fimiles fitis honore.* Po rióri modo fi accipitur, apoftolus id refpexiffe videtur, q fervator a matrimonio abftinuit. vid. etiam Apoc. 14, 4. Pr fero explicationem, qua indivifa conjunctio fubintelligit quia additur ἀπερισπάστως, omnibus curis (fcl. de re fa liari) foluti.

Εὐπειθής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (εὖ et πείθω) ut fibi perfuadeatur facile patitur, *obfequiofus, morig* Jac. 3, 17. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία εὐπειθής, fapientia quae mini divinitus contingit eft obfequiofa, facile monitis pr bet aures. (In V. T. non legitur.) *Xenoph.* Mem. 3, 4. 8. 5. 5. (εὐπείθεια 4 Macc. 15, 9.)

Εὐπερίστατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et πε στημι) proprie: valde circumftans, undique conveniens. Ἅ λεγόμενον Hebr. 12, 1. εὐπερίστατος ἁμαρτία, peccatum, blandimenta peccati undique nos cingentia. cf. *Elsnerus* h. l. Alii quoniam περιστάσεις etiam de calamitatibus (2 M 4, 16.) et impedimentis, moleftiis dicatur, vertunt: pec tum perquam impeditum, i. e. moleftiis pleniffimum. *Kypkius* ad h. l. Cum apoftolus verfetur in tropo de curf ad fcopum tendente et farcinas abjiciente, εὐπερίστατος que videtur effe: undique nos circumftans, curfum im diens. Aliter Gloffatores; *Hefych.*: εὐπερίστατον· εὔκο εὐχερῆ. *Suidas* εὐπ.· μωρὸν, ταχέως περιτρεπόμενον.

Εὐποιΐα, ας, ἡ, (ab εὐποιὸς f. εὐποιέω, benefac *beneficentia.* Semel Hebr. 13, 16. (*Diog. Laërt.* 10, 10. *rian.* Anab. 7, 28. 8.) *Suid.* εὐποιΐα· ἐλεημοσύνη. (benefici Gutthat, *Jofeph.* Antiq. 2, 11. 2. ib. 19, 9. 1. τῶν εὐπο αὐτοῦ λαθόμενοι)

Εὐπορέω, ῶ, (ab εὔπορος, quod ab εὖ et πόρος, transitus; tropice via, ratio, adminiculum; quaeftus, o adquifitae, facultates) activ. et medium: *habeo unde c mode vivum, fuppetit mihi, abundo.* Act. 11, 29. κα ηὐπορεῖτό τις, prout eorum cuique fuppetebat. — (Levit. 26. 28. 49. *Jofeph.* Antiq. 2, 12. 5. εὐπορῶν ἰσχύος. fe transitivo Sap. 10, 10.)

Εὐπορία, ας, ἡ, (vid. εὐπορέω) 1) via commoda; ratio facilis. 3) *quaeftus largus;* fic femel Act. 19, 25. Notat deinde etiam (v. c. *Jofeph.* Antiq. 14, 14. 5.) opul tiam, copiam bonorum, atque fic etiam h. l. accipi poteft.

Εὐπρέπεια, ας, ἡ, (ab εὐπρεπὴς, decorus) de *fplendor, dignitas; formofitas.* Semel Jac. 1, 11. εὐπρέ τοῦ προσώπου, decora fpecies. (Thren. 1, 7. Pfal. 50 Pfalt. Sal. 17, 47. ἡ εὐπρέπεια τοῦ βασιλέως.)

Εὐπρόσδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et προσ χομαι) *acceptus, probatus;* Rom. 15, 16. 31. 2 Cor. 8,

2, 3. — ex adjuncto: *fauſtus*, 2 Cor. 6, 2. ubi καιρὸς δεκτος i. q. ibid. δεκτὸς, in loco Jeſ. 49, 8. e quo haec mpta ſunt בְּעֵת רָצוֹן, LXX. καιρὸς δεκτός.

ὑπρόσεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et πρόσεδρος, idet; aſſiduus in aliqua re, unde προσεδρία adſiduitas) mper alicui rei adſidet, *adſiduus, valde ſtudioſus.* 7, 35. in textu vulg. Vid. Εὐπάρεδρος.

ὑπροσωπέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐπρόσωπος, pulchram, 2, 11.) hilarem habens faciem; ſpecioſus) 1) pulcher, us ſum; 2) ex adjuncto: *gratus, jucundus ſum aliis;* n N. T., Gal. 6, 12. θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι τῇ σαρκί, cumciſione jucundi eſſe, placere, ſeſe commendare (*Symmach.* Pſal. 141, 6. uſus eſt verbo εὐπροσωπίζομαι, or. נָעֵם ubi LXX. ἡδύνομαι.)

ὑρίσκω, f. ήσω, praet. εὕρηκα, aor. 2. εὗρον, aor. 1. ὑράμην, aor. paſſ. εὑρέθην, (hebr. מָצָא) 1) *invenio,* ; de eo quod quaeritur, *auffinden* Matth. 2, 8. 11. 18, 13. 21, 19. 26, 60. Marc. 1, 37. 11, 13. Luc. 4, 7. 2 Tim. 1, 17. et ſaepius. Senſu forenſi: reperio in- lo, Joh. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 23, 9. 24, 20. — *rio, offendo, forte incido, antreffen,* in aliquem Matth. 20, 6. 22, 9. 27, 32. Joh. 1, 42. 44. Act. 13, 6. et — in aliquid, Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. 24, 3. 23. 23. — 3) cauſa pro effectu poſita, reperio pro *quaero,* 7, 14. οἱ εὑρίσκοντες αὐτὴν, qui eam quaerunt, inve- ident. c. 10, 39. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, qui quaerit lo ſervet vitam ſuam. Luc. 9, 12. (Eccleſ. 8, 17. οὐ αι τοῦ εὑρεῖν non poterit perveſtigare, hebr. בִּקֵּשׁ.) — ctu pro cauſa, reperio pro *habeo, nanciſcor, conſe- accipio,* cum quod quaeſiveram, tum quod mihi con- Matth. 10, 39. εὑρήσει ψυχὴν, vitam conſequetur. ib. c. 7, 7. 8. 11, 29. 12, 43. 18, 27. — de piſcatore pi- piente, Joh. 21, 6. — Εὑρίσκειν χάριν, gratiam, favorem adipiſci, Luc. 1, 30. Act. 7, 46. Hebr. 4, 16. ubi per- r cum λαμβάνειν. (Gen. 6, 8. 32, 5. 47, 25.) χάριν ſupplendum videtur Rom. 4, 1.: „quomodo igitur di- ſſimus Abrahamum gratiam Dei adeptum eſſe per cir- onem?" Reſpondet apoſtolus ad hanc quaeſtionem verſu 9. — Εὑρίσκ. ἔλεος, 2 Tim. 1, 18. (λαμβάνειν 4, 16.) ἀνάπαυσιν, Luc. 11, 24. Sir. 51, 27, vid. etiam 9. Hebr. 12, 17. Apoc. 9, 6. Act. 7, 11. οὐχ εὕρισκον, non poterant. — Huc et pertinet ille uſus verbi εὑρί- bi reſpondet latinor. *habeo,* in formula: *habeo quid , dicam* etc. Luc. 19, 48. οὐχ' εὕρισκον τὸ τί ποιήσω- t. 4, 21. μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολασ. Luc. 5, 19. ντες ποίας εἰσεν. cum non haberent qua eum introfer- Teſt. XII. Patr. p. 637.: εὗρον, τί εἴπωμεν.) Rom. 7,

gibus proxime adſident dignitate iis ſunt ſimiles et proxim ita ut vertendum ſit: ut *Domino ſimiles ſitis honore.* Poſte riori modo ſi accipitur, apoſtolus id reſpexiſſe videtur, quo ſervator a matrimonio abſtinuit. vid. etiam Apoc. 14, 4. Prae fero explicationem, qua indiviſa conjunctio ſubintelligitur quia additur ἀπερισπάστως, omnibus curis (ſcl. de re fami liari) ſoluti.

Εὐπειθής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (εὖ et πείθω) qu ut ſibi perſuadeatur facile patitur, *obſequioſus, morige* Jac. 3, 17. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία εὐπειθής, ſapientia quae ho mini divinitus contingit eſt obſequioſa, facile monitis prae bet aures. (In V. T. non legitur.) *Xenoph.* Mem. 3, 4. 8. 5. 5. (εὐπείθεια 4 Macc. 15, 9.)

Εὐπερίστατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et περι στημι) proprie: valde circumſtans, undique conveniens. Ἀπα λεγόμενον Hebr. 12, 1. εὐπερίστατος ἁμαρτία, peccatum, ſiv blandimenta peccati undique nos cingentia. cf. *Elsnerus* a h. l. Alii quoniam περιστάσις etiam de calamitatibus (2 Mac 4, 16.) et impedimentis, moleſtiis dicatur, vertunt: pecca tum perquam impeditum, i. e. moleſtiis pleniſſimum. vid *Kypkius* ad h. l. Cum apoſtolus verſetur in tropo de curſo ad ſcopum tendente et ſarcinas abjiciente, εὐπερίστατος ut que videtur eſſe: undique nos circumſtans, curſum impe diens. Aliter Gloſſatores; *Heſych.*: εὐπερίστατον· εὔκολο εὐχερῆ. *Suidas* εὐπ.· μωρὸν, ταχέως περιτρεπόμενον.

Εὐποιΐα, ας, ἡ, (ab εὐποιὸς ſ. εὐποιέω, benefacio *beneficentia.* Semel Hebr. 13, 16. (*Diog. Laërt.* 10, 10. *A rian.* Anab. 7, 28. 8.) *Suid.* εὐποΐα· ἐλεημοσύνη. (beneficiun Gutthat, *Joſeph.* Antiq. 2, 11. 2. ib. 19, 9. 1. τῶν εὐποιϊ αὐτοῦ λαθόμενοι)

Εὐπορέω, ῶ, (ab εὔπορος, quod ab εὖ et πόρος, vi tranſitus; tropice via, ratio, adminiculum; quaeſtus, op adquiſitae, facultates) activ. et medium: *habeo unde com mode vivam, ſuppetit mihi, abundo.* Act. 11, 29. καθὼ ηὐπορεῖτό τις, prout eorum cuique ſuppetebat. — (Levit. 2 26. 28. 49. *Joſeph.* Antiq. 2, 12. 5. εὐπορῶν ἰσχύος. ſen tranſitivo Sap. 10, 10.)

Εὐπορία, ας, ἡ, (vid. εὐπορέω) 1) via commoda; ratio facilis. 3) *quaeſtus largus;* ſic ſemel Act. 19, 25. - Notat deinde etiam (v. c. *Joſeph.* Antiq. 14, 14. 5.) opulen tiam, copiam bonorum, atque ſic etiam h. l. accipi poteſt.

Εὐπρέπεια, ας, ἡ, (ab εὐπρεπὴς, decorus) *deco ſplendor, dignitas; formoſitas.* Semel Jac. 1, 11. εὐπρέπε τοῦ προσώπου, decora ſpecies. (Thren. 1, 7. Pſal. 50, Pſalt. Sal. 17, 47. ἡ εὐπρέπεια τοῦ βασιλέως.)

Εὐπρόσδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et προσδ χομαι) *acceptus, probatus;* Rom. 15, 16. 31. 2 Cor. 8, 1

. 2, 3. — ex adjuncto: *faustus*, 2 Cor. 6, 2. ubi καιρὸς
εδεκτος i. q. ibid. δεκτὸς, in loco Jes. 49, 8. e quo haec
mpta sunt בְּעֵת רָצוֹן, LXX. καιρὸς δεκτός.

Εὐπρόσεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et πρόσεδρος,
sidet; assiduus in aliqua re, unde προσεδρία adsiduitas)
emper alicui rei adsidet, *adsiduus, valde studiosus.*
7, 35. in textu vulg. Vid. Εὐπάρεδρος.

Εὐπροσωπέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐπρόσωπος, pulchram,
12, 11.) hilarem habens faciem; speciosus) 1) pulcher,
sus sum; 2) ex adjuncto: *gratus, jucundus sum aliis;*
in N. T., Gal. 6, 12. θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι τῇ σαρκί,
rcumcisione jucundi esse, placere, sese commendare
. (*Symmach.* Psal. 141, 6. usus est verbo εὐπροσωπίζομαι,
br. נָעֵם ubi LXX. ἡδύνομαι.)

Εὑρίσκω, f. ήσω, praet. εὕρηκα, aor. 2. εὗρον, aor. 1.
εὑράμην, aor. pass. εὑρέθην, (hebr. מָצָא) 1) *invenio,*
; de eo quod quaeritur, *auffinden* Matth. 2, 8. 11.
. 18, 13. 21, 19. 26, 60. Marc. 1, 37. 11, 13. Luc. 4,
7. 2 Tim. 1, 17. et saepius. Sensu forensi: reperio in-
do, Joh. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 23, 9. 24, 20. —
erio, *offendo, forte incido, antreffen*, in aliquem Matth.
. 20, 6. 22, 9. 27, 32. Joh. 1, 42. 44. Act. 13, 6. et
— in aliquid, Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. 24, 3. 23.
, 23. — 3) causa pro effectu posita, reperio pro *quaero,*
7, 14. οἱ εὑρίσκοντες αὐτὴν, qui eam quaerunt, inve-
udent. c. 10, 39. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, qui quaerit
do servet vitam suam. Luc. 9, 12. (Eccles. 8, 17. οὐ
ται τοῦ εὑρεῖν non poterit pervestigare, hebr. בִּקֵּשׁ.) —
ectu pro causa, reperio pro *habeo, nanciscor, conse-*
accipio, cum quod quaesiveram, tum quod mihi con-
; Matth. 10, 39. εὑρήσει ψυχὴν, vitam consequetur. ib.
c. 7, 7. 8. 11, 29. 12, 43. 18, 27. — de piscatore pi-
piente, Joh. 21, 6. — Εὑρίσκειν χάριν, gratiam, favorem
s adipisci, Luc. 1, 30. Act. 7, 46. Hebr. 4, 16. ubi per-
ur cum λαμβάνειν. (Gen. 6, 8. 32, 5. 47, 25.) χάριν
supplendum videtur Rom. 4, 1.: „quomodo igitur di-
ossimus Abrahamum gratiam Dei adeptum esse per cir-
ionem?“ Respondet apostolus ad hanc quaestionem
versu 9. — Εὑρίσκ. ἔλεος, 2 Tim. 1, 18. (λαμβάνειν
4, 16.) ἀνάπαυσιν, Luc. 11, 24. Sir. 51, 27, vid. etiam
, 9. Hebr. 12, 17. Apoc. 9, 6. Act. 7, 11. οὐχ εὕρισκον,
non poterant. — Huc et pertinet ille usus verbi εὑρί-
ubi respondet latinor. *habeo*, in formula: *habeo quid*
, dicam etc. Luc. 19, 48. οὐχ᾽ εὕρισκον τὸ τί ποιήσω-
ct. 4, 21. μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολασ. Luc. 5, 19.
όντες ποίας εἴσεν. cum non haberent qua eum introfer-
(Test. XII. Patr. p. 637.: εὗρον, τί εἴπωμεν.) Rom. 7,

18. οὐχ εὑρίσκω scl. ἐν ἐμοί, non habeo. — 5) invenio qu
antea non adsuit, *efficio ut sit*, Hebr. 9, 12. λύτρωσιν αἰ
Act. 7, 46. εὑρίσκ. σκην. i. e. aedificare templum Deo. 6) e
periundo invenio, *experior*; Rom. 7, 21. εὑρίσκω i. e. „e
perior, si volo secundum legem sanctam agere, mihi ade
quoque legem vitiositatis." 2 Joh. v. 4. Rom. 7, 10. εὑρέ
μοι, se mihi praebuit, expertus sum eam. (Sir. 34, 22.
ἐσχάτῳ εὑρήσεις τοὺς λόγους μου, experieris, vera esse mon
mea. cf. 3 Esdr. 1, 7. 9. Jer. 52, 25.) — 7) cogitando inven
cognosco, Act. 17, 27. Rom. 10, 20. Sap. 13, 6. 9. εὑρίσκ
τὸν θεόν. Judith. 8, 14. Sir. 38, 33. *Joseph.* Ant. 10, 10.
— 8) *computando invenio*, de mensura et pretio, Act. 7,
19, 19. coll. Dan. 2, 29. — 9) *deprehendo*, de qualitate
et personae; Matth. 12, 44. εὑρίσκει σχολάζοντα. 24, 46. ε
ποιοῦντα οὕτως. vid. Marc. 7, 30. Luc. 2, 12. 7, 10. Joh.
17. Act. 5, 23. 23, 29. 2 Cor. 9, 4. Apoc. 5, 4. et passim.
Passivum: *deprehendor* ab alio *tanquam aliquis*, *cognosc*
ich werde befunden als; quoque de qualitate, Matth. 1,
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα. Luc. 9, 36. εὑρέθη μόνος. 17.
Act. 5, 39. 1 Cor. 15, 15. 4, 2. Gal. 2, 17. 2 Cor. 5, 3. 11,
quae vertenda puto: ut in ea ipsa sapientia, quam jacta
denique a vobis deprehendantur mei similes, scl. ut a vo
stulti cognoscantur. Phil. 2, 2. 3, 9. 1 Petr. 1, 7. Apoc.
15. 4 Macc. 16, 14.: ὦ μήτηρ, ἔργοις καὶ λόγοις εὑρέθης ἀ
δρός. — εὑρίσκεσθαί τινι, alicui videri, ab aliquo habe
2 Cor. 12, 20. — cf. Exod. 22, 2. 7. 8. Dan. 6, 11. Eccl.
27. — 10) quoniam, quae reperiuntur adesse debent, εὑ
σκεσθαι interdum est *esse, extare*; sic in formula οὐχ εὑρίσ
σθαι, non extare, non adesse s. adsuisse, ita ut reperiri p
sis ab aliquo, Hebr. 11, 5. 1 Pet. 2, 22. Apoc. 14, 5. 16,
18, 21 sq. 20, 11. coll. Deut. 18, 10. 1 Sam. 25, 28. Gen.
20. 1 Sam. 26, 18. Sir. 20, 3. 3 Esdr. 1, 7. — 11) deniq
ad imitationem hebr. מָצָא invenire aliquem dicuntur ea, qu
illi obveniunt, contingunt, cum bono tum malo sensu. Bo
Deut. 28, 2. αἱ εὐλογίαι εὑρήσουσί σε. saepius sensu malo
poena et calamitate, Gen. 44, 16. 34. Psalt. Sal. 17, 10. ε
ρεθείη αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, eveniat illis i. e. punia
tur. Sic semel in N. T. Apoc. 18, 24. ἐν αὐτῇ αἵματα εὑρέθ
in ea punientur caedes.

Εὐροκλύδων, ωνος, ὁ, est ἅπαξ λεγόμενον N. T. A
27, 14. compositum ex εὖρος, Eurus, Vulturnus, et κλύδ
fluctus; igitur *Eurus fluctus excitans*, *Eurus procellos*
Alii codd. habent εὐρυκλύδων, ab εὐρὺς longus, latus, ita
esset: longe lateque fluctus ciens. Cod. Alex. et Vulg. habe
Εὐρακύλων, *Euroaquilo*.

Εὐρυκλύδων, ωνος, ὁ, in codd. Act. 27, 14. Vid. Ε
ροκλύδων.

ὐρύχωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὐρὺς, latus, et amplus, *spatiosus.* Semel Matth. 7, 13. coll. Jes. 30, Chr. 18, 9. 3 Esdr. 9, 41.

ὐσέβεια, ας, ἡ, (ab εὐσεβὴς) 1) *pietas, reveren-*otissimum *pietas in Deum, reverentia numinis, reli-* Tim. 4, 7. 8. 6, 3—11. 2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 1. 2 Petr. 7. coll. Prov. 1, 7. Jes. 11, 2. 3 Esdr. 1, 21. Religio, eges Dei sancte observat, 1 Tim. 2, 2. coll. 2 Macc. 3, 49, 3. — Act. 3, 12. ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ, propria vel vi pietatis, i. e. in praemium pietatis. cf. Sap. 10, *Εὐσεβείαι, pietatis exercitia*, 2 Petr. 3, 11. — 2) *do-de pietate* scl. vera; de doctrina christiana 1 Tim. 3, *oseph.* c. Apion. 1, 12. ἡ κατὰ τοὺς νόμους παρεδεδομένη *a.*) Rectius autem fortasse τὸ μυστήριον τῆς εὐσεβείας ctrina, non omnibus nota, ad veram erga Deum pie-ducens, vel qua occupatur pietas nostra. — Saepius tat.

ὐσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐσεβὴς) *religiose colo, cultu or*, Act. 17, 23. 4 Macc. 9, 6. pietatem factis demon- 2) Sensu transitivo *pium facio* aliquem, *pietati ad-*o. 1 Tim. 5, 4. τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, familiares pie-uefacere.

ὐσεβὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, ὲς, τὸ, (εὖ et σέβω) *pius,* m, magistratus, parentes. In N. T. *pius in Deum, sancte colens*, Act. 10, 2. 7. 22, 12. 2 Petr. 2, 9. coll. 16. צַדִּיק. 26, 7.

ὐσεβῶς, adv. *pie, religiose, pietati in Deum con-er.* 2 Tim. 3, 12. Tit. 2, 12.

ὔσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et σῆμα, signum) gnatus, bene, recte notatus; inde et illustris (Ps. 81, *distinctus, perspicuus*, 1 Cor. 14, 9. εὔσημος λόγος, listinctus, voces articulatae. Hesych. εὔσημον· εὔδη-ανερόν.

ὔσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et σπλάγχνα) era sana habens. 2) animosus, fortis. — In N. T. ex mo, cum σπλάγχνα etiam significent misericordiam, *lde misericors*, Eph. 4, 32. 1 Petr. 3, 8. — In V. T. Orat. Manass. v. 6. occurrit: κύριος εὔσπλαγχνος, μα-ος. *Εὐσπλαγχνία, misericordia* legitur in Test. XII. 638. 640. 537. 731.

ὐσχημόνως, adv. forma decora; *decenter, honeste, te.* Rom. 13, 13. 1 Cor. 14, 40. 1 Thess. 4, 12.

ὐσχημοσύνη, ης, ἡ, proprie: *forma decora et ho-decor externus;* — deinde mores bene compositi, ut ne apud profanos. In N. T. semel 1 Cor. 12, 23. de *externo*, quo membra teguntur.

ὐσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et σχῆμα) 1)

forma pulcher, decorus, 1 Cor. 12, 24. τὰ εὐσχήμονα μέλη, membra natura sua formosa. 2) Metaph.: *decorus*, *honestus*; τὸ εὔσχημον, decorum, 1 Cor. 7, 35. — de mulie *pudica*, Sir. 26, 23. et Act. 13, 50. 17, 12. nisi hic est, seriores usurpare quoque solent, 3) *nobilis*, *in honore c stitutus*, *spectabilis*, ut Marc. 15, 43. εὐσχήμων βουλευ coll. Prov. 11, 25. (*Joseph.* de vita sua §. 9. commemo factiones, alteram ἀνδρῶν εὐσχημόνων, nobiliorum; alte ἐξ ἀσημοτάτων, maxime ignobilibus, constantem.)

Εὐτόνως, (ab εὔτονος, firmus, validus) adv. *ve menter*, *magna cum contentione*, *graviter*. Luc. 23, 10. 18, 28. coll. Jos. 6, 8. 2 Macc. 12, 23. *Joseph.* bell. 4, 8. 4

Εὐτραπελία, ας, ἡ, (ab εὐτράπελος, quod est ex et τρέπω, urbanus, lepidus) *urbanitas*; — *lepor*, *facet* — deinde in malam partem: *joci indecentes*, *scurrili* vel potius *sermones ambigui*, qui in obscoenum sensum fa flecti possunt; Eph. 5, 4. Vid. *Wolfius* in curis phil. ad *Etym. M.* ἡ εὐτραπελία· μωρολογία, κουφότης, ἀπαιδευ παρὰ τὸ εὖ τρέπεσθαι τὸν λόγον εἴρηται.

Εὔτυχος, ου, ὁ, *Eutychus*, nom. pr. adolescentis Paulum in vitam reducis, Act. 20, 9.

Εὐφημία, ας, ἡ, (ab εὔφημος) *bona fama*, *bona e stimatio*, *laus*. 2 Cor. 6, 8. (fausta ominatio, *Joseph.* 10, 11. 7. acclamatio, id. Ant. 16, 2. 1.)

Εὔφημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab εὖ et φήμη) bonam habet existimationem, qui boni est ominis; — laudat, celebrat. — In N. T. semel Phil. 4, 8. ubi εὔφ sunt: *quae bonam existimationem efficiunt*, *laudi ducun laudabilia*.

Εὐφορέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et φορέω, unde εὔφορος, tilis,) *fertilis sum*, *fructus largiter fero*; semel Luc. 12,

Εὐφραίνω, f. ανῶ, (εὖ et φρὴν) *mentem exhila oblecto*, 2 Cor. 2, 2. — Medium: *exhilaro me*, *delector qua re*, *laetor*, *laeto sum animo*, in *jubila erumpo*, Luc. 32. Act. 2, 26. Rom. 15, 10. (Deut. 32, 43.) Gal. 4, 27. (54, 1.) Apoc. 11, 10. 12, 12. — seq. ἐν τινι Act. 7, 41. 1 S 2, 1. Psal. 64, 11. Eccl. 2, 10. — et ἐπί τινι, Apoc. 18, Psal. 31, 8. 40, 22. 70, 5. — Dicitur potissimum de laet in epulis, cum addito verbo epulandi, ut Luc. 12, 19. 23. tum eo omisso, ubi est *laete convivari*, ut Luc. 15, 29. 16, 19. et שָׂמַח, Deut. 14. 26. 27, 7. coll. Esth. 9, 19. 13, 11. et saepius apud profanos. Caeterum non habetu

Εὐφράτης, ου, ὁ, *Euphrates*, hebr. פְּרָת, fluvius A occidentalis maximus, ex Armeniae montibus delabens, per Syriam et Mesopotamiam in mare Persicum effluens. C memoratur Apoc. 9, 14. 16, 12. et notandum est, Jud males daemones in locis desertis, etiam in desertis ad

em sitis, vinctos custodiri, arbitratos esse. coll. Zach. 5, latth. 12, 43. Tob. 8, 3.

Εὐφροσύνη, ης, ἡ, (ab εὔφρων, laetus, vid. εὐφραίνω) *a, oblectatio,* Act. 14, 17. τροφῆς καὶ εὐφροσύνης i. e. ; εἰς εὐφροσύνην. cf. Judith. 12, 12. — *salus, felicitas,* , 28. coll. Psal. 3, 11. Sir. 4, 13.

Εὐχαριστέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et χάρις) 1) *gratias ago,* ativo, Luc. 17, 16. 18, 11. Joh. 11, 41. Act. 27, 35. . Rom. 1, 8. et passim. cf. Judith. 8, 2. 2 Macc. 1, 11. omisso dativo, Rom. 1, 21. Eph. 1, 16. 5, 20. — 2) *ad s agendas obstrictus sum,* τινὶ, Rom. 14, 6. 16, 4. . 1, 14. — Cum in gratiarum actione inesse soleat laus actoris, 3) est: *laudo, celebro,* addita notione grati , et est i. q. εὐλογεῖν, 1 Cor. 14, 17. ubi καλῶς εὐχαρι- est idem quod antea v. 16. εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, coll. 2 Cor. 1, 11. εὐχαριστηθῇ, celebretur beneficium. Sic r quoque de εὐλογίᾳ quae ad initium epulorum fieri so- cuique inerat celebratio Dei cum gratiarum actione, . 15, 36. 26, 27. coll. 25. Marc. 8, 6. 14, 23. Luc. 22. . Joh. 6, 11. 23. 1 Cor. 11, 24. cf. Εὐλογέω.

Εὐχαριστία, ας, ἡ, (ab εὐχαριστέω) *gratiarum actio,* 4, 3. 2 Cor. 9, 11. 12. Eph. 4, 6. Col. 4, 2. 1 Thess. 3, Tim. 2, 1. — *celebratio Dei, laudes Dei,* 1 Cor. 14, Cor. 4, 15. Eph. 5, 4. Col. 2, 7. Apoc. 4, 9. 7, 12. de *precibus* cum celebratione Dei et gratiarum actione ictis, 1 Tim. 4, 3. 4. coll. Sap. 16, 28.

Εὐχάριστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, profanis est: gratus, iciorum memor; gratiosus, jucundus, gratus. Semel in Col. 3, 15. ubi alii vertunt *liberales,* benefici; alii: *ccepti:* alii: *gratiosi, comes.* Mihi propter nexum loci εὐχάριστοι videntur esse, vel qui fraterno amore *aliis bene placere* student, vel qui concordiae studiosi *tiam* cum aliis libenter *redeunt.*

Εὐχή, ῆς, ἡ, (cf. Εὔχομαι) 1) *votum, promissio sancta acta,* hebr. נֶדֶר, Judic. 11, 30. Num. 30, 4. Deut. 12, . 22, 7. et saepissime; (unde etiam dona promissa ipsa at, dona voluntaria, 3 Esdr. 2, 7. 9. 8, 58. coll. Esdr. Sic in N. T. Act. 21, 13. de voto castimoniae, et ib. 18. de voto, quod Paulus fecit tondendi capilli, ubi reas pervenisset. (Alii hic de voto religioso, de voto atus cogitarunt, sed minus recte, quanquam apud de Nasiraeatu Numer. cap. 6. legitur.) Iis, qui mor- rassent, vel in angustias conjecti fuissent, moris fuisse, s vacare triginta diebus, antequam victimas oblaturi et vino abstinere et *radere comas* (ξυρήσασθαι τὰς κό- tradidit *Josephus,* de bello Jud. 2, 15. 1. — 2) *de-* o Deo facta, quare LXX. pro hebr. תְּפִלָּה, Prov. 15,

g. 32. Job. 16, 17. Sic Jac. 5, 15. coll. v. 16. Efficaciam f
lutarem τῆς εὐχῆς aliorum pro aegroto celebrant quoque S
58, 9. coll. v. 14. et Test. XII. Patr. p. 682. — Saepius n
legitur.

Εὔχομαι, f. ξομαι, 1) *votu facio* Deo, Deo fanc
promitto, Gen. 28, 20. Num. 6, 21. Eccl. 5, 4. Hoc fen
fortasse Act. 26, 29. εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ, voto lubentissi
me obstringerem Deo. Alii: optarim a Deo. — 2) *prec
facio, precibus expeto*, 2 Cor. 13, 9. potissimum de precib
pro aliis, f. deprecatione, — πρὸς τὸν θεὸν, 2 Cor. 13,
Jac. 5, 16. coll. Num. 21, 8. Exod. 8, 8. Deut. 9, 26. 2 Re
20, 2. — Inde ex adjuncto: 3) *valde desidero, opto*, A
27, 29. Rom. 9, 3. 2 Job. v. 2. Act. 26, 29. coll. Jer. 42, 2
ubi in textu hebr. יפה. Test. XII. Patr. p. 589.: ὁ πατήρ μ
ηὔξατό μοι λέγων· βασιλεὺς ἔσῃ κατευοδούμενος ἐν πᾶσι. Pra
terea non habetur in N. T.

Εὔχρηστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et χρηστὸς) *u
optime accommodatus, perutilis, utilis*; 2 Tim. 2, 21. 4, 1
Philem. v. 11. coll. Sap. 13, 13. εἰς οὐδὲν εὔχρηστον.

Εὐψυχέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et ψυχὴ), *laeto* f. alacri *fi
animo, exhilaror*, Phil. 2, 19. (εὐψυχία, animi hilarit
4 Macc. 6, 11. 9, 23. — εὔψυχος, alacer, *Joseph*. Ant. 2, 2.

Εὐωδία, ας, ἡ, (ab εὐώδης, bene olens) 1) bon
odor, Sir. 24, 15. — 2) *suffimenta bene fragrantia*, qu
Deo in facris offerebantur; 3 Esdr. 1, 13. Esdr. 6, 10. D
2, 46. Sir. 32, 7. — In N. T. tropice de eo quod Deo grat
simum est; 2 Cor. 2, 15. χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν, Christi qu
suffimentum sumus, i. e. opera nostra a Christo nobis dema
data, Deo quam maxime accepta est. Eph. 5, 2. Phil. 4,
ὀσμὴ εὐωδίας, suffimentum suavissimum; res, opera Deo qu
maxime grata. vid. e V. T. Gen. 8, 21. Lev. 1, 9. 22. Nu
28, 13. coll. Test. XII. Patr. p. 547., ubi ἄγγελοι τοῦ προσώπ
offerre Deo dicuntur ὀσμὴν εὐωδίας λογικὴν καὶ ἀναίμακ
προσφοράν. Saepius non habetur.

Εὐώνυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (εὖ et ὤνυμα, Ae
pro ὄνομα) 1) qui boni est nominis; fausti ominis; inde, c
graecis omina sinistra essent bona, 2) *sinister, laevus*, A
21, 3. Apoc. 20, 2. — Ἐξ εὐωνύμων, ad sinistram, Matth.
21. 23. 25, 33. 41. 27, 38. Marc. 10, 37. 40, 15, 27. Saep
non extat. coll. Neh. 8, 6. Jos. 23, 6. Ez. 21, 16.

Ἐφάλλομαι, (ἐπὶ et ἅλλομαι) *insilio* in aliquem. Sen
Act. 19, 16. coll. 1 Sam. 10, 6. 11, 6. 16, 13.

Ἐφάπαξ (ἐπὶ et ἅπαξ) adverb. *una vice, semel*; Ro
6, 10. Hebr. 7, 27. 9, 12. 10, 10. Sic quoque 1 Cor. 15,
ubi ἐφάπαξ est semel, non iteratis vicibus, ut Petro et A
stolis. Alii hic, sed sine causa, *simul, eodem tempore
loco*. Saepius non legitur.

Ἐφεσῖνος, ίνη, ῖνον, *Ephesinus*, Apoc. 2, 1. ubi pro
σίνης Griesb. reposuit τῆς ἐν ἐφέσῳ.

Ἐφέσιος, ία, ιον, *Ephesius*, *Epheso oriundus*. Act.
. 34. 35. 21, 29. (Eph. 6, 24.)

Ἔφεσος, ου, ἡ, *Ephesus*, metropolis Joniae celeber-
ad mare Icarium sita, in qua Dianae templum splendi-
m erat, a veteribus inter septem mundi miracula rela-
ab Herostrato incensum, deinde communibus Graeciae
bus restitutum. (*Pausan.* 7, 2, *Liv.* 1, 45. Plin. 5, 37.
, 14, 948.) Coetus christianorum ibi collectus emine-
er Asiae minoris coetus. Commemoratur Act. 18, 19—
, 1. 17. 26. 20, 16 sq. 1 Cor. 15, 32. 16, 8. Eph. 1, 1.
1, 3. 2 Tim. 1, 18. 4, 12. Apoc. 1, 11. 2, 1.

Ἐφευρετής, οῦ, ὁ, (ἐπὶ et εὑρετής, inventor) *inven-*
ui praeterea aliquid excogitat, aliis adhuc non cogni-
Rom. 1, 30. ἐφευρεταὶ κακῶν, malorum, scelerum in-
es, οἱ ἐπὶ τοῖς παλαιοῖς κακοῖς ἕτερα καινοτομοῦντες κακά,
d. explicat. Similiter Sap. 1, 4. ψυχὴ κακότεχνος est:
scelera volvens. *Philo* in Flacc. p. 968.: κακῶν εὑρεταί,
malarum opifices. ib. p. 975.: καινῶν ἀδικημάτων εὑ-

Ἐφημερία, ας, ἡ, (ab ἐφήμερος) quod profanis non
atum, LXX. interpretes utuntur ad designandas viginti
r *familias* sive *classes* sacerdotum, quarum quaeque
iano ministerio in templo per octo dies fungi debebat,
tituto Davidis 1 Chr. 24, 4., confirmato a Salomone
. 8, 14.) et Nehemia (Neh. 13, 30.). *Joseph.* Antiq.
7. eandem rem exponens, istas familias appellat πα-
— διεμέρισε αὐτοὺς κατὰ πατριάς· διέταξε δὲ μίαν πα-
ιακονεῖσθαι τῷ θεῷ ἐπὶ ἡμέρας ὀκτώ. In textu hebr. pro
ία legitur מַחְלֹקֶת, divisio, classis, 1 Chr. 23, 6. 28, 13.
Chr. 31, 2. 15. מִשְׁמָר et מִשְׁמֶרֶת, custodia, statio, Neh.
. 13, 30. 1 Chr. 25, 8. diciturque etiam de *ministerio*
sacerdotum 2 Chr. 13, 11. 3 Esdr. 1, 16. ubi 2 Chr.
. est עֲבֹדָה. *Suidas:* ἐφημερία· πατριά. λέγεται καὶ ἡ
ἐρας λειτουργία. — In N. T. bis de *familia* sacerdotum,
, 5. 8.

Ἐφήμερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ἐπὶ et ἡμέρα)
m unum durans, diurnus; 2) *quotidianus.* Jac. 2, 15.

Ἐφικνέομαι, οῦμαι, f. ἵξομαι, (ἐπὶ et ἱκνέομαι, venio)
io, pertingo; bis, 2 Cor. 10, 13. 14. et bis in V. T.
, 27. 30.

Ἐφίστημι, f. ἐπιστήσω (ἐπὶ et ἵστημι) colloco juxta,
, admoveo. Medium ἐφίσταμαι, cuius significationem
aor. 2. perfect. et plusq. act. sequuntur, quodque in N.
nisi ter in Pauli et praeterea in Lucae scriptis legitur,
) *me colloco juxta, juxta sto, adsto,* Act. 22, 13. 20.—

sequitur et ἐπὶ, Act. 10, 17. 11, 11. et dativus: τῇ ο
Act. 17, 5. αὐτῷ, Act. 23, 11. Gen. 24, 43. 1 Sam. 22
— Saepius dicitur de angelis subito comparentibus et ad
tibus, Luc. 2, 9. 24, 4. 12, 7. — *me sisto coram*, Luc. 4
— 2) *advenio*, *accedo*, Luc. 2, 38. 10, 40. 23, 27. —
bito accedo, Luc. 20, 1. Act. 4, 1. 3) *proximus sum*, *i*
immineo, 1 Thess. 5, 3. 2 Tim. 4, 6. 4) *irruo*, *ingruo*,
21, 34. Act. 6, 12. 28, 2. Sap. 6, 5. 2 Sam. 1, 10. Lev
16. — 5) *persevero*, *persto in agendo*, *insisto alicui*
2 Tim. 4, 2. cf. Jes. 41, 22. Exod. 7, 23. ἐπέστησε τὸν νοῦ
Saepius non extat.

Ἐφραΐμ, ὁ, *Ephraim*, urbs Joh. 11, 54. comme
rata, quae secundum Eusebium octo, secundum Hierony
triginta milliaribus distabat Hierosolymis. Teste *Josepho*
bell. 4, 9. 9.) urbs Ἐφραΐμ in vicinia urbis Bethel sita er

Ἐφφαθὰ, hephata, i. e. *aperitor*, imperativus syri
ܐܬܦܬܚ, ἐθφατὰ, euphonice ἐφφαθὰ, a verbo ܦܬܚ
aperuit. Marc. 7, 34.

Ἔχθρα, ας, ἡ, (foemin. ab ἐχθρὸς, odium, inimic
inimicitia, *odium*, Rom. 8, 7. Luc. 23, 12. Gal. 5, 20.
4, 4. (ἔχθραι, 4 Macc. 2, 13.) — metonym. *causa dis*
Eph. 2, 15. 17. — 3 Esdr. 5, 74. Num. 35, 20. 22.

Ἐχθρὸς, ὰ, ὸν, *inimicus*, *adversarius*, Matth.
28. ὁ ἐχθρὸς ἄνθρωπος, coll. Esth. 7, 6. 9, 10. Sap. 1
15, 18. — Deinde ὁ ἐχθρὸς substantive 1) *inimicus*, *adve*
rius, *hostis*, qui alterum laedit, s. eum laedere studet, M
5, 43 sq. 10, 36. 22, 44. Luc. 1, 71. (ubi i. q. μισῶν
etiam respondeat hebr. שׂנא Exod. 23, 5. Psal. 41, 8. Prov
22.) 19, 27. et saepius. Apud LXX. potissimum pro h
אֹיֵב et צַר. — Specialiter de Dei adversario, *peccatore*,
13, 10. Rom. 5, 10. Col. 1, 21. — et κατ᾽ ἐξοχὴν *de adve*
rio Christi et Christianorum, *diabolo*, Luc. 10, 19. δύν
τοῦ ἐχθροῦ, (1 Petr. 5, 8. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν), coll. Matth.
25. ubi ὁ ἐχθρὸς v. 29. de diabolo explicatur. Eodem m
in Test. XII. Patr. p. 657. et 658. ὁ ἐχθρὸς dicitur Satanas
— 2) qui tanquam alienus non amatur, *invisus*, *reproba*
Rom. 11, 28. Gal. 4, 16.

Ἔχιδνα, ης, ἡ, *vipera*, venenum nocentissimum
bens, Act. 28, 3. — γεννήματα ἐχιδνῶν, *progenies viper*
tropice: homines callide laedentes, ingrati, odii verit
tanquam veneni, plenissimi, Matth. 3, 7. 12, 34. 23,
Luc. 3, 7.

Ἔχω, f. ἕξω et σχήσω, imperf. εἶχον, aor. 2. ἔσχον, 1
nor. *habeo* respondet, et fere eadem dicitur varietate,
autem

1) *habeo*, *possideo*; — de personis Matth. 3, 9.

ομεν. c. 9, 36. Marc. 6, 34. et ſaepius. — ἔχειν γυναῖκα,
n habere, Matth. 4, 24. 22, 28. Marc. 6, 18. 1 Cor. 5,
2. 12. — ſive etiam uxore uti, rem cum ea habere,
14, 4. coll. Deut. 28, 30. Jeſ. 13, 16. — ἔχειν ἄνδρα,
17 ſq. 1 Cor. 7, 13. — de membris corporis, Matth.
18, 8. 9. Luc. 21, 4. 24. 39. et paſſim; — de rebus,
8, 20. 12, 11. Jo. 3, 29. Luc. 4, 40. etc. — Inde ὁ
qui habet, poſſidet, μὴ ἔχων, *qui non habet, non poſ-*
Matth. 13, 12. 1 Cor. 6, 10. Matth. 13, 44. 46. 19, 22.
10, 21 ſqq. Luc. 12, 19. — Matth. 18, 25. μὴ ἔχων
ναι, nil habens, quod ſolvat. Luc. 7, 42. — Matth. 8,
ἔχει ποῦ τὴν κεφ. Luc. 9, 58. 14, 28. Marc. 6, 36. τί
γωσιν οὐκ ἔχουσι. ib. 8, 1. 2. Luc. 11, 6. 12, 17. — 2 Cor.
ἐκ τοῦ ἔχειν, pro facultate. coll. Neh. 8, 12. Sir. 13, 7.
autem primitivam verbi ἔχειν *habendi* notionem varie
t et referunt noſtri. Eſt enim pro diverſitate conjun-
: *in promptu, ad manus habeo*, Matth. 14, 17. 15, 34.
5, 38. 8, 5. 7. Luc. 24, 41. Joh. 2, 3. Matth. 16, 15. —
habeo, ἔχειν τὸ φῶς, Joh. 12. 35 ſq. Apoc. 2, 14. 15.
timento: *indutus ſum*, Matth. 3, 4. 22, 12. Luc. 9, 3.
; 2. — Joh. 18, 10. ἐχ. μάχαιραν, gladio cinctus. —
habeo, (quod Marc. 9, 50. plenius dicitur ἔχω ἐν ἐμαυ-
oh. 6, 68. ῥήματα ζωῆς. Apoc. 12, 12. θυμὸν μέγαν. —
tiam pertinet formula δαιμόνιον ἔχειν, Matth. 11, 18.
3, 22. 30. Luc. 4, 33. 7, 33. Joh. 7, 20. 8, 48. Act. 8,
aſſim; — πνεῦμα χριστ. ἔχειν, Rom. 8, 9. (ubi i. q. οἰκεῖ
.) 1 Cor. 7, 40. — Apoc. 2, 6. τοῦτο (ſcl. καλὸν) ἔχεις,
ni in te habes, hoc in te laudandum eſt. — *complector,*
eo, Hebr. 9, 4. Apoc. 21, 11.
) *teneo*; — et quidem a) ſenſu proprio: *manu teneo*,
26, 7. Marc. 4, 3. Apoc. 1, 16. 18. 3, 1. 5, 8. fortaſſe
14, 6. ſi εὐαγγέλιον ibi de nuntio ſcripto intelligitur.
25, 25. ἔχεις τὸ σὸν, en habes, tene, accipe. coll. Jer.
Joſ. 6, 8. — b) ſenſu tranſitivo: *capio, potior*, Marc.
. εἶχε αὐτοὺς τρόμος. Sic ſaepius apud LXX. interpre-
ο אָחַז, *cepit*, Job. 18, 21. πρώτους δὲ ἔσχε θαῦμα. ib.
30, 16. Jeſ. 13, 8. — c) *animo teneo, firmiter teneo*,
ὡς ἄγκυραν, Hebr. 6, 19. πίστιν 1 Tim. 1, 19. μυστή-
. 3, 9. τὰς ἐντολὰς, doctrinam animo firmiter tenens,
4, 21. νοῦν χριστοῦ, 1 Cor. 2, 16. 2 Tim. 1, 13. Rom.
τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, Dei veram cognitionem
am tenere. — *conſtanter teneo, agendo ſequor*, 1 Cor.
. συνήθειαν ἔχειν, conſuetudinem tenere, ſequi. Apoc.
. μαρτυρίαν κυρίου, firmiter tenere publicam Jeſu pro-
em. ib. 6, 9. 19, 10. (Job. 17, 9. τὴν ὁδὸν ἔχειν). Huc
renda eſt formula Joannea: ἔχειν τὸν πατέρα, τὸν υἱὸν,
nimo tenere i. e. ſequi ſentiendo agendoque patrem ſ.

filium, 1 Joh. 2, 23. 5, 12. 2 Joh. v. 9. (Test. XII. P
652.: ἔχοντες τὸν θεὸν τῆς εἰρήνης, fideliter sequuti
salutis.) —

3) *accipio, consequor, nanciscor, evenit mihi,*
voti compos fio, v. c. μισθὸν, Matth. 6, 1. 1 Cor. 9, 7. κρῖμα
poenas dare, 1 Tim. 5, 12. — λύπην, θλίψιν, χαρὰν,
5, 1. Joh. 16, 21. 33. 17, 13. 2 Cor. 1, 15. 2, 3. Phil.
Apoc. 2, 10. — ζωὴν αἰών. Matth. 19, 16. Joh. 3, 15
40. θησαυρὸν, Matth. 19, 21. τέκνα. Matth. 22, 24 sq.
Marc. 3, 29. Luc. 19, 20—26. τὰ αἰτήματα, petita,
5, 15. Vid. praeterea Matth. 25. 28 sq. Act. 9, 14. Joh.
8, 12. 2 Cor. 5, 12. Rom. 13, 3. 1 Cor. 6, 19. Joh.
Hebr. 6, 18. 7, 6. Act. 13, 15. Rom. 1, 13. — καιρὸν
tempus, opportunitatem nancisci, Gal. 6, 10. Hebr. 1
Apoc. 12, 12. ὀλίγον καιρὸν ἔχει, parum temporis ei conc
est. — εἶχε γῆν πολλὴν, — βάθος, nactum est semen hu
profundam, Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. 6. Luc. 8, 6. — M
13, 27. πόθεν οὖν ἔχει, unde ei venit. Joh. 4, 11. πόθεν
unde habebis, quo modo tibi comparabis. —

4) *me habeo, versor in, sum*, et indicat *statum* et
ditionem, quatenus *perdurat*. Triplici autem *usu* veni
res ipsa nominatur et conditio eius exprimitur per ad
vum, ubi rei ipsi praefigi solet articulus, v. c. τὴν χεῖρ
ρὰν ἔχων, manu tabida laborans, Matth. 12, 10. Marc.
— πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν, animo hebetes estis,
8, 17. — τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἔχοντες, Hebr. 5
vid. Αἰσθητήριον. b) cum accusativo substantivi conditi
exprimentis ponitur, ita ut vel verti possit: esse aliq
vel versari in, vel etiam substantivum resolvi possit in
verbum; v. c. ἔχων μάστιγας, i. q. μαστιγούμενος, m
vexatus, Marc. 3, 10. Ἡλικίαν ἔχει, adultus est, Joh.
23. Ἀκροβυστίαν ἔχοντες, praeputiati, Act. 11, 3. Ἔχει
ρήνην, in pace esse, Act. 9, 31. Ἔγκλημα ἔχειν, in culpa
sari, criminis reum esse, Act. 23, 29. Ἐλπίδα ἔχων, spe
Act. 24, 15. Ἐπιθυμίαν ἔχω pro ἐπιθυμέω, Phil. 1, 23.
ἀθανασίαν, pro ἀθάνατος ὤν, 1 Tim. 6, 16. Τιμὴν ἔχει
τιμᾶσθαι. Χάριν ἔχοντες pro ὄντες ἐν χάριτι, Act. 2, 47. (
33, 12. χάριν ἔχεις παρ᾽ ἐμοί.) Ἀγνωσίαν ἔχει, i. q. ἀ
1 Cor. 15, 34. vid. etiam Act. 28, 29. Rom. 10, 2. 15
Col. 4, 13. 2 Cor. 2, 4. — Ἔχοντες ἀσθενείας, infirmi, ae
Act. 28, 9. Hebr. 7, 28. pro quo Joh. 5, 5. legitur ἔχ
ἀσθενείᾳ. — c) cum adverbiis conditionem expriment
est: *me habeo, sum*; κακῶς ἔχω, male me habeo, Matt
28. 8, 16. 14, 35. Καλῶς ἔχω, Marc. 16, 18. Joh. 4,
Ἐσχάτως ἔχει in extremo est, Marc. 5, 23. Οὕτως ἔχει,
habet, Act. 7, 1. 12, 15. 17, 11. 24, 9. 2 Macc. 10, 9.
ἄλλως ἔχοντα, quae aliter se habent, non ita compa

. 5, 25. Πῶς ἔχουσι, quomodo se habeant, Act. 15,
ll. Gen. 43, 27. ubi respondet hebr. שלום.
) ut latinor. habeo de facultate et potestate dicitur:
possum, valeo, scio, Joh. 8, 6. ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν,
eant, quod crimini dent. Act. 25, 26. οὐκ ἔχω τί γρά-
non habeo, nescio quod scribam. ib. 23, 18. 19. (*Jo-*
. Ap. 1, 22. οὐκ ἔχοι εἰπεῖν.) — Marc. 14, 8. ὃ ἔσχεν
quaecunque poterat. Luc. 12, 4. μὴ ἔχοντες ποιῆσαι.
26. Act. 4, 14. Hebr. 6, 13. ἔχω ὀμόσαι, possum ju-
2 Petr. 1, 15. ἔχειν ὑμᾶς ποιεῖσθαι, ut possitis facere. cf.
20. Prov. 3, 21. —
) ut latinor. habeo de aestumatione: *habeo, aestumo*,
, i. q. λογίζομαι, Matth. 14, 5. 21, 26. 46. Marc. 11,
ct. 20, 24, Phil. 2, 29. Luc. 14, 18, 19. ἔχε με παραιτη-
excusatum me habe. 2 Cor. 1, 9. αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ
μα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ipse, meo judicio, me ad
n damnatum habebam, de vita mea prorsus despera-
(alii ἔχειν hic et Phil. 1, 30. vertunt *experiri*, ut Sir.
3 Esdr. 8, 82.) Vid. 2 Macc. 6, 11. —
) involvit notionem *faciendi, exercendi*, et est fere
οιέω; Rom. 12, 4. ἔχει πρᾶξιν, ministerium perficien-
abet. 1 Cor. 6, 4. 7. κριτήρια s. κρίματα ἔχειν, judicia
re s. lites agere. Μνείαν ἔχω, mentionem facio, com-
ro, 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 3. Χάριν ἔχοι, gratias ago,
7, 9. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 1, 3. Hebr. 12, 28. ψαλμὸν
armen Deo dico, ψάλλω, 1 Cor. 14, 26. ἔχοντες ἐλευ-
, usi libertate, 1 Petr. 2, 16. — Jac. 1, 4. ἔργον τέ-
χέτω, factis omni modo se exserat. Jac. 2, 1. ἐν προ-
ἔχ. τὴν πίστιν, ita versari in religionis exercitio, ut
m studium habeas. —
) habet notionem *necessitatis, est mihi*; et quidem ne-
tis a) aut *moralis*, v. c. ἔχω σοί τι εἰπεῖν, dicendum tibi
quid, Luc. 7, 40. ἔχω λέγειν, Joh. 16, 12. coll. Gen.
. b) aut *fati*, ubi est: *subeundum, sustinendum mihi*
uc. 12. 50. βάπτισμα ἔχω βαπτ. subeunda mihi est cala-
Phil. 1, 30. ἀγῶνα ἔχω, sustinenda est pugna. Col. 2,
est. XII. Patr. p. 611.: ἄτεκνος εἶχον ἀποθανεῖν, sine
mihi fuisset moriendum.) —
) exprimit *mensuram*, qua aliquid est, et dicitur a)
pore: Joh. 5, 6. πολὺν χρόνον ἔχει, jam multum tem-
transegerat. ib. 8, 57. πεντήκ. ἔτη ἔχεις, quinquaginta
habes. ib. 11, 17. τεσσ. ἡμέρας ἔχοντα, quartum jam
versatum in sepulchro. Act. 24, 25. τὸ νῦν ἔχον, quod
gitur tempus, in praesenti; (alii: ut nunc res se ha-
— b) *spatii*; Act. 1, 12. σαββάτου ἔχον ὁδὸν, qui sab-
am abest (Luc. 24, 13. legitur in eadem re ἀπέχω.) —
o) *Medium*: ἔχομαί τινος, *adhaereo, conjungo me*,

inhaereo, Deut. 30, 20. Job. 2, 3. etiam ἔν τινι, Job. 1
Ez. 14, 4. Inde ὁ ἐχόμενος, *contiguus*, *vicinus*, *proxi*
Marc. 1, 38. αἱ ἐχόμεναι πόλεις, vici proximi. Τῇ ἐχ
scl. ἡμέρᾳ, *proximo*, *proxime sequente die*, Luc. 13, 33.
20, 15. 21, 26. coll. Psal. 68, 17. ἐχόμενοι (אַחַר) ψαλλό
coll. Gen. 41, 23. (אַחֲרֵי) 2 Sam. 21, 1. 1 Chr. 10, 8. τῇ
μένῃ, hebr. מִמָּחֳרָת. 2 Macc. 12, 39. — τὰ ἐχόμενα quae
xima sunt, quae *pertinent ad*, seq. genitivo; Hebr. 6,
ἐχόμενα σωτηρίας, sensus: quae ad salutem ducunt, cf.
kovii exercit. Phil. ad h. l. (alii: saluti *convenientia*
Kypkius, ad h. l.) LXX. usurpant τὰ ἐχόμενά τινος saepiu
hebr. אֵצֶל, *juxta*, v. c. Levit. 6, 11. Judic. 19, 14. 1
1, 9. Neh. 8, 6. *Hesych.* ἐχόμενος ἐγγύζων, ἀντεχόμενος
σιον. — Ἐχόμενα· πλησίον, ἐγγυτάτω. —

11) Denique notandae sunt formulae singulares hae
ἔχειν ἐν γαστρὶ, *gravidam esse*, Matth. 1, 18. 23. 24
Marc. 13, 17. 1 Thess. 5, 3. — b) ἔχω ἀνάγκην, seq. in
tivo: *necesse est ut*, *oportet me*, Luc. 14, 18. 23, 17.
7, 27. — absolute: μὴ ἔχων ἀνάγκ., qui nulla urgetur n
sitate, 1 Cor. 7, 37. — c) ἔχειν τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ, *tene*
amare aliquem, nostrum: im Herzen tragen, Phil. 1,
d) ἔχω κατὰ πρόσωπον, coram, praesentem habeo, Ac
16. — e) ἔχειν τι κατά τινος, Matth. 5, 23. Marc. 11
Apoc. 2, 4. sive: πρός τινα, Act. 9, 38. 24, 19. 25, 19. 1
6, 1. *habeo, quod conquerar de aliquo, quod incusem*
ἔχ. τι ἔν τινι, reperio, quod reprehendam, Joh. 14, 30
f) ἔχ. κατὰ ἑαυτὸν, *mente inclusum habere*, non comm
care cum altero, Rom. 14, 22. coll. Job. 10, 13. ταῦτα
ἐν σεαυτῷ, hebr. צָפַן, abscondidit. — g) ἔχειν μεθ' ἑα
mecum duco, *mecum habeo*, Matth. 15, 30. 26, 11.
2, 19. 8, 14. 14, 7. Joh. 12, 8. — h) ἑτοίμως ἔχω, *pa*
sum, *constituo*, *libenter volo*, Act. 21, 13. 2 Cor. 12, 1
ὁ ἑτοίμως ἔχων, qui proxime futurus est, 1 Petr. 4, 5.
ἑτοίμῳ ἔχοντες, parati, 2 Cor. 10, 6. — i) ἔχω ὑπ' ἐμα
mihi subjectum habeo, Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. — ἐπ' ἐ
τοῦ, super me habeo, *subjectus sum*, Apoc. 9, 11. —
pice: *suscepi*, de voto, Act. 21, 23. etiam ἔχειν εὐχὴν
pliciter, omissis ἐπ' ἐμαυτοῦ, Act. 18, 18. k) χρείαν ἔχω
solute: *inops*, *indigens sum*, Marc. 2, 25. Act. 2, 45.
Eph. 4, 28. 1 Joh. 3, 17. χρείαν ἔχω τινος, *opus mihi es*
qua re, ea *indigeo*, Matth. 6, 1. 9, 12. 21, 3. 26, 65.
15, 7. Joh. 13, 29. Sequente infinitivo: *opus est*, *nece*
ut, Matth. 3, 14. 14, 16. 1 Thess. 1, 8. Joh. 13, 10
evang. Joann. c. 2, 25. 16, 30. sequitur etiam ἵνα. — l)
ἔχειν, pro τελειοῦσθαι, *dissolvi*; *finem habere*, Marc.
Hebr. 7, 3. — *eventum habere*, Luc. 22, 37.

Ἕως, adv. *terminum ad quem* indicans, latinor.

dens. Dicitur I) de *tempore*, ubi 1) est: *usque ad,*
dum, donec, et *temporis jam vere praeterlapsi spa-*
ndicat. Sic a) cum *nominibus* genitivi casus conjungi-
Iatth. 1, 17. ἕως τοῦ χριστοῦ, usque ad Christum. c. 2, 15.
23, 25. Marc. 14, 25. 15, 33. Luc. 1, 18. Act. 1. 22.
28, 23. 1 Cor. 16, 8. etc. — ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν, Act.
coll. Gen. 28, 15. — ἕως τέλους, usque ad extremum
s, 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. — b) cum *verbis*, Matth.
ως ἐλθὼν ἔστη, usque dum venit stetitque. Matth. 24,
uc. 15, 4. 17, 8. 19, 13. Joh. 21, 22 sq. 2 Thess. 2, 7.
4, 13. Hebr. 10, 13. — ἕως ἄν seq. conjunctivo, usque
Matth. 2, 13. 5, 18. 26. 10, 11. Marc. 6, 8. 12, 36.
o, 43. 1 Cor. 4, 5. Jac. 5, 7. et passim coll. Jes. 12, 14.
οὗ scl. χρόνου, usque dum, usque ad tempus, quo,
1, 25. 13, 33. Luc. 13, 21. Act. 21, 26. 25, 21. — c)
articulis temporis; ἕως ἄρτι, usque ad hoc tempus,
11, 12. Joh. 2, 10. 15, 17. 16. 24. 1 Cor. 4, 13. 15,
ως τοῦ νῦν, usque ad hunc diem, Matth. 24, 21. Marc.
— ἕως τῆς σήμερον Matth. 27, 8. sive ἕως σήμερον,
3, 15. — ἕως ὅτου, usque dum, Luc. 15, 8. (coll. v.
ὅτου deest). Joh. 9, 18. coll. 1 Sam. 30, 4. 1 Macc. 14,
2) cum verbis saepius terminum *temporis futuri*, *ubi*
mmatum fuerit indicat, et exprimit *futurum exactum*;
egitur ἕως, nude positum, Marc. 6, 45. ἕως αὐτὸς ἀπο-
ὸν ὄχλον, usque dum ipse populum dimisisset. ib. 14,
ς προσεύξωμαι, donec preces fecero. Apoc. 6, 11. —
pius ἕως οὗ scl. χρόνου, (ubi alii, sed minus recte, *in-*
dum vertunt), Matth. 14, 22. ἕως οὗ ἀπολύσῃ, usque
imiserit. ib. 26, 36. Matth. 26, 36. ἕως οὗ ἀπελθὼν
ξωμαι, donec precatus fuero. ib. 17, 9. 18, 30. Luc.
24, 49. Act. 23, 12. 14. 21. μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν
ἀνέλωσιν αὐτόν. Joh. 13. 38. οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει,
ἀπαρνήσῃ με τρίς. — c) interdum etiam ἕως ἄν, Matth.
ἕως ἄν ἐκβάλῃ, (ubi minime est *sed*, quanquam LXX.
, 3. habent ἀλλά; vid. *Κρίσις*.) Marc. 9, 1. ἕως ἄν ἴδω-
on prius quam experti fuerint. Luc. 9, 27. 13, 35. οὐ
δητε ἕως ἄν ἥξῃ, non prius me videbitis, quam evene-
21, 32. d) etiam ἕως ὅτου, Luc. 13, 8. ἕως ὅτου σκάψω,
effodero terram ib. 22, 16. 18. — 3) de tempore di-
quatenus adhuc durat, et est: *dum, quam diu*; Joh.
ως ἡμέρα ἐστὶ, dum dies est. ib. 12, 35. 36. ἕως τὸ φῶς
(Sir. 30, 20. ἕως ἔτι ζῇς, μὴ ἀλλάξῃς σεαυτόν.) — ἕως
quam diu, quo usque, Matth. 17, 17. Marc. 9, 19.
41. Joh. 10, 24. Apoc. 6, 10. LXX. Psal. 13, 1. 3.
pro hebr. עַד אָנָה. — Ἕως ὅτου, *dum adhuc*, Matth.
ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ, dum es in via. (Test. XII. Patr.
: ἵνα, ἕως ὅτου ἔχει αἰδῶ, πίῃ.) — —

inhaereo, Deut. 30, 20. Job. 2, 3. etiam ἔν τινι, Job. 19, Ez. 14, 4. Inde ὁ ἐχόμενος, *contiguus*, *vicinus*, *proximi* Marc. 1, 38. αἱ ἐχόμεναι πόλεις, vici proximi. Τῇ ἐχομ scl. ἡμέρᾳ, *proximo*, *proxime sequente die*, Luc. 13, 33. A 20, 15. 21, 26. coll. Psal. 68, 17. ἐχόμενοι (אַחַר) ψαλλόντ coll. Gen. 41, 23. (אַחֲרֵי) 2 Sam. 21, 1. 1 Chr. 10, 8. τῇ ἐχ μένῃ, hebr. מָחֳרָת. 2 Macc. 12, 39. — τὰ ἐχόμενα quae *pr xima sunt*, quae *pertinent ad*, seq. genitivo; Hebr. 6, 9. ἐχόμενα σωτηρίας, sensus: quae ad salutem ducunt, cf. *Ca kovii* exercit. Phil. ad h. l. (alii: saluti *convenientia*; *Kypkius*, ad h. l.) LXX. usurpant τὰ ἐχόμενά τινος saepius p hebr. אֵצֶל, *juxta*, v. c. Levit. 6, 11. Judic. 19, 14. 1 R 1, 9. Neh. 8, 6. *Hesych.* ἐχόμενος ἐγγύζων, ἀντεχόμενος πλ σίον. — Ἐχόμενα· πλησίον, ἐγγυτάτω. —

11) Denique notandae sunt formulae singulares hae: ἔχειν ἐν γαστρὶ, *gravidam esse*, Matth. 1, 18. 23. 24. Marc. 13, 17. 1 Thess. 5, 3. — b) ἔχω ἀνάγκην, seq. infin tivo: *necesse est ut*, *oportet me*, Luc. 14, 18. 23, 17. He 7, 27. — absolute: μὴ ἔχων ἀνάγκ., qui nulla urgetur nec sitate, 1 Cor. 7, 37. — c) ἔχειν τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ, *tenerri amare* aliquem, nostrum: im Herzen tragen, Phil. 1, 7. d) ἔχω κατὰ πρόσωπον, coram, praesentem habeo, Act. 16. — e) ἔχειν τι κατά τινος, Matth. 5, 23. Marc. 11, Apoc. 2, 4. sive: πρός τινα, Act. 9, 38. 24, 19. 25, 19. 1 C 6, 1. *habeo*, *quod conquerar de aliquo*, *quod incusem.* ἔχ. τι ἔν τινι, reperio, quod reprehendam, Joh. 14, 30. f) ἔχ. κατὰ ἑαυτὸν, *mente inclusum habere*, non commu care cum altero, Rom. 14, 22. coll. Job. 10, 13. ταῦτα ἔχ ἐν σεαυτῷ, hebr. צָפַן, abscondidit. — g) ἔχειν μεθ᾽ ἑαυτ *mecum duco*, *mecum habeo*, Matth. 15, 30. 26, 11. Ma 2, 19. 8, 14. 14, 7. Joh. 12, 8. — h) ἑτοίμως ἔχω, *para sum*, *constituo*, *libenter volo*, Act. 21, 13. 2 Cor. 12, 14. ὁ ἑτοίμως ἔχων, qui proxime futurus est, 1 Petr. 4, 5. — ἑτοίμῳ ἔχοντες, parati, 2 Cor. 10, 6. — i) ἔχω ὑπ᾽ ἐμαυτ *mihi subjectum habeo*, Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. — ἐπ᾽ ἐμα τοῦ, super me habeo, *subjectus sum*, Apoc. 9, 11. — t pice: *suscepi*, de voto, Act. 21, 23. etiam ἔχειν εὐχὴν s pliciter, omissis ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ, Act. 18, 18. k) χρείαν ἔχω, solute: *inops*, *indigens sum*, Marc. 2, 25. Act. 2, 45. 4, Eph. 4, 28. 1 Joh. 3, 17. χρείαν ἔχω τινος, *opus mihi est* qua re, ea *indigeo*, Matth. 6, 1. 9, 12. 21, 3. 26, 65. L 15, 7. Joh. 13, 29. Sequente infinitivo: *opus est*, *necesse ut*, Matth. 3, 14. 14, 16. 1 Thess. 1, 8. Joh. 13, 10. evang. Joann. c. 2, 25. 16, 30. sequitur etiam ἵνα. — l) τέ ἔχειν, pro τελειοῦσθαι, *dissolvi*; *finem habere*, Marc. 3, Hebr. 7, 3. — *eventum habere*, Luc. 22, 37.

Ἕως, adv. *terminum ad quem* indicans, latinor. *us*

dens. Dicitur I) de *tempore*, ubi 1) est: *usque ad*, *dum*, *donec*, et *temporis jam vere praeterlapsi spa-* ndicat. Sic a) cum *nominibus* genitivi casus conjungi- latth. 1, 17. ἕως τοῦ χριστοῦ, usque ad Christum. c. 2, 15. 23, 25. Marc. 14, 25. 15, 33. Luc. 1, 18. Act. 1. 22. 28, 23. 1 Cor. 16, 8. etc. — ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν, Act. coll. Gen. 28, 15. — ἕως τέλους, usque ad extremum s, 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. — b) cum *verbis*, Matth. ως ἐλθὼν ἔστη, usque dum venit stetitque. Matth. 24, uc. 15, 4. 17, 8. 19, 13. Joh. 21, 22 sq. 2 Thess. 2, 7. 4, 13. Hebr. 10, 13. — ἕως ἂν seq. conjunctivo, usque Matth. 2, 13. 5, 18. 26. 10, 11. Marc. 6, 8. 12, 36. o, 43. 1 Cor. 4, 5. Jac. 5, 7. et passim coll. Jes. 12, 14. ; οὗ scl. χρόνου, usque dum, usque ad tempus, quo, 1, 25. 13, 33. Luc. 13, 21. Act. 21, 26. 25, 21. — c) *articulis* temporis; ἕως ἄρτι, usque ad hoc tempus, 11, 12. Joh. 2, 10. 15, 17. 16. 24. 1 Cor. 4, 13. 15, ἕως τοῦ νῦν, usque ad hunc diem, Matth. 24, 21. Marc. — ἕως τῆς σήμερον Matth. 27, 8. sive ἕως σήμερον, 3, 15. — ἕως ὅτου, usque dum, Luc. 15, 8. (coll. v. ὅτου deest). Joh. 9, 18. coll. 1 Sam. 30, 4. 1 Macc. 14, - 2) cum verbis saepius terminum *temporis futuri*, *ubi nmatum fuerit* indicat, et exprimit *futurum exactum*; egitur ἕως, nude positum, Marc. 6, 45. ἕως αὐτὸς ἀπο- τὸν ὄχλον, usque dum ipse populum dimisisset. ib. 14, ος προσεύξωμαι, donec preces fecero. Apoc. 6, 11. — pius ἕως οὗ scl. χρόνου, (ubi alii, sed minus recte, *in- dum* vertunt), Matth. 14, 22. ἕως οὗ ἀπολύσῃ, usque dimiserit. ib. 26, 36. Matth. 26, 36. ἕως οὗ ἀπελθὼν ξωμαι, donec precatus fuero. ib. 17, 9. 18, 30. Luc. 24, 49. Act. 23, 12. 14. 21. μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν ὗ ἀνέλωσιν αὐτόν. Joh. 13. 38. οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει, ἀπαρνήσῃ με τρίς. — c) interdum etiam ἕως ἂν, Matth. . ἕως ἂν ἐκβάλῃ, (ubi minime est *sed*, quanquam LXX. 2, 3. habent ἀλλά; vid. *Κρίσις*.) Marc. 9, 1. ἕως ἂν ἴδω- on prius quam experti fuerint. Luc. 9, 27. 13, 35. οὐ ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ, non prius me videbitis, quam evene- 21, 32. d) etiam ἕως ὅτου, Luc. 13, 8. ἕως ὅτου σκάψω, effodero terram ib. 22, 16. 18. — 3) de tempore di- quatenus adhuc durat, et est: *dum*, *quam diu*; Joh. ἕως ἡμέρα ἐστὶ, dum dies est, ib. 12, 35. 36. ἕως τὸ φῶς (Sir. 30, 20. ἕως ἔτι ζῇς, μὴ ἀλλάξῃς σεαυτόν.) — ἕως *quam diu*, *quo usque*, Matth. 17, 17. Marc. 9, 19.), 41. Joh. 10, 24. Apoc. 6, 10. LXX. Psal. 13, 1. 3. pro hebr. עַד־אָנָה. — Ἕως ὅτου, *dum adhuc*, Matth. ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ, dum es in via. (Test. XII. Patr. 6.: ἵνα, ἕως ὅτου ἔχει αἰδῶ, πίῃ.) — —

II) dicitur *de loco*, ubi est: *usque ad* et terminum ad quem, indicat; jungitur a) *substantivis* genitivi ca ἕως τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. 2 Cor. 1 ἕως δυσμῶν, Matth. 24, 27. vid. etiam c. 26, 58. 27, 51. M 13, 27. 14, 54. Luc. 2, 15. Act. 1, 8. — ἕως αὐτοῦ, pro usque ad locum, ubi erat, Luc. 4, 42. Act. 9, 38. coll. 1 18, 46. ubi pro hebr. עַד בּוֹאֲךָ. — b) *particulis*: ἕως ὧδε, que ad hunc locum, Luc. 23, 5. — ἕως εἰς; Luc. 24, ἕως εἰς Βηθανίαν, eduxit eos usque dum essent Betha ibi advenissent. Act. 26, 11. ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. cf. vit. 13, 14. 1 Macc. 2, 58. — —

III) dicitur de *serie et numero*: *usque ad*; ἕως ἑ κις, usque ad septimam vicem, Matth. 18, 21. 22. ἕως ἑπτά, usque ad septimum, Matth. 22, 26. vid. etiam M 20, 8. Joh. 8, 9. Act. 8. 10. Rom. 3, 12. ἕως ἑνὸς, usqu ultimum, ad unum omnes (Psal. 14, 1.) Hebr. 8, 11. —

IV) de *mensura*: *usque ad*; Marc. 6, 23. ἕως ἡμ τῆς βασιλείας, ipsam adeo dimidiam regni partem. Joh. ἕως ἄνω, ad summum usque. (Test. XII. Patr. p. 598.: λ ἕως ταλάντων τριῶν.) —

V) tropice *terminum in agendo* vel *patie* indicat; Luc. 22, 51. ἐᾶτε, ἕως τούτου, sinite, *sufficit* scl. quod fecistis. Proprie: *hucusque*, usque ad hunc minum agendi, *tantum*. cf. 2 Sam. 7, 18. ἠγάπησάς με τούτων tanto amore, hebr. עַד הֲלֹם, eo usque. Sic LXX. τίνος saepius pro עַד אָנָה, *usque quo*, v. c. Exod. 16, Jos. 18, 3. Job. 19, 2. — Matth. 26, 38. ἕως θανάτου *paene moriar*, Marc. 14, 34. coll. Jon. 4, 9. λελύπημαι ἕως (עַד) θανάτου. coll. Jes. 38, 1. Test. XII. Patr. p. 702. — (Apoc. 20, 5. pro ἕως reposuit *Griesb.* ἄχρι.)

Z.

Ζαβουλὼν, ὁ, *Sabulon*, hebr. זְבֻלוּן, filius decimus cobi, Gen. 30. 20. — meton. *tribus* Sabulonis, Matth. 4, 15. Apoc. 7, 8.

Ζακχαῖος, ου, ὁ, *Zachaeus*, portitor, qui com moratur Luc. 19, 2 sqq. Alius huius nominis commemor 2 Macc. 10, 19.

Ζαρὰ, ὁ, *Zara*, unus ex majoribus Christi, Matth.

Ζαχαρίας, ου, ὁ, *Zacharias*, s. *Sacharias*, hebr. ה Duo huius nominis commemorantur in N. T.; *unus* sace et pater Joannis baptistae, Luc. 1, 5 sqq. 3, 2. — *alter* Z ρίας, υἱὸς Βαραχίου, Matth. 23, 35. et Luc. 11, 51. q Judaei occidisse dicuntur μεταξὺ τοῦ ναοῦ s. τοῦ οἴκου καὶ

ιαστηρίου. Qui, quisnam fuerit, non consentiunt inter-
s. Quidam intelligunt Zachariam, Jojadae filium, cuius
io fit 2 Chron. 24, 20 sqq. putantque cum *Grotio*, Joja-
binominem fuisse ex more Hebraeorum; alii Zachariam
netam, filium Berechi, Zach. 1, 1. — alii denique Za-
am υἱὸν Βαρούχου, quem *Josephus* (de bell. 4, 5. 4.)
t illustrem, libertatis amantem et divitem, Zelotis au-
nvisum, et ab his ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ interfectum esse. Si
ntelligitur, θυσιαστήριον est altare holocaustorum in atrio
dotum, et ναὸς interiora templi, cf. *Joseph.* Ant. 8, 4. 1.:
θυσιαστήριον τὸ χάλκεον ἵστησι πρὸ τοῦ ναοῦ ἀντικρὺ τῆς
ς, et Antiq. 15, 11. 5. Quum hic Zacharias post Jesu
em demum interfectus fuerit, plurimi interpretes Joja-
ilium intelligunt, quanquam opinio, Jojadem habuisse
nen Barachiae, nullo nititur argumento historico. Qui
ariam a Josepho commemoratum subintelligunt, aut
um ἐφονεύσατε pro futuro positum esse putant, aut sta-
, Matthaeum ipsum commisisse anachronismum et pro
aria Jojadae filio, de quo Jesus loquutus fuisset, posuisse
ariam Baruchi, quia huius internecio lectoribus suis no-
a fuisset.

Ζάω, ῶ, inf. ζῇν, imperf. ἔζων et ἔζην, f. ζήσομαι, aor.
ησα, perf. ἔζηκα, 1) *spiritum duco, vivo*, Act. 17, 28.
ὐτῷ γὰρ ζῶμεν, spiritum ducimus. 1 Cor. 15, 45. ψυχὴ
Apoc. 16, 3. coll. Gen. 2, 7. 19. — Cum vitae animan-
proprium sit, ut sese moveant et vim suam exserant,
) *me moveo, vim meam exsero, vigeo, efficax sum*;
alienum est ab inertia earum rerum, in quibus nulla
ta. Hoc sensu Deus verus dicitur θεὸς ζῶν, *Deus vivus*,
s, prorsus dissimilis simulacris, quae nil percipiunt,
gunt, sed inertia stant loco suo, Deut. 4, 6. 2 Reg. 19,
Hos. 1, 10. Dan. 6, 20. 26. et in N. T. Matth. 16, 16.
63. Act. 14, 15. Rom. 9, 26. 1 Thess. 1, 9. et passim.
tus dicitur 1 Petr. 2, 4. λίθος ζῶν, fundamentum eccle-
non iners, ut lapis naturalis, sed efficax, vivens, et ib. 5.
liani λίθοι ζῶντες, eodem sensu. Rom. 12, 1. θυσία ζῶσα,
ma viva, non iners sed efficax in pietatis exercitio. Inde
ransfertur ad *res inanimatas* eo sensu, ut aut *motus*,
vigor et *efficacia* earum indicetur. Sic ὕδωρ ζῶν, *aqua*
, i. e. *ebulliens, se movens*, quae opponitur aquae in
rnis asservatae, Quellwasser, adjecta notione salubritatis,
4, 10. 11. 7, 38. coll. Gen. 26, 19. Levit. 14, 6. 50. Cant.
. — Apoc. 7, 17. ζωῆς πηγαὶ ὑδάτων, coll. Zach. 14, 5.
ῶν ὁ λόγος θεοῦ καὶ ἐνεργής, *vigens*, non vanum et inane
um, Hebr. 4, 12. cf. Sir. 44, 14. τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς
ς. — Ἐλπὶς ζῶσα 1 Petr. 1, 3. videtur dicta esse pro ἐλ-
ωῆς. — 3) *vivo, vivens sum*, et quidem a) de vita *prae-*

senti his in terris, ubi opponitur morti, Matth. 22, 32. 2
63. Marc. 5, 23. 12, 27. Luc. 20, 38. Act. 9, 41. Rom. 7, 1-
3. 1 Thess. 4, 15. 17. et saepius. — 1 Tim. 5, 6. ζῶσα, quam
quam viva adhuc est. Joh. 11, 26. πᾶς ὁ ζῶν, i. e. quilibet
homo. — Τὸ ζῆν substantive pro ἡ ζωή, vita, Phil. 1,
2 Cor. 1, 8. Hebr. 3, 11. 2 Macc. 3, 33. 7, 22. — Ἑαυτῷ ζ
sua propria vi vivit, Rom. 14, 7. 8. 2 Cor. 5, 15. — b) d
vita *omni, existentia*, absolute spectata, et sempiterna. Jo
6, 57. ζῶν πατὴρ, quod c. 5. 26. clarius dicitur ἔχων ζωὴν
ἑαυτῷ; ib. v. 58. ib. 6, 51. ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, in perp
tuum extabit, vivet, nunquam ullam vitae suae finem exp
rietur. Eandem formulam habes Apoc. 1, 18. 4, 9. 10. 10,
coll. Gen. 3, 22. — Hebr. 7, 8. ὅτι ζῇ, quod semper viv
ib. v. 25. 1 Thess. 5, 10. 1 Petr. 4, 6. et fortasse etiam Rom.
13. nisi ibi potius de vita morali intelligendum est. vid. Ἀπ
θνήσκω. — 4) transitive: *vitam do, ad vitam duco*, Psa
141, 2. 119, 50. — In N. T. ita ἄρτος ὁ ζῶν, cibus vitam s
aeternam dans, Joh. 6, 51. Λόγια ζῶντα, praecepta, qu
ad vitam, felicitatem ducunt, Act. 7, 38. Ὁδὸς ζῶσα, via
vitam ducens, Hebr. 10, 20. — 5) *vitae restituor*, de *mo
tuis;* iterum vivo, vitae restitutus sum, Matth. 9, 18. 1
11. 24, 23. Joh. 5, 25. 11, 25. Act. 1, 3. 25, 19. Rom. 6, 1
13. 2 Cor. 13, 4. Apoc. 20, 4. et passim; de aegrotis: *co
valesco*, Joh. 4, 51. 53. (coll. 2 Reg. 8, 8. εἰ ζήσομαι ἐκ τ
ἀῤῥωστίας μου.) — 6) *vitam sustento*, ζῆν ἐπ' ἄρτῳ, Matt
4, 4. Luc. 4, 4. — ζῆν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, 1 Cor. 9, 14. -
7) *dego, vitam dego*, Luc. 2, 36. ζήσασα ἔτη ἑπτά. (Pro
28, 16. μακρὸν χρόνον ζῆν. ib. 9, 11.) Rom. 7, 9. ἔζων χωρ
νόμου. Col. 3, 7. — 8) ut latinor. *vivo* transfertur ad *vit
rationem* et *conditionem*, ita ut indicetur, in quanam re vi
maxime sit occupata, cui rei potissimum impendatur. Luc. 1
13. ζῶν ἀσώτως. Act. 26, 5. ἔζησα φαρισαῖος. Gal. 2, 14. ἐθν
κῶς. 2 Tim. 3, 12. εὐσεβῶς. Tit. 2, 12. σωφρόνως. (Sa
14, 28. ἀδίκως). Ζῆν seq. dativo, sive seq. ἐν et κατὰ e
vitam alicui dicare, secundum alicuius voluntatem s. *pra
cepta vivere*. Ζῆν τῷ θεῷ, Rom. 6, 10. 11. Luc. 20, 38. G
2, 19. τῇ δικαιοσύνῃ, virtuti vitam consecrare, 1 Petr. 2, 2
ζῆν πνεύματι secundum spiritus dictamina, Gal. 5, 25. Ζ
ἐν ἁμαρτίᾳ, peccato vitam impendere, Rom. 6, 2. ζῶντες
κόσμῳ, secundum hominum perversorum voluntatem, C
2, 20. Ζῆν κατὰ σάρκα, cupiditates sequi, Rom. 8, 12 sq. -
Pertinet etiam huc Gal. 2, 20.: „non ego, qualis olim f
(legi mosaicae subjectus, Saulus) nunc vivo, sed ex Chri
praeceptis, meaque praeterea tota vita hisce in terris secu
dum Christi praecepta instituetur. — 9) ex adjuncto, cu
vita sit summum bonum, *felix sum, felicitate fruor*, Lu
10, 28. Rom. 1, 17. 10, 5. Gal. 3, 11 sq. 1 Thess. 3, 8.

ίμεν, felicem me praedicabo. Hebr. 12, 9. — 10) De- ex usu hebr. חַי, ζῶ in formulis *jurandi* adhibetur: *per meam*, s. Dei, s. regis. Sic semel Rom. 14, 11. ζῶ per vitam meam. Saepissime ita LXX. v. c. Num. 14, . Judic. 8, 19. 1 Sam. 17, 56. Judith. 2, 12. 11, 4.

Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, *Zebedaeus*, vir judaeus, cuius uxor e, filii autem Joannes et Jacobus, Apostoli, fuerunt, more Hebraeorum, saepius οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου vocantur. 4, 21. 10, 2. 20, 20. 26, 37. 27, 56. Marc. 1, 19. 20. 10, 35. Luc. 5, 10. Joh, 21, 2.

Ζεστὸς, ή, όν, (a ζέω) *fervidus, coctus;* metaph. ut *fervidus, flagrans*, de studio, amore; bis Apoc. 3, . οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστὸς, neque frigidus neque cali- morum probitate sive Christi amore, i. e. tepidus, qui quidem Christo dedit, sed amore et obsequio eius de- ur. — Sic interpretes. At cum Jesus dicat: ὄφελον ἦν, ἢ ζεστὸς, neque credibile sit, laudari potuisse sta- orum, qui a Jesu et christiana probitate prorsus essent (hoc enim jam esset ψυχρὸς), nescio annon potius me- a desumta sit a cibis, aut frigore refrigerantibus, aut bene coctis et gulae stomachoque adaptatis. Sensus esset: similis es cibo fatuo, insipido, et χλιαρὸς v. 16. dum: non satis coctus. Commendatur haec conjectura od servator addit: quapropter μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ ός μου. Locus libri Sohar, quem *Eichhornius* excita- priorem explicationem confirmandam, non quadrat.

Ζεῦγος, εος, ους, τὸ, (a ζεύγνυμι, jungo, copulo) 1) quo jumenta copulantur; 2) ut latinor. jugum, *par torum*, Luc. 14, 19. ζεῦγος βοῶν, צֶמֶד 1 Reg. 19, 21. 10. — *par* omnino, i. e. duo eiusdem generis, Luc. ζεῦγος τρυγόνων, par turturum, hebr. שְׁתֵּי, Lev. 5, ll. Jud. 17, 10. ζεῦγος ἱματίων.

Ζευκτήριος, ία, ιον, aptus ad copulandum; inde ἡ ρία, ας, substantive: *vinculum*, Act. 27, 40.

Ζεὺς, ὁ, gen. διὸς, dat. διῒ, acc. δία, (a ζάω) *Jupiter*, Graeci et Romani summum Deum et Deorum patrem ant. Semel Act. 14, 13. ubi διὸς pro τοῦ ἱεροῦ τοῦ διὸς, *Jovi sacri*, positum est, ut haud raro Graeci nomen ro templo eius dixerunt. cf. *Kuinoelii* comment. ad h. l. 2 Macc. 6, 2.

Ζέω, f. έσω, 1) *ferveo, ebullio;* 2) tropice de animo: , *flagro* rei studio. Act. 18, 25. ζέων τῷ πνεύματι, ar- nflammatus. Rom. 12, 11. ζέοντες τῷ πνεύματι. *Philo* 3. a Mos. p. 695. ζέων καὶ πεπυρωμένος de irato.

Ζηλεύω, f. εύσω, i. q. ζηλόω. Legitur in codd. Apoc. .

fenti his in terris, ubi opponitur morti, Matth. 22, 32. 27
63. Marc. 5, 23. 12, 27. Luc. 20, 38. Act. 9, 41. Rom. 7, 1–
3. 1 Theff. 4, 15. 17. et faepius. — 1 Tim. 5, 6. ζῶσα, quan
quam viva adhuc eft. Joh. 11, 26. πᾶς ὁ ζῶν, i. e. quilibe
homo. — Τὸ ζῆν fubftantive pro ἡ ζωή, vita, Phil. 1, 2
2 Cor. 1, 8. Hebr. 3, 11. 2 Macc. 3, 33. 7, 22. — Ἑαυτῷ ζ
fua propria vi vivit, Rom. 14, 7. 8. 2 Cor. 5, 15. — b) d
vita *omni, exiftentia*, abfolute fpectata, et fempiterna. Jol
6, 57. ζῶν πατὴρ, quod c. 5. 26. clarius dicitur ἔχων ζωὴν ἐ
ἑαυτῷ; ib. v. 58. ib. 6, 51. ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, in perpe
tuum extabit, vivet, nunquam ullam vitae fuae finem expe
rietur. Eandem formulam habes Apoc. 1, 18. 4, 9. 10. 10, 6
coll. Gen. 3, 22. — Hebr. 7, 8. ὅτι ζῇ, quod femper vivi
ib. v. 25. 1 Theff. 5, 10. 1 Petr. 4, 6. et fortaffe etiam Rom. 8
13. nifi ibi potius de vita morali intelligendum eft. vid. Ἀπο
θνήσκω. — 4) transitive: *vitam do, ad vitam duco*, Pfa
141, 2. 119, 50. — In N. T. ita ἄρτος ὁ ζῶν, cibus vitam fc
aeternam dans, Joh. 6, 51. Λόγια ζῶντα, praecepta, qua
ad vitam, felicitatem ducunt, Act. 7, 38. Ὁδὸς ζῶσα, via a
vitam ducens, Hebr. 10, 20. — 5) *vitae reftituor*, de *mor
tuis*; iterum vivo, vitae reftitutus fum, Matth. 9, 18. 16
11. 24, 23. Joh. 5, 25. 11, 25. Act. 1, 3. 25, 19. Rom. 6, 10
13. 2 Cor. 13, 4. Apoc. 20, 4. et paffim; de aegrotis: *con
valefco*, Joh. 4, 51. 53. (coll. 2 Reg. 8, 8. εἰ ζήσομαι ἐκ τῆ
ἀῤῥωστίας μου.) — 6) *vitam fuftento*, ζῆν ἐπ' ἄρτῳ, Matth
4, 4. Luc. 4, 4. — ζῆν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, 1 Cor. 9, 14. –
7) *dego, vitam dego*, Luc. 2, 36. ζήσασα ἔτη ἑπτά. (Prov
28, 16. μακρὸν χρόνον ζῆν. ib. 9, 11.) Rom. 7, 9. ἔζων χωρ
νόμου. Col. 3, 7. — 8) ut latinor. *vivo* transfertur ad *vita
rationem* et *conditionem*, ita ut indicetur, in quanam re vit
maxime fit occupata, cui rei potiffimum impendatur. Luc. 15
13. ζῶν ἀσώτως. Act. 26, 5. ἔζησα φαρισαῖος. Gal. 2, 14. ἐθν
κῶς. 2 Tim. 3, 12. εὐσεβῶς. Tit. 2, 12. σωφρόνως. (Sap
14, 28. ἀδίκως). Ζῆν feq. dativo, five feq. ἐν et κατὰ eft
vitam alicui dicare, fecundum alicuius voluntatem f. *prae
cepta vivere*. Ζῆν τῷ θεῷ, Rom. 6, 10. 11. Luc. 20, 38. Ga
2, 19. τῇ δικαιοσύνῃ, virtuti vitam confecrare, 1 Petr. 2, 2
ζῆν πνεύματι fecundum fpiritus dictamina, Gal. 5, 25. Ζ
ἐν ἁμαρτίᾳ, peccato vitam impendere, Rom. 6, 2. ζῶντες ἐ
κόσμῳ, fecundum hominum perverforum voluntatem, Co
2, 20. Ζῆν κατὰ σάρκα, cupiditates fequi, Rom. 8, 12 fq. –
Pertinet etiam huc Gal. 2, 20.: „non ego, qualis olim fu
(legi mofaicae fubjectus, Saulus) nunc vivo, fed ex Chrif
praeceptis, meaque praeterea tota vita hisce in terris fecur
dum Chrifti praecepta inftituetur. — 9) ex adjuncto, cu
vita fit fummum bonum, *felix fum, felicitate fruor*, Lu
10, 28. Rom. 1, 17. 10, 5. Gal. 3, 11 fq. 1 Theff. 3, 8. ὅ

όμεν, felicem me praedicabo. Hebr. 12, 9. — 10) De- ex uſu hebr. חַי, ζῶ in formulis *jurandi* adhibetur: *per* meam, ſ. Dei, ſ. regis. Sic ſemel Rom. 14, 11. ζῶ per vitam meam. Saepiſſime ita LXX. v. c. Num. 14, 3. Judic. 8, 19. 1 Sam. 17, 56. Judith. 2, 12. 11, , 4.

Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, *Zebedaeus*, vir judaeus, cuius uxor e, filii autem Joannes et Jacobus, Apoſtoli, fuerunt, nore Hebraeorum, ſaepius οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου vocantur. . 4, 21. 10, 2. 20, 20. 26, 37. 27, 56. Marc. 1, 19. 20. 10, 35. Luc. 5, 10. Joh. 21, 2.

Ζεστὸς, ἡ, ὸν, (a ζέω) *fervidus, coctus;* metaph. ut r. *fervidus*, *flagrans*, de ſtudio, amore; bis Apoc. 3, . οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστὸς, neque frigidus neque cali- morum probitate ſive Chriſti amore, i. e. tepidus, qui n quidem Chriſto dedit, ſed amore et obſequio eius de- ur. — Sic interpretes. At cum Jeſus dicat: ὄφελον ς ἦν, ἢ ζεστὸς, neque credibile ſit, laudari potuiſſe ſta- eorum, qui a Jeſu et chriſtiana probitate prorſus eſſent (hoc enim jam eſſet ψυχρὸς), neſcio annon potius me- ra deſumta ſit a cibis, aut frigore refrigerantibus, aut bene coctis et gulae ſtomachoque adaptatis. Senſus eſſet: ſimilis es cibo fatuo, inſipido, et χλιαρὸς v. 16. ndum: non ſatis coctus. Commendatur haec conjectura uod ſervator addit: quapropter μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ τός μου. Locus libri Sohar, quem *Eichhornius* excita- priorem explicationem confirmandam, non quadrat.

Ζεῦγος, εος, ους, τὸ, (a ζεύγνυμι, jungo, copulo) 1) quo jumenta copulantur; 2) ut latinor. jugum, *par* ntorum, Luc. 14, 19. ζεῦγος βοῶν, צֶמֶד 1 Reg. 19, 21. , 10. — *par* omnino, i. e. duo eiusdem generis, Luc. . ζεῦγος τρυγόνων, par turturum, hebr. שְׁתַּיִם, Lev. 5, ll. Jud. 17, 10. ζεῦγος ἱματίων.

Ζευκτήριος, ία, ιον, aptus ad copulandum; inde ἡ ρία, ας, ſubſtantive: *vinculum*, Act. 27, 40.

εὺς, ὁ, gen. διὸς, dat. διῒ, acc. δία, (a ζάω) *Jupiter*, Graeci et Romani ſummum Deum et Deorum patrem bant. Semel Act. 14, 13. ubi διὸς pro τοῦ ἱεροῦ τοῦ διὸς, *i Jovi ſacri*, poſitum eſt, ut haud raro Graeci nomen ro templo eius dixerunt. cf. *Kuinoelii* comment. ad h. l. 2 Macc. 6, 2.

Ζέω, f. έσω, 1) *ferveo, ebullio;* 2) tropice de animo: *o, flagro* rei ſtudio. Act. 18, 25. ζέων τῷ πνεύματι, ar- inflammatus. Rom. 12, 11. ζέοντες τῷ πνεύματι. *Philo* 3. a Moſ. p. 695. ζέων καὶ πεπυρωμένος de irato.

Ζηλεύω, f. εύσω, i. q. ζηλόω. Legitur in codd. Apoc.).

Ζῆλος, ου, ὁ, (a ζέω) 1) fervor, aeſtus; 2) trop
de animi affectu vehementiori quovis, ut verba fervendi,
dendi, in aliis quoque linguis; *fervor animi*, 2 Cor. 7,
Phil. 3, 6. κατὰ ζῆλον, fervide, ardenter. — *ira*, Act. 5,
13, 45. Rom. 13, 13. 1 Cor. 3, 3. ζῆλοι, irae effectus, 1 C
12, 20. Gal. 5, 20. Ira Dei pro *poenis*, Hebr. 10, 27. Ze
1, 19. 3, 9. coll. Sap. 5, 17. — *invidia fervens*, Jac. 3,
16. — *ardens rei ſtudium*, Joh. 2, 17. ὁ ζῆλος τοῦ οἴκ
(Pſ. 69, 10. hebr. קִנְאַת) fervor pro templo tuendo. c
1 Macc. 2, 58. ζῆλος νόμου. Ζῆλος ὑπέρ τινος ſtudium arde
in aliquem, 2 Cor. 7, 7. (Col. 4, 13. ubi Griesb. πόνον.) c
2 Cor. 9, 2. — ζῆλος θεοῦ, ardens ſtudium pietatis, Ro
10, 2. (Teſt. XII. Patr. p. 639.: ἐν ζήλῳ θεοῦ πορεύονται).
loco autem 2 Cor. 11, 2. ζηλῶ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ζῆλος θ
vel eſt: amor pius, qualem Deus habet erga homines,
animo inſpirat; vel ex hebraismo: amor *ſummus*, *maxim*
Saepius non extat.

Ζηλόω, ῶ, f. ώσω (a ζῆλος) 1) ferveo; 2) tropice
ζῆλος de fervore animi, et eſt: *ira moveor*, 1 Cor. 13,
(Act. 17, 5.) — *invidia proſequor aliquem*, ſeq. accuſati
perſonae, Act. 7, 9. ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ; Gen. 30, 1.
10. hebr. קִנֵּא. Sir. 9, 14. — *ſtudeo ardenter* alicui, ſ. ali
rei, Apoc. 3, 19. ζήλωσον, ſtude ardenter pietati. Sequitur
N. T. accuſativus 1 Cor. 12, 31. 14, 1. 39. ut etiam Ez.
25. Jeſ. 11, 13. Sir. 51, 24. in verſione alex. etiam dativ
Num. 11, 29. 25, 13. 1 Macc. 2, 26. — Studeo alicui,
placere cupio, *benivolentiam eius capto*, ſenſu malo, Gal.
17. 18. vid. Ἐκκλείω. — ſenſu bono: *amo*, ſalutem alicu
curo, 2 Cor. 11, 2. — *ſector* aliquem *ſtudioſe*, Gal. 4,
ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε, ut eos ſtudio ſectemini. Jac. 4, 2. φ
νεύετε καὶ ζηλοῦτε, tanto ſtudio ut vel caedem committe
poſſitis ſectamini. coll. Prov. 4, 14. μὴ ζηλώσῃς ὁδοὺς πα
νόμων. ib. 3, 31. Pſal. 37, 1. (*Joſeph.* c. Ap. 1, 25. ζηλου
νους ὑπὸ πολλῶν, probatos a multis.) Saepius non extat.

Ζηλωτής, οῦ, ὁ, (a ζηλόω), 1) homo *fervidus*, *a
cenſus zelo.* Hoc ſenſu accipiendum eſſe videtur cognom
Simonis, apoſtoli, Luc. 6, 15. Act. 2, 14. ei impoſitum, qu
facile excandeſcebat ira et zelo; noſtrum Eiferer, Hitzko
In V. T. ſaepius Deus dicitur θεὸς ζηλωτής, (קַנָּא, Exod.
5. Deut. 4, 24.) quatenus ſui contemtores graviter pun
θεὸς ζηλωτὴς καὶ ἐκδικῶν κύριος, ut Nah. 1, 2. legitur. A
cognomen Simonis inde derivant, quod antequam Chriſt
ſequeretur ad factionem Zelotarum pertinuiſſet, qui, te
Joſepho (de bell. 4, 4. et 6. 7, 8. 1.), acerrimi et violenti
tuum et morum antiquorum defenſores, valde ſeditioſi era
et Romanos aeque ac Judaeos ad Romanos ſe accommodant
odio fervidiſſimo proſequebantur. — 2) *ſtudio rei flagra*

iosissimus, (*Joseph.* c. Ap. 1, 22.) — τοῦ νόμου, Act.
10. (2 Macc. 4, 2.) τῶν παραδόσεων, Gal. 1, 14. καλῶν
ν Tit. 2, 14. πνευμάτων, donorum spiritualium, 1 Cor.
2. (1 Petr. 3, 13. codd. ζηλωταὶ pro μιμηταί.) — Act.
. ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, vel acer cultus divini (scl.
ndum legem mos.) defensor; vel τοῦ θεοῦ ex hebraismo
superlativum, zelo (scl. tuendae legis mos.) plenissimus.

Ζημία, ας, ἡ, 1) *detrimentum, damnum, jactura,*
27, 10. 21. ubi in posteriori loco etiam esse potest *cala-*
s ipsa damnum afferens; certe Phil. 3, 7. 8. est *noxa,*
m, (Test. XII. Patr. p. 651. ζημία ἢ ἀπώλεια. *Joseph.*
4, 8. 29.) — 2) *poena, mulcta;* ita apud LXX. v. c. Esdr.
. 2 Macc. 4, 48. *Joseph.* Antiq. 4, 8. 12.

Ζημιόω, ῶ, f. ώσω, (a ζημία) 1) damnum affero; ζη-
αι, *damnum patior, jacturam facio,* seq. accusat. rei
Matthiae gramm. gr. §. 420.). — 2 Cor. 7, 9. Phil. 3,
- τὴν ψυχὴν, animae jacturam facio, Matth. 16, 26.
. 8, 36. sive ἑαυτὸν, ut legitur Luc. 9, 25. coll. Prov.
9. — 2) *punio*, damno afficio in poenam; 1 Cor. 3, 15.
pponitur μισθὸν λαμβάνειν, praemio affici. coll. Deut.
9. Exod. 21, 22. Saepius non habetur.

Ζηνᾶς, ᾶ, ὁ, *Zenas,* doctor christianus, Tit 3, 13.
o praeterea nihil constat.

Ζητέω, ῶ, f. ήσω, latinor. *quaero*, hebr. בִּקֵּשׁ et דָּרַשׁ;
aero, inquiro, aufsuchen, suchen; proprie, de amisso,
1. 18, 12. 28, 5. Marc. 1, 37. Luc. 2, 45. 48 sq. Joh. 6,
, 34. et passim; 1 Sam. 10, 2. 14. — de abscondito,
1. 2, 13. 13, 45. Act. 9, 11. tropice: *cogitando, ratio-*
do quaero, τὸν θεὸν, Act. 17, 27. coll. Dan. 7, 19. in-
gando quaero, Joh. 16, 19. ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων. — de
uod adhuc non habemus omnino, Matth. 26, 59. Marc.
5. ib. 13, 6 sq. 19, 10. — inquiro, ut capiam, Joh. 18,
Act. 17, 5. — Cum quod quaerimus, postulare solea-
2) est *postulo, expeto,* Matth. 7, 7. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε,
8. Luc. 11, 9. 10. — σημεῖον, Marc. 8, 11. Luc. 11, 16.
φίαν, 1 Cor. 2, 7. 2 Cor. 13, 3. — Inde ζητεῖν παρά
, ab aliquo repetere, Luc. 12, 48. ζητεῖν ἔν τινι, latinor.
ere in aliquo, exigere ab aliquo, 1 Cor. 4, 2. — Inter-
spectatur notio adjuncta, quod opus est ea re, quam
lamus, ita ut verti possit: *opus est, necesse est, ut quae-*
Act. 13, 11. ἐζήτει χειραγωγούς. Hebr. 8, 7. ἐζητεῖτο τό-
νος, opus est ut locum habeat. — Cum eius rei, quam
imus, desiderio teneamur, 3) est *cupio, desidero, volo,*
1. 12, 46 sq. ζητεῖν αὐτῷ λαλῆσαι, velle cum eo colloqui.
Luc. 8, 20. Joh. 7, 4. καὶ ζητεῖ, imo desiderat, cupit.
18. Act. 27, 30. Rom. 10, 3. 1 Cor. 7, 27. Gal. 2, 17.
9, 6. ζητήσουσιν τὸν θάνατον, cupient mori. — Joh. 1,

38. τί ζητεῖτε, quid vultis? Joh. 4, 27. τί ζητεῖς, quid vis
ea? (Gen. 37, 14.). — Saepius indicat simul studium id pe
ficiendi, quod volumus, et verti potest: *periculum fac*
tento, Luc. 5, 18. 6, 19. 9, 9. 13, 24. 17, 33. 19, 3. Joh.
30. 10, 35. 19, 12. Act. 13, 8. et passim. coll. Deut. 13,
1 Sam. 19, 10. Act. 16, 10. ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν, tentavi pr
ficisci, paravi iter. coll. 1 Reg. 11, 22. ζητεῖς ἀπελθεῖν
τὴν γῆν σου. Gen. 43, 30. ἐζήτει κλαῦσαι. — 4) *studiosus s*
alicuius, valde desidero, amo; ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν,
5, 30. — τὴν δόξαν τινὸς, Joh. 5, 44. 7, 18. 8, 50. — v
etiam Rom. 2, 7. Gal. 1, 10. 1 Cor. 10, 24. 33. 13, 5. 2 C
12, 14. 1 Thess. 2, 6. coll. Psal. 34, 15. 4, 3. Mich. 3,
ζητῶ τὰ πονηρὰ, hebr. אָהַב, amo. — Deus dicitur ζητ
τοὺς ἀνθρώπους, quatenus eorum curam habet, eos am
Joh. 4, 23. Homines ex hebraismo dicuntur ζητεῖν τὸν Θ
quatenus eum curant, et venerantur, Rom. 10, 20. Jes.
1. שָׁאַל. coll. Exod. 33, 7. Psal. 24, 6. — 5) *sollicitus s*
de re acquirenda, i. q. ἐπιζητέω, Matth. 6, 33. Luc. 12,
(coll. v. 30. ubi ἐπιζητεῖν, et Matth. 6, 31. ubi μεριμνᾶν)
v. 31. — 6) ζητέω πῶς, Marc. 11, 18. 14, 1. 11. *quaero*
portunitatem, quod plenius dicitur ζητεῖν εὐκαιρίαν, Ma
26, 16. Luc. 22, 6. interdum etiam simpliciter ζητεῖν, ut Ma
21, 46. ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι; Marc. 12, 12. Luc. 19,
20, 19. cf. Exod. 2, 15. Dan. 6, 4. — 7) ζητεῖν τὴν ψυ
τινος, *vitae alterius insidias struere*, Matth. 2, 20. Rom.
3. — ex hebraismo frequentissimo, v. c. Exod. 4. 19. 1 S
24, 10. 2 Sam. 16, 11.

Ζήτημα, τος, (a ζητέω) id, quod quaeritur, sive qu
situm est; *res controversa, quaestio*. Act. 15, 2. 18, 15.
29. 25, 19. 26, 3.

Ζήτησις, εως, ἡ, (ab eodem) 1) actus quaerendi,
vestigatio (*Joseph.* Ant. 4, 4. 3. ib. 6, 4. 1.); — inde *disc*
tatio, disputatio, Joh. 3, 25. — *altercatio*, 1 Tim. 1, 4
4. — 2) i. q. ζήτημα, *res controversa*, Act. 25, 20. 2 T
2, 23. Tit. 3, 9. — Praeterea non habetur.

Ζιζάνιον, ου, τὸ, *zizanium, lolium* (Lolch, Tres
i. q. αἶρα. *Suid.* ζιζάνιον· ἡ ἐν τῷ σίτῳ αἶρα. — In N. T.
gitur Matth. 13, 25—40. et hic, ut recte monuit *Wetsten*
non lolium, sed *triticum adulterinum* est intelligendum
Palaestina frequens, speciem tritici referens sed fructum i
tilem ferens. Rabbini illud appellant זונין adulterinum, q
scortatione natum, ut multis docuit *Buxtorf.* in lex. ta
p. 680 sq. fueruntque qui graecum ζιζάνιον ab hoc vo
hebr. derivarent.

Ζοροβάβελ, ὁ, nom. pr. indecl. hebr. זְרֻבָּבֶל, *Z*
babel s. *Serubabel*, princeps sacerdotum judaeorum et
Judaeorum, qui primi exules e Babylonia in Judaeam re

(Esdr. 2, 2. 3, 2. 8. 5, 2. 1 Chron. 3, 19.) e ſtirpe Da-
oriundus. Commemoratur Matth. 1, 12 ſq. Luc. 3, 27.
ph. Ant. 11, 1. 3 ſq.)

Ζόφος, ου, ὁ, 1) *tenebrae, caligo;* Hebr. 12, 18. in
. qui pro σκότῳ habent ζόφῳ. 2) *carcer tenebricoſus,*
aliter locus poenarum in altera vita, *tartarus,* quem
ſolum Graeci (*Hom.* Il. 4, 13. et 15, 191. coll. *Virg.* Aen.
54. 577.) ſed etiam Hebraei deſcribebant ut locum tene-
plenum. cf. Γεέννα, Ἅιδης et Σκότος. Sap. 17, 21. ubi
nox, qua Aegyptii premebantur, dicitur εἰκὼν τοῦ μέλ-
ος αὐτοὺς διαδέχεσθαι σκότους. — Legitur 1 Petr. 2, 17.
v. 13. ζόφος τοῦ σκότους, carcer tenebrarum, atra car-
nox. 1 Petr. 2, 4. σειραῖς ζόφου, catenis tenebrarum
carcere tenebricoſiſſimo. Jud. v. 6. ὑπὸ ζόφον, tartaro
ſi. — Saepius non extat.

Ζυγὸς, οῦ, ὁ, (a ζεύγνυμι, copulo) 1) *jugum,* quo
nta copulantur. hebr. עֹל. Num. 19, 2. 1 Sam. 6, 7. —
ropice: *imperium* ſeverius, potiſſimum jugum *ſervitutis,*
m. 6, 1. οἱ ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, ſervi, qui jugo ſervitutis
ntur, imperio herili ſubſunt. coll. Levit. 26, 13. Jeſ. 9, 4.
Transfertur etiam a noſtris ad *praecepta ſeveriora* ſive
m praeceptorum; Gal. 5, 1. ζυγὸς δουλείας, Act. 15, 10.
ervitute legum moſaicarum ritualium, quare etiam ſer-
r ſua de vita inſtituenda praecepta ζυγὸν appellavit,
h. 11, 29. 30. vid. Jer. 5, 4. 5. Sir. 51, 26.: τὸν τράχηλον
ὑπόθετε ὑπὸ ζυγὸν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παι-
. Pſalt. Sal. 7, 8. ἡμεῖς ὑπὸ ζυγόν σου καὶ μάστιγα παιδείας
— 3) copula lancis, et deinde *lanx, ſtatera* omnino;
. 6, 5. coll. Levit. 19, 36. Hoſ. 12, 7. מֹאזְנַיִם, Sir. 21,
(Etiam de *tranſtro* 3 Macc. 4, 9.) Saepius non legitur.

Ζυμὴ, ῆς, ἡ, (a ζέω) *fermentum* quod maſſae farinae
φυράματι) immiſceri ſolet, *Sauerteig,* ζύμη τοῦ ἄρτου,
h. 16, 12. — Cum fermentum exiguum magnam maſſae
m fermentare ſoleat, ſervator imagine fermenti *bono*
uſus eſt Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. ad indicanda parva
i divini initia, eiusque clandeſtina ſed maxima incre-
a. Saepius autem in *malam partem* adhibetur. Sic Matth.
. 11. 12. Marc. 8, 15. Luc. 12, 1. ubi ſervator τὴν διδα-
Phariſaeorum appellat ζυμὴν, catenus, quatenus *tradi-*
s humanas immiſcuerant doctrinae divinae, hancque
perant. Porro in locutione proverbiali, quae 1 Cor. 5,
Gal. 5, 9. legitur, cuiusque ſenſus eſt: mala res ſi im-
etur bonae, hanc paullatim totam corrumpit, ut exi-
fermentum totam maſſam penetrat. Denique 1 Cor. 5,
ubi tertium comparationis in acore, qui fermento ineſt,
rendum eſt; comparatur enim puritas morum cum pane
fermentato ideoque puro et dulci, vitia autem cum fer-

mento, quod pani acorem contrahit. Saepius non extat. Exod. 12, 15. 13, 3. Lev. 2, 11.

Ζυμόω, ῶ, f. ώσω (a ζύμη) *fermento;* Matth. 13, 3 Luc. 13, 21. 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9. (vid. ζύμη). coll. H 7, 4. Exod. 12, 34. 39.

Ζωγρέω, ῶ, f. ήσω, (ζῶον ἀγρέω vivum capio) *vivi capio*, de animalibus aeque ac de hominibus, qui vivi bello capiuntur et servi fiunt. 2 Chron. 25, 12. *Joseph.* A 13, 6. 2. — Inde 2) in *servitutem redigo*, sensu malo, 2 Ti 2, 26. — sensu bono: *capio* alium, *ad partes meas pertra* Luc. 5, 10. ἔσῃ ζωγρῶν, homines docendo capies; regno vino concilies. Significat quoque *vitam alicui servo,* Nu 31, 15. ubi autem non ab ἀγρέω sed ab ἀγείρω derivand est. At Luc. 5, 10. notio servandi non spectatur sed notio piendi, ut ex occasione, qua ductus Jesus hoc tropo ute tur, apparet; cf. v. 1 sqq.

Ζωή, ῆς, ἡ, hebr. חַיִּים, latinor. *vita;* 1) *status vi* omnino, *vita* quatenus morti, τῷ non esse, opponitur, 2 C 5, 4. 2 Tim. 1, 10. Hebr. 7, 3. 16. Apoc. 11, 11. πνεῦμα ζω spiritus vitalis. ξύλον ζωῆς, Apoc. 2, 7. 22, 2. 4. arbor vit servans, mortem abigens. (4 Macc. 18, 16.) — Deo trib tur ζωή, Joh. 1, 4. 5, 26. quatenus est *fons omnium,* q vivunt, *auctor omnis existentiae,* vitam absolute habens. 2) *vita* hominum et quidem A) *vita praesens,* Luc. (1, 7 16, 25. ἐν τῇ ζωῇ σου, dum vivebas (Sir. 48, 15.) Act. 2, ὁδοὶ ζωῆς via ad hanc vitam servandam. Act. 8, 33. 17, 1 Cor. 3, 22. 15, 19. 1 Tim. 4, 8. ζωὴ ἡ νῦν. Jac. 4, 14. 2 P 1, 3. — Rom. 8, 38. οὔτε ζωή, neque vitae servandae dium, vitae amor. coll. Phil. 1, 20. 1 Petr. 3, 10. coll. P 34, 13. — *vitae sustentatio,* Luc. 12, 15. coll. Sir. 4, 1. 28. Prov. 27, 27. Gen. 45, 5. — *vitae conditio, vivendi tio, vita moralis,* Rom. 6, 4. 7, 10. 8, 2. 6. 10. τὸ δὲ πνε ζωή, spiritus autem est, efficit vitam moralem. Eph. 4, ζωὴ τοῦ θεοῦ, vita ex Dei voluntate. coll. Sap. 1, 12. Sir. 2. 29, 27. 46, 31. — B) *vita nova* post resurrectionem; de *Christi* nova vita, Rom. 5, 10. 2 Cor. 4, 10—12. ἵνα ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ, i. e. ut etiam, dum periculis pior, appareat, *Servatorem* (qui periculis eripit) esse in vis. Spectat enim hic Apostolus significationem nominis σοῦ, scl. servatoris. — b) de *Christianorum* vita altera, ἐκ νεκρῶν, Col. 3, 3. ζωῇ τῇ μελλούσῃ, 1 Tim. 4, 8. — R 5, 10. 17. ἐν ζωῇ, in vitam iterum restituti. Στέφανος ζ praemia alterius vitae, Jac. 1, 12. Apoc. 2, 10. — c) spe liter ζωὴ *vitam felicem in Christi regno* indicat, i. q. αἰώνιος, ut promiscue dicitur, v. c. Rom. 5, 18. 21. Ma 19, 16. 17. c. 18, 18. ubi gehennae opponitur. Spect autem cum notio *vitae novae* et *perennis,* tum vero et

beatitudinis ita, ut, quaenam in fingulis locis praeva-
vix fatis doceri poffit, et potius in plurimis locis utrum-
ogitandum effe, verofimile fit. Legitur autem ita ζωὴ
, 7, 14. Marc. 9, 43. 45. Joh. 5, 40. 6, 33. 35. 40. 48.
. 8, 12. 10, 10. 20, 31. Act. 3, 15. 11, 18. 2 Tim. 1, 1.
. 3, 7. 1 Joh. 1, 1. 5, 16. Act. 5, 20. ῥήματα τῆς ζωῆς
; pro ταῦτα, haec doctrina ad ζωὴν ducens. coll. Phil.
Ὀσμὴ ζωῆς, 2 Cor. 2, 16. cf. Εὐωδία et Ὀσμή. — Βι-
ζωῆς *liber vitae*, vid. Βιβλίον et Βίβλος. — Ζωὴ αἰώ-
vita beata fempiterna, Matth. 19, 16. Joh. 3, 15. 5, 26.
bi ζωὴ opponitur τῇ κρίσει. 12, 50. Act. 13, 46, Rom. 2,
iqua loca vid. in Αἰώνιος. — Interdum dicitur d) de *fpe*
vitae, ut Joh. 6, 53. οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς, ubi fuppl.
νουσάν, ut additur 1 Joh. 3, 15. vid. etiam 1 Joh. 3, 14.
— 13. — Etiam, e) metonym.: *auctor* vitae futurae,
1, 25. 14, 6. Col. 3, 4. 1 Joh. 1, 2. 5, 20. — f) Ὕδωρ
Apoc. 7, 17. 21, 6. 22, 1. 17. proprie *aqua viva* (vid.
, his in locis fenfu praegnanti: aqua viva et *faluber-*
vitam confervans. coll. Pfal. 36, 10. Prov. 18, 4. πηγὴ
ubi in hebr. חָכְמָה. — Saepius non habetur.

Ζώνη, ης, ἡ, (a ζωννύω) *cingulum; zona*, qua veftes
entes et laxiores conftringebantur, vel circum lumbos,
τὴν ὀσφὺν, Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. Act. 21, 11. hebr.
Ezech. 9, 2. 3. 11. Job. 12, 18. vel circa pectus, Apoc.
15, 6. hebr. אַבְנֵט, Exod. 28, 4. 39 fq. Lev. 8, 7. 13.
Zona numaria, cingulum loculi ufum praeftans; Geld-
, Matth. 10, 9. Marc. 6, 8. et faepius apud profanos.
inis eft, פּוּנְדָּה et אֲפוּנְדָּא, vid. *Buxtorfii* lex. talm. p. 1753.
raeterea non legitur.

Ζωννύω, f. ζώννυμι, f. ζώσω, *cingo, cingulo induo*,
21, 18. coll. 2 Reg. 4, 28. Exod. 29, 9.

Ζωογονέω, ῶ, f. ώσω, (ζῶον et γόνος generatio) 1) *vi-*
facio, vitam do, 1 Tim. 6, 13. in codd. qui ζωογονοῦντος
t pro ζωοποιοῦντος. — 2) *vivum confervo*, Luc. 17, 33.
7, 19. coll. Exod. 1, 17. Jud. 8, 19. 1 Reg. 20, 31. hebr.

Ζῶον, ου, τὸ, (a ζάω) natura viva; — *animal;* de
alibus ratione non praeditis, Hebr. 13, 11. 2 Petr. 2, 12.
ζῶα, Jud. v. 10. — de naturis fictitiis, forma anima-
fimilibus fed ratione praeditis, Apoc. 4, 6. τέσσαρα ζῶα.
7 — 9. 5, 6 — 14. 6, 1 — 7. 7, 11. 14, 3. 15, 7. 19, 4.
liter quatuor animalia fictitia habes Dan. 7, 4 fqq. Ezech.
fqq.

Ζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ζῶος, vivus, et ποιέω) 1) *vi-*
largior, vivifico, ζωὴν δίδωμι, 1 Tim. 6, 13. Neh. 9, 6.
Etiam de femine progerminante, 1 Cor. 15, 36. — De
tuis: *in vitam reftituo*, Joh. 5, 21. Rom. 4, 17. 8, 11.

1 Cor. 15, 22. 1 Petr. 3, 18. Teft. XII. Patr. p. 679.: (τοὺς νεκρούς. (In V. T. etiam de conservatione ex mor periculis, v. c. Pfal. 71, 22.) — 2) *vitam beatam in f feculo largior, — vivifico et beo* (vid. ζωή) Joh. 6, 63. 1 15, 45. 2 Cor. 3, 6. Gal. 3, 21. coll. Eccl. 7, 13. ἡ σοφία ποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς.

H.

Ἤ, particula disjunctiva. — 1) *five, vel, aut.* N autem a) *oppofita fibi*, non folum α) *notiones*, Matth. 5 λευκὴν ἢ μέλαιναν, album aut nigrum. 21, 25. ἐξ οὐρανοῦ ἀνθρώπων, a Deo aut ab hominibus. 22, 17. δοῦναι ἢ οὐ fed etiam β) *propofitiones*, Rom. 10, 7. coll. Marc. 3, 4 14. Luc. 9, 25. Act. 8, 34. Matth. 11, 3. 17, 25. Gal. 3 Apoc. 3, 15. — *Ἢ — ἤ, aut — aut*, Matth. 6, 24 33. Luc. 16, 13. Act. 24, 20. 21. — b) *diverfa inter fe*, α) notiones et fubjecta, Matth. 27, 17. βαραββᾶν ἢ Ἰη 10, 37. πατέρα ἢ μητέρα. 6, 31. τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν tum β) propofitiones, Matth. 25, 37 fq. Joh. 4, 27. 13 Act. 3, 12. Rom. 9, 21. 11, 34. 35. 1 Cor. 10, 19. 2 Cor 4. Vid. etiam Matth. 5, 17. τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας. 7 10, 11. κώμη ἢ πόλις. 10, 19. πῶς ἢ τί. 16, 14. 18, 8. 16 26. Marc. 6, 56. 13, 35. Luc. 2, 24. Joh. 7, 48. Act. 7 10, 14. 28. et alibi faepiffime. — c) nectit vel notione propofitiones *fimiles*, ubi eadem res, ut clarior fiat, du modo enuntiatur, et quafi per partes defcribitur. Matt 18. ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία. ib. 17, 25. τέλος ἢ κῆνσον. Rom 13. πρόσκομμα ἢ σκάνδαλον. ib. v. 21. Act. 1, 7. χρόνο καιρούς. c. 23, 9. πνεῦμα ἢ ἄγγελον. 1 Petr. 1, 11. εἰς τί ποῖον καιρόν. Act. 28, 21. ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησε. — Sic e in propofitionibus, v. c. Marc. 4, 30. τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν σιλείαν — ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν. Luc. 2 ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξου ταύτην. Vid. etiam Act. 4, 7. 5, 38. Gal. 1, 10. Rom. 1, 21. 1 Cor. 13, 1. 14, 37. Phil. 3, 12. ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ τετελείωμαι. Hebr. 2, 6. — d) nectit *propofitiones*, ubi pofitio nova prioribus, potiffimum interrogando, *refell caufa* additur, Matth. 7, 4. 16, 26. Rom. 6, 3. 7, 1. 1 1 Cor. 1, 13. 6, 9. 16. 19. 7, 16. 9, 6—8. 2 Cor. 1, 17 7. Jac. 4, 5. vel ex oppofito et exemplo diverfo conclud Matth. 20, 15. 26, 53. Luc. 14, 31. 15, 8. Rom. 2, 4. 3 1 Cor. 10, 22. 14, 36. Eodem modo noftri utuntur con ctione *oder*, et interdum ἢ in eiusmodi propofitionibu noftra dicendi ratione vel redundat, vel etiam *num* v

t, v. c. Matth. 7, 9. Luc. 13, 4. 2) *quam*, post compa-
um, Matth. 9, 5. εὐκοπώτερον — ἤ. 10, 15. 11, 22. 24.
3. Luc. 9, 13. 10, 12. Joh. 7, 17. πότερον — ἤ. 1 Petr.
. etc. — Πρὶν ἤ, *prius quam*, Matth. 1, 18. Marc. 14,
Luc. 2, 26. 22, 34. Act. 2, 20. — Μᾶλλον ἤ, *magis, ta-*
quam, Matth. 18, 13. 17, 2. Joh. 3, 19. Act. 4, 19. In-
m μᾶλλον ex hebraismo deficit et supplendum est, ut
15, 7. 18, 14. Gal. 1, 10. coll. Gen. 38, 26. Sir. 41, 12.
. 37, 14. 39, 11. 4 Macc. 9, 1. ἕτοιμοί ἐσμεν ἀποθνή-
ἤ παραβαίνειν τὰς ἐντολάς. — 3) Notanda sunt denique:
λλ' ἤ, *imo potius*, Luc. 12, 51. (1 Cor. 3, 5.) *quam*,
γράφω ἀλλ' ἤ, alia scribo, ac, 2 Cor. 1, 13. — b) ἤ
vel etiam, aut etiam, in diversis et oppositis, Luc. 11,
2. 12, 41. 18, 11. Rom. 2, 15. 4, 9. 14, 10. 1 Cor. 16,
- c) ἤτοι, *aut*; ἤτοι — ἤ, aut — aut, Rom. 6, 16. coll.
11, 18. — d) ἤπερ, *quam*; μᾶλλον ἤπερ Joh. 12, 43.
2 Macc. 14, 42. — e) οὔ — ἤ, proprie: *non quam*, i.
n nisi, Joh. 13, 10. οὐ χρείαν ἔχει ἤ τοὺς πόδας νίψασθαι.
liter οὐδὲν ἕτερον ἤ, nil aliud quam, nil nisi, Act.
21.

Ἦ, particula 1) interrogandi; *num?* — 2) asseverandi;
ecto; Interdum sequitur μήν, sensu non mutato. Sic
. 6, 14. coll. Gen. 22, 17. hebr. כִּי. — Num. 14, 23. 25.
15, 7. ubi hebr. אִם. Fortasse etiam 2 Cor. 3, 11 pro ἤ
endum est ἦ: *profecto non opus est* etc.

Ἡγεμονεύω, f. εύσω, (ab ἡγεμών) 1) dux viae sum; —
us sum; inde 2) primus sum in regno, *impero*, ἡγεμο-
habeo, *regno*, proprie de imperio summo, sed in N. T.
2, 2. 3, 1. etiam de legatis Caesaris, praefectis provin-
m usurpatur, quatenus tanquam Caesarum vicarii primi
in provinciis. Similiter *Josephus* Antiq. 18, 3. 1. Πι-
ὁ τῆς Ἰουδαίας ἡγεμών. ib. §. 6. et ant. 18, 4. 2. Συρίας
ἡγεμονίαν ἔχων. Alio in loco Ant. 18, 2. 2. praefectum
llat ἔπαρχον.

Ἡγεμονία, ας, ἡ, (ab ἡγεμὼν) *potestas summa, impe-*
. Luc. 3, 1. de imperio Caesarum romanorum ut saepius
Joseph. v. c. Ant. 18, 2. 7. et saepissime apud profanos.
ἡγεμονεύω.

Ἡγεμὼν, όνος, ὁ, (ab ἡγέομαι) 1) viae dux. — dux
citus, Jer. 42, 1. 8. 43, 5. — 2) *princeps, dux, primus*;
h. 2, 6. ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα, in textu hebr. Mich. 5, 1.
millia, pro quo Matthaeus legit אַלּוּפֵי duces, principes.
us quem Matthaeus exprimere voluit, est: inter urbes,
bus principes et reges orti sunt. — cf. Gen. 36, 15 sqq.
r. 1, 51 sqq. Sic ἡγεμονία etiam de summo Caesarum im-
Joseph. 18, 2. 2. — 3) principum s. regum *legati* s.
ii, cum qui militiae, (Jer. 38, 17. 39, 3. 13. 42, 1.)

1 Cor. 15, 22. 1 Petr. 3, 18. Test. XII. Patr. p. 679.: ζ τοὺς νεκρούς. (In V. T. etiam de conservatione ex morb periculis, v. c. Psal. 71, 22.) — 2) *vitam beatam in fu seculo largior, — vivifico et beo* (vid. ζωή) Joh. 6, 63. 1 15, 45. 2 Cor. 3, 6. Gal. 3, 21. coll. Eccl. 7, 13. ἡ σοφία ποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς.

H.

Ἤ, particula disjunctiva. — 1) *sive, vel, aut.* N autem a) *opposita sibi*, non solum α) *notiones*, Matth. 5, λευκὴν ἢ μέλαιναν, album aut nigrum. 21, 25. ἐξ οὐρανοῦ ἀνθρώπων, a Deo aut ab hominibus. 22, 17. δοῦναι ἢ οὐ sed etiam β) *propositiones*, Rom. 10, 7. coll. Marc. 3, 4. 14. Luc. 9, 25. Act. 8, 34. Matth. 11, 3. 17, 25. Gal. 3, Apoc. 3, 15. — Ἤ — ἤ, *aut — aut*, Matth. 6, 24. 33. Luc. 16, 13. Act. 24, 20. 21. — b) *diversa inter se*, α) notiones et subjecta, Matth. 27, 17. βαραββᾶν ἢ Ἰη 10, 37. πατέρα ἢ μητέρα. 6, 31. τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν, tum β) propositiones, Matth. 25, 37 sq. Joh. 4, 27. 13, Act. 3, 12. Rom. 9, 21. 11, 34. 35. 1 Cor. 10, 19. 2 Cor. 4. Vid. etiam Matth. 5, 17. τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας. 7, 10, 11. κώμη ἢ πόλις. 10, 19. πῶς ἢ τί. 16, 14. 18, 8. 16. 26. Marc. 6, 56. 13, 35. Luc. 2, 24. Joh. 7, 48. Act. 7, 10, 14. 28. et alibi saepissime. — c) nectit vel notiones propositiones *similes*, ubi eadem res, ut clarior fiat, du modo enuntiatur, et quasi per partes describitur. Matth 18. ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία. ib. 17, 25. τέλον ἢ κῆνσον. Rom. 13. πρόσκομμα ἢ σκάνδαλον. ib. v. 21. Act. 1, 7. χρόνο καιρούς. c. 23, 9. πνεῦμα ἢ ἄγγελον. 1 Petr. 1, 11. εἰς τί ποῖον καιρόν. Act. 28, 21. ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησε. — Sic et in propositionibus, v. c. Marc. 4, 30. τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν σιλείαν — ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν. Luc. 20 ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξου ταύτην. Vid. etiam Act. 4, 7. 5, 38. Gal. 1, 10. Rom. 3 1, 21. 1 Cor. 13, 1. 14, 37. Phil. 3, 12. ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ τετελείωμαι. Hebr. 2, 6. — d) nectit *propositiones*, ubi p positio nova prioribus, potissimum interrogando, *refelle causa* additur, Matth. 7, 4. 16, 26. Rom. 6, 3. 7, 1. 11 1 Cor. 1, 13. 6, 9. 16. 19. 7, 16. 9, 6—8. 2 Cor. 1, 17. 7. Jac. 4, 5. vel ex opposito et exemplo diverso concludi Matth. 20, 15. 26, 53. Luc. 14, 31. 15, 8. Rom. 2, 4. 3, 1 Cor. 10, 22. 14, 36. Eodem modo nostri utuntur conj ctione *oder*, et interdum ἢ in eiusmodi propositionibus nostra dicendi ratione vel redundat, vel etiam *num* v

ſt, v. c. Matth. 7, 9. Luc. 13, 4. 2) *quam*, poſt compa-
rum, Matth. 9, 5. εὐκοπώτερον — ἤ. 10, 15. 11, 22. 24.
53. Luc. 9, 13. 10, 12. Joh. 7, 17. πότερον — ἤ. 1 Petr.
. etc. — Πρὶν ἤ, *prius quam*, Matth. 1, 18. Marc. 14,
Luc. 2, 26. 22, 34. Act. 2, 20. — Μᾶλλον ἤ, *magis, po-
quam*, Matth. 18, 13. 17, 2. Joh. 3, 19. Act. 4, 19. In-
um μᾶλλον ex hebraismo deficit et ſupplendum eſt, ut
15, 7. 18, 14. Gal. 1, 10. coll. Gen. 38, 26. Sir. 41, 12.
. 37, 14. 39, 11. 4 Macc. 9, 1. ἕτοιμοί ἐσμεν ἀποθνή-
ἢ παραβαίνειν τὰς ἐντολάς. — 3) Notanda ſunt denique:
λλ᾽ ἤ, *imo potius*, Luc. 12, 51. (1 Cor. 3, 5.) *quam*,
γράφω ἀλλ᾽ ἤ, alia ſcribo, ac, 2 Cor. 1, 13. — b) ἤ
vel etiam, aut etiam, in diverſis et oppoſitis, Luc. 11,
12. 12, 41. 18, 11. Rom. 2, 15. 4, 9. 14, 10. 1 Cor. 16,
— c) ἤτοι, *aut*; ἤτοι — ἤ, aut — aut, Rom. 6, 16. coll.
11, 18. — d) ἤπερ, *quam*; μᾶλλον ἤπερ Joh. 12, 43.
2 Macc. 14, 42. — e) οὔ — ἤ, proprie: *non quam*, i.
on niſi, Joh. 13, 10. οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι.
iliter οὐδὲν ἕτερον ἤ, nil aliud quam, nil niſi, Act.
21.

Ἦ, particula 1) interrogandi; *num?* — 2) aſſeverandi:
ecto; Interdum ſequitur μήν, ſenſu non mutato. Sic
r. 6, 14. coll. Gen. 22, 17. hebr. כִּי. — Num. 14, 23. 25.
15, 7. ubi hebr. אִם. Fortaſſe etiam 2 Cor. 3, 1. pro ἤ
pendum eſt ἦ: *profecto non opus eſt* etc.

Ἡγεμονεύω, f. εύσω, (ab ἡγεμών) 1) dux viae ſum; —
nus ſum; inde 2) primus ſum in regno, *impero*, ἡγεμο-
habeo, *regno*, proprie de imperio ſummo, ſed in N. T.
2, 2. 3, 1. etiam de legatis Caeſaris, praefectis provin-
um uſurpatur, quatenus tanquam Caeſarum vicarii primi
t in provinciis. Similiter *Joſephus* Antiq. 18, 3. 1. Πι-
ς ὁ τῆς Ἰουδαίας ἡγεμών. ib. §. 6. et ant. 18, 4. 2. Συρίας
ἡγεμονίαν ἔχων. Alio in loco Ant. 18, 2. 2. praefectum
ellat ἔπαρχον.

Ἡγεμονία, ας, ἡ, (ab ἡγεμών) *poteſtas ſumma, impe-
*. Luc. 3, 1. de imperio Caeſarum romanorum ut ſaepius
Joſeph. v. c. Ant. 18, 2. 7. et ſaepiſſime apud profanos.
ἡγεμονεύω.

Ἡγεμών, όνος, ὁ, (ab ἡγέομαι) 1) viae dux. — dux
rcitus, Jer. 42, 1. 8. 43, 5. — 2) *princeps, dux, primus*;
th. 2, 6. ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα, in textu hebr. Mich. 5, 1.
millia, pro quo Matthaeus legit אַלּוּפֵי duces, principes.
ſus quem Matthaeus exprimere voluit, eſt: inter urbes,
ibus principes et reges orti ſunt. — cf. Gen. 36, 15 ſqq.
r. 1, 51 ſqq. Sic ἡγεμονία etiam de ſummo Caeſarum im-
o *Joſeph.* 18, 2. 2. — 3) principum ſ. regum *legati* ſ.
rii, cum qui militiae, (Jer. 38, 17. 39, 3. 13. 42, 1.)

tum qui rebus civilibus praeeſſent, unde cum regibus ſin
ſed ita ut diſtinguantur, nominantur Matth. 10, 18. M
13, 9. Luc. 21, 12. Act. 26, 30. 1 Petr. 2, 14. εἴτε βασι
ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι᾽ αὐτοῦ πεμπομένοις. Qu
etiam *legati Caeſarum, propraetores, procuratores*, ita
pellantur, v. c. Pilatus Matth. 27, 2. 11 — 2[illegible] 28, 14. I
20, 20. Felix, Act. 23, 24. 26. 33 ſq. 24, 1. 10. Sic quo
apud *Joſephum* vid. ἡγεμονεύω. Profanos accuratius diſt
xiſſe, et praefectos totius provinciae Caeſareae (vid. Ἀν
πατος) *propraetores* et ἡγεμόνας, eos autem qui reditus C
ſaris curabant in provinciis *procuratores*, ἐπιτρόπους et δ
κητὰς appellaſſe, monuit *Fiſcherus* de vit. Lex. N. T. comm.

Ἡγέομαι, οῦμαι, f. ἡσομαι, 1) *dux viae ſum, pr
cedo* tanquam dux, Exod. 13, 21. — Senſu improprio: ἡγ
μενος τοῦ λόγου, Act. 14, 12. qui ſermonem ducit, in
quendo dux eſt, ut noſtrum: *Wortführer, qui verba pra
bat.* — 2) *primus ſum, antecello auctoritate, nobilis ſu*
Jud. 9, 51. πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως. coll. Esdr. 5,
— Sic Act. 15, 22. ἡγούμενοι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, nobiliſſimi
ter Chriſtianos, facile principes. cf. Sir. 49, 17. ubi Joſepl
dicitur ἀνὴρ ἡγούμενος ἀδελφῶν. coll. ib. c. 30, 18. ubi με
στᾶνες λαοῦ et οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησίας idem ſignificant. —
dominus et dux aliorum ſum, princeps ſum, et quidem a)
regia et *ſumma* poteſtate, Matth. 2, 6. coll. Ezech. 43, 7.
pro ἡγούμενος in textu hebr. מֶלֶךְ Sir. 17, 15. ἑκάστῳ ἔθ
κατέστησεν ἡγούμενον. — b) de poteſtate a regibus *colla*
unde ἡγούμενος, *praefectus*, Act. 7, 10. — c) de dominatio
ex auctoritate quacunque, unde ἡγούμενος, *magiſter, don
nus*, Luc. 22, 26. — *magiſter, antiſtes*, Hebr. 13, 7.
24. — 4) ut latinor. *duco: habeo, cenſeo, puto*; Act.
2. ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον. (Job. 42, 6.) 2 Cor. 9, 5. ἀνα
καῖον ἡγησάμην. Phil. 2, 3. 6. 25. 3, 7. 8. 1 Tim. 1, 12. 6,
Hebr. 11, 11. 26. Jac. 1, 2. 1 Petr. 1, 13. 2, 13. 3, 9.
coll. Job. 19, 11. 33, 10. 41, 19. ubi hebr. חָשַׁב. Sir. 1,
7, 9. *Joſeph.* Ant. 7, 2, 1. — Interdum 5) ut in latinoru
verbo *habere* ſpectatur notio adjuncta: *cum aliquo ager*
1 Theſſ. 5, 13. ἡγεῖσθαι ἐν ἀγάπῃ, ſecundum amorem age
cum illis. 2 Theſſ. 3, 15. Hebr. 10, 29. — Saepius non ext

Ἡδέως, adv. (ab ἡδὺς quod proprie eſt dulcis, dein
ſuavis, jucundus, laetus) proprie: dulce i. q. γλυκέως,
ſuaviter Prov. 3, 24. 9, 17.; deinde *cum voluptate, delect
tione*, ita *ut delectationem ſentias, lubenter*, Marc. 6, 20.
37. 2 Cor. 11, 19. coll. Tob. 7, 11. 12. Eſth. 1, 20. 2 Mac
6, 30. 11, 26. Sir. 22, 10.

Ἤδη, adv. 1) *jam*, noſtrum *ſchon, bereits*, de tempo
praeterlapſo, Matth. 14, 15. 17, 12. Marc. 6, 35. 8, 2. e
coll. Sap. 18, 23. 19, 16. Eccl. 1. 10. — de ſpatio quod a

...st emensus, sensu proprio Matth. 14, 24. Luc. 7, 6. et improprio, Matth. 5, 28. 1 Cor. 6, 7. coll. 3 Macc. 6, ...δη καὶ *adeoque.* — de actione peracta 2 Petr. 3, 1. — ...*n nunc*, de re praesenti, Jo. 4, 35. 2 Thess. 2, 7. 1 Jo. ...ib. 4, 4. ubi νῦν additur. coll. Tob. 3, 6. τῆς ἀνάγκης ...x hac praesenti calamitate. — 3) *nunc, mox*, de eo ... proxime adest, de eo qui in eo est ut; Marc. 11, 11. ...ἤδη οὔσης, cum proxima esset vespera. Luc. 19, 37. ἐγ-...ος ἤδη πρὸς, cum proxime adesset, in eo esset ut per-...et. Joh. 4, 51. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, cum domui ...mus esset coll. Matth. 24, 32. Marc. 4, 37. 13, 28. Luc. .... 2 Tim. 4, 6. Rom. 1, 10. εἴπως ἤδη πότε, ut tandem ...ne. — Ἤδη δὲ καὶ, *immo jam, quin*, Matth. 3, 10. ..., 9. cf. *Raphel.* annot. e Polyb. ad Matth. 3, 10.

...Ἥδιστα, proprie accusat. ab ἡδύς; deinde adv. *sua-...e, lubentissime.* 2 Cor. 12, 9. 15. — Compar. ἥδιον le-... Sir. 22, 11. cf. Ἡδέως.

...Ἡδονὴ, ῆς, ἡ, (ab ἡδὺς, dulcis, suavis) 1) dulcedo; ...le esculentis Sap. 16, 20. etiam sapor jucundus, suavi-...um. 11, 8. — 2) *delectatio, oblectatio*, 2 Petr. 2, 13. ...Prov. 17, 1. ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ. — sensu malo: ...*ias, pravum desiderium*, Tit. 3, 3. Jac. 4, 1. (de vo-...e in concubitu illicito Test. XII. Patr. p. 605. itemque ...ib. p. 624.) — 3) *res quae sensus oblectant*, ut etiam ... dicunt: *Genüsse, deliciae;* Luc. 8, 14. 4 Macc. 1, 20. ...δονὴ opponitur τῷ πόνῳ, malis quae sentimus. ib. v. 21 ... — Praeterea non legitur.

...Ἡδύοσμος, ου, ὁ, ἡ, — ον τὸ, (ab ἡδὺ suave, et ὀσμὴ) ...*olens.* — Neutrum τὸ ἡδύοσμον, *mentha hortensis*, i. q. ... Rabbinis מִינְתָּא (*Buxtorf.* lex. p. 1228.), qua Judaei ...entum aedium et synagogarum conspergere solebant. ... 23, 23. Luc. 11, 42.

...Ἦθος, εος, τὸ, (ion. pro ἔθος, ab ἕζω, colloco, ἕζο-...deo) 1) sedes consueta; 2) *mores, consuetudo, vitae* ...cum in singulari, ut Sir. 20, 26. et Test. XII. Patr. p. ...tùm in plurali: τὰ ἤθη contr. pro ἤθεα, 1 Cor. 15, 33.

...Ἥκω, f. ἥξω, (LXX. hebr. בּוֹא) 1) *advenio, accedo,* ... qui vere jam advenit, nec amplius abest, Matth. 24, 50. ...2, 46. Hebr. 10, 37. Apoc. 2, 25. — ἥκει, advenit, i. e. ... Luc. 15, 27. Joh. 2, 4. 4, 47. Hebr. 10, 7. 9. (Psal. 40, ... Joh. 5, 20. coll. Num. 22, 36. 38. 2 Sam. 3, 23. — ...ἀπὸ, Luc. 13, 29. Matth. 8, 11. Marc. 8, 3. ἥκω ἐκ, *exeo,* ..., Joh. 8, 42. Rom. 11, 26. coll. Psal. 68, 34. Jos. 9, 6. ...κω πρός τινα, *convenio aliquem*, Act. 28, 23. (Gen. 47, ...*agistrum sequor*, dominum colo. Joh. 6, 37. (vid. Ἔρχο-...coll. e V. T. Gen. 45, 18. 46, 32. Psal. 65, 3. — 2) *eve-...locum habeo*, Matth. 24, 14. τότε ἥξει τὸ τέλος. 2 Petr.

1 Cor. 15, 22. 1 Petr. 3, 18. Test. XII. Patr. p. 679.: ζ
τοὺς νεκρούς. (In V. T. etiam de conservatione ex morb
periculis, v. c. Psal. 71, 22.) — 2) *vitam beatam in fu
seculo largior, — vivifico et beo* (vid. ζωή) Joh. 6, 63. 1
15, 45. 2 Cor. 3, 6. Gal. 3, 21. coll. Eccl. 7, 13. *ἡ σοφία*
ποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς.

H.

Ἤ, particula disjunctiva. — 1) *sive, vel, aut.* Ne
autem a) *opposita sibi*, non solum α) *notiones*, Matth. 5,
λευκὴν ἢ μέλαιναν, album aut nigrum. 21, 25. *ἐξ οὐρανοῦ*
ἀνθρώπων, a Deo aut ab hominibus. 22, 17. *δοῦναι ἢ οὐ.*
sed etiam β) *propositiones*, Rom. 10, 7. coll. Marc. 3, 4.
14. Luc. 9, 25, Act. 8, 34. Matth. 11, 3. 17, 25. Gal. 3,
Apoc. 3, 15. — *Ἢ — ἤ, aut — aut*, Matth. 6, 24.
33. Luc. 16, 13. Act. 24, 20. 21. — b) *diversa inter se*,
α) notiones et subjecta, Matth. 27, 17. *βαραββᾶν ἢ Ἰησ*
10, 37. *πατέρα ἢ μητέρα.* 6, 31. *τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν,*
tum β) propositiones, Matth. 25, 37 sq. Joh. 4, 27. 13,
Act. 3, 12. Rom. 9, 21. 11, 34. 35. 1 Cor. 10, 19. 2 Cor.
4. Vid. etiam Matth. 5, 17. *τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας.* 7,
10, 11. *κώμη ἢ πόλις.* 10, 19. *πῶς ἢ τί.* 16, 14. 18, 8. 16.
26. Marc. 6, 56. 13, 35. Luc. 2, 24. Joh. 7, 48. Act. 7,
10, 14. 28. et alibi saepissime. — c) nectit vel notiones
propositiones *similes*, ubi eadem res, ut clarior fiat, dup
modo enuntiatur, et quasi per partes describitur. Matth
18. *ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία.* ib. 17, 25. *τέλον ἢ κῆνσον.* Rom.
13. *πρόσκομμα ἢ σκάνδαλον.* ib. v. 21. Act. 1, 7. *χρόνου*
καιρούς. c. 23, 9. *πνεῦμα ἢ ἄγγελον.* 1 Petr. 1, 11. *εἰς τίν*
ποῖον καιρόν. Act. 28, 21. *ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησε.* — Sic et
in propositionibus, v. c. Marc. 4, 30. *τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν*
σιλείαν — ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν. Luc. 20
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσ
ταύτην. Vid. etiam Act. 4, 7. 5, 38. Gal. 1, 10. Rom. 3
1, 21. 1 Cor. 13, 1. 14, 37. Phil. 3, 12. *ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ*
τετελείωμαι. Hebr. 2, 6. — d) nectit *propositiones*, ubi p
positio nova prioribus, potissimum interrogando, *refelle*
causa additur, Matth. 7, 4. 16, 26. Rom. 6, 3. 7, 1. 11
1 Cor. 1, 13. 6, 9. 16. 19. 7, 16. 9, 6—8. 2 Cor. 1, 17.
7. Jac. 4, 5. vel ex opposito et exemplo diverso concludit
Matth. 20, 15. 26, 53. Luc. 14, 31. 15, 8. Rom. 2, 4. 3,
1 Cor. 10, 22. 14, 36. Eodem modo nostri utuntur conj
ctione *oder*, et interdum *ἢ* in eiusmodi propositionibus
nostra dicendi ratione vel redundat, vel etiam *num* v

ſt, v. c. Matth. 7, 9. Luc. 13, 4. 2) *quam*, poſt compa-rum, Matth. 9, 5. εὐκοπώτερον — ἤ. 10, 15. 11, 22. 24. 53. Luc. 9, 13. 10, 12. Joh. 7, 17. πότερον — ἤ. 1 Petr. 7. etc. — *Πρὶν ἤ*, *prius quam*, Matth. 1, 18. Marc. 14, Luc. 2, 26. 22, 34. Act. 2, 20. — *Μᾶλλον ἤ*, *magis*, *po- quam*, Matth. 18, 13. 17, 2. Joh. 3, 19. Act. 4, 19. In-um μᾶλλον ex hebraismo deficit et ſupplendum eſt, ut 15, 7. 18, 14. Gal. 1, 10. coll. Gen. 38, 26. Sir. 41, 12. 1. 37, 14. 39, 11. 4 Macc. 9, 1. ἕτοιμοί ἐσμεν ἀποθνή- ἢ παραβαίνειν τὰς ἐντολάς. — 3) Notanda ſunt denique: λλ' ἤ, *imo potius*, Luc. 12, 51. (1 Cor. 3, 5.) *quam*, γράφω ἀλλ' ἤ, alia ſcribo, ac, 2 Cor. 1, 13. — b) ἤ *vel etiam*, *aut etiam*, in diverſis et oppoſitis, Luc. 11, 12. 12, 41. 18, 11. Rom. 2, 15. 4, 9. 14, 10. 1 Cor. 16, — c) ἤτοι, *aut*; ἤτοι — ἤ, aut — aut, Rom. 6, 16. coll. 11, 18. — d) ἤπερ, *quam*; μᾶλλον ἤπερ Joh. 12, 43. 2 Macc. 14, 42. — e) οὐ — ἤ, proprie: *non quam*, i. *on niſi*, Joh. 13, 10. οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι. iliter οὐδὲν ἕτερον ἤ, nil aliud quam, nil niſi, Act. 21.

Ἦ, particula 1) interrogandi; *num?* — 2) aſſeverandi; *ecto*; Interdum ſequitur μὴν, ſenſu non mutato. Sic r. 6, 14. coll. Gen. 22, 17. hebr. כִּי. — Num. 14, 23. 25. 15, 7. ubi hebr. אִם. Fortaſſe etiam 2 Cor. 3, 1. pro ἤ bendum eſt ἦ: *profecto non opus eſt* etc.

Ἡγεμονεύω, f. εύσω, (ab ἡγεμών) 1) dux viae ſum; — nus ſum; inde 2) primus ſum in regno, *impero*, ἡγεμο- habeo, *regno*, proprie de imperio ſummo, ſed in N. T. 2, 2. 3, 1. etiam de legatis Caeſaris, praefectis provin-um uſurpatur, quatenus tanquam Caeſarum vicarii primi t in provinciis. Similiter *Joſephus* Antiq. 18, 3. 1. Πι- ς ὁ τῆς Ἰουδαίας ἡγεμών. ib. §. 6. et ant. 18, 4. 2. Συρίας ἡγεμονίαν ἔχων. Alio in loco Ant. 18, 2. 2. praefectum ellat ἔπαρχον.

Ἡγεμονία, ας, ἡ, (ab ἡγεμών) *poteſtas ſumma*, *impe-n*. Luc. 3, 1. de imperio Caeſarum romanorum ut ſaepius *Joſeph.* v. c. Ant. 18, 2. 7. et ſaepiſſime apud profanos. ἡγεμονεύω.

Ἡγεμὼν, όνος, ὁ, (ab ἡγέομαι) 1) viae dux. — dux rcitus, Jer. 42, 1. 8. 43, 5. — 2) *princeps*, *dux*, *primus*; th. 2, 6. ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα, in textu hebr. Mich. 5, 1. א millia, pro quo Matthaeus legit אַלּוּפֵי duces, principes. ſus quem Matthaeus exprimere voluit, eſt: inter urbes, ibus principes et reges orti ſunt. — cf. Gen. 36, 15 ſqq. ar. 1, 51 ſqq. Sic ἡγεμονία etiam de ſummo Caeſarum im-io *Joſeph.* 18, 2. 2. — 3) principum ſ. regum *legati* ſ. *rii*, cum qui militiae, (Jer. 38, 17. 39, 3. 13. 42, 1.)

tum qui rebus civilibus praeessent, unde cum regibus si
sed ita ut distinguantur, nominantur Matth. 10, 18. M
13, 9. Luc. 21, 12. Act. 26, 30. 1 Petr. 2, 14. εἴτε βασ
ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις. Qu
etiam *legati Caesarum*, *propraetores*, *procuratores*, ita
pellantur, v. c. Pilatus Matth. 27, 2. 11 — 2[illegible] 28, 14. I
20, 20. Felix, Act. 23, 24. 26. 33 sq. 24, 1. 10. Sic quo
apud *Josephum* vid. ἡγεμονεύω. Profanos accuratius di
xisse, et praefectos totius provinciae Caesareae (vid. Ἀν
πατος) *propraetores* et ἡγεμόνας, eos autem qui reditus C
saris curabant in provinciis *procuratores*, ἐπιτρόπους et δ
κητὰς appellasse, monuit *Fischerus* de vit. Lex. N. T. comm

Ἡγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, 1) *dux viae sum*, *pr
cedo* tanquam dux, Exod. 13, 21. — Sensu improprio: ἡγ
μενος τοῦ λόγου, Act. 14, 12. qui sermonem ducit, in
quendo dux est, ut nostrum: *Wortführer*, *qui verba pr
bat*. — 2) *primus sum*, *antecello auctoritate*, *nobilis s
Jud. 9, 51. πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως. coll. Esdr. 5,
— Sic Act. 15, 22. ἡγούμενοι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, nobilissimi
ter Christianos, facile principes. cf. Sir. 49, 17. ubi Josep
dicitur ἀνὴρ ἡγούμενος ἀδελφῶν. coll. ib. c. 30, 18. ubi μ
στᾶνες λαοῦ et οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησίας idem significant. —
dominus et dux aliorum sum, *princeps sum*, et quidem a)
regia et *summa* potestate, Matth. 2, 6. coll. Ezech. 43, 7.
pro ἡγούμενος in textu hebr. מֶלֶךְ Sir. 17, 15. ἑκάστῳ ἔθ
κατέστησεν ἡγούμενον. — b) de potestate a regibus *colla
unde ἡγούμενος, *praefectus*, Act. 7, 10. — c) de dominati
ex auctoritate quacunque, unde ἡγούμενος, *magister*, *do
nus*, Luc. 22, 26. — *magister*, *antistes*, Hebr. 13, 7.
24. — 4) ut latinor. *duco*: *habeo*, *censeo*, *puto*; Act.
2. ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον. (Job. 42, 6.) 2 Cor. 9, 5. ἀν
καῖον ἡγησάμην. Phil. 2, 3. 6. 25. 3, 7. 8. 1 Tim. 1, 12. 6
Hebr. 11, 11. 26. Jac. 1, 2. 1 Petr. 1, 13. 2, 13. 3, 9.
coll. Job. 19, 11. 33, 10. 41, 19. ubi hebr. חָשַׁב. Sir. 1,
7, 9. *Joseph*. Ant. 7, 2, 1. — Interdum 5) ut in latinor
verbo *habere* spectatur notio adjuncta: *cum aliquo age*
1 Thess. 5, 13. ἡγεῖσθαι ἐν ἀγάπῃ, secundum amorem ag
cum illis. 2 Thess. 3, 15. Hebr. 10, 29. — Saepius non ex

Ἡδέως, adv. (ab ἡδὺς quod proprie est dulcis, dein
suavis, jucundus, laetus) proprie: dulce i. q. γλυκέως,
suaviter Prov. 3, 24. 9, 17.; deinde *cum voluptate*, *delec
tione*, ita *ut delectationem sentias*, *lubenter*, Marc. 6, 20.
37. 2 Cor. 11, 19. coll. Tob. 7, 11. 12. Esth. 1, 20. 2 Ma
6, 30. 11, 26. Sir. 22, 10.

Ἤδη, adv. 1) *jam*, nostrum *schon*, *bereits*, de tempo
praeterlapso, Matth. 14, 15. 17, 12. Marc. 6, 35. 8, 2. e
coll. Sap. 18, 23. 19, 16. Eccl. 1. 10. — de spatio quod a

est emensus, sensu proprio Matth. 14, 24. Luc. 7, 6. et improprio, Matth. 5, 28. 1 Cor. 6, 7. coll. 3 Macc. 6, ἤδη καὶ *adeoque.* — de actione peracta 2 Petr. 3, 1. — *m nunc*, de re praesenti, Jo. 4, 35. 2 Thess. 2, 7. 1 Jo. ib. 4, 4. ubi νῦν additur. coll. Tob. 3, 6. τῆς ἀνάγκης ex hac praesenti calamitate. — 3) *nunc, mox*, de eo proxime adest, de eo qui in eo est ut; Marc. 11, 11. ἤδη οὔσης, cum proxima esset vespera. Luc. 19, 37. ἐγ-τος ἤδη πρὸς, cum proxime adesset, in eo esset ut per-ret. Joh. 4, 51. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, cum domui imus esset. coll. Matth. 24, 32. Marc. 4, 37. 13, 28. Luc. o. 2 Tim. 4, 6. Rom. 1, 10. εἴπως ἤδη πότε, ut tandem ime. — Ἤδη δὲ καὶ, *immo jam, quin*, Matth. 3, 10. 3, 9. cf. *Raphel.* annot. e Polyb. ad Matth. 3, 10.

Ἥδιστα, proprie accusat. ab ἡδύς; deinde adv. *sua-e, lubentissime.* 2 Cor. 12, 9. 15. — Compar. ἥδιον le- Sir. 22, 11. cf. Ἡδέως.

Ἡδονή, ῆς, ἡ, (ab ἡδύς, dulcis, suavis) 1) dulcedo; de esculentis Sap. 16, 20. etiam sapor jucundus, suavi- Num. 11, 8. — 2) *delectatio, oblectatio*, 2 Petr. 2, 13. Prov. 17, 1. ψωμὸς μεθ᾽ ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ. — sensu malo: *tas, pravum desiderium*, Tit. 3, 3. Jac. 4, 1. (de vo-te in concubitu illicito Test. XII. Patr. p. 605. itemque ib. p. 624.) — 3) *res quae sensus oblectant*, ut etiam i dicunt: *Genüsse, deliciae;* Luc. 8, 14. 4 Macc. 1, 20. δονή opponitur τῷ πόνῳ, malis quae sentimus. ib. v. 21 . — Praeterea non legitur.

Ἡδύοσμος, ου, ὁ, ἡ, — ον τὸ, (ab ἡδὺ suave, et ὀσμή) *olens.* — Neutrum τὸ ἡδύοσμον, *mentha hortensis*, i. q. ῃ. Rabbinis מִינְתָּא (*Buxtorf.* lex. p. 1228.), qua Judaei nentum aedium et synagogarum conspergere solebant. 1. 23, 23. Luc. 11, 42.

Ἦθος, εος, τὸ, (ion. pro ἔθος, ab ἕζω, colloco, ἕζο-edeo) 1) sedes consueta; 2) *mores, consuetudo, vitae* cum in singulari, ut Sir. 20, 26. et Test. XII. Patr. p. tum in plurali: τὰ ἤθη contr. pro ἤθεα, 1 Cor. 15, 33.

Ἥκω, f. ἥξω, (LXX. hebr. בוא) 1) *advenio, accedo*, qui vere jam advenit, nec amplius abest, Matth. 24, 50. 12, 46. Hebr. 10, 37. Apoc. 2, 25. — ἥκει, advenit, i. e. , Luc. 15, 27. Joh. 2, 4. 4, 47. Hebr. 10, 7. 9. (Psal. 40, 1 Joh. 5, 20. coll. Num. 22, 36. 38. 2 Sam. 3, 23. — ἀπὸ, Luc. 13, 29. Matth. 8, 11. Marc. 8, 3. ἥκω ἐκ, *exeo*, *o*, Joh. 8, 42. Rom. 11, 26. coll. Psal. 68, 34. Jos. 9, 6. Ἥκω πρός τινα, *convenio aliquem*, Act. 28, 23. (Gen. 47, *nagistrum sequor*, dominum colo. Joh. 6, 37. (vid. Ἔρχο- coll. e V. T. Gen. 45, 18. 46, 32. Psal. 65, 3. — 2) *eve-locum habeo*, Matth. 24, 14. τότε ἥξει τὸ τέλος. 2 Petr.

3, 10. Apoc. 18, 8. *Ἐπί τινος supervenio aliquem, evenio al*
cui, de bonis et malis, Matth. 23, 36. Luc. 19, 43. Apoc.
3. Deut. 28, 2. Jos. 23, 14. 15. 2 Chron. 20, 2. — Luc. 1
35. ἕως ἂν ἥξει, ὅτε, usque dum evenerit, sive eveniet s
καιρὸς, quod additur Ez. 7, 12. 21, 15. — 3) Interdum e
Hebraismo abundat, Apoc. 3, 9. 15, 4. coll. Jer. 1, 15. 8, 1
31, 12. — Saepius non legitur.

Ἡλεί, ὁ, indeclin. *Eli*, pater Josephi, Luc. 3, 23.

Ἠλί, vox hebraica אֵלִי, *Deus mi*; Matth. 27, 46. (Psa
22, 2.)

Ἡλίας, ου, ὁ, hebr. אֵלִיָּה et אֵלִיָּהוּ, *Elias*, prophe
hebraeorum celeberrimus, ex urbe Thisbe oriundus, de qu
vid. 1 Reg. c. 17 — 19. 2 Reg. 1, 2. 2, 6 sqq. 2 Chr. 21, 1
— Commemoratur in N. T. Matth. 16, 14. 27, 47. 49. Lu
1, 17. 4, 25 sq. 9, 54. Rom. 11, 2. Jac. 5, 11. — Putabat
(ob 2 Reg. 2, 6 sqq.) solus, simul cum Henocho (Gen. 5, 24
et Mose non in haden descendisse, sed ad astra in coelum a
scendisse, unde illustrantur loca Matth. 17, 3. 4. Marc. 9,
5. Luc. 9, 30. 33. cf. Sirac. 48, 9. — Idem expectabatur de
nuo adventurus in terram proxime ante Messiam, ex promi
sione Malach. 3, 23. (LXX. cap. 4, 5.). Vid. Matth. 11, 1
17, 10 — 12. Marc. 9, 11 — 13. Luc. 9, 8. Joh. 1, 21. 25.

Ἡλικία, ας, ἡ, (ab ἥλικος, quantus) 1) *statura*, co
poris justa magnitudo, qualem homo adultus habere sole
Luc. 19, 3. τῇ ἡλικίᾳ μικρός. Eodem sensu Matth. 6, 27. Lu
12, 25. accipiunt multi, alii autem de vitae aetate. — Pa
lus ad τὸν ἔσω ἄνθρωπον refert, Eph. 4, 13. et μέτρον ἡλικί
τοῦ πληρώματος χριστοῦ, modum staturae Christi satis adul
perfecti, (ἄνδρα τέλειον, ut antea dixerat), posuit pro ima
gine Christi exacta et quidem ratione cognitionis rerum d
vinarum et pietatis. Similiter Sap. 4, 9. ἡλικία γήρως, statu
completa senectae, i. e. senecta completa. — *Hesych.* ἡλικί
μέγεθος σώματος μέτρον τι. — Cum homo ad justam excresc
magnitudinem dum aetate progreditur, transfertur non solu
2) ad *vigorem* et *florem aetatis*, Luc. 2, 52. προεκ. ἡλικί
crevit vigore, adolevit. Joh. 9, 21. 23. ἡλικίαν ἔχει, adult
maturus est aetate. (coll. Job. 29, 18. 2 Macc. 7, 27. 15. 3
Philo de Joseph. p. 550.: οὐκ ἔχων πω ἡλικίαν ἀποδημίας, n
satis maturus peregrinationi. Id. de Abrah. p. 376.: τὸ
καθ' ἡλικίαν ἀλλ' ἐν γήρᾳ γεγεννηκέναι τὸν παῖδα.) — s
etiam 3) ad *aetatem* omnino, Hebr. 11, 11. coll. 2 Macc.
40. προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, provectus aetate. ibid. 6, 2
4 Macc. 5, 4. τὴν ἡλικίαν προήκων, senex. ib. 5, 36. βίου ἡλ
κία, senectus. — Saepius non legitur.

Ἡλίκος, ίκη, ον, *quam magnus, quantus*. Bis Col.
1. Jac. 3, 5. *Joseph.* Ant. 8, 7. 7.

Ἥλιος, ου, ὁ, 1) *sol*, Matth. 5, 45. 13, 6. 24, 29. Mar

Luc. 21, 25. — cuius splendor imago est dignitatis, is et felicitatis, Matth. 13, 42. 17, 2. — 2) *radii solis*, quatenus *lucem* efficiunt, Act. 13, 11. μὴ βλέπων τὸν lucem non videns, coecus; tum quatenus *aestum* cre- Apoc. 7, 16. coll. Jon. 4, 9. Psal. 21, 6. — *Hesych.*: ὁ θεὸς, καὶ τὸ ἄστρον καὶ ἡ αὐγή.

Ἧλος, ου, ὁ, *clavus*. Semel Joh. 20, 25. de clavis, corpus Christi cruci affixum fuit. coll. Jer. 10, 4.

Ἡμέρα, ας, ἡ, hebr. יוֹם, 1) *dies*, — et quidem *du-* modo, ut a) *lucem* diei indicet, i. e. tempus a solis ortu ad eius occasum, ubi lux diei omnia collustrat (Gen. 3.), Matth. 20, 2. 6, 12. Luc. 13, 14. Joh. 9, 4. et passim. stinguitur ita a nocte, Matth. 4, 2. 12, 40. Luc. 21, 37. νομένης δὲ ἡμέρας, orta luce, cum illuxisset, Luc. 4, , 13. 22, 66. Act. 12, 18. 10, 35. 27, 29. 33. 2 Petr. Apoc. 8, 12. LXX. pro hebr. בֹּקֶר, *mane*, 1 Sam. 14, sth. 2, 4. Mich. 2, 1. — ἡμέρα μέση, meridies, Act. 26, — ἡ ἡμέρα κλίνει, inclinat dies, vesperascit, Luc. 9, 12.). — Νύκτα καὶ ἡμέραν, sive ἡμέρας καὶ νυκτὸς, proprie: ctuque, Act. 9, 24. deinde: *sine intermissione*, *indesi-* , *assidue*, Marc. 4, 27. 5, 5. (ubi i. q. διαπαντὸς) Luc. 18, 7. Act. 20, 31. 1 Thess. 2, 9. 3, 10. Apoc. 4, 8. sim. — ἡμέρας ὁδὸς, iter unius diei, Luc. 2, 44. Gen. . — Περιπατεῖν ἐν ἡμέρᾳ. in luce diei versari, ambu- Joh. 11, 9. — Tropice de *luce animi*, luce cognitionis rectique, Rom. 13, 12 sq. 1 Thess. 5, 5. 8. — Deinde icat *diem*, i. e. tempus a solis ortu vel occasu uno us- d alterum, i. e. spatium 24 horarum, νυχθήμερον, no- simul comprehendens, Matth. 6, 34. 15, 32. 16, 21. 20, arc. 1, 13. 9, 2. Luc. 1, 59. et passim. Distinguitur a , Gal. 4, 10. Apoc. 4, 15. coll. Rom. 14, 5. 6. — Sae- tiam c) ita dicitur, ut huius discriminis nulla certa ra- beatur, ut in formulis: ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴ, i. e. exigui ris deliciae, 2 Petr. 2, 13. — Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, quo- ie, Luc. 5. 17. 8, 22. 20, 1. — Ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, in- 2 Cor. 4, 16. — ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, quotidie, 2 Petr. 2, X. Jes. 58, 2. ubi hebr. יוֹם יוֹם. — Δι᾽ ἡμερῶν, scl. post aliquot dies, Marc. 2, 1. coll. Act. 25, 13. ubi s: ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν. — Καθ᾽ ἡμέραν, s die, indies, quotidie, Matth. 26, 55. Luc. 9, 23. 11, , 19. 19, 47. Act. 2, 46 sq. 3, 2. 1 Cor. 15, 31. coll. 4, 16. — Τὴν ἡμέραν pro εἰς τὴν ἡμέραν, in diem, . 20, 2. — Ἡι δὲ ἡμέρᾳ, quo ipso die, Luc. 17, 29. — τὴν ἡμέραν, indesinenter, semper, Rom. 8, 36. coll. 4, 23. —

x usu hebr. יוֹם et יָמִים dicitur cum in singulari tum in i 2) de *tempore* et quidem a) de temporis *certo mo-*

mento, quo aliquid fit vel evenit, vel fieri poteſt. Matth.
38. ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε, ib. v. 50. ubi i. q. ὥρα. c.
13. 26, 29. Luc. 1, 20. 17, 27. Act. 1, 22. Hebr. 4, 7
ἡμέρα, tempus certum a Deo praeſcriptum. — b) de *temp*
omnino, Act. 3, 24. 5, 36. Hebr. 8, 9. Eph. 5, 16. ἡμέραι
νηραὶ, et c. 6, 13. ἡμέρα πονηρὰ, tempus calamitoſum,
Jer. 17, 17. — Marc. 6, 21. ἡμέρα εὔκαιρος, tempus opp
tunum. 2 Petr. 3, 18. εἰς ἡμέραν αἰῶνος. in tempus ſempi
num. Sic quoque in formulis: ἐν ἡμέραις αἷς, tempore
Luc. 1, 25. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ſ. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκεί
iſto tempore, Matth. 3, 1. 13, 1. 22, 23. 24, 19. Marc.
2, 10. 4, 35. Luc. 2, 1. 13, 31. Joh. 14, 20. 16, 23. 26
paſſim. — ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ab iſto inde tempore, Ma
22, 46. Joh. 11, 53. — ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις Luc. 1,
Act. 1, 15. — μετὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, paullo poſt, Lu
24. Act. 1, 5. — ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων, jam pridem, Act
7. — αἱ πρότερον ἡμέραι, tempus praeterlapſum, ea quae
tea facta ſunt, Hebr. 10, 32. Deut. 4, 32. — Ἐλεύσονται
ραι, veniet tempus, futurum eſt, Matth. 9, 15. Marc. 2,
Luc. 5, 35. Jer. 23, 7. — c) cum *genitivo rei* indicat *tem*
quo aliquid fit, evenit, agitur, et cum *genitivo perſ*
tempus quo aliquis aliquid agit, ei aliquid evenit; in u
que autem genere locorum ἡμέρα ita dicitur, ut mox de
uno, mox etiam de tempore certo et circumſcripto cog
poſſit. — Cum genitivo rei leguntur formulae: ἡμέρα ὀ
dies, tempus poenarum, Rom. 2, 5. 16. Ezech. 22, 24. —
σωτηρίας, 2 Cor. 6, 2. Jeſ. 49, 8. ἡμ. ἀναδείξεως, Luc. 1
ἡμ. ἀπολυτρώσεως, Eph. 4, 30. — ἐκδικήσεως, Luc. 21,
ἐπισκοπῆς, 1 Petr. 2, 12. coll. Gen. 35, 3. 30, 13. Deut
14. — Amant ſcriptores V. T. יוֹם dicere de tempore *c*
mitoſo, et de *calamitate ipſa* ſuperveniente (Job. 18,
Pſal. 37, 13. 18. Jer. 48, 16. ubi LXX. ἡμέρα pro hebr.
pernicies, et ita quoque Matth. 24, 22. 29. Marc. 13, 19
1 Cor. 3, 13. — ſpecialiter de *die judicii* ſolemnis, a
de gentilibus habendi, (Ezech. 30, 2 ſqq. Zeph. 1, 7 —
unde etiam in N. T. ἡμέρα κρίσεως, Matth. 10, 15. 11,
24. 36. Marc. 6, 11. 2 Petr. 2, 9. 3, 7. 1 Joh. 4, 17.
Jud. v. 6. Apoc. 6, 17. commemoratur, quae etiam δεικ
dicitur ἐκείνη ἡμέρα, Matth. 7, 22. Marc. 13, 32. Luc
12. 24, 36. 2 Tim. 1, 12. 2 Theſſ. 1, 10. vel etiam ἡ ἡ
ſimpliciter, Hebr. 10, 25. Idem judicii dies appellatur
que ἐσχάτη ἡμέρα, et tempus ei proximum ἐσχάται ἡμ
vid. Ἔσχατος. — Inde etiam Paulus 1 Cor. 4, 3. ἀνθρωπ
ἡμέραν, diem judicii i. e. judicium humanum dixit. P
nent etiam huc illa loca, ubi ἡμέρα nominibus feſtorum
gitur, ad indicandum feſti propinquitatem ſive celebr
nem ipſam, v. c. ἡμέρα τῶν σαββάτων ſ. τοῦ σαββάτου,

13, 14. 16. Joh. 19, 31. Act. 13, 14. Jer. 17, 24. 27. — ν ἀζύμων, Act. 12, 3. 20, 6. Luc. 22, 7. ἡμ. τῆς πεντε-, Act. 2, 1. 20, 16. unde etiam ἡμέρα de die festo, 2, 7. die piaculari, Hebr. 7, 27. 2 Macc. 2, 16. — Cum o personae: Luc. 19, 42. ἡμέρα σου, tempus tibi exi-. cf. v. 43. — ἡ τοῦ θεοῦ ἡμέρα, dies f. tempus ubi udicium est habiturus, 2 Petr. 3, 12. Act. 2, 20. unde κυρίου, dies Christi, partim tempus, quo Jesus primum ndo apparuit homo, Joh. 8, 56. partim tempus indicat, dditurus est ad judicium habendum, Luc. 17, 24. 1 Cor. 5, 5. 2 Cor. 1, 14. Phil. 1, 6. 10. 2, 16. 1 Thess. 5, 2. Thess. 2, 2. 2 Petr. 3, 10. et qui plenius dicitur ἡμέρα ἡ τοῦ ἀνθρ. ἀποκαλύπτεται, Luc. 17, 30. —

Denique 3) ex hebraismo ἡμέραι τινὸς de diebus vitae is, de aetate dicitur; Hebr. 7, 3. ubi ἡμέραι i. q. seq. dies vitae, quae c. 5, 7. ἡμέραι σαρκὸς dicuntur. Vid. Luc. 1, 7. 18. προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις, aetate pro- 1 Reg. 1, 1. (i. q. 2 Macc. 4, 40. ἡλικίαν προβεβηκ.) , 36. coll. Gen. 9, 28. 11, 32. Deut. 30, 20. — ἡμέραι ἀὶ, vita suavis et jucunda, 1 Pet. 3, 10. coll. Esth. 9. est. XII. Patr. p. 692.: ἡμέρα ἀγαθὴ μετὰ ἀσώτων. Prot. Jacobi (Fabr. cod. apocr. N. T. p. 69.): ἐσχάται ἡμέραι, senilis. — Πᾶσαι ἡμέραι, Matth. 28, 20. sive πάσαι ἡμ. ῆς, Luc. 1, 75. Jes. 38, 20. — Inde ἐν ἡμέραις τινὸς re, quo aliquis vixit, viguit, Matth. 2, 1. 11, 12. 23, 4, 37. 38. Luc. 1, 5. 4, 25. Act. 13, 41. Hebr. 1, 5. . 3, 20. 2 Sam. 8, 3. 21, 1. Gen. 10, 25. — Interdum omittitur, Matth. 26, 17. Luc. 7, 11. Act. 14, 38. Jer. . 3 Esdr. 8, 61.

Ἡμέτερος, έρα, ερον, (ab ἡμεῖς) noster. — Dicitur ita in N. T.: a) ad nos spectans, Rom. 15, 4. — b) pa- de lingua Act. 2, 11. lege Act. 24, 6. religione Act. — c) a nobis effectum, prolatum, 2 Tim. 4, 15. (Jo- Ant. 4, 6. 5.) — d) nobiscum conjunctus, noster, no- de vinculo religionis, 1 Joh. 1, 3. 2, 2. οἱ ἡμέτεροι ates, Christiani, Tit. 3, 14. [1 Cor. 15, 31. in textu ubi Griesb. ὑμετ.] — Saepius non extat, nec legitur T.

Ἤμην, (Matth. 25, 35 sq. 43. Joh. 11, 15. 16, 4. 17, Act. 10, 30. 11, 5. 11, 17. et passim) imperf. med. ab pro ἦν. Vid. Εἰμί. — Moeris Attic. ἦν, Ἀττικῶς· ἤμην, ικῶς.

Ἡμιθανής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἡμι quod in verbis positis dimidiam partem indicat, et θανέω f. θνήσκω), mortuus (etiam ἡμιθνὴς Aristoph. nub. v. 504. coll. Sap. 8. ubi ἡμίθνητος.). Luc. 10, 30. ἡμιθανῆ, 4 Macc. 14, semineсem.

Ἥμισυς, εια, υ, (ab ἥμι, vid. verbum antecedens, et ἴσος) quod dimidiae parti aequalis est, *dimidius*, *dimidi*[...] Jos. 4, 17. 1 Macc. 3, 34. 37. (Test. XII. Patr. ἐξ ἡμισείας [...] καθαροί.) — In N. T. τὸ ἥμισυ scl. μέρος, et τὰ ἡμίση, *di*[...]*dia pars*. Marc. 6, 23. ἕως ἡμίσους (contr. pro ἡμίσεως) [...] βασιλείας, dimidium regni, Esth. 5, 3. coll. Jos. 21, 27. 22[...] Num. 31, 29 sq. — Luc. 19, 8. τὰ ἡμίση (contr. pro ἡμίσ[...] τῶν ὑπαρχ. — ἥμισυ pro τὸ ἥμ. Apoc. 11, 9. 11. 12, 14. c[...] Dan. 7, 25. Saepius non legitur.

Ἡμιώριον, ου, τὸ, (ἥμι, vid. ἡμιθανὴς, et ὥρα) [...]*mihora*, *semihoram durans*. Semel Apoc. 8, 1.

Ἡνίκα, adv. temporis, *quando*, *ubi*, *quum*, 2 Co[...] 15. LXX. hebr. כְּעֵת, Gen. 31, 10. 38, 27. — ἡνίκα ἂν [...]*simulac*, 2 Cor. 3, 16. Judith. 14, 2. Deut. 7, 12. Sae[...] non habetur.

Ἤπερ, vid. ἤ.

Ἤπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, fortasse ab ἔπω, unde [...]mum *affabilis*, quo sensu fortasse 2 Tim. 2, 24. accipien[...] est; deinde: *benignus*, *lenis*, *clemens*, de rege erga su[...]tos, de patre erga liberos, de quocunque erga alium, 1 Th[...] 2, 7.

Ἤρ, (hebr. עֵר), *Er*, nom. pr. indcl. Luc. 3, 28.

Ἤρεμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, i. q. ἥσυχος, *qui*[...] *placidus*, *tranquillus*; semel 1 Tim. 2, 2. *Hesych.* ἠρε[...] ἥσυχον, πρᾷον, ἥμερον.

Ἡρώδης, ου, ὁ, *Herodes*, nomen regum quorun[...] Judaeorum Jesu et Apostol. tempore, quorum *primus*, [...] huic familiae nomen dedit, fuit *Herodes*, cognomine *mag*[...] Idumaea oriundus, (*Joseph.* Antiq. 14, 12.) Antonii auct[...]tate a Romanis Judaeorum rex creatus (*Joseph.* Antiq. [...] 14—16.), ab Octaviano in regno confirmatus (*Joseph.* [...] 15, 6.), homo crudelis, multarum caedium auctor, it[...] nec uxori amatae nec suis ipsius filiis parceret (*Joseph.* [...] 17, 7.), Graecorum Romanorumque morum amans, ide[...] Judaeis invisus, quorum favorem nec eo sibi reconciliare [...]tuit, quod templum Hierosolymit. splendidissime reficeret. C[...] memoratur Matth. 2, 1—19. (coll. *Macrob.* Satyr. 4, 2[...] Luc. 1, 5. — *Secundus* fuit *Herodes*, cognomine *Ant*[...] filius Herodis magni, Galilaeae et Petraeae dominus, qu[...] missa conjuge legitima fratris sui uxorem, Herodiadem, [...]trimonio sibi junxit, deinde Romam profectus, ut regis [...]lum sibi compararet, a Caligula, Caesare, in Galliam [...] 42. post Chr.) relegatus ibique mortuus est. (*Joseph.* A[...] 18, 5. et. 7.) Neque igitur in N. T., excepto loco Ma[...] 14—22. rex dicitur sed tetrarcha, Matth. 14, 1—6. Lu[...] 1. 19. 8, 3. 9, 7. 9. 13, 31. 23, 7—15. Act. 4, 27. — [...] 8, 15. ἡρώδης positum est pro ἡρωδιανοί, quod vide. —

Herodes Agrippa, cognomine major, filius Aristobuli et nices, nepos Herodis magni, primum Caligulae, deinde lii, Caesarum Romanorum, gratia rebus Judaeorum ectus et regis titulo ornatus, Caesareae mortuus est. (Jo- Ant. 18, 6. 19, 1. 5. 8.) Commemoratur Act. 12, 1—21. n autem Herodes tetrarcha, cuius Act. 13, 1. fit mentio, t Herodes Agrippa, an Herodes Antipas, disputarunt in- etes. cf. Kuinoelii Comment. ad Act. 13, 1. — Quartus Herodes Agrippa, cognomine minor, filius Agrippae ma- , Herodis magni abnepos, a Claudio et Nerone, Caesa- , partem imperii patris nactus, et regis nomine hono- , ultimus Judaeorum rex. (Joseph. Ant. 19, 7. 20, 5 sqq.) nemoratur in N. T. non sub nomine Herodis sed solum omine Agrippae Act. cap. 25. et 26. (cf. Schlosser: Ge- hte der Familie Herodes; Leipz. 1818. 8.)

Ἡρωδιανοί, ῶν, οἱ, Herodiani. Commemorantur Matth. . Marc. 3, 6. 12, 13. coll. 8, 15. et sunt non solum au- Ierodis Antipae, sed omnes qui simul a parte Romano- quorum gratia Herodes acceperat dominationem, sta- , ideoque tributum Caesari solvendum esse affirmabant.

Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias, filia Aristobuli, filii dis magni. Nupsit primum Philippo, filio Herodis m., reptam incesto vinculo sibi junxit Herodes Antipas, Phi- germanus. (Joseph. Ant. 17, 1. et ib. 18, 7.) — Com- oratur Matth. 14, 3—6. Marc. 6, 17—22. Luc. 3, 19.

Ἡρωδίων, ωνος, ὁ, Herodion, vir christianus, quem s Rom. 16, 11. τὸν συγγενῆ σου appellat.

Ἡσαΐας, ου, ὁ, hebr. יְשַׁעְיָהוּ (ex יֶשַׁע salus, et יָהּ) Jesaias, propheta Judaeorum quondam celeberrimus, i filius, qui imperantibus Usia, Jothano, Ahaso et His- aticinatus est (Jes. 1, 1. 14, 28 sqq.), quemque Rabbini Manassis regis serra dissectum tradunt. Commemoratur . 3, 3. 4, 14. Luc. 3, 4. 4, 17. Jes. 1, 23. 12, 38 sqq. 28, 25. Rom. 9, 27. et passim. — liber oraculorum Je- , Act 8, 28. 30.

Ἡσαῦ, ὁ, hebr. עֵשָׂו, Esavus, nom. pr. indecl. (Jose- Ἡσαῦος, v. c. Ant. 1, 18. 1 sqq.) Fuit filius Isaaci et ccae primogenitus, frater Jacobi, et gentis Idumaeorum r. Gen. 25, 25 sqq. 27, 6 sqq. — Rom. 9, 13. Hebr. 11, 2, 16.

Ἡσυχάζω, f. άσω, (ab ἥσυχος, quietus, placidus) 1) co; de opere incepto, quod intermittitur, subsisto. Luc. 6. ἡσύχασαν, quietas se domi continebant. (Test. XII p. 686. de eo, qui in dicendo paululum requiescit, ut iciat.) — Saepius 2) de disputante, altercante, ubi est: ; obmutesco; de eo, qui nescit quid respondeat, Luc. . Neh. 5, 8. de eo qui victus concedit, Act. 11, 18. 21.

14. coll. Job. 32, 6. — 3) *quiete vivo, placidus sum;*
cordiae studeo, 1 Thess. 4, 11. (Jud. 3, 11. 30. 5, 31. 1
11, 21.) nisi ibi sensu transitivo (ut שָׁקַט, cui apud
saepissime respondet, legitur Job. 37, 17. Psal. 94, 13.
15, 18.): quietem alicui facio, aliquem reficio scl. bene
Saepius non extat.

Ἡσυχία, ας, ἡ, 1) *quies*, de cessatione ab opere
5, 8. 2) *silentium*, de cessatione strepitus Act. 22, 2. coll
34, 29. — de cessatione ab inutili loquacitate, dica
1 Tim. 2, 11. 12. — 3) *quies modesta, modestia*, qu
se domi continet nec aliorum rebus se immiscet, 2 Th
12. μετ' ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, in modesta quiete labor
seduli domi.

Ἡσύχιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, i. q. ἥσυχος, *qu*
tranquillus, placidus. Bis 1 Tim. 2, 2. 1 Petr. 3, 4. col
66, 2. Psalter. Salom. 12, 6. φυλάξαι κύριος ψυχὴν ἡσύχι
σοῦσαν ἀδίκους, καὶ κατευθύναι ἄνδρα ποιοῦντα εἰρήνην ἐν

Ἤτοι vid. Ἤ.

Ἡττάω s. ἡσσάω, ῶ, f. ἥσω, in activo rarius e
tum in scriptoribus serioribus Jes. 54, 17., usitatius in p
Est ab ἥσσων s. ἥττων, minor, unde 1) *minor sum, in*
deterior sum, 2 Cor. 12, 13. *Joseph.* bell. 1, 2. 4. — 2
cor, superor, in potestatem redigor, 2 Petr. 2, 19. 2
coll. 2 Macc. 10, 24. ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Jes.
ubi חָתַת frangor. Test. XII. Patr. p. 529.: αἱ γυναῖκες ἡττ
τῷ πνεύματι τῆς πορνείας ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπον. *Joseph.* An
4. 1. ὅλον ἡττᾶσθαι τῆς γυναικός.

Ἥττημα, τος, τὸ, (ab ἡττάομαι) 1) *diminutio,*
ctus, Rom. 11, 12. ἥττημα αὐτῶν, i. e. quod deficiunt J
quod hi ad Christi partes accedere nolunt, efficit, ut n
tudo gentilium accedat s. arcessatur. — 2) *damnum*, 1
6, 7. (clades Jes. 31, 8.) Saepius non extat in codice

Ἥττων, s. ἥσσων, ονος, ὁ, ἡ, *minor, inferior*
20, 10. Dan. 2, 39. — Neutrum τὸ ἧττον, *peius, det*
— ἧττον adverbialiter, *minus*, 2 Cor. 12, 15. Saepiu
occurrit.

Ἠχέω, ῶ, f. ἤσω, (ἦχος) *sonum edo, sono*; de aere
nante, 1 Cor. 13, 1. Exod. 19, 16. Sir. 50, 18. Psalt. S
1. — de *strepitu* maris aestuantis, Luc. 21, 25. ἠχούση
λάσσης inter maris fragores. Jer. 50, 42. 51, 50. Jes. 5
17, 12.

Ἦχος, ου, ὁ, 1) *sonitus, clangor, strepitus*. de
gore tubae, Hebr. 12, 19. Psal. 150, 3. *Joseph.* Ant. 11
— de sonitu, voce, s. tonitru Act. 2, 2. coll. Sap. 1
(de cantu avium Sap. 17, 18. de tonitru Sir. 46, 17. de
pitu undarum Luc 21, 25. in codd. Psal. 63, 7. Jer. 51
— 2) *rumor*, Luc. 4, 37. coll. Marc. 1, 28. ubi ἀκοή.

Θ.

Θαδδαῖος, ου, ὁ, *Thaddaeus*, cognomen Judae, apo- qui etiam Lebbaeus dicebatur, Matth. 10, 3. Marc.

Θάλασσα, ης, ἡ, *mare*, Matth. 18, 6. 21, 21. Marc. Rom. 9, 27. Jac. 1, 6. — *undae maris*, Act. 27, 30. . 28, 4. 2 Cor. 11, 26. Significatur h. v. in N. T. a) i. e. moles aquarum inter se cohaerentium, quae ter- ndique cingunt, *Weltmeer*; Luc. 21, 25. Apoc. 20, 13. Gen. 1, 10. — ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα i. e. terra universa, terrarum, Apoc. 7, 1—3. 12, 12. — ubi ὁ οὐρανὸς fi- dditur, describitur totus mundus per partes, Act. 4, , 15. Apoc. 5, 13. — Περιάγειν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν terram et mare circumire, i. e. ubicunque locorum oque studio quaerere aliquid, Matth. 23, 15. Ἐργάζειν άλασσαν, Apoc. 18, 17. cf. Ἐργάζω. — b) mare *medi- eum*, Act. 10, 6. 32. 17, 14. — c) mare *rubrum*, 1 Cor. 2. ἐρυθρα Hebr. 11, 29. Act. 7, 36. Vid. Ἐρυθρος. — re *galilaeum*, f. lacus Tiberiadis, Matth. 4, 15. 18, 8, . 15, 29. Joh. 6, 1—25. 21, 1. 7. et passim; nunquam in Lucae scriptis. — e) auctor Apoc. c. 4, 6. 15, 2. in bus vidisse narrat θάλασσαν ὑαλίνην mare vitreum i. e. idum, splendens, ubi quidam labrum ingens, aqua a, quod speciem maris retulisset, quale fuerit mare n in tabernaculo et templo (Exod. 30, 18. 1 Reg. 7, subintelligunt; alii (*Eichhorn*. in comment.) rectius uasi supernum (Gen. 1, 7.), aquas coelestes pellucidas ndentes. Non enim in templo coelesti vidit Joannes τὴν σαν, sed circa Dei thronum; imo postea demum tem- coeleste apertum esse narrat c. 15, 2—5.

άλπω, f. ψω, 1) *calefacio*, 1 Reg. 1, 2. 4. *Joseph*. , 14. 3. — de animalibus pullis vel ovis incubantibus 2, 6. Inde transfertur 2) in N. T. ad curam tenerrimam i, alendi, tuendique et est: *foveo, tueor, nutrio*, T. 2, 7. Eph. 5, 7. (*Joseph*. de bell. 4, 3. 14. θαλπόμε- ιδι, spe nutriti.)

άμαρ, ἡ, *Thamar*, hebr. תָּמָר, nom. pr. indecl. uxo- , vid. Gen. 38, 6. — Matth. 1, 3.

αμβέω, ῶ, f. ήσω, *obstupesco*, — *attonitus sum* Act. n textu vulg. (obstupefacio, 2 Sam. 22, 5.) — θαμ- , *obstupesio, metu, admiratione percellor*, Marc. 1, , 24. 32. coll. Sap. 17, 3. 1 Macc. 6, 8.

άμβος, ου, ὁ, *stupor, summa admiratio*, Luc. 4, 9. Act. 3, 10. (etiam pavor, terror, Thren. 3, 46. 7, 18.)

14. coll. Job. 32, 6. — 3) *quiete vivo, placidus sum*; *c*
cordiae studeo, 1 Thess. 4, 11. (Jud. 3, 11. 30. 5, 31. 1 R
11, 21.) nisi ibi sensu transitivo (ut שָׁקַט, cui apud L
saepissime respondet, legitur Job. 37, 17. Psal. 94, 13. P
15, 18.): quietem alicui facio, aliquem reficio scl. benefi
Saepius non extat.

Ἡσυχία, ας, ἡ, 1) *quies*, de cessatione ab opere,
5, 8. 2) *silentium*, de cessatione strepitus Act. 22, 2. coll.
34, 29. — de cessatione ab inutili loquacitate, dicaci
1 Tim. 2, 11. 12. — 3) *quies modesta, modestia*, qua
se domi continet nec aliorum rebus se immiscet, 2 Thes
12. μετ' ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, in modesta quiete laboran
seduli domi.

Ἡσύχιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, i. q. ἥσυχος, *qui*
tranquillus, placidus. Bis 1 Tim. 2, 2. 1 Petr. 3, 4. coll.
66, 2. Psalter. Salom. 12, 6. φυλάξαι κύριος ψυχὴν ἡσύχιον
σοῦσαν ἀδίκους, καὶ κατευθῦναι ἄνδρα ποιοῦντα εἰρήνην ἐν
Ἤτοι vid. Ἤ.

Ἡττάω s. ἡσσάω, ῶ, f. ήσω, in activo rarius et
tum in scriptoribus serioribus Jes. 54, 17., usitatius in pas
Est ab ἥσσων s. ἥττων, minor, unde 1) *minor sum, infe*
deterior sum, 2 Cor. 12, 13. *Joseph.* bell. 1, 2. 4. — 2)
var, superor, in potestatem redigor, 2 Petr. 2, 19. 20
coll. 2 Macc. 10, 24. ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Jes. 8
ubi חָתַת frangor. Test. XII. Patr. p. 529.: αἱ γυναῖκες ἡττῶ
τῷ πνεύματι τῆς πορνείας ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπον. *Joseph.* Ant
4. 1. ὅλον ἡττᾶσθαι τῆς γυναικός.

Ἥττημα, τος, τὸ, (ab ἡττάομαι) 1) *diminutio, d*
ptus, Rom. 11, 12. ἥττημα αὐτῶν, i. e. quod deficiunt Ju
quod hi ad Christi partes accedere nolunt, efficit, ut m
tudo gentilium accedat s. arcessatur. — 2) *damnum*, 1
6, 7. (clades Jes. 31, 8.) Saepius non extat in codice s

Ἥττων, s. ἥσσων, ονος, ὁ, ἡ, *minor, inferior*.
20, 10. Dan. 2, 39. — Neutrum τὸ ἧττον, *peius, dete*
— ἧττον adverbialiter, *minus*, 2 Cor. 12, 15. Saepius
occurrit.

Ἠχέω, ῶ, f. ήσω, (ἦχος) *sonum edo, sono*; de aere r
nante, 1 Cor. 13, 1. Exod. 19, 16. Sir. 50, 18. Psalt. Sa
1. — de *strepitu* maris aestuantis, Luc. 21, 25. ἠχούσης
λάσσης inter maris fragores. Jer. 50, 42. 51, 50. Jes. 5
17, 12.

Ἦχος, ου, ὁ, 1) *sonitus, clangor, strepitus*. de c
gore tubae, Hebr. 12, 19. Psal. 150, 3. *Joseph.* Ant. 11,
— de sonitu, voce, s. tonitru Act. 2, 2. coll. Sap. 17
(de cantu avium Sap. 17, 18. de tonitru Sir. 46, 17. de
pitu undarum Luc 21, 25. in codd. Psal. 63, 7. Jer. 51,
— 2) *rumor*, Luc. 4, 37. coll. Marc. 1, 28. ubi ἀκοή.

Θ.

Θαδδαῖος, ου, ὁ, *Thaddaeus*, cognomen Judae, apo-
, qui etiam Lebbaeus dicebatur, Matth. 10, 3. Marc.
8.

Θάλασσα, ης, ἡ, *mare*, Matth. 18, 6. 21, 21. Marc.
. Rom. 9, 27. Jac. 1, 6. — *undae maris*, Act. 27, 30.
10. 28, 4. 2 Cor. 11, 26. Significatur h. v. in N. T. a)
e, i. e. moles aquarum inter se cohaerentium, quae ter-
undique cingunt, *Weltmeer*; Luc. 21, 25. Apoc. 20, 13.
. Gen. 1, 10. — ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα i. e. terra universa,
terrarum, Apoc. 7, 1—3. 12, 12. — ubi ὁ οὐρανὸς si-
additur, describitur totus mundus per partes, Act. 4,
14, 15. Apoc. 5, 13. — Περιάγειν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
ν, terram et mare circumire, i. e. ubicunque locorum
noque studio quaerere aliquid, Matth. 23, 15. Ἐργάζειν
θάλασσαν, Apoc. 18, 17. cf. Ἐργάζω. — b) mare *medi-
neum*, Act. 10, 6. 32. 17, 14. — c) mare *rubrum*, 1 Cor.
. 2. ἐρυθρὰ Hebr. 11, 29. Act. 7, 36. Vid. Ἐρυθρός. —
are *galilaeum*, s. lacus Tiberiadis, Matth. 4, 15. 18. 8,
q. 15, 29. Joh. 6, 1—25. 21, 1. 7. et passim; nunquam
n in Lucae scriptis. — e) auctor Apoc. c. 4, 6. 15, 2. in
ibus vidisse narrat θάλασσαν ὑαλίνην mare vitreum i. e.
cidum, splendens, ubi quidam labrum ingens, aqua
m, quod speciem maris retulisset, quale fuerit mare
m in tabernaculo et templo (Exod. 30, 18. 1 Reg. 7,
, subintelligunt; alii (*Eichhorn*. in comment.) rectius
quasi supernum (Gen. 1, 7.), aquas coelestes pellucidas
endentes. Non enim in templo coelesti vidit Joannes τὴν
σσαν, sed circa Dei thronum; imo postea demum tem-
coeleste apertum esse narrat c. 15, 2—5.

Θάλπω, f. ψω, 1) *calefacio*, 1 Reg. 1, 2. 4. *Joseph.*
7, 14. 3. — de animalibus pullis vel ovis incubantibus
. 22, 6. Inde transfertur 2) in N. T. ad curam tenerrimam
di, alendi, tuendique et est: *foveo*, *tueor*, *nutrio*,
ess. 2, 7. Eph. 5, 7. (*Joseph.* de bell. 4, 3. 14. θαλπόμε-
λπίδι, spe nutriti.)

Θάμαρ, ἡ, *Thamar*, hebr. תָּמָר, nom. pr. indecl. uxo-
er, vid. Gen. 38, 6. — Matth. 1, 3.

Θαμβέω, ῶ, f. ήσω, *obstupesco*, — *attonitus sum* Act.
in textu vulg. (obstupefacio, 2 Sam. 22, 5.) — θαμ-
αι, *obstupesio*, *metu*, *admiratione percellor*, Marc. 1,
10, 24. 32. coll. Sap. 17, 3. 1 Macc. 6, 8.

Θάμβος, ου, ὁ, *stupor*, *summa admiratio*, Luc. 4,
, 9. Act. 3, 10. (etiam pavor, terror, Thren. 3, 46.
h. 7, 18.)

Θανατηφόρος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, et *θανάσιμος*, ον, *lethalis*, *mortifer*. Semel, Marc. 16, 18. ubi qu (Kypkius, Munthius ad h. l.) supplendum esse censent μακον, quod saepius addunt profani.

Θανατηφόρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (θάνατ φέρω), i. q. *θανάσιμος*, *lethalis*, *mortifer*. Semel Jac. coll. Num. 18, 22. Job. 33, 23. 4 Macc. 8, 17. *θανατη ἀπείθεια*. ib. 18, 26. 4 Macc. 8, 17.

Θάνατος, ου, ὁ, hebr. מָוֶת, מוֹת, 1) *mors*, *qua vita finitur*; — vario quidem sensu, ita ut sit a) *mors ralis*, Joh. 5, 24. 11, 4. 13. Phil. 1, 20. Hebr. 7, 23. 11, 5. Apoc. 8, 9. 21, 4. — *Γεύεσθαι*, *ἰδεῖν τὸν θαν.* Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 2, 26. 9, 27. Joh. 8, 5 *Ἕως θανάτου*, ut paene moriar, Matth. 16, 28. 26, 38. 9, 1. Jon. 4, 10. — *παραπλήσιον θανάτῳ*, ad mortem buerat, Phil. 2, 27. — *Μέχρι θανάτου*. ib. v. 30. 2 Macc 4. — Ex hebraismo pro adjectivo, Apoc. 13, 3. *ἐσφ. εἰς νατον*, quod vulnus lethale acceperat. ib. 13, 3. *πληγ. θανάτου*, vulnus lethale. 1 Sam. 5, 11. מָוֶת — מְהוּמָה, σύγχυσις βαρεῖα σφόδρα, sive ut alii codd. legunt, σύγ θανάτου. — b) *mors violenta*, *supplicium*, ἔνοχος θαν Matth. 10, 21. 15, 4. 20, 18. 26, 66. Marc. 7, 10. 13, 1 64. 10, 33. Luc. 22, 33. 2 Cor. 4, 11 sq. Apoc. 2, 23. Gen. 26, 11. Exod. 22, 19. Lev. 20, 2—9. — ἄξιον, θανάτου, Luc. 23, 15. 22. Act. 13, 28. 23, 29. 25, 1 28, 18. Rom. 1, 32. — *κρίμα θανάτου*, Luc. 24, 20. — κριμα θ. 2 Cor. 1, 9. — *Ἄχρι θανάτου*, usque ad ne Marc. 14, 34. Act. 22, 4. Apoc. 2, 10. 12, 11. Judic. 1 — *μέχρι θαν.* Phil. 2, 30. coll. 2 Macc. 13, 4. — De plicio Christi 1 Cor. 11, 26. Phil. 2, 8. 3, 10. Hebr. 2, 1. — et de morte eius *piaculari*, Rom. 5, 10. Col. Hebr. 2, 14. 9, 15. — c) *mortis genus*, *ποίῳ θανάτῳ*, nam mortis genere, Joh. 12, 33. 18, 32. 21, 19. coll. 32, 21. *θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός*. Sir. 28, 23. Jer. 1 — d) *mortis pericula*, Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. 2 C 10. 7, 10. 11, 23. 2 Chron. 32, 11. Psal. 116, 18. — *stis*, *lues*, mortis causa, Apoc. 6, 8. 18, 8. LXX. heb Exod. 5, 3. 1 Reg. 8, 37. Jer. 21, 7. Ezech. 6, 11. Sin hebr. מָוֶת legitur Jer. 18, 21. — 3) *mortuorum habitac* hades, sepulchrum; Apoc. 1, 18. 20, 13. 14. Putabatu bolus mortuos hade inclusos tenere, unde intelligitur 2, 14. Act. 2, 24. Vid. quae de potestate diaboli, tan mortuorum in infernis domino, habet Evang. Nicodem cryphon in *Birchii* auctario cod. apocr. N. T. Fab (Hafn. 1804.) p. 106 sqq. — LXX. pro hebr. קֶבֶר, chrum, Job. 3, 22. 23. Inde *σκιὰ θανάτου*, umbrae i. e. tenebrae densissimae, Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. LXX.

2 Jes. 9, 1. Jer. 13, 16. Job. 24, 17. — 4) *status mor-*
um in hade, qui vitae dissimilis et morti sive somno simi-
utabatur, ideoque etiam θάνατος appellabatur. Huic
cti dicuntur homines in poenam peccati qui, nisi pec-
nt, ad vitam coelestem (in coelis, cum Deo) transituri
nt, Rom. 5, 12. 14. 17. 21. 1 Cor. 15, 21. Non enim
e morte corporis cogitandum, neo est mortis in his ter-
ecessitas, sed necessitas subeundi hadis tristissimas tene-
Eodem sensu fortasse θάνατος Rom. 6, 9. 2 Tim. 1, 10.
e 1 Cor. 15, 26. 54 sq. nisi hic de diabolo huius mortis
ore et in hade versantium domino cogitandum est. coll.
1, 12 sq. 2, 24. — Idem status post resurrectionem mor-
um et judicium continuatum iri putabatur, sed in poe-
impiorum, itaque miserrimus et cruciatibus plenissimus;
tus infelicissimus, poenae futurae, miseria summa, Joh.
. Rom. 6, 16. 21. 23. 7, 5. 8, 2. 6. 2 Cor. 2, 16. (vid.
.) 3, 7. Hebr. 2, 15. 1 Joh. 3, 14. — Appellatur Apoc.
. 20, 6. 14. 21, 8. ὁ δεύτερος θάνατος, *altera mors*, quia
latus miseriae post resurrectionem, qua interceptus pu-
ur, denuo continuabitur. Eodem sensu mortem secun-
dixerunt Targum Hierosol. in Deut. 33, 6. et Psal. 49, 11.
ichhorn. ad Apoc. 2, 11. — Inde ἁμαρτία πρὸς θάνατον,
. 5, 16. 17. peccatum poena miseriae futurae luendum,
tum gravissimum. (Test. XII. Patr. p. 628. ἁμαρτία εἰς
τον, peccatum grave, mortis poena dignum). — 6) *mors*
lis, status hominis, qui iners ad bonum quodcunque pec-
inculis constringitur, ut mortuus mortis vinculis, Rom.
13. 24. — τὸ mori peccato, peccato prorsus valedi-
Rom. 6, 3. εἰς θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτ. obstricti sumus
to mori, ut Christus ad peccata tollenda mortuus est.
4. 5. — Saepius non legitur.

Θανατόω, ῶ, f. ώσω, 1) *interficio*, 2 Cor. 6, 9. 1 Petr.
— 2) *morti trado*, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Luc.
6. — morti *adjudico* et *trado*, Matth. 26, 59. 27, 1.
14, 55. — in *mortis pericula conjicio*, Rom. 8, 36.
Psal. 44, 22. Psal. 118, 18. (mortem oppeto *Joseph.* bell.
18.) — 3) tropice: *opprimo, subigo, eneco*, i. e. omni
ivo, Rom. 8, 13. Vid. Ἀναιρέω. — Passive: θανατοῦ-
σθαι, Rom. 7, 4. ab alicuius potestate prorsus liberari,
prorsus separari. cf. Θάνατος, et Νεκρός. Saepius non

Θάπτω, f. άψω, pf. τέταφα, aor. 2. pass. ἐτάφην, hebr.
1) *sepelio*; Matth. 14, 12. Act. 2, 29. 5, 6. 9. 10. 1 Cor.
Joseph. Antiq. 4, 8. 6. ἀτίμως θάπτεσθαι. — 2) ex ad-
: *funus facio, sepulturam procuro*, Matth. 8, 21 sq.
, 59 sq. et fortasse etiam Luc. 16, 22. coll. Gen. 50, 26.
XX. pro hebr. חָנַט, aromatibus condire.

Θάρα, ὁ, *Thara*, hebr. תֶּרַח, nom. pr. indecl. p
Abrahami (Gen. 11, 24. Jos. 24, 2.). Luc. 3, 34.

Θαῤῥέω, ῶ, f. ήσω, (a θάῤῥος, fiducia) *bono
animo, fiducia, spe sum plenus*, 2 Cor. 5, 6. 8. Hebr. 1
Prov. 1, 21. — Θαῤῥεῖν ἔν τινι (pro τινὶ) alicui confid
de aliquo bene sperare, 2 Cor. 7, 6. Eodem sensu θα
(sive ut alii legunt θαῤῥεῖ) ἐπ' αὐτῇ, Prov. 31, 11. I
בָּטַח seq. ב. — θαῤῥ. εἴς τινα, audacter agere cum aliquo
verius in illum animadvertere, 2 Cor. 10, 1. 2.

Θαρσέω, ῶ, f. ήσω, (a θάρσος), *fiduciam habeo,
sum animo*. In N. T. tantum occurrit imperativus: θά
bono sis animo, noli timere, Matth. 9, 2. 22. Marc. 10
Luc. 8, 48. Act. 23, 11. et θαρσεῖτε, Matth. 14, 27. Mar
50. Joh. 16, 33. hebr. אַל־תִּירָא, Gen. 35, 17. Exod. 14
Zeph. 3, 17.

Θάρσος, εος, τὸ, *fiducia*, Act. 28, 15. ἔλαβε θά
animum recepit. — Job. 17, 9. ἀναλάβοι θάρσος. 1 M
4, 35.

Θαῦμα, τος, τὸ, 1) res mira; 2) *admiratio*. Apoc
6. ἐθαύμασα θαῦμα μέγα, ex hebraismo: vehementer m
tus sum. coll. Job. 17, 8. 18, 20. Saepius non extat in
sacro.

Θαυμάζω, f. άσομαι, 1) latinor. *miror, admiror*.
subjectum vel causa admirationis additur, legitur vel ac
tivus rei, Luc. 7, 9. 24, 12. Joh. 5, 28. Act. 7, 31. Apoc
6. coll. Dan. 8, 27. vel ἐπί τινι, Marc. 12, 17. Luc. 2, 3
22. 9, 43. 20, 26. Act. 3, 12, (Jes. 52, 15. 14, 16. Job. 42
Judith. 11, 21. Sap. 11, 15.) — vel ἔν τινι, Luc. 1, 21. 2 T
1, 10. Sir. 11, 20. semel περί τινος Luc. 2, 18. et semel
Marc. 6, 6. — Si sequitur propositio causam s. objectum
mirationis continens, legitur ὅτι, ubi res est certa, Luc
38. Gal. 1, 6. Joh. 3, 7. 4, 27. Apoc. 17, 8. — εἰ, ub
dubia est vel videtur, Marc. 15, 44. 1 Joh. 3, 13. *Josep*
Ap. 1, 12. — Ut latinor. miror usurpatur vario mod
dicitur a) de magno, divino, quod comprehendi perspi
non potest, ideoque stuporem, admirationem excitat; *a*
ror, obstupesco, Matth. 8, 27. 9, 8. 33. 15, 31. Marc. 5
6, 51. Luc. 1, 63. 2, 18. 33. 9, 43. 11, 14. 24, 12. 41.
5, 20. 7, 21. Act. 2, 7. 3, 12. 7, 31. Apoc. 17, 6 —
etiam adjecta notione timoris, Luc. 8, 25. Act. 13, 41. -
de inexpectato, insolito, quod praeter spem et opini
evenit; *mirum mihi videtur, commoveor*, nostrum: *e*
fremdet mich, Matth. 21, 20. 22. 27, 14. Marc. 6, 6.
44. Marc. 12, 17. Luc. 1, 21. 11, 38. 20, 26. Joh. 3,
27. 5, 28. 7, 15. Act. 4, 13. Gal. 1, 6. 1 Joh. 3, 13. -
boni aliquid est, praevalet notio laetitiae: *laetus n*
Matth. 8, 10. Luc. 4, 22. 7, 9. — ubi causa mirandi

uid est, adjecta est notio indignationis, unde quidam etiam, minus recte, vertunt: aegre fero, v. c. Marc. 6, 6. Joh. 7. 7, 21. ubi versu 23. χολᾶτε. 1 Joh. 3, 13. Gal. 1, 6. autem potius: *pungit me, commoveor.* — Cum, quae ob estantiam admiramur, etiam veneremur et celebremus, 2) *veneror, colo;* ut Sir. 7, 29. εὐλαβοῦ τὸν κύριον, καὶ ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε i. e. debito prosequere illos honore. *bel.* tab. c. 2.). In N. T. hoc sensu Apoc. 13, 3. θαυμά- ὀπίσω τινος ex hebraismo, proprie: mirari et sequi alim, cultu prosequi. Item passiv. θαυμάζεσθαι, *illustris, spicuus fio,* 2 Thess. 1, 10. coll. Jes. 61, 6. Sap. 8, 11. 38, 3. ἔναντι μεγιστάνων θαυμασθήσεται. — Inde etiam licatur formula hebr. θαυμάζειν πρόσωπον, externam hois conditionem mirari, i. e. in agendo respicere et reve-, Jud. v. 16. coll. Levit. 19, 15. (ubi הָדַר, honoro) 2 Chr. 7. Gen. 19, 21. Deut. 10, 17. Jes. 9, 15. — Saepius non urrit.

Θαυμάσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, *mirandus, admira*-s. Sir. 43, 27. 48, 15. — Inde τὸ θαυμάσιον s. τὰ θαυμά-, *facta miranda, miracula.* Semel Matth. 21, 15. Saeme in V. T. pro hebr. נִפְלָאוֹת, Exod. 3, 20. Jud. 6, 13. 9, 17. et פֶּלֶא, Psal. 77, 11. 14. Dan. 12, 6.

Θαυμαστὸς, ἡ, ὸν, 1) *mirandus,* a) de eo quod cotione comprehendi non potest, stuporem injicit; Matth. 42. ἔστι αὕτη θαυμαστὴ, mirandum est, pro τοῦτο ἔστι μαστὸν, e versione LXX., Psal. 118, 23. ubi in hebr. הִיא נִפְלָאת. Eodem modo Marc. 12, 11. Hoc sensu pro hebr. נִ saepius, v. c. Job. 42, 3. Mich. 7, 15. Jes. 25, 1. b) de quod stuporem et simul *terrorem* injicit, Apoc. 15, 1. 3. X. pro hebr. נוֹרָא Exod. 15, 11. 34, 10. Deut. 28, 58. — de eo quod *insolitum* est, Joh. 9, 30. 2 Cor. 11, 14. Vid. υμάζω. — 2) ut θαυμάζω ad venerationem transfertur, etiam θαυμαστὸς est: *magnificus, summe aestumandus, estantissimus;* 1 Petr. 2, 9. φῶς θαυμ. lux praestantissima. X. pro hebr. אַדִּיר, magnificus, Psal. 8, 1. 93, 4. coll. Dan. . κύριε ὁ θεὸς μέγας καὶ θαυμαστὸς (hebr. נוֹרָא colendus). 43, 29. θαυμαστὴ ἡ δυναστεία αὐτοῦ. Joseph. c. Apion. 1, θαυμασιώτατος βασιλεύς. Saepius non extat.

Θεὰ, ᾶς, ἡ, (a θεὸς) *Dea.* Act. 19, 27. [33.] et vers. , ubi Griesb. reposuit τὴν θεὸν genere masculino, sensu mutato, cum θεὸς sit generis communis et profani ὁ et εὸς promiscue dicant.

Θεάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, 1) *specto,* nostrum: *schauen,* tth. 11, 7. ἐξήλθετε θεάσασθαι exiistis visuri, Matth. 11, 7. . 7, 24. — Passivum θεαθῆναί τινι, spectatum se praebere ni, conspici ab omnibus velle, Matth. 6, 1. 23, 5. — 2) *lis conspicio,* de eo, qui ipse aliquid oculis conspexit,

neque aliunde cognovit, Marc. 16, 14. Joh. 1, 14. 32.
11. 22, 9. 1 Joh. 1, 1. 4, 12. 14. coll. 2 Macc. 3, 36. P
θεᾶσθαι ὑπό τινος, Marc. 16, 11. — Ex adjuncto: *vif
viſo, Rom. 15, 22. 2 Chron. 22, 6. θεάσασθαι (ראה)
ῥαμ. *Joſeph.* Antiq. 16, 1. 2. θεάσασθαι τοὺς παῖδας ἐν τῇ
διατρίβοντας. — 3) *contemplor, perluſtro*, Matth. 2
Joh. 4, 35. Luc. 23, 55. 2 Macc. 2, 4. — 4) *forte con*
video ſimpliciter, i. q. εἴδω, Luc. 5, 27. Joh. 1, 38. 6,
10. 11, 45. [Act. 8, 18. ubi Griesb. ἰδὼν] Act. 21, 27.
pius non legitur.

Θεατρίζω, f. ίσω, (θέατρον) 1) in theatro ſum
moediam ago. 2) *ludicro, ludibrio ſum, ignominiae ex*
Semel Hebr. 10, 33. ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι θεατριζό
velut in theatro contumeliis et vexationibus expoſiti
vexati, ut ignominiae publice exponamur. Alii de ſupp
ignominoſis cogitant. Vide Θέατρον.

Θέατρον, ου, τὸ, (a θεάομαι) *theatrum*, locus
ctaculorum. Ex more Graecorum aliis etiam, quam ſpect
cauſis multitudo ducta in theatris confluere ſolebat. H
bantur enim in iis etiam conciones populi, ubi aut res p
cae aut cauſae privatae agebantur. (cf. *Raphelii* annot. e
noph. *Kypkii* et *Krebſii* obſſ. ad Act. 19, 27. coll. *Corn.*
Timol. 4. *Cic.* pro Flacco c. 7. *Tacit.* hiſt. 2, 80. 6. *Jo*
de bell. 7, 3. 3. Antiq. 17, 6, 3.). Hinc intelligitur Act
29. 31. — In formula autem 2) θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κ
1 Cor. 4, 9. θέατρον, eſt i. q. θέαμα, δρᾶμα, ſpectacu
fabula, ut noſtrum: *zum Schauſpiel werden*. Alii hoc
runt ad *ignominiam*, cum in comoedia priſca Graecorum
mines tum viventes nonnunquam ita depingerentur, ut l
brio eſſent, et riſui exponerentur; alii ad *ſupplicia* et *po*
graviſſimas, cum ex more Graecorum illius temporis
plicia etiam in theatris ſumerentur, hominesque ca
damnati, ut cum beſtiis depugnarent, in ea deducere
Sic *Joſephus* de bell. 6, 9. 2. Titum, narrat, plurimos
daeorum devictos per provincias distribui juſſiſſe, in t
tris ferro et beſtiis conſumendos, (φθαρησομένους ἐν
θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις). Idem c. Apion. 1, 8. παντ
θανάτων τρόπους ἐν θεάτροις ὑπομένοντες. *Philo* in Flac
977. Vid. omnino *Loesneri* obſſ. e Phil. p. 275 ſq. *Carp*
ſacrae exercitatt. in epiſt. ad Hebr. p. 485. — Pertinet ad
ſtrum locum Gloſſa *Heſychii*, θέατρον· θέαμα ἢ σύναγμ

Θεῖον, ου, τὸ, *ſulphur*. Pſal. 11, 6. — πῦρ καὶ θ
ignis ſulphureus, Luc. 17, 29. Apoc. 14, 10. coll. Gen.
24. Ezech. 38, 22. 3 Macc. 2, 5. Non ſolum fulmina odo
ſulphuris ſpargunt, ut ignis ſulphureus eſſe facile videri
ſit, ſed etiam in motibus terrae ſaepe prorumpere ſolet
ignis aut vapor ſulphureus. — λίμνη τοῦ πυρὸς καὶ θ

c. 20, 10. i. e., ut c. 19, 20. et 21, 8. dicitur, λίμνη καιο- πυρὶ καὶ θείῳ. — Apoc. 9, 17, 18. κάπνος καὶ θεῖον τῷ- ſulphureus, ſ. fumus cui intermixti ſunt flammulae ſul- reae. Saepius non extat.

Θεῖος, εία, εῖον,* (a θεὸς) *divinus*, ad Deum perti- , ei proprius, 2 Petr. 1, 3. 4. Job. 27, 3. 33, 4. Exod. 3. a Deo veniens auctore. 2 Macc. 3, 29. 4, 17. (Profanis n pro praeſtantiſſimo dicitur). — Τὸ θεῖον ſubſtantive *en divinum*, *natura divina*, Act. 17, 29. (*Joſeph.* Ant. . 4. et ſaepius.)

Θειότης, τητος, (a θεὸς) *divinitas*, *natura et per- io divina*. Semel Rom. 1, 20. et ſemel in V. T. Sap. 18, ro numine ipſo.

Θειώδης, εος, ὁ, ἡ, ες, τὸ, (a θεῖον, ſulphur) *ſul- reus*. Apoc. 9, 17.

Θέλημα, ατος, τὸ, (a θέλω) 1) *appetitus* quicunque trahimur ad agendum. Joh. 1, 13. ἐκ θελ. σαρκὸς, ex ap- tu naturali. Eph. 2, 3. coll. Jer. 23, 26. προφητεύειν τὰ ήματα τῆς καρδίας. — 2) *quod quis vult optatque ut fiat*, *d placet alicui*, *quod eius voluntati eſt conſentaneum*, *ntas*, (hebr. חֵפֶץ 1 Reg. 5, 8. 9. Pſal. 1, 2.) Matth. 7, 21. 50. 18, 14. 26, 42. Marc. 3, 35. Luc. 22, 42. Joh. 5, 30. 8. 7, 17. 9, 31. Rom. 12, 2. 1 Cor. 16, 12. Eph. 5, 17. 1, 9. Hebr. 13, 21. 1 Petr. 2, 15. 4, 2 ſq. 1 Joh. 2, 17. 4. — 3) *voluntas*, et quidem a) *facultas* volendi, Eph. 1. βουλὴ τοῦ θελήματος, decretum voluntatis. Eph. 1, 5. κία τοῦ θελήματος, quod vero etiam eſſe poteſt: decre- benevolum. — *arbitrium* in agendo, Luc. 23, 25. 2 Petr. 21. — 4) voluntas, *qua decretum eſt aliquid*, itaque a) *retum*, Act. 22, 14. Rom. 15, 32. 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. . Gal. 1, 4. Eph. 1, 1. 9. Col. 1, 1. 2 Tim. 1, 1. 1 Petr. 7. 4, 19. Apoc. 4, 11. ἐν τῷ θελήματι θεοῦ, Deo volente, t in eius decretis, Rom. 1, 10. — b) *propoſitum*, 1 Cor. 37. — c) *lex*, *praeceptum*, *mandatum*, Matth. 21, 31. . 12, 47. Joh. 4, 34. 6, 38—40. Act. 13, 22. 21, 14. heſſ. 4, 3. 5, 18. Hebr. 10, 7—10. coll. Dan. 4, 32. In- lum τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ omnem Dei voluntatem homini- patefactum, omnia eius praecepta comprehendit, ut th. 6, 10. Luc. 11, 2. Rom. 2, 18. Eph. 6, 6. — 5) me- ymice: *obſequium erga praecepta*, *agendi ratio voluntati rius conſentanea*, Rom. 12, 2. Col. 4, 12. 2 Tim. 2, 26. ortaſſe etiam Hebr. 10, 36. θέλημα obſequium Chriſti in- at. — Saepius non habetur.

Θέλησις, εως, ἡ, (a θέλω) actus volendi; — *volun-* , *beneplacitum*, Hebr. 2, 4. — 2 Macc. 12, 16. τῇ τοῦ ῦ θελήσει. Ezech. 18, 23. Tob. 12, 18. Sap. 16, 25.

Θέλω, et ἐθέλω, f. θελήσω, quod reſpondet latine

volo et apud LXX. maxime hebr. אָבָה et חָפֵץ, quinque h
notiones primarias. Usurpatur enim 1) de *propensione a*
ad aliquid, nixa cum *appetitu* tum *voluntate*, et est a) *c*
cupio, *desidero*, Matth. 7, 12. 12, 38. 15, 28. Marc. 10
Luc. 6, 31. 8, 20. 23, 8. Joh. 12, 21. 17, 24. Rom. 16
1 Cor. 7, 7. 2 Cor. 11, 12. 12, 20. 1 Petr. 3, 10. Apoc
17. et saepius. Phil. 2, 13. τὸ θέλειν desiderium salutis e
tavit Deus in vobis. Mal. 3, 1. — b) ex adjuncto: *del*
aliqua re, *amo*, Matth. 12, 7. ἔλεον θέλω, vid. Hos. 6
ubi hebr. חָפֵץ. Hebr. 10, 5. 8. coll. Psal. 40, 7. Jes. 1, 1
Matth. 27, 43. εἰ θέλει αὐτὸν, si eo delectatur, eum a
coll. Psal. 22, 8. 5, 4. 1 Sam. 18, 22. θέλει ἐν σοὶ ὁ βασ
(חָפֵץ seq. ב, in altero membro ἀγαπᾶν.) Test. XII. Patr.
λειν ἐν καλῷ, bono delectari. — Ad mores relatum di
de eo, quod libenter facimus, facere solemus, ut lati
amare; Marc. 12, 38. θέλοντες περιπατεῖν, qui amant i
dere. Luc. 20, 46. Joh. 8, 44. θέλετε ποιεῖν, soletis, a
facere. Gal. 6, 12. Col. 2, 18. θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ
hebraismo חָפֵץ seq. ב) 1 Tim. 1, 7. Nehem. 1, 11. — 2
arbitrio et *placito*, et est a) *lubet mihi*, pro arbitrio
Matth. 17, 12. Marc. 6, 22. 9, 13. Luc. 4, 6. Joh. 3, 8. 21
Rom. 9, 18. 1 Cor. 7, 39. Esth. 3, 11. ὡς θέλεις hebr
בְּעֵינֶיךָ. — b) *placet mihi*, Matth. 8, 22. ἐὰν θέλῃς, si vi
placet. 13, 28. 17, 4. 26, 15. Marc. 1, 40. 14, 7. Joh. 5
6, 11. Act. 25, 9. 1 Cor. 4, 19. et passim — *libenter*
Joh. 5, 35. coll. 1 Chron. 28, 9. ψυχῇ θελούσῃ, lubenti a
— Refertur etiam, ut latinor. *placet*, ad sententiam, 2 P
3, 5. τοῦτο θέλοντες, qui hoc opinantur, ita ratiocinantur
c) *eligo*, *praefero*, Matth. 27, 15. 21. Marc, 3, 13. 1 Co
21. τί θέλετε, quid praefertis. ib. 7, 36. 14, 19. — 3
consilio, *et voluntate*, et est a) *volo*, *in consiliis habeo*, M
15, 9. Luc. 1, 62. Act. 6, 3. Gal. 6, 13. Joh. 6, 67. 7, 4
27. 2 Cor. 12, 6. Matth. 26, 39. Marc. 6, 19. 14, 36. Luc
31. 14, 28. Act. 7, 28. et saepius Judic. 20, 5. hebr. דָּמָה,
gitavit. — Act. 18, 21. τοῦ θεοῦ θέλοντος, Deo annue
volente. — b) *volo* deliberato consilio, de voluntate *mo*
Rom. 7, 15—21. Gal. 5, 17. 2 Cor. 8, 10 sq. — c) *decr*
constitui, Joh. 21, 22 sq. Act. 24, 6. Rom. 9, 22. Col. 1,
1 Thess. 2, 18. coll. Job. 23, 13. Jes. 55, 11. Esth. 1, 8.
in textu hebr. יָסַד firmiter decrevi. — d) *studeo*, *te*
Matth. 23, 37. Marc. 8, 35. 10, 43 sq. Luc. 10, 29. 13,
Joh. 6, 21. 7, 17. Act. 19, 33. Gal. 1, 7. 2 Tim. 3, 12
passim. — 4) de declaratione voluntatis: *postulo*, *jubeo*,
Joh. 9, 27. Matth. 26, 17. (ubi ἵνα ut saepius omittitur
θέλω) Marc. 14, 12. Luc. 5, 39. 9, 54. 22, 9. [Act. 9,
Rom. 9, 16. — 5) de *actione*, quae ex consilio, propo
sequitur, et est a) *in eo sum*, Matth. 5, 40. Joh. 1, 44. ή

ν ἐξελθεῖν, cum in eo esset, ut. ib. 16, 19. Act. 14, 13.
λε θύειν, in eo erat ut sacrificium offerret. Gal. 4, 9. —
c. 6, 48. ἤθελε, velle videbatur scl. apostolis. — b) *audeo*,
. 8, 13. Apoc. 11, 5. — 6) Denique notandae sunt for-
ae: a) τί θέλοι, quid sibi velit. Act. 2, 12. τί ἂν θέλοι
ο εἶναι, quid hoc sibi velit, quo tandem evasurum sit,
17, 20. — ib. 17, 18. τί ἂν θέλοι λέγειν, quid tandem esse
est, quod dicat? — b) θέλω si jungitur infinitivo rei, ut
λομαι, mandatum indicat, tribuitque infinitivo sequenti
imperativi; sic in formulis Paulinis: οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνο-
nolo a vobis ignorari, i. e. *scitote, perpendite*, Rom. 1,
11, 25. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. 2 Cor. 1, 8. 1 Thess. 4, 13.
θέλω ὑμᾶς κοινωνοὺς γίνεσθαι, i. e. decet vos etc. 1 Cor.
20. — θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, 1 Cor. 11, 3. Col. 2, 1. vid.
m 1 Cor. 14, 5. Gal. 3, 2. Sic etiam Jac. 2, 20. θέλεις δὲ
ναι, sciendum tibi est! (Non enim interrogative accipienda
haec propositio.) — c) μὴ θέλω, quod bis tantum occur-
Matth. 5, 19. et Luc. 19, 27. (coll. v. 14. ubi pro μὴ le-
r οὐ θέλω) et οὐ θέλω profanis quidem non uno sensu di-
tur, cum οὐ absolute, et rem ipsam neget, μὴ autem pro-
tive et conditionate, et opinionem de re neget (vid. *Mat-*
e gramm. gr. §. 608. *Rostii* gramm. gr. p. 485 sqq.); at
ri scriptores, hoc discrimen non ubique servantes, hac
nula utuntur, ut sit: α) *nolo*, de eo qui aliquid facere
dem posset, sed se ipse cohibet, ne faciat, μὴ θέλω, Matth.
9. οὐ θέλω Marc. 6, 26. 9, 30. Joh. 7, 1. 1 Cor. 16, 7. —
nolo (de eo, qui aliquid, quod postulatur, *recusat*, Matth.
29. — Inde saepius verti potest: *renuo, recuso*, μὴ θέ-
, Luc. 19, 27. (4 Macc. 5, 3.) οὐ θέλειν, Matth. 2, 18.
3. 18, 30. 22, 3. 23, 4. 37. 27, 34. Luc. 13, 34. 15, 28.
4. 19, 14. Joh. 5, 40. Act. 7, 39. 2 Thess. 3, 10. coll. Gen.
34. (מאן) 2 Sam. 23, 16 sq. Jes. 28, 13. Jer. 11, 10.

Θεμέλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a θέμα, *quod posi-
est*, quod a τίθημι, pono) qui fundamenti loco ponitur,
fundamentum pertinet. — Inde 1) ὁ θεμέλιος scl. λίθος,
s qui fundamenti loco ponitur, fundamentum, Grund-
, (λίθος εἰς θεμέλιον Jer. 51, 26.) Apoc. 21, 14. 19 seq.
Jes. 54, 11. — Tropice de Christo: auctor doctrinae et
tis, 1 Cor. 3, 11. 12. 2 Tim. 2, 19. coll. Jes. 28, 16. —
εμέλιοι scl. λίθοι, lapides fundamenti loco positi, *funda-
ta, Grundmauer*, Hebr. 11, 10. πόλις τοὺς θεμελίους
σα, urbs firma, firmo murorum fundamento superstructa,
que immobilis. Comparatur enim cum tentorio mobili
adum. Eodem sensu οἱ θεμέλιοι, Esdr. 4, 12. 5, 16. 3 Esdr.
. — 2) τὸ θεμέλιον et τὰ θεμέλια, *fundamenta* aedificii,
6, 48. 49. 14, 29. Act. 16, 26. coll. 1 Reg. 5, 17. Jes.
11. Psal. 37, 7. Ezech. 30, 4. — Tropice: *elementa do-*

volo et apud LXX. maxime hebr. אָבָה et חָפֵץ, quinque hal
notiones primarias. Usurpatur enim 1) de *propensione ani
ad aliquid*, nixa cum *appetitu* tum *voluntate*, et est a) *op
cupio*, *desidero*, Matth. 7, 12. 12, 38. 15, 28. Marc. 10, 3
Luc. 6, 31. 8, 20. 23, 8. Joh. 12, 21. 17, 24. Rom. 16, 1
1 Cor. 7, 7. 2 Cor. 11, 12. 12, 20. 1 Petr. 3, 10. Apoc. 2
17. et saepius. Phil. 2, 13. τὸ θέλειν desiderium salutis exc
tavit Deus in vobis. Mal. 3, 1. — b) ex adjuncto: *delect*
aliqua re, *amo*, Matth. 12, 7. ἔλεον θέλω, vid. Hos. 6,
ubi hebr. חָפֵץ. Hebr. 10, 5. 8. coll. Psal. 40, 7. Jes. 1, 11.
Matth. 27, 43. εἰ θέλει αὐτὸν, si eo delectatur, eum am
coll. Psal. 22, 8. 5, 4. 1 Sam. 18, 22. θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλ
(חָפֵץ seq. בְּ, in altero membro ἀγαπᾶν.) Test. XII. Patr. θ
λειν ἐν καλῷ, bono delectari. — Ad mores relatum dicit
de eo, quod libenter facimus, facere solemus, ut latino
amare; Marc. 12, 38. θέλοντες περιπατεῖν, qui amant inc
dere. Luc. 20, 46. Joh. 8, 44. θέλετε ποιεῖν, soletis, ama
facere. Gal. 6, 12. Col. 2, 18. θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ (
hebraismo חָפֵץ seq. בְּ) 1 Tim. 1, 7. Nehem. 1, 11. — 2)
arbitrio et *placito*, et est a) *lubet mihi*, pro arbitrio a
Matth. 17, 12. Marc. 6, 22. 9, 13. Luc. 4, 6. Joh. 3, 8. 21, 1
Rom. 9, 18. 1 Cor. 7, 39. Esth. 3, 11. ὡς θέλεις hebr כ
בְּעֵינֶיךָ — b) *placet mihi*, Matth. 8, 22. ἐὰν θέλῃς, si vis,
placet. 13, 28. 17, 4. 26, 15. Marc. 1, 40. 14, 7. Joh. 5, 2
6, 11. Act. 25, 9. 1 Cor. 4, 19. et passim — *libenter vol*
Joh. 5, 35. coll. 1 Chron. 28, 9. ψυχῇ θελούσῃ, lubenti anim
— Refertur etiam, ut latinor. *placet*, ad sententiam, 2 Pet
3, 5. τοῦτο θέλοντες, qui hoc opinantur, ita ratiocinantur. -
c) *eligo*, *praefero*, Matth. 27, 15. 21. Marc, 3, 13. 1 Cor.
21. τί θέλετε, quid praefertis. ib. 7, 36. 14, 19. — 3)
consilio, *et voluntate*, et est a) *volo*, *in consiliis habeo*, Ma
15, 9. Luc. 1, 62. Act. 6, 3. Gal. 6, 13. Joh. 6, 67. 7, 44.
27. 2 Cor. 12, 6. Matth. 26, 39. Marc. 6, 19. 14, 36. Luc. 1
31. 14, 28. Act. 7, 28. et saepius Judic. 20, 5. hebr. דָּמָה, co
gitavit. — Act. 18, 21. τοῦ θεοῦ θέλοντος, Deo annuent
volente. — b) *volo* deliberato consilio, de voluntate *moral*
Rom. 7, 15—21. Gal. 5, 17. 2 Cor. 8, 10 sq. — c) *decrev*
constitui, Joh. 21, 22 sq. Act. 24, 6. Rom. 9, 22. Col. 1, 2
1 Thess. 2, 18. coll. Job. 23, 13. Jes. 55, 11. Esth. 1, 8. u
in textu hebr. יַסֵּד firmiter decrevi. — d) *studeo*, *tent*
Matth. 23, 37. Marc. 8, 35. 10, 43 sq. Luc. 10, 29. 13, 3
Joh. 6, 21. 7, 17. Act. 19, 33. Gal. 1, 7. 2 Tim. 3, 12.
passim. — 4) de declaratione voluntatis: *postulo*, *jubeo*, *vol*
Joh. 9, 27. Matth. 26, 17. (ubi ἵνα ut saepius omittitur po
θέλω) Marc. 14, 12. Luc. 5, 39. 9, 54. 22, 9. [Act. 9, 6.
Rom. 9, 16. — 5) de *actione*, quae ex consilio, proposit
sequitur, et est a) *in eo sum*, Matth. 5, 40. Joh. 1, 44. ἠθ

...ειν ἐξελθεῖν, cum in eo esset, ut. ib. 16, 19. Act. 14, 13. ...ελε θύειν, in eo erat ut sacrificium offerret. Gal. 4, 9. — ...rc. 6, 48. ἤθελε, velle videbatur scl. apostolis. — b) *audeo*, ...c. 8, 13. Apoc. 11, 5. — 6) Denique notandae sunt for...lae: a) τί θέλοι, quid sibi velit. Act. 2, 12. τί ἂν θέλοι ...το εἶναι, quid hoc sibi velit, quo tandem evasurum sit, ... 17, 20. — ib. 17, 18. τί ἂν θέλοι λέγειν, quid tandem esse ...test, quod dicat? — b) θέλω si jungitur infinitivo rei, ut ...ύλομαι, mandatum indicat, tribuitque infinitivo sequenti ...a imperativi; sic in formulis Paulinis: οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνο..., nolo a vobis ignorari, i. e. *scitote*, *perpendite*, Rom. 1, ... 11, 25. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. 2 Cor. 1, 8. 1 Thess. 4, 13. ...θέλω ὑμᾶς κοινωνοὺς γίνεσθαι, i. e. decet vos etc. 1 Cor. ... 20. — θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, 1 Cor. 11, 3. Col. 2, 1. vid. ...am 1 Cor. 14, 5. Gal. 3, 2. Sic etiam Jac. 2, 20. θέλεις δὲ ...ῶναι, sciendum tibi est! (Non enim interrogative accipienda haec propositio.) — c) μὴ θέλω, quod bis tantum occur... Matth. 5, 19. et Luc. 19, 27. (coll. v. 14. ubi pro μὴ le...ur οὐ θέλω) et οὐ θέλω profanis quidem non uno sensu di...atur, cum οὐ absolute, et rem ipsam neget, μὴ autem pro...itive et conditionate, et opinionem de re neget (vid. *Mat...ae* gramm. gr. §. 608. *Rostii* gramm. gr. p. 485 sqq.); at ...tri scriptores, hoc discrimen non ubique servantes, hac ...mula utuntur, ut sit: α) *nolo*, de eo qui aliquid facere ...dem posset, sed se ipse cohibet, ne faciat, μὴ θέλω, Matth. ...19. οὐ θέλω Marc. 6, 26. 9, 30. Joh. 7, 1. 1 Cor. 16, 7. — ...nolo, de eo, qui aliquid, quod postulatur, *recusat*, Matth. ... 29. — Inde saepius verti potest: *renuo*, *recuso*, μὴ θέ...ν, Luc. 19, 27. (4 Macc. 5, 3.) οὐ θέλειν, Matth. 2, 18. ... 3. 18, 30. 22, 3. 23, 4. 37. 27, 34. Luc. 13, 34. 15, 28. ... 4. 19, 14. Joh. 5, 40. Act. 7, 39. 2 Thess. 3, 10. coll. Gen. ... 34. (מֵאֵן) 2 Sam. 23, 16 sq. Jes. 28, 13. Jer. 11, 10.

Θεμέλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a θέμα, *quod posi...a est*, quod a τίθημι, pono) qui fundamenti loco ponitur, ... fundamentum pertinet. — Inde 1) ὁ θεμέλιος scl. λίθος, ...is *qui fundamenti loco ponitur*, *fundamentum*, Grund...n, (λίθος εἰς θεμέλιον Jer. 51, 26.) Apoc. 21, 14. 19 seq. ...l. Jes. 54, 11. — Tropice de Christo: auctor doctrinae et ...atis, 1 Cor. 3, 11. 12. 2 Tim. 2, 19. coll. Jes. 28, 16. — ...θεμέλιοι scl. λίθοι, lapides fundamenti loco positi, *funda...nta*, *Grundmauer*, Hebr. 11, 10. πόλις τοὺς θεμελίους ...ουσα, urbs firma, firmo murorum fundamento superstructa, ...oque immobilis. Comparatur enim cum tentorio mobili ...nadum. Eodem sensu οἱ θεμέλιοι, Esdr. 4, 12. 5, 16. 3 Esdr. ...10. — 2) τὸ θεμέλιον et τὰ θεμέλια, *fundamenta* aedificii, ...c. 6, 48. 49. 14, 29. Act. 16, 26. coll. 1 Reg. 5, 17. Jes. ... 11. Psal. 37, 7. Ezech. 30, 4. — Tropice: *elementa do-*

ctrinae, prima institutio, qua fides tanquam fundament
titur, 1 Cor. 3, 10. Hebr. 6, 1. Eph. 2, 20. — *fundam*
doctrinae et salutis, *prima causa* salutis, qua innixa
aedificium fundamentis, Rom. 15, 20. 1 Tim. 6, 19. —
pius non habetur.

Θεμελιόω, ῶ, f. ώσω (a θεμέλιος) 1) fundamenta
Jos. 6, 26. 1 Reg. 16, 34. 2 Chron. 8, 16. — 2) *exstruo*
fundamento, *fundo*, Matth. 7, 25. Luc. 6, 48. — fir
condo, τὴν γῆν, Hebr. 1, 10. Job. 38, 4. Psal. 102, 26.
3, 19. hebr. יָסַד, Prov. 8, 23. coll. Sir. 24, 9. — 3) tro
firmo, *confirmo*, Eph. 3, 18. τεθεμελιωμένοι scl. τῇ π
ut additur Col. 1, 23. 1 Petr. 5, 10. — (De astris coelo i
Psal. 8, 3.)

Θεοδίδακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (θεὸς et διδα
a Deo edoctus. Semel 1 Thess. 4, 9. coll. Joh. 6, 45. διδ
τοῦ θεοῦ.

Θεόλογος, ου, ὁ, (θεὸς et λόγος) 1) de diis et
divinis dicens, (s. ore, s. scripto). Antiquiores Grae
poetas, mythos de diis eorumque operibus canentes,
Homerum, Hesiodum, et vero etiam philosophos de D
rerum origine philosophatos nomine Theologorum insi
bant. — 2) in ecclesia christiana sec. 2. etiam ii diceba
θεόλογοι, qui λόγον esse Deum, sive doctrinam de λόγῳ di
in Christo defenderent. Hinc Joannes in inscriptione (sp
apocalypseos ita appellatur.

Θεομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θεὸς et μάχομαι) *cum*
pugno, *Deo oppugno*; *eius consiliis adversor*; semel Act
9. in textu vulg. — 2 Macc. 7, 29.

Θεομάχος, ου, ὁ, ἡ, i. e. θεῷ μαχόμενος, *cum*
pugnans; *Dei consilia impugnans*, Act. 5, 39. (*Symm*
Job. 26, 5. Prov. 21, 16. pro רְפָאִים, LXX. γίγαντες.)

Θεόπνευστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (θεὸς et πνέω s
a Deo afflatus, spiritu divino actus. Proprie de homine
numine agitur, qui Hos. 9, 7. dicitur πνευματοφόρος; Gr
ἔνθεος γενόμενος, *Josepho* Antiq. 4, 6. 5. τῷ θείῳ πνε
κεκανημένος. — deinde de rebus, quae per afflatum divi
homini suggeruntur, (v. c. θεόπνευστοι ὄνειροι, somnia a
immissa, *Plutarch.* T. IX. p. 583. ed. Reisk.); sic 2 Ti
16. γραφὴ θεόπνευστος, scriptura ab hominibus, quos d
divinus spiritus, scripta. *Josephus* contra Apion. 1, §. 7.
ptores V. T. sua a Deo didicisse narrat κατὰ τὴν ἐπίπ
Esdras, secundum traditionem 4 Esdr. 14, 21. Vet. Test
lumina deperdita denuo scripturus, Deum rogasse leg
„immitte spiritum sanctum in me, et scribam omne,
factum est" etc. — Deus autem respondisse dicitur v.
„venias huc, et ego accendam in corde tuo lucernam i

s, quae non extinguetur, quoad usque finiantur quae is scribere."

Θεὸς, οῦ, ὁ, ἡ, 1) *numen divinum, Deus, Dea.* Nogenerale, ut hebr. אֵל et אֱלֹהִים, quo appellantur omnes rae, quae divinae habentur. — ὁ θεὸς ῥεμφὲν, Act. 7, θεὸς, Dea semel Act. 19, 37. — Joh. 10, 33. ποιεῖς ὸν θεόν. (Ezech. 28, 2. 9.) Act. 12, 22. θεοῦ φωνὴ καὶ νθρ. Act. 28, 6. 14, 11. 17, 13. 19, 26. 24, 14. 1 Cor. 5. 2 Thess. 2, 4. Gal. 4, 8. Hebr. 8, 10. 11, 16. 21, 7. — a de *simulacro* Dei, Act. 7, 40. coll. Jes. 44, 17. 2 Sam. . Dan. 5, 25. — 2) ex adjuncto: *dominus summus,* qui nstar dominatur, Joh. 8, 54. 2 Cor 4, 4. ὁ θεὸς τοῦ αἰῶούτου, diabolus, qui alibi dicitur ὁ ἄρχων. 1 Cor. 8, 5. onjunguntur θεοὶ et κύριοι. Phil. 3, 19. — et ex significane hebr. אֱלֹהִים *colendus,* Joh. 10, 34. 35. θεοὶ, colendi; agistratibus Psal. 82, 6. 97, 8. Exod 22, 27. — 3) ὁ θεὸς, *verus,* qui mundum creavit solus, eundemque guber(hebr. אֱלֹהִים, יְהוָה, אֵל) Matth. 1, 23. 3, 9. 5, 8. 6, 30. 7. Joh. 4, 25. 17, 24. Rom. 16, 26 sq. Jac. 2, 19. et saene. — Dicitur idem etiam θεὸς, omisso articulo, Matth. . 19, 26. Luc. 2, 14. 52. 3, 2. Joh. 1, 6. 18. 3, 2. Act. . 39. [Rom. 1, 1. 4. 7. 18 sq. 1 Cor. 3, 16 sq. 10, 20. . 6, 16. Gal. 4, 8. 9. Hebr. 5, 4. 6, 18. et passim. — ula κύριος ὁ θεὸς, Matth. 4, 7. 10, 22. 37. Marc. 12, . Luc. 1, 16. 32. 1 Petr. 3, 15. Apoc. 4, 8. 11, 17. *dos summus, Deus,* respondet proprie hebr. יְהוָה אֱלֹהִים Jehovah Deus, (Gen. 2, 15—22. 3, 14.) et saepissime ur genitivus personae ubi est: Jehovah qui est Deus ali, Ezech. 44, 3. Jes. 43, 3. Jer. 3, 13. 1 Chron. 29, 18. N. T. Act. 2, 39. 7, 37. — Genitivus enim subjecti voc. additus, indicat: Deum aliquem amare, fovere; inde *us alicuius* est: Deus qui aliquem amat, fovet, tuetur, . 22, 32. Marc. 12, 26 sq. Luc. 1, 68. Joh. 20, 17. Act. . 5, 30. 7, 32. 46. 2 Cor. 6, 16. et passim. coll. Gen. 17, , 3. 35, 11. θεέ μου, mi Deus, Matth. 27, 46. et saeut etiam apud profanos, nominativus pro vocativo, ὁ μου, Marc. 15, 34. Joh. 20, 28. Hebr. 1, 8. 9. — b) *alicuius rei,* i. e. qui eam rem *habet ipse, dat, amat;* scriptis Pauli: θεὸς τῆς ὑπομονῆς, Rom. 15, 5. θ. τῆς ος, Rom. 15, 13. — θ. τῆς εἰρήνης, Rom. 16, 20. Phil. Hebr. 13, 20. — θ. ἀκαταστασίας 1 Cor. 14, 33. — θ. γάπης, 2 Cor. 13, 11. — et 1 Petr. 5, 10. θ. πάσης χά— *Genitivus* τοῦ θεοῦ aliis subjectis additur vario ; e. g. est: a *Deo veniens,* v. c. πνεῦμα τοῦ θεοῦ, Matth. . pro ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ut legitur Joh. 3, 34. σοφία τοῦ θεοῦ, 11, 49. — *a Deo effectus,* a Deo datus, constitutus, v. στὸς τοῦ θεοῦ Luc. 9, 20. ἀρχιερεὺς τοῦ θεοῦ Act. 23, 4.

βασιλεία τοῦ θεοῦ Matth. 6, 33. ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρ. hom
edoctus, 2 Tim. 3, 17. — *Deo dicatus*, οἶκος τοῦ θ.
4. 1 Cor. 3, 9. κιθάραι τοῦ θεοῦ, Apoc. 15, 2. — a
spectans, ἀγάπη τοῦ θ. amor erga Deum Luc. 11, 4
5, 42. προσευχὴ τοῦ θεοῦ, preces Deo factae, Luc. 6,
στις τοῦ θεοῦ, fides in Deum, Marc. 11, 22. Rom. 3
Deo judice, τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ, 1 Cor. 1, 25. —
vid. in vocibus singulis. — Genitivus τοῦ θεοῦ et dat
θεῷ ex hebraismo interdum *superlativum* indicant,
7, 20. ἀστεῖος τῷ θεῷ, valde pulcher. 2 Cor. 10, 4.
τῷ θεῷ, validissima. σάλπιγξ τοῦ θεοῦ, tuba maxima,
4, 16. coll. Matth. 24, 31. coll. Gen. 23, 6. Psal. 68,
28, 2. Jon. 3, 3. — Interdum τοῦ θεοῦ metonymice:
vinae, ut Act. 22, 3. Rom. 10, 2. Tit. 1, 7. et passim.
τοῦ θεοῦ, quae in Deo sunt, eius cogitationes, consilia,
2, 11. — quae Deo placent Matth. 16, 23. Marc. 8,
quae Deo debentur, praestanda sunt, Matth. 22, 21.
12, 17. Luc. 20, 25. — Τὰ πρὸς θεὸν, quae ad Dei
pertinent, Rom. 15, 17. Hebr. 2, 17. 5, 1. Exod. 7,
19. 4, 16. — τῷ θεῷ in Dei honorem, ad eius volu
Rom. 6, 10. Gal. 2, 19. 2 Cor. 5, 13. 9, 11 sq. — E
et ἐν θεῷ vid. Εἷς, Ἐν. — 4) Cum Deus habitare pu
in coelo, voces θεὸς et οὐρανὸς interdum inter se per
tur, v. c. βασιλεία τοῦ θεοῦ et τῶν οὐρανῶν. Sic *Josep*
14, 15. 4. νέφοντος τοῦ θεοῦ, coelo ningente. Denique
voc. θεὸς etiam de Christo, filio Dei dicatur, et q
sensu, pendet ab explicatione et lectione locor. Joh. 1
28. Rom. 9, 5. Phil. 2, 6. 1 Tim. 3, 16. 1 Joh. 5, 20.
19, 17. coll. v. 7. 22, 6. (In Test. XII. Patr. futurus se
θεὸς appellatur, v. c. p. 542.: ὁ θεὸς σῶμα λαβὼν —
αὐτούς. Ἀναστήσει γὰρ κύριος (futurum Messiam) θ
ἄνθρωπον. — p. 644.: ὄψεσθε θεὸν ἐν σχήματι ἀνθρώ
p. 672.: ὀφθήσεται θεὸς, κατοικῶν ἐν ἀνθρώποις ἐπὶ
σῶσαι τὸ γένος Ἰσραήλ. — p. 696. θεὸς εἰς ἄνδρα ὑποκ
νος. Vid. etiam Ἐπιφάνεια.)

Θεοσέβεια, ας, ἡ, (a θεοσεβὴς) *pietas in*
1 Tim. 2, 10. Baruch. 5, 3. LXX. pro יִרְאַת אֱלֹהִים G
11. Job. 28, 28.

Θεοσεβὴς, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ὲς, τὸ, (
σέβω) *Deum colens, pius in Deum*, Joh. 9, 31. coll.
18, 21. Job. 1, 1. 8. 2, 3.

Θεοστυγὴς, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ὲς, τὸ, (
στυγέω odio prosequor), *Deo odiosus*, i. q. θεοστύγητο
sych.: θεοστυγεῖς· μισούμενοι ἀπὸ θεοῦ. Eurip. Tro
1213. — Est vero etiam active: *Deo inimicus, ei in*
Suid. θεοστυγεῖς· θεομίσητοι, οἱ ὑπὸ θεοῦ μισούμενοι
θεὸν μισοῦντες. *Eurip.* Cyclop. v. 395. vid. *Kypke* obss.

— Semel in N. T. Rom. 1, 30. ubi ob conjunctionem
liis adjectivis activis posteriori modo intelligendum est.
θεότης, ητος, ἡ, *divinitas*, divina natura, *complexus*
tionum divinarum. Col. 2, 9. (*Lucian*. Icarom. c. 9.)
θεόφιλος, ου, ὁ, (Deum amans) nom. pr. viri no-
cui Lucas Evangelium et Acta inscripsit. Luc. 1, 3.
, 1.
θεραπεία, ας, ἡ, (a θεράπων) 1) ministerium, quod
domino praestant. (De operibus cultus divini Joel. 1,
ραπεία τοῦ θεοῦ, *Joseph*. c. Apion. 1, 7.). — Abstractum
oncreto: *servi*, *ministri*, *famulitium*, Matth. 24, 45.
12, 42. Gen. 45, 16. ubi LXX. θεραπεία pro עֲבָדִים.
o de Abr. p. 374. θεραπεία οἰκετῶν, famulorum grex.
a Mos. p. 626. θεραπεία οἰκετῇ, domestici. *Joseph*. Ant.
. σὺν θεραπείᾳ βασιλικῇ, cum comitatu regio. id. Ant.
. 7. τὴν θεραπείαν πᾶσαν, καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον.) — 2)
inisterio aegrotis praestito, *cura*, et ex adjuncto: *sa-*
, *medela*. Luc. 9, 11. Apoc. 22, 2. coll. Ezech. 47, 12.
us non habetur. *Joseph*. Ant. 19, 1, 16. ζῶντα ἐν θερα-
ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἶναι.
θεραπεύω, f. εύσω, (a θεράπων) 1) servo, *ministe-*
praesto, praesto sum, Tob. 12, 2. Esth. 2, 19. 6, 10. —
7, 25. θεραπεύεται, ministerium aliquod ei praestari
. coll. 2 Sam. 19, 21. (Dicitur etiam de cultu et ve-
one, Prov. 29, 27. 19, 6. Jes. 54, 17. Sap. 10, 19.) —
ro, *sano*, *reficio*; de aegrotis, Matth. 4, 23 sq. 8, 7.
arc. 1, 34. 3, 15. Luc. 4, 40. 9, 1. Joh. 5, 10. Act. 28,
passim. coll. Sir. 18, 19. 38, 7. — de vulneribus Apoc.
. 12. Sap. 16, 12. (reficere muros 3 Esdr. 2, 18. coll.
4, 12. — θεραπεύ. τὰ περὶ τὴν οἰκείαν, malis domesticis
lium adhibere, *Joseph*. Ant. 15, 3. 2.
θεράπων, οντος, ὁ, *minister*, *famulus*; non solum
rvis sed etiam de ministris regum, (Exod. 7, 10. 20. 8,
. et saepius) et apud LXX. pro hebr. עֶבֶד, passim de
tro Dei, quem ad perficienda consilia sua elegit, v. c.
, Exod. 14, 31. 12, 7. 8. Deut. 34, 1. Sap. 18, 21. —
emel Hebr. 3, 5. — (Etiam de pio Dei cultore omnino,
, 8. 2, 3. 3, 19. et passim.)
θερίζω, f. ίσω, (a θέρος) *meto fruges*, *messem facio*,
o fruges, Matth. 6, 26. Luc. 12, 24. — θερίσαντες,
tores, Jac. 5, 4. — Proverbia: a) ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων
λλος ὁ θερίζων, i. e. alius operam rei impendit, non vero
sed alius fructum operae percipit, Joh. 4, 37. coll. Job.
. Mich. 6, 15. — b) θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, quae
bore meriti sunt; in suos usus vertens, injusta commoda
iorum laboribus quaerens, Matth. 25, 24. 26. Luc. 19,
. — ὁ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει, ut

sementem feceris ita metes, i. e. prout quisque agit, ita
habebit, wie die Arbeit so der Lohn, Gal. 6, 7. — Ind
ρίζειν, metaphor. *percipere* fructus vel pietatis vel impie
Gal. 6, 8. 9. 2 Cor. 9, 6. cf. Prov. 22, 8. Jer. 12, 13.
XII. Patr. p. 576.: ἐὰν σπείρητε κακὰ, πᾶσαν ταραχὴν κα
ψιν θερίσετε. — praemii loco aliquid *accipere* 1 Cor.
Eccl. 11, 4. — Cum messatores falce exscindant segetes,
sis et metere est imago *exoidii* et *interitus*, Apoc. 14, 15.
Joel. 4, 12—14. Jes. 17, 5. Hos. 6, 11. — Denique θε
transfertur quoque ad doctores regni Dei et est: coll
docendo cives ad regnum Dei eiusque salutem. Joh. 4, 3
v. 38. θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε, eos societati ch
nae adjungere, quos ipsi primo non docuistis. coll. Ma
37. Luc. 10, 2. — Saepius non extat.

Θερισμὸς, οῦ, ὁ, (a θερίζω) *messis*; — et quid
messis ipsa, fruges metendae, Matth. 13, 30. Joh. 4, 35.
14, 15. (coll. Jer. 50, 16. et Θερίζειν). — *tempus*
Marc. 4, 29. Jes. 16, 19. tropice: tempus quo homines
guntur ad regnum Dei, Matth. 13, 30. coll. v. 39. ubi
catur per συντέλεια τοῦ αἰῶνος. — *ager demetendus*, da
tegefilde; tropice: hominum multitudo regno Dei
lianda, Matth. 9, 37 sq. Luc. 10, 2. — Saepius non le

Θεριστὴς, οῦ, ὁ, (θερίζω) *messor*; Matth. 13
39. cf. Θερισμός. Drac. v. 40.

Θερμαίνω, f. ανῶ, (a θέρμος quod a θέρω cale
calefacio; in passivo: *calefio*, calore pungor Sap. 16,
Medium: *me calefacio*, — ad ignem, Marc. 14, 52. 67
18, 18. 25. coll. Jes. 44, 15. 16. — per vestes Jac. 2, 16
Hagg. 1, 6. 1 Reg. 1, 1.

Θέρμη, ης, ἡ, (a θέρμος calidus) *calor*, *aestus*
28, 3. LXX. pro חֹם Job. 6, 17. חַמָּה Psal. 19, 7. coll.
11. Sir. 38, 28.

Θέρος, εος, τὸ, (a θέρω), graecis est: *aestas*;
messis, ut apud LXX. Jer. 8, 20. Prov. 26, 1. ubi in he
קָצִיר. — Frequentius autem in versione LXX. res
hebr. קַיִץ, et indicat eam anni partem, ubi calor ades
et aestatem simul, cui opponitur חֹרֶף, quod autumn
hyemem complectitur. Utrumque igitur vocabulum de
totius anni decursum ratione tempestatis, Gen. 8, 23.
74, 17. Zach. 14, 8. et Test. XII. Patr. p. 640.: τὸ
ἤλλευον καὶ ἐν χειμῶνι ἐποίμαινον. (Thucyd. II, 1. κατὰ
καὶ χειμῶνα.) Cum in Palaestina jam mense Januario e
omnia progerminent, ex herbis nascentibus et ramis ar
iterum virentibus colligi potest tempus aestatis, τὸ קַיִ
stare. Inde explicanda sunt loca Matth. 24, 32. Ma
28. Luc. 21, 30.

Θεσσαλονικεὺς, έως, ὁ, *Thessalonicensis*, Act. 20,
, 2. 1 Thess. 1, 1. [5, 9.] 2 Thess. 1, 1. [3, 19.]

Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, *Thessalonica*, (nunc Salonichi
a), Macedoniae metropolis, praesidis romani sedes, olim
, Emathia, et Therma dicta, deinde a Philippo, vel
andro, Philippi genero, Θεσσαλονίκη appellata in ho-
Thessalonicae, uxoris. Act. 17, 1. 11. 13. Phil. 4, 16.
. 4, 10. Multi in ea, ut in aliis Graeciae urbibus, con-
nt Judaei.

Θευδᾶς, ᾶ, ὁ, *Theudas*, vir judaeus qui Messiam se
tavit, et seditionem movit, sed occisus est cum adseclis,
dum Act. 5, 36. Commemoratur vero etiam a *Josepho*
. 20, 5. 1.) Theudas quidam, qui prophetam se jactans,
excitavit, et a Cuspio Fado, procuratore, imperante
io Caesare, deletus est. Quidam interpretum hunc in-
ntes, arbitrantur, Lucam, qui ipse Gamalielis oratio-
elaboraverit, memoria lapsum, haec de Theuda Gama-
orationi inseruisse, quod eo facilius fieri potuerit, quo
s statuendum sit, Lucam, comitem Pauli in Palaestina
ersatum non fuisse, et librum suum Romae conscripsisse.
utem opinantur, Lucam de Theuda quodam loquutum
de quo Josephus nil scripserit, quique prius vixerit,
t post mortem Herodis M. quo tempore Judaeam scribit
. Antiq. 17, 24. crebris seditionibus fuisse turbatam.
negari nequit, Judae seditionem secundum *Josephum*
18, 1. 1. 20, 5. 2.) priorem fuisse turbis a Theuda ex-
, Lucam vero Act. 5, 36. 37. narrare, Judam post Theu-
xortum esse.

Θεωρέω, ῶ, f. ήσω, (a θεωρὸς, i. q. θεωρήτης, spe-
) 1) *spectator sum, specto*, Matth. 27, 55. Marc. 12, 41.
: 47. Luc. 23, 35. — 2) *oculis cerno, conspicio*; Matth. 3,
15. 38. Luc. 10, 18. 14, 29. 21, 6. 24, 37. Joh. 2, 23.
7, 3. 6, 19. 10, 12. 14, 19. 16, 10. 16—19. 20, 6. 12. 14.
, 16. 7, 56. 9, 7. 10, 11. Apoc. 11, 11 sq. — 3) *con-
r* oculis Matth. 28, 1. — mente, *considero*, Hebr. 7, 4.
cognosco videndo, i. q. εἴδω, Marc. 16, 4. Luc. 23,
, 39. Joh. 9, 8. — cognosco intellectu, animo, Joh.
6, 4. ὁ θεωρῶν τὸν υἱόν. ib. 12, 19. 45. 14, 17. ubi cum
ειν permutatur. Act. 4, 13. Hebr. 7, 4. — de futuris:
deo, Act. 27, 10. — Ex usu hebr. רָאָה, ut etiam ἰδεῖν,
experientia, videndo, contemplando *cognosco, expe-
* et quidem active: *expertum habeo, scio*, Act. 8, 13.
. 22. 19, 26, 21, 20. 28, 6. 1 Joh. 3, 17. coll. Psal. 73,
passive: *experior, sentio, patior*, Joh. 8, 51. τὸν θάνα-
b. 17, 24. τὴν δόξαν. coll. Psal. 89, 49. — Θεωρεῖν τὸ
πόν τινος, videre, convenire aliquem, Act. 20, 38.

coll. v. 25. ubi ὄψεσθε τὸ προσ. — Θεωρεῖτε τοῦτον, ille, en iftum. Act. 25, 24. — Saepius non extat.

Θεωρία, ας, ἡ, (vid. θεωρέω) *fpectaculum.* L 48. de fupplicio publico. Sic etiam 3 Macc. 5, 24. - facris publicis 2 Macc. 5, 26. de vifione quae fpectatur, 15, 12. — de actu fpectandi *Jofeph.* Ant. 2, 9, 5. κατ ρίαν, fpectatum.)

Θήκη, ης, ἡ, (a τίθημι, τέθηκα, repofui) locu aliquid reponitur, (locus, quo aliquid pofitum eft, 13.); igitur conditorium, arca, cella; — loculus; fic femel Joh. 18, 11. (de loco fepulchri *Jofeph.* Ant. 8,

Θηλάζω, f. άσω, (a θηλή, mamma) 1) mammar beo, *lacto.* Matth. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. coll. Gen. 21, 7. Exod. 2, 7. — 2) intranfitive: *la* Sic profanis dicitur θηλάζεσθαι; fed in fermone etiam hoc fenfu activum θηλάζειν dicitur, ut Matth. (Pfal. 8, 3.) Luc. 11, 27. οὓς ἐθήλασας. et faepius apud Thren. 2, 10. 1 Sam. 15, 3. 22, 19. Job. 3, 12. μαστο λασα. Cant. 8, 1. Jef. 60, 16. — Saepius non habetur

Θῆλυς, θῆλυ, etiam: θῆλος, θήλεια, θῆλυ, *neus;* 2 Macc. 7, 21. τὸν θῆλυν λογισμόν. — *Foemin.* ἡ, fubftantive: *foemina, foemella;* eft nomen fexus i opponitur τῷ ἀρσένι, Lev. 27, 3 fqq. diciturque cum minibus (Lev. l. l. et 15, 32. Lib. Hen. ap. Fabric. Cod. l, p. 189.) tum de brutis (Lev. 4, 28. 2 Chron. 9, 2 6, 12.). In N. T. bis Rom. 1, 26. 27. — *Neutr.* idem fignificat; Marc. 10, 6. Matth. 19, 4. Gal. 3, 2 Gen. 1, 27. 5, 2. 7, 2. Exod. 1, 16.

Θήρα, ας, ἡ, (a θήρ, θηρὸς, fera) venatio; praeda, Gen. 27, 4. hebr. צַיִד. ib. v. 5. 7. (*Jofeph.* A 18. 8.) 1 Macc. 3, 4. In N. T. femel Rom. 11, 9. tendicula, qua ferae capiuntur, pofitum eft, et heb Pfal. 89, 23., *laqueus,* refpondere videtur, quod et metonym. caufae pro effectu de pernicie ex infidiis, legitur (Pfal. 69, 23. Prov. 18, 7. Exod. 10, 7. Prov. — LXX. etiam pro hebr. צָרָה anguftia, Prov. 11, 8. tendiculum, Pfal. 35, 8. pofuerunt.

Θηρεύω, f. εύσω, feras capio, venor, Eccl. 9, 1 27, 4. 5. — Metaph. *verba aucupor; infidiofe capta deo;* Luc. 11, 54. θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος, noftru Wort auffangen, erjagen. Eandem metaphoram habes 4, 19. Luc. 5, 10. (Horat. Epift. 1, 19. 37.: non ego fae plebis fuffragia venor.) *Jofeph.* Antiq. 2, 4. 3. μένη μόνωσιν καὶ σχολήν. id. Ant. 3, 12. 1. ἡδονὴν θη

Θηριομαχέω, f. ήσω, (θηρίον et μάχομαι) *cur depugno.* Solebant alii in arenis et theatris cum be blice depugnare, ut fortitudinis documentum public

θηριομάχοι, *bestiarii* dicti, alii autem ad ejusmodi pu-
damnari, ut poenas cruentas pro delictis darent. cf.
gii obss. sacr. pt. IV. p. 342. In N. T. semel 1 Cor. 15,
i alii de vera pugna cum bestiis, alii de concertationi-
m hominibus efferatis explicant. Puto, apostolum spe-
ro genere prosuisse, et loquutum esse de vitae periculis
imis ex impetu et violentia hominum atrocium ipsi na-
i bestiarum instar violenter in eum irruerent. Fortasse
nte habuit quae Act. 19. narrantur.

θηρίον, ου, τὸ, (diminutiv. a θὴρ, fera) 1) *fera*,
, Act. 10, 12. 11, 6. Gen. 7, 21. — Saepius de feris
, vel *rapacibus* Hab. 2, 17. Sir. 39, 30. ut Marc. 1, 13.
endum, [de elephantis 2 Macc. 15, 20 sq. 3 Macc. 5,
. 45. 6, 16. 21.] — vel *venenatis*, ut de vipera Act.
5. coll. v. 3. Apoc. 6, 8. ubi de serpentibus in deserto
ndum est, qui etiam Deut. 32, 24. Sap. 16, 5. dicuntur
— In Apocalypsi, c. 11, 7. et cap. 13—20. idolola-
usque vitia et miseria belluae immanis imagine depin-
r. — Metaphor. de *hominibus feris* et *noxiis*, Tit. 1,
saepissime apud profanos. cf. *Kypkii* obss. s. ad h. l. —
imal, potissimum de quadrupedibus, et ita θηρία di-
ıntur ab hominibus Hebr. 12, 20. Gen. 1, 25. 2, 19 sq.
avibus Jac. 3, 7. Deut. 28, 26. 1 Sam. 17, 44. Saepius
gitur in N. T.

θησαυρίζω, f. ίσω, (a θησαυρὸς) 1) *colligo et repono*,
nendo colligo, Matth. 6, 19. 20. θησαυροὺς, opes. Luc.
. ubi in altero membro est ὁ πλουτῶν. 2 Cor. 12, 14. —
sensu pro hebr. אצר 2 Reg. 20, 17. ubi i. q. συνάγω.
sal. 39, 10. coll. Zach. 9, 3. Tob. 12, 9. — 2) *colli-
augeo*, proprie 1 Cor. 16, 2. θησαυρίζων augens eam
ecuniam repositam. Tropice: de eo quod agendo me-
, quod singulis factis nobis colligimus et indies augemus
neriti tum poenae. Rom. 2, 5. θησαυρίζ. σεαυτῷ ὀργήν.
, 3. ἐθησ. ἐν ἐσχάταις ἡμέραις, non nisi poenas, die su-
(judicii) vobis imminentes, auxistis. coll. v. 5. Amos.
θησ. ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Prov. 1, 18. θησ. ἑαυ-
ακά. Tob. 4, 9. θησ. θέμα ἀγαθόν. Prov. 2, 7. θησ. σω-
. Psalt. Sal. 9, 9. θησαυ. ζωὴν ἑαυτῷ παρὰ κυρίῳ. — 3)
notione colligendi: *asservo*, *reservo*, 2 Petr. 3, 7.
c. 4, 3. χρήματα ἐν γαζοφυλακίοις τεθησαύρισται. Sae-
on habetur.

θησαυρὸς, οῦ, ὁ, (a τίθημι, θήσω, et αὖρον, aurum)
r. *thesaurus*, hebr. אוצר. 1) *locus in quo colliguntur
duntur que res*, vel ut asserventur, vel ut in cumulum
ntur ad futuros usus; igitur *loculus*, *theca* rerum pre-
um, Matth. 2, 11. coll. *Joseph*. Ant. 9, 8. 2. — *promi-
ium*, Matth. 13, 52. coll. Prov. 8, 21. Ezech. 28, 13.

coll. v. 25. ubi ὄψεσθε τὸ προσ. — Θεωρεῖτε τοῦτον, hi
ille, en iſtum. Act. 25, 24. — Saepius non extat.

Θεωρία, ας, ἡ, (vid. θεωρέω) ſpectaculum. Luc.
48. de ſupplicio publico. Sic etiam 3 Macc. 5, 24. —
ſacris publicis 2 Macc. 5, 26. de viſione quae ſpectatur 2 M
15, 12. — de actu ſpectandi *Joſeph.* Ant. 2, 9, 5. κατὰ
ρίαν, ſpectatum.)

Θήκη, ης, ἡ, (a τίθημι, τέθηκα, repoſui) locus,
aliquid reponitur, (locus, quo aliquid poſitum eſt, Je
13.); igitur conditorium, arca, cella; — loculus; *vag*
ſic ſemel Joh. 18, 11. (de loco ſepulchri *Joſeph.* Ant. 8, 10

Θηλάζω, f. άσω, (a θηλὴ, mamma) 1) mammam p
beo, *lacto.* Matth. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 23,
coll. Gen. 21, 7. Exod. 2, 7. — 2) intransitive: *lac ſ*
Sic profanis dicitur θηλάζεσθαι; ſed in ſermone vul
etiam hoc ſenſu activum θηλάζειν dicitur, ut Matth. 21
(Pſal. 8, 3.) Luc. 11, 27. οὓς ἐθήλασας. et ſaepius apud L
Thren. 2, 10. 1 Sam. 15, 3. 22, 19. Job. 3, 12. μαστοὺς
λασα. Cant. 8, 1. Jeſ. 60, 16. — Saepius non habetur.

Θῆλυς, θῆλυ, etiam: θῆλος, θήλεια, θῆλυ, *fo*
neus; 2 Macc. 7, 21. τὸν θῆλυν λογισμόν. — *Foemin.* θή
ἡ, ſubſtantive: *foemina, foemella;* eſt nomen ſexus ide
opponitur τῷ ἀρσένι, Lev. 27, 3 ſqq. diciturque cum de
minibus (Lev. l. l. et 15, 32. Lib. Hen. ap. Fabric. Cod. Pſ
1, p. 189.) tum de brutis (Lev. 4, 28. 2 Chron. 9, 25.
6, 12.). In N. T. bis Rom. 1, 26. 27. — *Neutr.* τὸ
idem ſignificat; Marc. 10, 6. Matth. 19, 4. Gal. 3, 28.
Gen. 1, 27. 5, 2. 7, 2. Exod. 1, 16.

Θήρα, ας, ἡ, (a θὴρ, θηρὸς, fera) venatio; cap
praeda, Gen. 27, 4. hebr. צַיִד. ib. v. 5. 7. (*Joſeph.* Anti
18. 8.) 1 Macc. 3, 4. In N. T. ſemel Rom. 11, 9. ubi
tendicula, qua ferae capiuntur, poſitum eſt, et hebr.
Pſal. 89, 23., *laqueus,* reſpondere videtur, quod etiam
metonym. cauſae pro effectu de pernicie ex inſidiis, int
legitur (Pſal. 69, 23. Prov. 18, 7. Exod. 10, 7. Prov. 22,
— LXX. etiam pro hebr. צָרָה anguſtia, Prov. 11, 8. et
tendiculum, Pſal. 35, 8. poſuerunt.

Θηρεύω, f. εύσω, feras capio, venor, Eccl. 9, 12.
27, 4. 5. — Metaph. *verba aucupor; inſidioſe captare*
deo; Luc. 11, 54. θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος, noſtrum:
Wort auffangen, erjagen. Eandem metaphoram habes M
4, 19. Luc. 5, 10. (Horat. Epiſt. 1, 19. 37.: non ego ve
ſae plebis ſuffragia venor.) *Joſeph.* Antiq. 2, 4. 3. θηρ
μένη μόνωσιν καὶ σχολήν. id. Ant. 3, 12. 1. ἡδονὴν θηρώμ

Θηριομαχέω, f. ήσω, (θηρίον et μάχομαι) *cum b*
depugno. Solebant alii in arenis et theatris cum beſtiis
blice depugnare, ut fortitudinis documentum publicum

, θηριομάχοι, *bestiarii* dicti, alii autem ad eiusmodi pu-
damnari, ut poenas cruentas pro delictis darent. cf.
ingii obſſ. ſacr. pt. IV. p. 342. In N. T. ſemel 1 Cor. 15,
ıbi alii de vera pugna cum beſtiis, alii de concertationi-
um hominibus efferatis explicant. Puto, apoſtolum ſpe-
pro genere proſuiſſe, et loquutum eſſe de vitae periculis
ſſimis ex impetu et violentia hominum atrocium ipſi na-
qui beſtiarum inſtar violenter in eum irruerent. Fortaſſe
ente habuit quae Act. 19. narrantur.

Θηρίον, ου, τὸ, (diminutiv. a θὴρ, fera) 1) *fera,*
z, Act. 10, 12. 11, 6. Gen. 7, 21. — Saepius de feris
s, vel *rapacibus* Hab. 2, 17. Sir. 39, 30. ut Marc. 1, 13.
iendum, [de elephantis 2 Macc. 15, 20 ſq. 3 Macc. 5,
9. 45. 6, 16. 21.] — vel *venenatis*, ut de vipera Act.
. 5. coll. v. 3. Apoc. 6, 8. ubi de ſerpentibus in deſerto
andum eſt, qui etiam Deut. 32, 24. Sap. 16, 5. dicuntur
z. — In Apocalypſi, c. 11, 7. et cap. 13—20. idolola-
eiusque vitia et miſeria belluae immanis imagine depin-
ur. — Metaphor. de *hominibus feris* et *noxiis*, Tit. 1,
ıt ſaepiſſime apud profanos. cf. *Kypkii* obſſ. ſ. ad h. l. —
nimal, potiſſimum de quadrupedibus, et ita θηρία di-
ıuntur ab hominibus Hebr. 12, 20. Gen. 1, 25. 2, 19 ſq.
avibus Jac. 3, 7. Deut. 28, 26. 1 Sam. 17, 44. Saepius
egitur in N. T.

Θησαυρίζω, ſ. ίσω, (a θησαυρὸς) 1) *colligo et repono,*
ponendo colligo, Matth. 6, 19. 20. θησαυροὺς, opes. Luc.
ı. ubi in altero membro eſt ὁ πλουτῶν. 2 Cor. 12, 14. —
m ſenſu pro hebr. אצר 2 Reg. 20, 17. ubi i. q. συνάγω.
Pſal. 39, 10. coll. Zach. 9, 3. Tob. 12, 9. — 2) *colli-*
o augeo, proprie 1 Cor. 16, 2. θησαυρίζων augens eam
pecuniam repoſitam. Tropice: de eo quod agendo me-
ır, quod ſingulis factis nobis colligimus et indies augemus
meriti tum poenae. Rom. 2, 5. θησαυρίζ. σεαυτῷ ὀργήν.
5, 3. ἐθησ. ἐν ἐσχάταις ἡμέραις, non niſi poenas, die ſu-
ıo (judicii) vobis imminentes, auxiſtis. coll. v. 5. Amoſ.
. θησ. ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Prov. 1, 18. θησ. ἑαυ-
κακά. Tob. 4, 9. θησ. θέμα ἀγαθόν. Prov. 2, 7. θησ. σω-
ıν. Pſalt. Sal. 9, 9. θησαυ. ζωὴν ἑαυτῷ παρὰ κυρίῳ. — 3)
ſa notione colligendi: *aſſervo, reſervo,* 2 Petr. 3, 7.
acc. 4, 3. χρήματα ἐν γαζοφυλακίοις τεθησαύρισται. Sae-
non habetur.

Θησαυρὸς, οῦ, ὁ, (a τίθημι, θήσω, et αὖρον, aurum)
or. *theſaurus*, hebr. אוצר. 1) *locus in quo colliguntur*
nduntur que res, vel ut aſſerventur, vel ut in cumulum
antur ad futuros uſus; igitur *loculus, theca* rerum pre-
rum, Matth. 2, 11. coll. *Joſeph.* Ant. 9, 8. 2. — *prom-*
rium, Matth. 13, 52. coll. Prov. 8, 21. Ezech. 28, 13.

ubi i. q. ἀποθήκη. (Deo tribuitur Jer. 50, 25. θησαυρὸ recondita sunt τὰ σκεύη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. — de recep ventorum Jer. 10, 12. Psal. 135, 8. — lucis, Jer. 51, aquarum coelestium Sir. 43, 14. — de aerario Jes. 39, 2, 28, 4. Mal. 3, 10.) — θησαυρὸς scl. τῆς καρδίας intimi recessus, intima mens, Matth. 12, 35. Luc. 6, 45. Te Patr. p. 688.: ὁ θησαυρὸς διαβολίου, (non enim διαβο gendum) i. q. antea p. 687. διαβούλιον ἐν στέρνοις, p consilia, desideria mente inclusa. — 2) res pretiosa, in thesauro recondi solet, 2 Cor. 4, 7. coll. Gen. 4 Ezech. 27, 24. Sir. 6, 15. — 3) opes collectae et reco opes, divitiae, Matth. 16, 19 sq. 21. 13, 44. Luc. 12 18, 22. Marc. 10, 21. Hebr. 11, 26. coll. Prov. 2, 4. Sir. 20, 30. 29, 14. — θησαυροὶ ἐν οὐρανοῖς, praemia recte agendo in hac vita comparata, Matth. 16, 19 Saepius non legitur.

Θιγγάνω vid. Θίγω.

Θίγω, usitatius forma producta θιγγάνω, f. θί tango, contrecto, attingo, Col. 2, 21. μηδὲ θίγῃς, nol contrectare scl. impurum. Hebr. 12, 20. θίγῃ scl. ped accessisset ad montem. Vid. Exod. 19, 12. 13. — 2) hebr. נָגַע; primum tetigit, deinde: percussit, est: p Hebr. 11, 28. ut נָגַע 2 Sam. 14, 10. Jos. 8, 15. 2 26, 20.

Θλίβω, f. ίψω, 1) premo, urgeo; — Sap. 15, 7 μεὺς ἁπαλὴν γῆν θλίβων. — comprimo, coarcto, M 14. πύλη τεθλιμμένη, porta arcta, angusta. Similem nem lege in Cebet. tab. c. 12. Senec. de vit. beat. 1. 1, 32. Sir. 21, 10. Prov. 16, 25. — 2) metaph. pre multitudine aliquem circumdante, Marc. 3, 9. — ma boribus premo, vexo, 2 Cor. 1, 6. 4, 8. ἐν παντὶ θλι undique quidem vexatus, malis omnis generis pressus 5. (Test. XII. Patr. p. 641.: θλιβόμενος ἐν γυμνότητι νος.) 2 Thess. 1, 6. 7. 1 Thess. 3, 4. 1 Tim. 5, 10. He 37. coll. Deut. 28, 53. 57. Jes. 51, 13. Lev. 19, 33. Inde οἱ θλίβοντες, inimici, persecutores, Esdr. 4, 1. 1. — Saepius non extat.

Θλίψις, εως, ἡ (a θλίβω) 1) pressio, compres de carceris angustia dictum esse videtur Matth. 24, 20, 23. Rom. 8, 35. coll. 1 Reg. 22, 27.: θέσθαι το φυλακῇ, καὶ ἐσθίειν αὐτὸν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θ i. e. captivorum more alatur. 2 Chron. 18, 26. — 2) afflictiones, vexationes, calamitates, quibus aliquis tur, Matth. 13, 21. 24, 21. 29. Marc. 4, 17. 13, 19. 11, 19. Rom. 5, 3. 2 Thess. 1, 6. et passim. Coloss. θλίψεις τοῦ χριστοῦ afflictiones propter Christum sub coll. Apoc. 1, 9. Eph. 3, 1. vid. Elsneri obss. T. II, p.

de malis a Deo in poenam immissis, Rom. 2, 9. 2 Cor. Apoc. 2, 22. coll. Deut. 28, 53. 57. Psal. 34, 4. 2 Sam. 9. — de paupertatis angustia 2 Cor. 8, 13. Phil. 4, 14. id, quod cum afflictione conjunctum est, *dolor*, *animi* *tia*, *angor*, *sollicitudo*, fere ut nostrum Bedrängniss, 6, 21. 33. 2 Cor. 2, 4. Phil. 1, 16. Act. 7, 10 sq. 14. Rom. 12, 12. Jac. 1, 27. et passim. coll. Ezech. 12, 18. *ch.* θλίψις· λύπη.

Θνήσκω, f. θανοῦμαι, praet. τέθνηκα, aor. 2. ἔθανον, bsoleto θανέω, θανέσκω contr. θνήσκω) *morior*, Matth. Joh. 11, 39. 41. 44. 12, 1. Act. 25, 19. — ὁ τεθνη- mortuus, cadaver, Luc. 7, 12. Num. 19, 11. *exspiro*, *um exhalo*, Marc. 15, 44. Luc. 8, 49. Joh. 11, 21. 19. ct. 14, 19. coll. 1 Reg. 21, 14. 2 Sam. 12, 18. — 1 Tim. ζῶσα τέθνηκε, quanquam viva pro mortua est habenda, atione pietatis. cf. θάνατος. Esse vero etiam potest: digna, poenae devota, ut legitur 2 Sam. 16, 9. Sae- non legitur.

Θνητὸς, ἡ, ὸν, (a θνήσκω) 1) *morti obnoxius*, *mor-* Rom. 6, 12. σῶμα θνητὸν, corpus morti destinatum, igitur desideria non sunt praeferenda legibus divinis, ad vitam ducunt. Alii, sed minus recte: corpus pec- mortuum. 2 Cor 4, 11. coll. Job. 30, 23. Jes. 51, 12. c. 9, 12. Sap. 7, 1. 15, 17. — τὸ θνητὸν, natura cor- oni mortis obnoxia, i. q. τὸ φθαρτὸν, 1 Cor. 15, 53. Cor. 5, 4. coll. 3 Macc. 3, 29. πᾶσα θνητὴ φύσις. — *rtuus*, i. q. νεκρὸς, Rom. 8, 11. Saepius non extat.

Θορυβέω, ῶ, f. ήσω, (a θόρυβος) 1) tumultuor, stre- facio. — de plangentibus: *lamentor*, *planctum edo*, 9, 23. Marc. 5, 39. ubi quidam *praeficas* i. e. mulie- mercede conductas ad naenias canendas, intelligunt, minus recte, cum θορυβεῖ tribuatur diserte τῷ ὄχλῳ, tur- quae convenire solebat. Act. 20, 10. — 2) *perturbo*, *reo*, Act. 17, 15. coll. Nah. 2, 3. οἱ ἱππεῖς θορυβηθή- . Sap. 18, 19. ὄνειροι θορυβήσαντες αὐτούς. Sir. 40, 6. οις τεθορυβημένος.

Θόρυβος, ου, ὁ, 1) *strepitus*, *tumultus*; — in N. T. ltus multitudinis *clamantium*, Matth. 27, 24. Act. 21, oll. Jer. 49, 2. θόρυβος πολέμου. — *lamentantium* Marc. coll. Prov. 23, 29. ubi in textu hebr. אוי eheu! — tus qui fit multorum comitatu, Act. 24, 18. οὐδὲ μετὰ βου, sine strepitu, sine comitatu multorum. — inde 2) juncto: *seditio*, *tumultus*, Matth. 26, 5. Marc. 14, 2. 20, 1. coll. Prov. 1, 27. Saepius non legitur.

Θραύω, f. αύσω, *frango*, *confringo*, *contero*; — *bello* , *percutio*, Exod. 15, 6. ἡ δεξιά σου χείρ ἔθραυσεν ἐχ- . 2 Macc. 15, 16. θραύσεις τοὺς ὑπεναντίους. Psalt. Sal.

17, 24. θραῦσαι ἄρχοντας ἀδίκους. — Inde τεθραυσμένοι, victi, oppressi, captivi. Ita semel Luc. 4, 19. ἀποστεῖλ θραυσμένους ἐν ἀφέσει, victos captivos liberos dimittere vindicare in libertatem; in hebr. enim Jes. 58, 6. legu שַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁים. coll. Jes. 61, 1. 2. 42, 7. Applic autem prophetae verba ad eos, qui a peccato et diabol ptivi tenentur.

Θρέμμα, τος, τὸ, (a τρέφω, τέθραμμαι) 1) alu — 2) pecus quod homines alere solent, Zuchtvieh, Joh. 4, 12. τὰ θρέμματα, pecora. In V. T. non legitur in Test. XII. Patr. p. 676. de agno: ἐσθίομεν τὰ θρέμμα ita passim in *Josepho*, v. c. Antiq. 6, 7. 4. ib. 7, 7. 3. ὑποζυγίων τε καὶ θρεμμάτων καὶ βοῶν. *Kypkius* in obs p. 361. sed sine justa causa domesticos Jacobi θρέμματα opinatur.) Hesych. θρέμματα· βοσκήματα, πρόβατα.

Θρηνέω, ῶ, f. ήσω, (a θρῆνος) 1) *lamentor*, Jo 20. Ezech. 7, 12. Joel. 1, 5. Zach. 11, 3. — θρηνεῖ deplorare, *miserari aliquem*, Luc. 23, 27. coll. Jer. 22, 10. Ezech. 32, 16. — 2) *naenias canere*, *lessum alicui*, Matth. 11, 17. Luc. 7, 32. ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, n cecinimus vobis i. e. in vestram oblectationem. coll. Mi 4. Jer. 16, 5. Inde αἱ θρηνοῦσαι, praeficae, Jer. 9, 16. מְקוֹנְנוֹת.

Θρῆνος, ου, ὁ, *lamentatio*, *cantus lugubris*, 2, 18. LXX. נְהִי Jer. 31, 15. Mich. 2, 4. et קִינָה Jer. Ezech. 26, 17. Sir. 38, 16. 1 Macc. 9, 41.

Θρησκεία, ας, ἡ, (a θρησκεύω, religiose colo, a θρῆσκος) 1) *cultus religiosus*, et quidem *externus*, qu rimonia constat, ut saepissime θρησκεία τοῦ θεοῦ legit *Josephi* scriptis. cf *Krebsii* obss. p. 339. Hoc sensu hab 1, 26. 27. et de cultu superstitioso Sap. 14, 18. 27. ut apud profanos. cf. *Elsneri* obss. II, p. 263. Differt igi εὐσέβεια, quod de cultu Dei interno et vero, de piet Deum dicitur. Θρησκεία τῶν ἀγγέλων Col. 2, 18. mini θρησκεία ἀγγελικὴ, summa religio, pietas, ut *Wolfius* c *nerus* interpretati sunt, sed cultus angelis exhibitus, monia ad captandum angelorum favorem. Putabant Judaei angelos pro hominibus apud Deum deprecari, e que preces ad eum deferre, (vid. Tob. 12, 12. 15. Te Patr. p. 547.: ἄγγελοι οἱ ἐξιλασκόμενοι πρὸς κύριον ἐπὶ ταῖς ἀγνοίαις τῶν δικαίων. ib. p. 657.: ἐγγίζετε τῷ θεῷ ἀγγέλῳ τῷ παραιτουμένῳ ὑμᾶς.) singulisque angelis singu populorum et hominum tutelam traditam esse. cf. *A* Facillime igitur fieri potuit, ut etiam iis praestarent al cultum. cf. Apoc. 19, 10. 22, 9. — 2) *disciplina reli* certa cultus divini ratio; Act. 26, 5. — 4 Macc. 5, 6. τῇ σκείᾳ τῶν Ἰουδαίων χρώμενος.

Θρῆσκος, ου, ὁ, *religiosus, Deum colens*, scl. ritu ex-
o. Semel Jac. 1, 26. (De etymologia huius voc. vid.
eideri lex. gr. s. h. v.) coll. Sap. 11, 16. ἐθρήσκευσον
α ἑρπετά. *Joseph.* Ant. 8, 7. 5.

Θριαμβεύω, f. εύσω, (a θρίαμβος, propr. hymnus in
chi honorem, qui canebatur cum pompa solemnis age-
r; inde de pompa triumphali, triumphus) propr. *in tri-
pho circumduco,* quare sequitur accusativus personae,
erri autem potest a) ad illum qui triumphum agit, victo-
, ubi est: *triumpho de aliquo*, quem scilicet captivum
o, Col. 2, 15. θριαμβ. αὐτοὺς ἐν αὐτῷ, i. e. qui eos vicit
te sua. — b) ad eos, qui victorem comitantes ducunt in
pa, ubi est: *triumphantem duco;* 2 Cor. 2, 14. θεὸς
μβεύων ἡμᾶς, i. e. ubicunque locorum me victorem prae-
s adversariis. Sensus: victoriam largiens.

Θρὶξ, τριχὸς, ἡ, *pilus, Haar;* de pilis animalium Matth.
. Marc. 1, 6. (2 Reg. 1, 8.) Apoc. 9, 8. Drac. v. 31. —
pilis hominum quibuscunque Levit. 13, 3—10. 14, 9. Jes.
o. — *capillus*, crinis capitis, Matth. 5, 36. 10, 30. Luc.
8. 44. 12, 7. 21, 18. Joh. 11, 2. 12, 3. Act. 27, 34. 1 Petr.
. Apoc. 1, 14. coll. 1 Sam. 14, 46. 2 Sam. 14, 11. 24.
ic. 16, 23. — Saepius non legitur.

Θροέω, ῶ, f. ήσω, (a θρόος, clamor tumultuantium)
umultuando clamo. *Joseph.* Ant. 19, 1. 16. 2) clamoribus
efacio; inde passivum: *perterrefio, perturbor*, animum
pondeo. Sic in formula μὴ θροεῖσθε, nolite perturbari,
num despondere, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. 2 Thess. 2, 2.
e eodem sensu legitur in Test. XII. Patr. p. 651. ubi mox
litur: μὴ λυπεῖσθε. — LXX. semel Cant. 5, 4. pro hebr.
.

Θρόμβος, ου, ὁ, (a τρέφω, τέθραμμαι, coagulare fa-
) *gutta quae concretione oritur, grumus*, dicitur saepius
sanguine coagulato, geronnene Stücke Blut, Hesych. θρόμ-
· αἷμα παχὺ πεπηγὸς ὡς βουνοί. cf. Dioscorid. I. c. 102.
Luc. 22, 44. ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες, sudor
ssus ita ut instar sanguinis, qui iam coagulatur, ad terram
aberetur.

Θρόνος, ου, ὁ, (a θράω, sedeo) hebr. כִּסֵּא, 1) *sella,*
quidem *augustior* cum subsellio s. suppedaneo (ὑποποδίῳ),
oc. 4, 2—10. Ezech. 26, 16. — sella judicis, *tribunal*,
tth. 19, 28. 25, 31. Luc. 22, 30. [Apoc. 14, 5.]. (Secundum
t. XII. Patr. p. 744. patriarchae, filii Jacobi, resuscitabun-
ἕκαστος ἐπὶ σκῆπτρον αὐτῶν.) Psal. 9, 4. 7. Psal. 122, 5.
ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν. — Hebr. 4, 16. θρόνος τῆς
ιτος tribunal gratiae, ubi absolvimur a peccatis. coll. Psal.
20. μὴ συμπροσέσται σοι θρόνος ἀνομίας. — 2) *thronus,*
a regia cum suppedaneo, Luc. 1, 52. Act. 2, 30. 1 Reg.

10, 18. 22, 10. 2 Chron. 9, 17 sq. — Tribuitur Christo
nus in coelis Apoc. 3. 21. et ibid. saepius; item Deo
12, 2. Apoc. 1, 4. 3, 21. et passim, qui dicitur ὁ θρόν
μεγαλοσύνης Hebr. 8, 1. coll. Psal. 47, 7. Jes. 6, 1. Sap
18, 15. — Dei thronus in coelo esse dicitur Psal. 45, 8.
19. Jes. 14, 13. vel etiam coelum ipsum dicitur thronu
esse, Matth. 5, 34. 23, 22. Act. 7, 49. et eius supped
(ὑποπόδιον) terra, Jes. 66, 1. — 3) meton. *imperium*,
potestas, Luc. 1, 32. Hebr. 1, 8. Apoc. 13, 2. Apoc.
ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, ubi est sedes imperii Satanae
2 Sam. 3, 10. θρόνος Δαβὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ib. 7, 13. 16.
45, 8. Sap. 7, 8. — 4) *imperator*, *rex*, throno insidens
1, 16. ubi θρόνοι vel reges in his terris, vel *angeli*, a
rum praefecti. In Test. XII. Patr. p. 548. ubi septem c
angelorum classes describuntur, in septimo coelo versa
cuntur θρόνοι, ἐξουσίαι, ἐν ᾧ (scl. οὐρανῷ) ἀεὶ ὕμνοι τ
προσφέρονται.

Θυάτειρα, ων, τὰ, *Thyatira*, urbs Lydiae ad L
fluvium inter Sardes et Pergamum sita, olim Pelopia s.
pia, (Plin. 5, 29.) nunc Akhissar dicta, colonia Graec
Macedonum, cuius cives ob mores dissolutos male aud
dicuntur. cf. *Wineri* bibl. Realwörterb. s. h. v. Comm
ratur Act. 16, 14. Apoc. 1, 11. 2, 18. 24.

Θυγάτηρ, τέρος, s. τρὸς, ἡ, hebr. בַּת, 1) *filia*,
9, 18. 10, 35. 37. 14, 6. Act. 2, 17. 2 Cor. 6, 18. et p
— 2) vocativus θύγατερ in blanda compellatione:
o mea, *amica*, Matth. 9, 22. Marc. 5, 34. Luc. 8, 4
etiam legitur Ruth. 2, 8. 3, 10. 11. Similiter latinor.
usurpatur. — 3) ex hebraismo cum nominibus propri
rorum et urbium inservit exprimendis nominibus gent
et patronymicis; Luc. 13, 16. θυγάτηρ Ἀβραάμ, eine
hamitin, Abrahami proles, ab Abrahamo genus ducens. 4
15, 28. Luc. 1, 5. ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών. — Luc. 2
θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, Hierosolymitanae. vid. e V. T.
15. 4, 4. Cant. 2, 7. 3, 5. 10. 11. 5, 9. 4) cum בַּת etiam
ficet *virginem*, mulierem nondum nuptam, (Gen. 6,
Ezech. 16, 27 — 30.), θυγάτηρ etiam additur nominibu
bium et populorum, potissimum in Iesaiae et Jeremiae
ciniis, poëtice, ita, ut urbs s. terra tanquam virgo cogi
v. c. ἡ θυγάτηρ Σιὼν, Jes. 1, 8. 10, 32. 16, 1. ἡ θυγάτ
λαοῦ μοῦ, Jer. 4, 11. 6, 26. 8, 19. et interdum plenius:
θένος θυγάτηρ Σιὼν, Jes. 37, 22. (בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן).
Jer. 4, 31. 14, 17. Jes. 23, 12. Jer. 46, 11. ἡ παρθ. θυγ
γύπτου. Inest autem notio pulchritudinis urbis et praesta
populi, ita ut, si vertere vis, reddendum sit: *pulcher*
florentissima urbs, *natio*. cf. etiam Jes. 49, 18. Jer. 2, 2.

ch. 16, 30. 23, 3. 8. Am. 5, 2. Apoc. 19, 7. Nahum. 3,
-7. — Sic in N. T. bis Matth. 21, 5. Joh. 12, 15.

Θυγάτριον, ίου, τὸ, (diminutiv. a θυγάτηρ) *filiola,*
rc. 5, 23. 7, 25.

Θύελλα, ης, ἡ, (a θύω impetuose ruo, et ἄελλα, turbo)
ella, turbo qui magno impetu fertur. Semel Hebr. 12,
LXX. hebr. עֲרָפֶל Deut. 4, 1. 5, 22.

Θύϊνος, η, ον, (a θυΐα, citrus, arbor odorifera, quae
itui et exstruendis aedificiis adhibebatur. cf. *Plin.* hist. nat.
16.) *citreus, thyinus.* Semel Apoc. 18, 12. ξύλον θύϊνον,
a ex thya arbore confecta. (*Schneiderus* in lex. gr. legen-
a esse putat hoc voc. Xenoph. Anab. IV, 13.)

Θυμίαμα, ατος, τὸ, (a θυμιάω) 1) *suffimentum,* i. e.
, quae ubi concremantur, bonum odorem spargunt, *odo-*
; Apoc. 5, 8. 8, 3. 4. ὁ καπνὸς τῶν θυμ. fumus suffimen-
um incensorum. ib. c. 18, 13. *Joseph.* Ant. 3, 6. 1. — Gen.
24. αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων. ib. 43, 11. Num.
7. 17, 18. 46. 47. ubi in textu hebr. קְטֹרֶת. — Luc. 1, 11.
ιαστήριον τοῦ θυμ. i. e. in quo suffimenta accendebantur.
od. 30, 1. 1 Chron. 6, 49. 28, 18. — 2) *suffitus,* actio
itum faciendi. Luc. 1, 10. ὥρα τοῦ θυμ. hora, qua suffi-
nta incendebantur. 2 Reg. 10, 26. ποιῆσαι τὰ θυμιάματα.
pius non legitur.

Θυμιατήριον, ίου, τὸ, *thuribulum, acerra.* Semel
r. 9, 4. ad quem loc. vid. *Storrii* commentar. — Bis in
sione LXX. eodem sensu, 2 Chron. 26, 19. ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
θυμιατήριον, et Ezech. 8, 11. pro מִקְטֶרֶת. *Joseph.* Antiq.
. 3. ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ θυμιατηρίου. Idem Antiq. 3, 6. 8. de
ri suffitus.

Θυμιάω, ῶ, f. άσω, *suffitum facio, odoramentum in-*
do. Luc. 1, 9. ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι, cepit thuris adolendi
tes. 2 Chron. 2, 4. 13, 11. 2 Reg. 12, 3. 14, 4. *Joseph.*
iq. 3, 8. 3.

Θυμομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θυμὸς et μάχομαι) *animo*
no, valde infensus sum, ira ardeo, seq. dativo personae
eq. ἐπί. Act. 12, 20. Eodem sensu *Polyb.* 9, 40. 3. *Diod.*
17, 33. vid. quae uberius disputarunt *Raphelius* in an-
att. e Polyb. p. 345 sq. et post illum accuratius *Kypkius*
bss. II. p. 62 sqq.

Θυμὸς, οῦ, ὁ, 1) *cor, animus quatenus appetit et aver-*
r; Sap. 7, 20. θυμοὶ θηρίων, appetitus animalium. Prov.
11. ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει ἄφρων, hebr. רוּחַ, no-
m Herz, als Sitz der Empfindungen, Begierden. 2 Macc.
1. ἄρσενι θυμῷ animo virili. coll. 2 Macc. 13, 4. Sir. 10,
4 Macc. 1, 24. θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστιν ἡδονῆς καὶ πό-
. — 2) *animi impetus vehemens, fervor,* Apoc. 12, 12.
θυμὸν μέγαν, magno impetu fertur scl. ut scelera sua

perficiat. Test. XII. Patr. p. 696.: ἐπήλθομεν ἐπ' αὐτοὺ
θυμοῦ, magno cum impetu. — Cum qui impetu anim
piantur, anhelare soleant, θυμὸς ad imitationem hebr.
חֵמָה, quibus apud LXX. saepissime respondet, anhelitun
Schnauben, haud raro indicat; Apoc. 16, 19. 19, 15.
τῆς ὀργῆς, anhelitus irae, ira fervens. Sic Deut. 32, 33
μος δρακόντων, anhelitus eorum, quo homines pereunt,
hauch, Job. 20, 16. coll. Am. 6, 12. Deut. 32, 24.
μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆν. ib. v. 22. Inde θυμὸς
fumi et ignis imagine depingitur, Jes. 65, 5. οὗτος καπ
θυμοῦ μου, πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ. coll. Jer. 15, 14. 25,
Apoc. 14, 8. 18, 3. οἶνος τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας, vin
cendens cupidinem anhelantem, ferventem. — 3) in
tio, stomachus, ira, Luc. 4, 28. Act. 19, 28. Eph.
Col. 3, 8. Hebr. 11, 27. coll. Psal. 74, 1. 4 Macc. 2,
θυμοὶ, irae, actiones ex indignatione natae, 2 Cor. 1
Gal. 5, 20. οἱ θυμοὶ τῶν Ἰδουμαίων, furor Idumaeorun
Jeph. de bell. 4, 5. 2. — Metonymice tribuitur Deo: p
mala, quae peccatoribus infligit; Rom. 2, 8. θυμὸς κα
i. e. poenae gravissimae. Non enim hic ὀργὴ et θυμὸς
runt. cf. Gen. 27, 44. Jer. 36, 7. Ezech. 5, 13. — Ap
1. φίαλα τοῦ θυμοῦ i. e. γέμουσα τοῦ θυμοῦ, ut legitur
7. et ib. v. 1. Apoc. 14, 10. οἶνος τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ,
in cruciatum porrectus. (Eadem metaphora Deus dicit
χέειν τὸν θυμὸν, Jer. 10, 24. Thr. 2, 4. Ezech. 9, 8. 1
— Apoc. 14, 19. ληνὸς τοῦ θυμοῦ. coll. Psal. 78, 54,
στειλεν εἰς αὐτοὺς θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν. — Saepi
occurrit.

Θυμόω, ῶ, f. ώσω, (a θυμὸς) ad iram provoco
μόομαι, οῦμαι, excandesco, irascor. Matth. 2, 16. ἐθ
λίαν. Esth. 3, 5. 5, 9. ἐθυμώθη σφόδρα, hebr. חָמָה
4 Macc. 2, 17. θυμούμενος, exacerbatus.

Θύρα, ας, ἡ, 1) janua, fores, (hebr. דֶּלֶת et פֶּתַח
janua in domo, Matth. 25, 10. Marc. 1, 33. Luc. 11,
25. Joh. 18, 16. Apoc. 3, 20. Gen. 19, 6—10. — T
τὴν θύραν, i. e. τὸ πρόθυρον, vestibulum, Luc. 2, 2.
nua cubiculi, conclavis, Matth. 6, 6. et fortasse etiar
20, 19. 26. Jud. 3, 23—25. — ovilis Joh. 10, 1. 2. —
ceris, Act. 5, 19. 23. 12, 6. 16, 26 sq. — templi Act
21, 30, 1 Reg. 6, 33. 7, 50. — coeli Apoc. 4, 1. coll.
78, 27. — Ἐγγὺς εἶναι ἐπὶ θύραις, Matth. 6, 6. Marc.
ἐπὶ τῇ θύρᾳ, Act. 5, 9. πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκε. Jac. 5,
fores adest, i. e. instat, futurus, propinquus est. —
θύρα et πύλη, ita, ut illud januam minorem in porta
vel etiam dimidiam partem portae, s. fores portae i
Act. 12, 13. θύρα τοῦ πυλῶνος. Jos. 9, 35. ἔστη πρὸς τ
τῆς πύλης. v. 44. 18, 16. ib. 16, 3. τῶν δύο θυρῶν τῆς

πόλεως. — 2) i. q. πύλη, porta, — v. c. urbis, Marc. 11,
oll. 1 Sam. 21, 13. 23, 7. Jud. 9, 40. LXX. etiam pro
Jer. 19, 2. — 3) os, aditus; — sepulchri Matth. 27,
28, 2. Marc. 15, 46. 16, 3. (Joseph. Ant. 10, 11. 6.). —
ice: aditus ad aliquid, facultas perveniendi ad aliquid,
13, 24. στενὴ θύρα scl. ad Jesum et ad salutem (text.
. πύλη). Apoc. 3, 8. θύραν scl. ad me, liberum aditum.
14, 27. θύρα πίστεως, aditus i. e. facultas perveniendi
eligionem christ. — 1 Cor. 16, 9. 2 Cor. 2, 12. θύρα μοι
γε, facultas mihi est data scl. τοῦ λόγου, tradendae do-
nae, ut additur Col. 4, 3. — meton. aditum aperiens,
10, 7. 9. θύρα τῶν προβάτων, aditum ad salutem piis
inibus aperiens. Saepius non extat.

Θυρεὸς, οῦ, ὁ, 1) lapis oblongus, quo introitus in do-
a occludebatur; Hom. Odyss. 9, 240. — Deinde propter
litudinem formae oblongae 2) scutum (cum ἀσπίδι, cly-
qui erat forma orbiculari et minori non confundendum).
. 6, 16. τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, i. e. πίστιν ἀντὶ τοῦ θυ-
, fide nos obtegamus adversus impetus hostiles. 2 Chron.
9. 10. Psal. 35, 2. 2 Chron. 9, 15. 25, 5. Joseph. Antiq.
. 2.

Θυρὶς, ίδος, (diminutiv. a θύρα) apertura; ostiolum;
stra; Act. 20, 9. 2 Cor. 11, 33. Gen. 26, 8. Jos. 2, 21.
5, 28. Ezech. 41, 26.

Θυρωρὸς, οῦ, ὁ, et ἡ, (a θύρα et οὖρος, custos) ja-
, ostiarius, janitrix; Hebraei enim cum servis tum an-
s januae custodiam mandare solebant. — ὁ θυρωρὸς, Marc.
34. Joh. 10, 3. — ἡ θυρωρὸς. Joh. 18, 16 sq. 2 Sam. 4, 6.

Θυσία, ας, ἡ, (a θύω) 1) mactatio victimae eiusque
tio; sacrificium, LXX. hebr. זֶבַח, Matth. 9, 13. 12, 7.
l. 40, 9.) Hebr. 10, 5. 8. 11, 4. ib. 9, 26. διὰ τῆς θυσίας
οῦ, eo quod ipse victimam se obtulit. — Sacrificium pro
cato: piaculum, Eph. 5, 2. Hebr. 5, 1. θυσία ὑπὲρ ἁμαρ-
. 7, 27. 8, 3. 9, 9. 23. 10, 1—12. 26. Levit. 9, 4. — 2)
ora Deo mactanda, victima, Luc. 13, 1. Act. 7, 41 sq.
it. 7, 5. Deut. 12, 27. Prov. 21, 3. — etiam carnes victi-
um, quarum pars Deo dicata erat, Matth. 9, 49. 12, 33.
d. 34, 15. pars etiam sacerdotibus et Levitis concedeba-
, 1 Cor. 10, 18. Sir. 45, 41. — 3) oblatio rei cuiuscunque
devota, LXX. pro hebr. מִנְחָה (v. c. frugum, olei, Gen.
. 5. Exod. 30, 9. Lev. 2, 7. 15. 14, 10. 19.) Luc. 2, 24.
θυσία αἰνέσεως, Hebr. 13, 15. 16. (Psal. 50, 24. 107, 22.
, 7.) vid. Αἴνεσις. — Etiam de actu vovendi Deo aliquid,
l. 2, 17. ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, vovendo vos fidei
stianae, adducendo vos tanquam oblationem Deo gratam
regnum Dei. Rom. 12, 1. παραστῆσαι τὰ σώματα θυσίαν
αν corpora Deo vovere tanquam vivam non mactatam vi-

ctimam, i. e. ei placere pie agendo. — 4) ex adjunct
Deo grata, eius gratiam homini comparans; Phil. 4, 1
σία δεκτή, de eleemosynis; 1 Petr. 2, 5. πνευματικαὶ
victimae spirituales i. e. pietatis exercitia Deo sacrifici
tiora. Psal. 51, 17. θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμέν
Saepius non habetur.

Θυσιαστήριον, ου, τὸ, hebr. מִזְבֵּחַ 1) *altare*, a)
cunque, Matth. 5, 23 sq. 23, 18—20. Jac. 2, 21. Gen.
12, 7. 13, 4. 18. — b) altare holocaustorum α) in t
Hierosol. Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. Hebr. 7, 13. coll.
30, 27. 35, 15. β) in coelo s. templo coelesti, Apoc. 6,
1. 14, 18. 16, 7. ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος, i.
cem ex altari, s. vocem angeli stantis super altari; und
est lectio ἄλλου ἐκ τοῦ θυσιαστηρ. — c) altare suffitus,
templo Hierosol. Luc. 1, 11. Exod. 30, 1. 27. 35, 14.
aureum in templo coelesti, Apoc. 8, 3. 5. 9, 13. (aureum
alt. suffit. in templo Salom. docent 1 Chron. 28, 18. 2 C
4, 19. coll. 1 Macc. 1, 23.) — 2) *victima* altari im
Hebr. 13, 10. — 3) pars pro toto: altare pro *sacris*,
gione omnino 1 Cor. 10, 18. Saepius non extat.

Θύω, f. ύσω, 1) *macto*, hebr. שָׁחַט et זָבַח macto
des ad convivium Matth. 22, 4. Luc. 15, 23. 27. 30. A
13. 11, 7. Deut. 12, 15. — τὸ πάσχα, Marc. 14, 12. Lu
7. Deut. 16, 2. 6. — ad sacrificium faciendum Act. 1
18. coll. Gen. 31, 54. 2 Chron. 15, 26. Exod. 12, 2
1 Cor. 5, 7. ἐτύθη (ita enim cum Griesb. legendum pro
cf. Matthiae gr. gr. §. 36. Rostii gramm. gr. §. 15.
1 Sam. 15, 15. τυθῇ) de Jesu morte piaculari. — Inde
crificium facio, 1 Cor. 10, 20. Exod. 3, 18. 5, 3. 8.
trucido, interficio, Joh. 10, 10.

Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, (hebr. תְּאוֹם) *Thomas*, nomen uni
Apostolis Christi, cuius mentio fit Matth. 10, 3. Marc.
Luc. 6, 15. Joh. 11, 16. 14, 5. 20, 24—29. 21, 2. A
13. Scriptores ecclesiastici (Euseb. 3, 1. Socr. 1, 19. Ni
2, 40.) eum doctrinam Jesu pertulisse in Parthiam, Me
Persiam, Aethiopiam adeoque Indiam, tradunt. — D
plicatione nominis Joh. 20, 24. vid. Δίδυμος.

Θώραξ, ακος, ὁ, *thorax*, propr. corpus a collo
ad femora; deinde corpus a collo usque ad umbilicum
costae desinunt; Apoc. 9, 9. — deinde pars armaturae p
tegens, *thorax, lorica.* Apoc. 9, 9. 17. coll. Jer. 46, 4.
18, 33. 1 Sam. 17, 5. Neh. 4, 16. — ὁ θώραξ τῆς δικαιο
i. e. δικαιοσύνη εἰς θώρακα, Eph. 6, 14. et similiter θώρ
πίστεως, 1 Thess. 5, 8. coll. Jes. 59, 17. ἐνεδύσατο δικαιο
ὡς θώρακα. Sap. 5, 19. ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην.

I.

Ἰάειρος, ου, ὁ, (יָאִיר lucem dans, Num. 32, 41.) s, praefectus Synagogae. Marc. 5, 22. Luc. 8, 41.

Ἰακώβ, ὁ, (יַעֲקֹב plantam tenens, Gen. 25, 26. 27, of. 12, 4.) nom. pr. indecl. 1) filii natu fecundi Ifaaci, , (Jofeph. Ἰάκωβος, Ant. 1, 18. 1 fqq.) de quo vid. cap. 25—37. et c. 45. c. 46. c. 49. Commemoratur fae- n N. T. v. c. Matth. 1, 2. 8, 11. Joh. 4, 5—12. Act. 7, Rom. 9, 13. (Mal. 1, 2.) et paffim. — ex hebraismo: *itae, pofteri eius*, Rom. 11, 26. — 2) nomen patris hi, mariti matris fervatoris, Matth. 1, 15 fq.

Ἰάκωβος, ου, ὁ, (יַעֲקֹב vid. Ἰακώβ) *Jacobus.* Quot nominis in fcriptis N. T. commemorentur, multum dis- unt interpretes. cf. *Wineri* bibl. Realwörterb. f. h. v. prolegomena ad ep. Jac. p. 55 fqq. et libros ifagogicos T. — Qua de re fi judicatur e folis fcriptis Matthaei, et Lucae, quatuor commemorari Jacobos dubitari non , fcl. 1) *Jacobus* ὁ τοῦ Ζεβεδαίου fcl. υἱὸς, apoftolus i, *frater Joannis* Apoftoli, Matth. 4, 21. 10, 2. 17, 1. 1, 19. 29. 3, 17. 5, 37. 9, 2. 10, 35. 41. Luc. 5, 10. 6, ct. 1, 13. et verofimiliter etiam Marc. 13, 3. 33. Luc. 9, 28. 54. quia ibidem cum Joanne fimul nominatur. Act. 12, 2. Lucas ab Herode occifum tradidit. — 2) *Ja-* ὁ τοῦ Ἀλφαίου fcl. υἱὸς, apoftolus, Matth. 10, 3. Marc. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. idemque verofimiliter Act. 12, 15, 13. 21, 18. Gal. 2, 9. 12. qui fuit antiftes ecclefiae folymitanae. — 3) *Jacobus* qui dicitur ὁ ἀδελφὸς Jefu, que mater fuit Maria, fratres autem Jofes, Simon et , quique cognomen τοῦ μικροῦ (Marc. 15, 40.) habuit, . 13, 55. 27, 56. Marc. 6, 3. Luc. 24, 10. Μαρία Ἰα- fcl. mater. Hic non inter apoftolos refertur. — 4) *us quidam*, quem folus Lucas, evang. 16, 16. Act. 1, ommemorat in formula Ἰούδας Ἰακώβου, quod aut ut rmula Μαρία Ἰακώβου Luc. 24, 10. effe poteft: Judas i pater, aut Ἰούδας ὁ τοῦ Ἰακώβου (ut ὁ τοῦ Ἀλφαίου) filius Jacobi. Certe hic Jacobus non ipfe in numerum lorum refertur. Jacobus, cuius mentio fit 1 Cor. 15, 7. ctor epiftolae Jac. 1, 1. utrum fit Zebedaei an vero Al- filius non patet. — Quod fi autem Joannes, Paulus et epiftola audiuntur, Jacobus tertius et quartus non dif- t. Auctor enim epiftolae Judae v. 1. fe appellat ἀδελ- Ἰακώβου, vult igitur effe filius Mariae, qui fimul cum et Juda Matth. 13, 55. dicitur etiam frater Chrifti. dum Joannem autem, qui caeteroquin neminem huius nis laudavit, Maria, mater Jefu, habuit fororem, itidem

Mariae nomine et Klopae uxorem, Joh. 19, 26. qua
tur fuiſſet mater Joſis, Jacobi minoris et Judae, ita ut
φὸς non fratrem uterinum, ſed cognatum ſ. conſobrin
gnificaret. Iam vero hic Jacobus, qui non eſt Apoſto
Paulum audis, videtur eſſe Jacobus ſecundus, quem
geliſtae Alphaei filium appellant. Etenim Gal. 1, 19. u
de alio, quam de Jacobo ſecundo ſermo eſſe poteſt,
bum, apoſtolum, nominat *τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου*, igi
Jacobum, praefectum eccleſiae Hieroſolymitanae, filiu
riae et fratrem Judae et Joſis habuiſſe videtur, ita
phaeus maritus huius Mariae, ſororis matris Chriſti fuiſ
duo tantum intelligendi eſſent Jacobi, ſcl. Zebedaei fili
Jacobus minor, Alphaei et Mariae filius, frater Judae
ſtoli. Confirmatur haec opinio eo, quod nomina *K*
(Joh. 19, 26.) et *Ἀλφαῖος* (Matth. 16, 3.) non differun
Ἀλφαῖος), et Joſephus etiam Antiq. 20, 9. 1. Jacobun
ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου χριστοῦ, ab Anano occiſum
memorat, qui nullus eſſe poteſt niſi praefectus eccleſia
roſolymitanae, igitur Jacobus ὁ τοῦ *Ἀλφαίου*, ὁ *μικρός*.

Ἴαμα, τος, τὸ, (ab *ἰάομαι*) *ſanatio*. Ter. 1 C
9. 28. 30. *χαρίσματα ἰαμάτων*, donum ſanandi varios r
ſcl. ope ſpiritus S. ſine medicamentis. — Apud LXX
pius v. c. Jeſ. 58, 8. Jer. 33, 6. 46, 11.

Ἰαμβρῆς, οῦ, ὁ, *Jambres*; et **Ἰαννῆς**, οῦ, ὁ, *J*
2 Tim. 3, 8. Magi Aegyptiaci, qui Moſis et Aaronis mi
imitati eſſe dicuntur, ut impedirent, quo minus rex A
Iſraëlitas dimitteret. In V. T. non commemorantur, ſe
ſit eorum nomina Apoſtolus e traditione, quae aſſerv
in Talmudiſtis, Targumiſtis et Rabbinis. (cf. Fabrici
Pſeudep. V. T. 1, p. 816.) In ſcribendis nominibus dif
Targ. Jonath. ad Exod. 7, 11. habet: „ſimilia fecerun
ויםברים *Janes* et *Jambres*. Sic etiam liber Sohar ad N
22. et Rabbini. Sed Talm. Babyl. tract. Menach. c. 9.
mara habet יוחני וממרא, *Jochanne* et *Mamre*, (unde
codd. et patres quidam *Μαμβρῆς* pro *Ἰαμβρῆς*.) cf. *B*
lex. talm. p. 945. Commemorantur quoque a *Numenio*
Plinio hiſt. nat. 31, 1.

Ἰαννὰ, ὁ, *Janna*, nom. pr. viri Luc. 3, 24. co
morati.

Ἰαννῆς, οῦ, ὁ, *Jannes*. Vid. *Ἰαμβρῆς*.

Ἰάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, 1) *ſano, valetudinem re*
Luc. 5, 17. 6, 19. et paſſim. Gen. 20, 17. Lev. 14, 3. —
fect. et aor. 1. ſignificatione *paſſiva*: *ſanor*, *ſanitatem*
pero, *convaleſco*, Matth. 8, 8. 13. 15, 28. Luc. 7, 7.
47. Jac. 5, 16. et paſſim. *Ἰάομαι ἀπὸ* liberor a, Marc.
Luc. 6, 17. — 2) ut hebr. רָפָא; cui in verſione LXX. r
det, eſt etiam: *reficio* corrupta, Hebr. 12, 13; *ἰα*

ον, imo magis reficiatur. 1 Reg. 18, 30. τὸ θυσιαστήριον,
g. 2, 21 ſq. τὰ ὕδατα. 2 Chron. 7, 14. τὴν γῆν. — 3)
m facio, i. e. periculis eripio et ſaluti, libertati reſti-
Matth. 13, 15. καὶ ἰάσομαι αὐτοὺς, ut ſalvos eos faciam.
12, 40. Act. 28, 27. [Luc. 4, 18. coll. Jeſ. 61, 1. Pſal.
3.] — 1 Petr. 2, 24. ἰάθητε, ſalvi facti, a peccatis li-
i et felicitatis participes facti eſtis. Jeſ. 53, 5. Jer. 17,
ubi cum σώζειν commutatur. 2 Chron. 30, 20. τὸν λαόν.
41, 4. τὴν ψυχήν. Exod. 15, 26. ὁ ἰώμενός σε, i. q. ὁ
ν.

Ἰαρὲδ, ὁ, *Jared*, nom. pr. indecl. viri Luc. 3, 37. et
5, 15. 18. 1 Chron. 1, 2. commemorati, hebr. יֶרֶד.

Ἴασις, εως, ἡ, (ab ἰάομαι) *ſanatio*. Luc. 13, 32. Act.
30. coll. Prov. 3, 8. 4, 22. Jer. 8, 15.

Ἴασπις, ιδος, ἡ, *jaspis;* gemma diverſicolor, ſcl.
urea, caerulea, viridis et κρυσταλλοειδής. (Plin. H. N.
.) Apoc. 21, 18. 19. coll. Ezech. 28, 13. — Apoc. c. 4,
θῳ ἰάσπιδι i. e. ὡς λίθῳ ἰάσπι. κρυσταλλίζοντι, ut legitur
11. lucebat ut Jaspis κρυσταλλοειδής. Voluerunt qui-
interpretes his in locis intelligere adamantem, praeſer-
um LXX. ἴασπις etiam pro יַהֲלֹם, *adamante*, poſuerint,
28, 18. 39, 9.

Ἰάσων, ονος, ὁ, *Jaſon*, nom. pr. viri de quo vid. Act.
— 9. Rom. 16, 21.

Ἰατρὸς, οῦ, ὁ, (ab ἰάομαι) *medicus*. Marc. 5, 26. Luc.
Col. 4, 14. 2 Chron. 16, 12. Sir. 38, 12. 15. — Ut
et רָפָא ſaepius pro σώζειν, liberare, ſalvare, ita ἰατρὸς
ſervator, ſalutis reſtitutor; Matth. 9, 12. Marc. 2, 17.
, 23. 5, 31. vid. Prov. 14, 32. καρδίας ἰατρός. Jer. 8, 22.

Ἴδε, propr. imperativ. aor. 2. verbi εἴδω, video, deinde
verbium abiens, unde non ſolum uni ſed etiam pluribus
ἴδετε) dicitur: *en, ecce!* Eſt autem 1) exhibentis ſ.
rentis rem praeſentem, Matth. 25, 20. 22. 25. Joh. 19,
ὁ ἄνθρωπος. ib. v. 14. — 2) digito quaſi monſtrantis,
antis, Marc. 3, 34. 11, 21. 13, 1. 16, 6. Joh. 1, 29.
. 3) admonentis: *cogita, perpende, reputa,* Marc. 15,
h. 5, 14. Gal. 5, 2. — *vide modo,* Marc. 2, 24. Joh. 11,
, 19. — 4) adhortantis: *en, age,* Matth. 26, 65. Sir.
. — 5) pleonaſtice ponitur ut ἰδοὺ in evang. Joannis c.
7, 26. 11, 3. 16, 29. 18, 21. 19, 4. — [Rom. 2, 17.
s, Griesb. εἰ δὲ]. Saepius non legitur.

Ἰδέα, ας, ἡ, (ab εἴδω) *facies, forma, figura, ſpe-*
cum de rebus tum de hominibus. Semel Matth. 28, 3.
ὐτοῦ, ſpecies eius, ſein Anſehen; pertinent enim verba
orem veſtium albarum et faciei ſimul. LXX. hebr. דְּמוּת
, 3. et מַרְאֶה Dan. 1, 13. 15. Teſt. XII. Patr. p. 742 ſq.:
cl. Jacob) ἐπιθυμοῦν ἰδεῖν τὴν ἰδέαν αὐτοῦ (Joſephi ab-

sentis) καὶ τὴν μόρφωσιν τῆς ὄψεως αὐτοῦ. — Εἶδον αὐτὸ
mente) καθ' ὃ ἦν πᾶσα ἡ ἰδέα αὐτοῦ.

Ἴδιος, *ία*, *ιον*, 1) *proprius*, *suus*; varia ratio
de eo quod acquisivimus et *possidemus*, Joh. 10, 12.
32. Matth. 22, 5. 25, 14. Marc. 15, 20. Sir. 11, 34. τ
quae possides. — quod *animo* acquisivimus et possidemus
10, 3. ἰδία δικαιοσύνη. — b) quod *natura* possidemus.
44. ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ scl. τὸ ψεῦδος, ex ipsius perversa
1 Cor. 15, 38. τὸ ἴδιον σῶμα. ib. 7, 7. ἕκαστος ἴδιον ἔχε
σμα. Matth. 25, 15. κατ' ἰδίαν δύναμιν, pro viribus cui
que. 2 Petr. 1, 20. ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γιν. in se ipsa n
bet explicationem, sed potius eventu clara fit. Sap. 16,
ἰδίας δυνάμεως ἐπιλελῆσθαι, seiner natürlichen Wirk
untreu werden. ib. 19, 6. — c) quod *nostrum est*, *no*
rum, *nostrum* tanquam oppositum *alterius*, Luc. 6, 41
ὀφθαλμός. Joh. 5, 43. 7, 18. Act. 3, 12. et saepius. A
30. ἐν ἰδίῳ μισθώμ. in diversorio ab ipso (non a fr
christianis) mercede conducto. Luc. 10, 34. ἴδιον κτῆν
mentum, quo ipse vehebatur. — d) de eo quod *alicu*
petit, ei *injunctum* est; 1 Cor. 3, 8. τὸν ἴδιον μισθὸν
cedem suam, den gebührenden Lohn. ib. 15, 23. ἐν τ
τάγματι. — 1 Thess. 4, 11. τὰ ἴδια scl. πράγματα, sua,
sua. Jud. v. 6. τὸ ἴδιον οἰκητήριον, stationem iis adsig
Act. 1, 25. τόπος ἴδιος, locus a Deo ei destinatus, ei i
nam competens. cf. τόπος. *Clem.* Rom. ep. I. ad Cor.
tro: μαρτυρήσας ἐπορεύθη εἰς τὸν ὀφειλόμενον τόπον τῆ
— Sic etiam de tempore: καιρῷ ἰδίῳ s. καιροῖς ἰδίοις
pore suo s. justo, quo voluit Deus, Gal. 6, 9. 1 Tim. 2
15. Tit. 1, 3. (Test. XII. Patr. p. 724 sq.: ταῦτα γεν
ἐν καιρῷ αὐτῶν, ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. — e) Saepius ἴδι
pliciter pro αὐτοῦ, v. c. Joh. 1, 42. 4, 44. 5, 18. 10
Act. 1, 7. — et pro ἑαυτοῦ, 1 Cor. 7, 2. ἕκαστος τὴν
γυναῖκα, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα. ib. v. 4. Act.
Rom. 11, 24. 14, 4. 1 Cor. 7, 37. 1 Petr. 3, 1. 5. et pas
2) ut Latinor. *noster*, *suus* ad *patriam*, *domum* et *fa*
refertur; — Act. 1, 19. τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ, *patria* di
Act. 2, 6. 8. 25, 19. 1 Thess. 2, 14. [15.] Tit. 1, 12.
γράμματα, scripta genti propria. *Joseph.* c. Apion. lib.
τὰ ἴδια, *domicilium*, sedes alicuius, Joh. 1, 11. 16, 3
27. εἰς τὰ ἴδια ad suos, domos suas; LXX. אֶל־בֵּיתוֹ E
10. 6, 12. Esdr. 5, 47. — ἡ ἰδία πόλις, urbs, ubi seden
rat, Matth. 9, 1. (scl. Capharnaum, coll. Matth. 4, 13.
2, 1. Job. 2, 11.) urbs patria, e qua oriundus erat Lu
— Inde οἱ ἴδιοι, α) *populares* Joh. 1, 11. 2 Macc. 12,
seph. de bello 4, 4. 6. β) *liberi* 1 Tim. 5, 8. γ) *amici* e
les, Joh. 13, 1. Act. 4, 23. 13, 1. 24, 23. — τὸ ἴδιον
κόσμου, i. e. τὸν ἐκ τοῦ κόσμου ὄντα. — Huc etiam p

ula, qua Christus dicitur ὁ υἱὸς ἴδιος τοῦ θεοῦ, i. e. οἰκο-
, a Deo ipso genitus, μονογενής, Rom. 8, 32. Act. 20,
ιὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου (secundum textum Griesbach.)
14, 14. οἱ ἴδιοι οἰκογενεῖς αὐτοῦ. — 3) *privatus*, *spe-*
, *singularis*; ita in formulis α) κατ᾽ ἰδίαν scl. χώραν,
n, *privatim*, Matth. 7, 19. Marc. 4, 34. 9, 28. Gal. 2,
us, Matth. 14, 13. 23. 17, 1. et passim *Joseph.* de bell.
5.; *soli* Matth. 20, 17. 24, 3. 2 Macc. 4, 5. — β) ἰδίᾳ,
n, 1 Cor. 12, 11. 2 Macc. 4, 34. *Joseph.* bell. 4, 4. 1.

Ἰδιώτης, ου, ὁ, (ἴδιος) 1) homo privatus, quatenus
itur magistratibus (*Aelian.* var. h. 4, 25. *Joseph.* bell.
5. Ant. 14, 15. 2.); — etiam miles gregarius, quatenus
itur ducibus (*Xenoph.* anab. 1, 3. 11.); — 2) *homo*
us, quatenus opponitur nobilioribus, qui magistratus
e solebant; Act. 4, 13. Johannes et Petrus dicuntur
ματοι καὶ ἰδιῶται, homines indocti iidemque plebeji.
Mem. 3, 12. 1.) — Cum homines e plebe rudes indocti-
sse soleant, est 3) *indoctus*, *rudis*, *imperitus*; 2 Cor.
5. ἰδιώτης τῷ λόγῳ, minus eloquens, minus versatus in
lo. (*Xenoph.* de Mag. Equ. 8, 1. ἰδιώτης τῶν πολεμικῶν.)
le Paulus ἰδιώτας, imperitos rei christianae appellat gen-
qui coetus christianos adirent, ut christianorum sacra
nt, *non initiatos*. 1 Cor. 14, 23. 24. ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι,
nitiati vel contemtores. ib. v. 16. ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον
ώτου, qui non initiato similis est, qui sacra adhuc parum

δού, adv. demonstrativum: *en! ecce!* apud LXX. re-
ens hebr. הִנֵּה et רְאֵה, *vide*. Nostris scriptoribus, ut
V. T. perfrequens est, et usurpatur universe tanquam
ttentionis, ut animus alterius intendatur ad ea, quae
ur, monstrantur, adsunt. Ponitur maxime ad initium
nis, interdum vero etiam in media enuntiatione praefi-
lli verbo, cui caput rei inest, cui inprimis attendendum
c. Luc. 13, 16. ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ
quam satanas morbo constrinxit, *et quidem* etc. Simili-
ut. 8, 4. ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη, et hoc per quadraginta
, hebr. זֶה, *hoc*. Est autem in N. T. a) exhibentis rem
ntem Luc. 22, 38. 19, 20. quo etiam pertinet formula
γώ, de eo, qui praesentem se sistit, praesto est. Act. 9,
br. הִנְנִי Jes. 6, 8. Gen. 31, 11. 1 Sam. 3, 4. 8. b) manu
significantis quod in praesenti est, Matth. 12, 47. 49.
2, 38. Act. 8, 36. Joh. 19, 26 sq. et passim. — c) an-
ntis aliquid, quod adest, evenit, advenit, subito exi-
latth. 12, 46 sq. 21, 5. (Jes. 62, 11. הִנֵּה) 22, 4. 24, 23.
Cor. 6, 2. coll. Matth. 1, 20. 23. (Jes. 7, 14.) 2, 1. 3,
, 3. 27, 51. et passim; — etiam de iis, quae audiun-
latth. 3, 17. ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐραν. ib. 8, 29. — et de

futuris, Matth. 23, 28. Luc. 13, 7. 35. 23, 29. Joh. 16,
Hebr. 8, 8. 10, 7. 9. — d) admonentis: *vide*, *cogita*, M
12, 2. 7, 4. 19, 27. 1 Cor. 15, 51. Jac. 3, 4. 5. — e) de
rantis, se aliquid facturum esse: *jam;* Matth. 7, 4. 10,
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς. (LXX. Mal. 3, 1. pro שֹׁלֵחַ כִּי
11, 10. 20, 18. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσολ. ib. 28, 20. (L
1 Reg. 17, 23. pro עַתָּה, nunc, jam.) — f) asseverantis:
fecto, *vere*, Matth. 12, 41. ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ. v. 42. Luc.
31 sq. 41. Gal. 1, 20. 2 Cor. 7, 11. coll. Gen. 1, 29. 12,
17, 19. Jos. 8, 8.

Ἰδουμαία, ας, ἡ, *Idumaea*, nomen hellenisticum
hebr. אֱדוֹם (*Joseph.* Antiq. 2, 1. 1.) regio, olim הַר שֵׂעִיר
cta, deinde ab Esavo, qui eam occupavit, Edom cogn
nata (Gen. 36, 8 sqq. ib. v. 43. *Joseph.* l. l.) אֱדוֹם f.
LXX. Ἰδουμαία 2 Reg. 14, 10. 2 Sam. 8, 14. et ἡ Ἐδὼμ 2
14, 7. cf. 1 Macc. 4, 29. 61. Sita erat inter Judaeam m
dionalem, Arabiam, et Aegyptum. (*Joseph.* c. Apion. 2,
ἰδουμαία τῆς ἡμετέρης χώρας ἐστὶν ὅμορος, κατὰ Γάζαν κειμ
Edomitae Israelitis infensi (Num. 20, 14 sq.). a Davide
dem subacti (2 Sam. 8, 13.) sed deinde ab Israelitarum p
state iterum soluti (2 Chron. 21.), postea, diruto Judaeo
imperio, partem Palaestinae occuparunt (*Joseph.* de bell.
5, 7.) Judaeos reversos quovis modo vexarunt (1 Macc.
65. 2 Macc. 10, 16. *Joseph.* Antiq. 11, 11.) usque dum
Joanne Hyrcano devincerentur (*Joseph.* Antiq. 13, 17.)
In N. T. semel Marc. 3, 8.

Ἱδρώς, ῶτος, ὁ, *sudor;* Luc. 22, 44. Gen. 3, 19. (
Jer. 8, 6. 2 Macc. 2, 27. 4 Macc. 7, 8. Vid. Ἱερουργέω.

Ἰεζαβήλ, ἡ, *Jesabel;* (hebr. אִיזֶבֶל) nom. pr. in
impiae reginae, uxoris Achabi, idololatriae fautricis, de
vid. 1 Reg. 16, 31. 18, 3. 19, 2. c. 21. 2 Reg. 9, 33 sq
Apoc. 2, 20. Ἰεζάβελ, altera Jesabel dicuntur homines m
improbitate infames et idololatriae fautores.

Ἱεράπολις, εως, ἡ, (ἱερὸς et πόλις, sacra urbs) *Hi
rapolis*, (hodie Bambuk Kalasi) urbs Phrygiae majoris,
Maeandrum fluvium, a Laodicea versus meridiem, a Co
sis versus occasum sita. Coloss. 4, 13.

Ἱερατεία, ας, ἡ, (ab ἱερὸς) *sacerdotium*, *mu
sacerdotale*. Luc. 1, 9. κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, more
neris sacerdotalis; scl. forte definiebatur, quaenam pars
crorum facienda esset cuivis sacerdoti. Zacharias sortitus
rat officium adolendi suffitum. Hebr. 7, 5. LXX. hebr. ה
Exod. 29, 9. 40, 15. Num. 3, 10.

Ἱεράτευμα, τος, τὸ, ab ἱερατεύω sacerdotio fun
inde propr. sacerdotium; deinde metonym. et collective;
cerdotes. Sic bis 1 Petr. 2, 5. ἱεράτευμα ἅγιον sacerdotes p
qui, non sacrificia cruenta, sed πνευματικὰ i. e. pietatis ex

inftar facrificiorum, Deo offerunt, eiusque gratiam con-
ntur. ib. v. 9. *βασίλειον ἱεράτευμα*, vid. *Βασίλειος*. De-
pta funt ex Exod. 19, 6. coll. Jef. 61. 6. Apoc. 1, 6. 5,
o, 6. Caeterum praeter hunc locum nec in N. nec in V.
ibetur hoc vocabulum, neque legitur apud profanos. —
praeftantia facerdotii et facerdotum vid. Teft. XII. Patr.
3.: *ἐμοὶ γὰρ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν, κἀκείνῳ* (Levi)
ρατείαν, καὶ ὑπέταξε τὴν βασιλείαν τῇ ἱερωσύνῃ. — ὥσπερ
(ὡς ὑπερέχει) οὐρανὸς τῆς γῆς, οὕτως ὑπερέχει θεοῦ ἱερα-
ῆς ἐπὶ γῆς βασιλείας.)

Ιερατεύω, f. εύσω (ab ἱερὸς) *facerdos fum, facerdo-
ngor*. Luc. 1, 8. LXX. Exod. 28, 1. 3. 4. 41. Num. 3, 4.
r. 8, 46.

Ιερεμίας, ίου, ὁ, *Jeremias*, (hebr. יִרְמְיָהוּ f. יִרְמְיָה),
pr. prophetae Judaeorum tempore exilii. Vid. Jer. 1, 1.
g. 23, 4. Jer. 11, 19. 20, 1 fq. 37, 38. 39, 40. 43. *Jofeph*.
. X, c. 5—9. Commemoratur Matth. 2, 17. 26, 14. et
; verba tamen ibi laudata non in Jeremiae fed in Za-
vaticiniis leguntur, c. 11, 12 fq.

Ιερεύς, έος, ὁ, (ab ἱερὸς) 1) *facerdos*. De gentilium
lotibus Act. 14, 13. — de Judaeorum facerdotibus, hebr.
ex Aaronis familia, integro et corpore et animo praedi-
(Num. 21, 22.) in XXIV claffes (ἐφημερίας) diftinctis
ron. 24, 3 fq. 2 Chron. 8, 14.) quarum quaeque fingulis
madibus facra in templo fecit. Matth. 8, 4. 12, 4. 15.
, 5. Joh. 1, 19. et paffim. De difcrimine facerdotum et
arum vid. *Λευΐτης*. Claffium fingulorum praefecti dice-
r *ἀρχιερεῖς* (Matth. 2, 4. 26, 3. *Jofeph*. Antiq. 20, 8.) et
odi praefectus intelligendus effe videtur Act. 4, 1. Chri-
dicuntur *ἱερεῖς* Apoc. 1, 6. 5, 10. 20, 6. coll. Jef. 61, 6.
ius Deo eiusque cultui funt devoti, eumque vera pie-
olunt, ab eo autem prae ceteris amantur. cf. *Ἱεράτευμα*.
ὁ ἱερεὺς five etiam ὁ ἱερ. ὁ μέγας (כֹּהֵן הַגָּדוֹל) (Hebr. 10,
appellabatur *κατ᾽ ἐξοχὴν fummus facerdos*, Act. 5, 24.
5, 6. quocum comparatur Chriftus Hebr. 7, 1—23.
ὁ facerdos fummus, Exod. 35, 19. 1 Reg. 1, 8. et ἱερεὺς
. Ant. 6, 12. 1.

Ιεριχώ, ἡ, *Jericho*, hebr. יְרִיחוֹ nom. pr. ind. urbis in tribu
nin, Hierofolymam inter et Jordanem fluvium, a Jofua
atae (Jof. 6, 27.) deinde reftitutae (1 Reg. 16, 14.), et
prophetarum nobilitatae (2 Reg. 2, 5.), cuius ager
ffimus fontibusque irriguus, palmas (*πόλις φοινίκων*
34, 3.), rofas (Sir. 24, 14. ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν Ἱεριχῷ),
mum autem balfamorum virgulta alebat. (*Jofeph*. Antiq.
Ἱεριχ. πόλις εὐδαίμων αὕτη, φοίνικάς τε φέρειν ἀγαθή,
ίλσαμον νεμομένη. Id. Antiq. 14, 4. 15, 4. de bell. 1, 7.
Plin. hift. nat. 5, 14. *Juftin*. 36, 3.) — Mentio eius fit

futuris, Matth. 23, 28. Luc. 13, 7. 35. 23, 29. Joh. 1
Hebr. 8, 8. 10, 7. 9. — d) admonentis: *vide, cogita,*
12, 2. 7, 4. 19, 27. 1 Cor. 15, 51. Jac. 3, 4. 5. — e)
rantis, se aliquid facturum esse: *jam;* Matth. 7, 4. 1
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς. (LXX. Mal. 3, 1. pro הִנְנִי
11, 10. 20, 18. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσολ. ib. 28, 20. (
1 Reg. 17, 23. pro עַתָּה, nunc, jam.) — f) asseverantis:
fecto, vere, Matth. 12, 41. ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ. v. 42. Lu
31 sq. 41. Gal. 1, 20. 2 Cor. 7, 11. coll. Gen. 1, 29. 1
17, 19. Jos. 8, 8.

Ἰδουμαία, ας, ἡ, *Idumaea*, nomen hellenisticu
hebr. אֱדוֹם (*Joseph.* Antiq. 2, 1. 1.) regio, olim שֵׂעִיר
cta, deinde ab Esavo, qui eam occupavit, Edom cog
nata (Gen. 36, 8 sqq. ib. v. 43. *Joseph.* l. l.) אֱדוֹם
LXX. Ἰδουμαία 2 Reg. 14, 10. 2 Sam. 8, 14. et ἡ Ἐδώμ
24, 7. cf. 1 Macc. 4, 29. 61. Sita erat inter Judaeam
dionalem, Arabiam, et Aegyptum. (*Joseph.* c. Apion. 2
Ἰδουμαία τῆς ἡμετέρης χώρας ἐστὶν ὅμορος, κατὰ Γάζαν κα
Edomitae Israelitis infensi (Num. 20, 14 sq.). a David
dem subacti (2 Sam. 8, 13.) sed deinde ab Israelitarum
state iterum soluti (2 Chron. 21.), postea, diruto Judae
imperio, partem Palaestinae occuparunt (*Joseph.* de bell
5, 7.) Judaeos reversos quovis modo vexarunt (1 Macc
65. 2 Macc. 10, 16. *Joseph.* Antiq. 11, 11.) usque du
Joanne Hyrcano devincerentur (*Joseph.* Antiq. 13, 17
In N. T. semel Marc. 3, 8.

Ἱδρώς, ῶτος, ὁ, *sudor;* Luc. 22, 44. Gen. 3, 19.
Jer. 8, 6. 2 Macc. 2, 27. 4 Macc. 7, 8. Vid. Ἱερουργέω.

Ἰεζαβήλ, ἡ, *Jesabel;* (hebr. אִיזֶבֶל) nom. pr. i
impiae reginae, uxoris Achabi, idololatriae fautricis, d
vid. 1 Reg. 16, 31. 18, 3. 19, 2. c. 21. 2 Reg. 9, 33 sq
Apoc. 2, 20. Ἰεζάβελ, altera Jesabel dicuntur homines m
improbitate infames et idololatriae fautores.

Ἱεράπολις, εως, ἡ, (ἱερὸς et πόλις, sacra urbs)
rapolis, (hodie Bambuk Kalasi) urbs Phrygiae majori
Maeandrum fluvium, a Laodicea versus meridiem, a C
sis versus occasum sita. Coloss. 4, 13.

Ἱερατεία, ας, ἡ, (ab ἱερὸς) *sacerdotium,* m
sacerdotale. Luc. 1, 9. κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, mor
neris sacerdotalis; scl. forte definiebatur, quaenam pa
crorum facienda esset cuivis sacerdoti. Zacharias sortitu
rat officium adolendi suffitum. Hebr. 7, 5. LXX. hebr.
Exod. 29, 9. 40, 15. Num. 3, 10.

Ἱεράτευμα, τος, τὸ, ab ἱερατεύω sacerdotio f
inde propr. sacerdotium; deinde metonym. et collective
cerdotes. Sic bis 1 Petr. 2, 5. ἱεράτευμα ἅγιον sacerdotes
qui, non sacrificia cruenta, sed πνευματικὰ i. e. pietatis

, instar sacrificiorum, Deo offerunt, eiusque gratiam conntur. ib. v. 9. βασίλειον ἱεράτευμα, vid. Βασίλειος. Depta sunt ex Exod. 19, 6. coll. Jes. 61. 6. Apoc. 1, 6. 5, 10, 6. Caeterum praeter hunc locum nec in N. nec in V. abetur hoc vocabulum, neque legitur apud profanos. — praestantia sacerdotii et sacerdotum vid. Test. XII. Patr. 3.: ἐμοὶ γὰρ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν, κἀκείνῳ (Levi) ρατείαν, καὶ ὑπέταξε τὴν βασιλείαν τῇ ἱερωσύνῃ. — ὥσπερ (ὡς ὑπερέχει) οὐρανὸς τῆς γῆς, οὕτως ὑπερέχει θεοῦ ἱεραῆς ἐπὶ γῆς βασιλείας.)

Ἱερατεύω, f. εύσω (ab ἱερὸς) *sacerdos sum, sacerdongor*. Luc. 1, 8. LXX. Exod. 28, 1. 3. 4. 41. Num. 3, 4. lr. 8, 46.

Ἱερεμίας, ίου, ὁ, *Jeremias*, (hebr. יִרְמְיָהוּ s. יִרְמְיָה), pr. prophetae Judaeorum tempore exilii. Vid. Jer. 1, 1. g. 23, 4. Jer. 11, 19. 20, 1 sq. 37, 38. 39, 40. 43. *Joseph.* . X, c. 5—9. Commemoratur Matth. 2, 17. 26, 14. et .; verba tamen ibi laudata non in Jeremiae sed in Zavaticiniis leguntur, c. 11, 12 sq.

Ἱερεὺς, έος, ὁ, (ab ἱερὸς) 1) *sacerdos*. De gentilium dotibus Act. 14, 13. — de Judaeorum sacerdotibus, hebr. ex Aaronis familia, integro et corpore et animo praedi- (Num. 21, 22.) in XXIV classes (ἐφημερίας) distinctis ron. 24, 3 sq. 2 Chron. 8, 14.) quarum quaeque singulis madibus sacra in templo fecit. Matth. 8, 4. 12, 4. 15. , 5. Joh. 1, 19. et passim. De discrimine sacerdotum et arum vid. Λευΐτης. Classium singulorum praefecti dicer ἀρχιερεῖς (Matth. 2, 4. 26, 3. *Joseph.* Antiq. 20, 8.) et odi praefectus intelligendus esse videtur Act. 4, 1. Chri- dicuntur ἱερεῖς Apoc. 1, 6. 5, 10. 20, 6. coll. Jes. 61, 6. nus Deo eiusque cultui sunt devoti, eumque vera pieolunt, ab eo autem prae ceteris amantur. cf. Ἱεράτευμα. ὁ ἱερεὺς sive etiam ὁ ἱερ. ὁ μέγας (כֹּהֵן הַגָּדוֹל) (Hebr. 10, appellabatur κατ' ἐξοχὴν *summus sacerdos*, Act. 5, 24. 5, 6. quocum comparatur Christus Hebr. 7, 1—23. ה sacerdos summus, Exod. 35, 19. 1 Reg. 1, 8. et ἱερεὺς . Ant. 6, 12. 1.

Ἱεριχὼ, ἡ, *Jericho*, hebr. יְרִיחוֹ nom. pr. ind. urbis in tribu min, Hierosolymam inter et Jordanem fluvium, a Josua atae (Jos. 6, 27.) deinde restitutae (1 Reg. 16, 14.), et s prophetarum nobilitatae (2 Reg. 2, 5.), cuius ager ssimus fontibusque irriguus, palmas (πόλις φοινίκων 34, 3.), rosas (Sir. 24, 14. ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν Ἱεριχῷ), mum autem balsamorum virgulta alebat. (*Joseph.* Antiq. Ἱεριχ. πόλις εὐδαίμων αὕτη, φοίνικας τε φέρειν ἀγαθὴ, άλσαμον νεμομένη. Id. Antiq. 14, 4. 15, 4. de bell. 1, 7. *Plin.* hist. nat. 5, 14. *Justin.* 36, 3.) — Mentio eius fit

Matth. 20, 29. Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. 19, 1. Hel
30; — Luc. 10, 30. cf. *Joseph.* de bello 4, 8. 3. qui ſp
totum inde a Jerichunte usque ad Hieroſolymam deſertu
et ſaxoſum (ἔρημον καὶ πετρῶδες), tradidit.

Ἱερόθυτος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἱερὸς et θύω) De
ctatus, *ſacrificatus, immolatus.* — τὸ ἱερόθυτον *hoſtia*
nes victimarum; codd. 1 Cor. 10, 28. et ib. v. 19. pro
λόθυτον.

Ἱερὸν, οῦ, τὸ, (ſcl. οἴκημα, neutrum adject. ἱερ
locus Deo ſacer, aedes, fanum, templum; de aedibus
gentilium Act. 19, 27. Drac. v. 22. 1 Macc. 10, 84.
2 Macc. 1, 13. — De templo Hieroſolymitano, 1 Ma
34. 15, 9. 2 Macc. 2, 23. 3 Esdr. 5, 56. pro hebr. לֹהִים
Esdr. 3, 8. (LXX. οἶκος τοῦ θεοῦ.) LXX. 1 Chron. 29,
הַבָּתִּים, externae templi partes a בֵּית הַקֹּדֶשׁ v. 3. ſanc
diverſae. In N. T. per ἱερὸν ſignificatur templum He
num, ab Herode M. exſtructum et atriis porticibusq
ctum, cuius exactam deſcriptionem dedit *Joſephus* Ant
11. et de bell. 5, 5. Notandum vero eſt diſcrimen int
et ἱερὸν, quod *Joſephus* l. l. ac ubi expugnationem
narrat (de bell. 6, c. 4.) bene obſervat. Complexus o
aedificiorum, quae ad templum pertinebant, (τὸ ἱερὸν
ἱερὸν ὅλον de bello 5, 5. 8.), tribus ſeptis (περιβόλοις
ſtabat, quorum primum continebat porticus (στοὰς)
dem duplices, exteriorem, quae totum templi aed
muro cingebat, et interiores, v. c. porticum Salomoni
ſeptum appellat *Joſephus* (de bell. 5, 5. 2. et 8.) τὸ
ἱερόν. Sequebatur ſeptum ſecundum, ad quod quatuo
gradibus adſcendebatur, quod atriis, v. c. mulierum,
bat et cingebat templum proprie ſic dictum, ſive τὸ δ
ἱερὸν, ὃ ἅγιον ἐκαλεῖτο (*Joſeph.* l. l. §. 2.). Ex atriis
introitus in templum ipſum, tertium ſeptum, τρίτον ἱερ
ſeph. Antiq. 15, 11. 5.) ubi ſacra fiebant, mulieribus i
ſum, quod iterum conſtabat duabus partibus, ſancto (τὸ
et ſancto ſanctorum (τὸ ἅγιον ἁγίων), in quod ſolus ſ
ſummus intrare ſolebat. Hoc tertium ſeptum (quod
culum Dei dicebatur) appellabatur ὁ ναὸς, quo nomin
phus quoque de ſancto ſanctorum utitur Ant. 15, 11
ναὸς ἐν τούτῳ ſcl. ἱερῷ τρίτῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ βωμὸς ἦν.)
ſtabat igitur totum duabus ex partibus, 1) porticibus e
προνάῳ, et 2) ſancto, et ſancto ſanctorum, ναῷ. (
Antiq. 3, 6. 4.) Τὸ ἱερὸν autem dicebatur cum de tot
de προνάῳ. — Sic quoque in N. T. ubi τὸ ἱερὸν 1) totu
plectitur, porticus, atria et ſanctum, Matth. 24, 1. M
1. 3. Luc. 21, 5. 22, 52. Act. 3, 2. 10. — 2) atria,
12, 5. 6. Marc. 11, 11. Luc. 2, 27. 37. 18, 10. 24, 5
2, 46. 3, 1 ſqq. 21, 26—30. 22, 17. 24, 6. — 3) p

et emtores venditoresque erant Matth. 21, 12—15. Marc. 5 ſq, Luc. 19, 45. Joh. 2, 14 ſq. et Jeſus docebat diſpu-que Matth. 21, 23. 26, 55. Marc. 11, 27. 12, 35. 14, 49. 2, 46. 19, 47. Joh. 5, 14. 7, 14. 28. Act. 5, 20. 21. et m. — Quid ſit Matth. 4, 5. Luc. 4, 9. τὸ πτερύγιον τοῦ , diſſentiunt interpretes; fortaſſe faſtigium porticus re- quam *Joſephus* Antiq. 15, 11. 5. tantae altitudinis fuiſſe ibet, ut, ſi quis ex tecti eius ſummitate altitudinem ſi- utramque viſu penetrare vellet, periculum eſſet, ne ver- e corriperetur, priusquam viſus ad immenſam adeo pro- itatem pertingeret.

Ἱεροπρεπὴς, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ἱερὸν et πρέπω) ſacro dignus; *pium decens, honeſtus.* Tit. 2, 3. ἐν κα- ήματι ἱεροπρεπεῖς habitu chriſtianam decente. (*Joſeph.* . 11, 8. 5. 4 Macc. 9. 25. ἱεροπρεπὴς νεανίας. 11, 20.)

Ἱερὸς, ὰ, ὸν, *Deo devotus; ſacer, cultui divino ſa- s;* v. c. τὰ ἱερὰ σκεύη 2 Macc. 5, 16. ἱεροὶ πυλῶνες. — n. 3, 15. ἱερὰ γράμματα, literae ſacrae (V. T.). 2 Macc. . τὴν ἱερὰν βίβλον. — Inde τὸ ἱερὸν, et τὰ ἱερὰ, ſcl. ζῶα ρία, *victima, ſacrificia,* 1 Cor. 9, 13. οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζό- , ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσι, qui ſacrificia faciunt etiam ſacris bus veſcuntur.

Ἱεροσόλυμα, ων, τὰ, *Hieroſolyma,* triplici modo ef- r, ſcl. 1) ἱερουσαλὴμ, ἡ, indeclinab. (ירוּשְׁלֵם chald. et י ut in libris Samuelis et Regum ſcribitur) *Jeruſalem;* mel a Matthaeo c. 23, 37. ſemel a Marco c. 11, 1. ſaepiſ- in Lucae evang. et actis, ut in Pauli ſcriptis et apocal., anter in verſione alexandr. 3. lib. Eſdr. et primo Macca- . — 2) ἱεροσόλυμα, ων, τὰ, (hebr. ירוּשָׁלַיִם in duali, as urbis partes, urbem ſcl. et arcem Sion) *Hieroſolyma,* , ut in Matth. Marc, paſſim in Lucae et Pauli ſcriptis, ſem- n Evang. Joann. conſtanter apud Joſephum in et ſecundo que libr. Maccab. — denique: 3) ἱεροσόλυμα, ης, ἡ, *ſolyma, ae,* ut bis apud Matthaeum c. 2, 3. 3, 5. me- nice de incolis urbis. — Urbs antiquiſſima, olim Salem . 14, 18. Pſal. 76, 3.) et יְבוּס (Jebuſitarum arx, Judic. 0. 1 Chron. 11, 4.) dicta, deinde Hieroſolyma appellata, ide, rege, expugnata (2 Sam. 5, 2 ſqq. 1 Chron. 11, . *Joſeph.* Antiq. 7, 3.) et ſedes regia facta eſt, quare ab nde tempore caput regni regiaque urbs Judaeorum fuit. erat fere in media Palaeſtina in confiniis tribuum Juda njamin, in regione valde edita (quare qui in eam profi- antur ἀναβαίνειν dicebantur), eratque bene munita, e muris firmiſſimis cincta et in duobus collibus collo- quorum alter, excelſior, *Sion*, alter vero inferior, *Acra* abatur. Vid. eius deſcriptionem uberiorem in *Joſephi* de 4, 4. Poſt eius excidium per Titum Veſpaſianum denuo

aliquo modo restituta, Aeliae Capitolinae nomen na
hodieque Turcis vocatur *Cudsembarich* s. *Coudsch*
Commemoratur saepe in V. T. et est: 1) urbs ipsa, M
1. 4, 25. Marc. 3, 8. Gal. 1, 17 sq. 2, 1. Marc. 11, 1.
25. 38. Rom. 15, 19. 25 sq. et passim. — 2) metonym
colae urbis, *Hierosolymitani*, Matth. 2, 3. πᾶσα ἱερο
3, 5. Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Act. 21, 31. (quo s
gitur vel ἡ Ἱερουσαλὴμ, vel ἡ ἱεροσόλυμα). 3) meta
res publica sacra, s. *ecclesia* a) Judaeorum, quatenus
sacris, quae Hierosolymis fiebant, et legi mos. adstri
Gal. 4, 25. ἡ νῦν Ἱερουσαλήμ. — b) Christianorum, q
haec nulla sede terrestri nitebatur, sed Christo in coe
sante, Gal. 4, 26. ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ. Loquebantur
quoque de Hierosolymis in coelo (ut etiam de templ
ctuario coelesti, vid. Ἅγιος et Ἀληθινός), Hebr. 12,
ρουσαλὴμ ἡ ἐπουράνιος, Apoc. 3, 12. 21, 2. 10. ἡ καινὴ
σαλήμ, tanquam sede beatissima piorum et verorum
torum. Test. XII. Patr. p. 654.: καὶ ἀναπαύσονται
ἅγιον, καὶ ἐπὶ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ εὐφρανθήσονται
ἥτις ἔσται εἰς δόξασμα θεοῦ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Ἱεροσολυμίτης, ου, ὁ, *Hierosolymitanus*, Ma
Joh. 7, 25. (οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων, Matth. 15, 1.) 4 Mac
18, 5. *Joseph.* vit. §. 65.

Ἱεροσυλέω, f. ήσω (ἱερὸν et συλέω) *templa spo*
crilegium committo; ex adjuncto: *graviter pecco in*
debitam Deo venerationem valde laedo; sic Rom. 2,
sus: committendo flagitia diabolo servis ut idololatra

Ἱερόσυλος (ἱερὸν et συλέω) *sacrilegus* (*Hesy*
ἱερὰ κλέπτων) Act. 19, 37. 2 Macc. 4, 42.

Ἱερουργέω, ῶ, f. ήσω, (ἱερὰ ἐργάζομαι) 1)
macto, sacra facio. *Hesych.* ἱερουργεῖ· θύει, ἱερὰ ἐ
Philo de vita Mos. p. 687. *Joseph.* Antiq. 6, 6. 2. ib.
ἱερούργησε καὶ ὡλοκαύτωσε. (Ἱερουργήματα ib. 8, 4. 5.)
taphor. *me ipse immolo rei sacrae faciendae s. promo*
Rom. 15, 16. ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον, me ipsum in
tem doctrinae chr. propagationi. 4 Macc. 7, 8. τοὺς ἱερ
τας τὸν νόμον ἰδίῳ αἵματι, καὶ γενναίῳ ἱδρῶτι τοῖς με
νάτου πάθεσιν ὑπερασπίζοντας.

Ἱερουσαλήμ, vid. Ἱεροσόλυμα.

Ἱερωσύνη, ης, ἡ, (ἱερὸς) *sacerdotium, munu*
dotale. Hebr. 7, 11. 12. 14. 24. 3 Esdr. 5, 60. 1 Mac
3, 50. 4 Macc. 7, 6.

Ἰεσσαί, ὁ, (hebr. יִשַׁי) *Jesse* s. *Isai*, nom. pr
Davidis, regis; de quo vid. 1 Sam. 16, 1. 10. 17, 12.
— Matth. 1, 5. 6. Luc. 3, 32. Act. 13, 22. — Messias
ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, i. q. ὁ υἱὸς τοῦ Δαυίδ, Rom. 15,
11, 1. 10.

ʼΙεφθάε, ὁ, Jephtha, hebr. יִפְתָּח, nom. pr. indecl. filii adis qui aliquamdiu fuit שֹׁפֵט Israelitarum. Vid. Judic. c. et 12. — Hebr. 11, 32.

ʼΙεχονίας, ου, ὁ, Jechonias, (vid. LXX. 1 Chron. 3, 2 Chron. 36, 8.) rex Judaeorum, quo imperante respu- Judaica deſtructa eſt a Nabuchodonoſore, rege Babylo- um. 2 Reg. 24, 8. 25, 27. Commemoratur Matth. 1, 11. ibique dicitur filius Joſiae. Cum autem idem in V. T. fi- Joakimi fuiſſe legatur (1 Chron. 3, 15. 16. 2 Chron. 36, q.) interpretes Jechoniam priorem a Matthaeo comme- atum Joakimum, qui fuit filius Joſiae, eſſe arbitrati ſunt. Matthaeum vel ipſum unius ex majoribus Jeſu nomen iſſe, vel hoc nomen caſu excidiſſe, veriſimilius eſt.

ʼΙησοῦς, οῦ, ὁ, nom. pr. hebr. יֵשׁוּעַ, i. e. *vindex*, *ser- r*, graec. σωτήρ, ὁ σώζων. Nomen propr. hebraeis perfre- ns (1 Chron. 25, 11. Esdr. 2, 2.) In N. T. 1) *Joſua*, dux elitarum, Moſis ſucceſſor (Num. 13, 17. 27, 18. 34, 16. 1.) Act. 7, 45. Hebr. 4, 8. — 2) *Jeſus*, Dei filius, ho- um ſervator ſ. vindex a peccatis, ſ. poenis peccatorum orte. Matth. 1, 21. 26. Luc. 1, 31. 2, 21. et centies. Com- oratur a *Joſepho* Ant. 18, 3. 3. et 20, 9. 1. — ʼΙησοῦς unctum cum ὁ χριστὸς vid. χριστός. — ὁ Κύριος ʼΙησοῦς in tis apoſtolorum; vid. Κύριος. Paulus interdum nomen ponit pro *re chriſtiana*, 2 Cor. 1, 19. ſenſu et pietate Rom. 13, 14. — 3) *Jeſus cognomine Juſtus*, de quo vid. 4, 11.

ʽΙκανός, ή, όν, (ab obſoleto ἱκάνω, i. q. ἱκέω, ἵκω, venio in locum, ad aliquid) propr. eo pertinens, hinrei- d bis zu etwas, juſtae magnitudinis; inde 1) *ſufficiens*, 40, 16. Exod. 36, 6. — ἱκανός εἰμι, *potens ſum*, *valeo*, r. 3, 5. ſeq. infinitivo 2 Tim. 2, 2. ἱκανὸς εἰπεῖν, diſertus, *ph.* de bell. 4, 4. 1. ſeq. πρὸς 2 Cor. 2, 16. (Exod. 4, 10. ὸς πρὸς τῆς χθές. *Joſeph.* Ant. 1, 1. 1. τὴν αἰτίαν ἱκανὸς εἰμι ἀποδοῦναι καὶ νῦν. *Herodot.* 8, 36. Exempla larga e one vid. in *Loesn.* obſſ. p. 301 ſq. Inde LXX. Deum τὸν όν, omnipotentem dixerunt, ubi in hebr. eſt שַׁדַּי, Ruth. o ſq. Job. 31, 2. 39, 32. Ezech. 1, 24.) — ἱκανόν ἐστι, *eſt*, *ſufficit*; Luc. 22, 38. ἱκαν. ἐ. ſatis eſt, i. e. definite, te ultra progredi. cf. Gen. 30, 15. οὐχ ἱκανόν σοι (מְעַט), ſufficit tibi, ſed ultra progreſſa es). Ezech. 34, 18. 1 Reg. 31. — 2 Cor. 2, 6.: ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ, ſatis ſit poenae modi homini. — Τὸ ἱκανὸν, *quod ſatis eſt*, — a) ſatis alterius voluntate ſ. deſiderio; Marc. 15, 15. τὸ ἱκανὸν ῆσαι, latinor. *ſatisfacere* ſol. voluntati, *morem gerere*. ov. 25, 16. φάγειν τὸ ἱκανὸν ad oblectationem, non ad ſa- tem, i. e. modice. Obad. v. 5. ἔλειψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς ſ. quanta placerent, quae vellent). — b) ſenſu forenſi:

satis datum, Act. 17, 9. λαβόντες τὸ ἱκανὸν, postquam ii datum erat, scl. praedes listendo aut pecuniam depo cf. *Kypkii* obss. I, p. 197. — 2) sufficiens ratione *mult nis*, *satis numerosus*, ut Sap. 18, 12. οὐ πρὸς τὸ θά ζῶντες ἦσαν ἱκανοί. Inde: ἱκανοὶ, *multi*, *haud pauci* 12, 12. 19, 19. 1 Cor. 11, 30. (2 Chron. 30, 3. Ezech. רַב. 1 Macc. 13, 11. 49. — ὄχλος ἱκανὸς, Marc. 10, 14. 8, 32. Act. 11, 24. 26. Luc. 7, 11. 12. — ἀργύρια ἱκ. 28, 12. — λόγοι Luc. 23, 9. ἐφ᾽ ἱκανὸν, multis verbis, xius, Act. 20, 11. φῶς ἱκ. multa lux, Act. 22, 6. — de pore Act. 9, 23. 43. Luc. 8, 27. 20, 9. Act. 8, 11. 1 Luc. 23, 8. ἐξ ἱκανοῦ, jam diu. Passim. — 3) nostris sc ribus etiam ad dignitatem et dotes animi refertur: *pa gnus*; in formula: οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, vel seq. infinitivo 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. 1 Cor. 15, 9. vel seq. ἵνα, 8, 8. Luc. 7, 61. *impar*, *haud dignus sum*.

Ἱκανότης, ητος, ἡ, (ab ἱκανὸς) τὸ ἱκανὸν εἶνα *cultas alicuius rei*, τὸ *posse*, *idoneum esse*. 2 Cor. 3. 5 sych. ἱκανότης· δύναμις, ἰσχύς.

Ἱκανόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἱκανὸς) pr. ἱκανὸν ποιέω ficientem facio, contentum reddo, unde ἱκανόομαι, con sum, Addit. Esth. 4. ἱκανούσθω sufficiat Num. 16, 7. — d *idoneum facio*, *facultate rei efficiendae instruo*. Col. 2 Cor. 3, 6.

Ἱκετήριος, ία, ιον, (ab ἱκέτης supplex), quod plicem decet; inde ἱκετηρία scl. ἐλαία κλάδος, substantiv ramus olivae, quem supplex, auxilium et jus implora manu ferebat. (Ael. var. h. 3, 26. cf. *Schneideri* Lex. G Inde 2) *supplicatio*, Hebr. 5, 7. δεήσεις καὶ ἱκετηρίας, s ces preces LXX. semel Job. 41, 3. (hebr. 40, 27.), et terea 2 Macc. 9, 18. ubi ἱκετηρία promissio pacis esse vi (Job. 40, 22. ἱκετηρὶς, supplex.)

Ἰκμάς, άδος, ἡ, *humor*, *succus*. Luc. 8, 6. Jer. ἐπ᾽ ἰκμάδα עַל-יוּבַל ad loca uvida) βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτο *seph*. Antiq. 3, 1. 3.

Ἰκόνιον, ίου, τὸ, *Iconium*, urbs magna et fre Asiae minoris (nunc *Konia*) inter Galatiam et Pisidia Lycaonia sita, diversisque temporibus Phrygiae (*X* Anab. 1, 2. 19.), Lycaoniae (*Strab*. 12, 835. *Plin*. H. 27.) et Pisidiae (*Ammian*. Marc. 14, 6.) provinciis merata. — Act. 13, 51. 14, 1. 19. 21. 16, 2. 2 Tim. 3,

Ἱλαρὸς, ὰ, ὸν, *hilaris*, περιχαρὴς τῇ ὄψει, inte Hesychio. — 2 Cor. 9, 7. ἱλαρὸς δότης, hilari vultu ptoque animo dans. LXX. Prov. 22, 8. ἄνδρα ἱλαρὸν καὶ hebr. טוֹב-עַיִן. Ib. 19, 11. τὸ ἱλαρὸν pro רָצוֹן. Job. 33,

Ἱλαρότης, ητος, ἡ, *hilaritas*. — Rom. 12, 8. τητι, libenter ac prompte. LXX. pro רָצוֹן Prov. 18, 22.

Ἱλάσκω vid. Ἱλάω.

Ἱλασμός, οῦ, ὁ, (ab ἱλάω) *propitiatio; expiatio.* LXX.
סְלִיחָה Pſal. 130, 4. vid. etiam Dan. 9, 9. Num. 5, 8. 2 Macc.
3. — In N. T. bis 1 Joh. 2, 2. 4, 10. ubi Chriſtus dicitur
μός, i. e. auctor expiationis, eam efficiens. — LXX. pro
ת Ezech. 44, 27. et אַשְׁמַה Amoſ. 8, 14.

Ἱλαστήριος, ία, ον, (ab ἱλάω) 1) vim expiandi ha-
. *Joſeph.* Ant. 16, 7. 1. ἱλαστήριον μνῆμα, monumentum
andi numinis gratia exſtructum. 4 Macc. 17, 22. ἱλαστη-
[τοῦ, quod ſpurium] θανάτου αὐτῶν, morte ſua expia-
, qua ſcil. ἀντίψυχον facti ſunt τῆς τοῦ ἔθνους (Judaeo-
) ἁμαρτίας. — (Similiter χαριστήριος θυσία, *Joſeph.* Ant.
2. 1.) — 2) operculum arcae foederis in tabernaculo,
us quod in anniverſario expiationis feſto ſanguines ſacri-
rum ſpargebantur pro peccatis; in Vet. Teſt. (Exod. 25,
18. Levit. 16, 2. 13.) dicitur כפרת, quod *Joſephus* Antiq.
5. legit כְּפֹרֶת, quod eſt a כָּפַר *operuit;* vertit enim ἐπί-
; LXX. autem legerunt כַּפֹּרֶת, cum dageſch, quod eſt a
(כִּפֵּר) eiusdem verbi: *expiavit;* verterunt enim ἱλαστή-
, i. e. *propitiatorium, ara expiationis,* (ut θυμιατήριον,
ſuffitus, *Joſeph.* Antiq. 3, 6. 8.). Exod. 25, 18—22. Le-
16, 2. 13—15. Interdum etiam priorem lectionem ſimul
derunt, et habent ἱλαστήριον ἐπίθεμα, v. c. Exod. 5, 17.
38.), 6. ubi ἐπίθεμα emendationem ſapit. — Ita bis in
. Hebr. 9, 5. — et Rom. 3, 25. ubi Chriſtus ἱλαστηρίου
r propoſitus hominibus dicitur, i. e. expiationis auctor.
ch.: ἱλαστήριον· καθάρσιον, θυσιαστήριον. Multa de
voce habet *Wolfius* in curis phil. III, p. 63.

Ἱλάω, ſ. ἱλάσκω, propitium facio alicui aliquem; et
djuncto: expio. In activo inuſitat. Paſſivum: *propitius*
placor; Luc. 18, 13. ἱλάσθητί (imper. aor. 1.) μοι τῷ
τωλῷ. cf. Pſal. 25, 12.: ἱλάσθητι (סָלַחְתָּ ſeq. ל) τῇ ἁμαρ-
μου. 2 Reg. 4, 18. Dan. 9, 19. *Phavor.* ἱλάσθητι· ἵλεώς
γένοιο. — Medium: ἱλάσκομαι, f. ἱλάσομαι, *propitium fa-*
mihi, reconcilio, expio. Hebr. 2, 17. ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρ-
, peccata expiare. LXX. pro כִּפֵּר ſed ſeq. dativo: ταῖς
τίαις, Pſal. 65, 3. 78, 42. 79, 9.

Ἵλεως, ω, ὁ, ἡ, (attice pro ἵλαος) *pacatus, propitius.*
in formulis: a) ἵλεώς εἰμι ταῖς ἁμαρτίαις, Hebr. 8, 12.
dono peccata; LXX. 2 Chron. 6, 25. 27. Jer. 31, 34. 36,
bi in hebr. סָלַח. (ἵλεώς εἰμί τινι, propitius ſum alicui,
1. 14, 20. Jer. 5, 1. 7. ἵλεως γένου τῷ λαῷ, hebr. כַּפֵּר,
t. 21, 8. coll. Num. 14, 19. 4 Macc. 6, 28. — b) ἵλεώς
ſcl. ἔστω ὁ θεός, ſive ὁ θεὸς διαμένῃ Deus maneat tibi
pitius, ut plena legitur haec formula *Joſeph.* Ant. 7, 11.
ὁ δὲ ἵλεω μὲν εὔχετο τὸν θεὸν αὐτῷ διαμένειν) i. e. Deus
modi facinus a me abeſſe jubeat, eiusmodi calamitatem

satis datum, Act. 17, 9. λαβόντες τὸ ἱκανὸν, postquam iis datum erat, scl. praedes listendo aut pecuniam depone cf. *Kypkii* obss. I, p. 197. — 2) sufficiens ratione *multi nis, satis numerosus*, ut Sap. 18, 12. οὐ πρὸς τὸ θάψ ζῶντες ἦσαν ἱκανοί. Inde: ἱκανοὶ, *multi, haud pauci*, 12, 12. 19, 19. 1 Cor. 11, 30. (2 Chron. 30, 3. Ezech. 1 רַב. 1 Macc. 13, 11. 49. — ὄχλος ἱκανὸς, Marc. 10, 14. 8, 32. Act. 11, 24. 26. Luc. 7, 11. 12. — ἀργύρια ἱκ. M 28, 12. — λόγοι Luc. 23, 9. ἐφ' ἱκανὸν, multis verbis, p xius, Act. 20, 11. φῶς ἱκ. multa lux, Act. 22, 6. — de pore Act. 9, 23. 43. Luc. 8, 27. 20, 9. Act. 8, 11. 14 Luc. 23, 8. ἐξ ἱκανοῦ, jam diu. Passim. — 3) nostris scri ribus etiam ad dignitatem et dotes animi refertur: *par, gnus;* in formula: οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, vel seq. infinitivo M 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. 1 Cor. 15, 9. vel seq. ἵνα, M 8, 8. Luc. 7, 61. *impar, haud dignus sum.*

Ἱκανότης, ητος, ἡ, (ab ἱκανὸς) τὸ ἱκανὸν εἶναι, *cultas alicuius rei*, τὸ *posse, idoneum esse*. 2 Cor. 3. 5. sych. ἱκανότης· δύναμις, ἰσχύς.

Ἱκανόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἱκανὸς) pr. ἱκανὸν ποιέω, ficientem facio, contentum reddo, unde ἱκανόομαι, conte sum, Addit. Esth. 4. ἱκανούσθω sufficiat Num. 16, 7. — dei *idoneum facio, facultate rei efficiendae instruo.* Col. 1 2 Cor. 3, 6.

Ἱκετήριος, ία, ιον, (ab ἱκέτης supplex), quod plicem decet; inde ἱκετηρία scl. ἐλαία κλάδος, substantive ramus olivae, quem supplex, auxilium et jus imploratu manu ferebat. (Ael. var. h. 3, 26. cf. *Schneideri* Lex. Gr. Inde 2) *supplicatio*, Hebr. 5, 7. δεήσεις καὶ ἱκετηρίας, sup ces preces LXX. semel Job. 41, 3. (hebr. 40, 27.), et p terea 2 Macc. 9, 18. ubi ἱκετηρία promissio pacis esse vide (Job. 40, 22. ἱκετηρὶς, supplex.)

Ἰκμὰς, άδος, ἡ, *humor, succus*. Luc. 8, 6. Jer. 1 ἐπ' ἰκμάδα יוּבַל-עַל ad loca uvida) βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ. *seph.* Antiq. 3, 1. 3.

Ἰκόνιον, ίου, τὸ, *Iconium*, urbs magna et frequ Asiae minoris (nunc *Konia*) inter Galatiam et Pisidiam Lycaonia sita, diversisque temporibus Phrygiae (*Xen* Anab. 1, 2. 19.), Lycaoniae (*Strab.* 12, 835. *Plin.* H. 27.) et Pisidiae (*Ammian.* Marc. 14, 6.) provinciis ac merata. — Act. 13, 51. 14, 1. 19. 21. 16, 2. 2 Tim. 3, 1

Ἱλαρὸς, ὰ, ὸν, *hilaris*, περιχαρὴς τῇ ὄψει, interp Hesychio. — 2 Cor. 9, 7. ἱλαρὸς δότης, hilari vultu pr ptoque animo dans. LXX. Prov. 22, 8. ἄνδρα ἱλαρὸν καὶ δο hebr. טוֹב-עַיִן. Ib. 19, 11. τὸ ἱλαρὸν pro רָצוֹן. Job. 33, 26.

Ἱλαρότης, ητος, ἡ, *hilaritas*. — Rom. 12, 8. ἱλ τητι, libenter ac prompte. LXX. pro רָצוֹן Prov. 18, 22.

Ἱλάσκω vid. Ἱλάω.

Ἱλασμός, οῦ, ὁ, (ab ἱλάω) *propitiatio; expiatio.* LXX. סְלִיחָה Psal. 130, 4. vid. etiam Dan. 9, 9. Num. 5, 8. 2 Macc. 6. — In N. T. bis 1 Joh. 2, 2. 4, 10. ubi Christus dicitur ...μός, i. e. auctor expiationis, eam efficiens. — LXX. pro ... Ezech. 44, 27. et אַשְׁמָה Amos. 8, 14.

Ἱλαστήριος, ία, ον, (ab ἱλάω) 1) vim expiandi ha... *Joseph.* Ant. 16, 7. 1. ἱλαστήριον μνῆμα, monumentum ...andi numinis gratia exstructum. 4 Macc. 17, 22. ἱλαστη... [τοῦ, quod spurium] θανάτου αὐτῶν, morte sua expia..., qua scil. ἀντίψυχον facti sunt τῆς τοῦ ἔθνους (Judaeo...) ἁμαρτίας. — (Similiter χαριστήριος θυσία, *Joseph.* Ant. ...2. 1.) — 2) operculum arcae foederis in tabernaculo, ...us quod in anniversario expiationis festo sanguines sacri...rum spargebantur pro peccatis; in Vet. Test. (Exod. 25, 18. Levit. 16, 2. 13.) dicitur כַּפֹּרֶת, quod *Josephus* Antiq. ... 5. legit כְּפֹרֶת, quod est a כָּפַר *operuit;* vertit enim ἐπί...; LXX. autem legerunt כַּפֹּרֶת, cum dagesch, quod est a (כִּפֶּר) eiusdem verbi: *expiavit;* verterunt enim ἱλαστή..., i. e. *propitiatorium, ara expiationis,* (ut θυμιατήριον, suffitus, *Joseph.* Antiq. 3, 6. 8.). Exod. 25, 18—22. Le...16, 2. 13—15. Interdum etiam priorem lectionem simul ...derunt, et habent ἱλαστήριον ἐπίθεμα, v. c. Exod. 5, 17. ...38.), 6. ubi ἐπίθεμα emendationem sapit. — Ita bis in ... Hebr. 9, 5. — et Rom. 3, 25. ubi Christus ἱλαστηρίου ...r propositus hominibus dicitur, i. e. expiationis auctor. ...ch.: ἱλαστήριον· καθάρσιον, θυσιαστήριον. Multa de voce habet *Wolfius* in curis phil. III, p. 63.

Ἱλάω, f. ἱλάσκω, propitium facio alicui aliquem; et ...djuncto: expio. In activo inusitat. Passivum: *propitius ... placor;* Luc. 18, 13. ἱλάσθητί (imper. aor. 1.) μοι τῷ ...τωλῷ. cf. Psal. 25, 12.: ἱλάσθητι (סָלַחְתָּ seq. ל) τῇ ἁμαρ...μου. 2 Reg. 4, 18. Dan. 9, 19. *Phavor.* ἱλάσθητι· ἵλεώς γένοιο. — Medium: ἱλάσκομαι, f. ἱλάσομαι, *propitium fa... mihi, reconcilio, expio.* Hebr. 2, 17. ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρ..., peccata expiare. LXX. pro כִּפֶּר sed seq. dativo: ταῖς ...τίαις, Psal. 65, 3. 78, 42. 79, 9.

Ἵλεως, ω, ὁ, ἡ, (attice pro ἵλαος) *pacatus, propitius.* in formulis: a) ἵλεώς εἰμι ταῖς ἁμαρτίαις, Hebr. 8, 12. *...dono* peccata; LXX. 2 Chron. 6, 25. 27. Jer. 31, 34. 36, ...bi in hebr. סָלַח. (ἵλεώς εἰμί τινι, propitius sum alicui, ...a. 14, 20. Jer. 5, 1. 7. ἵλεως γένου τῷ λαῷ, hebr. כַּפֵּר, ...t. 21, 8. coll. Num. 14, 19. 4 Macc. 6, 28. — b) ἵλεώς scl. ἔστω ὁ θεός, sive ὁ θεὸς διαμένῃ Deus maneat tibi ...pitius, ut plena legitur haec formula *Joseph.* Ant. 7, 11. ὁ δὲ ἵλεω μὲν εὔχετο τὸν θεὸν αὐτῷ διαμένειν) i. e. Deus ...modi facinus a me abesse jubeat, eiusmodi calamitatem

avertat. Eſt vox abominantis et dehortantis, cuius
Deus hoc avertat! abſit hoc! Sic ſemel Matth. 16, 22.
LXX. reſpondet hebr. חָלִילָה ſeq. לְ, 2 Sam. 23, 17. ἵλε
κύριε, τοῦ ποιῆσαι τοῦτο. ib. 20, 20. 1 Chron. 11, 19. (
μὴ γένοιτο, Joſ. 22, 29. 24, 16.)

Ἰλλυρικὸν, οῦ, τὸ, *Illyricum*, regio inter It
Germaniam, Macedoniam et Thraciam, cuius termini
ab altera parte mare adriaticum, ab altera Danubius.
15, 19.

Ἱμὰς, ἄντος, ὁ, *lorum*, lederner Riemen. Dici
de *corrigiis*, quibus calceamenta alligabantur, Marc
Luc. 3, 16. Joh. 1, 27. LXX, Jeſ. 5, 27. οἱ ἵμαντες, (
τῶν ὑποδημ. αὐτῶν. *Suid.* ἱμάς· σφαιρωτὴρ (LXX., G
23.) σανδαλίου, ζανίχιον, οἷον τὸ λώριον τοῦ ὑποδήματ
b) de loris, quibus captivorum et malefactorum manu
ſtringebantur, ſ. quibus verberandi adſtringebantur. A
25. προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, cf. προτείνω. 4 Macc.
διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ τοὺς βραχίονας ἱμᾶσιν ἑκ
θεν. Sir. 30, 26. ζυγὸς καὶ ἱμὰς κάμψουσι τράχηλον, καὶ
κακούργῳ στρέβλαι καὶ βάσανοι.

Ἱματίζω, f. ίσω, (ab ἱμάτιον) *veſtio, amicio;*
5, 15. Luc. 8, 35.

Ἱμάτιον, ου, τὸ, (LXX. maxime pro בֶּגֶד et
veſtis, veſtimentum; — a) univerſe: veſtis quaecunqu
gumentum corporis, Matth. 9, 16. 11, 8. Marc. 2, 21.
5, 36. 7, 28. Hebr. 1, 11. et paſſim. Ezech. 8, 7, 16. S
21. ἀρχὴ ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος, καὶ ἱμάτιον. J
Antiq. 3, 11. 4. ἱμάτιον τῆς κεφαλῆς de velo mulieru
b) *pallium*, veſtis ſuperior, quae tunicae injicitur, Ma
40. 9, 20 ſq. 14, 36. 21, 7. 8. Luc. 6, 29. Joh. 19, 2.
12, 8. 16, 22. et paſſim. Diſtinguitur ab eo χιτών, t
Act. 9, 39. — c) τὰ ἱμάτια τινος, *pallium et tunica*,
17, 2. 24, 18. 27, 31. 35. Joh. 13, 4. 12. 19, 23. Act.
22, 20. Jac. 5, 2. 1 Petr. 3, 3. et paſſim. Sic etiam in
mula: dilacerare veſtes, Matth. 26, 65. Act. 14, 14. 2
coll. 2 Sam. 1, 2. Jud. 11, 35. — Interdum omittitur
Apoc. 3, 4. Joh. 20, 12. Matth. 11, 8.

Ἱματισμὸς, οῦ, ὁ, (ab ἱματίζω) *veſtimenta, veſ*
[Matth. 27, 35.] Luc. 7, 25. Joh. 19, 24. Act. 20, 33. 1
2, 9. — de *pallio* Luc. 9, 29. (LXX. ut ἱμάτιον pro בֶּגֶד
24, 53. לְבוּשׁ Pſal. 22, 19. שַׂלְמָה Joſ. 22, 8.)

Ἱμείρω ſ. ἱμείρομαι, (ab ἵμειρος ſ. ἵμερος, cupido
petitus, potiſſimum de deſiderio amoris) *deſiderio rei te*
amore feror; ſeq. genitivo objecti. In textu vulg. 1 Th
8. ἱμειρόμενοι ὑμῶν, amore veſtrum flagrans. cf. Job. 3
ἱμείρονται τοῦ θανάτου, hebr. חָכָה Heſych. ἱμείρεται· ἐ

ποθεῖ. — idem ἐρᾷ. *Griesbach*. habet ὁμειρόμενοι. Vid.
ρομαι.

"Ινα, conjunct. caussalis, *ut*, *quo*; ἵνα μή, *ne*, *ut non*.
itur maxime conjunctivus, rarius indicativus futuri, ubi
futura cogitatur certissima (in N. T. 1 Cor. 9, 18. Apoc.
14. ubi vero non significat *ut*, et in codd. 1 Cor. 13, 3.
tr. 3, 1.); in N. T. etiam indicativus praesentis, quod
cis prorsus insolitum est, 1 Cor. 4, 6. Gal. 4, 17. Test.
Patr. p. 684. ἵνα εὐοδοῦται. (De usu grammatico huius
unct. vid. *Matthiae* gramm. gr. §. 518 sqq. *Rost*. gramm.
. 439 sqq.) — Est autem in N. T. I) ut apud profanos
a, conjunctio indicans 1) *consilium: ut*, *eo consilio ut*;
.7, 23. εἰ περιτομὴν λαμβ. ἀνθ. ἐν σαββ., ἵνα μὴ λυθῇ ὁ
ς, si puer circumciditur scl. octavo die, si vel sit sabba-
, ne lex (de circumcidendis pueris octavo die) laedatur.
r. 7, 29. τοῦτο δέ φημι — ἵνα καὶ, eo consilio, ut. Marc.
3. 3, 10. 14. 4, 21. Luc. 1, 4. 6, 7. Rom. 3, 8. et saepis-
. — Praecedit Rom. 14, 9. εἰς τοῦτο. — 2) *eventum*,
a in consiliis habemus, *ut*, *quo* Matth. 19, 16. Marc. 10,
τί ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον. Matth. 27, 20. ἔπεισαν
ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαῤῥαβᾶν. Marc. 9, 22. Joh.
. — Huc etiam pertinet formula: ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφὴ,
ῥηθὲν, Matth. 1, 22. 2, 15. 19, 13. et passim. Hoc sensu
ndet ἵνα, *ut*, apud LXX. hebr. אֲשֶׁר Gen. 11, 7. hebr.
Gen 27, 25. Exod. 4, 5. 3 Esdr. 8, 85. coll. Esdr. 9, 12.
, ל Nehem. 6, 17 et chald. ו Dan. 2, 30. et דִּי Esdr. 4, 15.
. Dan. 4, 4. — 3) *eventum* qualemcunque qui (etiam
consilio agentis) sequitur, et sequi solet: a) *quo fit*, *quo*
iet, *quo futurum est*, *ut*; Marc. 11, 25. ἀφίετε — ἵνα
πατὴρ ὑμῶν ἀφῇ. Luc. 11, 50. 14, 10. 16, 9. Joh. 4, 36.
αὶ, quo simul eveniet ut. ib. 5, 40. Rom. 5, 21. ἵνα, quo
ut. ib. 11, 31. Gal. 5, 17. Eph. 6, 3. Apoc. 8, 12. Jer. 7,
ro לְמַעַן. — b) *ita ut*; 1 Thess. 5, 4. ἵνα καταλάβῃ, ita
osset etc. — ἵνα μή, *ne fortasse eveniat ut*, *ne*, Matth.
7. 26, 5. Marc. 3, 9. Luc. 14, 29. 18, 5. Act. 5, 26. 1 Cor.
. 8, 13. et passim. — Notanda est formula Paulo pro-
ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ne dicam vos, i. e. possem et di-
vos, sed nolo; 2 Cor. 9, 4. Phil. v. 19. — —

II) *Scriptores N. T.* 1) *saepissime* ἵνα ad imitationem
. ו sive דִּי et syriac. Dolath (ܕ) *ponunt*, *si in verbis*
aut consilium aut eventus vel futurus, *vel qui futurus*
atur, *ubi profani habent accusativum cum infinitivo*,
τοῦ cum infinitivo, *vel* ὅτι et ὡς. Quod fit a) in *com-*
tionibus; συμφέρει μᾶλλον ἵνα praestaret perire etc. Matth.
. 30. 18, 6. Joh. 11, 50. 16, 7. (sequente infinitivo Joh.
4. Matth. 19, 10. 2 Cor. 12, 1. 4 Esdr. 4, 12. „melius
nos esse, quam — vivere.") — Luc. 17, 7. λυσιτελεῖ

αὐτῷ (fcl. μᾶλλον) εἰ ἔῤῥιπται — ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ. (fe
finitivo Tob. 3, 6.) — Joh. 1, 27. ἄξιός εἰμι, ἵνα, dignu
qui; (feq. infinitivo Luc. 15, 21. Apoc. 4, 11. 5, 2. 9
1, 16, 18, 1.) Matth. 10, 25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα
6, 7. οὐκ ἀρκοῦσιν, ἵνα. Matth. 8, 8. ἱκανὸς ἵνα. (feq.
tivo Matth. 3, 11. Marc. 1, 7.) — 1 Cor. 4, 3. ἐμοὶ εἰ
χιστόν ἐστι, ἵνα. — b) poft verba *jubendi*, *rogandi*, *ho*
precandi; ubi propofitio, quae ab ἵνα incipit, femper
mentum mandati, precum etc. indicat; v. c. εἰπὼ ἵνα
4, 3. Marc. 3, 9. Luc. 4, 3. 1 Joh. 5, 6. Apoc. 6, 11. ἐ
αὐτοῖς ἵνα. ib. 9, 4. — Ἐντέλλομαι ἵνα, Marc. 13, 34.
XII. Patr. p. 543. 671 fq.) Porro poft ἀπαγγέλλω Mat
10. διαστέλλω Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. θέλω Matth
Marc. 6, 25. Luc. 6, 31. 18, 49. Joh. 17, 24. et paffim
λημά ἐστι Joh. 6, 39 fq. coll. Teft. XII. Patr. p. 704. εἰ
ἵνα καταλίπω τὰ εἴδωλα. — Ἐντολὴν διδόναι, f. λαμ
ἵνα, Joh. 11, 57. 13, 34. 15, 12. Act. 17, 15. Ἐξορκί
Matth. 26, 23. Ἐρωτάω Marc. 7, 26. Luc. 7, 36. 16, 27
4, 47. 17, 15. Ἐπιτιμάω, ἵνα μή, Matth. 12, 16. M
13. Διαμαρτυρ. ἵνα 1 Tim. 5, 21. Προσεύχομαι, Matt
20. 26, 41. Luc. 22. 46. Rom. 15, 31. 32. ubi ἵνα pe
προσευχῇ v. 30. Teft. XII. Patr. p. 535. ηὐξάμην κυρίω
ib. 684. (feq. infinit. 2 Cor. 13, 7.) Δέομαι ἵνα Luc. 2
22, 32. Teft. XII. Patr. p. 730. *Jofeph.* Antiq. 12, 3. 2.
infinit. 3 Macc. 1, 16. *Jofeph.* Antiq. 9, 14. 3.) Παραγ
ἵνα Marc. 6, 8. Teft. XII. Patr. p. 529. προστάσσει ἵνα κ
ται. 3 Esdr. 8, 19. ubi די in textu chald. Esdr. 7, 21.
LXX. per ὅτι reddiderunt. coll. Esd. 6, 11. (feq. inf
Jofeph. Antiq. 8, 1. 3. κελεύω ἀποστέλλειν 1 Macc. 14
Παρακαλέω ἵνα, Matth. 14, 36. Marc. 5, 10. 18. 1 Cor.
1 Theff. 4, 1. 2 Theff. 3, 12. (feq. infinit. 2 Macc. 15,
feph. Antiq. 2, 14. 5. ib. 2, 3. 1.) — Eodem modo in
ponitur ἵνα, fi in antecedentibus latet implicite notio
dati, five voluntatis, v. c. ἀποστέλλ. τινα, ἵνα Joh. 1, 19
2 Macc. 14, 19. fequitur infinitivus, apud *Jofeph.* An
8. 3. participium). Παρέδωκεν ἵνα, tradidit cum mandat
Matth. 27, 26. Marc. 5, 15. Διδόναι τινα ἵνα, Marc. 8,
37. Joh. 5, 36. Apoc. 9, 5. 19, 18. (coll. Apoc. 9. 15. u
quitur infinitivus) Οὐκ ἤφιεν ἵνα Marc. 11, 16. — Vid.
Joh. 9, 22. 18, 39. Luc. 16, 24. 20, 28. Marc. 6, 12. 1
Act. 27, 42. Tit. 2, 4. In loco Eph. 5, 33. ἡ δὲ γυν
φοβῆται, ante ἵνα fuppl. eft λέγω, jubeo. Apoc. c. 3,
12—16. eodem modo habetur ποιεῖν τινα, ἵνα, jubere
gere ut. coll. 4 Esdr. 11, 34. „feceram regnare, et *ut* p
veniret" etc. — c) *poft verba* ζητέω, ζηλόω pro infin
1 Cor. 4, 2. 14, 1. 12. Matth. 26, 16. ἐζήτει εὐκαιρίαν, ἵνα
παραδῷ. — d) poft χρείαν ἔχει Jo. 2, 25. 16, 30. 1 Jo. 2, 27.

3. (sequente infinitivo Matth. 14, 16. 1 Thess. 4, 9. et οῦ Hebr. 5, 12.) — e) post ἑτοιμάζειν σεαυτόν; Apoc. 8, ίμασεν ἑαυτοὺς, ἵνα σαλπίσωσι (pro τοῦ σαλπ., ut Amos. f. pro σαλπίσαι ut 1 Macc. 5, 11.) Sic. Dan. 3, 15. ἑτοί- χων ἵνα (chald. דִּי). — Vid. etiam Joh. 4, 34. ἐμὸν ἐστιν ἵνα ποιῶ, pro ποιεῖν. Test. XII. Patr. p. 682.: ἕως ραθῇ, pro ἕως οὗ, quod LXX. pro chald. עַד דִּי, Dan. 4, 2. — 2) ut chald. ד f. דִּי, ἵνα est: ita ut, adeo ut, l profanos: οὕτω — ὥστε). Joh. 5, 20. μείζονα τούτων αὐτῷ ἔργα ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. Luc. 9, 45. ἦν παρακε- μ. ἀπ᾽ αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό. Apoc. 9, 20. οὐ μετ- αν, ἵνα μὴ προσκυν. non resipiscebant ita ut non am- colerent. — 3) post verba consultandi interdum ponitur ιῶς f. ὅπως, quo, quo modo. Matth. 26, 4. συνεβουλεύ- , ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι. Joh. 11, 53. 12, 10. — . 7, 34. μεριμνᾷ, ἵνα ἡ ἁγία, — μεριμνᾷ, πῶς ἀρέσει. — ὅτι, et rationem infert, ut לְמַעַן et chald. דִּי; quod, Joh. 8, 56. ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ. Ib. 9, 2. τίς ἥμαρτεν α τυφλὸς γεννηθῇ. 3 Joh. v. 4. μειζοτέραν οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω, quam quum audio. Joh. 15, 13. μείζονα ταύ- γάπης οὐδεὶς ἔχει, (ἢ) ἵνα τις θῇ. 1 Petr. 4, 13. coll. 13, 9. — propterea quod, Matth. 18, 16. Apoc. 22, 14. 6. 11. (ubi לְמַעַן). — 5) post οὗτος, αὕτη, τοῦτο se- r ἵνα ita, ut indicet, qua in re aliquid conspicuum sit, natur, quid res sit, vertendumque est quod. Joh. 15, 8. ύτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ, ἵνα καρπὸν φέρητε, eo pater ho- afficitur, quod etc. 1 Joh. 4, 17. Luc. 1, 43. πόθεν μοι , ἵνα ἔλθῃ, hoc, quod venit, i. e. tantum honoris, ut Omissum est ἐν τούτῳ ante ἵνα Phil. 2, 2. — Joanni pro- est formula αὕτη δέ ἐστιν — ἵνα, in eo cernitur, quod; oc vult, ut; Joh. 6, 29. 39. 17, 3. 1 Joh. 3, 11. 23. 4, , 5. 2 Joh. v. 6. — Etiam post ποταπὸς Joannes, 1 Ep. habet ἵνα pro ὅτι. (Test. XII. Patr. p. 606.: αὕτη ἐστὶν εσις τῆς οἰνοποσίας, ἵνα ἕως ὅτου ἔχει αἰδῶ, πίῃ.) Sic . 1 Cor. 9, 18. aute ἵνα suppl. puto: οὗτος δὲ ἐστί μοι ος, in eo est, quod a nemine propter beneficia accepta . — 6) Denique, ut chald. דִּי et Syriac. Dolath, est pro relativo. Ita ἵνα in N. T. interdum, ubi sermo est futura certissima, aut de eo quod faciendum est, pro vo ponitur in scriptis Joannis; Joh. 5, 7. ἄνθρωπον οὐκ ἵνα βάλῃ με, qui me conjiciat. ib. 6, 5. ἄρτους ἵνα φά- quos comedant. c. 16, 24. λήψεσθε ἵνα, accipietis id, 1 Joh. 1, 9. πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ. Joh. 14, αράκλητον δώσει ἵνα μένῃ, qui maneat. Fortasse etiam modo Apoc. 3, 18. 21, 15. Sic Esdr. 7, 25. κατάστη- ιτὰς ἵνα (דִּי) ὦσι κρίνοντες. Dan. 5, 15. εἰσῆλθον οἱ μά- να ἀναγνῶσι, lecturi. Test. XII. Patr. p. 523. πνεῦμα

ὑπερηφανίας (scl. homini inest) ἵνα κινῆται καὶ μεγα
quo turbidus s. seditiosus fit. Huc etiam refero dice
mam: ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα, veniet tempus quo sutu
ut, Joh. 12, 23. 13, 1. 16, 2, 32. ubi alii ἵνα habent
verbio temporis: *quando*. In V. T. post בָּאִים יָמִים
solet *Vau*, LXX. καί. Jer. 30, 3. 31. 31, 27. 31. 38.
6. αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν). 4 Esdr. 7, 26. 6, 18. 19.: „
veniet et erit *quando*". — Saepius ante ἵνα aliquid o
a quo pendet, v. c. τοῦτο δὲ ἐγένετο, Marc. 14, 49. Jo
13, 18. 15, 25. — Joh. 1, 18. ubi ἦλθεν e versu 7
Joh. 1, 22. 1 Joh. 2, 19. Joh. 10, 17. ubi suppl. κα
ποιῶ. 2 Cor. 10, 9. Gal. 2, 10.

Ἱνατι, s. divisim ἵνα τί (elliptice pro τί γέγον
ἐστιν ἵνα) ut latinor. *ut quid*, est: *quare? cur? q
finem?* Matth. 9, 4. 27, 46. Luc. 13, 7. Act. 4, 25. 27
LXX. pro לָמָּה Gen. 4, 6. Dan. 10, 20. עַל־מָה Num. 2

Ἰόππη, ης, ἡ, (sic LXX., N. T. et Josephus;
etiam Ἰώππη), hebr. יָפוֹ s. יָפוֹא, *Joppe*, urbs Pala
ad mare mediterraneum in finibus tribus Dan sita, po
structa, et ab Augusto Herodis magni regno adjecta. (
Antiq. 9, 11. de bell. 1, 20. 3.). Hodie *Jaffa* appellatu
9, 36 — 43. 10, 5. 8. 23. 32. 11, 5. 13. cf. Jos. 19, 46.
2, 16. Jon. 1, 3. Esdr. 3, 7. 1 Macc. 14, 5.

Ἰορδάνης, ου, ὁ, hebr. יַרְדֵּן, (a יָרַד manare,
Jordanes, fluvius Palaestinae maximus; nunc *El*
reich. Oritur ex aquis nivalibus montis Libani, pro
que ex antro montis Paneadis ad radices Libani, u
paludes Semechonitidis (s. lacum Merom), in Galilae
latus, lacum Galilaeae (s. Genesareth) permeat, et
aquis valde auctis defluit in lacum Asphaltitem s. ma
tuum. Ex narratione Josephi (de bell. 3, 10. 7.)
Phiala, ad radicem montis Antilibani, oritur, et CX
sub terra in occulto ad antrum Paneadis defertur. C
moratur Matth. 3, 5 sq. 13. 4, 15. 25. 19, 1. Marc. 1,
8, 10, 1. Luc. 3, 3. 4, 1. Joh. 1, 28. 3, 26. 10, 40. cf.
Gen. 13, 11. Num. 13, 30. 2 Reg. 5, 10 sqq. Zach. 11
Dicitur etiam Jordanes major s. magnus antequam in p
Semechonitarum influit, ut distinguatur ab alio amn
nomen Jordanes minor (ἐλάσσων, *Joseph*. Antiq. 5, 3.
κρός de bell. 4, 1. 1.) qui aquas suas in ista palude in
rem immittit.

Ἰός, οῦ, ὁ, (ab ἵημι, mitto) 1) missile, sagitta,
3, 13. ἰοὺς φαρέτρας, hebr. בְּנֵי אַשְׁפָּה, filios pharetra
sagittas. Cum sagittarum cuspides veneno essent tinct
2) *venenum*; — in N. T. tropice de calumnia, quae
hominum aeque lethifera est ac venenum corpori. R
13. ἰὸς ἀσπίδων, venenum aspidis, i. e. maxime n

mpta sunt e Psal. 140, 3. ubi in hebr. est חֵמָה. — Jac. lingua dicitur μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. Sic Test. XII. . 680.: ἰοῦ διαβολικοῦ τὴν καρδίαν πληροῖ. Ibid. p. 529. veneno libidinis legitur. — 3) *aerugo*, Jac. 5, 3. et er. v. 24. LXX. Ezech. 24, 6. 11. 12. pro חֶלְאָה. De ad profanos vid. *Kypkii* obss. s. II, p. 426.

ουδαία, ας, ἡ, vid. Ἰουδαῖος.

ουδαΐζω, f. ίσω, (ab ἰουδαῖος) *judaizo* (ut ἑλληνίζω, ίζω et similia) i. e. *Judaeorum mores, religionem, sequor.* Semel Gal. 2, 14. ἰουδαΐζ. leges mosaicas ob-; moribus Judaeis similem esse. Sic quoque Esth (הִתְיַהֵד). *Joseph.* de bell. 2, 18. 2. Judaeorum partes iis favere.

ουδαϊκός, ή, όν, (a ἰουδαῖος) *judaicus*, Tit. 1, 14 Ant. 20, 11. 1. et 4. de vita §. 6. 3 Macc. 13, 21. 8, 11.

ουδαϊκῶς, adv. *judaice, Judaeorum more.* Gal. 2, 14.

ουδαῖος, αία, ὁ, ἡ, *judaeus.* Ut ἰδουμαῖος, ἀμοῤ-ῥαῖος, μιναῖος et similia gentilia, formatum ab Ἰούδα, quod LXX. interpretes usurpant 1) de tribu Judae 3, 10. 5, 5. 2 Reg. 24, 20. υἱοὶ Ἰούδα, Jos. 18, 11. etiam ὁ Ἰούδα scl. λαὸς 2 Chron. 30, 24. sive δῆμος 17, 7. 2) de sedibus tribus Judae Judic. 18, 12. etiam α scl. ἀγρὸς Jos. 20, 7. 2 Chron. 11, 10. et ἡ γῆ Ἰούδα 1, 7. — 3) de regno Judae eiusque incolis, 2 Chron. 25. 31, 20. 32, 1. 9. — Inde 1) ἰουδαῖος, יְהוּדִי, *ju- Judaicus*, v. c. ἀνὴρ Act. 10, 28. 2, 14. 22, 3. ψευ-ήτης Act. 13, 6. ἀρχιερεὺς Act. 19, 14. coll. Esth. 2, 5. τος ἰουδ. *Joseph.* de bell. 3, 7. 31. ἀνὴρ τις ἰουδαῖος, . 3, 29. τόπος Ἰουδαῖος. — Ἰουδαία γυνὴ Act. 16, 1. 1 Chron. 4, 18. — *Origine, gente, religione Judaeus*, 29. 18, 25. Act. 18, 2. 24. 21, 39. Rom. 1, 16. 2, 9. 17. 3. et passim. Esth. 3, 4. 5, 9. 13. — *Judaeus pro-*, Act. 2, 5. coll. v. 10. — 2) οἱ ἰουδαῖοι, *Judaei*, יְהוּדִים, lae regni Judae 2 Reg. 16, 6. — iidem in exilio, Neh. Esth. 8, 7. 9, 18 sq. in Aegypto 2 Macc. 1, 10. — et s 3 Esdr. 2, 18. 23. — b) incolae provinciae Judaeae temporibus), Luc. 23, 51. vid. Ἀριμαθαία. — c) gens 1, Matth. 2, 2. 27, 11. 29. Marc. 7, 3. 15. Joh. 2, 6. 2. 5, 1. et saepius. — ἰουδαῖοι καὶ ἕλληνες, Act. 14, 1. 19, 10. 1 Cor. 1, 23 sq. et passim. Act. 14, 5. — d) d gentis homines extra Palaestinam, οἱ ἰουδαῖοι κατὰ νη, Act. 21, 21. 14, 1. 19. 17, 13. 21, 27. — Notan-st in Evang. Joannis τοὺς ἰουδαίους saepius significare es Judaeorum, potissimum Hierosolymitanos, c. 1, 19. 2, 5, 10. 15 sq. 6, 52. 7, 1. 13. 9, 22. etc. Ita etiam y (ut habet Griesb. pro ἰουδαίων) Joh. 3, 25. —

3) Ἰουδαία, a) *judaea*, v. c. γυνὴ, mulier judaica, Ac
24, 24. 1 Chron. 4, 18. — b) ἡ ἰουδαία, (fcl. γῆ, u
tur Joh. 3, 22. f. χώρα, ut legitur Marc. 1, 5. *Joſeph*
11, 1. 1.) *Judaea;* et quidem a) fedes tribus Judae
27, 10. 2 Chron. 3, 1. — b) regnum Judae, 1 Sam
3 Esdr. 1, 26. 32. — c) provincia Judaea poſt exilium
diſtinguitur a Galilaea et Samaria. Matth. 2, 1. 5. 2
19, 1. 24, 16. Marc. 3, 7. Luc. 2, 4. 3, 1. 5, 17. Joh
4, 3. 47. Act. 1, 8. 9, 1. et paſſim. — pro incolis Matt
Marc. 1, 5. 2 Chron. 32, 33. 35, 24. — c) ſenſu latio
gnum Judaeorum Jeſu temporibus, Act. 2, 9. 10, 37
29. Luc. 7, 17. 1, 5. fortaſſe etiam 2 Cor. 1, 16. Gal
(*Joſeph.* de bell. 1, 1. 1. contr. Apion. 1, 7.) — Act. 26, 2
χώρα τῆς Ἰουδαίας. 3 Esdr. 6, 8.

Ἰουδαϊσμός, ου, ὁ, (ab ἰουδαΐζω) *religio j*
Gal. 1, 13. coll. v. 14. 2 Macc. 2, 21. οἱ ὑπὲρ τοῦ Ἰου
φιλοτίμως ἀνδραγαθήσαντες dicuntur qui ſub Maccabæ
gnaverant pro patria lege. Eodem modo 2 Macc.
4 Macc. 4, 16. ἐξόμνυσθαι τὸν ἰουδαϊσμόν, ejurare reli
judaicam.

Ἰούδας, ὁ, gen. Ἰούδα, dat. Ἰούδᾳ, acc. Ἰούδ
N. T., LXX. interpr. *Joſephus* Ant. 12, 7 ſqq. et libri
baeor.) hebr. יְהוּדָה, *Judas*, nom. propr. 1) *Judas*,
filius quartus, Matth. 1, 2 ſq. Luc. 3, 33. (Gen. 29, 35.
— *tribus Judae*, Matth. 2, 6. Luc. 1, 39. Hebr. 7, 14
5, 5. 7, 5. — *regnum Judaeum*, quod a tribu Judae,
maxima, nomen acceperat; metonym. *incolae, Judaei*
8, 8. — 2) *Judas*, ignotus, e majoribus Chriſti, Luc
— 3) *alius* horum majorum, pariter ignotus, Luc. 3,
3) *Judas* cognomine *Galilaeus*, qui tempore cenſus,
rino acti, una cum Sadoco ſeditionem excitaverat in G
Act. 5, 37. *Joſeph.* Antiq. 18, 1. (Ἰούδας ὁ γαυλωνίτ
γαλιλαῖος). 20, 5. 2. de bell. jud. 2, 8. 1. — 3) *Jud*
daeus quidam Damaſcenus, Act. 9, 11. 4) *Judas*, cog
Ἰσκαριώτης, Jeſu diſcipulus, qui eum prodidit, Matth
26, 14. 25. 47. 27, 3. Marc. 3, 19. 14, 10. 43. Luc.
22, 3. 47. 48. Act. 1, 16. 25. qui a Joanne dicitur Ἰού
μωνος ſcl. υἱός, c. 6, 71. 12, 4. 13, 2. 26. 29. 18, 2. 3
5) *Judas*, cognomine *Barſabas* ſ. *Barnabas*, Chriſt
Judaeis, de quo vid. Act. 15, 22. 27. 32. — 6) *Juda*
ſtolus, cognomine Lebbaeus et Thaddaeus, Alphaei
riae filius, qui dicitur Ἰούδας Ἰακώβου Luc. 6, 16. Act
et ὁ ἀδελφὸς Jeſu, Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. Jud. v.
Ἰάκωβος. Saepius non occurrit.

Ἰουλία, ας, ἡ, *Julia*, mulier chriſtiana. Rom.

Ἰούλιος, ου, ὁ, *Julius*, centurio romanus, A
1. 3.

Ἰουνίας, α, ὁ, *Junias*, christianus e Judaeis, Pauli
oinquus et vinculorum eius socius. Rom. 16, 7.

Ἰοῦστος, ου, ὁ, *Justus*; cognomen 1) *Josephi*, qui
n cognomen Barnabae habuit, Act. 1, 23. — 2) *Titi*,
elyti, Corinthii, Act. 18, 7. — 3) *Jesu* cuiusdam, Col.
1.

Ἱππεὺς, έος, ὁ, (ab ἵππος) *eques*. Act. 23, 23. 32.

Ἱππικὸς, ή, όν, equestris. 1 Macc. 15, 38. δυνάμεις
καί, copiae equestres. — τὸ ἱππικὸν scl. τάγμα s. πλῆθος,
tatus, Apoc. 9, 16.

Ἵππος, ου, ὁ, *equus*, Jac. 3, 3. Apoc. 6, 2—8. 8, 7.
, 17. 14, 20. 18, 13. 19, 11—21.

Ἶρις, ιδος, s. ιος, *iris*, arcus coelestis, Apoc. 4, 3. 10,
etiam *iris*, planta. LXX. Exod. 30, 24. ἶρις, ἴρεως pro
cassia, ut etiam *Joseph*. Ant. 3, 8. 3.)

Ἰσαὰκ, ὁ, nom. pr. indeclin. *Isaaci*, filii Abrahami et
e, (hebr. יִצְחָק Gen. 21, 6. 17. 17. *Josephus*: ὁ Ἴσακος).
h. 1, 2. 8, 11. 22, 32. Rom. 9, 7. 10. Gal. 4, 28. Hebr.
). 17. 18. 20. et passim.

Ἰσάγγελος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἴσος et ἄγγελος, formatum
όθεος) *angelis similis*. Luc. 20, 36.

Ἰσασχὰρ, ὁ, *Isaschar*, hebr. יִשָּׂשכָר Gen. 30, 18.,
. pr. indecl. filii Jacobi et Leae. Apoc. 7, 7. De tribu
har vid. Josuae c. 19, 17—23.

Ἴσημι, (ab ἴδω, ἴσω; ἴσαμεν contr. ἴσμεν, ἴσατε contr.
ἴσασι,) *scio*, *novi*, Act. 26, 4. Hebr. 12, 17. *Joseph*.
4, 2. 1. 4, 8. 2. De hoc verbo, quod alii ab εἴδω non
nguunt, vid *Matthiae* gramm. gr. §. 230. et §. 237. *Rostii*
r. p. 286.

Ἰσκαριώτης, ὁ, *Iscariotes*, *Cariothensis*, אִישׁ קְרִיּוֹת
ex urbe Carioth in tribu Juda oriundus; cognomen Judae
toli, qui Jesum prodidit. Vid. Ἰούδας.

Ἴσος, s. ἶσος, η, ον, *aequalis*, *par*; — de mercede
h. 20, 12. Luc. 6, 34. Levit. 7, 10. — de mensura, Apoc.
16. Ezech. 40, 5—9. 45, 11. — de natura et conditione,
5, 18. Phil. 2, 6. ἴσα accus. pro ἴσον, vid. *Matthiae* gr.
c. §. 443. Sap. 7, 1. ἴσος ἅπασι scl. ἀνθρώποις. — de ae-
itate argumenti et materiae, Act. 11, 17. ἴση δωρεά, idem
ra sua donum. coll. Sap. 7, 6. Marc. 14, 56. ἴσαι μαρτυ-
eadem argumento testimonia. ib. v. 59. (*similis*, 2 Macc.
5. ἴσα adverbialiter Sap. 7, 3. ἐν ἴσῳ ibid. 14, 9.) Saepius
occurrit.

Ἰσότης, ητος, ἡ, (ab ἴσος) 1) *aequalitas*, *aequabili-*
aequitas, 2 Cor. 8, 14. ἐξ ἰσότητος, aequali ratione, i. e.
γένηται ἰσότης, ut Apostolus explicat ibid. cf. *Raphelii*
t. e Polyb. p. 493. 2) *quod aequum est*; Col. 4, 1. τὸ

δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε. (LXX. J
29. de similitudine.)

Ἰσότιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἴσος et τιμή) 1)
dem pretii f. dignitatis. Joseph. Ant. 8, 8. 1. 2) eodem
comparatus, i. q. ἴσος. 2 Petr. 1, 1. ἰσότιμος πίστις,
fiducia. Joseph. Ant. 12, 3, 1. ἰσοτίμους (αὐτοὺς) ἀπέδειξ
κεδόσι, eiusdem conditionis f. iuris eos haberi voluit
Macedones.

Ἰσόψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἴσος et ψυχή)
pari est animo, von gleicher Gesinnung, qui par. ho
In N. T. semel Phil. 2, 20. οὐδένα ἔχω ἰσόψυχον, ne
mihi parem habeo sive puto, ita ut etc. i. e. qui eaden
qua ego, vestrae saluti prospiciat. — Eodem sensu LXX
55, 14. σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, hebr. אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי,
quem parem mihi habeo.

Ἰσραήλ, ὁ, hebr. יִשְׂרָאֵל, (i. e. cum Deo pug
Israel, nom. prop. indecl. (Josephus Ἰσράηλος, ου)
men Jacobi, patriarchae, de cuius ratione vid. Gen. 3
Hos. 12, 4. Sic semel Rom. 9, 6. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ
οὗτοι Ἰσραήλ, non omnes ab Israële, patre, cui promi
sunt datae, nati promissionum quoque participes sun
Deinde metonym. posteri Israelis, populus Israelitar
οἶκος Ἰσραήλ, ὁ Ἰσραήλ scl. λαός, ut additur Act. 4, 10
autem nomen maxime honorificum, quo non solum
Jacobi posteri, Israelitae duodecim tribuum, (Matth.
Luc. 22, 30. Rom. 9, 27. Apoc. 7, 14. Marc. 12, 29.
23, 37. 42. et saepius) sed etiam Judaeorum gens po
lium appellabatur (Matth. 2, 6. 20. 21. 8, 10. 9, 33.
8. 10. 27. 5, 21. et passim. Honorificum autem in e
quod Jacobus, a Deo prae Esavo electus, promissiones
acceperat de felicitate posterorum suorum, eorumqu
ctione ad salutem per Messiam parandam. Vid. quae
Rom. 9, 4 — 13. Eph. 2, 12. coll. Rom. 11, 2. 7. di
Unde factum est, ut scriptores N. T. nomine Ἰσραήλ i
tissimum uterentur, ubi Jacobi posteri, tanquam pro
num divinarum, Patriarchis datarum, haeredes, cum
sentes tum futuri, cogitantur; v. c. Luc. 1, 16. 54.
Matth. 2, 6. 15, 24. 27, 42. Act. 13, 23 sq. 28, 20. R
31, 11, 25. 26. et passim. Inde distinguitur Gal. 6,
Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ Israelitae Deo dicati et quos Deus am
et 1 Cor. 10, 18. ὁ Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα, Israelitae secu
naturalem propagationem.

Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israëlita (יִשְׂרְאֵלִי, 2 Sa
25. foemin. ἰσραηλῖτις, ιδος, ἡ, vid. LXX. Levit. 24, 10.
e populo Israelitico. Jesu temporibus erat nomen ho
sum, de cuius ratione vid. Ἰσραήλ. Legitur Joh. 1, 48

. 3, 12. 5; 35. 13, 16. 21, 28. Rom. 9, 4. 11, 4. 2 Cor.
12. (4 Macc. 18, 1. *Joseph.* Ant. 2, 9, 1.)

Ἵστημι, f. ἱστάω et ἱστάνω, f. στήσω. Huius verbi
f. imperf. aor. 1. et fut. 1. activi significationem habent
sitivam five *activam*, perfectum autem, plusquamperf.
or. 2. activ. significationem *intransitivam* f. *neutralem*,
edium. Apud LXX. respondet potissimum hebr. נִצַּב et
; עָמַד et הֶעֱמִיד; קוּם et הֵקִים. Est autem I) sensu
itivo: *stare facio*; i. e. 1) *colloco*, *sisto*, α) sensu propr.
h. 4, 5. 18, 2. 25, 33. Marc. 9, 36. 13, 9. Luc. 4, 9. 9.
oh. 8, 3. Act. 4, 7. et saepius. — ἐνώπιόν τινος, Act. 6,
d. v. 24. Levit. 27, 8. 11. — coram judice Act. 4, 7. 5,
2, 30. Marc. 13, 9. — adstare jubeo Matth. 25, 33. Act.
. 6, 13. — β) metaphorice: *ratum facio*, *facio ut du-*
eveniat, *sit aliquid*, *stabilio*, *firmo*, — de testimonio
h. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. — de regno Matth. 12, 25 sq.
3, 24 sq. Luc. 11, 18. 18, 40. — de lege Rom. 3, 31.
etiam Rom. 14, 4. Hebr. 10, 9. Exod. 6, 4. Deut. 8, 8.
cc. 15, 15. Bar. 2, 1. ἔστησε τὸν λόγον (minas) αὐτοῦ,
26, 3. στῆσαι τὸν ὅρκον μου. Dan. 9, 12. 2) stare facio
lam bilancis, i. e. *appendo*, seq. dativo personae; ἵστημι
σταθμῷ f. ζυγῷ Matth. 26, 15. ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
ια. LXX. hebr. שָׁקַל, Esdr. 8, 25. 26. 33. Jes. 46, 6.
31, 6. Dan. 5, 29. 3 Esdr. 8, 62. Jer. 32, 9. — metaph.
to, in Rechnung bringen, Act. 7, 60. μὴ στήσῃς αὐτοῖς
ἁμαρτίαν ταύτην. Rom. 10, 3. τὴν δικαιοσύνην pietatis me-
computo. — 3) *definio*, *praescribo*, *praefigo*, de die
i, Act. 17, 31. — — τό

II) Sensu intransitivo: *colloco me*, i. e. 1) *sto*, α) propr.
us *insisto*, Act. 3, 7. 7, 33. 26, 16. (Exod. 3, 5.) —
ἔξω Matth. 12, 46. 13, 2. μακρόθεν Luc. 23, 49. vid.
20, 3, 6. Luc. 1, 11. Joh. 1, 35. 18, 16. 20, 11. et
a. — ἦν ἑστὼς stabat, Luc. 5, 1. — coram concione,
, 14. 27, 21. — coram judice Act. 24, 20. 25, 10. β)
h. *constans sum*, *firmus sum*, *persisto*, 1 Cor. 7, 37.
ν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, von festem Charakter seyn, —
ἐν τῇ πίστει, 1 Cor. 15, 1. 2 Cor. 1, 24. Rom. 11, 20.
2. ἐν ᾗ (χάριτι) ἑστήκαμεν, in qua persisto. 1 Petr. 5,
ς ἣν (pro ἐν ᾗ) ἑστήκατε. 2 Tim. 2, 19. Joh. 8, 44. ἐν
ηθείᾳ. coll. 2 Reg. 23, 3. Dan. 12, 13. — 1 Cor. 10,
δοκῶν ἑστάναι, qui firmum, constantem se esse in pie-
utat. — de pugnante: *resisto*, *locum tueor*, Eph. 6, 13.
11. coll. Exod. 9, 12. 14, 13. Psal. 36, 13. — *sustineo*,
6, 7. coll. Nah. 1. 6. Mal. 3, 2. — 2) *adsto*, Matth. 26,
7, 47. Joh. 12, 29. Act. 22, 25. Interdum additur μετά
8, 5. et σὺν Act. 4, 14. — adsto ad ministerium prae-
m ut famuli, Hebr. 10, 11. Apoc. 7, 9. 8, 2. coll. Gen.

δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε. (LXX. Jo...
29. de ſimilitudine.)

Ἰσότιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἴσος et τιμή) 1) ...
eiusdem pretii ſ. *dignitatis*, *Joſeph.* Ant. 8, 8. 1. 2) *eodem* ...
comparatus, i. q. ἴσος. 2 Petr. 1, 1. ἰσότιμος πίστις, ...
fiducia. *Joſeph.* Ant. 12, 3, 1. ἰσοτίμους (αὐτοὺς) ἀπέδειξ...
κεδόσι, eiusdem conditionis ſ. iuris eos haberi voluit ...
Macedones.

Ἰσόψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ἴσος et ψυχή) ...
pari eſt animo, von gleicher Geſinnung, *qui par ka...*
In N. T. ſemel Phil. 2, 20. οὐδένα ἔχω ἰσόψυχον, nem...
mihi parem habeo ſive puto, ita ut etc. i. e. qui eadem...
qua ego, veſtrae ſaluti proſpiciat. — Eodem ſenſu LXX...
55, 14. σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, hebr. אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי, ...
quem parem mihi habeo.

Ἰσραήλ, ὁ, hebr. יִשְׂרָאֵל, (i. e. cum Deo pug...
Iſrael, nom. prop. indecl. (*Joſephus* Ἰσράηλος, ου) c...
men Jacobi, patriarchae, de cuius ratione vid. Gen. 3...
Hoſ. 12, 4. Sic ſemel Rom. 9, 6. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰ...
οὗτοι Ἰσραήλ, non omnes ab Iſraële, patre, cui promiſ...
ſunt datae, nati promiſſionum quoque participes ſun...
Deinde metonym. *poſteri* Iſraelis, *populus Iſraelitaru...*
οἶκος Ἰσραήλ, ὁ Ἰσραήλ ſcl. λαός, ut additur Act. 4, 10. ...
autem nomen maxime honorificum, quo non ſolum ...
Jacobi poſteri, Iſraelitae duodecim tribuum, (Matth. 1...
Luc. 22, 30. Rom. 9, 27. Apoc. 7, 4. Marc. 12, 29. A...
23, 37. 42. et ſaepius) ſed etiam Judaeorum gens poſt...
lium appellabatur (Matth. 2, 6. 20. 21. 8, 10. 9, 33. A...
8. 10. 27. 5, 21. et paſſim. Honorificum autem in eo...
quod Jacobus, a Deo prae Eſavo electus, promiſſiones ...
acceperat de felicitate poſterorum ſuorum, eorumque...
ctione ad ſalutem per Meſſiam parandam. Vid. quae P...
Rom. 9, 4—13. Eph. 2, 12. coll. Rom. 11, 2. 7. diſſ...
Unde factum eſt, ut ſcriptores N. T. nomine Ἰσραήλ il...
tiſſimum uterentur, ubi Jacobi poſteri, tanquam pro...
num divinarum, Patriarchis datarum, haeredes, cum ...
ſentes tum futuri, cogitantur; v. c. Luc. 1, 16. 54. 6...
Matth. 2, 6. 15, 24. 27, 42. Act. 13, 23. ſq. 28, 20. Ro...
31. 11, 25. 26. et paſſim. Inde diſtinguitur Gal. 6, ...
Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ Iſraelitae Deo dicati et quos Deus ama...
et 1 Cor. 10, 18. ὁ Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα, Iſraelitae ſecu...
naturalem propagationem.

Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, *Iſraelita* (יִשְׂרְאֵלִי, 2 Sa...
25. foemin. ἰσραηλίτις, ιδος, ἡ, vid. LXX. Levit. 24, 10.) ...
e populo Iſraelitico. Jeſu temporibus erat nomen ho...
num, de cuius ratione vid. Ἰσραήλ. Legitur Joh. 1, 48.

3, 12. 5, 35. 13, 16. 21, 28. Rom. 9, 4. 11, 1. 2 Cor.
(4 Macc. 18, 1. *Joseph.* Ant. 2, 9, 1.)
στημι, f. ἱστάω et ἱστάνω, f. στήσω. Huius verbi
imperf. aor. 1. et fut. 1. activi significationem habent
ivam five *activam*, perfectum autem, plusquamperf.
2. activ. fignificationem *intransitivam* f. *neutralem*,
lium. Apud LXX. refpondet potiffimum hebr. נִצַּב et
עָמַד et הֶעֱמִיד; קוּם et הֵקִים. Eft autem I) fenfu
vo: *ftare facio*; i. e. 1) *colloco, fifto*, a) fenfu propr.
4, 5. 18, 2. 25, 33. Marc. 9, 36. 13, 9. Luc. 4, 9. 9.
1. 8, 3. Act. 4, 7. et faepius. — ἐνώπιόν τινος Act. 6,
v. 24. Levit. 27, 8. 11. — coram judice Act. 4, 7. 5,
30. Marc. 13, 9. — adftare jubeo Matth. 25, 33. Act.
6, 13. — β) metaphorice: *ratum facio, facio ut du-
eniat, fit aliquid, ftabilio, firmo,* — de teftimonio
18, 16. 2 Cor. 13, 1. — de regno Matth. 12, 25 fq.
, 24 fq. Luc. 11, 18. 18, 40. — de lége Rom. 3, 31.
am Rom. 14, 4. Hebr. 10, 9. Exod. 6, 4. Deut. 8, 8.
. 15, 15. Bar. 2, 1. ἔστησε τὸν λόγον (minas) αὐτοῦ.
, 3. στῆσαι τὸν ὅρκον μου. Dan. 9, 12. 2) ftare facio
n bilancis, i. e. *appendo*, feq. dativo perfonae; ἵστημι
σταθμῷ f. ζυγῷ Matth. 26, 15. ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
. LXX. hebr. שָׁקַל, Esdr. 8, 25. 26. 33. Jef. 46, 6.
, 6. Dan. 5, 29. 3 Esdr. 8, 62. Jer. 32, 9. — metaph.
, in Rechnung bringen, Act. 7, 60. μὴ στήσῃς αὐτοῖς
ρτίαν ταύτην. Rom. 10, 3. τὴν δικαιοσύνην pietatis me-
nputo. — 3) *definio, praefcribo, praefigo*, de die
Act. 17, 31. — —
Senfu intransitivo: *colloco me*, i. e. 1) *fto*, α) propr.
infifto, Act. 3, 7. 7, 33. 26, 16. (Exod. 3, 5.) —
ω Matth. 12, 46. 13, 2. μακρόθεν Luc. 23, 49. vid.
20, 3. 6. Luc. 1, 11. Joh. 1, 35. 18, 16. 20, 11. et
— ἦν ἑστὼς ftabat, Luc. 5, 1. — coram concione,
14. 27, 21. — coram judice Act. 24, 20. 25, 10. β)
. *conftans fum, firmus fum, perfifto*, 1 Cor. 7, 37.
ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, von feftem Charakter feyn, —
τῇ πίστει, 1 Cor. 15, 1. 2 Cor. 1, 24. Rom. 11, 20.
ἐν ᾗ (χάριτι), ἑστήκαμεν, in qua perfifto. 1 Petr. 5,
ἣν (pro ἐν ᾗ) ἑστήκατε. 2 Tim. 2, 19. Joh. 8, 44. ἐν
θείᾳ. coll. 2 Reg. 23, 3. Dan. 12, 13. — 1 Cor. 10,
δοκῶν ἑστάναι, qui firmum, conftantem fe effe in pie-
tat. — de pugnante: *refifto, locum tueor*, Eph. 6, 13.
1. coll. Exod. 9, 12. 14, 13. Pfal. 36, 13. — *fuftineo*,
, 7. coll. Nah. 1. 6. Mal. 3, 2. — 2) *adfto*, Matth. 26,
47. Joh. 12, 29. Act. 22, 25. Interdum additur μετὰ
, 5. et σὺν Act. 4, 14. — adfto ad minifterium prae-
ut famuli, Hebr. 10, 11. Apoc. 7, 9. 8, 2. coll. Gen.

41, 46. Deut. 1, 38. 1 Reg. 10, 8. — 3) *subsisto*,
Matth. 20, 32. Marc. 10, 49. Luc. 7, 14. 8, 44. Act.
coll. Gen. 29, 35. ἔστη τοῦ τίκτειν, hebr. עָמַד. c. 30, 8.
3, 13. — 4) *versor*, *sum*, interdum addita notione pe
tatis et adsiduitatis, *persevero*; Joh. 1, 26. μέσος δ
ἕστηκεν, inter vos versatur. Deut. 10, 10. ἕστην ἐν
τεσσαράκοντα ἡμέρας. — Col. 4, 12. ἵνα στῆτε τέλειοι,
perfecti, ut perseveretis in perfectione. Vid. Sir. 6, 3
1, 1. Prov. 15, 13. Eccl. 8, 3. — Act. 9, 7. εἱστήκει
νεοί. — Inde saepius additur aliis verbis ita, ut indic
giorem rei durationem, vel acrius rei studium. Luc.
εἱστήκεισαν κατηγοροῦντες. ib. 23, 35. εἱστήκει ὁ λαὸς
Joh. 3, 26. ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων. Act. 1, 11. ἑστήκατε
ποντες. Vid. etiam Joh. 7, 37. 18, 18. Act. 5, 20. 25
26, 6. 22. coll. Eph. 6, 14. coll. Deut. 25, 8. 27, 12. (
Ant. 10, 11. 6. „Daniel ἱστάμενος ηὔχετο.)

Ἱστορέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἵστωρ, qui ipse vidit
cognovit) 1) *videndo cognosco*; τινὰ, aliquem coran
ut cognoscam; einen persönlich kennen lernen. Si
in N. T. Gal. 1, 18. ἱστορῆσαι Πέτρον, ut Petrum co
gnoscerem. *Joseph.* de bell. 6, 1. 8. ἀνήρ, ὃν ἐγὼ κατ'
ἱστόρησα τὸν πόλεμον. Ant. 1, 11. 4. ἱστόρηκα δ' αὐτὴ
tuam salis, in quam conversa est Lothi uxor). ἔτι γὰρ
διαμένει. Alia exempla e *Josepho* dedit *Krebsius* in ob
p. 318. Hesych. ἱστορεῖ· ὁρᾷ. vid. etiam *Loesneri* obss.
p. 326. — 2) res quas vidi narro, memoriae trado.
1, 32 sqq.)

Ἰσχυρὸς, ά, όν, (ab ἰσχύς), quod secundun
respondet hebr. אַבִּיר, גִּבּוֹר, אֵל, חָזָק, 1) *potens viribu*
corporis tum animi, *potens*, *validus*, *fortis*, 1 Cor. 4
ἰσχυρότερός τινος, qui praevalet alicui Matth. 3, 11.
7. Luc. 3, 16. (nisi hic est nobilior) ib. 11. 22. 1 Co
10, 22. coll. Jud. 5, 13. 18, 26. Prov. 30, 30. — H
34. ἰσχυρὸς ἐν πολέμῳ. Matth. 12, 29. Marc. 3, 27.
21. — de angelis Apoc. 5, 2. 10, 1. 18, 21. — De De
18, 18. Deut. 10, 17. 2 Sam. 22, 30. Neh. 1, 5. 9, 32
potens in republica, *nobilis*, *illustris*, *procer*, Apo
19, 18. — 1 Cor. 1, 27. τὰ ἰσχυρὰ pro τοὺς ἰσχυρούς,
quibus ibidem opponuntur ἀσθενεῖς, ignobiles, auc
carentes. coll. 2 Reg. 24, 15. οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς. 1 C
7. 40. — 3) *vim magnam exserens*, i. e. *gravis*, *ve*
φωνὴ ἰσχυρὰ, Apoc. 18, 2. κραυγὴ ἰσχ. Hebr. 5, 7. co
6, 20. Exod. 19, 19. — ἄνεμος ἰσχ. Matth. 14, 30. λι
15, 14. βρονταὶ Apoc. 19, 6. coll. Gen. 41, 31. 50,
hebr. כָּבֵד. — ἐπιστολαὶ ἰσχ. i. e. severae, 2 Cor. 10,
4) sensu neutro: *bene munitus*, *firmus*, *validus*,
ἰσχυρὰ Apoc. 18, 10. Prov. 21, 22. Ezech. 26, 17. Je

ἰσχυρὸς, Jud. 9, 51.) — tropice: *firmus in fide*, sa- firmatus, 1 Joh. 2, 14. coll. Sap. 10, 5. Saepius non it.

Ἰσχὺς, ύος, ἡ, 1) *vis*, *potentia*, LXX. pro hebr. חַיִל, כֹּחַ, עֹז, 2 Petr. 2, 11. ἄγγελοι ἰσχύϊ μείζονες. — τῆς ἰσχύος ex hebraismo pro τὸ κράτος ἰσχυρὸν, Eph. 6, 10. similiter 2 Thess. 1, 9. δόξα τῆς ἰσχύος, i. e. δόξα, splendida et potentissima praesentia. (Sic κράτος τῆς Dan. 4, 27. Jes. 40, 26. βράχιον τῆς ἰσχ. Jes. 44, 12. τῆς ἰσχύος Psal. 61, 3.) — *vires animi*, Marc. 12, 30. c. 10, 27. 1 Petr. 4, 11. Gen. 31, 6. 2 Reg. 23, 25. — nma Dei creatrix et gubernatrix, Jer. 10, 11. 27, 4. 51, 15. Job. 12, 17. Sap. 11, 22. Sic Apoc. 5, 12. (ubi alii ex usu hebr. עֹז *laudes*, *celebrationem*, intel- malunt.) — 2) *vehementia*, [Apoc. 18, 12. ἔκραξαν ἰσχύϊ, vehementer, alta voce, pro ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, ut *Griesb.*] Jes. 58, 1. Dan. 3, 4. 4, 11. ἰσχὺν ἐκχέουσι , 28. Saepius non legitur.

Ἰσχύω, ύσω, latinor. *valeo*, LXX. potissimum pro חָזַק, עָצַם, 1) *valeo*; et quidem a) valetudine, robore li, *robustus sum*, *valeo*; Matth. 9, 12. Marc. 2, 17. , 14. ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει. Jos. 14, 11. — b) effi- *efficax sum*, Matth. 5, 13. εἰς οὐδὲν ἰσχύει, nil efficit, diendum est inutile. — tropice: Gal. 5, 6. οὔτε περι- ἰσχύει, i. q. c. 6, 15. ἐστὶν, ut habet *Griesb.* — Hebr. ἰσχύει, valet, vim habet. Jac. 5, 16. coll. Sap. 19, 20. — c) viribus, facultate, valeo ad aliquid peragen- *possum*, *valeo*, Marc. 5, 4. 9, 18. Luc. 6, 48. 14, 29 sq. Act. 6, 10. 25, 7. 27, 16. — ἰσχύω κατά τινος, alicui *leo*, et ex adjuncto: *superior sum*, *vinco*, Act. 19, oc. 12, 8. ἴσχυσεν scl. κατ' αὐτοῦ, s. ἐπ' αὐτὸν 1 Macc. πρὸς αὐτὸν Psal. 13, 4. Dan. 7, 21. hebr. יָכֹל. — d) *voluntate*: *libenter volo*, *valeo*; Matth. 26, 40. Marc. Act. 15, 10. οὐκ ἰσχύω βαστάσαι, invito animo fero. , 3. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, fodere nolo, ich kann es nicht ich gewinnen. — e) valeo animo, *animo sum forti*, Matth. 8, 28. ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν, ita, ut mo auderet etc. Luc. 14, 6. οὐκ ἴσχυσαν ἀποκριθῆναι, debant scl. ob populum, ut additur c. 20, 26. Phil. 4, τα (pro κατὰ πάντα) ἰσχύω, in utraque fortuna (cum tum adversa vid. v. 12.) bono s. forti sum animo. X. pro hebr. חָזַק, Jos. 1, 6—9. 1 Macc. 2, 64. — 2) data occasione; *possum*, *contingit mihi*; Luc. 8, 43. σεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι. ib. 13, 24. οὐκ ἰσχύσουσι, tigit iis. — 3) *invaleo*, *cresco*, *augeor*; Act. 19, 20, ηὔξανε καὶ ἴσχυεν. coll. Dan. 8, 8. 4, 8. ἐμεγαλύνθη ον καὶ ἴσχυσε. ib. v. 18, 19. Saepius non legitur.

Ἴσως, (ab ἴσος), adverb. 1) aequaliter, parite[r] ... *fortasse*, *probabiliter*, LXX. Gen. 22, 21. pro אוּלַי et J... 3. 4 Macc. 1, 5. — Etiam 3) *certo*, *vere*; 1 Sam. 2... hebr. אַךְ. — In N. T. ſemel Luc. 20, 13. ubi alii: *f*... alii (vid. Elsneri obſſ. ſacr. I, 269.) *certo*, *vere* in... tantur.

Ἰταλία, ας, ἡ, *Italia*, ea, quae hodie quoque ... Act. 18, 2. 27, 1. 6. [Hebr. 13, 24.]

Ἰταλικὸς, ή, όν, (ab Ἰταλία) *Italicus*. Sem... 10, 1. σπεῖρα ἰταλική, cohors *italica*, i. e. militibus i... natis ſ. ibi collectis conſtans. Similiter Arrianus (vi... *phel.* annot. e Polyb. et Arr. ad h. l.) commemorat ... aliquam italicam, et Tacitus (hiſt. 1, 59. et paſſim) le... italicam.

Ἰτουραία, ας, ἡ, ſcl. γῆ, *Ituraea*, para Coele-... (*Plin.* H. nat. 5, 23.). Luc. 3, 1. Φιλίππου τετραρχοῦ... ἰτουραίας. Secundum *Joſephum* (Ant. 17, 11. 4. et d... 2, 6. 3.) Philippi dominationi ſubjectae erant *Βαταν*... Τραχωνίτιδι, καὶ Αὐρανίτις σύν τινι μέρει οἴκου τοῦ Ζην... quibus igitur partibus Ituraeam Lucae conſtitiſſe ve... eſt. Commemorantur Ituraei quoque 1 Chron. 5, 19. ... turque (*Virg.* Georg. 2, 448. *Cic.* Philipp. 13, 8. ... tandi arte eminuiſſe, latrociniisque deditos fuiſſe. Ἰτ... ab Ariſtobulo debellatam et ejus multam partem Juda... ditam eſſe, tradit *Joſephus* Ant. 13, 11. 3.

Ἰχθύδιον, ου, τὸ, (diminutiv. ab ἰχθὺς) *piſ*... — *piſcis*. Matth. 15, 34. coll. v. 36. Marc. 8, 7.

Ἰχθὺς, ύος, ὁ, *piſcis*. Matth. 7, 10. 14, 17. ... Luc. 11, 11. Joh. 21, 11. 1 Cor. 15, 39. et paſſim.

Ἴχνος, εος, τὸ, 1) planta pedis, LXX. hebr. ... 11, 24. 28, 35. 1 Sam. 5, 4. — 2) *veſtigium*, ſignum ... impreſſi, Sap. 5, 10. Drac. v. 23 ſq. — τὰ ἴχνη, ſerie... giorum eundo factorum, Sap. 2, 4. Prov. 30, 19. ubi i... דֶּרֶךְ et in altero membro ὁδός. Inde *incedere* τοῖς ἴχνε... ſive *ſequi* τὰ ἴχνη alicuius, *veſtigia legere*; tropi... *agendo aliquem ſequi*, *exemplum alicuius imitari*; ... 12. 2 Cor. 12, 18. 1 Petr. 2, 21. Similem tropum hab... 25, 4. Jeſ. 2, 3. et ſaepius.

Ἰωάθαμ, ὁ, *Joatham* ſ. *Jotham*, hebr. יוֹתָם, n... indecl. regis Judae, (2 Reg. 15, 5. 35. 38.), qui fu... ſ. Aſariae filius. Matth. 1, 9.

Ἰωάννα, ης, ἡ, *Joanna*, Chuſae, procuratori... dis, uxor, Luc. 8, 3. 24, 10.

Ἰωαννᾶς, ᾶ, ὁ, *Joannas*, unus e majoribus ... Luc. 3, 27.

Ἰωάννης, ου, ὁ, *Joannes*, nom. pr. (quod put... hebr. יוֹחָנָן, Deo gratus). Commemorantur in N. T. ...

aptista, Messiae prodromus, postea ab Herode trucida-
Matth. 3, 1—4. 13 sq. 4, 12. 9, 14. 11, 2—18. 14,
o. 16, 14. 17, 13. 21, 25 sq. 32. Marc. 1, 4—14. 2, 18.
—25. 8, 28. 11, 30. 32. Luc. 1, 13. 60. 63. 3, 2. 15—
33. 7, 18—33. 9, 7. 9. 19. 11, 1. 16, 16. 20, 4. 6.
1, 6. 15. 19. 26—35. 41. 3, 23—27. 4, 1. 5; 33, 36.
sq. Act. 1, 5. 22. 10, 37. 11, 16. 13, 24 sq. 18, 25.
sq. Saepius non habetur. De eius pietate et morte
uit etiam *Joseph.* Antiq. 18, 5. 2. (Ἰωάννου τοῦ ἐπικα-
ου Βαπτιστοῦ.) — 2) *Joannes apostolus*, Zebedaei fi-
Jacobi majoris frater, Jesu inprimis carus, qui Evan-
n, tres epistolas et Apocalypsin scripsisse traditur. Matth.
10, 2. 17, 1. — Marc. 1, 19. 29. 3, 17. 5, 37. 9, 2.
0, 35. 41. 13, 3. 14, 33. — Luc. 5, 10 6, 14. 8, 51.
49. 54. 22, 8. Act. 1, 13. 3, 1—11. 4, 13. 19. 8, 14.
12. Gal. 2, 9. Apoc. 1, 1. Saepius non legitur. — 3)
nes, qui dicitur ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ fuisse, *synedrii*
i adsessor, Act. 4, 6. — 4) *Joannes*, qui *Marcus* co-
inabatur, Pauli et Barnabae socius, Act. 12, 25. Ἰωάν-
ὸν ἐπικληθέντα Μάρκον. ib. 13, 5—13. 15, 37.

Ἰὼβ, ὁ, *Jobus*, (hebr. איוב, i. e. vexatus) nom. pr.
cuius fata scripta leguntur in libro Jobi V. T. — Semel
5, 11.

Ἰωὴλ, ὁ, *Joel*, (hebr. יואל i. e. Jehovah est Deus)
pr. indecl. prophetae Judaeorum, filii Pethuelis, Joel.
— Act. 2, 16.

Ἰωνὰν, ὁ, *Jonan*, nom. pr. indecl. viri e majoribus
sti. Luc. 3, 10.

Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, *Jonas*, (hebr. יונה, columba) nom. pr.
prophetae vet. Test., de cuius fatis expositum legitur in
Jonae V. T. — Commemoratur in N. T. Matth. 12, 39.
16, 4. Luc. 11, 29—32. — 2) piscatoris cuiusdam,
i apostoli Patris. Joh. 21, 15. σίμων Ἰωνᾶ scl. filius. ib.
17. cap. 1, 42.

Ἰωρὰμ, ὁ, *Joram*, (hebraice יהורם i. e. Deus est ex-
us) nom. pr. ind. regis Judae, filii Josaphati. 2 Reg. 8,
qq. 2 Chron. 21, 4 sqq. — Matth. 1, 8.

Ἰωρεὶμ, ὁ, *Jorim*, nom. pr. indecl. unius e majoribus
sti. Luc. 3, 29.

Ἰωσαφὰτ, ὁ, *Josaphat*, (hebr. יהושפט i. e. Jehovah
cabit) nom. pr. indecl. regis Judae, filii Asae. 1 Reg. 22,
q. 2 Chron. 17—20. — Matth. 1, 8.

Ἰωσῆς, ὁ, (in N. T. bis in nominativo, ubi legitur
ῆς, caeterum in genitivo occurrit, ubi scribitur Ἰωσῆ)
s. Commemorantur 1) unus e majoribus Christi, Luc. 3,
— 2) filius Mariae, qui etiam ἀδελφὸς Jesu dicitur (cf.
ωβος), Matth. 13, 55. 27, 56. Marc. 6, 3. 15, 40. 47. —

3) Levita, qui *Barnabas* cognominabatur, natus in Cypro; Act. 19, 38. nisi ibi legendum est Ἰωσήφ.

Ἰωσήφ, ὁ, *Josephus*, hebr. יוֹסֵף (de cuius fi tione vid. Gen. 30, 23 sq. et Psal. 81, 6. Josephus co scribit Ἰώσηπος). In N. T. commemorantur 1) *Jo* patriarcha, Jacobi filius undecimus, Joh. 4, 5. Act. 7 14. 18. Hebr. 11, 21. 22. — φυλὴ Ἰωσήφ, Apoc. 7, 8. Josephi i. e. tribus Ephraim, coll. v. 6. Psal. 78, 67. *Joseph*, *filius Jonan*, unus e majoribus Christi. Luc. 3, 3) *Joseph*, filius Judae, similiter e majoribus Chr. Luc — 4) *Joseph*, filius Matthiae, ib. v. 24. — 5) *Jo* Mariae virginis maritus, Matth. 1, 16. 18. 19. 20. 24 19. Luc. 1, 27. 2, 4. 16. 33. 43. 3, 23. 4, 22. Joh. 1 42. — 6) *Josephus Arimathaeensis*, adsessor Synedrii Matth. 27, 57. 59. Marc. 15, 43. 45. Luc. 23, 50. J 38. — 7) *Josephus*, *Barsabas* dictus, et cognomina *stus*, de quo vid. Act. 1, 23. — Saepius non habetu T. (Act. 19, 38. in codd. haud paucis.)

Ἰωσίας, ου, ὁ, *Josias*, (hebr. יֹאשִׁיָּהוּ i. e. J sanat), nom. pr. regis Israëlis, de quo vid. 2 Reg. ca et 23. et 2 Chron. 35. — Matth. 1, 10. 11.

Ἰῶτα, τὸ, *Jota*, litera hebr. י, omnium minima mel Matth. 5, 18. ἰῶτα ἕν, i. e. ne minimum, quod de praedictum est, eventu carebit.

K.

Κἀγὼ, contr. pro καὶ ἐγώ; dativ. κἀμοί, acc. κἀ *et ego*, ita, ut καὶ simpliciter nectat; Joh. 1, 34. 7, 2 28. Act. 22, 13. coll. Exod. 3, 9. ubi hebr. וְגַם. — Int καὶ ut hebr. ו redundat, v. c. Act. 26, 29. Rom. 3, 7. 7, 8. 11, 1. 16, 4. Eph. 1, 15. 1 Thess. 3, 5. Apoc. 2, 2) *ego quoque*, *ego pariter*; Joh. 8, 26. κἀγὼ scl. ἐ εἰμι, καὶ ἃ etc. Matth. 16, 18. ubi κἀγὼ ad id refertu legitur versu 17. — Matth. 2, 8. 10, 32 sq. 21, 24. Ma 29. Luc. 1, 3. 2, 48. 22, 29. Joh. 5, 17. 6, 56. 1 Cor. 11, 21 sq. coll. Judic. 2, 3. — Interdum est *sic*, *si* *ego*, ubi praecedit καθώς, Joh. 10, 15. 15, 9. 17, 1 20, 21. quod in aliis locis v. c. Luc. 11, 9. 16, 9. Joh. 15, 4 sq. 17, 26. Hebr. 8, 9. Apoc. 3, 10. supplendu Sic Jer. 13, 26. ὡς-κἀγὼ sibi respondent. — 3) *et*, indicet quod consequitur, quod in consiliis est, *quo* *ego*, *quo ego*, Matth. 2, 28. cf. v. sq. 26, 15. Joh. 2 coll. Gen. 42, 37. — 4) pro ἐγὼ δὲ, *ego autem*, Joh. 33. 12, 32. Act. 22, 19. Rom. 11, 3. 1 Cor. 2, 1. 2 C

c. 2, 18. πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω. — 5) ut hebr. ו
rationem: *nam ego*, Act. 10, 26. coll. 1 Sam. 1, 28.)
Καθά, (contr. καθ' ἅ) adv. *quemadmodum*, *prout*.
Matth. 27, 10. — LXX. pro כַּאֲשֶׁר et pro כְּ, Deut. 15,
en. 7, 9. 19, 8. Exod. 12, 28. Jos. 9, 31. Bar. 1, 6. Sap.
Judith. 13, 11.
Καθαίρεσις, εως, ἡ, (a καθαιρέω, quod vid.) *demo-*
das Abtragen, Niederreissen; *destructio*; 2 Cor. 10, 4,
αθαίρεσιν ὀχυρ. ad dejiciendas arces munitissimas; sen-
d hostes fortissimos vincendos. — Ut οἰκοδομή ad ani-
ransfertur, ita 2 Cor. 10, 8. 13, 10. etiam καθαίρεσις,
destructio felicitatis internae, deminutio pietatis et
tranquillitatis. coll. Psal. 28, 5. In V. T. semel 1 Macc.
ἀναστήσωμεν τὴν καθαίρεσιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν, i. e. repa-
as rem amissam populi nostri.
Καθαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. καθεῖλον (κατά et αἱ-
) *detraho aliquid ex alto*, ich nehme herunter, *au-*
refigo, v. c. corpus e cruce, Marc. 15, 36. 46. Luc.
. Act. 13, 29. LXX. hebr. הוֹרִיד. Jos. 8, 29. Philo in
p. 977. τετελευτηκότας ἐπὶ σταυρῶν καθαίρειν. Gen. 24,
ν ὑδρίαν. Judith. 13, 6. — 2) *violenter* detraho; —
, v. c. de throno Luc. 1, 52. — *destruo*, *everto*, Luc.
. Prov. 21, 22. Judic. 6, 25. — Transfertur deinde ad
, Act. 13, 19. καθελὼν ἔθνη; Jer. 24, 6. 42, 10. 45, 4.
honorem, Act. 19, 27. καθ. τὴν μεγαλειότητα, majesta-
ruere, delere; (Zach. 9, 6. καθ. (כָּרַת) ὕβριν ἀλλοφύ-
— ad consilia et molimina, *irrita facere*, 2 Cor. 10,
. λογισμούς. (*Joseph*. Antiq. 6, 9. 1. καθαιρήσω τὴν ἀλα-
τοῦ πολεμίου.) — Saepius non legitur.
Καθαίρω, f. αρῶ, praet. κεκάθαρκα, (κατά et αἴρω
removeo) tollo inquinamenta, removeo sordes; *purgo*;
riticum, 2 Sam. 4, 6. — Transfertur ad vinitores, vi-
putantes: *amputo*, Joh. 15, 2. καθαίρει αὐτό, purgat
ando; sensus: magis idoneum reddit. *Philo* de Agric.
.: δένδρον ὑποτεμνόμενα καθαίρεται. Plura habet *Loes-*
in obss. ad h. l. — Tropice: purgare se a vitiis, Jer.
. hebr. הִטַּהֵר; — purgare a culpa peccati, *expio*,
10, 2.
Καθάπερ, (κατά, ἅ et πέρ) *quemadmodum*, *sicut*,
4, 6. 12, 4. 2 Cor. 3, 13. 18. 1 Thess. 2, 11. 3, 6. 12.
Hebr. 4, 2. 5, 4. coll. Exod. 5, 13. *Joseph*. c. Ap. 1, 7.
modo, *quo*, ut respondeat τῷ οὕτω, 1 Cor. 12, 12.
8, 11. (LXX. hebr. כַּאֲשֶׁר, Exod. 7, 6. 10.) quod in-
supplendum est, ut 2 Cor. 1, 14. Levit. 27, 8. Gen.
— Saepius non legitur.
Καθάπτω, f. άψω, (κατά et ἅπτω) attingo, applico;
traliter: *applico me*, *invado*. Act. 28, 3. καθῆψε τῆς

χειρὸς, invaſit manum. (*Joſeph.* Antiq. 2, 6. 8. tropice
ην αὐτῶν καθαπτόμενος, valde in eos invexit.)

Καθαρίζω, f. ίσω, 1) καθαρὸν ποιέω, *purum*
purgo, amoveo ſordes et inquinamenta; a) de phyſica
ritate: vaſa Matth. 23, 25. 26. Luc. 11, 39. (argentu
11, 7.) — homines purgare a lepra, i. e. *ſanare, libe*
Matth. 8, 2 ſq. 10, 8. 11, 5. Marc. 1, 40 ſq. Luc. 4,
12 ſq. 7, 22. 17, 14. 17. coll. Levit. 15, 27. ἐὰν δὲ
σθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς. — b) de morali impuritate,
a vitiis, Act. 15, 9. καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. Ja
καθαρίσατε χεῖρας, ſenſus: abſtinete a malo. 2 Cor. 7,
5, 26. (*Joſeph.* Antiq. 11, 5. 4. Esdras, removendo m
e gentilibus, ἐκαθάριζε τὴν περὶ ταῦτα συνήθειαν.) —
a peccato, Hebr. 9, 14. — a poenis peccatorum, ſa
guine piaculari, 1 Joh. 1, 7. καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
τίας; ib. v. 9. ubi explicatur per ἀφιέναι τὰς ἁμαρτίας.
9, 22. ubi καθαρίζεται et γίνεται ἄφεσις ſibi reſpondent.
pro hebr. סָלַח Num. 30, 6. 9. 13. et טָהֵר Levit. 12, 8.
Pſal. 18, 13 ſq. Sir. 23, 9. — 2) *purum declaro*, Act.
11, 9. et Levit. 13, 6. 23. 28. 34. — 3) i. q. ἁγιάζω,
impuro et profano ſeparo, et *Deo ſacrum facio, ſacra*
2, 14. καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον. Eodem modo
Exod. 29, 37. 30, 10. Levit. 18, 15. pro hebr.
4) interdum inquinamenta ipſa dicuntur καθαρίζεσθαι,
expurgari, ſ. ſimpliciter *removeri, ejici;* Matth. 8, 3
θαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. (Luc. 5, 13. ἡ λέπρα ἀπῆλθ
αὐτοῦ, quibus Marc. 1, 42. addit: καὶ ἐκαθαρίσθη.) M
19. καθαρίζον (pro καθαρίζοντα, vid *Matthiae* gram
§. 437 ſqq.) πάντα τὰ βρώματα, qui alveus ejicit omnes
Sic Deut. 19, 13. καθαριεῖς (hebr. בִּעַרְתָּ, removebis) τ
τὸ ἀναίτιον ἐξ Ἰσραήλ. *Philo* alleg. leg. lib. 1. p. 49. καθ
τὴν ἀκροβυστίαν. Vid. *Kypkii* obſſ. ſ. 1, p. 44. Alii p
ἐστι καθαρίζον, i. e. καθαρίζει, hoc purgat cibos, ſic
generis cibi liciti ſunt. — Saepius non extat.

Καθαρισμὸς, οῦ, ὁ, (a καθαρίζω), *purgatio.*
tur in N. T.: a) de purgatione *phyſica*, ſ. de lotionibu
et poſt cibum captum e more Judaeorum faciendis, Joh
κατὰ τὸν καθ. ut inſervirent lotionibus. — b) de purga
levitica leproſorum Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. coll. Levi
13. — et puerperarum ac recens natorum, Luc. 2,
ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, dies ubi ſacrificio purg
erat mater cum recens nato. — c) de purgatione, int
dente baptismo inſtituenda Joh. 3, 25. — d) de purgati
peccato et liberatione ab eius culpa, intercedente ſan
facta, Hebr. 1, 3. 2 Petr. 1, 9. coll. Exod. 30, 10. αἵμ
καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν. Job. 7, 20. Exod. 29, 36. 2
2, 16. καθαρισμὸς, feſtum expiationis. — Saepius non le

Καθαρὸς, ὰ, ὸν, (a καθαίρω), qui sine inquinamen- sordibus est, *purus;* et quidem a) *physice*, sua natura ς, ὕδωρ, Hebr. 10, 22. [Apoc. 22, 11] coll. Ezech. 36, Num. 5, 17. Apoc. 21, 18. ὕαλος καθαρὸς, i. e. διαυγὴς, plicatur ib. v. 21. *Joseph.* Antiq. 3, 8. 5. καθαρὸς οὐρα- coelum serenum. — b) secundum *leges mosaicas purus,* 13, 10. quod deinde de cibis aliisque rebus externis, est *licitus* Luc. 11, 41. Rom. 14, 20. Tit. 1, 15. πάντα αθαρὰ τοῖς καθαροῖς (scl. καρδίᾳ), τοῖς μεμιασμένοις καὶ οις οὐδὲν καθαρόν. vid. Gen. 7, 2. 8. Deut. 14, 11. 20. : 11, 32. 13, 6. — c) de *animo: purus a vitiis, integer,* ; Joh. 13, 10. 11. Matth. 5, 8. καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, e integri, probi. Tit. 1, 15. Psal. 24, 4. ubi hebr. בַּר. 51, 10. — *sincerus, non fucatus,* 1 Tim. 1, 5. ἐκ κα- ς καρδίας. 1 Petr. 1, 22. i. q. Hebr. 10, 22. καρδία ἀλη- 2 Tim. 3, 9. ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, mente sincera. coll. 20, 5. 6. Jac. 1, 27. θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος. — *ens, sine culpa,* Act. 18, 6. 20, 26. καθαρ. ἀπὸ τοῦ ος, quam formulam etiam habes Susann. v. 46. Gen. 24, αθ. ἀπὸ τοῦ ὅρκου. *Joseph.* Antiq. 4, 8. 16. καθαρὰς ἔχειν ῖρας ἀπὸ τοῦ φόνου. LXX. hebr. נָקִי Gen. 44, 10. Job. coll. Job. 33, 9. καθαρός εἰμι, οὐχ ἁμαρτών. — — 2) *tus, expurgatus, mundus,* a) proprie, Matth. 23, 26. υσίον καθαρὸν, Apoc. 21, 18. 21. i. q. c. 3, 18. πεπυρω- , igne expurgatum, LXX. 2 Chron. 3, 5. 8. Dan. 2, 32. ט, et Exod. 25, 31. 36. pro טָהוֹר. — σινδὼν καθ. Matth. 9. λίνον καθ. καὶ λαμπρὸν, Apoc. 15, 6. linum mundum, atum; βύσσιν. καθ. Apoc. 19, 8. 14. vid. Dan. 7, 9. ἡ αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρόν. — b) tropice Joh. 15, 3. ubi ὸς est: amputando expurgatus, tropo de vite deducta, v. 2. et καθαίρω); sensus: satis idoneus factus. — us non extat.

Καθαρότης, ητος, ἡ, (a καθαρὸς) *mundities, puri-* Semel Hebr. 9, 13. de puritate levitica s. ceremoniali. mach. pro hebr. טהר Psal. 89, 45. et בֹּר Job. 22, 30.)

Καθέδρα, ας, ἡ, (κατὰ et ἕδρα sella) *sella, subsellium.* δρα τῶν πωλούντων, Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. mum de sellis quibus nobiliores insidebant, (Sir. 7, 4. ραν δόξης), Matth. 23, 2. Μωσέως καθέδρα, sella, cui tri et legis periti insidebant, si docebant populum. . pro מוֹשָׁב 1 Sam. 20, 18. 25. et שֶׁבֶת 1 Reg. 8, 13. 10; oll. Sir. 12, 12.)

Καθέζω, (κατὰ et ἕζω, sedere facio) sedere facio; καθέζομαι, me sedere facio, 1) *sedeo*. Joh. 4, 6. 20; Ezech. 26, 16. Lev. 12, 5.) — de judicibus Act. 6, 15. όμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, adsessores synedrii. — 2) *com-* , Joh. 11, 20. ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο, domi mansit, non

obviam ivit servatori. Matth. 26, 55. Luc. 2, 46. (cf.
obss. sacr. II, p. 11.)

Καθεἱς, unus post alterum, *singuli*, Marc.
Joh. 8, 9. Rom. 12, 5. pro *καθ' εἷς* ut edidit Griesb
Εἷς in fine.

Καθεξῆς, (*κατα* et *ἑξῆς*) adv. 1) *ordine*, c
serie, Luc. 1, 3. Act. 11, 4. — *alius post alium*,
23. (Test. XII. Patr. p. 618.: *καὶ οὕτως καθεξῆς πάν*
de tempore: *deinceps*, *postea*; Luc. 8, 1. *ἐν τῷ καθε*
χρόνῳ. Act. 3, 24. *τῶν καθεξῆς* scl. *χρόνων*. Saepius no

Καθεύδω, (*κατὰ* et *εὕδω* dormio) 1) *obdo*
somnum capio, einschlafen, Matth. 8, 24. 25, 5.
38. — 2) *dormio*, schlafen, Matth. 13, 25. 26, 4
Marc. 13, 36. 14, 37. 40 sq. Luc. 22, 46. 1 Thess. 5
καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται, sens.: res suas agit incuriosus
sparsi, Marc. 4, 27. coll. Psal. 3, 6. — 3) *sopore alto*
sus sum, *mortuus videor*; sic Matth. 9, 24. Marc. 5, 3
8, 52. ubi opponitur *τῷ* mortuum esse. Ob hanc sim
nem dicitur quoque per euphemismum de vere
1 Thess. 5, 10. Sic LXX. Dan. 12, 2. pro hebr. יָשֵׁן,
88, 5. pro hebr. שָׁכַב. — 4) *segnis*, *securus sum*,
5, 6. — et ratione vitae moralis: *vitiis oppressus s*
virtutis studio segnis sum; Eph. 5, 14. — Saepi
habetur.

Καθηγητής, οῦ, ὁ, (a *καθηγέομαι*, duco,
1) viae dux, antesignanus; 2) transfertur ad doctore
viam probitatis monstrat, exemplo et verbis erudit d
los; *doctor*, *magister*; Matth. 23, 8. 10. (*Plutarch.* d
amici et adul. c. 45. — *Philoni* de Congr. erud. p.
in Flacc. p. 983. eodem sensu *ὑφηγητής* dicitur.)

Καθήκω, (*κατὰ* et *ἥκω*) 1) pertingo, ich rei
zu etwas hin; inde sufficio, Exod. 16, 18. — 2) c
alicui ratione dignitatis vel meriti vel juris, imperso
convenit, *decet*, *fas* est. Act. 22, 22. *οὐ καθῆκεν* (tex
καθῆκον) *αὐτὸν ζῆν*. coll. Ezech. 21, 26. Sir. 10, 26.
2, 18. 3 Esdr. 8, 12. — Inde part. praes. neutr. gen.
θῆκον, *quod decet*, *fas est*. Rom. 1, 28. *τὰ μὴ καθ*
nefanda, turpia, illicita. coll. 2 Macc. 6, 4.

Κάθημαι, imperf. *ἐκαθήμην*; conj. *κάθωμαι*;
κάθησο pro quo semper contr. *κάθου* (*κατὰ* et *ἧμαι*,
LXX. pro hebr. יָשַׁב, 1) *sedere facio me*, *sido*, *consido*,
13, 2. 15, 29. 26, 58. 27, 36. Act. 2, 2. Joh. 6, 3. M
3. et passim. Gen. 19, 1. — *Κάθου ἐκ δεξιῶν*, asside
tram; sensus: volo te majestatis meae consortem esse,
22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 42. Act. 2, 34. Hebr.
1 Reg. 2, 19. Vid. praeterea Matth. 26, 64. Marc.
Luc. 22, 69. Jac. 2, 3. Jud. 17, 10. 1 Sam. 22, 23. —

Matth. 26, 69. 27, 61. Marc. 3, 32. 34. et saepius; —
ubi indicatur per παρὰ, ad, Matth. 13, 1. 20, 30. Marc.
5. — ἐπὶ, ad, sub, Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5,
ct. 3, 10. 20, 9. coll. Lev. 8, 35. Gen. 18, 1. — in,
4, 2. 4. 9. 5, 1. 7. 13. Matth. 24, 3. 27, 19. Exod. 11,
άνω, Matth. 23, 22. — ἐν, ad Marc. 16, 5. ἐν τοῖς
;, Marc. 16, 5. et ἐν δεξιᾷ, *ad* dextram, Col. 3, 1. *in*,
o, 13. 22, 55. — Insideo vehiculo i. e. *vehor*, Joh. 12,
αθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Apoc. 6, 2. 5. ἐπάνω ib. 6, 8.
ῦ ἅρματος, Act. 8, 28, — Insideo tribunali judicis, κά-
ἐπὶ κριτηρίου, Jud. 5, 10. i. e. *judico*, *jus dico*, Act.
Exod. 18, 14. διάτι κάθησαι μόνος. — Insideo throno
egno, *impero*; Apoc. 18, 7. κάθημαι βασίλισσα; for-
tiam Apoc. 17, 1. 9. 15. Quibus in locis κάθημαι etiam
re potest: esse aliquem perpetuo, ita ut haud inter-
n durationem conditionis indicet, quo sensu Esdr. 9, 3.
idetur ἐκαθήμην ἠρεμάζων, et Bar. 3, 3. σὺ καθήμενος
τὸν αἰῶνα, καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι (εἰς) τὸν αἰῶνα. — 3)
in aliquo loco, *commoror*, *habito*, Matth. 4, 16. 11,
arc. 2, 6. Joh. 2, 14. Luc. 1, 79. 5, 17. 7, 32. — Luc.
. καθήμενοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Apoc. 14, 6.
iesb. recte καθημένους restituit pro κατοικοῦντας. coll.
1. Neh. 11, 6. οἱ καθήμενοι ἐν Ἱερουσαλήμ. Sir. 5, 26.
. 1 Sam. 1, 22. 23, 14.

Καθ' ἡμέραν, vid. Ἡμέρα sub. no. 1.

Καθημερινὸς, ἡ, ὸν, (quod καθ' ἡμέραν, quotidie,
olet) *quotidianus*. Act. 6, 1. Judith. 12, 14. *Joseph.*
12, 7. 8. καθημερινὰς θυσίας.

Καθίζω, f. ίσω, attice καθιῶ, (κατὰ et ἕζω, sedere
1) *colloco*, *constituo*, Act. 2, 30. Luc. 22, 30. Eph. 1,
άθισεν, sedere, fecit eum. Deut. 25, 2. Psal. 122, 5.
άθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν. — Ex notione forensi: *judi-*
onstituo, 1 Cor. 6, 4. καθίζετε scl. δικαστάς. (Sic δικα-
καθίζειν apud profanos. vid. *Kypkii* obss. ad h. l.) —
sedere facio, *me colloco*; 2 Thess. 2, 4. ὥστε αὐτὸν εἰς
ὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι. Idemque in formula ἐκάθισεν ἐν
Hebr. 1, 3. 8, 1. 10, 12. 12, 2. collocavit se ad dex-
sensus: proximus est Deo auctoritate et potentia. coll.
, 12. Psal. 110, 1. 1 Sam. 20, 25. Jes. 30, 8. — de
conscendo, *insideo*, Marc. 11, 2. 7. Luc. 19, 30. Joh.
. — *consido*, Luc. 4, 20. 13, 48. Matth. 5, 1. Marc.
16, 19. Luc. 5, 3. 16, 6. Joh. 8, 2. 19, 13. Act. 2, 3.
12, 21. 1 Cor. 10, 7. et passim. cf. 1 Sam. 20, 24. 1 Reg.
— Matth. 26, 36. καθίσατε αὐτοῦ, considete hic; Marc.
. καθήσ. ὧδε. Gen. 22, 5. — 3) *sedeo*, Matth. 19, 28.
. 23. 23, 2. 25, 31. Apoc. 3, 21. 20, 4. — Καθίσας
ι, sedens i. e. assidue ψηφίζει, Luc. 14, 28. ib. 14, 31.

— 4) *commoror*, *versor*, Luc. 24, 49. καθίσατε ἐν
Act. 18, 11. coll. Jes. 49, 32. ubi pro hebr. גור. E
29. Test. XII. Patr. p. 644.: καθίσεσθε ἐν ἔθνεσι.

Καθίημι, s. καθήσω, (κατὰ et ἵημι, mitto)
Luc. 5, 19. Act. 9, 25. — καθιέμενος, *demissus*, Act.
11, 5. coll. Exod. 17, 11. 1 Sam. 2, 16. Zach. 11, 13.

Καθιστάνω, s. καθιστάω, s. καθίστημι, fut. κατ
(κατὰ et ἵστημι) 1) colloco in aliquo loco, hinstellen,
29, 4. — ex adjuncto: *deduco* in locum, Act. 17, 15. καθ
τὸν παῦλον. 2 Chron. 28, 15. κατέστησεν (הֵבִיא) αὐ
Ἱεριχώ. 1 Sam. 5, 3. ubi in textu hebr. est הֵשִׁיב. (
apud profanos, v. c. *Arrian.* hist. ind. 27, 1.) — 2)
honoris: *constituo aliquem*, *creo*, *eligo*, *facio*; Luc.
τίς με κατέστησε δικαστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς. Act. 7, 27. κατέστ
χοντα. ib. 35. (Exod. 2, 14.) Act. 7, 10. ἡγούμενον.
28. Tit. 1, 5. καταστ. πρεσβυτέρους. coll. Psal. 2, 6. κ
θην βασιλεύς. 2 Chron. 17, 2. κατ. ἡγουμένους, —
quente εἰς s. ἐπὶ, *praeficio*, (LXX. hebr, נָתַן seq. לְ,
הִפְקִיד) Matth. 24, 45. κατέστησεν ἐπὶ τῆς θεραπείας
ib. v. 47. c. 25, 21. 23. Luc. 12, 44. Act. 6, 3. [Hebr
coll. Psal. 8, 6. Dan. 2, 48 sq. 3, 12. — seq. εἰς Heb
Deut. 28, 13. καθιστ. τινος, *Joseph.* Antiq. 8, 7. 7. —
5, 1. καθίσταται (εἰς) τὰ πρὸς τὸν θεόν, praeficitur re
vinis, cultui sacro. — 3) omissa notione honoris et
tis, *facio*, *efficio*, *reddo*; 2 Petr. 1, 8. ταῦτα οὐκ
(ἡμᾶς) καθίστησιν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν, quae virtutes n
sos vos reddent ad cognoscendum. Rom. 5, 19. κατεστ
ἁμαρτωλοὶ — δίκαιοι. 3 Macc. 3, 5. ἅπασιν ἀνθρώποις
μοι καθειστήκεισαν. *Joseph.* Antiq. 6, 5. 6. τὸν θεὸν αὐ
μενῆ καταστῆσαι. — In medio: *sum*, Jac. 3, 6. ἡ γλῶσ
ίσταται ἡ σπιλοῦσα, lingua est quae inquinat. ib. 4, 4.
τοῦ θεοῦ καθίσταται, Deo est inimicus. *Joseph.* Antiq.
εἰς ἀπολογίαν οὐ καθιστάμενος, nihil in sui excusatio
ciens. Id. c. Apion. 1, 22. lacus asphalt. πασῶν μείζω
στηκεν. — Saepius non legitur.

Καθὸ, (κατὰ et ὅ) secundum quod, *quemad*
sicut, Rom. 8, 26. καθὸ δεῖ — *prout*, *pro eo quod*,
8, 12. καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις. 1 Petr. 4, 13. coll. Levit. 9
respondet hebr. אשר את.

Καθολικὸς, ή, όν, (κατὰ et ὅλος) *universalis*
ralis. Legitur in inscriptionibus epistolarum Jacobi
Joannis et Judae in editionibus Complutensi, Erasm
phani aliorumque; in quibusdam etiam in subscript
harum epistolarum, quae καθολικαὶ appellabantur, qu
scriptae essent singulari coetui, sed coetibus christiani
nibus, qui tum essent, vel certe plurimis. Vid *Pottii*
I. ad epist. Jacobi.

Καθόλου, (κατά et ὅλος) adv. *omnino*, *prorſus*. Act. τὸ καθόλου μὴ διδάσκειν, ne omnino docerent. Ezech. τοῖς τὸ καθόλου μὴ βλέπουσιν, prorſus caecis, hebr. לְבִלְתִּי. ib. v. 22. τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέψαι. ib. 17, 14. eterea Am. 3, 3. 4. Cant. tr. puer. v. 26. Teſt. XII. Patr. ..: οὐ θέλει τὸ καθόλου ἀδικῆσαι. (*Joſeph*. bell. 4, 8. 3. ου in univerſum. ib. 5, 9. 4.)

Καθοπλίζω, f. ίσω, (κατά et ὁπλίζω) *armis inſtruo*, c. 4, 10. 15, 11. — Καθοπλίζομαι, arma capio, 4 Macc. τὰς πανοπλίας καθωπλίσαντο. — Καθωπλισμένος, bene us, Luc. 11, 21. Jer. 46, 9. καθωπλισμένοι ὅπλοις. 4 Macc. καθωπλισμένη στρατιά.

Καθοράω, ῶ, (κατά et ὁράω) 1) proſpicio, perſpicio. , Num. 24, 2. καθορᾷ (רָאָה) τὸν Ἰσραήλ. 2) *mente per-*, *cognoſco*, Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα τοῦ θεοῦ καθορᾶται, bilis Dei majeſtas cognoſcitur. 3 Macc. 3, 11. οὐ καθο- non agnoſcens) τὸ τοῦ θεοῦ κράτος.

Καθότι, (κατά et ὅτι) 1) *ſicut*, *pro ratione*, *prout*, , 45. 4, 35. — Levit. 25, 16. pro hebr. לְפִי, Exod. 1, . pro כַּאֲשֶׁר. coll. Joſ. 1, 7. 9, 31. Levit. 27, 12. — 2) er id quod, *quoniam*, *ſiquidem*; Luc. 1, 7. 19, 9. Act.

Καθώς, adv. (κατά et ὡς) 1) *ſecundum quod*, *quem odum*, *ſicut*, Matth. 21, 6. 26, 24. 28, 6. Marc. 9, 13. Luc. 1, 55. 70. Joh. 1, 23. 3, 14. Col. 1, 6. Phil. 2, 12. piſſime. — *eo modo*, *quo*, Joh. 5, 23. ἵνα πάντες τιμῶσι ὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Eph. 4, 17. Gal. 3, 6. ubi καθὼς ſuppl. eſt: ἐκ πίστεως, fide inquam, eo quidem , quo etc. — *quo modo*, ita ut rem ipſam innuat; Act. . ἐξηγήσατο καθὼς ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο. 1 Cor. 8, 2. οὔ- γνωκε, καθὼς δεῖ γνῶναι. 1 Theſſ. 4, 1. 1 Joh. 2, 27. v. 3. — Interdum poteſt verti *qualis*, v. c. 1 Joh. 3, μεθα αὐτὸν καθώς ἐστι, i. e. *qualis* eſt. Joh. 6, 58. οὐ ἔφαγον, i. e. non qualem comederant. 1 Theſſ. 2, 13. ἐστιν ἀληθῶς, quale vere eſt. Eph. 4, 21. — 2) *prout*, *tione*, *qua*; Marc. 4, 33. Luc. 1, 2. 6, 31. Joh. 5, 30. 1, 29. 1 Cor. 12, 11. 18. 1 Petr. 4, 1. coll. Num. 26, 3) *quoniam*, *ſiquidem*, Luc. 11, 1. Rom. 15, 7. 1 Cor. , 7. Eph. 1, 4. 4, 32. 1 Joh. 2, 18. — *quare*, Phil. 1, 4) *cum*, de tempore; Act. 7, 17. 2 Macc. 1, 31. δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, ἐκέλευσε κ. τ. λ. — Interdum ur poſt καθὼς enuntiatio altera; v. c. 1 Tim. 1, 3. παρεκάλεσα — εἰς Μακεδονίαν, ſuppl. οὕτως καὶ νῦν λῶ. Marc. 15, 8. ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει ſuppl. ut idem nunc faciat. cf. Hebr. 3, 7.

αί, conjunctio copulativa, hebr. וְ, latinor. *et* reſpon- — Priſca linguarum ſimplicitas cum varia copulandi

4) *commoror, versor*, Luc. 24, 49. *καθίσατε ἐν τῇ* Act. 18, 11. coll. Jes. 49, 32. ubi pro hebr. גור. Exo 29. Test. XII. Patr. p. 644.: *καθίσεσθε ἐν ἔθνεσι.*

Καθίημι, f. *καθήσω*, (*κατὰ* et *ἵημι*, mitto) *de* Luc. 5, 19. Act. 9, 25. — *καθιέμενος*, *demissus*, Act. 1 11, 5. coll. Exod. 17, 11. 1 Sam. 2, 16. Zach. 11, 13.

Καθιστάνω, f. *καθιστάω*, f. *καθίστημι*, fut. *καταс* (*κατὰ* et *ἵστημι*) 1) colloco in aliquo loco, hinstellen, 29, 4. — ex adjuncto: *deduco* in locum, Act. 17, 15. *καθε* *τὸν παῦλον*. 2 Chron. 28, 15. *κατέστησεν* (הֵבִיא) *αὐτο* *Ἱεριχώ*. 1 Sam. 5, 3. ubi in textu hebr. est הֵשִׁיב. (Sa apud profanos, v. c: *Arrian.* hist. ind. 27, 1.) — 2) d honoris: *constituo aliquem, creo, eligo, facio;* Luc. 1 *τίς με κατέστησε δικαστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς.* Act. 7, 27. *κατέστησ* *χοντα.* ib. 35. (Exod. 2, 14.) Act. 7, 10. *ἡγούμενον.* He 28. Tit. 1, 5. *καταστ. πρεσβυτέρους.* coll. Psal. 2, 6. *κα* *θὴν βασιλεύς.* 2 Chron. 17, 2. *κατ. ἡγουμένους,* — In quente *εἰς* f. *ἐπὶ*, *praeficio*, (LXX: hebr. נָתַן seq. לְ, הִפְקִיד) Matth. 24, 45. *κατέστησεν ἐπὶ τῆς θεραπείας* ib. v. 47. c. 25, 21. 23. Luc. 12, 44. Act. 6, 3. [Hebr. coll. Psal. 8, 6. Dan. 2, 48 sq. 3, 12. — seq. *εἰς* Hebr Deut. 28, 13. *καθιστ. τινος*, *Joseph.* Antiq. 8, 7. 7. — 5, 1. *καθίσταται* (*εἰς*) *τὰ πρὸς τὸν θεὸν*, praeficitur reb vinis, cultui sacro. — 3) omissa notione honoris et di tis, *facio, efficio, reddo;* 2 Petr. 1, 8. *ταῦτα οὐκ* (*ἡμᾶς*) *καθίστησιν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν*, quae virtutes non sos vos reddent ad cognoscendum. Rom. 5, 19. *κατεστά* *ἁμαρτωλοὶ* — *δίκαιοι.* 3 Macc. 3, 5. *ἅπασιν ἀνθρώποις* ε *μοι καθειστήκεισαν.* *Joseph.* Antiq. 6, 5. 6. *τὸν θεὸν αὐτο* *μενῆ καταστῆσαι.* — In medio: *sum*, Jac. 3, 6. *ἡ γλῶσσα* *ἵσταται ἡ σπιλοῦσα*, lingua est quae inquinat. ib. 4, 4. *ἐ* *τοῦ θεοῦ καθίσταται*, Deo est inimicus. *Joseph.* Antiq. 4 *εἰς ἀπολογίαν οὐ καθιστάμενος*, nihil in sui excusatione ciens. Id. c. Apion. 1, 22. lacus asphalt. *πασῶν μείζων* *στηκεν.* — Saepius non legitur.

Καθὸ, (*κατὰ* et *ὅ*) secundum quod, *quemadmo* *sicut*, Rom. 8, 26. *καθὸ δεῖ.* — *prout, pro eo quod,* 2 8, 12. *καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις.* 1 Petr. 4, 13. coll. Levit. 9, 5 respondet hebr. אֲשֶׁר את.

Καθολικός, ή, όν, (*κατὰ* et *ὅλος*) *universalis,* *ralis.* Legitur in inscriptionibus epistolarum Jacobi, Joannis et Judae in editionibus Complutensi, Erasmi, phani aliorumque; in quibusdam etiam in subscriptio harum epistolarum, quae *καθολικαὶ* appellabantur, quoc scriptae essent singulari coetui, sed coetibus christiani nibus, qui tum essent, vel certe plurimis. Vid *Pottii* ex I. ad epist. Jacobi.

Καθόλου, (κατά et ὅλος) adv. *omnino, prorſus.* Act. 3. τὸ καθόλου μὴ διδάσκειν, ne omnino docerent. Ezech. 5. τοῖς τὸ καθόλου μὴ βλέπουσιν, prorſus caecis, hebr. לְבִלְתִּי. ib. v. 22. τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέψαι. ib. 17, 14. ueterea Am. 3, 3. 4. Cant. tr. puer. v. 26. Teſt. XII. Patr. 31.: οὐ θέλει τὸ καθόλου ἀδικῆσαι. (*Joſeph.* bell. 4, 8. 3. ὅλου in univerſum. ib. 5, 9. 4.)

Καθοπλίζω, f. ίσω, (κατά et ὁπλίζω) *armis inſtruo,* cc. 4, 10. 15, 11. — Καθοπλίζομαι, arma capio, 4 Macc. 2. τὰς πανοπλίας καθωπλίσαντο. — Καθωπλισμένος, bene tus, Luc. 11, 21. Jer. 46, 9. καθωπλισμένοι ὅπλοις. 4 Macc. 9. καθωπλισμένη στρατιά.

Καθοράω, ῶ, (κατά et ὁράω) 1) proſpicio, perſpicio s, Num. 24, 2. καθορᾷ (רָאָה) τὸν Ἰσραήλ. 2) *mente per-o, cognoſco,* Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα τοῦ θεοῦ καθορᾶται, ibilis Dei majeſtas cognoſcitur. 3 Macc. 3, 11. οὐ καθο- (non agnoſcens) τὸ τοῦ θεοῦ κράτος.

Καθότι, (κατά et ὅτι) 1) *ſicut, pro ratione, prout,* 2, 45. 4, 35. — Levit. 25, 16. pro hebr. לְפִי, Exod. 1, 7. pro כַּאֲשֶׁר. coll. Joſ. 1, 7. 9, 31. Levit. 27, 12. — 2) ter id quod, *quoniam, ſiquidem;* Luc. 1, 7. 19, 9. Act. 4.

Καθώς, adv. (κατά et ὡς) 1) *ſecundum quod, quem nodum, ſicut,* Matth. 21, 6. 26, 24. 28, 6. Marc. 9, 13. . Luc. 1, 55. 70. Joh. 1, 23. 3, 14. Col. 1, 6. Phil. 2, 12. epiſſime. — *eo modo, quo,* Joh. 5, 23. ἵνα πάντες τιμῶσι ιόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Eph. 4, 17. Gal. 3, 6. ubi καθὼς ſuppl. eſt: ἐκ πίστεως, fide inquam, eo quidem , quo etc. — *quo modo,* ita ut rem ipſam innuat; Act. 4. ἐξηγήσατο καθὼς ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο. 1 Cor. 8, 2. οὐ- γνωκε, καθὼς δεῖ γνῶναι. 1 Theſſ. 4, 1. 1 Joh. 2, 27. . v. 3. — Interdum poteſt verti *qualis,* v. c. 1 Joh. 3, όμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι, i. e. *qualis* eſt. Joh. 6, 58. οὐ ς ἔφαγον, i. e. non qualem comederant. 1 Theſſ. 2, 13. ς ἐστιν ἀληθῶς, quale vere eſt. Eph. 4, 21. — 2) *prout, atione, qua;* Marc. 4, 33. Luc. 1, 2. 6, 31. Joh. 5, 30. 11, 29. 1 Cor. 12, 11. 18. 1 Petr. 4, 1. coll. Num. 26, — 3) *quoniam, ſiquidem,* Luc. 11, 1. Rom. 15, 7. 1 Cor. 5, 7. Eph. 1, 4. 4, 32. 1 Joh. 2, 18. — *quare,* Phil. 1, 4) *cum,* de tempore; Act. 7, 17. 2 Macc. 1, 31. ς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, ἐκέλευσε κ. τ. λ. — Interdum itur poſt καθὼς enuntiatio altera, v. c. 1 Tim. 1, 3. ς παρεκάλεσα — — εἰς μακεδονίαν, ſuppl. οὕτως καὶ νῦν αλῶ. Marc. 15, 8. ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει ς ſuppl. ut idem nunc faciat. cf. Hebr. 3, 7.

Καί, conjunctio copulativa, hebr. וְ, latinor. *et* reſpon- . — Priſca linguarum ſimplicitas cum varia copulandi

genera, quorum quodque in lingua cultiori ſingulari e
modo, accuratius diſtinguere non ſolita ſit, καὶ, poti
in noſtris ſcriptoribus, uſum hebr. ו plurimum ſequu
omnibus fere copulandi modis adhibetur, ubi ſermo
δὲ, ἀλλὰ, ἵνα, οὕτως, ἔπειτα, ὅταν, τότε, vel rela
participium etc. adhibiturus fuiſſet, vel etiam καὶ c
omiſſurus. Quae dicendi ſimplicitas praecipue in ſtylo
rico in copulandis propoſitionibus deprehenditur, et
ſcriptoribus potiſſimum evangeliis Matthaei, Marci et
itemque Apocalypſi propria eſt, minus autem frequ
Actis apoſtol. Pauli et Joannis ſcriptis, qui quidem ſing
οὖν nectere amat. In vertendis igitur noſtris ſcripto
contexta maxime oratione judicandum eſt, quo mo
vertendum et oratio ſolvenda et nectenda ſit, quo ſit
multis locis ſatis incerta maneat τοῦ καὶ ſignificatio,
ulla alia ſit particula, in qua explicanda interpretes
conſentiant. Redit autem eius uſus in N. T. ad haecce

I) *Copulat ſimpliciter; et;* — et quide
ſingulas notiones, Matth. 13, 55. Ἰάκωβος καὶ Ἰω
Σίμων καὶ Ἰούδας. 2, 11. χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σ
Luc. 6, 38. μέτρον πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπ
νόμενον. Rom. 7, 12. ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγα
Hebr. 1, 1. πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως. — tum propoſ
Matth. 1, 23. ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ κα
etc. 7, 25. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι etc. — et ſic ſexcenties.

Uſus ſingularis; 1) in copulandis notionibus.

a) καὶ — καὶ, latinor. *et — et, cum — tum, non
— ſed etiam.* Matth. 10, 28. δυνάμενον καὶ ψυχὴν κα
ἀπολέσαι. Luc. 8, 25. Joh. 4, 36. καὶ ὁ σπείρων — καὶ
ζων. c. 15, 24. καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. Rom. 11,
σοφίας καὶ γνώσεως. vid. Marc. 11, 9. Phil. 4, 12. 16.
1. 7, 16. Interdum καὶ pluries ponitur, v. c. Matth
— *modo — modo, l. nunc — modo;* Marc. 9, 22. καὶ
πῦρ καὶ εἰς ὕδατα. — Act. 26, 29. καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν
diſcretive: ſive parum ſive multum abſuerit.

b) τὲ καὶ. Ponitur τὲ ante καὶ, ſi copulantur v
praedicata, quae ſua natura ſibi invicem juncta ſunt,
ſubjecta eiusdem vel generis vel naturae vel ſocietati
Hebr. 6, 19. ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν. Act. 9, 6. τρέμων
θαμβῶν. Luc. 22, 66. ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς. Heb
δῶρά τε καὶ θυσίας. ib. v. 7. et paſſim, maxime in Luc
ptis et epiſt. ad Hebr. — Ponitur interdum etiam ubi
ſae inter ſe notiones copulantur, ſi quid enuntiatur
utrique commune eſt, ubi verti poteſt: *aeque ac,* v. c
1, 14. Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις, ib
cap. 2, 9. 3, 9. Act. 2, 9. 10. 9, 24. Hebr. 4, 12. 5, 1

dum omittitur τὲ, et καὶ eſt vertendum *aeque ac;* Matth. 2. ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν. Rom. 1, 23. ρώπου καὶ πετεινῶν. coll. Joſ. 9, 34. τὰς εὐλογίας καὶ τὰς ἀρας. Cohel. 9, 2. συνάντημα ἕν τῷ δικαίῳ καὶ τῷ ἀσεβεῖ, ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ. 1 Chron. 29, 11.

c) ſocietatem indicat: *cum, ſimulque;* Matth. 23, 20. ύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ. ib. v. 21. 22. c. 9. ὁ ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Joh. 2. αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Luc. 16, θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 1 Cor. 10, 21. τραπέζης κυρίου τραπέζης δαιμονίων. 2 Cor. 1, 18. 19. ναὶ καὶ οὔ. Hebr. 2, et ſaepius. coll. Jer. 50, 4. οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, αὐτοὶ καὶ οἱ Ἰούδα. Num. 18, 2. 10. 2 Chron. 9, 1. 1 Sam. 30, 9. — et pertinet formula: τί ἡμῖν καὶ σοι, *quid nobis rei te-*? Matth. 8, 29. Marc. 1, 24. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 27. Joh. . — Matth. 27, 19. μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, i. e. quidquam negotii ſuſcipe adverſus juſtum illum. Vid. Joſ. 24. 2 Sam. 16, 10.

d) copulat et explicat: *idemque, qui idem eſt.* Luc. 12, πιστὸς οἰκόνομος καὶ φρόνιμος. Hebr. 5, 11. πολὺς ὁ λόγος δυσερμήνευτος. Joh. 13, 13. 14. ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος. etr. 1, 11. 2, 20. κύριος καὶ σωτήρ. Et in formula: θεὸς πατὴρ, 1 Cor. 15, 24. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. Jac. 7. 3, 9. 1 Petr. 1, 3. Apoc. 1, 6.) quae eſt pro θεὸς καὶ ς πατὴρ, ut Paulus habet 1 Cor. 2, 2. χριστὸν καὶ τοῦτον υρωμένον. coll. Suſann. v. 41. ὡς πρεσβυτέροις τοῦ λαοῦ κριταῖς. Jeſ. 27, 1. μάχαιραν τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην τὴν ἰσχυράν.

e) copulat ex hebraiſmo duas notiones ita, ut altera ſit pro genitivo, vel pro adjectivo ſ. participio; e. g. Act. 6. περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως pro ἐλπίδος τῆς ἀναστάσεως. Macc. 3, 29. ἐλπίδος καὶ σωτηρίας, l. ἐλπιδ. τῆς σωτηρ.) 1. 2, 20. τῆς γνώσεως καὶ ἀληθ. pro τῆς γν. τῆς ἀληθείας. 1, 15. χάριν καὶ ἀποστολὴν, pro χαρ. τῆς ἀποστολῆς. — 14, 13. ταύρους καὶ στέμματα, tauros coronatos. (2 Chr. . κρίμα καὶ δικαιοσύνη, judicium juſtum.) — Rom. 10, 20. τολμᾷ καὶ λέγει. (Gen. 24, 18. καὶ ἔσπευσε καὶ καθεῖλε i. e. σπεύσασα καθεῖλε, ut legitur v. 46. 1 Sam. 20, 24. καὶ τη καὶ ἀπῆλθε, pro ἀναστὰς ἀπῆλθε.)

2) *in copulandis propoſitionibus;*

a) in *ſtylo hiſtorico* ſcriptorum noſtrorum ſimplicitas ſe- rerum narrandarum per καὶ ut hebraei per ו, amat ne- e, ubi alii ſcripturi fuiſſent: *tum, porro, deinde, item.* loca longiora Matth. 14, 12—14. 27, 29—31. Marc. 1, 13. 31—37. 3, 13 ſqq. Luc. 2, 26—28. 4, 14 ſqq. 7, qq. Apoc. 11, 7—13. et alia multa. Singulariter Matth. 4, 21. 18, 2. 3. 22, 20. Luc. 4, 5. 9. 12, 19. Joh. 7, 33.

Apoc. 12, 18. 13, 11. coll. Jef. 10, 20. 12, 12 fq. N
18. Jof. 19, 1. 24. Ezech. 5, 1. — Notandum eft a) καὶ
rationis initium abundare, vel transitum ad novam rem
poni pro δὲ, noftrum *da, aber*; Joh. 2, 1. καὶ τῇ ἡμ
τρίτῃ. ib. 1, 19. καὶ αὕτη ἐστὶν pro αὕτη δὲ ἐστ. Matth
καὶ περιῆγεν. 8, 14. καὶ ἐλθών. 9, 9. καὶ παράγων. M
13. καὶ προσέφερον. 11, 1. καὶ ὅτε. 12, 41. καὶ καθίσας
5, 5. 8, 1. et centies. coll. Jud. 3, 8. Ruth. 4, 1. 1 M
6. 14. Potiffimum fic in formulis: α) καὶ ἰδοὺ, heb
quae in evangeliis Matthaei et Lucae et in Apocalypfi
fime occurrit; — β) καὶ ἐγένετο, hebr. וַיְהִי, Matth
καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν, pro ὅτε δὲ συνετέλ. ib. 11,
1. Marc. 1, 9. καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθ
ἐν δὲ ἡμ. τ. ἐκ. ἦλθεν. ib. c. 2, 23. Luc. 1, 23. 59. 2
11. 9, 18. 33. coll. 2 Reg. 25, 1. Jef. 6, 1. 7, 1. (L
faepius ante ἐγένετο omifit, v. c. 1, 5. 8. 2, 1. 6.) —
μετὰ ταῦτα, *poftea vero, paulo poft*, Luc. 5, 27. Apoc
coll. Jof. 9, 34.

b) ad orationis initium καὶ ante imperativum eft *ja*
dum, eftque exhortantis; Matth. 23, 32. καὶ ὑμεῖς πλη
agite, l. jam implete vos quoque. Marc. 11, 29. καὶ
θητέ μοι, agite, refpondeatis. 1 Cor. 11, 6. καὶ κει
age, tondeatur. Sic apud LXX. Neh. 5, 2. Jef. 1, 18.
3, 11. 1 Macc. 10, 16. 27. 54. Similiter in formula:
jam vero, Jef. 2, 10. 2 Chron. 7, 15. 16. Efth. 2, 8.
14, 1. 1 Macc. 2, 50.

c) in copulandis propofitionibus fimilibus verti
item, fimiliter, eodem modo; Matth. 1, 17. 12, 25.
6, 5. 28. Marc. 2, 22. coll. v. 21. Luc. 4, 27. coll.
Marc. 3, 22. 5, 16. καὶ περὶ, itemque de. c. 6, 43. 1
13. coll. v. 12. 12, 23. 13, 2. 3. 1 Joh. 3, 16. cf. 1
29, 20. καὶ τῷ βασιλεῖ, itemque regi. Interdum n
et, *item, iterum*, Marc. 4, 8. 20. 12, 21. Luc. 9, 33.
8, 9. 1 Cor. 12, 4—6. — Interdum verti poteft *vel*, n
oder, Matth. 7, 10. 12, 27. Marc. 11, 28. Luc. 12,
Efth. 8, 6. Pfal. 139, 7. Deut. 11, 19. et hebr. וְ Exod.
Levit. 5, 2. ubi LXX. ἢ habent.

d) copulat *antecedens* et *confequens*: *et*, noftr
Matth. 7, 7. αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν. c. 9, 18. ἐπι
χεῖρα καὶ ζήσεται. c. 8, 8. εἰπὲ λόγῳ καὶ ἰαθήσεται.
Marc. 16, 18. Luc. 6, 37 fq. 7, 7. 8. 11, 9. 12, 31.
32. Jac. 1, 5. καὶ δοθήσεται. Apoc. 2, 10.

e) copulat *antithefin* et *apodofin*, ut noftrum *fo*,
ad fenfum redundat; Jac. 4, 15. ἐὰν ὁ κύριος θελήση
σωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο. Apoc. 3, 20. ἐάν τις ἀν
θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι, fo werde ich hineingehen. S
faepius pro hebr. וְ, v. c. Levit. 25, 2. 26, 3. 4. Deut

10, 11. 1 Sam. 1, 11. 7, 7. Ezech. 21, 7. — Sic etiam
podosi: καὶ ἰδοὺ, *so geschah es*, e. g. Matth. 28, 9. ὡς
πορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδού. 9,
q. Luc. 5, 12. 7, 12. (Gen. 24, 15. καὶ ἐγένετο — καὶ
.) Similiter ponitur καὶ in apodosi post ἐγένετο, ex he-
smo, uti Matth. 9, 10. Marc. 2, 15. 23. Luc. 2, 15. 5, 17.
22. 14, 1. Act. 5, 7. cf. 1 Sam. 1, 12. 20, 31. 2 Sam.
1. 2. 5. Gen. 24, 30. (Interdum rectius omittitur, ut
1, 23. 41. 59. Gen. 24, 22. 51. 25, 11. Jes. 37, 1.).
f) inservit *relativo exprimendo*, ut hebr. ו ponitur inter-
pro אשׁר; Matth. 26, 45. ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ (pro ᾗ) —
παραδίδοται. Marc. 15, 25. ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ (ᾗ) ἐσταύ-
αν αὐτόν. Luc. 5, 35. (ἡμέραι ἔρχονται καὶ ἀποστελῶ, qui-
mittam, Jer. 48, 12. 49, 2.) — Marc. 6, 22. ὃ ἐὰν θέλῃς
(pro τοῦτο) δώσω σοί. Luc. 5, 12. καὶ ἰδὼν pro ὃς δὲ ἰδών.
. 15. καὶ ἔπεμψαν. 8, 41. καὶ αὐτὸς, pro ὃς ἦν. ib. v. 42.
, 5. καὶ αὐτὸν pro ὅν. 20, 3. καὶ εἴπατε, quem solvite.
ech. 3, 17. λόγον, καὶ, pro ὄν.) Joh. 7, 21. καὶ πάντες,
d omnes. Apoc. 17, 11. καὶ αὐτὸς, hic ipse. Rom. 11, 35.
(ὃ) ἀνταπ. — Sic quoque in formula: καὶ ἐλογίσθη, quod
pro ὃ ἐλογίσθη, Rom. 4, 3. Gal. 3, 6. Jac. 2, 23. (Gen. 15,
cf. Esth. 2, 5. καὶ ὄνομα αὐτοῦ pro οὗ τὸ ὄνομα. Jes. 5, 4.
οιῆσαι ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ (pro ὃ) οὐκ ἐποίησα αὐτῷ.
m. 20, 2. Sir. 10, 31. Sap. 11, 17. ἡ σου χεὶρ, καὶ κτίσασα
ον.

II) *Copulat*, non vero simpliciter, sed *adjecta*
a notione. Scilicet 1) *effectum* vel *consilium* indicat;
quo, *quo fiet ut*, Matth. 11, 29. καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν.
15. καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. c. 13, 15. 26, 15. Marc. 4, 12.
. 6, 35. cf. Deut. 11, 16. μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου καὶ
αβῆτε. ib. v. 17. Sir. 12, 1. 1 Reg. 17, 10. 1 Sam. 7, 5.
Sam. 15, 4. Sap. 7, 7. — Interdum est pro καὶ οὕτως,
io, *atque ita*, Matth. 15, 6. 27, 64. cap. 12, 45. 11, 29.
. 11, 26. Joh. 14, 8. καὶ ἀρκεῖ. 1 Cor. 8, 11. coll. Judic.
. καὶ ἐποίησαν. Sir. 26, 16. 17. — Post verba mandandi
bendi saepe pro ἵνα; Matth. 4. 6. ἐντελεῖται καὶ ἀροῦσί
mandabit et portabunt i. e. ut portent. c. 26, 53. παρα-
έσαι τὸν πατέρα καὶ (ut) παραστήσει. Marc. 1, 27.
2) *auget* s. *intendit* et copulat: a) *quoque*, *etiam*, ut *et*
ior. Matth. 5, 39. στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. ib. v. 40.
3. 17, 2. Marc. 2, 26. 8, 7. Luc. 1, 36. 11, 11 sqq. Joh.
. c. 8, 25. (vid. Ἀρχή) et saepissime. — (In quibusdam
s alii malunt vertere: *inprimis*, v. c. Matth. 8, 33. Marc.
. καὶ οἱ ἱερεῖς. Luc. 11, 45. Act. 1, 14, 26, 22. coll. Sir.
14.) — In formulis optandi respondet Latinor. *modo*,
ro *nur*; Gal. 3, 4. εἴγε καὶ εἰκῆ, si modo frustra. ib. 5, 12.
ον καὶ, utinam modo. (Sir. 25, 13. πᾶσαν πληγὴν καὶ

μὴ πληγὴν καρδίας.) Luc. 19, 42. εἰ ἔγνως καὶ σύ. — b
adeo, ipse; Matth. 5, 46. καὶ οἱ τελῶναι 10, 30. ὑμῶν
τρίχες. 15, 16. Marc. 1, 27. 2, 28. 4, 25. Luc. 6, 32 — 3
17. 1 Cor. 2, 10. Apoc. 13, 15. et passim. Esth. 7, 8.
καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως. Sap. 2, 15. βαρὺς ἐστιν ἡμ
βλεπόμενος. — c) insuper, praeterea quoque, Act. 5, 3
τὸ πνεῦμα. Joh. 19, 23. καὶ τὸν χιτῶνα. 1 Joh. 5, 6.
πνεῦμα..

3) argumentum infert et copulat; a) et tamen, et
lominus; Matth. 6, 26. καὶ ὁ πατήρ. 10, 29. 12, 5. M
27. καὶ ὁ σπόρος. 7, 28. καὶ γάρ, attamen. ib. 7, 6. 24.
6, 58. καὶ ἀπέθανον. ib. 7, 19. 22. 9, 30. 34. 11, 8.
1 Joh. 1, 6. καὶ ἐν τῷ σκ. 2, 4. 1 Cor. 5, 2. 2 Cor. 6
Apoc. 3, 1. καὶ νεκρὸς εἶ. (Exod. 7, 4. Joseph. Ant. 2, 6
— b) καὶ γάρ, etenim, siquidem, Matth. 26, 73. Mar
45. 14, 7. Luc. 7, 8. Joh. 4, 23. Rom. 15, 3. 16, 2.
5, 7. 12, 13. 14, 8. Hebr. 4, 2. et passim. (Job. 5, 2.)

4) concludit et copulat; itaque, igitur, quare;
12, 32. καὶ ὃς ἄν, qui igitur. ib. 5, 32. Marc. 12, 3
πόθεν. Joh. 4, 24. 10, 29. καὶ οὐδείς, itaque nullus.
1 Cor. 6, 2. Gal. 2, 16. (1 Chron. 29, 14. σὰ τὰ πάντα
ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι.) — Καὶ γάρ, jam vero, 1 C
9. 12. 14. 2 Cor. 3, 10. — ἤδη δὲ καί, jam vero, Ma
10. Luc. 3, 9.

5) accuratius definit et copulat; a) et quidem,
16. ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, κα
ἀντὶ χάριτος. 6, 51. καὶ ὁ ἄρτος δέ. 1 Cor. 3, 5. καὶ
ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν, pro καὶ ἕκαστος, ὡς ὁ κύριος αὐτῷ
et quidem quisque etc. Hebr. 10, 25. καὶ τοσούτῳ μᾶλλ
quidem quanto magis. — b) imo, quin imo; Joh. 4, 2
νῦν ἐστι, imo jam adest. ib. 5, 25. 10, 10. 17, 32. R
23. καὶ ἡμεῖς. Act. 3, 24. 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 8, 3. 10,
1 Reg. 8, 27. καὶ ὁ οὐρανός. Sir. 21, 2. 1 Macc. 10, 4
εὐδόκησαν.

6) asseverat et copulat; et profecto, vere; Matth
33. καὶ ταῦτα πάντα, quae profecto omnia. Joh. 5, 3
ἐκεῖναι, et profecto scriptura. ib. 8, 57. 1 Joh. 1, 2.
ζωή. cf. Esth. 7, 2. καὶ ἔσται. 2 Macc. 2, 7.

7) negat et copulat, ubi negationem sequitur:
Matth. 13, 15. μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖ
ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι. Joh. 12, 40. ἵνα μὴ ἴδω
ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ. (Jes. 6, 10.) 2 Cor.
καὶ πενθήσω. Gal. 3, 28. οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ (pro οὐδὲ)
cf. Deut. 11, 2. 3. Joseph. Antiq. 2, 15. 5. „Moses οὐ
ἐνέκαμνε τῇ περὶ αὐτοὺς προνοίᾳ, καὶ (pro οὔτε) τῷ θε
φρονεῖ, neque de Deo sinistre statuit.

8) in comparatione καὶ in altero membro ponitur

ὶ, *quemadmodum etiam, uti*; Luc. 11, 4. καὶ γὰρ αὐτοὶ
εν, pro ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφ. ut legitur Matth. 6, 12. Marc.
. καὶ πᾶσα θυσία, quemadmodum etc. — b) pro οὕτως
five οὕτως fimpliciter; *fic quoque*, *pariter*; Matth. 6,
ς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. — Item poft καθώς, e. g.
10, 15. καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πα-
ib. 13, 15. 33. 15, 9. 1 Joh. 2, 6. 18. 4, 17. Rom. 1,
Supplendum eft vel οὕτως ut legitur Joh. 15, 14. vel
ς, quod habetur Luc. 6, 31. — Interdum in enuntia-
comparativa καὶ μὴ, f. καὶ οὐ, eft pro μᾶλλον ἤ, potius,
; Matth. 5, 29. 30. συμφέρει ἵνα ἀπόληται ἕν, καὶ μὴ
(Joel. 2, 13. Prov. 8, 10.) Matth. 9, 13. et 12, 7. ἔλεος
καὶ οὐ θυσίαν. (Hof. 6, 6. ἔλεος θέλω [μᾶλλον] ἢ θυσίαν.)
III) eft particula *adverfativa*: *fed*, *at*; Matth. 11, 19.
ικαιώθη. (Vid. *Δικαιόω*) ib. 12, 39. καὶ σημεῖον. 13, 14.
6. 20. 10. καὶ ἔλαβον. Marc. 9, 18. 12, 12. Luc. 7, 32.
, 13. Joh. 1, 11. 3, 6. 10, 25. ubi καὶ οὐ, et deinde v.
λλ' οὐ. Rom. 1, 13. 1 Cor. 5, 10. καὶ (pro ἀλλ' οὐ πάν-
12, 5. coll. v. 6. et faepiffime. coll. 1 Sam. 1, 2. 2 Sam.
Judith. 13, 6. — καὶ οὐ, et καὶ οὐ μὴ graviter negat:
on, *at nullo modo*, Matth. 1, 25. 11, 17. 13, 17. Marc.
14, 55. 56. etc. cf. Job. 23, 11. 12. Jof. 22, 22. Cohel.
. — Ubi contrarium adfert, verti poteft *contra*, e. g.
. 7, 26. 10, 21. 39. 12, 35. Luc. 14, 11. 1 Joh. 4, 3. 5,
Luc. 16, 14. ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
IV) eft *particula conceffiva*: a) *quanquam*, Luc. 18, 7.
ακροθυμῶν. Joh. 3, 32. καὶ τὴν μαρτυρ. ib. 14, 30. 17,
αὶ ὁ κόσμος. 1 Joh. 3, 2. καὶ οὔπω. 1 Cor. 16, 9. καὶ ἀν-
ένοι. (Malach. 2, 14. ἣν ἐγκατέλιπες, καὶ αὕτη, quam de-
li, quanquam focia tua eft. Pfal. 44, 17.) — Item καὶ
quanquam, etfi, 2 Cor. 13, 4. 1 Cor. 8, 5. Hebr. 5, 12.
3, 4.) — b) εἰ καὶ, *fi vel maxime*, *tametfi*, Luc. 11,
Cor. 7, 21. 2 Cor. 7, 8. 12. 11, 15. Hebr. 6, 9. et paffim.
1, 18. Cohel. 11, 8.)
V) eft *adverb. temporis*: *jam*, *bereits*; Marc. 9, 13. ὅτι
λίας ἐλήλυθε. Joh. 9, 37. καὶ ἑώρακας αὐτόν. 2 Cor. 2, 3.
κακα. (Sic quoque multi Joh. 8, 25.)
VI) in *interrogationibus* graviter interrogat, et eft: *tan-*
quaefo; καὶ τίς, *ecquis*; Matth. 12, 26. καὶ πῶς, qui
em? Marc. 10, 26. καὶ τίς δύναται σωθῆναι. Luc. 10, 29.
4. Rom. 8, 28. ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει, quod
quis oculis videt, quomodo quaefo poteft fperare. 1 Cor.
ig. 30. 2 Cor. 2, 2. cf. 1 Sam. 15, 19. 1 Chron. 29, 14.
ron. 2, 6. Job. 24, 25. Jef. 10, 3. Sir. 2, 17. (Exempla
Ilone dedit *Loesnerus* in obff. p. 81. et ex Jofepho *Kreb-*
n obff. p. 92.
VII) interdum καὶ videtur *abundare*, ut Rom. 5, 12.

καὶ οὕτως. c. 3, 7. in κἀγώ. 1 Cor. 7, 7. ante ἐμαυτόν. ante ἕως 1 Sam. 15, 3. Jer. 50, 3. Sir. 40, 3. (Deest i locis e. g. Gen. 6, 7. 7, 23. Exod. 11, 7.)

Καϊάφας, α, ὁ, Caiphas, pontifex maximus Ju rum, qui teste *Josepho* (Ant. 18, 2. 2. Ἰώσηπος, ὁ καὶ φας) appellabatur *Josephus cognomine Caiphas*, a V Grato, Judaeae praeside, remoto Simone, pontifex co tus, postea autem a Vitellio, Syriae praeside, sacerdot rum privatus. vid. *Joseph.* Antiq. 18, 4. 3. Commem Matth. 26, 3. 57. Luc. 3, 2. Joh. 11, 49. 18, 13. 14. 2 Act. 4, 6.

Καίγε, vid. *Γέ.*

Κάϊν, ὁ, (Joseph. κάϊς, hebr. קַיִן, i. e. possessio) nom. pr. indecl. filii Adami primogeniti, de quo vi 4. — Hebr. 11, 4. 1 Joh. 3, 12. Jud. v. 11. ἡ ὁδὸς τοῦ impietas, Dei contemptus. *Joseph.* Antiq. 1, 2. 2. κάϊ ἐκγόνους πονηροτάτους συνέβη γενέσθαι. coll. Sap. 12, 1

Καϊνάν, ὁ, (hebr. קֵינָן) *Cainan*, nom. pr. inde Enosi secundum Gen. 5, 9. 10. et *Joseph.* Antiq. 1, 3 secundum LXX. interpretes in loco Gen. 11, 12. 13. 1 1, 18. filius Arphaxadi. — Sic quoque Luc. 3, 36 sq.

Καινός, ή, όν, hebr. חָדָשׁ 1) *recens, quod nu etiam, igitur adhuc non usurpatum nec usu tritum e* ungebraucht; ἀσκοί, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc (Jos. 9, 13.) — ἱμάτιον, Luc. 5, 36. (1 Reg. 11, 29 μνημεῖον, Matth. 27, 60. Joh. 19, 41. μνημ. καινῷ, ἐ δέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Vid. etiam Marc. 2, 21. Matth. coll. Jud. 15, 13. 2 Sam. 6, 3. 2 Reg. 2, 20. — 2) quod antea non factum est, non adfuit, neu aufgebra δαχή Marc. 1, 27. Act. 17, 19. — ἐντολή, Joh. 13, 34 2, 7. 8. 2 Joh. v. 5. — ὄνομα, Apoc. 3, 12. ὄνομα κ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. (Jes. 62, 2. 65, 15.) καινή, Apoc. 5, 9. 14, 3. coll. Psal. 33, 3. 40, 4. Jes — novum, insolitum, Act. 17, 21. λέγειν τι καὶ ἀκού νότερον, ubi comparativus pro positivo. (Eccles. 1, τοῦτο καινόν ἐστιν, ἤδη γέγονεν. Deut. 32, 7.) — 3 gnitum, *peregrinum*, Marc. 16, 17. γλώσσαις λαλήσο ναῖς. — 4) relative ad τὸ παλαιόν, τὸ πρῶτον, novu *sequens, alterum*, adjecta notione *praestantiae*, q superare solent vetusta; καινὴ διαθήκη, Matth. 26, 2 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 2 Cor. 3, 6. He 13. 9, 15. (Jer. 31, 22. 31.) — οἶνον πίνειν καινόν, M 29. Marc. 14, 25. Vid. Jes. 42, 9. 43, 19. coll. v. 1 — Inde etiam: *innovatum et vetusto multo prae* καινοὶ οὐρανοί, καινὴ γῆ, 2 Petr. 3, 13. Apoc. 21, 1. (Je 66, 22.) — Ἱερουσαλὴμ καινή, Apoc. 21, 2. — καινὰ πά omnia innovo, et praestantiora facio, Apoc. 21, 5.

n Christiani, tanquam prorsus emendati, melioriqne o imbuti, dicuntur καινὴ κτίσις 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, καινὸς ἄνθρωπος. Eph. 2, 15. 4, 24. (Ezech. 18, 31. καρ- αινή.)

Καινότερος, comp. a καινὸς, quod vid.

Καινότης, ητος, ἡ, (καινὸς) novitas; — bis in N. T. idem de mente, in melius mutata, Rom. 7, 6. ἐν καινό- πνεύματος i. e. ἐν πνεύματι καινῷ (vid. Ἄνθρωπος καινός), e statu vitae novae ac praestantioris, ib. 6, 4. ἐν καινοτ. pro ἐν ζωῇ καινῇ, i. e. vita post mortem innovanda prae- iore.

Καίπερ, conjunct. etsi, quanquam; — seq. particip. 3, 4. Hebr. 5, 8. 7, 5. 12, 17. 2 Petr. 1, 12. — seq. o finito, Apoc. 17, 8.

Καιρὸς, οῦ, ὁ, (LXX. pro hebr. עֵת et מוֹעֵד) proprie ns justus rerum ratione temporis; Hebr. 11, 11. σάῤῥα μὴ εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, praeter modum aetatis. Inde 2) tempus opportunum, rtunitas; καιρὸν μεταλαβὼν, data opportunitate, Act. 25 (Psal. 75, 2. Joseph. Antiq. 18, 6. 6. Ἀντωνία καιρὸν λαβοῦσα τοιοῦτον.) — Καιρὸν ἔχειν, Hebr. 11, 15. (1 Macc. 54.) Ἐν καιρῷ tempore opportuno, 1 Petr. 5, 6. (Judith. . ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι. Sir. 19, 28. ἐὰν εὕρῃ και- κακοποιήσει.) — 3) tempus definitum, l. statum, — vel rale: καιρὸς θερισμοῦ Matth. 13, 30. καιρὸς τῶν καρπῶν, fruges maturescunt, Matth. 21, 34. 41. vid. Marc. 12, 2. 20, 10. Marc. 11, 13. (Num. 9, 7. Psal. 1, 3.) — vel a l. fato definitum, Marc. 1, 15. Luc. 1, 20. τῶν λόγων, praedicta sunt eventura; c. 21, 24. καιροὶ ἐθνῶν, tem- Deo gentilibus concessum. Matth. 26, 18. ὁ καιρός μου, us quo moriendum est. Joh. 7, 6. 8. Eph. 1, 10. Rom. — καιροῖς ἰδίοις, 1 Tim. 6, 15. Tit. 1, 3. Vid. Ἴδιος. — tr. 1, 11. 4, 17. Apoc. 1, 3. ὁ καιρὸς ἐγγὺς, scl. ubi haec la eventura sunt. ib. 11, 18. 12, 12. (Eccles. 3, 1 — 8.) empus justum, Matth. 24, 45. Luc. 12, 42. (Test. XII. p. 664.: μηδὲν ποιῆτε ἔξω καιροῦ αὐτοῦ. Ib. p. 527. „mori ἐν καιρῷ αὐτῶν.) — 3) temporis periodus, periodus cir- scripta; Joh. 5, 4. κατὰ καιρὸν, certis vicibus l. periodis. . 6, 10. καιροὺς τρεῖς ἡμέρας ἣν κάμπτων) Act. 14, 17. καιροὺς καρποφόρους, anni vicissitudines, quibus fruges gi- tur et maturescunt. Act. 17, 26. 1 Tim. 2, 6. (Psal. 104, ἐποίησεν σελήνην εἰς καιρούς. coll. Dan. 2, 21.) — Inde . T. a) dies festi; Gal. 4, 10. coll. Exod. 23, 14. 17. . 23, 4. — b) annus; Apoc. 12, 14. καιρὸν καὶ καιροὺς μισὺ καιροῦ, annus et duo anni (pluralis pro duali) et menses. Vid. v. 6. et Dan. 7, 25. 12, 7. — c) periodus ίας, i. tempus, quo Messias futurus erat ad regnum Dei

inaugurandum. ὁ καιρὸς οὗτος l. ὁ νῦν καιρὸς in N. T.
pus quod nunc ante Christi adventum absolvitur, i. q.
οὗτος, Marc. 10, 30. Luc. 12, 56. 18, 30. Rom. 3, 26
1 Cor. 7, 29. 2 Cor. 8, 14. quod idem dicitur ὁ καιρὸς
1 Petr. 1, 5. καιροὶ ὕστεροι, 1 Tim. 4, 1. (Vid. ἔσχατ
Καιρὸς vero τοῦ χριστοῦ s. καιρὸς simpliciter est tem
ventus Christi ad judicium, Matth. 8, 29. Marc. 13, 3
21, 8. Act. 3, 19. Rom. 13, 11. εἰδότες τὸν καιρὸν, s
proxime instare. 1 Cor. 4, 5. 2 Thess. 2, 6. — χρόνοι
ροί, Act. 1, 7. 1 Thess. 5, 1. i. e. χρόνοι τῶν καιρῶν, t
momentum, quo venturus est. Inde σημεῖα τῶν καιρῶν
16, 3. signa e quibus regni divini inauguratio collige
— 4) *tempus quodvis*, indefinite, ut χρόνος. Matth
11, 25. 14, 1. Luc. 13, 1. (Esdr. 5, 3. Jes. 38, 1. C
22.) — Act. 7, 20. 12, 1. 19, 23. Rom. 9, 9. 11, 5.
9. 2 Cor. 6, 2. Eph. 2, 12. 2 Tim. 4, 6. Hebr. 9, 9
Ἄχρι καιροῦ, ab illo tempore, Luc. 4, 13. Act. 13,
Ἄχρι. — Ἐν παντὶ καιρῷ, quovis die, Luc. 21, 36.
18. — ἔσται καιρὸς, eveniet 2 Tim. 4, 3. — πρὸς καιρὸ
8, 13. 1 Cor. 7, 5. Sap. 4, 4. s. πρὸς καιρὸν ὥρας,
2, 17. ad breve tempus, aliquamdiu. — 4) *tempus*
qualitatis, latinor. *tempora*, Zeitumstände, 2 Tim. 3,
ροὶ χαλεποί. — Δουλεύειν τῷ καιρῷ, Rom. 12, 11. co
5, 16. Col. 4, 5. (Vid. Δουλεύω et Ἐξαγοράζω.) 4
19: ὁ καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ. Saepius non legitur.

Καῖσαρ, αρος, ὁ, *Caesar*, propr. agnomen Ju
saris, quod, adscitum ab Augusto eiusque successoribus,
abiit in nomen appellativum, principibus romani
summis proprium. Matth. 22, 17 sqq. Marc. 12, 14 sq
2, 1. 3, 1. 20, 22 sqq. 23, 2. Joh. 19, 12 sq. Act.
17, 7. [2 Tim. 4, 23.] et passim.

Καισάρεια, ας, ἡ, *Caesarea*. Duae in Pa
huius nominis erant urbes; altera *Caesarea Philippi*
ρεια ἡ φιλίππου, Matth. 16, 13. Marc. 8, 27. (ἡ φιλίπ
λουμένη καισάρεια, *Joseph.* bell. 3, 9. 7. et 7, 2. 1.) ad
Libani, prope Jordanis fontes in Gaulonitide sita, an
neas, a monte Paneo, sub quo jacebat, deinde ver
lippo, tetrarcha, aedificata et in honorem Tiberii
Caesarea appellata. (*Joseph.* Ant. 18, 2. 1. Φίλιππος
ταῖς ἰορδάνου πηγαῖς ἐν πανεάδι πόλιν κτίζει καισ
Postea Agrippa rex in Neronis honorem illam *Neroni*
cognominavit. (*Joseph.* Antiq. 20, 9. 4.) — *Altera*, hu
minis urbs, *Caesarea* simpliciter dicta, in locum turr
tonis (*Joseph.* Ant. 13, 11, 2.) ab Herode M. aedificata
instructa (*Joseph.* Ant. 15, 9. 6. 16, 2. 1. bell. 1, 21.
σεβαστή, *augusta* etiam (*Joseph.* Ant. 16, 5. 1.) cogn
est. Fuit ἡ μεγίστη τῆς ἰουδαίας πόλις, καὶ τὸ πλέον ἰ

ἐποικουμένη (*Joseph.* bell. 3, 9. 1.), tum praefidum ro-
rum fedes, ferius Palaeftinae metropolis, fita Dora in-
t Joppen in Phoenice ad mare mediterraneum, unde ἡ
λιος, f. ἡ ἐπὶ θαλάττῃ καισάρεια a *Jofepho* (bell. 3, 9. 7.
2. 1.) dicitur. — Act. 8, 40. 9, 30. 10, 1. 24. 11, 11.
9. 18, 22. 21, 8. 16. 23, 23. 33. 25, 1—6. 13.

Καίτοι, (καὶ et τοι) conjunct. *quanquam, licet.* (*Jo-*
c. Ap. 1, 12.) Semel Hebr. 4, 3. καίτοι τῶν κ. τ. λ. „in-
emur in quietem promiffam quanquam opere creationis
a ab initio mundi abfoluto." — Alii vertunt *nempe, et*
m, ita ut explicet quietis naturam: „nempe illam inde
peribus orbis conditi. Vid. *Carpzovii* exercitatt. e Phil.
l. qui arbitratur, Philonem putaffe, feptimi diei quietem
lo effe confignatum, naturamque ipfam eius imaginem
ferre.

Καίτοιγε, i. q. καίτοι, *quanquam, licet.* Joh. 4, 2.
14, 17. 17, 27. καίτοιγε οὐ μακρὰν ὑπ., quanquam l. cum
n a quovis facile poffit cognofci.

Καίω, f. καύσω, aor. 1. paff. ἐκαύθην, 1) *uro, incendo;*
ν Matth. 5, 15. (Levit. 24, 3. 4. שָׂרַף); — paff. *incen-*
incenfus fum, i. e. *ardeo*, καιόμενος, *ardens*, Luc. 12,
Exod. 3, 2. 27, 20.) Hebr. 12, 18. (Deut. 4, 11. 5, 23.)
. 4, 5. 8, 8. 10. — Apoc. 19, 20. 21, 8. coll. Dan. 3, 6 fqq.
oannes baptifta Joh. 5, 35. dicitur ὁ λύχνος ὁ καιόμενος
φαίνων, i. e. doctor minus illuftris, in alius utilitatem
s, ratione Jefu, qui eft τὸ φῶς τοῦ κόσμου, (vid. Joh. 1,
) a quo etiam Joannes lucem accepit. (Similis compara-
fed non eodem fenfu, inftituitur apud Sir. 48, 1.) —
ice *animus* dicitur καιόμενος, *ardens*, i. e *vehementer*
notus: Luc. 24, 32. (Teft. XII. Patr. p. 671.: ἐκαιόμην
σπλάγχνοις ἀπαγγεῖλαι, mifericordia vehementer movebar
llam facerem.) — 2) *comburo*, Matth. 13, 40. πυρὶ καίε-
text. vulg. κατακαίεται). Joh. 15, 6. καὶ καίεται, et ab-
tur igne. (LXX. אָכַל, Jef. 5, 24. Job. 13, 34.) — ex
nclo: *crucio*, paff. *crucior;* 1 Cor. 13, 3. ἐὰν παραδῶ τὸ
μου ἵνα καυθήσωμαι, ut igne i. e. calamitate quavis
ci excrucier. (Sic latini: fames, labor, peftilentia, fa-
urens.) — Saepius non legitur.

Κἀκεῖ, pro καὶ ἐκεῖ, *et ibi, et illic.* Legitur Matth. 5,
10, 11. 28, 10. Marc. 1, 35. Joh. 11, 54. Act. 14, 7. 17,
ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες venerunt ut etiam ibi commove-
populum. ib. 22, 10. 25, 20. 27, 6. [Marc. 1, 38. Griesb.
κεῖ.]

Κἀκεῖθεν, pro καὶ ἐκεῖθεν, *et inde, et illinc*, de loco,
. 10, 1. Act. 7, 4. 14, 26. 20, 15. 21, 1. 27, 4. 12. 28,
— de tempore: *deinde, ab illo tempore*, Act. 13, 21.
eg. 2, 25. מִשָּׁם).

Κἀκεῖνος, εἵνη, εἶνο, pro καὶ ἐκεῖνος, *et hic*. Pro varietate significationis τοῦ καὶ est 1) *et ille*, Jo 19, 35. Act. 18, 19. — Luc. 22, 12. ubi verti pote *ille*. — 2) *etiam* hic Matth. 20, 4. Marc. 12, 4. 5. M 13. et passim. — *etiam ille*, Joh. 14, 12. 17, 24. Act. etc. — 3) *sed iste, iste vero*, Matth. 23, 23. Luc. 1 — 4) *jam vero hic*, Marc. 16, 11. — 5) *hic ipse* l. *fecto*, Matth. 15, 18. κἀκεῖνα, haec profecto sunt Vid. *Καί*.

Κακία, ας, ἡ, 1) mala rei ratio, die Schlec schaffenheit, Untauglichkeit; (*Joseph.* Antiq. 3, 1. non potabili propter amaritudinem tribuit κακίαν; με τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς παρούσης κακίας καὶ πότιμον αὐτοῖς παρ — inde ex adjuncto: *vexatio, afflictio*, Matth. 6, Eccles. 7, 14. ἡμέρα κακίας dies vexationis, aerun Sir. 19, 6. 1 Macc. 10, 46. 3 Esdr. 2, 29. ubi in text Esdr. 4, 22. legitur חֲבָל, *noxa*. — 2) *malignitas*, *vexandi cupiditas*, Rom. 1, 29. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. 3. Jac. 1, 21. 1 Cor. 5, 8. 14, 20. (Prov. 1, 16. 1 28.) — 3) *improbitas, pravitas*, quatenus in anim Act. 8, 22. 1 Petr. 2, 1. 16. (Jes. 29, 20. 1 Reg. Saepius non legitur.

Κακοήθεια, ας, ἡ, (κακὸς et ἦθος) morum 4 Macc. 1, 4. — *malevolentia, malignitas*; semel 29. coll. Esth. 8, 16. 3 Macc. 3, 22. 7, 3. (*Joseph.* 1. 4. „Deus serpenti vocem ademit ὀργισθεὶς ἐπὶ τῇ πρὸς τὸν Ἀδάμον. ib. 16, 3. 1.)

Κακολογέω, ῶ, f. ήσω (τὸ κακὸν l. κακῶς λέγω) *ledico, mala imprecor*, Matth. 15, 4. Marc. 7, 10. (20, 20. Ezech. 22, 7. Exod. 22, 28.) — 2) *obtrecto*, c Marc. 9, 39. Act. 19, 9. 2 Macc. 4, 1. ἐκακολόγει τὸν ὁ αὐτός τε εἴη τὸν Ἡλιόδωρον ἐπισεσεικώς.

Κακοπάθεια, ας, ἡ, (a κακοπαθὴς, mala *perpessio malorum, vexatio, afflictio*. Semel Jac. 5, 1 δειγμα τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας, i. e. etiam prophetas valde afflictos sed in afflictione p fuisse. (LXX. Mal. 1, 13. 2 Macc. 2, 27. 28.)

Κακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (κακὰ l. κακῶς παθ σχω) *mala patior, affligor*, 2 Tim. 2, 9. Jac. 5, 13. tissimum dicitur de militibus, eorumque laboribus Antiq. 10, 11. 1. bell. 1, 7. 4.) Strapazen, Ungema den; itaque eleganter Paulus: κακοπάθησον ὡς καλ τιώτης. ib. 4, 5. coll. Jon. 4, 11. ubi pro hebr. עָמַל.

Κακοποιέω, ῶ, f. ήσω, (κακὸν l. κακῶς ποιέω) facio; *damnum affero, graviter laedo, perdo*; Ma Luc. 6, 9. (Gen. 31, 7. Esdr. 4, 13. 15. 1 Sam. 25,

què ago, flagitia committo, 1 Petr. 3, 17. 3 Joh. v. 11. m. 24, 17. Gen. 31, 29.)

Κακοποιὸς, οῦ, ὁ, ἡ, *inique agens*, 1 Petr. 2, 12. , 16. 4, 15. Prov. 12, 4. — *maleficus*, Joh. 18, 30.

Κακὸς, ἡ, ὸν, latinor. *malus*; hebr. רַע, — 1) *male ratus*, *malae indolis*, von ſchlechter Beſchaffenheit, *s*, *ignavus*, Matth. 24, 48. κακὸς δοῦλος. Phil. 3, 2. κακοὶ *ι*. Tit. 1, 12. κακὰ θηρία. Matth. 21, 41. — 2) ſenſu tivo: *noxius*, *mala afferens*; ἐπιθυμία κακὴ, Col. 3, 5. 1 Tim. 6, 9. (Prov. 12, 13. ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν κακαί.) 16, 2. ἕλκος κακὸν καὶ πονηρόν. (Prov. 16, 5. ἡμέρα dies infauſtus). — τὸ κακὸν, *malum*, *noxium*, *exi-*, Rom. 14, 20. (Sir. 39, 27.) 1 Tim. 6, 10. Jac. 3, 8. 1, 30. — *injuria illata*, Rom. 12, 17. κακὸν ἀντὶ κα-. 21. 13, 10. 1 Theſſ. 5, 15. 1 Cor. 13, 5. 2 Tim. 4, 14. r. 3, 9—12. Prov. 16, 12. — 3) ſenſu *intransitivo*: ſtatu alicuius: τὸ κακὸν, *malum*, *aerumna*, *moleſtia*, *io*, Act. 9, 13. ποιεῖν κακά τινι, valde vexare aliquem. , 28. πράσσειν ἑαυτῷ κακὸν, 28, 5. 2 Cor. 13, 7. Jac. 1, uc. 16, 25. ubi τὰ κακὰ aerumnae opponuntur τοῖς ἀγα- vitae deliciis. coll. Jeſ. 46, 7. ἀπὸ κακῶν (צָרָה) σώζειν. 4, 8. 16, 18. Gen. 44, 34. 48, 16. — b) de moribus: *oſus*, Marc. 7, 21. διαλογισμοὶ κακοί. — τὸ κακὸν, *ma-* enſu morali, *flagitium*, *peccatum*, *ſcelus*, Matth. 27, Marc. 15, 14. Luc. 23, 22. Act. 23, 9. Rom. 2, 9. 3, 8. 21. 9, 11. 13, 3 ſq. 16, 19. 1 Cor. 10, 6. 15, 33. 2 Cor. 3 Joh. v. 11. Prov. 10, 24. — c) ad verum ſi refertur *falſus*; — Apoc. 2, 2. κακοὺς, i. e. impoſtores, qui lorum ſ. Chriſti auctoritatem ſibi arrogant. τὸ κακὸν, *n*, Joh. 18, 23. Hebr. 5, 14. coll. Prov. 15, 2. 17, 11. tiam Κακῶς. — Saepius non habetur.

Κακοῦργος, ου, ὁ, ἡ, (contr. pro κακόεργος, ex κα- ἔργον) *mala patrans*, *inique agens* (LXX. Prov. 21, 5. פּ); — *maleficus*, 2 Tim. 2, 9. — de ſicariis l. latro- Luc. 23, 32. 33. 39.

Κακουχέω, ῶ, f. ήσω (κακῶς ἔχω) *male habeo*, *vexo*, . — Κακουχούμενοι, afflicti, Hebr. 11, 37. 13, 3. coll. . 2, 26. 11, 39.

Κακόω, ῶ, f. ώσω, (a κακός) κακὸν ποιέω, 1) de ſtatu no: *affligo*, *malis premo*, *vexo*, τινά, Act. 7, 6. 19. . 18, 10. 1 Petr. 3, 13. (Jud. 2, 18. Exod. 23, 9. Gen. 3. *Joſeph*. Antiq. 3, 11. 3. κακωθέντες λέπρᾳ. bell. 4, 4. κοῦσθαι τοῖς ὑετοῖς. — 2) de animo: triſtitia affligo; ν ψυχὴν de jejunantibus, Num. 29, 7. κακ. τὴν ψυχὴν ἐν *ία*, Teſt. XII. Patr. p. 536. — *excito*, *exacerbo*, *irrito*, 4, 2. ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς. cf. Pſal. 106, 32. ubi cum παρ- *ιν* commutatur. *Joſeph*. Antiq. 16, 1. 2. κακοῦν (Hero-

dem) καὶ τῆς εὐνοίας ἧς εἶχεν εἰς τοὺς παῖδας ἀφαιρεῖν. 7. 3. et 8. 6. Teft. XII. Patr. p. 536. [κατὰ] τὰ ἥπατά κοῦμαι ἐγώ, hoc male me habet.

Κακῶς, adv. latin. male; 1) de eo quod non comparatum, de inepto; *inepte, non convenienter*, 3. κακῶς αἰτεῖσθε. — 2) fenfu transitivo: *male*, κακῶς, *ne maledicas*, contumeliis petas, Act. 23, 5. 22, 8. אָרַר. Jef. 8, 21. קָלַל, Levit. 20, 9. 1 Macc. 7, κακῶς ἀπολέσει, *male* l. *misere* perdet, fenfus: penit det. (*Joseph*. Ant. 2, 14. 2. κακοὶ κακῶς ἀπώλλυντο. 6. κακῶς ἐποίει, mala inflixit.) — 3) fenfu intransitiv corpore: κακῶς ἔχειν, *valde aegrotare, male se habere*, 4, 24. 8, 16. Marc. 1, 32. Luc. 5, 31. et paffim. (Sa apud profanos). Κακῶς πάσχει, Matth. 17, 15. κακῶς ζεται, *misere, graviter*. — b) de vero: *perperam quid*; Joh. 18, 23. εἰ κακῶς ἐλάλησα. (Sap. 14, 3. κα νεῖν περὶ θεοῦ. *Joseph*. c. Apion. κακῶς δοξάζειν περὶ θ

Κάκωσις, εως, ἡ, (a κακόω) *afflictio, miseria*. Act. 7, 34. (Pfal. 18, 21. Exod. 3, 7. Job. 31, 29. Sa

Καλάμη, ης, ἡ, frumenti calamus (ὁ σταχὺς το interprete Suida); — *stipula, stramen*, (Jef. 17, 6 15, 7. Joel. 2, 5.) — Semel 1 Cor. 3, 12. ubi καλάμ pula cum luto mixta f. potius de luto, cui immixta eft

Κάλαμος, άμου, ὁ, 1) *calamus, arundo*, he Matth. 11, 7. 12, 20. (Jef. 42, 3.) Luc. 7, 24. (1 Reg. Job. 40, 16.) — 2) *baculus* ex arundine factus, R Matth. 27, 29. 30. Marc. 15, 36. Sic etiam Matth. Marc. 15, 19. ubi alii de calamo aromatico malunt (ut *Joseph*. Ant. 3, 8. 3. κινναμώμου δὲ καὶ καλάμου). cialiter: *calamus mensorius, virga geometrica*, Apo 21, 15. 16. (Ezech. 40, 3—6. 42, 16—19.) — *scriptorius*, 3 Joh. v. 13. (Pfal. 45, 2. Jer. 8, 8.) non legitur.

Καλέω, ῶ, f. έσω, latinor. *calo, voco*, heb 1) *voco*; Joh. 10, 3. καλεῖ κατ' ὄνομα. (Jef. 43, 1. ἐκ τὸ ὄνομά σου) — Saepius ufurpatur ita, ut notio adjuncta fit; fcilicet a) voco aliquem ut faciat aliquid *postulo*, Hebr. 11, 8. (4 Macc. 3, 19. ὁ καιρὸς ἡμᾶς κα b) voco ut veniat; *ad me voco, accerso*, Matth. 2, 7 21. Marc. 1, 20. Luc. 19, 13. et paffim. (1 Macc. 1, 5, 12.) — *voco in judicium, cito, provoco*, Act. 4, 2. — voco ad convivium, *invito*, Matth. 22, 3—9. 39. 14, 7—24. Joh. 2, 2. 1 Cor. 10, 27. Apoc. 19, 9. 5, 2. 2 Sam. 13, 23. *Joseph*. Antiq. 6, 4. 1.) — In N. piffime dicitur de iis, qui *ad regnum Dei eiusque feli invitantur*, Matth. 9, 13. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 30. 9, 24 fq. Gal. 1, 6. Eph. 4, 1. 4. 1 Theff. 2, 12

, 9, 15. 1 Petr. 2, 9. — item ad societatem christianam,
. 1, 9. 7, 15—24. Gal. 5, 13. Quibus in locis, cum
tio pendeat a Dei voluntate, inest simul notio desti-
, quae, ubi Deus dicitur vocare aliquem ad aliquid,
raro potior est. Sic Matth. 22, 3. καλέσαι τοὺς κεκλημέ-
invitare eos, quibus regnum a Deo destinatum est. —
iter vocare ad munus, Gal. 1, 15. — ad salutem, pie-
, Col. 3, 15. 1 Thess. 4, 7. 2 Thess. 2, 14. 1 Petr. 1, 15.
n. 6, 12. — Cum Deus verbo (Gen. 1. Psal. 33, 6. 9.)
e dicatur in V. T. καλέω 2) Deo tribuitur ita ut sit: voco
, *jubeo esse*, ut nostri: *zum Daseyn, ins Daseyn rufen*.
4, 17. καλοῦντος (2 Macc. 7, 28. ἐποίησε) τὰ μὴ ὄντα ὡς
cf. Jes. 41, 4. τίς ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ κα-
ὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. ib. 48, 13. coll. 2 Reg. 8, 1. κέ-
κύριος λιμόν. Jes. 22, 12. Sap. 11, 26. πῶς δὲ ἔμεινεν ἄν
ὴ σὺ ἠθέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ σοῦ διετηρήθη; —
omen voco, *nomino*; et quidem a) de *nomine* ipso: *no-*
, *nomen indo*, Matth. 1, 21. 23. 25. 27, 8. Luc. 1, 59.
pissime. — Καλεῖσθαι ἔν τινι, nomen ab aliquo accipere,
ebr. נִקְרָא seq. ב, Rom. 9, 7. ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι
α, i. e. posteri tui Isaacidae vocabuntur. Hebr. 11, 18.
21, 12. — Etiam *cognomino*, Matth. 2, 23. [10, 25.
riesb. ἐπεκάλεσαν]. Luc. 6, 15. 8, 2. coll. 2 Macc. 10,
Macc. 3, 1. *Joseph.* bell. 1, 1. 1. Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς ἐπι-
. — b) de *attributo*, quod alicui tribuitur, *appello*,
22, 43. κύριον καλεῖ. ib. 45. 23, 9, 10. Luc. 1, 36. 6,
, 44. 22, 25. Act. 14, 12. 1 Petr. 3, 6. Apoc. 19, 11. —
, Matth. 23, 7. καλεῖσθαι ῥαββί. ib. v. 8. — Cum qui
utum alicui tribuunt, illum talem habeant, qualem
icant, καλέομαι ex adjuncto est 4) *habeor aliquis, sum*,
l. ex aliorum sententia. Matth. 5, 19. ἐλάχιστος κληθή-
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 21, 13. Marc. 11, 17. (Jes.
) Luc. 1, 76. 2, 23. 15, 19. 1 Cor. 15, 9. Hebr. 3, 13.
. 5, 9. Jac. 2, 23. Hos. 1, 10. Fortasse etiam Act. 8, 10.
αμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. vid. e V. T. Jes. 4, 3.
9, 18. 41, 1. ib. 49, 6. μέγα σοι ἐστὶ, τοῦ κληθῆναί (hebr.
σε παῖδά μου. Sir. 5, 14. μὴ κληθῇς ψίθυρος.

Καλλιέλαιος, ου, ἡ, (καλὸς et ἐλαία) *olea bona, ge-*
, (cui opponitur ἀγριέλαιος, quod vid.) Semel Rom.
4. tanquam imago populi Deo sacri (Judaeorum) ab an-
temporibus.

Καλλίων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, *melior*, comparati-
καλός. Sap. 14, 19. Sir. 36, 18. Jer. 18, 11. — Κάλ-
dverbialiter: *optime, bene*, Act. 25, 10.

Καλοδιδάσκαλος, ου, ὁ, ἡ, (καλὸς et διδάσκαλος)
ta tradens, honestatis magister. Semel Tit. 2, 3.

Καλοὶ λιμένες, (καλὸς et λιμὴν) *bonus portus, por-*

tus pulcher; locus Cretae, insulae, a nautis ita dict
commodus erat ad appellendum. Act. 27, 8.

Καλοποιέω, ῶ, f. ήσω, i. e. τὸ καλὸν s. καλ
rectè facio, *honeste ago*. Semel 2 Thess. 3, 13. de
honesto modo victum quaerunt. Alii: *benefacere*, c
6, 9.

Καλὸς, ή, όν, latinor. *bonus*, hebr. טוֹב, pro
comparatus, ut esse debet, bene compositus; itaqu
externa specie: *pulcher*, *formosus*, Gen. 6, 2. E
Gen. 12, 14. 2 Sam. 14, 25. 2) de interno rei pret
tiosus, *praestans*; μαργαρῖται Matth. 13, 45. λίθοι
5. καρπὸς Matth. 3, 10. 7, 19. 7, 17 sq. Luc. 3, 9. 6
οἶνος, Joh. 2, 10. θεμέλιον, 1 Tim. 6, 19. — (στο
חֲמֻדֹת Gen. 27, 15.) — 3) de interna rei rectitudi
comparatus, natura sua *bonus*, v. c. δένδρον, Matth
Luc. 6, 43. σπέρμα Matth. 13, 24. 27. 37. 38. νόμος
16. 1 Tim. 1, 8. ἔργον 1 Tim. 3, 1. κτίσμα θεοῦ, 1
4. — γῆ καλὴ i. e. apta frugibus ferendis, Matth. 1
Marc. 4, 8. 20. Luc. 8, 15. (Sic טוֹב et καλὸν Gen. 1,
31.) — Ex adjuncto: *utilis*, Matth. 13, 48. Mar
Luc. 14, 34. (Sir. 14, 3. 42, 8. Gen. 2, 9. καλὸν εἰς
— 4) de sentiendi agendique ratione: *bonus*, legibu
humanisque conveniens, igitur: *honestus*, *probus*
καλὰ ἔργα, bene, recte facta, Matth. 5, 16. 26, 1
14, 6. Joh. 10, 32. 33. 1 Tim. 5, 10. 25. 6, 18. Tit.
3, 8. 14. Hebr. 10, 24. 1 Petr. 2, 12. (Jes. 1, 17.) V
terea Rom. 7, 18. 21. 12, 17. 14. 21. 1 Cor. 5, 6.
21. 13, 7. (Prov. 3, 4.) Gal. 4, 18. 6, 9. Hebr. 5,
4, 17. 1 Petr. 2, 12. (2 Chron. 14, 2. 31, 20. Prov.
συνείδησις καλὴ, conscientia bona, l. recti, Hebr. 1
Ratione officii l. muneris: *probus*, *fidus*; ποιμὴν,
11. 14. στρατιώτης 2 Tim. 2, 3. διάκονος 1 Tim. 4, 6
μος 1 Petr. 4, 10. — Ex adjuncto 5) *honorabilis*, *la*
honestus; στρατεία 1 Tim. 1, 18. ἀγὼν 1 Tim. 6, 12.
4. 7. ὁμολογία 1 Tim. 6, 12. 13. vid. 1 Tim. 3, 7. 13
7. — 6) de eo quod cognoscitur: *verum*, *bonum*
notione honesti et utilis, 1 Thess. 5, 21. τὸ καλὸν
1 Tim. 4, 6. 2 Tim. 1, 4. Jac. 3, 13. Hebr. 6, 5. coll.
8. — 7) ratione numeri: *magnus*, *largus*; Luc. 6,
τρον καλόν (nisi hic est *justa* mensura). Sic in Vet.
καλὸν, 1 Chron. 29, 28. Gen. 25, 8. et saepius). —
8) καλόν ἐστι a) *decet*, Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. G
Hebr. 13, 9. Eodem sensu *Joseph.* Ant. 19, 1. 1. καλῶς
b) *placet*, Matth. 7, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. 1 T
[5, 4.] Vid. Deut. 6, 18. 2, 28. Num. 24, 1. c) καλὸν
conducit, Matth. 18, 8. 9. 26, 24. Marc. 9, 42 sq.

ı1. 1 Cor. 7, 1. 8, 26. 9, 15. (Gen. 2, 18. Jon. 4, 4.) — ius non legitur.

Κάλυμμα, ατος, τὸ, (a καλύπτω), *tegumentum, velamen*; 2 Cor. 3, 13. de velamine, quo Moses faciem tegebat (Exod. 34, 33 sqq.). Ib. v. 14. eodem velamine dicitur lex ...ica quasi obvoluta, quo minus eam recte intelligant Ju... — Ib. v. 15. 16. κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν κεῖται, tro... : mens ad verum videndum inepta, obcoecata. 1 Cor. ...4. in verbis κατὰ κεφαλῆς quidam κάλυμμα subaudiendum putant, ut Esth. 6, 12.

Καλύπτω, f. ψω, 1) *operio, tego*, λύχνον σκεύει, Luc. ... (Num. 4, 9. 12.) Luc. 23, 30. (Hos. 10, 8.) — καλύ...θαι de navi: a fluctibus tegi, i. e. *submergi*, Matth. 8, ...vid. Num. 16, 33. Job. 22, 11. Psal. 78, 58. 106, 12. coll. ...l. 15, 5. 10. — 2) *tegumento*, l. *velamine operio, oc...*, Deut. 23, 13. — tropice: cognitioni aliorum subduco, *...lto, abscondo*; Matth. 10, 26. 2 Cor. 4, 3. — Idem est ...s formulae καλύπτειν τὰς ἁμαρτίας, velamine obtegere ...ata, ne alii videant et puniant; quae significare potest, negare peccata sua, ut Psal. 32, 5. vel: *efficere ut non pu...tur, veniam eorum adipisci.* Posteriori modo Jac. 5, 20. ...tr. 4, 8. καλ. πληθ. ἁμ. efficiet, ut homines alia vitia ...a ei ignoscant. Vid. Psal. 32, 1. 2. ubi ἀποκαλύπτ. τὰς explicatur per ἀφιέναι, μὴ λογίζεσθαι. Psal. 85, 2. Neh. ... μὴ καλ. ἐπὶ ἀνομίαν, impietatem punire.

Καλῶς, adv. latinor. *bene, optime*; a καλὸς, quod — 1) *bene, optime*; i. e. a) *recte, ut decet, honeste*, ... 18, 23. 1 Cor. 7, 37 sq. Gal. 5, 7. Phil. 4, 4. Hebr. 13, ... Jac. 2, 8. 19. 2 Petr. 1, 19. 3 Joh. v. 6. — de officio: *...ue, fideliter*, 1 Tim. 3, 4. 12 sq. 5, 17. 1 Macc. 8, 23. ...b) *recte, vere, apte, rei convenienter*, Matth. 15, 7. ...c. 7, 6. 12, 28. 32. Luc. 20, 39. Joh. 4, 7. 8, 48. 13, 13. ... 28, 25. Rom. 11, 20. Jer. 1, 12. — c) *bene, utiliter*, ...one conditionis externae; καλῶς ποιεῖν τινι, benefacere ...i, Matth. 5, 44. 12, 12. Luc. 6, 27. (Zach. 8, 15. Zeph. ...1.) — Marc. 7, 37. καλῶς (κατὰ) πάντα πεποίηκε, omni ...o beneficus fuit. — Καλῶς ἔχειν, *valere, convalescere*, ...c. 16, 18. — καλῶς ἐποίησας, nostrum: du hast wohl ...an, Act. 10, 33. — 2) *honorifice, magnifice*, Jac. 2, 3. ... 14, 10. θάψον με καλῶς. Esth. 2, 9. ἐχρήσατο αὐτῇ κα... — 3) *sincere, vere*, Gal. 4, 17. — 4) καλῶς, simplici... *bene! placet!* eius est, qui annuit, promittit, consen... Sic Luc. 6, 26. καλῶς ὑμᾶς (pro ὑμεῖς) εἴπωσι οἱ ἄνθρω... si vobis dicunt τὸ καλῶς, *placet*. Vid. 1 Reg. 2, 18. καὶ ...ν, καλῶς, ἐγὼ λαλήσω. — 5) ironice: *bene scilicet, recte ...cet*, Marc. 7, 9. — *lubentissime scilicet*, 2 Cor. 11, 4. ... 2 Sam. 3, 13. καλῶς ἐγὼ διαθήσομαι. — 6) 1 Cor. 14,

17. *καλῶς* videtur esse vel: *multum*, vel *licet*; ut Je.
16. *καλῶς κιθάρισον, πολλὰ ᾆσον.* — Saepius non extat.

Κἀμὲ, vid. *Κἀγώ.*

Κάμηλος, ου, ὁ, ἡ, camelus, hebr. גָּמָל. Matth.
Marc. 1, 6. — Proverbium, quod legitur Matth. 19, 24. I
10, 25. Luc. 18, 25., id, quod fere impossibile, difficilli
est, indicat; cujus etiam mentio fit apud Rabbinos. Vid.
torf. lexic. chald. talm. p. 1722. Alii perperam malun
μηλος in his locis de *rudente* intelligere. Phavor. qui
*κάμηλος καὶ τὸ παχὺ σχοινίον, ἐν ᾧ δεσμεύουσι τὰς ἀγκύ
ναῦται. ὡς τὸ ἐν εὐαγγελίῳ κ. τ. λ.*; sed rectius *Suidas*:
μηλος· τὸ ἀχθοφόρον ζῶον. κάμιλος δὲ παχὺ σχοινίον. — A
proverbium: camelos bibendo deglutire, Matth. 23, 24
citur de iis, quorum mens a gravissimis vitiis ac scele
non abhorret, sive quorum conscientia graviter peccando
turbatur. cf. *Διυλίζω.*

Κάμινος, ου, ὁ, ἡ, caminus, fornax, et quidem
nax vel *liquatoria*, vel *figlina*, vel etiam *furnus.* (LXX.
Exod. 19, 18. כּוּר Jer. 11, 3. אַתּוּן Dan. 3, 6—27.) — M
13, 42. 50. Apoc. 1, 15. 9, 2.

Καμμύω, f. *ύσω*, (*κατὰ* et *μύω*, claudo), ex fe
et vulgari dicendi ratione contracte pro *καταμύω* scl. *ὀφ
μοὺς*, quod saepe additur, (vid. *Fischer* de vitiis lex. I
p. 678. *Sturzius* de dialecto macedonica et alex. p. 173
oculos claudo; deinde *conniveo.* — In N. T. bis Matth
15. Act. 28, 27. *καμμύειν τοὺς ὀφθαλμοὺς*, oculos obli
calce obducere; hoc enim significat שַׁע quod Jes. 6, 10
quo haec deprompta sunt, legitur, (LXX. *τοὺς ὀφθ. ἐκά
σαν*); sensus: veritati cognoscendae proterve adversari.
gitur Jes. 29, 10. Thren. 3, 44. connivendi autem signi
tione apud Philon. de Somn. p. 589.)

Κάμνω, f. *καμῶ*, perf. *κέκμηκα*, 1) laborando com
erarbeiten, Test. XII. Patr. p. 624. — 2) labore defat
— *languesco, deficio*, [Apoc. 2, 3. in text. vulg.] Hebr
3. *μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς.* Job. 10, 1. *κάμνω τῇ ψυχῇ μοῦ.*
seph. Antiq. 2, 13. 4. ib. 10, 2. 1. Phil. de migr. Abr. p.
— 3) valde *aegroto*, Jac. 5, 15.

Κἀμοὶ, vid. *Κἀγώ.*

Κάμπτω, f. *ψω*, *flecto, incurvo*; cum transitive,
intransitive: flecto me, incurvo me. In N. T. tantu
formula *κάμπτω τὰ γόνατα* s. *τὸ γόνυ*, cuius sensus est:
giose colere, adorare aliquem; a) transitive, *κάμπτειν*
τινι, Rom. 11, 4. (1 Reg. 19, 18.) et *πρός τινα* Eph. 3
— intransitive: *ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ*, mihi, in mei
rationem incurvent se genua, me quisque adoret, Rom
11. (Jes. 45, 23.). — *Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμ*
Phil. 2, 20.

Κἂν, contracte 1) pro καὶ ἐὰν, quod pro ratione fignifi-
nis τοῦ καὶ (quod vid.) eft a) *et fi*, *et ubi*, ac ut καὶ fim-
ter copulat, Matth. 16, 18. Joh. 10, 38. Hebr. 12, 20.
5, 15. — b) *fi vel*, i. q. ἐὰν καὶ, Matth. 21, 21. 26, 35.
) *etfi*, *quanquam*, Joh. 8, 14. 11, 25. — 2) pro καὶ ἄν,
l, *modo*, *wenigftens*, Act. 5, 15. 2 Cor. 11, 16. — b) *quo*
ffe, (καὶ pro ἵνα, et ἄν fortaffe, vid. Καὶ et Ἄν) Luc. 13,
ὶ βαλῶ κόπρια, κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν, et ille (quo ille)
ffe fructum faciat. (Ponitur etiam pro καὶ ἐν, ut *Jofeph.*
. 4, 7. 3. κἂν τούτῳ fcl. χρόνῳ, eodem tempore.) —
ius non legitur.

Κανᾶ, ἡ, *Cana*, nom. pr. indecl. vici in Galilaea, (εἰς
κώμην, *Jofeph.* Antiq. 13, 15. 1. bell. 1, 17. 5. ἐν κώμῃ
αλιλαίας, ἣ προσαγορεύεται κανᾶ, idem de vita fua §. 16.).
oh. 2, 1. 11. 4, 46. 21, 2.

Καναναῖος, codd. Matth. 10, 4. pro κανανίτης, quod

Κανανίτης, ου, ὁ, *zelotes*, ab hebr. קַנָּא formatum.
omen Simonis apoftoli, Matth. 10, 4. Marc. 3, 18. (Lucas
g. 6, 15. Act. 1, 13. rectius ὁ ζηλωτής. Vid. Ζηλωτής.)

Κανδάκη, ης, ἡ, *Candace*, nomen reginis et matribus
a Aethiopiae Jefu temporibus commune. *Strabo* XVII.
Hift. Nat. 6, 29. Dio Caff. lib. 57. — Legitur Act. 8, 27.

Κανὼν, όνος, ὁ, proprie lignum rectum f. baculus ad
dum et metiendum, *regula*, Richtfcheit, (Teft. XII.
p. 662. σταθμῷ γὰρ καὶ μέτρῳ καὶ κανόνι [Sap. 11, 20.
ῷ] πᾶσα κτίσις ὑψίστου.) — Inde 2) tropice: *doctrina*,
m ac vitae regula, *praecepta*, Gal. 6, 16. [Phil. 3, 16.]
acc. 7, 1. πρὸς τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα εὐσεβῶς φιλοσο-
— 3) *fines* menfura circumfcripti, *limites*; tropice:
es provinciae demandatae, 2 Cor. 10, 13. 15. 16.

Καπερναοὺμ, ἡ, *Capernaum*, nom. pr. indecl. urbis,
in V. T. non commemoratur, ideoque poft exilium con-
utatur, in N. T. autem dicitur πόλις τῆς γαλιλαίας (Luc.
), defcribitur fita ad mare Galilaeum f. lacum Geneza-
Joh. 6, 17. 24.), in finibus tribuum Zabulon et Nephtha-
Matth. 4, 13.), laudaturque ὑψωθεῖσα ἕως τοῦ οὐρανοῦ
h. 11, 23. Luc. 10, 15.) i. e. vel florentiffima, vel etiam
fuperbiens. Commemoratur praeterea Matth. 8, 5. 17,
larc. 1, 21. 2, 1. 9, 33. Luc. 4, 23. 7, 1. Joh. 2, 12. 4,
, 59. In libris optimae notae fcribitur Καφαρναοὺμ,
praeferendum videtur, cum in Καφαρ hebr. כְּפַר, *pagus*,
lateat, et *Jofephus* (bell. 3, 10. 8.) in defcriptione
is fertiliffimae, lacum Galilaeum adjacentis, commemo-
ntem uberrimum, totamque regionem largiter alentem,
ναοὺμ ab indigenis appellatum. Videtur igitur aut fons
, aut pagus a fonte nomen accepiffe. Caeterum Jofe-

phus *urbem* καπερναοὺμ l. καφαρναοὺμ non, sed tantum κώμην κεφαρνώμην λεγομένην (de vita, §. 72.), laudat Capernaum novi test. esse videtur.

Καπηλεύω, f. εύσω, a κάπηλος, quod primum *propola*. Deinde, quia propolae, quaestus quippe cupi merces, potissimum vinum et quae ad victum pertinent terare, et lucrum inhonesto modo quaerere solent, Siracides c. 26, 29. μόλις ἐξελεῖται ἔμπορος ἀπὸ πλημ καὶ οὐ δικαιωθήσεται κάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας), κάπηλος est corrumpens, quaestum inhonesto modo quaerens καπηλεύω 1) cauponem, propolam ago; 2) *vendo ali ut quaestum inhonestum quaeram*, scl. adulterando vel alio modo. Sic 2 Cor. 2, 17. οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ καπηλεύοντες (i. e. οὐ καπηλεύομεν) τὸν λόγον, non e multi alii facere solent, cauponamur doctrinam divi cauponum more lucrum inhonestum in tradenda quaerimus. Saepius ita apud profanos. Philo de 707.: ἑταῖρα τὸ τῆς ὥρας καπηλεύσουσα. Idem legat. p. 1021. Tibull. I, 13. 51. formam cui vendere cura Ennius: *bellum cauponantes* de iis, qui ob quaestum Vid. *Kypkius*, *Loesnerus* et *Wolf*. ad h. l.

Καπνός, οῦ, ὁ, 1) *fumus*, *vapor*. Ἀτμὶς καπ por fumi, Rauchdampf, Act. 2, 19. Joel. 2, 30. — fornacis s. gehennae, Apoc. 9, 2. 3. 14, 11. Exod. 19, κάπνος αὐτῆς, fumus ignis, quo cruciatur, Apoc. 19, 34, 10. — καπνὸς καὶ θεῖον, Apoc. 9, 17. 18. vid. θ fumus urbis incensae Apoc. 18, 9. 18. — vapor τῶν μάτων, Apoc. 8, 14. — 2) *nubes*, Rauchwolke, q symbolum praesentiae Dei, τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, et templi implebat, Apoc. 15, 8. vid. Exod. 40, 34. 35 16, 2. 1 Reg. 8, 10. 11. 1 Chron. 5, 13. 14. 7, 1. 2. coll. Exod. 24, 16. Levit. 9, 15.

Καππαδοκία, ας, ἡ, *Cappadocia*, regio A noris, pontum Euxinum inter et Armeniam minorem ciam, Pamphyliam et Galatiam, a qua amne Cappa paratur. Act. 2, 9. 1 Petr. 1, 1. (*Joseph*. Antiq. 16, 2. 4, 11. 1.)

Καρδία, ας, ἡ, hebr. לֵב, 1) *cor*, propr. 1 Sa — tropice de eo quod *in medio latet*; Matth. 12, 40 τῆς γῆς, pro κοιλία, ut etiam Sir. 51, 21. κοιλία pro Ezech. 27, 4. ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. Psal. 46, 2. Jon. 2) *mens*, *animus*, quatenus est fons ac sedes cogita studiorum, desideriorum, cupiditatum; a) univers 5, 8. 13, 19. 15, 8. 4, 15. 7, 6. 19. Luc. 1, 51. 6, 45 pissime; b) ad cognitionem refertur, Matth. 13, 15. 17. Eph. 1, 18. ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας. Jes. 6, 10. B — c) ad sensus, Marc. 3, 5. 6, 52. Luc. 24, 32. Gen

ad ſtudia et appetitus, Matth. 6, 21. 9, 4. 12, 34. [35.] 7, 21. Luc. 1, 17. 12, 34. Matth. 5, 28. ἐν τῇ καρδίᾳ, pravo appetitu, quo trahitur, adulterii reus eſt. — nterdum de *voluntate*, Act. 4, 32. καρδία μία, una ſummus voluntatis conſenſus (2 Chron. 30, 12.) Act. . ἀνὴρ κατὰ τὴν καρδίαν μου, 2 Sam. 7, 21. — de *con-ia*, ſ. ſenſu recti et boni, 1 Sam. 3, 20. 21. Rom. 2, 15. . 24, 6. 2 Sam. 24, 10. Sir. 35, 23. 37, 13 ſq. — Huc erendae ſunt formulae: ἀναβαίνειν εἰς τὴν καρδ. τινὸς, m ſubire, Luc. 24, 39. Act. 7, 23. (Jer. 3, 16. Jeſ. 65, — βάλλειν εἰς τὴν καρδ. τινὸς, conſilium alicui ſugge- Joh. 13, 2. Hebr. 8, 10. Apoc. 17, 17. (Nehem. 7, 5.) θέναι εἰς τὴν καρδίαν ſ. ἐν τῇ καρδίᾳ, animo inſigere, nente repoſtum habere, animo volvere Luc. 1, 66. 21, ct. 5, 4. (2 Sam. 13, 20. 33. Hag. 2, 19. εἰπεῖν ſ. λέγειν, ίζ. ἐν τῇ καρδίᾳ, ſecum cogitare, reputare, Matth. 24, Marc. 2, 6. 8. Rom. 10, 6. Apoc. 18, 7. Luc. 3, 15. 5, Deut. 9, 4. 8, 17.) — 3) ex hebraismo καρδία opponi- ctioni externae, indicatque aliquid peragi non invito cato, ſed potius *lubenti* vel *ſincero animo*. Sic καρδίᾳ, *e*, 2 Cor. 5, 12. 1 Theſſ. 2, 17. ἐκ καρδίας Rom. 6, 17. αρδιῶν ὑμῶν, Matth. 18, 35. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ſ. ἐξ ὅλης ρδ. toto animo i. e. ſumma ſinceritate et veritate, Matth. . Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Act. 8, 37. Deut. 6, , 16. Pſal. 119, 34. — 4) ex hebraismo καρδία τινὸς, *omine ipſo*, quatenus cogitat, ſentit, appetit; Act. 14, ὰς καρδίας ἡμῶν, Jac. 5, 5. i. e. nos; non *ventriculum*, idam voluerunt. Rom. 16, 18. τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων οὺς ἀκάκους. — Sic LXX. (hebr. לֵבָב) Gen. 18, 5. Jud. . 16, 26. Exod. 9, 24. coll. Sir. 3, 26. καρδία σκληρὰ, audax ib. 2, 12. καρδίαι δειλαί.

Καρδιογνώστης, ου, ὁ, (καρδία et γνωστής, ſcruta- *ſcrutator animi*, i. e. qui intimas hominis cogitationes ue ſtudia et conſilia occulta adcurate intelligit. Act. 1, 5, 8. hebr. חֹקֵר לֵב LXX. ἐτάζων καρδίας, Jer. 17, 10. , 20.

Καρπὸς, οῦ, ὁ, hebr. פְּרִי, 1) *fructus*; a) proprie ar- n, agri, vitium etc. Matth. 3, 10. 7, 17 ſqq. Luc. 3, 9. 13, 8. Luc. 12, 17. Jac. 5, 17 ſq. Matth. 21, 34. 41. . 12, 2. Luc. 20, 10. Joh. 15, 2. 5. 1 Cor. 9, 7. Joh. 12, t pluries. — καρπὸν διδόναι, ποιεῖν, ut Jer. 12, 2. Pſal. — καιρὸς τῶν καρπῶν, tempus vindemiae, Matth. 21, — Transfertur etiam ex hebraismo ad *homines*: καρπὸς οιλίας, *foetus*, Luc. 1, 42. καρπὸς τῆς ὀσφύος, *liberi*, *i*, Act. 2, 30. vid. Gen. 30, 2. Pſal. 127, 4. 132, 11. 6, 7. Pſal. 21, 10. τὸν καρπὸν αὐτῶν — τὸ σπέρμα αὐ- poſteros. — Adeoque ad labia et καρπὸς χειλέων (verba

Prov. 12, 14.) dicitur Hebr. 13, 15. ut Hos. 14, 3. de *laudibus*, quae Deo tanquam frugum primitiae (Hos. 10, 1.) offeruntur. coll. Prov. 31, 31. 18, 20. — b) tropice, ut nostrum *Frucht*, *de eo*, *quod efficitur*, *quod prodit ex aliqua re*; *α*) i. q. *ἔργον*, *effectus*, *opus*, Matth. 3, 8. *καρπὸς ἄξιος τῆς μετανοίας*, ib. 7, 16. 20. Luc. 3, 8. Matth. 21, 43. *ποιεῖν καρποὺς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ*. — *καρπὸν φέρειν*, fructum ferre, multa efficere ad religionis propagationem, Joh. 15, 8. 16. — Gal. 5, 22. *καρποὶ τοῦ πνεύματος*, i. q. v. 19. *ἔργα*. Hebr. 12, 11. Jac. 3, 17. Eph. 5, 9. *καρπὸς τοῦ φωτός*. Phil. 1, 11. *καρπὸς τῆς δικαιοσύνης*. coll. v. 22. cf. Jer. 17, 10. *δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ*. Mich. 7, 13. Prov. 10, 16. *ἔργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ*, *καρποὶ δὲ* (hebr. תְּבוּאַת) *ἀσεβῶν ἁμαρτίας*. Sir. 11, 3. mel dicitur apium *καρπός*. — Ex adjuncto *β*) *praemium*, *beneficium*, *utilitas percepta*, Rom. 2, 30. *καρπὸν ἔχειν ἔν τινι*. ib. 6, 21. 22. 15, 28. Phil. 4, 17. Hebr. 12, 11. — Joh. 4, 36. *καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον συνάγειν*. cf. Psal. 58, 11. Prov. 19, 22. 31, 20. *καρπὸν* (hebr. יָד) *ἐξέτεινε πτωχῷ*. — 2) *semen*, quia fructus semen est, vel illud continet, *καρπὸς σπέρματος*, ut dicitur Gen. 1, 29. — a) propr. *granum*, Matth. 13, 26. *ὁ χόρτος ἐποίησε καρπὸν*, semen grana fecit, setzte Körner an. Marc. 4, 7. 8. 29. Luc. 8, 8. — *β*) tropice pietas comparatur cum semine, e quo salus nascitur; Jac. 3, 18. *καρπὸς τῆς δικαιοσύνης σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην*. Prov. 11, 30. *ἐκ καρπῶν δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς*. Interdum omittitur, v. c. Matth. 13, 23. post *ποιεῖν*. Matth. 6, 26. post *συνάγειν*.

Κάρπος, *ου*, *ὁ*, *Carpus*, nomen viri, 2 Tim. 3, 14. commemorati, praeterea ignoti.

Καρποφορέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *καρποφόρος*) 1) *fructum fero*, Marc. 4, 28. (Hab. 3, 16. Sap. 10, 7. — 2) ut *καρπὸς* tropice de factis, sic etiam *καρποφορ*. est: *fructus pietatis fero*, *factis pietatem monstro*, Matth. 13, 23. Marc. 4, 20. Luc. 8, 15. Col. 1, 10. *καρποφοροῦντες ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ*, honesta quaeque facientes. — *τῷ θεῷ* — *τῷ θανάτῳ* fructus colligere Deo — morti, i. e. praemiis divinis — miseria mortis dignum se reddere, Rom. 7, 4. 5. — 3) medium: semen spargo mihi, *augeor*, *propago me*; Col. 1, 6. *εὐαγγέλιον καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον*, doctrina christiana propagata et aucta, scl. cum interna vi, tum ambitu.

Καρποφόρος, *ου*, *ὁ*, (a *καρπὸς* et *φέρω*) *frugifer*; *frugibus ferendis aptus*; Act. 14, 17. (Jer. 2, 21. Psal. 117, 34.)

Καρτερέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *καρτερὸς*, potens, fortis, compos; fortiter luctans, patienter ferens) *fortem me gero*, *fortiter luctor*, Hebr. 11, 27. *τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε*, fortiter egit secundum (*κατὰ*) voluntatem invisibilis

Dei, quasi eum conspiceret. (LXX. Jes. 42, 14. 44, 14. 2 Macc. 7, 17.)

Κάρφος, εος, τὸ, (a *κάρφω*, sicco, arefacio) *palea, festuca, stipula*, Gen. 8, 1. *Hesych.* κάρφος· ἄχυρον, χόρτος, κεραία ξύλου λεπτή, ξύλον λεπτὸν καὶ ξυρόν. Matth. 7, 3—5. Luc. 6, 41. 42. ubi est imago vitii levioris.

Καρχηδὼν, όνος, ἡ, — Carthago, Jes. 23, 1. 10. — *carbunculus*, Apoc 21, 19. in codd. pro χαλκηδών.

Κατὰ, praepositio, quae jungitur

I) cum *genitivo*, ubi indicat

1) *motum e loco* superiori in inferiorem: *super, de, in;* κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς θάλασσαν, de monte praeceps, Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. (*Joseph.* bell. 1, 8. 5. κατὰ τῶν κρημνῶν ἐῤῥίπτουν ἑαυτούς. ib. 2, 3. 3. κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο. 2 Macc. 6, 10.) — *Κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς*, Marc. 14, 3. in caput eius effudit scl. manu elata. (*Joseph.* bell. 2, 3. 2. „conscensis porticibus κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἠφίεσαν τὰ βέλη.) — *κατὰ κεφαλῆς ἔχων*, velamen habens de capite dependens, 1 Cor. 11, 4. — *κατὰ βάθους*, in profundum, 2 Cor. 8, 2. ἡ κατὰ βάθους πτωχεία, summa paupertas. — 2) motum per locum: *per, in.* Luc. 4, 14. φήμη ἐξῆλθε καθ᾽ ὅλης τῆς περιχώρου. c. 23, 5. διδάσκων καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας. Act. 9, 31. 42. 10, 37. cf. 2 Macc. 3, 17. τὸ κατὰ καρδίας ἐνεστὸς ἄλγος. *Joseph.* bell. 4, 9. 7. τὸ κατὰ νώτου, per regiones a tergo. Id. Antiq. 14, 15. 1. ὑπολείπειν κατὰ νώτου, a tergo relinquere. — 3) motum adversus aliquid, et quidem sensu hostili: *adversus, contra, in, in damnum;* Matth. 5, 11. 23. 10, 35. 12, 14. 25. 30. 32. 26, 59. Marc. 3, 6. 9, 40. 11, 25. 14, 55 sqq. Luc. 9, 50. 11, 23. 23, 14. Joh. 18, 29. Act. 4, 26. 6, 13. 14, 2. 19, 16. ἴσχυσε κατ᾽ αὐτῶν, praevaluit illis. c. 25, 3. κατ᾽ αὐτοῦ in Pauli damnum. c. 27, 14. Rom. 11, 2. 1 Cor. 4, 6. 2 Petr. 2, 11. Jud. v. 15. ποιεῖν κρίσιν κατὰ πάντων. — et passim. cf. Sap. 4, 16. *Joseph.* Antiq. 4, 2. 3. αἱ κατ᾽ Ἀαρῶνος διαβολαί. Idem de bell. 1, 31. 1. et c. 32, 7. (Habetur etiam sensu bono. Test. XII. Patr. p. 641. εὐσπλαγχνία κατὰ παντὸς ἀνθρώπου. Sap. 12, 12. ἔκδικος κατὰ ἀδίκων, in gratiam improborum.) — 4) In *formulis jurandi*, asseverandi κατά τινος est *per* aliquem, vel quia manus superimponebatur rei in testimonium aut pignus veritatis adhibitae, vel, ubi legitur κατὰ θεοῦ, quia Deus de coelo quasi evocabatur aut testis veritatis aut ultor mendacii. Matth. 26, 63. ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ. — Hebr. 6, 13. 16. Nec aliter 1 Cor. 15, 15. ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, per Deum testati sumus. cf. Judith. 1, 12. ὤμοσε κατὰ τοῦ θρόνου. Jes. 45, 23. κατ᾽ (hebr. ב) ἐμαυτοῦ ὀμνύω. Amos. 4, 2.

II) *cum accusativo*, et refertur

1) ad *locum*, et indicat a) ambitum per quem aliquid

diffunditur l. extenditur: *per, in*; Luc. 8, 39. καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων. c. 9, 6. κατὰ τὰς κώμας διήρχοντο. Act. 21, 21. τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη ἰουδαίους. 22, 19. 27, 2. — Luc. 15, 14. ἐγένετο λιμὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. Act. 8, 1. (*Joseph.* bell. 1, 7. 6. τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος. ib. 4, 11. 2. κατὰ Μυσίαν, per Myliam.) — b) *motum in locum* f. regionem, *versus, in, ad*, Luc. 10, 32. γενόμενος κατὰ τὸν τόπον. ib. v. 33. Act. 5, 15. κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν. ib. v. 3. κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος. ib. c. 16, 7. ἐλθόντες κατὰ τὴν μυσίαν. ib. 27, 7. Phil. 3, 14. κατὰ σκοπὸν διώκω. cf. Levit. 4, 6. (hebr. פְּנֵי־אֶת). *Joseph.* Ant. 5, 5. 4. κατὰ πρόσωπον τῶν χαναναίων adversus Chanan. — Etiam de situ, f. de loco, regione, in quam aliquid spectat; Act. 27, 12. λιμένα βλέποντα κατὰ λίβα. ib. v. 7. πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν. Act. 2, 10. λιβύης τῆς κατὰ κυρήνην, Libyae cyrenaicae. cf. Ezech. 40, 6. πύλη κατὰ ἀνατολάς. ib. v. 25. 43, 1. 4. ubi in textu hebr. est דֶּרֶךְ. — c) *locum ubi*, et quidem *α*) *locum proprium: in*, Act. 24, 14. τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις. Luc. 10, 4. κατὰ τὴν ὁδὸν, in itinere. Act. 8, 36. 25, 3. 26, 13. (*Joseph.* Ant. 3, 8. 2. κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.) — ib. 11, 1. ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν. (*Joseph.* bell. 2, 4. 2. κατὰ τὴν περαίαν. ib. 3, 9. 5.) Act. 13, 1. 15, 23. 36. Rom. 16, 5. — Act. 5, 42. κατ' οἶκον intra privatos parietes. 2 Macc. 1, 1. οἱ κατ' Αἴγυπτον Ἰουδαῖοι. Huc et pertinet κατ' ἰδίαν fcl. χώραν, loco feparato, *feorfim*; vid. Ἴδιος. — *β*) locum improprium de perfonis: *coram, ante*, Gal. 3, 1. κατ' ὀφθαλμοὺς, ante oculos. Rom. 8, 27. κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει, coram Deo, apud Deum. Hinc ex hebraismo κατὰ πρόσωπον, *coram, praefens*, 2 Cor. 10, 1. 7. Gal. 2, 11. κατὰ προσ. in faciem, fenfus: audacter. — Luc. 2, 31. κ. προσ. πάντων τῶν λαῶν ἡτοίμασας. Act. 3, 13. 25, 16. cf. Job. 33, 5. Exod. 30, 6. Efth. 2, 11. לִפְנֵי; et Exod. 28, 33. Lev. 8, 9. — de fubjecto ipfo, cum relativo: *inter, apud*; Act. 17, 28. οἱ καθ' ὑμᾶς ποιηταὶ, veftri poetae. ib. 18, 15. νόμος ὁ καθ' ὑμᾶς. Eph. 1, 15. τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν. (*Joseph.* c. Apion. 1, 7. τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, noftris temporibus). — Act. 28, 16. καθ' ἑαυτὸν, folus, privatis in aedibus. Rom. 14, 22. κατὰ σεαυτὸν ἔχειν, folum habere, aliis non obtrudere. (*Joseph.* Antiq. 3, 12. 4. κατὰ νοῦν ἔχειν). Jac. 2, 17. νεκρὰ καθ' ἑαυτήν, mortua eft fi fola fit, fine operibus. cf. *Loesneri* obff. e Philon. ad h. l. — Refertur

2) *ad tempus*, ubi a) indicat tempus quod eft, et refpondet noftro: *während, um, zu.* κατὰ τὴν ἑορτὴν, fefto illo die, Matth. 27, 15. κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, fub idem tempus, eodem tempore, Act. 12, 1. 19, 23. (2 Macc. 12, 15. *Joseph.* Antiq. 8, 11. 1. bell. 1, 7. 7.) κατὰ πᾶν σάββατ. Act. 13, 27. 15, 21. (3 Macc. 2, 19.) καθ' ὃν fcl. χρόνον, quo tempore,

Hebr. 9, 9. *κατὰ τὸ μεσονύκτιον*, circa mediam noctem, Act. 6, 25. 27, 27. *κατὰ καιρὸν*, tempestive, Rom. 5, 6. vid. *Kypkii* obss. ad h. l. Apoc. 22, 2. *κατὰ μῆνα ἕκαστον*. (*Joseph.* Ant. 6, 5. 3. *κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν*, proximo die.) Act. 14, 1. *κατὰ τὸ αὐτὸ*, uno tempore, simul. *Hesych.* ὁμοῦ. cf. Exod. 26, 24. 1 Sam. 11, 11. — b) tempus, quod fuit; Hebr. 1, 10. *κατ' ἀρχὰς*, *olim*, *quondam* (LXX. Psal. 102, 26. hebr. לְפָנִים). Rom. 9, 9. *κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον*, pro *μετὰ*, *post*, (ut Jer. 13, 6. pro *μεθ'* quod est in textu vaticano, in aliis codd. est *καθ' ἡμέρας πολλάς*.) cf. Gen. 18, 10. Prolog. Sir. *προφητῶν τῶν κατ' αὐτοὺς ἠκολουθηκότων*.

3) de tempore aeque ac de loco dicitur *distributive*, ita ut ordinem partium et vices indicet; a) de *loco*; *κατὰ τόπους*, in singulis locis, Matth. 24, 7. Luc. 13, 8. *κατὰ πόλιν*, per singulas urbes, *oppidatim*, Stadt für Stadt, *κατὰ κώμην*, *vicatim*, Luc. 8, 1. 4. 13, 22. Act. 15, 31. Tit. 1, 5. (*Joseph.* Antiq. 6, 5. 2.) *κατ' ἐκκλησίαν*, per singulos coetus, Act. 14, 23. *κατὰ μέρος*, per partes, Stück für Stück, Hebr. 9, 5. *κατ' οἶκον* Act. 2, 46. (*Joseph.* Antiq. 7, 5. 3. *κατὰ χώραν*, singulis in locis. Idem Antiq. 6, 4. 5. *κατ' ἄνδρα* viritim.) — b) de tempore: *καθ' ἡμέραν*, quotidie, et *τὸ καθ' ἡμέραν*, Luc. 11, 3. 19, 47. vid. Ἡμέρα. *Κατ' ἔτος* quotannis, Luc. 2, 41. vid. Ἔτος. *Κατ' ἐνιαυτὸν*, Hebr. 9, 25. 10, 1. 3. 1 Sam. 7, 16. *κατὰ μίαν σαββ.* quovis die, quoties redit, 1 Cor. 16, 2. *κατὰ ἑορτὴν*, quoties dies paschatos rediret, Luc. 23, 17. Marc. 15, 6. *κατὰ καιρὸν*, certis vicibus, Joh. 5, 4. — c) de partibus quibuscunque: *καθ' ἓν ἕκαστον*, singula quaeque Act. 21, 19. Eph. 5, 33. Vid. Εἷς in fine. *καθ' ἓν* scl. *ἕκαστον*, sigillatim, Joh. 21, 25. *κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς*, bini vel trini, 1 Cor. 14, 27. — *κατὰ πάντα*, in omnibus ac singulis, *omnino*, Act. 17, 22. Col. 3, 20. 22. Hebr. 2, 17. 4, 15. Sap. 19, 22. *κατὰ πάντα τρόπον*, Rom. 3, 2. *κατὰ μηδένα τρόπον*, 2 Thess. 2, 3. — Refertur

4) ad *modum* quo aliquid fit, ad *statum* s. *conditionem*, in qua est aliquis vel agit, ubi maxime *περιφράζει* adverbium vel participium, et respondet nostro *in*, *mit*. *κατ' ὄναρ*, per somnum, Matth. 1, 20. 2, 12. 13. (*Joseph.* Antiq. 1, 19. 1. *κατὰ τοὺς ὕπνους*.) *Κατ' ἐξουσίαν*, *κατὰ κράτος*, magna vi, fortiter, Marc. 1, 27. Act. 19, 20. (*Joseph.* Antiq. 8, 11. 3.) *Κατὰ συγκυρίαν*, casu, fortuito, Luc. 10, 31. *Κατ' ὄνομα*, nominatim, Joh. 10, 3. 3 Joh. v. 15. *Οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες*, proceres, Act. 25, 23. *Οἱ κατὰ φύσιν κλάδοι*, rami naturales, Rom. 11, 21. 24. *Καθ' ὑπερβολὴν*, summe, gravissime, Rom. 7, 13. 1 Cor. 12, 31. 2 Cor. 1, 8. 4, 17. *Κατὰ τάξιν*, ex ordine, 1 Cor. 14, 39. *Καθ' ὑπεροχὴν* pro *ὑπερέχων*, 1 Cor. 2, 1. *Κατὰ ἐρίθειαν*, Phil. 2, 3. *Κατὰ ζῆλον* Phil. 3, 6. *Κατ'*

ἀνάγκην, Philem. 14. *Κατὰ γνῶσιν* prudenter, 1 Petr. 3, 7. *Κατὰ λόγον*, recte, jure, Act. 18, 14. — Exprimit

5) *rationem rei ad rem, die Beziehung, das Verhältniſs*, et quidem a) rationem ſimpliciter, ubi eſt: *quod attinet ad, quantum ad, ratione; τὸ κατ' ἐμὲ*, quod me attinet, Rom. 1, 15. (*Joſeph.* bell. 4, 4. 3. *κατ' ἐμαυτὸν*, quantum ad me.) *Κατὰ σάρκα*, ratione *τῆς σαρκὸς*, Rom. 1, 3. 4. 4, 1. 9, 3. 5. *Κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον*, Rom. 7, 22. Vid. etiam Phil. 3, 6. Hebr. 9, 9. 1 Petr. 4, 6. *ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι*, ratione rerum humanarum mortui quidem ſunt, ratione rerum divinarum autem vivunt. ib. v. 14. (*Joſeph.* bell. 1, 30. 3. *κατὰ τοῦτο*, quod attinet ad hanc rem.) — Huc et pertinet dicendi ratio: *τὰ κατά τινος, res alicuius*, Act. 24, 22. 25, 14. Eph. 6, 21. Phil. 1, 12. Col. 4, 7. — b) rationem *ſimilitudinis*, ubi comparat: *ſecundum, in ſimilitudinem; κατὰ ταῦτα*, ſimili modo, Luc. 6, 23. 26. 17, 30. *κατὰ Ἰσαὰκ*, ad exemplum Iſaaci, Gal. 4, 28. *κατὰ θεὸν κτισθείς*. *Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην*, Hebr. 8, 9. *Καθ' ὃν τρόπον*, quemadmodum, ſicut, Act. 15, 11. 27, 25. *καθ' ὅσον*, ſicut, Hebr. 7, 20. 9, 27. quanto, Hebr. 3, 3. *κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν*, ad eorum exemplum, Matth. 23, 3. cf. LXX. Job. 1, 8. 9, 32. ubi כְּמוֹ, et Job. 42, 15. Thren. 1, 12. ubi כְּ. Sir. 17, 3. — c) rationem *dependentiae*, ubi eſt *ex, pro, ſecundum, convenienter, adcommodate ad;* et quidem dicitur α) de *congruo*, et eſt: *convenienter pro ratione, convenienter*, Matth. 2, 16. *κατὰ τὸν χρόνον*, 9, 24. 16, 27. 25, 15. Luc. 1, 38. Act. 13, 22. 23. Rom. 2, 2. *κατὰ ἀλήθειαν*, veritati congruum. ib. 14, 15. 15, 5. 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 8, 3. — β) de *more*, Luc. 1, 9. *κατὰ τὸ ἔθος*. Joh. 2, 6. *κατὰ τὸν καθαρισμόν*. Rom. 3, 5. *κατὰ ἄνθρ.* more humano. 1 Cor. 3, 3. — γ) de *praecepto, voluntate*, Luc. 2, 22. 24. 27. 29. 22, 22. Act. 3, 12. 23, 3. Marc. 7, 5. 2 Cor. 11, 17. *κατὰ κύριον*, ſecundum domini praeceptum. 2 Chron. 23, 8. Esdr. 6, 9. — δ) de *argumento* ex quo, *cauſa* ex qua, *ex, ſecundum*, noſtrum: *aus;* Luc. 1, 18. *κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο*. Act. 3, 17. *κατ' ἄγνοιαν*, ex ignorantia. Rom. 4, 4. *κατὰ χάριν*. ib. v. 16. Rom. 10, 2. *ζῆλον ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν* ex cognitione veri ortum. 1 Cor. 7, 6. *κατὰ συγγνώμην οὐ κατ' ἐπιταγὴν*, aus Meinung nicht aus Befehl. ib. v. 40. 2 Cor. 8, 8. Eph. 6, 6. *κατ' ὀφθαλμοδουλείαν*. 1 Tim. 5, 21. *κατὰ πρόσκλισιν*. Vid. etiam Rom. 8, 28. 9, 11. 11, 5. 1 Cor. 3, 10. 12, 8. Gal. 2, 2. et paſſim. cf. *Kypkii* obſſ. II, p. 255. — ε) *de cauſa propter quam: propter*, Matth. 19, 3. *ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα κατὰ πᾶσαν αἰτίαν.* (*Joſeph.* Antiq. 4, 8. 23. *κατὰ τοιαύτην αἰτίαν.*) Rom. 2, 5. 2 Cor. 7, 9. *λύπη κατὰ θεὸν*, i. e. *λύπη*, quae propter res divinas nobis evenit. ib. v. 10. Phil. 4, 11. *καθ' ὑστέρησιν*, ratione penuriae, qua laborem. (2 Macc. 6, 11.

κατὰ τὴν δόξαν. Sir. 29, 9.) — Quum confilium f. finis faepius fit caufa agendi, dicitur etiam ζ) de *confilio* et eft: *gratia, in;* 2 Cor. 11, 21. κατ' ἀτιμίαν, in dedecus. 1 Tim. 6, 3. ἡ κατ' εὐσέβειαν διδαχὴ, doctrina quae ad pietatem ducit. Tit. 1, 1. ἐπίγνωσις τῆς ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν. (*Jofeph.* Antiq. 3, 11. 4. κατὰ τὴν τιμὴν τοῦ θεοῦ τοῦτο ποιῶν, in honorem Dei hoc faciens. Idem de bell. 4, 8. 4. καθ' ἱστορίαν, vifendi gratia. et Ant. 2, 9. 5. κατὰ θεωρίαν, fpectatum.) — Interdum omittitur, v. c. 2 Tim. 3, 8. Sap. 3, 5. 3 Macc. 6, 9. — In compofitione verborum faepius notionem auget, ut noftrum: *ver — zer.*

Καταβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. κατέβην, imperat. κατάβα l. κατάβηθι, (κατὰ et βαίνω) 1) gradior e loco fuperiori in inferiorem, *defcendo,* hinabfchreiten, herabfteigen, ἀπὸ τοῦ ὄρους Matth. 8, 1. Marc. 9, 9. ἐκ Matth. 17, 9. (Exod. 19, 14. 32, 1. 14.) ἀπὸ τοῦ πλοίου Matth. 14, 29. vid. etiam Matth. 24, 17. 27, 40. Luc. 18, 14. 19, 5. 6. Act. 8, 38. — Inde: *iter facio e loco fuperiori in inferiorem, venio de, defcendo;* v. c. ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, Marc. 3, 22. Luc. 10, 30. Joh. 2, 12. Act. 7, 15. et faepius. — Semel Act. 8, 26. de via ipfa, καταβαίνουσα ἀπὸ Ἱερουσαλ. εἰς, ducente Hierofolymis Gazam. cf. יָרַד Prov. 7, 27. ubi LXX. ὁδοὶ κατάγουσαι εἰς. et Ezech. 47, 15. θαλάσσης τῆς καταβαινούσης, hebr. דֶּרֶךְ. — 2) omiffa notione gradiendi, ut latinor. *defcendo* eft fimpliciter: *venio de, deferor, delabor;* — καταβ. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, de divinis naturis de coelo venientibus, Joh. 3, 13. 5, 17. 6, 33. 38—54. Act. 14, 11. Apoc. 12, 12. — Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 22. Joh. 1, 32 fq. 5, 4. Act. 7, 34. — de aliis rebus de coelo delabentibus, v. c. imbre Matth. 7, 25. 27. (Num. 11, 9.) — igne Luc. 9, 54. Apoc. 13, 13. 20, 9. — vafe, Act. 10, 11. 11, 5. (Notandum eft, conftanter dici καταβ. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, et non nifi Luc. 9, 54. 1 Theff. 4, 16. Dan. 4, 10. legi ἀπό.) — καταβ. ἀπὸ τοῦ θεοῦ Jac. 1, 17. coelitus donantur. Jef. 63, 14. καταβ. παρὰ κυρίου. — Luc. 8, 23. κατέβη λαῖλαψ fcl. de coelo, vel de littore in mare. — Luc. 22, 44. θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες, delabentes fcl. de facie. (Sir. 32, 15. δάκρυα ἐπὶ σιαγόνα καταβαίνει.)

Καταβάλλω, f. αλῶ, (κατὰ et βάλλω) 1) *dejicio,* Apoc. 12, 10. coll. v. 13. Sir. 14, 18. — *humi profterno,* 2 Cor. 4, 9. καταβαλλόμενοι, humi proftratus, imagine deducta ab athleta l. pugnatore. (Inde faepius eft occido, 2 Reg. 19, 7. Jer. 19, 7. — deftruo 2 Sam. 20, 15.) — 2) medium: *conftruo, fundamenta jacio;* Hebr. 6, 1. θεμέλιον καταβαλλόμενοι. *Jofeph.* Antiq. 15, 11. 3. ἀνελὼν δὲ τοὺς ἀρχαίους θεμελίους, καταβαλλόμενος ἑτέρους. 2 Macc. 2, 13. καταβαλλόμενος βιβλιοθήκην. cf. Καταβολή.

Καταβαρέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et βαρέω) 1) pondere

imposito deprimo; — 2) *molestus sum, molestiam facio.* 2 Cor. 12, 6. Sic καταβαρύνω 2 Sam. 13, 25. cf. 1 Tim. 5, 6.

Καταβαρύνω, f. υνῶ, (κατὰ et βαρύνω) i. q. καταβαρέω. Semel Marc. 14, 40. in codd. καταβαρυνόμενοι pro βεβαρημένοι. Vid. Βαρέω.

Κατάβασις, εως, ἡ, (καταβαίνω) 1) descensio, descensus, i. e. actus descendendi; 2) *locus, via, qua descenditur,* Luc. 19, 37. ἐγγίζοντος πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους cum ad locum montis, ubi descensus erat, appropinquasset. — Vid. Ezech. 48, 1. (hebr. דֶּרֶךְ). Jos. 10, 11. ἐπὶ τῆς καταβάσεως βηθωρῶν. Mich. 1, 4. (*Xenoph.* Anab. 3, 4. 23.)

Καταβιβάζω, f. άσω, (κατὰ et βιβάζω, scandere facio) descendere facio (LXX. הוֹרִיד Jud. 7, 5.); *dejicio, detrudo* — ἕως ᾅδου, sub tartara, Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. — εἰς ᾅδου Ezech. 31, 16. εἰς ἀπώλειαν, Ezech. 28, 8.

Καταβολή, ῆς, (καταβάλλω) 1) dejectio, 2) *fundatio, structura,* de aedibus 2 Macc. 2, 30. — In N. T. καταβολὴ κόσμου, mundi creatio, mundus conditus, Matth. 13, 35. 25, 34. Luc. 11, 50. Joh. 17, 24. Eph. 1, 4. Hebr. 4, 3. 9, 26. 1 Petr. 1, 20. Apoc. 13, 7. 17, 8. — Hebr. 11, 11. καταβολὴ σπέρματος, τὸ *prolem facere, foetum edere,* (σπέρμα ποιεῖν Sir. 10, 19.) foetum emittere ex matrice. Igitur δύναμις εἰς κατ. σπ. est facultas prolis faciendae. (1 Sam. 2, 20. ἀποτίσαι σοι κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης. Hos. 14, 6. βάλλειν τὰς ῥίζας. Jer. 17, 8.) Alii: injectio seminis scl. virilis, et vertunt: ad semen injectum scl. recipiendum, i. e. ad concipiendum.

Καταβραβεύω, f. εύσω, (κατὰ et βραβεύω, quod vid.) proprie: brabeo l. certaminis praemio indignum pronuntio aliquem; 2) *palma fraudo,* Col. 2, 18. καταβρ. eripiat vobis praemia futura scl. abducendo vos a veritate. — Alii: insidiose circumveniat, judicis partes sibi arroget in vos; alii: damnet vos, ut legitur Demosth. Mid. c. 25. vid. *Elsneri* obss. II, p. 263.

Καταγγελεύς, έως, ὁ, (καταγγέλλω) i. q. ὁ καταγγέλλων, *nuntius, annuntiator.* Semel Act. 17, 18.

Καταγγέλλω, f. ελῶ, (κατὰ et ἀγγέλλω nuntio) 1) annuntio, Act. 13, 38. διὰ τούτου ἄφεσις ἁμ. καταγγ. annuntiatur, i. e. promittitur, offertur. — 2) *trado, doceo, expono de aliqua re,* Act. 4, 2. 17, 13. — λόγον, Act. 13, 5. 15, 36. εὐαγγέλιον, 1 Cor. 9, 14. — ὁδὸν τῆς ἀληθείας, docendo commendo, Act. 16, 17. ib. v. 21. ἔθη, mores suadere. — καταγγελλ. τινα, Act. 17, 3. 23. 26, 23. 1 Cor. 2, 1. Phil. 1, 16. 18. Col. 1, 28. — 3) ex adjuncto: *laudo, celebro, praedico,* Rom. 1, 8. 1 Cor. 11, 26. (Apud LXX. non habetur.) Saepius non legitur.

Καταγελάω, ῶ. f. άσω, (κατὰ et γελάω) *derideo,*

ludibrio habeo;' feq. genitivo Matth. 9, 24. Marc. 5, 40. Luc. 8, 53. coll. Job. 21, 3. Prov. 17, 5. 30, 17. Job. 5, 22.

Καταγινώσκω, f. *γνώσομαι*, (*κατὰ* et *γινώσκω*) 1) obfervo, noto aliquid, et quidem aliquid, quod alteri dedecori eft; etwas abmerken. Sic. Prov. 28, 11. ubi in textu hebr. חָקַר. 2) *καταγ. τινὸς*, ftatuo contra aliquem, *reprehendo;* et ex adjuncto: *accufo*; 1 Joh. 3, 20. 21. cf. Sir. 14, 2. *μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.* Teft. XII. Patr. p. 681.: *δίκαιος αἰδεῖται ποιῆσαι ἄδικον, οὐχ ὑπὸ ἄλλου καταγινωσκόμενος. ἀλλὰ ὑπὸ τῆς ἰδίας καρδίας.* ib. p. 536.: *καταγινώσκει τῶν ἀγαπώντων αὐτόν.* vid. etiam Deut. 25, 1. Sir. 19, 5. — Nec aliter Gal. 2, 11. *κατεγνωσμένος ἦν*, accufatus erat, fcl. conquefti fuerant de Petro Chriftiani e gentilibus apud Paulum. Alii: *reprehendendus* erat; ut Teft. XII. Patr. p. 734.: *μὴ καταγνωσθῆναι ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων*, nec Dei nec hominum reprehenfionem incurrere.

Καταγνύω, l. *κατάγνυμι*, f. *κατεάξω*, aor. 2. paff. *κατεάγην*, (*κατὰ* et *ἄγω* f. *ἄγνυμι*) *confringo.* Matth. 12, 20. Joh. 19, 31—33. cf. Jer. 48, 25. Pfal. 69, 21.

Κατάγω, f. *άξω*, (*κατὰ* et *ἄγω*) 1) deorfum duco, *deduco*, Rom. 10, 6. *χριστὸν* fcl. de coelo. Vid. Gen. 43, 11. Pfal. 31, 22. — deduco, *abduco* aliquem, vel adjecta vel omiffa notione altitudinis loci e quo, Act. 9, 30. 22, 30. 23, 15. 20. 28. — 2) cum mare altum videatur, *κατάγειν* etiam dicitur de navibus, quae ex alto ad littus ducuntur, ubi eft *fubduco* navem, Luc. 5, 11. et paffivum: nave ex alto ad littus deducor, i. e. *appello, devenio in*, Act. 21, 3. 27, 3. 28, 12. *Jofeph.* Antiq. 14, 14. 3. *κατάγεται εἰς Βρεντήσιον*, Brundufium appulit. — Saepius non legitur.

Καταγωνίζομαι, f. *ίσομαι*, (*κατὰ* et *ἀγωνίζομαι*) in certamine vinco; — *vinco, debello.* Hebr. 11, 33. (*Jofeph.* Antiq. 4, 6. 12. 7, 2. 2.)

Καταδέω, f. *ήσω*, (*κατὰ* et *δέω*) *obligo, alligo.* — Luc. 10, 34. *κατέδησε τραύματα*, obligavit vulnera. Sir. 27, 21. cf. Ezech. 30, 21. 34, 4. 16.

Κατάδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (*κατὰ* et *δῆλος*) *maxime perfpicuus, evidens.* Hebr. 7, 15. (*Xenoph.* Mem. 1, 4. 14.)

Καταδικάζω, f. *άσω*, (*κατὰ* contra, et *δικάζω*, judico) *fententiam contra aliquem fero, damno, reum facio, condemno.* Dicitur cum de jufto judicio, Matth. 12, 37. Luc. 6, 37. Sap. 11, 11. 17, 10. *Jofeph.* Antiq. 4, 3. 2. — tum de injufto, Matth. 12, 37. Luc. 6, 37. Pfal. 94, 21. Sap. 2, 20.

Καταδίκη, ης, ἡ, (*κατὰ* et *δίκη*) *fententia damnatoria, condemnatio.* Legitur Act. 25, 25. in codd. *καταδίκην* pro *δίκην.* (*Jofeph.* bell. 4, 5. 2. Sap. 12, 27.)

Καταδιώκω, f. *ώξω*, (*κατὰ* et *διώκω*) *infequor, per-*

sequor; de hostili persecutione saepissime, LXX. v. c. Gen. 14, 15. Exod. 14, 9. hebr. רָדַף; rarius bono sensu: *sequor* aliquem praeeuntem, *ei me jungo.* Ita semel in N. T. Marc. 1, 36. Sic LXX. 1 Sam. 30, 22. οὐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν. Psal. 22, 6. τὸ ἔλεος σου καταδιώξει με.

Καταδουλόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ et δουλόω) activ. et med. *in servitutem redigo, servitutis jugum impono, servum facio;* 2 Cor. 11, 20. Gal. 2, 4. Test. XII. Patr. p. 614. υἱοὺς ἐλευθέρους καταδουλώσουσιν. Exod. 6, 5. 1 Macc. 8, 10.

Καταδυναστεύω, f. εύσω (κατὰ et δυναστεύω, dominor) potentia utor adversus aliquem eumque vinco; *subigo, severum imperium exerceo, severe opprimo,* Act. 10, 38. καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, subacti a diabolo. — seq. genitivo personae: subigo, opprimo, severe tracto, Jac. 2, 6. 2 Sam. 8, 12. Ezech. 18, 16. (seq. accusativo saepius, v. c. Exod. 1, 13. Jer. 18, 7. Jer. 22, 3. coll. Neh. 5, 5. Sap. 2, 10.

Κατάθεμα, ατος, τὸ, quod apud exteros non occurrit, recte *Griesbachius* Apoc. 22, 3. restituit pro κατανάθεμα, ex quo ortum esse videtur per contractionem aliquam vulgarem. Verba enim repetita sunt e Zach. 14, 11. ubi חֵרֶם (LXX. ἀνάθεμα) res exsecrabilis, impura, abstractum pro concreto: *homo impurus, abominandus.*

Καταθεματίζω, ίσω, ex contractione vulgari (vid. κατάθεμα) pro καταναθεματίζω, *valde execror, diris devoveo.* Semel Matth. 26, 74. ubi *Griesb.* recte restituit pro καταναθεματίζειν, quod debetur interpretamento. Caeterum nec hoc verbum apud exteros legitur.

Καταισχύνω, f. υνῶ, (κατὰ et αἰσχύνω) hebr. הֵבִישׁ f. הוֹבִישׁ, 1) *pudore suffundo, erubescere facio,* Jer. 7, 18. — Dicitur in N. T. de iis qui erroris convicti erubescunt et tacent; *confundo,* Luc. 13, 17. 1 Cor. 1, 27. 2 Cor. 7, 14. 1 Petr. 3, 16. cf. Psal. 40, 19. — de iis, qui, quia infirmi, imperfecti cognoscuntur, pudefiunt; *pudefacio,* 1 Cor. 11, 22. 2 Cor. 9, 4. cf. Jes. 3, 14. Jer. 7, 18. — 2) *fallo, spe frustror* aliquem; per metonymiam causae pro effectu, quoniam, quos opinio fefellit, sive spes frustrata est, pudore afficiuntur; ex usu hebr. בּוֹשׁ. Rom. 5, 5. ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. (Psal. 22, 5. 25, 20.) Rom. 9, 33. 10, 11. 1 Petr. 2, 6. (Jes. 28, 16. vid. Sir. 2, 10. Tob. 10, 2.) — 3) *deturpo, deformo,* 1 Cor. 11, 4. 5. καταισχύνη τὴν κεφαλὴν, dedecorat caput, laedit decorum, sive sensum honesti ratione capitis. (*Joseph.* Antiq. 20, 4. 2. σποδῷ τὴν κεφαλὴν καταισχύνας.) Saepius non legitur.

Κατακαίω, f. αύσω, (κατὰ et καίω) *igne consumo, comburo, concremo,* Matth. 3, 12. 13, 30. [40.] Luc. 3, 17. Act. 19, 19. 1 Cor. 3, 15. Hebr. 13, 11. 2 Petr. 3, 10. Apoc.

8, 7. (*κατεκάη*, aor. 2. paff. pro *κατεκαύθη*). 17, 16. 18, 8. Saepius non extat. — Exod. 3, 2. 3. 12, 10. Lev. 6, 30. — Interdum etiam eft igne deftrui, igne liquefieri, ut Pfal. 83, 14. ὡσεὶ φλὸξ κατακαύσαι (תְּלַהֵט) ὄρη. lib. Hen. (*Fabric.* Cod. Pfeudep. I, p. 197.): τὸ ὄρος — *κατακαυθήσεται, ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται κατακαιόμενον καὶ τηκόμενον ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρός*. Sic quoque 2 Petr. 3, 10. *κατακαήσεται* effe poteft: igne plane diffolventur. coll. Pfal. 102, 27 fq. Hebr. 1, 11 fq.

Κατακαλύπτω, f. *ύψω*, (*κατὰ* et *καλύπτω*) *prorfus obtego*. Medium: *obvelo me, obtego*. 1 Cor. 11, 6. 7. — Gen. 38, 15. Jef. 6, 2. Sufann. v. 31.

Κατακαυχάομαι, ῶμαι, f. *ήσομαι*, (*κατὰ* et *καυχάομαι*) *adverfus aliquem me jacto, effero me fupra alium*, feq. genitivo Rom. 11, 18. et feq. *κατὰ* Jac. 3, 14. — ex adjuncto: *contemno, nihili facio*; Jac. 2, 13. — (LXX. pro עָלַז, Jer. 50, 10. et הִתְהוֹלֵל Jer. 50, 38.)

Κατάκειμαι, f. *είσομαι*, (*κατὰ*, noftrum *darnieder*, et *κεῖμαι*) proftratus jaceo, *decumbo*, (Prov. 6, 9. Judith. 13, 15.); — de aegrotantibus, Marc. 1, 30. 2, 4. Luc. 5, 25. Joh. 5, 3. 6. Act. 9, 33. 28, 8. — de menfae accumbentibus, *accumbo*, Marc. 2, 15. 14, 3. Luc. 5, 29. 1 Cor. 8, 10. *ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον*, in facrario ad menfam accumbentem. (Diog. Laërt. 7, 1.: *ἐν συμποσίῳ κατακείμενος*.)

Κατακλάω, l. *κατακλάζω*, f. *άσω*, (*κατὰ* noftrum *zer*, et *κλάω* f. *κλάζω*) confringo; — *frango*, Marc. 6, 41. Luc. 9, 16.

Κατακλείω, f. *είσω*, (*κατὰ* et *κλείω*) *includo*; Luc. 3, 20. *ἐν τῇ φυλακῇ*, (Jer. 32, 3. *ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐτόν*.) — Act. 26, 10. *φυλακαῖς*, (Sap. 17, 2. *κατακλεισθέντες ὀρόφοις*.). coll. Sap. 18, 4. et 17, 16.

Κατακληροδοτέω, ῶ, f. *ήσω*, (*κατὰ* quod hic habet vim diftributivam, et *κληροδοτέω*, forte diftribuo) forte diftribuo, — *diftribuo ad poffidendum*, ut fimplex *κληροδοτέω* Deut. 1, 38. Jof. 19, 49. Sir. 17, 8. — Sic femel Act. 13, 19. in textu vulg. ubi Griesb. repofuit *κατεκληρονόμησεν*. — Legitur pro הִנְחִיל, *poffidere fecit*, Deut. 21, 16. et Jof. 19, 51. in edit. Ald. et Compl. pro *κατακληρονομέω*. 1 Macc. 3, 36. *κατακληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν*.

Κατακληρονομέω, ῶ, f. *ήσω*, (i. e. *κατὰ κλῆρον νέμω*) *forte diftribuo*, tanquam fortem, portionem debitam, *poffidendum trado*; Act. 13, 19. in textu Griesbach. *κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν*. (Num. 34, 18. *κατακλ. ὑμῖν τὴν γῆν*. 1 Sam. 2, 18. Judic. 11, 24.) — Hoc verbum, quo exteri non ufi effe videntur LXX. faepius ufurparunt pro hebr. יָרַשׁ f. הוֹרִישׁ et pro הִנְחִיל l. הִתְנַחֵל, iisque dicitur cum in fignificatione activa: poffidendum trado, tum in media: occupo, Deut. 2, 21. 22. Num. 33, 54.

Κατακλίνω, f. *ινῶ*, (*κατὰ* et *κλίνω*) deorſum flecto, recubare facio, 3 Macc. 1, 4. — in N. T. de accumbentibus ad coenandum; *discumbere* ſive *accumbere facio*; Luc. 9, 14, Sic *Joſeph.* Antiq. 6, 4. 1. *κατακλίνει αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑστίασιν.* — Medium: flecto me, recubo, Num. 24, 9. Exod. 21, 18. — de coenantibus: *accumbo*, Luc. 14, 8. 24, 30. Judith. 12, 14. *εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινομένην. Joſeph.* Antiq. 6, 4. 1. *κατακλιθῆναι εἰς τὸ δεῖπνον.*

Κατακλύζω, f. *ύσω*, (*κατὰ* et *κλύζω*, abluo, lavo) *ſubmergo*, *aqua obruo*, 2 Petr. 3, 6. Job. 14, 19. Jer. 47, 2. Sap. 10, 4. 19.

Κατακλυσμὸς, *οῦ*, *ὁ*, (ab antecedente) *inundatio*, *diluvium.* De diluvio Noachi tempore, Matth. 24, 38. 39. Luc. 17, 27. 2 Petr. 2, 5. Gen. 6, 17. 7, 6 ſqq. 9, 11. 27. Sir. 40, 12. 4 Macc. 15, 31. 32. — cf. Pſal. 32, 8. Sir. 39, 27.

Κατακολουθέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*κατὰ* et *ἀκολουθέω*) *ſubſequor*; ſeq. dativo; Luc. 23, 55. Act. 16, 17. (Ut *ἀκολουθέω*, transfertur quoque ad obedientiam, v. c. Jer. 17, 16. 1 Macc. 6, 23. *Joſeph.* Ant. 6, 7. 4. *κατακολ. ταῖς ἐντολαῖς.*)

Κατακόπτω, f. *όψω*, (*κατὰ* et *κόπτω*), 1) abſcindo, exſcindo, 2 Chron. 15, 16. — 2) *contundo*, *percutio*, *caedo*, Marc. 5, 5.

Κατακρημνίζω, f. *ίσω*, (*κατακρημνὸς*, praeceps) *deorſum praecipito*, *dejicio*, *praecipito.* Luc. 4, 29. 2 Chron. 25, 12. 2 Macc. 14, 34. *Joſeph.* Ant. 6, 6. 2. *φεύγοντες κατὰ τῶν πετρῶν ὠθούμενοι κατεκρημνίζοντο.*

Κατάκριμα, *ατος*, *τὸ*, (*κατακρίνω*) *ſententia*, *damnatio ad ſupplicium.* In N. T. de ſententia Dei, qua homines peccatores morti ſubjecit. Rom. 6, 16. *τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα*, poena enim ex unius peccato orta (multorum) damnationem effecit. ib. v. 18. ubi *κρίμα* e verſu 16. ſupplendum eſſe videtur. Rom. 8, 1. *οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ*; nulla jam ad mortem aeternam (vid. v. 2. 5.) damnatio homini Jeſu fideliter adhaerenti metuenda eſt, eum nulla poena manet. Alii minus recte: nil quod damnum ſit, nihil criminationis eſt in chriſtianis.

Κατακρίνω, f. *ινῶ*, (*κατὰ* et *κρίνω*) 1) *poena dignum judico aliquem*, *condemno*, Rom. 14, 23. *κατακέκριται* ſcl. a conſcientia ſua. [Jac. 5, 9.] — Potiſſimum de judice qui reum *capitis damnat*, Matth. 27, 3. Joh. 8, 10. 11. Rom. 8, 34. (Vid. *'Εγκαλέω*) 2 Petr. 2, 6. — *κατακρ. θανάτῳ*, Matth. 20, 18. Marc. 10, 33. Luc. 14, 64. cf. Suſann. v. 41. 48. — De damnatione ad mortem aeternam Marc. 16, 16. Rom. 2, 1. (coll. c. 1, 32.) 1 Cor. 11. 32. — De iis qui obedientia ſua erga Deum efficiunt, ut aliorum inobedientia videatur excuſari non poſſe, quorum igitur mores meliores aliorum mores pejores accuſant damnantque; Matth. 12, 41. 42. Luc. 11, 31.

32. Hebr. 11, 7. Sap. 4, 16. κατακρινεῖ δὲ δίκαιος καμὼν τοὺς ζῶντας ἀσεβεῖς. *Joseph.* Antiq. 3, 15. 4.: ψευδολογίαν κατακρίνειν τοῦ θεοῦ, de iis, qui Numer. 14, 1—4. promiſſionibus Dei fidem non habebant. — 2) ex adjuncto: *ſupplicium ſumo*, Rom. 8, 3. κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ in Chriſti corpore ſupplicium ſumſit de peccato i. e. de peccatoribus. Saepius non legitur.

Κατάκρισις, εως, ἡ, (a κατακρίνω) 1) *condemnatio*; 2 Cor. 3, 9. διακονία τῆς κατακρίσεως, dicitur de adminiſtratione legis moſaicae, peccatoribus poenas graves minantis.— 2) *accuſatio*, *incuſatio*, 2 Cor. 7, 2. οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω.

Κατακυριεύω, f. εύσω, 1) κυριεύω κατά τινος, *dominum me gero adverſus alterum*, *dominium in eum exerceo*; ſeq. genitivo perſonae. De duro, tyrannico imperio 1 Petr. 5, 3. Pſal. 10, 10. — de juſto et legitimo Matth. 20, 25. Marc. 10, 42. (LXX. Jer. 3, 14. de Dei benigna dominatione; hebr. בָּעַל. — Gen. 1, 28. Sir. 17, 4. de hominis imperio in res terreſtres, hebr. כָּבַשׁ.) — 2) *violenter impugno*; Act. 19, 16. κατακυριεύσας αὐτῶν ἴσχυσεν κατ᾽ αὐτῶν, vi in eos irruens praevaluit. cf. Pſal. 10, 5. — (De peccati imperio Pſal. 119, 133. Legitur etiam paſſim in Teſt. XII. Patr. v. c. p. 607.)

Καταλαλέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ adverſus, et λαλέω) 1) adverſus aliquem loquor, *obloquor*; Jac. 4, 11. καταλαλεῖ νόμου, legi contradicit ſcl. agendo. — Num. 12, 8. 21, 5. 7. ubi in hebr. eſt דִּבֵּר ſeq. בְּ. — 2) *calumnior*, *obtrecto*, apud profanos ſeq. accuſativo, in N. T. ſeq. genitivo, apud LXX. maxime ſeq. κατὰ cum genitivo. Jac. 4, 11. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων. 1 Petr. 2, 12. 3, 16. cf. Pſal. 101, 5. 44, 17. Hoſ. 7, 13.

Καταλαλιά, ᾶς, ἡ, (a καταλαλέω) oblocutio — *obtrectatio*, *maledicentia*, 2 Cor. 12, 20. 1 Petr. 2, 1. Sap. 1, 11. Teſt. XII. Patr. p. 678.

Κατάλαλος, ου, ὁ, (ab eodem) obloquens — *obtrectator*, *maledicus*. Legitur in N. T., Rom. 1, 30.

Καταλαμβάνω, f. λήψομαι, (κατὰ et λαμβάνω), 1) manu prehendo, *comprehendo*, *corripio*, Marc. 9, 18. Joh. 8, 3. ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένη, in ipſo adulterio comprehenſa. ib. v. 4. — *ſupervenio*, Joh. 12, 35. σκοτία καταλ. ὑμᾶς. 1 Theſſ. 5, 4. ἡμέρα ὡς κλέπτης. cf. Gen. 19, 19, μὴ καταλάβῃ με τὰ κακά. Num. 32, 23. 1 Reg. 18, 44. (*Joſeph.* Antiq. 4, 4. 6. καταλαμβάνει αὐτὴν τελευτὴ τοῦ βίου.) — 2) *aſſequor*, de iis qui inſequuntur; *apprehendo*, 1 Cor. 9, 24. τρέχετε ἵνα καταλάβητε. (Deut. 28, 45. Joſ. 2, 5. Sir. 11, 10. — Rom. 9, 30. καταλ. δικαιοσύνην. — Phil. 3, 12. 13. de iis qui in ſtadio currunt. — Inde paſſivum Phil. 3, 12. ἐφ᾽ ᾧ καὶ κατελήφθην, ex quo tempore Chriſtus me ſuum fecit. Reſpicit apoſtolus ad rationem, qua Chriſtus, in via eum quaſi ſequutus, a Ju-

daeorum partibus abstraxit et evangelii nuntium fecit. — 3) tropice: *comprehendo animo, intelligo*, Joh. 1, 5. — 4) Medium: *comperior, experior, cognosco*, Act. 4, 13. 10, 34. 25, 25. Eph. 3, 18. (Hesychius: καταλαβέσθαι· κατανοῆσασθαι. — Saepius non legitur.

Καταλέγω, f. ἔξω, (κατὰ et λέγω) activum et medium: in numerum refero; *eligo*. 1 Tim. 5, 9. *Suid.* καταλεγέσθω· καταταττέσθω. (Xenoph. Cyrop. 3, 3. 8.)

Κατάλειμμα, ατος, τὸ, (a καταλείπω) *residuum, reliquiae;* Rom. 9, 27. τὸ κατάλ. scl. αὐτῶν, non nisi residuum multitudinis, i. e. pauci salvabuntur; Jes. 10, 22. ubi in hebr. שְׁאָר. cf. Gen. 45, 7. Jes. 14, 22. Job. 22, 20.

Καταλείπω, f. ψω, (κατὰ et λείπω), LXX. hebr. הֵנִיחַ, נוֹתַר, נִשְׁאַר s. הִשְׁאִיר et עָזַב, 1) proprie: *linquo post me, relinquo;* id est a) *linquo post me, relinquo, hinterlassen*, Marc. 12, 19. Luc. 20, 31. (Prov. 20. 7. μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει Deut. 28, 54.) Luc. 10, 40. μόνην με κατέλιπε διακονεῖν, me solam reliquit quae ministrem. Act. 24, 27. 25, 14. Tit. 1, 5. Dan. 10, 13. — b) *discedo ab aliquo*, verlassen, Matth. 4, 13. 16, 4. 21, 17. Act. 18, 19. Hebr. 11, 27. — *praeternavigo*, Act. 21, 3. — passivum: *relinquor, remaneo, zurückbleiben*, Joh. 8, 9. (Gen. 7, 23.) — 1 Thess. 3, 1. — 2) *desero, relinquo*, eum cum quo conjunctus esse, id quod curare debebam; *verlassen, im Stiche lassen;* v. c. πατέρα κ. μητ. Matth. 19, 5. Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. (Gen. 2, 24. 44, 22.) — ἅπαντα, Luc. 5, 28. — gregem, Luc. 15, 4. Zach. 11, 17. — aufugiens pallium, Marc. 14, 52. Gen. 39, 12. 13. 15, 18. — viam rectam 2 Petr. 2, 15. — Hebr. 4, 1. μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν, ne quis deserta s. abjecta promissione ingressus in locum quietis videatur neglectus esse. Act. 6, 2. καταλ. τὸν λόγον doctrinae praedicationem deserere. *Joseph.* Antiq. 8, 7. 5. καταλιπὼν τὴν φυλακὴν τῶν πατρίων ἐθισμῶν. — Sic in V. T. καταλ. τὴν διαθήκην, Deut. 29, 25, τὴν βουλήν τινος, 2 Chron. 10, 8. τὴν σοφίαν, Bar. 4, 1. — 3) *reliquum facio, superesse volo;* Rom. 11, 4. κατέλιπεν ἐμαυτῷ. vid. 1 Reg. 19, 18. e quo haec deprompta sunt, ubi in textu hebr. הִשְׁאַרְתִּי. Jos. 10, 39. 40. — Saepius non habetur.

Καταλιθάζω, f. άσω, (κατὰ et λιθάζω), *lapido, lapidibus obruo;* Luc. 20, 6. (LXX. καταλιθοβολέω Exod. 17, 4. Num. 14, 10.)

Καταλλαγή, ῆς, ἡ, (a καταλλάσσω) 1) permutatio, commutatio, Verwechslung, Austauschung; Jes. 9, 5. — 2) *reconciliatio*, τὸ *redire in gratiam*. Rom. 11, 15. καταλλαγὴ κόσμου, hominum a Deo aversorum conversio ad Deum. 2 Cor. 5, 18. 19. reconciliatio cum Deo ratione peccatorum, *expiatio*. cf. 2 Macc. 5, 20. ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δεσπότου καταλλαγῇ

cum Deus reconciliatus peccata remitteret. Saepius non extat in cod. sacro.

Καταλλάσσω, f. λάττω, f. άξω, (κατά et ἀλλάσσω) 1) *commuto, permuto*, Jer. 48, 39. — 2) *reconcilio*; — Deus dicitur καταλάσσειν ἑαυτῷ homines aversos ab ipso et peccatores, ubi eos ab impietate avocat ad obedientiam veram ipsi praestandam et verum Dei cultum, v. c. Paulum 2 Cor. 5, 18. antequam Christianus esset consilia Dei hostili animo impugnantem; — homines a Deo eiusque cultu alienos, ib. v. 20. — Passivum: *redeo in gratiam*, 1 Cor. 7, 11. uxor τῷ ἀνδρί. — Rom. 5, 10. 2 Cor. 5, 20. homines τῷ θεῷ. cf. 2 Macc. 1, 5. 7, 33. 8, 29. Saepius non extat in cod. sacro. (*Joseph.* Antiq. 6, 7. 4. ib. 5, 2. 8.)

Κατάλοιπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a καταλείπω) *reliquus*. Act. 15, 17. — (LXX. saepius pro יֶתֶר Deut. 3, 13. שְׁאֵרִית Jer. 6, 9.)

Κατάλυμα, ατος, τὸ, (a καταλύω) i. q. profanis *κατάλυσις*, 1) dissolutio, 2 Macc. 8, 17. — 2) τὸ solvere vincula jumentorum eaque exonerare. — Inde transfertur ad *locum, ubi iter facientes pedem sistunt, quietem capiunt et pernoctant, diversorium, locus pernoctandi.* Apud LXX. passim occurrit et est locus pernoctandi, Jer. 14, 9. hebr. לִין. Exod. 4, 24. hebr. מָלוֹן. diversorium Ezech. 23, 21. habitaculum, נָוֶה, Ezech. 15, 13. Jer. 33, 12. Sap. 14, 25. 1 Macc. 3, 46. Sir. 14, 25. — In N. T. est *diversorium*, Luc. 2, 7. et *coenaculum*, locus, ubi coenabatur et pernoctabatur, Marc. 14, 14. Luc. 22, 11. Eodem sensu LXX. 1 Sam. 9, 22. pro לִשְׁכָּה coenaculum.

Καταλύω, f. ύσω, (κατά et λύω, 1) *dissolvo*, quae arcte juncta erant, v. c. lapides aedificii, Matth. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. — Ex adjuncto: *destruo*, v. c. aedificium, Matth. 26, 61. τὸν ναόν. 27, 40. Marc. 14, 58. 15, 29. Act. 6, 14. 2 Cor. 5, 1. Esdr. 5, 12. — *everto*, τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, Rom. 14, 20. 4 Macc. 1, 11. καταλ. τὴν τυραννίδα. *Joseph.* Antiq. 12, 1. καταλ. τὴν περσῶν ἡγεμονίαν. — de legibus, instituto: *abrogo*, Gal. 2, 18. — νόμους, 2 Macc. 2, 22. 4, 11. 4 Macc. 5, 33. (*Joseph.* Antiq. 20, 4. 2. καταλ. τὰ πάτρια, leges patrias. Id. Ant. 18, 3. 1. κατάλυσις τῶν νόμων. Etiam: aliquem loco movere, 4 Macc. 4, 16. καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης.) — De incoepto, consiliis: *irritum facio, facio ut eventu careat*; Matth. 5, 17. καταλ. τὸν νόμον, vaticinia V. T. de Messia irrita facere. (Alii: legem mosaicam abrogare). Act. 5, 38. 39. τὸ ἔργον, τὴν βουλήν. cf. 4 Macc. 4, 24. πάσας τὰς ἑαυτοῦ ἀπειλὰς ἑώρα καταλυομένας. — 2) de facientibus iter: solvo vincula scl. sarcinarum, jumentorum, — pedem sisto pernoctandi causa, *diversor*, (*Joseph.* vita §. 51.) *pernocto*; Luc. 9, 12. et 19, 7. coll. v. 4. ubi explicatur

per μεῖναι ἐν τῷ οἴκῳ. Vid. Gen. 42, 27. Num. 22, 8 καταλύσατε αὐτοῦ τὴν νύκτα, hebr. לין; Gen. 19, 2. 24, 23. 25. 1 Reg. 19, 9. (Inde etiam est *habito*, Num. 25, 1. Test. XII. Patr. p. 567.). Saepius non extat.

Καταμανθάνω, f. μαθήσω; (κατὰ per partes, et μανθάνω) 1) per partes contemplor, per partes lustro, recenseo, Lev. 14, 37. καταμ. τὴν οἰκίαν; — *accurate contemplor, diligenter considero*, Matth. 6, 28. (Luc. 12, 27. κατανοήσατε). 3 Esdr. 8, 41. coll. Esdr. 8, 15. Gen. 24, 21. Job. 35, 5. Sir. 9, 5. παρθένον μὴ καταμάνθανε. (accurate disco, cognosco, *Joseph.* Antiq. 12, 3. 2.)

Καταμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, i. e. μαρτυρέω κατά τινος, *testor contra aliquem, incuso*, seq. genitivo. — Matth. 26, 62. 27, 13. Marc. 14, 60. 15, 4. — 1 Reg. 21, 10. 13. Job. 15, 6. Prov. 25, 18. (καταμαρτυρηθεὶς, incusatus, *Joseph.* Antiq. 4, 8. 15.)

Καταμένω, f. ενῶ, (κατὰ et μένω) *permaneo, commoror*. Act. 1, 13. — Jos. 7, 7. Num. 20, 1. Judith. 16, 8.

Καταμόνας, pro κατὰ μόνας scl. χώρας, adv. *seorsim, privatim, solum*. Marc. 4, 10. Luc. 9, 18. — LXX. pro לְבָדָד Mich. 7, 14. Psal. 4, 10. 1 Macc. 12, 36. *Joseph.* Ant. 18, 3, 4.

Κατανάθεμα, ατος, τὸ, i. e. ἀνάθεμα κατά τινος, anathema adversus aliquem; — deinde: res exsecrabilis, *homo exsecrabilis*. Apoc. 22, 3. in textu communi. Vid. *Κατάθεμα*.

Καταναθεματίζω, f. ίσω, (κατὰ et ἀναθεματίζω) anathema pronuntio adversus aliquem, *exsecror, diris devoveo*. Matth. 26, 74. in textu communi. Vid. *Καταθεματίζω*.

Καταναλίσκω, f. ώσω, (κατὰ et ἀναλίσκω) *consumo*; Hebr. 12, 29. πῦρ καταναλίσκων. LXX. אָכַל Levit. 6, 10. Deut. 4, 24. 9, 3. Sir. 45, 26. *Joseph.* bell. 4, 4. 3.

Καταναρκάω, ῶ, f. ήσω, descendit a κατὰ et ναρκάω, torpeo, torpore afficio, Gen. 32, 25. 32. Job. 33, 19. *Joseph.* Antiq. 8, 8. 5. quod a νάρκη, *torpedo*; item torpedo, piscis, Krampfroche, de quo vid. *Plin.* Hist. Nat. 32, 1. *Aristot.* Hist. Anim. 9, 37. Putabatur navigantes et fugientes demorari posse. — Inde καταναρκάω est: *obtorpeo, torpere facio cum damno alterius*. Legitur tantum in scriptis Pauli, cum genitivo, (κατὰ in significatione adversus), scl. 2 Cor. 11, 8. 12, 13. 14. de eo, qui alterum oneris instar premit ita, ut membra movere nequeat; sensus: *oneri sum, molestus sum*. In scriptis profanorum non legitur. Hesych. κατενάρκησα· κατεβάρησα.

Κατανεύω, f. ευσω, (κατὰ et νεύω) nuo versus aliquem, *annuo, nutu significo*. Luc. 5, 7. κατέν. τοῖς μετόχοις. (Polyb. 39, 1. 3. *Joseph.* de bell. 4, 9. 11. polliceor.)

Κατανοέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et νοέω) 1) *animadverto*

(bemerken, gewahr werden) *video, cognosco*, Matth. 7, 3. Luc. 6, 41. 20, 33. Act. 27, 39. cf. Psal. 91, 8. 2 Macc. 9, 25. 2) *diligenter contemplor, adspicio*, Luc. 12, 24. 27. Act. 7, 31. 32. 11, 6. Jac. 1, 23. 24. Gen. 3, 6. — 3) considero mente, *intueor, rationem alicuius habeo*, ut nostri *ansehen* pro Rücksicht nehmen, erwägen; Rom. 4, 19. οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον. (Jes. 57, 1. οὐδεὶς κατανοεῖ, i. q. antea οὐδεὶς ἐκδέχεται τῇ καρδίᾳ.) — intueor aliquem, ut eum sequar, Hebr. 3, 1. — intueor ut opem feram, Hebr. 10, 24. κατανοῶμεν ἀλλήλους. Similiter dicitur ἐπιβλέπειν, quod vid. Saepius non habetur.

Καταντάω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et ἀντάω, obviam eo) *pervenio, devenio*, hinkommen, Act. 20, 15. — sequente εἰς Act. 16, 1. 18, 19. 24. 21, 7. 25, 13. 27, 12. 28, 13. 2 Macc. 4, 44. — 1 Cor. 10, 11. εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν, ad quos pervenit, i. e. qui incidimus, — tropice: pervenio ad aliquid i. e. *accipio, nanciscor*, εἰς ἑνότητα τῆς πίστεως Eph. 4, 13. εἰς τὴν ἐξανάστασιν Phil. 3, 11. εἰς ἐπαγγελίαν Act. 26, 7. coll. 2 Macc. 4, 24. — venit ad me, i. e. *particeps fio*, 1 Cor. 14, 36. λόγος εἰς ὑμᾶς κατήντησε. Saepius non habetur.

Κατάνυξις, εως, ἡ, (a κατανύσσω, compungo) compunctio, das Zerstechen; deinde: dolor vehemens, tristitia summa. Sic apud profanos. Cum tristitia summa animum inertem faciat, ut obmutescat, stupeat, LXX. interpretes κατανύσσεσθαι usurpant quoque pro hebr. דָּמַם sileo scl. prae stupore, angore, obmutesco, Levit. 10, 3. Psal. 4, 5. 30, 15. Jes. 47, 5. נֶאֱלַם, obmutesco, Dan. 10, 15. נִרְדַּם sopore obruo, Dan. 10, 9. — Inde κατάνυξις ipsis est *stupor, sopor*, et bis posuerunt pro hebr. תַּרְדֵּמָה, sopor; Psal. 60, 3. ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως; et Jes. 29, 10. πεπότικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως, quae verba repetiit Paulus, Rom. 11, 8. — Alii putant LXX. pro stylo suo Hellenistico verbo νύσσειν tribuisse significatum verbi νυστάζειν, capite nicto, dormio. Vid. *Wolf.* cur. phil. T. III, p. 222. — Fortasse autem LXX. interpretes in locis Jes. 29, 10. Psal. 60, 3. notioni soporis non inhaeserunt, sed ex aliis locis V. T. de vesania, qualis esse solet eius qui dolore maximo cruciatur, cogitarunt. Verbum enim ποτίζειν respicit frequentem in V. T. imaginem poculi vino pleni, (Taumelkelch, Becher des Zorns) quod Deus porrigere dicitur hominibus, qui instar temulentorum (Prov. 4, 17. Zach. 9, 15. Hos. 4, 11.), vesani et in vitia prorumpentes in exitium ruunt. vid. Jes. 51, 17. 22. 23. Psal. 75, 8. 60, 5. Jer. 51, 7. Ezech. 23, 31—34. Job. 21, 20. et e N. T. Apoc. 14, 8. 10. 16, 19. 17, 2. 18, 3. Sic amore vesani Susann. v. 11. dicuntur κατανενυγμένοι.

Κατανύσσω, l. νύττω, f. ύξω, (κατὰ et νύσσω) com-

per μεῖναι ἐν τῷ οἴκῳ. Vid. Gen. 42, 27. Num. 22, 8 καταλύσατε αὐτοῦ τὴν νύκτα, hebr. לִין; Gen. 19, 2. 24, 23. 25. 1 Reg. 19, 9. (Inde etiam eſt *habito*, Num. 25, 1. Teſt. XII. Patr. p. 567.). Saepius non extat.

Καταμανθάνω, f. μαθήσω; (κατὰ per partes, et μανθάνω) 1) per partes contemplor, per partes luſtro, recenſeo, Lev. 14, 37. καταμ. τὴν οἰκίαν; — *accurate contemplor, diligenter conſidero*, Matth. 6, 28. (Luc. 12, 27. κατανοήσατε). 3 Esdr. 8, 41. coll. Esdr. 8, 15. Gen. 24, 21. Job. 35, 5. Sir. 9, 5. πάρθενον μὴ καταμάνθανε. (accurate diſco, cognoſco, *Joſeph.* Antiq. 12, 3. 2.)

Καταμαρτυρέω, ῶ, ήσω, i. e. μαρτυρέω κατά τινος, *teſtor contra aliquem, incuſo*, ſeq. genitivo. — Matth. 26, 62. 27, 13. Marc. 14, 60. 15, 4. — 1 Reg. 21, 10. 13. Job. 15, 6. Prov. 25, 18. (καταμαρτυρηθεὶς, incuſatus, *Joſeph.* Antiq. 4, 8. 15.)

Καταμένω, f. ενῶ, (κατὰ et μένω) *permaneo, commoror*. Act. 1, 13. — Joſ. 7, 7. Num. 20, 1. Judith. 16, 8.

Καταμόνας, pro κατὰ μόνας ſcl. χώρας, adv. *ſeorſim, privatim, ſolum*. Marc. 4, 10. Luc. 9, 18. — LXX. pro לְבָדָד Mich. 7, 14. Pſal. 4, 10. 1 Macc. 12, 36. *Joſeph.* Ant. 18, 3, 4.

Κατανάθεμα, ατος, τὸ, i. e. ἀνάθεμα κατά τινος, anathema adverſus aliquem; — deinde: res exſecrabilis, *homo exſecrabilis*. Apoc. 22, 3. in textu communi. Vid. Κατάθεμα.

Καταναθεματίζω, f. ίσω, (κατὰ et ἀναθεματίζω) anathema pronuntio adverſus aliquem, *exſecror, diris devoveo*. Matth. 26, 74. in textu communi. Vid. Καταθεματίζω.

Καταναλίσκω, f. ώσω, (κατὰ et ἀναλίσκω) *conſumo*; Hebr. 12, 29. πῦρ καταναλίσκον. LXX. אָכַל Levit. 6, 10. Deut. 4, 24. 9, 3. Sir. 45, 26. *Joſeph.* bell. 4, 4. 3.

Καταναρκάω, ῶ, f. ήσω, deſcendit a κατὰ et ναρκάω, torpeo, torpore afficio, Gen. 32, 25. 32. Job. 33, 19. *Joſeph.* Antiq. 8, 8. 5. quod a νάρκη, *torpedo*; item torpedo, piſcis, Krampſroche, de quo vid. *Plin.* Hiſt. Nat. 32, 1. *Ariſtot.* Hiſt. Anim. 9, 37. Putabatur navigantes et fugientes demorari poſſe. — Inde καταναρκάω eſt: *obtorpeo, torpere facio cum damno alterius*. Legitur tantum in ſcriptis Pauli, cum genitivo, (κατὰ in ſignificatione adverſus), ſcl. 2 Cor. 11, 8. 12, 13. 14. de eo, qui alterum oneris inſtar premit ita, ut membra movere nequeat; ſenſus: *oneri ſum, moleſtus ſum*. In ſcriptis profanorum non legitur. Heſych. κατενάρκησα· κατεβάρησα.

Κατανεύω, f. εύσω, (κατὰ et νεύω) nuo verſus aliquem, *annuo, nutu ſignifico*. Luc. 5, 7. κατέν. τοῖς μετόχοις. (Polyb. 39, 1. 3. *Joſeph.* de bell. 4, 9. 11. polliceor.)

Κατανοέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et νοέω) 1) *animadverto*

(bemerken, gewahr werden) *video, cognosco*, Matth. 7, 3. Luc. 6, 41. 20, 33. Act. 27, 39. cf. Psal. 91, 8. 2 Macc. 9, 25. 2) *diligenter contemplor, adspicio*, Luc. 12, 24. 27. Act. 7, 31. 32. 11, 6. Jac. 1, 23. 24. Gen. 3, 6. — 3) considero mente, *intueor, rationem alicuius habeo*, ut nostri *ansehen* pro Rücksicht nehmen, erwägen; Rom. 4, 19. οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον. (Jes. 57, 1. οὐδεὶς κατανοεῖ, i. q. antea οὐδεὶς ἐκδέχεται τῇ καρδίᾳ.) — intueor aliquem, ut eum sequar, Hebr. 3, 1. — intueor ut opem feram, Hebr. 10, 24. κατανοῶμεν ἀλλήλους. Similiter dicitur ἐπιβλέπειν, quod vid. Saepius non habetur.

Καταντάω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et ἀντάω, obviam eo) *pervenio, devenio*, hinkommen, Act. 20, 15. — sequente εἰς Act. 16, 1. 18, 19. 24. 21, 7. 25, 13. 27, 12. 28, 13. 2 Macc. 4, 44. — 1 Cor. 10, 11. εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν, ad quos pervenit, i. e. qui incidimus, — tropice: pervenio ad aliquid i. e. *accipio, nanciscor*, εἰς ἑνότητα τῆς πίστεως Eph. 4, 13. εἰς τὴν ἐξανάστασιν Phil. 3, 11. εἰς ἐπαγγελίαν Act. 26, 7. coll. 2 Macc. 4, 24. — venit ad me, i. e. *particeps fio*, 1 Cor. 14, 36. λόγος εἰς ὑμᾶς κατήντησε. Saepius non habetur.

Κατάνυξις, εως, ἡ, (a κατανύσσω, compungo) compunctio, das Zerstechen; deinde: dolor vehemens, tristitia summa. Sic apud profanos. Cum tristitia summa animum inertem faciat, ut obmutescat, stupeat, LXX. interpretes κατανύσσεσθαι usurpant quoque pro hebr. דָּמַם sileo scl. prae stupore, angore, obmutesco, Levit. 10, 3. Psal. 4, 5. 30, 15. Jes. 47, 5. נֶאֱלַם, obmutesco, Dan. 10, 15. נִרְדַּם sopore obruo, Dan. 10, 9. — Inde κατάνυξις ipsis est *stupor, sopor*, et bis posuerunt pro hebr. תַּרְדֵּמָה, sopor; Psal. 60, 3. ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως; et Jes. 29, 10. πεπότικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως, quae verba repetiit Paulus, Rom. 11, 8. — Alii putant LXX. pro stylo suo Hellenistico verbo νύσσειν tribuisse significatum verbi νυστάζειν, capite nicto, dormio. Vid. *Wolf*. cur. phil. T. III, p. 222. — Fortasse autem LXX. interpretes in locis Jes. 29, 10. Psal. 60, 3. notioni soporis non inhaeserunt, sed ex aliis locis V. T. de vesania, qualis esse solet eius qui dolore maximo cruciatur, cogitarunt. Verbum enim ποτίζειν respicit frequentem in V. T. imaginem poculi vino pleni, (Taumelkelch, Becher des Zorns) quod Deus porrigere dicitur hominibus, qui instar temulentorum (Prov. 4, 17. Zach. 9, 15. Hos. 4, 11.), vesani et in vitia prorumpentes in exitium ruunt. vid. Jes. 51, 17. 22. 23. Psal. 75, 8. 60, 5. Jer. 51, 7. Ezech. 23, 31—34. Job. 21, 20. et e N. T. Apoc. 14, 8. 10. 16, 19. 17, 2. 18, 3. Sic amore vesani Susann. v. 11. dicuntur κατανενυγμένοι.

Κατανύσσω, l. νύττω, f. ύξω, (κατὰ et νύσσω) com-

pungo; — 2) passiv. *commoveor animo, vehementer afficior.* Semel Act. 2, 37. κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ. Sir. 14, 1. κατενύγη ἐν λύπῃ ἁμαρτίας. (Psal. 109, 16. κατανενυγμένος τῇ καρδίᾳ est contritus (נִכְאֶה) corde.)

Καταξιόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ et ἀξιόω) 1) dignum judico, dignor. 2) rogo, 2 Macc. 13, 12. — Passivum: *dignus habeor, dignus reddor*, seq. genitivo: τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. (*Joseph.* Antiq. 15, 3. 8. καταξιώσαντας τῆς ἐξουσίας.) Sequente infinitivo verbi Luc. 20, 35. 21, 36. Act. 5, 41.

Καταπατέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et πατέω) 1) pedibus proculco, niedertreten, 2 Chron. 25, 18. Ezech. 34, 18. — Luc. 12, 1. ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ita ut paene se conculcarent invicem. — 2) *inculco in lutum, conculco, vertreten*, v. c. sal, Matth. 5, 13. margaritas Matth. 7, 6. semen sparsum Luc. 8, 5. coll. Job. 39, 15. — 3) tropice: *contumeliose tracto, nihili habeo*, Hebr. 10, 29. υἱὸν τοῦ θεοῦ. (Epict. 1, 8. τοὺς λόγους καταπατήσας. *Aquila* Job. 6, 3. τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν, (LXX. ἐστὶ φαῦλα). cf. 1 Macc. 3, 51.

Κατάπαυσις, εως, ἡ, (a καταπαύω) 1) proprie τὸ facere quietem vel remissionem, das Beruhigen, Stillen; deinde intransitive τὸ requiescere, quietem capere; *requies* post itinera vel labores. Inde ἡμέρα τῆς ἀναπαύσεως, sabbathum, 2 Macc. 15, 1. — Ex adjuncto: 2) *sedes quieta, mansio*, habitatio tranquilla et fixa. Hoc sensu respondet apud LXX. hebr. מְנוּחָה, et dicitur a) de sede Dei, qui quo videret, quaenam gens σοφίαν divinam libenter esset acceptura, terras dicebatur quasi obiisse, et denique sedem fixisse in monte Sionitico. vid. Sir. 24, 6—8. Bar. 3, 20 sqq. Psal. 132, 14. Sic Act. 7, 49. τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου. Jes. 66, 1. — b) de sede Israëlitis promissa post itinera in Palaestina, Hebr. 3, 11. 18. 4, 5. Deut. 12, 9. Psal. 94, 12. — c) de sede beata Christianis post huius vitae labores promissa, ratione simul habita diei sabbathi, Hebr. 4, 1. 3. 10. 11. cf. Sap. 4, 7. 4 Esdr. 8, 51.

Καταπαύω, f. αύσω, (κατὰ et παύω) transitive et intransitive: 1) *quietum facio, quietem alicui do*, sedo; Job. 26, 12. καταπ. τὴν θάλασσαν. — De inhibente: *sedo, inhibeo*, Act. 14, 18. vid. Eccles. 10, 4. Neh. 4, 11. — *Quietem capio*; — de eo qui opus facit: *desino, cesso*; Hebr. 4, 4. κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ. vid. Gen. 2, 2. ubi in textu hebr. שָׁבַת seq. מִ. coll. Gen. 49, 32. Exod. 31, 17. — de eo, qui laboribus oppressus est: *requiesco, liberor ab*, Hebr. 4, 3. Ezech. 30, 13. Gen. 2, 3. Test. XII. Patr. p. 541. καταπαύσει πᾶσα ἡ γῆ ἀπὸ ταραχῆς. 2) *sedes quietas alicui do*, Hebr. 4, 8. κατέπαυσεν αὐτούς. vid. Deut. 5, 33. Exod. 10, 14. (ubi הֵנִיחַ. ib. 33, 14. Jos. 1, 13. 15.

Καταπέτασμα, τος, τὸ, (a καταπετάζω l. καταπεταν-

νύω, expando) *aulaeum*, *velum expansum*. In codice sacro non nisi de aulaeis in tabernaculo et deinde in templo legitur. Erant autem duo aulaea, *alterum* exterius ad fores sancti expansum, hebr. מָסָךְ, (LXX. καταπέτασμα, Exod. 26, 37. 40, 6. 8. ib. v. 19. τὸ κάλυμμα τοῦ καταπετάσματος) quod *Josephus* (de bell. 5, 5. 4.) describit his verbis: καταπέτασμα πέπλος ἦν βαβυλώνιος, ποικιλτὸς ἐξ ὑακίνθου, καὶ βύσσου, κόκκου τε καὶ πορφύρας. *Alterum*, interius, separabat sanctum sanctorum a sancto, hebr. פָּרֹכֶת Exod. 26, 31. 27, 21. 40, 3. (LXX. quoque καταπέτασμα, ut etiam *Josephus* l. l. 1 Macc. 4, 51. τὰ καταπετάσματα. Philo lib. 2. de vit. Mos. p. 667. (vid. *Loesner*. obss. p. 66.) loquitur quidem ita, ut appareat exterius aulaeum κάλυμμα, interius autem καταπέτ. dictum esse; sed LXX. interpretes et Josephus hoc discrimen ignorant. Neque, si hoc discrimen vere obtinuisset, Hebr. 9, 3. interius aulaeum τὸ δεύτερον καταπέτ. dictum fuisset. *Καταπέτασμα τοῦ ναοῦ* autem, cum ναὸς aeque de sancto ac de sancto sanctorum diceretur, (vid. Ἱερόν.) et exterius et interius aulaeum esse potest. Τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. Hebr. 6, 19. est descriptio sancti sanctorum (in templo coelesti) quod aulaeo discernebatur a sancto, quodque pontifex summus solus intrare solebat. Denique Hebr. 10, 19. corpus Christi humanum dicitur καταπέτασμα, vel quatenus divinam filii Dei dignitatem oculis mortalium quasi obvelabat corpus, vel quatenus per corpus servatoris cruci affixum aditus ad gratiam Dei, et peccatorum remissionem patet. Caeterum non legitur in N. T.

Καταπίνω, f. πίομαι et πιοῦμαι, aor. 2. ἔπιον; aor. 1. pass. ἐπόθην (κατὰ et πίνω l. πίω) propr. bibendo absumo; inde 1) *bibendo deglutio*, Matth. 23, 24. Apoc. 12, 16. coll. Jon. 2, 1. Tob. 6, 2. — 2) de rebus solidis: *deglutio*, *devoro*, Hebr. 11, 29. 1 Petr. 5, 8. ζητῶν τίνα καταπίῃ. Jer. 51, 34. κατέπιέ με ὡς δράκων. Test. XII. Patr. p. 614. βασιλεύοντες ὡς κήτη, καταπίνοντες ἀνθρώπους ὡς ἰχθύας. — 3) *absorbeo*, *consumo*; λύπῃ καταποθῆναι, 2 Cor. 2, 7. — absorbeo aliquid ita, ut non sit, non valeat, 1 Cor. 15, 54. κατεπόθη ὁ θάνατος, 2 Cor. 5, 4. vid. Gen. 41, 7. Exod. 7, 12. ubi in textu hebr. בָּלַע. Saepius non legitur.

Καταπίπτω, f. πεσοῦμαι, (κατὰ et πίπτω) *decido*, *procido*, *prolabor*, Act. 26, 14. 28, 6. — Sap. 7, 3. 17, 16.

Καταπλέω, f. εύσω, (κατὰ et πλέω) i. e. πλέω κατὰ χώραν, *navigo ad locum*, *nave devehor in locum*, *nave advenio*. (cf. *Κατάγω*) Luc. 8, 26. (Xenoph. Cyr. 4, 5. 54.)

Καταπονέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et πονέω) 1) labore conficio; 2) *excrucio*, *affligo*, *premo*, Act. 7, 24. 2 Petr. 2, 7. — 2 Macc. 8, 2. 3 Macc. 2, 2. 13. (*Joseph.* Antiq. 7, 7. et saepius.)

Καταποντίζω, f. ίσω, (κατὰ et ποντίζω mergo, quod est a πόντος, pontus) *mari demergo*, Matth. 14, 30. — Deinde *submergo*, simpliciter Matth. 18, 6. καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης, demergi in maris fundo. (*Joseph.* Antiq. 14, 15. 10. ἐν λίμνῃ κατεπόντισαν. idem Antiq. 10, 7. 5. καταποντίσαντες εἰς βόρβορον, i. e. εἰς λάκκον βορβόρου, ut antea legitur.) Submersio fuit supplicii genus apud Aegyptios, Graecos, Romanos, usitatum, non autem apud Judaeos. (De quo vid. *Casaubon.* ad *Sueton.* Octav. c. 67. Lucian. de vita persecut. c. 15.) — LXX. καταποντίζειν pro שָׁטַף *inundavit*, Psal. 69, 3. 19. 124, 3. et בָּלַע, *absorpsit*, Psal. 55, 9. Cohel. 10, 12. Thren. 2, 2. 5.

Κατάρα, ας, ἡ, (κατὰ et ἀρὰ) hebr. קְלָלָה, 1) *exsecratio*, *malorum imprecatio*, oppositum τῇ εὐλογίᾳ. Jac. 3, 10. vid. Gen. 27, 12. 13. Sir. 3, 8. — 2) de Deo: *poenarum gravissimarum minatio*, τὸ *devovere interitui*, et: *poenae ipsae*, quas Deus minatus est, Gal. 3, 10. ὑπὸ κατάραν εἰσι, i. e. ἐπικατάρατοι, poenis gravissimis devoti. ib. v. 13. ἡ κατάρα τοῦ νόμου, poenae quas lex minatur; et ib. γενόμενος κατάρα ὑπὲρ ἡμῶν, qui poenas pro nobis ipse luit. 2 Petr. 2, 14. κατάρας τέκνα, quos poenae Dei, (miseria summa) manent. vid. Deut. 11, 26. 28. 23, 5. 28, 15. Dan. 9, 11. ἐπῆλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶς ἡ κατάρα. Mal. 2, 2. Prov. 3, 33. — 3) ager ex hebraismo κατάρας ἐγγὺς dicitur Hebr. 6, 8. i. e. *sterilitati* devotus a Deo. Vid. Gen. 3, 17. אֲרוּרָה הָאֲדָמָה. ib. 5, 29. 8, 21. cf. *Εὐλογία*.

Καταράομαι, ῶμαι, f. άσομαι, (κατὰ et ἀρὰ, dirae) *dira imprecor*, *diris* s. *exitio devoveo*, *exsecror*, hebr. אָרַר, קָלַל, apud profanos maxime seq. dativo (ut etiam Test. XII. Patr. p. 600.) in versione LXX. et N. T. ubique seq. accusativo objecti. Opponitur τῷ εὐλογεῖν. Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. (ubi Griesb. rectius ὑμᾶς pro ὑμῖν edidit.) Rom. 12, 14. Jac. 3, 9. cf. Gen. 12, 3. 27, 29. Num. 24, 9. — arborem exsecrari, i. e. imprecari, ut exarescat, sterilis fiat, Marc. 11, 21. coll. Gen. 8, 21. τὴν γῆν. Vid. *Κατάρα*. — Nostris scriptoribus etiam *passive* dicitur, *devoveor* exitio, poenis. Sic Matth. 25, 41. ὑπὸ θεοῦ κατηραμένος (hebr. קְלָלָה maledictio. Deut. 21, 23. et Sir. 3, 16. *Καταραθείη* ἡ μερὶς αὐτῶν, Job. 24, 18. hebr. תְּקֻלַּל. Sap. 12, 11. σπέρμα κατηραμένον ἀπ᾽ ἀρχῆς.)

Καταργέω, ῶ, f. ήσω, perf. κατήργηκα, (κατὰ et ἀργέω) 1) facio ut desistat ab opere aliquis; unde impedio, LXX. pro בְּטֵל, Esdr. 4, 21. 23. 5, 5. 6, 8. — *inutilem*, *inefficacem* reddo, Luc. 13, 7. καταργεῖ τὴν γῆν, enervat terram, er zehrt das Land aus. — 2) *cessare facio*, 1 Cor. 13, 8. 10. 11. Gal. 5, 11. κατήργηται, cessat. — καταργεῖσθαι ἀπὸ, *liberari* ab, *solvi*, Rom. 7, 2. 6. — 3) *cessare facio et aboleo*: *destruo*, *vi sua privo*, *aboleo*, Rom. 6, 6. 1 Cor. 1, 28. 6,

13. 15, 24. 28. 2 Cor. 3, 14. 2 Theſſ. 2, 8. 2 Tim. 1, 10. Hebr. 2, 14. — *Οἱ καταργούμενοι*, vi ſua privandi, abolendi, 2 Cor. 3, 7. 11, 13. (Teſt. XII. Patr. p. 731.: *καταργήσει Βελίαρ καὶ τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτῷ.*) — de promiſſione: *irritam facio*, Rom. 4, 14. Gal. 3, 17. Rom. 3, 3. — de lege: *abrogo*, vi ſua privo, Rom. 3, 31. 13, 10. 11. Gal. 5, 4. Eph. 2, 15. — Saepius nón habetur.

Καταριθμέω, ῶ, f. ήσω, (*κατὰ* et *ἀριθμέω*) numero ſingula, durchzählen, (Gen. 50, 3.); recenſeo Num. 14, 29. *Joſeph.* Antiq. 11, 3. 10.); — *adnumero*; Act. 1, 17. *κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν*, nobis adſcriptus erat, nobis adnumerabatur. cf. 2 Chron. 31, 19. *παντὶ καταριθμουμένῳ ἐν λευΐταις*.

Καταρτίζω, f. ίσω, (*κατὰ* et *ἀρτίζω*, paro, perficio) 1) *reficio, reparo, inſtauro, τὰ δίκτυα*, Matth. 4, 21. Marc. 1, 19. *τὰ τείχη*, Esdr. 4, 12. 13. 16. — Metaphor. de animo: *corrigo*, Gal. 6, 1. — ex adjuncto, *ſuppleo, expleo*, quia quae reficiuntur ſupplemento augentur, 1 Theſſ. 3, 10. — Quoniam quae reficiuntur, etiam firmantur et conſtituuntur, eſt 2) *conſtituo*, in guten Stand ſetzen, *firmo*, ut v. c. Pſal. 18, 33. pedes; Pſal. 68, 9. infirmum; Pſal. 80, 15. vineam. De animo: confirmo; 1 Cor. 1, 10. *κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ*, i. e. confirmati in concordia. Hebr. 13, 21. *καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.* 1 Petr. 5, 10. — 2 Cor. 13, 11. *καταρτίζεσθε*, firmo ſitis animo. — 3) *paro, adapto, αἶνον*, Matth. 21, 16. (Pſal. 8. 2. ubi in textu hebr. יָסַד.) Rom. 9, 22. *σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν.* — De mundi apta conſtitutione Hebr. 11, 3. (Pſal. 74, 16. *σὺ κατηρτίσω* (הֵכִין) *ἥλιον καὶ σελήνην.* Pſal. 89, 37.) — *Κατηρτισμένος*, de diſcipulo: *comparatus, inſtructus*, Luc. 6, 40. Sic Polyb. 5, 2. *ταῖς εἰρεσίαις κατηρτισμένοι*, in remigando exercitati. — Denique verba *σῶμα καταρτίσω μοι* Hebr. 10, 5. ſunt: corpus tuum in ſacrificium mihi paraſti. Repetita ſunt e verſione LXX. Pſal. 40, 9. ubi autem textus hebr. alia habet. Vid. *Wolſius* in curis phil. T. IV. p. 717. — Heſych. *καταρτήσαι*: *κατασκευάσαι, τελειῶσαι, στερεῶσαι.*

Κατάρτισις, εως, ἡ, (a *καταρτίζω*) 1) inſtauratio; 2) *confirmatio*, Kräftigung; 2 Cor. 13, 9. *τὴν ὑμῶν κατάρτισιν*, i. q. *τὸ ὑμεῖς δυνατοὺς εἶναι.* cf. uſum verbi *καταρτίζω* Pſal. 18, 33. 68, 9.

Καταρτισμός, οῦ, ὁ, (ab eodem) — i. q. *κατάρτισις*, confirmatio, Eph. 4, 12.

Κατασείω, f. είσω, (*κατὰ* et *σείω*) 1) huc illuc moveo, concutio, v. c. cribrum, i. e. cribro, cribrum ago, Drac. v. 14. — 2) movendo aliquid huc illuc *ſignum do*; *Joſeph.* Antiq. 17, 10. 2. „e turri celſiſſima *κατέσειεν τοῖς ῥωμαίοις.* — Inde *κατασ. τὴν χεῖρα*, manum commovere ſignificandi aliquid

gratia, *manu signum do*, Act. 19, 33. (*Philo* de Ioseph. p. 556. Legat. ad Caj. p. 1018. — Κατασ. τῇ χειρὶ, idem, Act. 12, 11. 13, 16. 21, 40. — de homine orationem habituro, *Joseph.* Antiq. 8, 11. 2.

Κατασκάπτω, f. ψω, (κατὰ et σκάπτω), 1) defodio; suffodio; 2) antecedens pro consequente: *destruo*, *diruo*. Act. 15, 16. Rom. 11, 3. LXX. 1 Reg. 19, 10. Amos. 9, 11. pro הָרַס, et Jud. 6, 28. pro נָתַץ. *Joseph.* cont. Ap. 1, 14.

Κατασκευάζω, f. άσω, (κατὰ et σκευάζω, paro, adapto, orno, exorno) 1) *paro*, *adapto*; τὴν ὁδὸν Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. — de homine: *bene instruo*, *bene formo*; Luc. 1, 17. λαὸς κατεσκευασμένος populus ad Dei voluntatem formatus. (Sap. 7, 27. σοφία — φίλους θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει scl. ψυχὰς ὁσίας.) — 2) *exstruo*, adjecta notione ornatus, Hebr. 3, 3. 4. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. — De Deo: *creo*, Hebr. 3, 4. LXX. pro בָּרָא Jes. 40, 28. 43, 7. Jes. 45, 7. — Potior esse videtur notio *exornandi* in locis Hebr. 9, 2. 6. vid. Num. 21, 27. Sap. 13, 11.

Κατασκηνόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ et σκηνόω) 1) tentoria figo; — *sedem figo*, *habito*; — aves in frondibus arborum κατασκην. Matth. 13, 32. Marc. 4, 32. Luc. 13, 19. Psal. 104, 13. Dan. 4, 18. coll. Dan. 4, 9. — Act. 2, 26. ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ᾽ ἐλπίδι, (i. q. πεποιθυῖα Jer. 23, 6. Sir. 4, 16.) quae e Psal. 16, 9. repetita sunt, et a Petro ita intellecta esse videntur: corpus meum (ego) commorabitur in sepulchro spe resurrectionis fretum. In Psalmo vero non idem sensus. LXX. saepius pro שָׁכַן v. c. Job. 18, 16. Neh. 1, 9. Psal. 139, 8. aliquoties etiam pro יָשַׁב Ezech. 25, 4. (*Joseph.* Antiq. 3, 8. 5. κατεσκήνωσε ὁ θεὸς τῷ ναῷ τούτῳ.)

Κατασκήνωσις, εως, ἡ, (a κατασκηνόω) *locus commorationis*, *domicilium*, *habitatio*. De latibulis avium Matth. 8, 20. Luc. 9, 59. vid. Κατασκηνόω. LXX. pro מִשְׁכָּן Ezech. 37, 27. et Symmach. Psal. 41, 5. cf. Sap. 9, 8. 2 Macc. 14, 35.

Κατασκιάζω, f. άσω, (κατὰ, σκιάζω umbra tego) *obumbro*, *undique tego*. Hebr. 9, 5.

Κατασκοπέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et σκοπέω) inspicio explorandi causa; de insidiosa exploratione 2 Sam. 10, 3. 1 Chron. 19, 3. — Inde: *insidior* alicui; Gal. 2, 4. κατασκ. τὴν ἐλευθερίαν, ut insidiarentur libertati vestrae.

Κατάσκοπος, ου, ὁ, (a κατασκοπέω) *explorator*, *speculator*. — De speculatoribus bellicis Hebr. 11, 31. Gen. 42, 9. 11. 1 Sam. 26, 4. 1 Macc. 12, 26. *Joseph.* Antiq. 2, 6. 5. ib. 3, 15. 2.

Κατασοφίζω, f. ίσω, (κατὰ, in detrimentum alterius, et σοφίζω) sophismatibus vinco, (*Phil.* lib. 2. alleg. p. 104.); dolo circumvenio, callida fraude s. callido figmento decipio (*Joseph.* Ant. 6, 11. 4.); — inde etiam eludo (*Joseph.* Ant.

7, 1. 3. 8, 15. 5.) — Semel in N. T. Act. 8, 19. quae ex Exod. 1, 10. repetita sunt, ubi *κατασοφισώμεθα αὐτοὺς* respondent hebr. נִתְחַכְּמָה seq. ל, *fraude, dolo circumvenio, callida ſtatione aliquem premo ſ. infeſto.* Eodem ſenſu Judith. 5, 11. *κατεσοφίσαντο αὐτοὺς ἐν πόνῳ.* ib. c. 10, 19. *κατασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν.* *Suid.* *κατασοφισόμεθα· τεχνασώμεθα, μηχανῇ τινὶ κακώσομεν.*

Καταστέλλω, f. *ελῶ*, (*κατὰ* et *στέλλω*), 1) demitto, contraho, v. c. vela; 2) *mitigo, tranquillo;* Act. 19, 36. *δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν*, decet vos tranquillos, mitigatos eſſe. *Joſeph.* bell. 1, 6. 6. *καταστέλλει τὸν Πομπήϊον.* — *ſedo, coërceo, cohibeo;* Act. 19, 35. *καταστείλας τὸν ὄχλον.* *Joſeph.* Antiq. 20, 8. 7. *κατ. τὴν ταραχήν.* Id. de bell. 4, 4. 4. *κατ. τὸν θόρυβον.* coll. 2 Macc. 4, 31. 3 Macc. 6, 1.

Κατάστημα, ατος, τὸ, (a *καθίστημι*) *ſtatus, habitus.* De habitu externo Tit. 2, 3. — (*Joſeph.* bell. 1, 1. 4. *τὸ ἱερὸν κατάστημα* de decoro ſtatu urbis, cui ſacra templi reſtituta erant. — De ſtatu interno 3 Macc. 5, 45. *κατάστημα μανιῶδες*, Zuſtand der Wuth.)

Καταστολή, ῆς, ἡ, (a *καταστέλλω*) 1) demiſſio, v. c. velorum, — veſtium; — 2) *amictus, veſtitus.* Sic ſemel in N. T. 1 Tim. 2, 9. ſemel in V. T. Jeſ. 61, 3. *καταστολὴν δόξης*, pro hebr. מַעֲטֵה, tegumentum veſtis. (*Joſeph.* Bell. 2, 8. 4. *καταστολὴ καὶ σχῆμα σώματος ὅμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγουμένοις παισὶν*, ubi autem *καταστ.* videtur eſſe habitus externus, die Haltung des Körpers. Heſych. *καταστολή· στολή.* Idem *καταστολήν· περιβολήν.*

Καταστρέφω, f. *έψω*, (*κατὰ* et *στρέφω*) *ſubverto, proſterno, everto.* Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Hagg. 2, 22. *καταστρέψω* (הָפַךְ) *θρόνους βασιλέων.* *Joſeph.* Antiq. 8, 7. 6.

Καταστρηνιάω, l. *ιάζω*, f. *άσω*, (*κατὰ* et *στρηνιάω*). Extat tantum in N. T. et eſt: *luxurioſe vivere in damnum alicuius.* 1 Tim. 5, 11. *ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ* poſtquam luxurioſe, laſcive vixerint in detrimentum Chriſti i. e. rei Chriſtianae, cum ſcil. offendiculo fuerint exteris. Alii vertunt: ſaginatae, locupletatae fuerint ſcl. eleemoſynis; alii: laſcive ſ. proterve ſe geſſerint adverſus Chriſtum; — utrumque minus recte. Vid. *Στρηνιάω.*

Καταστροφή, ῆς, ἡ, (a *καταστρέφω*) *ſubverſio*, proprie de urbibus exitio devotis 2 Petr. 2, 6. (Gen. 19, 29.); — de homine, qui de ſtatu ſuo dejicitur. ubi eſt cum mors violenta, ultima fata, (Sir. 9, 11. 18, 12. *Joſeph.* Antiq. 15, 8. 4.) tum *miſeria* magna, *pernicies;* ut 2 Tim. 2, 14. (1 Macc. 2, 49. Pſalt. Sal. 13, 5. *καταστροφὴ ἁμαρτωλοῦ.*)

Καταστρώννυμι, ſ. *ωννύω*, f. *στρώσω*, (*κατὰ* et *στρωννύω*) *proſterno, humi ſterno;* — ut latinor. *proſterno* pro *trucido*, de iis, qui *morte violenta enecantur*, 1 Cor. 10, 5.

Num. 14, 16. *κατέστρωσαν αὐτοὺς* (שְׁחָטֵם) *ἐν τῇ ἐρήμῳ*. Judith. 14, 4. *ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς — καταστρώσατε αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν*. 2 Macc. 5, 26. 11, 11.

Κατασύρω, f. *συρῶ*, (*κατὰ* et *σύρω*) propr. deorſum traho; Teſt. XII. Patr. p. 643. *τὰ ὕδατα λίθους, τὴν ἄμμον κατασύρει*. — Deinde: *invitum abripio* aliquem, *pertraho*; Luc. 12, 8. *κατασύρειν τινα πρὸς κριτήν*. (Philo Legat. ad Caj. p. 1010. *διὰ μέσης κατέσυρον ἀγορᾶς*. Id. in Flacc. p. 990. *Cicer*. pr. *Milon*. c. 14. „cum in judicium *detrahi* non poſſet.“ LXX. Jer. 49, 10. pro hebr. חָשַׂף.

Κατασφάζω, ſ. *σφάττω*, f. *σφάξω* (*κατὰ* et *σφάζω*) jugulo, macto; — *trucido*; Luc. 19, 27. — Zach. 11, 5. (הָרַג). 2 Macc. 5, 12. 6, 9. Ezech. 16, 39. (בָּתַק transfigo). Drac. v. 34.

Κατασφραγίζω, f. *ίσω*, (*κατὰ* et *σφραγίζω*) *obſigno, ſigillo claudo*; — de libro, qui ſigillo munitur ne evolvatur et legatur Apoc. 5, 1. — (de Deo impediente, quominus aſtra luceant Job. 9, 7. חָתַם. De aliis rebus clauſis ſ. claudendis, Job. 37, 7. Sap. 2, 4. Sirac. 42, 7.)

Κατάσχεσις, εως, ἡ, (a *κατέχω*, 1) contineo; 2) acquiro, 3) inhabito, ut *Joſeph*. Antiq. 1, 11. 4. 2, 7. 2. Phil. Leg. ad Caj. p. 1014.) 1) occupatio; 2) *poſſeſſio, locus habitationis*; Act. 7, 5. *δοῦναι τὴν γῆν εἰς κατάσχεσιν*. Gen. 47, 11. (אֲחֻזָּה) ib. 48, 4. Lev. 27, 16. — Ezech. 33, 24. מוֹרָשָׁה. ib. 36, 5. *Joſeph*. Antiq. 9, 1. 2. — de portione ad poſſidendum tradita apud Phil. quis rerum. div. her. p. 507. — Act. 7, 45. *ἐν τῇ κατασχέσει* vel, ſi pendet ab *εἰσήγαγον*, eſt pro *εἰς τὴν κατ*. in terram, ſ. habitationem gentilium; vel, ſi abſolute haec verba ſpectantur: cum occuparent terram gentilium. Vid. *Διαδέχομαι*.

Κατατίθημι, f. *καταθήσω*, (*κατὰ* et *τίθημι*) *repono, colloco*; propr. Marc. 15, 46. *κατ. αὐτὸν ἐν μνημείῳ*, in ſepulchro condidit. (*Joſeph*. Ant. 4, 4. 2. *κατατιθ. ἐν τῇ σκηνῇ*. ib. 14, 14. 5. coll. 2 Macc. 4, 19.) — In Medio: *colloco mihi, in meam utilitatem*; v. c. beneficium colloco ut gratiam ineam ab aliquo, *χάριν* ſ. *χάριτας καταθέσθαι τινι*, Act. 24, 27. 25, 9. *gratiam ineo ab aliquo*. (Herod. 6, 41. Diod. Sic. 15, 91. et exempla aliorum a *Kypkio*, p. 126. allata.) — *Joſeph*. Antiq. 6, 11, 8. *ἀμοιβὴν καταθ. εἴς τινα*, gratiam referre alicui. Id. Antiq. 11, 6. 5. *εὐεργεσίαν κατατιθ*. beneficium collocare. 1 Macc. 10, 23. *φιλίαν καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις*.

Κατατομή, ῆς, ἡ, (a *κατατέμνω*, concido, mutilo) *conciſio, mutilatio*. Semel in N. T. Phil. 3, 2. ubi Paulus circumciſionem judaicam ratione chriſtianorum non *περιτομὴν* ſed ſignificanter nominat *κατατομὴν* i. e. vel *conciſionem*, Zerſchneidung, quatenus ii, qui circumciſionem obtrudere vellent Chriſtianis e gentilibus, hos ab eccleſia deterrebant,

vel *mutilationem*, quatenus vel circumcisio gentilium in se inutilis et mera mutilatio, vel admixtio praeceptorum mosaicorum ad praecepta Christi mutilatio liberioris disciplinae christianae videbatur. Sensus non mutatur, si, quod quidam volunt, *κατατομὴ* pro ipsis doctoribus judaizantibus positum habetur.

Κατατοξεύω, f. εύσω, (*κατὰ* et τοξεύω i. e. τόξον intendo, jaculor) jaculor in aliquem; *transfigo, confodio.* Semel Hebr. 12, 20. in textu vulg. — Exod. 19, 13. Num. 24, 8.

Κατατρέχω, f. θρέξω, aor. 2. ἔδραμον, decurro, *adcurro, incurro* Act. 21, 32. κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτοὺς, in eos incurrit, f. ad eos adcurrit. cf. Job. 16, 10. κατέδραμον ἐπ᾽ ἐμέ. — (Saepius est *persequor*, ut Levit. 26, 37. Judic. 1, 6. 2 Macc. 8, 26. Test. XII. Patr. p. 636.)

Καταφάγω, f. αγῶ, aor. 2. ἔφαγον, (*κατὰ* et φάγω) LXX. pro hebr. אָכַל, 1) *devoro*, — proprie de avibus devorantibus, Matth. 13, 4. Luc. 8, 5. Exod. 10, 15. — de bestiis dilaniantibus et devorantibus, Apoc. 12, 4. Drac. v. 39. Gen. 37, 19. 1 Sam. 14, 11. — *comedo*, Apoc. 10, 9. 10. καταφαγ. τὸ βιβλίον. *comedere libellum*, imago est perfectae cognitionis argumenti, in succum et sanguinem, ut ajunt, convertendi. Eandem imaginem habes Ezech. 2, 10. et c. 3, 1—3. κατάφαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην. — 2) sensu improprio: *consumo, absumo*, de igne, Apoc. 20, 9. Levit. 10, 2. Num. 16, 35. de zelo, Joh. 2, 17. Psal. 69, 12. (de gladio Jer. 2, 30. 2 Sam. 18, 8.) — de opibus: edendo bibendoque *perdo, dilapido*, Luc. 15, 30. ὁ καταφάγων σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν. (*Hom.* Odyss. 15, 12. μή τοι πάντα φάγωσι, κτήματα δασσάμενοι.) Saepius non legitur.

Καταφέρω, f. κατοίσω, (*κατὰ* et φέρω) deduco (Gen. 39, 1.), *dejicio, prosterno*; καταφερόμενος ὕπνῳ, *sopitus* somno; et κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, oppressus gravi somno, Act. 20, 9. (*Joseph.* Ant. 2, 5. 5. καταφέρομαι εἰς ὕπνον, obdormio.) — Formula καταφέρειν ψῆφον, Act. 26, 10. pro φέρειν ψῆφον κατά τινος, conjicere calculum i. e. suffragium, sententiam ferre contra aliquem. (*Joseph.* Antiq. 2, 6. 9. ψῆφον φέρειν πονηρὰν κατά τινος. Id. Ant. 10, 6. 2. πάντες ἤνεγκαν ψήφους κατ᾽ αὐτοῦ.)

Καταφεύγω, f. φεύξομαι, (*κατὰ* et φεύγω) 1) *confugio, perfugio*; salutis causa Act. 14, 6. Levit. 26, 25. Num. 35, 25. — 2) metaph. animum adverto ad aliquem; de quo salutem spero; *studiose sequor, sector*, Hebr. 6, 18. οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς ἐλπίδος, nos qui studiose sectamur quo modo promissae salutis participes fiamus. Sic LXX. pro hebr. נִלְוָה, Zach. 2, 11. καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον. Jer. 50, 5. Test. XII. Patr. p. 536.: ἐάν τις ἐπὶ κύριον καταφεύγῃ, ἀποτρέχει τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀπ᾽ αὐτοῦ.

Num. 14, 16. κατέστρωσαν αὐτοὺς (בַּמִּדְבָּר) ἐν τῇ ἐρήμῳ. Judith. 14, 4. ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς — καταστρώσατε αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. 2 Macc. 5, 26. 11, 11.

Κατασύρω, f. συρῶ, (κατὰ et σύρω) propr. deorſum traho; Teſt. XII. Patr. p. 643. τὰ ὕδατα λίθους, τὴν ἄμμον κατασύρει. — Deinde: *invitum abripio* aliquem, *pertraho;* Luc. 12, 8. κατασύρειν τινα πρὸς κριτήν. (Philo Legat. ad Caj. p. 1010. διὰ μέσης κατέσυρον ἀγορᾶς. Id. in Flacc. p. 990. *Cicer.* pr. *Milon.* c. 14. „cum in judicium *detrahi* non poſſet.“ LXX. Jer. 49, 10. pro hebr. חָשַׂף.

Κατασφάζω, f. σφάττω, f. σφάξω (κατὰ et σφάζω) jugulo, macto; — *trucido;* Luc. 19, 27. — Zach. 11, 5. (הָרַג). 2 Macc. 5, 12. 6, 9. Ezech. 16, 39. (בָּתַק transfigo). Drac. v. 34.

Κατασφραγίζω, f. ίσω, (κατὰ et σφραγίζω) *obſigno, ſigillo claudo;* — de libro, qui ſigillo munitur ne evolvatur et legatur Apoc. 5, 1. — (de Deo impediente, quominus aſtra luceant Job. 9, 7. חָתַם. De aliis rebus clauſis ſ. claudendis, Job. 37, 7. Sap. 2, 4. Sirac. 42, 7.)

Κατάσχεσις, εως, ἡ, (a κατέχω, 1) contineo; 2) acquiro, 3) inhabito, ut *Joſeph.* Antiq. 1, 11. 4. 2, 7. 2. Phil. Leg. ad Caj. p. 1014.) 1) occupatio; 2) *poſſeſſio, locus habitationis;* Act. 7, 5. δοῦναι τὴν γῆν εἰς κατάσχεσιν. Gen. 47, 11. (אֲחֻזָּה) ib. 48, 4. Lev. 27, 16. — Ezech. 33, 24. מוֹרָשָׁה. ib. 36, 5. *Joſeph.* Antiq. 9, 1. 2. — de portione ad poſſidendum tradita apud Phil. quis rerum. div. her. p. 507. — Act. 7, 45. ἐν τῇ κατασχέσει vel, ſi pendet ab εἰσήγαγον, eſt pro εἰς τὴν κατ. in terram, ſ. habitationem gentilium; vel, ſi abſolute haec verba ſpectantur: cum occuparent terram gentilium. Vid. *Διαδέχομαι.*

Κατατίθημι, f. καταθήσω, (κατὰ et τίθημι) *repono, colloco;* propr. Marc. 15, 46. κατ. αὐτὸν ἐν μνημείῳ, in ſepulchro condidit. (*Joſeph.* Ant. 4, 4. 2. κατατιθ. ἐν τῇ σκηνῇ. ib. 14, 14. 5. coll. 2 Macc. 4, 19.) — In Medio: *colloco mihi, in meam utilitatem;* v. c. beneficium colloco ut gratiam ineam ab aliquo, χάριν ſ. χάριτας καταθέσθαι τινι, Act. 24, 27. 25, 9. *gratiam ineo ab aliquo.* (Herod. 6, 41. Diod. Sic. 15, 91. et exempla aliorum a *Kypkio*, p. 126. allata.) — *Joſeph.* Antiq. 6, 11, 8. ἀμοιβὴν καταθ. εἰς τινα, gratiam referre alicui. Id. Antiq. 11, 6. 5. εὐεργεσίαν κατατιθ. beneficium collocare. 1 Macc. 10, 23. φιλίαν καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις.

Κατατομή, ῆς, ἡ, (a κατατέμνω, concido, mutilo) *conciſio, mutilatio.* Semel in N. T. Phil. 3, 2. ubi Paulus circumciſionem judaicam ratione chriſtianorum non περιτομὴν ſed ſignificanter nominat κατατομὴν i. e. vel *conciſionem*, Zerſchneidung, quatenus ii, qui circumciſionem obtrudere vellent Chriſtianis e gentilibus, hos ab eccleſia deterrebant,

vel *mutilationem*, quatenus vel circumcisio gentilium in se inutilis et mera mutilatio, vel admixtio praeceptorum mosaicorum ad praecepta Christi mutilatio liberioris disciplinae christianae videbatur. Sensus non mutatur, si, quod quidam volunt, *κατατομὴ* pro ipsis doctoribus judaizantibus positum habetur.

Κατατοξεύω, f. εύσω, (*κατὰ* et *τοξεύω* i. e. *τόξον* intendo, jaculor) jaculor in aliquem; *transfigo*, *confodio*. Semel Hebr. 12, 20. in textu vulg. — Exod. 19, 13. Num. 24, 8.

Κατατρέχω, f. *θρέξω*, aor. 2. *ἔδραμον*, decurro, *adcurro*, *incurro* Act. 21, 32. *κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς*, in eos incurrit, f. ad eos adcurrit. cf. Job. 16, 10. *κατέδραμον ἐπ' ἐμέ*. — (Saepius est *persequor*, ut Levit. 26, 37. Judic. 1, 6. 2 Macc. 8, 26. Test. XII. Patr. p. 636.)

Καταφάγω, f. *αγῶ*, aor. 2. *ἔφαγον*, (*κατὰ* et *φάγω*) LXX. pro hebr. אָכַל, 1) *devoro*, — proprie de avibus devorantibus, Matth. 13, 4. Luc. 8, 5. Exod. 10, 15. — de bestiis dilaniantibus et devorantibus, Apoc. 12, 4. Drac. v. 39. Gen. 37, 19. 1 Sam. 14, 11. — *comedo*, Apoc. 10, 9. 10. *καταφαγ. τὸ βιβλιαρ.* *comedere libellum*, imago est perfectae cognitionis argumenti, in succum et sanguinem, ut ajunt, convertendi. Eandem imaginem habes Ezech. 2, 10. et c. 3, 1—3. *κατάφαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην*. — 2) sensu improprio: *consumo*, *absumo*, de igne, Apoc. 20, 9. Levit. 10, 2. Num. 16, 35. de zelo, Joh. 2, 17. Psal. 69, 12. (de gladio Jer. 2, 30. 2 Sam. 18, 8.) — de opibus: edendo bibendoque *perdo*, *dilapido*, Luc. 15, 30. ὁ *καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν*. (*Hom.* Odyss. 15, 12. *μή τοι πάντα φάγωσι, κτήματα δασσάμενοι*.) Saepius non legitur.

Καταφέρω, f. *κατοίσω*, (*κατὰ* et *φέρω*) deduco (Gen. 39, 1.), *dejicio*, *prosterno*; *καταφερόμενος ὕπνῳ*, *sopitus* somno; et *κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου*, oppressus gravi somno, Act. 20, 9. (*Joseph.* Ant. 2, 5. 5. *καταφέρομαι εἰς ὕπνον*, obdormio.) — Formula *καταφέρειν ψῆφον*, Act. 26, 10. pro *φέρειν ψῆφον κατά τινος*, conjicere calculum i. e. suffragium, sententiam ferre contra aliquem. (*Joseph.* Antiq. 2, 6. 9. *ψῆφον φέρειν πονηρὰν κατά τινος*. Id. Ant. 10, 6. 2. *πάντες ἤνεγκαν ψήφους κατ' αὐτοῦ*.)

Καταφεύγω, f. *φεύξομαι*, (*κατὰ* et *φεύγω*) 1) *confugio*, *perfugio*; salutis causa Act. 14, 6. Levit. 26, 25. Num. 35, 25. — 2) metaph. animum adverto ad aliquem, de quo salutem spero; *studiose sequor*, *sector*, Hebr. 6, 18. *οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς ἐλπίδος*, nos qui studiose sectamur quo modo promissae salutis participes fiamus. Sic LXX. pro hebr. נִלְוָה, Zach. 2, 11. *καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον*. Jer. 50, 5. Test. XII. Patr. p. 536.: *ἐάν τις ἐπὶ κύριον καταφεύγῃ, ἀποτρέχει τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀπ' αὐτοῦ*.

Καταφθείρω, f. φθερῶ, (κατὰ et φθείρω) *corrumpo;* κατεφθαρμένοι (κατὰ) τὸν νοῦν, mente corrupti, 2 Tim. 3, 8. (Gen. 6, 12. κατέφθειρε πᾶσα σάρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ) — *perdo*, Gen. 6, 13. 17. passivum: *pereo*. 2 Petr. 2, 12. καταφθορᾷ καταφθαρήσονται, interitu peribunt, i. e. prorsus vel certissime peribunt. Eadem lege Exod. 18, 18. ubi in hebr. נָבֹל. Vid. Levit. 26, 39. 2 Macc. 5, 14.

Καταφιλέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et φιλέω) *deosculor*, multum osculor, abküssen. Sic in Lucae scriptis, Evang. 7, 38. 45. 15, 20. Act. 20. 37. Sir. 29, 5. — Sed Matth. 26, 49. Marc. 14, 45. *osculor* simpliciter, diciturque de osculo, quo salutantur alii, ut etiam in LXX. versione Exod. 4, 27. 3 Esdr. 4, 17. et apud *Joseph.* Antiq. 7, 11. 7. eodemque modo etiam κατασπασάμενος apud eundem Ant. jud. 6, 4. 2.

Καταφρονέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et φρονέω) i. e. φρονέω κατά τινος, quare sequitur genitivus, 1) *statuo adversus aliquem; sinistre judico de aliquo*, Rom. 2, 4. κατ. τῆς μακροθυμίας τοῦ θεοῦ, ignoras, du verkennest, Dei lenitatem. Sic *Joseph.* Antiq. 2, 15. 5. Vid. *Καὶ*, II, no. 7. — 2) *contemno, despicio*, cum judicio, tum factis, Matth. 18, 10. 1 Cor. 11, 22. Hebr. 12, 2. 2 Petr. 2, 10. cf. Prov. 13, 13. Sap. 14, 30. 2 Macc. 7, 24. *Joseph.* Antiq. 6, 9. 4. et 7, 12. 4. — 1 Tim. 4, 12. μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, noli permittere ut quis despiciat te, ob juvenilem aetatem. — 3) *negligo, nihil curo*, Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. ubi opponitur τῷ ἀνθέξεται. 1 Tim. 6, 2. Vid. Prov. 19, 16. ubi opponitur τῷ φυλάσσειν. 2 Macc. 4, 14. „sacerdotes τοῦ ναοῦ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσίων ἀμελήσαντες. *Joseph.* Antiq. 10, 1. 4. καταφρονεῖ (minas) διὰ τὴν ἀπὸ θεοῦ πεποίθησιν.

Καταφρονητής, οῦ, ὁ, (a καταφρονέω) *contemtor*. Act. 13, 41. Hab. 1, 5. 2, 5. Zeph. 3, 5.

Καταχέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et χέω) *effundo*. Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. — Gen. 39, 21. Psal. 89, 44. Job. 41, 15.

Καταχθόνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (κατὰ et χθόνιος terrestris, a χθὼν, terra, infernus) *subterraneus*. Phil. 2, 10. καταχθόνιοι, inferi, qui in hade versantur, manes. Hesych. καταχθόνιος· κατὰ τῆς γῆς, ἢ ὁ ᾅδης.

Καταχράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (κατὰ et χράομαι) 1) *largiter utor* (Aelian, V. H. 3, 13.); *utendo consumo, verbrauchen*, ut latinor. *abutor*, Cic. de nat. Deor. 2, 60. 1 Cor. 7, 31. οἱ χρώμενοι (pro καταχρώμενοι) τῷ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι, qui res in his terris largiter consumunt aeque ac non consumentes. (Alii καταχρ. hic pro χράομαι simplici, *utor;* at tunc, quinam non utentes rebus mundanis sint, vix intelligitur, cum iis uti quemque oporteat.) Notio *consumendi* huic voci inest etiam Epist. Jer. v. 28 seq. accusativo; *Joseph.* Antiq. 3, 14. 2 seq. dativo, τεσσαράκοντα ἡμέραις εἰς

πᾶν καταχρησάμενοι τὸ ἔργον. — *impendendi Joſeph.* Ant. 12, 4. 5 ſeq. dativo, et Ant. 9, 8. 2 ſeq. accuſativo. — 2) *nimis utor, abutor, miſsbrauchen,* 1 Cor. 9, 8. εἰς τὸ μὴ καταχρήσ. ne abuti *videar* poteſtate mea.

Καταψύχω, f. ξω, (κατὰ et ψύχω frigefacio, refrigero) *refrigero;* Luc. 16, 24. — Gen. 18, 4. Ezech. 26, 19. καταψύξει σε ὕδωρ πολύ.

Κατείδωλος, ου, ὁ, ἡ, (κατὰ, quod hic auget notionem et εἴδωλον) *idolis refertus.* Non niſi A:t. 17, 16. legitur, et formatum eſt ut κατάμπελος, vineis refertus, κατάδενδρος et ſimilia.

Κατέναντι, (κατὰ et ἔναντι) 1) *ex adverſo, e regione, coram,* ſeq. genitivo (LXX. hebr. נֶגֶד, לְנֶגֶד, לִפְנֵי) Marc. 11, 2. 12, 41. 13, 3. Luc. 19, 30. 2 Chron. 5, 11. Exod. 19, 2. — 2) *coram, praeſente aliquo,* propr. Thren. 3, 35. κατέναντι προσώπου ὑψίστου. — impropr. ex hebraismo κατέναντί τινος eſſe dicuntur, quae aliquis habet mente infixa, quae reſpicit, quorum rationem habet in agendo; v. c. τὸ ἔλεός σου κατέναντι ὀφθαλμῶν μου ἐστί., Pſal. 26, 3. ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μου ἐστί, Pſal. 44, 16. τὰ κρίματα αὐτοῦ κατεναντίον μου, 2 Sam. 22, 23. — Inde Rom. 4, 17. κατέναντι οὗ, hoc intuitus, quaſi ante oculos habens, i. e. *cuius ratione.* Saepius non legitur.

Κατενώπιον, (κατὰ et ἐνώπιον) adv. genitivum regens: 1) *coram, in conſpectu;* de loco Jud. v. 24. στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ. LXX. Levit. 4, 17. Joſ. 1, 5. 3, 7. 21, 46. 23, 9. — 2) ut hebr. לִפְנֵי et בְּעֵינֵי, et ἐνώπιον formula κατενώπιον θεοῦ ſ. τοῦ θεοῦ Paulo dicitur: *Dei in conſpectu, Deo vidente,* quod eſt a) vel: *memor ſemper Dei,* ſi refertur ad agentem hominem, 2 Cor. 2, 17. b) vel: Dei voluntati convenienter, ita ut placeat Deo, Eph. 1, 4. Col. 1, 22. — c) vel: *per Deum, Deum teſtem invoco!* ut 2 Cor. 12, 19. Saepius non legitur.

Κατεξουσιάζω, f. άσω, (κατὰ et ἐξουσιάζω) ἅπαξ λεγόμενον N. T.: *poteſtatem exerceo in aliquem,* ſeq. genitivo, Matth. 20, 25. Marc. 10, 42.

Κατεργάζομαι, f. άσομαι, (κατὰ et ἐργάζομαι) 1) *perficio,* — facinus Rom. 1, 27. 1 Cor. 5, 3. 1 Petr. 4, 3. — i. q. ſimplex πράσσω, ποιέω, *operor, efficio* Rom. 2, 9. 7, 17. 18. 20. 2 Cor. 12, 12. Jac. 1, 20. Rom. 15, 18. — 2) *conficio, vinco, proſterno,* Eph. 6, 13. Ezech. 34, 4. (demolior 3 Esdr. 4, 4.) — 3) *praeparo, formo,* propr. Esdr. 35, 30. τὰ ξύλα. — animum 2 Cor. 5, 5. — *paro* mihi, Phil. 2, 22. (Exod. 15, 17. κατοικητήριον, ὃ κατειργάσω (פָּעַל) κύριε.) — 3) *efficio, auctor ſum, wirken, zur Folge haben;* Rom. 4, 15. ὁ νόμος ὀργὴν κατεργ. ib. 5, 3. 7, 8. 13. 2 Cor. 4, 17. 7, 10. 11. 19, 11. Jac. 1, 3. — Saepius non legitur.

Κατέρχομαι, f. ελεύσομαι, (κατὰ et ἔρχομαι) 1) *descendo, devenio*, de homine, iter faciente ad locum inferiorem; Luc. 4, 31. 9, 37. Act. 8, 5. κατελθὼν fcl. ἀπὸ ἱεροσολύμων. c. 11, 27. 12, 19. Tob. 2, 2. Sap. 11, 22. Etiam eft: *redeo* ut 2 Macc. 11, 29. (Polyb. 4, 18. 2.) — metaph. Jac. 3, 15. σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, divinitus orta, a Deo profecta. — 2) i. q. fimplex ἔρχομαι, *venio, proficifcor*, feq. εἰς, Act. 9, 32. 13, 4. 15, 1. 18, 22. 21, 20. 27, 5. — κατερχ. ἀπὸ, *abeo, proficifcor ex*, Act. 18, 5. — Saepius non legitur.

Κατεσθίω, f. ίσω, (κατὰ et ἐσθίω) LXX. hebr. אָכַל, 1) *edendo abfumo, confumo*, Drac. v. 9. 10. Gen. 40, 77. — tropice: κατεσθ. τινὰ, 2 Cor. 11, 20. alicuius bona abfumere, noftrum: einen auffreffen. — 2) *devoro*; metaph. *vi meum aliquid facio, diripio*, τὰς οἰκίας, [Matth. 23, 14.] Marc. 12, 40. Luc. 20, 27. — *perdo, eneco*, Gal. 5, 15. (Jef. 9, 12. κατεσθίοντες τὸν ἰσραήλ. Ezech. 22, 35. ψυχάς. Teft. XII. Patr. p. 624.: κατεσθίειν τὴν ἰσχὺν τινος. ib. p. 538. ὁ ζῆλος αὐτὸν κατεσθίει.) — 3) *confumo, abfumo*; de igne Apoc. 11, 5. Jef. 29, 6. 30, 30. Joel. 2, 5.

Κατευθύνω, f. υνῶ, (κατὰ et εὐθύνω) rectum facio, LXX. hebr. יָשַׁר, אָשַׁר, — *dirigo*, 2 Theff. 3, 5. κατ. ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. Luc. 1, 79. κατ. τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδόν. Pfal. 40, 3. κατ. τὰ διαβήματα. Pfal. 5, 9. τὴν ὁδόν. Prov. 23, 19. ἐννοίας τῆς καρδίας. 1 Chron. 12, 14. 19, 3. — 2) *facio ut prospere fuccedat, fortuno*; 1 Theff. 3, 11. κατ. τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, prospere fuccedere jubeat iter meum ad vos. Sic κατευθύνειν etiam Pfal. 101, 9. Dan. 3, 31. 6, 28. 11, 9. Sir. 29, 18. 39, 9.

Κατεφίστημι, f. κατεπιστήσω, (κατὰ et ἐφίσταμαι) *infurgo contra aliquem*; Act. 18, 12.

Κατέχω, f. ἕξω, et καθασχήσω, (κατὰ et ἔχω) propr. manu prehendo aliquem et fifto, teneo, ne progredi ulterius poffit, *anhalten*; — 1) *retineo*, Luc. 4, 42. Philem. v. 13. (Gen. 24, 56.) — *impedio, cohibeo, reprimo*, Rom. 1, 18. τὴν ἀλήθειαν. 2 Theff. 2, 6. τὸ κατέχον, id quod impedit, reprimit. ib. v. 7. — Sic dicitur de captivis Gen. 39, 20. pro hebr. אָסַר vincio. Gen. 22, 13. κριὸς κατεχόμενος ἐν φυτῷ τῶν κεράτων. — 2) retineo et meum facio; *occupo, obtineo*, Matth. 21, 38. τὴν κληρονομίαν. Luc. 14, 9. ἔσχατον τόπον. — *poffideo, obtineo*, 1 Cor. 7, 30. 2 Cor. 6, 10. (Job. 27, 17. Jof. 1, 11. Exod. 32, 12.) — 3) occupatum teneo, *teneo, probe, firmiter teneo*; de morbo, Joh. 5, 4. κατείχετο νοσήματι. (Jer. 13, 21. ὠδῖνες καθέξουσι σε). — Luc. 8, 15. κατ. ἐν καρδίᾳ καλῇ τὸν λόγον. 1 Cor. 11, 2. τὰς παραδόσεις. 1 Theff. 5, 21. τὸ καλόν. Hebr. 3, 6. τὴν παῤῥησίαν. ib. 3, 14. 10, 23. — 1 Cor. 15, 2. εἰ κατέχετε, fi hoc adhuc tenetis fcl. memoria. cf. Pfal. 139, 10. καθέξει με ἡ δεξιά σου. *Symmach.* Prov. 4,

4. κατασχέτω λόγος μου τὴν καρδίαν σου. — *Obſtrictum teneo*, Rom. 7, 6. — 4) ſenſu nautico κατέχειν (ſcl. τὴν ναῦν) εἰς τὸν αἰγιαλὸν, curſum dirigere ad littus, ut noſtrum *halten* ex more nautarum. Sic ſaepius apud profanos (v. c. Xenoph. H. Gr. 2, 1. 19. Thucyd. 1, 110.) ubi etiam interdum eſt *appellere*. — Saepius non legitur. *Heſych.*: κατέχειν· κρατεῖν, κωλύειν, συνέχειν.

Κατηγορέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et ἀγορεύω f. ἀγορέω, in foro, in concione loquor) proprie: ἀγορεύω κατά τινος, in foro, coram judice loquor contra aliquem, *accuſo, reum facio*. Sequitur genitivus perſonae (ſemel Matth. 27, 12. accuſativus, ut *Plat.* Gorg. p. 162. τοὺς πρεσβυτέρους κατηγορεῖν, vid. Matthiae gramm. §. 376.) — et cum accuſativus (Act. 22, 30. 28, 19.) tum genitivus rei (Luc. 23, 14. Act. 24, 8. 25, 11.) ubi ſuppleri poteſt περὶ, quod additur Act. 24, 13. — Senſu forenſi, Matth. 12, 10. 27, 12. Marc. 15, 3. Luc. 23, 2. 10. 14. Act. 22, 30. Act. 22, 30. 24, 2. 8. 13. 19. 25, 5. 11. 16. 28, 19. — ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ, Marc. 3, 2. Luc. 11, 54. Joh. 8, 6. ut haberent quod crimini dare poſſent. — Senſu non forenſi, Joh. 5, 45. (1 Macc. 7, 6.) Rom. 2, 15. Apoc. 12, 10. Saepius non occurrit. — Vid. e V. T. 1 Macc. 7, 25. 2 Macc. 4, 47.

Κατηγορία, ας, ἡ, (κατηγορέω) *accuſatio*; a) ſenſu forenſi, Luc. 6, 7. ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ pro κατ' αὐτοῦ, ut Joh. 18, 29. 1 Tim. 5, 19. — b) de fama mala Tit. 1, 6. ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, qui fama arguitur ἀσωτίας. (In V. T. non legitur.)

Κατήγορος, ου, ὁ, (κατηγορέω) *accuſator*, Joh. 8, 10. Act. 23, 30. 35. 24, 8. 25, 16. 18. [Apoc. 12, 10.] — Prov. 18, 17. 2 Macc. 4, 5.

Κατήγωρ, ορος, ὁ, (κατηγορέω) i. q. κατήγορος, *accuſator*, quae huius ſubſtantivi forma, profanis prorſus ignota, ad literam reddit Rabbinorum קַטֵּיגוֹר *accuſator*, *calumniator*, qui non ſolum hoc, ſed etiam קַטֵּיגוֹרְיָא, (κατηγορία) ex lingua graeca receperunt. Vid. *Buxtorf.* lex. rabb. talm. p. 2009. *Schoettgen.* hor. hebr. et talm. 1, p. 1121 ſq. Legitur Apoc. 12, 10. in textu Griesb. pro κατήγορος. (cf. Job. 1, 6 ſq. 2, 1 ſq. Zach. 3, 1. 2. 1 Chron. 21, 1.)

Κατήφεια, ας, ἡ, (κάτω et τὰ φάη, vultus, facies) demiſſio vultus ex moerore ſive pudore, (noſtri: den Kopf hängen laſſen); *Etym.* M. κατήφεια· ἀπὸ τοῦ κάτω τὰ φάη βάλλειν τοὺς ὀνειδιζομένους ἢ λυπομένους; igitur: pudor, *moeror*, *triſtitia*, quae vultu ad terram demiſſo declaratur. Semel in N. T. Jac. 4, 9. Saepius in *Philone* v. c. de Spec. Legg. p. 807.: λυπουμένων δὲ συννοίας γέμουσι καὶ κατηφείας. id. de vita Moſ. p. 678. *Joſeph.* Antiq. 2, 6. 15. 6, 5. 2. et apud profanos.

Κατηχέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et ἠχέω) pr. circumsono; — deinde: 2) *viva voce trado*, *edoceo*, *instituo*, seq. accusativo et personae, 1 Cor. 14, 19. Rom. 2, 18. et rei, Act. 18, 25. κατηχημένος τὴν ὁδόν. Gal. 6, 6. κατηχούμενος τὸν λόγον. (*Joseph.* vit. 5. 65.: αὐτός σε πολλὰ κατηχήσω τῶν ἀγνοουμένων.) — 3) κατηχεῖσθαι περί τινος, *fama accipere de aliquo;* Act. 21, 21. 24. Etiam de rebus: Luc. 1, 4. περὶ ὧν κατηχήθης λόγων, de rebus, quae fama jam accepisti. Profanis ita de rebus vix dicitur. Legitur tamen in libello *de fluminibus*, qui Plutarcho tribuitur, cuius loca dedit *Kypkius* in obss. f. I, p. 208. v. c. κατηχηθεὶς δὲ περὶ τῶν συμβεβηκότων.

Κατ' ἰδίαν, *seorsim*, *privatim;* vid. Ἴδιος.

Κατιόω, ῶ, f. ώσω, (κατὰ et ἰόω, aerugine corrumpo) *aerugine obduco*, *aerugine consumo*. Jac. 5, 3. (*Arrian.* diss. ep. 4, 6, ὡς ὁπλάρια ἐπικείμενα κατίωται. Mendose etiam legitur Sir. 12, 11.)

Κατισχύω, f. ύσω, h. e. ἰσχύω κατά τινος (Act. 19, 16.) *praevaleo alicui*, *supero*, *vinco*. Matth. 16, 18. κατισχύσουσιν αὐτῆς. Sic etiam seq. genitivo Jer. 15, 18. Sap. 7, 30. (ἐπί τινος 2 Chron. 8, 3. 1 Chron. 5, 19. et πρός τινα 2 Chron. 14, 11. Sequente accusativo est firmum facio, 1 Chron. 15, 26. Deut. 2, 30. — opprimo Sap. 10, 11. Test. XII. Patr. p. 528. ἐὰν γὰρ μὴ κατασχύσῃ ἡ πορνεία τὴν ἔννοιαν, οὐδὲ ὁ Βελίαρ κατισχύσει ὑμῶν.) — Absolute positum est: *polleo*, *invalesco*, *valeo;* Luc. 23, 23. Hoc sensu LXX. κατισχύειν pro hebr. הָחֱזִק, 2 Chron. 13, 21. 15, 8. 25, 11.

Κατοικέω, ῶ, f. ήσω, (κατὰ et οἰκέω) — LXX. pro hebr. יָשַׁב, שָׁכַן, *sedem figo*, *habito*, a) sensu proprio, α) seq. ἐν, Luc. 13, 4. κατ. ἐν Ἱερουσαλήμ. Act. 1, 20. 2, 5. 7, 2. 4. Hebr. 11, 9. Apoc. 13, 12. 17, 2. et saepius. — Dan. 2, 32. Levit. 23, 42. Gen. 13, 12. 14, 12. — β) seq. εἰς, quod est pro ἐν, Matth. 2, 23. 4, 13. Act. 7, 4. εἰς ἣν (γῆν) ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε. (Apud LXX. εἰς sequi, me legisse non memini); γ) seq. ἐπὶ in formula ἐπὶ τῆς γῆς, Act. 17, 26. Apoc. 3, 10. 8, 13. 11, 10. 13, 8. 14. 14, 6. 17, 8. Num. 13, 33. 14, 14. 35, 32. 34. — δ) seq. accusativo loci: *inhabito*, Matth. 23, 21. Act. 1, 19. 2, 9. 14. 4, 16. 9, 32. 35. 19, 10. 17. Apoc. 12, 12. Gen. 13, 7. Ezech. 25, 16. Dan. 4, 32. — ε) seq. ἐκεῖ, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. Act. 22, 12. ubi ἐκεῖ supplendum est. Jer. 42, 15. 22. — b) sensu improprio κατοικεῖν est: *semper adesse*, *inesse*, *operari*, *dominari*. Sic tribuitur *Deo*, Matth. 23, 21. (Test. XII. Patr. p. 652.: ἵνα κύριος κατοικήσῃ ἐν ὑμῖν, i. q. deinde: ἔχοντες τὸν θεόν. ib. p. 734.: κύριος γὰρ ἐν αὐτῷ κατοικεῖ, καὶ φωτίζει ψυχὴν αὐτοῦ.) — *Christo*, Eph. 3, 17. κατοικῆσαι τὸν χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, habitare, i. e. dominari facere christum in animis vestris. (κατοικ. hic sensu hiphilico, ut 1 Macc. 3, 36.) — *diabolo*, ubi

est dominari, efficacem esse, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. Apoc. 2, 13. (Test. XII. Patr. p. 673.: ὁ διάβολος οἰκειοῦται αὐτὸν ὡς ἴδιον σκεῦος, καὶ πᾶν θηρίον κατακυριεύσει αὐτοῦ.) — *spiritui* divino; Jac. 4, 5. — *virtutibus*, quae alicui insunt, in eo dominantur, 2 Petr. 3, 13. ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. (Jes. 32, 16. δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοικήσει. Test. XII. Patr. p. 530 sq.: πᾶς ζῆλος κατοικεῖ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς πορνείας.) Col. 1, 19. ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν πλήρωμα κατοικῆσαι. Ibid. 2, 9. (Psal. 68, 17. τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ.)

Κατοίκησις, εως, ἡ, (κατοικέω) *habitatio, commoratio.* Marc. 5, 3. — LXX. pro מוֹשָׁב, Gen. 10, 30. Num. 15, 2. 1 Sam. 9, 12.

Κατοικητήριον, ίου, *habitaculum, domicilium.* Eph. 2, 22. συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι, templum Dei, s. in quibus habitat Deus per spiritum suum, i. e. quos regit gubernatque. Vid. *Κατοικέω*. Apoc. 18, 2. — LXX. pro מָעוֹן 2 Chron. 30, 27. Nah. 2, 11. מוֹשָׁב, Exod. 12, 10. שֶׁבֶת 2 Chron. 6, 30.

Κατοικία, ας, ἡ, (κατοικέω) *domicilium, habitaculum.* Semel Act. 17, 26. — Psal. 104, 19. Dan. 4, 22. Exod. 35, 3. מוֹשָׁב, et saepius.

Κατοπτρίζω, f. ίσω, (a κάτοπρον, speculum) monstro in speculo; repraesento aliquid tanquam in speculo. Medium: intueor me in speculo. Sic apud profanos. Sed 2 Cor. 3, 18. est: *intueor tanquam in speculo*, i. e. imaginem rei video, quae cognitio paulo obscurior est quam si rem ipsam video. Vid. *Ἔσοπτρον.* Sic κατοπτρίζομαι apud *Phil.* alleg. p. 79. et ἐνοπτρίζομαι apud. eund. de Abrah. p. 403. Vid. *Loesner.* ad h. l.

Κατόρθωμα, ατος, τὸ, a κατορθόω, (ex κατὰ et ὀρθὸς, erectus, rectus) rectum facio, erigo, stabilio, 1 Chron. 16, 3. 2 Chron. 23, 16. (unde κατόρθωσις stabilimentum Psal. 107, 2.); deinde: restituo rem; maxime de rebus bellicis, feliciter gero, ut *Joseph.* c. Apion. 1, 12. κατορθ. πράξεις πολεμικὰς, Idem Ant. 6, 5. 3. — denique: recte ordino, bene dispono, feliciter gero, de rebus quibuscunque, maxime publicis; ut Test. XII. Patr. p. 678. τῷ κατορθοῦντι φθονεῖ, res suas feliciter gerenti invidet. Etiam de homine recte agente sensu morali, Prov. 14, 11. Psal. 119, 9. — Hinc κατόρθωμα 1) *quae bono ordine statuta, bene disposita sunt*, 3 Macc. 3, 23. καταστρέψαι τὰ κατορθώματα. (Etiam recte facta sensu morali, vid. *Cicer.* de offic. 1, 3. et de finib. 3, 7.) 2) *victoria, qua res restituitur*, *Joseph.* de bell. 1, 1. 4. 3) *feliciter, praeclare gestum.* — In N. T. semel Act. 24, 3. ubi κατορθώματα non videntur esse feliciter, praeclare gesta, sed potius *bona instituta, quae in utilitatem reipublicae instituta, disposita, emendata sunt.*

Κάτω, comparativ. *κατωτέρω*, adverbium 1) *loci:* a) *deorsum*, motum in locum indicans; *βάλλειν κάτω*, Matth. 4, 6. Luc. 4, 9. *πίπτειν κάτω*, Act. 20, 9. *κύπτειν κάτω*, Joh. 8, 6. 8. cf. Deut. 28, 43. — b) *inferius*, *infrà*, locum ubi indicans; Marc. 14, 66. — *ἕως κάτω*, *ad imum*, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. (Ezech. 1, 27. ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κάτω. ib. 8, 2.) — *τὰ κάτω*, terra quatenus coelo opponitur, Joh. 8, 23. Act. 2, 19. ἐπὶ τῆς γῆς κάτω. coll. Cohel. 3, 21. *Joseph.* de bell. 4, 9. 11. ἡ κάτω πόλις, urbs inferior. — 2) adv. *temporis; infra, inferius;* Matth. 2, 16. ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, bimulos hisque minores. Sic 1 Chron. 27, 23. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω. Prolog. Sirac. ἐν χρόνοις κάτω. *Aelian.* Var. Hist. 3, 17. καὶ ἔτι κάτω τοῦ χρόνου. — Saepius non habetur.

Κατώτερος, *α*, *ον*, comparat. a *κάτω*, *inferior*. Semel Eph. 4, 9. τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς in inferiores terrae partes, i. e. in haden, qui putabatur esse locus subterraneus. Sic Neh. 4, 13. τὰ κατώτατα τοῦ τόπου, loci infimae partes. Psal. 139, 15. ἐν τοῖς κατωτάτω τῆς γῆς. cf. Deut. 32, 22. Psal. 86, 12. Sir. 51, 6. ἡ ζωή μου ἦν σύνεγγυς ᾅδου κάτω. — Alii Eph. 4, 9. de terra omnino explicant.

Κατωτέρω, vid. *Κάτω*.

Καῦμα, *ατος*, *τὸ*, (a *καίω*) *aestus*, calor cum ignis tum maxime solis. 2 Sam. 4, 5. *Joseph.* de bell. 3, 7. 32. Saepius aestus solis noxius et perniciosus, ut Apoc. 16, 9. Jer. 17, 8. (hebr. חֹם) et Prov. 10, 6. (hebr. קַיִץ). Apoc. 7, 16. autem *καῦμα* est imago vel morborum lethiferorum, vel calamitatis atrocis et perniciosae, ut Sir. 14, 27. σκεπασθήσεται ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ καύματος. coll. Psal. 121, 6. Jes. 49, 10. οὐδὲ πατάξει αὐτοὺς ὁ καύσων, οὐδὲ ὁ ἥλιος. (Graecos, sagittis Apollinis, i. e. aestu solis, pestem effici, esse arbitratos, satis notum est.)

Καυματίζω, f. *ίσω*, *aestu aduro;* de solis aestu Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. — et quidem pernicioso, Apoc. 16, 8. 9. cf. *Καῦμα*.

Καῦσις, *εως*, *ἡ*, (a *κέκαυσα* verbi *καίω*) *exustio*, *concrematio*. Semel Hebr. 6, 8. ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν, quae terra, i. e. quae plantae e terra enatae deinde igne comburuntur. — LXX. 2 Sam. 27, 7. Dan. 7, 11. Jes. 40, 16.

Καυσόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (a *καῦσις*) *incendo*, *concremo;* bis tantum 2 Petr. 2, 10. 12.

Καύσων, *ωνος*, *ὁ*, *aestus* solis, Matth. 20, 12. Luc. 12, 55. Sir. 18, 6. — Jac. 1, 11. ubi autem plurimi intelligunt *Eurum*, ventum vehementer urentem, ut legitur in LXX. versione pro קָדִים Jer. 18, 17. Ezech. 17, 10. Hos. 13, 15.

Καυτηριάζω, f. *άσω*, (a *καυτήριον* scl. *σιδήριον*, in-

strumentum, quo stigmata inurebantur; deinde stigma inustum) *ferro stigmata inuro, cauterio noto, notam inuro*, brandmarken. Semel 1 Tim. 4, 2. **καυτηριασμένοι τὴν ἰδίαν συνείδησιν**, qui conscientiam suam notis delictorum insigniunt; s. qui sauciam scelerum conscientia habent mentem. Similiter Test. XII. Patr. p. 612. *ἐμπεπύρισται ὁ ἁμαρτήσας ἐκ τῆς ἰδίας καρδίας.* — Alii: qui, ratione conscientiae, occalluerunt s. callum obducentes conscientiae; cf. *Reitz.* ad Lucian. T. I, p. 645.

Καυχάομαι, ῶμαι, f. *ήσομαι*, (**καυχᾶσαι** 2 pers. sing. praes. indic. contracte pro **καυχάεσαι**, attice **καυχάῃ** s. **καυχᾷ**) LXX. pro hebr. הִתְהַלֵּל, עָלַץ 1) *glorior, jacto; laudo, praedico*, cum in malam tum in bonam partem. (In N. T. potissimum Paulo frequentatum.) 1 Cor. 1, 29. 4, 7. 2 Cor. 10, 6. 11, 16. 30. 12, 1. 6. [11.] Eph. 2, 9. 1 Sam. 2, 3. *μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά.* — Res de qua gloriatur aliquis, sive quam praedicat, indicatur a) per **ἐν**, Rom. 2, 17. **ἐν θεῷ**, de Dei veri cognitione, cultu, eiusque beneficiis. v. 23. **ἐν νόμῳ**. 1 Cor. 1, 31. **ἐν κυρίῳ**. ib. 3, 21. 2 Cor. 5, 12. 10, 15. 17. 11, 12. 12, 9. Gal. 6, 13. 14. Phil. 3, 3. 2 Thess. 1, 4. Jac. 4, 16. Jes. 9, 22. 23. 1 Chron. 16, 35. — b) per **περὶ**, 2 Cor. 10, 8. — c) per **ὑπὲρ**, 2 Cor. 7, 14. 12, 5. — d) per **κατὰ**, 2 Cor. 11, 18. — e) per accusativum, ubi omissum esse videtur **κατὰ**, 2 Cor. 9, 2. **ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν**, quam in vobis laudavi Macedonibus. 2 Cor. 11, 30. **τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.** Prov. 27, 1. **μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον.** ib. 20. 9. — f) seq. **ἐπὶ**, Judic. 7, 2. Psal. 49, 6. ubi autem in N. T. est 2) ex adjuncto: *laetor, felicem me praedico*, Rom. 5, 2. **καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι.** Prov. 25, 14. **ὁ καυχώμενος ἐπὶ δόσει ψευδεῖ.** Sir. 30, 2. — seq. **ἐν**, Rom. 5, 3. 11. Jac. 1, 9. — Saepius non legitur.

Καύχημα, ατος, τὸ, (**καυχάομαι**) 1) *gloriatio, jactatio*, 2 Cor. 5, 12. 9, 3. cf. Deut. 33. 29. — gloriandi materia s. causa Rom. 4, 2. 1 Cor. 9, 15. 16. coll. Jer. 17, 14. (תְּהִלָּה). — 2) *gloria, laus, honor*, 1 Cor. 5, 6. **οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν**, laudes vestrae praeclarae non sunt. Gal. 6, 4. 2 Cor. 1, 14. Phil. 2, 16. (LXX. תִּפְאֶרֶת, Prov. 17, 6. 1 Chron. 29, 11, Zach. 12, 7. שֵׁם Deut. 26, 19.) — 3) *gaudium*, Phil. 1, 26. Hebr. 3, 6. **καύχημα τῆς ἐλπίδος**, laetitia spei, i. e. spes de qua laetamur. (LXX. Prov. 10, 28. pro תּוֹחֶלֶת, spes.) In utroque loco **καύχημα** vero etiam esse potest *fiducia*, qua qui gloriatur, plenus esse solet. vid. **Καυχάομαι** in locis Prov. 27, 1. 25, 14. — Saepius non extat.

Καύχησις, εως, ἡ, (ab eodem), LXX. pro תִּפְאֶרֶת, 1) *gloriatio*, 2 Cor. 7, 4. Jac. 4, 16. *laudatio*, 2 Cor. 8, 24. 7, 14. [9, 4.] 11, 10. 17. — gloriandi materia, Rom. 3, 27. 15, 17. 1 Cor. 15, 31. 2 Cor. 1, 12. — 2) *honor, laus*,

1 Thess. 2, 19. Prov. 16, 31. στέφανος καυχήσεως γῆρας. Ezech. 16, 2. — Videtur autem in locis quibusdam Pauli esse *fiducia laeta*, quae esse solet in gloriatione, scl. Rom. 15, 17. 1 Cor. 15, 31. νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, quod affirmo per fiduciam de vobis (de vestra salute) conceptam. 2 Cor. 1, 12. ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, conscientia recti mihi fiduciam inspirat. 2 Cor. 7, 14. ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. Vid. Καύχημα.

Καφαρναούμ, ἡ, *Capharnaum*. Vid. Καπερναούμ.

Κεγχρεαὶ, ῶν, αἱ, *Cenchreae*, portus Corinthiacus et urbs in isthmo Peloponnesi, versus orientem, ubi appellebant ex Asia advecti. Vid. *Plin.* Hist. Nat. 4, 4. *Strabo* lib. 8. — Legitur Act. 18, 18. Rom. 16, 1. [24.].

Κέδρος, ου, ἡ, *cedrus*, arbor, hebr. אֶרֶז, Judic. 9, 15. Jes. 2, 13. Cant. 5, 16. — Num. 24, 6. ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα. Joh. 18, 1. in textu vulg. ubi χείμαῤῥος τῶν κέδρων, torrens cedrorum mendose legitur pro χειμμ. τοῦ κεδρὼν, *torrens Cedron*. Rabbinos et Talmudistas pro antiquo אֶרֶז recepisse graecum קדרוס s. קֶדְרוֹס, cedrus, indeque formasse adject. קְדְרִינוֹן, *cedrinum*, docet *Buxtorf.* in lex. talm. p. 1976. Aut igitur interpres, libro aramaeo vel syriaco usus קדרוס et קִדְרוֹן, Cedron, non bene distinxit, aut librarii graeci, textum ex inscitia emendaturi, τοῦ κεδρὼν in τῶν κέδρων mutarunt, opinati, torrentem cedris consitum fuisse et ab iisdem nomen accepisse. Eadem lectionis varietas habetur in versione LXX. 2 Sam. 15, 23. 2 Reg. 23, 6.

Κεδρὼν, ὁ, *Cedron*, (indeclinabile in versione LXX. et N. T., *Josephus* autem κεδρὼν, ῶνος,) hebr. קִדְרוֹן, ater, obscurus, a) *vallis* profunda prope Hierosolymam; *Joseph.* Antiq. 9, 7. 3. εἰς τὴν φάραγγα τοῦ κεδρῶνος. Id. de bell. 5, 2. 3. φάραγξ βαθεῖα, ἣ κεδρὼν ὠνόμασται. ib. 5, 4. 2. et 5, 6. 1. — b) *torrens* per hanc vallem delabens et in mare mortuum influens, aquis non plenus nisi post pluviam largam. Joh. 18, 1. in textu Griesb. τοῦ χειμάῤῥου τοῦ κεδρὼν, 2 Reg. 23, 6. εἰς τὸν χειμάῤῥον κεδρών. 2 Sam. 15, 23. (*Joseph.* Ant. 8, 1. 5. τὸν χειμάῤῥον κεδρῶνος.)

Κεῖμαι, f. κείσομαι, 1) *jaceo*, — de homine decumbente Luc. 2, 12. 16. — de mortuo, Matth. 28, 6. Luc. 23, 53. [Joh. 11, 41.] Joh. 20, 12. Exempla e profanis vid. apud *Elsner.* I, p. 282. Sap. 17, 2. — de fundamento 1 Cor. 3, 11. — 2) *positus sum*, Luc. 24, 12. Joh. 20, 6. 7. — *appositus sum*, Joh. 2, 6. 19, 29. 21, 9. Apoc. 4, 2. θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ. Jer. 24, 1. Jos. 4, 6. — de urbe: *situs sum*, Matth. 5, 14. (2 Macc. 4, 33. δάφνης τῆς πρὸς Ἀντιοχίαν κειμένης.) — Κεῖσθαι πρός τι *appositum, admotum esse*, Matth. 3, 10. κεῖται πρὸς τὴν ῥίζαν. Luc. 3, 9. — Κεῖσθαι ἐπί τι, *incumbere, impositum esse*, 2 Cor. 3, 15. κάλυμμα κεῖται ἐπὶ τὴν

καρδίαν. Jef. 9, 4. ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος. (Meton. κεραμεὺς κεῖται ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, incumbit diligenter operi, Sir. 38, 29.) — *repofitus, reconditus fum,* Luc. 12, 19. 3 Esdr. 6, 23. 26. Xenoph. oecon. 7, 16. — 3) *deftinatus fum,* feq. εἰς, a fato f. Deo quafi pofitus ad aliquid; Luc. 2, 34. κεῖται εἰς πτῶσιν πολλῶν. Phil. 1, 17. κεῖμαι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου. 1 Theff. 3, 3. — feq. dativo: 1 Tim. 1, 9. δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, lex non *fcripta* eft. (Sic κεῖσθαι de legibus faepiffime apud profanos, vid. *Elsner.* II, p. 288. *Phil.* de Abr. p. 350. 2 Macc. 15, 18. ἀγὼν κείμενός τινι. — 4) *verfor, fum;* de conditione et ratione, Apoc. 21, 16. πόλις τετράγωνος κεῖται. — Sequente ἐν: *fum, verfor in aliqua re, obnoxius fum;* 1 Joh. 5, 19. ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται, peccato, vel diabolo eft obnoxius, fub eius poteftate eft. cf. 2 Macc. 4, 33. ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, fufpicioni obnoxius. ib. 3, 11. ἐν ὑπεροχῇ κείμενος, valde eminens. v. 31. ib. 4, 31. 3 Macc. 5, 26. κεῖσθαι ἐν ἑτοίμῳ, praefto effe. cf. *Raphel.* obff. e Polyb. p. 714. — Saepius non legitur.

Κειρία, ας, ἡ, vinculum, fafcia, qua infantes involvi folent; deinde fafciae, quibus fimiliter involvebantur cadavera hominum; fafciae fepulcrales, τὰ ἐντάφια δεσμά, ut *Etym.* M. explicat. *Hefych.:* κειρίαι· ἐντετυλιγμένα ἐπιθανάτια. Sic femel Joh. 11, 44. — (Deinde etiam funiculi, quibus lecti intendebantur et fubfellia, Prov. 7, 16. vid. *Bielii* thef. phil. f. h. v.)

Κείρω, f. ερῶ, *rado, tondeo;* — oves Act. 18, 32. Jef. 53, 7. Teft. XII. Patr. p. 601. κεῖραι τὰ πρόβατα. (gramen Prov. 27, 25.) — *Κείρομαι, tondeo me, tondendum me curo;* potiffimum de coma capitis, 1 Cor. 11, 6. Act. 18, 18. (vid. Num. 6, 18.) — et in V. T. Job. 1, 20. 2 Sam. 14, 26.

Κέλευσμα, ατος, τὸ, (a κελεύω, — attici κέλευμα); juffum, mandatum; *clamor excitatorius,* et dicebatur cum de aurigis equos excitantibus, de venatoribus canes acclamando inftigantibus (Xenoph. de venat. 6, 20.) tum de figno quod hortator (κελευστής, Xenoph. oec. 21, 3.) dat remigibus (Philo de Abr. p. 366. κέλευσμα τοῦ κυβερνήτου. Lucian. Tyr. c. 19.), tum de duce, milites provocante et exhortante, Prov. 30, 27. Thucyd. 2, 92. — In N. T. femel 1 Theff. 4, 16. ubi ἐν κελεύσματι, explicatur per verba fequentia: ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ. Κέλευσμα igitur eft clamor excitatorius, quafi claflicum, quo undique congregantur homines. vid. Matth. 24, 31. 25, 31. 32. — Philo de praem. et poen. p. 928.: ἀνθρώπους ἐν ἐσχάταις ἀπῳκισμένους ῥᾳδίως ἂν ἑνὶ κελεύσματι συναγάγοι θεὸς ἀπὸ περάτων.

Κελεύω, f. ευσω, (a κέλλω f. κελέω, incito, impello), *jubeo, facio ut,* feq. infinit. Matth. 8, 18. 14, 9. 19. 28. 18, 25. 27, 58. 64. Luc. 18, 40. Act. 4, 15. 8, 38. et paffim in

Actis Apoſt. Judith. 12, 1. 1 Macc. 11, 23. — ſeq. dativo Matth. 15, 35. *ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν*. *Joſeph*. Antiq. 20, 6. 2. *κελεύει τοῖς τῶν σαμαρέων πρώτοις*. Tob. 8, 14. 3 Esdr. 9, 54.

Κενοδοξία, ας, ἡ, (*κενὸς* et *δόξα*) vana quam quis fovet de ſe opinio; vana gloria; — *ſtudium gloriae inanis, honoris vani cupiditas*; Phil. 2, 3. 4 Macc. 8, 18. Sap. 14, 14. — *Suid. κενοδοξία· ματαία τις περὶ ἑαυτοῦ οἴησις*.

Κενόδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab iisdem), *vanae gloriae cupidus, vana gloria inflatus*; Gal. 5, 26. (Polyb. 27, 6. 12. 29, 1. 1.)

Κενὸς, ἡ, ὸν, hebr. רֵק ſ. רֵיק, 1) *vacuus, inanis*; proprie de rebus, v. c. vaſis, quibus nihil ineſt, v. c. *ὑδρία*, Judic. 7, 16. *λάκκος*, Gen. 37, 23. — deinde de hominibus, qui nihil accipiunt, nihil habent; *ἀπέστειλαν κενὸν* (ſcl. *τοῖς χερσὶν*, ut additur Pſalt. Sal. 4, 19.) Marc. 12, 3. Luc. 20, 10, 11. *ἐξαπέστειλε κενοὺς*, Luc. 1, 53. Eadem lege Gen. 31, 42. Deut. 15, 13. coll. Deut. 16, 16. Sir. 32, 4. — Jac. 2, 20. *κενὸς* dicitur homo, qui non habet fructus pietatis et fidei. — 2) *vanus, inutilis, qui eventu deſtituitur; fruchtlos, vergeblich*, 1 Cor. 15, 10. 14. 58. 1 Theſſ. 2, 1. 2 Sam. 1, 22. Jeſ. 55, 11. Deut. 32, 47. Sap. 1, 11. (Dicitur etiam de eo, quod nihil eſt omnino, v. c. Job. 15, 35. *λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενὰ*, hebr. אָוֶן. Job. 7, 6. *κενὴ ἐλπὶς*, ſpes nihili, hebr. אֶפֶס.) — *Εἰς κενὸν, fruſtra, incaſſum*, ſine eventu et utilitate, 2 Cor. 6, 1. Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. 1 Theſſ. 3, 5. Jeſ. 65, 23. *εἰς κενὸν ἐκοπίασεν*. Jer. 6, 29. 18, 15. Levit. 26, 20. Hab. 2, 3. — Cum eventu deſtitui, vana ſpe duci ſit ſtultitiae, eſt 3) *ſtultus, falſus, mendax*, adjecta notione *pernicioſi*, quare apud LXX. interdum reſpondet hebr. שֶׁקֶר, כָּזָב, שָׁוְא. Act. 4, 25. (Pſal. 2, 1.) *ἐμελέτησαν κενά*. Eph. 5, 6. *κενοὶ λόγοι*. Col. 2, 8. *κενὴ ἀπάτη*. — Exod. 5, 9. *μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς*. Job. 6, 6. Jeſ. 59, 4. Hoſ. 12, 1. Teſt. XII. Patr. p. 665.: *μὴ σπουδάζετε ἐν λόγοις κενοῖς ἀπατᾷν τὰς ψυχὰς ὑμῶν*. — Saepius non legitur.

Κενοφωνία, ας, ἡ, (*κενὸς* et *φωνὴ*) *vana diſputatio, diſputatio de rebus vanis inutilibusque*; 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 2, 16. *Heſych. Κενοφωνίας· ματαιολογίας*. *Suid. κενοφωνία· ματαιοφωνία, ἀσέβεια, ἤγουν τὰ αἱρετικά*.

Κενόω, ῶ, f. *ώσω*, (a *κενὸς*) 1) *vacuum facio, exinanio; ausleeren; ſpolio*; *Joſeph*. Antiq. 8, 10. 3. *τοὺς θησαυροὺς ἐκένωσε*. In N. T. Phil. 2, 7. *ἐκένωσε ἑαυτὸν*, ſe ipſe ſpoliavit ſcl. honoribus divinis. (Alii humilem ſe geſſit, ita ut conveniat cum *ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν*, v. 9. coll. Judic. 9, 4. 11, 3. Neh. 5, 13.) 2) *vi ſua privo*, Rom. 4, 14. *κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία*. 1 Cor. 1, 17. *ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ*. — 3) *vanum, falſum* (menda-

cem) *declaro; vanum deprehendo*; 1 Cor. 9, 15. „citius mori velim, quam ab ullo vanus deprehendi f. mendax in illis, quae de me laudavi.“ 2 Cor. 9, 3. ἵνα — κενωθῇ, ne quae in laudem veſtram dixerim, vana deprehendantur. — Saepius non extat. (Apud LXX. bis pro אֻמְלַל Jer. 14, 2. 15, 9.)

Κέντρον, ου, τὸ, (a κεντέω, pungo) *aculeus, ſtimulus,* Stachel, Spitze. Dicitur a) de *aculeo* apium, ſcorpionum etc., venenum pungendo immittentium; Apoc. 9, 10. — Cum ex veneno oriatur mors puncti, LXX. Hoſ. 13, 14.: ποῦ ἡ δίκη σου, θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου, ᾅδη; poſuerunt κέντρον, pro hebr. קֹטֶב, excidium, *lues*, et δίκη in priori membro pro דֶּבֶר, peſtis. Quae verba Paulus 1 Cor. 15, 55. repetiit ita: ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Tribuitur τῷ θανάτῳ poëtice aculeus, quo venenum pungendo immittit et mortem infert. Ib. v. 55. τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, vis mortis eſt peccatum, venenum lethale eſt in peccato. cf. Hoſ. 5, 12. ubi pro רָקָב, putredo. — b) dicitur de *ſtimulo*, quo equi (Pſalt. Sal. 16, 4.), boves (Sir. 38, 25.) concitantur; inde proverbium: πρὸς κέντρα λακτίζειν, Act. [9, 5.] 26, 14. *adverſus ſtimulum calcitrare*, de iis dicitur, qui acriter repugnando contra ea, quae evitari, removeri non poſſunt, ſe ipſi laedunt. *Heſych.* explicat: παροιμία ἐπὶ τοῦ κατὰ τῶν ἐναντίων τι λέγειν ἢ πράττειν. Legitur etiam apud profanos (*Pindar.* Pyth. 2, 173. *Eurip.* Bacch. 791. *Aeſchyl.* Prometh. 323.) et latinos (*Terent.* Phorm. 1, 2. 27. *Ammian. Marc.* 18, 5.).

Κεντυρίων, ωνος, ὁ, vox latina *Centurio*, praefectus centum militum, qui graecis ἑκατόνταρχος dicitur. Marc. 15, 39. 44. 45.

Κενῶς, (a κενὸς) adv. *temere, fruſtra.* Jac. 4, 5. — Jeſ. 49, 4. κενῶς (לְרִיק) ἐκοπίασα. *Aquila* Pſal. 2, 1. pro רִיק.

Κεραία, ας, ἡ, (a κέρας, cornu) corniculum; rei extremitas; e. g. inſulae (Philoſtrat. vit. Sophiſt. 1, 21. 2.), antennae (*Nicet.* in Andron. Comnen. 2, 4.) — De literis: *apex,* lineola f. particula literae. Matth. 5, 18. Luc. 16, 17. vid. Ἰῶτα. *Heſych.*: κεραία· ἀρχὴ γράμματος. — *Philo* in Flacc. p. 984.: — — κατὰ συλλαβὴν, μᾶλλον δὲ καὶ κεραίαν ἑκάστην κ. τ. λ. *Procopius Gazaeus* in 1 Sam. 21, 2.: ὅμοια γὰρ τὰ στοιχεῖα (ב et כ) βραχυτάτης κεραίας μόνης ἐναλλαττούσης. cf. *Schneideri* lex. gr. f. h. v.

Κεραμεὺς, έως, ὁ, figulus; Matth. 27, 7. 10. Rom. 9, 21. — LXX. pro יוֹצֵר, 1 Chron. 4, 23. Pſal. 2, 9.

Κεραμικὸς, ή, όν, a figulo factus, *figlinus, fictilis*, pro κεράμιος, Apoc. 2, 27.

Κεράμιος, ία, ιον, figlinus, fictilis. Jeſ. 30, 13. ἐκ κεραμίου λεπτά. — τὸ κεράμιον fcl. σκεῦος, ſubſtantive: *vas*

Actis Apost. Judith. 12, 1. 1 Macc. 11, 23. — seq. dativo Matth. 15, 35. ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν. *Joseph.* Antiq. 20, 6. 2. κελεύει τοῖς τῶν σαμαρέων πρώτοις. Tob. 8, 14. 3 Esdr. 9, 54.

Κενοδοξία, ας, ἡ, (κενὸς et δόξα) vana quam quis fovet de se opinio; vana gloria; — *studium gloriae inanis, honoris vani cupiditas;* Phil. 2, 3. 4 Macc. 8, 18. Sap. 14, 14. — *Suid.* κενοδοξία· ματαία τις περὶ ἑαυτοῦ οἴησις.

Κενόδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab iisdem), *vanae gloriae cupidus, vana gloria inflatus;* Gal. 5, 26. (Polyb. 27, 6. 12. 29, 1. 1.)

Κενὸς, ἡ, ὸν, hebr. רֵק s. רֵיק, 1) *vacuus, inanis;* proprie de rebus, v. c. vasis, quibus nihil inest, v. c. ὑδρία, Judic. 7, 16. λάκκος, Gen. 37, 23. — deinde de hominibus, qui nihil accipiunt, nihil habent; ἀπέστειλαν κενὸν (scl. τοῖς χερσὶν, ut additur Psalt. Sal. 4, 19.) Marc. 12, 3. Luc. 20, 10, 11. ἐξαπέστειλε κενοὺς, Luc. 1, 53. Eadem lege Gen. 31, 42. Deut. 15, 13. coll. Deut. 16, 16. Sir. 32, 4. — Jac. 2, 20. κενὸς dicitur homo, qui non habet fructus pietatis et fidei. — 2) *vanus, inutilis, qui eventu destituitur; fruchtlos, vergeblich,* 1 Cor. 15, 10. 14. 58. 1 Thess. 2, 1. 2 Sam. 1, 22. Jes. 55, 11. Deut. 32, 47. Sap. 1, 11. (Dicitur etiam de eo, quod nihil est omnino, v. c. Job. 15, 35. λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενὰ, hebr. אָוֶן. Job. 7, 6. κενὴ ἐλπὶς, spes nihili, hebr. אֶפֶס.) — Εἰς κενὸν, *frustra, incassum,* sine eventu et utilitate, 2 Cor. 6, 1. Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. 1 Thess. 3, 5. Jes. 65, 23. εἰς κενὸν ἐκοπίασεν. Jer. 6, 29. 18, 15. Levit. 26, 20. Hab. 2, 3. — Cum eventu destitui, vana spe duci sit stultitiae, est 3) *stultus, falsus, mendax,* adjecta notione *perniciosi,* quare apud LXX. interdum respondet hebr. שֶׁקֶר, כָּזָב, שָׁוְא. Act. 4, 25. (Psal. 2, 1.) ἐμελέτησαν κενά. Eph. 5, 6. κενοὶ λόγοι. Col. 2, 8. κενὴ ἀπάτη. — Exod. 5, 9. μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς. Job. 6, 6. Jes. 59, 4. Hos. 12, 1. Test. XII. Patr. p. 665.: μὴ σπουδάζετε ἐν λόγοις κενοῖς ἀπατᾷν τὰς ψυχὰς ὑμῶν. — Saepius non legitur.

Κενοφωνία, ας, ἡ, (κενὸς et φωνὴ) *vana disputatio, disputatio de rebus vanis inutilibusque;* 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 2, 16. *Hesych.* Κενοφωνίας· ματαιολογίας. *Suid.* κενοφωνία· ματαιοφωνία, ἀσέβεια, ἤγουν τὰ αἱρετικά.

Κενόω, ῶ, f. ώσω, (a κενὸς) 1) *vacuum facio, exinanio; ausleeren; spolio; Joseph.* Antiq. 8, 10. 3. τοὺς θησαυροὺς ἐκένωσε. In N. T. Phil. 2, 7. ἐκένωσε ἑαυτὸν, se ipse spoliavit scl. honoribus divinis. (Alii humilem se gessit, ita ut conveniat cum ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, v. 9. coll. Judic. 9, 4. 11, 3. Neh. 5, 13.) 2) *vi sua privo,* Rom. 4, 14. κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 1 Cor. 1, 17. ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. — 3) *vanum, falsum* (menda-

cem) *declaro; vanum deprehendo*; 1 Cor. 9, 15. „citius mori velim, quam ab ullo vanus deprehendi ſ. mendax in illis, quae de me laudavi.“ 2 Cor. 9, 3. ἵνα — κενωθῇ, ne quae in laudem veſtram dixerim, vana deprehendantur. — Saepius non extat. (Apud LXX. bis pro אֻמְלַל Jer. 14, 2. 15, 9.)

Κέντρον, ου, τὸ, (a κεντέω, pungo) *aculeus*, *ſtimulus*, Stachel, Spitze. Dicitur a) de *aculeo* apium, ſcorpionum etc., venenum pungendo immittentium; Apoc. 9, 10. — Cum ex veneno oriatur mors puncti, LXX. Hoſ. 13, 14.: ποῦ ἡ δίκη σου, θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου, ᾅδη; poſuerunt κέντρον, pro hebr. קֶטֶב, excidium, *lues*, et δίκη in priori membro pro דֶּבֶר, peſtis. Quae verba Paulus 1 Cor. 15, 55. repetiit ita: ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Tribuitur τῷ θανάτῳ poëtice aculeus, quo venenum pungendo immittit et mortem infert. Ib. v. 55. τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, vis mortis eſt peccatum, venenum lethale eſt in peccato. cf. Hoſ. 5, 12. ubi pro רָקָב, putredo. — b) dicitur de *ſtimulo*, quo equi (Pſalt. Sal. 16, 4.), boves (Sir. 38, 25.) concitantur; inde proverbium: πρὸς κέντρα λακτίζειν, Act. [9, 5.] 26, 14. *adverſus ſtimulum calcitrare*, de iis dicitur, qui acriter repugnando contra ea, quae evitari, removeri non poſſunt, ſe ipſi laedunt. *Heſych.* explicat: παροιμία ἐπὶ τοῦ κατὰ τῶν ἐναντίων τι λέγειν ἢ πράττειν. Legitur etiam apud profanos (*Pindar.* Pyth. 2, 173. *Eurip.* Bacch. 791. *Aeſchyl.* Prometh. 323.) et latinos (*Terent.* Phorm. 1, 2. 27. *Ammian. Marc.* 18, 5.).

Κεντυρίων, ωνος, ὁ, vox latina *Centurio*, praefectus centum militum, qui graecis ἑκατόνταρχος dicitur. Marc. 15, 39. 44. 45.

Κενῶς, (a κενὸς) adv. *temere*, *fruſtra*. Jac. 4, 5. — Jeſ. 49, 4. κενῶς (לְרִיק) ἐκοπίασα. *Aquila* Pſal. 2, 1. pro רִיק.

Κεραία, ας, ἡ, (a κέρας, cornu) corniculum; rei extremitas; e. g. inſulae (Philoſtrat. vit. Sophiſt. 1, 21. 2.), antennae (*Nicet.* in Andron. Comnen. 2, 4.) — De literis: *apex*, lineola ſ. particula literae. Matth. 5, 18. Luc. 16, 17. vid. Ἰῶτα. *Heſych.*: κεραία· ἀρχὴ γράμματος. — *Philo* in Flacc. p. 984.: — — κατὰ συλλαβὴν, μᾶλλον δὲ καὶ κεραίαν ἑκάστην κ. τ. λ. *Procopius Gazaeus* in 1 Sam. 21, 2.: ὅμοια γὰρ τὰ στοιχεῖα (ב et כ) βραχυτάτης κεραίας μόνης ἐναλλαττούσης. cf. *Schneideri* lex. gr. ſ. h. v.

Κεραμεὺς, έως, ὁ, *figulus*; Matth. 27, 7. 10. Rom. 9, 21. — LXX. pro יוֹצֵר, 1 Chron. 4, 23. Pſal. 2, 9.

Κεραμικὸς, ἡ, ὸν, a figulo factus, *figlinus*, *fictilis*, pro κεράμιος, Apoc. 2, 27.

Κεράμιος, ια, ιον, *figlinus*, *fictilis*. Jeſ. 30, 13. ἐκ κεραμίου λεπτά. — τὸ κεράμιον ſcl. σκεῦος, ſubſtantive: *vas*

fictile, amphora, urceus. Κεράμιον ὕδατος, Marc. 14, 13. Luc. 22, 20. urceus aquarius. *Hesych.:* κεράμιον· τὸ τοῦ οἴνου ἢ ὕδατος σταμνίον. Jer. 35, 5. κεράμιον οἴνου pro גְּבִיעַ. (Jes. 5, 10. pro בַּת, bathus.)

Κέραμος, ου, ὁ, 1) terra figularis, 2 Sam. 17, 28. σκεύη κεράμου. 2) vas fictile; — *tegula;* κεραμοὶ, *tegulae* (*Gell.* Noct. Att. 10, 15.) quibus tectum tegitur, *tectum.* Luc. 5, 19. διὰ τῶν κεράμων. vid. Marc. 9, 4. (*Athenaeus*, 13, 2. *Herodian.* 1, 12. 16. vid. *Kypkius* in obff. f. I, p. 230.)

Κεράννυμι f. κεραννύω, f. κεράσω, 1) *miſceo, immiſceo;* potiſſimum de eo, qui vinum cum aqua miſcet. — 2) *potum paro, infundo ad bibendum;* ſic noſtris ſcriptoribus a) proprie, Apoc. 14, 10. κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ, vini, quod paratur non mixtum (fervens) in poculo. ibid. 18, 6. LXX. pro מָסַךְ, Prov. 9, 2. ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον. ib. 5. οἶνον, ὃν κεκέρακα ὑμῖν. Drac. v. 14. — b) tropice: Jeſ. 19, 14. ἐκέρασεν αὐτοῖς πνεῦμα πλανήσεως. Eadem leguntur in Pſalt. Sal. 8, 15.

Κέρας, ατος, τὸ, 1) *cornu* animalium, Apoc. 5, 6. 12, 3. 13, 1. 11. 17, 3. 7. 12. 16. — Gen. 22, 13. Dan. 7, 24. — 2) ex uſu hebr. קֶרֶן imago eſt *roboris*, (Deut. 33, 17.) quia robur taurorum in cornubus eſt, et non ſolum *robur, fortitudinem* indicat, Sirac. 47, 5. 7. 12. Pſal. 75, 5. ſed etiam transfertur ad fortes homines, qui tuentur, vindicant alios. Inde Luc. 1, 69. κέρας σωτηρίας eſt *vir fortis ſalutifer, vindex ſalutis* populi. 2 Sam. 22, 3. ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου. Pſal. 18, 3. Ezech. 29, 21. ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ ἰσραήλ. — 3) quaevis prominentia f. extremitas cornu figuram referens; *anſula prominens;* Apoc. 9, 13. Exod. 29, 8. Levit. 4, 7. 18. 16, 18. Amoſ. 3, 14. cf. *Joſeph.* bell. 5, 5. 6.: ὁ βωμὸς τετράγωνος ἵδρυτο, κερατοειδεῖς προανέχων γωνίας. cf. eiusdem uberiorem deſcriptionem Ant. 3, 6. 6. (De extremitate phalangis 2 Macc. 15, 20.)

Κεράτιον, ου, τὸ, diminutiv. a κέρας, *corniculum;* deinde fructus τῆς κερατείας, *ſiliquae*, des Johannisbrodbaums, Bockshorns, corniculi ſpeciem referens; *ſiliqua* (Rabbinis et Talmudiſtis חרוב f. חֲרוּבָא dicta, vid. *Buxtorf.* lex. p. 821.) qua et ſues ſaginabantur et homines inferioris conditionis alebantur. Luc. 15, 16. cf. *Plin.* H. N. 15, 24. (Horat. ep. 2, 1, 123.: — „vivit ſiliquis et pane ſecundo." Juvenal. 11, 58.)

Κερδαίνω, f. ανῶ, aor. 1. apud ſeriores ἐκέρδησα, formatus a κερδάω, (a κέρδος) *lucrum facio, lucror, acquiro;* 1) *active*, et quidem a) ſenſu proprio de rebus; κόσμον ὅλον, omnes mundi divitias, Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. — negotiando lucror, Matth. 25, 17. 20. 22. Jac. 4, 13. — b) ſenſu improprio de perſonis: *favorem alicuius acquiro;*

χριστὸν, Phil. 3, 8. τὸν ἀδελφὸν, Matth. 18, 15. — *aliquem ad partes meas traho*, ut noſtrum: einen gewinnen, 1 Cor. 9, 19. 20. 21. 22. 1 Petr. 3, 1. — 2) neutraliter, et quidem ſenſu improprio: lucror libertatem ab aliqua re, *evito, ſuperſedeo*; Act. 27, 21. κερδῆσαι τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. Similiter *Joſeph*. Antiq. 3, 3. 2. τό γε μιανθῆναι τὰς χεῖρας κερδαίνειν, fratricidii crimen evitare. Plura exempla collegerunt *Kypkius* et *Elsner*. ad h. l. — Saepius non legitur.

Κέρδος, εος, ους, τὸ, *quaeſtus*, *lucrum*, *commodum*, Phil. 1, 21. 3, 7. Tit. 1, 11.

Κέρμα, τος, τὸ, (κείρω, in minuta fruſta concido) *nummi minuti*, *nummuli*, kleine Münze, Scheidemünze, (cf. Fiſcher de vitiis Lexic. N. T. p. 264 ſq.) quos nummularii (κερματισταὶ) permutabant nummis majoribus. Semel Joh. 2, 15. ἐξέχεε τὸ κέρμα, effudit nummos menſariorum ad permutandum appoſitos. *Suid*. κέρματα· τὰ λεπτότατα. *Joſeph*. de bell. 2, 14. 6. ἐπῄτουν κέρμα, nummulum in ſtipem mendicabant.

Κερματιστής, οῦ, ὁ, (a κερματίζω, in fruſta concido) *menſarius*, *nummularius*, *argentarius*, qui nummos majores minutis permutat. Joh. 2, 14. Judaei, quae aerario templi debebant, nummis judaicis ſolvere tenebantur, ſcl. annuatim dimidium ſicli, vid. Exod. 30, 13—15; quare argentarii in atrio templi ſedentes nummos graecos vel latinos judaicis permutabant. Vid. *Κέρμα*.

Κεφάλαιον, αίου, τὸ, (a κεφαλή) 1) proprie neutrum a κεφαλαῖος, ad caput pertinens; 2) *caput* rei, i. e. *primarium*, *maximum*, Hebr. 8, 1. cf. Pſal. 119, 160. רֹאשׁ דְּבָרְךָ (LXX. ἀρχὴ τῶν λόγων σου). — 3) ſumma, quae computando efficitur, vid. exempla e profanis in *Kypkii* obſſ. II, 116. coll. Sir. 35, 8. κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλίγοις πολλά. — Inde *pecunia* ipſa, ſumma *pecuniae*, ut noſtrum: *eine Summe*; Act. 22, 28. πολλοῦ κεφαλαίου multa pecunia comparavi. Sic bis apud *Joſeph*. Antiq. 12, cap. 2, 2. et cap. 4, 1. et in verſ. LXX. Levit. 6, 4. Num. 5, 7. 31, 6. ubi hebr. רֹאשׁ.

Κεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω, (a κεφάλαιον) in capita, in ſummam redigo; — ſummatim, breviſſimis dico, Sir. 35, 8. Vid. *Κεφάλαιον*. — In N. T. ſemel Marc. 12, 4. κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. Plurimi interpretes κεφαλαιοῦν explicant: *caput vulnerare*, *ferire*. „Sicut γναθόω, a γνάθος, eſt, auctore Heſychio, εἰς „γνάθους τύπτω, caedo in malas, et γαστρίζω eſt γαστέρα τύ„πτω, cf. ſchol. ad Ariſtoph. Equit. v. 173. add. Ariſtoph. „Veſp. V. 1519. Diog. Laërt. 7, 172. et *Caſaubonus* ad h. l.; „ita quoque κεφαλαιοῦν, cum verba deſinentia in οζω et οω „eandem fere vim et rationem obtineant (ut καταποντοῦν et

„καταποντίζειν) omnino per analogiam significare potest, *vul-„nerare caput.*“ Verba *Kuinoelii* in comment. ad h. l. Esset igitur λιθοβ. ἐκεφαλ. dictum pro ἔβαλον λίθους ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Sed cum Luc. 20, 12. habeat καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον, ubi τραυματ. respondet τῷ λιθοβολησ. et ἐξέβαλον conveniat cum ἐκεφαλ., mallem hic vertere: *brevissimis repulerunt eum* lapidibus in eum conjectis, ut respondeat nostro: *kurz abfertigen.*

Κεφαλή, ῆς, ἡ, 1) *caput* hominum Matth. 6, 17. 27, 30. Luc. 7, 38. et saepius; — caput abscissum, Matth. 14, 11. Marc. 6, 27. 1 Reg. 17, 54. 2 Sam. 4, 7. Judith. 8, 15. — caput bestiarum Apoc. 9, 17. 19. Formulas κλίνειν, ἐπαίρειν τὴν κεφαλὴν vid. in *Κλίνω*, *Ἐπαίρω*. — 2) pars pro toto, ut latinor. caput et nostrum Kopf pro singulis; de hominibus Exod. 16, 16. 38, 25. Num. 1, 3. κατὰ κεφαλὰς, Kopf für Kopf. *Joseph.* Antiq. 9, 8. 2. (etiam de animalibus, ubi est nostrum, ein Stück, 2 Reg. 6, 25.) Inde ex hebraismo *ventura in caput alicuius* dicuntur, quae coelitus alicui immittuntur, aliquem superveniunt, cum mala, tum etiam bona. Sic τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν, Act. 18, 6. 2 Sam. 1, 16. 1 Reg. 2, 33. 34. 38. i. e. culpa caedis vos manet, poena vos corripiet. Similia lege Judic. 9, 57. 1 Sam. 25, 39. 2 Sam. 3, 29. Hab. 3, 12. ἔβαλες εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον. Susann. v. 54. — (bono sensu Prov. 10, 6. εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου. ib. 11, 26. Jes. 35, 10. εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν. Test. XII. Patr. p. 537.) — Non autem κεφαλή τινος his in locis simpliciter est pro τινὰ s. αὐτὸν, sed gravitatem rei indicat, qua aliquis *totus* (Psal. 38, 4. αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου) tenetur, et quasi obruitur. — Idem est statuendum de proverbio. Rom. 12, 20. Prov. 25, 23. vid. *Ἄνθραξ*. — 3) *summitas, pars prominens,* — de rebus, κεφαλαὶ τῶν ὀρέων, Judic. 9, 25. κεφαλαὶ τῶν στύλων, 1 Reg. 7, 16. Sic in N. T. κεφαλὴ γωνίας, *lapis angularis,* Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. Psal. 98, 22. — de hominibus dictum indicat eum, qui eminet inter alios, dominatur: *dominus, princeps, caput,* 1 Cor. 11, 3. Eph. 1, 22. 4, 15. 5, 23. Col. 1, 18. 2, 10. 19. LXX. (ראש) Judic. 10, 18. 11, 8. 11. 2 Sam. 22, 44. (Test. XII. Patr. p. 643.: μὴ σχισθῆτε εἰς δύο κεφαλὰς, in duo regna).

Κεφαλίς, ίδος, ἡ, (κεφαλή) profanis est *capitulum,* das Köpfchen, s. quod capitis formam refert; capitulum, das Kapital einer Säule, summitas rei. LXX igitur interpretes usi sunt pro אֶדֶן, Exod. 38, 27. 28. pro וָו uncinus, qui capitulorum formam haberent, Exod. 26, 32. 37. 27, 17. 36, 34. 36. 38, 17. 19. pro כֹּתֶרֶת, capitulum columnae 1 Reg. 7, 19. 30. צֶפֶת, idem 2 Chron. 3, 14. pro ראש Exod. 26, 24. 36, 36. 38, 29. 2 Chron. 3, 15. 4, 12. — Iidem vero inter-

pretes usurparunt quoque pro hebr. מְגִלָּה *volumen*, Buchrolle, Esdr. 6, 2. Ezech. 3, 1. 2, sive ut plenius dicitur *κεφαλὶς βιβλίου* pro מְגִלַּת־סֵפֶר, Psal. 40, 7. Ezech. 2, 9. Quaeritur quo sensu? Plurimi putant *κεφαλίδα* dici volumen, ab extrema parte baculorum s. cylindrorum, quibus membranae librorum circumvolutae fuerint, quique baculi in extrema parte habuerint capitella, i. e. figuras capitum formas referentes. Alii deducunt ab hebr. כָּפַל ut *κεφαλὶς* sit i. q. *διπλούμενον*, h. e. complicatum, convolutum. At cum Rabbini Talmudistaeque graecum *κεφαλίς*, ut alias voces graecas, in suam ipsorum linguam recepissent, et capitulum columnae dixissent קְפַל, קִיפְלָא, קִיפָּלוֹס, (vid. *Buxtorf.* lex. talm. rabb. p. 2091.) קְפַל vero etiam esset *complicare* et קְפַל et קִיפְלָא *complicatio*, suspicor, alexandrinos hanc posteriorem notionem transtulisse etiam in graecum *κεφαλὶς*, eaque de causa hac voce usos esse, pro hebr. מְגִלָּה, *volumen complicatum.* — Legitur in N. T. Hebr. 10, 7. quae e Psal. 40, 7. repetita sunt.

Κημόω, ῶ, f. ώσω, (a *κημὸς*, capistrum, fiscella, Psal. 32, 12. i. q. *φιμὸς*) *capistro os obturo, fiscella capistro*, i. q. *φιμόω*. 1 Cor. 9, 9. in codd. *κημώσεις* pro *φιμώσεις*.

Κῆνσος, ου, ὁ, vox latina *census*, i. e. actio censoris, qua opes, facultates, nomina civium eorumque familiam in tabulas publicas referebat; (*ἀπογραφὴ*, Luc. 2, 1. 2.) Nostris scriptoribus *κῆνσος* est *tributum* (Luc. 20, 22. *φόρος*) in capita singula imperatum secundum catalogum civium, et quotannis solvendum, i. q. *ἐπικεφάλαιον*, Kopfsteuer. Sic Matth. 17, 25. 22, 17. Marc. 12, 14. — Marc. 22, 19. *νόμισμα τοῦ κήνσου*, nummus qui in tributum solvebatur, i. e. *δηνάριον*, ut intelligitur ex Marc. 12, 14. 15. — *Hesych.*: *κῆνσος· εἶδος νομίσματος, ἐπικεφάλαιον.*

Κῆπος, ου, ὁ, omnis terra sepe clausa; *hortus*, Luc. 13, 19. Joh. 18, 1. 26. (coll. Marc. 14, 32. Matth. 26, 36. ubi *χωρίον*). Joh. 19, 41. (2 Reg. 21, 18. 25. *Joseph.* Ant. 9, 10. 4. *ἐκηδεύθη δὲ μόνος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ κήποις*, pro quibus Antiq. 10, 3. 2. *θάπτεται ἐν τοῖς αὐτοῦ παραδείσοις.*) — In versione LXX. respondet hebr. גַּן s. גַּנָּה, Deut. 11, 10. Amos. 4, 9. 9, 14. Jes. 65, 3. Eccl. 2, 5.

Κηπουρός, οῦ, ὁ, i. e. *οὖρος τοῦ κήπου*, inspector horti, *hortulanus*, Joh. 20, 15. (*Arrian.* diss. Epict. III, 24. 44. *Polyb.* 17, 6. 4.)

Κηρίον, ου, τὸ, (a *κηρὸς*, cera) *favus*, Wachskuchen der Bienen. Semel Luc. 24, 42. ubi favus intelligendus est cui adhuc inest mel. — LXX. 1 Sam. 14, 27. Prov. 24, 13. 16, 24. Cant. 4, 11. Psal. 19, 11.

Κήρυγμα, ατος, τὸ, (a *κήρυξ*) 1) *praedicatio, praeconium.* 2) edictum publicum, LXX. 2 Chron. 30, 5. (קוֹל). — Proprie de praeconibus; in V. T. de prophetis edicta

Dei hominibus annuntiantibus: *praedicatio*, *oraculum*, Jon. 3, 2. (קְרִיאָה). Sic etiam in N. T. Matth. 12, 41. Luc. 11, 32. κήρυγμα Ἰωνᾶ, oraculum de interitu urbis a Jona (Jon. 3, 4.) prolatum; et κήρυγμα Ἰησοῦ χριστοῦ, Rom. 16, (in Griesb. c. 14.) 25. i. e. secundum oracula divina a Jesu nobis annuntiata. — Paulus transfert quoque ad munus apostolicum, ubi est a) *praedicatio salutis per Christum partae ac expectandae*, 1 Cor. 1, 21. 2 Tim. 4, 17. — Κήρυγμά μου praedicatio salutis a me facta, 1 Cor. 2, 4. 15, 14. — b) *munus praedicandi*, Tit. 1, 3. — Saepius non legitur.

Κῆρυξ, υκος, ὁ, *praeco*, Gen. 41, 43. Dan. 3, 4. Sir. 20, 14. — In N. T. transfertur ad prophetas, Dei mandata et oracula hominibus annuntiantes, diciturque 2 Petr. 2, 5. de Noacho, et 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. de apostolo, Jesum esse salvatorem nuntiante.

Κηρύσσω, f. ύττω, f. ύξω, (a κῆρυξ), LXX. pro קָרָא, הֵרִיעַ; 1) praeconem ago, publica auctoritate annuntio, Gen. 41, 43. — 2) *publice annuntio*, Matth. 10, 27. 24, 14. 26, 13. Marc. 13, 10. 16, 15. 20. Luc. 12, 3. 24, 47. Act. 10, 42. Rom. 10, 8. 14. 15. Apoc. 5, 2. et passim. *Joseph.* Antiq. 14, 15. 2. Exod. 32, 5. Esth. 6, 9. 11. — de rebus futuris Luc. 4, 18. (Jes. 61, 1.) 4, 19. — In N. T. dicitur de vatibus ac doctoribus, qui viva voce vel mandata Dei ad homines referunt, vel viva voce publice docent. Sic tribuitur Joanni baptist. Matth. 3, 1. Marc. 1, 4. 7. Luc. 3, 3. Act. 10, 37. — Christo Matth. 4, 17. 23. 9, 35. Marc. 1, 38. 39. 45. Luc. 4, 44. 8, 1. 1 Petr. 3, 19. — Apostolis Matth. 10, 7. Marc. 3, 14. Luc. 9, 2. Act. 8, 5. 9, 20. Gal. 2, 2. Col. 1, 23. — Κηρύσσειν χριστὸν de Jesu vita et praeceptis publice exponere, Act. 8, 5. 9, 20. 19, 13. 1 Cor. 1, 23. 2 Cor. 1, 19. 11, 4. — Etiam simpliciter est *doceo*, Rom. 2, 21. 1 Cor. 9, 27. 15, 11. 12. Gal. 5, 11. — Act. 15, 21. κηρύσσοντας μωσῆν, legem Mos. tradentes. 2 Cor. 4, 5. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, non mea doceo, meam doctrinam. coll. Prov. 8, 1. κηρ. τὴν σοφίαν. — 3) *divulgo*, Marc. 5, 20. 7, 36. Luc. 8, 39.

Κῆτος, εος, ους, τὸ, *caetus*, balaena; deinde: *bellua marina*, *piscis maximus quilibet*. Semel Matth. 12, 40. vid. LXX. Jon. 2, 1. κήτει μεγάλῳ, hebr. דָּג גָּדוֹל. Gen. 1, 21. pro תַּנִּין.

Κηφᾶς, ᾶ, ὁ, (chald. כֵּיפָא, petra) *Cephas*, cognomen Simonis, apostoli. Joh. 1, 43. 1 Cor. 1, 12. 3, 22. 9, 5. 15, 5. Gal. 2, 9. coll. Matth. 16, 18.

Κιβωτὸς, οῦ, ἡ, *arca lignea*. — LXX. pro hebr. אָרוֹן saepissime usurpant de arca foederis (Lev. 16, 2. Num. 3, 31. Deut. 10, 1.) et pro תֵּבָה de arca s. navigio Noachi, Gen. 6, 14 sqq. 7, 1 sqq. 8, 6 sqq. — In N. T. a) de arca Noachi Matth. 24, 38. Luc. 17, 27. Hebr. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. (4 Macc.

15, 31.) quam *Josephus* λάρνακα et μηχανὴν (Ant. 1, 3. 2 sqq.) appellavit; b) de arca foederis in templo Hierosolymit. Hebr. 9, 4. — in templo coelesti Apoc. 11, 19. quam etiam Josephus κιβωτὸν appellavit (Ant. 3, 6. 5.).

Κιθάρα, ας, ἡ, cithara, 1 Cor. 14, 7. Apoc. 5, 8. 14, 2. 15, 2. κιθάραι τοῦ θεοῦ, i. e. laudibus Dei dicatae. — LXX. pro hebr. כִּנּוֹר, (κινύρα, de qua *Josephus* Antiq. 7, 12. 3. ἡ μὲν κινύρα δέκα χορδαῖς ἐξημμένη, τύπτεται πλήκτρῳ. vid. tamen 1 Sam. 10, 5.) Gen. 31, 27. 2 Chron. 9, 11. et passim.

Κιθαρίζω, f. ίσω, (a κιθάρα) *citharam pulso, cithara cano;* 1 Cor. 14, 7. Apoc. 14, 2. — LXX. semel Jes. 23, 6. pro נִגֵּן fides pulso.

Κιθαρῳδὸς, οῦ, ὁ, (ᾠδὸς, cantor, et κιθάρα) qui citharam pulsat et succinit, *citharoedus.* Apoc. 14, 2. 18, 22. (*Varro* de re rust. 2, 1. 3.: „non omnes, qui habent citharam, sunt citharoedi.")

Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia, provincia Asiae minoris, quae terminabatur ad meridiem mari mediterraneo, ad orientem Syria, ad occidentem Pamphylia, ad septentrionem Cappadocia, Lycaonia et Isauria. Eius metropolis, Tarsus, Pauli apostoli fuit patria. Legitur Act. 6, 9. 15, 23. 41. 21, 39. 22, 3. 23, 34. 27, 5. Gal. 1, 21.

Κινάμωμον, s. κιννάμωμον, ου, τὸ, *cinamomum,* s. *cinnamomum.* Apoc. 18, 13. LXX. pro קִנָּמוֹן Exod. 30, 23. Prov. 7, 17. Cant. 4, 14. (Herod. 3, 111. *Joseph.* Antiq. 3, 8. 3.) De cinnamomo vid. *Plin.* Hist. Nat. 12, 19.

Κινδυνεύω, f. εύσω, (a κίνδυνος) *periclitor, in periculo versor.* Luc. 8, 23. (Jon. 1, 4.) 1 Cor. 15, 30. Act. 19, 40. Sir. 31, 12. ἕως θανάτου ἐκινδύνευσα. — *Κινδυνεύει ἡμῖν,* periculum est, ne, Act. 19, 27.

Κίνδυνος, ου, ὁ, periculum, discrimen. Rom. 8, 35. Sap. 18, 9. 2 Macc. 1, 11. — Genitivi 2 Cor. 11, 26. huic voci additi indicant id, e quo discrimen ortum fuerat. (Psal. 115, 3. κίνδυνοι ᾅδου.)

Κινέω, ῶ, f. ήσω, latinor. *moveo;* 1) efficio ut aliquid se moveat, *moveo, agito, quatio;* — φορτία κινῆσαι δακτύλῳ, Matth. 23, 4. digito movere onera. *Κινεῖν τὴν κεφαλὴν,* caput quassare, quod de irridentibus dicitur, Matth. 27, 39. Marc. 15, 29. LXX. pro הֵנִיעַ רֹאשׁ 2 Reg. 19, 21. Job. 16, 4. Psal. 22, 7. Jes. 37, 22. Thren. 2, 15. Sir. 12, 24. 13, 10. — (1 Reg. 14, 15. καθὰ κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι. Job. 13, 25. φύλλον κινούμενον ὑπὸ ἀνέμου.) — 2) efficio ut locum aliquid mutet, *moveo de loco, dimoveo,* τὴν λυχνίαν, Apoc. 2, 5. ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν, Apoc. 6, 14, coll. Jes. 41, 7. Gen. 11, 2. 20, 1. Bar. 2, 35. — 3) metaph. *moveo, excito, commoveo;* Act. 24, 5. κινοῦντα στάσιν. (*Joseph.* de bell. 2, 10. 4. μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει.) ib. 21, 30. ἐκινήθη ἡ πόλις,

(Test. XII. Patr. p. 656. κινεῖσθαι εἰς θυμόν. — etiam perturbo Dan. 2, 3.) — 4) Medium: *moveo me*, de motu, quo vita sese manifestat, Act. 17, 28. Sic apud LXX. pro רָמַשׂ non solum de reptilibus (Gen. 7, 14.), sed etiam de animantibus quibuscunque, Gen. 7, 21. ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς. ib. 9, 2. Levit. 11, 6. — Saepius non legitur.

Κίνησις, εως, ἡ, (a κινέω) *motus*, (i. q. κίνημα, 4 Macc. 5, 35.) Joh. 5, 3. κιν. τοῦ ὕδατος. (*Xenoph.* de venat. 10, 12.)

Κίς, ὁ, hebr. קִישׁ, *Kis*, nomen indecl. patris Sauli, 1 Sam. 9, 1. — Act. 13, 21.

Κλάδος, ου, ὁ, (a κλάω) *ramus*, proprie tener, (Hos. 14, 7.) qui frangitur, deinde ramus quivis; Matth. 13, 32. 21, 8. 14, 32. Marc. 4, 32. κλάδοι μεγάλοι. 13, 28. Luc. 13, 19. Dan. 4, 9. 11. 18. — metaph. *posteri*, *soboles*, Rom. 11, 16. 17. 18. 19. 21. coll. Jes. 11, 1. ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί.

Κλάζω, frango; vid. *Κλάω*.

Κλαίω, f. αύσω, *fleo*, *lacrymor*, hebr. בָּכָה, 1) lacrymas effundo, Matth. 26, 75. Marc. 5, 38 sq. 14, 72. Luc. 7, 13. 38. 8, 51. 52. 22, 62. Apoc. 5, 4. 5. Gen. 33, 4. 42, 24. 43, 30. — 2) *ploro*, ita ut vel nude positum vel cum aliis verbis dolendi junctum non solum effusionem lacrymarum sed quodcunque aliud signum externum moestitiae maximae et doloris gravissimi exprimat, Luc. 6, 21. 25. 16, 10, 7, 32. Joh. 11, 31. 33. 20, 11 — 15. 16, 20. Act. 9, 39. 21, 13. Rom. 12, 15. 7, 30. Phil. 3, 18. Jac. 4, 9. 5, 1. Apoc. 18, 11. 15. 19. Vid. e V. T. Num. 14, 1. 25, 6. Judic. 20, 23. 1 Sam. 11, 4. — *Κλαίειν τινα*, *deplorare* aliquem, Matth. 2, 18. [Apoc. 18, 9. ubi Griesb. αὐτὴν rejecit). Gen. 37, 34. Deut. 34, 8. Num. 20, 9. — *Κλαίειν ἐπί τινι* Luc. 19, 41. et ἐπί τινα, Luc. 23, 28. idem. vid. Judic. 14, 17. 2 Sam. 19, 1. Sir. 22, 9. 10. — Saepius non legitur.

Κλάσις, εως, ἡ, (a κλάω) *fractio*. Luc. 24, 35. Act. 2, 42. ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, cum panem frangeret. Vid. *Κλάω*.

Κλάσμα, τος, τὸ, (a κλάω) *fragmentum*, *frustum*; — de ciborum fragmentis Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 43. 8, 8. 19 sq. Luc. 9, 17. Joh. 6, 12 sq. — Jud. 9, 53. 2 Sam. 11, 21. Levit. 6, 21. Judic. 19, 5. Ezech. 13, 9.

Κλαύδη, ης, ἡ, *Claude* insula parva prope Cretam. (Etiam κλαύδιον, γαῦλος et γαῦδος appellata) Act. 27, 16.

Κλαυδία, ας, ἡ, *Claudia*, mulier christiana, 2 Tim. 4, 20.

Κλαύδιος, ίου, ὁ, *Claudius*. Duo huius nominis commemorantur; 1) *Tiberius Claudius Nero Germanicus*, quintus imperatorum Romanorum, Drusi filius. Act. 11, 28. (de fame sub Claudii imperio orta non solum in Palaestina sed

etiam in Italia vid. *Joseph.* Antiq. 3, 15. 3. et 20, 5. 2. *Tacit.* annal. 12, 43. *Sueton.* Claud. c. 28. *Dio Caff.* lib. 60.) Act. 18, 2. (*Sueton.* Claud. c. 25.) — 2) *Claudius Lysias*, tribunus romanus, Act. 23, 26.

Κλαυθμὸς, οῦ, ὁ, (a κλαίω) *fletus, ploratus,* Matth. 2, 18. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 20, 37. — LXX. saepius pro בְּכִי, v. c. 2 Sam. 13, 36. Psal. 6, 8.

Κλάω, ῶ, (pro antiquiori κλάζω) f. άσω, *frango.* — In N. T. legitur in formulis a) κλᾶσαι τὸν ἄρτον, *panem* (qui erat Judaeis tenuis et durus nec dissecabatur sed frangebatur) *in partes frangere* ad distribuendum, quod dicitur α) de pane quovis ad comedendum distributo, Matth. 14, 19. 15, 36. Marc. 8, 6. 19. Act. 20, 11. 27, 35. Jer. 16, 6. — β) de pane qui frangebatur et distribuebatur in epulo sacro, ut symbolum esset corporis Christi in cruce fracti, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 24, 30. Act. 2, 46. 20, 7. 1 Cor. 10, 16. 11, 24. — b) κλᾶσαι τὸ σῶμα, *frangere corpus*, i. e. interficere, 1 Cor. 11, 24.

Κλεὶς, ειδὸς, ἡ, accuf. fing. κλεῖν pro κλεῖδα, accuf. pl. κλεῖς pro κλεῖδες, (vid. *Wineri* Grammat. p. 29.) *clavis*; non solum ad claudendum, sed etiam ad aperiendum, Judic. 3, 25. — Clavis, quia dabat potestatem occludendi et aperiendi, jam *imago* est cujusvis *potestatis*, quae alicui tradita est; ut Jef. 22, 22. τὴν κλεῖδα οἴκου Δαβὶδ habere dicitur is, qui praefectus erat palatii regii. — Sic aliquoties in N. T. in formulis a) habere τὰς κλεῖς τῆς βασιλ. τοῦ θεοῦ, Matth. 16, 19. i. e. posse alios recipere in societatem christianorum et vero etiam non admittere ad eam. — b) habere τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, Luc. 11, 52. i. e. posse imbuere alios cognitione legis. — c) habere τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ ᾅδου, potestatem habere mortuorum ex hade ad vitam educendorum, Apoc. 1, 18. — c) ἔχειν τὴν κλεῖν τοῦ Δαβὶδ, i. e. regni Messiae, potestatem habere aperiendi aditum ad regnum Dei, Apoc. 3, 7. — d) ἔχειν κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, abyssum aperire posse, Apoc. 9, 1. coll. v. 2. — ἔχ. τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου, potestatem habere occludendae abyssi, Apoc. 20, 1. — Saepius non legitur.

Κλείω, f. είσω, hebr. סָגַר, *claudo, occludo,* τὴν θύραν, Matth. 6, 6. 25, 10. Luc. 11, 7. Joh. 20, 19. 26. Act. 21, 30. Apoc. 3, 8. 2 Chron. 28, 24. — πυλῶνες, Apoc. 21, 25. Jof. 2, 7. — Act. 5, 23. Apoc. 3, 7. 20, 3. Gen. 7, 16. Jef. 22, 22. — *Κλείω τὴν βασιλείαν τοῦ θ.* impedio aditum ad regnum, Matth. 23, 13. et Apoc. 3, 7. ubi in posteriori loco de regno Dei cogitandum est. — *Κλείω τὸν οὐρανὸν*, i. e. coelestia aquarum receptacula (Job. 26, 8. 38, 8—10. 37. Gen. 7, 11.) claudo ne pluat. (Rabbini Deo tribuunt *clavem plu-*

(Test. XII. Patr. p. 650. κινεῖσθαι εἰς θυμόν. — etiam perturbo Dan. 2, 3.) — 4) Medium: *moveo me*, de motu, quo vita sese manifestat, Act. 17, 28. Sic apud LXX. pro רָמַשׂ non solum de reptilibus (Gen. 7, 14.), sed etiam de animantibus quibuscunque, Gen. 7, 21. ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς. ib. 9, 2. Levit. 11, 6. — Saepius non legitur.

Κίνησις, εως, ἡ, (a κινέω) *motus*, (i. q. κίνημα, 4 Macc. 5, 35.) Joh. 5, 3. κιν. τοῦ ὕδατος. (*Xenoph.* de venat. 10, 12.)

Κίς, ὁ, hebr. קִישׁ, *Kis*, nomen indecl. patris Sauli, 1 Sam. 9, 1. — Act. 13, 21.

Κλάδος, ου, ὁ, (a κλάω) *ramus*, proprie tener, (Hos. 14, 7.) qui frangitur, deinde ramus quivis; Matth. 13, 32. 21, 8. 14, 32. Marc. 4, 32. κλάδοι μεγάλοι. 13, 28. Luc. 13, 19. Dan. 4, 9. 11. 18. — metaph. *posteri*, *soboles*, Rom. 11, 16. 17. 18. 19. 21. coll. Jes. 11, 1. ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί.

Κλάζω, frango; vid. *Κλάω*.

Κλαίω, f. αύσω, *fleo*, *lacrymor*, hebr. בָּכָה, 1) lacrymas effundo, Matth. 26, 75. Marc. 5, 38 sq. 14, 72. Luc. 7, 13. 38. 8, 51. 52. 22, 62. Apoc. 5, 4. 5. Gen. 33, 4. 42, 24. 43, 30. — 2) *ploro*, ita ut vel nude positum vel cum aliis verbis dolendi junctum non solum effusionem lacrymarum sed quodcunque aliud signum externum moestitiae maximae et doloris gravissimi exprimat, Luc. 6, 21. 25. 16, 10, 7, 32. Joh. 11, 31. 33. 20, 11 — 15. 16, 20. Act. 9, 39. 21, 13. Rom. 12, 15. 7, 30. Phil. 3, 18. Jac. 4, 9. 5, 1. Apoc. 18, 11. 15. 19. Vid. e V. T. Num. 14, 1. 25, 6. Judic. 20, 23. 1 Sam. 11, 4. — *Κλαίειν τινα*, *deplorare* aliquem, Matth. 2, 18. [Apoc. 18, 9. ubi Griesb. αὐτὴν rejecit). Gen. 37, 34. Deut. 34, 8. Num. 20, 9. — *Κλαίειν ἐπί τινι* Luc. 19, 41. et ἐπί τινα, Luc. 23, 28. idem. vid. Judic. 14, 17. 2 Sam. 19, 1. Sir. 22, 9. 10. — Saepius non legitur.

Κλάσις, εως, ἡ, (a κλάω) *fractio*. Luc. 24, 35. Act. 2, 42. ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, cum panem frangeret. Vid. *Κλάω*.

Κλάσμα, τος, τὸ, (a κλάω) *fragmentum*, *frustum*; — de ciborum fragmentis Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 43. 8, 8. 19 sq. Luc. 9, 17. Joh. 6, 12 sq. — Jud. 9, 53. 2 Sam. 11, 21. Levit. 6, 21. Judic. 19, 5. Ezech. 13, 9.

Κλαύδη, ης, ἡ, *Claude* insula parva prope Cretam. (Etiam κλαύδιον, γαῦλος et γαῦδος appellata) Act. 27, 16.

Κλαυδία, ας, ἡ, *Claudia*, mulier christiana, 2 Tim. 4, 20.

Κλαύδιος, ίου, ὁ, *Claudius*. Duo huius nominis commemorantur; 1) *Tiberius Claudius Nero Germanicus*, quintus imperatorum Romanorum, Drusi filius. Act. 11, 28. (de fame sub Claudii imperio orta non solum in Palaestina sed

etiam in Italia vid. *Joseph.* Antiq. 3, 15. 3. et 20, 5. 2. *Tacit.* annal. 12, 43. *Sueton.* Claud. c. 28. *Dio Cass.* lib. 60.) Act. 18, 2. (*Sueton.* Claud. c. 25.) — 2) *Claudius Lysias*, tribunus romanus, Act. 23, 26.

Κλαυθμός, οῦ, ὁ, (a κλαίω) *fletus, ploratus*, Matth. 2, 18. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 20, 37. — LXX. saepius pro בְּכִי, v. c. 2 Sam. 13, 36. Psal. 6, 8.

Κλάω, ῶ, (pro antiquiori κλάζω) f. άσω, *frango*. — In N. T. legitur in formulis a) κλᾶσαι τὸν ἄρτον, *panem* (qui erat Judaeis tenuis et durus nec dissecabatur sed frangebatur) *in partes frangere* ad distribuendum, quod dicitur α) de pane quovis ad comedendum distributo, Matth. 14, 19. 15, 36. Marc. 8, 6. 19. Act. 20, 11. 27, 35. Jer. 16, 6. — β) de pane qui frangebatur et distribuebatur in epulo sacro, ut symbolum esset corporis Christi in cruce fracti, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 24, 30. Act. 2, 46. 20, 7. 1 Cor. 10, 16. 11, 24. — b) κλᾶσαι τὸ σῶμα, *frangere corpus*, i. e. interficere, 1 Cor. 11, 24.

Κλεῖς, ειδός, ἡ, accus. sing. κλεῖν pro κλεῖδα, accus. pl. κλεῖς pro κλεῖδες, (vid. *Wineri* Grammat. p. 29.) *clavis*; non solum ad claudendum, sed etiam ad aperiendum; Judic. 3, 25. — Clavis, quia dabat potestatem occludendi et aperiendi, jam *imago* est cujusvis *potestatis*, quae alicui tradita est; ut Jes. 22, 22. τὴν κλεῖδα οἴκου Δαβὶδ habere dicitur is, qui praefectus erat palatii regii. — Sic aliquoties in N. T. in formulis a) habere τὰς κλεῖς τῆς βασιλ. τοῦ θεοῦ, Matth. 16, 19. i. e. posse alios recipere in societatem christianorum et vero etiam non admittere ad eam. — b) habere τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, Luc. 11, 52. i. e. posse imbuere alios cognitione legis. — c) habere τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ ᾅδου, potestatem habere mortuorum ex hade ad vitam educendorum, Apoc. 1, 18. — c) ἔχειν τὴν κλεῖν τοῦ Δαβὶδ, i. e. regni Messiae, potestatem habere aperiendi aditum ad regnum Dei, Apoc. 3, 7. — d) ἔχειν κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, abyssum aperire posse, Apoc. 9, 1. coll. v. 2. — ἔχ. τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου, potestatem habere occludendae abyssi, Apoc. 20, 1. — Saepius non legitur.

Κλείω, f. είσω, hebr. סָגַר, *claudo, occludo*, τὴν θύραν, Matth. 6, 6. 25, 10. Luc. 11, 7. Joh. 20, 19. 26. Act. 21, 30. Apoc. 3, 8. 2 Chron. 28, 24. — πυλῶνες, Apoc. 21, 25. Jos. 2, 7. — Act. 5, 23. Apoc. 3, 7. 20, 3. Gen. 7, 16. Jes. 22, 22. — Κλείω τὴν βασιλείαν τοῦ θ. impedio aditum ad regnum, Matth. 23, 13. et Apoc. 3, 7. ubi in posteriori loco de regno Dei cogitandum est. — Κλείω τὸν οὐρανὸν, i. e. coelestia aquarum receptacula (Job. 26, 8. 38, 8—10. 37. Gen. 7, 11.) claudo ne pluat. (Rabbini Deo tribuunt *clavem plu-*

viae; vid. *Buxtorf.* lex. p. 1878.) — Κλείω τὰ σπλάγχνα, occludo viscera i. e. immisericors sum, 1 Joh. 3, 17. Vid. *Σπλάγχνα*. — Saepius non legitur.

Κλέμμα, τος, τὸ, (a κλέπτω) *furtum.* Apoc. 9, 21. — Exod: 22, 3. 4.

Κλεόπας, ᾶ, ὁ, Cleopas, unus discipulorum Christi, Luc. 24, 18. (Putatur esse contractum ex *Κλεόπατρος*, ut ἀντίπας ex ἀντίπατρος.)

Κλέος, ους, τὸ, (a κλέω, fama divulgo, celebro, laudo) 1) fama; 2) *gloria, laus, celebratio;* 1 Petr. 2, 20. — LXX. pro שֵׁמַע Job. 28, 22. *Hesych.* κλέος· δόξα, τιμή, φήμη ἀγαθή.

Κλέπτης, ου, ὁ, (a κλέπτω) 1) *fur*, hebr. גַּנָּב, Matth. 6, 19. 20. 24, 43. Luc. 12, 33. 12, 39. Joh. 12, 6. 1 Cor. 6, 10. 1 Petr. 4, 15. qui clam irrepit et aufert bona maxime noctu (Job. 24, 14. Exod. 22, 2.) nesciente possessore, cum λῃστὴς dicatur qui vi possessori sua eripit. Unde clam supervenientia, quae ita superveniunt ut antea non animadvertantur, venire dicuntur ὡς κλέπτης, 1 Thess. 5, 2. 4. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 3, 3. 16, 15. coll. Jer. 49, 8. — Transfertur Joh. 10, 1. 8. 10. ad falsos doctores, qui animas furantur, i. e. ad vitia seducunt et interimunt ut fures oves. conf. Deut. 24, 7. etiam Hos. 7, 1. Etiam hebr. גָּנַב saepius est fallere, diciturque de falsis prophetis Jer. 23, 30. ubi LXX. κλέπτοντας τοὺς λόγους μου. — 2) *peculator, intervertens pecuniam,* Joh. 12, 6. vid. Jes. 1, 23. οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα. — Saepius non habetur.

Κλέπτω, f. ψω, hebr. גָּנַב, 1) *furor*, (vid. κλέπτης) Matth. 6, 19. 20. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Joh. 10, 10. Rom. 2, 21. 13, 9. Eph. 4, 28. — Exod. 20, 15. Deut. 5, 19. — 2) *clam aufero*, — corpus, Matth. 27, 64. 28, 13. et in loco parallelo 2 Sam. 21, 12. coll. 2 Reg. 11, 2. Test. XII. Patr. p. 641.: κλέψας ἱμάτιον ἐκ τοῦ οἴκου μου κρυφαίως, ἔδωκα τῷ θλιβομένῳ.

Κλῆμα, τος, τὸ, 1) ramus, Ezech. 17, 23. Mal. 4, 1. — 2) potissimum de ramis vitium: *palmes*, Joh. 15, 2. 4. 6. Ezech. 17, 6. 7. Psal. 80, 11. Num. 13, 24.

Κλήμης, μέντος, ὁ, Clemens, vir Phil. 4, 3. commemoratus, praeterea ignotus.

Κληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (κλῆρος et νέμω tribuo, possidendum do; in medio: possideo) LXX. hebr. יָרַשׁ et נָחַל in Kal et Hiphil, ἐν κλήρῳ νομέῳ, Deut. 19, 14. — 1) sortem accipio, quod sorte tribuitur accipio, Num. 26, 35. 33, 54. Jos. 16, 4. — Cum haereditas sorte distribueretur (Sir. 14, 15.) est 2) *haeres sum alicuius, haereditatem accipio;* Gal. 4, 30. Gen. 15, 4. 21, 10. Num. 27, 11. — 3) *consequor, accipio, occupo,* quod mihi destinatum est, s. ex alterius

voluntate mihi competit, Apoc. 21, 7. — ζωὴν αἰών. Matth. 19, 29. Marc. 10, 17. Luc. 10, 17. 25. 18, 18. τὴν γῆν, Matth. 5, 5. — βασιλείαν τοῦ θεοῦ, Matth. 25, 34. 1 Cor. 6, 9. 10. Gal. 5, 21. 1 Cor. 15, 50. — ὄνομα, Hebr. 1, 4. (Sir. 6, 2.) ἐπαγγελίας, Hebr. 6, 12. σωτηρίαν, Hebr. 1, 14. εὐλογίαν, 1 Petr. 3, 9. coll. Gen. 15, 8. Deut. 1, 21. Pſal. 37, 11. 23. — Saepius non habetur.

Κληρονομία (vid. κληρονομέω) LXX. pro יְרֻשָּׁה, מוֹרָשָׁה, נַחֲלָה, 1) *haereditas, portio haereditaria*, Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 12, 13. 20, 14. Num. 27, 8. 9. 10. 11. — Ἔχω κληρον. ἐν τῇ βασιλ. accipio portionem in regno, i. e. particeps ſio regni, Eph. 5, 5. — 2) *poſſeſſio* ex alterius voluntate ſ. lege tributa, deſtinata; ſic potiſſimum terra canaanea dicebatur κληρονομία Israelitarum, Act. 7, 5. Hebr. 11, 8. Num. 18, 24. Thren. 5, 2. — Inde 3) etiam *bona regni divini*, ſive *felicitas vitae futurae*, quae cum felicitate in terra promiſſa comparatur, dicitur κληρονομία, igitur: *deſtinata* a Deo *ſalus*, Act. 20, 32. Gal. 3, 18. Eph. 1, 14. 18. Hebr. 9, 15. 1 Petr. 1, 4. — Col. 3, 24. τὴν ἀνταπόδ. τῆς κληρον. i. e. ſalutem in praemium. cf. Ezech. 11, 15. 2 Macc. 2, 4. Saepius non legitur.

Κληρονόμος, ου, ὁ, (vid. Κληρονομέω) 1) qui ſorte accipit; 2) *haeres*, Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Gal. 4, 1. — κληρονόμος θεοῦ, haeres Dei, i. e. bonorum divinorum, qui, quia eſt Dei filius etiam felicitatis apud Deum (in coelo) fit particeps, Rom. 8, 17. Gal. 4, 7. Sic quoque Gal. 3, 29. κληρονόμοι ſcl. τοῦ Ἀβραάμ, i. e. bonorum Abrahamo promiſſorum, quae non niſi filii eius accipere poſſunt. — LXX. pro יֹרֵשׁ, Jer. 8, 10. 2 Sam. 14, 7. Sir. 23, 22. — 3) *poſſeſſor, dominus* ex alterius voluntate, Rom. 4, 13. 14. Tit. 3, 7. Hebr. 1, 2. 6, 17. 11, 7. Jac. 2, 5.

Κλῆρος, ου, ὁ, LXX. pro גּוֹרָל, נַחֲלָה, 1) *ſors* i. e. inſtrumentum quo ſortitio fit, v. c. lapilli, Pſal. 68, 14. — Matth. 27, 35. κλῆρον βάλλειν. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Joh. 19, 24. Act. 1, 26. Ezech. 24, 6. Jon. 1, 7. Pſal. 22, 19. — 2) *id quod ſorte tribuitur, ſors, pars*, der Theil, Antheil, Act. 8, 21. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. (cf. Deut. 10, 9. 12, 12. Sir. 2, 9.) Sic etiam κλῆρον τῆς διακονίας accipere, i. e. participem eſſe muneris, Act. 1, 17. 25. — 3) *locus, conditio, ſors*, quam deſtinatione habemus ſ. accipimus, ut noſtrum *Loos*, de fato et conditione externa, Col. 1, 12. μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων particeps ſortis, i. e. felicitatis ſanctorum. Act. 28, 18. κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις. cf. Sap. 5, 5. ἐν ἁγίοις ὁ κλῆρος αὐτοῦ ἐστιν. ib. c. 3. 14. κλῆρος (locus) ἐν ναῷ κυρίου. *Suid.* κλῆρος· τόπος, κτῆμα, cf. Pſal. 31, 18. ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κλῆροί μου. Dan. 12, 13. Jer. 13, 25. — Inde 4) metonymice οἱ κλῆροι dicuntur *deſti-*

nati ad salutem homines, electi a Deo ad felicitatem, 1 Petr. 5, 13. (Alii singulos coetus intelligunt.) Sic Israëlitae in V. T. saepius dicuntur κληρονομία τοῦ θεοῦ, i. e. populus quem sibi elegit, peculium Dei, v. c. Jes. 19, 26. Jer. 2, 7. 12, 8. Joel. 2, 17.

Κληρόω, ῶ, f. ώσω, 1) sortior, sortem mitto; 2) sorte eligo, *Joseph.* Antiq. 6, 4. 2. ταύτης (tribu Benjamin) δὲ κληρωθείσης, qua igitur sorte electa. — 3) *eligo* simpliciter, ut habeat, possideat aliquis, omissa notione sortis. Eph. 1, 11. ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν — εἰς τὸ εἶναι, per quem etiam electi sumus. cf. Κλῆρος, quod quoque de eo, quod ex Dei sive fati voluntate obtigit, dicitur.

Κλῆσις, εως, ἡ, (a καλέω, quod vid.) 1) appellatio, compellatio, Zuruf, Jer. 31, 6. — 2) *invitatio, vocatio.* — ad epulum 3 Macc. 5, 14. (etiam epulum ipsum Judith. 12, 10.) — *invitatio* s. *vocatio ad regnum Dei eiusque bona*, i. q. ἐκλογή 2 Petr. 1, 10. Vid. Καλέω. Sic Rom. 11, 29. Eph. 4, 1. 2 Thess. 1, 11. 2 Tim. 1, 9. Hebr. 3, 1. — ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως, Eph. 1, 18. 4, 4. vel: spes quae vocatione divina nititur (vid. Ἐλπὶς), vel spes felicitatis promissae, ita ut κλῆσις dicatur pro bonis ipsis Dei cultoribus destinatis. Similiter Phil. 3, 14. βραβεῖον τῆς κλήσ. vel praemium quod nititur divina vocatione, vel praemium felicitatis ad quam vocati sumus. — 3) singulari modo Paulus 1 Cor. 1, 26. et 7, 20. κλῆσιν de *statu externo*, homini a Deo assignato usurpat: ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη μενέτω, quae v. 24. ita expressit: ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη ἐν τούτῳ μενέτω.

Κλητός, ή, όν, (a καλέω) 1) *vocatus, invitatus* — ad munus, κλητὸς (scl. a Jesu) ἀπόστολος, Rom. 1, 1. 1 Cor. 1, 1. coll. Gal. 1, 15. — ad epulum invitatus 1 Reg. 1, 41. 3 Macc. 5, 14. — invitatus, vocatus ad regnum Dei eiusque felicitatem, Matth. 20, 16. 22, 14. 1 Cor. 1, 24. Jud. v. 1. — κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, a Christo vocati ad regnum suum, Rom. 1, 6. (1 Reg. 1, 49. οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίου, invitati ab Adonia) Rom. 8, 28. — 2) *convocatus*, κλητοὶ *concio.* Sic intelligo κλητοὶ ἅγιοι Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 2. concio sanctorum, convocatus per Christum coetus ἁγίων; et Apoc. 17, 14. κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί, i. e. coetus electorum et fidelium. Similiter in V. T. dies septimus aliusve festus dicitur ἡμέρα κλητὴ ἁγία, dies concionis, dies ubi convocatur populus ad colendum Deum, hebr. מִקְרָא קֹדֶשׁ, Exod. 12, 16. Levit. 23, 2—4. 8. 24. 37.

Κλίβανος, ου, ὁ, (serioribus scriptoribus pro κρίβανος) 1) *testum, clibanus*, i. e. fornax, in qua coquuntur panes hordacei, hebr. תַּנּוּר, LXX. Exod. 8, 3. Levit. 2, 4. 26, 26. Hos. 7, 4. „Er besteht bey den Morgenlaendern häufig nur aus einem grossen, oben enger zugehenden Topfe, wel-

cher vorher erhitzt wird, und an dessen Seiten man die Brodkuchen anklebte." Vid. *Gesenius* sub v. תַּנּוּר. Inde interdum κλίβανος ein Backtopf, Levit. 11, 35. Hos. 7, 6. 7. — 2) fornax major, *furnus*, i. q. κάμινος; sic in N. T. Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. et Malach. 4, 1. e quo loco haec deprompta videntur. cf. etiam Psal. 21, 9. Gen. 15, 17. *Suid.* κλίβανος· ἡ κάμινος, ἑστία.

Κλίμα, τος, τὸ, (a κλίνω) 1) inclinatio; inclinatio coeli, plaga coeli, *Joseph.* Antiq. 14, 15. 2. — 2) *tractus terrae*, *regio*, Rom. 15, 23. 2 Cor. 11, 10. Gal. 1, 21. (*Joseph.* de bell. 5, 12. 2. *Polyb.* 5. 44. 6.)

Κλινάριον, ίου, τὸ, diminutiv. a κλίνη, *lectulus*. Act. 5, 15. in codd.

Κλίνη, ης, ἡ, (a κλίνω) hebr. מִטָּה, *lectus* in quo reclinare possumus. — Dicitur autem a) de lecto ad reclinandum quiescendumque idoneo quovis, Marc. 7, 30. Luc. 17, 34. 1 Sam. 19, 13. 2 Sam. 4, 7. Psal. 6, 6. (de lecto pretiosiore 2 Chron. 22, 11. 24, 25. Esth. 1, 7.) — b) de lecto triclinari, Marc. 4, 21. 7, 4. Luc. 8, 16. Ezech. 23, 41. Exod. 8, 3. — c) de lecto aegrotantium Apoc. 2, 22. βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, pro: morbum infligam ei. 2 Sam. 13, 5. שְׁכַב עַל מִשְׁכָּב. — cf. Gen. 48, 2. 49, 32. — lectus portatu aptus, Matth. 9, 2. 6. Luc. 5, 18. Act. 5, 15. coll. Cantic. 3, 7. — Saepius non extat.

Κλινίδιον, ίου, τὸ, (diminut. a κλίνη) *lectulus*, i. q. κλινάριον, Luc. 5, 19. 24.

Κλίνω, f. ινῶ, 1) *inclino*, — τὴν κεφαλὴν, de moribundo, Joh. 19, 30. — τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, vultum demitto ad terram, Luc. 9, 12. 24, 29. — *inclino me*; de die ad vesperam (εἰς ἑσπέραν, ut additur Judic. 19, 9.) inclinante, Luc. 9, 12. 24, 29. Judic. 19, 11. (יָרַד) Jer. 6, 4. (הָטָה). — 2) *reclino*, τὴν κεφαλὴν, caput reclino i. e. recubo, Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. — 3) *in fugam conjicio*, zum Weichen bringen, Hebr. 11, 34. κλίνειν παρεμβολάς. (*Joseph.* Antiq. 14, 15. 4. κλίνεται τὸ κέρας τῆς φάλαγγος.)

Κλισία, ας, ἡ, (a perf. pass. κέκλισαι verbi κλίνω) locus ubi recumbere, sedere, quiescere possumus, sella, tentorium; 3 Macc. 6, 31. — De discumbentibus ad epulum est: *discubitus*, *ordo discumbentium*; sic semel in N. T. Luc. 9, 14. κατακλ. αὐτοὺς (κατὰ) κλισίας discumbere facite eos certis ordinibus (in Hausen oder Gesellschaften) per quinquagenos. (Marc. 6, 39. 40. συμπόσια et πρασιαί.) Similiter κλισία *Josepho* Ant. 12, 2. 12. est ordo discumbentium, quod nos dicimus *Tisch*: διμερῆ τὴν κλισίαν ἐποίησε — τοὺς μὲν γὰρ ἡμίσεις ἐκέλευσεν ἀνὰ χεῖρα κατακλιθῆναι, τοὺς δὲ λειποὺς μετὰ τὴν αὐτοῦ κλισίαν.

Κλοπή, ῆς, ἡ, (a *κλέπτω*) *furtum;* Matth. 15, 19. Marc. 7, 22. — Jer. 48, 27. Hoſ. 4, 2. Sap. 14, 25.

Κλύδων, ωνος, ὁ, (a *κλύζω*, adſpergo, adluo) *fluctus* aquae, potiſſimum maris, *undae adluentes* ſ. *fluctuantes*, Luc. 8, 24. (*Joſeph.* Antiq. 9, 10. 2.) Jacob. 1, 6. ὁ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης. 4 Macc. 7, 4. κλύδων τῶν παθῶν. — Saepius etiam pro tempeſtate, ut apud LXX. pro סַעַר Jon. 1, 4. 11. 12.

Κλυδωνίζομαι, f. ίσομαι, (a *κλύδων*) fluctibus jactor; — *fluctuum inſtar agitor;* ad mentem translatum: *animo fluctuo.* Sic ſemel Eph. 4, 14. coll. Jac. 1, 6. Jeſ. 57, 20. οἱ ἄδικοι κλυδωνισθήσονται καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. *Joſeph.* Antiq. 9, 11. 3. ὁ δῆμος ταρασσόμενος καὶ κλυδωνιζόμενος οἰχήσεται φεύγων.

Κλωπᾶς, ᾶ, ὁ, *Clopas*, (חַלְפָא, quod etiam effertur *Ἀλφαῖος*, quod vid.), nomen mariti Mariae, patris Jacobi apoſtoli. Joh. 19, 25. ἡ τοῦ κλωπᾶ ſcl. *γυνή*. Plura vid. in *Ἰάκωβος*.

Κνήθω, ſ. *κνάω*, f. ήσω, ſcalpo, frico, titillo; *κνήθομαι*, *pruritu laboro;* 2 Tim. 4, 3. κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, quoniam aures ipſis pruriunt. (De accuſat. τὴν ἀκοήν, vid. *Wineri* Grammat. p. 67.) *Heſych.* κνήθομενοι τὴν ἀκοήν· ζητοῦντες τὶ ἀκοῦσαι καθ' ἡδονήν.

Κνίδος, ου, ἡ, *Cnidus* ſ. *Gnidus*, peninſula et urbs maris Aegaei infra Cretam; „urbs in Cherſoneſo Cariae, cui praejacet inſula aggere juncta continenti, quae alteram urbis Cnidi partem habet." *Cellarius*, in Geogr. plenar. III, 3. 52. p. 82 ſq. — Act. 27, 7. 1 Macc. 15, 23.

Κοδράντης, ου, ὁ, vox latina *quadrans.* Quadrans romanus erat pars quarta aſſis ſemiuncialis, ſive decima ſexta pars denarii; in N. T. ita dicitur numus, qui chalcum atticum dimidium, ſeu δύο λεπτά, zwey Pfennige, valebat. Vid. quae prolixius de hoc verbo diſputavit *Fiſcherus* de vitiis lexic. N. T. p. 448. — Matth. 5, 26. Marc. 12, 42. λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.

Κοιλία, ας, ἡ, (a *κοῖλος*, cavus) propr. cavum, die Höhle, (*κοιλία ᾅδου*, Jon. 2, 3. Sir. 51, 7.) deinde 1) *venter* cum ſuperior tum inferior, die Bauchhölung, Matth. 12, 40. (Jon. 2, 2.) Gen. 41, 20. (קֶרֶב). 2) Partes ventris, et quidem a) venter inferior: *alvus*, *ventriculus*, Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. Apoc. 10, 9. 10. (Ezech. 3, 2.) LXX. pro מֵעִים, 2 Reg. 20, 10. Judic. 3, 22. קֶרֶב Exod. 29, 13. 22. — b) *ſtomachus*, Luc. 15, 16. 1 Cor. 6, 13. LXX. pro בֶּטֶן, Prov. 18, 20. Jer. 51, 34. coll. Num. 5, 22. — c) ex uſu hebr בֶּטֶן *uterus*, Luc. 1, 41. 42. 44. 2, 21. Joh. 3, 4. Gen. 25, 24. Num. 5, 21. Sap. 7, 2. (LXX. etiam pro רֶחֶם Job. 3, 11. 10, 18.) — ἐκ κοιλίας μητρός, ex utero matris, a prima aetate, Matth. 19, 12.

Luc. 1, 15. Act. 3, 2. 14, 8. Gal. 1, 14. Iudic. 16, 18. Job. 1, 21. Jes. 49, 1. — *Κοιλία* Luc. 11, 27. 23, 29. pars pro toto: *genitrix*. — 3) ut hebr. בֶּטֶן (Prov. 11, 8. 20, 27. 26, 22.) et מֵעִים (Job. 30, 27. Thr. 1, 10. Psal. 40, 9.) dicitur pro *καρδία* sive *ψυχῇ*, tanquam sensuum, desideriorum sede, et est a) *venter* i. e. *cupidines*, *voluptates ventris* s. *gulae*, Rom. 16, 18. *δουλεύοντες τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ*. Phil. 3, 19. *ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία*, quibus venter dominatur. (Ezech. 7, 19. *αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι καὶ αἱ κοιλίαι αὐτῶν οὐ μὴ πληρωθῶσι*. Sir. 23, 6. *κοιλίας ὄρεξις*). — b) *cor*, i. e. *animus*, *interna hominis*, Joh. 7, 38. *ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος*, ex eius corde, animo i. e. ex eo dimanabunt etc. cf. Jes. 16, 11. ubi pro *ἡ κοιλία* in altero membro *τὰ ἐντός μου*. Jer. 4, 19. *τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ, καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς καρδίας μου*. Sir. 51, 21. *ἡ κοιλία μου* (v. 19. et 20 in simili oratione *καρδία*, *ψυχὴ*) *ἐταράχθη ἐκζητῆσαι σοφίαν*. — Saepius non habetur.

Κοιμάω, *ῶ*, f. *ήσω*, facio cubare, dormire, sopio. — *Κοιμάομαι*, *ῶμαι*, *dormio*, *obdormio*, Matth. 28, 13. Luc. 22, 45. Joh. 11, 12. Act. 12, 6. — LXX. Ruth. 3, 7. 8. 1 Sam. 3, 15. Psal. 3, 5. pro שָׁכַב. — per euphemismum de morientibus et mortuis, in sepulchri recessu quasi dormientibus (*ἐν τῇ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν* Job. 21, 13.): *exspiro* Joh. 11, 11. Act. 7, 60. 13, 36. — *morior*, — *κοιμώμενοι*, *vita defuncti*, Matth. 27, 52. 1 Cor. 15, 20. 1 Thess. 4, 13. 14, 15. 1 Cor. 7, 39. 11, 30. 15, 6. 18. 51. 2 Petr. 3, 4. — Apud LXX. saepissime pro hebr. שָׁכַב eodem sensu, v. c. 1 Reg. 2, 10. 11, 43. Jes. 43, 17. 2 Macc. 12, 45.

Κοίμησις, *εως*, *ἡ*, (a *κοιμάομαι*) *somnus*, *quies*. Joh. 11, 13. — Bis in V. T. Sir. 46, 19. 48, 13. de morte. Vid. *Κοιμάω*.

Κοινὸς, *ή*, *όν*, 1) *communis*, ad omnes vel plures pertinens, gemeinschaftlich, Act. 2, 44. 4, 32. Tit. 1, 4. *κοινὴ πίστις*. Jud. v. 3. *κοινὴ σωτηρία*. — Sap. 7, 3. *κοινὸς ἀήρ*. Prov. 25, 24. *οἰκία κοινὴ*, hebr. חֶבֶר, societas. 2 Macc. 8, 29. 9, 21. *κοινὴ ἀσφάλεια*. — (Inde etiam publicus, ad omnes cives pertinens, et opponitur privato, 2 Macc. 12, 4. *Polyb.* 25, 8. 4.) — 2) *vulgaris*, gemein, schlecht; Hebr. 10, 29. *τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος*. Potest etiam verti *profanus*; nam *κοινὸς* saepius opponitur sacro, et indicat id, quod profanum est, v. c. in *Joseph.* Antiq. 12, 12. 3. *κοινοὶ ἄνθρωποι*, vulgus profanum. ib. 13, 1. 1. *οἱ τὸν κοινὸν βίον προῃρημένοι*, qui profanam vitam, a legibus mosaicis abhorrentem, sequuntur. Sic vellem quoque intelligere Apoc. 21, 27. *οὐ μὴ εἰσέλθῃ πᾶν κοινὸν* (ita Griesb. pro *κοινοῦν*) nemo profanus i. e. societati electorum a Deo non adscriptus. Alii vertunt: nil impuri. — 3) *impurus*, ratione praeceptorum

legis mosaicae; de impuritate levitica, Act. 10, 14. 28. 11 8. Rom. 14, 14. 1 Macc. 1, 50. 65. — Marc. 7, 2. *κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις*, manibus illotis contra legem mos. ib. v. 5., ubi Griesb. *κοιναῖς* edidit pro *ἀνίπτοις*. — Saepius non legitur.

Κοινόω, ῶ, f. ώσω, (a *κοινὸς*) 1) aliquid commune reddo. — Nostris scriptoribus est: a) *profano*, [Act. 21, 28. vid. *Κοινὸς*.] — b) *impurum facio*, *polluo*, potissimum de munditie ex praeceptis legis mos. Matth. 15, 11. 18. 20. Marc. 7, 15. 18. 20. 23. [Apoc. 21, 27.] — *Κεκοινωμένους*, pollutos, vid. Num. 19, 9 sqq. ubi LXX. *ἀκάθαρτος*. — c) *impurum declaro*, s. *habeo*, Act. 10, 15. 11, 9. *Hesych.* *μὴ κοίνου· μὴ ἀκάθαρτον λέγε*.

Κοινωνέω, ῶ, f. ήσω, (a *κοινωνὸς*) *communionem habeo*, *communis sum*, Eccles. 9, 4. Sir. 13, 3. — In novo testamento: 1) intransitive: *in communionem* s. *societatem venio*, *socius sum*, seq. dativo; 1 Petr. 4, 13. *κοιν. τοῖς παθήμασι*. 2 Joh. v. 11. *κοιν. τοῖς ἔργοις τινος*. 1 Tim. 5, 4. *κοιν. ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις*. (*οἱ κοινωνοῦντές τινος* socii alicuius, Jes. 44, 11. *Ὁ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ*, qui familiaritatem habet cum ὑπερηφ. Sir. 13, 1.) — *particeps fio*, seq. genitivo, Hebr. 2, 14. *σαρκὸς*. (Prov. 1, 11. *αἵματος*, caedis. 2 Macc. 5, 20. *εὐεργετημάτων*. ib. 14, 25.) et seq. dativo, pro genitivo, Rom. 15, 27. *ἐκοινώνησαν τοῖς πνευματικοῖς*. — 2) Transitive non nisi in Pauli scriptis, *participem facio*, *largior*, *impertior*, seq. dativo personae; Gal. 6, 6. *Κοινωνείτω τῷ κατηχοῦντι ἐν πασ.* (vid. *Ἐν*.) Phil. 4, 15. *ἐκκλησία μοι ἐκοινώνησεν εἰς* (Vid. *Εἰς*.) Saepius non legitur.

Κοινωνία, ας, ἡ (a *κοινωνέω*) 1) *societas*, *communio*, *consortium*; 1 Cor. 1, 9. *ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ*, sensus: Christi cultores et beneficiorum eius participes facti estis. 1 Cor. 10, 16. *κοινωνία τοῦ αἵματος — σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστι*, efficit (vid. *Εἰμὶ*) ut in communionem veniamus cum Christo pro nobis cruci affixo; alii: est communicatio corporis etc. Phil. 3, 10. *κοιν. τῶν παθημάτων* societas afflictionum. — Etiam τὸ *convenire*, das Zusammenkommen, Act. 2, 42. *καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει* i. e. assidue conveniebant ut frangerent panem et ut preces facerent. — 2) *societas interna*, *consensus*, *amicitia*, 2 Cor. 6, 14. *τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος*, i. q. v. 15. *συμφώνησις*. (coll. Sir. 13, 3. 19.) 2 Cor. 9, 13. *ἁπλότης τῆς κοιν. εἰς αὐτοὺς*, sinceritas amicitiae erga illos. Phil. 1, 5. *κοινωνία ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγ.* amor vester in religionem Jesu. Phil. 2, 1. *κοινωνία πνεύματος*, consensus animorum. *Κοινωνίαν ἔχειν μετά τινος*, 1 Joh. 1, 3. 6. 7. consensu et amore conjunctum esse cum aliquo, amicum esse alicuius. — Sic quoque Gal. 2, 9. *δεξιὰς δοῦναι κοινωνίας*, (vid. *Δεξιὸς*.) nisi hic *κοινωνία* est

pactum, conventio, ut Levit. 5, 21. ubi LXX. pro תְּשׂוּמֶת יָד conventio in cuius fidem dextra datur. — 3) *communicatio*, et quidem a) *actio communicandi* aliquid cum aliquo, 2 Cor. 8, 4. *τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας*, τὸ perferre beneficia, das Ueberbringen der Unterstützung. ib. 13, 13. *ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πν.* i. e. spiritus vobiscum communicet sua bona. Philem. v. 6. *κοινωνία τῆς πίστεώς σου*, i. e. fides tecum communicata. (Sap. 8, 18. *κοινωνία λόγων τῆς σοφίας*) — Etiam *animus ad largiendum promptus*, Hebr. 13, 16. — b) *beneficium ipsum*, quod datur, Rom. 15, 26. *κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχούς*. Inde *Phavorin. Κοινωνία· ἡ ἐλεημοσύνη.* — Caeterum non legitur in codice sacro. [Gal. 3, 9. Griesb. pro *κοιν.* edidit *οἰκονομία.*]

Κοινωνικός, ἡ, όν, (a *κοινωνός*) *ad societatem aptus*; — *sociabilis; humanus.* Semel 1 Tim. 6, 18. ubi esse videtur *liberalis, ad dandum promptus.* Vid. *Κοινωνία.*

Κοινωνός, οῦ, ὁ, ἡ, 1) *socius, sodalis*, Matth. 23, 30. Luc. 5, 10. 2 Cor. 8, 23. — 1 Cor. 10, 18. 20. *κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τῶν δαιμονίων*, societatem ineuntes cum sacris judaeorum, gentilium. LXX. pro hebr. חָבֵר, Prov. 28, 24. Jes. 1, 23. Mal. 2, 14. — Sensu passivo: *particeps*, qui particeps fit, 2 Cor. 1, 7. *τῶν παθημάτων.* 1 Petr. 5, 1. *τῆς δόξης.* 2 Petr. 1, 4. Hebr. 10, 33. — 2) *amicus*, amoris et societatis vinculo junctus, Philem. v. 17. *ἔχειν τινὰ κοινωνόν*, aliquem habere amicum. (Sir. 6, 10. *φίλος κοινωνὸς τραπέζων*, amicus qui tantum dapes amat, quem *Phocylides τραπεζόκορον*, — *πόσιως καὶ βρώσιως ἑταῖρον* appellat.)

Κοίτη, ης, ἡ, (a *κέω* s. *κείω*, cubo) 1) locus recubandi, quiescendi, *cubile* cum animalium (Mich. 2, 12. Jer. 10, 21.) tum hominum (1 Chron. 5, 1. 2 Sam. 4, 5.) — Luc. 11, 7. (*Joseph.* Antiq. 6, 4. 1. *ἡ κοίτης ὥρα.*) — Specialiter: *torus conjugalis*, Hebr. 13, 4. ubi *κοίτη* pro matrimonio ipso. — 2) *concubitus*, cum legitimus tum illegitimus; saepius apud profanos et in versione LXX. pro מִשְׁכָּב, v. c. Levit. 15, 4 sq. 21—25. 18, 22. Num. 31, 17. Sap. 3, 13. 16. — Sic semel in N. T. Rom. 13, 13. *μὴ κοίταις*, veneri non indulgeamus. — 3) ex hebraismo *κοίτη* dicitur pro *semine* in concubitu emisso, *semen concubitus*, et ita respondet hebr. שְׁכָבָה. Rom. 9, 10. *ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα*, unius viri semen accipiens s. suscipiens, suppl. gemellos peperit. Num. 5, 19. *ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐν σοί.* Plenius dicitur *κοίτη σπέρματος*, שִׁכְבַת־זֶרַע, Levit. 15, 16. *ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος*, quod per hypallagen est *σπέρμα κοίτης.* ib. v. 31. 22, 4. Levit. 18, 20. 23. *διδόναι κοίτην σπέρματος.* (Alii Rom. 9, 10. prolem ex concubitu intelligunt.)

Κοιτών, ῶνος, ὁ, (a *κοίτη*) *cubiculum.* Act. 12, 20.

ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτ. βασ. cubicularius regius. LXX. pro חֲדַר, 2 Sam. 4, 7. מִשְׁכָּב Exod. 8, 3.

Κόκκινος, η, ον, a κόκκος, granum; singulariter granum quercus cocciferae, coccus tinctorius, die Kermesbeere (d. i. die in der Gestalt von Beeren auf den Blättern der ilex coccifera angesetzten Eiernester der weiblichen Schildlaus). cf. Plin. Hist. Nat. 9, 41. 16, 8. 22, 2. — Inde κόκκινος *coccineus, cocco tinctus;* Matth. 27, 28. Hebr. 9, 19. Apoc. 17, 3. 4. 18, 12. 16. — Gen. 38, 21. Jos. 2, 18. 2 Sam. 1, 24. Exod. 25, 4. Levit. 14, 4. 6.

Κόκκος, ου, ὁ, granum; Matth. 13, 31. 17, 20. Marc. 4, 31. Luc. 13, 19. 17, 6. Joh. 12, 24. 1 Cor. 15, 37.

Κολάζω, f. άσω, 1) *castigo*, i. e. a) propr. amputo v. c. arbores, alas; inde coërceo, cohibeo; b) castigo, *crucio, excrucio*, i. q. βασανίζω, Sap. 16, 1. ib. 3, 4. — Cum hoc saepius fiat in poenam (Sap. 11, 5. 17. 16, 9.), est 2) *poena afficio, punio*. Sic bis Act. 4, 21. 2 Petr. 2, 9. coll. 2 Macc. 6, 14.

Κολακεία, ας, (κολακεύω adulor, κόλαξ adulator) *adulatio;* 1 Thess. 2, 5. (*Joseph.* de bell. 4, 4, 1.)

Κόλασις, εως, ἡ, (a κολάζω quod vid.) *castigatio; cruciatus* 1 Joh. 4, 18. ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, animum cruciat. Sap. 11, 13. 16, 2. — cruciatus in poenam, Matth. 25, 46. Ezech. 14, 3. 18, 30. 2 Macc. 4, 38. Sap. 16, 2. 24.

Κολασσαί, ῶν, αἱ, Colossae; Col. 1, 2. in codic. Vid. *Κολοσσαί.*

Κολαφίζω, ίσω, (a κόλαφος, compressa in pugnum manus) *pugnis caedo, colaphum infligo;* Matth. 26, 67. 14, 65. — Species pro genere; pugnis caedere pro: *violenter vexare*, thätlich misshandeln, 1 Cor. 4, 11. 2 Cor. 12, 7. 1 Petr. 2, 20. (Test. XII. Patr. p. 708.: „concubina, tibi invidens, κολαφίζει τὰ τέκνα σου.)

Κολλάω, ῶ, f. ήσω, (a κόλλα, gluten) glutino, agglutino; — *Κολλάομαι*, propr. agglutinatus sum, agglutino me, sequente dativo; deinde de quavis conjunctione rerum firma et arcta dicitur, ut hebr. דָּבַק, cui in versione LXX. saepius respondet, et est 1) *adhaeresco, haereo, ankleben*, de rebus Luc. 10, 11. coll. Job. 29, 10. Thren. 4, 4. — de hominibus: *adhaereo alicui, conjungor* cum aliquo, sich an einen haengen, Luc. 15, 15. — Act. 10, 28. — 2) *sector aliquem, insequor, vestigia eius sequor*, et quidem ita ut eum adsequar; Act. 8, 29. κολλήθητι τῷ ἅρματι. (Sic hebr. דָּבַק saepius adsequor, attingo, v. c. Gen. 19, 19. 31, 23.) Apoc. 18, 5. ἐκολλήθησαν (ita Griesb. pro ἠκολούθησαν) αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, poenae eam insequentur et tandem adsequentur. — 3) *adhaereo alicui, partes eius sequor*, Act. 15, 13. 9, 26. 17, 34. 2 Sam. 20, 2. 1 Macc. 3, 2. 6, 21.

— *deditus sum* alicui, *studeo, addictus sum; τῇ πόρνῃ* 1 Cor. 6, 16. (Sir. 19, 12.) *τῷ κυρίῳ* 1 Cor. 6, 17. (Deut. 10, 20. 2 Reg. 8, 6.) *τῷ ἀγαθῷ* Rom. 12, 9. (Psal. 119, 31. 2 Reg. 3, 3. *τῇ ἁμαρτίᾳ*. Test. XII. Patr. p. 627. *τῇ ἀπληστίᾳ*). — Matth. 19, 5. in codd. — Saepius non extat. (In versione LXX. saepius sequitur *πρός τινα* Deut. 10, 20. *μετά τινος* Ruth. 2, 8. *εἴς τινα* 1 Reg. 11, 2.)

Κολλούριον, s. *κολλύριον, ίου, τὸ,* (diminutiv. a *κόλλυρα*, collyra, panis cinere coctus) 1) panis parvus, panis cinericeus; 2) *collyrium*, medicamentum forma et colore collyrae simile, in oculorum affectibus adhiberi solitum. Apoc. 3, 18. — Receperunt hoc vocabulum Talmudistae, et in Medrasch Thehillim Psal. 19, 9. verba legis vocantur קילוריח לעינים collyrium oculorum (*Buxtorf.* lex. p. 2052.)

Κολλυβιστής, οῦ, ὁ, nummularius, — nummularii in porticibus templi sedentes, Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Joh. 2, 15. (Descendit a *κόλλυβος, collybus,* [*Cic.* Verr. 3, 78.] i. e. a) nummus minutus; b) nummus minutus pro permutatione datus nummulario.) — Caeterum vid. *Κερματιστής*.

Κολοβόω, ῶ, f. *ώσω,* (*κόλοβος*, mutilus, truncatus) amputo (2 Sam. 4, 12. *κολοβοῦσι τὰς χεῖρας αὐτῶν*), mutilo (*Arrian.* diss. in Epict. 2, 10. — de tempore: *decurto, abbrevio, contraho,* Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. Sic hebr. קָצַר, falce amputare, dicitur quoque de tempore pro *abbreviare,* Psal. 102, 23. (LXX. *ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν*). Psal. 89, 46. (LXX. *ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας*.) Prov. 10, 27. (LXX. *ἔτη δὲ ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται*.)

Κολοσσαί, ῶν, αἱ, (etiam *Κολασσαί*, quod vid.) *Colossae*, s. *Colossis,* urbs magna et populosa Phrygiae majoris ad flumen Lycum sita, fere ubi Menander sese Lyco conjungit, et haud procul ab urbibus Laodicea, et Hierapoli, (*Herod.* 7, 30. *Xenoph.* Cyrop. 1, 2.) quibuscum simul, (ut refert *Orosius*, 7, 7.) terrae motu anno Chr. 66. subversa est. — Coloss. 1, 2.

Κολοσσεύς (in multis codd. etiam *κολασσεύς*) *έως, ὁ, Colossensis.* Legitur in subscriptione epistolae ad Colossenses.

Κόλπος, ου, ὁ, hebr. חֵיק, 1) *sinus, pectus,* anterior corporis inter duo brachia pars, Joh. 13, 23. *ἀνακείμενος ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ*. cf. 1 Reg. 3, 20. Ruth. 4, 16. — Formulae: a) dare mulierem in sinum alicuius, de amplexibus amoris Gen. 16, 5. 2 Sam. 12, 8. — b) esse in sinu alicuius, i. e. in eius amplexibus. Sensus: ab eo valde amari, Deut. 13, 6. 28, 54. 56. Inde in N. T. a) esse *in sinu Abrahami,* in eius amplexibus, quod deinde ab eo foveri, Luc. 16, 22. 23. (4 Macc. 13, 16. *οὕτως γὰρ παθόντας ἡμᾶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ὑποδέξονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν*.) — b) esse in sinu patris, Joh. 1, 18. i. e. cum eo versari et ab-

eo foveri. — 2) *ſinus veſtis*, Exod. 4, 6. 7. Prov. 6, 27. — Luc. 6, 38. δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν, de retributione, in utramque partem, vid. 2 Sam. 12, 18. Jeſ. 65, 6. Jer. 32, 18. — 3) *ſinus maris*, Act. 27, 39. — Saepius non habetur.

Κολυμβάω, ῶ, f. ήσω, *nato*. Act. 27, 43.

Κολυμβήθρα, ας, ἡ, (κολυμβάω), *aquarum receptaculum*, ad natandum, lavandum, piſces alendos etc. — *balneum* Joh. 5, 2. 4. 7. — *piſcina*, Joh. 9, 7. [11.] — LXX. pro בְּרֵכָה, 2 Reg. 18, 17. Neh. 2, 14. Nah. 2, 8. (*Joſeph.* Antiq. 15, 3. 3.)

Κολωνία, ας, ἡ, vox latina *colonia*. Act. 16, 12. ubi Philippi dicitur *colonia* ſcl. Romanorum, vid. *Dio Caſſ.* 51, 4. — De ratione coloniarum ad rempublicam Romanor. vid. *Kuinoel.* in comment. ad h. l.

Κομάω, ῶ, f. ήσω, (a κόμη) *comam alo*, *comatus ſum*; 1 Cor. 11, 14. 15.

Κόμη, ης, ἡ, *coma*, ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς, ut Suidas explicat. 1 Cor. 11, 15. — Num. 6, 5. Ezech. 24, 23. 44, 20.

Κομίζω, f. ίσω, 1) curo; 2) *adporto*, *affero*, Luc. 7, 37. cf. 3 Esdr. 9, 39. 40. ubi in textu hebr. Nehem. 8, 1. 2. legitur הֵבִיא. Sap. 18, 21. Tob. 9, 1. — Med. *Κομίζομαι*, f. ίσομαι, attice κομιοῦμαι, fero mihi; 1) *accipio*, *conſequor*, hebr. לָקַח, 2 Cor. 5, 10. — τὴν ἐπαγγελίαν felicitatem promiſſam, Hebr. 10, 36. 11, 39. — σωτηρίαν, 1 Petr. 1, 9. — de eo, quod retributionis loco accipimus, Eph. 6, 8. Col. 3, 25. (2 Macc. 8, 33.) 1 Petr. 5, 4. 2 Petr. 2, 13. (1 Macc. 13, 37. Levit. 20, 17.) — 2) *recipio*, *recupero*, Matth. 25, 27. Hebr. 11, 19. ἐκομίσατο, recuperavit ſcl. mortis periculo ereptum, altera quaſi vice nactus eſt filium. Vid. παραβολή. cf. Gen. 38, 20. Hoſ. 2, 9. (*Joſeph.* Antiq. 13, 4. 1. τὴν πατρῴαν ἀρχὴν κομισάμενος, patrium imperium recepit. *Phil.* de Joſeph. p. 559.)

Κομψότερον, (comparat. adv. κομψῶς, eleganter, belle) elegantius, venuſtius; — deinde: *melius* in formula κομψότερον ἔχειν, quae de aegroto, qui melius ſe habet, legitur Joh. 4, 52.; item apud *Arrian.* in diſſ. Epict. 3, 10. ubi κομψῶς ἔχεις quoque eſt *belle habes* (ut loquitur *Cic.* epp. ad fam. 16, 15.), du befindeſt dich wohl. Pertinet ad locum Joann. gloſſa *Heſychii.*: κομψότερον· βελτιώτερον; ἐλαφρότερον.

Κονιάω, ῶ, (a κονία, ſ. κόνις, pulvis Job. 38, 38. 3 Macc. 1, 18. — calx, Deut. 27, 2. Am. 2, 1.) *calce obduco*, *dealbo*; LXX. hebr. שִׂיד, Deut. 27, 2. 4. — Bis in N. T. Matth. 23, 27. Act. 23, 3. In utroque loco tertium comparationis in eo eſt, quod hypocrita internam malitiam ſpecie pietatis tegere ſtudet, ut calce obducta ſolent tegi, quae nigra, foeda, et invenuſta ſunt in aedificiis.

Κονιορτὸς, οῦ, ὁ, (*κονία,* pulvis et *ὄρω* excito) *pulvis,* primum excitatus, deinde pulvis quivis. Matth. 10, 14. Luc. 9, 5. 10, 11. Act. 13, 51. 22, 23. — LXX. pro אָבָק Jes. 29, 5. Nah. 1, 3. עָפָר, Deut. 9, 21. Thren. 3, 29.

Κοπάζω, f. *άσω,* (a *κόπος*) 1) defatigor, defatigatus desino; 2) *desino, cesso* simpliciter omissa notione defatigationis, ut Ruth. 1, 18. Gen. 8, 18. — In N. T. ter Matth. 14, 32. Marc. 4, 39. 6, 51. de vento, qui furore suo quasi defatigatus quiescit. — (Gen. 8, 1. *ἐκόπασε τὸ ὕδωρ.* Jon. 1, 11. 12. *ἐκοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ᾽ ἡμῶν.* Esth. 2, 1. *ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ.* Sir. 48, 10.)

Κοπετὸς, οῦ, ὁ, (a *κόπτομαι* quod vid.) percussio pectoris; *planctus;* semel Act. 8, 2. — LXX. pro מִסְפֵּד, Mich. 1, 7. *ποιήσεται κοπετόν.* Jer. 6, 26. Zach. 12, 10. *κόψονται ἐπ᾽ αὐτῷ κοπετόν.* ib. v. 11. 1 Macc. 4, 39.

Κοπὴ, ῆς, ἡ, (a *κόπτω*) incisio, *τὸ* caedere, ferire, percutere; — *caedes, strages;* sic Hebr. 7, 1. et apud LXX. interpretes Gen. 14, 17. Jos. 10, 20. Deut. 28, 15. Judith. 15, 5. Saepius non legitur in codice sacro.

Κοπιάω, ῶ, f. *άσω,* profanis est: defatigatus sum; — cesso, desino. Derivant a *κόπος,* quod a *κόπτω* propr. pectus tundo ob moerorem, quare *κόπος* primum i. q. *κοπετὸς* planctus, qui pectus tundendo indicatur, hinc igitur *κοπιάω* 1) *defatigor pectus tundendo; defatigor moerore, tristitia, dolore, malis;* Matth. 11, 28. Rom. 16, 12. *τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ,* malis defatigatae propter religionem domini. LXX. pro יָגַע, Psal. 6, 6. *ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ* defatigatus sum gemendo. Psal. 69, 3. *ἐκοπίασα κράζων,* defatigatus clamando. — 2) *defatigor laboribus, ἐκ τῆς ὁδοιπορίας,* Joh. 4, 6. (Jes. 40, 31. *δραμοῦνται καὶ οὐ κοπιάσουσι* Deut. 25, 18.) — 3) *defatigatus cedo, desino,* Apoc. 2, 3. *ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας* (sic enim Griesb. pro *κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας* ut textus vulgaris habet e glossemate) mala passa es mei causa, sed iis neutiquam cessisti. LXX. Psal. 49, 8. pro חָדַל. coll. Jer. 17, 16. — 4) Nostris scriptoribus vero etiam *transitive* dicitur, ut sit: a) *laboro cum molestia,* sich abarbeiten, Luc. 5, 5. 2 Tim. 2, 6. Jes. 65, 23. — b) *laboro, operor* simpliciter; *α*) de labore qui fit corpore, manu, Matth. 6, 28. Luc. 11, 27. Act. 20, 35. 1 Cor. 4, 12. Eph. 4, 28. LXX. pro יָגַע 2 Sam. 23, 10. Psal. 127, 1. Jes. 24, 13. — *β*) de labore doctoris in doctrina christiana docenda et propaganda, Joh. 4, 38. 1 Cor. 15, 10. 16, 16. Gal. 4, 11. *εἰς ὑμᾶς* pro *ἐν ὑμῖν,* ut legitur 1 Thess. 5, 12. ib. 5, 17. *οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ.* Phil. 2, 16. Col. 1, 29. 1 Tim. 4, 10. — (de prophetarum labore Jes. 49, 4. de labore in sapientia colenda, Sir. 6, 19.) — *γ*) *κοπιάω εἴς τινα, laboro pro aliquo, laboribus* meis eum *adjuvo,* Rom. 16, 6. Pro *εἰς*

sequitur etiam dativus, Sap. 9, 10. ἵνα (σοφία) συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ (me adjuvet ut) καὶ γνῶ. Sir. 24, 34. οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, non solum in meam utilitatem laboravi.

Κόπος, ου, ὁ, (a κόπτω) 1) i. q. κοπετὸς, planctus (vid. *Κοπιάω*), moestitia, Jer. 45, 3. — 2) defatigatio ex planctu et labore; 3) *molestia,* quam sustineo, qua premor 2 Cor. 6, 5. 11, 23. 27. Apoc. 14, 13. — LXX. pro עָמָל Job. 5, 7. Psal. 25, 19. 90, 11. Sap. 10, 17. — *Κόπους παρέχειν τινι,* molestiam, s. negotia alicui facessere, Marc. 14, 6. Luc. 11, 7. 18, 5. Gal. 6, 17. (Sir. 29, 4. πόνον παρέχειν). — 4) *labor* cum molestia conjunctus, *opera* sensu, transitivo; κόπος τῆς ἀγάπης, 1 Thess. 1, 3. [Hebr. 6, 10.] facta, opera beneficentiae. Apoc. 2, 2. 2 Thess. 3, 8. 1 Thess. 2, 9. 1 Cor. 15, 58. ὁ κόπος ὑμῶν, labores vestri, studium Deo obsequendi. — De opera doctorum Joh. 4, 38. (vid. *Εἰσέρχομαι.*) 1 Thess. 3, 5. cf. Gen. 31, 42. τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου. Deut. 1, 12. vid. *Κοπιάω.* — Per metonymiam: *fructus laboris,* 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 10, 15. (Sir. 14, 15. ἑτέρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ τοὺς κόπους σου εἰς διαίρεσιν κλήρου. coll. Psal. 109, 11.)

Κοπρία, ας, ἡ, fimus, stercus; [Luc. 13, 8. vid. *Κόπριος*] Luc. 14, 35. — LXX. pro עָפָר Job. 2, 8. אַשְׁפֹּת 1 Sam. 2, 8. Neh. 2, 13. Thren. 4, 5.

Κόπριος, ία, ιον, fimosus, stercoreus. — *Κόπριον, τὸ,* — τὰ κόπρια substantive: *fimus, stercus,* Luc. 13, 8. βάλω κόπρια, stercoraverim eam; (textus vulg. βάλω κοπρίαν.) 1 Macc. 2, 62.

Κόπτω, f. ψω, 1) *scindo, caedo, succido,* Matth. 21, 8. Marc. 11, 8. LXX. hebr. כָּרַת Num. 13, 24. Jud. 9, 48. — (percutio, Jos. 10, 20. 2 Sam. 11, 15.) — 2) Medium: percutio me, pectus tundo ex moerore, *plango, lugeo,* Matth. 11, 17. 24, 30. — LXX. hebr. סָפַד Ezech. 24, 16. 2 Sam. 1, 12. — κοπτ. τινα, plango, defleo aliquem, Luc. 8, 52. 23, 27. Gen. 23, 2. 50, 10. — ἐπί τινι, hebr. סָפַד seq. עַל, Apoc. 1, 7. ἐπ' αὐτὸν, vid. Ἐπὶ sub no. IV. 2. Apoc. 18, 9. 2 Sam. 11, 28. Zach. 12, 10.

Κόραξ, ακος, ὁ, corvus, Luc. 12, 24. — LXX. pro עֹרֵב Levit. 11, 15. 1 Reg. 17, 4. 6. Psal. 147, 10.

Κοράσιον, ίου, τὸ, (diminut. a κόρη, puella) *puella,* nostrum: Mädchen. — In versione LXX. est primum: *puella tenera,* pro יַלְדָּה, Joel. 3, 3. Zach. 8, 5. — deinde puella juvenilis, viro matura, pro נַעֲרָה 1 Sam. 9, 11. 12. Esth. 2, 3. 7 sqq. diciturque saepius de servis Ruth. 2, 8. 22. 1 Sam. 25, 42. Susann. v. 15—20. — In N. T. non nisi priori sensu legitur Matth. 9, 24 sq. Marc. 5, 41. 42. 6, 22. 28. — Marc. 5, 41. κοράσιον (Luc. 8, 54. ἡ παῖς) respondet syriaco ܛܠܝܬܐ (טְלִיתָא) cuius radix טְלָה significat agnellum tenerum.

Κορβᾶν, ὁ, ipsa vox hebr. קָרְבָּן, donum, sacrificium Deo devotum, Levit. 2, 1. 4. 12, 13. 7, 38. — Legitur bis in N. T. a) tanquam ἄκλιτον, Marc. 7, 11. κορβᾶν; (ὅ ἐστι δῶρον), ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, Deo devotum est, Deo dicare volo id quo posses a me juvari. Simili modo vocem κορβᾶν per δῶρον θεοῦ explicat *Josephus* Antiq. 4, 4. 4. et contr. Apion. 1, 22. et in priori loco commemorat, Nasiraeos sese appellasse κορβᾶν quia sacerdotibus s. templo dare debuissent triginta siclos. — Inde etiam serioribus 2) κορβανᾶς, ᾶ, ὁ, est: *thesaurus sacer* s. templi; *Joseph.* de bell. 2, 9. 4. τὸν ἱερὸν θησαυρὸν (den Tempelschatz), καλεῖται δὲ κορβανᾶς. Sic semel in N. T. Matth. 27, 6. ubi ex adjuncto est reconditorium thesauri, i. q. γαζοφυλάκιον, quod vide.

Κορὲ, ὁ, hebr. קֹרַח, *Core*, nom. propr. indecl. viri, qui contra Mosen, Dei legatum, rebellavit, Num. 16. — Jud. v. 11. (*Joseph.* Antiq. 4, 2. 2. Κορῆς, έου).

Κορέννυμι, (κορέω) f. κορήσω, *satio*, *saturo*; cibo Act. 27, 30. — bonis quibuscunque, felicitate, 1 Cor. 4, 8. ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ, omnibus bonis (spiritualibus) abundatis scilicet, s. abundare opinamini. cf. Deut. 31, 20. ἐμπλησθέντες κορήσουσι, scl. Israëlitae in terra promissa.

Κορίνθιος, ία, ιον, *Corinthius*; — Corinthum incolens, Act. 18, 8. 2 Cor. 6, 11. [1 Cor. 16, 24.]

Κόρινθος, ου, ἡ, *Corinthus*, (hodie *Corantho*), urbs celeberrima, metropolis Achaiae propriae, in isthmo Peloponnesi inter duo maria (inde bimaris dicta, *Ovid.* Metam. 5, 407.) sita, duobusque portubus instructa, Cenchreo versus Asiam (vid. Κεγχρεαί.) et Lechaeo versus Italiam. Devastata quidem est a Lucio Mummio, consule Romanorum, in bello achaico, deinde autem, quippe mercaturae aptissima, a Julio Caesare restituta, brevique incolis divitiis et luxuria valde aucta. — Act. 18, 1. 19, 1. [Rom. 16, 24.] 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 1, 1. 23. 2 Tim. 4, 20.

Κορνήλιος, ίου, ὁ, *Cornelius*, nom. pr. centurionis romani, Act. 10, 1. 3. 7. 17. 21—31.

Κόρος, ου, ὁ, *corus*, hebr. כֹּר, mensura, maxime aridorum, ut tritici, farinae etc., decem Ephas (Ezech. 45, 14.), sive decem medimnos atticos continens. (*Joseph.* Ant. 15, 9. 2. κόρος σίτου· ὁ δὲ κόρος δύναται μεδίμνους ἀττικοὺς δέκα.) — Semel Luc. 16, 7. — LXX. pro כֹּר 1 Reg. 4, 22. κόροι σεμιδάλεως καὶ ἀλεύρου; (iisdem verbis *Joseph.* Antiq. 8, 2. 4.) 1 Reg. 5, 11. κόρους πυροῦ (Test. XII. patr. p. 599). 2 Chron. 2, 10.

Κοσμέω, ῶ, f. ήσω, 1) *ordino*, *dispono*, *apte compono*; Matth. 25, 7. λαμπάδας. (Ex. 30, 7. ἐπισκευάζειν τοὺς λύχνους. Κοσμεῖν τὴν τράπεζαν, mensam struere, עָרַךְ, Ezech. 23, 41. Sir. 29, 26. πόλιν Mich. 6, 10. καιρούς, Sir. 47, 11.) —

2) *orno, exorno,* pulchrum facio ornamentis, Matth. 12, 44. Luc. 11. 25. οἶκον fcl. quafi ad excipiendum hospitem. 1 Tim. 2, 9. Ap. 21, 2. νύμφην. Luc. 21, 5. templum λίθοις καὶ ἀναθήμασι. Ap. 21, 19. murum λίθῳ 2 Chron. 3, 6. Jer. 4, 30. Ezech. 16, 11. Efth. 1, 6. — 3) orno honore, *honeſto;* Matth. 23, 29. τὰ μνημεῖα, honeftare fepulchra, differt ab οἰκοδομεῖν τοὺς τάφους exftruere monumenta, et eft vel mortuum honeftare eo, quod honores fepulchrales ei exhibentur, vel locum ubi reconditus eft tanquam facrum intueri. Vid. *Kypkii* obff. ad h. l. — *honeſto* aliquem *moribus, decori ſum,* Tit. 2, 10. τὴν διδασκαλίαν, doctrinam chriftianam. 1 Petr. 3, 5. mulieres piae ἐκόσμουν ἑαυτὰς ὑποτασσόμεναι (eo quod obfequium praeftiterunt) τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. (*Polyb.* σεμνότητι καὶ μεγαλοψυχίᾳ κοσμεῖν patriam; vid. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 602. *Herodian.* 6, 3. 5. Sir. 48, 11. ἐν ἀγαπήσει κεκοσμημένοι, amore in Deum ornati.)

Κοσμικὸς, ἡ, ὸν, (a κόσμος quod vid.) 1) *mundanus; terreſtris* Hebr. 9, 1. ubi opponitur ἐπουρανίῳ. — 2) *accommodatus ad hominum ingenium perverſum;* Tit. 2, 12. τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας cupiditates feculi corrupti, quod nunc eft.

Κόσμιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, et κόσμιος, ία, ον, *bene compoſitus;* — de rebus, — et de moribus: *bene compoſitus, modeſtus, decorus.* 1 Tim. 2, 9. 3, 2. (*Cicer.* de offic. 1, 34.)

Κοσμοκράτωρ, ορος, ὁ, (κόσμος et κρατέω), 1) *mundi gubernator* f. *dominus.* — 2) ex ufu N. T. ubi κόσμος eft feculum perverfum κοσμοκράτωρ eft *hominum vitioſorum dominus,* five ut Paulus Eph. 6, 12. ipfe explicat κοσμοκρατ. τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, fubintelligendus eft diabolus cum geniis malis, qui etiam Joh. 12, 31. dicitur ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, et 2 Cor. 4, 4. ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου. Rabbini qui non folum קִרְטוֹן (κρατῶν) *dominus,* fed etiam קוֹזְמוֹקְרָטוֹר receperant, pofterius cum de regibus, tum de angelo mortis (Joh. 8, 44. ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς) dicere foliti funt. cf. *Buxtorf.* lex. p. 2006 fq.

Κόσμος, ου, ὁ, 1) ordo, apta et pulchra difpofitio, *Joſeph.* Antiq. 4, 3. 1. κόσμος τῆς πολιτείας. ib. 4, 8. 2. (Inde LXX. pro צָבָא de ordinibus rerum et ftellarum, v. c. Gen. 2, 1. Jef. 24, 21.) — 2) *ornatus, ornamentum,* 1 Petr. 3, 3. LXX. pro עֲדִי Exod. 33, 4—6. Jer. 4, 30. Teft. XII. Patr. p. 601. κοσμηθεῖσα κόσμῳ νυμφικῷ. (Ex adjuncto: honor, decus Prov. 20, 29. et fenfu tranfitivo: honor qui alicui datur, cultus, Sir. 50, 19. ubi κόσμος κυρίου, i. q. λειτουργία.) — 3) *rerum creatarum univerſitas,* a Graecis κόσμος, a latinis *mundus* vocata ab apto pulchroque ordine, quo omnia funt difpofita. („Quem κόσμον Graeci, nomine *ornamenti,*

appellaverunt, eum nos a perfecta abſolutaque elegantia mundum." *Plin.* Hiſt. Nat. 2, 3. cf. *Cicer.* de nat. Deor. 2, 22.) Dicitur autem in N. T. a) univerſe: *mundus, rerum univerſitas*, coelum terramque continens, Matth. 13, 25. 24, 21. 25, 34. Luc. 11, 50. Joh. 17, 5. 24. Act. 17, 14. Rom. 1, 20. 1 Cor. 8, 4. Eph. 1, 4. Hebr. 4, 3. 9, 26. 1 Petr. 1, 20. Apoc. 13, 8. 17, 8. Sap. 7, 17. 11, 18. 2 Macc. 7, 23. — rerum natura, 1 Cor. 14, 10. Sap. 16, 17. — b) per ſynecdochen: *terrarum orbis*, tanquam pars primaria (ut antiquis videbatur) mundi, Joh. 11, 9. 21, 25. 1 Cor. 5, 10. — *terra* quatenus opponitur coelum, *adjuncta notione imbecillitatis et vitioſitatis*, Joh. 8, 23. ubi *ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἶναι* reſpondet *τῷ ἐκ τῶ κάτω εἶναι*, quod refertur cum ad ortum tum ad animi rationem et eſt: humanae originis et vitioſitatis eſſe. vid. etiam 1 Joh. 2, 15—17. — hyperbolice: magna orbis pars; Matth. 4, 8. *πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου*. — 4) per metonymiam *κόσμος* pro *οἱ ἐν τῷ κόσμῳ*, *incolae mundi*, 1 Cor. 4, 9. *θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις*, mundo, ſcilicet cum angelis tum hominibus; mundo cum ſuperiori tum inferiori. De hac diſtinctione et uſu voc. עולם apud Rabbinos vid. *Buxtorf.* lex. p. 1620. — *terra inhabitata, incolae telluris*; et quidem a) univerſe, Matth. 5, 14. 13, 38. 26, 13. Marc. 14, 9. Luc. 12, 30. Joh. 1, 2. 9. 10. 16. 8, 12. 11, 27. 18, 36. 1 Joh. 2, 2. 4, 1. 3. 9. 14. Rom. 3, 6. 19. 1 Cor. 4, 13. 2 Cor. 1, 12. 1 Tim. 3, 16. *ἐν κόσμῳ*, inter homines. Hebr. 10, 5. Apoc. 11, 15. *ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου*, imperium in homines. — et paſſim. vid. Sap. 9, 3. 14, 6. 10, 1. ubi Adamus *πατὴρ τοῦ κόσμου* dicitur; 14, 14. — b) indefinite de *magna parte* Rom. 1, 8. *ἐν τῷ κόσμῳ*, ubicunque inter homines, noſtrum: weit und breit. Col. 1, 6. 1 Petr. 5, 9. Inde ὁ *κόσμος* interdum ſimpliciter *multitudo* in ſcriptis Joannis, Joh. 12, 19. ὁ *κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν*. Joh. 7, 4. 14, 22. 18, 20. Sic Sap. 6, 24. ubi *κόσμῳ* in altero membro reſpondet *δῆμος*. — c) de certo hominum numero ſimul viventium; *aevum, ſeculum*, ut עולם hebr. 2 Petr. 2, 5. ὁ *ἀρχαῖος κόσμος*. ib. 3, 6. *κόσμος ἀσεβῶν*. Hebr. 11, 7. *κόσμον*, homines ſui aevi. ib. v. 38. Sic quoque intelligo Matth. 18, 7. Joh. 9, 39. *εἰς τὸν κόσμον τοῦτον*, huius aevi hominibus. — In N. T. d) ſpecialiter *ſeculum*, quale erat temporibus Jeſu et Apoſtolorum, *vitioſum*, i. e. homines tum viventes, quatenus ſenſibus cupiditatibusque ducebantur, die durch die Sünde verdorbene Welt, *homines qui nunc ſunt* ſcl. corrupti. Joh. 7, 7. 12, 31. 14, 17. 19. 27. 30. 31. 15, 18. 19. 16, 8. 11. 20. 16, 33. 17, 6. 9. 11. 12—16. 25. 1 Joh. 3, 1. 13. 4, 4. 5. 5, 4 ſq. 19. ὁ *κόσμος ὅλος*, omnes qui nunc ſunt; porro: 1 Cor. 1, 20. 21. 27. *τὰ μωρὰ τοῦ κοσ. τοῦτ.*, quae hiſce hominibus ſtulta videntur. ib. v. 28. 2, 12. *πνεῦμα*

τοῦ κόσμου. 3, 19. 11, 32. Eph. 2, 2. Phil. 2, 15. — 2 Cor. 7, 10. λύπη τοῦ κόσμου, dolor ob ſcelera ſ. ſceleratos homines. Jac. 1, 27. 2, 5. 4, 4. 2 Petr. 1, 4. — Notandum vero in pluribus horum locorum κόσμον ita dici, ut homines non emendatos, a Chriſto, averſos, die nicht-chriſtliche, die noch ungebeſſerte Welt, indicare videatur, cui contra opponuntur chriſtiani per ſpiritum divinum mente illuminati moribusque emendati. In ſcriptis Petri et Jacobi a κόσμῳ diſtincti et potius veris Dei cultoribus adnumerati videntur Judaei, ita ut κόσμος tantum *gentiles* indicet, ut profecto in locis Paulinis Rom. 11, 12. πλοῦτος κόσμου — πλοῦτος ἐθνῶν. ib. v. 15. 1 Cor. 6, 2. Eph. 2, 12. ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ, inter gentiles. At in Evang. Joannis et in quibusdam locis Pauli κόσμος ſimul comprehendit Judaeos, quippe Jeſu et divinis praeceptis per Jeſum ad nos perlatis immorigeros. Sic στοιχεῖα τοῦ κόσμου, Gal. 4, 3. Col. 2, 8. 20. ad Judaeos et Col. 6, 14. ὁ κόσμος (ut e verſu 15. patet) ad Judaeos et gentiles ſimul ſpectat. — — 5) *bona huius vitae*, bona terreſtria adſpectabilia, Matth. 16, 26. τὸν κόσμον ὅλον κερδαίνειν. Luc. 9, 35. Marc. 8, 36. 1 Cor. 7, 31. 33. 34. fortaſſe etiam. Rom. 4, 13. 1 Cor. 3, 22. — 6) *haec vita* ipſa, *vita hisce in terris*, Joh. 12, 25. ubi opponitur ζωὴ αἰώνιος. 13, 1. 16, 21. γενν. εἰς τὸν κόσμον, in lucem edi. 1 Tim. 6, 7. 1 Joh. 3, 17. — Denique reſtat locus vexatiſſimus, Jac. 3, 6. ubi, quo ſenſu lingua ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας dicatur, vix definiri poteſt. Vel enim eſt: ornatus injuſtitiae; ſcl. lingua improba ea quoque, quae injuſtiſſime fiunt, ornare verbis et ſuis coloribus adſpergere et pingere ſolet; vid. *Elsner*. ad h. l. — vel κόσμος eſt pro: complexus, ein Inbegriff, i. e. magna multitudo τῆς ἀδικίας, ut vertit Lutherus: eine Welt voll Ungerechtigkeit; vel, cum οὕτως ſequatur, ὡς ſupplendum eſt ante ὁ κόσμος et poſt πῦρ plene interpungendum, ita, ut vertendum ſit: ut ornatus (mulierum) inhoneſtus ſcl. inquinat mentes, ſic lingua deprehenditur inter corporis membra id, quod totum corpus inquinat. — Sed definire nolo.

Κουάρτος, ου, ὁ, *Quartus*, nomen viri latinum. Rom. 16, 23.

Κοῦμι, hebr. קוּמִי, literis graecis expreſſum, *ſurge*. Marc. 5, 41.

Κουστωδία, ας, ἡ, vox latina *cuſtodia*. Ter in N. T. Matth. 27, 65. 66. 28, 11. de *militibus* romanis ſepulchrum Chriſti cuſtodientibus.

Κουφίζω, f. ίσω, (a κοῦφος, levis) *levo*, *allevo*; — e. g. navem, Act. 27, 38. (*Polyb.* 1, 39. 4. ἐκούφισαν τὰς ναῦς.) — Exod. 18, 22. 1 Reg. 12, 4. Jon. 1, 5. (κουφίζεσθαι ἐχθρῶν, *Joſeph.* de bell. 4, 6. 1.)

Κόφινος, ου, ὁ, *cophinus*, *corbis*. Matth. 14, 20. 16,

9. Marc. 6, 43. 8, 19. Luc. 9, 17. Joh. 6, 13. — LXX. Psal. 81, 5. pro דּוּד, Last-Korb. Jud. 6, 19. pro סַל.

Κράββατος, s. *Κράβατος*, ου, ὁ, *grabbatus*, i. e. lectus vilior et humilior, unum tantum hominem capiens, sicque differt a *κλίνη*, lecto ampliori et pretiosiori. (*Moeris* Att. σκίμπους ἀττικῶς· κράββατος ἑλληνικῶς.) — Marc. 2, 4—12. 6, 55. Joh. 5, 8—12. Act. 5, 15. 9, 33. (In V. T. non legitur.)

Κράζω, f. ξω, et κεκράξομαι, (vid. *Bostii* gramm. gr. §. 75.), LXX. pro קָרָא, צָעַק, זָעַק, שִׁוַּע, 1) *clamo, vociferor, altam vocem edo;* de clamore, qui constat exlamationibus, et sonis non articulatis; — Matth. 14, 26. ἀπὸ τοῦ φόβου. — prae dolore Matth. 27, 50. Marc. 15, 39. coll. v. 37. Apoc. 12, 2. — prae horrore Act. 7, 57. — de vocibus insanientium Matth. 1, 26. 5, 5. 9, 26. Luc. 9, 39. — de vocibus laetantium, cantu exsultantium, Luc. 19, 40. οἱ λίθοι κεκράξονται, lapides clamabunt. LXX. pro הֵרִיעַ Jos. 6, 16. Psal. 65, 14. 2) *exclamo, alta voce loquor,* Marc. 10, 48. 15, 13 sq. Luc. 18, 39. Joh. 12, 13. Act. 7, 60. 19, 32. 34. 21, 28. 23, 6. 24, 21. Rom. 9, 27. Exod. 22, 23. — seq. dativo *acclamo,* Apoc. 14, 15. coll. Jes. 6, 1. Psal. 119, 145. — Saepius legitur ἔκραξαν λέγοντες, Matth. 8, 29. 14, 30. 27, 23. Marc. 3, 11. 9, 24. Joh. 1, 15. 7, 37. 19, 12. Act. 16, 17. 19, 28. Apoc. 6, 10. et passim, Exod. 5, 8. — sive κράζοντες καὶ λέγοντες, Matth. 9, 27. 21, 15. Marc. 5, 7. 10, 47. Luc. 4, 41. Joh. 7, 28. 12, 44. Act. 14, 14. — *Κράζειν* ὄπισθέν τινος, clamoribus prosequi aliquem, Matth. 15, 23. — *Κράζειν πρὸς θεὸν,* in V. T. de iis, qui Dei auxilium implorant, saepissime, v. c. Jud. 3, 9. 6, 7. Psal. 22, 5. — In N. T. a) Jac. 5, 4. ὁ μισθὸς, merces detenta, dicitur κράζειν scl. πρὸς θεὸν, i. e. Deum implorare ultorem, (cf. Gen. 4, 10. βοᾷ πρός με. Exod. 3, 9. 22, 23. Deut. 15, 9.); b) κράζειν de ardentissimis precibus ad Deum factis, Gal. 4, 6. τὸ πνεῦμα κράζει, pro ἐν ᾧ (πνεύματι) κράζομεν ut legitur Rom. 8, 15. coll. Psal. 28, 1. 30, 8.

Κραιπάλη, ης, ἡ, (a κρᾶς, caput et πάλλω, vacillo, tremo) proprie capitis dolor ex hesterna ebrietate (Athen. lib. 1. p. 34.: ἐχθὲς ὑπέπινες εἶτα νυνὶ κραιπαλᾷς) igitur diversum a μέθη, i. e. ebrietate in actu potandi; deinde vero etiam de ebrietate; *crapula.* — In N. T. semel Luc. 21, 34. ubi κραιπάλη et μέθη crapula et ebrietas, conjunctim vel *comessationes* omnino indicant, vel ebrietatem quotidianam. (*Alciphron.* 3, 24. ἡ γαστὴρ τῆς κραιπάλης ἐμπίμπλαται. Herodian. 2, 5. 2. — *Κραιπαλάω* Psal. 78, 71. Jes. 29, 9.)

Κρανίον, ου, τὸ, *cranium, calvaria;* Matth. 27, 33. Marc. 15, 24. Luc. 23, 33. Joh. 19, 17. — LXX. pro גֻּלְגֹּלֶת Judic. 9, 53. 2 Reg. 9, 35.

Κράσπεδον, ου, τὸ, 1) *fimbria*, a) prominens rei pars, v. c. montis (*Xenoph.* hist. gr. 4, 6. 8.) — b) vestimenti, *Zipfel*, Deut. 22, 12. Zach. 5, 9. ubi in hebr. כָּנָף, quod etiam dicitur de fimbria f. extremitate terrae Job. 37, 3. Jes. 24, 16. — c) *cirrus*, *fimbria*, Quasten, Troddeln, i. e. pannulus ex ora pallii dependens, quo utebantur Judaei e praecepto Num. 15, 38 sq. hebr. צִיצִת, LXX. κράσπεδον. coll. Ezech. 8, 3. — Sic Matth. 9, 20. 14, 36. 23, 5. Marc. 6, 56. Luc. 8, 44.

Κραταιὸς, ὰ, ὸν, (a κράτος) *robustus*, *validus*, *potens*. 1 Petr. 5, 9. κραταιὰ χεὶρ τοῦ Θεοῦ. — 3 Esdr. 8, 47. κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ κυρίου ἡμῶν. Deut. 4, 34. 6, 21. Exod. 13, 3. Ezech. 20, 33 sq. Job. 30, 21.

Κραταιόω, ῶ, f. ώσω, — LXX. pro אָמֵץ, גָּבַר, חָזַק, *firmum*, *fortem facio*, *firmo*, *roboro*, 1 Sam. 23, 16. 2 Reg. 15, 19. Psal. 103, 11. Test. XII. Patr. p. 660. verbis affirmo, bekräftigen. — *passiv.* *firmor*, *augeor viribus* cum corporis tum animi; — ἐκραταιοῦτο πνεύματι, viribus animi augebatur, sensus: cognitione et virtute crevit, Luc. 1, 80. 2, 40. Κραταιωθῆναι δυνάμει, Eph. 3, 16. — ex significatione medii: firmo me, *fortem me praesto*, *fortiter ago*, 1 Cor. 16, 13. Psal 31, 24. ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν. 2 Chron. 21, 4.

Κρατέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. maxime pro אָחַז et חָזַק, 1) *manu tango*, *manu prehendo*, seq. genitivo τῆς χειρός τινος, Matth. 9, 25. Marc. 1, 31. 5, 41. Luc. 8, 54. (Gen. 19, 16. Psal. 23, 23. Jes. 41, 13.) — etiam τινὰ τῆς χειρὸς, Marc. 9, 27. (τῇ χειρὶ, Gen. 21, 18.) cf. Cant. 7, 8. 2 Sam. 1, 11. — seq. accusativo semel Matth. 28, 9. κρατ. τοὺς πόδας, genua amplexari. — 2) *manu capio*, *comprehendo*, *potior*, seq. accusativo, Matth. 12, 11. 14, 3. 18, 28. 21, 46. 22, 6. 26, 4. 48. 50. 55. 57. Marc. 3, 21. 6, 17. 12, 12. 14, 1. 44. 46. 49. 51. Act. 24, 6. Apoc. 20, 2. — 2 Sam. 6, 6. Psal. 137, 12. (Test. XII. Patr. p. 589. τὰς δορκάδας ἐκράτουν διὰ τοῦ δρόμου.) — tropice: *adsequor*, *consequor*, *compos fio*, seq. genitivo; Act. 27, 13. τῆς προθέσεως. Hebr. 6, 18. τῆς ἐλπίδος. Prov. 14, 18. οἱ δὲ πανοῦργοι κρατήσουσιν αἰσθήσεως. (*Joseph.* Antiq. 6, 6. 3. κρατεῖν τοῦ λογισμοῦ, rationis compotem esse.) — 3) *firmiter teneo*; et quidem a) manu, Apoc. 2, 10. (Test. XII. Patr. p. 590. βοῦν ἐκράτησα τῶν κεράτων.) — b) agendo, i. e. *sequor in agendo*, *observo studiose*, τὴν παράδοσιν, Marc. 7, 3. 4. 8. 2 Thess. 2, 15. τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, Apoc. 2, 14. 15. (Test. XII. Patr. p. 665. κρατεῖν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.) — c) fide, i. e. *firmiter adhaereo*, seq. accusat. Col. 2, 19. κρατῶν τὴν κεφαλὴν, caput ecclesiae. Apoc. 2, 13. κρατεῖς τὸ ὄνομά μου. Semel seq. genitivo Hebr. 4, 14. κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας, firmi, fidi simus in confessione. Ab-

soluto Apoc. 2, 25. 3, 11. (2 Sam. 3, 6. Ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τοῦ οἴκου Σαούλ. Sic חָזַק Jes. 56, 4. 6. Job. 2, 4. 9.) — 4) teneo ne abeat, evadat, *retineo*, a) vi invitum, Act. 2, 24. Apoc. 7, 1. τοὺς ἀνέμους, ventos, quos scl. carcere inclusos cogitabant veteres. — b) precibus volentem, Act. 3, 11. (alii hic: *affectari, sequi eundo*) coll. 2 Reg. 4, 8. — c) animo retineo, Marc. 9, 10. τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς; nostrum: sie behielten die Sache bei sich; sensus: reticebant. (Test. XII. Patr. p. 683. ἐν ψυχῇ σου μὴ κρατήσῃς δόλον. Dan. 5, 12. ἀναγγέλλειν κρατούμενα, abscondita, chald. אֲחִידָן, aenigmata.) — d) singulari modo usurpatur Joh. 20, 23. κρατεῖν τὰς ἁμαρτίας, quod cum opponatur τῷ condonare, est: poenam asservare peccati, condonationem negare; — et Luc. 24, 16. ἐκρατοῦντο οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι, cohibebantur oculi. Sic חָזַק de cordis obduratione, ne sentiat, Exod. 7, 13. 22. 4, 21. — Saepius non legitur.

Κράτιστος, η, ον, (a κράτος) potentissimus, fortissimus Am. 6, 2. 2 Macc. 3, 2. ubi βασιλεῖς et κράτιστοι parum differunt; — *optimus*, (1 Reg. 15, 15.), *nobilissimus* (2 Macc. 4, 12.), quo sensu adhibebatur in compellandis hominibus illustribus, nobilibusque. Luc. 1, 3. κράτιστε Θεόφιλε. Act. 23, 26. τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι. 24, 3; 26, 25. *Joseph.* contr. Ap. 1, 1. κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε, pro quibus ib. 2, 1. leguntur: τιμιώτατέ μοι Ἐπαφρόδ.

Κράτος, εος, ους, τὸ, 1) *robur manus, corporis*, Sir. 47, 5. ἔδωκεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος, ἐξᾶραι ἄνθρωπον δυνατόν. — deinde: *vis, potentia* quaevis; Col. 1, 11. τὸ κράτος τῆς δόξης, potentia benevolentiae, i. e. benevolentia potentissima. — τὸ κράτος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, potentia roboris eius, i. e. summa eius potentia, Eph. 1, 19. 6, 10. ex hebraismo; Jes. 40, 26. Job. 21, 23. Dan. 4, 26. (τὸ κράτος τῆς θαλάσσης, vehementia, vis undarum, Psal. 89, 10.) — Κατὰ κράτος, *potenter, valde*, Act. 19, 20. — per metonymiam: *opus potentiae, facinus, miraculum*, Luc. 1, 51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ. (Psal. 118. 16. δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν.) — 2) *potestas summa, imperium*, Hebr. 2, 14. — de Dei imperio, 1 Tim. 6, 16. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. Jud. v. 25. Apoc. 1, 6. 5, 13. (2 Macc. 3, 34. 7, 17. 9, 17. 11, 4.) in quibus locis alii explicant: celebratio, uti hebr. עֹז interdum legatur, v. c. Psal. 8, 3. 89, 14.

Κραυγάζω, f. άσω, *clamo, vociferor, clamores tollo*, Matth. 12, 59. Joh. 18, 14. 19, 6. 15. Act. 22, 23. — κραυγάζειν, clamo alicui, acclamo, Matth. 15, 22. — exclamo, Joh. 11, 43. — Esdr. 3, 13.

Κραυγή, ῆς, ἡ, *clamor, vociferatio*, LXX. pro זְעָקָה s. צְעָקָה, שַׁוְעָה; — dicitur a) de clamoribus acclamantium Apoc. 14, 18. — plangentium Apoc. 21, 4. Jer. 18, 22. 20,

Κράσπεδον, ου, τὸ, 1) *fimbria*, a) prominens rei pars, v. c. montis (*Xenoph.* hist. gr. 4, 6. 8.) — b) vestimenti, *Zipfel*, Deut. 22, 12. Zach. 5, 9. ubi in hebr. כָּנָף, quod etiam dicitur de fimbria f. extremitate terrae Job. 37, 3. Jes. 24, 16. — c) *cirrus*, *fimbria*, Quasten, Troddeln, i. e. pannulus ex ora pallii dependens, quo utebantur Judaei e praecepto Num. 15, 38 sq. hebr. צִיצִת, LXX. κράσπεδον. coll. Ezech. 8, 3. — Sic Matth. 9, 20. 14, 36. 23, 5. Marc. 6, 56. Luc. 8, 44.

Κραταιὸς, ά, όν, (a κράτος) *robustus*, *validus*, *potens*. 1 Petr. 5, 9. κραταιὰ χεὶρ τοῦ θεοῦ. — 3 Esdr. 8, 47. κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ κυρίου ἡμῶν. Deut. 4, 34. 6, 21. Exod. 13, 3. Ezech. 20, 33 sq. Job. 30, 21.

Κραταιόω, ῶ, f. ώσω, — LXX. pro אָמֵץ, גָּבַר, חָזַק, *firmum*, *fortem facio*, *firmo*, *roboro*, 1 Sam. 23, 16. 2 Reg. 15, 19. Psal. 103, 11. Test. XII. Patr. p. 660. verbis affirmo, bekräftigen. — *passiv. firmor*, *augeor viribus* cum corporis tum animi; — ἐκραταιοῦτο πνεύματι, viribus animi augebatur, sensus: cognitione et virtute crevit, Luc. 1, 80. 2, 40. Κραταιωθῆναι δυνάμει, Eph. 3, 16. — ex significatione medii: firmo me, *fortem me praesto*, *fortiter ago*, 1 Cor. 16, 13. Psal 31, 24. ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν. 2 Chron. 21, 4.

Κρατέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. maxime pro אָחַז et חָזַק, 1) *manu tango*, *manu prehendo*, seq. genitivo τῆς χειρός τινος, Matth. 9, 25. Marc. 1, 31. 5, 41. Luc. 8, 54. (Gen. 19, 16. Psal. 23, 23. Jes. 41, 13.) — etiam τινὰ τῆς χειρὸς, Marc. 9, 27. (τῇ χειρὶ, Gen. 21, 18.) cf. Cant. 7, 8. 2 Sam. 1, 11. — seq. accusativo semel Matth. 28, 9. κρατ. τοὺς πόδας, genua amplexari. — 2) *manu capio*, *comprehendo*, *potior*, seq. accusativo, Matth. 12, 11. 14, 3. 18, 28. 21, 46. 22, 6. 26, 4. 48. 50. 55. 57. Marc. 3, 21. 6, 17. 12, 12. 14, 1. 44. 46. 49. 51. Act. 24, 6. Apoc. 20, 2. — 2 Sam. 6, 6. Psal. 137, 12. (Test. XII. Patr. p. 589. τὰς δορκάδας ἐκράτουν διὰ τοῦ δρόμου.) — tropice: *adsequor*, *consequor*, *compos fio*, seq. genitivo; Act. 27, 13. τῆς προθέσεως. Hebr. 6, 18. τῆς ἐλπίδος. Prov. 14, 18. οἱ δὲ πανοῦργοι κρατήσουσιν αἰσθήσεως. (*Joseph.* Antiq. 6, 6. 3. κρατεῖν τοῦ λογισμοῦ, rationis compotem esse.) — 3) *firmiter teneo*; et quidem a) manu, Apoc. 2, 10. (Test. XII. Patr. p. 590. βοῦν ἐκράτησα τῶν κεράτων.) — b) agendo, i. e. *sequor in agendo*, *observo studiose*, τὴν παράδοσιν, Marc. 7, 3. 4. 8. 2 Thess. 2, 15. τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, Apoc. 2, 14. 15. (Test. XII. Patr. p. 665. κρατεῖν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ.) — c) fide, i. e. *firmiter adhaereo*, seq. accusat. Col. 2, 19. κρατῶν τὴν κεφαλὴν, caput ecclesiae. Apoc. 2, 13. κρατεῖς τὸ ὄνομά μου. Semel seq. genitivo Hebr. 4, 14. κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας, firmi, fidi simus in confessione. Ab-

soluto Apoc. 2, 25. 3, 11. (2 Sam. 3, 6. Ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τοῦ οἴκου Σαούλ. Sic חזק Jes. 56, 4. 6. Job. 2, 4. 9.) — 4) teneo ne abeat, evadat, *retineo*, a) vi invitum, Act. 2, 24. Apoc. 7, 1. τοὺς ἀνέμους, ventos, quos scl. carcere inclusos cogitabant veteres. — b) precibus volentem, Act. 3, 11. (alii hic: *assectari, sequi eundo*) coll. 2 Reg. 4, 8. — c) animo retineo, Marc. 9, 10. τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς; nostrum: sie behielten die Sache bei sich; sensus: reticebant. (Test. XII. Patr. p. 683. ἐν ψυχῇ σου μὴ κρατήσῃς δόλον. Dan. 5, 12. ἀναγγέλλειν κρατούμενα, abscondita, chald. אֲחִידָן, aenigmata.) — d) singulari modo usurpatur Joh. 20, 23. κρατεῖν τὰς ἁμαρτίας, quod cum opponatur τῷ condonare, est: poenam asservare peccati, condonationem negare; — et Luc. 24, 16. ἐκρατοῦντο δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι, cohibebantur oculi. Sic חזק de cordis obduratione, ne sentiat, Exod. 7, 13. 22. 4, 21. — Saepius non legitur.

Κράτιστος, η, ον, (a κράτος) potentissimus, fortissimus Am. 6, 2. 2 Macc. 3, 2. ubi βασιλεῖς et κράτιστοι parum differunt; — *optimus*, (1 Reg. 15, 15.), *nobilissimus* (2 Macc. 4, 12.), quo sensu adhibebatur in compellandis hominibus illustribus, nobilibusque. Luc. 1, 3. κράτιστε Θεόφιλε. Act. 23, 26. τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι. 24, 3; 26, 25. *Joseph.* contr. Ap. 1, 1. κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε, pro quibus ib. 2, 1. leguntur: τιμιώτατέ μοι Ἐπαφρόδ.

Κράτος, εος, ους, τὸ, 1) *robur manus, corporis*, Sir. 47, 5. ἔδωκεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος, ἐξᾶραι ἄνθρωπον δυνατόν. — deinde: *vis, potentia* quaevis, Col. 1, 11. τὸ κράτος τῆς δόξης, potentia benevolentiae, i. e. benevolentia potentissima. — τὸ κράτος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, potentia roboris eius, i. e. summa eius potentia, Eph. 1, 19. 6, 10. ex hebraismo; Jes. 40, 26. Job. 21, 23. Dan. 4, 26. (τὸ κράτος τῆς θαλάσσης, vehementia, vis undarum, Psal. 89, 10.) — Κατὰ κράτος, *potenter, valde*, Act. 19, 20. — per metonymiam: *opus potentiae, facinus, miraculum*, Luc. 1, 51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ. (Psal. 118. 16. δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν.) — 2) *potestas summa, imperium*, Hebr. 2, 14. — de Dei imperio, 1 Tim. 6, 16. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. Jud. v. 25. Apoc. 1, 6. 5, 13. (2 Macc. 3, 34. 7, 17. 9, 17. 11, 4.) in quibus locis alii explicant: celebratio, uti hebr. עֹז interdum legatur, v. c. Psal. 8, 3. 89, 14.

Κραυγάζω, f. άσω, *clamo, vociferor, clamores tollo*, Matth. 12, 59. Joh. 18, 14. 19, 6. 15. Act. 22, 23. — κραυγ. τινι, clamo alicui, acclamo, Matth. 15, 22. — exclamo, Joh. 11, 43. — Esdr. 3, 13.

Κραυγή, ῆς, ἡ, *clamor, vociferatio*, LXX. pro זְעָקָה s. צְעָקָה, שַׁוְעָה; — dicitur a) de clamoribus acclamantium Apoc. 14, 18. — plangentium Apoc. 21, 4. Jer. 18, 22. 20,

16. Esth. 4, 5. — irascentium, Eph. 4, 31. coll. Jes. 5, 7. — preces enixissimas facientium et Dei auxilium implorantium, Hebr. 5, 7. Neh. 9, 9. Job. 34, 28. Psal. 5, 1. ubi v. 2. pro κραυγὴ leguntur φωνὴ τῆς δεήσεως. — tumultuantium, Act. 23, 9. ubi κραυγὴ pro tumultu. coll. Jes. 66, 6. ubi pro שָׁאוֹן. Jer. 49, 20. κραυγὴ τῆς θαλάσσης. — Per metonymiam, id quod clamore effertur, nuntiatur, *rumor*, *fama*, Matth. 25, 6. Gen. 18, 20. 21.

Κρέας, έατος, έαος contr. έως, τὸ, *caro*; *carnes*. Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 13. LXX. saepissime pro בָּשָׂר, Gen. 9, 4. Exod. 12, 8. Deut. 14, 8.

Κρείττων, (ter κρείσσων 1 Cor. 7, 9. 38. Phil. 1, 23.), ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (comparat. ab ἀγαθὸς) *melior*, i. e. *utilior*, *beatior*, *quod magis conducit*, 1 Cor. 7, 9. 38. 12, 31. Phil. 1, 23. Hebr. 11, 40. 12, 24. 1 Petr. 3, 17. 2 Petr. 2, 21. Exod. 14, 12. Psal. 84, 10. — *melior ratione morum* 1 Cor. 11, 17. Hebr. 6, 9. — *praestantior*, *nobilior*, Hebr. 7, 7. 20. 22. 8, 6. 9, 23. 10, 34. 11, 16. 35. Prov. 24, 5. — Saepius non legitur.

Κρέμαμαι, pendeo, vid. *Κρεμάω*.

Κρεμάω, f. κρεμάννυμι, f. άσω, *suspendo*, *ich hänge auf*, Act. 5, 30. 10, 39. κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Gen. 40, 19. 22. Deut. 21, 22. Esth. 6, 4. — Passiv. aor. ἐκρεμάσθην Matth. 18, 6. κρεμασθεὶς, Luc. 23, 39. 2 Sam. 18, 19. Esth. 5, 14. 7, 10. — *Medium* κρέμαμαι, quasi a κρέμημι, sive a perf. pass. κεκρέμαμαι, suspensus sum, *pendeo*, *ich hänge*, propr. Cant. 4, 4. — tropice κρέμαμαι ἔν τινι, pendeo ab aliqua re, positus sum in ea; Matth. 22, 40. ἐν ταύταις ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται, sensus: in his est summa praeceptorum in libris sacris, ad haec praecepta omnia reliqua redeunt. Tropice etiam Judith. 8, 24. ἐξ ἡμῶν κρέμαται ἡ ψυχὴ αὐτῶν. *Phil.* Tom. II. ed. Mang. p. 420. ὧν αἱ τοῦ ἔθνους ἐλπίδες ἐκρέμαντο. coll. Jes. 22, 42. — particip. κρεμάμενος, *pendens*, Luc. 28, 4. Gal. 3, 13. Deut. 21, 23. 2 Sam. 18, 10. (De forma grammatica huius verbi vid. Matthiae gramm. §. 240. *Rostii* gramm. p. 296.) Saepius non habetur.

Κρημνὸς, ου, ὁ, *locus praeruptus*, *praecipitium*. Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. vid. *Κατὰ* sub. I. 2 Chron. 25, 12.

Κρὴς, ητος, ὁ, *Cretensis*, *Cretae*, *insulae*, *incola*. Act. 2, 11. Tit. 1, 12. κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται. — *Hesych.* κρητίζειν· ἐπὶ τοῦ ψεύδεσθαι καὶ ἀπατᾷν. ἔταττον δὲ τὴν λέξιν ἀπὸ τοῦ τοὺς κρῆτας ψεύστας εἶναι.

Κρήσκης, ηντος, ὁ, lat. *Crescens*; nom. propr. 2 Tim. 4, 10.

Κρήτη, ης, ἡ; *Creta*, insula fertilissima et maxima

Archipelagi Graecorum, hodie *Candia*. Act. 27, 7. 12. 13. 21. Tit. 1, 5. [3, 16.].

Κριθὴ, ῆς, ἡ, hordeum. Apoc. 6, 6. — LXX. pro שְׂעֹרָה, Deut. 8, 8. Ruth. 1, 22. 3, 2.

Κρίθινος, η, ον, (a κρίθη) *hordaceus*; Joh. 6, 9. 13. — 2 Reg. 4, 42. ἄρτους κριθίνους. Judic. 7, 13. Ezech. 4, 12.

Κρίμα, τος, τὸ, (a κρίνω) hebr. מִשְׁפָּט, 1) *judicium, sententia*, a) judicium *cuiuscunque* de altero α) in utramque partem, Matth. 7, 2. Luc. 23, 40. ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ, idem ſtatuis, judicas de eo, quod alii. — β) ſententia ſiniſtra, *criminatio*, 1 Tim. 3, 6. — b) ſententia lata *judicis*, α) in utramque partem, Zach. 7, 9. — in N. T. maxime β) *ſententia damnatoria*, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. 24, 20. διδόναι εἰς κρίμα θανάτου, tradere ſupplicio mortis. Rom. 2, 2. 3. 5, 16. Apoc. 18, 20. τὸ κρίμα ὑμῶν, ſupplicium veſtrum. — ex hebr. *poena*, Rom. 3, 8. 13, 2. ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται, ſibi poenas contrahent. 1 Cor. 11, 29. κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει, edendo poenas ſibi contrahit, coll. v. 30. Gal. 5, 10. 1 Tim. 5, 12. ἔχειν κρίμα, puniri. 1 Petr. 5, 12. 1 Petr. 4, 17. 2 Petr. 2, 3. Jud. v. 4. — Ezech. 5, 8. 10. 30, 19. Sir. 21, 5. — c) judicium extremum, Act. 24, 25. Hebr. 6, 2. — 2) ex hebr. *lis, cauſa*, 1 Cor. 6, 7. 11, 34. ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχ. ne ad lites agendas videamini conveniſſe. LXX. Job. 31, 13. Exod. 18, 22. 23, 6. — 3) *ratio reddenda*, Verantwortung, Jac. 3, 1. — 4) *decretum, conſilium de hominum fatis*; ita de Dei decretis a) transitive, Rom. 11, 33. ubi in altero membro ὁδοί. Pſal. 19, 10. 35, 6. 17, 1. — Sic quoque explico Joh. 9, 39. εἰς κρίμα ἦλθον, i. e. veni, ut ratum faciam Dei decretum hoc etc. (Alii malunt κρίμα ſenſu proximo accipere de diſcretione, et vertere: veni ut diſcernantur homines, ut appareat qui probi improbive ſint.) — b) intransitive: *fata, ſors*, quae ex decreto Dei eveniunt, Apoc. 17, 1. Sic מִשְׁפָּט Jeſ. 40, 27. — Cum reges eſſent ſimul judices ſummi, שָׁפַט quoque eſt *impero, regno*, et κρίνω, praeſum, regno, v. c. Sap. 6, 4. 12, 18. Sir. 4, 16. Inde 5) Apoc. 20, 4. κρίμα eſt *imperium*. cf. Pſal. 7, 21. et vid. Κρίνω. — Saepius non legitur.

Κρίνον, ου, τὸ, lilium; Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. — LXX. pro פֶּרַח Exod. 37, 18, 20. שׁוֹשַׁן Cantic. 2, 16. 6, 1.

Κρίνω, f. ινῶ, — LXX. pro רִיב, דִּין, maxime pro שָׁפַט — 1) ſecerno, ſegrego; *Hom.* Iliad. 2. 362. coll. Ezech. 7, 14. — eligo, ſeligo, 3 Macc. 13, 15. *Joſeph.* Antiq. 11, 3. 10. κεκριμένοι ἄρχοντες. — Cum in ſeparatione et electione ſit judicium, eſt 2) *judico*, et quidem a) universe: *judico, ſententiam fero*, Matth. 7, 2. Luc. 7, 43. Joh. 7, 24. 8, 15 ſq. 26. 50. Act. 15, 19. Rom. 2, 16. 1 Cor. 10, 29. ἡ ἐλευθερία

μαι κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως, de mea libertate statuitur, sententia fertur ex alterius conscientiae judicio. 1 Cor. 11, 13. 2 Cor. 5, 15. — b) *censeo, habeo, aestumo*, Act. 13, 46. οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτούς. ib. 16, 15. 26, 8. Rom. 3, 7. 14, 5. κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν, diem diei praeferre; et κρίνειν πᾶσαν ἡμέραν, parem aestumare quemque diem. 1 Cor. 2, 2. coll. Sap. 2, 22. *Joseph.* Antiq. 4, 8. 2. κριθείητε εὐδαιμονέστατοι. — c) *dijudico, arbitror*, Act. 4, 19. 1 Cor. 10, 15. coll. Gen. 16, 5. Jud. 11, 27. — (Inde ex adjuncto explico, interpretor, v. c. somnium, *Joseph.* Antiq. 10, 10. 6. et 10, 11. 2. Dan. 2, 7. Job. 39, 32.) — d) sensu forensi, de judicio cum Dei tum hominum, ubi est α) *jus dico, judico, sententiam fero*, Luc. 12, 57. κρίνετε τὸ δίκαιον, judicatis juste. Joh. 18, 31. Act. 23, 3. 24, 6. Rom. 3, 6. 1 Cor. 5, 12 sq. Jac. 2, 12. 1 Petr. 1, 17. 2, 23. 4, 5. Apoc. 11, 18. 20, 12. 13. — β) *judicium habeo*, Joh. 5, 22. et fortasse etiam v. 30. Act. 17, 31. 2 Tim. 4, 1. — passiv. *in jus vocor*, Joh. 16, 11. Act. 23, 6. 24, 21. 26, 6. Rom. 3, 4. νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε, caussa vincis, si lis tibi intenditur, i. e. justus appares, si peccator propter poenas sibi inflictas te injustitiae accusat. vid. Psal. 51, 5. et *Elsneri* obss. II, p. 18. — γ) *caussam ago*, seq. ἐπὶ, Act. 25, 9. 10. 20. 1 Cor. 6, 1. 6. — *litigo* coram judice, Matth. 5, 40. 1 Cor. 6, 6. coll. Prov. 28, 25. Eccles. 6, 10. Judic. 8, 1. — 3) refertur ad sententiam latam, et est: *decerno, volo, constituo, placet mihi*, Act. 16, 4. τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα, decreta sancita, ib. 20, 16. 21, 25. 25, 25. 27, 1. ἐκρίθη, placuit. 1 Cor. 7, 37. 2 Cor. 2, 1. Tit. 3, 12. Rom. 14, 13. τοῦτο κρίνετε μᾶλλον, hoc potius placeat vobis, i. e. huic potius studete. vid. 3 Esdr. 6, 22. ἐὰν κρίνηται (Esdr. 5, 17. in textu hebr. רְעוּת, voluntas) τῷ κυρίῳ. ib. 9, 94. ὡς ἐκρίθη σοι (Esdr. 10, 3.) 2 Macc. 15, 21. 3 Macc. 1, 7. Sap. 8, 9. Judith. 11, 13. *Joseph.* Ant. 1, 4. et 7, 1. 5. — 4) ex usu scriptorum nostrorum et hebraico dicendi genere, κρίνω saepius habet notionem aliam adjunctam, quae est primaria et vertendo exprimenda; scilicet a) *sinistre, severe judico*, i. e. *damno*, Matth. 7, 1. Luc. 6, 37. Rom. 2, 1. 3. 14, 3. 4. 10. 13. 22. 1 Cor. 4, 5. Col. 2, 16. — *damnandum declaro*, Rom. 2, 27. (vid. Γράμμα) Jac. 4, 11. 12. — b) sensu forensi: *reum declaro, damno*, Luc. 19, 22. Joh. 7, 51. Rom. 2, 12. 1 Cor. 5, 3. cf. Psal. 5, 11. Job. 10, 2. — c) *poenam annuntio*, s. *expeto*, i. e. *punio*, Joh. 3, 17. 18. 12, 47 sq. Act. 3, 13. 7, 7. 13, 27. 1 Cor. 11, 31 sq. 2 Thess. 2, 12. Hebr. 13, 4. 1 Petr. 4, 6. Apoc. 6, 10. 16, 5. 18, 8. 20. ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς, Deus supplicii vestri poenas ab ea repetiit. ib. 19, 2. 11. coll. Jes. 66, 16. Ezech. 38, 22. Sap. 11, 9. — etiam: libero ab injuria puniendo adversarios s. persecutores, *vindico*, Hebr.

10, 30. Deut. 32, 35 sq. Gen. 30, 6. Prov. 29, 9. — d) *guberno, praesum, impero*, ita tamen ut notio imperandi et juris dicendi simul spectetur; Matth. 19, 28. κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς, scl. praemii loco, vid. v. 29. Luc. 22, 30. 1 Cor. 6, 2. 3. coll. Judic. 12, 7. 9. 15, 20. 16, 32. 1 Sam. 4, 19. Sir. 4, 15. κρίνεῖ ἔθνη, Sap. 3, 8. κρινοῦσι ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν. coll. c. 5, 1—16. et 1, 1. ubi κρίνοντες τὴν γῆν sunt summi judices, reges. — Saepius non legitur.

Κρίσις, εως, ἡ, (a κρίνω) — LXX. pro דִּין, רִיב, maxime pro מִשְׁפָּט, 1) segregatio; — electio. — 2) *judicium, arbitrium*, Joh. 7, 24. 8, 16. (*Joseph*. c. Apion. 1, 24. ὑγιαίνοντες τῇ κρίσει.) (Etiam beneplacitum, Sir. 38, 16. Tob. 7, 12.) — Sensu forensi: a) *judicium*, i. e. judicandi actus, judicium quod habetur, Jac. 2, 13. vid. Ἔλεος. — De judicio extremo, Matth. 12, 41 sq. Luc. 10, 14. 11, 31 sq. Joh. 5, 27. κρίσιν ποιεῖν, (*Joseph*. Antiq. 6, 3. 2. τὰς κρίσεις πρὸς τὸ κέρδος ποιούμενοι.) Joh. 5, 30. Hebr. 9, 27. Jud. v. 15. Idem in formula ἡμέρα τῆς κρίσεως, Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 12, 36. [Marc. 6, 11.] 1 Joh. 4, 17. 2 Petr. 2, 9. 3, 7. κρίσις μεγάλης ἡμέρας, Jud. v. 6. Ὥρα τῆς κρίσεως, Apoc. 14, 7. coll. Prov. 6, 34. — b) *sententia lata*, Rechtsspruch, 2 Petr. 2, 11. vid. Βλάσφημος. Jud. v. 9. κρίσις βλασφημίας, coll. Jes. 59, 4. — 3) Ex usu nostrorum scriptorum, ut κρίνω, saepius habet notionem adjunctam, quae est primaria et vertendo reddenda, scil. a) *retributio in judicio*, in utramque partem, Joh. 5, 22. τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ, omnem retributionem cum piorum tum impiorum filio tradidit. — b) *damnatio, poena* ex judicis decreto, Joh. 5, 24. 12, 31. νῦν κρίσις ἐστι, jam poenae instant hominibus huius aevi. ib. 16, 8. 11. Act. 8, 33. Hebr. 10, 27. 2 Petr. 2, 4. Apoc. 16, 7. 19, 2. 18, 10. Jes. 34, 8. 35, 4. Sic quoque κρίσις τῆς γεέννης, Matth. 23, 33. κρισ. αἰώνιος, Marc. 3, 29. ἀνάστασις κρίσεως i. e. εἰς κρίσιν, ad poenas sustinendas. Joh. 5, 29. De poena etiam Matth. 12, 18. κρίσις est intelligendum, cf. Hos. 1, 11. Jes. 42, 1. Alii hic explicant *decretum, lex, placitum* (Sap. 17, 1. Esth. 1, 13. Deut. 11, 1. Exod. 15, 25. 2 Chron. 35, 13.) referuntque ad doctrinam christianam. — Metonymice: c) *culpa*, quae damnat, Joh. 3, 19. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, in eo autem est culpa quae damnat. — d) *vindicatio, ultio* justi, quae fit eo, quod injustus punitur, 2 Thess. 1, 5. ubi κρίσις τοῦ θεοῦ est vindicatio Christianorum ab adversariis horumque punitio. cf. Psal. 140, 13. Jes. 1, 24. — 4) *justitia*, Matth. 23, 33. Luc. 11, 42. coll. Gen. 18, 25. Jer. 10, 24. 17, 11. — 5) *judex*, s. *judices* qui jus dicunt; Matth. 5, 21. 22. ubi κρίσις, cum distinguatur a synedrio, est judicium minus, judices cuiusvis urbis vel loci, de quibus vid. Deut. 16, 18. 2 Chron. 19, 5. Secundum Josephum eius-

modi judices septem quovis loco erant constituti; Ant. 4, 8. 14. ἀρχέσθωσαν καθ' ἑκάστην πόλιν ἑπτά. Idem de bell. 2, 20. 5. Ἰώσηπος, εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐλθὼν — τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης τῆς γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν. Vid. *Krebs.* in obs. Flav. p. 19 sqq. — Restant duo loca admodum dubiae interpretationis; a) 1 Tim. 5, 24. προάγουσαι (scl. αὐτοὺς) εἰς κρίσιν, quae producunt eos ad judicem i. e. tam publica sunt, ut magistratum causam cognoscere oporteat; vel: excitantes poenas, i. e. quorum poena non deerit. Alii: ita aperta sunt, ut facile sit de iis certum judicium ferre, ut nos impellant ad judicium de iis ferendum. — b) Matth. 12, 20. ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν, e Jes. 42, 2. repetita, ubi autem non eadem leguntur. Alii: usque quo victoriosam reddiderit doctrinam (κρίσις praecepta Dei) evangelicam. cf. *Raphelius* in annot. e Polyb. ad h. l. Alii: usque dum causam, de qua disceptatur (sic κρίσις Gen. 14, 7.) obtinuerit. Vid. *Krebs.* in obss. Flav. ad h. l. Posset κρίσις ex mente Evangelistae intelligi sensu militari, quo de *exitu pugnae*, de decretorio proelio interdum dicitur, v. c. 2 Macc. 15, 17. 20. ibid. 13, 13. 14, 18. Dionys. Halic. 9, 35. ταλαντευομένη τῇδε καὶ τῇδε ἡ κρίσις τοῦ πολέμου. *Joseph.* Antiq. 7, 5. πολλαῖς μάχαις κριθείς. Iam sensus: usque dum in pugna decretoria vicerit. Sed obstat ἐκβάλλω; quare κρίσιν potius de *fato ultimo*, *morte* intelligere vellem: usque dum supplicium (in resurrectione) victor abjecerit. cf. Sir. 38, 16. Lib. Henoch (*Fabric.* Codex Pseudepigr. T. I. p. 187.); ubi martyres, mortem perpessi angelos implorant; εἰσαγάγετε τὴν κρίσιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν ἐνώπιον κ. τ. λ. Si κρίσις nostris scriptoribus de electione et separatione diceretur (ut κρίνω) putarem abstractum pro concreto positum esse: usque dum electos (scl. e gentibus, separatos veri Dei cultores, vid. Matth. 25, 32 sq.) ad victoriam eduxerit. cf. Ἐκβάλλω. — Saepius non habetur.

Κρίσπος, ου, ὁ, *Crispus*, nom. pr. praefectus Synagogae Corinthi; Act. 18, 8. 1 Cor. 1, 14.

Κριτήριον, ίου, τὸ, (a κρίνω) 1) norma ad judicandum, instrumentum exploratorium; nota, indicium rei. — 2) locus ubi judicium habetur, *tribunal* judicis, Susann. v. 49. — metonym. *judices congregati*, *judicium*, Dan. 7, 10. 26. 1 Reg. 7, 7. Exod. 21, 6. — Sic in N. T. Jac. 2, 6. — Ex adjuncto 3) *causa*, *lis*; sic 1 Cor. 6, 2. 4.

Κριτής, οῦ, ὁ, LXX. pro דַּיָּן et שֹׁפֵט; — 1) *qui rem aliquam judicat*, *judicium ferens*, Jac. 2, 4. κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν, vid. *Διαλογισμός*. — *sinistre judicans*, qui reprehendit, Jac. 4, 11. κριτὴς νόμου, qui judicium de lege sibi arrogat, legis magistrum se gerit. coll. Job. 13, 8. —

2) *arbiter* inter duos litigantes, Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Act. 18, 15. Sap. 15, 7. 1 Sam. 24, 16. — 3) *judex*, qui jus dicit, a) civilis, Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. 18, 2. 6. nisi hic est praefectus. Jac. 4, 12. νομοθέτης καὶ κριτής. Esdr. 7, 24. Deut. 16, 18. — b) divinus, *qui sortem definit* hominum, Act. 10, 42. 2 Tim. 4, 8. Jac. 5, 9. — ex adjuncto: *vindex, ultor*, Hebr. 12, 23. κριτῇ θεῷ πάντων, ad vindicem nostrum, qui est dominus supremus omnium. coll. Psal. 7, 11. 68, 5. τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφάνων καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν. 2 Macc. 12, 6. — 4) ex hebraismo: *praefectus, princeps*, a) de praefectis romanis Act. 24, 10. — b) de magistratibus Israelitarum summis qui κατ' ἐξοχὴν שֹׁפְטִים, κριταὶ, dicuntur, Act. 13, 20. Jud. 2, 16. 18. 19. Ruth. 1, 1. 2 Sam. 23, 22. *Joseph.* Antiq. 6, 5. 4. coll. Sir. 10, 1. 2. 24. Epist. Jer. v. 14. „idolum sceptrum tenens ὡς ἄνθρωπος κριτὴς χώρας. 3 Esdr. 2, 17. κριταὶ ἐν κοίλῃ συρίᾳ. — Saepius non legitur.

Κριτικὸς, ή, ὸν, (a κρίνω) *ad dijudicandum aptus, judicandi peritus.* — Cum κρίνειν saepius sit explicare, interpretari res absconditas, pervestigare quae obscura sunt, (vid. Κρίνω sub no. 1.) itemque κρίσις dicatur de pervestigatione, explicatione (v. c. somnii, *Joseph.* Antiq. 10, 10. 3. et 4.), λόγος κριτικὸς ἐνθυμήσεων, Hebr. 4, 12. est verbum *quod pervestigat* intima cordis. conf. vers. 13. *Hesych.*: κριτικὸς ἐνθυμήσεων· διακρίνων λογισμούς.

Κρούω, f. ούσω, *pulsa fores*, de introituro; de exituro usurpatur ψοφεῖν, crepare. — Κρούω τὴν θύραν, Luc. 13, 25. Act. 12, 13. 16. (ἐπὶ τὴν θύραν, Judic. 19, 22. Cant. 5, 13. τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, Judith. 14, 14.) — Κρούω simpliciter, Matth. 7, 7 sq. Luc. 11, 9 sq. 12, 36. Apoc. 3, 20.

Κρυπτὴ, ῆς, ἡ, (a κρύπτω) scl. στοὰ *crypta, locus abditus.* Ita apud Athenaeum 5, p. 205. (*Sueton.* Calig. 58. Vitruv. 6, 8. Juvenal. 5, 106.) Semel Luc. 11, 33. εἰς κρυπτὴν τίθησι, in locum occultum, ubi scl. nemo est, ponit. Alii εἰς κρυπτὴν ex hebraismo ubi foemininum ponitur loco neutrius accipiunt pro εἰς κρυπτὸν, ut quidam codd. legunt ex emendatione. — Non autem locus ipse absconditus sed potius locus sive vas in quo aliquid absconditur, indicatur, ut respondeat verbis c. 8, 16. καλύπτει αὐτὸν σκεύει.

Κρυπτὸς, ή, ὸν, (a κρύπτω) *absconditus, occultus.* Matth. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. 12, 2. — τὰ κρυπτά τινος, occultae actiones, cogitationes, consilia, Rom. 2, 16. 1 Cor. 14, 25. 2 Cor. 4, 2. (vid. Αἰσχύνη.) 1 Cor. 4, 5. τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, quae alta caligine sunt tecta. — Ἐν τῷ κρυπτῷ, in occulto, ita ut nemo videat et cognoscat, Matth. 6, 4. 6. 18. ἐν κρυπτῷ, in occulto, clam; Joh. 7, 4. 10. 18, 20. — Rom. 2, 29. ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ (scl. τῆς ψυχῆς, s. καρδίας) Ἰουδαῖος, Judaeus internus, qui non circumcisione, sed moribus, placitis cognoscitur. — 1 Petr. 3, 4. ὁ κρυπτὸς τῆς

modi judices septem quovis loco erant constituti; Ant. 4, 8. 14. ἀρχέσθωσαν καθ' ἑκάστην πόλιν ἑπτά. Idem de bell. 2, 20. 5. Ἰώσηπος, εἰς τὴν γαλιλαίαν ἐλθὼν — τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης τῆς γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν. Vid. *Krebs.* in obs. Flav. p. 19 sqq. — Restant duo loca admodum dubiae interpretationis; a) 1 Tim. 5, 24. προάγουσαι (scl. αὐτοὺς) εἰς κρίσιν, quae producunt eos ad judicem i. e. tam publica sunt, ut magistratum causam cognoscere oporteat; vel: excitantes poenas, i. e. quorum poena non deerit. Alii: ita aperta sunt, ut facile sit de iis certum judicium ferre, ut nos impellant ad judicium de iis ferendum. — b) Matth. 12, 20. ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν, e Jes. 42, 2. repetita, ubi autem non eadem leguntur. Alii; usque quo victoriosam reddiderit doctrinam (κρίσις praecepta Dei) evangelicam. cf. *Raphelius* in annot. e Polyb. ad h. l. Alii: usque dum caussam, de qua disceptatur (sic κρίσις Gen. 14, 7.) obtinuerit. Vid. *Krebs.* in obss. Flav. ad h. l. Posset κρίσις ex mente Evangelistae intelligi sensu militari, quo de *exitu pugnae*, de decretorio proelio interdum dicitur, v. c. 2 Macc. 15, 17. 20. ibid. 13, 13. 14, 18. Dionys. Halic. 9, 35. ταλαντευομένη τῇδε καὶ τῇδε ἡ κρίσις τοῦ πολέμου. *Joseph.* Antiq. 7, 5. πολλαῖς μάχαις κριθείς. Iam sensus: usque dum in pugna decretoria vicerit. Sed obstat ἐκβάλλω; quare κρίσιν potius de *fato ultimo*, *morte* intelligere vellem: usque dum supplicium (in resurrectione) victor abjecerit. cf. Sir. 38, 16. Lib. Henoch (*Fabric.* Codex Pseudepigr. T. I. p. 187.); ubi martyres, mortem perpessi angelos implorant; εἰσαγάγετε τὴν κρίσιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν ἐνώπιον κ. τ. λ. Si κρίσις nostris scriptoribus de electione et separatione diceretur (ut κρίνω) putarem abstractum pro concreto positum esse: usque dum electos (scl. e gentibus, separatos veri Dei cultores, vid. Matth. 25, 32 sq.) ad victoriam eduxerit. cf. Ἐκβάλλω. — Saepius non habetur.

Κρίσπος, ου, ὁ, *Crispus*, nom. pr. praefectus Synagogae Corinthi; Act. 18, 8. 1 Cor. 1, 14.

Κριτήριον, ίου, τὸ, (a κρίνω) 1) norma ad judicandum, instrumentum exploratorium; nota, indicium rei. — 2) locus ubi judicium habetur, *tribunal* judicis, Susann. v. 49. — metonym. *judices congregati*, *judicium*, Dan. 7, 10. 26. 1 Reg. 7, 7. Exod. 21, 6. — Sic in N. T. Jac. 2, 6. — Ex adjuncto 3) *causa*, *lis*; sic 1 Cor. 6, 2. 4.

Κριτής, οῦ, ὁ, LXX. pro דַּיָּן et שֹׁפֵט; — 1) *qui rem aliquam judicat*, *judicium ferens*, Jac. 2, 4. κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν, vid. Διαλογισμός. — *sinistre judicans*, qui reprehendit, Jac. 4, 11. κριτὴς νόμου, qui judicium de lege sibi arrogat, legis magistrum se gerit. coll. Job. 13, 8. —

2) *arbiter* inter duos litigantes, Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Act. 18, 15. Sap. 15, 7. 1 Sam. 24, 16. — 3) *judex*, qui jus dicit, a) civilis, Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. 18, 2. 6. nisi hic est praefectus. Jac. 4, 12. νομοθέτης καὶ κριτής. Esdr. 7, 24. Deut. 16, 18. — b) divinus, *qui sortem definit* hominum, Act. 10, 42. 2 Tim. 4, 8. Jac. 5, 9. — ex adjuncto: *vindex, ultor*, Hebr. 12, 23. κριτῇ θεῷ πάντων, ad vindicem nostrum, qui est dominus supremus omnium. coll. Psal. 7, 11. 68, 5. τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφάνων καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν. 2 Macc. 12, 6. — 4) ex hebraismo: *praefectus, princeps*, a) de praefectis romanis Act. 24, 10. — b) de magistratibus Israelitarum summis qui κατ' ἐξοχὴν שֹׁפְטִים, κριταί, dicuntur, Act. 13, 20. Jud. 2, 16. 18. 19. Ruth. 1, 1. 2 Sam. 23, 22. *Joseph.* Antiq. 6, 5. 4. coll. Sir. 10, 1. 2. 24. Epist. Jer. v. 14. „idolum sceptrum tenens ὡς ἄνθρωπος κριτὴς χώρας. 3 Esdr. 2, 17. κριταὶ ἐν κοίλῃ συρίᾳ. — Saepius non legitur.

Κριτικός, ή, όν, (a κρίνω) *ad dijudicandum aptus, judicandi peritus.* — Cum κρίνειν saepius sit explicare, interpretari res absconditas, pervestigare quae obscura sunt, (vid. Κρίνω sub no. 1.) itemque κρίσις dicatur de pervestigatione, explicatione (v. c. somnii, *Joseph.* Antiq. 10, 10. 3. et 4.), λόγος κριτικὸς ἐνθυμήσεων, Hebr. 4, 12. est verbum *quod pervestigat* intima cordis. conf. vers. 13. *Hesych.*: κριτικὸς ἐνθυμήσεων· διακρίνων λογισμούς.

Κρούω, f. ούσω, *pulso fores*, de introituro; de exituro usurpatur ψοφεῖν, crepare. — Κρούω τὴν θύραν, Luc. 13, 25. Act. 12, 13. 16. (ἐπὶ τὴν θύραν, Judic. 19, 22. Cant. 5, 13. τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, Judith. 14, 14.) — Κρούω simpliciter, Matth. 7, 7 sq. Luc. 11, 9 sq. 12, 36. Apoc. 3, 20.

Κρυπτή, ῆς, ἡ, (a κρύπτω) scl. στοὰ *crypta, locus abditus.* Ita apud Athenaeum 5, p. 205. (*Sueton.* Calig. 58. Vitruv. 6, 8. Juvenal. 5, 106.) Semel Luc. 11, 33. εἰς κρυπτὴν τίθησι, in locum occultum, ubi scl. nemo est, ponit. Alii εἰς κρυπτὴν ex hebraismo ubi foemininum ponitur loco neutrius accipiunt pro εἰς κρυπτόν, ut quidam codd. legunt ex emendatione. — Non autem locus ipse absconditus sed potius locus sive vas in quo aliquid absconditur, indicatur, ut respondeat verbis c. 8, 16. καλύπτει αὐτὸν σκεύει.

Κρυπτός, ή, όν, (a κρύπτω) *absconditus, occultus.* Matth. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. 12, 2. — τὰ κρυπτά τινος, occultae actiones, cogitationes, consilia, Rom. 2, 16. 1 Cor. 14, 25. 2 Cor. 4, 2. (vid. Αἰσχύνη.) 1 Cor. 4, 5. τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, quae alta caligine sunt tecta. — Ἐν τῷ κρυπτῷ, in occulto, ita ut nemo videat et cognoscat, Matth. 6, 4. 6. 18. ἐν κρυπτῷ, in occulto, clam; Joh. 7, 4. 10. 18, 20. — Rom. 2, 29. ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ (scl. τῆς ψυχῆς, s. καρδίας) ἰουδαῖος, Judaeus internus, qui non circumcisione, sed moribus, placitis cognoscitur. — 1 Petr. 3, 4. ὁ κρυπτὸς τῆς

καρδίας ἄνθρωπος, homo internus, qui oculis non conspicitur. (Sap. 7, 21. τὰ κρυπτὰ, invisibilia.)

Κρύπτω, ψω, (LXX. pro הֶחְבִּיא, הִסְתִּיר, צָפַן, e. g. Jos. 6, 17. Deut. 7, 20. Jos. 2, 6.) *abscondo, occulto*; — de rebus, eventu rerum, consiliis, personis. Matth. 13, 35. 44. ἔκρυψε iterum recondidit, obtexit. 25, 25. Luc. 18, 34. Hebr. 11, 23. ἐκρύβη ὑπὸ τῶν πατέρων. Joh. 19, 38. κεκρυμμένος, clandestinus. Apoc. 6, 15. ἔκρυψαν ἑαυτούς. ib. v. 16. c. 2, 17. κεκρυμμεν. sol. in coelo, sive in arca foederis coelesti. — Med. κρύπτομαι, *abscondo me, absconditus sum, lateo*; Col. 3, 3. ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ, vita nostra s. felicitas simul cum Christi vita latet nunc quidem in coelo, recondita est apud Deum. (Psal. 31, 19. χρηστότητός σου, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε, hebr. צָפַן, abscondo, asservo.) cf. 1 Sam. 10, 22. Jer. 23, 24. — In significatione medii legitur etiam aor. 2. pass. ἐκρύβην, occulto me, Joh. 8, 59. 12, 36. cf. Gen. 3, 8. 10. 1 Sam. 13, 6. — οὐ δύναται κρυβῆναι non potest latere, Matth. 5, 14. 1 Tim. 5, 25. Jer. 49, 9. — ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου, Luc. 19, 42. (Deut. 7, 20. οἱ κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ, occultantes se a te.) Saepius non legitur.

Κρυσταλλίζω, f. ίσω, (a κρύσταλλος) *instar crystalli splendeo*, Act. 21, 11. κρυσταλλίζων i. e. κρυσταλλοειδής, Sap. 19, 20.

Κρύσταλλος, ου, ὁ, (a κρύος, frigus et στέλλομαι concresco) propr. quod gelu concrescit, glacies, Job. 6, 16. Sap. 16, 22. Sir. 43, 20. grando, Num. 11, 7. Test. XII. Patr. p. 546. — deinde *crystallus* s. *crystallum*, gemma pellucida, Apoc. 4, 6. 22, 1. coll. Jes. 54, 12. *Plin.* Hist. Nat. 37, 2.

Κρυφαῖος, αία, αῖον, occultus, absconditus, a κρύφα s. κρυφῇ, clam. Matth. 6, 18. ubi codd. ἐν τῷ κρυφαίῳ pro ἐν τῷ κρυπτῷ habent; coll. Jer. 23, 4. Sap. 17, 3.

Κρυφῇ, adv. *occulte, clam*, a κρυφός. Eph. 5, 12. — coll. Jes. 29, 15. 45, 19. Jer. 38, 16.

Κτάομαι, ῶμαι, f. κτήσομαι, LXX. hebr. קָנָה, 1) *comparo mihi, acquiro*, Matth. 10, 9. Act. 1, 18. ἐκτήσατο, emendi auctor extitit, (*Joseph.* Antiq. 9, 8. 3. τὴν βασιλείαν ἐκτήσατο, auctor fuit ut restitueretur regnum.) Act. 8, 20. 22, 28. Gen. 25, 10. 47, 19. 49, 30. — 2) *possideo, habeo*, Luc. 18, 12. Gen. 36, 6. 46, 6. — ex adjuncto; *utor aliqua re, teneo*, teneo imperio, Luc. 21, 19. κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὑπομονῇ, firmi estote in patientia s. constantia, haltet eure Seelen in Geduld. 1 Thess. 4, 4. vid. Σκεῦος. coll. Sir. 22, 27. πίστιν κτᾶσθαι μετά τινος, fidem praestare, fideliter agere. Sir. 51, 20. καρδίαν ἐκτησάμην μετ' αὐτῆς i. q. ibid. τὴν ψυχήν μου κατεύθυνα εἰς αὐτήν. Jes. 1, 3. ὁ κτησάμενος, dominus i. q. κύριος, קֹנֵהוּ. — Saepius non habetur.

Κτῆμα, τος, τὸ, (a κτάομαι) id, quod aliquis possidet, diciturque de pecunia, agris, aedificiis etc. *possessio, opes, bona.* Matth. 19, 22. Marc. 10, 22. Act. 2, 45. 5, 1. — LXX. pro נַחֲלָה Job. 20, 29. 27, 13. כֶּרֶם Hos. 2, 15. שָׂדֶה Prov. 23, 10. (De supellectile *Joseph.* de bell. 4, 9. 11.)

Κτῆνος, εος, ους, τὸ, *jumentum*, animal portando adsuetum s. quo quis vehitur, Luc. 10, 34. Act. 23, 24. Apoc. 18, 13. — Gen. 30, 44. 31, 43. (צאן). Gen. 13, 2. 7. (מִקְנֶה). Num. 20, 4. 8. (בְּעִיר). — 1 Cor. 15, 39. dicitur pars pro toto, jumenta pro animalibus *quadrupedibus*; sic Gen. 1, 25. 26. 2, 20. pro בְּהֵמָה.

Κτήτωρ, ορος, ὁ, (a κτάομαι — κέκτηται) *possessor, dominus*; Act. 4, 34. (*Diod. Sic.* 4, 34. οἱ κτήτορες τῶν χωρίων ἢ οἰκιῶν.)

Κτίζω, f. ίσω, 1) *condo* (urbem exstruo 3 Esdr. 4, 53. *Joseph.* Antiq. 4, 8. 5. κτίζειν πόλεις. coll. Levit. 16, 16.) — *creo*; de Deo mundum creante, Marc. 13, 19. Rom. 1, 25. 1 Cor. 11, 9. Eph. 3, 9. Col. 3, 10. 1 Tim. 4, 3. — de filio Dei creante Col. 1, 16. — LXX. hebr. בָּרָא, Deut. 4, 32. Psal. 89, 12. 104, 31. Gen. 14, 19. Sap. 10, 1. 14. — De formatione animi, morum; Eph. 2, 10. κτισθέντες ἐν χριστῷ ἰησ. ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς. Eph. 4, 24. κατὰ θεὸν κτισθεὶς ἄνθρωπος. (Psal. 51, 11. καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί.) — 2) *efficio ut fit, facio*, Eph. 2, 15. κτίσῃ τοὺς δύο εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. coll. Sir. 7, 16. γεωργίαν ὑπὸ ὑψίστου ἐκτισμένην. Sir. 38, 1. καὶ γὰρ αὐτὸν (medicum) ἔκτισεν ὁ κύριος, Deus esse voluit. coll. Sir. 49, 14 sq. — Saepius non legitur.

Κτίσις, εως, ἡ, (κτίζω) 1) *exstructio*, (*Joseph.* c. Ap. 1, 2. κτίσεις τῶν πόλεων) *creatio*, actus creandi, Marc. 10, 6. ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως. 13, 19. Rom. 1, 20. 2 Petr. 3, 4. (Psalt. Salom. 8, 7. ἀπὸ κτίσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.) — 2) *res creata, creatura*, i. q. κτίσμα, a) universe, Rom. 1, 25. 8, 39. Col. 1, 15. Hebr. 4, 13. Apoc. 3, 14. Sir. 16, 17. Judith. 9, 12. 16, 11. — b) res huius terrae visibiles Hebr. 9, 11. οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, quod non ex terrestri materia factum est. (Sic κτίσις res visibiles huius mundi, Sap. 2, 6. 5, 17. — c) homines, Marc. 16, 15. κηρύξατε τὸ εὐαγγ. πάσῃ τῇ κτίσει. Col. 1, 23. — d) sensu morali: καινὴ κτίσις, 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. i. q. καινὸς ἄνθρωπος, novus homo, qualis efficitur emendatus cum intellectu tum moribus per religionem christianam. — 3) *res instituta, institutum, ordo*; de magistratibus 1 Petr. 2, 13. vid. *Κτίζω* sub. no. 2. Sic Sap. 16, 24. 19, 6. κτίσις est rerum natura, quatenus ordine, lege tenetur. — Restat locus vexatissimus Rom. 8, 19. 22. ubi κτίσιν dictum putant alii de omnibus hominibus; alii de Christianis; alii denique de rebus creatis omnino, quippe qui moneant, antiquioribus, potissimum Judaeis, opinionem de mundo usne senescente et statu rerum humanarum ad finem prope-

rante, a Deo autem in melius restituendo et instaurando fuisse familiarem. Offendimus in hanc opinionem in scriptis Philonis, Rabbinorum aliorumque. cf. 4 Esdr. 4, 10. „seculum perdidit juventutem suam et tempora appropinquant senescere." vid. ibid. c. 5, 49 sqq. coll. 2 Petr. 3, 13. Act. 3, 21.

Κτίσμα, τος, τὸ, (a κτίζω) *creatura,* — de animantibus, 1 Tim. 4, 4. Apoc. 5, 13. 8, 9. Sap. 9, 2. (de rebus creatis omnino, Sap. 13, 5.) — metaph. creatura spiritualis, homo vi divina per religionem recens formatus ad integritatem mentis, Jac. 1, 18.

Κτιστής, ου, ὁ, (κτίζω) *creator, conditor;* 1 Petr. 4, 19. — Judith. 9, 13. Sir. 24, 8. 2 Macc. 1, 24. 13, 14.

Κυβεία, ας, ἡ, (a κύβος cubus) *alea,* das Würfelspiel. Sic profanis. In N. T. semel Eph. 4, 14. ubi tropice κυβεία τῶν ἀνθρώπων, cum aleatores pravis quaestum quaerere soleant artibus, est: vel *nequitia,* ut vertit vulgatus, vel *fraudulentia.* Eodem modo κυβεύειν apud Arrian. diss. Epict. 2, 19. et 3, 21. legi docuit *Elsnerus* obss. II. p. 215. *Suid.* κυβεία· πανουργία. Vocem κυβεία suam quoque fecerunt Rabbini (קוּבְיָא), eamque nunc de alea, nunc de *fraude* et *rapina* adhibuerunt. Vid. *Schoettgen.* horae hebr. ad h. l. *Buxtorf.* lex. p. 1984. Alii explicant *inconstantiam;* alii *temeritatem.* (*Horat.* Od. 2, 1. 6. „periculosae plenum opus aleae tractas.") *Suid.* κυβεύειν· εἰς κίνδυνον προπηδᾷν.

Κυβέρνησις, εως, ἡ, (a κυβερνάω, guberno) *gubernatio;* proprie de directione navis, deinde de mundi gubernatione. Paulus 1 Cor. 12, 28. de gubernatione vel ecclesiae vel sacrorum in conventibus. Sic LXX. Prov. 1, 5. 24, 6. pro hebr. תַּחְבֻּלוֹת, ars gubernandi, in dirigendo dexteritas.

Κυβερνήτης, ου, ὁ, gubernator navis, Act. 27, 11. Apoc. 18, 17. — Ezech. 27, 8. 27. 28. pro חֹבֵל. 4 Macc. 7, 1.

Κυκλόθεν, (a κύκλος, circulus) *in circuitu, circumcirca,* seq. genit. Apoc. 4, 3. κυκλόθεν τοῦ θρόνου. ib. v. 4. [cap. 5, 11.] LXX. pro סָבִיב Esdr. 1, 6. οἱ κυκλόθεν αὐτῶν. Ezech. 10, 12. 1, 18.

Κυκλόω, ῶ, f. ώσω, (a κύκλος, orbis, circulus) *circumdo, cingo,* hebr. סָבַב, LXX. 1 Reg. 7, 15. — de circumstantibus, cingentibus alium, Joh. 10, 24. Act. 14, 20. 2 Chron. 23, 7. pro הִקִּיף. (de hostibus in pugna 2 Sam. 18, 15. 2 Reg. 3, 25.) — *obsidione cingo,* Luc. 21, 20. Hebr. 11, 30. Apoc. 20, 9. Psal. 59, 14. Jes. 29, 3. ubi pro חָנָה, castrametor. *Joseph.* bell. 4, 9. 10.

Κύκλῳ, (dativ. subst. κύκλος, circulus, orbis) adv. *in circuitu, circumcirca, undique,* pro ἐν κύκλῳ, ut habet *Joseph.* Ant. 9, 7. 2. et 3. LXX. saepissime pro סָבִיב et מִסָּבִיב. a) absolute cum verbo, Marc. 3, 34. περιβλεψάμενος κύκλῳ. (Jes. 49, 18. 60, 14. ἆρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς.) — cum nomine, Marc. 6, 6. τὰς κώμας κύκλῳ, vicos circumjacentes.

ib. v. 36. εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς. Luc. 9, 12. Rom. 15, 19. ἀπὸ Ἱερ. καὶ κύκλῳ, inde ab Hierosolymis et tractu circumjacente. — Gen. 23, 17. Exod. 25, 24. 30, 3. — b) sequente genitivo nominis, Apoc. 4, 6. κύκλῳ τοῦ θρόνου. ib. 5, 11. 7, 11. Jos. 6, 3. κύκλῳ τῆς πόλεως, Ezech. 43, 17. Exod. 7, 24.

Κυλίω, f. *ίσω*, *volvo*, Jos. 10, 18. Prov. 26, 27. — Medium: *volvo me*, *voluto me*; Marc. 9, 20. coll. Am. 2, 13. κυλίεται ἡ ἅμαξα.

Κύλισμα, τος, τὸ, (a κυλίω) 1) volutatum; 2) locus volutandi, *volutabrum*, i. q. κυλίστρα; 2 Petr. 2, 22. De sensu proverbii vid. Ἐξέραμα. Rabbini hominem pristina peccata repetentem ad sordes suas reverti dicunt. cf. *Schoettgen.* hor. hebr. ad h. l.

Κυλλὸς, ἡ, ὸν, curvus, incurvatus; de manibus pedibusque; — *debilis*, *mutilus* vel pede vel manu. Matth. 15, 30 sq. 18, 8. Marc. 9, 43. vid. *Elsneri* obss. Tom. I. p. 77. et *Schneideri* lex. gr. s. h. v.

Κῦμα, τος, τὸ, *fluctus maris*, Matth. 8, 24. 14, 24. Marc. 4, 37. Act. 27, 41. Jud. v. 13. κύματα ἄγρια (Sap. 14, 1.) τῆς θαλάσσης, de hominibus impetuosis vel turbulentis. — LXX. pro גַּל, f. גַּלִּים, Psal. 65, 7. Jer. 5, 22. Ezech. 26, 3. Sir. 24, 6.

Κύμβαλον, ου, τὸ, *cymbalum* (a κύμβος, cavus) i. e. pelvis concava aenea, quae pulsata sonum edebat. *Joseph.* Ant. 7, 12. 3. κύμβαλα ἦν πλατέα καὶ μεγάλα χάλκεα. cf. ibid. 11, 3. 9. LXX. semel pro. מְנַעַנְעִים, sistra, 2 Sam. 6, 5. Saepius pro מְצִלְתַּיִם, cymbala, Becken, 1 Chron. 13, 8. 15, 16. 19. 28. 2 Chron. 5, 11. — In N. T. semel 1 Cor. 13, 1. κύμβαλον ἀλαλάζον. (Psal. 151, 5. ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, — κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ.)

Κύμινον, ου, τὸ, *cuminum sativum*, hebr. כַּמֹּן, LXX. Jes. 28, 25. 27. *Theophr.* char. 10. — Semel Matth. 23, 23. ἀποδεκατοῦτε τὸ κύμινον, sensus: in rebus minutis, ubi opus non esset (de cumino enim tanquam re fere nullius pretii decimae non dabantur) estis religiosi, praecepta pietatis simulatae vobis fingite.

Κυνάριον, ίου, τὸ, (diminutiv. a κύων) *catulus*, *catellus*. Matth. 15, 26 sq. Marc. 7, 27 sq. Non differt in his locis a κύων, cum κυνάρια hic distinguantur a liberis ad familiam pertinentibus, et est imago hominum profanorum, immundorumque, a familia Dei alienorum. cf. Κύων.

Κύπριος, ου, ὁ, *Cyprius*, i. e. vel *e Cypro oriundus*, Act. 4, 36. 21, 16. — vel *Cypri incola*, Act. 11, 20.

Κύπρος, ου, ἡ, *Cyprus*, insula maris mediterranei inter Ciliciam et Syriam sita, fertilissima amoenissimaque, itaque olim μακάρια dicta, ad Asiam pertinens; Act. 11, 19. 13, 4. 15, 39. 21, 3. 27, 4. 1 Macc. 15, 23.

Κύπτω, f. *ύψω*, *incurvo me deorsum*, *inclino me*,

pronus sum. Marc. 1, 7. Joh. 8, 6. 8. — LXX. pro בָּרַךְ 1 Reg. 18, 42. קָדַד Gen. 43, 28. Exod. 34, 8. שָׁחָה Psal. 9, 33. — Judith. 13, 9.

Κυρηναῖος, α, ον, Cyrenaeus. — In N. T. de Judaeis Cyrene oriundis, vel Cyrenes incolis. Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. Act. 6, 9. 11, 20. 13, 1. — Vid. *Κυρήνη*.

Κυρήνη, ης, ἡ, Cyrene, urbs magna et florentissima Libyae superioris, Cyrenaicae sive etiam Pentapolitanae dictae (Pomp. Mel. 1, 4. Ammian. Marc. 22, 21. Justin. 13, 7.), in quam magnum Judaeorum numerum Ptolemaeus I. deduxerat, jureque civitatis eos donaverat, ita, ut fere quartam incolarum partem efficerent, qui, mercaturae dediti, omnes terras peragrabant, et extra Libyam persrequentes erant. Vid. *Joseph.* Antiq. 14, 7. 2. et 16, 6. 1. contra Apion. 2, 4. — Commemoratur Act. 2, 10. 1 Macc. 15, 23.

Κυρήνιος, ίου, ὁ, Quirinus, nomen latin. *Publii Sulpicii Quirini*, senatoris romani, (*Tacit.* annal. 3, 48.) qui post Quintum Varum, et postquam Judaea in provinciam redacta erat, Syriae praeses factus est, et anno 12. post Christ. nat. censum egit. Vid. *Joseph.* Ant. 17, 5. 2. 18, 1. 1. Tempore nativitatis Servatoris Sentius Saturninus Syriae praeses erat et censum egit. cf. *Tertull.* adv. Marc. 4, 19. Memoria igitur videtur lapsus esse Lucas permiscuisseque Sentium cum Quirino, quod seriori tempore, quo Lucas scripsit, facile fieri poterat. Pericula interpretum in conciliandis verbis Lucae cum historia profana accurate recensuit *Winerus* in: bibl. Realwörterbuch s. v. *Quirinus*. De terminatione graeca *ιος* pro latinor. *us*, vid. *Deylingii* obss. sacr. Tom. II. p. 430 sq.

Κυρία, ας, ἡ, Cyria, nom. pr. foeminae christianae, caeterum ignotae, cui scripta est secunda Epist. Joannis. 2 Joh. v. 1. 5. — Alii, minus recte, nomen appellativum esse putant: *dominam, matronam* indicans. (*Epictet.* enchir. 40.: *αἱ γυναῖκες κυρίαι καλοῦνται ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν*. coll. Gen. 16, 4. 2 Reg. 5, 3. Jes. 24, 2.)

Κυριακὸς, ή, όν, (a κύριος), dominicus; ad dominum pertinens, domino proprius. — In N. T. bis, ubi ad Christum, qui saepius *ὁ κύριος* simpliciter appellatur, pertinet et est vel: in honorem domini, vel ab eo institutus. 1 Cor. 11, 20. *κυριακὸν δεῖπνον*, a domino, Jesu, institutum. Apoc. 1, 10. *τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ*, die dominica, i. e. die solis cultui divino in memoriam resurrectionis Christi sacrato.

Κυριεύω, f. *εύσω*, (a *κύριος*) *dominus sum, dominium exerceo*, seq. genitivo, Luc. 22, 25. Rom. 6, 14. 7, 1. 14, 9. 2 Cor. 1, 24. — *οἱ κυριεύοντες*, domini summi reges, 1 Tim. 6, 15. — LXX. pro מָשַׁל, Judic. 14, 4. Jes. 19, 4. Exod. 8, 22. Dan. 4, 22. 29. — Rom. 6, 9. *θάνατος αὐτοῦ*

οὐκ ἔτι κυριεύει, nullam poteſtatem in eum exercebit; ſenſus: non altera vice morietur.

Κύριος, ίου, ὁ, (a κῦρος, robur, auctoritas, potentia) latinor. *dominus.* In N. T. vario ſenſu dicitur. Eſt enim a) dominus i. e. *poſſeſſor* rei, Matth. 20, 8. ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος. 21, 40. Gal. 4, 1. (LXX. hebr. בעל, Exod. 21, 28. ὁ κύριος τοῦ ταύρου. ib. v. 29. 34.) — b) dominus, i. e. qui auctoritatem in alium habet, *dominus, herus*, Matth. 6, 24, 13, 27. 15, 27. 8, 26. Marc. 13, 35. κύριος τῆς οἰκίας. Act. 16, 16. 19. Rom. 14, 4. Eph. 5, 9. et paſſim. coll. Exod. 22, 8. Judic. 19, 11. — *Κύριος τοῦ θερισμοῦ* i. e. frugum colligendarum dominus, Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. — *Κύριος τοῦ σαββάτου,* qui habet poteſtatem decernendi de ſabbatho, Matth. 12, 8. Marc. 2, 28. (*Joſeph.* Antiq. 4, 8. 14. οἱ δὲ δικασταὶ ἀποφήνασθαι κύριοι περὶ τοῦ δόξαντος αὐτοῖς ἔστωσαν.) — c) κύριε uſurpatur in ſalutandis iis, quibus auctoritas eſt; *domine;* ſic Matth. 7, 21 ſq. 8, 2. 6. 21, 3. Marc. 7, 28. Luc. 5, 12. Joh. 4, 11. 15. 19. Luc. 6, 6. Joh. 13, 13. 14. et ſaepiſſime; — etiam in ſalutandis principibus, Matth. 27, 63. Act. 22, 19. 25, 26. — LXX. pro אָדוֹן et אֲדֹנִים, Gen. 18, 12. 23, 6. 11. 24, 36. 44, 18. 1 Sam. 14, 9. — d) *dominus ſummus,* Matth. 11, 25. κύριε τοῦ οὐρανοῦ. Luc. 10, 21. Marc. 12, 19. Act. 10, 36. 17, 24. Rom. 10, 12. 1 Cor. 8, 5. θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί. 1 Tim. 6, 15. coll. Gen. 27, 29. 37. Dan. 2, 47. — Hoc ſenſu κατ' ἐξοχὴν dicitur α) ὁ κύριος *Deus,* tanquam omnium rerum ſummus dominus et poſſeſſor, Matth. 1, 22. 2, 15. 5, 33. Luc. 1, 6. 28. Marc. 5, 19. Act. 7, 33 17, 27. Jac. 4, 15. Apoc. 4, 8. et ſaepiſſime. — Etiam κύριος ſine articulo, Matth. 27, 10. Marc. 13, 20. Luc. 1, 58. Act. 7, 49. Rom. 4, 8. 9, 28. Hebr. 7, 21. 12, 6. (2 Reg. 7, 6. 19, 23. Pſal. 40, 23. Gen. 11, 5.) — et κύριος ὁ θεὸς (אֲדֹנָי יְהוָה) Matth. 4, 7. 10. 22, 37. Luc. 1, 16. et paſſim. — LXX. ſic ſaepiſſime pro אֱלֹהַּ, אֱלֹהִים, יָהּ, יְהוָה. — β) ὁ κύριος de *Chriſto,* tanquam chriſtianorum domino ſummo, omniumque hominum judice et domino; ita abſolute a Matthaeo et Marco appellatur non niſi poſt reſurrectionem, Matth. 28, 6. Marc. 16, 19. 20. ſed Lucas, Joannes et Paulus perfrequenter hoc titulo ſignificant ſervatorem, v. c. Luc. 1, 43. 7, 13. (31.) 10, 1. 11, 39. 17, 5. 6. 24, 34. Joh. 4, 1. 6, 23. 11, 2. 20, 2. 13. 18. 20. 25. 28. 21, 7. 12. Act. 5, 14. 8, 25. 9, 1. 5. 1 Cor. 9, 5. 11, 23. Hebr. 2, 3. 7, 14. Jac. 5, 7. 8. 5, 15. 2 Petr. 3, 8. et paſſim. Interdum opponitur homini, v. c. Col. 3, 23. Hebr. 8, 2. — Saepius leguntur formulae ὁ κύριος ἰησοῦς, Luc. 24, 3. Act. 1, 21. 4, 33. Rom. 14, 14. Apoc. 22, 20. — ὁ κύριος ἡμῶν potiſſimum in Pauli et Petri ſcriptis, in epiſt. ad Hebr. ſemel cap. 13, 20. — χριστὸς κύριος, Luc. 2, 11. Meſſias rex. — Denique formula ἐν κυρίῳ ſcl. χριστῷ,

pronus sum, Marc. 1, 7. Joh. 8, 6. 8. — LXX. pro גָּהַר 1 Reg. 18, 42. קָדַד Gen. 43, 28. Exod. 34, 8. שָׁחָה Psal. 9, 33. — Judith. 13, 9.

Κυρηναῖος, α, ον, Cyrenaeus. — In N. T. de Judaeis Cyrene oriundis, vel Cyrenes incolis. Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. Act. 6, 9. 11, 20. 13, 1. — Vid. *Κυρήνη*.

Κυρήνη, ης, ἡ, Cyrene, urbs magna et florentissima Libyae superioris, Cyrenaicae sive etiam Pentapolitanae dictae (Pomp. Mel. 1, 4. Ammian. Marc. 22, 21. Justin. 13, 7.), in quam magnum Judaeorum numerum Ptolemaeus I. deduxerat, jureque civitatis eos donaverat, ita, ut fere quartam incolarum partem efficerent, qui, mercaturae dediti, omnes terras peragrabant, et extra Libyam persrequentes erant. Vid. *Joseph.* Antiq. 14, 7. 2. et 16, 6. 1. contra Apion. 2, 4. — Commemoratur Act. 2, 10. 1 Macc. 15, 23.

Κυρήνιος, ίου, ὁ, Quirinus, nomen latin. *Publii Sulpicii Quirini,* senatoris romani, (*Tacit.* annal. 3, 48.) qui post Quintum Varum, et postquam Judaea in provinciam redacta erat, Syriae praeses factus est, et anno 12. post Christ. nat. censum egit. Vid. *Joseph.* Ant. 17, 5. 2. 18, 1. 1. Tempore nativitatis Servatoris Sentius Saturninus Syriae praeses erat et censum egit. cf. *Tertull.* adv. Marc. 4, 19. Memoria igitur videtur lapsus esse Lucas permiscuisseque Sentium cum Quirino, quod seriori tempore, quo Lucas scripsit, facile fieri poterat. Pericula interpretum in conciliandis verbis Lucae cum historia profana accurate recensuit *Winerus* in: bibl. Realwörterbuch s. v. *Quirinus.* De terminatione graeca *ιος* pro latinor. *us,* vid. *Deylingii* obss. sacr. Tom. II. p. 430 sq.

Κυρία, ας, ἡ, Cyria, nom. pr. foeminae christianae, caeterum ignotae, cui scripta est secunda Epist. Joannis. 2 Joh. v. 1. 5. — Alii, minus recte, nomen appellativum esse putant: *dominam, matronam* indicans. (*Epictet.* enchir. 40.: *αἱ γυναῖκες κυρίαι καλοῦνται ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν.* coll. Gen. 16, 4. 2 Reg. 5, 3. Jes. 24, 2.)

Κυριακὸς, ή, όν, (a *κύριος*), *dominicus; ad dominum pertinens, domino proprius.* — In N. T. bis, ubi ad Christum, qui saepius *ὁ κύριος* simpliciter appellatur, pertinet et est vel: in honorem domini, vel ab eo institutus. 1 Cor. 11, 20. *κυριακὸν δεῖπνον,* a domino, Jesu, institutum. Apoc. 1, 10. *τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,* die dominica, i. e. die solis cultui divino in memoriam resurrectionis Christi sacrato.

Κυριεύω, f. εύσω, (a *κύριος*) *dominus sum, dominium exerceo,* seq. genitivo, Luc. 22, 25. Rom. 6, 14. 7, 1. 14, 9. 2 Cor. 1, 24. — *οἱ κυριεύοντες,* domini summi reges, 1 Tim. 6, 15. — LXX. pro מָשַׁל, Judic. 14, 4. Jes. 19, 4. Exod. 8, 22. Dan. 4, 22. 29. — Rom. 6, 9. θάνατος αὐτοῦ

οὐκ ἔτι κυριεύει, nullam poteſtatem in eum exercebit; ſenſus: non altera vice morietur.

Κύριος, ίου, ὁ, (a κῦρος, robur, auctoritas, potentia) latinor. *dominus.* In N. T. vario ſenſu dicitur. Eſt enim a) dominus i. e. *poſſeſſor* rei, Matth. 20, 8. ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος. 21, 40. Gal. 4, 1. (LXX. hebr. בַּעַל Exod. 21, 28. ὁ κύριος τοῦ ταύρου. ib. v. 29. 34.) — b) dominus, i. e. qui auctoritatem in alium habet, *dominus, herus*, Matth. 6, 24, 13, 27. 15, 27. 8, 25. Marc. 13, 35. κύριος τῆς οἰκίας. Act. 16, 16. 19. Rom. 14, 4. Eph. 5, 9. et paſſim. coll. Exod. 22, 8. Judic. 19, 11. — *Κύριος τοῦ θερισμοῦ* i. e. frugum colligendarum dominus, Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. — *Κύριος τοῦ σαββάτου*, qui habet poteſtatem decernendi de ſabbatho, Matth. 12, 8. Marc. 2, 28. (*Joſeph.* Antiq. 4, 8. 14. οἱ δὲ δικασταὶ ἀποφήνασθαι κύριοι περὶ τοῦ δόξαντος αὐτοῖς ἔστωσαν.) — c) κύριε uſurpatur in ſalutandis iis, quibus auctoritas eſt; *domine;* ſic Matth. 7, 21 ſq. 8, 2. 6. 21, 3. Marc. 7, 28. Luc. 5, 12. Joh. 4, 11. 15. 19. Luc. 6, 6. Joh. 13, 13. 14. et ſaepiſſime; — etiam in ſalutandis principibus, Matth. 27, 63. Act. 22, 19. 25, 26. — LXX. pro אָדוֹן et אֲדֹנִים, Gen. 18, 12. 23, 6. 11. 24, 36. 44, 18. 1 Sam. 14, 9. — d) *dominus ſummus,* Matth. 11, 25. κύριε τοῦ οὐρανοῦ. Luc. 10, 21. Marc. 12, 19. Act. 10, 36. 17, 24. Rom. 10, 12. 1 Cor. 8, 5. θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί. 1 Tim. 6, 15. coll. Gen. 27, 29. Ἐπ. Dan. 2, 47. — Hoc ſenſu κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur α) ὁ κύριος *Deus,* tanquam omnium rerum ſummus dominus et poſſeſſor, Matth. 1, 22. 2, 15. 5, 33. Luc. 1, 6. 28. Marc. 5, 19. Act. 7, 33 17, 27. Jac. 4, 15. Apoc. 4, 8. et ſaepiſſime. — Etiam κύριος ſine articulo, Matth. 27, 10. Marc. 13, 20. Luc. 1, 58. Act. 7, 49. Rom. 4, 8. 9, 28. Hebr. 7, 21. 12, 6. (2 Reg. 7, 6. 19, 23. Pſal. 40, 23. Gen. 11, 5.) — et κύριος ὁ θεὸς (אֲדֹנָי יֱהֹוִה) Matth. 4, 7. 10. 22, 37. Luc. 1, 16. et paſſim. — LXX. ſic ſaepiſſime pro אֱלֹהַּ, אֱלֹהִים, יָהּ, יְהוָֹה. — β) ὁ κύριος de *Chriſto*, tanquam chriſtianorum domino ſummo, omniumque hominum judice et domino; ita abſolute a Matthaeo et Marco appellatur non niſi poſt reſurrectionem, Matth. 28, 6. Marc. 16, 19. 20. ſed Lucas, Joannes et Paulus perfrequenter hoc titulo ſignificant ſervatorem, v. c. Luc. 1, 43. 7, 13. (31.) 10, 1. 11, 39. 17, 5. 6. 24, 34. Joh. 4, 1. 6, 23. 11, 2. 20, 2. 13. 18. 20. 25. 28. 21, 7. 12. Act. 5, 14. 8, 25. 9, 1. 5. 1 Cor. 9, 5. 11, 23. Hebr. 2, 3. 7, 14. Jac. 5, 7. 8. 5, 15. 2 Petr. 3, 8. et paſſim. Interdum opponitur homini, v. c. Col. 3, 23. Hebr. 8, 2. — Saepius leguntur formulae ὁ κύριος ἰησοῦς, Luc. 24, 3. Act. 1, 21. 4, 33. Rom. 14, 14. Apoc. 22, 20. — ὁ κύριος ἡμῶν potiſſimum in Pauli et Petri ſcriptis, in epiſt. ad Hebr. ſemel cap. 13, 20. — χριστὸς κύριος, Luc. 2, 11. Meſſias rex. — Denique formula ἐν κυρίῳ ſcl. χριστῷ,

in domino, quae non nisi in Pauli libris (semel in Apocal.) occurrit, vario, et saepe satis ambiguo sensu legitur, ita ut vix ubique certo definiri possit, quo modo intelligenda sit. Est autem aa) *per*, *mediante*, *auctore* domino, 1 Cor. 9, 1. 2. Eph. 3, 11. — bb) *per*, in asseveratione, *bey*, Eph. 4, 17. 1 Thess. 4, 11. — cc) adjuvante, *volente* domino, 1 Cor. 15, 58. 2 Cor. 2, 12. 1 Cor. 11, 11. — Sic etiam post verba sperandi, fidendi sequente ὅτι, ubi exprimit spem ratam fore ex voluntate benigna domini, Gal. 5, 10. Phil. 2, 19. 24. 2 Thess. 3, 4. — dd) *ut dominus vult*, *jubet*, *ut Christianum decet*, Rom. 16, 2. προσδέξησθε ἐν κυρίῳ. Phil. 2, 29. 4, 2. Col. 3, 18. — ee) *propter*, *de*, Rom. 16, 12. κοπιάσας ἐν κυρίῳ, vid. *Κοπιάω*. 1 Cor. 1, 31. ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Eph. 4, 1. δέσμιος ἐν κυρίῳ. Phil. 3, 1. Apoc. 14, 13. ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες, propter dominum supplicium passi, martyres. — ff) saepius Paulo in formula ἐν κυρίῳ, κύριος dicitur pro *re christiana*, religione domini, (Col. 2, 6.) ita ut ἐν κυρίῳ indicet aliquem facere, esse aliquid *tanquam christianum*. Inde οἱ ὄντες ἐν κυρίῳ, Rom. 16, 11. sunt *christiani*, et Phil. v. 16. ἐν σαρκὶ conditionem hominis civilem, ἐν κυρίῳ autem conditionem spiritualem, qua est Jesu adsecla, indicat. Inde ἀγαπητὸς ἐν κυρίῳ, amatus tanquam christianus, Rom. 16, 8. 13. 1 Cor. 4, 17. *Ἀσπάζομαι* ἐν κυρίῳ, amore christiano, tanquam Christi adsecla, Rom. 16, 22. 1 Cor. 16, 19. Gal. 6, 1. *Διάκονος* s. σύνδουλος ἐν κυρίῳ, in re christiana, Eph. 6, 21. Col. 4, 7. 17. Phil. 1, 14. *Στήκετε* ἐν κυρίῳ, in professione religionis chr. Phil. 4, 1. 1 Thess. 3, 8. — *Γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ*, nubere modo viro christiano, 1 Cor. 7, 39. *Ναὸς ἅγιος ἐν κυρίῳ*, templum sanctum in professione religionis domini.

Κυριότης, ητος, ἡ, *dominatio*; — abstractum pro concreto (ut ἀρχή, ἐξουσία) *dominator*, *constitutus in honore et potestate*, *princeps*, Eph. 1, 21. Col. 1, 16. 2 Petr. 2, 10. Quidam intelligunt angelos, vid. *Θρόνος*, *Ἐξουσία*. *Phavorin.* κυριότητές εἰσι δυνάμεις ἅγιαι λειτουργικαὶ κυρίου.

Κυρόω, ῶ, f. ώσω, (a κῦρος, robur, potentia, auctoritas, τὸ ratum facere, sancire) 1) *confirmo*; *affirmo*; 2 Cor. 2, 8. κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην, affirmare meum in eum (quem reprehendendo moerore affeci) amorem. 2) in potestate habeo, *Joseph.* Antiq. 6, 4. 1. ἀγαθὰ ἔχειν κεκυρωμένα.) — 3) *lege sancio*, *ratum facio* vel *habeo*; Gal. 3, 15. κεκυρωμένη διαθήκη, auctoritate publica sancita. Gen. 23, 20. Levit. 25, 30. *Joseph.* Ant. 10, 11. 6. κυρώσειν (lege sancire) τὴν προαίρεσιν αὐτῶν. Id. de bell. 4, 6. 1.

Κύων, κυνός, ὁ, ἡ, — hebr. כֶּלֶב, *canis*; a) propr. Luc. 16, 21. (1 Reg. 21, 19.) 2 Petr. 2, 22. (Prov. 26, 11.) vid. *Ἐξέραμα*. — b) homo *impudens*, caninae mordaciae, Phil. 3, 2. (Jes. 56, 11. οἱ κύνες ἀναιδεῖς τῇ ψυχῇ.) — c) ex

hebraico dicendi genere: *contemtissimus*, homo *abjectus*, 1 Sam. 17, 43. 24, 15. 2 Sam. 3, 8. 2 Reg. 8, 13. — *profanus*, Matth. 7, 6. vid. *Schoettgenii* hor. hebr. p. 1145. qui docet, Rabbinos omnes non circumcisos et idololatras in contemtum appellasse canes. Sic quoque Apoc. 22, 15. ubi autem alii *pueros molles*, *scorta virilia* intelligunt, ut Deut. 23, 18. כְּלָבִים, ita dictos, quia canes mares solent sibi insilientes veneri indulgere.

Κῶλον, ου, τὸ, 1) artus s. membrum externum corporis; — 2) τὰ κῶλα, membra meton. *corpus* quatenus dissolvitur, *ossa*, *cadaver*. Sic semel Hebr. 3, 17. saepius in vers. alexandr. pro פֶּגֶר cadaver, Num. 24, 19. 32. 33. Jes. 66, 24. 1 Sam. 17, 46.

Κωλύω, f. ύσω, — LXX. pro כָּלָא, מָנַע, — *impedio*, *prohibeo*, cum factis, tum verbis, quare etiam *veto*. Rom. 1, 13. — Sequitur accusativus personae, Marc. 9, 38 sq. 10, 14. Luc. 9, 49 sq. Act. 11, 17. 1 Thess. 2, 16. et passim. Num. 11, 28. 1 Sam. 25, 26. — accusativus rei, 2 Petr. 2, 16. et infinitivus, 1 Tim. 4, 3. Hebr. 7, 23. 1 Cor. 14, 39. τὸ λαλεῖν, Jes. 28, 6. Sir. 20, 21. 1 Macc. 1, 47. Exod. 36, 6. 1 Macc. 13, 49. — accusativus cum infinitivo, Matth. 19, 14 sq. Act. 8, 36. 16, 6. 24, 23. — Luc. 23, 2. κωλύοντα, qui prohibere conatur, s. vetat. (*Joseph.* c. Ap. 1, 22. κωλύουσι οἱ νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν.) seq. genitivo rei, Act. 27, 43. ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος. (*Xenoph.* Anab. 1, 6. 2. κωλύσει: τοῦ καίειν ἐπιόντας. *Polyb.* 2, 52. 8.) — Ex hebr. κωλύω τι ἀπό τινος (כָּלָא seq. מ) *denego* alicui aliquid, Luc. 6, 29. Gen. 23, 6. τὸ μνημεῖον αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ σοῦ, 2 Sam. 13, 13. Sic sensu *denegandi* etiam intelligendum est Act. 10, 47. τὸ ὕδωρ κωλῦσαι aquam baptismi denegare, scl. petentibus. — (*Κωλύειν τινὰ ἀπό τινος* etiam aliquem detinere, avocare a re, Sir. 18, 30. 46, 10. Test. XII. Patr. p. 535. — etiam ἔκ τινος, Psal. 119, 101.

Κώμη, ης, ἡ, *vicus*; Matth. 14, 15. 21, 2. Marc. 6, 6. 8, 23. 26. 11, 2. Luc. 5, 17. 9, 6. 52. 56. 10, 38. 17, 12. 19, 30. 24, 13. 28. Joh. 10, 1. 30. Act. 8, 25. — τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας, Matth. 9, 35. 10, 11. Luc. 8, 1. 13, 22. — ἀγροὶ καὶ κῶμαι, pagi et vici, Marc. 6, 36. Luc. 9, 12. Cant. 7, 11. — Κῶμαι ἢ πόλεις ἢ ἀγροί, Marc. 6, 56. 1 Chron. 27, 25. hebr. כְּפָר. — αἱ κῶμαι urbis cuiusdam dicuntur vici et pagi, qui eam circumjacent et ab ea pendent, Marc. 8, 27. εἰς τὰς κώμας καισαρείας. Sic LXX. saepius pro hebr. בְּנוֹת, Num. 32, 42. τὴν καὰθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς. cf. Jos. 17, 11. 16. 1 Chron 7, 28. eodemque sensu pro חָצֵר, Jos. 15, 31. 36. 19, 6—31. — Semel indicat *oppidum minus*, Joh. 7, 42. ubi βεθλεὲμ dicitur ἡ κώμη, scl. olim, antequam muro cingebatur, cf. 2 Chron. 11, 6. — Saepius non legitur.

Κωμόπολις, εως, ἡ, i. e. κώμη, quae habet urbis magnitudinem et ſplendorem, ein Marktflecken. Marc. 1, 38.

Κῶμος, ου, ὁ, (a κώμη) propr. pompa ſolemnis, ubi in Bacchi honorem hominum turba vicos (κώμας) peragrabat, hymnos in Bacchum et cantilenas laſcivas canens et praetereuntes jocis vexans. — Deinde: *commeſſatio*, i. e. pompa bacchanalis nocturna laſcivorum juveniliumque hominum poſt epula luxurioſa cum facibus ac inſtrumentis muſicis per plateas diſcurſitantium, laſcive jocantium, ſaltantium et cantilenas ſaepiſſime impudicas canentium. — Ter in N. T. de *commeſſationibus*, i. e. de conviviis luxurioſis, et inde nata ebrietate et laſcivia, Rom. 13, 13. Gal. 5, 21. 1 Petr. 4, 3. et bis in V. T. Sap. 14, 23. 2 Macc. 6, 4. (*Polyb.* 10, 26. 2. *Xenoph.* Cyr. 7, 5. 9. ἐν κώμῳ (bacchantiſcher Taumel) δοκεῖ ἡ πόλις πᾶσα εἶναι τῇ νυκτί.) *Heſych.* κῶμοι· τὰ ἀσελγῆ καὶ πορνικὰ ᾄσματα, συμπόσια, ᾠδαί. cf. *Schneideri* lex. ſ. h. v. *Elsnerus* in obſſ. ſacr. et *Wolfius* in cur. ad Rom. 13, 13.

Κώνωψ, ωπος, ὁ, ἡ, *culex vinarius*, qui in vino aceſcente vel naſcitur, vel certo eo nutritur. *Ariſtot.* Hiſt. Anim. 5, 19. οἱ δὲ κώνωπες ἐκ σκωλήκων, οἱ γίνονται ἐκ τῆς περὶ τὸ ὄξος ἰλύος. Semel Matth. 23, 24. cf. *Διϋλίζω*. (Scriptoribus Rabbin. dicebatur בַּקָּא et יַבְחוּשׁ — *Buxtorf.* lex. p. 342. et 927.)

Κῶς, κῶος, ſ. κέως, ſ. κῶ, ἡ, *Cos*, *Cous*, (nunc *Stancora*) inſula maris Aegaei fertilis et aëris ſalubritate illuſtris, ad Joniam Aſiae pertinens, e regione urbium Gnidi et Halicarnaſſi ſita, Hippocratis et Apellis patria. *Joſeph.* Antiq. 16, 2. 2. Semel Act. 21, 1. ubi Griesb. κῶ pro κῶν, de qua omiſſione τοῦ ν ex atticorum dicendi ratione vid. *Matthias* gramm. §. 70. *Winer.* grammat. p. 28. (*Joſeph.* Antiq. 14, 7. 2. εἰς κῷ. 1 Macc. 15, 23. εἰς κῶ.).

Κωσάμ, hebr. קֶסֶם, *Coſam*, nom. propr. indecl. viri. qui commemoratur in genealogia Luc. 3, 28.

Κωφός, ή, όν, (a κόπτω, tundo) 1) tuſus, obtuſus, ſtumpf, (*Homer.* Il. 11, 390.) — 2) de ſenſibus, et quidem apud antiquiores *primum* de lingua, *mutus*, qui lingua ad loquendum vel vix (Marc. 7, 32. κωφὸν μογιλάλον) vel omnino non uti poteſt, Matth. 9, 32. 33. 12, 22. 15, 30 ſq. Luc. 1, 22. Luc. 11, 14. LXX. Hab. 2, 18. pro אִלֵּם. — Senſu tranſitivo; *linguam impediens*, *mutum faciens*, Marc. 9, 25. Luc. 11, 14. — Deinde apud recentiores quoque de auribus: *aures habens obtuſas* (κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες, Jeſ. 43, 8.), *ſurdus*, Matth. 11, 5. Marc. 7, 37. Luc. 7, 22. — LXX. pro חֵרֵשׁ Pſal. 38, 14. 58, 4. Jeſ. 29, 18. 35, 5. Exod. 4, 11.

ADDITAMENTA.

Ἀβιλήνη. — Adde: quem enim Lysaniam, filium Ptolemaei, dynastae Chalcidis commemorat *Josephus* Antiq. 14, 7. 4. c. 13, §. 3. lib. 15, 10. 1. is obtinuit quidem tetrarchiam, scl. Ituraeam, cuius urbs primaria *Ἄβιλα*, (ut distingueretur ab aliis urbibus eiusdem nominis, *Ἄβιλα ἡ Λυσανίου* Antiq. 19, 5. 1. appellata,) fuit, sed interfectus est triginta circiter annis *ante* Christum natum. *Joseph.* Antiq. 15, 4. 1. Eius tetrarchia deinde Zenodoro, tum Herodi magno, postea Philippo huius filio donata est, sed huic tantum ex parte. Alium autem Lysaniam illam postea accepisse Josephus non commemorat. vid. *Krebsii* obss. p. 110 sqq.

Ἀγανάκτησις, indignatio, — *ἐπί τινι*, *Joseph.* de bell. 4, 5. 4.

Ἀγορὰ, res in foro venales, inprimis ad victum pertinentes; *Joseph.* Antiq. 14, 16. 2. *πόῤῥωθεν ἀγορὰν συνεκόμιζεν.* de bell. 1, 26. 3. *τῆς ἀγορᾶς ποιεῖσθαι πρόνοιαν.*

Ἀγόραιος. — *Ἄγειν τὸν ἀγόραιον*, *Joseph.* Antiq. 14, 10. 21. scl. *ἡμέραν*, conventum agere. Vid. quae ad hanc verbi formam et significationem defendendam protulit *Krebs.* in obss. p. 239 sq.

Ἀγρίππας — lin. 3 sq. pro: „qui non commemoratur — — Herodi, regi" lege: qui Act. 12, 1—21. commemoratur quidem, ubi autem quae vers. 21. de eius morte habentur, permixta videntur cum narratione de morte Herodis magni. cf. *Joseph.* Antiq. 17, 6. 5. et 17, 8.

Ἀγωγὴ, mores, disciplina. — *Joseph.* Antiq. 12, 1. 1. *ἡ πάτριος ἀγωγὴ τῶν ἐθῶν.* ib. 14, 10. 2. *ἡ Ἰουδαίων ἀγωγή.*

Αἷμα, — semen, genus; *Joseph.* Antiq. 2, 6. 3. *ἐσμὲν ἀδελφοὶ καὶ κοινὸν αἷμα.* Ib. 20, 10. 1. *ἐξ αἵματος Ἀαρῶνος.*

Αἰσθητήριον, — 4 Macc. 2, 22. „Deus *τὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν ἔνδον αἰσθητηρίων ἐνεθρόνησε.*

Αἰώνιος — p. 30. de poenis aeternis 4 Macc. 9, 9. 10, 15. 12, 12. 13, 15.

Ἀκέραιος, integer vitae. *Joseph.* Antiq. 1, 2. 2. *ἀκέραιον αὐτοῖς ὄντα τὸν βίον.* ib. 12, 2. 3.

Ἀκλινὴς, stabilis, constans. 4 Macc. 6, 7. et 17, 3.

Ἀκρασία, adde: *Joseph.* de bell. 1, 1. 2. ἀκρασία παθῶν.

Ἀκροατής, spectator, *Joseph.* Antiq. 2, 14. 4. θεατὴς καὶ ἀκροατὴς γενόμενος. — ἀκρ. τῶν νόμων, auditor et lector legum, ib. 5, 1. 26. — legem observans, ib. 5, 2. 7.

Ἀλαζονεία, arrogantia, superbia, 4 Macc. 1, 26. *Joseph.* Antiq. 4, 1. 1

Ἀλφαῖος, — vid. quae infra dicta sunt ad voc. Ἰάκωβος.

Ἁμαρτάνω, a vero aberro, erro; *Joseph.* Antiq. 3, 7. 7. de bell. 4, 4. 3. οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι εἰπών, non erraverim si dixero.

Ἄμετρος, modum excedens; *Joseph.* de bell. 4, 5. 4. ἄμετρον ὠμότητα.

Ἀναγκάζω, nolenti verbis persuadeo, *Joseph.* Antiq. 6, 54. 3. Sic etiam βιάζω, ib. 5, 6. 7.

Ἀναζωπυρέω, sensu translato de exanimati resocillatione, *Joseph.* Antiq. 2, 7. 5. 11, 6. 9. ib. 9, 8. 6. τὸν νεκρὸν ἀναζωπυρῆσαι.

Ἀνακύπτω, animum erigo; *Joseph.* de bell. 1, 8. 5. ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ τοῦ δέους.

Ἀναλίσκω; — ἀναλωθεὶς φροντίσι, cura absumtus, *Joseph.* Antiq. 2, 6. 9.

Ἀναπληρόω, — ad 1 Cor. 14, 16. addendum est; *Joseph.* de bell. 5, 2. 5.: „imperator στρατιώτου τάξιν ἀναπληρῶν, militis gregarii officio functus."

Ἀνασταυρόω, simpliciter: cruci affigo, s. sursum in crucem ago, *Joseph.* Ant. 4, 5. 2. 11, 6. 10. de bell. 2, 14. 9.

Ἀντιοχεία, Antiochia Syriae. De multitudine Judaeorum, qui ibi habitabant, vid. *Joseph.* de bell. 7, 3. 3.

Ἀπαλλοτριόω; — mentem averto, *Joseph.* Antiq. 7, 9. 2. ἀπαλλοτριῶσαι τὴν Ἀβεσαλώμου διάνοιαν πρὸς τὸν Ἀχιτόφυλον. — ib. 4, 1. 1. ἀπαλλοτριωθησόμενοι τοῦ πλήθους, a populi societate remoti.

Ἀπείδω, rationem habeo. 4 Macc. 17, 23. πρὸς τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν ὁ τύραννος ἀπιδών..

Ἀπιστία, perfidia, 4 Macc. 1, 26.

Ἀποβλέπω, rationem habeo, intueor. *Joseph.* Antiq. 20, 3. 2. οὐκ εἰς τὸ παρὸν αὐτοῦ τῆς τύχης ἀποβλέπων, ἀλλ' εἰς τὸ πρότερον ἀξίωμα. ib. de bell. 11, 15. 1.

Ἀπογίνομαι; — adde *Joseph.* Antiq. 5, 1. 10. μωϋσεῖς δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἀπογεγονότος.

Ἀπόδειξις, demonstratio per facta, 4 Macc. 3, 19. 13, 10. ἡ τῆς εὐσεβείας ἀπόδειξις.

Ἀπόδημος. Adde ἀπόδημος εἰμί, absum, *Joseph.* Antiq. 2, 6. 9.

Ἀποκαθίστημι, reduco. *Joseph.* Antiq. 11, 1. 1. ἀποκατασταθήσει εἰς τὴν γῆν

Ἀποκατάστασις τῶν Ἱεροσολύμων, instauratio, *Joseph.* Ant.

11, 4. 6. — τῶν Ἰουδαίων, reditus e captivitate et restitutio in pristinum statum, ib. 11, 3. 8.

Ἀπόκειμαι, alicui destinor, 4 Macc. 8, 10. ὑμῖν τὸ ἀποθανεῖν ἀπόκειται.

Ἀποκύω; adde 4 Macc. 15, 17. μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον (filios immotae pietatis) ἀποκυήσασα.

Ἀπονίπτω. Adde: lavare manus super alterius capite testimonio esse volebant, qui hoc facerent, se puros esse ab interitu f. caede alterius. Vid. *Joseph*. Antiq. 4, 8. 16.

Ἀποσκευάζω. Medium: expedio me; similiter *Joseph*. de bell. 1, 13. 5, ἀπολογίαις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν.

Ἀποψύχω, morior, 4 Macc. 15, 18. — exanimor, *Joseph*. Antiq. 19, 1. 5. Γάϊος ὑπὸ τοῦ πολλοῦ τῶν θραυμάτων ἀποψυχθεὶς ἔκειτο.

Ἀρετὴ, *virtus*; addendus est locus 2 Petr. 1, 5.

Ἀρχάγγελος; adde Lib. Henoch. (Fabric. cod. Pseudep. I. p. 187.): ἀκούσαντες οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι, μιχαὴλ, καὶ οὐριὴλ, καὶ ῥαφαὴλ, καὶ γαβριὴλ.

Ἀρχιερεὺς. — ἀρχιερεῖς, principes XXIV classium sacerdotalium, *Joseph*. Antiq. 20, 8. 8. de bell. 1, 3. 6. — qui pontifices summi fuerant et illum titulum honoris causa retinuerant, *Joseph*. Antiq. 20, 9. 2.

Ἀφεδρὼν, de mulierum menstruatione Psalt. Sal. 8, 13. ἐν ἀφέδρῳ αἵματος ἐμίαινον τὰς θυσίας.

Ἀφοράω, rationem habeo, *Joseph*. Antiq. 2, 6. 8. — ἀφορ. εἰς θεὸν, 4 Macc. 17, 10.

Βάαλ. — *Joseph*. Antiq. 9, 6. 6. ὁ βάαλ τυρίων ἦν θεός.

Βαΐον. — βαΐα φοινίκων, Test. XII. Patr. p. 668.

Βαπτίζω; passiv. tropice *Joseph*. Antiq. 10, 9. 4. βεβαπτισμένος εἰς ἀναισθησίαν καὶ ὕπνον ὑπὸ τῆς μέθης. propr. demergo; τὸ σκάφος, navigium; *Joseph*. de bell. 3, 8. 5.

Βάσανος, — de cruciatibus impiorum aeternis 4 Macc. 9, 9. 13, 15.

Βραχὺς. Ad Hebr. 13, 22. adde: διὰ βραχέων, paucis verbis, *Joseph*. de bell. 4, 5. 4.

Γεύω. — γεύσασθαι τῆς ἀπονοίας, amentiam experiri. *Joseph*. de bell. 4, 6. 1.

Γῆρος, τὸ. — legitur quoque 4 Macc. 6, 12. τοῦ γήρους. ib. 5, 36.

Διασώζω. — de navigante naufragio erepto: διασώζεται μόλις εἰς ῥόδον, *Joseph*. Antiq. 14, 14. 3. ibid. 2, 10. 1. αἰσχρῶς εἰς τὴν οἰκίαν διεσώθησαν φεύγοντες. ib. 12, 49. διεσώθησαν εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν πατέρα.

Δίκαιος, pius ex lege, 4 Macc. 16, 21. — religiosus in vectigali reddendo *Joseph*. Antiq. 15, 4. 4.

Δικαιοσύνη, — *eleemosynae*; adde Matth. 6, 1. in textu Griesb. qui δικαιοσύνην pro ἐλεημοσύνην recepit. — De

Ἀκρασία, adde: *Joseph.* de bell. 1, 1. 2. ἀκρασία παθῶν.

Ἀκροατής, spectator, *Joseph.* Antiq. 2, 14. 4. θεατὴς καὶ ἀκροατὴς γενόμενος. — ἀκρ. τῶν νόμων, auditor et lector legum, ib. 5, 1. 26. — legem observans, ib. 5, 2. 7.

Ἀλαζονεία, arrogantia, superbia, 4 Macc. 1, 26. *Joseph.* Antiq. 4, 1. 1

Ἀλφαῖος, — vid. quae infra dicta sunt ad voc. Ἰάκωβος.

Ἁμαρτάνω, a vero aberro, erro; *Joseph.* Antiq. 3, 7. 7. de bell. 4, 4. 3. οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι εἰπὼν, non erraverim si dixero.

Ἄμετρος, modum excedens; *Joseph.* de bell. 4, 5. 4. ἄμετρον ὠμότητα.

Ἀναγκάζω, nolenti verbis persuadeo, *Joseph.* Antiq. 6, 54. 3. Sic etiam βιάζω, ib. 5, 6. 7.

Ἀναζωπυρέω, sensu translato de exanimati resocillatione, *Joseph.* Antiq. 2, 7. 5. 11, 6. 9. ib. 9, 8. 6. τὸν νεκρὸν ἀναζωπυρῆσαι.

Ἀνακύπτω, animum erigo; *Joseph.* de bell. 1, 8. 5. ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ τοῦ δέους.

Ἀναλίσκω; — ἀναλωθεὶς φροντίσι, cura absumtus, *Joseph.* Antiq. 2, 6. 9.

Ἀναπληρόω, — ad 1 Cor. 14, 16. addendum est; *Joseph.* de bell. 5, 2. 5.: „imperator στρατιώτου τάξιν ἀναπληρῶν, militis gregarii officio functus.“

Ἀνασταυρόω, simpliciter: cruci affigo, s. sursum in crucem ago, *Joseph.* Ant. 4, 5. 2. 11, 6. 10. de bell. 2, 14. 9.

Ἀντιοχεία, Antiochia Syriae. De multitudine Judaeorum, qui ibi habitabant, vid. *Joseph.* de bell. 7, 3. 3.

Ἀπαλλοτριόω; — mentem averto, *Joseph.* Antiq. 7, 9. 2. ἀπαλλοτριῶσαι τὴν Ἀβεσαλώμου διάνοιαν πρὸς τὸν Ἀχιτόφυλον. — ib. 4, 1. 1. ἀπαλλοτριωθησόμενοι τοῦ πλήθους, a populi societate remoti.

Ἀπείδω, rationem habeo. 4 Macc. 17, 23. πρὸς τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν ὁ τύραννος ἀπιδών.

Ἀπιστία, perfidia, 4 Macc. 1, 26.

Ἀποβλέπω, rationem habeo, intueor. *Joseph.* Antiq. 20, 3. 2. οὐκ εἰς τὸ παρὸν αὐτοῦ τῆς τύχης ἀποβλέπων, ἀλλ᾽ εἰς τὸ πρότερον ἀξίωμα. ib. de bell. 11, 15. 1.

Ἀπογίνομαι; — adde *Joseph.* Antiq. 5, 1. 10. Μωϋσέως δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἀπογεγονότος.

Ἀπόδειξις, demonstratio per facta, 4 Macc. 3, 19. 13, 10. ἡ τῆς εὐσεβείας ἀπόδειξις.

Ἀπόδημος. Adde ἀπόδημος εἰμί, absum, *Joseph.* Antiq. 2, 6. 9.

Ἀποκαθίστημι, reduco. *Joseph.* Antiq. 11, 1. 1. ἀποκαταστήσει εἰς τὴν γῆν [illegible]

Ἀποκατάστασις τῶν Ἱεροσολύμων, instauratio, *Joseph.* Ant.

11, 4. 6. — τῶν Ἰουδαίων, reditus e captivitate et restitutio in pristinum statum, ib. 11, 3. 8.

Ἀπόκειμαι, alicui destinor, 4 Macc. 8, 10. ὑμῖν τὸ ἀποθανεῖν ἀπόκειται.

Ἀποκύω; adde 4 Macc. 15, 17. μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον (filios immotae pietatis) ἀποκυήσασα.

Ἀπονίπτω. Adde: lavare manus super alterius capite testimonio esse volebant, qui hoc facerent, se puros esse ab interitu f. caede alterius. Vid. *Joseph.* Antiq. 4, 8. 16.

Ἀποσκευάζω. Medium: expedio me; similiter *Joseph.* de bell. 1, 13. 5, ἀπολογίαις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν.

Ἀποψύχω, morior, 4 Macc. 15, 18. — exanimor, *Joseph.* Antiq. 19, 1. 5. Γάϊος ὑπὸ τοῦ πολλοῦ τῶν θραυμάτων ἀποψυχθεὶς ἔκειτο.

Ἀρετή, *virtus*; addendus est locus 2 Petr. 1, 5.

Ἀρχάγγελος; adde Lib. Henoch. (Fabric. cod. Pseudep. I. p. 187.): ἀκούσαντες οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι, μιχαὴλ, καὶ οὐριὴλ, καὶ ῥαφαὴλ, καὶ γαβριήλ.

Ἀρχιερεύς. — ἀρχιερεῖς, principes XXIV classium sacerdotalium, *Joseph.* Antiq. 20, 8. 8. de bell. 1, 3. 6. — qui pontifices summi fuerant et illum titulum honoris causa retinuerant, *Joseph.* Antiq. 20, 9. 2.

Ἀφεδρών, de mulierum menstruatione Psalt. Sal. 8, 13. ἐν ἀφέδρῳ αἵματος ἐμίαινον τὰς θυσίας.

Ἀφοράω, rationem habeo, *Joseph.* Antiq. 2, 6. 8. — ἀφορ. εἰς θεὸν, 4 Macc. 17, 10.

Βάαλ. — *Joseph.* Antiq. 9, 6. 6. ὁ βάαλ τυρίων ἦν θεός.

Βαΐον. — βαΐα φοινίκων, Test. XII. Patr. p. 668.

Βαπτίζω; passiv. tropice *Joseph.* Antiq. 10, 9. 4. βεβαπτισμένος εἰς ἀναισθησίαν καὶ ὕπνον ὑπὸ τῆς μέθης. propr. demergo; τὸ σκάφος, navigium; *Joseph.* de bell. 3, 8. 5.

Βάσανος, — de cruciatibus impiorum aeternis 4 Macc. 9, 9. 13, 15.

Βραχύς. Ad Hebr. 13, 22. adde: διὰ βραχέων, paucis verbis, *Joseph.* de bell. 4, 5. 4.

Γεύω. — γεύσασθαι τῆς ἀπονοίας, amentiam experiri. *Joseph.* de bell. 4, 6. 1.

Γῆρος, τὸ. — legitur quoque 4 Macc. 6, 12. τοῦ γήρους. ib. 5, 36.

Διασώζω. — de navigante naufragio erepto: διασώζεται μόλις εἰς ῥόδον, *Joseph.* Antiq. 14, 14. 3. ibid. 2, 10. 1. αἰσχρῶς εἰς τὴν οἰκίαν διεσώθησαν φεύγοντες. ib. 12, 49. διεσώθησαν εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν πατέρα.

Δίκαιος, pius ex lege, 4 Macc. 16, 21. — religiosus in vectigali reddendo *Joseph.* Antiq. 15, 4. 4.

Δικαιοσύνη, — *eleemosynae*; adde Matth. 6, 1. in textu Griesb. qui δικαιοσύνην pro ἐλεημοσύνην recepit. — De

notione δικαιοσ. sub no. 3. notata vid. 4 Macc. 5, 24. coll. c. 1, 4. 6. 18. 2, 16.

Δράκων, de diabolo, Psalt. Sal. 2, 29. ἡ ὑπερηφανία τοῦ δράκοντος.

Δῶμα, *solarium*; *Joseph.* Antiq. 6, 4. 1. 7, 2. 1.

Ἐγγράφω, — *Joseph.* Antiq. 4, 8. 12. ταῖς ψυχαῖς ἐγγραφέντας νόμους; coll. *Joseph.* contr. Apion. 2, 18. νόμους ἔχομεν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὥσπερ ἐγκεχαραγμένους.

Εἰδωλόθυτον, de carne impurorum animalium, 4 Macc. 5, 1.

Εἰκὼν, solida, expressa imago; adde Hebr. 10, 1.

Εἰσέρχεσθαι, — ad no. 5. adde: *Joseph.* Antiq. 14, 14. 4. Ἀντώνιον οἶκτος εἰσέρχεται.

Ἐκλογὴ, vocatio benigna, adde Rom. 11, 28.

Ἐκτίθημι, expono; *Joseph.* Antiq. 1, 12. 2. περὶ οὗ πάντα τὸν λόγον ἐκθήσομαι μετὰ πολλῆς ἀκριβείας.

Ἐνεργέω, perficio; τὸν φόνον, caedem, *Joseph.* de bell. 4, 6. 1.

Ἐπιβουλὴ, insidiae; *Joseph.* de bell. 4, 4. 1.

Ἰουδαῖος — scribendum est ἰουδαῖος, αῖα, αῖον; — neutrum extat *Joseph.* de bell. 3, 8. 3. ὀκλάσαι τὸ ἰουδαῖον φῦλον.

ERRATA IN VOL. I.

pag. 33. lin. 2. post „lapidem" — adde: „removeo".
— 44. — 6. pro appell*atum* l. appell*atas*.
— 46. in Ἀλφαῖος lin. 2. pro *filius* l. *maritus*.
— 68. in Ἀναπληρόω lin. 5. a fine pro compar*atus* l. compar*atum*.
— 4. a fine pro idio*ta* l. idio*tam*
— 3. — — simil*is* l. *lem*.
— 165. in Βάθος lin. 3. a fine pro βάθος l. βάθους.
— 246. in Δικαιοσύνη lin. ult. pro 10, 4. 5. lege 10, 3. 4. 5.
— 279. lin. 3. a fine pro Joh. 12, 15. l. Joh. 12, 50.
— 280. — 13. pro Eph. 6, 7. lege 6, 17.
— 398. — 29. pro *genitivo* l. *dativo*.

LEXICON
MANVALE
GRAECO-LATINVM
IN LIBROS
NOVI TESTAMENTI

AVCTORE

CAROLO GOTTLIEB BRETSCHNEIDER,

PHILOS. ET THEOL. DOCTORE,
CONSIST. SVPR. GOTHANI CONSIL. ET MINISTRORVM VERBI
DIVINI IN DVCATV GOTH. ANTISTITE PRIMARIO.

TOMVS SECVNDVS.

Λ — Ω.

LIPSIAE,
SVMPTIBVS JO. AMBROS. BARTHII.
MDCCCXXIV.

VOLUMEN SECUNDUM.

Λ — Ω.

Λ.

Λαγχάνω, aor. 2. ἔλαχον, 1) *fortem jacio, fortior*, Joh. 19, 24. λάχωμεν περὶ αὐτοῦ. — 2) *forte accipio*, Luc. 1, 9. ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι. Sorte enim minifteria facra facerdotibus attribuebantur. — (*Joseph.* de bell. 3, 8. 7.) — 3) *fato accipio*, ut latinor. *fortior*, 2 Petr. 1, 1. ἰσότιμον πίστιν λαχοῦσι. — 1 Sam. 14, 47. σαοὺλ ἔλαχεν τοῦ βασιλεύειν, hebr. לָכַד. Sap. 8, 20. ψυχῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς. 3 Macc. 6, 1. τὴν ἡλικίαν λελογχώς. *Joseph.* de bell. 3, 8. 3. De genitivo et accufativo qui pariter huic verbo jungitur, vid. *Matthiae* gram. §. 363.

Λάζαρος, ου, ὁ, *Lazarus*, nom. pr. 1) viri a Jefu perquam dilecti, fratris Marthae et Mariae, Bethaniam inhabitantis, Joh. 11, 1—14. 43. 12, 1—17. — 2) pauperis cuiusdam hominis et miferi, Luc. 16, 20—25. nifi ibi eft perfona ficta.

Λάθρα, adv. *clam*; Matth. 1, 19. 2, 7. Joh. 11, 28. Act. 16, 37. — LXX. pro בַּלָּט 1 Sam. 18, 22. בַּסֵּתֶר, Deut. 13, 6. Job. 31, 27. Pfal. 101, 6. 1 Macc. 9, 60.

Λαῖλαψ, απος, ἡ, *turbo*, *ventus procellofus*, inprimis in mari, 2 Petr. 2, 17. pleonaftice λαῖλαψ ἀνέμου, Marc. 4, 37. Luc. 8, 23. — LXX. pro סוּפָה Job. 21, 18. et סַעַר, Jer. 25, 32. Job. 38, 1. coll. Sap. 5, 15. 23. Sir. 48, 9.

Λακέω, ῶ, f. ήσω, 1) crepo. *Hefych.* λακεῖν· ψοφῆσαι. 2) *disrumpor cum crepitu*; igitur non fimpliciter eft id quod σχίζεσθαι, ut explicant Gloffatores, Suidas et Zonaras, fed dicitur de iis quae extenfa et turgida fubito, neque igitur fine crepitu, rumpuntur. Semel Act. 1, 18. ἐλάκησε μέσος, medius disruptus eft. (*Plaut.* Curcul. 2, 1. 7. „metuo ne medius disrumpar". Scholiaft. ad Ariftoph. nub. v. 409. διαλακήσασα f. διαλακίσασα· διαῤῥαγεῖσα. Λακὶς γὰρ τὸ σχίσμα. (*Philo.* de vit. Mof. p. 621. ὑπολακὼν (prorumpens) ἐκ τῆς θαλάττης ἄνεμος.)

Λακτίζω, f. ίσω, (ab adverb. λάξ, calce) *calcitro, calce ferio.* Act. [9, 5.] 26, 14. πρὸς κέντρον λακτ. Vid. *Κέντρον.* — LXX. pro בָּעַט Deut. 32, 15. 1 Sam. 2, 29. Hof. 4, 29.

Λαλέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. pro אָמַר, inprimis pro דִּבֶּר, — proprie: 1) *verba profero, loquor*; de loquela, Matth. 9, 33. ἐλάλησεν ὁ κωφός. 12, 22. 15, 31. Marc. 7, 35.

ἐλάλει ὀρθῶς· Luc. 1, 20. 22. 64. 11, 14. Jac. 1, 19. Apoc. 13, 11. ἐλάλει ὡς δράκων, bellua verba fecit fcl. blanda ut ferpens (Gen. 3.) — *verba effero*, 2 Cor. 12, 4. Quo fenfu etiam λαλεῖν poëtice tribuitur βρονταῖς, i. e. Deo voce tonante oracula efferenti, Apoc. 10, 3. 4. — coll. Hebr. 2, 2. δι' ἀγγέλων λαληθείς. — γλώσσαις λαλεῖν, Marc. 16, 17. Luc. 5, 21. Act. 2, 4—7. et paffim. vid. Γλῶσσα. coll. Pfal. 114, 13. [115, 5.] στόμα ἔχουσι καὶ οὐ λαλήσουσι. — Deinde:

2) verba profero fine meditatione, imprudenter loquor, *garrio*, *fermocinor*, 1 Cor. 13, 11. ὡς νήπιος ἐλάλουν. 1 Tim. 5, 13. λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. — Tum

3) *loquor* univerfe, i. e. mentem verbis patefacio; et ftruitur a) cum dativo perfonae, λαλεῖν τινι, alloqui aliquem, colloqui cum aliquo Matth. 12, 46 fq. Marc. 16, 19. Luc. 24, 32. Joh. 4, 26. c. 12, 29. ἄγγελος λελάληκεν αὐτῷ. Act. 9, 27. et faepiffime. Eph. 5, 19. λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς, vel accinentes fibi, vel ἑαυτοῖς eft dativus commodi. — etiam *refpondeo* Joh. 19, 10. LXX. pro עָנָה Job. 19, 7. — b) fequente μετά τινος, alloqui, Marc. 6, 50. Apoc. 1, 12. 4, 1. 10, 8. 17, 1. 21, 9. colloqui Joh. 4, 27. 9, 37. 14, 30. Apoc. 21, 15. Gen. 35, 13. — c) fequente πρός τινα, loquor cum aliquo, ei declaro, patefacio, non nifi in fcriptis Lucae, Evang. 1, 19. 24, 44. Act. 3, 22. 4, 1. 8, 26. 9, 29. 11, 20. 21, 39. 26, 14. 31. 28, 25. et praeterea ter, 1 Theff. 2, 2. Hebr. 5, 5. 11, 18. Saepius apud LXX. v. c. Exod. 23, 13. 31, 11. Gen. 17, 22. 18, 19. — Ex veteri autem fimplicitate *ufus* verbi λαλεῖν varius eft in noftris fcriptoribus, qui eo etiam utuntur ubi non loquendi, fed adjuncta quaedam notio eft primaria, ita ut vario modo, fi fenfum fpectes, fit accipiendum. Non folum enim eft a) *loquor* univerfe, Luc. 6, 45. 7, 15. 12, 3. πρὸς τὸ οὖς. (Gen. 50, 4.) Joh. 12, 29. 2 Joh. v. 12. στόμα πρὸς στόμα λαλεῖν. Apoc. 13, 5. 15. et faepiffime. — *dico*, Luc. 2, 17. 50. Joh. 8, 20. ἀλήθειαν Joh. 8, 40. Eph. 4, 25. (Zach. 8, 16.) — δόλον λαλεῖν 1 Petr. 3, 10. κακῶς λαλεῖν, Joh. 18, 23. — βλασφημίας, Marc. 2, 7. Act. 6, 11. 13. — fed dicitur etiam b) de eo, qui verbis profert rem in medium, *profero*, Joh. 8, 26. 44. Rom. 15, 18. c) de narrante quae facta funt: *narro*, Matth. 26, 13. Marc. 4, 9. Luc. 2, 18. 33. 38. 24, 36. Joh. 9, 21. Act. 28, 21. 1 Theff. 1, 8. coll. v. 9. — d) de homine *orationem habente*, *differente*, Act. 21, 39. Luc. 11, 37. Joh. 8, 30. Act. 6, 10. 1 Cor. 9, 8. Matth. 12, 46. et paffim. — e) de *docente*, *tradente*, vel fimpliciter ut Matth. 12, 34. Luc. 5, 4. Joh. 3, 11. 33. 14, 25. ubi verf. fq. permutatur cum ἐδίδαξε. 18, 20. Act. 4, 17. 20. 14, 1. ἐλάλει καὶ ἐδίδασκε. 1 Cor. 2, 13. Eph. 6, 20. 1 Petr. 4, 11. et faepius; — vel addita re, quae traditur, παραβολήν, Matth. 13, 33. νόμον, Hebr.

9, 19. τὸν λόγον, Marc. 2, 2. 4, 33 ſq. Joh. 15, 3. διδαχὴν, Act. 17, 19. ῥήματα, Act. 11, 14. τὸ εὐαγγέλιον, 1 Theſſ. 2, 2. coll. Deut. 4, 45. 5, 1. 4. 22. 31. 10, 4. Sic etiam Deo tribuitur homines docenti, Joh. 9, 29. Act. 7, 44. Hebr. 1, 1. 2. coll. Exod. 6, 2. — f) de *annuntiante, praedicente, bona promittente,* Luc. 1, 45. 55. 70. cap. 24, 6. 25. Joh. 12, 41. 16, 1. 4. 6. 33. Act. 2, 31. 3, 21. 24. ubi i. q. καταγγέλλω, 26, 22. 2 Petr. 1, 21. coll. 1 Reg. 22, 8. 13. — de propheta *oracula edente,* Jac. 5, 10. Levit. 1, 1. 2 Reg. 10, 10. — g) de *praecipiente, jubente,* Joh. 15, 11. coll. Gen. 27, 19. Deut. 1, 14. Num. 15, 34. (hebr. צוה). — h) de *excitante, adhortante,* ſ. *clamante,* Hebr. 11, 4. ubi ſanguis Abelis dicitur λαλεῖν, ad vindictam Deum, ſ. ad puniendum excitare, i. q. κράζειν. Ibid. 12, 24. κρεῖττον λαλεῖ, Chriſti ſanguis non poenam ſed condonationem expoſcit a Deo. (LXX. pro קרא 1 Sam. 3, 4.) — i) de *patefaciente, palam profitente,* Marc. 1, 34. οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. Luc. 4, 41. Joh. 7, 13. 26. Act. 9, 6. 23, 18. 1 Theſſ. 2, 16. — k) de *tradente non ore ſed ſcriptis,* Hebr. 7, 14. οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε, nil tradidit ſ. praeſcripſit. 2 Petr. 3, 16. λαλῶν ἐν αὐταῖς (ἐπιστολαῖς) περὶ τούτων. — De diſcrimine inter λαλεῖν et λέγειν notandum eſt, λέγειν ſignificationem τοῦ λαλεῖν ſub 1. et 2. notatam nunquam habere, et quod attinet ad ea, quae ſub no. 3. allata ſunt, ſcriptores N. T. λαλεῖν conſtanter uſurpare α) de argumento *non* adcuratius *deſinito;* Matth. 10, 19. μὴ μεριμνήσητε, πῶς ἢ τί λαλήσητε. v. 20. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες. Matth. 13, 10. διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς. Marc. 9, 6. οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ. ib. 13, 11. Marc. 16, 17. Luc. 5, 4. 6, 45. Joh. 8, 26. (Excipe unum locum Rom. 3, 19. οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ.) — β) de argumento *deſinito* quidem, at non verbis diſertis, ſed ſummatim et quoad ſenſum pronuntiato; Marc. 1, 34. οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν. Luc. 4, 41. ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Joh. 3, 11. ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν. ib. v. 33 ſq. 8, 44. c. 16, 18. ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει· τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Act. 9, 6. 11, 14. et paſſim. — γ) de ſermone verbis diſertis quidem prolato, ſed praeterito; Marc. 5, 36. τὸν λόγον λαλούμενον, iſta verba. ib. 16, 19. Luc. 1, 45. 55. 70. 2, 17. 50. Joh. 1, 37. 7, 46. 8, 20. 10, 6. 12, 36. et ſaepius, inprimis in formula: ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ſ. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, Matth. 12, 46. 17, 5. 26, 47. Marc. 5, 35. 14, 43. Luc. 8, 49. 22, 47. Act. 10, 44. 23, 7. — Ubi autem δ) diſerta verba proferuntur, λέγειν non autem λαλεῖν uſurpant ſcriptores N. T., ideoque, ubi verba ipſa, ab aliquo edita referunt, amant dicere ex hebraismo ἐλάλησε λέγων, ſ. ἐλάλησε καὶ λέγει, Matth. 13, 3. 14, 27. 23, 1. 28, 18. Joh. 8,

12. Marc. 6, 50. Act. 8, 26. 26, 31. 28, 25. Apoc. 4, 1. 10, 8. 17, 1. 21, 9. coll. Gen. 42, 22. 24, 7. 34, 8. 41, 9. Exod. 31, 11. Levit. 20, 2. Excipienda autem ſunt tria loca N. T. Act. 7, 6. Hebr. 5, 5. ubi λέγων poteſt ſuppleri, et Hebr. 11, 18. πρὸς ὃν ἐλαλήθη, cui dictum ſ. promiſſum eſt.

Λαλιὰ, ᾶς, ἡ, (a λαλέω), 1) loquela, Cant. 4, 3. Sir. 5, 13. — 2) *dialectus*, loquela ratione formae; *pronuntiatio*, Matth. 26, 73. ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Marc. 14, 70. LXX. Pſal. 19, 3. pro אֹמֶר ubi Symmachus ῥῆσις. — (loquacitas, Sir. 19, 5.) — 3) *ſermo* ratione materiae, ea, quae profert aliquis, *dictum*; Joh. 8, 43. coll. Job. 33, 1. ἄκουσον τὰ ῥήματά μου, καὶ λαλιάν (דָּבָר) ἐνωτίζου μου. — *narratio*, Joh. 4, 42. (fama, rumor 2 Macc. 8, 5. Jeſ. 11, 3. preces Sir. 32, 14. — loquendi poteſtas *Joſeph.* de bell. 2, 8. 5.)

Λαμὰ, Matth. 27, 46. ſive λαμμᾶ, Marc. 15, 34. hebr. לָמָּה vel לָמָה, literis graecis ſcriptum, *cur, quare*; e Pſal. 22, 1. ubi LXX. ἵνατι.

Λαμβάνω, fut. λήψομαι, perf. εἴληφα pro λέληφα, aor. 2. ἔλαβον, aor. 1. paſſ. ἐλήφθην, — LXX. pro hebr. לָקַח et נָשָׂא, et paſſim pro לָכַד — 1) latinor. *ſumo, capio*, noſtrum *faſſen*, et quidem a) proprie manu, Matth. 25, 1. λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας. 26, 26. τὸ ποτήριον. 26, 52. μάχαιραν, 27, 24. ὕδωρ, lavacrum. Luc. 22 17. τὸν ἄρτον. vid. etiam Joh. 6, 7. 11. 12, 23. 13. Act. 9, 19. Apoc. 5, 7. et ſaepiſſime. Job. 16, 12. λαβών με τῆς κώμης. — Notandum eſt noſtros, ut profanos, participium λαβὼν aliis verbis activis, quae uſum rei indicant ſaepe ita praefigere, ut actio plenius deſcribatur, ubi ex noſtra latinorumque dicendi ratione redundat; e. g. Matth. 13, 31. λαβὼν ἔσπειρεν. ib. v. 33. λαβοῦσα ἔκρυψεν. Matth. 17, 27. λαβὼν δός. ib. 21, 35. λαβόντες ἔδειραν. v. 39. Luc. 13, 9. λαβὼν ἔβαλεν. 24, 43. λαβὼν ἔφαγεν. Act. 16, 3. καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν. vid etiam Matth. 14, 19. 15, 36. 27, 59. Marc. 6, 41. 9, 36. 12, 3. 8. Joh. 13, 4. Act. 9, 25. LXX. Num. 3, 6. Joſ. 2, 4. Exod. 29, 5. — b) Tropice de affectibus, qui hominem corripiunt: *corripio, occupo, capio*; Luc. 5, 26. ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας. ib. 7, 16. ἔλαβε δὲ φόβος ἅπ. Luc. 9, 39. πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν. (*Joſeph.* Antiq. 4, 6. 5. λαμβάνει ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ πνεῦμα.) 1 Cor. 10, 13. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν; Exod. 15, 15. ἔλαβε (אָחַז) αὐτοὺς τρόμος. Sap. 11, 12. ἔλαβε αὐτοὺς λύπη. Jeſ. 21, 3. *Joſeph.* Antiq. 2, 6. 8. ἔλαβε αὐτοὺς ἔκπληξις.

2) *ſumo ut tollam vel auferam*; — a) *aufero*; Matth. 15, 26. λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις; Marc. 7, 27. — Apoc. 6, 4. λαμβ. ἀπό. (Jer. 29, 22. λήψονται ἀπ' αὐτῶν κατάραν. Esdr. 1, 7 ſq. 2 Chron. 16, 2. (hebr. הוֹצִיא) — b) *tollo*, Matth. 16, 9. 10. 27, 6. —

3) *ſumo ut meum faciam*; a) *eripio* Matth. 5, 10. τὸν

χιτῶνα. 1 Cor. 11, 20. εἴ τις λαμβάνει, fi quis veftra vobis eripit. Apoc. 3, 11. LXX. 2 Chron. 14, 15. Teft. XII. Patr. p. 621. — b) *capio*, Luc. 5, 5. οὐδὲν ἐλάβομεν. (Pfal. 31, 17. τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο.) — tropice de doctore homines capiente, 2 Cor. 12, 16. coll. Matth. 4, 19. — c) *occupo*, Luc. 19, 12. λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν. ib. v. 15. Apoc. 17, 12. βασιλείαν οὔπω ἔλαβον. (Jof. 15, 16. λαμβ. τὴν πόλιν.) — d) *eligo* mihi, Hebr. 5, 1. ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος. Act. 15, 14. λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαόν. Amof. 2, 11. ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν εἰς προφήτας. Fragm. Efth. 4. ἔλαβες τὸν ἰσραὴλ ἐκ πάντων ἐθνῶν. coll. Num. 8, 7. — e) *mihi arrogo*, Joh. 3, 27. — f) *exigo*, *colligo*, τὰ δίδραχμα, Matth. 17, 24 fq. τοὺς καρπούς, Matth. 21, 34. Marc. 12, 2. — *repeto*, μαρτυρίαν, Joh. 5, 34. 41. δόξαν, v. 44. (*Jofeph.* Ant. 14, 13. 3. λαμβάνειν τιμωρίαν.) — g) *refumo*, *recipio*, Joh. 10, 17. 18. Hebr. 11, 35. Apoc. 11, 17. *Jofeph.* Antiq. 2, 6. 7. Ezech. 18, 8. 13. 17. —

4) *fumo in meam focietatem*, *apud me recipio*, *in me fufcipio*; — a) *recipio* feq. εἰς; Joh. 6, 21. λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον. 19, 27. εἰς τὰ ἴδια. Act. 24, 27. 2 Joh. v. 10. εἰς οἰκίαν. Sap. 7, 18. ζητῶν ὅπως λάβω αὐτὴν (fcl. σοφίαν) εἰς ἐμαυτόν. — Item in formula: λαμβαν. γυναῖκα f. εἰς γυναῖκα, *uxorem duco*, (proprie: in domum meam recipio) Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28—31. cf. Deut. 28, 30. (hebr. אִשָּׁה). 2 Sam. 3, 14. 1 Chron. 3, 18. Gen. 4, 18. (Teft. XII. Patr. p. 579. λαμβ. εἰς γυναῖκα.) — b) *mecum fero*, *mecum habeo*, λαμβ. μεθ' ἑαυτοῦ, Matth. 25, 3. 4. — et λαμβάν. fimpliciter, Matth. 16, 5. ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ib. v. 7. 8. Marc. 8, 4. — Joh. 18, 3. λαβὼν τὴν σπεῖραν, affumta militum cohorte. — c) *fufcipio* in me, Matth. 18, 17. τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε. (Jef. 53, 4. hebr. נָשָׂא) Matth. 10, 38. τὸν σταυρόν. coll. Levit. 5, 1. λήψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ. ib. 16, 22. Ezech. 36, 7. — d) *inftruo me*, *induo*, Joh. 13, 12. λαμβ. τὰ ἱμάτια. Phil. 2, 7. μορφὴν δούλου λαβών. (Teft. XII. Patr. p. 542.: ὁ θεὸς σῶμα λαβών.) coll. Zach. 6, 13. λήψεται ἀρετήν. Sap. 5, 19. λήψεται (v. 18. ἐνδύσεται) ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα. — e) *tropice* de doctoribus et doctrina: *recipio*, *admitto*, i. e. fide et obfequio amplector; Joh. 1, 12. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν. ib. 5, 43. 13, 20. 14, 17. — τὸν λόγον, Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. τὰ ῥήματα, Joh. 12, 48. 17, 8. τὴν μαρτυρίαν, Joh. 3, 11. 32. 33. 1 Joh. 5, 9. —

5) intranfitive: *accipio*, *particeps fio*, *nancifcor*, Matth. 7, 8. ὁ αἰτῶν λαμβάνει. Joh. 16, 24. Matth. 10, 8. δωρεὰν ἐλάβετε, ib. 19, 29. 20, 7. 9. 10. 11. 25, 16. Marc. 10, 30. 11, 24. Joh. 1, 16. Act. 20, 35. — de munere et officio: Act. 1, 20. 25. 20, 24. Hebr. 5, 4. 7, 5. coll. 1 Chron. 24, 31. 25, 8. 26, 13. — de praemiis et poenis, Joh. 4, 36. 1 Cor. 3, 14

12. Marc. 6, 50. Act. 8, 26. 26, 31. 28, 25. Apoc. 4, 1. 10, 8. 17, 1. 21, 9. coll. Gen. 42, 22. 24, 7. 34, 8. 41, 9. Exod. 31, 11. Levit. 20, 2. Excipienda autem ſunt tria loca N. T. Act. 7, 6. Hebr. 5, 5. ubi λέγων poteſt ſuppleri, et Hebr. 11, 18. πρὸς ὃν ἐλαλήθη, cui dictum ſ. promiſſum eſt.

Λαλιά, ᾶς, ἡ, (a λαλέω), 1) loquela, Cant. 4, 3. Sir. 5, 13. — 2) *dialectus*, loquela ratione formae; *pronuntiatio*, Matth. 26, 73. ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Marc. 14, 70. LXX. Pſal. 19, 3. pro אֹמֶר ubi Symmachus ῥήσεις. — (loquacitas, Sir. 19, 5.) — 3) *ſermo* ratione materiae, ea, quae profert aliquis, *dictum*; Joh. 8, 43. coll. Job. 33, 1. ἄκουσον τὰ ῥήματά μου, καὶ λαλιάν (דָּבָר) ἐνωτίζου μου. — *narratio*, Joh. 4, 42. (fama, rumor 2 Macc. 8, 5. Jeſ. 11, 3. preces Sir. 32, 14. — loquendi poteſtas *Joſeph.* de bell. 2, 8. 5.)

Λαμά, Matth. 27, 46. ſive λαμμᾶ, Marc. 15, 34. hebr. לָמָה vel לָמָּה, literis graecis ſcriptum, *cur, quare*; e Pſal. 22, 1. ubi LXX. ἵνατι.

Λαμβάνω, fut. λήψομαι, perf. εἴληφα pro λέληφα, aor. 2. ἔλαβον, aor. 1. paſſ. ἐλήφθην, — LXX. pro hebr. לָקַח et נָשָׂא, et paſſim pro לָכַד — 1) latinor. *ſumo, capio*, noſtrum *faſſen*, et quidem a) proprie manu, Matth. 25, 1. λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας. 26, 26. τὸ ποτήριον. 26, 52. μάχαιραν, 27, 24. ὕδωρ, lavacrum. Luc. 22 17. τὸν ἄρτον. vid. etiam Joh. 6, 7. 11. 12, 23. 13. Act. 9, 19. Apoc. 5, 7. et ſaepiſſime. Job. 16, 12. λαβών με τῆς κόμης. — Notandum eſt noſtros, ut profanos, participium λαβών aliis verbis activis, quae uſum rei indicant ſaepe ita praefigere, ut actio plenius deſcribatur, ubi ex noſtra latinorumque dicendi ratione redundat; e. g. Matth. 13, 31. λαβὼν ἔσπειρεν. ib. v. 33. λαβοῦσα ἔκρυψεν. Matth. 17, 27. λαβὼν δός. ib. 21, 35. λαβόντες ἔδειραν. v. 39. Luc. 13, 9. λαβὼν ἔβαλεν. 24, 43. λαβὼν ἔφαγεν. Act. 16, 3. καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν. vid etiam Matth. 14, 19. 15, 36. 27, 59. Marc. 6, 41. 9, 36. 12, 3. 8. Joh. 13, 4. Act. 9, 25. LXX. Num. 3, 6. Joſ. 2, 4. Exod. 29, 5. — b) Tropice de affectibus, qui hominem corripiunt: *corripio, occupo, capio*; Luc. 5, 26. ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας. ib. 7, 16. ἔλαβε δὲ φόβος ἅπ. Luc. 9, 39. πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν. (*Joſeph.* Antiq. 4, 6. 5. λαμβάνει ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ πνεῦμα.) 1 Cor. 10, 13. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν; Exod. 15, 15. ἔλαβε (אָחַז) αὐτοὺς τρόμος. Sap. 11, 12. ἔλαβε αὐτοὺς λύπη. Jeſ. 21, 3. *Joſeph.* Antiq. 2, 6. 8. ἔλαβε αὐτοὺς ἔκπληξις.

2) *ſumo ut tollam vel auferam*; — a) *aufero*; Matth. 15, 26. λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις; Marc. 7, 27. — Apoc. 6, 4. λαμβ. ἀπό. (Jer. 29, 22. λήψονται ἀπ' αὐτῶν κατάραν. Esdr. 1, 7 ſq. 2 Chron. 16, 2. (hebr. הוֹצִיא) — b) *tollo*, Matth. 16, 9. 10. 27, 6. —

3) *ſumo ut meum faciam*; a) *eripio* Matth. 5, 10. τὸν

χιτῶνα. 1 Cor. 11, 20. εἴ τις λαμβάνει, si quis vestra vobis eripit. Apoc. 3, 11. LXX. 2 Chron. 14, 15. Test. XII. Patr. p. 621. — b) *capio*, Luc. 5, 5. οὐδὲν ἐλάβομεν. (Psal. 31, 17. τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο.) — tropice de doctore homines capiente, 2 Cor. 12, 16. coll. Matth. 4, 19. — c) *occupo*, Luc. 19, 12. λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν. ib. v. 15. Apoc. 17, 12. βασιλείαν οὔπω ἔλαβον. (Jos. 15, 16. λαμβ. τὴν πόλιν.) — d) *eligo* mihi, Hebr. 5, 1. ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος. Act. 15, 14. λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαόν. Amos. 2, 11. ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν εἰς προφήτας. Fragm. Esth. 4. ἔλαβες τὸν ἰσραὴλ ἐκ πάντων ἐθνῶν. coll. Num. 8, 7. — e) *mihi arrogo*, Joh. 3, 27. — f) *exigo, colligo*, τὰ δίδραχμα, Matth. 17, 24 sq. τοὺς καρποὺς, Matth. 21, 34. Marc. 12, 2. — *repeto*, μαρτυρίαν, Joh. 5, 34. 41. δόξαν, v. 44. (*Joseph.* Ant. 14, 13. 3. λαμβάνειν τιμωρίαν.) — g) *resumo, recipio*, Joh. 10, 17. 18. Hebr. 11, 35. Apoc. 11, 17. *Joseph.* Antiq. 2, 6. 7. Ezech. 18, 8. 13. 17. —

4) *sumo in meam societatem, apud me recipio, in me suscipio;* — a) *recipio* seq. εἰς; Joh. 6, 21. λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον. 19, 27. εἰς τὰ ἴδια. Act. 24, 27. 2 Joh. v. 10. εἰς οἰκίαν. Sap. 7, 18. ζητῶν ὅπως λάβω αὐτὴν (scl. σοφίαν) εἰς ἐμαυτόν. — Item in formula: λαμβαν. γυναῖκα s. εἰς γυναῖκα, *uxorem duco*, (proprie: in domum meam recipio) Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28—31. cf. Deut. 28, 30. (hebr. אִשָּׁה). 2 Sam. 3, 14. 1 Chron. 2, 18. Gen. 4, 18. (Test. XII. Patr. p. 579. λαμβ. εἰς γυναῖκα.) — b) *mecum fero, mecum habeo*, λαμβ. μεθ' ἑαυτοῦ, Matth. 25, 3. 4. — et λαμβάν. simpliciter, Matth. 16, 5. ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ib. v. 7. 8. Marc. 8, 4. — Joh. 18, 3. λαβὼν τὴν σπεῖραν, assumta militum cohorte. — c) *suscipio* in me, Matth. 18, 17. τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε. (Jes. 53, 4. hebr. נָשָׂא) Matth. 10, 38. τὸν σταυρόν. coll. Levit. 5, 1. λήψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ. ib. 16, 22. Ezech. 36, 7. — d) *instruo me, induo*, Joh. 13, 12. λαμβ. τὰ ἱμάτια. Phil. 2, 7. μορφὴν δούλου λαβών. (Test. XII. Patr. p. 542.: ὁ θεὸς σῶμα λαβών.) coll. Zach. 6, 13. λήψεται ἀρετήν. Sap. 5, 19. λήψεται (v. 18. ἐνδύσεται) ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα. — e) *tropice* de doctoribus et doctrina: *recipio, admitto*, i. e. fide et obsequio amplector; Joh. 1, 12. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν. ib. 5, 43. 13, 20. 14, 17. — τὸν λόγον, Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. τὰ ῥήματα, Joh. 12, 48. 17, 8. τὴν μαρτυρίαν, Joh. 3, 11. 32. 33. 1 Joh. 5, 9. —

5) intransitive: *accipio, particeps fio, nanciscor*, Matth. 7, 8. ὁ αἰτῶν λαμβάνει. Joh. 16, 24. Matth. 10, 8. δωρεὰν ἐλάβετε, ib. 19, 29. 20, 7. 9. 10. 11. 25, 16. Marc. 10, 30. 11, 24. Joh. 1, 16. Act. 20, 35. — de munere et officio: Act. 1, 20. 25. 20, 24. Hebr. 5, 4. 7, 5. coll. 1 Chron. 24, 31. 25, 8. 26, 13. — de praemiis et poenis, Joh. 4, 36. 1 Cor. 3, 14

Jac. 1, 7. Hebr. 2, 2. Phil. 3, 12. ὅτι ἤδη ἔλαβον scl. τὸ βραβεῖον ut additur 1 Cor. 9, 24. Dan. 2, 6. ubi interdum notio necessitatis inclusa est, ut in formula κρίμα λαμβάνειν, poenam habere, subire Matth. 23, 4. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. Rom. 13, 2. Jac. 3, 1. Habac. 1, 3. vel etiam notio eius quod jure competit, ut Apoc. 4, 11. 5, 12. — de aliis rebus, e. g. λαμβάνειν χάριν, Rom. 1, 5. ἔλεον, Hebr. 4, 16. ὑετὸν, Jac. 5, 7. περιτομὴν, Joh. 7, 23. Rom. 4, 11. ἐλεημοσύνην, Act. 3, 3. ἐντολὴν, Joh. 10, 18. Act. 16, 24. 17, 15. ἄφεσιν Act. 10, 43. 26, 18. τὸ πνεῦμα Joh. 7, 39. 20, 22. Act. 1, 8. 2, 33. 8, 15. 17. Rom. 8, 15. — τόπον Act. 25, 16. ἀφορμὴν Rom. 7, 8. etc. — Huc et pertinet λήψεται ἐκ τοῦ ἐμοῦ, ex meis accipiet, mea verba accipiet. — λαμβ. ἐκ πληγῶν τινος, participem fieri malorum, Apoc. 18, 4. — recipio, accipio, *hinnehmen*, Joh. 18, 31. λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς. Act. 2, 23. ἔκδοτον λαβόντες. Matth. 26, 26. λάβετε, φάγετε. — *ore accipio*, de cibis, *sumo*, *capio*, *gusto*, Marc. 15, 23. οἶνον οὐκ ἔλαβε. Joh. 19, 30. ἔλαβε τὸ ὄξος. 1 Tim. 4, 4. —

6) Denique notandae sunt formulae singulares, a) profanis etiam usitatae, ubi λαμβάνειν substantivo ita jungitur, ut uno fere verbo tota notio exprimi possit, et actio eius, quod est in substantivo, indicetur. Scilicet συμβούλιον λαμβάνειν, *consilium inire, deliberare*, i. q. συμβουλεύεσθαι, Matth. 12, 14. 22, 15. 27, 1. 7. 28, 12. θάρσος λαμβάνειν, *animum recipere*, Act. 28, 15. — οἰκοδομὴν λαμβάνειν, pro οἰκοδομεῖσθαι, 1 Cor. 14, 5. ὑπόμνησιν λαμβάνειν, *recordari*, 2 Tim. 1, 5. ὑπόδειγμα λαμβ. *imitari*, Jac. 5, 10. λήθην λαμβάν. *oblivisci*, 2 Petr. 1, 9. vid. Λήθη. Πεῖραν λαμβ. *periculum facere, experiri*, Hebr. 11, 29. 36. vid. Πεῖρα. — ἀρχὴν λαμβ. *incipi*, Hebr. 2, 3. (*Joseph*. Ant. 4, 8. 2. ὀργὴν λαμβαν. irasci. 3 Esdr. 6, 10. συντέλειαν λαμβ. persici. *Polyb*. 4, 5. 10. τέλος λαμβ. finiri. — b) ex hebraismo: πρόσωπον λαμβ. *personae rationem habere*, Luc. 20, 21. Gal. 2, 6. Psal. 82, 2. Job. 24, 8. Mal. 2, 9. vid. Πρόσωπον.

Λάμεχ, ὁ, *Lamech.*, hebr. לֶמֶךְ, nom. propr. indecl. patris Noae, de quo vid. Gen. 5, 25 sqq. — Luc. 3, 36.

Λαμμᾶ, vid. Λαμά.

Λαμπάς, άδος, ἡ, (a λάμπω) LXX. pro לַפִּיד, — 1) *lumen*, Leuchte, Act. 10, 8. — λαμπὰς πυρὸς, *flamma*, *radius ignis*, Apoc. 4, 5. Gen. 15, 17. Dan. 10, 6. Job. 41, 19. Exod. 20, 18. — 2) *fax, taeda*, Apoc. 8, 10. ἀστὴρ καιόμενος ὡς λαμπὰς, flammas spargens ut fax. Judic. 15, 4. 5. — 3) *lampas*, cuius flamma oleo alitur, Matth. 25, 1—8. (solebant veteres sponso et sponsae lampades, ideo νυμφικὰς λαμπάδες dictas, praeferre.) Judic. 7, 16. 20. — 4) *laterna*, Joh. 18, 3.

Λαμπρὸς, ὰ, ὸν, (a λάμπω) 1) *lucidus, fulgens*, Apoc. 22, 16. ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. Epist. Jer. v. 51. —

2) *candore splendens, candidus*; de luce alba et purissima, qua circumfusi putabantur angeli, Act. 10, 30. (coll. Sap. 6, 12.) — *λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρ.* Apoc. 15, 6. 19, 8. Cantic. 5, 11. — *pellucidus*, Apoc. 22, 1. *λαμπρὸς ὡς κρύσταλλος.* — 3) *splendens, magnificus*, Luc. 23, 11. Jac. 2, 2. 3. — *τὰ λαμπρὰ*, res pretiosae, Kostbarkeiten, Apoc. 18, 14. (alii: splendidus mensae apparatus, ut Sir. 34, 23. 29, 25.) Saepius non legitur.

Λαμπρότης, ητος, ἡ, splendor, fulgor. Act. 26, 13. *λαμπρότης τοῦ ἡλίου.* — LXX. pro הָדָר Psal. 110, 3. זֹהַר Dan. 12, 3. נֹגַהּ Jes. 60, 3.

Λαμπρῶς, adv. 1) *splendide, clare*; — 2) *magnifice*; de epulis: *laute*, ut latinis quoque *splendidus* et *sordidus* in eadem re dicitur; Luc. 16, 19. Sir. 34, 23. *λαμπρὸς ἐπ' ἄρτοις.* ib. 29, 25. (*Xenoph.* Cyrop. 2, 4. 1.)

Λάμπω, f. *ψω, luceo, splendeo, mico*; proprie Matth. 5, 15. 17, 2. Luc. 17, 24. Act. 12, 7. — metaph. Matth. 5, 16. 2 Cor. 4, 6. vid. *Φῶς.* — LXX. pro נָגַהּ Jes. 9, 2. Prov. 4, 18. צָחַח Thren. 4, 7. Bar. 3, 22. Sap. 5, 6.

Λανθάνω, f. *λήσω*, aor. 2. *ἔλαθον*, perf. *λέληθα*, — LXX. pro נִכְחַד, נֶעְלַם, — 1) *lateo*, — ne alii cognoscant, videant, Marc. 7, 24. *οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.* (Sap. 10, 8.) Luc. 8, 47. *οὐκ ἔλαθε.* Sap. 17, 3. — LXX. *λανθαν. ἀπό τινος*, 2 Sam. 18, 13. Lev. 5, 2. — *Λανθάνει με, latet me, non video, non intelligo, inscius sum*, Act. 26, 26. 2 Petr. 3, 5. Levit. 5, 3. 4. Job. 28, 21. — *μὴ λανθανέτω ὑμᾶς*, bene scitote, 2 Petr. 3, 8. — Cum participio alterius verbi junctum est latinor. *inscius*; Hebr. 13, 2. *ἔλαθον* (suppl. *ἑαυτοὺς*) *ξενίσαντες ἀγγέλους*, inscii angelos hospitio exceperunt. *Xenoph.* Mem. 2, 3. 11. *εἰδὼς λέληθα ἐμαυτὸν*, ignorabam hoc me scire. *Plutarch.* de discr. amic. et ad. c. 12. *πολλὰ λανθάνουσι ἀπὸ τῶν ἠθῶν ἀναλαμβάνοντες.*

Λαξευτὸς, ἡ, ὸν, (a *λαξεύω*, lapides incido Exod. 34, 1. 4. quod a *λᾶς* lapis et *ξεύω*, sculpo, polio) *excisus e lapide*, s. *incisus in lapide.* Luc. 23, 53. — LXX. semel Deut. 4, 49. pro פִּסְגָּה nom. propr. montis, quod etiam Aquila Num. 21, 20. 23, 14. Deut. 34, 1. vertit *λαξευτή.*

Λαοδίκεια, είας, ἡ, Laodicea, urbs opulenta et primaria Phrygiae pacatianae ad Lycum flumen sita, antea Diospolis, deinde in honorem Laodices uxoris Antiochi II. Laodicea appellata, anno Christi 66. terrae motu destructa simul cum Hierapoli et Colossis (*Plin.* Hist. 5, 29.), sed a Marco Aurelio restituta (*Tacit.* Annal. 14, 27.) Hodie in eius locum vicus *Eskihissar* successit. Commemoratur Col. 2, 1. 4; 13. 15. 16 [1 Tim. 6, 23.] Apoc. 1, 11. et 3, 14.

Λαοδικεὺς, έως, ὁ, Laodicensis. Coloss. 4, 16. [Apoc. 3, 14. ubi Griesb. pro *λαοδικέων* habet *ἐν λαοδικείᾳ.*]

Λαός, οῦ, ὁ, LXX. pro עַם, passim etiam pro גּוֹי et לְאֹם, — latinorum *populus*; 1) *multitudo hominum*, a) indefinite, de multitudine, quae in loco aliquo congregata est, Luc. 3, 15. 7, 1. 29. 8, 47. ἐνώπιον παντὸς λαοῦ, coram omnibus, qui aderant. ib. 9, 13. 18, 43. 20, 1. 6. 9. 21, 38. Joh. 8, 2. Act. 3, 9. 11. 12. 10, 42. et passim. — b) de multitudine *virorum*, Luc. 23, 27. πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν. (alii hic: *plebs*). Act. 4, 27. λαοὶ ἰσραήλ, viri Israëlitae. Act. 5, 37. λαὸν ἱκανὸν, magnam militantium copiam. Sic LXX. Gen. 19, 4. ubi ὁ λαὸς sunt viri. ib. 14, 16. πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαὸν, ubi servi videntur intelligendi. De copia armatorum 2 Sam. 17, 2. 3. 22. 29. 18, 2. et saepius, ut etiam Test. XII. Patr. p. 598. — c) de *coetu virorum*, v. c. in foro ad judicium congregatorum, ut etiam latinor. populus, Act. 12, 4. Luc. 23, 13. — in synagoga convenientium Act. 13, 15. — 2) *populus*, et quidem a) populus cuiusdam *urbis*, Act. 2, 47. 21, 30. 36. — vel etiam *regionis* s. provinciae, Matth. 4, 23. 9, 35. Luc. 6, 17. (Inde λαὸς τῆς γῆς, incolae terrae, Gen. 23, 7.) — b) populus quatenus distinguitur a magistratibus et proceribus, Matth. 26, 5. ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. ib. 27, 25. 64. Marc. 11, 32. 14, 2. Luc. 1, 10. 21. 3, 18. 19, 48. Act. 6, 12. et passim. (Exod. 18, 22. 26. Esdr. 8, 15. 9, 1.) Sic quoque in formulis. πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, Matth. 21, 23. 26, 3. γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, Matth. 2, 4. et similibus; vid. Luc. 19, 47. 22, 66. Act. 4, 8. — 3) *gens*, *natio*, i. q. τὸ ἔθνος, Matth. 1, 21. 2, 4. 6. Marc. 7, 6. Luc. 1, 17. 68. 2, 31 sq. 21, 23. Joh. 11, 50. 18, 14. Act. 3, 23. 4, 10. Rom. 15, 11. et passim. Zach. 14, 14. Ezech. 20, 41. — Interdum ὁ λαὸς absolute, et si distinguitur a τοῖς ἔθνεσι, est gens judaea, *Judaei*, Act. 26, 17. 23. 28, 17. — Etiam Christiani dicuntur λαὸς, coetus cultorum Dei, s. Christi Act. 18, 10. Hebr. 2, 17. 4, 9. 13, 12. Tit. 2, 14. quae dicendi ratio repetita est e V. T. ubi Judaei saepissime ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ dicuntur; v. c. Exod. 19, 5.

Λάρυγξ, υγγος, ὁ, *gula*, *guttur*; proprie, per quod loquimur; deinde etiam i. q. φάρυγξ cujus ope edimus, *Etym.* M. λάρυγξ μὲν, δι' οὗ λαλοῦμεν, φάρυγξ δὲ, δι' οὗ ἐσθίομεν καὶ πίνομεν. Sic semel in N. T. Rom. 3, 13. pro στόμα os, sermo, ut Sir. 6, 5. λάρυγξ γλυκὺς πληθυνεῖ φίλους. et Psal. 5, 10. pro גָּרוֹן. item Psal. 114, 15. etiam pro חֵךְ Job. 6, 30. Prov. 8, 7. *Hesych.* λάρυγξ· στόμα. — Est vero etiam pro φάρυγξ, v. c. Job. 12, 11. 34, 3. Cant. 2, 3.

Λασαία, ας, ἡ, *Lasaea*, urbs Cretae, quae Act. 27, 8. ab antiquis autem scriptoribus non commemoratur, fortasse quia ignobilis et parva fuit, πολίχνιον, sive ut Josephus de vico urbeculae formam simulante loquitur, ψευδοπολίχνιον.

Λατομέω, ῶ, f. ήσω, (a λᾶς lapis et τόμη, fectio, incifio) *lapides exfcindo*, exfcindo, infcindo; bis Matth. 27, 60. Marc. 15, 46. — LXX. pro חָצַב, 1 Chron. 22, 2. 2 Chron. 26, 10. Jef. 22, 16.

Λατρεία, ας, ἡ, (a λατρεύω) 1) fervitium, minifterium, quod pro mercede praeftatur; — 2) *cultus Dei*, quatenus eft in externis actionibus five in caerimoniis, Rom. 9, 4. Hebr. 9, 1. (vid. *Δικαίωμα*), ib. 9, 6. LXX. pro עֲבֹדָה, Exod. 12, 25 fq. 13, 5. Jof. 22, 7. 1 Chron. 28, 13. coll. 1 Macc. 2, 19. 22. — *facrificia*, tanquam pars potior cultus divini, Joh. 16, 2. λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. Rom. 12, 1. Saepius non habetur.

Λατρεύω, f. εύσω, (a λάτρις, latro, der Söldner) feq. dativo perfonae, LXX. pro עָבַד, 1) pro mercede fervio; (*Xenoph.* Cyrop. 3, 1. 20. *Palaeph.* c. 46.) — 2) *religiofe colo, cultu profequor*, de cultu Dei a) univerfe Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. Act. 27, 23. 2 Tim. 1, 3. Deut. 6, 13. 10, 12. Jof. 24, 15. — idolorum Rom. 1, 25. Exod. 20, 5. 23, 24. Deut. 4, 28. — b) de cultu externo, Luc. 2, 37. Act. 7, 7. 42. 26, 7. λατρεῦον fcl. θεῷ. — fpecialiter de cultu, quem facerdotes Israëlitarum Deo praeftabant in tabernaculo et templo, de facris quae fiebant in templo, Hebr. 8, 5. 13, 10. — et in tabernaculo coelefti Apoc. 7, 15. — de oblationibus et facrificiis, Hebr. 9, 9. 10, 2. coll. Exod. 3, 12. 4, 23. 7, 16. — c) de cultu Dei interno, Luc. 1, 74. Act. 24, 14. Rom. 1, 9. Phil. 3, 3. πνεύματι θεῷ λατρ. Hebr. 9, 14. Deut. 6, 13. 10, 12. — Saepius non legitur.

Λάχανον, ου, τὸ, (a λαχαίνω, fodio) *olus*, in terra natum, quod fodendo colitur, Garten-Kraut, Matth. 13, 32. Marc. 4, 32. de finapi. — de *obfonio* in foro venali, Luc. 11, 42. Rom. 14, 2. — LXX. pro יָרָק 2 Sam. 21, 2. Prov. 15, 18. et pro יֶרֶק Gen. 9, 3. Pfal. 37, 2. Saepius non legitur in codice facro.

Λεββαῖος, ου, ὁ, Lebbaeus, cognomen Judae, apoftoli, qui etiam Thaddaeus vocabatur. Matth. 10, 3.

Λεγεὼν, ῶνος, ὁ, ἡ, vox latina *legio*, i. e. turma militum apud Romanos, quae primum 3200, deinde, Servii Tullii temporibus, 4000, Polybii aevo 5000, et poftea 6200 militibus conftabat. — In N. T. dicitur de *turmis* angelorum, a) bonorum, Matth. 26, 53. — b) malorum Marc. 5, 9. 15. Luc. 8, 30. Rabbini, qui לִגְיוֹן receperunt, eo utuntur pro turma militum, et interdum de duce turmae, non autem de principe geniorum malorum (cf. *Buxtorf.* p. 1123.), quare nec in his locis de eo cogitandum, fed de *multitudine*, ut etiam e Marc. 5, 10. 12. 13. intelligitur.

Λέγω, f. ξω, 1) prima antiquiffimaque huius verbi fignificatio eft *lego, colligo*, quo fenfu non nifi in Teft. XII. Patr. p. 704. occurrit.: οὐκ ἐν ἀκαθαρσίᾳ (i. e. intervenientte

adulterio) λέγει κύριος σεβομένους αὐτόν, quibus verbis respondet Josephus uxori Potipharis, pollicenti, se, si morem sibi gessisset, simul cum marito verum Deum esse culturam. — Inde

2) *eligo;* Hebr. 7, 11. κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λεγέσθαι. — Cum qui colligebantur et eligebantur, vocarentur, nominibus convocarentur, est

3) *nomine voco, appello, voco;* Matth. 13, 15. λέγεται μαριάμ. [19, 17.] Marc. 10, 18. τί με λέγεις ἀγαθόν. c. 12, 37. λέγει αὐτὸν κύριον. ib. 15, 12. Luc. 18, 19. 20, 37. Joh. 15, 15. οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους. — Inde ὁ λεγόμενος, a) *qui vocatur, cui nomen est,* Matth. 2, 23. εἰς πόλιν λεγομένην ναζαρέτ, urbem, nomine Nazareth. c. 9, 9. ἄνθρωπον, ματθαῖον λεγόμενον. c. 26, 3. 14. 27, 33. τόπον λεγόμενον γολγαθᾶ. Joh. 4, 5. 9, 11. 19, 13. Act. 3, 2. 1 Cor. 8, 5. εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, qui vocantur Dii, qui nomen Deorum gerunt; sensus: Dei fictitii. — b) etiam: *cui cognomen est, cognomine,* Matth. 1, 16. ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός. ib. 4, 18. σίμωνα τὸν λεγόμενον πέτρον. ib. 10, 2. Col. 4, 11. — c) *qui vulgo dicitur, sic dictus, der sogenannte;* Matth. 27, 17. τὸν λεγόμενον (scl. a Judaeis s. ab adseclis) χριστόν. Luc. 22, 1. ἡ λεγομένη πάσχα. Joh. 19, 13. Sic quoque Eph. 2, 11. οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς, *die sogenannte Vorhaut, wie euch die sogenannte Beschneidung nennt.* — d) *aliquis, quidam, ein gewisser;* Marc. 15, 7. ὁ λεγόμενος βαραββᾶς. Luc. 22, 47. ὁ λεγόμενος ἰούδας, qua dicendi forma Lucas usus esse videtur, ne honorificum Apostoli titulum proditori tribueret. Ita etiam ubi nomen rei vel personae explicatur, quod habet in alia lingua, ubi a) interdum τῷ λέγεσθαι aliquid additur, quo significatur, nomen transferri in aliam linguam, ut Joh. 19, 17. ὃς λέγεται ἑβραϊστί. Joh. 1, 39. ῥαββί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε. Act. 9, 36. ταβιθά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς. — b) interdum vero etiam λέγεται s. λεγόμενος simpliciter ponitur, ubi jam subaudiendum est ἑρμηνευόμενος s. ἑρμηνευόμενον, *si transfers in nostram linguam,* nostra dialecto; sic apud Joannem aliquoties, c. 4, 25. μεσσίας ὁ λεγόμενος χριστός, qui graece Christus vocatur. c. 11, 16. 20, 24. θωμᾶς ὁ λεγόμενος δίδυμος. c. 20, 16. ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε, cf. c. 1, 39. et semel apud Matthaeum c. 27, 33. —

4) verbis aliquid pronuntio ita, ut alter intelligat, quae velim, cogitem etc., latinorum *dico,* nostrum *ich sage etwas,* quare multum differt a λαλέω, de quo discrimine vid. λαλέω. Eph. 5, 12. αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν, turpe est vel nomina pronuntiare. Hoc sensu LXX. pro hebr. אָמַר et נְאֻם, passim etiam pro דִּבֵּר. — Sequitur maxime a) dativus personae, cui dicitur, ut Matth. 4, 6. 9. 19. 8, 4. et semper in Matthaei, maxime in Marci et Pauli scriptis; in Lucae et Joannis scri-

ptis saepius b) seq. πρὸς αὐτὸν, ut Luc. 4, 21. 7, 24. 9, 23. Act. 1, 12. 3, 25. et saepius; Joh. 3, 4. 4, 15. 49. 6, 5. Rom. 10, 21. Hebr. 1, 7. 7, 21. et passim. (Jer. 38, 20. 43, 1.) — πρὸς ἀλλήλους, Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. Act. 28, 4. 2, 7. πρὸς ἑαυτοὺς, Marc. 10, 26. 16, 3. Semel c) μετ' ἀλλήλων, Joh. 11, 56. — Objectum, de quo, a) potissimum adhibita praepositione περὶ indicatur, ut Matth. 11, 7. 21, 45. Marc. 8, 30. Luc. 7, 24. 21, 5. Joh. 1, 22. 48. 2, 21. 9, 17. Act. 8, 34. et passim; rarius sequitur b) εἴς τινα, in aliquem dicere, Act. 2, 25. 19, 4. Eph. 5, 32. et semel ἐπί τινα, Hebr. 7, 13. Deut. 4, 21. ὑπὲρ ἑαυτοῦ λεγ. pro se dicere in foro, Act. 26, 1. c) saepius accusativus rei Marc. 10, 32. Luc. 9, 31. et personae Marc. 14, 71. Joh. 6, 71. 8, 27. 9, 19. — Quod attinet ad sententiam, quae dicitur, verbum λέγω mox sequitur accusativus cum infinitivo, Act. 15, 24. Rom. 15, 8. mox oratio directa Matth. 1, 20. 2, 2. 4, 6. 11, 22. Luc. 7, 33. 18, 17. Joh. 3, 3. 8. 1 Cor. 1, 12. Hebr. 9, 20. Apoc. 1, 17. — mox oratio directa praefixo ὅτι Matth. 9, 18. 14, 26. Marc. 6, 14. 15. 33. Luc. 1, 24 sq. 5, 26. 17, 10. 21, 42. Joh. 1, 32. 9, 9. 41. 11, 31. et saepius. (*Palaeph.* de incred. c. 6. ἔλεγον οἱ Θηβαῖοι, ὅτι τοιαῦτα δεινὰ ὁ Κάδμος ἐπήγαγεν ἡμῖν. — Participium λέγων quod verbis, quae sequuntur, solent praefigere nostri, Matth. 1, 20. 2, 2. 9, 18. etc., saepissime post substantiva et verba, quibus notio loquendi inest, ita sequitur, ut vertendum sit: *his verbis usus*, ut hebr. לֵאמֹר. Sic centies in Matthaei, Marci et Lucae scriptis et in Epist. ad Hebr. et Apocal., rarius in Joannis evang. et nunquam in Pauli libris. Vid. Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 3, 17. 9, 27. 10, 5. 7. 12, 10. Marc. 12, 35. 14, 57. 14, 68. Luc. 1, 63. ἔγραψε λέγων, scripsit haec verba (*Joseph.* Antiq. 13, 4. 1. Πτολεμαῖος ἀντέγραψε λέγων.) ib. 2, 13. 11, 2. 18, 2. 38. 23, 37. Joh. 7, 28. 37. Act. 1, 5. 2, 13. 40. 5, 23. 7, 59. 9, 4. 19, 26. 20, 23. Hebr. 2, 6. 11. 6, 13 sq. 8, 11. 12, 26. in Apocalypsi, et passim. (Rom. 10, 20. ἀποτολμᾷ καὶ λέγει.) Sic saepissime in V. T. e. g. Gen. 1, 22. 2, 16. 48, 2. 2 Reg. 20, 2. — Ratione significationis, *usus* verbi λέγειν aeque late patet ac latinor. dicere et hebr. אָמַר. Non solum enim simpliciter est *dico*, ut Matth. 9, 34. Marc. 11, 23. Joh. 1, 38. et sexcenties; sed etiam pro contexta oratione vel *dicere*, vel etiam *quaerere*, *respondere*, *praedicere*, *affirmare* etc. verti potest. Est enim in N. T. a) *quaerentis*, Matth. 2, 2. 6, 31. 9, 14. 28. 13, 51. Joh. 3, 4. 21, 21. 18, 34. — b) *respondentis*, Matth. 4, 10. 8, 7. 26. 9, 28. 22, 21. Joh. 1, 40. — c) *excipientis*, vel *contradicentis*, Matth. 14, 17. 19, 18. Joh. 7, 26. οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι, palam ei non contradicunt. Rom. 10, 18. ἀλλὰ λέγω, sed objicio, i. e. objicit aliquis. ib. v. 19. c. 11, 1. λέγω οὖν, quod si objiciam i. e. objiciat ali-

quis. — d) *praedicentis* f. *vaticinantis*, Matth. 2, 17. Marc. 15, 28. Joh. 1, 52. 13, 19. Act. 8, 34. — e) *monentis, hortantis*, Matth. 2, 13. 2, 20. 3, 2. 6, 26. Luc. 3, 7. Act. 5, 38. Eph. 4, 17. — f) *praecipientis, jubentis*, Matth. 8, 9. 9, 24. 18, 22. Marc. 5, 41. Luc. 6, 46. 7, 14. Rom. 2, 22. ubi sequente negatione est *interdico, veto*, Marc. 8, 26. Matth. 5, 34. 39. Rom. 12, 3. (Num. 32, 27. 31. Esth. 3, 3. 8, 14. — *mandantis*, Joh. 2, 5. g) *dicere jubentis*, Matth. 26, 18. 27, 19. Marc. 14, 14. Luc. 7, 6. 19. 20. 19, 14. Joh. 11, 3. Act. 16, 35. Judic. 11, 14. 2 Sam. 10, 5. Judith. 3, 1. — h) *clamantis*, Act. 14, 11. Matth. 21, 16. — i) *suadentis*, Act. 5, 38. 27, 11. — k) *differentis*, Matth. 11, 7. 21, 45. Marc. 8, 30. Luc. 7, 24. — l) *docentis, exponentis*, Matth. 10, 27. 15, 5. Luc. 8, 8. 11, 45. Joh. 8, 26. 45. 46. 16, 12. Act. 21, 21. Rom. 4, 6. λέγει μακαρισμὸν, exponit felicitatem, (alii: praedicat, laudat.) 1 Tim. 1, 7. Hebr. 5, 11. 8, 1. 9, 5. Rom. 10, 6. Inde λέγω δὲ, *tenendum est, scitote*, Rom. 15, 18. Gal. 4, 1. 5, 16. 3 Esdr. 8, 22. λέγεται ὑμῖν, coll. Esdr. 7, 24. ubi LXX. ἐγνώρισται ὑμῖν. m) *affirmantis*, cum absque ὅτι, Matth. 11, 9. 22. Marc. 14, 31. Luc. 3, 8. 4, 25. 7, 47. 9, 27. tum seq. ὅτι, Matth. 3, 9. 5, 20. 22. 28. 1 Thess. 4, 15. Sequente negatione est *nego*, Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Act. 23, 8. Huc et pertinet formula: ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Matth. 5, 18. 26. 8, 10. 10, 15. 23. Marc. 6, 11. Matth. 6, 2. 5. 16. Marc. 14, 30. Luc. 4, 24. 13, 31. Joh. 5, 25. — Σὺ λέγεις, *recte*, Matth. 27. 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Joh. 18, 37. — n) *contendentis, dictitantis*, behaupten, Matth. 17, 10. Joh. 1, 22. 4, 20. 8, 33. 48. Luc. 20, 41. Joh. 7, 12. 1 Cor. 15, 12. 2 Tim. 2, 18. — *perhibentis, jactantis*, Luc. 23, 2. λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν εἶναι. ib. 24, 23. Joh. 5, 18. 6, 42. 9, 19. Act. 5, 36. λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν. ib. 8, 9. Jac. 1, 13. 2, 14. 1 Joh. 2, 4. 9. — o) *narrantis*, Luc. 24, 10. 10, 17. Marc. 1, 30. — p) *divulgantis*, Luc. 9, 7. Tit. 2, 8. — q) *scribentis*, Matth. 15, 4. Luc. 1, 63. 20, 42. Joh. 19, 37. Act. 7, 48. 1 Cor. 10, 15. Rom. 10, 16. Philem. v. 21. coll. 2 Reg. 10, 6. — —

5) *dico in mente*, ut nostri ex hebraismo plene dicunt λέγειν ἐν τῇ καρδίᾳ, Apoc. 18, 7. coll. Psal. 10, 6. 13. λέγειν ἐν ἑαυτῷ, Matth. 3, 9. 9, 21. Luc. 3, 8. 7, 49. i. e. *cogito*. Matth. 16, 7. λέγοντες cogitantes hunc in modum. c. 12, 44. Luc. 11, 24. coll. Jes. 56, 3. — Si refertur ad genera cogitationum est: a) *judico, statuo*, Joh. 8, 5. 9, 17. Rom. 15, 8. Gal. 3, 17. 4, 1. — *puto, habeo*, für etwas halten oder erklären, Act. 10, 28. μηδένα ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. 2 Thess. 2, 4. ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεόν. Hebr. 11, 24. — b) *volo*, Act. 4, 32. — *volo, in mente habeo, innuo*, Marc. 14, 71. ὃν λέγετε, den ihr meint. Joh. 6, 71. ἔλεγε τὸν Ἰούδαν.

c. 8, 27. 9, 19. (*Joseph.* Ant. 6, 5, 5. ἐκείνους, λέγω δὴ μωϋσῆν καὶ ἀαρῶνα, illos, volo f. fcilicet Mofen et Aar.) 1 Cor. 1, 12. λέγω δὲ τοῦτο, hoc autem mihi volo. ib. 10, 29. — 6) *loquor, verba facio*, i. q. λαλέω, Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. 11, 27. 9, 31. τὴν ἔξοδον, loquebantur de eius ἐξόδῳ. Marc. 10, 32. τὰ μέλλοντα. Joh. 2, 21. 13, 22. 24. Rom. 9, 1. ἀλήθειαν λέγω, vera loquor. 1 Tim. 2, 7. 1 Cor. 14, 16. τί λέγεις, οὐκ οἶδε.

Λεῖμμα, τος, τὸ, (a λείπω, λέλειμμαι) *refiduum, reliquiae.* Semel Rom. 11, 5. λεῖμμα γέγονεν, refiduum (gentis judaicae Chrifto adverfae) factum eft; fenfus: pars aliqua Judaeorum ex Dei voluntate pervenit ad regnum Chrifti. — Bis LXX. Jof. 13, 12. 2 Reg. 19, 4.

Λεῖος, εία, εῖον, pr. tritus; deinde terendo laevigatus; — *laevis, glaber, planus.* Luc. 3, 5. ὁδοὶ λεῖαι viae planae, hebr. לְבִקְעָה, Jef. 40, 4. e quo loco haec deprompta funt. — LXX. Gen 27, 11. pro חָלָק. 1 Reg. 17, 40. Prov. 2, 20. τρίβοι δικαιοσύνης λεῖαι.

Λείπω, f. ψω, 1) transitive: linquo, *defero*; propr. Prov. 19, 4. ἀπὸ φίλου λείπεται. — pafliv. tropice, metaphora defumta a curforibus, qui ab adverfariis relinquuntur et fuperantur: *inferior fum* aliis, *vincor*, Jac. 1, 4. ἐν μηδενὶ λειπόμενοι nulla in re aliis inferiores. (*Xenoph.* Mem. 3, 5. οὐδὲ ταύτῃ μοι δοκοῦσι λείπεσθαι. *Raphelius* hic affert verba *Polyb.* ἐν τῇ εὐνοίᾳ παρὰ πολὺ ἀδελφοῦ λειπόμενος. — 2) intransitive: *deficio, defum*, Luc. 18, 22. ἕν σοι λείπει. Tit. 3, 13. — ib. 1, 5. τὰ λείποντα, quae adhuc deficiunt. (Sap. 19, 4. τὴν λείπουσαν κόλασιν.) — paff. λείπεσθαί τινος, *deftitui* aliqua re; τῆς σοφίας, Jac. 1, 5. τῆς τροφῆς, ib. 2, 15. (*Joseph.* Antiq. 9, 11. 2. οὐδὲ μιᾶς ἀρετῆς ἀπελείπετο.)

Λειτουργέω, ῶ, f. ήσω, (a λειτουργὸς quod vid.) feq. dativo perfonae 1) munere publico fungor, potiffimum eo, in quo fumptus funt faciendi, publicam praefto operam. (*Demofth.* or. c. Aph. 833, 25.) 2) *minifterio fungor publico*, abjecta notione fumtuum, Sir. 8, 10. λειτουργῆσαι μεγιστᾶσιν. coll. Dan. 7, 10. — In verf. alex. faepiffime pro שָׁרַת et paffim pro עָבַד de minifterio facerdotum in tabernaculo et templo: *facra facio*, v. c. Exod. 28, 31. 39. 29, 30. Num. 4, 38. 16, 9. 18, 6. 7. Ezech. 40, 48. — Sic femel Hebr. 10, 11. (*Joseph.* de bell. 2, 17. 2. τοὺς τὴν λατρείαν λιτουργοῦντας fcl. in templo.) — de cultu Dei in fynagoga, de *precibus*, Act. 13, 2. coll. v. 3. ubi pro λειτουργ. eft προσεύχεσθαι. — 3) *minifteria praefto, fervio*; de minifterio privato, Sir. 10, 28. οἰκέτῃ σοφῷ ἐλεύθεροι λειτουργήσουσιν. — *inopiam alicuius levo, opibus alicui infervio*, Rom. 15, 27. Teft. XII. Patr. p. 689. οὐκ οἰκτείρει λειτουργοῦντα αὐτῷ ἐν κακῷ. (*Xenoph.* Mem. 2, 7. 6.)

Λειτουργία, ας, ἡ, (a λειτουργέω) 1) munus publicum cum sumptibus conjunctum (*Theophr.* char. 20, 5.); — 2) *ministerium, munus* quodcunque a) publicum; — de *sacerdotum ministerio* in templo, sacrificiis et precibus (Sap. 18, 21. Sir. 50, 19.) potissimum conspicuo, Luc. 1, 23. Hebr. 8, 6. 9, 21. LXX. saepius pro עֲבֹדָה Exod. 38, 21. Num. 8, 22. 16, 9. 18, 4. 2 Chron. 31, 12. (*Joseph.* Ant. 4, 4. 4. de bell. 1, 1. 4.) — b) privatum; — de officiis operibusque amicitiae, Phil. 2, 30. ἡ πρός με λειτουργία. — (etiam administratio, 2 Macc. 3, 3. τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν. ib. 4, 14.) — 3) *opus quod sumptibus fit*, (*Joseph.* Ant. 16, 5, 3. λειτουργίας καὶ δημοσιῶν ἔργων κατασκευάς.); *munus, sumptus, oblatio in communem utilitatem,* — de eleemosynis 2 Cor. 9, 12. διακονία τῆς λειτουργ. ταύτης, suppeditatio huius muneris. — Phil. 2, 17. σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, me impendo sacrificio et oblationi pro fide vestra. Saepius non legitur.

Λειτουργικὸς, ἡ, ὸν, ad ministerium publicum spectans, Num. 4, 28. τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά. ib. 7, 5. Exod. 39, 1. στολὰς λειτουργικάς. — In N. T. semel sed active: *ministeria praestans;* Hebr. 1, 14. πνεύματα λειτουργικά, spiritus ministri, coll. c. 1, 7. — De officio angelorum vid. Psal. 34, 7. 91, 11 sq. Matth. 13, 4. 49. 16, 27. *Philo* de Gigant. p. 286. ἀγγέλοις, ὑπηρέταις καὶ διακόνοις ὁ δημιουργὸς εἴωθε χρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν θνητῶν ἐπίστασιν.

Λειτουργὸς, οῦ, ὁ, (a λεῖτος, ad populum s. rempublicam spectans, quod a λαὸς s. λεὼς, populus, — et ἔργον, munus, officium) proprie qui munere publico fungitur, potissimum eo, quod cum sumptibus est conjunctum. — 2) *minister*, LXX. pro מְשָׁרֵת maxime a) publicus; ita de *magistratibus* Rom. 13, 6. λειτουργοὶ θεοῦ. (Jos. 1, 1. ubi Josua Mosis λειτουργὸς dicitur.) — de angelis Dei ministris Hebr. 1, 7. (Psal. 104, 5. de regis ministris 1 Reg. 10, 5. Sir. 10, 2.); de apostolis λειτουργοῖς Ἰησοῦ, Rom. 15, 16. de sacerdotibus τῶν ἁγίων λειτουργοῖς, Hebr. 8, 2. (Neh. 10, 39. οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοί. Jer. 33, 21.) — b) privatus, *famulus*, 2 Sam. 13, 18. 2 Reg. 4, 43. — 3) *inserviens alicui* quocunque modo, Phil. 2, 25. λειτουργὸν τῆς χρείας μου.

Λέντιον, ου, τὸ, vox origine latina, recepta quoque Rabbinis, (לִבְטִים) *linteum,* — linteum quo se servi, opus manuarium facturi, praecingebant. (*Sueton.* Calig. c. 26.) — Bis, Joh. 13, 4. 5.

Λεπὶς, ίδος, ἡ, squama, LXX. pro קַשְׂקֶשֶׂת, Schuppen, Levit. 11, 9. 10. 12. Deut. 14, 9. 10. etiam lamina, LXX. pro פַּחִים, Bleche, Num. 16, 38. (*Joseph.* Antiq. 3, 6. 3. λεπίδες.) — Semel in N. T. de *hypochysi*, Act. 9, 18. ἀπέπε-

σον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ut squamae. (Tob. 11, 13. τὰ λευκώματα.)

Λέπρα, ας, ἡ, (a λεπρὸς) *lepra*, der Aussatz, morbus cutis valde difficilis et foedissimus, in Aegypto, Palaestina et finitimis regionibus perfrequens, de quo accuratissime exposuit *Winerus* in bibl. Realwörterb. s. v. *Aussatz*. Hebraeis dicitur צָרַעַת, LXX. λέπρα, cf. Levit. c. 13. et 14. De frequentia leprae vid *Joseph*. Antiq. 3, 11. 4. cf. *Λεπρός*. — In N. T. Matth. 8, 3. Marc. 1, 42. Luc. 5, 12. 13.

Λεπρὸς, οῦ, ὁ, (a λέπος, cortex, putamen, squama, igitur quasi λεπερὸς) scaber, asper; — *leprosus*, *lepra*, *scabie laborans*; hebr. מְצֹרָע, Levit. 14, 2. 2 Reg. 7, 3. et צָרוּעַ Levit. 13, 44 sq. — In N. T. Matth. 8, 2. 10, 8. 11, 5. Marc. 1, 40. Luc. 4, 27. 7, 22. 17, 12. — *Σίμων ὁ λεπρὸς*, Matth. 26, 6. Marc. 14, 3. Simon, qui olim fuerat leprosus; vel etiam: qui nativitate lepram aliquam acceperat. „Der Aussatz erbt selbst auf die Kinder des damit Behafteten bis ins vierte Glied fort, doch so, dass seine Aeusserungen immer schwächer werden, und im vierten Gliede gewöhnlich nur in garstigen Zähnen, stinkendem Athem, siechem Ansehen bestehen". *Winerus* in bibl. Realw. s. h. v. *Joseph*. Antiq. 3, 11. 4. *παρὰ πολλοῖς ἔθνεσιν ὄντων λεπρῶν, καὶ τιμῆς ἀπολαυόντων, καὶ οὐ μόνον φυγῆς καὶ ὕβρεως ἀπηλλαγμένων, ἀλλὰ καὶ — εἰς ἱερὰ καὶ ναοὺς ἐξουσίαν ἐχόντων εἰσιέναι.*

Λεπτὸς, ή, όν, tenuis, exiguus. — *τὸ λεπτὸν* (scl. *κέρμα*, *Alciphr*. 1, 9. sive *νόμισμα Polluc*. Onom. 9. sect. 92.) substantive: *numus minutus*, specialiter de numis, quorum duo efficiebant quadrantem, igitur octo assem, quadraginta et octo drachmam. Marc. 12, 42. *λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης*. Luc. 12, 59. (coll. Matth. 5, 26.) 21, 2.

Λευΐ, ὁ, indeclinab. (LXX. Gen. 34, 25. 30. 46, 11. Test. XII. Patr. *τὸν λευΐ* p. 612. *Joseph*. Antiq. 1, 19. 7. *λευεὶ* Gen. 29, 34.) at etiam declinabile. *λευΐς*, ὁ (Luc. 5, 29. *Joseph*. Antiq. 1, 21. 1.); genitiv. *λεύει* (*Joseph*. Antiq. 2, 7. 4.) accusat. *λευΐν*, Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. — Levi, hebr. לֵוִי, nom. propr. 1) filii tertii Jacobi ex Lea, auctor tribus Leviticae, Hebr. 7, 5. 9. Apoc. 7, 7. vid. Gen. 29, 34. 46, 11. Exod. 6, 16. — 2) filii Melchi, Luc. 3, 24. 3) filii Simeonis Luc. 3, 29. 4) filii Alphaei, qui cognominabatur *Matthaeus*, a Jesu apostolus vocatus, Luc. 5, 27. 29. Marc. 2, 14. coll. Matth. 9, 9.

Λευΐτης, ου, ὁ, scl. *ἀνὴρ*, ut interdum (Judic. 19, 1. *Joseph*. Antiq. 5, 2. 8.) legitur, *Levita* (hebr. אִישׁ לֵוִי, et לְוִיִּם) proprie: unus e tribu Levi (Num. 1, 46.), deinde *Levita* sensu strictiori, i. e. unus e familiis Gerson, Kahat et Merari, et ita distinguitur a sacerdotibus (*ἱερεῖς*) qui erant posteri stirpis Aaroniticae. Sic in N. T. Luc. 10, 32. coll.

v. 51. Joh. 1, 19. Act. 4, 36. Adſiſtebant ſacerdotibus ſacra in templo facientibus tanquam miniſtri, famulique vilioris conditionis, quibus injunctum erat, ut vaſa ſacra curarent, ſacerdotibus eſſent ad manus, januas clauderent aperirentque, in templo hymnos canerent etc. vid. Num. 1, 50—53. c. 3, 9. 17 ſqq. c. 4. c. 8, 5—22. 1 Chron. 9, 21 ſqq. 23, 3 ſqq. 26, 1 ſqq. 2 Chron. 8, 14. 25, 1. Ex eorum numero fuerunt quoque quidam judices, vid. 1 Chron. 23, 4. 2 Chron. 19, 11. cf. *Joſeph.* Antiq. 3, 12. lib. 4, 4. lib. 9, 7. 4. lib. 11, 3. 10.

Λευϊτικὸς, ή, όν, Leviticus, ad tribum Levi pertinens; Semel Hebr. 7, 11. *λευϊτικὴ ἱερωσύνη*, ubi ſacerdotium dicitur leviticum, quatenus ſtirps aaronitica, ad quam pertinebat, pars erat tribus Levi. (Praeter hunc locum non legitur.)

Λευκαίνω, f. *ανῶ*, (a *λευκὸς*) *dealbo, candidum facio*; Marc. 9, 3. Apoc. 7, 14. — LXX. הִלְבִּין, Pſal. 51, 8. Jeſ. 1, 18. Joel. 1, 7.

Λευκὸς, ή, όν, 1) *albus*, de canis capillis, Matth. 5, 36. de calculo Apoc. 2, 17. equo, nube Apoc. 6, 2. 19, 14. 14, 14. lana Apoc. 1, 14. LXX. pro לָבָן, Gen. 30, 35. Levit. 13, 3. 4. Zach. 1, 8. 6, 3. — 2) *candidus*, ex albedine ſplendens, *λαμπρὸς*; de veſtimentis, Marc. 16, 5. Joh. 20, 12. Act. 1, 10. Apoc. 3, 4. 5. 18. 4, 4. 6, 11. 7, 9. 13. — Matth. 17, 2. *λευκὰ ὡς τὸ φῶς*, Marc. 9, 3. *λ. ὡσεὶ χιών*. Luc. 9, 29. cf. Dan. 7, 9. ubi chald. חִוָּר. Gen. 49, 12. — 3) *albeſcens*, de candore flavedinis, Joh. 4, 35. *λευκαί πρὸς θερισμόν*. Apoc. 20, 11. *θρόνος λευκὸς*, i. e. auri flavedine ſplendens.

Λέων, οντος, ὁ, hebr. אֲרִי, אַרְיֵה, כְּפִיר, *leo*, Hebr. 11, 33. (Judic. 14, 5. 6. 1 Sam. 17, 34.) 1 Petr. 5, 8. Apoc. 4, 7. 9, 8. 17. 10, 3. 13, 2. — metaphor. a) de *crudeliſſimo perſecutore* et raptore, 2 Tim. 4, 17. ubi alii de Nerone, alii de diabolo cogitant. cf. Prov. 28, 15. Ezech. 22, 5. Pſal. 7, 2. 22, 22. — b) de *fortiſſimo, heroë*, Apoc. 5, 5. *ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ φυλῆς Ἰούδα*. coll. Nah. 2, 13. *τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται ῥομφαία*. Jer. 49, 18, 2 Sam. 17, 10. Gen. 49, 9. *σκύμνος λέοντος Ἰούδα*. (*Dio Caſſ.* 1314, 54.)

Λήθη, ης, ἡ, (a *λήθω* lateo, *λήθομαι*, obliviſcor) *oblivio*. Semel 2 Petr. 1, 9. *λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ*, oblitus liberationis a peccatis, ſ. oblivioni eam tradens; ſenſus: peccata, quibus antequam ad Chriſtum acceſſerat, indulſerat, repetens. Eodem ſenſu *λήθην λαμβάνειν* apud *Joſeph.* Antiq. 2, 6. 9. *λήθην ἐκείνων λαβόντες*. ib. 2, 9. 1. *ὧν τε ἦσαν — — λήθην λαβόντες*; etiam *λήθην ἔχειν τῶν εὐεργεσιῶν*, Antiq. 3, 1. 4.

Ληνὸς, οῦ, ὁ; ἡ, 1) lacus, alveus; unde LXX. Gen. 30, 39. 42. pro רַהַט, Waſſerrinne zum Tränken. 2) *torcular*,

in quo uvae calcantur, hebr. גַּת, Apoc. 14, 19. 20. 19, 15. (Joel. 4, 13. Jes. 63, 3. Thren. 1, 16.) — 2) *lacus vinarius*, ὑπολήνιον (Jes. 16, 10. Marc. 12, 1.), i. e. lacus inferior, ante torcular, qui terrae olim infodebatur, in quem mustum expressum de torculari desluebat, hebr. יֶקֶב, Matth. 21, 33. coll. Marc. 12, 1. ubi ὑπολήνιον. Deut. 16, 13. Prov. 3, 10. Hos. 9, 2.

Λῆρος, ου, ὁ, ineptiae, nugae. Luc. 24, 11. ὡσεὶ λῆρος, ut nugae, somnium, commentum inane. 4 Macc. 5, 11. τὸν λῆρον τῶν λογισμῶν σου. *Xenoph.* Anab. 7, 7. 24. λῆρος πάντα ἐδόκει εἶναι. *Joseph.* de bell. 3, 8. 9.

Λῃστής, (pro ληϊστής) οῦ, ὁ, ἡ, (a ληΐζω, praedor, quod a ληΐς, spolium, praeda) qui armata manu praedatur et rapit, *praedator, praedo;* ita primum de militibus regionem invadentibus et vastantibus; (Epist. Jer. v. 15. ἐκ πολέμου καὶ λῃστῶν. coll. Jer. 18, 22.) unde etiam Joh. 18, 40. Barabbas dicitur λῃστής, quia armata manu seditionem moverat, vid. Marc. 15, 7. deinde de *latronibus*, qui vi adgrediuntur itinera facientes, Luc. 10, 30. 36. 2 Cor. 11, 26. Matth. 27, 38. 44. (Luc. 23, 32. κακοῦργοι). Matth. 26, 55. Marc. 14, 48. 15, 27. Luc. 22, 52. — de *raptoribus* quibuscunque Joh. 10, 1. 8. Epist. Jer. v. 18. Sir. 36, 26. — σπήλαιον λῃστῶν, Matth. 21, 13. (Jer. 7, 10. פָּרִיץ) Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. — LXX. pro גְּדוּד, Hos. 7, 1. שֹׁדֵד Obad. v. 5. רָכִיל, Ezech. 22, 9.

Λῆψις, εως, ἡ, (a λαμβάνω, λέληψαι) *acceptio, acceptum*, die Einnahme. Phil. 4, 15. vid. *Δόσις*. Sir. 42, 7.

Λίαν, adv. *admodum, valde, vehementer;* LXX. pro מְאֹד, Gen. 1, 31. 4, 5. 1 Sam. 11, 15. a) cum verbo Matth. 2, 16. ἐθυμώθη λίαν. 27, 14. Luc. 23, 8. 2 Tim. 4, 15. 2 Joh. v. 4. 3 Joh. v. 3. — b) cum adjectivo, Matth. 4, 8. ὄρος ὑψηλὸς λίαν. 8, 28. Marc. 9, 3. — c) cum adverbiis, Marc. 1, 35. vid. Ἔννυχος. 6, 51. λίαν ἐκ περισσοῦ. 16, 2. λίαν πρωΐ. — d) cum praepositione nominascit, 2 Cor. 11, 5. οἱ ὑπὲρ λίαν ἀπόστολοι, summi, eximii apost. ib. 12, 11.

Λίβανος, ου, ὁ, 1) *arbor odorifera*, e qua thus destillat; 2) *thus* ipsum, sive ὁ λιβανωτός, hebr. לְבֹנָה. Ita in N. T. Matth. 2, 11. Apoc. 18, 13. et saepissime in vers. alexandr. Levit. 2, 1. 2. 16. Neh. 13, 5. 9. Jes. 60, 6. Sir. 24, 18. Bar. 1, 10. (*Thom. Mag.* λίβανος καὶ τὸ δένδρον, καὶ τὸ θυμιώμενον.) De arbore thus ferente, in Arabia inprimis frequente cf. *Plin.* Hist. Nat. 12, 31. *Theophr.* plant. 9, 4.

Λιβανωτός, οῦ, ὁ, (a λίβανος) *thus;* LXX. 1 Chron. 9, 29. pro לְבֹנָה. — In N. T. bis Apoc. 8, 3. 5. pro *thuribulo*, i. e. ut Josephus loquitur φιάλαι χρύσεαι λιβανωτοῦ πλήρεις, Antiq. 3, 6. 6. πινάκων λιβανωτοῦ γεμόντων, ib. 3, 10. 7.

Λιβερτῖνος, ου, ὁ, vox latina *libertinus*, i. e. vel

parente liberto ortus, vel servus natus sed libertate donatus. Commemoratur Act. 6, 9. συναγωγὴ ἡ λεγομένη λιβερτίνων, ubi *quidam* intelligunt servos romanos, manumissos sed religioni judaicae addictos, qui synagogam Hierosolymis habuerint, cum *Tacitus* (Annal. 2, 85.) scribat, quatuor millia libertinorum, superstitione judaica infecta in Sardiniam missos esse; alii Judaeos a Ptolemaeo I. patria pulsos et in Lybiae urbibus, inter quas Libertum, collocatos, (*Joseph.* Ant. 12, 1. c. Ap. 2, 4.) Judaeos igitur, cives Liberti, Africae propriae s. Carthaginiensis; *alii*, rectius ut videtur, Judaeos a Romanis bello captos et Romam deductos, deinde autem libertate donatos, de qua re cf. *Philo* Legat. ad Caj. T. II. opp. p. 568.

Λιβύα, ας, ἡ, l. λιβύη, ης, ἡ, *Lybia*, l. *Lybie*, terra in septentrionali parte Africae, Aegypto contermina, cuius autem fines incerti erant, ita ut haud raro apud profanos etiam totam Africam, quatenus cognita erat, indicaret. Tempore apostolorum romano imperio suberat, dividebaturque in tres partes, Lybiam stricte dictam, Lyb. Marmaricam, et Lybiam Cyrenaicam, sive Pentapolin (a quinque urbibus primariis Cyrene, metropoli, Berenice, Arsinöe, Ptolemaide et Apollonia.) In Lybia Cyrenaica (vid. Κυρήνη) multi habitabant Judaei, eaque est intelligenda Act. 2, 10.

Λιθάζω, f. άσω, (a λίθος) 1) *lapidibus petere*, mit Steinen werfen, quod a Judaeis fiebat non solum ut vulnerarent aliquem, sed etiam ut eundem hominem scelestissimum, poena lapidationis dignum, declararent, Joh. 10, 31—33. Act. 5, 26. 14, 19. 2 Cor. 11, 25. (Plenius λιθάζειν ἐν λίθοις, 2 Sam. 16, 6. 13.) — 2) *lapido*, lapidibus obruo, de supplicio i. q. λιθοβολέω, sic Joh. 11, 8. Hebr. 11, 37. — Saepius non occurrit in codice sacro.

Λίθινος, ίνη, ον, (a λίθος) *lapideus*; Joh. 2, 6. 2 Cor. 3, 3. Apoc. 9, 20. — LXX. Gen. 35, 14. Exod. 24, 12. 31, 17. Dan. 5, 4. 24. Deut. 9, 11.

Λιθοβολέω, ῶ, f. ήσω, (λίθος et βάλλω) λίθοις βάλλω (2 Chron. 26, 15.) 1) *lapidibus obruo, lapido*; de genere supplicii Israëlitis perfrequente, Matth. 21, 35. (nisi ibi est lapidibus peto, vid. Marc. 12, 14.) Luc. 13, 34. Joh. 8, 5. Act. 7, 58. 59. 14, 5. Hebr. 12, 20. — LXX. pro סָקַל, Exod. 8, 26. 19, 13. Deut. 13, 10. Jos. 7, 25. et רָגַם Levit. 20, 27. 24, 14. 16. 2 Chron. 10, 15. — 2) *lapidibus peto*, i. q. λιθάζω, quod vid. Sic intelligendum videtur Marc. 12, 4.

Λίθος, ου, ὁ, ἡ, *lapis*, hebr. אֶבֶן, a) universe, inprimis de lapidibus minoribus, Matth. 3, 9. 4, 3. 6. 7, 9. Marc. 5, 5. Luc. 3, 8. 4, 3. 11. 11, 11. 22, 41. 19, 40. Joh. 8, 7. 59. 10, 31. Psal. 91, 12. 1 Chron. 12, 2. — b) lapides

ad aedificandum apti, Baufteine, Matth. 21, 42. 44. 24, 2. Marc. 12, 10. 13, 1. 2. Luc. 19, 44. 20, 17. 18. 21, 6. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 6—8. Deut. 27, 5. 6. 1 Reg. 5, 17. 6, 7. — λίθοι καλοὶ, qui Luc. 21, 5. commemorantur, erant lapides pulchri, candidi et magni, quibus templum Herodis exftructum fuit, vel quibus certe muri induti et ornati fuerunt. *Jofeph.* Antiq. 15, 11. 3. ᾠκοδομήθη δὲ ὁ ναὸς ἐκ λίθων μὲν, λευκῶν τε καὶ κρατερῶν, τὸ μέγεθος ἑκάστων περὶ πέντε καὶ εἴκοσι πήχεις ἐπὶ μῆκος, ὀκτὼ δὲ ὕψος, εὖρος δὲ περὶ δώδεκα. Vid. etiam 1 Reg. 6, 17. Esdr. 5, 8. ubi λίθοι ἐκλεκτοί. — c) lapides μυλικοὶ, Marc. 9, 42. Apoc. 18, 21. — d) lapides pretiofi, λίθος τίμιος, 1 Cor. 3, 12. Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 11. 19. 2 Sam. 12, 30. 1 Reg. 10, 2. 11. 2 Chron. 9, 1. — λίθος ἴασπις, Apoc. 4, 3. (Exod. 35, 25. Ezech. 10, 1.) — e) lapis oblongus et major, Matth. 27, 60. 66. 28, 2. Marc. 15, 46. 16, 3. 4. Luc. 24, 2. Joh. 11, 38. 39. 41. 20, 1. Rom. 9, 32. 33. coll. Gen. 28, 18. 22. 29, 2—10. Deut. 27, 2. Jof. 4, 3. — Sic etiam de tabulis Mofis lapideis, 2 Cor. 3, 7. — f) de ftatuis idolorum lapideis, Act. 17, 29. Deut. 4, 28. 28, 36. 64. Ezech. 20, 32. — g) metaph. Chriftus dicitur 1 Petr. 2, 4. λίθος ζῶν, fundamentum ecclefiae vivum, et Chriftiani λίθοι ζῶντες, ib. v. 5. partes ecclefiae f. templi Dei, viventes. — Saepius non legitur.

Λιθόστρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (λίθος et στρωτὸς, ftratus, a στρώννυμι) *lapidibus ftratus.* Deinde τὸ λιθόστρωτον fcl. ἔδαφος, *lithoftroton, pavimentum*, LXX. pro רָצוּף, Cant. 3, 10. et רִצְפָה, *pavimentum*, i. e folum lapidibus pulchris et apte connexis ftratum, 2 Chron. 7, 3. Efth. 1, 7. — In N. T. femel Joh. 19, 13. ubi eft pavimentum, parvulis, fectis variique coloris fruftis marmoreis conftratum, ein Mufivboden von Marmor. Eiusmodi pavimentum fuiffe in templo Hierofolymitano, narrat *Jofephus* de bell. 6, 1. 8. et 6, 3. 2. qui illud quoque λιθόστρωτον appellat. Sed folebant quoque Romanorum duces et praetores eiusmodi pavimenta teffelata et fectilia fecum ducere et hifce marmoreis cruftis praetorium fternere. vid. *Plin.* lib. 36, 15. *Sueton.* in Caef. c. 46. cf. *Krebsii* et *Loesneri* obff. ad h. l. Alii in loco Joannis lithoftroton in atriis templi, alii lithoftroton Pilati, cui impofitum fuerit tribunal, intelligunt.

Λικμάω, ῶ, f. ήσω, (a λικμὸς, vannus) 1) ventilo frumentum, ventilabro purgo, — LXX. pro זָרָה, Ruth. 3, 2. Jef. 30, 24. — 2) *diffipo*, Amof. 9, 9. Jef. 17, 13. Sap. 11. 19. — *contero*, *comminuo*; fic in N. T. Matth. 21, 44. Luc. 20, 18. ubi lapis dicitur conterere eum in quem incidat. vid. Dan. 2, 44. λεπτυνεῖ καὶ λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας. (chald סוּף). Job. 27, 21. λικμήσει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Λιμήν, ένος, ὁ, *portus*; Act. 27, 8. 12. vid. *Καλοί*, — LXX. pro מָחוֹז, Psal. 107, 30.

Λίμνη, ης, ἡ, *stagnum* (stillstehendes Gewässer) *lacus*; LXX. pro אֲגַם, Psal. 107, 35. 114. 8. 2 Macc. 12, 16. — In N. T. a) de lacu Galilaeae, Luc. 5, 1. 2. 8, 22. 23. 33. — b) de lacu sulphureo damnatis destinato, cuius descriptioni mare mortuum occasionem praebuisse videtur, Apoc. 19, 20. 20, 10. 14 sq. 21, 8.

Λιμὸς, οῦ, ὁ, (dorice ἡ λιμὸς, a λείπω, perf. pass. λέλιμαι) 1) *fames*, der Hunger, Luc. 15, 17. Rom. 8, 35. 2 Cor. 11, 27. Job. 18, 11. — 2) *annonae caritas*, fames, die Hungersnoth, Luc. 4, 25. 15, 14. Act. 7, 11. 11, 28. Apoc. 6, 8. 18, 8. — LXX. pro רָעָב Gen. 12, 10. 41, 27. 47, 13. 2 Chron. 20, 8. Jes. 51, 19. — λιμοὶ, fames in diversis terris, Matth. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. Saepius non legitur.

Λίνον, ου, τὸ, — LXX. pro פִּשְׁתָּה, 1) linum, *Lein*, Exod. 9, 32. — *Flachs* Prov. 31, 13. — 2) *linteum*, — a) linteum *vestimentum*, Apoc. 15, 6. coll. Jes. 19, 9. — b) linteum *ellychnium*, Matth. 12, 10. Jes. 42, 3. 43, 17.

Λῖνος, ου, ὁ, *Linus*. nomen viri 2 Tim. 4, 21. com——, praeterea ignoti.

Λιπαρὸς, ά, ὸν, (a λιπάω pinguis sum, quod a λίπος pinguedo, oleum) 1) pinguis, pinguedine unctus; — de terra: fertilis Neh. 9, 35. (pro שָׁמֵן) — tropice de verbis: blandus, ut nos: *glatte Worte*, *Joseph*. Antiq. 2, 4. 3. λιπαρεστέρους αὐτῷ προσηνέγκατο λόγους. ib. 4, 6. 3. δέησιν λιπαρὰν προσφέρειν — 2) ut latinor. opimus, nitidus est: *lautus*, *praestans*, *felix*. Semel Apoc. 18, 14. τὰ λιπαρὰ, deliciae, fercula exquisita et delicata; שְׁמָנִים Jes. 25, 6. cf. Jes. 30, 23. ἄρτος λιπαρός. *Joseph*. Antiq. 8, 1. 1. λιπαρὰν καὶ πανευδαίμονα τὴν ἡγεμονίαν ἀφικέσθαι.

Λίτρα, ας, ἡ, latinor. *libra*, pondus duodecim unciarum, ein Pfund; etiam a Rabbinis receptum, לִיטְרָא. Legitur Joh. 12, 3. et 19, 39. ubi in posteriori loco multi sed perperam (vid. *Kypkius* ad h. l.) monetam obolum conficientem intelligere malunt. (לִיטְרָא apud Rabbinos semper significare pondus, non autem monetam contendit *Buxtorfius* in lex. talm. p. 1138 sq.) *Hesych*. λίτρα· ὄβολος, οἱ δὲ νόμισμα παρὰ σικελοῖς, οἱ δὲ ἐπὶ σταθμῶν, οἱ δὲ ῥωμαῖοι διὰ τοῦ β' λίβρα.

Λὶψ, λιβὸς, ὁ, 1) Africus, Südwind, Psal. 78, 26. *Polyb*. 10, 10. 1. — 2) *plaga coeli australis*, unde Africus flat; Act. 22, 12. LXX. pro נֶגֶב, meridies, Gen. 13, 14. 20, 1. תֵּימָן, Num. 2, 10.

Λογία, ας, ἡ, (a λέγω, colligo, λέλογα) *collectio*, *collecta pecunia*. Bis in N. T. 1 Cor. 16, 1. 2. et apud scriptores ecclesiasticos. *Suidas*: λογίαν· τὴν συλλογήν.

Λογίζομαι, f. *ίσομαι*, (a *λόγος*, ratio), — in perf, aor. 1, et fut. 1. passive, — LXX, pro חשב, 1) rationes computo, supputo, *berechnen*, *zusammenrechnen*, a) propr. *Xenoph.* Cyr. 8, 2. 10. *Demosth.* 1148, 20. — b) trop. argumenta computo, rationes animo confero, ubi est; α) *cogito, animo volvo, ratiocinor*, Marc. 11, 32. *ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς* scl. *λέγοντες*, ratiocinabantur sic inter se. (Lectio codd. *διελογίζοντο* debetur glossemat: e Matth. 21, 25.) 1 Cor. 13, 11. *ὡς νήπιος ἐλογιζόμην*, ut infans ratiocinabar. cf. Sap. 2, 1. *εἶπον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς λογισάμενοι οὐκ ὀρθῶς*. ib. v. 21. β) *considero*, rationem habeo, bedenken, 2 Cor. 10, 11. Psalt. Sal. 2, 32. *τὸ ὕστερον* (rerum exitum) *οὐκ ἐλογίσαντο*. — γ) *cogito, in consiliis habeo, meditor, molior*, 2 Cor. 3, 5. *λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν*, propria vi aliquid boni moliri. ib. 10, 2. *λογίζομαι τολμῆσαι*. LXX. saepius, v. c. Neh. 6, 2. *λογιζόμενοι μοὶ ποιῆσαι πονηρίαν*. ib. v. 6. Psal. 35, 6. Jer. 11, 19. *λογισμοὺς λογίζ. ἐπί τινα*. Psal. 52, 2. *ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά μου*. 2 Sam. 14, 13. — δ) *colligo, rationibus permotus statuo*, Rom. 3, 28. 2 Cor. 10, 7. *λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ*, a se ipse iterum colligat, er schliesse von seiner eigenen Person, dass etc. — —

2) *adnumero, imputo, anrechnen, zurechnen*, seq. dativo personae, a) propr. 2 Sam. 4, 2. *βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμίν*. — Marc. 15, 28. *ἐλογίσθη μετὰ ἀνόμων* (Jes. 53, 12. *ἐλογ. ἐν τοῖς ἀνόμοις*, hebr. נִמְנָה) Luc. 22, 37. Sap. 15, 2. *σοὶ λελογίσμεθα*, inter tuos cultores numeramur. — b) tropice: *imputo alicui aliquid, vel in meritum, vel in culpam*; Rom. 2, 26. *εἰς περιτομὴν λογισθήσεται* imputabitur ei in circumcisionem, circumciso par habebitur. ib. 4, 6. *ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην* i. e. quem insontem Deus reputat. coll. v. 7. Rom. 4, 8. *ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν*, imputat in poenam. (Psal. 32, 2.) *παραπτώματα* 2 Cor. 5, 19. 2 Tim. 4, 16. Levit. 17, 4. Test. XII. Patr. p. 644. *μὴ λογιζόμενος κακίαν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων*. et p. 730. — Sic quoque in formula *ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην*, in pietatem ei imputatur, pro probo habetur a Deo, quae legitur Rom. 4, 3. 5. 9. 10. 11. 22—24. Gal. 3, 6. Jac. 2, 23. et in V. T. Gen. 15, 6. Psal. 106, 31. 1 Macc. 2, 51. — —

3) *pretium rei statuo, aestumo*, Rom. 4, 4. *ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν*, der Lohn misst sich nicht ab nach Gnade. (alii: tribuo, appendo. coll. Prov. 17, 28. *ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν, σοφία λογισθήσεται*.) 1 Cor. 13, 5. *οὐ λογίζεται τὸ κακὸν*, injuriam illatam non accurate perpendit. — Sequente *εἰς* in formula *εἰς οὐδὲν λογισθῆναι*, pro nihilo aestumare s. habere, Act. 19, 27. (Jes. 40, 17. Dan. 4, 32. Sap. 9, 6. coll. Sap. 2, 16. *εἰς κίβδηλον ἐλογίσθημεν αὐτῷ*.) *Εἰς σπέρμα λογίζεται*, pro filio habetur, Rom. 9, 8. (Thren. 4, 2.) — Ex adjuncto: *magni facio, aestumo, curam rei*

habeo, Phil. 4, 8. ταῦτα λογίζεσθε, hoc curate, maxime faciatis. 2 Cor. 12, 6. μή τις εἰς ἐμὲ (ex hebr. pro μὲ) λογίσηται, ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ne quis me majoris faciat etc. Sic saepius in vers. LXX. 1 Reg. 10, 21. 2 Chron. 9, 20. Jes. 13, 17. Psal. 144, 3. (coll. Job. 7, 17. — Inde

4) *statuo de aliquo, habeo eum, ich halte ihn für etwas*; Rom. 6, 11. λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς τῇ ἁμαρτίᾳ. ib. 8, 36. ὡς πρόβατα. (Psal. 44, 24. Amos. 6, 5.) ib. 14, 14. λογιζ. τι κοινὸν εἶναι. 1 Cor. 4, 1. 2 Cor. 10, 2. vid. Jes. 29, 16. 53, 4. 33, 8. Neh. 13, 13. Sap. 5, 4. 1 Sam. 1, 13. — λογίζομαι, *videor mihi*, 2 Cor. 11, 5. Phil. 3, 13. 1 Macc. 6, 9. —

5) *statuo, persuasum habeo, puto*, simpliciter, Rom. 2, 3. 8, 18. Hebr. 11, 19. 1 Petr. 5, 12. — Saepius non legitur.

Λογικὸς, ή, όν, (a λόγος, ratio) rationalis, ratione praeditus; — *ad animum pertinens, spiritualis*; sic bis in N. T. Rom. 12, 1. τὴν λογικὴν λατρείαν, cultus Dei animo peragendus, (Joh. 4, 24. ἐν πνεύματι προσκυνεῖν.) 2 Petr. 2, 2. λογικὸν γάλα, lac spirituale, nutrimentum animi. (Alii in utroque loco: *rationi conveniens*.) cf. Test. XII. Patr. p. 547 sq.: προσφέρουσι (angeli) κυρίῳ ὀσμὴν εὐωδίας λογικὴν καὶ ἀναίμακτον προσφοράν.

Λόγιον, ου, τὸ, (neutr. a λόγιος) *oraculum, responsum* s. *effatum divinum*. Num. 24, 4. 15. Inde LXX. pro חֹשֶׁן, λόγιον κρίσεως, pectorale pontificis maximi, quo indutus erat, si Dei responsa referre volebat, Exod. 28, 15. 22. 29, 5. Levit. 8, 8. Sir. 45, 12. *Joseph.* Antiq. 8, 3. 8. Test. XII. Patr. p. 565. τὸ λόγιον τῆς συνέσεως. — Caeterum LXX. pro אֹמֶר, אִמְרָה, דָּבָר de quovis *dicto, praecepto, promissione, oraculo* Dei. — Sic in N. T. a) de effatis Dei in V. T. Act. 7, 38. Rom. 3, 2. — b) de effatis Dei per Christum, doctrina christiana, Hebr. 5, 12. 1 Petr. 4, 11. — cf. LXX. Psal. 107, 11. 11, 7. 18, 33. 119, 38. 50. 168. Sap. 16, 11.

Λόγιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a λόγος, sermo) *disertus, facundus*; etiam: *doctus, eruditus, multarum rerum gnarus*. Semel Act. 18, 24. — Exempla utriusque significationis e profanis attulit largiter *Kypkius* ad h. l. *Joseph.* Ant. 17, 6. 2.

Λογισμὸς, οῦ, ὁ, (a λογίζομαι) 1) ratiocinatio, ars numerandi computandique, *Xenoph.* Mem. 4, 7. 8. *Demosth.* 671, 21. — 2) *cogitatio*, i. e. a) *judicium*; Rom. 2, 15. de judicio conscientiae. (Sap. 1, 3. 9, 14. 12, 10.) — b) *consilium, molimen*, 2 Cor. 10, 5. καθαιροῦντες λογισμοὺς, adversariorum molimina irrita faciens. LXX. pro מַחֲשָׁבָה, Psal. 33, 10. Prov. 6, 18. καρδία τεκταινομένη λογισμοὺς κακούς. Jer. 11, 19. ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λογισμόν. Nah. 1, 11. (*Demosth.* 127, 24.)

Λογομαχέω, ῶ, f. ήσω, (λόγος et μάχομαι) *de ver-*

bis pugno; altercor de rebus levibus et inutilibus, 1 Tim. 2, 14.

Λογομαχία, ας, ἡ, (ab iisdem) *logomachia, disputatio de-verbis*, s. *rebus levibus et inutilibus*. 1 Tim. 6, 4.

Λόγος, ου, ὁ, (a λέγω, quod vid.) — LXX. inprimis pro דָּבָר, passim etiam pro אֹמֶר, אִמְרָה et מִלָּה, — 1) ex prima verbi *λέγειν* significatione; colligere, conferre, est: *ratio, computatio*, Rechnung, Berechnung, a) propr. Matth. 25, 19. *συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον*, rationes contulit. ib. 18, 23. Phil. 4, 15. *λόγος δοσ. καὶ ληψ.* ratio dati acceptique. ib. v. 17. Luc. 16, 2. *ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου.* (Inde etiam pecunia, quae in rationes refertur, 1 Macc. 10, 40. 42. 44 sq.) — b) tropice: *ratio reddenda* de factis, die Verantwortung, Rechenschaft; *λόγον ἀποδιδόναι*, Matth. 12, 36. Act. 19, 40. *διδόναι*, Hebr. 13, 17. *διδ. τῷ θεῷ*, Rom. 14, 12. Dan. 6, 2. — *αἰτεῖν λόγον ὑμᾶς*, qui rationem a vobis poscunt, 1 Petr. 3, 15. — Huc et pertinere videtur locus Hebr. 4, 13. *πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος*, cui (Deo) ratio est reddenda. Alii: cum quo sumus arcte conjuncti. (Sic certe *λόγον ἔχειν πρός τινα*, et *λόγος ἐστι αὐτοῖς μετά τινος*, Judic. 18, 7. 28. est: habere commercium cum aliquo.) — *ratio*, die Berücksichtigung, ratio quam habemus alicuius rei in agendo; de *cura, timore*, Act. 20, 24. *λόγον ποιοῦμαι οὐδενός.* Sic *λόγον ἔχειν* pertimescere Jer. 38, 19. 42, 16. pro hebr. דָּאַג, sollicitus sum. Tob. 5, 20. 6, 15. 10, 6. *λόγον ποιοῦμαι*, Job. 22, 4. pro יִרְאָה, *timor*. *Suid.* *οὐδενὸς λόγον ἔχω· ἀντὶ τοῦ φροντίζω.* Exempla e profanis collegit *Kypkius*, obss. I. 108. — A significatione conferendi s. colligendi scl. animo derivari solet etiam significatio huius substantivi ea, qua est *ratio*, Vernunft, quo autem sensu in nostris scriptoribus non legitur.

2) *nomen, titulus*, a significatione τοῦ *λέγειν*, vocandi, nominandi; a) propr. 1 Tim. 4, 5. *διὰ λόγου θεοῦ*, interposito nomine Dei (i. e. formula: Deus benedicat s. sit benedictus! Sic Sir. 48, 3. *ἐν λόγῳ κυρίου*, interposito nomine Dei, vid. 1 Reg. 17, 1 sq. Similiter *ἐν λόγῳ θεοῦ* pro *ἐν ὀνόματι θ.* 1 Chron. 15, 15. 1 Reg. 20, 12. 35.) — Coloss. 2, 23. *ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας*, quae quidem nomine sapientiae veniunt. Sic fortasse etiam 1 Cor. 15, 2. *τίνι λόγῳ*, quo s. cuius nomine? (alii: qua ratione, quo modo?) coll. 1 Macc. 2, 55. *Ἰησοῦς ἐν τῷ πληρῶσαι λόγον*, Josua cum praestitisset, quae nomen (scl. servatoris, vindicis) postulat. Prov. 25, 28. *τιμᾶν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους*, nomina i. e. homines, qui sunt in honore. cf. etiam Sir. 48, 1. et v. 13. *πᾶς λόγος οὐ*, nemo unquam. Inde *λόγος* in describenda re interdum fere redundat, ut 2 Macc. 3, 6. *πρὸς τὸν τῶν θυσίων λόγον* pro *πρὸς τὰς θυσίας*. Sir. 23, 17. *λόγος ἁμαρτίας* pro *ἁμαρτία*. Sic etiam hebr. דָּבָר, v. c. 1 Sam. 10, 2. דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת, i. e. asinas, (LXX.

τὸ ῥῆμα τῶν ὅπων). Psal. 65, 4. דִּבְרֵי עֲוֹנֹת, peccata, coll. Jer. 52, 35. 44, 4. In paraphrasibus chaldaicis מֵימְרָא eodem modo saepissime dici, jam observavit *Buxtorf.* l. h. v. Sic Test. XII. Patr. p. 609.: *ἐλύπησα λόγον Ἰακὼβ τοῦ πατρός μου,* pro *Ἰακὼβ τὸν πατέρα μου,* — In N. T. huc referri possunt loca Act. 13, 15. *λόγος παρακλήσεως,* pro *παράκλησις;* Hebr. 7, 28. *λόγος τῆς ὁρκωμοσίας,* jusjurandum. ib. 13, 22. *λογ. τῆς παρακλήσεως.* Apoc. 12, 11. *λόγος τῆς μαρτυρίας,* quanquam in his locis *λόγος* pro sermone etiam haberi potest. Act. 18, 15. *εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου,* si lis vobis est vel de *ὀνόμασι* vel de lege vestra. ib. 20, 32. *τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ* pro *τῇ χαρ. αὐτ.* — b) *nomen, titulus,* ut apud latinos pro *causa;* Matth. 5, 32. *παρεκτὸς λόγου πορνείας* (*ἐπὶ πορνείᾳ,* c. 19, 9.) Act. 10, 29. *τίνι λόγῳ,* quo nomine, qua de causa? 2 Macc. 1, 14. *εἰς φέρνης λόγον,* dotis nomine. Test. XII. Patr. p. 703.: *ἐπὶ λόγῳ κατηχήσεως* sub titulo s. praetextu institutionis. (Hebr. עַל דְּבַר propter, Gen. 12, 17. 20, 11. LXX. *ἐπὶ λόγου,* 2 Sam. 18, 22.) Inde *κατὰ λόγον, e ratione, jure, merito,* Act. 18, 14. (3 Macc. 3, 14.) *παρὰ λόγῳ,* immerito, praeter causam, Sir. 45, 31. — c) indefinite: *res, aliquid,* Matth. 21, 24. *λόγον ἕνα,* unam rem, unum quid. Marc. 11, 29. Luc. 20, 3. (2 Sam. 3, 13. Jer. 38, 14.) Luc. 4, 36. *τίς ὁ λόγος οὗτος,* quid hoc rei est? (2 Sam. 1, 4.) Act. 15, 6. *περὶ τοῦ λόγου τούτου,* de hac re. ib. 8, 25. 19, 38. *ἔχειν πρός τινα λόγον.* — *λόγον εἰπεῖν κατά τινος,* s. *εἴς τινα,* calumniam proferre contra aliquem, Matth. 12, 32. Luc. 12, 10. *Joseph.* Antiq. 15, 3. 9. cf. Matth. 19, 11. 22, 44. *ἀποκρ. λόγον,* aliquid respondere. (Jes. 36, 21. 2 Reg. 18, 36.) cf. 2 Sam. 20, 21. *οὐχ οὗτος ὁ λόγος,* nonne haec est res? 1 Sam. 28, 10. *ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ,* hac in re. 2 Sam. 24, 3. Dan. 2, 11. 3 Esdr. 3, 5. —

3) *verbum, quod ore pronuntiatur;* Matth. 8, 8. *μόνον εἰπὲ λόγῳ.* Luc. 7, 7. Matth. 22, 15. *παγιδεύειν αὐτὸν ἐν λόγῳ* Marc. 12, 13. Luc. 20, 20. Matth. 8, 16. 1 Cor. 14, 9. 19. Apoc. 1, 3. *ἐν λόγῳ* loquendo, Jac. 3, 2. — *διὰ λόγου coram, ore* mündlich, Act. 15, 27. 2 Thess. 2, 2. 15. — *διὰ λόγου πολλοῦ,* multis verbis, Act. 15, 32. 20, 2. — *ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου,* Act. 14, 12. der Wortführer, vid. *Ἡγέομαι.* — *facultas loquendi, potestas verba faciendi,* Eph. 6, 19. *λόγον διδόναι τινι,* de qua formula vid. *Kypk.* ad h. l. 4 Macc. 5, 14. *λόγον ᾔτησεν ὁ Ἐλεάζαρος· καὶ λαβὼν τοῦ λέγειν ἐξουσίαν.* —

4) *sermo, sermocinatio, oratio;* Act. 7, 29. 15, 24. Eph. 5, 6. Col. 4, 6. 1 Thess. 2, 5. Hebr. 5, 11. 2 Petr. 2, 3. — *λόγοι* Matth. 7, 28. 19, 1. 26, 1. Luc. 9, 28. 24, 17. 1 Thess. 1, 5. 4, 18. et saepius. Act. 20, 7. *παρέτεινε τὸν λόγον,* extraxit sermones. — Specialiter: *dicendi genus, sermonis*

ratio, facultas loquendi, Luc. 4, 22. 32. ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 10, 39. Joh. 7, 40. 2 Cor. 10, 10. 1 Cor. 1, 17. ἐν σοφίᾳ λόγου, subtili docendi genere. 2, 4. 13. vid. Sir. 36, 4. coll. v. 5. — 1 Cor. 2, 1. κατ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας. ib. 12, 8. λόγος σοφίας, l. γνώσεως, facultas dicendi de σοφίᾳ et γνώσει. 2 Cor. 11, 6. ἰδιώτης τῷ λόγῳ. — Ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ in agendo dicendoque, Luc. 24, 19. Act. 7, 22. 2 Cor. 10, 11. Rom. 15, 18. —

5) *dictum, dicta, effatum*, Matth. 7, 24. 26. 10, 14. Marc. 8, 38. Luc. 3, 4. 6, 47. Joh. 2, 22. 4, 50. et saepissime. Matth. 26, 44. τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών, eadem repetens. ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, dictis et factis, Col. 3, 17. 2 Thess. 2, 17. Sir. 3, 7. Eodem modo sibi opponuntur 1 Cor. 4, 19. λόγος et δύναμις, et 1 Tim. 4, 12. λόγος et ἀναστροφή, vid. etiam 1 Joh. 3, 18. — proverbium Joh. 4, 37. — Pro contexta oratione vertendum est vario modo; dicitur enim de *praecepto*, Matth. 19, 22. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. 1 Thess. 4, 15. 2 Petr. 3, 5. 37. (Psal. 32, 6. Sir. 43, 31.) Marc. 7, 13. λόγος τοῦ θεοῦ, praecepta V. T. Hebr. 2, 2. cf. Prov. 7, 1. Exod. 24, 3. 33, 17. Prov. 4, 2. 7, 3. ubi pro תּוֹרָה. — de *promissione*, Rom. 3, 4. 9, 6. coll. Sir. 13, 15. — de *minis*, Hebr. 4, 12. Rom. 9, 28. (Jes. 10, 22. ubi pro כִּלָּיוֹן, exsecutio minarum, interitus.) 3 Esdr. 1, 47. Bar. 2, 1. — de *responsione*, Matth. 5, 37. — *quaestione*, Luc. 23, 9. de *oraculis, vaticiniis*, Joh. 12, 38. 15, 25. Act. 15, 15. Rom. 9, 9. Apoc. 19, 9. 21, 5. et passim. — *propositione* s. consilio, Act. 6, 5. —

6) *institutio, disciplina*, der Unterricht, Joh. 17, 20. πιστεύοντες διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν (Apostolorum) εἰς ἐμέ. ib. 10, 36. Act. 4, 4. 6, 2. 10, 44. 2 Cor. 1, 18. 6, 7. ἐν λόγῳ ἀληθείας in veritate institutionis. 1 Tim. 5, 17. 1 Petr. 3, 1. ἄνευ λόγου, absque institutione doctoris cuiusdam. — Ex adjuncto: *cognitio, eruditio*, quae institutione efficitur, 2 Cor. 8, 7. 1 Cor. 1, 5. ἐν παντὶ λόγῳ in omni eruditione (alii: dono multarum linguarum.) —

7) *doctrina* ipsa, quae docendo propagatur, a) absolute: doctrina divina, Marc. 4, 14. 5, 16 sqq. Marc. 16, 20. Luc. 1, 2. Joh. 8, 31. 37. 43. Act. 6, 7. 8, 4. 14. 25. 11, 1. 1 Joh. 1, 10. 2, 7. 14. Apoc. 20, 4. et passim. b) addito τοῦ θεοῦ, Luc. 5, 1. 8, 11 sqq. Joh. 5, 38. Act. 4, 29. 31. 1 Cor. 14, 36. — τῆς βασιλείας, Matth. 13, 19, τῆς καταλλαγῆς, 2 Cor. 5, 19. τοῦ σταυροῦ, 1 Cor. 1, 18. τοῦ εὐαγγελίου, Act. 15, 7. 2 Cor. 2, 17. c) de singulis doctrinae capitibus: *sententia, doctrina, dogma*, 1 Tim. 1, 15. 3, 1. 4, 6. ubi λόγοι i. q. διδασκαλίαι. ib. 4, 9. 6, 3. 2 Tim. 1, 13. 2, 11. Tit. 3, 8. Hebr. 6, 1. τὸν τοῦ χριστοῦ λόγον, doctrinam de Messia. —

8) *narratio*, Matth. 28, 15. ὁ λόγος οὗτος, haec narratio. Joh. 4, 39. διὰ τὸν λόγον, propter ea, quae mulier nar-

raverat. ib. v. 41. — narratio scripta, *commentarius*, Act. 1, 1. (2 Macc. 2, 31. λόγον ποιεῖν περὶ πάντων.) — *fama*, Luc. 5, 15. ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ. ib. 7, 17. Joh. 21, 23. Act. 11, 22. 1 Reg. 10, 6. (*Joseph.* Antiq. 15, 3. 7. λόγος ἐγένετο κατὰ τὴν πόλιν.) —

9) *res facta* s. *gesta*, *factum*, Begebenheit, Marc. 1, 45. διαφημίζειν τὸν λόγον, rem, factum divulgare. ib. 2, 2. ubi ἐλάλει non ad Jesum sed ad leprosum est referendum. Marc. 8, 32. παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει, libere rem manifestabat. Luc. 1, 4. λόγοι, res gestae. Sic quoque Act. 10, 36. τὸν λόγον, ὃν ἀπέστειλε (scl. ὁ θεὸς) κ. τ. λ. id est: rem, quam evenire jussit Deus inter Judaeos, scilicet ut salutem per Christum, (qui omnium est dominus) annuntiari curaret, hanc, inquam, rem (τὸ γενόμενον ῥῆμα) scitis jam pervulgatam esse etc. — Sic λόγοι saepissime in V. T. v. c. 2 Reg. 8, 23. 1 Chron. 29, 29. 2 Sam. 11, 18. 8, 13. 2 Macc. 15, 3. —

Denique 10) in Joannis scriptis, Evang. 1, 1. 2. 14. [1 Joh. 5, 7.] Apoc. 19, 13. et, ut videtur, 1 Joh. 1, 1. ὁ λόγος est *natura spiritualis* et *divina*, quae ante mundum conditum apud Deum versata mundum deinde condidit, et *in* Jesu homo est natus, *filius Dei*, et quidem μονογενής. Significat autem hic λόγος verbum, quod ex Deo prodiit substantiale (Psal. 33, 5. 139, 7.), de quo Judaei scilicet Talmudistae, Rabbini, Philo, tempore apostolorum, tanquam de Dei filio eiusque perfectionis imagine multa narrare et disputare solebant. vid. interpretes ad Joh. 1, 1. Alii minus recte λόγος hic explicant: ratio, Vernunft; alii dictum putant pro ὁ λεγόμενος promissus; alii pro ὁ λέγων, doctor, auctor doctrinae. (LXX. aliquoties pro דֶּבֶר, pestis, angelus pestifer, Psal. 91, 3. Hab. 3, 4. Sap. 18, 15. coll. 1 Chron. 21, 15 sq.)

Λόγχη, ης, ἡ, propr. cuspis ferrea hastae, hastae ferrum (Herodot. 1, 52. *Xenoph.* anab. 4, 7. 11.); — deinde: *hasta* ferro munita, *lancea*, Joh. 19, 34. — LXX. pro רֹמַח, Neh. 4, 13. 16. Ezech. 39, 9. חֲנִית, 1 Sam. 17, 7. Job. 41, 26. 2 Macc. 5, 2. 15, 11.

Λοιδορέω, ῶ, f. ήσω, (a λοίδορος) *convicior*, *objurgo*, *maledico*, *probris insector*, seq. accusativo, Joh. 9, 28. Act. 23, 4. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 2, 23. — LXX. pro רִיב, seq. πρὸς Exod. 17, 2. Num. 20, 3. seq. εἰς Gen. 49, 23. seq. accusat. Deut. 33, 8. seq. dativo Exod. 17, 2.

Λοιδορία, ας, ἡ, (a λοιδορέω) *convicium*, *objurgatio*, *criminatio*, 1 Tim. 5, 14. 1 Petr. 3, 9. — LXX. pro רִבָה Prov. 10, 19. רִיב Exod. 17, 7. Prov. 20, 3. Sir. 22, 24.

Λοίδορος, ου, ὁ, *conviciator*, *maledicus*, 1 Cor. 5, 11. 6, 10. — LXX. pro מָדוֹן, Prov. 25, 25. 26, 21. Sir. 23, 7.

Λοιμὸς, οῦ, ὁ, *pestis*; a) proprie, Matth. 24, 7. λοιμοί, pestis in pluribus regionibus. Luc. 21, 11. LXX. pro

רָבָר Jer. 27, 6. 28, 8. — b) metaph. *homo peſtifer, homo nequam, improbus,* Act. 24, 5. εὑρόντες τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν. Sic LXX. pro לֵץ, Pſal. 1, 1. Prov. 19, 25. בְּלִיַּעַל, 1 Sam. 2, 14. 25, 25. ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον. רָשָׁע, Ezech. 7, 21. (*Demoſth.* 794, 5.)

Λοιπὸς, ἡ, ὸν, (a λείπω) — LXX. pro יתר et שְׁאָר, *reliquus.* — 1) τὸ λοιπὸν, *quod reliquum eſt temporis,* i. e. futurum: *poſthac, alio tempore;* Matth. 26, 45. καθεύδετε τὸ λοιπόν. Marc. 14, 41. — 1 Cor. 7, 29. ὁ καιρὸς τὸ λοιπὸν, tempus adhuc reſiduum, futurum. Hebr. 10, 13. τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, expectans tempus, quo etc. cf. *Joſeph.* Ant. 14, 15. 1. — Adverbialiter λοιπὸν, *tandem, denique,* Act. 27, 20. 2 Cor. 13, 11. 2 Tim. 4, 8. Teſt. XII. Patr. p. 536. — *praeterea, caeterum,* 1 Cor. 1, 16. — τὸ λοιπὸν, Eph. 6, 10. Phil. 3, 1. 4, 8. 1 Theſſ. 4, 1. 2 Theſſ. 3, 1. et ὁ δὲ λοιπὸν, 1 Cor. 4, 2. ad initium ſermonis ponitur tanquam nectendi particula: *quod reliquum eſt, caeterum.* Eodem modo τοῦ λοιποῦ, *poſthaec, impoſterum,* Gal. 6, 17. *Joſeph.* Antiq. 4, 4. 8. 2 Macc. 11, 9. εἰς τὸ λοιπόν. — 2) οἱ λοιποὶ, *reliqui,* i. e. a) reſidui, reliqua pars, *die übrigen,* Act. 27, 44. Apoc. 3, 2. 8, 13. 9, 20. 20, 5. (Levit. 2, 3. τὸ λοιπὸν τῆς θυσίας. Jeſ. 44, 17. — b) *caeteri, die andern,* Matth. 22, 6. 25, 11. 27, 49. Marc. 16, 13. Luc. 8, 10. Gal. 2, 13. et ſaepius. — τὰ λοιπὰ, *et caetera, quae praeterea ſunt,* Marc. 4, 19. Luc. 12, 26. 1 Cor. 11, 34. 15, 37.

Λουκᾶς, ᾶ, ὁ, *Lucas,* (contractum e *Lucanus*), nom. pr. viri, Paulo apoſtolo conjunctiſſimi, multorumque eius itinerum ſocii, Evangelii et Actorum Apoſtolorum auctoris, chriſtiani e gentilibus, qui veroſimiliter idem eſt, qui Col. 4, 14. medicus dicitur. Num Antiochiae, ut Euſebius hiſt. eccl. 3, 4. et Hieronymus deſcript. eccl. 7. putant, eum fortaſſe cum Lucio (Act. 13, 1. Rom. 16, 21.) permiſcentes, fuerit natus, valde incertum eſt. Col. 4, 14. 2 Tim. 4, 11. Philem. v. 24. coll. Act. 16, 10. 40. 18, 16.

Λούκιος, ίου, ὁ, *Lucius,* nom. pr. latinum doctoris eccleſiae Antiochenae, Act. 13, 1. Rom. 16, 21.

Λουτρὸν, οῦ, τὸ, (a λούω) *balneum,* aqua ad lavandum, *lavacrum,* LXX. pro רַחְצָה Cant. 4, 2. 6, 6. Sir. 34, 25. — In N. T. bis de baptismo; Eph. 5, 26. λουτρὸν τοῦ ὕδατος. Tit. 3, 5. λουτρὸν τῆς παλιγγενεσίας.

Λούω, f. ούσω, LXX. pro רָחַץ, — *lavo, abluo,* Act. 9, 37. Hebr. 10, 23. Act. 16, 33. ἔλουσεν (ſcl. αὐτοὺς, vel τὰ τραύματα) ἀπὸ πληγῶν, lavit vulnera a plagis effecta. 2 Petr. 2, 22. — Exod. 2, 5. Levit. 8, 7. Ruth. 3, 3. — *baptismo abluo,* Joh. 13, 10. λελουμένος, qui aqua baptismi jam lotus eſt. — tropice: *expurgo,* Apoc. 1, 5. λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. coll. Jeſ. 1, 6.

raverat. ib. v. 41. — narratio ſcripta, *commentarius*, Act. 1, 1. (2 Macc. 2, 31. λόγον ποιεῖν περὶ πάντων.) — *fama*, Luc. 5, 15. ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ. ib. 7, 17. Joh. 21, 23. Act. 11, 22. 1 Reg. 10, 6. (*Joſeph.* Antiq. 15, 3. 7. λόγος ἐγένετο κατὰ τὴν πόλιν.) —

9) *res facta* ſ. *geſta*, *factum*, Begebenheit, Marc. 1, 45. διαφημίζειν τὸν λόγον, rem, factum divulgare. ib. 2, 2. ubi ἐλάλει non ad Jeſum ſed ad leproſum eſt referendum. Marc. 8, 32. παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει, libere rem manifeſtabat. Luc. 1, 4. λόγοι, res geſtae. Sic quoque Act. 10, 36. τὸν λόγον, ὃν ἀπέστειλε (ſcl. ὁ Θεὸς) κ. τ. λ. id eſt: rem, quam evenire juſſit Deus inter Judaeos, ſcilicet ut ſalutem per Chriſtum, (qui omnium eſt dominus) annuntiari curaret, hanc, inquam, rem (τὸ γενόμενον ῥῆμα) ſcitis jam pervulgatam eſſe etc. — Sic λόγοι ſaepiſſime in V. T. v. c. 2 Reg. 8, 23. 1 Chron. 29, 29. 2 Sam. 11, 18. 8, 13. 2 Macc. 15, 3. —

Denique 10) in Joannis ſcriptis, Evang. 1, 1. 2. 14. [1 Joh. 5, 7.] Apoc. 19, 13. et, ut videtur, 1 Joh. 1, 1. ὁ λόγος eſt *natura ſpiritualis* et *divina*, quae ante mundum conditum apud Deum verſata mundum deinde condidit, et in Jeſu homo eſt natus, *filius Dei*, et quidem μονογενής. Significat autem hic λόγος verbum, quod ex Deo prodiit ſubſtantiale (Pſal. 33, 5. 139, 7.), de quo Judaei ſcilicet Talmudiſtae, Rabbini, Philo, tempore apoſtolorum, tanquam de Dei filio eiusque perſectionis imagine multa narrare et diſputare ſolebant. vid. interpretes ad Joh. 1, 1. Alii minus recte λόγος hic explicant: ratio, Vernunft; alii dictum putant pro ὁ λεγόμενος promiſſus; alii pro ὁ λέγων, doctor, auctor doctrinae. (LXX. aliquoties pro דֶּבֶר, peſtis, angelus peſtifer, Pſal. 91, 3. Hab. 3, 4. Sap. 18, 15. coll. 1 Chron. 21, 15 ſq.)

Λόγχη, ης, ἡ, propr. cuspis ferrea haſtae, haſtae ferrum (Herodot. 1, 52. *Xenoph.* anab. 4, 7. 11.); — deinde: *haſta* ferro munita, *lancea*, Joh. 19, 34. — LXX. pro רֹמַח, Neh. 4, 13. 16. Ezech. 39, 9. חֲנִית, 1 Sam. 17, 7. Job. 41, 26. 2 Macc. 5, 2. 15, 11.

Λοιδορέω, ῶ, f. ήσω, (a λοίδορος) *convicior*, *objurgo*, *maledico*, *probris inſector*, ſeq. accuſativo, Joh. 9, 28. Act. 23, 4. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 2, 23. — LXX. pro רִיב, ſeq. πρὸς Exod. 17, 2. Num. 20, 3. ſeq. εἰς Gen. 49, 23. ſeq. accuſat. Deut. 33, 8. ſeq. dativo Exod. 17, 2.

Λοιδορία, ας, ἡ, (a λοιδορέω) *convicium*, *objurgatio*, *criminatio*, 1 Tim. 5, 14. 1 Petr. 3, 9. — LXX. pro רִבָּה Prov. 10, 19. רִיב Exod. 17, 7. Prov. 20, 3. Sir. 22, 24.

Λοίδορος, ου, ὁ, *conviciator*, *maledicus*, 1 Cor. 5, 11. 6, 10. — LXX. pro מָדוֹן, Prov. 25, 25. 26, 21. Sir. 23, 7.

Λοιμὸς, οῦ, ὁ, *peſtis*; a) proprie, Matth. 24, 7. λοιμοί, peſtis in pluribus regionibus. Luc. 21, 11. LXX. pro

דֶּבֶר Jer. 27, 6. 28, 8. — b) metaph. *homo pestifer*, *homo nequam*, *improbus*, Act. 24, 5. εὑρόντες τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν. Sic LXX. pro לֵץ, Psal. 1, 1. Prov. 19, 25. בְּלִיַּעַל, 1 Sam. 2, 14. 25, 25. ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον. רָשָׁע, Ezech. 7, 21. (*Demosth.* 794, 5.)

Λοιπὸς, ἡ, ὸν, (a λείπω) — LXX. pro יתר et שְׁאָר, *reliquus*. — 1) τὸ λοιπὸν, *quod reliquum est temporis*, i. e. futurum: *posthac*, *alio tempore*; Matth. 26, 45. καθεύδετε τὸ λοιπόν. Marc. 14, 41. — 1 Cor. 7, 29. ὁ καιρὸς τὸ λοιπὸν, tempus adhuc residuum, futurum. Hebr. 10, 13. τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, expectans tempus, quo etc. cf. *Joseph.* Ant. 14, 15. 1. — Adverbialiter λοιπὸν, *tandem*, *denique*, Act. 27, 20. 2 Cor. 13, 11. 2 Tim. 4, 8. Test. XII. Patr. p. 536. — *praeterea*, *caeterum*, 1 Cor. 1, 16. — τὸ λοιπὸν, Eph. 6, 10. Phil. 3, 1. 4, 8. 1 Thess. 4, 1. 2 Thess. 3, 1. et ὃ δὲ λοιπὸν, 1 Cor. 4, 2. ad initium sermonis ponitur tanquam nectendi particula: *quod reliquum est*, *caeterum*. Eodem modo τοῦ λοιποῦ, *posthaec*, *imposterum*, Gal. 6, 17. *Joseph.* Antiq. 4, 4. 8. 2 Macc. 11, 9. εἰς τὸ λοιπόν. — 2) οἱ λοιποὶ, *reliqui*, i. e. a) residui, reliqua pars, *die übrigen*, Act. 27, 44. Apoc. 3, 2. 8, 13. 9, 20. 20, 5. (Levit. 2, 3. τὸ λοιπὸν τῆς θυσίας. Jes. 44, 17. — b) *caeteri*, *die andern*, Matth. 22, 6. 25, 11. 27, 49. Marc. 16, 13. Luc. 8, 10. Gal. 2, 13. et saepius. — τὰ λοιπὰ, *et caetera*, *quae praeterea sunt*, Marc. 4, 19. Luc. 12, 26. 1 Cor. 11, 34. 15, 37.

Λουκᾶς, ᾶ, ὁ, *Lucas*, (contractum e *Lucanus*), nom. pr. viri, Paulo apostolo conjunctissimi, multorumque eius itinerum socii, Evangelii et Actorum Apostolorum auctoris, christiani e gentilibus, qui verosimiliter idem est, qui Col. 4, 14. medicus dicitur. Num Antiochiae, ut Eusebius hist. eccl. 3, 4. et Hieronymus descript. eccl. 7. putant, eum fortasse cum Lucio (Act. 13, 1. Rom. 16, 21.) permiscentes, fuerit natus, valde incertum est. Col. 4, 14. 2 Tim. 4, 11. Philem. v. 24. coll. Act. 16, 10. 40. 18, 16.

Λούκιος, ίου, ὁ, *Lucius*, nom. pr. latinum doctoris ecclesiae Antiochenae, Act. 13, 1. Rom. 16, 21.

Λουτρὸν, οῦ, τὸ, (a λούω) *balneum*, aqua ad lavandum, *lavacrum*, LXX. pro רַחְצָה Cant. 4, 2. 6, 6. Sir. 34, 25. — In N. T. bis de baptismo; Eph. 5, 26. λουτρὸν τοῦ ὕδατος. Tit. 3, 5. λουτρὸν τῆς παλιγγενεσίας.

Λούω, f. ούσω, LXX. pro רָחַץ, — *lavo*, *abluo*, Act. 9, 37. Hebr. 10, 23. Act. 16, 33. ἔλουσεν (scl. αὐτοὺς, vel τὰ τραύματα) ἀπὸ πληγῶν, lavit vulnera a plagis effecta. 2 Petr. 2, 22. — Exod. 2, 5. Levit. 8, 7. Ruth. 3, 3. — *baptismo abluo*, Joh. 13, 10. λελουμένος, qui aqua baptismi jam lotus est. — tropice: *expurgo*, Apoc. 1, 5. λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. coll. Jes. 1, 6.

Λύδδα, ης, ἡ, *Lydda*, vicus in tribu Ephraim, haud procul a mari mediterraneo, devastatus a Cestio (*Ioseph.* de bell. 2, 19. 1.) deinde Diospolis, nunc Japha appellata. Commemoratur Act. 9, 32. 33. 38. (*Ioseph.* Antiq. 20, 6. 1. λύδδα κώμη, πόλεως τοῦ μεγέθους οὐκ ἀποδέουσα. ib. 13, 4. 1. 1 Macc. 11, 34.)

Λυδία, ας, ἡ, *Lydia*, nomen provinciae Asiae minoris Cariam inter et Phrygiam sitae ad mare Aegeum; — deinde nom. propr. mulieris Thyatiris, urbe Lydiae, oriundae, purpurarum venditricis, de qua vid. Act. 16, 14. 40. πρὸς τὴν λυδίαν, domum Lydiae; (text. vulg. εἰς τὴν λυδ.)

Λυκαονία, ίας, ἡ, *Lycaonia*, regio Asiae minoris inter Pamphyliam, Cappadociam et Pisidiam, maxime campestris et gregibus alendis apta, cuius urbes Lystra, Derbe et Iconium, cuiusque incolae, ut etiam Cappadoces, peculiari dialecto barbarica (utrum graeca an assyriaca? disputatur) usi sunt. vid. *Wolfii* cur. phil. et *Kuinoel.* comment. ad Act. 14, 11. Commemoratur Act. 14, 6.

Λυκαονιστὶ, *Lycaonice*, dialecto Lycaonica. Act. 14, 11. vid. Λυκαονία.

Λυκία, ας, ἡ, *Lycia*, regio Asiae minoris montana inter Pamphyliam, mare mediterraneum, Cariam, Phrygiam et Lydiam, nomen nacta a Lyco, rege. Commemoratur Act. 27, 5. 1 Macc. 15, 23.

Λύκος, ου, ὁ, *lupus*; hebr. זְאֵב, a) propr. Matth. 10, 16. Luc. 10, 3. Joh. 10, 12. — Jes. 11, 6. 65, 25. Sir. 13, 9. — b) tropice: homo rapax, exitiosus, violentus; Matth. 7, 15. Act. 20, 29. — Ezech. 22, 27. Zeph. 3, 4.

Λυμαίνομαι, (a λῦμα lues et λύμη, opprobrium, noxa, damnum) 1) opprobrio obruo, infamiam adspergo; 2) *devasto, perdo, perniciem affero*; de feris Sir. 28, 26. Psal. 80, 14. — de militibus devastantibus τὴν χώραν, *Joseph.* de bell. 2, 4. 1. et 4, 9. 7. — de aliis rebus: *vim infero, labefacto, violo*; Act. 8, 3. ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν. (τὰ σώματα *Joseph.* Antiq. 12, 5. 4. τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ γράφειν, *Joseph.* Antiq. prooem. §. 1. τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας, 4 Macc. 18, 8. τὸ κάλλος, Ezech. 16, 24. λόγους καλοὺς, Prov. 23, 8.)

Λυπέω, ῶ, f. ήσω, (a λύπη) 1) *tristitia, moerore afficio, contristo*, Matth. 17, 23. 26, 22. 37. Marc. 14, 19. Joh. 16, 20. 21, 17. 2 Cor. 2, 2—5. 7, 8—11. 1 Thess. 4, 13. Thren. 1, 23. Psal. 55, 2. — 2) consequens pro causa: *offendo, laedo*, vel dictis, vel factis, 2 Cor. 6, 10. ὡς λυπούμενοι, laesi, malis quidem affecti. 1 Petr. 1, 6. λυπηθέντες ἐν πειρασμοῖς. — 3) *ad indignationem commoveo, ad iram provoco*, Eph. 4, 30. μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα ἅγ. (Jes. 63, 10. παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.) Rom. 14, 15. ὁ ἀδελφός

σου λυπεῖται Sir. 18, 28. λελύπηται ἡ καρδία μου, καὶ — θυμός μοι ἐπῆλθεν. — Unde λυπέομαι, *aegre fero*, Matth. 14, 9. 18, 31. 19, 22. Marc. 10, 22. Sic saepius LXX. pro hebr. חָרָה et קָצַף, Neh. 5, 6. Jon. 4, 5. 10. Esth. 1, 13. 2, 21.

Λύπη, ης, ἡ, 1) *tristitia, moeror, dolor, angor, aegritudo*, Luc. 22, 45. Joh. 16, 6. 20. 21. (Gen. 3, 16. ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, hebr. עֶצֶב) ib. v. 22. Rom. 9, 2. 2 Cor. 2, 3. 7. 7, 10. Phil. 2, 27. Hebr. 12, 11. coll. Gen. 42, 38. Jes. 50, 11. — 2) sensu transitivo: a) *indignatio, stomachus*; 2 Cor. 2, 1. ἐλθεῖν ἐν λύπῃ, invehere in aliquem. 2 Cor. 9, 7. μὴ ἐκ λύπης, non indignabundus sed ἱλαρός. coll. Sir. 18, 15. ἐν πάσῃ δόσει μὴ λύπην λόγων, in conferendis beneficiis noli utere verbis asperis. cf. Sir. 37, 2. Jon. 4, 1. — b) *injuria, molestia*, 1 Petr. 2, 19. ὑποφέρει λύπας, πάσχων ἀδίκως. Saepius non legitur.

Λυσανίας, ου, ὁ, *Lysanias*, Luc. 3, 1. vid. Ἀβιλήνη et additamenta ad hoc vocabulum.

Λυσίας, ου, ὁ, *Lysias*, Claudius Lysias, nomen chiliarchi cuiusdam romani, Hierosolymis versantis. Act. 23, 26. 24, 7. 22.

Λύσις, εως, ἡ, (a λύω) *solutio, dissolutio*; — *liberatio*. In N. T. semel 1 Cor. 7, 27. *de divortio*, sive dissolutione vinculi matrimonialis. (Test. XII. Patr. p. 536. λύσις τοῦ φθόνου, liberatio ab invidia. *Polyb.* 15, 15. 4. λύσις κακῶν. — (In V. T. de solutione s. interpretatione Eccles. 7, 30. Sap. 8, 9.)

Λυσιτελέω, ῶ, f. ήσω, a λύω solvo et τέλος, sumptus, unde proprie: reddo sumptus, ich bezahle die aufgewendeten Kosten; deinde: *prosum, utilis sum, conduco*. — Inde impersonaliter λυσιτελεῖ, *conducit, prodest*, seq. dativo commodi; semel Luc. 17, 2. λυσιτελεῖ αὐτῷ scl. *μᾶλλον*, ut legitur Tob. 3, 6. Sir. 29, 14. (*Joseph.* Antiq. 15, 5. 1. „Cleopatra ἡγουμένη λυσιτελεῖν αὐτῇ.)

Λύστρα, ας, ἡ, et λύστρα, ων, τὰ, *Lystra, orum*, urbs Lycaoniae (*Plin.* 5, 32. sed secundum Ptolemaeum 5, 4. Isauriae) nunc *Latik*. (vid. *Wineri* bibl. Realw. s. h. v.) Act. 14, 6. 8. 21. 16, 1. 2. 2 Tim. 3, 11.

Λύτρον, ου, τὸ, (a λύω) *pretium redemtionis*, pretium quod solvitur ad redimendam vitam Exod. 21, 30. Num. 35, 31. 32. — redimendos captivos Jes. 45, 13. (*Joseph.* Ant. 14, 14. 1. λύτρον ὑπέρ τινος. — servos Levit. 19, 20. — ad placandum Deum Exod. 30, 12. LXX. pro כֹּפֶר, מְחִיר, פִּדְיוֹן. — In N. T. bis Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν, vitam suam offerre in pretium redemtionis hominum a morte. Sic 4 Macc. 6, 29. 17, 22. qui pro lege patria mortem passi sunt, dicuntur ἀντίψυχον τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας facti esse.

Λυτρόω, ῶ, f. ώσω, (a λύτρον) — LXX. pro גָּאַל, פָּדָה, pretio accepto dimitto, Num. 18, 15. 17. Dan. 4, 24. *Λυτρόομαι*, med. *redimo, pretio dato libero*, etiam *libero* simpliciter; Luc. 24, 21. λυτροῦσθαι τὸν ἰσραὴλ, scl. a potestate inimicorum, hic Romanorum. (Jes. 44, 22—24. 1 Macc. 4, 11. Psalt. Sal. 8, 36. 9, 1.) Tit. 2, 14. ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας. (Psal. 130, 8. ἐκ τῶν ἀνομιῶν. sequente ἀπὸ etiam Psal. 32, 9. et 119, 133.) — Aor. 1. pass. ἐλυτρώθην, *redemtus sum* (Jes. 52, 3. Levit. 25, 30. et fut. 1. pass. Levit. 27, 33. Num. 18, 15.), *liberatus sum*, 1 Petr. 1, 18. ἐλυτρώθητε ἐκ. Hos. 13, 13. ἐκ θανάτου. Deut. 13, 5. 2 Sam. 7, 23.

Λύτρωσις, εως, ἡ, (a λυτρόω) 1) *redemtio soluto pretio*, Levit. 25, 48. (גְּאֻלָּה). Sic in N. T. Hebr. 9, 12. αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος, redemtionem in aeternum valentem morte sua effecit. — 2) *liberatio* simpliciter, *vindicatio*, Luc. 1, 68. 2, 38. πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσαλὴμ, omnibus Hierosolymitanis, qui desiderabant populi vindicationem; nisi ἐν ἱερουσ. est: Hierosolymis efficiendam. — LXX. פְּדוּת Psal. 111, 8. 130, 7.

Λυτρωτής, ου, ὁ, (a λυτρόω) — LXX. pro גֹּאֵל et גְּאֻלָּה — redemtor; *vindex*, Act. 7, 35. — Psal. 19, 15. 78, 39. ὁ θεὸς λητρωτὴς αὐτῶν ἐστί. Levit. 25, 31. 32. Saepius non legitur in codice sacro.

Λυχνία, ας, ἡ, *lychnuchus, candelabrum*, pro antiquiore λυχνίον. (*Polluc.* Onom. 10, 26. καὶ λυχνίον μὲν, ἐφ' οὗ ἐντίθεται ὁ λύχνος, ἡ καλουμένη λυχνία. Sir. 26, 17. λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας.) — Matth. 5, 15. Luc. 8, 16. 11, 33. — Candelabrum sacrum in templo, Hebr. 9, 2. LXX. pro hebr. מְנוֹרָה, Exod. 25, 31—35. Levit. 24, 4. 1 Chron. 28, 15. — septem candelabra (Exod. 25, 37.) in coelis, imago septem ecclesiarum nobilissimarum, Apoc. 1, 12. 13. 20. 2, 1. 5. — imago prophetarum divinorum Apoc. 11, 4. (mulieris probae Sir. 26, 17.)

Λύχνος, ου, ὁ, *candela* candelabro imponenda, *lychnus*, — LXX. pro נֵר — Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. 11, 33. 12, 36. 15, 8. Apoc. 22, 5. Exod. 25, 37. 27, 20. Levit. 24, 4. — Oculus dicitur ὁ λύχνος τοῦ σώματος, candela corpori quasi imposita, qua videmus, qua totus homo collustratur. (Inde λύχνος saepius pro vita, felicitate, v. c. 2 Sam. 21, 17. Job. 21, 17. Prov. 31, 18.) — *fax, taeda*, Luc. 12, 35. Apoc. 18, 23. — tropice, de doctore: large spargens lumina cognitionis, Joh. 5, 35. de Messia Apoc. 21, 23. — de doctrina ipsa 2 Petr. 1, 19. (Psal. 119, 104. λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου. Prov. 6, 23.)

Λύω, fut. λύσω, perf. λέλυκα, 1) *solvo, dissolvo id, quod ligatum s. alligatum est*; a) propr. alligata animalia,

Matth. 21, 2. Marc. 11, 2. 4. 6. Luc. 18, 15. λύει τὸν βοῦν ἀπὸ τῆς φάτνης. (λύειν ἀπὸ, Jef. 5, 27. Jer. 40, 4.) — homines vinctos, Joh. 11, 44. Act. 22, 30. Apoc. 9, 14. 15. — ligamenta pedum Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Joh. 1, 27. Act. 7, 33. 13, 25. (Exod. 3, 5. Jof. 5, 15. pro נָשַׁל exuere) — b) tropice: vincula linguae Marc. 7, 35. morbi Luc. 13, 16. mortis Act. 2, 24. λύσας τὰς ὠδίνας τοῦ θανάτου (Job. 39, 3.); matrimonii, 1 Cor. 7, 27. — LXX. pro פָּתַח Gen. 42, 27. Job. 39, 5. 58, 6. — Ex adjuncto, de captivo: *liberum dimitto*, [Act. 24, 26.] Apoc. 20, 3. 7. λυθήσεται ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ. LXX. pro הִתִּיר, Pfal. 105, 20. 146, 6. Dan. 5, 13. — 2) *diffolvo*, i. e. *folvo interna rei vincula*, *partes invicem nexas diffolvo*; a) propr. figilla libri, Apoc. 5, 2. 5. — (unde λύειν τὸν νόμον, 3 Esdr. 9, 46. *evolvere* volumen legis; in textu hebr. Neh. 8, 5. יִפְתַּח, LXX. ἤνοιξεν.) — de igne, res diffolvente, 2 Petr. 3, 10—12. — Act. 27, 41. ἐλύετο, diffolvebatur, es ging auseinander. — b) tropice: α) folvere aliquid judicio, ut noftrum: eine Aufgabe, ein Räthfel löfen, *explico*, *interpretor*, Matth. 5, 19. λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους. *Jofeph.* c. Apion. 1, §. 17. λύειν προβλήματα. id. Antiq. 8, 6. 5. (λύσις interpretatio, Cohel. 7, 30. Sap. 8, 9.) — β) vincula focietatis diffolvo, *dimitto*, Act. 13, 43. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, dimiffa fynagoga, cf. *Jofeph.* Ant. 14, 4. 5. λυθείσης τῆς βουλῆς. Diod. Sic. 19, 25. τότε μὲν ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν. — *miffum facio*, *diffolvo a focietate*, Matth. 16, 19. 18, 18. vid. Δέω. Eft enim, ut e Matth. 18, 15—17. apparet de eo fermo, qui propter delicta habendus eft ὥσπερ ἐθνικὸς καὶ τελώνης, i. e. a focietate remotus, quam ejiciendi e focietate chriftiana poteftatem fervator v. 18. tradidit apoftolis. Eodem fere modo 3 Esdr. 9, 13. λῦσαι τὴν ὀργὴν κυρίου ἀφ' ἡμῶν, avertere poenas Dei, hebr. הָשִׁיב feq. מ ut eft in textu hebr. Esdr. 10, 14. ubi LXX. ἀποστρέψαι ὀργὴν ἐξ ἡμῶν. (Alii de *condonatione peccatorum*, ut Jef. 40, 2. λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία (hebr. נִרְצָה). Sir. 28, 2. αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται, ubi λύεσθαι eft deftrui, folvi ita, ut non fit amplius.) — Ex adjuncto 3) *deftruo*, *diruo*, a) propr. de aedificiis, Joh. 2, 19. λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον. Eph. 2, 14. 3 Esdr. 1, 55. ἔλυσαν τὰ τείχη, hebr. נָתַץ 2 Chron. 36, 19. ubi LXX. κατέσκαψε. Teft. XII. Patr. p. 629.: ὅριον λύειν. — b) tropice: *irritum facio*, *auctoritate*, *vi fua privo*, *omnem vim adimo*, *aboleo*; fic in N. T. non nifi in Joannis fcriptis; Joh. 5, 18. ἔλυε τὸ σάββατον. c. 7, 23. ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος, lex fcl. de circumcidendis pueris octavo die. c. 10, 35. οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή. 1 Joh. 3, 8. λυ. τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. cf. *Jofeph.* Antiq. 6, 14. 6. μεθύοντας καὶ λελυμένους ὑπὸ τοῦ οἴνου. Teft. XII. Patr. p. 684. ἵνα λυ-

θῶσι δύο σκῆπτρα ἐν Ἰσραὴλ, ut delerentur duae tribus populi Israëlitarum. — Saepius non legitur.

Λωΐς, ἴδος, ἡ, Lois, matrona christiana, avia Timothei; 2 Tim. 1, 5.

Λὼτ, ὁ, Lot, hebr. לוֹט, nom. propr. indecl. filii Haran, fratris Abrahami, de quo vid. Gen. 11, 31. 13, 1 sqq. 14, 12 sqq. c. 19. Deut. 2, 9. — In N. T. Luc. 17, 28 sq. 2 Petr. 2, 7.

M.

Μαάθ, ὁ, Maath, nom. pr. indecl. viri, qui commemoratur Luc. 3, 26.

Μαγδαλὰ, ἡ, Magdala, castellum in tribu Isaschar in regione Gadarenorum, non procul a Gamala et Capernaum, ad littus occidentale maris Galilaei situm; hebr. מִגְדָּל, chald. מַגְדְּלָא. Matth. 15, 39. ubi autem alii codices habent *μαγαδὰν*, alii *μαγεδάν*. *Joseph.* vit. §. 24. commemoratur *μάγδαλα* castellum, sed Haverkampius e codic. reposuit *γάμαλα*. (Urbem Judaeae *μαγεδδὼ* commemorat *Joseph.* Antiq. 9, 6. 3. et *μαγεδὼ* ib. 5, 6. 1.)

Μαγδαληνὴ, ῆς, ἡ, Magdala oriunda, Magdalensis, Magdalena, nomen patronymicum Mariae; Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. 16, 1. 9. Luc. 8, 2. 24, 10. Joh. 19, 25. 20, 1. 18. cf. *Μαρία*.

Μαγεδὼν, codd. Apoc. 16, 16. pro *ἀρμαγεδὼν* quod vid.

Μαγεία, ας, ἡ, (a *μάγος*) *magia*; — plur. *μαγεῖαι, artes magicae, praestigiae*; Act. 8, 11. *Joseph.* Ant. 2, 13. 3. τερατουργίαις καὶ μαγείαις καταπλήξειν.

Μαγεύω, f. εύσω, (a *μάγος*) *magus sum, magicas artes exerceo*; Act. 8, 9. *Hesych.* μαγεύειν· γοητεύειν. (*μαγικὴ τέχνη*, Sap. 17, 7.)

Μάγος, ου, ὁ, Magus. Sic dicebantur 1) philosophi et sacerdotes Persarum, rerum, ut putabantur, divinarum et naturae gnari, cultum Dei administrantes, in magna dignitate constituti, regibus Persarum a consiliis. (*Justin.* 1, 9. 7. et 12, 3. 4. *Joseph.* Antiq. 11, 3. 1. τῶν Μάγων, οἱ μετὰ τὸν Καμβύσου θάνατον τῶν περσῶν ἀρχὴν ἐνιαυτῷ κατέσχον. *Xenoph.* Cyrop. 4, 5. 16. et 6. 6. *Cicer.* de divin. 1, 23. *Strabo*, 1, 43. *Plin.* 24, 29.) Habebant Chaldaei Magos, in diversis urbibus habitantes, et in classes distinctos. Cuidam eorum ordini praefectus fuit Daniel. cf. Dan. 2, 14. vid. omnino Jer. 39, 3. 50, 35. Jes. 44, 25. 47, 13. Dan. 2, 12. 18. 24. 27. 4, 3. 15. 5, 7. 8. — LXX. in libro Danielis pro אַשָּׁף, Naturkundige, Zauberer, c. 1, 20. 2, 2. 27. 4, 4. 5, 7.

12. 16. In N. T. commemorantur Matth. 2, 1 sqq. *μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν*, qui, num fuerint e Persia, Mesopotamia, Arabia oriundi, disputarunt interpretes. — 2) *praestigiator, incantator, veneficus, decocta magica parans;* Act. 13, 6. 8. coll. Test. XII. Patr. p. 528. „mulier *καὶ μάγους παρεκάλεσε καὶ φάρμακα* (Liebestränke, philtra) *αὐτῷ προσήνεγκε*. Hoc sensu etiam Rabbini hoc vocabulum adoptarunt, qui אַמְגּוּשׁ et אַמְגּוּשָׁה dicunt praestigiatorem, incantatorem.

Μαγώγ, ὁ, *Magog*, מָגוֹג, natio, quae Gen. 10. commemoratur, de qua *Josephus* Antiq. 1, 6. 1. habet: *μαγώγης δὲ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ μαγώγας ὀνομασθέντας ᾤκισε, σκύθας δὲ ὑπ' αὐτῶν προσαγορευομένους*. Videtur igitur nomen collectivum fuisse, quo gentes septentrionales remotissimae comprehendebantur. Apoc. 20, 8. vid. *Γώγ*.

Μαδιάμ, ἡ, hebr. מִדְיָן, *Madian*, nom. propr. urbis (Num. 4, 22. 36.) et terrae Midianitarum in Arabia petraea (Exod. 2, 15. 16.) quae nomen traxit a *Μαδιὰμ*, filio Abrahami ex Ketura, (Gen. 25, 1. 2. *Joseph.* Antiq. 2, 11. 1. *εἰς πόλιν Μαδιανὴν, πρὸς τῇ μὲν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ κειμένην, ἐπώνυμον δὲ ἑνὸς τῶν Ἀβράμῳ γενομένων ἐκ χετούρας υἱῶν.*) — Semel Act. 7, 29.

Μαθητεύω, f. εύσω, (a *μαθητής*) profanis intransitive: *discipulus sum;* (*Phavor. μαθητεύω· ἀντὶ τοῦ μαθητὴς εἰμί.*) sequente dativo personae s. rei. Matth. 27, 57. *ἐμαθήτευσε τῷ ἰησοῦ*, discipulus fuit Jesu; cf. Joh. 19, 38. *ὢν μαθητὴς τοῦ ἰησοῦ.* (Plutarch. vit. 10. Rhet. *ἐμαθήτευσε δ' αὐτῷ καὶ θεόπομπος*. Jamblich. vit. Pythag. c. 23. *μαθητεύσαντες τῷ Πυθαγόρᾳ νέοι.*) Sic etiam cum significatione medii (ut saepius, vid. *Matthiae* gramm. §. 493.) aor. 1. pass. Matth. 13, 52. *μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ*, qui se applicat ad doctrinam divinam. (Lectio enim *εἰς τὴν βασιλ.* jure a Griesb. est reprobata.) — Nostris autem scriptoribus etiam transitive: *discipulum facio*, Matth. 28, 19. Joh. 4, 1. Act. 14, 21. (In V. T. non legitur.)

Μαθητής, οῦ, ὁ, (a *μανθάνω*) 1) *discipulus*, qui alicuius doctrina et institutione utitur; Matth. 10, 24. 25. Luc. 6, 40. Joh. 9, 28. ubi Pharisaei Mosis *μαθηταὶ* dicuntur. — *Joseph.* c. Apion. 1, §. 2. „Pythagoras et Thales *αἰγυπτίων καὶ χαλδαίων γινόμενοι μαθηταί.* ib. §. 22.) — In N. T. ita dicuntur discipuli Joannis baptistae, Matth. 9, 14. Marc. 2, 18. Luc. 5, 33. Joh. 3, 25. — pharisaeorum Matth. 22, 16. — Jesu, Matth. 5, 1. Marc. 8, 27. Luc. 8, 9. Joh. 3, 22. 6, 66. 7, 3. 19, 38. et saepissime. — Specialiter duodecim discipuli interioris admissionis, qui postea sunt apostoli dicti, Matth. 10, 1. 11, 1. 20, 17. Luc. 9, 1. — et septuaginta discipuli, Luc. 10, 1. 17. 23. — Cum Jesu discipuli post eius mortem valde augerentur et in societatem coirent, *μαθητὴς* sensu la-

tiori est: *adsecla Christi, qui Christo nomen dedit, Christianus;* sic in Actis Apostolorum saepissime, v. c. Act. 6, 1. 2. ubi οἱ δώδεκα et τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν distinguuntur; c. 11, 26. ubi τοὺς μαθητὰς primo Antiochiae χριστιανοὺς dictos esse commemoratur. — 2) ex adjuncto: qui mores alterius sequitur, *imitator;* sic videntur intelligenda esse loca Joh. 13, 35. ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, vos me imitari. c. 15, 8. γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταὶ, ut meam pietatem, meum in Deum obsequium imitemini. Nec alio sensu videtur *Josephus* Ant. 6, 5. 4. Josuam appellasse Mosis μαθητὴν, i. e. qui idem imperii genus in Israelitas teneret. (In V. T. non legitur.)

Μαθήτρια, ας, ἡ, (foem. a μαθητὴρ f. μαθητὴς) discipula; — *adsecla Christi, christiana* (vid. *Μαθητής.*) Act. 9, 36. (*Diog. Laërt.* 4, 2. 8. 42. Diod. Sic. 2, 52.)

Μεθουσάλα, ὁ, hebr. מְתוּשֶׁלַח, *Methusala,* nom. pr. indecl. filii Henochi, de quo vid. Gen. 5, 21. — Luc. 3, 37.

Μαϊνὰν, ὁ, Mainan, nom. pr. viri; Luc. 3, 31.

Μαίνω, f. μανῶ, insanum, furiosum reddo; medium μαίνομαι, f. μανοῦμαι, *insanio, furo, deliro,* Act. 12, 15. 1 Cor. 14, 23. — etiam de iis qui a daemone agi putabantur, ita, ut sui non essent compotes; sic Joh. 10, 20. δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται. Act. 26, 24. 25. (*Aelian.* var. hist. 2, 44.) Jer. 29, 26. et Sap. 14, 28. μαίνεσθαι (hebr. שָׁגַע) et προφητεύειν junguntur.

Μακαρίζω; f. ίσω, et attice ιῶ, (a μάκαρ beatus) *beatum praedico,* LXX. pro hebr. אִשֵּׁר, Luc. 1, 48. μακαριοῦσί με. cf. Gen. 30, 12. Job. 29, 11. Cant. 6, 8. Sir. 11, 28. — *laudo, praedico* simpliciter, Jacob. 5, 11. coll. Jes. 3, 11. 9, 16. Sir. 25, 9.

Μακάριος, ια, ον, — LXX. hebr. אַשְׁרֵי, 1) *beatus, felix, beatus praedicandus,* Matth. 5, 3—11. 11, 6. 13, 16. Luc. 6, 20—23. 11, 27. Rom. 4, 7. Jac. 1, 12. Apoc. 14, 13. 20, 6. et saepius. Deut. 33, 29. 2 Chron. 9, 7. Job. 5, 17. Dan. 12, 12. — Act. 26, 2. ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον. — *Μακαριώτερος,* 1 Cor. 7, 40. — Interdum videtur esse simpliciter: *praedicandus, laudandus,* ut Matth. 16, 17. Luc. 1, 45. Joh. 13, 17. 20, 29. Jac. 1, 25. cf. Prov. 14, 21. — 2) ex adjuncto, ut latinor. beatus, felix: *praestantissimus, omni laude desiderioque dignissimus;* sic 1 Tim. 1, 11. 6, 15. Deus dicitur μακάριος. Tit. 2, 13. μακάρια ἐλπὶς, felicissima spes. Act. 20, 35. μακάριόν ἐστι (scl. μᾶλλον), longe praestat.

Μακαρισμὸς, οῦ, ὁ, (a μακαρίζω, perf. pass. μεμακάρισμαι) *praedicatio felicitatis.* Ter, Rom. 4, 6. λέγει τὸν μακαρισμὸν, i. e. μακαρίζει. ib. v. 9. ὁ μακαρισμὸς οὗτος, haec praedicatio, haec praedicationis verba. Gal. 4, 15. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν, o quantae tum apud vos congratulationes! In V. T. non extat.

Μακεδονία, ας, ἡ, *Macedonia*, regio inter Thraciam, Thessaliam, Epirum, Illyridem sita, cuius reges Philippus et Alexander totam Graeciam subegerunt. 1 Macc. 8, 5. Temporibus apostolorum omnis Graecia in duas provincias, Achaiam et Macedoniam, divisa erat, vid. *Ἀχαΐα*. — Religio christiana in Macedoniae urbibus, potissimum Philippis et Thessalonicae, quam plurimos adseclas nacta fuit, eamque provinciam saepius peragravit Paulus. Commemoratur Act. 16, 9—12. 18, 5. 19, 21 sq. 20, 1. 3. Rom. 15, 16. 1 Cor. 16, 5. 2 Cor. 1, 16. 2, 13. 7, 5. 8, 1. 11, 9. Phil. 4, 15. 1 Thess. 1, 7. 8. 4, 10. 1 Tim. 1, 3. [Tit. 3, 16.]

Μακεδών, όνος, ὁ, (a praeced.) *Macedo*. Act. 16, 9. 19, 29. 27, 2. 2 Cor. 2, 4.

Μάκελλον, ου, τὸ, latinor. *macellum*, Victualienmarkt, Fleischmarkt, quod putant e latinor. lingua in graecam transiisse, quare etiam *μακέλλειον* scribitur. *Varro* (de ling. latin. 4, 12. habet: „Forum olitorium. Hoc erat antiquum macellum, ubi olerum copia. Ea loca etiamnum Lacedaemonii vocant *μακελλῶτας*. Sed Iones ostia hortorum et castelli *μακέλλους*.“ Videtur igitur non adeo certum, utrum macellum graecae an latinae originis fuerit. Apud *Dion. Cass.* 61, 18. dicitur de foro olitorio; *Plutarcho* (vid. *Kypk.* II. p. 219.) *τὰ κρεωπώλια μάκελλα καὶ μακέλλοι* vocantur, nostrum Fleischbänke, hocque sensu semel 1 Cor. 10, 25.

Μακρὰν, (a *μακρὸς*) scl. *ὁδὸν*, adverb. hebr. רָחוֹק, *procul*, *longe*, 1) *loci*; *μακρὰν ἀπὸ*, procul a, Matth. 8, 30. Joh. 21, 8. Exod. 33, 7. Judic. 18, 7. 28. — *μακρὰν ἔχων ἀπὸ*, f. *ἀπέχων*, Luc. 7, 6. 15, 20. Deut. 14, 24. Prov. 15, 32. — *εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε*, Act. 22, 21. coll. Exod. 8, 28. Prov. 4, 24. — *tropice*: *μακρὰν εἶναι*, *alienum esse*, *remotum a* societate Christi, Marc. 12, 34. Eph. 2, 13. 17. De Deo: *οὐ μακρὰν ὑπάρχων* ab hominibus, Act. 17, 27. i. e. commercium ei est nobiscum, ita ut ille nos curet, a nobis autem facile cognosci possit. — (Prov. 13, 20. *ἔργα ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως*. Jes. 46, 12. *οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης*. Psal. 119, 154. *μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία*. coll. Deut. 30, 11. Psal. 22, 2.) — 2) *temporis*: *εἰς μακρὰν*, in longum tempus; Act. 2, 39. *οἱ εἰς μακρὰν*, sera posteritas. cf. 2 Sam. 7, 19. ubi *εἰς μακρὰν* idem est quod v. 16. *ἕως αἰῶνος*. Sir. 24, 32. ubi *ἕως εἰς μακρὰν* idem est q. v. 33. *εἰς γενεὰς αἰώνων*. *Joseph.* Antiq. 6, 13. 2. *οὐκ εἰς μακρὰν*, brevi. *Xenoph.* Cyr. 5, 4. 21. *οὐκ εἰς μακρὰν*, propediem. Ezech. 12, 27. *εἰς καιροὺς μακρούς*. — Saepius non legitur.

Μακρόθεν, (a *μακρὸς*) adverb. *e longinquo*, *procul*, von weitem; Marc. 8, 3. *μακρόθεν ἥκουσι*. Luc. 18, 13. *μακρόθεν ἑστώς*. ib. 23, 49. 22, 54. coll. Prov. 25, 26. Ezech. 23, 40. — *Ἀπὸ μακρόθεν* idem; ex hebr. מֵרָחוֹק, Matth. 26,

58, 27, 55. Marc. 5, 6. 11, 13. 14, 54. 15, 40. Luc. 16, 23. Apoc. 18, 10. 15. 17. — LXX. 2 Reg. 19, 25. Psal. 38, 12. 138, 2. 7. Esdr. 3, 13. — Saepius non legitur.

Μακροθυμέω, ῶ, f. ήσω, (e μακρὸς et θυμὸς), opponitur τῷ ὀξυθυμεῖν, *longanimis sum*, diciturque universe de eo qui animum compescit, neque desiderio, ira, cupiditate vel aliis animi motibus se trahi patitur. Sensus igitur e nexu cuiusvis loci constituendus. Dicitur autem a) universe: *longanimis, patiens sum*; 1 Cor. 13, 4. ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ. 1 Thess. 5, 14. μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. — b) *differo aliquid*; auxilium, Luc. 18, 7. καὶ μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτοὺς, quanquam differt auxilium iis praestandum. — adventum, 2 Petr. 3, 9. μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, differt adventum nostri causa. — (differre poenas Sir. 18, 11. 32, 18. 2 Macc. 6, 14. Prov. 19, 11. pro hebr. הֶאֱרִיךְ אַף.) — differre debiti exactionem, Matth. 18, 26. 29. μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ, moram mihi concede; coll. Sir. 29, 11. — c) *patienter* et *constanter expecto*, Hebr. 6, 15. Jac. 5, 7. 8. Sir. 2, 4. Saepius non habetur.

Μακροθυμία, ας, ἡ, (μακρὸς et θυμὸς) *longanimitas*; vid. Μακροθυμέω. — Dicitur in N. T. a) de *lenitate, patientia*, in ferendis hominibus Eph. 4, 2. 2 Tim. 4, 2. 1 Tim. 1, 16. quae iram compescit, 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. Col. 3, 12. 2 Tim. 3, 10. — et poenas differt Rom. 2, 4. 9, 22. 1 Petr. 3, 20. — LXX. pro אֶרֶךְ אַפַּיִם, Jer. 15, 15. Prov. 25, 15. et μακρόθυμος, Psal. 86, 14. Neh. 9, 17. Sap. 15, 1. — b) de *constantia et patientia* in perferendis malis, Col. 1, 11. Hebr. 6, 12. Jac. 5, 10. Sir. 1, 22. — c) de *cunctatione*, 2 Petr. 3, 15. τὴν τοῦ κυρίου μακροθυμίαν. vid. Sir. 5, 11. γίνου ταχὺς ἐν ἀκροάσει καὶ ἐν μακροθυμίᾳ (cunctanter, caute) φθέγγου ἀπόκρισιν. coll. Jac. 1, 19. βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι.

Μακροθύμως, adv. *patienter*. Act. 26, 3.

Μακρὸς, ὰ, ὸν, *longus*; a) de loco: *longe remotus, dissitus*, Luc. 15, 13. χώρα μακρά. ib. 19, 12. Prov. 7, 19. ὁδὸν μακρὰν, hebr. מֵרָחוֹק. — b) de tempore: *longus, diu durans*, Prov. 28, 16. μακρὸν χρόνον ζήσεται. Sir. 10, 10. μακρὸν ἀῤῥώστημα. — Inde μακρὰ, quae diu durant, prolixa sunt, adverbialiter: *diu, prolixe*, in formula μακρὰ προσεύχεσθαι, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. (*Joseph.* Ant. 6, 11. 10. μακρὰ ἠσπάζοντο καὶ δεδακρυμένα. *Callimach.* epigr. 56. οὐκ ἔτι μακρὰ λέγω. *Hesych.* μακρά· μεγάλα.) Saepius non habetur.

Μακροχρόνιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (μακρὸς et χρόνος) *longaevus, vitae diuturnae*. Eph. 6, 3. ἵνα ἔσῃ μακροχρόνιος. — LXX. Exod. 20, 12. et Deut. 5, 16. ἵνα μακροχρόνιος γένῃ, hebr יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ. — Deut. 17, 20. ὅπως ἂν μακροχρόνιος ᾖ. (Μακροχρονίζω, Deut. 32, 27.)

Μαλακία, ας, ἡ, (a μαλακὸς) 1) mollities, die Weich-

heit. 2) mollities animi vel corporis, Weichlichkeit; ignavia, laborum impatientia, (*Joseph.* Antiq. 4, 7. 3. *μαλακία πρὸς τὸ πονεῖν.*) — 3) languor, Schwäche, (*μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ*, Gen. 42, 4. 44, 9. — *morbus*, morbus cum magno languore conjunctus; sic in N. T. Matth. 4, 23. 9, 35. 10, 1. — LXX. pro חֳלִי, Deut. 7, 15. 28, 61. Jes. 38, 9. 2 Chron. 21, 18. 19. (*μαλακίζεσθαι*, aegrotare; Jes. 38, 1. 9. 39, 1. Dan. 8, 27. 2 Sam. 13, 5. Test. XII. Patr. p. 520. *Joseph.* Antiq. 18, 6. 8.

Μαλακός, ή, όν, 1) *mollis tactu; μαλακὰ ἱμάτια*, Matth. 11, 8. Luc. 7, 25. vestes molles et delicatae, confectae ex molliori materia, quam vestimenta Joannis, qui indutus dicitur Matth. 3, 3. *ἐνδύματι ἀπὸ τριχῶν καμήλου.* (*Homer.* Odyss. 1, 437. *μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα. Diog. Laërt.* Heracl. 5, 6. *ἐσθῆτι μαλακῇ ἐχρῆτο.*) — 2) *mollis moribus, animo effoeminatus*; 1 Cor. 6, 9. de *pathico, cinaedo*, qui corpus praebet ad scortandum. (*Diog. Laërt.* 7, 5. 4. Tacit. annal. 11, 2. Plura vid. in *Kypkii* obss. I. p. 60. II. p. 202. — LXX. de verbis blandis Prov. 25, 15. 26, 22. — *μαλακόψυχος*, 4 Macc. 6, 17.)

Μαλελεήλ, ὁ, hebr. מַהֲלַלְאֵל, (Deum laudans) *Maleleel*, nom. pr. indecl. filii Cenani, Luc. 3, 37.

Μάλιστα, (superlat. a *μάλα* valde) *maxime, inprimis, potissimum*; Act. 20, 38. 25, 26. 26, 3. *μάλιστα* scl. me praedico beatum. Gal. 6, 10. Phil. 4, 22. 1 Tim. 4, 10. 5, 8. 17. 2 Tim. 4, 13. Tit. 1, 10. Philem. v. 16. 2 Petr. 2, 10.

Μᾶλλον, (comparat. a *μάλα*, valde) 1) *intendit* notionem: *magis*, 1 Cor. 14, 1. *μᾶλλον δὲ* scl. *ζηλοῦντι.* ib. v. 5. Philem. v. 3. Matth. 6, 26. Joh. 5, 18. 19, 8. Act. 9, 22. 1 Cor. 14, 18. *πάντων ὑμῶν μᾶλλον*, magis, quam vos omnes. 2 Cor. 7, 7. — Si jungitur adjectivo in positivo gradu, efficit eius comparativum; 1 Cor. 12, 22. *μᾶλλον ἀναγκαῖον*, Gal. 4, 27. *πολλὰ μᾶλλον*, numerosiores. Marc. 9, 42. *καλόν ἐστι μᾶλλον.* — Substantivo junctum est pro adjectivo, pro *μείζων, πλείων*; Matth. 27, 24. *μᾶλλον θόρυβος γίνεται*, major, vehementior tumultus extitit. Act. 22, 2. *μᾶλλον ἡσυχίαν*, majus silentium. Phil. 1, 12. *μᾶλλον εἰς προκοπὴν*, in majus incrementum. (*Joseph.* Antiq. 6, 7. 2. *μᾶλλον ἔλεος*, major misericordia) — Cum comparativis auget eorum vim, et respondet nostro: *noch*, latinor. *etiam*, Marc. 5, 26. *μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον*, etiam in pejus. Marc. 7, 36. *μᾶλλον περισσότερον.* 2 Cor. 7, 13. *περισσοτέρως δὲ μᾶλλον.* (3 Esdr. 4, 25. *πλεῖον ἀγαπᾷ μᾶλλον.*) — Semel cum superlativo, ubi redundat; 2 Cor. 12, 9. *ἥδιστα μᾶλλον*, lubentissime. — 2) ubi de electione aliqua, vel diversa agendi ratione agitur, est *potius, lubentius*, nostrum *lieber*, 2 Tim. 3, 4. *φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι*, voluptates potius quam Deum amantes. Phil.

v. 9. μᾶλλον παρακαλῶ, praefero te admonere. vid. praeterea Matth. 10, 6. 25, 9. 10, 28. Marc. 10, 11. [Luc. 10, 20.] Rom. 14, 13. 1 Cor. 7, 21. 2 Cor. 2, 7. 5, 8. Eph. 5, 4. 2 Petr. 1, 10. 1 Tim. 1, 4. 6, 2. (*Joseph.* Antiq. 8, 4. 3. 2 Macc. 6, 19. 3 Macc. 1, 8.) Hebr. 11, 25. μᾶλλον ἑλόμενος, mallens. — 3) extendit rem, et est: *ulterius*, *magis*, Luc. 5, 15. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος, ulterius res divulgabatur. Act. 5, 14. μᾶλλον δὲ προσετίθεντο. Marc. 14, 31. ἔλεγε μᾶλλον, ulterius dixit, i. e. porro adfirmavit. 1 Thess. 4, 1. περισσεύειν μᾶλλον. — Notandae denique formulae in N. T. obviae: a) μᾶλλον δὲ, *imo potius*, quod corrigentis, rem augentis est, et eodem modo apud profanos (vid. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 524.) legitur; Rom. 8, 34. μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς. Gal. 4, 9. Eph. 4, 28. 5, 11. Hebr. 12, 13. ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. — b) μᾶλλον ἤ, *magis* s. *potius quam*, Matth. 18, 13. Joh. 3, 19. Act. 4, 19. 5, 29. 20, 35. 27, 11. 1 Cor. 9, 15. 1 Tim. 1, 4. Gal. 4, 27. — μᾶλλον ἤπερ, Joh. 12, 43. — c) μᾶλλον καὶ μᾶλλον, *magis*, *magisque*, Phil. 1, 9. (*Diog. Laërt.* 9, 10. 2. — d) πολλῷ μᾶλλον, *multo magis*, Matth. 6, 30. Marc. 10, 48. Luc. 18, 39. Rom. 5, 9. 10. 15. 17. 2 Cor. 3, 9. 11. Phil. 1, 23. 2, 12. Hebr. 12, 9. ib. v. 15. ubi, cum negatio praecesserit, vertendum est *quanto minus.* — e) πόσῳ μᾶλλον, *quanto magis*, Matth. 7, 11. 10, 25. Luc. 11, 13. 12, 24. 28. Rom. 11, 12. 24. Phil. v. 16. Hebr. 9, 14. — f) τοσούτῳ μᾶλλον, *tanto magis*, Hebr. 10, 21. — g) οὐχὶ μᾶλλον, *non potius*, 1 Cor. 5, 2. 6, 7. πῶς οὐχὶ μᾶλλον, *quidni multo*, 2 Cor. 3, 8. — οὐ μᾶλλον, *quidni multo magis*, 1 Cor. 9, 12. Saepius non habetur. — Interdum omittitur, v. c. Matth. 18, 8. Luc. 15, 7. 17, 2. ut Tob. 3, 6. Gen. 49, 12. 4 Macc. 1, 9. *Joseph.* Antiq. 18, 3. 1.

Μάλχος, ου, ὁ, (hebr. מַלּוּךְ, Neh. 10, 4. 27.) *Malchus*, famulus quidam pontificis summi. Luc. 18, 10.

Μάμμη, ης, ἡ, s. μάμμα, ης, 1) *mater*; vox, qua pueruli amoris significandi gratia utuntur. Sic antiquioribus graecis. Recentioribus est 2) i. q. τήθη, *avia*. 2 Tim. 1, 5. (*Herodian.* 5, 3. 7. 4 Macc. 16, 9. ubi mater filiis ad supplicium ductis acclamat: οὐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, οὐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαρισθήσομαι.)

Μαμωνᾶς, (in textu vulg. μαμμονᾶς), ᾶ, ὁ, *Mamonas*, syriac. ܡܳܡܽܘܢܳܐ, chald. מָמוֹנָא, hebr. מָמוֹן, (fortasse significat id, cui confiditur, ut LXX. אוֹצָר Jes. 33, 6. per θησαυροὺς. Psal. 37, 3. per πλοῦτον reddiderunt) vel est, ut multi putant (vid. *Buxtorf.* lex. p. 1216 sq.) nomen *idoli* Syrorum et Poenorum, divitiarum praesidis, i. q. Pluto Graecorum; vel sunt *divitiae* ipsae, quo sensu accipiendum est Luc. 16, 9. 11. personae forma indutae (ut Phil. 3, 19. ὧν ὁ

θεὸς ἡ κοιλία). Legitur Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. — Etiam מַמוֹנָא et מָמוֹן divitias significare docuit *Buxtorf*. l. l. *Hesych*. μαμωνᾶν· θησαυρόν. *Suid*. μαμμωνᾶς· πλοῦτος γήϊνος, χρυσός.

Μαναήν, ὁ, *Manahen*, nom. pr. indecl. viri qui Act. 13, 1. commemoratur.

Μανασσῆς, ῆ, ὁ, (hebr. מְנַשֶּׁה, oblivisci faciens) *Manasses*, nom. pr. 1) filii Josephi primogeniti (Gen. 41, 51.) ex Asnath, uxore, tribus Manassis auctoris. Vid. Gen. 46, 20. Num. 48, 1 sqq. — Apoc. 7, 6. ἐκ φυλῆς μανασσῆ. — 2) filii Ezechiae, regis Judae, (2 Chron. 33, 1 sqq. 2 Reg. 20 sqq.) qui Matth. 1, 10. commemoratur.

Μανθάνω, f. μαθήσομαι, aor. 2. ἔμαθον, perf. μεμάθηκα, 1) experientia cognosco, *comperio, percipio*, ich erfahre, bemerke, de sensibus; v. c. auribus percipio, *audio, audiendo comperio*, Act. 23, 27. μαθὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐστι. Coloss. 1, 7. ἐμάθετε ἀπὸ ἐπαφρᾶ. — LXX. pro יָדַע, Esth. 4, 5. Exod. 2, 4. (*Joseph*. Antiq. 2, 13. 1. μανθάνειν τὴν παρουσίαν τινός. Idem de bell. 3, 8. 3. ἔμαθεν τὰς ἀπειλάς) — 2) mente *intelligo, percipio*, 1 Cor. 14, 31. 35. Joh. 6, 45. Apoc. 14, 3. coll. Jes. 8, 16. 2 Macc. 7, 2. — 3) *discere, intelligere studeo*, 2 Tim. 3, 7. 1 Tim. 2, 11. — 4) *disco, edoceor*, LXX. hebr. לָמַד, seq. accusativo rei, Matth. 9, 13. 11, 29. 24, 32. Marc. 13, 28. Rom. 16, 17. 1 Cor. 4, 6. Gal. 3, 2. Eph. 4, 20. τὸν χριστὸν, Christi disciplinam; Phil. 4, 9. 1 Tim. 5, 4. 2 Tim. 3, 14. Hebr. 5, 8. — Joh. 7, 15. μὴ μεμαθηκώς, non usus disciplina Rabbinorum. — Deut. 5, 1. 17, 19. — Ex adjuncto ut latinor. disco: usu disco i. e. *consuevi, soleo*, Phil. 4, 11. 1 Tim. 5, 13. Tit. 3, 14. — LXX. Deut. 18, 9. Jes. 1, 17. 2, 4. Jer. 9, 5. — Saepius non legitur.

Μανία, ας, ἡ, *insania, furor*; (de odii furore Hos. 9, 9. 10.) — ex adjuncto: insania, *stultitia*, Act. 26, 24. coll. Psal. 40, 6. εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς. Sap. 5, 4. τὸν βίον αὐτοῦ ἐλογισάμεθα μανίαν.

Μάννα, τὸ, (LXX. etiam μάν, τὸ) hebr. מָן, *manna*, humor roscidus, qui ante solis ortum simul cum rore, granulorum alborum et pellucidorum formam referens, foliis quarundam plantarum in terris orientalibus, potissimum in Arabia, insidet, ante solis ortum colligitur (ne solis radiis liquescat) et siccatus Arabibus habetur inter delicias, adhibeturque ut saccharum ad condiendos cibos. Quia autem iste humor simul cum rore coelitus delabi videbatur, manna antiquioribus appellatur quoque ἄρτος ἀπ᾽ οὐρανοῦ, Psal. 105, 40. Psal. 78, 24. Joh. 6, 31. 4 Esdr. 1, 19. „*panis angelorum*"; Sap. 16, 20. ἀνθ᾽ ὧν ἀγγέλων τροφὴν, καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἔπεμψας. Israëlitas mannam tanta copia in deserto Arabiae collegisse, ut ea fere sola alerentur, constat e V. T.

Exod. 16, 31 sqq. Num. 11, 6 sqq. Hodie vero tanta eius copia non reperitur. *Josephus* autem Ant. 3, 1. 6. ubi mannam describit, addit: ἔτι δὲ καὶ νῦν ὕεται πᾶς ἐκεῖνος ὁ τόπος scl. manna; idemque hanc vocem derivat a מָן (pro מָה) i. e. τί τοῦτο ἐστί. vid. Exod. 16, 14. 31. — In N. commemoratur manna, qua alebantur Israelitae, Joh. 6, 31. 49. [58.]. — manna, quae in arca foederis asservabatur Hebr. 9, 4. vid. Exod. 16, 33. — manna asservata in templo coelesti, quae angelorum et beatorum hominum cibus dicitur, Apoc. 2, 17. cf. *Winer*, bibl. Realw. p. 430.

Μαντεύομαι, f. εύσομαι, (a μάντις, vates, hariolus) *oracula edo, vaticinor;* — nostris scriptoribus fere non nisi malo sensu de vaticiniis mendacibus, LXX. pro קָסַם, Deut. 18, 10. 1 Sam. 28, 8. Ezech. 13, 6. 23. Mich. 3, 11. Sic quoque semel in N. T. Act. 16, 16.

Μαραίνω, f. ανῶ, quod proprie ignis, caloris est: *aridum, flaccidum reddo, marcescere facio.* Job. 15, 30. τὸ βλαστὸν μαράναι ἄνεμος. Sap. 19, 21. φλόγες ἐμάραναν σάρκας ἐμπεριπατούντων. — Passiv. μαραίνομαι, f. 1. μαρανθήσομαι, *marcesco,* (Sap. 2, 8. de rosis.), *tabesco, languidus fio;* Jac. 1, 11. ὁ πλούσιος (instar graminis vid. v. 10.) μαρανθήσεται, marcescet, i. e. penuria conficietur. (*Joseph.* de bell. 6, 5. 1. τῷ λιμῷ μαραινόμενοι, fame confecti.)

Μαραναθὰ, verba syrochaldaica מָרַנָא אֲתָה, *dominus noster venit* s. *veniet.* 1 Cor. 16, 22. *Hesych.* μαραναθά· ὁ κύριος ἦλθεν, ἢ εἶδον τὸν κύριον.

Μαργαρίτης, ου, ὁ, scl. λίθος, *margarita, unio*, die Perle. Matth. 7, 6. 13, 45. 46. 1 Tim. 2. 9. Apoc. 17, 4. 18, 12. 18, 16. 21, 21. — Comparantur cum iis, tanquam rebus pretiosissimis, saepius dicta sapientum, vel sapientia ipsa. cf. Prov. 3, 15 sq. Job. 28, 18 sq.

Μάρθα, ης, ἡ, (chald. מַרְתָּא, domina) *Martha*, nomen propr. sororis Lazari, amicae Jesu, Luc. 10, 38. 40. 41. Joh. 11, 1. 5. 19—39. 12, 2.

Μαριὰμ, indeclinab. et *Μαρία*, ας, ἡ, hebr. מִרְיָם (amara) *Maria*, nom. propr. 1) *matris Jesu Christi*, uxoris Josephi, quae dicitur μαρία, Matth. 1, 16. 18. 2, 11. Marc. 6, 3. Luc. 1, 41. Act. 1, 14. et μαριὰμ, Matth. 1, 20. 13, 55. Luc. 1, 27. 30—56. 2, 5. 16. 19. 34. — 2) *Mariae Magdalenensis*, Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. 16, 1. 9. Luc. 8, 2. 24, 10. Joh. 19, 25. 20, 1. 11. 16. 18. — 3) *Mariae Jacobi et Josis matris*, Matth. 27, 56. 61. 28, 1. Marc. 15, 40. 47. Luc. 24, 10. — 4) *Mariae sororis Lazari et Marthae*, Luc. 10, 39. 42. Joh. 11, 1—45. 12, 3. — 5) *Mariae Cleophae uxoris*, Joh. 19, 25. — 6) *Mariae, matris Joannis* cui cognomen erat Marcus, Act. 12, 12. — 7) Mariae (μα-

ϱιὰμ) cuiusdam mulieris christianae, Rom. 16, 6. — Saepius non occurrit.

Μάρκος, ου, ὁ, nom. latin. *Marcus*. Commemorantur duo huius nominis, 1) *Joannes* cognomine *Marcus*, filius cuiusdam Mariae, Hierosolymis habitantis, ubi Marcus etiam (verosimiliter Petro auctore) Jesu nomen dedit, comes primum Barnabae et Pauli in itineribus religionis caussa factis, deinde Barnabae solius, cuius consobrinus fuit. Vid. Act. 12, 12. 25. 15, 37. 39. Col. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Phil. v. 24. — 2) *Marcus quidam* qui cum Petro Babyloniae fuit, quemque Apostolus appellat filium suum, 1 Petr. 5, 13. *μάρκος ὁ υἱός μου*. — Opinantur multi, utrumque Marcum esse eundem, et Evangelii auctorem; quod si statuis, necesse est, putes, Marcum postea a Paulo et Barnaba discessisse et Petro se adjunxisse, et *υἱὸν*, 1 Petr. 5, 13. esse, ut saepius, *discipulum*, quem Petrus christianum fecit.

Μάρμαρος, ου, ὁ, ἡ, splendens, micans, candidus; (a *μαρμαίρω*, splendeo, mico; *Joseph.* Antiq. 19, 8. 2. *μαρμαίρων* de argento solis radiis illustrato); — serioribus *μάρμαρος, ὁ*, scl. *λίθος*, *Marmor*. Semel Apoc. 18, 12. — Semel in V. T. Epist. Jer. v. 72. *ἀπό τε τῆς πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου*. (— *μαρμάρινος*, marmoreus, Cant. 5, 15. pro hebr. שֵׁשׁ.) *Hesych.* *μάρμαρος· λευκὴ λίθος*.

Μάρτυρ, υρος, ὁ, i. q. *μάρτυς*, 1) *testis*, qui testimonio suo aliquid confirmat; sensu forensi, Matth. 18, 16. 26, 65. Marc. 14, 63. Act. 6, 13. 7, 58. 2 Cor. 13, 1. 1 Tim. 5, 19. — testis, qui ipse vidit, audivit res, ideoque veritatem et confiteri et confirmare potest, Luc. 24, 48. Act. 1, 8. 22, 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39. 13, 31. 26, 16. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 2. *διὰ πολλῶν μαρτύρων*, multis testibus adhibitis, nisi hic intelligendi sunt libri V. T. e quibus testimonia hausit in demonstranda re christiana. Sic certe de testimonio genealogiarum *Josephus* c. Apion. 1, 7. *πολλοὺς παρασχόμ. μάρτυρας*. — 1 Thess. 2, 10. *ὑμεῖς μάρτυρες, καὶ ὁ θεός*, vos ipsos adeoque Deum testes invoco. 2 Cor. 1, 23. *μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλεῖν ἐπί*. (*Joseph.* Antiq. 15, 5. 3. *μάρτυρας ὑμᾶς ποιρύμενος ὧν λέγω*.) — 2) *confessor, martyr*, qui mortem in fidei confessione passus est, s. sanguine suo testatus est fidei veritatem; sic de martyribus tempore V. T. Hebr. 12, 1. — de martyr. christ. Act. 22, 20. Apoc. 17, 6. Saepius non legitur, nec in V. T. occurrit.

Μαρτυρέω, ῶ, f. *ήσω*, (a *μάρτυρ*) 1) *testis sum, testor, testimonium dico*, *τινί*, Joh. 19, 35. Act. 22, 5. 26, 5. Rom. 10, 20. *μαρτυρῶ αὐτοῖς*, 2 Cor. 8, 3. Gal. 4, 15. Col. 4, 13. 1 Tim. 6, 13. Hebr. 10, 15. 1 Joh. 4, 14. 5, 6, 7. 3 Joh. v. 3. 6. Apoc. 22, 16. 20. — Deut. 19, 18. Gen. 31, 48. Num. 35, 30. — Cum in testimonio sit vel confessio, s. professio,

vel declaratio, vel affirmatio etc., saepius eiusmodi notio adjuncta spectatur et est primaria, igiturque vertendo reddenda. Est itaque a) *confiteor, profiteor,* Matth. 23, 31. μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε, sic ipsi confitemini, vos esse etc. Joh. 3, 28. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον, ipsi debetis profiteri, me dixisse. — b) *declaro de aliquo, publice profiteor, expono, doceo;* potissimum in scriptis Johannis; Joh. 3, 11. ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν. ib. v. 32. — μαρτ. τῇ ἀληθείᾳ vera declarare, veritatem profiteri, Joh. 5, 33. 18, 37. vid. etiam Joh. 1, 32. 34. 1 Joh. 1, 2. 1 Cor. 15, 15. Act. 23, 11. Eodem sensu μαρτ. περί τινος, Joh. 2, 25. οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε etc. c. 21, 24. ὁ μαθητὴς, ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα. c. 7, 7. μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. vid. Joh. 1, 7. 8. 15. 5, 31 sq. 36. 37. 39. 8, 13—18. 10, 25. 15, 26 sq. 1 Joh. 5, 9. 10. — Inde passiv. μαρτυρούμενος, *cognitus, de quo satis constat,* Act. 26, 22. μαρτυρ. μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, de quo satis constat omnibus. 1 Tim. 5, 10. ἐν ἔργοις καλοῖς μεμαρτυρουμένη, de cuius probitate constat. Hebr. 7, 9. μαρτυρούμενος, ὅτι ζῇ. Rom. 3, 21. Sic etiam Hebr. 11, 4. δι' ἧς ἐμαρτυρήθη, quo sacrificio certior factus est, se Deo placere. c) *affirmo, confirmo,* Joh. 4, 39. 13, 21. Act. 14, 3. τῷ λόγῳ, doctrinam miraculis. Apoc. 22, 18. — d) testimoniis *convinco,* Joh. 18, 23. coll. Deut. 31, 21. — — 2) ut latinor. *testor* de testimonio historico dicitur et est: *commemoro, laudo, dico,* Joh. 4, 44. Act. 10, 43. 13, 22. Hebr. 7, 17. Apoc. 1, 2. coll. Thren. 2, 13. τί μαρτυρήσω σοι, quid de te dicendum? (*Joseph.* Ant. 4, 8. 13. μαρτυρεῖν τῷ θεῷ τὰς δωρεάς.) Etiam passive, Hebr. 11, 5. μεμαρτύρηται, dicitur. — 3) *testimonium honorificum dico; — celebro, laudo, comprobo;* Luc. 4, 22. πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, eum celebrabant. 11, 48. μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις laudatis et probatis. Joh. 3, 26. 12, 17. Act. 13, 22. 15, 8. Hebr. 11, 4. μαρτυροῦντες i. e. cum probaret Deus eius oblationem. cf. *Krebsii* obss. e Flav. Jos. p. 115. — Etiam passivum eodem sensu, Hebr. 11, 2. ἐν πίστει (i. q. v. 39. διὰ τῆς πίστεως) ἐμαρτυρήθησαν (celebrati s. celebres sunt) οἱ πρεσβύτεροι. ib. v. 39. Μαρτυρούμενος, *probatus,* Act. 6, 3. μαρτ. ὑπό τινος, alicui probatus, ab eo laudatus, Act. 10, 22. 16, 2. 22, 12. 3 Joh. v. 12. — 4) e soloecismo pro μαρτύρομαι, *obtestor, hortor;* 1 Thess. 2, 12. Gen. 43, 3. Saepius non legitur.

Μαρτυρία, ας, ἡ, (a μαρτυρέω) 1) *professio testimonii,* die Ablegung eines Zeugnisses, Apoc. 12, 11. διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν; nisi est pro διὰ τὴν μαρτυρίαν et vertendum per martyrium s. supplicium quod perpessi sunt. — 2) *testimonium,* Marc. 14, 55. 56. 59. Luc. 22, 71. Joh. 8,

17. Prov. 25, 18. De testimonio s. effato scriptoris, Tit. 1, 13. *Joseph.* c. Apion. 1, §. 21. — Deinde ut μαρτυρέω, quod vid. ex adjuncto dicitur a) de *publica confessione, publica annuntiatione, de eo, quod palam facio, doceo,* Joh. 1, 7. 19. 3, 11. 32 sq. 5, 31—36. 8, 13 sq. Act. 22, 18. Apoc. 1, 9. μαρτυρία ἰησοῦ χρ. professio fidei in Christum. 6, 9. 20, 4. 12, 17. ἔχειν τ. μαρτυρίαν ἰησοῦ, profiteri Jesum. ib. 19, 10. — id quod docetur: doctrina, Apoc. 1, 2. c. 11, 7. τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, ubi quae publice docere debebant, absolverint. Abstract. pro concreto, μαρτυρία pro μαρτυρῶν, Apoc. 19, 10. ἡ γὰρ μαρτυρ. i. e. qui hoc de Jesu vaticinatur est spiritus. cf. LXX. Psal. 19, 7. ubi μαρτυρία (עֵדוּת) et νόμος τοῦ κυρίου sibi respondent. Psalt. Salom. 10, 5. — b) de *confirmatione,* Joh. 5, 9—11. 3 Joh. v. 12. — 2) *narratio,* Joh. 19, 35. 21, 24. — 3) *testimonium honorificum, laus, bona existimatio,* 1 Tim. 3, 7. Sir. 34, 23. (etiam de reprehensione Sir. 34, 24.) Saepius non extat.

Μαρτύριον, ίου, τὸ, — LXX. pro עֵד, עֵדָה, עֵדוּת. — 1) *testimonium,* Act. 4, 33. 2 Cor. 1, 12. coll. Deut. 31, 26. Jos. 22, 27 sq. — 2) *argumentum, documentum, demonstratio,* et quidem a) argumentum pro rei veritate, Matth. 8, 4. εἰς μαρτύριον αὐτοῖς, ut eos convincatis de vestra sanitate, Luc. 5, 14. Marc. 1, 44. — b) *refutatio, testimonium* s. *argumentum, quo quis convincitur injuriae, erroris,* Matth. 10, 18. 24, 14. Marc. 13, 9. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5. ubi pro αὐτοῖς est ἐπ' αὐτούς. Jac. 5, 3. εἰς μαρτ. ὑμῖν, contra vos; coll. Job. 15, 34. — c) argumentum, quo quis se exculpat, Luc. 21, 13. — 3) *professio, manifestatio,* a) sensu subjectivo actum manifestandi indicans, Hebr. 3, 5. εἰς μαρτύριον τῶν λαληθ. ut, quae a Deo dicta fuerant, traderet, interpretaretur; — b) sensu objectivo: *doctrina* tanquam vera prolata, doctrina tradita; sic Paulo saepius, 1 Cor. 1, 6. 2, 1. 2 Thess. 1. 10. 2 Tim. 1, 8. ubi explicatur per sequens εὐαγγέλιον. Ita puto etiam 1 Tim. 2, 6. τὸ μαρτύριον esse intelligendum, quod est pro κατὰ τὸ μαρτ. secundum evangelium justo tempore patefactum. Apud LXX. saepissime de praeceptis divinis, Deut. 4, 45. 6, 17. 20. Psal. 78, 5. ubi νόμος et μαρτύριον idem sunt. Inde etiam arca foederis ubi tabulae legis reconditae erant, dicebatur ἡ κιβωτὸς τοῦ μαρτυρίου, Exod. 26, 33. 30, 6. et tabulae ipsae μαρτύριον, Exod. 25, 16. 31, 17. — Quare σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, Act. 7, 44. Apoc. 15, 5. vel est tentorium, ubi asservabantur tabulae legis, vel tentorium conventus, i. e. ad quod conveniebat populus, ut saepissime apud LXX., v. c. Exod. 30, 11 sqq. Levit. 4, 4 sqq. Num. 4, 3 sqq. 1 Sam. 2, 24. qui hebr. מוֹעֵד perperam ab עוּד derivarunt, cum potius sit a יָעַד, *conventus.* — Saepius non legitur.

Μαρτύρομαι, (a μάρτυρ) *testem invoco;* ter in N. T.

ubi fuppl. eft τὸν Θεὸν, ut profanis faepius dicitur formula: μαρτύρομαι τοὺς Θεούς. Eft autem 1) *afseverantis* fanctiffime: *Deum contestor, per Deum affirmo*, bis feq. ὅτι, Act. 20, 26. Gal. 5, 3. cf. Sir. 46, 19. ἐπιμαρτύρατο ἔναντι κυρίου. *Joseph.* de bell. 5, 12. 4. κατεμαρτύρετο τὸν Θεὸν, ὡς οὐκ εἴη τὸ ἔργον αὐτοῦ. id de bell. 3, 8. 3. μαρτύρομαι δὲ, ὡς. — 2) *adhortantis: obtestor, per Deum rogo;* femel Eph. 4, 17 feq. accuf. c. infinit. cf. Judith. 7, 28. μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν Θεὸν, — ἵνα μὴ ποιήσῃ. Teft. XII. Patr. p. 520. διαμαρτύρομαι ὑμῖν τὸν Θεὸν, τοῦ μὴ πορευθῆναι.

Μάρτυς, υος, ὁ, ἡ, LXX. hebr. עֵד — 1) *testis*, qui rem ipfe vidit, audivit, et teftatur, Act. 10, 41. 22, 15. 1 Petr. 5, 1. — fenfu forenfi Hebr. 10, 28. coll. Exod. 23, 1. Deut. 17, 6. Prov. 14, 5. — Μάρτυς μου ἐστὶν ὁ Θεὸς, Rom. 1, 9. Phil. 1, 8. 1 Theff. 2, 5. coll. Gen. 31, 50. Job. 16, 19. — (Inde eft etiam: bene gnarus; bene rem cognitam habens, Sap. 1, 16. Job. 16, 19.) — 2) *interpres*, qui alterius voluntatem, verba teftatur, *interpres* divinae voluntatis; Apoc. 1, 5. 3, 14. 11, 3. — In V. T. dicitur Deus ipfe interdum ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, i. e. qui fuam voluntatem (promiffiones, minas) manifeftat et illam certiffime exfequetur; Pfal. 89, 37. Jer. 29, 23. Mal. 3, 5. — cf. Μαρτυρέομαι et μαρτύριον. — In loco Apoc. 2, 13. ubi Antipas quidam dicitur μάρτυς ὁ πιστὸς, effe videtur: *confessor, martyr, fidelis.*

Μασσάομαι, f. μασάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, *mando, dentibus conficio;* Job. 30, 5. ῥίζας ξυλῶν ἐμασσῶντο. *Joseph.* de bell. 6, 3. 3. τὰ δέρματα τῶν Θυρεῶν ἀποδέροντες ἐμασσῶντο. Semel Apoc. 16, 10. ἐμασσῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, linguas prae dolore mandebant f. mordebant. (Alii: irati dentes infigebant linguis fuis.)

Μαστιγόω, ῶ, f. ώσω, (a μάστιξ) *flagellis caedo, flagello*, Matth. 10, 17. 20, 19. 23, 34. Marc. 10, 34. Luc. 18, 33. Joh. 19, 1. — LXX. pro הִכָּה Exod. 5, 14. Deut. 25, 3. 2 Macc. 3, 26. 34. — de Deo: *castigo, mala immitto, calamitate exerceo;* Hebr. 12, 6. μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν. Repetita funt e Prov. 3, 12. ubi LXX. pro וּכְאָב legerunt יַכְאִיב dolere fecit. Caeterum cf. Judith. 8, 23. εἰς νουθεσίαν μαστιγοῖ κύριος. Prov. 17, 10. Tob. 13, 2. Pfal. 72, 5.

Μαστίζω, f. ίσω, i. q. μαστιγόω, et ab eodem themate. Semel Act. 22, 25. LXX. pro הִכָּה Num. 22, 25. Sap. 5, 12. *Hesych.* μαστίζει· πληγαῖς τύπτει.

Μάστιξ, ιγος, ἡ, 1) *flagellum, flagrum*, Act. 22, 24. Hebr. 11, 36. LXX. pro שׁוֹט fcutica, 1 Reg. 12, 11. 14. Prov. 26, 3. Sir. 28, 18. 30, 1. — (μάστιξ γλώσσης, Job. 5, 21. Sir. 26, 7. μάστιξ παιδείας, Pfalt. Sal. 10, 1.) — 2) tropice: *mala, dolores, calamitates*, Pfal. 32, 13. Pfal. 39, 12. 89, 32. de poenis divinis. — Sic etiam de *morbis*, aut quod corpus do-

loribus cruciant, ut Sir. 30, 14. aut quod a Deo in poenam immittuntur, 2 Macc. 9, 11. *θεία μάστιξ* dicitur vehemens morbus Antiochi crudelis. Sic de morbis Marc. 3, 10. 5, 29. 34. Luc. 7, 21.

Μαστὸς, οῦ, ὁ, mamma, uber, LXX. pro שַׁד Job. 3, 12. Cant. 1, 12. 4, 5. Jes. 66, 11. — In N. T. *οἱ μαστοὶ*, ubera, i. e. mulieres, Luc. 11, 27. 23, 29. — Apoc. 1, 13. de mammillis viri. (De partibus rupis prominentis instar mammarum, Jer. 18, 14. *Joseph.* de bell. 7, 6. 3.)

Ματαιολογία, ας, ἡ, (a *ματαιολόγος*) *vaniloquentia*, i. e. *τὸ* vana et inepta proferre, (*Porphyr.* de abstin. 4, 16. Prov. 30, 8. *μάταιον λόγον.*); 1 Tim. 1, 6. ubi est objective i. q. *λόγος μάταιος*, fabulae ineptae, dogmata vana. Sic *λόγος μάταιος*, Palaeph. de incred. 45.

Ματαιολόγος, ου, ὁ, (*μάταιος* et *λόγος*) *vaniloquus, vana, inepta, falsa proferens;* Tit. 1, 10. de doctoribus vana s. falsa docentibus.

Μάταιος, αία, ον, latinor. *vanus*, LXX. pro hebr. הֶבֶל, שָׁוְא, etiam כָּזָב, תֹּהוּ — Dicitur a) de eo, quod in se est vanum, non est quod esse videtur, *vanus in se, nullus*, Jac. 1, 26. coll. Jes. 49, 4. — b) de eo quod spem fallit, nec fructum fert, *fallax, infructuosus*, 1 Cor. 3, 20. (Psal. 94, 11.) 1 Cor. 15, 17. coll. Jes. 31, 2. Prov. 31, 30. Zach. 10, 2. — c) de *stulto* et *inepto*, Tit. 3, 9. Prov. 12, 11. — 2) ex hebraismo (הֶבֶל, שָׁוְא) *τὰ μάταια, idola*, tanquam *Dii* vel *nulli* vel *fallaces*, Act. 14, 15. 2 Reg. 17, 15. *ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων*. 1 Reg. 16, 13. Jer. 2, 5. 8, 19. Amos. 2, 4. — Hinc *ματαία ἀναστροφὴ*, 1 Petr. 1, 18. est *superstitio idololatrica*, ut *ἐματαιώθησαν*, 2 Reg. 17, 15. et Jer. 2, 5. est: idola coluerunt, superstitiosi fuerunt.

Ματαιότης, ητος, ἡ, (a *μάταιος*) — LXX. pro הֶבֶל, etiam pro שָׁוְא et רִיק, *vanitas;* de eo quod vanum est in se, nec est s. praestat, quod jactat; 2 Petr. 2, 18. *ὑπέρογκα ματαιότητος φθεγγόμενοι*, fastuosa vanitatis proferentes i. e. vano inflati fastu alta loquentes. (Psal. 38, 13. *λαλεῖν ματαιότητας.*) — de stultitia, fatuitate, Eph. 4, 17. — Ex adjuncto 2) *fragilitas;* Rom. 8, 20. ubi v. 21. satis luculenter explicatur per *φθοράν.* Sic de fragilitate vitae, Psal. 62, 9. 39, 6. et rerum humanarum inconstantia, Eccles. 1, 2. 14.

Ματαιόω, ῶ, f. *ώσω*, (a *μάταιος*) propr. *μάταιον* facio, stultum reddo, LXX. pro הָבַל et סָכַל in Niph. et Hiph. — Passiv. *erro, fallor*, Rom. 1, 21. — Similiter 1 Chron. 21, 8. aberro a vero; 2 Reg. 17, 15. Jer. 2, 5. aberro ad idololatriam.

Μάτην, adv. *frustra, in vanum*, i. e. a) sine causa, immerito, Psal. 35, 8. Prov. 3, 30. Ezech. 14, 23. *Joseph.* c. Apion. 1, §. 20. — b) *sine effectu, sine fructu;* sic bis in

N. T. Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. LXX. pro hebr. לַשָּׁוְא, Jer. 2, 30. et εἰς μάτην, Psal. 127, 1. 2. Jer. 4, 30. Psal. 63, 9. 4 Macc. 16, 8. μάτην sine fructu.

Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthaeus, nom. pr. evangelistae, Apostoli, filii Alphaei, qui etiam Levi cognominabatur (vid. *Λευΐ*) et antequam Christum sequeretur, vectigalium exactor fuerat. Matth. 9, 9. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. coll. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27.

Ματθὰν, ὁ, Matthan, nom. pr. indecl. viri; Matth. 1, 15.

Ματθὰτ, ὁ, Matthat, nom. propr. indecl. viri; Luc. 3, 24. 29.

Ματθίας, α, ὁ, Matthias, nom. pr. apostoli, qui in Judae proditoris locum successit. Act. 1, 23. 26.

Ματταθά, ὁ, Mattatha, nom. pr. indecl. viri; Luc. 3, 31.

Ματταθίας, ου, ὁ, Mattathias, nomen viri; Luc. 3, 25. 26.

Μάχαιρα, ας, ἡ, (a μάχη) 1) *culter,* LXX. pro מַאֲכֶלֶת, culter ad mactandum, Gen. 22, 6. 10. Jud. 19, 29. etiam culter ad circumcidendum, pro חֶרֶב, Jos. 5, 2. 3. — 2) *gladius,* a) ad *adoriendum,* vel *defendendum;* hebr. חֶרֶב, Matth. 26, 47. 52. 55. Marc. 14, 43. 48. Luc. 21, 24. 22, 36. 38. 49. 52. Joh. 18, 10. Apoc. 6, 4. 13, 14. Gen. 34, 26. Exod. 15, 19. — *Σπάω τὴν μαχ.* stringo gladium, Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Act. 16, 27. 1 Chron. 21, 5. — *Λαμβάνω μαχ.* gladio utor adversus alium; sensus: occido gladio, Matth. 26, 52. coll. Act. 13, 10. εἴ τις ἐν μαχ. ἀποκτενεῖ. — *Βάλλειν τὴν μαχ.* gladium vagina recondere, Joh. 18, 11. — Metaph. μάχαιρα τοῦ πνεύματος, i. e. vi spiritus tanquam gladio uti ad vincendos adversarios, Eph. 6, 17. — b) *gladius judicis,* Richtschwert. Act. 12, 2. Rom. 8, 35. et verosimiliter Hebr. 4, 12. 11, 34. 37. — Rom. 13, 4. φορεῖν τὴν μάχαιραν, gladium gerere i. e. jus vitae et necis habere. — 3) ex metonym. *discordia, odium, quod aliis vim infert,* Matth. 10, 34. ubi τῇ εἰρήνῃ opponitur. cf. חֶרֶב Gen. 31, 26. Jer. 14, 13. Levit. 26, 6. (LXX. πόλεμος). 1 Macc. 9, 37. Saepius non legitur.

Μάχη, ης, ἡ, 1) pugna bellantium, proelium, 2 Macc. 10, 29. 12, 11. — bellum, 1 Macc. 7, 28. — *luctatio* cum persecutoribus, 2 Cor. 7, 5. Sensus: vitae pericula. (Alii: contentiones). — 2) pugna discordium, *contentio, rixa, acer disputatio;* sic μάχαι, 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. Jac. 4, 1. Saepius LXX. pro רִיב Gen. 13, 7. Prov. 26, 21. מָדוֹן Prov. 15, 19. 26, 20. Sir. 27, 14. 15. 28, 18.

Μάχομαι, f. ήσομαι, (a μάχη) 1) *pugno,* proelior; a) de bellatoribus 2 Macc. 10, 17. 12, 36. — b) de digla-

diantibus, manum conferentibus, Act. 7, 26. Exod. 21, 22. 2 Reg. 3, 23. — 2) *discepto, altercor, rixor*, Joh. 6, 52. 2 Tim. 2, 24. LXX. pro ריב Gen. 26, 20. 31, 36. — Jac. 4, 2. μάχεσθε est: contenditis, vi potiri studetis opibus. cf. LXX. Deut. 25, 11. 2 Sam. 14, 6. ubi hebr. נִצָּה.

Μεγαλαυχέω, ῶ, f. ήσω, (a μέγας et αὐχέω, glorior, jacto) propr. *magna jacto, valde glorior, arrogans sum, superbio*; sic profanis, v. c. Philoni dicitur de creat. princ. p. 730. de nom. mutat. p. 1064. cf. *Loesn.* obss. p. 463. et μεγαλαυχία, arrogantia, 4 Macc. 2, 15. *Joseph.* Antiq. 4, 4. 1. — Nostris scriptoribus dicuntur ii μεγαλαυχεῖν, qui *audaces in Deum* sunt, et vel dictis vel factis Deum contumeliose spernunt sibi nimium fidentes, nostrum: *vermessen seyn.* Sic Ezech. 16, 49. Zeph. 3, 12. pro גָּבַהּ, Psal. 10, 18. pro עָרַץ ubi confer. sunt versus 2. et 6 sqq. 2 Macc. 15, 32. Sir. 48, 18. cum quo loco conf. 2 Reg. 18, 19 sq. et 2 Macc. 6, 5. — Eodem sensu accipiendum videtur Jac. 3, 5. ubi lingua dicitur, quanquam exiguum membrum, tamen μεγαλαυχεῖν, *impia esse audacia* in loquendo.

Μεγαλεῖος, εία, ον, (a μέγας) magnus, eximius, magnificus, praeclarus; 2 Macc. 3, 34. τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεοῦ κράτος. ib. 7, 17. — τὸ μεγαλεῖον, *substantive* 1) magnitudo (*Joseph.* Antiq. 15, 6. 6.), amplitudo, praestantia, *Joseph.* Antiq. 8, 2. 5. Sir. 17, 9. 13. — 2) *opus mirandum, eximium, facta miranda*; sic *Joseph.* c. Apion. 2, 16. de iis quae Moses peregit; — inde τὰ μεγαλεῖα, i. q. θαυμάσια, *opera, facta mirabilia*, Act. 2, 11. LXX. pro גְּדוֹלוֹת, Psal. 71, 19. Sir. 18, 3. 42, 21. — sors praeclara, quae alicui a Deo obtigit, *beneficia eximia* providentiae; Luc. 1, 49. Sir. 33, 8.

Μεγαλειότης, τητος, ἡ, (a μεγαλεῖος) magnitudo, praestantia, *majestas*; Luc. 9, 43. μεγαλ. τοῦ θεοῦ, Dei vis et majestas in Jesu conspicua. 2 Petr. 1, 16. Act. 19, 27. μεγαλειότης Dianae. — Sic Deo tribuit μεγαλειοτ. *Josephus* in prooem. ad Antiq. et Antiq. 8, 4. 3. — Caeterum LXX. Jer. 33, 9. pro תִּפְאָרָה; et 3 Esdr. 1, 5. ubi autem confer. est 2 Chron. 35, 4.

Μεγαλοπρεπής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (a μέγας et πρέπει decet) virum magnum decens (*Xenoph.* 3, 10. 5.); — *magnificus, majestate plenus*; 2 Petr. 1, 17. — Sic Dei ὄνομα μεγαλοπρεπὲς, 2 Macc. 8, 15.; Dei ἐπιφάνεια μεγαλοπρεπὴς, 3 Macc. 2, 9. vid. etiam 2 Macc. 15, 13. Adeo Deus ipse dicitur ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ στερεώματος Deut. 33, 26. ubi in textu hebr. גַּאֲוָה. *Hesych.* μεγαλοπρεπής· μεγαλοφανής.

Μεγαλύνω, f. υνῶ, (a μέγας) LXX. pro גָּדַל, potissimum in hiphil, — 1) *magnum facio*; a) propr. Matth. 23, 5. τὰ κράσπεδα, fimbriam pallii deducere. — passiv. crescere,

1 Sam. 2, 23. ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον. ib. 3, 19. Dan. 4, 30. — b) metaph. *illustrem facio*, Luc. 1, 58. τὸ ἔλεος, i. e. beneficium illustre conferre. vid. Psal. 57, 13. Gen. 19, 19. 1 Reg. 10, 23. — Ex adjuncto 2) *laudo*, *celebro*, *praedico*, Act. 5, 13. 10, 46. Luc. 1, 46. 2 Cor. 10, 15. Phil. 1, 20. — LXX saepissime, e. g. Gen. 12, 9. 2 Sam. 8, 26. Psal. 69, 30. Sir. 43, 37. 49, 13. Exempla e profanis collegit *Kypkius* in obss. I. p. 210.

Μεγάλως, adv. (a μέγας) *magnopere*, *valde*; Phil. 4, 10. ἐχάρην μεγάλως. 1 Chron. 29, 10. Neh. 12, 42. Sap. 11, 22. 2 Macc. 10, 38.

Μεγαλωσύνη, ης, ἡ, (a μέγας) quod in libris profanorum vix legitur, scriptoribus sacris dicitur de *majestate*, cum regum et principum (Sap. 18, 24. Dan. 7, 27.) tum inprimis Dei, et respondet in vers. alex. hebr. גֹּדֶל, גְּדוּלָּה. Est autem: a) *majestas externa*, *quae cernitur in imperio summo*, *fortitudo*, summa vis, *summum imperium*, Jud. v. 25. LXX. Dan. 2, 20. pro גְּבוּרָה. Psal. 79, 12. κατὰ τὴν μεγαλωσ. τοῦ βραχίονός σου. coll. 1 Macc. 9, 22. — b) *majestas naturae Dei*, ubi interdum ponitur pro Deo ipso, sive pro externo splendore, qui Deum repraesentare putabatur, שְׁכִינָה Rabbinorum. Sic Hebr. 1, 3. ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψίστοις. ib. 8, 1. ὁ θρόνος τῆς μεγαλ. ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Liber Henochi (Fabric. Cod. Pseudepigr. V. T. p. 187.): ἐνώπιον τῆς δόξης τῆς μεγαλωσύνης. — De Dei majestate legitur etiam 2 Sam. 7, 23. 2 Chron. 29, 11. Deut. 32, 3. Psal. 145, 3. 6. Sir. 2, 15. 18, 5. Test. XII. Patr. p. 586.

Μέγας, μεγάλη, μέγα, comparat. μείζων, superlat. μέγιστος, hebr. גָּדוֹל, LXX. etiam pro רַב, latinor. *magnus*, diciturque eodem, quo hoc, ambitu. Est enim 1) *magnus*, a) *extensione*, et quidem α) ratione *molis*, s. materiae, λίθος Matth. 27, 60. Apoc. 8, 21. κλάδοι, Marc. 4, 32. δένδρον, Luc. 13, 19. οἰκοδομαὶ, Marc. 13, 2. vid. etiam Joh. 21, 11. Apoc. 8, 8. 10. 9, 2. 14. 11, 8. 12, 3. 9. δράκων, (Ezech. 29, 3.) ib. 12, 14. ἀετὸς, (Ezech. 17, 3.) et saepius. — β) *spatii*, ubi est *spatiosus*, *amplus*, ἀνάγαιον, Marc. 14, 15. ὀθόνη, Act. 11, 5. θύρα, 1 Cor. 16, 9. ληνὸς, Apoc. 14, 19. χάσμα, Luc. 16, 26. (2 Sam. 18, 17. *Palaephat.* 29.) ἀποθήκη, Luc. 12, 18. — cf. 1 Reg. 7, 9. 11. Deut. 8, 15. — γ) *numeri*, ubi est: *copiosus*, *numerosus*; ἀγέλη, Marc. 5, 11. (Matth. 8, 30. ἀγέλη πολλῶν, et Luc. 8, 32. ἱκανῶν) cf. 1 Reg. 8, 66. ἐκκλησία μεγάλη. 2 Chron. 7, 8. Inde οἱ μεγάλοι, Jes. 5, 14. multitudo, plebs, pro הָמוֹן. — *largus*, πορισμὸς, 1 Tim. 6, 6. μισθαποδοσία, Hebr. 10, 35. — δ) *mensurae*, et quidem cum de *forma*, Apoc. 6, 4. μάχαιρα μεγ. *longus* gladius. ib. 20, 1. ἅλυσις. Matth. 13, 32. μεῖζον minimum; Marc. 4, 32. — tum de *tempore*; μικροὶ καὶ μεγάλοι juvenes et senes, infan-

tes et adulti, Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. Gen. 19, 11. — ὁ μείζων, *major natu*, Rom. 9, 12. (coll. Ezech. 26, 33. δουλεία μεγ. diuturnum servitium.) — *Magnus* b) *intensione*, ubi saepe verti potest *vehemens*; et quidem α) de animi motibus, χαρὰ, Matth. 2, 10. Luc. 2, 10. — λύπη, Rom. 9, 2. θυμὸς, Apoc. 12, 12. πίστις, Matth. 15, 28. φόβος, Marc. 4, 41. ἔκστασις, Marc. 5, 42. (Gen. 27, 33.) χάρις, gratia, Gunst, Act. 4, 33. ἀγάπη, Joh. 15, 13. — β) de viribus naturae, et rebus naturalibus; φῶς, stella lucem large spargens, splendidissima, Matth. 4, 16. (Jes. 9, 2.) σεισμὸς, Matth. 8, 24. ἄνεμος, Marc. 4, 37. γαλήνη μεγ. summa malacia, Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. — γ) de iis, quae fato contingunt, *gravis*, *vehemens*; πτῶσις, Matth. 7, 27. Luc. 6, 49. (ἀπώλεια, Deut. 7, 23. θάνατος, Exod. 9, 3. ubi in hebr. כָּבֵד. Jer. 21, 6.) ἀνάγκη, Luc. 21, 23. διωγμὸς, Act. 8, 1. πυρετὸς, Luc. 4, 38. λιμὸς, Luc. 4, 25. Jac. 3, 1. κρίμα μεῖζον, severior. — *Magnus* c) *intensione et extensione simul*; κραυγὴ, Act. 23, 9. φωνὴ, Matth. 24, 31. 27, 46. 50. et saepius. κοπετὸς, Act. 8, 2. (Gen. 50, 10.) πληγὴ, Apoc. 16, 21. (Job. 2, 13.) — *Magnus* d) *natura sua*, *virtute*, *efficacia*; ita α) δύναμις ipsa, Act. 4, 33. 2 Petr. 2, 11. δυνάμει μείζων. β) facta dicuntur μεγάλα, quatenus sunt potenter facta; σημεῖα, δυνάμεις, Matth. 24, 24. Luc. 21, 11. Act. 6, 8. 8, 13. (Deut. 6, 22. 29, 3.) ἔργα, Apoc. 15, 3. Joh. 1, 51. 5, 20. 14, 12. (Deut. 10, 21. Jud. 2, 7. Job. 5, 9.) — Act. 8, 10. δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη, potentissima, miracula efficiens. Inde μείζων, *potentior*, 1 Joh. 3, 20. 4, 4. 5, 9. — γ) dii dicuntur μεγάλοι, quatenus natura et virtute omnes superant: *potentissimi*, *summi*; de gentilium Diis Act. 19, 27. 19, 28. 34. 35. — de vero Deo, Tit. 2, 13. Apoc. 19, 17. (Neh. 8, 8. 9, 32. Psal. 77, 13.) coll. Joh. 10, 29. Hebr. 6, 13. 16. Deut. 9, 2. λαὸς μέγας, potens, valida natio. ib. 2, 21. de regibus 2 Reg. 18, 19. 28. magnatibus Esth. 10, 3.) — *Magnus* e) *honore*, *dignitate*, *imperio*, α) de *hominibus*, ubi est *magnus*, *illustris*; Matth. 5, 19. 35. Luc. 1, 15. 32. Hebr. 11, 24. (Susann. v. 64.) προφήτης, Matth. 7, 16. (Sir. 28, 25.) Act. 8, 9. εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ratus, se magni aliquid esse; sensus: dignitate alios antecellere. — μείζων, Matth. 11, 11. Luc. 7, 28. Joh. 14, 28. πατήρ μου μείζων μου ἐστί; et saepius. — Inde οἱ μεγάλοι pro οἱ μεγιστᾶνες, *magnates*, *domini*, Matth. 20, 25. Marc. 10, 42. (Luc. 22, 25. οἱ ἐξουσιάζοντες) Matth. 20, 26. ubi opponitur διάκονος. Marc. 10, 43. (Luc. 22, 26. ὁ ἡγούμενος). — coll. Luc. 9, 48. 2 Sam. 7, 9. Neh. 11, 14. Job. 9, 22. — et ὁ μέγας aliis nominibus dignitatis additum: maximus, auctoritate, dignitate omnes superans; ἱερεὺς ὁ μέγας, Hebr. 10, 21. (Hagg. 1, 1. 12. Zach. 3, 1. Levit. 21, 10. — ἀρχιερ. ὁ μέγας, Hebr. 4, 14.

ποιμὴν, Hebr. 13, 20. (ὁ ἡγούμενος, 2 Sam. 3, 38. ὁ ἄρχων, Dan. 12, 1.) — etiam ſenſu malo: ἡ πόρνη, Apoc. 17, 1. 19, 2. omnium maxima, multorum meretrix. — β) de *rebus: magnus, ſplendidus, ſolemnis*; δοχὴ, Luc. 5, 29. 14, 16. (Gen. 21, 8. Dan. 5, 1.) οἰκία ſplendida domus, 2 Tim. 2, 20. (Jer. 52, 13. 2 Chron. 2, 5. 9. οἶκος μέγας καὶ ἔνδοξος.) μαρτυρία, Joh. 5, 36. ἡμέρα, ſolemnis Joh. 7, 37. 19, 31. In reliquis libris non niſi de die poenarum, ubi μεγάλη quoque eſſe poteſt i. q. φοβερὰ, Act. 2, 20. ἡμέρα κυρίου μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς, (Mal. 4, 5. Joel. 2, 11. 31.) Jud. v. 6. Apoc. 6, 17. 16, 14. coll. Jer. 30, 7. Hoſ. 1, 11. Zeph. 1, 14. (Judic. 21, 5. ὁ ὅρκος μέγας.) — Magnus ſ) *gravitate, pretio, aeſtumatione*; ἐντολὴ, Matth. 22, 36. 38. ubi μεγάλη pro μεγίστη (Marc. 12, 28. πρώτη πασῶν.) coll. 1 Sam. 20, 1. 22, 15. 2 Reg. 5, 13. — μυστήριον, doctrina graviſſima, Eph. 5, 32. 1 Tim. 3, 16. — ἁμαρτίαν μείζονα, majorem culpam, Joh. 19, 11. (Exod. 32, 29. 30.) — *Μείζων*, majoris pretii, Matth. 23, 17. 19. Joh. 15, 20. μείζων ἐστί, majoris aeſtumatur. (Sir. 10, 27.) 1 Cor. 13, 13. Hebr. 11, 26. μείζονα πλοῦτον divitias digniores; et paſſim. (Prov. 20, 6. μέγας ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων.) —

2) ut latinorum *magna*, μεγάλα ſunt *ſuperba*; Apoc. 13, 5. λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας. Dan. 7, 8. 11. 20. —

3) μέγα adverbialiter: a) *magni quid*, etwas Groſses, Wichtiges, 1 Cor. 9, 11. Jeſ. 49, 6. μέγα σοι ἐστὶ τοῦ κληθῆναί σε παῖδά μου. — b) οὐ μέγα οὖν, *non mirandum eſt*, 2 Cor. 11, 15. Gen. 45, 28. μέγα μοι ἐστὶν, εἰ ἔτι Ἰωσὴφ ζῇ. (Tob. 9, 4. μέγα, diu.)

Μέγεθος, εος, ους, τὸ, (a μέγας) *magnitudo*; — ſemel Eph. 1, 19. τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως, copia (i. q. antea v. 18. πλοῦτος) potenter factorum in ſalutem noſtram. (*Joſeph.* Antiq. 14, 14. 1. τὸ μέγεθος τῶν κακῶν. LXX. μεγέθει (potentia) βραχίονος, Exod. 15, 16. 2 Macc. 15, 23. — de proceritae ſtaturae Ezech. 19, 11. — de dignitate, Sap. 6, 7.

Μεγιστὰν, ᾶνος, ὁ, (ſemel in ſingulari Sir. 8, 10.) maxime in plurali, οἱ μεγιστᾶνες, vocabulum ſerioris aevi, dialecto alexandrinae proprium (cf. *Sturzii* disp. 2. de dial. alexandr. p. 11 ſqq.), et, ut multis videtur, e perſica lingua in graecam translatum. Neque tamen in Rabbinorum linguam transiit, qui habent graecum μέγιστοι, מְגִיסְטָנֵי. Significat *magnates, proceres*. In libris verſionis alexandrinae, qui ſeriori tempore in graecam linguam translati videntur, ſaepius legitur, et quidem pro אַדִּירִים, Jer. 14, 3. Nah. 2, 5. גְּדוֹלִים Jon. 3, 7. Nah. 3, 10. רַבְרְבִין Dan. 5, 1—3. שָׂרִים 2 Chron. 36, 18. Jeſ. 34, 12. Sir. 4, 7. et ſaepius. — In N. T. ter, Marc. 6, 21. Apoc. 6, 15. 8, 23. Eodem ſenſu apud *Joſeph.* (de vita §. 23.) aliquoties legitur non ſolum de proceribus

imperii persici (Ant. 11, 3, 2. ubi, cum a σατράπαις distinguantur, fortasse magos indicat) sed etiam de magnatibus aliorum regum, Antiq. 20, 3. 2. de vita §. 23.

Μέγιστος, ίστη, ον, (superlat. a μέγας) maximus; — *maximi pretii;* semel. 2 Petr. 1, 4.

Μεθερμηνεύω, f. εύσω, (μετὰ et ἑρμηνεύω) *transfero in aliam linguam, interpretor;* Matth. 1, 23. Marc. 5, 41. 15, 22. 34. Joh. 1, 42. Act. 4, 36. 13, 8. *Joseph.* c. Apion. 1, 10.

Μέθη, ης, ἡ, *ebrietas, vinolentia, temulentia.* Ter, Luc. 21, 34. Rom. 13, 13. Gal. 5, 21. (Vid. Κραιπάλη.) LXX. pro שֵׁכָר potus inebrians, Prov. 20, 1. Jes. 28, 7. שִׁכָּרוֹן Ezech. 23, 33. 39, 19. Judith. 13, 17.

Μεθίστημι, f. μεθιστάνω, f. μεταστήσω, (μετὰ, trans, et ἵστημι) 1) moveo de loco in alium, 1 Cor. 13, 2. (Jes. 54, 10.) coll. Judic. 10, 16. — *transfero*, 1 Cor. 13, 2. τὰ ὄρη. (Jes. 54, 10. ubi מוּשׁ). Col. 1, 13. μετεστ. εἰς τὴν βασιλείαν. (*Joseph.* Antiq. 9, 11. 1. τοὺς οἰκήτορας αἰχμαλωτίσας μετέστησεν εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν. 2 Macc. 11, 23. τοῦ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μεταστάντος.) Inde μεθιστ. ἐκ τοῦ ζῆν, amoveo rebus humanis, 3 Macc. 2, 34. — 2) metaph. *verto in peius, de statu suo dejicio, averto ad aliam sententiam;* sensus *perverto;* Act. 19, 26. (Jos. 14, 8. μετέστησεν τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ, hebr. הִמְסָה, dissolvit. cf. Deut. 17, 17. 30, 17.) — 3) *removeo* ab officio, Act. 13, 22. (Dan. 2, 20. 7, 12.) — seq. genitivo, Luc. 16, 4. τῆς οἰκονομίας. (1 Macc. 11, 65. τῆς χώρας. 1 Reg. 15, 13. τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην.) cf. *Kypkius* in obss. s. II. p. 66. 98. qui exempla e profanis attulit, et *Raphel.* in obss. e Polyb.

Μεθοδεία, ας, ἡ, quod in libris profanorum non legitur, nec in V. T., descendit a μεθοδεύω, (quod a μέθοδος, ex ὁδὸς et μετὰ) quod est: insequor ut capiam, viam alicuius s. vestigia sequor ut eum prehendam; deinde dicitur tropice: verum sequor, rem accurate tracto, (unde μέθοδος artificiosa et subtilis tractandi ratio.) Sic profanis μεθοδεύειν maxime dicitur, ut exemplis docuerunt *Loesner.* e Philone p. 347. *Munthius* e Diod. Sic. p. 367. — In versione alex. autem non nisi priori sensu legitur, et est insidias struo, 2 Sam. 19, 27. Aquila Ezech. 21, 13. pro צָרָה; et μέθοδος, callidae artes, 2 Macc. 13, 18. — In N. T. eodem sensu μεθοδεία a Paulo usurpatur Eph. 4, 14. πρὸς τὴν μεθ. τῆς πλάνης secundum *callidas artes* falsorum doctorum. ib. 6, 11. ubi sunt *insidiae* diaboli ad homines capiendos. *Hesych.* μεθοδείας· τέχνας. *Zonaras* lex. col. 1346. μεθοδείας· ἐπιβουλὰς, ἐνέδρας, δόλους.

Μεθόριος, ίου, ὁ, — ον, τὸ, (ex ὅρος terminus et

μετὰ, inter, juxta) 1) qui terminum facit, terminans; etiam qui interjacet inter duo, vid. *Kypkii* obff. I. p. 171 fq.) 2) *qui in confinio fitus eft, confinis* alicui; (*Joseph.* de bell. 4, 11. 2. μεθόριος δέ ἐστιν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. *Xenoph.* Cyrop. 5, 4. 21.) Inde τὰ μεθόρια fcl. μέρη, *confinia*; Marc. 7, 24. εἰς τὰ μεθόρια τύρου καὶ σιδῶνος, in confinia i. e. regiones proximas urbibus Tyri et Sidonis. (Alii minus recte: „in regionem inter Tyrum et Sidonem interjectam“).

Μεθύσκω, f. ύσω, (a μέθυ, temetum, vinum) *inebrio, ebrium reddo*, Pfal. 23, 7. Jer. 51, 7. Hab. 2, 15. (שִׁכֵּר) — Medium *inebrio me, vino me obruo*, Luc. 12, 45. Eph. 5, 18. μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ. (Prov. 4, 17. pro שָׁתָה. ib. 23, 30.) 1 Theff. 5, 7. *Aor.* 1. *paff.* ἐμεθύσθην cum fignificatione media, Joh. 2, 10. ὅταν μεθυσθῶσι. Apoc. 17, 2. ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου, largiter haufernnt; fenfus: fe fatiaverunt. vid. Sir. 1, 16. μεθύσκει αὐτοὺς ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῆς. ib. 32, 13. μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ.

Μέθυσος, ου, ὁ, ἡ, et μέθυσος, ύση, ον, (a μέθυ, temetum, vinum) *ebrius, temulentus, vinolentus*; Prov. 23, 21. 26, 9. deinde: *vino, ebrietati deditus, vinofus*; bis 1 Cor. 5, 11. 6, 10. cf. Sir. 19, 1. ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθήσεται. ib. 26, 9. γυνὴ μέθυσος. 4 Macc. 2, 7.

Μεθύω, f. ύσω, *merum bibo*; *affatim bibo, poto*, (ich zeche); Matth. 24, 49. Act. 2, 15. 1 Cor. 11, 21. 1 Theff. 5, 7. (LXX. pro שָׁכַר, Jef. 51, 21. 1 Sam. 1, 13. 25, 36. Job. 12, 25. Jer. 51, 52. et רָוָה, Pfal. 65, 10.) — tropice: *fatior, madeo*; Apoc. 17, 6. μεθύουσα ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, i. e. quae largiter profudit fanguinem, fanguine madet. coll. Jef. 34, 7. μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος. Jer. 46, 10. Deut. 32, 42. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ' αἵματος. Judith. 6, 7. cf. Μεθύσκω.

Μείζων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (accuf. μείζονα et μείζω) *major*, comparat. a μέγας quod vid. — μεῖζον, adverbialit. *vehementer*, Matth. 20, 31.

Μειζότερος, έρα, ον, comparativ. a μείζων, formatus ut καλλιώτερος, χειρότερος et alii huiuscemodi comparativi, qui apud profanos non nifi poëtis liciti funt (vid. *Matthiae* gramm. §. 136.), *major*; 3 Joh. v. 4.

Μέλαν, ανος, τὸ, (neutr. a μέλας) *atramentum*, pigmentum atrum ad fcribendum. Ter, 2 Cor. 3, 3. 2 Joh. v. 12. 3 Joh. v. 13.

Μέλας, μέλαινα, μέλαν, genit. μέλανος, αίνης, ανος, *ater, niger*; LXX. pro שָׁחֹר, Cant. 1, 1. 5, 11. Zach. 6, 2. 6. — Ter, Matth. 5, 36. Apoc. 6, 5. ib. v. 12. ἥλιος ἐγένετο μέλας, i. e. omni fplendore exutus eft. cf. Joel. 2, 10.

Μελεᾶς, ᾶ, ὁ, *Melea*, nom. pr. viri indecl. Luc. 3, 31.

Μέλει, f. μελήσει, imperf. ἔμελε, verbum imperfonale

quod ſtruitur in N. T. cum dativo perſonae et α) genitivo rei, β) περὶ ſequente genitivo rei, γ) nominativo rei, et δ) ſequente ὅτι cum verbo finito. (Vid. etiam *Matthiae* gramm. §. 347. *Fiſcher.* ad *Weller.* gramm. T. III. part. 1, p. 415.) Significat: *curae eſt*, i. e. a) *rationem habeo, animum adverto ad aliquid*, 1 Cor. 9, 9. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ. Act. 18, 17. οὐδὲν τούτων τῷ γαλλίωνι ἔμελεν. (Job. 22, 2. τί γὰρ μέλει τῷ κυρίῳ) b) *curo, quaero;* de eo, quod oſficii eſſe videtur, Marc. 4, 38. οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα, Luc. 10, 40. ubi ὅτι rem, quae curari debuerat, indicat. — c) *doleo, aegro fero,* 1 Cor. 7, 21. μή σοι μελέτω, non aegre feras. Tob. 10, 5. οὐ μέλει μοι τέκνον, ὅτι ἀφῆκά σε. — d) *timeo;* Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός. — e) *provideo, proſpicio,* i. q. προνοέω; — οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων, Joh. 10, 13. 12, 6. 1 Petr. 5, 7. coll. Sap. 12, 13. θεὸς ᾧ μέλοι περὶ πάντων. 1 Macc. 14, 43. — Saepius non habetur in codice ſacro.

Μελετάω, ῶ, f. ήσω, (a μελέτη, cura, exercitatio, ſtudium). 1) curam gero, *exerceo, ſtudioſe tracto,* 1 Tim. 4, 15. ταῦτα μελέτα, his incumbe, haec ſtudioſe tracta. Profanis μελετᾶν et μελέται ſaepius de exercitationibus rhetorum et militum dicitur. (*Xenoph.* Mem. 4, 8. 4. *Joſeph.* de bell. 3, 5. 7. ἐν ταῖς μελέταις τῶν ὅπλων. LXX. pro שָׁעַע oblectari agendo, tractando, Pſal. 119, 16. 47. 70. *Heſych.* μελετᾷ· ἀσκεῖ, ἐπιμελεῖται, γυμνάζεται. 2) *meditor, ſtudeo,* Marc. 13, 11. μηδὲ μελετᾶτε, nec praemeditamini, (Luc. 21, 14. μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι,) Act. 4, 25. (Pſal. 2, 1.) LXX. ſaepius pro הָגָה, Prov. 15, 30. Job. 27, 4. Pſal. 35, 32. Sir. 6, 37. διανοοῦ — καὶ μελέτα.

Μέλι, ιτος, τὸ, mel apum. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. (vid. Ἄγριος). Apoc. 10, 9. 10. — LXX. pro דְּבַשׁ, Deut. 6, 3. Judic. 14, 18. Prov. 24, 13.

Μελίσσιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a μέλισσα, apis) *ab apibus proficiſcens, apiarius.* Semel in N. T. Luc. 24, 42. ἀπὸ μελισσίου κηρίου, nonnihil e favo apiario. Μελίσσιον additur, ut diſtinguatur a melle e dactylis et uvis confecto. 1 Sam. 14, 27. κηρίον τοῦ μέλιτος. cf. *Κηρίον.*

Μελίτη, ης, ἡ, Melite, (hodie *Malta*) inſula maris mediterranei prope a Sicilia verſus meridiem ſita, etiam Melite ſicula ſ. Africana dicta, ut diſtingueretur a Melite Illyrica (hodie Meledo) in mari adriatico poſita. Commemoratur Act. 28, 1. ubi prior haud dubie eſt intelligenda, cum Paulus ab ea Syracuſas (v. 12.) et Rhegium (v. 13.) veniſſe dicatur.

Μέλλω, f. μελλήσω, 1) *in eo ſum ut* vel faciam vel patiar aliquid, noſtrum: *im Begriff ſeyn;* ſemper ſequente infinitivo verbi. Luc. 7, 2. ἤμελλε τελευτᾶν. Joh. 4, 47. (2 Macc.

7, 48.) Luc. 19, 11. Act. 3, 3. 18, 27, 21, 27. ἔμελλον αἱ ἡμέραι συντελεῖσθαι, 22, 26. τί μέλλεις ποιεῖν, quid tandem agis, conaris? c. 27, 33. ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, Apoc. 2, 10. 3, 2. 12, 4. et saepius. cf. 2 Macc. 2, 16. —

2) *futurus sum*, et περιφράζει futurum illius verbi, cui junctum est, proprie quidem, ut apud profanos, si id de quo sermo est proxime est futurum, deinde vero etiam, ut apud nostros etiam de futuro remoto; vertendum hic est: *futurum est ut*, vel etiam per participium futuri verbi quod sequitur. Matth. 24, 6. μελλήσετε ἀκούειν. 16, 27. Marc. 13, 4. Luc. 21, 7. 22, 23. Joh. 6, 71. 12, 4. 18, 32. Act. 11, 28. 24, 15. Apoc. 1, 19. 8, 13. 17, 8. et passim. Jer. 29, 10. —

3) Cum, quae in consiliis habemus, volumus, decrevimus, quoque futura nec jam peracta sint, saepius dicitur, ut particip. futuri latinorum de eo, quod volumus, constituimus, et est *volo, in consiliis habeo, decrevi*, ut faciam; Matth. 2, 13. μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν, vult enim etc. Luc. 10, 1. Joh. 6, 6. 15. 7, 35. 14, 22. Act. 5, 35. 12, 6. 17, 31. 20, 7. 13. μέλλων αὐτὸς πεζεύειν, ipse enim constituerat pedibus iter facere. Act. 23, 3. τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, Deus te punire velit! 23, 15. 20. 27, 2. ib. v. 30. ὡς μελλόντων scl. αὐτῶν, quasi vellent. Apoc. 3, 16. 10, 4. et passim. cf. Sap. 14, 1. — Cum futura pendere cogitentur etiam a necessitate aliqua, μέλλω

4) exprimit id, quod fieri *debet, oportet*, nostrum *müssen, sollen*, latinorum participia in — *endus* desinentia, et dicitur a) de necessitate eventus universe, v. c. Matth. 17, 22. Luc. 9, 44. 20, 22. Act. 28, 6. Rom. 8, 13. — b) de necessitate officii, Luc. 24, 21. ὁ μέλλων λυτροῦσθαι, qui debuisset etc. Act. 26, 2. — c) maxime de necessitate mandati, consilii, fati, Matth. 11, 14. Luc. 9, 31. Joh. 7, 39. 11, 51. Act. 20, 38. 26, 22 sq. Rom. 4, 24. 1 Thess. 3, 4. Hebr. 1, 14. 8, 5. 11, 8. Jac. 2, 12. Apoc. 3, 10. 6, 11. et passim. —

5) transfertur etiam ad illum, qui non nisi futurus est in agendo, i. e. agere velle videtur, nec tamen agit sed cunctatur; igitur: *cunctor*; sic semel Act. 22, 16. τί μέλλεις, quid cunctaris. Saepius sic apud profanos. 4 Macc. 6, 23. τί μέλλετε, quid cunctamini? ib. 9, 1. 11, 2. οὐ μέλλω βασανισμὸν παραιτεῖσθαι. *Hesych.* μελλήσας· βραδύνας. — *Participium* μέλλων, μέλλουσα, μέλλον, infinitivo verbi junctum, eodem quo μέλλω, dicitur sensu, v. c. Marc. 10, 32. Luc. 21, 36. Joh. 12, 4. Rom. 8, 18. Gal. 3, 23. 1 Tim. 1, 16. Jac. 2, 12. 1 Petr. 5, 1. et saepius. — Interdum sine verbo ponitur, ubi cogitando addendum esse putant ἔσεσθαι; v. c. ἡ μέλλουσα ὀργή, Matth. 3, 7. Luc. 3, 7. αἰὼν ὁ μέλλων, Matth. 12, 32. cf. Eph. 1, 21. Hebr. 2, 5. 9, 11. 10, 1. 13, 14. Rom. 5, 14. *Joseph.* Antiq. 11, 6. 8. τῆς μελλούσης συμφορᾶς. *Polyb.* 4, 16. 4. — τὰ μέλλοντα *futura*, Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. ubi

ἐνεστῶτα et μέλλοντα distinguuntur. — Εἰς τὸ μέλλον, in futurum, Luc. 13, 9. 1 Tim. 6, 19.

Μέλος, εος, τὸ, membrum, et quidem a) proprie membrum *corporis humani*, Matth. 5, 29 sq. Rom. 6, 13. 19. 12, 4. 1 Cor. 12, 12—26. Jac. 3, 5. 6. — τὰ μέλη, *corpus* sensuale, quatenus est cupiditatum fons et sedes, Rom. 7, 5. 23. Col. 3, 5. νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, interficite corpus vestrum terrenum, i. e. cupiditates e corpore natas. Jac. 4, 1. — 1 Cor. 6, 15. σώματα ὑμῶν μέλη χριστοῦ ἐστιν, corpora vestra sunt corpora Christo i. e. obsequio erga Christum dicata; πόρνης μέλη, corpus scortationi deditum. (cf. v. 13. τὸ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ. — b) tropice: membra *societatis* s. *ecclesiae Christi*, cuius caput est Christus, 1 Cor. 12, 27. Eph. 5, 30. — Eph. 4, 25. ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη, in coetu christianorum arcte sumus juncti religionis vinculo ut corporis membra. — Saepius non legitur.

Μελχὶ, ὁ, Melchi, nom. pr. indecl. viri, hebr. מַלְכִּי, Luc. 3, 24. 28.

Μελχισεδὲκ, ὁ, (מַלְכִּי־צֶדֶק, rex justitiae) *Melchisedecus*, nom. appellativum regis urbis Salem (postea Hierosolyma dicta) qui simul pro ratione illius aevi officio pontificis maximi fungebatur, et verum Deum colebat, vel, ut seriores Judaei putabant, ob justitiam munere sacerdotis ornatus est. Gen. 14, 18 sqq. *Joseph.* Antiq. 1, 10. 2. ἔνθα δ τῆς Σόλυμα πόλεως ὑποδέχεται βασιλεὺς αὐτὸν μελχισεδέκης· σημαίνει δὲ τοῦτο βασιλεὺς δίκαιος· καὶ ἦν δὲ τοιοῦτος ὁμολογουμένως, ὡς διὰ ταύτην αὐτὸν τὴν αἰτίαν καὶ ἱερέα γενέσθαι τοῦ θεοῦ. Commemoratur Hebr. 5, 6. 10. 20. 7, 1. 10. 11. 15 17. 21.

Μεμβράνα, ας, ἡ, latinum *membrana*, 1) pellis exterior animalium; 2) charta pergamena e pellibus facta primum Pergami, (*Plin.* Hist. Nat. 13, 11.) unde pergamena dicta. Semel 2 Tim. 4, 13.

Μέμφομαι, f. ψομαι, seq. dativo personae, 1) *conqueror*, Hebr. 8, 8. μεμφόμενος αὐτοῖς, dum de Israëlitis conqueritur. Sir. 41, 7. πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα. — 2) *vitio verto, reprehendo, vitupero*, [Marc. 7, 2.] Rom. 9, 19. τί ἔτι μέμφεται, cur Deus hoc iis vitio vertit. Sir. 11, 7. 2 Macc. 2, 7. μεμψάμενος αὐτοῖς. *Joseph.* c. Apion. 1, 20. μέμφεται τοῖς ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν.

Μεμψίμοιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a μέμφομαι et μοῖρα sors, fatum) qui de sorte sua conqueritur, *querulus, haud contentus*; semel Jud. v. 16. (*Polyb.* 18, 31. 7. 23, 13, 8.) *Hesych.* μεμψίμοιρος· ὁ μεμφόμενος τὸ ἀγαθὸν, ἢ φιλεγκλήμων, ἢ φιλαίτιος.

Μὲν, conjunctio, quae in Marci Joannisque scriptis,

ut in Evang. Lucae rarius, in epiſtolis Joannis et Apocalypſi plane non legitur. Eſt autem 1) *particula diſcretiva*, et disjungit res vel adverſas ſibi, vel certe diverſas; ſequitur in altero membro δὲ, et μὲν — δὲ, verti poteſt: *quidem*, — *ſed*; Matth. 23, 28. ἔξωθεν μὲν — ἔσωθεν δέ. Matth. 17, 11. 12. ἠλίας μὲν ἔρχεται — λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἤδη ἦλθε. Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. 10, 39. 40. Luc. 3, 16. 10, 2. Joh. 16, 22. Act. 1, 5. Rom. 2, 7. 8. et ſaepius. Sequitur etiam ἀλλὰ, ubi δὲ ſuppleri poteſt, Rom. 14, 20. (cf. Tit. 1, 15.) 1 Cor. 14, 17. — *Partitioni* inſervit, ubi non vertendum eſt, Matth. 13, 8. ὃ μὲν ἑκατον, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 16, 14. Marc. 4, 4. 5. Joh. 16, 9 ſq. Act. 17, 32. Rom. 14, 15. — τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ, *nunc* — *nunc*, Hebr. 10, 33. — Notandum eſt, interdum δὲ omitti, ut Luc. 8, 5 ſq. Joh. 19, 32. Jac. 3, 17. interdum etiam μὲν, Act. 1, 18. quod etiam deeſt in textu Griesb. Luc. 10, 6. 1 Cor. 4, 12. 1 Petr. 2, 14. interdum etiam μὲν poni, ubi propoſitio altera reticetur, ut Act. 19, 4. 27, 21. Rom. 7, 12. 1 Cor. 11, 7. Col. 2, 23. Hebr. 6, 16. Sic etiam poſt ἐγὼ, 1 Theſſ. 2, 18. ἐγὼ μὲν. coll. 4 Macc. 1, 33. ἐγὼ μὲν οἶμ. ibid. 6, 19. αὐτοὶ μὲν ἡμεῖς. v. 22. ὑμεῖς μὲν. — 2) *particula copulativa*, ubi fere in latina et noſtra lingua verti non poteſt. Ponitur a) ſola, ad initium orationis, ubi vel redundat, vel reſpicit aliud quid, quod aut praeceſſerat aut futurum eſt, Act. 1, 1. Rom. 1, 8. 3, 2. 10, 1. 1 Cor. 11, 18. 2 Cor. 9, 1. 11, 4. 3 Macc. 5, 3. — b) ſequitur δὲ, ubi res in facto poſitas nectit, Luc. 3, 18. 19. πολλὰ μὲν — ὁ δὲ ἡρώδης. Act. 21, 39. 22, 3. Rom. 8, 17. Hebr. 11, 15. 3 Macc. 3, 8. — c) μὲν οὖν, ubi α) vel δὲ ſequitur, Act. 1, 6. 7. 12, 5. 8, 4. 5. 14, 3. 4. 23, 18. 19. Phil. 2, 23. et paſſim, 3 Macc. 3, 11.; etiam τὲ Act. 13, 4. καὶ *ſed*, Act. 1, 18. — vel β) μὲν οὖν ſimpliciter ponitur: *igitur*, *enim*, Act. 2, 41. 5, 41. 9, 31. 17, 30. 19, 32. 26, 4. Rom. 6, 4. 7. Phil. 3, 8. (in textu Griesb.) Hebr. 7, 11. 9, 1. et paſſim. 3 Macc. 5, 9. 4 Macc. 1, 7. — d) μὲν γὰρ, *nempe*, *enim*, Hebr. 7, 18. 8, 4. 3 Macc. 2, 15. Interdum γὰρ deeſt ita ut μὲν ſimplex ſit vertendum *ſcilicet*, *enim*, v. c. Rom. 11, 13. ἐφ᾽ ὅσον μέν εἰμι, quam diu enim ſum. 2 Cor. 12, 12.

Μενοῦν, ſ. μὲν οὖν, vid. *Μὲν*.

Μενοῦνγε, ſ. μὲν οὖνγε, *immo vero*, *quin immo*, *enimvero*, Luc. 11, 28. Rom. 9, 20. 10, 18. [Phil. 3, 8. ubi Griesb. μὲν οὖν.] *Suidas*: μενοῦνγε· τὸ ἀληθὲς, μᾶλλον μὲν οὖν.

Μέντοι, (ex μὲν et τοι) 1) *tamen*, *jedoch*; οὐδεὶς μέντοι, Joh. 4, 27. 7, 13. — οὐ μέντοι, neque tamen, Joh. 20, 5. 21, 4. — 2) *at*, *dagegen*; ὅμως μέντοι, *attamen*, Joh. 12, 42. ὁ μέντοι στερεὸς, 2 Tim. 2, 19.; (*Xenoph*. Mem. 2, 1. 12.) Prov. 5, 4. ὕστερον μέντοι, cras contra. Pſal. 39, 6. —

3) *profecto, utique*, Jud. v. 8. ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι, similiter profecto et hi. (*Xenoph.* Cyrop. 4, 1. 19. Eiusd. Anab. 1, 9. 29. *Hom.* Odyss. 14, 508.) — 4) pro simplici μὲν, si δὲ sequitur, Jacob. 2, 8. 9. εἰ μέντοι — εἰ δὲ. (*Xenoph.* Cyrop. 2, 4. 2.)

Μένω, f. μενῶ, praet. μεμένηκα, — LXX. maxime pro קוּם, קָוָה, עָמַד, יָשַׁב, חִכָּה — latinor. *maneo.* Dicitur autem 1) *intransitive;* maneo, ratione a) *loci;* ubi est: *maneo, moror, commoror;* Matth. 10, 11. ἐκεῖ μείνατε. 26. 38. μείνατε ὧδε. Luc. 1, 56. ἔμεινε σὺν αὐτῇ. 24, 29. Joh. 1, 40. παρ᾽ αὐτῷ, Act. 18, 3. μεθ᾽ ἡμῶν, Luc. 24, 29. Joh. 14, 16. ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, Joh. 19, 31. ἐν τῷ οἴκῳ, pernoctare, Luc. 8, 27. 19, 5. (Judic. 19, 9. pro לִין). Μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν in privatis aedibus habitare. coll. v. 30. cf. Marc. 10, 14. 34. Luc. 8, 27. Joh. 2, 12. 8, 35. Act. 16, 15. et saepius. — *remaneo* in loco, Act. 27, 31. 2 Tim. 4, 20. — b) *temporis;* α) maneo in vita, *superstes sum, vivo,* Joh. 21, 22. 23. 1 Cor. 15, 6. μένουσιν ἕως ἄρτι. Phil. 1, 25. (Eccles. 7, 16. μένων hebr. הֶאֱרִיךְ, alii μακρόβιος. Exempla e profanis dedit *Kypkius*, II. 415. β) *esse pergo;* de hominibus; μένειν εἰς τὸν αἰῶνα, numquam perire, mori, aeternum esse, Joh. 12, 34. Hebr. 7, 20. 1 Joh. 2, 17. (de Deo LXX. pro יָשַׁב, Psal. 9, 7. 102, 13. Dan. 6, 26.) — de rebus; Matth. 12, 23. πόλεις — ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον, immotae stetissent, superstites fuissent. Joh. 9, 41. ἁμαρτία, peccati culpa. 2 Cor. 9, 9. δικαιοσύνη (Psal. 111, 3. pro עָמַד). 1 Petr. 1, 23. 25. λόγος, (3 Esdr. 4, 38.). Joh. 15, 11. ἡ χαρὰ ἐν ὑμῖν μένῃ, ut continuo laetemini. 2 Cor. 3, 14. τὸ κάλυμμα. vid. etiam Joh. 15, 16. 1 Cor. 3, 14. 13, 13. Hebr. 12, 27. 1 Joh. 3, 17. (Jes. 66, 22. עָמַד). Hebr. 13, 1. ἡ φιλαδελφία μενέτω (Sir. 42, 31.). — Inde participium de eo quod durat, non perit; λόγος μένων, Joh. 5, 38. 1 Petr. 1, 23. τροφή, Joh. 6, 27. ὕπαρξις, Hebr. 10, 34. πόλις, Hebr. 13, 14. ζωή, 1 Joh. 3, 15. — τὸ μένον, quod esse non desinet, *perenne*, 2 Cor. 3, 11. — c) *status, conditionis*, ut nostrum *bleiben*, et latinor. *esse, manere*, α) proprie, Joh. 12, 24. μόνος μένει, i. e. sterilis manet, Act. 27, 41. ἡ πρώρα ἔμεινεν ἀσάλευτος. — ἄγαμον μένειν, caelibem manere, 1 Cor. 7, 8. 11. 20. πιστὸς, 2 Tim. 2, 13. — ἱερέα, Hebr. 7, 3. βασιλέα, Apoc. 17, 10. (nisi hic est superstitem esse.) β) tropice in Joannis scriptis, ubi μένειν ἔν τινι, est: in ea conditione, qua quis ratione alicuius rei est, perseverare. Ita μένειν ἐν τῷ θανάτῳ, morti porro esse obnoxium, 1 Joh. 3, 14. ἐν τῇ σκοτίᾳ, Joh. 12, 46. ἐν τῷ φωτὶ, 1 Joh. 2, 10. — Homo dicitur μένειν ἐν θεῷ s. χριστῷ, et vice versa Deus in homine, i. e. arctissime conjunctus esse, scil. vinculo amoris, fidei, Joh. 6, 56. 14, 10. coll. v. 17. c. 15, 4—6. 1 Joh. 2, 6. 24. 3, 6. 24. 4, 12—16. Sic quo-

que τὰ ῥήματα, doctrina, Joh. 15, 7. (Zach. 14, 10.), ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, 1 Joh. 2, 14. 24. 3, 9. dicitur μένειν ἔν τινι, i. e. homo perseverat in fide doctrinae habita. — d) *potestatis*, seq. dativo personae: mihi manet, i. e. meum est; Act. 5, 4. οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε quod vertunt: nonne, si agrum retinebas, in tua potestate erat? Sed rectius post μένον non interpungitur et vertitur: nonne residuum (pretii) in tuam rem mansit? (Dan. 4, 23. ἡ βασιλεία σου σοὶ μένει. 1 Macc. 15, 7.) — e) *efficaciae; valeo*, Rom. 9, 11. ἵνα ἡ πρόθεσις μένει. coll. Psal. 33, 11. pro עָמַד. Sir. 27, 2. Sap. 18, 20. — 2) *transitive*, ut latinor. maneo, a) *exspecto*, Act. 20, 5. ἔμενον ἡμᾶς ἐν τρωάδι. LXX. pro חִכָּה Jes. 8, 17. קִוָּה Jes. 5, 2. coll. Job. 36, 2. Gen. 24, 55. 2 Reg. 7, 9. — de rebus quae fato contingunt: *maneo*, Act. 20, 23. δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. (Inde etiam: sustineo, perfero, Sap. 17, 17. ἔμενεν τὴν ἀνάγκην. *Polyb.* 4, 8. 4. οὐ μένων τὸ δεινόν.) — b) de efficacia, agendi ratione: *permaneo, pergo in agendo*; μένειν ἐπί τινα, in aliquem continuo vim exserere et efficaciam, Joh. 3, 36. 1, 32. 33. Sap. 18, 20. ἔμεινεν ἡ ὀργή. — Μένειν ἐν, pergere in aliqua re, *constantem, fidum in ea esse*; ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ, Joh. 5, 9. 10. 1 Joh. 4, 16. ἐν πίστει, 1 Tim. 1, 15. ἐν οἷς ἔμαθες., 2 Tim. 3, 14. 1 Joh. 2, 27. 2 Joh. v. 9. coll. 2 Macc. 8, 1. τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ.

Μερίζω, f. ίσω, — LXX. pro חָלַק — 1) *divido in partes*, Jos. 14, 5. Num. 26, 56. — Medium: *divido mihi, partior*, Luc. 12, 13. μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν, sibi dividere ita ut uterque accipiat. — Passivum: in *partes* sive factiones *discindor*, Matth. 12, 25 sq. Marc. 3, 24—26. coll. 1 Reg. 16, 21. — 2) Ex adjuncto: μερίζω τινί τι, *tribuo* alicui aliquid, *largior, concedo, do*, Rom. 12, 3. 1 Cor. 7, 17. 2 Cor. 10, 13. (Job. 31, 2.) Hebr. 7, 2. Num. 26, 53. Prov. 19, 4. Sir. 45, 28. — 3) cum in divisione partium fiat distinctio, Paulo etiam est *distinguo, discrimen facio*; 1 Cor. 1, 13. μεμέρισται ὁ χριστός; num discrimen est inter Christum et Christum, suntne plures diversi Christi? 1 Cor. 7, 34. μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος, utique discrimen est inter nuptam et innuptam.

Μέριμνα, ας, ἡ, (a μέρω, μερίζω, quia curae animum in diversas partes quasi trahunt) *cura*; et quidem a) cura quae angit animum, *sollicitudo*, 1 Petr. 5, 7. (Psal. 55, 23.) cf. Sir. 20, 24. 42, 9. 1 Macc. 6, 10. — b) cura, *quae providet*, Fürsorge, 2 Cor. 11, 28. Sir. 38, 29. μέριμνα ἐπὶ τὸ ἔργον. — c) cura, quae appetit, *studium, amor* rei, Matth. 13, 22. Marc. 4, 19 Luc. 8, 14. 21, 34. (vid. *Βιωτικός*.) Sir. 31, 1. ἡ μέριμνα τοῦ πλούτου. ib. v. 2.

Μεριμνάω, ῶ, f. ήσω, *curo*, et quidem a) *anxie curo*,

sollicitus sum de re, Matth. 6, 31. 10, 19. Luc. 12, 11. — τῇ ψυχῇ, de vita sustentanda, Matth. 6, 25. 27. Luc. 12, 22. 25. περὶ ἐνδύματος, Matth. 6, 28. Luc. 10, 41. 12, 26. — μηδὲν i. e. κατὰ μηδὲν, Phil. 4, 6. cf. Psal. 38, 19. ubi pro דָּאַג. — b) *curam gero, provideo*, seq. accusativo, Phil. 1, 20. τὰ περὶ ὑμῶν, cf. v. 21. ubi explicatur per ζητοῦσιν. — Metaphorice de rebus, ubi est: *praesto*, Matth. 6, 34. ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς, negotia sua dies crastinus sponte expediturus est. 1 Cor. 12, 25. ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. — c) *appeto, studeo*, 1 Cor. 7, 32. 33. 34. μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου. (*Demosth.* 576, 23. μεριμνᾷν τὰ δίκαια λέγειν. Inde mente considero, Sap. 12, 22. ἵνα σου τὴν ἀγαθότητα μεριμνῶμεν.)

Μερίς, ἴδος, ἡ, (a μέρω, μείρω, partior), LXX. pro חֵלֶק, חֶלְקָה, מָנָה, 1) *pars, portio*, a) de regione, Act. 16, 12. coll. Jos. 18, 6. μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας. Gen. 33, 19. (Inde μεριδάρχης, regionis praefectus, 1 Macc. 10, 65. *Joseph.* Antiq. 12, 5. 5.) b) de parte assignata; in formula ἔστι σοι μερὶς ἔν τινι partem habes in aliqua re, i. e. particeps sis eius, Act. 8, 21. Gen. 31, 14. Num. 18, 10. Deut. 12, 12. — Col. 1, 12. εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου, ut participes fiamus etc. — 2) *sors*, vel quae a Deo tribuitur homini, vel quam ipse sibi eligit; Luc. 10, 42. coll. Eccles. 9, 9. Dan. 4, 12. Job. 30, 19. Jos. 18, 7. — 3) *consortium, communio*, 2 Cor. 6, 15. τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; cf. 1 Reg. 12, 16. 2 Sam. 20, 1.

Μερισμός, οῦ, ὁ, (a μερίζω) *divisio, distributio*; sensu transitivo bis, Hebr. 2, 4. πνεύματος μερισμοῖς, distribuendo dona spiritus sancti. ib. 4, 12. ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ita ut separet animam et spiritum; sensus: ima hominis penetrat. — (LXX. intransitive de ordine, classe, pro מַחֲלֹקֶת, Jos. 11, 23. 18, 10. Esdr. 6, 18.)

Μεριστής, οῦ, ὁ, (a μερίζω) *partitor*. Semel Luc. 12, 14. (Alii: arbiter).

Μέρος, εος, ους, τὸ, — LXX. pro חֵלֶק, יָד, קָצֶה, צַד, פֵּאָה etc. — 1) *portio*, quae dividendo oritur; Joh. 19, 23. Luc. 15, 12. 20, 42. Gen. 47, 24. 3 Macc. 5, 17. — Tropice: portio aut bonorum aut malorum, quae fato eveniunt, *sors*; ἔχειν μέρος μετά τινος, alicuius sortis participem esse Joh. 13, 8. vel fieri Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. — τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ, i. e. destinati sunt gehennae, Apoc. 21, 8. — ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ, Deus eius portio est, i. e. habet Deum adjutorem, fautorem. (LXX. ita μερίς, pro חֵלֶק Psal. 73, 5. 119, 57. 142, 7.) — ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει, resurrectionis particeps, Apoc. 20, 6. — 2) *pars*, a) quaecunque, — pecuniae Act. 5, 2. corporis i. e. membrum, Luc. 11, 36. Eph. 4, 16. Synedrii Act. 23, 6. — b) *factio*, Act. 23, 9. — 3) *regio, tractus*, Joh. 21, 6. εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου in

regionem a navi dextram, i. e. ad latus dextrum. (LXX. pro latere Exod. 32, 14. עֵבֶר. ib. 26, 35. צֵלָע. 2 Reg. 19, 23. יַרְכָּה. 1 Macc. 9, 12.) Act. 19, 1. τὰ ἀνώτερα μέρη. 20, 2, Eph. 4, 9. Saepius nomen urbis vel provinciae additur, Matth. 2, 22. εἰς τὰ μέρη τῆς γαλιλαίας. ib. 15, 21. 16, 13. Marc. 8, 10. Act. 2, 10. vid. Jos. 15, 2. 5. ἕως μέρους τοῦ Ἰορδάνου. Nehem. 3, 15. ἄρχων μέρους (hebr. פֶּלֶךְ tractus) τῆς μασφά. Exod. 6, 35. (Inde κατὰ μέρος, versus, Ezech. 48, 1.) — 4) *res, causa, ratio*, ita ut περιφράζῃ subjectum et fere redundet. Sic τοῦτο τὸ μέρος, haec res, i. q. τοῦτο, Act. 19, 27. *Polyb.* 1, 20. 8. et 10.) Ἐν τούτῳ τῷ μέρει, hac in re, i. q. ἐν τούτῳ, 2 Cor. 3, 10. 9, 3. 1 Petr. 4, 16. — Ἐν μέρει ἑορτῆς, ratione festi, ob festum, Eph. 4, 9. — Sic Neh. 7, 70. ἀπὸ μέρους (nostrum: von Seiten) ἀρχηγῶν, coll. v. 71. ubi simpliciter legitur ἀπὸ ἀρχηγῶν. *Philo* quod det. pot. ins. p. 156. ἐν μέρει λόγου. idem in Flacc. p. 989. ἐν μέρει χάριτος. Test. XII. Patr. p. 546. ἐκ μερίδος κυρίου ἡ ζωή σου pro ἐκ κυρίου. — *Denique* notandae formulae a) ἀπὸ μέρους, *ex parte*, Rom. 11, 25. 15, 15. 24. 2 Cor. 1, 14. — aliquo modo, *aliqua ratione*, 2 Cor. 2, 5. — b) μέρος τί, *aliquam partem*, ex aliqua parte, 1 Cor. 11, 18. 1 Reg. 12, 31. — c) ἐκ μέρους, *singuli;* 1 Cor. 12, 27. μέλη ἐκ μέρους membra corporis Christi estis singuli. — ex parte i. e. *imperfecte*, 1 Cor. 13, 9. 10. 12. — d) ἀνὰ μέρος, per partes, *alternatim*, 1 Cor. 14, 27. — e) κατὰ μέρος λέγειν, *de singulis* (per partes) *loqui*, Hebr. 9, 5. (2 Macc. 2, 30. ἐν τοῖς κατὰ μέρος, in singulis. ib. 15, 33. *Polyb.* 1, 4. 6.)

Μεσημβρία, ας, ἡ, (pro μεσημερία, ex μέσος et ἡμέρα) *meridies;* i. e. a) diei tempus, media dies, Act. 22, 6. — LXX. pro צָהֳרַיִם, 2 Sam. 4, 5. 1 Reg. 18, 29. Job. 11, 17. Gen. 18, 1. — b) plaga meridionalis, Act. 8, 26. (*Joseph.* Antiq. 4, 5. 2.)

Μεσίας, οῦ, ὁ, *Messias*, sic in codd. Joh. 1, 42. 4, 25. pro μεσσίας.

Μεσιτεύω, f. εύσω, (a μεσίτης) 1) μεσίτης sum, mediatorem ago inter duas partes; *Joseph.* Antiq. 16, 4. 3. arbiter sum inter disceptantes; ib. 7, 8. 5. deprecatorem ago pro altero. In N. T. semel; ubi est: *sponsor sum, spondeo*, cum etiam sponsor mediatoris partes agat inter duas partes. Hebr. 6, 17. ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, spopondit, intercessit jurejurando. Sic μεσίτης sponsor, Bürge, *Joseph.* Antiq. 4, 6. 7. ταῦτα ὀμνύντες ἔλεγον καὶ θεὸν μεσίτην ὧν ὑπισχνοῦντο ποιούμενοι.

Μεσίτης, ου, ὁ, (a μέσος) qui medius est inter duos, *mediator;* i. e. a) internuncius, *interpres*, Gal. 3, 19. 20. de Mose; — b) reconciliator pacis; sic Christus τῆς καινῆς διαθήκης dicitur μεσίτης, i. e. qui novum gratiae foedus con-

didit, scl. eo quod sponsorem morte sua se interposuit inter Deum et homines, Hebr. 8, 6. 9, 14. 15. 12, 24. coll. c. 7, 22. ubi διαθήκης ἔγγυος dicitur. *Suidas*: μεσίτης· ὁ εἰρηνοποιός. In V. T. semel Job. 9, 33. coll. Μεσιτεύω.

Μεσονύκτιον, ίου, τὸ, (neutrum a μεσονύκτιος, a μέσος et νύξ) *media nox*, LXX. חֲצִי לַיְלָה, — μεσονυκτίου, media nocte, Marc. 13, 35. (secunda vigilia). Luc. 11, 5. κατὰ τὸ μεσονυκτ. circa mediam noctem. Μέχρι μεσον. in mediam noctem. — Judic. 16, 3. Ruth. 3, 8. Psal. 119, 62. Jes. 59, 10.

Μεσοποταμία, ας, ἡ, Mesopotamia, regio Asiae inter fluvios Tigridem et Euphratem, quam a septentrione Taurus mons, a meridie mare persicum terminabant, (hodie *Diarbecha*); Hebraeis dicebatur אֲרַם נַהֲרַיִם, Syria duorum fluviorum, Gen. 24, 10. et פַּדַּן אֲרָם, planities Syriae, quia plana erat regio et pascuis apta, Gen. 25, 20. 28, 2. — Act. 2, 9. — Etiam sensu latiori dicebatur, ita ut cum Chaldaea fere conveniret. Sic Act. 7, 2. cf. Gen. 11, 31. (Similiter *Josephus* Antiq. 1, 19. 1. ἀβράμον τε γὰρ ἐγὼ ἐκ τῆς μεσοποταμίας ἤγαγον. et ibid. cap. 7, 1. Abrahamum emigrasse dicit χαλδαίων τε καὶ τῶν ἄλλων μεσοποταμιτῶν στασιασάντων πρὸς αὐτόν.)

Μέσος, η, ον, 1) *medius*; μέσης νυκτὸς, media nocte, Matth. 25, 6. (1 Reg. 3, 20. Exod. 11, 4.) ἡμέρας μέσης, media die, Act. 26, 13. (3 Esdr. 9, 41.) — Cum verbis, ut latinor. *medius*, pro *in medio*; Joh. 1, 26. μέσος ὑμῶν ἕστηκε. c. 19, 18. Act. 1, 18. μέσος ἐλάκησε. Luc. 23, 45. ἐσχίσθη μέσον. Gen. 15, 10. διεῖλεν αὐτὰ μέσα. (*Joseph.* de bell. 3, 8. 1. μέσον ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμιῶν.) — 2) *Τὸ μέσον*, substantive: *medium*, media pars loci, medium multitudinis, concionis, ubi respondet in versione LXX. hebr. תּוֹךְ et קֶרֶב; sine praepositione. Matth. 14, 24. μέσον (pro ἐν μέσῳ) τῆς θαλάσσης (coll. Marc. 6, 47.) — cum praepositione, et quidem a) ἀνὰ μέσον, *medius inter*, *inter*, cum de rebus et loco, Matth. 13, 25. Marc. 7, 31. Apoc. 7, 17. tum de hominibus 1 Cor. 6, 5. LXX. pro בֵּין 1 Reg. 5, 12. Ezech. 47, 17. Jud. 15, 4. et בְּתוֹךְ Exod. 26, 28. — b) διὰ μέσου, *per medium*; Luc. 4, 30. διὰ μέσου αὐτῶν, per medios adversarios. Joh. 8, 59. Luc. 17, 11. (Amos. 5, 7. Jer. 37, 4. coll. Ezech. 9, 4.) — c) εἰς τὸ μέσον, sive εἰς μέσον, *in medium*, *coram*, *in medio*, Matth. 14, 6. Marc. 3, 3. 14, 60. Luc. 4, 35. 5, 19. 6, 8. Joh. 20, 19. Act. 4, 7. LXX. pro אֶל תּוֹךְ Exod. 14, 23. Jos. 4, 5. Jer. 21, 4. בְּתוֹךְ Exod. 11, 4. 24, 18. — d) ἐκ μέσου, *e medio*, *e societate*, Matth. 13, 49. Act. 17, 33. 23, 10. 1 Cor. 5, 2. 2 Cor. 6, 17., LXX. pro מִקֶּרֶב, Exod. 31, 13. Levit. 18, 29. Num. 14, 44. מִתּוֹךְ Gen. 19, 29. ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς. — Formula αἴρειν ἐκ μέσου, Col. 2, 14. (Jes. 57, 2.

Thren. 1, 16.) et ἐκ μέσου γίνεσθαι, 2 Theff. 2, 7. latinorum e medio tollere, tolli. — e) ἐν μέσῳ, in medio, i. e. in media parte, Joh. 8, 3. 9. Apoc. 4, 6. 5, 6. 22, 2. — medius inter, Matth. 18, 2. Marc. 9, 36. Luc. 24, 36. — inter Matth. 10, 16. Luc. 8, 7. 10, 3. Act. 2, 22. 1 Theff. 2, 7. — de loco intra, in, Luc. 21, 21. 22, 55. Apoc. 1, 13. 2, 1. [2, 7.] — in ſocietate, vel in ſimpliciter, ubi de ſocietate ſermo eſt; Luc. 2, 46. 22, 27. Act. 1, 15. 17, 22. 27, 21. Phil. 2, 15. Hebr. 2, 12. — εἶναι ἐν μέσῳ αὐτῶν, ſenſus: iis adeſſe, eos adjuvare, Matth. 18, 20. — LXX. pro בֵּין Ezech. 19, 2. 1 Chron. 9, 38. בְּקֶרֶב Deut. 29, 11. Jud. 1, 31. Prov. 16, 2. — f) κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, circa mediam noctem. — Saepius non legitur.

Μεσότοιχον, ου, τὸ, (a μέσος et τοῖχος) *paries intergerinus,* (Scheidemauer); extat tantum Eph. 2, 14. τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, deſtruens parietem intergerinum ſeparationis, i. e. quo ſeparantur gentiles a Judaeis. Videtur utique Paulus reſpexiſſe ad murum lapideum, qui tanquam ſeptum circumdabat ſanctum templi Herodis, illudque ab atriis externis, quae etiam gentilibus adire licitum fuit, ſeparabat, cuius columnis inſcriptum erat literis et graecis et latinis, nemini non judaeo (ἀλλοφύλῳ) licere in ſanctum intrare. Vid. *Joſeph.* Antiq. 15, 11, 5. et de bell. 5, 5. 2. Conf. etiam Apoc. 11, 7. Senſus igitur eſt: ſeptum, quod arcebat gentiles a Deo eiusque gratia diruit, i. e. gentiles aeque ac judaeos participes fecit Dei gratiae et ſalutis ſperatae. Caeterum μεσότοιχον legitur etiam apud Athenaeum lib. 7. p. 281. ed. Caſaub. et in Gloſſis Heſych. ſub κατῆλιψ. *Zonaras* et ex eo *Phavorinus* interpretantur: τὸ διάφραγμα.

Μεσουράνημα, τος, τὸ, (μέσος et οὐρανὸς) *medium coelum.* Profanis dicitur de loco coeli altiſſimo, quem ſol verſus meridiem occupat, et de circulo meridiano. In N. T. ter ubi ἐν μεσουρανήματι ſimpliciter eſt pro ἐν μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ, Apoc. 8, 13. 14, 6. 19, 17.

Μεσόω, ῶ, f. ώσω, *medius, dimidius ſum,* halb ſeyn, (a μέσος.) Joh. 7, 14. τῆς ἑορτῆς μεσούσης. — LXX. Exod. 12, 29. μεσούσης τῆ νυκτός. Neh. 8, 5. ἕως μεσούσης τῆς ἡμέρας.

Μεσσίας, ου, ὁ, Meſſias, hebr. מָשִׁיחַ proprie unctus, deinde rex, et ſic κατ᾽ ἐξοχὴν dicebatur Judaeis proles Davidis, Meſſias, quem regem et populi vindicem fore expectabant; graecum χριστός. Bis Joh. 1, 42. 4, 25.

Μεστὸς, ή, ὸν, plenus, refertus, ſeq. genitivo rei; a) proprie Joh. 19, 29. 21, 11. Jac. 3, 8. LXX. pro מָלֵא Ezech. 37, 1. Nah. 1, 10. b) tropice Rom. 1, 29. 15, 14. Jac. 3, 17. 2 Petr. 2, 14. (Addit. Eſth. c. 4. χαρίτων μεστός.)

Μεστόω, ῶ, f. ώσω, (a μεστὸς) *impleo.* Act. 2, 13. γλεύκους μεμεστωμένοι, muſto pleni. (3 Macc. 5, 10. πεπλη-

ρουμένους τοῦ οἴνου καὶ τοῦ λιβάνου μεμεστωμένους.) *Hesych.* *μεμεστωμένοι· πεπληρωμένοι.*

Μετὰ, praepoſit. (LXX. maxime pro אַחַר, אַחֲרֵי, מִקֵּן, אֵת, עִם, עַל יַד), cui univerſe ineſt notio *conjunctionis, copulae.* Genitivo juncta indicat conjunctionem eorum, quae ſimul et una ſunt, et pari quaſi paſſu copulantur; accuſativo juncta dicitur de conjunctione eorum, quae ſubſequuntur, cum tempore tum loco. (In Jacobi et Judae epiſtolis non occurrit.)

I. *Genitivo* junctum, ut latinor. *cum* et noſtrum *mit*, refertur

1) ad eam conjunctionem, quae *ſocietate, conſortio, comitatu* oritur; a) de ſocietate: *cum, in ſocietate*, Luc. 15, 30. *μετὰ πόρνων.* Luc. 2, 36. *ζήσασα μετὰ ἀνδρός.* Convivari *μετά τινος*, Matth. 8, 11. 9, 11. 24, 29. Marc. 2, 16. Gal. 2, 2. et ſaepius. — *una, ſimul*, potiſſimum ubi plura ſubjecta, de quibus idem dicitur, copulantur, noſtrum *nebſt*; Matth. 2, 3. *ἐταράχθη* (Herodes) *καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ.* ib. v. 11. *εἶδον τὸ παιδίον μετὰ μαρίας.* ib. 4, 21. 20, 20. 21, 2. Marc. 1, 29. 11, 11. Luc. 11, 7. Gal. 4, 25. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 9, 19. et paſſim. — De communitate *loci*, ubi verti poteſt: *apud, juxta*, noſtrum *zu, bey*, Matth. 26, 58. *ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν.* Marc. 1, 20. 14, 54. 9, 8. *μόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν.* Luc. 24, 5. Joh. 20, 7. *μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον.* — *Μένειν μετά τινος*, Luc. 22, 28. 24, 29. 1 Joh. 2, 19. — Apoc. 3, 21. *καθίσαι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου.* ib. 14, 1. 19, 20. 21, 3. *σκηνὴ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων.* coll. Dan. 10, 13. *κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ* (אֵצֶל) *τοῦ ἄρχοντος.* LXX. pro עִם 1 Sam. 2, 28. 2 Sam. 19, 33. et עַל יַד, 1 Chron. 17, 15—18. — De communitate *ſortis* et *conditionis*; in formulis: *μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη*, Marc. 15, 28. Luc. 21, 37. *τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν*, Matth. 24, 51. et ſimilia Luc. 12, 46. Joh. 13, 8. Act. 1, 26, 2 Cor. 6, 15 ſq. — b) de *comitatu*; Matth. 16, 27. *μετὰ τῶν ἀγγελ.* angelorum choro ſtipatus. Marc. 14, 26. *μετὰ νεφελῶν*, nubibus circumdatus. Apoc. 1, 7. Act. 24, 18. *μετὰ ὄχλου.* Hebr. 13, 23. *μεθ᾽ οὗ*, quo comite. ib. 7, 45. *μετα Ἰησοῦ*, comite, i. e. duce Joſua. — De rebus: *cum, interventu*; *μεθ᾽ ὅρκου*, Matth. 14, 7. 26, 72. 1 Tim. 4, 14. Hebr. 7, 21. Numer. 32, 11. — Act. 14, 23. *προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν.* — c) univerſe, *de ſocietate et comitatu*; α) proprie: venire, proficiſci, abire *μετά τινος*, Matth. 5, 41. 25, 10. 26, 36. Luc. 14, 31. — *ἔχειν μεθ᾽ ἑαυτοῦ*, ſecum ducere ſ. habere, Matth. 15, 30. 26, 11. Joh. 12, 8. 2 Tim. 4, 11. de rebus: Matth. 25, 3. Marc. 8, 14. — *παραλαμβαν. μεθ᾽ ἑαυτοῦ*, ſibi ſocium, comitem adjungere, Matth. 12, 45. 18, 16. Marc. 14, 7. 33. — miſcere *μετά τινος*, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. *Ἀκολουθεῖν μετά τινος*, Luc. 9, 49. Apoc. 6, 8.

Thren. 1, 16.) et ἐκ μέσου γίνεσθαι, 2 Theſſ. 2, 7. latinorum e medio tollere, tolli. — e) ἐν μέσῳ, in medio, i. e. in media parte, Joh. 8, 3. 9. Apoc. 4, 6. 5, 6. 22, 2. — medius inter, Matth. 18, 2. Marc. 9, 36. Luc. 24, 36. — inter Matth. 10, 16. Luc. 8, 7. 10, 3. Act. 2, 22. 1 Theſſ. 2, 7. — de loco intra, in, Luc. 21, 21. 22, 55. Apoc. 1, 13. 2, 1. [2, 7.] — in ſocietate, vel in ſimpliciter, ubi de ſocietate ſermo eſt; Luc. 2, 46. 22, 27. Act. 1, 15. 17, 22. 27, 21. Phil. 2, 15. Hebr. 2, 12. — εἶναι ἐν μέσῳ αὐτῶν, ſenſus: iis adeſſe, eos adjuvare, Matth. 18, 20. — LXX. pro בֵּין Ezech. 19, 2. 1 Chron. 9, 38. בְּקֶרֶב Deut. 29, 11. Jud. 1, 31. Prov. 16, 2. — f) κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, circa mediam noctem. — Saepius non legitur.

Μεσότοιχον, ου, τὸ, (a μέσος et τοῖχος) *paries intergerinus*, (Scheidemauer); extat tantum Eph. 2, 14. τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, deſtruens parietem intergerinum ſeparationis, i. e. quo ſeparantur gentiles a Judaeis. Videtur utique Paulus reſpexiſſe ad murum lapideum, qui tanquam ſeptum circumdabat ſanctum templi Herodis, illudque ab atriis externis, quae etiam gentilibus adire licitum fuit, ſeparabat, cuius columnis inſcriptum erat literis et graecis et latinis, nemini non judaeo (ἀλλοφύλῳ) licere in ſanctum intrare. Vid. *Joſeph.* Antiq. 15, 11, 5. et de bell. 5, 5. 2. Conf. etiam Apoc. 11, 7. Senſus igitur eſt: ſeptum, quod arcebat gentiles a Deo eiusque gratia diruit, i. e. gentiles aeque ac judaeos participes fecit Dei gratiae et ſalutis ſperatae. Caeterum μεσότοιχον legitur etiam apud Athenaeum lib. 7. p. 281. ed. Caſaub. et in Gloſſis Heſych. ſub κατῆλιψ. *Zonaras* et ex eo *Phavorinus* interpretantur: τὸ διάφραγμα.

Μεσουράνημα, τος, τὸ, (μέσος et οὐρανὸς) *medium coelum*. Profanis dicitur de loco coeli altiſſimo, quem ſol verſus meridiem occupat, et de circulo meridiano. In N. T. ter ubi ἐν μεσουρανήματι ſimpliciter eſt pro ἐν μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ, Apoc. 8, 13. 14, 6. 19, 17.

Μεσόω, ῶ, f. ώσω, *medius, dimidius ſum*, halb ſeyn, (a μέσος.) Joh. 7, 14. τῆς ἑορτῆς μεσούσης. — LXX. Exod. 12, 29. μεσούσης τῆ νυκτός. Neh. 8, 5. ἕως μεσούσης τῆς ἡμέρας.

Μεσσίας, ου, ὁ, *Meſſias*, hebr. מָשִׁיחַ proprie unctus, deinde rex, et ſic κατ' ἐξοχὴν dicebatur Judaeis proles Davidis, Meſſias, quem regem et populi vindicem fore expectabant; graecum χριστός. Bis Joh. 1, 42. 4, 25.

Μεστὸς, ή, ὸν, *plenus, refertus*, ſeq. genitivo rei; a) proprie Joh. 19, 29. 21, 11. Jac. 3, 8. LXX. pro מָלֵא Ezech. 37, 1. Nah. 1, 10. b) tropice Rom. 1, 29. 15, 14. Jac. 3, 17. 2 Petr. 2, 14. (Addit. Eſth. c. 4. χαρίτων μεστός.)

Μεστόω, ῶ, f. ώσω, (a μεστὸς) *impleo*. Act. 2, 13. γλεύκους μεμεστωμένοι, muſto pleni. (3 Macc. 5, 10. πεπλη-

ρουμένους τοῦ οἴνου καὶ τοῦ λιβάνου μεμεστωμένους.) *Hesych.* μεμεστωμένοι· πεπληρωμένοι.

Μετὰ, praepofit. (LXX. maxime pro אַחַר, אַחֲרֵי, מִקֵּץ, אֵת, עִם, עַל יַד), cui univerfe ineft notio *conjunctionis*, *copulae*. Genitivo juncta indicat conjunctionem eorum, quae fimul et una funt, et pari quafi paffu copulantur; accufativo juncta dicitur de conjunctione eorum, quae fubfequuntur, cum tempore tum loco. (In Jacobi et Judae epiftolis non occurrit.)

I. *Genitivo* junctum, ut latinor. *cum* et noftrum *mit*, refertur

1) ad eam conjunctionem, quae *focietate*, *confortio*, *comitatu* oritur; a) de focietate: *cum*, *in focietate*, Luc. 15, 30. μετὰ πορνῶν. Luc. 2, 36. ζήσασα μετὰ ἀνδρός. Convivari μετά τινος, Matth. 8, 11. 9, 11. 24, 29. Marc. 2, 16. Gal. 2, 2. et faepius. — *una*, *fimul*, potiffimum ubi plura fubjecta, de quibus idem dicitur, copulantur, noftrum *nebft*; Matth. 2, 3. ἐταράχθη (Herodes) καὶ πᾶσα ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. ib. v. 11. εἶδον τὸ παιδίον μετὰ μαρίας. ib. 4, 21. 20, 20. 21, 2. Marc. 1, 29. 11, 11. Luc. 11, 7. Gal. 4, 25. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 9, 19. et paffim. — De communitate *loci*, ubi verti poteft: *apud*, *juxta*, noftrum *zu*, *bey*, Matth. 26, 58. ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν. Marc. 1, 20. 14, 54. 9, 8. μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Luc. 24, 5. Joh. 20, 7. μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον. — Μένειν μετά τινος, Luc. 22, 28. 24, 29. 1 Joh. 2, 19. — Apoc. 3, 21. καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου. ib. 14, 1. 19, 20. 21, 3. σκηνὴ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. coll. Dan. 10, 13. κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ (אֵצֶל) τοῦ ἄρχοντος. LXX. pro עִם, 1 Sam. 2, 28. 2 Sam. 19, 33. et עַל יַד, 1 Chron. 17, 15—18. — De communitate *fortis* et *conditionis*; in formulis: μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη, Marc. 15, 28. Luc. 21, 37. τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν, Matth. 24, 51. et fimilia Luc. 12, 46. Joh. 13, 8. Act. 1, 26, 2 Cor. 6, 15 fq. — b) de *comitatu*; Matth. 16, 27. μετὰ τῶν ἀγγελ. angelorum choro ftipatus. Marc. 14, 26. μετὰ νεφέλων, nubibus circumdatus. Apoc. 1, 7. Act. 24, 18. μετὰ ὄχλου. Hebr. 13, 23. μεθ' οὗ, quo comite. ib. 7, 45. μετα Ἰησοῦ, comite, i. e. duce Jofua. — De rebus: *cum*, *interventu*; μεθ' ὅρκου, Matth. 14, 7. 26, 72. 1 Tim. 4, 14. Hebr. 7, 21. Numer. 32, 11. — Act. 14, 23. προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν. — c) univerfe, *de focietate et comitatu*; α) proprie: venire, proficifci, abire μετά τινος, Matth. 5, 41. 25, 10. 26, 36. Luc. 14, 31. — ἔχειν μεθ' ἑαυτοῦ, fecum ducere f. habere, Matth. 15, 30. 26, 11. Joh. 12, 8. 2 Tim. 4, 11. de rebus: Matth. 25, 3. Marc. 8, 14. — παραλαμβαν. μεθ' ἑαυτοῦ, fibi focium, comitem adjungere, Matth. 12, 45. 18, 16. Marc. 14, 7. 33. — mifcere μετά τινος, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. Ἀκολουθεῖν μετά τινος, Luc. 9, 49. Apoc. 6, 8.

vid. Ἀκολουθέω. — γίνεσθαι (Act. 9, 19. 7, 38.) ſive εἶναι *μετά τινος*, verſari cum aliquo, comitari aliquem, Matth. 9, 15. 17, 17. Marc. 1, 13. 2, 19. 3, 14. 5, 18. Luc. 5, 34. 15, 31. Joh. 7, 33. et paſſim. Act. 9, 39. *μετ᾽ αὐτῶν οὖσα*, i. e. dum viveret. Ex adjuncto: *a partibus alicuius ſtare*, Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. (Exempla e profanis vid. in *Kypk.* obſſ. I. p. 65.) — Inde *οἱ μετά τινος*, *comites*, *adſeclae*, Matth. 12, 3. 4. 26. 51. Marc. 1, 36. 16, 10. Luc. 5, 29. 6, 3. Act. 20, 34. Apoc. 17, 14. et paſſim. cf. Ezech. 38, 22. — β) tropice: *εἶναι μετά τινος*, *alicui ſemper adeſſe*, i. e. de *perſonis:* fovere aliquem, auxilium ei ferre, Matth. 1, 23. 28, 20. Luc. 1, 28. (1 Chron. 17, 2.) Joh. 3, 2. 8, 29. 16, 32. Act. 7, 9. 18, 10. 2 Cor. 13, 11. Phil. 4, 9. — de rebus: largiter tribui alicui et continuo; in fine epiſtolarum Rom. 16, 24. 1 Cor. 16, 23 ſq. 2 Cor. 13, 13. Gal. 6, 18. Eph. 6, 24. etc. Hebr. 13, 25. 2 Joh. v. 3. Apoc. 22, 21. — Transfertur

2) ad *conjunctionem inter agentem et id, quod adhibet ad agendum*, quo utitur ad perficiendum aliquid, et ſic dicitur a) de *inſtrumentis, adminiculis*, quibus inſtructus eſt, ſ. quibus utitur aliquis; Matth. 26, 47. *μετὰ μαχαιρῶν*, ib. v. 55. Marc. 14, 43. Luc. 22, 52. Joh. 18, 3. 19, 40. *μετὰ ἀρωμάτων* adhibitis aromatibus. Matth. 24, 31. *μετὰ σάλπιγγος*, tuba inſtructos. 27, 66. *μετὰ τῆς κουστωδίας* muniunt per cuſtodes ſ. adhibitis cuſtodibus. Luc. 17, 15. *μετὰ φωνῆς μεγάλης*, alta voce. Act. 2, 28. *μετὰ προσώπου σου*, per faciem tuam. Pſal. 16, 11. e quo haec depromta ſunt legitur אֶת־פָּנֶיךָ in facie tua i. e. coram te, in tui cultu. Act. 13, 17. *μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτούς.* Act. 16, 12. *μετ᾽ ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς*, poteſtate et mandato inſtructus. Exempla e profanis collegit *Kypk.* I. p. 143. Teſt. XII. Patr. p. 543. *μετὰ λύχνου*, adhibita lucerna. — b) de *hominibus* quibus utimur tanquam inſtrumentis; non niſi Apocal. c. 2, 22. *μοιχεύοντες μετ᾽ αὐτῆς.* ib. 14, 4. *μετὰ γυναικῶν ἐμολύνθησαν.* c. 17, 2. *μεθ᾽ ἧς ἐπόρνευσαν.* ib. 18, 3. 9. coll. Gen. 39, 10. *καθεύδειν μετ᾽ αὐτῆς.* — c) de *adminiculo interno*, ſ. *ratione*, qua quis agit; Act. 17, 11. *μετὰ πάσης προθυμίας ἐδέξαντο τὸν λόγον.* 20, 19. *μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης δουλεύειν.* Tit. 2, 15. *μετὰ πάσης ἐπιταγῆς*, ſtudioſe inculcans. Vid. etiam Act. 24, 3. 7. 2 Cor. 8, 4. Hebr. 5, 7. 10, 22. 12, 28. — Saepius in adverbium vel adjectivum reſolvi poteſt, ut: *μετὰ χαρᾶς*, laetabundi, Matth. 13, 20. Luc. 8, 13. *μετὰ δακρύων*, lacrymans, Marc. 9, 24. Act. 20, 31. *μετὰ σπουδῆς*, Luc. 1, 39. *μετὰ φόβου*, timide Matth. 28, 8. vid. etiam Marc. 3, 5. 6, 25. Act. 2, 29. 4, 31. 5, 26. *μετὰ βίας*, 15, 33. 27, 10. 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 7. 1 Tim. 2, 9. 15. Hebr. 4, 16. et ſaepius cf. Nah. 1, 2. *μετὰ θυμοῦ.* Jeſ. 15, 3. *μετὰ κλαυθμοῦ.* etc. — Transfertur

3) sensu *transitivo* ad conjunctionem illam indicandam, quae efficitur eo, quod *alteri aliquid dicitur, tribuitur, praestatur;* ubi junctum reperitur a) cum verbis loquendi, colloquendi, *λαλεῖν, συλλαλεῖν μετά τινος,* pro τινί s. πρός τινα, Matth. 17, 3. Marc. 6, 7, Joh. 4, 27. 8, 37. 11, 56. Act. 25, 12. Gal. 4, 25. — *γογγύζειν μετ' ἀλλήλων,* Joh. 6, 43. ζητεῖν, Joh. 16, 19. — b) cum verbis agendi, ubi exprimit dativum cum commodi tum incommodi, vertique potest *cum, erga, adversus,* vel per dativum; *ἀναστήσονται μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης,* insurgent contra, i. e. in jus vocabunt, Matth. 12, 41 sq. Luc. 11, 31 sq. 12, 58. *κρίνεσθαι μετά τινος,* litigare cum aliquo i. e. adversus aliquem, 1 Cor. 6, 6. 7. *ζήτησις μετά τινος,* Joh. 3, 25. *συνᾶραι λόγον μετά,* Matth. 18, 23. 25, 19. *Μερίζεσθαι μετά τινος,* i. e. ita dividere, ut meum accipiam. Luc. 12, 13. coll. Gal. 4, 30. *γίνεσθαι μετά τιν.* se gerere erga aliquem, Act. 20, 18. *πολεμεῖν μετά τινος,* Apoc. 2, 16. 11, 7. 12, 17. 13, 4. 7. *εἰρηνεύειν μ. τ.* Rom. 12, 8. Hebr. 12, 14. *ποιεῖν ἔλεος μ. τ.* alicui benefacere, Luc. 1, 72. 10, 37. vid. etiam Luc. 1, 58. 23, 12. Act. 14, 27. 15, 4. coll. Gen. 21, 23. *ποιεῖν δικαιοσύνην μετά* (עִם) *τινος.* Ruth. 2, 20. pro אֶת. 2 Sam. 16, 17. — Sic quoque *μετά* est accipiendum 1 Joh. 4, 17. *ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, mutuus* amor. Luc. 14, 9. *μετ' αἰσχύνης,* ita, ut pudefias. Hebr. 11, 31. *μετ' εἰρήνης,* ita ut pacem eis concederet. Luc. 17, 20. *μετὰ παρατηρήσεως,* ita ut observari possit. 1 Tim. 1, 14. *μετὰ πίστεως,* h. e. ut docet loci nexus: largiter Dei gratia abundavit (in me), ita ut daret mihi fidem et amorem in Christum. — Refertur

4) ad conjunctionem, quae est inter *ea quae subsequuntur,* ubi *μετά* quidem accusativo sed a nostris scriptoribus etiam genitivo jungitur. Sic non solum cum verbo *ἀκολουθεῖν* conjungunt *μετά,* Luc. 4, 49. Apoc. 6, 8. 14, 13. i. e. statim, et ilico sequi, sed etiam usurpant de tempore, Marc. 10, 30. *μετὰ διωγμῶν statim post* calamitates. (Alii perperam, *pro* calamitate.) Vid. quae *Loesner.* e Philone ad h. l. observavit. cf. Amos. 4, 2. *τοὺς μεθ' ὑμῶν* scil. *ὄντας,* posteros, pro אַחֲרִית. ib. 8, 10. Mich. 3, 11. *κρίνειν μετὰ δώρων* i. e. acceptis muneribus, hebr. בְּ. Test. XII. Patr. p. 539. *οἱ υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν.*

II. *accusativo* jungitur, et dicitur *de iis, quae se subsequuntur*

1) ratione loci, *post, hinter,* Hebr. 9, 3. *μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα.* Judith. 2, 4. *ὁ δεύτερος μετ' αὐτόν* (*Aeschin.* Socr. Dial. 3, 19. *Hom.* Odyss. 2, 406.)

2) ratione *temporis: post, nach,* et de iis quae proxime, et de iis quae serius sequuntur; Matth. 1, 12. *μετὰ τὴν μετοικεσίαν.* Matth. 24, 29. *μετὰ τὴν θλῖψιν* 17, 1. 25, 19. *μετὰ δὲ χρόνον πολύν.* 27, 53. *μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ.* vid.

etiam Marc. 13, 24. Luc. 1, 24. 2, 46. 15, 13. Joh. 4, 43. Act. 1, 5. 7, 5. 13, 25. Hebr. 7, 28. μετὰ τὸν νόμον post legem latam, et saepius. Ubi sequitur infinitivus verbi est: *postquam;* v. c. Marc. 1, 14. μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι, statim postquam traditus erat. Matth. 26, 32. Marc. 14, 28. 16, 19. Luc. 12, 5. Act. 1, 3. et saepius. — μετὰ μικρὸν, *paulo post*, Matth. 26, 73. Marc. 14, 70. μετὰ βραχὺ, Luc. 22, 58. μετὰ δὲ ταῦτα, Marc. 16, 12. μετὰ τοῦτο, Joh. 2, 12. 19, 28. (Gen. 18, 5. Levit. 14, 19.) μετ' οὐ πολλὺ haud ita multo post. — In locis quibusdam v. c. Matth. 27, 63. μετὰ τρεῖς ἡμέρας, Marc. 8, 31. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. voluerunt vertere quidam *intra*, ita ut de tempore adhuc durante cogitandum esset, (*Kyphii* obss. I. p. 142.) vid. etiam Joh. 5, 4. coll. v. 7. c. 13, 27. *Joseph.* de bell. 3, 8. 1. μεθ' ἡμέραν, interdiu, quam diu lux erat; sequitur νυκτὸς δέ.) Sed minime est *intra*, imo finem temporis adcurate terminat et est: statim post, vel etiam: in ipso temporis fine. coll. Num. 30, 16. μετὰ τὴν ἡμέραν eo ipse die. coll. 3 Esdr. 1, 40.

Μεταβαίνω, f. ήσομαι, (μετὰ et βαίνω) *demigro, abeo, discedo;* seq. ἀπὸ, Matth. 8, 34. seq. ἐκεῖθεν, Matth. 11, 1. 12, 9. 15, 29. Act. 18, 7. — ἐντεῦθεν, Matth. 17, 20. Joh. 7, 3. — *migro, transmigro*, seq. ἐκ et εἰς, Luc. 10, 7. ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Joh. 5, 24. ἐκ τοῦ θανάτου εἰς ζωήν. 1 Joh. 3, 14. — seq. ἐκ et πρὸς, Joh. 13, 1. coll. Sap. 7, 27. εἰς, descendere. ib. 19, 18. ἐπὶ τῆς γῆς. (tropice 2 Macc. 6, 1. ἐκ τῶν νόμων. ib. v. 9. εἰς τὰ ἑλληνικά.)

Μεταβάλλω, f. αλῶ, (μετὰ et βάλλω) converto, converto me, Jes. 60, 5. Sir. 18, 26. — Medium: 1) converto me LXX. pro שׁוב Jes. 8, 21. 2) tropice *transmuto*, LXX. pro הָפַךְ, Exod. 7, 17. 20. Levit. 13, 3 sq. — Ad mentem translatum: *mentem, sententiam muto;* semel Act. 28, 6. μεταβαλλόμενοι, sententia mutata. Sic 2 Macc. 6, 29. 4 Macc. 6, 18. *Joseph.* Antiq. 5, 7. 7. ὁ θεὸς μεταβαλλόμενος εἰς τὸ ἡμερώτερον. Test. XII. Patr. μὴ μεταβάλλεσθε, μήτε εἰς τρέψιν, μήτε εἰς ἀσίδιαν.

Μετάγω, f. ἄξω, (μετὰ et ἄγω) mecum duco, 1 Reg. 8, 48. transduco, 3 Esdr. 5, 88. (traduco, interpretor, Prolog. Sir.) — Bis in N. T. ubi ex adjuncto est: *dirigo, cursum praescribo*, et Jac. 3, 2. de equis, qui freno, et v. 4. de navibus, quae gubernaculo diriguntur.

Μεταδίδωμι, f. δώσω, (μετὰ et δίδωμι) *communico* cum aliquo, *trado, impertior*, τινί τι, Luc. 3, 11. Rom. 1, 11. Eph. 4, 28. coll. Job. 31, 17. Prov. 11, 26. Test. XII. Patr. p. 640. — 1 Thess. 2, 8. τὸ εὐαγγέλιον. de doctrina etiam Sap. 7, 14. Test. XII. Patr. p. 658.: ἃ ἠκούσατε μετάδοτε καὶ ὑμεῖς τοῖς τέκνοις ὑμῶν. — Rom. 12, 8. ὁ μεταδιδοὺς,

qui victum, eleemosynas distribuit pauperibus, διάκονος; quod vide.

Μετάθεσις, εως, ἡ, (a μετατίθημι) 1) *translocatio*, *transpositio*; Hebr. 11, 5. vid. *Μετατίθημι*. 2) ex adjuncto: *immutatio*, qua res loco suo movetur, *abrogatio*, Hebr. 7, 12. καὶ νόμου μετάθεσις, lex (scl. de sacerdote e stirpe Aaronis eligendo) sublata est. vid. v. 18. ubi ἀθέτησις τῆς ἐντολῆς. ib. 12, 27. (In V. T. semel de mutatione sententiae et morum, 2 Macc. 21, 24.)

Μεταίρω, f. αρῶ, aor. 1. ῆρα, (μετὰ et αἴρω) *aufero mecum*, *abduco*, — captivum, 2 Reg. 24, 31. Jer. 39, 9. coll. Psal. 80, 9. — intransitive: *abeo*, *discedo*, *aufbrechen*; Matth. 13, 53. μετῆρεν ἐκεῖθεν. 19, 1. μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας. Aquila Gen. 12, 8. ויעתק משם καὶ μετῆρεν ἐκεῖθεν, LXX.: καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν.

Μετακαλέω, ῶ, f. έσω, (μετὰ et καλέω) ex uno loco in alium voco, wegrufen; evoco, Hos. 11, 1. 3. pro קרא. 3 Esdr. 1, 50. — Medium: *ad me voco*, *arcesso*; Act. 7, 14. 10, 52. 20, 17. 24, 25.

Μετακινέω, ῶ, f. ήσω, (μετὰ et κινέω) *dimoveo*, pr. Deut. 32, 30. 19, 14. — tropice, ἀπὸ τῆς ἐλπίδος, nec avocari vos patiamini a spe, Col. 1, 23. (de mutatione s. perturbatione reipublicae *Xenoph.* de republ. Laced. 15, 1. coll. Esdr. 9, 11. ubi LXX. pro נדה, impuritas.)

Μεταλαμβάνω, f. λήψομαι, (μετὰ et λαμβάνω) 1) *manu capio*, seq. genitiv. τῆς τροφῆς, cibum capere, Act. 2, 46. 27, 33. (*Joseph.* de bell. 2, 8. 8.) — 2) *particeps fio*, *accipio*, seq. genitivo, τῶν καρπῶν, 2 Tim. 2, 6. εὐλογίας; Hebr. 6, 7. τῆς ἁγιότητος, Hebr. 12, 10. (Sap. 18, 9. ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψεσθαι. 4 Macc. 8, 7. μεταλαβόντες ἑλληνικοῦ βίου) — seq. accusativo, Act. 24, 25.: καιρὸν μεταλαβών, cum tempus opportunius fuero nactus. (Sic καιρὸν λαμβ. apud *Polyb.* v. c. 2, 16. vid. *Raphel* ad h. l.) (In 2 libr. Maccab. c. 4, 21. 11, 6. 12, 5. 8. 13, 10. μεταλ. τι, ut latinor. *accipere* dicitur de eo, quod audiendo comperimus.)

Μετάληψις, εως, ἡ, (a μεταλαμβάνω) *perceptio*, *fruitio*; semel 1 Tim. 4, 3. de usu ciborum.

Μεταλλάσσω, f. ττω, f. άξω, (μετὰ et ἀλλάσσω) *permuto*, *transmuto*; Rom. 1, 25. τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ ψεύδει. ib. v. 26. τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν. Sic Test. XII. Patr. p. 666. ὡς Σόδομα, ἥτις ἐνήλλαξε τάξιν φύσεως αὐτῆς. (In V. T. Esth. 2, 20. τὴν ἀγωγήν. et μεταλλ. scl. τὸν βίον, mori, 2 Macc. 6, 31. 7, 7. 14. et βίον additur 3 Esdr. 1, 29. 2 Macc. 4, 7. 5, 5.)

Μεταμελέομαι, f. μεταμέλομαι, f. μελήσομαι, aor. 1. μελήθην, (μετὰ et μέλομαι f. μέλει) — LXX. pro נחם, propr post rem a me patratam sententiam muto; *muto sententiam*,

resipisco, Matth. 21, 29. 32. 27, 3. Hebr. 7, 21. (Psal. 110, 5. coll. Jer. 20, 16.) — 2) *poenitet me*, 2 Cor. 7, 8. οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην, nunc non poenitet me, quanquam antea me poenituerat. cf. Ezech. 14, 22. Sap. 19, 2. Sir. 30, 20.

Μεταμορφόω, ῶ, f. ώσω, (μετὰ et μορφὴ) *formam muto, transformo; μεταμορφόομαι, transformor, transfiguror;* a) proprie de externo habitu, Matth. 17, 2. Marc. 9, 2. (Symmach. Psal. 33, 1. pro שָׁנָה ubi LXX. ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.) 2 Cor. 3, 18. ubi de externo splendore corporum post resurrectionem sermo esse videtur. coll. 1 Cor. 15, 49. Phil. 3, 21. — b) tropice de animi in melius mutatione, Rom. 12, 2. (*Senec.* ep. 5. „sentio, non emendari me tantum, sed transfigurari".) cf. Ἀνακαινόω, Ἀνακαίνωσις.

Μετανοέω, ῶ, f. ήσω, (μετὰ et νοέω) — LXX. pro נִחַם, 1) mentem muto, sapio post factum; — *mentem muto* in melius, et dicitur ut νοῦς non solum de consiliis, voluntate, moribus, sed etiam de intellectu ab errore resipiscente; igitur *resipisco, sapio,* Matth. 3, 2. 4, 17. 11, 20. Marc. 1, 15. 6, 12. Luc. 13, 3. 5. 15, 7. 10. 16, 30. Act. 2, 38. 3, 19. 17, 30. 26, 20. μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν, mentem ab errore idololatriae eiusque vitiis avocare et convertere ad Deum. Apoc. 2, 5. 16. 3, 3. 19. 16, 9. οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Sap. 5, 9. — Ex adjuncto: *desisto*, Act. 8, 22. ἀπὸ τῆς κακίας, Jer. 8, 6. Apoc. 2, 21. ἐκ τῆς πορνείας. Similiter seq. ἐκ ib. v. 22. 9, 20. 21. 16, 11. — 2) *poenitet me, doleo,* Luc. 17, 3. 4. — sequente ἐπὶ ad indicandam rem, cuius poenitet aliquem; 2 Cor. 12, 21. (Joel. 2, 13. Amos. 7, 3, 6. Jon. 3, 10. 4, 3. etiam seq. περὶ, Jer. 18, 8. 10.) — Ex hebraeorum dicendi ratione: *poenitentiam agere* dicuntur quoque, qui propter peccata commissa Deum placare studebant, ideoque veste lugubri utebantur, cinere caput adspergebant, et a vino ciboque delicatiori aliisque oblectamentis abstinebant. Matth. 11, 21. 12, 41. Luc. 10, 13. 11, 32. cf. Joel. 2, 12. Jon. 3, 16. Test. XII. Patr. p. 520.: ἑπτὰ ἔτη μετενόησα ἐνώπιον κυρίου· οἶνον καὶ σίκερα οὐκ ἔπιον, καὶ κρέας οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ πᾶν (πάντα) ἄρτον ἐπιθυμίας οὐκ ἐγευσάμην, πενθῶν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ μου. Ibid. 607.: μετανοήσας ἐπὶ τούτοις, οἶνον καὶ κρέας οὐκ ἔλαβον ἕως γήρως, καὶ πᾶσαν εὐφροσύνην οὐκ εἶδον. Dicitur haec poenitentia ib. p. 611. μετάνοια τῆς σαρκός. — Saepius non occurrit.

Μετάνοια, ας, ἡ, (a μετανοέω) 1) *mutatio mentis, consiliorum* (*Joseph.* de bell. 4, 6. 1.), *studiorum,* — *emendatio*, qua errorem et peccatum missum facimus, verum autem et rectum amplectimur, Matth. 3, 11. 9, 13. Marc. 1, 4. 2, 17. Luc. 3, 3. 5, 32. 15, 7. Act. 11, 18. Act. 13, 24. 19, 4. 2 Petr. 3, 9. Rom. 2, 4. ἄγειν εἰς μετάνοιαν (*Joseph.* Antiq.

4, 6. 10. τοὺς νέους ἄγειν εἰς μετάνοιαν ὧν ἔπραττον.) De sententia cf. Sap. 11, 24. — Ex adjuncto: *conversio*, μεταν. ἡ εἰς τὸν Θεὸν, Act. 20, 21. 26, 20. — εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, 2 Tim. 2, 25. — 2) *poenitentia*, Matth. 3, 8. Luc. 3, 8. 2 Cor. 7, 9. 10. Hebr. 6, 6. — Luc. 24, 47. μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. (Orat. Manaff. v. 7. 8.) Act. 5, 31. (Sap. 12, 19.) — Hebr. 12, 17. μετανοίας τόπον οὐχ εὗρε, i. e. μετάνοια αὐτοῦ τόπον οὐχ εὗρε, non admittebatur a Deo eius poenitentia, nil effecit eius dolor. (Nisi hic μετάνοιαν referre velis ad Deum iratum, qui mentem mutat, i. e. condonat) cf. Sap. 12, 10. ἐδίδους τόπον μετανοίας. *Philo* quod det. pot. inf. p. 172.: „Caino τῷ μὴ δεχομένῳ μετάνοιαν. — Saepius non legitur. De notione poenitentiae externae vid. *Μετανοέω*.

Μεταξὺ, 1) adverb. *inter*, zwischen a) de loco: in medio, inter duo, Sap. 18, 23. μεταξὺ στάς. — b) de tempore; ubi proprie tempus indicat, quod inter duo facta interjacet; ὁ μεταξὺ, scl. χρόνος, tempus interjacens, Zwischenzeit. Joh. 4, 31. ἐν τῷ μεταξὺ, *interea*, scl. *dum* mulier aberat in urbe. (*Joseph.* Antiq. 9, 9. 2. μεταξὺ δὲ ταῦτα λέγουσαν, interim dum haec dicebat. ib. 11, 6. 9. μεταξὺ πίνων, dum bibebat. Idem de bell. 1, 10. 4.) — Deinde, sed rarius, indicat *subsequens*, et quidem proximum (non remotum) tempus, quod est inter id, de quo sermo est, et aliud, quod cogitando addi potest, ubi vertendum est: *postea statim*, *proxime*; sic Act. 13, 42. τὸ μεταξὺ σάββατον, sabbatum proximum, s. proxime sequens. (*Joseph.* de bell. 5, 4. 2. δαβίδου τε καὶ σολομῶνος, ἔτι δὲ τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων. Id. contra Apion. 1, 21. ὃν μεταξὺ ἐβασίλευσε. *Plutarch.* de discr. amic. et ad. cap. 22. ἀποσιωπῶν μεταξὺ, deinde statim silens. vid. etiam exempla e *Plutarcho* a *Kypkio* II. p. 68. allata.) — — 2) induit vim praepositionis, regitque genitivum substantivorum, *inter* a) de loco; Matth. 23, 35. μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Luc. 11, 51. 16, 26. Sap. 16, 19. μεταξὺ ὕδατος. — b) de hominibus, Matth. 18, 15. μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ. Act. 15, 9. Rom. 2, 15. μεταξὺ ἀλλήλων, invicem. Act. 12, 6. μεταξὺ δύο στρατιωτῶν. — Sap. 4, 10. ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν. *Plutarch.* de discr. amic. et ad 1. μεταξὺ φιλίας, in amicitia, inter amicos. Saepius non habetur.

Μεταπέμπω, f. ψω, (μετὰ et πέμπω) mitto aliquem post alium, prius missum vel digressum; usitatius in medio: mitto aliquem, ut alium ad me reducat, ad me vocet; *arcesso*, *advoco*, holen, rufen lassen, seq. accusativo; Act. 10, 5. 22. 29. 11, 13. 24, 24. 26. 25, 3. LXX. Num. 23, 7. pro נָחָה. Gen. 27, 45. 2 Macc. 15, 31. 4 Macc. 12, 3. 6.

Μεταστρέφω, f. ψω, (μετὰ et στρέφω), LXX. pro הָפַךְ, 1) inverto, Jer. 21, 4. הֵסֵב. averto Deut. 23, 5. — 2) *muto*, *immuto*, Act. 2, 20. ὁ ἥλιος (splendor solis) μεταστραφήσεται

εἰς σκότος, (Joel. 2, 31.) coll. Psal. 66, 5. Jac. 4, 9. γέλως εἰς πένθος. (Amos. 8, 10. 1 Macc. 9, 41. coll. Dan. 10, 8. — Ex adjuncto: muto in peius, *perverto*, Gal. 1, 7. τὸ εὐαγγέλιον. Sir. 11, 31. τὰ ἀγαθὰ εἰς κακά. Test. XII. Patr. p. 688.: ὁ Βελιὰρ τὸ ἀγαθὸν ἐν πονηρίᾳ (pro εἰς πονηρίαν) μεταστρέφει.

Μετασχηματίζω, f. ίσω, (μετὰ et σχῆμα) 1) *alia forma induo, transfiguro*; Phil. 3, 21. μετασχηματίσει τὸ σῶμα, transmutabit corpus. (De habitu externo *Joseph*. Antiq. 7, 10. 5. μετασχηματίσας αὐτὸν, habitu externo mutato. Sic Symmach. 1 Sam. 28, 8. pro וַיִּתְחַפֵּשׂ, ubi LXX. συνεκαλύψετο καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα.) — Medium: *alia forma induo me, transmuto me, alicuius personam induo*; 2 Cor. 11, 13. μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους, ib. v. 14. εἰς ἄγγελον; ib. v. 15. ὡς διάκονοι. Test. XII. Patr. p. 530. „Egregores μετεσχηματίσαντο εἰς ἀνθρώπους. 4 Macc. 9, 22. „igne consumendus ὥσπερ ἐν πυρὶ μετασχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν ὑπέμεινε τὰς στρέβλας. — 2) *transfero*, de figurate dictis, 1 Cor. 4, 6.

Μετατίθημι, f. μεταθήσω, (μετὰ et τίθημι) 1) *transpono, transfero in alium locum*, a) proprie Act. 7, 16. (LXX. pro הִגְלָה Jer. 52, 25—29. Test. XII. Patr. p. 322.) Hebr. 11, 5. ἐνὼχ μετετέθη, scl. πρὸς τὸν θεόν. (LXX. Gen. 5, 24. μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεὸς, hebr. לָקַח. Sir. cap. 44, 16. de eodem Henocho usurpat μετετέθη; *Joseph*. Antiq. 1, 3. 4. ἀνεχώρησε πρὸς τὸ θεῖον. coll. Sap. 4, 10.) — de munere: Hebr. 7, 12. μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, cum transferretur sacerdotium in alium, s. in aliam tribum. (*Joseph*. Antiq. 12, 9. 7. μεταθῆναι τὴν τιμὴν (pontificatum) ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον.) — b) tropice: *sententia, opinione, usu aliquid transfero*, idque in malam partem: *perverto, abutor*; Jud. v. 4. τὴν τοῦ θεοῦ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, qui Dei gratia abutuntur ad lasciviam. — 2) *averto, dimoveo*, a) pr. Deut. 27, 17. ὁ μετατιθεὶς (מַסִּיג) ὅρια τοῦ πλησίον, Hos. 5, 10. cf. Psal. 46, 2. ubi in textu hebr. est מוּט. — tropice, medium: averto me, *descisco*, Gal. 1, 6. μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον. 2 Macc. 7, 24. μεταθέμενος ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων. cf. quae *Kypkius* II. p. 273. e profanis collegit. (Inde etiam: muto sententiam, τὴν γνώμην, *Joseph*. de vita §. 33. cf. *Krebsius* in obss. Flav. p. 316 sqq.) — Saepius non legitur.

Μετέπειτα, adv. *deinde, postea* (ex μετὰ et ἔπειτα post). Semel Hebr. 12, 17. — Judith. 9, 7. 3 Macc. 3, 24. (*Joseph*. Antiq. 6, 4. 6. ταῖς μετέπειτα γενεαῖς.)

Μετέχω, f. μεθέξω, aor. 2. μετέσχον, praet. μετέσχηκα (μετὰ et ἔχω) *particeps sum, particeps fio, percipio*, 1 Cor. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδος τοῦ μετέχειν (ita Griesb.) spe frugum percipiendarum. — seq. genitivo, τῆς ἐξουσίας, 1 Cor. 9, 12. τραπέζης κυρίου, 1 Cor. 10, 21. φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκε, ex

alia fuit tribu, Hebr. 7, 13. — Hebr. 2, 14. cf. Sap. 19, 6. 3 Esdr. 8, 70. μετεχ. ἀνομίας. 2 Macc. 4, 14. 5, 27. — De victu 1 Cor. 10, 30. χάριτι μετέχω scl. τῆς τροφῆς, cum gratiarum actione edo. Seq. ἐκ: 1 Cor. 10, 17. ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. Hebr. 5, 13. γάλακτος. cf. 3 Esdr. 5, 40. ubi in textu hebr. Esdr. 2, 6. est אָכַל.

Μετεωρίζω, f. ίσω, a μετέωρος. Hoc verbum, quod semel Luc. 12, 29. μὴ μετεωρίζεσθε, — legitur, multum exercuit interpretes, cum neutra eius significatio, quam habet apud profanos, contextae orationi satis conveniat. Vid. *Wolfius* in cur. phil. ad h. l. Quidam enim vertunt: nolite curare quae sunt μετέωρα, in nubibus, i. e. alta et inutilia appetere. Alii: ne mens vobis distrahatur. Alii: nolite animo evagari et praesentibus parum intenti nubes et astra suspicere. Alii, et quidem plurimi, de animo suspenso, inter spem et metum fluctuante explicant, metaphora ducta a navibus, quae aestu maris jactantur. Vix autem doceri potest, μετέωρον unquam dici animo fluctuantem, cum in locis hanc in rem excitatis μετέωρος potius esse videatur attentus, cupidus, ut haud raro legitur. Μετέωρος enim 1) est *altus, sublimis*, Sir. 37, 14. σκοποὶ ἐπὶ μετεώρου καθήμενοι. *Joseph.* de bell. 5, 9. 3. μετέωρος ὑπεραίρομαι. Diod. Sic. p. 686. edit. Rhodom. τόποι μετέωροι; cui etiam μετέωροι dicuntur, qui in alto mari navigant, p. 448. Inde μετεωρίζεσθαι, *in altum se efferre, sublimem ferri*, LXX. pro הִגְבִּיהַּ Obad. v. 4. ἐὰν μετεωρισθῇς ὡς ἀετός. Mich. 4, 1. pro נִשָּׂא μετεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν. Ezech. 10, 16. 17. 19. pro רוּם. (*Xenoph.* Cyrop. 6, 33. μετεωριζόμενος καπνός.)

2) tropice μετέωρος de animo: *elatus*, i. e. vel, sensu bono, spe erectus, fiducia elatus (Diod. Sic. p. 433. μετέωροι ταῖς ψυχαῖς) vel, sensu malo, fiducia nimia inflatus, superbiens (Diod. Sic. p. 350. μετ. ταῖς ἐλπίσι.) Inde μετεωρισμὸς superbia, audacia inflati animi 2 Macc. 5, 21. et μετεωρίζεσθαι *efferri animo*, i. e. vel erigi spe, fiducia, Diod. Sic. p. 359. *Polyb.* 3, 4. et 3, 70. vel altos spiritus ducere, nimis turgere, superbire, Diod. Sic. p. 78. 2 Macc. 5, 17. ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν, efferebatur animo. ib. 7, 34. 3 Macc. 6, 5. Psal. 131, 1. οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν (רָמוּ) οἱ ὀφθαλμοί μου. (*Phil.* lib. 1. de vit. Mos. p. 632. μετεωρίσας καὶ φωνήσας ἡμᾶς τῷ λόγῳ. — De fluviis tumescentibus usurpat Philo lib. 2. vit. Mos. p. 651., de mari fluctus altós ciente, Diod. Sic. p. 482.) —

3) denique μετέωρος est: *attentus, intensus*, nostrum: gespannt, begierig, *valde cupidus*, metaphora desumta vel ab iis, qui de alto prospiciunt quasi speculatores (Sir. 37, 4.), vel quod magis placet, qui oculis sublatis cupide prospiciunt, igitur magna cupiditate feruntur. Sic in *Josephi* de bell. 4, 4. 1. ἔθνος μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα, populus cupidus se-

ditionis. ib. 4, 5. 1. μετέωροι τε (cupidi) οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. vid. etiam Antiq. 4, 3. 1. et 8, 8. 2. *Polyb.* 3, 78. σπεύδοντες καὶ μετέωροι ὄντες εἰς τὴν πολεμίαν. ib. 5, 42. ἕτοιμος ἦν καὶ μετέωρος στρατεύειν. Inde μετεωρισμὸς ὀφθαλμῶν, Sir. 23, 4. 26, 9. et Test. XII. Patr. p. 628. et p. 733. de lascivia, s. vehementia cupiditatum, et μετεωρίζεσθαι, quanquam ita apud profanos vix legatur, est: *cupidum esse, animum intendere ad aliquid, desiderio rei ferri.* Luc. 12, 29. igitur est: nolite his rebus magnopere intenti esse, sive desiderio earum abripi. Sic נָשָׂא נֶפֶשׁ est valde cupere, valde desiderare aliquid, Deut. 24, 15. Hos. 4, 8. Prov. 19, 18. Jer. 22, 27. 44, 14. (De verbo μετεωρίζειν e profanis potissimum conferendi sunt *Munthius*, *Loesnerus*, *Wolfius* ad Luc. 12, 29. et *Schwarzius* in lex. N. T. s. h. v.)

Μετοικεσία, ας, ἡ, (a μετοικέω, sedem permuto, peregrinor) *sedis mutatio, peregrinatio*, migratio, qua quis extorris et patria carens in aliqua urbe s. terra habitat. Vid. *Munthii* obss. p. 1. Sic LXX. pro גָּלוּת, Obad. v. 20. Deinde etiam τὸ migrare tanquam captivum et exulem in peregrina terra; sic Nah. 3, 10. εἰς μετοικεσίαν πορεύσεται αἰχμάλωτος. Thren. 1, 8. — Inde de *exilio* babylonico, pro גֹּלָה 2 Reg. 24, 16. 1 Chron. 5, 22. Ezech. 12, 11. et quater apud *Matthaeum* c. 1, 11. 12. 17.

Μετοικίζω, f. ίσω, (μετὰ et οἰκίζω habitare facio) *migrare jubeo, transfero in alias sedes;* bis in N. T. Act. 7, 4. 43. — LXX. pro הִגְלָה 2 Sam. 5, 6. Jer. 22, 12. Amos. 5, 27. μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Δαμασκοῦ. coll. Job. 18, 19.

Μετοχή, ῆς, ἡ, (a μετέχω) *participatio; — communio, societas;* 2 Cor. 6, 14. ubi i. q. κοινωνία. Psalt. Sal. 14, 4. ἐν μετοχῇ ἁμαρτίας αὐτῶν. (LXX. sed alio sensu pro חָבְרָה, Psal. 121, 2.) *Hesych.* μετοχή· κοινωνία, σχέσις.

Μέτοχος, ου, ὁ, (a μετοχή) seq. genitivo: 1) *particeps;* Hebr. 3, 1. κλήσεως, ib. 6, 4. πνεύματος ἁγίου. ib. 12, 8. — 2) qui est in societate alicuius, *socius, amicus;* Hebr. 3, 14. μέτοχοι τοῦ χριστοῦ i. e. Christiani, Christi adseclae, eius gloriae participes. (LXX. pro חָבוּר, Hos. 4, 18. μέτοχος εἰδώλων.) Luc. 5, 7. Hebr. 1, 9. et apud LXX. pro חָבֵר Psal. 45, 9. 119, 63. Eccles. 4, 10.

Μετρέω, ῶ, f. ήσω, 1) *metior, dimetior*, τῷ καλάμῳ, fune messorio, Apoc. 11, 1. 2. 21, 15—17. — LXX. pro מָדַד, τὸ γομὸρ, Exod. 16, 18. coll. Ruth. 3, 15. — τὸ ὕδωρ, Jes. 40, 12. — (etiam numero metior, numero, Jer. 33, 22. ἄμμον θαλάσσης. — 2) *emetior*, zumessen, *metiendo distribuo;* sic in proverbio, Matth. 7, 2. Marc. 4, 21. Luc. 6, 38. ubi profani dicunt μετρεῖν τὴν ἴσην τινί. — Μετρέομαι, *dimensum accipio*, ich bekomme zugemessen, Marc. 4, 24. *Joseph.* de bell. 3, 7. 12. et Antiq. 12, 3. 4. — 3) *pondero, expendo,*

LXX. Dan. 5, 28. pro מְנָה; — judicio expendo, *aestumo*, 2 Cor. 10, 12. αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, i. q. postea συγκρίνοντες, de iis, qui se nonnisi secum ipsis (ἐν ἑαυτοῖς) comparant et metiuntur. (*Horat.* I. Epist. 7, v. 98. „metiri se suo modulo ac pede".) Test. XII. Patr. p. 713. ἐμέτρουν ἐμαυτὸν, de iis qui modeste de se statuunt. Sap. 4, 8. γῆρας γὰρ τίμιον οὐκ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται. *Demosth.* 314, 24.: τῇ γαστρὶ μετροῦντες τὴν εὐδαιμονίαν.

Μετρητής, οῦ, ὁ, 1) mensor; 2) *metretes*, *amphora attica*, *cadus*, (LXX. pro בַּת 2 Chron. 4, 5. 3 Esdr. 8, 20. οἴνου μετρητῶν ἑκατόν, LXX. Esdr. 7, 22. οἴνου βατῶν ἑκατόν) mensura liquidorum, duos et septuaginta sextarios, seu congios duodecim atticos continens. Semel Joh. 2, 6. (*Polyb.* 2, 15. 1. *Demosth.* 1045, 6. *Aelian.* Hist. Anim. 8, 9.) — Amphora romana octo et quadraginta sextarios romanos capiebat.

Μετριοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (a μέτριος, moderatus, modum tenens, aequus, etiam mediocris; Test. XII. Patr. ἱκανὸν τὸ μέτριον ἐν δικαιοσύνῃ, coll. *Xenoph.* memor. 1, 2. 1.) proprie: modum pono motibus animi, moderor affectus vehementiores. Vid. *Kypkii* obss. II. p. 388. et quae ibi e profanis allata sunt. — In N. T. semel Hebr. 5, 2. ubi pontifex Judaeorum dicitur μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις. Plurimi vertunt: *moderate fero*, *indulgeo*; sed ita vix de pontifice dici poterat. Alii (vid. *Krebsius* in obss. Flav. p. 371.): *misericordia tangi*, quo sensu utique *Joseph.* arch. 12, 3. 2. et μετριάζειν, ib. 5, 7. 7. legi videtur. Sed nec sic pontifici judaeo satis convenit. Fortasse μετριοπαθεῖν hic est pro μετρίως s. ἐκ μέτρου παθεῖν (σὺν) τοῖς ἀγνοοῦσι, qui *aliquo modo* patitur eadem, quae peccator, qui miseria aliquo modo tangitur aeque ac peccator, qui mortem meruit. Vide quo modo c. 5, 7. 8. eadem transferuntur in Christum. cf. Phil. 2, 6—8. Hebr. 2, 17. 18. inprimis c. 4, 15. ubi dicitur πεπειρασμένος κατὰ πάντα, χωρὶς ἁμαρτίας.

Μετρίως, (a μέτριος) adv. proprie secundum mensuram, i. e. *modice*, ita ut modus servetur, 2 Macc. 15, 38. (*Xenoph.* Anab. 2, 3. 12.) — *mediocriter*, *parum*, ut nostrum *mässig*; Act. 20, 12. οὐ μετρίως. (*Xenoph.* mem. 4, 1. 1.) coll. Joh. 3, 34.

Μέτρον, ου, τὸ, 1) *mensura*, qua metimur, a) de mensura cava, qua metimur eam explendo, Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. — Matth. 23, 32. πληρώσατε τὸ μέτρον, vid. Ἀναπληρόω et Πληρόω. LXX. pro בַּת 2 Chron. 2, 10. אֵיפָה Levit. 19, 36. Deut. 25, 14. — b) de fune vel baculo messorio, Apoc. 21, 15. μέτρον (in textu Griesb.) κάλαμον χρυσοῦν. ib. 21, 17. vid. Ἄνθρωπος. LXX. pro מִדָּה, קַו, Ezech. 42, 16—19. 2 Reg. 21, 13. Thr. 2, 18. Exod. 26, 2. 8. 36, 8.

13. — Ἐκ μέτρου, adhibita menſura, i. e. *parce*, non largiter, Joh. 3, 34. — 2) menſura, i. e. magnitudo menſura adhibita definita, *proportio, modus*, Rom. 12, 3. μέτρον τῆς πίστεως. Eph. 4, 7. 13. 2 Cor. 10, 13. μέτρον τοῦ κανόνος, vid. Κανών. cf. Sap. 11, 20. Job. 38, 5. — Saepius non legitur.

Μέτωπον, ου, τὸ, (ex μετὰ et ὤψ, vultus) *frons, die Stirn*, Apoc. 7, 3. 9, 4. 13, 16. 14, 1. 9. 17, 5. 20, 4. 22, 4. — LXX. pro מֵצַח, Exod. 28, 33. Ezech. 9, 4. (Pſalt. Sal. 15, 10. τὸ σημεῖον ἀπωλείας ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν; contra v. 8. τὸ σημεῖον τοῦ θεοῦ ἐπὶ δικαίους εἰς σωτηρίαν.)

Μέχρι, etiam μέχρις, (et ſic bis in N. T. Hebr. 12, 4. et Marc. 13, 30.) adverb. *terminum ad quem*, et quidem certum et definitum, qui certis finibus circumſcribitur (cum ἄχρι contra terminum minus definitum indicet, quod vero diſcrimen non ubique ſervatur), indicans; *usque ad*, et cum verbis: *usque dum*. Dicitur a) de termino *temporis* ad quem, Matth. 13, 30. μέχρι θερισμοῦ. Act. 20, 7. Hebr. 9, 10. 1 Tim. 6, 14. μέχρι τῆς ἐπιφανείας. Hebr. 3, 6. 14. μέχρι τέλους, (ἄχρι τέλους, Hebr. 6, 11. Apoc. 2, 26. 1 Cor. 1, 8. ἕως τέλους.) Μέχρι τῆς σήμερον, usque ad diem, qui nunc eſt, Matth. 11, 23. 28, 15. (ἄχρι, 2 Cor. 3, 14. LXX. amant dicere ἕως τῆς σήμερον). — Ἀπὸ — μεχρὶ, Act. 10, 30. Rom. 5, 14. ἀπὸ Ἀδὰμ — μέχρι Μωσέως, ab Adamo ad Moſen usque regnavit mors, ſuppl. μὴ ὄντος νόμου, ſine lege moſaica. — Μέχρις οὗ ſcl. χρόνου, ὅτε, usque ad illud tempus, quo, i. e. usque dum, Marc. 13, 30. (ἄχρις οὗ, 1 Cor. 11, 26. 15, 25. Gal. 3, 19.) Eph. 4, 13. μέχρι καταντήσωμεν. — LXX. Pſal. 105, 19. μέχρι τοῦ ἐλθεῖν, hebr. עַד־עֵת Job. 8, 2. μέχρι τίνος, quousque. ib. 18, 2. *Joſeph.* Antiq. 12, 3, 3. ἀτέλεσιν εἶναι μέχρι τριῶν ἐτῶν, in triennium, pro quibus §. 4. dixit. ἐπ' ἔτη δέκα. (Dicitur etiam ut ἄχρι de duratione, quam diu, *Joſeph.* Antiq. 10, 2. 2. μέχρις τῆς αὐτῆς ζωῆς. ib. 6, 11. 9. Job. 32, 12.) — b) de termino *loci* ad quem, Rom. 15, 19. ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ — μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ. (Job. 38, 11. μέχρι τούτου ἐλεύσῃ.) — c) de termino *fati*, ad quem, Phil. 2, 8. μέχρι θανάτου, ita ut mortem ſubiret. Phil. 2, 30. μέχρι θανάτου ἤγγισε, morti proximus fuit. 2 Tim. 2, 9. κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ita ut vincula patiar. Hebr. 12, 4. μέχρις αἵματος, ut mortis diſcrimina ſubiretis. 2 Macc. 13, 14. ἀγωνίσασθαι μέχρι θανάτου περὶ νόμων. (ἄχρι θανάτου, Apoc. 2, 10. 12, 11.) — Saepius non legitur.

Μὴ, primum particula negandi, *non*; deinde conjunctio prohibitiva, *ne*, et denique particula interrogandi, *num*? Differt ab altera particula negandi, οὐ, etiam in compoſitis οὐδὲ, μηδὲ, οὔπως, μήπως et aliis, ita, ut 1) οὐ abſolute ſ. categorice neget, μὴ autem conditionatim; 2) οὐ

objective, de iis quae in se spectantur, μὴ autem subjective de rebus, quatenus cogitantur sive habentur, dicatur; sive οὐ de re ipsa, μὴ de cogitatione rei ponatur. Vid. de usu τοῦ μὴ, eiusque discrimine ab οὐ grammaticorum libros, scl. *Matthiae* gramm. §. 608. *Rostii* gramm. p. 485. *Buttmann* gramm. §. 135. *Wineri* gramm. p. 127 sqq. — Μὴ igitur ponitur

I) simpliciter tanquam *particula negandi*,

1) ubi *conditionatim* negat, et vel conditionem rei addit, vel negationem restringit et certis quasi finibus includit; a) *universe*, ubi e contexta oratione conditio patet; Luc. 13, 11. μὴ δυναμένη, scl. ob morbum, igitur ad tempus. Rom. 14, 21. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα scl. si offenditur alter. 1 Cor. 7, 1. καλὸν γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι, scl. in hoc rerum statu. 2 Cor. 3, 14. μὴ ἀνακαλυπτόμενον, scl. in plurimis. 1 Tim. 1, 20. ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν, scl. apostolum. — b) cum *particulis conditionalibus* εἰ, ἐὰν, Joh. 15, 4. 5. 24. Jac. 2, 17. vid. Εἰ et Ἐάν. (Ubi autem εἰ est pro quod, dass, et rem ipsam indicat, sequitur οὐ, ut Matth. 26, 24. Marc. 14, 21.) — Sic etiam ubi quae sequuntur a praecedente particula conditionali pendent; Jac. 2, 14. ἐὰν πίστιν λέγῃ τὶς ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ. Marc. 12, 19. ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ — καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ. Luc. 11, 36. Matth. 22, 24. 1 Cor. 13, 1—3. Etiam ubi propositio antecedens in se est conditionalis et in conditionalem resolvi potest; Luc. 10, 10. 1 Joh. 2, 4. Jac. 4, 17. — c) cum *participio*, ubi hoc resolvi potest in verbum finitum cum εἰ, ἐὰν, καίπερ, ὅτι; — saepissime, v. c. Matth. 1, 19. μὴ θέλων, cum nollet. c. 18, 25. μὴ ἔχοντος, cum non haberet. Luc. 7, 30. μὴ βαπτισθέντες, dum nollent baptizari. Act. 9, 26. μὴ πιστεύοντες cum vix crederent. Joh. 20, 29. οἱ μὴ ἰδόντες, quanquam non vident. Rom. 9, 30. vid. praeterea Matth. 3, 10. 7, 19. 26. 13, 19. Marc. 2, 4. 8, 1. Luc. 2, 45. 11, 24. Joh. 12, 47. Rom. 2, 14. 4, 19. 1 Cor. 11, 29. 2 Cor. 5, 19. Hebr. 4, 2. — Matth. 22, 29. μὴ εἰδότες, tanquam inscii. Phil. 3, 9. μὴ ἔχων, non, qui habeam, — d) jungitur μὴ *relativis*, si haec non ad certum hominem vel certum numerum aliquem referuntur, sed indefinite ponuntur. Marc. 6, 11. ὅσοι ἂν μὴ δέξονται. Marc. 11, 23. ὃς ἂν — μὴ διακριθῇ. Luc. 8, 18. ὃς ἂν μὴ ἔχῃ. Luc. 9, 5. ὅσοι ἂν μη. Apoc. 13, 15. Act. 3, 23. ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ. Sic etiam cum *articulo*, ubi hic ponitur pro relativo *quisquis*, πᾶς, ὅ, — sic πᾶς ὁ μὴ, 1 Joh. 3, 10. 4, 3. et simpliciter ὁ μὴ ibid. v. 14. 4, 8. 20. 5, 10. πάντες οἱ μὴ, 2 Thess. 2, 12. Saepius autem articulus solus legitur. Rom. 14, 22. μακάριος ὁ μὴ. ib. 14, 3. ὁ μὴ ἐσθίων ib. v. 6. ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ οὐ φρονεῖ. — καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει. vid. etiam Joh. 10, 1. 12, 48. 14, 24. Matth. 12, 30. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ. Luc. 11, 23.

1 Cor. 7, 29—31. 38. 2 Theff. 1, 8. 2 Petr. 1, 9. [Solent vero etiam noftri οὐ cum ὅς, ὅστις, πᾶς, ὅς conjungere; vid. Matth. 13, 12. Marc. 4, 25. Marc. 9, 40. Luc. 9, 50. Luc. 14, 27. Matth. 10, 38. Luc. 14, 33.] — e) *participia cum articulo*, cum foleant accuratius definire fubjecti qualitatem, μή fibi adjungunt ubi negant; Matth. 10, 28. ἀπὸ τῶν — τὴν ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. c. 18, 13. τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 25, 29. τοῦ μὴ ἔχοντος. vid. etiam Luc. 3, 11. 12, 48. 19, 27. Joh. 3, 18. Rom. 4, 17. 8, 4. 10, 20. 2 Cor. 5, 21. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν. Rom. 1, 28. τὰ μὴ καθήκοντα. Gal. 4, 8. τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς. Hebr. 7, 6. ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος. 1 Theff. 4, 5. τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν (Gal. 4, 8. οὐκ εἰδότες τὸν θεόν). Quibus in locis in vi particulae μή non argutandum effe videtur. Paffim enim noftri participiis μή jungunt, fermonis communis ut videtur confuetudine ducti, neque fingulari aliqua fenfus ratione habita; v. c. Luc. 18, 2. τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος, et poftea v. 4.: εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρ. οὐκ ἐντρ. Similiter Matth. 13, 12. Marc. 4, 21. ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, fed Matth. 25, 29. et Luc. 19, 26. ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος; et Marc. 9, 40. Luc. 9, 50. ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, fed Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ. Idem. Marc. 12, 20. οὐκ ἀφῆκε σπέρμα, et Matth. 22, 25. μὴ ἔχων σπέρμα. — f) eadem de caufa *infinitivis cum articulo* μή jungi folet; Jac. 4, 12. διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι. Rom. 11, 8. ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν. 14, 13. τὸ μὴ τιθέναι. Matth. 13, 5. ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν — διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. eadem leguntur Marc. 4, 5. 6. — Porro μή fimpliciter negat

2) ubi *fubjective*, i. e. ex *opinione alicuius eiusque perfuafione negatur*; a) *univerfe*; λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 23, 8. — Marc. 12, 14. δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν. Joh. 6, 64. εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες, οἳ οὐ πιστεύουσιν· ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, ubi in pofteriori propofitione, quia eft fubjectiva, recte legitur μή, non οὐ. Luc. 22, 34. ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι. Act. 25, 27. ἄλογόν μοι δοκεῖ, μή. ib. 15, 19. κρίνω μὴ παρενοχλεῖν. ib. v. 38. 1 Cor. 1, 28. τὰ μὴ ὄντα, fcl. ex aliorum opinione. Gal. 5, 13. 1 Joh. 5, 16. μὴ πρὸς θάνατον, i. e. peccatum quod non habendum eft peccatum πρὸς θαν. 1 Cor. 4, 7. ὡς μὴ λαβών. ib. 4, 18. 2 Cor. 10, 4. — b) cum *verbis* ἔδει, καθήκει jungitur μή, quia ad commune judicium de honefto bonoque fpectant, Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. Act. 25, 24. 27, 21. Rom. 1, 28. 1 Tim. 3, 3. 6. 8. 5, 13. Tit. 1, 11. — c) ubi *voluntas, confilium*, etiam *debitum ex alterius voluntate* exprimitur; Act. 4, 20. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς μὴ λαλεῖν. Rom. 13, 3. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι. Hebr. 12, 27. τὰ μὴ σαλευόμενα fcl. ex Dei decreto. Luc. 1, 20. ἔσῃ

σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι. Luc. 2, 26. 21, 14. Rom. 15, 1. — d) ubi *quod fieri* aut *poteſt* aut *non poteſt ex ſententia loquentis*, exprimitur, Luc. 17, 1. ἀνένδεκτόν ἐστι, τοῦ μὴ ἐλθεῖν. 1 Theſſ. 2, 15. θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, qui nullo modo placere Deo poſſunt. 2 Cor. 4, 18. τὰ μὴ βλεπόμενα. Col. 2, 18. ἃ μὴ ἑώρακεν, quae conſpicere non potuit. — ὥστε μὴ, *ita ut vix*, Matth. 8, 28. Marc. 3, 20. 1 Cor. 1, 7. 2 Cor. 3, 7. 1 Theſſ. 1, 8. — Subjective etiam ponitur μὴ

II) tanquam *conjunctio prohibitiva, ne*, cum in quavis prohibitione ſit ſpectanda voluntas ſubjectiva prohibentis. Sequitur igitur

1) poſt verba *jubendi, monendi, vetandi, impediendi*; παραιτεῖν μὴ, Hebr. 12, 19. — λέγω (praecipio) μὴ, i. e. veto, Matth. 5, 34. 39. Act. 21, 4. 21. Rom. 2, 21. 22. 12, 3. — γράφω μὴ, 1 Cor. 5, 9. 11. — παραγγέλλειν μὴ, Act. 1, 4. 4, 18. 5, 28. 40. 1 Tim. 1, 3. — παρακαλέω μὴ, Act. 9, 38. 19, 31. 21, 12. 2 Cor. 6, 1. — κωλύειν τοῦ μὴ, Act. 10, 47. — καταπαύειν ſ. παύειν τοῦ μὴ, Act. 14, 18. 1 Petr. 3, 10. — κρατέομαι τοῦ μὴ, Luc. 24, 16. χρηματιζ. μὴ, Matth. 2, 12. —

2) jungitur verbis *videndi, providendi, cavendi, timendi, ne*; βλέπετε μὴ, Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. et ſaepius. σκόπει μὴ, Luc. 11, 35. — ὁρᾶτε μὴ, Matth. 18, 10. 24, 6. 1 Theſſ. 5, 15. et ὅρα μὴ abſolute, Apoc. 19, 10. 22, 9. vid. Ὁράω. — προσέχετε μὴ, Matth. 6, 1. ἐπισκοποῦντες μὴ, Hebr. 12, 15. 1 Petr. 5, 2. — γρηγορεῖτε μὴ, Marc. 13, 36. — φοβοῦμαι, εὐλαβέομαι μὴ, Act. 27, 17. 2 Theſſ. 2, 1. 2. 2 Cor. 12, 20. 21. —

3) ponitur μὴ in *optandi formulis*, Joh. 13, 9. 18, 14. 2 Cor. 9, 7. Phil. 2, 4. 2 Tim. 4, 16. poſt verba *precandi, rogandi*, Luc. 4, 42. 22, 40. 2 Cor. 10, 2. 13, 17. Eph. 3, 13. jungiturque *imperativis*, item *optativis, conjunctivis*, ſi ſunt jubentis, hortantis, optantis, Matth. 1, 20. μὴ φοβηθῇς. 3, 9. μὴ δόξητε. 5, 17. μὴ νομίσητε. 6, 2. μὴ σαλπίσῃς. v. 3. μὴ γνώτω. Luc. 20, 16. μὴ γένοιτο. Act. 1, 20. μὴ ἔστω, — et ſexcenties. — Interdum ſimpliciter ponitur in eiusmodi propoſitionibus pro μηδὲ, Matth. 10, 10. Marc. 6, 8. Luc. 10, 4. Rom. 13, 13. — Legitur etiam μὴ ubi praecepta Dei laudantur, Marc. 10, 19. μὴ φονεύσῃς. μὴ κλέψῃς. Jacob. 2, 11. Cum vero haec etiam tanquam praecepta abſoluta cogitari poſſint, uſurpatur etiam οὐ cum indicativo, ut Matth. 5, 21. 27. 33. Rom. 13, 9. ut apud LXX. Exod. 20, 14. 15. —

4) legitur in propoſitionibus, quae *conſilium* exprimunt, et quidem a) cum ἵνα, — ἵνα μὴ ne, Matth. 26, 5. Luc. 8, 10. Joh. 3, 16. etc. Vid. Ἵνα. — etiam b) ubi μὴ pendet ab ἵνα in antecedenti oratione, Matth. 5, 29. 30. Marc. 4, 12. Joh. 11, 50. Act. 27, 42. 1 Cor. 1, 10. 2 Cor. 4, 7. et ſaepius; c) ὅπως μὴ, Matth. 6, 18. Luc. 16, 26. Act. 20, 16. 1 Cor. 1,

29. — d) εἰς τὸ μὴ, 1 Cor. 10, 6. 2 Cor. 4, 4. 1 Petr. 3, 7. — e) πρὸς τὸ μὴ, Luc. 18, 1. 2 Cor. 3, 13. 1 Theff. 2, 9. 2 Theff. 3, 8. — f) τοῦ μὴ, Hebr. 11, 5.

Subjective ponitur III) *tanquam particula interrogandi*, feq. conjunctivo, optativo et indicativo: *num*, noftrum: *denn etwa*; Matth. 7, 9. μὴ λίθον ἐπιδώσει. ib. v. 10. Luc. 11, 11 fq. Matth. 9, 15. μὴ δύνανται, debentne ex veftra opinione? Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. 17, 9. Joh. 3, 4. 4, 12. 7, 35. Rom. 3, 3. 5. 1 Cor. 1, 13. Jac. 3, 12. et faepius. — etiam abfolute καὶ μὴ, Rom. 3, 8. 9, 14. — Μὴ οὐκ, num non? Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 9, 4. 5. —

Οὐ μὴ vid. in Οὐ. — Εἰ μὴ, in Εἰ. — Ἐὰν μὴ in Ἐὰν. — Ἵνα μὴ in Ἵνα.

Μήγε, vid. in Εἰ et Γέ.

Μηδαμῶς, (ex μὴ, δὲ et ἀμὸς, aliquis) *minime, nequaquam, abfit*; bis Act. 10, 14. 11, 8. — LXX. pro חָלִילָה Gen. 18, 25. 1 Sam. 2, 32. 20, 2. 9. coll. Ezech. 4, 14. 20, 49. Jon. 1, 14.

Μηδὲ, (ex μὴ et δὲ) conjunctio ab οὐδὲ ita diftinguenda ut μὴ ab οὐ. Vid. Μή. Sequitur plerumque praecedens μὴ, etiam μηδεὶς, Luc. 3, 14. 1 Tim. 5, 22. femel μήπω, Rom. 9, 11. Significat 1) *neque*, et quidem a) ubi fimpliciter negat, et eft pro *et non*, Matth. 10, 14. 22, 29. Marc. 6, 11. 12, 24. Rom. 9, 11. 2 Cor. 4, 2. 2 Tim. 1, 8. 1 Petr. 3, 14. et paffim. — b) ubi prohibet, *neque*, i. e. *et ne*, Matth. 6, 25. 7, 6. 10, 9. 10. Marc. 8, 26. 13, 11. 1 Joh. 2, 15. et paffim. Cum imperativis verti poteft: *noli*, *nolite*, Matth. 23, 10. 1 Cor. 10, 7—10. — etiam in ἀποδόσει pro καὶ μὴ, 2 Theff. 3, 10. εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. Sic etiam Rom. 9, 11. μηδὲ πραξάντων effe videtur, cum igitur non poffent patrare. —

2) *ne quidem*, fi in media propofitione legitur, Marc. 2, 2. ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν. 1 Cor. 5, 11. τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. Eph. 5, 3.

Μηδεὶς, μηδεμία, μηδὲν, (ex μηδὲ et εἷς) *nec ullus, nullus, nemo*; neutrum *nihil*. Differt ab οὐδεὶς ut μὴ ab οὐ; vid. Μή. — Primum negat *conditionatim* et *fubjective*, Joh. 8, 10. μηδένα θεασάμενος. Act. 13, 28. μηδεμίαν αἰτίαν. vid. Act. 9, 7. 10, 28. 11, 19. 19, 40. 24, 23. 25, 17. et paffim. — Deinde *prohibitive*; Matth. 8, 4. ὅρα, μηδενὶ εἴπῃς. 9, 30. Marc. 1, 44. Luc. 3, 14. 5, 14. 10, 4. et faepius. — Cum ἵνα conjunctum Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 6, 8. 7, 36. 2 Cor. 7, 9. Tit. 3, 13. — In propofitione *optativa* Marc. 11, 14. ubi Griesb. repofuit pro οὐδείς. — *Iteratum*: Rom. 13, 8. μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, nemini quidquam debete. 2 Cor. 6, 3. μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, neminem in ulla re offendentes. Phil. 1, 28. — Μηδὲν a) *adjective*, Act. 16, 28.

μηδὲν κακόν. Act. 19, 36. μηδὲν προπετές. Luc. 3, 13. μηδὲν πλέον nil ultra, ne plus. Act. 15, 28. coll. 21, 25. ubi μηδὲν τοιοῦτον. Act. 23, 29. — b) absolute: *nihil caussae*, Matth. 27, 19. μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ. — *nil culpae*, Act. 4, 21. οὐδὲν εὑρίσκοντες. — *nil operis*, 2 Thess. 3, 11. — *nil bonorum*, 2 Cor. 6, 10. — *nil cibi*, Act. 23, 14. 27, 33. — *nil malorum*, Apoc. 2, 10. μηδὲν φοβοῦ, ἃ μέλλεις πάσχειν. — tropice: nihil, *nullius auctoritatis*, ponderis; Gal. 6, 3. μηδὲν ὤν. — c) pro κατὰ μηδὲν, *nulla in re, nihil, nullus*; Marc. 5, 26. μηδὲν ὠφεληθεῖσα. Luc. 4, 35. μηδὲν βλάψαν αὐτὸν, ne laedens quidem illum; — Μηδὲν διακρινόμενος, Act. 10, 20. 11, 12. Jac. 1, 6. 13. Μηδὲν ἀνακρίνοντες, 1 Cor. 10, 25. 27. Μηδὲν ὑστερηκέναι, 2 Cor. 11, 5.

Μηδέποτε, (e μηδὲ et ποτὲ) *haud unquam, nunquam*; 2 Tim. 3, 7.

Μηδέπω, (e μή, δὲ et πω, quodammodo) *nondum*, semel Hebr. 11, 7.

Μῆδος, ου, ὁ, *Medus*, oriundus ex Media. Semel Act. 2, 9. cf. 2 Reg. 17, 6. Dan. 5, 28. Esth. 1, 3. (Medi a מָדַי nomen traxisse dicuntur, Gen. 10, 2. *Joseph.* Antiq. 1, 6. 1. ἀπὸ μὲν τοῦ Μάδου Μαδαῖοι γίνονται ἔθνος, οἳ πρὸς Ἑλλήνων Μῆδοι κέκληνται. Media autem est provincia Asiae (nunc Persarum imperio subiecta), cuius fines erant a septentrione mare Caspium et Araxes fluvius, ab oriente Hyrcania, Parthia et Susiana; ab occidente Assyria et Armenia major, a meridie Persia. Urbs primaria Mediae fuit Ecbatana. vid. *Joseph.* Antiq. 10, 11. 7.

Μηκέτι, (e μή, particula enclit. κα, et ἔτι) *non amplius, non posthac*, ponitur ut μὴ (quod vide) a) in propositionibus relativis et subjectivis: Rom. 15, 23. μηκέτι τόπον ἔχων. 1 Thess. 3, 5. μηκέτι στέγων. Act. 13, 34. μηκέτι μέλλοντα. — b) est optantis, Matth. 21, 19. Marc. 11, 14. Job. 41, 8. — c) jubentis, Marc. 9, 25. Exod. 36, 6. — adhortantis, Joh. 5, 14. 8, 11. (Sir. 21, 1. μὴ προσθῇς μηκέτι.) Rom. 14, 13. Eph. 4, 17. 28. 1 Tim. 5, 23. — interdicentis, Act. 4, 17. 25, 24. — d) sequitur post ἵνα, 2 Cor. 5, 15. Eph. 4, 14. ὥστε, Marc. 2, 2. — εἰς τὸ μηκέτι, 1 Petr. 4, 2. τοῦ μηκέτι δουλεύειν, Rom. 6, 6. 2 Chron. 16, 5. coll. Jos. 22, 33. 3 Macc. 4, 17. Saepius non legitur.

Μῆκος, εος, contr. ους, τὸ, *longitudo*, bis Apoc. 21, 16. — Eph. 3, 18. τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, i. e. magnitudo, multitudo beneficiorum. — LXX. pro אֹרֶךְ Gen. 6, 15. et saepissime.

Μηκύνω, f. υνῶ, (a μῆκος) in longitudinem produco; v. c. orationem, *Herodot.* 2, 35. τὰς ὁδούς, *Xenoph.* mem. 3, 14. 5. — de plantis: *crescere facio*, Jes. 44, 4. ὁ ἐφύ-

τεύςει ὁ κύριος καὶ ἐμήκυνεν, hebr. ויגדל. Medium: *succresco*; sic semel Marc. 4, 27.

Μηλωτὴ, ῆς, ἡ, (a μῆλον, ovis, Homero etiam de capris dictum) *paludamentum* e pelle ovina confectum, *melota*. — In N. T. semel Hebr. 11, 37. de paludamento hirsuto, e pelle *caprina* confecto, quo induti erant in V. T. quidam prophetarum, potissimum Elias, quem apostolus hic in mente habuit. Eius paludamentum in V. T. dicitur אדרת שער toga hirsuta, LXX. μηλωτή, 1 Reg. 19, 13. 19. 2 Reg. 2, 8. 13. 14. alio autem in loco Zach. 13, 4. δέῤῥις τριχίνη. *Josephus* Antiq. 9, 2. 1. Eliani ratione vestium describit ἄνθρωπον δασὺν καὶ ζώνην περιεζωσμένον δερματίνην. Caeterum ἐν μηλωταῖς est: induti paludamento hirsuto. (*Joseph*. Antiq. 18, 6. 7. ἐν τῇ πορφυρίδι, purpurea veste indutus.)

Μὴν, particula transeundi cui inest affirmatio, et proprie est *certo, sane*; potissimum ἡ μὴν, quod est: certissime! verissime! — Semel Hebr. 6, 14. vid. Ἡ μήν.

Μὴν, μηνός, ὁ, 1) *mensis*, Luc. 1, 24. 26. 36. 56. 4, 25. Act. 7, 20. 18, 11. 19, 18. 20, 3. 28, 11. Jac. 5, 17. Apoc. 9, 5. 10. 15. 11, 2. 13, 5. 22, 2. — LXX. saepissime pro חדש, Gen. 7, 11. Judic. 11, 37. passim etiam pro ירח, Exod. 2, 2. 2 Reg. 15, 13. Zach. 11, 8. coll. Sir. 43, 8. μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς (scl. σελήνης) ἐστι. — 2) *novilunium*, ex hebraismo, Galat. 4, 8. Hebr. חדש enim est et mensis, et novilunium. Primus cuiusque mensis dies Judaeis erat festus, cf. Levit. 23, 24 sq. Num. 28, 11. 29, 1. Psal. 81, 3. — Saepius non legitur.

Μηνύω, f. ύσω, 1) *indico*, i. e. a) universe: *notum facio, patefacio*, 1 Cor. 10, 28. — b) sensu forensi, *indico, defero*, Joh. 11, 57. (*Joseph*. Antiq. 4, 8. 16.) — seq. dativo Act. 23, 30. 2 Macc. 3, 7. — (prodo, 2 Macc. 6, 11. 14, 37. 3 Macc. 3, 28. *Joseph*. de bell. 3, 8. 1.) — 2) *significo*, *innuo*, de doctore aliquid verbis innuente, Luc. 20, 37. Saepius non habetur.

Μὴ οὐκ vid. Μή.

Μήποτε, (ποτὲ et μή, quod vide) *haud unquam, non facile, ne forte*. Dicitur ut μή 1) simpliciter negative: *nunquam, non facile*, semel Hebr. 9, 17. sq. indicativo. (*Xenoph*. mem. 1, 4. 6. *Homer*. Odyss. ι, 315.) 2) prohibitive: *ne unquam, ne forte*, diciturque eadem ratione ut μή; vid. Matth. 4, 6. 5, 25. 7, 6. 13, 29. 15, 32. 27, 64. Marc. 14, 2. Luc. 4, 11. 12, 58. 14, 8. 21, 34. Hebr. 2, 1. 3, 12. coll. Exod. 32, 12. Gen. 38, 23. Esdr. 4, 22. — ἵνα μή, Luc. 14, 29. — In locis Matth. 13, 15. Marc. 4, 12. Act. 28, 27. de effectu accipiunt multi: *ita ut non*. — Interdum aliquid omittitur, ad quod μήποτε est referendum, ut Act. 5, 39. ubi ante μήποτε cogitando addendum est: *definite igitur*. Item

Matth. 25, 9. ubi deest vel negatio, vel *φοβούμεθα*. (Alii in posteriori loco explicant: *fortasse*; quo sensu *μήποτε* serioribus scriptoribus dici docere studuerunt *Loesnerus* e Philone p. 56. et *Kypkius* in obss. II. p. 121 sq. Etiam LXX. hoc sensu pro אוּלַי Gen. 24, 5. 50, 15.) — 3) interrogative: *num fortasse*; Luc. 3, 15. Joh. 7, 26. 2 Tim. 2, 25. (Gen. 47, 18. Judic. 3, 24.) — Luc. 14, 12. ubi ante *μήποτε* supplendum est *exspectabundus nunne*. Saepius non legitur.

Μήπω, (*μή* et *πώ*) adverb. *nondum*, Rom. 9, 11. Hebr. 9, 8.

Μήπως, (*μή* et *πῶς*) eadem lege qua *μή*, quod vide, usurpatur, et significat proprie *non aliquo modo*. Est autem 1) conjunctio negativa simpliciter et subjective negans; *nullo modo*, ubi sequitur indicativus, Rom. 11, 21. *μήπως οὐδέ σου φείσεται* (ita enim rectius Griesb. pro *φείσηται*) nullo modo tibi parcebit (scl. ex mea persuasione). — 2) conjunctio prohibitiva, *ne quo modo*, *ne forte*, dass nicht etwa, diciturque de consilio, 1 Cor. 9, 27. Gal. 2, 2. — adhortantis est, 2 Cor. 2, 7. 9, 4. — timentis, *φοβοῦμαι μήπως*, Act. 27, 29. 2 Cor. 11, 3. 12, 20. Gal. 4, 11. — caventis, *βλέπετε μήπ.* 1 Cor. 8, 9. — 3) particula interrogandi: *num forte*, 1 Thess. 3, 5. — Saepius non legitur.

Μηρός, *οῦ*, *ὁ*, *femur*; semel Apoc. 19, 16. (De paludamentis veterum, in quibus literae inscriptae a regione femoris descendebant ad crus et tibiam, vid. *Eichhornii* commentar. ad h. l. *Cicero* in Verr. 4, 43.) — LXX. pro יָרֵךְ Exod. 1, 5. Cant. 3, 8. Jud. 3, 16.

Μήτε, (*μή* et partic. enclitica *τε*) 1) *neque*; *μή* — *μήτε*, Matth. 5, 34 — 36. Apoc. 7, 3. 2 Thess. 2, 2. — *μήτε* — *μήτε*, Matth. 11, 18. Act. 27, 20. Hebr. 7, 6. — *μηδὲν* — *μήτε*, Luc. 9, 3. — *μηδὲ* — *μήτε*, Act. 23, 8. — 2) *ne quidem*, in media oratione, Marc. 3, 20.

Μήτηρ, *έρος*, *τρός*, *ἡ*, hebr. אֵם, matr) *mater*, i. e. a) genitrix, Matth. 1, 18. 2, 11. 10, 35. 19, 12. et saepius. — b) quae loco matris est, Marc. 10, 30. Joh. 19, 27. Rom. 16, 13. *τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ*, i. e. eius matrem quam ut meam ipsius veneror. 1 Tim. 5, 2. *ὡς μητέρας*, ea reverentia, quae matri debetur. — d) *mater stirpis*, *parens*, *Stammutter*; a) propr. Rom. 4, 26. *ἡ δὲ ἄνω κ. τ. λ.* h. e. Hierosolyma coelestis indicat uxorem liberam (Saram), quae est nostra parens, soli quae filium pepererit, ad quem pertinuerunt promissiones, quae simul ad nos spectant. cf. v. 28 — 31. (Alii *μήτηρ* referunt ad *Ἱερουσαλήμ*, et explicant metropolis, patria.) — b) tropice: *parens*, *magistra*, quae auctor est, gignit, producit; Apoc. 17, 5. *βαβυλὼν ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων*. Test. XII. Patr. p. 539. *ἡ πορνεία μήτηρ*

ἑπτὰ πάντων τῶν κακῶν. ib. p. 735. *ἡ δὲ μάχαιρα ἑπτὰ κακῶν μήτηρ ἐστί.* coll. Sir. 40, 1.

Μήτι, (μὴ quod vide, et τὶ) particula 1) *negans; nullo modo;* ita in N. T. videtur accipiendum esse Matth. 7, 16. Joh. 7, 31. — *μήτι γε, nedum,* i. e. multo magis, 1 Cor. 6, 3. — 2) interrogans: *num quid? num fortasse? num?* Matth. 12, 23. 26, 22. 25. Marc. 4, 21. Luc. 6, 39. Joh. 4, 29. 8, 22. 18, 35. 21, 5. Act. 10, 47. 2 Cor. 12, 18. Jac. 3, 11. — *μήτι ἄρα,* num tandem? 2 Cor. 1, 17. — *Εἰ μήτι,* Luc. 9, 13. vid. *Εἰ.* — Saepius non legitur. — LXX. pro הֲ Mal. 3, 8. מָה Gen. 20, 9. אם לא Prov. 3, 30.

Μήτιγε vid. *Μήτι.*

Μήτις, (μὴ et τὶς) *num quis?* Joh. 4, 33. 7, 48.

Μήτρα, ας, ἡ, *matrix, uterus.* Luc. 2, 23. *διανοῖγον μήτραν,* i. e. qui primus nascitur, primogenitus. (cf. Exod. 13, 2. 12.) Rom. 4, 19. — LXX. pro רחם Num. 8, 16. Jer. 1, 5. et רחם Ezech. 20, 6.

Μητραλοίας, attice *μητραλῴας* et *μητραλῴης,* ου, ὁ, (μήτηρ et ἀλοιάω trituro, percutio) *matrem percutiens, matricida,* ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ, ut interpretatur Hesychius. Semel, 1 Tim. 1, 9. (*Lucian.* Tom. III. opp. edit. *Reitz. Aristoph.* nub. v. 1328.)

Μητρόπολις, εως, ἡ, (μήτηρ et πόλις) *metropolis; urbs primaria;* [1 Tim. 6, 23.]

Μιαίνω, f. ανῶ, 1) tingo, cf. Sap. 7, 25. — 2) *polluo, contamino;* LXX. hebr. טָמֵא; a) de pollutione venerea, ubi saepe uterque sensus, et proprius et translatus, spectatur, Jud. v. 8. *σάρκα μὲν μιαίνουσι.* cf. LXX. Ezech. 18, 6. 23, 17. Lib. Henoch. p. 182. (Fabric. Cod. Pseud.) *μιαίνεσθαι ἐν γυναιξί.* ib. p. 189. *μ. ἐν ταῖς θηλείαις.* — b) de pollutione ex lege levitica, Joh. 18, 28. *ἵνα μὴ μιανθῶσι,* ne impuros se redderent. LXX. Levit. 22, 5. 8. 19, 13. 20. — c) de impuritate animi morali: *vitiis contamino,* Tit. 1, 15. (Test. XII. Patr. p. 736. *ὁ ἔχων διάνοιαν καθαράν*) — sensu transitivo: *in vitia conjicio,* peccare facio, Hebr. 12, 15. LXX. pro הֻטַּמָּאָה Deut. 24, 4.

Μίασμα, τος, τὸ, (a *μιαίνω*) 1) tinctura; 2) *inquinamentum,* id quod inquinat, polluit; Levit. 7, 8. Jer. 32, 34. 1 Macc. 13, 50. — In N. T. semel de rebus *libidinem* veneream excitantibus, 2 Petr. 2, 20. *τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου.* cf. v. 18. 22. Eodem sensu Test. XII. Patr. p. 737. *τὰ μιάσματα τῆς γῆς* sunt inquinamenta, res, libidines voluptuosas excitantes. coll. Judith. 9, 2. *οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα.* *Joseph.* Antiq. 2, 3. 3. de caedis culpa.)

Μιασμὸς, οῦ, ὁ, (a *μιαίνω*), — *pollutio, inquinatio;* semel 2 Petr. 2, 10. de concubitu illegali, libidine turpi; eodemque sensu Test. XII. Patr. p. 737. coll. Sap. 14, 26. et

Μιαίνω, Gen. 24, 13. (Test. XII. Patr. p. 583. de idololatria; coll. 1 Macc. 4, 43.)

Μίγμα, τος, τὸ, (a μίγνυμι) *mistura*. Semel Joh. 19, 39. (Sir. 38, 8. μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μίγμα.)

Μίγνυμι, f. μιγνύω, f. μίξω, *misceo*, *permisceo*; a) de rebus; μίγνεσθαί τινι, misceri aliqua re, Apoc. 8, 7. 15, 2. — μετά τινος, permisceri cum aliqua re, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, quorum sanguinem Pilatus, cum sacrificia facerent, profudit, ita ut misceretur cum sanguine victimarum. — b) de hominibus, Psal. 106, 34. Jes. 36, 8. Gen. 30, 40. Prov. 14, 16. Test. XII. Patr. p. 523. τούτοις τοῖς πνεύμασι συμμίγνυται τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.)

Μικρὸς, ά, όν, compar. μικρότερος, *parvus*, LXX. pro מְעַט, קָטֹן f. קָטָן, — et quidem a) de altitudine, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. (Deut. 25, 14. Ezech. 17, 6. μικρὰ τῷ μεγέθει) — b) de quantitate, *exiguus*, 1 Cor. 5, 6. μικρὰ ζύμη. Gal. 5, 9. Jac. 3, 5. coll. Dan. 7, 8. 2 Sam. 17, 20. — sensu translato: μικρὸν, *paululum*, adverbialiter, 2 Cor. 11, 1. 16. (Job. 10, 20. Prov. 6, 10.) — c) de spatio; προελθὼν μικρὸν, paululum progressus, Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. — d) de numero: Luc. 12, 32. τὸ μικρὸν ποίμνιον, (Gen. 30, 30. 47, 9.) nisi est pro ποίμνιον μικρῶν. — e) de aetate, *natu minor, junior*, Marc. 15, 40. (Judic. 6, 15.) et in formula μικρὸς καὶ μέγας, i. e. omnes, Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. 13, 16. 19, 5. 18. 20, 12. vid. Μέγας. — f) de *statura*, Luc. 19, 3. — g) de tempore, *exiguus*, *brevis*; Joh. 7, 33. μικρὸν χρόνον, 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. (Jes. 54, 7.) — ἔτι μικρὸν scl. χρόνον, Joh. 13, 33. 14, 19. (Job. 36, 2. Jes. 28, 10. 13. Exod. 17, 4.) — ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον, perbreve tempus superest, Hebr. 10, 37. (Jes. 26, 20. pro כִּמְעַט רֶגַע. — μετὰ μικρὸν, paulo post, Matth. 26, 37. Marc. 14, 17. (Sap. 15, 8. πρὸ μικροῦ, paulo antea) — μικρὸν, breve tempus, brevi. Joh. 16, 16—19. — h) de dignitate et auctoritate, ubi μικρὸς, quo ad sensum i. q. μαθητὴς, Matth. 10, 42. vel quia μαθηταὶ magistro solent esse juniores, vel quia auctoritate, dignitate sunt minores. Matth. 11, 11. Marc. 9, 42. Luc. 7, 28. 9, 48. — et sensu praegnanti, ut juniores et magistro inferiores simul indicet, Matth. 18, 6. 10. 14. Luc. 17, 2. coll. Zach. 13, 7. Num. 16, 9. 13. Jos. 22, 17. Deut. 1, 17. — Saepius non legitur.

Μίλητος, ου, ἡ, *Miletus*, urbs Joniae maritima, prope Maeandri fluvii ostia, haud procul Epheso sita, oraculo Apollinis celebris, Thaletis patria; hodie *Melasso*. Ter, Act. 20, 15. 17. 2 Tim. 4, 20.

Μίλιον, ίου, τὸ, *milliarium* romanum, spatium mille passuum, efficiens octo stadia graecorum, quinta pars mil-

ἀρχὴ πάντων τῶν κακῶν. ib. p. 735. ἡ δὲ μάχαιρα ἑπτὰ κακῶν μήτηρ ἐστί. coll. Sir. 40, 1.

Μήτι, (μὴ quod vide, et τί) particula 1) *negans; nullo modo*; ita in N. T. videtur accipiendum esse Matth. 7, 16. Joh. 7, 31. — μήτι γε, *nedum*, i. e. multo magis, 1 Cor. 6, 3. — 2) interrogans: *num quid? num fortasse? num?* Matth. 12, 23. 26, 22. 25. Marc. 4, 21. Luc. 6, 39. Joh. 4, 29. 8, 22. 18, 35. 21, 5. Act. 10, 47. 2 Cor. 12, 18. Jac. 3, 11. — μήτι ἄρα, num tandem? 2 Cor. 1, 17. — Εἰ μήτι, Luc. 9, 13. vid. Εἰ. — Saepius non legitur. — LXX. pro הֲ Mal. 3, 8. מָה Gen. 20, 9. אִם לֹא Prov. 3, 30.

Μήτιγε vid. Μήτι.

Μήτις, (μὴ et τὶς) *num quis?* Joh. 4, 33. 7, 48.

Μήτρα, ας, ἡ, *matrix, uterus*. Luc. 2, 23. διανοῖγον μήτραν, i. e. qui primus nascitur, primogenitus. (cf. Exod. 13, 2. 12.) Rom. 4, 19. — LXX. pro רֶחֶם Num. 8, 16. Jer. 1, 5. et רַחַם Ezech. 20, 6.

Μητραλοίας, attice μητραλῴας et μητραλῴης, ου, ὁ, (μήτηρ et ἀλοιάω trituro, percutio) *matrem percutiens, matricida*, ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ, ut interpretatur Hesychius. Semel, 1 Tim. 1, 9. (*Lucian*. Tom. III. opp. edit. *Reitz*. *Aristoph*. nub. v. 1328.)

Μητρόπολις, εως, ἡ, (μήτηρ et πόλις) *metropolis; urbs primaria*; [1 Tim. 6, 23.]

Μιαίνω, f. ανῶ, 1) tingo, cf. Sap. 7, 25. — 2) *polluo, contamino*, LXX. hebr. טִמֵּא; a) de pollutione venerea, ubi saepe uterque sensus, et proprius et translatus, spectatur, Jud. v. 8. σάρκα μὲν μιαίνουσι. cf. LXX. Ezech. 18, 6. 23, 17. Lib. Henoch. p. 182. (Fabric. Cod. Pseud.) μιαίνεσθαι ἐν γυναιξὶ. ib. p. 189. μ. ἐν ταῖς θηλείαις. — b) de pollutione ex lege levitica, Joh. 18, 28. ἵνα μὴ μιανθῶσι, ne impuros se redderent. LXX. Levit. 22, 5. 8. 19. 13. 20. — c) de impuritate animi morali: *vitiis contamino*, Tit. 1, 15. (Test. XII. Patr. p. 736. ὁ ἔχων διάνοιαν καθαράν) — sensu transitivo: *in vitia conjicio*, peccare facio, Hebr. 12, 15. LXX. pro הֻטַּמָּאָה Deut. 24, 4.

Μίασμα, τος, τὸ, (a μιαίνω) 1) tinctura; 2) *inquinamentum*, id quod inquinat, polluit; Levit. 7, 8. Jer. 32, 34. 1 Macc. 13, 50. — In N. T. semel de rebus *libidinem* veneream excitantibus, 2 Petr. 2, 20. τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου. cf. v. 18. 22. Eodem sensu Test. XII. Patr. p. 737. τὰ μιάσματα τῆς γῆς sunt inquinamenta, res, libidines voluptuosas excitantes. coll. Judith. 9, 2. οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα. *Joseph*. Antiq. 4, 3. 3. de caedis culpa.)

Μιασμὸς, οῦ, ὁ, (a μιαίνω), — *pollutio, inquinatio*; semel 2 Petr. 2, 10. de concubitu illegali, libidine turpi; eodemque sensu Test. XII. Patr. p. 737. coll. Sap. 14, 26. et

Μιαίνω, Gen. 34, 13. (Test. XII. Patr. p. 583. de idololatria; coll. 1 Macc. 4, 43.)

Μῖγμα, τος, τὸ, (a *μίγνυμι*) *mistura*. Semel Joh. 19, 39. (Sir. 38, 8. μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μίγμα.)

Μίγνυμι, f. μιγνύω, f. μίξω, *misceo*, *permisceo*; a) de rebus; *μίγνεσθαί τινι*, misceri aliqua re, Apoc. 8, 7. 15, 2. — *μετά τινος*, permisceri cum aliqua re, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, quorum sanguinem Pilatus, cum sacrificia facerent, profudit, ita ut misceretur cum sanguine victimarum. — b) de hominibus, Psal. 106, 34. Jes. 36, 8. Gen. 30, 40. Prov. 14, 16. Test. XII. Patr. p. 523. τούτοις τοῖς πνεύμασι συμμίγνυται τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.)

Μικρὸς, ά, ὸν, compar. *μικρότερος*, *parvus*, LXX. pro מִצְעָר, קָטוֹן f. קָטָן, — et quidem a) de altitudine, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. (Deut. 25, 14. Ezech. 17, 6. μικρὰ τῷ μεγέθει) — b) de quantitate, *exiguus*, 1 Cor. 5, 6. μικρὰ ζύμη. Gal. 5, 9. Jac. 3, 5. coll. Dan. 7, 8. 2 Sam. 17, 20. — sensu translato: *μικρὸν*, *paululum*, adverbialiter, 2 Cor. 11, 1. 16. (Job. 10, 20. Prov. 6, 10.) — c) de spatio; προελθὼν μικρὸν, paululum progressus, Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. — d) de numero: Luc. 12, 32. τὸ μικρὸν ποίμνιον, (Gen. 30, 30. 47, 9.) nisi est pro ποίμνιον μικρῶν. — e) de aetate, *natu minor*, *junior*, Marc. 15, 40. (Judic. 6, 15.) et in formula *μικρὸς καὶ μέγας*, i. e. omnes, Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. 13, 16. 19, 5. 18. 20, 12. vid. *Μέγας*. — f) de *statura*, Luc. 19, 3. — g) de tempore, *exiguus*, *brevis*; Joh. 7, 33. *μικρὸν χρόνον*, 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. (Jes. 54, 7.) — ἔτι μικρὸν scl. χρόνον, Joh. 13, 33. 14, 19. (Job. 36, 2. Jes. 28, 10. 13. Exod. 17, 4.) — ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον, perbreve tempus superest, Hebr. 10, 37. (Jes. 26, 20. pro רֶגַע, כִּמְעַט. — μετὰ μικρὸν, paulo post, Matth. 26, 37. Marc. 14, 17. (Sap. 15, 8. πρὸ μικροῦ, paulo antea) — μικρὸν, breve tempus, brevi. Joh. 16, 16—19. — h) de dignitate et auctoritate, ubi μικρὸς, quo ad sensum i. q. μαθητὴς, Matth. 10, 42. vel quia μαθηταὶ magistro solent esse juniores, vel quia auctoritate, dignitate sunt minores. Matth. 11, 11. Marc. 9, 42. Luc. 7, 28. 9, 48. — et sensu praegnanti, ut juniores et magistro inferiores simul indicet, Matth. 18, 6. 10. 14. Luc. 17, 2. coll. Zach. 13, 7. Num. 16, 9. 13. Jos. 22, 17. Deut. 1, 17. — Saepius non legitur.

Μίλητος, ου, ἡ, *Miletus*, urbs Joniae maritima, prope Maeandri fluvii ostia, haud procul Epheso sita, oraculo Apollinis celebris, Thaletis patria; hodie *Melasso*. Ter, Act. 20, 15. 17. 2 Tim. 4, 20.

Μίλιον, ίου, τὸ, *milliarium* romanum, spatium mille passuum, efficiens octo stadia graecorum, quinta pars mil-

Marii germanici. Semel Matth. 5, 41. (*Strabo.* Geogr. lib. 5. p. 332. lib. 6. p. 425. lib. 7. p. 497. *Polyb.* 34, 11. 8.) *Hesych.*: μίλιον· μέτρον ὁδοῦ σταδίων ἑπτά. οἱ δὲ ποδῶν δ'.

Μιμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (a μῖμος, imitator, mimus) *imitor* seq. accusativo personae f. rei; a) de hominibus, *imitor* aliquem, i. e. eius agendi rationem, mores. 2 Thess. 3, 7. 9. Sap. 15, 9. Test. XII. Patr. p. 692, τὸν κύριον. – b) de rebus est: *agendo exprimo, studiose sequor*, Hebr. 13, 7. τὴν πίστιν. 3 Joh. v. 11. ubi μιμούμενος τὸ κακὸν ibidem dicitur ὁ κακοποιῶν.

Μιμητής, οῦ, ὁ, (a μιμέομαι, perf. μεμίμηται) *imitator*; a) personae, ratione morum, animi, 1 Cor. 11, 1. Eph. 5, 1. 1 Thess. 2, 14. Hebr. 6, 12. — ratione fidei et doctrinae, 1 Cor. 4, 16. 1 Thess. 1, 6. — b) rei, i. e. *studiosus, sectator*, 1 Petr. 3, 13. τοῦ ἀγαθοῦ. coll. v, 11. 12.

Μιμνήσκω, quod a μνάω, unde fut. μνήσω, in memoriam revoco. — Medium 1) praesens μιμνήσκομαι, in mentem revoco mihi, i. e. *recordor, memini*, seq. genitivo, 1 Macc. 6, 12. Jes. 48, 1. 62, 6. (seq. accusat. Sir. 7, 36.); — ex adjuncto: *curam gero alicuius, opem fero, benefacio*, Hebr. 2, 6. (Psal. 8, 4. זָכַר). ib. 13, 2. τῶν δεσμῶν. coll. 3 Esdr. 4, 21. Sir. 23, 18. 15, 8. Gen. 30, 22. — 2) perfect. pass. μέμνημαι, et aor. 1. pass. ἐμνήσθην, LXX. pro זָכַר, a) significatione passiva: *commemoror, mentio fit mei*; Act. 10, 31. αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, (v. 4. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπ. τοῦ θεοῦ. vid. Tob. 12, 15.) Apoc. 6, 19. βαβυλὼν ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ κ. τ. λ. Passive etiam Ezech. 18, 22. et ἀναμνησθῆναι, Num. 10, 9. Psal. 109, 15. — b) ex significatione medii: *memor sum, recordor, memini*, α) seq. genitivo rei, Matth. 26, 75. 23, 42. 24, 8. Act. 11, 16. 1 Cor. 11, 2. 2 Tim. 1, 4. 2 Petr. 3, 2. Jud. v. 17. (Gen. 8, 1. 40, 23. 30, 22. — seq. accusativo! Deut. 8, 2. Exod. 16, 3. Jos. 1, 13.) — Luc. 1, 54. μνησθῆναι ἐλέους pristini amoris recordari; sensus: amorem denuo factis declaro. (Psal. 25, 6. μν. τῶν οἰκτιρμῶν σου, κύριε. Psal. 119, 49. Eodem sensu μν. τῆς διαθήκης, Luc. 1, 72. Exod. 2, 25. Gen. 9, 15.) — Deus peccatorum recordari dicitur, cum in eo est, ut puniat ea, 1 Macc. 5, 4. 6, 12. 2 Macc. 8, 4. Jer. 14, 10. — non autem recordari dicitur Hebr. 8, 12. et 10, 17. ubi condonat; Psal. 25, 7. 79, 8. Jes. 43, 25. Sir. 23, 25. quare οὐ μὴ μνησθήσομαι, LXX. pro אֶזְכֹּר. — β) seq. ὅτι, Matth. 5, 23. 27, 63. Luc. 16, 25. Joh. 2, 17. 22. 12, 16. (Jes. 12, 4. Deut. 5, 15. et 15, 15. — γ) seq. ὡς, Luc. 24, 6. — Saepius non legitur.

Μισέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. pro שָׂנֵא, 1) *odi, odio habeo*; passiv. *odio sum, invisus sum*; — Luc. 19, 14. Joh. 20. 15, 18. 19. 23 — 25. 17, 14. Eph. 5, 29. — Gen. 37,

3. Levit. 26, 17. — Ex adjuncto: *odio prosequor, infesto, persequor*, Luc. 6, 22. 27. Apoc. 17, 16. — Sir. 13, 9. 25, 16. 2 Sam. 5, 8. 22, 18. — Aliis in locis, scil. Matth. 5, 43 sq. 10, 22. 24, 9. 10. Marc. 13, 13. Luc. 1, 71. 21, 17; Joh. 7, 7. Tit. 3, 3. 1 Joh. 2, 9. 11. 3, 13. 15. 4, 20. utraque notio cum odii, tum infestandi spectari videtur. — 2) *improbo, detestor*, Rom. 7, 15. Hebr. 1, 9. Jud. v. 23. Apoc. 2, 6. [15.] 18, 2. μεμισημένος, detestandus. — Deut. 12, 31. 16, 22. Jes. 33, 15. cf. Prov. 22, 14. ubi LXX, pro זעם. — 3) per μείωσιν: *minus diligo, posthabeo, non colo, nihili facio*, Matth. 6, 24. Luc. 14, 26. 16, 13. Joh. 12, 25. Rom. 9, 13. (Malach. 1, 2. 3.) Eodem sensu Gen. 29, 30. 32. Deut. 21, 15. 16. 22, 13. 16. quae loca inprimis videnda sunt. Saepius non legitur.

Μισθαποδοσία, ας, ἡ, (μισθὸς et ἀποδίδωμι) *solutio mercedis promeritae*; — ter in epist. ad Hebr. de Dei remuneratione in utramque partem; igitur de *poena promerita*, c. 2, 2. — de *justo praemio*, c. 10, 35. 11, 26.

Μισθαποδότης, ου, ὁ, (ex iisdem) *mercedem persolvens*. Tantum in Epist. ad Hebr. c. 11, 6. de Deo, *remuneratore* bonorum; μισθαποδότης γίνεται, praemia justa largietur.

Μίσθιος, ία, ον, et μίσθιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a μίσθος) *mercenarius, mercede conductus*. Bis, Luc. 15, 17. 19. — LXX. pro שָׂכִיר Job. 7, 1. Levit. 25, 50. Tob. 5, 1. Sir. 31, 22. 37, 11.

Μισθὸς, οῦ, ὁ, quod datur ex pacto pro opera; 1) *merces, stipendium, salarium*, id quod pro opera ex pacto s. debito solvitur, Rom. 4, 4. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα. Matth. 20, 8. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. Jac. 5, 4. — Gen. 29, 15. Levit. 19, 13. Job. 7, 2. — etiam pecunia soluta ad corrumpendum, Act. 1, 18. Jud. v. 11. μισθοῦ scil. χάριν, pecuniae, lucri causâ. — 2) *fructus laboris, lucrum*, quod sponte nascitur e labore; Joh. 4, 36. ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει. 1 Cor. 3, 8. 14. 2 Joh. v. 8. coll. Ezech. 27, 33. Jer. 31, 16. Hagg. 1, 6. Sir. 51, 30. — Sic etiam in formula ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν, Matth. 6, 2. 5. 16. fructum omnem, scil. quod gloriolam sibi compararunt, perceperunt; nihil praemii praeterea sperare possunt. — Translatum ad *Dei retributionem*; a) in utramque partem de praemiis et poenis, Apoc. 22, 12. (Jes. 40, 10. 62, 11.) — b) de *praemiis*, Matth. 5, 12. 6, 1. Luc. 6, 23. 35. Apoc. 11, 18. Sap. 2. 22. 5, 16. 10, 17. — οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ, Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. (Sir. 2, 18.) — μισθὸς κρόφιμος praemia interpretibus Dei destinata, cf. Dan. 12, 3. 11, 35. — Ex adjuncto: *meritum*, jus praemiorum accipiendorum, Matth. 6, 46. 1 Cor. 9, 17. 18. —

& de poenis. 2 Petr. 2, 13. 15. 2 Macc. 8, 37. — Saepius non legitur.

Μισθόω, ῶ, f. ώσω, loco mercede alteri (*Aelian.* V. H. 6, 1.) — Medium: *conduco, ich miethe, dinge*, bis Matth. 20, 1. 7. — LXX. pro שָׂכַר Deut. 23, 4. 2 Chron. 24, 12. Jud. 9, 4. 1 Macc. 5, 39.

Μίσθωμα, τος, τό, (a μισθόομαι, conduco) 1) merces, qua aliquid vel locatur, vel conducitur. (*Aelian.* V. H. 4, 12.) LXX. de mercede meretricia, cum foeminis Deut. 23, 19. Mich. 1, 7. Prov. 19, 13. Hos. 2, 12. tum viris data, Ezech. 16, 30—32. — 2) *illud ipsum, quod mercede vel locatur vel conducitur*, das Verdungene, Gemiethete; sic in N. T. Act. 28, 30. *de diversorio mercede conducto*, ut nostrum *Miethe*.

Μισθωτός, οῦ, ὁ, (a μισθόω, perf. μεμίσθωται) *mercede conductus, mercenarius*; 1 Macc. 6, 29. δυνάμεις μισθωταί. — In N. T. bis de nautis mercede conductis, Marc. 1, 20. et de pastore mercede conducto, Joh. 10, 12. 13. qui ibidem opponitur pastori domino (dem Eigner) — LXX. pro שָׂכִיר Exod. 12, 45. Levit. 19, 13. 25, 6. 40. Job. 7, 2.

Μιτυλήνη, ης, ἡ, *Mitylene*, urbs primaria insulae Lesbi, Alcaei, Sapphus et Pittaci patria; hodie *Castro*. (vid. *Wineri* bibl. Realwört.) Act. 20, 14. (*Strabo*. XIII. 424.)

Μιχαήλ, ὁ, (hebr. מִיכָאֵל, i. e. quis sicut Deus) *Michaël*, nom. propr. indecl. archangeli (Lib. Henoch. p. 187. in Fabr. Cod. Pseudep. V. T. Dan. 10, 13. *Μιχαὴλ εἷς τῶν ἀρχόντων.*) qui putabatur esse angelus tutelaris Israëlitarum. Dan. 12, 1. Michael haud dubie etiam est angelus Israëlitarum tutelaris qui prolixius describitur in Test. XII. Patr. p. 657 sq. p. 562. cf. *Targum* Cant. 8, 9. ubi Michael רַבְּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, princeps Israëlis dicitur. — Jud. v. 9. vid. Targum Jonath. Deut. 34, 6. — Apoc. 12, 7. vid. Test. XII. Patr. l. l.

Μνᾶ, ᾶς, ἡ, (contract. e *mina*) *mina, libra*. Mina attica continebat centum drachmas, et pondere aequabat 28 Loth. 2 Quent. 69 ¼ Asse, nummo autem XIII, secundum alios XXI, vel etiam XXII ½ imperiales. cf. *Δραχμή*. LXX. interpretes de pondere (1 Macc. 14, 24. 15, 18.) maxime auri et argenti, et usurpant pro hebr. מָנֶה 1 Reg. 10, 17. Esdr. 2, 69. Neh. 7, 71. 72. מָנֶה autem secundum 1 Reg. 10, 17. coll. 2 Chron. 9, 16. centum siclos sacros, at secundum Ezech. 45, 12. quindecim siclos sacros aequabat. Denique 3 Esdr. 5, 45. ponitur pro chald. דַּרְכְּמוֹן, Esdr. 2, 69. *Dareikos persicus*, moneta aurea, quae fere efficiebat quatuor imperiales et duodecim grossos, (1 ½ Ducaten). — Legitur in N. T. Luc. 19, 13—25.

Μνάομαι, vid. *Μιμνήσκω*.

Μνάσων, ωνος, ὁ, *Mnason*, nom. propr. viri, qui Act. 21, 16. commemoratur.

Μνεία, ας, ἡ, — LXX. pro זֵכֶר, *recordatio*, Phil. 1, 3. ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, quotiescunque vestrum recordor. (Jes. 26, 1.) — ἔχειν μνείαν, 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 3. — Sap. 5, 14. Deut. 7, 18. Jer. 31, 20. — *mentio*; μνείαν ποιοῦμαι, mentionem facio, Rom. 1, 9. Eph. 1, 16. 1 Thess. 1, 2. — Psal. 111, 4.

Μνῆμα, ατος, τὸ, (a μνάω s. μιμνήσκω) 1) monumentum quodcunque, quo memoria alicuius posteris servatur; potissimum monumentum sepulchrale; 2) *sepulchrum*, locus ubi conditur corpus mortuum; i. q. μνημεῖον, quod vide. Sic Marc. 5, 3. 5. Luc. 8, 27. 23, 53. 24, 1. Act. 2, 29. 7, 16. Apoc. 11, 9. — LXX. pro קֶבֶר Exod. 14, 11. Num. 33, 16 sq. Jes. 65, 4. et קְבוּרָה Ezech. 32, 23. 25.

Μνημεῖον, ου, τὸ, (ab eodem themate), i. q. μνῆμα, 1) monumentum, Sap. 10, 7.; — *monumentum sepulchrale, cenotaphium*, Luc. 11, 47. 48. οἰκοδομεῖτε μνημεῖα, (coll. Matth. 23, 29.) *Joseph*. Antiq. 13, 6. 6. coll. 1 Macc. 13, 27. — 2) *sepulchrum*, Matth. 8, 28. 27, 52 sq. Marc. 5, 2. 6, 29. Luc. 11, 44. 47. 23, 55. Joh. 5, 28. 11, 17. 19, 41. Act. 13, 29. et passim. — LXX. pro קֶבֶר, Gen. 23, 6. 9. 49, 30. Neh. 2, 3. Jes. 22, 16. Sepulchra judaeorum solebant esse speluncae in rupibus, aut arte aut natura factae, quae vel januis vel saxis, ad arcenda ab iis animalia, claudebantur. Abundat Palaestina speluncis et latibulis in rupibus, quibus cives saepius ad sepulturam, latrones autem et bellantes ad refugium utebantur. cf. 1 Macc. 2, 28 sqq. 1 Sam. 24, 4 sqq.

Μνήμη, ης, ἡ, (a μιμνήσκω, perf. μέμνημαι) *memoria, mentio*. Semel 2 Petr. 1, 15. μνήμην τούτων ποιεῖσθαι. — LXX. pro זֵכֶר, Psal. 30, 4. Prov. 10, 8. Eccl. 9, 5. Sap. 8, 14. 11, 13. 2 Macc. 7, 20.

Μνημονεύω, f. εύσω, (a μνήμων, memor) — LXX. pro זָכַר, 1) *recordor, memor sum, in mentem revoco*; a) seq. genitivo, Luc. 17, 32. Joh. 15, 20. 16, 4. 21. Act. 20, 35. Hebr. 13, 7. Psal. 6, 5. Tob. 4, 27. — b) seq. accusativo, Matth. 6, 9. Marc. 8, 18. (ubi vix probanda videtur Griesbachii interpunctio). 1 Thess. 2, 9. — Exod. 13, 3. 1 Chron. 16, 12. vid. etiam *Μιμνήσκω*. — c) sequente ὅτι, Act. 20, 31. Eph. 2, 11. 2 Thess. 2, 15. cf. *Μιμνήσκω*. — Ex adjuncto ut nostrum: eingedenk seyn, i. e. *curo, cordi mihi est*; in bonam partem Gal. 2, 10. Col. 4, 18. coll. 1 Macc. 12, 11. Tob. 4, 5. — in malam Apoc. 18, 5. de Deo, qui peccatorum recordatur, i. e. ea punit. Vid. *Μιμνήσκω*. — 2) *cogito, perpendo*, Hebr. 11, 22. περὶ τῆς ἐξόδου, de exitu cogitans. Apoc. 2, 5. 3, 3. μνημόνευε, perpende. (Sir. 7, 18. μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ.) — 3) *mentionem facio*, seq. genitiv. 1 Thess.

εἰς σκότος, (Joel. 2, 31.) coll. Psal. 66, 5. Iac. 4, 9. γέλος εἰς πένθος. (Amos. 8, 10. 1 Macc. 9, 41. coll. Dan. 10, 8. — Ex adjuncto: muto in peius, *perverto*, Gal. 1, 7. τὸ εὐαγγέλιον. Sir. 11, 31. τὰ ἀγαθὰ εἰς κακά. Test. XII. Patr. p. 688.: ὁ Βελιὰρ τὸ ἀγαθὸν ἐν πονηρίᾳ (pro εἰς πονηρίαν) μεταστρέφει.

Μετασχηματίζω, f. ίσω, (μετὰ et σχῆμα) 1) *alia forma induo, transfiguro*; Phil. 3, 21. μετασχηματίσει τὸ σῶμα, transmutabit corpus. (De habitu externo *Joseph*. Antiq. 7, 10. 5. μετασχηματίσας αὐτὸν, habitu externo mutato. Sic Symmach. 1 Sam. 28, 8. pro יִתְחַפֵּשׂ, ubi LXX. συνεκαλύψατο καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα.) — Medium: *alia forma induo me, transmuto me, alicuius personam induo*; 2 Cor. 11, 13. μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους, ib. v. 14. εἰς ἄγγελον; ib. v. 15. ὡς διάκονον. Test. XII. Patr. p. 530. „Egregores μετεσχηματίσαντο εἰς ἀνθρώπους. 4 Macc. 9, 22. „igne consumendus ὥσπερ ἐν πυρὶ μετασχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν ὑπέμεινε τὰς στρέβλας. — 2) *transfero*, de figurate dictis, 1 Cor. 4, 6.

Μετατίθημι, f. μεταθήσω, (μετὰ et τίθημι) 1) *transpono, transfero in alium locum*, a) proprie Act. 7, 16. (LXX. pro הִגְלָה Jer. 52, 25—29. Test. XII. Patr. p. 322.) Hebr. 11, 5. ἐνὼχ μετετέθη, scl. πρὸς τὸν θεόν. (LXX. Gen. 5, 24. μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεὸς, hebr. לָקַח. Sir. cap. 44, 16. de eodem Henocho usurpat μετετέθη; *Joseph*. Antiq. 1, 3. 4. ἀνεχώρησε πρὸς τὸ θεῖον. coll. Sap. 4, 10.) — de munere: Hebr. 7, 12. μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, cum transferretur sacerdotium in alium, s. in aliam tribum. (*Joseph*. Antiq. 12, 9. 7. μεταθῆναι τὴν τιμὴν (pontificatum) ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον.) — b) tropice: *sententia, opinione, usu aliquid transfero*, idque in malam partem: *perverto, abutor*; Jud. v. 4. τὴν τοῦ θεοῦ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, qui Dei gratia abutuntur ad lasciviam. — 2) *averto, dimoveo*, a) pr. Deut. 27, 17. ὁ μετατιθεὶς (מַסִּיג) ὅρια τοῦ πλησίου, Hos. 5, 10. cf. Psal. 46, 2. ubi in textu hebr. est מוּט. — tropice, medium: averto me, *descisco*, Gal. 1, 6. μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον. 2 Macc. 7, 24. μεταθέμενος ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων. cf. quae *Kypkius* II. p. 273. e profanis collegit. (Inde etiam: muto sententiam, τὴν γνώμην, *Joseph*. de vita §. 33. cf. *Krebsius* in obss. Flav. p. 316 sqq.) — Saepius non legitur.

Μετέπειτα, adv. *deinde, postea* (ex μετὰ et ἔπειτα post). Semel Hebr. 12, 17. — Judith. 9, 7. 3 Macc. 3, 24. (*Joseph*. Antiq. 6, 4. 6. ταῖς μετέπειτα γενεαῖς.)

Μετέχω, f. μεθέξω, aor. 2. μετέσχον, praet. μετέσχηκα (μετὰ et ἔχω) *particeps sum, particeps fio, percipio*, 1 Cor. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδος τοῦ μετέχειν (ita Griesb.) spe frugum percipiendarum. — seq. genitivo, τῆς ἐξουσίας, 1 Cor. 9, 12. τραπέζης κυρίου, 1 Cor. 10, 21. φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκε, ex

alia fuit tribu, Hebr. 7, 13. — Hebr. 2, 14. cf. Sap. 19, 6. 3 Esdr. 8, 70. μετεχ. ἀνομίας. 2 Macc. 4, 14. 5, 27. — De victu 1 Cor. 10, 30. χάριτι μετέχω fcl. τῆς τροφῆς, cum gratiarum actione edo. Seq. ἐκ: 1 Cor. 10, 17. ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. Hebr. 5, 13. γάλακτος. cf. 3 Esdr. 5, 40. ubi in textu hebr. Esdr. 2, 6. eſt אָכַל.

Μετεωρίζω, f. ίσω, a μετέωρος. Hoc verbum, quod ſemel Luc. 12, 29. μὴ μετεωρίζεσθε, — legitur, multum exercuit interpretes, cum neutra eius ſignificatio, quam habet apud profanos, contextae orationi ſatis conveniat. Vid. *Wolfius* in cur. phil. ad h. l. Quidam enim vertunt: nolite curare quae ſunt μετέωρα, in nubibus, i. e. alta et inutilia appetere. Alii: ne mens vobis distrahatur. Alii: nolite animo evagari et praeſentibus parum intenti nubes et aſtra ſuſpicere. Alii, et quidem plurimi, de animo ſuſpenſo, inter ſpem et metum fluctuante explicant, metaphora ducta a navibus, quae aeſtu maris jactantur. Vix autem doceri poteſt, μετέωρον unquam dici animo fluctuantem, cum in locis hanc in rem excitatis μετέωρος potius eſſe videatur attentus, cupidus, ut haud raro legitur. *Μετέωρος* enim 1) eſt *altus, ſublimis*, Sir. 37, 14. σκοποὶ ἐπὶ μετεώρου καθήμενοι. *Joſeph.* de bell. 5, 9. 3. μετέωρος ὑπεραίρομαι. Diod. Sic. p. 686. edit. Rhodom. τόποι μετέωροι; cui etiam μετέωροι dicuntur, qui in alto mari navigant, p. 448. Inde μετεωρίζεσθαι, *in altum ſe efferre, ſublimem ferri*, LXX. pro הִגְבִּיהַּ Obad. v. 4. ἐὰν μετεωρισθῇς ὡς ἀετός. Mich. 4, 1. pro נִשָּׂא μετεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν. Ezech. 10, 16. 17. 19. pro רוּם. (*Xenoph.* Cyrop. 6, 33. μετεωριζόμενος καπνός.)

2) tropice μετέωρος de animo: *elatus*, i. e. vel, ſenſu bono, ſpe erectus, fiducia elatus (Diod. Sic. p. 433. μετέωροι ταῖς ψυχαῖς) vel, ſenſu malo, fiducia nimia inflatus, ſuperbiens (Diod. Sic. p. 350. μετ. ταῖς ἐλπίσι.) Inde μετεωρισμὸς ſuperbia, audacia inflati animi 2 Macc. 5, 21. et μετεωρίζεσθαι *efferri animo*, i. e. vel erigi ſpe, fiducia, Diod. Sic. p. 359. *Polyb.* 3, 4. et 3, 70. vel altos ſpiritus ducere, nimis turgere, ſuperbire, Diod. Sic. p. 78. 2 Macc. 5, 17. ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν, efferebatur animo. ib. 7, 34. 3 Macc. 6, 5. Pſal. 131, 1. οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν (רָמוּ) οἱ ὀφθαλμοί μου. (*Phil.* lib. 1. de vit. Moſ. p. 632. μετεωρίσας καὶ φονήσας ἡμᾶς τῷ λόγῳ. — De fluviis tumeſcentibus uſurpat Philo lib. 2. vit. Moſ. p. 651., de mari fluctus altos ciente, Diod. Sic. p. 482.) —

3) denique μετέωρος eſt: *attentus, intenſus*, noſtrum: geſpannt, begierig, *valde cupidus*, metaphora deſumta vel ab iis, qui de alto proſpiciunt quaſi ſpeculatores (Sir. 37, 4.), vel quod magis placet, qui oculis ſublatis cupide proſpiciunt, igitur magna cupiditate feruntur. Sic in *Joſephi* de bell. 4, 4. 1. ἔθνος μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα, populus cupidus ſe-

ditionis. ib. 4, 5. 1. μετέωροι τε (cupidi) οἱ ζηλῶται τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. vid. etiam Antiq. 4, 3. 1. et 8, 8. 2. *Polyb.* 3, 78. σπεύδοντες καὶ μετέωροι ὄντες εἰς τὴν πολεμίαν. ib. 5, 42. ἕτοιμος ἦν καὶ μετέωρος στρατεύειν. Inde μετεωρισμὸς ὀφθαλμῶν, Sir. 23, 4. 26, 9. et Teſt. XII. Patr. p. 628. et p. 733. de laſcivia, ſ. vehementia cupiditatum, et μετεωρίζεσθαι, quanquam ita apud profanos vix legatur, eſt: *cupidum eſſe, animum intendere ad aliquid, deſiderio rei ferri.* Luc. 12, 29. igitur eſt: nolite his rebus magnopere intenti eſſe, ſive deſiderio earum abripi. Sic נָשָׂא נֶפֶשׁ eſt valde cupere, valde deſiderare aliquid, Deut. 24, 15. Hoſ. 4, 8. Prov. 19, 18. Jer. 22, 27. 44, 14. (De verbo μετεωρίζειν e profanis potiſſimum conferendi ſunt *Munthius*, *Loesnerus*, *Wolfius* ad Luc. 12, 29. et *Schwarzius* in lex. N. T. ſ. h. v.)

Μετοικεσία, ας, ἡ, (a μετοικέω, ſedem permuto, peregrinor) *ſedis mutatio, peregrinatio*, migratio, qua quis extorris et patria carens in aliqua urbe ſ. terra habitat. Vid. *Munthii* obſſ. p. 1. Sic LXX. pro גָּלוּת, Obad. v. 20. Deinde etiam τὸ migrare tanquam captivum et exulem in peregrina terra; ſic Nah. 3, 10. εἰς μετοικεσίαν πορεύσεται αἰχμάλωτος. Thren. 1, 8. — Inde de *exilio* babylonico, pro גֹּלָה 2 Reg. 24, 16. 1 Chron. 5, 22. Ezech. 12, 11. et quater apud *Matthaeum* c. 1, 11. 12. 17.

Μετοικίζω, f. ίσω, (μετὰ et οἰκίζω habitare facio) *migrare jubeo, transfero in alias ſedes;* bis in N. T. Act. 7, 4. 43. — LXX. pro הִגְלָה 2 Sam. 5, 6. Jer. 22, 12. Amoſ. 5, 27. μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα δαμασκοῦ. coll. Job. 18, 19.

Μετοχή, ῆς, ἡ, (a μετέχω) *participatio; — communio, ſocietas;* 2 Cor. 6, 14. ubi i. q. κοινωνία. Pſalt. Sal. 14, 4. ἐν μετοχῇ ἁμαρτίας αὐτῶν. (LXX. ſed alio ſenſu pro חֶבְרָה, Pſal. 121, 2.) *Heſych.* μετοχή· κοινωνία, σχέσις.

Μέτοχος, ου, ὁ, (a μετοχή) ſeq. genitivo: 1) *particeps;* Hebr. 3, 1. κλήσεως, ib. 6, 4. πνεύματος ἁγίου. ib. 12, 8. — 2) qui eſt in ſocietate alicuius, *ſocius, amicus;* Hebr. 3, 14. μέτοχοι τοῦ χριστοῦ i. e. Chriſtiani, Chriſti adſeclae, ejus gloriae participes. (LXX. pro חָבוּר, Hoſ. 4, 18. μέτοχος εἰδώλων.) Luc. 5, 7. Hebr. 1, 9. et apud LXX. pro חָבֵר Pſal. 45, 9. 119, 63. Eccleſ. 4, 10.

Μετρέω, ῶ, f. ήσω, 1) *metior, dimetior*, τῷ καλάμῳ, fune menſorio, Apoc. 11, 1. 2. 21, 15—17. — LXX. pro מָדַד, τὸ γομὸρ, Exod. 16, 18. coll. Ruth. 3, 15. — τὸ ὕδωρ, Jeſ. 40, 12. — (etiam numero metior, numero, Jer. 33, 22. ἄμμον θαλάσσης. — 2) *emetior*, zumeſſen, *metiendo diſtribuo;* ſic in proverbio, Matth. 7, 2. Marc. 4, 21. Luc. 6, 38. ubi profani dicunt μετρεῖν τὴν ἴσην τινί. — Μετρέομαι, *dimenſum accipio*, ich bekomme zugemeſſen, Marc. 4, 24. *Joſeph.* de bell. 3, 7. 12. et Antiq. 12, 3. 4. — 3) *pondero, expendo,*

LXX. Dan. 5, 28. pro מְנֵא; — judicio expendo, *aestumo*, 2 Cor. 10, 12. *αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες*, i. q. postea *συγκρίνοντες*, de iis, qui se nonnisi secum ipsis (*ἐν ἑαυτοῖς*) comparant et metiuntur. (*Horat.* I. Epist. 7, v. 98. „metiri se suo modulo ac pede".) Test. XII. Patr. p. 713. *ἐμέτρουν ἐμαυτὸν*, de iis qui modeste de se statuunt. Sap. 4, 8. *γῆρας γὰρ τίμιον οὐκ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται*. *Demosth.* 314, 24.: *τῇ γαστρὶ μετροῦντες τὴν εὐδαιμονίαν*.

Μετρητής, *οῦ*, *ὁ*, 1) mensor; 2) *metretes*, *amphora attica*, *cadus*, (LXX. pro בַּת 2 Chron. 4, 5. 3 Esdr. 8, 20. *οἴνου μετρητῶν ἑκατόν*, LXX. Esdr. 7, 22. *οἴνου βατῶν ἑκατόν*) mensura liquidorum, duos et septuaginta sextarios, seu congios duodecim atticos continens. Semel Joh. 2, 6. (*Polyb.* 2, 15. 1. *Demosth.* 1045, 6. *Aelian.* Hist. Anim. 8, 9.) — Amphora romana octo et quadraginta sextarios romanos capiebat.

Μετριοπαθέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *μέτριος*, moderatus, modum tenens, aequus, etiam mediocris; Test. XII. Patr. *ἱκανὸν τὸ μέτριον ἐν δικαιοσύνῃ*, coll. *Xenoph.* memor. 1, 2. 1.) proprie: modum pono motibus animi, moderor affectus vehementiores. Vid. *Kypkii* obss. II. p. 388. et quae ibi e profanis allata sunt. — In N. T. semel Hebr. 5, 2. ubi pontifex Judaeorum dicitur *μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις*. Plurimi vertunt: *moderate fero*, *indulgeo*; sed ita vix de pontifice dici poterat. Alii (vid. *Krebsius* in obss. Flav. p. 371.): *misericordia tangi*, quo sensu utique *Joseph.* arch. 12, 3. 2. et *μετριάζειν*, ib. 5, 7. 7. legi videtur. Sed nec sic pontifici judaeo satis convenit. Fortasse *μετριοπαθεῖν* hic est pro *μετρίως* s. *ἐκ μέτρου παθεῖν* (*σὺν*) *τοῖς ἀγνοοῦσι*, qui *aliquo modo* patitur eadem, quae peccator, qui miseria aliquo modo tangitur aeque ac peccator, qui mortem meruit. Vide, quo modo c. 5, 7. 8. eadem transferuntur in Christum. cf. Phil. 2, 6—8. Hebr. 2, 17. 18. inprimis c. 4, 15. ubi dicitur *πεπειρασμένος κατὰ πάντα*, *χωρὶς ἁμαρτίας*.

Μετρίως, (a *μέτριος*) adv. proprie secundum mensuram, i. e. *modice*, ita ut modus servetur, 2 Macc. 15, 38. (*Xenoph.* Anab. 2, 3. 12.) — *mediocriter*, *parum*, ut nostrum *mässig*; Act. 20, 12. *οὐ μετρίως*. (*Xenoph.* mem. 4, 1. 1.) coll. Joh. 3, 34.

Μέτρον, *ου*, *τὸ*, 1) *mensura*, qua metimur, a) de mensura cava, qua metimur eam explendo, Matth. 7, 2. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. — Matth. 23, 32. *πληρώσατε τὸ μέτρον*; vid. *Ἀναπληρόω* et *Πληρόω*. LXX. pro בַּת 2 Chron. 2, 10. אֵיפָה Levit. 19, 36. Deut. 25, 14. — b) de fune vel baculo messorio, Apoc. 21, 15. *μέτρον* (in textu Griesb.) *κάλαμον χρυσοῦν*. ib. 21, 17. vid. *Ἄνθρωπος*. LXX. pro מִדָּה, קַו, Ezech. 42, 16—19. 2 Reg. 21, 13. Thr. 2, 18. Exod. 26, 2. 8. 36, 8.

13. — Ἐκ μέτρου, adhibita mensura, i. e. *parce*, non largiter, Joh. 3, 34. — 2) mensura, i. e. magnitudo mensura adhibita definita, *proportio*, *modus*, Rom. 12, 3. μέτρον τῆς πίστεως. Eph. 4, 7. 13. 2 Cor. 10, 13. μέτρον τοῦ κανόνος, vid. Κανών. cf. Sap. 11, 20. Job. 38, 5. — Saepius non legitur.

Μέτωπον, ου, τὸ, (ex μετὰ et ὤψ, vultus) *frons*, *die Stirn*, Apoc. 7, 3. 9, 4. 13, 16. 14, 1. 9. 17, 5. 20, 4. 22, 4. — LXX. pro מֵצַח, Exod. 28, 33. Ezech. 9, 4. (Psalt. Sal. 15, 10. τὸ σημεῖον ἀπωλείας ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῶν; contra v. 8. τὸ σημεῖον τοῦ θεοῦ ἐπὶ δικαίους εἰς σωτηρίαν.)

Μέχρι, etiam μέχρις, (et sic bis in N. T. Hebr. 12, 4. et Marc. 13, 30.) adverb. *terminum ad quem*, et quidem certum et definitum, qui certis finibus circumscribitur (cum ἄχρι contra terminum minus definitum indicet, quod vero discrimen non ubique servatur), indicans; *usque ad*, et cum verbis: *usque dum*. Dicitur a) de termino *temporis* ad quem, Matth. 13, 30. μέχρι θερισμοῦ. Act. 20, 7. Hebr. 9, 10. 1 Tim. 6, 14. μέχρι τῆς ἐπιφανείας. Hebr. 3, 6. 14. μέχρι τέλους, (ἄχρι τέλους, Hebr. 6, 11. Apoc. 2, 26. 1 Cor. 1, 8. ἕως τέλους.) Μέχρι τῆς σήμερον, usque ad diem, qui nunc est, Matth. 11, 23. 28, 15. (ἄχρι, 2 Cor. 3, 14. LXX. amant dicere ἕως τῆς σήμερον). — Ἀπὸ — μεχρὶ, Act. 10, 30. Rom. 5, 14. ἀπὸ Ἀδὰμ — μέχρι Μωσέως, ab Adamo ad Mosen usque regnavit mors, suppl. μὴ ὄντος νόμου, sine lege mosaica. — Μέχρις οὗ scl. χρόνου, ὅτε, usque ad illud tempus, quo, i. e. usque dum, Marc. 13, 30. (ἄχρις οὗ, 1 Cor. 11, 26. 15, 25. Gal. 3, 19.) Eph. 4, 13. μέχρι καταντήσωμεν. — LXX. Psal. 105, 19. μέχρι τοῦ ἐλθεῖν, hebr. עַד עֵת Job. 8, 2. μέχρι τίνος, quousque. ib. 18, 2. *Joseph.* Antiq. 12, 3. 3. ἀτέλεσιν εἶναι μέχρι τριῶν ἐτῶν, in triennium, pro quibus §. 4. dixit. ἐπ' ἔτη δέκα. (Dicitur etiam ut ἄχρι de duratione, quam diu, *Joseph.* Antiq. 10, 2. 2. μέχρις τῆς αὐτῆς ζωῆς. ib. 6, 11. 9. Job. 32, 12.) — b) de termino *loci* ad quem, Rom. 15, 19. ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ — μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ. (Job. 38, 11. μέχρι τούτου ἐλεύσῃ.) — c) de termino *fati*, ad quem, Phil. 2, 8. μέχρι θανάτου, ita ut mortem subiret. Phil. 2, 30. μέχρι θανάτου ἤγγισε, morti proximus fuit. 2 Tim. 2, 9. κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ita ut vincula patiar. Hebr. 12, 4. μέχρις αἵματος, ut mortis discrimina subiretis. 2 Macc. 13, 14. ἀγωνίσασθαι μέχρι θανάτου περὶ νόμων. (ἄχρι θανάτου, Apoc. 2, 10. 12, 11.) — Saepius non legitur.

Μὴ, primum particula negandi, *non*; deinde conjunctio prohibitiva, *ne*, et denique particula interrogandi, *num?* Differt ab altera particula negandi, οὐ, etiam in compositis οὐδὲ, μηδὲ, οὔπως, μήπως et aliis, ita, ut 1) οὐ absolute s. categorice neget, μὴ autem conditionatim; 2) οὐ

objective, de iis quae in se spectantur, μὴ autem subjective de rebus, quatenus cogitantur sive habentur, dicatur; sive οὐ de re ipsa, μὴ de cogitatione rei ponatur. Vid. de usu τοῦ μὴ, eiusque discrimine ab οὐ grammaticorum libros, scl. *Matthiae* gramm. §. 608. *Rostii* gramm. p. 485. *Buttmann* gramm. §. 135. *Wineri* gramm. p. 127 sqq. — Μὴ igitur ponitur

I) simpliciter tanquam *particula negandi*,

1) ubi *conditionatim* negat, et vel conditionem rei addit, vel negationem restringit et certis quasi finibus includit; a) *universe*, ubi e contexta oratione conditio patet; Luc. 13, 11. μὴ δυναμένη, scl. ob morbum, igitur ad tempus. Rom. 14, 21. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα scl. si offenditur alter. 1 Cor. 7, 1. καλὸν γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι, scl. in hoc rerum statu. 2 Cor. 3, 14. μὴ ἀνακαλυπτόμενον, scl. in plurimis. 1 Tim. 1, 20. ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν, scl. apostolum. — b) cum *particulis conditionalibus* εἰ, ἐὰν, Joh. 15, 4. 5. 24. Jac. 2, 17. vid. Εἰ et Ἐάν. (Ubi autem εἰ est pro quod, dass, et rem ipsam indicat, sequitur οὐ, ut Matth. 26, 24. Marc. 14, 21.) — Sic etiam ubi quae sequuntur a praecedente particula conditionali pendent; Jac. 2, 14. ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ. Marc. 12, 19. ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ — καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ. Luc. 11, 36. Matth. 22, 24. 1 Cor. 13, 1—3. Etiam ubi propositio antecedens in se est conditionalis et in conditionalem resolvi potest; Luc. 10, 10. 1 Joh. 2, 4. Jac. 4, 17. — c) cum *participio*, ubi hoc resolvi potest in verbum finitum cum εἰ, ἐὰν, καίπερ, ὅτι; — saepissime, v. c. Matth. 1, 19. μὴ θέλων, cum nollet. c. 18, 25. μὴ ἔχοντος, cum non haberet. Luc. 7, 30. μὴ βαπτισθέντες, dum nollent baptizari. Act. 9, 26. μὴ πιστεύοντες cum vix crederent. Joh. 20, 29. οἱ μὴ ἰδόντες, quanquam non vident. Rom. 9, 30. vid. praeterea Matth. 3, 10. 7, 19. 26. 13, 19. Marc. 2, 4. 8, 1. Luc. 2, 45. 11, 24. Joh. 12, 47. Rom. 2, 14. 4, 19. 1 Cor. 11, 29. 2 Cor. 5, 19. Hebr. 4, 2. — Matth. 22, 29. μὴ εἰδότες, tanquam inscii. Phil. 3, 9. μὴ ἔχων, non, qui habeam, — d) jungitur μὴ *relativis*, si haec non ad certum hominem vel certum numerum aliquem referuntur, sed indefinite ponuntur. Marc. 6, 11. ὅσοι ἂν μὴ δέξονται. Marc. 11, 23. ὃς ἂν — μὴ διακριθῇ. Luc. 8, 18. ὃς ἂν μὴ ἔχῃ. Luc. 9, 5. ὅσοι ἂν μὴ. Apoc. 13, 15. Act. 3, 23. ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ. Sic etiam cum *articulo*, ubi hic ponitur pro relativo *quisquis*, πᾶς, ὅ, — sic πᾶς ὁ μὴ, 1 Joh. 3, 10. 4, 3. et simpliciter ὁ μὴ ibid. v. 14. 4, 8. 20. 5, 10. πάντες οἱ μὴ, 2 Thess. 2, 12. Saepius autem articulus solus legitur. Rom. 14, 22. μακάριος ὁ μὴ. ib. 14, 3. ὁ μὴ ἐσθίων ib. v. 6. ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ οὐ φρονεῖ. — καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει. vid. etiam Joh. 10, 1. 12, 48. 14, 24. Matth. 12, 30. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ. Luc. 11, 23.

1 Cor. 7, 29—31. 38. 2 Theff. 1, 8. 2 Petr. 1, 9. [Solent vero etiam noftri οὗ cum ὃς, ὅστις, πᾶς, ὃς conjungere; vid. Matth. 13, 12. Marc. 4, 25. Marc. 9, 40. Luc. 9, 50. Luc. 14, 27. Matth. 10, 38. Luc. 14, 33.] — e) *participia cum articulo*, cum foleant accuratius definire fubjecti qualitatem, μὴ fibi adjungunt ubi negant; Matth. 10, 28. *ἀπὸ τῶν — τὴν ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι*. c. 18, 13. *τοῖς μὴ πεπλανημένοις*. 25, 29. *τοῦ μὴ ἔχοντος*. vid. etiam Luc. 3, 11. 12, 48. 19, 27. Joh. 3, 18. Rom. 4, 17. 8, 4. 10, 20. 2 Cor. 5, 21. *τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν*. Rom. 1, 28. *τὰ μὴ καθήκοντα*. Gal. 4, 8. *τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς*. Hebr. 7, 6. *ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος*. 1 Theff. 4, 5. *τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεὸν* (Gal. 4, 8. *οὐκ εἰδότες τὸν θεόν*). Quibus in locis in vi particulae μὴ non argutandum effe videtur. Paffim enim noftri participiis μὴ jungunt, fermonis communis ut videtur confuetudine ducti, neque fingulari aliqua fenfus ratione habita; v. c. Luc. 18, 2. *τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος*, et poftea v. 4.: *εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρ. οὐκ ἐντρ.* Similiter Matth. 13, 12. Marc. 4, 21. *ὅστις δὲ οὐκ ἔχει*, fed Matth. 25, 29. et Luc. 19, 26. *ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος*; et Marc. 9, 40. Luc. 9, 50. *ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν*, fed Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. *ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ*. Idem. Marc. 12, 20. *οὐκ ἀφῆκε σπέρμα*, et Matth. 22, 25. *μὴ ἔχων σπέρμα*. — f) eadem de caufa *infinitivis cum articulo* μὴ jungi folet; Jac. 4, 12. *διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι*. Rom. 11, 8. *ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν*. 14, 13. *τὸ μὴ τιθέναι*. Matth. 13, 5. *ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλὴν — διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς*. eadem leguntur Marc. 4, 5. 6. — Porro μὴ fimpliciter negat

2) ubi *fubjective*, i. e. ex *opinione alicuius eiusque perfuafione negatur*; a) *univerfe*; *λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν*, Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 23, 8. — Marc. 12, 14. *δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν*. Joh. 6, 64. *εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες, οἳ οὐ πιστεύουσιν· ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες*, ubi in pofteriori propofitione, quia eft fubjectiva, recte legitur μὴ, non οὐ. Luc. 22, 34. *ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι*. Act. 25, 27. *ἄλογόν μοι δοκεῖ, μὴ*. ib. 15, 19. *κρίνω μὴ παρενοχλεῖν*. ib. v. 38. 1 Cor. 1, 28. *τὰ μὴ ὄντα*, fcl. ex aliorum opinione. Gal. 5, 13. 1 Joh. 5, 16. *μὴ πρὸς θάνατον*, i. e. peccatum quod non habendum eft peccatum *πρὸς θαν.* 1 Cor. 4, 7. *ὡς μὴ λαβών*. ib. 4, 18. 2 Cor. 10, 4. — b) cum *verbis ἔδει, καθήκει* jungitur μὴ, quia ad commune judicium de honefto bonoque fpectant, Matth. 23, 23. Luc. 11, 42. Act. 25, 24. 27, 21. Rom. 1, 28. 1 Tim. 3, 3. 6. 8. 5, 13. Tit. 1, 11. — c) ubi *voluntas, confilium*, etiam *debitum ex alterius voluntate* exprimitur; Act. 4, 20. *οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς μὴ λαλεῖν*. Rom. 13, 3. *θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι*. Hebr. 12, 27. *τὰ μὴ σαλευόμενα* fcl. ex Dei decreto. Luc. 1, 20. *ἔσῃ*

σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι. Luc. 2, 26. 21, 14. Rom. 15, 1. — d) ubi *quod fieri* aut *potest* aut *non potest ex sententia loquentis*, exprimitur, Luc. 17, 1. *ἀνένδεκτόν ἐστι, τοῦ μὴ ἐλθεῖν.* 1 Theff. 2, 15. *θεῷ μὴ ἀρεσκόντων*, qui nullo modo placere Deo possunt. 2 Cor. 4, 18. *τὰ μὴ βλεπόμενα.* Col. 2, 18. *ἃ μὴ ἑώρακεν*, quae conspicere non potuit. — *ὥστε μὴ, ita ut vix*, Matth. 8, 28. Marc. 3, 20. 1 Cor. 1, 7. 2 Cor. 3, 7. 1 Theff. 1, 8. — Subjective etiam ponitur μὴ

II) tanquam *conjunctio prohibitiva, ne*, cum in quavis prohibitione sit spectanda voluntas subjectiva prohibentis. Sequitur igitur

1) post verba *jubendi, monendi, vetandi, impediendi; παραιτεῖν μὴ*, Hebr. 12, 19. — *λέγω* (praecipio) *μὴ*, i. e. veto, Matth. 5, 34. 39. Act. 21, 4. 21. Rom. 2, 21. 22. 12, 3. — *γράφω μὴ*, 1 Cor. 5, 9. 11. — *παραγγέλλειν μὴ*, Act. 1, 4. 4, 18. 5, 28. 40. 1 Tim. 1, 3. — *παρακαλέω μὴ*, Act. 9, 38. 19, 31. 21, 12. 2 Cor. 6, 1. — *κωλύειν τοῦ μὴ*, Act. 10, 47. — *καταπαύειν* s. *παύειν τοῦ μὴ*, Act. 14, 18. 1 Petr. 3, 10. — *κρατέομαι τοῦ μὴ*, Luc. 24, 16. *χρηματιζ. μὴ*, Matth. 2, 12. —

2) jungitur verbis *videndi, providendi, cavendi, timendi, ne; βλέπετε μὴ*, Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. et saepius. *σκόπει μὴ*, Luc. 11, 35. — *ὁρᾶτε μὴ*, Matth. 18, 10. 24, 6. 1 Theff. 5, 15. et *ὅρα μὴ* absolute, Apoc. 19, 10. 22, 9. vid. Ὁράω. — *προσέχετε μὴ*, Matth. 6, 1. *ἐπισκοποῦντες μὴ*, Hebr. 12, 15. 1 Petr. 5, 2. — *γρηγορεῖτε μὴ*, Marc. 13, 36. — *φοβοῦμαι, εὐλαβέομαι μὴ*, Act. 27, 17. 2 Theff. 2, 1. 2. 2 Cor. 12, 20. 21. —

3) ponitur μὴ in *optandi formulis*, Joh. 13, 9. 18, 14. 2 Cor. 9, 7. Phil. 2, 4. 2 Tim. 4, 16. post verba *precandi, rogandi*, Luc. 4, 42. 22, 40. 2 Cor. 10, 2. 13, 17. Eph. 3, 13. jungiturque *imperativis*, item *optativis, conjunctivis*, si sunt jubentis, hortantis, optantis, Matth. 1, 20. *μὴ φοβηθῇς.* 3, 9. *μὴ δόξητε.* 5, 17. *μὴ νομίσητε.* 6, 2. *μὴ σαλπίσῃς.* v. 3. *μὴ γνώτω.* Luc. 20, 16. *μὴ γένοιτο.* Act. 1, 20. *μὴ ἔστω*, — et sexcenties. — Interdum simpliciter ponitur in eiusmodi propositionibus pro *μηδὲ*, Matth. 10, 10. Marc. 6, 8. Luc. 10, 4. Rom. 13, 13. — Legitur etiam μὴ ubi praecepta Dei laudantur, Marc. 10, 19. *μὴ φονεύσῃς. μὴ κλέψῃς.* Jacob. 2, 11. Cum vero haec etiam tanquam praecepta absoluta cogitari possint, usurpatur etiam οὐ cum indicativo, ut Matth. 5, 21. 27. 33. Rom. 13, 9. ut apud LXX. Exod. 20, 14. 15. —

4) legitur in propositionibus, quae *consilium* exprimunt, et quidem a) cum *ἵνα*, — *ἵνα μὴ* ne, Matth. 26, 5. Luc. 8, 10. Joh. 3, 16. etc. Vid. Ἵνα. — etiam b) ubi μὴ pendet ab *ἵνα* in antecedenti oratione, Matth. 5, 29. 30. Marc. 4, 12. Joh. 11, 50. Act. 27, 42. 1 Cor. 1, 10. 2 Cor. 4, 7. et saepius; c) *ὅπως μὴ*, Matth. 6, 18. Luc. 16, 26. Act. 20, 16. 1 Cor. 1,

29. — d) εἰς τὸ μὴ, 1 Cor. 10, 6. 2 Cor. 4, 4. 1 Petr. 3, 7. — e) πρὸς τὸ μὴ, Luc. 18, 1. 2 Cor. 3, 13. 1 Theff. 2, 9. 2 Theff. 3, 8. — f) τοῦ μὴ, Hebr. 11, 5.

Subjective ponitur III) *tanquam particula interrogandi*, feq. conjunctivo, optativo et indicativo: *num*, noftrum: *denn etwa*; Matth. 7, 9. μὴ λίθον ἐπιδώσει. ib. v. 10. Luc. 11, 11 fq. Matth. 9, 15. μὴ δύνανται, debentne ex veftra opinione? Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. 17, 9. Joh. 3, 4. 4, 12. 7, 35. Rom. 3, 3. 5. 1 Cor. 1, 13. Jac. 3, 12. et faepius. — etiam abfolute καὶ μὴ, Rom. 3, 8. 9, 14. — *Μὴ οὐκ*, num non? Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 9, 4. 5. —

Οὐ μὴ vid. in *Οὐ*. — *Εἰ μὴ*, in *Εἰ*. — *Ἐὰν μὴ* in *Ἐὰν*. — *Ἵνα μὴ* in *Ἵνα*.

Μήγε, vid. in *Εἰ* et *Γέ*.

Μηδαμῶς, (ex μὴ, δὲ et ἀμὸς, aliquis) *minime*, *nequaquam*, *abfit*; bis Act. 10, 14. 11, 8. — LXX. pro חָלִילָה Gen. 18, 25. 1 Sam. 2, 32. 20, 2. 9. coll. Ezech. 4, 14. 20, 49. Jon. 1, 14.

Μηδὲ, (ex μὴ et δὲ) conjunctio ab οὐδὲ ita diftinguenda ut μὴ ab οὐ. Vid. *Μή*. Sequitur plerumque praecedens μὴ, etiam μηδεὶς, Luc. 3, 14. 1 Tim. 5, 22. femel μήπω, Rom. 9, 11. Significat 1) *neque*, et quidem a) ubi fimpliciter negat, et eft pro *et non*, Matth. 10, 14. 22, 29. Marc. 6, 11. 12, 24. Rom. 9, 11. 2 Cor. 4, 2. 2 Tim. 1, 8. 1 Petr. 3, 14. et paffim. — b) ubi prohibet, *neque*, i. e. *et ne*, Matth. 6, 25. 7, 6. 10, 9. 10. Marc. 8, 26. 13, 11. 1 Joh. 2, 15. et paffim. Cum imperativis verti poteft: *noli*, *nolite*, Matth. 23, 10. 1 Cor. 10, 7—10. — etiam in ἀποδόσει pro καὶ μὴ, 2 Theff. 3, 10. εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. Sic etiam Rom. 9, 11. μηδὲ πραξάντων effe videtur, cum igitur non poffent patrare. —

2) *ne quidem*, fi in media propofitione legitur, Marc. 2, 2. ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν. 1 Cor. 5, 11. τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. Eph. 5, 3.

Μηδεὶς, μηδεμία, μηδὲν, (ex μηδὲ et εἷς) *nec ullus*, *nullus*, *nemo*; neutrum *nihil*. Differt ab οὐδεὶς ut μὴ ab οὐ; vid. *Μή*. — Primum negat *conditionatim* et *fubjective*, Joh. 8, 10. μηδένα θεασάμενος. Act. 13, 28. μηδεμίαν αἰτίαν. vid. Act. 9, 7. 10, 28. 11, 19. 19, 40. 24, 23. 25, 17. et paffim. — Deinde *prohibitive*; Matth. 8, 4. ὅρα, μηδενὶ εἴπῃς. 9, 30. Marc. 1, 44. Luc. 3, 14. 5, 14. 10, 4. et faepius. — Cum ἵνα conjunctum Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 6, 8. 7, 36. 2 Cor. 7, 9. Tit. 3, 13. — In propofitione *optativa* Marc. 11, 14. ubi Griesb. repofuit pro οὐδείς. — *Iteratum*: Rom. 13, 8. μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, nemini quidquam debete. 2 Cor. 6, 3. μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, neminem in ulla re offendentes. Phil. 1, 28. — *Μηδὲν* a) *adjective*, Act. 16, 28.

μηδὲν κακόν. Act. 19, 36. μηδὲν πράττετε. Luc. 3, 13. μηδὲν πλέον nil ultra, ne plus. Act. 15, 28. coll. 21, 25. ubi μηδὲν τοιοῦτον. Act. 23, 29. — b) absolute: *nihil caussae*, Matth. 27, 19. μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ. — *nil culpae*, Act. 4, 21. οὐδὲν εὑρίσκοντες. — *nil operis*, 2 Thess. 3, 11. — *nil bonorum*, 2 Cor. 6, 10. — *nil cibi*, Act. 23, 14. 27, 33. — *nil malorum*, Apoc. 2, 10. μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. — tropice: nihil, *nullius auctoritatis*, ponderis; Gal. 6, 17. μηδὲν ὤν. — c) pro κατὰ μηδέν, *nulla in re*, *nihil*, *nullus*; Marc. 5, 26. μηδὲν ὠφεληθεῖσα. Luc. 4, 35. μηδὲν βλάψαν αὐτόν, ne laedens quidem illum; — Μηδὲν διακρινόμενος, Act. 10, 20. 11, 12. Jac. 1, 6. 13. Μηδὲν ἀνακρίνοντες, 1 Cor. 10, 25. 27. Μηδὲν ὑστερηκέναι, 2 Cor. 11, 5.

Μηδέποτε, (e μηδὲ et ποτὲ), *haud unquam*, *nunquam*; 2 Tim. 3, 7.

Μηδέπω, (e μή, δὲ et πω, quodammodo) *nondum*, semel Hebr. 11, 7.

Μῆδος, ου, ὁ, *Medus*, oriundus ex Media. Semel Act. 2, 9. cf. 2 Reg. 17, 6. Dan. 5, 28. Esth. 1, 3. (Medi a מָדַי nomen traxisse dicuntur, Gen. 10, 2. *Joseph.* Antiq. 1, 6. 1. ἀπὸ μὲν τοῦ Μάδου Μαδηνοὶ γίνονται ἔθνος, οἱ πρὸς Ἑλλήνων Μῆδοι κέκληνται. Media autem est provincia Asiae (nunc Persarum imperio subjecta), cujus fines erant a septentrione mare Caspium et Araxes fluvius, ab oriente Hyrcania, Parthia et Susiana; ab occidente Assyria et Armenia major, a meridie Persia. Urbs primaria Mediae fuit Echatana. vid. *Joseph.* Antiq. 10, 11. 7.

Μηκέτι, (e μή, partic. enclit. κε, et ἔτι) *non amplius*, *non posthac*, ponitur ut μή (quod vide) a) in propositionibus relativis et subjectivis; Rom. 15, 23. μηκέτι τόπον ἔχων. 1 Thess. 3, 5. μηκέτι στέγων. Act. 13, 34. μηκέτι μέλλοντα. — b) est optantis, Matth. 21, 19. Marc. 11, 14. Job 41, 8. — c) jubentis, Marc. 9, 25. Exod. 36, 6. — adhortantis, Joh. 5, 14. 8, 11. (Sir. 21, 1. μὴ προσθῇς μηκέτι) Rom. 14, 13. Eph. 4, 17. 28. 1 Tim. 5, 23. — interdicentis; Act. 4, 17. 25, 24. — d) sequitur post ἵνα, 2 Cor. 5, 15. Eph. 4, 14. ὥστε, Marc. 2, 2. — εἰς τὸ μηκέτι, 1 Petr. 4, 2. τοῦ μηκέτι δουλεύειν, Rom. 6, 6. 2 Chron. 16, 5. coll. Jos. 22, 33. 3 Macc. 4, 17. Saepius non legitur.

Μῆκος, εος, contr. ους, τό, *longitudo*. bis Apoc. 21, 16. — Eph. 3, 18. τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, i. e. magnitudo, multitudo beneficiorum. — LXX. pro אֹרֶךְ Gen. 6, 15. et saepissime.

Μηκύνω, f. υνῶ, (a μῆκος) in longitudinem produco; v. c. orationem, *Herodot.* 2, 35. τὰς ὁδούς, *Xenoph.* mem. 3, 14. 5. — de plantis, *crescere facio*, Jes. 44, 4. ὁ ἐφύ-

τεύσει ὁ κύριος καὶ ἐμήκυνεν, hebr. גָּדַל. Medium: *succresco*; sic semel Marc. 4, 27.

Μηλωτή, ῆς, ἡ, (a μῆλον, ovis, Homero etiam de capris dictum) *paludamentum* e pelle ovina confectum, *melota*. — In N. T. semel Hebr. 11, 37. de paludamento hirsuto, e pelle *caprina* confecto, quo induti erant in V. T. quidam prophetarum, potissimum Elias, quem apostolus hic in mente habuit. Eius paludamentum in V. T. dicitur אַדֶּרֶת שֵׂעָר toga hirsuta, LXX. μηλωτή, 1 Reg. 19, 13. 19. 2 Reg. 2, 8. 13. 14. alio autem in loco Zach. 13, 4. δέῤῥις τριχίνη. *Josephus* Antiq. 9, 2. 1. Eliani ratione vestium describit ἄνθρωπον δασὺν καὶ ζώνην περιεζωσμένον δερματίνην. Caeterum ἐν μηλωταῖς est: induti paludamento hirsuto. (*Joseph.* Antiq. 18, 6. 7. ἐν τῇ πορφυρίδι, purpurea veste indutus.)

Μήν, particula transeundi cui inest affirmatio, et proprie est *certo*, *sane*; potissimum ἦ μήν, quod est: certissime! verissime! — Semel Hebr. 6, 14. vid. Ἦ μήν.

Μήν, μηνός, ὁ, 1) *mensis*, Luc. 1, 24. 26. 36. 56. 4, 25. Act. 7, 20. 18, 11. 19, 18. 20, 3. 28, 11. Jac. 5, 17. Apoc. 9, 5. 10. 15. 11, 2. 13, 5. 22, 2. — LXX. saepissime pro חֹדֶשׁ, Gen. 7, 11. Judic. 11, 37.; passim etiam pro יֶרַח, Exod. 2, 2. 2 Reg. 15, 13. Zach. 11, 8. coll. Sir. 43, 8. μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς (scl. σελήνης) ἐστι. — 2) *novilunium*, ex hebraismo, Galat. 4, 8. Hebr. חֹדֶשׁ enim est et mensis, et novilunium. Primus cuiusque mensis dies Iudaeis erat festus, cf. Levit. 23, 24 sq. Num. 28, 11. 19, 1. Psal. 81, 3. — Saepius non legitur.

Μηνύω, f. ύσω, 1) *indico*, i. e. a) universe: *notum facio*, *patefacio*, 1 Cor. 10, 28. — b) sensu forensi, *indico*, *defero*, Joh. 11, 57. (*Joseph.* Antiq. 4, 8. 16.) — seq. dativo Act. 23, 30. 2 Macc. 3, 7. — (*prodo*, 2 Macc. 6, 11. 14, 37. 3 Macc. 3, 28. *Joseph.* de bell. 3, 8. 1.) — 2) *significo*, *innuo*; de doctore aliquid verbis innuente, Luc. 20, 37. Saepius non habetur.

Μὴ οὐκ vid. Μή.

Μήποτε, (ποτέ et μή, quod vide) *haud unquam*, *non facile*, *ne forte*. Dicitur ut μή 1) simpliciter negative: *nunquam*, *non facile*; semel Hebr. 9, 17. sq. indicativo. (*Xenoph.* mem. 1, 4. 6. *Homer.* Odyss. 6, 315.) 2) prohibitive: *ne unquam*, *ne forte*, diciturque eadem ratione ac μή; vid. Matth. 4, 6. 5, 25. 7, 6. 13, 29. 15, 32. 27, 64. Marc. 14, 2. Luc. 4, 11. 12, 58. 14, 8. 21, 34. Hebr. 2, 1. 3, 12. coll. Exod. 32, 12. Gen. 38, 23. Esdr. 4, 22. — ἵνα μή, Luc. 14, 29. — In locis Matth. 13, 15. Marc. 4, 12. Act. 28, 27. de effectu accipiunt multi: *ita ut non*. — Interdum aliquid omittitur, ad quod μήποτε est referendum, ut Act. 5, 39. ubi ante μήποτε cogitando addendum est: *desinite igitur*. Item

Matth. 25, 9. ubi deest vel negatio, vel φοβούμεθα. (Alii in posteriori loco explicant: *fortasse*; quo sensu μήποτε sērioribus scriptoribus dici docere studuerunt *Loesnerus* e Philone p. 56. et *Kypkius* in obss. II. p. 121 sq. Etiam LXX. hoc sensu pro אוּלַי Gen. 24, 5. 50, 15.) — 3) interrogative: *num fortasse*; Luc. 3, 15. Joh. 7, 26. 2 Tim. 2, 25. (Gen. 47, 18. Judic. 3, 24.) — Luc. 14, 12, ubi ante μήποτε supplendum est *exspectabundus num ne*. Saepius non legitur.

Μήπω, (μὴ et πώ) adverb. *nondum*, Rom. 9, 11. Hebr. 9, 8.

Μήπως, (μὴ et πῶς) eadem lege qua μή, quod vide, usurpatur, et significat proprie *non aliquo modo*. Est autem 1) conjunctio negativa simpliciter et subjective negans; *nullo modo*, ubi sequitur indicativus, Rom. 11, 21. μήπως οὐδέ σου φείσεται (ita enim rectius Griesb. pro φείσηται) nullo modo tibi parcebit (scl. ex mea persuasione.). — 2) conjunctio prohibitiva, *ne quo modo*, *ne forte*, dass nicht etwa, diciturque de consilio, 1 Cor. 9, 27. Gal. 2, 2. — adhortantis est, 2 Cor. 2, 7. 9, 4. — timentis, φοβοῦμαι μήπως, Act. 27, 29. 2 Cor. 11, 3. 12, 20. Gal. 4, 11. — caventis, βλέπετε μηπ. 1 Cor. 8, 9. — 3) particula interrogandi: *num forte*, 1 Thess. 3, 5. — Saepius non legitur.

Μηρός, οῦ, ὁ, *femur*; semel Apoc. 19, 16. (De paludamentis veterum, in quibus literae inscriptae a regione femoris descendebant ad crus et tibiam, vid. *Eichhornii* commentar. ad h. l. *Cicero* in Verr. 4, 43.) — LXX. pro יָרֵךְ Exod. 1, 5. Cant. 3, 8. Jud. 3, 16.

Μήτε, (μὴ et partic. enclitica τε) 1) *neque*; μὴ — μήτε, Matth. 5, 34 — 36. Apoc. 7, 3. 2 Thess. 2, 2. — μήτε — μήτε, Matth. 11, 18. Act. 27, 20. Hebr. 7, 3. — μηδὲν — μήτε, Luc. 9, 3. — μηδὲ — μήτε, Act. 23, 8. — 2) *ne quidem*, in media oratione, Marc. 3, 20.

Μήτηρ, έρος, τρός, ἡ, hebr. אֵם, 1) *mater*, i. e. a) genitrix, Matth. 1, 18. 2, 11. 10, 35. 19, 12. et saepius. — b) quae loco matris est, Marc. 10, 30. Joh. 19, 27. Rom. 16, 13. τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, i. e. eius matrem quam ut meam ipsius veneror. 1 Tim. 5, 2. ὡς μητέρας, ea reverentia, quae matri debetur. — 2) *mater stirpis*, *parens*, *Stammutter*; a) propr. Rom. 4, 26. ἡ δὲ ἄνω κ. τ. λ. i. e. Hierosolyma coelestis indicat uxorem liberam (Saram), quae est nostra parens, soli quae filium pepererit, ad quem pertinuerunt promissiones, quae simul ad nos spectant. cf. v. 28 — 31. (Alii μήτηρ referunt ad Ἱερουσαλήμ, et explicant metropolis, patria.) — b) tropice: *parens*, *magistra*, quae auctor, est, gignit, producit, Apoc. 17, 5. Βαβυλὼν ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων. Test. XII. Patr. p. 539. ἡ πορνεία μήτηρ

ἐστὶ πάντων τῶν κακῶν. ib. p. 735. *ἡ δὲ μάχαιρα ἑπτὰ κακῶν μήτηρ ἐστί.* coll. Sir. 40, 1.

Μή τι, (*μὴ* quod vide, et *τί*) particula 1) *negans*; *nullo modo*; ita in N. T. videtur accipiendum esse Matth. 7, 16. Joh. 7, 31. — *μήτι γε*, *nedum*, i. e. multo magis, 1 Cor. 6, 3. — 2) interrogans: *num quid? num fortasse? num?* Matth. 12, 23. 26, 22. 25. Marc. 4, 21. Luc. 6, 39. Joh. 4, 29. 8, 22. 18, 35. 21, 5. Act. 10, 47. 2 Cor. 12, 18. Jac. 3, 11. — *μήτι ἄρα*, num tandem? 2 Cor. 1, 17. — *Εἰ μήτι*, Luc. 9, 13. vid. *Εἰ*. — Saepius non legitur. — LXX. pro הֲ Mal. 3, 8. הֲנָ Gen. 20, 9. אִם לֹא Prov. 3, 30.

Μήτιγε vid. *Μήτι*.

Μήτις, (*μὴ* et *τίς*) *num quis?* Joh. 4, 33. 7, 48.

Μήτρα, ας, ἡ, *matrix*, *uterus*. Luc. 2, 23. *διανοῖγον μήτραν*, i. e. qui primus nascitur, primogenitus. (cf. Exod. 13, 2. 12.) Rom. 4, 19. — LXX. pro רֶחֶם Num. 8, 16. Jer. 1, 5. et רֶחֶם Ezech. 20, 6.

Μητραλοίας, attice *μητραλῴας* et *μητραλῴης*, ου, ὁ, (*μήτηρ* et *ἀλοιάω* trituro, percutio) *matrem percutiens*, *matricida*, ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ, ut interpretatur Hesychius. Semel, 1 Tim. 1, 9. (*Lucian.* Tom. III. opp. edit. *Reitz.* *Aristoph.* nub. v. 1328.)

Μητρόπολις, εως, ἡ, (*μήτηρ* et *πόλις*) *metropolis*; *urbs primaria*; [1 Tim. 6, 23.]

Μιαίνω, f. ανῶ, 1) tingo, cf. Sap. 7, 25. — 2) *polluo*, *contamino*, LXX. hebr. טִמֵּא; a) de pollutione venerea, ubi saepe uterque sensus, et proprius et translatus, spectatur, Jud. v. 8. *σάρκα μὲν μιαίνουσι.* cf. LXX. Ezech. 18, 6. 23, 17. Lib. Henoch. p. 182. (Fabric. Cod. Pseud.) *μιαίνεσθαι ἐν γυναιξί.* ib. p. 189. *μ. ἐν ταῖς θηλείαις.* — b) de pollutione ex lege levitica, Joh. 18, 28. *ἵνα μὴ μιανθῶσι*, ne impuros se redderent. LXX. Levit. 22, 5. 8. 19, 13. 20. — c) de impuritate animi morali: *vitiis contamino*, Tit. 1, 15. (Test. XII. Patr. p. 736. ὁ ἔχων διάνοιαν καθαράν) — sensu transitivo: *in vitia conjicio*, peccare facio, Hebr. 12, 15. LXX. pro הֻטַּמָּאָה Deut. 24, 4.

Μίασμα, τος, τὸ, (a *μιαίνω*) 1) tinctura; 2) *inquinamentum*, id quod inquinat, polluit; Levit. 7, 8. Jer. 32, 34. 1 Macc. 13, 50. — In N. T. semel de rebus *libidinem* veneream excitantibus, 2 Petr. 2, 20. *τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου.* cf. v. 18. 22. Eodem sensu Test. XII. Patr. p. 737. *τὰ μιάσματα τῆς γῆς* sunt inquinamenta, res, libidines voluptuosas excitantes. coll. Judith. 9, 2. *οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα.* *Joseph.* Antiq. 4, 3. 3. de caedis culpa.)

Μιασμὸς, οῦ, ὁ, (a *μιαίνω*), — *pollutio*, *inquinatio*; semel 2 Petr. 2, 10. de concubitu illegali, libidine turpi; eodemque sensu Test. XII. Patr. p. 737. coll. Sap. 14, 26. et

Μιαίνω, Gen. 24, 13. (Test. XII. Patr. p. 583. de idololatria; coll. 1 Macc. 4, 43.)

Μίγμα, τος, τὸ, (a *μίγνυμι*) *mistura*. Semel Joh. 19, 39. (Sir. 38, 8. *μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μίγμα*.)

Μίγνυμι, f. *μιγνύω*, f. *μίξω*, *misceo*, *permisceo*; a) de rebus; *μίγνυσθαί τινι*, misceri aliqua re, Apoc. 8, 7. 15, 2. — *μετά τινος*, permisceri cum aliqua re, Matth. 27, 34. Luc. 13, 1. *ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν*, quorum sanguinem Pilatus, cum sacrificia facerent, profudit, ita ut misceretur cum sanguine victimarum. — b) de hominibus, Psal. 106, 34. Jes. 36, 8. Gen. 30, 40. Prov. 14, 16. Test. XII. Patr. p. 523. *τούτοις τοῖς πνεύμασι συμμίγνυται τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης*.)

Μικρὸς, ά, ὸν, compar. *μικρότερος*, *parvus*, LXX. pro מְעַט, קָטֹן f. קָטָן, — et quidem a) de altitudine, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. (Deut. 25, 14. Ezech. 17, 6. *μικρὰ τῷ μεγέθει*) — b) de quantitate, *exiguus*, 1 Cor. 5, 6. *μικρὰ ζύμη*. Gal. 5, 9. Jac. 3, 5. coll. Dan. 7, 8. 2 Sam. 17, 20. — sensu translato: *μικρὸν*, *paululum*, adverbialiter, 2 Cor. 11, 1. 16. (Job. 10, 20. Prov. 6, 10.) — c) de spatio; *προελθὼν μικρὸν*, paululum progressus, Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. — d) de numero: Luc. 12, 32. *τὸ μικρὸν ποίμνιον*, (Gen. 30, 30. 47, 9.) nisi est pro *ποίμνιον μικρῶν*. — e) de aetate, *natu minor*, *junior*, Marc. 15, 40. (Judic. 6, 15.) et in formula *μικρὸς καὶ μέγας*, i. e. omnes, Act. 8, 10. 26, 22. Hebr. 8, 11. Apoc. 11, 18. 13, 16. 19, 5. 18. 20, 12. vid. *Μέγας*. — f) de *statura*, Luc. 19, 3. — g) de tempore, *exiguus*, *brevis*; Joh. 7, 33. *μικρὸν χρόνον*, 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. (Jes. 54, 7.) — *ἔτι μικρὸν* scl. *χρόνον*, Joh. 13, 33. 14, 19. (Job. 36, 2. Jes. 28, 10. 13. Exod. 17, 4.) — *ἔτι μικρὸν ὅσον ὅσον*, perbreve tempus superest, Hebr. 10, 37. (Jes. 26, 20. pro כִּמְעַט רֶגַע. — *μετὰ μικρὸν*, paulo post, Matth. 26, 37. Marc. 14, 17. (Sap. 15, 8. *πρὸ μικροῦ*, paulo antea) — *μικρὸν*, breve tempus, brevi. Joh. 16, 16 — 19. — h) de dignitate et auctoritate, ubi *μικρὸς*, quo ad sensum i. q. *μαθητὴς*, Matth. 10, 42. vel quia *μαθηταὶ* magistro solent esse juniores, vel quia auctoritate, dignitate sunt minores. Matth. 11, 11. Marc. 9, 42. Luc. 7, 28. 9, 48. — et sensu praegnanti, ut juniores et magistro inferiores simul indicet, Matth. 18, 6. 10. 14. Luc. 17, 2. coll. Zach. 13, 7. Num. 16, 9. 13. Jos. 22, 17. Deut. 1, 17. — Saepius non legitur.

Μίλητος, ου, ἡ, *Miletus*, urbs Joniae maritima, prope Maeandri fluvii ostia, haud procul Epheso sita, oraculo Apollinis celebris, Thaletis patria; hodie *Melasso*. Ter, Act. 20, 15. 17. 2 Tim. 4, 20.

Μίλιον, ίου, τὸ, *milliarium* romanum, spatium mille passuum, efficiens octo stadia graecorum, quinta para mil-

Marii germanici. Semel Matth. 5, 41. (*Strabo.* Geogr. lib. 5. p. 332. lib. 6. p. 425. lib. 7. p. 497. *Polyb.* 34, 11. 8.) *Hesych.*: *μίλιον: μέτρον ὁδοῦ σταδίων ἑπτά. οἱ δὲ ποδῶν δ'.*

Μιμέομαι, οῦμαι, f. *ήσομαι,* (a *μῖμος,* imitator, mimus) *imitor* seq. accusativo personae f. rei; a) de hominibus, *imitor* aliquem, i. e. eius agendi rationem, mores. 2 Thess. 3, 7. 9. Sap. 15, 9. Test. XII. Patr. p. 692, *τὸν κύριον.* — b) de rebus est: *agendo exprimo, studiose sequor,* Hebr. 13, 7. *τὴν πίστιν.* 3 Joh. v. 11. ubi *μιμούμενος τὸ κακὸν* ibidem dicitur *ὁ κακοποιῶν.*

Μιμητὴς, οῦ, ὁ, (a *μιμέομαι,* perf. *μεμίμηται*) *imitator;* a) personae, ratione morum, animi, 1 Cor. 11, 1. Eph. 5, 1. 1 Thess. 2, 14. Hebr. 6, 12. — ratione fidei et doctrinae, 1 Cor. 4, 16. 1 Thess. 1, 6. — b) rei, i. e. *studiosus, sectator,* 1 Petr. 3, 13. *τοῦ ἀγαθοῦ.* coll. v, 11. 12.

Μιμνήσκω, quod a *μνάω,* unde fut. *μνήσω,* in memoriam revoco. — Medium 1) praesens *μιμνήσκομαι,* in mentem revoco mihi, i. e. *recordor, memini,* seq. genitivo, 1 Macc. 6, 12. Jes. 48, 1. 62, 6. (seq. accusat. Sir. 7, 36.); — ex adjuncto: *curam gero alicuius, opem fero, benefacio,* Hebr. 2, 6. (Psal. 8, 4. זָכַר). ib. 13, 2. *τῶν δεσμῶν.* coll. 3 Esdr. 4, 21. Sir. 23, 18. 15, 8. Gen. 30, 22. — 2) perfect. pass. *μέμνημαι,* et aor. 1. pass. *ἐμνήσθην,* LXX. pro זָכַר, a) significatione passiva: *commemoror, mentio fit mei;* Act. 10, 31. *αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,* (v. 4. *ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπ. τοῦ θεοῦ.* vid. Tob. 12, 15.) Apoc. 6, 19. *Βαβυλὼν ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ κ. τ. λ.* Passive etiam Ezech. 18, 22. et *ἀναμνησθῆναι,* Num. 10, 9. Psal. 109, 15. — b) ex significatione medii: *memor sum, recordor, memini,* α) seq. genitivo rei, Matth. 26, 75. 23, 42. 24, 8. Act. 11, 16. 1 Cor. 11, 2. 2 Tim. 1, 4. 2 Petr. 3, 2. Jud. v. 17. (Gen. 8, 1. 40, 23. 30, 22. — seq. accusativo] Deut. 8, 2. Exod. 16, 3. Jos. 1, 13.) — Luc. 1, 54. *μνησθῆναι ἐλέους* pristini amoris recordari; sensus: amorem denuo factis declaro. (Psal. 25, 6. *μν. τῶν οἰκτιρμῶν σου, κύριε.* Psal. 119, 49. Eodem sensu *μν. τῆς διαθήκης,* Luc. 1, 72. Exod. 2, 25. Gen. 9, 15.) — Deus peccatorum recordari dicitur, cum in eo est, ut puniat ea, 1 Macc. 5, 4. 6, 12. 2 Macc. 8, 4. Jer. 14, 10. — non autem recordari dicitur Hebr. 8, 12. et 10, 17. ubi condonat; Psal. 25, 7. 79, 8. Jes. 43, 25. Sir. 23, 25. quare *οὐ μὴ μνησθήσομαι,* LXX. pro לֹא זָכַר. — β) seq. *ὅτι,* Matth. 5, 23. 27, 63. Luc. 16, 25. Joh. 2, 17. 22. 12, 16. (Jes. 12, 4. Deut. 5, 15. et 15, 15. — γ) seq. *ὡς,* Luc. 24, 6. — Saepius non legitur.

Μισέω, ῶ, f. *ήσω,* — LXX. pro שָׂנֵא, 1) *odi, odio habeo;* passiv. *odio sum, invisus sum;* — Luc. 19, 14. Joh. 20. 15, 18. 19. 23—25. 17, 14. Eph. 5, 29. — Gen. 37,

8. Levit. 26, 17. — Ex adjuncto: *odio prosequor*, *infesto*, *persequor*, Luc. 6, 22. 27. Apoc. 17, 16. — Sir. 19, 9. 25, 16. 2 Sam. 5, 8. 22, 18. — Aliis in locis, scl. Matth. 5, 43 sq. 10, 22. 24, 9. 10. Marc. 13, 13. Luc. 1, 71. 21, 17; Joh. 7, 7. Tit. 3, 3. 1 Joh. 2, 9. 11. 3, 13. 15. 4, 20, utraque notio cum odii, tum infestandi spectari videtur. — 2) *improbo*, *detestor*, Rom. 7, 15. Hebr. 1, 9. Jud. v. 23. Apoc. 2, 6. [15.] 18, 2. *μεμισημένος*, detestandus. — Deut. 12, 31. 16, 22. Jes. 33, 15. cf. Prov. 22, 14. ubi LXX, pro זעם. — 3) per *μείωσιν*: *minus diligo*, *posthabeo*, *non colo*, *nihili facio*, Matth. 6, 24. Luc. 14, 26. 16, 13. Joh. 12, 25. Rom. 9, 13. (Malach. 1, 2. 3.) Eodem sensu Gen. 29, 30. 32. Deut. 21, 15. 16. 22, 13. 16. quae loca inprimis videnda sunt. Saepius non legitur.

Μισθαποδοσία, ας, ἡ, (μισθὸς et ἀποδίδωμι) *solutio mercedis promeritae*; — ter in epist. ad Hebr. de Dei remuneratione in utramque partem; igitur de *poena promerita*, c. 2, 2. — de *justo praemio*, c. 10, 35. 11, 26.

Μισθαποδότης, ου, ὁ, (ex iisdem) *mercedem persolvens*. Tantum in Epist. ad Hebr. c. 11, 6. de Deo, *remuneratore* bonorum; *μισθαποδότης γίνεται*, praemia justa largietur.

Μίσθιος, ία, ον, et *μίσθιος*, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a *μίσθος*) *mercenarius*, *mercede conductus*. Bis, Luc. 15, 17. 19. — LXX. pro שָׂכִיר Job. 7, 1. Levit. 25, 50. Tob. 5, 1. Sir. 31, 22. 37, 11.

Μισθὸς, οῦ, ὁ, quod datur ex pacto pro opera; 1) *merces*, *stipendium*, *salarium*, id quod pro opera ex pacto s. debito solvitur, Rom. 4, 4. *τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα.* Matth. 20, 8. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. Jac. 5, 4. — Gen. 29, 15. Levit. 19, 13. Job. 7, 2. — etiam pecunia soluta ad corrumpendum, Act. 1, 18. Jud. v. 11. *μισθοῦ* scl. *χάριν*, pecuniae, lucri causa. — 2) *fructus laboris*, *lucrum*, quod sponte nascitur e labore; Joh. 4, 36. *ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει.* 1 Cor. 3, 8. 14. 2 Joh. v. 8. coll. Ezech. 27, 33. Jer. 31, 16. Hagg. 1, 6. Sir. 51, 30. — Sic etiam in formula *ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν*, Matth. 6, 2. 5. 16. fructum omnem, scl. quod gloriolam sibi compararunt, perceperunt; nihil praemii praeterea sperare possunt. — Translatum ad *Dei retributionem*; a) in utramque partem de praemiis et poenis, Apoc. 22, 12. (Jes. 40, 10. 62, 11.) — b) de *praemiis*, Matth. 5, 12. 6, 1. Luc. 6, 23. 35. Apoc. 11, 18. Sap. 2. 22. 5, 16. 10, 17. — *οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ*, Matth. 10, 42. Marc. 9, 41. (Sir. 2, 18.) — *μισθὸς προφήτου* praemia interpretibus Dei destinata, cf. Dan. 12, 3. 11, 35. — Ex adjuncto: *meritum*, jus praemiorum accipiendorum, Matth. 6, 1. 1 Cor. 9, 17. 18. —

et de poenis, 2 Petr. 2, 13. 15. 2 Macc. 8, 37. — Saepius non legitur.

Μισθόω, ῶ, f. ώσω, loco mercede alteri (*Aelian.* V. H. 6, 1.) — Medium: *conduco*, *ich miethe*, *dinge*, bis Matth. 20, 1. 7. — LXX. pro שָׂכַר Deut. 23, 4. 2 Chron. 24, 12. Jud. 9, 4. 1 Macc. 5, 39.

Μίσθωμα, τος, τὸ, (a μισθόομαι, conduco) 1) merces, qua aliquid vel locatur, vel conducitur. (*Aelian.* V. H. 4, 12.) LXX. de mercede meretricia, cum foeminis Deut. 23, 19. Mich. 1, 7. Prov. 19, 13. Hos. 2, 12. tum viris data, Ezech. 16, 30—32. — 2) *illud ipsum, quod mercede vel locatur vel conducitur*, das Verdungene, Gemiethete; sic in N. T. Act. 28, 30. *de diversorio mercede conducto*, ut nostrum *Miethe*.

Μισθωτὸς, οῦ, ὁ, (a μισθόω, perf. μεμίσθωται) *mercede conductus*, *mercenarius*; 1 Macc. 6, 29. δυνάμεις μισθωταί. — In N. T. bis de nautis mercede conductis, Marc. 1, 20. et de pastore mercede conducto, Joh. 10, 12. 13. qui ibidem opponitur pastori domino (dem Eigner) — LXX. pro שָׂכִיר Exod. 12, 45. Levit. 19, 13. 25, 6. 40. Job. 7, 2.

Μιτυλήνη, ης, ἡ, *Mitylene*, urbs primaria insulae Lesbi, Alcaei, Sapphus et Pittaci patria; hodie *Castro*. (vid. *Wineri* bibl. Realwört.) Act. 20, 14. (*Strabo*. XIII. 424.)

Μιχαήλ, ὁ, (hebr. מִיכָאֵל, i. e. quis sicut Deus) *Michaël*, nom. propr. indecl. archangeli (Lib. Henoch. p. 187. in Fabr. Cod. Pseudep. V. T. Dan. 10, 13. Μιχαὴλ εἷς τῶν ἀρχόντων.) qui putabatur esse angelus tutelaris Israëlitarum. Dan. 12, 1. Michael haud dubie etiam est angelus Israëlitarum tutelaris qui prolixius describitur in Test. XII. Patr. p. 657 sq. p. 562. cf. *Targum* Cant. 8, 9. ubi Michael רַבְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, princeps Israëlis dicitur. — Jud. v. 9. vid. Targum Jonath. Deut. 34, 6. — Apoc. 12, 7. vid. Test. XII. Patr. l. l.

Μνᾶ, ᾶς, ἡ, (contract. e *mina*) *mina*, *libra*. Mina attica continebat centum drachmas, et pondere aequabat 28 Loth. 2 Quent. 69 ½ Asse, nummo autem XIII, secundum alios XXI, vel etiam XXII ½ imperiales. cf. *Δραχμή*. LXX. interpretes de pondere (1 Macc. 14, 24. 15, 18.) maxime auri et argenti, et usurpant pro hebr. מָנֶה 1 Reg. 10, 17. Esdr. 2, 69. Neh. 7, 71. 72. מָנֶה autem secundum 1 Reg. 10, 17. coll. 2 Chron. 9, 16. centum siclos sacros, at secundum Ezech. 45, 12. quindecim siclos sacros aequabat. Denique 3 Esdr. 5, 45. ponitur pro chald. דַּרְכְּמוֹן, Esdr. 2, 69. *Dareikos persicus*, moneta aurea, quae fere efficiebat quatuor imperiales et duodecim grossos, (1 ½ Ducaten). — Legitur in N. T. Luc. 19, 13—25.

Μνάομαι, vid. *Μιμνήσκω*.

Μνάσων, ωνος, ὁ, *Mnaſon*, nom. propr. viri, qui Act. 21, 16. commemoratur.

Μνεία, ας, ἡ, — LXX. pro זֵכֶר, *recordatio*, Phil. 1, 3. ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, quotiescunque veſtrum recordor. (Jeſ. 26, 1.) — ἔχειν μνείαν, 1 Theſſ. 3, 6. 2 Tim. 1, 3. — Sap. 5, 14. Deut. 7, 18. Jer. 31, 20. — *mentio;* μνείαν ποιοῦμαι, mentionem facio, Rom. 1, 9. Eph. 1, 16. 1 Theſſ. 1, 2. — Pſal. 111, 4.

Μνῆμα, ατος, τὸ, (a μνάω f. μιμνήσκω) 1) monumentum quodcunque, quo memoria alicujus poſteris ſervatur; potiſſimum monumentum ſepulchrale; 2) *ſepulchrum*, locus ubi conditur corpus mortuum; i. q. μνημεῖον, quod vide. Sic Marc. 5, 3. 5. Luc. 8, 27. 23, 53. 24, 1. Act. 2, 29. 7, 16. Apoc. 11, 9. — LXX. pro קֶבֶר Exod. 14, 11. Num. 33, 16 ſq. Jeſ. 65, 4. et קְבוּרָה Ezech. 32, 23. 25.

Μνημεῖον, ου, τὸ, (ab eodem themate), i. q. μνῆμα, 1) monumentum, Sap. 10, 7.; — *monumentum ſepulchrale, cenotaphium*, Luc. 11, 47. 48. οἰκοδομεῖτε μνημεῖα, (coll. Matth. 23, 29.) *Joſeph.* Antiq. 13, 6. 6. coll. 1 Macc. 13, 27. — 2) *ſepulchrum*, Matth. 8, 28. 27, 52 ſq. Marc. 5, 2. 6, 29. Luc. 11, 44. 47. 23, 55. Joh. 5, 28. 11, 17. 19, 41. Act. 13, 29. et paſſim. — LXX. pro קֶבֶר, Gen. 23, 6. 9. 49, 30. Neh. 2, 3. Jeſ. 22, 16. Sepulchra judaeorum ſolebant eſſe ſpeluncae in rupibus aut arte aut natura factae, quae vel januis vel ſaxis, ad arcenda ab iis animalia, claudebantur. Abundat Palaeſtina ſpeluncis et latibulis in rupibus, quibus cives ſaepius ad ſepulturam, latrones autem et bellantes ad refugium utebantur. cf. 1 Macc. 2, 28 ſqq. 1 Sam. 24, 4 ſqq.

Μνήμη, ης, ἡ, (a μιμνήσκω, perf. μέμνημαι) *memoria, mentio.* Semel 2 Petr. 1, 15. μνήμην τούτων ποιεῖσθαι. — LXX. pro זֵכֶר, Pſal. 30, 4. Prov. 10, 8. Eccl. 9, 5. Sap. 8, 14. 11, 13. 2 Macc. 7, 20.

Μνημονεύω, f. εύσω, (a μνήμων, memor) — LXX. pro זָכַר, 1) *recordor, memor ſum, in mentem revoco;* a) ſeq. genitivo, Luc. 17, 32. Joh. 15, 20. 16, 4. 21. Act. 20, 35. Hebr. 13, 7. Pſal. 6, 5. Tob. 4, 27. — b) ſeq. accuſativo, Matth. 6, 9. Marc. 8, 18. (ubi vix probanda videtur Griesbachii interpunctio). 1 Theſſ. 2, 9. — Exod. 13, 3. 1 Chron. 16, 12. vid. etiam Μιμνήσκω. — c) ſequente ὅτι, Act. 20, 31. Eph. 2, 11. 2 Theſſ. 2, 15. cf. Μιμνήσκω. — Ex adjuncto: ut noſtrum: eingedenk ſeyn, i. e. *curo, cordi mihi eſt;* in bonam partem Gal. 2, 10. Col. 4, 18. coll. 1 Macc. 12, 11. Tob. 4, 5. — in malam Apoc. 18, 5. de Deo, qui peccatorum recordatur, i. e. ea punit. Vid. Μιμνήσκω. — 2) *cogito, perpendo*, Hebr. 11, 22. περὶ τῆς ἐξόδου, de exitu cogitans. Apoc. 2, 5. 3, 3. μνημόνευε, perpende. (Sir. 7, 18. μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ.) — 3) *mentionem facio*, ſeq. genitiv. 1 Theſſ.

1, 3. Hebr. 11, 15. Sap. 2, 4. — Quomodo *μνημόνευε Ἰησοῦν χριστὸν*, 2 Tim. 2, 8. explicandum ſit, utrum: commemora ſcl. ſemper et ubique Jeſum eiusque facta et beneficia; an: memor ſis Jeſu, — definire nolo. — Saepius non legitur.

Μνημόσυνον, ου, τὸ, — LXX. pro זֵכֶר, זִכָּרוֹן, — 1) monumentum, quo memoria rei ſervatur; Herod. 2, 121. — 2) *recordatio, memoria; εἰς μνημόσυνον αὐτῆς*, ad eius memoriam, i. e. eius honorem, honorificam recordationem. — LXX., Exod. 17, 14. 39, 6. Pſal. 112, 6. Hoſ. 14, 8. Esdr. 4, 15. — Actor. 10, 4. *αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, i. e. ita ut commemoratae ſint apud Deum. cf. v. 31. (Lib. Henoch. p. 186.: *ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν, λέγοντες εἰσενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου.*) Poteſt vero etiam *εἰς μνημ.* hic eſſe *in memoriale, in ſacrificium;* nam LXX. *μνημοσ.* ſaepe pro hebr. אַזְכָּרָה, memoriale, ſacrificium, Levit. 2, 2. 9. 16. 6, 15. Num. 5, 26. Sir. 38, 11. 45, 16. *εὐωδία εἰς μνημόσυνον.* — Saepius non legitur.

Μνηστεύω, f. *εύσω*, uxorem poſco; medium: mihi uxorem poſco, ſeq. accuſativo, LXX. pro אָרַשׂ, Deut. 20, 7. *ὅστις μνηστεύεται γυναῖκα, καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν.* 1 Macc. 3, 56. Hoſ. 2, 19. 20. *μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ.* (Senſu translato, ſpondeo, promitto, *Joſeph.* Antiq. 5, 7. 4. *διαλλαγὰς αὐτῷ μνηστεύεσθαι.*) — paſſiv. *deſpondeor, deſponſata ſum*, ſeq. dativo; ſic ter Matth. 1, 18. Luc. 1, 27. 2, 5. — LXX. Deut. 12, 23. *παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρί.* ib. v. 25. 27. 28.

Μογγιλάλος, ου, ὁ, ἡ, (*μογγὸς*, qui obtuſam habet vocem, et *λάλος* loquens) *obtuſa*, ſ. *fuſca voce loquens;* codd. Marc. 7, 32. Vid. *Μογιλάλος*.

Μογιλάλος, ου, ὁ, ἡ, (*μόγις*, vix, aegre, et *λάλος*, loquens) *aegre*, ſ. *difficulter loquens;* Marc. 7, 32. — LXX. pro אִלֵּם Jeſ. 35, 6. et pro eodem Symmachus et Aquila Exod. 4, 11. quare multi hic pro *muto* accipiunt. Legitur etiam apud *Aëtium*, 8. c. 38. apud alios autem vix reperietur. *Phavorin.* *μογιλάλος· ὁ ἰσχνόφωνος, καὶ μόλις τὸ φθέγμα διορθοῦν δυνάμενος.*

Μόγις, (a *μόγος*, labor) adv. *aegre, difficulter:* ſemel Luc. 9, 39. *μόγις ἀποχωρεῖ*, non ſine labore ſ. difficultate. — 3 Macc. 7, 6. *Xenoph.* anab. 3, 4. 29. *μόγις ἑπόμενοι.* — (Etiam pro *μόλις*, *Philo*, in Flacc. p. 981. *Thom. Mag.* *μόλις ἀντὶ τοῦ βραδέως· μόγις δὲ ἀντὶ τοῦ μετὰ βίας.*)

Μόδιος, ου, ὁ, *modius*, menſura aridorum. Modius romanus capiebat ſextarios ſedecim. (*Corn. Nep.* Att. 2.: „ut ſingulis ſeptem modii tritici darentur; qui modus menſurae medimnus Athenis appellatur".) Ter, Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. (Alii malunt, *μόδιον* hic reſpondere hebr. סְאָה, *Sea*, quae capiebat XXIV ſextarios.

Μοιχαλὶς, ίδος, ἡ, 1) *moecha, adultera*, Rom. 7, 3. 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ μεστοὶ μοιχαλίδος, i. e. oculi meretricibus cupide inhaerentes. — LXX. pro נֹאֶפֶת f. מְנָאֶפֶת, Mal. 3, 5. Prov. 30, 20. Ezech. 16, 38. — 2) ex hebraismo tropice: is qui fidem Deo datam violat; in V. T. de populo judaico; quia, sicut uxor moecha marito, ita Deo fidem datam violat, dum deflectit ad idololatriam, Hos. 3, 1. Ezech. 23. Hos. 2, 19. 20. Jes. 57, 9. Ezech. 16. — In N. T. de hominibus, qui amorem in Deum debitumque obsequium negligunt, et cupiditatibus serviunt; *impii, a Deo aversi, perfidi*; Jac. 4, 4. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες. — et adjective γενεὰ μοιχαλὶς, Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 38. (Alii vertunt: gens adulterina, spuria, coll. Joh. 8, 39.) Saepius non legitur.

Μοιχάω, ῶ, uxorem alterius ad adulterium pellicere studeo; (tropice: τὴν θάλασσαν, ambire imperium maris, *Xenoph*. Hist. Gr. 1, 6. 15.) — Medium: μοιχάομαι, *adulterium committo*; de viro, Matth. 5, 32. 19, 9. Marc. 10, 11. μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτὴν, adulterium contra eam committit. *Thom. Mag*. μοιχᾶται ὁ ἀνὴρ, μοιχεύεται δὲ ἡ γυνή. — de foemina; Matth. 5, 32. Marc. 10, 12. Ezech. 16, 31. — LXX. pro נָאַף Jer. 3, 8. 5, 7. 9, 2. 29, 27. Psalt. Salom. 8, 11.

Μοιχεία, ας, ἡ, (a μοιχεύω) *adulterium*, Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Joh. 8, 3. ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένη, in adulterio deprehensa. [Gal. 5, 19.] — Hos. 4, 2. Jer. 13, 27. Sap. 14, 26.

Μοιχεύω, f. εύσω, (a μοιχὸς) activ. et med. *adulterium committo, moechor*; LXX. hebr. נָאַף; — a) absolute, Matth. 5, 27. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 16, 18. 18, 20. Rom. 2, 22. 13, 9. Jac. 2, 11. — Exod. 20, 13. Deut. 5, 17. — b) seq. accusativo: μοιχεύειν γυναῖκα, stuprare uxorem alterius, adulterium cum ea committere, Matth. 5, 28. Levit. 20, 10. ὃς ἂν μοιχεύσηται γυναῖκα ἀνδρός. Psalt. Sal. 8, 11. ἐμοιχῶντο ἕκαστος γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ. — c) passive de uxore: *stuprum, adulterium patior*, Joh. 8, 4. κατειλήφθη μοιχευομένη deprehensa est stuprum passa. (Levit. 20, 10. ὁ μοιχεύων καὶ ἡ μοιχευομένη. Sir. 23, 23. γυνὴ ἐν πορνείᾳ ἐμοιχεύθη.) — Ex hebraismo de *idololatria*, vid. *Μοιχαλίς*. Apoc. 2, 22. οἱ μοιχεύοντες μετ᾽ αὐτῆς. coll. Hos. 3, 13. 14. Ezech. 23, 45. Jer. 3, 9. ἐμοίχευσε τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον. — Saepius non extat.

Μοιχὸς, οῦ, ὁ, 1) *adulter, moechus*, Luc. 18, 11. 1 Cor. 6, 9. Hebr. 13, 4. — 2) ex hebraismo; *perfidus in Deum*, Jac. 4, 4. Vid. *Μοιχαλίς*. — LXX. pro נֹאֵף et מְנָאֵף Job. 24, 15. Jes. 57, 3. Jer. 23, 10. Prov. 6, 32. Sir. 25, 4.

Μόλις, (a μόλος, labor) adv. *vix*, i. e. a) *aegre, difficulter*, μετὰ πόνου ut explicatur Sap. 9, 16. — Sic Act. 14, 18. 17, 7. 8. 27, 16. 1 Petr. 4, 18. (Prov. 11, 31.) Sir. 29,

6. — b) *non facile, raro*, de eo, quod facere vix sustinemus; vel solemus; Rom. 5, 7. Sic quoque Sir. 21, 20. 26, 29. 35, 7. *λάλησον νεανίσκε — μόλις δὶς ἐὰν ἐπερωτηθῇς.*

Μολὸχ, ὁ, Moloch. Idolum quod commemoratur semel Act. 7, 43. quae verba repetita sunt e versione alexandrina loci Amos. 5, 26. ubi in hebr. est מַלְכְּכֶם, quod plurimi vertunt Molochi vestri, alii autem: regis vestri, i. e. idoli. Idola enim reges dicebantur, quippe quae honore regio colerentur. Vid. *Rosenmülleri* Scholia ad loc. Amosi. — Fuit vero מֹלֶךְ, s. מִלְכֹּם, 1 Reg. 11, 5. 2 Reg. 23, 13. (qui etiam בַּעַל dicitur Jer. 19, 5. 32, 35.) idolum Ammonitarum, cui praeter animalia homines quoque, infantes, offerebantur. Secundum Rabbinos simulacrum huius idoli erat statua ahenea, faciem vituli s. bovis, brachia protensa habens, quibus impositi infantes, igne in statua excavata accenso, concremabantur. Molochum in deserto et deinde in Palaestina, erecta eius statua in valle Hinnom, coluisse, eique infantes obtulisse Israëlitae dicuntur Levit. 18, 21. 20, 2 sq. 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 23, 10. Jer. 19, 5. 32, 35. cf. *Buxtorf.* lex. sub. גיא. — Molochum fuisse Saturnum graecorum multis verosimile visum est. cf. omnino *Wineri* bibl. Realw. s. h. v.

Μολύνω, f. *νῶ*, aor. 1. *ἐμόλυνα.* 1) *tingo, intingo*, LXX. Gen. 37, 31. pro טָבַל. *Joseph.* Antiq. 3, 6. 1. *ἔρια τοῖς ἄνθεσι μεμολυσμένα.* — 2) *polluo, inquino, conspurco*, Apoc. 3, 4. *τὰ ἱμάτια*, idololatriae et vitiorum sordibus polluere vestimenta scl. *λευκὰ*, quae erant imago innocentiae et hominum a Deo saluti destinatorum. cf. Zach. 3, 3. 4. — Apoc. 14, 4. *οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν*, qui a mulierum usu abstinuerunt. — metaph. *polluo*, — 1 Cor. 8, 7. *συνείδησις μολύνεται* i. e. perturbatur per idololatriam. (*μολύνειν τὴν ψυχὴν* vitiis, Sir. 21, 28. Test. XII. Patr. p. 692.) — De pollutione per idololatriam 3 Esdr. 8, 89. Inde etiam est: profano, 1 Macc. 1, 39. 2 Macc. 6, 3.

Μολυσμὸς, οῦ, ὁ, (a *μολύνω*, perf. pass. *μεμόλυσμαι*) 1) inquinatio, pollutio, Jer. 23, 15. — 2) ex adjuncto: *impuritas, sordes*; tropice: *vitium, labes*; 2 Cor. 7, 1. *ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ αἵματος*, a quovis vitio, quod contaminaret vel corpus vel animam. Test. XII. Patr. p. 535. — de sordibus idololatriae 3 Esdr. 8, 83. 2 Macc. 5, 27.

Μομφὴ, ῆς, ἡ, (a *μέμφομαι, μέμομφα*) *querela; materia de aliquo conquerendi*; Col. 3, 13. *ἔχειν μομφὴν πρός τινα.* (*Eurip. Orest.* 1069. *Thucyd.* 2, 41.)

Μονὴ, ῆς, ἡ, (a *μένω*, praet. med. *μέμονα*) *mansio*, i. e. a) τὸ commorari in aliquo loco, (*Xenoph.* anab. 5, 1. 5.); b) *habitatio, domicilium, sedes*, Joh. 14, 2. — *ποιεῖσθαι μονὴν*, commorari, habitare, sedem figere, a) propr. *Joseph.* Antiq. 3, 2. 1. *Ἰωνάθας ἐν Ἱεροσολύμοις τὴν μονὴν ἐποιεῖτο.*

Id. Ant. 8, 13. 7. *ποιούμενος ἐν αὐτῷ (σπηλαίῳ) μονήν.* *Thucyd.* 1, 131. — b) de Deo, Joh. 14, 23. ſemper alicui adeſſe ad eum protegendum, juvandum. vid. *Ἐνοικέω. Κατοικέω.* — (1 Macc. 7, 38. *δοῦναι αὐτῷ μονήν.*)

Μονογενής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (*μόνος* et *γίνομαι* ſ. *γεννάω*) i. e. *μόνος γεννώμενος*, unice genitus, *unicus*, Sic a) de hominum filiis filiabusque unicis, Luc. 7, 12. 8, 42. 9, 38. Hebr. 11, 17. Tob. 3, 15. 6, 19. 8, 12. — b) de *λόγῳ* ſive filio Dei, quem Joannes appellat *μονογενῆ παρὰ πατρὸς*, *unice genitum*, i. e. naturam quae a Deo *ἐν ἀρχῇ*, ante mundum conditum, genita eſt aut *ſola*, i. e. ex eo ſola prodiit, ita ut non niſi ea dici poſſit filius Dei ſenſu proprio, aut, cum *Deus* eſſet *ſolus*, i. e. ante creationem genita. Joh. 1, 14. 18. 3, 16. 18. 1 Joh. 4, 9. Teſt. XII. Patr. p. 738. *ἕως οὗ ὁ ὕψιστος ἀποστείλῃ τὸ σωτήριον αὐτοῦ ἐν ἐπισκοπῇ μονογενοῦς*, ubi vero etiam *μονογενής* de populo Israëlitico intelligi poteſt, ut 4 Esdr. 6, 58. „nos autem populus tuus, quem vocaſti primogenitum, (*πρωτότοκον*), unigenitum (*μονογενῆ*), aemulatorem (*ζηλωτὴν*) tuum". (Alii explicant *dilectus, cariſſimus*, ut hebr. יָחִיד, quod LXX. reddunt per *μονογενής*, legi putant Pſal. 22, 21. 25, 16. 35, 17. ubi vero etiam eſſe poteſt ſolitarius, deſertus. Senſu metaphyſico *πνεῦμα μονογενὲς*, ſpiritus ſua natura ſimplex, vel etiam unicus in ſe, legitur Sap. 7, 22.) — Vid. etiam *Πρωτότοκος.*

Μόνον, (neutrum a *μόνος*) adverb. *ſolum, tantum, modo*; noſtrum *nur, allein.* — Uſurpatur a) ita ut excludat, excipiat, *non niſi*, Matth. 5, 47. *ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον.* c. 8, 8. *μόνον εἰπὲ λόγῳ.* Act. 18, 25. Rom. 3, 29. 1 Cor. 15, 19. Gal. 1, 23. 3, 2. 6, 12. Hebr. 9, 10. — *Εἰ μὴ μόνον* nonniſi, Matth. 21, 19. Marc. 6, 8. Act. 11, 19. — b) ita ut minimum indicet, *vel, ſaltem*, Matth. 9, 21. *ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι.* ib. 10, 42. 14, 36. — c) ita ut id, quo e pluribus opus eſt, quod fieri debet, vel factum eſt, indicet; *tantum, tamen, jedoch*, Marc. 5, 36. *μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.* Luc. 8, 50. Act. 8, 18. 1 Cor. 7, 39. *γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ.* Gal. 2, 10. ib. 6, 13. *μόνον μή*, tamen non, non vero. Phil. 1, 27. 2 Theſſ. 2, 7. — Cum aliis particulis: *οὐ μόνον*, *non ſolum*, Iac. 2, 24. — *οὐ μόνον — ἀλλά*, *non ſolum, ſed*, Act. 19, 26. Phil. 2, 12. 1 Joh. 5, 6. — *οὐ μόνον — ἀλλὰ καί*, Matth. 21, 21. Joh. 5, 18. 11, 52. Act. 19, 27. Hebr. 12, 26. Rom. 1, 32. et paſſim. Paulus interdum poſt *οὐ μόνον* omittere ſolet rem ad quam ſpectant hae particulae, e nexu facile ſupplendam, Rom. 5, 3. *οὐ μόνον δέ* (ſcil. de hoc glorior) *ἀλλὰ καί*, ib. v. 11. 8, 23. 9, 10. 2 Cor. 8, 19. Sic in Lucae ſcriptis ſemel Act. 26, 29. Praeterea in Teſt. XII. Patr. p. 679. *Cebet.* tabul. c. 21. (*Joſeph.* hoc modo *οὐ μὴν ἀλλὰ καί*, non ſolum ſcil. hoc, ſed etiam

Antiq. 6, 5. 6. et 14, 13. 5.) — Μὴ μόνον, non solum, Gal. 4, 18. Jac. 1, 22. — μὴ μόνον — ἀλλὰ καὶ, Joh. 13, 9.

Μόνος, η, ον, solus, LXX. hebr. לְבַד, aliquoties etiam pro בָּדָד. — Usurpatur ita ut sit: a) solus i. e. non alius, Matth. 4, 10. 12, 4. 17, 8. Luc. 4, 8. 5, 21. 6, 4. Joh. 5, 44. παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ. Rom. 16, 27. 1 Tim. 1, 17. Jud. v. 4. 25. et passim. — Deut. 32, 12. Exod. 22, 20. — Cum negatione Matth. 4, 4. (Deut. 8, 3.) Luc. 4, 4. — οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ, Rom. 16, 4. 2 Joh. v. 1. — b) solus i. e. unus e multis, non nisi, 1 Cor. 9, 6. ἢ μόνος ἐγὼ καὶ βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν. Phil. 4, 15. Col. 4, 11. 2 Tim. 4, 11. λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. — Gen. 47, 26. Exod. 24, 2. Num. 11, 14. — c) solus i. e. solitarius, sine sociis, Matth. 14, 23. 18, 15. Marc. 6, 47. 9, 2. Luc. 10, 40. Joh. 6, 15. 22. 8, 19. 16, 32. 1 Thess. 3, 1. et passim. — 1 Sam. 21, 1. Thren. 1, 2. Gen. 2, 18. 2 Sam. 18, 24—26. Sir. 24, 5. — Inde μόνος εἰμί, solitarius i. e. desertus, auxilio destitutus sum, Joh. 8, 16. 16, 32. — ἀφῆκέ με μόνον, me dereliquit, Joh. 8, 29. — Luc. 24, 12. τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα lintea sola, i. e. neminem, qui iis fuisset involutus. Joh. 12, 24. ὁ κόκκος μόνος μένει, solitarius manet, i. e. plantam non gignit.

Μονόφθαλμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (μόνος et ὀφθαλμός) altero oculo orbus s. captus, bis, Matth. 18, 9. Marc. 9, 47.

Μονόω, ῶ, f. ώσω, (a μόνος) solum relinquo; Joseph. Antiq. 5, 8. 2. et 3. γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς μεμονωμένη, i. e. cum non adesset maritus. Ex adjuncto: derelinquo, desero; Joseph. Antiq. 4, 2. 1. μονωθεὶς (derelictus a copiis suis) ἔφυγεν εἰς ἱεροσόλυμα. — In N. T. semel 1 Tim. 5, 5. ubi χήρα μεμονωμένη, ut e versu 4. patet, est vidua desolata, i. e. liberos non habens. Sic μόνωσις iis tribuitur, qui liberis carent Joseph. Antiq. 5, 10. 2. τῆς ἀπαιδίας καὶ τῆς μονώσεως. Psalt. Salom. 4, 20. ἐν μονώσει ἀτεκνίας τὸ γῆρας αὐτοῦ. (Diod. Sic. 19, 39. μεμονωμένη πάσης βοηθείας.)

Μορφή, ῆς, ἡ, forma, habitus sc. externus, diciturque potissimum de corporis forma et figura. Marc. 16, 12. ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ. — Phil. 2, 7. μορφὴν δούλου λαβών, hominis vilis forma indutus. Test. XII. Patr. p. 744. τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν τὸν ἐπὶ γῆς φανέντα ἐν μορφῇ ἀνθρώπου ταπεινώσεως, (pro quibus ibid. 542. ὁ Θεὸς σῶμα λαβών. p. 745. συμφυρόμενος Θεὸς ἐν σαρκί. et p. 644. ὄψεσθε Θεὸν ἐν σχήματι ἀνθρώπου.) cf. Jes. 44, 13. Sap. 18, 1. — Sic etiam Phil. 2, 6. ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων esse videtur majestas externa, i. e. conditio splendidissima, ita ut Dei majestatem imaginemque referret. vid. Dan. 4, 33. 5, 6—10. ubi LXX. pro chald. זִיו splendor. Alii autem μορφὴν hic intelligunt de φύσει, natura, ἐν μ. Θ. ὑπάρχων, cum divinae esset naturae,

et afferunt loca *Aelian.* Hist. Anim. 3, 24. *Eurip.* Bach. 54. *Platon.* de Republ. II. p. 431. ubi: „Deus μένει ἀεὶ ἁπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ. Adde *Joseph.* c. Apion. 2, 22. θεὸς ἔργοις μὲν ἐναργὴς, καὶ παντὸς οὑτινοσοῦν φανερώτερος, μορφὴν τε καὶ μέγεθος ἀφανέστατος.

Μορφόω, ῶ, f. ώσω, (a μορφὴ) *forma, figura, delineo*; — in N. T. semel tropice Gal. 4, 19. ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν, i. e. usque dum animus vester referat imaginem Christi.

Μόρφωσις, εως, ἡ, (a μορφόω) 1) transitive: formatio, delineatio; 2) intransitive: *forma, species externa*, 2 Tim. 3, 5. ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας. (*Philo* de plantat. p. 340. 14. ἐπιμορφαζόντων εὐσέβειαν.) Test. XII. Patr. p. 742. „cupiebam ἰδεῖν τὴν μόρφωσιν τῆς ὄψεως (formam faciei) αὐτοῦ. — *imago delineata*, i. e. *norma*; Rom. 2, 20. ἔχοντα τὴν μόρφωσιν κ. τ. λ. qui tibi videris regulam cognitionis et veritatis habere in lege mosaica.

Μοσχοποιέω, ῶ, f. ήσω, (μόσχος et ποιέω) ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 7, 41. *vituli imaginem fabricor.* Exod. 32, 4. ἐποίησεν μόσχον.

Μόσχος, ου, ὁ, ἡ, *juvencus, juvenca*; Luc. 15, 23. 27. 30. (Jer. 46, 21. μόσχοι σιτευτοὶ τρεφόμενοι εἰς σφαγήν. coll. Judic. 6, 25.) — juvencus, qui immolabatur, Hebr. 9, 12. 19. coll. v. 13. ubi ταύρων pro μόσχων legitur. — *taurus*, Apoc. 4, 7. — LXX. pro בָּקָר, Gen. 12, 16. 24, 35. עֵגֶל Exod. 32, 4. 8. 18. Hos. 13, 2. פַּר, Exod. 29, 10—14. Levit. 4, 3—20. et שׁוֹר, Deut. 14, 4. 22, 1. 4. 1 Sam. 12, 3.

Μουσικός, ἡ, ὸν, (a μοῦσα, musa, canticum) 1) qui artibus, musis sacris, studet, earum peritus est; 2) de rhetoribus, poëtis et potissimum *musices peritis*. Sic semel Apoc. 18, 22. — In V. T. de instrumentis musicis, et canticis sp carminibus; Dan. 3, 5. 7. Gen. 31, 27. Ezech. 26, 13. 3 Esdr. 4, 63. 1 Macc. 9, 39. 41.

Μόχθος, ου, ὁ, i. q. πόνος, *labor gravis et difficilis, gravis molestia*; ter in N. T. 2 Cor. 11, 27. 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8. κόπος καὶ μόχθος junctim omnis generis labores vel calamitates graviores, quibus vexabatur apostolus, indicanti (Num. 23, 21. Sap. 10, 10.) — LXX. maxime pro עָמָל Deut. 26, 7. Eccles. 2, 10. 1, 18—24.

Μυελός, οῦ, ὁ, *medulla*, Job. 33, 24. coll. Gen. 45, 18. — Deinde ut medulla latinor. de intimis animi. Hebr. 4, 12. (*Euripid.* Hippolyt. v. 255. πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς.)

Μυέω, ῶ, f. ήσω, (a μύω, claudo) 1) sacris vel mysteriis initio aliquem; 3 Macc. 2, 10. et saepius apud profanos. 2) bene doceo; passiv. *bene edoctus sum*; Phil. 4, 12. ubi est usu, experientia didici, assuetus sum. *Hesych.* μεμύημαι

μαι· πεπεἱσμαι. *Suid.* μύησις· μάθησις, κατήχησις. vid. *Munthii* obff. e Diod. S. p. 383.

Μῦθος, ου, ὁ, 1) *fermo, oratio*, i. q. λόγος. Sir. 20, 19. *Plutarch.* de difcr. am. et adul. c. 42. — Sic 2 Petr. 1, 16. ubi de modo, quo evangelium tradiderit apoftolus, fermo eft; οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, non enim ftudens artificiofae f. comtae orationi tradidi doctrinam. cf. 1 Cor. 2, 4. 13. — 2) *narratio* quaevis; (unde μυθεύω fimpliciter narro, v. c. *Jofeph.* de bell. 4, 8. fin. ib. 4, 9. 7.); deinde de narrationibus vel fictis vel falfis: *fabula*, *traditio*. Sic Paulus de traditionibus Judaeorum, 1 Tim. 4, 7. 2 Tim. 4, 4. Tit. 1, 14. ἰουδαϊκοὶ μῦθοι καὶ ἐντολαὶ ἀνθρώπων. (Diod. Sic. 1, 19. *Palaeph.* 1. *Demofth.* 1219, 14. *Suidas*, μῦθος· λόγος ψευδής, εἰκονίζων τὴν ἀλήθειαν.)

Μυκάομαι, ῶμαι, (a μύκω, fonum fufcum edo) *mugio*; — proprie de tauris (Symmach. Job. 6, 5. *Hom.* Iliad. 21, 237. *Phavor.* βρυχᾶσθαι ἐπὶ λέοντος· μυκᾶσθαι ἐπὶ βοός.) Deinde etiam de rugitu afinorum, camelorum; in N. T. femel de leone, Apoc. 10, 3. (*Theocrit.* 26, 20.)

Μυκτηρίζω, f. ίσω, (a μυκτὴρ nafus, nares) propr. nafo fuspendo adunco, naribus fuspenfis derideo; deinde *derideo*, *illudo* fimpliciter; femel Gal. 6, 7. θεὸς οὐ μυκτηρίζεται, non patitur fibi illudi. Teft. XII. Patr. p. 700. ἐνυπτίσθην, ἐμυκτηρίσθην. LXX. pro בָּזָה, Prov. 15, 21. לַעַג Pfal. 80, 7. Jer. 20, 7. נָאַץ Prov. 1, 30. 15, 5.

Μυλικός, ἡ, ὀν, (a μύλη, mola) *molaris*, Marc. 9, 42. λίθος μυλικός. [Luc. 17, 2. in codd.]

Μύλος, ου, ὁ, *lapis molaris*, et quidem fuperior et mobilis, qui *catillus* dicitur, LXX. pro רֶכֶב i. e. eques vel curfor, quia inferiori lapidi, qui meta dicebatur, quafi inequitabat, 2 Sam. 11, 21. Jud. 9, 53. etiam ἐπιμύλιον, Deut. 24, 6. — Apoc. 18, 21. λίθον ὡς μύλον μέγαν. — Cum molae majores circumagerentur ab afinis, lapis fuperior f. catillus dicebatur etiam ὄνος (*Hefych.* μύλη· οὕτω λέγεται καὶ ὁ κάτω τῆς μύλης λίθος, τὸ δὲ ἄνω ὄνος. Lexic. Cyrill. Mfcr. Brem. μύλη, τὸ κάτω τοῦ μύλου, τὸ δὲ ἄνω ὄνος λέγεται), et in N. T. ὀνικός, Matth. 18, 6. Luc. 17, 2. (Marc. 9, 42. in codd.) afinarius, i. e. catillus molae afinariae, igitur magnus. — Deinde μύλος de utroque lapide, et per fynecdochen pro *mola* ipfa. Sic LXX. pro רֵחַיִם, Exod. 11, 5. Deut. 24, 6. e quibus locis etiam intelligitur, molas antiquitus circumactas effe ab ancillis f. ferris. Unde explicatur Apoc. 18, 22. ubi φωνὴ μύλου eft cantus laetus puellarum molam trufitantium. cf. Jef. 24, 8. Ezech. 26, 13. et Jer. 25, 10. in textu hebr.

Μύλων, ωνος, ὁ, *piftrinum*, i. e. locus, ubi eft mola, das *Mühlenhaus*; Matth. 24, 41. coll. Exod. 11, 5. Deut. 24,

6. (*Demosthen.* p. 1111, 27. ed. Reisk.) LXX. Jes. 52, 11. οἰκία μύλωνος, pro hebr. פְּקֻדָּה.

Μύρα, ων, τά, Myra, orum, urbs littoralis Lyciae; Act. 27, 5.

Μυριάς, ἁδος, ἡ, myrias, numerus decem millium, Act. 19, 19. — LXX. pro רִבּוֹא Neh. 7, 66. 71. 72. Jon. 4, 12. et רְבָבָה Deut. 32, 30. Levit. 26, 8. — pluralis saepius ut latinor. *sexcenti* et nostrum tausend, pro *numero magno*, et *infinito*, Luc. 12, 1. Act. 21, 20. Hebr. 12, 22. Jud. v. 14. Apoc. 7, 11. 9, 16. vid. Gen. 24, 60. Psal. 3, 6. 1 Sam. 21, 11. Dan. 7, 10. Sir. 47, 6.

Μυρίζω, f. *ίσω*, (a *μύρον*) unguentis imbuo, *ungo, inungo*; (*Aristoph.* Plut. 529.) Marc. 14, 8. coll. Matth. 26, 12. ubi vero potius esse videtur: oleo perfundo. Vid. *Μύρον*.

Μύριος, ία, ιον, innumerus, infinitus; pluralis: *decem millia, decies mille*, Matth. 18, 24. Esth. 3, 9. ἀργυρίου τάλαντα μύρια. 1 Chron. 29, 7. — Deinde ut μυριάς, de numero *infinito, maximo*; 1 Cor. 4, 15. μυρίους παιδαγωγούς, innumeros, quamplurimos. ib. 14, 19. — Dan. 7, 10. coll. Psal. 68, 18. et *Μυριάς*.

Μύρον, ου, τό, vel a μύρω, fluo, unde succus sponte profluens potissimum e myrrha, vel a מֹר myrrha; inde, cum myrrhae succo veteres ad unguenta uterentur, 1) *unguentum* arte factum et suave olens, Luc. 23, 56. Apoc. 18, 13. — LXX. Cant. 4, 14. Jes. 25, 7. 1 Chron. 9, 30. Exod. 30, 25. Deinde: *oleum fragrans*, et ita accipiendum est Matth. 26, 7. [9.] 12. Marc. 14, 3. 4. 5. Luc. 7, 37. 38. 46. Joh. 11, 2. 13, 3. 5. — LXX. pro שֶׁמֶן, Cant. 1, 2. Prov. 27, 9. et שֶׁמֶן טוֹב Psal. 133, 2. vid. *Wineri* bibl. Realllex. s. v. *Salbe*.

Μυσία, ας, ἡ, Mysia, provincia Asiae minoris ad littus maris aegaei Lydiam inter et Propontidem, cuius urbes Pergamus, Troas et Assus in N. T. commemorantur. Act. 16, 7. 8.

Μυστήριον, ίου, τό, (quod derivant vel a μύεσθαι, vel a μυστὴρ i. q. μύστης initiatus, Sap. 8, 4. vel ab hebr. מִסְתָּר) 1) *secretum, res occulta* s. *arcana quaevis*, a) quae celanda est sive celatur; 2 Thess. 2, 7. τὸ γὰρ μυστήριον τῆς ἀνομίας, i. e. ἀνομία quae clam patratur. Sic μυστικῶς, clam; 3 Macc. 3, 7. vid. etiam 2 Macc. 13, 21. Sir. 22, 22. 27, 16. 17. 21. — b) quae in se est occulta et obscura, 1 Cor. 15, 51. ib. 13, 2. τὰ μυστήρια πάντα, omnes omnino res arcanae. (Test. XII. Patr. p. 189. de scientia arcana s. occultis artibus.) — Inde 2) *aenigma, emblema*; 1 Cor. 14, 2. λαλεῖν μυστήρια, aenigmata, i. e. quae nemo intelligat, loqui. Matth. 13, 11. τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας, aenigmata de regno coelesti, parabolas quibus mystice adumbratur regnum Dei. Eodem modo Luc. 8, 10. Marc. 4, 11. — Eph. 5, 32. Sic de somnio

aenigmatico Dan. 2, 18. 19. 27—30. pro chald. רָז s. רָזָא. Eodem sensu ut sit: emblema, imago μυστηριώδης, accipiendum est Apoc. 1, 20. τὸ μυστ. τῶν ἑπτὰ ἀστέρων scl. τοῦτό ἐστι. ib. c. 17, 5. μυστήριον i. e. nomen aenigmaticum, inscriptio mystica. ib. v. 7. σοὶ ἐρῶ τὸ μυστήριον, explicabo tibi imaginem. — 3) *consilium, decretum arcanum, voluntas secreta*; sic de hominum consiliis absconditis Tob. 12, 6. 11. Judith. 2, 2. — et de Dei decretis, Apoc. 10, 7. (coll. c. 11, 15 sqq.) Sap. 2, 22. — Hoc sensu solemne est Paulo de decreto Dei, cuius exequendi Paulus potissimum electus fuerat minister, antea (Judaeis) inaudito et prorsus ignoto, eo scilicet, quo Deus benigne voluit, ut gentiles etiam ad regnum Dei eiusque felicitatem vocarentur adducerenturque. Sic luce clarius Eph. 3, 3—9. neque vero aliter aliis in locis; Rom. 11, 25. 16, 25. Eph. 1, 9. 6, 19. τὸ μυστήρ. τοῦ εὐαγγ. Dei voluntas de evangelio a Paulo gentilibus tradendo. Col. 1, 26. 27. 2, 2. 4, 3. τὸ μυστήρ. τοῦ χριστοῦ, decretum de messia gentilibus quoque destinato. Sic etiam 1 Cor. 2, 7. ἐν μυστηρ. esse videtur: convenienter decreto suo, s. secundum decr. — 4) *mysterium*; i. e. a) *doctrina arcana*; non nisi 1 Tim. 3, 9. 16. de doctrina christiana, ceteris incognita inauditaque, coll. Sap. 6, 23. — b) τὰ μυστήρια, *mysteria*, de sacris, ut profanis saepissime, nec non Sap. 14, 15. 23. vel quia celabantur non initiatis, vel quia symbolice repraesentabant doctrinam absconditam. Transfert Paulus 1 Cor. 4, 1. ad *sacra christiana*, ubi se appellat οἰκονόμον μυστηρίων θεοῦ, mysteriorum *divinorum* dispensatorem s. doctorem. — Saepius non legitur.

Μυωπάζω, f. άσω, (a μύω et ὤψ, oculus) oculos claudo; *caecutio, proxima tantum video*; 2 Petr. 1, 9. μυωπάζων, nihil videns s. intelligens, oculos claudens. [μύω simplex: oculos claudo, *Xenoph.* Cyrop. 8, 3. 12.)

Μώλωψ, ωπος, ὁ, *vibex*, Blutstriemen, *vulnus sanguine manans*. Semel 1 Petr. 2, 24. LXX. pro חַבּוּרָה s. חַבֻּרָה Jes. 53, 5. Gen. 4, 23. Exod. 21, 24. Jes. 1, 6. Sir. 28, 18. πληγὴ μάστιγος ποιεῖ μώλωπας. *Hesych.* μώλωψ· τραῦμα καὶ ὁ ἐκ πληγῆς αἱματώδης τόπος, ἢ καὶ τὰ ἐξερχόμενα τῶν πληγῶν ὕδατα.

Μωμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, i. q. μωμάομαι, (a μῶμος) *vitupero, carpo, irrideo*, 2 Cor. 8, 20. Prov. 9, 7. Sap. 10, 14. — aor. 1. pass. passive: *vituperor*; 2 Cor. 6, 3. μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία ἡμῶν. (cf. *Matth.* gramm. §. 495.)

Μῶμος, ου, ὁ, 1) vituperium, reprehensio; Sir. 18, 15. ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μῶμον, beneficiis ne adde reprehensionem. ib. 47, 21. — 2) *macula, dedecus*, vituperii materia s. causa; LXX. pro מוּם de corporis vitiis, Levit. 12, 16 sqq. Deut. 15, 21. Cant. 4, 1. Dan. 1, 4. — deinde de animi vi-

tiis et morum maculis, Sir. 20, 24. *μῶμος πονηρὸς ἐν ἀνθρώπῳ* ψεῦδος. ib. 12, 31. *μῶμος* nota turpitudinis. — Sic in N. T. de hominibus turpibus, 2 Petr. 2, 13. ut nos dicimus: *ein Schandfleck der menschlichen Gesellschaft.*

Μωραίνω, f. *ανῶ*, (a *μωρὸς*) 1) *insipidus, fatuus sum;* a) propr. Matth. 5, 13. Luc. 14, 34. b) metaph. *stulte ago;* sic profanis, (*Plutarch.* de discr. am. et ad. c. 42.) Nostris autem dicitur — 2) transitive *stultum reddo, vel declaro, insipidum deprehendo*, 1 Cor. 1, 20. *ἐμώρανεν τὴν σοφίαν.* (Jes. 44, 25. *τὴν βουλὴν αὐτῶν μωραίνων.*) — passiv. Rom. 1, 22. LXX. pro נִבְעַר Jes. 19, 11. Jer. 10, 16. et נִסְכַּל 2 Sam. 24, 10. vid. etiam Sir. 23, 14.

Μωρία, ας, ἡ, fatuitas, stultitia, inscitia, — subjective de animo, Sir. 20, 31. 41, 18. — objective de eo, quod absurdum, ineptum habetur ex alicuius judicio, 1 Cor. 1, 18. 2, 14. 3, 19. (*Thucyd.* 5, 41.)

Μωρολογία, ας, ἡ, (*μωρὸς* et *λόγος*) sermo stultus, ineptus; — et ex hebraismo, ubi vocabula stultitiae etiam transferuntur ad turpitudinem morum et impietatem (v. c. נְבָלָה Judic. 19, 23 sq. Deut. 21, 22.): *sermo turpis, impius.* Tantum Eph. 5, 4.

Μωρὸς, ὰ, ὸν, 1) fatuus, insipidus, insulsus, a) pr. Hippocr. de diaeta lib. 2. c. 27. (תָּפֵל Job. 6, 6. coll. Thren. 2, 14.) — b) metaph. *α*) subjective: *stultus, insipiens,* qui nil intelligit, Matth. 23, 17. 19. 1 Cor. 3, 18. *μωρὸς γενέσθω,* se nil intelligere putet. — LXX. pro נָבָל Deut. 32, 6. Jes. 32, 5. 6. כְּסִיל Psal. 93, 8. Sir. 8, 22. 18, 18. 21, 18. 22. — *imprudens, consilii expers,* Matth. 5, 22. 25, 2. 3. 8. 1 Cor. 4, 10. Sir. 21, 28. — *β*) objective de rebus; *stultus, fatuus,* ζητήσεις, 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9. (coll. 1 Tim. 4, 7. *γραώδης*) — *ineptus, consilio non conveniens;* 1 Cor. 1, 25. *τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ* quae inepte a Deo videntur electa, inepte facta, verkehrte Maasregeln. ib. v. 27. *τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου,* quae inepta habentur ab hominibus. — 2) ex hebraismo (ubi נָבָל non solum stultum sed etiam improbum, scelestum significat, Psal. 14, 1. 53, 2. 1 Sam. 25, 25. Job. 2, 10.) *improbus, scelestus,* Matth. 5, 22. coll. Sir. 50, 26. ubi Samaritani dicuntur *λαὸς μωρὸς,* impius, qui a sacris et Deo Judaeorum defecerant, *ἀποστάται* ut eos appellat *Joseph.* Antiq. 11, 8. coll. Test. XII. Patr. p. 564. ubi propter turpe stuprum a Sicemitis commissum *ἀσύνετοι μωροὶ,* et stuprum nefandum ipsum *ἀφροσύνη* dicitur. cf. etiam Joh. 8, 48.

Μωσῆς, et *Μωϋσῆς, Moses,* legislator Judaeorum celeberrimus. — *Μωσῆς,* ut potissimum scribunt evangelistae (Matth. 8, 4. 17, 3. Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. Act. 3, 22. Joh. 1, 46.) et Hebr. 3, 2. convenit hebr. מֹשֶׁה quod a מָשָׁה extraxit, quia Moses infans ex aquis Nili extractus est. cf. Exod.

2, 10. — Μωϋσῆς vero, ut constanter scribunt LXX. interpretes et Josephus, derivatur ex lingua aegyptia; *Joseph.* Antiq. 2, 9. 6. τὸ γὰρ ὕδωρ μῶ οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσιν, ὑσῆς δὲ τοὺς ἐξ ὕδατος σωθέντας. (Paullo aliter in libro c. Apion. 1, §. 31. τὸ γὰρ ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι Μῶϋ καλοῦσιν.) In N. T. nominativus μωϋσῆς legitur Act. 6, 14. 37. eundemque restituit Griesb. Rom. 10, 5. 19. 2 Cor. 3, 13. 15. — In flectendo autem hoc nomine triplex est diversitas; 1) LXX. constanter genit. — σῆ (Exod. 18, 1. 2. Num. 3, 1. Jos. 1, 2. 3 Esdr. 1, 11. Psal. 77, 21. Sir. 46, 1.), qui genitivus nunquam in N. T. legitur neque apud Josephum; dativ. — σῇ, accus. ῆν, vocat. — ῆ (Exod. 3, 4. 5, 4.) 2) Josephus semper: — σῆς, genit. σέως (v. c. Antiq. 3, 13. 1. c. Apion. 1, 31. et 2, 3.) dativ. σῇ, accus. σῆν. Sic etiam in N. T. genitivus σέως, non a μωσεὺς, sed ut Josephi exemplum et locus Joh. 7, 22. docent a μωσῆς est derivandus. Eadem flectendi ratio est Matth. 17, 4. Marc. 12, 26. Luc. 2, 22. Joh. 5, 46. Hebr. 3, 3. Act. 7, 35. et restituta a Griesb. Act. 6, 11. 7, 44. Rom. 9, 15. 1 Cor. 10, 2. — 3) denique genit. σέως (in N. T. frequentior) dat. σεῖ, Marc. 9, 4. Luc. 9, 33. 2 Tim. 3, 8. accusat. σέα, Luc. 16, 29. (ut etiam habet Georg. Syncell. apud Fabr. Cod. Pseudep. I. p. 829.) Quas formas, nescio an recte, derivant a nominativo ficto μωσεὺς, qui vero nunquam legitur. — Metonymica pro *libris Mosis*, Luc. 16, 29. 31. 24, 27. Joh. 5, 45. 46. et passim.

N.

Ναασσὼν, ὁ, *Naasson*, nom. pr. indecl. filii Aminadabi (Exod. 6, 22. Num. 2, 3.) — Matth. 1, 4. Luc. 3, 31.

Ναγγαὶ, ὁ, *Naggai*, *Nangae*, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 25.

Ναζαρὲθ, ἡ, ut scribitur Matth. 21, 11. Joh. 1, 46. 47. et in codicib. Act. 10, 38. caeterum ναζαρὲτ, Matth. 2, 23. 4, 13. Marc. 1, 9. Luc. 1, 26. 2, 4. 39. 51. 4, 16. Act. 10, 38. nomen indecl. oppidi ignobilis Galilaeae (Matth. 21, 11.) ad montem quendam (Luc. 4, 29.) et ut putant haud procul ab urbe Capernaum siti, quod nec in Vet. Test. nec in Josephi libris commemoratur. — Quem hodie pagum hoc nomine appellant, utrum eo, quo illud quondam oppidum, situs sit loco, definiri non potest.

Ναζαρηνὸς, οῦ, ὁ, *Nazarenus*, nomen gentile, Jesu a Judaeis tributum ab oppidulo Nazareth, quia ibi educatus fuit. Marc. 1, 24. 14, 67. 16, 6. Luc. 4, 34.

Ναζωραῖος, ου, ὁ, *Nazoraeus*; cognomen 1) *Jesu*,

ei quoque tributum quod in oppido Nazareth educatus est, ita ut sit i. q. ναζαρηνὸς, Matth. 2, 23. Legitur praeterea Marc. 10, 47. Luc. 18, 37. 24, 19. Joh. 18, 5. 19, 19. Act. 2, 22. 3, 6. 4, 10. 6, 14. 22, 8. 26, 9. — cognomen 2) *christianorum*, a Judaeis iis tributum, tanquam adseclis Jesu τοῦ ναζωραίου, Act. 24, 5. — (Fuerunt qui ναζωραῖος haberent pro נָזִיר s. נְזִירָא *Nasiraeus*, i. e. voto devotus. LXX. autem scribunt ναζηραῖος et ναζιραῖος, *Josephus* (Antiq. 4, 4. 4.) ναζαραῖοι. Solebant Nasiraei comam alere et a vino abstinere. Num. 6, 1 sqq.)

Ναθὰν, ὁ, *Nathan* (hebr. נָתָן) nom. pr. indecl. filii Davidis, a propheta huius nominis (2 Sam. 7, 2.) ut videtur diversus, qui commemoratur Luc. 3, 31. 2 Sam. 5, 14.

Ναθαναὴλ, ὁ, (hebr. נְתַנְאֵל, Dei donum) *Nathanael*, discipulus Christi in Evang. Joh. c. 2, 19—21. commemoratus, quem putant fuisse eundem, qui Luc. 6, 14. Bartholomaeus dicitur.

Ναὶ, particula 1) *affirmandi; profecto, utique, vere, ita est!* — Matth. 5, 37. 9, 28. 13, 51. 17, 24. 21, 16. Luc. 11, 51. Joh. 11, 27. 21, 15 sq. Act. 5, 8. 22, 27. Rom. 3, 29. — Gen. 42, 21. — Matth. 17, 25. ναὶ i. e. οὐ τελεῖ, recte, non solvit; cf. v. 25—27. ναὶ — καὶ γὰρ est concedentis ex parte: *verum quidem — sed tamen*, Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Ita etiam ναὶ — καὶ videtur esse: verum quidem — sed, Matth. 11, 9. Luc. 7, 26. — ναὶ duplicatum gravius affirmat, Jac. 5, 12. 2 Cor. 1, 17. ἵνα ᾖ παρ' ἐμοῦ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ, ut apud me τὸ *ita certissime est* idem valeat quod τὸ *ita profecto non est;* sensus: ut mihi repugnem, inconstans sim in docendo agendove. ib. v. 18. οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὒ, non sibi repugnant, ib. v. 19. γέγονε ναὶ, sibi constans fuit doctrina. — Interdum ut ἀμὴν, quocum etiam jungitur, est: *hoc certissimum est, profecto eveniet*, 2 Cor. 1, 20. Apoc. 1, 7. 14, 13. 16, 7. 22, 20. (ναὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας, Job. 19, 4.) — 2) *adhortandi*, quae affirmat, quod agendum est: *agedum, quaeso*, Matth. 11, 26. 22, 5. Luc. 10, 21. Philem. v. 20. Apoc. 22, 20. ναὶ ἔρχομαι. — Saepius non legitur.

Ναΐν, ἡ, *Nain*, nom. indecl. oppidi Galilaeae, ad torrentem Cison, circa montem Thabor haud procul a Capernaum. Luc. 7, 11. (*Joseph.* de bell. 4, 9. 4. κατὰ κώμην τὴν καλουμένην Ναῒν τεῖχος κατασκευάσας.)

Ναὸς, οῦ, ὁ, (a νάω, in sedibus colloco) atticè νεὼς (2 Macc. 6, 2. 9, 16.) proprie locus habitationis; deinde *templum, aedes*, quam inhabitare putabatur Deus aliquis, vel ubi constituta erat eius imago. Ita a) de templis *idolorum*, Hrac. v. 17. Act. 19, 24. ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς, fabricans argenteas Dianae aediculas. b) de templis *veri Dei*, Act. [7, 48.] 17, 24. Apoc. 21, 22. — c) de templo *Hierosolymitano*,

(hebr. הֵיכָל. 1 Sam. 1, 9. 2 Chron. 3, 16. 4, 7. 8. 22.) ubi, quomodo differat ab ἱερὸν, supra sub Ἱερὸν expositum est. Dicitur autem non ut ἱερὸν de toto templo, sed de interiori parte, scilicet cum de sancto, tum de sancto sanctorum, Matth. 23, 16. 17. 21. 23, 35. (2 Chron. 15, 8. coll. *Ζαχαρίας*) 26, 61. 27, 40. 51. (vid. *Καταπέτασμα*). Marc. 14, 58. 15, 29. 38. Luc. 1, 9. 21. 22. 23, 45. 2 Thess. 2, 4. Apoc. 11, 1. 2. (3 Macc. 1, 10.) — In uno tantum loco de atriis templi, de ἱερῷ est intelligendum, Matth. 27, 5. — d) de templo *coelesti*, ad cuius imaginem Moses tabernaculum construxisse putabatur, ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, Apoc. 11, 19. ib. 3, 12. 15. 14, 15. 17. 15, 5. 6. 8. 16, 1. 17. cf. Sap. 3, 14. *δοθήσεται αὐτῷ κλῆρος ἐν ναῷ κυρίου θυμηρέστερος*. Exod. 25, 9. *τὸ παράδειγμα τῆς σκηνῆς*. coll. *Joseph*. Antiq. 3, 6. 1. Test. XII. Patr. p. 550. *ἤνοιξέ μοι ὁ ἄγγελος τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ εἶδον τὸν ναὸν τὸν ἅγιον*. — e) metaphorice transfertur ad alia, ubi Deus, vel eius spiritus, habitare i. e. efficax esse dicitur, scilicet *α*) ad corpus Christi, Joh. 2, 19. 20. — *β*) ad christianos et ecclesiam christianam 1 Cor. 3, 16. 17. 6, 19. 2 Cor. 6, 16. Eph. 2, 21. — Saepius non habetur.

Ναοὺμ, ὁ, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 25.

Νάρδος, ου, ὁ, 1) *Nardus*, Andropogon Nardus, planta Indiae, cuius cacumina ad aristarum formam panduntur, e qua succus extrahitur optime fragrans, quo utebantur veteres vel puro vel mixto ad parandum oleum vel unguentum praestantissimum. (*Dioscor*. 1, 6. *Plin*. 12, 2. *Tibull*. 2, 2. 7. cf. *Wineri* bibl. Realwörterb. s. *Narde*.) LXX. pro נֵרְדְּ Cantic. 1, 12. 4, 13. 14. — 2) *oleum nardinum;* ita bis, Marc. 14, 3. Joh. 12, 3.

Νάρκισσος, ου, ὁ, *Narcissus*, propr. nomen plantae; — in N. T. nomen propr. viri, qui putatur fuisse libertus Claudii imperatoris. Rom. 16, 11. (Sueton. Claud. 28. Tacit. Annal. 12, 57.)

Ναυαγέω, ῶ, f. ήσω, (a ναυαγὸς, naufragus, quod e ναῦς et ἀγνύω, frango) 1) *naufragium facio*, 2 Cor. 11, 25. (*Xenoph*. Cyrop. 3, 1. 24. *Demosth*. 910, 7.) — 2) tropice ut latinorum *naufragium* et *naufragus*, pro: *jacturam facio;* 1 Tim. 1, 19. *περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν*, jacturam fecerunt τῆς πίστεως. (*Phil*. de Somn. p. 1128. *τινὰς ἴσμεν ναυαγήσαντες ἢ περὶ γλῶτταν ἄθυρον, ἢ περὶ γαστέρα ἄπληστον*.)

Ναύκληρος, ου, ὁ, (ναῦς et κλῆρος) *nauclerus, navicularius*, i. e. dominus navis (Schiffspatron), qui navem vel singula navis spatia data pecunia locat. Semel Act. 27, 11. (*Polyb*. 4, 6. 1. *Xenoph*. Mem. 2, 6. 38. *Demosth*. 293, 1. et 902, 12.)

Ναῦς, αὸς, ἡ, (a νάω s. νέω, fluo, nato) jonice νηῦς

(1 Reg. 9, 27.) *navis*. Act. 27, 41. — LXX. pro אֳנִיָּה Prov. 31, 14. Dan. 11, 40. et אֳנִי 1 Reg. 10, 11. 12.

Ναύτης, ου, ὁ, (ab eodem) *nauta*. Act. 27, 27. 30. Apoc. 18, 17.

Ναχώρ, ὁ, *Nachor* (hebr. נָחוֹר) nom. propr. indecl. viri, filii Serug; Gen. 11, 22. Luc. 3, 34.

Νεανίας, ου, ὁ, (a νέος) *juvenis*, *adolescens*, Act. 20, 9. 23, 17. 18. 22. — LXX. pro נַעַר Prov. 7, 7. Zach. 2, 4. — deinde: *vir junior*, diciturque de viris junioribus, nondum matrimonio mulieri junctis, viribusque vigentibus, quanquam aetatem juvenilem egressis. Ita Act. 7, 58. — LXX. pro בָּחוּר, milites delecti, 2 Sam. 6, 1. 1 Chron. 19, 10. 1 Macc. 12, 27. coll. 2 Macc. 3, 26. Inde *νεανίαι* et *πρεσβύτεροι*, Prov. 20, 29. omnes adultos comprehendunt. (*Senec.* ep. 30. „senectus adolescentiam sequitur.") Vid. etiam *Νεανίσκος*.

Νεανίσκος, ου, ὁ, (ab eodem) 1) *juvenis*, *adolescens*, Matth. 19, 20. 22. Marc. 14, 51. 16, 5. Luc. 7, 4. — LXX. pro נַעַר Gen. 34, 19. 41, 12. יֶלֶד Gen. 4, 22. Esdr. 10, 1. Dan. 1, 4. — 2) *vir junior* (vid. *Νεανίας*); Act. 5, 10. *νεανίσκοι*, juniores in coetu, qui famulitio fungebantur (v. 6. *νεώτεροι*). Act. 2, 17. *νεανίσκοι* — *πρεσβύτεροι*, (Gen. 19, 4. Joel. 2, 28.) 1 Joh. 2, 13. 14. *πατέρες* — *νεανίσκοι* — *παιδία*. — LXX. pro אֲנָשִׁים Jos. 2, 1. 23. 6, 22. (*Josephus* Antiq. 7, 9. 2. Davidem cum Goliatho pugnaturum *νεανίσκον* appellat.) — de *militibus*, Marc. 14, 51. LXX. pro בָּחוּר Deut. 32, 25. Judic. 14, 10.

Νεάπολις, εως, ἡ, *Neapolis*, urbs Macedoniae ad mare aegaeum in sinu Strymonico sita, portu instructa, Chalcidensium colonia, olim Parthenope dicta. (*Strabo* 7, 330. Plin. 14, 18.) Act. 16, 11.

Νεεμάν, ὁ, (hebr. נַעֲמָן) *Neeman*, nom. pr. indecl. principis militiae Syriae, de quo vid. 2 Reg. 5. — (LXX. *Ναιμὰν*) Commemoratur Luc. 4, 27.

Νεκρός, ά, όν, 1) *mortuus*, i. e. a) vita carens, i. q. *ἄψυχος*, Jac. 2, 20. *σῶμα νεκρόν*. (Sic Sap. 13, 10. 18. idola dicuntur *νεκρὰ* i. e. *ἄψυχα*. ib. 15, 5. 17.) — b) exspirans, Act. 28, 6. — qui exspiravit, Matth. 10, 8. 11, 5. 28, 4. Luc. 7, 22. 11, 5. Act. 5, 10. 20, 9. Apoc. 1, 17. — c) mortuus, Luc. 24, 5. Hebr. 11, 19. — qui mortuus fuerat, Luc. 7, 15. Hebr. 11, 35. — ex hebraeorum cogitandi ratione: mortui in hade, eorumque corpora in sepulcris, Matth. 22, 32. Luc. 20, 38. Joh. 5, 25. 1 Cor. 15, 15. 2 Cor. 1, 9. 1 Petr. 4, 6. Apoc. 11, 18. 20, 5. 12. 13. et saepissime. Inde *ἐκ νεκρῶν*, *ἀπὸ τῶν νεκρῶν*, e statu mortis, ex hade, e mortuis. Vid. *Ἀνάστασις*, *Ἀνίστημι*, *Ἐγείρω*, *Ἀνάγω*. — Rom. 11, 15. *ζωὴ ἐκ νεκρῶν*, restitutio in vitam. 1 Thess. 4, 16. *οἱ νεκροὶ ἐν*

χριστοῦ, mortui christiani. — 2) *mortuum corpus*, *cadaver*, Matth. 8, 22. θάψαι τοὺς νεκρούς. Luc. 9, 60. Matth. 23, 27. γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, plena ossibus cadaverum. (*Joseph*. de bell. 1, 9. 1. ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, cadaver eius.) — corpus occisum, Apoc. 16, 3. θάλασσα ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ rubuit sanguine ut corpus trucidatum; (vel: ac si tinctum esset sanguine occisorum.) LXX, de cadavere pro מֵת Gen. 23, 3 sqq. 2 Reg. 19, 35. pro נְבֵלָה Deut. 28, 6. Jer. 7, 31. pro הָרוּג occisus, Ezech. 37, 9. et חָלָל confossus Ezech. 9, 7. 11, 6. — 3) *morti obnoxius*, in scriptis Pauli, Rom. 8, 10. τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, corpus quidem morti obnoxium manet propter peccatum. — morti aeternae (vid. Θάνατος) obnoxius, Rom. 6, 11. νεκρὸς τῇ ἁμαρτίᾳ, morti aeternae devoti peccati caussa. ib. v. 13. ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, qui numero eorum, quibus mors s. miseria destinata est erepti nunc spem vitae habemus. Eph. 2, 1. 5. νεκροὶ τοῖς παραπτ. morti obnoxii peccati caussa. Col. 2, 13. — 4) tropice: a) *perditus* instar mortui, Luc. 15, 24. 32, ubi i. q. ἀπολωλώς. — b) *inefficax*, *virtute destitutus*, Rom. 7, 8. Hebr. 6, 1. ἔργα νεκρά, cultus Dei fructu carens. 9, 14. Jac. 2, 17. 20. πίστις νεκρά. — c) *ineptus ad bonum*, *ad pietatem*, vel: *pietate carens*, Matth. 8, 22. Luc. 9, 60. ἄφες τοὺς νεκροὺς, permitte curam sepeliendi iis, qui ad regnum divinum inepti sunt. — Eph. 5, 14. ἀνάστα ἐκ νεκρῶν, surge e numero impiorum. Apoc. 3, 1.

Νεκρόω, ῶ, f. ώσω, (a νεκρὸς) 1) mortuum facio; tropice 2) *vi*, *efficacia privo*; Col. 3, 5. νεκρώσατε τὰ μέλη vid. Μέλος. — passiv. νενεκρωμένος, *effetus*, *decrepitus*; Rom. 4, 19. σῶμα. Hebr. 11, 12. ἑνὸς καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, ex uno (scl. Abrahamo) eodemque decrepito, (*Arrian*. diss. Epict. 4, 5. τούτου δὲ αἰδήμον ἀπονενέκρωται.)

Νέκρωσις, εως, (a νεκρόω, 2. perf. praet. pass. νενέκρωσαι) propr. τὸ νεκρὸν γίνεσθαι, τὸ vita privari; — deinde, caussa pro effectu posita: vulnera, quae mortem efficere possunt; ita puto accipiendam esse 2 Cor. 4, 10. νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ, vulnera mihi, ut quondam Jesu, inflicta. (Alii: mortem Jesu caussa subeundam; alii mors ea, quam Jesus passus est, me manet, alii; mortis pericula mihi sunt subeunda.) — 2) tropice; *infirmitas*, τὸ *effetum*, *decrepitum esse*; Rom. 4, 19. τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας effetam matricem.

Νέος, α, ον, 1) *novus*, i. e. a) recens, οἶνον νέον, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37—39. — LXX. pro תִּירוֹשׁ, Deut. 1, 39. παιδίον νέον, Num. 28, 26. Jos. 5, 11. — b) innovatus, adjecta notione praestantiae, ἄνθρωπος, Col. 3, 10. Vid. Ἄνθρωπος. 1 Cor. 5, 7. φύραμα. Hebr. 12, 24. διαθήκη. (Jer. 31, 32. διαθήκη καινή.) — 2) *junior*, *juvenis*, ratione aetatis; Tit. 2, 4. LXX. pro נַעַר Exod. 33, 11. Gen. 37, 2.

Νεοσσὸς, οῦ, ὁ, attice *νεοττὸς*, (a *νέος*) *pullus*; semel de pullis avium, Luc. 2, 24. coll. Levit. 5, 7. ubi pro *νεοσσὸς* in textu hebr. בֵּן. — LXX. pro בֵּן de pullis animalium saepius, v. c. Levit. 12, 6. 8. Num. 6, 10. coll. Jes. 16, 2. Deut. 32, 11.

Νεότης, ητος, ἡ, (a *νέος*) 1) *novitas*; ita fortasse 1 Tim. 4, 12. *μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω*, nemo te despiciat propter novitatem, i. e. vel quia serius circumcisus fuerat, vel quia recens praefectus fuerat coetui. Alii: 2) *juventus*, i. e. a) τὸ juvenem adhuc esse, 1 Tim. 4, 12. σοῦ τῆς *νεότητος*, te, quia vir juvenis (vid. *νεανίας* et *νεανίσκος*) es. coll. Eccl. 11, 10. Gen. 43, 33. Sap. 4, 16. — b) tempus juventutis; *ἐκ νεότητος*, inde a pueris, Matth. 19, 20. Marc. 10, 20. Luc. 18, 21. Act. 26, 4. — Psal. 88, 16. Gen. 8, 21. 1 Sam. 17, 33. Jes. 47, 12.

Νεόφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (*νέος* et *φύω*) *recens plantatus*; Job 14, 9. Psal. 144, 13. 128, 4. Jes. 5, 7. — tropice: *christianus recens, novitius*, nuperrime ad coetum christianum admissus; 1 Tim. 3, 6.

Νέρων, ωνος, ὁ, *Nero*, imperator Romanorum ab anno p. C. 54. usque ad 68, crudelitate moribusque dissolutis infamis, multorum christianorum caedis auctor. [2 Tim. 4, 23.]

Νεύω, f. εύσω, *nuo*, *nutu significo*, seq. dativo; Joh. 13, 24. *νεύει αὐτῷ*, nutu significavit ut sciscitaretur. Act. 24, 10. *νεύσαντος αὐτῷ*, cum annueret, nutu potestatem dicendi faceret. — Prov. 4, 25.

Νεφέλη, ης, ἡ, (diminutiv. a *νέφος*) 1) *nubecula*; Luc. 12, 54. de nubecula parva (1 Reg. 18, 44. *νεφέλη μικρὰ*) assurgente, tempestatis et pluviae nuntia. — 2) *nubes, nebula*, Marc. 9, 7. 13, 26. Luc. 9, 34 sq. 21, 27. Act. 1, 9. 1 Thess. 2, 17. Apoc. 1, 7. 10, 1. 11, 12. 14, 14—16. — *νεφέλη φωτὸς*, Matth. 17, 5. i. q. *λευκὴ*, Apoc. 14, 14. lucida nubes. — *νεφέλαι τῶν οὐρανῶν*, Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 14, 62. Deus in coelo versari eiusque thronus nubibus impositus, iisque cinctus esse describitur, quare additum *τῶν οὐρανῶν* ad majestatem indicandam spectat. (Psal. 97, 2. 89, 7. Jes. 19, 1. Exod. 16, 10. Sir. 24, 4.) — LXX. pro עָב, עָנָן, שַׁחַק, saepissime, et ter (Psal. 135, 7. Jer. 10, 12. 51, 16.) pro נְשִׂיא. — Specialiter nubes s. nebula, *στύλος τῆς νεφέλης*, quae Israëlitarum agmina, desertum peragrantia, praeibat; 1 Cor. 10, 1. 2. hebr. עָנָן Exod. 13, 21. 14, 19. Num. 9, 16. 12, 5. 10. Psal. 78, 14. Nehem. 9, 12. 19. cf. Herodot. 7, 40. Curt. 3, 3. et 5, 2. — Saepius non legitur.

Νεφθαλείμ, ὁ, (hebr. נַפְתָּלִי, Gen. 30, 8.) *Nephtha-*

lim, f. *Naphthali*, nom. pr. filii Jacobi patriarchae feptimi, ex Bilha, Rachelis ancilla, auctoris ftirpis Naphthali. Apoc. 7, 6. — ftirps huius nominis, five regio quam inhabitabat, Matth. 4, 13. 15.

Νέφος, εος, τὸ, *nubes*, *nebula*, i. q. νεφέλη (*Joseph.* Antiq. 6, 5. 3.) et γνόφος. — LXX. pro עָב Eccleſ. 11, 3. עָנָן Job. 26, 8. 9. 38, 37. Sap. 5, 21. (*Joseph.* Antiq. 16, 11. 3. νέφος ἐπάγειν τοῖς πράγμασιν.) — tropice: *magna turba*, Hebr. 11, 1. νέφος μαρτύρων. (*Appoll. Rhod.* Argon. 4, 398. δυσμενείων ἀνδρῶν νέφος. *Eurip.* Phoeniff. v. 1321. νέφος πολεμιῶν.)

Νεφρὸς, οῦ, ὁ, *ren*; οἱ νεφροὶ *renes*. LXX. pro כְּלָיוֹת Exod. 29, 13. 22. 6, 16. 24. — Ex hebraismo de *intimo* hominis, *intimis animi*; ita in formula ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, Apoc. 2, 23. Pfal. 7, 10. Jer. 11, 20. 17, 10. Sap. 1, 6. coll. Job. 19, 26. Pfal. 16, 7. 26, 2. 73, 21.

Νεωκόρος, ου, ὁ, (a νεὼς f. ναὸς, templum, et κορέω, verro, purgo, orno) propr. qui templum purgat; *aedituus*, *templi cuftos*, qui curam templi ornandi habebat. *Suidas*, νεωκόρος· ὁ τὸν νεὼν κοσμῶν καὶ εὐτρεπίζων. Deinde *dei cultor*, qui Deo facra facit; *Joseph.* Antiq. 5, 9. 4. „Israelitas, οὓς ὁ θεὸς ἑαυτῷ νεωκόρους ἦγεν fcl. per defertum. Iidem reduces ex exilio πάλιν τὸν αὐτῶν σύμμαχον (Deum) ἐνεκώρουν. Quare factum eft ut urbes, potiffimum Afiae minoris fefe praedicarent νεωκόρους, *cultrices*, alicuius Dei vel Deae, quae Deo cuidam templum fplendidum dicaverant, eique facra folemnia faciebant. Sic Act. 19, 35. Ephefus dicitur νεωκόρος τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος, colens, facra faciens magnae Dianae. (*Xenoph.* Anab. 5, 3. 6.)

Νεωτερικὸς, ἡ, ὸν, (a νεωτερίζω, juniorum mores imitor; res novas molior, 4 Macc. 3, 21. *Joseph.* Antiq. 4, 4. 2.) 1) juvenilis, juvenili aetati conveniens. 3 Macc. 4, 8. νεωτερικὴ ῥαθυμία. *Polyb.* 10, 24. 7. νεωτ. ζῆλοι. — 2) fenfu malo: *audax*, *temerarius*, qui in vitia prorumpit; 2 Tim. 2, 22. τὰς νεωτερικὰς ἐπιθυμίας cupiditatum audaciam et temeritatem fuge. (Alii minus recte de libidine res novas moliendi.) Eodem fenfu non folum νεότης de temeritate cupidinum legitur in Teft. XII. Patr. p. 520. et 600. fed etiam νεωτερισμὸς p. 521.: ἑπτὰ πνεύματα ἐδόθη κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ Βελίαρ, καὶ αὐτὰ εἰσὶ κεφαλὴ τῶν ἔργων τοῦ νεωτερισμοῦ. Haec autem ἔργα deinde p. 523. commemorantur fcl. πορνεία, ἀπληστία, μάχη, ἀρέσκεια, ὑπερηφανία, ψεῦδος, ἀδικία. *Joseph.* Antiq. 16, 11. 7. αὐθάδεια νεωτερική. *Philoni* νεανικώτερον eft: vehementius, vid. *Loesner.* obff. p. 417.)

Νεώτερος, α, ον, (comparat. a νέος) — LXX. pro קָטֹן, צָעִיר, בָּחוּר — 1) *minor natu*, Luc. 15, 12. 13. Gen.

9, 24. 27, 15. — 2) *junior* aetate, Joh. 21, 18. Act. 5, 6. i. q. *νεανίσκος* quod vide. 1 Tim. 5, 1. 2. 11. 14. Tit. 2, 6. 1 Petr. 5, 5. — Psal. 149, 12. Sir. 51, 18. — 3) *inferior dignitate*, ut *μικρὸς*, quod vide, Luc. 22, 26. coll. Psal. 119, 141.

Νὴ, particula quae est sanctissime asseverantis et jurantis, regitque accusativum: *per*. 1 Cor. 15, 31. *νὴ τὴν ἡμετέραν καύχησιν*, per gloriam a vobis ad nos redundantem. LXX. Gen. 12, 15. 16. *νὴ τὴν ὑγιείαν φαραώ*, hebr. חֵי פַרְעֹה. (*Arrian*. diss. Epict. 4, 1. *νὴ τὴν καίσαρος τύχην ἐλεύθεροι ἐσμέν*.)

Νήθω, f. *ήσω*, (i. q. *νέω*, ut *πλέω* et *πλήθω*) filum e colo duco, *neo*. Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. — LXX. pro טָוָה Exod. 35, 24. coll. 26, 31. 38, 18. 39, 2. 23.

Νηπιάζω, f. *άσω*, (a *νήπιος*) 1) *puer sum, pueriliter me gero*; — ex adjuncto 2) *imperitus, ignarus, inscius sum*; sensu bono 1 Cor. 14, 20. *τῇ κακίᾳ νηπιάζετε* quod ad vitiositatem attinet pueri sitis, i. e. eius ignari, imperiti. cf. Matth. 18, 3 sq. Gal. 4, 3. Hebr. 5, 13. vid. *Νήπιος*.

Νήπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, et *νήπιος*, α, ον, (*νὴ* particul. negandi et *ἔπω*, loquor) *qui loqui non potest, infans*; a) *παιδίον νήπιον*, puerulus infans, Jes. 11, 8. pro יוֹנֵק. Inde substantive *τὸ νήπιον* — *τὰ νήπια* infantes, de prima infantia, ubi vel non vel vix loquuntur pueruli puellaeque, Matth. 21, 16. (Psal. 8, 2. עֹלֵל). Thren. 2, 20. 1 Sam. 15, 3. 22, 19. 1 Macc. 2, 9. — b) *ἄνθρωπος νήπιος*, *homo puer*, Hos. 11, 2. *νήπιος Ἰσραὴλ*, hebr. נַעַר, inde substantive: ὁ *νήπιος*, *puer, non adultus, impubes*, 1 Cor. 13, 11. Gal. 4, 1. Sir. 30, 11. — sensu translato: *indoctus, imperitus, simplex*, cum sensu bono Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Rom. 2, 20., tum malo 1 Cor. 3, 1. Gal. 4, 3. Eph. 4, 14. Hebr. 5, 13. — LXX. pro פֶּתִי Psal. 19, 8. 119, 129. Prov. 1, 32. Ezech. 45, 20. (Exempla e profanis dedit *Kypk*. 2, 62.)

Νηρεὺς, έως, ὁ, *Nereus*, nom. pr. viri, Rom. 16, 15.

Νηρὶ, ὁ, *Neri*, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 27.

Νησίον, ίου, τὸ, (diminutiv. a *νῆσος*) *parva insula*; Act. 28, 16.

Νῆσος, ου, ἡ, (a *νάω* f. *νέω*, nato) *insula*; Act. 13, 6. 27, 26. 28, 1. 7. 9. 11. Apoc. 1, 9. 6, 14. 16, 20. *πᾶσα νῆσος ἔφυγε*, submergebatur ponto. — LXX. pro אִי Psal. 72, 10. Ezech. 26, 15. 18.

Νηστεία, ας, ἡ, abstinentia a cibis, *jejunium*. LXX. pro צוֹם. — a) de jejunio *privato*, ubi aliquis ad breve tempus religionis causa abstinebat a cibis vel omnibus, vel consuetis et delicatioribus; *νηστεία* et in plurali *νηστεῖαι*, Matth. 17, 21. Marc. 9, 29. Luc. 2, 37. Act. 14, 23. [1 Cor. 7, 5.] Psal. 35, 16. 69, 13. 109, 23. Eiusmodi privata jejunia apud Judaeos valde erant usitata, magnaque iis tribuebatur vis

multumque meriti, Tob. 12, 8. Dan. 10, 1 sqq. 11. 13. Zach. 8, 19. Psalt. Sal. 3, 9. ἐξιλάσατο περὶ ἀγνοίας ἐν νηστείᾳ καὶ ταπεινώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. vid. potissimum de dignitate jejuniorum Test. XII. Patr. p. 701 sq. 704. 710. 711. 727. Pharisaei bis, singulis hebdomadibus jejunia agebant, Matth. 9, 14. — b) de jejunio *publico*, quod indicebatur a magistratu, ut 1 Reg. 21, 2. Esdr. 8, 21. Jer. 36, 3. Joel. 1, 14. *Joseph.* vit. §. 56. — c) de *jejunio magno*, a Mose praescripto Levit. 16, 29 sqq. 23, 27 sqq. quod quotannis die expiationis magno, qui erat decimus mensis Tisri, igitur tempore autumnali, τρεπομένου (ut *Josephus* Antiq. 3, 10. 4. loquitur) τοῦ καιροῦ πρὸς τὴν χειμέριον ὥραν, agebatur, ideoque ἡ νηστεία appellabatur κατ᾽ ἐξοχὴν, ut Act. 27, 9. et apud Philonem de Vita Mos. p. 657. de Legat. ad Caj. p. 1035. et apud *Josephum* Antiq. 17, 6. 4. coll. Jes. 1, 13. 14. — d) de jejunio, *coacto, fame*; ita est intelligendum 2 Cor. 6, 5. 11, 27.

Νηστεύω, f. εύσω, (a νῆστις) *jejuno, cibo et potu abstineo*; de jejunio religioso et privato, Matth. 6, 16—18. 9, 14. Marc. 2, 18. 19. Luc. 5, 33, 18, 12. Act. 10, 30. 13, 2. 3. LXX. pro צוּם Jud. 20, 26. Neh. 1, 4. Jer. 14, 12. — adjuncta notione *lugendi*, quia in magno luctu solebant Judaei abstinere a cibis, Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 34. 35. LXX. 1 Sam. 31, 13. 2 Sam. 1, 12. 21—23. Hinc νηστεία pro luctu cum jejunio 3 Esdr. 8, 73. ubi in text. hebr. Esdr. 9, 5. תַּעֲנִית. — de jejunio eo, quo quis a pleno ciborum usu, et a delicatioribus cibis abstinet, Matth. 4, 2. coll. Luc. 7, 33. coll. 1 Sam. 31, 13. νηστ. ἑπτὰ ἡμέρας. Test. XII. Patr. p. 701. ἐνήστευον ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσιν ἐκείνοις, καὶ (et nihilominus) ἐφαινόμην τῷ Αἰγυπτίῳ ὡς ἐν τρυφῇ διάγων. ib. p. 710. ὁ νηστεύων ἐν σωφροσύνῃ opponitur τῷ ἐν ταμείοις τρυφῶντι μετὰ ἀκολασίας.

Νῆστις, εως, ὁ, ἡ, plural. νήστεις, (a νὴ partic. negandi et ἐσθίω) *jejunus, impransus*; Matth. 15, 32. Marc. 8, 3. (Ἄδειπνος, Dan. 7, 18. ubi alii libri νήστης.) *Suidas*: νῆστις· ὁ ἄσιτος.

Νηφάλιος, et νηφάλεος, ίου, ὁ, ἡ, (a νήφω) *sobrius*, potissimum vino abstinens (*Joseph.* Antiq. 3, 12. 2.); deinde ex adjuncto ut sobrius latinor. *cautus, providus*. In N. T. ter, 1 Tim. 3, 2. 11. (ubi text. vulg. νηφάλεον) Tit. 2, 2. ubi utramque complectitur notionem cum propriam tum metaphoricam.

Νήφω, f. ψω, *sobrius sum, a vino abstineo*; (*Joseph.* de bell. 5, 5. 7. ἀπὸ ἀκράτου νήφοντες. *Philostrat.* vit. sophist. 2, 2. 2. *Plutarch.* de discr. am. et adul. c. 4. ὁ μεθυσθεὶς et qui νήφει τὰ πολλὰ sibi opponuntur.) i. e. a) *modicus sum in sumendo cibo potuque*, 1 Petr. 4, 7. νήψατε εἰς τὰς προσευχὰς, sobrii sitis ut precibus possitis vacare. (Conjungebatur νηστεία

cum προσευχῇ. vid. Νηστεία.) — b) metaph. *ſobrius ſum, vigil*, animo bene compoſito et attento, 1 Tim. 5, 6. 8. 1 Petr. 1, 13. 5, 8. — *cautus, providus ſum*, 2 Tim. 4, 5. (*Joſeph.* de bell. 2, 13. 1. οἱ δὲ ἧττον νήφοντες τῶν νέων, juvenes minus providi, i. e. temerarii.)

Νίγερ, ὁ, *Niger*, nom. latin. cognomen Simeonis prophetae, Act. 13, 1.

Νικάνωρ, ορος, ὁ, *Nicanor*, unus ex ſeptem diaconis eccleſiae Hieroſolymitanae, Act. 6, 5.

Νικάω, ῶ, f. ήσω, (a νίκη) 1) *vinco, victoriam reporto*; a) *armis vinco in pugna*, Luc. 11, 22. Apoc. 5, 5. 6, 2. ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ, „unam poſt alteram victoriam reportaturus". Ita *Eichhorn.* in comment. fortaſſe eſt: prodiit heros, fortis ad victoriam. coll. 3 Esdr. 3, 12. ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ (fortior eſt) ἡ ἀλήθεια. Poteſt etiam ex uſu verbi נְצַח in lingua Syriaca eſſe: ſplendidus, micans. 11, 7. 12, 11. 13, 7. 17, 14. — b) *ſupero, vi ſua privo*, v. c. τὸν κόσμον, Joh. 16, 33. 1 Joh. 5, 4. 5. — τὸν πονηρὸν, 1 Joh. 2, 13. 14. — Rom. 12, 21. μὴ νικῶ (imperativ. paſſ. contr. pro νικάου) ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. (Teſt. XII. Patr. p. 681. νικῶν τὸ μίσος.) — 1 Joh. 4, 4. νενικ. αὐτοὺς ſcl. falſos doctores, irrita feciſtis eorum molimina. — In Apocalypſi ὁ νικῶν, c. 2, 7. 17. 2, 11. 3, 5. 12. 21. 21, 7. eſt: in fide conſtans ita, ut mortem ab inimicis regni Dei prius patiatur quam deficiat; vid. 2, 26. ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου. ib. 12, 11. ἐνίκησαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. Adjecta vero eſſe videtur notio *puri a peccatis, inſontis*, quae ineſt verbis נְצַח et זָכָה, quae in lingua chald. et ſyr. etiam ſignificant vincere. — 2) *vulnero, laedo*, i. q. aliis in locis ἀδικέω, quia, qui armis vincit, laedit; Sap. 16, 10. τοὺς υἱούς σου οὐδὲ ἰοβόλων δρακόντων ἐνίκησαν ὀδόντες. cf. Sap. 18, 22. 2 Macc. 3, 5. — Sic intelligo Apoc. 13, 7. — 3) e rabbinismo vel ſyriasmo: a) *juſtus, purus, innocens ſum*; Rom. 3, 4. ἵνα νικήσῃς, ut juſtus, purus appareas; e verſione LXX. Pſal. 51, 4. ubi eſt תִּזְכֶּה. Apoc. 15, 2. τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, qui puros ſe ſervarunt ab idololatria. — b) *dignus ſum, mereor*, ut זָכָה Rabbinis ſaepius dicitur; Apoc. 5, 5. ἐνίκησεν ἀνοῖξαι, i. q. v. 4. ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι. Vid. *Buxtorfii* lex. talm. ſ. נְצַח et זָכָה. — Saepius non legitur.

Νίκη, ης, ἡ, *victoria*, 1 Macc. 3, 13. 2 Macc. 10, 28. *Joſeph.* Antiq. 6, 2. 1. — 1 Joh. 5, 4. αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν, in eo eſt victoria quam reportamus de mundo, quod fidem ſervamus. cf. Νικάω. (*Joſeph.* de bell. 1, 27. 3. ἐνίκησα νίκησιν πικρὰν κατὰ τέκνων.)

Νικόδημος, ου, ὁ, *Nicodemus*, (i. e. dominus populi) nom. pr. Phariſaei, de quo vid. Joh. 3, 1. 4. 9. 7, 50. 19, 39.

Νικολαΐτης, ου, ὁ, *Nicolaita*; Apoc. 2, 6. 15. Proprie *Nicolai ſectator*, putaruntque interpretes fuiſſe ſectam quandam, gnoſticam, cuius auctor fuerit Nicolaus aliquis. Cum vero in Apocalypſi omnia fere nomina ſint ſymbolica, hoc etiam nomen rectius habetur pro titulo ſymbolico falſorum doctorum, populum decipientium. Etenim non differt a *βαλαάμ* v. 14., cum בָּלַע ſit dominor, *νικάω*, et עַם populus, *λαός*. Vid. *Eichhorn*. in comment.

Νικόλαος, ου, ὁ, (i. q. *νικόδημος*) *Nicolaus*, proſelytus Antiochenus, deinde diaconus eccleſiae Hieroſolymitanae. Act. 6, 5.

Νικόπολις, εως, ἡ, (urbs victoriae) *Nicopolis*. Plures huius nominis extabant urbes, ſcl. in Armenia, Ponto, Cilicia, Macedonia, Epiro, Thracia. Quae Tit. 3, 12. commemoratur, eſt Nicopolis aut Macedoniae aut Thraciae. [Tit. 3, 16.]

Νῖκος, εος, τὸ, i. q. *νίκη*, *victoria*. Quater, Matth. 12, 20. vid. *Κρίσις*. 1 Cor. 15, 54. vid. *Καταπίνω*. ib. v. 55. 57. — 2 Macc. 10, 38. LXX. εἰς νῖκος aliquoties (2 Sam. 2, 26. Job. 36, 7. Thren. 3, 18. 5, 20. Amoſ. 1, 11. 8, 7.) pro hebr. לָנֶצַח in aeternum, quia rabbinis נֵצַח et eius derivata etiam de victoria dicebantur. Vid. *Buxtorf*. lex. ſ. h. v. et cf. *Νικάω*.

Νινευΐ, ἡ, hebr. נִינְוֵה, (LXX. Jon. 1, 1. *Joſeph*. Ant. 9, 10. 2. *νινευή*) *Nineve*, Graecis ἡ νῖνος, *Joſeph*. Antiq. 9, 11. 3. 1, 6.14. Latinis *Ninus*, urbs maxima et regia Aſſyriae (Jon. 3, 3. 4, 11.), ab Aſſur condita (*Joſeph*. Ant. 1, 6. 4.) et a Nino eius filio נִינְוֵה i. e. *urbs Nini* (נִין et נָוֶה habitaculum) appellata, ad Tigridis ripam ſita, a Nabopolaſſare, rege Babyloniorum anno 623 ante Chr. deſtructa. cf. Gen. 10, 11. Tob. 1, 11. Diod. Sic. 2, 3. 3, 1. Herodot. 1, 150. idem 1, 106. — Semel Luc. 11, 32.

Νινευΐτης, ου, ὁ, *Ninevites*, *Nineves incola*, Matth. 12, 41. (Jon. 3, 5. ἄνδρες Νινευή) Luc. 11, 30. et in codd. v. 32.

Νιπτήρ, ῆρος, ὁ, (a *νίπτω*) vas ad lavandum, vel manus: *malluvium*, vel pedes: *pelvis*. Semel de pelvi Joh. 13, 5.

Νίπτω, f. ψω, madefacio; *lavo*, med. *lavo me*, *lavo mihi*; LXX. pro רָחַץ, Joh. 9, 7. 11. 15. — *νίψαι πρόσωπον*, Matth. 6, 17. Gen. 43, 11. — *τοὺς πόδας*, Joh. 13, 6—14. quod erat opus cum ſervile, tum humanitatis, hoſpitibus praeſtandum; unde 1 Tim. 5, 10. *εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν* eſt: num chriſtianos fratres humaniter et reverenter recipere ſoleat. cf. Gen. 18, 4. 19, 2. 43, 24. Judic. 19, 21. 1 Sam. 25, 41. — *νίπτομαι τὰς χεῖρας*, Matth. 15, 2. Marc. 7, 3. Exod.

30, 19. 40, 28. Levit. 15, 11. Solebant Judaei manus et ante et post coenam lavare.

Νοέω, ῶ, f. ήσω, 1) *mente intelligo*, et ut εἴδω de oculis, ita νοέω de mente (καρδία Prov. 16, 23. 1 Sam. 4, 21.) dicitur; *intelligo, percipio, comprehendo*, Matth. 15, 17. 16, 11. Marc. 7, 18. 8, 17. Eph. 3, 4. 20. — LXX. pro הֵבִין, Prov. 1, 2. 6. — *scio*, 1 Tim. 1, 7. Hebr. 11, 3. — sensu *colligendi, concludendo intelligendi, discendi*, seq. ἀπὸ; Rom. 1, 20. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ (scl. θεοῦ, i. e. ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις) τοῖς ποιήμασι καθορᾶται (hominibus patet) νοούμενα ἀπὸ κτίσεως κόσμου colligendo ex opere creationis intellecta. Sap. 13, 4. νοησάτωσαν ἀπ' αὐτῶν, discant a rebus creatis. Jes. 34, 15. νόει τὰ τοῦ πλησίου ἐκ σεαυτοῦ. 2 Macc. 14, 30. *Hesych.* νόει· συλλογίζου, σκόπει, — 2) *considero* ut intelligam, *cogito*, Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. 2 Tim. 2, 7. Prov. 28, 5. Sir. 11, 7. — 3) *sapio*, Matth. 16, 9. Joh. 12, 40. καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, et sapiant mente. LXX. הִשְׂכִּיל, Jes. 44, 18. Prov. 16, 23.

Νόημα, τος, τὸ, 1) cogitatio; — 2) *consilium, coeptum*; sensu malo: *machinatio, molimen*, 2 Cor. 2, 11. ib. 10, 5. πᾶν νόημα εἰς ὑπακοὴν, omnem machinationem contra relig. christ. Baruch. 2, 8. ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ τῶν νοημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς. 3 Macc. 5, 30. Ita hebr. הִגָּיוֹן Psal. 9, 17. — 3) pluralem nostri pro *mente*, quatenus intelligit, *intellectu*, i. q. νοῦς, quod in plurali non usurpatur; 2 Cor. 3, 14. ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν, mentes eorum. ib. 4, 4. 11, 3. Phil. 4, 7.

Νόθος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, *nothus, spurius*; non ex uxore legitima genitus, adulterinus; Hebr. 12, 8. νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Sap. 4, 3. coll. 14, 24. *Phavor.* νόθος· ὁ μὴ γνήσιος υἱὸς, ἀλλ' ἐκ παλλακίδος.

Νομή, ῆς, ἡ, (a νέμω, praet. νένομα, distribuo; pasco; dux sum; etiam de ulceribus serpentibus) — 1) *pascuum, pabulum*, Joh. 10, 9. νομὴν εὑρήσει, i. e. omnia bona possidebit, felix erit. — LXX. pro מִרְעֶה 1 Chron. 4, 39. 40. Thren. 1, 7. נָוֶה Jer. 23, 3. 10. Ezech. 25, 5. — 2) νομὴν ἔχειν, tropice: *serpo, progredior ulterius*; de ulceribus 2 Tim. 2, 17. — (νομὴν ποιεῖσθαι de ulceribus *Polyb.* 1, 81. 6. νομὴν λαμβάνειν, de incendio *Polyb.* 1, 8. 5. vid. *Raphel.* annot. e *Polyb.* p. 621. — νομὴ de ulceribus serpentibus *Joseph.* de bell. 6, 2. 9.) (Sir. 13, 19. praeda, id quod absumitur.)

Νομίζω, f. ίσω, (a νόμος) 1) in usu habeo; νομίζομαι, *in usu sum, soleo*; de rebus quae ritu sancita, more usitata sunt; Act. 16, 13. τόπος, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, vel: ubi preces ex more judaeorum solebant fieri; vel, quod praeferendum: ubi ex more Judaeorum proseucha erat. (*Joseph.* Antiq. 14, 10. 23. in Decreto Halicarnassensium: δεδόχθαι

ἡμῖν Ἰουδαίων τοὺς βουλομένους — — τὰς προσευχὰς ποιεῖσθαι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ τὸ πάτριον ἔθος.) cf. τα νενομισμένα, solemnia ex more peragenda, *Joseph.* Antiq. 5, 1. 1. — νομιζομέναι θυσίαι consuetae victimae, *Joseph.* Antiq. 11, 1. 3. ib. 9, 7. 4. 2 Macc. 14, 4. *Aelian.* V. H. 6, 12. — 2) *puto, existimo, statuo*, (seq. accusativo cum infinitivo; apud Matthaeum et semel in Actis c. 21, 29 seq. ὅτι) Matth. 5, 17. 10, 34. Luc. 2, 44. Act. 7, 25. 14, 19. 16, 27. 29. 21, 29. 1 Cor. 7, 36. 1 Tim. 6, 5. Sap. 13, 2. 2 Macc. 8, 35. — Luc. 3, 23. ὡς ἐνομίζετο, ut putabatur, i. e. ut existimare solebant Judaei; coalescit enim hic prima et secunda verbi notio. — Sensu *sperandi, expectandi*, Matth. 20, 10. Act. 8, 20. 2 Macc. 4, 32. 7, 19. — *timendi, metuendi*, 1 Cor. 7, 36. — Saepius non legitur.

Νομικὸς, ἡ, ὀν, (a νόμος) *ad legem spectans*; Tit. 3, 9. μάχας νομικὰς, lites de sensu praeceptorum legis judaicae. — ὁ νομικὸς, *legis peritus, legis interpres*, Tit. 3, 13. ζητῶν τὸν νομικόν. (Epictet. 1, 13. νομικὸν — ἐξηγούμενον τὰ νόμιμα.) — In Matthaei scriptis νομικὸς et νομικοὶ legis mosaicae interpretes, legis periti, quos reliqui Evangelistae νομοδιδασκάλους, γραμματεῖς vocant, Matth. 7, 30. 10, 25. 11, 45. 46. 52. 14, 3.

Νομίμως, (a νόμιμος, i. e. lege sancitus 2 Macc. 4, 11. τὰ νόμιμα leges, mores, 1 Macc. 1, 4. 3 Macc. 1, 4. — deinde legi conveniens, ex lege: νόμιμος βίος, 4 Macc. 5, 36.) adverb. *legi convenienter; deinde: ut decet, ut fas est, religiose*; ita 1 Tim. 1, 8. 2 Tim. 2, 5. coll. 4 Macc. 6, 18. τὴν δόξαν (honorem pietatis) νομίμως φυλάξαντες. *Arrian.* Epict. 3, 10. ὁ θεός σοι λέγει, δός μοι ἀπόδειξιν εἰ νομίμως ἤθλησας.

Νόμισμα, τος, τὸ, (a νομίζω) 1) quod usu receptum est, more, lege sancitum; — lex, praescriptum Esdr. 7, 35. — 2) *numisma, numus*, pecunia vel quia ex ea aestumatur rerum pretium, vel quia est lege sive usu recepta; Matth. 22, 19. *Joseph.* 14, 14. 1. λυτρὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καταβαλὼν νόμισμα. (*Xenoph.* Cyrop. 4, 6. 12. *Demosth.* 508, 14.)

Νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (νόμος et διδάσκαλος) *legis doctor, legis interpres*; a) de doctoribus legis mosaicae, inter Judaeos i. q. γραμματεὺς, Luc. 5, 17. Act. 5, 34. — b) de iis inter christianos, qui legem mosaicam recte docere se opinabantur eamque christianis obtrudere volebant, qui cupiebant inter Christianos partes νομοδιδασκάλων agere, 1 Tim. 1, 7.

Νομοθεσία, ας, ἡ, (νόμος et τίθημι) *legislatio*; non solum a) actum legum ferendarum indicat, sed nostris scriptoribus objective dicitur de *systemate legum*, earum complexu. Ita de complexu legum mosaicarum semel Rom. 9, 4. et 2 Macc. 6, 23. *Joseph.* Antiq. 3, 15. 3. et 6, 5. 6. 4 Macc. 5, 34. ἡ νομοθεσίας ἐπιστήμη.

Νομοθετέω, ῶ, f. ήσω, (a νομοθέτης) legem sancio; — *sancio* simpliciter; Hebr. 8, 6. διαθήκη ἐνομοθέτηται ἐπὶ κρειττ. ἐπαγγ. majorum bonorum promissione sanciebatur. (*Joseph.* Antiq. 3, 15. 3. τὸ νομοθετηθὲν, quod sancitum, praescriptum est lege.) — 2) ex adjuncto: *obstringo, praescribo, jubeo, injungo*, ut quis faciat; ita LXX. saepius pro hebr. הורה et secundum huius verbi constructionem jungitur cum dativo, cum accusativo personae et cum accusativo, nonnunquam etiam cum dativo rei, interveniente ἐν (hebr. הורה seq. ב Psal. 25, 9. 13. 32, 8.) vid. Exod. 24, 12. Deut. 17, 10. Psal. 25, 9. 13. 27, 17. 119, 23. et 102. 2 Macc. 3, 15. — Sic semel in N. T. Hebr. 7, 11. ὁ λαὸς ἐπ᾽ αὐτῇ (scl. ἱερωσύνῃ) νενομοθέτητο, populus illi, sacerdotio levitico, erat adstrictus, nostrum: „auf dasselbe verpflichtet" (Alii: lex data est populo sub conditione sacerdotii, eo pacto ut sacerdotio subesset.)

Νομοθέτης, ου, ὁ, i. e. τεθεικὼς τὸν νόμον, *legislator*. Semel Jac. 4, 12. — Psal. 9, 20. pro מורה quod legerunt מורה. (*Joseph.* de bell. 3, 8. 3. *Demosth.* 601, 6.)

Νόμος, ου, ὁ, (a νέμω, divido, distribuo; pasco; impero, praecipio) 1) partitio; — pars assignata, inde provincia, praefectura, Jes. 19, 2. Esth. 1, 19. 1 Macc. 10, 30. *Joseph.* de bell. 1, 1. 1. et 4, 11. 5. —

2) *imperium, dominatio*, Rom. 7, 2. 3. [1 Cor. 7, 39.] — Ita etiam multi intelligunt Rom. 7, 21. 25. 8, 2. —

3) *praeceptum, mandatum*, diciturque nonsolum de edictis regum Esth. 1, 20. et praeceptis parentum Prov. 1, 8. 6, 20. sed etiam de praeceptis cuiuscunque, cui competit jus imperandi aliquid. Gal. 6, 2. τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ, mandatum Christi. νόμοι, praecepta Dei, Hebr. 8, 10. 10, 16. —

4) praeceptum, quod tanquam voluntas perpetua summi domini spectatur et jure nititur: *lex, norma agendorum publice praescripta*, LXX. pro תורה, saepius etiam pro חקה et דת, — Rom. 4, 15. οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. — Dicitur autem ὁ νόμος collective, ut ἐντολή, a) de *norma agendi, regula, disciplina* qualicunque; Phil. 3, 5. κατὰ νόμον φαρισαῖος, ratione disciplinae Pharisaeus, horum legibus adstrictus. Act. 22, 3. κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου. Ita Rom. 7, 8. 9. 14. 22. 23. 25. 8, 2. 7. νόμος est regula vivendi, complexus legum ad mores spectantium, in formulis νόμος τοῦ θεοῦ, νόμος τοῦ νοός μου, νόμος τῆς ἁμαρτίας, νόμος τοῦ πνεύματος. Jac. 1, 25. 2, 12. 4, 11. 1 Cor. 15, 56. — Sic Exod. 12, 49. ὁ νόμος τοῦ πάσχα. Num. 9, 12. Test. XII. Patr. p. 663. ἢ ἐν νόμῳ κυρίου ἢ ἐν νόμῳ Βελιάρ. ibid. p. 544. ὁ νόμος τοῦ πένθους, regula, secundum quam luctus fieri solebat. — Inde νόμος etiam: mores, 3 Macc. 7, 5. Test. XII. Patr. p. 601. — b) de *legibus publicis civilibus*, Joh. 7, 51.

μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει ἄνθρωπον. Act. 23, 3. 24, 6. 25, 8. — c) de ratione rerum divinarum, de *lege sacrorum*, *oeconomia* religionis, quatenus praeceptis de cultu Dei maxime externo continetur. Sic Rom. 3, 27. oeconomia mosaica ὁ νόμος ἔργων, quae opera cultus Dei externa postulat, et oeconomia christiana νόμος πίστεως, quae fidem postulat, et c. 9, 31. ὁ νόμος τῆς δικαιοσύνης dicitur. ib. 10, 4. Gal. 3, 21. Act. 21, 20. 28, 29. Sequuti sunt hic scriptores N. T. usum chald. דת quod non solum legem sed etiam oeconomiam, religionem significat, et Rabbinis etiam de christiana religione dicitur. — d) de *lege mosaica*, cum α) quatenus *singulas* leges continet, Luc. 2, 22. Joh. 7, 23. Joh. 18, 31. 19, 7. et passim. — leges de sacerdotio Hebr. 7, 19. 9, 22. 10, 1. 8. — de sacris faciundis, Act. 13, 39. Test. XII. Patr. p. 531. — β) tum *universe*, ita ut omnem legem mos. complectatur, Matth. 23, 23. Luc. 2, 27. Joh. 1, 12. Act. 6, 13. 7, 53. 15, 24. 18, 15. 1 Cor. 9, 8 sq. et saepius. — οἱ ὑπὸ νόμον, Judaei legi mosaicae adstricti, 1 Cor. 9, 20. οἱ ἐν νόμῳ, iidem, Rom. 3, 19. 2, 12. 13. 17. οἱ ἐκ νόμου, Rom. 4, 14. — Notandum vero est, in epist. ad Romanos et Galatas Paulum vocabulo νόμου ita uti, ut vel omnem oeconomiam mosaicam intelligat, v. c. ἔργα νόμου, Rom. 3, 28. 9, 32. Gal. 2, 16. 3, 2. 5. 10. vel aliquam partem huius legis spectet, scl. cum promissiones, tum praecepta, vel leges Dei naturales, quatenus in lege mosaica sunt *promulgatae* (Rom. 2, 14. 15. 25. 26. 27. 3, 31. 13, 8. 10. Gal. 5, 4.) adeo ut ὁ νόμος, Rom. 5, 13. 7, 17. de promulgatione legis publica, s. de lege morali promulgata et literis mandata sit interpretandum. Vid. potissimum Rom. 2, 12 sqq. 3, 19 sqq. 4, 13 sqq. 7, 1 sqq. 8, 2 sqq. Galat. 3, 2—24. 5, 3 sqq. — Inde ex metonymia

5) *codex* legum divinarum, *volumen* praeceptorum Dei; et dicitur quidem a) de lege mosaica, s. pentateucho, hebr. התורה, Matth. 12, 5. 22, 36. Luc. 10, 26. Joh. 8, 5. 17. 1 Cor. 14, 21. Gal. 3, 10. (3 Esdr. 9, 39. coll. Neh. 8, 1. ubi ספר התורה. coll. 2 Macc. 2, 18. — νόμος καὶ προφῆται, Vet. Test. per partes descriptum, Matth. 5, 17. 7, 12. 11, 13. 22, 40. Luc. 16, 16. Joh. 1, 46. Rom. 3, 21. 4 Macc. 18, 10. — accuratius: νόμος, προφῆται et ψαλμοί, Luc. 24, 44. — b) de toto volumine V. T. Matth. 5, 18. Luc. 16, 17. Joh. 7, 49. c. 10, 34. 12, 34. — c) de lege traditionali, 1 Cor. 14, 34. (Test. XII. Patr. p. 634. etiam liber Henoch dicitur γραφὴ νόμου Ἐνώχ.)

Νόος, vid. Νοῦς.

Νοσέω, ῶ, f. ήσω, aegroto, morbo teneor; deinde metaphor. νοσεῖν περί τι, aegrotare in aliqua re, pro: *ei perdite operam dare, nimio desiderio rei vel malae vel certe parum utilis teneri*; 1 Tim. 6, 4. (*Aelian.* Var. Hist. 3, 47.

νοσεῖν τὰ περσικά. ib. 14, 23. *Pollux.* Onom. 10, 3. Ita νόσος Test. XII. Patr. p. 530. de cupiditate qua mulieres appetunt virorum amorem.) vid. *Elsnerus* et *Kypk.* ad h. l. Potest vero etiam esse: aegrotare animo, *vitio laborare* rationum quaestionum etc. (*Plutarch.* de discr. amic. et adul. c. 30. *Eurip.* Troad. 27.)

Νόσημα, τος, τὸ, (a νοσέω) *morbus;* Joh. 5, 4. (*Xenoph.* Cyr. 6, 2. 27.)

Νόσος, ου, ἡ, 1) *morbus, aegritudo;* Matth. 4, 23. 24. 9, 35. 10, 1. Marc. 1, 34. 3, 15. Luc. 4, 40. 6, 17. 7, 21. 9, 1. Act. 19, 12. LXX. pro חֳלִי 2 Chron. 21, 19. מַחֲלָה Exod. 15, 26. Psal. 103, 3. — 2) *malum, poena,* (morbi enim a Judaeis peccatorum poenae habebantur), Matth. 8, 17. coll. Jes. 53, 4. ubi חֳלִי, quod eodem sensu habetur etiam Cohel. 6, 2.

Νοσσιά, ᾶς, ἡ, i. q. νεοσσιά, (a νεοσσὸς) 1) *nidus* avium, LXX. pro קֵן Num. 24, 21. Deut. 22, 6. (deinde de sede s. habitaculo quovis, Obad. v. 4. Prov. 16, 17.) — 2) *pulli avium,* Luc. 13, 34. — Deut. 32, 11.

Νοσσίον, ίου, τὸ, i. q. νεόσσιον (ab eodem) *pullus* avium, Matth. 13, 37. — (*Aelian.* Hist. Anim. 9, 29.) LXX. pro אֶפְרֹחִים Psal. 84, 3.

Νοσσὸς, οῦ, ὁ, pro νεοσσὸς, *pullus;* in codicib. Luc. 2, 24. — LXX. pro בֵּן, Levit. 12, 8. 14, 22. 15, 14.

Νοσφίζω, f. ίσω, (a νόσφι seorsum) 1) separo (*Hom.* Odyss. λ, v. 73.) — 2) Medium: *interverto,* seq. accusativo rei; Tit. 2, 10. μὴ νοσφιζόμενοι (scl. τὶ), nil in suos usus convertentes. Act. 5, 2. 3. ἐνοσφίσατο (scl. τὶ) ἀπὸ τῆς τιμῆς. (Jos. 7, 1. ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, hebr. מָעַל. 2 Macc. 4, 32. χρήματα νοσφισάμενος. *Joseph.* Antiq. 4, 8. 29. νοσφίζεσθαι ἀλλότρια. *Philo* de vit. Mos. 1. p. 641. οὐδὲν ἐκ τῆς λείας νοσφισάμενοι. (Alia exempla lege in *Kypkii* obss. II. p. 33.)

Νότος, ου, ὁ, 1) *notus, auster;* Luc. 12, 55. Act. 27, 13. 28, 13. Job. 9, 9. (תֵּימָן) Sir. 43, 19. — ἄνεμος νότος, Exod. 10, 13. 14, 21. Ezech. 27, 26. — 2) *plaga australis, meridies;* LXX. pro דָּרוֹם, נֶגֶב, קָדִים, תֵּימָן, a) plaga coeli, Apoc. 21, 13. ἀπὸ νότου. Ezech. 40, 28. 29. 46. Num. 13, 30. — b) plaga s. regio terrae, Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. βασίλισσα νότου (1 Reg. 10, 1. מַלְכַּת־שְׁבָא, *Joseph.* Antiq. 8, 6. 5. et 6. ἡ μὲν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῆς Αἰθιοπίας βασίλισσα.) Luc. 13, 29. — γῆ νότου, Zach. 6, 6. (*Joseph.* Antiq. 8, 13. 2. τὰ πρὸς νότον μέρη.)

Νουθεσία, ας, ἡ, (a νουθετέω) sensu activo: *admonitio, adhortatio;* non nisi de adhortatione ad melius eligendum usurpatur. 1 Cor. 10, 11. πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, ad nos monendos, docendos. (εἰς νουθεσίαν, ut admonerentur, Sap.

16, 6.) Eph. 6, 4. *νουθεσία κυρίου*, admonitio secundum domini voluntatem. Tit. 3, 10. — *Joseph.* Ant. 3, 15. 1. Test. XII. Patr. p. 524. *ὑπακούων νουθεσίαις πατέρων.* (Judith. 8, 27. edit. Ald. et Compl. ubi Cod. Vatic. et Alex. rectius *νουθέτησιν*, emendationem.)

Νουθετέω, ῶ, f. *ήσω*, (i. e. *ἐν νῷ τιθέω*, nostrum: ans Herz legen) *admoneo, hortor*, i. e. a) hortor, ut a peccato desistat, 1 Cor. 4, 15. 1 Thess. 5, 14. 2 Thess. 3, 15. — b) excito ad virtutem, Act. 20, 31. Rom. 15, 14. Col. 1, 28. 3, 16. 1 Thess. 5, 12. — LXX. pro יִסֵּר Job. 4, 3. Sap. 11, 11. 12, 2. 26. coll. Job. 34, 16. 38, 18. (Exempla e profanis collegit *Kypk.* II. 340.)

Νουμηνία, ας, ἡ, contracte pro *νεομηνία*, (*νέος* et *μὴν*) *novilunium*, — LXX. pro חֹדֶשׁ 1 Sam. 20, 5. 2 Chron. 2, 4. 29, 17. Dies novilunii hebraeis erat festus; Ezech. 23, 34. Num. 28, 11. 10, 10. Hos. 2, 11. Esdr. 3, 5. — Semel Col. 2, 16.

Νουνεχῶς, (a *νουνεχὴς* i. e. *νοῦν ἔχων*, prudens, intelligens) *prudenter, sapienter;* Marc. 12, 34. *νουνεχῶς ἀπεκρίθη.* (*Polyb.* 5, 88. 2. *νουνεχῶς καὶ πραγματικῶς.* ib. 17, 12. *εὐστόχως καὶ νουνεχῶς.* et c. 29. *εὐλαβῶς καὶ νουνεχῶς.* v. *Kypk.* I. p. 185.)

Νοῦς, ὁ, contracte pro *νόος*, quod nostri flectunt genit. *νοὸς*, dat. *νοΐ*, accus. *νοῦν* (profani genit. *νοῦ*, dat. *νῷ*), — LXX. pro לֵב, לֵבָב, — 1) *mens, animus*, vis intelligendi, decernendi sentiendique, a) *universe*, 1 Tim. 6, 5. *διεφθαρμένοι τὸν νοῦν*, mente corrupti. 2 Tim. 3, 8. Rom. 1, 28. *ἀδόκιμος νοῦς*, mens perversa. ib. 12, 2. Eph. 4, 17. v. 23. *τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν.* cf. Sap. 4, 12. 9, 15. — b) *mens quatenus intelligit, intellectus, intelligentia*, Luc. 24, 45. *διήνοιξεν αὐτοῖς τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφὰς*, ex hebraismo, ubi: oculos (Act. 26, 18.) cor aperire, est: facere ut intelligat aliquis. (Job. 33, 16. *ἀποκαλύπτει νοῦν* (hebr. אֹזֶן) *ἀνθρώπου.* Vid. *Διανοίγω.*) 1 Cor. 14, 14. ubi a *πνεύματι*, sentiendi facultate distinguitur. ib. v. 19. *λόγοι διὰ νοὸς*, verba ex intellectu profecta, quae ipse intelligo. Phil. 4, 7. Tit. 1, 15. Apoc. 13, 18. *ὁ ἔχων νοῦν*, intelligendi facultatem; aliis in locis *ὁ ἔχων ὦτα.* Vid. *οὖς.* Jes. 41, 22. — *ratio*, veri honestique magistra, Rom. 7, 23. ubi *νοῦς* opponitur corpori et appetitibus ex eo natis; ib. v. 25. 14, 5. — 2) id quod in mente volvitur, est, ut latinor. mens: *consilia*, et quidem quatenus in mente adhuc latent, Rom. 11, 34. 1 Cor. 2, 16. (Jes. 40, 13. ubi רוּחַ.) Judith. 8, 14. — 1 Cor. 2, 16. *ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν*, ego vero Christi consilia, quae etiam Dei sunt, cognosco. — *animi sententia*, Rom. 14, 5. 1 Cor. 1, 10. Exod. 7, 23. Jos. 14, 7. — *persuasionis* sensu, 2 Thess. 2, 2. — *studia*, Col. 2, 18. *φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς*

αὐτοῦ, inflatus ftudiis a cupiditatibus profectis. — 3) mens pro *homine*; Apoc. 17, 9. ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Jef. 10, 12: ἐπισκέψομαι ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν (noftrum: die ftolze Seele) ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τῶν Ἀσσυρ. — Saepius non legitur.

Νυμφᾶς, ᾶ, ὁ, *Nymphas*, nomen viri, Col. 4, 15.

Νύμφη, ης, ἡ, (ab obfoleto νύβω, clam nubo) 1) *nupta*; — *fponfa*; LXX. pro כַּלָּה, — Joh. 3, 29. Apoc 18, 23. φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης, non vox fponfi, fed cantus in fponfi fponfaeque honorem, cantus nuptialis, epithalamium. (coll. Jer. 7, 32. 16, 8. 25, 10. 33, 10.) Apoc. 21, 2. 9. 22, 17. Sap. 8, 2. νύμφην ἀγάγεσθαι σοφίαν. — 2) *recens nupta*; fic faepius profanis; noftris igitur fcriptoribus ubi νύμφη opponitur vel patri mariti vel matri, eft: *nurus*. Sic Matth. 10, 35. Luc. 12, 53. cf. Mich. 7, 6. ἐπαναστήσ. νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Gen. 11, 31. Ruth. 1, 6. 7. 22. *Jofeph*. Antiq. 5, 9. 1. Etiam νυμφίος, gener, Jud. 19, 5. — Saepius non legitur.

Νυμφίος, ου, ὁ, (a νύμφη) *fponfus*; Matth. 9, 15. 25, 1. 5 fq. 10. Marci 2, 19 fq. Luc. 5, 34 fq. Joh. 3, 9. 29. Apoc. 18, 23. vid. Νύμφη. — LXX. pro חָתָן Pfal. 19, 5. Jef. 61, 10. 62, 5.

Νυμφὼν, ῶνος, ὁ, (a νύμφη) quod, tefte *Schneidero* (krit. Wörterb.) apud profanos non nifi *Heliod*. 7, p. 313. legitur, eft: *conclave* fponfi et fponfae, in quo eft lectus conjugalis, *thalamus*. hebr. חֻפָּה Pfal. 19, 6. Joel. 2, 16. Sic Tob. 6, 13. 16. et apud incertum interpretem Joel. 2, 16. pro חֶדֶר, LXX. κοιτών. *Suidas*: νυμφῶνος· κοιτῶνος. — In N. T. ter commemorantur οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, qui verfantur circa thalamum, *fodales fponfi*, παρανυμφίοι, ut Graecis, שׁוֹשְׁבִינִים, ducentes fponfam, ut Rabbinis (*Buxtorf*. lex. talm. p. 2535—37.) dicuntur, quosque Joh. 3, 29. vocat φίλους τοῦ νυμφίου; Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. — Solebant enim fponfus a παρανυμφίοις et fponfa a νυμφαγωγοῖς, duci, cui negotio amici et amicae utriusque eligebantur. cf. Judic. 14, 11. Jof. 7, 34. 15, 9. 25, 10. 1 Macc. 9, 37. Tob. 11, 20. Pfal. 45, 14 fq.

Νῦν, et *νυνὶ* (quod in N. T. in fcriptis Pauli et praeterea non nifi Act. 22, 1. in textu Griesb. et Hebr. 8, 16. [11, 16.] habetur) adverb.

I) refpondet latinor. *jam*, *nunc*, hebr. עַתָּה. — Ufus eius in N. T. ita fe habet ut 1) indicet *tempus praefens*, a) abfolute: *nunc*, *in praefenti*, *jetzt*, *fo eben*, Matth. 26, 65. Joh. 16, 29. 21, 10. Act. 2, 33. 23, 21. 24, 13. Rom. 13, 11. 1 Cor. 16, 2. 2 Cor. 13, 2. Hebr. 9, 5. 1 Cor. 5, 11. νυνὶ δὲ, in praefenti epiftola autem. — τὸ νῦν ἔχον, in praefenti, Act. 24, 25. (τὸ νῦν, haec praefens vita, Teft. XII. Patr. p. 519.) Act. 22, 1. μου τῆς νυνὶ ἀπολογίας. 2 Theff. 2, 6. καὶ νῦν τὸ

κατέχον, pro τὸ νῦν κατέχον. — b) praesens tempus ratione *praeteriti*, *nunc*, *jam*, Luc. 2, 29. Joh. 4, 18. 9, 21. 11, 22. ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα, sed vel nunc persuasum habeo. Act. 7, 4. 12. 17. Rom. 5, 9. 2 Cor. 5, 16. Gal. 1, 23. Eph. 5, 8. et saepius. — Καὶ νῦν, nunc autem, Joh. 17, 5. Act. 16, 37. — νῦν δὲ, nunc iterum, Phil. 3, 18. — Νῦν δὲ, nunc autem, quae cum ita se habeant, Luc. 16, 25. Gal. 4, 9. — νυνὶ δὲ, nunc autem, Rom. 6, 22. 7, 6. 15, 23. 25. 2 Cor. 8, 11. 22. Col. 1, 21. Phil. v. 9. 11. — ἕως τοῦ νῦν, usque ad hunc diem, Matth. 24, 21. Marc. 13, 19. hebr. עַד הֵנָּה Gen. 18, 12. עַתָּה, Gen. 32, 4. Deut. 12, 9. Ἄχρι τοῦ νῦν, usque ad hoc tempus et porro, Rom. 8, 22. Phil. 1, 5. — c) praesens tempus quatenus refertur ad *futurum*, ubi νῦν est ἐν καιρῷ τούτῳ et explicatur Marc. 10, 30. Vid. Luc. 6, 21. 25. Joh. 4, 23. 5, 25. 13, 36. 14, 29. 16, 22. 32. et passim. — ἀπὸ τοῦ νῦν, ab hoc, quod nunc est tempore, Luc. 1, 48. 5, 10. 12, 52. 22, 69. Act. 18, 6. 2 Cor. 5, 16. LXX. hebr. מֵעַתָּה Psal. 113, 2. Dan. 10, 17. Mich. 4, 7. — καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, 2 Petr. 3, 18. Jud. v. 25. Mich. 4, 7. — ὁ νῦν καιρὸς, Rom. 3, 26. 8, 18. 11, 5. 2 Cor. 8, 13. ἡ νῦν ζωὴ, 1 Tim. 4, 8. ὁ νῦν αἰὼν, 1 Tim. 6, 17. 2 Tim. 4, 10. — ἡ νῦν Ἱερουσαλ. Gal. 4, 25. οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ, 2 Petr. 3, 7. — — 2) inserviat *orationi nectendae*, et quidem a) simpliciter tanquam particula *transeundi*, ut latinor. *jam*, Col. 1, 24. νῦν χαίρω. Luc. 11, 39. νῦν ὑμεῖς. — Potissimum conjunctum cum καὶ, — καὶ νῦν, *jam vero*, Act. 22, 16. 1 Joh. 2, 28. 2 Joh. v. 5. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε. Act. 3, 17. (LXX. saepissime pro וְעַתָּה, Exod. 32, 29. 31. Num. 22, 34. 1 Reg. 2, 24. Jer. 2, 18. Test. XII. Patr. p. 612.) — καὶ νῦν ἰδοὺ, Act. 13, 11. 20, 22. 25. Exod. 3, 8. — νῦν οὖν, Act. 10, 33. Gen. 21, 13. 27, 3. — Cum imperativis est *adhortantis*, Matth. 27, 42. καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ v. 43. Marc. 15, 32. Joh. 2, 8. καὶ νῦν δεῦρο, Act. 7, 34. (Exod. 3, 10.) ἀλλὰ νῦν, Luc. 22, 36. νῦν οὖν ἐμφανίσατε, Act. 23, 15. ἄγε νῦν, Jac. 4, 13. 5, 1. — νυνὶ δὲ, Col. 3, 8. — b) contrarium nectat, *jam vero*, *nun aber*, Luc. 19, 42. Joh. 8, 40. 9, 41. 15, 22. 24. 16, 5. 18, 36. 1 Cor. 12, 26. Hebr. 9, 26. Jac. 4, 16. νῦν οὖν, Act. 16, 36. — c) nectat et colligat; *nunc igitur*, *jam*, *quae cum ita sint*, Joh. 8, 52. νῦν ἐγνώκαμεν. 16, 30. Act. 15, 10. νῦν οὖν, Rom. 8, 1. 2 Cor. 7, 9. — νυνὶ δὲ, eodem sensu, Rom. 3, 21. 1 Cor. 12, 18. 15, 20. — d) nectat et explicet; *jam vero*, νυνὶ δὲ, Rom. 7, 17. 1 Cor. 13, 13. 14, 6. Hebr. 8, 6. — —

II) indicat *tempus quasi praesens*, cum praeteritum tum futurum quando proximum cogitatur. 1) De re praeterita proxima: *paulo ante*, *modo*, *nur so*, *eben*, Joh. 11, 8. νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι. Act. 7, 52. οὗ (δικαίου) νῦν

ὑμεῖς προδόται γεγένησθε. Vid. quae *Kypkius* habet in obss. ad Joh. 11, 8. (*Demosth.* 361, 20.) — 2) de re proxime futura, quae jam in eo est, ut locum sit habitura, quae instat: *mox, proxime, jam*; Joh. 12, 31. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, jam instat κρίσις. Joh. 12, 27. 13, 31. 1 Cor. 7, 14. νῦν δὲ ἅγιά ἐστι, mox etiam christiani erunt. 2 Cor. 6, 2. — τὰ νῦν vid. *Τανῦν*.

Νὺξ, νυκτὸς, ἡ, — LXX. hebr. לַיִל s. לַיְלָה — *nox*; a) proprie Matth. 4, 2. 12, 40. 14, 25. Luc. 2, 8. 5, 5. et saepius. Gen. 1, 5. — τὰς νυκτὰς, singulis noctibus, Luc. 21, 37. — μέσης δὲ νυκτὸς, media nocte, Matth. 25, 6. κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, Act. 27, 27. — νυκτὸς, noctu, Matth. 2, 14. 28, 13. Joh. 3, 2. 7, 50. 1 Thess. 5, 7. et passim. Psal. 15, 4. 32, 4. — νύκτα καὶ ἡμέραν, Marc. 4, 27. Luc. 2, 37. Act. 20, 31. 26, 7. 2 Thess. 3, 8. sive νυκτὸς καὶ ἡμέρας, Marc. 5, 5. Luc. 18, 7. Act. 9, 24. 1 Thess. 2, 9. 3, 10. et passim; vid. *Ἡμέρα*. — Apoc. 8, 12. ἡ νὺξ μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, ubi νὺξ pro: lumina noctem collustrantia; vid. Psal. 19, 2. Job 3, 9. σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης. coll. Gen. 1, 16. Psal. 136, 9. Jer. 31, 37. — b) metaphorice: *nox* α) pro *morte* (*Hom.* Iliad. 10, 466.) vel etiam pro *fortuna adversa, pernicie* (ut לַיִל Job. 35, 10. Mich. 3, 6.) Joh. 9, 4. ἔρχεται νύξ. vid. *Ἡμέρα*. — β) ut σκότος, de *inscitia, vitiositate*, earumque *miseria*, Joh. 11, 10. περιπατεῖν ἐν τῇ νυκτί. Rom. 13, 12. ἡ νὺξ, imperium inscitiae et impietatis. 1 Thess. 5, 5. cf. *Φῶς*.

Νύσσω, s. νύττω, f. ξω, pungo; — vello, latus fodio, *Philo* de legat. ad Caj. p. 998. Psalt. Sal. 16, 4. Sir. 22, 20. ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν, κατάξει δάκρυα. 3 Macc. 5, 14. — *vulnero, perfodio*; Joh. 19, 34. λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε. *Joseph.* de bell. 3, 7. 35. νύττει αὐτὸν δόρατι, καὶ παραχρῆμα διεργάζεται. ib. 6, 1. 3. οἱ νυττόμενοι τοῖς ξυστοῖς.

Νυστάζω, f. άξω, (a νεύω, capite nuto) 1) capite nuto prae somno, *dormito*; Matth. 25, 5. LXX. Prov. 6, 10. 24, 33. Sir. 22, 8. — 2) tropice a) de hominibus: non curo; LXX. pro נוּם Psal. 121, 3. 4. Nah. 3, 18. — β) de rebus: *cunctor*; 2 Petr. 2, 3. ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.

Νύττω, vid. *Νύσσω*.

Νυχθήμερον, ου, τὸ, (νὺξ et ἡμέρα) *plenus*, s. *justus, integer dies*, viginti quatuor horis constans, igitur diem (sensu strictiori) et noctem complectens. Semel 2 Cor. 11, 25.

Νῶε, ὁ, (hebr. נֹחַ i. e. requies) *Noachus*, nom. pr. indecl. filii Lamechi, de quo vid. Gen. 5, 28 sq. c. 6—9. — Commemoratur Matth. 24, 37 sq. Luc. 3, 36 17, 26 sq. Hebr. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. 2 Petr. 2, 5.

Νωθρὸς, ά, όν, *segnis, tardus, ignavus*; bis Hebr. 5, 11. νωθρὸς ταῖς ἀκοαῖς, ignavus auribus, ignavus ad intel-

ligendum, discendum. ib. 6, 12. — Sir. 4, 32. 11, 12. Prov. 12, 29. (νωθρότης ποδῶν, 3 Macc. 4, 5.)

Νῶτος, ου, ὁ, *dorsum, tergum*. Semel Rom. 11, 10. τὸν νῶτον αὐτῶν σύγκαμψον, dorsum s. lumbos eorum perpetuo fac nutare, i. e. fac ut nil possint, nil valeant. vid. Psal. 69, 24. e quo loco haec depromta sunt. — ὁ νῶτος LXX. saepius pro גַּב 1 Reg. 7, 32. Psal. 129, 3. Ezech. 1, 18. כָּתֵף Zach. 7, 11. מָתְנַיִם Psal. 66, 10. 69, 24. עֹרֶף 2 Reg. 17, 14. (Observarunt grammatici, puriores et antiquiores scriptores hominis dorsum τὸ νῶτον et frequentius τὰ νῶτα vocasse, animalium autem dorsum τὸν νῶτον.)

Ξ.

Ξενία, ας, ἡ, (a ξένιος, ία, ιον, hospitalis, ad ξένον spectans) proprie subaudiendum videtur τράπεζα, mensa hospitalis, ut plene legitur apud *Hom.* Odyss. 14, 158. 17, 155. coll. *Aelian.* Var. Hist. 3, 37. — deinde: *hospitium*, i. e. τὸ excipere peregrinum hospitem; sic ξενίᾳ ὑποδέχεσθαί τινα, hospitio aliquem excipere, *Joseph.* Ant. 4, 6. 2. 12, 4. 2. — 2) *hospitium*, i. e. *diversorium* hospiti paratum; bis in N. T. Act. 28, 23. Philem. v. 22. — Luc. 9, 52. ἑτοιμάσαι αὐτῷ scl. ξενίαν. *Joseph.* Antiq. 5, 2. 8. παρακαλεῖν τινὰ ἐπὶ ξενίαν. ib. 16, 4. 5. „Caesar Herodem Romae versantem ἐτίμησε ξενίαις καὶ καταγωγαῖς.

Ξενίζω, f. ίσω, (a ξένος) 1) *hospitio excipio* aliquem, Act. 10, 23. 28, 7. Hebr. 13, 2. Sir. 29, 28. *Aelian.* V. H. 13, 26. — ξενίζεσθαι, *hospitio uti, diversari* apud aliquem; Act. 10, 6. ξενίζεται παρά τινι σιμ. (*Philo* de Abr. p. 368. ξενισθῆναι παρ' αὐτῷ. Sic quoque *Joseph.* Antiq. 5, 2. 8.) Act. 10, 18. 32. 21, 16. — 2) tropice: *novitate et insolentia rei permotus animum adverto ad eam, mirari facio; Joseph.* Ant. 1, 1. 4. τὸν θεὸν ἐξένισεν τὸ πραττόμενον. — pass. rei novitate in admirationem duci, *mirari*, nostrum: *befremdet werden*; 1 Petr. 4, 4. ἐν ᾧ ξενίζονται, quod mirum ipsis videtur. ib. v. 12. μὴ ξενίζεσθε (ἐπὶ) τῇ πυρώσει. *Joseph.* Antiq. 4, 1. 2. ξενιζόμενος ἐπὶ τοῖς ἄλλοις κ. τ. λ. (*Polyb.* 2, 27. 4. Marc. Anton. 7, 58.) — Inde τὰ ξενίζοντα, *nova, inaudita, non usitata*, befremdende Dinge; Act. 17, 20. 2 Macc. 9, 6. πολλαὶ καὶ ξενίζουσαι συμφοραὶ, novi et inauditi cruciatus. *Hesych.*: ξενίζουσα· ἀλλόφυλος, ἀηθής, καινή.

Ξενοδοχέω, ῶ, f. ήσω, (a ξενοδόχος, i. e. ξένους δεχόμενος, peregrinos hospitio excipiens) *hospitio excipio*; 1 Tim. 5, 10. εἰ ἐξενοδόχησεν. (*Dio Cass.* 78, 3. Alia loca laudavit *Kypkius* ad h. l.)

Ξένος, η, ον, 1) *peregrinus*, *hoſpes*, a) de hominibus iter facientibus, et peregre proficiſcentibus vel advenientibus, Matth. 25, 35. 38. 43. 44. 27, 7. — Hebr. 11, 13. ξένοι, hoſpites in terra. LXX. pro אֹרֵחַ viator, 2 Sam. 12, 4. — b) ex aliena terra advenientibus, *advena*, *hoſpes*, Act. 17, 21. (ad quem locum vid. *Kypkius* in obſſ.) LXX. pro נָכְרִי, Ruth. 2, 10. 2 Sam. 15, 19. Sic Iſraëlitae ξένοι dicuntur in Aegypto, Sap. 19, 13. 14. ξέναι δυνάμεις copiae ex exteris collectae, 1 Macc. 11, 38. 2 Macc. 10, 24. *Joſeph.* de bell. 5, 1. 3. ubi ξένοι opponuntur τοῖς ἐπιχωρίοις. — c) alienis a familia, *exter;* alienus a ſocietate chriſtiana Eph. 2, 19. 3 Joh. v. 5. — Eph. 2, 12. ξένοι τῶν διαθήκων, alieni a promiſſis Dei. — LXX. Pſal. 69, 1. Eccleſ. 6, 2. — 2) ex adjuncto, cum peregrinum ſit inſolitum mirumque videatur, *inſolitus*, *mirus*, *novus*, Act. 17, 18. ξένων δαιμονίων. Hebr. 13, 9. διδαχαῖς 1 Petr. 4, 12. ξένου ſcl. τι, novi aliquid. vid. Sap. 16, 2. 16. 19, 5. — 3) *hoſpes*, (Gaſtfreund) *quocum hoſpitium eſt;* qui igitur hoſpitio excipitur ab eo, quocum ei eſt jus hoſpitii, et vero etiam ipſe excipit eodem jure alterum. Unde etiam eſt: *hoſpitio excipiens;* Rom. 16, 22. ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης, qui me hoſpitio excepit, et omnes chriſtianos ſcl. peregrinantes excipere ſolet. (*Diodor.* Sic. 17, 44. *Maxim.* Tyr. 31, 1.). *Etymol.* Magn. ξένος· διχῶς, καὶ ὁ ὑποδεχόμενος τὸν ξένον, καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς ἥκων.

Ξέστης, ου, ὁ, vocabulum latinae originis (vid. *Galen.* compoſit medic. ſec. gen. lib. 1, p. 325. *Etym.* Magn. ξέστης ῥωμαϊκόν ἐστιν ὄνομα) *ſextarius*, i. e. *vas*, *ſextarii capax*, menſura fluidorum, v. c. olei, vini, quorum 72 capiebat bathus hebraeorum. *Joſeph.* Antiq. 8, 2. 9. ὁ δὲ βάθος δύναται χωρῆσαι ξέστας ἑβδομήκοντα δύο. (*Arrian.* diſſ. Epict. 2, 16.) Tranſiit quoque in linguam Rabbinorum, qui קִסְטָא non ſolum de ſextario, ſed etiam de *urceo* et *vaſe liquidorum minori univerſe* dixerunt. Vid. *Buxtorfii* lex. talm. p. 2076 ſq. Sic ſemel in N. T. Marc. 7, 4. (*Joſeph.* de vita §. 13.)

Ξηραίνω, f. ανῶ, (a ξηρός) — LXX. pro יָבֵשׁ, יָבֵשׁ, הוֹבִישׁ — *areſacio*, Jac. 1, 11. Jeſ. 42, 15. — ξηραίνομαι, *areſio*, *exareſco;* de plantis Matth. 13, 6. 21, 19. 20. Marc. 4, 6. 11, 20. 21. Luc. 8, 6. Joh. 15, 6. ἐξηράνθη, (Jeſ. 56, 3.) ſeuſus: omni efficacia privabitur. Pſal. 102, 12. Jeſ. 40, 8. Joel. 1, 12. — de ſegete ex adjuncto eſt *albeſco* ſ. *matureſco* Apoc. 14, 15. (Joh. 4, 35. λευκαί πρὸς θερισμόν). — de membris corporis: *tabeſco*, Marc. 3, 1. ἐξηραμμένη χείρ. ib. v. 3. (1 Reg. 13, 4.) — de fontibus, fluviis, *exareſio*, *deficio*. Marc. 5, 29. ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· (Jer. 51, 36. Jeſ. 19, 5. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ξηρανθήσεται.) Apoc. 16, 12. (1 Reg. 17, 7. Pſal. 74, 16.) — Denique quo ſenſu a daemone occupatus dicatur Marc. 9, 18. ξηραίνεσθαι,

non satis clarum est; fortasse: viribus privatur, languescit; (Prov. 17, 22. ἀνδρὸς λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ.) alii: obrigescit.

Ξηρὸς, ά, ὸν, 1) *aridus, arefactus, siccus;* — de membris corporis: *tabidus, tabescens*, χεὶρ, Matth. 12, 10. Luc. 6, 6. 8. (Vid. Ξηραίνω). Hos. 9, 17. μαστοὶ ξηροὶ, pro hebr. צמק. Test. XII. Patr. p. 535.: ἡ χεὶρ μου ἡμίξηρος ἦν ἐπὶ ἡμέρας. — Inde ξηροὶ, Joh. 5, 3. membra habentes tabida. — ἡ ξηρὰ, pro hebr. חָרָבָה, subaudi ὁδὸς, sicca via, Jos. 3, 11. 4, 18. et apud Philonem, vid. *Loesner.* p. 51. — deinde vero etiam ἡ ξηρὰ, subaudi γῆ, *terra continens*, Matth. 23, 15. Hebr. 11, 29. LXX. pro hebr. יַבָּשָׁה Gen. 1, 9. 10. Jon. 1, 9. 2, 11. Hag. 2, 7. — In proverbio Luc. 23, 31. *arbor sicca* est arbor inutilis, fructus non faciens, ut apud LXX. pro יָבֵשׁ Jes. 56, 3. Ezech. 17, 24. et Sir. 6, 3. quae arbor imago est hominum inutilium, nullius pretii. Sensus enim: si proceres nostri ita agunt cum viris optimis reipublicae utilissimis, quid tandem facient multitudini, vobis, quos nullius faciunt? — (Alii: si hoc fit in innocente (Psal. 1, 3. Ezech. 20, 47.) quid facient impiis?)

Ξύλινος, ίνη, ον, (a ξύλον) *ligneus*, 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20. — LXX. pro עֵץ Deut. 10, 1. Neh. 8, 6. Ezech. 41, 22.

Ξύλον, ου, τὸ, (a ξύω, rado, polio) 1) *lignum*, hebr. עֵץ, i. e. partes ligni, lignum caesum et ferro adaptatum ad certos usus; universe 1 Cor. 3, 12. Apoc. 18, 12. — Gen. 22, 3. 6. 7. 9. Levit. 1, 7. 1 Reg. 5, 4. — 2) de eo, quod ex ligno factum est, dicitur ita ut ξύλον usurpetur a) de *trabe* lignea e quo aliquis suspenditur, de *patibulo, cruce*, Act. 5, 30. 10, 39. 13, 29. Gal. 3, 13. 1 Petr. 2, 24. — Gen. 40, 19. Esth. 5, 14. coll. Jos. 10, 26 sq. — b) de trabe foramina habente, quibus manus, vel pedes vinctorum immittebantur, de *nervo* (i. q. κᾶλον, ξυλοπέδη) Act. 16, 24. LXX. Job. 33, 11. pro סַד cippus: ἔθετο ἐν ξύλῳ μου τὸν πόδα, pro eodem Symmach. Job. 13, 27. (exempla e profanis collegit *Elsnerus* in obss. II. p. 439 sq. *Phavor.* ξύλον· εἶδος δεσμωτηρίου, ἣν ποδοκάκην λέγουσι καὶ ποδοστράβην.) — c) *fustis, baculus*, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, Matth. 26, 47. 55. Marc. 14, 43. 48. Luc. 22, 25. *Joseph.* vit. §. 45. ξύλοις τύπτειν. Idem de bell. 5, 3. 1. ξύλοις παιόμενοι καὶ σιδήρῳ. Hoc sensu עֵץ Ezech. 37, 16. (LXX. ῥάβδος.) — (Sap. 14, 1. de simulacro ligneo; ib. Sap. 14, 7. 10, 4. de navi) — 3) *arbor*, LXX. pro hebr. עֵץ Gen. 1, 29. 2, 9. 3, 1. coll. Jes. 14, 8. et saepius. In N. T. Luc. 23, 31. ubi ὑγρὸν ξύλον est arbor viridans, frugifera, ibidem imago hominis utilissimi pretiosissimique. Vid. Ξηρός. — deinde: ξύλον τῆς ζωῆς, Apoc. 2, 7. 22, 2. 14. 19. Psalter.

Sal. 14, 2. Test. XII. Patr. p. 587. arbor vitae, i. e. vitam dans, conservans, vid. Gen. 2, 9.

Ξυράω, ῶ, f. *ήσω*, (a *ξυρὸν*, novacula) novacula utor, *rado, tondeo*, — LXX. pro גלח, Gen. 41, 14. Deut. 21, 12. — Med.: *radendum me trado*, s. *curo*, seq. accusativo objectum accuratius definiente, de quo vid. *Rostii* Grammat. gr. p. 359. Act. 21, 24. *ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν.* (Ezech. 44, 20. Num. 6, 9. 19. Levit. 21, 5.) 1 Cor. 11, 5. 6.

O.

Ὁ, ἡ, τὸ, nostrum: *der, die, das.* De cuius usu apud profanos exposuerunt Grammatici, *Matthiae* §. 262 sqq. *Buttmann* §. 113. *Rost*, p. 331 sqq. — apud scriptores N. T. *Winerus*, Grammatik des neutest. Sprachidioms p. 37 sqq. *Emmerling* in libro: Analekten für das Studium der exegetischen und systemat. Theologie, herausgeg. von *Keil* und *Tzschirner*, Vol. I. pt. 2. p. 147 sqq. et satis subtiliter et prolixe *Gersdorf* in libro: Beiträge zur Sprach-Characteristik der Schriftsteller des N. T. Vol. I. p. 44. 48 sqq. 167 sqq. 193. 273 sqq. 374 sqq. 431. 435 sqq. — Ut articulus in lingua Germanorum *der, die, das*, ortus est e pronomine demonstrativo *dieser, diese, dieses*, abbreviato, sic et graecorum *ὁ, ἡ, τὸ*, ex antiquissimo *τὸς, τὴ, τὸ*, *hic, haec, hoc*, e quo deinde cum *ὁ, ἡ, τὸ*, tum vero etiam relativum *ὃς, ἥ, ὅ*, ortum est. *Ὁ, ἡ, τὸ*, igitur, ut antiquissimis potissimum Homero et poëtis, ita etiam sacris scriptoribus est.

I) *pronomen demonstrativum: hic, haec, hoc.* Ita Act. 17, 28. in verbis ex Arati poëtae phaenomenis v. 5. repetitis: *τοῦ* (pro *τούτου* scl. *θεοῦ*) *γὰρ γένος ἐσμέν.* Praeterea eodem modo a) in partitione: *οἱ μὲν — οἱ δὲ*, s. *ὁ μὲν — ὁ δὲ*, *hic — ille, alius — alius;* Matth. 13, 23. *ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.* 22, 5. 6. Rom. 2, 7. 8. Phil. 1, 16. 17. Hebr. 7, 5. 6. 20 sq. 23 sq. — etiam *ὁ μὲν — ἄλλος δὲ*, Matth. 13, 4. 5. 7. 16, 14. Marc. 4, 4. 5. Joh. 7, 12. et semel *ὃς μὲν — ὁ δὲ*, Rom. 14, 2. (Relativum *ὃ μὲν — ὃ δὲ* ita habes Matth. 13, 8. *ὃς μὲν — ὃς δὲ*, 1 Cor. 11, 21.) — b) in stylo historico, ubi duo vel duae partes agunt, et oratio transit ad alterum, qui antea fuerat subjectum in quod agebatur, semper seq. *δὲ*: *hic* s. *hi autem*, ut nostrum: *er aber, sie aber;* Matth. 21, 29. *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε*, ib. v. 30, 2, 5. Marc. 3, 4. *οἱ δὲ ἐσιώπων.* Act. 19, 9. *οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν.* Luc. 8, 21. 16, 6. 7. Matth. 2, 9. *οἱ δὲ ἀκούσαντες*, v. 14. *ὁ δὲ ἐγερθεὶς*, Joh. 9, 38. *ὁ δὲ ἔφη.* Matth. 28, 17. *οἱ*

δὲ ἐδίστασαν. vid. etiam Matth. 4, 20. Marc. 12, 13. 15. 16. Luc. 8, 30. 48. Act. 1, 6. *Joseph.* de bell. 4, 11. 1. — Porro

II) *articulus praepositivus* s. *definitus*, qui ubique usurpatur, ubi aliquid vel definite enuntiatur vel in se jam definitum est et definitum cogitatur. Usurpatur ut nostrum *der*, *die*, *das*, de cuius usu, ne quae ad scholas grammaticas pertinent, huc transferamus, haec fere notasse sufficiat. Ita praefigitur

A) *subjecto*, et quidem a) *nominibus appellativis, ubi definita cogitantur.* Matth. 13, 26. ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, gramen scl. illius agri, ex isto bono semine (v. 24.) ortum. Matth. 21, 8. κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων scl. in vicinia viae positarum, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ, qua scl. incedebat Jesus. ib. v. 7. τὸν ὄνον scl. quem adduxerant. Act. 19, 9. ἐνώπιον τοῦ πλήθους, coram multitudine scl. quae ibi convenerat. ib. v. 13. τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει. Joh. 6, 10. τοὺς ἀνθρώπους, scl. qui aderant. ib. 4, 37. ὁ λόγος, dictum scl. quod sequitur. 1 Cor. 14, 29. οἱ ἄλλοι, ceteri scl. qui sunt in coetu. Saepissime. —

b) ubi definite enuntiantur, α) ita *ut per articulum nomen generis restringatur ad certum subjectum*; τὴν θάλασσαν, mare Galilaeum, Marc. 3, 7. Matth. 13, 1. τὸν κριτὴν — τῷ ὑπηρέτῃ, Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. ἐπὶ τὴν πέτραν, τὴν ἄμμον, Matth. 7, 24. 26. Luc. 6, 48. 49. τῷ ἱερεῖ scl. cui competit, Luc. 5, 14. ὁ ἐρχόμενος, ille certus, qui venturus est, Messias, Matth. 11, 3. Luc. 7, 20. Act. 19, 4. ὁ πονηρὸς, Matth. 13, 19. i. e. ὁ διάβολος, vid. Luc. 8, 12. ὁ θεὸς, de vero Deo, Joh. 10, 24. Act. 20, 32. ἡ γραφὴ scl. sacra Judaeorum, Rom. 4, 3. 5, 1. τὴν τιμὴν munus sacerdotii, Hebr. 5, 4. διὰ τοῦ προφήτου, Matth. 21, 4. ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται, Luc. 16, 6. — Act. 18, 2. ποντικὸν τῷ γένει. ib. 18, 3. σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. Joh. 6, 10. οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν. 1 Joh. 2, 18. ὁ ἀντίχριστος. Joh. 18, 15. ὁ ἄλλος μαθητής. Matth. 12, 41. ἐν τῇ κρίσει scl. a Messia habenda. Luc. 16, 21. οἱ κύνες, scl. divitis. Matth. 4, 3. ὁ πειράζων de diabolo. 1 Thess. 3, 5. 1 Cor. 15, 8. τῷ ἐκτρώματι, scl. qui solus matrem, ecclesiam, vulneravi, vid. Ἔκτρωμα. 1 Thess. 4, 6. ἐν τῷ πράγματι, de re venerea. Luc. 8, 5. Matth. 13, 3. ὁ σπείρων, ubi articulus positus videtur, quia Jesus jam hic de se cogitabat. (Alii ὁ hic pro τὶς.) Hebr. 5, 8. ἔμαθε τὴν ὑπακοὴν scl. τοῦ υἱοῦ, quae filium decet. — β) *ita, ut nomen generalius per praedicatum additum restringatur et definiatur*; Matth. 21, 9. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες. Marc. 3, 20. οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱερουσ. καταβάντες. — τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Marc. 3, 29. Act. 19, 6. τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, Marc. 3, 11. Act. 19, 3. 15. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, Joh. 11, 11. — ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, Act. 19, 8. τὸ μεταξὺ σάββατον, Act. 13, 42. ὁ ἔσω ἄνθρωπος,

Eph. 3, 16. Gal. 3, 25. 26. — Rom. 4, 11. τῷ λόγῳ τῆς χάριτος. Rom. 5, 15. τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι. Apoc. 2, 12. τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον, τὴν ὀξεῖαν. Marc. 10, 1. τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας. Marc. 3, 9. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ſ. τοῦ ἀνθρώπου, coll. Matth. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 7, 34. — Marc. 3, 22. ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Luc. 15, 23. τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Luc. 11, 44. τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα. Matth. 21, 25. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. v. 30. ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν. Matth. 6, 22. ὁ λύχνος τοῦ σώματος. Rom. 8, 6. τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς. c. 6, 23. — Huc et pertinent nomina per pronomen poſſeſſivum accuratius definita; Luc. 16, 6. σοῦ τὸ γράμμα. Matth. 21, 8. ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια. Luc. 17, 3. ὁ ἀδελφός σου. c. 16, 3. ὁ κύριός μου. v. 4. τοὺς οἴκους αὐτῶν. Act. 19, 25. ἡ εὐπορία ἡμῶν. Rom. 4, 19. τὸ ἑαυτοῦ σῶμα. Rom. 6, 6. Eph. 1, 15. et ſaepius. (Matth. 12, 50. Luc. 8, 21. μήτηρ μου pro ἐμοὶ μήτηρ; vid. Joh. 15, 8.) Inde etiam fit, ut, ubi pronomen omiſſum ſed cogitando addendum eſt, ponatur articulus definitus; Marc. 3, 1. τὴν συναγωγὴν (αὐτῶν, quod additur Matth. 12, 9.) Act. 26, 24. τὰ πολλά (σου) γράμματα. Act. 18, 6. τὰ ἱμάτια (αὐτοῦ) c. 19, 21. ἐν τῷ πνεύματι (αὐτοῦ). Rom. 6, 4. εἰς τὸν θάνατον (αὐτοῦ). Luc. 6, 29. ἐπὶ τὴν σιαγόνα (σου). Luc. 5, 13. τὴν χεῖρα. Marc. 3, 1. 3. Matth. 12, 10. Eph. 1, 18. τοὺς ὀφθαλμούς. Joh. 9, 6. 10. 16, 5. Hebr. 5, 14. et ſaepius. — Item nomina per αὐτὸς, οὗτος, ἐκεῖνος definita, ponuntur cum articulo, quia jam ad certum ſemper ſubjectum referuntur; Act. 19, 25. ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας. v. 26. ὁ παῦλος οὗτος. vid. ib. Act. 1, 6. 11. Luc. 17, 25. Joh. 9, 16. — Joh. 5, 36. αὐτὰ τὰ ἔργα. 1 Cor. 12, 4. τὸ αὐτὸ πνεῦμα. ib. v. 5. 6. 9. 11. — Matth. 24, 19. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Marc. 3, 24. 25. Joh. 5, 9. Act. 19, 23. — Gal. 6, 5. τὸ ἴδιον φορτίον. — —

c) *praefigitur ſaepius articulus nominibus propriis*, quia ſemper indicant ſubjectum definitum. ὁ ἰησοῦς, Matth. 4, 1. Joh. 3, 3. 4. ὁ σατανᾶς, Matth. 4, 10. οἱ ἰουδαῖοι, Joh. 10, 24. ὁ παῦλος, Act. 18, 1. τῶν ἀθηνῶν, Act. 18, 1. τῆς ῥώμης, τῆς ἰταλίας, Act. 18, 2. τοῦ ἰορδάνου, Marc. 10, 1. ἐν τῷ Ἰσραὴλ, Matth. 8, 10. (Saepius etiam abeſt, v. c. Joh. 5, 15. 35. 9, 29. Matth. 21, 1. Act. 1, 5. Hebr. 11, 4. 5. 8. — Si praedicatum praemiſſum articulum habet, omittitur is in ſequente nomine proprio, Act. 19, 22. et ubi plura nomina copulantur, ſolum primum articulum habere ſolet, Luc. 16, 23. Act. 1, 13.) — Nominibus propriis fere aequiparanda ſunt ea nomina, quae ſubjectum indicant, quod ſemel tantum extat, ideoque ſemper definitum eſt; e. g. ὁ χριστὸς, Meſſias, Act. 18, 5. 19, 4. ὁ οὐρανὸς, Luc. 16, 17. Act. 1, 10. 11. Matth. 5, 48. 6, 26. Luc. 12, 33. (abeſt etiam Matth. 5, 45. 10, 32. Matth. 6, 20.) — ἡ γῆ, terrarum orbis, Matth. 6, 19. Marc. 4, 31. Luc. 16, 17. ὁ κόσμος, Luc. 12, 30. ἡ γέεννα, Matth.

23, 33. Marc. 9, 43. Jac. 3, 6. (etiam sine articulo apud Matthaeum, c. 5, 29. 30. 10, 28. 23, 15.) —

d) *praefigitur nominativis, si loco vocativorum sunt,* quia tunc ad certum semper subjectum referuntur; ὁ βασιλεύς, Matth. 27, 29. Marc. 10, 47. ὁ υἱός. Luc. 12, 32. τὸ μικρὸν ποίμνιον. ib. 18, 11. 13. Joh. 8, 10. 20, 28. Act. 13, 41. Eph. 5, 14. 22. 25. Apoc. 12, 12. coll. Sap. 5, 4. οἱ ἄφρονες. — Praefigitur

e) nominibus, *si totum genus rerum, quae illis significantur, indicandum est,* (ut et nos in talibus utimur articulo), ubi ὁ quod attinet ad sensum idem est quod πᾶς, οἱ quod πάντες; Matth. 8, 20. οἱ ἀλώπεκες, τὰ πετεινά. 24, 28. οἱ ἀετοί. Marc. 3, 29. εἰς τὸν αἰῶνα, in omne tempus. Matth. 12, 35. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος i. e. omnis vir bonus. 13, 25. τοὺς ἀνθρώπους, cunctos. Rom. 1, 17. ὁ δίκαιος (ἄνθρωπος). Rom. 4, 7. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ, pro benefico quovis. Inde οἱ πολλοὶ non multi sed *omnes;* Rom. 5, 15. 19. coll. v. 18. Rom. 12, 5. οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν. 1 Cor. 10, 17. Luc. 7, 47. αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί. (Utrum Matth. 24, 12. τῶν πολλῶν sit: omnium, an plurimorum, dubium esse potest. 2 Cor. 2, 17. ὡς οἱ πολλοὶ pro ὡς πολλοί, οἱ.) — Ita etiam ὁ cum participio et adjectivis in propositionibus universalibus, ubi ὁ pro πᾶς ὁ, sive ὅστις. Gal. 6, 8. ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ. Joh. 5, 4. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβάς. Luc. 16, 10. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ. Apoc. 2, 7. ὁ ἔχων οὖς. ib. v. 11. ὁ νικῶν. Luc. 6, 49. ὁ δὲ ἀκούσας (Matth. 7, 26. πᾶς ὁ ἀκούων.) Luc. 6, 29. τῷ τύπτοντί σε (Matth. 5, 39. ὅστις σε ῥαπίσει.) Matth. 5, 42. τῷ αἰτοῦντί σε (Luc. 6, 30. παντὶ δὲ τῷ αἰτ. σε.) Matth. 24, 13. ὁ δὲ ὑπομένων — οὗτος. vid. etiam c. 7. 8. Luc. 11, 10. Joh. 5, 29. 10, 1. et alia multa loca. (verba 2 Cor. 8, 15. ex Exod. 16, 18. repetita sunt.) — Praefigitur

f) *nominibus simul cum* πᾶς, πᾶσα, πᾶν, *si relative omnes indicandi sunt,* Matth. 3, 5. πᾶσα ἡ Ἰουδαία, omnes Judaeae incolae scl. in vicinia Jordanis. 4, 8. πάσας τὰς βασιλείας, scl. quae conspici poterant. Luc. 13, 2. πάντας τοὺς γαλιλαίους scl. qui tum vivebant. Act. 18, 2. πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς ῥώμης. Act. 19, 7. οἱ πάντες, scl. qui aderant. 27, 37. αἱ πᾶσαι ψυχαὶ, scl. in navi versantes. Luc. 16, 78. 1 Cor. 12, 12. et saepius. (Ubi omnes absolute indicantur abest articulus, Rom. 5, 12. εἰς πάντας ἀνθρώπους. ib. 5, 28. — Abest vero interdum etiam articulus in multitudine relativa, v. c. Act. 18, 4. κατὰ πᾶν σάββατον.) —

g) *Genitivis nominum, adverbiis et praepositionibus praefigitur ita, ut nomen, quod facile cogitando addi potest, omittatur;* cuius generis nomina sunt: πράγματα, χρήματα, ἡμέρα, χρόνος, οἶκος, χώρα, ἄνθρωποι, υἱός, θυγάτηρ, γυνή, ὤν, ὄντες, et similia. — α) genitivis *nominum* praefigitur τὰ,

ut fit: quae ad aliquem pertinent, eius sunt; Matth. 16, 23. φρονεῖν τὰ τοῦ θεοῦ. Luc. 2, 49. ἐν τοῖς τοῦ πατρός. Rom. 8, 5. τὰ τῆς σαρκός. — ὁ, ἡ, seq. genitivo scl. υἱός s. γυνή. Matth. 1, 6. τῆς τοῦ οὐρίου scl. γυναικός. Matth. 4, 21. τὸν τοῦ ζεβεδαίου scl. υἱόν. et saepius. *Joseph.* de bell. 5, 1. 2. et 3. — β) *adverbiis*, Matth. 21, 23. μέχρι τῆς σήμερον scl. ἡμέρας. 27, 8. — Marc. 5, 1. εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης. ib. 10, 1. Matth. 6, 34. ἡ γὰρ αὔριον scl. ἡμέρα. Joh. 1, 29. Luc. 10, 35. Joh. 4, 32. ἐν τῷ μεταξὺ scl. καιρῷ. — Eph. 2, 17. οἱ ἐγγύς scl. ὄντες. Col. 3, 1, 2. τὰ ἄνω scl. ὄντα. — γ) *praepositionibus*, ubi fere suppleri potest ὤν, ὄντες, ὄντα. Matth. 15, 1. οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων. 21, 11. ὁ ἀπὸ ναζαρέθ. — Rom. 4, 14. οἱ ἐκ νόμου, Iudaei. ib. v. 16. c. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας. — Matth. 6, 9. ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Eph. 1, 10. Col. 3, 2. Luc. 24, 35. τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, quae in via acciderant. — οἱ μετ' αὐτοῦ (scl. ὄντες ut additur Luc. 6, 3.) Matth. 12, 3. Marc. 2, 25. Matth. 27, 51. 54. — οἱ παρ' αὐτοῦ, comites, Marc. 3, 21. — οἱ περί τινα, comites alicuius, Marc. 4, 10. Luc. 22, 49. Interdum is ipse, cuius comites sunt, simul intelligitur, Act. 13, 13. οἱ περὶ τὸν παῦλον, Paulus eiusque comites. Plura vide in περί. Rarius hoc modo subjectum ipsum indicatur, Joh. 11, 19. πρὸς τὰς περὶ μάρθαν καὶ μαρίαν, ad Martham et Mariam. — Marc. 2, 2. τὰ πρὸς τὴν θύραν. vid. Θύρα. — Τὸ seq. praepositione cum casu suo significat α) adverbium; τὸ καθ' ἡμέραν, quotidie. Act. 4, 18. τὸ καθ' ὅλον prorsus. β) peculiarem sententiam, Rom. 9, 5. τὸ κατὰ σάρκα, ratione humanae originis. Rom. 12, 8. τὸ ἐξ ὑμῶν, quantum in vobis est. ib. 16, 19. τὸ ἐφ' ὑμῖν, quod ad vos attinet.

B) praefigitur articulus *praedicato*, ubi certa subjecti qualitas est definienda; quod fit a) si aliud substantivum in appositione sequitur; Matth. 4, 21. ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Matth. 10, 4. ἰούδας ὁ ἰσκαρ. Marc. 10, 47. ἰησοῦς ὁ ναζαραῖος. 1 Joh. 3, 6. ἰησοῦς ὁ χριστός. Act. 21, 8. φιλίππου τοῦ εὐαγγ. Rom. 8, 23. υἱοθεσίαν — τὴν ἀπολύτρωσιν. Jac. 3, 6. ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. b) si adjectivum vel participium sequitur pronomen personale; Luc. 16, 15. ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτούς. Act. 19, 17. ἕλλησι, τοῖς κατοικοῦσι. Gal. 6, 1. ὑμεῖς, οἱ πνευματικοί. Eph. 1, 12. ἡμᾶς, τοὺς προηλπικότας. ib. v. 19. 1 Petr. 1, 4. ὑμᾶς τοὺς φρουρ. — c) si participium sequitur nomen substantivum; Eph. 4, 22. τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον. ib. v. 24. Rom. 4, 12. θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος. Act. 19, 26. οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Matth. 23, 19. τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον. Joh. 5, 12. ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι. ib. v. 39. ἐκεῖναι εἰσὶν αἱ μαρτυροῦσαι. Act. 1, 11. οὗτος ὁ ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθείς. Vid. etiam Joh. 5, 11. 6, 14. Eph. 1, 3. Hebr. 6, 7. 1 Tim. 6, 15. et saepius. Sic etiam Act. 13, 9. σαῦλος δὲ, ὁ καὶ παῦλος

scl. λεγόμενος. Voluerunt quidem multi articulum in hisce locis habere pro pronomine relativo ὅς; sed quanquam per *qui*, *quae*, *quod*, vertendus est, tamen cum participio praedicatum format, naturamque articuli servat. Ubi enim non participium sed tempus finitum sequitur, constanter ponitur non articulus sed relativum. vid. Matth. 7, 24. πᾶς ὅστις ποιεῖ (Luc. 6, 47. πᾶς ὁ ποιῶν.) — Eodem modo Luc. 8, 15. Marc. 4, 20. coll. Matth. 13, 23. et Marc. 3, 19. ὃς καὶ παρέδωκεν; sed Matth. 10, 4. ὁ καὶ παραδιδοὺς, coll. Luc. 6, 16.

C) *Neutrum*, articuli 1) *usurpatur materialiter*, et a) nominibus praefixum indicat non rem ipsam sed verbum, nomen spectari. Gal. 4, 25. τὸ γὰρ ἄγαρ. Jac. 5, 12. τὸ ναί. b) singulis sententiis praefigitur ubi laudanda est ῥῆσις quaedam. Marc. 9, 23. τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι. Luc. 1, 62. 22, 2. 4. 24. 37. Act. 4, 21. 22, 30. Rom. 8, 26. — 2) *efficit nomen definitum*, et quidem a) praefixum *neutris adjectivorum*, ubi efficit notionem *collectivam* vel *abstractam*. Joh. 3, 6. τὸ γεγεννημένον ἐκ σαρκὸς, quicunque ab homine nascitur. Matth. 7, 6. τὸ ἅγιον, sacrum, sensu abstracto. Luc. 6, 45. τὸ πονηρόν. Luc. 16, 11. τὸ ἀληθινὸν, ullum genuinum bonum. Gal. 6, 9. τὸ καλὸν ποιοῦντες. Rom. 1, 19. τὸ γνωστὸν, pro ἡ γνῶσις. Marc. 5, 14. τὸ γεγονός. Luc. 8, 38. 56. Hebr. 7, 7. τὸ ἔλαττον, τὸ κρεῖττον. — τὰ πάντα *universitas* rerum Rom. 11, 36. Hebr. 1, 3. — hominum Gal. 3, 22. Eph. 1, 10. — b) praefixum *adverbiis* efficit substantivum, Matth. 23, 25. τὸ ἔξωθεν. v. 26. τὸ ἐντὸς. Col. 3, 1. 2. τὰ ἄνω. — Item et c) *infinitivis*, vel simplicibus, Phil. 1, 21. τὸ ζῆν, τὸ ἀποθανεῖν. Jac. 1, 19. τὸ ἀκοῦσαι, τὸ λαλῆσαι. — vel, quod saepius locum habet, conjunctis cum aliis vocibus, cum quibus fere coalescit in unum subjectum; Matth. 13, 5. διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Luc. 8, 6. — Marc. 4, 3. διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις — δεδέσθαι. Act. 18, 2. διὰ τὸ διατεταχέναι κλαύδιον. Act. 19, 1. ἐν τῷ τὸν ἀπολλὼ εἶναι ἐν κορίνθῳ. vid etiam ib. v. 21. Rom. 4, 11. 13. Eph. 1, 12. Hebr. 5, 12. Rom. 14. 13. τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα, τὸ non offendere. — Genitivus τοῦ infinitivis praefixus, vel redundat, Act. 3, 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν. — vel consilium indicat, Matth. 13, 3. τοῦ σπείρειν. Act. 15, 10. τοῦ ἀπέχεσθαι. Act. 10, 25. ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν πέτρον, cum vellet intrare. — τοῦ μὴ, ne, ut non; Act. 21, 12. Hebr. 11, 5. Jac. 5, 17. — (1 Thess. 3, 3. τῷ μηδένα σαίνεσθαι, vid. Σαίνομαι.)

D) An articulus in N. T. pro relativo et pro articulo indefinito legatur, quod antiquiores voluerunt, recte dubitarunt recentiores, et confitendum certe est, loca in hanc rem in medium prolata, quantam licet speciem habeant, tamen et aliam explicationem admittere. Accedit, quod scriptores N. T. ipsi non ubique sibi in usu articuli constiterunt. Posue-

runt enim interdum ubi abesse poterat adeoque debuerat. Matth. 12, 35. τὰ ἀγαθά. Joh. 4, 37. ὁ ἀληθινός. c. 16, 6. ἡ λύπη. — Deest vero etiam ubi addendus fuisset; Rom. 5, 13. (τοῦ) νόμου, quia de lege mosaica sermo est. Eph. 1, 2. Θεοῦ (τοῦ) πατρὸς ἡμῶν. Marc. 3, 19. Ἰούδας (ὁ) Ἰσκαριώτης. Vid. Matth. 10, 4. Compara praeterea loca: Marc. 3, 2. ἐν τοῖς σαββ. ib. v. 4. τοῖς σαββ. — Matth. 5, 45. τὸν ἥλιον, et Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. ἡλίου. Luc. 16, 3. ἢ ἑνὸς — καὶ τοῦ ἑτέρου. — Matth. 12, 1. τίλλειν στάχυας, et Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. τοὺς σταχ. — Matth. 13, 22. αἱ μέριμναι, et Luc. 8, 14. ὑπὸ μεριμνῶν. — Marc. 4, 21. ὁ λύχνος, et Luc. 8, 16. λύχνον ἅψας. — Marc. 4, 21. ὑπὸ τὴν κλίνην, et Luc. 8, 16. ὑποκάτω κλίνης. — Marc. 6, 8. εἰς ὁδὸν, et Luc. 9, 3. εἰς τὴν ὁδόν. cf. etiam Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. cum Luc. 6, 1. — Marc. 2, 4. cum Matth. 12, 2. — Luc. 5, 16. cum Marc. 1, 45.

Ὀγδοήκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, *octoginta*. Luc. 2, 37. 16, 7.

Ὄγδοος, η, ον, *octavus*; Luc. 1, 59. Act. 7, 8. Apoc. 17, 11. 21, 20. — Graeci interdum numerum ordinalem vel nomini proprio ita adponunt, vel nomen per αὐτὸς repetentes cum ordinali ita conjungunt, ut non unus solum, sed reliqui simul, qui numero comprehenduntur, cogitandi sint. Sic τρίτος αὐτὸς, unus cum duobus comitibus; δέκατος αὐτὸς, ipse cum novem aliis; ut multis exemplis docuit *Kypkius* II. p. 442. *Raphel.* e Xenoph. p. 143., et e Polyb. p. 706. Sic. 2 Petr. 3, 5. ὄγδοος νῶε, Noachus cum septem aliis. 2 Macc. 5, 27. Ἰούδας δέκατος γενηθείς. (*Thucyd.* 1. 61. πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν, praefectum cum quatuor collegis. ib. 2, 13. *Athen.* 10, 5.)

Ὄγκος, ου, ὁ, 1) *moles, tumor*; proprie de corporis mole, *Aelian.* V. H. 14, 7. *Philo* alleg. p. 69. tropice de orationis mole et tumore *Joseph.* de bell. 7, 11. 2. item de animi fastu, tumore. — et de *amplitudine, gravitate, Joseph.* de bell. 4, 5. 2. ὄγκος τῆς εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας. id. Antiq. 18, 6. 9. τοῖς ἐν τηλικούτων πραγμάτων ὄγκῳ καταστᾶσιν. In N. T. semel Hebr. 12, 1. ubi idem est quod βάρος (*Xenoph.* Cyrop. 6, 2. 32.) diciturque de *onere*, sive mole quacumque, quae cursorem posset impedire. Vid. Εὐπερίστατος. Alii de animi fastu et arrogantia, quae segnes faciat homines in pietatis exercitio.

Ὅδε, ἥδε, τόδε, pronom. demonstr. *hic, haec, hoc.* Luc. 10, 39. τῇδε huic erat. 16, 25. ὅδε — σὺ δὲ. Act. 15, 25. 21, 11. Apoc. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. 7. 14. (Judic. 11, 37.) — Jac. 4, 13. εἰς τὴν δὲ τὴν πόλιν, plurimi: in hanc vel illam urbem; rectius in hancce urbem; etenim τὴν δὲ pro nomine urbis esse videtur positum.

Ὁδεύω, f. εύσω, (ab ὁδὸς) *ambulo, proficiscor, iter facio.* Semel Luc. 10, 33. Tob. 6, 5. *Joseph.* Antiq. 19, 4.

2, de bell. 3, 6. 3. (ib. 3, 9. 5. διὰ τῶν προςχώρων ὥδευε τὸ ἀληθές.)

Ὁδηγέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁδηγὸς) *dux sum itineris*, *duco* aliquem; proprie Matth. 15, 14. Luc. 6, 39. — seq. ἐπὶ adduco, Apoc. 7, 17. (Psal. 25, 5.) — LXX. pro נָחָה Exod. 13, 17. 32, 33. הוֹלִיךְ Jos. 24, 3. — tropice: animum duco, *instruo*, *doceo*; Act. 8, 31. Joh. 16, 14. ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. — LXX. pro הִדְרִיךְ Psal. 25, 5. ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ubi in altero membro est καὶ δίδαξόν με. Psal. 119, 35. הוֹרָה Psal. 86, 10. cf. Psal. 27, 17. 23, 3. Sap. 9, 11.

Ὁδηγὸς, οῦ, ὁ, (ὁδὸς et ἄγω) 1) *viae dux*, *dux*; pr. Act. 1, 16. ubi Judas dicitur ὁδηγὸς eorum, qui Jesum erant comprehensuri. — metaph. *doctor*, *qui alios instituit*, i. q. διδάσκαλος. Matth. 15, 14. 23, 16. 24. Rom. 2, 19. coll. v. 20. (Sap. 7, 15. Deus dicitur τῆς σοφίας ὁδηγὸς, qui sapientiam largitur, in ea instituit.)

Ὁδοιπορέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁδοιπόρος [2 Sam. 12, 4. Sir. 26, 12.] viator, quod ab ὁδὸς et πείρω, vado, transeo) viam emetior, *iter facio*, *proficiscor*; Act. 10, 9. (*Aelian.* V. H. 10, 4. 14, 12. *Joseph.* de vita §. 32.)

Ὁδοιπορία, ας, ἡ, (ab eodem) *iter*, *profectio*, Joh. 4, 6. (coll. Sir. 26, 12.) 2 Cor. 11, 26. — Sap. 13, 18. 18, 3. 19, 5. 1 Macc. 6, 41.

Ὁδὸς, οῦ, ἡ, — hebr. דֶּרֶךְ et אֹרַח, — 1) *via*, *semita*, Weg, Strasse; a) proprie: Matth. 2, 12. 7, 13. 14. 8, 28. Marc. 4, 4. 15. Luc. 10, 31. Act. 8, 26. ib. v. 36. πορεύεσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν, den Weg entlang. Hebr. 2, 25. et passim. — Psal. 19, 6. Gen. 32, 1. Deut. 28, 7. — de plateis urbium, Matth. 22, 9. 10. Luc. 14, 23. Marc. 10, 17. Jer. 5, 1. 7, 16. — Joh. 14, 4. 5. τὴν ὁδὸν, viam, qua abiturus sum ad patrem, scl. mortem. coll. Jos. 23, 14. 1 Reg. 2, 2. — Ex adjuncto: via ad, i. e. *aditus*; seq. genitivo; Hebr. 9, 8. τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν; ib. cap. 10, 20. coll. v. 19. ubi εἴσοδος τῶν ἁγίων. (LXX. Gen. 3, 24. ἡ ὁδὸς τοῦ ξύλου, aditus ad arborem. Jer. 2, 18. ὁδὸς Αἰγύπτου. Prov. 7, 27. ὁδοὶ ᾅδου) — b) tropice: *via* i. e. *ratio* s. *modus perveniendi ad aliquid*; 1 Cor. 12, 31. ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. — Luc. 1, 79. 3, 5. Rom. 3, 17. ὁδὸς εἰρήνης, via ad salutem. Act. 2, 8. ὁδὸς ζωῆς, (Prov. 10, 18. Psal. 16, 11.) Act. 16, 17. ὁδὸς σωτηρίας. — Formula: ἑτοιμάζειν, s. εὐθύνειν, s. κατασκευάζειν sive ποιεῖν ὁδὸν, *viam munire*, *sternere*; a) propr. Marc. 2, 23. ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας, viam sibi sternere evellendo spicas. (Minus recte alii ὁδὸν ποιεῖν: *iter facere* explicant e latinismo, pro ὁδὸν ποιεῖσθαι, ut Graeci [*Joseph.* Antiq. 2, 16. 2. 4, 1. 2. vid *Krebs.* ad h. l.] loquuntur. Tunc enim scribere debuisset Marcus ἤρξαντο ὁδὸν ποι-

ϕυόμενοι τίλλειν στάχυας) Apoc. 16, 12. ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων, via, qua reges invadent terram. — b) tropice: viam parare, i. e. animos hominum praeparare ad alicuius adventum, eos attentos reddere, Matth. 3, 3. 11, 10. Marc. 1, 2. 3. Luc. 1, 76. 3, 4. 7, 27. Joh. 1, 23. Jes. 40, 5. Metaphora petita est a regibus, quibus antequam adveniebant, via sterni solebat. coll. Arrian exped. Alex. 4, 30. 13. —

2) *tractus terrae* per quam itur, das sich hinziehende Land; Matth. 4, 15. ὁδὸν θαλάσσης, terra maritima. c. 10, 5. ὁδὸς ἐθνῶν, regio gentilium. LXX. 1 Reg. 18, 6. pro אֶרֶץ. Jos. 10, 26. ubi i. q. πληγή, Landstrich. — —

3) *iter*, *profectio*, die Reise; Marc. 10, 32. ἦσαν ἐν τῇ ὁδῷ, erant in itinere, iter facientes. 1 Thess. 3, 11. Θεὸς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. (Gen. 24, 21. 40.) — εἰς ὁδὸν, nostrum: auf die Reise, Matth. 10, 10. πήραν εἰς ὁδὸν, pera viatorum. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 57. (Gen. 42, 25. 45, 21.) — ἐν τῇ ὁδῷ, in itinere, unterwegs, Matth. 5, 25. 15, 32. 20, 17. Marc. 8, 3. 27. 9, 33 sq. Luc. 12, 58. 24, 32. 35. Act. 9, 17. (Gen. 42, 38. 45, 24.) — κατὰ τὴν ὁδὸν, in itinere, Luc. 10, 4. Act. 25, 3. 26, 13. — ἐξ ὁδοῦ, ex itinere, Luc. 11, 6. — ἡμέρας ὁδὸς, iter unius diei (Tagreise) Luc. 2, 44. (Gen. 30, 36. 31, 23. Exod. 3, 18. *Joseph.* Antiq. 15, 8. 5.) σαββάτου ὁδὸς, iter, quod licitum erat sabbato facere, Act. 1, 12. — Ex hebraismo

4) *ratio agendi*, *vitae ratio*, *mores*; a) subjective; Matth. 21, 32. ἦλθε Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, vir probus. (Prov. 8, 20.) Rom. 3, 16. Jac. 1, 8. 5, 20. ἐπιστρέφειν ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ. cf. Gen. 6, 12. Psal. 119, 101. Prov. 1, 19. 1 Reg. 15, 26. (*Joseph.* Antiq. 6, 3. 2. τὴν ἐναντίαν ὁδὸν (rationem) ἀπελθόντες. — Ex adjuncto: *opera*, *quae peragit aliquis*; 1 Cor. 4, 17. τὰς ὁδούς μου, mein Verhalten, meine Arbeiten. Jud. v. 11. ὁδὸς τοῦ κάϊν. Sic דֶּרֶךְ Job. 40, 19. 26, 14. Prov. 8, 22. — b) objective: *praecepta de vitae ratione alteri data*; *praecepta*, *decreta*, Matth. 22, 16. ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, Dei decreta recte exponis. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Act. 13, 10. 18, 25. 26. Rom. 11, 33. Hebr. 3, 10. Apoc. 15, 3. cf. Psal. 25, 4. 119, 103. Job. 23, 11. Sir. 2, 16. — Abstractum pro concreto Joh. 14, 6. ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, i. e. praeceptor, doctor. — Inde etiam

5) transfertur ὁδὸς ad *disciplinam a religione praescriptam*, et ad *religionem* ipsam; sic in Actis Apost. κατ' ἐξοχὴν de *disciplina* s. *religione christiana*; c. 9, 2. τινὰς τῆς ὁδοῦ ὄντας. 19, 9. κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν. ib. 23. 22, 4. 24, 14. 22. et in 2. ep. Petr. c. 2, 2. ὁδὸς τῆς ἀληθείας, vera religio. v. 15. ὁδὸς τοῦ βάλααμ. ib. v. 21. cf. Judith. 5, 8, 18. Sir. 47 23. Jeroboam ἔδωκε (Israëlitis) ὁδὸν ἁμαρτίας, religionis di-

seipsinam improbam; quare etiam v. 21. eius imperium dicitur βασιλεία ἀπειθής.

Ὀδούς, όντος, ὁ, *dens*; Matth. 5, 38. Marc. 9, 18. Apoc. 9, 8. (Joël. 1, 6.) — ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 7, 54. vid. Βρυγμός. — LXX. pro שֵׁן Levit. 24, 30. Job. 16, 9. Psal. 3, 7. 35, 19. 57, 12.

Ὀδυνάω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀδύνη) 1) *gravi dolore afficio, ango, crucio*; cum de corpore tum de animo; Sap. 14, 24. *Joseph.* Antiq. 7, 2. 1. λίαν αὐτὸν ὠδύνησεν ὁ Ἀβεννήρου θάνατος. — passiv. *crucior*, Luc. 16, 24. 25. ὀδυνᾶσαι, dorice pro ὀδυνᾷ. — Jes. 53, 4. — med. crucio me, *ango me, sollicitus sum*, Luc. 2, 48. Act. 20, 38. coll. Jes. 21, 10. 40. 29. — pro הַחִיל Zach. 9, 5. et הָמֵר Zach. 12, 10.

Ὀδύνη, ης, ἡ, *dolor vehemens* cum corporis tum animi; *moeror, angor*; bis Rom. 9, 2. — 1 Tim. 6, 10. ubi ὀδύναι pro malis, quae cruciant, dictum videtur. — LXX. pro אָוֶן Gen. 35, 18. Deut. 26, 14. יָגוֹן Psal. 13, 2. 31, 12. עָמָל Job. 4, 8. 7, 3. בַּלָּהָה Job. 18, 11. 27, 20.

Ὀδυρμός, οῦ, ὁ, (ab ὀδύρομαι, ejulor, lamentor, defleo, *Joseph.* Antiq. 17, 9. 3.) 1) *ejulatus, lamentatio, acer fletus*, Matth. 2, 18. Jer. 31, 15. pro תַּמְרוּרִים. coll. ib. v. 18. 2 Macc. 11, 6. *Joseph.* Antiq. 2, 15. 4. ὀδυρμὸς γυναικῶν καὶ παίδων. Idem in prooem. ad bell. §. 4. — 2) consequens pro antecedente: *luctus, moeror*; 2 Cor. 7, 7.

Ὀζίας, ου, ὁ, *Ozias, Usias*, hebr. עֻזִּיָּה (robur Domini, sive: robur meum est Deus) nomen regis Juda, qui etiam Asaria nominabatur, filius Amasiae, de cuius vita vid. 2 Reg. 15, 30. 2 Chron. 26. — Commemoratur Matth. 1, 8. 9. ubi dicitur filius Jorami, cuius autem abnepos fuit.

Ὄζω, f. ὀζήσω, perf. ὄδωκα, *oleo*. — ὄζειν τινός, aliquid olere, odorem rei referre. De bono et malo odore dicitur — Semel in N. T. de cadavere: *foeteo*, Joh. 11, 39. Exod. 8, 14. pro בָּאַשׁ putruit. coll. Psal. 38, 5.

Ὅθεν, adv. *unde*, a) propr. de loco, e quo, Matth. 12, 44. ὅθεν ἐξῆλθε. 25, 24. 26. ὅθεν, colligis fruges e loco, in quem semen non sparsisti. Luc. 11, 24. Act. 14, 26. 28, 13. — b) de re ex qua, 1 Joh. 2, 18. ὅθεν γινώσκομεν. — c) de causa ex qua; ubi est pro: *quare, qua de causa, ideo*; Matth. 14, 7. Act. 26, 19. Hebr. 2, 17. 13, 1. 7, 25. 8, 3. 9, 18. 11, 19. (Sap. 12, 23. Judith. 8, 20. 11, 16. Epist. Jer. v. 64.) Saepius non legitur.

Ὀθόνη, ης, ἡ, *linteum*; bis Act. 10, 11. 11, 5. — *Hesych.* ὀθόνη· σινδών, ζώνη, τελαμών, γυναικεῖον ὀθόνιον λεπτόν κ. τ. λ. (*Herod.* 5, 6. 21. De velamine nautico, *Lucian.* 4. Test. XII. Patr. p. 639. ὀθόνην ἐξέτεινα ἐν ὀρθῷ ξύλῳ ἐμμέσῳ)

Ὀθόνιον, ου, τὸ, (diminutiv. ab ὀθόνη) linteolum linteum minus; in N. T. non nisi de fasciis sepulchralibus (vid. Κειρία), Luc. 24, 12. Joh. 19, 40. 20, 5—7. — LXX. pro סָדִין Jud. 14, 13. פִּשְׁתָּה Hos. 2, 5. [7.] 9. [11.]

Οἶδα, vid. Εἴδω.

Οἰκειακὸς, ή, όν, (ab οἰκεῖος), domesticus, familiaris, ad familiam pertinens; codd. Matth. 10, 25. 36. pro οἰκιακούς (Plutarch. Cicer. 20.) Zonar. lex. c. 1430. οἰκειακός· ὁ οἰκεῖος.

Οἰκεῖος, εία, εῖον, (ab οἶκος) domesticus, familiaris, propr. 1 Tim. 5, 8. τῶν οἰκείων, i. e. vel οἱ οἰκεῖοι, personae ad familiam pertinentes, vel τὰ οἰκεῖα res familiaris. — LXX. pro שְׁאֵר, consanguineus, Levit. 18, 6. 12. 13. 21, 2. et דּוֹד, patruus, 1 Sam. 10, 14—16. (ἡ οἰκεία scl. γῆ, patria, Joseph. Antiq. 8, 6. 6. — Deinde ut latinor. familiaris pro: proprius, addictus; Gal. 6, 10. οἱ οἰκεῖοι τῆς πίστεως, fidei addicti, i. e. christiani fratres. Eph. 2, 19. οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, Deo familiares, i. e. υἱοὶ τοῦ θεοῦ. (coll. 2 Macc. 15, 12. τὰ τῆς ἀρετῆς οἰκεῖα, quae virtuti propria sunt. Joseph. Antiq. 15, 5. 3. τοῖς οἰκείοις φρονήμασι ἐμμένειν, der ihm eigenen Verständigkeit treu bleiben.) — Subaudiendum esse putant Rom. 16, 10. ἐκ τῶν Ἀριστ. scl. οἰκείων. 1 Cor. 1, 11. τῶν τῆς χλ. scl. οἰκείων.

Οἰκέτης, ου, ὁ, (ab eodem) propr. qui in una eademque domo vivit; quare non solum de servis, sed etiam de liberis, uxore, filiis. Herodot. 8, 108. et, ut videtur, Sirac. 6, 11. Deinde potissimum: servus, non solum domi natus, verna, sed etiam servus quicunque; Luc. 16, 13. Act. 10, 7. Rom. 14, 4. 1 Petr. 2, 18. [Philem. v. 25.] — LXX. pro עֶבֶד; Gen. 27, 37. 44, 33. Exod. 5, 15. 16. Deut. 5, 15. Joseph. Antiq. 6, 3. 5. de famulis regiis. — Thom. Mag. οἰκέται, οὐ μόνον δοῦλοι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, γυνὴ καὶ τέκνα.

Οἰκέω, ῶ, f. ήσω, (ab eodem) — LXX. pro יָשַׁב, et aliquoties pro שָׁכַן — habito, seq. ἐν, a) propr. Gen. 4, 15. 19. — insideo animo, Rom. 7, 17. ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. ib. v. 18. 12. — b) tropice: habitare in aliquo i. e. menti eius continuo adesse, dirigere semper mentem, efficacem esse continuo in aliquo; Rom. 8, 9. πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκ. ib. v. 11. 1 Cor. 3, 16. vid. Ἐνοικέω. Κατοικέω. — inhabito, seq. accusativ. 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκῶν, (Gen. 24, 13. οἰκοῦντες τὴν πόλιν. Prov. 10, 31. οἰκήσουσι γῆν.) — cohabito, seq. μετά, de marito et uxore conjunctim habitantibus, 1 Cor. 7, 12. 13. coll. Gen. 27, 44. 2 Sam. 15, 19. Prov. 21, 19. 1 Reg. 3, 17. — Οἰκούμενος, particip. et οἰκουμένη, vid. Οἰκουμένος.

Οἴκημα, τος, τὸ, (ab οἰκέω) 1) domicilium, habitaculum, Sap. 13, 15. Ezech. 16, 24. οἴκημα πορνικόν. Joseph. Antiq. 8, 5. 2. — 2) carcer; semel Act. 12, 7. (Thucyd. 4,

feipfinam improbam; quare etiam v. 21. eius imperium dicitur *βασιλεία ἀπειθής.*

Ὀδούς, ὄντος, ὁ, *dens;* Matth. 5, 38. Marc. 9, 18. Apoc. 9, 8. (Joël. 1, 6.) — ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 7, 54. vid. Βρυγμός. — LXX. pro שֵׁן Levit. 24, 30. Job. 16, 9. Pfal. 3, 7. 35, 19. 57, 12.

Ὀδυνάω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀδύνη) 1) *gravi dolore afficio, ango, crucio;* cum de corpore tum de animo; Sap. 14, 24. *Joseph.* Antiq. 7, 2. 1. λίαν αὐτὸν ὠδύνησεν ὁ Ἀβεννήρου θάνατος. — paffiv. *crucior,* Luc. 16, 24. 25. ὀδυνᾶσαι, dorice pro ὀδυνᾷ. — Jef. 53, 4. — med. crucio me, *ango me, sollicitus sum,* Luc. 2, 48. Act. 20, 38. coll. Jef. 21, 10. 40. 29. — pro הָחִיל Zach. 9, 5. et מָרַר Zach. 12, 10.

Ὀδύνη, ης, ἡ, *dolor vehemens* cum corporis tum animi; *moeror, angor;* bis Rom. 9, 2. — 1 Tim. 6, 10. ubi ὀδύναι pro malis, quae cruciant, dictum videtur. — LXX. pro אָוֶן Gen. 35, 18. Deut. 26, 14. יָגוֹן Pfal. 13, 2. 31, 12. עָמָל Job. 4, 8. 7, 3. בַּלָּהָה Job. 18, 11. 27, 20.

Ὀδυρμός, οῦ, ὁ, (ab ὀδύρομαι, ejulor, lamentor, defleo, *Joseph.* Antiq. 17, 9. 3.) 1) *ejulatus, lamentatio, acer fletus,* Matth. 2, 18. Jer. 31, 15. pro תַּמְרוּרִים. coll. ib. v. 18. 2 Macc. 11, 6. *Joseph.* Antiq. 2, 15. 4. ὀδυρμὸς γυναικῶν καὶ παίδων. Idem in prooem. ad bell. §. 4. — 2) confequens pro antecedente: *luctus, moeror;* 2 Cor. 7, 7.

Ὀζίας, ου, ὁ, *Ozias, Ufias,* hebr. עֻזִּיָּה (robur Domini, five: robur meum eft Deus) nomen regis Juda, qui etiam Afaria nominabatur, filius Amafiae, de cuius vita vid. 2 Reg. 15, 30. 2 Chron. 26. — Commemoratur Matth. 1, 8. 9. ubi dicitur filius Jorami, cuius autem abnepos fuit.

Ὄζω, f. ὀζήσω, perf. ὄδωκα, *oleo.* — ὄζειν τινὸς, aliquid olere, odorem rei referre. De bono et malo odore dicitur — Semel in N. T. de cadavere: *foeteo,* Joh. 11, 39. Exod. 8, 14. pro בָּאַשׁ putruit. coll. Pfal. 38, 5.

Ὅθεν, adv. *unde,* a) propr. de loco, e quo, Matth. 12, 44. ὅθεν ἐξῆλθε. 25, 24. 26. ὅθεν, colligis fruges e loco, in quem femen non fparfifti. Luc. 11, 24. Act. 14, 26. 28, 13. — b) de re ex qua, 1 Joh. 2, 18. ὅθεν γινώσκομεν. — c) de caufa ex qua; ubi eft pro: *quare, qua de caufa, ideo;* Matth. 14, 7. Act. 26, 19. Hebr. 2, 17. 13, 1. 7, 25. 8, 3. 9, 18. 11, 19. (Sap. 12, 23. Judith. 8, 20. 11, 16. Epift. Jer. v. 64.) Saepius non legitur.

Ὀθόνη, ης, ἡ, *linteum;* bis Act. 10, 11. 11, 5. — *Hesych.* ὀθόνη· σινδὼν, ζώνη, τελαμὼν, γυναικεῖον ὀθόνιον λεπτὸν κ. τ. λ. (*Herod.* 5, 6. 21. De velamine nautico, *Lucian.* 4. Teft. XII. Patr. p. 639. ὀθόνην ἐξέτεινα ἐν ὀρθῷ ξύλῳ ἐμμέσῳ)

Ὀθόνιον, ου, τὸ, (diminutiv. ab ὀθόνη) *linteolum linteum minus;* in N. T. non nisi de fasciis sepulchralibus (vid. *Κειρία*), Luc. 24, 12. Joh. 19, 40. 20, 5—7. — LXX. pro סָדִין Jud. 14, 13. פִּשְׁתָּה Hos. 2, 5. [7.] 9. [11.]

Οἶδα, vid. *Εἴδω*.

Οἰκειακὸς, ἡ, ὸν, (ab οἰκεῖος), *domesticus, familiaris*, ad familiam pertinens; codd. Matth. 10, 25. 36. pro οἰκιακούς (*Plutarch.* Cicer. 20.) *Zonar.* lex. c. 1430. οἰκειακὸς· ὁ οἰκεῖος.

Οἰκεῖος, εία, εῖον, (ab οἶκος) *domesticus, familiaris*, propr. 1 Tim. 5, 8. τῶν οἰκείων, i. e. vel οἱ οἰκεῖοι, personae ad familiam pertinentes, vel τὰ οἰκεῖα res familiaris. — LXX. pro שְׁאֵר, consanguineus, Levit. 18, 6. 12. 13. 21, 2. et דּוֹד, patruus, 1 Sam. 10, 14—16. (ἡ οἰκεία scl. γῆ, patria, *Joseph.* Antiq. 8, 6. 6. — Deinde ut latinor. familiaris pro: *proprius, addictus;* Gal. 6, 10. οἱ οἰκεῖοι τῆς πίστεως, fidei addicti, i. e. christiani fratres. Eph. 2, 19. οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, Deo familiares, i. e. υἱοὶ τοῦ θεοῦ. (coll. 2 Macc. 15, 12. τὰ τῆς ἀρετῆς οἰκεῖα, quae virtuti propria sunt. *Joseph.* Antiq. 15, 5. 3. τοῖς οἰκείοις φρονήμασι ἐμμένειν, der ihm eigenen Verständigkeit treu bleiben.) — Subaudiendum esse putant Rom. 16, 10. ἐκ τῶν Ἀριστ. sol. οἰκείων. 1 Cor. 1, 11. τῶν τῆς χλ. scl. οἰκείων.

Οἰκέτης, ου, ὁ, (ab eodem) propr. qui in una eademque domo vivit; quare non solum de servis, sed etiam de liberis, uxore, filiis. *Herodot.* 8, 108. et, ut videtur, Sirac. 6, 11. Deinde potissimum: *servus*, non solum domi natus, *verna*, sed etiam servus quicunque; Luc. 16, 13. Act. 10, 7. Rom. 14, 4. 1 Petr. 2, 18. [Philem. v. 25.] — LXX. pro עֶבֶד; Gen. 27, 37. 44, 33. Exod. 5, 15. 16. Deut. 5, 15. *Joseph.* Antiq. 6, 3. 5. de famulis regiis. — Thom. Mag. οἰκέται, οὐ μόνον δοῦλοι, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, γυνὴ καὶ τέκνα.

Οἰκέω, ῶ, f. ήσω, (ab eodem) — LXX. pro יָשַׁב, et aliquoties pro שָׁכַן — *habito*, seq. ἐν, a) propr. Gen. 4, 16. 19. — *insideo animo*, Rom. 7, 17. ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. ib. v. 18. 12. — b) tropice: habitare in aliquo i. e. menti eius continuo adesse, dirigere semper mentem, efficacem esse continuo in aliquo; Rom. 8, 9. πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκ. ib. v. 11. 1 Cor. 3, 16. vid. Ἐνοικέω. Κατοικέω. — *inhabito*, seq. accusativ. 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκῶν, (Gen. 24, 13. οἰκοῦντες τὴν πόλιν. Prov. 10, 31. οἰκήσουσι γῆν.) — *cohabito*, seq. μετά, de marito et uxore conjunctim habitantibus, 1 Cor. 7, 12. 13. coll. Gen. 27, 44. 2 Sam. 15, 19. Prov. 21, 19. 1 Reg. 3, 17. — Οἰκούμενος, particip. et οἰκουμένη, vid. Οἰκούμενος.

Οἴκημα, τος, τὸ, (ab οἰκέω) 1) domicilium, habitaculum, Sap. 13, 15. Ezech. 16, 24. οἴκημα πορνικόν. *Joseph.* Antiq. 8, 5. 2. — 2) *carcer;* semel Act. 12, 7. (*Thucyd.* 4,

48. *Aelian*. V. H. 6, 1.) cf. *Kypke* II. p. 57. *Hesych*. οἴκημα· τὸ δεσμωτήριον.

Οἰκητήριον, ου, τὸ, (ab οἰκέω) *domicilium*, *sedes*; a) propr. Jud. v. 6. ubi angeli, domicilium, sedes coelestes deserentes, sunt angeli vigiles (ἐγρήγοροι, lib. Henoch., chald. עיר angeli tutelares, excubias quasi agentes, Dan. 4, 10. 14. 20.), qui stationes suas linquentes et de coelo descendentes sese miscebant mulieribus hominum. Qua de re vid. Lib. Henoch. (*Pseudep*. V. T. I.) p. 179—199. Test. XII. Patr. p. 529 sqq. (*Joseph*. Antiq. 1, 3. 1. πολλοὶ ἄγγελοι θεοῦ γυναιξὶ συμμιγέντες. coll. Gen. 6, 2.) — οἰκητήριον pro hebr. מְעוֹן Jer. 25, 30. 2 Macc. 11, 2. *Joseph*. Antiq. 8, 5. 1. — b) tropice: animae domicilium, corpus, 2 Cor. 5, 2.

Οἰκία, ας, ἡ, 1) *domus*, *domicilium*; LXX. pro בַּיִת; a) *universe*, Matth. 2, 11. 5, 15. 7, 24—27. 8, 14. 9, 23. Marc. 1, 29. 3, 27. Luc. 4, 38. 7, 6. Act. 4, 34. et passim. — ἡ οἰκία scil. αὐτοῦ, Jesu, Matth. 13, 1. 36. 17, 25. Marc. 2, 15. — ἐν τῇ οἰκίᾳ, domi, zu Hause, Matth. 8, 6. Marc. 9, 33. ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, 10, 10. — ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν, per domos, Luc. 10, 7. τὰς οἰκίας, et εἰς τὰς οἰκίας, per domos sive familias, 1 Tim. 3, 15. 2 Tim. 3, 6. — LXX. Gen. 24, 32. Exod. 9, 20. — b) *domus privata*, 1 Cor. 11, 22. c) οἰκία τοῦ πατρὸς, Dei domicilium, i. e. coelum, Joh. 14, 22. coll. Psal. 2, 4. 11, 4. Jes. 63, 15. 66, 1. Amos. 9, 6. — 2) *familia*, a) universe, Matth. 10, 12—14. 12, 25. 13, 57. Marc. 3, 25. 6, 4. Joh. 4, 53. 1 Cor. 16, 15. (*Joseph*. Antiq. 8, 9. 1. ἐξ ἐπισήμου σφόδρα οἰκίας ὄντα.) — b) potissimum, *domestici*, *famuli*: Phil. 4, 22. οἱ ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας. (Gen. 24, 2. τῷ παιδὶ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. coll. *Joseph*. Antiq. 16, 6. 8.) — 3) *res familiaris*, *opes*, Matth. 23, 14. κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — Quomodo ἀφῆκεν οἰκίας, Matth. 19, 29. Marc. 10, 29. 30. Luc. 18, 29. sit intelligendum, incertum est; vel enim οἰκία *opes*, vel *sedem patriam* (ut *Joseph*. Ant. 11, 1. 1.) indicat.

Οἰκιακὸς, ἡ, ὸν, (ab οἶκος) *eandem domum inhabitans*, *domesticus*; a) universe, Matth. 10, 36. ubi, ut e nexu patet, ii qui ad familiam ipsam pertinent, sunt intelligendi. — b) *famuli*, *servi*, Matth. 10, 25. ubi i. q. antea δοῦλος.

Οἰκοδεσποτέω, ῶ, f. ήσω, (ab οἰκοδεσπότης) propr. οἰκοδεσπότης sum, sum paterfamilias; semel in N. T. 1 Tim. 5, 14. ubi est: *rei familiari praesum*, *domum administro*. (*Plutarch*. de placitis philos. 5, 18.)

Οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, (οἶκος, et δεσπόζω, perf. pass. δεδέσποται) *herus*, Matth. 10, 25. 13, 27. 13, 52. 20, 11. 21, 33. 24, 43. Luc. 12, 39. 13, 25. 14, 21. — *dominus*, *possessor domus*, Luc. 22, 11. τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας. Marc.

14, 14. — Saepius non legitur. — (*Joseph.* c. Apion. 2, 10. *Plutarch.* quaest. rom. 30.)

Οἰκοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ab οἰκοδόμος, i. e. οἶκον δέμων, domum exstruens) — LXX. pro hebr. בָּנָה, 1) *aedifico, exstruo* — seq. ἐπὶ (Cantic. 8, 9.) *superstruo*, a) pr. Matth. 7, 24. οἰκίαν, v. 26. Matth. 21, 33. πύργον, Marc. 14, 58. ναόν. vid. Matth. 23, 29. Marc. 12, 1. Luc. 4, 29. 6, 48 sq. 7, 1. 11, 47 sq. 12, 18. 14, 28. 30. 17, 28. Joh. 2, 20. Act. 4, 11. Rom. 15, 20. — οἱ οἰκοδομοῦντες, *operarii*, Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. Psal. 118, 21. 127, 1. — b) tropice, sensu *condendi*, Matth. 16, 18. τὴν ἐκκλησίαν. (Ruth. 4, 11. „Rahel et Lea ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ.) — 2) *instauro*, πάλιν οἰκοδομῶ, ut legitur plenius Gal. 2, 18. Matth. 26, 61. 27, 40. Marc. 15, 29. (alio sensu c. 14, 58.) coll. Joh. 2, 19. ubi ἐγείρω legitur. Job. 12, 14. Jes. 44, 26. — 3) *formo, construo*, a) propr. Gen. 2, 22. ᾠκοδόμησεν ὁ θεὸς τὴν πλευρὰν εἰς γυναῖκα. — b) tropice, 1 Petr. 2, 5. αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός. — 4) Ex hebraismo spectantur notiones, quae notioni exstruendi sunt adiunctae; scilicet a) cum, quae struuntur opera, in altum ducantur et extendantur (Amos. 9, 6.), est: *propago*, Act. 9, 31. ἐκκλησίαι οἰκοδομούμεναι, prouectae, adauctae, propagatae. (Deut. 25, 9. οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ, fratris stirpem propagare.) — b) cum exstructio aedificii incipiat eo, quod omnia necessaria comparentur et afferantur, est: *paro, praeparo*; sic 1 Cor. 8, 10. ἡ συνείδησις αὐτοῦ οἰκοδομηθήσεται εἰς τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν, animus eius paratur, sensus excitatur, pronus fit ut. coll. Psal. 89, 2. εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος (beneficium) οἰκοδομηθήσεται, ubi in altero membro est ἑτοιμασθήσεται. Denique c) οἰκοδομεῖν, cum saepius opponatur τῷ destruere, vastare, et ad homines transferatur, est: erigo eum, qui jacuerat, tropice: *promoveo* aliquem, *saluti* eius *prospicio* a) de salute externa, 1 Cor. 8, 1. ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ, promovet aliorum salutem, ib. 10, 23. — Psal. 28, 5. καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς. Prov. 14, 1. σοφαὶ γυναῖκες οἰκοδ. οἴκους. Jer. 33, 7. 42, 9. 45, 4. — b) de salute interna, cresçere facio aliquem cognitione, pietate, augeo eius religionem; sensus: emendo animum; sic 1 Cor. 14, 4. 17. 1 Thess. 5, 11. (Test. XII. Patr. p. 737. ὁ γὰρ καθαρὸς τοῦς, ἐν τοῖς μιάσμασι τῆς γῆς συνεχόμενος, μᾶλλον οἰκοδομεῖ αὐτὸς (αὐτὸν, se confirmat potius in bono) καὶ οὐ μαίνεται.) — Saepius non legitur.

Οἰκοδομή, ῆς, ἡ, (ab οἰκοδομέω, quod vide) 1) sensu activo: *exstructio, aedificatio*; a) proprie 3 Esdr. 4, 51. 1 Macc. 16, 23. Sir. 22, 17. — b) tropice: *salus, utilitas, commodum* alteri efficiendum, 2 Cor. 10, 8. εἰς οἰκοδομὴν καὶ

οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν. ib. 13, 10. 12, 19. Eph. 4, 12. εἰς οἰκοδομὴν in commodum, s. ad formandam ecclesiam, ad pietatem, virtutem. Eph. 4, 29. πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, quae utilitas communis postulat. — De salute interna, cognitione veritatis et virtutis incremento efficienda, Rom. 14, 19. τὰ τῆς οἰκοδομῆς εἰς ἀλλήλους. Rom. 15, 2. πρὸς οἰκοδομὴν, ad augendam religionem. 1 Cor. 14, 26. ib. v. 12. λαμβάνειν οἰκοδομὴν, pietate augeri. ib. v. 3. λαλεῖν οἰκοδομὴν τινι, i. e. τὰ τῆς οἰκοδομῆς, ut legitur Rom. 14, 19. Vid. omnino *Οἰκοδομέω*. — 2) sensu neutro: *aedificium*, a) propr. Matth. 24, 1. τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ, aedificia (i. e. porticus, sanctum, sanctum sanctorum, vid. Ἱερὸν), quibus τὸ ἱερὸν constabat. Marc. 13, 1. 2. — 1 Chron. 29, 1. 3 Esdr. 5, 63. de templo pro hebr. בית Esdr. 3, 12. — b) trop. christiani dicuntur Dei sive Christi οἰκοδομὴ, templum quasi Deo s. Christo sacrum, quia ab eo reguntur et in eius honorem vivere debent; 1 Cor. 3, 9. Eph. 2, 21. 4, 16. εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ, sibi (Christo) in templum. — Ex adjuncto 3) *domicilium*, i. q. οἰκία, de corpore animi domicilio, 2 Cor. 5, 1. Saepius non habetur.

Οἰκοδομία, ας, ἡ, (ab eodem) *aedificatio*, das Erbauen; (*Joseph*. Antiq. 11, 1. 2. ἡ οἰκοδομία τοῦ ναοῦ.) ib. 8, 5. 17) Semel in textu vulg. 1 Tim. 1, 4. ubi Griesb. recte reposuit οἰκονομίαν.

Οἰκοδόμος, ου, ὁ, (οἶκος et δέμω, struo, exstruo) *aedificator*, codd. Act. 4, 11. pro οἰκοδομούντων. — LXX. pro בֹּנֶה 2 Reg. 12, 11. 22, 6. 2 Chron. 34, 11. et חָרָשׁ 1 Chron. 14, 1.

Οἰκονομέω, ῶ, f. ήσω, (ab οἰκονόμος) *rem familiarem administro*, sive *procuro*, *dispensator sum*. Semel Luc. 16, 2. (*Xenoph*. Mem. 3, 4. 12. — tropice: *Joseph*. prol. ad Antiq. §. 4. τὸν ἑαυτοῦ βίον καλῶς οἰκονομεῖν. Antiq. 16, 11. 8. κακῶς οἰκονομήσας τὴν εἰς αὐτὸν ἐλπίδα.)

Οἰκονομία, ας, ἡ, (ab οἰκονομέω) 1) *rei familiaris administratio*, *dispensatio*, Luc. 16, 2. 3. 4. — Transfertur a Paulo ad *administrationem bonorum divinorum* per Christum hominibus paratorum, quae ipsi potissimum in eo est, quod gentilibus debuit tradere evangelium, hisque offerre divina beneficia per Christum parta; igitur ad *munus apostolicum ethnicis debitum*; ita 1 Cor. 9, 17. οἰκονομία πεπίστ. munus apostoli mihi nihilominus demandatum est. Col. 1, 25. Eph. 3, 2. οἰκονομία τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, munus benignitate Dei mihi demandatum. — 2) *dispensatio*, *largitio*; de evangelii largitione, gentilibus facta, Eph. 1, 10. εἰς οἰκονομίαν, ut dispensaret, ut daret, quod decreverat tempore constituto. ib. 3, 9. τίς ἡ οἰκονομία (text. vulg. κοινωνία) τοῦ μυστηρίου, quantum sit, quod Deus ex decreto abscondito largitus fuerit,

1 Tim. 1, 4. *παρέχουσι οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει*, efficiunt largitionem quae in fide est, i. e. fidem promovent. — Saepius non legitur. — In V. T. bis Ief. 22, 19. pro מַצָּב, statio, conditio; et ib. v. 21. pro מֶמְשָׁלָה.

Οἰκονόμος, ου, ὁ, (*οἶκος* et *νέμω*, distribuo; rego) proprie ὁ *τὸν οἶκον νέμων*, cui cura domus est demandata; quare LXX. pro hebr. עַל־בַּיִת; *oeconomus*, *dispensator*. Et primum quidem *οἰκόνομοι* erant *servorum* f. famulorum *praefecti*, ipsi maxime servi, qui simul rem familiarem internam administrabant, cuicunque sua suppeditabant. Sic Luc. 12, 42. coll. v. 37. 43 sq. Iis aliquo modo etiam subditos fuisse heri filios, quamdiu essent pueri, intelligitur e Galat. 4, 2. Eiusmodi *οἰκονόμος* fuit Eliefer, qui Gen. 24, 2. describitur ὁ *πρεσβύτερος τῆς οἰκίας* Abrahami, et ὁ *ἄρχων πάντων τῶν αὐτοῦ*. eodemque sensu Iosephus dicitur *οἰκονόμος* Potipharis in Test. XII. Patr. p. 715. coll. Gen. 39, 4. Sic etiam qui regum famulis et oeconomiae palatii internae praeerant, dicebantur *οἰκονόμοι*, 1 Reg. 4, 6. 16, 9. 18, 3. 2 Reg. 18, 18. 37. 19, 2. Esth. 1, 8. — Deinde transferebatur ad eos, qui bona vel hominum privatorum, vel urbis, vel regum administrabant, reditusque curabant et expensas, *dispensatores*, *procuratores*, *quaestores*; sic Luc. 16, 1. 3. 8. — Rom. 16, 23. ὁ *οἰκονόμος τῆς πόλεως*, aerario urbis praefectus. — *Ioseph.* Antiq. 12, 4. 7. *γράφει τῷ οἰκονόμῳ Ἀρίωνι, ὃς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χρήματα αὐτοῦ διῴκει.* — De quaestoribus regum Esth. 8, 9. *Ioseph.* Antiq. 11, 6. 12. ib. 8, 6. 4. — Denique apostoli transferunt ad *ministros Dei*, qui eius beneficia, christianis tribuenda, quasi administrant, sive per quorum manus Deus bona sua distribuit; de Apostolo 1 Cor. 4, 1. 2. *οἰκονόμος μυστηρίων θεοῦ.* — de episcopis et ecclesiae praefectis Tit. 1, 7. 1 Petr. 4, 10. Saepius non legitur.

Οἶκος, ου, ὁ, — LXX. pro אֹהֶל, tentorium, בַּיִת et aliquoties pro הֵיכָל palatium — 1) *aedificium quodcunque*; *οἶκος προσευχῆς*, precibus faciendis destinatum, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. — *οἶκος ἐμπορίου*, Joh. 2, 16. (*οἶκος δουλείας*, Exod. 13, 3.) — 2) *aedificium, in quo habitat aliquis, domus; domicilium;* — a) universe, Matth. 9, 6. 7. Marc. 2, 1. 11. 3, 20. Luc. 1, 23. 40. 11, 24. 12, 39. et passim. — *ἐν τῷ οἴκῳ*, domi, Joh. 11, 20. etiam *privatim*, 1 Cor. 11, 34. 14, 35. *εἰς τὸν οἶκον*, domum, Joh. 7, 53. — *κατὰ τοὺς οἴκους* per domos privatorum. *κατ' οἶκον* domo privata. *κατ' οἴκους* privatim, Act. 2, 46. 8, 3. 20, 20. — *ἡ κατ' οἶκόν τινος ἐκκλησία*, coetus qui in aedibus alicuius convenire solet, Rom. 16, 5. 1 Cor. 16, 19. Col. 4, 15. Phil. v. 2. — *οἶκοι τῶν βασιλέων*, regum palatia, Matth. 11, 8. Ier. 32, 14. 2 Reg. 20, 18. — *Οἱ εἰς τὸν οἶκον*, Luc. 9, 61. familiares; vid. *Ἀποτάσσω*. — *οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει*, domus super

domum corruit; ſenſus: omnia corruunt, deſtruuntur bellis inteſtinis. (Alii οἶκος hic pro familia.) — ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, *domus, in qua Deus praeſens putabatur, α)* de *tentorio, tabernaculo* ſacro, Matth. 12, 44. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. Hebr. 3, 2. 5. coll. 1 Sam. 1, 7. 24. 3, 15. Num. 9, 15. 19, 18. (etiam in V. T. de tentoriis privatorum, Gen. 9, 21. 31, 33. 34.) — *β)* de *templo* Hieroſolymitano, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Joh. 2, 16. 17. Act. 7, 47. — pro ναὸς, Luc. 11, 51. (vid. *Ζαχαρίας* et Ἱερόν) — Huc etiam referunt plurimi Matth. 23, 38. Luc. 13, 35. ὁ οἶκος ὑμῶν, templum veſtrae urbis. coll. Joh. 4, 21. Alii: ſedes, urbs. — Sic οἶκος de templo 2 Sam. 7, 13. 1 Reg. 6, 1 ſqq. Esdr. 3, 6. 10. — b) de *parte aedificii;* de coenaculo, Luc. 14, 23. — Act. 2, 2. de *oeco* (Saal) ſ. conclavi, quorum triginta ſecundum *Joſeph.* Antiq. 8, 3. 2. cinxerunt templum Hieroſolymitanum. Vid. *Krebſii* obſſ. Flav. p. 166 ſq. (οἶκος pro oeco domus privatae etiam *Joſeph.* Antiq. 8, 5. 2. 10, 11. 2. 12, 4. 1.) Alii de ὑπερῴῳ, i. e. conclavi in ſuperiori parte aedium privatarum, precibus faciendis inſerviente, ut Act. 10, 30. 11, 13. — 3) metonymice: *res et homines, qui domo continentur, res familiaris,* Act. 7, 10. 1 Tim. 3, 4. 5. 12. Gen. 39, 4 ſq. *domeſtici,* Act. 10, 2. 11, 14. 16, 15. 31. 18, 8. 1 Cor. 1, 16. 1 Tim. 3, 4. — *familia,* Luc. 10, 5, 16, 27. 19, 9. 2 Tim. 1, 16. 4, 19. Tit. 1, 11. ὅλους οἴκους, integras familias. Gen. 47, 12. 7, 1. 12, 17. — 4) *gens, ſtirps, natio,* familia ab uno patre familias orta; Matth. 11, 6. οἶκος ἰσραήλ. 15, 24. Luc. 1, 27. 33. οἶκος Ἰακώβ. ib. v. 69. 2, 24. Act. 2, 36. 7, 42. Hebr. 8, 8. 10. — Exod. 6, 14. 12, 3. 19, 3. Levit. 10, 6. 1 Sam. 2, 30. ἐκ πάντων τῶν οἴκων ἰσραήλ. *Joſeph.* Antiq. 2, 9. 1. 8, 4, 3. Teſt. XII. Patr. p. 713. δοῦλος ἐξ οἴκου, genere, natus ſervus. — 5) tropice: οἶκος θεοῦ dicitur *coetus chriſtianorum,* tum quatenus comparatur cum templo, Deo dicato, Hebr. 3, 6. 10, 21. 1 Petr. 2, 5. οἶκος πνευματικός. — tum quatenus comparatur cum familia, Deo addicta, 1 Tim. 3, 15. 1 Petr. 4, 17.

Οἰκούμενος, ένη, ον, (partic. verbi οἰκέω, έομαι) habitatus, cultus; Exod. 16, 35. ἕως ἦλθον εἰς τὴν (alii γῆν) οἰκουμένην. *Joſeph.* Antiq. 8, 6. 1. ἀπὸ τῶν οἰκουμένων μερῶν τῆς Συρίας. — Deinde ἡ οἰκουμένη (ſcl. γῆ) ſubſtantive: 1) *terra habitata,* LXX. pro אֶרֶץ et תֵּבֵל, cum proprie tum metonymice pro *incolis* ipſis, ut etiam γῆ dicitur. — Uſurpatur autem a) definite et abſolute de *orbe terrarum,* Luc. 21, 26. Act. 17, 31. Rom. 10, 18. — ὅλη ἡ οἰκουμ. Apoc. 3, 10. 16, 14. — homines omnes Apoc. 12, 9. — (*Joſeph.* Ant. 4, 8. 2. Pſal. 9, 8. 19, 4. Thren. 4, 12.) — b) definite ſed ſenſu ſtrictiori, de *certa quadam terra* vel incolis eius, ubi e nexu definiendum, quaenam ſit intelligenda; Luc. 2, 1.

πᾶσα ἡ οἰκουμ. vel omnes Judaei vel omnes romano imperio subditi. (de Romanorum imperio *Joseph.* de bell. 4, 11. 5. Antiq. 12, 3. 1.) — c) indefinite et hyperbolice, de multis, plurimis regionibus, s. hominibus; ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμ. ubicunque terrarum, Matth. 24, 14. Act. 11, 28. — Act. 19, 27. ἡ οἰκουμένη, adeoque omnes homines. c. 24, 5. οἱ κατὰ τὴν οἰκουμ. qui ubique terrarum scl. nostrarum sunt. Act. 17, 6. τὴν οἰκ. ἀναστ. omnem terram, homines quoscunque ad quos veniunt. Luc. 4, 5. τῆς οἰκουμ. terrae tractus, qui conspici poterat, i. q. τῆς γῆς, de terra proxime circumjecta, ut οἰκουμ. etiam legitur Jes. 24, 4. 34. 1. — (*Joseph.* de bell. 4, 5. 2. 5, 5. 1. Antiq. 14, 7, 2.) — 2) *aevum*, i. q. αἰών; ita bis in epist. ad Hebr. c. 1, 6. εἰς τὴν οἰκουμένην, in aevum quod nunc est, i. q. εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, cf. Joh. 1, 10. 11. — ib. c. 2, 5. ἡ οἰκουμένη μέλλουσα, i. q. ὁ αἰὼν ὁ μέλλων. vid. Αἰών.

Οἰκουργός, οῦ, ὁ, ἡ, (οἶκος et ἔργον, formatum ut κακοῦργος et similia) *opus domesticum faciens.* Ἅπαξ λεγόμενον codd. Tit. 2, 5. ubi habent οἰκουργοὺς pro οἰκουροὺς.

Οἰκουρός, οῦ, ὁ, ἡ, (οἶκος et οὖρος, custos) *domi custos* (Artemid. 2, 11.); de foeminis: *domi assidens, domiseda* quae domi se continet, nec vagatur extra domum, nostrum: *eingezogen;* deinde ex adjuncto; *domus curam habens, rem familiarem bene administrans,* nostrum: *häuslich* (*Euripid.* Hecub. 1261.) Vid. quae in hanc rem e profanis abunde disputavit *Elsnerus* in obss. II. p. 324 sq. (*Philo* de exsecr. p. 932. σώφρονας, οἰκουργοὺς καὶ φιλάνδρους.) — In N. T. semel Tit. 2, 5.

Οἰκτείρω, (Prov. 12, 10, 21, 6. Psal. 37, 22. 112, 5.) et οἰκτειρέω f. ήσω, (ab οἶκτος, commiseratio) *misereor, commiseror,* seq. accusativo, LXX. pro רִחַם, 2 Reg. 13, 23. Psal. 103, 13. et חָנַן Psal. 67, 1. 77, 9. — In N. T. semel Rom. 9, 15. quae ex Exod. 33, 19. repetita sunt, ubi est רִחַם. (Test. XII. Patr. p. 632. 4 Macc. 5, 12. 13. οἰκτειρήσω τὸ ἐμαυτοῦ γῆρας.)

Οἰκτιρμός, οῦ, ὁ, (ab οἰκτείρω) *misericordia;* Phil. 3, 12. ἐνδύσασθε σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, viscera misericordiae i. e. misericordiam. [Text. vulg. οἰκτιρμῶν.] Singularis legitur Zach. 1, 16. 7, 9. Dan. 9, 18. Zach. 12, 10. Bar. 2, 21. Sir. 5, 6. — οἱ οἰκτιρμοί, ad usum hebr. רַחֲמִים, cui in versione LXX. respondet; ἔλεος, *misericordia,* Phil. 2, 1. σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, i. e. σπλαγ. τῶν οἰκτιρμῶν, misericordiam. (Sedes enim sensus misericordiae in visceribus esse putabatur.) Hebr. 10, 28. χωρὶς οἰκτιρμῶν. — *benignitas, amor* erga miseros, Rom. 12, 1. διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, per Dei amorem. 2 Cor. 1, 3. ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, auctor omnis benignitatis i. e. beneficiorum, auxilii, vid. Psal. 145, 9.

domum corruit; ſenſus: omnia corruunt, deſtruuntur bellis inteſtinis. (Alii ὄἶκος hic pro familia.) — ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, *domus, in qua Deus praeſens putabatur, α)* de *tentorio, tabernaculo* ſacro, Matth. 12, 44. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. Hebr. 3, 2. 5. coll. 1 Sam. 1, 7. 24. 3, 15. Num. 9, 15. 19, 18. (etiam in V. T. de tentoriis privatorum, Gen. 9, 21. 31, 33. 34.) — β) de *templo* Hieroſolymitano, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Joh. 2, 16. 17. Act. 7, 47. — pro ναὸς, Luc. 11, 51. (vid. Ζαχαρίας et Ἱερόν) — Huc etiam referunt plurimi Matth. 23, 38. Luc. 13, 35. ὁ οἶκος ὑμῶν, templum veſtrae urbis. coll. Joh. 4, 21. Alii: ſedes, urbs. — Sic οἶκος de templo 2 Sam. 7, 13. 1 Reg. 6, 1 ſqq. Esdr. 3, 6. 10. — b) de *parte aedificii;* de coenaculo, Luc. 14, 23. — Act. 2, 2. de *oeco* (Saal) ſ. conclavi, quorum triginta ſecundum *Joſeph.* Antiq. 8, 3. 2. cinxerunt templum Hieroſolymitanum. Vid. *Krebſii* obſſ. Flav. p. 166 ſq. (οἶκος pro oeco domus privatae etiam *Joſeph.* Antiq. 8, 5. 2, 10, 11. 2, 12, 4. 1,) Alii de ὑπερῴῳ, i. e. conclavi in ſuperiori parte aedium privatarum, precibus faciendis inſerviente, ut Act. 10, 30. 11, 13. — 3) metonymice: *res et homines, qui domo continentur, res familiaris,* Act. 7, 10. 1 Tim. 3, 4. 5. 12. Gen. 39, 4 ſq. *domeſtici,* Act. 10, 2. 11, 14. 16, 15. 31. 18, 8. 1 Cor. 1, 16. 1 Tim. 3, 4. — *familia,* Luc. 10, 5, 16, 27. 19, 9. 2 Tim. 1, 16. 4, 19. Tit. 1, 11. ὅλους οἴκους, integras familias. Gen. 47, 12. 7, 1. 12, 17. — 4) *gens, ſtirps, natio,* familia ab uno patre familias orta; Matth. 11, 6. οἶκος ἰσραήλ. 15, 24. Luc. 1, 27. 33. οἶκος Ἰακώβ. ib. v. 69. 2, 24. Act. 2, 36. 7, 42. Hebr. 8, 8. 10. — Exod. 6, 14, 12, 3. 19, 3. Levit. 10, 6. 1 Sam. 2, 30. ἐκ πάντων τῶν οἴκων ἰσραήλ. *Joſeph.* Antiq. 2, 9. 1. 8, 4, 3. Teſt. XII. Patr. p. 713. δοῦλος ἐξ οἴκου, genere, natus ſervus. — 5) tropice: οἶκος θεοῦ dicitur *coetus chriſtianorum,* tum quatenus comparatur cum templo, Deo dicato, Hebr. 3, 6. 10, 21. 1 Petr. 2, 5. οἶκος πνευματικός. — tum quatenus comparatur cum familia, Deo addicta, 1 Tim. 3, 15. 1 Petr. 4, 17.

Οἰκούμενος, ένη, ον, (partic. verbi οἰκέω, έομαι) habitatus, cultus; Exod. 16, 35. ἕως ἦλθον εἰς τὴν (alii γῆν) οἰκουμένην, *Joſeph.* Antiq. 8, 6. 1. ἀπὸ τῶν οἰκουμένων μερῶν τῆς Συρίας. — Deinde ἡ οἰκουμένη (ſcl. γῆ) ſubſtantive: 1) *terra habitata,* LXX. pro אֶרֶץ et תֵּבֵל, cum proprie tum metonymice pro *incolis* ipſis, ut etiam γῆ dicitur. — Uſurpatur autem a) definite et abſolute de *orbe terrarum,* Luc. 21, 26. Act. 17, 31. Rom. 10, 18. — ὅλη ἡ οἰκουμ. Apoc. 3, 10. 16, 14. — homines omnes Apoc. 12, 9. — (*Joſeph.* Ant. 4, 8. 2. Pſal. 9, 8. 19, 4. Thren. 4, 12.) — b) definite ſed ſenſu ſtrictiori, de *certa quadam terra* vel incolis eius, ubi e nexu definiendum, quaenam ſit intelligenda; Luc. 2, 1.

πᾶσα ἡ οἰκουμ. vel omnes Judaei vel omnes romano imperio ſubditi. (de Romanorum imperio *Joſeph.* de bell. 4, 11. 5. Antiq. 12, 3. 1.) — c) indefinite et hyperbolice, de multis, plurimis regionibus, ſ. hominibus; ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμ. ubicunque terrarum, Matth. 24, 14. Act. 11, 28. — Act. 19, 27. ἡ οἰκουμένη, adeoque omnes homines. c. 24, 5. οἱ κατὰ τὴν οἰκουμ. qui ubique terrarum ſcl. noſtrarum ſunt. Act. 17, 6. τὴν οἰκ. ἀναστ. omnem terram, homines quosounque ad quos veniunt. Luc. 4, 5. τῆς οἰκουμ. terrae tractus, qui conſpici poterat, i. q. τῆς γῆς, de terra proxime circumjecta, ut οἰκουμ. etiam legitur Jeſ. 24, 4. 34. 1. — (*Joſeph.* de bell. 4, 5. 2. 5, 5. 1. Antiq. 14, 7, 2.) — 2) *aevum*, i. q. αἰών; ita bis in epiſt. ad Hebr. c. 1, 6. εἰς τὴν οἰκουμένην, in aevum quod nunc eſt, i. q. εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, cf. Joh. 1, 10. 11. — ib. c. 2, 5. ἡ οἰκουμένη μέλλουσα, i. q. ὁ αἰὼν ὁ μέλλων. vid. Αἰών.

Οἰκουργὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (οἶκος et ἔργον, formatum ut κακοῦργος et ſimilia) *opus domeſticum faciens.* Ἅπαξ λεγόμενον codd. Tit. 2, 5. ubi habent οἰκουργοὺς pro οἰκουροὺς.

Οἰκουρὸς, οῦ, ὁ, ἡ, (οἶκος et οὖρος, cuſtos) *domi cuſtos* (Artemid. 2, 11.); de foeminis: *domi aſſidens, domiſeda* quae domi ſe continet, nec vagatur extra domum, noſtrum: *eingezogen;* deinde ex adjuncto: *domus curam habens, rem familiarem bene adminiſtrans,* noſtrum: *häuslich* (*Euripid.* Hecub. 1261.) Vid. quae in hanc rem e profanis abunde diſputavit *Elsnerus* in obſſ. II. p. 324 ſq. (*Philo* de exſecr. p. 932. σώφρονας, οἰκουργοὺς καὶ φιλάνδρους.) — In N. T. ſemel Tit. 2, 5.

Οἰκτείρω, (Prov. 12, 10, 21, 6. Pſal. 37, 22. 112, 5.) et οἰκτειρέω f. ήσω, (ab οἶκτος, commiſeratio) *miſereor, commiſeror,* ſeq. accuſativo, LXX. pro רחם, 2 Reg. 13, 23. Pſal. 103, 13. et חָנַן Pſal. 67, 1. 77, 9. — In N. T. ſemel Rom. 9, 15. quae ex Exod. 33, 19. repetita ſunt, ubi eſt רחם. (Teſt. XII. Patr. p. 632. 4 Macc. 5, 12. 13. οἰκτειρήσω τὸ ἐμαυτοῦ γῆρας.)

Οἰκτιρμὸς, οῦ, ὁ, (ab οἰκτείρω) *miſericordia;* Phil. 3, 12. ἐνδύσασθε σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, viſcera miſericordiae i. e. miſericordiam. [Text. vulg. οἰκτιρμῶν.] Singularis legitur Zach. 1, 16. 7, 9. Dan. 9, 18. Zach. 12, 10. Bar. 2, 21. Sir. 5, 6. — οἱ οἰκτιρμοὶ, ad uſum hebr. רַחֲמִים, cui in verſione LXX. reſpondet; ἔλεος, *miſericordia,* Phil. 2, 1. σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοὶ, i. e. σπλαγ. τῶν οἰκτιρμῶν, miſericordiam. (Sedes enim ſenſus miſericordiae in viſceribus eſſe putabatur.) Hebr. 10, 28. χωρὶς οἰκτιρμῶν. — *benignitas, amor erga miſeros,* Rom. 12, 1. διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, per Dei amorem. 2 Cor. 1, 3. ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, auctor omnis benignitatis i. e. beneficiorum, auxilii, vid. Pſal. 145, 9.

Dan. 1, 9. 2, 18. — coll. Psal. 25, 6. 40, 15. 51, 2. 77, 9. — Saepius non legitur.

Οἰκτίρμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab eodem), *misericors, benignus*; Luc. 6, 36. Jac. 5, 11. — LXX. pro חַנּוּן Psal. 109, 11. רַחוּם Exod. 34, 6. 2 Chron. 30, 9. Neh. 9, 17. 31. Jon. 4, 3. Sir. 2, 11.

Οἶμαι, vid. *Οἴομαι*.

Οἰνοπότης, ου, ὁ, ἡ, (οἶνος et πότης, potor, quod a πίνω) *vinosus, vino deditus*; Marc. 11, 19. Luc. 7, 34. — LXX. pro סֹבֵא יַיִן Prov. 23, 20. (*Polyb.* 20, 8. 2.) — (*οἰνοποτέω*, Prov. 31, 4. coll. Psal. 69, 12. Am. 6, 6.)

Οἶνος, ου, ὁ, 1) *vinum*, Marc. 15, 23. Luc. 1, 15. 7, 33. 10, 34. Joh. 2, 3. 9, 10. 4, 46. Rom. 14, 21. Eph. 5, 18. 1 Tim. 3, 8. 5, 23. Tit. 2, 3. Apoc. 18, 13. — LXX. pro חֶמֶר Exod. 6, 9. 7, 21. יַיִן, Gen. 14, 18. 19, 32. — *οἶνος νέος*, *mustum*, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37 sq. LXX. pro עָסִיס Jes. 49, 26. תִּירוֹשׁ, Deut. 7, 13. 11, 14. — Cum vinolenti ad tempus insaniant, rationeque destituantur, *Deus*, cum permittit, ut homines in furorem et insaniam ad tempus abripiantur, dicitur iis porrigere poculum s. vinum fervidissimum irae i. e. poenarum, q. d. eos punire sua ipsorum dementia et furore impio; Apoc. 14, 10. 16, 19. 19, 15. vid. e V. T. Psal. 60, 3. 15. Psal. 75, 8. Jer. 25, 15 sqq. — Eodem tropo *meretrix* vinum τῆς πορνείας, vinum ad scortationem excitans porrigere, i. e. ad idololatriam seducere dicitur Apoc. 14, 8. 17, 2. 18, 3. vid. e V. T. Jer. 51, 7. coll. Hos. 4, 11. — 2) *vitis*, Apoc. 6, 6. Jes. 24, 11.

Οἰνοφλυγία, ας, ἡ, (ab οἰνοφλυγέω, vinolentus sum, quod ab οἶνος et φλύω, ferveo, ebullio, deinde feror ad aliquid) *vinolentia, ebrietas*; 1 Petr. 4, 3. (*Philo* de opif. mundi p. 36. et de Temulent. p. 272. *Xenoph.* Oec. 1, 22. — *οἰνοφλυγέω*, LXX. pro סָבָא, mero se obruit, Deut. 21, 20. Jes. 56, 12.)

Οἴομαι, contracte οἶμαι, *opinor, puto, existimo, suspicor*; Jac. 1, 7. μὴ γὰρ οἰέσθω — ὅτι λήψεται. (4 Macc. 1, 33. ἐγὼ μὲν οἶμαι.) — Sequi solet accusativus cum infinitivo, Joh. 21, 25. οὐδὲ αὐτὸν, οἶμαι, τὸν κόσμον χωρῆσαι. — (1 Macc. 5, 6. 2 Macc. 7, 24. 5, 21. Gen. 37, 7. *Joseph.* c. Apion. 1, 23. de vita §. 9. οἰόμενος, ratus. ib. §. 2. ᾠόμην, putabam. §. 74. ὡς οἶμαι, ut puto.)

Οἷος, οἷα, οἷον, pronomen relativ. quod 1) refertur ad τοῖος s. τοιοῦτος, ubi est *qualis*; — οἷος — τοιοῦτος, qualis — talis; 1 Cor. 15, 48. 2 Cor. 10, 11. (Sir. 19, 14. τοιοῦτος οἷος Ἐνώχ.) — τὸν αὐτὸν — οἷον, eundem, qualem, Phil. 1, 30. — Interdum omittitur τοιοῦτος et cogitando addendum est; Matth. 24, 21. θλίψις μεγάλη (τοία) οἷα οὐ γέγονε. (Dan. 12, 1.) Marc. 9, 3. 13, 19. 2 Cor. 12, 10. 2 Tim. 3, 11. Apoc.

16, 18. — Gen. 44, 15. — 2) ponitur ita, ut non referatur quidem ad aliam rem certam, sed tamen rei qualitatem, qua ab aliis similibus differat, indicet: *qualis, cuiusmodi, cuius generis;* Luc. 9, 55. *οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς.* 1 Thess. 1, 5. *καθὼς οἴδατε, οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν.* (Esth. 2, 1. *μνημονεύων, οἷα ἐλάλησε.* Test. XII. Patr. p. 741. *ἔγνων δὲ, οἷος ἔσται ταπεινὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἷος ἔνδοξος ἐν οὐρανῷ.* *Joseph.* Antiq. 17, 8. 4. *οἷον (τρόπον) ὄχλος εἰώθεν φιλεῖν.* — 3) *οἷός τε εἰμὶ* seq. infinitivo est: a) volo, studeo, desidero (*Joseph.* Antiq. 1, 8. 1. *οἷός τε ἦν ἅψασθαι τῆς σάῤῥας.* ib. 4, 6. 3.) b) possum, valeo, impetro a me, (*Demosth.* 1032, 8. edit. *Reisk.* *οὐχ οἷός τ' ἦν ἐμμένειν,* a se impetrare non poterat ut acquiesceret. *Joseph.* vit. §. 56. *ὡς οἷον ἦν ἀφανέστατα,* quam occultissime fieri potuit. vid. *Matthiae* gramm. §. 479.) Inde *οἷόν τε* scl. *ἐστὶ*, fieri potest; *οὐχ οἷόν τε*, fieri non potest. Sic interpretantur Rom. 9, 6. *οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ* (pro *ἐκπεπτωκέναι τὸν λόγον*) fieri autem non potest, ut promissa Dei rata non fiant. (*Hesych.* *οὐχ οἷον δ' ἐστίν· οὐ δυνατόν ἐστιν.*) Sed orationi contextae magis convenit *οἷον* hic accipere pro *τοιοῦτον*, tale quid, et vertere: non enim tale quid scl. putaverim, s. dixerim, quasi (*ὅτι*) irrita esse possent Dei promissa. Docet enim, illa promissa etiam pertinere ad posteros Abrahami spirituales. (De *οἷον* pro *ὅτι τοιοῦτον*, vid. *Matthiae* gram. gr. §. 480.) Saepius non legitur.

Οἴω, vid. *Φέρω*.

Ὀκνέω, ῶ, f. *ήσω*, 1) segnis, piger sum, propter segnitiem intermitto, Tob. 12, 6. 13. — 2) *vereor, detrecto, recuso,* 4 Macc. 14, 4. *οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ὤκνησαν.* Judith. 12, 13. — *cunctor,* Act. 9, 38. *μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν.* (Numer. 22, 16. *μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρός με.* Judic. 18, 9. *Joseph.* vit. §. 48. *οὐκ ὤκνησα προελθεῖν.*)

Ὀκνηρὸς, ὰ, ὸν, (ab *ὄκνος*, pigritia, metus, cunctatio) 1) *piger, segnis,* Matth. 25, 26. Rom. 12, 11. — LXX. pro עָצֵל, Prov. 20, 4. 22, 13. 26, 13—16. Sir. 22, 1. 2. — 2) neutrum *ὀκνηρὸν*, quod *taediosum, molestum* est, cuius aliquem *piget;* Phil. 3, 1. *ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν*, me non piget.

Ὀκταήμερος, ου, ὁ, ἡ, — *ον, τὸ,* (*ὀκτὼ* et *ἡμέρα*) *octiduanus;* i. e. octo dies durans; — et: *octavum diem agens,* diciturque de eo, qui octavo die aliquid aut patitur aut peragit. Sic Phil. 3, 5. *περιτομῇ ὀκταήμερος*, ratione circumcisionis octavum diem agens; sens. octavo die circumcisus. (Gen. 17, 12. *παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν.*)

Ὀκτὼ, οἱ, αἱ, τὰ, octo; Luc. 2, 21. 9, 28. 13, 4. 11. 16. Joh. 5, 5. Act. 20, 26. Act. 9, 33. 1 Petr. 3, 20. hebr. שְׁמֹנָה.

Ὄλεθρος, ου, ὁ, (ab *ὀλέω*, *ὄλλυμι*, perdo) 1) *perdens,*

vastator, (*Demosth.* 119, 8. et 582, 1. edit. Reisk.) LXX. pro שׁוֹדֵד Jer. 48, 8. 32. — 2) *pernicies*, *interitus*; a) active: perniciem afferens, caussa interitus, 1 Cor. 5, 5. εἰς ὄλεθρον σαρκός, qui (Satanas) cruciat corpus scl. morbis. (Sap. 1, 14. φάρμακον ὀλέθρου, venenum lethale. Test. XII. Patr. p. 526. ὄλεθρος ψυχῆς ἐστιν ἡ πορνεία.) b) neutraliter: pernicies, interitus; 1 Thess. 5, 3. 2 Thess. 1, 9. ὄλεθρος αἰώνιος (4 Macc. 10, 15.) 1 Tim. 6, 9. — LXX. pro אֵיד Obad. v. 13. מַשְׁחֵת Ezech. 6, 14. שֹׁד Prov. 21, 7. Jer. 48, 3. coll. Hos. 9, 7. Sap. 1, 12. 2 Macc. 6, 12.

Ὀλιγόπιστος, ου, ὁ, ἡ, (ὀλίγος et πίστις) *parum fidens*, *homo exiguae fiduciae*. Matth. 6, 30. 8, 26. 14, 31. 16, 8. Luc. 12, 8.

Ὀλίγος, η, ον, — LXX. pro מְעַט — *exiguus*, *parvus*; — a) ratione magnitudinis *extensivae*: exiguus numero, *paucus*, *brevis*; Matth. 7, 14. 9, 37. 15, 34. 20, 16. 22, 14. 25, 21. 23. Marc. 6, 5. 8, 7. Luc. 10, 2. 12, 48. 13, 23. 1 Petr. 3, 20. Apoc. 3, 4. — Apoc. 12, 12. ὀλίγον καιρόν. Act. 17, 4. οὐκ ὀλίγαι, i. e. multae. ib. v. 12. 1 Tim. 5, 23. οἴνῳ ὀλίγῳ, vino modico. (1 Reg. 17, 10. ὀλίγον ὕδωρ.) Hebr. 12, 10. πρὸς ὀλίγους ἡμέρας, ad breve tempus. 2 Cor. 8, 15. τὸ ὀλίγον, *minus*, *parum*. coll. Num. 11, 32. Apoc. 2, 14. [20.] ὀλίγα, *pauca*, *quaedam*. — b) ratione magnitudinis *intensivae*: *exiguus*, *parvus*, *levis*; Act. 12, 18. τάραχος οὐκ ὀλίγος. c. 14, 28. χρόνον οὐκ ὀλίγον. c. 15, 2. στάσις οὐκ ὀλίγη. ib. 19, 23. 24. 27, 20. Jac. 3, 5. ὀλίγον πῦρ. vid. Jes. 10, 7. Sap. 7, 9. Eccles. 10, 1. Sir. 19, 1. — Formulae loquendi in N. T. obviae: a) ὀλίγον scl. χρόνον, *ad breve tempus*, *aliquamdiu*, Apoc. 17, 10. ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. (Psal. 37, 10. καὶ ἔτι ὀλίγον, καὶ.) Marc. 6, 31. ἀναπαύεσθαι ὀλίγον. — adverbialiter: *paululum*, *parum*, Marc. 1, 19. προβὰς ὀλίγον. Luc. 7, 47. ὀλίγον ἀφίεται. c. 5, 3. 1 Petr. 1, 6. 5, 10. coll. Prov. 6, 10. 24, 33. Sir. 51, 22. 35. (eodem modo ὀλίγα, 2 Reg. 10, 18. Zach. 1, 15.) — b) ἐν ὀλίγῳ, *parum abest*, Act. 26, 28. 29. *Joseph.* Antiq. 15, 3. 9. ὀλίγου μὲν ἀπέκτεινε τὴν γυναῖκα. id. de bell. 4, 5. 5. — *paulo ante*, Eph. 3, 3. (πρὸ ὀλίγου, Sap. 14, 20. μετ' ὀλίγον paulo post, Sap. 15, 8.) — c) δι' ὀλίγων scl. λόγων, *brevissimis*; 1 Petr. 5, 12. (Sir. 35, 8. κεφαλαίωσον λόγον· ἐν ὀλίγοις πολλά.) — d) πρὸς ὀλίγον scl. χρόνον, *aliquamdiu*, *ad (breve) tempus*; Jac. 4, 14. Sap. 16, 6. *Joseph.* de bell. 4, 11. 3. (ἐπ' ὀλίγον, Sap. 16, 3.) — πρὸς ὀλίγον scl. πρᾶγμα, *parum*, 1 Tim. 4, 8. πρὸς ὀλίγ. ἐστὶν ὠφέλιμος. Saepius non legitur.

Ὀλιγόψυχος, ου, ὁ, ἡ, (ὀλίγος et ψυχή) *pusillanimis*, *homo animi pusilli*, *timidi*. Semel 1 Thess. 5, 16. — LXX. Jes. 54, 6. ib. 57, 15. Prov. 14, 29. 18, 14. — Verbum ὀλιγοψυχεῖν habetur Judith. 7, 19. 8, 9. Sir. 4, 9. Judic. 8, 4.

— ὀλιγοψυχία, Exod. 6, 9. Pſal. 55, 8. Teſt. XII. Patr. p. 679. Pſalt. Sal. 16, 11.)

Ὀλίγως, (ab ὀλίγος) adv. *paululum, parum.* Ἅπαξ λεγόμενον textus Griesb. 2 Petr. 2, 18. (pro ὄντως); τοὺς ὀλίγως ἀποφυγόντας decipientes eos chriſtianorum, qui parum fugiunt falſos doctores.

Ὀλιγωρέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀλίγωρος parum curans, quod ab ὀλίγος et ὥρα cura) *parum curo, negligo, parvi facio;* ex adjuncto: *contemno,* ſeq. genitivo; Hebr. 12, 5. μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, quae e Prov. 3, 11. repetita ſunt, ubi in textu hebr. אַל־תִּמְאָס. Palt. Sal. 3, 4. *Xenoph.* Mem. 2, 4. 3 (ὀλιγωρία, contemtus, *Joſeph.* Antiq. 4, 8. 2. τῆς ἀρετῆς ὀλιγωρία.)

Ὀλοθρευτής, οῦ, ὁ, (ab ὀλοθρεύω) *perditor.* Semel 1 Cor. 10, 10. ubi reſpicere videtur Apoſtolus ad Num. 14, 2. 41 ſqq. Ὀλοθρευτοῦ hic alii de peſte (Jer. 51, 5. רוּחַ מַשְׁחִית) alii de angelo perditore, qui alias ὁ ὀλοθρεύων dicitur (Exod. 12, 23. 1 Chron. 21, 12. Sap. 18, 21.), intelligunt.

Ὀλοθρεύω, f. εύσω, (ab ὄλεθρος, pernicies, ſtrages) *perdo, perimo;* Hebr. 11, 28. ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, de angelo perditore, vid. Exod. 12, 23. — LXX. pro הַשְׁחִית Exod. 12, 23. Jer. 22, 7. הִכְרִית Num. 4, 18. הִשְׁמִיד Hagg. 2, 23. שָׁדַד Jer. 4, 30. Sap. 18, 25.

Ὁλοκαύτωμα, τος, τὸ, (ab ὁλοκαυτόω, totum comburo, *Plutarch.* T. VIII. p. 772. ed. Reisk. [et ὁλοκαυτέω, *Joſeph.* Antiq. 3, 8. 6.] quod ab ὁλόκαυστος ſ. ὁλόκαυτος, totus combuſtus [Levit. 6, 23.], ab ὅλος et καίω) *holocauſtum,* i. e. victima, quae tota comburebatur; (*Joſeph.* Antiq. 3, 9. 1. ὁλοκαυτοῦται πᾶν τὸ θυόμενον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν προσηγορίαν τοιαύτην ἔλαβεν. Utitur autem *Joſephus* h. l. et Ant. 9, 7. 4. voce ὁλοκαύτωσις.) Differt igitur a θυσίᾳ ut ſpecies a genere ſuo, (*Joſeph.* Antiq. 9, 7. 4. τὰς τῶν ὁλοκαυτώσεων θυσίας.). Bis in N. T. Marc. 12, 33. Hebr. 10, 6. (Pſal. 40, 10.) — LXX. pro עֹלָה Exod. 18, 12. 32, 6. Levit. 1, 3. et ſaepiſſime; et pro אִשֶּׁה ſacrificium igne conſumendum, Exod. 30, 20. Levit. 5, 12. 23, 8. 25. 27. (Teſt. XII. Patr. p. 569.)

Ὁλοκληρία, ας, ἡ, (ab ὁλόκληρος) *integritas,* quae cum in eo eſt, quod omnes partes adſunt, tum in eo, quod omnes partes integrae et incolumes ſunt. Poſteriori ſenſu Act. 3, 16. de corporis incolumitate, qua omnibus eius partibus uti poteſt aliquis. — LXX. pro מְתֹם, Jeſ. 1, 6.

Ὁλόκληρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὅλος et κλῆρος, pars) *integer,* i. e. a) qui omnibus ſuis partibus conſtat, totus eſt; Levit. 23, 15. ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους (LXX. תְּמִימֹת) *Joſeph.* Antiq. 3, 12. 2. ζῶα θύουσιν ὁλόκληρα καὶ κατὰ μηδὲν λελωβημένα. — b) *incolumis, non vitioſus, perfectus in ſe;* α) de *corpore integro,* labe, maculo, *vitio non laborante,*

(*Joseph*. Antiq. 4, 4. 6. de victimae, et Antiq. 3, 12. 2. de corporis sacerdotum integritate. Deut. 27, 6. Jos. 8, 31. λίθος ὁλόκληρος i. e. ferro non tactus, hebr. שְׁלֵמָה. 1 Macc. 4, 47.) — β) de *animi integritate*, qua liber est a vitiis, *intaminatus*, *perfectus*. Sic bis in N. T. 1 Thess. 5, 23. ὁλόκληρον vitio nullo corruptum. Jac. 1, 4. ὁλόκληροι, integri. (Sap. 15, 3. ὁλόκληρος δικαιοσύνη. 4 Macc. 15, 17. εὐσέβεια ὁλόκληρος, perfectissima pietas.)

Ὀλολύζω, f. ξω, (verbum a sono laetantium formatum) *clamores tollo*; primum dicebatur de laetantibus, de hymnis et precibus, a mulieribus diebus festis, prolatis, (*Polluc.* onomast. 1, 28. *Hom.* Iliad. 6, 301.) deinde etiam transferebatur ad ululatum: *ululo*, *plango*, *lamentor*; sic semel Jac. 5, 1. — LXX. pro הֵילִיל, Jes. 15, 2. 3. 16, 7. Jer. 48, 20. Ezech. 21, 12. et saepius. (ὀλολυγμός ejulatus, Jes. 15, 8. Zeph. 1, 11.)

Ὅλος, η, ον, — LXX. pro כֹּל — *totus*, *omnis*, i. e. a) *secundum omnes rei alicuius partes*, Matth. 4, 23. ὅλην τὴν γαλιλαίαν. ib. 5, 29. 16, 26. 22, 40. Marc. 1, 33. 12, 44. Luc. 1, 65. Joh. 4, 53. 7, 23. 1 Cor. 5, 6. Apoc. 6, 12. ἡ σελήνη ὅλη. et passim. — de *tempore* Matth. 10, 6. ὅλην τὴν ἡμέραν. Rom. 8, 36. 18, 21. Exod. 10, 13. — Luc. 5, 5. δι' ὅλης τῆς νυκτός. (Judic. 16, 17.) Act. 11, 26. ἐνιαυτὸν ὅλον. 28, 30. (Levit. 25, 30. תְּמִימָה *Joseph*. de bell. 1, 2. 8. ἐν τριάκοντα ὅλοις ἔτεσι.) — b) de *affectione*, *conditione*, *ratione*; totus, omnis; Matth. 22, 37. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου. Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Act. 8, 37. (Deut. 6, 5.) Joh. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, tu, quantus es, vitiosus es. Joh. 13, 10. καθαρὸς ὅλος. (*Joseph*. de bell. 1, 2. 4. ὅλος τοῦ πάθους ἦν, plenus erat dolore.) — *Neutrum*: ὅλον, *omne*, *totum*; Matth. 1, 22. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονε. ib. 21, 4. 26, 56. — δι' ὅλου per omnes partes, Joh. 19, 23. (Exod. 28, 27. ὅλον ὑακίνθινον; pro כָּלִיל. ib. 39, 21.) — adverbialiter, ἐζυμώθη ὅλον, *penitus*, per omnes partes, Matth. 13, 33. Luc. 13, 21.

Ὁλοτελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ὅλος et τέλος) *integer*, *totus*, *omnibus numeris absolutus*; semel 1 Thess. 5, 23. ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, totos, cum animo tum corpore. (ὁλοτελῶς, Aquila Deut. 13, 17. pro כָּלִיל.)

Ὀλυμπᾶς, ᾶ, ὁ, *Olympas*, nomen viri, Rom. 16, 15.

Ὄλυνθος, ου, ὁ, *grossus*, *ficus immatura*; dicitur de ficubus, quae hyemis tempore nascuntur nec maturae fiunt, sed immaturae tempore veris decidunt. Apoc. 6, 13. — LXX. Cant. 2, 13. pro פַּגִּים. (*Theophr*. Hist. Plant. 2, 9.) *Hesych*. ὄλυνθος· τὸ μὴ πεπαμμένον σῦκον.

Ὅλως, (ab ὅλος) adv. *omnino*, *prorsus*; Matth. 5, 34. μὴ ὀμόσαι ὅλως. coll. Jac. 5, 12. 1 Cor. 5, 1. ὅλως ἀκούεται,

i. e. ab omni parte, f. ubique. ib. 15, 29. εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. (*Xenoph.* Mem. 1, 2. 35. *Palaeph.* de incred. 3, 5.)

Ὄμβρος, ου, ὁ, latinor. *imber*, i. e. pluvia vehemens, maxime conjuncta cum procella, fulgure et tonitru. Luc. 12, 54. vid. Νεφέλη. — LXX. Deut. 32, 2. Sap. 16, 16. Sir. 49, 10.

Ὁμείρομαι, i. q. ἱμείρομαι quod vide. Semel 1 Thess. 2, 8. ubi Griesb. ὁμειρόμενοι restituit pro ἱμειρομ. *Hesych.* et *Phavor.* ὁμειρόμενοι· ὁμείρονται, ἐπιθυμοῦσιν.

Ὁμιλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὅμιλος quod vide) 1) *in coetu hominum versor, conversor*, Act. 20, 11. ἐφ' ἱκανὸν δὲ ὁμιλήσας, diu versatus in coetu. — Prov. 23, 30. Prov. 15, 13. pro הָלַךְ Sir. 11, 20. ὁμιλεῖν ἔν τινι, in aliqua re versari. — (τῇ γυναικὶ, rem habere cum muliere, Judith. 12, 11.) — 2) *colloquor*, Luc. 24, 15. seq. dativo Act. 24, 26. (Dan. 1, 19. pro דִּבֵּר, Susann. v. 57. *Joseph.* Antiq. 10, 11. 7. et 4, 2. 2. — πρὸς ἀλλήλους, Luc. 24, 14. (*Joseph.* Antiq. 11, 5. 6. et 11. — etiam μετά τινος, *Joseph.* Antiq. 11, 3. 2.)

Ὁμιλία, ας, (ab eodem) 1) *conventus, congressus, conversatio*; semel 1 Cor. 15, 33. φθείρουσι ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαὶ, consortia mala. (*Aelian.* Var. Hist. 13, 1. — de congressu venereo Exod. 21, 10. *Joseph.* Antiq. 2, 4. 2.) — deinde 2) de colloquio, Sap. 8, 18. *Joseph.* Antiq. 11, 3. 2. 15, 3. 6.

Ὅμιλος, ου, ὁ, (ab ὁμοῦ simul, et ἴλη, agmen, turba) *multitudo hominum, turba*. Semel Apoc. 18, 17. in textu vulg. πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος, omnis turba in navibus; pro quibus Griesb. edidit πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων. (Symmach. Psal. 1, 5. pro עֵדָה. *Thucyd.* 4, 112.)

Ὁμίχλη, ης, ἡ, et ionice ὀμίχλη, *nebula*, i. e. nebula terrae incumbens eamque irrigans Sir. 24, 3. 43, 22. — nubecula, nebula in aëre, quae facile dissipatur a sole et vento; sic semel 2 Petr. 2, 17. (ubi Griesb. καὶ ὁμίχλαι pro νεφέλαι, ut legitur in textu vulg.) Sap. 2, 4. LXX. pro נָשִׂיא Amos. 4, 13. עֲרָפֶל Job. 38, 9. Joël. 2, 2. Zeph. 1, 16. *Hesych.* ὁμίχλη· ἀὴρ παχὺς, σκοτεινὸς, ἀχλὺς ὑδατώδης, σκοτία.

Ὄμμα, τος, τὸ, (ab ὄπτομαι, perf. pass. ὦμμαι) 1) visus, species, id quod conspicitur; 2) *oculus*; semel Marc. 8, 23. LXX. pro עַיִן Prov. 10, 27. 23, 5. 6, 4. Sap. 11, 18. 15, 15. (4 Macc. 6, 26. ἀνατείνειν τὰ ὄμματα πρὸς τὸν θεὸν, coll. Act. 1, 10. *Joseph.* de bell. 4, 5. 5. ἐν ὄμμασί τινος, in conspectu alicuius.)

Ὄμνυμι, f. ὀμνύω, quod tempora sua format ab ὀμόω, unde fut. ὀμόσω, aor. 1. ὤμοσα, — LXX. pro נִשְׁבַּע — *juro*; *jurejurando interposito vel promitto, vel minor aliquid*; a) absolute, Matth. 5, 34. 26, 74. Marc. 14, 71. Hebr. 3, 11 4, 3. Hebr. 7, 21. coll. Psal. 95, 12. 110, 5. Eccles. 9, 2. —

b) ὅρκον ὀμνύειν, jurejurando interposito promittere, minari, Luc. 1, 73. ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς ἀβραάμ. (Gen. 26, 3. ὅρκον, ὃν ὤμοσα τῷ ἀβρ.) coll. Num. 30, 3. Deut. 7, 8. *Joseph.* c. Apion. 1, 22. — c) ὅρκῳ ὀμνύειν, idem, Act. 7, 17. — d) ὀμνύειν τινι, alicui aliquid promittere, minari, jurejurando addito, Marc. 6, 23. Act. 2, 30. Hebr. 3, 8. (Psal. 15, 6. Gen. 24, 7. 9. Deut. 1, 8.) — e) id, *per quod* juratur, indicatur in N. T. α) per accusativum sequentem; ὀμνύειν τὸν οὐρανὸν, coelum appellare testem, Jac. 5, 12. (Jes. 65, 16. ὀμοῦνται τὸν θεὸν. *Joseph.* Antiq. 5, 1. 1. ib. 13, 3. 4.) — β) per ἔν τινι, Matth. 23, 20. ἐν θυσιαστηρίῳ. v. 1. ἐν τῷ ναῷ. ib. 22. Matth. 5, 36. 23, 16—22. Apoc. 10, 6. ἐν τῷ ζῶντι. (Jer. 5, 7. Dan. 12, 7. LXX. ἐν etiam omittunt, v. c. Jes. 19, 18. τῷ ὀνόματι. Jer. 12, 16.) — γ) per κατά τινος, Hebr. 6, 13. 16. (Psal. 102, 9. Jes. 45, 23. Zeph. 1, 5. Gen. 22, 16. 31, 53.) — Saepius non legitur.

Ὁμοθυμαδὸν, (ὁμὸς, conjunctus, consociatus, et θυμὸς, animus) adverb. 1) *uno animo, unanimi consensu, unanimiter*; ita videtur Act. 1, 14. 2, 1. 46. 12, 20. Rom. 15, 6. intelligendum esse. — Cum plures inter se consentientes idem agere soleant, est ex adjuncto 2) *ad unum omnes, universi*; etiam: *omnes simul, una*; Act. 4, 24. 5, 12. γενόμενοι ὁμοθ. cum una convenissemus, in conventu omnium. ib. 7, 57. 8, 6. 15, 25. 18, 12. 19, 29. — Sic LXX. pro יַחַד, Job. 6, 2. 16, 10. 19, 12. 21, 26. ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ γῆς κοιμῶνται. pro יַחְדָּו 1 Chron. 10, 6. ὅλος ὁ οἶκος αὐτοῦ ὁμοθυμαδὸν ἀπέθανε. Exod. 19, 8. Job. 2, 11. Thren. 2, 8. τὸ τεῖχος ὁμοθυμ. (i. e. una, ὅλον τὸ τεῖχος) ἠσθένησε. pro יַחַד Num. 24, 24. pro אֶחָד כְּאִישׁ 3 Esdr. 5, 47. coll. Esdr. 3, 1. Eodem sensu Test. XII. Patr. p. 571. *Joseph.* Antiq. 15, 8. 2. ὁμοθ. ἐξεβόων. ib. 19, 9. 1. ὁμοθ. ὤμοσαν. vid. exempla e Philone apud *Loesner*. obss. p. 219 sq. — Saepius non legitur.

Ὁμοιάζω, f. άσω, (ab ὅμοιος) *similis sum*; ἅπαξ λεγόμενον N. T., Marc. 14, 70. coll. Matth. 26, 73.

Ὁμοιοπαθὴς, έος, οῦς, ὁ, ἡ, —ὲς, τὸ, (ὅμοιος et πάθος) 1) qui eadem vel similia patitur; qui simili modo affectus est; (ita Philo de Conf. Ling. p. 321. τὸ ὁμοιοπαθὲς de affectionum similitudine) 2) *eiusdem naturae, conditionis, pari modo affectus*; Act. 14, 15. ὁμοιοπαθεῖς ὑμῖν ἄνθρωποι, homines eiusdem humanae naturae et conditionis. Jac. 5, 17. (4 Macc. 12, 13. οὐκ ᾐδέσθης, ἄνθρωπος ὢν, τοὺς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότας στοιχείων γλωττοτομῆσαι;) coll. Sap. 7, 3. ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ γῆν, in eandem omnibus terram.

Ὅμοιος, οία, οιον, seq. dativo, rarius (in N. T. semel Joh. 8, 55.) cum genitivo, 1) *similis*, et quidem a) *similis* natura, factis, virtute, genere Joh. 9, 9. Act. 17, 29. Gal.

5, 21. Sap. 7, 4. 15, 16. Sir. 30, 4. 1 Macc. 9, 29. — externa specie, similis adspectu, (ὅμοιος ὁράσει, Apoc. 4, 3.) Apoc. 1, 13. 15. 2, 18. 4, 6 sq. 9, 7. 10. 19. 11, 1. 13, 2. 11. 14, 14. 16, 13. 21, 11. 18. (LXX. דָּמָה Cant. 2, 9. Dan. 3, 25. 7, 5. — externa sorte, 1 Joh. 3, 2. ὅμοιοι αὐτῷ, eadem qua ille felicitate gaudebimus. — b) *comparandus*, de eo, qui aliquo modo alterius imaginem refert; Matth. 11, 16. 13, 31. 33. 44—47. 52. 20, 1. Luc. 6, 47—49. 7, 31 sq. 12, 36. 13, 18—21. (Job. 41, 25. pro מָשָׁל.) — 2) *par*, i. e. a) pari *natura*, Judic. v. 7. τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον pari modo ac illi. (Sap. 18, 11. ὁμοία δίκῃ.) Inde ὁ ὅμοιός τινι, et τινός, *alicui par*, *seines Gleichen*, Sir. 13, 15. πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ. Sir. 27, 9. 28, 4. ἐπ' ἄνθρωπον, ὅμοιον αὐτῷ, οὐκ ἔχει ἔλεος; — (LXX. pro מִין Levit. 11, 14—16. Deut. 14, 13 sqq.) Sic semel in N. T. Joh. 8, 55. ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης, essem vobis par, scil. mendax. (Sir. 13, 15. τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολληθήσεται ἀνήρ.) — b) pari *auctoritate*, *dignitate*, Matth. 22, 39. Marc. 12, 31. (Sir. 44, 19. ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ. Jes. 14, 14. — c) pari virtute et potentia, *aequiparandus*, Apoc. 13, 4. τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ. ib. 18, 18. (Gen. 2, 20. βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ, hebr. כְּנֶגְדּוֹ.) Saepius non habetur.

Ὁμοιότης, τητος, ἡ, (ab ὅμοιος) 1) *similitudo*, τὸ *similem*, *parem esse*. Hebr. 4, 15. καθ' ὁμοιότητα secundum parem nobiscum naturam, pariter uti nos. LXX. Gen. 1, 11. pro מִין, genus, species. — 2) objective: *imago similis*; Hebr. 7, 15. κατὰ τὴν ὁμοιότ. μελχ. ad exemplar Melchisedeci. (4 Macc. 15, 4. „infantes ψυχῆς τε καὶ μορφῆς [parentum] ὁμοιότητα referentes". Sap. 14, 19. ἐξεβιάσατο τῇ τέχνῃ τὴν ὁμοιότητα [simulacrum principis] ἐπὶ τὸ κάλλιον.)

Ὁμοιόω, ῶ, f. ώσω, (ab ὅμοιος) — LXX. pro דָּמָה — 1) *similem facio*; passiv. *similis fio*; a) ratione formae externae, Act. 14, 11. οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις. (Jes. 40, 18. τίνι ὡμοιώσατε κύριον. ib. v. 25. 46, 5.) — b) ratione fati, et conditionis, Rom. 9, 29. ὡς γόμοῤῥα ἂν ὡμοιώθημεν. (Jes. 1, 9.) Hebr. 2, 17. Psal. 144, 5. — c) ratione morum, Matth. 6, 8. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς. (Sir. 13, 1. ὁ κοινῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθήσεται αὐτῷ. Psal. 49, 12. 1 Macc. 3, 4.) — 2) *comparo*, *similem judico*, Matth. 7, 24. ὁμοιώσω αὐτόν. ib. 11, 16. Marc. 4, 30. Luc. 7, 31. Thren. 2, 13. Sap. 7, 10. passiv. *comparandus est*; Matth. 25, 1. 7, 26. 13, 24. 18, 23. 22, 2. — Psal. 40, 7. 89, 7. Ezech. 31, 18. Cant. 2, 17. 7, 7. 8. Sir. 25, 14. — Saepius non legitur.

Ὁμοίωμα, τος, τὸ, (ab ὁμοιόω, perf. pass. ὡμοίωμαι) — LXX. pro דְּמוּת, צֶלֶם, תַּבְנִית, תְּמוּנָה — 1) *forma*, *figura similis*, Apoc. 9, 7. τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις. (coll. Joël. 2, 7.) Ezech. 1, 5. 26. 2, 1. 10, 1. 8. Psal.

106, 21. Deut. 4, 16. 17. 18. 1 Macc. 3, 49. Jes. 40, 18. — 2) *similitudo, conformitas*; sic in Pauli scriptis, qui ὁμοίωμα cum alio substantivo ita conjungit, ut resolvendum sit in adjectivum ὅμοιος, *similis, par*, Rom. 1, 23. ἐν ὁμ. εἰκόνος, pro ἐν εἰκόνι ὁμοίᾳ. Rom. 5, 14. ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, qui non peccarunt pari modo uti Adamus. ib. 6, 5. τῷ ὁμ. τοῦ θαν. αὐτοῦ i. e. θανάτῳ ὁμοίῳ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ. ib. 8, 3. ἐν ὁμ. σαρκὸς ἁμαρτ. pro ἐν σαρκὶ ὁμοίᾳ τῇ σαρκὶ τῆς ἁμαρτίας. Phil. 2, 7. ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου, i. e. ἀνθρώπῳ ὅμοιος, hominibus par, homo; nisi hic sensu primo est intelligendum: forma hominis indutus.

Ὁμοίως, (ab ὅμοιος) *similiter, pariter*; Matth. 22, 26. 26, 35. 27, 41. Marc. 15, 31. Luc. 5, 10. 33. 10, 32. 13, 5. 31. 22, 36. Rom. 1, 27. Jac. 2, 25. 1 Petr. 3, 1. 5, 5. Jud. v. 8. Apoc. 2, 15. ubi Griesb. ὁμοίως pro ὃ μισῶ. — *eodem modo, quoque*, in nectendis similibus, Marc. 4, 16. Luc. 17, 28. Joh. 5, 19. 6, 11. 21, 13. Hebr. 9, 21. Apoc. 6, 12. — *vicissim*, Luc. 6, 31. 16, 25. 1 Cor. 7, 3. 4. 22. 1 Petr. 3, 7. — ὁμοίως ποιεῖν pro τὸ ὅμοιον ποιεῖν, Luc. 3, 11. 10, 37. — Saepius non legitur. — cf. Prov. 19, 29. Esth. 1, 18. Ezech. 45, 11. Tob. 12, 2. Sap. 11, 11.

Ὁμοίωσις, εως, ἡ, (ab ὁμοιόω) propr. comparatio, assimilatio; deinde *imago, similitudo, effigies*. Semel Jac. 3, 9. quae repetita sunt e Gen. 1, 26. ubi LXX. pro כִּדְמוּת. LXX. pro דְּמוּת Psal. 58, 4. Ezech. 1, 10. Dan. 10, 16. et תַּבְנִית Ezech. 8, 10. coll. 28, 12.

Ὁμολογέω, ῶ, f. ήσω, (ὁμοῦ et λέγω) 1) pariter dico, eadem loquor; — consentio, eadem profiteor, *Joseph.* Ant. 8, 6. 2. (inde etiam: conditionem accipio, *Joseph.* Antiq. 8, 5. 3. — 2) *promitto*, quae alter postulat, optat, Matth. 14, 7. (*Joseph.* Antiq. 6, 2. 5. 8, 4. 3. 18, 6. 3. vid. etiam *Loesner.* p. 133. (ὁμολογοῦντες sponsores, *Joseph.* Antiq. 12, 4. 4.) LXX. pro נָדַר, voveo, Jer. 44, 25. et pro נִשְׁבַּע Jer. 44, 26. — 3.) omissa consensus notione: *palam profiteor*; Matth. 7, 23. Joh. 12, 42. Act. 23, 8. Rom. 10, 9. 10. 1 Tim. 6, 12. Hebr. 11, 13. 1 Joh. 4, 2. 3. 4, 15. 2 Joh. v. 7. — ὁμολογ. χριστὸν, profiteri publice, Jesum esse Messiam Joh. 9, 22. Opponitur τῷ ἀρνέομαι, abnego Christum, Matth. 10, 32. 33. Luc. 12, 8. 9. Tit. 1, 16. 1 Joh. 2, 23. — Ὁμολογ. ἐν τινι, Matth. 10, 32. Luc. 12, 8. hebraismus est, ubi הוֹדָה sequitur interdum בְּ, Job. 40, 14. interdum לְ, 1 Chron. 16, 35. Psal. 75, 2. interdum עַל; Nehem. 1, 6. 9. 12. Psal. 32, 5. (unde Sir. 4, 26. ὁμολογῆσαι ἐφ' ἁμαρτίαις σου.) — Notione profitendi legitur etiam Sap. 18, 13. 2 Macc. 6, 6. *Joseph.* Antiq. 10, 9. 3. 15, 5. 3. — *confiteor*, Act. 24, 14. 1 Joh. 1, 9. τὰς ἁμαρτίας (Sir. 4, 29.) — Sensu *celebrandi*, ad imitationem hebr. הוֹדָה (Job. 40, 9. Psal. 43, 4. 5.) Hebr. 13, 15. χειλέων

ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, nomen, dignitatem eius palam profitentium, i. e. eam celebrantium. (3 Esdr. 9, 8. δότε ὁμολογίαν καὶ δόξαν κυρίῳ.) — Saepius non legitur.

Ὁμολογία, ας, ἡ, (ab ὁμολογέω) 1) assensus, consensus; — 2) *promissio*, *sponsio*, a) quae *datur*, 2 Cor. 9, 13. ὑποταγὴ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, obedientia, quam spopondistis evangelio. (Inde LXX. pro נֵדֶר Levit. 22, 18. Jer. 44, 25. et נְדָבָה Deut. 12, 6, 7. Ezech. 46, 13. Amos. 4, 5. — De conditionibus, quibus urbs obsessa traditur, *Joseph.* de bell. 4, 2. 2. et prooem. ad bell. §. 8. *Thucyd.* 3, 90.) — b) quae *accipitur*, Hebr. 3, 1. 4, 14. 10, 23. ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος, promissa bona, quae speramus. (alii hic: religio). — 3) *publica professio*, 1 Tim. 6, 12. 13. — Saepius non legitur in codice sacro.

Ὁμολογουμένως, (ab ὁμολογέω) adv. *sine controversia*, *omnium consensu*, *opinione*; semel 1 Tim. 3, 16. ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ, omnium opinione s. consensu gravissimum habetur. (*Joseph.* Ant 2, 9. 6. ἦν ὁμολογουμένως ἑβραίων ἄριστος. Id. de vita §. 11. etiam 4 Macc. 6, 31. 7, 16. *Polyb.* 1, 14.)

Ὁμότεχνος, ου, ὁ, ἡ, (ὁμὸς, conjunctus, et τέχνη) *eandem artem exercens*; Act. 18, 3. διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, quia eiusdem erat opificii. (*Joseph.* Antiq. 8, 13. 4. τοὺς ὁμοτέχνους αὐτοῦ. *Herodot.* 2, 98.)

Ὁμοῦ, adv. *junctim*; i. e. a) *eodem loco*, Joh. 21, 2. — b) *simul*, *una*, *pariter*, Joh. 4, 36. 20, 4. — LXX. pro בְּאֶחָד Esdr. 2, 6. πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ. pro יַחַד Job. 34, 29. vid. Sir. 22, 25. 2 Macc. 8, 14. 11, 8. Test. XII. Patr. p. 637. πάντες ὁμοῦ. 4 Macc. 8, 28.

Ὁμόφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὁμὸς, similis, par, et φρὴν, mens) *idem sentiens*, *unanimis*, *concors*. Semel 1 Petr. 3, 8. (τὸ αὐτὸ φρονοῦντες, Rom. 12, 16.)

Ὀμόω, vid. Ὄμνυμι.

Ὅμως, conjunct. 1) *tamen*, *attamen*, (2 Macc. 2, 27. 15, 5. Sap. 13, 6. ἀλλ' ὅμως. *Joseph.* Antiq. 8, 3. 6. *Eiusd.* vit. §. 54.); — ὅμως μέντοι, *veruntamen*, *nihilominus*, Joh. 12, 42. — 2) *certe*, *vel*; sic intelligendum videtur in locis Paulinis 1 Cor. 14, 7. ὅμως τὰ ἄψυχα, vel instrumenta mente destituta. (alii hic pro ὁμῶς esse putant: similiter) Gal. 3, 15. ὅμως ἀνθρώπου, vel hominis foedus. Eodem modo explicari potest *Joseph.* de vit. §. 29. θανεῖν μὲν οὐ παραιτοῦμαι, βούλομαι δὲ ὅμως πρὸ τοῦ τελευτῆσαι τὴν ἀλήθειαν φράσαι πρὸς ὑμᾶς. Id. Antiq. 20, 1. 1.

Ὄναρ, τὸ, nomen indeclinab. *somnium*; *Hesych.* ὄναρ· καθ' ὕπνον φαντασία. — In N. T. non nisi apud Matthaeum, qui utitur formula κατ' ὄναρ, *in somnio*, hebr. בַּחֲלוֹם, quod LXX. verterunt καθ' ὕπνον, Gen. 20, 6. 31, 11. 24. et ἐν

ὕπνῳ, Gen. 20, 3. 1 Reg. 3, 5. — Matth. 1, 20. 2, 12. 13. 19. 22. 27, 19. (Obſervarunt grammatici, Phrynichus, Thom. Mag., Suidas, antiquiores graecos non κατ' ὄναρ ſed ὄναρ ſimpliciter dixiſſe; legitur autem κατ' ὄναρ apud ſeriores, v. c. Jamblich. de Myſt. Aegypt. 3, 3. *Strab.* 4, 1. 4. *Diog. Laërt.* 10, 32. coll. *Kypk.* I. p. 3.

Ὀνάριον, ίου, τὸ, (diminutiv. ab. ὄνος) *aſellus.* Joh. 12, 14. coll. v. 15. πῶλον ὄνου. (*Athen.* 13. p. 582.)

Ὀνειδίζω, f. ίσω, (ab ὄνειδος) — LXX. pro חָרַף et aliquoties (Pſal. 35, 8. Jeſ. 54, 4. Jer. 15, 9. pro חָפֵר — 1) *vitupero, exprobro, incuſo;* diciturque a) de juſto vituperio, Matth. 11, 20. Marc. 16, 14. 2 Macc. 7, 24. Sap. 2, 12. Sir. 8, 5. — b) de injuſto, ubi eſt *convicior, conviciis proſcindo, cavillor, dicta jacio in aliquem,* Matth. 5, 11. 27, 44. Marc. 15, 37. Luc. 6, 22. Rom. 15, 3. (Pſal. 69, 9.) 1 Tim. 4, 10. 1 Petr. 4, 14. cf. 1 Sam. 17, 10. 21, 21. 23, 9. Pſal. 42, 14. (In quibusdam locis videtur eſſe: *odio habeo,* ut Matth. 5, 11. coll. Matth. 10, 22.) 1 Tim. 4, 10. 1 Petr. 4, 14. cf. Sir. 41, 7. πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὀνειδισθήσονται. Judic. 8, 15.) — 2) *exprobro beneficia,* vorrücken; Jacob. 1, 5. cf. Sir. 41, 29. μετὰ τὸ δοῦναι μὴ ὀνείδιζε. ib. 20, 14. ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδίσει. ib. 18, 18. (*Raphel.* e *Polyb.* p. 689. *Joſeph.* de bell. 1, 12. 1.) — Saepius non legitur.

Ὀνειδισμὸς, οῦ, ὁ, (ab ὀνειδίζω) *vituperium, convicium, opprobrium;* Rom. 15, 3. (Pſal. 69, 9.) 1 Tim. 3, 7. Hebr. 10, 33. — ὀνειδισμὸς τοῦ χριστοῦ, Hebr. 11, 26. convicia, qualia etiam Chriſtus pertulit. (Reſpicit hic ad convicia, quibus Moſes in deſerto a populo Israëlitico ſaepius proſcindebatur, pariter ut poſt eum Chriſto a phariſaeis et legis peritis accidit.) ib. 13, 13. τὸν ὀνειδ. αὐτοῦ (Chriſti) φέροντες, nos conviciis et opprobrio ad exemplum Chriſti (Phil. 2, 7. Hebr. 12, 3.) ſubjicientes. (Pſal. 69, 10.) — Saepius non legitur. — LXX. pro חֶרְפָּה Joſ. 5, 9. Neh. 1, 3. 4, 4. Pſal. 74, 23. Jer. 24, 9. Ezech. 5, 14. et paſſim. Etiam pro כְּלִמָּה Ezech. 34, 29. 36, 6. coll. Sap. 5, 3. Sir. 23, 18.

Ὄνειδος, εος, ους, τὸ, (ab ὄνομαι, vitupero, convicior) propr. fama mala, quae de aliquo circumfertur; deinde: *ignominia, dedecus, probrum, opprobrium.* Semel Luc. 1, 25. de opprobrio ſterilitatis, quae apud Israëlitas uxori dedecori erat (vid. Gen. 16, 5. 30, 23. Jeſ. 3, 28. Tob. 3, 9.) — LXX. pro חֶרְפָּה Gen. 30, 23. 1 Sam. 11, 2. Pſal. 22, 6. 31, 14. et ſaepius; etiam pro כְּלִמָּה Prov. 18, 3. Jeſ. 30, 3.

Ὄνημι, ſ. ὀνίνημι, (ab ὀνέω) f. ὀνήσω, juvo, utilis ſum; medium: ὄνημαι, ὄναμαι et ὀνίναμαι, *juvor, utilitatem percipio,* ſeq. genitivo; aor. 2. optat. ὀναίμην qui etiam optimis profanorum ſcriptoribus frequens eſt, legitur in N. T.

Phil. v. 20. ἐγώ σου ὀναίμην, velim a te juvari. *Hesych.* ὀναίμην· τύχοιμι, ἀπολαύσαιμι, ὠφεληθείην. (In V. T. semel Sir. 30, 2. ὁ παιδεύων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὀνήσεται ἐπ᾽ αὐτῷ. *Xenoph.* Anab. 3, 1. 38. 7, 1. 14.)

᾿Ονήσιμος, ου, ὁ, (propr. *utilis*, ab ὄνημι) *Onesimus*, nom. propr. viri christiani, servi Philemonis, cuius in gratiam Paulus epistolam ad Philemonem scripsit. Col. 4, 9. Phil. v. 10.

᾿Ονησίφορος, ου, ὁ, (propr. utilitatem afferens) *Onesiphorus*, nom. propr. viri, qui 2 Tim. 1, 16. 4, 19. commemoratur.

᾿Ονικὸς, ή, όν, (ab ὄνος) *asinarius*. Bis in N. T. Matth. 18, 16. Luc. 17, 2. μύλος ὀνικος. vid. *Μύλος*. Caeterum etiam codd. Marc. 9, 42. μύλος ὀνικος pro λίθος μυλικός.

῎Ονομα, τος, τὸ, — LXX. hebr. שֵׁם — nostris et graecis scriptoribus est 1) *nomen*, quo aliquis s. aliquid vocatur, Name, Benennung; Matth. 1, 21. 23. 25. Marc. 3, 16. 17. Luc. 1, 5. et saepius. — ᾧ ὄνομα, qui vocatur; potissimum apud Lucam e. g. c. 2, 25. 8, 41. 24, 13. 18. Act. 13, 6. — ὀνόματι, *nomine*, praeter Matth. 27, 32. Marc. 5, 21. tantum apud Lucam, e. g. 16, 20. Act. 5, 1. 8, 9. — κατ᾽ ὄνομα *nominatim*, *singuli*, Joh. 11, 3. 3 Joh. v. 15. (Gen. 23, 13.) — ἐπὶ s. ἐν τῷ ὀνόματι χριστοῦ, a) *nomen Christi usurpantes*, de impostoribus, Matth. 24, 5. Marc. 13, 6. Luc. 1, 59. 21, 8. b) *Jesu nomen interponentes*, de iis, qui Jesu nomine interposito miracula patrant; Matth. 7, 22. Marc. 9, 38. 39. 16, 17. Luc. 9, 49. 10, 17. Act. 3, 6. 4, 7. 10. 30. 16, 18. Jac. 5, 14. Solebant enim, qui miracula patrabant, eius, cuius vi agebant, nomen solemni modo pronuntiare. vid. Act. 19, 13. *Joseph.* Antiq. 8, 2. 5. ubi qui daemones ejiciebant, dicuntur Salomonis nomen formulasque, quas ille composuisse credebatur, pronuntiasse. —

2) ut latin. nomen, *fama* (ὄνομα καλὸν, Prov. 22, 7. Eccles. 7, 1. ὄνομα πονηρὸν, Deut. 22, 14. 19.), Marc. 6, 14. coll. 1 Chron. 14, 17. 1 Reg. 1, 47. —

3) *nomen*, i. e. *titulus*, *praedicatum*, Matth. 10, 41. εἰς ὄνομα προφήτου, tanquam prophetam. ib. v. 42. c. 18. 5. ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, tanquam christianum, adseclam meum. Marc. 9, 37. v. 41. ubi clarius dicitur ἐν ὀνόματι, ὅτι χριστοῦ ἐστε. Luc. 9, 48. (*Joseph.* Antiq. 12, 4. 1. φέρνης ὀνόματι, dotis nomine.) Act. 18, 25. ζήτημα περὶ ὀνομάτων, de titulis (e. g. Messiae). Hebr. 1, 4. ὄνομα, scil. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, qui titulus multo praestantior est titulo ἀγγέλου, ministri. Apoc. 3, 1. ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, diceris vivere. (*Joseph.* Ant. 8, 13. 6. τοὺς δ᾽ ἄλλους (θεοὺς) ὀνόματα πεποιημένα, nomine tantum esse Deos.) Apoc. 13, 1. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. ib. 17, 3. (Inde etiam de *genere* rei,

ὕπνῳ, Gen. 20, 3. 1 Reg. 3, 5. — Matth. 1, 20. 2, 12. 13. 19. 22. 27, 19. (Observarunt grammatici, Phrynichus, Thom. Mag., Suidas, antiquiores graecos non κατ' ὄναρ sed ὄναρ simpliciter dixisse; legitur autem κατ' ὄναρ apud seriores, v. c. Jamblich. de Myst. Aegypt. 3, 3. *Strab.* 4, 1. 4. *Diog. Laërt.* 10, 32. coll. *Kypk.* l. p. 3.

Ὀνάριον, ίου, τὸ, (diminutiv. ab. ὄνος) *asellus.* Joh. 12, 14. coll. v. 15. πῶλον ὄνου. (*Athen.* 13. p. 582.)

Ὀνειδίζω, f. ίσω, (ab ὄνειδος) — LXX. pro חָרַף et aliquoties (Psal. 35, 8. Jes. 54, 4. Jer. 15, 9. pro חָפֵר — 1) *vitupero, exprobro, incuso;* diciturque a) de justo vituperio, Matth. 11, 20. Marc. 16, 14. 2 Macc. 7, 24. Sap. 2, 12. Sir. 8, 5. — b) de injusto, ubi est *convicior, conviciis proscindo, cavillor, dicta jacio in aliquem,* Matth. 5, 11. 27, 44. Marc. 15, 37. Luc. 6, 22. Rom. 15, 3. (Psal. 69, 9.) 1 Tim. 4, 10. 1 Petr. 4, 14. cf. 1 Sam. 17, 10. 21, 21. 23, 9. Psal. 42, 14. (In quibusdam locis videtur esse: *odio habeo,* ut Matth. 5, 11. coll. Matth. 10, 22.) 1 Tim. 4, 10. 1 Petr. 4, 14. cf. Sir. 41, 7. πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὀνειδισθήσονται. Judic. 8, 15.) — 2) *exprobro beneficia,* vorrücken; Jacob. 1, 5. cf. Sir. 41, 29. μετὰ τὸ δοῦναι μὴ ὀνείδιζε. ib. 20, 14. ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδίσει. ib. 18, 18. (*Raphel.* e *Polyb.* p. 689. *Joseph.* de bell. 1, 12. 1.) — Saepius non legitur.

Ὀνειδισμὸς, οῦ, ὁ, (ab ὀνειδίζω) *vituperium, convicium, opprobrium;* Rom. 15, 3. (Psal. 69, 9.) 1 Tim. 3, 7. Hebr. 10, 33. — ὀνειδισμὸς τοῦ χριστοῦ, Hebr. 11, 26. convicia, qualia etiam Christus pertulit. (Respicit hic ad convicia, quibus Moses in deserto a populo Israëlitico saepius proscindebatur, pariter ut post eum Christo a pharisaeis et legis peritis accidit.) ib. 13, 13. τὸν ὀνειδ. αὐτοῦ (Christi) φέροντες, nos conviciis et opprobrio ad exemplum Christi (Phil. 2, 7. Hebr. 12, 3.) subjicientes. (Psal. 69, 10.) — Saepius non legitur. — LXX. pro חֶרְפָּה Jos. 5, 9. Neh. 1, 3. 4, 4. Psal. 74, 23. Jer. 24, 9. Ezech. 5, 14. et passim. Etiam pro כְּלִמָּה Ezech. 34, 29. 36, 6. coll. Sap. 5, 3. Sir. 23, 18.

Ὄνειδος, εος, ους, τὸ, (ab ὄνομαι, vitupero, convicior) propr. fama mala, quae de aliquo circumfertur; deinde: *ignominia, dedecus, probrum, opprobrium.* Semel Luc. 1, 25. de opprobrio sterilitatis, quae apud Israëlitas uxori dedecori erat (vid. Gen. 16, 5. 30, 23. Jes. 3, 28. Tob. 3, 9.) — LXX. pro חֶרְפָּה Gen. 30, 23. 1 Sam. 11, 2. Psal. 22, 6. 31, 14. et saepius; etiam pro כְּלִמָּה Prov. 18, 3. Jes. 30, 3.

Ὄνημι, f. ὀνίνημι, (ab ὀνέω) f. ὀνήσω, juvo, utilis sum; medium: ὄνημαι, ὄναμαι et ὀνίναμαι, *juvor, utilitatem percipio,* seq. genitivo; aor. 2. optat. ὀναίμην qui etiam optimis profanorum scriptoribus frequens est, legitur in N. T.

Phil. v. 20. ἐγώ σου ὀναίμην, velim a te juvari. *Hesych.* ὀναίμην· τύχοιμι, ἀπολαύσαιμι, ὠφεληθείην. (In V. T. semel Sir. 30, 2. ὁ παιδεύων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὀνήσεται ἐπ' αὐτῷ. *Xenoph.* Anab. 3, 1. 38. 7, 1. 14.)

Ὀνήσιμος, ου, ὁ, (propr. *utilis*, ab ὄνημι) *Onesimus*, nom. propr. viri christiani, servi Philemonis, cuius in gratiam Paulus epistolam ad Philemonem scripsit. Col. 4, 9. Phil. v. 10.

Ὀνησίφορος, ου, ὁ, (propr. utilitatem afferens) *Onesiphorus*, nom. propr. viri, qui 2 Tim. 1, 16. 4, 19. commemoratur.

Ὀνικός, ή, όν, (ab ὄνος) *asinarius*. Bis in N. T. Matth. 18, 16. Luc. 17, 2. μύλος ὀνικός. vid. Μύλος. Caeterum etiam codd. Marc. 9, 42. μύλος ὀνικὸς pro λίθος μυλικός.

Ὄνομα, τος, τὸ, — LXX. hebr. שֵׁם — nostris et graecis scriptoribus est 1) *nomen*, quo aliquis s. aliquid vocatur, Name, Benennung; Matth. 1, 21. 23. 25. Marc. 3, 16. 17. Luc. 1, 5. et saepius. — ᾧ ὄνομα, qui vocatur; potissimum apud Lucam e. g. c. 2, 25. 8, 41. 24, 13. 18. Act. 13, 6. — ὀνόματι, *nomine*, praeter Matth. 27, 32. Marc. 5, 21. tantum apud Lucam, e. g. 16, 20. Act. 5, 1. 8, 9. — κατ' ὄνομα *nominatim*, *singuli*, Joh. 11, 3. 3 Joh. v. 15. (Gen. 23, 13.) — ἐπὶ s. ἐν τῷ ὀνόματι χριστοῦ, a) *nomen Christi usurpantes*, de impostoribus, Matth. 24, 5. Marc. 13, 6. Luc. 1, 59. 21, 8. b) *Jesu nomen interponentes*, de iis, qui Jesu nomine interposito miracula patrant; Matth. 7, 22. Marc. 9, 38. 39. 16, 17. Luc. 9, 49. 10, 17. Act. 3, 6. 4, 7. 10. 30. 16, 18. Jac. 5, 14. Solebant enim, qui miracula patrabant, eius, cuius vi agebant, nomen solemni modo pronuntiare. vid. Act. 19, 13. *Joseph.* Antiq. 8, 2. 5. ubi qui daemones ejiciebant, dicuntur Salomonis nomen formulasque, quas ille composuisse credebatur, pronuntiasse. —

2) ut latin. nomen, *fama* (ὄνομα καλὸν, Prov. 22, 7. Eccles. 7, 1. ὄνομα πονηρὸν, Deut. 22, 14. 19.), Marc. 6, 14. coll. 1 Chron. 14, 17. 1 Reg. 1, 47. —

3) *nomen*, i. e. *titulus*, *praedicatum*, Matth. 10, 41. εἰς ὄνομα προφήτου, tanquam prophetam. ib. v. 42. c. 18. 5. ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, tanquam christianum, adseclam meum. Marc. 9, 37. v. 41. ubi clarius dicitur ἐν ὀνόματι, ὅτι χριστοῦ ἐστε. Luc. 9, 48. (*Joseph.* Antiq. 12, 4. 1. φέρνης ὀνόματι, dotis nomine.) Act. 18, 25. ζήτημα περὶ ὀνομάτων, de titulis (e. g. Messiae). Hebr. 1, 4. ὄνομα, scl. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, qui titulus multo praestantior est titulo ἀγγέλου, ministri. Apoc. 3, 1. ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, diceris vivere. (*Joseph.* Ant. 8, 13. 6. τοὺς δ' ἄλλους (θεοὺς) ὀνόματα πεποιημένα, nomine tantum esse Deos.) Apoc. 13, 1. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. ib. 17, 3. (Inde etiam de *genere* rei,

Sap. 18, 12. ἐν ἐπὶ ὀνόματι θανάτου. *Joseph.* Antiq. 11, 3. 3.) —

4) ἐν ὀνόματι, *jussu*, *auctoritate*, Matth. 21, 9. ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. 23, 39. Marc. 11, 9. Luc. 13, 35. 19, 38. Joh. 5, 43. 12, 13. 10, 25. 1 Cor. 5, 4. 2 Theff. 3, 6. (*Joseph.* Ant. 14, 8. 3. ἐξ Ἀσινίου ὀνόματος.) — etiam omiffo ἐν, Jac. 5, 10. — et ἐπὶ τῷ ὀνόματι, Luc. 24, 47. Act. 4, 17. 5. 28. 40. (*Joseph.* Antiq. 4, 1. 1. ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ θεοῦ κωλύειν.) vid. e V. T. Deut. 18, 20 22. Jof. 9, 9. 2 Chron. 14, 11. Dan. 9, 6. (Eodem fenfu ἐκ τοῦ ὀνόματός τινος, *Joseph.* Antiq. 7, 1. 5. 8, 13. 8.) —

5) ut latinor, *nomen*, (e. g. Liv. 1, 10 „nomen Caeninum" pro Caeninenfes) infervit periphrafi perfonae, fed fine ulla emphafi, ut fit *caput*, *homo*; Act. 1, 15. ὄχλος ὀνομάτων ὡς ἑκατόν. Apoc. 3, 4. ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἃ οὐκ ἐμόλυναν. Apoc. 11, 13. ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες. Num. 26, 53. κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμοῦ ὀνομάτων, fecundum numerum capitum. ib. v. 55.

6) Ex *hebraico* dicendi cogitandique genere ὄνομα emphatice dicitur, ita ut non folum inferviat fimplici periphrafi fubjecti, fed fimul eius *dignitatem*, *honorem*, *majestatem* indicet, qua *veneratione* dignum eft, vel dignum ab hominibus habetur. Vix autem vertendo fatis exprimi poteft eius vis, nifi vertere velis: *nomen venerandum*, *numen*. Notandum autem eft, noftros fcriptores ὄνομα ita non ufurpare nifi de illis, quibus veneratio debetur, vel qui venerandi putantur. Ita dicitur a) *absolute*, Eph. 1, 21. παντὸς ὀνόματος, cuiuscunque naturae venerandae. Act. 4, 12. οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον nec alius ullus, cui veneratio debetur. Phil. 2, 9. τὸ ὄνομα ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. (coll. Exod. 34, 14. ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς, ζηλωτὸν ὄνομα, θεὸς ζηλωτής ἐστι.) Fortaffe huc etiam pertinet Hebr. 1, 4. — b) ὄνομά τινος, fcl. θεοῦ, vel χριστοῦ, vel τοῦ ἁγίου πνεύματος, i. e. α) *nomen venerandum*, *colendum*, ἅγιον τὸ ὄνομα, ut plenius legitur Luc. 1, 49. De fanctitate nominis Dei (יְהוָה) vid. Exod. 3, 15. 6, 3. 9, 17. Levit. 18, 21. 19, 12. 22, 2. 32. coll. *Buxtorf.* lex. talm. p. 2431 fqq. — Sic in formulis ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, reverenter ufurpetur nomen tuum venerandum, Matth. 6, 9. Luc. 11, 2. (Exod. 20, 7. οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. Deut. 5, 11.) — δοξάζειν, φανεροῦν τὸ ὄνομά τινος, dignitatem, numen, Joh. 12, 28. 14, 13. 17, 6. 26. 2 Theff. 1, 12. Apoc. 15, 4. — βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομά τινος, baptismo adftringere ad aliquem colendum, Matth. 28, 19. Act. 19, 5. 1 Cor. 1, 13. 16. — ex hebraismo etiam ἐν τῷ ὀνόματί τινος, Act. 10, 48. et ἐπὶ τῷ ὀν. τ. Act. 2, 38. 8, 16. — ἐπικαλεῖν τὸ ὄνομα, invocare nomen colendum, i. e. colere, Act. 2, 21. 9, 14. 21. 22, 16. Rom. 10, 13. 1 Cor.

1, 2. (Deut. 32, 3. 1 Reg. 18, 25. 26. 31.) Item: ὀνομάζειν τὸ ὄνομά τινος, 2 Tim. 2, 19. — πιστεύειν εἰς τὸ ὀν. χριστοῦ, persuasum habere, Jesum esse Messiam, Joh. 1, 12. 2, 23. 3, 18. 1 Joh. 3, 23. 5, 13. Act. 3, 16. πίστις τοῦ ὀνόματος pro εἰς τὸ ὀνομ. — βλασφημεῖν τὸ ὀν. (nomen i. e. numen) κυρίου, Rom. 2, 24. Apoc. 13, 6. 16, 9. (2 Macc. 8, 4.) Vid. etiam Matth. 12, 21. (Psal. 33, 21. Jes. 26, 8.) Joh. 20, 31. Act. 9, 15. 10, 43. 15, 14. λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόμ. αὐτοῦ, populum cui tribuitur nomen venerandum Dei, cf. v. 17. ἐφ᾽ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου. c. 19, 17. Rom. 1, 5. 15, 9. (Psal. 18, 53.) 1 Cor. 1, 11. 6, 11. Hebr. 2, 12. 6, 10. 13, 15. 1 Joh. 2, 12. Apoc. 11, 18. — Vid. e V. T. Deut. 18, 7. λειτουργεῖν τῷ ὀν. κυρίου. Psal. 69, 42. οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου. 1 Reg. 8, 16. οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Ezech. 43, 7. 2 Sam. 7, 13. 1 Reg. 7, 26. — Zach. 13, 2. ἐξολοθρεύω τὰ ὀνόματα εἰδώλων. Zeph. 1, 4. ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῆς βαάλ, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερῶν. — — β) ὄνομα χριστοῦ ex adjuncto est: nomen venerandum Messiae, quatenus illud eius adseclae profitentur, *professio*, *Jesum esse Messiam*, *veneratio Jesu in professione religionis exhibita*, *religionis confessio*; Matth. 10, 22. μισούμενοι διὰ τὸ ὄνομά μου, quia, me Messiam esse, confessuri estis, c. 24, 9. Luc. 21, 17. Joh. 15, 21. Apoc. 2, 3. — ἕνεκεν τοῦ ὀνόμ. μου, Luc. 21, 12. Act. 19, 29. — Matth. 18, 20. συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ad profitendum nomen meum: 1 Petr. 4, 14. ἐν ὀν. χρ. quia Christum profitemini. — παῤῥησιάζειν ἐν τῷ ὀν. τοῦ Ἰησοῦ in confessione, Act. 9, 27. 28. — ὑπὲρ τὸ ὄν. τοῦ κυρ. Act. 21, 13. 15, 26. 5, 41. 3 Joh. v. 7. — κρατεῖν τὸ ὄν. χρ. constantem esse in professione etc. Apoc. 2, 13. 3, 8. — In Lucae et Joannis scriptis ὄνομα χριστ. interdum est *res Christi*, scl. quod annuntiatur et habetur Messias colendus; Act. 3, 16. 26, 9. πρᾶξαι ἐναντία πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ. c. 8, 12. τὰ τοῦ ὀνόματος χριστοῦ. Sic apud Joannem αἰτεῖν ἐν τῷ ὀν. χριστοῦ, precari ratione rei christianae, ad rem Christi promovendam, c. 14, 13. 14. 15, 16. 16, 23. 24. 26. ib. 14, 26. ἐν τῷ ὀν. μου, ad rem meam ulterius promovendam. —

7) Restant loca dubiae explicationis a) Luc. 6, 22. vid. Ἐκβάλλω. — b) Joh. 17, 11. τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ (quod est pro ὅ) δέδωκάς μοι, ubi ὄνομα patris vix aliud esse potest nisi *doctrina*, qua Jesus (vid. c. 17, 6. 26.) patris majestatem hominibus manifestavit. Confirmatur haec explicatio ab iis, quae v. 6. 8. 12. 14. leguntur. Si autem pro ᾧ cum textu vulgari legas οὓς, τηρεῖν ἐν τῷ ὀνόμ. est: constantes facere in colendo Deo.

Ὀνομάζω, f. άσω, (ab ὄνομα) 1) *nomino*, i. e. a) *nomen alicuius pronuntio*; Act. 19, 13. ὀνομάζειν τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου, pronuntiare nomen Christi. (Levit. 24, 16. pro נָקַב.

Jos. 23, 7. Sir. 23, 10.) Eadem formula ex hebraismo est: *colere numen*, 2 Tim. 2, 19. vid. Jes. 26, 13. Jer. 20, 9. ubi ponitur pro hebr. זָכַר. — b) *voco*, *nomen indo*, Luc. 6, 13. οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε. ib. v. 14. LXX. pro קָרָא Gen. 26, 18. Jer. 25, 29. Sap. 2, 13. — passivum: *nomen gero*, Eph. 3, 15. ἐξ οὗ (patre coelesti) πᾶσα ἡ πατριὰ ὀνομάζεται. (*Xen.* Mem. 4, 5, 12.) 1 Cor. 5, 11. ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, quanquam fratris nomen gerit. — 2) ὀνομάζεσθαι ex adjuncto: *celebror*, Rom. 15, 20. ὅπου ὠνομάσθη χριστὸς, ubi jam celebratur Christus. cf. 1 Macc. 3, 9. ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ib. 14, 10. cf. *Kypkii* obss. II. p. 189. — 3) ut καλεῖσθαι, λέγεσθαι, est *reperior*, *sum*, *notus sum*; Eph. 1, 21. ὀνομαζόμενον, quod reperiatur, existat. Eph. 5, 3. μηδὲ ὀνομαζέσθω, ne nomine adsit. [1 Cor. 5, 1.] — coll. Esth. 9, 5. ὀνομασθῆναι (hebr. שֵׁמַע) ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. — Saepius non legitur.

Ὄνος, ου, ὁ, ἡ, *asinus*, *asina*; Matth. 21, 2. 5. 7. Luc. 13, 15. 14, 5. Joh. 12, 15. — LXX. pro אָתוֹן, חֲמוֹר, Gen. 49, 11. Num. 22, 21. 2 Sam. 16, 1. 17, 23. — Asini orientis nostris non solum sunt multo nobiliores, sed usus eorum etiam frequentissimus vel divitibus magnatibusque. cf. Num. 22, 21 sqq. Gen. 22, 3. 1 Sam. 25, 42. 1 Reg. 13, 24. 27 sq. Exod. 4, 20. Judic. 5, 10.

Ὄντως,* (a particip. ὤν, ὄντος) adverb. *vere*, *revera*, *profecto*, excluditque falsum, fictitium, id quod nomen tantum habet nec vero naturam. Marc. 11, 32. ὄντως προφήτης ἦν. Luc. 23, 47. 24, 34. Joh. 8, 36. 1 Cor. 14, 25. Gal. 3, 21. — Ponitur etiam inter articulum et nomen eodem sensu; ἡ ὄντως χήρα, vidua, non nomine tantum (scl. quae viros allicere studeat) sed vere, 1 Tim. 5, 3. 5. 16. — ἡ ὄντως ζωή, vera vita; 1 Tim. 6, 19. ubi Griesb. ὄντως pro αἰωνίου. — LXX. semel Num. 22, 37. pro אֻמְנָה — Sap. 17, 14. τὴν ἀδύνατον ὄντως νύκτα. Test. XII. Patr. p. 649. τὸ ὄντως καλόν. *Joseph.* Antiq. 15, 3. 5. οἱ ὄντως βασιλεῖς.

Ὄξος, εος, ους, τὸ, (ab ὀξὺς) 1) *acetum*; 2) *posca*, i. e. *vinum culpatum*, herbis amaris conditum, quo utebantur milites romani in castris. cf. *Ulpian.* 12, 23. Matth. 27, 34. 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. Joh. 19, 29. 30. — LXX. pro חֹמֶץ, Ruth. 2, 14. Psal. 69, 26. Prov. 25, 20.

Ὀξὺς, εῖα, ὺ, 1) *acutus*; — de instrumentis, Apoc. 1, 16. 2, 12. 14, 14. 17 sq. 19, 15. (Psal. 57, 6. Jes. 49, 2. Ezech. 5, 1. pro חַדָּה. Jes. 5, 28.) — (tropice de mente; sagax, Sap. 8, 12.) — 2) *celer*, *velox*, propr. Amos. 2, 15. ὀξὺς (קַל) τοῖς ποσὶν αὐτοῦ; (*Herodian.* 1, 9. 20. πορευομένους ὀξυτέρῳ δρόμῳ.) — tropice: *promptus*, *alacer*; Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. Prov. 22, 28. ὀξὺς

(מַחֲרִי) ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Test. XII. Patr. p. 589. ὀξὺς ἤμην καὶ σπουδαῖος ἐν νεότητί μου.

Ὀπή, ῆς, ἡ, foramen, propr. foramen per quod videre licet, Pollux. Onom. 2, 53. ὀπή, δι' ἧς ἔστιν ἰδεῖν; unde LXX. pro אֲרֻבָּה fenestra, et חוֹר quod idem significat, Cant. 5, 5. Ezech. 8, 7. — deinde de *fissuris* terrae, Jac. 3, 11. LXX. pro נִקְרָה Ezech. 33, 22. ὀπὴ τῆς πέτρας. — de *speluncis* in rupibus s. montibus, Hebr. 11, 38. LXX. pro חֲגָוִים Obad. v. 3. ὀπαὶ τῶν πετρῶν. Eodemque modo legitur חוֹר 1 Sam. 14, 11. Job. 30, 6.

Ὄπισθεν, adverb. loci, *a tergo, post;* Matth. 9, 20. προσελθοῦσα ὄπισθεν. Marc. 5, 27. Luc. 8, 44. — Apoc. 4, 6. ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, ante et retro, ab utraque parte. (LXX. 2 Chron. 13, 14. ubi in textu hebr. אָחוֹר.) Apoc. 5, 1. βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, libellus ex utraque parte membranae, cum interiore tum aversa et exteriore literis constitus. (Ezech. 2, 10. γεγραμμένα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν.) — Interdum sequitur nomen casu genitivo, ubi ὄπισθεν est loco praepositionis: *pone, post*, hinter einem her; Matth. 15, 23. κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Luc. 23, 26. φέρειν ὀπισθ. τοῦ Ἰησοῦ post Jesum a tergo ferre. — LXX. hoc sensu pro אַחֲרֵי Gen. 18, 10. ὄπισθεν αὐτοῦ. Jos. 6, 13. Ruth. 1, 16. 2, 7. Saepius non legitur.

Ὀπίσω, — LXX. pro אַחַר, אָחוֹר, אַחֲרֵי, — adverbium cum loci tum temporis, quod haud raro genitivo jungitur, ubi praepositionis vices gerit. Est autem 1) *post*, et quidem a) de loco dictum, est: *a tergo, pone, post*, nostrum *hinten, hinter*, usurpaturque α) de iis quae a tergo sunt, Luc. 7, 38. στᾶσα ὀπίσω, a tergo constitit. Apoc. 1, 10. ὀπίσω μου, a tergo. Cant. 2, 9. ὀπίσω τοῦ τοίχους. Exod. 33, 23. ὄψει τὰ ὀπίσω μου, tergum. Gen. 19, 6. — β) de iis, qui a tergo sequuntur alium; sic cum verbis eundi, mittendi, secum ducendi, cum sensu proprio tum translato. Sic ἀποστέλλειν ὀπίσω τινος, pone aliquem mittere, Luc. 19, 14. Ἀπέστησε λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ, seduxit ut eum sequerentur, a partibus eius starent, Act. 5, 37. Eodem sensu ἀποσπᾷν τοὺς μαθ' ὀπ. αὐτῶν, Act. 20, 30. Ἀπέρχεσθαι (Marc. 1, 20. Joh. 12, 19.), ἔρχεσθαι (Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. 14, 27.) ἀκολουθεῖν (Matth. 10, 38.) ὀπίσω Ἰησοῦ, Jesum doctorem sequi, et simul eius disciplinae se addicere. Solebant enim, qui eius institutioni uti volebant, sua relinquere et cum Jesu versari. Eodem sensu δεῦτε ὀπίσω μου, Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. (2 Reg. 6, 19.) et πορεύεσθαι, Luc. 21, 8. — Ex hebraismo, ubi verba eundi ad vitae rationem transferuntur, ire post alium etiam est, eum sequi cogitando agendoque; 2 Petr. 2, 20. πορευ. ὀπίσω σαρκός. 1 Tim. 5, 15. ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. (πορευ. ὀπίσω κυρίου, 1 Sam. 12, 14. 2 Reg.

23, 5. Deut. 4, 3. Sir. 46, 13. ὀπίσω ἁμαρτιῶν, 2 Reg. 13, 2. coll. Ezech. 20, 16. 24.) Ita quoque Apoc. 13, 3. ἐθαύμασαν (vid. θαυμάζω) ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. (1 Sam. 13, 7. πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ. Exod. 34, 15. πορνεύειν ὀπίσω τῶν θεῶν. ib. v. 15. Levit. 17, 7. Judic. 9, 3. ἔκλινεν ἡ καρδία αὐτῶν ὀπ. Ἀβιμέλεχ.) — γ) de iis qui a tergo *insequuntur* ut capiant; Apoc. 12, 15. ἔβαλεν ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ. (LXX. saepissime διώκειν ὀπίσω τινος, v. c. Judic. 4, 16. 1 Sam. 23, 25.) Jud. v. 7. ἀπελθοῦσα ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, qui aliorum corporibus ad voluptatem illicitam explendam volebant potiri. (Lib. Henoch. p. 180. ἐγρήγοροι ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν scl. γυναικῶν.) — b) de tempore: *post*; ita in N. T. aliquoties ἔρχεσθαι ὀπίσω τινος, post aliquem prodire, Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. Joh. 1, 15. 27. 30. cf. Nehem. 13, 19. ἕως ὀπίσω τοῦ σαββάτου. 1 Reg. 1, 6. 24. Eccles. 10, 14. Gen. 33, 2. Dan. 2, 39. — —

2) *retro, retrorsum*, nostrum *zurück*; ὕπαγε ὀπίσω μου, apage, Matth. 4, 10. (ubi Griesb. addidit ὀπίσω μου.) Matth. 16, 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. (1 Reg. 14, 9. ἐμὲ ἔῤῥιψας ὀπίσω σου, hebr. אַחֲרֵי גַוֶּךָ. Jes. 38, 17.) — ἀπέρχεσθαι εἰς τὰ ὀπίσω, pedem referre, retrocedere, Joh. 18, 6. (Prov. 25, 9. ἀναχώρει εἰς τὰ ὀπίσω). *Βλέπειν* εἰς τὰ ὀπ. retrospicere, Luc. 9, 62. (Gen. 19, 17. 26. Judic. 20, 40. 1 Sam. 24, 9.) Phil. 3, 14. τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, quae retro sunt nil curans; imago de cursore, non retrospiciente, petita. — *Στρέφειν* εἰς τὰ ὀπίσω retro se vertere, Joh. 20, 14. (Psal. 40, 14. 44, 10. 114, 3.) Inde ἐπιστρέφειν ὀπίσω, Matth. 24, 18. vel εἰς τὰ ὀπίσω, Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. et ἀπέρχεσθαι εἰς τὰ ὀπίσω, Joh. 6, 66. *domum reverti*. (2 Sam. 1, 22. 2 Reg. 20, 10.) — Saepius non legitur.

Ὁπλίζω, f. ίσω, (ab ὅπλω, paro, instruo) armis instruo; (*Joseph.* vit. §. 10. *Herod.* 1, 13. 5.) Ὁπλίζομαι, *armis me instruo, arma induo*; in N. T. semel tropice: τὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, 1 Petr. 4, 1. benivolentiam, animum Christi benevolum induite. (*Joseph.* Antiq. 6, 9. 4. τὸν θεὸν ὥπλισμαι Dei auxilio instructus sum. 4 Macc. 13, 15. καθοπλισώμεθα τῇ παθοκρατείᾳ. *Soph.* Electr. v. 991. θράσος ὁπλίζεσθαι.)

Ὅπλον, ου, τὸ, proprie ἔνδυμα πολεμικὸν, ut explicat Hesychius; τὰ ὅπλα, *arma*, quibus utuntur milites; Joh. 18, 3. 2 Cor. 10, 4. τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν, arma quibus pugnamus. — LXX. pro חֲנִית Psal. 57, 6. Hab. 3, 10. כְּלִי Jer. 21, 4. τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ. Ezech. 32, 26. מָגֵן 1 Reg. 14, 28. נֶשֶׁק Ezech. 39, 9. 10. צִנָּה 1 Sam. 17, 7. שֶׁלַח 2 Chron. 32, 5. (Singularis ὅπλον, Psal. 76, 3. 46, 9. 91, 4. Sap. 18, 21.) — 2) metaph. *instrumentum, adjumentum*, et quidem a) active: per quod efficimus, operamur; Rom. 6, 13. μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας (instrumenta peccati)

τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ — ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. ib. 13, 12. ἐνδυσόμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός, arma lucis, i. e. adjumentum melioris cognitionis. (Prov. 14, 7. ὅπλα αἰσθήσεως χείλη σοφὰ, adminiculum intelligentiae sunt sermones sapientum.) — b) neutraliter: adminiculum, quo tegimur et in tuto collocamur; 2 Cor. 6, 7. τὰ ὅπλα τῆς δικαιοσύνης, i. e. δικαιοσύνη ὡς ὅπλα, pietatem tanquam tutamen. (Psal. 5, 12. ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας [i. e. εὐδοκία ὡς ὅπλῳ] ἐστεφάνωσας ἡμᾶς. Psal. 91, 5. Sap. 18, 21. τὸ τῆς ἰδίας λειτουργίας ὅπλον, προσευχὴν κομίσας.)

Ὁποῖος, οία, οἷον, *qualis*; a) praecedente τοιοῦτος, talis — qualis, Act. 26, 29. — b) simpliciter, 1 Cor. 3, 13. ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, cuius qualitatis est. 1 Thess. 1, 9. Jac. 1, 24. — ὁποῖός ποτε, *quantuscunque demum*; Gal. 2, 6. — Saepius non legitur.

Ὁπότε, adv. *cum, quo tempore, quando*; semel Luc. 6, 3. — LXX. pro בְּ Psal. 3, 1. 59, 1. 60, 1. — Tob. 7, 11. (*Joseph.* Antiq. 15, 2. 7.)

Ὅπου, adverb. latinor. *ubi*. Est autem I) adv. *loci*, et indicat, 1) *ubi* i. e. *quo in loco*; — usurpatur ita ut a) locus, ad quem sit referendum, antea commemoratus sit, Matth. 6, 19. τῆς γῆς ὅπου, cap. 13, 5. Marc. 2, 4. Luc. 22, 11. Joh. 1, 28. 4, 20. Act. 17, 1. et passim. (LXX. pro אֲשֶׁר Judic. 18, 10. Esth. 1, 9. Esdr. 6, 1. 3 Esdr. 6, 24. — b) ut locus, in quo, vel sequens ἐκεῖ, omissus et cogitando addendus sit; Matth. 25, 24. θερίζων, ὅπου οὐκ ἔσπειρας. v. 26. Marc. 5, 40. εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. Marc. 13, 14. Joh. 3, 8. 6, 62. 7, 34. 11, 32. 20, 19. Rom. 15, 20. Apoc. 2, 13. — c) ὅπου — ἐκεῖ, *ubi* — *ibi*, Matth. 6, 21. 24, 28. Marc. 6, 10. 55. Luc. 12, 34. 17, 37. Joh. 12, 26. Jac. 3, 16. — d) ὅπου ἐὰν *ubicunque*, Matth. 26, 13. Marc. 6, 56. — e) si praecessit homo, est: *apud quem, in cuius domicilio*; Matth. 26, 57. πρὸς ἀρχιερέα, ὅπου — συνήχθησαν. — tropice de intimo hominis, sive eius conditione: *in quo*, Col. 3, 11. ὁ νέος ἄνθρωπος, ὅπου — f) ex hebraismo ἐκεῖ post ὅπου pleonastice additur; Apoc. 12, 6. ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον. ib. 12, 14. et similiter c. 17, 9. ὄρη, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. (Sic hebr. אֲשֶׁר-שָׁם Gen. 13, 3. 1 Sam. 15, 21. coll. Eccles. 9, 10. ἐν ᾅδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ. — 2) *ubi* i. e. *quo, in quem locum*; Joh. 8, 21. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω. v. 22. 13, 33. 36. 14, 4. 18, 20. 21, 18. περιεπάτεις ὅπου ἤθελες. Hebr. 6, 20. — ὅπου ἂν s. ἐὰν, *in quemcunque locum, quocunque*, Matth. 8, 19. Marc. 14, 14. Luc. 9, 57. Jac. 3, 4. Apoc. 14, 4. (Ruth. 1, 16. ὅπου ἐὰν [אֶל-אֲשֶׁר] πορευθῇς, πορεύσομαι. —

II) de tempore, *ubi* i. e. *quando*; ὅπου ἂν, si quando, Marc. 9, 18. ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν. (potest vero etiam verti: ubicunque locorum, i. e. nulla loci habita

ratione, vid. Matth. 17, 15.) De tempore legitur etiam *Joseph.* prooem. in bell. §. 6. —

III) ut latinor. *ubi* conditionem exprimit, et est pro *cum, quodsi,* 1 Cor. 3, 3. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος. Hebr. 9, 16. 10, 18. 2 Petr. 2, 11. — LXX. pro בְּ Prov. 26, 20. ὅπου δὲ οὐκ ἔστι δίθυμος ἡσυχάζει μάχη. (*Xenoph. Cyrop.* 2, 3. 11. — ὅπου γε, siquidem, 4 Macc. 14, 12. 14.)

Ὀπτάνω, f. ανῶ, conspicio; medium: *conspiciendum me praebeo, appareo,* semel Act. 1, 3. ὀπτανόμενος αὐτοῖς. LXX. pro נִרְאָה 1 Reg. 8, 8. Tob. 12, 19. ubi angelus dicit: πάσας τὰς ἡμέρας ὀπτανόμην ὑμῖν, ἀλλὰ ὅρασιν ὑμεῖς ἐθεωρεῖτε. *Hesych.* ὀπτανόμενος· ὁρώμενος, ἐμφανιζόμενος. (Seriores hoc verbo tantum usos esse, monuit *Schneiderus* in lexico f. h. v.)

Ὀπτασία, ας, ἡ, (ab ὄπτομαι) 1) adspectus, spectaculum; nostris scriptoribus: *visio, species,* oculis oblata, ein Gesicht, Erscheinung; Luc. 1, 22. ὀπτασίαν ἑώρακεν. c. 24, 23. Act. 26, 19. οὐράνιος ὀπτασία. LXX. pro מַרְאֶה Dan. 9, 23. 10, 1. 7. 8. — 2) sensu transitivo: *apparitio, τὸ conspicuum fieri, apparere;* sic apud Paulum, 2 Cor. 12, 1. ὀπτασίαι κυρίου apparitiones domini, quibus sese conspicuum mihi fecit. Hoc sensu LXX. de Jehovae apparitione, Mal. 3, 2. (נִרְאָה) Sir. 43, 18. — de angelo apparente Dan. 10, 16. ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου. Sir. 43, 2. ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ, quando apparet. Fragm. Esth. 14, 17. ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου, diebus, quibus in regis aulam prodeundum mihi est. — Saepius non habetur in codice sacro.

Ὄπτομαι, f. ὄψομαι (ab inusitato ὄπτω) — LXX. pro רָאָה et aliquoties pro חָזָה — 1) praes. et futur. med. *video,* i. e. a) visum habeo, Psal. 114, 13. Jes. 29, 18. — b) *conspicio,* Matth. 24, 30. 26, 64. 28, 7. 10. Marc. 13, 26. Luc. 3, 6. 13, 28. Joh. 1, 52. 11, 40. 16, 17. Act. 2, 17. Apoc. 1, 7. et passim. — c) ut εἴδω, pro *experior, habeo, particeps fio;* Luc. 17, 22. ὄψεσθαι ἡμέρας. Joh. 3, 36. ὄψεται ζωήν, habebit vitam. (Psal. 49, 20. ὄψεται φῶς. Psal. 89, 47. θάνατον.) Joh. 1, 51. μείζω τούτων ὄψει. (Ezech. 8, 6. ἔτι ὄψει [ὄψει 2. pers. fut. 1. med. attice pro ὄψῃ] ἀνομίας μείζονας. ib. v. 15. 2 Reg. 3, 17. οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν. Job. 33, 28. — d) *cognosco,* Rom. 15, 21. 1 Joh. 3, 2. Joh. 19, 37. ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντ. (Gen. 18, 21. ὄψομαι el. ib. 37, 19. Exod. 4, 18. — e) ut latinor. video pro *curo;* Matth. 27, 4. σὺ ὄψει tu ipse tibi consule. ib. v. 24. ὑμεῖς ὄψεσθε. Act. 18, 15. (*Arrian.* Epict. 2, 5. ἐποίησα ἐγὼ τὸ ἐμόν· εἰ δὲ καὶ σὺ τὸ σὸν ἐποίησας, ὄψει αὐτός. *Krebsius* in obss. Flav. p. 66. hanc formulam latinismum esse contendit.) — f) *visito;* Hebr. 13, 23. ὄψομαι ὑμᾶς. (1 Sam. 20, 28. Gen. 45, 28.) — g) ὄπτεσθαί τινα, sive τὸ πρόσωπόν τινος, aliquem videre, coram eo comparere, ex hebraismo: *alicuius*

esse, cum eo versari, amicitia et dignitate *ei proximum esse*; Hebr. 12, 14. ὄψεται τὸν κύριον, Jesum olim rediturum, i. e. cum eo versabitur. Matth. 6, 8. τὸν θεὸν ὄψονται, cum Deo versabuntur, amici Dei erunt; sensus: dignitate et felicitate quam maxime conspicui. Etenim regum amici conjunctissimi dicebantur Hebraeis: qui stant coram rege, eum conspiciunt; 1 Reg. 10, 8. 2 Reg. 25, 19. Deinde etiam, qui in templo comparebant, dicebantur ὄπτεσθαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ s. ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, Exod. 23, 15. 34, 24. Deut. 31, 11. Psal. 17, 15. 63, 3. — Inde Apoc. 22, 4. ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, comparent coram eo, aditum habent ad eum. (Gen. 43, 3. 5. Test. XII. Patr. p. 636. πῶς ὄψομαι τὸ πρόσωπον Ἰακὼβ, quo tandem animo possem adire patrem?) —

II) Aor. 1. pass. ὤφθην (et futur. ὀφθήσομαι) 1) *conspectus sum, conspiciendum me praebui, apparui*, seq. dativo personae; de angelis, Luc. 1, 11. 22, 43. Act. 7, 30. 35. (Exod. 3, 2. Judic. 6, 12.) — de Deo Act. 7, 2. (Gen. 12, 17. 17, 1.) — de mortuis Matth. 17, 3. Marc. 9, 4. Luc. 9, 31. — de Jesu post resurrectionem, Luc. 24, 34. Act. 9, 17. 13, 31. 26, 16. 1 Cor. 15, 5—8. 1 Tim. 3, 16. ὤφθη ἀγγέλοις scl. in inferno; de Jesu olim redituro Hebr. 9, 28. — de aliis rebus, Act. 16, 9. Apoc. 11, 19. 12, 1. 3. (Jes. 40, 5. Gen. 8, 5. 9, 54.) — sensu *superveniendi*, Act. 7, 26. ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις. — 2) *videor*, Act. 2, 3. ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι. (Test. XII. Patr. p. 544.: ὤφθη γὰρ αὐτῷ (putabat), ὅτι μέλλει ἀποθνήσκειν.) — 3) sensu transitivo: *manifesto, apparere facio*, semel Act. 26, 16. ὧν ὀφθήσομαί σοι.

Ὀπτὸς, ή, όν, (ab ὀπτάω, asso, coquo) *assatus, coctus, tostus*; Luc. 24, 42. (Exod. 12, 8. Jes. 44, 16. *Hesych.* ὀπτὸς· ἑψημένος πυρί.)

Ὄπτω, vid. Ὄπτομαι.

Ὀπώρα, ας, ἡ, (ab ὀπὸς succus et ὥρα, tempus) 1) *anni tempus*, quod τὸ θέρος sequebatur, (Test. XII. Patr. p. 725. ὀπωροφυλάκιον, ὅτι μετὰ τὸ θέρος οὐ φανήσεται.) igitur calidissimum, durabatque ab ortu Sirii usque ad ortum Arcturi. Cum eo tempore fruges, potissimum arborum, maturescere solerent, ὀπώρα 2) dicitur collective de *frugibus arborum maturis*, potissimum pomis; sic semel Apoc. 18, 14. ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας i. e. ἐπιθυμιτή. Sic etiam in V. T. Jer. 40, 10. συνάγει οἶνον, καὶ ὀπώραν, καὶ ἔλαιον. ib. 12. 48, 32. pro קיץ. Test. XII. Patr. p. 624. πᾶσαν ὀπώραν καὶ πᾶν πρωτογένημα κυρίῳ προσέφερον. *Philo* de Plant. Noë p. 235. *Joseph.* de bell. 3, 3. 4.

Ὅπως, 1) partic. relativa: *quomodo*. Sic, seq. indicat. aoristi semel in N. T. Luc. 24, 20. ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν. (*Joseph.* vit. §. 76. ὅπως ἂν ἐθέλωσι, quocunque modo libuerit.

Idem in prooem. ad bell. §. 2. ὅπως κατέστρεψεν. §. 6. ὅπως ἀπανέστησαν. ib. §. 7. et 8. 2 Macc. 7, 22. *Xenoph.* Mem. 1, 1. 11.) — 2) conjunct. seq. conjunctivo, optativo et indicativo futuri, et est in N. T. a) *ut*, *quo*, *damit*, consilium indicans; Matth. 2, 8. 6, 2. 16. 26, 59. Marc. 5, 23. 28. Joh. 11, 57. Act. 9, 2. 12. 17. 24. 20, 16. [24, 26.] 25, 26. Rom. 9, 17. 2 Cor. 8, 11. 14. Gal. 1, 4. Hebr. 9, 15. — Sequitur α) imperativos, Matth. 5, 16. 45. 6, 4. 18. Act. 23, 23. — β) verba rogandi precandique, Matth. 8, 34. 9, 37. Luc. 7, 3. 10, 2. 11, 37. Act. 8, 15. 24. 23, 15. 20. 25, 3. 2 Thess. 1, 12. Jac. 5, 16. (Jon. 1, 6.) — γ) verba decernendi, consilia capiendi; Matth. 12, 14. συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι, consilium ceperunt eum perdendi. ib. 22, 15. συμβ. ἔλ. ὅπως αὐτ. παγιδ. ἐν λόγῳ decreverunt, eum per quaestionem captiosam circumvenire. Marc. 3, 6. (Sap. 8, 18. περιήειν ζητῶν ὅπως λάβω αὐτὴν εἰς ἐμαυτὸν, pro τοῦ λαμβαν. αὐτήν. — Alii in hisce locis ὅπως explicant: *quo modo.*) — δ) sequitur ita, ut aliquid, quod omissum est, supplendum sit, v. c. τοῦτο δὲ γέγονε, τοῦτο δὲ; ita in formula ὅπως πληρωθῇ, Matth. 2, 23. 8, 17. 12, 17. 13, 35. — Rom. 3, 4. ubi γένοιτο vel simile ante ὅπως suppl. 1 Petr. 2, 9. ubi ἐτέθητε ante ὅπως repetendum. — Ὅπως ἂν seq. conj. Matth. 6, 5. Luc. 2, 35. Act. 3, 19. 15, 17. — ὅπως μὴ, *ne*, 1 Cor. 1, 29. — LXX. pro לְמַעַן, *ut*, Obad. v. 9. Amos. 2, 7. Ezech. 12, 16. pro אוּלַי Jon. 1, 6. — b) simul explicat: *ita ut*, Luc. 16, 26. Philem. v. 6. — de *eventu: quo fit*, *ut*, *et sic*; Matth. 23, 35. ὅπως ἔλθῃ quo eveniet ut. Luc. 2, 35. (Amos. 2, 7. Sap. 16, 28.) — c) denique in loco Hebr. 2, 9. ad imitationem hebr. לְמַעַן esse videtur *quia*, *propterea quod*, sive etiam *postquam*, ut multi ὅπως etiam intelligunt Act. 3, 19. — Saepius non habetur in N. T.

Ὅραμα, τος, τὸ, (ab ὁράω) ut ὀπτασία 1) *adspectus*, *spectaculum*, id quod oculis cernitur; Matth. 17, 9. μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα (Marc. 9, 9. μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον.) Act. 7, 31. ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. (Exod. 3, 3. Deut. 28, 34. Sir. 43, 1. εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης, pro ὅραμα δόξης.) — 2) *visio*, quae oculis observatur, vel plena diei luce, vel in somnio, Act. 9, 10. 12. 10, 3. 17. 19. 11, 5. 12, 9. 16, 9. 10. 18, 9. LXX. pro מַרְאֶה Gen. 46, 2. חָזוֹן Dan. 8, 2. Job. 7, 14. Gen. 15, 1. chald. חֶזְוָא Dan. 2, 19. 4, 10. 7, 2. Test. XII. Patr. p. 569.

Ὅρασις, εως, ἡ, (ab ὁράω) 1) visus, facultas videndi, Test. XII. Patr. p. 522. Sap. 15, 15. ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν. — 2) *adspectus*, *forma externa*, quae conspicitur, Apoc. 4, 3. ὅμοιος ὁράσει λίθῳ. (LXX. pro מַרְאֶה, Judic. 13, 6. Ezech. 1, 5. 26. 28. Dan. 5, 6. ἡ ὅρασις αὐτοῦ (chald. זִיו) ἠλλοιώθη. Sir. 11, 2. 25, 19. 41, 26. — 3) *visio*, menti divinitus oblata,

Act. 2, 17. ὁράσεις ὄψονται (Joël. 2, 28.) Apoc. 9, 17. LXX. pro חָזוֹן Jes. 1, 1. Jer. 14, 14. Thren. 2, 9. Dan. 1, 7. 8, 2. Sir. 48, 25. 49, 9. Dan. 4, 6.

Ὁρατὸς, ἡ, ὸν, (ab ὁράω, — ὥραται) spectatus, visus; — *visibilis;* Col. 1, 16. ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα. (Test. XII. Patr. p. 528. ἀπὸ παντὸς ὁρατοῦ καὶ κεκρυμμένου θανάτου. ib. p. 532., Messias ἀποφανεῖται ἐν πολέμοις ὁρατοῖς καὶ ἀοράτοις. Job. 37, 21. πᾶσι δὲ οὐκ ὁρατὸν τὸ φῶς. *Xenoph. Cyrop.* 1, 6. 2.)

Ὁράω, ῶ, f. άσω, — LXX. pro רָאָה et חָזָה — 1) latinor. *video*, i. e. a) *oculis cerno*, Luc. 1, 22. ὀπτασίαν ἑώρακεν. 9, 36. 16, 23. 24, 23. Joh. 1, 34. 4, 45. 5, 37. 6, 2. Act. 7, 44. 22, 15. 1 Cor. 9, 1. Col. 2, 1. Hebr. 11, 27. ὡς ὁρῶν quasi oculis eum conspiceret. 1 Petr. 1, 8. 1 Joh. 4, 20. et passim. — ὁρῶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, *ipse* video, 1 Joh. 1, 1. (Judith. 6, 27. Sir. 27, 23. 51, 6. Zach. 9, 8.) — b) mente video, i. e. *cognosco*, 3 Joh. v. 11. 1 Joh. 3, 6. Jac. 2, 24. — 2) *videndo cognosco*, i. e. *experientia*, *consuetudine*, *usu cognitum habeo*, ita ut pro ratione loci vel *video*, vel *cognosco*, vel *experior* verti possit, Joh. 8, 57. Act. 8, 23. Col. 2, 18. Hebr. 2, 8. 1 Joh. 1, 2. 3. Joh. 6, 36. ἑωράκατέ με, experti estis, qualis sim. In Joannis autem scriptis formula *Deum videre* est: consuetudine, familiaritate experiri, qualis sit, Joh. 1, 18. 6, 46. 14, 7. ἑωράκατε αὐτὸν, i. e. in me experti estis, qualis ille sit, ib. v. 9. 15, 24. (Tob. 4, 4. κινδύνους ἑώρακεν. Sir. 16, 6. 31, 11. 42, 21. Job. 15, 17. — de Deo cf. Sir. 43, 31. 32.) — 3) ut latinor. video interdum est *prospicio*, *provideo*, i. e. *curo*, Hebr. 8, 5. ὅρα ποιήσῃς, cura ut facias. [Act. 22, 26.] (Exod. 25, 40. Tob. 12, 1.) — et sequente negatione; *caveo*; ὅρα, μηδενὶ εἴπῃς, Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. — ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω, Matth. 9, 3. — ὁρᾶτε καὶ προσέχετε, Matth. 16, 6. Marc. 8, 15. Luc. 12, 15. — ὁρᾶτε, μὴ Matth. 18, 10. 24, 6. 1 Thess. 5, 15. — etiam simpliciter ὅρα μὴ scl. ποιῇς, cave, ne hoc facias! Apoc. 19, 10, 22, 9. — 4) ut βλέπειν (vid. βλέπω) et θᾶσαι (Theocr. Id. 10, 41.) dicitur etiam de cognitione per auditum, et est audio, quod deinde: *disco*; sic Joh. 8, 38. ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ! ib. 3, 11. ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν. v. 32. (Exod. 20, 18. πᾶς ὁ λαὸς ἑώρα τὴν φωνὴν. ib. v. 22. Deut. 4, 9. μὴ ἐπιλάθῃ τοὺς λόγους (praecepta) οὓς ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου.)

Ὀργή, ῆς, ἡ, — LXX. pro אַף, חֵמָה, חָרוֹן, זַעַם, עֶבְרָה, קֶצֶף — 1) *ira*, Rom. 12, 19. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. — excandescentia, 1 Tim. 2, 8. Jac. 1, 19. 20. (Test. XII. Patr. p. 606. ὀργὴ ἐπιθυμίας.) — *indignatio*, Marc. 3, 5. μετ' ὀργῆς. Apoc. 6, 16. ὀργὴ τοῦ ἀρνίου. — Tribuitur in V. T. ἀνθρωποπαθῶς etiam Deo (Exod. 4, 14. 32, 9. Num. 11, 1.

10. etiam *Josephus* Antiq. 6, 2. 4. habet: ὀργὴ δὲ καὶ χολὴ τοῦ θεοῦ μένεισιν); in N. T. autem ei adscribitur ὀργὴ non nisi ratione peccati et inobedientiae, ita ut indicet *aversationem* peccati summam; Rom. 9, 22. ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, manifestare mali aversationem. Hebr. 3, 11. 4, 3. (*Joseph.* Antiq. 8, 7. 6.) — 2) causa pro effectu; indignatio s. aversatio improbitatis pro *poena*, *castigatione* et ita ὀργὴ a) de poenis, quae ex lege publica infliguntur, Rom. 4, 15. ὁ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται. ib. c. 13, 4. 5. (*Demosth.* p. 528. ed. Reisk. οὐκ ἴσην τὴν ὀργὴν ὁ νόμος ἔταξε τῷ δράσαντι, ἄν θ' ἑκὼν, ἄν τ' ἄκων. Alia exempla collegit *Kypk.* II. p. 158.) — b) de poenis inflictis a Deo hominibus improbis et immorigeris; Rom. 1, 18. ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ. 2, 5. 8. 3, 5. Eph. 5, 6. Col. 3, 6. 1 Thess. 2, 16. Apoc. 11, 18. ἦλθεν ἡ ὀργή σου. (Num. 16, 46. ἐξῆλθε γὰρ ὀργὴ ἀπὸ προσώπου κυρίου.) — Rom. 9, 22. σκεύη ὀργῆς, vasa, quibus Dei ira infundenda quasi est (Psal. 79, 6. Zeph. 3, 9. Ezech. 21, 31.) s. e. homines poenis divinis dignissimi. Apoc. 14, 19. ποτήριον τῆς ὀργῆς; ib. cap. 16, 19. 19, 15. vid. Οἶνος. — ἡμέρα ὀργῆς, dies s. tempus poenarum infligendarum; Rom. 2, 5. Apoc. 6, 17. (Job. 20, 28. 21, 30. Zeph. 2, 2. 3. Thren. 1, 13. cf. Ἡμέρα.) — Eph. 2, 3. τέκνα ὀργῆς φύσει, i. e. homines propter corruptam ipsorum naturam poenis Dei obnoxii. — ἡ μέλλουσα, s. ἐρχομένη ὀργή, poenae divinae die judicii extremi; Matth. 3, 7. Luc. 3, 7. 1 Thess. 1, 10. (ὀργὴ pro poena, Psal. 89, 17. ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου. Ezech. 13, 13. Num. 16, 46. 1 Chron. 27, 24. Sir. 44, 16.) — 3) ex adjuncto: *calamitas*, *malum*, Luc. 21, 23. (Jes. 37, 3. 2 Chron. 32, 25. coll. Prov. 17, 26. Sir. 25, 27. 26, 8.) *miseria*; de miseria aeterna impietatis poena, Joh. 3, 36. ubi ὀργὴ opponitur τῇ ζωῇ. Rom. 5, 9. 1 Thess. 5, 9. ubi opponitur τῇ σωτηρίᾳ. (Psalt. Salom. 15, 6. φλὸξ πυρὸς καὶ ὀργὴ ἀδίκων, ignis et miseria, improbos manentia.) — Saepius non legitur.

Ὀργίζω, f. ίσω, (ab ὀργή) ad iram excito. — Apud nostros scriptores tantum passivum et medium, — LXX. pro אָנַף, חָרָה, כָּעַס, קָצַף, רָגַז, — *ira accendor*, *offendor*, *irascor*, *succenseo*; Matth. 18, 34. 22, 7. Luc. 14, 21. 15, 28. (Psal. 2, 12. 60, 1. 79, 5.) — seq. dativo: succenseo alicui, Matth. 5, 22. (Psal. 85, 5. Jes. 12, 1. Gen. 41, 10. Job. 32, 2.) — sequente ἐπὶ cum dativo personae, Apoc. 12, 17. ὠργίσθη ἐπὶ τῇ γυναικί. (1 Reg. 11, 9. Deut. 11, 17. 2 Chron. 16, 10. Zach. 1, 2. 15.) — Formula: ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε ad verbum repetita est e versione alexandr. Psal. 4, 4. ubi in textu hebr. leguntur: רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ, i. e. contremiscite scl. a Deo, nec peccate. (vid. *Rosenmülleri* scholia ad h. l.) Paulus vero videtur haec verba ita intellexisse: *si ad*

iram commovemini, cavete tamen ne peccetis, ita ut imperativus habeat vim concedendi et permittendi, et conditionem indicet; (ut Eccles. 11, 9. vid. *Rosenmüllerus* l. l.) fortasse ὀργίζεσθαι hic est *disceptare* inter se, ut Gen. 45, 24. μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ. — 2) ex hebraismo: *ad furorem, seditionem*, s. *bellum excitor*; med. *hostiliter insurgo*; ita videtur Apoc. 11, 18. intelligendum esse. vid. Psal. 2, 1. ubi רָגַשׁ eodem sensu legitur. — Saepius non occurrit.

Ὀργίλος, η, ον, (ab ὀργὴ) ad iram et lites praeceps, *iracundus, rixosus*; semel Tit. 1, 7. — LXX. Prov. 22, 24. 29, 22. ἀνὴρ ὀργίλος, בַּעַל חֵמָה 21, 19. Psal. 18, 49.

Ὀργυιὰ, ᾶς, ἡ, (ab ὀρέγω, expando) spatium, quod expansis utrimque manibus cum pectore interjecto comprehenditur, et conficit sex pedes, latinor. *passus*, nostrum *Klafter*. (Etymol. magn.: ὀργυιά· σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν χειρῶν σὺν τῷ πλάτει τοῦ στήθους, παρὰ τὸ ὀρέγειν καὶ ἐκτείνειν τὰ γυῖα, ὅ ἐστι τὰς χεῖρας.) In N. T. non nisi Act. 27, 28. (*Polyb.* 1, 22. 4. *Xenoph.* Mem. 2, 3. 19.)

Ὀρέγω, f. ξω, protendo, extendo; potissimum manus. *Joseph.* de bell. 1, 2. 4. χεῖρας ὤρεγε. — Medium: manus extendo ut sumam mihi aliquid, sequente genitivo rei; metaph., ad animum translatum a) *appeto*, 1 Tim. 3, 1. εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. Hebr. 11, 16. κρείττονος (scl. πατρίδος) ὀρεγ. (*Xenoph.* Mem. 1, 2. 15. *Polyb.* 1, 8. 5.) — b) *cupidus, studiosus, deditus sum*; in malam partem (ut ὄρεξις quod vide), 1 Tim. 6, 10. τῆς φιλαργυρίας ὀρεγόμενοι. (Sap. 14, 2. ὄρεξις πορισμῶν, lucri cupido. *Joseph.* vit. §. 13. νεωτέρων ὀρεγόμενος πραγμάτων, novarum rerum, i. e. seditionis, cupidus.)

Ὀρεινὸς, ή, όν, (ab ὄρος) *montanus*, i. e. 1) qui in monte est, ad montem pertinet, (Prov. 27, 25. χόρτος ὀρεινός.) 2) *montanus*, i. e. collibus plenus, obsitus, montibus refertus, bergicht; Deut. 11, 11. γῆ ὀρεινὴ καὶ πεδεινή. Jos. 10, 40. 11, 16. *Joseph.* de bell. 3, 3. 4. — Inde ἡ ὀρεινή, scl. χώρα, γῆ, substantive, nostrum: *Gebirge*, *montes, montium tractus, montana*; bis in N. T. de montibus Judaeae Luc. 1, 39. 65. Saepius in V. T. pro הַר, Gen. 14, 10. Num. 13, 30. Deut. 2, 37. Jos. 2, 16. 22. 11, 21. Zach. 7, 7.

Ὄρεξις, εως, ἡ, (ab ὀρέγομαι) *appetitus, concupiscentia, desiderium vehemens*. Nostris scriptoribus (excepto loco Sap. 14, 2. ὄρεξις πορισμῶν) dicitur de appetitibus naturalibus, cum ubi liciti sunt, (Sap. 16, 2. 3. de appetitu ciborum) tum ubi ad illicitum et pravum feruntur. Posteriori sensu semel in N. T. Rom. 1, 27. de libidine venerea illicita. Praeterea Sir. 23, 6. κοιλίας ὄρεξις καὶ συνουσιασμὸς, ingluvies et libido venerea. Ibid. 18, 30. ἀπὸ τῶν ὀρέξεων κωλύου. Saepius non legitur in codice sacro.

L 2

Ὀρθοποδέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀρθόπους recto pede incedens, quod eſt ex ὀρθὸς et πούς) *recto pede incedo*. Eſt ἅπαξ λεγόμενον N. T. et transfertur, ut reliqua verba eundi noſtris ſcriptoribus ſaepiſſime, ad agendi, vivendi rationem, mores, ut ſit: *recte vivere*; Gal. 2, 14. οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, mores non componunt ad regulam veritatis doctrinae chriſtianae.

Ὀρθός, ή, όν, (ab ὄρω, excito, oriri facio) *rectus*, i. e. a) ratione *altitudinis*, *rectus*, *erectus*, aufgerichtet, gerade; Act. 14, 10. ἀνάστηθι — ὀρθός. (3 Esdr. 9, 46. πάντες ὀρθοὶ ἔστησαν. Epiſt. Jer. v. 27. Teſt. XII. Patr. p. 639. ὀρθὸν ξύλον, de malo. Inde metaphor. de hominibus faſtu elatis, Malach. 2, 3.) b) ratione extenſionis: *rectus*; *geradeaus gehend*; de via recta i. e. non tortuoſa, Prov. 4, 11. 26. — deinde: via *vera*, *recta*, quae ducit ad locum quo tendimus; ſic Hebr. 12, 13. τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε, juſta, vera via incedite, i. e. a vero ne declinetis. vid. *Carpzov*. exercitt. philon. ad h. l. (Eodem ſenſu LXX. pro יָשָׁר Prov. 12, 16. 14, 12. 16, 25. Jer. 31, 9. *Joſeph*. Antiq. 6, 1. 3.)

Ὀρθοτομέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὀρθοτόμος, recte ſecans, quod eſt ab ὀρθὸς et τέμνω, ſeco) 1) recte ſeco, recte divido; 2) ex uſu hebr. גָּזַר quod non ſolum eſt ſecare, ſed etiam definire, decernere, ordinare, eſt: *recte diſponere*, *recte definire*, ſ. *decernere*. Sic ſemel 2 Tim. 2, 15. ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, recte definire, doctrinam veram ſcl. docendo et lites decernendo. — LXX. bis pro hebr. יִשֵּׁר rectum et planum facere in formula ὀρθοτομεῖν τὰς ὁδούς τινος, viam i. e. vivendi rationem rectam et probam facere, mores ad honeſtum dirigere, Prov. 3, 6. et 11, 5. Etiam Rabbinicum פָּסַק eſt cum diſcindere, tum vero etiam decernere, ſtatuere. vid. *Buxtorf*. lex. talm. p. 1773. (Etiam ſcriptoribus eccleſiaſticis ὀρθοτομία eſt i. q. ὀρθοδιδασκαλία. *Euſeb*. Hiſt. Eccl. 4, 3.)

Ὀρθρίζω, f. ίσω, (ab ὄρθρος) 1) *primo mane aliquid ago*; (vid. ὄρθρος.) Ita LXX. ſaepius pro הִשְׁכִּים, Exod. 8, 20. 24, 4. Num. 14, 40. Judic. 19, 19. 2 Reg. 6, 15. etc. Eſt autem hoc verbum dialecto macedonicae ſ. helleniſticae proprium, cum ſcriptores meliores uſurpent ὀρθρεύειν. (*Moeris Attic*. ὀρθρεύει ἀττικῶς, ὀρθρίζει ἑλληνικῶς.) — 2) ex hebraismo, cum qui prima luce aliquid quaerunt vel faciunt, magno deſiderio ferantur, (Jeſ. 26, 9.) eſt: *magno rei deſiderio feror*, *ſummo ſtudio tendo ad aliquid*; ſic ſemel in N. T. Luc. 21, 38. ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτόν, ſummo ſtudio ferebatur populus eum in templo (vid. v. 37.) audiendi docentem. Ita LXX. ſaepe ὀρθρίζειν πρός τινα ſ. πρός τι, pro hebr. שִׁחֵר ſeq. אֶל, Job. 8, 5. σὺ δὲ ὄρθριζε πρὸς κύριον. et abſque אֶל Pſal. 63, 1. πρὸς σε (Deum)

ὀρθρίζω. Psal. 78, 34. ubi ὤρθριζον πρὸς θεὸν convenit cum ἐζήτουν (שִׁחֲרוּ) αὐτόν. Sap. 6, 14. ὁ ὀρθρίσας ἐπ᾽ αὐτὴν (σοφίαν). Sir. 4, 12. ubi explicatur per parallelum ὁ ἀγαπῶν αὐτήν. ib. 6, 36. ἐὰν ἴδῃς συνετὸν, ὄρθριζε πρὸς αὐτόν.

Ὀρθρινος, ἡ, ὸν, (ab ὄρθρος) *matutinus*. Semel Apoc. 22, 16. in textu vulg., ubi *Griesbachius* reposuit ὁ πρωϊνός. LXX. pro מִשְׁכִּים Hos. 6, 4. 13, 3. etiam Sap. 11, 23. Damnant hanc vocem grammatici veteres (Thom. Mag. Phrynich.) cum potius dicendum sit ὄρθριος. Legitur autem etiam apud quosdam poëtas feriores et in pedeftri oratione apud Lucian. Gal. 1. 288. T. 6. (vid. *Lobeck*. ad Phrynich. p. 51.)

Ὄρθριος, ια, ον, (ab ὄρθρος) *matutinus*, qui summo diluculo furgit, venit, agit. Semel Luc. 24, 22. γυναῖκες — γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, quae primo mane venerant ad fepulchrum — LXX. Job. 29, 7. ἐξεπορευόμην ὄρθριος; 3 Macc. 5, 10. ὄρθριος παρῆν. ib. v. 23. ἄρτι δὲ ἀλεκτρύων ἐκεκράγη ὄρθριος.

Ὄρθρος, ου, ὁ, 1) *diluculum*, tempus ubi nox quidem evanefcit, nec tamen orta eft dies, tempus ubi gallicinium diluculum annuntiat. vid. 3 Macc. 15, 23. et Ὄρθριος. (*Phrynich*. οἱ ἀρχαῖοι ὄρθρον καὶ ὀρθρεύεσθαι, τὸ πρὸς ἀρχομένης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἔτι λύχνῳ δύναταί τις χρῆσθαι.) Ita in N. T. Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέως, fummo mane, bei erfter Morgendaemmerung. — 2) ex ufu feriorum fcriptorum (Phrynich. ὁ τοίνυν οἱ πολλοὶ ἁμαρτάνοντες λέγουσιν ὄρθρον, τοῦθ᾽ οἱ ἀρχαῖοι ἕω λέγουσιν) *aurora*; fic accipiendum haud dubie Joh. 8, 2. Act. 5, 21. de iis qui templum Hierofolymitanum intrabant. Certe hoc fenfu faepius apud LXX., et quidem pro בֹּקֶר, Judic. 16, 2. ἕως διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος. (1 Sam. 14, 36. ἕως διαφ. ἡμέρα.) et pro שַׁחַר, Gen. 32, 26. ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. Jos. 5, 15. Judic. 19, 21. Neh. 4, 21. Cant. 6, 9. Joel. 2, 2. ὡς ὄρθρος χυθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη.

Ὀρθῶς, adv. (ab ὀρθὸς) *recte*, i. e. recte, ex regula, Marc. 7, 35. ἐλάλει ὀρθῶς. — bene, Luc. 7, 43. ὀρθῶς ἔκρινας. 10, 28. ὀρθῶς ἀπεκρίθης. — *vere*, Luc. 20, 21. ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, i. q. poftea ἐπ᾽ ἀληθείας. — e V. T. vid. Gen. 40, 16. Deut. 5, 28. 18, 17. Sap. 2, 1. 6, 4.

Ὁρίζω, f. ίσω, (ab ὅρος, terminus, limes) 1) termino, limites defcribo; LXX. pro הִגְבִּיל Num. 34, 6. Jos. 13, 27. 15, 21. — 2) ut latinor. definio, transfertur ad rationes rei, eventus etc. et eft: *adcurate definio*, *conftituo*, *decerno*, Hebr. 4, 7. ὁρίζειν ἡμέραν, tempus certum loquendo conftituere. Act. 11, 29. ὥρισαν πέμψαι, decreverunt mittere (*Jofeph*. Antiq. 6, 5. 3. εἰς τὸν ὡρισμένον καιρὸν, tempore antea praefinito.) — Potiffimum de Dei decretis, quae neceffario eveniunt; Act. 2, 23. τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ τοῦ θεοῦ, fecundum

praefinitam Dei voluntatem f. decretum. c. 10, 42. ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. ib. 17, 31. 17, 26. ὁρίσας καιροὺς — Inde τὸ ὡρισμένον, necessitas ex Dei decretis, Luc. 22, 22. πορεύεται (scl. in montem olivarum) κατὰ τὸ ὡρισμένον. — Ex adjuncto, cum quae decernuntur, etiam palam declarentur, est 3) *publice declaro quae decrevi;* ita intelligendum videtur Rom. 1, 4. ὁρισθεὶς υἱὸς θεοῦ ἐν δυνάμει, publice declaratus filius Dei potenter (ita ut contradici non possit) per resurrectionem a mortuis. (*Zonaras* lex. c. 1473. ὁρισθέντος· ἀποδειχθέντος, ἀποφανθέντος)

Ὅριον, ίου, τὸ, — LXX. pro גְּבוּל — (proprie diminutivum ab ὅρος, vel etiam neutrum ab ὅριος, ad terminum spectans, i. q. ὅρος, *terminus, finis,* Gränze. Deut. 3, 17. Jos. 15, 7. 9. 19, 46.) — τὰ ὅρια 1) *termini, fines;* Matth. 4, 13. ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλεὶμ, inter fines. Marc. 10, 1. — Gen. 10, 19. Exod. 34, 24. Deut. 19, 14. Num. 21, 13. — terra finitima, Matth. 19, 1. εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, in finitimas regiones provinciae Judaeae. — 2) *ager, regio, Gegend,* Matth. 2, 16. 8, 34. 15, 22. 39. Marc. 5, 17. 7, 31. Act. 13, 50. — LXX. Gen. 23, 17. Exod. 8, 2. 10, 4. Deut. 28, 40. quare etiam semel Judic. 20, 6. posuerunt pro hebr. שָׂדֶה, ager. — Saepius non legitur.

Ὁρκίζω, f. ίσω, (ab ὅρκος) 1) jusjurandum exigo ab aliquo, (Exod. 13, 19. *Polyb.* 6, 33. 1. *Demosth.* 235. et 678. 5. ed. Reisk.) — 2) *obtestor, adjuro,* cum accusativo et personae et rei. Marc. 5, 7. ὁρκίζω σε τὸν θεὸν, per Deum te obtestor. Act. 19, 13. 1 Thess. 5, 27. — Hoc sensu apud LXX. pro הִשְׁבִּיעַ, Gen. 24, 37. ὥρκισέ με. 50, 6. 25. Jos. 6, 26. 2 Chron. 18, 15. (*Joseph.* vit. §. 49. ὁρκίζω ὑμᾶς.) Rem per quam obtestamur LXX. nectunt per ἐν Neh. 13, 25. κατὰ 2 Chron. 36, 13. ἐνώπιον, 2 Reg. 11, 4. — Gen. 24, 3. ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν θεόν.

Ὅρκος, ου, ὁ, *jusjurandum,* — LXX. pro שְׁבוּעָה — Matth. 14, 9. Marc. 6, 26. Hebr. 6, 16. Jac. 5, 12. (Eccles. 8, 12. Sir. 23, 8. 2 Macc. 7, 24.) — μεθ᾽ ὅρκου, jurejurando interposito, Matth. 14, 7. 16, 72. (Levit. 5, 4. Num. 30, 11. 2 Macc. 4, 34.) — Hebr. 6, 17. vid. Μεσιτεύω. — metonym. ex hebraismo argumentum jurisjurandi, et quidem a) vel *promissio jurejurando interposito facta,* α) a Deo hominibus, Luc. 1, 73. Act. 2, 30. (Gen. 26, 3. Deut. 7, 8. 2 Chron. 16, 16. Sap. 18, 22.) — β) ab hominibus Deo, *vota,* Matth. 5, 33. ἀποδώσεις τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. (Num. 30, 3. 3 Esdr. 8, 95. ubi ὁρκωμοσία eodem sensu.) — b) vel *minae,* annuntiatio malorum jurejurando interposito facta; ita in V. T. pro אָלָה Jer. 23, 10. — Saepius non legitur.

Ὁρκωμοσία, ας, ἡ, (ὅρκος et ὀμνύω) i. q. ὅρκος; *jusjurandum;* ter in ep. ad Hebr. c. 7, 20. 21. 28. — LXX. pro

jurejurando, quo promittitur, 3 Esdr. 8, 95. ubi in textu hebr. Esdr. 10, 3. legitur בְּרִית. — et jurejurando, quo minatur aliquis mala; ita bis pro אָלָה Ezech. 17, 18. ἠτίμασεν ὁρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην. ib. v. 19.

Ὁρμάω, ῶ, f. ήσω, (ab ὁρμή) Subest huic verbo notio primaria *motus*, et quidem celerioris, ita ut fit: *me moveo, exsurgo*, diciturque de eo, qui se movet, exsurgit, fertur ut faciat aliquid, nostrum aufbrechen, — losbrechen. Usurpatur a) de proficiscente: proficiscor, Gen. 31, 21. Hab. 1, 8. (pro hebr. בּוֹא). *Joseph.* Antiq. 15, 8. 5. (Etiam de ortu *Joseph.* Antiq. 5, 5. 1. οὗτος γὰρ ἐξ Ἀσάρου πόλεως ὁρμώμενος). — b) de eo qui fertur cum aliquo impetu: *feror;* Matth. 8, 32. ὥρμησε — εἰς τὴν θάλασσαν. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. Act. 19, 29. ὥρμησαν εἰς τὸ θέατρον. (2 Macc. 12, 22. εἰς φυγὴν ὥρμησαν. Jer. 48, 40. ὡς ἀετὸς ὁρμήσει, pro דָּאָה.) — c) de irruente cum impetu: *irruo, impetum facio*, seq. ἐπί. Act. 7, 57. ὥρμησαν ἐπ' αὐτόν. (2 Macc. 10, 16. 12, 20. *Joseph.* vit. §. 11. et 47.) —

Ὁρμή, ῆς, 1) motus vehementior quivis; — *impetus*, (Prov. 3, 25. Jer. 47, 3. Dan. 8, 6. *Joseph.* vit. §. 11.) — 2) animi impetus: *desiderium, voluntas*, — etiam *consilium, decretum ex desiderio natum.* Ita bis, Act. 14, 5. ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ — ὑβρίσαι, cum vero utraque tandem pars convenisset in eo, ut vellent eos etc. Jac. 3, 4. ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται, quorsum voluerit gubernator. (*Joseph.* de bell. 1, 11. 8. προειδόμενος αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, praevidens, quo eius animus ferebat. *Thucyd.* 4, 4. τοῖς στρατιώταις ὁρμὴ ἐπέπεσε ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. Eodem sensu ὁρμᾶν, desiderio ferri, *Joseph.* prooem. §. 1. ὡρμημένος, cupidus, flagrans, *Joseph.* de bell. 1, 10. 7. et cap. 12, §. 1.) — *Hesych.* ὁρμή· βουλή, ἐπιθυμία.

Ὅρμημα, τος, τὸ, (ab ὁρμάω), *vehemens motus, impetus.* Semel Apoc. 18, 21. οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται, pro τοιούτῳ, s. τοσούτῳ ὁρμήμ. tanto (quo labitur lapis molaris) impetu dejicietur, s. ruet. 1 Macc. 6, 33. 47. 4, 30. — LXX. pro דָּאָה Deut. 28, 49. עֶבְרָה Amos. 1, 11. Hab. 3, 7.

Ὄρνεον, ου, τὸ, (diminutiv. ab ὄρνις), *avis, volucris;* ter, Apoc. 18, 2. 19, 17. 21. — LXX. pro צִפּוֹר, Gen. 15, 10. Deut. 4, 17. 14, 11. et saepius; aliquoties etiam pro עוֹף Gen. 6, 20. 9, 2. et bis pro עַיִט Gen. 15, 11. Ezech. 39, 4.

Ὄρνις, ιθος, ὁ, ἡ, 1) *avis;* 1 Reg. 4, 23. Jes. 46, 11. — 2) *gallus, gallina;* bis, Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. (*Xenoph.* anab. 4, 5. 25.) — (4 Esdr. 1, 30. „ita vos collegi, ut gallina pullos suos sub alas suas. Modo autem quid faciam vobis? projiciam vos a facie mea.“)

Ὁροθεσία, ας, ἡ, (ab ὅρος terminus, finis, et θέσις;

positio) 1) terminorum descriptio; 2) *terminus descriptus* i. e. *certus*, fixus; sic semel Act. 17, 26.

Ὄρος, εος, ους, τὸ, — hebr. הַר — *mons*; Matth. 4, 8. 5, 1. 14. Marc. 14, 26. τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Act. 7, 30. et saepissime. — τὰ ὄρη, montes, Marc. 5, 5. — 1 Cor. 13, 2. πίστιν ὥστε τὰ ὄρη μεθιστάνειν, quae formula referenda est ad dictum Jesu Matth. 17, 20. 21, 21. Marc. 11, 23. „*montes transferre*" proverbialiter: res maximas, miras, incredibiles efficere; incredibilia praestare. Frequentem fuisse hanc formulam Rabbinis de *doctoribus* celeberrimis docuit *Buxtorf.* in lex. talm. s. עָקַר p. 1653. — τὰ ὄρη, montium tractus s. jugum; Matth. 24, 16. Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. (Solebant se tempore bellorum Judaei in montium rupes et antra recipere. cf. *Joseph.* de bell. 1, 1. 3.) — Apoc. 6, 15. genitiv. τῶν ὀρέων (etiam Ezech. 11, 11. Levit. 19, 26. Zach. 1, 8. Jes. 13, 4. 52, 7. Ezech. 7, 16. etc.) pro ὀρῶν.

Ὀρύσσω, f. ττω, f. ύξω, *fodio*; ter, Matth. 21, 33. 25, 18. Marc. 12, 1. — LXX. pro חָפַר Gen. 26, 19. 21. Eccl. 10, 7. כָּרָה Gen. 26, 25. Prov. 26, 27. Sir. 27, 27. 48, 20.

Ὀρφανὸς, ανὴ, ὸν, orbus, beraubt, (LXX. pro דַּל, tenuis, humilis, Psal. 83, 3. — potissimum *orbus patre*, *orbatus parentibus*, *pupillus*, LXX. pro יָתוֹם, a) propr. Jac. 1, 27. (Exod. 22, 22. Deut. 10, 18. Job. 22, 9. Zach. 7, 10.) — b) sensu translato de iis, qui *orbatis similes* sunt, capite, tutore, doctore destitutis; (Thren. 5, 3. ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν, οὐχ ὑπάρχει πατήρ). Ita in N. T. de discipulis magistro destitutis, Joh. 14, 18. Saepius enim discipuli cum filiis, doctores cum patribus comparari, notum est. vid. υἱός; Ἀπορφανίζω.

Ὀρχέω, ῶ, f. ήσω, in altum moveo; medium: *salto*, *tripudio*; Matth. 14, 6. Marc. 6, 22. — Matth. 11, 17. et Luc. 7, 32.: ηὐλήσαμεν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε. — LXX. pro רָקַד 1 Chron. 15, 29. Eccles. 3, 4. 13, 21.

Ὅς, ἥ, ὅ, quod in versione alexandr. respondet hebr. אֲשֶׁר et praefixo שֶׁ, I) antiquitus, ut ὁ, ἡ, τὸ, fuit *demonstrativum*: *hic*, *haec*, *hoc*; ita in partitionibus: ὃς μὲν — ὃς δὲ, *hic* — *ille*, *alius* — *alius*, Matth. 21, 35. 25, 15. Luc. 23, 33. Rom. 14, 5. 1 Cor. 11, 21. 2 Cor. 2, 16. — ὃ μὲν — ὃ δὲ, Matth. 13, 8. (Marc. 4, 8. ἓν — ἓν) Rom. 9, 21. — ὃς μὲν — ἄλλος δὲ, 1 Cor. 12, 8. — ἃ μὲν — ἄλλα δὲ, Matth. 13, 4. 5. Marc. 4, 4. 5. — ὃ μὲν — ἕτερον δὲ, Luc. 8, 5. 6.

II) pronom. relativum: *qui*, *quae*, *quod*, cuius usus varius est. 1) ratione *constructionis grammaticae*

a) *casus* relativi definitur *α*) per verbum, a quo pendet; Matth. 2, 9. ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον. c. 3, 17. υἱός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. c. 10, 26. Marc. 14, 21. Luc. 5, 3. et sexcenties. — *β*) per

attractionem, ut dicitur, *relativam*, ubi ratione verbi activi, cui junctum est, accusativo casu ponendum fuisset, genitivum vel dativum nominis praecedentis sequitur; Matth. 18, 19. *πράγματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται.* Marc. 7, 13. *παραδόσει, ᾗ παρεδώκατε.* Luc. 2, 20. *ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἤκουσαν.* c. 5, 9. *τῇ ἄγρᾳ, ᾗ ἔλαβον.* 24, 25. *πᾶσιν, οἷς ἐλάλησεν.* Joh. 4, 14. *ὕδατος, οὗ ἐγὼ δώσω.* Vid. etiam Joh. 2, 22. 4, 50. 7, 39. 15, 20. 17, 5. Act. 1, 1. 17, 31. 1 Cor. 6, 19. 2 Thess. 1, 4. Hebr. 9, 20. Apoc. 1, 20. (Jer. 15, 14. *τῇ γῇ, ᾗ οὐκ ᾔδεις.* c. 51, 64. *κακῶν, ὧν ἐγὼ ἐπάγω.* Dan. 5, 19. Ezech. 18, 22.) — Sic etiam ubi demonstrativum, quod praecedere debuisset, omissum est: *ὧν* pro *ἐκείνων*, s. *τούτων, ὧν*, Luc. 23, 41. *ἄξια γὰρ (τούτων) ὧν ἐπράξαμεν.* Act. 22, 25. *μάρτυς (τούτων) ὧν ἑώρακας.* ib. 26, 16. Hebr. 5, 8. *ἔμαθεν ἀφ' ὧν* (pro *ἀπ' ἐκείνων ὧν*) *ἔπαθε.* — *γ*) per attractionem *inversam* nomen praecedens, si relativum sequens facit appositionem, in casu relativi ponitur; Marc. 12, 10. *λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν, οὗτος ἐγενήθη*, pro *λίθος, ὃν ἀπεκ., ἐγεν.* sive pro *ὃν λίθον ἀπεδ. οὗτος ἐγεν.* Luc. 20, 17. 1 Cor. 10, 16. *τὸν ἄρτον, ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κ. τ. λ.* — Casus relativi *δ*) si cum alio substantivo arcte junctum est, non definitur a verbo, sed a substantivo, et relativum ponitur genitivo casu; Matth. 3, 11. *οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι.* v. 12. *οὗ τὸ πτύον.* Marc. 14, 32. *χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα* Luc. 13, 1. *ὧν τὸ αἷμα.* Joh. 4, 46. *οὗ ὁ υἱός.* Rom. 3, 29. *οὗ ὁ ἔπαινος.* (Dan. 2, 11.) — casus relativi *ε*) pendet a praepositionibus; *περὶ οὗ*, Matth. 11, 10. Luc. 1, 4. *ἐν ᾧ*, Matth. 3, 1. *εἰς ἣν*, Matth. 10, 11.

b) *genus* relativi non semper definitur a genere nominis praecedentis, sed *α*) a genere nominis subsequentis, si praecedens nomen explicat, Gal. 3, 16. *σπέρματί σου, ὅς ἐστι χριστός.* Eph. 1, 14. *πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστι ἀῤῥαβών.* 6, 17. *μάχαιραν, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ.* 1 Tim. 3, 15. *οἴκῳ θεοῦ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐκκλησία.* — *β*) definitur a genere nominis praecedentis, sed non a genere nominis grammatico sed a genere subjecti logici, quod subintelligendum est; Rom. 9, 23. 24. *σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν.* Gal. 4, 19. *τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω.* (Ex Joannis singulari more, neutrum interdum ponitur pro masculino, ut *πᾶν ὅ*, pro *πᾶς ὅς*, Jo. 6, 37. 17, 2. — *ὅ* pro *ὅς* s. *ὅν*, 1 Jo. 1, 1. 3.) — *γ*) neutrum ponitur *vel* ubi nomen praecedens, cujuscunque generis sit, explicatur, Matth. 1, 23. *ἐμμανουὴλ, ὅ ἐστι.* 27, 33. *τόπον λεγόμ. γολγαθᾶ, ὅ ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος.* Marc. 7, 34. 15, 22. Joh. 1, 39. 4. — *Vel* ubi relativum refertur ad integram propositionem praecedentem; Marc. 12, 42. 15, 16. 34, 42. Hebr. 7, 2. Col. 1, 29. 1 Joh. 2, 8. *ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ.*

c) quod attinet ad *rationem, quae intercedit relativo cum*

alio nomine, notandum est: α) relativum cum sua propositione praecedere propositionem ad quam refertur, si ei vis quaedam tribuenda est. Ita ὅς — οὗτος, *qui — is*, Matth. 5, 19. Luc. 9, 26. Joh. 1, 33. 3, 26. 5, 38. Marc. 6, 16. — ὃν — αὐτὸς, Matth. 26, 48. Marc. 14, 44. — ὅ — τοῦτο, Marc. 13, 11. — εἰς ἣν ἂν οἰκίαν — ἐκεῖ, Luc. 9, 4. — β) demonstrativum praecedens, ad quod relativum spectat, saepissime omittitur, v. c. Matth. 13, 12. καὶ (τοῦτο) ὃ ἔχει. 15, 20. ποιῆσαι ὃ θέλω. 25, 29. Marc. 2, 24. Luc. 19, 21. 22. Joh. 4, 22. vid. etiam Matth. 13, 17. Marc. 15, 12. Matth. 20, 23. (τούτοις) οἷς ἡτοίμασται. Luc. 7, 43. 8, 17. et saepissime. Interdum deest πᾶς s. πᾶν, Matth. 14, 7. (πᾶν) ὃ ἐάν. Matth. 11, 16. (πᾶς ὅς Luc. 12, 8. 10. 14, 33. Prov. 19, 7.) — γ) demonstrativum subsequens deest; saepissime, e. g. Matth. 5, 21. 22. 19, 6. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, (τοῦτο) ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 20, 4. 7. Marc. 6, 23. 9, 40. Joh. 8, 38. Luc. 4, 6. ᾧ ἐὰν θέλω, (τούτῳ) δίδωμι. Joh. 13, 27. 19, 22. Rom. 2, 1. Hebr. 2, 18. 1 Joh. 3, 6. — Matth. 15, 5. tota propositio subsequens deest, ad quam relativum refertur. vid. Marc. 7, 11. 12. — δ) relativum nomen, ad quod refertur, interdum eodem casu positum pone se habet; Matth. 7, 2. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι. 24, 44. ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, pro ὥρᾳ, ᾗ οὐ δοκ. coll. v. 50. Luc. 12, 40. coll. v. 46. ib. 17, 29. ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λώτ. Luc. 1, 20. ἄχρις ἧς ἡμέρας, 17, 27. (3 Esdr. 1, 51. ᾗ ἡμέρᾳ) — Huc etiam pertinet formula: ὃν τρόπον, *quemadmodum*, proprie τρόπῳ, ᾧ, s. κατὰ τοῦτον τρόπον, ᾧ, Matth. 24, 37. Luc. 13, 34. (Jes. 14, 19. 24. Ezech. 10, 10. Dan. 2, 45. 3 Esdr. 4, 42. pro hebr. כַּ, כַּאֲשֶׁר) — ε) Interdum ex hebraismo post relativum repetitur αὐτοῦ s. αὐτὸν, quod redundat; Matth. 3, 12. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Luc. 3, 17. Marc. 1, 7. οὗ — τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Joh. 1, 27. Apoc. 13, 12. Marc. 7, 25. Apoc. 3, 8. θύραν ἣν (ita enim Griesb. pro καὶ) οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν. c. 7, 2. οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι. vid. Jer. 48, 38. ἀγγεῖον, οὗ οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ. 3 Esdr. 3, 10. οὗ ὁ λόγος αὐτοῦ. (Eundem pleonasmum habes Jer. 6, 9. οὗ (ubi) ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ. ib. v. 13. Matth. 3, 4. αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, ib. 25, 29. 1 Joh. 2, 24. 27.)

2) ratione *significationis*, ὅς, ὅ, non solum simpliciter est *qui*, *quod*; sed etiam est a) *qualis*, *quis*, *quale*, *quid*; Matth. 26, 50. ἑταῖρε ἐφ' ὃ πάρει, ad quid ades? quale est, quod vis patrare facinus? Joh. 13, 7. ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, coll. v. 13. ubi leguntur γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν. 19, 37. ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. Matth. 7, 2. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι. Marc. 4, 24. (Quidam huc referunt etiam loca Luc. 10, 24. Rom. 9, 24. οὕς. Gal. 1, 7.) — b) ut latinor. *qui*, ὅς interdum simul indicat consilium, eventum, et est pro: *dass er*

ſollte, könnte; ἀποστέλλω ἄγγελον, ὃς κατασκευάσει, angelum miſi, *ut ſ. qui pararet*, Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. — Luc. 5, 21. τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας. c. 7, 49. ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησι, ut adeo poſſit peccata remittere. c. 11, 6. οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω (quod poſſim) αὐτῷ. ib. 12, 24. 18, 10. Apoc. 3, 8. (Dan. 4, 32. οὐκ ἔστιν, ὃς ἀντιποιήσεται. Judith. 8, 12. 3 Esdr. 4, 60. Joſeph. ant. 14, 13. 7. — Joannes interdum ponit in ejusmodi formulis ἵνα, e. g. c. 5, 7. 7, 32. 16, 32.) — c) *neutr.* ὅ ab initio propoſitionis, ut latinor. *quod* eſt: quod attinet ad id, quod; Rom. 6, 10. ὃ γὰρ ἀπέθανεν — ὃ δὲ ζῇ. Gal. 2, 20. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ. — d) ὃς ἂν et ὃς ἐὰν pro ἐάν τις, *ſi quis*; Matth. 23, 16. ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστι. v. 18. Marc. 10, 11. ὃς ἐὰν, coll. v. 12. ubi ἐὰν γυνὴ in eadem ſententia. vid. etiam Marc. 10, 15. 43 ſq. 11, 23. Luc. 18, 17. — Joannes ita non niſi in priori epiſtola, 1 Joh. 2, 5. 3, 17. 4, 15. coll. 4, 20. 5, 16. ubi eſt ἐάν τις. — e) ὃς ἂν pro ὅστις, πᾶς ὃς, *quicunque*, ad initium propoſitionum univerſalium ſaepiſſime apud Matthaeum, Marcum et Lucam, Matth. 5, 21. 22. 31. 32. 10, 14. 38. 15, 5. 16, 19. 25. etc. Marc. 3, 29. 4, 25. 8, 35. 38. 9, 37. Luc. 4, 6. 7, 23. 8, 18. 9, 24. 48. 50. (Aliis in locis legitur πᾶς ὃς, ὅστις, ὅσοι, Matth. 5, 22. 28. 39. 41. 10, 33. 12, 50. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5.) — Reſpondet in verſione alex. hebr. אִישׁ אֲשֶׁר Exod. 30, 33. 38. Levit. 20, 11—20. coll. Jeſ. 13, 15. ὃς γὰρ ἂν, ubi in altero membro eſt οἵτινες. Ezech. 10, 11. — In ejusmodi propoſitionibus Joannes nunquam utitur relativo ſed vel articulo cum participio, vel ἐὰν cum verbo, vel etiam πᾶς ὁ ſeq. participio. Attamen neutrum ὃ habet ut ſit: quodcunque, Joh. 15, 7. ὃ ἐὰν αἰτήσεσθε (coll. c. 16, 23. ὅσα ἂν). 1 Joh. 3, 22. (3 Esdr. 4, 42.) Joh. 5, 4. ᾧ δήποτε, quocunque demum morbo. —

5) caſus obliqui hujus relativi cum praepoſitionibus, ubi ad praecedens demonſtrativum (vel diſerte additum vel ſubaudiendum) referuntur, vel ad nomina temporis et loci, quae ſaepiſſime omittuntur, *loco conjunctionum* uſurpantur. — Ἀνθ᾽ ὧν pro ἀντὶ τούτων ſ. ἐκείνων, ὧν, *quare, propterea, quod*. Luc. 1, 20. (Jer. 16, 11. Ezech. 5, 11.) vid. Ἀντί. — Ἀφ᾽ ἧς ſcl. ἡμέρας ſ. ὥρας, *ex quo, ſeit*, Luc. 7, 45. Act. 20, 18. 2 Petr. 3, 4. 1 Macc. 1, 11. — Cf. Ἀφ᾽ οὗ ſcl. χρόνου, ab illo tempore, quo, i. e. *poſtquam*, Luc. 13, 25. 24, 21. (LXX. pro מִימֵי Hoſ. 10, 9.) — Ἄχρις οὗ, vid. Ἄχρι. — Ἕως οὗ ſcl. χρόνου, usque ad illud tempus, quo, i. e. *usque dum*, vid. Ἕως I, 1. b. et 2. b. — Μέχρις οὗ ſcl. χρόνου, usque dum, vid. Μέχρι. — Genitivus οὗ nude poſitus abit in adverbium, vid. Οὗ. — Ἐν ᾧ ſcl. χρόνῳ, *dum, quamdiu, cum*, Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. Joh. 5, 7. — ἐν ᾧ ſcl. πράγματι, *qua in re*, worin; Rom. 2, 1. — ἐν οἷς ſcl. χρόνοις, *interea*, Luc.

12, 1. — Ἐφ' ᾧ, *qua de causa*, vid. Ἐπὶ no. IV, 2. et ib. 3, b. *ex quo tempore*, vid. Ἐπὶ no. V, 2. — Ἐφ' ὅ pro ἐπὶ τί, *cur*, vid. Ἐπὶ no. IV, 4.

Ὁσάκι ſ. ὁσάκις, adv. *quoties*, (*Joſeph.* vit. §. 32. ὁσάκις γοῦν). ſeq. ἂν *quotiescunque*; ita ter, 1 Cor. 11, 25. 26. Apoc. 11, 6.

Ὅςγε, ἥγε, ὅγε, (ὅς et γε) *qui quidem, quae quidem* etc. Semel Rom. 8, 32.

Ὅσιος, ία, ιον, — LXX. maxime pro חָסִיד — 1) *pius in Deum*, ita comparatus, ut Deus vult, Deum pia mente colens, Tit. 1, 8. Hebr. 7, 26. Pſ. 86, 2. Sap. 7, 27. Sir. 39, 29. — Inde ὁ ὅσιος τοῦ θεοῦ, eſt pius Dei cultor, Act. 2, 27. 13, 35. (Pſ. 16, 10. חָסִיד. — Quare ſaepiſſime Iſraelitae, quippe veri Dei cultores, dicuntur οἱ ὅσιοι τοῦ θεοῦ, 2 Chr. 6, 41. Pſ. 149, 14. Sap. 10, 17. 18, 1. 5. 9. — Diſtinguitur itaque ὅσιος a δικαίῳ ita, ut ille ſit pietate in Deum plenus, hic legibus quibuscunque in agendo obediens. Polyb. 23, 10. 8. τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια, καὶ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια.) — ex adjuncto: 2) *purus* ſcelere, *mundus* a vitio; 1 Tim. 2, 8. ἐπαίροντες ὁσίους χεῖρας. (De anomalia generis in ὁσίους, quod pro ὁσίας vid. *Matthiae* gram. gr. §. 436.) coll. Prov. 22, 11. ἀγαπᾷ κύριος ὁσίας καρδίας, hebr. טְהָר. — De Deo: *ſanctus*, purus ab omni omnino labe, Apoc. 15, 4. 16, 5. (alii hic: *venerandus*). — LXX. Pſ. 145, 18. חָסִיד. Deut. 32, 4. pro יָשָׁר. — 3) ex uſu hebr. חָסִיד quod etiam benignitatem et metonym. *bona promiſſa* ſignificat, Act. 13, 34. τὰ ὅσια δαβὶδ τὰ πιστὰ, ſunt promiſſiones Davidi datae fide digniſſimae ſ. immutabiles, hebr. חַסְדֵי דָוִיד Jeſ. 55, 3. quae LXX. alio in loco, 2 Chr. 6, 42. verterunt τὰ ἐλέη δαβίδ. — Saepius non legitur.

Ὁσιότης, ητος, ἡ, (ab ὅσιος) *pietas erga Deum, religio* in ſervandis pietatis officiis. Bis, ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι, probitate in homines et pietate in Deum, Luc. 1, 75. Eph. 5, 24. — Deut. 9, 5. (יֹשֶׁר). 1 Reg. 9, 4. (תֹּם). Sap. 2, 22. 5, 20. 14, 30.

Ὁσίως, (ab ὅσιος) *pia mente*. Semel 1 Theſſ. 2, 10. ὁσίως καὶ δικαίως, convenienter pietati in Deum et officiis hominibus debitis. (*Joſeph.* ant. 6, 5. 5. ὁσίως καὶ δικαίως rempublicam adminiſtrare. — Sap. 6, 10. religioſe.)

Ὀσμή, ῆς, ἡ, (ab ὄζω) — LXX. pro רֵיחַ — 1) *odor* quicunque, (Gen. 27, 27.) diciturque cum de foetore (Jeſ. 34, 3. 2 Macc. 9, 10. 12.) cum de *ſuavi odore*, Joh. 12, 3. (Cant. 1, 3. 11. 2, 13. 4, 10. 11.) — Senſu translato apud Paulum, 2 Cor. 2, 14. θεῷ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι, i. e. γνῶσιν αὐτοῦ ὡς ὀσμὴν, ſui cognitionem tanquam bonum odorem longe lateque ſpargens. (coll. Sir. 24, 15. 39, 14. Exod. 5, 21.) — 2 Cor. 2, 16. ἐσμὲν ἀπολλυμέ-

νους ὀσμὴ θανάτου, i. e. *ὡς ὀσμὴ θαν.*, odor pestifer, quatenus scl. rei fiunt salutis ab ipsis temere repudiatae. — *ὀσμὴ ζωῆς*, odor vitam dans, quatenus scl. salutem ipsis annunciatam cupide apprehendunt. Potest vero etiam in utroque loco *ὀσμὴ* esse pro suffimento, quod Deo offertur, oblatio Deo facta (fere ut Philipp. 2, 17.), quocum Paulus se suumque munus apostolicum comparat. — 2) *suffimentum*; *ὀσμὴ εὐωδίας*, Eph. 5, 2. Phil. 4, 18. vid. *Εὐωδία*.

Ὅσον, adv. *quantum*; vid. *Ὅσος*.

Ὅσος, η, ον, *quantus, a, um.* Refertur proprie ad antecedens vel subsequens *τοσοῦτος*, quod vero saepissime omittitur. Apoc. 21, 16. *τὸ μῆκος αὐτῆς* [*τοιοῦτόν ἐστι*, ut textus vulg. ex interpretamento habet] *ὅσον καὶ τὸ πλάτος*. Joh. 6, 11. *ἐκ τῶν ὀψαρίων, ὅσον ἤθελον.* — In oratione obliqua: *ἐφ' ὅσον χρόνον* in quantum temporis i. e. *quam diu*, Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. etiam *ὅσον χρόνον* omissa praepositione, Marc. 2, 19. — Neutrum *ὅσον* adverbialiter, *quantum, quo, quanto*, Marc. 7, 36. *ὅσον δὲ διεστείλατο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.* Hebr. 10, 37. *ἔτι γὰρ μικρὸν, ὅσον ὅσον*, quantum, quantum, i. e. minimum. (Jes. 26, 20. *ἀποκρύβηθη μικρὸν ὅσον ὅσον*, hebr. כִּמְעַט רֶגַע. cf. etiam *Matthiae* gramm. gr. §. 445. c.) *Καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν*, quanto majorem, Hebr. 3, 3. — *Καθ' ὅσον — κατὰ τοσοῦτο*, *quanto — tanto*, Hebr. 7, 20 — 22. *Τοσούτῳ — ὅσῳ*, tanto s. *quo — quanto*, Hebr. 9, 27. c. 1, 4. coll. 8, 6. — *Καθ' ὅσον — οὕτω*, *quemadmodum — sicut*, Hebr. 9, 27. Exod. 22, 17. — *Ἐφ' ὅσον a) quam diu*, Matth. 9, 15. (Marc. 2, 19.) 2 Petr. 1, 13. *β) quatenus, in quantum*, Matth. 25, 40. 45. Rom. 11, 13. — *Pluralis: ὅσοι, ὅσαι, ὅσα*, 1) *quanti, ae, a*, a) de *numero*, ubi est *quot, wie viele*, quod deinde est idem quod, *omnes qui, quicunque*, Matth. 14, 36. *ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.* Marc. 3, 10. *ὅσοι εἶχον μάστιγας.* Joh. 1, 12. *ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν.* Act. 4, 6. 34. 13, 48. Rom. 2, 12. 6, 3. 8, 14. Gal. 3, 10. 27. 6, 12. 16. Phil. 3, 15. Apoc. 2, 24. ubi in altero membro *οἵτινες*, et saepius (Deut. 1, 46.). Interdum *πάντες* additur, ut Luc. 4, 40. Joh. 10, 8. Act. 3, 24. 5, 36 sq. — Sic etiam *ὅσοι ἄν* Matth. 22, 9. 10. Marc. 3, 28. 6, 11. 56. Luc. 9, 5. Act. 2, 39. — neutrum *ὅσα*, *quaecunque*, Matth. 17, 12. *ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν.* 18, 18. Marc. 10, 21. Luc. 12, 3. Joh. 11, 22. Rom. 3, 19. 15, 4. et saepissime. — *ὅσα — ταῦτα*, Phil. 4, 8. — Saepius praecedit *πάντα*, ut Matth. 7, 12. 21, 22. Marc. 3, 28. et passim. — *Ὅσα*, adverbialiter: *quantum*, Apoc. 18, 7. *ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτήν.* Interdum *ὅσα* pro relativo *ἅ* simpliciter positum esse videtur, ut Luc. 11, 8. *δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει.* Joh. 15, 14. *ἐὰν ποιῆτε, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν*, 16, 13. Act. 9, 39. Jud. v. 10. — b) *de quantitate interna*: ita neu-

trum ὅσα, *quam magna, quanta;* Marc. 3, 8. ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει. c. 5, 19. ὅσα (quantum beneficium) σοι ὁ κύριος πεποίηκεν. v. 20. c. 6, 30. Luc. 4, 23. 8, 39. 9, 10. Act. 9, 16. 14, 27. 2 Tim. 1, 18. (Deut. 3, 21. pro אֲשֶׁר.)

Ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, (ὅς et περ) *qui, quicunque.* Semel Marc. 15, 6. (*Joſeph.* vit. §. 18.)

Ὀστέον, contr. ὀστοῦν, gen. έου, οῦ, τὸ, *os, oſſis.* Luc. 24, 39. Joh. 19, 36. (Exod. 12, 46.) Eph. 5, 36. (Gen. 29, 14.) — de oſſibus mortuorum, Matth. 23, 27. Hebr. 11, 22. — LXX. pro עֶצֶם, Gen. 2. 23. 50, 25. Exod. 13, 19.

Ὅστις, ἥτις, ὅ, τι, (ita enim neutrum ſcribitur, ut diſtinguatur a particula ὅτι) genit. οὗτινος, ἧστινος, οὗτινος (ὅς et τὶς). — LXX. pro אֲשֶׁר — 1) *quisquis, quicunque,* Gal. 5, 10. ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς — ὅστις ἂν ᾖ. (Sap. 19, 15. 2 Macc. 14, 3. καθ᾽ ὅντινα τρόπον.) — Neutrum ὅ, τι, *quodcunque,* Luc. 10, 35. Joh. 2, 5. 14, 13. 15, 16. Col. 3, 17, 3, 23. — *quod fortaſſe,* 1 Cor. 16, 2. (1 Sam. 19, 3. Exod. 22, 9. [Act. 9, 27. 2 Cor. 3, 14. Apoc. 17, 8. ubi Griesb. ὅτι, et Matth. 18, 28. ubi εἴ τι edidit.] — Ad initium propoſitionis ſolent evangeliſtae tres priores ponere ὅστις in ſententia univerſa, ubi eſt pro: *quicunque, omnis qui, ſi quis,* Matth. 5, 39. 41. 10, 33. coll. v. 32. 12, 50. 13, 12. 18, 4. 23, 12. Marc. 8, 34. Luc. 14, 27. et Jacob. 2, 10. — πᾶς ὅστις, Matth. 7, 24. 10, 32. Act. 3, 23. Deut. 1, 39. — 2) ut ὅσος, *quot, quotquot,* Gal. 5, 4. Apoc. 1, 7. 2, 24. 20, 4. — 3) relativum eſt, et quidem a) ſimpliciter: *qui, quae, quod,* ubi τὶς additum eſt ut latinor. *quidem: qui quidem,* Matth. 2, 6. 7, 15. 20. 1. 25, 1. 3. Marc. 4, 20. 15, 7. Luc. 2, 4. 8, 3. Joh. 8, 53. 21, 25. Act. 11, 28. Rom. 1, 32. 11, 4. Hebr. 2, 3. 8, 6. Apoc. 1, 12. 17, 12. et ſaepiſſime potiſſimum in evangeliis Matth. et Lucae. (Deut. 5, 26. Jon. 4, 11. 1 Macc. 2, 11.) — b) explicative ponitur, Luc. 2, 4. 7, 37. Act. 16, 12. Rom. 9, 4. 1 Cor. 3, 17. Gal. 4, 24. Col. 3, 5, 14. etc. — c) cauſam reddit: *quippe qui,* Act. 10, 41. 47. Rom. 2, 15. 6, 2. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς κ. τ. λ. *qui, quum* etc. ib. 16, 6. 2 Cor. 8, 10. 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 11. Hebr. 8, 5. 10, 35. Jac. 4, 14. 1 Petr. 2, 11. — d) conſilium et eventum indicat: *qui* i. e. *ut ille,* Act. 24, 1. Rom. 1, 25. Phil. 2, 20. Deut. 3, 24. e) qualitatem indicat: *qui* i. e. *qualis,* 1 Cor. 5, 1. 2 Cor. 9, 11. Hebr. 10, 11. f) Paulus denique utitur eo indefinite: *quae res, quae,* Eph. 3, 13. ἥτις ἐστὶ δόξα ἡμῶν, quae quidem res honori mihi eſt. Phil. 1, 28. ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις, quae quidem res ipſis cedit etc. Col. 2, 23. ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα. — 4) genitiv. ὅτου, pro οὗτινος, (*Matthiae* gramm. §. 153.) in formula ἕως ὅτου ſcl. χρόνου, *usque dum, donec;* vid. Ἕως, ubi omnia, in quibus occurrit, loca ſunt laudata.

Ὀστράκινος, ίνη, ον, (ab ὄστρακον, testa, gebrannter Thon, vas fictile, testa, Dan. 2, 41. 43. Job. 2, 8.) *testaceus*, *fictilis*, *figlinus*; LXX. pro חֶרֶשׂ et in Daniele pro חֲסַף (Dan. 2, 33 sqq.) — bis in N. T. σκεύη ὀστράκινα, vasa fictilia, a) propr. 2 Tim. 2, 20. (Levit. 6, 28. 15, 12.) b) ex adjuncto: *fragilis*, 2 Cor. 4, 7. coll. Jer. 19, 11. 32, 14. Thren. 4, 2. Jes. 30, 14.

Ὄσφρησις, εως, ἡ, (ab ὀσφραίνομαι, 2 pers. praet. pass. ὤσφρησαι, olfacio) *odoratus*, *olfactus*, 1 Cor. 12, 17. (Herodian. 1, 12. 4. Epict. 1, 20.)

Ὀσφὺς, ύος, ἡ, et αἱ ὀσφύες, *lumbi*, et quidem a) pars superior lumborum, *coxa*, ubi ζώνη, cingulum applicabatur, LXX. pro hebr. מָתְנַיִם, (aliquoties etiam pro חֲלָצַיִם). Matth. 3, 4. ζώνη περὶ τὴν ὀσφύν. Marc. 1, 6. (2 Reg. 1, 8.) *Hesych.* ὀσφὺς· ὁ παρὰ πλευρὰν διάκενος τόπος. — Cum Judaei vestes laxiores et ad talos usque demissas succingere solerent, ut expeditiores essent ad itinera facienda (Exod. 12, 11. 2 Reg. 4, 29. 9, 1.), opus peragendum (Prov. 31, 17.), arma gerenda (Job. 38, 3. 40, 2.); formula: *lumbos succingere* est: *sese parare*, *paratum esse*, Luc. 12, 35. (Jer. 1, 17.) Eph. 6, 14. — 1 Petr. 1, 13. ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας, i. e. mentem parare. (Similiter Orat. Manass. v. 11. καὶ νῦν κλίνω γόνυ καρδίας μου δεόμενος.) — b) *lumbi*, inferior pars, pro hebr. חֲלָצַיִם, in quibus Hebraei vim genetricem sitam et semen virile reconditum esse arbitrabantur. Unde formulae: καρπὸς τῆς ὀσφύος, *proles*, Act. 2, 30. (καρπὸς τῆς κοιλίας Psal. 132, 11. Mich. 6, 7.) — ἐξέρχεσθαι ἐκ τῆς ὀσφύος τινος, ab aliquo ortum ducere, Hebr. 7, 5. Gen. 35, 11. 2 Chr. 6, 9. coll. Gen. 15, 4. 46, 26. Exod. 1, 5. 2 Sam. 16, 11.) — ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, latebat adhuc in lumbis patris, Hebr. 7, 10. — Saepius non legitur.

Ὅταν, (ex ὅτε et ἄν) partic. quae secum habet conjunctivum, rarius, et in N. T. non nisi bis (Marc. 3, 11. et Apoc. 4, 9.) indicativum, et est 1) *quando*, *ubi*, *cum*, *wenn*, *im Falle dass*; seq. praes. conjunctivi Matth. 6, 2. 5. 6. 16. Marc. 11, 25. 14, 7. Luc. 11, 21. Joh. 7, 27. 1 Cor. 3, 4. et passim; — seq. aor. conjunct. Matth. 5, 11. 9, 15. Marc. 2, 20. 4, 15. Luc. 6, 22. 9, 26. Joh. 2, 10. 4, 25 etc. ubi interdum verti potest *postquam*, Matth. 12, 43. 13, 32. Marc. 4, 32. 1 Tim. 5, 11. Apoc. 11, 7. et saepius. — ὡς ὅταν, *quasi*, Luc. 11, 36. — 2) *quandoquidem*, *cum*, caussam afferens et conditionem; Rom. 2, 14. ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι, i. e. quandoquidem gentiles — sequitur jam, eos etc. — Ita videntur etiam explicanda esse loca: 2 Cor. 10, 6. ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή, cum *vestra* ὑπακοὴ sit perfecta, de vestra constantia non sit dubitandum. Joh. 9, 5. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου, cum igitur adhuc in vivis

sim, meum est homines divina doctrina instituere. (Alii hic: *quam diu.*) — Denique ὅταν Rom. 11, 27. positum esse videtur pro ὅτι, sive ἵνα, ut in simili formula αὕτη ἐστὶ — ἵνα Joh. 6, 50. 17, 3. 1 Joh. 3, 21.

Ὅτε, ἥ, τε, τὸ, τε, articulus cum particula enclitica τε, cujus vis est, ut subjectum, cui praefixus est, cum alio, vel antea commemorato, Act. 19, 12. 27, 3. 5. Rom. 1, 20. 26. Hebr. 9, 1. vel postea commemorando, arctius jungat. Ita potissimum ubi duo subjecta, de quibus idem praedicatur, commemorantur; Luc. 23, 12. ὅ, τε πιλάτος καὶ ὁ ἡρώδης ἐγένοντο φίλοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Eodem modo Act. 1, 13. 3, 1. 2. 5, 24. 17, 10. 14. 18, 5. 21, 25. 26, 27. 27, 1. [Eph. 1, 10.] Hebr. 2, 11. 9, 2. Saepius non legitur.

Ὅτι, conjunct. 1) *quod,* indicat rem ipsam, argumentum quod in propositione est, unde plerumque per accusativum cum infinitivo reddendum est. (Sequi solet indicativus; semel: infinitivus; Act. 27, 10. θεωρῶ ὅτι — μέλλειν ἔσεσθαι, video futurum esse. Exempla e Polybio collegit *Raphelius* ad h. l.). Sequi solet ita ὅτι in *propositionibus, ab antecedente propositione pendentibus,* et quidem post verba audiendi, Matth. 2, 22. ἀκούσας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει. Marc. 2, 1. Luc. 1, 58. — videndi, Matth. 2, 16. ἰδὼν, ὅτι ἐνεπαίχθη. Marc. 2, 10. — sciendi, Matth. 6, 32. 22, 16. — cognoscendi, intelligendi, Matth. 21, 45. 15, 17. Marc. 2, 8. Luc. 1, 22. — dicendi, λέγω, s. εἶπω, ὅτι, Matth. 3, 9. 12, 6. 28, 7. 13. Marc. 3, 21. Luc. 22, 70. Joh. 7, 42. 1 Cor. 1, 12. etc. — loquendi, Marc. 1, 34. Luc. 4, 41. — profitendi, Matth. 16, 20. Hebr. 11, 13. — testandi, Matth. 23, 31. Joh. 1, 34. 4, 44. — docendi, demonstrandi, affirmandi, Joh. 3, 33. Marc. 8, 38. Matth. 16, 21. Joh. 2, 18. τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς, quo signo demonstras nobis, licitum esse tibi hoc facere? — curandi, Marc. 4, 38. Luc. 10, 40. (Tob. 10, 5.) — sperandi Luc. 24, 21. Act. 24, 26. — mirandi, Luc. 11, 38. Joh. 3, 7. Act. 10, 45. — credendi, Matth. 9, 28. Marc. 11, 23. Luc. 1, 4. 5. Joh. 13, 19. — putandi, Matth. 5, 17. 6, 7. Marc. 11, 32. Rom. 2, 3. — suspicandi, Luc. 7, 43. (Tob. 6, 17.) — laetandi, Luc. 10, 20. Joh. 14, 28. — scribendi, legendi, Matth. 4, 6. Marc. 12, 19. Matth. 12, 5. 19, 4. etc. — Ita etiam post κρίνειν, 2 Cor. 5, 15. κρίναντες τοῦτο, ὅτι, εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον, judicantem, s. censentem, perinde esse ac si omnes mortui essent, si unus pro omnibus mortuus est. Nec aliter post verba jurandi, ubi ὅτι argumentum jurisjurandi indicat; Rom. 14, 11. ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, per vitam meam! omnes adorabunt etc. Apoc. 10, 6. καὶ ὤμοσεν — ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται. (Dan. 12, 7. ὤμοσεν — ὅτι. Judith. 13, 16.

ζῇ κύριος—ὅτι ἠπάτησεν, per Deum affirmo, eum feductum esse etc.) Notanda est formula Joannea, αὕτη ἐστὶν ἡ κρίσις ὅτι, Joh. 3, 19. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ὅτι, 1 Joh. 4, 10. — Alternis vicibus ponuntur πῶς et ὅτι, Act. 9, 27. infinitivus et ὅτι Act. 14, 22. coll. v. 27. (Tob. 6, 10. 11.)

2) *nectit et explicat*, et est, a) *nempe, scilicet, enim*, Luc. 11, 48. συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς (prophetas), ὑμεῖς δὲ etc. c. 19, 43. ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι, ubi ὅτι explicat quae v. 42. obscurius annuntiata fuerant. Joh. 12, 39. 1 Joh. 4, 17. (Vid. 1 Reg. 10, 22. Joel. 1, 6. 2, 2. Sap. 2, 2.) Eodem sensu ὅτι accipiendum in formula ὡς ὅτι, 2 Cor. 5, 19. 11, 21. 2 Thess. 2, 2.— b) inservit recitationi verborum, et est *nota orationis* directae, vel ipsius, qui loquitur, vel alterius, ubi in latino sermone reddi non potest, et fere respondet nostro: *nämlich*; Matth. 2, 23. τό ῥηθὲν—ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται, dictum illud: ναζωρ. κληθ. c. 5, 31. 7, 23. 26, 74. 27, 43. Marc. 1, 15. 12, 16. Luc. 1, 61. 2, 23. c. 4, 11. καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν, i. e. porro scribitur: ἐπὶ χειρῶν. v. 12. εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἴρηται, dicebat ei: εἴρηται etc. Luc. 5, 35. ἔλεγε παραβολὴν—ὅτι οὐδεὶς, parabolam dixit hanc: „nemo" etc. cap. 17, 10. λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν, dicite: „praemia non meruimus:" item: „debitum tantum praestitimus." Joh. 1, 20. 4, 17. ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν, dicebant: *probus est!* Act. 11, 3. λέγοντες ὅτι πρὸς ἄνδρας, dicentes: ad homines" etc. 15, 1. ἐδίδασκον, ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε, docebant: „nisi circumcisi fueritis" etc. Hebr. 10, 8. 11, 18. et aliis plurimis in locis, potissimum in Evang. Marci, ubi etiam dupliciter legitur de eo, quod alter nomine tertii dicit, c. 9, 11. ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον, interrogabant eum hunc in modum: „dicunt legis periti:" „Eliam antea oportet venire." Vid. V. T. Gen. 12, 13. 19. Jes. 2, 1. 1 Macc. 13, 18. (Test. XII. patr. p. 660. εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ἀποθνήσκω. Eodem modo hebr. כי (Exod. 4, 26. Jos. 2, 24.) et Chald. די (Dan. 2, 25.) — c) ex usu chald. די et Syriac. *Tolad* interdum pro *relativo* ponitur, ita vero, ut qualitatem subjecti accuratius definiat, et quidem α) simpliciter: *qui, qui scilicet*; Matth. 6, 5. ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν, qui scilicet amant. c. 11, 29. μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, qui quidem sum mitis. Luc. 7, 47. ὅτι ἠγάπησεν πολλὺ, quae scilicet me multum amavit. c. 12, 24. ὅτι οὐ σπείρουσι, qui non seminant. Act. 1, 17. ὅτι κατηριθμένος ἦν, qui nobis adnumerabatur. (coll. Esdr. 10, 16. Ps. 35, 20. Tob. 3, 8. Judith. 16, 13.) Huc etiam pertinet formula: οὐαὶ ὑμῖν — ὅτι, *vae vobis, qui*, Matth. 23, 13 sqq. Luc. 11, 42—44. 52. Jud. v. 11. coll. Matth. 23, 14. 24. Luc. 6, 25. ubi et

cum participio sequitur. — *β*) ita ut simul augeat, et fit: *qui* i. e. *ut ille*, vel *ita ut*, Marc. 1, 27. τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι ἐπιτάσσει, qualis est hic novus doctor, qui valeat adeo spiritibus imperare. Joh. 7, 35. ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν, quo abiturus est ille, ita ut non possimus eum invenire? Hebr. 2, 6. τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ. Ita etiam ὅτι καί, Matth. 8, 27. ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καί. Marc. 4, 41. Luc. 4, 36. 8, 25. (Eodem modo dicitur chald. די) — d) cum negatione *non quod*, sive *non qui*, interdum est pro: *quasi*, Rom. 3, 8. καὶ μὴ — ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακά, neque hoc — quasi putemus, mala esse facienda etc. — Eodem modo οὐχ ὅτι, *non quasi*, Joh. 6, 26. 46. 7, 22. 12, 6. Rom. 9, 6. 2 Cor. 1, 24. 3, 5. Philipp. 3, 12. 4, 11. 17. — et ὅτι οὐκ, 1 Joh. 2, 21. οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε, quasi nesciretis. 1 Petr. 1, 12. οἷς (prophetis) ἀπεκαλύφθη, ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, quasi non ipsis. (οὐχ ὡς Act. 28, 19. 1 Thess. 2, 4.)

3) rationem reddit: *quia, quod, nam, enim*; Matth. 5, 3. μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ὁ βασιλ. ib. 5, 34 — 36. 13, 13. Marc. 5, 9. 6, 34. 9, 38. Luc. 1, 48 sq. 2, 11. Joh. 1, 51. 8, 44 sq. Rom. 6, 16. 1 Joh. 3, 14. et saepissime. (Gen. 13, 6. 8. 17, 5. Ps. 37, 22. 1 Reg. 3, 26.) — ὅτι εἰ, *si enim, quodsi*, Matth. 11, 21. 23. Luc. 10, 13. 23, 31. Jac. 1, 23. — *cum, cum tamen*, Luc. 16, 3. 23, 40. Rom. 5, 8. 2 Cor. 3, 14. — In interrogatione: *cur? quare?* Marc. 9, 28. ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν, cur nos etc. (Joseph. ant. 11, 6. 12, 4. 9.) — τί ὅτι, *cur, qua de causa?* Marc. 2, 16. Luc. 2, 49. Act. 5, 4. 9.

4) pro ὅταν, *quando* accipiunt multi interpretes Luc. 14, 14. 1 Cor. 3, 13.

5) Denique ante ὅτι saepius aliquid omissum est, quod e nexu facile potest suppleri; Matth. 16, 7. λέγοντες· (τοῦτό ἐστι) ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. Marc. 8, 16. — Marc. 3, 30. (τοῦτο δὲ ἔλεγε) ὅτι ἔλεγον etc. Luc. 11, 18. — Joh. 11, 56. τί δοκεῖ ὑμῖν; (δοκεῖτε) ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ, quid vobis videtur? putatisne, eum plane non venturum esse? (Potest vero etiam signum interrogandi post ὑμῖν deleri et ὅτι verti *cur, quare*.) 1 Joh. 3, 20. ὅτι, ἐὰν καταγινώσκει ἡμῶν ἡ καρδία, (οἴδαμεν) ὅτι μείζων ἐστὶν κ. τ. λ. cf. e V. T. Jes. 7, 5.

Ὅτου, vid. Ὅστις sub no. 4.

Οὗ, proprie genitivus pronominis ὅς, ἥ, ὅ, adverbialiter usurpatus: de *loco*: οὗ scl. τόπου, (sive τόπῳ οὗ ut plene legitur Eccles. 11, 3.) a) *ubi, wo*, Matth. 2, 9. ἐπάνω οὗ ἦν. 18, 20. Luc. 4, 16. 17. 23, 53. [Joh. 11, 41.] Act. 1, 13. Col. 3, 1. Hebr. 3, 9. et passim. Rom. 9, 26. ἐν τῷ τόπῳ, οὗ, in quo. Apoc. 17, 15. οὗ, ubi, quibus. (Gen. 13, 4

Ruth. 1, 16. Esth. 4, 3. 8, 17.) — b) *quo, wohin*, cum verbis eundi veniendi, Luc. 10, 1. οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. c. 22, 10. οἰκίαν, οὗ εἰσπορεύεται. c. 24, 28. κώμην, οὗ ἐπορεύοντο. 1 Cor. 16, 6. Matth. 28, 16. εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς (scl. ἐλθεῖν). Ezech. 1, 12. 21, 16. 1 Sam. 23, 13. 1 Macc. 6, 36. — c) de loco tropico ut latinor. *ubi*, Rom. 4, 15. οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. c. 5, 20. οὗ δὲ ἐπλεόνασε. 2 Cor. 3, 17. οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου ἐκεῖ ἐλευθερία. Prov. 11, 2. οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία.)

Οὐ, et, si vocalis sequitur, οὐκ, et si eadem habet spiritum asperum οὐχ, — (LXX. pro אין et לא) — particula negativa, absolute et objective negans, (cum μὴ idem faciat hypothetice et subjective), eandemque vim etiam servans in compositis οὐδεὶς, οὐδὲ, οὔτε etc. Plura vide in Μὴ, ubi etiam ea notata sunt loca, in quibus nostri discrimen inter οὐ et μὴ non satis servasse videntur, e. g. in prohibitionibus legis divinae, Matth. 5, 21. 27. 33. 19, 18. Luc. 4, 12. Joh. 1, 10. Rom. 7, 7. 3, 9. quo et quidam οὐ μὴ Matth. 13, 14. 15, 5. referunt et pro imperativo habent. — Est autem οὐ

1) *non*, et legitur a) absolute, Matth. 5, 37. οὔ, οὔ. 2 Cor. 1, 17. Jac. 5, 12. — Matth. 13, 29. ὁ δὲ ἔφη, οὔ. Marc. 12, 14. Luc. 20, 22. Joh. 1, 21. — b) cum verbo, vel ubi verbum supplendum est; Matth. 1, 25. οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν. 21, 27. οὐκ οἴδαμεν et sexcenties. — c) cum nomine ita ut notionem subjecti neget et tollat; Rom. 9, 25. τὸν οὐ λαόν, 1 Petr. 2, 10. populus, qui (mihi) populus non est; (Hos. 2, 25. לֹא־עַמִּי). Rom. 10, 19. ἐπ' οὐκ ἔθνει, gentem, quae nulla est, בְּלֹא־עָם, Deut. 32, 21.) coll. Eccles. 7, 7. 2 Chron. 15, 3. Thren. 1, 6. ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύϊ. — d) cum praedicato conjunctum, quod negat et minuit, inservit, ut saepissime etiam apud profanos, contrario indicando; v. c. οὐκ ὀλίγοι, haud pauci, i. e. *multi*, Act. 17, 4. 12. 19, 23. 24. sat c. 15, 2. συζητ. οὐκ ὀλίγη, i. e. magna. Act. 14, 28. χρόνον οὐκ ὀλιγ. diu. — οὐ πολλαὶ ἡμέραι, *pauci* dies, Luc. 15, 13. Joh. 2, 12. Act. 1, 5. — Matth. 7, 21. οὐ πᾶς, i. e. *nemo, nullus*. Luc. 21, 9. οὐκ εὐθέως, multo tempore interjecto. Act. 20, 12. οὐ μετρίως. 21, 39. οὐκ ἄσημος. 27, 14. 20. 1 Joh. 2, 7. (Joseph. ant. 14, 15. 1.) Sic etiam οὐ cum verbis, ut in formula Paulina: οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, bene scitote, Rom. 1, 13. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. (Joseph. ant. 15, 5. 3. οὐκ ἀγνοοῦμεν, bene scimus.) — e) conjunctum *cum aliis particulis: α) negantibus*, ubi fortius negat; οὐ μὴ, *prorsus non, profecto non, nullo modo, minime*, Matth. 5, 18. 20. 26. 10, 23. 15, 5. 16, 22. 28. 18, 3. Marc. 9, 1. 41. 13, 2. Luc. 18, 17. Joh. 6, 55. 7. 35. 8, 51 sq. Rom. 4, 8. 2 Petr. 1, 20. — οὐδ' οὐ μὴ γένηται, Matth. 24, 21. — οὐδὲν οὐ μὴ nil prorsus, Luc. 10, 19. — οὐδεὶς — ὃς οὐ μὴ Luc. 18, 30. — οὐκ — οὐδὲ, *non* — *nec*,

Marc. 14, 68. Hebr. 13, 5. — *neque* — *neque* Matth. 12, 19. Luc. 12, 27. Act. 9, 9. 24, 18. Rom. 9, 16. — οὐκ οὐδὲν, *plane nihil*, Luc. 4, 2. Joh. 6, 63. 11, 49. 12, 19. — οὐκ οὐδεὶς, nemo unquam, Luc. 23, 53. Joh. 8, 15. — μὴ οὐκ, ubi μὴ interrogat *num?* οὐκ negat, Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 9, 4. 5. β) aliis particulis; οὐ μόνον — ἀλλὰ vid. Μόνος. — οὐκ — ἀλλὰ, *non* — *imo* f. *sed*, *non tanquam*, Luc. 8, 52. 24, 6. Joh. 6, 26. 32—38. 7, 10—12. 16. 12, 6. Act. 10, 41. Rom. 8, 20. 1 Cor. 15, 10. 2 Cor. 3, 3. — οὐ γὰρ in responsione: *minime vero*, *minime*, Act. 16, 3. 2, 15. — οὐκ ἂν vid. Ἄν. — καὶ οὐκ vid. καί. — οὐκ ἔτι vid. ἔτι et οὐκέτι. — οὐχ ὅτι, vid. Ὅτι.

2) in *interrogatione*: *nonne?* ubi non folum negat, Marc. 4, 13. 38. Luc. 9, 55. fed plerumque infert affirmationem Matth. 6, 26. οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν. 1 Cor. 9, 12. οὐ μᾶλλον ἡμεῖς, quidni nos multo magis? Marc. 12, 24. οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες, nonne propterea erratis, quod non intelligitis fcripturam. Vid. etiam Matth. 7, 22. 17, 24. 20, 15. Marc. 6. 3. Luc. 11, 40. Joh. 4, 35. Act. 9, 21. 1 Cor. 6, 2. 3. 9, 1. et alia loca multa. — οὐχ ἵνα, nonne potius ut, Marc. 4, 21. 7, 18. — οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν; num nihil prorfus refpondebis, Marc. 14, 60. 15, 4. — οὐκ ἄρα vid. Ἄρα. — Joh. 18, 11. τὸ ποτήριον — οὐ μὴ πίω αὐτό; non ebibam?

Οὐά, *vah!* vox infultantis, exprobrantis; femel Marc. 15, 29. (Arrian. diff. epict. 3, 23. Dio Caff. 63, 20.) — Eodem modo hebr. הֶאָח Pf. 31, 21. 25. 40, 16. Ezech. 25, 3.

Οὐαί, — LXX. אוֹי, אִי, הוֹי 1) interjectio: *vae!* et eft cum dolentis, tum comminantis; — fequitur a) dativus perfonae, Matth. 11, 21. 23, 13—29. 24, 19. 26, 24. Marc. 13, 17. 14, 21. Luc. 6, 24—26. 11, 42—52. Jud. v. 11. et paffim. (1 Sam. 4, 7. 8. Jef. 3, 8. Eccl. 4, 10. 1 Reg. 13, 30.) — b) nominativus loco vocativi, ubi omiffum eft σοί (ut Ecclef. 10, 16. οὐαί σοι πόλις.) Apoc. 18, 10. οὐαί, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, βαβυλών. ib. v. 16. 19. (Jef. 1, 24. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ἰσραήλ. ib. 5, 8—22. Hab. 2, 6. 12. οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν. Ezech. 24, 9. οὐαὶ πόλις αἱμάτων. — c) malum quod annuntiatur five de quo doletur, nectitur per ἀπὸ Matth. 18, 7. et per ἐκ Apoc. 8, 13. — 2) fubftantive: *calamitas gravis divinitus immiffa,* ut noftrum: *ein Wehe, das Wehe;* Apoc. 9, 12. ἡ οὐαὶ ἡ μία, — δύο οὐαί. ib. c. 11, 14. (Ezech. 7, 26. οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ἔσται, pro הוָֹה.) Ita quoque in formula: οὐαὶ δέ μοι ἐστιν, miferia f. poena divinitus mihi imminet, nifi etc. 1 Cor. 9, 16. (Hof. 9, 12. οὐαὶ αὐτοῖς ἐστι.)

Οὐδαμῶς, (ex οὐδὲ et ἀμῶς, dorice pro ἀμῇ, quod ab ἀμός, i. q. τίς, unde οὐδαμός, ne ullus, nullus) adv. *ne-*

quaquam, *neutiquam*; femel Matth. 2, 6. (3 Macc. 1, 11. 12. 2, 24. 3, 6. Jofeph. ant. 8, 5, 3.)

Οὐδὲ, conjunctio, abfolute et objective negans, compofita ex οὐ et δὲ, 1) *nec*, *neque* a) abfolute Marc. 12, 21. 14, 59. Luc. 20, 8. 23, 15. Joh. 8, 11. Rom. 8, 7. 1 Cor. 4, 3. Hebr. 9, 12. et faepius — *etiam non*, *nec vero etiam*, *fimiliter non*; fi propofitio negativa praeceffit, et alia nectitur per οὐδὲ; Matth. 5, 14. 15. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν κ. τ. λ. vid. etiam c. 6, 15. 7, 18. 9, 17. Marc. 11, 26. 33. Luc. 6, 43. 16, 31. Act. 2, 27. 17, 25. Rom. 4, 15. (ubi ἐκεῖ fuppl.) et paffim. — b) conjunctum cum aliis particulis, α) οὐδὲ γὰρ, *non* f. *neque enim*, Joh. 5, 22. 7, 5. 8, 42. Act. 4, 34. Gal. 1, 12. 6, 13. (Marc. 16, 13. ubi γὰρ poft οὐδὲ fupplendum eft.) — β) *nec*, praecedente εἰ, ubi colligit, 1 Cor. 15, 13. 16. Hebr. 8, 4. — γ) Cum aliis negationibus: οὐ — οὐδὲ, *nec* — *nec*, Matth. 6, 20. 25, 13. Marc. 14, 68. Luc. 12, 33. Joh. 6, 24. Act. 9, 9. etc. *non* — *neque*; Matth. 10, 24. 23, 13. 25, 45. Commodius autem, cum duo fubjecta vel praedicata ita nectuntur, οὐδὲ vertitur: *vel*; Marc. 4, 22. οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν — οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, nil enim eft tam abfconditum vel reconditum. Luc. 6, 44. 8, 17. Joh. 13, 16. οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος κ. τ. λ. Act. 8, 21. 26, 21. 24. 18. Rom. 2, 28. 9, 16. Gal. 1, 1. 1 Theff. 5, 5. Apoc. 21. 23. Inde Paulus etiam Gal. 3, 28. pro οὐδὲ pofuit καὶ (cf. *Καὶ*, no. 7.), et Griesb. Luc. 21, 15. pro οὐδὲ repofuit ἢ. — οὐδὲ — οὐδὲ, neque — neque, Marc. 13, 32. Joh. 1, 13. Apoc. 5, 3. 7, 16. 9, 4. — οὐ — οὐδὲ — οὔτε. 1 Theff. 2, 3. — οὔπω — οὐδὲ Marc. 8, 17. — — 2) *ne quidem*, maxime fi in media oratione ponitur, Matth. 6, 29. ὅτι οὐδὲ Σολομὼν — περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Marc. 6, 31. οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ne inter Israëlitas quidem. Matth. 24, 36. Marc. 6, 31. Luc. 7, 9. 18, 13. Joh. 21, 25. Act. 7, 5. 19, 2. ἀλλ' οὐδὲ ἠκούσαμεν, imo ne audivimus quidem. 1 Cor. 5, 1. Gal. 2, 3. 5. — οὐδὲ οὕτως, *ne fic quidem*, Marc. 14, 59. 1 Cor. 14, 21. — οὐδὲ εἷς, οὐδὲ ἕν, *ne unus* f. *unum quidem*, Matth. 27, 14. Joh. 1, 13. Act. 4, 32. Rom. 3, 10. 1 Cor. 6, 5. — — 3) *interrogative: nonne?* Matth. 16, 9. Marc. 12, 10. Luc. 6, 3. 23, 40. 1 Cor. 11, 14.

Οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδὲν, (ex οὐδὲ et εἷς) *nullus*, *a*, *um*; *nemo*, *nihil*. Abfolute et objective negat ut οὐ, itaque differt a μηδείς. — Ufus: a) adjective: οὐδεὶς προφήτης, Luc. 4, 24. οὐδ. οἰκέτης, Luc. 16, 13. οὐδὲν αἴτιον Luc. 23, 4. 15. σημεῖον οὐδὲν, Joh. 10, 41. οὐδ. κατάκριμα, Rom. 8, 1. et paffim. — b) fubftantive, cum genitivo: οὐδεὶς ἀνθρώπων Marc. 11, 2. οὐδεὶς αὐτῶν, Luc. 4, 27. οὐδὲν τούτων, Luc.

18, 34. c. 14, 24. etc. — c) οὐδείς absolute *nemo*, i. e. α) *nemo quisquis sit*, ut absolute neget, Matth. 6, 24. 11, 27. Marc. 10, 18. 12, 14. Luc. 10, 22. Joh. 1, 18. 10, 29. etc. — β) *vix ullus, vix quisquam*, de plurimis, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21 sq. 5, 4. Luc. 5, 36—39. 6, 19, 11, 33. Joh. 3, 32. 7, 19. 1 Cor. 14, 2 etc. — γ) *ne unus e multis*, s. plurimis, non aliquis; Matth. 17, 8. 20, 7. 22, 46. Marc. 7, 24. 9, 8. 12, 34. Luc. 8, 43. 51. Joh. 4, 27. 8, 10. Act. 9, 8. etc. — δ) *nemo* conditionate; οὐδεὶς — ἐὰν μή, Marc. 3, 27. (ubi *Griesb.* pro οὐ δυν. οὐδεὶς reposuit οὐδεὶς δυν.) — οὐδεὶς — καὶ Luc. 9, 62. Joh. 7, 4. — d) οὐδεὶς et οὐδὲν cum praecedente οὐ, *plane nullus, plane nihil*, latine verti solet *ullus, ullum quid;* Marc. 5, 37. οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα non permisit ulli. Marc. 6. 5. οὐκ ἠδύνατο οὐδεμίαν δύναμιν (ullum miraculum) ποιῆσαι. — μηδενὶ οὐδὲν nemini aliquid, Marc. 16, 8. Luc. 9, 36. vid. etiam Luc. 4. 2. 20, 40. Joh. 3, 27. 9, 33. 11, 49. etc. — e) οὐδὲν, *nihil*, α) positive, Matth. 5, 13. εἰς οὐδὲν ἰσχύει. c. 21, 19. οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ. c. 26, 62. οὐδὲν ἀποκρίνῃ. vid. c. 27, 12. 24. Marc. 11, 13. Joh. 6, 63. 21, 12. Act. 5, 36. ἐγένοντο εἰς οὐδέν, evanuerunt et passim. — β) *nulla res*, Matth. 10, 26. 17, 20. Marc. 7, 15. 9, 9. Luc. 10, 19. 22, 35. Rom. 14, 14. etc. — γ) *nihil culpae* s. *causae*, Joh. 14, 30. 1 Cor. 4, 4. — δ) *nullius pretii*, in formulis; οὐδέν ἐστι, nullius est pretii s. momenti, nihil valet, Matth. 23, 16. 18. Joh. 8, 54. 1 Cor. 7, 19. 12, 11. — εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, Act. 19, 27.

Οὐδέποτε, (ex οὐδὲ et ποτὲ) adv., ut οὐ absolute et objective negans: *nunquam*, Matth. 9, 33. 7, 23. 26, 33. Marc. 2, 12. Luc. 15, 29. Joh. 7, 46. Act. 10, 14, 11, 8. 14, 8. Hebr. 10, 1. — in interrogatione: *an nunquam, nunquamne;* Matth. 21, 16. 42. Marc. 2, 25.

Οὐδέπω, (ex οὐδὲ et partic. enclitica πω) adv. negans ut οὐ, quod vide; *nunquam;* Joh. 7, 39. 20, 9. — οὐδέπω οὐδεὶς *nondum quisquam* (vid. οὐδεὶς sub d.) Luc. 23, 53. Joh. 19, 41. — οὐδέπω οὐδέν, *nondum quidquam*, 1 Cor. 8, 2.

Οὐθείς, οὐθεμία, οὐθὲν (ab οὔτε et εἷς) i. q. οὐδείς, quod vide. Legitur οὐθὲν in codd. 1 Cor. 13, 2. pro οὐδέν. Est autem forma οὐθεὶς seriorum scriptorum in LXX. versione saepius obvia; vid. Jes. 41, 28. Gen. 39, 11. Exod. 5, 11. Job. 39, 34. Jer. 13, 7. Sap. 3, 17 etc.

Οὐκέτι, vel divisim οὐκ ἔτι, 1) *non amplius;* cum alia negatione fortius negat; (secundum leges linguae latinae autem altera negatio omittenda, igitur vertendum est: οὐδὲ αὐτὸν οὐκέτι neque illum amplius, Matth. 22, 46. Marc. 12, 34. — οὐκέτι οὐδένα εἶδον, neminem praeterea, Marc. 9, 8. — οὐκέτι οὐδέν, nihil amplius, Marc. 15, 5. etc.) Ut

autem ἔτι dupliciter dicitur, (vid. ἔτι) ita etiam οὐκέτι. Videlicet est a) *non amplius*; i. e. non diutius, *in posterum non*, *nicht lange mehr*, et refertur ad *tempus*; Matth. 19, 6. Marc. 10, 8. Luc. 15, 19. 21. Joh. 4, 42. 6, 66. 11, 54. 14, 30. 15, 15. 16, 10. 21. 25. 17, 11. 21, 6. Act. 8, 39. 2 Cor. 5, 16. Gal. 3, 25. 4, 7. Eph. 2, 19. Philem. v. 16. Hebr. 10, 18. Apoc. 10, 6. 8, 11. 14. — b) *non iterum*, *non denuo*, *non praeterea*, *nicht wieder*, (Joseph. de bell. 7, 1. 3.) et refertur ad iteratas vices; Matth. 22, 46. Marc. 7, 12. 12, 34. 14, 25. Luc. 20, 40. 22, 16. Act. 20, 35. 38. Rom. 6, 9. χριστὸς οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει. Hebr. 10, 26. — Marc. 9, 8. *οὐκέτι οὐδένα εἶδον*, jam neminem conspiciebant praeter Jesum. c. 15, 5. *οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη*, praeterea non respondebat. — 2) ut ἔτι in scriptis Pauli (vid. ἔτι sub d.) interdum vix vertendum est, et tamen indicat, rem aliquam tanquam continuam cogitari, ita etiam *οὐκέτι*, (fortasse rectius divisim: *οὐκ ἔτι*) in iisdem scriptis dicitur ita, ut ἔτι vix verti possit, attamen continuat negationem; reddi potest *nunquam* (ut *οὐκ — ἔτι* Apoc. 18, 21—23. 21, 1. 4. 22, 3.); *minime*; Rom. 7, 17. *νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ'*, jam vero minime ego illud operor, sed etc. ib. v. 20. c. 11, 6. *εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις*, — minime ex operibus, alioquin gratia non amplius esset gratia, (quae sequuntur: *εἰ δὲ — ἐστὶν ἔργον* rejecit Griesb.). 2 Cor. 1, 23. *φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι* (minime, s. nunquam) *ἦλθον εἰς κόρινθον*. Sic etiam Gal. 2, 20. 3, 18. Rom. 14, 15. — Saepius non legitur.

Οὐκοῦν, ex *οὐκ* et *οὖν*) adv. *non igitur?* Semel Joh. 18, 37.

Οὐ μὴ, vid. *Οὐ*.

Οὖν, conjunctio qua singulae propositiones inter se nectuntur: *igitur*. Nectit autem ita 1) ut concludat, colligat ex antea dictis: *igitur*, *ergo*; Matth. 1, 17. 3, 10. 5, 48. 6, 23. 7, 11. 9, 37. Marc. 10, 9. Luc. 4, 7. 6, 36. Joh. 1, 25. 9, 8. Rom. 3, 28. 31. 6, 4. Eph. 4, 1. et saepissime. — In interrogatione: *τί οὖν*, *quid igitur?* Joh. 1, 21. Rom. 3, 9. 6, 15. *τί οὖν ἐστι*, quid igitur faciendum? Act. 21, 22. — *Ἄρα οὖν*, vid. *Ἄρα*. — 2) nectit simpliciter propositiones quae non in se sunt conjunctae, sed a scriptore invicem junguntur, ubi est: *jam*, *jam vero*, Matth. 7, 12. 24. 13, 18, 40. 17, 10. 19, 6. 24, 15. Luc. 3, 10. Act. 2, 41 etc. — *νῦν οὖν*, jam vero, Act. 10, 33. 15, 10. 16, 36. 23, 15. — potissimum in narrationibus, ubi respondet nostro *aber*, et est *vero*, *deinde*, *tum*, Matth. 21, 40. 12, 6. 9. Marc. 3, 31. 16, 19. Luc. 6, 9. 20, 29. Act. 1, 16. potissimum in Evang. Joannis, e. g. c. 1, 22. 4, 1. 5. 6. et aliis plurimis in locis. — 3) nectit propositionem ab antecedente differentem,

vel ei contrariam et est: *autem, at;* Matth. 10, 26. μὴ οὖν φοβηθῆτε, ne autem eos timeatis. c. 12, 12. πόσῳ οὖν διαφέρει. c. 26, 54. πῶς οὖν, at quomodo. c. 27, 22. Joh. 18, 40. Act. 2, 30. 8, 4. Rom. 11, 19. ἐρεῖς οὖν, at objicis. ib. 9, 19. et saepius. — 4) inservit repetitioni sententiae post parenthesin, et est: *igitur, inquam,* 1 Cor. 8, 4. coll. v. 1. cap. 11, 20. coll. v. 18. (Referunt alii huc etiam loca [Joh. 18, 24.] 19, 24. Eph. 4, 1. coll. cap. 3, 1.) — 5) interdum dictum esse videtur pro γὰρ, *enim,* ut Matth. 10, 32. 1 Cor. 3, 5. 7, 26.

Οὔπω, (ex οὐ, quare negat ut οὐ, et partic. enclitica πω) *adhuc non, nondum;* Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Joh. 2, 4. 3, 24. 7, 6. 39. 8, 57. 11, 30. 20, 17. Act. 18, 16. 1 Cor. 3, 2. Hebr. 2, 8. et passim. [Joh. 7, 8. pro οὔπω ἀναβ. Griesb. rectius οὐκ ἀναβ.] — interrogative: *nondum?* Matth. 15, 17. 16, 9. Marc. 8, 17.

Οὐρά, ᾶς, ἡ, cauda; quater, Apoc. 9, 10. 19. 12, 4. — LXX pro זָנָב, Deut. 28, 13. 44. Job. 40, 12. Jes. 9, 14. 15. 19, 15.

Οὐράνιος, ίου, ὁ, ἡ — ον, τὸ, (profanis etiam οὐράνιος, ία, ον, ab οὐρανὸς) *coelestis;* i. e. a) coelum inhabitans; πατὴρ ὁ οὐράνιος, Matth. 6, 14. 26. 32. 15, 13. (Matth. 5, 48. in codd. pro ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς) — στρατιὰ οὐρ. angelorum multitudo, Luc. 2, 13. (3 Esdr. 6, 15. κύριος ὁ οὐρ. 2 Macc. 7, 34. οὐράνιοι παῖδες. c. 9, 10. οὐρανίων ἄστρων.) — b) de coelo veniens; ὀπτασία οὐρ. Act. 26, 19. (Dan. 4, 23. ἐξουσία οὐρ.) — Joseph. c. Apion. 1, 2. τὰ οὐράνια καὶ θεῖα.

Οὐρανόθεν, (ab eod.) *coelitus;* Act. 14, 17. 26, 13. 4 Macc. 4, 10. οὐρανόθεν προσεφάνησαν ἄγγελοι. Niceph. Greg. 10, 1. 287.)

Οὐρανός, οῦ, ὁ, et ad imitationem hebr. שָׁמַיִם, οὐρανοί, ῶν, οἱ, *coelum,* — LXX pro שָׁמַיִם. — Pluralis οἱ οὐρανοὶ maxime legitur apud Matthaeum, qui in formulis βασιλεία τῶν οὐρ. et πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς constanter plurali utitur; saepius in Marci, passim in Pauli et Petri scriptis et in epist. ad Hebr.; non nisi sexies (Luc. 10, 20. 11, 2. 12, 33. 21, 26. Act. 2, 34. 7, 56.) in Lucae libris; nunquam autem apud Johannem, Jacobum et in Apocalypsi. — Dicitur autem in N. T.

1) propr. *de coelo,* et quidem est a) *convexa coeli,* quem veteres pro *solido diducto* (רָקִיעַ, LXX στερέωμα, Gen. 1, 8. 14. Exod. 24, 10. Psal. 104, 3. Sir. 43, 10.) habebant, supra quod esset oceanus coelestis (Ps. 149, 4. Gen. 1, 7. 7, 11. Ps. 104, 3. coll. Apoc. 4, 6.), quodque terrae impositum esset ita, ut ejus extremitates solo terrae niterentur. Inde ἄκρα τῶν οὐρανῶν Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. de *plagis extremis terrae,* ubi terra cum coelo coalescere putabatur; αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν Matth. 24, 29. Luc. 21, 26. Marc. 13, 25. de *mole* (δύναμις objective) convexa coeli, (etiam

de astris, 2 Reg. 21, 35. 23, 4. 5. 2 Chron. 18, 18. Jes. 34, 4.) Intelligitur inde etiam, quo modo dici possit coelum *convolvi* Apoc. 6, 14. (Jes. 34, 4.), *claudi*, ne pluat, Luc. 4, 25. Jac. 5, 18. Apoc. 11, 6. (2 Chron. 6, 26. 7, 13. Sir. 48, 3.) *dirui* et *dissolvi*, Matth. 5, 18. 24, 35. Luc. 16, 17. 21, 33. Hebr. 1, 10. 2 Petr. 3, 5. 7. 10. Apoc. 21, 1. olim autem praestantius innovatum iri, 2 Petr. 3, 13. Apoc. 21, 1. (Jes. 65, 17.) — Inde ἡ ὑπ' οὐρανὸν scl. χώρα, *terra*, Luc. 17, 24. ἐκ τῆς ὑπ' οὐραν. εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν, ab altera parte coeli s. terrae usque ad alteram, (Job. 2, 2. 34, 13. 38, 18. ἡ ὑπ' οὐρ. pro ארץ); et οἱ ὑπ' οὐρανὸν, qui in terra vivunt, s. habitant, Act. 2, 5. 4, 12. Col. 1, 23. (Deut. 2, 25. Prov. 8, 26). Hoc coelum sedes est pluviae et grandinis, Apoc. 16, 21. (Jos. 10, 11.), ignis coelestis et fulgurum, Luc. 9, 54. 10, 18. 17, 29. Apoc. 20, 9. (Gen. 19, 24. 2 Reg. 1, 10.), nubium, Matth. 16, 2. 3. Luc. 12, 56. Matth. 24, 30. 26, 64. Marc. 14, 62., stellarum, Matth. 24, 29. Act. 7, 42. Hebr. 11, 12. Apoc. 6, 13. 12, 4. (Dan. 12, 3.), in quo σημεῖα conspiciuntur, Matth. 16, 1. Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 21, 11. Matth. 24, 30. Act. 2, 19. Apoc. 12, 1. 3. — Vid. etiam Matth. 6, 26. 8, 20. Joh. 6, 31. 32. (Psal. 78, 28.) — b) supra hoc solidum diductum aliud veteres statuebant esse coelum, i. e. *sphaeram superiorem*, puriorem, splendidiorem et beatiorem, sedem *Dei* ejusque majestatis, Matth. 5, 34. 23, 22. Act. 7, 49. Hebr. 8, 1. Jac. 5, 2. (Psal. 11, 4. 114, 11.), qui ea de causa etiam dicitur θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, Apoc. 11, 13. 16, 11. (1 Macc. 3, 18. Gen. 24, 3.), κύριος τοῦ οὐρανοῦ s. ἐν τοῖς οὐρ. Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Eph. 6, 9. Col. 4, 1. et in tribus prioribus evangeliis πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρ. Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1. 9. 7, 11. 21. 10, 33. 12, 50. 16, 17. 18, 10. 14. 19. 23, 9. Marc. 11, 5. 26. Luc. 18, 2. sive πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ Luc. 11, 13. — porro sedem angelorum, Matth. 18, 10. 24, 36. 22, 30. 28, 2. Marc. 12, 25. 13, 32. Luc. 2, 15. 22, 43. Gal. 1, 8. 1 Cor. 8, 5. Eph. 1, 10. 3, 15. Col. 1, 16. 20. Apoc. 10, 1. 12, 7. 8. 18, 1. 19, 14. (Gen. 21, 17. 22, 11.) — piorum defunctorum, et praemiorum futurorum, Matth. 5, 12. Luc. 11, 20. Hebr. 12, 23. Matth. 6, 20. Luc. 6, 23. 12, 33. 19, 38. 2 Cor. 5, 1. Phil. 3, 20. Col. 1, 5. Hebr. 10, 34. 1 Petr. 1, 4. Apoc. 18, 20. Inde etiam de *coelicolis* sermo est, Apoc. 5, 13. 13, 6. qui Dei voluntatem exsequuntur, Matth. 6, 10. Luc. 11, 2. — In hoc coelo, quod qui inhabitat in consortio est cum Deo, etiam est πνεῦμα ἅγιον, Matth. 3, 16. 17. Marc. 1, 10. 11. Luc. 3, 21. 22. Joh. 1, 32. 52. Act. 2, 2. sqq. 1 Petr. 1, 12. 1 Joh. 5, 7., ibidem fuit *filius Dei*, Joh. 3, 31. 33. 38. 41—58. 1 Cor. 15, 47., in hoc coelum s. ad patrem post resurrectionem

rediit, Marc. 16, 19. Luc. 24, 51. Joh. 3, 13. Act. 1, 10. 11. 2, 34. 3, 21. Rom. 10, 6. 1 Petr. 3, 22. et de eodem olim est rediturus, 1 Theff. 1, 10. 4, 16. 2 Theff. 1, 7. — In eodem coelo etiam templum coeleste effe cum sacris coelestibus, Hebr. 9, 23. 24. Apoc. 11, 19. 14, 17. 15, 5. 16, 17. adeoque Hierofolyma nova ibi parata et recondita effe, Apoc. 3, 12. 21, 2. 10. perhibent epistola ad Hebr. et apocalypf., utrum vere? an poëtice? dubium. — Etiam hoc coelum defcribitur claufum, unde formulae: coelum fuiffe apertum, Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21. Act. 7, 55. 56. 10, 11. Apoc. 19, 11. habere portam, Apoc. 4, 1. (Gen. 28, 17. Pf. 75. 78, 27.) facile intelliguntur. — Loquuntur igitur nostri etiam de *pluribus coelis*, Eph. 4, 10. ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν; Hebr. 4, 14. coll. 7, 26. (in V. T. ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ, coelum fupremum, Sir. 16, 18. 3 Macc. 2, 15. 1 Reg. 8, 27. 1 Pfal. 68, 36. 114, 25.) — et Paulus de *tribus*, 2 Cor. 12, 2. Separaffe enim videntur Dei fedem a fedibus angelorum, unde etiam in Test. XII. patr. p. 545 fqq. *feptem* coeli commemorantur (primus: aër; fecundus: nubes: ubi fpiritus mali; in tertio funt angeli minoris ordinis, in 4to, 5to et 6to angeli fuperiorum ordinum, in feptimo templum coeleste et thronus Dei.)

2) metonymice: a) *coelicolae*, Luc. 15, 7. Ap. 12, 12. (Pf. 96, 11. Jes. 44, 23. 49, 13.) Matth. 28, 18. 16, 19. 18, 18. — b) *Deus ipfe*, ut faepiffime apud Rabbinos (*Buxtorf.* lex. p. 2440 fq.); ita in formulis ἐξ οὐρανοῦ εἶναι, a Deo profectum effe Matth. 21, 25. Marc. 11, 30. fq. Luc. 20, 4. fp. — ἁμαρτάνειν εἰς τὸν οὐραν. Luc. 15, 18. 21. (quod etiam Rabbinis frequenter dicitur). vid. etiam Joh. 3, 27. Apoc. 18, 5. coll. 1 Macc. 3, 60. ὡς δ᾽ ἂν ᾖ τὸ θέλημα ἐν οὐρανῷ. Exod. 20, 22. 2 Macc. 7, 11. ἐξ οὐρανοῦ (ex Dei voluntate) ταῦτα κέκτημαι. — Sic quoque formula, non nifi apud Matthaeum obvia, βασιλεία τῶν οὐρανῶν pro τοῦ θεοῦ, quae legitur Matth. 3, 2. 4, 17. 5, 3. 10. 19. 20. 7, 21. 8, 11. 10, 7. 11, 11. fq. 13, 11. 24. 31. 33. 44. 45. 47. 52. 16, 19. 18, 1.—4. 23. 19, 12. 14. 23. 20, 1. 22, 2. 23, 13. 25, 1. vid. *Βασιλεία*.

Οὐρβανός, οῦ, ὁ, Urbanus, nom. propr. latinum viri; Rom. 16, 9.

Οὐρίας, ου, ὁ, Urias, hebr. אוּרִיָּה nom. pr. viri de quo vid. 2 Sam. 11, 3. — Matth. 1, 6.

Οὖς, ὠτός, τὸ, auris, — LXX hebr. אֹזֶן — Marc. 7, 33. Luc. 22, 50. Act. 7, 57. 1 Cor. 12, 16. (Exod. 29, 20. Ps. 94, 9.) — Formulae: a) ὁ ἔχων ὦτα (five εἴ τις ἔχει οὖς) ἀκούειν, ἀκουέτω, qui poteſt intelligere, ftudeat ut intelligat! Matth. 11, 15. 13, 9. 43. Marc. 4, 9. 23. 7, 16. Luc. 8, 8. 14, 35. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9.—

b) τοῖς ὠσὶ βαρέως ἀκούειν, tardum eſſe vel ad intelligendum, vel ad obediendum, Matth. 13, 15. Act. 28, 27. (Jeſ. 6, 10.) Rom. 11, 8. coll. Jeſ. 33, 15. 59, 1. — c) ἀπερίτμητοι τοῖς ὠσὶν, pervicaces mente, Act. 7, 51. vid. Ἀπερίτμητος. — d) τιθέναι εἰς τὰ ὦτα, bene aliquid tenere, memorem eſſe, Luc. 9, 44. coll. Exod. 17, 14. — e) ὦτα (θεοῦ) εἰς δέησιν, attendit Deus ad preces, 1 Petr. 3, 12. (Pſal. 34, 15. coll. 2 Chron. 6, 14. 7, 15. Neh. 1, 6.) — f) venire, audiri εἰς τὰ ὦτά τινος, ad aliquem deferri, ad ejus aures perferri, Luc. 1, 44. Act. 11, 22. Jac. 5, 4. (Pſal. 18, 8. Jeſ. 5, 9.) — g) fieri aliquid ἐν τοῖς ὠσίν τινος, coram eo, ipſo audiente, Luc. 4, 21. (Joſ. 8, 35. Deut. 5, 1. Jud. 17, 2.) — h) λαλεῖν ſ. ἀκούειν εἰς τὸ οὖς, in aurem dicere, clam dicere, audire, Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Exod. 11, 2.— In V. T. λαλεῖν εἰς τὰ ὦτά τινος, maxime eſt: alicui coram aliquid dicere, v. c. Gen. 20, 8. 50, 4.) — i) ut alii ſenſus et partes hominis, ſic etiam οὖς pro homine; Matth. 13, 16. μακάριοι τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. 1 Cor. 2, 9. οὖς οὐκ ἤκουσε. Vid. Ὀφθαλμός. Κοιλία. — Saepius non legitur.

Οὐσία, ας, ἡ, (ab εἰμὶ, particip. οὖσα) 1) natura, eſſentia, Joſeph. ant. 10, 11. natura rerum, ib. 1, 18. 3. — 2) *opes, facultates, patrimonium;* Luc. 15, 12. 13. (Tob. 14, 18. Joſeph. ant. 18, 1. 1. τιμητὴς τῶν οὐσιῶν, cenſor facultatum. ib. de bell. 4, 4. 3. τὰς ἰδίας οὐσίας, patrimonium.)

Οὔτε, (οὐ et partic. enclitica τε) conjunct. eodem modo ut οὐ, (quod vid.) negans; 1) *nec, neque*, Luc. 20, 36. — οὔτε — οὔτε, *neque — neque*, Matth. 22, 30. Luc. 14, 25. Act. 24, 12. 25, 8. Rom. 8, 38. ſq. 1 Cor. 6, 9. ſq. etc. — Οὐ — οὔτε, *non — neque*, 1 Theſſ. 2, 3. Joh. 1, 25. Apoc. 12, 8. 21, 4. — Οὔτε — καὶ, *neque — et*, Joh. 4, 11. 3 Joh. v. 10. — Οὔτε — ἀλλὰ, *nec — ſed*, 1 Cor. 3, 7. — Οὐδὲ — οὔτε, Gal. 1, 12. — 2) *ne quidem*, Marc. 5, 3. Luc. 12, 26. 1 Cor. 3, 2.

Οὗτος, αὕτη, τοῦτο, pronom. demonstrat. 1) *hic, haec, hoc;* quod refertur a) ad *praesentia,* quae digito quaſi monstrantur, Matth. 3, 17. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου. c. 4, 3. οἱ λίθοι οὗτοι. 17, 20. τῷ ὄρει τούτῳ. Act. 20, 34. αἱ χεῖρες αὗται. vid. Matth. 18, 4. 20, 21. Joh. 2, 20. 6, 5. 17, 11. 21, 21. Act. 2, 7. 24, 15. et ſaepiſſime. Luc. 24, 21. τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, haec ipſa dies eſt tertia. — b) ad *ſubjectum* in ſermone α) *proxime* procedens; Luc. 1, 32. ἰησοῦν. Οὗτος. Joh. 1, 2. ὁ λόγος. Οὗτος. ib. 6, 71. 12, 21. Act. 1, 14. 13, 4. 17, 11. Rom. 8, 30. 9, 6. etc. β) primarium in propoſitione antecedente, Matth. 3, 3. Luc. 13, 2. 4. Joh. 1, 42. 6, 46. 21, 24. etc. — illudque repetit poſt propositionem interjectam, Joh. 6, 50. coll. v. 48. Rom. 2, 14. 2 Petr. 2, 12. Jud. v. 10. — c) ablegat ad ea, quae se-

quuntur, et ad subjecti descriptionem in sequentibus; Luc. 8, 21. μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἵ. Luc. 9, 9. τίς δὲ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω. Joh. 1, 15. οὗτος ἦν, ὃν εἶπον. c. 7, 49. 11, 37. Rom. 6, 6. τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι. 1 Cor. 1, 12. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι. Rom. 14, 9. 1 Cor. 15, 50. 1 Joh. 2, 22. 5, 6. 3, 8. — d) repetit subjectum in eadem propositione, ejusque vis est, ut intentius monstret subjectum; Matth. 5, 19. ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται. Marc. 3, 35. Luc. 9, 24. 48. — Matth. 10, 22. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. c. 24, 13. Marc. 6, 16. 12, 40. Joh. 7, 18. Act. 17, 6. Gal. 3, 7. Rom. 7, 10, εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον, expertus sum praeceptum quod proprie ad vitam ducit, praeceptum mortem afferens. Gal. 2, 10. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι, quod idem hoc facere studui. Rom. 8, 9. εἰ δέ τις — οὗτος. Sic saepius. —

2) *hic homo, iste, hic* (i. q. ὁ ἄνθρωπος οὗτος, Marc. 15, 39. Luc. 2, 25. Joh. 7, 46.) de certo quodam, quem nomine appellare aut nescimus aut nolumus; interdum ut latinor. *iste*, per contemtum; Matth. 8, 27. 9, 3. 12, 23. 13, 54. 55. 56. 14, 2. 21, 10. 16. Marc. 2, 7. 6, 3. 14, 69. Luc. 4, 22. 5, 21. 7, 49. 22, 56. 59. 23, 22. Joh. 6, 42. 52. 7, 15. Act. 6, 13. sq. et passim. — pro τοιοῦτος, *talis, ejusmodi;* Matth. 13, 54. πόθεν τούτῳ (ejusmodi homini, qui scripturam non didicit) ἡ σοφία. ib. 20, 47. 26, 8. Marc, 2, 8. 6, 2. Luc. 1, 29. Joh. 3, 2. 4, 15. 12, 34. 21, 23. 1 Cor. 3, 17. 6, 11. 2 Tim. 3, 5. —

3) *idem, idem, hic;* Joh. 9, 9. οὗτός ἐστι, idem est. Act. 8, 26. εἰς γάζαν. αὕτη ἐστὶν ἔρημος, Gazam, eandemque desertam. — Maxime praefigitur καί, Luc. 19, 2. καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, idemque dives. vid. etiam 20, 30. 1 Cor. 2, 2. Hebr. 8, 3. ἔχειν καὶ τοῦτον, eundemque habere. — καὶ ταῦτα s. τοῦτο, *et quidem,* 1 Cor. 6, 6. 8. Vid. etiam καί sub no. I, 1. d. —

4) Formula οὗτος, αὕτη, τοῦτό ἐστι: *in eo est, in eo cernitur, ab eo pendet;* refertur a) ad sequentia, sequente *α)* ἵνα, Joh. 6, 29. τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε. ib. v. 39. 40. Joh. 15, 12. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17, 3. 1 Joh. 3, 11. 23. 5, 3. 2 Joh. v. 5. 6. — *β)* seq. ὅτι 1 Joh. 1, 5. 5, 11. 14. Quo etiam referendus videtur locus Luc. 24, 44. „in eo versabantur sermones mei, scl. me oportere“ etc. — *γ)* sequente ὅταν, Rom. 11, 27. — *δ)* sequente propositione ipsa, Joh. 1, 19. vel subjecto cum nominativo tum accusativo casu, 2 Cor. 1, 12. 1 Joh. 2, 25. 5, 4. (Exod. 25, 3.) — b) ad antecedentem propositionem, Joh. 6, 58. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, id igitur (scl. ἡ σάρξ μου καὶ τὸ αἷμά μου, v. 55. — 57.) est panis coelestis; id est quod

mihi volo in pane coel. 1 Cor. 9, 3. ἡ ἐμὴ ἀπολογία αὕτη ἐστί, in ista re quaero defensionem meam. 1 Joh. 5, 9. αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, in eis igitur (scl. spiritu, aqua et sanguine, v. 8.) habemus testimonium divinum ib. c. 4, 3. καὶ τοῦτό (scl. τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὸν Ἰησοῦν) ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, id enim est nota antichristi. 2 Joh. v. 7. οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος, eo enim (scl. quod negat christum in carnem venisse) se prodit seductor. Ita etiam locus vexatus. 1 Joh. 5, 20. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἡ ζωὴ αἰών. explicandus, nempe: per eum (Jesum) cognitio veri Dei et vita aeterna datur. — Eodem modo a Johanne ἐν τούτῳ usurpatur ut sit *in eo, darin, daran*, et refertur ut οὗτος cum ad *sequentem* propositionem seq. ὅτι, ἵνα, ἐάν, Joh. 4, 37. 1 Joh. 2, 3. 4, 2. 9. 10. 17. 5, 2. — tum ad antecedentem, 1 Joh. 3, 19. ἐν τοούτῳ γινώσκομεν, ex eo (scl. quod ἐν ἔργῳ alios amamus, v. 18.) enim cognoscimus etc. —

5) neutrum τοῦτο, ταῦτα, a) cum praepositionibus: μετὰ ταῦτα vid. *Μετά*. — *Διὰ* τοῦτο, vid. *Διά*, no. II. b. — εἰς τοῦτο, vid. εἰς, no. 3. — ἐκ τοούτου scl. χρόνου, *ex illo tempore*, Joh. 6, 66. 9, 12. *ex hoc*, 1 Joh. 4, 6. — τούτου χάριν, Eph. 3, 4. Tit. 1, 5. vid. χάρις. — ἐπὶ τούτῳ, *interea*, Joh. 4, 27. — b) τοῦτό ἐστι, vid. Ἐιμί, no. 2. c. — c) τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ, *partim — partim*, Hebr. 10, 33. d) *Αὐτὸ* τοῦτο, id ipsum, 2 Cor. 2, 3. 7, 11. Phil. 1, 6. — εἰς αὐτὸ τοῦτο, ideoque, propterea, Rom. 9, 17. Eph. 6, 18. 22. Col. 4, 8. 2 Petr. 1, 5. ubi εἰς ante αὐτὸ τοῦτο suppl. videtur. —

6) Denique notandum est de genere et numero hujus pronominis, a) illud referri haud raro ad vocem posteriorem, cum ratione sensus spectet ad priorem; Matth. 13, 38. τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοι εἰσὶν οἱ υἱοί. vid. ibid. v. 19—23. Marc. 4, 15—20. Luc. 8, 13—15. Matth. 7, 12. οὗτος (τοῦτο) γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Gal. 4, 24. αὗται (τοῦτο) γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι. b) neutrum ταῦτα interdum sequi absolute, si ad nomina plura, liceat masculini vel foeminini generis, refertur; 1 Cor. 6, 11. καὶ ταῦτά τινες ἦτε, atque tales (vid. v. 10.) fuerunt e vobis nonnulli. Rom. 14, 18. coll. v. 17. Gal. 5, 17. — c) ut hebraei foemininum haud raro ponunt pro neutro, ita etiam αὕτη pro τοῦτο, Marc. 12, 11. Matth. 21, 42. (Psal. 118, 23. et LXX. Jes. 28, 16. 1 Sam. 4, 7. 11, 2. Jud. 19, 30. Psal. 27, 4. collato textu hebraeo.)

Οὕτω, et seq. vocali aut diphthongo οὕτως, — LXX pro כֵּן — adverb. 1) *sic, ita*, i. e. a) *hoc modo, hac ratione*, Matth. 3, 15. 5, 12. 6, 30. Marc. 2, 8. 10, 43. Luc. 10, 21. 12, 21. Act. 17, 33. 19, 20. 1 Cor. 3, 15. et saepius. — b) *similiter, simili, vel eodem modo*, Matth. 5, 16. 47. 13, 40. 18, 14. Marc. 13, 29. 14, 59. Luc. 14, 33. 15, 7. 21,

31. Joh. 3, 8. Act. 23, 11. Rom. 11, 5. Eph. 5, 28. Apoc. 18, 21. et passim. — c) si sequentia spectat: *hoc modo*, Joh. 21, 1. — si ad verba spectat: *hisce verbis*, Matth. 2, 5. 6, 9. Luc. 19, 31. Act. 7, 6. 13, 34. 47. Rom. 10, 6. Hebr. 4, 4. — d) *ita comparatus* s. *comparatum*; Matth. 19, 12. ἐγεννήθησαν οὕτω, tales nati sunt. Rom. 9, 20. τί με ἐποίησας οὕτω; Apoc. 9, 17. — *in hac conditione*, 1 Cor. 7, 26. 40. — e) intendit: *tantopere*, *tam*, Marc. 2, 7. 4, 40. 15, 39. Act. 22, 24. Gal. 1, 6. οὕτω ταχέως. Eph. 5, 33. Hebr. 12, 21. 1 Joh. 4, 11. Ap. 16, 18. — Sic etiam οὕτω — ὥστε, *tantopere — ut*, Joh. 3, 16. Act. 14, 1. οὕτω — ἵνα, *tanto studio, ut*, 1 Cor. 9, 24. 26. — f) *hoc facto*, *hoc ita peracto*, 1 Cor. 14, 21. Gal. 6, 2. — si sermo est de iis, quae cum tempore sibi succedunt, verti etiam potest: *postea*, *deinde*, Act. 7, 8. 28, 14. Rom. 11, 26. 1 Cor. 11, 28. 1 Thess. 4, 17. — g) οὕτως ἐστὶ, Matth. 1, 18. 19, 10. 24, 39. Marc. 4, 26. Luc. 17, 24. et οὕτως ἔχει Act. 7, 1. 12, 15. 17, 11. 24, 9. *sic se habet*, *ita res est comparata*. h) refertur ad particulas comparationis: *quemadmodum — ita*, *uti — sic*, videlicet ὥσπερ — οὕτως, Matth. 12, 40. Joh. 5, 21. Rom. 5, 12. etc. — καθὼς — οὕτως, Luc. 11, 30. 17, 26. Joh. 3, 14. 12, 50. 1 Thess. 2, 4. et οὕτω — καθὼς, Luc. 24, 24. — οὕτως — ὡς, Joh. 7, 46. 1 Cor. 4, 1. 2 Cor. 9, 5. et ὡς — οὕτως, Act. 8, 32. Rom. 5, 15. 18. — καθάπερ — οὕτως, Rom. 12, 4. sq. 1 Cor. 12, 12. — οὕτως — ὃν τρόπον, Act. 1, 11. 27, 25. 2 Tim. 3, 8. — καθ' ὅσον — οὕτως, Hebr. 9, 27 sq. — —

2) οὕτω saepius ponitur, — maxime cum verbis agendi, accidendi, ubi e latinorum et nostra dicendi ratione expectasses τοῦτο sive ταῦτα; Matth. 5, 19. διδάξῃ οὕτω, ea, quae lex praescribit vel continet. c. 9, 33. οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως (τοῦτο) ἐν Ἰσραήλ. Marc. 2, 12. οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. 1 Cor. 7, 7. ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. 1 Petr. 2, 15. οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. vid. etiam Matth. 7, 12. Joh. 11, 48. Act. 3, 18. 20, 35. 1 Cor. 7, 36. — γίνεσθε οὕτως. Matth. 19, 8. Luc. 12, 54. 24, 46. 1 Cor. 9, 15. — ποιεῖν οὕτως, Matth. 24, 46. Luc. 1, 25. 2, 48. [6, 10.] 9, 15. 12, 43. Act. 12, 8. 1 Cor. 16, 1. —

3) inservit colligendo: *itaque*, *quare*, Matth. 7, 17. 1 Cor. 2, 11. Jac. 2, 17. Apoc. 3, 16. —

4) in interrogatione: *siccine? itane?* Matth. 26, 40. Marc. 7, 18. Joh. 18, 22. 1 Cor. 6, 5. Gal. 3, 3. —

5) praecedente participio ἀπόδοσιν facit, ut nostrum *so*; ita ter 1 Joh. 4, 6. κεκοπιακὼς — ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Act. 20, 11. ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. c. 27, 17. Etiam Joh. 8, 53. Exempla e profanis dedit *Kypkius* in obss.

f. I, 359 et e Josepho (ant. 5, 1. 26. 8, 11. 1. de bello 2, 8. 5.) *Krebsius* p. 143 sq.

Οὐχ, vid. Οὐ.

Οὐχὶ, i. q. οὐ, sed fortius negans: 1) *non, minime*, Joh. 13, 10. 11. 14, 22. 1 Cor. 5, 2. 6, 1. 10, 29. 2 Cor. 10, 13. — potissimum si sequitur ἀλλὰ, *minime — imo*, Luc. 1, 60. 12, 6. 51. 13, 3. 5. 16, 30. Rom. 3, 27. 2 Cor. 10, 13. (LXX pro לֹא, Gen. 18, 15. 19, 2. 42, 10. 12.) — 2) in interrogatione: *nonne*? ubi ut nostrum: *nicht wahr*? innuit rei, de qua quaeritur, veritatem; Matth. 5, 46. sq. 10, 29. 13, 27. 55. Luc. 17, 17. 24, 26. Joh. 7, 42. 11, 9. Rom. 3, 29. et passim. (LXX. pro. הֲלֹא Gen. 40, 8. Judic. 4, 6.)

Ὀφειλέτης, ου, ὁ, (ab ὀφείλω) 1) *debitor*, qui alteri aliquid praestare tenetur; a) de debitore proprio, qui pecuniam debet alteri, Matth. 18, 24. — b) metaph. *obstrictus ad aliquid, sive alicui; — ad officia praestanda*, Rom. 1, 14. ubi Paulus, tanquam gentilium apostolus, se dicit ὀφειλέτην 'εἶναι, officia apostoli debere exteris gentibus. ib. 15, 27. ubi ὀφειλέται dicuntur, qui ad gratias agendas pro beneficio accepto obstricti sunt. — c) *ad obedientiam obstrictus*; ita Rom. 8, 12. ὀφειλέται τῇ σαρκί. Gal. 5, 3. ὀφειλέτης ἐστὶν, ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. — d) de eo, qui damnum illatum sive injuriam compensare debet; *ad poenam sustinendam obstrictus*, Matth. 6, 12. — Inde ex adjuncto 2) *reus, qui se reum fecit peccando*, Luc. 13, 4. (Lib. Henoch. p. 180. ὀφειλέτης ἁμαρτίας μεγάλης, reus peccati maximi. Sic חַיָּב in paraphras. chaldaic. et scriptis Rabbinorum. vid. *Buxtorf*. lex. s. h. v.)

Ὀφειλὴ, ῆς, ἡ, (ab ὀφείλω) *debitum* i. e. a) propr. *aes alienum*, Matth. 18, 32. — b) metaph. *debitum, officium*, Rom. 13, 7. — in specie: *debitum conjugale*, 1 Cor. 7, 3. ubi Griesb. recte ὀφειλὴν pro glossemate textus vulgaris ὀφειλομένην εὔνοιαν reposuit. — Apud profanos ὀφειλὴ vix legitur. Hesych. ὀφειλή· ἀνάγκη.

Ὀφείλημα, τος, τὸ, (ab eod.) *debitum*, a) propr. et quidem α) sensu *objectivo*: id, quod solvendum est ex jure, nobis, die *Schuld*, Deut. 24, 10. 3 Esdr. 3, 20. 1 Macc. 15, 8. — β) sensu *subjectivo*: τὸ obstrictum esse ad solvendum, die *Schuldigkeit*; Rom. 4, 4. ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα, ex debito. — b) metaph. *culpa*, i. e. τὸ obstrictum esse ad poenam sustinendam, Matth. 6, 12. vid. Ὀφειλέτης, et usum chald. חוֹב. (*Buxtorf*. s. h. v.)

Ὀφείλω, f. ὀφειλήσω, 1) *debeo*, obstrictus sum ut praestem alicui aliquid; a) propr. de debito solvendo, Matth. 18, 28. Luc. 7, 41. 16, 5. 7. Rom. 13, 8. μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾷν, nemini quidquam debeatis

praeter etc. — τὸ ὀφειλόμενον, debitum solvendum, Matth. 18, 30. 34. (LXX. pro הַשֵּׁה Deut. 15, 2. Jes. 24, 2. coll. 1 Macc. 10, 43. 13, 15. 39.) — b) metaphor. *obstrictus sum, teneor, α*) universe, Matth. 23, 16. 18. ὀφείλει, tenetur, obstrictus est, ut faciat jusjurandum. — β) cum infinitivo verbi: teneor officio, lege, honesto, moribus etc. igitur *debeo, decet me, oportet me;* Luc. 17, 10. ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι. Joh. 13, 14. ὀφείλετε νίπτειν. Rom. 15, 1. 27. 1 Cor. [7, 3.] 7, 36. 11, 7. 10. 2 Cor. 12, 11. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον συνίστ. ego enim debuissem commendari. ib, v. 14. Eph. 5, 28. 2 Thess. 1, 3. 2, 13. Hebr. 2, 17. 5, 3. 1 Joh. 2, 6. 3, 16. 4, 11. 3 Joh. v. 6. — γ) de necessitate e natura rei prodeunte: *necesse est, ut, debeo;* 1 Cor. 5, 10. ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. ib. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ἀροτριᾷν. Hebr. 5, 12. — 2) ut ὀφειλέτης et ὀφείλημα, ad culpam quoque transfertur, quae poenam sustinere tenetur ad injuriam illatam compensandam, et ex adjuncto est: *reus sum, deliqui,* Luc. 11, 4. ὀφείλοντι ἡμῖν, i. e. qui in nos deliquit. Joh. 19, 7. ὀφείλει ἀποθανεῖν, reus est mortis. Philem. v. 18. ὀφείλει, deliquit scl. in te. (Sap. 12, 15. τὸν μὴ ὀφείλοντα κολασθῆναι. ib. v. 20. ὀφειλομένους θανάτῳ.) Saepius non legitur.

Ὄφελον, forma serioris aetatis pro ὤφελον, aor. 2. verbi ὀφείλω, qui est optantis, ut alter aliquid fecisset, quod non fecit; interjectionis loco usurpatur et est *utinam;* 1 Cor. 4, 8. 2 Cor. 11, 1. Gal. 5, 12. Apoc. 3, 15. — LXX. pro אַחֲלַי, 2 Reg. 5, 3. Ps. 119, 5. — לוּ, Num. 14, 2. 20, 3. — et מִי יִתֵּן, *quis dabit, utinam,* Exod. 16, 3. (De constructione huius voc. vid. *Matthiae* gramm. §. 513. *Herrmann* ad Viger. p. 758.)

Ὄφελος, εος, ους, τὸ, (ab ὀφέλλω, i. q. ὀφείλω) *utilitas; commodum, emolumentum;* ter, 1 Cor. 15, 32. Jac. 2, 14. 16. (LXX. Job. 15, 3. pro הוֹעִיל. — Xenoph. Mem. 3, 1. 9.)

Ὀφθαλμοδουλεία, ας, ἡ, *obsequium ad oculos exhibitum,* i. e. propter praesentiam domini ex metu; ἅπαξ λεγόμενον N. T. ab ὀφθαλμόδουλος, i. e. δουλεύων ἐν ὀφθαλμοῖς τινος, nostrum: Augendiener, Augendienst. Bis Eph. 6, 6. Col. 3, 22. (Theophylactus ad Eph. 6, 6. μὴ κατ' ὀφθαλμοδ., τουτέστι· μὴ μόνον παρόντων τῶν δεσποτῶν καὶ ὁρώντων, ἀλλὰ καὶ ἀπόντων.)

Ὀφθαλμός, οῦ, ὁ, — LXX. pro עַיִן — 1) *oculus,* Matth. 5, 29. 38. 6, 22. 18, 9. Marc. 14, 40. Luc. 24, 16. 31. Joh. 11, 37. Act. 1, 9. et saepius. — ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, in ictu oculi, 1 Cor. 15, 52. — κατ' ὀφθαλμοὺς προεγράφη ante oculos pictus est, i. e. quorum animo infixus est, qui optime cognitum habent, Gal. 3, 1. — Cum verbis ἀνοίγειν, ἐπαίρειν, ἐξορύσσειν, καμμύειν, κρατεῖν, quid sit, vid. haec

verba ipsa, — Ἀπέναντι ὀφθ. vid. Ἀπέναντι. — Ὁρᾷν τοῖς ὀφθαλμοῖς, 1 Joh. 1, 1. εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, Luc. 2, 30. video, s. vidi ipse. (Sir. 16, 6. Judith. 7, 27.) — Ex hebraismo: α) oculus pro *homine conspiciente*, Matth. 13, 16. Luc. 10, 23. (Deut. 3, 21. Job. 29, 11.). β) οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους (scl. ἐπιβλέπουσι, ut additur Ps. 11, 5.) i. e. Deus providet, tuetur justos, 1 Petr. 3, 12. (Psal. 34, 16. 101, 8.) γ) formula: ἐν ὀφθαλμοῖς τινος, περιφράζει subjectum et interdum simpliciter est pro pronomine ut Hebr. 4, 13. interdum describit subjectum quatenus percipit, judicat, existimat, et respondet latinor. *videtur, existimatur*; Matth. 21, 42. ἐστὶ θαυμαστὴ (pro θαυμαστὸν) ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, nobis mirum videtur. Marc. 12, 11. (vid. e V. T. Psal. 118, 22. Zach. 8, 6. 2 Sam. 6, 22. 10, 12. Sir. 8, 16. 11, 22. Sap. 3, 2.) — δ) oculus ponitur pro *sensu, desiderio*, quatenus oculorum motu proditur; sic potissimum de invidia, Marc. 7, 22. et Matth. 20, 15. ὀφθαλμὸς πονηρὸς, oculus invidiosus; (Sir. 14, 10. ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ, cui Sir. 22, 8. opponitur ἀγαθὸς ὀφθαλμὸς, oculus benevolus, homo hilari animo dans. Eccles. 4, 10. Test. XII. patr. p. 626. ὀφθαλμοὶ πονηρίας, de invidia); — et de libidine voluptuosa; 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ μεστοὶ μοιχαλίδος. (Sir. 23, 4.) 1 Joh. 2, 16. ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, vid. Ἐπιθυμία. — coll. Sir. 22, 14. 41, 35. 20, 24. c. 4, 1. μὴ παρελκύσῃς ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς. — 2) *cognoscendi facultas, intellectus*, ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας, ut plene legitur Ephes. 1, 18. — Matth. 13, 15. Marc. 8, 18. Luc. 9, 19. 42. Joh. 12, 40. Act. 26, 18. Rom. 11, 8. 10. 1 Joh. 2, 11. (Gen. 3, 5. Jes. 6, 10. Sir. 17, 8.)

Ὄφις, εως, ὁ, — LXX. pro נָחָשׁ (bis, Num. 21, 8. Jes. 14, 29. pro שָׂרָף, et semel Job. 20, 16. pro אֶפְעֶה) — *serpens*, Matth. 7, 10. Marc. 16, 18. Luc. 10, 19. 11, 11. 1 Cor. 10, 9. Apoc. 9, 19. — Veteribus serpens erat imago et calliditatis et scientiae, Matth. 10, 16. 23, 33. (Gen. 3, 1. Psalt. Sal. 4, 11. ὡς ὄφις διαλύσαι σοφίαν ἀλλήλων ἐν λόγοις παρανόμων) — et vero etiam sanationis Joh. 3, 14. (Numer. 21, 8. 9. coll. 2 Reg. 18, 4.) — Judaeis vero, qui in serpente 2 Cor. 11, 3. et Gen. 3. commemorato de diabolo cogitabant, etiam *diabolus* dicitur ὄφις, Apoc. 12, 14. 15. et ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, Apoc. 12, 9. 20, 2. coll. Sap. 2, 23. et supra Δράκων. (In libro *Sohar* fol. 27. col. 105. leguntur ad Gen. 3, 1.: „Sammaël fuit, qui sub specie serpentis adparuit; et imago illa serpentis fuit Satan.") — Saepius non legitur.

Ὀφρὺς, ύος, 1) supercilium, Levit. 14, 9. Xenoph. Mem. 1, 4. 6. — 2) quaevis *prominentia*, potissimum montium: *clivus, tumulus*; semel Luc. 4, 29. ὀφρὺς τοῦ ὄρους. *supercilium* (Virg. Georg. 1, 118. Livii lib. 27, 20.) *montis*;

praeter etc. — τὸ ὀφειλόμενον, debitum solvendum, Matth. 18, 30. 34. (LXX. pro נֹשֶׁה Deut. 15, 2. Jes. 24, 2. coll. 1 Macc. 10, 43. 13, 15. 39.) — b) metaphor. *obstrictus sum, teneor*, α) universe, Matth. 23, 16. 18. ὀφείλει, tenetur, obstrictus est, ut faciat jusjurandum. — β) cum infinitivo verbi: teneor officio, lege, honesto, moribus etc. igitur *debeo, decet me, oportet me*; Luc. 17, 10. ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι. Joh. 13, 14. ὀφείλετε νίπτειν. Rom. 15, 1. 27. 1 Cor. [7, 3.] 7, 36. 11, 7. 10. 2 Cor. 12, 11. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον συνίστ. ego enim debuissem commendari. ib. v. 14. Eph. 5, 28. 2 Thess. 1, 3. 2, 13. Hebr. 2, 17. 5, 3. 1 Joh. 2, 6. 3, 16. 4, 11. 3 Joh. v. 6. — γ) de necessitate e natura rei prodeunte: *necesse est, ut, debeo*; 1 Cor. 5, 10. ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. ib. 9, 10. ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ἀροτριᾷν. Hebr. 5, 12. — 2) ut ὀφειλέτης et ὀφείλημα, ad culpam quoque transfertur, quae poenam sustinere tenetur ad injuriam illatam compensandam, et ex adjuncto est: *reus sum, deliqui*, Luc. 11, 4. ὀφείλοντι ἡμῖν, i. e. qui in nos deliquit. Joh. 19, 7. ὀφείλει ἀποθανεῖν, reus est mortis. Philem. v. 18. ὀφείλει, deliquit scl. in te. (Sap. 12, 15. τὸν μὴ ὀφείλοντα κολασθῆναι. ib. v. 20. ὀφειλομένους θανάτῳ.) Saepius non legitur.

Ὄφελον, forma serioris aetatis pro ὤφελον, aor. 2. verbi ὀφείλω, qui est optantis, ut alter aliquid fecisset, quod non fecit; interjectionis loco usurpatur et est *utinam*; 1 Cor. 4, 8. 2 Cor. 11, 1. Gal. 5, 12. Apoc. 3, 15. — LXX. pro אַחֲלַי, 2 Reg. 5, 3. Ps. 119, 5. — לוּ, Num. 14, 2. 20, 3. — et מִי יִתֵּן, *quis dabit, utinam*, Exod. 16, 3. (De constructione huius voc. vid. *Matthiae* gramm. §. 513. *Herrmann* ad Viger. p. 758.)

Ὄφελος, εος, ους, τὸ, (ab ὀφέλλω, i. q. ὀφείλω) *utilitas; commodum, emolumentum*; ter, 1 Cor. 15, 52. Jac. 2, 14. 16. (LXX. Job. 15, 3. pro הוֹעִיל. — Xenoph. Mem. 3, 1. 9.)

Ὀφθαλμοδουλεία, ας, ἡ, *obsequium ad oculos exhibitum*, i. e. propter praesentiam domini ex metu; ἅπαξ λεγόμενον N. T. ab ὀφθαλμόδουλος, i. e. δουλεύων ἐν ὀφθαλμοῖς τινος, nostrum: Augendiener, Augendienst. Bis Eph. 6, 6. Col. 3, 22. (Theophylactus ad Eph. 6, 6. μὴ κατ' ὀφθαλμοδ., τουτέστι· μὴ μόνον παρόντων τῶν δεσποτῶν καὶ ὁρώντων, ἀλλὰ καὶ ἀπόντων.)

Ὀφθαλμός, οῦ, ὁ, — LXX. pro עַיִן — 1) *oculus*, Matth. 5, 29. 38. 6, 22. 18, 9. Marc. 14, 40. Luc. 24, 16. 31. Joh. 11, 37. Act. 1, 9. et saepius. — ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, in ictu oculi, 1 Cor. 15, 52. — κατ' ὀφθαλμοὺς προεγράφη ante oculos pictus est, i. e. quorum animo infixus est, qui optime cognitum habent, Gal. 3, 1. — Cum verbis ἀνοίγειν, ἐπαίρειν, ἐξορύσσειν, καμμύειν, κρατεῖν, quid sit, vid. haec

verba ipsa, — Ἀπέναντι ὀφθ. vid. Ἀπέναντι. — Ὁρᾶν τοῖς ὀφθαλμοῖς, 1 Joh. 1, 1. εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, Luc. 2, 30. video, s. vidi ipse. (Sir. 16, 6. Judith. 7, 27.) — Ex hebraismo: α) oculus pro *homine conspiciente*, Matth. 13, 16. Luc. 10, 23. (Deut. 3, 21. Job. 29, 11.). β) οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους (scl. ἐπιβλέπουσι, ut additur Ps. 11, 5.) i. e. Deus providet, tuetur justos, 1 Petr. 3, 12. (Psal. 34, 16. 101, 8.) γ) formula: ἐν ὀφθαλμοῖς τινος, περιφράζει subjectum et interdum simpliciter est pro pronomine ut Hebr. 4, 13. interdum describit subjectum quatenus percipit, judicat, existimat, et respondet latinor. *videtur, existimatur*; Matth. 21, 42. ἐστὶ θαυμαστὴ (pro θαυμαστὸν) ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, nobis mirum videtur. Marc. 12, 11. (vid. e V. T. Psal. 118, 22. Zach. 8, 6. 2 Sam. 6, 22. 10, 12. Sir. 8, 16. 11, 22. Sap. 3, 2.) — δ) oculus ponitur pro *sensu*, *desiderio*, quatenus oculorum motu proditur; sic potissimum de invidia, Marc. 7, 22. et Matth. 20, 15. ὀφθαλμὸς πονηρὸς, oculus invidiosus; (Sir. 14, 10. ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ, cui Sir. 22, 8. opponitur ἀγαθὸς ὀφθαλμὸς, oculus benevolus, homo hilari animo dans. Eccles. 4, 10. Test. XII. patr. p. 626. ὀφθαλμοὶ πονηρίας, de invidia); — et de libidine voluptuosa; 2 Petr. 2, 14. ὀφθαλμοὶ μεστοὶ μοιχαλίδος. (Sir. 23, 4.) 1 Joh. 2, 16. ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, vid. Ἐπιθυμία. — coll. Sir. 22, 14. 41, 35. 20, 24. c. 4, 1. μὴ παρελκύσῃς ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς. — 2) *cognoscendi facultas, intellectus*, ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας, ut plene legitur Ephes. 1, 18. — Matth. 13, 15. Marc. 8, 18. Luc. 9, 19. 42. Joh. 12, 40. Act. 26, 18. Rom. 11, 8. 10. 1 Joh. 2, 11. (Gen. 3, 5. Jes. 6, 10. Sir. 17, 8.)

Ὄφις, εως, ὁ, — LXX. pro נָחָשׁ (bis, Num. 21, 8. Jes. 14, 29. pro שָׂרָף, et semel Job. 20, 16. pro אֶפְעֶה) — *serpens*, Matth. 7, 10. Marc. 16, 18. Luc. 10, 19. 11, 11. 1 Cor. 10, 9. Apoc. 9, 19. — Veteribus serpens erat imago et calliditatis et scientiae, Matth. 10, 16. 23, 33. (Gen. 3, 1. Psalt. Sal. 4, 11. ὡς ὄφις διαλύσαι σοφίαν ἀλλήλων ἐν λόγοις παρανόμων) — et vero etiam sanationis Joh. 3, 14. (Numer. 21, 8. 9. coll. 2 Reg. 18, 4.) — Judaeis vero, qui in serpente 2 Cor. 11, 3. et Gen. 3. commemorato de diabolo cogitabant, etiam *diabolus* dicitur ὄφις, Apoc. 12, 14. 15. et ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, Apoc. 12, 9. 20, 2. coll. Sap. 2, 23. et supra Δράκων. (In libro *Sohar* fol. 27. col. 105. leguntur ad Gen. 3, 1.: „Sammaël fuit, qui sub specie serpentis adparuit; et imago illa serpentis fuit Satan.") — Saepius non legitur.

Ὀφρὺς, ύος, 1) supercilium, Levit. 14, 9. Xenoph. Mem. 1, 4. 6. — 2) quaevis *prominentia*, potissimum montium: *clivus*, *tumulus*; semel Luc. 4, 29. ὀφρὺς τοῦ ὄρους. *supercilium* (Virg. Georg. 1, 108. Livii lib. 27, 20.) *montis*;

collis prominens. Sic saepius etiam apud profanos, v. c. Strabon. 5, 3. 7. Hom. Iliad. 20, 151. vid. *Kypkii* Obss. ad h. l. et *Raphelii* annotat. e Xenoph.

Ὀχλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὄχλος) proprie: molestia afficio, diciturque de multitudine numero suo molesta; (Phil. de leg. ad Caj. p. 1034.) — tumultuor, 3 Macc. 5, 41. — Deinde ὀχλέομαι, *vexor*, quocunque modo, (2 Macc, 11, 31.) *Philo* lib. 2. de vit. Mos. p. 657. — In N. T. bis de vexatione a geniis malis per morbos, Luc. 6, 18. Act. 5, 16. et de eadem re Tob. 5, 7. — (ἐνοχλεῖσθαι, morbo vexari, 1 Sam. 19, 15. *Herodian*. 3, 11. 1. ὑπὸ νόσου ἐνοχλούμενον. *Platon*. Phaed. §. 76. ὄχλον παρέχειν, molestiam creare.)

Ὀχλοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ὄχλος et ποιέω) populum congrego, — *turbam concito*; ex adjuncto: *seditionem moveo*; semel Act. 17, 6.

Ὄχλος, ου, ὁ, 1) *multitudo*, *multi*, *eine Menge*, *viele*, maxime de hominibus; ita ὄχλος sine articulo Marc. 3, 20. 32. 9, 25. Joh. 5, 13. — ὄχλος ἱκανὸς, sat multi, Marc. 10, 46. — Luc. 5, 29. ὄχλος τελωνῶν πολὺς, magna multitudo, i. q. πολλοί. c. 6, 17. ὄχλος μαθητῶν καὶ πλῆθος τοῦ λαοῦ. Act. 1, 15. ὄχλος ὀνομάτων. ib. 11, 24. Act. 6, 7. πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων. — Semel apud Marcum c. 10, 1. in plurali: ὄχλοι, *multi*. — 2) ut latinor. multitudo, de turba hominum, qui aliquo in loco congregati sunt; *multitudo*, *turba*; ὁ ὄχλος, Matth. 9, 23. 25. 15, 10. Luc. 5, 1. 12, 1. Marc. 2, 4. 3, 9. et saepius. — οἱ ὄχλοι, saepissime apud Matthaeum, Matth. 5, 1. 7, 28. 9, 8. etc. saepius in Lucae scriptis, e. g. Luc. 3, 10. 4, 42. Act. 8, 6. nunquam autem in evangeliis Marci (etenim c. 6, 33. rejecit Griesb.) et Joannis. ὄχλοι πολλοί. Matth. 4, 25. 8, 1. πᾶς ὁ ὄχλος Matth. 13, 2. Marc. 2, 13. 14, 1. etc. — Act. 24, 18. οὐ μετὰ ὄχλου, non stipatus agmine populi. Luc. 22, 6. ἄτερ ὄχλου, vid. Ἄτερ. (Ita semel, quantum vidi, LXX. Jer. 31, 8. pro קָהָל.) — 3) sensu latiori: *vulgus*, ubi opponuntur proceribus, Matth. 14, 5. 14. 21, 26. Marc. 8, 2. 12, 12. 37. Luc. 23, 4. Joh. 7, 12. 32, 40. (Sir. 7, 7.) — 4) LXX. fere constanter de exercitu, pro הָמוֹן, קָהָל, עַם, (v. c. Num. 20, 20. 1 Reg. 20, 13. Jes. 43, 17. Jes. 32, 24. 48, 42. Ezech. 17, 17. Dan. 10, 6. 11, 10—13.) et ita videtur dici φωνὴ ὄχλου πολλοῦ, Apoc. 19, 1. 6. ut vox exercitus numerosi. (Num. 20, 20.) — 5) *gens*, *natio*; ita semel Apoc. 17, 5. λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσί, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

Ὀχύρωμα, τος, τὸ, (ab ὀχυρόω, firmo, munio) *munimentum*, *propugnaculum*, quo aliquid defenditur; etiam *arx*, a) propr. LXX. pro מִבְצָר, Jos. 19, 29. Ps. 89, 39. Thren. 2, 2. vid. etiam 2 Sam. 22, 2. Zach. 9, 3. — b) tropice: munimenta, i. e. argumenta, sive res quaecunque, quibus con-

ſidit aliquis, quibus ſe tuetur adverſus alios; ſic ſemel 2 Cor. 10, 4. (Prov. 21, 22. καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα (hebr. עֹז, robur), ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν. Prov. 10, 30. ὀχύρωμα ὁσίου φόβος κυρίου.)

Ὀψάριον, ίου, τὸ, diminutivum ab ὄψον, quod primum eſt omne, quod igne coquitur vel aſſatur et carni adjicitur, προςφάγιον, ut interpretatur Heſychius, obſonium; Tob. 7, 8. — deinde potiſſimum *piſcis*, qui tanquam nutrimentum vulgare et vile pani adjiciebatur; ita LXX. pro דָּג, Num. 11, 22. — Inde ὀψάριον, *piſcis*; Joh. 6, 9. 11. (coll. Luc. 9, 13.) Joh. 21, 9. 10. 13. — Exempla e profanis collegit *Kypkius*, I, p. 368.

Ὀψὲ, adverb. ab ὄπις, unde κατ' ὄπιν, ὄπισε, ὄπισθε, poſt, pone, contracte ὄψε et ὀψὲ, igitur 1) *poſt*, *hernach*; ita cum genitivo nominis haud raro ponitur et eſt *poſt*; Matth. 28, 1. ὀψὲ δὲ σαββάτων, ſabbato transacto, poſt ſabbatum, ad ejus finem. (Philoſtrat. in Vit. Apoll. 4, 18. ὀψὲ μυστηρίων, peractis myſteriis. Thucyd. 4, 93. τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν, in fine diei.) Alii Matth. l. l. ſabbato propemodum ſed nondum plane finito; vid. *Kypkii* obſſ. I, p. 144. — 2) quia qui poſt veniunt, ſero veniunt, eſt: *ſero*, diciturque a) de quovis tempore, (Joſeph. c. Apion. 1, 2. ὀψὲ ἔγνωσαν φύσιν γραμματέων. ib. §. 12.); b) de tempore diei (ὀψὲ τῆς ἡμέρας, ut ſaepius plenius legitur) et eſt ſero die, i. e. *veſpera*, Marc. 11, 19. ib. 13, 35. ubi ὀψὲ, μεσονύκτιον, ἀλεκτοροφωνία et πρωΐ, quatuor partes indicant, in quas Judaei noctem ſolebant dividere. LXX. Jeſ. 5, 11. pro בַּנֶּשֶׁף, in crepuſculo. Gen. 24, 11. pro עֵת עֶרֶב. coll. Exod. 30, 8. Jer. 2, 23.

Ὄψιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab ὀψὲ) *ſerotinus*. Semel in N. T. Jac. 5, 7. ὑετὸς ὄψιμος, pluvia ſerotina, quae menſe Niſan, (i. e. noſtro Martio et Aprili) ante meſſem decidit, hebr. מַלְקוֹשׁ, (LXX. ὑετὸς ὄψιμος, Deut. 11, 14. Jer. 5, 24. Joël 2, 23. Zach. 10, 1. Hoſ. 6, 3.) et ſerotina dicitur, quia ultima erat pluvia anni, cum Judaei annum ab auctumno inciperent. Vid. etiam πρωΐμος.

Ὄψιος, ία, ιον, *ſerotinus*; Marc. 11, 11. ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, cum ſerotina eſſet diei hora, die jam in veſperam inclinante. — Inde ὀψία ſcl. ὥρα, ſubſtantive: *veſpera*. Utuntur autem noſtri voce ὀψία cum de tempore, quo ſol in eo eſt, ut occidat (Marc. 1, 32. ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος.) et tempore ſtatim poſt ſolis occaſum (Matth. 16, 2. ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός.), tum vero etiam de tempore, quo noctis tenebrae ingruunt, Matth. 14, 23. 26, 20. Joh. 20, 19.) unde intelligitur, quomodo totum illud tempus paulo ante et poſt ſolis occaſum in V. T. (Exod. 12, 6. 16, 12. 29, 39. tempus בֵּין הָעַרְבַּיִם *inter duas veſperas* dici potuerit. Vid. *Geſenii* lex. hebr. ſub עֶרֶב.)

N 2

E contexta oratione igitur definiendum est, utrum de tempore occasus solis, an de nocte post occasum ingruente ὀψία sit accipiendum. Priori modo intelligendum videtur: ὀψίας δὲ γενομένης, Matth. 8, 16. 14, 15. 16, 2. 27, 57. Marc. 1, 32. 4, 35. 15, 42. (Joseph. Ant. 5, 1. 2.) — Joh. 6, 16. ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο. — posteriori modo formula ὀψίας γενομένης, Matth. 14, 23. 20, 8. 26, 20. Marc. 6, 47. 14, 17. — Joh. 20, 19. οὔσης οὖν ὀψίας. — Judith. 13, 1. — Saepius non habetur in codice sacro.

Ὄψις, εως, ἡ, (ab ὄπτω) 1) visus, (Polyb. 3, 99. 7.— oculus, Aelian. V. H. 6, 11. Joseph. de bell. 6, 8. 4. Lib. Henoch. p. 192. — etiam visio sensu activo, (Joseph. ant. 8, 6. 5. ἐπιθυμία τῆς ὄψεως αὐτοῦ, eum videndi), — id quod conspicitur, Joseph. Ant. 14, 15. 11. τὰς ὀνείρων ὄψεις, visa somniorum. — 2) *facies, vultus, os*, Joh. 11, 44. Apoc. 1, 16. (Joseph. ant. 7, 3. 1. πεπηρωμένους τὰς ὄψεις. ib. 12, 2. 9.) — LXX. pro מַרְאֶה, καλὴ f. καλὸς τῇ ὄψει, Gen. 24, 16. 26, 7. 39, 6. — Hac autem significatione cum maxime accedat ad significationem vocis πρόσωπος, ex hebraismo 3) est: *externa hominis conditio*; ita in formula Joh. 7, 24. κρίνειν κατὰ ὄψιν, *in judicando personae rationem habere*, i. q. in aliis locis πρόσωπον λαμβάνειν. Objicit enim servator Judaeis, eos ipsi non concedere velle, quod tamen Mosi (ex cujus praecepto puer etiam sabbati die circumcidendus sit) darent. — Etiam LXX. ὄψιν pro πρόσωπον, in formula: ἡ ὄψις (hebr. עַיִן) τῆς γῆς, Exod. 10, 5. 15. Num. 22, 5. 11. Alii Joh. 7, 24. vertunt: judicare secundum externam speciem. (Joseph. de bell. 3, 5. 2. τείχους ὄψιν ἐπέχει, muri speciem prae se fert.)

Ὀψώνιον, ίου, τὸ, (ab ὄψον edulium, et ὠνέομαι, emo) 1) obsonium, i. e. quicquid emitur, v. c. pisces, carnes, olera etc., ut edatur cum pane; 2) cum obsonia stipendii loco darentur militibus: *stipendium, Sold*, a) de stipendio militari, Luc. 3, 14. 1 Cor. 9, 7. (3 Esdr. 4, 59. 1 Macc. 3, 28. 14, 32.) — b) de *fructu, mercede factorum* quacunque; 2 Cor. 11, 8. Rom. 6, 23. τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος. — Hesych. ὀψώνιον· δαπάνη, κέρδος.

Π.

Παγιδεύω, f. εύσω, (a παγὶς) *laqueos alicui tendo, illaqueo, irretior*, propr. de avibus, Eccles. 9, 1. — Metaph. de hominibus qui fraude circumveniuntur, Matth. 22, 15. ἵνα παγιδεύ. αὐτὸν ἐν λόγῳ. LXX. 1 Sam. 28, 9. παγιδεύεις

τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι. — Symmach. Prov. 6, 2. et Jes. 8, 15. pro מוֹקֵשׁ.

Παγίς, ίδος, ἡ, (a πήγνυμι, aor. 2. ἔπαγον) propr. id., quod humi figitur: 1) *tendicula, decipula, laqueus*, Schlinge, Netz, Falle, LXX pro מוֹקֵשׁ, פַּח et רֶשֶׁת; Prov. 6, 5. 7, 23. Pf. 91, 3. 124, 6. Sir. 27, 20. a) proprie Luc. 21, 35. ὡς παγὶς ἐπελ. inopinate superveniet quemadmodum tendicula inopinate illaqueat pedem. — In V. T. saepissime laqueum tendere pedibus alicujus dicuntur ii, qui insidias alicui struunt, (Pf. 25, 16. 30, 5. 57, 8. 140, 6.); inde b) tropice *insidiae*, 1 Tim. 3, 7. παγὶς τοῦ διαβόλου. (Sir. 51, 3.) 2 Tim. 2, 26. vid. Ἀνανήφω. — ex adjuncto: *causa interitus*, Rom. 11, 9. γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, quae e Psal. 69, 22. repetita sunt, ubi פַּח legitur. coll. Prov. 6, 2. — 2) quia, qui feras tendiculis capere volunt, escam imponunt, qua feras alliciant, est: *illecebrae, sollicitatio*; ita 1 Tim. 6, 9. ἐμπίπτειν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, illecebris ad peccandum obnoxium esse. (Prov. 12, 15. ἐμπίπτει εἰς παγίδας ἁμαρτωλός. ib. 29, 6. coll. Jos. 23, 13. 1 Macc. 5, 4. Sap. 14, 11. εἴδωλα εἰς σκάνδαλα ψυχαῖς ἀνθρώπων, καὶ εἰς παγίδα ποσὶν ἀφρόνων.)

Πάθημα, τος, τὸ, (a παθέω s. πάσχω) i. q. πάθος, id quod quis patitur, passio; diciturque 1) de statu externo hominis: *malum*, quo quis affligitur, *afflictio*, *casus acerbus*, Rom. 8, 18. τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ. 2 Cor. 1, 5—7. Phil. 3, 10. Col. 1, 24. 2 Tim. 3, 11. Hebr. 10, 32. 1 Petr. 1, 11. 4, 13. 5, 1. 9. (Joseph. Ant. 2, 14. 2. ubi dicitur de calamitatibus Aegyptiorum. Xenoph. anab. 7, 6. 30.) Hesych. παθήματα. συμφοραί. — 2) de statu interno: passio animi, *der Affect, das Gefühl*, i. e. motus vehementiores, quibus animus afficitur et abripitur, (Xenoph. Cyr. 3, 1. 10.); *cupiditates, studia*, Rom. 7, 5. τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, sensus pravi, cupiditates. Gal. 5, 24. — 3) i. q. τὸ πάσχειν, *toleratio, perpessio*, das Dulden, Erleiden; ita videtur interpretandum esse Hebr. 2, 9. 10. Saepius non legitur, nec in V. T. habetur. — cf. Πάθος.

Παθητὸς, ή, όν, (ab eodem) 1) patibilis, qui pati potest. (Plutarch. Tom. 9. p. 65 ed. Reisk. παθητὰ σώματα.) — 2) qui pati debet, *cui patiendum*; semel Act. 26, 23. εἰ παθητὸς ὁ χριστὸς, quod Messias (ex oraculis prophetarum) pati debeat sol. mortem.

Πάθος, εος, contr. ους, τὸ, i. q. πάθημα, quod vid., 1) quod quis patitur, malum, afflictio, casus acerbus, Joseph. Ant. 2, 14. 2. de bell. 3, 4. 1. et 6, 3. 5. Test. XII. patr. p. 549. — 2) passio animi, sensus, quo animus afficitur, Affect, Gefühle; (ita saepissime de affectione animi per sensus, po-

tissimum de doloribus, 4 Macc. cap. 1. 9. g. v. 2. τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν, ib. v. 1. 3. 5. 6. sqq. Nostris scriptoribus potissimum de *affectibus pravis*, *cupiditatibus*; ter, Rom. 1, 26. Col. 3, 5. 1 Thess. 4, 5. — Test. XII. patr. p. 610 δύο πάθη (scilicet fornicatio et avaritia) ἐναντία τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ.

Παιδαγωγός, οῦ, ὁ, (παῖς puer, et ἀγωγὸς dux) puerorum dux, *paedagogus*. Ita dicebantur vel servi vel liberi, quibus commissa erat educatio puerorum ingenuorum usque dum ephebi facti essent. (Xenoph. de republ. Laced. 2, 1. et 3, 2. Diog. Laërt. 6, 30. Cicer. ad Attic. 8, 4. Terent. Andr. 1, 1, 27.) In N. T. transfertur ad *doctores*, *gubernatores*, *adultorum*, utiturque hac voce Paulus 1 Cor. 4, 15. de doctoribus severioribus, quibus patris mitiorem disciplinam opponit; et de lege mosaica, quae παιδαγωγὸς Judaeorum fuerit εἰς χριστὸν, i. e. eos ad fidem Messiae habendam praeparaverit, ad fidem Jesu habendam adduxerit, Gal. 3, 24. ideoque christianis, qui ex ephebis quasi excessissent, amplius imperare non possit, v. 25.

Παιδάριον, ίου, τὸ, (diminut. a παῖς) *puerulus*; deinde (ut saepius diminutiva pro primitivis) *puer*. [Matth. 11, 16.] Joh. 6, 9. — LXX. pro יֶלֶד 2 Sam. 12, 15. 18. — נַעַר Gen. 22, 12. Jud. 17, 12. etiam de servulo Judic. 19, 9. 11. 13. 1 Sam. 21, 7. 1 Reg. 18, 43.

Παιδεία, ας, ἡ, (a παιδεύω) — LXX. maxime pro מוּסָר 1) omnis *disciplina*, quae versatur in instituenda et ad honestatem formanda puerili aetate. Eph. 6, 4. ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ. — Deinde cum disciplina cernatur cum in institutione et informatione, tum in castigatione, transfertur ad has partes disciplinae, et est: 2) *institutio*, der Unterricht; 2 Tim. 3, 16. ὠφέλιμος πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ad institutionem, quae pietatem efficit. (Prov. 6, 23. λύχνος ἐντολὴ νόμου, καὶ ἔλεγχος καὶ παιδεία. — Saepissime in V. T. de institutione cum cui quis operam dat, tum qua quis formatus est, Prov. 1, 7. 4, 1. 13. 8, 10. Sir. 23, 6. 4 Macc. 1, 17. ἡ τοῦ νόμου παιδεία, institutio in lege mosaica, quare etiam de sapientia ipsa (Sir. 24, 28. 34.) dicitur. — 3) *castigatio*; ita in epist. ad Hebr. de malis, quibus Deus homines afficit, ut eos emendet; Hebr. 12, 5. παιδεία κυρίου (Prov. 3, 11.) ib. v. 7. 8. 11. (Prov. 15, 5. Jes. 26, 16. Sir. 18, 14. 21, 21. 22, 6.)

Παιδευτής, οῦ, ὁ, (a παιδεύω) i. q. ὁ παιδεύων, 1) *praeceptor*, *magister*; Rom. 2, 20. (Sir. 37, 19. ἀνὴρ πανοῦργος καὶ πολλῶν παιδευτής. 4 Macc. 5, 34. παιδευτὰ νόμε de lege mosaica.) — 2) *castigator*, Hebr. 12, 9. (Psalt. Sal. 8, 35. de Deo perversos poenis emendaturo dicitur. σὺ παιδευτὴς ἡμῶν εἶ.) — LXX. Hos. 5, 2. pro מוּסָר.

Παιδεύω, f. εύσω, (a παῖς, παιδὸς) — LXX. potissimum pro יָסַר — 1) *pueros instituo; instituo, doceo*, Act. 22, 3. (Sir. 37, 26.) — si additur, quanam re, est: *imbuo*; Act. 7, 22. παιδεύεσθαι τῇ σοφίᾳ. (Joseph. c. Apion. 1, 4. γράμμασιν ἐπαιδεύθησαν.) — Dicitur etiam de eo, *quod per usum et experientiam docet*, i. e. e quo homo cogitando ratiocinandoque discit; sic 2 Tim. 2, 12. παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα, quae (scl. sua natura, suo beneficio) nos docet, i. e. e qua discendum nobis est. Passivum: *disco*, 1 Tim. 1, 20. ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν, ut discant, non blasphemandum esse. coll. Psal. 2, 10. Xenoph. hist. gr. 6, 3. 4. — 2) *castigo* (vid. παιδεία), et quidem a) verbis: *reprehendo, monendo corrigo*, 2 Tim. 2, 25. (Sir. 10, 28. ἀνὴρ ἐπιστήμων οὐ γογγύσει παιδευόμενος.) — b) malis, afflictionibus; de Deo, 1 Cor. 11, 32. Hebr. 12, 6. (Prov. 3, 12. ubi הוֹכִיחַ) v. 7. 10. Apoc. 3, 19. coll. Psal. 118, 18. Levit. 26, 18. 28. Sap. 3, 5. — c) flagellis: *flagellis caedo*, Luc. 23, 16. 22. 2 Cor. 6, 9. — Saepius non habetur.

Παιδιόθεν, (a παῖς) adv. i. q. melioris notae Graeci dicunt ἐκ παιδὸς s. ἐκ παιδίου, *a pueris*; semel Marc. 9, 21. (Jes. 46, 3. רֶחֶם — מִנִּי, LXX ἐκ παιδίου.)

Παιδίον, ίου, τὸ, (diminut. a παῖς) — 1) LXX. pro בֵּן, טַף, יֶלֶד, נַעַר — 1) *puerulus, puella*; i. e. homo utriusque sexus nondum adultus, diciturque a) *collective* α) de recens natis, *infantibus*, Matth. 19, 13. 14. 15. Luc. 18, 16. 17. coll. v. 15 ubi τὰ βρέφη dicuntur. Joh. 16, 21. — β) de magis adultis, Matth. 11, 16. 14, 21. 15, 38. Marc. 7, 28. Luc. 7, 32. — b) in specie de puero recens nato, Matth. 2, 8—21. Luc. 1, 59. 66. 76. 80. 2, 17. 21. 27. 40. Hebr. 11, 23. — de adultiore, Matth. 18, 2—5. Marc. 9, 24. 36. sq. Luc. 9, 47. sq. Joh. 4, 49. coll. v. 47. — de *puella* adultiore, Marc. 5, 39—41. (Sic. נַעַר pro foem. נַעֲרָה Gen. 24, 14. 28. 55. 34, 3. 12. Deut. 22, 15 sqq. Ruth. 2, 22.) — Sensu translato: 1 Cor. 14, 20. μὴ παιδία γίνεσθε φρεσίν, i. e. *infirmi, imbecilles*, opponuntur enim τέλειοι φρεσί. — *filioli* in compellatione, ubi blandientis est: *carissimi*, Joh. 21, 5. 1 Joh. 2, 13. 18. — 2) ut latinor. puer: *servulus, servus*; Luc. 11, 7. Ita נַעַר 2 Reg. 5, 20. 8, 4. coll. supra παιδάριον. — 3) *filius*, ratione genitoris, Hebr. 2, 13. (Jes. 8, 18.) v. 14. coll. Gen. 50, 23. 22, 24. 1 Sam. 1, 2. — Saepius non legitur.

Παιδίσκη, ης, ἡ, (diminutiv. a παῖς) 1) puella, filiola; Ruth. 4, 12. 2) *ancilla, serva*; sic scriptoribus N. T. constanter dicitur, (*Moer*. Attic. παιδίσκην καὶ τὴν ἐλευθέραν καὶ τὴν δούλην, ἀττικῶς· τὴν δούλην μόνην ἑλληνικῶς.) et legitur a) universe, Luc. 12, 45. Act. 16, 16. b) de serva cui portae custodia tradita erat, ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς; ut Joh.

18, 17. appellatur, Matth. 26, 69. Marc. 14, 66. 69. 22, 56. Act. 12, 13. — c) de Hagar, ſerva Sarae, Gal. 4, 22. 23. 30. 31. (Gen. 16, 1. 21, 10. ſqq.) — Etiam LXX. fere ſemper de ſerva, pro אָמָה Deut. 12, 18. Exod. 21, 32. Neh. 7, 67. et שִׁפְחָה Gen. 30, 18. 25, 12. Suſann. v. 55.

Παίζω, f. παίσω, (et ſerioribus παίξω, ut in verſ. alex. 2 Sam. 2, 14. Job. 40, 24. Judic. 16, 26.) a παῖς, unde 1) puerorum modo ludo, Gen. 21, 9. — jocor, Gen. 26, 8. (etiam active ludibrio habeo, Joſeph. bell. 4, 3. 8. παίζειν τὸν νόμον.) — 2) *choreas ago*, i. e ſalto ad ſonos inſtrumentorum muſicorum, vel cantum; utrumque enim conjunctum erat, vid. 2 Sam. 6, 5. 1 Chron. 13, 8. 15, 29. — Ita ſemel 1 Cor. 10, 7. quae repetita ſunt ex Exod. 32, 6. ubi eſt צָחַק, coll. v. 18 ὁρᾷ τοὺς χορεάς. — LXX. in locis laudatis pro צָחַק et שָׂחַק.

Παῖς, δὸς, ὁ, ἡ, — LXX. pro נַעַר, עֶבֶד, — 1) *puer, puella*; — ὁ παῖς, Matth. 2, 16. 17, 18. 21; 15. Luc. 2, 43. Ἰησοῦς ὁ παῖς. c. 9, 42. Act. 20, 12. — ἡ παῖς, Luc. 8, 51. 54. (Gen. 34, 12. Deut. 22, 15. pro נַעֲרָה. — 2) *filius, filia juvenis*; Joh. 4, 51. (LXX pro בֵּן Prov. 4, 1. 20, 7. 29, 15. Joſeph. ant. 9, 7. 5. καὶ ἄῤῥενες αὐτῷ καὶ θήλειαι παῖδες ἐγένοντο. ib. 15, 4. 3. de bello 4, 11. 4.) — 3) *ſervus*, proprie quidem ſervus juvenis, deinde ſervus quilibet, Luc. 7, 7. 12, 45. 15, 26. Matth. 8, 6, 8. 13. (Gen. 12, 16. 22, 3. 5. 24, 2.) — Ut hebr. עֶבֶד transfertur. 4) ad *miniſtros, famulos* a) *regum* et indicat eos, qui vel in regno ſunt primi, vel regis domum curant, i. q. θεράποντες; Matth. 14, 2. (ita 1 Macc. 1, 6. Alexander moribundus dicitur convocaſſe τοὺς παῖδας τοὺς ἐνδόξους, τοὺς συντρόφους αὐτοῦ. Gen. 41, 38. Jer. 36, 24. et עֶבֶד 1 Sam. 18, 22. 26. 2 Sam. 3, 38. 13, 24. Dan. 2, 7. Eſth. 2, 19. ubi LXX φίλους. Etiam Diod. Sic. 17, 36. miniſtri regis Perſarum dicuntur παῖδες.) b) *Dei*, et dicitur α) de iis, qui Deum cultu proſequuntur (Pſal. 113, 1.): *pii cultores*, quo ſenſu populus iſraeliticus, quippe qui ſolus verum Deum noſceret et coleret, dicitur παῖς κυρίου, Luc. 1, 54. (Jeſ. 41, 8. 42, 1. 44, 1. 2. Neh. 1, 10. Sap. 2, 13. Pſalter. Salom. 12, 7. etiam παιδίσκη Sap. 9, 5.) et Davides, quippe qui cultum Dei bene ordinaverit et multa in laudem Dei cecinerit, Luc. 1, 69. Act. 4, 25. (coll. Pſal. 18, 1. 36, 1.) — β) de iis, quorum inſigni miniſterio Deus utitur, ut mandata ſua ad homines perferant, *miniſtri*; ita in N. T. Jeſus παῖς τοῦ θεοῦ dicitur, Matth. 12, 18. Act. 3, 13. 26. 4, 27. 30. (et in V. T. Moſes, Neh. 1, 7. 8. et reliqui prophetae, 3 Esdr. 8, 82. Bar. 2, 20. 28. עֶבֶד Deut. 34, 5. Jer. 7, 25. 23, 9. 44, 4. — 4 Esdr. 2, 1., mandata dediſti per *pueros* meos, prophetas. ib. v. 18.) — Saepius non legitur.

Παίω, f. *αίσω*, — LXX pro הִכָּה 1) *percutio*, — pugnis, vel baculo, Matth. 26, 68. Luc. 22, 64. (Num. 22, 28. 2 Sam. 14, 6. et hebr. הִכָּה Exod. 17, 6. 7, 20.) — 2) *vulnero*, — gladio ferio et vulnero, Marc. 14, 47. Joh. 18, 10. (2 Sam. 20, 10. et tropice de Deo: malis vulnero, Jer. 14, 19. Hoſ. 6, 1. Job. 5, 18. — morbo lethali afficio, 2 Sam. 6, 7. Job. 2, 7. — etiam occido, Ex. 12, 13. Joſ. 20, 9.) — aculeo vulnero, pungo, Apoc. 9, 5. (ſic hebr. הִכָּה infigo, 1 Sam. 2, 14. 19, 10.)

Πακατιανή, *Pacatiana*; 1 Tim. 6, 22. in ſubſcriptione ſpuria. Diviſio Phrygiae in ſalutarem et Pacatianam ſ. Capatianam, cujus metropolis fuit Laodicea, Phrygiae pacatianae dicta, ut diſtingueretur a Laodicea Lyco amni adjacente, vix ante Conſtantini M. tempora innotuit. Vid. *Cellarii* notitiae orbis antiqui, Tom. II, p. 172.

Πάλαι, adv. temporis, 1) *olim*, (Joſeph. c. Apion. 1, 28.) Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. Hebr. 1, 1. — 2) *dudum*, *pridem*, *ſchon lange*, Marc. 15, 44. *εἰ πάλαι ἀπέθανε*, num pridem (i. e. opinione citius) exſpiraſſet. (Joſeph. ant. 11, 3, 1. *πάλαι ἦν αὐτῷ φιλία πρὸς τὸν βασιλέα*) — 3) *antea*, *vorher*, diciturque cum de longiori tempore Jud. v. 4. (Joſeph. vit. §. 65) tum de breviori, 2 Petr. 1, 9. *τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων*, antea ſcl. antequam chriſtianus eſſet, ab eo commiſſorum. (Joſeph. ant. 14, 15. 4. *τρέπει μὲν εἰς φυγὰς τοὺς πάλαι* [paulo antea] *νικῶντες* Sap. 11, 14.) — Saepius non legitur.

Παλαιὸς, *ά*, *όν*, (a *πάλαι*) 1) qui prioris eſt temporis, *antiquus*, *vetus*, *prior*, *priſtinus*; *οἶνος*, Luc. 5, 39. — *διαθήκη*, 2 Cor. 3, 14. — *ζυμή*, 1 Cor. 5, 7. 8. — *παλαιὸς ἄνθρωπος* priſtini mores, prior pravitas, Rom. 6, 6. Eph. 4, 22. Col. 3, 9. vid. *Ἄνθρωπος*. — *ἐντολή*, prius jam prolatum praeceptum, 1 Joh. 2, 7. — Sap. 12, 3. 2 Macc. 6, 21. — 2) *vetuſtus*, *uſu tritus*, Matth. 13, 52. *ἱμάτια*, *ἀσκοί*, Matth. 9, 16. 17. Marc. 2, 21. ſq. Luc. 5, 36 ſq. — Joſ. 9, 4. 5. pro בָּלֶה Jer. 38, 11.

Παλαιότης, *τητος*, *ἡ*, (a *παλαιὸς*) *antiquitas*, *vetuſtas*. Semel in N. T. de priori ſentiendi ſtatuendique ratione judaica, qua legum ſcriptarum literam chriſtiani e Judaeis ſequuti fuerant; Rom. 7, 6. (*ἐν*) *παλαιότητι γράμματος*, pro *ἐν γράμματι τῷ παλαιῷ*, obſequio priori literae legis praeſtito. Vid. *Γράμμα*.

Παλαιόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (a *παλαιὸς*) — LXX pro בָּלָה — 1) antiquum reddo, antiquo; *παλαιοῦμαι*, *veteraſco*, vetuſtate debilis fio vel conſumor; Luc. 12, 33. *βαλάντια μὴ παλαιούμ.*) Deut. 29, 5. Joſ. 9, 13. Neh. 9, 21.) Hebr. 1, 11. *ὡς ἱμάτιον παλαιωθ.* (Pſal. 102, 27. Jeſ. 50, 9. 51, 6.) — *τὸ παλαιούμενον*, vetuſtate tritum, Hebr. 8, 13. coll. Thren.

8, 4, Sir. 9, 18, — a) ut latinor, antiquo: *abrogo, abolendum declaro*, Hebr. 8, 13. πεπαλαίωκε τὴν πρώτην.

Πάλη, ης, ἡ, a. i. πάλλω, vibro, quatio; unde πάλη pollen, flos farinae; etiam arena minutissima, pulveris instar (Sandstaub), qua luctatores corpus inducebant; inde πάλη, *lucta* i. e. illud certaminum genus, ubi luctator adversarium prehendit, supplantando prosternit, prostratumque, manu collo ejus imposita, immobilem tenet. (Vid. *Schneideri* lex. gr. s. h. v.) Transfert apostolus, ut alia vocabula e palaestra repetita ad luctam christianorum cum insidiis adversariorum rei divinae, potissimum diaboli, Eph. 6, 12.

Παλιγγενεσία, ας, ἡ, (ex πάλιν et γένεσις) proprie: iterata generatio, qua incipit nova vita; et ita dicebatur Pythagoricis de anima, quae, per metempsychosin in novum corpus delata, in illo novam vitam incipiat; tropice: de animo prorsus emendato et novam vitam spiritualem incipiente Tit. 3, 5. ubi baptismus dicitur λουτρὸν παλιγγενεσίας, *regenerationis spiritualis*. Vid. etiam Joh. 3, 3—5. et *Γεννάω*, *Ἄνωθεν*, *Ἀνακαινόω*. — Deinde 2) est *instauratio, restitutio* in integrum, in statum priorem de quo aliquis dejectus fuerat; et ita dicitur παλιγγ. τῆς πατρίδος *Josepho* (Ant. 11, 3. 9.) de patria post exilium babylonicum recuperata et instaurata, (quam antea dixerat §. 8. τῶν ἰουδαίων ἀποκατάστασιν), *Philoni* (de vita Mos. lib. 2, p. 114) de telluris post diluvium instauratione; *Ciceroni* (ad Attic. 4, 6.) de restitutione dignitatis et felicitatis prioris, et πάλιν γίνεσθαι LXX Job. 14, 14. de vitae revirescentis et fortunae instauratione, pro hebr. חֲלִיפָה. Eodem sensu semel in N. T. Matth. 19, 28. ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, in restitutione s. instauratione. De cujusnam autem rei instauratione sermo sit, dissentitur. Alii cogitant de instauratione vitae hominum per resurrectionem, et ita de revocatione ad vitam παλιγγ. dicitur Philoni de legat. ad Caj. p. 1037. (coll. Marc. 10, 30. ubi leguntur: ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ, et Luc. 22, 30. ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.) Alii cogitarunt de „tempore Messiae, quo mutabitur totum opus creationis in melius, et redibit in statum suum perfectum ac purum, qualis fuerat tempore primi hominis, antequam peccasset," ut descripsit Rab. *Bechai* (in Schilchan Orba fol. 9, c. 4.) opinionem Judaeorum satis notam de restitutione *mundi* et rerum naturae ad pristinam integritatem et perfectionem. Vid. *Bertholdt* Christologia sacr. p. 215 et supra *Ἀποκατάστασις*.

Πάλιν, adv. *iterum, rursus*. Triplici modo dicitur, cum indicet a) reversionem ad id quod antea fuerat, fecerat aliquis, *retro*, ubi latini uti solent verbis cum *re* compositis; Joh. 14, 3. πάλιν ἔρχομαι, redibo. Marc. 2, 1. πάλιν

εἰσῆλθεν, rediit, Joh. 10, 17. 18. πάλιν λάβω, recipiam. 16, 22. πάλιν ὄψομαι, revidebo. 2 Cor. 11, 16. πάλιν λέγω, repeto. vid. etiam Joh. 13, 12. 16, 28. 18, 33. 19, 9. Act. 10, 16. 11, 10. 18, 21. 2 Cor. 1, 16. Phil. 4, 4. — 2 Cor. 13, 2. ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, si iterum venero, si rediero. Phil. 1, 26. παρουσία πάλιν πρὸς ὑμᾶς, reditus ad vos. — b) iterationem facti, ubi est α) *denuo, deinde, iterum*. Joh. 13, 12. ἀναπεσὼν πάλιν. Joh. 4, 13. διψήσει πάλιν. c. 12, 28. Rom. 5, 15. Gal. 2, 18. 5, 1. 3. 1 Cor. 7, 5. Hebr. 5, 12. 2 Petr. 2, 20. Apoc. 10, 11. et passim. — β) iterum i. e. *altera, tertia vice*, diciturque in repetitione ejus, quod statim fecerat vel dixerat aliquis, Matth. 4, 8. 20, 5. 21, 36. 22, 1. (coll. 21, 45.) 22, 4. Marc. 8, 25. 10, 24. 14, 39. sq. 69. (coll. v. 67.) Luc. 13, 20. 23, 20. Joh. 8, 8. 10, 19. 31. 39. Act. 27, 28. et saepius; unde etiam interdum pleonastice πάλιν ἐκ δευτέρου, Matth. 26, 42. Act. 10, 15. — πάλιν δεύτερον, Joh. 4, 54. 21, 16. — πάλιν ἐκ τρίτου, Matth. 26, 44. — in repetitione ejus, quod solitus fuerat aliquis facere, Marc. 2, 13. 3, 1. 4, 1. 5, 21. 7, 31. Joh. 4, 3. (coll. 2, 12.) 46, 6. 15, 8, 2. 9, 15. et passim. — γ) iterum i. e. *alio tempore*, Joh. 1, 35. 8, 12. 21. Act. 17, 32. Hebr. 1, 6. — *postea*, Jac. 5, 18. — δ) iterum i. e. *porro, praeterea*, ubi sententiae nectuntur a scriptore, Matth. 5, 33. 13, 44 sq. 18, 19. 19, 24. Joh. 9, 17. 10, 7. 12, 22. 39. Rom. 15, 10—12. 1 Cor. 12, 21. Hebr. 1, 5. et saepius. — c) *iterum* i. e. *at quoque* in sententia contraria; Matth. 4, 7. 2 Cor. 10, 7. τοῦτο λογιζέσθω πάλιν, at hoc quoque colligat. 1 Joh. 2, 8. πάλιν ἐντολ. at novum quoque praeceptum.

Παμπληθεὶ, (a παμπληθὴς [quod e πᾶς et πλῆθος] numerosus, 2 Macc. 10, 24. Joseph. de bello 3, 4. 2. Xenoph. anab. 3, 2. 11.) adverb. *ab s. cum universa multitudine, ad unum omnes*; semel Luc. 23, 18. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί.

Πάμπολυς, παμπόλλη, πάμπολυ, (πᾶς et πολὺς) *permultus*; semel, Marc. 8, 1. παμπόλλου ὄχλου permagna hominum turba. (Symmach. Job. 36, 31. pro מַכְבִּיר. Xenoph. Cyrop. 1, 1. 3. Joseph. c. Apion. 1, 34. παμπόλλων ἀνθρώπων.)

Παμφυλία, ας, ἡ, *Pamphylia* (hodie *Menteseli*) provincia Asiae minoris, quae ab ortu habet Ciliciam, ab occasu Ciliciam et Phrygiam minorem, a septentrione Galatiam et Cappadociam, a meridie mare mediterraneum (ibi mare Pamphylicum dictum). Act. 2, 10. 13, 13. 14, 24. 25, 38. 27, 5.

Πανδοχεῖον, ου, τὸ, i. q. πανδοκεῖον et πανδόκιον (a πανδοκεὺς s. πανδόκος, qui omnia excipit, deversorii do-

minus, a πᾶς et δέχομαι) *deversorium, hospitium publicum*, ubi quicunque peregrini devertere solebant. Semel, Luc. 10, 34. (*Polyb.* 2, 15. 5. *Epict.* enchir. c. 11.)

Πανδοχεὺς, έως, ὁ, (vid. πανδοχεῖον) *dominus hospitii publici, hospes publicus;* semel Luc. 10, 35. (Polyb. 2, 15. 16. Plutarch. Tom. 6. p. 495 edit. Reisk.) (Attici ut pro πανδοχεῖον amant dicere πανδοκεῖον, ita pro πανδοχεὺς — πανδοκεύς.)

Πανήγυρις, εως, ἡ, (ex πᾶς et ἀγορὰ) *solemnis ac festivus populi conventus, coetus festivus, eine Festversammlung*, qui ludis, sacrificiis, cantibus, etiam nundinis (Sap. 15, 12.) celebrabatur. (Joseph. Ant. 2, 4. 3. cui etiam de celebratione festi dicitur, ant. 5, 12. 11.) In N. T. semel Hebr. 12, 23. ubi πανήγυρις ἀγγέλων (haec enim sunt conjungenda) est coetus angelorum Deum hymnis celebrantium. vid. Apoc. 5, 11 sq. Dan. 7, 10. Psal. 103, 20. 148, 2. (Test. XII. patr. p. 548. *θρόνοι καὶ ἐξουσίαι*, i. e. angeli, qui ἀεὶ ὕμνους τῷ θεῷ προσφέρουσι). — LXX pro מוֹעֵד Ezech. 46, 12. Hos. 2, 11. 9, 5. et pro עֲצָרָה Amos. 5, 21. — Saepius non legitur in codice sacro.

Πανοικὶ, (ex πᾶς et οἶκος) adv. *cum tota familia, tota domo;* semel Act. 16, 34. — Repudiarunt hanc formam grammatici, melioresque scriptores πανοικεσίᾳ scribere docent, (*Thom. Mag.* πανοικὶ οὐδεὶς τῶν δοκίμων, πανοικεσίᾳ δὲ, καὶ πανοικησίᾳ); sed legitur πανοικὶ eodem sensu apud scriptores seriores, sc. Joseph. Ant. 4, 4. 4. et 5, 1. 2. Philo (πανοικεὶ) de Jos. p. 562. et lib. I de vita Mosis p. 603. 3 Macc. 3, 27. Diod. Sic. 14, 115. LXX Exod. 1, 1. pro בֵּיתוֹ — (Similiter formatum est πανεθνὶ cum universo populo, Sap. 19, 8.)

Πανοπλία, ας, ἡ, (πᾶς, et ὅπλον) omnis armatura militaris; *arma*; Luc. 11, 22. — metaphor. Eph. 6, 11. 13. πανοπλίαν θεοῦ, arma spiritualia, a Deo suppeditata per religionem christianam, i. e. subsidia, quibus christiani sese defendere possunt adversus diaboli insidias. — 2 Sam. 2, 21. Sap. 5, 18. Sir. 46, 9. 2 Macc. 3, 25. Joseph. Ant. 20, 5. 3. — etiam τὰς πανοπλίας Judith. 14, 3. 2 Macc. 10, 30. 4 Macc. 3, 12. Joseph. ant. 4, 5. 2. 13, 5. 3.

Πανουργία, ας, ἡ, (a πανοῦργος, quod vide) — LXX pro עָרְמָה — *calliditas;* proprie malo sensu: *astutia, versutia*, Luc. 20, 23. 1 Cor. 3, 19. 2 Cor. 4, 2. 11, 3. Eph. 4, 14. (Sir. 19, 25. 21, 13. Jos. 9, 4.) — deinde serioribus etiam bono sensu: prudentia, dexteritas, quae omnia scite adgreditur, Prov. 1, 4. 8, 5. Sir. 31, 10. *Moeris Attic.* κομψεία, ἀττικῶς· πανουργία, ἑλληνικῶς.

Πανοῦργος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (ex πᾶν et ἔργον) propr. homo navus, qui omnia scit perficere, *callidus*, LXX

pro עָרוּם — primum in malam partem, Job. 5, 12. Prov. 12, 17. — Joſeph. de bell. 1, 11. 13. τὸ πανοῦργον, calliditas. — Serioribus etiam in bonam partem: *prudens, peritus, callidus;* ſemel in N. T. 2 Cor. 12, 16. ſaepius in verſione alexandr. Prov. 14, 8. 18. 13, 17. Prov. 13, 1. pro חָכָם. ib. 28, 2. pro יוֹדֵעַ, מֵבִין Sir. 6, 34. 37, 12. ib. 21, 20. ubi opponitur τῷ μωρῷ, et idem eſt q. v. 22. πολύπειρος.

Πανταχόθεν, adv. *undique, ex omni parte;* ſemel Marc. 1, 45. ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν (4 Macc. 13, 1. 15, 32. Joſeph. c. Apion. 1, 29. Ant. 4, 6. 7. Herodian. 2, 7. 1.)

Πανταχοῦ, adv. *ubique, plurimis in locis;* Marc. 16, 20. Luc. 9, 6. Act. 17, 30. 21, 28. 24, 3. 28, 22. 1 Cor. 4, 17. Jeſ. 42, 22. Joſeph. de bell. 1, 8. 4. πανταχοῦ γενναῖος φανείς.

Παντελής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (ex πᾶς et τελέω ſ. τέλος) active: omnia perficiens; neutraliter: *ad finem perductus, perfectus;* (Joſeph. ant. 10, 9. 3. παντελὴς ἀπώλεια.) — εἰς τὸ παντελές, i. q. παντελῶς, *prorſus, perfecte, omnino;* bis, Luc. 13, 11. Hebr. 7, 25. Joſeph. Ant. 6, 2. 3. (παντελῶς, eodem ſenſu Joſeph. Ant. 4, 6. 5. 2 Macc. 3, 12. 7, 40.)

Πάντῃ, adv. ubique; — *omnino, in omnibus;* Act. 24, 3. πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ i. e. in omnibus, quovis modo. — Sir. 50, 25. Xenoph. Cyrop. 1, 1. 1.

Πάντοθεν, adv. *undique;* Luc. 19, 43. [Joh. 18, 20.] Hebr. 9, 4. et Marc. 1, 45. in codd. pro πανταχόθεν. — Jer. 20, 9. 2 Sam. 24, 14. Sir. 51, 10. Joſeph. de bell. 4, 10. 1. et 7, 6. 1.

Παντοκράτωρ, ορος, ὁ, (πᾶς et κρατέω) propr. *κρατῶν τῶν πάντων*, qui ſummum tenet imperium, *ſummus dominus, omnipotens;* de Deo 2 Cor. 6, 18. Apoc. 1, 8. 4, 8. 11, 17. 15, 3. 16, 7. 14. 19, 6. 15. 21, 22. — LXX. κύριος παντοκράτωρ pro אֱלֹהֵי ſive יְהוָה צְבָאוֹת, 2 Sam. 5, 10. 1 Chron. 11, 9. Jer. 5, 14. Amoſ. 3, 13. Zach. 1, 3. ſq. Mal. 1, 4. ſq. — ὁ παντοκράτωρ pro שַׁדַּי in Job. libro e. g. c. 5, 17. 11, 7. 22, 17. 25. Sap. 7, 25. Sir. 42, 23. 2 Macc. 1, 25.

Πάντοτε, (pro quo meliores ſcriptores dixiſſe ἑκάστοτε, monent Phrynich. et Phavor.) adv. 1) *ſemper*, i. e. a) ubicunque locorum et quovis tempore, Matth. 26, 11. Marc. 14, 7. Luc. 15, 31. Joh. 12, 8. 2 Cor. 2, 14. 4, 10. — b) quovis tempore; de actionibus, Joh. 7, 6. 8, 29. 11, 42. 1 Cor. 15, 58. 2 Cor. 5, 6. Gal. 4, 18. Phil. 1, 20. ὡς πάντοτε καὶ νῦν. et paſſim. — c) *ſaepe, ſaepenumero*, iteratis ſaepe vicibus; ſenſus: *inſtanter;* Luc. 18, 1. πάντοτε προσεύχεσθαι. 8, 20. Rom. 1, 10. 1 Cor. 1, 4. Eph. 5, 20.

Phil. 1, 4, et passim. — d) *continuo*; 1 Thess. 4, 17. 2 Tim. 3, 7. Hebr. 7, 25. — 2) i. q. παντελῶς sive πάντως *omnino, prorsus*, 1 Thess. 2, 16. ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. Eodem modo intelligendum videtur 2 Cor. 9, 8. ἐν παντὶ πάντοτε, in omnibus omnino. — Legitur quoque Sap. 19, 18. Test. XII. patr. p. 624. πάντοτε ἔχαιρεν. ib. p. 671. ὁρῶ γὰρ πάντοτε. Loca e profanis, in quibus rarius occurrit, collegit *Kypk*. obss. I, p. 303.

Πάντως, adv. 1) *omnino*, überhaupt, 1 Cor. 5, 10. οὐ πάντως, omnino non, ib. 16, 12. πάντως οὐκ ἦν θέλημα. — *omni modo, prorsus*, Rom. 3, 9. οὐ πάντως, pro οὐκ ἐν πᾶσι, non omni modo. (Alii: minime.) — 2) *utique, certissime, profecto*, Luc. 4, 23. πάντως ἐρεῖτέ μοι, haud dubie, utique objicietis. Act. 18, 21. 21, 22. 28, 4. (Tob. 14, 8. 2 Macc. 3, 13. 3 Macc. 1, 15. Test. XII. patr. p. 712. Joseph. vit. §. 11. id. contra Apion. 1, 29. — 3) *certe, wenigstens*, 1 Cor. 9, 10. ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει, nostri causa certe dictum est ib. v. 22. ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

Παρὰ, praepositio, cui universe inest notio *vicinitatis*, (das Verhältniss der unmittelbaren Nähe), indicatque, aliquid esse juxta, prope aliquem, in ejus vicinia. — LXX maxime usurpant pro hebr. אֵצֶל, בְּיַד, מִיַּד, עַל יַד, בְּעֵינֵי, לִפְנֵי. —

I) cum *genitivo* indicat, 1) aliquid venire, prodire ab aliquo, qui illud habet, mittit, dat, profert, (das *Ausgehen* aus der unmittelbaren Nähe jemandes); *ab:* παρά τινος ἔρχεσθαι, Luc. 8, 49. ἐξέρχεσθαι, Joh. 16, 27. 28. 17, 8. ἐκπορεύ. Joh. 15, 26. (mitti ab aliquo). — apud Johannem etiam εἶναι παρά τινος, ab aliquo mitti, c. 6, 46. 7, 29. 9, 16. 33. — λαμβάνειν, Joh. 5, 34. 41. 44. 10, 18. Act. 2, 33. 3, 5. Jac. 1, 7. παραλαμβ. Gal. 1, 12. 1 Thess. 2, 13. κομίζεσθαι, Eph. 6, 8. δέχεσθαι, Act. 22, 5. 26, 10. 22. — ἀκούειν, Joh. 1, 41. 6, 45. 7, 51. Act. 28, 22. 2 Tim. 1, 13. πυνθάνεσθαι, Matth. 2, 4. 7. 16. Joh. 4, 52. αἰτεῖν, Matth. 20, 20. Joh. 4, 9. Act. 3, 2. ζητεῖν, Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. 12, 48. vid. etiam 2 Tim. 3, 14. Act. 7, 16. 24, 8. παρ' οὗ, e quo scl. reo. Apoc. 3, 18. Act. 9, 14. 26, 12. Luc. 6, 34. Joh. 1, 16. 2 Thess. 3, 8. ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος. et alia loca multa. — *ab*, de auctore, παρὰ κυρίου ἐγένετο, Matth. 21, 42. Marc. 12, 11. Matth. 18, 19. — Joh. 1, 14. ὁ μονογενὴς παρὰ πατρός. Rom. 11, 27. ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη. vid. etiam Luc. 1, 45. 2, 1. Act. 22, 30. Joh. 17, 7. πάντα παρὰ σοῦ ἐστιν, a te accepi. — τὰ παρά τινος, *quae aliquis donat, suppeditat, dona*; Luc. 10, 7. ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν. Phil. 4, 18. τὸ παρ' ὑμῶν, dona a vobis missa. — 2) rarius dicitur ita, ut indicet, *aliquid esse cum aliquo*, juxta aliquem, *illum rem aliquam habere, suum*,

sua, omissa notione exeundi s. prodeundi, i. q. *παρά τινι* sive *μετά τινος*. Posset huc referri locus 2 Tim. 1, 18. *εὑρίσκειν ἔλεος παρὰ κυρίου*, sed cum in hac formula *παρὰ* cum dativo legi soleat, (Exod. 33, 12. 16. Num. 11, 15. Luc. 1, 30.); commode etiam verti potest: absolvi a Jesu judice. (Aeque incerta sunt loca Sir. 1, 1. 5, 6.) Haud dubie vero *παρὰ* ita accipiendum est interdum in formulis *τὰ παρά τινος*, *ὁ παρ᾽ ἐμοῦ*, ubi est *sua*, *suus*, quae possidet, habet aliquis. Ita Marc. 5, 26. *τὰ παρ᾽ αὐτῆς πάντα*, omnia sua, facultates, (Luc. 8, 43. *ὅλον τὸν βίον*.) — Marc. 3, 21. *οἱ παρ᾽ αὐτοῦ*, *sui*, adseclae ejus, qui cum eo erant, ubi utrum discipuli servatoris, an ejus mater et fratres, an multitudo quae convenerat, intelligendi sint, interpretes dissentiunt. Quanquam enim *οἱ παρά τινος* saepius sint: ab aliquo missi, legati, ut 1 Macc. 2, 15. 17. et apud Josephum, ut docuit *Krebsius* in obss. II. p. 82 sq., haud raro tamen etiam dicitur de iis, qui cum aliquo sunt, ab ejus partibus stant, eum ducem sequuntur. vid. 2 Sam 2, 31. 1 Macc. 7, 32. *ἔπεσον τῶν παρὰ Νικάνορος*. v. 41. 9, 44. 58. 13, 52. 16, 16.

II) cum *dativo* indicat aliquid esse in alicujus vicinitate, praesentia, societate, *apud*, *coram*, *inter*; *bei*, *neben*, *vor*, *unter*; — a) propr. *apud* i. e. *α*) juxta, *in vicinia*, Luc. 9, 47. *ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ*. Joh. 19, 25. *παρὰ τῷ σταυρῷ*. *β*) *inter*, Matth. 22, 25. *ἦσαν παρ᾽ ἡμῖν*. 28, 15. Ap. 2, 13. — *γ*) *in societate*, *domo*, *ξενίζεσθαι παρά τινι*, Act. 10, 6. 21, 16. — *μένειν*, Joh. 1, 40. 4, 40. 14, 17. 25. Act. 18, 3. 20. 21, 7. 8. *καταλύειν*, Luc. 19, 7. *ἀριστάω* Luc. 11, 37. *μονὴν ποιεῖν π. τ.* Joh. 14, 23. — Col. 4, 16. *παρ᾽ ὑμῖν*, in coetu vestro. Joh. 8, 38. *ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί*, quae vidi, cum apud patrem versarer. ib. 17, 5. *δόξασόν με παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ᾗ εἶχον — παρὰ σοί*. — 1 Cor. 16, 2. *παρ᾽ ἑαυτῷ*, *domi*; (Philo de Cherub. p. 116. *ταμιευσάμενοι δὲ παρ᾽ ἑαυτοῖς φυλάττετε θησαυρόν*. Id. de legat. ad Caj. p. 1090.) — *δ*) *coram*, *in praesentia*, Matth. 6, 1. *μισθὸν ἔχειν παρὰ τῷ θεῷ*. 2 Petr. 2, 11. *φέρουσι παρὰ κυρίῳ κρίσιν*. — b) tropice; *apud*, i. e. *α*) *in*; de eo, quod proprium est alicui; Rom. 9, 14. *μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ*, num injuria in Deo est? injustus est? Jac. 1, 17. *παρ᾽ ᾧ* (Deo) *οὐκ ἔνι παραλλαγή*, in quo etc. Rom. 2, 11. *οὐκ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ*, Eph. 6, 9. (Job. 12, 13. *παρ᾽ αὐτῷ σοφία καὶ δύναμις*.) — *β*) in animo, Matth. 21, 25. *διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖς*. — *φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖς*, sensus: qui sibi ipsi videntur prudentes, Rom. 11, 25. 12, 16. — *γ*) ratione alicujus; *παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι*, Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37. 18, 27. — 2 Petr. 3, 8. *μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ*. 2 Cor. 1, 17. *παρ᾽ ἐμοί*, in iis, quae loquor vel ago. — *δ*) *aliquo judicante*, *sentiente*; *χάρις παρὰ τῷ θεῷ*, Luc. 1,

50. 2; 52. 1 Petr. 2, 20. — Act. 26, 8. ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν. Rom. 2, 13. δίκαιον παρὰ τῷ θεῷ. vid. etiam 1 Cor. 3, 19. 7, 24. παρὰ θεῷ, ex voluntate Dei. — Gal. 3, 11. 2 Theſſ. 1, 6. Jac. 1, 27. 1 Petr. 2, 4.

III) cum *accuſativo* eandem vicinitatis retinet notionem, diciturque 1) proprie, de loco: *ad,* i. e. α) *ſecundum, juxta,* längshin; περιπατεῖν παρὰ τὴν θάλασσαν, Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. — πίπτειν παρὰ τὴν ὁδὸν, Matth. 13, 4. 19. Marc. 4, 4. 15. Luc. 8, 5. 12. — Hebr. 11, 12. (1 Reg. 4, 29.) — β) *juxta, prope,* ſi quaeritur ubi? Luc. 5, 1. 2. ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην. 1, 38. στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας. Marc. 4, 1. διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. ibid. 5, 21. Act. 10, 6. 32. — κάθημαι παρά τινος, Matth. 13, 1. 20, 30. Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. — γ) *ad, zu,* motum ad locum indicans; ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν, Matth. 15, 29. Marc. 2, 13. Act. 16, 13. πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας, Luc. 8, 41. 17, 16. Act. 5, 10. coll. Matth. 15, 30. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 7, 58. — (Profanis etiam de tempore; Joſeph. ant. 9, 7. 5. παρὰ πάντα χρόνον, quamdiu.) — 2) *Metaphorice* uſurpatur ita, ut indicet *rationem earum rerum, quae inter ſe conferuntur* et *comparantur (das Nebeneinanderſtellen und Vergleichen)*; ſic duplici modo in N. T.; a) comparatur ratio cauſae ad effectum, ubi παρὰ eſt *prae, propter;* 1 Cor. 12, 15. 16. παρὰ τοῦτο, propterea quod ita loquitur, num ſic loquendo efficitur? (Deut. 23, 4. παρὰ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων, propterea, quod non etc. hebr. עַל־דְּבַר. Gen. 29, 20. παρὰ τὸ ἀγαπᾶν, prae amore, hebr. בְּ. Joſeph. de bell. 3, 3. 5. παρ' ὅ, qua de cauſa. Polyb. 1, 32. 4.) — b) comparatur, ut rei differentia indicetur, et quidem quatenus aut res rem ſuperat, aut res re inferior eſt. Ita α) adjecta diſerta nota comparationis, ubi eſt aut: *ſupra, quam, plus quam;* Luc. 3, 13. πλέον παρὰ τὸ τεταγμένον. Hebr. c. 1, 4. διαφορώτερον παρ' αὐτοῖς ὄνομα. cap. 3, 3. πλείονος δόξης παρὰ μωσῆν. Hebr. 9, 23. κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. c. 11, 4. 12, 24. — aut: *aliter ac,* 1 Cor. 3, 11. ἄλλον παρὰ τὸν κείμενον. — aut: *infra, minus,* 2 Cor. 11, 24. τεσσαράκοντα παρὰ μίαν. Hebr. 2, 7. 9. βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. (Pſal. 8, 6.) coll. Jer. 9, 10. ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους. ib. 33, 10. 12. — β) omiſſa nota comparationis, eaque e contexta oratione ſupplenda, ubi eodem modo eſt: *Supra, ultra, magis quam, praeter,* Luc. 13, 2. ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας. ib. v. 4. Rom. 1, 25. λατρεύοντες τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. — παρὰ φύσιν, Rom. 1, 26. 11, 24. — Rom. 4, 18. παρ' ἐλπίδα. (Joſeph. vit. §. 29.) Hebr. 11, 11. παρὰ καιρόν. (Joſeph. ant. 14, 14. 3. παρὰ δύναμιν, ultra vires). Rom. 14, 5. κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν, diem diei praeferre. Hebr. 1, 9. ἔχρισέ σε παρὰ τοὺς μετόχους. (Pſal. 89, 27. Sir.

15, 5. ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς πλησίον αὐτοῦ. coll. Jer. 43, 28.) — *aliter ac*, Act. 18, 13. παρὰ τὸν νόμον. Rom. 16, 17. παρὰ τὴν διδαχήν. Rom. 12, 3. παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν. Gal. 1, 8. 9. παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα. — In compositis haec praepositio easdem, quae hic notatae sunt, habet significationes, saepius autem dicitur in malam partem de eo, quod modum excedit, fines justos transgreditur.

Παραβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. παρέβην, (παρὰ et βαίνω, gradior, incedo) LXX. pro hebr. סור, סור seq. מִ, עָבַר, שָׂטָה, — propr. juxta gradior; — deinde (παρὰ in significatione: supra, ultra, *transgredior limites*, *excedo e via*; metaphorice: *transgredior* legem, praecepta, *violo*, seq. accusativo, Matth. 15, 2. 3. — τὴν διαθήκην Ezech. 16, 58. τὸ ῥῆμα Num. 14, 41. vid. etiam 1 Sam. 15, 24. Sir. 10, 23. Joseph. Ant. 9, 7. 4. παρ. τοὺς νόμους. ib. 4, 6. 5. τὰς συνθήκας. *excedo* seq. ἐκ, tropice, *desero*, Act. 1, 25. ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, quod munus deseruit Judas. 2 Joh. v. 9. ὁ παραβαίνων scl. ἐκ τῆς διδαχῆς, qui deserit doctrinam. Ita LXX. pro hebr. סור, Exod. 32, 8. ἐκ τῆς ὁδοῦ. Deut. 9, 12. et seq. ἀπό, Deut. 17, 20. ἀπὸ τῶν ἐντολῶν. 28, 12. Sir. 23, 23. 1 Macc. 7, 18.

Παραβάλλω, f. βαλῶ, aor. 2. παρέβαλον, (παρὰ et βάλλω) 1) projicio, objicio, (Ruth. 2, 16.) — in medio: objicio me periculis, (παραβάλλειν σεαυτὸν κακοῖς, 4 Macc. 6, 14.) audax sum, audacter ago, 2 Macc. 14, 38. Joseph. de bell. 3, 8. 7. 6, 1. 5. cont. Apion. 1, 34. — 2) *admoveo*, proprie: παραβάλλειν scl. τὴν ναῦν, vel etiam intransitive: admoveo me ipsum, *venio ad*, quod de navigante: *appello*, Act. 20, 15. παρεβάλομεν εἰς σάμον. (Joseph. 18, 6. 4. εἰς ποτίολους παραβαλών. Id. c. Apion. 1, 22. παραβαλὼν εἰς αὐτοὺς τόπους. Polyb. 12, 5. 1.) — tropice: admoveo rem rei ut conferam: *comparo*; Marc. 4, 30. (Luc. 13, 18. ὁμοιώσω). Joseph. c. Apion. 2, 15. πρὸς ἐκεῖνον παραβαλλόμενον, cum eo, Mosi, comparatum. (Xenoph. Memor. 2, 4. 5. Aeschin. Socr. Dial. 2, 39. Herodian, 1, 1. 5.)

Παράβασις, εως, ἡ, (vid. παραβαίνω) τὸ transgredi limites; — tropice *transgressio* legis, pacti, praecepti, i. e. *violatio*, a) transitive: Rom. 2, 23. παράβασις τοῦ νόμου. 4, 15. Hebr. 2, 2. 1 Tim. 2, 14. ἐν παραβάσει γέγονε, i. e. παρέβη. — b) intransitive: *peccatum*, *delictum*, Rom. 5, 14. Hebr. 9, 15. Gal. 3, 19. τῶν παβαράσεων χάριν, ut coërcerentur scelera. — Psal. 101, 4. Sap. 14, 31. 2 Macc. 15, 10. παραβ. τῶν ὅρκων. Joseph. Ant. 18, 8. 2. παραβ. τοῦ πατρίου νόμου. ib. Ant. 2, 15. 3. 5, 1. 27.

Παραβάτης, ου, ὁ, (a παραβαίνω) qui transgreditur; — tropice qui violat legem, *violator*, Rom. 2, 25. παραβ. νόμου. v. 27. Jac. 2, 9. 11. — violator officii, man-

30. 2, 52. 1 Petr. 2, 20. — Act. 26, 8. ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν. Rom. 2, 13. δίκαιον παρὰ τῷ θεῷ. vid. etiam 1 Cor. 3, 19. 7, 24. παρὰ θεῷ, ex voluntate Dei. — Gal. 3, 11. 2 Theff. 1, 6. Jac. 1, 27. 1 Petr. 2, 4.

III) cum *accuſativo* eandem vicinitatis retinet notionem, diciturque 1) proprie, de loco: *ad*, i. e. α) *ſecundum, juxta*, längshin; περιπατεῖν παρὰ τὴν θάλασσαν, Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. — πίπτειν παρὰ τὴν ὁδὸν, Matth. 13, 4. 19. Marc. 4, 4. 15. Luc. 8, 5. 12. — Hebr. 11, 12. (1 Reg. 4, 29.) — β) *juxta, prope*, ſi quaeritur ubi? Luc. 5, 1. 2. ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην. 1, 38. στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας. Marc. 4, 1. διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. ibid. 5, 21. Act. 10, 6. 32. — κάθημαι παρά τινος, Matth. 13, 1. 20, 30. Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. — γ) *ad, zu*, motum ad locum indicans; ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν, Matth. 15, 29. Marc. 2, 13. Act. 16, 13. πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας, Luc. 8, 41. 17, 16. Act. 5, 10. coll. Matth. 15, 30. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 7, 58. — (Profanis etiam de tempore; Joſeph. ant. 9, 7. 5. παρὰ πάντα χρόνον, quamdiu.) — 2) *Metaphorice* uſurpatur ita, ut indicet *rationem earum rerum, quae inter ſe conferuntur* et *comparantur* (*das Nebeneinanderſtellen und Vergleichen*); ſic duplici modo in N. T.; a) comparatur ratio cauſae ad effectum, ubi παρὰ eſt *prae, propter;* 1 Cor. 12, 15. 16. παρὰ τοῦτο, propterea quod ita loquitur, num ſic loquendo efficitur? (Deut. 23, 4. παρὰ τὸ μὴ συναντῆσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων, propterea, quod non etc. hebr. עַל־דְּבַר. Gen. 29, 20. παρὰ τὸ ἀγαπᾶν, prae amore, hebr. בְּ. Joſeph. de bell. 3, 3. 5. παρ' ὅ, qua de cauſa. Polyb. 1, 32. 4.) — b) comparatur, ut rei differentia indicetur, et quidem quatenus aut res rem ſuperat, aut res re inferior eſt. Ita α) adjecta diſerta nota comparationis, ubi eſt aut: *ſupra, quam, plus quam;* Luc. 3, 13. πλέον παρὰ τὸ τεταγμένον. Hebr. c. 1, 4. διαφορώτερον παρ' αὐτοῖς ὄνομα. cap. 3, 3. πλείονος δόξης παρὰ μωσῆν. Hebr. 9, 23. κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. c. 11, 4. 12, 24. — aut: *aliter ac*, 1 Cor. 3, 11. ἄλλον παρὰ τὸν κείμενον. — aut: *infra, minus*, 2 Cor. 11, 24. τεσσαράκοντα παρὰ μίαν. Hebr. 2, 7. 9. βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. (Pſal. 8, 6.) coll. Jer. 9, 10. ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους. ib. 33, 10. 12. — β) omiſſa nota comparationis, eaque e contexta oratione ſupplenda, ubi eodem modo eſt: *Supra, ultra, magis quam, praeter*, Luc. 13, 2. ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας. ib. v. 4. Rom. 1, 25. λατρεύοντες τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. — παρὰ φύσιν, Rom. 1, 26. 11, 24. — Rom. 4, 18. παρ' ἐλπίδα. (Joſeph. vit. §. 29.) Hebr. 11, 11. παρὰ καιρόν. (Joſeph. ant. 14, 14. 3. παρὰ δύναμιν, ultra vires). Rom. 14, 5. κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν, diem diei praeferre. Hebr. 1, 9. ἔχρισέ σε παρὰ τοὺς μετόχους. (Pſal. 89, 27. Sir.

15, 5. ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς πλησίον αὐτοῦ. coll. Jer. 43, 28.) — *aliter ac*, Act. 18, 13. παρὰ τὸν νόμον. Rom. 16, 17. παρὰ τὴν διδαχήν. Rom. 12, 3. παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν. Gal. 1, 8. 9. παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα. — In compositis haec praepositio easdem, quae hic notatae sunt, habet significationes, saepius autem dicitur in malam partem de eo, quod modum excedit, fines justos transgreditur.

Παραβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. παρέβην, (παρὰ et βαίνω, gradior, incedo) LXX. pro hebr. סוּר, סור seq. מ, עָבַר, שָׂטָה, — propr. juxta gradior; — deinde (παρὰ in significatione: supra, ultra, *transgredior limites*, *excedo e via*; metaphorice: *transgredior* legem, praecepta, *violo*, seq. accusativo, Matth. 15, 2. 3. — τὴν διαθήκην Ezech. 16, 58. τὸ ῥῆμα Num. 14, 41. vid. etiam 1 Sam. 15, 24. Sir. 10, 23. Joseph. Ant. 9, 7. 4. παρ. τοὺς νόμους. ib. 4, 6. 5. τὰς συνθήκας. *excedo* seq. ἐκ, tropice, *desero*, Act. 1, 25. ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, quod munus deseruit Judas. 2 Joh. v. 9. ὁ παραβαίνων scl. ἐκ τῆς διδαχῆς, qui deserit doctrinam. Ita LXX. pro hebr. סוּר, Exod. 32, 8. ἐκ τῆς ὁδοῦ. Deut. 9, 12. et seq. ἀπὸ, Deut. 17, 20. ἀπὸ τῶν ἐντολῶν. 28, 12. Sir. 23, 23. 1 Macc. 7, 18.

Παραβάλλω, f. βαλῶ, aor. 2. παρέβαλον, (παρὰ et βάλλω) 1) projicio, objicio, (Ruth. 2, 16.) — in medio: objicio me periculis, (παραβάλλειν σεαυτὸν κακοῖς, 4 Macc. 6, 14.) audax sum, audacter ago, 2 Macc. 14, 38. Joseph. de bell. 3, 8. 7. 6, 1. 5. cont. Apion. 1, 34. — 2) *admoveo*, proprie: παραβάλλειν scl. τὴν ναῦν, vel etiam intransitive: admoveo me ipsum, *venio ad*, quod de navigante: *appello*, Act. 20, 15. παρεβάλομεν εἰς Σάμον. (Joseph. 18, 6. 4. εἰς Ποτιόλους παραβαλών. Id. c. Apion. 1, 22. παραβαλὼν εἰς αὐτοὺς τόπους. Polyb. 12, 5. 1.) — tropice: admoveo rem rei ut conferam: *comparo*; Marc. 4, 30. (Luc. 13, 18. ὁμοιώσω). Joseph. c. Apion. 2, 15. πρὸς ἐκεῖνον παραβαλλόμενον, cum eo, Mosi, comparatum. (Xenoph. Memor. 2, 4. 5. Aeschin. Socr. Dial. 2, 39. Herodian, 1, 1. 5.)

Παράβασις, εως, ἡ, (vid. παραβαίνω) τὸ transgredi limites; — tropice *transgressio* legis, pacti, praecepti, i. e. *violatio*, a) transitive: Rom. 2, 23. παράβασις τοῦ νόμου. 4, 15. Hebr. 2, 2. 1 Tim. 2, 14. ἐν παραβάσει γέγονε, i. e. παρέβη. — b) intransitive: *peccatum*, *delictum*, Rom. 5, 14. Hebr. 9, 15. Gal. 3, 19. τῶν παβαράσεων χάριν, ut coërcerentur scelera. — Psal. 101, 4. Sap. 14, 31. 2 Macc. 15, 10. παραβ. τῶν ὅρκων. Joseph. Ant. 18, 8. 2. παραβ. τοῦ πατρίου νόμου. ib. Ant. 2, 15. 3. 5, 1. 27.

Παραβάτης, ου, ὁ, (a παραβαίνω) qui transgreditur; — tropice qui violat legem, *violator*, Rom. 2, 25. παραβ. νόμου. v. 27. Jac. 2, 9. 11. — violator officii, man-

data ipſi data deferens, Gal. 2, 18. — Legitur etiam in verſione Symmachi pro פָּרִיץ, violentus, Pſal. 17, 5. Ezech. 18, 10. et pro רָשָׁע Pſal. 139, 19.

Παραβιάζομαι, f. *άσομαι*, (*παρὰ* et *βιάζομαι*) 1) cogo vi adhibita praeter fas, (Amoſ. 6, 10. Polyb. 22, 10. 7. — etiam paſſive: extorqueor, Joſeph. Ant. 13, 4. 9. *οὐδὲν τούτων παραβιασθήσεται*); cogere conor, Gen. 19, 19. 2) omiſſa notione illiciti, enixe laboro, Jon. 1, 13. — *precibus urgeo*, *valde inſto*, noſtrum: *einem anliegen;* bis, Luc. 24, 29. Act. 16, 15. Ita LXX. pro פָּצַר 2 Reg. 2, 17. 5, 16. et פָּרַץ 1 Sam. 28, 23. — Saepius non legitur in codice ſacro.

Παραβολεύομαι, f. *εύσομαι*, (a *παράβολος*, audax, temerarius, Joſeph. Ant. 6, 14. 3. 14, 14. 1. a *παραβάλλω*, quod vide) *audacter me objicio periculis;* tantum Phil. 2, 30. *παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ*, *vitae periclitari.* Textus vulg. habet *παραβουλευσάμενος*. De diſcrimine utriusque verbi, et utrum e profanorum loquendi ratione alterum alterumve praeferendum ſit, copioſe disputavit *Wolfius* in cur. phil. T. IV. p. 231 — 235.

Παραβολή, *ῆς*, *ἡ*, (a *παραβάλλω*) 1) collocatio rei ad latus alterius, v. c. navium in acie (Diod. Sic. 14, 60. Polyb. 15, 2. 13.) — 2) *comparatio*, *ſimilitudo*; Hebr. 11, 19. *ἐν παραβολῇ* in ſimilitudinem ſcl. reſurrectionis (referenda enim ſunt haec verba ad ea: *ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς*), i. e. ſimili modo, quaſi e mortuis reſuſcitatum. (Alii: in ipſo praeſentiſſimae mortis periculo, quia *παραβάλλομαι* ſit: periculis ſe objicere. Alii: i. q. *παρ' ἐλπίδας*, ſive *παραδόξως*, praeter ſpem. Ita *Krebſius* in obſſ. Fl. p. 385. qui affert verba Joſephi de eadem re: *οἱ δὲ παρ' ἐλπίδας ἑαυτοὺς κεκομισμένοι*, Ant. 1, 13. 4.) — Objective: *imago*, i. e. res rei ſimilitudinem referens, i. q. *τύπος*, Hebr. 9, 9. ubi tentorium ſacrum dicitur *παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα*, imago, adumbratio ſacrorum futurorum. — 3) *narratio comparativa*, *parabola*, *Gleichniſsrede*, i. e. narratio ficta, rem notam ſive in ſe claram deſcribens, eo conſilio, ut alia res obſcurior, ignota, captuque difficilior adumbretur et illuſtretur. Ita in tribus prioribus evangeliis ſaepius, (non autem in Johannis et Pauli ſcriptis), videlicet Matth. 13, 31. 33. 21, 33. 45. Marc. 4, 10. 13. 30. 7, 17. 12, 12. Luc. 5, 36. 6, 39. 8, 9. 11. 12, 16. 41. 13, 6. 15, 3. 18, 1. 9. 19, 11. 20, 9. 19. — *ἐν παραβολαῖς*, adhibitis narrationibus comparativis, Marc. 4, 11. coll. v. 34. Luc. 8, 10. — *διὰ παραβολῆς*, uſus parabola, Luc. 8, 4. — *λαλεῖν ἐν παραβολαῖς*, docere per narrationes comparativas, Matth. 13, 3. 10. 13. 13, 34. 22, 1. Marc. 3, 23. 4, 2. *ἐδίδασκεν ἐν παραβ.* 12, 1. etiam omiſſo *ἐν* Marc. 4, 33. — *ἀπὸ*

τῆς συκῆς μάθετε παραβολὴν, Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. i. e. μάθετε τὴν παραβολὴν τῆς συκῆς; ita enim objectum parabolae per genitivum indicatur, Matth. 13, 18. παραβολὴ τοῦ σπείροντος. ib. v. 36. παραβ. τῶν ζιζανίων. vid. etiam Luc. 21, 29. — LXX. pro hebr. מָשָׁל Ezech. 17, 2. ſqq. 24, 3. In uno tantum loco, Luc. 14, 7. παραβολὴ de ſermone doctoris, cui nulla ineſt comparatio, adhibetur, niſi forte tota Servatoris admonitio ad quaeſtionem de prima ſede in regno Dei transferenda viſa fuit. Nec aliter Matthaeus c. 13, 35. παραβολὰς intellexit, quanquam Pſal. 78, 12. unde haec repetita ſunt, παραβολὴ eſt 4) *ſcite* et *aenigmatice dictum*, quo ſenſu in V. T. ſaepius pro hebr. מָשָׁל legitur et indicat ſapientum dicta, maxime comparationem ingenioſam continentia, ideoque non ſtatim omnibus clara ſed obſcuriora; Prov. 1, 6. νοήσατε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον. Sir. 39, 3. ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν. vid. 1 Reg. 4, 32. Pſal. 49, 4. Sir. 1, 22. 3, 28. 20, 26. — De oraculo Bileami, Num. 23, 7. 18. 24, 2. — Cum ejusmodi dicta facile in proverbia abirent, etiam eſt *proverbium, dicterium*, (1 Sam. 10, 12. 24, 14. 2 Chron. 7, 20. Pſal. 44, 16. Deut. 28, 37.); et ita ſemel Luc. 4, 23. — Saepius non legitur.

Παραβουλεύομαι, f. εύσομαι, (παρὰ, et βουλεύομαι) *male conſulo*; Philipp. 2, 30. in textu vulgari, unde *Heſychii* gloſſa: παραβουλευσάμενος· εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐκδούς. — Vid. παραβολεύομαι. In libris profanorum non occurrit.

Παραγγελία, ας, ἡ, (παρὰ et ἀγγελία) denuntiatio; — *mandatum, praeceptum*, 1 Theſſ. 4, 2. 1 Tim. 1, 18. — collective: *praecepta*, 1 Tim. 1, 5. τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη, niſi hic παραγγ. eſt inſtitutio ipſa, quatenus praecepta continet. — *juſſum*, Act. 16, 24. — vetantis eſt: interdictum; Act. 5, 28. παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν, vetando vetuimus, i. e. ex hebr. graviter vetuimus.

Παραγγέλλω, f. ελῶ, aor. 1. ειλα, (παρὰ et ἀγγέλλω) denuntio, annuntio, LXX. pro שָׁמַע, Jer. 46, 14. Esdr. 1, 1. — (etiam convoco populum per publicum mandatum, 1 Sam. 15, 4. 1 Reg. 15, 22.) — De mandante ſ. praecipiente eſt: *praecipio, jubeo*, de vetante *veto, interdico*, legiturque cum dativo perſonae et accuſativo rei, quare etiam verbum, mandatum continens, ſequitur in infinitivo, (ſemel Marc. 6, 8. ſeq. ἵνα, et ſemel Matth. 10, 5. ſequitur imperativus in oratione directa). Marc. 8, 6. Luc. 5, 14. 8, 29. 56. 9, 21. Act. 1, 4. 4, 18. 5, 28. 10, 42. 16, 18. 17, 30. 1 Cor. 7, 10. 1 Tim. 6, 13. παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, et paſſim. — 1 Sam. 23, 8. Joſeph. c. Ap. 1, 26.

Παραγίνομαι, f. γενήσομαι, (παρὰ, γίνομαι) — LXX. pro בוא — 1) *advenio, venio*, Marc. 14, 43. Act. 5, 21. 22. 25. 9, 39. 11, 23. 15, 4. Joh. 3, 23. παρεγίνοντο ſcil.

πρὸς αὐτόν, et passim. — εἰς sequitur, ubi sermo est de loco, Matth. 2, 1. Joh. 8, 2. Act. 9, 26. 13, 14. (Gen. 50, 10. Ex. 16, 35. Num. 20, 5. Jos. 24, 11. 3 Esdr. 6, 8.) — πρὸς, cum sermo est de persona, Matth. 3, 13. Luc. 7, 4. 20. 8, 19. 11, 6. Act. 20, 18. (Exod. 2, 17. 18, 6. 15. 19, 9. Judic. 8, 15.) — ἐπὶ quando sermo est de adventu hostili, Luc. 22, 52. (Jos. 10, 9. 2 Macc. 4, 34. 15, 24.) — de redeunte, *redeo*, Luc. 14, 21. Act. 24, 17. παραγενόμενος, eo redii. (LXX. pro שׁוּב Jos. 18, 8. Num. 14, 36. *Philo* leg. ad Caj. p. 1010.) — 2) *prodeo, progredior*, hervortreten, Luc. 19, 16. — de doctoribus: *in publicum prodeo*; de Johanne, Matth. 3, 1. de Jesu, Luc. 12, 51. Hebr. 9, 11. παραγενόμενος scl. ἐν σαρκί, ut Test. XII. patr. p. 745 παραγενόμενος θεὸς ἐν σαρκί. (1 Macc. 4, 45. μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην.)

Παράγω, f. άξω, (παρά, ἄγω) — LXX pro עָבַר in Kal et Hiphil. — 1) transitive: adduco, produco, 1 Sam. 16, 9. 10. 2 Sam. 15, 18. 3 Esdr. 5, 55. (pro הָבִיא Esdr. 3, 7. ubi LXX ἐνέγκαι) Joseph. Ant. 5, 1. 25. 9, 7. 2. 20, 9. 1. (metaph. παράγειν εἰς ἰσχὺν Joseph. de bell. 4, 9. 10.) 2) intransitive: *praetereo*, a) propr. Matth. 20, 30. Marc. 2, 14. 15, 21. (Marc. 1, 16. in codd.) Psal. 129, 8. — *digredior, discedo*, Matth. 9, 9. παράγων ἐκεῖθεν. v. 27. Joh. [8, 59.] 9, 1. (hebr. עָבַר Jos. 10, 29. 31.) — b) tropice: *intereo, evanesco*, de rebus caducis et inconstantibus; τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου, 1 Cor. 7, 31. ἡ σκοτία, 1 Joh. 2, 8. ὁ κόσμος, ib. 2, 17. (Psal. 144, 5. ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ παράγουσι.) Saepius non legitur.

Παραδειγματίζω, f. ίσω, (a παράδειγμα, exemplum, quod ex παρά et δείκνυμι) exempli loco propono; deinde, cum παράδειγμα et profanis et nostris scriptoribus (Jer. 8, 2. 9, 21. Nah. 3, 6. 3 Macc. 2, 5.) de poena, quae exempli loco alicui infligitur, publica et ignominiosa dicatur, est: *ignominiae publicae expono*. Ita bis Matth. 1, 19. Hebr. 6, 6. ἀνασταυροῦντες ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντες, vid. Ἀνασταυρόω. Ita LXX. Jer. 13, 22. Ezech. 28, 17. (ad quem posteriorem locum cf. Scholia *Rosenmülleri* in Ezech.) Polyb. 2, 60. vid. quae uberius habet *Raphel.* in annotatt. e Polyb. p. 2 sqq. — In specie LXX. Num. 20, 4. de ignominia patibuli (ut Hebr. 6, 6.) pro הוֹקַע נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, παραδειγμάτισον αὐτοὺς κατέναντι ἡλίου. (Psalt. Salom. 2, 14. ἀπέναντι τοῦ ἡλίου παρεδειγμάτισον ἀδικίας αὐτῶν.)

Παράδεισος, ου, ὁ, *paradisus*. Vocabulum persicum, quod cum de *vivariis* regum et nobilium Persarum usurpabatur (τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία, Xenoph. Cyrop. 1, 3. 11. ib. 1, 4. 5. et 8, 1. 13. *Curt.* 8, 1. 11. — „*magnis nemoribus saltibusque nobilium ferarum greges*

clausi. Spatiosas ad hoc eligunt sylvas, crebris perennium aquarum fontibus amoenas. Muris nemora cinguntur, turresque habent venantium receptacula." coll. *Gell.* noct. 2, 19.) — tum vero etiam de eorundem hortis majoribus, aquis irriguis, multis arboribus densis aliisque plantis refertis. (Xenoph. oecon. 4, 13. ὅπως κῆποί τε ἔσονται, οἱ παράδεισοι καλούμενοι, πάντων καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν μεστοὶ ὁπόσα ἡ γῆ φύειν ἐθέλει. Diod. Sic. 16, 41. et 18, 36. ὁ παράδεισος φυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πολυτελῶς πεφιλοτεχνημένοις εἰς τρυφὴν καὶ τὴν ἐν εἰρήνῃ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν.) — Transiit in linguam hebr. seriorem et dicebatur פַּרְדֵּס de hortis regum (Neh. 2, 8. Eccl. 2, 5. Cant. 4, 13. LXX παράδεισος) aliorumque majoribus et splendidioribus (Joseph. Ant. 7, 14. 4. et 8, 7. 3.); quare LXX. etiam posuerunt pro גַּן, (Num. 24, 6. Sir. 24, 30. 40, 30. Susann. v. 4. 8. 15. sqq.) Inde etiam factum est ut hortus protoplastorum, Gen. 2, 8. sqq. Gen. 3, 1. sqq. Joseph. Ant. 1, 1. 3. diceretur παράδεισος, et serioribus: ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ, quippe a Deo plantatus. (Gen. 13, 10. Ezech. 28, 13. 31, 8.) — Deinde a serioribus Judaeis transferebatur ad locum amoenum, *sedem animarum piarum usque ad resurrectionem,* quem vel partem hadis esse putabant (Luc. 16, 23.), vel, ut Esseni (Joseph. Ant. 18, 1. 3.), locum ultra oceanum amoenissimum. Ita legitur Luc. 23, 43. vid. *Kuinoelii* Commentar. et *Wetsten.* ad h. l. — Postea vero etiam *sedes Dei* et *angelorum,* in quam pii quoque sint olim venturi, dicebatur παράδεισος, *paradisus coelestis*, describebaturque ad exemplum horti Genes. 2. 3. Ita 2 Cor. 12, 2. coll. v. 3. ἕως τρίτου οὐρανοῦ (vid. Οὐρανός); et Apoc. 2, 7. (Psalter. Salom. 14, 2. Test. XII. patr. p. 586. αὐτὸς (filius Dei), ἀνοίξει τὰς θύρας τοῦ παραδείσου σου, καὶ — δώσει τοῖς ἁγίοις φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.)

Παραδέχομαι, f. ἔξομαι (παρὰ et δέχομαι) *recipio, accipio, suscipio;* — metaph. *admitto, locum concedo*, κατηγορίαν, 1 Tim. 5, 19. (Exod. 23, 1. ἀκοήν) — λόγον, Marc. 4, 20. μαρτυρίαν, Act. 22, 18. — mores, s. dogmata, Act. 16, 21. — Ex hebraismo: *benevole suscipio aliquem,* eum, vota sacraque facientem, benigne suscipio; ita Hebr. 12, 6. ὃν παραδέχεται, quae sunt verba LXX interpretum Prov. 3, 12. ubi in hebr. est רָצָה, quod significat benevole accipere, v. c. dona, Gen. 33, 10. sacrificia Psal. 51, 18. Ezech. 20, 40. etiam benignum esse erga aliquem Psal. 77, 7. Amos. 5, 22. (Philo 3. de vita Mos. οὐ παραδέχεται ἱερουργίας ἀσεβῶν.)

Παραδιατριβή, ῆς, ἡ, (παρὰ et διατριβή) *inutilis s. inepta disputatio.* Tantum in N. T., et quidem 1 Tim. 6, 5. in textu vulg. vid. Διαπαρατριβή.

Παραδίδωμι, f. παραδώσω, (παρὰ et δίδωμι) — LXX

maxime pro נָתַן — *trado*, propr. res in manus alterius, 3 Esdr. 2, 12. Esth. 2, 3. — Usus in N. T. a) *trado aliquem in potestatem alterius*, τῷ σατανᾷ, 1 Cor. 5, 5. 1 Tim. 1, 20. — εἰς φυλακὴν, Act. 8, 3. 12, 4. 16, 4. παρεδόθη, in carcerem conjectus esset, Matth. 4, 12. Marc. 1, 14. — εἰς θλῖψιν, Matth. 24, 19. — ἑαυτὸν τῇ ἀσελγείᾳ, dare se ipsum ἀσελγ. Eph. 4, 19. — Maxime *sensu forensi*, *tradere aliquem judici*, ut poenam luat, supplicium de eo sumatur, Matth. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 20, 20. Act. 27, 1. Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. — εἰς συνέδρια, Matth. 10, 17. Luc. 21, 12. — εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, Matth. 17, 22. Act. 21, 11. — τοῖς ἀρχιερεῦσι, Matth. 20, 18. sq. et saepius. — εἰς θάνατον, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. 2 Cor. 4, 11. — εἰς τὸ σταυρωθῆναι, Matth. 26, 2. 27, 26. Marc. 15, 15. Joh. 19, 16. — Inde etiam verbum simplex de iis, qui judici aliquem tradunt, Matth. 24, 10. Luc. 21, 16. Joh. 18, 30. 35. 19, 11. (Joseph. bell. 7, 3.) — et de iis, qui supplicio traduntur, dicitur, ut de Jesu Rom. 4, 25. 8, 32. Gal. 2, 20. Eph. 5. 2. 25. (Jes. 53, 12. Test. XII. patr. ἄμωμος (Messias) ὑπὲρ ἀνόμων παραδοθήσεται, καὶ ἀναμάρτητος ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀποθανεῖται) — Judas igitur si dicitur ὁ καὶ παραδιδοὺς αὐτὸν (Jesum) non est proditor, sed qui *tradidit* Jesum potestati synedrii, nostrum: *ausliefern*, Matth. 10, 4. 26, 15. 16. 46. 48. Marc. 3, 19. Luc. 22, 4. Joh. 6, 64. 71. et al. (vid. Jer. 38, 20. 1 Macc. 7, 35. 2 Macc. 14, 33.) — b) trado alicui aliquid, ut possideat, eo utatur, illud agat i. e. *committo*, Matth. 11, 27. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Luc. 10, 22. cap. 4, 6. — τὰ ὑπάρχοντα, Matth. 25, 14. 20, 22. coll. Sir. 42, 7. — Act. 14, 26. ἦσαν παραδεδομένοι εἰς τὸ ἔργον, hoc munus eis commissum erat a Deo. — sensu *commendandi*, Act. 15, 40. παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. — de eo, qui acceptum reddit: *reddo*, Joh. 19, 30. παρέδωκε τὸ πνεῦμα scl. τῷ θεῷ. (Cohel. 12, 7. coll. Luc. 15, 46.) 1 Cor. 15, 24. — c) trado i. e. *permitto*, *patior*, *überlassen*, *hingeben*, de iis, qui alium facere sinunt quod ipsis vere non est in consilio; Act. 15, 26. παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς, i. e. qui libenter vitam consecrabunt, mortem patientur. 1 Cor. 13, 3. ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι. (Dan. 3, 28. παρέδωκαν τὰ σώματα αὐτῶν εἰς πῦρ.) 1 Petr. 2, 33. — Ita etiam de Deo permittente ut homo cupiditates suas sequatur, Act. 7, 42. Rom. 1, 24. 26. 28. (Sir. 23, 5. ψυχῇ ἀναιδεῖ μὴ παραδῷς με.) — d) reciproce, *me trado* i. e. *me offero*; semel Marc. 4, 29. παραδῷ ὁ καρπὸς, fructus, seges se offert scl. metenti. (Jos. 11, 19. οὐκ ἦν πόλις, ἥτις οὐ παρέδωκε (ἑαυτὴν) τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, hebr. הִשְׁלִימָה. *Diod. Sic.* 5, 36.) — e) *trado verbis*, narratione, i. e. *enarro*, *doceo*, *instituo*, Marc. 7, 13. Luc. 1, 2. Act. 6, 14. 1 Cor. 11, 2. 23. 15, 3. 2 Petr.

2, 21. Jud. v. 13. Passiv. παρεδόθητε, edocti estis, Rom. 6, 17. (Joseph. c. Ap. 1, 12. ἡ κατὰ τοὺς νόμους παραδεδομένη εὐσέβεια. Diod. Sic. 1, 3. Polyb. 10, 28. 3.)

Παράδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, propr. ὁ παρὰ δόξαν ὤν, qui praeter opinionem, mores, consuetudinem est: igitur *mirus*, *inopinatus*, *incredibilis*. Luc. 5, 26. εἴδομεν παράδοξα. (Judith. 13, 14. Sap. 5, 2. 16, 17. 19, 5. 2 Macc. 9, 24. Joseph. Ant. 4, 4. 2. — etiam quae moribus, legibus adversantur, Jos. Ant. 8, 13. 1.)

Παράδοσις, εως, ἡ, (a παραδίδωμι) *traditio*, i. e. a) transitive, actus tradendi; Jer. 32, 4. Esdr. 7, 26. Joseph. de bell. 1, 8. 6. de traditione urbis — de traditione eorum quae facta sunt, narratione, Joseph. c. Apion. 1, 16. vita §. 65. — b) intransitive, res narrata, *doctrina*, *institutio*, *praecepta*, alteri tradita; ita de dogmatibus et praeceptis Judaeorum universe Gal. 1, 14. et de traditione legi mosaicae addita, ideoque a Jesu legi mosaicae scriptae opposita, Matth. 15, 2. 3. 6. Marc. 7, 3—9. 13. — de doctrinis hominum vanis Col. 2, 8. — de praeceptis et institutione apostolorum, 1 Cor. 11, 2. 2 Thess. 2, 15. 3, 6. *Hesych.* παραδόσεων· διδασκαλιῶν. Idem: παραδόσεις· ἀγράφους διδασκαλίας.

Παραζηλόω, ῶ, f. ώσω, (παρὰ et ζηλόω) *ad ζῆλον provoco* aliquem (vid. ζῆλος); sequente accusativo personae; i. e. ad *aemulationem*, vel *invidiam excito aliquem*, Rom. 10, 19. παραζ. ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ad invidiam excitabo vos per populum, quem nullum habetis, (Deut. 32, 21.) Rom. 11, 11. 14. — LXX. hebr. קִנֵּא Deut. 32, 21. 1 Reg. 14, 22. Sir. 30, 3. ὁ διδάσκων τὸν υἱὸν αὐτοῦ, παραζηλώσει τὸν ἐχθρόν. — ad *iram provoco*, 1 Cor. 10, 22. — LXX. Psal. 37, 1. 7. 8. pro הִתְחָרָה — (παραζήλωσις, legitur, apud Symmach. Ezech. 8, 3. Test. XII. patr. p. 644.)

Παραθαλάσσιος, ία, ον, (παρά et θάλασσα) *ad mare situs*, *maritimus*; Matth. 4, 13. (2 Chron. 8, 17. Ezech. 25, 9. 1 Macc. 7, 11. 11, 8. 2 Macc. 8, 11. — ἡ παραθαλασσία, littus maris, Ezech. 25, 16.)

Παραθεωρέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ et θεωρέω) 1) τινὶ s. πρός τι, res juxta se positas contemplor, Dinge gegen einander ansehen, comparo, (Xenoph. mem. 4, 8. 17. πρὸς τοὺς ἄλλους παραθεωρῶν ἐμαυτόν.) — 2) παρὰ in significatione τοῦ *ultra*: i. q. ὑπεριδεῖν, *non video*, *transmitto*; Act. 6, 1. παρεθεωροῦντο, posthabeantur i. e. nihil accipiant, übersehen werden.

Παραθήκη, ης, ἡ, i. q. παρακαταθήκη, quod Thom. Mag. atticum, παραθήκην vero hellenisticum esse censuit, a παρατίθημι, et παρακατατίθημι (Joseph. Ant. 10, 9. 3.), fidei alicujus committo; unde παραθήκη et παρακαταθήκη,

depositum, *res deposita*, *res fidei alicujus commissa*. Ita παραθήκη Levit. 6, 2. 4. (Polyb. 33, 12. 4.) — παρακαταθήκη, Exod. 12, 18. Tob. 10, 11. 4 Macc. 4, 7. Joseph. Ant. 14, 14. 1. de bell. 1, 8. 9. Ant. 4, 8. 38. 18, 9. 4. — In N. T. usurpatur a) de munere doctoris Timotheo tradito, sive etiam de doctrina ipsa fidei ejus commissa, 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 1, 14. ubi in utroque loco Griesb. restituit παρακαταθήκην pro παραθήκην, quod habet textus vulg. — b) παραθήκη de *anima*, quasi deposito a Deo dato homini, 1 Tim. 1, 12. (Ita Josephus de bell. 3, 8. 5. ut αὐτοχειρίαν grave esse delictum doceret, dicit animam esse παρακαταθήκην τοῦ θεοῦ, depositum Dei, quod e corpore ejicere nefas esset, eandemque animam paulo post appellat τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ ληφθὲν χρέος. — Philo, quis rer. divin. haer. p. 499: τὴν ἱερὰν ὧν ἔλαβε παρακαταθήκην ψυχῆς — μὴ ἑαυτῷ, μόνῳ δὲ τῷ πεπιστευκότι, φυλάξαντος. (Alii 2 Tim. 1, 12. παραθήκην de munere apostolico, alii de doctrina ipsa intelligunt.)

Παραινέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ et αἰνέω) *hortor*, *excito*, *suadeo*; bis, Act. 27, 9. 22. (2 Macc. 7, 25. 26. Joseph. vit. §. 49. bell. jud. 1, 10. 7. Ant. 9, 7. 2.)

Παραιτέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (παρὰ et αἰτέομαι) 1) *deprecor*, i. e. a) precibus intercedo ut a poena liberem, Joseph. Ant. 5, 1. 1. 11, 6. 1, 12, 4. 3. Test. XII. patr. p. 562. ἄγγελος ὁ παραιτούμενος τὸ γένος Ἰσραήλ. ib. p. 652. Esth. 4, 8. — seq. μή, *precor*, *ne*, Hebr. 12, 19. παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι τὸν λόγον, precabantur, ne amplius vocem audirent. coll. 1 Sam. 20, 6. 27. ubi pro נִשְׁאַל. — Ex adjuncto: *excuso*, b) de excusante id, quod fecit, 3 Macc. 6, 27. Joseph. Ant. 15, 2. 7. — c) de excusante se, quod recusat; Luc. 14, 18. — ib. et v. 19. ἔχε με παρῃτημένον, excusatum me habe. (Perfect. passivum verborum deponentium etiam passive dici, monuit *Matthiae*, gramm. §. 496. Alii, ut Krebsius in obss. Flav. hic latinismum agnoscendum esse putant. De excusante sese, quod invitatus ad coenam non venerit, παραιτ. legitur etiam Joseph. Ant. 7, 8. 2.) — 2) ut latinor. *deprecor*, et nostrum *verbitten*: *recuso*; Act. 25, 11. οὐ παραιτοῦμαι ἀποθανεῖν. (Joseph. vit. §. 29. θανεῖν οὐ παραιτοῦμαι. id. Ant. 3, 8. 8. 5, 1. 26.) — *repudio* Hebr. 12, 25. — ex adjuncto: *fugio*, *devito*, ita παραιτοῦ (qui imperativus contractus legitur etiam Dioscor. 1, 13. vid. *Matthiae* gramm. §. 197.) μύθους, 1 Tim. 4, 7. ζητήσεις 2 Tim. 2, 23. — χήρας, 1 Tim. 5, 11. αἱρετικὸν ἄνθρωπον, Tit. 3, 10. vid. 2 Macc. 2, 32. et *Loesner*. obss. p. 404. — Saepius non legitur.

Παρακαθίζω, f. ίσω, (παρὰ et καθίζω) 1) juxta me colloco; — 2) intransitive: *adsideo*, Luc. 10, 39. (Job. 2, 13. παρεκάθισαν αὐτῷ, pro יָשַׁב. Xenoph. Cyrop. 5, 5. 3. καὶ καθίσας αὐτὸν καὶ παρακαθισάμενος ἤρετο ὧδε.)

Παρακαλέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ et καλέω) 1) *advoco, convoco*; Act. 28, 20. (Teft. XII. patr. μάγους παρεκάλεσα. Xenoph. de rep. Laced. 6, 3. Polyb. 2, 20. 1.) — 2) advoco ad auxilium; *rogo, oro*, Matth. 8, 5. 31. Marc. 1, 40. Luc. 7, 4. 15, 28. Act. 16, 15. Phil. v. 10. et paffim. Sequitur infinitivus, Marc. 5, 17. Luc. 8, 41. Act. 8, 31. 9, 38. 13, 42. 24, 4. — ἵνα, Matth. 14, 36. Marc. 5, 10. 18. 6, 56. 7, 32. 8, 22. Luc. 8, 31 fq. 1 Cor. 16, 12. 2 Cor. 12, 8. — ὅπως, Matth. 8, 34. Act. 25, 2. 3. — καὶ, ex hebraismo Matth. 26, 53. — (Iofeph. Ant. 6, 22. παρακαλεῖ τὸν θεὸν ὑπερέχειν. ib. 6, 7. 4. 8, 9. 1.) — 3) advoco aliquem ut faciat aliquid; *hortor, adhortor, admoneo*, Luc. 3, 18. Act. 2, 40. 15, 32. 16, 9. 40. 19, 30. Rom. 12, 8. 1 Cor. 4, 13. 14, 31. 2 Cor. 5, 20. 1 Tim. 5, 1. Tit. 1, 9. Hebr. 3, 13. et paffim. — feq. infinitivo Act. 11, 23. 14, 22. Rom. 12, 1. 15, 30. al. — feq. ἵνα, 1 Cor. 1, 10. 16, 15. 2 Cor. 8, 6. 9, 5. et al. — fenfu *inculcandi*, 1 Tim. 1, 3. 2, 1. 6, 2. Tit. 2, 15. — 4) ex adjuncto ut noftrum *zureden*, hortor ut folatium aliquis admittat, *confolor*, paffiv. *folatio erigor*, diciturque de confolatione et quae eft in verbis, et quae cernitur in rebus, beneficiis; Matth. 2, 18. 5, 4. Luc. 16, 25. 1 Theff. 4, 18. 2 Cor. 1, 4. 6. — fenfu *recreandi*, Act. 20, 12. 28, 14. 2 Cor. 7, 6. 7. 13. 1 Theff. 3, 7. — LXX. faepiffime pro נִחַם, Gen. 4, 67. 37, 34. Deut. 32, 36. coll. Ief. 49, 13. (pro רִחַם) Sir. 48, 27. — fenfu *erigendi, confortandi*, 2 Cor. 2, 7. 13, 11. — παρακαλεῖν τὰς καρδίας, animum erigere Eph. 6, 22. Col. 2, 2. 4, 8. 2 Theff. 2, 17. — LXX. pro אמץ, Deut. 3, 28. Ief. 35, 3. Iob. 4, 3. χεῖρας ἀσθενεῖς παρεκάλεσας (hebr. חִזֵּק). Ief. 38, 16. — In fcriptis Iohanneis non occurrit.

Παρακαλύπτω, f. ύψω, (παρὰ et καλύπτω) *obtego* aliquid, Ezech. 22, 26. παρακ. τοὺς ὀφθαλμούς. pro הֶעְלִים; — med. obtego me, *occulto* Ief. 44, 8. pro הִחָבֵא. — Semel Luc. 9, 45. παρακεκαλυμμένον, de fententia obfcura, cujus fenfus non capitur.

Παρακαταθήκη, ης, ἡ, (a παρακατατίθημι, fidei alterius committo, Iofeph. Ant. 10, 9. 3.) *depofitum, fidei alterius commiffum*. Vid. Παραθήκη.

Παράκειμαι, (παρὰ et κεῖμαι) propr. adjaceo, vicinus fum, 2 Macc. 4, 4. 12, 16. 9, 25. — adpono, Sir. 30, 18. 34, 16. — tropice *in promptu fum, in poteftate alicujus fum*, Rom. 7, 18. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι οὐχ εὑρίσκω. ib. v. 21. — coll. Iudith. 3, 2. 3.

Παράκλησις, εως, ἡ, (a παρακαλέω, quod vide) — LXX. pro נחם et ab hoc verbo derivatis — 1) advocatio, das Herbeirufen; (Demofth. p. 257. 20 edit. Reisk. οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι.) — 2) *preces*, 2 Cor. 8, 4. 17. τὴν

παρακλ. ἐδέξ. preces meas admisit. (1 Macc. 10, 24. λόγοι παρακλήσεως, literae petitoriae. Joseph. Ant. 3, 1. 5. ἐφ' ἱκετείαν τοῦ θεοῦ καὶ παράκλησιν ἐλθεῖν. ib. contra Apion. 2, 23. παράκλησις πρὸς τὸν θεόν.) — 3) *exhortatio; adhortatio*, Rom. 12, 8. 1 Cor. 14, 3. 1 Tim. 4, 13. Hebr. 13, 22. (2 Macc. 7, 24. Joseph. vit. §. 17. Philo de vit. Cont. p. 891.) — 4) *solamen, consolatio, recreatio,* qua aliquis vel in malis perferendis erigitur, vel post exantlatos labores recreatur, 2 Cor. 1, 4—7. 7, 4. 17. 13. Phil. 2, 1. Philem. v. 7. Hebr. 6, 18. 12, 5. (Neh. 3, 7. Jer. 16, 6. Hos. 13, 14.) — Rom. 15, 4. ἡ παράκλησις τῶν γραφῶν, scl. per vaticinia de futura salute per Messiam paranda. Ὁ θεὸς τῆς παρακλήσεως, Deus a quo omnis recreatio miseris afflictisque speranda, Rom. 15, 5. 2 Cor. 1, 3. — παράκλησις αἰώνιος, solamen e futuri seculi contemplatione redundans, 2 Thess. 2, 16. — Ex metonymia causae pro effectu: *salus* ipsa, qua miseri recreantur et eriguntur; Luc. 6, 24. ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν, ea bona jam accepistis, quibus miseri recreandi olim erunt. (coll. Psal. 94, 19); — et *auctor salutis;* ita Luc. 2, 25. de Messia, quem Rabbini κατ' ἐξοχήν, מְנַחֵם, *consolatorem*, ejusque aevum *dies* s. annos consolationis appellabant. Vid. *Lightfooti* hor. hebr. in Evang. p. 1102. — Denique nostri παράκλησιν 5) transferunt ad *institutionem* in religione, quatenus cernitur cum in admonitione ad virtutem christianam, tum in consolatione per spem salutis christianis factam; Act. 9, 31. τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνευ. ecclesiae institutione s. directione Spiritus sancti fideliter usae, multiplicabantur. Act. 13, 15. λόγος παρακλήσεως, aliquid docendum, quod ad emendandam vel consolandam ecclesiam facere possit. ib. 15, 31. 1 Thess. 2, 3. — Saepius non legitur.

Παράκλητος, ου, ὁ, (a παρακαλέω, perf. pass. παρακέκληται) profanis *advocatus ad auxilium*, *adjutor*, *defensor*, potissimum sensu forensi, qui causam alicujus agit coram judice, *defensor*. — (Symmach. et Aquil. Job. 16, 2. pro מְנַחֵם consolator. Caeterum in V. T. non occurrit.) In N. T. non nisi a Johanne (quanquam iste verbis παρακαλεῖν et παράκλησις nunquam usus est) usurpatur a) de Jesu pro peccatoribus in coelo apud patrem deprecante, 1 Joh. 2, 1. ubi est *defensor*, *deprecator*, i. q. aliis in locis ὁ ἐντυγχάνων. — b) de spiritu Sancto, quem Jesus apostolis promittit tanquam sui vicarium; Joh. 14, 16. 26. 15, 26. 16, 7. Quo sensu Jesus Spiritum sanctum dixerit παράκλητον, de eo dissentiunt interpretes; alii explicant *consolatorem*, alii *doctorem*, *interpretem*, alii simpliciter *adjutorem*. Puto et hic παρακλ. esse *defensorem*, qui causam apostolorum sit acturus eos docendo, quid faciendum, docendum sit, et quomodo sese defendere debeant coram judicibus. Hoc non solum suadent

loca parallela Matth. 10, 19. 20. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11 sqq. 21, 15. sed etiam usus hujus voc. apud Rabbinos (*Buxtorf.* lex. p. 1843.) qui פְּרַקְלִיט s. פְּרַקְלִיטָא transtulerunt in suam linguam usurparuntque de *defensore, deprecatore,* quare Job. 16, 20. 33, 23. מַלְאָךְ מֵלִיץ, *angelus tutelaris, deprecator* (minime enim מֵלִיץ est interpres, doctor) a paraphrastis chald. dicitur angelus פְּרַקְלִיט, quod graecus interpres Test. XII. patr. vertit ἄγγελος παραιτούμενος. Vid. *Παραιτέομαι.*

Παράκοή, ῆς, ἡ, (a παρά et ἀκοή) 1) male, obiter auditum; — 2) nostris scriptoribus: *inobedientia*, quae dicto, quasi illud non audiverit, non obtemperat, Rom. 5, 19. 2 Cor. 10, 6. Hebr. 2, 2. cf. *Παρακούω.*

Παρακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (παρά et ἀκολουθέω) 1) pone aliquem sequor, aequis passibus incedo cum aliquo; — *comitor, intersum,* Marc. 16, 17. σημεῖα τοῖς πιστεύσασι παρακολουθήσει, miracula comitabuntur fidem susceptam, i. e. miracula patrabunt qui fidem Christo dederunt. (2 Macc. 8, 11. δίκη παρακολ. ἐπ᾽ αὐτῷ. — Diod. Sic. 20, 29. Vid. *Raphel.* annot. e Polyb. ad Luc. 1, 3.) — 2) metaphorice: *sequor mente, investigo,* et ex adjuncto: *perscrutor, intelligo;* Luc. 1, 3. παρακ. πᾶσιν (rebus gestis) ἀκριβῶς, qui omnia bene examinavi, vel cognovi. (Utramque cum examinandi tum perscrutandi notionem profanis esse frequentatam, docuerunt *Kypkius*, et *Raphelius* e Polyb. ad h. l. vid. Polyb. 1, 12. Demosth. de corona, c. 53. Porphyr. de abstin. 1, 117.) — *sequor in agendo*, i. e. *amplector, obsequor, me compono;* τῇ διδασκαλίᾳ, 1 Tim. 4, 6. 2 Tim. 3, 10. (2 Macc. 9, 27. παρακ. τῇ ἐμῇ προαιρέσει.)

Παρακούω, f. ούσω, (παρά et ἀκούω) 1) obiter, negligenter audio; Polyb. 2, 8. — 2) *audire nolo, non pareo dicto, negligo, sperno;* Matth. 18, 17. παρακούειν τινος, alicui non obtemperare. — Esth. 3, 3. τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα, pro עָבַר. — pro אֵין עֹשֶׂה, Esth. 3, 8. Jes. 65, 11. Tob. 3, 4. παρήκουσαν τῶν ἐντολῶν σου. Joseph. Ant. 6; 7. 4. c. Apion. 1, 28.

Παρακύπτω, f. ψω, (παρά et κύπτω) propr. incurvo me ad aliquid, incurvo me ut contemplar, conspiciam, *incurvato corpore, s. exserto capite introspicio;* — παρακύψας βλέπει, incurvato corpore introspiciens vidit, Luc. 24, 12. Joh. 20, 5. — (παρακύπτειν διὰ τῶν θυρίδων, Cant. 2, 9. Gen. 26, 8. Prov. 7, 6. Sir. 21, 25. Lib. Henoch. p. 187. ἄγγελοι — παρέκυψαν ἐπὶ τὴν γῆν ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ οὐρανοῦ. — *introspicio* simpliciter; Jac. 1, 25. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον, qui introspicit in legem perfectam quasi in speculum, (v. 23 sq.), ut videat, quomodo debeat esse comparatus. — *perspiciendi* sensu 1 Petr. 2, 12. εἰς ἃ (scil. παθήματα καὶ

δόξαν Christi, v. 11.) ἐπιθυμοῦσι ἄγγελοι παρακύψαι. (Ita Philo de Abrah. p. 366. de sacr. Abel. et Cain. p. 144. διακύψαι et ἐρευνᾶν conjungit. Vid. Loesn. p. 472.)

Παραλαμβάνω, f. λήψομαι, aor. 2 παρέλαβον, (παρά et λαμβάνω) — LXX. pro לָקַח, נָהַג. — I) transitive: 1) *sumo mihi aliquid, assumo, mecum duco, socium mihi adjungo*; παραλ. γυναῖκα scl. εἰς τὴν οἰκίαν, domum ducere, Matth. 1, 20. 24. (Cantic. 8, 2. παραλήψομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μητρός μου.) — Matth. 26, 37. Marc. 4, 34. 10, 32. 14, 33. Luc. 9, 10. 28. 11, 26. 18, 31. Act. 15, 31. Act. 15, 39. (Gen. 47, 2. 2 Macc. 5, 5. 1 Macc. 3, 37.) — Interdum μετὰ cum pronomine pleonastice additur, ut Matth. 18, 16. 12, 45. (Gen. 22, 3.) semel sequitur πρὸς ἐμαυτὸν, i. e. in locum ubi ipse versor, Joh. 14, 3. — τινὰ κατ' ἰδίαν, Matth. 20, 17. — Participium, ut participium verbi simplicis (vid. *Λαμβάνω*) aliis verbis activis, quae usum rei indicant, ita interdum praefigitur, ut actio plenius describatur; Act. 16, 33. παραλαβὼν αὐτοὺς ἔλυσεν Act. 21, 24. τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς. ib. v. 26. 21, 32. Saepius autem ex hebraico dicendi genere παραλαμβάνω et alterum verbum per καὶ junguntur; Matth. 2, 13. παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ φεῦγε, cum puero aufugit. ib. v. 20. c. 2, 20. 21. Joh. 19, 16. παρέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον, Jesum traditum ipsis abduxerunt. Act. 23, 18. (1 Sam. 17, 31. 57. Thren. 3, 2.) Marc. 5, 14. 9, 2. Matth. 17, 1. — Παραλαμβ. τινὰ εἰς, aliquem secum ducere in locum; εἰς πόλιν, Matth. 4, 5. 8. 27, 27. (Num. 23, 14. 27.) — tropice παραλαμβ. doctorem scl. εἰς οἶκον, i. e. *admittere*, ejus doctrinam admittere, Joh. 1, 11. — 2) *comprehendo, captum teneo*, Matth. 24, 40. 41. Luc. 17, 34—36. (Sap. 16, 14. Thucyd. 1, 19. coll. *Munthii* obss. e Diod. Sic. p. 175.) — II) intransitive: *accipio*, a) propr. — διακονίαν Col. 4, 17. βασιλείαν, Hebr. 12, 28. (Dan. 5, 33. 7, 18. pro קַבֵּל. 2 Macc. 4, 7.) — b) *mente accipio*, doctrinam mihi traditam, Marc. 7, 4. ἃ παρέλαβον, quae traditione accepi. 1 Cor. 11, 23. παρέλαβον ἀπὸ κυρίου, traditum accepi a domino. 1 Cor. 15, 1. 3. Gal. 1, 9. 12. Phil. 4, 9. Col. 2, 6. 1 Thess. 2, 13. λόγον. 4, 1. 2 Thess. 3, 6. παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν (text. vulg. παρέλαβε). *Hesych.* παρέλαβες· ἐπαιδεύθης. Exempla e profanis dedit *Kypk.* II, p. 222. — Saepius non occurrit.

Παραλέγομαι, (παρὰ et λέγω) *praeterlego, praeternavigo*; Act. 27, 8. 13. (Diod. Sic. 13, 3.) *Hesych.* παρελέγετο· παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἔπλεεν.

Παράλιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (παρὰ et ἅλς) *ad mare vel littus situs, maritimus*, (Job. 11, 2. 3. Gen. 49, 13.) — Inde ἡ παράλιος scl. χώρα, littus maris; semel Luc. 6, 17. τῆς παραλίου Τύρου, ex regione maritima Tyri. Ita Deut.

33, 19. παράλιον κατοικοῦντες. Joseph. c. Ap. 1, §. 12. τὴν παράλιον φοινίκης κατοικοῦντες. id. de bell. 3, 9. 1. εἰς τὴν παράλιον καισάρειαν. (Extat etiam forma παράλιος. ία, ον, Deut. 1, 7. παραλίαν γῆν. Inde ἡ παραλία fcl. γῆ, littus, regio maritima, Jos. 9, 1. Judith: 1, 7. 3, 6. 5, 2. 25. 7, 8. 1 Macc. 11, 8. 15, 38.)

Παραλλαγή, ῆς, ἡ, (a παραλλάσσω, transmuto, perf. med. παρήλλαγα) *mutatio;* Jac. 1, 17. παρ' ᾧ (θεῷ) οὐκ ἔνι παραλλαγή, in quo nulla locum habet mutatio, ut in fideribus. — (Polyb. 6, 7. 5. 23, 3. 9.)

Παραλογίζομαι, f. ίσομαι, (παρά et λογίζομαι) male fupputo, et fic decipio; male concludendo decipio; inde etiam fimpliciter: *decipio*, vel verbis vel factis, *fraude circumvenio;* bis Coloff. 2, 4. Jac. 1, 26. — (LXX. pro רִמָּה Jos. 9, 22. 1 Sam. 19, 17. 28, 12. 2 Sam. 19, 26. Pfalt. Sal. 2, 14. παρελογίσατο ἐν λόγοις. Joseph. Ant. 11, 6. 12. et 17, 1. 1.

Παραλυτικός, ή, όν, (a παραλύω) *paralyticus*, i. e. qui ex parte aliqua nervorum folutione laborat, membro quodam eft captus, *gelähmt;* (vid. *Celsus* de Medic. 2, 1. et 3, 27.) Legitur in N. T. Matth. 4, 24. 8, 6. 9, 2. 6. Marc. 2, 3. 4. 5. 9. 10. et Luc. 5, 24. in codd. pro παραλελυμένῳ.

Παραλύω, f. ύσω, (παρά et λύω) propr. diffolvo ab una parte; diffolvo clam; — deinde *diffolvo* fimpliciter; tropice: *enervo, debilito; παραλελυμένα γόνατα*, Hebr. 12, 12. (Jes. 35, 3. Sir. 25, 26. Pfalt. Sal. 8, 5. — χεῖρες παραλ. Ezech. 7, 27. Jer. 6, 24. 50. 15, 43. Joseph. de bell. 3, 8. 6. παρελύοντο αἱ δεξιαὶ pugnantium.) — Inde παραλελυμένος Luc. 5, 18. 24. Act. 8, 7. 9, 33. i. q. παραλυτικός, quod vide. (1 Macc. 9, 55. παρελύθη (τὸ στόμα) καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λαλῆσαι λόγον. Aesch. Dial. Socr. 3, 9.)

Παραμένω, f. μενῶ, (παρά et μένω) *permaneo*, a) propr. *maneo apud aliquem; commoror*, 1 Cor. 15, 6. πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, apud vos fortaffe commorabor. (Judith. 12, 7. Gen. 44, 43. Joseph. vit. §. 28.) — *maneo in aliqua re*, Hebr. 7, 23. παραμένειν fcl. in facerdotio. (Joseph. Ant. 11, 8. 2. ἱερατικῆς τιμῆς — ἐν τῷ γένει παραμενούσης.) — (permanere alicui, Prov. 12, 7. Sir. 11, 17.) — b) tropice: *perfevero* in aliqua re tractanda, Jac. 1, 25. παραμείνας fcl. ἐν τῷ νόμῳ, qui perfeverat, i. e. conftanter legem obfervat.

Παραμυθέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (παρά et μυθέομαι, loquor; narro; fabulam dico) propr. loquor ad aliquem, blande alloquor, *zureden;* — *animum alicujus* loquendo *erigo, confolor;* feq. accufat. perfonae, Joh. 11, 19. 31. 1 Theff. 2, 11. 5, 14. — (Symmach. pro hebr. נִחַם Job. 2,

11. 2 Sam. 10, 2. 2 Macc. 15, 9. Joseph. Ant. 6, 3. 4. Xenoph. Cyrop. 3, 1. 13.)

Παραμυθία, ας, ἡ, (a *παραμυθέομαι*) blanda allocutio; adhortatio; — *solatium*; semel, 1 Cor. 14, 3. (Sap. 19, 12. Joseph. Ant. 2, 3. 4. Aeschin. dial. Socr. 3, 3.)

Παραμύθιον, ίου, τὸ, (ab eodem) *solatium*, res quae solatio esse potest; semel Phil. 2, 1. *παραμύθιον ἀγάπης*, solatium quod ex meo in vos amore s. studio percepistis. (Sap. 3, 18. *οὐχ ἕξουσι ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως παραμύθιον.* Thucyd. 5, 103.)

Παρανομέω, ῶ, f. *ήσω*, (a *παράνομος*, adversus legem agens), *legem, praecepta transgredior, violo legem*; Act. 23, 3. *παρανομῶν κελεύεις* contra legem (vetantem) jubes. (4 Macc. 5, 17. Xenoph. mem. 4, 4. 4. Joseph. bell. 7, 2. 1. *παρανομήσαντες εἰς αὐτήν.* — LXX. pro הֵלִיץ Psal. 119, 51. חָלַל Psal. 75, 4. נֶעְלָם Psal. 26, 4. עָוֵל Psal. 71, 5.)

Παρανομία, ας, ἡ, (ab eodem) *legis transgressio* s. *violatio; scelus, impietas*; semel 2 Petr. 2, 16. — LXX. pro מְזִמָּה Psal. 37, 7. עָוֹן Prov. 5, 22. 2 Macc. 3, 4. Joseph. de bell. 1, 11. 4. et 4, 5. 4. Antiq. 18, 8. 2. (*παρανομήματα* Joseph. Ant. 8, 7. 5.)

Παραπικραίνω, f. *ανῶ*, aor. 1 *παρεπίκρανα* (*παρὰ* et *πικραίνω*.) — LXX. interpretes usi sunt hoc composito, quod apud profanos non legitur, maxime pro hebr. מָרָה, quod quidem est rebellem esse, sed etiam convenit cum מָרַר acerbum esse. Propr. enim *παραπικραίνω* est acerbi aliquid facio contra aliquem; quare passiv. acerbi quid patior, magno dolore afficior, Thren. 1, 20. — Deinde, et ita fere semper apud LXX. *inobedientia alium ad iram excito, stomachum ei moveo;* ita de populo israëlitico in deserto per inobedientiam Deum irritante, Deut. 31, 27. Psal. 78, 20. 45. 62. 106, 8. 32. 41. vid. etiam 1 Reg. 13, 21. Psal. 5, 12. Ez. 20, 13. 21. Inde *παραπικραίνων* in Ezech. saepius, v. c. 2, 5 sqq. rebellis, pro מְרִי. In N. T. semel Hebr. 3, 16. *παρεπίκραναν* scl. *τὸν θεὸν*, inobedientia Deum exacerbarunt coll. 3 Esdr. 6, 15. ubi est pro רְגַז Esdr. 5, 15.

Παραπικρασμὸς, οῦ, ὁ, (a *παραπικραίνω*) nec hoc apud profanos habetur; legitur vero in vers. alexandr. pro מְרִיבָה Psal. 95, 9. apud Symmach. Job. 7, 11. pro מַר; Aquilam 1 Sam. 15, 23. pro מְרִי, estque inobedientia, *rebellio, qua alium ad iram moveo, ejus mentem exacerbo.* Bis, Hebr. 3, 8. 15. *ἐν τῷ παραπικρασμῷ*, in magna illa rebellione adversus Mosen (Exod. 20, 12.), Potest vero etiam *παραπ.* hic esse *locus* rebellionis, vid. Num. 20, 13. Psal. 95, 8.

Παραπίπτω, f. *πεσοῦμαι*, aor. 2 *παρέπεσον*, (*παρὰ* et *πίπτω*) 1) cado juxta aliquem, non in justum locum cado,

praeterlabor; inde: irritus fio, Esth. 6, 10. Joseph. Ant. 19, 5. 2. βούλομαι μηδὲν τῶν δικαίων παραπεπτωκέναι. — De homine: deflecto de via, (Polyb. 3, 54. 5.) unde tropice; *deflecto ab obsequio Deo praestando, ab ejus cultu deficio*; ita semel Hebr. 5, 6. παραπεσόντας, deficientes a fide Jesu habita. LXX. pro מָעַל quod maxime est: deficiendo a Jehova peccare, Ezech. 14, 13. 15, 8. 18, 24. 20, 27. coll. Sap. 6, 9. 12, 2.

Παραπλέω, f. εύσω, (παρὰ et πλέω) *praeternavigo, praetervehor*; semel Act. 20, 16. (Xenoph. hist. gr. 1, 3. 2. Thucyd. 2, 24. Substantiv. παράπλους legitur 3 Macc. 4, 11. et Joseph. de bell. 7, 2. 1.)

Παραπλήσιος, ίου, ὁ, ἡ, et παραπλήσιος, ία, ιον, (Joseph. de bell. 6, 8. 3. παραπλησίας λυχνίας) ex παρὰ et πλήσιος, vicinus, *qui vicinus est, qui prope accedit*; inde παραπλήσιον adverbialiter *proxime*; Phil. 2, 26. παραπλήσιον θανάτῳ. — (Profanis saepissime de *simili*, Joseph. de bell. 3, 5. 2. ναῷ παραπλήσιον, templo simile.)

Παραπλησίως, (a παραπλήσιος) *proxime*, propr. de eo quod proximum est loco vel tempore, deinde de similitudine: *similiter, pariter, eodem modo*, semel, Hebr. 2, 14. (Joseph. vit. §. 37. τὰς τε κατὰ τὴν ἄνω γαλιλαίαν κώμας ἐτείχισα παραπλησίως, scl. ut Seleuciam. — Diod. Sic. 5, 45.)

Παραπορεύομαι, f. εύσομαι, (παρὰ et πορεύομαι) — LXX. pro עָבַר — propr. ad latus incedo; *praetereo*, Matth. 27, 39. Marc. 11, 20. 15, 29. (Jos. 6, 7. 13. coll. Exod. 2, 5.) — de faciente iter, Gen. 37, 27. — παραπορεύ. διὰ, *permeo, iter facio per locum*, Marc. 2, 23. παραπ. διὰ τῶν σπορίμων. (alii: juxta agros frugibus consitos.) c. 9, 30. διὰ τῆς γαλιλαίας. Deut. 2, 4. παραπορεύεσθε διὰ (בְּ) τῶν ὁρίων τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν. coll. v. 18.

Παράπτωμα, τος, τὸ, (a παραπίπτω, perf. pass. παραπέπτωμαι) propr. τὸ pedem impingere et labi; 1) casus, lapsus, (Sap. 10, 1.); — tropice *offensio*, a) transitive: *offensio*, qua alter laeditur, Matth. 6, 14. 15. Marc. 11, 25. 26. [Matth. 18, 35.] — b) intransitive: τὸ *offendi mente*; quo fit, ut aliquid repudiemus, odio habeamus. Ita Rom. 11, 11. 12. τὸ παράπτωμα αὐτῶν scl. Judaeorum dicitur de eo, quod Jesus esset offendiculo Judaeis, et ab iis repudiabatur; est igitur: *quod eum, mente offensi, repudiarunt*. — 2) τὸ deflectere a recta via; tropice: *delictum, peccatum*; Rom. 4, 25. 5, 16. 2 Cor. 5, 19. Gal. 6, 1. Eph. 1, 7. 2, 1. 5. Col. 2, 13. Jac. 5, 16. — De primo Adami peccato, Rom. 5, 15. (v. 14. παράβασις) 17. 18. (etiam Sap. 10, 1.) — LXX. pro מַעַל Ezech. 14, 13. 15, 8. 18, 24. 20, 27. עָוֶל Ezech. 3, 20. 18, 26. פֶּשַׁע Job. 36, 9. Ezech. 14, 11. coll. Dan. 6, 22. Sap. 3, 13.

Παραῤῥέω, (etiam *παραῤῥύω* et *παραῤῥυέω* ex *παρά* et *ῥέω*,) praeterfluo; praeterlabor; (Artemid. 8, 27.) metaph. *excido, elabor, elabi mihi patior, ich lasse mir entschlüpfen, entgehen.* Ita semel aor. 2 passivi *παρεῤῥύην*, in significatione medii (vid. Matthiae gramm. §. 493.) Hebr. 2, 1. *μήποτε παραῤῥυῶμεν*, ne excidamus scil. salute promissa. cf. *Carpzovii* sacrae exercit. ad h. l. (Alii: *praeterire*, i. e. negligere, recedere a praecepto, ut idem aor. 2 legitur Prov. 3, 21. pro יָלֻזוּ, *υἱὲ μὴ παραῤῥυῇς, τήρησον δὲ ἐμὴν βουλήν*. Vid. *Kypkii* obss. II, p. 384 sqq. et *Wolfius* in cur. phil. ad Hebr. 2, 1.) *Hesych.* *παραῤῥυῶμεν· ἐξολισθῶμεν*, *elabamur.*

Παράσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (*παρὰ* et *σῆμα*) signo notatus; signatus; in utramque partem dicitur, et est: insignis, nobilis (Herodian. 5, 8.), et vero etiam: male signatus, spurius, v. c. *νόμισμα παράσημον*, aes mali commatis, Demosth. 766. 6. *παράσημος ῥήτωρ*, malae notae orator; id. 307. 26. — In N. T. semel Act. 28, 11. *ἐν πλοίῳ παρασήμῳ διοσκούροις*, signata imagine dioscurorum, i. e. quae signi loco habebat dioscuros. Solebant naves veterum in puppi habere imaginem ejus numinis, in cujus tutelam navis tradita erat. Ita *παρασημ.* de insigni numinum 3 Macc. 2, 29. Philo leg. ad Caj. p. 1005. Diod. Sic. 1, 88. 3, 3.

Παρασκευάζω, f. *ασω*, (*παρά* et *σκευάζω*, paro) *adparo, paro alicui aliquid;* Act. 10, 10. *παρασκευάζ.* scl. *τὸ δεῖπνον*, mensam struentes, coenam parantes. (2 Macc. 2, 28. *παρασκ. συμπόσιον* Herodot. 9, 15.) — (efficio, Prov. 15, 19. 1 Macc. 3, 29.) — *Medium: paro me* ad efficiendum aliquid; 1 Cor. 14, 8. *τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον.* (Jer. 50, 42. coll. c. 51, 11. 46, 9.) — perf. passiv. *παρεσκεύασμαι* in significatione medii (vid. Matthiae grammat. §. 493.) *paravi me, paratus sum;* 2 Cor. 9, 2. *ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι*, Achaeos jam superiori annos paratos fuisse scl. ad stipem erogandam; sensus: collegisse pecuniam. ib. v. 3. *ἵνα παρεσκευασμένοι ἦτε*, de eadem re. — (Joseph. de bell. 1, 10. 8. et 1, 12. 1. Xenoph. Cyr. 1, 5. 9.)

Παρασκευή, ῆς, ἡ, (a *παρασκευάζω*) *adparatio, praeparatio*; (Joseph. de bell. 1, 11. 8. *παρασκευὴ τοῦ δεῖπνου*. ib. 3, 8. 1. 2 Macc. 15, 21. *παρασκ. τῶν ὅπλων*.) etiam objective: apparatus, id quod paratum est, Judith. 2, 18. Joseph. Ant. 11, 3. 2. bell. 7, 5. 6. — In N. T., ubi Matth. 27, 62. Marc. 15, 42. Luc. 23, 54. Joh. 19, 14. 31. 42. occurrit, dicitur *dies praeparationis*, i. e. dies, quo parabant Judaei, quae necessaria erant ad sabbatum sive festum solemniter celebrandum, qui etiam Marc. 15, 42. et Judith. 8, 6. *προσάββατον*, Philoni (de vita contempl. p. 616) *προεόρτιον* dicebatur. Joseph. Ant. 16, 6. 2. *ἐν σάββασιν, ἢ τῇ πρὸ ταύτης παρασκευῇ, ἀπὸ ὥρας ἐννάτης*.

Παρατείνω, f. ενῶ, aor. 1. παρέτεινα; (παρὰ et τείνω, tendo) *protendo*, *extendo*, (Numer. 23, 28. 2 Sam. 2, 29. Gen. 49, 13. Judith. 7, 3.) — tropice: extendo, i. e. in longum protraho; Act. 20, 7. *παρέτεινε τὸν λόγον*, longius in noctem sermones extraxit.

Παρατηρέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ et τηρέω) propr. *adstans observo aliquid* s. *aliquem*, Act. 9, 24. *παρετ. τὰς πύλας*, portas circumstantes attendebant; — *accurate observo, genau Acht haben*, Marc. 3, 2. Luc. 6, 7. 14, 1. 20, 20. *παρατηρήσαντες ἀπέστειλον*, attenti scl. quid responsurus, dicturus esset, miserunt. (Psal. 37, 12. Joseph. Ant. 2, 9. 2. obstetrices Aegyptiorum debebant *παραφυλάσσειν τὰς ὠδῖνας τῶν ἑβραίων γυναικῶν, καὶ τοὺς τοκετοὺς αὐτῶν παρατηρεῖν*.) — 2) *religiose observo*, s. *colo*; Gal. 4, 10. *ἡμέρας*. (Joseph. Ant. 3, 5. 5. *παρατηρεῖν τὰς ἑβδομάδας*, dies sabbatorum.)

Παρατήρησις, εως, ἡ, (a παρατηρέω, perf. pass. *παρατετήρησαι*) *accurata observatio*; (Polyb. 16, 22. 8.) — semel Luc. 17, 20. *μετὰ παρατηρήσεως*, ita ut ejus adventus, ejus initia oculis possint observari. (Alii: cum externa pompa, externo adparatu; alii [*Kypke* ad h. l.] „ita ut illud velut rem obscuram et oculos hominum effugientem valdequam solicite speculari et attentius vel longius quaerere necesse sit.")

Παρατίθημι, f. θήσω, aor. 1. *παρέθηκα*, aor. 2. *παρέθην*, (παρὰ et τίθημι) 1) juxta aliquem pono, *propono*, *appono*; LXX. pro שׂוּם et פָּקַד, — *τράπεζαν*, mensam, i. e. cibos mensae impositos, Act. 16, 34. (*ἄρτον*, 2 Sam. 12, 20. Gen. 24, 33. 43, 31.) — *τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν*, cibos vobis appositos, Luc. 10, 8. 1 Cor. 10, 27. — *porrigo*, de cibis, qui distribuuntur, porriguntur ad comedendum, Marc. 6, 41, 8, 6. 7. Luc. 9, 16. 11, 6. (Gen. 18, 8. *καὶ παρέθηκαν* (נָתַן) *αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον*. — 2) *trado* i. e. a) trado alicui, ut utatur re, eam administret, *concredo*, *committo*, Luc. 12, 48. (Levit. 6, 4. 2 Reg. 5, 4. Tob. 4, 1. 28). — b) trado ut curet, tueatur; *commendo*, v. c. aliquem Deo, Act. 14, 23. 20, 32. (Joseph. Ant. 7, 15. 1.) — *τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας τοῦ θεοῦ*, animum Deo tradere, ejus tutelae commendare, Luc. 23, 46. 2 Petr. 4, 19. (Psal. 31, 6.) — c) trado, ut intelligat, teneat, de doctoribus: *propono*; *docendo propono*; Act. 17, 3. 2 Tim. 2, 2. — *παραβολήν*, Matth. 13, 24. 31. *παραγγελίαν*, 1 Tim. 1, 18. (Exod. 19, 7. 21, 1. Deut. 4, 4.) — Saepius non legitur.

Παρατυγχάνω, aor. 2. *παρέτυχον*, (παρὰ et τυγχάνω) *adsum*, *advenio*, *obvius sum*; ὁ *παρατυγχάνων*, praesens, qui adest, obvius; Act. 17, 17. (Joseph. Ant. 2, 9. 5. *παρατυγχάν. τοῖς γενομένοις*, rebus interesse, ipse videre res gestas. Ant. 3, 5. 8. *παρατυγχάνων ταῖς εὐχαῖς*, precibus praesens.)

Παραυτίκα, (παρὰ et αὐτίκα statim, statim postea, in praesenti) adverb. i. q. παραυτά (i. e. παρ' αὐτὰ τὰ γιγνόμενα) proprie statim simul cum alio, diciturque de re, quae simul cum alia evenit, vel statim eam subsequitur, *in praesentia, statim;* Tob. 4, 14. μισθὸν ἀποδῷς αὐτῷ παραυτίκα, i. e. statim postquam meruit. Joseph. Ant. 12, 3. 3. ib. 9, 7. 2. Psal. 70, 4. — In N. T. semel; 2 Cor. 4, 17. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, leves quae nunc sunt, nos in hac vita premunt, calamitates. — (Similiter Xenoph. Cyrop. 8, 1. 11. ὑπὸ τῶν παραυτίκα ἡδονῶν ἑλκόμενος.)

Παραφέρω, aor. 2. παρήνεγκον, imperat. aor. 2. παρένεγκε (παρὰ et φέρω) — 1) adpono, adporto, v. c. cibos, Xenoph. Cyrop. 1, 3. 6. 2) *praeterfero*, vorbeiführen, *subito transire facio*, τὸ ποτήριον i. e. mala acerbissima removere, Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. (Matth. 26, 39. 42. legitur παρέρχεσθαι.) — *abripio, subito obduco*, propr. Jud. v. 12. νεφέλαι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι (textus vulg. περιφερ.) — tropice, Hebr. 13, 9. διδαχαῖς παραφέρεσθε (text. vulg. et hic περιφ.) — vid. Marc. Anton. 4, 13. Herodot. 5, 23. Herodian. 8, 4. 7. et *Kypkii* obss. II, p. 417. — passivum etiam est: impetu insano ferri, 1 Sam. 21, 14. pro הִתְהֹלֵל.

Παραφρονέω; ῶ, f. ήσω, (παρὰ, male, et φρονέω) *demens sum, desipio, deliro;* 2 Cor. 11, 23. παραφρονῶν λαλῶ, tanquam desipiens scl. ex vestra opinione, dico. Xenoph. Memor. 7, 4. 6. — In V. T. semel Zach. 7, 11. pro סֹרֵר.

Παραφρονία, ας, ἡ, (a παράφρων, amens, desipiens, et ex hebr. impius, Sap. 5, 20. *amentia, insipientia, vesania;* 2 Petr. 2, 16. τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν, vesaniam, vel impietatem. (Apud profanos vix reperietur.)

Παραχειμάζω, f. άσω, (παρὰ et χειμάζω) *hiemem trasigo in aliquo loco sive apud aliquem; hiberno, hiemem ago;* Act. 27, 12. 28, 11. 1 Cor. 16, 6. Tit. 3, 12. (Demosth. p. 909. 14. παραχειμαζόντων ἐκεῖ. Polyb. 2, 64. 1.)

Παραχειμασία, ας, ἡ, (a παραχειμάζω) *hiematio, hibernatio;* Act. 27, 12. πρὸς παραχειμασίαν, ad hibernandum. Polyb. 3, 34. 6.)

Παραχρῆμα, adverb. propr. παρὰ τὸ χρῆμα, in ipsa re, in ipso momento, auf der Stelle, *statim, protinus, ilico, confestim;* Matth. 21, 19 sq. Luc. 1, 64. 4, 39. 5, 25. 8, 44. 47. 55. 13, 13. 18, 43. 19, 11. 22, 60. Act. 3, 7. 5, 10. 9, 18. 12, 23. 13, 11. 16, 26. 33. — LXX. pro פִּתְאֹם Num. 6, 9. 12, 14. Jes. 30, 13. Sap. 18, 17. 2 Macc. 4, 34. 4 Macc. 4, 19. (Joseph. Ant. 15, 3. 5. de bell. 4, 6. 1. 6, 8. 5.)

Πάρδαλις, εως, ἡ, *pardalis*, pardi foemella, (Felis pardus *Linn.*) vid. Aristot. hist. anim. 9, 1. Plinii hist. nat.

11, 49. In N. T. ſemel, Apoc. 13, 2. (Dan. 7, 6.) — LXX. pro נָמֵר, Cant. 4, 8. Jeſ. 11, 6. Jer. 5, 6. 13, 23. Sir. 28, 23.

Παρεδρεύω, f. εύσω, (a πάρεδρος, qui adſidet, Sap. 6, 14. 9, 4.) *adſideo*; — verſor in aliquo loco, Prov. 8, 3. — in aliqua re, *occupatus* in ea ſum, ita ſemel 1 Cor. 9, 13. in codd. παρεδρεύοντες pro προσεδρεύ- habentibus. — (inſidior; Teſt. XII. patr. p. 653. παρεδρεύειν τοῖς υἱοῖς λευΐ.)

Πάρειμι, f. ἔσομαι, (παρὰ et εἰμὶ) — LXX. maxime pro בּוֹא — *adſum, advenio*; Matth. 26, 50. Luc. 13, 1. Joh. 7, 6. 11, 28. Act. 10, 21. 33. 12, 20. 17, 6. Apoc. 17, 8. παρέσται iterum aderit. (textus vulg. καίπερ ἐστίν.) (Num. 22, 20. Thren. 4, 18. 1 Macc. 12, 45. Joſeph. vit. §. 24.) — παρεῖναι ἐπί τινος, adverſus aliquem *prodire* (in foro), Act. 24, 19. — παρεῖναι εἰς, *pervenire ad*, Col. 1, 6. (Joſeph. Ant. 1, 19. 4. παρῆν εἰς τὴν χάῤῥαν. Ant. 21, 1. εἰς Σίκιμον παρῆν. Polyb. 18, 1. 1.) — πάρεστί τινί τι, *in promptu eſt alicui aliquid, habet aliquid*, 2 Petr. 1, 9. (Sap. 13, 1. οἷς παρῆν θεοῦ ἀγνωσία. ib. 11, 21. τὸ ἰσχύειν πάρεστί σοι πάντοτε. Xenoph. Symp. 4, 43. — etiam: imminet alicui aliquid Jeſ. 30, 13.) — *Παρὼν, praeſens*, 1 Cor. 5, 3. 2 Cor. 10, 2. 11, 13. 2, 10. (Sap. 11, 12. 14, 17.) — παρὼν πρὸς ὑμᾶς, verſatus apud vos, 2 Cor. 11, 8. Gal. 4, 18. 20. — ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ, in doctrina, quae ad vos pervenit (Sap. 19, 14. παρόντες advenae); vel quae vobis nunc eſt, qua nunc imbuti eſtis. — τὸ παρὸν, *praeſens tempus*; Hebr. 12, 11. πρὸς τὸ παρὸν, quod attinet ad praeſens tempus. (Plutarch. de diſcr. c. 18. εἰς τὸ παρόν. Xenoph. Symp. 4, 43.) — τὰ παρόντα, *quae in promptu ſunt* alicui, quae pro ratione habet et habere poteſt, Hebr. 13, 5. ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν. (Phocylides: ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. Xenoph. Symp. 4, 42.) — Saepius non habetur.

Παρεισάγω, f. άξω, (παρὰ a latere i. e. clam, inſcio altero, et εἰσάγω) *clam, ſubdole introduco*; 2 Petr. 2, 1. (Polyb. 1, 18. 3. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 704.)

Παρείσακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a παρεισάγω) *ſubintroductus, irreptitius*; in N. T. ſemel ſenſu activo: qui clam irrepit, ſe inſinuat; Gal. 2, 4. — Heſych. παρείσακτον· ἀλλότριον.

Παρεισδύω, ſ. παρεισδύνω, f. δύσω, (παρὰ a latere, i. e. clam, furtim, ſubdole, et δύω ſ. δύνω) *clam intro, irrepo*. Semel, Jud. v. 4. (Herodian. 7, 9. 18. παρεισδύναι σπουδάζοντες ἑκάστου. id. 1, 6. 2. Joſeph. de bell. 1, 24. 1.)

Παρεισέρχομαι, f. παρεισελεύσομαι, aor. 2. παρεισήλυθον, per ſyncopen παρεισῆλθον, (παρὰ a latere, i. e. doloſe, clam, et εἰσέρχομαι) 1) *clam, ſubdole intro, irrepo*; Gal. 2, 4. (Polyb. 1, 7. 3. 2, 53. 3. vid. Raphel. p. 511 ſq. —

Παραυτίκα, (παρὰ et αὐτίκα ſtatim, ſtatim poſtea, in praeſenti) adverb. i. q. παραυτά (i. e. παρ᾽ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα) proprie ſtatim ſimul cum alio, diciturque de re, quae ſimul cum alia evenit, vel ſtatim eam ſubſequitur, *in praeſentia, ſtatim*; Tob. 4, 14. μισθὸν ἀποδῷς αὐτῷ παραυτίκα, i. e. ſtatim poſtquam meruit. Joſeph. Ant. 12, 3. 3. ib. 9, 7. 2. Pſal. 70, 4. — In N. T. ſemel; 2 Cor. 4, 17. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, leves quae nunc ſunt, nos in hac vita premunt, calamitates. — (Similiter Xenoph. Cyrop. 8, 1. 11. ὑπὸ τῶν παραυτίκα ἡδονῶν ἑλκόμενος.)

Παραφέρω, aor. 2. παρήνεγκον, imperat. aor. 2. παρένεγκε (παρὰ et φέρω) — 1) adpono, adporto, v. c. cibos, Xenoph. Cyrop. 1, 3. 6. 2) *praeterfero*, vorbeiführen, *ſubito transire facio*, τὸ ποτήριον i. e. mala acerbiſſima removere, Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. (Matth. 26, 39. 42. legitur παρέρχεσθαι.) — *abripio*, *ſubito obduco*, propr. Jud. v. 12. νεφέλαι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι (textus vulg. περιφερ.) — tropice, Hebr. 13, 9. διδαχαῖς παραφέρεσθε (text. vulg. et hic περιφ.) — vid. Marc. Anton. 4, 13. Herodot. 5, 23. Herodian. 8, 4. 7. et *Kypkii* obſſ. II, p. 417. — paſſivum etiam eſt: impetu inſano ferri, 1 Sam. 21, 14. pro הִתְהֹלֵל.

Παραφρονέω; ῶ, f. ήσω, (παρὰ, male, et φρονέω) *demens ſum, deſipio, deliro*; 2 Cor. 11, 23. παραφρονῶν λαλῶ, tanquam deſipiens ſcl. ex veſtra opinione, dico. Xenoph. Memor. 7, 4. 6. — In V. T. ſemel Zach. 7, 11. pro סָרַר.

Παραφρονία, ας, ἡ, (a παράφρων, amens, deſipiens, et ex hebr. impius, Sap. 5, 20. *amentia, inſipientia, veſania*; 2 Petr. 2, 16. τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν, veſaniam, vel impietatem. (Apud profanos vix reperietur.)

Παραχειμάζω, f. άσω, (παρὰ et χειμάζω) *hiemem trasigo in aliquo loco ſive apud aliquem; hiberno, hiemem ago*; Act. 27, 12. 28, 11. 1 Cor. 16, 6. Tit. 3, 12. (Demoſth. p. 909. 14. παραχειμαζόντων ἐκεῖ. Polyb. 2, 64. 1.)

Παραχειμασία, ας, ἡ, (a παραχειμάζω) *hiematio, hibernatio*; Act. 27, 12. πρὸς παραχειμασίαν, ad hibernandum. Polyb. 3, 34. 6.)

Παραχρῆμα, adverb. propr. παρὰ τὸ χρῆμα, in ipſa re, in ipſo momento, auf der Stelle, *ſtatim, protinus, ilico, confeſtim*; Matth. 21, 19 ſq. Luc. 1, 64. 4, 39. 5, 25. 8, 44. 47. 55. 13, 13. 18, 43. 19, 11. 22, 60. Act. 3, 7. 5, 10. 9, 18. 12, 23. 13, 11. 16, 26. 33. — LXX. pro פִּתְאֹם Num. 6, 9. 12, 14. Jeſ. 30, 13. Sap. 18, 17. 2 Macc. 4, 34. 4 Macc. 4, 19. (Joſeph. Ant. 15, 3. 5. de bell. 4, 6. 1. 6, 8. 5.)

Πάρδαλις, εως, ἡ, *pardalis*, pardi foemella, (Felis pardus *Linn.*) vid. Ariſtot. hiſt. anim. 9, 1. Plinii hiſt. nat.

11, 49. In N. T. ſemel, Apoc. 13, 2. (Dan. 7, 6.) — LXX. pro נָמֵר, Cant. 4, 8. Jeſ. 11, 6. Jer. 5, 6. 13, 23. Sir. 28, 23.

Παρεδρεύω, f. *εύσω*, (a *πάρεδρος*, qui adſidet, Sap. 6, 14. 9, 4.) *adſideo*; — verſor in aliquo loco, Prov. 8, 3. — in aliqua re, *occupatus* in ea ſum, ita ſemel 1 Cor. 9, 13. in codd. *παρεδρεύοντες* pro *προσεδρεύ-* habentibus. — (infidior; Teſt. XII. patr. p. 653. *παρεδρεύειν τοῖς υἱοῖς λευΐ*.)

Πάρειμι, f. *ἔσομαι*, (*παρά* et *εἰμί*) — LXX. maxime pro בוא — *adſum*, *advenio*; Matth. 26, 50. Luc. 13, 1. Joh. 7, 6. 11, 28. Act. 10, 21. 33. 12, 20. 17, 6. Apoc. 17, 8. *παρέσται* iterum aderit. (textus vulg. *καίπερ ἐστίν*.) (Num. 22, 20. Thren. 4, 18. 1 Macc. 12, 45. Joſeph. vit. §. 24.) — *παρεῖναι ἐπί τινος*, adverſus aliquem *prodire* (in foro), Act. 24, 19. — *παρεῖναι εἰς*, *pervenire ad*, Col. 1, 6. (Joſeph. Ant. 1, 19. 4. *παρῆν εἰς τὴν χάῤῥαν*. Ant. 21, 1. *εἰς Σίκιμον παρῆν*. Polyb. 18, 1. 1.) — *πάρεστί τινί τι*, *in promptu eſt alicui aliquid*, *habet aliquid*, 2 Petr. 1, 9. (Sap. 13, 1. *οἷς παρῆν θεοῦ ἀγνωσία*. ib. 11, 21. *τὸ ἰσχύειν πάρεστί σοι πάντοτε*. Xenoph. Symp. 4, 43. — etiam: imminet alicui aliquid Jeſ. 30, 13.) — *Παρών*, *praeſens*, 1 Cor. 5, 3. 2 Cor. 10, 2. 11, 13. 2, 10. (Sap. 11, 12. 14, 17.) — *παρὼν πρὸς ὑμᾶς*, verſatus apud vos, 2 Cor. 11, 8. Gal. 4, 18. 20. — *ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ*, in doctrina, quae ad vos pervenit (Sap. 19, 14. *παρόντες* advenae); vel quae vobis nunc eſt, qua nunc imbuti eſtis. — *τὸ παρὸν*, *praeſens tempus*; Hebr. 12, 11. *πρὸς τὸ παρὸν*, quod attinet ad praeſens tempus. (Plutarch. de diſcr. c. 18. *εἰς τὸ παρόν*. Xenoph. Symp. 4, 43.) — *τὰ παρόντα*, *quae in promptu ſunt* alicui, quae pro ratione habet et habere poteſt, Hebr. 13, 5. *ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν*. (Phocylides: *ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι*. Xenoph. Symp. 4, 42.) — Saepius non habetur.

Παρεισάγω, f. *άξω*, (*παρά* a latere i. e. clam, inſcio altero, et *εἰσάγω*) *clam*, *ſubdole introduco*; 2 Petr. 2, 1. (Polyb. 1, 18. 3. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 704.)

Παρείσακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a *παρεισάγω*) *ſubintroductus*, *irreptitius*; in N. T. ſemel ſenſu activo: qui clam irrepit, ſe inſinuat, Gal. 2, 4. — Heſych. *παρείσακτον· ἀλλότριον*.

Παρεισδύω, f. *παρεισδύνω*, f. *δύσω*, (*παρά* a latere, i. e. clam, furtim, ſubdole, et *δύω* f. *δύνω*) *clam intro*, *irrepo*. Semel, Jud. v. 4. (Herodian. 7, 9. 18. *παρεισδύνουσι σπουδάζοντες ἑκάστου*. id. 1, 6. 2. Joſeph. de bell. 1, 24. 1.)

Παρεισέρχομαι, f. *παρεισελεύσομαι*, aor. 2. *παρεισήλυθον*, per ſyncopen *παρεισῆλθον*, (*παρά* a latere, i. e. doloſe, clam, et *εἰσέρχομαι*) 1) *clam*, *ſubdole intro*, *irrepo*; Gal. 2, 4. (Polyb. 1, 7. 3. 2, 53. 3. vid. Raphel. p. 511 ſq. —

2 Macc. 8, 1.) — 2) (παρά, ad, praeterea) *insuper intro*; — scl. εἰς τὸν κόσμον, *insuper existo*, (vid. εἰσέρχομαι no. 6.) Ita Rom. 5, 20. νόμος δὲ παρεισῆλθεν scl. εἰς τὸν κόσμον, lex mosaica insuper (scl. post peccatum et ad illud) extitit, data est. Sic Test. XII. patr. p. 608 γίνεται μέθη, καὶ παρεισέρχεται ἡ ἀναισχυντία. (Alii Rom. 5, 20. παρεισερχ. accipiunt pro simplici εἰσέρχεσθαι, ut *Loesnerus* legi putat in Philone, de opific. p. 34 μηδενὸς πάθους παρεισεληλυθότος. de temulent. p. 263: ἄγνοια — μήτε φῶς μήτε λόγον παρεισελθεῖν ἐῶσα.)

Παρεισφέρω, aor. 1. παρεισήνεγκα, (παρά, praeterea, et εἰσφέρω) *praeterea infero*, s. *affero*; (Demosth. 484. 1.) tropice: *confero ad aliquid*, *adhibeo*; 2 Petr. 1, 5. καὶ (εἰς) αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, et propterea omne studium adhibentes. (Joseph. 20, 9. 2. πᾶσαν εἰσηνέγκατο σπουδὴν καὶ πρόνοιαν.)

Παρεκτὸς, (παρά et ἐκτὸς) adverb. genitivum ut ἐκτὸς regens, *praeter*, *praeterquam*, *excepto*; ter in N. T. Matth. 5, 32. παρεκτὸς λόγου πορνείας. Act. 26, 29. — τὰ παρεκτὸς, *quae praeterea sunt*; 2 Cor. 11, 28. χωρὶς τῶν παρεκτὸς, scl. τυγχανόντων, s. γινομένων, i. e. „ut taceam quae praeterea eveniunt, videlicet“ etc. — Semel in Aquilae reliquiis pro זוּלָתִי Deut. 1, 36. Test. XII. patr. p. 631 ubi παρεκτὸς ἐννοίας est i. q. πλὴν τὴν ἄγνοιαν, excepta malevolentia. — (In profanorum libris vix reperitur.)

Παρεμβολὴ, ῆς, ἡ, (a παρεμβάλλω, interjicio, Judic. 19, 21. deinde tentoria figo, castra loco, 1 Macc. 5, 42. Judith. 7, 3. 13.) propr. interjectio, immissio, das Einschieben zwischen andere; inde 1) *acies*, die Schlachtordnung, et ut latinor. acies: *exercitus instructus*; — LXX. pro מַחֲנֶה — Hebr. 11, 34. (vid. κλίνω) Apoc. 20, 9. (Exod. 14, 19. 20. Judic. 8, 11. Sir. 48, 24. 1 Macc. 5, 45. 1 Sam. 14, 16. pro הָמוֹן. Aelian. V. hist. 14, 47.) — 2) *castra*, (Joseph. bell. 3, 4. 1.) — In specie: *castra stativa*, i. e. domicilia militum juncta, nostrum: *Casernen*, *Hauptwache*; ita de castris stativis militum romanorum Hierosolymae, quae erant in arce Antonia, Act. 21, 34. 37. 22, 24. 23, 10. 16. 32. — *castra Israëlitarum* in deserto, Hebr. 13, 11. (Exod. 29, 14. 32, 5. 19, 17. coll. Gen. 32, 7. 8.) ib. 13, 13. ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν (scl. χριστὸν) ἔξω τῆς παρεμβολῆς, „extra urbem Hierosolymam (quae erat Judaeis, quod olim in deserto castra fuerant)“ i. e. mittamus ecclesiam et sacra Judaeorum, qui Jesum cum ignominia expulerunt. Fortasse vero παρεμβολὴ hic transfertur ad *instabiles sedes hujus vitae*, cum auctor τῇ παρεμβολῇ opponat v. 14 τὴν μένουσαν πόλιν, ut sensus sit: parati simus aeque ad contumeliosam mortem, pati eadem ac Christus passus est. coll. cap. 11, 13. Similiter Philo (3 leg. Allegor. p. 89) in verbis Deut. 23, 12. παρεμ-

βολὴν de corpore, e quo exeundum fit animae, explicat. — Saepius non habetur.

Παρενοχλέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ et ἐνοχλέω) i. e. ἐνοχλέω τινὶ παρά τινι πράγματι, in negotio alicui *molestias creo*; conftruitur cum dativo perfonae ut ἐνοχλεῖν; Semel, Act. 15, 19. παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, i. e. ἐνοχλεῖν τοῖς ἔθνεσι παρὰ τῷ ἐπιστρέφεσθαι ἐπὶ τ. θ. — LXX. pro הֶלְאָה Mich. 6, 3. הִמְרִיץ Job. 16, 3. 1 Macc. 10, 35. 63. 12, 14. — etiam feq. accufativo perfonae Jer. 46, 26. Judic. 14, 17. 1 Sam. 28, 15.

Παρεπίδημος, ου, ὁ, ἡ, (παρὰ et ἐπίδημος, f. ἐπιδήμως, verfans in populo, advena, peregrinus) *peregre verfans cum aliis in aliquo loco, peregrinus*; Hebr. 11, 13. παρεπίδημοι ἐπὶ τῆς γῆς. (Aefchin. Dial. Socr. 3, 3. παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βίος. — hebr. מָגוּר Gen. 49, 9. et גֵּר, Levit. 25, 23. 1 Chr. 29, 15. Pf. 39, 13.) 1 Petr. 1, 1. ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις, chriftianis extra Palaeftinam viventibus. ib. 2, 11. — LXX. pro תּוֹשָׁב Gen. 23, 4. Pf. 39, 13.

Παρέρχομαι, f. παρελεύσομαι, aor. 2. παρῆλθον, (παρὰ et ἔρχομαι) — LXX. maxime pro עָבַר — 1) *advenio, accedo*, Luc. 17, 7. παρελθὼν ἀνάπεσαι, accede et accumbe. ib. 12, 37. παρελθὼν fcl. ad menfam. (Sir. 29, 29. πάρελθε, πάροικε, κόσμησον τράπεζαν.) Act. 24, 7. (Judic. 6, 33. Exod. 3, 8. 12, 23. Jofeph. bell. 3, 8. 2. Ita etiam Marc. 6, 48. ἤθελε παρελθεῖν αὐτοὺς, pro ἐλθεῖν παρὰ αὐτοὺς, vel παρελθ. εἰς αὐτοὺς, (ut habet Jofeph. Ant. 13, 16. 1. εἰς τὸ πλῆθος παρελθών) i. e. cum in eo effet, ut veniret juxta navem. (Alii: volebat praeterire eos: i. e. videbatur apoftolis velle praeterire.) — 2) *praetereo, transeo*; a) propr. de iis qui iter faciunt, Luc. 18, 37. Act. 16, 8. τὴν μυσίαν. (Exod. 12, 23. 34, 6.) — παρέρχεσθαι διὰ, transire f. proficifci per, Matth. 8, 28. (Num. 20, 17. 21. 21, 22. Deut. 2, 27. 29. Jof. 24, 17.) — de tempore, quod finitur, praeterlapfum eft; Matth. 14, 15. ἡ ὥρα. Act. 27, 9. νηστεία. 1 Petr. 4, 3. ὁ παρεληλυθὼς χρόνος. (Job. 17, 11. Gen. 50, 4. Cant. 2, 11. Sir. 42, 26. — b) tropice: *evanefco*, vergehen, *intereo, aboleor*; ὁ οὐρανὸς, Matth. 5, 18. 24, 35. Luc. 16, 17. 21, 33. 2 Petr. 3, 10. [Apoc. 21, 2. ubi Griesb. ἀπῆλθον] (Pfal. 102, 26. in eadem re: ἀπολοῦνται.) — ἡ γενεὰ αὕτη, Matth. 24, 34. Marc. 13, 30. Luc. 21, 32. — 2 Cor. 5, 17. τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν. Jac. 1, 10. ἄνθος χόρτου παρῆλθεν, (Pfal. 37, 36. παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν. Deut. 7, 14. ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται. coll. Pfal. 57, 2.) — de legibus. praeceptis: *irritus reddor*, Matth. 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33. — c) transitive: *praetergredior* aliquid; de praeceptis: *negligo, violo*, Luc. 11, 42. παρερχ. τὴν κρίσιν (in lege praefcriptam.) Luc. 15, 29. τὴν ἐντολήν. (Deut. 26,

13. — τὸν λόγον τινος, Judith. 11, 10. τὴν διαθήκην, Deut. 17, 2. Jer. 34, 18. Pſal. 149; 6. Dan. 6, 12. Joſeph. Ant. 14, 4, 3. παρελθεῖν τι τῶν νομίμων.) — 3) *abeo, diſcedo*, ſeq. ἀπὸ, a) propr. Cant. 3, 4. — b) tropice: de calamitate quae removetur ab aliquo, Matth. 26, 39. 42. παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. Marc. 14, 35. παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. — *excido*; Matth. 5, 18. ἰῶτα ἓν οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου. (Luc. 16, 17. πεσεῖν) Dan. 4, 28. ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν ἀπὸ σοῦ. coll. 2 Chr. 9, 2. οὐ παρῆλθε (hebr. נֶעְלַם abſcondor) λόγος ἀπὸ σολομῶντος. Sir. 42, 22. — Saepius non legitur.

Πάρεσις, εως, ἡ, (a παρίημι) profanis eſt 1) *praetermiſſio, transmiſſio*, das Vorbeilaſſen; 2) relaxatio, das Nachlaſſen, Erſchlaffen. In N. T. ſemel Rom. 3, 25. ubi vertunt: *remiſſio, condonatio*. At vero eſt et hic *praetermiſſio*, i. e. non quod condonavit Deus peccatum, ſed quod *toleravit*, non punivit: conjungenda enim ſunt διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, ut etiam recte edidit *Griesbachius*; ſenſus: Deus Jeſum piaculum eſſe voluit, cum ut probaret ſuam juſtitiam ratione praeteritorum (ante Chriſtum) peccatorum, quae pro ſua lenitate non punivit (ſcl. in piis majoribus, quos, quanquam peccato obnoxios, absque redemtore tranſtulit poſt mortem in ſedes beatas), tum ut eandem demonſtraret hoc tempore (poſt Chriſtum i. e. ratione peccatorum, quae nunc committuntur) ut omnino juſtus appareret. (Sic οὐ μὴ παριῶνται τὰ ἁμαρτήματα, non poena deficiet peccatis, Sir. 23, 3.)

Παρέχω, f. ἕξω, (παρὰ et ἔχω) propr. juxta aliquid colloco ſ. teneo, ich halte daneben; — *admoveo alicui aliquid*. Varie uſurpatur, varieque verti poteſt; ſcl. *porrigo*, σιαγόνα, Luc. 6, 29. — *praeſto*, exhibeo alicui aliquid, noſtrum *erzeigen*, Luc. 7, 4. ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει [pro παρέξῃ, Matthiae gramm. §. 197. futurum medii pro activo] τοῦτο, dignus eſt quem hoc beneficio afficias. Act. 28, 2. φιλανθρωπίαν. Col. 4, 1. τὸ δίκαιον. 1 Tim. 6, 17. πάντα (Teſt. XII. patr. p. 641 ἃ παρέχει ὑμῖν ὁ θεός. Joſeph. c. Ap. 1, 29.) — *efficio, facio, auctor ſum*, Act. 22, 2. ἡσυχίαν, Act. 22, 2. (Job. 34, 29. pro יַשְׁקִט). 1 Tim. 1, 4. ζητήσεις. (Teſt. XII. patr. p. 538 ὀργὴν παρέχει τῷ διαβουλίῳ. Sap. 17, 13. αἰτία παρέχουσα τὴν βάσανον.) Joſeph. Ant. 1, 4. 2. τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ταῦτα παρέχειν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι.) — Act. 17, 31. πίστιν παρασχὼν, latinor. fidem faciens ſcl. argumentis, eo nimirum quod Chriſtum in vitam revocavit. Ita πίστιν παρέχειν τινὶ Joſeph. Ant. 2, 9. 4. Polyb. 4, 33. (vid. *Raphel*. annot. e Polyb. ad h. l.) — Κόπους παρέχειν τινὶ, negotium faceſſere alicui, Matth. 26, 10. Marc. 14, 6. Luc. 11, 7. 18, 5. Gal. 6, 17. (πόνον Sir. 29, 4. ἀγῶνα Jeſ. 7, 13. pro הַלְאָה, fati-

gare. Polyb. 1, 20. 10. *δυσχερίαν τινὶ*) — *ἐργασίαν*, lucrum *praebere*, Act. 16, 16. 19, 24. — *Παρέχειν σεαυτὸν τύπον καλῶν ἔργων*, se ipsum listere etc. (Plutarch. de educ. puer. in fine: „parentes debent *ἑαυτοὺς παράδειγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν*." coll. Xenoph. Cyrop. 2, 1. 8.) Praeterea non legitur.

Παρηγορία, ας, ἡ, (a *παρηγορέω*, hortor, admoneo consolor, 4 Macc. 12, 2.) adhortatio, (*solatium, levamentum*; Col. 4, 11. (4 Macc. 5, 11. 6, 1. *Hierocl.* de nuptiis apud *Stobaeum*, serm. 65 *ἡ γυνὴ παροῦσα μεγάλη γίνεται καὶ πρὸς ταῦτα παρηγορία*. — *παρηγορέω* pro נחם Symmach. Eccl. 4, 1. Job 7, 13. 16, 2.)

Παρθενία, ας, ἡ, (a *παρθένος*) *virginitas*; Luc. 2, 36. *ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ παρθενίας αὐτῆς*, quae cum *primo* marito, cui virgo nupserat, septem vixerat annos, (igitur secundas nuptias non experta erat. (Ita *ἀνὴρ παρθενίας μου* Test. XII. patr. p. 621. coll. Sir. 15, 2. — Caeterum legitur Jer. 3, 4. Sir. 42, 14. et de signis s. indiciis virginitatis Deut. 22, 14. 17. 20.)

Παρθένος, ου, ἡ, — LXX. pro בְּתוּלָה, נַעֲרָה, (bis etiam pro עַלְמָה Gen. 24, 43. Jes. 7, 14.) — 1) *virgo*, Matth. 1, 23. 25. 1. 7. 11. Luc. 1, 27. Act. 21, 9. 1 Cor. 7, 25. *ἡ παρθένος αὐτοῦ*, virgo filia ejus. ib. v. 28. 34. 36 sq. (Exod. 22, 16 sq. Gen. 24, 14. 16.) — 2 Cor. 11, 2. *παρθ. ἁγνὴ* virgo immaculata. (4 Macc. 18, 7. *παρθ. ἁγνὴ* v. 8. *τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας*.) — 2) adjective: *virgineus*, i. e. adhuc intactus, (Joseph. Ant. 1, 1. 2. *παρθένον γῆν* terram recens creatam appellat; *παρθένος πηγή*, Aeschyl. Pers. 615. cf. Jer. 46, 11. *τῇ παρθένῳ θυγατρὶ αἰγύπτου*. Thren. 1, 6. Jes. 47, 1.) Ita de maribus Apoc. 14, 4. *παρθένοι*, vel i. q. *ἄγαμοι*, qui ut animum eo minus abstraherent ab amore in Jesum (1 Cor. 7, 33 sqq.), a matrimonio abstinuerant, vel (quod aliis magis placuit) qui casti fuerant moribus. Saepius non occurrit.

Πάρθος, ου, ὁ, *Parthus*, incola Parthiae, provinciae Asiae, ab occasu Media, ab aquilone Hyrcania, ab ortu Ariana, a meridie Carmaniae desertis terminata. (Strabo, 10, 354. Curt. 6, 11. Justin. lib. 41, prooem.) — Semel in N. T. Act. 2, 9. *πάρθοι καὶ μῆδοι*, i. e. Judaei ibi degentes.

Παρίημι, fut. *ήσω*, passiv. *παρίεμαι*, perf. *παρεῖμαι* (ex *παρά* et *ἵημι*, mitto) 1) praetermitto; (transeo, Prov. 15, 11. 1 Sam. 2, 5. Joseph. c. Ap. 1, 27. — negligo, non curo, Sir. 23, 2.) — 2) *relaxo, remitto*; Joseph. bell. 5, 2. 4. Ant. 6, 3. 3. LXX. pro נִבְהַל 2 Sam. 4, 1. נִלְאָה Jer. 20, 9. — Inde *χεῖρες παρειμέναι*, Hebr. 12, 12. (Zeph. 3, 17. Jer. 4, 31. Sir. 2, 13. 25, 26.) manus remissae, labore fatigatae.

Παριστάνω, vid. *Παρίστημι*.

Παρίστημι, f. παριστάνω, f. παραστήσω, (παρά et ἵστημι) — LXX. potissimum pro נצב, Niph. et Hiph. et pro עמד Kal. et Hiph. — I) praes. imperf. futur. et aor. 1. activi: 1) propr. *juxta aliquem sisto* s. *colloco*, seq. dativo personae; — in praesidium, Matth. 26, 53. παραστήσει μοι. 2) *praesto sisto*, *praesto*, *exhibeo*, *praebeo*, darstellen, a) propr. 2 Cor. 4, 14. παραστήσει (ἡμᾶς τῷ βήματι τοῦ χρ.) σὺν ὑμῖν. Luc. 2, 22. τῷ κυρίῳ, in templo coram Deo sistere. Act. 23, 33. — Act. 1, 3. παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα. 9, 41. Rom. 6, 13. παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ. ib. v. 16. 19. 12, 1. 2 Cor. 11, 2. Eph. 5, 27. Col. 1, 22. 28. 2 Tim. 2, 15. — *acquirendi*, vel *parandi* sensu, Act. 23, 24. κτήνη παραστῆσαι (2 Macc. 12, 3. τὰ παρισταθέντα σκάφη.) — *commendandi* sensu, 1 Cor. 8, 8. ὑμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ. (Joseph. Ant. 15, 7. 3.) — b) tropice: argumentis aliquid praesto, *demonstro*, *documentis proba*, *darthun*; Act. 24, 13. (Joseph. vit. §. 6. βουλόμενος παραστῆσαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν, ὅτι οὐ προαίρεσις ἐγένετο. Antiq. 4, 3. 2. παράστησον καὶ νῦν, ὅτι πάντα σῇ προνοίᾳ διοικεῖται. ib. 8, 2. 5. Alia exempla dederunt Kypkius et Loesner. ad h. l.)

II) Medium, et perfect. plusquamperf. itemque aor. 2. activi: 1) me sisto juxta aliquem, i. e. a) *adsto*, *circumsto*, *cingo*; Act. 9, 39. παρέστησαν αὐτῷ, eum cingebant. Inde οἱ παρεστηκότες, sive οἱ παρεστῶτες, qui aliquem circumstant, alicui adstant, *die Umstehenden*; Marc. 14, 47. 69. 70. 15, 35. Joh. 18, 22. Act. 23, 2. 4. — Marc. 15, 39. παρεστηκὼς ἐξ εναντίας, ex adverso adstans. Joh. 19, 26. Gen. 45, 1. 1 Sam. 4, 21. 22, 6. 7. Exod. 18, 14. Joseph. Ant. 2, 6. 10. — b) sensu hostili: *consurgo* adversus aliquem, Act. 4, 26. παρέστησαν οἱ βασιλεῖς. (Psal. 2, 2. Sir. 51, 3.) — c) adsto ad auxilium ferendum, nostrum *beistehen*, *auxilio sum*, *opitulor*, Rom. 16, 2. 2 Tim. 4, 17. (Joseph. bell. 2, 12. 7. Κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο; unde παραστάτης adjutor, Joseph. Ant. 1, 13. 3.) — 2) *me sisto coram aliquo*; i. e. a) sensu forensi: me sisto coram judice, Act. 27, 24. Καίσαρι παραστῆναι. Rom. 14, 10. παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ χριστοῦ. — b) *compareo*, Act. 4, 10. παρέστηκεν ἐνώπιον (1 Sam. 16, 21. 22.) ὑμῶν ὑγιής. — de angelis, Act. 1, 10. 27, 23. (Iob. 1, 6. 2, 1.) Luc. 1, 29. παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, i. e. angelus interioris admissionis, ἄγγελος τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ. (Vid. Ἄγγελος, et cf. Dan. 7, 10.) — de *famulis*, Luc. 19, 24. παρεστῶτες, famuli. (LXX. pro שׁרת, Gen. 40, 4. Exod. 24, 13. Deut. 21, 5. 2 Sam. 13, 17.) — c) *praesto sum*, *in promptu sum*, Marc. 4, 29. παρέστηκεν ὁ θερισμός. Saepius non habetur.

Παρμενᾶς, ᾶ, ὁ, *Parmenas*, nom. pr. unius e feptem diaconis ecclefiae Hierofolymitanae; Act. 6, 5.

Πάροδος, ου, ἡ, (παρὰ et ὁδὸς) 1) via, quae ad aliquem locum ducit, (Gen. 38, 14. pro דֶּרֶךְ) — inde aditus, acceffus; — 2) *transitus*, i. e. a) locus, per quem transitur (Jofeph. bell. 1, 1. 5. 3, 2. 3.); b) τὸ transire *das Vorüber-Vorbeigehen*; femel 1 Cor. 16, 7. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἐν παρόδῳ (transeundo, i. e. obiter) ἰδεῖν. — (Sap. 2, 5. σκιᾶς γὰρ πάροδος καιρὸς ἡμῶν. ib. 17, 9. Xenoph. Anab. 4, 2. 15. Polyb. 5, 68. 8.)

Παροικέω, ῶ, f. ήσω, (παρὰ et οἰκέω) profanis eft juxta aliquem habito, accolo; noftris fcriptoribus ex ufu LXX. interpretum, qui hoc verbo interdum pro יָשַׁב, maxime autem pro גּוּר pofuerunt: *habito* in aliquo loco *advena*, *fum peregrinus*, (Gen. 12, 10. 19, 9. Jof. 24, 2. — Bis in N. T. Luc. 24, 18. σὺ μόνος παροικεῖς [ἐν] Ἱερουσαλήμ. (Sequi folet in LXX. verfione maxime ἐν, Gen. 20, 1. 21, 34. 26, 3. Exod. 12, 40. Levit. 18, 3. Num. 20, 15. etiam μετά τινος, Gen. 32, 4. 2 Chron. 15, 9. — legitur vero etiam accufativus, Gen. 17, 8. τὴν γῆν ἣν παροικεῖς. Exod. 6, 4.) — Hebr. 11, 9. πίστει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν, pro ἐν τῇ γῇ, ut faepius εἰς pro ἐν.

Παροικία, ας, ἡ, (a παροικέω) quod apud profanos non legitur, proprie eft: accolatus, habitatio in vicinia, ut legitur Pfalt. Sal. 12, 3. deinde vero ex ufu verbi παροικέω apud noftros eft: *peregrinatio*, propr. Act. 13, 17. ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου. — tropice de vita hifce in terris (Gen. 47, 9.) 1 Petr. 1, 17. τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον. (Philo quis rer. div. her. p. 518. τῷ φιλαρέτῳ κατοικεῖν οὐ δίδωσιν ὁ θεὸς, ὡς ἐν οἰκείᾳ γῇ, τῷ σώματι, ἀλλὰ παροικεῖν ὡς ἐν ἀλλοδαπῇ μόνον ἐπιτρέπει χώρᾳ.) — LXX. pro גּוּר, מָגוֹר, commoratio in terra peregrina, Pfal. 120, 5. Pfal. 54, 17. 119, 54. גּוֹלָה Esdr. 8, 34. οἱ υἱοὶ τῆς παροικίας, exules. Hos. 11, 8. — etiam pro familia, בַּיִת Gen. 50, 8. 22. Judic. 18, 21.

Πάροικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (παρὰ et οἶκος) propr. qui παρὰ τὸν οἶκόν τινος habitat, accola, vicinus; — incola, Jofeph. Ant. 7, 14. 1. — Deinde ex ufu fcriptorum noftrorum: *peregrinus*, *advena*, *eum* qui exul eft extra patriam in alia regione, Act. 7, 6. πάροικος ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. v. 29. 1 Petr. 2, 11. πάροικοι exules e patria, de Chriftianis e Judaeis extra Palaeftinam degentibus, (ita LXX. pro גֵּר, Gen 15, 13. Exod. 2, 22. 18, 1. — *eum* qui advena advenit in terram, Eph. 2, 19. ubi πάροικοι opponuntur τοῖς οἰκείοις, inquilinis, et ita dicuntur Chriftiani e paganis olim a familia Dei alieni, nunc vero in eam recepti. Ita LXX. pro תּוֹשָׁב

Exod. 12, 45. Levit. 22, 10. 25, 6. 23. 35. 40 sq. Num. 35, 15. cf. etiam *παροικέω*.

Παροιμία, ας, ἡ, (ex *παρά* et *οἶμος*, propr. via; deinde modus, modulatio) 1) vi etymi propr. quod cantando enuntiatur, cantilena; deinde, quia proverbia veterum solebant enuntiari oratione numeris stricta: *proverbium;* ita profanis et semel in N. T. 2 Petr. 2, 22. Symmach. pro מָשָׁל Ezech. 12, 22. 16, 43. — 2) ex usu hebr. מָשָׁל quod non solum proverbium significat sed etiam scite dictum, *ἀπόφθεγμα*; ita apud LXX. Prov. 1, 1. 25, 1. 26, 7. Sir. 6, 37. 8, 9. 18, 29. 39, 3. 47, 18. *ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς,* — 3) in evang. Johannis (ubi *παραβολή* non legitur) i. q. *παραβολή*, *oratio comparativa*, Joh. 10, 6. 26, 25. 29. vid. *Παραβολή*. — Saepius non habetur in codice sacro.

Πάροινος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (*παρά* et *οἶνος*) 1) ad vinum s. compotationes pertinens; 2) *vinolentus, vinosus,* 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. ubi *σώφρον* opponitur *τῷ παροίνῳ*, ut Joseph. Ant. 4, 6. 10. *σωφρονεῖν τῷ παροινεῖν*. (Alii in utroque loco *πάροινον* explicare malunt: petulans, temerarius, insolens, ut ex adjuncto *πάροινος* et *παροινία* profanis quoque dicitur, v. c. Joseph. Ant. 17, 10. 2. 19, 3. 3. Xenoph. Sym. 6, 2. vid. quae collegerunt. *Loesner.* p. 396 et Kypkius II, p. 355. Hesych. *παροινία· ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις καὶ οἷα δήποτε ἁμαρτία.*

Παροίχομαι, f. *παροιχήσομαι*, perf. *παρῴχημαι* (*παρά* et *οἴχομαι*, abeo, discedo) *praetereo;* semel Act. 14, 16. *ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς*. (Joseph. Ant. 8, 12. 3. *τῶν παρῳχημένων καιρῶν*. Xenoph. Anab. 2, 4. 1.)

Παρομοιάζω, f. *άσω*, (a *παρόμοιος*) i. e. *παρόμοιός εἰμι*, *similis sum;* *ἅπαξ λεγόμενον* N. T. Matth. 23, 27.

Παρόμοιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (*παρά* et *ὅμοιος*) ad similitudinem cum alio accedens, *similis, ejusdem generis;* Marc. 7, 8. *καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα*. ib. v. 13. (Polyb. 6, 3. 11. Xenoph. hist. gr. 3, 4. 13.)

Παρὸν, τὸ, vid. *Πάρειμι*.

Παροξύνω, f. *υνῶ*, (*παρά* et *ὀξύνω*, acuo) acutum reddo, propr. Deut. 32, 41. *τὴν μάχαιραν*. — tropice: animum acuo, i. e. excito, impello, instigo, (Joseph. Ant. 15, 3. 5. bell. 4, 4. 1. *παροξύνει τὸν πόλεμον*, ib. 3, 4. 1. Test. XII. patr. p. 538 *εἰς αἵματα* (ad caedes) *παροξύνει*. — *ad iram excito, ad iram provoco*, (LXX. pro הִכְעִים Deut. 9, 18. Psal. 106, 29. Jes. 65, 3. Deut. 32, 16.) — in passivo et medio: *animo moveor* (Joseph. Ant. 7, 1. 5.), *ira, indignatione incendor;* Act. 17, 16. *παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ*. 1 Cor. 10, 5. *οὐ παροξύνεται*, ad iram, indignationem abripi non patitur. (LXX. pro חָרָה, Hos. 8, 5. Zach. 10, 3. קָצַף Deut. 1, 34. 9, 19. Joseph. Ant. 8, 8. 5. *παροξυνθείς*.)

Παροξυσμὸς, οῦ, ὁ, (a παροξύνω quod vide) *incitatio*, *excitatio*, Hebr. 10, 24. εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης. — *ira*, *exacerbatio*, *acerba disputatio*; Act. 15, 39. — Apud LXX. bis Deut. 29, 28. Jer. 32, 37. pro קֶצֶף ira fervens. (Demoſth. p. 1105. 24 edit. Reisk.)

Παροργίζω, f. ίσω, attice ιῶ, (παρὰ et ὀργίζω) *ad iram*, ſ. indignationem *provoco*, *exacerbo*; bis Rom. 10, 19. παροργιῶ, de indignatione ex invidia orta. (Deut. 32, 21.) Eph. 6; 4. — LXX. potiſſimum pro הִכְעִיס, Deut. 31, 29. Judic. 2, 12. 1 Reg. 14, 9. 15. 16, 7. et ſaepius. Sir. 3, 16. 4, 2. 3.

Παροργισμὸς, οῦ, ὁ, (a παροργίζω, perf. paſſ. παρώργισμαι) *ira*, *indignatio*; ſemel Eph. 4, 26. (LXX. pro כַּעַס 1 Reg. 15, 30. 2 Reg. 23, 26. נְאָצָה 2 Reg. 19, 3. Neh. 9, 18. — Pſalt. Sal. 8, 9.) Apud profanos non legitur.

Παροτρύνω, f. υνῶ, aor. 1. παρώτρυνα, (παρὰ et ὀτρύνω, inſtigo) *inſtigo ad aliquid*, *incito*, *concito*; ſemel Act. 13, 50. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας. (Joſeph. Ant. 7, 6. 1. παρώτρυναν τὸν βασιλέα. *Suidas* et *Heſych*. παρώτρυναν· παρώξυναν.)

Παρουσία, ας, ἡ, (a παρὼν, παροῦσα, παρὸν, quod a πάρειμι) 1) *praeſentia*, τὸ adeſſe, 1 Cor. 16, 17. 2 Cor. 10, 10. ἡ παρουσία τοῦ σώματος i. e. σωματική. Phil. 2, 12. — Duobus in locis poſitum videtur pro: *commoratione*, quod deinde ut verba habitandi noſtris ſaepiſſime de *efficacia* in aliquo loco; ſcl. 2 Theſſ. 2, 9. ubi οὗ ἐστιν ἡ παρουσία — ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις non eſt adventus ſed: efficacia in praeſenti tempore, i. q. Eph. 2, 2. τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας. — et 2 Petr. 1, 16. ubi δύναμις καὶ παρουσία, ut loci natura ſuadet, de iis dicuntur, quae Jeſus in vita, quamdiu praeſens erat hiſce in terris, peregerit. (Alii hic παρουσίαν de adventu Chriſti ultimo, alii de adventu Chriſti in hanc terram, de ἐνσαρκώσει intelligunt, et poſteriori modo certe legitur Teſt. XII. patr. p. 614 ſq. ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως παρουσίας τοῦ θεοῦ τῆς δικαιοσύνης.) — 2) *adventus*, τὸ advenire, 2 Cor. 7, 6. 7. Phil. 1, 26. παρουσία πάλιν πρὸς ὑμᾶς, reditus ad vos. (Polyb. 23, 10. 14.) — De adventu Chriſti e coelo ad judicium habendum, Matth. 24, 3. 1 Cor. 15, 23. 1 Joh. 2, 28. — παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, Matth. 27, 37. 39. παρ. τοῦ κυρίου, 1 Theſſ. 2, 19. 3, 13. 4, 15. 5, 23. 2 Theſſ. 2, 1. 8. Jac. 5, 7. 8. 2 Petr. 3, 4. ib. v. 12. παρ. τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας. (παρουσία adventus 2 Macc. 8, 13. Joſeph. Ant. 3, 8. 4. vit. §. 17. bell. 4, 5. 5. τοῖς Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέμελε, ſe veniſſe poenitebat.) Saepius non habetur in libris ſacris.

Παροψὶς, ίδος, ἡ, propr. cibus delicatior, cupediae, appoſitae cibis ſolidioribus non ad ſatiandum ſed ad delectan-

Exod. 12, 45. Levit. 22, 10. 25, 6. 23. 35. 40 sq. Num. 35, 15. cf. etiam παροικέω.

Παροιμία, ας, ἡ, (ex παρὰ et οἶμος, propr. via; deinde modus, modulatio) 1) vi etymi propr. quod cantando enuntiatur, cantilena; deinde, quia proverbia veterum solebant enuntiari oratione numeris stricta: *proverbium;* ita profanis et semel in N. T. 2 Petr. 2, 22. Symmach. pro מָשָׁל Ezech. 12, 22. 16, 43. — 2) ex usu hebr. מָשָׁל quod non solum proverbium significat sed etiam scite dictum, ἀπόφθεγμα; ita apud LXX. Prov. 1, 1. 25, 1. 26, 7. Sir. 6, 37. 8, 9. 18, 29. 39, 3. 47, 18. ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς, — 3) in evang. Johannis (ubi παραβολὴ non legitur) i. q. παραβολὴ, *oratio comparativa,* Joh. 10, 6. 26, 25. 29. vid. Παραβολή. — Saepius non habetur in codice sacro.

Πάροινος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (παρὰ et οἶνος) 1) ad vinum s. compotationes pertinens; 2) *vinolentus, vinosus,* 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. ubi σώφρον opponitur τῷ παροίνῳ, ut Joseph. Ant. 4, 6. 10. σωφρονεῖν τῷ παροινεῖν. (Alii in utroque loco πάροινον explicare malunt: petulans, temerarius, insolens, ut ex adjuncto πάροινος et παροινία profanis quoque dicitur, v. c. Joseph. Ant. 17, 10. 2. 19, 3. 3. Xenoph. Sym. 6, 2. vid. quae collegerunt. *Loesner.* p. 396 et Kypkius II, p. 355. Hesych. παροινία· ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις καὶ οἷα δήποτε ἁμαρτία.

Παροίχομαι, f. παροιχήσομαι, perf. παρῴχημαι (παρὰ et οἴχομαι, abeo, discedo) *praetereo;* semel Act. 14, 16. ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς. (Joseph. Ant. 8, 12. 3. τῶν παρῳχημένων καιρῶν. Xenoph. Anab. 2, 4. 1.)

Παρομοιάζω, f. άσω, (a παρόμοιος) i. e. παρόμοιός εἰμι, *similis sum;* ἅπαξ λεγόμενον N. T. Matth. 23, 27.

Παρόμοιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (παρὰ et ὅμοιος) ad similitudinem cum alio accedens, *similis, ejusdem generis;* Marc. 7, 8. καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα. ib. v. 13. (Polyb. 6, 3. 11. Xenoph. hist. gr. 3, 4. 13.)

Παρὸν, τὸ, vid. Πάρειμι.

Παροξύνω, f. υνῶ, (παρὰ et ὀξύνω, acuo) acutum reddo, propr. Deut. 32, 41. τὴν μάχαιραν. — tropice: animum acuo, i. e. excito, impello, instigo, (Joseph. Ant. 15, 3. 5. bell. 4, 4. 1. παροξύνει τὸν πόλεμον, ib. 3, 4. 1. Test. XII. patr. p. 538 εἰς αἵματα (ad caedes) παροξύνει. — *ad iram excito, ad iram provoco,* (LXX. pro הִכְעִיס Deut. 9, 18. Psal. 106, 29. Jes. 65, 3. Deut. 32, 16.) — in passivo et medio: *animo moveor* (Joseph. Ant. 7, 1. 5.), *ira, indignatione incendor;* Act. 17, 16. παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. 1 Cor. 10, 5. οὐ παροξύνεται, ad iram, indignationem abripi non patitur. (LXX. pro חָרָה, Hos. 8, 5. Zach. 10, 3. קָצַף Deut. 1, 34. 9, 19. Joseph. Ant. 8, 8. 5. παροξυνθείς.)

Παροξυσμὸς, οῦ, ὁ, (a *παροξύνω* quod vide) *incitatio, excitatio*, Hebr. 10, 24. *εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης.* — *ira, exacerbatio, acerba disputatio*; Act. 15, 39. — Apud LXX. bis Deut. 29, 28. Jer. 32, 37. pro קֶצֶף ira fervens. (Demosth. p. 1105. 24 edit. Reisk.)

Παροργίζω, f. ίσω, attice ιῶ, (*παρὰ* et *ὀργίζω*) *ad iram*, s. indignationem *provoco, exacerbo*; bis Rom. 10, 19. *παροργιῶ*, de indignatione ex invidia orta. (Deut. 32, 21.) Eph. 6; 4. — LXX. potissimum pro הִכְעִיס, Deut. 31, 29. Judic. 2, 12. 1 Reg. 14, 9. 15. 16, 7. et saepius. Sir. 3, 16. 4, 2. 3.

Παροργισμὸς, οῦ, ὁ, (a *παροργίζω*, perf. pass. *παρώργισμαι*) *ira, indignatio*; semel Eph. 4, 26. (LXX. pro כַּעַס 1 Reg. 15, 30. 2 Reg. 23, 26. נֶאָצָה 2 Reg. 19, 3. Neh. 9, 18. — Psalt. Sal. 8, 9.) Apud profanos non legitur.

Παροτρύνω, f. υνῶ, aor. 1. *παρώτρυνα*, (*παρὰ* et *ὀτρύνω*, instigo) *instigo ad aliquid, incito, concito*; semel Act. 13, 50. *οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας.* (Joseph. Ant. 7, 6. 1. *παρώτρυναν τὸν βασιλέα.* *Suidas* et *Hesych.* *παρώτρυναν· παρώξυναν.*)

Παρουσία, ας, ἡ, (a *παρὼν, παροῦσα, παρὸν*, quod a *πάρειμι*) 1) *praesentia*, τὸ adesse, 1 Cor. 16, 17. 2 Cor. 10, 10. *ἡ παρουσία τοῦ σώματος* i. e. *σωματική*. Phil. 2, 12. — Duobus in locis positum videtur pro: *commoratione*, quod deinde ut verba habitandi nostris saepissime de *efficacia* in aliquo loco; scl. 2 Thess. 2, 9. ubi *οὗ ἐστιν ἡ παρουσία — ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις* non est adventus sed: efficacia in praesenti tempore, i. q. Eph. 2, 2. *τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας.* — et 2 Petr. 1, 16. ubi *δύναμις καὶ παρουσία*, ut loci natura suadet, de iis dicuntur, quae Jesus in vita, quamdiu praesens erat hisce in terris, peregerit. (Alii hic *παρουσίαν* de adventu Christi ultimo, alii de adventu Christi in hanc terram, de *ἐνσαρκώσει* intelligunt, et posteriori modo certe legitur Test. XII. patr. p. 614 sq. *ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραήλ, ἕως παρουσίας τοῦ θεοῦ τῆς δικαιοσύνης.*) — 2) *adventus*, τὸ advenire, 2 Cor. 7, 6. 7. Phil. 1, 26. *παρουσία πάλιν πρὸς ὑμᾶς*, reditus ad vos. (Polyb. 23, 10. 14.) — De adventu Christi e coelo ad judicium habendum, Matth. 24, 3. 1 Cor. 15, 23. 1 Joh. 2, 28. — *παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου*, Matth. 27, 37. 39. *παρ. τοῦ κυρίου*, 1 Thess. 2, 19. 3, 13. 4, 15. 5, 23. 2 Thess. 2, 1. 8. Jac. 5, 7. 8. 2 Petr. 3, 4. ib. v. 12. *παρ. τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας.* (*παρουσία* adventus 2 Macc. 8, 13. Joseph. Ant. 3, 8. 4. vit. §. 17. bell. 4, 5. 5. *τοῖς Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέμελε*, se venisse poenitebat.) Saepius non habetur in libris sacris.

Παροψὶς, ίδος, ἡ, propr. cibus delicatior, cupediae, appositae cibis solidioribus non ad satiandum sed ad delectan-

dum, eine Nebenschüssel mit einer ausgesuchten Speise; et ita maxime atticis scriptoribus. Xenoph. Cyrop. 1, 3. 4. 2) patina ipsa, in qua obsonia apponuntur, *paropsis;* Matth. 23, 25. (Luc. 11, 39. πίναξ) ib. v. 26. (Ita legitur etiam Arrian. diss. epict. 2, 20. Artemid. 1, 76. Plutarch. T. 7, p. 173. Phrynichus: παροψίς· τὸ ὄψον, οὐχὶ δὲ τὸ ἀγγεῖον, ὥς τινες. *Moeris Att.* παροψίδα· τὴν ποιὰν μάζαν, ἀττικῶς. παροψίδα· τὸ σκεῦος, ἑλληνικῶς.

Παῤῥησία, ας, ἡ, (ex πᾶν et ῥῆσις, sermo, loquela) vi etymi: libertas in loquendo, qua omnia, quae cogitamus, intrepide proloquimur; deinde, cum loqui etiam sit agere, utrumque saepissime in unum coalescit: *libertas, animus intrepidus et fidens* cum in loquendo, tum in agendo; Act. 4, 13. Eph. 3, 12. Phil. v. 8. 2 Cor. 3, 12. πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα, confidentissime loquor. 7, 4. πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, intrepide vobiscum agere et loqui possum. (Job. 27, 10. Prov. 13, 5. Joseph. Ant. 4, 8. 2. 7, 1. 3. 9, 10. 4. 15, 2. 7. — 2) *fiducia spei*, Hebr. 3, 6. 10, 19. 35. 1 Joh. 2, 28. 3, 21. 4, 17. 5, 14. — 3) fiducia aliis imperandi, *auctoritas*, Joh. 7, 4. ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι, nemo facta sua praeclara abscondet et tamen cupiet auctoritatem habere in alios. 1 Tim. 2, 13. περιποιοῦνται πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει, sibi comparabunt magnam auctoritatem per fidem suam, vel in rebus ad religionem spectantibus. (Alii: animum intrepidum in munere, quod ad fidem spectat; alii: sibi comparabit aliorum fiduciam per fidem suam.) Ita Joseph. Ant. 4, 8. 12. παῤῥησίαν ἔξουσι οἱ νόμοι πρὸς ἁμαρτάνοντας, auctoritatem in peccatores. Sir. 6, 11. ἐπὶ τοὺς οἰκέτας σου παῤῥησιάσεται, auctoritatem sibi arrogabit. — Hinc formulae, quae adverbiorum loco sunt: a) παῤῥησίᾳ εἶπε, s. ἐλάλει, *libere, aperte, palam*, unverhohlen, freimüthig, gerade heraus, Marc. 8, 32. Joh. 7, 13. 26. 10, 24. 18, 20. — sine imagine, *clare, distincte*, Joh. 11, 14. 16, 25. 29. — περιπατεῖν, palam, in omnium conspectu Joh. 11, 54. — b) ἐν παῤῥησίᾳ, intrepido animo, Eph. 6, 19. Phil. 1, 20. (Sap. 5, 1.) Col. 2, 15. ubi vel est: intrepide, vid. Δειγματίζω, vel etiam: sua auctoritate usus, graviter. — c) Μετὰ παῤῥησίας, *libere, palam*, Act. 2, 29. *intrepide, fidenti animo*, Act. 4, 29. 31. 28, 31. (1 Macc. 4, 18. λήψεται τὰ σκῦλα μετὰ παῤῥ.) — Saepius non legitur.

Παῤῥησιάζομαι, f. άσομαι, (a παῤῥησία) 1) παῤῥησίαν, i. e. *animum mihi sumo*, den Muth fassen; ita Paulus: Eph. 6, 20. ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι ὡς δεῖ λαλεῖν, ut animum sumam, qua decet me loqui, tanta discam per illum fiducia loqui, quanta decet. 1 Thess. 2, 2. ἐπαῤῥησιασάμεθα λαλῆσαι. coll. Sir. 6, 11. — 2) *libere, intrepide loquor, profiteor*, Act. 18, 26. 19, 8. — Act. 9, 27. 28. ἐπαῤ-

ῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, libere professus sit Christum. παῤῥησιασάμενος, intrepidus, intrepide loquutus, Act. 13, 46. 26, 26. — Act. 14, 3. παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ, libere docentes freti Deo. — (LXX. Psal. 11, 6. 93, 1. Job. 22, 6. Prov. 20, 9.) Saepius non habetur in scriptis sacris.

Πᾶς, πᾶσα, πᾶν, LXX. pro כֹּל — *omnis.* — Usus in N. T. hic est: a) *omnis* ratione numeri et extensionis, ubi indicat: α) *omnem omnino; omnia absolute*; πάντες, omnes homines, Luc. 20, 38. Act. 1, 24. 1 Cor. 15, 22, et passim. — τὰ πάντα, omnia, quaecunque sunt, universum, (τὸ πᾶν, Sir. 42, 17. Fragm. Esth. 4.) Joh. 1, 3. Rom. 11, 16. 1 Cor. 8, 6. Eph. 3, 9. 4, 6. 10. Col. 1, 16. Hebr. 1, 3. Apoc. 4, 11. et passim. (Job. 8, 3. Joseph. c. Ap. 2, 22.) β) de definito rerum genere, *omnis, universus*, Matth. 1, 17. πᾶσαι οὖν αἱ γενεαί. 8, 32. πᾶσα ἡ ἀγέλη. vid. Matth. 2, 16. 6, 15. Luc. 1, 6. 10. et saepissime. — de definito numero: πάντες, Matth. 22, 27. 28. Marc. 12, 22. Luc. 20, 32. — οὗτοι πάντες, Act. 1, 14. 2, 7. Hebr. 11, 13. 39. — ταῦτα πάντα, Matth. 4, 9. 6, 32. 33. Luc. 24, 21. — ἐν τούτοις πᾶσιν, Rom. 8, 37. — σὺν πᾶσι τούτοις, Luc. 4, 1. — οἱ πάντες, *ad unum omnes*, 1 Cor. 10, 17. οἱ γὰρ πάντες, nos christiani omnes. 1 Cor. 9, 22. 2 Cor. 5, 15. Eph. 4, 13. Phil. 2, 21. — ubi numerus certus additur, Act. 19, 7. 27, 37. — γ) de numero et genere secundum quid; *quivis*, Matth. 3, 10. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν. c. 5, 22. πᾶς ὁ ὀργιζόμενος. 15, 13. πᾶσα φυτεία, ἥν. Matth. 19, 3. κατὰ πᾶσαν αἰτίαν, ex quavis causa. c. 25, 29. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ, cuicunque qui habet. Act. 15, 21. κατὰ πᾶν σάββατον. 27, 20. πᾶσα ἐλπὶς, omnis s. quaecunque spes. vid. etiam. Matth. 7, 8. 17. 12, 25. 31. Marc. 7, 18. 9, 49. Luc. 2, 23. 14, 33. Joh. 2, 10. 3, 8. Rom. 14, 23. 1 Cor. 4, 17. et alias. — πᾶς, ὅς, Matth. 19, 29. Act. 2, 21. — πᾶς ὅστις, Matth. 7, 24. 10, 32. — πάντα ὅσα, Matth. 7, 12. 13. 44. 46. — Interdum πᾶν ὃ, ponitur pro πᾶς ὅς, Joh. 6, 39. 17, 2. Eph. 5, 13. 1 Joh. 5, 4. (Joseph. bell. 3, 2. 1. πᾶν γοῦν, ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν, omnes, quotquot bellicosiores.) — δ) de indefinito numero, ubi πᾶς et πάντες non sensu strictiori accipiendum est, sed *plurimos* indicat; Matth. 2, 4. πάντες οἱ ἀρχιερεῖς. 4, 8. πάσας τὰς βασιλείας, 10, 22. μισούμενοι ὑπὸ πάντων. c. 9, 35. 21, 25. Marc. 1, 37. Joh. 3, 26. — de indefinito genere: *omnis generis* i. e. varii generis, Matth. 4, 23. πᾶσαν νόσον. 5, 11. πᾶν πονηρὸν ῥῆμα. Rom. 1, 18. ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν. c. 7, 8. πᾶσαν ἐπιθυμίαν. cf. Luc. 4, 4. Matth. 23, 27. Act. 13, 10. Rom. 15, 13. 14. 1 Cor. 13, 2. 15, 24. Eph. 1, 3. 4, 31. et passim. — 1 Cor. 9, 22. τοῖς πᾶσιν γέγονα τὰ πάντα, hominibus varii generis me accommodavi.

— *πάντα*, *omnia*, *omne*, saepius indefinite dicitur ita, ut e contexta oratione definiendum sit, quid sit intelligendum; vid. Matth. 11, 27. 17, 11. 19, 26. 22, 4. Marc. 4, 34. 7, 37. 9, 12. 23. 11, 11. Luc. 1, 3. 10, 22. Joh. 3, 35. 4, 25. 5, 20. 19, 28. 21, 17. Act. 3, 12. Rom. 8, 28. 1 Cor. 2, 10. 3, 21. 12, 14. 15, 27. 2 Cor. 5, 17. Apoc. 21, 5. et passim. — Saepius *πάντα* accusativus absolutus, i. q. *κατὰ πάντα*, *quovis respectu*, *in omni re*, *omnino*, e. g. 1 Cor. 9, 12. 25. 10, 33. *πάντα πᾶσιν ἀρέσκω*, omnibus in omni re placere studeo. c. 11, 2. 13, 7. — *κατὰ πάντα* Act. 17, 22. Col. 3, 20. 22. Hebr. 2, 17. 4, 15. — *ἐν πᾶσι*, omnino, Hebr. 13, 4. 18. 1 Petr. 4, 11. — *πάντα ἐν πᾶσι*, omnia omnino, Eph. 1, 23. Col. 3, 11. — *ἐπὶ πᾶσιν*, insuper, praeterea, Eph. 6, 16. Col. 3, 14. — *ἐν παντὶ* scl. *πράγματι*, 2 Cor. 4, 8. 6, 4. 7, 5. 11. 16. 8, 7. 9, 8. 11. 11, 6. 9. Eph. 5, 24. Phil. 4, 12. 1 Thess. 5, 18. — *διὰ παντὸς* scl. *χρόνου*, *semper*, *continuo*; Matth. 18, 10. Hebr. 2, 15. (Joseph. c. Apion. 2, 23. ib. §. 22. *διὰ τοῦ παντὸς αἰῶνος*.) Vid. etiam *Διαπαντός*. — *διὰ πάντων* scl. *πόλεων*.

b) de magnitudine *intensiva*, *omnis* ratione intensionis, i. e. *α*) *totus*, *universus*, i. q. *ὅλος*, ut rem secundum omnes suas partes indicet, Matth. 6, 29. *ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ*. c. 28, 18. *πᾶσα ἐξουσία*. Marc. 5, 33. *πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν*, rem omnem. Joh. 16, 13. Matth. 3, 15. *πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην*. Luc. 2, 1. *πᾶσα ἡ οἰκουμένη*. Act. 1, 21. *ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ*, toto illo tempore, quo. c. 2, 36. *πᾶς οἶκος Ἰσραήλ*. 7, 22. 20, 7. 22, 5. *πᾶν τὸ πρεσβυτέριον*. Eph. 2, 21. *πᾶσα ἡ οἰκοδομή*. 4, 16. Col. 1, 6. 2, 19. 1 Tim 3, 16. *πᾶσα γραφὴ*, tota scriptura. Saepius. (Sir. 1, 1. Joseph. Ant. 4, 5. 1. *ποταμὸς διὰ πάσης ἐρήμου ῥέων*.) *β*) *summus*, *maximus*, de studio et animi motibus; Act. 4, 29. *μετὰ παῤῥησίας πάσης*. 17, 11. *μετὰ πάσης προθυμίας*. 23, 1. *πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ*. vid. Act. 20, 19. 24, 3. 28, 31. 2 Cor. 8, 7. 12, 12. 1 Tim. 1, 15. 6, 1. Tit. 3, 2. (Polyb. 1, 39. 3. *εἰς πᾶσαν ἦλθον ἀπορίαν*. ib. 3, 77. 4. *ἐν τῇ πάσῃ φιλανθρωπίᾳ*.)

c) cum negationibus: *α*) ut apud profanos: *non omnis*, Matth. 7, 21. 19, 11. Rom. 9, 6. 10, 16. — *β*) ex usu hebr. לֹא כֹּל, אֵין כֹּל pro Graecorum *οὐδεὶς οὐ*, *μηδεὶς μή*, nostri dicunt *οὐ — πᾶς*, *non ullus*, *nullus*; Matth. 24, 22. *οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ*. Marc. 13, 20. Rom. 3, 20. Gal. 2, 16. — Luc. 1, 37. *οὐκ ἀδύνατον πᾶν ῥῆμα*. Act. 10, 14. [11, 8.] (Deut. 16, 8. *οὐ ποιήσεις πᾶν ἔργον*. Psal. 143, 2. *οὐ δικαιωθήσ. πᾶν ζῶν*.) *οὐδὲ πᾶν*, Apoc. 7, 16. 9, 4. 21, 27. — *μὴ — πᾶς*, *ne-ullus*, 1 Cor. 1, 29. *ὅπως μὴ καυχήσεται πᾶσα σάρξ*. 1 Joh. 4, 1. *μὴ παντὶ πνεύματι*, ne ulli doctori. Apoc. 7, 1. *μήτε πᾶν δένδρον*. (1 Macc. 5, 29. *μὴ ἀφῆτε πάντα*

ἄνθρωπον παρεμβαλεῖν. Sir. 30, 20. μὴ ἀλλάξῃς σεαυτὸν πάσῃ σαρκί.) — πᾶς — οὐκ f. μὴ, *nullus*, *nemo*, Joh. 6, 39. Act. 5, 42. Eph. 5, 5. Apoc. 22, 3. (Dan. 11, 37. Sir. 21, 14. πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσει. c. 42, 12. παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε ἐν κάλλει.)

Πάσχα, τὸ, ***Pascha***, nomen indeclinab. (quod nec a Josepho flectitur), hebr. פֶּסַח, forma aramaea פַּסְחָא, πάσχα, (LXX. πάσχα et in 2 libr. Chronic. φασέκ.) i. e. transitus (Joseph. Ant. 2, 14. 6. πάσχα σημαίνει ὑπερβασίαν.) Cum enim in eo essent Israëlitae, ut ex Aegypto exirent, agnum Deo in sacrificium (unde dicitur πάσχα τῷ θεῷ) mactare et comedere, ejusque sanguine limites suos notare jussi sunt, ut angelus perditor ea *praeteriret*. Inde nomen. Est igitur 1) *hostia* Deo oblata, scilicet agnus in Dei honorem mactatus et comestus. Ita in N. T. Hebr. 11, 28. ubi Moses dicitur πεποιηκέναι τὸ πάσχα, instituisse sacrificium f. hostiam transitus, et in formula θύειν τὸ πάσχα, mactare hostiam, i. e. agnum, Marc. 14, 16. Luc. 22, 7. (Esdr. 6, 21. Deut. 12, 2.) Eadem notio hostiae locum habet in locis Exod. 12, 11. 21. 27. Levit. 23, 3. (Josephus Ant. 3, 10. 5. τὴν θυσίαν, πάσχα λεγομένην.) — Hoc sensu Paulus 1 Cor. 5, 7. Jesum vocat πάσχα, quatenus fuerit hostia pro hominum peccatis. Vid. etiam Ἀρνίον. — Cum deinde in illius rei memoriam Israëlitae juberentur quotannis hoc epulum sacrum repetere (Exod. 12, Levit. 23, 4—8. Num. 9. Deut. 16.), πάσχα 2) est: *coena paschalis*. Celebratur haec coena quarta decima die mensis Nisan, (qui Aegyptiis φαρμουθί, Macedonibus ξανθικὸς dicebatur, Joseph. Ant. 2, 14. 6.) et primus anni mensis erat, (Ex. 12, 1.) hunc in modum. Versus vesperam, sole vergente (Exod. 12, 6. 8. Num. 9, 11. Deut. 16, 6. Josephus bell. 6, 9. 3., a nona hora usque ad undecimam) agnum marem, integrum uniusque anni (Exod. 12, 5.) mactabant (suo tempore 256,000 hostias mactatas esse tradidit Joseph. bell. 6, 9. 3.), quem assatum paterfamilias cum suis, postquam nox facta erat, comedebat ita, ut nil residuum relinqueretur (Exod. 12, 10. Num. 9, 12.) Ubi autem domesticorum ad minimum decem numero non aderant, alii admittebantur (Exod. 12, 4.), formabanturque φρατρίαι (ut loquitur Joseph. bell. 6, 9. 3. Ant. 3, 10. 5.) i. e. contubernia f. sodalitia, quae saepe viginti constabant hominibus. (Joseph. l. l.) Omnes vestiti atque cincti erant, quasi iter facturi (Exod. 12, 11.) Ad quam coenam accedere non licuit nisi ex Levitarum lege puris, non vero leprosis, nec quibus genitura flueret, nec menstruis mulieribus, nec alio modo inquinatis (Joh. 18, 28.) nec vero etiam exteris (ἀλλοφύλοις.) cf. Num. 9, 6 sqq. et loca uberiora Joseph. Ant. 2, 14. 6. ib. 3, 10. 5. 17, 9. 3. bell. 6, 9. 3. — Coenam paschalem

indicat in N. T. Matth. 26, 2. Marc. 14, 1. τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα, et in formulis: φαγεῖν τὸ πάσχα, Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 22, 11. 15. Joh. 18, 28. — ἑτοιμάζειν τὸ π. Matth. 26, 19. Marc. 14, 16. Luc. 22, 8. 13. — ποιεῖν τὸ πάσχα, celebrare coenam paſchalem, Matth. 26, 18. (Num. 9, 2. 6. 10. Esdr. 6, 20.) — 3) *feſtum paſchale, incluſis diebus asymorum*, (πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα, Marc. 14, 1.) quod per ſeptem dies celebrabatur. Jam in coena paſchali panibus non fermentatis utebantur (Exod. 12, 18. Num. 9, 11.) itemque fiebat per ſex dies ſequentes, et quovis die (Levit. 23, 10. ſqq.) immolabantur ταῦροι δύο, καὶ κριὸς μὲν εἷς, ἑπτὰ δὲ ἄρνες. (Joſeph. Ant. 3, 10. 5.) unde interdum feſtum ſex dierum (Deut. 16, 8.) maxime vero ſeptem (incluſa die coenae paſchalis) eſſe dicitur, (Joſeph. l. l. Esdr. 6, 22.) vid. Exod. 12, 15. Levit. 23, 5. 6. Deut. 16, 3. — Ita in N. T. Luc. 2, 41. 22, 1. ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα, Joh. 2, 13. 23. 6, 4. 11, 55. 12, 1. 13, 1. 18, 39. 19, 14. Act. 12, 4. Joſeph. bell. 2, 1. 3. τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἑορτῆς, πάσχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται. Idem Ant. 14, 2. 1. 17, 9. 3. — Unde etiam totum feſtum dicebatur ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, Joſeph. bell. 5, 3. 1. Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. Luc. 22, 7.) — Saepius non legitur.

Πάσχω, f. πείσομαι, perf. πέπονθα, aor. 2. ἔπαθον, *patior, ſentio, ſenſu experior, contigit mihi*, diciturque in utramque partem cum de jucundis tum de injucundis rebus; ita Eſth. 9, 4. pro בָּאֵ, ὅσα πεπόνθασι, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο, ubi aeque ad pericula ac ad liberationem e periculis refertur. Unde εὖ πάσχειν, ἀγαθὰ πάσχειν, ut apud profanos (Xenoph. hiſt. gr. 6, 5. 48.) — κακῶς πάσχειν, male vexari; de aegrotis, Matth. 17, 15. Sap. 18, 19. οὐδὲν κακὸν ἔπαθεν, nil mali ſenſit, Act. 28, 5. — πάσχειν παθήματα, 2 Cor. 1, 6. (Sir. 38, 16. δεινὰ πάσχειν.) — abſoluta poſitum e contexta oratione definiendum eſt, utrum de jucundis an de injucundis rebus ſit intelligendum; — α) de jucundis ſemel in N. T. Gal. 3, 4. τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; tanta beneficia (ſpiritum ſanctum ejusque dona) fruſtra experti eſtis? (Joſeph. Ant. 3, 15. 1. ὑπομνῆσαι, ὅσα παθόντες ἐξ αὐτοῦ (ſcl. θεοῦ), καὶ πηλίκων εὐεργεσιῶν μεταλαβόντες ἀχάριστοι πρὸς αὐτὸν γένοιντο. Arrian. diſſ. epict. 2, 1. vid. *Elsneri* obſſ. ad h. l.) — β) de malis, calamitatibus, quibus aliquis vexatur; *patior, experior, vexor*, πολλὰ πάσχειν ὑπό τινος, Matth. 17, 12. Marc. 5, 26. ſemel ἀπό τινος pro ὑπὸ Matth. 16, 21. — πολλὰ παθεῖν, Marc. 8, 31. 9, 12. Luc. 9, 22. 17, 25. Matth. 27, 19. — ταῦτα ſcl. mortem violentam, Luc. 13, 2. — πάσχειν ſimpliciter, mala, calamitates patior; Act. 9, 16. Phil. 1, 29. 1 Theſſ. 2, 14. 2 Theſſ. 1, 5. 2 Tim. 1, 12. 1 Petr. 2, 19. 20. 3, 14. 17. 4, 15. 19. 5, 10.

Apoc. 2, 10. (Sap. 18, 2. 11. 19, 13.) — *mortem, supplicium patior*, Luc. 22, 15. 24, 26. 46. Act. 1, 3. 3, 18. 17, 3. Hebr. 5, 8. 9, 26. 13, 12. 1 Petr. 2, 21. 23. 3, 18. 4, 1. (Sic saepius etiam profanis, Diog. Laërt. 5, 61. Herodian. 1, 17. 21.) — *male afficior*, 1 Cor. 12, 26. Hebr. 2, 18. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς. 1 Petr. 4, 1. παθὼν ἐν σαρκί. — (Profanis etiam: animo male affici, misericordia tangi, ut Ezech. 16, 5.) — Saepius non legitur.

Πάταρα, άρων, τα, Patara, urbs nobilis Lyciae, oraculo Apollinis clara (Horat. od. 3, 4. Aeneid. 4, 143.) portuque instructa (Liv. 37, 17. et 38, 39.) — Semel Act. 21, 1.

Πατάσσω, f. άξω, — LXX. pro הִכָּה — propr. pulso, cum strepitu, sonu pulso; — 1) *pulso* simpliciter, Act. 12, 7. τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου, latus Petri fodit. (impingo, allido, Dan. 2, 34. 35.) — 2) *ferio*, v. c. gladio, Matth. 26, 51. Luc. 22, 49. 50. (baculo, lapide, Ex. 17, 5. 6. Num. 22, 32. Ex. 21, 12. 18.) — ex hebraismo tropice: plagis, malis afficio, Apoc. 11, 6. πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, (Num. 11, 33. Psal. 105, 32. Jes. 11, 4.) *morbo lethali afficio*, Act. 12, 23. ἐπάταξεν αὐτὸν scl. πληγῇ. (1 Sam. 25, 38. 2 Chr. 13, 15. 20. 2 Macc. 9, 5. ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ.) — 3) ex hebr. ferio ita ut corruat, nieder, zu Boden schlagen, (propr. Exod. 9, 26. ἐπάταξε ἡ χάλαζα πᾶσαν βοτάνην, tropice: expugno, 1 Macc. 1, 20. 13, 43.) — ex adjuncto *occido*, Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Act. 7, 24. Apoc. 19, 15. (Gen. 8, 21. 14, 15. Exod. 2, 12. 12, 12. 23. 2 Chr. 33, 24.) — Saepius non legitur.

Πατέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. maxime pro דָּרַךְ — *calco*, i. e. a) *pedibus tero, conculco*, — τὴν ληνὸν, Apoc. 14, 20. 19, 15. (Judic. 9, 27. Neh. 13, 15. Jer. 48, 33. Thren. 1, 16. Joel. 3, 13. — πηλὸν, Zach. 10, 5.) — b) metaph. urbem sacram conculco, i. e. *profano et devasto*, devastando profano; ita Luc. 21, 24. πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν. Apoc. 11, 2. (1 Macc. 4, 60. eodem sensu καταπατέω; vid. etiam Jes. 43. 6. 1 Macc. 3, 46. 51.) — c) *ambulando* calco, i. e. *ambulo*; Luc. 10, 19. πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, sensus: diaboli molimina irrita facere, mala ab eo excitata superare. (Test. XII. Patr. p. 587. δώσει (ὁ κύριος) ἐξουσίαν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ πατεῖν ἐπὶ τὰ πονηρὰ πνεύματα.) — Ambulandi notione LXX. Jes. 42, 5. pro הָלַךְ. Deut. 11, 24. Jes. 42, 16. pro דָּרַךְ.

Πατήρ, τέρος, s. τρὸς, ὁ, LXX. pro אָב, — latinor. *pater*. — usus in N. T. est hic, ut sit a) sensu proprio: i. q. *genitor*, α) de genitore proximo, Matth. 2, 22. ἀντὶ ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. c. 10, 21. πατὴρ τέκνον. 19, 5. Luc. 2, 48. et saepius. — οἱ πατέρες, Eph. 6, 4. Col. 3, 21. de utroque

parente; et 1 Joh. 2, 13. 14. de patribus familias. — β) de genitore s. genitoribus remotis: *auctor stirpis*, Matth. 3, 9. πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ. Luc. 1, 32. 73. 3, 8. 16, 24. 27, 30. Joh. 4, 12. 8, 39. 53. Act. 7, 32. Rom. 9, 10. ib. 4, 17. 18. πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν. et passim. (Gen. 17, 4. 5. 19, 37.) — οἱ πατέρες, *majores*, Matth. 23, 20. 32. Luc. 1, 55. 72. 6, 23. Joh. 4, 20. 6, 31. 7, 22. Act. 3, 22. et saepius. (Deut. 1, 11. 21. Psal. 22, 4. Dan. 2, 23. Joseph. c. Apion. 1, 31,) — etiam de uno e majoribus, Marc. 11, 10. τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαβίδ. —

b) sensu translato: α) *auctor rei*, Rom. 4, 12. Abrahamus πατὴρ τῆς περιτομῆς. (Gen. 4, 19. πατὴρ τῶν οἰκούντων ἐν σκηναῖς.) Idem Rom. 4, 11. 12. 16. dicitur πατὴρ πάντων τῶν πιστευόντων, i. e. qui aliis auctor est fidei, fide praeivit. (1 Macc. 2, 54. φινεὲς ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον.) Diabolus πατὴρ τοῦ ψεύδους, Joh. 8, 44. Idem πατὴρ inimicorum Jesu, i. e. qui auctor est eorum impietatis, Joh. 8, 38. 41. 44. — Deus πατὴρ τῆς δόξης, auctor luminis i. e. cognitionis veritatis, Eph. 1, 17. πατὴρ τῶν φώτων, auctor, creator lucis et astrorum, Jac. 1, 17. (vid. Job. 38, 28. πατὴρ τοῦ ὑετοῦ ubi i. q. τετοκώς in altero membro. Jer. 2, 27. Joseph. bell. 3, 8. 5. ὁ δὲ τούτων (scl. ψυχῶν) πατὴρ θεός.) — β) qui *patris loco est*, paterno modo alicui prospicit, (Job. 29, 16. Psal. 68, 5.) paternam habet auctoritatem, paterno modo docet, castigat, imperat; unde dicitur ut *patres* Latinor. de *senatoribus*, *assessoribus synedrii*, Act. 7, 2. 22, 1. de *doctoribus*, 1 Cor. 4, 15. Matth. 23, 9. coll. Phil. 2, 22. 2 Thess. 2, 11. (2 Reg. 2, 12. coll. *Schoettgenii* hor. hebr. et Talm. T. 1, p. 745.) quo et referendus est locus Hebr. 12, 9. ubi Deus dicitur πατὴρ τῶν πνευμάτων, quod vi oppositionis (τῶν πατέρων τῆς σαρκὸς) est: qui animum castigat, emendat, docet. —

c) in specie *Deus* dicitur pater, maxime sensu praegnanti, ita ut, cum rarius aliquid additum sit, quod notionem ad certum quid restringat (ut 1 Joh. 2, 16. 2 Thess. 2, 16), perdifficile sit definire, utrum creatoris sive genitoris, an summi domini, an vero etiam tutoris, adjutoris paterno amore erga nos affecti, notio praevaleat. Ita Deus dicitur. α) πατὴρ ratione Israëlitarum, Joh. 8, 41. 42. 2 Cor. 6, 18. (2 Sam. 7, 14. Jer. 31, 9. Jes. 63, 16. 64, 8. Sap. 2, 16.) — β) ratione christianorum omniumque piorum, Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. Eph. 2, 18. 6, 23. Phil. 2, 11. Col. 1, 12. 1 Joh. 2, 1. 15. 16. 3, 1. (Psal. 89, 26.) — Phil. 4, 20. Jac. 1, 27. 3, 9. 2 Cor. 1, 3. πατὴρ οἰκτιρμῶν ex hebraismo: pater summe misericors. 1 Petr. 1, 17. — diserte apostoli eum appellant πατέρα ἡμῶν, Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 4. Eph. 1, 2. Phil. 1, 2. 4, 20. Col.

1, 2. 1 Theff. 1, 1. 3. 3, 11. 13. 2 Theff. 1, 12. 2, 16. 1 Tim. 1, 2. Phil. v. 3. (Dubium videri poteſt, utrum in formula in his locis obvia: *ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, ἀπὸ* repetendum ſit ante *κυρίου,* an vero genitivus *κυρίου* pendeat a *πατρός.*) — Eodem modo Jeſus in Evangeliis, ubi cum diſcipulis loquitur, Deum *πατέρα αὐτῶν, πατ. αὐτ. τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς* appellat, Matth. 5, 16. 45. 48. 6, 1 — 18. 14, 26. 32. 7, 11. 10, 20. 29. 13, 43. 18, 14. 23, 9. Marc. 11, 25 ſq. Luc. 6, 36. 11, 2. 13. 12, 30. 32. et ſemel apud Johannem c. 20, 17. — γ) *Jeſus Deum* appellat in ſermonibus ſuis *πατέρα,* maxîme *ratione ſui ipſius,* Matth. 24, 36. 11. 25. Marc. 14, 36. Luc. 10, 21. 22, 42. 23, 34, 46. et ſaepiſſime in Evang. Johannis e. g. 4, 21. 23. 6, 27. 37. 44 — 46. 57. 8, 16. 18. 27. c. 10. 36. 11, 41. cap. 12. c. 13. c. 15, 16. 26. cap. 16. et 17. vid. etiam Act. 1, 4. 7. 2, 33. Rom. 6, 4. et diſerte: *ſuum* patrem, Matth. 7, 21. 10, 32 ſq. 11, 26 ſq. 12, 50. 15, 13. 16, 17. 27. 18, 10. et paſſim. Marc. 8, 38. Luc. 2, 49. 10, 21 ſq. etc. Joh. 10, 15. 17. 18. 25. 29. et ſaepiſſime. Apoc. 2, 28. 3, 5. 21. 14, 1. — Apoſtoli Deum dicunt *patrem,* ubi eum inſigni modo conjungunt cum *Chriſto ejus filio,* 1 Cor. 8, 6. 15, 24. Eph. 5, 20. Gal. 1, 1. 3. [Col. 2, 2.] Col. 3, 17. 1 Theff. 1, 1. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. 2 Petr. 1, 17. 2 Joh. v. 3. Jud. v. 1. eumque appellant *θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρ.* Rom. 15, 16. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. (coll. v. 17. ubi ſimpliciter *θεός.*) Eph. 3, 14. Col. 1, 3. 1 Petr. 1, 3. Apoc. 1, 6. coll. 3, 21. Quanquam ex his locis non ſatis clare perſpicitur, quonam ſenſu *Deum* dixerint *Chriſti patrem,* ex aliis tamen intelligitur, eum ita dici, quia Chriſtus ſit ejus filius; vid. Matth. 28, 19. (coll. 24, 36. c. 11. 27. Marc. 13, 32. Luc. 9, 26. 10, 22. Joh. 1, 14. 18. 3, 35. 5, 17 — 23. 26. 30. 36 ſq. 43. 45. 14, 9 — 13. 20. 28. 17, 21. 1 Cor. 8, 6. Hebr. 1, 5. 1 Joh. 1, 2. 3. 2, 22 — 24. 4, 14. [5, 7.] 2 Joh. v. 3. 9. coll. 1 Petr. 1, 2.

Πάτμος, ου, ἡ, Patmus, inſula maris Aegaei, in Sporadibus numerata, in quam Johannes Apoſtolus a Domitiano Caeſare relegatus dicitur Ap. 1, 9. (Euſeb. hiſt. eccl. 3, 18.) — Plin. Hiſt. Nat. 4, 11. Strabo in fine libri 10.

Πατρα λῴης, ου, ὁ, (attice *πατραλοίας,* a *πατὴρ* et *ἀλοιάω* i. q. *ἀλοάω* quod vide) *patrem percutiens, patricida;* ſemel 1 Tim. 1, 9. (Demoſthen. 732. 14 et 24 ed. Reisk. *πατραλοίας.*) — Heſych. *πατραλοίας· ὁ τὸν πατέρα ἀτιμάζων, τύπτων, ἢ κτείνων.*

Πατριά, ᾶς, ἡ, (a *πατὴρ*) quod profanis eſt genus, Abkunft, Herodot. 3, 78. et gens, familia, LXX. interpretibus maxime pro אָב, interdum etiam pro מִשְׁפָּחָה dicitur de *ſtirpe* ſive *genere,* diſtinguiturque ab *οἴκῳ* et *φυλῇ* ita, ut

φυλὴ ſit tribus, cujus auctor fuit unus filiorum Jacobi, πατριά, ſtirpes in quas dividebatur ejusmodi φυλή, et οἰκία, ſingulae familiae, e quibus conſtabat ſtirps ſ. πατριά. vid. Exod. 6, 15. αὗται αἱ πατριαὶ τῶν υἱῶν συμεών. ib. 17, 19. 1 Sam. 9, 21. — κατ' οἴκους πατριῶν ſecundum familias ſtirpium, Exod. 12, 3. Num. 1, 2. 4. 20 ſq. 2, 2. 2 Chron. 17, 14. Joſ. 22, 14. 2 Chr. 17, 14. Exod. 6, 17. 19. οἱ οἶκοι πατριᾶς αὐτῶν. vid. etiam Num. 1, 16. 17, 3. — Ita etiam in libris apocryphis πατριὰ de partibus τῆς φυλῆς, Judith. 8, 2. ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Μανασσῆς, τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πατριᾶς αὐτῆς. 3 Esdr. 1, 4. et apud Joſeph. Ant. 6, 4. 1. ib. 7, 15. 7. et 11, 3. 10. — Inde in N. T. Luc. 2, 4. ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαβίδ, eſt: ex familia (quae a Davide deſcendit) et ſtirpe (ad quam Davides ejusque familia pertinuit) Davidis. — Paulus Eph. 3, 15. ad *genera* naturarum creatarum transfert, eaque πατριὰς τοῦ θεοῦ dicit, i. e. familias naturarum a Deo creatarum. (Teſt. XII. Patr. p. 646. πατριὰ de filiis filiorumque filiis.) — 2) ſenſu latiori: *gens*, i. q. ἔθνη, quatenus ſcl. diſtinguitur ab aliis ſuo parente, Act. 3, 25. (coll. Gen. 12, 3. 18, 18.) πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 1 Chron. 16, 28. αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Pſal. 22, 30. 96, 7. Saepius non legitur.

Πατριάρχης, ου, ὁ, (ἀρχὴ et πατριὰ quod vide) *patriarcha*, i. e. a) *auctor generis*, *auctor ſtirpis*, LXX. pro ראשׁ אבות, 1 Chron. 9, 9. 24, 31. 2 Chr. 19, 8. coll. 1 Chron. 27, 22. — b) Ita ſemel Act. 2, 29. de Davide tanquam conditore familiae Davidicae. — c) *auctor ſ. conditor gentis*; ita Abrahamus Hebr. 7, 4. et duodecim filii Jacobi, Act. 7, 8. 9. (4 Macc. 7, 19. Abrahamus, Iſaacus et Jacobus.)

Πατρικός, ή, όν, (a πατήρ) *paternus*, i. e. a patre ſ. patribus traditus, Gal. 1, 14. τῶν πατρικῶν παραδόσεων. — LXX. pro אָב, οἶκος πατρικὸς, Levit. 22, 13. Joſ. 6, 25. 1 Chr. 12, 28. 26, 6. coll. Sir. 42, 14. Gen. 50, 8. — φωνὴ πατρικὴ Teſt. XII. Patr. p. 586 dicitur vox coeleſtis, Meſſiam filium Dei declarans.

Πατρὶς, ίδος, ἡ, *patria*; i. e. a) *patria terra*, Joh. 4, 44. ubi πατρὶς eſt Judaea et Galilaea et opponitur Samariae. (2 Macc. 4, 1. 5, 8. 15. 13, 3. 11. 14. Joſeph. bell. 1, 12. 7. 4, 10. 2.) — b) *patria urbs*, Matth. 13, 54. 57. Marc. 6, 1. 4. Luc. 4, 23. εἰς καπερναοὺμ — ἐν τῇ πατρίδι σου, v. 24. ubi Capernaum patria Chriſti dicitur, non quod ibi natus eſſet, ſed quia ſedem in illa urbe fixerat. Inde transfertur Hebr. 11, 14. ad patriam coeleſtem, ſ. ſedes fixas et quietas coeli, quae πατριὰ dicuntur, quoniam vita comparatur cum peregrinatione Iſraëlitarum in deſerto. (Ita de patria urbe Joſeph. Ant. 10, 7. 3. πατρίδα, λεγομένην Ἀναθώθ

Philo de virtut. T. II, p. 587. ἔστι δέ μοι Ἱεροσόλυμα πατρίς. — LXX. pro מוֹלֶדֶת, patria gens, Esth. 8, 6. Jer. 22, 10. τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ. Ezech. 23, 15. Jer. 46, 16.)

Πατρόβας, α, ὁ, Patrobas, nomen viri, Rom. 16, 14.

Πατροπαράδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πατὴρ et παραδίδωμι) *a patribus traditus, a majoribus acceptus*; semel 1 Petr. 1, 18. (Diod. Sic. 17, 4. Dionys. Halic. 4, 8. 5, 48.)

Πατρῷος, ῴα, ῷον, (a πατὴρ) *paternus*; i. e. patri competens, patri proprius; Joseph. bell. 3, 1. 3. πατρῴα σύνεσις, patris intelligentia. 2 Macc. 5, 10. 12, 39. τοὺς πατρῴους τάφους, sepulchra majorum. — b) *patrius*, i. e. a *patribus acceptus*, Act. 22, 3. πατρῷος νόμος. (2 Macc. 6, 1.) c. 24, 14. πατρῴῳ θεῷ, Deo, cujus cultum a majoribus accepi, Deum, quem majores coluere. (Ita πατρῷος θεὸς Joseph. Ant. 2, 13. 1. 9, 12. 3. et saepius. Thucyd. 7, 69. — Joseph. bell. 1, 12. 5. ἦν γὰρ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, hospes a patre. Prov. 27, 10. φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῷον.) — Act. 28, 17. τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρ. (2 Macc. 4, 15. πατρῴους τιμάς.) Saepius non legitur.

Παῦλος, ου, ὁ, nom. propr. latinum: *Paulus*. Commemorantur in N. T. duo hujus nominis: 1) *Sergius Paulus*, propraetor romanus, qui ope Pauli apostoli Jesu nomen dedit; Act. 13, 7. — 2) *Paulus apostolus*, antequam religioni christianae se addixerat, *Saulus* dictus (vid. Σαῦλος.) Nomen Pauli accepisse videtur quibusdam, quia civis romanus erat; alii putant, eum hoc nomine se appellasse in honorem Sergii Pauli, quem christianum fecerat; alii rectius putant, eum sequutum esse morem Judaeorum illius aevi, qui praeter nomen a patre acceptum, etiam inde a tempore Seleucidarum nomina graeca, et postea, cum Romanis parerent, latina quoque gerere solebant. Fuit vero apostolus gente Judaeus e tribu Benjamin (Phil. 3, 5.), Tarsi in Cilicia natus (Act. 19, 11. 21, 39. 22, 2.) a patre judaeo quidem sed etiam civi romano, unde et apostolus jure civitatis romanae gaudebat (Act. 16, 37. 22, 27 sq.), educatus Hierosolymae, Gamalielis institutione usus (Act. 5, 34. 22, 3.) et sectae Pharisaeorum addictus, opificio σκηνοποιός, (solebant enim doctores Judaeorum etiam opificio alicui operam dare, quo victum sibi pararent); primum christianorum et rei christianae acerrimus inimicus, postea (Act. 9.) ejus fervidissimus defensor et intrepidus nuntius ad gentiles, quorum magnum numerum ad ecclesiam christianam perduxit. Eminebat potissimum multitudine coetuum christianorum, quos collegit, cognitione theologiae judaicae, acumine ingenii, ardentique et constanti studio, quo totam vitam propagationi religionis dicavit, et doctrinam christianam liberiorem christianorum-

φυλὴ ſit tribus, cujus auctor fuit unus filiorum Jacobi, πατριὰ, ſtirpes in quas dividebatur ejusmodi φυλὴ, et οἰκία, ſingulae familiae, e quibus conſtabat ſtirps ſ. πατριά. vid. Exod. 6, 15. αὗται αἱ πατριαὶ τῶν υἱῶν συμεών. ib. 17, 19. 1 Sam. 9, 21. — κατ' οἴκους πατριῶν ſecundum familias ſtirpium, Exod. 12, 3, Num. 1, 2. 4. 20 ſq. 2, 2. 2 Chron. 17, 14. Joſ. 22, 14. 2 Chr. 17, 14. Exod. 6, 17. 19. οἱ οἶκοι πατριᾶς αὐτῶν. vid. etiam Num. 1, 16. 17, 3. — Ita etiam in libris apocryphis πατριὰ de partibus τῆς φυλῆς, Judith. 8, 2. ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Μανασσῆς, τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πατριᾶς αὐτῆς. 3 Esdr. 1, 4. et apud Joſeph. Ant. 6, 4. 1. ib. 7, 15. 7. et 11, 3. 10. — Inde in N. T. Luc. 2, 4. ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς δαβίδ, eſt: ex familia (quae a Davide deſcendit) et ſtirpe (ad quam Davides ejusque familia pertinuit) Davidis. — Paulus Eph. 3, 15. ad *genera* naturarum creatarum transfert, eaque πατριὰς τοῦ θεοῦ dicit, i. e. familias naturarum a Deo creatarum. (Teſt. XII. Patr. p. 646. πατριὰ de filiis filiorumque filiis.) — 2) ſenſu latiori: *gens*, i. q. ἔθνη, quatenus ſcl. diſtinguitur ab aliis ſuo parente, Act. 3, 25. (coll. Gen. 12, 3. 18, 18.) πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 1 Chron. 16, 28. αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Pſal. 22, 30. 96, 7. Saepius non legitur.

Πατριάρχης, ου, ὁ, (ἀρχὴ et πατριὰ quod vide) *patriarcha*, i. e. a) *auctor generis*, *auctor ſtirpis*, LXX. pro ראשׁ אבות, 1 Chron. 9, 9. 24, 31. 2 Chr. 19, 8. coll. 1 Chron. 27, 22. — b) Ita ſemel Act. 2, 29. de Davide tanquam conditore familiae Davidicae. — c) *auctor ſ. conditor gentis*; ita Abrahamus Hebr. 7, 4. et duodecim filii Jacobi, Act. 7, 8. 9. (4 Macc. 7, 19. Abrahamus, Iſaacus et Jacobus.)

Πατρικὸς, ή, όν, (a πατὴρ) *paternus*, i. e. a patre ſ. patribus traditus, Gal. 1, 14. τῶν πατρικῶν παραδόσεων. — LXX. pro אָב, οἶκος πατρικὸς, Levit. 22, 13. Joſ. 6, 25. 1 Chr. 12, 28. 26, 6. coll. Sir. 42, 14. Gen. 50, 8. — φωνὴ πατρικὴ Teſt. XII. Patr. p. 586 dicitur vox coeleſtis, Meſſiam filium Dei declarans.

Πατρὶς, ίδος, ἡ, *patria*; i. e. a) *patria terra*, Joh. 4, 44. ubi πατρὶς eſt Judaea et Galilaea et opponitur Samariae. (2 Macc. 4, 1. 5, 8. 15. 13, 3. 11. 14. Joſeph. bell. 1, 12. 7. 4, 10. 2.) — b) *patria urbs*, Matth. 13, 54. 57. Marc. 6, 1. 4. Luc. 4, 23. εἰς καπερναοὺμ — ἐν τῇ πατρίδι σου, v. 24. ubi Capernaum patria Chriſti dicitur, non quod ibi natus eſſet, ſed quia ſedem in illa urbe fixerat. Inde transfertur Hebr. 11, 14. ad patriam coeleſtem, ſ. ſedes fixas et quietas coeli, quae πατριὰ dicuntur, quoniam vita comparatur cum peregrinatione Iſraëlitarum in deſerto. (Ita de patria urbe Joſeph. Ant. 10, 7. 3. πατρίδα, λεγομένην Ἀναθὼθ

Philo de virtut. T. II, p. 587. ἔστὶ δέ μοι Ἱεροσόλυμα πατρίς. — LXX. pro מוֹלֶדֶת, patria gens, Esth. 8, 6. Jer. 22, 10. τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ. Ezech. 23, 15. Jer. 46, 16.)

Πατρόβας, α, ὁ, *Patrobas*, nomen viri, Rom. 16, 14.

Πατροπαράδοτος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τὸ, (πατὴρ et παραδίδωμι) *a patribus traditus*, *a majoribus acceptus*; semel 1 Petr. 1, 18. (Diod. Sic. 17, 4. Dionys. Halic. 4, 8. 5, 48.)

Πατρῷος, ῴα, ῷον, (a πατὴρ) *paternus*; i. e. patri competens, patri proprius; Joseph. bell. 3, 1. 3. πατρῴα σύνεσις, patris intelligentia. 2 Macc. 5, 10. 12, 39. τοὺς πατρῴους τάφους, sepulchra majorum. — b) *patrius*, i. e. a *patribus acceptus*, Act. 22, 3. πατρῴος νόμος. (2 Macc. 6, 1.) c. 24, 14. πατρῴῳ Θεῷ, Deo, cujus cultum a majoribus accepi, Deum, quem majores coluere. (Ita πατρῷος Θεὸς Joseph. Ant. 2, 13. 1. 9, 12. 3. et saepius. Thucyd. 7, 69. — Joseph. bell. 1, 12. 5. ἦν γὰρ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, hospes a patre. Prov. 27, 10. φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῷον.) — Act. 28, 17. τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρ. (2 Macc. 4, 15. πατρῴους τιμάς.) Saepius non legitur.

Παῦλος, ου, ὁ, nom. propr. latinum: *Paulus*. Commemorantur in N. T. duo hujus nominis: 1) *Sergius Paulus*, propraetor romanus, qui ope Pauli apostoli Jesu nomen dedit; Act. 13, 7. — 2) *Paulus apostolus*, antequam religioni christianae se addixerat, *Saulus* dictus (vid. Σαῦλος.) Nomen Pauli accepisse videtur quibusdam, quia civis romanus erat; alii putant, eum hoc nomine se appellasse in honorem Sergii Pauli, quem christianum fecerat; alii rectius putant, eum sequutum esse morem Judaeorum illius aevi, qui praeter nomen a patre acceptum, etiam inde a tempore Seleucidarum nomina graeca, et postea, cum Romanis parerent, latina quoque gerere solebant. Fuit vero apostolus gente Judaeus e tribu Benjamin (Phil. 3, 5.), Tarsi in Cilicia natus (Act. 19, 11. 21, 39. 22, 2.) a patre judaeo quidem sed etiam civi romano, unde et apostolus jure civitatis romanae gaudebat (Act. 16, 37. 22, 27 sq.), educatus Hierosolymae, Gamalielis institutione usus (Act. 5, 34. 22, 3.) et sectae Pharisaeorum addictus, opificio σκηνοποιός, (solebant enim doctores Judaeorum etiam opificio alicui operam dare, quo victum sibi pararent); primum christianorum et rei christianae acerrimus inimicus, postea (Act. 9.) ejus servidissimus defensor et intrepidus nuntius ad gentiles, quorum magnum numerum ad ecclesiam christianam perduxit. Eminebat potissimum multitudine coetuum christianorum, quos collegit, cognitione theologiae judaicae, acumine ingenii, ardentique et constanti studio, quo totam vitam propagationi religionis dicavit, et doctrinam christianam liberiorem christianorum-

que a lege mosaica libertatem propugnavit. Quare a Judaeis maximo odio infestatus et in carcerem adeo conjectus, deinde Romam captivus abductus, ibique, ut videtur, mortuus, vel secundum patrum traditionem simul cum Petro cruci affixus est. Plura et satis docte exposita habet *Wineri* bibl. Realwörterb. s. v. *Paulus*. Commemoratur saepissime in Actis Apostol. quae de illius satis rebusque gestis uberius exponunt, v. c. 13, 9 sqq. 14, 9 sqq. 15, 2. 12. 25. 35 sqq. 16, 3 sqq. 17, 2 sqq. et al. et in epistolis ab ipso conscriptis, praetereaque 2 Petr. 3, 15.

Παύω, f. *παύσω*, *cessare facio*, *finem impono*, *avoco ab aliqua re*; 1 Petr. 3, 10. *παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ* (e Psal. 34, 13. ubi נְצֹר. — *παύσεσθαι ἀπό τινος* Jes. 1, 16. Psal. 36, 8. coll. Jer. 26, 3. 13. Lib. Henoch. p. 197. *οὐ παύσεται ἡ ὀργὴ ἀφ' ὑμῶν*. — etiam seq. genitivo: Joseph. vit. §. 25. *παύσειν με τῆς εὐτυχίας*. ib. §. 19. *ἔπαυσα τῆς ὀργῆς τοὺς γαλιλαίους*.) — Medium: *me cessare facio*, *desisto*, *desino*, *cesso*, (LXX. pro חָדַל, כָּלָה, שָׁבַת); Luc. 8, 24. *ἐπαύσαντο* (scl. ventus et undae). Exod. 9, 34. 35. Luc. 11, 1. *ἐπαύσατο* scl. a precibus. Act. 20, 1. *μετὰ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον*. 1 Cor. 13, 8. *παύσονται*, olim cessabunt, (Jes. 24, 8.) — cum genitivo: *desisto ab aliqua re*, 1 Petr. 4, 1. *ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται* (persect. passivi in significatione media ut Jes. 24, 8. 32, 10.) *ἁμαρτίας*. (ita LXX. pro שׁוּב, Exod. 32, 11. Jos. 7, 26. *ἐπαύσατο τοῦ θυμοῦ*. Test. XII. Patr. p. 536. *παύσασθαι τοῦ φθόνου*.) — sequente participio, Luc. 5, 4. *ἐπαύσατο λαλῶν*. c. 5, 42. *ἐπαύοντο διδάσκοντες*. ib. 6, 13. 13, 10. 20, 31. 21, 32. Eph. 1, 16. Col. 1, 9. Hebr. 10, 2. *ἐπαύσαντο προσφερόμεναι*, de sacrificiis cessantibus. (Ita LXX. Gen. 11, 8. *ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες*. Gen. 18, 33. 14, 18. 22. Jer. 26, 8. Sir. 28, 6. 1 Macc. 2, 23.) — Saepius non legitur.

Πάφος, ου, ἡ, *Paphus*, urbs Cypri, insulae, celeberrima, portu instructa, terrae motu concussa, sed ab Augusto instaurata. Act. 13, 6. 13. (Dicitur *πάφος νέα*, ut distinguatur ab urbe *πάφος παλαιὰ* [a qua stadiis LX distabat], cultu Veneris, quae ad eam e spuma maris nata dicitur primum concha adpulisse, celeberrima.)

Παχύνω, f. *υνῶ*, (a *παχὺς*, pinguis, crassus; deinde ut latinor. pinguis: tardus, hebes, stupidus), 1) pinguefacio; 2) metaph. *stupidum facio*; *ἐπαχύνθη ἡ καρδία*, stupida facta est mens, Matth. 13, 15. Act. 28, 27. e Jes. 6, 10. deprompta ubi in hebr. est הַשְׁמֵן לֵב vid. etiam Deut. 32, 15. Psal. 119, 70. ubi LXX. *ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν*. (Philostr. vit. Apollon. 1, 8. *νοῦν παχύνειν*. Herodian. 2, 9. 15.)

Πέδη, ης, ἡ, vinculum, quo pedes constringuntur,

compes, *pedica*; Marc. 5, 4. Luc. 8, 29. — LXX. pro נְחֻשְׁתַּיִם 2 Sam. 3, 34. 2 Reg. 24, 37. 2 Chr. 33, 11. semel pro כֶּבֶל Ps. 105, 18. Sir. 6, 26. 31. 21, 21.

Πεδινὸς, ή, όν, (a πέδον, solum, terra) *planus*, *campestris*; semel, Luc. 6, 17. — LXX. pro מִישׁוֹר Deut. 4, 43. 2 Chr. 26, 10. Jer. 48, 8. et שְׁפֵלָה Jos. 9, 1. 11, 16. 2 Chr. 1, 15. 9, 27. 1 Macc. 3, 40.

Πεζεύω, f. εύσω, (a πεζὸς, qui pedibus iter facit) *iter facio pedibus*, sive (si naviganti opponitur) *terra*. Act. 20, 13. (Xenoph. Anab. 5, 5. 4. Polyb. 16, 29. 11. 10, 48. 6.) cf. etiam seq. πεζῇ.

Πεζῇ, propr. dativ. a πεζὸς, qui pedibus s. terra *iter facit*, Joseph. bell. 3, 1. 3. περάσας δὲ αὐτὸς τὸν ἑλλήσποντον, πεζὸς εἰς συρίαν ἀφικνεῖται. — Inde πεζῇ *pedestri itinere*, Marc. 6, 33. (LXX. בְּרַגְלָיו 2 Sam. 15, 18.) — *pedestri* i. e. *terrestri itinere* si opponitur navigationi, Matth. 14, 13. (Joseph. bell. 4, 11. 5. Xenoph. Cyrop. 4, 3. 22.)

Πειθαρχέω, ῶ, f. ήσω, (πείθω et ἀρχή), *obtempero*; proprie de obedientia subditi erga magistratum, ut Tit. 3, 3. (Xenoph. Cyrop. 8, 1. 3.) — τῷ θεῷ, Act. 5, 29. 32. (τῷ νόμῳ, 3 Esdr. 8, 96. Sir. 30, 28. Joseph. c. Ap. 2, 41. πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις. Idem Ant. 6, 7. 2. τὴν πειθαρχίαν τὴν πρὸς τὸν θεόν.) — deinde de eo, qui consilio dato obtemperat, Act. 27, 21. (Polyb. 3, 4. 3.)

Πειθὸς, ή, όν, (a πείθω) *ad persuadendum aptus*; ἅπαξ λεγόμενον N. T., quod non nisi 1 Cor. 2, 4. legitur et ex loquendi ratione vulgari contract. esse videtur pro πείθανος, s. πίθανος, quod idem significat. ἐν πειθοῖς [codd. ἐν πειθοῖ, vid. Πειθώ] σοφίας λόγοις, oratione sophistarum ad persuadendum apta.

Πειθὼ, όος, contr. οῦς, ή, (a πείθω) suada; — *oratio ad persuadendum apta*; codd. 1 Cor. 2, 4. ex emendatione. Joseph. c. Ap. 1, 31. Vid. πειθός.

Πείθω, f. είσω, aor. 1. ἔπεισα, perf. 2. πέποιθα, LXX. maxime pro בָּטַח, etiam pro חָסָה, — propr. dictis, vel etiam factis efficio, ut aliquis sibi persuaderi patiatur, ut fidem habeat, morem mihi gerat. — Igitur I) *Activum* sequente accusativo personae: 1) *persuadeo alicui aliquid*, i. e. a) persuadeo alicui de rei veritate, *convinco*, *fidem facio*, überzeugen; Act. 18, 4. ἔπειθε Ἰουδαίους. 19, 8. πείθων (αὐτοὺς) τὰ περὶ τῆς βασιλείας. ib. 28, 23. c. 19, 26. πείσας μετέστησεν. 1 Jo. 3, 19. πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, nobis persuadeamus, certi simus. (Sap. 16, 8.) — Ita etiam multi Matth. 28, 14. πείσομεν αὐτόν, eum convincemus de famae sparsae veritate. Alii: eum flectemus, conciliabimus. Alii: subaudiendum putant ἀργυρίῳ, ut sit *corrumpo*, cf. 2 Macc. 10, 20. ἐπείσθησαν ἀργυρίῳ ib. 4, 45. Col. 11, 14. (Joseph.

Ant. 14, 11. 4. πείσας ἀργυρίῳ τὸν οἰνοχόον. ib. 11, 16. 4. ἡρώδης πολλοῖς χρήμασι πείθει τὸν ἀντόνιον.) — b) *permoveo* aliquem ut aliquid faciat, eum *flecto, induco, bewegen, überreden,* Matth. 27, 70. ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα. Act. 13, 43. ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν. c. 26, 28. (1 Sam. 24, 8. Judith. 12, 10. πεῖσον τὴν γυναῖκα τοῦ ἐλθεῖν. 2 Macc. 7, 26. Sic πεῖσαι τὸν θεὸν, Deum flectere, Joseph. Ant. 4, 6. 5. 26. 6, 5. 6. et 8, 10. 3. Id. de bell. 5, 13. 1. πείθει τὸν δῆμον. — 2) ex adjuncto: *concilio mihi alicujus favorem, studeo ei placere, illum mihi propensum facio;* Act. 12, 20. πείσαντες τὸν βλάστον, Blasto sibi conciliato. 2 Cor. 5, 11. ἀνθρώπους πείθομεν, hominibus placere quidem studeo, sed ita ut Deum, cujus judicium mihi subeundum est, reverear. Gal. 1, 10. cf. *Loesneri* obss. p. 68. *Kypkii* obss. I, p. 147. II, p. 64.

II) Passivum et Medium: 1) *persuadeor, persuaderi mihi patior,* Luc. 6, 31. Act. 17, 4. 21, 14. 26, 26. [Hebr. 11, 13.] (Joseph. Ant. 8, 6. 5.) — πέπεισμαι, *persuasum mihi est, persuasum* habeo, seq. ὅτι. Rom. 8, 28. 14, 14, 15, 14. 2 Tim. 1, 5. 12. seq. accusativo. Hebr. 6, 9. (2 Macc. 9, 27.) πεπεισμένος, Luc. 20, 6. — 2) sequente dativo vel rei vel personae: *fidem habeo, credo,* et ex adjuncto: *morem gero, obedio;* Act. 27, 11. 5, 36. 37. 40. 23, 21. 28, 24. Rom. 2, 8. Gal. [3, 1.] 5, 7. Hebr. 13, 17. (Prov. 26, 25. ἐάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς, μὴ πεισθῇς, hebr. תַּאֲמֶן.) — Jac. 3, 3. πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς (equos) ἡμῖν, ut nobis pareant.

III) Perf. 2. πέποιθα, *persuasus sum, persuasum habeo, certus sum,* Rom. 2, 19. 2 Cor. 10, 7. Phil. 1, 6. πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, firmiter persuasum habeo hoc ipsum. ib. 22, 25. πεποιθὼς οἶδα, certus scio, Hebr. 13, 18. — persuasus sum de aliquo i. e. *confido,* a) ἐπί τινα, Matth. 27, 43. 2 Cor. 2, 3. 2 Thess. 3, 4. (Ps. 118, 8. 125, 1. 2 Reg. 18, 21. 22.) — b) ἐπί τινι, Marc. 10, 24. Luc. 11, 22. 18, 9. 2 Cor. 1, 9. Hebr. 2, 13. (Deut. 28, 52. Judic. 18, 27. 2 Reg. 19, 10. Job. 6, 20.) — c) ἔν τινι, Gal. 5, 10. Phil. 2, 24. 3, 3. 4. (Judic. 9, 15. 2 Macc. 10, 34.) — d) τινὶ, absque praepositione, Philem. v. 21. Philipp. 1, 14. πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, confisi, i. e. animo confirmati exemplo meo (ermuthigt, getrost, ut πέποιθε Prov. 28, 1. 3, 23. Sir. 4, 15.) (Cum dativo etiam 2 Reg. 18, 20. Job. 31, 24. 2 Macc. 8, 18. Sir. 14, 2.) — Saepius non habetur.

Πεινάω, ῶ, f. άσω, (a πεῖνα, ἡ, fames) LXX. pro רָעֵב — intransitive: 1) *famem sentio, esurio,* Matth. 4, 2. 12, 1. 3. 18. Marc. 2, 25. 11, 12. Luc. 4, 2. 6, 3. 1 Cor. 11, 34. Apoc. 7, 16. (Gen. 41, 56. 2 Sam. 17, 29. Prov. 25, 22.) — caussa pro effectu: *alimentis necessariis destituor,* Matth. 25, 35. 37. 42. 44. Rom. 12, 20. 1 Cor. 4, 11. 11, 21, Phil. 4, 1. Prov. 19, 15. — 2) species pro genere: *inops, bonis de-*

ſtitutus, *afflictus ſum*, Luc. 1, 53. 6, 21. 25. (LXX. Pſ. 107, 9. — pro יָעֵף, Jeſ. 41, 29. דָּאַב. Jer. 31, 12. 25. Sir. 4, 2. *ψυχὴν πεινῶσαν — καὶ ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ.*) — Metaphor. *deſtitutus ſum bonis ſpiritualibus, alimento animi*, Jo. 6, 35. coll. Sir. 24, 23. — Metaphorice 3) tranſitive accipitur pro *vehementer appeto*, Matth. 5, 6. (Sir. 24, 3., ubi *σοφία* dicit: *οἱ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι*, amplius appetent. — Profanis ita dicitur maxime cum genitivo rei, ut *πεινάσας χρημάτων*, Xenoph. Cyrop. 8, 3. 16. *πεινῶσι μὲν τοῦ ἐπαίνου*; — ſed etiam cum accuſativo, ut Xenoph. Cyr. 5, 2. 13. *ἡ παλλάκη ἐπήνεσεν αὐτὸν, ὡς καλὸς εἴη.* Similiter Joſeph. bell. 1, 20. *διψήσας τοὐμὸν αἷμα.*) Saepius non occurrit.

Πεῖρα, ας, ἡ, 1) *periculum* rei faciendae, *der Verſuch*; — *πεῖραν λαμβάνειν τινος*, periculum rei facere, Hebr. 11, 29. Deut. 28, 56. ubi נִסְּתָה. Aelian. V. H. 12, 22. — 2) *experientia*, periculum factum, (Sap. 18, 20. 2 Macc. 7, 25.) — *πεῖραν λαμβάνειν μαστίγων, experiri*, Hebr. 11, 36. (Joſeph. bell. 8, 6. 5. *τῆς σοφίας αὐτοῦ βουλομένη λαβεῖν πεῖραν.* — 2 Macc. 8, 9. *πεῖραν ἔχειν τινος.* Xenoph. Anab. 1, 9. 1. *ἐν πείρᾳ γενέσθαι τινος.* Demoſth. 663, 19.)

Πειράζω, f. *άσω*, (a *πεῖρα*) — LXX. pro נִסָּה — 1) *periculum facio, tento*, i. e. a) *conor*, Act. 16, 7. *ἐπείραζον εἰς βιθυνίαν πορεύεσθαι.* ib. 24, 6. 2 Macc. 2, 24. Joſeph. bell. 1, 8. 4. — b) *πειράζω τινα, tento aliquem*, auf die Probe ſtellen; *α*) ſenſu bono, Matth. 22, 35. Jo. 6, 6. — *exploro*, video qualis ſit aliquis, Matth. 16, 1. Marc. 8, 11. *ἑαυτὸν*, 2 Cor. 13, 5. Apoc. 2, 2. *ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς εἶναι ἀποστόλους.* (Pſ. 26, 2. Pſ. 17, 4. pro צָרַף. Joſeph. bell. 1, 10. 4. *αὐτὸν πειράσουσιν δεσπότην.*) — *β*) ſenſu malo, Matth. 19, 3. 22, 18. Marc. 10, 2. 12, 15. 11, 16. 20, 23. Jo. 8, 6. — ex adjuncto: *ad peccatum ſollicito*, Gal. 6, 1. Jac. 1, 13. 14. Ap. 2, 10. — de diaboli ſollicitationibus Matth. 4, 1. 3. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. 1 Cor. 7, 5. 1 Theſſ. 3, 5. — 2) ex hebraismo a) Deus dicitur *πειράζειν τοὺς ἀνθρώπους, tentare, explorare*, ſi, quo eorum fidem et obſequium exploret, mala iis immittit, 1 Cor. 10, 13. Hebr. 11, 17. (Gen. 22, 1. Exod. 20, 20. Deut. 8, 2. 13, 3. Sap. 3, 5.) — Inde b) ex adjuncto eſt: *mala infligo*, Apoc. 3, 10. in paſſivo: *mala experior*, Hebr. 2, 18. 4, 15. 11, 37. (Sap. 11, 10. 12, 26.) — c) homines dicuntur *πειράζειν*, tentare Deum, ſ. ejus ſpiritum, ſi diffiſi ejus potentiae, juſtitiae, benignitati ab obedientia ei debita deſciſcunt ad inobedientiam, quare etiam interdum notio diffidentiae vel defectus praevaſere videtur; Act. 5, 9. 15, 10. 1 Cor. 10, 9. Hebr. 3, 9. (Exod. 17, 2. 7. Num. 14, 22. Pſ. 78, 46. 62. 106, 15. Sap. 1, 2. *εὑρίσκεται (ὁ θεὸς) τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτὸν, ἐμφανίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ.*) — Saepius non occurrit.

Πειρασμὸς, οῦ, ὁ, (a *πειράζω*, perf. *πεπείρασμαι*) LXX. pro נִסָּה, — 1) periculum rei faciendae (Deut. 4, 34.) — *exploratio*, 1 Petr. 4, 12. (Sir. 27, 5. 7. 44, 20. 1 Macc. 2, 25.) — *sollicitatio ad mala*, Luc. 4, 13. 1 Tim. 6, 9. — 2) ex hebraismo: a) tentatio a Deo profecta, i. e. *mala*, *fata*, quae incitamenta esse possunt ad peccatum, quibus Deus fidem et obedientiam hominum explorat, Matth. 6, 13. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 8, 13. 11, 4. 22, 40. 46. 1 Cor. 10, 13. Jac. 1, 2. 12. 1 Petr. 1, 6. (Sir. 2, 1. ubi *πειρασμὸς* versu 2 per *καιρὸν ἐπαγωγῆς* explicatur.) — inde *πειρασμὸς* s. *πειρασμοὶ* *mala, calamitates* universe indicat, Luc. 22, 28. Act. 20, 19. Gal. 4, 14. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. (Deut. 7, 19. 29, 3. Sir. 36, 1.) — b) tentatio ab hominibus Deo facta, i. e. exploratio potentiae et justitiae divinae per inobedientiam hominum facta, Hebr. 3, 8. (Deut. 6, 16. 9, 22. Ps. 95, 9.) Vid. omnino *πειράζω*.

Πειράω, *tento, conor, periculum facio*; — in medio: idem, seq. infinitivo, Act. 9, 26. *ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι*. c. 76, 21. *ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι*. (1 Macc. 12, 10. 2 Macc. 10, 12. 3 Macc. 1, 25. 2, 32. Joseph. c. Ap. 2, 39. *μιμεῖσθαι πειρῶνται*.) Hesych. *ἐπειρῶντο· ἐσπούδαζον, ἐβούλοντο*.

Πεισμονή, ῆς, ἡ (a *πείθω*, perf. pass. *πέπεισμαι*) quod praeter Gal. 5, 8. non nisi apud Eustath. ad Iliad. α', p. 21. 46. β', p. 785, 22. et Odyss. χ', p. 785, 22. occurrit, non differt a *πεῖσμα*, quod est: *fides, fiducia, persuasio*. Alii autem Gal. l. l. de *sedulitate* et *calliditate in persuadendo* accipiunt et referunt ad doctores ipsos; alii ad *fidem* s. *persuasionem* in Galatis per falsos doctores effectam.

Πέλαγος, εος, contr. ους, τὸ, *mare altum*, terra non circumdatum, quare differt a *θάλασσα*, quod de mari littori proximo, in portu, et de maribus terra inclusis dicitur. (Aristot. probl. sect. 23. quaest. 3. *ἐν τῷ λιμένι ὀλίγη ἐστὶν ἡ θάλασσα, ἐν δὲ τῷ πελάγει βαθεῖα*.) Hinc *τὸ πέλαγος τῆς θαλάσσης*, mare altum i. e. profundum, Matth. 18, 6. ut etiam legitur, Apoll. Rhod. 2, 608. 3, 349. Diod. Sic. 4, 77. coll. Joseph. c. Apion. 1, 34. *τοὺς λεπροὺς — ἵνα καθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος*. Idem Ant. 2, 15. 5. Diod. Sic. 4, 77. *Hesych. πέλαγος· μέγεθος, πλῆθος, βυθὸς, πλάτος θαλάσσης*. — Dicitur etiam de partibus maris alti, Act. 27, 5. *τὸ πέλαγος κατὰ τὴν κιλικίαν*. (2 Macc. 5, 21. Xenoph. Cyrop. 6, 1. 16. Philo de opif. p. 13. *ἄλλα* [piscium genera] *ἐν ἄλλοις πελάγεσιν*. Joseph. Ant. 2, 16. 5. *τὸ παμφύλιον πέλαγος*.)

Πελεκίζω, f. *ίσω*, (a *πέλεκυς*, securis, bipennis) *securi percutio*; semel, Apoc. 20, 4. *ψυχαὶ τῶν πεπελεκισμένων*, securi percussi, i. e. supplicium passi. (Joseph. Ant. 20, 5. 4. *τὸν ἐνυβρίσαντα τοῖς νόμοις στρατιώτην πελεκίσας, ἔπαυσε τὴν στάσιν*. Polyb. 1, 17. 12. et 11, 30. 2. *μαστιγώσαντες ἅπαντας κατὰ τὸ παρ' αὐτοῖς ἔθος ἐπελέκισαν*.)

Πέμπτος, η, ον, quintus, Apoc. 6, 9. 9, 1. 16, 10. 21, 20.

Πέμπω, f. *ψω*, LXX. pro שָׁלַח, *mitto*, i. e. a) *ablego, mitto*, Matth. 11, 2. Luc. 16, 24. 27. Jo. 1, 22. et passim. — *πέμπειν εἰς*, in locum, Matth. 2, 8. Marc. 5, 12. Luc. 15, 15. Act. 10, 5. — *πρός τινα*, ad aliquem, Luc. 4, 26. 7, 6. 19. Act. 10, 33. 15, 25. (Esdr. 5, 17.) — Matth. 14, 10. *πέμψας ἀπεκεφ.* pro *πέμψας τινα, ὅς ἀπεκ.* (Gen. 22, 42. *πέμψασα ἐκάλεσε.*) — *οἱ πεμφθέντες*, legati, Luc. 7, 10. — *πεμπόμενοι*, ablegati, vicarii. — Doctores Dei auctoritate docentes, et legati Dei dicuntur mitti a Deo, ita Joannes bapt. Jo. 1, 33. — Jesus a Deo, Jo. 4, 34. 5, 23. 24. 30. 37. 6, 38 —44. 7, 18. 28. 33. 8, 16. 18. 26. 29. 9, 4. 12, 44. 45. 49. 13, 16. 20 sq. 14, 24. 26. 15, 21. 16. 5. Rom. 8, 3. — Spiritus S. Jo. 14, 26. 15, 26. 16, 17. — Apostoli a Jesu, Jo. 20, 21. — *πέμπειν τινί τι*, 1 Cor. 4, 17. Phil. 2, 19. Apoc. 11, 10. (1 Macc. 13, 17.) — b) *immitto, evenire jubeo*, de Deo, hominibus fata evenire jubente, 2 Thess. 2, 11. *πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης*. (Sap. 12, 25. *τὴν κρίσιν εἰς ἐμπαιγμὸν ἔπεμψας*. — Ita *ἀποστέλλειν*, Ps. 57, 3. Ps. 110, 8. 144, 16.) — Apoc. 14, 15. 18. *πέμψον τὸ δρέπανον*, immitte falcem. Vid. *Δρέπανον*.

Πένης, ητος, ὁ, ἡ, i. e. *ὁ ἐκ πόνου καὶ ἐνεργείας τὸ ζῆν ἔχων*, ut explicat Etymol. M., qui laborando victum quaerit, *egenus, pauper*, 2 Cor. 9, 9. — LXX. pro אֶבְיוֹן, Exod. 23, 6. Ps. 112, 8. Ez. 18, 12. etiam pro דַּל, Ez. 23, 3. 1 Sam. 2, 8. Prov. 14, 33. עָנִי Deut. 25, 11. רִשׁ 2 Sam. 12, 1—4.

Πενθερά, ᾶς, ἡ, socrus, mater uxoris, (socrus, mater mariti dicitur *ἑκυρά*) Matth. 8, 14. 10, 35. Marc. 1, 30. Luc. 4, 38. 12, 53. — LXX. pro חָמוֹת, Ruth 1, 14. 2, 11. 18. 19. 3, 1. 6. 16. 17.

Πενθερός, οῦ, ὁ, socer, uxoris pater, Jo. 18, 13. — LXX. pro חָם Gen. 38, 13. 25. 1 Sam. 4, 20. 22. חֹתֵן Exod. 3, 1. 4, 18. 18, 1—8. Tob. 10, 7. 10.

Πενθέω, ῶ, f. *ήσω*, LXX. pro אָבַל — (a *πένθος*) *lugeo, doleo*; a) universe, *πενθεῖν καὶ κλαίειν*, Marc. 16, 10. Luc. 6, 25. Jac. 4, 9. Apoc. 18, 11. 15, 19. (2 Sam. 19, 1. Neh. 8, 11.) — b) de luctu ex judaeorum more externo, qui cernebatur in jejuniis, vestium dilaceratione, lamentationibus etc. Matth. 9, 15. (2 Sam. 14, 2. Neh. 1, 4.) — Cum idem luctus externus quoddam signum internae tristitiae et quasi sacrificium voluntarium Deo oblatum esset etiam eorum, qui poenitentiam agebant propter peccata, Deumque studebant placare (vid. *Μετανοέω* et *Μετάνοια*), *πενθεῖν* nostris etiam est: *poenitentiam agere cum luctu*; et ita Matth. 5, 4. *οἱ πενθοῦντες* i. q. *οἱ μετανοοῦντες* (alii: afflicti, vexati); et 1 Cor. 5, 2. *οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε*, cur non potius luctum

publicum, quo Deum placare studeatis, facitis. (Sir. 51, 19. τὰ ἀγνοήματα αὐτῆς ἐπένθησα.) — c) πενθεῖν τινα, *ob aliquem lugere*, 2 Cor. 12, 21. πενθήσω πολλούς, lugendum mihi est propter multos. (Ita seq. accusativo personae Gen. 37, 37. 50. 3. Jer. 16, 4. Ezech. 31, 15. 1 Macc. 12, 52. 13, 26. In aliis locis LXX. interpretum sequitur ἐπί.)

Πένθος, εος, τὸ, LXX. pro אֵבֶל, *luctus, moeror*, Jac. 4, 9. (Job. 30, 31.) Apoc. 21, 4. — Gen. 27, 41. Deut. 34, 8. Esth. 4, 3. — causa luctus: *calamitas, malum*, Apoc. 18, 7. 8. (Sap. 19, 3. ἔτι γὰρ ἐν χερσὶν ἔχοντες τὰ πένθη, coll. Sir. 26, 6.)

Πενιχρός, ά, όν, (a πένομαι, laborando victum quaero, inops sum) i. q. πένης, *inops, egenus*; Luc. 21, 2. — LXX. pro דַּל Prov. 29, 7. עָנִי Exod. 22, 25. (Polyb. 6, 21. 7.) Demosth. 4, 22. 19.

Πεντάκις, *quinquies*, 2 Cor. 11, 24. (2 Reg. 13, 19.)

Πεντακισχίλιοι, αι, α, *quinquies mille, quinque millia*; Matth. 14, 21. 16, 9. Marc. 6, 44. 8, 19. Luc. 9, 14. Jo. 6, 10. (1 Reg. 4, 32. 1 Chron. 29, 7. 2 Chron. 35, 9. Esdr. 1, 11.)

Πεντακόσιοι, αι, α, *quingenti*, Luc. 7, 41. 1 Cor. 15, 6. — (Gen. 5, 30. 33. Exod. 30, 23 sq. Num. 1, 21. 33. Ezech. 42, 16.)

Πέντε, οἱ, αἱ, τὰ, *quinque*; Matth. 14, 17. 19. 25, 2. 15. Luc. 12, 52. 16, 28. 19, 19. Jo. 4, 18. et passim. (Gen. 18, 28. Exod. 22, 1. 26, 3.) — πέντε, ut profanis τρεῖς, et in nostro sermone *sehen*, pro *numero exiguo*, 1 Cor. 14, 19. πέντε λόγους, nostri dixissent: *sehen Worte*. Apoc. 9, 5. 10.

Πεντεκαιδέκατος, η, ον, *decimus quintus*, Luc. 3, 1. (Num. 28, 17. 2 Reg. 14, 23. Esth. 9, 9.)

Πεντήκοντα, οἱ, αἱ, τα, *quinquaginta*, Luc. 7, 41. 16, 6. Jo. 8, 57. 21, 11. Act. 13, 20. (Gen. 6, 15. 7, 24.) — ἀνὰ πεντήκοντα, *quinquageni*, Marc. 6, 40. Luc. 9, 14.

Πεντηκοστός, ή όν, *quinquagesimus*, Levit. 25, 10. 11. 2 Reg. 15, 23. 27. — ἡ πεντηκοστὴ scl. ἡμέρα vel ἑορτή, *pentecoste*, festum Judaeorum, quod celebratur hebdomade septima s. post dies quadraginta novem, quinquagesima die post pascha, inter cujus solennitatem offerebantur Deo panes e farina triticea, et duo agni, quibus vescebantur sacerdotes, simul vero etiam immolabantur in holocaustum vituli tres, arietes duo, et agni quatuordecim, duo autem hirci pro peccatis. Ita Joseph. Ant. 3, 10. 6. coll. Levit. 23, 15 sq. Num. 28, 26 sq. Deut. 16, 9 sq., e quo posteriori loco intelligitur, hunc diem celebrari in memoriam liberationis e conditione Israëlitarum servili in Aegypto. Magnum ad festum pentecostes Judaeorum numerum confluxisse Hierosolymis testatur Joseph. Ant. 14, 13. 4. bell. 2, 3. 1. — In V. T. dicitur חַג

שָׁבֻעוֹת; festum septimanarum, apud Rabbinos עֲצֶרֶת, s. עצרתא (Joseph. Ant. 3, 10, 6. *τῇ πεντεκοστῇ, ἣν ἑβραῖοι Ἀσαρθὰ καλοῦσι, σημαίνει δὲ τοῦτο πεντεκοστήν*), et quia simul erat messis coepta חַג הַקָּצִיר, festum messis, et a primitis frugum, quae offerebantur יוֹם הַבִּכּוּרִים, Num. 28, 26. Judaeis graece loquentibus dicebatur *πεντεκοστὴ* (Tob. 2, 1. 2 Macc. 12, 32. Joseph. Ant. 14, 13. 4. 17, 10. 2.) et nomen traxit ab eo, quod quinquagesima post pascha die celebrabatur (Joseph. bell. 2, 3. 1. *πεντεκοστῆς· οὕτω καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν Ἰουδαῖοι παρ᾽ ἑπτὰ γινομένην ἑβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἡμερῶν προσηγορίαν ἔχουσαν.*) — Commemoratur in N. T. Act. 2, 1. 20, 16. 1 Cor. 16, 18.

Πέποιθα, vid. *πείθω.*

Πεποίθησις, εως, ἡ, (a *πείθω*, perf. 2. *πέποιθα*) *fiducia, animus;* in scriptis Pauli 2 Cor. 1, 15. 3, 4. 8, 22. 10, 2. Eph. 3, 2. Phil. 3, 4. — LXX. pro בִּטָּחוֹן 2 Reg. 18, 20. Aquila et Theod. pro בֶּטַח Hos. 2, 18. Joseph. Ant. 1, 3. 1. *διὰ τὴν ἐπὶ τῇ δυνάμει πεποίθησιν.* ib. 3, 2. 2. *ὧν ἐκ πεποιθήσεως πολεμοῦσι.* Ant. 10, 1. 4.

Πέρ, particula enclitica, (cum *περὶ* cognata) cujus vis est, ut indicet vocabulum, cui additum legitur, pleno sensu esse accipiendum. Respondet nostro: immer, immerhin, ganz, wenigstens, et latinor. *cunque, circiter, omnino, certe.* Vide *Ἐάνπερ, Εἴπερ, Ἐπείπερ, Ἐπειδήπερ, Ἥπερ, Καθάπερ, Καίπερ, Ὅσπερ, Ὥσπερ.*

Πέραν, ultra, trans; de loco relative est accipiendum, ut nostrum jenseits, ratione loci, quem loquens obtinet. Est proprie adverbium, sed praepositionis naturam induit, diciturque cum genitivo loci, Matth. 4, 15. *πέραν τοῦ Ἰορδάνου.* 19, 1. Marc. 3, 8. Jo. 1, 28. 3, 26. 6, 1. 17. 22. 25. 10, 40. 18, 1. — LXX. pro עֵבֶר, Gen. 50, 10. Num. 21, 13. Jos. 24, 4. — *τὸ πέραν, pars ulterior, terra, littus ulterius,* Matth. 8, 18. 28. 14, 22. 16, 5. Marc. 4, 35. 5, 1. 21. 6, 45. 8, 13. 10, 1. Luc. 8, 22. (Jos. 24, 3. 14. 15. Judic. 5, 17. 7, 25. Jer. 25, 22.) Saepius non legitur.

Πέρας, ατος, τὸ, — LXX. pro אֶפֶס, — קֵץ, *finis,* i. e. a) de loco: *extremitas, terminus;* Rom. 10, 10. *τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης,* orbis extremitates i. e. terrae remotissimae. (Ps. 19, 4. 48, 9.) — *ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς,* e terra valde remota, Luc. 11, 31. 12, 42. — b) de iis quae fiunt, eveniunt: *finis,* Hebr. 6, 16. *ἀντιλογίας πέρας.* (Nah. 3, 9. *πέρας τῆς φυγῆς σου.* Sap. 18, 21. Joseph. bell. 7, 5. 6. *πέρας τῶν κακῶν.* Demosth. 258, 19. *πέρας τοῦ βίου.*)

Πέργαμος, ου, ἡ, Pergamus s. *Pergamum,* urbs Mysiae majoris in Asia minore, regia Attalorum et Eumenis, magna bibliotheca regia ornata, templo Aesculapii celebris, Galeni patria, quam Selinus, fluvius, interfluebat, Cetius

praeterfluebat. (Strabo 13. Plin. 5, 30. 13, 11. Tacit. annal. 3, 63. Joseph. bell. 1, 21. 11.) — In N. T. bis Apoc. 1, 11. 2, 12.

Πέργη, ης, ἡ, Perge f. *Perga,* urbs nobilissima Pamphiliae, ad Cestrum flumen sita, sexaginta stadiis a mari, in cujus vicinia in editiore loco erat Dianae templum, ad quod singulis annis sacer erat conventus. Strab. Geogr. 1, 25. Pomp. Mel. 1, 14. Liv. 38, 37. — Act. 13, 13. 14. et 14, 25.

Περὶ, praepositio, quae respondet nostro *um*, et qua LXX. reddunt hebr. עַל, עַל־דְּבַר, etiam אֶל et עַל־אוֹדֹת. Indicat universe, rem aliquam ad aliam arctissime pertinere vel ratione loci, vel argumenti, vel causae, *Nähe, Umgebung, innige Beziehung.*

I) Cum genitivo indicat: *subjectum de quo* aliquid dicitur, agitur, de subjecto cujus *causa* f. *ratione* aliquid est vel fit, respondetque latinor. *de, ratione, causa*, et, si utilitas spectatur: *in commodum, pro.* Ita occurrunt in N. T. formulae: *περί τινος λαλεῖν, λέγειν,* Matth. 11, 7. Luc. 2, 17. 33. 3, 15. Jo. 1, 30. — *μαρτυρεῖν,* Jo. 1, 7. 8. Act. 22, 18. — *γράφειν,* Matth. 11, 10. Marc. 14, 21. 1 Cor. 7, 1. — *προφητεύειν,* Marc. 7, 6. Act. 1, 6. 7, 52. Rom. 1, 3. 1 Petr. 1, 10. — *διηγεῖσθαι, ἀναγγέλλειν* et similia, Marc. 5, 16. Luc. 1, 1. 4, 14. 5, 15. 2, 17. Jo. 16, 25. Act. 1, 1. Rom. 15, 21. Hebr. 11, 32. (Gen. 36, 32.) — *ἀκούειν,* Marc. 5, 27. Act. 9, 13. — *ἐξετάζω, ἐπερωτάω, ζητέω* et similia, Matth. 2, 8. Marc. 10, 10. Luc. 4, 38. 9, 45. Jo. 18, 19. Act. 23, 20. 1 Petr. 1, 10. Jo. 3, 25. 16, 19. Act. 18, 15. 19, 39. — *γινώσκω, εἴδω,* Marc. 13, 32. Matth. 24, 36. Jo. 7, 17. Act. 26, 26. 28, 22. 15, 6. 24, 8. — *ἐντέλλεσθαι,* Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. 37. Act. 21, 25. Col. 4, 10. Hebr. 11, 22. — *μεριμνάω,* Matth. 6, 28. Hebr. 11, 40. — *μέλει,* Matth. 22, 16. Jo. 10, 13. 1 Petr. 5, 7. — *λόγον διδόναι,* Matth. 12, 36. Act. 20, 40. Rom. 14, 12. — *ἀπολογία περί τινος,* Act. 26, 16. 1 Petr. 3, 15. — *ἐλέγχω,* Luc. 3, 19. Jo. 8, 46. 16, 8—11. Jud. v. 15. (Gen. 21, 25.) — *εὐχαριστεῖν,* Luc. 19, 37. 1 Cor. 1, 4. 1 Thess. 1, 2. — Porro cum verbis precandi, Luc. 22, 32. Jo. 16, 26. 17, 9. 20. Act. 8, 15. Eph. 6, 18. Col. 1, 3. 4, 3. Hebr. 13, 18. (Gen. 25, 21. Exod. 8, 12. 4 Macc. 4, 11. 15.) — cum verbis expiandi, offerendi sacrificia, Marc. 1, 44. Luc. 2, 27. 5, 14. Hebr. 5, 3. 10, 6. *καὶ* (fcl. *προσφορὰν*) *περὶ ἁμαρτίας.* ib. v. 8. 10, 18. 26. 13, 11. (Levit. 5, 5. 6. 7 fqq. ubi עַל) 1 Petr. 3, 18. *περὶ ἁμαρτίας ἔπαθε.* 1 Jo. 2, 2. 4, 10. *ἱλασμὸς περὶ ἁμαρτίας.* (Levit. 1, 4. 9, 10. 13. Sir. 16, 7.) Marc. 14, 24. *αἷμα τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.* — cum verbis accusandi, judicandi, Act. 19, 40. 23, 6. 29. 24, 13. 21. 25, 9. 20. 26, 2. 7. 1 Thess. 4, 6. coll. Luc. 11, 53. Jo. 10,

33. — gratias agendi, Luc. 19, 37. 1 Cor. 1, 4. 1 Theſſ. 1, 2. — Vid. etiam Matth. 22, 42. Jo. 11, 13. Rom. 15, 14. Hebr. 6, 9. — Luc. 24, 4. Act. 5, 24. Jo. 9, 18. — 1 Tim. 1, 7. Tit. 3, 8. — Marc. 12, 26. — Luc. 1, 4. Act. 21, 21. 1 Theſſ. 3, 2. 2 Petr. 1, 12. — Luc. 2, 18. — Jo. 19, 24. — 2 Cor. 10, 8. 1 Cor. 7, 37. Act. 10, 19. — Matth. 9, 36. 20, 24. Jo. 6, 41. 7, 12. 3 Jo. v. 2. Col. 2, 1. (2 Macc. 13, 14.) — *propter*, Jo. 11, 19. 15, 22. Act. 15, 2. 25, 15. 24. Rom. 8, 3. — ad initium ſermonis: *quod attinet ad*, in ſcriptis Pauli, 1 Cor. 7, 25. 8, 1. 4. 12, 1. 16, 1. 12. 2 Cor. 9, 1. 1 Theſſ. 4, 9. 13. 5, 1. — — *Τὰ περί τινος* ſcl. *πράγματα*, *quae de aliquo* ſ. *de aliqua re dici*, *narrari poſſunt*, *quae ad aliquem ſpectant*, *fata ejus*, *conditionem* ſ. *res ejus*, Luc. 22, 37. 24, 19. 27. Act. 1, 3. 8, 12. 19, 8. 23, 11. 18, 25. 28, 15. 23. 31. 24, 22. Eph. 6, 22. Phil. 1, 27. 2, 19. 20. 23. Col. 4, 8. — ſenſu forenſi: *cauſa* alicujus, Act. 23, 15. 24, 10.

II) *cum accuſativo* dicitur 1) de loco et comitatu ſ. ſocietate: *circa*, *circum*, noſtrum *um*, *herum*, *umher*, Matth. 3, 4. *ζώνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ*. Marc. 1, 6. Apoc. 15, 6. — Act. 28, 7. *περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον*, Marc. 9, 42. *περὶ τὸν τράχηλον*. Luc. 17, 2. — Luc. 13, 8. *σκάψω περὶ αὐτήν*. — *ὄχλος περὶ αὐτοῦ*, Marc. 3, 32. 34. 9, 14. Matth. 8, 18. — Act. 22, 6. Jud. v. 7. *αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις*, urbes circumjacentes. Marc. 3, 8. *οἱ περὶ τύρον*, qui ſunt e vicinia Tyri. — Inde *οἱ περί τινα*, *qui cum aliquo ſunt*, *comites*, *adſeclae*, *commilitones*; ita in N. T. de diſcipulis, Marc. 4, 10. Luc. 22, 49. et comitibus Act. 13, 13. [21, 8.] (LXX. de agminibus, quae aliquis ducit, pro אֲגַפִּים, Ezech. 38, 6. 9. 39, 4. — qui aliquem ducem ſequuntur. 2 Macc. 15, 25 ſq. — Joſeph. de adſeclis ſ. iis, qui ab alicujus parte ſtant, Ant. 14, 13. 3. bell. 5, 1. 2. vit. §. 39. — amicis, Ant. 17, 1. 1.) — *πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν* pro *πρὸς Μάρθαν*, Jo. 11, 19. vid. Ὁ, ἡ, τὸ ſub I, 9. — 2) de tempore minus definito: *ſub*, *circa*, noſtrum *um*; Matth. 20, 3. *περὶ τὴν τρίτην ὥραν*. ib. v. 5. 6. 9. 27, 46. Marc. 6, 48. Act. 10, 9. 22, 6. *περὶ μεσημβρίαν*. (etiam de numero: circiter, Joſeph. vit. §. 24.) — 3) metaph. rationem ad rem indicat, vertique poteſt: *de*, *in*, *quod attinet ad*, *ratione* vel etiam per ablativum; Marc. 4, 19. *αἱ ἐπιθυμίαι περὶ τὰ λοιπά*. Luc. 10, 40. *περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν*. v. 41. 1 Tim. 1, 19. *περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν*. vid. ib. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. — 1 Tim. 6, 4. *νοσῶν περὶ ζητήσεις*. Act. 19, 25. *τοὺς περὶ τοιαῦτα ἐργάτας*, alios talium rerum opifices. 2 Tim. 3, 8. *ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν*. Tit. 2, 7. *περὶ πάντα*, in omnibus rebus. — In compoſitionibus indicat: 1) τὸ circum, in orbem. — 2) rei amplitudinem, perfectionem ab omni parte, ita ut augeat notionem.

3) ſupra, ultra terminum; etiam in malam partem, ut noſtrum *ver*, e. g. in *verführen*.

Περιάγω, f. *άξω*, (*περὶ* et *ἄγω*) circumago, circumduco, (Amoſ. 2, 10. Ezech. 46, 22. 47, 2. 2 Macc. 4, 38. 6, 10.) — in ſignificatione medii: a) *mecum circumago*, 1 Cor. 9, 5. (Demoſth. p. 958. 15 ed. Reisk. *τρεῖς παῖδας ἀκολούθους περιάγεις*.) — b) noſtris ſcriptoribus: me ipſe circumago, i. e. *convertor*, *retro viam repeto*, Act. 13, 11. *περιάγων*, converſus i. e. abiturus. — ſequente accuſativo loci, pro *ἄγω ἐμαυτὸν περί τινα τόπον*, *obeo*, *circumeo*, *peragro*, Matth. 4, 23. *καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν*. 9, 35. 23, 10. Marc. 6, 6. — Saepius non legitur in codice ſacro.

Περιαιρέω, *ῶ*, f. *ήσω*, aor. 2. *περιεῖλον* (*περὶ* et *αἱρέω*) LXX. maxime pro הֵסִיר, etiam pro הֶעֱבִיר, *undique aufero*, *aufero ab omni parte*, Act. 27, 40. *ἀγκύρας περιελόντες*, cum ancoras ab utraque navis parte ſuſtuliſſent. (Joſ. 24, 14. *περιαιρ. τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους*. 1 Sam. 7, 4. 2 Sam. 3, 9. — *penitus aufero*, Act. 27, 20. *περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπίς*. (Joſeph. bell. 6, 1. 3. *ὑποκόπτεσθαι τὰς ἐλπίδας*.) Hebr. 10, 11. *περιελεῖν ἁμαρτίας*, poenas peccati. (Zeph. 3, 16. *περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου*. 1 Chron. 21, 8. *τὴν κακίαν*. Pſ. 119, 39. *τὸν ὀνειδισμόν*. Joſeph. bell. 1, 8. 8. *περιεῖλε χρυσόν*.) — *detrahendi* ſenſu, de eo, quo aliquis ſ. aliquid undique circumdatum eſt, 2 Cor. 3, 16. *περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα*, quae ex Exod. 34, 34. repetita ſunt. (Jon. 3, 6. *τὴν στολήν*. 2 Macc. 4, 38. — *περιαιρ. τὸν δακτύλιον*, Gen. 41, 42. Eſth. 3, 10. Joſeph. Ant. 19, 2. 3.)

Περιαστράπτω, f. *άψω*, (*περὶ* et *ἀστράπτω*) *circumfulguro*, *circumfulgeo*; Act. 9, 3. 22, 6. coll. *περιλάμπω*.

Περιβάλλω, f. *αλῶ*, (*περὶ* et *βάλλω*) LXX. maxime pro כָּסָה, et לָבַשׁ — circumjicio (v. c. *τοὺς ὀφθαλμούς*, Teſt. XII. Patr. p. 649.), *circumdo*, *cingo*, Luc. 19, 43. *περιβαλοῦσι χάρακά σοι*. Ezech. 4, 2. *περιβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα*. Aelian. V. H. 6, 12. *τεῖχος αὐτῇ περιεβέβλητο*.) — de *indumentis* corporis: in activo: *induo*, *veſtio*, cum accuſativo perſonae, Matth. 25, 36. *περιβάλετέ με*; ib. v. 38. 43. (Jeſ. 58, 7.) — cum duplici accuſativo et rei et perſonae, Luc. 19, 43. *περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα*. Jo. 19, 2. Act. 12, 8. *περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου*. Ezech. 18, 7. 16. *γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον*. 1 Macc. 10, 64. Teſt. XII. Patr. p. 648. *περιβάλλει αὐτὸν τὰ δίκτυα τῆς πλάνης*.) — in paſſivo et medio: *induor*, *indutus*, *veſtitus ſum*; a) abſolute, Matth. 6, 29. 31. Luc. 12, 27. Apoc. 3, 18. — b) cum accuſativo rei, Marc. 14, 51. *περιβεβλημένος σινδόνα*. ib. 16, 5. Apoc. 7, 9. 13. 11, 3. 17, 4. *πορφυροῦν*. 18, 16. 19, 8. 13. (1 Sam. 28, 8. 2 Reg. 19, 1. 2. 1 Macc. 2, 13. 8, 14.) — Apoc. 10, 1. *ἄγγελον περιβεβλημένον νεφέλῃ*, circumfuſum nube. ib. 12, 1. *γυνὴ περι-*

βεβλημένη τὸν ἥλιον, lumine circa caput, ſolis inſtar radiante, circumfuſa. — c) ſeq. ἐν, Apoc. 3, 5. περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις. ib. 4, 4. (Deut. 22, 12. Pſ. 147, 8. 45, 15.) — d) ſeq. dativo Apoc. 17, 4. in textu vulgari ubi legitur πορφυρᾷ καὶ κοκκίνῳ. (ἱματίοις, 1 Reg. 1, 1. 11, 29. — Sap. 19, 6. περιβληθέντες σκότει. Joſeph. Antiq. prooem. §. 4. μεγάλαις περιβάλλει [αὐτοὺς] συμφοραῖς.) Saepius non habetur.

Περιβλέπω, f. ψω, (περὶ et βλέπω) *circumſpicio*; medium: idem; a) intranſitive: *circumſpicio*, Marc. 5, 32. 9, 8. 10, 23. (Exod. 2, 12. Joſ. 8, 20. pro פָּנָה. 1 Reg. 20, 40. pro עָשָׂה. Sir. 9, 7. μὴ περιβλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως.) — b) tranſitive: *intueor in circuitu, adſpicio* alios; Marc. 3, 5. περιβλεψάμενος αὐτοὺς. ib. 34. Luc. 6, 10. Marc. 11, 11. περιβλεψ. πάντα circumſpectis omnibus. (Job. 7, 8. pro שׁוּר. Xenoph. Cyr. 5, 1. 2. πάσας περιεβλέψαμεν.)

Περιβόλαιον, ου, τὸ, (a περιβάλλω, perf. med. περιβέβολα) id quo corpus induitur, quod corpus involvit: *pallium, veſtimentum*, ein Umwurf, Mantel; — Hebr. 1, 12. ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς, quae e Pſ. 102, 28. repetita ſunt, ubi legitur לְבוּשׁ. (LXX. etiam pro כְּסוּת. Exod. 22, 27. Deut. 22, 12.) — 1 Cor. 11, 15. ubi ἡ κόμη mulieri data a creatore eſſe dicitur ἀντὶ περιβολαίου, quod vertunt: velaminis loco, ut indicetur, caput ejus eſſe velandum. Rectius hic περιβολ. de *amiculo pretioſiori* ad ornatum; amiculi loco in honorem dedit; etenim loco ſigni interrogationis poſt ἐστιν punctum ponendum eſt. (Ita περιβ. de pallio pretioſo Judic. 8, 26. pro בֶּגֶד. Ezech. 27, 7. pro מְכַסֶּה. Palaeph. c. 57. περιβόλαιον βασιλικὸν, περιβόλαιον ἐκ πορφύρας.)

Περιδέω, f. ήσω, perf. περιδέδεκα, perf. paſſ. δέδεμαι, (περὶ et δέω) circumligo, obligo, (Job. 12, 18. pro אָסַר) — *circumvolvo, obvolvo*, Joh. 11, 44. coll. Δέω.

Περιδρέμω, vid. Περιτρέχω.

Περιεργάζομαι, f. άσομαι, (περὶ et ἐργάζομαι) ſummo ſtudio, ſumma opera aliquid facio, (Aelian. V. H. 2, 44.) — malo ſenſu: ea curo, quae curare non debebam, e. g. inepta, inhoneſta, aliorum res, ita ut περὶ vel indicet τὸ excedere juſtos limites, vel τὸ agi in gyro; eſt igitur: *male ſedulus ſum* in aliqua re, *ſupervacaneum facio*. 2 Theſſ. 3, 11. μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους opus ſuum (quo poſſint neceſſaria ſibi parare, vid. v. 12.) negligentes, et in inutilibus aliorumque rebus male ſeduli. (Sir. 3, 22. Symmach. pro בִּקֵּשׁ Eccleſ. 7, 30. 2 Sam. 11, 3. Joſeph. Ant. 12, 2. 13. περιεργαζόμενος τὰ θεῖα, male ſedulus in perſcrutandis rebus divinis. Eodem modo Teſt. XII. Patr. p. 626. μὴ περιεργαζόμενος [opponitur hic ſimplicitati obſequii] ἐντολὰς κυρίου, καὶ τοῦ πλησίον πράξεις. ib. p. 524. μηδὲ περιεργάζεσθαι πρᾶξιν γυναικῶν, de cupido et illegali uſu foeminarum. coll. Sir. 41, 28.

Phil. Flacc. p. 966. ἵνα μηδὲν ἔξω τῶν κατὰ τὴν στρατείαν περιεργάζηται fcl. miles.)

Περίεργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, qui fedulus eft in aliqua re; — malo fenfu: *male fedulus, fuperflua et inutilia tractans*, Jofeph. c. Apion. 1, 3.) 1 Tim. 5, 13. de mulieribus curiofis. (Teft. XII. Patr. p. 624. οὐκ ἤμην περίεργος ἐν ταῖς πράξεσί μοι. Xenoph. Mem. 1, 3. 1. Arrian. diff. Epict. 3, 1. 21. περίεργος καὶ πολυπράγμων. — In fpecie τὰ περίεργα, *curiofa*, de *magicis artibus*, Act. 19, 19. ut apud Arift. 2, ep. 18. περίεργος, magicas artes exercens, et apud Irenaeum lib. 1. adv. haer. c. 20. *perierga*, artes magicae. — Sic περιεργία bis in Teft. XII. Patr. iis tribuitur, qui magicis artibus utuntur ad placendum, p. 523. πνεῦμα ἀρεσκείας καὶ μαγγανείας, ἵνα διὰ περιεργίας ὡραῖος ὀφθῇ. Ib. p. 705. ubi περιεργία tribuitur uxori Potipharis, quae Jofepho, quo eum ad venerem alliceret, cibum incantatione confperfum miferit.

Περιέρχομαι, f. ελεύσομαι, (περὶ et ἔρχομαι) circumeo (Joh. 6, 15. pro סָבַב) *oberro, circumforaneus fum*, Act. 19, 13. περιερχόμενοι circumforanei. Hebr. 11, 37. περιῆλθον, oberrabant, obambulabant. (Sap. 6, 16.) — de navigantibus Act. 28, 13. ὅθεν περιελθόντες κατ. unde oberrantes venimus. — *difcurro*, 1 Tim. 5, 13. περιερχ. τὰς οἰκίας, difcurfitantes per domos. (Job. 1, 7. περιελθὼν τὴν γῆν, hebr. שׁוּט.)

Περιέχω, f. ἕξω et σχήσω, (περὶ et ἔχω), 1) circumdo, cingo undique, (Job. 30, 18. pro אָזַר. Ezech. 16, 56.); de periculis aliquem undique cingentibus, LXX. pro אָפַף 2 Sam. 22, 5. Pf. 18, 5. 22, 17. 40, 16. 114, 3. — 2) *occupo ab omni parte, corripio*; de fenfibus animum occupantibus, Luc. 5, 9. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτόν. (2 Macc. 14, 16. περιέσχεν αὐτοὺς χαλεπὴ περίστασις. Jofeph. bell. 4, 10. 1. περιέσχε τὴν ῥώμην πάθη. Id. bell. 6, 3. 1. τὸ πῦρ περιεῖχε καὶ τοὺς ἄλλους.) — 3) *contineo*, (*Phil.* de Somn. p. 565. ταῦτα μὲν ὦν αἱ προστάξεις περιέχουσι. alia exempla vid. in *Loesn.* obff. p. 228.) — de argumento librorum, epiftolarum: *me habeo, fcriptus fum*, noftrum: *lauten*; Act. 23, 25. ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον, epiftolam fcriptam in hunc modum. (1 Macc. 15, 2. ἐπιστολάς, καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον. 2 Macc. 11, 16. — Περιέχειν hic non active fed neutraliter accipiendum cum accufativis abfolutis, vel omiffo κατά. Unde etiam 2 Macc. 9, 18. ἐπιστολὴ περιέχουσα οὕτως. ib. 11, 22.) Inde περιέχει imperfonaliter: *fcriptum eft, es lautet*, 1 Petr. 2, 6. περιέχει ἐν τῇ γραφῇ. Eodem modo Jofeph. Ant. 11, 4. 7. βούλομαι γίνεσθαι πάντα, καθὼς ἐν αὐτῇ (ἐπιστολῇ) περιέχει.

Περιζωννύω, f. ζώννυμι, f. ζώσω (περὶ et ζωννύω), zona cingo veftes, *praecingo, fuccingo*, LXX. pro אָזַר et

חָגַר. (Pf. 18, 43. περιέζωσάς με δύναμιν. 2 Sam. 3, 31. Sir. 45, 9.) — paffivum: *fuccingor*; αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, lumbi fuccincti i. e. veftes circa lumbos zona cinctae, Luc. 12, 35. Exod. 12, 11. Dan. 10, 5. — Medium: *fuccingo me*, *praecingo me*, Luc. 12, 37. 17, 8. Act. 12, 8. (1 Macc. 3, 58.) partic. *praecinctus*, Ephef. 6, 14. περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν, (pro παρὰ τὴν ὀσφῦν.) ἐν ἀληθείᾳ. Jer. 1, 17. Cum ἐν etiam legitur hoc verbum 1 Chron. 15, 27. περιεζωσμένος ἐν στολῇ. Pf. 65, 7. περιζ. ἐν δυναστείᾳ. Jer. 1, 17. — περιεζωσμένοι ζώνην, zona praecincti, Apoc. 1, 13. 15, 6. 2 Reg. 1, 8. 3, 21. — Notandum eft Luc. 12, 35. et Ephef. 6, 14. dici eos, qui parati et prompti funt. Vid. Ἀναζωννύω. — Saepius non habetur.

Περίθεσις, εως, ἡ, (περὶ et θέσις pofitio) *circumpofitio* i. e. τὸ circumponere, diciturque in N. T. femel de ornatu, ubi eft τὸ velari vefte, ornatu; 1 Petr. 3, 3. κόσμος περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων, ornatus qui cernitur in auri geftatione f. in ufu ornamentorum aureorum. Vid. Περιτίθημι.

Περιΐστημι, f. στήσω, (περὶ et ἵστημι) 1) circum colloco, circum ftare facio; 2) tropice: converto, transmuto, Epift. Jer. v. 37. τυφλὸν εἰς ὅρασιν οὐ μὴ περιστήσωσιν. Dion. Halic. 7, 49. εἰς δημοκρατίαν περιστῆναι τὰ πράγματα. — Medium, et aor. 2. et perf. activi: 1) circumpono me, *circumfto*, Joh. 11, 42. ὄχλον τὸν περιεστῶτα. Act. 25, 7. (2 Sam. 13, 31. οἱ παῖδες αὐτοῦ περιεστῶτες αὐτῷ. Judith. 6, 1.) 2) fecedo, auf die Seite treten, et ex adjuncto: *vito*, *caveo*, *metuo*; ita bis imperativ. praef. med. 2 Tim. 2, 16. τὰς κενοφωνίας περιΐστασο. Tit. 3, 9. (*Jofeph.* Ant. 1, 1. 4. Adamus confuetudine Dei antea gavifus poft lapfum νῦν φεύγει ταύτην (ὁμιλίαν) καὶ περιΐσταται. id. ant. 4, 6. 12. περιΐστατο γὰρ μὴ πολλοὶ ταράξωσι τὸ πλῆθος. id. Ant. 10, 10. 4. οὐ περιΐσταται πολυπραγμονεῖν. de bell. 2, 8. 6. τὸ ὀμνύειν αὐτοῖς (Effenis) περιΐσταται.)

Περικάθαρμα, τος, τὸ, (περὶ et κάθαρμα). *Καθάρματα* dicebantur victimae immolatae ad expiandum populum; etiam homines ignobiles vel fcelerati, qui publice alebantur et graffante pefte vel alia calamitate publica immolabantur ad expiandam civitatem. (Phavor. καθάρματα ἐλέγοντο οἱ ἐπὶ τῇ καθάρσει λοιμοῦ τινὸς, ἢ τινὸς ἑτέρας νόσου θυόμενοι τοῖς θεοῖς. vid. de hoc more etiam, quae *Munthius* fcripfit in obff. e Diod. Sic. p. 321 fq.) — Inde κάθαρμα ex adjuncto: homo nequiffimus, viliffimus, Jofeph. bell. 4, 4. 3. Philo de vit. Mof. I, p. 607. — Inde περικάθαρμα, proprie κάθαρμα περὶ τῆς ἁμαρτίας (vide Περὶ.) *purgamentum* i. e. vel piamentum, homo expiationi faciendae deftinatus (Petron. c. 134.), vel quisquiliae, Auskehricht, (Curt. 10, 2. 7. „*purgamentum*

servorum.") In N. T. semel 1 Cor. 4, 13. *ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν*. Comparat hic Paulus se, reliquosque apostolos (v. 9.) cum ejusmodi homine vili, qui in civitatis salutem immolatur, quatenus ipse et reliqui apostoli vitam impendebant saluti *τοῦ κόσμου*, sese ignominiae publicae exponebant, et sacrificii instar sese offerebant morti; vide Phil. 2, 17. Eodem sensu LXX. Prov. 21, 18. pro כֹּפֶר, *περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος*, redemtionis pretium pro justo est improbus.

Περικαλύπτω, f. ύψω, (περὶ et καλύπτω) *obvelo, obtego;* Marc. 14, 65. Luc. 22, 64. — *obduco*, Hebr. 9, 4. — LXX. pro כִּסָּה 1 Reg. 7, 41. סָכַךְ 1 Reg. 8, 7. et צָפָה Exod. 28, 20. Saepius non occurrit in codice sacro.

Περίκειμαι, f. κείσομαι, (περὶ et κεῖμαι) *circumjaceo, circumdo*; *εἰ λίθος περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ*, si lapis jaceret circa collum ejus, i. e. appenderetur collo, Marc. 9, 42. Luc. 17, 2. — Hebr. 12, 1. *περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων*, circumdans nos turba testium. (Herodian. 2, 11. 16.) — 2) tanquam passivum: *circumdor, circumdatus sum*, seq. accusativo rei; Act. 28, 20. *τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι*, his vinculis constringor. (4 Macc. 12, 3. ὁρῶν (αὐτὸν) ἤδη τὰ δεσμὰ περικείμενον.) Hebr. 5, 2. *αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν*, ipse undique premitur infirmitate. (Profani ita saepius de vestimentis corpus circumdantibus; Joseph. vit. §. 64. *θεασάμενός τινα λαμπροτέραν περικείμενον στολήν*. Athenae. 5, 13. *περικείμενος δακτύλιον χρυσίου*. Theocrit. id. 23, 14. *ὕβριν περικείμενος*.)

Περικεφαλαία, ας, ἡ, (περὶ et κεφαλή, foemininum a περικεφάλαιος, αία, αιον, i. e. quod est circa caput, quo caput tegitur) *galea*; Eph. 6, 17. *τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου*, i. e. τὸ σωτήριον spem salutis instar galeae, quod accuratius dicitur 1 Thess. 5, 8. *περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας*. — LXX. pro כּוֹבַע 1 Sam. 17, 5. 2 Chron. 26, 14. Jer. 46, 4. Ezech. 27, 10. 38, 5. — Jes. 59, 17. *περιέθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου*.

Περικρατής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (περὶ et κρατέω) qui undique aliquid tenet, *compos alicujus rei;* Act. 27, 16. *περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης*. (Susann. v. 39. *ἐκείνου μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς* (cod. Alex. *περικρατεῖς*) *γενέσθαι*. 4 Macc. 1, 9. *περικρατεῖ τῶν πάθων ὁ λογισμός*.)

Περικρύπτω, f. ψω, (περὶ et κρύπτω) *undique occulto, prorsus occulto;* Luc. 1, 24. *περιέκρυβεν ἑαυτήν*, prorsus domo se continuit.

Περικυκλόω, ῶ, f. ώσω, (περὶ et κυκλόω) *ab omni parte cingo;* de hostibus urbem obsidione cingentibus, Luc. 19, 43. 2 Reg. 6, 14. Xenoph. Anab. 6, 3. 7. — LXX. pro סָבַב Jos. 7, 9. Judic. 19, 2. Ps. 18, 6. 22, 12.

Περιλάμπω, f. ψω, (περὶ et λάμπω) *undique circumfundo luce, circumfulgeo*; Luc. 2, 9. δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς. Act. 26, 13. περιλάμψαν με φῶς. (Joseph. Ant. 6, 2. 2. Deus ἀστραπαῖς αὐτῶν τὰς ὄψεις περιλάμψας. id. bell. 4, 10. 1. περιλαμφθέντες ἀργυρῷ. Id. bell. 6, 5. 3. φῶς περιέλαμψε τὸν ναόν.)

Περιλείπω, f. είψω, (περὶ et λείπω) relinquo; περιλείπομαι *reliquus sum, superstes sum*; 1 Thess. 4, 15. 17. οἱ περιλειπόμενοι reliqui, i. e. superstites in vita. (2 Macc. 1, 31. τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ. ib. 8, 14. Herodian. 2, 1. 16. μόνος τε τῶν πατρῴων περιλειπόμενος φίλος ἔτι.)

Περίλυπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (περὶ et λύπη) undique tristitia cinctus, *valde tristis*; Matth. 26, 38. (Ps. 42. 5. 43, 5. περίλυπος εἶ pro תִּשְׁתּוֹחֲחִי) Marc. 6, 26. 14, 34. Luc. 18, 23. 24. 3 Esdr. 8, 72. coll. Esdr. 9, 4.

Περιμένω, f. ενῶ, (περὶ et μένω) i. e. μένω περί τινος, alicujus caussa maneo in loco, manens in loco *exspecto*, *auf einen warten*; Act. 1, 4. περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν, Hierosolymis manentes exspectare jussit eventum promissionis. (Gen. 49, 18. τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου. Sap. 8, 13. Joseph. Ant. 4, 4. 2. περιμένων ἠκροῦτο. Ant. 6, 6. 2. περιμένειν αὐτὸν ἐκέλευσεν αὐτόθι.)

Πέριξ, adverb. *circumcirca*; ὁ, ἡ, τὸ πέριξ, *finitimus, circumjacens*; Act. 5, 16. τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων. (Joseph. Ant. 11, 2. 1. τὰ πέριξ ἔθνη, gentes finitimae. bell. 4, 4. 3. — ib. 5, 9. 4. ἡ πέριξ, finitima regio. — Interdum vim praepositionis habet, et genitivum regit, ubi est i. q. περὶ; Joseph. vit. §. 6. αἱ πέριξ τῆς συρίας πόλεις.)

Περιοικέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ et οἰκέω) *circumhabito, accola* f. *vicinus sum*; Luc. 1, 65. (Xenoph. Anab. 5, 6. 16.)

Περίοικος, ου, ὁ, ἡ, (ab antecedente verbo) *circumhabitans, accola vicinus, finitimus*; Luc. 1, 58. (Deut. 1, 7. pro שָׁכֵן. Jer. 49, 5. pro סָבִיב. ib. v. 18. Joseph. vit. §. 14. prooem. ad bell. §. 8.)

Περιούσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a περιουσία quod ex περίειμι residuus sum, deinde: copiam habeo, abundo) quod primum est: quod reliquum est, reliquum manet de eo, quod acquirimus, das *Erübrigte*, das *Erworbene*, inde facultas, opes, divitiae, copia, Joseph. Ant. 11, 3. 6. et Ant. 4, 8. 2. Inde περιούσιος proprie: residuus, deinde *acquisitus, proprius nobis factus*; et denique *copiosus, largus, multus*. In N. T. non nisi Tit. 2, 14. in formula λαὸς περιούσιος, *populus quem Deus suum fecit, tanquam sibi proprium acquisivit*, repetita e versione Alexandr. Exod. 19, 5. Deut. 7, 6. 14, 2. 26, 18. pro סְגֻלָּה. (Joseph. c. Ap. 2, §. 40. „Israelitae προαιρέσει καὶ περιουσίᾳ ῥώμης volentes et ex fortitudine ipsis propria patriam terram (Chanaan) repetentes.“)

Περιοχή, ῆς, ἡ, (a περιέχω) complexus, ambitus, (Joseph. bell. 5, 4. 3. „turris τῇ περιοχῇ μεῖζον ἦν); — complexus, de libris; *argumentum;* Act. 8, 32. vid. usum verbi περιέχειν. — (LXX. de munitionibus urbes cingentibus, arce munita. 1 Sam. 22, 4. 5. 1 Chron. 11, 5. 16. Ps. 31, 28.)

Περιπατέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ et πατέω) — LXX. pro הָלַךְ — 1) *obambulo, deambulo*, Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. 11, 27. Joh. 1, 36. 10, 23. 21, 18. 1 Petr. 5, 8. (Gen. 3, 8. Esth. 2, 10. Dan. 4, 26. Susann. v. 8. 35.) — de hominibus iter facientibus, Marc. 16, 12. Luc. 24, 17. — *incedo*, Matth. 12, 38. ἐν στολαῖς περιπατεῖν. Luc. 20, 46. Marc. 8, 24. ἄνθρωποι ὡς δένδρα. (Vid. Δένδρον). Luc. 11, 44. περιπ. ἐπάνω. Apoc. 16, 15. γυμνὸς περιπ. — Joh. 11, 9. περιπατεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ incedere die lucescente. v. 10. 12, 35. — περιπατεῖν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, super undis incedere, Matth. 14, 25. 26. 29. Marc. 6, 48. Joh. 6, 19. (Job. 9, 8. περιπατῶν [הַדּוֹרֵךְ עַל] ὡς ἐπὶ ἐδάφους, ἐπὶ θαλάσσης. Prov. 6, 28.) — *eo, gradior*, i. q. βαίνω, Matth. 9, 5. 11, 5. χωλοὶ περιπατοῦσι. Marc. 2, 9. 5, 42. Luc. 5, 23. 7, 22. Joh. 5, 8. 11. Act. 3, 8. 9. 14, 8. Apoc. 9, 20. (Exod. 21, 19. Ps. 114, 15.) — 2) ex hebraismo, ut alia verba eundi, est *versor, commoror*, a) propr. Joh. 7, 1. περιπατεῖν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. 11, 54. ἐν τοῖς ἰουδαίοις. (in quibus locis simul respicitur, quod Jesus ambulando docebat). Joh. 6, 66. περιπατεῖν μετά τινος apud aliquem versari, cum eo vivere. Apoc. 3, 4. (Sir. 13, 13. μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς. Eccles. 4, 15. Sic etiam apud Joseph. c. Apion. 1, 31. ubi leprosos dicit a societate humana remotos debere μόνους περιπατεῖν, solitarie vivere. — sensu *operandi*, Apoc. 2, 1. ὁ περιπατῶν, qui potenter versatur. Vide loca V. T. Job. 38, 16. Dan. 3, 26. Ps. 104, 4. Sir. 24, 5. — b) tropice: *versor* in aliqua re, *vivo*, de agendi et vivendi ratione; ita α) adjecta particula, Eph. 5, 8. περιπατ. ὡς τέκνα φωτός. 1 Cor. 7, 17. οὕτω περιπατείτω, in ea conditione versetur, maneat. Phil. 3, 17. τοὺς οὕτω περιπατ. qui ita agunt, ita sunt morati. v. 18. 1 Thess. 4, 1. 1 Joh. 2, 6. — β) adjecto adverbio περιπατ. εὐσχημόνως. Rom. 13, 13. 1 Thess. 4, 12. ἀξίως. Eph. 4, 1. Col. 1, 10. 1 Thess. 2, 12. ἀκριβῶς (i. e. ἐν σοφίᾳ Col. 4, 5.) Eph. 5, 15. ἀτάκτως. 2 Thess. 3, 6. 11. — γ) cum praepositione ejusque substantivo; *in, convenienter, secundum*, περιπατ. κατά τι, Marc. 7, 5. Rom. 8, 1. 4. κατὰ σάρκα. Rom. 14, 15. 1 Cor. 3, 3. 2 Joh. v. 6. — ἔν τινι, *in*, ἐν τῇ σκοτίᾳ, τῷ φωτὶ, Joh. 8, 12. 1 Joh. 1, 6. 7. 2, 11. coll. Jes. 59, 9. — ἐν τῇ ἀληθείᾳ. 2 Joh. v. 4. 6. 3 Joh. v. 3. 4. vid. etiam Rom. 6, 4. 2 Cor. 4, 2. 10, 3. Eph. 2, 2. 10. ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς ita ut seduli simus in etc. Eph. 4, 17. 5, 2. Col. 4, 5. ib. 2, 6. ἐν χριστῷ, secundum doctrinam christianam. ib. 3, 7. ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθ.

more incredulorum. Hebr. 13, 9. ἐν βρώμασιν, vivere secundum praecepta de cibis. — διά τινος, 2 Cor. 5, 7. διὰ πίστεως i. q. πιστεύοντες (vid. Διά I in fine). — Apoc. 21, 24. περιπατήσουσι διὰ τοῦ φωτὸς, gentes vivent collustratae ejus luce. — δ) cum dativo substantivi: *convenienter alicui, ex ejus dictamine vivo*, Act. 21, 21. τοῖς ἔθεσι περιπ. 2 Cor. 12, 18. τῷ πνεύματι. Gal. 5, 16. — Vid. de hoc usu verbi loca LXX interpretum Prov. 8, 20. Eccles. 11, 9. 2 Reg. 20, 3. et הָלַךְ Prov. 6, 12. Mich. 2, 11. Ps. 15, 2. Jes. 33, 15. Ps. 26, 3. 101, 2. Gen. 17, 1. 24, 40. Prov. 20, 7. Vid. etiam Ὁδός.

Περιπείρω, f. ερῶ, (περὶ et πείρω, penetro, permeo) *transfigo, transfodio*; propr. Joseph. bell. 3, 7. 31. πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπείροντο ξίφεσιν. ib. 4, 8. 4. περιεπείροντο τοῖς ἐκείνων βέλεσι. Diod. Sic. 16, 80. — Metaph. 1 Tim. 6, 10. ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις, ipsi cor suum doloribus transfodiunt; sensus: sibi parant mala gravissima. (Philo in Flacc. p. 965. αὐτοὺς περιέπειρε κακοῖς. vid. etiam Luc. 2, 35.)

Περιπίπτω, fut. med. περιπεσοῦμαι, aor. 2. περιέπεσον, (περὶ et πίπτω) proprie incido in aliquid ita, ut eo totus cingar, mitten hinein gerathen (Ruth. 2, 5.), *totus s. prorsus incido*, sequente dativo; Luc. 10, 30. λῃσταῖς περιέπεσεν, (Diog. Laërt. 4, 50. λῃσταῖς περιέπεσε. Demosth. 1259, 10. περιπεσόντες ἐμοὶ, undique me adorti) medios inter latrones incidit. Act. 27, 41. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, in locum bimarem delati. Jac. 1, 2. πειρασμοῖς περιπίπτειν, obrui, premi undique calamitate. — LXX. pro נָפַל Prov. 11, 5. 2 Sam. 1, 6. vid. etiam 2 Macc. 6, 13. 9, 7. 21. 10, 4. Joseph. vit. §. 15. περιπίπτειν κινδύνοις. Test. XII. Patr. p. 7, 2. περιπ. φθόνῳ. Demosth. 1417, 18. ταῖς μεγίσταις ἀτυχίαις περιπίπτειν.

Περιποιέω, ῶ, f. ήσω, (περὶ et ποιέω) reliquum facio, reservo, repono, ich erübrige; lucror. (Joseph. Ant. 17, 10. 2.) — Medium: reliquum facio mihi (LXX. Ps. 79, 12. pro הוֹתִיר), diciturque Dioni Cassio et LXX interpretibus (pro הֶחֱיָה) de iis, qui victorum vitae parcent eosque superstites servant (1 Chron. 11, 8. Ezech. 13, 18. Gen. 12, 12. et Demosth. 806, 3.) Deinde: *comparo mihi, acquiro*; ita bis in N. T. Act. 20, 28. ἣν περιποιήσατο, quam ecclesiam comparavit sibi. (Jes. 43, 21. περιπ. λαὸν, hebr. יָצַר). 1 Tim. 3, 13. βαθμὸν ἑαυτοῖς περιπ. (Prov. 6, 32. ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ, hebr. עָשָׂה. 1 Macc. 6, 44. ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. 2 Macc. 15, 21. Joseph. Ant. 14, 14. 5. αὐτῷ τὴν βασιλείαν περιποιήσατο. id. de bell. 1, 8. 9. περιποιησάμενος αὐτὴν provincia in potestatem redacta.)

Περιποίησις, εως, ἡ, (ab antecedente) 1) τὸ residuum facere, et in specie: τὸ *conservare in vita*, τὸ *superstitem facere*. (Vid. Περιποιέω). Ita Hebr. 10, 39. εἰς περι-

ποίησιν ψυχῆς, ad servandam animam; opponitur τῇ ἀπωλείᾳ. Eph. 1, 14. εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως ad redemtionem, qua vitae (aeternae) servamur, et a morte liberamur. (Ita 2 Chron. 14, 13. pro hebr. מִחְיָה, vitae conservatio, et Test. XII. Patr. p. 633. „aquam cohibuit Deus a cisterna, ἵνα γένηται περιποίησις τῷ Ἰωσὴφ, Josepho in eam demisso.) — 2) *acquisitio, τὸ proprium sibi facere;* 1 Thess. 5, 9. εἰς περιποίησιν σωτηρίας, ut participes essemus salutis. 2 Thess. 2, 14. εἰς περιποίησιν δόξης. 1 Petr. 2, 9. λαὸς εἰς περιποίησιν, populus quem Deus sibi *peculium* acquisivit, i. q. περιούσιος. LXX. pro סְגֻלָּה Mal. 3, 17. ἔσονταί μοι εἰς περιποίησιν.

Περιῤῥήγνυμι, f. περιῤῥηγνύω, f. ῥήξω, (περὶ et ῥήγνυμι) undique abrumpo, ab omni parte frango (Test. XII. Patr. p. 670. τὸ πλοῖον περιῤῥησσόμενον, ὥστε καὶ συντρίβεσθαι αὐτό.); — abrumpo, dejicio, (Joseph. bell. 6, 8. 4. ὡς δὲ περιεῤῥάγη μέρος τοῦ τείχους.) — de vestimentis: *detraho, spolio prorsus, omni veste exuo aliquem.* Act. 16, 22. (2 Macc. 4, 38. τὴν τοῦ Ἀνδρονίκου πορφύραν περιελόμενος καὶ τοὺς χιτῶνας περιῤῥήξας. Diod. Sic. 17, 35. οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας περιρηγνύντες καὶ γυμνοῖς τοῖς σώμασι ἐπιβάλλοντες τὰς χεῖρας. Demosth. 403, 3. περιῤῥήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης. Joseph. Ant. 10, 4. 2. Id. Ant. 7, 1. 1. τὴν ἐσθῆτα περιεῤῥηγμένος.)

Περισπάω, ῶ, f. άσω, (περὶ et σπάω, traho) ab omni parte abstraho; — *distraho* in alium locum, a) propr. 2 Sam. 6, 6. pro שָׁמַט. — b) tropice: *mentem distraho* et alia re occupo, Joseph. vit. §. 22. ἑτέρᾳ με πράξει περισπάσαντες. Eccles. 5, 19. — ex adjuncto: animum defigo in aliquid; περισπᾶσθαι, *animo defixum esse in aliqua re, ea districtum, ea prorsus occupari;* semel Luc. 10, 40. περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν, prorsus occupabatur ministerio. (Ita Joseph. περισπώμενος πρός τι, Ant. 5, 1. 15. bell. 5, 6. 2. id. bell. 1, 11. 7. περισπώμενος τῷ πολέμῳ, Diod. Sic. 1, 74. ἴδεῖν ἔστι τοὺς τεχνίτας περὶ πολλὰ τῇ διακονίᾳ περισπασμένους. — LXX. pro curis, malis distrahi, sollicitari, Cohel. 1, 13. 3, 10. ubi עָנָה. Sir. 41, 4. περισπώμενον περὶ πάντων, multis curis distractus).

Περισσεία, ας, ἡ, (a περισσός) 1) *abundantia;* Rom. 5, 17. τὴν περισσείαν τῆς χάριτος, i. e. τὴν χάριτα τὴν περισσήν, gratiam abundantem largissimam. (Zonaras Lex. c. 1535. recte τὴν δαψίλειαν). 2 Cor. 8, 2. ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, summa eorum χαρά. Eccles. 7, 13. περισσεία γνώσεως.) 2 Cor. 10, 15. εἰς περισσείαν, abundanter, admodum (Prov. 21, 15.) — 2) *emolumentum, lucrum;* Jac. 1, 21. ἀποθέμενοι περισσείαν κακίας studium lucri turpis. Ita de emolumento, lucro, etiam de praestantia; LXX. pro יוֹתֵר Eccles. 6, 8. et יִתְרוֹן Eccles. 1, 3. 2, 11. 13. 3, 9. 5, 8. 15. 10, 10.

Περίσσευμα, τος, τὸ (a περισσεύω, perf. pass. περισ-

ρίσσευμαι) 1) *quod residuum est*; Marc. 8, 8. περισσεύματα τῶν κλασμάτων, residua fragmenta ciborum. — 2) quod reliquum factum, servatum, *repositum* est, quod *proprium nobis est factum*, das *Erübrigte*, *Gewonnene*, vid. supra περιποιέω et περιούσιος; ita tropice τὸ περίσσευμα τῆς καρδίας. Matth. 12, 34. Luc. 6, 45. id quod repositum est in animo, i. e. sentiendi agendique ratio, quam aliquis sibi propriam fecit. Potest vero περισσ. hic etiam esse, ut θησαυρὸς, *promptuarium*, locus, quo reconditur aliquid. — *facultas*, *opes*, 2 Cor. 8, 14. (alii: *abundantia*).

Περισσεύω, f. εύσω, (a περισσὸς) 1) *reliquus* s. *residuus sum*, übrig bleiben oder seyn. Joh. 6, 13. ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. v. 12. τὰ περισσεύσαντα κλάσματα. Inde τὸ περισσεῦον, et partic. aor. τὸ περισσεῦσαν substantive: *residuum*, Matth. 14, 20. 15, 37. Luc. 9, 17. — Transfertur deinde ad residuum e lucro, ad id, quo ad vitam sustentandam non opus est, igitur opes collectas, et est: 2) *abundo* primum quidem opibus, Phil. 4, 12. 18. deinde etiam aliis rebus quibuscunque; 1 Cor. 8, 8. Luc. 15, 17. περισσ. ἄρτων. (Tob. 4, 22. ὅ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην. Sir. 11, 12. περισσεύειν πτωχείᾳ) — pass. περισσευθήσεται, plura accipiet, Matth. 13, 12. 25, 29. — Inde τὸ περισσεῦον Marc. 12, 44. Luc. 21, 4. et τὸ περισσεύειν τινι, Luc. 12, 15. substantive, *abundantia opum*, ea quae quis possidet praeter necessitatem. Adjecta notione incrementi est 3) *cresco*, *augeor*, Act. 16, 5. ἐπερίσσευσεν τῷ ἀριθμῷ. 1 Thess. 3, 12. περισσεύσαι ὑμᾶς (scl. δώῃ ὁ θεὸς) τῇ ἀγάπῃ. 1 Cor. 14, 12. ἵνα περισσεύητε, ut magis abundetis scl. donis spiritualibus. 2 Cor. 15, 58. Phil. 1, 9. 26. — *Περισσεύειν ἔν τινι*, *augeri*, *crescere* aliqua re, Rom. 15, 13. 2 Cor. 3, 9. 8, 7. Col. 2, 7. — *Περισσεύειν εἴς τι*, *redundare ad*, *largiter adesse alicui*, largiter *sese exserere*, Rom. 3, 7. 5, 15. 2 Cor. 1, 5. 8, 2. — Si refertur ad actiones est: *multus sum* in aliqua re, *me in ea magis magisque exerceo*, 1 Thess. 4, 1. 10. 1 Cor. 15, 58. ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου, in faciendo opere domini. 2 Cor. 9, 8. εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, pro ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγ. (Sir. 30, 29. μὴ περισσεύσῃς ἐν πάσῃ σαρκὶ, ne nimium facias in [puniendo] ullo servo.) — 2 Cor. 9, 12. περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ, vel: redundans in Deum quoque per gratiarum actiones ea de causa Deo factas; vel: sese exserit eo, quod multos impellit ad gratias Deo agendas. — Paulo etiam dicitur sensu *transitivo*: *crescere facio*, *largiter tribuo*, *redundare facio*, 2 Cor. 9, 8. δυνατὸς ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, beneficia collata reddere majori beneficio. Eph. 1, 8. ἧς (pro ἣν ex attractione, vid. Ὁ.) ἐπερίσσευσεν εἰς ὑμᾶς. 2 Cor. 4, 15. ἡ χάρις τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ, ut beneficia augeant gratum in Deum animum. — 4) in comparationibus: *praesto*,

excello, supero; περισσεύσῃ μᾶλλον, Matth. 5, 20. (Cohel. 3, 9. τί ἐπερίσσευσεν [מוֹתָר] ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτῆνος. 1 Macc. 3, 30. Xenoph. Anab. 4, 8. 9.) — Saepius non habetur.

Περισσὸς, ἡ, ὸν, (LXX. pro יוֹתֵר, יֶתֶר, נוֹתָר) 1) περισσὸν, *reliquum*, i. e. *quod praeter numerum, praeter necessitatem adest*, das Uebrige, *quod insuper accedit;* τὸ περισσὸν, quod praeterea adjicitur: Matth. 5, 37. (Joseph. Ant. 10, 4. 2. τὸ περισσὸν τῶν χρημάτων.) — περισσότερον, insuper, praeterea, Hebr. 6, 17. 7, 15. — ἐκ περισσοῦ ἔλεγε praeterea dixit, Marc. 14, 31. (Test. XII. Patr. p. 711. πάντα, ὅσα ἐκέλευσεν, ἐκ περισσοῦ ἐποίησα. — Exod. 10, 5. τὸ περισσὸν τῆς γῆς, reliquam terram. Ezech. 48, 21. 24. Num. 4, 28. 1 Sam. 30, 19. 1 Macc. 9, 22. — ex adjuncto: *superfluum, supervacaneum, inutile*, 2 Cor. 9, 1. περισσόν μοι ἐστὶ. 2 Macc. 12, 44.) — Cum quod superest copiam afferat, est 2) *largus, copiosus, multus, abundans*, Joh. 10, 10. περισσὸν ἔχειν, magis abundare, bonis augeri. (σοφία περισσή, πνεῦμα περισσὸν, Dan. 5, 12. 14. 6, 3. 4, 33. — περισσότερος, major, largior, 1 Cor. 12, 23 sq. 2 Cor. 2, 7. — περισσότερον, plus, 1 Cor. 15, 10. Luc. 12, 48. Marc. 7, 37. μᾶλλον περισσότερον, tanto magis. — 3) *modum excedens, supra modum;* Marc. 6, 51. ἐκ περισσοῦ, supra modum. Etiam cum ὑπὲρ: ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ, quam maxime, Eph. 3, 20. 1 Thess. 3, 10. 5, 13. (Dan. 3, 23.) — περισσότερον, paulo plus quam licet, ultra modum, 2 Cor. 10, 8. — Inde 4) in comparatione in utramque partem, scl. cum in bonam: *praestans, eximius*, qui alios superat, Matth. 5, 47. Rom. 3, 1. τὸ περισσὸν, praestantia. — περισσότερον, qui antecellit, Matth. 11, 9. Luc. 7, 26. — tum in malam: *severior, gravior*, περισσότερον κρίμα, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — Saepius non legitur.

Περισσότερος, vid. Περισσός.

Περισσοτέρως, (a περισσῶς) adverb. (vid. περισσὸς) 1) *magis, abundantius*, a) ita ut notionem verbi augeat, cui nexum est; Phil. 1, 14. περισσοτέρως τολμᾷν, audaciores fieri. 1 Thess. 2, 17. περ. ἐσπουδάσαμεν, tanto vehementius desideravi. Hebr. 2, 1. περ. προσέχειν. Hebr. 13, 19. περισσ. παρακαλεῖν. [Marc. 15, 14.] Test. XII. patr. p. 721. περισσοτέρως ἠγάπησεν αὐτοὺς, majori etiam amore eos amplexus sum. — b) comparative: *magis, plus quam alii*, 2 Cor. 11, 23. Gal. 1, 14. — 2) electionem ex aliis indicat sive majorem praestantiam, quam tribuimus rei: *inprimis, prae caeteris, vorzugsweise;* 2 Cor. 1, 12. 2, 4. 7, 13. περισσοτ. δὲ μᾶλλον ἐχάρ. prae caeteris autem valde laetatus sum. ib. v. 15. 2 Cor. 12, 15. περισσῶς ὑμᾶς ἀγαπῶν, cum prae caeteris vos amem. Saepius non habetur.

Περισσῶς, (a περισσὸς, quod vide) *multo magis, noch*

mehr, Matth. 27, 23. Marc. 15, 14. (in textu Griesb.) Marc. 10, 26. coll. v. 24. Act. 26, 11. (Dan. 8, 9. Pf. 31, 31. 2 Macc. 8, 27. coll. Dan. 7, 7. 19.)

Περιστερά, ᾶς, ἡ, (hebr. יוֹנָה) *columba*, Matth. 3, 16. 21, 12. Marc. 1, 10. 11, 15. Luc. 3, 22. Joh. 1, 32. 2, 14. 16. — Luc. 2, 24. (Levit. 5, 7. 11. 14, 22. Joseph. Ant. 3, 9. 3.) — Matth. 10, 16. (Cant. 6, 8. Hof. 7, 11. Nah. 2, 7.)

Περιτέμνω, f. *τεμῶ*, perf. *τέτμηκα*, aor. 2. *περιέτεμον*, (*περὶ* et *τέμνω*, feco) *circumcido*; — amputo, tropice removeo, Jer. 4, 4. *τὴν σκληροκαρδίαν*. Deut. 10, 16. — In specie: circumcido membrum virile, amputo praeputium, hebr. מוּל; ita *περιτέμνω τινα*, Luc. 1, 59. 2, 21. Joh. 7, 22. Act. 7, 8. 15, 5. 16, 3. 21, 21 — *περιτέμνομαι*, circumcidor, circumcidendum me curo, Act. 15, 1. 24. 1 Cor. 7, 18. Gal. 2, 3. 5, 2. 3. 6, 12 fqq. (Gen. 17, 10 fqq. Jof. 5, 2 fqq. Eodem verbo utitur Josephus de eadem re, Ant. 1, 10. 5. vit. §. 23. contr. Apion. 1, 22. *περιτέμνονται τὰ αἰδοῖα*.) — Cum circumcisione populus israeliticus sacraretur Deo, Paulus Col. 2, 11. etiam christianos quatenus *per Christum Deo sacrati sunt*, circumcisos esse dicit *περιτομῇ τοῦ χριστοῦ*, circumcisione christiana, i. e. ut ipse explicat, eo, quod pravas deposuerint cupiditates e corpore natas. (Jer. 4, 4. *περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν καὶ περιτέμνεσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν*.)

Περιτίθημι, f. *θήσω*, aor. 2. *περιέθην*, particip. *περιθείς*, (*περὶ* et *τίθημι*) *circumpono*, *circumdo*, a) propr. *τινί τι*, alicui aliquid; *φραγμὸν τῷ ἀμπελῶνι*. Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. — vestes alicui Matth. 27, 28. (Ruth. 3, 3. Test. XII. patr. *στολὴν* — *ζώνην*) — *στέφανον τινι*, caput cingo corona, Matth. 15, 17. (Sir. 6, 33. Test. XII. Patr. p. 567. Gen. 27, 16. 24, 47. 41, 42.) — circumligo, *alligo*, *impono*, *σπόγγον καλάμῳ*, Matth. 27, 48. Marc. 15, 36. Joh. 19, 29. (*περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις*, pro חָבַשׁ, alligo. Exod. 29, 9.) — b) tropice: *largiter alicui exhibeo*, *τιμὴν τινι*, 1 Cor. 12, 13. (LXX. pro נָתַן, Esth. 1, 20. *αἱ γυναῖκες περιθήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν*. Job. 39, 19. *περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν*. Demosth. 1417, 3. *περιτιθέναι δόξαν τοῖς εὖ ποιοῦσι*.)

Περιτομή, ῆς, ἡ, (a *περιτέμνω*) *circumcisio*. Nostris scriptoribus de circumcisione membri virilis, sive amputatione praeputii; de quo more vid. Gen. 17, 10 fq. Levit. 12, 3. et quae de usu et progressu ejus ex Herodot. Halicarn. attulit Joseph. c. Apion. 1, §. 22. Solebat fieri in pueris octavo post nativitatem die, iisque simul nomen, quo vocandi erant, imponi, ejusque effectus erat, ut circumcisus jam Deo dicatus haberetur, populoque israëlitico adnumeraretur. — Est autem *περιτομή* in N. T. a) actus circumcisionis, Act. 7,

8. Rom. 2, 27. (Vid. *Γράμμα*). Phil. 3, 5. — Joh. 7, 23. *περιτομὴν λαμβάνειν*, circumcidi. Rom. 4, 11. *σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς*, pro *περιτομὴν εἰς σημεῖον*. — b) lex de circumcidendis pueris; Joh. 7, 22. Gal. 5, 11. — c) ſtatus circumciſionis, τὸ circumciſum eſſe, quod plenius dicitur, Rom. 4, 10. *τὸ εἶναι ἐν περιτομῇ*. Rom. 2, 25. 26. (vid. *Λογίζομαι*) c. 3, 1. 1 Cor. 7, 19. Gal. 5, 6. 6, 15. — d) metonym. et collective: *circumciſi*, i. e. Judaei, Rom. 3, 30. 4, 9. 12. 15, 8. Gal. 2, 7. 8. 9. Eph. 2, 11. Col. 3, 11. — e) *οἱ ἐκ περιτομῆς*, circumciſi, Judaei, Rom. 4, 12. — chriſtiani e Judaeis, Act. 10, 45. 11, 2. Gal. 2, 12. Col. 4, 11. Tit. 1, 10. — f) ſenſu translato: *περιτομὴ καρδίας*, Rom. 2, 28. 29. tribuitur ei, qui mentem purgavit a vitiis, Deo ſacravit mentem et ſtudia. (Phil. Abr. T. I. p. 450. *τὸ περιτέμνεσθαι ἡδονῶν καὶ παθῶν πάντων ἐκτομὴν, καὶ δόξης ἀναίρεσιν ἀσεβοῦς σημαίνει.*) — Phil. 3, 3. *ἡ περιτομὴ*, Chriſtiani quatenus Deo aeque ſacrati ſunt, ac Judaeus per circumciſionem. — De loco Col. 2, 11. vid. *Περιτέμνω*. — Saepius non legitur. In V. T. ter, Gen. 17, 12. Jer. 11, 16. Exod. 4, 26.

Περιτρέπω, f. *έψω*, (*περὶ* et *τρέπω*, verto) circumverto, circumago, (de navibus Pollux. Onom. I, 114. *περιτροπὴ αἰώνων*, temporum viciſſitudines, Joſeph. bell. 3, 8. 5.) — *converto*, i. e. *perverto* (in compoſitis enim *περὶ* haud raro reſpondet noſtro: *ver*, e. g. verkehren), Act. 26, 24. *σὲ εἰς μανίαν περιτρέπει*, te inſanire faciunt. (deſtruendi ſenſu Sap. 5, 24. *ἡ κακία περιτρέψει θρόνους.*)

Περιτρέχω, f. *θρέξω*, aor. 2. *περιέδραμον*, (*περὶ* et *τρέχω*) *circumcurro*; *percurro* quae in circuitu ſunt, *obeo*; Marc. 6, 55. (LXX. pro שׁוט Jer. 5, 1. Am. 8, 12.)

Περιφέρω, f. *περιοίσω*, aor. 2. *περιένεγκον*, (*περὶ* et *φέρω*) *circumfero*, — i. e. mecum ubique porto, 2 Cor. 4, 10. *τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ περιφέροντες ἐν τῷ σώματι*. (2 Macc. 8, 7. *περιφ. ἐν γαστρί.*) — huc illuc porto, Marc. 6, 55. aegrotos *περιφέρειν ὅπου ἤκουον, ὅτι ἐκεῖ ἐστι*. — *huc illuc ago*, Eph. 4, 14. *περιφερόμενοι ἀνέμῳ*; metaphora petita a navibus vento jactatis. (Jud. v. 12. Hebr. 13, 9. Vid. *παραφέρω*). Legitur etiam Prov. 10, 25. et Eccleſ. 7, 8. In poſteriori loco: *ἡ συκοφαντία περιφέρει* (in orbe circumagit, vertiginoſum i. e. inſipientem facit) *σοφόν*; hebr. יְהוֹלֵל.

Περιφρονέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*περὶ* et *φρονέω*) i. e. *φρονέω περί τινος* ſive *περί τι*, aliquid accurate conſidero; (Sap. 1, 1. ubi i. q. *ζητέω*) aliquid magni facio. Ita profanis. Sed cum praepoſitio *περὶ* ſignificet etiam ultra, idque in malam partem (ut in *περιτρέπω* vel *περιΐστημι*), eſt quoque: mentem non ad rem adplico, ſed praeter illam dirigo, igitur cogitando praetereo, i. e. *contemno*, *deſpicio*; ita Tit. 2, 15. *μηδείς σου περιφρονείτω*. (1 Tim. 4, 12. *καταφρονείτω*).

4 Macc. 6, 9. ὁ δὲ ὑπέμενεν τοὺς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης. ib. 8, 27. ἦσαν γὰρ περίφρονες τῶν κακῶν.

Περίχωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (περὶ et χῶρος i. q. χώρα, regio, locus) circumjacens, finitimus. — ἡ περίχωρος scl. γῆ (Gen. 19, 28.) vel χώρα, *circumjacens* s. *finitima regio*, Matth. 14, 35. Marc. 6, 55. Luc. 3, 3. 37. 8, 37. Act. 14, 6. — metonymice: *incolae finitimae regionis*, Matth. 3, 5. Marc. 1, 28. Luc. 4, 14. 7, 17. — LXX. pro חֶבֶל Deut. 3, 13. 14. כִּכָּר Gen. 13, 10—12. 19, 17. Neh. 12, 28. פֶּלֶךְ Neh. 3, 9. 14. — etiam τὸ περίχωρον et τὰ περίχωρα eodem sensu, Deut. 3, 4. 2 Chron. 4, 17. 1 Chron. 5, 16.

Περίψημα, τος, τὸ, (a περιψάω undique abstergo, quod ex περὶ et ψάω, tergo) id quod abstergitur, sordes, quisquiliae; deinde i. q. περικάθαρμα, *purgamentum* civitatis, et ex adjuncto homo vilissimus. In N. T. semel 1 Cor. 4, 13. eodem sensu quo περικάθαρμα, quod vide. In V. T. semel Tob. 5, 18. ἀργύριον περίψημα (piaculum pro salute s. vita) τοῦ παιδίου ἡμῶν γένοιτο. Symmach. Jer. 22, 28. pro עֶצֶב. Athenienses ad avertendam publicam calamitatem hominem ignobilem aut sceleratum in mare praecipitasse, Poseidoni sacrificium offerentes, tradit Phavorinus s. h. v. Hesych. περίψημα· ἀντίλυτρον, ἀντίψυχον.

Περπερεύομαι, f. εύσομαι, (a περπερεία jactantia, ostentatio; πέρπερος, jactabundus, arrogans, ostentator, Polyb. 32, 6. 5. et 40, 6. 2. sive ut Hesych. explicat ὁ μετὰ βλακείας ἐπαιρόμενος.) *insolens, ostentator sum, me effero;* 1 Cor. 13, 4. ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται. Ita περπερεύεσθαι apud Marc. Anton. 5, 5. Hesych. περπερεύεται· κατεπαίρεται. coll. Cic. ad Att. c. 1, 11. qui ἐμπερπερεύεσθαι de adulatione, qua alterius laudes immodice efferuntur, usurpavit. (Alii 1 Cor. 13, 4. vertunt: *praecipitanter* s. *temere agit. Zonar.* Lex. coll. 1544. περπερεύεται· προπετὲς ποιεῖ· ἀτακτεῖ· κατεπαίρεται).

Περσίς, ίδος, *Persis*, mulier christiana. Rom. 16, 12. commemorata, de qua praeterea nil constat.

Πέρυσι, (a πέρας) adverb. *anno superiore;* bis in N. T. ἀπὸ πέρυσι inde ab anno superiore, 2 Cor. 8, 10. 9, 2. Xenoph. hist. gr. 3, 2. 6. νῦν τε καὶ πέρυσιν. — πρὸ πέρυσι, Demosth. 467, 14.)

Πετάομαι, s. πέταμαι, *volito*, *volo;* πετώμενος [Ap. 4, 7. 8, 13. 14, 6. 19, 7. ubi Griesb. reposuit πετόμενος.] vid. Πέτομαι.

Πετεινὸν, οῦ, τὸ, (a πέτομαι) *volucris*, *avis*, Luc. 12, 24. Rom. 1, 23. Jac. 3, 7. — τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ex Hebraismo, (עוֹף הַשָּׁמַיִם, Gen. 1, 26. Ps. 8, 9. Jer. 4, 25.) ubi οὐρανοῦ redundat, Matth. 6, 26. 8, 20. 13, 4. 32. Marc. 4, 4.] v. 32. Luc. 8, 5. 9, 58. 13, 19. Act. 10, 12. 11, 6.

Πέτομαι, *volo*, Apoc. 12, 14. ἵνα πέτηται. — πετόμενος, in edit. Griesb. Apoc. 4, 7. 8, 13. 14, 6. 19, 17. — LXX. pro עוף, עופף Gen. 1, 20. Pſ. 91, 6. Jeſ. 30, 6. 31, 5. — de angelo Dan. 9, 21.

Πέτρα, *ας*, *ἡ*, — LXX. pro סֶלַע et צור — 1) *rupes*, *petra*, i. e. a) rupes prominens, Apoc. 6, 15. 16. (1 Sam. 13, 6. Jeſ. 2, 10. 21. 7, 19. Jer. 13, 4. 48, 28.) — in rupibus earumque ſpeluncis etiam ſepulchra erant, Matth. 27, 51. Ibid. v. 60. λατ. ἐν τῇ πέτρᾳ. Marc. 15, 16. ἐκ πέτρας. — b) ſolum e petra conſtans, Matth. 7, 24 ſq. Luc. 6, 48. (Pſ. 40, 3.) — c) tropice: qui inſtar rupis eſt, cui firmiter niti aliquis poteſt, Matth. 16, 18. (2 Sam. 22, 2.) — Paulus 1 Cor. 10, 4. Meſſiam πέτραν πνευματικὴν appellat, quia doctrina ſaluberrima Iſraelitas imbuerit, petrae inſtar, e qua aqua (imago ſalutaris doctrinae) profluxerit. (coll. Num. 20, 8 ſqq. Neh. 9, 15. Pſ. 78, 18. Jeſ. 48, 21.) — 2) *ſaxum*, *lapis major*; πέτρα σκανδάλου, Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 8. (Jeſ. 8, 14. 28, 16.) alias λίθος προσκόμματος, lapis in quo pes offendit; tropice: homo qui aliis offendiculo eſt. — collective: *terra ſaxoſa*, *petroſa*, i. q. πετρώδης. Luc. 8, 6. 13. — Quidam etiam Marc. 15, 15. ἐκ πέτρας vertunt: ex lapide caeſo conſtructum, ut Joſeph. Ant. 16, 7. 1. μνῆμα λευκῆς πέτρας. — De lapidibus majoribus legitur πέτρα etiam Pſ. 137, 12. Prov. 30, 26. coll. Joſ. 5, 2. Joſeph. bell. 6, 1. 6.

Πέτρος, *ου*, *ὁ*, 1) *lapis*, *petra*; Joh. 1, 43. (2 Macc. 1, 16. 4, 41.) — 2) *Simon cognomine Petrus* (vid. Κηφᾶς), quare nunc ſimpliciter in N. T. appellatur σίμων (quod vide), nunc σίμων πέτρος, (Matth. 16, 16. Luc. 5, 8. potiſſimum a Joanne, c. 6, 68. 13, 6. 19. 24. 36. 18, 10. 20, 2. 6. 21, 2. 3.) interdum σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος, (Matth. 4, 18. 10, 2. Marc. 3, 16. Act. 10, 18.), ſaepius πέτρος ſimpliciter. Cognomen accepit a Jeſu haud dubie ob animi fortitudinem, Matth. 16, 18. Luc. 6, 14. Joh. 1, 43. — Fuit filius Jonae (Matth. 16, 17.) et cum fratre Andrea piſcator (Matth. 4, 15. Joh. 1, 40. 44. 6, 8.) Capernaumi habitans (Matth. 8, 14. coll. v. 5. Marc. 1, 29. Luc. 4, 38.) vivebatque, ut ex iisdem locis colligendum eſt, in matrimonio. Vocatus a ſervatore ad munus apoſtolicum, ſummo ſtudio eo functus eſt, et divinam doctrinam potiſſimum inter Judaeos propagavit, quorum tamen moribus cum plus, quam par videretur, concederet, a Paulo reprehenſus eſt. Fertur Romam veniſſe, et, quod vero ſatis doceri nequit, eccleſiae ibi collectae primus fuiſſe epiſcopus, cruci denique ſimul cum Paulo affixus. De eo vide loca Marc. 5, 37. 13, 3. 14, 33. 54 ſqq. 16, 7. Luc. 8, 51. Joh. 21, 2 ſqq. Act. 1, 13. 15. 2, 14. 37 ſqq. 3, 1 ſqq. 4, 8 ſqq. 5, 3 ſqq. 8, 14 ſqq. 9, 32 ſqq. 10, 5 ſqq. 11, 2 ſqq. 12, 3 ſq. 15, 7. Gal. 1, 18. 2, 7 ſq. 1 Petr. 1, 1. 2 Petr. 1, 1.

Πετρώδης, εος, ὁ, ἡ, — ες, τὸ (a πέτρος) 1) petrae formam habens, Diod. Sic. 3, 41. — 2) *petrosus*, *saxosus*; de terra saxis referta, solo petroso, Joseph. vit. §. 37. Bell. 7, 6. 1. Eodem sensu in N. T. τὸ πετρῶδες, substantive, de solo petroso, Matth. 13, 5. 20. Marc. 4, 5. 16.

Πήγανον, ου, τὸ, *ruta*, ruta graveolens, *Raute*, Plin. Hist. Nat. 20, 13.) Luc. 11, 42. (Plutarch. Tom. 8. p. 65. et Tom. 10. p. 764. ed. Reiske. Theophr. hist. plant. , 15.)

Πηγή, ῆς, ἡ, LXX. pro מַעְיָן, מָקוֹר, עַיִן, 1) *fons*; *scaturigo*, Jac. 3, 11. [12.] — Ex hebraismo: πηγαὶ ὑδάτων, Apoc. 7, 17. (de quo loco vid. ζωή.) 8, 10. 14, 7. 16, . (Ps. 74, 16. Jes. 41, 18. Jos. 15, 19. 1 Reg. 18, 5. 2 Reg. , 19. 25. Gen. 14, 7. 16, 7.) — Aqua fontium autem nostris scriptoribus magnae felicitatis est emblema, Apoc. 7, 17. 21, . (Joel. 3, 18. Jes. 12, 3. Ps. 36, 10.) nec minus doctrinae saluberrimae, quae Joh. 4, 14. comparatur cum fonte cujus aquae sitienti vitam conservant. (Test. XII. Patr. p. 617. Messias dicitur ἡ πηγὴ εἰς ζωὴν πάσης σαρκός.) — 2) *puteus*, qui foditur et aqua e fontibus in terra reconditis promanante repletur, Joh. 4, 6. (Gen. 33, 19. 48, 22. Jos. 24, 32.) 2 Petr. 2, 17. (coll. Gen. 7, 11. 8, 2.) — 3) *profluvies*, i. q. ἡ ῥύσις, Marc. 5, 29. ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς. (Jer. 9, 1. πηγὴ δακρύων.)

Πήγνυμι. s. πηγνύω, f. πήξω, pango, figo, (de tentorio Jos. 18, 1. Gen. 26, 25. 35, 21. Judic. 4, 11. Dan. 11, 45.) — compingo, *compingendo struo*, *exstruo*, Hebr. 8, 2. (Jes. 42, 5. ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας αὐτόν; pro נָטָה. ib. 54, 2. Herodot. 5, 82. Polyb. 3, 46. 1.)

Πηδάλιον, ίου, τὸ, *gubernaculum*, *clavus* quo navis regitur. Jac. 3, 4. Act. 27, 40. τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων i. e. utriusque gubernaculi cum ad puppim tum ad proram; vid. Perizon. ad Aelian. V. H. 9, 40. (Lucian. Toxar. p. 51. τοῦ σκάφους ἤδη πλέοντος ἐκρεμαννύμενοι τῶν πηδαλίων. vid. *Kuinoelii* comment. ad Act. l. l.)

Πηλίκος, η, ον, *quantus*, i. e. a) ratione quantitatis: *quam copiosus*, *quam multus*, Gal. 6, 11. πηλίκοις γράμμασιν ἔγραψα, quam prolixe scripserim. Zach. 2, 2. πηλίκον (כַּמָּה) τὸ πλάτος αὐτῆς. — b) ratione qualitatis: *qualis* quam insignis; Hebr. 7, 4. θεωρεῖτε δὲ, πηλίκος οὗτος.

Πηλὸς, οῦ, ὁ, *lutum*, *coenum*, *limus*; Joh. 9, 6. 11. 14. 15. (LXX. pro טִיט 2 Sam. 22, 43. ὡς πηλὸν ἐξ ὁδῶν. Ps. 18, 46. πηλὸν πλατειῶν. Ps. 40, 2. — *lutum figulinum*, *argilla*; Rom. 9, 21. (LXX. pro חֹמֶר, Jes. 29, 16. ὡς πηλὸς τοῦ κεραμέως. 41, 25. 45, 9. Sir. 38, 9. coll. Job. 38, 14. 10, 9. 30, 19.)

Πήρα, ας, ἡ, pera, pera coriacea viatorum, pastorum, in qua quae ad commeatum pertinerent aliaque necessaria recondebantur, *Ränzel, Reisesack, πήρα τῶν βρωμάτων* ut plenius legitur Judith. 13, 10. vid. etiam 2 Reg. 4, 42. Judith. 10, 5. 13, 16. In N. T. legitur Matth. 10, 10. *πήρα εἰς ὁδόν.* Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 10, 4. 22, 35. (*Homer.* Odyss. π', 411. Herodian. 1, 9. 6. Suidas: *πήρα· ἡ θήκη τῶν ἄρτων.*)

Πῆχυς, εος et *εως, ὁ,* genit. plur. *πήχεων* et *πηχῶν* (LXX. semper *πήχεως,* maxime *πήχεων,* rarius, ut 1 Reg. 7, 2. 37. Esth. 5, 14. 7, 9. Ezech. 40, 7. 41, 22. *πηχῶν*) *cubitus,* i. e. proprie ea pars brachii, quae est inter manum et cubiti articulum, (Hom. Odyss. 17, 38. 24, 346.) — deinde mensura, aequans intervallum a flexura cubiti usque ad digitum medium extremum; *Elle.* Matth. 6, 27. Luc. 12, 25. Joh. 21, 8. *πηχῶν.* Apoc. 21, 17. — LXX. pro אַמָּה Gen. 6, 15. Exod. 25, 10. Num. 35, 4. (Joseph. bell. 6, 2. 9. *πηχῶν.*)

Πιάζω, f. *άσω,* (dorice pro *πιέζω*) 1) *prehendo* manu, anfassen, Act. 3, 7. — 2) prehendo ut capiam, *capio,* e. g. feras, Apoc. 19, 20. (Cantic. 2, 15. pro אָחַז) pisces, Joh. 21, 3. 10. — *comprehendo,* hominem ut in carcerem conjiciam, Joh. 2, 30. 32. 44. 8, 20. 10, 39. 11, 57. Act. 12, 4. 1 Cor. 11, 32.

Πιέζω, f. *έσω, premo, comprimo;* (inde etiam prehendo); Luc. 6, 38. *μέτρον πεπιεσμένον,* mensura pressa i. e. confertissima. — In V. T. semel Mich. 6, 15. pro דָּרַךְ *οὐ πιέσεις ἐλαίαν.* (Xenoph. Memor. 3, 10. 13.)

Πιθανολογία, ας, ἡ, (a *πιθανολογέω,* quod ex *πιθανὸς* ad persuadendum aptus, et *λόγος,* unde *πιθανολογέω,* rationes affero ad persuadendum, probabile aliquid facio) i. e. *λόγος εὐπειθής, oratio ad persuadendum apta, rem probabilem faciens,* i. e. *oratio speciosa,* semel Col. 2, 4.

Πικραίνω, f. *ανῶ,* (a *πικρὸς*) 1) *amarum facio;* de aquis, Apoc. 8, 11. coll. Exod. 15, 23. Quia amara sensum injucundum excitant, per *αὔξησιν* est: *dolorem excito* acerbitate, Apoc. 10, 9. ib. 10, 10. *ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου,* doloribus cruciabatur venter ex amaritudine. (Ita tropice, ut nos: mit bitterm Schmerz erfüllen, LXX. Job. 27, 2. pro הֵמַר, *ὁ πικράνας μου τὴν ψυχήν,* pro מַר Ruth. 1, 13. Thren. 1, 5. 1 Macc. 3, 7.) — 2) Medium tropice: *exacerbo me, acerbum me praebeo,* Col. 3, 19. *πικραίνεσθαι πρός τινα.* LXX. *πικραίνω ἐπί τινα* pro קָצַף *effervesco,* Exod. 16, 20. Jer. 37, 14. 3 Esdr. 4, 31. (Demosth. 1464, 18. *μήτε πικραίνεσθαι μήτε μνησικακεῖν.*)

Πικρία, ας, ἡ, 1) *amaritudo, amarulentia,* propr. Deut. 32, 32. Jer. 2, 21. — tropice de animo, sensu transitivo: exacerbatio, ira quae in alios invehit, Eph. 4, 31. (Jes.

28, 21.) — sensu intransitivo: dolor vehemens, Job. 7, 11. 10, 1. 21, 25. Sir. 4, 6. 7, 12. — 2) ex hebraismo, ubi derivata a מָרַר etiam fel, et venenum et venenatum, mortiferum indicant (מְרֹרָה fel, venenum, Job. 20, 14. 25. מְרִירִי venenatum, Deut. 32, 24. מַר mortifer, perniciem afferens, Jer. 2, 19. 2 Sam. 2, 26. Ps. 64, 4. coll. 1 Sam. 15, 32. Apoc. 8, 17. Similiter מְרִירָא et מָרָה venenum apud Talmudistas, vid. *Buxtorf*. Lex. p. 1263 sqq.) est: *venenum, pernicies;* Act. 8, 23. χολὴ πικρίας i. e. χολὴ πικρά, fel venenatum i. e. malignitas, impietas perniciosissima. Rom. 3, 14. ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει, veneno mortifero plenum est. (Repetita sunt e Ps. 9, 29. ubi מִרְמָה.) Hebr. 12, 15. ῥίζα πικρίας, radix veneni, venenum spargens, scl. in Christianorum perniciem; (e Deut. 29, 17. pro לַעֲנָה absynthium. coll. Amos. 6, 12.)

Πικρὸς, ὰ, ὸν, LXX. pro מַר, *amarus;* de aquis Jac. 3, 11. ubi τὸ πικρὸν quod ad sensum attinet explicatur per κατάρα v. 10. (Jes. 5, 20. Prov. 27, 7. Exod. 15, 23.) — tropice: *vehemens, acerbus, fervidus,* Jac. 3, 14. ζῆλον πικρόν. (4 Macc. 6, 16. πικρότερον αἰκισθεὶς. Joseph. Ant. 2, 14. 1. πικρὰ ὀδύνη.)

Πικρῶς, adv. *amare,* — tropice: *amare,* i. e. cum magno animi dolore, πικρῶς ἔκλαυσε, Matth. 26, 75. Luc. 22, 65. (πικρῶς κλαίοντες, מַר, Jes. 33, 7. 22, 4. — πικρῶς φέρειν, 2 Macc. 7, 39. 4 Macc. 6, 1. 10, 5. — πικρῶς ἐτυράννησε, Joseph. bell. 7, 2. 1.)

Πιλάτος, ου, ὁ, Pilatus, Pontius, procurator Judaeae romanus, (Joseph. Ant. 18, 3. 1. πιλάτος ὁ ἡγεμών. vid. Ἡγεμών.) successor Valerii Grati, muneri admotus a Tiberio, anno imperii sui decimo tertio, post Christum natum vigesimo octavo, qui postquam subditos per decem muneris sui annos severius tractaverat, a Vitellio, Syriae praeside, officio motus et a Cajo, imperatore, in exilium missus est in Galliam, ubi anno p. Chr. nato 41 sibi ipse manus intulisse dicitur. Vid. de eo Joseph. Ant. 18. capp. 2—4. Euseb. hist. eccl. 2, c. 7. 8. — e N. T. Matth. 27, 2 sqq. Marc. 15, 1 sqq. Luc. 3, 1. 13, 1. 23, 1 sqq. Joh. 18. et 19. Act. 3, 13. 4, 27. 13, 28. 1 Tim. 6, 13.

Πιμπλάω, s. πίμπλημι, vid. *Πλήθω*.

Πιμπράω, usitatius πίμπρημι, fut. πρήσω; 1) incendo, inflammo, (Aelian. Var. hist. 12, 23.) 2) ad tumorem, qui ex inflammatione oritur, transfertur, tumescere facio; medium: *intumesco,* Act. 28, 6. de tumore e veneno, uti apud Aelian. hist. anim. 1, 57. 3, 18. vid. *Elsneri* obss. ad h. l.

Πινάκιον, ίου, τὸ, (diminut. a πίναξ, tabula e pinu facta et cera illita ad scribendum) *tabella, libellus pugillaris,*

ein Täfelchen zum Schreiben; Luc. 1, 63. (Symmach. Ezech. 9, 2. pro הַסֶּ. Arrian. diff. epict. 3, 22. 74.)

Πίναξ, ακος, ὁ, (a πῖνος, pinus) propr. quod ex pineo ligno factum est, igitur tabula ex pineo ligno ad scribendum vel etiam pingendum (4 Macc. 17, 7.), unde et libellum pugillarem et vero etiam tabulam pictam significat; deinde de vasibus e pineo ligno factis, in specie: *patina*, *lanx*, eine Schale, Schüssel, Matth. 14, 8. 11. Marc. 6, 25. 28. Luc. 11, 39. (Homer. Odyss. 1, 141. Thom. Mag. πίνακες· τὰ ἀγγεῖα, ἐν οἷς ἐσθίομεν.)

Πίνω, f. πίομαι et πιοῦμαι, perf. πέπωκα, aor. 2. ἔπιον (a stirpe antiqua πίω) LXX. pro שָׁתָה, — *bibo*; a) propr. Matth. 27, 34. Luc. 12, 19. 1 Cor. 11, 25. — πίνω τι, Matth. 6, 25. 31. 26, 42. Marc. 16, 18. Luc. 1, 15. 7, 33. Rom. 14, 21. 1 Cor. 10, 21. 11, 26. 27. (Jes. 5, 12. 19, 5. Exod. 7, 18. 1 Sam. 1, 15.) — ἔκ τινος, Matth. 26, 27. 29. Marc. 14, 23. Joh. 4, 12. 13. 14. 1 Cor. 11, 28. Apoc. 14, 10. 18, 3. (Gen. 9, 21. 2 Sam. 12, 3. Num. 6, 3.) — ἀπό τινος, Luc. 22, 18. (Jer. 51, 7.) — δοῦναι πιεῖν, bibendum dare, Matth. 27, 34. Joh. 4, 7. 9. 10. Apoc. 16, 6. — ἐσθίειν καὶ πίνειν. vid. Ἐσθίω. — Eodem modo τρώγοντες καὶ πίνοντες, convivantes. Matth. 24, 38. — φαγεῖν καὶ πιεῖν ex hebraismo *α*) describit universe per partes usum cibi et potus consuetum, cum prandium tum coenam, Luc. 12, 19. 17, 8. 1 Cor. 9, 4. 11, 22. 29. — *β*) cum negatione: abstinere a prandio et coena, jejunare, Act. 9, 4. 23, 12. 21. (Exod. 34, 28. Dan. 9, 9. 18. 1 Reg. 13, 8. 9. conf. Νηστεία.) — *γ*) convivari, 1 Cor. 10, 7. 15, 32. — *δ*) ἐνώπιόν τινος, s. ἐπὶ τῆς τραπέζης τινός, familiariter cum aliquo versari, Luc. 13, 26. 22, 30. (2 Sam. 11, 13. 1 Reg. 1. 25.) Vid. omnino de hac formula loca V. T. Gen. 31, 54. 24, 54. 25, 34. 26, 30. 24, 12. 32, 6. Judic. 9, 27. Ruth 3, 7. 1 Sam. 30, 16. 2 Chron. 28, 15. — πίνω τὸ ποτήριον poculum malorum, vid. Οἶνος, Θυμὸς et Ποτήριον. — Ut aqua a nostris scriptoribus transfertur ad doctrinam sanam et salubrem, sic etiam πίνω ad usum doctrinae. Joh. 7, 37. 1 Cor. 10, 4. (Sir. 24, 23.), ad quam dicendi rationem plurimi et referunt formulam πιεῖν τὸ αἷμά μου, Joh. 6, 53—56. quae vero ab aliis ad usum sacrae coenae refertur, ubi esset vel: bonis per sanguinem Jesu profusum comparatis largiter frui; vel: arctissimam cum Jesu conjunctionem inire. — b) tropice: *imbibo*; Hebr. 6, 7. γῆ ἡ πιοῦσα τὸν ὑετόν. Deut. 11, 11. γῆ ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πίεται ὕδωρ. Herodot. 3, 117. Virgil. Eclog. 3, 117. „sat prata biberunt.")

Πιότης, τητος, ἡ, (a πίων, pinguis) *pinguedo*; Rom. 11, 17. πιότης τῆς ἐλαίας. (LXX. pro דֶּשֶׁן, Judic. 9, 9. εἶπεν

ἡ ἐλαία· ἀφεῖσα τὴν πιότητά μου. Job. 36, 16. Pſ. 36, 9. 63, 6. 1 Reg. 13, 3. 5. Zach. 4, 14.)

Πιπράσκω, f. πράσω, perf. πέπρακα, perf. paſſ. πέπραμαι, aor 2. paſſ. ἐπράθην, (LXX. pro מָכַר) *vendo*, Matth. 13, 46. 18, 25. Act. 2, 45. 4, 34. 5, 4. — cum genitivo pretii Matth. 26, 9. Marc. 14, 5. Joh. 12, 5. (Exod. 22, 3. πραθήτω ἀντὶ τοῦ κλέμματος. Deut. 21, 14. πραθήσεται ἀργυρίου.) — Cum apud veteres etiam homines venderentur in ſervitutem, (εἰς δοῦλον ἐπράθη ἰωσήφ, Pſ. 105. 17.) transfertur etiam ad eos, qui ſervi fiunt cupiditatum, mancipia peccati; ita Rom. 7, 14. πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, *mancipium* pravae cupiditatis. (1 Reg. 21, 25. ἐπράθη ποιῆσαι τὸ πονηρόν. Jeſ. 50, 1. ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε. 1 Sam. 23, 7. 1 Macc. 1, 16.) — Saepius non legitur.

Πίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἔπεσον, perf. πέπτωκα, — LXX. maxime pro נָפַל — latinor. *cado*; 1) primum *de iis, quae e loco ſuperiori deorſum feruntur*, *herabfallen*, *α*) proprie: πίπτω ἐπί τι, *decido ad*, Matth. 10, 29. (Amoſ. 3, 5.) — *incido in*, *ſuper*, Matth. 13, 5. 7. 8. Marc. 4, 5. Luc. 8, 6. 8. Matth. 21, 44. Luc. 13, 4. 20, 18. 23, 30. Apoc. 6, 16. (Job. 1, 19.) — πίπτω εἰς, *incido in*, Matth. 15, 14. 17, 15. Luc. 6, 39. Marc. 4, 7. 8. Luc. 8, 14. Joh. 12, 24. Apoc. 6, 13. 9, 1. — π. ἐν μέσῳ, Luc. 8, 7. — παρά τι, *cado juxta, ad aliquid*, Matth. 13, 4. Marc. 4, 4. Luc. 8, 5. — πίπτω ἀπὸ, *decido*, Matth. 15, 27. 24, 29. Luc. 16, 21. Act. 20, 9. (1 Sam. 14, 46. 2 Macc. 9, 1.) — ἐκ, Luc. 10, 18. [Act. 27, 34.] Apoc. 8, 10. (1 Reg. 18, 18. Job. 1, 16.) — Uſurpatur etiam de ſorte, quia ſortes jaciuntur, Act. 1, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ματθίαν, ſors miſſa Matthiae contigit; (1 Chron. 26, 14. Ezech. 24, 6. Jon. 1, 7.) — *β*) *ſenſu translato* de iis, *quae hominem ſuperveniunt, eumque tangunt* vel *corripiunt*; Apoc. 7, 16. οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος. ib. 11, 11. φόβος ἔπεσεν ἐπ' αὐτούς. (Job. 4, 13. Ezech. 11, 5. ἔπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρίου. 1 Sam. 18, 10. — πίπτειν ὑπό τι (propr. 2 Sam. 22, 39. *aliquid ſubire*, ei obnoxium eſſe; Jac. 5, 12. ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. Prov. 13, 18. θρασὺς πεσεῖται εἰς κακά. Threu. 1, 8. πίπτειν εἰς χεῖράς τινος. coll. 2 Macc. 7, 36.)

2) *de iis, qui ſtant et procidunt, labuntur, corruunt, niederfallen, umfallen*; a) *proſterno me*, quod eſt eorum qui vel ſupplices precantur, vel venerantur atque adorant. Ita πεσὼν ſimpliciter, Matth. 18, 29. — πεσόντες προσεκύνησαν, Matth. 2, 11. 4, 9. 18, 26. Apoc. 4, 10. 5, 14. 19, 4. 22, 8. (Dan. 3, 5. 6. 7. 11. — et formulae hebraicae: πεσὼν ἐπὶ τὸ πρόσωπον, Matth. 7, 6. 26, 39. Luc. 4, 4. 17, 16. 1 Cor. 14, 25. Apoc. 11, 16. (2 Chron. 7, 3. Gen. 17, 3. 17. Num. 14, 5. Joſeph. Ant. 10, 1, 3. πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον τὸν θεὸν ἱκέ-

τινος.) — ἐπὶ τῆς γῆς, Marc. 14, 35. — πρὸς τοὺς πόδας τινος, Marc. 5, 22. Apoc. 1, 17. — εἰς τοὺς πόδας τιν. Joh. 11, 32. — ἐπὶ τοὺς πόδας, Act. 10, 25. (1 Sam. 25, 24.) — ἐνώπιόν τινος, Apoc. 5, 8. 7, 11. (Levit. 26, 7. 8. 2 Sam. 3, 34.) — ἔμπροσθεν ποδῶν τιν. Apoc. 19, 10. — b) *labor, sternor, collabor*, α) proprie: de *hominibus*, Marc. 9, 20. Act. 9, 4. 5, 5. 10. Joh. 18, 6. χαμαί. (Job. 1, 20.) Act. 22, 7. εἰς τὸ ἔδαφος.) — in specie de iis, qui exspirantes collabuntur: *percutior, cado, morior*, Luc. 21, 24. (Num. 14, 43. Jer. 18, 21.) 1 Cor. 10, 8. (Exod. 32, 27.) Hebr. 3, 17. (Num. 14, 19. 32.) Apoc. 17, 10. (Job. 14, 10. pro גָּוַע exspiravit). — de aedificiis, muris etc. *corruo, collabor*, Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 49. 11, 17. Act. 15, 16. (Amos. 9, 11.) Hebr. 11, 30. (Jes. 23, 13.) Apoc. 11, 13. — de urbibus sensu praegnante destructionem cum aedificiorum tum vero etiam potentiae, divitiarum indicat, Apoc. 14, 8. 16, 19. 18, 2. (Jes. 21, 9.) — β) sensu translato: *excido*, i. e. vi, auctoritate privor, Luc. 16, 17. μίαν κεραίαν τοῦ νόμου πεσεῖν. (Ruth 3, 18. πῶς ἂν πεσεῖται τὸ ῥῆμα. 1 Sam. 3, 19. 2 Reg. 10, 10. — *excido felicitate, salute*, incido in miseriam, Rom. 11, 11. 22. 14, 4. 1 Cor. 10, 12. Hebr. 4, 11. (Ps. 141, 11. Prov. 11, 28. 24, 16. 17. Eccles. 4, 10. Sir. 1, 27. 2, 7.) Saepius non legitur.

Πισιδία, ας, ἡ, *Pisidia*, regio Asiae minoris inter Pamphyliam, Lyciam, Phrygiam et Cariam, cujus insignis erat urbs Antiochia. Act. 13, 14. 14, 24.

Πιστεύω, f. εύσω, (a πίστις), LXX. pro הֶאֱמִין, I) Activum: 1) *persuasum habeo de aliqua re, persuasus sum, credo, τὶ*, Rom. 13, 11. πιστεύει φαγεῖν, persuasum sibi habet, licitum esse etc. 1 Joh. 4, 16. πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, persuasi sumus de amore Dei. — *sperandi* sensu, Act. 15, 11. πιστεύομεν σωθῆναι. (Job. 15, 22. μὴ πιστευέτω ἀποστραφήσεται.) — *opinandi* sensu, Rom. 13, 11. — πιστεύω, ὅτι Act. 9, 26. Rom. 6, 8. 10, 9. Joh. 8, 24. (Jes. 43, 10.) 9, 18. 14, 10. 15. 16, 27. 17, 8. 21, 31. 1 Thess. 4, 14. Hebr. 11, 6. Jac. 2, 19. 1 Joh. 5, 1. 5. — *fidem habeo* iis, quae narrantur, sive hominibus ratione eorum quae dicunt, proferunt, i. e. *pro veris habeo* quae dicuntur, *persuaderi mihi patior* de aliquo; ita πιστεύειν absolute, Matth. 24, 23. 26. Marc. 13, 21. Luc. 22, 67. Joh. 3, 12. 20, 8. 25. 29. 1 Cor. 11, 18. — seq. dativo vel rei vel personae, Marc. 16, 13. 14. Luc. 1, 20. 24, 25. Joh. 2, 22. 4, 21. 5, 24. 46. 47. 8, 45. 10, 38. 12, 38. Act. 13, 41. 24, 14. etc. — seq. ἐν cum dativo, Marc. 1, 15. (Jer. 12, 6. Ps. 78, 36.) — seq. ἐπὶ cum accusat. Rom. 4, 5. 24. — In specie πιστεύειν adhibetur de fide, quae nuntiis divinis habetur, ut Joanni, Matth. 21, 25. 32. Marc. 11, 31. Luc. 20, 5. potissimum autem refertur ad Chri-

tum, ubi (ut clarissime apparet ex Joh. 6, 69. 8, 24. 13, 19. 16, 27. 11, 42. 17, 8. 21, 31.) est: *persuaderi, Jesum esse Messiam, Dei filium, a Deo missum, hominum servatorem;* ita πιστεύ. absolute, Marc. 15, 32. 16, 16. 17. Luc. 8, 12 sq. Joh. 1, 7. 11, 4, 41. 42. 53. 6, 47. 6, 36. Rom. 1, 16. 3, 22. 10, 4. 15, 13. 1 Cor. 1, 21. Eph. 1, 13. 19. Hebr. 4, 3. 1 Petr. 1, 8. — πιστεύειν εἰς χριστὸν, Matth. 18, 6. Marc. 9, 42. Joh. 1, 12. 2, 11. 23, 3. 6, 35. 9, 36. (εἰς τὸ φῶς, c. 12, 36, coll. 46.) et saepissime in evangelio Joannis. Act. 10, 43. — τῷ ὀνόματι τοῦ χριστοῦ, 1 Joh. 3, 23. — ἐπ᾽ αὐτῷ, Matth. 27, 42. Rom. 9, 33. 10, 11. 1 Tim. 1, 16. 1 Petr. 1, 26. (Jes. 58, 12.) — ἐπ᾽ αὐτὸν, Act. 11, 17. 16, 31. 22, 19. — interdum ad persuasionem de expiatione per Jesum effecta refertur, ut Act. 13, 39. Rom. 10, 4. 10. 1 Cor. 2, 16. 3, 22. — Cum, qui Christo fidem haberent, mox coirent in societatem externam, πιστεύω in Actis Apostolorum et epistolis Paulinis non solum est fidem habeo Jesu Christo, sed etiam, quod cum fide conjunctum erat, accedo ad societatem Christianorum, igitur 2) *nomen Christo do, Christianus fio,* Act. 4, 4. 9, 42. 11, 21. 13, 12. 48. 14, 1. 15, 7. 16, 34. 17, 12. 34. 1 Cor. 3, 5. δι᾽ ὧν ἐπιστεύσατε, quorum ministerio christiani facti estis. 1 Cor. 15, 2. 11. Phil. 1, 12. 1 Thess. 2, 10. 13. quare etiam cum πιστεύειν haud raro τὸ βαπτίζεσθαι jungitur, ut Act. 8, 12. 13. 18, 8, 19, 2. — Inde οἱ πιστεύοντες s. πιστεύσαντες saepius christiani, Act. 2, 44. 4, 32, 5, 14. 15, 5. 19, 18. — Cum fides alicui habita conjuncta sit cum fiducia in eundem, est 3) *fido, confido, fiduciam habeo;* Matth. 21, 22. Marc. 9, 23. 11, 23. μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἃ λέγει γίνεται. v. 24. Luc. 1, 45. Joh. 14, 1. Rom. 4, 17. 18. (Gen. 15, 6.) 2 Tim. 1, 12. (Sir. 2, 6. 8. 10.) — Eodem sensu πιστεύειν τῷ Ἰησοῦ dicuntur, qui ab eo sanari cupiebant, i. e. fiduciam habere, illum velle et posse sanare; Matth. 9, 28. πιστεύεις, ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι. c. 8, 13. Marc. 5, 36. 9, 23 sqq. Luc. 8, 50. Joh. 4, 48. — 4) transitive: *fidei alicujus committo, ei concredo aliquid,* — τινί τι, Luc. 16, 11. Joh. 2, 24. (Sap. 14, 5. ἐλαχίστῳ ξύλῳ πιστεύουσιν ἄνθρωποι ψυχάς. Test. XII. Patr. p. 699. ἐπίστευσέ μοι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Xen. Cyrop. 4, 2. 8. Diod. Sic. 1, 72.)

II) Medium et aor. 1. passivi, (qui saepius habet significationem medii *Matthiae* gramm. §. 493.) 1) *fidem invenio, creditur mihi,* 2 Thess. 1, 10. ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς. 1 Tim. 3, 16. ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ. (Gen. 42, 20. πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν. 1 Sam. 27, 12. ἐπιστεύθη δαυὶδ σφόδρα; Joseph. Ant. 10, 7. 3. ταῦτα λέγων ὁ Ἱερεμίας ὑπὸ μὲν τῶν πλειόνων ἐπίστευτο.) — 2) *committitur s. concreditur mihi, in fidem recipio,* sequente accusativo rei;

Rom. 3, 2. ἐπιστεύθησαν (Judaei) τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, concredita iis sunt oracula Dei. Gal. 2, 7. πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον. 1 Cor. 9, 17. οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 1 Theſſ. 2, 4. 1 Tim. 1, 11. Tit. 1, 3. (Joſeph. Ant. 2, 9. 5. Mariamne πιστεύεται τὴν τροφὴν τοῦ παιδίου. Id. bell. 5, 13. 7. πύλη, ἣν αὐτὸς ἐπίστευτο. Id. vit. §. 28. ὁ πεπιστευμένος τὴν φυλακήν. Idem Act. 10, 10. 3. et 12, 10. 1. Athen. 13, 7.)

Πιστικὸς, ἡ, ὸν, (a πίστις). Profanis eſt: ad fidem pertinens, fidus; deinde: ad perſuadendum aptus pro πειστικός. In N. T. bis Marc. 14, 3. Joh. 12, 3. de nardo, ubi νάρδος πιστικὴ eſt: Nardus fida i. e. metaphor. *ſincera, vera, non adulterina.* (Fortaſſe in utroque loco redditum eſt vocabulum aramaicum a radice אמן deductum, quod verbum Rabbinis Talmudiſtisque non ſolum eſt *veritatem rei probo*, ſed etiam *artificioſe comparo;* vid. voc. אמן et derivata ab eo in *Buxtorfii* lex. talmud. ſ. h. v. Eſſet tunc vel: nardus cujus ſinceritas probata eſt ſigno externo, ut ſigillo; vel: nardus artificioſe comparata.)

Πίστις, εως, ἡ, (a πείθω, perf. paſſ. πέπεισται), LXX. pro אֱמוּנָה, אֲמָנָה et אֱמֶת, 1) *perſuaſio certa* de veritate rei; Act. 17, 31. πίστιν παρασχών. vid. *Παρέχω*. Rom. 14, 22. σὺ πίστιν ἔχεις, tibi perſuaſum eſt, ſcl. hoc licitum eſſe. v. 23. 2 Cor. 5, 7. διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους, perſuaſionem, ſpem futurae felicitatis nunc habemus, non rem ipſam. Hebr. 11, 3. 1 Petr. 1, 5. 7. 9. 21. 5, 9. — *fides, perſuaſio cum fiducia*, qua aliquid pro vero habemus, alicujus dictis aſſentimur, aliquem pro tali habemus, qualem eſſe ſe dicit, πίστις ἀληθείας, 2 Theſſ. 2, 13. fides verae doctrinae habita. Hebr. 6, 1. πίστις εἰς θεόν, fides, quae habetur teſtimoniis Dei de Jeſu. c. 10, 38. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. (ex Hab. 2, 4. ubi אֱמוּנָה fidelitas, ſinceritas) ib. v. 39. cap. 11, 1. ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. Eodem ſenſu, ut ſit fides, qua credimus res inviſibiles tanquam veras, futuras tanquam certiſſime eventuras, πίστις legitur ib. v. 3 ſqq. 12, 2. — In ſpecie *fides in Chriſtum*, πίστις ἰησοῦ, (ut Joſeph. c. Apion. 2, 26. πίστις τοῦ θεοῦ, fides, qua quis Deum eſſe credit) ἐν χριστῷ, εἰς χριστὸν, hisce enim modis objectum fidei jungitur, vel etiam πίστις ſimpliciter, i. e. a) perſuaſio, Jeſum eſſe Meſſiam, Luc. 18, 8. (niſi hic eſt, animi ſinceritas, probitas.) Act. 20, 21. 26, 18. Col. 1, 23. 2, 5. 7. 1 Tim. 1, 14. μετὰ πίστεως, vid. *Μετὰ* no. 3. in fine. c. 1, 19. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. 3, 15. Tit. 1, 1. κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν i. e. ut ad fidem ducam electos. Phil. v. 6. vid. *Κοινωνία*. Apoc. 2, 13. τὴν πίστιν μου, fidem mihi debitam. c. 14, 12. — b) fides in gratiam Dei, qua ob Chriſtum ejusque mortem peccata homini remittit, eumque vita aeterna beat, (fides ſalvifica, ut in

cholis theologorum dicitur); ita non nisi in scriptis Pauli, Rom. 1, 17. c. 3, 22. διὰ πίστεως ἰησοῦ, coll. v. 24. διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησ.) v. 25. ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. v. 26. 27. 28. 30. 31. c. 4, 11. 14. 16. 9, 1. 2. 9, 30. 32. 10, 6. 17. 1 Cor. 15, 14, 17. Gal. 2, 16. 20. c. 3. c. 5, 5. 6. Eph. 2, 8. 3, 12. Phil. 3, 9. — Eandem ex analogia tribuit Apostolus πίστιν Abrahamo, videlicet persuasionem, beneficium gratiae Dei, qua salutem aeternam omnibus, cum e Judaeis tum e gentilibus, destinaverit, per sobolem promissam et ex ipso nascituram hominibus eventuram esse. vid. Rom. 4, 9 sqq. Gal. 3, 8. 9. 16. Inde Rom. 4, 16. ὁ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, filius Abrahami secundum fidem, dicitur homo gentilis quatenus ad illum quoque spectat promissio Abrahamo data, per sobolem ejus omnes gentes servatum iri. vid. Gal. 3, 7 — 9. — c) persuasio de rebus ad religionem christianam pertinentibus, quatenus est in intellectu, *cognitio christiana;* ita in scriptis Paulinis, Rom. 12, 3. μέτρον τῆς πίστεως. v. 6. Vid. Ἀναλογία. v. 14. ἀσθενῶν τῇ πίστει. 1 Cor. 12, 9. 13, 2. 13. Tit. 1, 13. et in epistola Jacobi ubi πίστις opponitur τοῖς ἔργοις, exercitio pietatis christianae, Jac. 2, 1. ἔχειν τὴν πίστιν, (vid. Ἔχω sub n. 7. Jer. 15, 18. ὕδωρ ψευδὲς, οὐκ ἔχων πίστιν.) v. 5. 14. 17. 18 — 24. 2 Petr. 1, 5. (πίστις quae Jac. 2, 22. 23. Abrahamo tribuitur est cognitio veri Dei, religio ejus quatenus continebatur scientia Dei ejusque sapientiae et benignitatis.) — d) porro πίστις de fide christiana dicitur ita, ut notiones adjunctae spectentur variae, eaeque non ubique satis certo distinguendae, nec in mente scriptorum, ut videtur, semper distinctae, cum haud raro sensu praegnante hoc vocabulo usi sint. Ita πίστις de *professione* fidei christianae, Act. 13, 8. 14, 22. 15, 9. 16, 5. 1 Cor. 16, 13. 2 Cor. 1, 24. Gal. 6, 10. 1 Tim. 2, 15. — de *studio pietatis christianae*, Rom. 1, 8. 11, 20. 2 Cor. 8, 7. 10, 15. 13, 5. Eph. 6, 23. Col. 1, 4. Phil. 1, 25. 27. 2, 17. 1 Thess. 1, 3. 1 Tim. 3, 13. — de *amore e fide nato* in Christum et christianos, Rom. 1, 12. ἡ ἐν ἀλλήλοις πίστις, 1 Thess. 1, 8. ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν θεόν. 2 Thess. 1, 3. 4. 11. ἔργα πίστεως. 2 Tim. 1, 5. 13. ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ. 2, 22. 3, 10. 4, 7. Tit. 2, 10. Philem. v. 5. πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Hebr. 6, 12. — de *disciplina* chr., *moribus* christ., 1 Tim. 4, 29. 5, 8. 12. 6, 10 — 12. — de *fidelitate, constantia in fide*, Eph. 1, 15. 17. 1 Thess. 3, 2 — 10. Hebr. 13, 7. Jac. 1, 3. — e) abstractum pro concreto πίστις pro πιστεύοντες, semel Rom. 1, 17. δικαιοσύνη ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, quod c. 3, 22. ita exprimitur: δικαιοσύνη διὰ πίστεως ἰησοῦ χρ. εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.

2) dicitur de *objecto* fidei, et est a) universe: *religio chri-*

Rom. 3, 2. ἐπιστεύθησαν (Judaei) τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, concredita iis sunt oracula Dei. Gal. 2, 7. πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον. 1 Cor. 9, 17. οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 1 Thess. 2, 4. 1 Tim. 1, 11. Tit. 1, 3. (Joseph. Ant. 2, 9. 5. Mariamne πιστεύεται τὴν τροφὴν τοῦ παιδίου. Id. bell. 5, 13. 7. πύλη, ἣν αὐτὸς ἐπίστευτο. Id. vit. §. 28. ὁ πεπιστευμένος τὴν φυλακήν. Idem Act. 10, 10. 3. et 12, 10. 1. Athen. 13, 7.)

Πιστικὸς, ή, όν, (a πίστις). Profanis est: ad fidem pertinens, fidus; deinde: ad persuadendum aptus pro πειστικός. In N. T. bis Marc. 14, 3. Joh. 12, 3. de nardo, ubi νάρδος πιστικὴ est: Nardus fida i. e. metaphor. *sincera, vera, non adulterina.* (Fortasse in utroque loco redditum est vocabulum aramaicum a radice אמן deductum, quod verbum Rabbinis Talmudistisque non solum est *veritatem rei probo*, sed etiam *artificiose comparo;* vid. voc. אמן et derivata ab eo in *Buxtorfii* lex. talmud. s. h. v. Esset tunc vel: nardus cujus sinceritas probata est signo externo, ut sigillo; vel: nardus artificiose comparata.)

Πίστις, εως, ἡ, (a πείθω, perf. pass. πέπεισται), LXX. pro אֱמוּנָה, אֱמֻנָה et אֱמֶת, 1) *persuasio certa* de veritate rei; Act. 17, 31. πίστιν παρασχών. vid. *Παρέχω*. Rom. 14, 22. σὺ πίστιν ἔχεις, tibi persuasum est, scl. hoc licitum esse. v. 23. 2 Cor. 5, 7. διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους, persuasionem, spem futurae felicitatis nunc habemus, non rem ipsam. Hebr. 11, 3. 1 Petr. 1, 5. 7. 9. 21. 5, 9. — *fides, persuasio cum fiducia*, qua aliquid pro vero habemus, alicujus dictis assentimur, aliquem pro tali habemus, qualem esse se dicit, πίστις ἀληθείας, 2 Thess. 2, 13. fides verae doctrinae habita. Hebr. 6, 1. πίστις εἰς θεόν, fides, quae habetur testimoniis Dei de Jesu. c. 10, 38. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. (ex Hab. 2, 4. ubi אֱמוּנָה fidelitas, sinceritas) ib. v. 39. cap. 11, 1. ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. Eodem sensu, ut sit fides, qua credimus res invisibiles tanquam veras, futuras tanquam certissime eventuras, πίστις legitur ib. v. 3 sqq. 12, 2. — In specie *fides in Christum*, πίστις ἰησοῦ, (ut Joseph. c. Apion. 2, 26. πίστις τοῦ θεοῦ, fides, qua quis Deum esse credit) ἐν χριστῷ, εἰς χριστόν, hisce enim modis objectum fidei jungitur, vel etiam πίστις simpliciter, i. e. a) persuasio, Jesum esse Messiam, Luc. 18, 8. (nisi hic est, animi sinceritas, probitas.) Act. 20, 21. 26, 18. Col. 1, 23. 2, 5. 7. 1 Tim. 1, 14. μετὰ πίστεως, vid. *Μετὰ* no. 3. in fine. c. 1, 19. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. 3, 15. Tit. 1, 1. κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν i. e. ut ad fidem ducam electos. Phil. v. 6. vid. *Κοινωνία*. Apoc. 2, 13. τὴν πίστιν μου, fidem mihi debitam. c. 14, 12. — b) fides in gratiam Dei, qua ob Christum ejusque mortem peccata homini remittit, eumque vita aeterna beat, (fides salvifica, ut in

scholis theologorum dicitur); ita non nisi in scriptis Pauli, Rom. 1, 17. c. 3, 22. διὰ πίστεως ἰησοῦ, coll. v. 24. διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησ.) v. 25. ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. v. 26. 27. 28. 30. 31. c. 4, 11. 14. 16. 5, 1. 2. 9, 30. 32. 10, 6. 17. 1 Cor. 15, 14, 17. Gal. 2, 16. 20. c. 3. c. 5, 5. 6. Eph. 2, 8. 3, 12. Phil. 3, 9. — Eandem ex analogia tribuit Apostolus πίστιν Abrahamo, videlicet persuasionem, beneficium gratiae Dei, qua salutem aeternam omnibus, cum e Judaeis tum e gentilibus, destinaverit, per sobolem promissam et ex ipso nascituram hominibus eventuram esse. vid. Rom. 4, 9 sqq. Gal. 3, 8. 9. 16. Inde Rom. 4, 16. ὁ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, filius Abrahami secundum fidem, dicitur homo gentilis quatenus ad illum quoque spectat promissio Abrahamo data, per sobolem ejus omnes gentes servatum iri. vid. Gal. 3, 7 — 9. — c) persuasio de rebus ad religionem christianam pertinentibus, quatenus est in intellectu, *cognitio christiana;* ita in scriptis Paulinis, Rom. 12, 3. μέτρον τῆς πίστεως. v. 6. Vid. Ἀναλογία. v. 14. ἀσθενῶν τῇ πίστει. 1 Cor. 12, 9. 13, 2. 13. Tit. 1, 13. et in epistola Jacobi ubi πίστις opponitur τοῖς ἔργοις, exercitio pietatis christianae, Jac. 2, 1. ἔχειν τὴν πίστιν, (vid. Ἔχω sub n. 7. Jer. 15, 18. ὕδωρ ψευδὲς, οὐκ ἔχων πίστιν.) v. 5. 14. 17. 18 — 24. 2 Petr. 1, 5. (πίστις quae Jac. 2, 22. 23. Abrahamo tribuitur est cognitio veri Dei, religio ejus quatenus continebatur scientia Dei ejusque sapientiae et benignitatis.) — d) porro πίστις de fide christiana dicitur ita, ut notiones adjunctae spectentur variae, eaeque non ubique satis certo distinguendae, nec in mente scriptorum, ut videtur, semper distinctae, cum haud raro sensu praegnante hoc vocabulo usi sint. Ita πίστις de *professione* fidei christianae, Act. 13, 8. 14, 22. 15, 9. 16, 5. 1 Cor. 16, 13. 2 Cor. 1, 24. Gal. 6, 10. 1 Tim. 2, 15. — de *studio pietatis christianae*, Rom. 1, 8. 11, 20. 2 Cor. 8, 7. 10, 15. 13, 5. Eph. 5, 13. 6, 23. Col. 1, 4. Phil. 1, 25. 27. 2, 17. 1 Thess. 1, 3. 1 Tim. 3, 13. — de *amore e fide nato* in Christum et christianos, Rom. 1, 12. ἡ ἐν ἀλλήλοις πίστις, 1 Thess. 1, 8. ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν θεόν. 2 Thess. 1, 3. 4. 11. ἔργα πίστεως. 2 Tim. 1, 5. 13. ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ. 2, 22. 3, 10. 4, 7. Tit. 2, 10. Philem. v. 5. πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Hebr. 6, 12. — de *disciplina* chr., *moribus* christ., 1 Tim. 4, 29. 5, 8. 12. 6, 10 — 12. — de *fidelitate, constantia in fide*, Eph. 1, 15. 17. 1 Thess. 3, 2 — 10. Hebr. 13, 7. Jac. 1, 3. — e) abstractum pro concreto πίστις pro πιστεύοντες, semel Rom. 1, 17. δικαιοσύνη ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, quod c. 3, 22. ita exprimitur: δικαιοσύνη διὰ πίστεως ἰησοῦ χρ. εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.

2) dicitur de *objecto* fidei, et est a) universe: *religio chri-*

stiana, quatenus traditur et fide suscipitur, Act. 16, 7. ὑπήκουον τῇ πίστει, religionem traditam admiserunt. Rom. 1, 5. εἰς ὑπακοὴν πίστεως, ut religioni traditae morem gererent. c. 14, 26. Act. 14, 27. θύρα πίστεως, aditus ad relig. chr. Act. 24, 24. 2 Petr. 1, 1. 1 Joh. 5, 4. Jud. v. 3. 20. Tit. 3, 15. φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει tanquam christiani. 1 Thess. 1, 4. οἰκονομία ἡ ἐν πίστει, quae ad religionem pertinet. 1 Tim. 1, 2. τέκνον ἐν πίστει. Tit. 1, 4. τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. — b) in specie: *credenda*, *doctrina chr.* 2 Cor. 1, 24. κυριεύειν τῆς πίστεως praescribere doctrinam credendam. Gal. 1, 23. 1 Tim. 3, 9. — *vera doctrina*, 2 Thess. 3, 12. 1 Tim. 4, 1. 6. 2 Tim. 3, 8.

3) *fiducia* ex fide alicui habita nata, *Vertrauen*; ita de fiducia aegrotorum, se sanatum iri, Matth. 8, 10. 9, 2. 22. 9, 29. 15, 28. Marc. 2, 5. 5, 34. 10, 52. Luc. 5, 20. 7, 9. 50. 8, 48. 17, 19. 18, 42. Act. 3, 16. 14, 9. Jac. 5. 15. — de fiducia, qua miracula ab apostolis possint patrari, Matth. 17, 20. 21, 21. Luc. 17, 5. 6. — fiducia in Deum, Marc. 11, 22. Eph. 6, 16. Col. 2, 12. 1 Thess. 5, 18. Jac. 1, 6. — de *animo forti* et *constanti*, Marc. 4, 40. Luc. 8, 25. 22, 32. Act. 6, 5. [8.] 11, 24. 2 Cor. 4, 13.

4) *fides*, *religio*, quae promissis stat, mandata exsequitur, *fidelitas*, *sinceritas*, Matth. 23, 23. Rom. 3, 3. Gal. 5, 22. 1 Tim. 1, 5. 19. ἔχων πίστιν, fidus, sincerus sis. c. 2, 7. 4, 12. Apoc. 2, 19. 13, 10. (Prov. 12, 23. Jes. 5, 1. Sir. 1, 33. 40, 12. 15, 15. 1 Sam. 26, 23.)

Πιστός, ἡ, όν, — LXX. maxime pro נֶאֱמָן, etiam pro אָמוּן — 1) *cui fides habetur*, *fide dignus*; 1 Cor. 7, 25. 2 Tim. 2, 2. 1 Petr. 4, 19. Apoc. 19, 11. 21, 5. 22, 6. (1 Macc. 14, 41. Joseph. vit. §. 47.) — πιστός τινι, qui fidem apud aliquem habet, pro fido habetur ab illo; Act. 16, 15. πιστὴν τῷ κυρίῳ, i. e. domino acceptam gratam. (Joseph. bell. 5, 13. 1. τῷ δήμῳ πιστὸς καὶ τίμιος.) — ex adjuncto: *verax*, Apoc. 1, 5. ὁ μάρτυς πιστός. c. 2, 13. 3, 14. (Prov. 14, 5. Ps. 89, 36.) — *verus*, *certus*, 1 Tim. 1, 15. 3, 1. 4, 9. 2 Tim. 2, 11. Tit. 3, 8. Act. 13, 34. τὰ ὅσια δαυὶδ τὰ πιστά, hebr. חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים, Jes. 55, 3. i. e. promissa Davidi data certissima. — 2) *fidus*, *fidelis*, *fidem servans*, ἀδελφὸς, Col. 4, 9. 1 Petr. 5, 12. Apoc. 2, 10. — de eo qui promissis suis stat, 1 Cor. 1, 9. πιστὸς ὁ θεός. 10, 13. 1 Thess. 5, 24. 2 Thess. 3, 3. 2 Tim. 2, 13. Hebr. 10, 23. 11, 1. 1 Joh. 1, 9. (Deut. 32, 4. 7, 9.) — 2 Cor. 1, 18. πιστὸς ὁ θεός, *per Dei fidem!* contestantis est, ut בֵּאלֹהֵי אָמֵן Jes. 65, 16. — Potissimum de ministris, qui officio satis faciunt, mandata fideliter exsequuntur, neque suum commodum sed rem domini curant; Matth. 14, 45. 25, 21. (1 Sam. 22, 14.) Luc. 12, 42. 1 Cor. 4, 2. Eph. 6, 21. Col. 1, 7. 4, 7. 1 Tim. 1, 12. 3, 11.

Hebr. 2, 17. 3, 2. 5. (1 Sam. 2, 37. Num. 12, 7.) — πιστὸς ἐπ' ὀλίγα, Matth. 25, 23. ἐν ὀλίγῳ, Luc. 16, 10—12. 19, 17. — 3) *qui persuaderi sibi patitur, qui fidem habet, glaubend,* Joh. 20, 27. Gal. 3, 9. — Inde οἱ πιστοὶ vel ut 1 Cor. 4, 17. Eph. 1, 1. Col. 1, 2. plenius dicitur πιστοὶ ἐν κυρίῳ, qui Christo fidem habent, *cultores Christi,* christiani, Act. 10, 45. 16, 1. 2 Cor. 6, 15. 1 Tim. 4, 3. 10. 12. 5, 16. 6, 2. Tit. 1, 6. Apoc. 17, 14. (Ita de Judaeis legi mos. adhaerentibus, 1 Macc. 3, 13. et πιστὸς pius Dei cultor, Sir. 1, 14. Neh. 9, 8. Ps. 101, 8.) — πιστὸν adverbialiter: quod fidei christianae convenit, cultori Christi dignum est; 3 Joh. v. 5. πιστὸν ποιεῖς, pie agis; sive etiam: fideliter, praecepto convenienter. — Saepius non legitur.

Πιστόω, ῶ, f. ώσω, (a πίστις) fidem facio, (Medium Joseph. Ant. 6, 11. 4. et 7.) *firmo, confirmo,* (1 Reg. 1, 36. 1 Chron. 17, 14. 2 Sam. 7, 25. 2 Macc. 7, 24.) passivum *persuadeor, confirmor;* 2 Tim. 3, 14. ἐν οἷς ἐπιστώθης, quae firma fide tenes. (Ps. 78, 41. ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ. — Caeterum pro confirmari, stabiliri LXX. pro hebr: נֶאֱמַן, 2 Sam. 7, 16. 1 Reg. 8, 17. 1 Chron. 17, 24. 2 Chron. 1, 19. 6, 17. Ps. 93, 7.)

Πλανάω, ῶ, f. ήσω, (a πλάνη) — LXX. potissimum pro תָּעָה in Kal et Hiph. — *errare facio, a recta via abduco,* a) propr. (Deut. 27, 18.) — πλανάομαι, *erro, aberro, a recta via abducor,* ich verirre mich, Matth. 18, 12. 13. 2 Petr. 2, 25. (Exod. 23, 4. Ps. 119, 175.) — *oberro, circumvagor, peragro,* Hebr. 11, 38. ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι. (Gen. 11, 14. ἐπλανᾶτο τὸν ἔρημον. Gen. 37, 14. πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ. Joseph. bell. 7, 5. 7. περὶ πᾶσαν ἐπλανῶντο οἰκουμένην.) — b) tropice: πλανάω, *a via veritatis, pietatis abduco, et ad errores, vitia seduco,* (Jes. 63, 17. Sir. 15, 12.) 1 Joh. 2, 26. — de seductione ad idololatriam Apoc. 2, 20. 12, 9. 13, 14. 19, 20. 20, 3. (Deut. 13, 5. Ezech. 44, 10. 15. Hos. 4, 12. — πλανάω populos i. e. ad rebellionem, ad bella *seduco, verleiten,* (2 Reg. 21, 9.) Job. 7, 12. Apoc. 20, 8. 10. — *fallo,* ich *täusche, betrüge,* Matth. 24, 4. 5. 11. 24. Marc. 13, 5. 6. 2 Tim. 3, 13. 1 Joh. 3, 7. (Jer. 23, 32. Prov. 12, 27. Mich. 3, 5.) — ἑαυτὸν πλανᾶν, falli, 1 Joh. 1, 8. (Jes. 47, 15. ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθης) — πλανάομαι, *a vero, a pietate aberro, seduci me patior, pecco,* Joh. 7, 47. 1 Cor. 15, 33. 2 Tim. 3, 13. Tit. 3, 3. Hebr. 3, 10. πλανῶνται τῇ καρδίᾳ (Ps. 95, 11. coll. Jes. 29, 24. οἱ πλανώμενοι τῷ πνεύματι Hebr. 5, 2. 2 Petr. 2, 15. Apoc. 18, 23. (Ps. 119, 109. Prov. 21, 16. Jes. 46, 8. — *fallor, fraude decipior,* ich täusche, betrüge mich, — judicio, Matth. 22, 29. Marc. 12, 24. 27. Luc. 21, 8. Jac. 1, 16. — spe, exspectatione, 1 Cor. 6, 9. Gal. 6, 7. (Sap. 2, 21. 5, 6. Joseph.

Ant. 10, 1. 4. id. bell. 6, 5. 4. οἱ πλανηθέντες, die Getäuschten.) Saepius non legitur.

Πλάνη, ης, ἡ, 1) aberratio (Ezech. 34, 12.) — tropice: a) intransitive: *error mentis*, aberratio a vero et recto) perversa, falsa opinio, 1 Thess. 2, 3. 2 Thess. 2, 11. — de moribus: *perversa sentiendi agendique ratio, peccatum, scelus*, Rom. 1, 27. Jud. v. 11. 2 Petr. 2, 18. (Sap. 1, 12. πλάνη ζωῆς, vita perversa; — de defectione a vero Dei cultu, Ezech. 33, 10. pro פֶּשַׁע. Sap. 12, 24. Jer. 23, 17.) — b) transitive: *seductio* ad errores, vel vitia, Eph. 4, 14. μεθοδεία τῆς πλάνης pro τῶν πλανώντων. 2 Petr. 3, 17. 1 Joh. 4, 6. τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης, i. e. doctorem in errores inducantem. — 2) *fraus*, Betrug, Matth. 27, 64. (Prov. 14, 8. pro מִרְמָה.) Hesych. πλάνη· ἀπάτη. cf. *Πλανάω*.

Πλανήτης, ου, ὁ, (a πλάνη) erraticus, vagabundus, (Hos. 9, 20. pro נֹדְדִים; ἔσονται πλανῆται ἐν τοῖς ἔθνεσιν.) — ἀστὴρ πλανήτης *stella erratica, sidus errans*; (Xenoph. Mem. 4, 7. 5.) — in N. T. semel de falsis doctoribus, Jud. v. 13. vid. *Ἀστήρ*.

Πλάνος, ου, ὁ, ἡ, etiam πλάνος, η, ον, 1) vagus, vagabundus. — 2) transitive: *seductor, impostor*, qui alios inducit in errores; ita in N. T. Matth. 27, 63. (Lib. Hen. p. 162. ἄνδρα — ἐν δυνάμει ὑψίστου πλάνον προσαγορεύσετε.) 2 Cor. 6, 8. 1 Tim. 4, 1. 2 Joh. v. 7. (Joseph. bell. 2, 13. 4. πλάνοι ἄνθρωποι καὶ ἀπατεῶντες, προσχήματι θειασμοῦ νεωτερισμοὺς πραγματευόμενοι.)

Πλάξ, ακὸς, ἡ, *tabula, tabula lata*, maxime e lapide aut alia materia duriore confecta; Hebr. 9, 4. αἱ πλάκες τῆς διαθήκης 2 Sam. 8, 9.) duae tabulae, quibus inscripta erant leges mosaicae, igitur tabulae, quibus inscriptum erat foedus Deum inter et Israëlitas; erant λιθιναὶ, 2 Cor. 3, 3. (LXX. pro לֻחֹת, Exod. 31, 17. 32, 14. 15. 34, 1. 4. Deut. 4, 13. 10, 1 sqq.) — 2 Cor. 3, 3. ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις (ubi σαρκιν. otiosum est et appositum tantum oppositionis gratia, i. e. leges inscriptae in cor, tanquam in tabulam. (Prov. 3, 3. γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς καρδίας. Jer. 17, 1. Rom. 2, 15. ἔργον νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.)

Πλάσμα, τος, τὸ, (a πλάσσω, perf. pass. πέπλασμαι) *res a figulo formata, figmentum*; Rom. 9, 20. (Jes. 29, 16. מַעֲשֶׂה — pro יֵצֶר Ps. 103, 13. Hab. 2, 18. — commentum, Joseph. c. Ap. 1, 28.)

Πλάσσω, attice πλάττω, f. πλάσω, *fingo*; — proprie de *figulo*, Rom. 9, 20. (Jes. 29, 16. pro עָשָׂה. Sap. 15, 7. 8.) — de *Deo creante* homines. 1 Tim. 2, 25. (pro יָצַר Gen. 2, 7. 8. 2 Macc. 7, 23. — terram Ps. 95, 5. Jer. 33, 2. τὰ πάντα Jer. 51, 19. — τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου Zach. 12, 1. — Ἰσραὴλ Jes. 43, 1. — sermones fingo, Joseph. c. Ap. 1, 33.)

Πλαστὸς, ἡ, ὸν, (a πλάσσω, perf. pass. πέπλασται) *fictus*, formatus; — trop. *fictus*, *commentitius*, 2 Petr. 2, 3. πλαστοῖς λόγοις. (Test. XII. Patr. p. 523. πνεῦμα ψεύδους, ἐν ἀπωλείᾳ καὶ ζήλῳ τοῦ πλάττειν λόγους αὐτοῦ. vid. etiam Πλάσσω et Πλάσμα.)

Πλατεῖα, ας, ἡ, (feminin. a πλατὺς) scl. ὁδὸς, via latior, *platea*, Matth. 6, 5. 12, 19. Luc. 10, 10. 13, 26. 14, 21. Act. 5, 15. Apoc. 11, 8. 21, 21. 22, 2. (LXX. maxime pro רְחֹב Judic. 19, 15. 17. Zach. 8, 4. — etiam pro חוצות Ps. 18, 46. Jes. 15, 5.)

Πλάτος, εος, contr. ους, τὸ, *latitudo*, Eph. 3, 18. (vid. Μῆκος) Apoc. 21, 16. (LXX. pro רֹחַב Gen. 6, 15. Exod. 25, 10. 17.) — πλάτος τῆς γῆς, terra lata, i. e. plana, planities, ut videbatur scilicet hominibus priscis, Apoc. 20, 9. Hab. 1, 6. pro מֶרְחָב.

Πλατύνω, f. υνῶ, (a πλατὺς) *dilato*, *amplifico*; a) propr. Matth. 23, 5. πλατυν. τὰ φυλακτήρια. (Jes. 54, 2. Jer. 51, 58. 1 Macc. 14, 6. — b) metaphorice ex hebraismo, ubi similiter הִרְחִיב Deus dicitur πλατύνειν τινὶ (Ps. 4, 1. cum illum a malis, quibus constringitur, liberat, et καρδίαν τινος, (Ps. 119, 32.) cum cor curis constrictum levat. Ita in N. T. bis 2 Cor. 6, 11. ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται, animum levatum sentio. 2 Cor. 6, 13. τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. Vid. Ἀντιμισθία.

Πλατὺς, εῖα, ὺ, *latus*, *spatiosus*; semel Matth. 7, 13. (LXX. pro רָחָב Neh. 9, 35. Ezech. 23, 32. Neh. 7, 4. Joseph. bell. 3, 2. 2. πλατὺ πεδίον.)

Πλέγμα, τος, τὸ, (a πλέκω) quod nexum, contextum est, *ein Geflecht*; (Joseph. Ant. 2, 9. 4. πλέγμα βύβλινον, cui impositus est Mosis infans.) — In N. T. semel de ornatu mulierum 1 Tim. 2, 9. ubi alii explicant: *cincinni*, *crines intorti*, künstliche Haarlocken, alii: *vittae* crinibus innexae. (1 Petr. 3, 3. ἐν ἐμπλοκῇ τριχῶν.) — Aquila et Theod. Jes. 38, 5. pro צְפִירָה, diadema, corona.

Πλεῖστος, η, ον, (superlat. a πολὺς) *quam plurimus*, *quam maximus*; Matth. 21, 8. ὁ πλεῖστος ὄχλος, tota turba, quanta erat. cap. 11, 20. αἱ πλεῖσται δυνάμεις. — τὸ πλεῖστον, ad summum, 1 Cor. 14, 27.

Πλείων, ονος, ὁ, ἡ, neutr. πλεῖον, usitatius πλέον, τὸ, (Matthiae gramm. §. 135.) (comparat. a πολὺς). LXX. pro רַב, רַבִּים, seq. genitivo, seq. ἤ, et seq. παρὰ, 1) *major quantitate*, *copiosior*, *abundantior*; Joh. 15, 2. πλείονα καρπὸν, largiorem fructum. Act. 18, 20. ἐπὶ πλείονα χρόνον, diutius. Hebr. 3, 3. πλείονος δόξης. — Neutrum πλεῖον et πλέον, *plus*, Matth. 5, 20. ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων. Marc. 12, 43. Luc. 21, 3. Joh. 21, 15. — πλέον παρὰ, plus quam, ultra quod praescriptum est, Luc.

3, 13. — πλεῖον ἀγαπήσῃ, magis, impenſius amabit, Luc. 7, 42. — Luc. 9, 13. πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι. Luc. 7, 43. τὸ πλεῖον, plus ſcl. quam alii. Act. 15, 28. μηδὲν πλέον πλήν, nihil amplius. — ἐπὶ πλεῖον, *diutius*, *ulterius*, Act. 4, 17. 20, 9. 24, 4. 2 Tim. 2, 16. 3, 9. (Jer. 2, 12. Pſ. 62, 2.) — plur. πλείονες, contr. πλείους, *plures*, Matth. 26, 53. πλείους ἢ δώδεκα. Joh. 4, 1. Act. 25, 6. (Jon. 4, 12. — πολλῷ πλείους, multo plures, Joh. 4, 41. — ſeq. genitivo, Act. 4, 22. 23, 13. 21. 24, 11. — πλείονα, *plura* (quam alii) Matth. 20, 10. — ſine comparatione ut *plures* latinorum i. e. *aliqui*, πλείους ἡμέρας, Act. 13, 31. 21, 10. 25, 14. 27, 20. (Num. 9, 19.) — Act. 24, 17. δι' ἐτῶν πλειόνων. Luc. 11, 53. περὶ πλειόνων de rebus quibusdam. — *multi*, Act. 2, 40. permulti, Act. 28, 23. — οἱ πλείονες, cum articulo: *quam plurimi*, exceptis tantum pauciſſimis, Act. 19, 32. 27, 12. 1 Cor. 9, 19. 10, 5. 15, 6. 2 Cor. 2, 6. 4, 15. 9, 2. Phil. 1, 14. Hebr. 7, 23. (Joſeph. Ant. 1, 9. 5. et Ant. 10, 7. 3. vid. *Krebs*. obſſ. p. 401.) — 2) major *qualitate*, i. e. *praeſtantior*, — *us*, *melior*, — *us*, Matth. 6, 25. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς. Marc. 12, 33. Luc. 12, 23. — Matth. 12, 41. πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε, Jona praeſtantiorem hic habetis. ib. v. 42. Luc. 11, 31. 32. (Pſ. 90, 11.) — Matth. 21, 36. πλείονας τῶν πρώτων. Hebr. 11, 4. Apoc. 2, 19. coll. Ezech. 29, 15. — Saepius non habetur.

Πλέκω, f. ξω, *connecto*, *contexo*, Matth. 27, 29. Marc. 15, 17. Joh. 19, 2. (LXX. Jeſ. 28, 5. Exod. 28, 14.)

Πλέον, vid. Πλείων.

Πλεονάζω, f. άσω, (a πλέον) *copioſior ſum*, *copioſe adſum*, 2 Petr. 1, 8. 2 Chron. 24, 10. — *augeor*, *incrementa capio*, *creſco*, 1 Theſſ. 3, 12. ὁ κύριος (δῴη ὑμῖν) πλεονάσαι καὶ περισσεῦσαι τῇ ἀγάπῃ. 2 Theſſ. 1, 3. ὅτι πλεονάζει, quod creſcit ſemper amor mutuus. Rom. 5, 20. ἡ ἁμαρτία, (2 Reg. 18, 8. 3 Esdr. 8, 27. Sir. 23, 3.) — augeor divitiis, *plus habeo*, 2 Cor. 8, 15. — *magis me exſero*, Rom. 6, 1. ἡ χάρις. 2 Cor. 4, 15. Phil. 4, 17. καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν, fructus rediturus in veſtram rationem. (τὸ πλεονάζον, pro סֶרַח Exod. 26, 12.) — LXX. pro עָדַף, רָבָה et הִרְבָּה, inde etiam transitive, ut Num. 26, 54. Pſ. 71, 23. 1 Macc. 14, 35.

Πλεονεκτέω, ῶ, f. ήσω, (πλέον et ἔχω) 1) πλέον ἔχω, plus habeo, quam alius. — 2) plus valeo, einen Vortheil voraus haben, excello, (Joſeph. prooem. bell. §. 5. λόγῳ πλεονεκτεῖν. Id. bell. 4, 9. 1. milites πλεονεκτοῦντες τῷ τόνῳ. — ſuperior ſum in pugna, (κατὰ τὴν μάχην Joſeph. bell. 2, 19. 2. ib. 6, 1. 2. et 7.) — 3) plus juſto, lucrum injuſtum quaero, (Joſeph. Ant. 2, 11. 2.) LXX. Ezech. 22, 27. Hab. 2, 9. pro בָּצַע. — In N. T. a) transitive: *lucri cauſa deci-*

pio aliquem, lucrum injustum quaero in aliquo, einen übervortheilen; 2 Cor. 7, 2. οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. c. 12, 17. 18. 1 Theff. 4, 6. (Teft. XII. Patr. p. 625. ὁ ἁπλοῦς χρυσίον οὐκ ἐπιθυμεῖ, τὸν πλησίον οὐ πλεονεκτεῖ.) — paffivum: *fraude decipior,* 2 Cor. 2, 11. ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ.

Πλεονέκτης, ου, ὁ, (πλεονεκτέω) propr. qui plus habet quam alter; deinde qui plus quam ei competit habere ftudet; — *lucri injufti cupidus, lucrum fraude quaerens.* 1 Cor. 5, 10. ubi πλεονέκτης et ἅρπαξ ita differunt ut is fraude, hic vi aliorum bona petere dicatur. v. 11. 6, 10. Eph. 5, 5. πόρνος, ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, qui idololatrae fimilis eft, aurum tanquam idolum adorat; vel etiam, fi ὅς ad praecedentia omnino refertur: *quales* effe folent idololatrae, gentiles. (In V. T. legitur Sir. 14, 9. eodem fenfu; coll. Πλεονεκτέω. Jofeph. Ant. 1, 2. 2.)

Πλεονεξία, ας, ἡ, (πλεονεκτέω, quod vide) propr. τὸ plus habere, major portio, Xenoph. Mem. 1, 6. 12. — 2) τὸ plus valere quam alii auctoritate, poteftate, robore, vi, *das Uebergewicht;* ita in re militari Jofeph. Ant. 5, 1. 20. τῇ φυσικῇ τῶν πόλεων πλεονεξίᾳ, firmitate e naturali fitu urbium orta. de bell. 4, 3. 10. ἡ ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξία. — etiam *poteftas in alios,* qua iis imperamus, ut Jofeph. Ant. 7, 1. 5. contr. Apion. 2, 16. — Ita femel 2 Cor. 9, 5. ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν, beneficia collata tanquam e liberalitate, non quafi ex auctoritate fcl. Apoftoli jubentis; vid. v. 7. ubi monet ut prompto animo dent, μὴ ἐξ ἀνάγκης. — 3) *injufti lucri ftudium, lucrum fraude quaefitum,* Marc. 7, 22. Luc. 12, 15. Rom. 1, 29. Eph. 4, 19. 5, 3. Col. 3, 5. πλεονεξία ἥτις ἐστὶν εἰδωλ. vid. πλεονέκτης. 1 Theff. 2, 5. οὐκ ἐγενήθημεν — ἐν προφάσει πλεονεξίας, i. e. non fub praetextu muneris apoftoli lucrum in veftrum damnum quaefivimus. 2 Petr. 2, 3. 14. (Eodem fenfu LXX. pro בֶּצַע, Judic. 5, 19. Pf. 119, 36. Jer. 22, 17. Ezech. 22, 27. Hab. 2, 9. Sap. 10, 11. 2 Macc. 4, 50. coll. v. 45. Jofeph. bell. 5, 1. 20.)

Πλευρὰ, ᾶς, ἡ, *latus corporis;* Joh. 19, 34. Act. 12, 7. (LXX. pro צֵלָע, Gen. 2, 21 fq. צַד Num. 33, 55. 2 Sam. 2, 16. Ezech. 34, 21. Sir. 30, 11. 42, 7. 4 Macc. 18, 7.)

Πλέω, f. εύσω, *navigo, navi vehor,* Luc. 8, 23. Act. 27, 24. Jon. 1, 3. — εἰς τόπον, Act. 21, 3. 27, 6. — ἐπὶ τόπον, Apoc. 18, 17. in textu Griesb. — *navigando obeo,* feq. accufativo; Act. 27, 2. πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν τόπους. πλέοντες τὴν θάλασσαν Jef. 42, 10. Sir. 43, 24. 1 Macc. 13, 29. (Polyb. 3, 4. 10. Xenoph. hift. gr. 4, 8. 6.)

Πληγὴ, ῆς, ἡ, (a πλήσσω, perf. med. πέπληγα) 1) *ictus, verber,* Luc. 12, 48. 2 Cor. 6, 5. 11, 23. Omiffum

est in locis Luc. 12, 47. 2 Cor. 11, 24. (— LXX. pro שֵׁבֶט Prov. 29, 15. Sap. 5, 11. Sir. 28, 18. Joseph. vit. §. 64. Ant. 2, 16. 2. — 2) *vulnus* ex ictu, Luc. 10, 30. Act. 16, 23. 33. Apoc. 13, 3. 12. 13, 4. *πληγὴν μαχαίρας*, vulnus gladio factum. (Joseph. Ant. 10, 5. 1.) — 3) tropice: *calamitas publica, afflictio gravis, clades*, qua hominum corpora vexantur, vel etiam necantur, ut e. g. fames, pestis, hostium vel ferarum impetus, morbi vehementes et quae sunt his similia, quibus instar flagellorum corpus vulneratur; etiam clades in bello. Ita in N. T. Apoc. 9, 18. 20. 11, 6. 15, 1. 6. 8. 16, 9. 21. 18, 4. 8. 21, 9. 22, 18. LXX. saepissime pro מַכָּה, Num. 11, 33. Deut. 20, 59. Judic. 11, 33. 1 Sam. 4, 8. Jes. 14, 8. etiam pro מַגֵּפָה Num. 14, 37. 25, 8. 9. 1 Sam. 4, 18. vid. etiam 1 Macc. 13, 32. 3, 29. 5, 3. 7, 22. 8, 4. — (*Philo* l. de vita Mos. p. 617. 622. 624. et *Joseph.* Ant. 2, 14. 2. et 4. usurpant de afflictionibus Aegyptiorum Israëlitarum causa ipsis impositis; Joseph. Ant. 6, 5. 6. ib. 8, 4. 3. et 14, 13. 8. de calamitate, clade, et de clade in proelio de bell. 1, 19. 3. 3, 2. 1.)

Πλῆθος, εος, τὸ, (a πλέω, f. πλήσω, impleo) — LXX. saepissime et maxime pro הָמוֹן et רֹב — *multitudo*, i. e. a) *magnus numerus, copia*: rerum, Luc. 5, 6. πλῆθος ἰχθύων πολύ. Joh. 21, 6. Hebr. 11, 12. Jac. 5, 20. 1 Petr. 4, 8. — *caterva*, Act. 28, 3. φρυγάνων πλῆθος. — hominum: vel addito vel omisso substantivo accuratius rem definiente; magnus numerus, permulti, *turba*; Marc. 3, 7. 8. Luc. 6, 17. 8, 37. 23, 27. Joh. 5, 3. Act. 21, 36. Act. 2, 6. 5, 14. 16. 14, 1. 17, 4. 25, 24. — Act. 14, 4. τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, *plebs* urbis, (Sir. 7, 4.) — b) de multitudine *definita* vel loco vel numero, est: *coetus, concio*; Luc. 1, 10. πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, concio populi in templo congregata. c. 19, 37. ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν. c. 23, 1. ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, coetus assessorum in synedrio. Ita etiam Act. 4, 32. 6, 2. 5. 15, 12. 30. 19, 9. 21, 22. 23, 7. (Exod. 12, 6. Sir. 6, 34. 7, 14. 16.) Saepius non legitur.

Πληθύνω, f. υνῶ, (a πλῆθος) LXX. pro הִרְבָּה, רָבַב, a) transitive: *multiplico, augeo, crescere facio*, seq. accusat. 2 Cor. 9, 10. Hebr. 6, 14. πληθύνων πληθυνῶ σε, ex hebraismo (Gen. 3, 16. 16, 10.) quam maxime copiosam largiar tibi sobolem. — πληθύνομαι: *augeor, cresco*; de malis: *ingravesco*; de bonis: *largiter contingo*, Matth. 24, 12. Act. 6, 7. 7, 17. 9, 31. 12, 24. (Gen. 6, 5. Jer. 5, 6. Ps. 3, 1. 25, 20. — πληθύνεσθαι τινι, largiter contingere, 1 Petr. 1, 2. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. 2 Petr. 1, 2. Jud. v. 2. — b) intransitive: πληθύνω, multiplico me, *cresco*, Act. 6, 1. πληθυνόντων τῶν μαθητῶν. (Sir. 43, 36.)

Πλήθω, f. πίμπλημι et πιμπλάω, f. πλήσω, aor. 1.

ἔπλησα, aor. 1. pass. ἐπλήσθην, — LXX. pro מָלֵא Kal et Niph. et pro שָׂבַע Kal et Niph. — *impleo*, seq. genitivo rei, qua impletur aliquid, a) propr. Matth. 27, 48. Luc. 5, 7. Joh. 19, 29. (Gen. 21, 19. 24, 16. 26, 15. ἔπλησαν αὐτὰ γῆς· Exod. 16, 32. 1 Sam. 16, 1.) — passiv. *impleor*, Matth. 22, 10. ἐπλήσθη ὁ γάμος. — b) tropice, passivum: α) de mente: impleor i. e. *totus occupor, feror, agor*, ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, Luc. 1, 15. 41. 67. Act. 2, 4. 4, 8. 31. 9, 17. 13, 9. (Prov. 15, 4.) — θυμοῦ, Luc. 4, 28. — φόβου, Luc. 5, 26. Act. 3, 10. — ἀνοίας Luc. 6, 11. ζήλου Act. 5, 17. 13, 45. — β) de locis, Act. 19, 29. ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ortus est per totam urbem tumultus. (Gen. 6, 11. 13. ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας.) — γ) de tempore: *absolvor*, (ut hebr. מָלֵא) apud Lucam c. 1, 23. 57. 2, 6. 21. 22. — *eveniendi* sensu de praedictis, quorum tempus est praeterlapsum, Luc. 21, 22. πλησθῆναι in textu Griesb. pro πληρωθῆναι. (In V. T. πλησθῆναι de tempore non legitur.) — Saepius non occurrit.

Πλήκτης, ου, ὁ, (a πλήσσω, perf. pass. πέπληκται) *percussor*, ad verbera aliis incutienda promptus; — ex adjuncto: *pugnax, litigator*, ein Händelsüchtiger; bis 1 Tim. 3, 3. Tit. 1, 7. — Hesych. πλήκτης· μάχιμος, ὑβριστής. (Plutarch. vit. Marcell. c. 1. et vit. Pyrrh. c. 30.)

Πλημμύρα, s. πλημύρα, πλημυρὶς, — ας, ἡ, (a πλήμμη s. πλήμη fluctus maris) accessus, aestus maris, mare aestuans; — *inundatio, exundatio aquarum*; Luc. 6, 48. πλυμμύρας δὲ γενομένης. (Matth. 7, 25. ἦλθον οἱ ποταμοί.) (LXX. Job. 40, 23. ἐὰν γένηται πλημμύρα, pro יַעֲשֹׁק נָהָר, Aquila Deut. 33, 19. pro שֶׁפַע יַמִּים. Philo de opif. mundi p. 12. ποταμῶν πλημμύρας. Idem lib. 1. vit. Mos. p. 634. de inundationibus Nili.)

Πλὴν, ex πλέον, cujus significationem etiam semper retinet, et est: *plus, ultra, praeter*, respondetque nostro: *mehr, darüber hinaus*; (LXX. maxime pro אַךְ, אֶפֶס, זוּלָה, מִלְּבַד et לְבַד). Usurpatur autem 1) in *media oratione* post negationem, ubi est: *non plus*, i. e. *non nisi, non praeter*, Marc. 12, 32. οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. (Jes. 45, 14. 46, 9.) Joh. 8, 10. μηδένα πλὴν τῆς γυναικός. Act. 15, 28. μηδὲν πλέον, πλὴν τῶν ἐπαν. τούτων. Act. 27, 22. ἀποβολὴ οὐδεμία, πλὴν τοῦ πλοίου. — Act. 20, 23. μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι. (2 Reg. 24, 14. οὐχ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πτωχοί Jes. 64, 4.) Etiam praecedente πᾶς ubi πλὴν excipit; Act. 8, 1. πάντες πλὴν τῶν ἀποστόλων. (Num. 31, 22. 23. Deut. 3, 5.) — 2) ad initium orationis adverbialiter ponitur ut nostrum *vielmehr*, et quidem ubi oratio subsequens sententiam praecedentem vel auget, vel accuratius definit, vel adversus dubitationem (aut expressam aut tacitam) adserit; verti igitur potest pro ratione

orationis contextae: *verum, veruntamen, at, potius, imo, utique.* Matth. 11, 22. 24. 18, 7. 26, 39. 64. Luc. 6, 24. 35. 10, 11. 14. 20. 11, 41. 12, 31. 13, 33. 18, 8. 19, 27. 22, 21. 22. 42. 23, 28. 1 Cor. 11, 11. Eph. 5, 33. Phil. 1, 18. 3, 16. 4, 14. Apoc. 2, 25. (Num. 22, 35. Judic. 4, 9. 2 Chron. 33, 17. Amoſ. 9, 8. Eccl. 7, 30.)

Πλήρης, εος, contr. *ους*, ὁ, ἡ, — *πλῆρες*, τὸ, (a *πλέος*, plenus), LXX. pro מָלֵא, מלא, שָׂבֵעַ, שָׁלֵם, — 1) *plenus*, — a) proprie, *α*) de menſuris et vaſis cavis, *repletus, impletus*, vollgefüllt, Matth. 14, 20. *κοφίνους πλήρεις*. c. 15, 37. Marc. 6, 43. 8, 19. (Num. 14, 20. 26. 32. Deut. 6, 11. Pſ. 75, 7.) — *β*) de ſuperficie: *tectus, refertus*, ganz bedeckt; Luc. 5, 12. *ἀνὴρ πλήρης λέπρας*, lepra totus infectus. (2 Reg. 7, 15. *ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων*. 6, 17. Ezech. 10, 12. Jeſ. 1, 15. *χεῖρες αἵματος πλήρεις*.) — b) tropice: *plenus, refertus, copioſe inſtructus;* de homine; *πλήρης πνεύματος ἁγίου*, Luc. 4, 1. Act. 6, 3. 7, 55. 11, 24. — *πλήρης πίστεως* Act. 6, 5. 8. vid. etiam Act. 9, 36. 13, 10. 19, 28. (Ezech. 28, 12. *πλήρης σοφίας*. Jeſ. 1, 4. 51, 20. Jer. 5, 27. Sir. 19, 22.) — de rebus, Joh. 1, 14. *δόξα πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας*. (Sap. 3, 14. *ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης*. Sir. 42, 16. *τῆς δόξης κυρίου πλῆρες τὸ ἔργον αὐτοῦ* i. e. *τὸ πᾶν*. coll. Hab. 3, 2. Pſ. 33, 5.) — 2) *plenus*, i. e. *completus*, cui nil deeſt, cui omnes adſunt partes, qui habet juſtam magnitudinem, noſtrum: *völlig;* a) propr. Marc. 4, 28. *πλήρη σῖτον*, granum quod totam folliculi, quo continetur, cavitatem explet, ut recte explicat *Kypk.* I, p. 158. (Gen. 41, 7. *στάχυας τοὺς πλήρεις*· ib. v. 22. Sap. 5, 22. *πλήρεις χάλαζαι*. Sir. 50, 6. *σελήνη πλήρης*.) — b) tropice: *perfectus, integer*, 2 Joh. v. 8. *μισθὸν πλήρη ἀπολαβ*. (Ruth. 2, 12. *μισθὸς πλήρης*. — *καρδίᾳ πλήρει*, integro, toto animo, 2 Reg. 20, 3. 1 Chron. 29, 9. 2 Chron. 16, 9. 1 Macc. 8, 25. — Philo de legat. ad Caj. p. 1000. *ἡγεμονία πλήρης καὶ ἄρτιος*, Id. de migr. Abr. p. 399. *χαρίζεται ὁ θεὸς τοῖς ὑπηκόοις ἀτελὲς οὐδὲν, πλήρη δὲ καὶ τέλεια πάντα*. coll. Jac. 1, 17.) Saepius non legitur.

Πληροφορέω, ῶ, f. ήσω, (e *πλήρης* et *φορέω*, fero, geſto, i. q. *φέρω*) propr. plenum ſ. totum fero, vel circumfero mecum aliquid totus eo involutus, quaſi veſtimento; ſenſu transitivo compleo et metaphorice: *totus ſum in aliqua re, perficio* eam (coll. *πλήρης* ſub. no. 2.); 2 Tim. 4, 5. *τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον*. — Paſſivum: *plenus fio, plenus reddor;* de officio: *prorſus perficior*, 2 Tim. 4, 17. *ἵνα τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ*. — de rebus geſtis: *peractus ſum*, (eveni, adjecta notione *τοῦ* prorſus praeterlapſum eſſe), Luc. 1, 1. *περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων*, de rebus inter nos peractis; (alii: de rebus ſatis certis et indubitatis) — de animo: *totus occupor* aliqua re, Col. 4, 13. *τέ-*

λειοι καὶ πεπληρωμένοι, (codd. πεπληροφορημένοι) ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ, prorſus occupati in obſequio erga voluntatem Dei. (Teſt. XII. Patr. p. 677. τῇ πλεονεξίᾳ ἐπληροφορήθην τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ. et LXX. Eccleſ. 8, 11. ἐπληροφορήθη ἡ καρδία τοῦ ποιῆσαι, ferebatur animus totus etc. hebr. מָלֵא לֵב לַעֲשׂוֹת coll. Eſth. 7, 5.) — et ex adjuncto: *certus ſio, certior ſum* de aliqua re; Rom. 4, 21. πληροφορηθείς. ib. 14, 5. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοΐ πληροφορείσθω. Inde Heſych. ἐπιστώθη· ἐπείσθη, ἐπληροφορήθη. (Eodem ſenſu apud Iſocrat. Or. Trapezit. p. 360. edit. *Steph.* ἐμὲ δὲ πολλῶν ἀκουόντων ἔξαρνον πληροφορηθεὶς γεγενῆσθαι μηδὲν κεκτῆσθαι, ubi autem *Wolſius* πληροφορ. e textu ejecit.)

Πληροφορία, ας, ἡ, (a πληροφορέω, quod vide) propr. τὸ plenum vel completum habere ſ. ferre aliqnid, *integritas, perfectio,* Vollſtändigkeit; Col. 2, 2. εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, i. e. τῆς συνέσεως πεπληροφορημένης, cognitionis ab omni parte perfectae. Eodem ſenſu Hebr. 6, 11. σπουδὴ πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος, et c. 10, 22. ἐν πληροφορίᾳ πίστεως dici videtur, ubi vero alii explicant: *plenior certitudo.* — 2) τὸ plenum eſſe aliqua re, ea prorſus teneri et occupari, *ardor*, *ſtudium*, 1 Theſſ. 1, 5. ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, poteſt vero hic etiam ad intellectum referri et verti: *firma perſuaſio,* vel *plenior confirmatio.* — Caeterum nec in V. T. nec apud profanos occurrit.

Πληρόω, ῶ, f. ώσω, (a πλήρης), LXX. pro מָלֵא Kal et Niphal — 1) *impleo, repleo, plenum facio,* a) proprie, α) de *vacuis* vel rebus *cavis,* Matth. 13, 48. ἐπληρώθη rete piſcibus. — μέτρον Matth. 23, 32. πληρ. τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν, ſenſus: quod majorum impietati deeſt additis, cumulum additis ſceleribus majorum. (2 Macc. 6, 14. μακροθυμῶν ὁ δεσπότης, μέχρι τοῦ καταντήσαντας αὐτοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν, κολάσαι. Dan. 8, 23.) — Luc. 3, 5. (Jeſ. 40, 4. ubi נִשָּׂא.) — β) de *ſpatio, quod permeo,* per quod diffundor, durch Verbreitung erfüllen; *impleo,* Act. 2, 2. ἦχος ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον. Joh. 12, 3. ὁ οἶκος ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς. (2 Chron. 7, 1. Joſ. 3, 15.) — b) tropice, α) *abundare facio, largiter do,* Act. 2, 28. πληρώσεις με εὐφροσύνης. Rom. 15, 13. et ſeq. accuſativo Phil. 4, 19. πᾶσαν χρείαν ὑμῶν. 2 Theſſ. 1, 11. — paſſiv. *largiter accipio,* Phil. 4, 18. (Sap. 2, 7. ſatior. Polyb. 7, 15. 9.) — *plenus,* largiter inſtructus ſum; ſeq. genitivo Act. 13, 52. Rom. 15, 14. 2 Tim. 1, 4. Luc. 2, 40. (1 Reg. 7, 14. Pſ. 71, 9.) ſeq. dativo Rom. 1, 29. 2 Cor. 7, 4. ſeq. ἐν cum dativo Eph. 5, 18. ſeq. accuſativo, Phil. 1, 11. Col. 1, 9. (Matthiae gramm. gr. §. 423.) — β) ex notione ſe *diffundendi* per ſpatium; *diffundo,* i. e. *diffundo aliquid per locum, late propago* ſ. *ſpargo*; Act. 5, 28. πεπλήρωκε τὴν ἱερουσαλ. τῆς διδαχῆς. Rom.

orationis contextae: *verum, veruntamen, at, potius, imo, utique.* Matth. 11, 22. 24. 18, 7. 26, 39. 64. Luc. 6, 24. 35. 10, 11. 14. 20. 11, 41. 12, 31. 13, 33. 18, 8. 19, 27. 22, 21. 22. 42. 23, 28. 1 Cor. 11, 11. Eph. 5, 33. Phil. 1, 18. 3, 16. 4, 14. Apoc. 2, 25. (Num. 22, 35. Judic. 4, 9. 2 Chron. 33, 17. Amos. 9, 8. Eccl. 7, 30.)

Πλήρης, εος, contr. ους, ὁ, ἡ, — πλῆρες, τὸ, (a πλέος, plenus), LXX. pro מָלֵא, מלא, שָׂבֵעַ, שָׁלֵם, — 1) *plenus*, — a) proprie, α) de mensuris et vasis cavis, *repletus, impletus*, vollgefüllt, Matth. 14, 20. κοφίνους πλήρεις. c. 15, 37. Marc. 6, 43. 8, 19. (Num. 14, 20. 26. 32. Deut. 6, 11. Ps. 75, 7.) — β) de superficie: *tectus, refertus*, ganz bedeckt; Luc. 5, 12. ἀνὴρ πλήρης λέπρας, lepra totus infectus. (2 Reg. 7, 15. ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων. 6, 17. Ezech. 10, 12. Jes. 1, 15. χεῖρες αἵματος πλήρεις.) — b) tropice: *plenus, refertus, copiose instructus;* de homine; πλήρης πνεύματος ἁγίου, Luc. 4, 1. Act. 6, 3. 7, 55. 11, 24. — πλήρης πίστεως Act. 6, 5. 8. vid. etiam Act. 9, 36. 13, 10. 19, 28. (Ezech. 28, 12. πλήρης σοφίας. Jes. 1, 4. 51, 20. Jer. 5, 27. Sir. 19, 22.) — de rebus, Joh. 1, 14. δόξα πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. (Sap. 3, 14. ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης. Sir. 42, 16. τῆς δόξης κυρίου πλῆρες τὸ ἔργον αὐτοῦ i. e. τὸ πᾶν. coll. Hab. 3, 2. Ps. 33, 5.) — 2) *plenus*, i. e. *completus*, cui nil deest, cui omnes adsunt partes, qui habet justam magnitudinem, nostrum: *völlig;* a) propr. Marc. 4, 28. πλήρη σῖτον, granum quod totam folliculi, quo continetur, cavitatem explet, ut recte explicat *Kypk.* I, p. 158. (Gen. 41, 7. στάχυας τοὺς πλήρεις· ib. v. 22. Sap. 5, 22. πλήρεις χάλαζαι. Sir. 50, 6. σελήνη πλήρης.) — b) tropice: *perfectus, integer*, 2 Joh. v. 8. μισθὸν πλήρη ἀπολαβ. (Ruth. 2, 12. μισθὸς πλήρης. — καρδίᾳ πλήρει, integro, toto animo, 2 Reg. 20, 3. 1 Chron. 29, 9. 2 Chron. 16, 9. 1 Macc. 8, 25. — Philo de legat. ad Caj. p. 1000. ἡγεμονία πλήρης καὶ ἄρτιος, Id. de migr. Abr. p. 399. χαρίζεται ὁ θεὸς τοῖς ὑπηκόοις ἀτελὲς οὐδὲν, πλήρη δὲ καὶ τέλεια πάντα. coll. Jac. 1, 17.) Saepius non legitur.

Πληροφορέω, ῶ, f. ήσω, (e πλήρης et φορέω, fero, gesto, i. q. φέρω) propr. plenum s. totum fero, vel circumfero mecum aliquid totus eo involutus, quasi vestimento; sensu transitivo compleo et metaphorice: *totus sum in aliqua re, perficio* eam (coll. πλήρης sub. no. 2.); 2 Tim. 4, 5. τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. — Passivum: *plenus fio, plenus reddor;* de officio: *prorsus perficior*, 2 Tim. 4, 17. ἵνα τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ. — de rebus gestis: *peractus sum*, (eveni, adjecta notione τοῦ prorsus praeterlapsum esse), Luc. 1, 1. περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, de rebus inter nos peractis; (alii: de rebus satis certis et indubitatis) — de animo: *totus occupor* aliqua re, Col. 4, 13. τέ-

λειοι καὶ πεπληρωμένοι, (codd. πεπληροφορημένοι) ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ, prorſus occupati in obſequio erga voluntatem Dei. (Teſt. XII. Patr. p. 677. τῇ πλεονεξίᾳ ἐπληροφορήθην τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ. et LXX. Eccleſ. 8, 11. ἐπληροφορήθη ἡ καρδία τοῦ ποιῆσαι, ferebatur animus totus etc. hebr. מָלֵא לֵב לַעֲשׂוֹת coll. Eſth. 7, 5.) — et ex adjuncto: *certus fio, certior ſum* de aliqua re; Rom. 4, 21. πληροφορηθείς. ib. 14, 5. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοΐ πληροφορείσθω. Inde Heſych. ἐπιστώθη· ἐπείσθη, ἐπληροφορήθη. (Eodem ſenſu apud Iſocrat. Or. Trapezit. p. 360. edit. *Steph.* ἐμὲ δὲ πολλῶν ἀκουόντων ἔξαρνον πληροφορηθεὶς γεγενῆσθαι μηδὲν κεκτῆσθαι, ubi autem *Wolfius* πληροφορ. e textu ejecit.)

Πληροφορία, ας, ἡ, (a πληροφορέω, quod vide) propr. τὸ plenum vel completum habere ſ. ferre aliquid, *integritas, perfectio*, Vollſtändigkeit; Col. 2, 2. εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, i. e. τῆς συνέσεως πεπληροφορημένης, cognitionis ab omni parte perfectae. Eodem ſenſu Hebr. 6, 11. σπουδὴ πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος, et c. 10, 22. ἐν πληροφορίᾳ πίστεως dici videtur, ubi vero alii explicant: *plenior certitudo.* — 2) τὸ plenum eſſe aliqua re, ea prorſus teneri et occupari, *ardor, ſtudium*, 1 Theſſ. 1, 5. ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, poteſt vero hic etiam ad intellectum referri et verti: *firma perſuaſio*, vel *plenior confirmatio.* — Caeterum nec in V. T. nec apud profanos occurrit.

Πληρόω, ῶ, f. ώσω, (a πλήρης), LXX. pro מָלֵא Kal et Niphal — 1) *impleo, repleo, plenum facio*, a) proprie, α) de *vacuis* vel rebus *cavis*, Matth. 13, 48. ἐπληρώθη rete piſcibus. — μέτρον Matth. 23, 32. πληρ. τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν, ſenſus: quod majorum impietati deeſt additis, cumulum additis ſceleribus majorum. (2 Macc. 6, 14. μακροθυμῶν ὁ δεσπότης, μέχρι τοῦ καταντήσαντας αὐτοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν, κολάσαι. Dan. 8, 23.) — Luc. 3, 5. (Jeſ. 40, 4. ubi נִשָּׂא.) — β) de *ſpatio, quod permeo*, per quod diffundor, durch Verbreitung erfüllen; *impleo*, Act. 2, 2. ἦχος ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον. Joh. 12, 3. ὁ οἶκος ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς. (2 Chron. 7, 1. Joſ. 3, 15.) — b) tropice, α) *abundare facio, largiter do*, Act. 2, 28. πληρώσεις με εὐφροσύνης. Rom. 15, 13. et ſeq. accuſativo Phil. 4, 19. πᾶσαν χρείαν ὑμῶν. 2 Theſſ. 1, 11. — paſſiv. *largiter accipio*, Phil. 4, 18. (Sap. 2, 7. ſatior. Polyb. 7, 15. 9.) — *plenus*, largiter inſtructus ſum; ſeq. genitivo Act. 13, 52. Rom. 15, 14. 2 Tim. 1, 4. Luc. 2, 40. (1 Reg. 7, 14. Pſ. 71, 9.) ſeq. dativo Rom. 1, 29. 2 Cor. 7, 4. ſeq. ἐν cum dativo Eph. 5, 18. ſeq. accuſativo, Phil. 1, 11. Col. 1, 9. (Matthiae gramm. gr. §. 423.) — β) ex notione ſe *diffundendi* per ſpatium; *diffundo*, i. e. *diffundo aliquid per locum, late propago* ſ. *ſpargo*; Act. 5, 28. πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλ. τῆς διδαχῆς. Rom.

15, 19. *πεπληρωκ. τὸ εὐαγγέλιον.* Col. 1, 25. *τὸν λόγον.* — *diffundo me,* adjecta notione operandi, ut sit: *occupo* aliquem s. aliquid *totum, permeo aliquid ita ut illud totum habeam in mea potestate;* Joh. 16, 6. *ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.* Act. 5, 3. *ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου.* Eph. 1, 23, *τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου,* ejus qui omnia omnino imperio suo tenet. ib. 4, 10. *ἵνα πληρώσει τὰ πάντα.* (Sap. 1, 7. *πνεῦμα κυρίου πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην, καὶ ὁ συνέχον τὰ πάντα κ. τ. λ.* Jer. 23, 24. *οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πληρῶ;* vid. etiam Ps. 139, 7 sqq.) — Ita in scriptis Paulinis etiam passivum usurpatur, dicunturque *πληροῦσθαι* Christiani, *impleri Dei operatione, i. e. prorsus teneri* a Deo et Jesu, quatenus ecclesia Dei consideratur tanquam *πλήρωμα* Dei et Christi, i. e. locus, quem uterque inhabitat, in quo operatur. Vid. *Πλήρωμα.* Eph. 3, 19. *ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ,* ut impleamini, pleni sitis Deo, i. e. mens vestra a Deo tota regatur, ita, ut sitis verum *πλήρωμα,* quasi templum Dei, in quo conspicua sit ejus majestas. (Alii: ut impleamini bonis divinis quibuscunque.) Col. 2, 10. *καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι,* et sitis pleni Christo, prorsus ab eo regamini.

2) *compleo, plenum facio ut nihil desit, vollständig machen,* i. e. a) *perfectum, omnibus numeris absolutum facio; χαρὰν* Joh. 3, 29. 15, 11. 16, 24. 17, 13. 1 Joh. 1, 4. 2 Joh. v. 12. Phil. 2, 2. — *ὑπακοὴν* 2 Cor. 10, 6. — *ἔργον* Apoc. 3, 2. — Col. 4, 12. *τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ,* perfecti omnibusque numeris absoluti ratione obsequii erga Dei voluntatem. — b) *ad finem perduco, finio, absolvo;* Luc. 7, 1. *ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα.* (1 Macc. 4, 19.) Act. 19, 21. *ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα,* quibus ita peractis. Act. 13, 25. *πληρ. τὸν δρόμον,* vitae cursum. (alii: munus, officium.) Rom. 8, 4. *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν,* ut sententia legis damnatoria finem habeat ratione nostrum. Apoc. 6, 11. *ἕως πληρώσωσι* scl. *τὸν δρόμον,* vel *τὸν χρόνον.* (Sap. 4, 12. *ὁ τελειωθὴς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς.* — Ita etiam tempus dicitur *πληροῦσθαι,* absolvi, *prorsus finiri,* Marc. 1, 15. Luc. 21, 24. Joh. 7, 8. Act. 7, 23. 30. 9, 23. 24, 27. (Gen. 25, 24. 29, 21. Levit. 12, 4. 25, 30. Joseph. Ant. 6, 4. 1. *πληρωθέντος τοῦ χρόνου.*) Nec aliter Luc. 22, 16. *ἕως ὅτου πληρωθῇ* (scl. *ὁ καιρὸς*) *ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ,* usque dum tempus ad inaugurationem regni Dei absolutum fuerit; vel: usque dum hoc tempus (*αἰὼν οὗτος*) finitus fuerit per regnum divinum. vid. v. 28. Vocabula tempus indicantia, ut *χρόνος,* quippe facillime cogitando supplenda, saepe omitti, satis notum est. (Alii suppl. *τὸ πάσχα,* et vertunt: usque dum perfectior coena instituta fuerit in regno Dei. Alii *ἐν* pro ב essentiae ha-

bent, quod autem eſt nota accuſativi, neque cum paſſivo legitur. Vid. ἐν, no. 13, c.) — c) *praeſto*, *perago*, quae ſunt mandati, officii; Matth. 3, 15. πλ. πᾶσαν δικαιοσύνην. Act. 12, 15. τὴν διακονίαν. c. 14, 26, Rom. 13, 8. Gal. 5, 14. Col. 4, 12. (1 Reg. 1, 4. 8, 15. 24. Pſ. 20, 4. 1 Macc. 2, 55. 4 Macc. 12, 14. Joſeph. c. Apion. 2, 40.) — *praeſto* vel *patior*, quae praeſtanda vel patienda ſunt ex neceſſitate fati, ſ. vaticiniorum; Matth. 6, 17. ἦλθον πληρῶσαι ſcl. τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας, veni ut omnia peragam et patiar, quae de Meſſia ſcripta ſunt; (alii: ut legem obſervem ipſe.) Act. 13, 27. ἐπλήρωσαν (Judaei eo, quod Jeſum cruci affixerunt) τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν. Act. 3, 18. ὁ θεὸς ἐπλήρωσεν οὕτω, hoc peregit, evenire juſſit. Luc. 9, 31. ἔξοδον, ἣν ἔμελλε πληροῦν, fata ultima, quae paſſurus erat ſecundum vaticinia et voluntatem Dei. — Paſſivum eodem modo uſurpatur de promiſſionibus, dictis quibuscunque, potiſſimum de vaticiniis, et eſt: *impleri*, *eventum habere*; Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 23. 4, 14. 8, 17, 12, 17. 13, 35. 21, 4. 26, 54. 56. 27, 9. 35. Marc. 14, 49. 15, 28. Luc. 1, 20. 4, 21. [21, 22.] 24, 44. Joh. 12, 38. 13, 18. 15, 25. 17, 12. 18, 9. 32. 19, 24. 36. Act. 1, 16. Jac. 2, 23. (1 Reg. 2, 27. 2 Chron. 36, 21.) — Saepius non legitur.

Πλήρωμα, τος, τὸ, (a πληρόω, perf. paſſ. πεπλήρωμαι) LXX. pro מְלֹא — 1) fartum, fartura, *id quo impletum eſt aliquid*, die *Füllung*; ita πληρώματα νηῶν dicuntur omnia, quibus onuſta eſt navis, et Philo (ll. de vita Moſ. p. 451.) animalia in arca Noachi appellat τὸ πλήρωμα ejus. Idem (quod omnis probus lib. p. 871.) uſurpat de ſaburra qua navis recta ſtat, et transfert ad virtutem: ὁ σοφὸς ἔρμα καὶ πλήρωμα καλοκἀγαθείας ἐπιφερόμενος. — Inde *copia*, *plenitudo*, i. e. a) omnia, quae continet aliquid; ita in formula: ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, 1 Cor. 10, 26. [28.] Pſ. 50, 13. 96, 11. Jer. 47, 2. Ezech. 12, 19. 19, 7. 30, 12. coll. 1 Chr. 16, 32. Pſ. 24, 1. — *copia bonorum*, quae aliquis poſſidet; Joh. 1, 16. ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ. Rom. 15, 29. ἐν πληρώματι εὐλογίας χριστοῦ ἐλεύσομαι, in copia beneficiorum Chr. — Col. 1, 19. πλήρωμα ſcl. θεότητος quod additur c. 2, 9. copia, plenitudo perfectionis divinae. — b) *copia*, *quae implet*, *multitudo*, Marc. 8, 20. πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων, i. e. πόσας σπυρίδας πεπληρωμένας κλασμάτων. Rom. 11, 25. τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν, (Jeſ. 48, 19.) ib. 11, 12. ubi opponitur τῷ ἡττήματι et eſt: multitudo accedens. — Inde etiam c) *complementum*, id quo expletur lacuna, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — Cum πληροῦν etiam dicatur de iis, quae ſe *diffundunt* per ſpatium, idque implent et tenent, πλήρωμα 2) tansfertur ad *locum* ſ. *ſpatium impletum ab aliquo*, locum, quem aliquis occupat, ubi habitat, quem oc-

cupatum tenet totumque regit. Sic sensu translato Paulus a) quemcunque christianum appellat πλήρωμα τοῦ θεοῦ vel χριστοῦ, quatenus plenus esse debet Deo s. Christo, quatenus ejus animus totus occupatur regiturque a Christo vel Deo; Eph. 3, 19. ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. vid. Πληρόω. ib. 4, 13. εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ, ad mensuram staturae πληρώματος Christi, i. e. ut aequetis modum animi, qui vere est πλήρωμα, templum Christi; sensus: ut veri fitis Christiani et a Jesu regamini. — b) ecclesia dicitur πλήρωμα Christi, quasi templum, in quo habitat, quod occupat et regit, ut anima corpus; Eph. 1, 23. — Notandum est, causam hujus dicendi rationis quaerendam esse in locis V. T., ubi Deus dicitur δόξα sua tabernaculum vel templum hierosolymitanum implere (Ezech. 43, 5. 44, 4. Jes. 6, 1. 2 Chron. 7, 1.) et notionem τοῦ πληρώματος cognatam esse notioni τοῦ שְׁכִינָה (Buxtorf. lex. talm. p. 2394.) Dei, verbisque οἰκεῖν et ἐνοικεῖν, ἀναπαύειν Deo tributis. coll. Μονή. Non igitur simpliciter est habitatio, sed simul locus plenus majestate, et adjuncta semper est notio cultus Dei s. Christi, s. τοῦ agnoscere et colere ejus potentiam et beneficia. Si igitur vis vertere, recte vertes: *templum* Dei s. Christi. Vid. etiam Ναός. — Cum πληροῦν etiam sit complere, finire, perficere, πλήρωμα 3) est i. q. πλήρωσις, diciturque de eo quod *perficitur*, *absolvitur*. Rom. 13, 10. πλήρωμα τοῦ νόμου ἡ ἀγάπη, amor totam legem implet, i. e. *praestat* omnia quae sunt legis. (Ita *Philo* de Abr. p. 387. πλήρωμα ἐλπίδων, quod praestantur sperata.) — Gal. 4, 4. τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, Eph. 1, 10. τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, tempus constitutum et jam elapsum. (Ita πλήρωσις τῶν ἡμερῶν, Ezech. 5, 2. Dan. 10, 3. Test. XII. Patr. 531. μέχρι τελειώσεως χρόνων ἀρχιερέως χριστοῦ.)

Πλησίον, (propr. neutrum a πλησίος, α, ον, proximus, vicinus), adv. *prope*, *juxta*; a) absque articulo cum genitivo nominis; Joh. 4, 5. πλησίον τοῦ χωρίου. (Test. XII. Patr. 525. ἐκ Γαδὲρ, πλησίον ἐφραθά. — LXX. pro אֵצֶל Deut. 11, 30. πλησίον τῆς δρυός. vid. etiam Deut. 1, 1. Jos. 8, 33. 19, 45. Num. 33, 37. — b) cum articulo: ὁ, ἡ, τὸ πλησίον, οἱ, αἱ, τὰ πλησίον, *proximus*, *proximi*, i. e. α) vicinus (Joseph. Ant. 4, 18. 16. τῶν πόλεων τῶν πλησίον τῇ χώρᾳ. ib. 14, 13. 3. εἰς τὰς πλησίον οἰκίας. Id. bell. 3, 8. 8. οἱ μὲν πόῤῥωθεν — οἱ δὲ πλησίον, LXX. Ezech. 41, 16.) — β) qui *est ejusdem gentis* et *reipublicae*, civis, Matth. 5, 43. Act. 7, 27. [Hebr. 8, 11.] LXX. maxime pro רֵעַ Exod. 2, 13. 20, 17. 21, 14. Deut. 5, 18 sqq. et עָמִית Levit. 6, 2. 18, 20. 19, 15. — In praecepto legis ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, e Levit. 19, 18. petito, quanquam in V. T. de cive, homine ejusdem gentis cogitandum est, tamen Jesus et Apostoli, ut pa-

tet e Luc. 10, 29. 36. de homine quovis, qui nobis est obvius cogitarunt; Matth. 19, 19. 22, 39. Marc. 12, 32 sqq. Luc. 10, 27. Rom. 13, 9. 10. Gal. 5, 14. Jac. 2, 8. — *hominem christianum* indicat Rom. 15, 2. Eph. 4, 25. — Saepius non extat.

Πλησμονή, ῆς, ἡ, (a *πλῆσμα*, id quod implet, satiat) τὸ *repletum*, *satiatum esse*; — cibis, Col. 2, 23. *πρὸς πλησμονὴν σαρκὸς*, ad satiandum corpus. — LXX. pro שֹׂבַע, Exod. 16, 8. *φαγεῖν ἄρτους εἰς πλησμονήν*. Exod. 16, 3. Levit. 25, 19. 26, 5. Sir. 45, 28. coll. Hab. 2, 16. Ps. 78, 29.

Πλήσσω, attice *πλήττω*, f. ξω, *ferio*; — armis, Joseph. bell. 6, 2. 6. — ex usu hebr. הִכָּה *percutio*, i. e. morbo, aliove flagello afficio; (vid. *Πατάσσω*.) Apoc. 8, 12. de astris, quae luce privantur, et caligine, quasi morbo, teguntur. — Exod. 9, 32. 33. Ps. 102, 5. Sap. 19, 16. *ἐπλήγησαν ἀορασίᾳ*.

Πλοιάριον, ίου, τὸ, (diminutiv. a *πλοῖον*) *navicula*; Marc. 3, 9. [4, 36. Joh. 6, 22.] Joh. 6, 23. 21, 8. (Diod. Sic. 2, 55.)

Πλοῖον, οίου, τὸ, (a *πλέω*, perf. med. *πέπλοα*) *navigium*, navis maxime minor, ut oneraria, piscatoria; Matth. 4, 21 sq. 8, 23. 14, 29. Marc. 1, 19. 4, 36. Luc. 5, 2. 3. 11. Joh. 6, 21. 22. 21, 3. Act. 20, 13. 21, 2. 27, 2. 6. 10. Jac. 3, 4. Apoc. 8, 9. 18, 17. et passim. — LXX. pro אֳנִיָּה, Gen. 49, 13. Deut. 28, 68. Jon. 1, 3. 4. et saepius.

Πλόος, contr. *πλοῦς*, όου contr. οῦ, ὁ, (a *πλέω*) *navigatio*, Act. 21, 7. 27, 9. 10. — Sap. 14, 1. Xenoph. mem. 4, 7. 4.)

Πλούσιος, ία, ον, — LXX. pro עָשִׁיר, 1) *dives*; a) propr. abundans opibus, opulentus; *ἄνθρωπος πλούσιος*, Matth. 27, 57. Luc. 12, 16. 16, 1. 19. vid. etiam Luc. 14, 12. 18, 23. 19, 2. — ὁ *πλούσιος* substantive, scl. *ἄνθρωπος*, dives, Matth. 19, 23 sq. Marc. 10, 25. 12, 41. Luc. 18, 25. 21, 1. 1 Tim. 6, 17. Apoc. 13, 16. et passim. (2 Sam. 12, 1. 2. Prov. 14, 20.) b) tropice: dives, abunde instructus aliqua re; Eph. 2, 4. *θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει*. Jac. 2, 5. *πλούσιος ἐν πίστει*. — Ex adjuncto: 2) *felix*, *prospero rerum statu utens*; de rebus externis, 2 Cor. 8, 8. *πλούσιος ὤν*, cum prosper esse debuisset s. potuisset); de interna prosperitate e pietate nata, Apoc. 2, 9. 3, 17. — 3) *potens*, vir *spectatus*, *eminens*; Jac. 1, 10. 11. 2, 6. Apoc. 6, 15. (Ps. 45, 14. Jes. 5, 14.)

Πλουσίως, adv. (a *πλούσιος*) *abunde*, *large*; Col. 3, 16. 1 Tim. 6, 17. Tit. 3, 6. 2 Petr. 1, 11.

Πλουτέω, ῶ, f. ήσω, (a *πλοῦτος*) 1) *dives sum*, *opibus gaudeo*, propr. Luc. 1, 53. — tropice: *abundo*, Rom. 10, 12. ὁ *θεὸς* — *πλουτῶν εἰς πάντας*, beneficiis diffluens in

commodum omnium. Alii supplent χάριτι; alii πλουτῶν transitive pro πλουτίζων. — 1 Tim. 6, 18. πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς. — 2) *ditesco, copias colligo*, Luc. 12, 21. ubi πλουτεῖν respondet τῷ θησαυρίζειν. (vid. εἰς no. 4.) 1 Tim. 6, 9. Apoc. 18, 3. 19. — ἀπό τινος, ab aliquo quaestum habeo, per eum ditesco, Apoc. 18, 15. Sir. 11, 17. — LXX. pro עָשַׁר Prov. 28, 22. Ps. 49, 17. — 3) ex adjuncto: *felicitate, opibus spiritualibus abundo*, 1 Cor. 4, 8. 2 Cor. 8, 9. Apoc. 3, 17. 18. (Prov. 31, 28. pro אִשֵּׁר). Saepius non occurrit.

Πλουτίζω, f. ίσω, (a πλοῦτος) *divitem facio*, a) propr. abundare facio bonis externis, (LXX. pro הֶעֱשִׁיר, Gen. 14, 23. 1 Sam. 2, 7. Sap. 10, 11. Sir. 11, 21.) — b) abundare facio bonis internis, 2 Cor. 6, 10. — ἐν παντὶ, quovis vero bono, 1 Cor. 1, 5. 2 Cor. 9, 11. (Prov. 13, 7. εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες, καὶ εἰσὶν οἱ ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ.)

Πλοῦτος, ου, ὁ, (a πολὺ ἔτος annus largum proventum dans), LXX. pro עֹשֶׁר, etiam pro הוֹן, הָמוֹן, חַיִל, 1) *divitiae, opes*, a) *externae*, 1 Tim. 6, 17. Jac. 5, 2. (1 Reg. 3, 11. Prov. 28, 8. Ps. 37, 16. Jes. 60, 5.) — studium ditescendi, cura divitiarum colligendarum, Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. Luc. 8, 14. — b) bona quaecunque, Eph. 3, 8. πλοῦτος τοῦ χριστοῦ, larga, quae Christus hominibus affert bona. Hebr. 11, 26. — 2) *copia, multitudo, magnitudo*; Rom. 11, 12. πλοῦτος κόσμου, multitudo — πλοῦτος ἐθνῶν scl. ἐστι, i. e. efficit (vid. Εἰμὶ no. 3.) ut copia gentilium ad societatem Christi accedat. (Jes. 29, 7. 8.) Caeterum hoc sensu in N. T. legitur cum genitivo, πλοῦτος τῆς χάριτος, Rom. 2, 4. Eph. 1, 7. 2, 7. Apoc. 18, 16. πλοῦτος τῆς δόξης, Rom. 9, 23. Eph. 1, 18. 3, 16. πλουτ. σοφίας Rom. 11, 33. Col. 2, 2. ἁπλότητος 2 Cor. 8, 2. et semel seq. ἐν, Phil. 4, 19. (vid. ἐν no. 10.), quibus in locis vel copia verti, vel in adjectivum: *summus, largissimus* resolvi potest. — Ex adjuncto: 3) *honor, dignitas, auctoritas*, quae cum divitiis conjuncta esse solet, Apoc. 5, 12. (Ps. 76, 5. Prov. 31, 3. Jes. 61, 6. ubi pro כָּבוֹד. coll. Esth. 10, 2. Sir. 24, 17. Psalter. Sal. 1, 4. ὁ πλοῦτος αὐτῶν διῆλθοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἡ δόξα αὐτῶν ἕως ἐσχάτου γῆς.) — Saepius non legitur.

Πλύνω, f. υνῶ, conspergo; *lavo, abluo*, dicitur de vestimentis. Ita πλύνειν τὰς στολὰς αὐτῶν, Apoc. 7, 14. (et c. 22, 13. in codd.) dicuntur christiani, qui se induunt candore pietatis et obsequii. coll. Ps. 51, 3. 8. — LXX. pro כִּבֵּס, Gen. 49, 11. πλυνῶ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ. Exod. 19, 10. 14. Lev. 13, 6. 34.

Πνεῦμα, τος, τὸ, (a πνέω) hebr. רוּחַ et latinor. *spiritus*. — Est, ut latinor. *spiritus*, 1) *halitus, spiramen*, a)

venti; igitur *ventus flans*, et maxime dicitur de vento vehementiore, Joh. 3, 8. (1 Reg. 18, 45. 19, 11. 2 Reg. 3, 17. Job. 1, 19. Sap. 5, 23. Joseph. Ant. 2, 16. 3. et 5.) — b) narium, oris, *halitus* cum haustus tum emissus; 2 Thess. 2, 8. τὸ πνεῦμα τοῦ στόματος αὐτοῦ. (2 Sam. 22, 16. Ps. 33, 6.) — Inde, cum in aëre hausto et emisso per pulmones vita animantium fit, c) *halitus vitalis*, *anima* corpus animans, Matth. 27, 50. ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Luc. 8, 55. 23, 46. Joh. 19, 30. Act. 7, 59. Jac. 2, 26. Apoc. 13, 15. ib. 11, 11. πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ, halitus vitalis Dei. (Ezech. 1, 21. Gen. 6, 17. 7, 15. Judic. 15, 19. Judith. 14, 6. — de anima hominum et animalium Ps. 104, 30. 31. Eccl. 3, 21. — Inde etiam pro vita animali ipsa Job. 10, 12. Ps. 31, 5. 2 Macc. 7, 22. 23. 3 Macc. 6, 24. et πνεῦμα Dei: vis Dei vivificans, Gen. 6, 3. Job. 33, 4. Ezech. 37, 10. 14. Sap. 12, 1.) — Huc et referri potest locus Joh. 6, 63. τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν κ. τ. λ. ita vertendus: ut spiritus in homine is est, qui corpus animat, cum caro in se nihil valeat; ita verba mea spiritus sunt, vitam (animo) dans.

2) *spiritus* in homine, *animus*, *mens*, anima rationalis, quae cogitat, vult, sentit, quamque prisci homines tanquam halitum vitalem, sive naturam tenui aëre constantem cogitabant, quique corpori, quippe visibili et ex materia sensibus subjecta constanti, opponitur. Ita a) universe, Rom. 8, 10. 16. 1 Cor. 2, 12. 5, 5. 8, 3. 4. Col. 2, 5. 1 Petr. 3, 18. 4, 6. [1 Cor. 6, 20.] Joh. 4, 23. 24. προσκυνεῖν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι. Rom. 1, 9. (Sap. 2, 3. 16, 14. Susann. v. 45.) — b) mens, quatenus cogitat, Marc. 2, 8. Luc. 1, 80. 2, 40. — quatenus proponit, decernit, studet, Matth. 26, 41. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Marc. 14, 38. — πνεῦμα πρᾳότητος i. e. πρᾶον, lenitas s. studium lenitatis, 1 Cor. 4, 21. Gal. 6, 1. 1 Petr. 3, 4. de animi studiis etiam Eph. 4, 3. 4. 23. Phil. 1, 27. Eph. 2, 18. [1 Tim. 4, 12.] — quatenus sentit, sensorumque est sedes, ubi est i. q. alias καρδία, *Gemüth*, Matth. 5, 3. πτωχοὶ τῷ πνεύματι, qui miseros se sentiunt, animo tristes, miseri. (Ps. 34, 18.) (vid. Πτωχός.) Marc. 8, 12. ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ. Luc. 1, 47. 10, 21. Joh. 11, 33. 13, 21. Act. 17, 16. 1 Cor. 16, 18. 1 Cor. 14, 2. 14. 15. 16. ubi πνεῦμα tanquam commotionum acriorum sedes et νοῦς, mens intelligens distinguuntur. (Sap. 5, 3. Deut. 2, 30. Num. 5, 30.) — Ponitur interdum ita πνεῦμα μου pro relativo, s. pro subjecto quatenus sentit, ut Act. 19, 21. ἔθετο ἐν τῷ πνεύματι, constituit, in animum induxit, beschloss bey sich. 2 Cor. 2, 12. τῷ πνεύματί μου, mihi. ib. 7, 13. Gal. 6, 18. μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, Philem. v. 25. i. q. μεθ' ὑμῶν ut 1 Thess. 5, 28. (1 Reg. 21, 5. Ps. 139, 6.) — Ubi ψυχὴ et πνεῦμα hominis conjunctim commemoran-

tur, ut 1 Theff. 5, 23. et Hebr. 4, 12. defcribitur fpiritus pro diverfa ratione, qua fe habet, fcl. tanquam anima rationalis et anima vitalis. cf. *Loesner.* obff. e. Phil. p. 381. — Σάρξ καὶ πνεῦμα, f. σῶμα καὶ πν. hominem per partes defcribunt, 1 Cor. 7, 34. 2 Cor. 7, 1. — 1 Cor. 6, 17. ἓν πνεῦμά ἐστι, mente, ftudiis unitus eft cum Deo.

3) fpiritus, i. e. *natura fpiritualis, intellectu et voluntate praedita*, involucro craffioris corporis, quod in fenfus incurrat, carens, fed natura, ut prifca aetas putabat, aetherea, maximeque tenuis (Sap. 7, 22. πνεῦμα λεπτὸν) vel, ut feriores docebant, materia et partibus carens. Ita a) de fpiritu *humano* corpore fuo exuto, de *manibus*, Hebr. 12, 23. 1 Petr. 3, 19. — b) de fpiritibus universe, Luc. 24, 37. ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. v. 39. πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει. Act. 23, 8. 9. Hebr. 12, 9. πατὴρ τῶν πνευμάτων. (Num. 27, 16. — Sap. 7, 22. Job. 4, 15.) In fpecie c) de *fpiritibus, qui Deum interfunt et homines*, vel quorum minifterio Deus utitur, vel qui etiam fine mandato Dei in animo, vel etiam in corpore hominis operantur, hominemque vi fua occupant. Ita in N. T. angeli, Hebr. 1, 7. (e Pf. 104, 5. ubi funt venti) et v. 14. et in V. T. etiam miffi dicuntur a Deo fpiritus fallaces, qui homines in errores inducunt, eosque malis vexant (Judic. 9, 23. 1 Sam. 16, 14. 15. 23. 2 Reg. 22, 19—25. 2 Chron. 18, 19 fqq. Jef. 19, 14. 1 Sam. 18, 10. 19, 9. quare interdum, ubi bonus a Deo miffus fpiritus cogitandus eft, additur τὸ ἀγαθὸν, Neh. 9, 20. Pf. 143, 17.) Etiam in N. T. dicitur πνεῦμα hoc fenfu in utramque partem; 1 Cor. 12, 10. διακρίσεις τῶν πνευμάτων fcl. per homines vaticinantes, docentes, utrum veraces an fallaces fint. 2 Theff. 2, 2. 1 Joh. 4, 1. 2. 3. 6. maxime autem ita de fallacibus fpiritibus, Act. 16, 16. 18. πνεῦμα πύθωνος. Rom. 11, 8. πνεῦμα κατανύξ. (Jef. 29, 10.) 1 Tim. 4, 1. πνεῦμα πλάνης in errorem inducens. (Teft. XII. Patr. p. 535.) Jac. 4, 5. — de daemonibus five geniis malis, Matth. 8, 16. 12, 45. Marc. 9, 17. 20. 25. Luc. 9, 39. 10, 20. 11, 26. 13, 11. πνεῦμα ἀσθενείας, daemonem qui aegrotare faciebat hominem. Eph. 2, 2. — πνεῦμα ἀκάθαρτον, Luc. 4, 33. Apoc. 16, 13. 14. vid. Ἀκάθαρτος et Πονηρός. (Teft. XII. Patr. p. 657. ἀπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πνευμάτων αὐτοῦ. p. 729. τὰ πνεύματα τοῦ Βελιάρ. ib. τὸ ἀέριον πνεῦμα τοῦ Βελιάρ. — d) de Deo, qui Joh. 4, 24. et ipfe πνεῦμα natura fpiritualis, corpore carens dicitur. — e) de *fpiritu divino, qui in Deo eft, ex eo egreditur, in hominibus bona quaevis efficit, quoque pii homines, fapientes, et potiffimum prophetae ducuntur.* Dicitur α) πνεῦμα κυρίου f. τοῦ θεοῦ, Matth. 3, 16. 10, 20. 12, 18. 28. Luc. 4, 18. Act. 2, 17 fqq. 5, 9. 8, 39. Rom. 8, 9. 11. 14. 1 Cor. 2, 10. 12. οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ

ἐκ θεοῦ, non ſpiritum, quo homines perverſi reguntur, ſed ſpiritum a Deo venientem. ib. v. 14. 3, 16. 6, 11. 7, 40. 12, 3. 2 Cor. 3, 3. 8. 17. (vid. *Εἰμὶ*) 18. Eph. 3, 16. Phil. 3, 3. 1 Theſſ. 4, 8. 1 Petr. 4, 14. 1 Joh. 4, 2. — *β*) *πνεῦμα ἅγιον*, *ſpiritus* cum natura ſua *ſanctus*, tum *colendus*, *venerandus*, Matth. 1, 18. 20. 3, 11. 12, 32. 28, 19. Marc. 1, 8. 3, 29. 12, 36. 13, 11. Luc. 1, 15. 35. 41. 67. 2, 25. 26. 3, 16. 22. 4, 1. 11, 13. 12, 10. 12. Joh. 1, 33. 7, 39. 14, 26. 20, 22. Act. 1, 2. 5. 8. 16. 2, 4. 33. 38. 4, 8. 31. 5, 3. 32. 6, 3. 5. 7, 51. 55. 8, 15. 17. 18. 19. 9, 17. 31. 10, 38. 44 ſqq. 47. 11, 15 ſqq. 24. 13, 2. 4. 9. 52. 15, 8. 28. 16, 6. 19, 2. 6. 20, 23. 28. 21, 11. 28, 5. Rom. 5, 5. 15, 13. 19. 1 Cor. 6, 19. 12, 3. 2 Cor. 6, 6. 13, 13. Eph. 1, 13. 4, 30. 1 Theſſ. 1, 5. 6. 2 Tim. 1, 14. Tit. 3, 5. Hebr. 2, 4. 3, 7. 6, 4. 9, 8. 10, 15. 1 Petr. 1, 12. 2 Petr. 1, 21. [1 Joh. 5, 7.] Jud. v. 20. (Pſ. 51, 12 ſq. Jeſ. 63, 10. 11. Dan. 4, 5. 6. 15. Sap. 1, 4 ſq. 9, 17. 7, 7.) — *γ*) *τὸ πνεῦμα ἁγιωσύνης* i. q. *ἅγιος* Rom. 1, 4. *πνεῦμα* abſolute et *κατ᾽ ἐξοχὴν*, Matth. 4, 1. 12, 31. 22, 43. Marc. 1, 10. 12. Luc. 2, 27. 4, 1. 14. 9, 55. *οἵου πνεύματός* (ſcl. *υἱοί*) *ἐστε* i. e. vos duci a ſpiritu ſancto, bona ſemper efficiente, nunquam mala. Joh. 1, 32 ſq. 3, 5. 6. 8. 34. 7, 39. 14, 17. *τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθ.* veriſſima docens. 15, 26. 16, 13. Act. 8, 29. 10, 19. 11, 12. 28. [18, 5.] 25. 20, 22. 21, 4. Rom. 8, 10. *τὸ δὲ πνεῦμα ζωή*, efficit, dat vitam, cf. v. 11. ib. 8, 16. 23. 26. 15, 30. *ἀγάπη τοῦ πν.* amor qualem ſpiritus inſtillat. 1 Cor. 2, 4. (vid. *Ἀπόδειξις*) 10. 13. 12, 4. 7—13. 2 Cor. 1, 22. 5, 5. 11, 4. Gal. 3, 2. 5. 14. 5, 5. 17. 18. 22. Eph. 2, 22. [5, 9.] 6, 17. Phil. 2, 1. 1 Theſſ. 5, 19. 2 Theſſ. 2, 13. 1 Tim. 3, 16. 4, 1. 1 Petr. 1, 2. 22. 1 Joh. 3, 24. 4, 13. 5, 6. 8. Jud. v. 19. Apoc. 17, 3. 19, 10. *τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας*. c. 22, 17. *τὸ πνεῦμα* ſcl. in vate, Joanne. — *δ*) ſpiritus Chriſti, quatenus a Jeſu poſt ejus adſcenſionem de coelo mittitur; *τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ*, Act. 16, 7. *χριστοῦ*, Rom. 8, 9. *Ἰησοῦ χρ.* Phil. 1, 19. 2 Tim. 4, 22. 1 Petr. 1, 11. *τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ*, Gal. 4, 6. (E V. T. vide loca Gen. 41, 38. Exod. 31, 3. 35, 29. Num. 24, 2. 27, 18. Judic. 3, 10. 6, 34. 11, 29. 14, 6. 19. 1 Sam. 10, 6. 10. 16, 13. 19, 20. 2 Sam. 23, 2. 1 Reg. 18, 12. 2 Chron. 24, 20. Ezech. 3, 12 ſqq. 11, 1. Dan. 5, 11 ſqq. Joel. 2, 28 ſqq.) — Formula *ἐν πνεύματι* ſ. *ἐν πν. ἁγίῳ*, eſt: *actus*, *edoctus* a ſpiritu divino, (in *ſtatu inſpirationis*, ut Theologi loquuntur) Matth. 22, 43. Marc. 12, 36. Apoc. 1, 10. 4, 2. 21, 10. — in ſcriptis Pauli: *ut docet*, *teſtatur ſpiritus* S., *per ejus miniſterium*, Rom. 9, 1. 14, 17. Eph. 3, 5. 6, 18. Col. 1, 8. — Caeterum notandae ſunt *formulae* in *Pauli epiſtolis obviae*: *πνεύματι*, vi divini ſpiritus adjuti, Rom. 8, 13. 12, 11. — *τὰ τοῦ πνεύματος*, quae jubet ſ. praecipit ſpiritus, Rom. 8, 5. —

περιπατεῖν κατὰ πνεῦμα, Rom. 8, [1.] 4. 5. 6. πνεύματι, Gal. 5, 16. 2 Cor. 12, 18. a ſpiritu S. duci, regi. Opponitur dictamini ſpiritus S. σάρξ, dictamen cupiditatis, Gal. 5, 17. 18. 22. 6, 8. et ἁμαρτία Rom. 8, 2. — ὁ κατὰ πνεῦμα, qui a ſpiritu Dei regitur, Gal. 4, 29. — εἶναι ἐν πνεύματι Rom. 8, 9. regi a ſpiritu Dei. ζάω πνεύματι, idem, Gal. 5, 25. — Opponitur πνεῦμα, dictamen ſpiritus τῷ γράμματι literae legis moſ. Rom. 2, 29. 7, 6. 2 Cor. 3, 6. vid. Γράμμα. — πνεῦμα δουλείας — υἱοθεσίας, ſpiritus qui ſenſum ſervilem — ſenſum filiorum animo inſtillat, Rom. 8, 15. 2 Tim. 1, 2. πνεῦμα τῆς πίστ. qui docet quae ad fidem ſpectant, ſ. fidem excitat, 2 Cor. 4, 13. — Gal. 3, 3. ἐναρξ. τῷ πνεύματι. vid. Ενάρχω. 1 Cor. 15, 45. ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν, ubi in πνεῦμα non argutandum eſt; eſt enim hic *natura*, et uſus eſt apoſtolus ob praecedens ψυχὴ ζῶσα; prior Adam fuit tantum vivus, alter vivificans. 2 Cor. 3, 3. Corinthios appellat epiſtolam ſcriptam ἐν πνεύματι θεοῦ, i. e. coetum collectum ope ſpiritus divini. Gal. 6, 8. σπείρειν εἰς τὸ πνεῦμα felicitatem quaerere in obedientia erga ſpiritum divinum. Eph. 1, 17. πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλ. i. e. σοφίαν καὶ ἀποκάλυψιν τοῦ πνεύματος. Eph. 5, 18. πληροῦσθε ἐν πνεύματι, largiter inſtructi ſitis ſpiritu divino, i. e. penitus ab eo regamini. Sic etiam in ſcriptis Lucae bis πνεῦμα, de menſura, qua quis accepit ſpiritum, Luc. 1, 17. Act. 6, 10. (vid. Sir. 48, 47. πνεύματι μεγάλῳ. Dan. 5, 13. πνεῦμα περισσὸν. ib. 6, 3. 2 Reg. 2, 9. Joel. 2, 28. 29. ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου. vid. etiam Num. 11, 17. 25. 26. 29.) — Metonymice: *dona ſpiritus* Dei, 1 Cor. 14, 12. ζηλωταὶ πνευμάτων. 1 Cor. 14, 32. et Apoc. 22, 6. in textu Griesb. πνεύματα προφητῶν, donum propheticum; — et apud Joannem i. q. πνευματικὸς, Joh. 3, 6. — f) denique auctor epiſtolae ad Hebraeos cap. 9, 14. πνεῦμα αἰώνιον, ſpiritum aeternum, tribuit filio Dei et haud dubie cogitavit de ejus natura, qua ante mundum conditum adfuerit et mundum ipſum condiderit coll. cap. 10, 29. Eandem naturam Joannes c. 1, 1. λόγον appellat. Utrum autem Joh. 6, 63. τὸ πνεῦμα de eadem natura intelligendum ſit nec ne, dubium eſt; nec ſatis certa eſt *Eichhornii* ſententia, τὸ πνεῦμα de Chriſto πνεῦμα ἔχοντι dici in locis Apoc. c. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 14, 13. cum hic τὸ πνεῦμα etiam eſſe poſſit ſpiritus propheticus, Dei voluntatis nuntius. — Ἑπτὰ autem πνεύματα quae coram Deo verſari dicuntur Apoc. 1, 4. 3, 1. 4, 5. 6. aut ſunt ſeptem angeli, qui alias ἄγγελοι τοῦ προσώπου dicuntur, aut (ut Eichhornius mavult) ſeptem virtutes Dei, quas Rabbini, ſecundum Jeſ. 11, 2. Deo adſcripſerint. Simili modo in Teſt. XII. Patr. p. 522. homini tribuuntur ſeptem ſpiritus, ſcl. πνεῦμα ζωῆς, πν. ὁράσεως, πν. ἀκοῆς, πν. ὀσφρήσεως, πν. λαλιᾶς, πν. γεύσεως et

πνεῦμα σποϱᾶς καὶ συνουσίας; eidemque ſeptem ſpiritus alii, ad mala eum excitantes, ſcl. πνεῦμα τῆς ποϱνείας, ἀπληστίας, μάχης, ἀϱεσκείας, ὑπεϱηφανίας, ψεύδους et πν. ἀδικίας. — Saepius non legitur.

Πνευματικὸς, ή, όν, (a πνεῦμα) propr. ad halitum ſpectans, ventoſus, ventis plenus; deinde *ſpiritualis*, i. e. a) ſua natura ſpiritualis, qui oculis cerni non poteſt, non conſtat carne, 1 Cor. 15, 44. 46. σῶμα πνευματικόν. 1 Petr. 2, 5. οἶκος πνευματικὸς, et ibid. θυσία πνευμ. — Eph. 6, 12. τὰ πνευματικὰ τῆς πονηϱίας, pro τὰ πνεύματα πονηϱά. (Matthiae gramm. gr. p. 267.) — b) qui ſub externo quodam involucro inviſibilis latet, ut anima in corpore; ita, qui ſenſu translato ſ. tropico aliquid eſt, dicitur. 1 Cor. 10, 3. 4. βϱῶμα πνευματικὸν; Chriſtus πνευματικὴ πέτϱα, i. e. qui latuit in cibo, petra. — c) a ſpiritu divino l. ſancto veniens, ei conveniens, ab eo ſuppeditatus; ita in ſcriptis Pauli, Rom. 1, 11. χάϱισμα πνευμ. donum ſuppeditatum a ſpiritu. Rom. 7, 14. ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν, lex, quae ſpiritui ſancto conveniunt, docet, eadem praecipit. Eph. 1, 3. εὐλογία πν. Eph. 5, 19. Col. 3, 16. ᾠδαὶ πνευμ. cantiones, quas ſpiritus inſpirat. Col. 1, 9. σύνεσις πνευμ. Inde πνευματικοί, a *ſpiritu Dei illuminati et emendati, qui reguntur a ſpiritu*, 1 Cor. 2, 13. 15. 3, 1. 14, 37. Gal. 6, 1. — et τὰ πνευματικὰ, quae ſpiritus div. ſuppeditat, donat, Rom. 15, 27. 1 Cor. 2, 13. (coll. v. 14. ubi idem τὰ τοῦ πνεύματος) cap. 9, 11. 12, 1. 14, 1. Saepius non, nec in V. T. habetur.

Πνευματικῶς, (a πνευματικὸς) adv. *ſpiritualiter*, i. e. a) ſenſu translato, arcano, Apoc. 11, 8. ἥτις καλεῖται πνευματικῶς σόδομα. (vid. Πνευματικός.) — b) ſpiritui ſancto convenienter, 1 Cor. 2, 14.

Πνέω, f. εύσω, *ſpiro, flo*; de vento, Matth. 7, 25. 27. Luc. 12, 55. Joh. 3, 8. 6, 18. Apoc. 7, 1. Act. 27, 40. τῇ πνεούσῃ ſcl. αὔϱᾳ ad flatum venti. — LXX. pro נָשַׁב, Pſ. 148, 7. נָשַׁף Jeſ. 40, 24. Sir. 43, 19. 24. 2 Macc. 9, 7.

Πνίγω, f. ίξω, propr. ſpiritum alicujus frango; inde *ſtrangulo, würgen*, Matth. 18, 28. κϱατήσας αὐτὸν ἔπνιγε; ubi alii tropice accipiunt: *ango*, ut LXX. 1 Sam. 16, 14. pro בָּעַת, — *ſuffoco* de iis, qui merguntur, aquis enecantur, Marc. 5, 13. (Xenoph. Anab. 5, 7. 25. Joſeph. Ant. 10, 7. 5.)

Πνικτὸς, ή, όν, (a πνίγω, perf. paſſ. πέπνικται) *ſuffocatus, ſtrangulatus*. — In N. T. τὸ πνικτὸν, Act. 15, 20. 29. 21, 25. ſunt carnes animalium non mactatorum, ſed ſuffocatorum, quae igitur exſpirarunt ſanguine non profuſo, a quibus abſtinendum erat Judaeis, Levit. 17, 13. 14. c. 7, 26 ſq. Gen. 9, 4. Deut. 12, 16. 23.

Πνοή, ῆς, ή, (a πνέω, perf. med. πέπνοα) *halitus, ſpiritus vitalis*, Act. 17, 25. (LXX. נְשָׁמָה Gen. 2, 7. Sap. 2, 2.

Sir. 30, 20. coll. 2 Macc. 3, 31. 7, 9.) — *ventus*, Act. 2, 2. (Job. 37, 10.)

Ποδήρης, εος, contr. ους, ὁ, ἡ, — ρες, τὸ, (a ποῦς et ἄρω, necto, apto) ad pedes pertingens; — ὁ ποδήρης scl. χιτὼν, sive ἡ ποδήρης scl. ἐσθής, sive etiam τὸ ποδῆρες scl. ἔνδυμα, *vestimentum ad pedes usque pertingens, talaris*; de veste talari pontificis summi apud Judaeos, Apoc. 1, 13. Exod. 25, 31. 25, 7. 38, 8. Sir. 45, 8. Test. XII. Patr. p. 565. Joseph. Ant. 8, 3. 8. de bell. 5, 5. 7. ποδήρες ἔνδυμα. coll. Zach. 3, 4. Sap. 18, 24. Sir. 27, 8.

Πόθεν, adv. 1) *unde*, a) de *loco*, Matth. 15, 33. πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι. Joh. 4, 11. 6, 5. (Num. 11, 13. πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ. — Luc. 13, 25. 27. Joh. 3, 8. 7, 27. 28. 8, 14. 9, 29. 30. 19, 9. Apoc. 7, 13. — de loco metaphorico i. e. *statu*, conditione; Apoc. 2, 5. μνημόνευε πόθεν πέπτωκας. — b) de *auctore* et *origine*, Matth. 13, 27. 13, 54. 56. 21, 25. Marc. 6, 2. Luc. 20, 7. Joh. 2, 9. Jac. 4, 1. — 2) in interrogatione dubitantis, admirantis: *quo tandem modo, qua ratione, quomodo fieri potest, ut*, Marc. 8, 4. 12, 37. Luc. 1, 43. Joh. 1, 49. (Jer. 15, 18.) — LXX. pro מֵאַיִן, אֵי מִזֶּה, maxime de loco, Gen. 16, 8. 29, 4. Judic. 13, 16. 1 Sam. 25, 11. 2 Sam. 1, 13. Jon. 1, 8.

Ποία, ας, ἡ, *herba, gramen*; (LXX. Jer. 2, 22. Mal. 3, 2. pro hebr. בֹּרִית lixivium, sal ad purgandum ex herbis combustis paratum.) — Ita multi ποία accipiunt Jac. 4, 14. rectius autem habetur pro foemin. a ποῖος (quod vide) *qualis*.

Ποιέω, ῶ, f. ήσω, — hebr. עָשָׂה (pro quo saepissime posuerunt LXX. latinor. *facio*, nostrum: *machen, thun*. Duplex enim notio primaria huic verbo inest, ad quam omnis ejus usus potest revocari; I) notio *efficiendi, producendi, machen*; et dicitur a) de *producendo* aliquid, ubi est α) de Deo: *creo*, Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Luc. 11, 40. (ubi alii explicant: purgare, vid. *Elsneri* obss. et *Kuinoel* comment. ad h. l. coll. 2 Sam. 19, 25. ἐποίησε τὸν μύστακα αὐτοῦ. Act. 4, 24. 7, 50. 14, 15. 17, 24. Rom. 9, 20. Hebr. 1, 2. Apoc. 14, 7. (LXX. pro עָשָׂה, Gen. 1, 7. 16. 25. 31. et בָּרָא, Gen. 1, 21. 27. 5, 1. 2. Jes. 42, 5. 45, 7. 18.) — β) de hominibus: *opus facio, laboro*, Matth. 20, 12. μίαν ὥραν ἐποίησαν, unam horam laboraverunt in vinea. (Ita ποιέω Ruth. 2, 19. et ἔργον ποιέω Exod. 20, 9. 10. Levit. 23, 7.) — *facio, fabricor, compono*, Matth. 17, 4. σκηνὰς ποιήσωμεν. Joh. 2, 15. ποιήσας φραγέλλιον. c. 9, 9. ἐποίησε πηλόν. ib. 11, 14. 18, 18. 19, 23. τέσσαρα μέρη. Act. 7, 40. θεούς. v. 43. 44. c. 9, 39. ἱμάτια. c. 19, 24. Hebr. 8, 5. Apoc. 13, 14. (Gen. 6, 14 sqq. Exod. 25, 1 sqq. — etiam pro בָּנָה, Gen. 33, 17. οἰκίας. 1 Reg. 22, 39. πόλεις. Sap. 14, 8. Lib. Henoch. p. 183. ποιεῖν τὰ μέταλλα τῆς γῆς.) Ita etiam Hebr. 12, 27.

; πεποιημένων utpote fabricatorum fcl. ab hominibus ad
cemplar templi coeleftis; (alii: utpote ad finem perducto-
ım.) — *laborando lucror*, Matth. 25, 16. ἐποίησε πέντε τά-
λαντα. Luc. 19, 18. — γ) de terra, plantis, fontibus etc.
bi eft: *produco*, *profero*, *edo*; ποιεῖν καρποὺς proprie de
rboribus, Matth. 3, 10. 7, 17. 18. 19. 13, 26. Luc. 3, 9.
ropice de hominibus: ποιεῖν καρποὺς μετανοίας, Matth. 13,
3. 21, 43. Luc. 3, 8. — ποιεῖν κλάδους Marc. 4, 32. Jac.
, 12. μὴ δύναται συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι. — οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ
οιῆσαι ὕδωρ. Apoc. 22, 2. (Gen. 1, 11. 12. Jef. 5, 2. 4. Jo-
eph. Ant. 11, 3. 5. ἀμπελῶνες αἱ ποιοῦσαι τὸν οἶνον.) — —
) de *parante*, *praeparante*, *inftituente* aliquid, ubi eft *pa-*
o, *apparo*; ita de epulis, Matth. 22, 2. Marc. 6, 21. Luc.
, 29. 14, 12 fqq. 16. (Gen. 27, 7. 9. ποιεῖν ἐδέσματα. Gen.
1, 8. Dan. 5, 1. Levit. 6, 39.) — cum reciproco: *paro mi-*
i, *acquiro*, Luc. 12, 33. ποιήσατε ἑαυτοῖς. Luc. 16, 9. Joh.
, 1. πλείονας μαθητὰς ποιεῖ (ἑαυτῷ.) cf. Gen. 11, 4. ποιήσω-
εν ἑαυτοῖς ὄνομα. Gen. 31, 18. pro רָכַשׁ acquiro. — *inftituo*,
ch ftifte, Hebr. 1, 3. καθαρισμὸν ποιησάμενος. (Eph. 2, 18.
ίφεσιν ἐποίησε, hebr. נָתַן.) Hebr. 8, 9. διαθήκην, ἣν ἐποίησα,
LXX. pro כָּרַת Jef. 28, 15. Jer. 34, 18.) — c) de eo, *qui*
caufa eft: ut: *efficio ut*, *curo ut*, *facio ut*, ita α) ποιέω
eq. ἵνα, Joh. 11, 37. Col. 4, 16. Apoc. 3, 9. 13, 12. 15. 16.
enfu *eligendi* ad aliquid, Marc. 3, 14. καὶ ἐποίησε δώδεκα,
ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, coll. Joh. 15, 16. ubi eft ἔθηκα ἵνα. —
β) ποιέω feq. infinitivo, Matth. 5, 32. ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι.
Marc. 7, 37. κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν. c. 8, 25. Luc. 5, 34. Joh.
6, 10. Act. 5, 34. ἐκέλευσεν ἔξω τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι, juf-
fit abduci, (vid. quae ad h. l. e profanis attulerunt *Kypkius*
et *Krebfius* in obff.) c. 7, 19. 17, 26. Apoc. 13, 13. (Jofeph.
Ant. 2, 9. 5. ποιεῖν ἀχθῆναι, accerfi jubere. Teft. XII. Patr.
p. 640. ὁ κύριος πολὺν ἰχθὺν ἐποίησέ μοι θηρᾶν.) — femel
feq. τοῦ cum infinitivo, Act. 3, 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν
αὐτόν. — γ) feq. accufativo vel fubftantivi, vel adjectivi:
facio, *efficio*, *reddo*, ubi ποιέω et medium ποιέομαι faepius
facit περίφρασιν verbi fubftantivo vel adjectivo cognati.
Matth. 3, 3. εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους. Luc. 3, 4. Marc. 3,
12. ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι. Matth. 20, 12. ἴσους ἡμῖν
αὐτοὺς ἐποίησας. Matth. 26, 73. δῆλόν σε ποιεῖ, pro δηλοῖ σε.
c. 28, 14. ἀμερίμνους ὑμᾶς ποιήσωμεν. Joh. 5, 11. ὁ ποιήσας
αὐτὸν ὑγιῆ. c. 16, 2. ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς. Rom.
9, 28. Matth. 5, 36. 2 Petr. 1, 10. — εἰρήνην ποιεῖν Eph. 2,
15. (Teft. XII. Patr. p. 596. ἐποίησαν εἰρήνην μετ' αὐτῶν. ib.
p. 597.) — σκάνδαλα Rom. 16, 17. — 1 Cor. 10, 13. vid.
Ἔκβασις. Eph. 4, 16. τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται. (Jef.
45, 11. ὁ ποιήσας τὰ ἐρχόμενα.) — δ) ποιεῖν τινά τι, *facere*,
reddere aliquem aliquid, *einen zu etwas machen*; Matth. 4,

19. ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς (Marc. 1, 17. ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς.) Matth. 21, 13. 23, 15. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Joh. 2, 16. 4, 46. ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. c. 6, 15. ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα. Act. 2, 36. κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ὁ θεὸς ἐποίησε. 1 Cor. 6, 15. Eph. 2, 14. Apoc. 1, 6. 3, 12. 5, 10. — Hebr. 1, 7. (Pſ. 104, 4.) c. 3, 2. τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ἀρχιερέα. (Deut. 16, 18. Gen. 12, 2. — Exod. 18, 25. Gen. 27, 37. pro נָתַן.) — In ſcriptis Joannis etiam ſubjective: *aliquem aliquid declarare*, vel factis vel ſermone; Joh. 5, 18. ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Joh. 8, 53. c. 10, 33. ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. c. 19, 7. 12. 1 Joh. 1, 10. ψευστὴν ποιοῦμεν αὐτόν. c. 5, 10. — Ineſt huic verbo:

II) notio *agendi, peragendi, thun*; et eſt a) facio i. e. *ago, ich thue, handele*; ita α) univerſe; Matth. 6, 2. ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσι, ut ſimulatores ſolent agere. (Saepius enim ποιεῖν adjunctam habet notionem τοῦ ſolere.) Matth. 23, 3. κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε. Marc. 2, 25. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβίδ. Marc. 14, 9. ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται. Marc. 11, 3. Luc. 3, 10. τί οὖν ποιήσομεν, quid nobis eſt faciendum, quomodo agendum? v. 12. 14. (futurum ſaepe exprimit quod officii, rei eſt et agi debet.) 1 Cor. 7, 36. ὃ θέλει ποιείτω. v. 37. καλῶς ποιεῖ, recte agit. v. 38. κρεῖσσον ποιεῖ. 1 Cor. 10, 31. — ἀνομίαν, Matth. 13, 41. κακὸν, Luc. 23, 22. φόνον, Marc. 15, 7. et ſic ſexcenties. — Notandum, ποιεῖν et medium ποιεῖσθαι cum ſubſtantivo ſaepius facere periphraſin verbi ſubſtantivo cognati, ut e. g. ποιεῖν ἐκδίκησιν pro ἐκδικεῖν, Luc. 18, 7 ſqq. Act. 7, 24. (Judic. 15, 7. Mich. 5, 15.) — κρίσιν, Joh. 5, 27. Jud. v. 15. (Gen. 18, 25.) μονὴν Joh. 14, 23. συμβούλιον, pro συμβουλεύεσθαι, Marc. 3, 6. 15, 1. — Marc. 2, 23. ὁδὸν ποιεῖν στίλλοντες, pro ὁδὸν ποιοῦντες στίλλειν. — πόλεμον, pro πολεμεῖν, Apoc. 11, 7. 12, 17. (Dan. 7, 21. Gen. 14, 2.) — ποιέομαι δεήσεις pro δεῖσθαι, Luc. 5, 33. Phil. 1, 4. σπουδὴν pro σπουδάζειν. μνείαν pro μνᾶσθαι, Rom. 1, 9. Eph. 1, 6. μνήμην 2 Petr. 1, 15. λόγον, pro λέγειν, loqui, narrare, Act. 1, 1. (Joſeph. Ant. 4, 2. 3. ποιεῖν λόγον πρός τινα. Prolog. Sir. ποιεῖν ἀνάγνωσιν.) πορείαν pro πορεύεσθαι, Luc. 13, 22. et ſimilia multa, quae in ſingulis ſubſtantivis notata ſunt ſuo loco. — Legitur ita etiam cum participiis, ut τί ποιεῖτε κλαίοντες pro τί κλαίετε. Act. 21, 13. τί ποιεῖτε λύοντες pro τί λύετε. Marc. 11, 5. coll. Luc. 19, 33. τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι pro τί βαπτίζονται, 1 Cor. 15, 29. — β) *ago cum aliquo, tracto aliquem, ei exhibeo* vel bona vel mala; ita: ποιεῖν τινα ὡς, habere inſtar, eo uti inſtar, Luc. 15, 19. (Gen. 45, 8. ἐποίησέ με ὡς πατέρα Φαραώ. c. 48, 20.) — ποιεῖν τινά τι, facere alicui aliquid, noſtrum: mit einem anfangen, Matth. 27, 22. τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν; Marc. 14, 7. εὖ ποιεῖν τινα, benefacere alicui. —

Maxime cum dativo vel commodi vel incommodi, ποιεῖν τινι, cum aliquo agere, alicui exhibere, Matth. 7, 12. 17, 12. 20, 15. 21, 38. 40. 25, 40. 45. Marc. 9, 13. 12, 9. 5, 19. 20. 7, 12. 10, 51. Luc. 1, 25. 49. 2, 48. 6, 23. 26. Act. 15, 3. Hebr. 13, 6. et saepissime. Etiam ποιεῖν ἔν τινι, pro τινι, Matth. 17, 12. 20, 15. (Gen. 20, 9) — Inde etiam de beneficiis, bonis est simpliciter *dare*, ut Matth. 6, 1. 2. 3. δικαιοσύνην, ἐλεημοσύνην, Act. 9, 36. Rom. 15, 26. — Marc. 14, 8. ὃ ἔσχεν αὕτη, ἐποίησε, quae potuit dedit. Transfertur etiam ad modum agendi; ποιεῖν μετά τινος, Luc. 1, 72. (Exod. 34, 7.) Luc. 10, 37. (Joseph. bell. 3, 7. 1. ἔλεον ποιούμενος. ib. 6, 2. 5. φειδὼ τοῦ ναοῦ ποιούμενος.) — γ) ut latinor. *facio*, transfertur ad id, quod agimus in judicio; unde λόγον τινὸς ποιεῖσθαι, *rationem habere*, *magni facere*, Act. 20, 24. vid. λόγος. (Joseph. Ant. 1, 3. 1.) — ποιέω, *facio* cogitando, i. e. *fingo*, ich setze den Fall. (Xenoph. Anab. 5, 7. 8.); ita plerique Matth. 12, 33. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, quod vertunt: vel putatis s. ponitis, arborem esse bonam, unde etiam statuendum erit fructum esse bonum. Rectius fortasse ποιεῖν τινα hic est; agere alicujus personam, agendo exprimere alicujus naturam: *entweder macht ihr den guten Baum, wo ihr dann auch gute Früchte zeigen müsst, oder etc.* — b) facio, i. e. *perago*, *agendo perficio*, *ich verrichte*; α) universe, Matth. 8, 9. λέγω τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Matth. 23, 3. λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. v. 23. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. Marc. 6, 20. ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει. Luc. 2, 27, Joh. 7, 19. οὐδεὶς ποιεῖ τὸν νόμον, peragit quae lex jubet. vid. Matth. 5, 46. 47. 12, 2. 3. et alia loca multa. — Ita etiam de peragente mandata, τοὺς λόγους Matth. 7, 24. 26. τὸ θέλημα Matth. 7, 21. Marc. 3, 35. πρὸς τὸ θέλημα Luc. 12, 47. — δυνάμεις facta eximia, miracula, Matth. 7, 22. 9, 28. Marc. 6, 5. Joh. 2, 23. (Dan. 3, 3. Exod. 4, 17.) Apoc. 13. 12. ἐξουσίαν τινος ποιεῖν eadem peragere quae peregit alius. Luc. 1, 51. ἐποίησε κράτος. Saepius. — Post verba precandi, promittendi: *praesto*, Marc. 10, 35. Rom. 4, 21. Eph. 3, 20. etc. — de voluntate: *perficio*, *perago*, 2 Cor. 8, 10. 11. (coll. Gal. 5, 17.) 1 Thess. 5, 24. Eph. 3, 11. πρόθεσιν ἣν ἐποίησεν ἐν χριστῷ. (Gen. 21, 1. 41, 32. Ezech. 24, 14.) — β) de diebus festis, ceremoniis: propr. *perago quae sunt ceremoniae*, i. e. *celebro*; Matth. 26, 18. ποιῶ τὸ πάσχα, Act. 18, 21. τὴν ἑορτήν. Hebr. 11, 28. τὸ πάσχα. (Deut. 16, 1. 2. 10. 13. — Num. 4, 24. ποιεῖν [עָבַד] τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. Exod. 12, 17. Esth. 6, 16. Joseph. Ant. 2, 15. 3. ποιεῖν θυσίας. Id. Ant. 3, 7. 3. ποιοῦντες [τὰ] περὶ τὴν ἱερουργίαν. — γ) de tempore, proprie: *agere*, *negotia peragere per aliquod tempus*, ut Apoc. 13, 5. ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας δύο, potestas

agendi, licuit τῷ θηρίῳ efficaci esse. — Deinde simpliciter: *versor, commoror*; Act. 15, 33. ποιεῖν χρόνον scl. τινὰ ut additur c. 18, 23. aliquamdiu versari. c. 20, 3. μῆνας τρεῖς. 2 Cor. 11, 25. ἐν τῷ βυθῷ ἐποίησα, in profundo versatus sum. Jac. 4, 13. (Joseph. Ant. 6, 1. 3. ποιεῖσθαι μῆνας τέσσαρας. Ant. 8, 13. 2. ποιεῖσθαι τὴν διατριβήν. Test. XII. Patr. p. 600. ποιεῖν ἐνιαυτὸν σύν τινι. ib. p. 535. ποιεῖν μῆνας πέντε ὀργιζόμενος. coll. Cohel. 6, 12. Prov. 13, 24. et exempla e profanis in *Kypkii* obss. 2, 77.)

Ποίημα, τος, τὸ, (a *ποιέω*, perf. pass. *πεποίημαι*), LXX. pro מַעֲשֶׂה, semel Jes. 29, 16. pro יֵצֶר — id quod factum, effectum est, *opus;* de operibus Dei, sensu physico, Rom. 1, 20. — sensu morali, de formatione animi ad pietatem Eph. 2, 10. — LXX. Eccles. 3, 11. 7, 14. 8, 17. 9, 7.

Ποίησις, εως, ἡ, (a *ποιέω*, perf. pass. *πεποίησαι*), 1) operatio, fabricatio, LXX. pro מַעֲשֶׂה (Exod. 28, 8. 39, 4. 2 Reg. 16, 10. Joseph. Ant. 18, 3. 1. ποίησις εἰκόνων. — creatio Sir. 16, 26.) — 2) *τὸ peragere aliquid, das Vollbringen;* semel, Jac. 1, 25. ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ, in *obsequio* suo scl. erga legem. (Sir. 19, 20. ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου. Test. XII. Patr. p. 681. ὁ γὰρ δίκαιος αἰδεῖται ποιήσει ἄδικον [ἀδίκου].)

Ποιητής, οῦ, ὁ, (a *ποιέω*, perf. pass. *πεποίηται*), 1) qui facit aliquid, i. e. a) efficit ut sit, auctor (Xenoph. Cyrop. 1, 6. 19.); b) *qui agit, peragit aliquid;* Rom. 2, 13. οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου, qui legis praecepta observant, peragunt quae lex jubet. Jac. 1, 22. ποιηταὶ λόγου. v. 23. 25. c. 4, 11. (1 Macc. 2, 6.) τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου. Joseph. Ant. 18, 3. 1. ἔργων παραδόξων ποιητής. — 2) narrando aliquid fingens, carminum auctor, *poëta*, Act. 17, 28. (Xenoph. memor. 1, 2. 56.)

Ποικίλος, η, ον, 1) coloratus, variegatus, pictus, bunt, gefleckt, gestickt; ita LXX. maxime pro נָקֹד Gen. 3, 8. 10. 12. pro פַּסִּים, Gen. 37, 2. 22. 30. et רִקְמָה 1 Chron. 29, 2. Ezech. 16, 10. 13. 18. coll. Zach. 1, 8. — 2) *varius, diversus, varii generis; ποικίλαις νόσοις*, Matth. 4, 24. Marc. 1, 34. Luc. 4, 40. ἐπιθυμίαις ποικ. 2 Tim. 3, 6. ἡδοναῖς, Tit. 3, 3. vid. etiam Hebr. 2, 4. 13, 9. 1 Petr. 1, 6. 4, 10. οἰκόνομοι ποικίλης χάριτος θεοῦ, diversorum beneficiorum s. donorum Dei. (2 Macc. 15, 21. τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν. Joseph. Ant. 10, 8. 3. Id. bell. 3, 8. 8. ποικίλος θόρυβος, tumultus diversa clamantium. Ps. Sal. 4, 3. ἐν ποικιλίᾳ ἁμαρτιῶν.)

Ποιμαίνω, f. ανῶ; (a *ποιμήν*), LXX. pro רָעָה — 1) *pasco, gregem duco*, a) propr. de pastoribus, Luc. 17, 7. 1 Cor. 9, 7. (Gen. 30, 31. 36. Exod. 3, 1. 1 Sam. 25, 16. 17, 34. Gen. 37, 12.) — b) tropice de regibus populorum,

ubi est *rego, duco,* Matth. 2, 6. Apoc. 2, 27. 12, 5. 19, 15. (Mich. 5, 6. 7, 14. Ps. 49, 14. 2 Sam. 5, 2. 1 Chron. 11, 2.) — de praefectis ecclesiae, Joh. 20, 28. Act. 20, 28. 1 Petr. 5, 2. — *a*) ex adjuncto, *pasco*, i. e. *pascua do, alo, nutrio,* i. q. *βόσκω*; (Prov. 28, 7. 29, 3.) Jud. v. 12. *ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες*, corpus suum alentes. (coll. Ezech. 34, 8. *ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς*.) — tropice, ubi sensus est: quae ad salutem spectant suppedito, *saluti prospicio*; Apoc. 7, 17. (Ps. Sal. 17, 45.)

Ποιμὴν, ένος, ὁ, — LXX. pro רֹעֶה, 1) *pastor,* gregis (Gen. 13, 7.) potissimum ovium, Matth. 9, 36. 25, 32. Marc. 6, 34. Luc. 2, 8. 15. 18. 20. (Gen. 4, 2. Num. 27, 17.) — Transfertur ad Christum, quatenus coetus Christianorum comparatur cum grege, ubi quod sensum attinet est: dux, dominus qui ad salutem suos ducit, Joh. 10, 2. 11. 12. 14. 16. Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Hebr. 13, 20. 1 Petr. 2, 25. (Ezech. 34, 23. *ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς, τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, καὶ ἔσται αὐτῶν ποιμήν.* ib. c. 37, 24.) — 2) tropice: *praefectus, curam gerens*; de praefectis coetuum, Eph. 4, 11. (Jer. 2, 8. 3, 15. Ezech. 34, 2. Nah. 3, 18.)

Ποίμνη, ης, ἡ, grex, potissimum ovium, Luc. 2, 8. 1 Cor. 9, 7. Matth. 26, 31. *τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης* i. e. *τὴν ποίμνην τῶν προβάτων.* (LXX. pro עֵדֶר Gen. 32, 17.) — Transfertur ad *coetum* cultorum veri Dei, Joh. 10, 16.

Ποίμνιον, ου, τὸ, grex, potissimum ovium, LXX. pro עֵדֶר, e. g. Gen. 29, 2. 3. Ezech. 34, 12. et צֹאן, e. g. Gen. 31, 4. 1 Sam. 14, 32. — In N. T. non nisi sensu translato de *coetu* cultorum veri Dei, societate christianorum, Luc. 12, 32. Act. 20, 28. 29. 1 Petr. 5, 2. 3. coll. Jer. 13, 17. *τὸ ποίμνιον κυρίου.* Zach. 10, 3. Ezech. 34, 31. Ps. Sal. 17, 45. *ποιμαίνων τὸ ποίμνιον κυρίου ἐν πίστει καὶ δικαιοσύνῃ.*

Ποῖος, οία, οῖον, (*οἷος*, praefixa litera *π*, ut *πόσος* ab *ὅσος*.) — LXX. pro אֵי זֶה — nostrum: *welcher?* et quaerit 1) *qualitatem rei in se spectatam: qualis, cujus generis?* Luc. 6, 32—34. Joh. 12, 33. 18, 32. 21, 19. Act. 7, 49. Rom. 3, 27. 1 Cor. 15, 35. Jac. 4, 14. (vid. etiam *Ποία*.) 1 Petr. 1, 11. *εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρόν.* ib. 2, 20. (1 Reg. 22, 24.) — 2) quaerit quis e numero, ratione qualitatis, sit eligendus: *quis? quisnam?* Matth. 19, 18. 22, 36. 24, 42 sqq. Marc. 12, 28. Luc. 12, 39. 24, 19. Joh. 20, 32. Act. 23, 34. Apoc. 3, 3. (2 Sam. 15, 2. 1 Reg. 13, 12. 2 Chron. 18, 23. Jon. 1, 8. 1 Macc. 2, 10.) — Luc. 5, 19. [*διὰ*] *ποίας* scl. *ὁδοῦ* quonam modo? — *ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ* s. *δυνάμει*, pro *ἐν τίνος ἐξουσίᾳ*, cujusnam auctoritate, potestate, Matth. 21, 23. 24, 27. Marc. 11, 28. 29. 33. Luc. 20, 2. 8. Act. 4, 7. Ita etiam Marc. 4, 30. *ἐν ποίᾳ παραβολῇ.* — Saepius non occurrit.

Πολεμέω, ῶ, f. ήσω, (a πόλεμος) LXX. maxime pro נִלְחַם et לָחַם, 1) *pugno*, a) armis, Apoc. 12, 7. — μετά τινος, Apoc. 2, 16. 12, 7. ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ (suppl. ἦλθον, ut 2 Chron. 19, 7. 35, 22. vel etiam συνήχθησαν; alii suppl. ἦσαν et accipiunt pro ἐπολέμησαν), τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκ. [text. vulg. ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δρ.] c. 13, 4. 17, 14. (Ita seq. μετά Judic. 11, 5. 20. 25. 1 Sam. 17, 19. 32 sqq. 2 Sam. 11, 17. — seq. etiam ἐν, Judic. 1, 5. 10, 18. πρὸς Jos. 24, 11. Num. 21, 1. — Joseph. c. Apion. 1, 29. πολ. τοῖς ἀνθρώποις καὶ εἰς τοὺς θεούς. — πολεμεῖν τινα, aliquem aggredi, impugnare, Job. 11, 19. Jes. 29, 2. Num. 21, 26.) — b) verbis factisque, ubi est: *hostiliter insector*, Jac. 4, 2. (Ps. 34, 1. 55, 1. 2. Jes. 19, 2.) — 2) ex adjuncto: *vinco*, et de Deo: *vindictam sumo*, *punio*; ita videtur Apoc. 19, 11. accipiendum; coll. Jer. 21, 5. Addit. Esth. 8, 13. in fine. Ps. 35, 1.

Πόλεμος, ου, ὁ, — LXX. maxime pro מִלְחָמָה — 1) *pugna*, a) qua armis certatur, *pugna*, 1 Cor. 14, 8. Hebr. 11, 34. Apoc. 9, 7. 9. (Ps. 24, 8. 144, 1.) Ita etiam ἀκοαὶ πολέμων, rumores de pugnis, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. coll. Luc. 21, 9. — *proelium*, potissimum proelium, quo decernitur, Apoc. 12, 7. 16, 14. 20, 8. — ποιῆσαι πόλεμον μετά τινος, proelium committere cum aliquo, proelio decernere, Apoc. 11, 7. 12, 17. 13, 7. 19, 19. — b) pugna, qua verbis et factis aliquem insector: *contentio*, *asperitas*, *hostilis animus*, Jac. 4, 1. — 2) *bellum*, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Luc. 14, 31. 21, 9. (Gen. 14, 2. Eccles. 3, 8.)

Πόλις, εως, ἡ, — LXX. maxime pro עִיר, etiam pro קִרְיָה et שַׁעַר — latinor. *urbs*, — in N. T. α) de urbe cum majori tum minori, oppido, Matth. 5, 35. 10, 5. 23, 24. Luc. 10, 1. Matth. 2, 23. Luc. 1, 26. 39. 23, 51. Act. 11, 5. et saepissime. — 2 Cor. 11, 26. ἐν πόλει pro ἐν πόλεσι, in urbibus. — πόλεις καὶ κῶμαι, Matth. 9, 35. 10, 11. Marc. 6, 56. Luc. 8, 1. 13, 22. vid. Κώμη. — β) ἰδία πόλις, i. e. Capernaum, Matth. 9, 1. vid. Ἴδιος. — γ) κατὰ πόλιν, vid. κατά. — δ) πόλις τινος, *urbs patria* alicujus, Luc. 2, 4. 11. (2 Chr. 8, 11.) Joh. 1, 45. (Joseph. Ant. 10, 5. 2. Ἰωάχαζος, μητρὸς μιτάλης καὶ πόλεως λοβάνης. Jos. 15, 10.) — ε) πόλις dicitur κατ' ἐξοχὴν *Hierosolyma*, Matth. 21, 17. 18. 26, 18. 28, 11. Marc. 11, 19. 14, 13. Luc. 19, 41. 24, 49. (ubi textus vulg. e glossemate addit ἱερουσαλήμ.) Joh. 19, 20. (Ita etiam Josephus Ant. 10, 3, 1. et 2. et Ant. 10, 5. 1. prooem. ad bell. §. 4. et 10. et saepissime.) Appellatur etiam ἡ ἁγία πόλις, quatenus templum et sacra veri Dei ibi erant, Deusque in ea sedem fixisse putabatur; — etiam ἡ ἠγαπημένη, scl. a Deo, ei cara civitas. — ζ) Hierosolyma coelestis, olim demittenda de coelis in terram, quae etiam ἡ ἁγία et ἡ πόλις τοῦ θεοῦ

dicitur, Hebr. 11, 10. 16. 12, 22. Apoc. 3, 12. 21, 2. 10.
23. 22, 14. 19. — Hebr. 13, 14. ubi ἡ ὧδε πόλις, Hierosolyma terrestris, sive hujus aevi, cui opponitur ἡ μέλλουσα, coelestis, futura, est imago vitae hisce in terris, salutis in hac vita sperandae. — η) metonymice: *incolae urbis*; Matth. 8, 34. 12, 25. 21, 10. Marc. 1, 33. Act. 8, 40. 13, 44. 14, 21. 21, 30.

Πολιτάρχης, ου, ὁ, i. e. ὁ ἄρχων τῶν πολιτῶν, *praefectus civitatis* s. *civium*, Act. 17, 6. 8.

Πολιτεία, ας, ἡ, (a πολιτεύομαι) 1) conditio ejus qui civis est; *civitas*, i. e. *jus civitatis*, Act. 22. 28. (3 Macc. 3, 21. 23. Joseph. bell. 1, 9. 5. vit. §. 76. Polyb. 6, 2. 12. — 2) *respublica, quatenus legibus, ordine continetur; rei publicae forma* s. *constitutio*, Eph. 2, 12. (2 Macc. 4, 11. 8, 17. 13, 14. 4 Macc. 8, 6. 17, 9. Joseph. Ant. 4, 8. 16.)

Πολίτευμα, τος, τὸ, (a πολιτεύομαι) propr. ratio administrandae rei publicae; deinde i. q. πολιτεία, *res publica, civitas*, (Joseph. Ant. praef. §. 3. — metonymice, cives rei publicae, 2 Macc. 12, 7.) Phil. 3, 20. ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ubi videtur τὸ πολίτευμα esse pro *civitate, patria*, ut πόλις, urbs patria, et referendum est ad civitatem coelestem, sedem beatorum. Vid. Πόλις.

Πολιτεύω, f. εύσω, (a πολίτης) 1) transitive: civem facio, (Diod. Sic. 11, 72.) — 2) intransitive et in medio: civis sum (Xenoph. Anab. 5, 2. 26.), civitatem administro (Joseph. Ant. 4, 2. 1. de vita, §. 49. Polyb. 4, 76. 2.); medium: *civem me gero, legibus utor, institutis convenienter vivo*; ita πολιτεύεσθαί τινι, alicujus legibus convenienter ago; Act. 23, 1. ἐγὼ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ. (2 Macc. 6, 1. τοῖς νόμοις πολιτεύεσθαι. 4 Macc. 2, 8. 23. τῷ νόμῳ πατρίῳ πολ. Joseph. Ant. 10, 3. 3. ἀρετῇ πολιτεύεσθαι.) — cum adverbio: Phil. 1, 27. ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου πολιτεύεσθε. (Joseph. vit. §. 2. ἠρξάμην τε πολιτεύεσθαι τῇ φαρισαίων αἱρέσει κατακολουθῶν. — etiam πολιτεύεσθαι κατά τινος, eodem sensu, 4 Macc. 2, 23. 2 Macc. 11, 25. Joseph. Ant. 3, 5. 8. et apud Philon. vid. Loesn. p. 226.)

Πολίτης, ου, ὁ, 1) *civis*, i. e. a) *incola urbis*, Act. 21, 39. (Joseph. bell. 2, 18. 6. 2 Macc. 5, 23. 24.) Luc. 15, 15. ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, incolae cuidam ejus regionis. — b) *civis*, i. e. qui jure civitatis in republica utitur, Luc. 19, 14. οἱ πολῖται αὐτοῦ. (Joseph. c. Ap. 2, 16. LXX. pro רֵעַ Prov. 11, 9. 11. 2 Macc. 4, 16. 50. 5, 6. — etiam de subditis, cum rex loquitur, Gen. 23, 11. 2 Macc. 9, 19. et ubi a ducibus distinguuntur, Zach. 13, 7.) — 2) i. q. ὁ πλησίον, ὁ ἀδελφὸς, alius quivis nobiscum versans in republica, *socius, proximus*; Hebr. 8, 11. ubi Griesb. recte

πολίτην pro πλησίον. Ita LXX. pro רֵעַ, Jer. 31, 34. Prov. 24, 28.

Πολλάκις, (a πολλά, πολὺς) adv. *saepe, frequenter*, Matth. 17, 15. Marc. 5, 4. 9, 22. Joh. 18, 2. Act. 25, 11. Rom. 1, 13. 2 Cor. 8, 22. 11, 23. 26. 27. Phil. 3, 18. 2 Tim. 1, 16. Hebr. 6, 7. 9, 25. 26. 10, 11.

Πολλαπλασίων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a πολὺς) *multiplex, multo plus*; Luc. 18, 30. ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα. (Test. XII. Patr. p. 640. ὁ γὰρ μεταδιδοὺς τῷ πλησίον, λαμβάνει πολλαπλασίονα παρὰ κυρίου. — Usitatius est πολλαπλάσιος, quod idem significat, Joseph. bell. 5, 13. 5. Thucyd. 2, 100.)

Πολυεύσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πολὺς et εὔσπλαγχνος quod vide) *admodum misericors*; codd. Jac. 5, 11. vid. Πολύσπλαγχνος.

Πολυλογία, ας, ἡ, (a πολυλόγος, multa loquens, loquax) *loquacitas, verbositas*; semel Matth. 6, 7. ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν, eo, quod multa verba faciunt. (LXX. pro רֹב דְּבָרִים Prov. 10, 19.)

Πολυμερῶς, (a πολυμερὴς, quod est: multis ex partibus constans; ita de vita πολυμερὴς γίνεσθαι, diu vivere, Deut. 25, 15. 30, 18. coll. 22, 7. — deinde: vario modo sese exserens, ut σοφία Sap. 7, 22. dicitur πνεῦμα πολυμερές.) adv. multis partibus, *multis modis*; semel Hebr. 1, 1. ubi utrum vertendum sit: multis s. variis temporibus, an: multis modis, incertum videtur. Recte autem Kypkius ad h. l. πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως utrumque explicat: „variis temporibus, per varias personas, variis legibus et doctrinis, — sub variis umbris, typis, figuris, variis revelandi modis." (Joseph. Ant. 8, 3. 9. ταῦτα πάντα (in exornando templo) ὁ Σολομὼν εἰς τὴν θεοῦ τιμὴν πολυμερῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς κατεσκεύασε. Maxim. Tyr. diss. 37.)

Πολυποίκιλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πολὺς et ποίκιλος) *admodum varius, multiplex*, Eph. 3, 10. ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, sensus: sapientia res diversissimas, omnes complexa, et diversimode sese exserens.

Πολὺς, πολλὴ, (a forma antiquiore πολλὸς multus) πολὺ, — LXX. maxime pro רַב, רַבָּה et derivatis, passim etiam pro גָּדוֹל — de eo quod *copiosum, largum, numerosum est*, et dicitur 1) de quantitate *extensiva*, ubi est: *multus, numerosus*; Matth. 3, 7. πολλοὺς τῶν φαρισαίων. 4, 27. 8, 30. Joh. 12, 24. et saepissime. — de tempore, Matth. 24, 19. μετὰ χρόνον πολύν, Luc. 8, 29. πολλοῖς χρόνοις. Joh. 5, 6. Marc. 6, 35. ὥρας πολλῆς γενομένης, praeterlapsa multa hora diei. — θερισμὸς πολὺς, amplus ager demetendus, Matth. 9, 37. Luc. 10, 2. — γῆν πολλὴν, multum terrae foecundae, Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. (Test. XII. Patr. p. 640. πολὺν ἰχθὺν,

multos pifces.) Hebr. 5, 11. πολὺς ὁ λόγος, prolixa oratio. — τὸ πολὺ, multum, 2 Cor. 8, 15. (Exod. 16, 17.) — οἱ πολλοὶ, die Vielen, i. e. a) *omnes*, non vero de multitudine abfoluta, fed de multitudine fecundum quid, multitudine definita; Rom. 12, 5. οἱ πολλοὶ (fcl. chriftiani) ἕν σῶμα. 1 Cor. 10, 17. — Rom. 5, 15. οἱ πολλοὶ, omnes fcl. qui inde ab Adamo vixerunt; et deinde: omnes, qui poft Chriftum vivunt. Rom. 5, 19. 1 Cor. 10, 33. τῶν πολλῶν omnium fcl. quibus trado doctrinam. — Sic etiam πολλοὶ pro οἱ πολλοὶ in locis Matth. 20, 18. 26, 13. Marc. 10, 45. 14, 24. ubi πολλοὶ funt omnes fcl. qui me fequuturi funt fervatorem et ducem; coll. Matth. 7, 13. 22, 14. (Similiter Sir. 42, 11. καταισχύνῃ σε ἐν πλήθει πολλῶν, omnium, qui fcl. te nofcunt, tecum vivunt.) — b) *plurimi, maxima pars*, paucis exceptis, Matth. 24, 12. 2 Cor. 2, 17. οἱ πολλοὶ, plurimi, nifi eft pro πολλοὶ, οἵ. Marc. 12, 37. ὁ πολὺς ὄχλος, maxima pars populi. (Polybio faepius οἱ πολλοὶ, ubi diftinguuntur a fenatu, funt *populus*, v. c. 1, 11. 1. ubi a duce, funt *milites*, 1, 33. 4. Lucian. Nigrin. T. I. p. 44. ed. Reiz. μάρτυρα γάρ σε παραστήσασθαι πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐθέλω. Vid. etiam *Πλείων*.) — c) ubi πολλοὶ cum articulo fequitur fubftantivum eft: *qui multi funt*; Luc. 7, 47. αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί. Apoc. 17, 1. ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν.

2) de quantitate *intenfiva* eft: *magnus, infignis, vehemens*; Matth. 2, 18. ὀδυρμὸς πολύς. c. 5, 12. μισθὸς πολύς, Luc. 6, 23. 35. (Gen. 15, 1.) — δόξα πολλή, Matth. 24, 30. Marc. 13, 26. Luc. 21, 27. vid. etiam Act. 15, 7. 21, 40. πολλὴ σιγή, altum filentium. c. 23, 10. 24, 3. 7. 26, 24. 28, 29. Rom. 9, 22. 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 3, 12. 6, 4. et paffim. (Eccl. 5, 16. 1 Chr. 21, 13. Dan. 2, 12. 11, 28. 44. Sir. 15, 18. Sap. 4, 1.)

3) Neutrum adhibetur adverbialiter; a) πολὺ, *multum*, Marc. 12, 27. πολὺ πλανᾶσθε. Luc. 7, 47. ἠγάπησε πολύ. Act. 18, 27. 27, 14. Rom. 3, 2. (Dan. 6, 14. 23.) — πολὺ σπουδαιότερος, multo diligentior, 2 Cor. 8, 22. [1 Petr. 1, 7. vid. *Πολυτιμότερον*.] — ἐπὶ πολὺ, *diutius*, Act. 28, 6. (Jef. 55, 7. 2 Sam. 3, 1. Sap. 18, 20.) — b) πολλοῦ, multi fcl. pretii, Matth. 26, 9. — c) πολλῷ, *multo*; πολλῷ μᾶλλον, multo magis, Matth. 6, 30. Marc. 10, 48. et faepius. — πολλῷ πλείους, multo plures, Joh. 4, 41. — ἐν πολλῷ, Act. 26, 29. vid. *Ὀλίγος*. — d) πολλά, *multum, faepe, graviter*; Matth. 9, 14. νηστεύομεν πολλά. — ἐλάλησεν πολλὰ, i. e. iteratis vicibus, prolixius, Matth. 13, 3. Marc. 4, 2. 6, 34. Marc. 3, 12. πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς. c. 5, 23. παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ (i. e. διὰ πολλοῦ λόγου. Act. 15, 32. vel λόγῳ πολλῷ Act. 20, 2.) Marc. 5, 38. 43. 9, 26. πολλὰ σπαράξας. c. 15, 4. κατηγόρουν αὐτοῦ πολλὰ, graviter eum incufarunt. 1 Cor. 16, 12. 19. Rom. 16, 12. πολλὰ ἐκοπίασαν. Jac. 3, 2. Apoc. 5, 4. ἔκλαιον πολλά.

(2 Reg. 10, 18. Jef. 23, 16. Teft. XII. Patr. p. 632. πολλὰ διεμαρτυράμην αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι). — τὰ πολλὰ, *quam maxime*, Rom. 15, 22. vide quae diximus ad formulam οἱ πολλοί.

Πολύσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πολὺς et σπλάγχνα, quod vide) *admodum mifericors*; tantum Jac. 5, 11. (LXX. πολυέλεος pro רַב חֶסֶד, Pf. 86, 4. 14. 103, 8. Jon. 4, 3.)

Πολυτελὴς, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (πολὺς et τέλος fumtus) 1) fumtus magnos faciens (Joseph. Ant. 15, 4. 1.), fplendide vivens: 2) neutraliter: qui fumtus magnos requirit, *pretiofus*, *fplendidus*, a) propr. ratione fumtus, Marc. 14, 3. νάρδου πολυτελοῦς. 1 Tim. 2, 9. ἱματισμῷ πολυτελεῖ. (Prov. 1, 13. 3, 15. 8, 12. Jef. 28, 16. Sap. 2, 7. Sir. 50, 10. Joseph. Ant. 17, 8. 3. πολυτελεστάτην γενέσθαι τὴν ἐκκομιδὴν τοῦ πατρός. Id. c. Apion. 2, 22. πᾶσα ὕλη πρὸς εἰκόνα τοῦ θεοῦ, κἂν ἡ πολυτελὴς, ἄτιμος.) — b) tropice ratione judicii et amoris, *qui magni aeftumatur*, 1 Petr. 3, 1. ὅ ἐστι ἐνώπιον θεοῦ πολυτελές.

Πολύτιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πολὺς et τιμὴ) *valde pretiofus*, *magni pretii*, Marc. 13, 46. Joh. 12, 3.

Πολυτρόπως, (a πολύτροπος, varius, multiplex, 4 Macc. 1, 25. Joseph. Ant. praef. §. 3.) *vario modo*, *diverfa ratione*, Hebr. 1, 1. Vid. Πολυμερῶς. — Hefych. πολυτρόπως· διαφόρως, ποικίλως.

Πόμα, ατος, τὸ, (a πίνω, perf. paff. πέπομαι) *potus*, 1 Cor. 10, 4. πόμα πνευματικόν. Vid. Πνευματικός. Hebr. 9, 10. ἐπὶ πόμασι, de potu fecundum legem mof. impuro; alii βρώματα καὶ πόματα habent pro defcriptione epularum facrificalium. (4 Macc. 3, 16. ἔσπεισεν τὸ πόμα τῷ θεῷ aquam ad potum hauftam Deo libavit. LXX. Dan. 1, 16. pro מִשְׁתֶּה et Pf. 102, 9. pro שִׁקּוּי 3 Macc. 5, 2. 45.)

Πονηρία, ας, ἡ, (a πονηρὸς quod vide) — LXX. pro רַע, רֹעַ, רָעָה — propr. ea rei natura, qua laborem f. dolorem excitat, et intranaitive, qua ipfa laborat, corrupta, inutilis, noxia rei ratio, fchlechte Befchaffenheit; Jer. 24, 8. — de conditione externa: aerumna, moleftia, Jef. 10, 1. Neh. 1, 13. — Inde: nocendi aliis cupiditas, *malignitas*, *malitia*, Matth. 22, 18. Luc. 11, 39. Rom. 1, 29. 1 Cor. 5, 8. Eph. 6, 12. πνεύματα τῆς πονηρίας pro τὰ πονηρά. (Exod. 32, 11. Pf. 28, 5. Sir. 19, 18. 19. Joseph. Ant. 10, 3. 1.) — πονηρίαι, maligna confilia, Marc. 7, 22. — *mores perverfi*, morum depravatio, Act. 3, 26. (Jef. 1, 16. coll. Jer. 32, 32.)

Πονηρὸς, ὰ, ὸν, (a πονέω) — LXX. pro רַע, רָעָה — 1) *laboris plenus*, — *miferia plenus*, *calamitofus*, ἡμέραι, Eph. 5, 16. 6, 13. (Gen. 47, 9. Sir. 51, 6. coll. Ecclef. 6, 2.

, 12. Sir. 28, 23. 29, 27. Ps. Sal. 2, 6. πονηρὰ αἰχμαλωσία. Test. XII. Patr. p. 531. θανατὸς πονηρός.) — τὸ πονηρὸν, miseria, calamitas, Gal. 1, 4. — *perniciosus, noxius*, Matth. 5, 11. πονηρὸν ῥῆμα εἰπεῖν κατά τινος, criminari aliquem, 3 Jo. v. 10. Apoc. 16, 2. (Jes. 35, 9. 2 Chr. 21, 15. Gen. 37, 19. 32. Levit. 26, 6.) — τὸ πονηρὸν, *noxa*, Luc. 6, 45. (Gen. 2, 9. 17.)

2) aliis nocendi cupidus, *malignus, malevolus, injuria alios afficiens, eos laedens;* Matth. 5, 39. 45. 7, 11. 12, 34. 35. πονηρὸς θησαυρὸς pro θησ. τῆς πονηρίας. 13, 19. 15, 19. 18, 32. Luc. 6, 35. 45. 11, 13. Act. 17, 5. 2 Thess. 3, 2. Jac. 2, 4. (vid. Διαλογισμός.) (Esth. 7, 6. Deut. 28, 20. Sir. 14, 5. 25, 18. 25. Joseph. Ant. 1, 1. 2. 2, 5. 1.) — πνεύματα πονηρὰ, genii malevoli, homines vexantes, iis nocendi cupidi, Matth. 12, 45. Luc. 7, 21. 8, 2. 11, 26. Act. 19, 12. 13. 15. 16. (1 Sam. 16, 14—23. 18, 10. 19, 9. Hos. 12, 1.) — Inde ὁ πονηρὸς dicitur κατ᾽ ἐξοχὴν *Satanas*, quatenus hominum miseriae est studiosissimus, Matth. 13, 19. 38. coll. v. 39. Eph. 6, 16. 1 Joh. 2, 13. 14. 3, 12. 5, 18. 19. — Joh. 17, 15. ἐκ τοῦ πονηροῦ, a Satanae insidiis; alii: a peccato; alii: a miseria; eademque explicationis diversitas est in verbis ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, Matth. 6, 13. [Luc. 11, 47.] — τὸ πονηρὸν, *malevolentia, malignitas*, Rom. 12, 9. 1 Thess. 5, 22. 2 Thess. 3, 3. — ὀφθαλμὸς πονηρὸς, *invidia*, quae aliis male cupit, bona eis invidet, Matth. 20, 15. Marc. 7, 22. (Sir. 34, 23. πονηρὸς ἐπ᾽ ἄρτοις. ib. 14, 10. Test. XII. Patr. p. 624. οὐδὲ πονηρὸς καὶ βάσκανος τῷ πλησίον μου.) —

3) significatione reflexiva: *sua natura inutilis, pravus, malus;* de rebus physicis, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. — καρποὶ, Matth. 7, 17. 18. — de moribus: corruptus, malus, depravatus, malae indolis, γενεὰ πονηρὰ, Matth. 12, 39. 45. 16, 4. 22, 10. Luc. 11, 29. Jac. 4, 16. (Jes. 1, 4. 9, 17. 14, 20.) — ὁ πονηρὸς, *scelestus, flagitiosus*, 1 Cor. 5, 13. 2 Tim. 3, 13. (Deut. 21, 21.) — συνείδησις πονηρὰ i. e. πονηρίας, conscientia delictorum commissorum, Hebr. 10, 22. — ἔργα πονηρὰ, facta iniqua, Joh. 3, 19. 7, 7. Col. 1, 21. 2 Tim. 4, 18. 1 Joh. 3, 12. 2 Joh. v. 11. coll. Act. 18, 14. 1 Tim. 6, 4. — τὰ πονηρὰ, *iniqua*, Matth. 9, 4. scelera, Marc. 7, 23. Luc. 3, 19. Act. 28, 21. (Num. 14, 36. Judith. 8, 7. Gen. 6, 5. 8, 21. Deut. 17, 2. 2 Reg. 21, 2. 20. — Matth. 5, 37. ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν, malum, improbandum est. — Luc. 6, 22. ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, vid. Ἐκβάλλω in fine. — Ratione officii: *ignavus, officium deserens*, Matth. 25, 26. Luc. 19, 22. — Hebr. 3, 12. καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, mens ignava, prona ad deficiendum a Deo. (Sir. 42, 7.) — Saepius non legitur.

Πονηρότερος, έρα, ον, (compar. a πονηρός) *malignior*, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. vid. Πονηρός.

Πόνος, ου, ὁ, (a *πένομαι*, perf. *πέπονα*, laboro) — LXX. maxime pro עָמָל, יְגִיעַ, אָוֶן — 1) labor, opera; — quod laborando acquirimus, opes, Sap. 10, 10. Jer. 20, 5. Ezech. 23, 29. — ex adjuncto: *ſtudium in alios*, Col. 4, 13. πολὺν πόνον ἔχει ὑπὲρ ὑμῶν, veſtrum ſtudioſiſſimus. (Textus vulgaris ex interpretamento ζῆλον pro πόνον.) coll. Sap. 3, 15. ἀγαθῶν πόνων καρπὸς εὐκλεής. — 2) *labor*, i. e. *aerumna*, *moleſtia*, (Hab. 1, 3. Pſ. 90, 11. Jer. 20, 8.) — *dolor*, Apoc. 21, 4. (Jeſ. 65, 14. Gen. 41, 51. ib. 34, 25. εἶναι ἐν πόνῳ, dolere, pro כָּאֵב. Teſt. XII. Patr. p. 707.) — *cruciatus*, Apoc. 16, 10. 11. (Job. 4, 5. coll. Jeſ. 1, 5. Jer. 6, 7. ubi pro חֳלִי. 4 Macc. 1, 9. ἕως θανάτου πόνον (cruciatum) ὑπεριδόντες.)

Ποντικός, ή, όν, *Ponticus*, *Ponto oriundus*, Act. 18, 2.

Πόντιος, ίου, ὁ, *Pontius*, praenomen familiae procuratoris Judaeae, cui cognomen erat *Pilatus*, vid. *Πιλάτος*. — Matth. 27, 2. Luc. 3, 1. Act. 4, 27. 1 Tim. 6, 13.

Πόντος, ου, ὁ, *Pontus*, provincia in Aſia minori orientali, terras ad Pontum Euxinum jacentes complexa, ſub Auguſto in tres partes (Pontum Galaticum, Polemoniacum et Cappadocium) diviſa, a Nerone deinde (Sueton. Ner. 18.) in provinciam redacta. — Act. 2, 9. 1 Petr. 1, 1.

Πόπλιος, ίου, ὁ, *Publius*, nom. propr. viri. Act. 28, 7. 8. commemorati, praeterea ignoti.

Πορεία, ας, ἡ, (a πορεύω) 1) *iter*, *via*; — (Nah. 2, 5. Jer. 18, 15. Tob. 7, 10. Jon. 3, 3. 4. — ποιεῖν πορείαν, iter facere, Luc. 13, 22. (2 Macc. 3, 8. 12, 10. Joſeph. vit. §. 11. et 52.) — 2) ex hebraismo, ubi verba eundi migrandique ad vitam transferuntur: *vita*; πορεῖαι, vitae viciſſitudines, vel: opera, quae aliquis peragit, Jac. 1, 11. vid. Ὁδός, ſub no. 3.

Πορεύω, f. εύσω, (a πόρος, vadum, transitus per fluvium, mare; inde iter per mare, transitus in alium locum; iter, via) transporto, Eurip. Med. v. 180. Aelian. V. H. 8, 2. — Medium et aor. paſſ. — LXX. pro הָלַךְ Kal et Hithp. et יָלַךְ — proprie: transporto me, i. e. 1) *confero me*, ſeq. εἰς, Matth. 28, 16. Luc. 1, 39. 2, 41. 4, 42. 7, 11. 9, 51. 56. 57. 22, 39. 24, 13. Joh. 7, 35. 8, 1. et paſſim. Luc. 9, 53. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς ἱερ. (2 Sam. 17, 12.) vid. v. 53. ubi τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἱερ. — *iter facio*, Matth. 12, 1. Luc. 17, 11. 19, 12. Act. 9, 3. 16, 7. — *iter continuo*, Luc. 19, 36. Act. 8, 36. 39. et paſſim. — πορεύομαι πρός τινα, me confero ad aliquem, Matth. 10, 6. 25, 29. 26, 14. Luc. 11, 5. 15, 18. 16, 30. Joh. 14, 12. 28. Act. 27, 3. 28, 26. (Gen. 26, 26.) — ſeq. ἐπὶ Matth. 22, 9. Luc. 15, 4. Act. 9, 11. 17, 14. 25, 12. (Jeſ. 22, 15. Gen. 24, 2.)

2) *eo, vado*, Act. 8, 26. — ἔμπροσθέν τινος, Jo. 10, 4. (Jos. 3, 6.) — *discedo, abeo, fortgehen, hingehen*, Matth. 8, 9. 19, 15. 22, 15. Luc. 4, 30. 13, 31. 17, 19. Joh. 4, 50. Act. 24, 25. et saepius. — seq. εἰς Matth. 17, 27. 21, 2. Marc. 16, 12. 16, 15. abire in coelum, Act. 1, 10. 11. 1 Petr. 3, 22. in infernum, Act. 1, 25. sive etiam e vita, εἰς θάνατον, ut Luc. 22, 22. 23. coll. Sap. 3, 3. — seq. infinitivo, Matth. 28, 9. Luc. 2, 3. 14, 19. 31. Joh. 14, 2. (Gen. 25, 32. 37, 24.) semel seq. ἵνα Joh. 11, 11. — Formula hebraica πορεύου εἰς εἰρήνην, Luc. 8, 48. (1 Sam. 20, 13.) sive ἐν εἰρήνῃ, Act. 16, 36. vid. Εἰρήνη. — *exeo*, Matth. 10, 7. 12, 45. 28, 19. (LXX. pro בּוֹא, Num. 32, 6.) — Ex hebraismo verbo activo in quo est motus personae, ut actio plenius describatur, jungitur participium πορευόμενος, s. πορευθεὶς, Matth. 2, 8. 11, 4. 27, 66. 25, 16. 28, 7. Luc. 8, 14. 9, 13. 52. 14, 10. 15, 15. 17, 14. 1 Petr. 3, 19. Interdum hoc participium s. imperativus πορεύου καὶ est adhortantis: *age*; Matth. 9, 13. πορευθέντες δὲ μάθετε. Luc. 10, 37. πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. (2 Reg. 5, 10. Jos. 23, 16. 2 Sam. 3, 1. 1 Reg. 9, 6. Sir. 31, 26.)

3) ex hebraismo: πορευ. ὀπίσω τινος, *sequi aliquem*, Luc. 21, 8. vid. Ὀπίσω. — *vivo, vitam instituo, ago*, seq. ἐν, Luc. 1, 6. ἐν ταῖς ἐντολαῖς. 1 Petr. 4, 3. ἐν ἀσελγείαις. 2 Petr. 2, 10. (Dan. 4, 34. 1 Reg. 11, 33. 38. 13, 6. Prov. 28, 6. Deut. 29, 19.) — seq. dativo absque praepositione; Act. 9, 31. τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου. Act. 14, 16. ταῖς ὁδαῖς αὐτῶν, vivere suo more. Jud. v. 11. (Prov. 28, 26. 1 Macc. 6, 59.) — seq. κατὰ, 2 Petr. 3, 3. Jud. v. 16. 18. (Num. 24, 1. Sir. 25, 29. Sap. 6, 4.) — *ago, negotia, officia perago*; ita videtur Luc. 13, 33. accipiendum esse. Alii: obambulo et doceo.

Πορθέω, ῶ, f. ήσω, (a πέρθω, perf. πέπορθα, latinor. perdo) *everto, devasto*; Act. 9, 21. πορθήσας τοὺς ἐπικαλ. qui e medio tollere studuit pios cultores. Gal. 1, 13. (Joseph. Ant. 10, 8. 2. πορθήσαντες τὰ Ἱεροσόλυμα. id. de bell. 4, 9. 9. et πόρθησις, devastatio, Ant. 10, 8. 5.)

Πορισμὸς, οῦ, ὁ, (a πορίζω, efficio, comparo, acquiro) *acquisitio, quaestus, lucrum*, Sap. 13, 19. 14, 2. Test. XII. Patr. p. 625. — in N. T. *lucri fons*; bis, 1 Tim. 6, 5. 6.

Πόρκιος, ίου, ὁ, *Porcius*, nomen *Festi* praesidis Judaeae; Act. 24, 27. vid. Φῆστος.

Πορνεία, ας, ἡ, (a πόρνη) — LXX. pro זְנוּת, זְנוּנִים, תַּזְנוּת — 1) *scortatio, stuprum*; — de *venere illicita* universe, Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. Rom. 1, 29. 1 Cor. 6, 13. 18. 7, 2. διὰ τὰς πορνείας, ad vitandas scortationes. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. Eph. 5, 3. Col. 3, 5. 1 Thess. 4, 3. Apoc. 9, 21. — de adulterio, Matth. 5, 32. 19, 9. (Sir. 23, 23.) Jo. 8, 41. ἐκ πορνείας οὐ γεγενν. non adulterini, i. e. non geniti

ſumus ab Abrahamo ex ancilla neo igitur deſtituti favore et promiſſionibus Dei. — *de inceſtu* ſive rectius de matrimonio inceſto, (vid. *Γυνή.*) in quo concubitus eſt ſua natura illegalis, 1 Cor. 5, 1. — Ita etiam de venere quae *ſua natura* illicita et turpis habetur Act. 15, 20. 29. 21, 25. et ſermo eſt de praeceptis legis moſaicae, quae leguntur Levit. 18. de matrimonio in gradu prohibito, et ibid. cap. 20, 10—23. de adulterio, inceſtu, paederaſtia, concubitu cum brutis etc. Referendum enim eſt decretum apoſtolicum ad legem moſaicam et ea ejusdem praecepta, quae voluerunt a Chriſtianis e gentilibus quoque obſervari. (Miror, interpretes hoc non vidiſſe et πορνείαν hic de idololatria, matrimonio cum homine idololatriae debito, ſcortationibus in ſacris gentilium, venere illicita univerſe, alioque modo interpretatos eſſe.) — 2) ex hebraismo, ubi gens iſraëlitica tanquam ſponſa ſive uxor Dei cogitatur, fide ſanctiſſima ad eum colendum adſtricta, tropice: *idololatria*, quia ſcl. ea fides Deo data fallitur, ut in adulterio fides marito data. Apoc. 2, 21. coll. v. 20. ib. cap. 14, 8. 17, 2. 4. 18, 3. 19, 2. ubi autem vitia cum idololatria conjuncta, potiſſimum ſcortationes non excluduntur. vid. e V. T. Hoſ. 2, 3—5. 5, 3. Jer. 2, 20. Mich. 1, 7. Ezech. 23. Sap. 9, 5. c. 14, 12. ἀρχὴ πορνείας ἐπίνοια εἰδώλων. — Saepius non legitur.

Πορνεύω, f. εύσω, (a πόρνη) — LXX. pro זָנָה — 1) *ſcortor, fornicor*, 1 Cor. 6, 18. — 2) ex hebraismo tropice: *idololatria me inquino*, 1 Cor. 10, 8. (Num. 25.) Apoc. 2, 14. 20. 17, 2. 18, 3. 9. (1 Chron. 5, 25. Pſ. 73, 26. Jer. 3, 6. Ezech. 23, 19. Hoſ. 9, 1.) vid. *Πορνεία.*

Πόρνη, ης, ἡ, (a περνάω ſ. πέρνημι, vendo) propr. quae lucri cauſa ſtuprum patitur; *proſtibulum, ſcortum muliebre, meretrix;* hebr. זוֹנָה, Luc. 15, 30. (Prov. 29, 3.) 1 Cor. 6, 15. 16. Hebr. 11, 31. Jac. 2, 25. (Joſ. 2, 1. 6, 17. 22. 25.) — Matth. 21, 31. 32. οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι, ſenſus: homines utriusque ſexus abjectiſſimi, perditiſſimique. — (Gen. 34, 30. 38, 15. 21. Jud. 16, 1.) — Ex hebraismo Babylon dicitur Apoc. 17, 1. 5. 15. 16. 19, 2. ἡ πόρνη μεγάλη, i. e. ſedes primaria idololatriae; vid. *Πορνεία* et *Πορνεύω.*

Πόρνος, ου, ὁ, vi etymi (vid. *Πόρνη*) proprie is, qui lucri cauſa corpus ſuum libidini alterius proſtituit; — *ſcortator;* — *homo veneri illicitae indulgens*, 1 Cor. 5, 9. 10. 11. 6, 9. Eph. 5, 5. 1 Tim. 1, 10. Hebr. 12, 16. 13, 4. Apoc. 21, 8. 22, 15. (Sir. 23, 16. 17.) Saepius non legitur in codice ſacro.

Πόῤῥω, adv. latin. porro; — *porro, longe, procul;* πόῤῥω ἀπέχει, procul abeſt; ſenſus: me plane non veneratur, Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. Jeſ. 29, 13. ubi רָחַק. vid. etiam Jeſ. 65, 5. Job. 22, 18. — πόῤῥω ὤν, Luc. 14, 32. (LXX. pro

רָה Jeſ. 66, 19. coll. Jeſ. 25, 26. Job. 5, 4. 11, 14. Joſeph. ıt. 7, 4. 1. οὐ πόῤῥω τῆς πόλεως.)

Πόῤῥωθεν, (a πόῤῥω) adv. *e longinquo, procul;* Luc. ', 12. ἔστησαν πόῤῥωθεν. Hebr. 11, 13. πόῤῥ. αὐτὰς (ἐπαγγε-ας) ἰδόντες. — LXX. pro מֵרָחֹק, מֵרָחוֹק, Job. 2, 12. Jeſ. ¦, 6. 49, 12. 33, 17. Jer. 23, 23. — Joſeph. de bell. 3, 6. πόῤῥωθεν βάλλειν ſcl. τὰ βέλη.

Ποῤῥωτέρω, (comparat. a πόῤῥω) *ulterius, longius;* ıc. 24, 28. ποῤῥωτέρω πορεύεσθαι, ulterius progredi, iter ntinuare. (Joſeph. bell. prooem. §. 2. τοὺς ποῤῥωτάτω, remotiſſimos.)

Πορφύρα, ας, ἡ, 1) purpura, murex, die Purpurhnecke; 2) color purpureus, qui ex purpura comparatur; - *pannus purpureo colore tinctus,* LXX. pro אַרְגָּמָן, chald. אַרְגְּוָן, Apoc. [17, 4.] et 18, 12. (Exod. 25, 4. 26, 1. 31. 1 acc. 4, 23. πορφύρα θαλάσσια. Joſeph. bell. 6, 8. 3.) — *vestimentum purpureum;* ἐνδύειν πορφύραν Marc. 15, 17. 20. uc. 16, 19. ubi autem color purpureus cum *coccineo* permutus eſſe videtur. (Dan. 5, 7. 18. 31. 2 Macc. 4, 38.)

Πορφύρεος, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, (a πορφύρα) *purureus, purpura tinctus,* Apoc. 17, 4. περιβεβλημένη πορφυοῦν ſcl. περιβόλαιον. — *coccineus,* ob ſimilitudinem coloris,)h. 19, 2. 5. coll. Matth. 17, 28. 31. — LXX. pro אַרְגָּמָן ıd. 8, 26. Eſth. 1, 6. 8, 15. Epiſt. Jer. v. 10.

Πορφυρόπωλις, εως, ἡ, (πορφύρα et πωλέω) *purpurie, ſ. panni purpureo colore tincti venditrix;* Act. 16, 14.

Ποσάκις, adv. *quoties;* Matth. 18, 21. 23, 37. Luc. 3, 34. (2 Chron. 18, 15. Sir. 20, 17.)

Πόσις, εως, ἡ, (a πίνω, perf. paſſ. 2 perf. πέποσαι) *otus;* Joh. 6, 55. ἀληθῶς ἐστι πόσις pro πόσις ἀληθινὴ, veıs, ſalutaris potus eſt, vitam aeternam efficiens. — βρῶσις : πόσις, Rom. 14, 17. Col. 2, 16. cibus et potus, de nutriıentis omnibus. — In V. T. ſemel Dan. 1, 10. pro מִשְׁתֶּה.

Πόσος, η, ον, (ab ὅπος) *quantus,* a) de extenſione: *uot, wie viel?* Matth. 15, 34. πόσους ἄρτους ἔχετε. 16, 9, 10. larc. 6, 38. 8, 5. 19. 20. 9, 21. πόσους χρόνους, quot tempus, uamdiu. Luc. 15, 17. Act. 21, 20. — πόσον, quot? Luc. 6, 5. 7. (3 Eſdr. 8, 78.) — b) de intenſione: *quantus,* i. . *quam magnus, wie groſs?* Matth. 6, 23. 2 Cor. 7, 11. Sap. 12, 21. μετὰ πόσης ἀκριβείας ἔκρινας. — πόσα, quanta, uam gravia, Matth. 27, 13. Marc. 15, 4. — πόσῳ, *quanto,* latth. 12, 12. — πόσῳ μᾶλλον, *quanto magis,* Matth. 7, 11. o, 25. Luc. 11, 13. 12, 24. 28. Rom. 11, 12. 24. Phil. v. 6. Hebr. 9, 14. et 10, 29. ubi μᾶλλον ſupplendum eſt. (2 am. 4, 11.) Saepius non legitur.

Ποταμὸς, οῦ, ὁ, (a ποτάω, poto) — LXX. pro יְאֹר, נָהָר et paſſim. pro נַחַל — 1) aqua fluens et quidem potabilis,

de aquis maris enim vix dicitur, sed de aquis fluviorum et fontium; nostrum *Gewässer*. (Jos. 1, 4.) Ita ποταμὸς Luc. 6, 48. 49. et ποταμοὶ Matth. 7, 25. 27. de aquis inundantibus ex imbre ortis. (Jes. 59, 19.) Neque aliter videtur esse intelligendum 2 Cor. 11, 26. κινδύνοις ποταμῶν periculis quae in itineribus terrestribus a fluviis eorumque exundationibus passus sum. (Alii de navigationibus apostoli cogitant, ut ποταμοὶ essent fluctus maris; coll. Sap. 5, 21.) — Tropice Joh. 7, 38. πόταμος, aqua potabilis promanans, imago doctrinae salutaris vel ratione naturae suae (Jes. 55, 1. Zach. 14, 8.) salutaris, vel copiae et multitudinis (Sir. 39, 22. 47, 15. Jer. 46, 7.) coll. Sir. 24, 30 sqq. — 2) *fluvius, flumen*, Marc. 1, 5. Act. 16, 13. Apoc. 8, 10. 9, 14. 12, 15. 16. 16, 4. 12. 22, 1. 2. (Gen. 2, 10. 13. 14. 41, 1. 2. 3.)

Ποταμοφόρητος, ου, ὁ, ἡ, (ποταμὸς et φορέω i. q. φέρω) *qui ab aquis fluvii, a flumine fertur, abripitur; ἅπαξ λεγόμενον* N. T. Apoc. 12, 15.

Ποταπὸς, ἡ, ὸν, (melioris notae graeci ποδαπὸς scripserunt, quod est pro ἐκ ποίου δάπου, e quanam terra s. regione, cujas; seriores graeci etiam ποταπὸς, mutata δ in τ, neque solum usurparunt de loco et genere, sed etiam de qualitate et indole rei, igiturque in N. T. est: *qualis*, i. e. a) *cujus generis*, s. *qualitatis*, cum bono, Luc. 1, 29. tum malo sensu, Luc. 7, 39. (Joseph. Ant. 7, 4. 1. ποδαπὸν ἔσται τὸ τῆς μάχης τέλος.) — b) *quantus*, Matth. 8, 27. ποταπός ἐστιν οὗτος. Marc. 13, 1. ποταποὶ λίθοι (vid. λίθος.) 1 Joh. 3, 1. (Demosthen. 1309. 6. eodem sensu ποδαπὴ ἦν. et cum τ, Joseph. c. Apion. 1, 28. ποταποί τινές εἰσι.) 2 Petr. 3, 12. ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς, quanti debetis jam esse in sanctitate morum, i. e. quantopere necesse est ut studeatis sanctitati vitae. — (In V. T. non legitur. Dion. Halic. Ant. 4, 66. Diog. Laërt. 6, 55.)

Πότε, adv. 1) interrogandi: *quando?* — de futuro, Matth. 24, 3. Marc. 13, 4. 33. 35. Luc. 12, 36. 17, 20. 21, 7. Apoc. 6, 10. de praeterito, Matth. 25, 37. 38. 39. 44. Joh. 6, 25. (LXX. pro מָתַי, 1 Sam. 1, 14. 2 Sam. 2, 16.) — ἕως πότε, *quousque*, Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. Joh. 10, 24. (LXX. pro עַד־מָתַי, Ps. 80, 5. 90, 15.) — determinative: *dum*; Luc. 12, 36. προσδεχόμενοι τὸν κύριον, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων. Joseph. Ant. 7, 10. 1. μένειν, πότ' ἐπ' αὐτὸν ὁ Ἀβεσάλωμος ἔλθῃ.)

Ποτὲ, 1) adv. *aliquando, olim*; de praeterito, Joh. 9, 13. Rom. 7, 9. 11, 30. Gal. 1, 13. 23. Eph. 2, 2. 3. 11. 13. 5, 8. Col. 1, 22. 3, 7. Tit. 3, 3. Phil. v. 11. 1 Petr. 2, 10. 3, 5. 20. — de futuro, Luc. 22, 32. Rom. 1, 10. — 2) particula enclitica, respondens latinorum: *tandem, unquam, demum*, nostro: *wohl, je, endlich*; 1 Cor. 9, 7. τίς

κρατεύεταί ποτε, quis unquam etc. Gal. 2, 6. ὁποῖοί ποτε ἦσαν, quanticunque demum sint. Eph. 5, 29. Phil. 4, 10. ἤδη ποτὲ nunc tandem. 1 Thess. 2, 5. οὔτε γάρ ποτε. Hebr. 1, 5. 15. 2 Petr. 1, 10. 21. (4 Macc. 1, 14. διακρίνωμεν δὲ τί ποτέ ἐστιν λογισμός. Joseph. c. Apion. 1, 29. διὰ τί ποτ᾽ ἄν, cur tandem?)

* *Πότερος, έρα, ον, uter;* — neutr. πότερον, *utrum;* — πότερον — ἤ, *utrum — an,* Joh. 7, 17. — (LXX. pro ה *num?* Job. 7, 12. 13, 7. 11. 15, 2.)

Ποτήριον, ίου, τὸ, (neutrum a ποτήρ, poculum, quod a πίνω) hebr. כּוֹס, *poculum* e quo bibitur, quod ad bibendum porrigitur; Matth. 10, 42. (Jer. 16, 6.) 23, 25 sqq. 26, 27. Marc. 7, 4. 8. 9, 41. 14, 23. Luc. 11, 39. 22, 17. 20. 1 Cor. 10, 16. 11, 25. 28. Apoc. 17, 4. — metonymice de vino, quod in poculo est, Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 26. (Prov. 23, 31.) 1 Cor. 10, 21. ποτηρ. κυρίου et ποτήρ. δαιμον., vinum e poculo bibere in Dei — in idolorum honorem. ib. v. 27. — Ex hebraismo poculum a Deo hominibus porrectum est *sors* homini a Deo definita, (Jer. 23, 32 sqq.) diciturque in utramque partem, cum de sorte bona (Ps. 16, 5. 23, 5. Ps. 116, 13. ποτήριον σωτηρίου) tum de mala (Ps. 11, 6. 75, 8. Jes. 51, 17. 22. Jer. 25, 15.) — Ita in N. T. de sorte acerba, morte violenta Christi, Matth. 20, 22. 23. 26, 39. 42. Marc. 10, 38 sqq. 14, 36. 22, 42. Joh. 18, 11. — et de poenis divinis, Apoc. 14, 10. 16, 19. 18, 16. vid. Θυμός et Ὀργή.

Ποτίζω, f. ίσω, (a πότος) LXX. pro הִשְׁקָה, *bibendum do, poto,* cum duplici accusativo cum rei, tum personae; Matth. 10, 42. 25, 35. 37. 42. 48. Marc. 9, 41. 15, 36. Luc. 13, 15. Rom. 12, 20. Apoc. 14, 8. (Gen. 19, 32 sqq. 24, 16 sqq. 29, 2.) — tropice de institutione salutari, 1 Cor. 3, 2. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα. (Sir. 15, 3. ὕδωρ σοφίας ποτίσει αὐτόν. — *irrigo,* de aquis, quae plantas alunt, (proprie Gen. 2, 6. 10. Ezech. 17, 7. 32, 6.) tropice: de institutione salutari, qua crescit ecclesia tanquam planta, (Ps. 1, 3.) 1 Cor. 3, 6 — 8. 1 Cor. 12, 13. εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτ. i. e. uno eodemque spiritu imbuti sumus, ab eodem regimur. (coll. Jes. 29, 10.)

Ποτίολοι, ων, οἱ, Puteoli, orum, urbs Campaniae in Italia ad mare tyrrhenum sita, antea δικαιάρχεια, deinde Puteoli, nunc *Puzzuolo* appellata; Act. 28, 13.

Πότος, ου, ὁ, potatio; (Joseph. Ant. 7, 7. 5.) — *compotatio, convivium,* 1 Petr. 4, 13. (LXX. pro מִשְׁתֶּה, Gen. 19, 3. 40, 20. Jud. 14, 10. 12. 17. Esth. 1, 5. 9. 2, 18. Joseph. Ant. 5, 8. 6.)

Πού, I) particula enclitica, quae scribitur sine accentu, *usquam, alicubi;* Hebr. 2, 6. διεμαρτύρετο δὲ πού τις. ib. 4, 4. (Joseph. c. Apion. 1, 31. de bell. 6, 3. 3.) — numera-

libus additum est: *fere*, *circiter*, Rom. 4, 19. (Aelian. V. H. 13, 4.)

II) ad initium orationis adverb. interrogandi et scribitur ποῦ, *ubi*, *quo*, i. e. a) *quonam in loco*, *wo?* Matth. 2, 2. 4. 8, 20. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 9, 58. 17, 17. 12, 9. 22, 11. Joh. 1, 39. 40. 9, 12. 11, 57. 1 Petr. 4, 18. Apoc. 2, 13. (LXX. pro אֵי, אַיֵּה, Gen. 4, 9. 18, 9.) — Formula: ποῦ ἐστι, quaerit proprie de eo, qui non adest; deinde etiam de eo, qui nullus est, non praestat, quod praestare debet, nostrum: *wo bleibt?* Luc. 8, 25. ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν, ubi est i. e. cur nulla nunc est vestra fides? Luc. 17, 37. ποῦ scl. ἔσται, ubi erit s. eveniet, i. e. nunquam hoc eveniet. Joh. 7, 11. ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος, cur iste non adest? c. 8, 10. v. 19. ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου, ubi est μαρτυρία patris tui, i. e. nullum adest, nullum conspicitur testimonium Dei. (coll. 2 Reg. 2, 14. 18, 34. Ps. 42, 3. Rom. 3, 27. 1 Cor. 1, 20. 12, 17. 19. 15, 55. (Hos. 13, 14.) 2 Petr. 3, 4. (Judic. 9, 38. Job. 17, 15. Joel. 2, 17. Mal. 1, 6. 2, 17.) — b) *quem in locum*, *wohin?* Luc. 12, 17. Joh. 3, 8. 7, 35. 8, 14. 11, 34. 12, 35 sqq. 14, 5. 16, 5. 20, 2. 13. 15. Hebr. 11, 8. 1 Joh. 2, 11. (LXX. pro אָנָה, Gen. 16, 8. 32, 17. Deut. 1, 28. 2 Sam. 2, 1. Cant. 5, 18.) Saepius non legitur.

Πούδης, εντος, ὁ, *Pudens*, nomen pr. viri, 2 Tim. 4, 21. commemorati.

Πούς, ποδὸς, ὁ, — hebr. רֶגֶל, *pes*; de pedibus hominum, Matth. 18, 8. 22, 13. Luc. 15, 22. et brutorum Matth. 7, 6. tribuunturque ἀνθρωποπαθικῶς quoque Deo, Matth. 5, 35. (Jes. 66, 1.) vid. Ὑποπόδιον. — *Παρὰ τοὺς πόδας τινος* reponi dicuntur, quae alicujus traduntur curae vel potestati, Matth. 15, 30. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 7, 58. (Jes. 41, 2.) — παρὰ τοὺς πόδας τινος sedere dicuntur discipuli, magistrum audientes, Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. — Ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας, Luc. 7, 38. a tergo ad pedes. (Solebant enim ita jacere in tricliniis, ut, versus mensam cubitis sinistris innixi, dextera manu cibos caperent, pedes vero in exteriorem partem protenderent.) — ad pedes alicujus procidere, ex more orientalium et supplicantis est, Matth. 18, 29. Marc. 5, 22. 7, 25. et gratias agentis Luc. 17, 16. et venerantis, Joh. 11, 32. Apoc. 3, 9. 19, 10. 22, 8. pedes autem amplecti, osculari (Esth. 3, 2.) amantis et colentis; Matth. 28, 9. Luc. 7, 38. Joh. 11, 2. 12, 3. — Advenis, hospitibus et dominis pedes vel a puero vel ab hero lavabantur, Luc. 7, 44. Joh. 13, 5 — 14. 1 Tim. 5, 10. (Gen. 18, 4. 19, 2. 24, 32.) — Ὑπὸ τοὺς πόδας τινος dicuntur dari, quae alicui subjiciuntur, Rom. 16, 20. 1 Cor. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Hebr. 2, 8. 10, 13. (Jos. 10, 24. Ps. 8, 7. 110, 2.) — Ex hebraismo οἱ πόδες τινος dicuntur pro homine eunte, currente, quod iterum

pro agente, peragente aliquid, vivente; Luc. 1, 79. κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης, pedes i. e. nos euntes dirigere in viam salutis; sensus: nos ducere ad salutem. (Ps. 119, 101. Sir. 51, 21.) — Act. 5, 9. οἱ πόδες τῶν θαψάντων, i. e. sepelientes accedentes, properantes. Rom. 10, 15. οἱ πόδες τῶν εὐαγγ. Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, proni sunt ad caedes. (1 Reg. 18, 41. 14, 12. Jos. 3, 15. Prov. 1, 16. Job. 31, 5. Jes. 52, 7.) Hebr. 12, 13. τροχιὰς ποιεῖν τοῖς ποσὶν, (Prov. 4, 26.)

Πρᾶγμα, τος, τὸ, (πράσσω, perf. pass. πέπραγμαι) — LXX. pro דָּבָר, proprie: *id quod peractum est, factum,* die That; Jac. 3, 16. (Deut. 17, 5. Judic. 6, 29. 1 Chron. 21, 7. 8.) — *res in facto posita, die Thatsache, Sache,* Hebr. 6, 18. διὰ δύο πραγμάτων scl. factam promissionem et datum jusjurandum. Hebr. 10, 1. 11, 1. (Gen. 24, 50. Levit. 5, 2. Jud. 19, 19. Sir. 11, 9. Test. XII. Patr. p. 565.) — *res gesta, Begebenheit,* Luc. 1, 1. (Joseph. Ant. prooem. §. 3.) — Deinde 2) *res quae peragitur adhuc, vel peragenda est,* Matth. 18, 19. Act. 5, 4. — *negotium,* Rom. 16, 2. 2 Cor. 7, 11. 1 Thess. 4, 6. (Eccles. 3, 1.) — sensu forensi: *res* i. e. *causa,* 1 Cor. 6, 1. — Saepius non legitur.

Πραγματεία, ας, ἡ, (a πρᾶγμα) rei tractatio, τὸ peragere rem, ea occupari; (v. c. opere scribendo Joseph. Ant. prooem. §. 2.) — *negotium,* 2 Tim. 2, 4. ubi de mercatura videtur intelligendum, quo sensu etiam Rabbini hanc vocem suam fecerunt. — (LXX. pro דָּבָר 1 Reg. 9, 15. חֵשֶׁק desiderium, 1 Reg. 9, 1. 19. 2 Macc. 2, 32.)

Πραγματεύομαι, f. εύσομαι, occupatus sum in aliqua re, eam tracto, perago; (Joseph. Ant. 4, 6. 11. πραγματεύεσθαι τὴν ἀλήθειαν. ib. 11, 2. 3. πραγμ. πολέμους.) — *negotior;* de eo qui pecuniam foenore agit, Luc. 19, 13.

Πραιτώριον, ίου, τὸ, latinum *praetorium,* quod a *praetor,* propr. dux exercitus, belli dux; inde 1) praetorium scl. tentorium, tabernaculum ducis in castris. Deinde, praetoris nomine etiam de magistratibus jus dicentibus, de praesidibus provinciarum, propraetoribus adhiberi solito, 2) praetorium scl. palatium: *domus, palatium, in quo propraetores et praesides provinciarum habitabant et jus dicebant.* Ita in N. T. Joh. 18, 28. 33. 19, 9. Fuit autem praetoris sedes in regia ab Herode M. exstructa in superiori urbis parte, quare etiam Act. 23, 35. πραιτώριον τοῦ ἡρώδου dicitur. (Vid. Παρεμβολή, et de regia Herodis, Joseph. Ant. 15, 9. 3. bell. 1, 21. 1. et 5, 4. 3.) — 3) transferebatur denique ad *castra cohortis praetorianae,* i. e. primae, cui praeesse solebat praetor; et ita de castris ante praetorium Pilati Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. — et de castris praetorianorum Romae Phil. 1, 13. — Saepius non legitur. (*E. A. Schulze*

libus additum est: *fere, circiter,* Rom. 4, 19. (Aelian. V. H. 13, 4.)

II) ad initium orationis adverb. interrogandi et scribitur ποῦ, *ubi, quo,* i. e. a) *quonam in loco, wo?* Matth. 2, 2. 4. 8, 20. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 9, 58. 17, 17. 12, 9. 22, 11. Joh. 1, 39. 40. 9, 12. 11, 57. 1 Petr. 4, 18. Apoc. 2, 13. (LXX. pro אַי, אַיֵּה, Gen. 4, 9. 18, 9.) — Formula: ποῦ ἐστι, quaerit proprie de eo, qui non adest; deinde etiam de eo, qui nullus est, non praestat, quod praestare debet, nostrum: *wo bleibt?* Luc. 8, 25. ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν, ubi est i. e. cur nulla nunc est vestra fides? Luc. 17, 37. ποῦ scl. ἔσται, ubi erit s. eveniet, i. e. nunquam hoc eveniet. Joh. 7, 11. ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος, cur iste non adest? c. 8, 10. v. 19. ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου, ubi est μαρτυρία patris tui, i. e. nullum adest, nullum conspicitur testimonium Dei. (coll. 2 Reg. 2, 14. 18, 34. Ps. 42, 3. Rom. 3, 27. 1 Cor. 1, 20. 12, 17. 19. 15, 55. (Hos. 13, 14.) 2 Petr. 3, 4. (Judic. 9, 38. Job. 17, 15. Joel. 2, 17. Mal. 1, 6. 2, 17.) — b) *quem in locum, wohin?* Luc. 12, 17. Joh. 3, 8. 7, 35. 8, 14. 11, 34. 12, 35 sqq. 14, 5. 16, 5. 20, 2. 13. 15. Hebr. 11, 8. 1 Joh. 2, 11. (LXX. pro אָנָה, Gen. 16, 8. 32, 17. Deut. 1, 28. 2 Sam. 2, 1. Cant. 5, 18.) Saepius non legitur.

Πούδης, εντος, ὁ, Pudens, nomen pr. viri, 2 Tim. 4, 21. commemorati.

Πούς, ποδός, ὁ, — hebr. רֶגֶל, *pes;* de pedibus hominum, Matth. 18, 8. 22, 13. Luc. 15, 22. et brutorum Matth. 7, 6. tribuunturque ἀνθρωποπαθικῶς quoque Deo, Matth. 5, 35. (Jes. 66, 1.) vid. Ὑποπόδιον. — Παρὰ τοὺς πόδας τινος reponi dicuntur, quae alicujus traduntur curae vel potestati, Matth. 15, 30. Act. 4, 35. 37. 5, 2. 7, 58. (Jes. 41, 2.) — παρὰ τοὺς πόδας τινος sedere dicuntur discipuli, magistrum audientes, Luc. 8, 35. 10, 39. Act. 22, 3. — Ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας, Luc. 7, 38. a tergo ad pedes. (Solebant enim ita jacere in tricliniis, ut, versus mensam cubitis sinistris innixi, dextera manu cibos caperent, pedes vero in exteriorem partem protenderent.) — ad pedes alicujus procidere, ex more orientalium et supplicantis est, Matth. 18, 29. Marc. 5, 22. 7, 25. et gratias agentis Luc. 17, 16. et venerantis, Joh. 11, 32. Apoc. 3, 9. 19, 10. 22, 8. pedes autem amplecti, osculari (Esth. 3, 2.) amantis et colentis; Matth. 28, 9. Luc. 7, 38. Joh. 11, 2. 12, 3. — Advenis, hospitibus et dominis pedes vel a puero vel ab hero lavabantur, Luc. 7, 44. Joh. 13, 5 — 14. 1 Tim. 5, 10. (Gen. 18, 4. 19, 2. 24, 32.) — Ὑπὸ τοὺς πόδας τινος dicuntur dari, quae alicui subjiciuntur, Rom. 16, 20. 1 Cor. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Hebr. 2, 8. 10, 13. (Jos. 10, 24. Ps. 8, 7. 110, 2.) — Ex hebraismo οἱ πόδες τινος dicuntur pro homine eunte, currente, quod iterum

pro agente, peragente aliquid, vivente; Luc. 1, 79. κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης, pedes i. e. nos euntes dirigere in viam salutis; sensus: nos ducere ad salutem. (Ps. 119, 101. Sir. 51, 21.) — Act. 5, 9. οἱ πόδες τῶν θαψάντων, i. e. sepelientes accedentes, properantes. Rom. 10, 15. οἱ πόδες τῶν εὐαγγ. Rom. 3, 15. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, proni sunt ad caedes. (1 Reg. 18, 41. 14, 12. Jos. 3, 15. Prov. 1, 16. Job. 31, 5. Jes. 52, 7.) Hebr. 12, 13. τροχιὰς ποιεῖν τοῖς ποσὶν, (Prov. 4, 26.)

Πρᾶγμα, τος, τὸ, (πράσσω, perf. pass. πέπραγμαι) — LXX. pro דָּבָר, proprie: *id quod peractum est, factum*, die That; Jac. 3, 16. (Deut. 17, 5. Judic. 6, 29. 1 Chron. 21, 7. 8.) — *res in facto posita, die Thatsache, Sache*, Hebr. 6, 18. διὰ δύο πραγμάτων scl. factam promissionem et datum jusjurandum. Hebr. 10, 1. 11, 1. (Gen. 24, 50. Levit. 5, 2. Jud. 19, 19. Sir. 11, 9. Test. XII. Patr. p. 565.) — *res gesta, Begebenheit*, Luc. 1, 1. (Joseph. Ant. prooem. §. 3.) — Deinde 2) *res quae peragitur adhuc*, vel *peragenda est*, Matth. 18, 19. Act. 5, 4. — *negotium*, Rom. 16, 2. 2 Cor. 7, 11. 1 Thess. 4, 6. (Eccles. 3, 1.) — sensu forensi: *res* i. e. *causa*, 1 Cor. 6, 1. — Saepius non legitur.

Πραγματεία, ας, ἡ, (a πρᾶγμα) rei tractatio, τὸ peragere rem, ea occupari; (v. c. opere scribendo Joseph. Ant. prooem. §. 2.) — *negotium*, 2 Tim. 2, 4. ubi de mercatura videtur intelligendum, quo sensu etiam Rabbini hanc vocem suam fecerunt. — (LXX. pro דָּבָר 1 Reg. 9, 15. חֵשֶׁק desiderium, 1 Reg. 9, 1. 19. 2 Macc. 2, 32.)

Πραγματεύομαι, f. εύσομαι, occupatus sum in aliqua re, eam tracto, perago; (Joseph. Ant. 4, 6. 11. πραγματεύεσθαι τὴν ἀλήθειαν. ib. 11, 2. 3. πραγμ. πολέμους.) — *negotior*; de eo qui pecuniam foenore agit, Luc. 19, 13.

Πραιτώριον, ίου, τὸ, latinum *praetorium*, quod a *praetor*, propr. dux exercitus, belli dux; inde 1) praetorium scl. tentorium, tabernaculum ducis in castris. Deinde, praetoris nomine etiam de magistratibus jus dicentibus, de praesidibus provinciarum, propraetoribus adhiberi solito, 2) praetorium scl. palatium: *domus, palatium, in quo propraetores et praesides provinciarum habitabant et jus dicebant*. Ita in N. T. Joh. 18, 28. 33. 19, 9. Fuit autem praetoris sedes in regia ab Herode M. exstructa in superiori urbis parte, quare etiam Act. 23, 35. πραιτώριον τοῦ ἡρώδου dicitur. (Vid. *Παρεμβολή*, et de regia Herodis, Joseph. Ant. 15, 9. 3. bell. 1, 21. 1. et 5, 4. 3.) — 3) transferebatur denique ad *castra cohortis praetorianae*, i. e. primae, cui praeesse solebat praetor; et ita de castris ante praetorium Pilati Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. — et de castris praetorianorum Romae Phil. 1, 13. — Saepius non legitur. (*E. A. Schulze*

diff. de praetorio Pilati. Francof. ad Viadr. 1756. 4. *Perizonii* diff. de origine, fignificatione et ufu vocum Praetoris et Praetorii. Franequ. 1690. 8.)

Πράκτωρ, ορος, ὁ, (a πράσσω, perf. paff. 3 perf. πέπρακται) 1) *factor*, der Thäter, (Sophocl. Trach. 862.); 2) *exactor*, qui debita a debentibus exigit, Luc. 12, 58. (Demofth. 778, 18. et 1337, 26.) — LXX. pro נֹגֵשׂ Jef. 3, 11. πράκτορες αἵματος, Aefchyl. Eumenid. v. 320. — ἀναπράξαι δίκας f. τιμωρίαν, *Philo* lib. 1. vit. Mof. p. 682. de Fort. p. 742.)

Πρᾶξις, εως, ἡ, (a πράσσω) 1) quod factum, peractum eft, *factum, facinus*, in utramque partem, Matth. 26, 27. (Sir. 32, 19. ἕως ἀνταποδῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ. cap. 37, 20. Jofeph. bell. 1, 11. 6. πρᾶξις δικαία. Sap. 9, 11.) faepius in malam partem: *fcelus*, Luc. 23, 51. (Jofeph. Ant. 2, 3. 1.) Rom. 8, 13. τὰς πράξεις τοῦ σώματος. Col. 3, 9. (Jofeph. Ant. 10, 4. 5. τὰς ἀσεβεῖς πράξεις. De coitu Teft. XII. Patr. p. 530. coll. p. 524.) — *res geftae*, Act. 19, 18. — πράξεις τῶν ἀποστόλων in infcriptione Actor. Apoft. (LXX. pro דֶּרֶךְ 2 Chron. 13, 22. 27, 7. 28, 26. — 2) *negotium, opus, Verrichtung*, Rom. 12, 4. (Sir. 11, 10. μὴ περὶ πολλὰ ἔστωσαν αἱ πράξεις σου.)

Πρᾷος, α, ον, *mitis, humanus, lenis*, Matth. 11, 29. (2 Macc. 15, 12. Jofeph. c. Apion. 1, 29.)

Πρᾳότης, ητος, ἡ, (a πρᾷος) *lenitas, manfuetudo, moderatio, patientia*, 1 Cor. 4, 21. 2 Cor. 10, 1. Gal. 5, 23. 6, 1. Eph. 4, 2. Col. 3, 12. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 25. Tit. 3, 2. (LXX. pro עֲנָוָה Pf. 44, 6. Sir. 1, 24. 3, 19. Jofeph. bell. 6, 8. 2.)

Πρασιὰ, ᾶς, ἡ, *areola* in hortis, ein *Beet*; (Aquila et Symm. Cant. 5, 14. 6, 1. pro עֲרוּגָה. Sir. 34, 32. Theophr. Hift. plant. 4, 4.) Marc. 6, 40. ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, discubuerunt areolatim, per ordines formam areolarum habentes. Repetitio vocis ex hebraismo (Exod. 8, 10. 1 Reg. 3, 16. Jud. 5, 22.) diftributionem exprimit, et πρασιαὶ πρασιαὶ eft pro ἀνὰ πρασιάς.

Πράσσω, f. πράττω, f. πράξω, (LXX. pro עָשָׂה et פָּעַל, 1) *ago, perago, ich thue, verrichte*, utroque fenfu 2 Cor. 5, 10. (Jof. 1, 7.) — cum de *honeftis* actionibus, Act. 26, 20. Rom. 7, 15. 9, 11. Phil. 4, 9. (Prov. 13, 17.) — νόμον πράσσειν, praecepta legis peragere, Rom. 2, 25. — quae officii funt, 1 Cor. 9, 17. 1 Theff. 4, 11. πράσσειν τὰ ἴδια fua negotia agere, res fuas curare. (Xenoph. Mem. 2, 9. 1. πράττειν τὰ ἑαυτοῦ.) — πεπραγμένον, quod peractum eft, res gefta, Act. 26, 26. — tum potiffimum de actionibus *inhoneftis*; *committo*, Luc. 22, 23. 41. c. 23, 15. ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ, fcelus ab eo commiffum. Joh. 3, 20. 5, 29. Act.

5, 17. 5, 35. 16, 28. σεαυτῷ κακόν. 17, 7. 9, 19. 19. τὰ περίεργα πραξάντων. v. 36. 25, 11. 25. 26, 9. 31. Rom. 1, 32. 2, 1—3. 7, 19. 13, 4. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 21. (Prov. 13, 10. 30, 20. Job. 36, 23.) — 2) ut nostrum *machen* pro: *sich befinden, me habeo;* τί πράσσω, quomodo me habeam, Eph. 6, 21. (Aelian. V. H. 2, 35.) — εὖ πράξετε, bene vobis erit, salvi eritis, Act. 15, 29. (2 Macc. 9, 19. 12, 43. Xen. Mem. 1, 6. 8.) — 3) *exigo,* de vectigalibus, usura, Luc. 3, 13. 19, 23. σὺν τόκῳ πρ. cum usura recepissem. (Xenoph. Mem. 1, 2. 5. Ejusdem hist. gr. 1, 5. 11. Pind. Olymp. 3, 12.) — Saepius non legitur.

Πραΰς, εῖα, ΰ, genit. έος (οῦς), εία, έος (οῦς), *lenis, mitis, mansuetus, sanftmüthig;* Matth. 5, 5. 21, 5. 1 Petr. 3, 4. (LXX. pro עָנִי Job. 24, 4. Jes. 26, 6. Zach. 9, 9. et עָנָו Num. 12, 3. Ps. 37, 11. Sir. 10, 14. Polyb. 18, 20, 7.)

Πραϋπάθεια, ας, ἡ, (πραῦς et πάσχω), *animi lenitas, mansuetudo;* semel codd. 1 Tim. 6, 11. (Legitur quoque apud Philonem de Abrah. p. 379. *Zonaras* Lex. c. 1576. πραϋπάθεια· ἡσυχία, πραΰτης.)

Πραΰτης, ητος, ἡ, *lenitas, mansuetudo, modestia,* Jac. 1, 21. 3, 13. 1 Petr. 3, 15. (Sir. 3, 17. 4, 8. 10, 28. 45, 4. — Ps. 45, 4. pro עַנְוָה.)

Πράω, vid. Πιπράσκω.

Πρέπει, verbum impersonale: *decet, convenit, necesse est ratione honestatis, vel officii;* seq. dativo Eph. 5, 3. 1 Tim. 2, 10. Tit. 2, 1. Hebr. 2, 10. 7, 26. (Ps. 33, 1. 93, 7.) — particip. πρέπον *honestum, decorum;* πρέπον ἐστὶ i. q. πρέπει, Matth. 3, 15. 1 Cor. 11, 13. (1 Macc. 12, 11. ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημονεύειν ἀδελφῶν. 3 Macc. 7, 13.)

Πρεσβεία, ας, ἡ, (a πρεσβεύω) 1) aetas primogeniti, primogenitura, Pausan. 3, 1. 4. et 3, 3. 8. (Josephus τὸ πρεσβεῖον, Ant. 2, 1. 1.) — 2) *legatio,* et metonymice: *legati,* Luc. 14, 32. 19, 14. (2 Macc. 4, 11. Joseph. de bell. 4, 11. 1. Xenoph. de Republ. Laced. 13, 10. Thucyd. 4, 118.)

Πρεσβεύω, f. εύσω, (a πρέσβυς s. πρεσβεύς, senior; deinde quia senioribus olim negotia publica maxime committebantur, legatus, Joseph. Ant. 4, 4. 5. idem πρεσβευτής Ant. 12, 4. 1.) 1) natu major, senior sum, Herodot. 7, 2. — 2) *legatus sum, legatione fungor,* 2 Cor. 5, 20. Eph. 6, 20. (Joseph. Ant. 12, 4. 1. πρεσβεύειν πρὸς τὸν πτολεμαῖον. Xenoph. Cyrop. 5, 1. 1. Demosth. 421, 16.)

Πρεσβυτέριον, ίου, τὸ, (a πρέσβυς, compar. πρεσβύτερος) collegium τῶν πρεσβυτέρων, seniorum, *presbyterium, senatus* seniorum. Ita a Luca, Evang. 22, 66. Act. 22, 5. synedrium magnum dicitur, ex sacerdote summo, viris pontificiis (vid. Ἀρχιερεύς) et legis peritis constans. —

Translatum habetur 1 Tim. 4, 14. ad collegium seniorum in ecclesia aliqua christiana; vid. *Πρεσβύτερος*. (In V. T. legitur Susann. v. 50. in quibusdam editionibus pro *πρεσβεῖον*, munus seniorum, facultas juris dicendi.)

Πρεσβύτερος, *έρα*, *ον*, (a *πρέσβυς*, senex; propter senectutem gravis et in honore constitutus) 1) *senior, aetate provectior*, i. e. a) *natu major*, Luc. 15, 25. ὁ υἱὸς *αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος*. (LXX. pro בְּכִיר, Gen. 19, 31. 33. Job. 1, 13. 18. et גָּדוֹל, Gen. 27, 1. 15. 42. Joseph. Ant. 6, 3. 2. bell. 1, 30. 4. c. Apion. 1, 26.) — *majores*, i. q. *οἱ πατέρες*, Matth. 15, 2. Marc. 7, 3. 5. Hebr. 11, 2. — b) *senior aetate, senex*, Act. 2, 17. 1 Tim. 5, 1. 2. 1 Petr. 5, 5. (LXX. pro זָקֵן, Gen. 18, 11. 24, 1. 2 Chron. 15, 13. Joseph. c. Apion. 2, 27.) — c) *οἱ πρεσβύτεροι, seniores*, nomen dignitatis eorum, qui ob annorum gravitatem, multamque experientiam ad administrandam rempublicam et jus dicendum idonei habebantur. Ita (in V. T. de senioribus a Mose electis, Exod. 18, 12. 19, 7. 24, 1. 9. Levit. 4, 15. Num. 11, 16. coll. Gen. 50, 7.) in N. T. *α*) de *assessoribus synedrii magni* Hierosolymis, Joh. 8, 9. coll. v. 3. Act. 6, 12. 24, 1. — *πρεσβύτεροι, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς*, descriptio assessorum synedrii per partes, Matth. 16, 21. 26, 3. 27, 41. Marc. 8, 31. 11, 27. 14, 43. 53. 15, 1. Luc. 9, 22. 20, 1. — etiam *ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι*, Matth. 21, 23. 26, 47. 59. 27, 1. 3. 13. 20. 28, 11. 12. Luc. 22, 52. Act. 4, 23. 23, 14. 25, 14. — *ἀρχιερεὺς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβ.* Matth. 26, 57. — *ἄρχοντες καὶ οἱ πρεσβ.* Act. 4, 5. 8. — *β*) de senioribus *in quavis urbe*, *δικασταῖς*, ut eos appellat Josephus, (vid. *Κρίσις* sub no. 5.) Luc. 7, 3. — *γ*) de *synedrio coelesti*, sive viginti quatuor senioribus thronum Dei cingentibus et sellis insidentibus; ita in Apocal. c. 4, 4. 10. 5, 5—14. 7, 11. 13. 11, 16. 14, 3. 19, 4. — *δ*) de *presbyteris* s. *senioribus* christianorum i. e. singulorum coetuum praefectis, quorum erat regere coetum, et disciplinae morum, doctrinae integritati, et saluti coetus prospicere, quique deinde a muneris natura etiam *ἐπίσκοποι* dicebantur; Act. 11, 30. 14, 23. 15, 2. 4. 6. 22. 23. 16, 4. 20, 17. 21, 18. 1 Tim. 5, 17. 19. Tit. 1, 5. Jac. 5, 14. 1 Petr. 5, 1. 2 Joh. v. 1. 3 Joh. v. 1. vid. *Επίσκοπος*. — Saepius non legitur.

Πρεσβύτης, *ου*, *ὁ*, (a *πρέσβυς*, senex) *grandaevus, senex*; Luc. 1, 18. Tit. 2, 2. (LXX. pro זָקֵן, Exod. 10, 9. Job. 15, 10. 1 Sam. 4, 19. et יָשִׁישׁ decrepitus, Job. 29, 8.) — In loco Phil. v. 9. *ὡς παῦλος πρεσβύτης* videtur esse: ut Paulus ille antiquior, scl. amoris vinculo olim tibi junctus. Suadet hoc sequens *νυνὶ δὲ καὶ*, nunc insuper etiam vinctus, igitur amore multo indigentior.

Πρεσβῦτις, *ιδος*, *ἡ*, (ab eod.) *mulier provecta aeta-*

te, anus; Tit. 2, 5. (Joseph. Ant. 7, 7. 2. et 7, 8. 4. Herod. 6, 3. 6.)

Πρήϑω, vid. *Πιμπράω*, *Πίμπρημι*.

Πρηνής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ἐς, τὸ, latinor. *pronus*, *pronus in faciem;* Hesych. πρηνής, ἐπὶ πρόσωπον πεπτωκώς. Ita πρηνεῖς ῥίψαντες ἑαυτοὺς, Joseph. 18, 3. 1. πρηνὴς πεσὼν, Joseph. vit. §. 28. et bell. 1, 32. 1. de supplicantibus, humi se in faciem prosternentibus. Deinde *praeceps*, de iis, qui proni labuntur de loco editiori, ut πρηνὴς κατέπεσεν, de eo, qui de muro dejicitur Joseph. bell. 1, 6. 1. Hom. Odyss. 3, 374. De templo 3 Macc. 5, 43. τὸν ναὸν πρηνέα καταστήσειν, igne diruere. Inde tropice Sap. 4, 19. ῥήξει αὐτοὺς πρηνεῖς, praecipites eos dabit, de loco s. statu suo dejiciet. — In N. T. semel Act. 1, 18. ubi Judas, proditor, dicitur πρηνὴς γενόμενος, *praeceps factus*, quod *vel* esse potest: de loco suo dejectus, interitui devotus; *vel:* praeceps factus, scl. laqueo, quo se suspenderat, disrupto, vid. Matth. 27, 5. — *vel:* qui praecipitem se dedit e loco altiori et ita mortem petiit; quae explicatio si admittitur, necesse est, ut duplicem et diversam de morte Judae fuisse traditionem, (Matth. 27, 5.) agnoscamus.

Πρίζω, f. ίσω, i. q. πρίω, *serra divido*, *seco*, *disseco;* Hebr. 11, 37. (LXX. pro דּוּשׁ Amos. 1, 3. Susann. v. 59. coll. 2 Sam. 12, 31. — *Αἱ παραδόσεις* (Judaeorum) λέγουσι πεπρίσθαι ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ ἔν τινι ἀποκρύφῳ τοῦτο φέρεται, verba Origenis. vid. *Fabric.* Cod. Pseudepigr. V. T. p. 1088.)

Πρὶν, adverb. 1) olim, antea, 3 Macc. 6, 4. τὸ πρίν. 2) *priusquam*, *antequam*, seq. infinitivo, Matth. 26, 34. 75. Marc. 14, 72. Luc. 22, 61. Joh. 4, 49. 8, 58. 14, 29. (LXX. pro לִפְנֵי Ezech. 33, 22. Joel. 2, 31. Jes. 46, 10. — πρὶν ἢ sive conjunctim πριν̀ή, *priusquam*, seq. infinitivo, Matth. 1, 18. Marc. 14, 30. Act. 2, 20. 7, 2. (Gen. 29, 26. Tob. 14, 15. Sir. 51, 18.) — seq. conjunctivo Luc. 2, 26. 22, 34. — seq. optativo Act. 5, 16.

Πρίσκα, ης, ἡ, *Prisca*, Rom. 16, 3. 2 Tim. 4, 19. quae etiam, ut saepius fit in nominibus mulierum, in deminutivo πρισκίλλα dicitur, Act. 18, 2. 18. 26. [Rom. 16, 3.] 1 Cor. 16, 19. nomen uxoris Aquilae, judaei, quae simul cum marito Paulum aliquamdiu comitabatur, rei christianae valde studiosa.

Πρισκίλλα, ας, ἡ. *Priscilla*, vid. *Πρίσκα*.

Πρίω, vid. *Πρίζω*.

Πρὸ, praepositio, genitivum regens, latinor. *pro*, *ante;* LXX. maxime pro לִפְנֵי; — dicitur a) de loco, πρὸ τῶν θυρῶν, ante januas, Act. 5, 23. 12, 6. 14. 14, 13. Jac. 5, 12. (Joseph. Ant. 10, 1. 2. πρὸ τῶν τειχῶν. bell. 4, 11. 3. πρὸ τῆς πόλεως.) πρὸ προσώπου τινος, Matth. 11, 10. Marc. 1, 2.

Luc. 1, 76. 7, 27. 9, 52. 10, 1. — b) de tempore; *ante*, Matth. 5, 12. προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. Luc. 11, 38. Joh. 10, 8. 11, 55. 13, 1. 17, 24. Act. 5, 36. 13, 24. 21, 38. Rom. 16, 7. et passim. — πρὸ καιροῦ ante tempus justum l. definitum, Matth. 8, 29. 1 Cor. 4, 5. — Joh. 5, 7. πρὸ ἐμοῦ i. e. me citius. — Sequente genitivo infinitivi: *ante*, f. *priusquam*, Matth. 6, 8. πρὸ τοῦ αἰτῆσαι, antequam eum rogetis. Luc. 2, 21. πρὸ τοῦ συλληφθῆναι. c. 22, 15. Joh. 1, 49. 13, 19. 17, 5. Act. 23, 15. Gal. 2, 12. 3, 23. 2 Tim. 4, 21. (LXX in hac forma Gen. 13, 10. 27, 7. etiam pro בטרם Prov. 8, 25. et באין Prov. 8, 24.) Luc. 21, 12. πρὸ δὲ τούτων πάντων, antequam haec omnia evenient. — Notanda sunt duo loca; scl. Joh. 10, 8. πρὸ ἐμοῦ, ante me scl. Messiae nomen sibi arrogarunt; alii πρὸ hic ut latinor. *pro* i. q. *loco*, *vice*, ut v. c. Joseph. bell. 6, 3. 5. — Joh. 12, 1. πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα, proprie „ante sex dies τοῦ πάσχα" quasi tot diebus pascha celebratum fuisset; rectius: die sexto ante pascha, ἓξ ἡμερῶν πρὸ τοῦ πάσχα. Non insolita est ejusmodi trajectio praepositionis πρὸ. v. c. Amos. 1, 1. πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. Joseph. c. Apion. 2, 2. πρὸ ἐτῶν τριακοσίων ἐννενηκονταтριῶν τῆς εἰς Ἄργος Δαναοῦ φυγῆς. 2 Macc. 15, 36. πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδοχαϊκῆς ἡμέρας. Alia exempla e profanis collegit *Kypkius* in obss. I, p. 393 sqq. — c) de loco tropico, dignitate, praestantia: *prae*, *ante*; πρὸ πάντων ante omnia, omnium maxime, Jac. 5, 12. 1 Petr. 4, 18. (3 Macc. 2, 21. θεὸς πρὸ πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις. Ps. 72, 17. πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Xenoph. Mem. 2, 5. 3.) — In compositionibus πρὸ est: ante, coram, pro; ante, prius; magis, prae; pro; loco; palam.

Προάγω, f. άξω, (πρὸ et ἄγω) 1) transitive: *produco*; προαγ. τινα ἔξω, foras produco aliquem, Act. 16, 30. — sensu forensi ut latinor. produco, i. e. duco ad judicium, ad concionem, ut causa cognoscatur vel sententia dicatur, Act. 12, 6. 25, 26. (Joseph. Ant. 16, 11. 6. προαγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τοὺς ἐν αἰτίᾳ γενομένους. id. vit. §. 11. προαγαγὼν εἰς τὸ πλῆθος τὸν τὰς ἐπιστολὰς κομίζοντα. Id. bell. 1, 27. 2.) Sic quoque 1 Tim. 5, 24. ἁμαρτίαι — προάγουσαι (αὐτοὺς) εἰς κρίσιν. vid. Κρίσις. (Potest hic etiam verti: trudo, abripio, ut Sap. 19, 11. ἐπιθυμίᾳ προαχθέντες. Joseph. Ant. 10, 9. 4. εἰς μέθην προήχθη. id. Ant. 2, 1. 1. προαχθεὶς ὑπὸ τοῦ λιμοῦ.) — 2) intransitive: *praeeo*, *antecedo*, cum ratione temporis tum loci, Matth. 21, 9. Marc. 6, 45. 11, 9. Luc. 18, 39. — προάγων, qui *prior* est; 1 Tim. 1, 18. κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας. Hebr. 7, 18. προαγούσης ἐντολῆς, prioris mandati. — προάγειν τινά, praecedere aliquem, praeire, Matth. 2, 9. 14, 22. 26, 32. 28, 7. Marc. 10, 32. 14, 28. 16, 7. (Joseph. bell. 6, 1. 6. προῆγε αὐτούς. c. Apion. 2, 37. —

ex adjuncto: *citius venio, praevenio*, Matth. 21, 31. οἱ τελῶναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλ. τοῦ θεοῦ. (Joseph. c. Ap. 2, 15. προάγειν ἀρχαιότητι.) Saepius non habetur.

Προαιρέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ et αἱρέω) promo, profero. (Judith. 13, 17. προελοῦσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς πήρας.) — Medium: 1) capio mihi ex aliis i. e. eligo; ita LXX. pro בָּחַר, Deut. 7, 6. 10, 15. Prov. 1, 29. Sap. 7, 11. 9, 7. — Quoniam quae eligimus, praeferimus, 2) est praefero, malo, 3 Macc. 2, 30. Joseph. c. Ap. 1, 28. — et ex adjuncto, quia, quae malumus, etiam libenter volumus: *libenter volo, placet mihi*, (nunquam autem, ut Krebsio p. 305. et Loesnero p. 313 sqq. visum est, est i. q. simplex θέλω); ita 2 Cor. 9, 7. καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, pro ratione, qua libenter vult. (Sic Joseph. bell. 4, 5. 4. ubi Zelotae a gladiis et vi se cohibuisse in concione ab ipsis convocata narrantur τὸ σχῆμα [externam speciem] τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέλους πῆξαι προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως πειρᾶσθαι θέλοντες τοὺς δικαστάς. — LXX. pro חָשַׁק desideravit, amavit, Gen. 24, 8. Deut. 7, 7. 10, 15. Joseph. Ant. praef. §. 3. προαίρεσις ἀρετῆς, amor virtutis. Etiam ubi προαιρ. de consiliis dicitur non est i. q. simplex βουλεύομαι, sed constituo facere id, quod animo placet, ad quod cupiditate aliqua feror. Joseph. Ant. 15, 3. 9.)

Προαιτιάομαι, ῶμαι, f. άσομαι (πρὸ et αἰτιάομαι, accuso) *antea accuso*; aor. 1. προῃτιασάμην, *supra* i. e. in antecedentibus *accusavi* f. *argui*; Rom. 3, 9. Respicit ad ea, quae de Judaeis c. 2, 1—5. 17—29. dixerat.

Προακούω, f. ούσω, (πρὸ et ἀκούω) *ante* f. *prius audio*; Col. 1, 5. ἣν προηκούσατε, de qua jam ante audivistis, quam edocti jam estis.

Προαμαρτάνω, f. ήσω, (πρὸ et ἁμαρτάνω) *ante* f. *prius pecco*; 2 Cor. 12, 21. προημαρτηκότας. ib. 13, 2.

Προαύλιον, ιου, τὸ, (πρὸ et αὐλή) τὰ ἔμπροσθεν τῆς αὐλῆς, ut Suidas explicat, *aulae vestibulum*, Vorhof; Marc. 14, 68.

Προβαίνω, f. ήσομαι, (πρὸ et βαίνω, gradior, eo) *progredior*, a) propr. pedibus, Marc. 1, 19. προβὰς ἐκεῖθεν. Matth. 4, 21. (Joseph. bell. 6, 1. 7.) — b) tropice: aetate, — προβεβηκὼς ταῖς f. ἐν ταῖς ἡμέραις, *aetate provectus*, Luc. 1, 7. 18. 2, 36. (LXX. pro בָּא בַּיָּמִים, Jos. 23, 1. 2. 1 Reg. 1, 1. προβεβ. ἡμερῶν Gen. 18, 11. 24, 1. Jos. 13, 1. — προβεβηκ. τὴν ἡλικίαν 2 Macc. 4, 40. 6, 18. Joseph. Ant. 7, 8. 4. — idem Ant. 7, 2. 1. οἱ τοῖς χρόνοις προβεβηκότες et de aetate ipsa Ant. 8, 7. 5. προβαινούσης δὲ τῆς ἡλικίας. — coll. 3 Esdr. 2, 29. 2 Macc. 4, 3.)

Προβάλλω, f. προβαλῶ, (πρὸ et βάλλω) 1) *emitto, protendo*, Luc. 21, 29. ὅταν προβάλωσιν, si folia et flores emittunt; vide loca parallela Matth. 24, 32. et Luc. 13, 28.

et ſub Θέρος notata. (Joſeph. Ant. 4, 8. 19. καρπὸν προβάλλει τὰ φυτά. — προβαλλ. λόγους, ſermones proferre, Prov. 26, 18. Joſeph. Ant. 8, 6. 5. coll. Judic. 14, 12. 13. — γλῶσσαν, linguam protendere 2 Macc. 7, 10. coll. 14, 46. — 2) προβ. τινα, *aliquem e turba proferre, eligere* ſ. *commendare*, ut ei aliquid committatur; Act. 19, 33. προβαλλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, quem Judaei commendaverant; (Joſeph. bell. 4, 4. 1. προεβλήθησαν δὲ ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο τῶν δραστηρίων ἄνδρων. Ita προβάλλεσθαι ſaepius apud Demoſth. v. c. 750, 10. 277, 1. Polyb. 6, 25. 5.) alii: quem propulerant Judaei.

Προβατικὸς, ή, όν, (a πρόβατον) *ad oves pertinens, oviarius, ovilis;* Joh. 5, 2. ἐπὶ τῇ προβατικῇ ſcl. πύλῃ, juxta portam oviariam; שַׁעַר הַצֹּאן, πύλη προβατική, Neh. 1, 32. 12, 38.

Πρόβατον, ου, τὸ, (a προβαίνω, unde proprie de pecudibus omnibus) — LXX. pro צאן et שֶׂה, paſſim etiam pro כֶּבֶשׂ, — *ovis;* Matth. 9, 36. 12, 11 ſqq. 26, 31. Apoc. 18, 13. et paſſim. — Ἔνδυμα προβάτων vid. Ἔνδυμα. — Ovis in N. T. imago eſt cum eorum, qui ſibi conſulere neſciunt et tutore duceque egent, tum eorum, qui ſunt ſimplices, patientes, probi, inſontes; Matth. 10, 6. 15, 24. 25, 32 ſqq. Joh. 10, 1 ſqq. 21, 16. 17. Act. 8, 32. Hebr. 13, 20.

Προβιβάζω, f. άσω, (πρὸ et βιβάζω, eo) 1) *prodire facio* ſ. *jubeo, produco;* Act. 19, 33. προεβίβασαν, protraxerunt. (Polyb. 24, 3. 7.) — 2) *impello*, facio ut agat aliquis aliquid, (Xenoph. Mem. 1, 5. 1.) et de cognitione: ulterius proveho aliquem, *edoceo, inſtituo;* Matth. 14, 8. προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς, vel: a matre incitata; vel: a matre inſtructa. (LXX. Exod. 35, 34. προβιβάσαι ἔδωκεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῷ, pro הוֹרֹת. Deut. 6, 7. προβιβάσεις αὐτὰ (praecepta) τοὺς υἱούς σου, pro שִׁנֵּן. Diog. Laërt. 5, 5. οὗτος καὶ Μητρόδωρον προεβίβασε [erudivit].

Προβλέπω, ſ. έψω, (πρὸ et βλέπω) praevideo, Pſ. 37, 13. — Medium: *provideo*, i. e. *procuro, proſpicio*, Hebr. 11, 40.

Προγίνομαι, (πρὸ et γίνομαι) ante ſum; perſ. 2. προγέγονα, *ante factus*, ſ. *peractus ſum;* Rom. 3, 25. (2 Macc. 14, 13. προγενόμενος ἀρχιερεύς. Joſeph. bell. prooem. §. 6. Polyb. 10, 17. 12.)

Προγινώσκω, f. γνώσομαι, (πρὸ et γινώσκω) 1) *praeſcio, ante* ſ. *prius cognoſco;* Act. 26, 5. 2 Petr. 3, 17. (Sap. 8, 9. 18, 6. Joſeph. bell. 1, 18. 12.) — 2) γινώσκω, ex notione decernendi: *antea decrevi, olim conſtitui;* 1 Petr. 1, 20. προεγνωσμένος πρὸ καταβολῆς κόσμου, a Deo electus hominum ſervator ante mundum conditum. — Quo modo προγινώσκ. in locis Paulinis, Rom. 8, 29. οὓς προέγνω, et c. 11, 2. λαὸν ὃν προέγνω, intelligendum ſit, dubium videri poteſt:

Vel enim esse potest: *quos praevidit* scl. idoneos futuros esse et ipsi obsequuturos; vel προγιν. *praemeditor*, et ex adjuncto: *ante curo aliquem*, *ei prospicio*, (ut hebr. יָדַע Gen. 39, 6. Ps. 144, 3. Prov. 27, 23. Amos. 3, 2.) *eum probo*; — vel denique *ante decerno* scl. alicujus *sortem*. Neque satis certum est, quo modo verba Sap. 6, 13. ἡ σοφία φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνωσθῆναι intelligenda sint. — Saepius non legitur in codice sacro.

Πρόγνωσις, εως, ἡ, (a προγινώσκω, quod vide), 1) *praescientia*, rerum futurarum; πρόγν. τῶν ἐσομένων Joseph. c. Apion. 1, 26. Ant. 15, 5. 10. — etiam donum vaticinandi, Judith. 11, 19. Joseph. Ant. 8, 8. 5. — 2) *praemeditatio*, et ex adjuncto: *decretum*, ante s. olim factum, Act. 2, 23. προγνώσει τοῦ θεοῦ secundum praemeditationem Dei, qua scl. decrevit, id permittere. 1 Petr. 1, 2. κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ. Ita Judith. 9, 6. ἡ κρίσις σου ἐν προγνώσει, quae decrevisti, ea eveniunt secundum praemeditationem tuam, i. e. bene praeparata sunt. coll. v. 5. ubi: καὶ ἐγενήθησαν ἃ ἐνενοήθης.

Πρόγονος, ου, ὁ, (πρὸ et γόνος, generatio, genitus) ante genitus; οἱ πρόγονοι, *ante nati* s. *geniti*; — de *parentibus* 1 Tim. 5, 4. (Sir. 8, 5. Aelian V. H. 3, 47. Xenoph. Mem. 1, 3. 1.) — de *majoribus*, cum proximis tum remotis, (2 Macc. 8, 19. 11, 25. 3 Macc. 5, 31. Joseph. Ant. 12, 3. 4. contra Apion. 2, 16.) Huc referunt 2 Tim. 1, 3. ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων, quem colo more majorum; alii parentes intelligunt, et ἀπὸ προγόνων dicunt esse i. q. ἐκ παιδὸς, inde a pueris; potius: a parentibus piis pietatem edoctus.

Προγράφω, f. ψω, (πρὸ et γράφω) 1) *ante scribo*, Rom. 15, 4. προεγράφη, olim scripta sunt scl. in V. T. Eph. 3, 4. προέγραψα supra scripsi. — 2) *praescribo*, scribo ut alii videant et intelligant, palam scribo; — i. e. a) *palam depingo* (γράφειν enim aeque de pingente ac de scribente dicitur), Gal. 3, 1. κατ᾽ ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη, vobis ante oculos pictus est Christus, sensus: satis edocti estis de Jesu. (Potest vero πρὸ in προεγράφη etiam ad tempus, scilicet ad priorem ab Apostolo acceptam institutionem referri.) — b) *palam scribo*, *publice scribo*, et, ut latinor. *praescribo*, de *edictis publicis*; (3 Esdr. 6, 32. παραβαίνειν τι τῶν προγεγραμμένων, in textu chald. Esdr. 6, 11. est פִּתְגָמָא. Joseph. Ant. 11, 6. 12. προγεγραμμένη ἡμέρα, dies praescriptus. γραφή, mandatum publicum, Joseph. Ant. 12, 3. 4.) — inde de Deo: *destino*, *ordino*; Jud. v. 4. προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα. (Appian. bell. civ. 4, init. „Sylla τοὺς ἐχθροὺς ἐς θάνατον προγράψας.)

Πρόδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πρὸ et δῆλος) 1) ante manifestus, (προδηλόω, ante manifesto, Joseph. Ant. 2, 3. 4.) — 2) *palam*, *omnibus manifestus*, *omnibus notus*;

1 Tim. 5, 24. 25. Hebr. 7, 14. (Judith. 8, 25. ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστι. 2 Macc. 3, 17. πρόδηλον ἐγένετο τοῖς θεωροῦσι. c. 14, 39. Joseph. vit. §. 5.

Προδίδωμι, f. δώσω, (πρὸ et δίδωμι) *ante, prior do*; Rom. 11, 35. τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται. (Cebet. Tab. c. 9. Herodian. 6, 6. 1. — Josepho est *prodere*, c. Apion. 2, 37. προεδίδου τὴν πόλιν. id. vit. §. 74. bell. 7, 5. 7.)

Προδότης, ου, ὁ, (a προδίδωμι, perf. pass. 3 pers. προδέδοται) *proditor*, qui hostibus tradit aliquid s. aliquem; vid. *Προδίδωμι*. Luc. 6, 16. ubi Judas, quia Synedrio locum, quo Jesus latebat, indicavit, Act. 7, 52. ubi Judaei, quia Jesum Pilato ad supplicium dederant, 2 Tim. 3, 4. ubi falsi doctores, quia amicitiam simulantes rem christianam evertere studebant, ita appellantur. (2 Macc. 5, 15. 10, 13. 22. 3 Macc. 3, 24. Joseph. bell. 3, 8. 3.)

Προδρέμω, vid. *Προτρέχω*.

Πρόδρομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πρὸ et δρόμος) omnis, *qui alios praecurrit, prior venit*, igitur de praecursore, de eo qui speculandi causa praemittitur; de militibus levis armaturae, qui exercitui praemittuntur (coll. Sap. 12, 8.); de primitiis frugum (Num. 13, 20. Jes. 28, 4.) — In N. T. semel Hebr. 6, 20. de Jesu, quatenus nobis prior penetralia sanctuarii coelestis intravit.

Προείδω, f. εἴσομαι, aor. 2. προεῖδον, (πρὸ et εἴδω), 1) ante video, *praevideo, praenosco*, Act. 2, 31. (Gen. 37, 17. Ps. 138, 3. Sap. 19, 2. Joseph. bell. 1, 11. 8.) — 2) *oculis sublatis intueor*, hinblicken, (Joseph. bell. 6, 1. 6.) deinde: *intueor*, mentem dirigo ad aliquid, Gal. 3, 8. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι, hoc intuita scriptura, quod etc. (4 Macc. 4, 25.)

Προελπίζω, f. ίσω, (πρὸ et ἐλπίζω) 1) spem praecipio, ante spero; — 2) contrarium τοῦ ἀπελπίζειν, *spem dirigo in aliquid*, quasi oculis in aliquem defixis spero, (similiter ut προείδω); Eph. 1, 12. τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ, oculis in Christum defixis sperantes.

Προενάρχομαι, f. ξομαι, (πρὸ et ἐνάρχομαι) *ante, s. prius initium facio*; aor. *jam dudum incepi*, 2 Cor. 8, 6. 10.

Προεπαγγέλλομαι, (πρὸ et ἐπαγγέλλω) *ante promitto*; aor. 1. προεπηγγειλάμην, *jam dudum promisi*, semel Rom. 1, 2. (Dio Cass. hist. p. 19. A. ed. Hannov. ἐπεὶ δὲ αἵ τε ἀρχαιρεσίαι προεπηγγελμέναι ἦσαν.) et 2 Cor. 9, 5. in codd. προεπηγγελμένην.

Προέπω, aor. 1. προεῖπα, aor. 2. προεῖπον, (πρὸ et ἔπω) 1) *ante dico*; 1 Thess. 4, 6. προείπομεν jam supra, in antecedentibus dixi. Gal. 5, 21. προεῖπον, scl. olim apud vos versatus. (Joseph. c. Apion. 2, 26. προειπὼν, praefatus); —

2) *praedico*, Act. 1, 16. προεῖπε praedixit, *vaticinata* est scriptura. (Joseph. bell. 6, 2. 1.)

Προερέω, f. προερήσω et jon. προερῶ, perf. προείρηκα, (πρὸ et ἐρέω) 1) ante dico; *supra commemoravi*, *superiori* f. *alio loco dixi*, 2 Cor. 7, 3. Gal. 1, 9. Hebr. 10, 15. (2 Macc. 2, 32. 3, 7. 28. 4, 1. 3 Macc. 6, 35. Joseph. bell. 6, 2. 5.) — 2) *praedico*, — futura, Matth. 24, 25. Marc. 13, 23. Rom. 9, 29. 2 Cor. 13, 2. (Hebr. 4, 7. in codd.) 2 Petr. 3, 2. Jud. v. 17. (Herodian. 6, 8. 13.)

Προέρχομαι, f. προελεύσομαι, (πρὸ et ἔρχομαι) 1) *praecedo*, *praegredior*, *antecedo*, *vorausgehen*, [Marc. 6, 33.] Act. 20, 5. 13. προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, navi praegressi. 2 Cor. 9, 5. (Sir. 35, 10. coll. 2 Macc. 10, 27.) — προερχ. ἄλλους tanquam dux, Luc. 22, 47. — προέρχ. ἐνώπιόν τινος, ex hebraismo: praecedere alium, — tanquam minister ejus, Luc. 1, 17. (LXX. προέρχ. ἔμπροσθέν τινος, Gen. 33, 3. 14.) — 2) *progredior*, *procedo*, vorwärts gehen, hervorgehen, Matth. 26, 39. προελθὼν μικρόν. Marc. 14, 35. Act. 12, 10. προῆλθον ῥύμην μίαν, progrediebantur per unam plateam. (Joseph. bell. 6, 2. 5. προελθὼν εἰς τὸ κάτοπτον. ib. 4, 11. 3. προέρχεται (Vitellius) ἐκ τοῦ βασιλείου. 2 Macc. 4, 34. ἐκ τοῦ ἀσύλου προελθεῖν.)

Προετοιμάζω, f. άσω, (πρὸ et ἑτοιμάζω) *ante praeparo*, (Jes. 28, 24. Sap. 9, 18. σκηνῆς, ἣν προητοίμασας ἀπ᾿ ἀρχῆς.) — τινά τινι, idoneum facere aliquem ad aliquid; Eph. 2, 10. οἷς (ἔργοις) προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν, ad quae facienda Deus nos paravit, idoneos fecit jam dudum, scl. cum nos ad regnum suum vocaret. Si vero πρὸ malles accipere pro: ab aeterno, προητ. ad Jesum est referendum (κτισθέντες ἐν χριστῷ ἰησ.) et sensus: ad quae nos eo, quod ab aeterno salvatorem decrevit mittere, nos idoneos fecit. — προετοιμ. τινὰ εἴς τι, de Deo: *ab aeterno destino*, *volo esse*, Rom. 9, 23. ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, quos ab aeterno voluit esse salvos. (Philo de opif. p. 17. ὁ θεὸς τὰ ἐν κόσμῳ πάντα προητοιμάσατο εἰς ἔρωτα καὶ πόθον αὐτοῦ.)

Προευαγγελίζομαι, f. ίσομαι, (πρὸ et εὐαγγελίζω) *laeta praenuntio* f. *promitto*, Gal. 3, 8. προευηγγελίσατο scl. de futuro, ex Abrahami stirpe oriundo servatore.

Προέχω, f. ἕξω, (πρὸ et ἔχω) profanis est: ante me habeo, praetendo; medium: praetexo (Thucyd. 1, 160.); deinde: *praesto*, *antecello*, (Xenoph. Cyrop. 2, 1, 16. Joseph. Ant. 7, 10. 2. ῥώμῃ προέχοντες. Symmach. Cohel. 10, 10. pro יִתְרוֹן praerogativa, praestantia.) In N. T. semel Rom. 3, 9. τί οὖν; προεχόμεθα, quid igitur? praestamusne scl. gentilibus? Medium hic positum est ab Apostolo, quia de praerogativa sermo est, quam Judaei sibi ipsi tribuebant, et proprie est: licetne nobis tribuere majorem dignitatem?

Προηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι (πρὸ et ἡγέομαι) praecedo, praeeo, Prov. 17, 14. — in agmine 2 Macc. 11, 8. Polyb. 18, 13. 3. — inde προηγούμενοι, duces, Deut. 20, 9. 3 Esdr. 5, 8. 9. 8, 28. 31. 9, 12. — Tropice: *agendo praeeo, dux et auctor sum alteri*, ut aliquid faciat; ita Rom. 12, 10. τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, quod attinet ad honorem invicem exhibendum alius alium exemplo praeeat, sive instiget. (2 Macc. 4, 40. ὁ Λυσίμαχος κατήρξατο χειρῶν ἀδίκων, προηγησαμένου τινὸς τυράννου [Αὐράνου].)

Πρόθεσις, εως, ἡ, (a προτίθημι) 1) *propositio, appositio*, τὸ exponere in conspectu, vel in ordine et serie, *Aufstellung, Ausstellung*; ita οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως, Matth. 12, 4. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. sive ut Hebr. 9, 2. legitur ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, *panes expositilii*, pro οἱ ἄρτοι, οἳ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης τίθενται, ut habet Josephus Ant. 3, 10. 7. Erant panes triticei duodecim (convenienter numero tribuum Israëliticarum) thure conspersi in mensa expositi in sancto, quibus vesci licuit non nisi sacerdotibus. (Levit. 24, 5 sqq. 1 Chron. 9, 32. 23, 29.) Dicebantur hebraeis לֶחֶם הַפָּנִים, ἄρτοι ἐνώπιοι s. τοῦ προσώπου, scl. Θεοῦ, quippe coram sancto sanctorum (coram Jehova expositi, Neh. 10, 33. frequentius לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת, ἄρτοι τῆς προθέσεως, et מַעֲרֶכֶת πρόθεσις simpliciter, quia publice et in ordine appositi erant. Levit. 24, 6. Exod. 40, 4. 2 Chr. 13, 11. 29, 18. 2, 4. — 2) *propositum, decretum, consilium*, sive voluntas quatenus proponit, decernit; Act. 27, 13. Rom. 8, 29. 9, 11. (vid. Ἐκλογή.) Eph. 1, 11. 3, 11. κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, quod est vel pro ἀπὸ τῶν αἰώνων vel pro πρόθεσ. αἰωνίαν. 2 Tim. 1, 9. (2 Macc. 3, 8.) — *firmitas propositi, constantia*, Act. 11, 23. 2 Tim. 3, 10.

Προθέσμιος, ία, ον, (a πρὸ et θεσμὸς, statutum) quod ante statutum, definitum est. — Inde ἡ προθεσμία (scl. ὥρα, s. ἡμέρα) substantive: *tempus praestitutum, terminus praefinitus*; semel Gal 4, 2. ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς, usque ad tempus a patre praestitutum. (Symmach. Job. 21, 3. pro קֵץ. Joseph. Ant. 12, 4. 7. τῆς προθεσμίας (die praestituta) ἐνισταμένης. Idem Ant. 3, 11. 5. 15, 11. 6. et bell. 2, 21. 8. Philo de Sacerdot. hon. p. 835. et de Joseph. p. 540.)

Προθυμία, ας, ἡ, (a πρόθυμος) *animi promptitudo, animus promptus, Bereitwilligkeit*; Act. 17, 11. 2 Cor. 8, 11. 12. 19. 9, 2. (Sir. 45, 23. Xenoph. hist. gr. 1, 1. 21. Joseph. Ant. 7, 9. 5. — etiam: animus, der Muth, Joseph. bell. 6, 1. 5.)

Πρόθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πρὸ et θυμὸς) *promptus, paratus, alacer*; Matth. 16, 41. Marc. 14, 38. (LXX. pro חָשׁ Hab. 1, 8. נָדִיב 1 Chron. 28, 21. 2 Chron. 29, 31. 2 Macc. 4, 14.) — τὸ πρόθυμον, τὸ *promptum esse*,

promptitudo, Rom. 1, 15. (3 Macc. 5, 26. ὑποδεικνύων τὸ πρόθυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ εἶναι.)

Προθύμως, adv. (a πρόθυμος) *prompte*, *alacri animo*; 1 Petr. 5, 2. (2 Chron. 29, 34. Tob. 7, 9. 2 Macc. 6, 28. Joseph. Ant. 12, 3. 3.)

Προΐστημι, f. στήσω, (πρὸ et ἵστημι quod vide) 1) transitive: ante colloco, (Demosth. 1393. 19. Polyb. 1, 33. 7.) — metaph. praetexo, Joseph. bell. 3, 8, 2. Demosth. 62, 4. — 2) In medio, et in perf. plusquamperf. et aor. 2. activi intransitive: me colloco ante aliquem, collocatus sum ante; — *praesum*, seq. genitivo rei, 1 Tim. 3, 5. προστῆναι τοῦ ἰδίου οἴκου. 1 Tim. 5, 17. — ὁ προϊστάμενος, qui praeest, praefectus, Rom. 12, 8. 1 Thess. 5, 12. 2 Tim. 3, 4. 12. (Joseph. Ant. 8, 12. 3. δικαίως προστῆναι τοῦ πλήθους. ib. Ant. 6, 1. 3. vit. §. 17. 1 Macc. 5, 19. 2 Macc. 14, 9.) — ex adjuncto: *curam rei gero*, *operam ei do*; Tit. 3, 8. καλῶν ἔργων προΐστασθαι. v. 14. (Prov. 26, 17. Joseph. Ant. 5, 1. 24. ib. 6, 1. 3. Demosth. 869. 2.)

Προκαλέω, ῶ, f. έσω (πρὸ et καλέω) voco ut prodeat aliquis, evoco; in medio: evoco mihi, *provoco*, v. c. ad pugnam, certamen; semel Gal. 5, 26. de certamine ratione externi et vani splendoris: μὴ γινώμεθα κενόδοξοι ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες, quae *Reichardus* bene vertit: „ne inanem gloriam mutua velitatione ac invidentia aucupemur.“ (Thucyd. 7, 18. Aelian. V. H. 1, 14. Xenoph. Cyrop. 1, 4. 4.)

Προκαταγγέλλω, f. ελῶ, (πρὸ et καταγγέλλω) *praenuntio*; — de prophetarum vaticiniis, Act. 3, 18. [24.] 7, 52. — *promittendi* sensu, 2 Cor. 9, 5. ubi codd., ex interpretamento, ut videtur, habent προεπηγγελμένην. (Joseph. Ant. 2, 9. 4. τοῖς προκατηγγελμένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ πίστιν παρέχε.)

Προκαταρτίζω, f. ίσω, (πρὸ et καταρτίζω) *ante paro*, *prius praeparo*; 2 Cor. 9, 5.

Πρόκειμαι, f. είσομαι, (πρὸ et κεῖμαι) 1) positus sum ante aliquem s. aliquid, Levit. 24, 7. Num. 4, 7. — *ante oculos positus*, *propositus sum*; de exemplis vel imitandis vel vitandis, Jud. v. 7. (Joseph. bell. 6, 2. 1. καλὸν ὑπόδειγμά σοι πρόκειται.) — metaph. *adsum*, *in promptu sum*, 2 Cor. 8, 12. εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται. — 2) de voluntate, animo: propositum mihi est, in consiliis habeo, (Phil. de Agric. p. 196. πρόκειται σκοπεῖν Joseph. Ant. 7, 8. 4. τὸ προκείμενον κατὰ νοῦν.) — deinde προκεῖσθαι dicuntur quae *ex decreto fiunt*, *imminent*, *quae* alicui sunt *destinata*, eumque manent; Hebr. 12, 1. τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα. (Joseph. Ant. praef. §. 3. γέρας εὐδαιμονίας πρόκειται παρὰ θεοῦ vid.

etiam Κεῖμαι.) Nec aliter Hebr. 6, 18. et 12, 2. ubi alii προκεῖσθαι vertunt: ante oculos ponere, et referunt ad formulam προκεῖσθαι ἄθλα, praemia certaminis proponere in propatulo, ut Joseph. Ant. 15, 8. 1. ib. 8, 12. 3. 19, 1. 16. Philo de creat. princ. p. 729. φιλεργίας ἄθλα μισθοὶ πρόκεινται τοῖς δημιουργοῖς.

Προκηρύσσω, f. ττω, f. ύξω, (πρὸ et κηρύσσω) propr. per praeconem ante indico, (Joseph. bell. 6, 8. 2.) — *ante palam annuntio;* Act. 13, 24. — *ante f. olim palam praedico,* de prophetis [Act. 3, 20. τὸν προκεκηρυγμένον ὑμῖν ἰησοῦν; Griesb. προκεχειρισμένον.] Joseph. Ant. 10, 5. 1. ἱερεμίας τὰ μέλλοντα τῇ πόλει δεινὰ προεκήρυξε.

Προκοπή, ῆς, ἡ, (a προκόπτω) quam vocem veteres grammatici (Phrynichus, Phavorinus) improbant, propr. est progressus in itinere, quo sensu autem vix reperietur; metaph. *progressus, profectus, incrementum,* et quidem in quacunque re, in literis (Joseph. 10, 10. 1. Philo quod Deus sit immut. p. 330.), in virtute (Philo de nom. mutat. p. 1047.), in vitiis, (Joseph. Ant. 4, 4. 1.); etiam de progressu ad felicitatem, (Sir. 51, 17. Test. XII. Patr. p. 679. οἱ εὐπραγοῦντες τῇ προκοπῇ), auctoritatem et potentiam (Joseph. bell. 1, 10. 1), et de adscensu ad majorem honoris militaris dignitatem (Joseph. bell. 6, 2. 6.). — In N. T. ter, Phil. 1, 12. εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγ. ib. v. 25. εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ad vos augendos felicitate f. pietate, et beneficiis fidei. 1 Tim. 4, 15. ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ, ut quantum profeceris doctrina, pietate, omnibus appareat. (Legitur etiam 2 Macc. 8, 8. Polyb. 2, 37. 10. Diog. Laërt. 2, 93. προκοπὴ ἐν φιλοσοφίᾳ.)

Προκόπτω, f. όψω (πρὸ et κόπτω) 1) transitive: tundendo procudo, nostrum: *strecken;* — metaphor. *facio ut procedat aliquid, promoveo, proveho;* 2 Tim. 2, 16. προκόψουσιν ἀσεβείας, promovent, (fcl. αἱ κενοφωνίαι) impietates qualescunque. — 2) intransitive: *progredior, procedo,* a) propr. ratione loci, Joseph. bell. 6, 2. 9. προκόπτει πῦρ. — in itinere ulterius progredior, Joseph. Ant. 2, 6. 7. ib. 2, 16. 3. bell. 4, 2. 4. Ita etiam Rom. 13, 12. ἡ νὺξ προέκοψεν, jam multa est nox, est ist hoch Mitternacht, igitur mox expectandus ortus lucis; sensus: regnum impietatis maxima cepit incrementa, instat igitur dies, quo servator est venturus. Eodem sensu Joseph. bell. 2, 4. 6. τῆς νυκτὸς προκοπτούσης, cum multa nox esset. — Metaph. *proficio, incrementa capio; procedo;* Luc. 2, 52. προέκοπτε σοφίᾳ. Gal. 1, 14. προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ. 2 Tim. 3, 9. οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον, nulla porro incrementa capient, non augebuntur potentia. (Joseph. Ant. 3, 2. 1.) 2 Tim. 3, 13. προκόπτειν ἐπὶ τὸ χεῖρον. (Joseph. bell. 6, 2. 3. προύκοψαν εἰς τοσοῦτον παρα-

νομίας. Test. XII patr. p. 614. προκόψουσιν ἐπὶ τὸ κακόν. (Joseph. Ant. 4, 4. 1. προκοπὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον.)

Πρόκριμα, τος, τὸ, (πρὸ et κρίμα) latinor. *praejudicium*, i. e. sententia lata antequam res juste est cognita et explorata; 1 Tim. 5, 21. χωρὶς προκρίματος, ita ut caveas judicium ante rem bene exploratam.

Προκυρόω, ῶ, f. ώσω, (πρὸ et κυρόω) *ante sancio, prius ratum facio;* Gal. 3, 17.

Προλαμβάνω, f. λήψομαι, (πρὸ et λαμβάνω) 1) *praevenio, anticipo,* Marc. 14, 8. προέλαβε μυρίσαι. (Joseph. 2, 7. 5. et 7, 11. 5. Test. XII patr. p. 590. προλαβὼν ἐν τῷ τρέχειν.) — 2) *mihi sumo, mihi soli appono* exclusis aliis; vor sich nehmen, um es für sich zu haben; 1 Cor. 11, 21. τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει i. e. dapes ab ipso allatas sibi apponit. (Alii vertunt: praeripit dapes aliis.) — 3) *palam deprehendo,* (ut πρὸ in προβάλλειν, πρόδηλος) Gal. 6, 1: ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι. (Sap. 17, 17. Alii vertunt: praeter opinionem abripior.)

Προλέγω, f. έξω, (πρὸ et λέγω) *ante dico, praedico;* 2 Cor. 13, 2. προείρηκα καὶ προλέγω, praedixi et praedico nunc iterum. Gal. 5, 21. 1 Thess. 3, 4. (Jes. 41, 26. Joseph. Ant. 7, 9. 7.)

Προμαρτύρομαι, (πρὸ et μαρτύρομαι) ante testem invoco; semel in N. T. 1 Petr. 1, 11. ubi i. q. προμαρτυρέομαι, *ante testor, praedicendo notum facio* s. *fidem facio.*

Προμελετάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ et μελετάω) *ante meditor, praemeditor;* Luc. 21, 14.

Προνοέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ et νοέω) activ. praevideo; — activ. et medium: metaph. *provideo* i. e. *prospicio, curam gero,* seq. genitivo: 1 Tim. 5, 8. τῶν ἰδίων προνοεῖ. (Sap. 13, 16. προενόησεν αὐτοῦ. ib. 6, 8. προνοεῖ περὶ πάντων. 2 Macc. 14, 9. Joseph. Ant. 9, 7. 4. προνοεῖν αὐτοῦ τῆς σωτηρίας. id. contra Ap. 2, 20. — sequente μήποτε 3 Macc. 3, 24. 3 Esdr. 2, 28.) — Ex adjuncto: *studeo alicui rei, ei operam do,* proprie quidem cum genitivo vi praepositionis (Josephus Ant. 1, 2. 1. Ἄβελος ἀρετῆς προενόει. ib. 9, 1. 1. τοῦ δικαίου προνοούμενος, justitiae studiosus), sed etiam seq. accusativo propter notionem in objectum transeuntem; ita καλὰ προνοεῖν, honestis studere. Rom. 12, 17. 2 Cor. 8, 21. et Prov. 3, 4.

Πρόνοια, ας, ἡ, (a προνοέω) *providentia, provida cura,* Act. 21, 29. (2 Macc. 4, 6. ἄνευ βασιλικῆς προνοίας. — de Dei providentia 3 Macc. 4, 21. Sap. 14, 3. 17, 2. 4 Macc. 13, 18.) — πρόνοιαν ποιεῖσθαι, *curam rei gerere,* i. q. προνοεῖσθαι (Joseph. bell. 4, 5. 2. contr. Apion. 1, 2. Phil. de Templ. p. 252.), et ita Rom. 13, 14. τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθαι εἰς (vid. εἰς no. 4. et ἐπιθυμία) ἐπιθυμίας, plurimi

de corporis nimia cura intelligunt; sed rectius πρόνοια τῆς σαρκὸς est: studium s. studia carnis, ad quae caro impellit, non peragere.

Προοράω, ῶ, f. άσω, (πρὸ et ὁράω) 1) *ante, prius video*, Act. 21, 29. (praevideo, Joseph. c. Apion. 1, 14 et 28.). — 2) *ante me prospicio, prospicio; oculos intendo in*, hinsehen; ita Act. 2, 25. προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντὸς, prospicio in Dominum oculis meis semper obversantem; sensus: memor sum ejus, auxiliatoris tutorisque. Deprompta sunt e Ps. 16, 8. ubi legitur: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי.

Προορίζω, f. ίσω, (πρὸ et ὁρίζω) ante s. prius definio, circumscribo; metaph. *decerno ante*, — de Deo: decerno ab aeterno; Act. 4, 28. Rom. 8, 29. 30. 1 Cor. 2, 7. Eph. 1, 5. 10. Sermo est de eo Dei decreto, quo definivit, quinam inter Judaeos et gentiles primi debeant vocari ad regnum Dei, non vero, ut plerumque putatur, de electione quorundam inter Christianos ad salutem aeternam. (In V. T. non habetur.)

Προπάσχω, aor. προέπαθον, partic. προπαθὼν (πρὸ et πάσχω) *passus sum antea; prius malis affectus sum;* 1 Thess. 2, 2. (Thucyd. 3, 67. — de bonis ante acceptis, Xenoph. Memor. 2, 2. 5.)

Προπάτωρ, ορος, ὁ, (πρὸ et πατὴρ) avus; — *generis auctor;* Rom. 4, 1. in codd. (Zonaras Lexic. c. 1574. προπάτωρ· ὁ πρόγονος.)

Προπέμπω, f. ψω, (πρὸ et πέμπω) 1) mitto ante s. prius, 2 Macc. 6, 23. Joseph. Ant. 7, 8. 5. — 2) ulterius mitto, *dimitto*, transmitto, vorwärts fort schicken; Sap. 19, 2. — inde *deduco aliquem;* de comitatu honorabili Act. 20, 38. 21, 5. (Judith. 10, 16. 2 Macc. 6, 23. Joseph. Ant. 20, 2. 6. ibid. 7, 11. 4. προπέμψας δαυΐδην μέχρι τοῦ Ἰορδάνου.) — et ex adjuncto: *iter alicujus adjuvo*, einem forthelfen, ihn weiter bringen, Act. 15, 3. Rom. 15, 24. 1 Cor. 16, 6. 11. 2 Cor. 1, 16. Tit. 3, 13. (3 Esdr. 4, 47. 1 Macc. 12, 4.)

Προπετής, έος, ὁ, ἡ, — ὲς, τὸ, (πρὸ et πέτω i. q. πίπτω) 1) prociduus, hingeworfen; — praeceps, proclivis, vorwärts geneigt, überhängend, (Xenoph. Equest. 1, 8. et 8, 8. — 2) metaphor. *temerarius, inconsultus;* Act. 19, 36. 2 Tim. 3, 4. (Prov. 10, 14. 13, 5. Sir. 9, 23.)

Προπορεύω, f. εύσω, (πρὸ et πορεύω) ante mitto, praecedere jubeo. Medium: *praegredior, praecedo, praeeo;* Luc. 1, 76. προπορεύσῃ πρὸ προσώπου κυρίου, scl. tanquam praeco et nuntius, LXX Exod. 32, 34. ὁ ἄγγελός μου προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου, pro hebr. יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ. Deut. 3, 18. 9, 3. 31, 3. — Act. 7, 40. οἳ προπορεύσονται tanquam duces in capite agminis; repetita sunt ex Exod. 32, 1. 23. vid. etiam Deut. 1, 30. 33. 31, 3. Num. 10, 28. 33.

Πρὸς, praepofit., latinorum *ad*, noftro *zu*, *an* refpondens. Exprimit duas notiones primarias, cum dicatur partim *transitive* de eo, quod in aliam rem transit, vel ad eam dirigitur, ubi quaeri poteft: *quo, wohin?* — partim *intransitive* de eo, quod in vicinitate, apud aliquem eft, ubi quaeritur: *ubi?* Regit autem in N. T.

I) *genitivum*, transitive, (propr. Gen. 29, 23. *πρὸς ἐμοῦ* [אֵלַי] *ἔσται ὁ ἀνήρ μου*, mihi adhaerebit. ib. 28, 18. *λίθον, ὃν ὑπέθηκεν πρὸς τῆς κεφαλῆς.*) metaph. de fine f. eventu, femel Act. 27, 34. *πρὸς τῆς σωτηρίας ὑπάρχει*, ad falutem cedet.

II) *dativum*; 1) transitive, *ad*; Luc. 19, 37. *ἐγγίζοντες πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους.* vid. *Κατάβασις.* — 2) intranfitive: *ad, prope ad, juxta*; Marc. 5, 11. *πρὸς τῷ ὄρει* (text. vulg.) *τὰ ὄρη*). Joh. 18, 16. *ἑστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ* c. 20, 12. et ib. v. 11 in codd. Apoc. 1, 13. (Jof. 9, 1. *πρὸς τῷ λιβάνῳ*, juxta Libanum, hebr. אֶל־מוּל. Ezech. 39, 11. *πρὸς τῇ θαλάσσῃ.* Jofeph. Ant. 2, 16. 1. *πρὸς τῷ αἰγιαλῷ.* — 3 Macc. 5, 1. *ὁ πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων ἐπιμελείᾳ.* ib. v. 14.

III) *accufativum*, cum quo faepiffime legitur, et in verfione LXX refpondet plerumque hebr. אֶל, בְּ, interdum etiam *τῷ* לְ, עַל, עִם, לִפְנֵי, אֵצֶל, aliisque particulis. Dicitur

1) *transitive, de eo, quod in aliquam rem* f. *ad eam transit, ad eam fertur, dirigiturque*; a) proprie poft verba *motum in locum* f. *ad perfonam* indicantia; maxime poft verba eundi, proficiscendi, ducendi etc. latinor. *ad*; Matth. 2, 12. *ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην.* c. 3, 5. *ἐξεπορεύοντο πρὸς αὐτόν.* v. 14. *ἔρχῃ πρός με.* c. 21, 34. *ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τ. γεωργούς.* c. 26, 57. *ἀπήγαγον πρὸς καϊάφαν* etc. (Deut. 28, 7. Jof. 6, 7. 8, 5. Jud. 6, 14. 2 Sam. 14, 12. 2 Sam. 5, 6.) Act. 16, 40. *εἰσῆλθον πρός.* — Porro: *παραγίνεσθαι πρός τινα* Matth. 13, 2. 27, 62. Marc. 1, 33. 4, 1. 6, 30. 7, 1. (Deut. 31, 28. 2 Chr. 10, 18. — *Συνάγεσθαι πρός τ.* Matth. 13, 2. 27, 62. Marc. 1, 33. 4, 1. (Deut. 31, 28. 2 Chron. 10, 13.) — *Προσκόπτειν πρὸς λίθον*, Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. — *Πίπτειν πρὸς τοὺς πόδας*, Marc. 5, 22. 7, 25. Ap. 1, 17. — *θάπτειν πρός*, Act. 5, 10. *προστίθεσθαι πρὸς τοὺς πατέρας*, Act. 13, 36. (1 Sam. 12, 19. Deut. 32, 50.) Plura exempla vide fis Luc. 12, 58. 19, 37. 21, 38. Joh. 10, 35. 12, 32. 14, 3. Act. 4, 24. 9, 5. 12, 20. 13, 32. 23, 24. Rom. 10, 21. 2 Cor. 5, 8. Eph. 2, 18. Apoc. 12, 5. et paffim. — b) poft *verba dicendi*, *πρὸς* indicat perfonam, ad quam fermo dirigitur, et per *ad* vel per dativum eft vertendum; ita *εἶπε πρὸς, ἔλεγε πρός*, femel apud Matth. 3, 15. et Marc. 4, 41. faepiffime in Lucae et Joannis fcriptis et apud LXX. — *λαλεῖν πρός τινα*, apud Lucam et rarius apud Paulum (vid. *Λαλέω.* Efth. 8, 3. Deut. 32, 48. 1 Sam. 14, 19.) *Δημηγορεῖν πρ. τ.* Act. 12, 21. *Βοάω πρ. τ.* Luc. 18, 7. (Jef. 6, 3.)

Ἀποκρίνεσθαι πρός τινα, Act. 25, 16. 2 Chron. 10, 16.) — Ita etiam post verba, quae loquendi notionem habent adjunctam, ut *accusandi*, (propr. deferre ad judicem) Joh. 5, 45. (2 Macc. 10, 13. 1 Macc. 7, 6.) — *precandi* (propr. preces sursum mittere ad Deum) Luc. 18, 7. Act. 8, 24. 12, 5. Rom. 10, 1. 15, 30. 2 Cor. 13, 7. Hebr. 5, 7. (1 Sam. 12, 19. 2 Chron. 6, 34. Jes. 37, 29. Jon. 1, 2. Neh. 2, 4.) unde etiam Paulus Eph. 3, 14. *κάμπτω τὰ γόνατά μου* (scl. *προσευχόμενος*) *πρὸς τὸν θεόν*, ubi *πρὸς* non est coram, sed pendet a notione precum mittendarum, quae per genua flexa describitur. — *jurandi*, Luc. 1, 73. *ὤμοσε πρὸς ἀβραάμ*. — *notificandi*, Act. 23, 22. *ἐφάνισας πρός με*. Phil. 4, 6. *γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν*. — *disputandi*, *altercandi*, *συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς* s. *ἀλλήλους*, Marc. 1, 27. 8, 16. 9, 16. 33. 34. Act. 9, 29. (etiam Marc. 9, 10. *πρὸς ἑαυτοὺς* cum seq. *συζητ.* rectius quam cum antecedente *ἐκράτ.* conjungi videtur. Marc. 14, 4. *ἀγανακτοῦντες πρ. ἑαυτούς*. c. 15, 31. *ἐμπαίζοντες πρ. ἀλλήλους*. Jo. 6, 52. *ἐμάχοντο π. ἀλλ.* Act. 11, 2. *διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν*. (Exod. 17, 12. *ἐλοιδορεῖτο πρὸς* [hebr. עִם] *αὐτόν*. Quanquam in hisce formulis *πρὸς* a LXX haud raro pro עִם ponitur et per *cum* verti potest, tamen non significat *cum*, sed *ad*, semperque indicat, rem referri ad alterum. Ita etiam in formula: loqui *πρὸς ἑαυτὸν*, quod ex hebraismo est: cogitare, *πρὸς* non est *apud* sed proprie *ad*; scl. sibi ipse dicere. Nec minus Luc. 18, 11. *πρὸς ἑαυτὸν* (scl. *λαλῶν* s. *λαλήσας*) *προσηύχετο*, ad se loquens i. e. ita, ut nemo audiret c. 20, 5. *συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς*. ib. v. 14. c. 24, 12. *πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων* i. e. sibi ipse, non aliis, dubitationes suas communicans. — c) *sensu translato praefigitur nomini, in quod* s. *ad quod aliquid refertur vel relatum est*, indicatque *rationem rei ad rem*, *die Beziehung*, *das Gerichtet-seyn auf etwas*, vertique potest, *ad*, *in*, e. g. *ἀποκρίνεσθαί τινι πρός τι*, Matth. 17, 14. Luc. 14, 6. Rom. 8, 31. *τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα*. — *Ἐπιστολὴ πρός τινα*, Act. 9, 2. 22, 5. 2 Cor. 3, 1. (Neh. 2, 7. 2 Macc. 11, 27.) — *ἐντολὴ πρός τινα*, Act. 17, 15. (Sir. 45, 3.). — Act. 22, 1. *ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀπολογία*. — *λέγειν τι πρός τινα*, in (auf) aliquem ratione alicujus aliquid dicere, Marc. 12, 12. Luc. 12, 41. 18, 1. 20, 19. Joh. 13, 28. Rom. 10, 1. Hebr. 1, 7. 8. — *ἡ πίστις ἡ πρὸς θεὸν*, fides in Deum, 1 Thess. 1, 8. Philem. v. 5. (Joseph. vit. §. 25. *ἡ πρός με πίστις*. Idem c. Apion. 2, 27. *τιμὴ, ἡ πρὸς τὸν θεόν*.) *παῤῥησία πρὸς*, 2 Cor. 7, 4. 1 Joh. 3, 21. 5, 14. *πεποίθησις πρὸς*, 2 Cor. 3, 4. *ἐπιποθεῖν πρὸς* Jac. 4, 5. — Luc. 1, 80. *ἀνάδειξις πρὸς τὸν ἰσραήλ*. Act. 13, 31. *μάρτυρες πρὸς τὸν λαόν*. c. 22, 15. (Gen. 40, 14. *μνησθήσῃ περὶ ἐμοῦ πρὸς φαραώ*. Joseph. c. Apion. 2, 27. *κρύπτειν οὐδὲν πρὸς φίλους*.) — *Διαθήκην τίθεσθαι πρός τινα*, Act. 3, 25. Hebr.

9, 20. 10, 16. — Ita etiam in formula: *τί πρὸς ἡμᾶς*, quid hoc ad nos scl. pertinet) Matth. 27, 4. Joh. 21, 22. 23. (Esdr. 9, 59. *πρός σε τὸ πρᾶγμα* coll. Esdr. 10, 4. 2 Macc. 4, 28. *πρὸς τοῦτόν ἐστι*, hujus est.) — Porro de *consilio, eventu, usu, commodo et incommodo: ad, ita ut*, nostrum: *für, um zu, zu*; Matth. 5, 28. *ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς*. — *πρὸς τὸ θεαθῆναι* Matth. 6, 1. 13, 30. 23, 5. Jac. 3, 3. — Marc. 13, 22. *πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν*. Joh. 4, 35. *λευκαὶ πρὸς θερισμόν*. c. 11, 4. *ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον*. Act. 27, 12. *πρὸς παραχειμασίαν*. Rom. 3, 26. *πρὸς ἔνδειξιν*. 2 Cor. 2, 16. *ἱκανος πρός τι*. vid. etiam Matth. 26, 12. Rom. 15, 2. 1 Cor. 6, 5. 7, 35. 10, 11. 2 Cor. 1, 20. 3, 13. 4, 6. 7, 3. 8, 19. Eph. 3, 4. 6, 11. Col. 2, 23. 1 Tim. 1, 16. 4, 7. 8. 1 Thess. 2, 9. 2 Tim. 3, 17. Hebr. 5, 14. 6, 11. 9, 13. 2 Petr. 3, 16. et passim. (LXX. pro לְמַעַן, Jer. 27, 10. *πρὸς τὸ μακρῦναι ὑμᾶς*. c. 32, 29. 35. cum negatione *πρὸς τὸ μὴ*, ne, pro hebr. לְבִלְתִּי, Jer. 35, 8. 9. 36, 25. Joseph. bell. 4, 9. 11. *φάρμακον πρὸς σωτηρίαν*. 3 Macc. 1, 19.) — Cum in consilio saepe quoque sit causa, interdum quod sensum attinet verti potest: *causa, propter*, Matth. 19, 8. *πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν*. Marc. 10, 5. Act. 3, 10. *πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην*, ut mendicaret, s. mendicandi causa. 2 Cor. 12, 21. — Porro de *modo se gerendi erga aliquem, agendi cum aliquo*, in utramque cum bonam tum malam partem, latinor. *in, erga, adversus, contra*, nostrum: *gegen, für, wider*; Luc. 23, 12. *ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς*. Act. 6, 1. *γογγυσμὸς πρός*. coll. 2 Cor. 6, 11. — *λόγον ἔχειν πρός τινα*, Act. 24, 19. 26, 9. 1 Cor. 6, 1. 2 Cor. 5, 12. *ἵνα ἔχητε* (scl. *πρᾶγμα*) *πρὸς* (coll. *Ἔχω*, no. 11. lit. e.) — *γίνεσθαι πρός τινα*, cum aliquo agere, 1 Cor. 2, 3. 16, 10. 2 Cor. 1, 12. *ἀνεστράφημεν πρὸς ὑμᾶς*. 2 Cor. 7, 12. *σπουδὴ πρὸς ὑμᾶς*. Eph. 6, 9. *τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς*, idem illis praestate. Gal. 6, 10. *ἐργάζεσθαι τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας*. Eph. 6, 12. *πάλη πρός*. Col. 3, 13. *μορφὴ πρός τινα*. Phil. 2, 30. *τῆς πρός με λειτουργίας*. Apoc. 13, 6. *βλασφημ. πρὸς τὸν θεόν*. — Eph. 6, 11. *στῆναι πρός*. 2 Chron. 20, 12. *ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος*. vid. etiam Col. 3, 19. 4, 5. 1 Thess. 4, 12. 5, 14. 2 Tim. 2, 24. Tit. 3, 2. (2 Chron. 11, 4. *ἐπολέμει πρὸς Ἰσραήλ*, hebr. עִם. Hos. 4, 1. Jes. 3, 5. pro בְּ. Neh. 1, 7. *διελύσαμεν πρὸς σε*, hebr. לְ. Psalt. Sal. 7, 6. *πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἰσχύσει ἔθνος*. Joseph. c. Apion. 1, 31. *πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν*, adversus eum disputare, idem Ant. 7, 10. 5. *συμπαθῶς ἔχειν πρός τινα*.)

2) *intransitive, de eo quod in vicinia alicujus, juxta, prope illum est*: latinor. *ad, apud, prope ad, juxta*; nostrum *bey, an*; a) proprie de *vicinitate ratione loci*; α) ratione *rerum ad, juxta, prope*; Matth. 3, 10. *ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν κεῖται*. Luc. 3, 9. Matth. 21, 1. *πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν*.

Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. coll. 37. [Marc. 5, 11.] Luc. 16, 20. ἐβέβλητο πρὸς τὴν πυλῶνα. Act. 3, 2. Marc. 4, 1. πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ita etiam in formula: loqui πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, στόμα πρὸς στόμα, 1 Cor. 13, 12. 2 Joh. v. 12. vid. etiam Joh. 20, 11. Marc. 11, 4. 14, 54. Luc. 22, 56. (LXX. pro אֵצֶל Jes. 19, 19. Jer. 41, 17. Gen. 34, 20. pro אֶל) — β) ratione temporis: *versus*, Luc. 24, 29. πρὸς ἑσπέραν ἐστι, propr. in vicinia vesperis est. (Gen. 8, 11. 24, 11. Zach. 14, 7. Judic. 19, 26.) γ) ratione hominum: *apud*, *in domicilio*, *consortio* alicujus; Matth. 13, 56. πρὸς ἡμᾶς εἰσι. 26, 55. πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην. Matth. 26, 18. πρός σε ποιῶ τὸ πάσχα. 1 Cor. 16, 7. ἐπιμένειν πρὸς ὑμᾶς. Philem. v. 13. κατέχειν πρός με. vid. etiam Marc. 6, 3. 9, 19. 14, 49. 2 Cor. 11, 8. Gal. 1, 18. 1 Thess. 3, 18. — Joh. 1, 1. ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, in consortio vivebat cum Deo. 1 Joh. 1, 2. Unde etiam Paulus κοινωνίαν, συμφώνησιν πρός τι, convenientiam quae esse solet in consortio, et consortium appellat, 2 Cor. 6, 14. 15. (Jes. 7, 2. συμφωνεῖν πρὸς, hebr. עַל). — b) sensu translato de *modo* s. *ratione*, *qua res ad rem refertur*, *vom Verhältnisse*, ubi est: α) *apud* i. e. ratione habita, Act. 2, 47. χάριν ἔχοντες πρὸς τὸν λαὸν, gratia populi gaudere. Rom. 4, 2. καύχημα ἔχει, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεὸν, non ratione Dei c. 5, 1. εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν. Act. 24, 16. συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεόν. 2 Cor. 4, 2. — β) *secundum*, *accommodate ad*; 2 Cor. 5, 10. ἵνα κομίσηται ἕκαστος πρὸς ἃ ἔπραξεν. Luc. 12, 47. ποιεῖν πρὸς τὸ θέλημά τινος. Gal. 2, 14. ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν. 1 Cor. 12, 7. πρὸς τὸ συμφέρον, accommodate ad ejus utilitatem, quantum conducit. Eph. 4, 14. — γ) *comparate*, *si confertur*, Rom. 8, 18. ἄξια — πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν. (Sir. 24, 29. μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός. Joseph. c. Apion. 2, 22. πᾶσα μὲν γὰρ ὕλη πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου (θεοῦ) ἄτιμος. Cf. *Munthii* obss. e Diod. Sic. p. 303.

3) πρὸς, ut latinor. *ad*, *cum nomine*, περιφράζει *adverbium*, et *modum verbi sequentis definit*; Luc. 8, 13. πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, ad tempus, aliquamdiu fidem habent. 1 Cor. 7, 5. 1 Thess. 2, 17. — Joh. 5, 35. πρὸς ὥραν, ad horam, ad breve tempus. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Phil. v. 15. — πρὸς ὀλίγον, scl. χρόνον, Jac. 4, 14. Hebr. 12, 11. πρὸς τὸ παρὸν, in praesenti. (Joseph. Ant. 10, 6. 2. πρὸς ὀργὴν λαμβάνοντες [aegre ferentes] τὰ λεγόμενα. id. Ant. 6, 4. 2. πρὸς τὰς ὑπεροχάς, eminenter.)

4) τὰ πρός τι s. πρός τινα, a) transitive: *necessaria* ad aliquid; Luc. 14, 28. τὰ πρὸς (Griesb. εἰς) ἀπαρτισμόν. 2 Petr. 1, 3. τὰ πρὸς ζωήν. — b) intransitive: quae sunt juxta aliquem, cum aliquo conjuncta, ad eum pertinent; Marc. 2, 2. τὰ πρὸς τὴν θύραν, τὸ juxta januam i. e. vestibulum; vid.

θύρα. Luc. 14, 32. τὰ πρὸς εἰρήνην, quae pacis sunt, ad pacem pertinent. 19, 42. Act. 23, 30. τὰ πρὸς αὐτὸν, res ejus, conditionem in qua versatur, quomodo valeat. (3 Esdr. 8, 85. quae aliquis habet, bona ejus.) Act. 28, 10. τὰ πρὸς τὴν χρείαν. — τὰ πρὸς τὸν θεὸν, quae sunt cultus Dei, res divinas, Rom. 13, 17. Hebr. 2, 17. 5, 1. (Exod. 18, 19.) — In compositionibus πρὸς indicat 1) accessionem, cumulum, 2) motum in aliquid et rationem ad rem; 2) propinquitatem, conjunctionem, et metaphor. τὸ versari in re.

Προσάββατον, ου, τὸ, (πρὸ et σάββατον) *dies, sabbatum antecedens, prosabbatum*, Marc. 15, 42. (Judith. 8, 6.)

Προσαγορεύω, f. εύσω, (πρὸς et ἀγορεύω, loquor, appello) 1) alloquor, nomine voco aliquem; saluto (Deut. 23, 6. οὐ προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς. — 2) nomen alicui indo, voco (1 Macc. 14, 10. Joseph. Ant. 15, 8. 5. c. Apion. 1, 26. — etiam cognomino, 2 Macc. 4, 7. 10, 9.) inde ex adjuncto: *dico aliquem aliquid esse, declaro, volo ut habeatur*, Hebr. 5, 10. προσαγορευθεὶς ὑπὸ θεοῦ ἀρχιερεὺς, a Deo vocatus, declaratus, quem voluit esse Deus sacerdotem. (Sap. 14, 22. τοσαῦτα κατὰ εἰρήνην προσαγορεύουσι. Test. XII. Patr. p. 582. „Messiam πλάνον προσαγορεύσετε.)

Προσάγω, f. άξω, (πρὸς et ἄγω) LXX. pro הֵבִיא, et saepissime pro נִגַּשׁ et קָרַב in Kal et Hiphil — 1) transitive: *adduco*, Luc. 9, 41. προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. Act. 16, 20. προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς. (Levit. 4, 4. 14, 2. Gen. 27, 25. Levit. 1, 2. 3. 10.) — *aditum paro*, 1 Petr. 3, 18. ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, i. e. ut nos gratiae divinae, vel etiam aditus ad coelum, Dei sedem, participes faciat. Imago desumta est ab amicis intimis regis, qui alios ad reges introducunt, vid. Krebsii Obss. p. 401. — 2) intransitive, vel ut suppl. ἑαυτὸν, *accedo, appropinquo*; Act. 27, 27. προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν, aliquam terram ipsis appropinquare; loquitur nautarum more, quo terra ad navem appropinquare dicitur, quia ita oculis videtur.) — (Jos. 3, 9. 1 Sam. 7, 10. 9, 18. προσήγαγε σαοὺλ πρὸς σαμουήλ. 30, 21. προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ. 1 Reg. 18, 30. Test. XII. Patr. p. 594. προσάξαντες αὐτοῖς ἐν κρατερᾷ μάχῃ περιεγενόμεθα.)

Προσαγωγὴ, (πρὸς et ἀγωγὴ) 1) adductio: 2) *aditus*; ter in N. T. Rom. 5, 2. προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν αὐτην. Eph. 2, 18. προσαγωγὴν πρὸς τὸν πατέρα. 3, 12. Explicant de gratia et beneficiis divinis, a Jesu nobis paratis. Fortasse rectius de aditu ad sedem Dei, coelum, per Christum parato. Adversus Judaeorum opinionem, qua animae in haden descensurae putabantur post mortem, Apostoli docebant, eas, scl. piorum, adscensuras esse ad coelum, vi expiationis per Christum factae.

Προσαιτέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et αἰτέω) propr. insuper

Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. coll. 37. [Marc. 5, 11.] Luc. 16, 20. ἐβέβλητο πρὸς τὴν πυλῶνα. Act. 3, 2. Marc. 4, 1. πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ita etiam in formula: loqui πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, στόμα πρὸς στόμα, 1 Cor. 13, 12. 2 Joh. v. 12. vid. etiam Joh. 20, 11. Marc. 11, 4. 14, 54. Luc. 22, 56. (LXX. pro אֵצֶל Jes. 19, 19. Jer. 41, 17. Gen. 34, 20. pro אֶל) — β) ratione temporis: *versus*, Luc. 24, 29. πρὸς ἑσπέραν ἐστί, propr. in vicinia vesperis est. (Gen. 8, 11. 24, 11. Zach. 14, 7. Judic. 19, 26.) γ) ratione hominum: *apud*, *in domicilio*, *consortio* alicujus; Matth. 13, 56. πρὸς ἡμᾶς εἰσι. 26, 55. πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην. Matth. 26, 18. πρός σε ποιῶ τὸ πάσχα. 1 Cor. 16, 7. ἐπιμένειν πρὸς ὑμᾶς. Philem. v. 13. κατέχειν πρός με. vid. etiam Marc. 6, 3. 9, 19. 14, 49. 2 Cor. 11, 8. Gal. 1, 18. 1 Thess. 3, 18. — Joh. 1, 1. ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, in consortio vivebat cum Deo. 1 Joh. 1, 2. Unde etiam Paulus κοινωνίαν, συμφώνησιν πρός τι, convenientiam quae esse solet in consortio, et consortium appellat, 2 Cor. 6, 14. 15. (Jes. 7, 2. συμφωνεῖν πρὸς, hebr. עַל). — b) sensu translato de *modo s. ratione, qua res ad rem refertur, vom Verhältnisse*, ubi est: α) *apud* i. e. ratione habita, Act. 2, 47. χάριν ἔχοντες πρὸς τὸν λαόν, gratia populi gaudere. Rom. 4, 2. καύχημα ἔχει, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν, non ratione Dei c. 5, 1. εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν. Act. 24, 16. συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεόν. 2 Cor. 4, 2. — β) *secundum, accommodate ad*; 2 Cor. 5, 10. ἵνα κομίσηται ἕκαστος πρὸς ἃ ἔπραξεν. Luc. 12, 47. ποιεῖν πρὸς τὸ θέλημά τινος. Gal. 2, 14. ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν. 1 Cor. 12, 7. πρὸς τὸ συμφέρον, accommodate ad ejus utilitatem, quantum conducit. Eph. 4, 14. — γ) *comparate, si confertur*, Rom. 8, 18. ἄξια — πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν. (Sir. 24, 29. μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός. Joseph. c. Apion. 2, 22. πᾶσα μὲν γὰρ ὕλη πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου (θεοῦ) ἄτιμος. Cf. *Munthii* obss. e Diod. Sic. p. 303.

3) πρὸς, ut latinor. *ad*, *cum nomine, περιφράζει adverbium*, et *modum verbi sequentis definit*; Luc. 8, 13. πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, ad tempus, aliquamdiu fidem habent. 1 Cor. 7, 5. 1 Thess. 2, 17. — Joh. 5, 35. πρὸς ὥραν, ad horam, ad breve tempus. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Phil. v. 15. — πρὸς ὀλίγον, scl. χρόνον, Jac. 4, 14. Hebr. 12, 11. πρὸς τὸ παρόν, in praesenti. (Joseph. Ant. 10, 6. 2. πρὸς ὀργὴν λαμβάνοντες [aegre ferentes] τὰ λεγόμενα. id. Ant. 6, 4. 2. πρὸς τὰς ὑπεροχάς, eminenter.)

4) τὰ πρός τι s. πρός τινα, a) transitive: *necessaria* ad aliquid; Luc. 14, 28. τὰ πρὸς (Griesb. εἰς) ἀπαρτισμόν. 2 Petr. 1, 3. τὰ πρὸς ζωήν. — b) intransitive: quae sunt juxta aliquem, cum aliquo conjuncta, ad eum pertinent; Marc. 2, 2. τὰ πρὸς τὴν θύραν, τὸ juxta januam i. e. vestibulum; vid.

θύρα. Luc. 14, 32. τὰ πρὸς εἰρήνην, quae pacis sunt, ad pacem pertinent. 19, 42. Act. 23, 30. τὰ πρὸς αὐτὸν, res ejus, conditionem in qua versatur, quomodo valeat. (3 Esdr. 8, 85. quae aliquis habet, bona ejus.) Act. 28, 10. τὰ πρὸς τὴν χρείαν. — τὰ πρὸς τὸν θεὸν, quae sunt cultus Dei, res divinas, Rom. 13, 17. Hebr. 2, 17. 5, 1. (Exod. 18, 19.) — In compositionibus πρὸς indicat 1) accessionem, cumulum, 2) motum in aliquid et rationem ad rem; 2) propinquitatem, conjunctionem, et metaphor. τὸ versari in re.

Προσάββατον, ου, τὸ, (πρὸ et σάββατον) *dies, sabbatum antecedens, prosabbatum*, Marc. 15, 42. (Judith. 8, 6.)

Προσαγορεύω, f. εύσω, (πρὸς et ἀγορεύω, loquor, appello) 1) alloquor, nomine voco aliquem; saluto (Deut. 23, 6. οὐ προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς. — 2) nomen alicui indo, voco (1 Macc. 14, 10. Joseph. Ant. 15, 8. 5. c. Apion. 1, 26. — etiam cognomino, 2 Macc. 4, 7. 10, 9.) inde ex adjuncto: *dico aliquem aliquid esse, declaro, volo ut habeatur*, Hebr. 5, 10. προσαγορευθεὶς ὑπὸ θεοῦ ἀρχιερεὺς, a Deo vocatus, declaratus, quem voluit esse Deus sacerdotem. (Sap. 14, 22. τοσαῦτα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσι. Test. XII. Patr. p. 582. „Messiam πλάνον προσαγορεύσετε.)

Προσάγω, f. άξω, (πρὸς et ἄγω) LXX. pro הֵבִיא, et saepissime pro נִגַּשׁ et קָרַב in Kal et Hiphil — 1) transitive: *adduco*, Luc. 9, 41. προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. Act. 16, 20. προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς. (Levit. 4, 4. 14, 2. Gen. 27, 25. Levit. 1, 2. 3. 10.) — *aditum paro*, 1 Petr. 3, 18. ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, i. e. ut nos gratiae divinae, vel etiam aditus ad coelum, Dei sedem, participes faciat. Imago desumta est ab amicis intimis regis, qui alios ad reges introducunt, vid. Krebsii Obss. p. 401. — 2) intransitive, vel ut suppl. ἑαυτὸν, *accedo, appropinquo*; Act. 27, 27. προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν, aliquam terram ipsis appropinquare; loquitur nautarum more, quo terra ad navem appropinquare dicitur, quia ita oculis videtur.) — (Jos. 3, 9. 1 Sam. 7, 10. 9, 18. προσήγαγε σαοὺλ πρὸς σαμουήλ. 30, 21. προσήγαγε δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ. 1 Reg. 18, 30. Test. XII. Patr. p. 594. προσάξαντες αὐτοῖς ἐν κρατερᾷ μάχῃ περιεγενόμεθα.)

Προσαγωγή, (πρὸς et ἀγωγή) 1) adductio: 2) *aditus*; er in N. T. Rom. 5, 2. προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν αὐτην. Eph. 2, 18. προσαγωγὴν πρὸς τὸν πατέρα. 3, 12. Explicant de gratia et beneficiis divinis, a Jesu nobis paratis. Fortasse rectius de aditu ad sedem Dei, coelum, per Christum parato. Adversus Judaeorum opinionem, qua animae n haden descensurae putabantur post mortem, Apostoli docebant, eas, scl. piorum, adscensuras esse ad coelum, vi expiationis per Christum factae.

Προσαιτέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et αἰτέω) propr. insuper

peto, (Xenoph. Apol. 9.) — deinde: in petendo verfor, *mendico, ftipem peto*, Marc. 9, 46. Luc. 18, 35. Joh. 9, 8. (Job. 27, 14. Xenoph. mem. 1, 2. 26.)

Προσαίτης, ου, ὁ (a προσαιτέω quod vide) *mendicus, ftipem petens*; Joh. 9, 8. in textu Griesb. pro τυφλός. (Diog. Laërt. 6, 56.)

Προσαναβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. *προσανέβην*, imper. *προσανάβηθι*, (πρός et ἀναβαίνω) *ulterius, propius adfcendo*, Luc. 14, 10. φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον, fuperiorem occupa locum. (LXX pro הָצָה Exod. 19, 23. Jof. 11, 17. 15, 3. — Polyb. 3, 72. 4. de fluvio imbribus aucto.)

Προσαναλίσκω, f. ἀναλώσω, (πρός et ἀναλίσκω) infuper impendo, Demofth. 1025. 20. edit. Reisk.); — *femper addendo impendo, paulatim confumo*, ita de muliere aegrotante, quae paulatim fua impenderat τοῖς ἰατροῖς (ita Griesb. pro εἰς ἰατρούς.), in commodum medicorum. (προσαναλίσκειν εἴς τι profanis eft impendere pecuniam in rem parandam f. efficiendam.)

Προσαναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (πρός et ἀναπληρόω) *addendo impleo, fuppleo*; bis in N. T. 2 Cor. 9, 12. 11, 9. de inopia fublevata, collecta paulatim pecunia. (Sap. 19, 4. ἵνα τὴν λείπουσαν προσαναπληρώσωσι κόλασιν.)

Προσανατίθημι, f. θήσω, (πρός et ἀνατίθημι) infuper impono. — Medium: *infuper f. ulterius trado, expono, communico* (vid. Ἀνατίθημι) τινὶ, quod eft cum *docentis* f. *praecipientis* alteri, Gal. 2, 6. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, nil praeterea mihi praeceperunt de ritibus judaicis fervandis, vel gentilibus non docendis; — tum *confulentis*, Gal. 1, 16. οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, non amplius confului amorem rerum externarum, non rationem habui externae felicitatis cujus jactura mihi jam erat facienda. (Nicet. Angel. Comnen. 2, 5. καὶ οἷς τὰ κρυφιώδη τῶν βουλευμάτων προσανετίθη. Lucian. oper. T. 2. p. 246. ed. Reitz. ἐμοὶ προσανάθου, λάβε με σύμβουλον πόνων.)

Προσαπειλέω, ῶ, f. ήσω, (πρός et ἀπειλέω) *minas addo, infuper minitor*; Act. 4, 21. (Demofth. 544. 26.)

Προσδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et δαπανάω) *infuper impendo*; Luc. 10, 35. (Lucian. ep. Saturnal. c. 39.)

Προσδέομαι, f. δεήσομαι, (πρὸς et δέομαι) *infuper indigeo*, feq. genitivo; Act. 17, 25. προσδεόμενός τινος, quafi (fcl. praeter fe) aliquo homine indigeret. (Prov. 12, 9. προςδεόμενος ἄρτου. Sir. 4, 3. 11, 13. 13, 5.)

Προσδέχομαι, f. ξομαι, (πρὸς et δέχομαι) 1) capio mihi, accipio; — *recipio apud me, excipio, admitto*, Luc. 15, 2. ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται. (Mal. 1, 8. pro רָצָה. Ezech. 20, 40. 43, 27.) *hospitio excipio*, Rom. 16, 2. Phil. 2, 29. (1 Chron. 12, 18. coll. Jef. 55, 12. Job. 33, 20. — metaphor.

tolero, sustineo; Hebr. 10, 34. προσδ. τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων: (Exod. 10, 17. Levit. 26, 43. προσδεχ. τὰς ἁμαρτίας, poenas peccatorum ferre. — 2) animo excipio, teneo aliquid; de rebus futuris: *exspecto*, Luc. 12, 36. Act. 23, 21. — de rebus bonis: *exspecto cum desiderio, spero*, τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, adventum f. inaugurationem regni Dei, Marc. 15, 43. Luc. 23, 51. παράκλησιν Luc. 2, 25. 38. λύτρωσιν, desiderantes liberationem a malis, a morte, Hebr. 11, 35. (Job. 2, 9. Jes. 18, 10. Psal. 104, 12.) — etiam adjuncta notione *fidei habitae*, uti δέχεσθαι simplex, est: pro vero habeo; Act. 24, 15. τὴν ἀνάστασιν. Tit. 2, 13. τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν. Jud. v. 21. τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου. (de malis: exspecto cum metu, metuo, 2 Macc. 8, 11. Ezech. 32, 10.)

Προσδοκάω, ῶ, f. ήσω, (πρός et δοκάζω, observo, expecto, et deinde puto, opinor) *exspecto*, i. e. a) maneo in aliquo loco exspectans alterum f. aliquid, Luc. 1, 21. 8, 40. Act. 10, 24. Ita etiam Luc. 3, 15. προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, cum populus non abiret sed expectaret, commoraretur. — b) opinor aliquem venturum esse, Matth. 11, 3. Luc. 7, 19. 20. sive aliquid eventurum esse; Act. 3, 4. προσδοκῶντες exspectantes scl. malorum finem. 2 Petr. 3, 12—14. (Joseph. Ant. 7, 9. 5.) — Inde etiam *sperandi* Act. 3, 4. et *opinandi* sensu Matth. 24, 50. Luc. 12, 46. Act. 28, 6. — (LXX. pro קִוָּה Thren. 2, 16. שִׂבֵּר Ps. 104, 28. 119, 165. Sap. 12, 22. 2 Macc. 7, 14. 12, 44. 15, 8. 20. Joseph. bell. 5, 13. προσδοκήσας φαῦλον.)

Προσδοκία, ας, ἡ, (a προσδοκάω) *exspectatio*, quod in utramque partem dicitur, scl. de *laeta* exspectatione, sive *spe* (Test. XII. Patr. p. 708. ἔχω προσδοκίαν ἀπολαῦσαι τῆς ἐπιθυμίας. LXX. Gen. 49, 10. coll. hebr. text. Psal. 119, 115. Xenoph. Cyrop. 1, 6. 16. προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβαλών.) — de anxia malorum exspectatione, sive *metu*; ita bis Luc. 21, 26. φόβος καὶ προσδοκία τῶν ἐπερχομένων. Act. 12, 11. προσδοκία τῶν Ἰουδαίων, ubi genitivus objectum ex quo mala metuenda sunt indicat, ut φόβος τινος Gen. 9, 2. 31, 42. (Joseph. Ant. 15, 3. 4. ἐπὶ μείζονος κακοῦ προσδοκίᾳ. ib. 16, 8. 5. ἄδειαν τῆς ἀεὶ προσδοκίας ἔχειν. Sir. 40, 2. φόβος καρδίας ἐπίνοια προσδοκίας. 2 Macc. 3, 21. Polyb. 1, 31. 3.)

Προσδρέμω, vid. Προστρέχω.

Προσεάω, ῶ, f. άσω, (πρός et ἐάω) *sino ut accedat*, ut progrediatur aliquis, *heranlassen*, Act. 27, 7. μὴ προσεῶντος ἡμᾶς ἀνέμου, i. e. repellente nos vento.

Προσεγγίζω, f. ίσω, (πρός et ἐγγίζω) i. e. ἐγγίζω πρός τινα, *accedo ad aliquem, appropinquo*; Marc. 2, 4. (LXX. pro נִגַּשׁ Gen. 33, 6. 7. Deut. 10, 2. et קָרַב Jos. 3, 4. 2 Sam. 20, 17. (pervenire Test. XII. Patr. p. 595. ἐν τῇ Θάμνᾳ προσηγγίσαμεν: admovere, ib. 527. 539.)

peto, (Xenoph. Apol. 9.) — deinde: in petendo verſor, *mendico, ſtipem peto*, Marc. 9, 46. Luc. 18, 35. Joh. 9, 8. (Job. 27, 14. Xenoph. mem. 1, 2. 26.)

Προσαίτης, ου, ὁ (a προσαιτέω quod vide) *mendicus, ſtipem petens*; Joh. 9, 8. in textu Griesb. pro τυφλός. (Diog. Laërt. 6, 56.)

Προσαναβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. προσανέβην, imper. προσανάβηθι, (πρός et ἀναβαίνω) *ulterius, propius adſcendo*, Luc. 14, 10. φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον, ſuperiorem occupa locum. (LXX pro הַצֵּל Exod. 19, 23. Joſ. 11, 17. 15, 3. — Polyb. 3, 72. 4. de fluvio imbribus aucto.)

Προσαναλίσκω, f. ἀναλώσω, (πρός et ἀναλίσκω) inſuper impendo, Demoſth. 1025. 20. edit. Reisk.); — *ſemper addendo impendo, paulatim conſumo*, ita de muliere aegrotante, quae paulatim ſua impenderat τοῖς ἰατροῖς (ita Griesb. pro εἰς ἰατρούς.), in commodum medicorum. (προσαναλίσκειν εἴς τι profanis eſt impendere pecuniam in rem parandam ſ. efficiendam.)

Προσαναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (πρός et ἀναπληρόω) *addendo impleo, ſuppleo*; bis in N. T. 2 Cor. 9, 12. 11, 9. de inopia ſublevata, collecta paulatim pecunia. (Sap. 19, 4. ἵνα τὴν λείπουσαν προσαναπληρώσωσι κόλασιν.)

Προσανατίθημι, f. θήσω, (πρός et ἀνατίθημι) inſuper impono. — Medium: *inſuper* ſ. *ulterius trado, expono, communico* (vid. Ἀνατίθημι) τινί, quod eſt cum *docentis* ſ. *praecipientis* alteri, Gal. 2, 6. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, nil praeterea mihi praeceperunt de ritibus judaicis ſervandis, vel gentilibus non docendis; — tum *conſulentis*, Gal. 1, 16. οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, non amplius conſului amorem rerum externarum, non rationem habui externae felicitatis cujus jactura mihi jam erat facienda. (Nicet. Angel. Comnen. 2, 5. καὶ οἷς τὰ κρυφιώδη τῶν βουλευμάτων προσανετίθη. Lucian. oper. T. 2. p. 246. ed. Reitz. ἐμοὶ προσανάθου, λάβε με σύμβουλον πόνων.)

Προσαπειλέω, ῶ, f. ήσω, (πρός et ἀπειλέω) *minas addo, inſuper minitor*; Act. 4, 21. (Demoſth. 544. 26.)

Προσδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (πρός et δαπανάω) *inſuper impendo*; Luc. 10, 35. (Lucian. ep. Saturnal. c. 39.)

Προσδέομαι, f. δεήσομαι, (πρός et δέομαι) *inſuper indigeo*, ſeq. genitivo; Act. 17, 25. προσδεόμενός τινος, quaſi (ſcl. praeter ſe) aliquo homine indigeret. (Prov. 12, 9. προσδεόμενος ἄρτου. Sir. 4, 3. 11, 13. 13, 5.)

Προσδέχομαι, f. έξομαι, (πρός et δέχομαι) 1) capio mihi, accipio; — *recipio apud me, excipio, admitto*, Luc. 15, 2. ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται. (Mal. 1, 8. pro רָצָה. Ezech. 20, 40. 43, 27.) *hospitio excipio*, Rom. 16, 2. Phil. 2, 29. (1 Chron. 12, 18. coll. Jeſ. 55, 12. Job. 33, 20. — metaphor.

tolero, sustineo; Hebr. 10, 34. προσδ. τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων. (Exod. 10, 17. Levit. 26, 43. προσδεχ. τὰς ἁμαρτίας, poenas peccatorum ferre. — 2) animo excipio, teneo aliquid; de rebus futuris: *exspecto*, Luc. 12, 36. Act. 23, 21. — de rebus bonis: *exspecto cum desiderio*, *spero*, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, adventum s. inaugurationem regni Dei, Marc. 15, 43. Luc. 23, 51. παράκλησιν Luc. 2, 25. 38. λύτρωσιν, desiderantes liberationem a malis, a morte, Hebr. 11, 35. (Job. 2, 9. Jes. 18, 10. Psal. 104, 12.) — etiam adjuncta notione *fidei habitae*, uti δέχεσθαι simplex, est: pro vero habeo; Act. 24, 15. τὴν ἀνάστασιν. Tit. 2, 13. τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν. Jud. v. 21. τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου. (de malis: exspecto cum metu, metuo, 2 Macc. 8, 11. Ezech. 32, 10.)

Προσδοκάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et δοκάζω, observo, expecto, et deinde puto, opinor) *exspecto*, i. e. a) maneo in aliquo loco exspectans alterum s. aliquid, Luc. 1, 21. 8, 40. Act. 10, 24. Ita etiam Luc. 3, 15. προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, cum populus non abiret sed expectaret, commoraretur. — b) opinor aliquem venturum esse, Matth. 11, 3. Luc. 7, 19. 20. sive aliquid eventurum esse; Act. 3, 4. προσδοκῶντες exspectantes scl. malorum finem. 2 Petr. 3, 12—14. Joseph. Ant. 7, 9. 5.) — Inde etiam *sperandi* Act. 3, 4. et *opinandi* sensu Matth. 24, 50. Luc. 12, 46. Act. 28, 6. — LXX. pro קִוָּה Thren. 2, 16. שִׂבֵּר Ps. 104, 28. 119, 165. Sap. 12, 22. 2 Macc. 7, 14. 12, 44. 15, 8. 20. Joseph. bell. ., 13. προσδοκήσας φαῦλον.)

Προσδοκία, ας, ἡ, (a προσδοκάω) *exspectatio*, quod in utramque partem dicitur, scl. de *laeta* exspectatione, sive *spe* (Test. XII. Patr. p. 708. ἔχω προσδοκίαν ἀπολαῦσαι τῆς ἐπιθυμίας. LXX. Gen. 49, 10. coll. hebr. text. Psal. 119, 115. Xenoph. Cyrop. 1, 6. 16. προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβαλών.) — de anxia malorum exspectatione, sive *metu*; ita bis Luc. 21, 26. φόβος καὶ προσδοκία τῶν ἐπερχομένων. Act. 12, 11. προσδοκία τῶν Ἰουδαίων, ubi genitivus objectum ex quo mala metuenda sunt indicat, ut φόβος τινος Gen. 9, 2. 31, 42. (Joseph. Ant. 15, 3. 4. ἐπὶ μείζονος κακοῦ προσδοκίᾳ. ib. 16, 8. 5. ...δειαν τῆς ἀεὶ προσδοκίας ἔχειν. Sir. 40, 2. φόβος καρδίας ἐπίνοια προσδοκίας. 2 Macc. 3, 21. Polyb. 1, 31. 3.)

Προσδρέμω, vid. *Προστρέχω*.

Προσεάω, ῶ, f. άσω, (πρός et ἐάω) *sino ut accedat*, *progrediatur aliquis*, *heranlassen*, Act. 27, 7. μὴ προσεῶντος ἡμῖν ἀνέμου, i. e. repellente nos vento.

Προσεγγίζω, f. ίσω, (πρὸς et ἐγγίζω) i. e. ἐγγίζω πρός τινα, *accedo ad aliquem*, *appropinquo*; Marc. 2, 4. (LXX. pro נָגַשׁ Gen. 33, 6. 7. Deut. 10, 2. et קָרַב Jos. 3, 4. 2 Sam. ., 17. (pervenire Test. XII. Patr. p. 595. ἐν τῇ Θάμνα προσεγγίσαμεν. admovere, ib. 527. 539.)

Προσεδρεύω, f. εύσω, (πρὸς et ἕδρα, fella, feffio, unde πρόσεδρος adfidens, et deinde affiduus in aliqua re, diligens) adfideo, feq. dativo; v. c. τῇ πόλει Iofeph. bell. 7, 2. 1. — metaph. *affiduus fum, occupatus fum in aliqua re, operam ei do*; 1 Cor. 9, 13. οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες. (cf. *Παρεδρεύω*.) Similiter Iofeph. c. Apion. 1, 7. τῇ θεραπείᾳ τοῦ θεοῦ προσεδρεύοντας. 1 Macc. 11, 40. — προσεδρία, affiduitas, 3 Macc. 4, 15.)

Προσεργάζομαι, f. άσομαι, (πρὸς et ἐργάζομαι) infuper laboro; — *infuper lucror, lucrando addo*; femel Luc. 19, 16. ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

Προσέρχομαι, f. ελεύσομαι, aor. 2. προσῆλθον, (πρὸς et ἔρχομαι) LXX. pro נִגַּשׁ et קָרַב, propr. ἔρχομαι πρός τινα (quare in LXX. verfione faepius fequitur πρὸς v. c. Exod. 34, 32. Iof. 14, 6. in N. T. autem femel 1 Petr. 2, 4. in caeteris locis dativus) 1) *adgredior, accedo, venio ad aliquem*, τινὶ, Matth. 4, 3. 11. 5, 1. 8, 5. 9, 14. 28. Marc. 6, 35. 14, 54. Ioh. 12, 21. Hebr. 12, 18. et paffim. Omiffo dativo fed fupplendo Matth. 8, 19. 25. 9, 20. 13, 27. 14, 12. 17, 7. Marc. 1, 31. Luc. 7, 14. 8, 24. et paffim. — *propius accedo*, Act. 7, 31. — *in medium prodeo*, Matth. 26, 60. Act. 12, 13. (Deut. 25, 1. προσελθ. εἰς κρίσιν. ib. v. 9.) — 2) ex adjuncto: *convenio aliquem*, Act. 24, 23. (Num. 10, 14. pro נָשַׁק), *familiariter utor aliquo, verfor cum aliquo*, Act. 10, 28. προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ. Inde προσέρχεσθαι τῷ θεῷ, proprie ii dicuntur, qui templum adeunt facra facturi (Levit. 21, 16. 21. Deut. 21, 5. coll. Levit. 9, 5. 7.) Hebr. 10, 1. deinde tropice, qui *Deum colunt, ei fe addicunt*, Hebr. 7, 25. 10, 22. 11, 6. (Sir. 1, 27.) eodemque modo πρὸς χριστὸν προσερχόμενοι chriftiani facti, 1 Petr. 2, 4. Transfertur etiam ad alias res, ut exprimatur *arcta cum iis conjunctio*, ut Hebr. 4, 16. προσερχώμεθα τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος. c. 12, 18. 22. (Ita προσέρχεσθαι γυναικὶ, rem habere cum muliere, Exod. 19, 15. Levit. 20, 16. Deut. 22, 14.) Inde intelligitur quid fit προσέρχεσθαι ὑγιαίνουσι λόγοις, 1 Tim. 3, 6. fcilicet: *fectari, amplecti* fanam doctrinam. (Sir. 1, 30. οὐ προσῆλθες φόβῳ κυρίου. Philo de Gigant. p. 289. μηδενὶ προσέρχεσθαι γνώμῃ τῶν εἰρημένων. Id. de agric. p. 205.) — ἐκείνοις (καλοῖς) προσέρχεσθαι. ib. de migrat. Abr. p. 401. προσελθόντες ἀρετῇ. vid. Loesn. obff. p. 406 fqq.)

Προσευχή, ῆς, ἡ, (εὐχὴ πρὸς τὸν θεὸν) 1) *preces ad Deum factae*, Matth. 17, 21. 21, 22. Marc. 9, 29. Act. 1, 14. 2, 42. 3, 1. 6, 4. 10, 4. 31. Rom. 1, 10. 12, 12. 1 Cor. 7, 5. Eph. 1, 16. 6, 18. Phil. 4, 6. Col. 4, 2. 12. 1 Theff. 1, 2. 1 Tim. 2, 1. 5, 5. Phil. v. 4. 22. Jac. 5, 17. προσευχῇ προσηύξατο. (2 Sam. 7, 27. 1 Reg. 8, 55.) 1 Petr. 3, 7. 4, 7. Apoc. 5, 8. 8, 3. 4. (LXX. pro תְּפִלָּה 2 Chron. 6, 19. et fae-

pissime.) — προσευχὴ τοῦ θεοῦ Luc. 6, 12. pro προσευχὴ πρὸς τὸν θεὸν, ut legitur Act. 12, 5. Rom. 15, 30. Ps. 69, 16. — actus precandi, Luc. 22, 45. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς. — Templum dicitur οἶκος προσευχῆς, Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. (Jes. 56, 7. Jer. 7, 11.) domus precum faciendarum; inde 2) meton. *proseucha* (Juvenal. Satyr. 3, 295 sqq.) i. e. τόπος προσευχῆς (1 Macc. 3, 47.), sive οἶκος προσευχῆς 1 Macc. 7, 37. בֵּית תְּפִלָּה, aedificium precibus ad Deum faciendis destinatum, Act. 16, 13. 16. (3 Macc. 7, 20.) — Solebant Judaei, ubi synagogis carebant, extra urbem proseuchas habere, in quibus conveniebant ad preces faciendas. Vid. Joseph. Ant. 14, 10. 23. (vid. Νομίζω.) Id. vit. §. 54. Taricheensem proseucham describit οἴκημα, πολὺν ὄχλον ἐπιδέξασθαι δυνάμενον.

Προσεύχομαι, f. εὔξομαι, (εὔχομαι πρός τινα) LXX. pro הִתְפַּלֵּל, *preces fundo, precor*, de precibus Deo factis; Matth. 6, 5—7. 9. 14, 23. 26, 36. 39. Marc. 1, 35. 6, 46. 11, 24. Luc. 3, 21. 9, 18. et passim. — μακρὰ προσευχόμενος, multas preces fundens, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — προσευχ. τῷ θεῷ, Matth. 6, 6. 1 Cor. 11, 13. (Semel apud LXX. Jes. 44, 17. qui caeterum ubique habent πρὸς τὸν θεὸν, e. g. Gen. 20, 17. 1 Sam. 1, 10. 26. — Effectum precum indicat ἵνα, Matth. 24, 20. 26, 41. Marc. 13, 18. 14, 35. 1 Cor. 14, 13. Phil. 1, 9. Col. 1, 9. 4, 3. 2 Thess. 1, 11. εἰς ὅ — ἵνα; semel ὅπως Act. 8, 15. et bis infinitivus, Luc. 22, 40. μὴ εἰσελθεῖν. Jac. 5, 17. προσεύ. τοῦ μὴ βρέξαι. — Argumentum precum per accusativum exprimitur; Luc. 18, 11. ταῦτα προσηύχετο. Rom. 8, 26. τί προσευ. Phil. 1, 9. τοῦτο προσ. (2 Sam. 7, 27. τὴν προσευχὴν ταύτην.) — Modus precationis enuntiatur per casum tertium, ut γλώσσῃ, 1 Cor. 14, 14. 15. vid. Γλῶσσα. — Subjectum in cujus salutem preces funduntur indicatur per praeposit. ὑπὲρ Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. Col. 1, 9. (1 Sam. 1, 27. 12, 19. Jer. 42, 4.) — περὶ Act. 8, 15. Col. 1, 3. 4, 3. 1 Thess. 5, 25. 2 Thess. 1, 11. 3, 1. Hebr. 13, 18. (Gen. 20, 7. 1 Sam. 2, 27. 7, 5. 2 Chron. 30, 18. Jes. 37, 21.) — et ἐπὶ (*über* einem beten) Jac. 5, 14. (Jer. 14, 11.) et Matth. 19, 13. Act. 6, 6. 9, 40. ubi ἐπ' αὐτοὺς supplendum est.

Προσέχω, aor. 2. προσεῖχον, perf. προσέσχηκα (πρὸς et ἔχω) 1) *admoveo, applico*, (a) propr. transitive, e. g. ναῦν λιμένι προσέχειν, navem ad portum appellere, Philo in Flacc. p. 969. 981. et 988. — προσέχειν τὸ οὖς, hebr. הִטָּה Jer. 7, 23. 35.) — b) tropice: *applico me, operam do*; (LXX. pro שׁוּת, Ps. 22, 20. εἰς τὴν ἀντίληψίν μου πρόσεχες. Ps. 38, 22. 40, 18. 71, 13.) — de rebus: *operam do, multus sum in aliqua re, ea occupor, teneor*, Hebr. 7, 13. οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ, nullus occupabatur in sacris faciendis.

1 Tim. 3, 8. προσέχοντες οἴνῳ πολλῷ, vino dediti. c. 4, 13. πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει. (προσεχ. τῇ φιλοσοφίᾳ 4 Macc. 1, 1. Sir. 28, 17. ὁ προσέχων αὐτῇ fcl. γλώσσῃ τρίτῃ. Sir. 23, 34. προσέχειν ἐντολαῖς κυρίου. Ita προσανέχειν apud Iofeph. Ant. 2, 7. 5. τούτῳ μόνῳ (huic vivendi rationi) προσανέχειν. ib. 14, 9. 1. τοῖς κέρδεσι προσανέχειν. — de perfonis: *adhaereo, ftudeo alicui*, Act. 8, 10. ᾧ προσεῖχον, cui adhaerebant. ib. v. 11. 1 Tim. 4, 1. (Teft. XII. Patr. p. 534. προσέχειν αὐτῷ ὡς ἀδελφῷ. Diog. Laërt. 1, 2. 3. προσεῖχον αὐτῷ [Soloni] ὁ δῆμος. Philo de profan. p. 472. „mulierem ἑνὶ προσέχουσαν ἀνδρί.

2) προσέχειν fcl. τὸν νοῦν εἴς τι, five τινὶ (ut plene legitur formula pro hebr. שׂוּם לֵב Exod. 9, 22. Job. 1, 8. 2, 3. Deut. 32, 48.) *animum advertere ad aliquid, attendere ad aliquid,* et interdum ex adjuncto de dictis: *fidem iis habere;* Act. 8, 6. προσεῖχον οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις. ib. 16, 14. 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 14. Hebr. 2, 1. 2 Petr. 1, 19. (LXX. pro הַאֲזִין Deut. 32, 1. Pf. 78, 1. et הִקְשִׁיב Pf. 5, 2. προσ. τῇ φωνῇ τῆς δεήσεως. ib. 17, 1. coll. Prov. 4, 1. Jef. 28, 23. Jofeph. Ant. 8, 9. 1. ὅπως μὴ προσέχοι τοῖς λόγοις. ib. 8, 10. 4. Jofeph. bell. 6, 5. 3. τοῖς δὲ ἐναργέσι — οὔτε προσεῖχον, οὔτε ἐπίστευον. Teft. XII. Patr. 524. μὴ προσέχετε ἐν ὄψει γυναικός. ib. p. 526.

3) προσέχειν ἑαυτῷ, *fibi attendere, fibi profpicere, fibi cavere,* Luc. 11, 3. Act. 5, 35. 20, 28. (LXX. pro נִשְׁמַר Gen. 24, 6. Exod. 34, 12. Deut. 4, 9. Sir. 29, 23.) — feq. μή, ubi interdum, ut Matth. 6, 1. (Sir. 13, 11.) reciprocum omittitur, *fibi cavere, ne*, Luc. 21, 34. (2 Chron. 25, 16.) — προσέχειν ἑαυτῷ ἀπό τινος Luc. 12, 1. et προσέχειν (ἑαυτῷ) ἀπό τ. fibi cavere ab, Matth. 7, 15. 10, 17. 16, 6. 11. 12. Luc. 20, 46. (LXX. pro חָדַל 2 Chron. 35, 21. Sir. 6, 14. 11, 34. 17, 11. 18, 27.) — Saepius non habetur.

Προσηλόω, ῶ, f. ώσω, (πρὸς et ἡλόω clavis affigo, ab ἧλος) *clavis affigo;* Col. 2, 14. προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, cum clavis affigeret illud cruci fuae, i. e. morte fua cruenta illud aboleret, irritum redderet. vid. Gal. 3, 13. (3 Macc. 4, 9. τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλώμεναι τοὺς τραχήλους. *Lucian.* Tom. I. p. 186. et 205. edit. Reiz.)

Προσήλυτος, ου, ὁ, ἡ, (a προσέρχομαι f. προσελεύθω) 1) advena ex aliena terra, peregrinus. (LXX. pro גֵּר faepius, e. g. Exod. 12, 48. 20, 10. 23, 9. Levit. 16, 29. 10, 13. Zach. 7, 10.) — 2) *profelytus*, advena e gentilibus qui religionem mofaicam vel totam vel ex parte amplexus erat; Matth. 23, 15. Act. 2, 11. 6, 5. 13, 43. (Dicuntur etiam σεβόμενοι τὸν θεὸν, Act. 13, 16. 50. Jofeph. Ant. 14, 7. 2. et Jofeph. bell. 2, 18. 2. ἰουδαΐζοντες. Haud paucos fuiffe tales colligi poteft ex his locis, et Jofeph. Ant. 17, 11. bell. 2, 20. 2. Tacit. hift. 5, 5. Diftingui folent in libris Rabbinorum גֵּרֵי צֶדֶק, *profelyti juftitiae*, qui totam legem mof. amplecteban-

tur, et initiabantur per circumcisionem, lustrationem (baptismum) et holocaustum ab ipsis oblatum; et גֵּרֵי תוֹשָׁב, *proselyti habitationis* s. *inquilini*, etiam גֵּרֵי הַשַּׁעַר, *proselytae portae*, qui advenae habitabant inter Judaeos, nec quidem circumcisi erant, attamen certas quasdam leges observabant, potissimum septem, quae dicebantur Rabbinis, praecepta Noachica, scl. de blasphemia in Deum, idololatria, homicidio, incestu, rapina, rebellione adversus magistratūs et usu carnium sanguinolentarum vitandis. (*Buxtorf.* lex. p. 407 sqq. *Lightfoot* hor. hebr. et Talm. ad Matth. 23, 15. *Winer* bibl. Realwörtb. s. v. *Proselyten.*)

Πρόσκαιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πρὸς et καιρὸς) qui est πρὸς καιρὸν, ad tempus, *temporarius*, *ad breve tempus durans*, Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. 2 Cor. 4, 18. Hebr. 11, 25. (4 Macc. 15, 8. διὰ τὸν πρὸς τὸν θεὸν φόβον ὑπερεῖδεν τὴν τῶν τέκνων πρόσκαιρον σωτηρίαν. ib. v. 2. Herodian. 1, 1. 5. πρόσκαιρος ἡ δυναστεία.)

Προσκαλέω, ῶ, f. έσω, (πρὸς et καλέω) advoco, accerso; (Esth. 8, 1. προσεκλήθη παρὰ τοῦ βασιλέως. 2 Macc. 14, 5. προσκληθεὶς εἰς συνέδριον.) — Medium, quo LXX. utuntur pro קָרָא, 1) voco mihi, *advoco ad me*, *convoco*, Matth. 10, 1. 15, 10. 32. 18, 2. 32. 20, 25. Marc. 3, 13. 6, 7. 10, 42. Luc. 7, 18. 15, 26. Act. 23, 18. 23. Jac. 5, 14. et saepius Gen. 28, 1. Esth. 4, 5. Sir. 13, 12.) — *invitandi* sensu, de Deo homines ad regnum Dei vocante, Act. 2, 39. — 2) ex adjuncto: advoco aliquem ut ei aliquid mandem, *do alicui aliquid*, *voco ad aliquid*, *constituo aliquem*, *berufen zu etwas*, Act. 13, 2. ἔργον (εἰς) ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. c. 16, 10. προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι. (Joel. 2, 32. coll. Job. 17, 14. Sap. 1, 16.)

Προσκαρτερέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et καρτερέω) semper adsum, s. praesto sum; a) de loco: *semper versor in aliquo loco*, seq. ἐν; Act. 2, 46. προσκαρτ. ἐν τῷ ἱερῷ. (Susann. v. 6. οὗτοι προσεκαρτέρουν ἐν τῇ οἰκίᾳ Ιωακείμ.) — b) de persona: *praesto sum alicui*, seq. dativo; Matth. 3, 9. ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ. — ex adjuncto: *adhaereo alicui*, Act. 8, 13. προσκ. τῷ φιλίππῳ. 10, 7. (Demosth. p. 1386. 6. edit. Reisk. Diog. Laërt. 8, 1. 15.) — c) de opere, quod faciendum est: *insisto*, *intentus sum rei*, *persevero*, τῇ προσευχῇ Act. 1, 14. 6, 4. Rom. 12, 12. Col. 4, 2. — τῇ διδαχῇ Act. 2, 42. 6, 4. (Joseph. Ant. 5, 2. 6. τῇ καθέδρα προσεκαρτέρουν, in obsidenda urbe perseverarunt. Polyb. 1, 55.) — εἴς τι, *in aliqua re versor*, Rom. 13, 6. — (LXX. Num. 13, 20. pro hebr. הִתְחַזַּקְתֶּם.)

Προσκαρτέρησις, εως, ἡ, (vid. Προσκαρτερέω) *perseverantia*, *adsiduitas*, *perduratio in aliqua re*; Eph. 6, 18.

ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει i. e. προσκαρτεροῦντες τῇ δεήσει.

Προσκεφάλαιον, ου, τὸ, (πρὸς et κεφάλαιον, ad caput pertinens) *cervical, pulvinar, Kopfkissen;* Marc. 4, 38. (LXX. pro מְרַאֲשׁוֹת Ezech. 13, 18. 20. 3 Esdr. 3, 8. ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον δαρείου. Theophr. Charact. 2.)

Προσκληρόω, ῶ, f. ώσω, πρὸς et κληρόω) forte alicui aliquid tribuo; deinde de forte quae a fato f. Deo definitur, et ita passivum: *ex Dei voluntate attribuor, adjungor;* Act. 17, 4. τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύλῳ, ex Dei voluntate socii facti sunt Pauli. (Philo de opif. p. 14. ψυχῆς γὰρ ἡ μὲν ἀργοτάτη τῷ γένει τῶν ἰχθύων προσκεκλήρωται. Plura vid. in *Loesn.* obss. e Phil. p. 209 sqq.) Ubi vero cum act. tum pass., ut saepius legitur, significatione media gaudet, est: *addico me alicui,* (ut Phil. de fortit. p. 741. τῷ ποιητῇ καὶ πατρὶ τῶν ὅλων προσκεκληρωμένοι. Id. de monarch. p. 827. et de spec. leg. p. 805. ψυχὴ ἡ μόνῳ θεῷ προσκληροῦσα ἑαυτήν.)

Προσκλίνω, f. ινῶ, (πρὸς et κλίνω) inclino ad aliquid f. aliquem; medium et aor. 1. pass. ex significatione medii: inclino me, τινὶ, ad aliquem; tropice: *adhaereo alicui, sector ejus partes;* ita in codd. Act. 5, 36. προσεκλίθη pro προσεκολλήθη.

Πρόσκλισις, εως, ἡ, (a προσκλίνω, quod vide) inclinatio ad aliquid; tropice: inclinatio animi, *partium studium, propensio animi nimia,* 1 Tim. 5, 21. μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. (Joseph. Ant. 19, 3. 3. vid. Krebs. obss. p. 359 sqq. Polyb. 5, 51. 8. 6, 10. 10.)

Προσκολλάω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et κολλάω) propr. agglutino; deinde facio ut adhaereat, ut vestigia alicujus sequatur, Deut. 28, 21. προσκολλήσαι κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον. — Προσκολλάομαι, passiv. agglutinor, arcte conjungor, — LXX. pro דְּבַק — Dan. 2, 43. Joseph. Ant. 7, 12. 4. ἀπέκτεινεν πολλοὺς, ὡς ὑπὸ τοῦ αἵματος προσκολληθῆναι τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ. — fut. 1. προσκολληθήσομαι, *agglutinatus ero,* tropice: *arctissime conjungar,* Matth. 19, 5. προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ (Gen. 2, 24.) et πρὸς (Ezech. 29, 4.) τὴν γυναῖκα, Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. Potest vero hic futuro etiam tribui significatio medii (Matthiae gramm. §. 493. e.) agglutinabo me, *firmiter adhaerebo, constanter sequor,* ut προσκολληθ. τῷ θεῷ Jes. 23, 8. Sir. 13, 18. τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολληθήσεται ἀνήρ. — Ita etiam cum significatione medii aor. 1. pass. Act. 5, 36. (Ruth. 2, 21. 23. Sir. 6, 36. — προσκ. ὀπίσω τινὸς Jud. 20, 45. de persecutione hostium.)

Πρόσκομμα, τος, τὸ, (a προσκόπτω, perf. pass. προσκέκομμαι) propr. *offendiculum,* (e. g. lapis, lignum, Sir. 34, 7. ξύλον προσκόμματος) in quod impingit aliquis et labitur. —

Non nisi tropice in scripturis legitur et duplici modo, cum referatur primum ad conditionem externam, ubi *πρόσκομμα* causa malorum, interitus est, ut Jes. 8, 14. ubi respondet hebr. נֶגֶף, Sir. 31, 16. (etiam res vilis quae pede propellitur, i. e. homo abjectus Judith. 8, 19.) — deinde ad animum, ubi *πρόσκομμα* est cum *causa erroris* in judicio de rebus difficilioribus, potissimum in judicanda divina providentia, tum *causa peccandi.* Ita Christus Rom. 9, 32. 33. 1 Petr. 2, 8. dicitur *λίθος προσκόμματος*, lapis offensionis, quatenus Judaei consilia Dei per messiam peragenda male intelligentes, Jesum agnoscere nolebant sed respuebant, adeoque eum supplicio crucis afficiebant. vid. Sir. 39, 24. Ita etiam Rom. 14, 13. 1 Cor. 8, 9. *πρόσκομμα* est causa erroris et peccati, (ut Exod. 23, 33. 34, 12. ubi respondet hebr. מוֹקֵשׁ. Sir. 34, 7.) Rom. 14, 20. ὁ *διὰ* (vid. *Διά* no. 4.) *προσκόμματος ἐσθίων*, qui comedendo aliquid mali facere putat. — Saepius non habetur.

Προσκοπή, ῆς, ἡ, (a *προσκόπτω*) *offensio;* — tropice *causa* s. *occasio errandi* et *peccandi*, i. q. *πρόσκομμα* quod vide. 2 Cor. 6, 3. *διδόναι προσκοπήν*, occasionem praebere, ut sinistre alii de re christiana et munere apostolico judicent, eoque non utantur.

Προσκόπτω, f. όψω, (πρὸς et *κόπτω*) *κόπτω πρός τι*, 1) *impingo, offendo*, LXX. pro נָגַף, a) propr. pede in aliquid, Joh. 11, 9. 10. (Jer. 13, 16. Prov. 5, 23. coll. Tob. 11, 10.) — *πρὸς λίθον τὸν πόδα*, sensus: mali quid pati, Matth. 4, 6. Luc. 4, 11. Ps. 91, 12. coll. Sir. 25, 20. *προσκ. ἐν λιθώδεσι.* — b) tropice *προσκόπτειν* dicitur, qui in rebus judicandis errat et ita peccat, (vid. *Πρόσκομμα.*) Rom. 9, 32. 14, 21. 1 Petr. 2, 8. *οἵ* (*μὲν*) *προσκόπτουσι* — *ὑμεῖς δὲ*; isti quidem (Judaei) offenduntur animo, Jesumque Messiam respuunt (vid. *Πρόσκομμα.*) — vos autem etc. (Puto enim, post *σκανδάλου* plene esse interpungendum.) — 2) *illido, irruo;* Matth. 7, 27. venti s. undae *προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ.* (Jes. 3, 4. *προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὴν πρεσβύτην*, hebr. רָהַב.)

Προσκυλίω, f. ίσω, (πρὸς et *κυλίω*) *advolvo; προσκυλίσας λίθον* Matth. 27, 60. Marc. 15, 46.

Προσκυνέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et *κύω* s. *κυνέω*, osculor) 1) *adoro*, i. e. a) osculor (i. q. manum ori admotam osculando) reverentiam alicui testor; ita profanis, ut Herod. 5, 11. 8. — b) adoro s. veneror more orientalium, hebr. הִשְׁתַּחֲוָה. Orientales enim nobiliores, proceres, reges non osculo salutabant, sed ita ut in terram se prosternerent ad pedes eorum, facie solo admota; igitur *humi prostratus adoro.* Inde formulae: *πεσὼν προσεκ.* Matth. 2, 11. 4, 9. 18, 26. Apoc. 4, 10. *πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας*, Act. 10, 25. *προσκυνεῖν ἐνώπιον τινος*, Luc. 4, 7. Apoc. 15, 4. (Gen. 23, 12. Ps. 22,

30. 86, 8. 67, 23.) et ἐνώπιον τῶν ποδῶν τινος, Apoc. 3, 9. — πίπτειν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τινος προσκυνῆσαι, Apoc. 19, 10. 22, 8. — πεσὼν ἐπὶ τὸ πρόσωπον προσεκ. 1 Cor. 14, 25. (2 Sam. 9, 6.) Apoc. 7, 11. 11, 16. (In V. T. προσκυν. ἐπὶ τὴν γῆν Gen. 18, 2. 33, 3. — τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν Gen. 19, 2. — ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, Gen. 42, 7. — κύψας προσεκ. Gen. 32, 28. Exod. 4, 31. — κύψας ἐπὶ τὴν γῆν Ex. 34, 8. — Joſeph. Ant. 8, 4. 2. ῥίψας ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσκυνήσας. et ib. ὦ προσεκύνει πεσὼν ἐπὶ τοὺς ἐδάφους.) — Eadem adoratio fieri quoque ſclebat flectendo genua, ita ut, qui alterum veneraretur in genua ſeſe demitteret; inde formula τιθέντες τὰ γόνατα προσεκ. Marc. 15, 19. (1 Chron. 29, 20. κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκ.) — Subjectum quod adoratur maxime a noſtris et a LXX interpretibus ponitur in caſu tertio, qui exprimit hebr. ל, ſaepius vero etiam in caſu quarto, προσκυνεῖν τινα, ut Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. Jo. 4, 32. Apoc. 9, 20. (Gen. 37, 7. 9. Exod. 11, 8. Judic. 7, 15. et apud Joſephum, e. g. c. Apion. 1, 26. Ant. 2, 2. 2. ib. 7, 9. 5. et 7, 10. 5.) — Ita ejusmodi adoratio tribuitur in N. T. *α) dominis*, Matth. 18, 26. (2 Sam. 9, 6. 8. 14, 22. Joſeph. Ant. 2, 2. 2. προσκυνεῖν τινα καθάπερ οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας. Id. bell. 4, 5. 2. προσκυνούμενός τινι, qui alicui venerabilis eſt.) — *β)* Jeſu, Meſſiae, Matth. 2, 2. 8. 11. 4, 9. 8, 2. 9, 18. 14. 33. 15, 25. 20, 20. 28, 9. 17. Marc. 5, 6. Luc. 24, 52. Joh. 9, 38. Hebr. 1, 6. — *γ)* Deo, Matth. 4, 10. Luc. 4, 8. 1 Cor. 14, 25. Apoc. 4, 10. 5, 14. 7, 11. 11, 16. 19, 4. 10. 22, 9. (Gen. 24, 26. 48. Joſeph. Ant. 8, 4. 4. bell. 6, 2. 3.) — c) ratione Dei pars pro toto dicitur et προσκυνεῖν eſt: *divino cultu proſequi, tanquam Deum venerari*, et ita potiſſimum de adoratione Dei in templo; Joh. 4, 20—24. 12, 20. Act. 8, 27. 24, 11. Apoc. 11, 1. 14, 7. 15, 4. (Gen. 22, 5. 2 Sam. 15, 32. Pſ. 5, 8. 29, 2. 45, 13. 66, 3. (Joſeph. bell. 6, 2. 3. contr. Apion. 1, 26. προσκυνεῖν θεούς. Id. Ant. 6, 4. 2. προσκυνῆσαι τὸν θεόν.) — de adoratione angelorum Apoc. 19, 10. 22, 8. — diaboli et idolorum, Matth. 4, 9. Luc. 4, 7. Apoc. 7, 43. 9, 20. 13, 4. 8. 12. 15. 14, 9. 11. 16, 2. 19, 20. 20, 4. (Exod. 20, 5. 23, 24. Num. 25, 2. et pro סגד Dan. 3, 5 ſqq.) — 2) ſeq. ἐπὶ, inclino in aliquid, *innitor alicui rei*, Hebr. 11, 21. προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, quae repetita ſunt e verſione LXX. Gen. 47, 31. hebr. על וישתחו. — Saepius non habetur.

Προσκυνητής, οῦ, ὁ, (a προσκυνέω) i. e. ὁ προσκυνῶν, *qui adorat, colit*; de cultore Dei Joh. 4, 23. Caeterum vide Προσκυνέω.

Προσλαλέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et λαλέω) λαλέω πρός τινα, *alloquor, cum aliquo colloquor*; ſeq. dativ. Act. 13, 43. 28, 20. (Exod. 4, 16. Sap. 13, 18.)

Προσλαμβάνομαι, f. λήψομαι, (πρὸς et λαμβάνομαι) 1) *assumo mihi, jungo mihi aliquem*; seq. accusativo, a) de eo, qui manu aliquem prehendit et seorsim abduxit, Matth. 16, 22. Marc. 8, 32. — b) de eo, qui socium sibi jungit, Act. 17, 5. (2 Macc. 8, 1. Joseph. c. Ap. 1, 26. προσλαμβανόμενος μεθ' ἑαυτὸν. id. bell. 2, 21. 1.) — c) de eo, qui in domicilium aliquem recipit, excipit, Act. 18, 26. 28, 2. Phil. v. 12. 17.

2) ex adjuncto: *admitto aliquem ad societatem* s. *familiaritatem meam, tanquam amico eo utor*, Rom. 14, 1. τὸν δὲ ἀσθενοῦντα ἐν πίστει προσλαμβάνεσθε, i. e. nolite illum reprobare tanquam societate christiana indignum. (Alii: amice agere cum aliquo.) ib. v. 3. ὁ θεὸς αὐτὸν προσελάβετο, ad regnum suum, societatem christianam eum admisit. c. 15, 7. καθὼς καὶ ὁ χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ. (Ita Ps. 65, 4. μακάριος ὃν ἐξ[illegible] καὶ προσελάβου, κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου; pr[illegible] קֵרֵב. Ps. 63, 24. μετὰ δόξης προσελάβου με, pro לָקַח. coll. 1 Sam. 12, 2.)

3) *capio mihi, sumo*; de cibis, Act. 27, 33. μηδὲν (τροφῆς) προσλαβόμενοι. [ib. v. 34. πρόσλαβεῖν (τι) τροφῆς, ubi Griesb. reposuit μεταλαβεῖν. (Similiter de eo, quod animo recipit aliquis, Test. XII. Patr. p. 688. ἀπωθούμενος τὸ ἀγαθὸν προσλαμβάνει τὸ κακόν.) — Saepius non legitur.

Πρόσληψις, εως, ἡ, (προσλαμβάνω, perf. pass. προσλέληψαι) assumtio, das Dazunehmen; — *admissio ad societatem vel familiaritatem* (vid. Προσλαμβάνομαι); semel Rom. 11, 15. de admissione Judaeorum ad regnum Dei.

Προσμένω, f. ενῶ, (πρὸς et μένω) 1) insuper s. praeterea maneo, *permaneo, commoror*. Act. 18, 18. 1 Tim. 1, 3. — τινὶ apud aliquem, Marc. 8, 2. Matth. 15, 32. (Joseph. vit. §. 12.) — 2) ex adjuncto: *firmiter adhaereo*, alicujus partes constanter sequor; Act. 11, 23. προσμένειν τῷ κυρίῳ. ib. 13, 43. προσμένειν (text. vulg. ἐπιμένειν) τῇ χάριτι constanter tenere beneficium acceptum scl. doctrinam divinam. (Sap. 3, 9. Joseph. Ant. 14, 2, 1. μόνων τῶν ἱερῶν ἀριστοβούλῳ προσμενόντων. — 3) tropice: *persevero, adsiduus sum in aliqua re*, 1 Tim. 5, 5. προσμ. ταῖς δεήσεσι. — (Cum accusativo: exspecto, Joseph. bell. 6, 2. 5. προσμένειν βοήθειαν.)

Προσορμίζω, f. ίσω, (πρὸς et ὁρμίζω, navem subduco) navem in stationem subduco; προσορμίζομαι, *appello*; Marc. 6, 53. (Aelian. V. Hist. 8, 5. τῇ Νάξῳ δὲ προσορμίσθη οὐχ ἑκών. Arrian. exped. 6, 4. ib. c. 20. προσορμιζόμενος τῷ αἰγιαλῷ.)

Προσοφείλω, (πρὸς et ὀφείλω) *insuper debeo*; Phil. v. 19. καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις, adeo te ipsum mihi debes, i. e. quod christianus es, ut taceam alia, quae mihi debes.

Προσοχθίζω, f. ίσω, (πρὸς et ὀχθίζω s. ὀχθέω, sto-

machor, offenſus ſum, indignor) *valde indignor, vehementer iraſcor alicui, eum abominor*; ſeq. dativo; bis Hebr. 3, 10. 17. (LXX. ſaepius et quidem pro געל, מאס, קוּט, קוּץ, שקץ, Levit. 26, 15. 43. 44. Pſ. 36, 4. Levit. 18, 21. 28. Pſ. 95, 11. προσώχθησα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. Deut. 7, 26. Pſ 22, 25. Sir. 6, 27. 25, 3. 38, 4. 50, 27. — Teſt. XII. Patr. p. 652. iraſci facio; προσωχθιεῖτε τὸν λευΐ. — Apud profanos compoſitum non legitur.)

Πρόσπεινος, ου, ὁ, ἡ, (πρὸς et πεῖνα ſ. πεινάω) *valde eſuriens; ἅπαξ λεγόμενον* N. T. Act. 10, 10.

Προσπήγνυμι, ſ. προσπηγνύω, f. ήξω, (πρὸς et πήγνυμι) *affigo ad;* Act. 2, 23. προσπήξαντες cruci affigentes.

Προσπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἔπεσον (πρὸς et πίπτω) 1) *accido,* i. e. cado ad aliquid; προσπίπτειν τινὶ, accidere ad pedes ſ. genua alicujus; de ſupplicibus et adorantibus, Marc. 3, 11. 5, 33. Luc. 8, 28. 47. Act. 16, 29. (LXX. pro כרע Pſ. 22, 32. 72, 9. 95, 6. δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ. 2 Macc. 5, 10.) — plenius προσπ. τοὺς πόδας τινος, Marc. 7, 25. (Exod. 4, 25. Eſth. 8, 3.) προσπ. τοῖς γόνασί τινος, Luc. 5, 8. (Joſeph. bell. 3, 9. 8. προσπίπτειν ἱκέτης.) — 2) ruo in, *irruo, impetum facio, τινὶ,* Matth. 7, 25. de vento. (Joſeph. bell. 4, 5. 4. Ant. 15, 8. 4. de hoſtibus. — Sir. 25, 21. προσπ. ἐπὶ κάλλος γυναικός.)

Προσποιέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸς et ποιέω) addo aliquid, Sir. 34, 30. — Medium: 1) paro ſ. vindico aliquid, meum facio, mihi ſumo, (Xenoph. hiſt. gr. 4, 8. 28. Thucyd. 1, 8. 2, 58.) — inde 2) de moribus: *ſimulo, prae me fero;* ſemel Luc. 24, 28. προσεποιεῖτο ποῤῥωτέρω πορεύεσθαι. (Teſt. XII. Patr. p. 702. προσεποιεῖτο με ἔχειν ὡς υἱόν. Joſeph. vit. §. 62. μηδὲν ἐγνωκέναι προσποιησάμενος. Id. Ant. 7, 8. 1. et c. Apion. 1, 1. — etiam perſonam alicujus ago, 1 Sam. 21, 14. Teſt. XII. Patr. p. 595. προσποιησάμενοι Ἀμοῤῥαίους.)

Προσπορεύομαι, f. εύσομαι, i. e. πορεύομαι πρός τινα, *accedo* ſ. *venio ad aliquem, eum adeo;* ſeq. dativo, Marc. 10, 35. (Joſ. 8, 35. Exod. 24, 14. pro נגש Sir. 12, 18. — ſeq. πρὸς Levit. 19, 34. Exod. 30, 20. 36, 2.)

Προσρήγνυμι, ſ. προσρήσσω, f. ήξω, (πρὸς et ῥήγνυμι ſ. ῥήσσω) *allido, allidendo frango;* — intranſitive: *allido,* anſchlagen; de undis, Luc. 6, 48. προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ. ib. v. 49. (Aquila et Symmach. Hab. 3, 10. pro hebr. זרם מים, πρόσρηξις ὑδάτων.)

Προστάτις, ιδος, ἡ, femininum a maſc. προστάτης, (quod a προΐσταμαι, praeſum, curo) quod eſt: praefectus (2 Chron. 8, 10. 24, 11. 3 Esdr. 2, 12.) et deinde, cum praefectorum ſit officium, ſubditis proſpicere, iisque patrocinari: patronus, i. e. cum patronus cauſarum in foro, tum vero etiam qui alios omni conſilio et opera adjuvat, tum denique

qui peregrinos excipit hospitio eorumque patrocinium in se suscipit. (Suidas: οἱ τῶν μετοίκων ἀθήνησι προεστηκότες προστάται ἐκαλοῦντο. ἀναγκαῖον γὰρ ἦν ἑκάστῳ τῶν μετοίκων πολίτην τινὰ ἀθηναῖον νέμειν προστάτην.) — Inde προστάτις *patrona*, et ita Rom. 16, 2. Paulus Phoeben patronam suam vocat, quae omni cura et opibus quoque suis eum prosecuta fuisset. Vid. quae scite collegit *Elsner.* in obss. Tom. 2. p. 66 sqq.

Προστάσσω, f. τάττω, f. άξω, (πρὸς et τάσσω) 1) insuper impono, praefigo. — 2) *jubeo, mando, praecipio*, LXX. pro צִוָּה, Luc. 5, 14. (Gen. 47, 11.) Act. 10, 48. προσέταξε αὐτοὺς βαπτισθῆναι. (Esth. 3, 2. οὕτως προσέταξεν βασιλεὺς ποιῆσαι. ib. v. 14.) — τινὶ, Matth. 1, 24. 21, 6. (Gen. 50, 2. Num. 5, 2.) — τὶ, Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. (Levit. 10, 1. Deut. 17, 3.) — τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ θεοῦ, a Deo mandata tibi. — 3) *per mandatum paro, definio* rem; Act. 17, 26. προστεταγμένοι καιροὶ, tempora voluntate Dei aeterna definita, constituta. (Ita LXX. pro hebr. מִנָּה Jon. 2, 1. 4, 7—9. de pisce, vento, ex voluntate Dei efficientibus aliquid.)

Προστίθημι, f. ήσω, (πρὸς et τίθημι), LXX. pro hebr. יָסַף, τίθημι πρός τι, i. e. 1) de loco: *adpono, juxta pono*, seq. πρὸς, Act. 13, 36. προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας. (1 Macc. 2, 69. προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ. — de societate: *adjungo, addo*, seq. dativo, Act. 2, 41. προσετέθησαν scl. τῷ κυρίῳ, sive τῇ ἐκκλησίᾳ, ut Act. 2, 47. 5, 14. 11, 24. (LXX. pro נִלְוָה Num. 18, 2. Jes. 14, 1. 1 Macc. 2, 43. οἱ φυγαδεύοντες προσετέθησαν αὐτοῖς. Joseph. vit. §. 25. „sollicitabat eos, τῆς πρός με πίστεως ἀποστάντες αὐτῷ προστίθεσθαι, ut a sua in me fide digressi ei se adjungerent.) — 2) de augmento: *insuper addo*; — ἐπί τι, Matth. 6, 27. Luc. 3, 20 12, 25. (2 Reg. 20, 6. Deut. 4, 2. 12, 32. Sir. 3, 26.) — τινί τι, insuper tribuo alicui, Matth. 6, 33. [Marc. 4, 24.] Luc. 12, 31. 17, 5. (Levit. 26, 21. Deut. 9, 19.) — ex hebraismo προστ. cum alio verbo junctum indicat, aliquem pergere in dicendo, agendo, et est pro adverbio: *porro, praeterea*, Luc. 19, 11. προσθεὶς εἶπε παραβολήν. 20, 11. προσέθετο πέμψαι. ib. v. 12. Act. 12, 3. et codd. Marc. 14, 25. (Ita saepissime apud LXX. e. g. Gen. 4, 2. προσέθετο τεκεῖν. c. 8, 12. 21. 18, 29. Sir. 18, 4.) Ita etiam Hebr. 12, 19. μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον, ne ulterius ipsis dicatur. (Deut. 3, 26. μὴ προσθῇς ἔτι λαλῆσαι τὸν λόγον τοῦτον.) Saepius non occurrit.

Προστρέχω, i. e. τρέχω πρός τινα, *adcurro*, Marc. 9, 15. — part. aor. 2. προσδραμὼν (ab obsoleto προσδρέμω) Act. 8, 30. (LXX. pro רוּץ Gen. 18, 2. 33, 4. Num. 11, 27. Prov. 18, 10. Tob. 11, 6. 7. Joseph. Ant. 7, 10. 4.)

Προσφάγιον, ου, τὸ, (a προσφάγω, comedo, ich esse dazu) i. q. προσόψημα, id quod cum pane comedimus, *obsonium*, potissimum pisces, (vid. Ὀψάριον.) Semel Joh. 21, 5. (Eustath. ad Hom. Il. λ'. v. 629. *Moeris Att.* ὄψον ἀττικῶς, προσφάγιον ἑλληνικῶς.)

Πρόσφατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (πρὸ et σφάω s. σφάζω, macto) propr. recens mactatus, diciturque de carnibus; deinde ad res omnes recentes transfertur: et est: *recens*, *novus*, Hebr. 10, 20. (LXX. pro חָדָשׁ Cohel. 1, 9. Deut. 32, 17. Sir. 9, 12. Joseph. Ant. 1, 18. 3. ὀργῆς προσφάτου πρεσβυτέραν χάριν εἰς αὐτὸν γεγενημένην προτιμῶντος.)

Προσφάτως, (a πρόσφατος quod vid.) adv. *nuper*, *nuperrime*, *recenter*; Act. 18, 2. προσφάτως ἐληλυθότα. Deut. 24, 5. Ezech. 11, 2. Judith. 4, 3. 4. 2 Macc. 4, 36.)

Προσφέρω, aor. 1. προσήνεγκα, aor. 2. προσήνεγκον, (πρὸς et φέρω) LXX. pro הֵבִיא et הִקְרִיב, *affero*, *adporto*, *adduco*, τινὶ ad aliquem, v. c. aegrotos Matth. 4, 24. 8, 16. 9, 2. 32. 12, 22. 14, 35. 17, 16. — vid. etiam Matth. 18, 29. 19, 13. Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. — de iis qui ad judicem ducuntur, Luc. 12, 11. 23, 14. — *porrigo*, *affero*, Matth. 22, 19. δηνάριον. 25, 20. Luc. 23, 36. ὄξος προσφέροντες αὐτῷ. Joh. 19, 29. (Joseph. Ant. 7, 7. 4. προσφ. τροφήν. de bell. 1, 24. 7. δεῖπνον προσφέρειν.) — *offero*, de donis, oblationibus, sacrificiis; Matth. 2, 11. 5, 23 sqq. 8, 4. Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. Joh. 16, 2. λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ, arbitrantur, si vos capitis damnant, sacrificium offerre Deo. Act. 7, 42. 8, 18. 21, 26. Hebr. c. 5, 1. 3. 8, 3. 4. 9, 7 sqq. 10, 1—12. 11, 4. 17. — δεήσεις προσφ. Hebr. 5, 7. (Joseph. bell. 3, 8. 3. προσφέρειν τῷ θεῷ εὐχήν.) — vid. e V. T. Levit. 2, 8. 4, 23. 32. 12, 6. Mal. 1, 13. Levit. 1, 14 sqq. 2, 1. Joseph. Ant. 3, 9. 3. ἔριφον προσφέρει. — Medium: seq. accusativo: capio mihi, adhibeo, utor, (Sir. prol. προσφέρομαι σπουδήν. — de cibis Sap. 16, 21. Joseph. Ant. 6, 14. 3. 4, 4. 4. οἶνον προσφερόμενοι.) — seq. dativo: feror in aliquem; *me gero erga illum*, *eum tracto*; Hebr. 12, 7. ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. (Joseph. bell. 7, 8. 1. πάντα τρόπον [αὐτοῖς] ὡς πολεμίοις προσεφέροντο. Xenoph. Mem. 3, 11. 11. ὀρθῶς ἀνθρώπῳ προσφέρεσθαι. Herodian. 1, 13. 14.)

Προσφιλής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (πρὸς et φίλος) *valde gratus* s. *acceptus*; Phil. 4, 8. ὅσα προσφιλῆ scl. hominibus, vel etiam Deo. (Sir. 4, 7. προσφιλῆ συναγωγῇ σεαυτὸν ποίει. 20, 13. Joseph. Ant. 1, 18. 1. Ἰάκωβος δὲ ὁ νεώτερος τῇ μητέρι [Rebeccae] προσφιλὴς ἦν. id. Ant. 5, 4. 2.)

Προσφορά, ᾶς, ἡ, (a προσφέρω) 1) *adductio*, *oblatio*, i. e. actus adducendi, offerendi; Rom. 15, 16. ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν scl. ad Deum et regnum Dei; gentiles a me ad rem christianam adducti. (Alii tropice: gentiles ad Deum adducti,

Deo oblati ut ſacrificium.) Hebr. 10, 10. διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ, i. e. per corpus chriſti oblatum (Deo in ſacrificium.) ib. v. 14. — 2) metonymice: *res oblata;* et ita noſtris ſcriptoribus de ſacrificiis quibuscunque quatenus Deo offeruntur. Cum enim προσφέρειν, ut προσάγειν (Joſeph. Ant. 3, 10. 6. προσάγειν τῷ θεῷ ἄρτον. vid. Προσφέρω) noſtris, (etiam Joſepho) de omnia generis rebus dicatur, quae Deo offeruntur, uſurpatur a) de ſacrificiis omnibus, tum cruentis tum non cruentis, (Sir. 14, 11. 31, 19. 32, 6. 38, 11. 50, 15. 16.) — b) de ſacrificiis cruentis (3 Esdr. 5, 52. προσφορὰς ἐνδελεχισμοῦ, in textu hebr. Esdr. 3, 5. eſt עֹלַת תָּמִיד) et ita in N. T. Eph. 5, 2. — c) de ſacrificiis non cruentis (de quibus vid. 3 Moſ. 2. c. 6, 14 ſqq.); et ita Hebr. 10, 5. 8. Act. 21, 26. 24, 17. (LXX. ſemel Pſ. 40, 9. pro מִנְחָה. Cantic. trium pueror. οὐδὲ ὁλοκαύτωσις, οὐδὲ θυσία, οὐδὲ προσφορά, οὐδὲ θυμίαμα.)

Προσφωνέω, ῶ, f. ήσω, 1) φωνέω πρός τινα, voco, loquor ad aliquem, *alloquor*, ſeq. dativ. Luc. 13, 12. 23, 20. Act. 21, 40. 22, 2. (2 Macc. 15, 15.) — *acclamo*, Matth. 11, 16. Luc. 7, 32. — 2) φωνέω τινα πρός με, *advoco*, — *convoco*, Luc. 6, 13. προσεφώνησε τοὺς μαθητάς. (Joſeph. Ant. 7, 7. 4. προσφωνήσας ἕνα τῶν οἰκετῶν.) — (3 Esdr. 2, 21. 6, 6. 22. dicitur de eo quod literis narratur alicui. Caeterum autem non habetur in cod. ſacro.)

Πρόσχυσις, εως, ἡ, (a προσχύω, affundo) *affuſio, aſperſio;* Hebr. 11, 28. ubi dicitur de ſanguine, quo fores Iſraëlitarum aſpergebantur, vid. Exod. 12, 22. 23.

Προσψαύω, f. αύσω, (πρός et ψαύω, tango) tango ad aliquid, *attingo;* — ſeq. dativ. Luc. 11, 46. οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. (Sophocl. Philoct. v. 1068.)

Προσωποληπτέω, ῶ, f. ήσω, (a προσωπολήπτης quod *vide*) perſonam reſpicio, perſonae rationem habeo, i. e. judico de aliquo ſ. ago cum eo non ſecundum veritatem et jus, ſed reſpiciens ejus conditionem externam, humilem vel ſplendidam, divitias vel paupertatem ejus et alia ejusmodi. Eſt ἅπαξ λεγόμενον N. T. Jac. 2, 9. pro quo reliqui ſcriptores ſacri ſcribunt πρόσωπον λαμβάνειν, vid. Πρόσωπον.

Προσωπολήπτης, ου, ὁ, (a formula πρόσωπον λαμβάνω, vid. Πρόσωπον) *perſonae rationem habens*, pro ὁ πρόσωπον λαμβάνων. Eſt ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 10, 34.

Προσωποληψία, ας, ἡ, (a προσωποληπτέω) i. e. τὸ λαμβάνειν πρόσωπον, *perſonae ratio habita*, ſive ea agendi ratio, ubi contra jus et veritatem cum aliquo ago, reſpiciens ejus externam conditionem (vid. Προσωποληπτέω.) Tantum in N. T., et quidem Rom. 2, 11. Eph. 6, 9. Col. 3, 25. Jac. 2, 1.

Πρόσωπον, ου, τὸ, (ex πρός et ὄψ, ὀπός, oculus,

vultus, ut nostrum *Angesicht*, formatum) 1) *facies*, Matth. 6, 16. ἀφανίζουσι τὰ πρόσωπα αὐτῶν, faciem non ornant more consueto, sed sordidam habent. ib. v. 17. 17, 2. 26, 67. Marc. 14, 65. Luc. 9, 29. 22, 64. 24, 5. 2 Cor. 3, 7. 13. 18. 11, 20. Jac. 1, 23. Apoc. 4, 7. 9, 7. 10, 1. — *vultus*, Act. 6, 15. (Joseph. bell. 6, 7. 2. ἱλαροῖς τοῖς προσώποις.) 1 Petr. 3, 12. πρόσωπον κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά, vultus severus. vid. Ps. 34, 16. Act. 2, 28. μετὰ προσώπου σου, i. e. vultu gratia pleno me intuens. vid. Ps. 16, 11. 21, 6. — *Πίπτειν ἐπὶ πρόσωπον*, vid. *Πίπτω*. — *Κατὰ πρόσωπον coram, in praesentia*, Act. 25, 16. Gal. 2, 11. 2 Cor. 10, 1. ubi opponitur ἀπών, Act. 3, 13. (Joseph. Ant. 5, 1. 15. Test. XII. Patr. p. 683.) Luc. 2, 31. κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, ita ut videant omnes gentes. — εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν, videntibus ecclesiis, 2 Cor. 8, 24. — *Τὸ κατὰ πρόσωπον, quod coram est*, oculis obversatur, i. e. quod *clarissime* intelligitur; 2 Cor. 10, 7. τὸ κατὰ πρόσωπον βλέπετε, videte, quaeso, quae ante oculos, clarissima sunt! (Alii interrogative: adeone externa spectatis?) Eodem modo usurpatur a Paulo formula hebraica πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, quae quidem proprie est: coram, mündlich, persönlich (Gen. 32, 30. Deut. 5, 4. 34, 10.) sed 1 Cor. 13, 12. indicat cognitionem pleniorem, qualem habere solemus eorum, quos ipsi vidimus. — Ex usu hebr. פָּנִים etiam explicandae sunt formulae: a) βλέπειν τὸ πρόσωπόν τινος, quod de iis dicitur, qui *interioris admissionis* sunt, et quibus licet coram aliquo comparere. Unde βλεπ. τὸ προσ. τοῦ θεοῦ, aditum habere ad Deum, interioris admissionis esse, Matth. 18, 10. Apoc. 22, 4. (de angelis τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ, Test. XII. Patr. p. 547. 586. 618.) — ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ, Hebr. 9, 24. apparere in sancto sanctorum coelesti sede Dei. (Qui sanctum sanctorum, sive etiam templum Hierosolymitanum intrabant dicebantur apparere coram facie Dei, Ps. 17, 17. Levit. 10, 18. 1 Sam. 2, 13. Test. XII. Patr. p. 549. sacerdos summus λειτουργὸς τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ. Sir. 32, 4. μὴ ὀφθῇς ἐν προσώπῳ κυρίου (in templo) κενός (sine oblatione.) — b) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσ. Luc. 9, 53. sive ut plenius legitur v. 51. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι, vultum constanter vertebat versus Hierosol. sein Blick war fest gerichtet auf etc. sensus: unice intentus erat itineri perficiendo. (Levit. 26, 17. ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς. Dan. 10, 12. ἔδωκας τὸ πρόσωπόν σου διανοηθῆναι. Jer. 21, 10. ἐστήριξα τὸ προσ. μου ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην. Ezech. 6, 2. vid. hebr. שׂוּם פָּנִים לְ Jer. 42, 15. 17. 44, 12. 2 Reg. 12, 18.)

2) totum pro parte; facies pro *ore*; 2 Cor. 1, 11. ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστη-

ῃ ὑπὲρ ἡμῶν, ut ex multorum ore (in precibus) de bene-
io, in me ratione multorum (qui a me edocti sunt) collato,
ɔo gratiae dicantur meo loco. (Gen. 2, 7. ἐνεφύσησεν εἰς τὸ
ιόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς; hebr. פנים. Ps. 18, 8. πῦρ ἀπὸ
ιοσώπου αὐτοῦ, hebr. פנ. Dan. 6, 26. Thren. 4, 20. coll.
ɔhel. 10, 10. ubi פנים i. q. פנ.) (Alii 2 Cor. l. l. ἐκ πολλῶν προσ.
ɾrtunt: varia ratione, causa; et ita προσ. universe pro re
ique legitur Sir. 26, 5. et Test. XII. Patr. p. 648. οὐκ ἔστι
ς θυμώδης ὁρῶν πρόσωπον ἐν ἀληθείᾳ, irae deditus nul-
m rem videt talem, qualis est.)

3) *externa species*, das Ansehen, a) de *hominibus*: exter-
ɪs in quo aliquis conspicitur habitus, i. e. *conditio* ejus splen-
da aut humilis, nobilis aut ignobilis, quae ex ipso noscitur
ıspectu; ita in formulis ex lingua hebr. petitis βλέπειν εἰς
ροσ. τινος, λαμβάνειν, θαυμάζειν προσ. τιν. rationem habere
xternae conditionis, propter eam aliquem contra jus et aequi-
.tem aut despicere aut magnifacere, Matth. 22, 16. Marc. 12,
4. Luc. 20, 21. Gal. 2, 16. Jud. v. 16. (Levit. 19, 15. Deut. 1,
7. 10, 17. Gen. 19, 21. Prov. 18, 5. Sir. 32, 12. 13. 42, 3.) —
ἐν προσώπῳ καυχόμενος οὐ καρδίᾳ, qui in agendi s. loquendi
ıtione gloriatur sed non sincere, i. e. gloriari tantum videtur,
Cor. 5, 12. — Inde transfertur ad describendam totam *per-
ɔnam*, *quatenus conspicitur*, sive faciem corporis (Gen. 4,
. 6.), et ita in formulis: ὁρᾶν τὸ προσ. τινος, Gal. 1, 22.
ol. 2, 1. 1 Thess. 2, 17. 3, 10. (Gen. 31, 2. 5. 43, 3. 5.) —
Thess. 2, 17. ἀπορφανισθεὶς προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, corpore,
ıon animo divulsus a vobis. — b) de *rebus*: *externa species*,
acies, τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 16, 3. Luc. 12, 56.
— Jac. 1, 11. ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσ. αὐτοῦ scl. graminis flo-
entis. — *superficies* rei, quia haec tantum conspicitur; ita
ρόσωπον τῆς γῆς, Luc. 21, 35. Act. 17, 26. (Gen. 2, 6. 7,
ı3. 8, 9. 11, 4. 41, 57.

4) denique ex hebraismo inservit periphrasi tum persona-
rum cum rerum; πρὸ προσώπου τινος Matth. 11, 10. Marc.
ı, 2. Luc. 1, 76. 7, 27. 9, 52. 10, 1. Act. 13, 24. (Levit.
ı8, 24.) — ἀπὸ πρ. τιν. pro ἀπό τινος, Act. 3, 19. 7, 45.
2 Thess. 1, 9. Apoc. 6, 16. 12, 14. 20, 11. (Jos. 5, 1. Gen. 3,
3. 4, 13.) — ἐν προσ. χριστοῦ, pro ἐν χριστῷ, 2 Cor. 2, 10.
4, 6. — ὄψεσθε τὸ πρ. μου Act. 20, 25. 38. (vid. Prov. 28,
21. 29, 27.) — Act. 5, 41. ἀπὸ προσ. τοῦ συνεδρίου. (Num.
20, 6. ἀπὸ προσώπου τῆς συναγωγῆς. Sir. 19, 11. ἀπὸ προσώ-
που λόγου. coll. Judith. 2, 5. 14.) — Saepius non occurrit,
nec in Evang. nec in epistolis Joannis habetur.

Προτάσσω, f. άττω, f. άξω, (πρὸ et τάσσω) colloco
ante, Joseph. Ant. 2, 16. 3. — *ante definio* s. *constituo*;
[Act. 27, 26.] vid. *Προστάσσω*.

Προτείνω, f. τενῶ, (πρὸ et τείνω, tendo) *protendo*,

hinausstrecken; — (τὰς χεῖρας εἰς τὸν ναὸν, οὐρανὸν, 2 Macc. 14, 33. 34. 15, 13. — *porrigo*, — (manum ipsam, 2 Macc. 7, 10. χεῖρας. Joseph. vit. §. 8. προτείνειν τινι δεξιὰν καὶ πίστιν.) — aliquem extensa manu, i. e. *trado*; Act. 22, 25. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν. (2 Macc. 15, 15. προτείναντα τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ Ἰούδᾳ ῥομφαίαν. Philo de Agric. p. 202. ἐγκράτεια ὑγιείαν καὶ σωτηρίαν προτείνει βίου. vid. *Loesn.* obss. p. 225 sqq.)

Πρότερος, έρα, ον, (comparat. a πρὸ) *prior*, *citior*, *superior*, Eph. 4, 22. κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφήν. (Jos. 1, 14. Exod. 22, 28.) — πρότερον s. τὸ πρότερον, adverbialiter: *prius*, *antea*; Joh. 6, 62. 7, 51. 9, 8. 2 Cor. 1, 15. Gal. 4, 13. 1 Tim. 1, 13. Hebr. 4, 6. 7, 27. 10, 32. 1 Petr. 1, 14. (Deut. 4, 32. Levit. 4, 21. Joseph. Ant. 7, 4. 1. μὴ πρότερον πρὶν ἤ. Ant. 7, 11. 1.)

Προτίθημι, f. θήσω, (πρὸ et τίθημι) 1) *expono in conspectum omnium*, *publice spectandum propono*, *öffentlich ausstellen*; (4 Macc. 8, 11. de instrumentis cruciatus publice propositis. Exod. 40, 4. 3 Esdr. 2, 7. Aelian. 4, 8.) Sic in N. T. Rom. 3, 25. ὃν (Christum) προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον. Vid. Ἱλαστήριον. Alii vero hic, quia 2) in medio est: primum: mihi pono ante oculos (Ps. 54, 3. 86, 14. Ps. 101, 3.) deinde: *propono mihi*, *decerno*, *constituo*, vertunt: quem Deus constituit, esse voluit ἱλαστήριον. Ita ex notione *proponendi* Rom. 1, 13. προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Eph. 1, 9. ἣν (εὐδοκίαν) προέθετο ἐν αὐτῷ quod consilium beneficum sibi proposuit ἐν αὐτῷ per illum perficiendum. (Joseph. c. Apion. 2, 40. Ant. 4, 6. 5. Id. vit. §. 56. νηστείαν προθέσθαι jejunium decernere s. indicere.)

Προτρέπω, f. έψω, (πρὸ et τρέπω) propello; — incito (4 Macc. 2, 16. ὁ νοῦς εἰς ἀγαθὸν προτρέπων.) — Medium: *adhortor*, *impello*, *excito*; semel Act. 18, 27. (Sap. 14, 18. 2 Macc. 11, 7. 4 Macc. 12, 7. Joseph. bell. 3, 8. 1. et 3, 9. 7. Ant. 7, 11. 1. de vita §. 9.)

Προτρέχω, aor. 2. προέδραμον, (πρὸ et τρέχω) *praecurro*, Luc. 19, 4. προδραμὼν ἔμπροσθεν — לִפְנֵי). Tob. 11, 2. — Joh. 20, 4. προέδραμε τοῦ πέτρου. (1 Sam. 8, 11. προτρέχοντος τῶν ἁρμάτων.)

Προϋπάρχω, f. ξω, (πρὸ et ὑπάρχω) *ante sum*, *prior sum*; (Joseph. c. Apion. 1, 29. ποίας φιλίας προϋπηργμένας.) — cum alio verbo fere adverbialiter reddendum est: *ante*, *olim*; Luc. 23, 12. προϋπῆρχον ἐν ἔχθρᾳ ὄντες. Act. 8, 9. προϋπῆρχεν μαγεύων. (Joseph. Ant. 4, 6. 5. ἅτε προϋπῆρξεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις γενόμενα τοῖς ἀνθρώποις.)

Πρόφασις, εως, ἡ, (a πρὸ et φάσις, sermo; quod a φημὶ) proprie ut nostrum einem etwas *vorreden*: τὸ aliquem vano sermone lactare. Cum hoc sit excusantis, simulantis,

entis; est 1) *excusatio*, Joh. 15, 22. πρόφασιν οὐκ (Joseph. c. Apion. 2, 36.) — (Ps. 141, 4. Prov. 18, 1.) *ulatio*, cum quae loquendo tum quae agendo fit; προ- *praetextu*, *simulate*, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. , 47. Phil. 1, 18. εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ. (Joseph. 4. ἐν προφάσει φιλίας, amicitiam simulans. Philo de p. 555.) — 3) *praetextus*, Act. 27, 30. (Ps. 141, . 18, 1. Joseph. Ant. 7, 11. 7.) — et ex adjuncto cum ens occasionem quaerat et causam, *occasio*, *causa*, ; 1 Thess. 2, 5. οὐκ ἐγενήθημεν — ἐν προφάσει πλεο- non ita egi ut (munere meo) uterer occasione lucran- eph. c. Apion. 2, 23. πρόφασις ἂν ὕβρεως γένοιτο. Dan. ητουν πρόφασιν εὑρεῖν κατὰ Δανιήλ. ib. v. 5.)

ροφέρω, (πρὸ et φέρω) *profero*, *produco*; Luc. 6, τῆς καρδίας προφέρει (ut arbor fructus) τὸ ἀγαθὸν — ρόν. (Prov. 10, 14. ἐκ χειλέων προφέρει σοφίαν. Joseph. n. 2, 20. τὸ προφερόμενον ἔγκλημα. Vid. etiam Tob. 9, acc. 7, 11. 5, 39.)

ροφητεία, ας, ἡ, (a προφήτης, quod vid.) — hebr. 1) *interpretatio voluntatis consiliorumque Dei ab- orum, ex afflatu spiritus divini*, Dollmetschung gött- usspruche und Rathschlüsse aus Inspiration; Apoc. 11, ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, quam diu munere inter- divinae voluntatis fungebantur. (Argumentum προ- hic est adhortatio ad emendationem addita annuntia- oenarum divinarum peccatoribus imminentium.) 1. , 18. κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, conve- iis, quae te edocui de divina voluntate et Dei consi- ir. 46, 1. Josua dicitur Mosis διάδοχος ἐν προφητείαις rpretanda divina voluntate.) *raculum* numinis, *vaticinium*, proprie quidem ef- numinis quo consilia sua manifestat, et futurorum dat onem, nostris autem scriptoribus etiam de manifesta- er *visiones*, ita ut fere conveniat cum notione ἀποκα- ; ita Apoc. 1, 3. 22, 7. 10. 18. 19. de vaticiniis et vi- s, quae in libro Apocal. continentur, non exclusa eo- explicatione; — de vaticiniis V. T. Matth. 13, 14. 1, 20. 31. (2 Chron. 32, 32. 15, 18. Esdr. 5, 1. 6, r. 36, 15. 39, 1. 44, 4. 46, 20. Joseph. bell. 3, 8. 3. εία τῶν ἱερῶν βίβλων. Ant. 7, 9. 5. et 10, 7. 2. — de aticiniis Jer. 23, 21. Neh. 6, 12.) — Apoc. 19, 10. τὸ τῆς προφητείας, i. e. τὸ προφητικόν. *ffatum propheticum*, i. e. effatum hominis, qui singu- latu sp. s. loquitur, diciturque de iis, qui spiritu Dei non solum futura praedicunt, sed etiam Deum hym- ebrant, et ejus voluntatem, consilia interpretantur, N. T. 1 Cor. 13, 2. 8. 14, 6. 22. coll. v. 24. 1 Thess.

hinausstrecken; — (τὰς χεῖρας εἰς τὸν ναὸν, οὐρανὸν, 2 Macc. 14, 33. 34. 15, 13. — *porrigo*, — (manum ipsam, 2 Macc. 7, 10. χεῖρας. Joseph. vit. §. 8. προτείνειν τινι δεξιὰν καὶ πίστιν.) — aliquem extensa manu, i. e. *trado*; Act. 22, 25. ὡς δὲ προέτεινον αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν. (2 Macc. 15, 15. προτείναντα τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ Ἰούδᾳ ῥομφαίαν. Philo de Agric. p. 202. ἐγκράτεια ὑγιείαν καὶ σωτηρίαν προτείνει βίου. vid. *Loesn.* obss. p. 225 sqq.)

Πρότερος, έρα, ον, (comparat. a πρὸ) *prior, citior, superior*, Eph. 4, 22. κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφήν. (Jos. 1, 14. Exod. 22, 28.) — πρότερον s. τὸ πρότερον, adverbialiter: *prius, antea*; Joh. 6, 62. 7, 51. 9, 8. 2 Cor. 1, 15. Gal. 4, 13. 1 Tim. 1, 13. Hebr. 4, 6. 7, 27. 10, 32. 1 Petr. 1, 14. (Deut. 4, 32. Levit. 4, 21. Joseph. Ant. 7, 4. 1. μὴ πρότερον πρὶν ἤ. Ant. 7, 11. 1.)

Προτίθημι, f. θήσω, (πρὸ et τίθημι) 1) *expono in conspectum omnium, publice spectandum propono, öffentlich ausstellen*; (4 Macc. 8, 11. de instrumentis cruciatus publice propositis. Exod. 40, 4. 3 Esdr. 2, 7. Aelian. 4, 8.) Sic in N. T. Rom. 3, 25. ὃν (Christum) προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον. Vid. Ἱλαστήριον. Alii vero hic, quia 2) in medio est: primum: mihi pono ante oculos (Ps. 54, 3. 86, 14. Ps. 101, 3.) deinde: *propono mihi, decerno, constituo*, vertunt: quem Deus constituit, esse voluit ἱλαστήριον. Ita ex notione *proponendi* Rom. 1, 13. προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Eph. 1, 9. ἣν (εὐδοκίαν) προέθετο ἐν αὐτῷ quod consilium beneficum sibi proposuit ἐν αὐτῷ per illum perficiendum. (Joseph. c. Apion. 2, 40. Ant. 4, 6. 5. Id. vit. §. 56. νηστείαν προθέσθαι jejunium decernere s. indicere.)

Προτρέπω, f. ψω, (πρὸ et τρέπω) propello; — incito (4 Macc. 2, 16. ὁ νοῦς εἰς ἀγαθὸν προτρέπων.) — Medium: *adhortor, impello, excito*; semel Act. 18, 27. (Sap. 14, 18. 2 Macc. 11, 7. 4 Macc. 12, 7. Joseph. bell. 3, 8. 1. et 3, 9. 7. Ant. 7, 11. 1. de vita §. 9.)

Προτρέχω, aor. 2. προέδραμον, (πρὸ et τρέχω) *praecurro*, Luc. 19, 4. προδραμὼν ἔμπροσθεν — לִפְנֵי). Tob. 11, 2. — Joh. 20, 4. προέδραμε τοῦ πέτρου. (1 Sam. 8, 11. προτρέχοντος τῶν ἁρμάτων.)

Προϋπάρχω, f. ξω, (πρὸ et ὑπάρχω) *ante sum, prior sum*; (Joseph. c. Apion. 1, 29. ποίας φιλίας προϋπηργμένης.) — cum alio verbo fere adverbialiter reddendum est: *ante, olim*; Luc. 23, 12. προϋπῆρχον ἐν ἔχθρᾳ ὄντες. Act. 8, 9. προϋπῆρχεν μαγεύων. (Joseph. Ant. 4, 6. 5. ἅτε προϋπῆρξεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις γενόμενα τοῖς ἀνθρώποις.)

Πρόφασις, εως, ἡ, (a πρὸ et φάσις, sermo; quod a φημί) proprie ut nostrum einem etwas *vorreden*: τὸ aliquem vano sermone lactare. Cum hoc sit excusantis, simulantis,

praetexentis; est 1) *excusatio*, Joh. 15, 22. *πρόφασιν οὐκ ἔχουσι*. (Joseph. c. Apion. 2, 36.) — (Ps. 141, 4. Prov. 18, 1.) 2) *simulatio*, cum quae loquendo tum quae agendo fit; *προφάσει*, *praetextu*, *simulate*, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. Phil. 1, 18. *εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ*. (Joseph. vit. §. 14. *ἐν προφάσει φιλίας*, amicitiam simulans. Philo de Joseph. p. 555.) — 3) *praetextus*, Act. 27, 30. (Ps. 141, 4. Prov. 18, 1. Joseph. Ant. 7, 11. 7.) — et ex adjuncto cum praetexens occasionem quaerat et caussam, *occasio*, *caussa*, *materia*; 1 Thess. 2, 5. *οὐκ ἐγενήθημεν — ἐν προφάσει πλεονεξίας*, non ita egi ut (munere meo) uterer occasione lucrandi. (Joseph. c. Apion. 2, 23. *πρόφασις ἂν ὕβρεως γένοιτο*. Dan. 6, 4. *ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν κατὰ Δανιήλ*. ib. v. 5.)

Προφέρω, (*πρὸ* et *φέρω*) *profero*, *produco*; Luc. 6, 45. *ἐκ τῆς καρδίας προφέρει* (ut arbor fructus) *τὸ ἀγαθὸν* — *τὸ πονηρόν*. (Prov. 10, 14. *ἐκ χειλέων προφέρει σοφίαν*. Joseph. c. Apion. 2, 20. *τὸ προφερόμενον ἔγκλημα*. Vid. etiam Tob. 9, 6. 3 Macc. 7, 11. 5, 39.)

Προφητεία, *ας*, *ἡ*, (a *προφήτης*, quod vid.) — hebr. נְבוּאָה, 1) *interpretatio voluntatis consiliorumque Dei absconditorum*, *ex afflatu spiritus divini*, Dollmetschung göttlicher Aussprüche und Rathschlüsse aus Inspiration; Apoc. 11, 6. *τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν*, quam diu munere interpretum divinae voluntatis fungebantur. (Argumentum *προφητείας* hic est adhortatio ad emendationem addita annuntiatione poenarum divinarum peccatoribus imminentium.) 1 Tim. 1, 18. *κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας*, convenienter iis, quae te edocui de divina voluntate et Dei consiliis. (Sir. 46, 1. Josua dicitur Mosis *διάδοχος ἐν προφητείαις* in interpretanda divina voluntate.)

2) *oraculum* numinis, *vaticinium*, proprie quidem: *effatum* numinis quo consilia sua manifestat, et futurorum dat cognitionem, nostris autem scriptoribus etiam de manifestatione per *visiones*, ita ut fere conveniat cum notione *ἀποκαλύψεως*; ita Apoc. 1, 3. 22, 7. 10. 18. 19. de vaticiniis et visionibus, quae in libro Apocal. continentur, non exclusa eorundem explicatione; — de vaticiniis V. T. Matth. 13, 14. 2 Petr. 1, 20. 21. (2 Chron. 32, 32. 15, 18. Esdr. 5, 1. 6, 14. Sir. 36, 15. 39, 1. 44, 4. 46, 20. Joseph. bell. 3, 8. 3. *προφητεία τῶν ἱερῶν βίβλων*. Ant. 7, 9. 5. et 10, 7. 2. — de falsis vaticiniis Jer. 23, 21. Neh. 6, 12.) — Apoc. 19, 10. *τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας*, i. e. *τὸ προφητικόν*.

3) *effatum propheticum*, i. e. effatum hominis, qui singulari afflatu sp. s. loquitur, diciturque de iis, qui spiritu Dei abrepti non solum futura praedicunt, sed etiam Deum hymnis celebrant, et ejus voluntatem, consilia interpretantur. Ita in N. T. 1 Cor. 13, 2. 8. 14, 6. 22. coll. v. 24. 1 Thess.

5, 20. 1 Tim. 4, 14. διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, i. e. per impositionem manuum virorum in statu inspirationis agentium loquentiumque. — *donum* propheticum, 1 Cor. 12, 10. — *munus* prophetae Rom. 12, 6. (etiam Joseph. Ant. 4, 7. 2. προφητεῖαι munera prophetarum.) — Saepius non habetur.

Προφητεύω, f. εύσω, (a προφήτης) 1) προφήτης sum, *prophetam me gero, vel praesto;* (Sir. 48, 13. ubi de miraculo, quod 2 Reg. 13, 21. narratur, sermo est, quo propheta, se fuisse verum prophetam, demonstraverit.) Ita Matth. 7, 22. προεφητεύσαμεν est prophetas nos praestitimus fortasse scil. ejiciendo daemonia et patrando miracula.

2) *interpretor oracula Dei* et *quidem ope spiritus divini, manifesto res et consilia decretaque divina abscondita;* Apoc. 10, 11. 11, 3. (Joseph. c. Apion. 2, 39. πιστεύειν τοῖς ὑπ' ἐκείνου [Mose in libris suis] προφητευθεῖσι περὶ τοῦ θεοῦ.) Inde etiam est *manifesto* ex inspiratione, responsum do de re occulta qualibet. Matth. 26, 68. Marc. 14, 65. Luc. 22, 64. Volebant scilicet impii percussores tentare servatorem, num, si esset Messias, ope spiritus divini cogniturus esset, quisnam eum percussisset. (Ita προφητεία Joseph. Ant. 6, 4. 1. responsum prophetae de loco, quo lateat asina deperdita.)

3) *vaticinor*, i. e a) futura annuntio ex inspiratione divina, hebr. נִבָּא, Matth. 11, 13. de quo loco vid. Βιάζω. 15, 7. Marc. 7, 6. 1 Petr. 1, 10. Jud. v. 14. (1 Reg. 22, 12. 18. 2 Chron. 18, 7. Esdr. 5, 1. Jer. 11, 21. 28, 6. Ezech. 11, 4. 13. 13, 2. 21, 2. Sir. 47, 1. 48, 14. Joseph. Ant. 7, 9. 5. et 10, 2. 2. — de falsis prophetis Jer. 14, 14. 15.). — Ita etiam Joh. 11, 51. de sacerdote summo. Putabant enim Judaei, ut intelligitur e Joseph. bell. 1, 2. 8. προφητείαν conjunctam esse cum sacerdotio, ideoque etiam libri V. T. historici, quippe a sacerdotibus scripti, Judaeis vocabantur προφῆται, libri prophetarum. — b) *ex inspiratione loquor, abreptus afflatu spiritus Dei Deum celebro*, Luc. 1, 67. Act. 2, 17. 18. 19, 6. 21, 9. 1 Cor. 11, 4. 5. 13, 9. 14, 1. 3. 4. 5. 24. 31. 39. (Joel. 2, 28. Num. 11, 25. 27. 1 Sam. 10, 5. 6. 10—13. 19, 20 sq.) Saepius non legitur.

Προφήτης, ου, ὁ, (πρὸ et φημὶ) hebr. נָבִיא. — proprie: qui proloquitur, dicta enuntiat, dicta profert, (Diod. Sic. 1, 2. ubi historia προφήτης τῆς ἀληθείας vocatur); — *interpres* (ἐξηγητής) oraculorum divinorum (Plat. Tim. Tom. 9. p. 392. edit. Bipont. coll. Exod. 7, 1. ubi Aaron vocatur προφήτης Mosis, i. e. interpres divinorum mandatorum per Mosen ad Pharaonem deferendorum.) — *oracula Dei referens;* i. q. μάντις, Joseph. c. Apion. 1, 36. Ant. 7, 12. 5. Diod. Sic. 17, 55.) — In libris N. T. est *propheta*, i. e. universe: homo qui est ἐν πνεύματι τοῦ θεοῦ, vel cui inest

πνεῦμα 1 Petr. 1, 10 sq. vel πνευματικός, ut Paulus explicat, estque

1) *interpres voluntatis Dei omnino*, qui a Deo missus et spiritu Dei plenus mandata Dei quaecunque (non solum consilia de futuris) ad homines defert, Matth. 5, 12. 10, 41. 11, 9. 13, 17. Joh. 7, 52. 8, 52 sq. Act. 7, 48. 52. Rom. 11, 3. Apoc. 10, 7. 11, 10. 18. 18, 20. 24. — Ita vocatur προφήτης a) Joannes baptista, Matth. 14, 5. 21, 26. Marc. 11, 32. Luc. 1, 76. 20, 6. — b) interpretes voluntatis Dei Jesu antiquiores, Matth. 23, 29. 30. 31. 34. προφῆται, σοφοὶ, γραμματεῖς. v. 37. Luc. 4, 24. 11, 47—50. 13, 28. — c) Jesus ipse, Matth. 13, 57. 21, 11. 46. Marc. 6, 4. Luc. 7, 26. 28. 24, 19. Joh. 4. 44. — d) Messias κατ᾽ ἐξοχὴν vocatur ὁ προφήτης, Joh. 1, 21. 25. i. e. ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον, ut plenius legitur Joh. 7, 40. haud dubie e loco Deut. 18, 15. ut intelligitur ex Act. 3, 22. 23. 7, 37. — (1 Macc. 4, 46. 14, 41.) — Cum eiusmodi interpretes voluntatis Dei vi spiritus s. etiam miracula patrare solerent, quibus fidem facerent dictis, etiam προφῆται dicuntur qui miracula patrant, Luc. 7, 16. Joh. 9, 17. (Sir. 48, 13. coll. 2 Reg. 13, 21.)

2) *vates*, i. e. a) qui res absconditas omnino (non futuras), ope spiritus cognoscit, Luc. 7, 39. Joh. 4, 19. vid. προφητεύω, no. 2. — b) potissimum, qui *res futuras* ex inspiratione divina praevidet et praedicit; ita de prophetis V. T. Matth. 1, 22. 2, 17. 23. 3, 3. 8, 17. 12, 39. Marc. 6, 15. Luc. 1, 70. 4, 27. 24, 25. Joh. 1, 46. Act. 2, 30. 3, 18. 21. 26, 22. et passim. (Joseph. Ant. 6, 2. 1.) de aliis, Act. 13, 1. 11, 27. 15, 32. 21, 10. — metonymice: *libri prophetarum* V. T., et quidem α) quatenus divinam voluntatem et Dei praecepta omnino continent, Matth. 7, 12. 22. 40. 16, 29. 31. β) quatenus vaticinia continent de rebus futuris, Matth. 5, 17. (vid. Πληρόω) 11, 13. Luc. 16, 16. Act. 7, 42. 8, 28. 30. 13, 15. 40. 24, 14. 28, 23. Rom. 3, 21. (2 Macc. 15, 9.) — Notandum est, νόμον καὶ προφήτας in his locis comprehendere totum volumen V. T. et προφήτας non solum de libris prophetarum sed etiam de libris historicis V. T. quippe a sacerdotibus dono προφητείας instructis (Vid. προφητεύω no. 3.) conscriptis, simulque de hagiographis dici, quae hagiographa uno in loco Luc. 24, 44. a prophetis distinguuntur et ψαλμοὶ vocantur.

3) *homo afflatu Spir. loquens*; et ita a) qui in ecclesia christiana Deum laudibus celebrant, in conventibus sacris, 1 Cor. 12, 28. 29. 14, 29. 32. 37. Eph. 2, 20. 3, 5. 4, 11. Videntur iidem etiam interpretes vaticiniorum V. T. fuisse, ipsique loquuti esse etiam consilia Dei de rebus futuris. — b) *poëta*, qui etiam Latinis vates et propheta (*Varro* de ling.

Jes. 6, 3.) dicitur, quippe qui afflatu Spiritus divini canere putabatur. — Tit. 1, 12. de Epimenide.

Προφητικός, ή, όν, (a προφήτης) *propheticus*, a propheta profectus, Rom. 16, 26. (in textu Griesb. cap. 14, 26.) 2 Petr. 1, 19.

Προφῆτις, ιδος, ἡ, — LXX. pro נְבִיאָה — *prophetissa*, i. e. mulier, quae divino spiritu agitur, Deique mandata et oracula refert; bis Apoc. 2, 20. et Luc. 2, 36. in quo posteriori loco alii: foemina Deo sacra seu familiaris, quo sensu etiam Gen. 20, 8. Abrahamus, Tob. 4, 12. Noachus, Abrah., Isaacus etc. prophetae vocentur. At puto, etiam hos ita fuisse appellatos, quia Deus ipsis voluntatem suam revelavit, quam deinde aliis hominibus manifestarent. — (LXX. Exod. 15, 20. Jud. 4, 4. 2 Sam. 22, 14. 2 Chron. 34, 22. Jes. 8, 3.)

Προφθάνω, f. φθάσω, (πρὸ et φθάνω) *praevenio*, i. e. prior venio, anteverto; — *sermone praevenio, prior altero loquor;* semel Matth. 17, 25. — (LXX. pro קִדֵּם, 1 Sam. 20, 24. 2 Sam. 22, 6. 19. Job. 30, 27. Ps. 17, 14. 86, 27. Jon. 4, 3. 1 Macc. 10, 4. 23.)

Προχειρίζομαι, f. ίσομαι, (a πρόχειρος-ον, qui s. quod in promptu, ad manus est 1) πρόχειρον ποιέω, facio ut mihi ad manus sit, paro mihi, capio mihi, (Demosth. 45, 10. et 85, 7. edit. Reisk.) 2) ex adjuncto: *deligo, eligo mihi*, Act. 22, 16. προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην. — seq. infinitivo: *destino*, Act. 22, 14. ὁ θεὸς προεχειρίσατό σε γνῶναι τὴν ἀλήθειαν. — perf. pass. *delectus sum*, Act. 3, 20. τὸν προκεχειρισμένον (text. vulg. προκεκηρυγμένον) ὑμῖν ἰησοῦν χριστόν. — (Deligendi sensu legitur apud LXX. pro לָקַח Jos. 3, 12. προχειρίσασθαι ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας. Exod. 4, 13. pro שָׁלַח 2 Macc. 3, 7. 8, 9. Polyb. 1, 11. 3, 3, 40. 14.)

Προχειροτονέω, ῶ, f. ήσω, (πρὸ et χειροτονέω, quod vid.) *ante eligo* s. *destino;* Act. 10, 41. μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

Πρόχορος, ου, ὁ, *Prochorus*, nom. pr. unius e septem diaconis ecclesiae Hierosolymit., Act. 6, 5.

Πρύμνα, ης, ἡ, (a πρυμνὸς, extremus) pro πρύμνη ναῦς, posterior pars navis, *puppis;* Marc. 4, 38. Act. 27, 29. 41. (Polyb. 1, 49. 11. Xenoph. anab. 5, 8. 20. Hesych. πρύμνα· τὰ ὀπίσω ἢ τὸ τέλος τοῦ πλοίου.)

Πρωΐ, adverb. 1) *mane, tempore matutino*, Matth. 16, 3. Marc. 12, 20. 16, 9. (Joseph. vit. §. 17.) — ἅμα πρωΐ, Matth. 20, 1. vid. Ἅμα — Λίαν πρωΐ, Marc. 16, 2. — τὸ πρωΐ, idem Marc. 15, 1. Act. 28, 23. ἀπὸ πρωΐ ἕως ἑσπέρας. — 2) *quarta vigilia noctis* (i. e. tempus ab hora 3. usque ad 6tam e nostra ratione) Marc. 13, 3. Cum sol demum versus horam sextam oriretur, πρωΐ etiam comprehendit tempus quo

adhuc nox et crepusculum matutinum esset, Marc. 1, 35. πρωῒ ἔννυχον λίαν. Joh. 20, 1, πρωῒ, σκοτίας ἔτι οὔσης. — (LXX. pro בֹּקֶר, Exod. 16, 21. 30, 7. 36, 3. 2 Sam. 13, 4. Jes. 28, 19.)

Πρωϊνός, ία, ϊον, (a πρωῒ) *matutinus*; — πρωΐα, ας, ἡ, scl. ὥρα, *tempus matutinum*, *mane*, Matth. 21, 18. 27, 1. Joh. 18, 28. 21, 4. (LXX. pro בֹּקֶר, 2 Sam. 23, 4. Thren. 3, 23. Dan. 8, 26. Joseph. Ant. 7, 8. 1.)

Πρώϊμος, η, ον, (a πρωῒ) *matutinus*; semel Jac. 5, 7. ὑετὸς πρώϊμος, pluvia matutina, i. e. sub finem mensis Marchesvan seu Octobris (a quo Judaei incipiebant annum) decidens; (LXX. ὑετὸς πρώϊμος, pro יוֹרֶה גֶּשֶׁם, Deut. 11, 14, Jer. 5, 24. Hos. 6, 3. coll. Joël. 2, 22.)

Πρωϊνός, ή, όν, (a πρωῒ) *matutinus*; LXX. pro בֹּקֶר, Apoc. 2, 28. vid. Ἀστήρ. ib. c. 22, 16. ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνὸς (text. vulg. ὀρθρινός.) (Exod. 29, 41. Levit. 9, 17. Job. 38, 12. Hos. 6, 4. 13, 3.)

Πρώρα, ας, ἡ, *prora*, anterior navis pars; Act. 27, 30. 41. (Polyb. 16, 4. 12. — Derivant Hesych. et Suid. a προορᾶν, prospicere, praevidere.)

Πρωτεύω, f. εύσω (a πρῶτος) *primus sum*, *primas partes teneo*, *imperium habeo*, Col. 1, 18. (Esth. 5, 11. ἐποίησεν αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας. 2 Macc. 6, 18. 13, 25. ὁ πρωτεύων τῶν ἐλεφάντων. Joseph. Ant. 9, 8. 3. οἱ τοῦ πλήθους πρωτεύοντες. Id. vid. §. 25. πρωτεύειν τῆς πόλεως.)

Πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, (πρῶτος et καθέδρα) τὸ tenere τὴν πρώτην καθέδραν, *prima sedes*, τὸ *sedere primo loco*, in conventu, synedrio, der Vorsitz; Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 11, 43. 20, 46.

Πρωτοκλισία, ας, ἡ, (πρῶτος et κλισία) τὸ primo loco accumbere mensae, *primus accubitus*; Matth. 23, 6. Marc. 12, 39. Luc. 14, 7. 8. 20, 46.

Πρῶτος, η, ον, (Superlativ. a πρὸ, cujus comparat. πρότερος, superl. πρῶτος), LXX. maxime pro רִאשׁוֹן, passim etiam pro אֶחָד et רֹאשׁ, *primus*; — et quidem a) ordine, loco, tempore, Matth. 10, 2. Marc. 3, 16. Luc. 14, 18. 16, 5. Matth. 20, 8. 10. 26, 17. τῇ πρώτῃ scl. ἡμέρᾳ, Marc. 14, 12. 16, 9. Act. 20, 18. et saepius. — Si duo conferuntur, est: *prior*, i. q. πρότερος, Matth. 21, 36. 27, 64. Joh. 1, 15. πρῶτός μου, prior existentia. v. 30. Act. 1, 1. 1 Cor. 14, 30. 15, 45. Hebr. 8, 7. 13. 9, 1. 2. 6. 10, 9. Apoc. 2, 4. 5. 19. 21, 1. 4. (Gen. 41, 20. Deut. 10, 1. 4. Esdr. 3, 12.) τὰ πρῶτα pro πρότερα, *prior conditio*, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. — ἐν πρώτοις, *primo loco*, *omnium maxime*, 1 Cor. 15, 3. (Jos. 8, 33. Deut. 13, 9.) — ὁ πρῶτος

καὶ ὁ ἔσχατος, vid. ἔσχατος, et conf. Jes. 44, 6. 48, 12. — Πρῶτος cum verbo junctum, ut latinor. primus, (e. g. in formula: primus hoc vidit) pro adverbio: *primum, primo loco, prius, zuerst*; Luc. 2, 2. πρώτη ἐγένετο. Joh. 1, 42. εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφόν. c. 5, 4. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβάς. c. 8, 7. πρῶτος βαλέτω. c. 20, 4. 8. 1 Joh. 4, 19. πρῶτος ἠγάπησε, prius amavit. Act. 26, 23. πρῶτος μέλλει καταγγ. c. 27, 43. πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι. Rom. 10, 19. πρῶτος μωϋσῆς λέγει, primum Moses dicit, (sequitur v. 20. ἠσαΐας δε, deinde Jesaias.) 1 Tim. 2, 13. 2 Tim. 2, 6. Ap. 4, 1. φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα pro φωνή, ἣν πρῶτον ἤκουσα. (Jes. 50, 17.) — b) *dignitate, honore, primus, praecipuus, princeps, procer*; Matth. 20, 27. 22, 38. Marc. 6, 21. τοῖς πρώτοις τῆς γαλιλαίας. (Joseph. Ant. 7, 11. 5. οἱ τῆς χώρας πρῶτοι.) Marc. 9, 35. 10, 44. 12, 28. 29. 30. 16, 12. Luc. 19, 47. οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Act. 13, 50. 17, 4. 25, 2. 28, 7. 17. (1 Sam. 9, 22. 2 Chron. 26, 20. Jer. 52, 21. Dan. 10, 13. Neh. 12, 45. Joseph. Ant. 10, 4. 5. τῶν ἱερῶν οἱ πρῶτοι.) — Luc. 15, 22. στολὴ ἡ πρώτη, vestis praestantissima. (Ezech. 27, 22. μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων. Psalt. Sal. 17, 48. χρυσίον τίμιον, καὶ πρῶτον.) — malo sensu princeps, in peccando, 1 Tim. 1, 15. 16. — In formula: *primi erunt ultimi* et *ultimi primi*, quae Matth. 19, 30. (vid. Ἔσχατος) 20, 8. 10. 56. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. legitur, πρῶτος sensu praegnante accipiendum est, sensus enim est: qui, quia aliis priores ad regnum Messiae venerunt, primi honore ea de causa esse debere sibi videntur, ii aliis posthabebuntur; contra, qui serius ad regnum Dei venerunt, igiturque posthabendi videntur, primi erunt honore. —

Neutrum πρῶτον, adverbialiter: 1) *primum*, a) de ordine, loco, tempore, Matth. 17, 27. Marc. 4, 28. 7, 27. 16, 9. Luc. 10, 5. Joh. 2, 10. 18, 13. Act. 3, 26. 11, 26. 13, 46. Rom. 3, 2. 1 Cor. 12, 28. 15, 46. 1 Thess. 4, 16. Hebr. 7, 2. et passim. — *prima vice*, Act. 7, 12. — Ad initium sermonis: *quod primum est*, vel: *omnium maxime*; Rom. 1, 8. 1 Cor. 11, 18. — πρῶτον καὶ pro πρῶτον, ἔπειτα, primum et deinde, i. e. aeque ac, Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 2 Cor. 8, 5. ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ (et deinde etiam) ἡμῖν. — τὸ πρῶτον, *quod primum fuit*, i. e. *statim ab initio*, Joh. 12, 16. *antea*, *olim*, Joh. 10, 40. 19, 39. 2 Tim. 1, 5. — b) de dignitate, pretio; *imprimis, omnium maxime*, Matth. 6, 33. Luc. 12, 1. 2 Petr. 1, 20. 3, 3. ubi πρῶτον pro πρῶτον πάντων, ut legitur 1 Tim. 2, 1. — 2) pro comparativo: πρότερον, *prius, ante*, Matth. 5, 24. 7, 5. 8, 21. 12, 29. 13, 30. 17, 10. 11. 23, 26. Marc. 3, 27. 9, 11. 12. 13, 10. Luc. 6, 42. 9, 59. 61. 11, 38. ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 14, 28. 31. 17, 25. 21, 9.

Joh. 15, 18. πρῶτον (pro πρότερον ὑμῶν. Rom. 15, 24. [Eph. 4, 9.] 2 Theſſ. 2, 3.

Πρωτοστάτης, ου, ὁ, (πρῶτος et ἵστημι) 1) qui primus ſtat, primo loco, potiſſimum in acie, *dux,* ordinem ducens, (Job. 15, 24. ὥσπερ στρατηγὸς πρωτοστάτης πίπτων. Xenoph. de republ. Lac. c. 11, 4.) — 2) ut latinor. *dux* i. e. *auctor rei*;, Act. 24, 5. πρωτοστάτην τῆς αἱρέσεως.

Πρωτοτόκια, ίων, τὰ, (a πρωτότοκος) jus primogeniturae; Hebr. 12, 16. — LXX. πρωτοτοκεῖα, τᾶ, pro בְּכֹרָה Gen. 25, 31—34. 27, 36. Deut. 21, 17. 1 Chron. 5, 1. — Apud profanos non legitur, et Joſephus Ant. 2, 1. 1. de Eſauo agens dixit τὸ πρεσβεῖον. Filius primogenitus non ſolum duplicem bonorum paternorum portionem haereditate accipiebat, ſed erat etiam princeps familiae poſt patris mortem; Deut. 21, 15 ſqq. 22, 17. Gen. 25, 20. Exod. 12, 24. 2 Chron. 21, 3.

Πρωτότοκος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τὸ, (πρῶτος et τόκος), LXX. pro hebr. בְּכוֹר, 1) *primogenitus,* qui primus naſcitur vel matri vel patri; non ſolum de hominibus Matth. 1, 25. Luc. 2. 5. (Gen. 27, 19. 32.) ſed etiam de animalibus; Hebr. 11, 28. τὰ πρωτότοκα ſcl. hominum et jumentorum, (Exod. 11, 5. 12, 12. 13, 2. Gen. 4, 4.). — transfertur ad Dei filium, qui πρωτότοκος πάσης τῆς κτίσεως dicitur, quatenus a Deo ante mundum conditum genitus eſt; Coloſſ. 1, 15. coll. v. 16. Hebr. 1, 6. coll. v. 5.

2) ex adjuncto: *qui primus, princeps eſt,* quia primogeniti principes erant familiae; Rom. 8, 29. εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, ut ipſe eſſet princeps multorum fratrum, qui ſcl. fide ſe ei adjunxerunt. (coll. Col. 1, 18. ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν πρωτεύων.) Col. 1, 18. πρωτ. ἐκ τῶν νεκρῶν, et Ap. 1, 5. πρωτ. τῶν νεκρῶν, qui primus reſurrexit ex hade, reſurgentium eſt dux et princeps. (Pſal. 89, 27. πρωτότοκον θήσομαι αὐτὸν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.)

3) *tenerrime amatus, perquam carus,* quia primogeniti, cum in ſe, tum quia geniti erant a muliere juventutis, patribus erant perquam cari; Hebr. 12, 33. ἐκκλησία πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν τοῖς οὐρανοῖς. (Exod. 4, 22. υἱός πρωτότοκός μου Ἰσραήλ. Jer. 31, 9. Pſalt. Sal. 13, 8. νουθετήσει δίκαιον ὡς υἱὸν ἀγαπήσεως, καὶ ἡ παιδεία αὐτοῦ ὡς πρωτοτόκου. ib. 18, 4. 4 Eſdr. 6, 58. „nos autem populus tuus, quem vocaſti primogenitum.“) Saepius non habetur.

Πταίω, f. πταίσω, 1) impingo pede in lapidem, offendo, (Herodian. 5, 6. 18.); 2) *cado, labor,* propr. de iis qui in bello cadunt (LXX. pro נִגַּף, 1 Sam. 4, 2. 3. 10. 2 Sam. 2, 17. 18, 7.) tropice: *felicitate excido, miſer fio;* 2 Petr. 1, 10. (Ita πταίσματα caſus adverſi, Joſeph. bell. 6, 1. 2.) — labor

in agendo, *incido in errores et peccata*, Rom. 11, 11. (vid. πρόσκομμα et προσκόπτω) Jac. 2, 10. πταίσει ἐν ἑνὶ scl. νόμῳ. ib. λόγῳ πτ. cap. 3, 2. (Deut. 7, 25. pro וְקַשׁ. Marc. Anton. 7, 15. ἴδιον ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τοὺς πταίοντας.)

Πτέρνα, ης, ἡ, calx pedis; Joh. 13, 18. ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν, sustulit contra me calcem s. pedem, i. e. nocere studet. Deprompta sunt e Ps. 41, 10. ubi עָקֵב. vid. etiam Gen. 3, 15. Judic. 5, 22. Jer. 9, 4.

Πτερύγιον, ίου, τὸ, (deminutiv. a πτέρυξ, ala), LXX. pro כָּנָף, 1) ala minor, ala; 1 Reg. 6, 23; — 2) quaevis *extremitas in acutum desinens*; et ita LXX. de pinnis piscium (סְנַפִּיר) Levit. 11, 9—12. Deut. 14, 9. 10. et parte vestium ad alae formam dependente, Num. 15, 36. 1 Sam. 24, 5. Ruth. 3, 9. vid. etiam Exod. 28, 26. ubi in hebr. קָצוֹת. Hesychius: πτερύγιον· ἀκρωτήριον. — In N. T. non nisi in formula ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, Matth. 4, 5. Luc. 4, 9. non est fastigium s. pinna templi (τοῦ ναοῦ, de quo τὸ ἱερὸν bene distinguendum) sed verosimilius summitas s. tectum, ab utraque parte inclinatum more alarum (Joseph. Ant. 15, 11. 3.) porticus regiae, de qua uberius exposuit Josephus Ant. 5, 11. 5. eamque tantae altitudinis fuisse dixit, ὡς εἴ τις ἀπ' ἄκρου τοῦ ταύτης τέγους ἄμφω συντιθεὶς τὰ βάθη διοπτεύοι, σκοτοδινιᾷν, οὐκ ἐξικνουμένης τῆς ὄψεως εἰς ἀμέτρητον τὸν βυθόν.

Πτέρυξ, υγος, ἡ; (a πτερὸν, penna, ala) *ala*, hebr. כָּנָף, Apoc. 4, 8. 9, 9. 12, 14. (Exod. 19, 4. 37, 9. Ezech. 1, 6. 10, 5.) — Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. de gallina pullos sub alas colligente, — imagine curae et tutelae ex amore tenero; vid. Job. 39, 13. Ps. 17, 10. 36, 8. 57, 2. 61, 4.

Πτηνὸς, ἡ, ὸν, (a πτάω s. πτῆμι, volo), *volatilis*, alis instructus, qui alis fertur; (Xenoph. Cyrop. 1, 4, 11.)— *τὰ πτηνὰ volucres*, animalia volatilia, 1 Cor. 15, 39.

Πτοέω, ῶ, ήσω, terrorem incutio, tremere facio; (Jer. 21, 13.) — passiv. πτοέομαι, *perterrefio, tremo, trepido;* LXX. pro חָרַד et חָתַת, Luc. 21, 9. μὴ πτοηθῆτε, (2 Chron. 20, 16. 32, 7. Exod. 19, 16. Am. 3, 6.) — Luc. 24, 37. πτοηθέντες καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι, terrore et timore perculsi. Solent similia nostri conjungere, ut etiam LXX 1 Chron. 28, 20. μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῇς. Jer. 23, 4. — Joseph. bell. 1, 30. 4. ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ.)

Πτόησις, εως, ἡ, (a πτοέω, perf. pass. ἐπτόημαι) *terror, trepidatio, pavor* 1 Macc. 3, 25. Philo quis rer. div. haer. p. 516. — objective: *res terrorem incutiens, causa pavoris,* i. e. *malum*: 1 Petr. 3, 6. μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν, non timentes ullam causam malorum. Ita Prov. 3, 25. οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν (פַּחַד) ἐπελθοῦσαν, οὐδὲ ὁρμὰς ἀσεβῶν ἐπερχομένας. Ita etiam Joseph. c. Apion. 1, 32. πτοίαν obje-

ctive usurpat, de visionibus nocturnis terrorem incutientibus. (Alii πτόησιν 1 Petr. l. l. de timore: praestent officium nullo metu coactae sed sponte.)

Πτολεμαΐς, ίδος, Ptolemais, (olim Ἄκω s. Ἄκη, deinde a Ptolemaeo, ut putatur, Lathuro, Ptolemais dicta) urbs in confinio Galilaeae, maritima, haud procul a fluvio Bello inter montes (Carmelum, Scalam Tyriorum et Galilaeam) sita. (Joseph. Ant. bell. 2, 10. 2. πτολεμ. πρόσεστι τῆς γαλιλαίας παράλιος κατὰ τὸ μέγα πεδίον ἐκτισμένη. Id. Ant. 12, 8. 2. 13, 2. 1.) — Act. 21, 7.

Πτύον, ου, τὸ, (a πτύω, spuo, exspuo) attice πτέον, τὸ, *ventilabrum, vannus,* qua frumenta expurgantur et a palea separantur. Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. — Hesych. λικμητήριον· πτύον. Idem πτύον· θρίναξ, ξύλον ἐν ᾧ διαχωρίζουσι τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου. (Artemid. 2, 24.)

Πτύρω, f. ρῶ, terreo, consterno; Phil. 1, 28. μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ, nulla ratione perterriti. (Diod. Sic. 17, 34. 57 et 58. Aeschin. Dial. Socr. 3, 16. Hesych. πτύρεται· κλαδαίνεται, σείεται, φοβεῖται, φρίττει.)

Πτύσμα, τος, τὸ, (a πτύω) *sputum, id quod sputum est;* Joh. 4, 6. (Polyb. 8, 14. 5. — hebr. רֹק quod LXX. vertunt πτύελον, Job. 7, 19. 30, 10.)

Πτύσσω, f. ύξω, complico, convolvo; Luc. 4, 20. πτύξας τὸ βιβλίον. (Joseph. Ant. 10, 1. 4. πτύξας τὰς ἐπιστολάς.)

Πτύω, f. ύσω, spuo, exspuo; Marc. 7, 33. 8, 23. Joh. 9, 6. (LXX. pro יָרַק Num. 12, 4. Sir. 28, 12. ἐὰν πτύσῃς ἐπ' αὐτόν.)

Πτῶμα, τος, τὸ, (a πίπτω, s. πτόω cado) 1) casus, lapsus; metaph. interitus, pernicies; (Job. 18, 12. Prov. 16, 19. Job. 31, 29. Bar. 4, 24. Sir. 31, 6. 2 Macc. 9, 7. Joseph. bell. 6, 1. 4.) — 2) corpus mortui collapsum, *cadaver;* ita Matth. 24, 28. Marc. 6, 29. Apoc. 11, 8. 9. et codd. Matth. 14, 12. pro σῶμα. (Ita πτῶμα simplex absque verbis τοῦ νεκροῦ, quod scriptores antiquiores addere solent, legitur etiam Ezech. 6, 5. Sap. 4, 18. Joseph. bell. 5, 13. 7. Philo de Abrah. p. 386. de Somn. p. 572. Euripid. Orest. v. 1196. ἑλένης πτῶμα ἰδὼν ἐν αἵματι.)

Πτῶσις, εως, ἡ, (a πίπτω s. πτόω) 1) *lapsus, τὸ collabi, ruina, Einsturz,* propr. de aedificiis, Matth. 7, 27. (tropice de regnis et hominibus: τὸ labi de statu felici, pernicies, LXX. pro מַפָּלָה Jes. 17, 1. Ezech. 16, 15. 18. 32, 16. נֵבֶל Jer. 6, 15. 49, 20. מַגֵּפָה Psal. 106, 29. Zach. 14, 12—18. Bar. 4, 23. Sir. 3, 30. 25, 10. 27, 30. ib. 13, 13.) — 2) i. q. πρόσκομμα; (quod vid.) causa lapsus, id ad quod pedem offendentes labimur; tropice: *causa errandi in judicando et agendo, causa peccati et perniciei;* ita Luc. 2, 34.

(vid. Ἀνάστασις et Πρόςκομμα. — Sir. 1, 21. ἡ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτῶσις αὐτῷ. c. 5, 15. γλῶσσα ἀνθρώπου πτῶσις αὐτῷ.)

Πτωχεία, ας, ἡ, (a πτωχὸς) 1) *paupertas*, i. e. mendicitas, τὸ redactum esse ad mendicitatem; ita profanis. Nostris autem est: *paupertas* i. e. *tenuitas rei familiaris*, τό destitutum esse divitiis et affluentia bonorum, quare opponitur ὁ πτωχὸς saepissime τῷ πλουσίῳ, (Sir. 11, 12. 14. 18, 25.) igitur: *conditio hominis ea, ubi tantum habet, quae necessaria sunt;* ita a) propr. de bonis externis, 2 Cor. 8, 2. (Deut. 8, 9. μετὰ πτωχείας, tenui modo, ita ut non sufficiat. vid. potissimum 1 Chron. 22, 14. ubi Davides moribundus sibi tribuit πτωχείαν ad exstructionem templi.) — 2) cum πτωχὸς etiam soleat esse humilis, et qui sine honore et auctoritate est (Sir. 10, 30. 31. 22, 23.), πτωχεία etiam est: *conditio humilis, aerumnosa*, τὸ destitutum esse honore, auctoritate, splendore; ita 2 Cor. 8, 9. Apoc. 2, 9. Eodem sensu LXX. pro עֳנִי de afflictione, miseria, Job. 30, 27. 36, 21. Ps. 44, 26. 107, 10. Jes. 48, 10. Test. XII. Patr. p. 619. οἱ ἐν λύπῃ τελευτήσαντες, ἀναστήσονται ἐν χαρᾷ, καὶ οἱ ἐν πτωχείᾳ διὰ κύριον, πλουτισθήσονται, καὶ οἱ ἐν πενίᾳ χορτασθήσονται. Ibid. p. 607. ἔδειξέ μοι, ὅτι ἕως τοῦ αἰῶνος, κἂν βασιλεῖ κἂν πτωχῷ, αἱ γυναῖκες κατακυριεύουσι, τοῦ μὲν βασιλέως ἀροῦσι τὴν δόξαν, τοῦ δὲ ἀνδρείου τὴν δύναμιν, καὶ τοῦ πτωχοῦ τῆς πτωχείας ἐλάχιστον στήριγμα.

Πτωχεύω, f. εύσω, (πτωχὸς) propr. ad mendicitatem redactus sum, mendico; ita profanis. Nostris est: 1) *pauper sum*, i. e. divitiis destitutus, necessaria tantum habens, ut docet locus Tob. 4, 21. — (tenuis miser sum, LXX. pro דָּלַל Ps. 79, 8. Jud. 6, 6. רוּשׁ Ps. 34, 10.) — 2) *humilis sum*, 2 Cor. 8, 9. (coll. Phil. 2, 7.) vid. Πτωχεία.

Πτωχός, ή, όν, (a πτώσσω, oberro, vagor) 1) domos, urbes peragrans mendicandi causa; *mendicus*, Luc. 14, 13. 21. 16, 20. 22. et Joh. 9, 8. in editionibus quibusdam ubi Griesb. edidit προσαίτης. — *ad mendicitatem redactus, inops, pauper, bettelarm*, qui nihil habet et victum fere accipit ab aliorum liberalitate, Matth. 19, 21. 26, 9. 11. Marc. 10, 21. 14, 5. 7. Luc. 18, 22. 19, 8. Joh. 12, 5—8. 13, 29. — 2) *egenus*, qui tantum necessaria possidet, et opponitur diviti, LXX. pro אֶבְיוֹן, דַּל, עָנִי, רָשׁ, Marc. 12, 42. 43. Luc. 21, 2. 3. Rom. 15, 26. (Esth. 9, 22. Levit. 19, 15. Prov. 29, 14. Sir. 13, 3. 29, 22. — Tropice: sua natura *exiguus*, non *sufficiens*; Gal. 4, 9. τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα.

3) ex adjuncto: *humilis, ignobilis*; a) ratione *externae* conditionis: qui caret honore, auctoritate, divitiis, splendore, Matth. 11, 5. Luc. 7, 22. πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. (Job. 29, 12. Prov. 14, 20. Ps. 72, 12. Sir. 10, 22. 23.) — *miser*, ratione

externae conditionis, Luc. 4, 18. quae ex Jef. 61, 6. deprompta funt, coll. Jef. 29, 19. b) ratione *animi* et internae felicitatis; qui caret vera falute, ita Apoc. 3, 17. Luc. 6, 20. μακάριοι οἱ πτωχοί, vel ut Matth. 5, 3. clarius legitur οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, qui fe fentiunt miferos, falutis fpe deftituti. (Alii: humiles, fimplices, candidi, qui modefte de fe judicant. Alii: miferi, ut conveniat cum τοῖς κακῶς ἔχουσι Luc. 5, 31.) Saepius non legitur.

Πυγμή, ῆς, ἡ, (a ftirpe πύζω, perf. πέπυγμαι, unde πύξ, pugno, mit geballter Fauft) pugnus, i. e. manus in pugnum contracta et complicata. Phavorin. πυγμή· ἐπὶ τῆς χειρὸς, ὅταν ἔχῃ τις συνεσταλμένους τοὺς δακτύλους. Ita in V. T. bis Exod. 21, 18. Jef. 58, 4. pro אֶגְרוֹף. — In N. T. femel Marc. 7, 3. ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψονται τὰς χεῖρας. Alii πυγμῇ hic interpretati funt: usque ad cubitum, vel usque ad carpum. Alii fecuti Vulgatum et Syrum (qui legiffe videntur πυκνῇ): fedulo, frequenter, enixe; Alii: pugno i. e. βίᾳ fortiter, diligenter. Verofimilius autem hic agnofcendus eft aut error interpretis fontis aramaei, qui commifcuit vel אֶגְרוֹף pugnus, cum אַגָּנוֹת phiala, vel זַרְתָּא quod Rabbinis quoque eft pugnus (Buxtorf. lex. p. 694.) cum מִזְרְקָא, pelvis, phiala, — aut mendum libri aramaei ipfius, quo ufus eft Marcus.

Πύθων, ωνος, ὁ, 1) Apollo, quatenus oracula dabat, (vel a πυνθάνεσθαι ita vocatus, vel a Dracone, πύθω vocato, qui cuftodiebat oraculum in monte Parnaffo, ab Apolline autem interfecto. 2) *fatidicus, oracula edens*; Act. 16, 16. ἔχουσα πνεῦμα πύθωνος. i. e. δαιμόνιον μαντικόν. (Plurimi hanc mulierem habent ventriloquam. Plutarch. de defectu Oracul. 2. ὥσπερ τοὺς ἐγγαστριμύθους εὐρυκλέας πάλαι, νυνὶ πύθωνας προσαγορευομένους.

Πυκνά, i. q. πυκνῶς, adverb. frequenter. Vid. πυκνός.

Πυκνός, ή, όν, (per fyncopen pro πυκινός) 1) denfus, fpiffus, 3 Macc. 4, 10. πυκνῷ σανιδώματι. Ezech. 31, 3. in cod. Alexandr. — de intenfione et vehementia rei, 3 Macc. 1, 28. πυκνοτάτη κραυγή. 4 Macc. 12, 12. πυκνοτέρῳ καὶ αἰωνίῳ πυρί. 2) ratione temporis: quod crebris vicibus fe excipit, dicht nach einander folgend, *continuus, iteratis vicibus fe excipiens, iteratis vicibus*, 1 Tim. 5, 23. πυκνάς σου ἀσθενείας. — Πυκνά adverbial. *iteratis vicibus*; Luc. 5, 33. νηστεύουσι πυκνά. — Comparat. πυκνότερον, *frequentius*; Act. 24, 26. 2 Macc. 8, 8. 3 Macc. 4, 12.

Πυκτεύω, f. εύσω, (a πύκτης, pugil, quod a πύξ pugilatu pugno) *pugil fum, — pugilatu pugno, pugnis certo*; 1 Cor. 9, 26. οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, ita pugno, ut non aërem caedam, ictu aberrem, i. e. cum regni divini

inimicis pugno non fine fructu. (Demosth. 51, 24. ed. Reisk. ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε φιλίππῳ.)

Πύλη, ης, ἡ, — LXX. pro hebr. שַׁעַר, interdum etiam pro דֶּלֶת et פֶּתַח — *porta*, a) proprie dicitur de portis majoribus et firmioribus in muris urbium, palatiorum factis, ita ut differat de θύρα, janua aedium minori. (Thom. Magist. πύλαι· ἐπὶ τείχους. θύραι· ἐπὶ οἰκίας. vid. etiam Θύρα). — Ita πύλη τῆς πόλεως, Luc. 7, 12. Act. 9, 24. (Jos. 6, 26. 2 Chron. 8, 5. Gen. 34, 20. 24. — πύλη τοῦ ἱεροῦ, qua per murum templum cingentem patebat aditus, Act. 3, 10. (Exod. 27, 16. 38, 15. 18. 32. Jer. 43, 9.) — porta in muro carceris firma, Act. 12, 10. — Etiam aditus castrorum Israëlitarum in deserto, quippe munitus, dicitur πύλη Exod. 32, 25. 26. Inde etiam Hebr. 13, 12. πύλη est porta vel castrorum vel Hierosolymorum. — Etiam ᾅδῃ, (vid. Ἅιδης) tribuuntur portae (πύλαι ᾅδου Sap. 16, 13. 3 Macc. 5, 51. Psalt. Sal. 16, 2. — πύλαι θανάτου, שַׁעֲרֵי מָוֶת, Ps. 9, 13. 107, 18. Jes. 38, 10. etiam apud profanos, Eurip. Alcest. 124. Aeschyl. Agam. v. 1300. Lucret. 3, v. 67.) et quidem firmissimae et bene munitae (Homer. Iliad. lib. 9, v. 312. Odyss. lib. 11, v. 276. Job. 38, 17. Vid. Evangel. Nicodemi [in *Birchii* auctario codic. Apocr. N. T. Fabriciani p. 106 sqq.] ubi Hades imperat τοῖς δαίμοσιν αὐτοῦ· ἀσφαλίσασθε καλῶς ἰσχυρὰς πύλας τὰς χαλκέας, καὶ τοὺς μόχλους τοὺς σιδηροῦς, καὶ τὰ κλεῖθρά μου κατέχετε, scl. ne Messias intret et liberet animas tartaro inclusas. — In N. T. *portae hadis* semel Matth. 16, 18. καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς, portae hadis non satis firmae erunt, ut possint ei resistere; i. e. omnis potestas mortis et diaboli (qui putabatur imperium τοῦ ᾅδου tenere) non resistet, non par erit regno Dei. — (Etiam coelo tribuuntur portae, Gen. 28, 17. Lib. Henoch. p. 190. et Test. XII. Patr. p. 550. coll. Apoc. 4, 1.) — b) tropice: *aditus* ad aliquid; — ad regnum Dei, Matth. 7, 13. 14. [Luc. 13, 24. ubi Griesb. θύρα.] Eodem modo usurpatur θύρα, quod vid. coll. Ps. 118, 19. 20. Vid. etiam Cebet. tab. c. 15. Similiter, pons *Tschinevad*, per quem animae purorum hominum transeunt ad regnum lucis et sedes beatas, describitur arctus et periculosus. Vid. *Kleukeri* Zendavesta im Kleinen, part. 2. p. 36 sq.

Πυλών, ῶνος, ὁ, (a πύλη) — LXX. pro פֶּתַח et שַׁעַר — 1) *porta*, i. q. πύλη; ita Act. 10, 17. 14, 13. Apoc. 21, 13—25. 22, 14. (de porta urbis 1 Reg. 17, 10. 1 Chron. 19, 9. palatii 1 Reg. 14, 28. 2 Chron. 12, 10. templi 1 Reg. 6, 32. aedium Gen. 43, 19. Ezech. 33, 30. — Nec aliter Act. 12, 13. 14. τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, januam quae erat in porta. Vid. Θύρα, et eandem formulam Jud. 18, 16. 17. Ezech. 40, 12. Ita etiam Joseph. de bell. 5, 5. 3. ubi

novem πύλας templi describens addit; καὶ δύο μὲν ἑκάστου πυλῶνος θύραι. — 2) vestibulum, atrium, per quod a via aditus erat ad aedes, Matth. 26, 71. Luc. 16, 20. (Joseph. Ant. 8, 3, 2. ἐπέθηκε [scl. Salomo] καὶ τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ θύρας. Polyb. 15, 29.)

Πυνθάνομαι, I. πεύθομαι, f. πεύσομαι, Aor. 2. ἐπυθόμην, 1) sciscitor, interrogando quaero, interrogo ut cognoscam; Luc. 15, 26. 18, 36. Joh. 13, 24. Act. 4, 7. 10, 18. v. 29. πυνθάνομαι οὖν, scire velim. 21, 33. 23, 19. (3 Macc. 3, 9.) — παρά τινος, ab aliquo, Matth. 2, 4. Joh. 4, 52. (Gen. 25, 22. pro דָּרַשׁ. Joseph. vit. §. 39. πύθεσθαι παρ᾽ αὐτῶν. Id. Ant. 7, 8. 4. — etiam seq. genitivo personae omissa praepositione, Dan. 2, 15. 3 Esdr. 6, 11. ubi respondet in textu hebr. Esdr. 5, 9. verbo שָׁאַל. Joseph. Ant. 10, 1. 2. ὁ βασιλεὺς πυνθάνεται αὐτοῦ.) — 2) sciscitando s. quaerendo cognosco, Act. 23, 20. 34. (Xenoph. anab. 7, 6. 9. Hesych. ἐπύθετο· ἤκουεν, ἠρώτα, ἐμάνθανεν. Suid. πυνθάνεσθαι· ἀκούειν.) Saepius non habetur in codice sacro.

Πῦρ, ός, τό, — LXX. pro אֵשׁ, et apud Danielem pro נוּרָא — latinor. ignis. Usurpatur autem in N. T. ita, ut sit a) ignis materia ipsa; Luc. 9, 54. ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. 17, 29. ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον (Gen. 19, 24.) Act. 2, 19. (Joël 2, 30.). Hebr. 12, 18. 29. Jac. 3, 5. 6. ἡ γλῶσσα πῦρ, igni similis. 5, 3. Apoc. 8, 5—8. 9, 17 sq. 11, 5. 13, 13. 14, 18. 15, 2. 16, 8. 17, 16. 18, 8. 20, 9. (Exod. 9, 24. Num. 3, 4. Prov. 30, 16. Sir. 39, 22.) — b) ignis accensus, flamma ignis, quae alitur, εἰς πῦρ βάλλειν, Matth. 3, 10. 7, 19. Luc. 3, 9. Joh. 15, 6. — Matth. 3, 12. 13, 40. 17, 15. Marc. 9, 22. Luc. 3, 17. 22, 55. Act. 28, 5. Hebr. 11, 34. Apoc. 17, 16. (Exod. 12, 8. 9. 29, 34. Prov. 26, 20. Joseph. bell. 3, 4. 1. πῦρ dicitur de incendiis.) — c) ignis exploratorius, purgatorius; Marc. 9, 49. πυρὶ ἁλισθήσεται. Vid. Ἁλίζω. propr. de igne aurum explorante, Apoc. 3, 18. deinde tropice de calamitatibus homines explorantibus, 1 Cor. 3, 13. 1 Petr. 1, 7. (Jes. 10, 17.) — Referunt huc etiam Matth. 3, 11. Luc. 3, 16. βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, immerget vos non in aquam sed in spiritum s. et ignem ad vos purgandos, ubi πῦρ vel est emblema summae efficaciae purgamenti, quo plene et intime omnes purgantur, vel, ut aliis visum est, emblema poenarum, quibus peccatores corriguntur. E V. T. conferri possunt Num. 31, 23. Sir. 48, 1. ἀνέστη ἡλίας ὡς πῦρ. — d) est emblema dolorum gravissimorum, et quidem α) calamitatum et miseriae. (Ps. 66, 11. 78, 25. Jes. 43, 2.); 1 Cor. 3, 15. ὡς διὰ πυρός, semiustus, a gravissimis malis vexatus. Jud. v. 23. ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζ. Vid. Ἁρπάζω. — β) dissidiorum, Luc. 12, 49. — γ) poenarum divinarum; γέεννα τοῦ πυρός, i. e. γέεννα καιομένη πυρί, sive quae est πῦρ

ἄσβεστον, Matth. 5, 22. 18, 9. Marc. 9, 43—48. quae etiam dicitur κάμινος τοῦ πυρός, Matth. 13, 42. 50. (coll. Dan. 3, 6. 11. 15 sqq.) λίμνη τοῦ πυρός, Apoc. 19, 20. 20, 10. 14. 15. 21, 8. καιομένη πυρί; etiam simpliciter τὸ πῦρ 2 Petr. 3, 7. Apoc. 14, 10. et τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, Matth. 18, 8. 25, 41. Jud. v. 7. (4 Macc. 12, 12. ib. 9, 9. αἰώνιος βάσανος διὰ πυρός.) Vid. Γέεννα, Κάμινος, Λίμνη. (coll. Jes. 5, 24. 61, 2. 66, 24. Mal. 3, 1 sqq.) — e) ut in γέεννα τοῦ πυρὸς etc. additur aliis substantivis, ut sit pro adjectivo: *ardens*, *urens*; φλὸξ πυρός, flamma urens, (vel pro πῦρ φλέγων s. φλογίζων, Exod. 9, 25. 24, 17.) Act. 7, 30. 2 Thess. 1, 8. Hebr. 1, 7. Apoc. 1, 14. 2, 18. 19, 12. (Ps. 104, 15. Jes. 29, 6.) — Ἄνθρακας πυρός, Rom. 12, 20. (Levit. 16, 12. Ps. 18, 14.) vid. Ἄνθραξ. — λαμπάδες πυρός, Apoc. 4, 5. vid. Λαμπάς. — στύλοι πυρός, Apoc. 10, 1. (Exod. 13, 21. 22.) — ζῆλος πυρός, ardens i. e. tropice: fervens, absumens, Hebr. 10, 27. (Sir. 40, 34.) Saepius non legitur.

Πυρά, ᾶς, ἡ, (a πῦρ) *rogus*, strues lignorum accensorum; Act. 28, 2. 3. (Judith. 7, 5. 2 Macc. 1, 22. 7, 5. 10, 36. Sir. 51, 6. 4 Macc. 17, 1.)

Πύργος, ου, ὁ, LXX. pro hebr. מִגְדָּל, 1) *turris*, in moeniis urbium cum ad prospiciendum tum ad defendendum (1 Macc. 1, 35.); — Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλ. turris (in muris urbis prope fontem Siloa.) (De turribus moeniorum Hierosolymit. vid. Joseph. bell. 5, 2. 1. et 5, 4. 1. 2.) — De turri in vinea, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. — 2) *aedificium quodvis altius* et *munitum*, Luc. 14, 28. — E V. T. cf. Gen. 11, 4. 5. Jud. 9, 46. 52. 2 Reg. 17, 9. 2 Chron. 26, 9. 10. 15. 2 Macc. 10, 18.

Πυρέσσω, s. ττω, f. ἔξω, (a πυρετός) *febricito*, *febri laboro*; Matth. 8, 14. Marc. 1, 30.

Πυρετός, οῦ, ὁ, (a πῦρ, ignis; deinde aestus febrilis) *febris*, *aestus febrilis*; Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 38. 39. Joh. 4, 52. Act. 28, 8. (Deut. 28, 22. pro קַדַּחַת. (Joseph. vit. §. 11.)

Πύρινος, η, ον, (a πῦρ) *igneus*, ignem spumans, a) propr. Sir. 48, 9. ἵππων πυρίνων. — b) micans ut ignis, refulgens, Apoc. 9, 17. θώρακας πυρίνους. (Ezech. 28, 14. 16. λίθων πυρίνων, pro hebr. אֵשׁ.)

Πυρόω, ῶ, f. ώσω, (a πῦρ) 1) *incendo*, *inflammo*, *candefacio*, a) proprie, (2 Macc. 10, 3. πυρώσαντες λίθους.) — passiv. Eph. 6, 16. τὰ βέλη τὰ πεπυρωμένα, tela igne ardentia et ignes spargentia, βέλεσι πυρφόροις vid. Arrian. exped. Alex. 2, 18. 12.); subintelligenda sunt mala gravissima, quibus ab agminibus impiorum christiani vexabantur. 2 Petr. 3, 12. οἱ οὐρανοὶ πυρούμενοι. Apoc. 1, 15. — b) tropice: πυρόομαι, *uror*, *flagro*, a) de ardore cupiditatum, ut de

venere, 1 Cor. 7, 9. κρεῖσσον γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. (Hos. 7, 4. ἐκπυροῦσθαι εἰς τὸ μοιχεύειν. Sir. 23, 23. πῦρ de libidine. Vid. etiam Πύρωσις. Latinor. *uri*, Virgil. Aeneid. 4, 68. — de ira, πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, 2 Macc. 4, 38. 10, 35. 14, 45.) — β) de sensu acerbo malorum: *dolore acerbo affligor*, 2 Cor. 11, 29. καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι, quis offenditur quin ego quoque dolore acerbo afficiar? (Alii: ardeam scl. studio) cf. 3 Macc. 4, 2. στεναγμοῖς πεπυρωμένης καρδίας. vid. etiam Πύρωσις. — 2) igne liquefacio et ex adjuncto: *purgo*, *expurgo*; ita LXX. saepius pro hebr. צָרַף, propr. de metallis, Apoc. 3, 18. χρυσίον πεπυρωμένον πυρός. (Prov. 10, 21. ἄργυρος πεπυρωμένος. Zach. 13, 9. Job. 22, 25.) — tropice de hominibus aliisque rebus bene exploratis purgatisque, Ps. 26, 2. πύρωσον τοὺς νεφρούς μου. Ps. 66, 9. Prov. 30, 5. Jer. 9, 7. Psalt. Sal. 17, 48. — Saepius non habetur.

Πυῤῥάζω, f. άσω, (a πυῤῥὸς) i. e. πυῤῥὸς γίνομαι, *rutilo*, *rubeo*; bis de coelo Matth. 16, 2. 3. Coelum enim rubens vesperi serenam in proximum diem tempestatem, idem autem mane pluviam instantem portendere, notum est. Apud profanos vix legitur. (πυῤῥίζω Levit. 13, 19. 24. 14, 37.)

Πυῤῥὸς, ὰ, ὸν, (a πῦρ) colorem ignis habens, *rufus*, *rutilus*; Apoc. 6, 3. ἵππος πυῤῥός. 12, 3. (LXX. pro אָדֹם, rufus, Zach. 1, 8. 6, 2. Cant. 5, 11. Num. 19, 2. Gen. 25, 30.

Πύῤῥος, ου, ὁ, *Pyrrhus*, nom. propr. viri, patris Sopatris, qui Act. 20, 4. (in edit. Griesb.) commemoratur; Σώπατρος πύῤῥου scl. υἱός.

Πύρωσις, εως, ἡ, (a πυρόω) incensio, *incendium*, Apoc. 18, 9. 18. — tropice: calamitates acerrimum dolorem excitantes, vel etiam: mala ad explorationem immissa; 1 Petr. 4, 12. (de igne exploratorio Prov. 27, 21. vid. etiam Ezech. 23, 37. Amos. 4, 9. — de igne libidinum Test. XII. Patriarch. p. 607. πνεύματα ἐπιθυμίας, πυρώσεως, ἀσωτίας.)

Πω, partic. enclitica, *quodammodo*; vide Μήπω, Μηδέπω, Οὔπω, Οὐδέπω.

Πωλέω, ῶ, f. ήσω, hebr. מָכַר, *vendo*; Matth. 13, 44. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. 17, 28. 18, 22. 22, 36. Joh. 2, 16. Act. 4, 34. 37. 5, 1. 1 Cor. 10, 25. Apoc. 13, 17. (Neh. 5, 8. Jes. 24, 2. Ezech. 7, 12.) — οἱ πωλοῦντες, *venditores*, Matth. 21, 12. 25, 9. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Joh. 2, 14. — seq. genitivo pretii: ἀσσαρίου πωλεῖται, Matth. 10, 29. Luc. 12, 6. Saepius non extat.

Πῶλος, ου, ὁ, ἡ, *pullus*, a) universe Prov. 5, 19. Aelian. V. H. 4, 9. — b) de pullo equino, Xenoph. Anab. 4, 5. 24. — c) de *pullo asinino*, *asello*, Matth. 21, 2. 6. 7. Marc. 11, 2—7. Luc. 19, 30—35. Joh. 12, 15. — Ita LXX. pro עַיִר Gen. 32, 15. 49, 11. Judic. 10, 4. 12, 14. Zach. 9, 9.

ἄσβεστον, Matth. 6, 22. 18, 9. Marc. 9, 43—48. quae etiam dicitur κάμινος τοῦ πυρὸς, Matth. 13, 42. 50. (coll. Dan. 3, 6. 11. 15 sqq.) λίμνη τοῦ πυρὸς, Apoc. 19, 20. 20, 10. 14. 15. 21, 8. καιομένη πυρί; etiam simpliciter τὸ πῦρ 2 Petr. 3, 7. Apoc. 14, 10. et τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, Matth. 18, 8. 25, 41. Jud. v. 7. (4 Macc. 12, 12. ib. 9, 9. αἰώνιος βάσανος διὰ πυρός.) Vid. Γέεννα, Κάμινος, Λίμνη. (coll. Jes. 5, 24. 61, 2. 66, 24. Mal. 3, 1 sqq.) — e) ut in γέεννα τοῦ πυρὸς etc. additur aliis substantivis, ut fit pro adjectivo: *ardens*, *urens*; φλὸξ πυρὸς, flamma urens, (vel pro πῦρ φλέγον s. φλογίζον, Exod. 9, 25. 24, 17.) Act. 7, 30. 2 Thess. 1, 8. Hebr. 1, 7. Apoc. 1, 14. 2, 18. 19, 12. (Ps. 104, 15. Jes. 29, 6.) — Ἄνθρακας πυρὸς, Rom. 12, 20. (Levit. 16, 12. Ps. 18, 14.) vid. Ἄνθραξ. — λαμπάδες πυρὸς, Apoc. 4, 5. vid. Λαμπάς. — στύλοι πυρὸς, Apoc. 10, 1. (Exod. 13, 21. 22.) — ζῆλος πυρὸς, ardens i. e. tropice: fervens, absumens, Hebr. 10, 27. (Sir. 40, 34.) Saepius non legitur.

Πυρά, ᾶς, ἡ, (a πῦρ) *rogus*, strues lignorum accensorum; Act. 28, 2. 3. (Judith. 7, 5. 2 Macc. 1, 22. 7, 5. 10, 36. Sir. 51, 6. 4 Macc. 17, 1.)

Πύργος, ου, ὁ, LXX. pro hebr. מִגְדָּל, 1) *turris*, in moeniis urbium cum ad prospiciendum tum ad defendendum (1 Macc. 1, 35.); — Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλ. turris (in muris urbis prope fontem Siloa.) (De turribus moeniorum Hierosolymit. vid. Joseph. bell. 5, 2. 1. et 5, 4. 1. 2.) — De turri in vinea, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. — 2) *aedificium quodvis altius* et *munitum*, Luc. 14, 28. — E V. T. cf. Gen. 11, 4. 5. Jud. 9, 46. 52. 2 Reg. 17, 9. 2 Chron. 26, 9. 10. 15. 2 Macc. 10, 18.

Πυρέσσω, s. ττω, f. ἔξω, (a πυρετὸς) *febricito*, *febri laboro*; Matth. 8, 14. Marc. 1, 30.

Πυρετός, οῦ, ὁ, (a πῦρ, ignis; deinde aestus febrilis) *febris*, *aestus febrilis*; Matth. 8, 15. Marc. 1, 31. Luc. 4, 38. 39. Joh. 4, 52. Act. 28, 8. (Deut. 28, 22. pro קַדַּחַת. (Joseph. vit. §. 11.)

Πύρινος, η, ον, (a πῦρ) *igneus*, ignem spumans, a) propr. Sir. 48, 9. ἵππων πυρίνων. — b) micans ut ignis, refulgens, Apoc. 9, 17. θώρακας πυρίνους. (Ezech. 28, 14. 16. λίθων πυρίνων, pro hebr. אֵשׁ.)

Πυρόω, ῶ, f. ώσω, (a πῦρ) 1) *incendo*, *inflammo*, *candefacio*, a) proprie, (2 Macc. 10, 3. πυρώσαντες λίθους.) — passiv. Eph. 6, 16. τὰ βέλη τὰ πεπυρωμένα, tela igne ardentia et ignes spargentia, βέλεσι πυρφόροις vid. Arrian. exped. Alex. 2, 18. 12.); subintelligenda sunt mala gravissima, quibus ab agminibus impiorum christiani vexabantur. 2 Petr. 3, 12. οἱ οὐρανοὶ πυρούμενοι. Apoc. 1, 15. — b) tropice: πυρόομαι, *uror*, *flagro*, α) de ardore cupiditatum, ut de

venere, 1 Cor. 7, 9. κρεῖσσον γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. (Hos. 7, 4. ἐκπυροῦσθαι εἰς τὸ μοιχεύειν. Sir. 23, 23. πῦρ de libidine. Vid. etiam Πύρωσις. Latinor. *uri*, Virgil. Aeneid. 4, 68. — de ira, πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, 2 Macc. 4, 38. 10, 35. 14, 45.) — β) de sensu acerbo malorum: *dolore acerbo affligor*, 2 Cor. 11, 29. καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι, quis offenditur quin ego quoque dolore acerbo afficiar? (Alii: ardeam scl. studio) cf. 3 Macc. 4, 2. στεναγμοῖς πεπυρωμένης καρδίας. vid. etiam Πύρωσις. — 2) igne liquefacio et ex adjuncto: *purgo*, *expurgo*; ita LXX. saepius pro hebr. צָרַף, propr. de metallis, Apoc. 3, 18. χρυσίον πεπυρωμένον πυρός. (Prov. 10, 21. ἄργυρος πεπυρωμένος. Zach. 13, 9. Job. 22, 25.) — tropice de hominibus aliisque rebus bene exploratis purgatisque, Ps. 26, 2. πύρωσον τοὺς νεφρούς μου. Ps. 66, 9. Prov. 30, 5. Jer. 9, 7. Psalt. Sal. 17, 48. — Saepius non habetur.

Πυῤῥάζω, f. άσω, (a πυῤῥός) i. e. πυῤῥὸς γίνομαι, *rutilo*, *rubeo*; bis de coelo Matth. 16, 2. 3. Coelum enim rubens vesperi serenam in proximum diem tempestatem, idem autem mane pluviam instantem portendere, notum est. Apud profanos vix legitur. (πυῤῥίζω Levit. 13, 19. 24. 14, 37.)

Πυῤῥός, ά, όν, (a πῦρ) colorem ignis habens, *rufus*, *rutilus*; Apoc. 6, 3. ἵππος πυῤῥός. 12, 3. (LXX. pro אָדֹם, rufus, Zach. 1, 8. 6, 2. Cant. 5, 11. Num. 19, 2. Gen. 25, 30.

Πύῤῥος, ου, ὁ, *Pyrrhus*, nom. propr. viri, patris Sopatris, qui Act. 20, 4. (in edit. Griesb.) commemoratur; Σώπατρος Πύῤῥου scl. υἱός.

Πύρωσις, εως, ἡ, (a πυρόω) incensio, *incendium*, Apoc. 18, 9. 18. — tropice: calamitates acerrimum dolorem excitantes, vel etiam: mala ad explorationem immissa; 1 Petr. 4, 12. (de igne exploratorio Prov. 27, 21. vid. etiam Ezech. 23, 37. Amos. 4, 9. — de igne libidinum Test. XII. Patriarch. p. 607. πνεύματα ἐπιθυμίας, πυρώσεως, ἀσωτίας.)

Πω, partic. enclitica, *quodammodo*; vide Μήπω, Μηδέπω, Οὔπω, Οὐδέπω.

Πωλέω, ῶ, f. ήσω, hebr. מָכַר, *vendo*; Matth. 13, 44. 19, 21. Marc. 10, 21. Luc. 12, 33. 17, 28. 18, 22. 22, 36. Joh. 2, 16. Act. 4, 34. 37. 5, 1. 1 Cor. 10, 25. Apoc. 13, 17. (Neh. 5, 8. Jes. 24, 2. Ezech. 7, 12.) — οἱ πωλοῦντες, *venditores*, Matth. 21, 12. 25, 9. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Joh. 2, 14. — seq. genitivo pretii: ἀσσαρίου πωλεῖται, Matth. 10, 29. Luc. 12, 6. Saepius non extat.

Πῶλος, ου, ὁ, ἡ, *pullus*, a) universe Prov. 5, 19. Aelian. V. H. 4, 9. — b) de pullo equino, Xenoph. Anab. 4, 5. 24. — c) de *pullo asinino*, *asello*, Matth. 21, 2. 6. 7. Marc. 11, 2—7. Luc. 19, 30—35. Joh. 12, 15. — Ita LXX. pro עַיִר Gen. 32, 15. 49, 11. Judic. 10, 4. 12, 14. Zach. 9, 9.

Πώποτε, (πω et ποτὲ) *unquam*; Luc. 19, 20. Joh. 1, 18. 5, 37. 6, 35. 8, 33. 1 Joh. 4, 12. (1 Sam. 25, 28.)

Πωρόω, ῶ, f. ώσω, (a πῶρος, callus) *callum obduco*, proprie de oculis (Job. 17, 7.), ne videant, unde πωρὸς teste Suida i. q. τυφλός. Idem πεπώρωται· τετύφλωται. Hesych. ἐπωρώθησαν· ἐτυφλώθησαν. — tropice de oculis mentis, de animo, qui non intelligit, ubi est, quod sensum attinet: stupidum facio, passiv. *stupidus, hebes sum, ineptus ad intelligendum*; ita in N. T. καρδία πεπωρωμένη, Marc. 6, 52. 8, 17. Joh. 12, 40. (*Καρδία* enim saepe de intellectu.) — τὰ νοήματα αὐτῶν ἐπωρ. 2 Cor. 13, 14. — Rom. 11, 7. οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, reliqui autem mente coeci fuerunt, non intellexerunt, assensum non praebuerunt. Vid. *Πώρωσις*.

Πώρωσις, εως, ἡ, (a πωρόω, 2 perf. pass. πεπώρωσαι) concretio in callum; — calli obductio, propr. de oculis; Suid. πώρωσις· ἡ τύφλωσις. — deinde metaphor. de mentis oculis, animo, quatenus intelligit: *stupiditas*, qua verum cognoscere non potest aliquis; Rom. 11, 25. — τῆς καρδίας, Marc. 3, 5. Eph. 4, 18. ubi in priori membro est ἄγνοια. Vid. etiam *Πωρόω*.

Πως, partic. enclitica: quodammodo, aliquo modo; Ioseph. vit. §. 9. Vid. *Μήπως*, *Εἴπως*.

Πῶς, adverb. nostrum: *wie*, quo triplici ratione nostri utuntur. Est enim

1) *interrogantis*, ubi respondet latinor. *quomodo?* et usurpatur a) in quaerendo modo, et ratione, pro τίνι τρόπῳ, *quonam modo? quanam ratione?* Matth. 22, 12. πῶς εἰσῆλθες ὧδε; Luc. 1, 34. πῶς ἔσται τοῦτο; Joh. 9, 10. 19. 21. Luc. 10, 26. πῶς ἀναγινώσκεις, i. e. quaenam verba legis? Rom. 4, 10. πῶς οὖν ἐλογίσθη (ἡ πίστις); 1 Cor. 15, 35. ἀλλ' ἐρεῖ τις: πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί. (1 Chron. 13, 12. pro אֵיךְ) — b) in quaerenda rei possibilitate et causa, ubi est: *quomodo? quomodo fieri potest s. potuit, qui fit s. factum est, ut*; Matth. 12, 26. 29. 34. 22, 43. 45. 23, 33. 26, 54. Marc. 3, 23. 4, 13. οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην· καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; i. e. hanc non intelligitis parabolam! quomodo tandem reliquas omnes intelligetis? Luc. 11, 18. 20, 44. Joh. 3, 4. 9. 12. 5, 47. 6, 52. 7, 15. 9, 15. 16. 14, 5. Act. 2, 8. καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν, jam qui fit, ut audiamus. c. 8, 31. Rom. 3, 6. 10, 14 sq. 1 Cor. 14, 7. 16. Gal. 4, 9. 1 Tim. 3, 5. Hebr. 2, 3. 1 Joh. 3, 17. 4, 20. (Deut. 28, 67. pro מִי יִתֵּן. Joseph. c. Ap. 1, 28.) — seq. negatione: πῶς οὐ, *qui fit ut non, cur non, quidni*, Matth. 16, 11. Marc. 4, 40. 8, 21. Luc. 12. 56. πῶς οὐχὶ καὶ. Rom. 8, 32. 2 Cor. 3, 8. πῶς οὐχὶ μᾶλλον. (Prov. 15, 11. ᾅδης καὶ ἀπώλεια φανερὰ παρὰ κυρίῳ· πῶς οὐχὶ καὶ [hebr. אַף כִּי] αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων.) — c) in quaerendo jure et ratione: *quo jure, qua*

tandem ratione? Matth. 7, 4. Marc. 12, 35. πῶς λέγουσι, quo jure contendunt? Luc. 6, 42. 20, 41. Joh. 4, 9. 5, 44. 6, 42. 8, 33. 12, 34. 14, 9. Rom. 6, 2. 1 Cor. 15, 12. —

II) *exponentis rem* ipsam absque interrogatione, et refertur a) ad modum rei et rationem: *quomodo, modum, quo;* Matth. 6, 28. πῶς αὐξάνει. Luc. 12, 27. Matth. 10, 19. πῶς λαλήσετε, modum, quo vos defendere debeatis. Luc. 12, 11. — Luc. 8, 36. πῶς ἐσώθη, modum quo sanatus fuisset. Act. 15, 36. ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς (ut cognoscamus) πῶς ἔχουσι, quo modo sese habeant. Act. 20, 18. 1 Thess. 1, 9. c. 4, 1. παρελάβετε τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν, edocti estis rectam vivendi rationem. 1 Tim. 3, 15. — b) ad rem ipsam, ubi πῶς accipi potest α) pro ὅτι, *quod,* potissimum post verba dicendi, legendi; Matth. 12, 4. οὐκ ἀνέγνωτε πῶς εἰσῆλθεν (Δαβὶδ) εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ. Marc. 2, 26. 5, 16. Luc. 14, 7. ἐπέχων πῶς ἐξελέγοντο, animadvertens, eos eligere etc.; Act. 9, 27. διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ. 11, 13. ἀπήγγειλε, πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον. 12, 17. 2 Thess. 3, 7. οἴδατε, πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. — β) pro τι, *quid, quod,* Marc. 5, 16. διηγήσαντο πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ. c. 9, 2. καὶ (ἔσται) πῶς γέγραπται, et tunc eveniet, quod scriptum est: Marc. 12, 41. ἐθεώρει πῶς (quid) ὁ ὄχλος βάλλει. Luc. 8, 18. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε, attendite ad ea, quae didicistis. Act. 4, 21. μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, nil, quod punire possent in iis. 1 Cor. 3, 10. βλεπέτω, πῶς (τί) ἐποικοδομεῖ. Col. 4, 6. Apoc. 3, 3. μνημόνευε πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας; — γ) pro ἵνα, *ut,* post verba studium s. consilium indicantia; ἐζήτουν πῶς, *studebant, ut,* quaerebant opportunitatem, Marc. 11, 18. 14, 1. 11. — ἐζήτουν τὸ, πῶς Luc. 22, 2. 4. — μεριμνάω πῶς, 1 Cor. 7, 32. μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς (ἵνα) ἀρέσει τῷ κυρίῳ. ib. v. 33. et 34. ubi etiam ἵνα pro πῶς legitur. Eph. 5, 15. βλέπετε, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, curate ut etc.

III) *exclamantis* et auget notionem vel adverbii, vel verbi, cui jungitur: *quam; quantopere;* Matth. 21, 20. πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη, quam subito exarnit! Marc. 10, 23. πῶς δυσκόλως εἰσελεύσονται. v. 24. Luc. 18, 24. — Luc. 12, 50. πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ. Joh. 11, 36. ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν. — Saepius non legitur.

P.

Ῥαάβ, ἡ, (hebr. רָחָב, LXX. Ῥαάβ, Josephus Ant. 5, 1. Ῥαχάβη) *Raabab;* nom. propr. mulieris, de qua vid. Jos. 2. — Hebr. 11, 31. Jac. 2, 25.

Ῥαββὶ, *Rabbi*, vox hebr. רַבִּי ipfa, a רַב multus, magnus, eximius, igitur רַבִּי vi etymi eft: mi praeftantiffime! mi excellentiffime! (μέγας conf. Act. 8, 9.). Apud Judaeos circa tempora Chrifti erat formula honorifica adpellandi doctores celeberrimos, qui fcholam difcentium haberent, unde in N. T. Matth. 23, 8. explicatur per καθηγητής, et Joh. 1, 39. per διδάσκαλος, in qua explicatione non fignificatio fed ufus vocis fpectatur. Legitur Matth. 23, 7. 8. 26, 25. 49. Marc. 9, 5. 11, 21. 14, 45. Joh. 1, 39. 50. 3, 2. 26. 4, 31. 6, 25. 9, 2. 11, 8.

Ῥαββουνὶ, (Marc. 10, 51. textus vulg. ῥαββονὶ) *Rabbuni*, fyro-chaldaicum רַבּוֹן, excellens (vid. Ῥαββὶ), cum fuffixo; *mi excellentiffime! mi domine!* Eodem modo ufurpabatur ut Ῥαββὶ, et fecundum Rabbinos רַבּוֹן honorificentior eft adpellatio quam רַבִּי, vid. *Lightfoot.* hor. hebr. et Talm. ad Matth. 23, 6. — Legitur Marc. 10, 51. Joh. 20, 16.

Ῥαβδίζω, f. ίσω, (a ῥάβδος) *virgis caedo*, (LXX. pro חָבַט Jud. 6, 11. Ruth. 2, 17.) Act. 16, 22. 2 Cor. 11, 24. 25. ad quem locum conf. Deut. 25, 2. et Jofeph. Ant. 4, 8. §. 21. 22.

Ῥάβδος, ου, ἡ, LXX. pro שֵׁבֶט, עֵץ, מַקֵּל, מַטֶּה, 1) *virga, baculus*, Hebr. 9, 4. (Num. 17, 2 fqq.) Apoc. 11, 1. (Gen. 30, 37—39. Ezech. 37, 16.) — ad caftigandum 1 Cor. 4, 21. — ad innitendum et defendendum, Matth. 10, 10. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. Hebr. 11, 21. (1 Sam. 17, 43. Exod. 21, 20.) — de baculo paftorum, quo gregibus imperant (Exod. 4, 2. 4.) — et transfertur deinde 2) ad *fceptrum regium* (Mich. 7, 14.) Hebr. 1, 8. ῥάβδ. εὐθύτητος fceptrum rectum i. e. metonymice imperium juftum. (Pf. 45, 8.) — ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, fceptro ferreo, i. e. dominatione duriffima. Apoc. 2, 27. 12, 5. (coll. Pf. 2, 9. Jef. 10, 5. 24. — LXX. etiam pro שַׁרְבִיט Efth. 4, 10. 5, 2. 8, 4.) Saepius non legitur.

Ῥαβδοῦχος, ου, ὁ, i. e. τὴν ῥάβδον ἔχων, virgas i. e. fafces gerens, *lictor*, Act. 16, 35. 38. Sunt hic lictores magiftratuum in municipiis, coloniis et provinciis, bacillos judicibus praeferentes. (Herodian. 7, 8. 11. Thucyd. 5, 50.

Ῥαγαῦ, ὁ, *Ragau*, hebr. רְעוּ, nom. propr. indeclin. filii Phalegi; Luc. 3, 35. coll. Gen. 11, 18. 1 Chron. 1, 25.

Ῥαδιούργημα, τος, τὸ, (a ῥαδιουργέω, quod a ῥαδιουργὸς, quod iterum compofitum eft ex ῥᾴδιος, facilis et ἔργον opus, et fignificat primum: qui facili negotio agit aliquid, prompte, fcite agens; deinde: aftute, callide, et in malam partem: dolofe, fraudulenter agens; quare ῥαδιουργέω, facili negotio perago; fcite — callide — dolofe (perago) 1) facinus facili negotio peractum; aftute, callide factum et in malam partem: *dolus, fraus*; Act. 18, 14. ῥαδιούργημα πονηρὸν, mala fraus, facinus dolofum. (Ita Jofepho

vit. §. 65. ῥᾳδιουργῶν est: mala fide agens. Hesych. ῥᾳδιουργεῖ· κακοποιεῖ, δεινοποιεῖ.)

Ῥᾳδιουργία, ας, ἡ, (de cujus etymo vid. ῥᾳδιούργημα) 1) facilitas — levitas in agendo; (Xenoph. mem. 2, 1. 20.) 2) *versutia; mala fraus, malae artes, nequitia;* Act. 13, 10. (Xenoph. de Rep. Laced. 14, 4. Polyb. 12, 10. 5. Etymol. Magn. ῥᾳδιουργία· ἡ πλαστογραφία, καὶ ἡ θρασύτης, καὶ ἡ δαλιότης.

Ῥακά, *raka*, convitium Judaeorum temporibus Jesu, quod alii a chald. רֵיקָא (a ריק) derivant et explicant: vanum, mente destitutum, *ineptum, stultum;* alii autem ab hebr. רָקַק *exspuit*, ut sit: *homo abjectus*, ad quem exspuitur. Semel Matth. 5, 22.

Ῥάκος, εος, ους, τὸ, (a ῥήγνυμι, f. ῥήσσω) *pars abscissa, panni particula abscissa; pannus;* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — LXX. de vestimento Jes. 64, 6. pro בֶּגֶד et Jer. 38, 11. pro סְחָבוֹת. Hesych. ῥάκος· διεῤῥωγὸς ἱμάτιον. Idem: ῥάκη· ἀποσκορακίσματα καὶ ἀποσπάσματα, ἱμάτια.

Ῥαμᾶ, ἡ, *Rama*, hebr. רָמָה, urbs tribus Benjaminiticae (Jos. 18, 25. 1 Reg. 15, 17. 21. 22.) in vicinia urbium Gibeon, Bethlehem et Hierosolymorum; Matth. 2, 18. quae ex Jer. 31, 15. petita sunt. coll. Judic. 19, 13. Jes. 10, 29. (Josephus Ant. 8, 12. 3. ῥαμαθὼν, πόλις σταδίους ἀπέχουσα Ἱεροσολύμων τεσσαράκοντα, ib. §. 4.)

Ῥαντίζω, f. ίσω, aor. 1. ἐῤῥάντισα (a ῥαντὸς, aspersus, quod a ῥαίνω, adspergo, perfundo) 1) *adspergo;* — in N. T. tantum in epist. ad Hebr. et quidem seq. accusativo subjecti, c. 9, 13. 6. σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα (ἐπὶ) τοὺς κεκοινωμένους, aqua cum cinere juvencae mixta (ὕδωρ ῥαντισμοῦ, Num. 19, 9. 17.) sparsa super eos, qui tactu rerum impurarum se polluerant: vid. Num. 19, 17—22. ubi LXX. utuntur formula περιῤῥαίνειν ἐπί τινα ὕδωρ ῥαντισμοῦ. Hebr. 9, 19. πάντα τὸν λαὸν ἐῤῥάντισε, — v. 21. τὰ σκεύη ἐῤῥαντ. — (LXX. pro נָזָה seq. ἐπί Levit. 6, 27. et seq. πρὸς 2 Reg. 9, 33. — Josephus Ant. 3, 8. usurpat ῥαίνειν seq. accusativo subjecti.) — 2) ex adjuncto, quia adspergendo lustrabantur res, purique fiebant: *lustro, purgo ab immunditia,* Hebr. 10, 22. ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς. LXX. pro חִטֵּא, Ps. 51, 8. ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι.)

Ῥαντισμός, ου, (a ῥαντίζω) *adspersio, conspersio;* Hebr. 12, 24. αἷμα ῥαντισμοῦ sanguis ad spargendum destinatus scl. versus altare in templo coelesti; ponitur hic sanguis pro expiatore Jesu. (Ita ὕδωρ ῥαντισμοῦ, aqua, qua conspergendi erant, purgandi, Num. 19, 9. 13. 20. 21. pro hebr. נִדָּה.) — 1 Petr. 1, 2. εἰς ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χρ. i. e. ἵνα ῥαντι-

ζωνται αἵματι Ἰησ. Χρ. ut conſpergantur ſanguine Chr. i. e. veniam peccatorum impetrent.

Ῥαπίζω, f. ίσω, (a ῥαπὶς, i. q. ῥάβδος) 1) virgis caedo, Herodot. 8, 59. — colaphis caedo, Demoſth. 787. 23. — Noſtris ſcriptoribus eſt 2) *palma os caedo, alapam infligo;* Matth. 5, 39. 26, 67. Ita LXX. Hoſ. 11, 4. ῥαπίζων ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. 3 Esdr. 4, 30. Joſeph. Ant. 8, 15. 4. ῥαπισθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, βλαψάτω μου τὴν χεῖρα. coll. 1 Reg. 22, 24. ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα. Suidas: ῥαπίσαι· πατάξαι τὴν γνάθον ἁπλῇ τῇ χειρί.

Ῥάπισμα, τος, τὸ, (a ῥαπίζω) 1) ictus qui virga vel baculo incutitur; 2) ſerioribus graecis: *alapa*, ictus, qui palma incutitur; Marc. 14, 65. Joh. 18, 22. 19, 3. (Jeſ. 50, 6. ἔδωκα τὰς σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα. Alciphr. 3, ep. 6. et ep. 70. — Vid. de ῥάπισμα et ῥαπίζω *Fiſcheri* proluſſ. de vit. Lex. N. T. p. 61. ſqq.)

Ῥαφὶς, ίδος, ἡ, (a ῥάπτω, ſuo) *acus;* Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. (*Hippocr.* de morb. libr. 2, 26. *Nicet.* in Andron. 2, 12. et in Manuele Commen. 7, 4. Vid. etiam *Pollucis* Onomaſt. 7, 12. et 10, 31. — Antiquiores et meliores ſcriptores non ῥαφὶς ſed βελόνη dicebant, unde Luc. 18, 25. codd. βελόνη ex interpretamento.

Ῥαχάβ, vid. *Ῥαάβ.*

Ῥαχήλ, ἡ, hebr. רָחֵל, *Rachel*, nom. pr. uxoris Jacobi, matris Joſephi, igiturque conditrix tribus Benjaminiticae. (Gen. 35, 16—18.) Matth. 2, 18. quae deprompta ſunt e Jer. 31, 15. et Rachel tanquam Bethlehemitarum mater dicitur deplorare ſortem triſtem poſterorum ſuorum.

Ῥεβέκκα, ας, ἡ, hebr. רִבְקָה, *Rebecca*, nom. pr. uxoris Iſaaci, filiae Bethuelis, (Gen. 22, 23. 24, 15.) Rom. 9, 10.

Ῥέδη, f. ῥέδα, ης, ἡ, *rheda*, ſecundum Iſidorum (20, 12.): „genus vehiculi quatuor rotarum," quod Quinctilian. 1, 5. a Gallis inventum dicitur. cf. etiam Cicer. Orat. pro Mil. c. 10. Semel in N. T. Apoc. 18, 13.

Ῥεμφάν, ὁ, *Rhemphan*, Act. 7, 43. τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεμφάν, (f. ῥεφὰν ut habent codd.) Deprompta ſunt haec ex Amoſ. 5, 26. (ubi LXX. ῥαιφάν pro hebr. כִּיּוּן) ad quem locum vid. interpretes, potiſſimum *Dahlius* et *Roſenmüllerus.* Putant interpretes, ῥεμφὰν f. ῥεφὰν eſſe vocab. copticum (*Kircher* Ling. Aeg. reſtit. 49. Oedip. Aeg. 1, 386 ſq.), *Saturnum* ſignificans, quem Arabes veteres, Aegyptii et Phoenicii coluerunt, et qui etiam Syriace ܟܐܘܢ dicitur. *Jablonski* autem explicuit: rex coeli, et *ſolem* ſubintellexit. (vid. Jablonſk. Remphan Aegyptiorum Deus ab Iſraëlitis in deſerto cultus. Francf. et Lipſ. 1731. 8. ejusd. opuſc. 2, 1

sqq.) — coll. *Braunii* selecta sacra, 4, 9. *Wineri* bibl. Realwörterb. s. v. *Saturn*.

Ῥεφάν, vid. Ῥεμφάν.

Ῥέω, f. ῥεύσω (meliores scriptores fut. ῥεύσομαι) fluo; Joh. 7, 38. ποταμοὶ ῥεύσουσι. — (LXX. pro זוּב Levit. 15, 3. coll. Job. 38, 30. ὕδωρ ῥέον. Joseph. bell. 6, 2. 1. μνήμη ῥέουσα δι' αἰῶνος. — abundo; γῆ ῥέουσα γάλα καὶ μέλι Levit. 15, 3. Num. 13, 28. Joseph. Ant. 10, 3. 1. ὥστε αἵματι ῥεῖσθαι τὰ Ἱεροσόλυμα.)

Ῥέω, f. ῥήσω, stirps inusitata, pro qua ἐρέω, perf. εἴρηκα, vid. ἐρέω. — Aor. 1. pass. ἐῤῥήθην s. ἐῤῥέθην, fut. ῥηθήσεται, *dictus* s. *dictum est*, diciturque in N. T. non nisi de *effatis* Dei quae vel ipse, vel per prophetas edidit; — ἐῤῥέθη τινι, *dico*, *declaro alicui*, Rom. 9, 12. 26. Gal. 3, 16. τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, ad Abrahamum ejusque posteros dicta sunt effata, promissiones de futura salute continentia. — effata Dei praecepta continentia; Matth. 5, 31 38. 43. et seq. dativo personae Matth. 5, 21. 27. 33. Apoc. 6, 11. 9, 4. (de praecepto regis voce praeconis nuntiato, Jon. 3, 7.) — ὁ ῥηθεὶς, de quo vaticiniis praedictum est, Matth. 3, 3. — τὸ ῥηθὲν, *effatum* Dei, Matth. 22, 31. *quod praedictum est;* de vaticiniis prophetarum, ὑπό τινος, Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 27, 35. Marc. 3, 14. — διά τινος, Matth. 2, 23. 4, 14. 8, 17. 12, 17. 13, 53. 24, 15. 27, 9. — In V. T. respondet τῷ אמר, seq. πρὸς Gen. 15, 13. seq. dativo 2 Sam. 5, 6. Hos. 1, 10. diciturque in his locis et Num. 23, 23. Dan. 8, 24. de effatis Dei; Prov. 25, 7. Jon. 3, 7. de effato regis; Amos. 5, 16. de exclamationibus publicis, et non nisi duobus in locis est i. q. λαλεῖσθαι, Gen. 45, 27. ubi ponitur pro דִּבֶּר et Susann. v. 27. — Saepius non habetur in cod. sacro.

Ῥήγιον, ου, τὸ, *Rhegium*, nunc *Reggio*, nomen urbis Bruttiorum in Italia inferiore, e regione Siciliae sitae. Act. 28, 13.

Ῥῆγμα, τος, τὸ, (ἀ ῥήσσω, perf. pass. ἔῤῥηγμαι) *ruptura*, *ruina*; Luc. 6, 49. τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας, (Matth. 7, 27. ἡ πτῶσις). LXX. pro קְרָעִים 1 Reg. 11, 30. 31. 2 Reg. 2, 12. et pro בְּקִיעִים Am. 6, 11. Polyb. 13, 6. 8. ῥήγματα ποιοῦντες ἐν τοῖς τοίχοις.

Ῥήγνυμι, sive ionice (ut Marc. 2, 22. 9, 18. et 1 Reg. 11, 31.) ῥήσσω, fut. ῥήξω, perf. ἔῤῥωγα, aor. pass. ἐῤῥάγην, LXX. pro בָּקַע et קָרַע, 1) *rumpo*, *disrumpo*, a) transitive: Luc. 5, 37. Marc. 2, 22. (Job. 2, 12. Exod. 14, 16. Sir. 19, 10.) — b) intransitive, *disrumpor*, zerreissen, zerplatzen, Matth. 9, 17. ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί. Jos. 9, 13. Job. 32, 19. Gen. 7, 11. Num. 16, 31. — 2) *rumpo vocem*, i. e. erumpo, alta voce clamo, diciturque de lamentantibus et jubilantibus; profani φωνήν addere solent (vid. exempla, quae collegit

Loesner. p. 333.); noſtri, omiſſa voce φωνὴν, pro רִנָּה פָּצַח, in jubila erupit, Gal. 4, 27. ῥῆξον καὶ βόησον, e Jeſ. 54, 1. petita; (Jeſ. 49, 13. ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην, ib. 52, 9.) 3) ex adjuncto, cum, quae rumpuntur, corruant, proſternantur: *proſterno*, Matth. 7, 6. καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς, ne converſi in vos ſues in vos irruentes vos proſternant. Marc. 9, 18. ῥήσσει αὐτὸν, in terram proſternit, (ut ſolet evenire epilepſia laborantibus), Luc. 9, 42. (Jeſ. 13, 6. pro רָטַשׁ allido. Sap. 4, 19. ῥήξει αὐτοὺς φώνδυς πρηνεῖς. vid. etiam 1 Reg. 11, 31. 14, 8.)

Ῥῆμα, ατος, τὸ, (a ῥέω, perf. paſſ. ἔῤῥημαι), LXX. potiſſimum pro דָּבָר, etiam pro אֹמֶר, מִלָּה et פֶּה, — 1) *quod dictum eſt, quod pronunciatur*; igitur a) *verbum* quatenus pronuntiatur et auditur, Matth. 20, 26. Act. 6, 11. ῥήματα βλάσφημα. v. 13. 10, 44. 26, 25. Hebr. 12, 19. φωνὴ ῥημάτων ſonitus verborum a Deo pronuntiatorum ſcl. per tonitrua, (Dan. 10, 9. Gen. 27, 34. 42. Pſ. 5, 1. 54, 2.) — b) *effatum, dictum, ſermo*, Matth. 12, 36. 26, 75. Marc. 9, 32. 14, 72. Luc. 1, 38. 2, 17. 29. 50. 7, 1. 9, 45. 18, 34. 24, 8. Act. 2, 14. 11, 16. 16, 38. 28, 25. — προειρημένα ῥήματα, i. e. vaticinia, 2 Petr. 3, 2. Jud. v. 17. (alii: res praedictae.) [Apoc. 17, 17.] — E ſimplicitate dicendi et uſu hebr. דָּבָר ſaepius ῥῆμα ponitur de certo genere dicti ratione argumenti, et ſecundum orationem contextam vertendum eſt: *accuſatio, criminatio*, Matth. 5, 11. 18, 16. (Deut. 19, 15.) 27, 14. 2 Cor. 13, 1. (Job. 2, 9. Num. 14, 36.) — *mandatum*, Luc. 3, 2. ῥῆμα θεοῦ ἐγένετο ἐπὶ ἰωάννην. (Gen. 15, 1. 1 Reg. 18, 1. 19, 9. Jer. 1, 1.) *praeceptum*, Luc. 5, 5. Act. 10, 22. τὰ ῥήματα, quae a me vis fieri. Hebr. 11, 3. ῥήματι, dicto, i. e. mandato. ib. c. 1, 3. τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως, pro τῷ ῥήμ. τῷ δυνατῷ, (niſi hic ῥῆμα δυνάμεως, ut hebr. דָּבָר et λόγος, περιφράζει ſubjectum ut ſit pro διὰ δυνάμεως, vid. Λόγος no. 2.) (De praecepto ſaepius in V. T. Deut. 1, 26. 4, 13. Num. 23, 12. Pſ. 148, 5. 6. Sir. 39, 22. coll. Prov. 3, 1. ubi pro מִצְוָה.) — *promiſſio*, Hebr. 6, 5. καλὸν γευσάμενου θεοῦ ῥῆμα. (ita דָּבָר 1 Reg. 2, 4. 8, 20. 12, 16. Pſ. 33, 4.) — de *effatis doctorum*: *doctrina, quae profert doctor*, ῥήματα Jeſu, Joh. 5, 47. 6, 63. 68. 8, 20. 10, 21. 12, 47. 48. 14, 10. 15, 7. — ῥῆμα θεοῦ, quae Deus effatus eſt, lex chriſtiana, Rom. 10, 8. Deut. 30, 14. ῥῆμα de lege moſaica.) v. 17. — τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ, doctrina a Deo accepta, Joh. 3, 34. 8, 47. 17, 8. ubi τὰ ῥήματα, ἃ δέδωκάς μοι. coll. 1 Petr. 1, 25. — Act. 11, 14. ῥήματα λαλεῖν πρός τινα, aliquem inſtituere. — de *narrante*: τὰ ῥήματα, *narratio, quae narrat aliquis*, Luc. 24, 11. Rom. 10, 18.

2) ex metonymia et uſu hebr. דָּבָר, *res*, et quidem a) res, quatenus *narrata* eſt, vel narratur, Luc. 1, 65. διελαλεῖτο

πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. 2, 19. 51. Act. 5, 20. 32. — Luc. 2, 15. τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός. (1 Sam. 4, 17.) Act. 10, 37. (vid. *Λόγος* no. 9.) Act. 13, 42. 2 Cor. 12, 4. ἄῤῥητα ῥήματα. (e V. T. cf. 1 Sam. 12, 16. 14, 12. Gen. 15, 1. Esdr. 7, 1. 1 Macc. 5, 37.) — b) res; quatenus *jubendo* sive voluntate alicujus efficitur et est, Matth. 4, 4. ῥῆμα θεοῦ, res a Deo effecta s. creata. Luc. 4, 4. (Deut. 8, 3.) — Luc. 1, 37. οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα, omnia potest efficere sua voluntate (jubendo) Deus. (Gen. 18, 14. Deut. 17, 8. — in V. T. etiam simpliciter pro *aliquid*, Deut. 2, 7. 15, 10. Dan. 2, 8.)

3) *dubiae interpretationis* videntur loca, a) Eph. 5, 26. ubi ἐν ῥήματι vel: jussu ejus, quod scilic. voluit baptizari; vel: ope doctrinae suae, vel: nomine, baptismo ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. — b) Eph. 6, 17. ubi ῥῆμα θεοῦ: vel doctrina Dei, vel nomen ejus pronuntiatum scl. in precibus, vel promissiones Dei; — quidam etiam argumentum librorum V. T. verbum Dei, i. e. exempla virorum piorum in V. T. commemorata. — Saepius non habetur.

Ῥησὰ, ὁ, *Rhesa*, nom. pr. viri e majoribus Christi, Luc. 3, 27.

Ῥήσσω, vid. Ῥήγνυμι.

Ῥήτωρ, ορος, ὁ, (a ῥέω, perf. pass. ἔῤῥηται) qui ad populum sermonem publice facit, orator, rhetor; — *caussidicus, patronus causarum, Sachwalter*; semel Act. 24, 1. (Aelian. V. H. 9, 19. Xenoph. Mem. 4, 6. 15.)

Ῥητῶς, (a ῥητὸς, dictum, verbis definitum) adv. *diserte, disertis verbis*; 1 Tim. 4, 1. (Sext. Empir. adv. Logic. 1, 8. ὁ Ξενοφῶν ῥητῶς φησίν. Polyb. 2, 23. 5.)

Ῥίζα, ης, ἡ, — LXX. pro שֹׁרֶשׁ — 1) *radix*, — de arboribus et plantis, Matth. 13, 10. Luc. 3, 9. — ἐκ ῥιζῶν, inde a radice, Marc. 11, 20. (Job. 28, 9. 31, 12.) Rom. 11, 16—18. ubi Paulus Abrahamum et Judaeos comparat cum radice, e qua origo rei christianae et salutis, gentiles autem cum surculis insitis huic radici et trunco ex ea nato. — ῥίζας ἔχων, a) propr. de plantis; radices agere scl. in profundum, Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. — b) tropice de homine: οὐκ ἔχων ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, in quo veritas radices non egit, qui paululum tantum gustavit bonum, non satis firmatus est in bono, Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. Luc. 8, 13. (coll. Jes. 37, 31. Sir. 23, 22. Ezech. 37, 31. Hos. 9, 19. Etiam Josepho bell. 6, 6. 2. ῥίζα de eo, quo respublica nititur, dicitur, cum dicit: hostes debere ἐπὶ τὴν ῥίζαν Judaeorum (i. e. metropolin) δραμεῖν. — 2) tropice: *causa, origo, fons*, 1 Tim. 6, 10. (Sir. 1, 20. ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον. Sap. 15, 3. coll. 3 Esdr. 8, 90. 91.) — 3) ex hebr. i. q. φυτὸν, *surculus* e radice natus, *planta*, tropice de hominibus a) ra-

tione originis, ubi est: *proles*, Rom. 15, 12. ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί. Apoc. 5, 5. 22, 16. (Jes. 11, 1. 10. Sir. 47, 22.) — b) ratione ejus, quod efficiunt, Hebr. 12, 15. ῥίζα πικρίας, planta amaritudinis, veneni, i. e. homo, qui est caussa peccatorum et malorum; (deprompta sunt e Deut. 29, 18. vid. *Πικρία*. Sir. 3, 27. φυτὸν πονηρίας. 1 Macc. 1, 11. ubi Antiochus Epiphanes vocatur ῥίζα ἁμαρτωλὸς, homo pessimus, qui auctor est, ut multi peccent.)

Ῥιζόω, ῶ, f. ώσω, (a ῥίζα) *radices ago*; tropice, ut latinor. radices agere, i. e. firmiter inhaereo, alte insideo, (Sir. 3, 28. φυτὸν πονηρίας ἐῤῥίζωκεν ἐν αὐτῷ.) sedem fixam nanciscor (Sir. 24, 12. ἐῤῥίζωσα ἐν λαῷ.) — Ῥιζόομαι, *firmus, constans, immobilis sum* in aliqua re, Eph. 3, 18. ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι. Col. 2, 7. (LXX. pro שֹׁרֵשׁ, Jes. 40, 24. ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ἡ ῥίζα αὐτῶν. Jer. 12, 2.)

Ῥιπή, ῆς, ἡ, (a ῥίπτω) *jactus, ictus*; — ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμῶν, 1 Cor. 15, 52. ictu oculorum, i. e. temporis *momento* (Luc. 4, 50.), *subito*, nostrum: *in einem Augenblick*.

Ῥιπίζω, f. ίσω, (a ῥιπὶς, flabellum) flabello excito; proprie de igne, (Polluc. Onom. 10, 94.) deinde: *flando excito*, de unda a vento exagitata et tumescente; Jac. 1, 6. κλύδωνι ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ, maris unda a vento jactata et flando excitata.

Ῥίπτω, f. ψω, — LXX. potissimum pro הִשְׁלִיךְ — 1) *dejicio*, Luc. 17, 2. ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν. Act. 27, 19. (Neh. 13, 8. Gen. 37, 19. Exod. 1, 22. 4, 3. Jud. 9, 53.) — Act. 22, 23. ῥίψαντες τὰ ἱμάτια, dejicientes s. abjicientes pallia, scl. ut promptiores essent ad vim inferendam. (Alii: jactantes pallia, scl. ut hoc signo declararent iis, qui remotius starent, se cum iis facere. vid. *Kuinoel.* comm. ad h. l. Ῥίπτειν autem unquam esse: jactare vel sursum jacere, valde dubitandum est.) Ita ῥίπτειν τὰ ὅπλα, arma abjicere, 1 Macc. 5, 43. 7, 44. 11, 51. — ῥίψαντες ἑαυτοὺς, prosternentes se, 2 Macc. 3, 15. Joseph. vit. §. 42. — 2) *projicio, prosterno*; seq. ἐν, Matth. 27, 5. (2 Reg. 9, 25. 26.) — seq. εἰς Luc. 4, 35. — Matth. 9, 36. οἱ ὄχλοι ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα, populus prostratus humi, ut grex pastore destitutus (scl. a lupo s. leone laceratur et prosternitur.) Ita hic locus recte intelligitur, si legis cum Griesb. ἐσκυλμένοι pro ἐκλελυμένοι. Jam enim populus comparatur cum grege non dissipato, sed dilacerato. Ita ἐῤῥιμμένοι de occisis Jer. 14, 16. et de prostratis Jes. 34, 3. 1 Macc. 11, 4. Polyb. 5, 48. καταλαβὼν (hostes) ἐῤῥιμμένους καὶ μεθύοντας. Sap. 18, 18. ῥιφεὶς ἡμιθνητος. (Alii ἐῤῥιμμ. l. l. disjecti, dissipati.) — dejicio absque notione impetus, i. e. *demitto, depono*; Matth. 15, 30. ἔῤῥιψαν αὐτοὺς (aegrotos) παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ. (Sap. 11, 14. Moses a matre expositus et aquis Nili immissus, dicitur: ἐν

ἐκθέσει πάλαι ῥιφείς. 2 Reg. 2, 16. ἦρεν αὐτὴν [prophetam] πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἢ ἐφ᾽ ἓν τῶν ὀρέων. Demosth. 413. 11. οὐκ ἔχειν ὅπου τὰ ἑαυτοῦ ῥιπτεῖ.) Saepius non legitur.

Ῥοβοάμ, ὁ, hebr. רְחַבְעָם, *Rhoboam*, *Rehabeam* (Josephus ῥοβόαμος), nom. pr. filii Salomonis, et successoris ejus in imperio, sub quo regnum Israëlitarum divisum est in duas partes. cf. 1 Reg. cap. 12. Joseph. Ant. 8, 8. — Matth. 1, 7.

Ῥόδη, ης, ἡ, *Rhode*, nom. pr. ancillae, Act. 12, 13.

Ῥόδος, ου, ἡ, *Rhodus*, Cycladum insula nobilissima, ex adverso Cariae et Lyciae, Colosso Rhodio celebrata, qui ad introitum portus Rhodi, urbis primariae insulae, exstructus erat. — Act. 21, 1.

Ῥοιζηδόν, (profanis etiam ῥοιζηδά,) adv. a ῥοιζέω, quod a ῥοῖζος et de stridore aquarum cum impetu labentium et aliarum rerum, quae violenter feruntur, dicitur, unde adverb., quod est pro μετὰ ῥοίζου, significat cum: *cum stridore* s. *fragore*, tum vero etiam: *cum impetu*. In N. T. semel 2 Petr. 3, 10. ubi utraque notio valere videtur. Hesych. ῥοιζηδόν. σφοδρῶς ἠχητικόν.

Ῥομφαία, ας, ἡ, — LXX. saepissime pro חֶרֶב. — *romphaea*, *gladius* major; proprie de gladiis oblongis Thracum aliorumque populorum. (Hesych. ῥομφαία· θρᾴκιον ἀμυντήριον, μάχαιρα, ξίφος ἢ ἀκόντιον μακρόν. Plutarch. vit. Aemil. c. 18.) — Apoc. 1, 16. 2, 12. 16. 6, 8. 19, 15. 21. (Jer. 38, 2. Ezech. 6, 11. 2 Sam. 3, 29. Ps. 59, 8. Joseph. Ant. 6, 12. 4. ib. 7, 12. 1.) — Luc. 2, 35. σοῦ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ubi ῥομφαία imago est vel doloris mortiferi, vel calumniae acerbissimae. coll. Ps. 22, 20. Ps. 57, 4.

Ῥουβήν, ὁ, *Ruben*, hebr. רְאוּבֵן i. e. filius visionis, (Joseph. ῥούβηλος) nom. pr. indecl. filii primogeniti Jacobi ex Lea, uxore. (Gen. 29, 32.) — Apoc. 7, 5.

Ῥούθ, ἡ, *Ruth*, hebr. רוּת, (Joseph. ῥούθη) nom. pr. indecl. mulieris moabiticae, uxoris Mahalonis, post cujus obitum nupsit Boaso. Vid. Ruth. 1 sqq. Joseph. Ant. 5, 9. — Matth. 1, 5.

Ῥοῦφος, ου, ὁ, *Rufus*, nom. pr. viri Marc. 15, 21. Rom. 16, 13. commemorati.

Ῥύμη, ης, ἡ, 1) i. q. ῥοῖζος, impetus; (Joseph. Ant. 7, 10. 2. μετὰ ῥύμης φερόμενος. Thucyd. 2, 76.) — 2) ex usu seriorum temporum: *vicus*, *via* in urbe, *Strasse*, Matth. 6, 2. Luc. 14, 21. Act. 9, 11. 12, 10. (LXX. pro רְחֹב Jes. 15, 3. Tob. 13, 18. coll. v. 17. Sir. 9, 7. Polyb. 6, 29. 1.)

Ῥύομαι, f. ῥύσομαι, verbum depon. *eripio*, *libero*, *vindico*; LXX. pro גָּאַל, הוֹשִׁיעַ, הִצִּיל, פִּלֵּט, Matth. 27, 43. 2 Petr. 2, 7. (Jes. 51, 10. Exod. 2, 17. 19. Jos. 22, 22. Ps.

91, 14.) — seq. ἐκ, Luc. 1, 74. Rom. 7, 24. 2 Cor. 1, 10. Col. 1, 13. 2 Tim. 3, 11. 4, 17. 2 Petr. 2, 9. (Gen. 48, 16. Jud. 8, 34. 9, 17. 2 Sam. 22, 49. Joseph. vit. §. 15. ἐκ τῆς ἐκείνων ῥυσάμενός με χειρός. Ant. 7, 7. 4.) — seq. ἀπὸ, Matth. 6, 13. Luc. 11, 4. Rom. 15, 31. 1 Thess. 1, 10. 2 Thess. 3, 2. 2 Tim. 4, 16. (Ezech. 37, 23. 2 Sam. 19, 9. Prov. 11, 4. Ps. 17, 14. 18, 52.) — ὁ ῥυόμενος, *vindex, redemtor*, Act. 11, 26. hebr. גֹּאֵל, Jes. 44, 6. 47, 4. 48, 17. 59, 20. Ps. 50, 23. Joseph. Ant. 14, 15. 10. πεντήκοντα ταλάντων αὐτὴν (caput Josephi abscissum) ῥυόμενοι. Idem bell. 6, 2. 3. ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς.

Ῥυπαρεύομαι, f. εύσομαι, (a ῥυπαρὸς) sordesco, sordidus sum; metaph. *sordide turpiter ago, contamino me iniquitate* s. *turpitudine*; semel in N. T. Apoc. 22, 11. ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι. Ita Griesb. pro ὁ ῥυπωσάτω ἔτι. (Apud profanos vix legitur, nec in V. T., sed iisdem ῥυπαίνεσθαι saepius dicitur de maculis vitiorum et labe turpitudinis morum. vid. *Elsner*. obss. T. II, p. 384 sqq. et quae e Philone collegit *Loesner*. p. 458.)

Ῥυπαρία, ας, ἡ, (a ῥυπαρὸς) propr. τὸ ῥυπαρὸν εἶναι, sordes; metaph. *vitium, turpitudo morum*; sic semel Jac. 1, 21. ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν.

Ῥυπαρὸς, ὰ, ὸν, (a ῥύπος) *sordidus, squalidus*; Jac. 2, 2. ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, vili veste indutus. (Zach. 3, 3. 4. Joseph. Ant. 7, 11. 3. ῥυπαρὰν ἐσθῆτα. Id. bell. 6, 3. 3. τοῖς ῥυπαρωτάτοις τῶν ἀλόγων ζώων.) — metaph. *turpis, vitio contaminatus*. Apoc. 22, 11. ubi textus vulg. ὁ ῥυπῶν. Opponitur ibi τῷ ἁγίῳ.

Ῥύπος, ου, ὁ, *sordes, squalor*; 1 Petr. 3, 21. σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, pro ἀπόθεσις ῥύπου σαρκός. (Job. 9, 31. 11, 15. tropice Job. 14, 4. Jes. 4, 4.)

Ῥυπόω, ῶ, f. ώσω, (a ῥύπος) *sordesco*; metaph. *turpitudine, vitiositate me contamino*; [Apoc. 22, 11. vid. ῥυπαρεύομαι.]

Ῥύσις, εως, ἡ, (a ῥύω, fluo) *fluxus, profluvium*; ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος, profluvium sanguinis, Marc. 5, 25. Luc. 8, 43. 44. (LXX. זוֹב Levit. 15, 24. 25. 27. 29. coll. v. 2. 3. 13.)

Ῥυτὶς, ίδος, ἡ, (a ῥύω, contraho) *ruga*, quia per eam contrahitur facies, manus etc. (Etymol. M. ῥυτίς· ἡ συνελκυσμένη σάρξ.) — Eph. 5, 27. ubi ecclesia cum sponsa quavis macula carente comparatur, i. e. ecclesia vitiositate et turpitudine prorsus carens. (Aristoph. Plut. v. 1052. ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ῥυτίδων ὅσας ἔχει. Diod. Sic. 4, 51. τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα ῥυτίδων πλῆρες.)

Ῥωμαϊκὸς, ἡ, ὸν, (a ῥώμη) *romanus*; Luc. 23, 38. γράμμασιν ῥωμαϊκοῖς. (Joseph. vit. §. 71. Polyb. 3, 107. 12.)

Ῥωμαῖος, ου, ὁ, (ab eod.) *Romanus*, — *civis romanus*; Joh. 11, 8. Act. 2, 10. 16, 21. 37. 38. 22, 25—29. 23, 27. 25, 16. 28, 17.

Ῥωμαϊστὶ, adv. *romane*, *latine*; Joh. 19, 20.

Ῥώμη, ης, ἡ, *Roma*, urbs Italiae celeberrima, imperii Romani ſedes, a Romulo conditore nomen nacta, Apoſtolorum temporibus orbis imperatrix. Act. 18, 2. 19, 21. 23, 11. 28, 14. 16. Rom. 1, 7. 15. 2 Tim. 1, 17.

Ῥώννυμι, ſ. ῥωννύω, (i. q. ῥώω, a quo verbo obſoleto tempora ſua derivat) f. ῥώσω, roboro, validum facio. Inde perf. paſſiv. ἔῤῥωμαι, *validus ſum*, *valeo*, ut latinor. valeo de ſanitate et proſpero rerum ſtatu, (3 Macc. 3, 13. ἔῤῥωμαι δὲ καὶ ἐγὼ καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. 2 Macc. 9, 20. εἰ ἔῤῥωσθε, καὶ τὰ τέκνα, κατὰ γνώμην ἐστὶν ἡμῖν. ib. 11, 28.) et imperativus ἔῤῥωσο, ἐῤῥωσθε, in finibus epiſtolarum eodem modo ut latinor. *vale*, *valete*; Act. 15, 29. 23, 30. (2 Macc. 11, 21. Xenoph. Cyrop. 4, 5. 33.)

Σ.

Σαβαχθανὶ, chaldaicum שְׁבַקְתַּנִי (a שְׁבַק deſeruit), quod in paraphraſi chaldaica Pſ. 22, 1. pro hebr. עֲזַבְתָּנִי legitur: *deſeruiſti me*; Matth. 27, 46. Marc. 15, 34.

Σαβαὼθ, vox hebr. צְבָאוֹת, *exercitus*. צָבָא primum dicitur de exercitu bellatorum; deinde צְבָא הַשָּׁמַיִם *exercitus coelorum* dicitur cum de angelis Deum circumdantibus (2 Chron. 18, 18. Pſ. 103, 21.), tum de aſtrorum multitudine, (Jer. 33, 22. Jeſ. 40, 26.) tum de iis, quae coelo continentur univerſe (Dan. 8, 10. Jeſ. 24, 21.) Inde יְהוָה צְבָאוֹת et אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, *Deus coelorum* i. e. *ſummus*; θεὸς ſ. κύριος σαβαὼθ, Rom. 9, 29. Jac. 5, 4. (LXX. κύριος σαββαὼθ, ſemel Zach. 13, 2. 1 Sam. 15, 2. et ſaepiſſime apud Jeſaiam e. g. c. 1, 9. 2, 12. 6, 3. — θεὸς σαβαὼθ tantum legitur 1 Sam. 1, 3. coll. 11. c. 17, 45. In aliis libris LXX. interpretum vertitur per παντοκράτωρ.)

Σαββατισμὸς, οῦ, ὁ, (a σαββατίζω, ſabbatum celebro, Exod. 16, 13. Levit. 23, 32. 2 Macc. 6, 6. quod a σάββατον) celebratio ſabbati, i. e. *quies ab omni labore*. Tantum in N. T. et quidem de quiete Dei cultorum in aevo futuro, quam Rabbini etiam שַׁבָּת הַגָּדוֹל ſabbatum magnum dicere ſolebant; Hebr. 4, 9. coll. *Schoettgenii* hor. hebr. et talm. ad h. l. (Legitur etiam Plutarch. Superſt. 3.)

Σάββατον, ου, τὸ, 1) *ſabbatum*, vox hebr. שַׁבָּת, propr. ceſſatio a labore, quies, deinde: dies quietis, *ſabbatum*, i. e. ſeptima hebdomadis dies, qua Judaei non ſolum a quovis labore et opere abſtinebant, neque adeo pugnabant

(Ioseph. Ant. 12, 7. 2. 13, 1. 3. vit. §. 32.), nec iter faciebant (Ioseph. Ant. 13, 8. 4. *οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐν τοῖς σάββασιν οὔτε ἐν τῇ ἑορτῇ ὁδεύειν*), sed in synagogis conveniebant, et scripturam sacram praelegebant atque interpretabantur, et preces faciebant. Quod ad formam grammaticam attinet, legitur in nostris scriptoribus a) *τὸ σάββατον, ου, ῳ*, Matth. 12, 2. 24, 20. Marc. 6, 2. 16, 1. Luc. 6, 1. (vid. *Δευτερόπρωτος*) 6, 6. 7. 13, 14—16. 14, 1—5. 23, 5. 56. Apud Ioannem (excepta formula *μίᾳ τῶν σαββάτων*) ita semper c. 5, 9. 10. 16. 18. 7, 22 sqq. 9, 14. 16. 19, 31. Act. 1, 12. 13, 27. 42. 44. (Exod. 31, 13. 2 Reg. 4, 23. 11, 5. 7. 9. 1 Chron. 9, 32. Neh. 10, 31. Ioseph. vit. §. 32. Ant. 3, 10. 7. et ib. 7, 4. 9. bell. jud. 2, 17. 10. contr. Apion. 2, 2.) — b) *τὰ σάββατα* tanquam plurale, ex forma chaldaica שַׁבְּתָא, ut videtur, sed cum significatione singulari, *sabbatum*, *der Sabbath*, (in dativo per metaplasmum, de quo vid. *Matthiae* grammat. gr. §. 92. no. 3. Nostri [excepto Ioanne] constanter, et Iosephus maxime scribunt *τοῖς σάββασι*, [Ioseph. vit. §. 54. bell. 1, 7. 3. Ant. 13, 8. 4.] pro *τοῖς σαββάτοις*, ut habent aliquoties scl. Num. 28, 10. 2 Chron. 2, 4. 8, 13. Ezech. 46, 1. 4. LXX. interpretes et Ioseph. Ant. 11, 8. 6. ubi *σαββάτοις* Haverkamp. restituit e codd. auctoritate.) Matth. 12, 1. 28, 1. Marc. 1, 21. 2, 23 sqq. 3, 2. 4. Luc. 4, 16. 31. 13, 10. Act. 13, 14. *τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων*, die sabbati. 16, 13. (Exod. 35, 3. Deut. 5, 12. Jer. 17, 21 sqq. Ioseph. Ant. 12, 6. 2. — *ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου*, Neh. 10, 31. — Ita *σάββατα* pro *σάββατον* Exod. 16, 23. 25. 26. Ioseph. Ant. 3, 10. 1. *ἑβδόμη ἡμέρα ἥτις σάββατα καλεῖται*. ib. 7, 12. 3. *κατὰ τὴν τῶν καλουμένων σαββάτων ἡμέραν*. Ant. 1, 1. 1. *προσαγορεύοντες αὐτὴν* [*ἡμέραν*] *σάββατα*. — c) *τὰ σάββατα* pluralis a *τὸ σάββατον*, *sabbata*, Matth. 12, 5. 10. 11. 12. Luc. 6, 2. 9. Act. 17, 2. *σάββατα τρία*. Col. 2, 16. (2 Chron. 31, 3. Ezech. 46, 3. Ies. 1, 13. Ioseph. Ant. 13, 8. 4.)

2) *τὸ σάββατον*, *leges de sabbato celebrando*, Matth. 12, 5. 8. Marc. 2, 27. 28. Luc. 6, 5. (Neh. 9, 14.)

3) ex chaldaismo et syriasmo, ubi שַׁבְּתָא (Targum. Esth. 2, 9.) et ܫܒܬܐ de septimana dicuntur per synecdochen: *hebdomas*, *septimana*; ita *τὸ σάββατον*, Luc. 18, 12. *νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου*. Marc. 16, 9. *πρώτη σαββάτου*, primo die septimanae; — *τὰ σάββατα*, in formula *μίᾳ σαββάτων*. primo die septimanae, Matth. 28, 1. Marc. 16, 2. Luc. 24, 1. Ioh. 20, 1. 19. Act. 20, 7. 1 Cor. 16, 2. — Saepius non legitur.

Σαγήνη, ης, ἡ, *sagena*, *everriculum*, i. e. rete piscatorium majus; Matth. 13, 47. — (LXX. pro חֵרֶם Eccl. 7, 27. Ezech. 26, 5. 14. 47, 11. Hab. 1, 16. etiam Hab. 1, 15.

Jef. 19, 8. — Artemidor. 2, 14. Aelian. H. Anim. 11, 12. *Hefych.* et *Phavorin.* σαγήνη· τὸ δίκτυον, πλέγμα τι ἐκ καλάμων εἰς θήραν ἰχθύων.) Saepius non habetur in cod. facro.

Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducaeus, Sadducaeorum fectae addictus; Matth. 3, 7. 16, 1. 6. 11. 12. 22, 23. 34. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 4, 1. 5, 17. 23, 6. 7. 8. — De origine hujus familiae Judaeorum non fatis conftat, nec de nomine, quod alii ab hebr. צַדִּיק, juftus, alii (fecundum Rabbinos feriores) a *Sadoco*, qui hujus fectae auctor fuerit, derivant. Repudiabant traditiones Veteri Teft. additas et a Pharifaeis admiffas, et folam fequebantur legem mof. et fcripta prophetica; negabant refurrectionem mortuorum, animae poft mortem perdurationem et factorum in altera vita cum poenas tum praemia; item vere effe angelos et daemones, fati neceffitatem et Dei procurationem. (Vid. Joseph. Ant. lib. 13, cap. 5. et 10. lib. 18, c. 1. de bell. lib. 2, 8.) In judiciis erant feveriores (Jofeph. Ant. 20, 9. 1. bell. 2, 8. 14.) multumque valebant apud proceres Judaeorum (Jofeph. Ant. 18, 1.) et fynedrio magno adfidebant (Jofeph. Ant. 18, 1.) Vid. omnino *Wineri* bibl. Realw. f. h. v.

Σαδώκ, ὁ, Sadok, hebr. צָדוֹק, nom. pr. indecl. viri, Matth. 1, 14. commemorati.

Σαίνω, f. σανῶ, 1) moveo fcl. τὴν οὐρὰν et dicitur de canibus caudam blande moventibus (Aelian. V. H. 13, 42.) Arrian. epict. 2, 22. — Inde 2) blandio, pelliceo, (Aefchyl. Choeph. v. 192.) — 3) *commoveo;* et metaph. de animo: *perturbo, commoveo;* 1 Theff. 3, 3. τῷ μηδένα (pro εἰς τὸ μηδένα) σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις, ne quis veftrum turbetur animo in his calamitatibus. Sophocl. Antig. v. 1228. ἡ φωνή με σαίνει. Diog. Laërt. 8, 1. οἱ δὲ σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις ἐδάκρυον. vid. *Kypk.* et *Wolf.* ad h. l. (Poffet vero etiam σαίνεσθαι hic effe *feduci* fcl. ad deficiendum a religione, cum adulantium fit, ut feducant.)

Σάκκος, ου, ὁ, hebr. שַׂק, *faccus;* i. e. proprie: textura craffior et afpera e pilis caprarum aliorumque animalium facta, *grobes haerenes Zeug;* deinde id quod ex ea confectum eft, fcl. a) *faccus* i. e. receptaculum frumentis aliisque rebus capiendis et transportandis idoneum, ein *Sack, Säckchen,* (LXX. Gen. 42, 25. 35. Levit. 11, 32. Jof. 9, 4. 2 Sam. 21, 10.) — b) *cilicium,* i. e. ftragula atra et afpera, (*ein grober haerener fchwarzer oder dunkelbrauner Teppich, oder Stück Zeug*) qua apud Ifraëlitas aliasque gentes finitimas (Jofeph. Ant. 8, 14. 4. οἱ δὲ, σάκκους ἐνδυσάμενοι, καὶ σχοινία ταῖς κεφαλαῖς περιθέμενοι, οὕτως γὰρ τὸ παλαιὸν ἱκέτευον οἱ Σύροι) utebantur fupplices et lugentes ita, ut vel loco pallii illud fuperinduerent (Jofeph. Ant. 5, 1. 12. σάκκους ἐπενδύντες ταῖς στολαῖς), vel lumbos eo complicarent (Gen. 37, 34.

(Joseph. Ant. 12, 7. 2. 13, 1. 3. vit. §. 32.), nec iter faciebant (Joseph. Ant. 13, 8. 4. οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐν τοῖς σάββασιν οὔτε ἐν τῇ ἑορτῇ ὁδεύειν), sed in synagogis conveniebant, et scripturam sacram praelegebant atque interpretabantur, et preces faciebant. Quod ad formam grammaticam attinet, legitur in nostris scriptoribus a) τὸ σάββατον, ου, ῳ, Matth. 12, 2. 24, 20. Marc. 6, 2. 16, 1. Luc. 6, 1. (vid. Δευτερόπρωτος) 6, 6. 7. 13, 14—16. 14, 1—5. 23, 5. 56. Apud Joannem (excepta formula μίᾳ τῶν σαββάτων) ita semper c. 5, 9. 10. 16. 18. 7, 22 sqq. 9, 14. 16. 19, 31. Act. 1, 12. 13, 27. 42. 44. (Exod. 31, 13. 2 Reg. 4, 23. 11, 5. 7. 9. 1 Chron. 9, 32. Neh. 10, 31. Joseph. vit. §. 32. Ant. 3, 10. 7. et ib. 7, 4. 9. bell. jud. 2, 17. 10. contr. Apion. 2, 2.) — b) τὰ σάββατα tanquam plurale, ex forma chaldaica שַׁבְּתָא, ut videtur, sed cum significatione singulari, *sabbatum*, *der Sabbath*, (in dativo per metaplasmum, de quo vid. *Matthiae* grammat. gr. §. 92. no. 3. Nostri [excepto Joanne] constanter, et Josephus maxime scribunt τοῖς σάββασι, [Joseph. vit. §. 54. bell. 1, 7. 3. Ant. 13, 8. 4.] pro τοῖς σαββάτοις, ut habent aliquoties scl. Num. 28, 10. 2 Chron. 2, 4. 8, 13. Ezech. 46, 1. 4. LXX. interpretes et Joseph. Ant. 11, 8. 6. ubi σαββάτοις Haverkamp. restituit e codd. auctoritate.) Matth. 12, 1. 28, 1. Marc. 1, 21. 2, 23 sqq. 3, 2. 4. Luc. 4, 16. 31. 13, 10. Act. 13, 14. τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, die sabbati. 16, 13. (Exod. 35, 3. Deut. 5, 12. Jer. 17, 21 sqq. Joseph. Ant. 12, 6. 2. — ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου, Neh. 10, 31. — Ita σάββατα pro σάββατον Exod. 16, 23. 25. 26. Joseph. Ant. 3, 10. 1. ἑβδόμη ἡμέρα ἥτις σάββατα καλεῖται. ib. 7, 12. 3. κατὰ τὴν τῶν καλουμένων σαββάτων ἡμέραν. Ant. 1, 1. 1. προσαγορεύοντες αὐτὴν [ἡμέραν] σάββατα. — c) τὰ σάββατα pluralis a τὸ σάββατον, *sabbata*, Matth. 12, 5. 10. 11. 12. Luc. 6, 2. 9. Act. 17, 2. σάββατα τρία. Col. 2, 16. (2 Chron. 31, 3. Ezech. 46, 3. Jes. 1, 13. Joseph. Ant. 13, 8. 4.)

2) τὸ σάββατον, *leges de sabbato celebrando*, Matth. 12, 5. 8. Marc. 2, 27. 28. Luc. 6, 5. (Neh. 9, 14.)

3) ex chaldaismo et syriasmo, ubi שַׁבְּתָא (Targum. Esth. 2, 9.) et ܫܒܬܐ de septimana dicuntur per synecdochen: *hebdomas*, *septimana*; ita τὸ σάββατον, Luc. 18, 12. νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου. Marc. 16, 9. πρώτῃ σαββάτου, primo die septimanae; — τὰ σάββατα, in formula μία σαββάτων. primo die septimanae, Matth. 28, 1. Marc. 16, 2. Luc. 24, 1. Joh. 20, 1. 19. Act. 20, 7. 1 Cor. 16, 2. — Saepius non legitur.

Σαγήνη, ης, ἡ, *sagena*, *everriculum*, i. e. rete piscatorium majus; Matth. 13, 47. — (LXX. pro חֵרֶם Eccl. 7, 27. Ezech. 26, 5. 14. 47, 11. Hab. 1, 16. etiam Hab. 1, 15.

Jes. 19, 8. — Artemidor, 2, 14. Aelian. H. Anim. 11, 12. *Hesych.* et *Phavorin.* σαγήνη· τὸ δίκτυον, πλέγμα τι ἐκ καλάμων εἰς θήραν ἰχθύων.) Saepius non habetur in cod. sacro.

Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, *Sadducaeus, Sadducaeorum sectae addictus*; Matth. 3, 7. 16, 1. 6. 11. 12. 22, 23. 34. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Act. 4, 1. 5, 17. 23, 6. 7. 8. — De origine hujus familiae Judaeorum non satis constat, nec de nomine, quod alii ab hebr. צַדִּיק, justus, alii (secundum Rabbinos seriores) a *Sadoco*, qui hujus sectae auctor fuerit, derivant. Repudiabant traditiones Veteri Test. additas et a Pharisaeis admissas, et solam sequebantur legem mos. et scripta prophetica; negabant resurrectionem mortuorum, animae post mortem perdurationem et factorum in altera vita cum poenas tum praemia; item vere esse angelos et daemones, fati necessitatem et Dei procurationem. (Vid. Joseph. Ant. lib. 13, cap. 5. et 10. lib. 18, c. 1. de bell. lib. 2, 8.) In judiciis erant severiores (Joseph. Ant. 20, 9. 1. bell. 2, 8. 14.) multumque valebant apud proceres Judaeorum (Joseph. Ant. 18, 1.) et synedrio magno adsidebant (Joseph. Ant. 18, 1.) Vid. omnino *Wineri* bibl. Realw. s. h. v.

Σαδώκ, ὁ, *Sadok*, hebr. צָדוֹק, nom. pr. indecl. viri, Matth. 1, 14. commemorati.

Σαίνω, f. σανῶ, 1) moveo scl. τὴν οὐρὰν et dicitur de canibus caudam blande moventibus (Aelian. V. H. 13, 42.) Arrian. epict. 2, 22. — Inde 2) blandio, pelliceo, (Aeschyl. Choeph. v. 192.) — 3) *commoveo*; et metaph. de animo: *perturbo, commoveo*; 1 Thess. 3, 3. τῷ μηδένα (pro εἰς τὸ μηδένα) σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις, ne quis vestrum turbetur animo in his calamitatibus. Sophocl. Antig. v. 1228. ἡ φωνή με σαίνει. Diog. Laërt. 8, 1. οἱ δὲ σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις ἐδάκρυον. vid. *Kypk.* et *Wolf.* ad h. l. (Posset vero etiam σαίνεσθαι hic esse *seduci* scl. ad deficiendum a religione, cum adulantium sit, ut seducant.)

Σάκκος, ου, ὁ, hebr. שַׂק, *saccus*; i. e. proprie: textura crassior et aspera e pilis caprarum aliorumque animalium facta, *grobes haerenes Zeug*; deinde id quod ex ea confectum est, scl. a) *saccus* i. e. receptaculum frumentis aliisque rebus capiendis et transportandis idoneum, ein *Sack, Säckchen*, (LXX. Gen. 42, 25. 35. Levit. 11, 32. Jos. 9, 4. 2 Sam. 21, 10.) — b) *cilicium*, i. e. stragula atra et aspera, (*ein grober haerener schwarzer oder dunkelbrauner Teppich, oder Stück Zeug*) qua apud Israëlitas aliasque gentes finitimas (Joseph. Ant. 8, 14. 4. οἱ δὲ, σάκκους ἐνδυσάμενοι, καὶ σχοινία ταῖς κεφαλαῖς περιθέμενοι, οὕτως γὰρ τὸ παλαιὸν ἱκέτευον οἱ Σύροι) utebantur supplices et lugentes ita, ut vel loco pallii illud superinduerent (Joseph. Ant. 5, 1. 12. σάκκους ἐπενδύντες ταῖς στολαῖς), vel lumbos eo complicarent (Gen. 37, 34.

1 Reg. 20, 32. Joseph. Ant. 10, 1. 3. ὁ δὲ ἀμφιασάμενος σάκκους, καὶ σχῆμα ταπεινὸν ἀναλαβών.) vel etiam illo expanso insiderent vel incumberent, (Joseph. Ant. 7, 7. 4. μέλαιναν περιθέμενος ἐσθῆτα, πεσὼν ἐπὶ σάκκου γῆς ἔκειτο. Jes. 58, 5.) — Matth. 11, 21. ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ. Luc. 10, 13. (1 Reg. 20, 31. Neh. 9, 1. Esth. 4, 1—5. Dan. 9, 3. Jon. 3, 6. Joseph. bell. 2, 12. 5. σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν καταχέοντες ἱκέτευον. Ant. 7, 1. 6. ib. 20, 6. 1.) — Apoc. 6, 12. ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος. (Jes. 50, 3. ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν σκότος, καὶ ὡς σάκκον θήσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. coll. Sir. 25, 17.) — *cilicium*, i. e. pallium atrum et asperum e pilis factum, quo utebantur interdum prophetae, potissimum qui ad poenitentiam excitabant, Ap. 11, 3. (Jes. 20, 2. Matth. 3, 4. vid. etiam Ἔνδυμα.)

Σαλά, ὁ, *Sala*, (שֶׁלַח Gen. 10, 24.) nom. pr. indecl. filii Arphachsadi, Luc. 3, 35.

Σαλαθιήλ, ὁ, *Salathiel*, (שְׁאַלְתִּיאֵל, 1 Chron. 3, 17. Esdr. 3, 2.) nom. pr. indecl. filii Jechoniae, Matth. 1, 2. Luc. 3, 27.

Σαλαμίς, ῖνος, ἡ, *Salamis*, urbs primaria Cypri, post *Constantia*, et serius etiam *Famagusta* appellata; Act. 13, 5.

Σαλείμ, ἡ, *Salim*, urbs Joh. 3, 23. memorata, caeterum ignota, quam Hieronymus 8 milliaria abfuisse a Scythopoli tradidit.

Σαλεύω, f. εύσω, (a σάλος quod vide) 1) *agito, commoveo*, (LXX. potissimum pro מוט et נוע) proxime de undis maris, quae semper a ventis commoventur, (Amos. 8, 12. Ps. 96, 11.) — deinde de rebus quibuscunque, quae moventur et agitantur; Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. κάλαμον σαλευ. ὑπὸ ἀνέμου. (Jes. 7, 2.) — οἰκίαν Luc. 6, 48. τὴν γῆν Hebr. 12, 26. Act. 4, 31. 16, 26. (Ps. 82, 5. Ps. 18, 9. 1 Chron. 16, 30. Sir. 16, 19. — Ps. 109, 24. ἐσάλευσαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.) — Luc. 6, 38. μέτρον σεσαλευμένον, mensuram quassatam, i. e. quatiendo repletam. — Passivum saepius intransitive: *moveor, tremo, trepido*; (Ps. 107, 27. ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων Jes. 23, 9. 1 Macc. 9, 13. Joseph. Ant. 8, 5. 2.) ita in N. T. αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται, Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 21, 26. — Test. XII. Patr. p. 548. ὅταν ἐπιβλέψῃ ὁ κύριος ἐφ᾽ ἡμᾶς, πάντες ἡμεῖς σαλευόμεθα, καὶ οἱ οὐρανοί, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἄβυσσοι ἀπὸ προσώπου τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ σαλεύονται [σαλευθήσονται]. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τούτοις ἀναισθητοῦντες ἁμαρτάνουσι. Jud. 5, 5. — tropice, *animum commoveo, excito*; Act. 17, 13. σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. — (de amore animum movente Judith. 12, 16. — de timore animum turbante Sir. 29, 18. 1 Macc 6, 8.) — 2) ex adjuncto, cum quae commoventur labi so-

leant: *dejicio, corruere facio*; apud nostros non nisi de homine, imagine ducta ab aedificiis (Sap. 4, 19. σαλεύσει αὐτοὺς ἐκ θεμελίων): *de statu suo dejicio*, Act. 2, 25. ἵνα μὴ σαλευθῶ. (Ps. 16, 8. 10, 6. 13, 5. Sir. 13, 23. Ps. Sal. 8, 39. ib. 15, 6. οὐ σαλευθήσεται ἀπὸ κακοῦ.) — Inde 2 Thess. 2, 2. σαλευθῆναι ἀπὸ τοῦ νοὸς demoveri ab animi persuasione, a fide. — Hebr. 12, 27. τὰ σαλευόμενα dejicienda, auctoritate privanda, abroganda. Saepius non legitur.

Σαλήμ, ἡ, *Salem*, (שָׁלֵם, Joseph. Ant. 1, 10. 2. σόλυμα) nomen propr. urbis antiquissimae, cujus rex fuit Melchisedecus, (Gen. 14, 18.) Hebr. 7, 1. 2. et quae deinde Hierosolyma vocata est. Vid. Ps. 76, 3. (coll. Jos. 10, 1. 5.) Joseph. Ant. 1, 10. 2. τὴν μέντοι σόλυμα ὕστερον ἐκάλεσαν ἱεροσόλυμα. — Legitur etiam, sed perperam, in codd. Joh. 3, 23.

Σαλμών, ὁ, *Salmon*, (שַׂלְמוֹן Ruth. 4, 21.) nom. pr. filii Nahasson; Matth. 1, 4. 5. Luc. 3, 22.

Σαλμώνη, ης, ἡ, *Salmone*, *Salmonium*, promontorium orientale et ex parte etiam boreale Cretae, Cnido et Rhodo obversum; Act. 27, 7.

Σάλος, ου, ὁ, 1) *agitatio*, *jactatio*, potissimum de mari: aestus undarum, Jon. 1, 15. pro זַעַף. Ps. 89, 10. τὸν σάλον (שׂוֹא) τῶν κυμάτων. — 2) *undae aestuantes*, Luc. 21, 25. ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, quae dicta sunt pro σάλου τῆς θαλάσσης. (Ps. Sal. 6, 5. ἐν διαβάσει ποταμῶν καὶ σάλων θαλασσιῶν. — Joseph. Ant. 7, 10. 2. de agitatione equitantis; — de concussione propr. Joseph. bell. 7, 8. 5. — tropice Ps. 55, 25. 66, 8. 121, 3. — de animi perturbatione Sir. 40, 6. Joseph. Ant. 14, 14. 2.)

Σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, — LXX. pro חֲצֹצְרָה, tuba et quidem maxime ea, qua utebantur sacerdotes in sacris faciendis, (Num. 10, 2—10, 1 Chron. 15, 24. 28. 2 Chron. 5, 11.) quibus cantabatur in honorem Dei, regum, et diebus festis, (2 Reg. 11, 15. 1 Chron. 13, 8. Ps. 98, 7. Joseph. Ant. 11, 4. 2.) — pro שׁוֹפָר, tuba, qua maxime utebantur in annuntiandis regum mandatis, ad classicum canendum (Jos. 6, 8 sqq. 2 Sam. 2, 28. — Levit. 25, 19. 1 Sam. 13, 3.) — *tuba*, Apoc. 1, 10. 4, 1., qua utebantur in convocando populo, Matth. 24, 31. — et ad classicum canendum, 1 Cor. 14, 8. — Tribuuntur Apoc. 8, 2. 6. 13. 9, 14. angelis ad decreta Dei de puniendis hominibus promulganda; — 1 Cor. 15, 52. ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, i. e. ad tubae sonitum ultimo die; — 1 Thess. 4, 16. ἐν σάλπιγγι θεοῦ, i. e. ex hebraismo: tuba maxima (coll. Matth. 24, 31.) (Alii: tuba, qua canitur jussu Dei; alii: tonitru.) — Deo si tribuitur est: *tonitru*, Hebr. 12, 19. vid. Exod. 19, 16. 19. 20, 18. Ps. 47, 5. Zach.

9, 14. — (Legitur etiam Ps. Sal. 8, 1. Joseph. Ant. 7, 14. 6. bell. 3, 5, 4.)

Σαλπίζω, f. *ίσω*, aor. *ἐσάλπισα* (meliores graeci *σαλπίγξω*, *ἐσάλπιγξα*, — a *σάλπιγξ*) *tuba cano*, quod fiebat cum diebus festis in honorem Dei et laetitiam, tum in convocando populo, tum in promulgando decreto regis, tum in classico canendo, (vid. *Σάλπιγξ*.) — a) proprie de angelis decreta Dei promulgantibus 1 Cor. 15, 52. Apoc. 8, 6 — 13. 9, 1. 13. 10, 7. 11, 15. (LXX. pro חָצַר 2 Chron. 5, 11. 12. 7, 6. 13, 14. 29, 28. maxime autem pro תָּקַע Num. 10, 3 — 10. Jes. 6, 4. 9. Jes. 27, 13. Joseph. Ant. 7, 11. 6. *σαλπίσας κέρατι*. Id. Ant. 5, 1. 5. *σαλπισάντων τῶν ἱερῶν*. — b) tropice: tuba canere, nostrum: *ausposaunen*, i. e. magna cum ostentatione multoque strepitu aliquid facere; Matth. 6, 2. *μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου*. coll. Jes. 44, 23. *σαλπίσατε* (hebr. הָרִיעוּ) *τὰ θεμέλια τῆς γῆς*. Jer. 51, 27.

Σαλπιστής, οῦ, ὁ, (a *σαλπίζω*) *tuba canens*, *tubicen*; (i. q. *σαλπιγκτής*, quod legitur, Joseph. bell. 3, 6. 2. et saepius apud profanos) semel Apoc. 18, 22. ubi *σαλπισταὶ* sunt qui diebus festis tuba canunt, laetitiae nuntii; vid. Jes. 44, 23. Ps. 81, 3. 98, 7. 150, 3. (Legitur *σαλπιστής* etiam Theophr. char. c. 25. Lucian. T. I. p. 720.)

Σαλώμη, ης, ἡ, *Salome*, nom. pr. uxoris Zebedaei, matris Jacobi et Joannis, apostolorum, vid. *Ἰάκωβος*; — Marc. 15, 40. 16, 1.

Σαμάρεια, ας, ἡ, *Samaria*, hebr. שֹׁמְרוֹן, (hodie *Schemrun*) 1) nom. *urbis* ab Homri, rege Israëlitarum, exstructa in monte Semaro, (2 Reg. 6, 19. Joseph. Ant. 8, 12. 5. *ἐν σεμαρεῶνι λεγομένῃ πόλει, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων σαμαρείᾳ καλουμένῃ. προσηγόρευσε δὲ αὐτὴν αὐτὸς* [Homri] *σεμαρεῶνα ἀπὸ τοῦ τὸ ὄρος ἀποδομένου αὐτῷ, ἐφ' ᾧ κατεσκεύασε τὴν πόλιν, σεμάρου*.) deinde sedes regni decem tribuum, primum a Salmanassare, Assyriorum rege, expugnata et vastata, deinde a Joanne Hyrcano diruta, a Gabinio Romano autem restituta, Syriae provinciae adnumerata et a Pompejo incolis aucta (Joseph. Ant. 14, 4, 4.) post ab Augusto Herodi M. donata, (unde cognomen *σεβαστή* nacta, Joseph. Ant. 15, 8. 5. ib. cap. 7, 3.) ab Herode M. denique bene munita, aedificiis, adeoque templo exornata, incolisque aucta, (Joseph. Ant. 15, 8. 5.) Commemoratur in N. T. Joh. 4, 7. Act. 8, 5. *εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας* pro *εἰς πόλιν τὴν σαμ*. v. 9. — meton. *incolae Samariae*, Act. 8, 14. — 2) *ager Samaritanus*, s. *toparchia Samaritana*, media inter Judaeam et Galilaeam sita, cujus urbs primaria fuit Samaria, de cujus fertilitate et natura exposuit Joseph. bell. 3, 3. 4. Ita in N. T. Luc. 17, 11. Joh. 4, 5. Act. 1, 8. 8, 1. 9, 31. 15, 3. (Joseph. Ant. 13, 2. 3. 2 Reg. 17, 26. Jer. 31, 5.)

Σαμαρείτης, ου, ὁ, scl. ἀνήρ (ἄνδρες σαμαρεῖται, Joseph. Ant. 18, 2. 2.) *Samaritanus, Samarita*, incola vel urbis vel regionis Samariae, religione Samaritanus; Matth. 10, 5. Luc. 9, 52. 10, 33. 17, 16. Joh. 4, 9. 39. 40. 8, 48. Act. 8, 25. — Veniunt hoc nomine in N. T. et Josepho incolae Samariae, qui constabant cum ex iis Israëlitis, qui post regni destructionem per Salmanassarem remanserant in patria, tum ex colonis a Salmanassare e Babylonia in eandem terram missis (2 Reg. 17, 24. Joseph. Ant. 11, 4. 3 sqq.) Judaei igitur, cum reduces in patriam Hierosolymam et templum instaurarent, Samaritanos cives et socios cognoscere et admittere detrectarunt, qua re offensi Samaritani templi et urbis restitutionem impedire conati sunt Esdr. 4. Neh. 4. (Joseph. Ant. 11, 4.) Inde odium inter Judaeos et Samaritanos ortum est magnum, auctum eo, quod Samaritani in monte Garizim sacra faciebant secundum praecepta legis mosaicae; e librorum V. T. numero non nisi pentateuchum admittebant, Judaeosque vario modo vexabant (vid. Joseph. Ant. 20, 6. 1.), et ab his tanquam apostatae despiciebantur, quare nomen Samaritani apud Judaeos infame habebatur; Joh. 8, 48. (Joseph. Ant. 11, 8. 6. σαμαρεῖται [tempore Alexandri M.] σικίμα μητρόπολιν habebant κατῳκημένην ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν τοῦ ἰουδαίων ἔθνους. — εἰ δέ τις [Judaeorum] αἰτίαν ἔσχε παρὰ τοῖς ἱεροσολυμίταις κοινοφαγίας, ἢ τῆς ἐν τοῖς σαββάτοις παρανομίας κ. τ. λ. παρὰ τοὺς σικιμίτας ἔφευγε. — De odio Judaeorum adversus Samaritanos vid. etiam Sir. 50, 28. Joseph. Ant. 11, 4. 3 sqq.

Σαμαρεῖτις, ιτιδος, ἡ, *Samaritana*, foeminin. a σαμαρείτης, quare Joh. 4, 9. γυνὴ σαμαρεῖτις, Joseph. bell. 3, 3. 4. σαμαρεῖτις χώρα, quae et ipsa, omisso χώρα, dicitur ἡ σαμαρεῖτις, Joseph. bell. 3, 7. 32. ib. 5, 2. 1.

Σαμοθράκη, ης, ἡ, *Samothrace*, insula maris Aegaei, e regione Ioniae ad Thraciam sita, primum Dardania s. Leucania, deinde a Thracibus, eam occupantibus, Thracia, et denique occupata a Samiis, Samothrace appellata, mysteriis Cereris et Proserpinae clara. Act. 16, 11.

Σάμος, ου, ἡ, *Samus*, insula maris Aegaei versus Ioniam, non procul ab Epheso sita, olim etiam Artemisia, Parthenia dicta, celebrata Junonis cultu, luto Samio et vasis fictilibus inde factis, et Pythagora, cujus fuit patria. Act. 20, 15.

Σαμουήλ, ὁ, *Samuel* (שְׁמוּאֵל) nom. pr. indecl. filii Elcanae et Hannae, prophetae Israëlitarum celebris, scholarum prophetarum auctoris, summique sacerdotis, item ultimi τῶν שֹׁפְטִים Israëlitarum, quibus primos reges dedit, Saulum et Davidem. (vid. libros Samuelis in V. T. Joseph. Ant. 5, 10 sqq.) Act. 3, 24. 13, 20. Hebr. 11, 32.

Σαμψὼν, ὁ, (שִׁמְשׁוֹן) *Samson*, *Simson*, nom. pr. indecl. filii Manoae, שֹׁפֵט Israëlitarum, fortitudine et robore clari; vid. Judic. 13 sqq. Joseph. Ant. 5, 8. — Hebr. 11, 32.

Σανδάλιον, ίου, τὸ, deminutiv. a σάνδαλον, *sandalium*, i. e. solea vel lignea vel coriacea plantam pedis tegens et superne alligata funiculis. Primum de mulierum sandaliis (Judith. 10, 4. 16, 9. Aelian. var. hist. 7, 11. Hesych. σανδάλια· σάνδαλα, γυναικεῖα ὑποδήματα), deinde etiam de soleis virorum; ita Marc. 6, 9. Act. 12, 8. — LXX. pro נַעַל, Jes. 20, 2. Jos. 9, 5. (σάνδαλα Joseph. Ant. 4, 8. 23.)

Σανὶς, ἴδος, ἡ, *tabula*, *asser*, *Bret*; Act. 27, 44. (LXX. pro לוּחַ (Cant. 8, 9. Ezech. 27, 5. coll. 2 Reg. 12, 9. Joseph. Ant. 8, 5. 2. σάνισι τετμημέναις ἐκ κέδρου.)

Σαοὺλ, ὁ, *Saul*, (שָׁאוּל) 1) nom. pr. filii Kis, primi regis Israëlitarum, de quo vid. 1 Sam. 9 sqq. — Act. 13, 21. — 2) nomen judaicum Pauli apostoli, qui et σαῦλος dictus est, (vid. Σαῦλος) Act. 9, 4. 17. 22, 7. 13. 26, 14.

Σαπρὸς, ὰ, ὸν (a σήπω) 1) putridus, foetidus, a) propr. Theophr. char. 11. — b) metaphor. *putridus*, *spurcus*, *turpis*, de scommatibus et conviciis vel etiam dictis obscoenis, Eph. 4, 29. λόγος σαπρός. (Antonin. 11, 14. ὡς σαπρὸς καὶ κίβδηλος ὁ λέγων, ἐγὼ προήρημαι ἁπλῶς σοι προςφέρεσθαι. Arrian. diss. epict. 3, 22. σαπρὰ δόγματα. vid. Kypkii obss. II, 298.) — 2) ex adjuncto: *malae indolis*, — *noxius*, (ut etiam ἄχρηστος est noxius), i. q. πονηρός; ita σαπρὸν δένδρον, arbor malos, noxios fructus proferens, Matth. 7, 17. 18. 12, 33. Luc. 6, 43. — de piscibus noxiis et inutilibus, Matth. 13, 48. Vid. quae habet *Raphel.* e Polyb. p. 53.

Σαπφείρη, ης, ἡ, *Sapphira*, nom. pr. uxoris Ananiae, Act. 5, 1.

Σάπφειρος, ου, ἡ, hebr. סַפִּיר, *sapphirus*, lapis pretiosus caerulei coloris (Plin. hist. nat. 37, 9.) Apoc. 21, 19. — LXX. Exod. 24, 10. 28, 18. Job. 28, 6. 16. Jes. 54, 11. Ezech. 1, 26. 10, 1. Cant. 5, 15. Joseph. Ant. 3, 7. 7.

Σαργάνη, ης, ἡ, 1) funis, vinculum, ligamentum, (Aeschyl. suppl. 801.) 2) i. q. πλέγμα, ein *Geflecht*, *corbis*, *scorta e funibus texta*, 2 Cor. 11, 33. coll. Act. 9, 25. ubi σπυρίς. (Athen. 3. p. 119. et 9. p. 407. — *Suidas*, σαργάνη· οἱ μὲν σχοίνιον τι, οἱ δὲ πλέγμα τι ἐκ σχοινίου. Hesych. σαργάναι· δεσμοὶ καὶ πλέγματα γυργαθώδη, σχοίνιον, ἀγυράτωγα.

Σάρδεις, ων, αἱ, *Sardes*, *ium*, Lydiae urbs primaria, urbs quondam opulentissima et voluptuosissima, (Strabon. Geogr. 13.) Croesi regia, ad radices montis Tmoli sita. Act. 1, 11. 3, 1. 4.

Σάρδινος, ου, ὁ, i. q. σάρδιος, quod vid. Apoc. 4, 3. in textu vulg.

Σάρδιον, ίου, τὸ, i. q. σάρδιος, quod vid. — Apoc.

21, 20. in codd. (LXX. pro אֹדֶם Exod. 28, 17. 39, 8. Ezech. 28, 13. Prov. 25, 12.)

Σάρδιος, *ιον*, *ὁ*, fcl. λίθος (Exod. 35, 8. καὶ λίθους σαρδίους, in hebr. שֹׁהַם) *Sardius*, lapis pretiofus colore rubro et pellucidus, a colore etiam *Carneolus* dictus. Apoc. 4, 5. in textu Griesb. pro σάρδινος. ib. 21, 20.

Σαρδόνυξ, *υχος*, *ὁ*, (compofitum e σάρδιος et ὄνυξ, onyx, etiam gemma) *fardonyx*, lapis pretiofus, in quo color ruber fardii et albus onychis mixtus erat. (Plin. hift. nat. 37, 12.) Apoc. 21, 20. (Aquila Gen. 12, 2. pro שֹׁהַם, Joseph. Ant. 3, 7. 7. et lib. 7, 7. 5.)

Σάρεπτα, *των*, *τὰ*, hebr. צָרְפַת, (Joseph. Ant. 8, 13. 2. εἰς σαρεφθὰ πόλιν οὐκ ἄπωθεν τῆς σιδῶνος καὶ τύρου, μεταξὺ γὰρ κεῖται) *Sarepta*, urbs fita in tribu Affer, media inter Tyrum et Sidonem. Luc. 4, 26. vid. 1 Reg. 17, 9. Obad. v. 29.

**Σαρκικός*, *ή*, *όν*, (a σάρξ quod vide) quod apud profanos non legitur, fed tantum in fcriptis Pauli, epift. ad Hebr. et prior. epift. Petr., e quibus ad patres ecclefiae tranfiit, non eft *carneus*, fed referendum eft ad eam τῆς σαρκὸς notionem, ubi fignificat: naturam animalem, quae corporis vigore cernitur, quamque habemus communem cum animalibus ratione deftitutis; unde etiam dictamina hujus naturae fenfualis; inde σαρκικὸς eft: 1) *ad naturam animalem fpectans*, *eam fequutus*, *ex fenfibili hominis natura natus*, *ei conveniens*; ita [Hebr. 7, 16. ubi Griesb. σαρκίνοις, vid. Σάρκινος.] — τὰ σαρκικά, quae ad vitam animalem fuftentandam pertinent. 1 Cor. 9, 11. — 2) adjecta notione *vitiofitatis*, quia natura animalis regitur appetitibus fenfualibus, qui, ubi vehementiores funt, legi fpiritus rationalis, dictamini fpiritus fancti adverfantur; inde σαρκικός, *qui appetitibus fuis regitur*, ea cupit, quae natura animalis appetit, nec a fpiritu ejusque dictamine fe regi patitur; [Rom. 7, 14. et 1 Cor. 3, 1. ubi Griesb. σάρκινος] 1 Cor. 3, 3. 4. — 1 Petr. 2, 11. σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, cupiditates ex animali natura hominis natae ad pravum tendentes. — 3) cum natura hominis animalis fit etiam imbecilla et mortalis, ex adjuncto eft: *imbecillus*; 2 Cor. 10, 4. ὅπλα οὐ σαρκικά, arma non imbecilla, non virtus, ut folet effe in homine caduco. (Ita 2 Chron. 32, 8. βραχίονες σαρκικοὶ opponuntur virtuti Dei adjutoris.)

Σαρκινός, *ή*, *όν*, (a σάρξ) 1) *carneus*, i. e. ex carne conftans, 2 Cor. 3, 3. vid. Πλάξ et conf. Ezech. 11, 19. 36, 26. ubi autem καρδία σαρκινὴ eft animus mollis, tractabilis; coll. Sir. 17, 13. in edit. Complut. — 2) i. q. antea σαρκικός, *ad vitam animalem pertinens*; Hebr. 7, 16. νόμος ἐντολῆς σαρκινῆς (text. vulg. σαρκικῆς) lex mofaica (de eligendo facerdote e progenie) quae praecipit de vita animali hisce in

terris, et propagatione ejus. Opponitur *ζωὴ ἀκατάλυτος*. — 3) ut *σαρκικός*, *is, qui appetitibus naturalibus regitur*, (vid. *σαρκικός*.); ita in textu Griesb. Rom. 7, 14. 1 Cor. 3, 1.

Σάρξ, κός, ἡ, — LXX. pro בָּשָׂר — 1) *caro*, et quidem *quatenus efficit corpus*, unde differt a *κρέας*, carne ad coquendum destinata; 1 Cor. 15, 39. 2 Cor. 12, 7. *σκόλοψ τῇ σαρκί*. Jac. 5, 3. Apoc. 17, 16. 19, 18, 21. (Gen. 40, 19. 1 Sam. 17, 44. 2 Reg. 9, 36. Dicitur in V. T. de carne corporis tum hominum tum animalium, Gen. 2, 21. 23. 40, 2—4. 18. Exod. 4, 7.) — Utuntur nostri in describenda materia corporis per partes; 1 Cor. 15, 50. vocabulis *σάρξ καὶ αἷμα*. Luc. 24, 39. *πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει*.

2) per euphemismum ex hebraismo de *parte pudenda virili* in formulis ubi de circumcisione est sermo; a) propr. Rom. 2, 28. *περιτομὴ ἡ ἐν σαρκί*, quae fit in corporis pudendis, circumcisio pudendorum. Eph. 2, 11. *περιτομὴ ἐν σαρκί*, Judaei circumcisi. Col. 2, 13. *ἀκροβυστία τῆς σαρκός*, quod praeputiati, i. e. a Deo ejusque promissis alieni eratis, tanquam praeputiati. (Gen. 17, 11. *περιτέμνειν τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας*. v. 14. 24. 25. Levit. 12, 13. Ez. 44, 7. — Gen. 17, 13. *ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν*. Sir. 44, 21.) — b) in scriptis Pauli ex metonymia: *circumcisio*, et quidem quatenus erat signum eorum, qui ad Dei populum pertinebant ejusque gratiae participes erant, *judaismus, status s. praerogativa hominis circumcisi*; Rom. 4, 1. *εὑρηκέναι* (scl. *χάριν*) *κατὰ σάρκα*, gratiam adeptum esse per circumcisionem. 2 Cor. 11, 18. *καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα*, gloriantur ratione praerogativae circumcisorum, (nisi hic est: ratione originis e Judaeis.) Gal. 3, 3. *σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε* desinitis (vid. *Ἐπιτελέω*) in amore Judaismi. (coll. c. 4, 9. 10.) Gal. 6, 12. *ἐν σαρκί*, judaismo. v. 13. Eph. 2, 11. *τὰ ἔθνη ἐν σαρκί* (sunt enim haec conjungenda) gentiles ratione praeputii, s. circumcisionis, i. e. a Deo ejusque gratia per *ἀκροβυστίαν* alieni. (cf. v. 12. 13.) Phil. 3, 3. 4. *οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες*, non consisi circumcisione s. judaismo, quasi per eam Deo placeremus.

3) *corpus*, non vero quatenus est compages partium, ut *σῶμα* dicitur, sed ratione materiae, scl. quatenus *σαρκί*, tanquam primaria parte constat; ita a) universe, animi oppositum, Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. 1 Cor. 5, 5. 2 Cor. 4, 5. 7, 1. Col. 2, 1. *τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί*, me quod corpus visibile attinet. Col. 2, 5. *τῇ σαρκὶ ἄπειμι*. v. 23. Hebr. 9, 10. *δικαιώματα σαρκός*, mundities corporis levitica. v. 13. 1 Petr. 3, 21. 4, 6. Jud. v. 8. (Ezech. 36, 26. Joseph. bell. 6, 1. 5.) — b) de corpore Christi *morti traditum*; ita Joh. 6, 51—56. 63. (vid. *Πνεῦμα* in fine) ubi utrum de usu corporis Christi in sacra coena, an vero de fructu mortis Christi percipiendo sermo sit, dissentiunt interpretes. Posteriori modo de carne

hrifti fermo eft Rom. 8, 8. κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρ-
ὶ fcl. χριστοῦ. vid. Κατακρίνω, Eph. 2, 15. Col. 1, 22. Hebr.
0, 20. 1 Petr. 4, 1. Aliis in locis legitur τὸ αἷμα τοῦ χρι-
τοῦ. Unde illuftrandus videtur locus Jud. v. 23. μισοῦντες
αὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα, nihili facientes
i vel tunica a carne veftra polluatur, i. e. fi vel in falvandis
ratribus fanguis vobis fit profundendus, vel vulnera fint ac-
ipienda. cf. Διακρίνω.

4) *natura animalis, vifibilis et mortalis, qua* non folum
omo fed reliqua etiam animantia (Gen. 6, 3. 17. 19. 7, 15.
16. 21. 8, 17. Exod. 17, 11. 14. Num. 18, 15.) confpicui funt.
ta in N. T. a) de natura humana *univerfe*, quatenus eft vi-
ibilis et mortalis; Joh. 1, 13. ἐκ θελήματος σαρκὸς, ex appe-
itu naturae animalis. c. 3, 6. τὸ γεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς
σάρξ ἐστι, qui naturali modo generatur homo, animalis eft.
c. 8, 15. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, vos de me judicatis fe-
cundum hominem externum, quem in me confpicitis. Joh.
1, 14. ὁ λόγος σάρξ ἐγένετο, homo animalis et vifibilis factus
eft. 1 Tim. 3, 16. ἐφανερώθη ἐν σαρκί. 1 Joh. 4, 2. ἐληλυθὼς
ἐν σαρκί. ib. v. 3. 2 Joh. v. 7. 1 Petr. 3, 18. θανατωθεὶς σαρ-
κί. Hebr. 12, 9. οἱ τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρες, majores quibus
debemus humanam noftram naturam. (Sap. 7, 2. ἐν κοιλίᾳ
μητρὸς ἐλήφθη σάρξ. Lib. Henoch. p. 195. gigantes ab angelis
et foeminis hominum nati dicuntur γεννηθέντες ἀπὸ πνεύμα-
τος καὶ σαρκός.) — Inde σὰρξ καὶ αἷμα, natura mortalis,
externa, Matth. 16, 17. Eph. 6, 12. Hebr. 2, 14. Gal. 1, 16.
οὐ προσαν. σαρκὶ καὶ αἵματι, non deliberavi cum appetitibus
naturae animalis, quae fcl. bona externa, quietem, gaudia
cupit. — b) in fcriptis Pauli, epift. Joannis et 2 epift. Petri
*natura vifibilis f. animalis tanquam appetituum naturalium
fons et fedes*, et quidem malo fenfu, quatenus haec natura
animalis, legi divinae non adftricta, appetit contra legem,
igiturque cupiditatum et peccatorum eft mater. Opponitur
natura hominis rationalis quam illuminat et emendat fpiritus
fanctus, quaque homo bonum morale cognofcit et appetit.
Rom. 7, 18. οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν. v. 25. [8, 1.] 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, cui
efficiendo impar fuit (oeconomia mofaica) vi naturae pecca-
tricis (facerdotis fummi.) ib. ἐν ὁμοιώμ. σαρκὸς ἁμαρτίας na-
tura animali, vifibili, noftrae peccatrici fimili, involutum,
cap. 8, 5. 6. 7. — ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, cupiditates naturae
animalis, Gal. 5, 16. 17. 2 Petr. 2, 18. 1 Joh. 2, 16. — Gal.
5, 19. ubi τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς commemorantur, et v. 24. τὴν
σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. c. 6, 8. Eph. 2,
3. Col. 2, 18. (de quo loco vid. Νοῦς.) — *appetitus mali,
cupiditates* ipfae, quarum mater eft natura animalis, *dicta-
men appetituum*, qui legem Dei non curant; 2 Cor. 1, 17.

ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι; num, quae decrevi, conſtitui e dictamine appetituum ita ut duplici quaſi movear voluntate, ſcl. Dei et appetituum? (alii: more humano.) 2 Cor. 5, 16. ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα, i. e. jam nunc (cum chriſtianus ſim emendatus, cf. v. 15.) cum nemine verſor ſ. ago (vid. Εἴδω) ſecundum vim cupiditatum, et quanquam olim cum Chriſto (re chriſtiana) ita egi (ſcl. cum chriſtianos perſequerer) tamen nunc non ita eſt. (Defendit enim ſe apoſtolus, quod cum Corinthiis non inique et ira tantum abreptus egerit. Alii vertunt: neminem ita aeſtumo ut rerum externarum ſtudio tenear; alii: neminem ex opinionibus judaismi aeſtumo.) Gal. 5, 13. εἰς ἀφορμὴν σαρκός, ad praetextum in uſum appetituum pravorum. — Col. 2, 11. σῶμα τῆς σαρκὸς [τῶν ἁμαρτ. enim rejecit Griesb.] corpus, i. e. natura animalis appetituum pravorum mater, natura peccatrix. — εἶναι ἐν τῇ σαρκὶ appetitibus obnoxium, deditum eſſe (vid. Εἰμὶ no. 11. lit. c.), Rom. 7, 5. 8, 5. 8. 9. — περιπατεῖν ſ. ζῇν κατὰ σάρκα, Rom. 8, 4. 12. 13. 2 Cor. 10, 2. 2 Petr. 2, 10. — (Notandum eſt, in his locis corpus humanum in ſe ſpectatum non tanquam malum et pietati adverſum deſcribi, ſed σάρκα comprehendere naturam animalem, i. e. corpus, ſimulque τὰ παθήματα καὶ τὰς ἐπιθυμίας (Gal. 5, 24.) naturae animalis, quae homini animalibusque caeteris communis eſt. Ita בָּשָׂר multi quoque accipiunt Cohel. 2, 3. 5, 5. — Nec in libro Sap. corpus in ſe tanquam malum deſcribitur ſed tantum tanquam impedimentum efficaciae liberae ſpiritus, vid. Sap. 8, 19. 20. 9, 15.)

5) pars pro toto, σάρξ pro homine: *homo mortalis* et *imbecillis* (etenim non ſimpliciter eſt i. q. ἄνθρωπος, ſed homo quatenus habet carnem, quatenus mortalis eſt); — εἰς σάρκα μίαν, erunt unus homo, una quaſi perſona, Matth. 19, 5. 6. Marc. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. (Gen. 2, 24.) — Jud. v. 7. σὰρξ ἑτέρα, homines advenae. (Pſ. 56, 4. 78, 44. Sir. 28, 25.) — πᾶσα σὰρξ *omnes homines* ſ. *mortales*, Luc. 3, 6. Joh. 17, 2. Act. 2, 17. 1 Petr. 1, 24. (Gen. 6, 12. Pſ. 145, 22. Jeſ. 40, 5. 7. 66, 23. 24. Ezech. 20, 48.) — οὐ πᾶσα σὰρξ, *nemo mortalium*, Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. Rom. 3, 20. 1 Cor. 1, 29. Gal. 2, 16. (ubi in antecedentibus ſimplex ἄνθρωπος.) coll. Sir. 30, 20. 29. — Inde ἡ σάρξ τινος inſervit περιφράσει hominis quatenus eſt externum corpus, homo ſcl. mortalis; ἡ σάρξ μου, ego ſcl. tanquam mortalis, Act. 2, 26. ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, (Pſ. 16, 9.) v. 31. ἡ σάρξ μου εἶδε διαφθορὰν (Pſ. 16, 10.) 2 Cor. 7, 5. οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σάρξ ἡμῶν i. e. ego, corpus meum. Rom. 6, 19. ἀσθένεια τῆς σαρκὸς ὑμῶν, imbecillitas veſtra *humana*. — Cum a natura animali hominis pendeat ejus vita, transfertur σάρξ

6) ad *vitam, res humanas*; et dicitur a) de *vita hisce in ris*; Gal. 2, 20. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, quamdiu in vivis n. Phil. 1, 22. 24. τὸ ἐπιμένειν ἐν σαρκὶ, diutius vivere in ice terris. Hebr. 5, 7. ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, m esset in vivis. 1 Petr. 4, 2. τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ χρό-ν. — 2 Cor. 10, 3. ἐν σαρκὶ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα ρατευόμεθα, quanquam adhuc in vivis i. e. homo imbécil-sum, tamen humana vi non pugno. — b) de *ftatu* homi-s *externo* in hac terra; Rom. 13, 14. τῆς σαρκὸς πρόνοιαν ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας, curate quae ad externam felicita-n spectant, ita ut cupiditates non excitentur. 1 Cor. 7, 28. .ίψιν δὲ τῆς σαρκὸς ἕξουσιν, vexationibus (fcl. ob inftantes rfecutiones, v. 29.) obnoxii erunt ratione externae condi-onis. Gal. 4, 13. δι᾽ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς, vexatus ratione nditionis externae. ib. v. 14. τὸν πειρασμόν μου ἐν τῇ σαρκί υ (ubi alii σάρξ pro corpore accipiunt et πειρασμὸν de mor-s intelligunt.) Col. 1, 24. Eph. 6, 5. οἱ κύριοι (τῶν δούλων) τὰ σάρκα, ratione externi ftatus in hac vita. Eph. 6, 5. l. 3, 22. Phil. v. 16. (vid. *Κύριος* verfus finem.) Ita etiam Cor. 1, 26. κατὰ σάρκα σοφοὶ, non multis permiffum eft tione externae conditionis, ut fint doctores, f. magiftri; lii: humana fapientia funt imbuti.) — Denique

7) σάρξ, quia generatio et propagatio hominum ope τῆς σαρ-ς fit, transfertur ad *originem* f. *generationem phyficam*, his in formulis a) ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ἐκ τῶν ὀστέων τινος εἶναι, *nfanguineum alicujus*, vel ejus *progeniem effe*, α) propr. en. 2, 23. 29, 14. Judic. 9, 2. 2 Sam. 19, 12 fqq. Neh. 5,) β) tropice in N. T. Eph. 5, 30. ubi fenfus eft, ab eo ge-ti fumus fcl. ratione interni et fpiritualis hominis. — b) ἡ ρξ τινος, confanguinei, ab *eadem ftirpe oriundi, popula-s*, Rom. 11, 14. ubi Paulus Judaeos appellat μου τὴν σάρ-, i. q. ἀδελφούς. (Gen. 37, 27. ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σάρξ ῶν ἐστί.) Eph. 5, 29. τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, fuos, quos genuit. oll. Jef. 49, 15. Matth. 7, 9.) — c) κατὰ σάρκα *ratione ori-inis humanae*, [Act. 2, 30.] Rom. 1, 3. 9, 3. 5. ib. 9, 8. τὰ κνα τῆς σαρκὸς filios naturales. 1 Cor. 10, 18. ἰσραὴλ κατὰ ρκα, Ifraëlitae naturales, ex Abrahami ftirpe, coll. Rom. , 6. Gal. 4, 23. κατὰ σάρκα γεγενν. genitus erat generatione aturali, erat progenies naturalis. — Saepius non legitur.

Σαρούχ, ὁ, *Saruch*, vid. Σερούχ.

Σαρόω, ῶ, f. ώσω, (a σάρος, fcopa) *fcopis verro, rro, verrendo purgo*; Matth. 12, 44. Luc. 11, 25. 15, 8. Improbatur σαρόω quod pro σαίρω, a Grammaticis. Hefych. αρῶ· κοσμίζω. Suid. σαρῶν· κορῶν. καὶ σαρῶν· κοσμῶν.)

Σάῤῥα, ας, ἡ, (שָׂרַי, שָׂרָה, Gen. 17, 15. 16. 20, 12.) *ara*, nom. pr. indecl. uxoris Abrahami legitimae; Rom. 4, 9. 9. Hebr. 11, 11. 1 Petr. 3, 6.

Σάρων, ωνος, ὁ, (שָׁרוֹן, 1 Chron. 6, 16. 28, 29. Cant. 2, 1. Jes. 33, 9. 35, 2. 65, 10.) *Saron*, regio campestris a Caesarea Palaestinensi usque ad Joppen sese extendens; pascuis, floribus abundans, et amoenissima. Act. 9, 35.

Σατᾶν, ὁ, ipsa vox hebr. שָׂטָן, delator, *inimicus*; semel 2 Cor. 12, 7. ἄγγελος σατᾶν, angelus mihi *inimicus*. Cogitat Apostolus vel de morbo corporis, vel de afflictionibus externis. Utrumque enim a geniis malis repetere solebant Judaei. (Ita σατᾶν apud LXX. inimicus, 1 Reg. 11, 14. 23. 25. — calumniator Sir. 21, 27.)

Σατανᾶς, ᾶ, dat. ᾷ, accus. ᾶν, *Satanas*, chald. סָטָנָא, syriace ܣܛܢܐ, a radice שָׂטַן, odio habuit. Appellatur ita genius, quem seriores libri V. T. (Zach. 3, 1. 1 Chron. 21, 1. coll. Job. 1, 7. 2, 2. in quibus locis LXX. ὁ διάβολος vertunt) tanquam hostem populi Dei et verorum ejus cultorum depingunt, qui etiam dicitur ὁ διάβολος, Apoc. 12, 9. 20, 2. (vid. *Διάβολος*) et describitur in N. T. tanquam geniorum malorum princeps, Matth. 12, 26. Marc. 3, 23. 26. Luc. 11, 18. Apoc. 12, 9. (Test. XII. Patr. p. 650. 657. ἀπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πνευμάτων αὐτοῦ.) hominum, potissimum piorum adversarius, eosque ad peccata alliciens, Luc. 22, 3. 31. Joh. 13, 27. Act. 5, 3. Rom. 16, 20. 1 Cor. 7, 5. 2 Cor. 2, 10. 1 Tim. 5, 15. idololatriae fautor, Act. 26, 18. Apoc. 12, 9. quam etiam fraude et falsis miraculis commendat, 2 Cor. 11, 14. 2 Thess. 2, 9. Apoc. 20, 7. 8. Christi et rei christianae inimicus, Marc. 4, 15. Apoc. 2, 9. 13. 24. 3, 9. morborum et afflictionum auctor, Luc. 13, 16. 1 Cor. 5, 5. 1 Thess. 2, 18. 1 Tim. 1, 20. coll. Matth. 12, 26. Marc. 3, 23. 26. Luc. 11, 18. — E loco Luc. 10, 18. elucere videtur, Satanam in inferiori parte coeli s. aëris versari, vid. Ἀήρ. Notandum vero est Satanam a nostris saepe nominari ubi de impiis cogitaverunt hominibus. Commemoratur etiam Test. XII. Patr. p. 653. 680. — In sermonibus Jesu aliquoties σατανᾶς *vocabulum vituperii* est et dicitur homini prava a consiliis Dei aliena suadenti, Matth. 4, 10. 16, 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. Saepius non legitur.

Σαῦλος, ου, ὁ, *Saulus*, i. q. σαοὺλ, (quod vid.) cognomen Pauli apostoli; Act. 7, 58. 8, 1. 3. 9, 1. 8. 11. 19. 22. 24. 26. 11, 25. 30. 12, 25. 13, 1. 2. 7. 9.

Σαυτοῦ, ῆς, οῦ, i. q. σεαυτοῦ, quod vid.

Σβέννυμι, s. σβεννύω (ab inusitato σβέω quod idem significat), fut. σβέσω, *extinguo*, a) proprie de igne et rebus ardentibus; Matth. 12, 20. Eph. 6, 16. Hebr. 11, 34. (LXX. pro כָּבָה 2 Sam. 14, 7. 21, 17. 2 Chron. 29, 7.) — b) tropice: extinguo, opprimo, cohibeo, nostrum *dämpfen*, 1 Thess. 5, 19. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. (σβενν. ἀγάπην, Cant. 8,

— *τὰ πάθη*, 4 Macc. 16, 4. — *τὸ λυποῦν* Joseph. Ant. , 3, 3. — *τὴν χαρὰν*, Joseph. bell. 6, 1. 4. — *τὸ ὄνομα* ov. 10, 8.) — *Σβέννυμαι*, neutraliter, *extinguor*, *ich rlöschs*, Matth. 25, 8. *λάμπαδες*. Marc. 9, 44. 46. 48. *τὸ* ῥ. (LXX. pro כָּבָה Levit. 6, 12 sqq. 2 Reg. 22, 17. et יִכְבֶּה ov. 13, 9. 20, 10. Jes. 42, 3.)

Σεαυτοῦ, *ῆς*, *οῦ*, contr. *σαυτοῦ*, *ῆς*, *οῦ*, (ex *σέο* & *ῦ*, et *αὐτοῦ*) nomen reflexivum secundae personae, nominativo earens, *tui ipsius*, *tui*; Joh. 1, 22. 8, 13. Act. 26, 1. Tim. 4, 11. — *σεαυτῷ*, tibi ipsi, tibi, Joh. 17, 5. Act. 9, 16, 28. Rom. 2, 5. 1 Tim. 4, 16. — *σεαυτὸν*, Matth. 4, 8, 4. 19, 19. Luc. 4, 23. Joh. 7, 4. 8, 53. et passim. Rom. , 22. *κατὰ σεαυτὸν ἔχε*, vid. *Ἔχω* no. 11. lit. f.

Σεβάζομαι, f. *άσομαι*, (a *σέβας*, admiratio; verecuna; veneratio) propr. vereor (Hom. Iliad. 6, 167. et 417.); inde: *colo*, *veneror*, i. q. *σέβομαι*. In N. T. semel Rom. 25. ubi *ἐσεβάσθησαν* est *σέβασμα* s. *σεβάσματα*, *idola coerunt*, *σεβάσμασι προσεκύνησαν* ut recte interpretatus est esychius. — (Joseph. c. Apion. 1, 26. *τῶν σεβαστευομένων ρῶν ζώων*.)

Σέβασμα, *τος*, *τὸ*, (a *σεβάζομαι*, perf. pass. *σεσέβαμαι*) *id quod sancte colitur*, *numen*; Act. 27, 23. *τὰ σεβάματα ὑμῶν*, numina vestra i. e. simulacra Deorum eorumque ıltum; (de idolis Drac. v. 32. Sap. 15, 17.) 2 Thess. 2, 4. *άντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα*, omnem, qui tanquam Deus el numen colitur. (Sap. 14, 20. *σέβασμα* [Mosen] *ἐλογίσαντο*.)

Σεβαστὸς, *ή*, *ὸν*, (a *σεβάζομαι*, perf. pass. *σεσέβασται*) 1) *colendus*, *venerandus*; — 2) *ὁ σεβαστὸς* latinor. *ugustus*, cognomen Caesarum romanorum: *Caesar Augusus*; ita Act. 25, 21. 25. de Nerone. — Inde adjectiv. *σεαστὸς ad Augustum* s. *Caesarem pertinens*; Act. 27, 1. *σπεῖα σεβαστὴ*, cohors augusta, i. e. Caesari propria. (Alii: cohors Samaritana, quia Samaria ab Herode M. in honorem ugusti *σεβαστὴ* appellata fuerit. Commemorat Josephus aliuoties *σεβαστηνοὺς*, i. e. Samaritanos in exercitu Romanoum, vid. Ant. 20, 6. bell. 2, 2. et 11.)

Σέβω, (Pind. Ol. 14, 17.) usitatius in med. *σέβομαι*, *olo*, *veneror*, *cultu divino prosequor*, et dicitur nostris aeue de cultu veri Dei ac de cultu idolorum; seq. accusat. obecti, Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. (Jes. 29, 13.) Act. 18, 13. 9, 27. (LXX. pro יָרֵא Jos. 4, 24. 22, 25. Job. 1, 9. Jon. 1, . Sap. 15, 6. 18. Drac. v. 6. — Joseph. Ant. 9, 10. 1. *εἴδωα σεβόμενος*. id. bell. 1, 5. 2. *σεβομένη περὶ τὸ θεῖον*.) — Οἱ *σεβόμενοι τὸν θεὸν*, Act. 16, 14. 18, 7. et omisso *τὸν θεὸν* quod vero cogitando addendum est, Act. 13, 43. 50. 17, . 17. in Actis dicuntur *proselyti portae*, i. e. ii e gentilibus, qui, quanquam legi mos. se non subjecerant, nec circumcili

Σάρων, ωνος, ὁ, (שָׁרוֹן, 1 Chron. 6, 16. 28, 29. Cant. 2, 1. Jes. 33, 9. 35, 2. 65, 10.) *Saron*, regio campestris a Caesarea Palaestinensi usque ad Joppen sese extendens; pascuis, floribus abundans, et amoenissima. Act. 9, 35.

Σατᾶν, ὁ, ipsa vox hebr. שָׂטָן, delator, *inimicus*; semel 2 Cor. 12, 7. ἄγγελος σατᾶν, angelus mihi *inimicus*. Cogitat Apostolus vel de morbo corporis, vel de afflictionibus externis. Utrumque enim a geniis malis repetere solebant Judaei. (Ita σατᾶν apud LXX. inimicus, 1 Reg. 11, 14. 23. 25. — calumniator Sir. 21, 27.)

Σατανᾶς, ᾶ, dat. ᾷ, accus. ᾶν, *Satanas*, chald. שָׂטָנָא, syriace ܣܛܢܐ, a radice שָׂטַן, odio habuit. Appellatur ita genius, quem seriores libri V. T. (Zach. 3, 1. 1 Chron. 21, 1. coll. Job. 1, 7. 2, 2. in quibus locis LXX. ὁ διάβολος vertunt) tanquam hostem populi Dei et verorum ejus cultorum depingunt, qui etiam dicitur ὁ διάβολος, Apoc. 12, 9. 20, 2. (vid. Διάβολος) et describitur in N. T. tanquam geniorum malorum princeps, Matth. 12, 26. Marc. 3, 23. 26. Luc. 11, 18. Apoc. 12, 9. (Test. XII. Patr. p. 650. 657. ἀπὸ τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πνευμάτων αὐτοῦ.) hominum, potissimum piorum adversarius, eosque ad peccata alliciens, Luc. 22, 3. 31. Joh. 13, 27. Act. 5, 3. Rom. 16, 20. 1 Cor. 7, 5. 2 Cor. 2, 10. 1 Tim. 5, 15. idololatriae fautor, Act. 26, 18. Apoc. 12, 9. quam etiam fraude et falsis miraculis commendat, 2 Cor. 11, 14. 2 Thess. 2, 9. Apoc. 20, 7. 8. Christi et rei christianae inimicus, Marc. 4, 15. Apoc. 2, 9. 13. 24. 3, 9. morborum et afflictionum auctor, Luc. 13, 16. 1 Cor. 5, 5. 1 Thess. 2, 18. 1 Tim. 1, 20. coll. Matth. 12, 26. Marc. 3, 23. 26. Luc. 11, 18. — E loco Luc. 10, 18. elucere videtur, Satanam in inferiori parte coeli s. aëris versari, vid. Ἀήρ. Notandum vero est Satanam a nostris saepe nominari ubi de impiis cogitaverunt hominibus. Commemoratur etiam Test. XII. Patr. p. 653. 680. — In sermonibus Jesu aliquoties σατανᾶς *vocabulum vituperii* est et dicitur homini prava a consiliis Dei aliena suadenti, Matth. 4, 10. 16, 23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. Saepius non legitur.

Σαῦλος, ου, ὁ, *Saulus*, i. q. σαούλ, (quod vid.) cognomen Pauli apostoli; Act. 7, 58. 8, 1. 3. 9, 1. 8. 11, 19. 22. 24. 26. 11, 25. 30. 12, 25. 13, 1. 2. 7. 9.

Σαυτοῦ, ῆς, οῦ, i. q. σεαυτοῦ, quod vid.

Σβέννυμι, s. σβεννύω (ab inusitato σβέω quod idem significat), fut. σβέσω, *extinguo*, a) proprie de igne et rebus ardentibus; Matth. 12, 20. Eph. 6, 16. Hebr. 11, 34. (LXX. pro כָּבָה 2 Sam. 14, 7. 21, 17. 2 Chron. 29, 7.) — b) tropice: extinguo, opprimo, cohibeo, nostrum *dämpfen*, 1 Thess. 5, 19. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. (σβενν. ἀγάπην, Cant. 8,

. — τὰ πάθη, 4 Macc. 16, 4. — τὸ λυποῦν Joseph. Ant. 1, 3. 3. — τὴν χαρὰν, Joseph. bell. 6, 1. 4. — τὸ ὄνομα rov. 10, 8.) — Σβέννυμαι, neutraliter, *extinguor*, *ich erlösche*, Matth. 25, 8. λάμπαδες. Marc. 9, 44. 46. 48. τὸ ῦρ. (LXX. pro כָּבָה Levit. 6, 12 sqq. 2 Reg. 22, 17. et דָּעַךְ rov. 13, 9. 20, 10. Jes. 42, 3.)

Σεαυτοῦ, ῆς, οῦ, contr. σαυτοῦ, ῆς, οῦ, (ex σέο ε οῦ, et αὐτοῦ) nomen reflexivum secundae personae, nominativo carens, *tui ipsius*, *tui*; Joh. 1, 22. 8, 13. Act. 26, 1. Tim. 4, 11. — σεαυτῷ, tibi ipsi, tibi, Joh. 17, 5. Act. 9, 4. 16, 28. Rom. 2, 5. 1 Tim. 4, 16. — σεαυτὸν, Matth. 4, . 8, 4. 19, 19. Luc. 4, 23. Joh. 7, 4. 8, 53. et passim. Rom. 4, 22. κατὰ σεαυτὸν ἔχε, vid. Ἔχω no. 11. lit. f.

Σεβάζομαι, f. άσομαι, (a σέβας, admiratio; verecunia; veneratio) propr. vereor (Hom. Iliad. 6, 167. et 417.); einde: *colo*, *veneror*, i. q. σέβομαι. In N. T. semel Rom. , 25. ubi ἐσεβάσθησαν est σέβασμα s. σεβάσματα, *idola coerant*, σεβάσμασι προσεκύνησαν ut recte interpretatus est esychius. — (Joseph. c. Apion. 1, 26. τῶν σεβαστευομένων ρῶν ζώων.)

Σέβασμα, τος, τὸ, (a σεβάζομαι, perf. pass. σεσέβαμαι) *id quod sancte colitur*, *numen*; Act. 27, 23. τὰ σεβάματα ὑμῶν, numina vestra i. e. simulacra Deorum eorumque ultum; (de idolis Drac. v. 32. Sap. 15, 17.) 2 Thess. 2, 4. άντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, omnem, qui tanquam Deus el numen colitur. (Sap. 14, 20. σέβασμα [Mosen] ἐλογίσαντο.)

Σεβαστὸς, ή, ὸν, (a σεβάζομαι, perf. pass. σεσέβασται) 1) *colendus*, *venerandus*; — 2) ὁ σεβαστὸς latinor. ugustus, cognomen Caesarum romanorum: *Caesar Augustus*; ita Act. 25, 21. 25. de Nerone. — Inde adjectiv. σεβαστὸς *ad Augustum* s. *Caesarem pertinens*; Act. 27, 1. σπεῖα σεβαστὴ, cohors augusta, i. e. Caesari propria. (Alii: cohors Samaritana, quia Samaria ab Herode M. in honorem ugusti σεβαστὴ appellata fuerit. Commemorat Josephus aliquoties σεβαστηνοὺς, i. e. Samaritanos in exercitu Romanoum, vid. Ant. 20, 6. bell. 2, 2. et 11.)

Σέβω, (Pind. Ol. 14, 17.) usitatius in med. σέβομαι, olo, *veneror*, *cultu divino prosequor*, et dicitur nostris aeue de cultu veri Dei ac de cultu idolorum; seq. accusat. objecti, Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. (Jes. 29, 13.) Act. 18, 13. 9, 27. (LXX. pro יָרֵא Jos. 4, 24. 22, 25. Job. 1, 9. Jon. 1, . Sap. 15, 6. 18. Drac. v. 6. — Joseph. Ant. 9, 10. 1. εἴδωα σεβόμενος. id. bell. 1, 5. 2. σεβομένη περὶ τὸ θεῖον.) — οἱ σεβόμενοι τὸν θεὸν, Act. 16, 14. 18, 7. et omisso τὸν θεὸν quod vero cogitando addendum est, Act. 13, 43. 50. 17, . 17. in Actis dicuntur *proselyti portae*, i. e. ii e gentilibus, ui, quanquam legi mos. se non subjecerant, nec circumcisi

erant, tamen a cultu idolorum abſtinebant, et unum Deum, creatorem coeli et terrae colebant. Ita Joſeph. Ant. 14, 7. 2. „ne quis miretur tantas templi (Hieroſolym.) divitias, πάντων κατὰ τὴν οἰκουμένην ἰουδαίων καὶ σεβομένων τὸν Θεὸν εἰς αὐτὸ (ſcl. ἱερὸν) συμφερόντων ἐκ πολλῶν πάνυ χρόνων; e quo loco intelligitur, proſelytos miſiſſe donaria templo veri Dei dicata.

Σειρά, ᾶς, ἡ, (ab εἴρω, necto) propr. quod nexum eſt, funis, laqueus, (LXX. pro חֶבֶל Prov. 5, 22. et pro מַחְלָפוֹת, cincinni, Jud. 16, 13.) — *vinculum, ligamentum*; 2 Petr. 2, 4. σειραῖς ζόφου, vel funibus tenebrarum, i. e. carcere tenebricoſiſſimo; vel pro: ζόφῳ ὡσεὶ σειρᾷ, ut Sap. XVII, 18. μιᾷ γὰρ ἁλύσει σκότους πάντες ἐδέθησαν. — (Joſeph. Ant. 3, 7. 6. σειραῖς ἐκ χρυσοῦ πεπλεγμέναις.)

Σεισμός, οῦ, ὁ, (a σείω, perf. paſſ. σέσεισμαι) *concuſſio, commotio*; — ἐν τῇ θαλάσσῃ Matth. 8, 24. commotio ſcl. undarum in mari, (σεισμὸς τῶν ἁρμάτων Jer. 47, 3. Ezech. 3, 13.) — κατ' ἐξοχὴν, *motus terrae*, omiſſo τῆς γῆς Matth. 24, 7. 27, 54. coll. v. 51. cap. 28, 2. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. Act. 16, 26. Apoc. 6, 12. 8, 5. 11, 13. 19. 16, 18. (Joſeph. Ant. 15, 5. 3. et ib. 6, 2. 2. — LXX. pro סְעָרָה bis, Jer. 23, 19. Nah. 1, 3. — ſaepius pro רַעַשׁ, Job. 41, 21. Amoſ. 1, 1. Jeſ. 29, 6. Ezech. 38, 19.

Σείω, f. σείσω, — LXX. pro רָעַשׁ — *commoveo, concutio, tremere facio*, a) propr. Matth. 27, 51. ἐσείσθη ἡ γῆ. (Judic. 5, 4. Jeſ. 13, 13. 24, 18.) Hebr. 12, 26. ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Deprompta ſunt ex Hagg. 2, 7. Joel. 3, 16. reſpicitque auctor ad id, quod cum lex daretur in monte Sinai terra per Dei vocem ſive tonitrua concuſſa fuiſſet, (Exod. 19, 16 ſqq. Joel. 3, 16.) nunc autem cum legem novam per filium dediſſet adeo coelum tremuerit. Senſus: multo ſanctiora ſunt, quae Deus per filium, quam ea, quae per Moſen promulgavit. (conf. etiam 2 Sam. 22, 8. Pſ. 68, 8. Jer. 8, 16.) — Apoc. 6, 13. σειομένη (arbor) ὑπὸ ἀνέμου. — b) metaphorice: *perturbo*, Matth. 21, 10. ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις (i. e. πάντες οἱ πολῖται). 28, 4. ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν. (Jeſ. 14, 16. ὁ σείων βασιλεῖς. Philo de legat. ad Caj. τρόμος τε καὶ σεισμὸς πάντα αὐτοῦ τὰ μέρη καὶ τὰ μέλη συνεκύκα. Joſeph. Ant. 4, 3. 2. ὁ τὴν Αἰγυπτίων εὐδαιμονίαν σείσας.)

Σεκοῦνδος, ούνδου, ὁ, latinum *Secundus*, nom. pr. viri, Act. 20, 4.

Σελεύκεια, ας, ἡ, *Seleucia*, nom. pr. urbis Syriae a Seleuco Nicanore (Joſeph. Ant. 18, 9. 8.) conditae, Antiochiae vicinae et Cypro oppoſitae, ad oſtium fluvii Orontis in monte Pierio ſitae, quam a Macedonibus, Graecis, Syris et Judaeis habitatam narrat Joſeph. Ant. 18, 9. 8. — Act. 13, 4.

Σελήνη, ης, ἡ, (a σέλας, lux, splendor, quasi σελασνόν) *luna*, hebr. יָרֵחַ, Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 21, 25. Act. 2, 20. (vid. αἷμα.) 1 Cor. 15, 45. Apoc. 6, 12. 8, 12. 12, 1. 21, 23. (Gen. 37, 8. Jer. 31, 37. Joel. 2, 31. 3, 15.)

Σεληνιάζομαι, f. άσομαι, (a σελήνη) *lunaticus sum, morbo comitiali laboro*; Matth. 4, 24. 17, 15. (Manetho 4, 81. et 216.) Epilepsia laborantes dicebantur lunatici, quia morbus eorum crescente luna redire et augeri putabatur.

Σεμεΐ, ὁ, (hebr. שִׁמְעִי) *Simei*, nom. pr. indecl. viri, Luc. 3, 26. commemorati.

Σεμίδαλις, εως, ἡ, *similago*, flos farinae triticeae, *feines Weizenmehl*; Apoc. 18, 13. — LXX. saepissime pro סֹלֶת, e. g. Exod. 29, 2. 40. Num. 6, 15. 7, 13 sqq. 28, 5. 9. 12. — Joseph. Ant. 3, 9. 4. Ant. 8, 2. 4.

Σεμνός, ή, όν, (a σέβω) venerabilis, venerandus; 2 Macc. 6, 28. ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἁγίων νόμων. ib. 8, 15. τὸ σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα αὐτοῦ scl. τοῦ θεοῦ. Joseph. Ap. 1, 31. σεμνὸν ἔχειν, venerari.) — 2) ex adjuncto: *honestus, decorus, ehrbar*, Phil. 4, 8. 1 Tim. 3, 8. 11. Tit. 2, 2. Cf. Σεμνότης. (Herodian. 1, 2. 6. σεμνῷ ἤθει καὶ βίῳ σώφρονι.)

Σεμνότης, ητος, ἡ, (a σεμνός) 1) ea ratio personae vel rei, qua reverentia digna est, sanctitas, reverentia, 2 Macc. 3, 12. ἡ τοῦ ἱεροῦ σεμνότης. Joseph. bell. 6, 5. 1. ubi sacerdotibus tribuitur σεμνότης. — 2) ex adjuncto: *honestas, sanctitas*; de moribus, 1 Tim. 2, 2. Tit. 2, 7. (Joseph. c. Ap. 1, 31. σεμνότης βίου. Id. vit. §. 49. μετὰ πάσης σεμνότητος, cum omni honestate.)

Σέργιος, ίου, ὁ, latin. *Sergius*, nom. pr. proconsulis Romani, *Sergii Pauli*, Cypri propraetoris, a Paulo ac Barnaba ad religionem christ. conversi; Act. 13, 7 sqq.

Σερούχ, ὁ, (hebr. שְׂרוּג Gen. 11, 20.) *Seruch*, nom. pr. indecl. filii Rahu, Luc. 3, 35. ubi text. vulg. *Σαρούχ*.

Σήθ, ὁ, (hebr. שֵׁת, Gen. 4, 25.) *Seth*, nom. pr. indecl. filii Adami; Luc. 3, 36.

Σήμ, ὁ, (hebr. שֵׁם, Gen. 5, 32.) *Sem*, nom. propr. indecl. filii Noachi, natu maximi; Luc. 3, 36.

Σημαίνω, f. ανῶ, aor. 1. ἐσήμανα et ἐσήμηνα (a σῆμα, signum) 1) signum do, — signo dato aliquid publice annuncio, v. c. tuba, LXX. pro הֵרִיעַ Num. 10, 9. Jud. 7, 21. 2 Chron. 13, 12. et תָּקַע Jer. 4, 5. 6, 1. — Joseph. Ant. 7, 11. 3. πόλεμον σημαίνειν τινι.) — 2) *indico, manifesto*, Act. 25, 27. τὰς αἰτίας. (2 Macc. 11, 17. Joseph. Ant. 2, 3. 4. ib. 7, 9. 7.) — de vaticinante: *manifesto, significo*, Joh. 12, 33. 18, 32. 21, 19. Act. 11, 28. Apoc. 1, 1. (Joseph. Ant. 4, 6. 3. exempla e profanis collegit *Kypkius* in obss. s. I. p. 397.)

Σημεῖον, ου, τὸ, cui respondet latinor. *signum*, et hebr. אוֹת, duplicem habet notionem cum primum sit *nota*, qua aliquid cognoscitur, vel alterum ab altero dignoscitur, deinde *signum* aliorum oculis publice expositum ut videant illud, aliquidque vel intelligant vel faciant. Denique ita etiam usurpatur ut utraque notio cum notae tum signi simul spectetur. Primum igitur a) est *nota*, et quidem α) qua aliquid cognoscitur vel dignoscitur universe, ein *Kennzeichen*, *Abzeichen*, Matth. 26, 48. Rom. 4, 11. σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, pro περιτομὴν (vid. Act. 4, 22.) circumcisionem accepit tanquam notam scl. τῆς διαθήκης, ut dicitur Gen. 9, 12. 13. 17. c. 17, 11. coll. Gen. 4, 14. Exod. 3, 12. 12, 13.) — β) nota veritatis, *documentum*, *Wahrzeichen*, Luc. 2, 12. 2 Cor. 12, 12. τὰ σημεῖα τοῦ ἀποστόλου, notae quae Apostolum demonstrant. (Sap. 5, 13. ἀρετῆς σημεῖον οὐδὲν ἔχομεν δεῖξαι.) 2 Thess. 3, 17. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ. (1 Sam. 2, 34. 14, 10. 2 Reg. 19, 29. 20, 8. 9. Jes. 7, 11. 14. Joseph. bell. 1, 9. 3. ubi vulnera dicuntur σημεῖα τῆς ἀρετῆς.)

Deinde b) *signum* aliorum oculis publice expositum; — ita α) de monumento, Denkzeichen, Jos. 4, 6. Ezech. 39, 15. Joseph. bell. 1, 10. 3. 6, 1. 1. — β) de vexillo s. signo militari, (quare LXX. pro נֵס Jes. 11, 12. 13, 2. 30, 17. Jer. 50, 2. 51, 12. Joseph. 15, 3. 7.) ut quidam explicare voluerunt in locis Matth. 24, 30. Luc. 2, 34. — γ) de signo coelitus dato, *portento*, *Wunderzeichen*, 1 Cor. 14, 22. αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσι, portenti instar divinitus dati ethnicis sunt, ita ut mirentur Deumque hic operantem intelligant. (Ps. 86, 17. ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθὸν, καὶ ἰδέτωσαν οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθήτωσαν.) Ita etiam de hominibus divinitus missis, tanquam portentum divinum in publicum prodeuntibus; Luc. 2, 34. οὗτος κεῖται εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. c. 11. 30. ἰωνᾶς ἐγένετο σημεῖον τοῖς νινευΐταις. — potissimum de *portentis futura praenuntiantibus*, Matth. 16, 3. σημεῖα τῶν καιρῶν, vid. Καιρὸς no. 3. Matth. 24, 3. σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας. ib. v. 30. Marc. 13, 4. Luc. 21, 7. 11. 25. Act. 2, 19. Apoc. 12, 1. 3. 15, 1. (Deut. 13, 1. 2. Sir. 43, 6. Joseph. bell. prooem. §. 11. σημεῖα καὶ τέρατα excidium Hierosolymorum antecedentia.)

Denique c) signum i. e. res externa oculis publice exposita, quae simul est nota s. γνώρισμα veritatis. Ita nostri σημεῖον de documentis, quibus prophetae legatique Dei sibi fidem faciunt, vel Deus ipsis fidem facit, scl. eventis insolitis, admirationem moventibus, (*miraculis*), quae α) vel ipsi efficiunt, Matth. 12, 38. θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 24, 24. Marc. 13, 22. 16, 17. 20. Luc. 11, 16. 23, 8. in evang. Joannis semper, videlicet c. 2, 11. 18. 23. 3, 2. 4, 48. 54. 6, 2.

14. 26. 30. 7, 31. 9, 16. 10, 41. 11, 47. 12, 18. 37. 20, 30.
Praeterea Act. 2, 22. 43. 4, 16. 22. 30. 5, 12. 6, 8. 7, 36.
8, 6. 13. 14, 3. 15, 12. Rom. 15, 19. 1 Cor. 1, 22. 2 Cor.
12, 12. 2 Thess. 2, 9. Apoc. 13, 13 sq. 16, 14. 19, 20. (Ex.
4, 8 sq. v. 17. 28. 30.) — *β*) vel quae Deus evenire jubet,
ut iis fidem faciat, Matth. 12, 39. *σημεῖον Ἰωνᾶ*, i. e. fatum
a Deo ipsi decretum, quo similis est Jonae prophetae, (cf. v.
40.) Matth. 16, 4. Luc. 11, 29. Hebr. 2, 4. — *σημεῖον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ*, i. e. eventum insolitum coelitus veniens, Matth.
16, 1. Marc. 8, 11. 12. (coll. Jer. 10, 2. Dan. 6, 27. — et
praeterea Num. 14, 11. 22. Deut. 4, 34. 6, 22.) — Saepius
non legitur.

Σημειόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (a *σημεῖον*, vel *σῆμα*) notam f.
signum imprimo, insignio; Medium: *noto mihi*, *annoto*, *signo noto*; 2 Thess. 3, 14. *τοῦτον σημειοῦσθε*, hunc signo
quasi notatum, i. e. hominem levis maculae habetote. (Philo
de leg. ad Caj. p. 1028. Alii: indico, ich zeige an, et conjungunt *σημ.* cum *διὰ τῆς ἐπιστολῆς*.)

Σήμερον, (attice *τήμερον*, Joseph. Ant. 7, 14. 5. pro
τῇ ἡμέρᾳ), LXX. pro hebr. הַיּוֹם — adv. *hodie*, i. e. *hodierno die*, Matth. 16, 3. 27, 19. Marc. 14, 30. Luc. 2, 11. 4,
21. et saepius; — *nunc*, *in praesenti*, Matth. 6, 11. 30. 21,
28. *ὕπαγε σήμερον*. Act. 4, 9. 22, 3. 24, 21. 26, 2. (Deut. 8,
19. 31, 2. 27. Jos. 14, 11. — Hebr. 4, 7. *πάλιν τινὰ ὁρίζει
ἡμέραν*, (*τὸ*) *σήμερον*, i. e. illud *σήμερον* alium quoque innuit diem. — *τὸ σήμερον*, *tempus praesens*, Hebr. 3, 13.
ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, (pro *ἐστί*) quam diu hoc praesens tempus emendationis durat. — *Σήμερον καὶ αὔριον*, hodie et cras, i. e. tempore quo lubet, semper ut lubet, Jac. 4,
13. Luc. 13, 32. 33. Vid. *Αὔριον*. — Hebr. 13, 8. *χθὲς*, *καὶ
σήμερον*, — *καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας*, qui semper, ac semper
idem est; describit enim haec formula triplicem temporis
mensuram, scl. tempus finitum, praesens et futurum, ita,
ut conveniat cum formula *ὁ ὢν*, *καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος*. —
Ἕως σήμερον, usque ad tempus quod nunc est, ad nostra usque tempora. Idem significant formulae: *ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας*, Rom. 11, 8. 2 Cor. 3, 14. Act. 20, 26. (Gen. 19, 37.
38. Ezech. 20, 31. Num. 22, 30. Joseph. Ant. 7, 14. 7.) —
et omisso sed supplendo vocab. *ἡμέρα*, in formulis *ἕως τῆς
σήμερον*, Matth. 27, 8. (2 Chron. 35, 27.) — *μέχρι τῆς σήμερον*, Matth. 11, 23. 28, 15. — Act. 19, 40. *ἡ σήμερον* scl.
ἡμέρα, hodiernus dies, i. e. quae hodie evenerunt.

Σήπω, f. *ήψω*, putrefacio; ex adjuncto: perdo, corrumpo, (Job. 40, 7. *ἀσεβεῖς δὲ παραχρῆμα σῆψον*. — *Σήπομαι* et perf. *σέσηπα*, *putresio*, *putresco*, (Job. 19, 20. Joseph. bell. 6, 2. 9. *σηπόμενον σῶμα*.) — et ex adjuncto: *corruptioni obnoxius*, *fragilis sum*; i. q. *φθαρτόν*; ita semel

Jac. 5, 2. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε. (Sir. 14, 19. πᾶν ἔργον σηπόμενον, omnis res destructioni obnoxia, fragilis.)

Σηρικὸς, ἡ, ὸν, (a σὴρ, vermiculus, qui net sericum) *sericus, seiden;* — Joseph. bell. 7, 5. 4. ἐσθήσεσι σηρικαῖς) — τὸ σηρικὸν, sericum, i. e. vestes sericae, seidene Waaren; Apoc. 18, 12.

Σὴς, σητὸς, ὁ, *tinea,* vermiculus vestes rodens ac perdens, *die Kleidermotte;* Prov. 26, 21. σὴς ἐν ἱματίῳ (hebr. רָקָב.) Sir. 42, 13. ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σής. coll. Job. 13, 28. (ubi עָשׁ) et Jes. 51, 8. ubi legitur סָס. — Deinde nostri de quovis verme rodente, corrumpente, tanquam imagine causae corruptionis; Matth. 6, 19. 20. Luc. 12, 33. (Jes. 50, 9. Prov. 14, 32. σὴς δὲ ὀστέων καρδία αἰσθητική, in hebr. רָקָב. Job. 27, 18. Sir. 19, 3.)

Σητόβρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὴς et βρωτὸς corrosus, quod a βρώσκω) *a tineis corrosus;* Jac. 5, 2. ἱμάτια σητόβρωτα. (vid. Σής. LXX. Job. 13, 28. ἱμάτιον σητόβρωτον.)

Σθενόω, ῶ, f. ώσω, (a σθένος, robur) *roboro, robur addo;* — de animi confirmatione 1 Petr. 5, 10. ubi infinitivi sunt optantis. (Matthiae Gramm. §. 546.) Hesych. σθενώσει. ἐπισχύσει, δυναμώσει.

Σιαγὼν, όνος, ἡ, *mala, maxilla;* Matth. 5, 39. Luc. 6, 29. — LXX. pro לְחִי Judic. 15, 15—19. Cant. 1, 9. Thren. 1, 3. Hos. 11, 5. Mich. 5, 1.

Σιγάω, ῶ, f. ήσω, *taceo, conticeo, sileo, ich schweige,* Luc. 9, 36. 20, 26. Act. 12, 17. 15, 12. 13. 1 Cor. 14, 28. 30. 34. (Exod. 14, 14. Ps. 32, 3. Eccles. 3, 7. Sir. 13, 26.) — Passivum legitur Rom. 16. [in edit. Griesb. c. 14. in fine] v. 25. μυστήριον χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένον, decretum, quod inde ab aeterno latuit, de quo altum fuit silentium.

Σιγὴ, ῆς, ἡ, (a σιγάω) *silentium;* Act. 21, 40. Apoc. 8, 1. (Sap. 18, 14. 3 Macc. 3, 23.)

Σίδηρος, ου, ὁ, *ferrum;* Apoc. 18, 12. σκεῦος ἐκ σιδήρου. — (LXX. pro בַּרְזֶל, Num. 35, 14. 1 Reg. 6, 7.)

Σιδήρεος, έα, εον, contr. οῦς, ᾶ, οῦν, *ferreus;* Act. 12, 10. Apoc. 2, 27. 9, 9. 12, 5. 19, 15. (Deut. 3, 11. Jer. 28, 14.)

Σιδὼν, ῶνος, ἡ, (hebraice צִידוֹן) *Sidon,* (hodie *Said*) urbs celeberrima Phoeniciae, ad mare mediterraneum in finibus Judaeae sita, portu gemino (Achill. Tat. 1, 1.) instructa, antiquissima (Gen. 10, 15. 19. 49, 13.), nomen nacta vel (Gen. 10, 15. et Joseph. Ant. 1, 6. 2.) a Sidone, filio primogenito Chanaanis et Sidoniorum conditoris, vel (Justin. 18, 3.) a piscium ubertate. Assignata quidem tribui Ascher, sed nunquam ab Israëlitis expugnata (Jos. 19, 26. 28.), sui

potius juris mansit (Joseph. Ant. 15, 4. 1. ἐκ προγόνων ἐλεύθερα) usque dum Tyriis pareret, deinde Persis, diruta quidem (Diod. Sic. 16, 41.) ab Artaxerxe III Ocho, postea vero restituta, et mox Syrorum mox Aegyptiorum potestati subjecta. — Matth. 11, 21. 22. 15, 21. Marc. 3, 8. 7, 24. 31. Luc. 4, 26. 6, 17. 10, 13 sqq. Act. 27, 3.

Σιδώνιος, ία, ιον, (a Σιδών) *Sidonius;* codd. Luc. 4, 26. σάρεπτα τῆς σιδωνίας scl. χώρας, in campo Sidonio sita. Joseph. Ant. 5, 3. 1. τὸ μέγα πεδίον Σιδῶνος πόλεως.) — Σιδώνιοι, *Sidonii,* Sidonis cives, Act. 12, 20. (Joseph. Ant. 17, 12. 1.)

Σικάριος, ου, ὁ, latinum *sicarius,* i. e. sicam (Dolch) gerens; — cum ea uterentur mali homines in interficiendis insidiose aliis, σικάριος etiam dicebatur quivis homicida, fraudulenter et insidiose alium occidens., *Bandit, Meuchelmörder.* — Secundum Josephi (de bell. lib. 7, c. 8—11.) narrationem σικάριοι dicebatur factio Judaeorum, qui sub praefectura Flavii Sylvi, subacta Judaea et pacata, Romanis resistere pergebant, bellum continuabant eosque Judaeorum, qui Romanis sese subjecerant, crudeliter persequebantur. Expugnato eorum castello magna eorum pars fuga se contulit Alexandriam, unde iterum expulsi redierunt in deserta Judaeorum. Iidem sub Felice, Judaeae procuratore nova molimina fecisse dicuntur Act. 21, 38. (Joseph. bell. 2, 13. 5.)

Σίκερα, τὸ, vox hebr. שֵׁכָר, indecl. (Eusebius praep. Evang. 6, 10. tamen habet genitivum σίκερος) *sicera* i. e. *temetum,* berauschendes Getränk, (μέθυσμα, ut vertit Aquila et Symmach. Ps. 68, 13. Jes. 5, 11.) quod parabatur e frumento, frugibus, mele, dactylis, succo palmarum. Semel Luc. 1, 15. (LXX. Levit. 10, 9. Num. 6, 3. Deut. 14, 26. 29, 6. Jud. 13, 4. 7. Jes. 28, 7.)

Σίλας, α, ὁ, *Silas,* et forma alia Σιλουανός, *Silas,* sive *Silvanus,* homo christianus, Pauli in multis itineribus comes; a Luca in Actis c. 15, 22. 27. 32. 34. 40. 16, 19. 25. 29. 17, 4. 10. 14. 15. 18, 5. σίλας, in epistolis 2 Cor. 1, 19. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 1. 1 Petr. 5, 12. σιλουανὸς appellatus.

Σιλουανὸς, vid. Σίλας.

Σιλωάμ, ὁ, hebr. שִׁלֹחַ, (LXX. σιλωάμ, ita etiam Josephus, excepto uno loco de bell. 2, 16. 2. ubi σιλοᾶ s. σιλωά) *Siloam,* fons aquae dulcis et largae (Joseph. bell. 5, 4. 1. σιλωάμ, τὴν πηγὴν, γλυκεῖάν τε καὶ πολλὴν οὖσαν. Jes. 8, 6.) ad radicem montis Sion, (etiam Gihon dictus 1 Reg. 1, 33. Joseph. Ant. 7, 14. 5.) cujus aquae in urbem Hierosolymam per aquae ductum ferebantur, (2 Chron. 32, 30. 33, 14.) — Joh. 9, 7. κολυμβήθρα τοῦ σιλωάμ. ib. v. 11. — Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωάμ, turris prope fontem Si-

loam. (vid. Joseph. bell. 5, 4. 2. — Josephus ubi de fonte loquitur, foemininum articuli praeficit, ἡ σιλωάμ, de bell. 5, 12. 2. τῇ κατὰ τὴν σιλωὰμ φάραγγι. ib. 6, 8. 5. — bis vero etiam ὁ f. τὸ σιλωάμ, ubi intelligenda sunt fortasse aedificia, sive unum aedificium (πύργος) a fonte cognominatum. Ita de bell. 2, 16. 2. μέχρι τοῦ σιλοᾶ. ib. 6, 7. 2. μέχρι τοῦ σιλωὰμ πάντα ἐνέπρησαν.)

Σιμικίνθιον, ίου, τὸ, vox latina (a semi et cingo) *semicinctium*, i. e. tegumentum linteum, quo anteriorem corporis partem a lumbis ad pedes tegere solebant opifices. Act. 19, 12.

Σίμων, ωνος, ὁ, hebr. שִׁמְעוֹן, *Simon*, nom. propr. 1) *Simonis Petri*, apostoli, filii Jonae, et fratris Andreae, Matth. 13, 55. 17, 25. Luc. 4, 38. et passim, qui in aliis locis dicitur σίμων ὁ λεγόμενος πέτρος, Matth. 4, 18. 10, 2. Act. 10, 18. 11, 13. — σίμ. ὄνομα πέτρος, Marc. 3, 16. Luc. 6, 14. — σίμων πέτρος Matth. 16, 16. Luc. 5, 8. et in Joannis evang. fere semper; etiam σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ, Joh. 1, 43. σιμ. βὰρ Ἰωνᾶ Matth. 16, 17. et σίμων Ἰωνᾶ Joh. 21, 15. 16, 17. — 2) *Simonis, qui erat frater Judae Lebbaei*, apostoli, qui etiam σίμ. ὁ καναναίτης Matth. 10, 4. Marc. 3, 18, et σίμ. ὁ ζηλώτης, Luc. 6, 15. Act. 1, 13. dicitur. — 3) *Simonis*, qui erat frater Judae, et ἀδελφὸς Jesu dicitur, Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. — 4) *Simonis*, patris Judae Iscariotae, Joh. 6, 71. 12, 4. 13, 2..26. — 5) *Simonis κυρηναίου*, *Cyrenaici*, Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. — 6) *Simonis* cujusdam cognomine *leprosi*, Matth. 26, 6. Marc. 14, 3. — 7) *Simonis* cujusdam *Pharisaei*, Luc. 7, 40—44. — 8) *Simonis* cognomine *Magi*, Act. 9, 13 sqq. — 9) *Simonis coriarii* cujusdam, Act. 9, 43. 10, 6. 17. 32.

Σινᾶ, τὸ, (scl. ὄρος) *Sina* s. *Sinai*, hebr. סִינַי, (LXX. σινὰ, Exod. 16, 1. Deut. 33, 2. — τὸ σινὰ, Judic. 5, 5. coll. Exod. 19, 1. 2. — ὄρος σινὰ Exod. 19, 16. 34, 32. Neh. 9, 13. et τὸ ὄρος τὸ σινὰ Exod. 19, 11. 18. 20. 34, 2. 4. — Josephus τὸ σιναῖον, Ant. 3, 5. 1. et plerumque τὸ σιναῖον ὄρος, e. g. Ant. 2, 13. 2. ib. 3, 1. 1. 3, 13. 1.) nom. pr. indeclinabile montis in deserto Arabiae altissimi, quem jam ante Mosis tempora Dei sedem habitum esse Josephus tradidit (Joseph. Ant. 2, 12. 1. ἐπὶ τὸ σιναῖον καλούμενον ὄρος ἄγει (scl. Moses) τὰ ποίμνια. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὑψηλότατον τῶν ταύτῃ ὀρῶν, καὶ πρὸς νομὰς ἄριστον, ἀγαθῆς φυομένης πόας, καὶ διὰ τὸ δόξαν ἔχειν ἐνδιατρίβειν αὐτῷ τὸν θεὸν, οὐ κατανεμηθείσης πρότερον, οὐ τολμώντων ἐμβατεύειν εἰς αὐτὸ τῶν ποιμένων. Similia repetit Ant. 3, 5. 1.) — Commemoratur Act. 7, 30. 38. Gal. 4, 24. 25.

Σίναπι, εως, τὸ, *Sinapi*, *Senf*, quae planta in Syria aliisque terris calidioribus in arboris fere magnitudinem excrescit; Matth. 13, 31 sqq. 17, 20. πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,

vel minimam fidem. (vid. *Vorstius* de adagiis N. T. c. 2. p. 759. ed. Fisch.) Marc. 4, 31. Luc. 13, 19. 17, 6. (Rabbinis dicitur חַרְדָּל, vid. *Buxtorf.* lex. talm. p. 822.

Σινδὼν, όνος, ἡ, *Sindon*, s. linteum, linum subtile et pretiosum, (*Musselin*) cui non solum corpora mortuorum involvebantur, Matth. 27, 59. Marc. 15, 46. Luc. 23, 53. (Herodot. 2, 86.) sed e quo etiam indumenta leviora, quibus utebantur orientales noctu, conficiebantur, Marc. 14, 51. 52. (Sindonem etiam intextam fuisse pileo sacerdotis summi, commemorat Josephus Ant. 3, 7. 3. LXX. pro hebr. סָדִין Judic. 14, 12 sqq. Prov. 31, 24. a quo etiam derivatur; alii (Polluc. onom. 7, 172.) opinantur, origine esse vocem aegyptiacam; alii σινδὼν putant indicare linteum indicum; alii nomen derivant a Sidone urbe.)

Σινιάζω, f. άσω, (a σίνιον, cribrum) *cribro, ich siebe; cribro vel vanno agito;* ita de frumentis; Luc. 22, 31. ubi sensus tropi est: cupit Satanas, insidiatur vobis, ut timore, dubitatione animos vestros concutiat, instar ejus qui triticum vanno cribrat. (In V. T. non habetur, nec apud profanos.)

Σιτευτὸς, ή, όν, (a σιτεύω, tritico alo, sagino) *saginatus* scil. tritico; μόσχος σιτευτὸς, Luc. 15, 23. 27. 30. (LXX. pro אֲבוּס, 1 Reg. 4, 23. et מַרְבֵּק Jes. 44, 21. — Xenoph. Anab. 5, 4. 18.)

Σιτίον, ου, τὸ, (deminutiv. a σῖτος) *alimentum frumentaceum;* — etiam, potissimum in plurali, *edulia* (Joseph. Ant. 15, 9. 1.) Semel in codd. Act. 7, 12. pro σῖτα.

Σιτιστὸς, ή, όν, (a σιτίζω, frumento alo, sagino, perf. pass. σεσίτισται) *saginatus, altilis;* Matth. 22, 4. οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστά μου. (Joseph. Ant. 8, 2. 4. σιτιστοὺς βόας, ἄρνας. Symmach. Ps. 22, 13. ubi LXX. πίονες.)

Σιτομέτριον, ου, τὸ, (a σῖτος s. σῖτον et μετρέω) *demensa portio frumenti, demensa portio cibi;* Luc. 12, 42. (Gregor. Nazianz. Orat. 2, 29. — σιτομετρία eodem sensu. Diod. Sic. 2, 41. cf. *Elsneri* obss. I. p. 236. *Raphel.* e Polyb. p. 207. — Verbum σιτομετρέω habetur Gen. 47, 12. Joseph. c. Apion. 1, 14. Polyb. 4, 63.)

Σῖτος, ου, ὁ, plural. τὰ σῖτα, *triticum, frumentum,* et transfertur ad cerealia omnia; LXX. maxime pro דָּגָן, passim etiam pro בָּר, שֶׁבֶר, לֶחֶם; — σῖτος, Matth. 3, 12. 13, 25. 29 sqq. Marc. 4, 28. Luc. 3, 17. 16, 7. 22, 31. Joh. 12, 24. Act. 27, 38. 1 Cor. 15, 37. Apoc. 6, 6. 18, 13. — σῖτα semel Act. 7, 12. saepius apud LXX. ut Job. 12, 11. 39, 29. Job. 6, 7. 15, 23. Prov. 4, 17.

Σιχὰρ, vid. Συχάρ.

Σιὼν, nom. pr. indeclin. ipsa vox hebr. צִיּוֹן, *Sion.* — Dupliciter autem dicitur in sacris literis; 1) σιὼν, τὸ, (scil.

ὄρος) *mons* Sion, unus collium, quibus insidebat Hierosolyma, cuique superstructum erat templum. (Secundum Josephi descriptionem [de bell. 5, 4. 1 sqq. et ib. 5, 5. 8.] quatuor montibus urbs tum temporis insidebat, quorum summo imposita erat ἡ ἄνω ἀγορὰ, superior civitas, olim castellum Davidis; alteri colli, Acra dicto, superstructa erat inferior civitas et summo ejus cacumini templum. Hic igitur est mons Sion. Tertius collis tempore Hasmonaeorum cum Acra conjunctus est, valle, qua ab illo separabatur, expleta. Quartus collis serius aedificiis est obsitus, eaque urbis pars ἡ καινὴ πόλις, die Neustadt, appellata est.) — Hebr. 12, 22. προσεληλύθατε σιὼν ὄρει, ubi Sion, qui ob templum dicebatur mons sanctus (Ps. 48, 1. 2, 6.) et Dei domicilium (Ps. 9, 11. 76, 3. 132, 13.) ponitur pro sacris vero Deo debitis, cultu veri Dei. Ap. 14, 1. τὸ ὄρος σιών. (LXX. ὄρος σιὼν Ps. 74, 2. Jes. 4, 5. 10, 12. — 2) σιὼν, ἡ, scl. πόλις, *urbs Hierosolyma ipsa*, et quidem quatenus sedes erat cultus veri Dei. Ita ἡ θυγάτηρ σιὼν Matth. 21, 5. Joh. 12, 15. (Zach. 9, 9. Jes. 62, 11. vid. Θυγάτηρ,) τίθημι ἐν σιὼν Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. — ἥξει ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, Rom. 11, 26. (Jes. 59, 20. Ps. 14, 7. — Sic LXX. τὴν σιὼν scl. πόλιν. Ps. 51, 18. 102, 13. 132, 13. 137, 1. vid. etiam Jes. 2, 3. 3, 16. 17. Mich. 4, 2. Ps. 48, 12. — τὰ ὄρη σιὼν, montes quibus insidebat Hierosol. Ps. 48, 2. 133, 3.

Σιωπάω, ῶ, f. ήσω, (a σιωπὴ, silentium) *sileo, taceo*; de homine non loquente Luc. 1, 20. Act. 18, 9. — non respondente, Matth. 26, 63. Marc. 3, 4. 9, 34. 14, 61. — desinente loqui, Matth. 20, 31. Marc. 10, 48. Luc. 18, 39. 40. — inde tropice de mari desinente aestuare s. strepere, Marc. 4, 39. (Latin. *silet aequor, ventus*) — LXX. pro דָּמַם, הֶחֱרִישׁ, חָשָׁה, חָדַל; Thren. 2, 10. 18. Jes. 36, 21. 42, 14. 62, 1. 2 Chron. 25, 16. 2 Reg. 2, 3. 5. Job. 16, 6.

Σκανδαλίζω, f. ίσω, (a σκάνδαλον) profanis inusitatum, nec a LXX. usurpatum, tantum Aquil. pro הִכְשִׁיל Ps. 63, 9. Jes. 8, 15. 40, 3. Prov. 4, 12. est: *offendiculo sum, offendere facio*, passiv. *offendor*, propr. de eo, quod pedi obstat, ita ut in illud offendat; ita vero non legitur, sed tantum tropice ubi dicitur de eo qui non quidem consilio, sed casu et ex culpa alterius occasionem offensionis praebet. Usurpatur autem a) de *statu externo*, ubi est: de statu suo dejicio, malorum, ruinae sum causa; ita passiv. ter in libro Sir. 9, 5. 23, 8. 35, 15. — b) de statu animi, et ita semper in N. T., ubi est: *animum alterius offendo, einem zum Anstoss gereichen*, diciturque de iis α) qui dictis factisque occasionem praebent alteri, ut *irritetur, animo offendatur*, Matth. 15, 12. 17, 27. Joh. 6, 61. Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 13. — σκανδαλίζεσθαι ἔν τινι, offendi animo alicujus personae

lictis, moribus, fatis, Matth. 11, 6. 13, 57. 26, 31. 33. Marc. 6, 3. 14, 27. 29. Luc. 7, 23. — β) de iis, per quos aliquo modo accidit, ut alter judicando *erret* agendove *peccet*, Matth. 5, 29 sqq. 18, 6—9. Marc. 9, 42—47. Luc. 17, 2. Ita etiam in Ps. Sal. 16, 7. ἐπικράτησόν μου ἀπὸ πάσης γυναικὸς πονηρᾶς σκανδαλιζούσης ἄφρονα.) — in specie, qui in causa est, ut alterius *fides* et *obsequium labatur*, Matth. 13, 21. 24, 10. Marc. 4, 17. Joh. 16, 1. 2 Cor. 11, 29. — Saepius non habetur in codice sacro.

Σκάνδαλον, ου, τὸ, (quod apud profanos vix legitur, vid. *Schneideri* lex. graec. s. voc. σκανδαληθρίζω et a Grammaticis derivatur a σκάζω, claudico) — LXX. pro מוֹקֵשׁ et מִכְשׁוֹל — *offendiculum*; a) propr. offendiculum, in quo pede aliquis impingit; ita Jesus dicitur Judaeis positus esse πέτρα σκανδάλου, i. e. λίθος ἐν ᾧ σκανδαλίζονται, Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 7. de cujus loci sensu vid. Πρόσκομμα. — Etiam de offendiculo quod insidiose alicui ponitur (Levit. 19, 14. ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον) de *decipula*, sive potius ligno, quo decipula sustinetur, et quo efficitur, ut in illud impingens capiatur. (Ps. 140, 5. coll. Judith. 5, 1. ubi pedicas significare videtur); quare jungitur verbis τίθημι Rom. 14, 13. Judith. 5, 1. Ps. 50, 20.) et βάλλω (Apoc. 2, 14.) Inde b) tropice α) de insidiis (Ps. 141, 9. 140, 5.) — β) de *causa interitus*, *calamitatum*, Rom. 11, 9. (Ps. 50, 20. 69, 22. 119, 164. Jos. 23, 13. Sir. 7, 6. 27, 33. 1 Macc. 5, 4. — γ) de eo quod animum de statu suo dejicit, *animi offendiculum*, *quod animum irritat*; Matth. 16, 23. σκάνδαλόν μου εἶ, offendiculo mihi es, animum irritas. 1 Cor. 1, 23. Gal. 5, 11. τὸ σκάνδ. τοῦ σταυροῦ, i. e. desinit crux εἶναι σκάνδαλον. (Judith. 12, 2.) — in specie δ) quod animum alicujus ita turbat, ut *judicando erret agendove peccet*, Matth. 18, 7. Luc. 17, 1. Rom. 14, 13. 16, 17. Apoc. 2, 14. (Judic. 2, 13. Ps. 106, 36. Sap. 14, 11. σκάνδαλα ψυχαῖς ἀνθρώπων.) — ε) *peccatum*, *vitium*, quod Deum irritat, homines vero ad peccandum allicit, 1 Joh. 2, 10. σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. (Judith. 5, 20. ἐστὶν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον τοῦτο.) — metonym. *peccatores*, homines qui Deo aliisque σκανδάλῳ sunt, Matth. 13, 41. Sic homines impii Ps. Sal. 4, 27. dicuntur σκάνδαλον παράνομον. — Saepius non legitur.

Σκάπτω, f. άψω, *fodio*; Luc. 6, 48. ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, alte effodit. c. 13, 8. ἕως ὅτε σκάψω περὶ αὐτὴν scil. ficum, i. e. donec ablaqueavero eam. vid. Jes. 5, 6. ubi pro נֶעְדַּר. — *terram fodio*, Luc. 16, 36. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω. (Aristoph. Av. v. 1430. Xenoph. Oecon. 23. vid. *Kypkii* obss. I, 196. *Elsner*. I, p. 251.)

Σκάφη, ης, ἡ, (a σκάπτω, fodio, fodiendo excavo; proprie universe: corpus excavatum, unde Bel et Drac. v.

33. de patina; deinde:) *scapha, cymba*, genus naviculae levioris qua nautae uti solent ad littora exploranda, *ein Boot*; ita Act. 27, 16. 30. 32. (Polyb. 1, 23. 7. — de navigio Joseph. Ant. 5, 6. 4. — etiam de majoribus navigiis, σκάφη πειρατικά, Joseph. bell. 5, 9. 2. et 3.)

Σκέλος, εος, ους, τὸ, plural. τὰ σκέλεα, contr. σκέλη, *crus*, quicquid a coxendicis osse usque ad extremos pedis digitos pertinet; Joh. 19, 31—33. (LXX. potissimum pro רֶגֶל Jud. 5, 27. Ezech. 1, 7. etiam pro כְּרָעַיִם Levit. 11, 21. Am. 3, 12. — Polyb. 1, 80. 13.)

Σκέπασμα, τος, τὸ, (a σκεπάζω, tego, operio) *tegumentum, Bedeckung*; semel 1 Tim. 6, 8. ubi de vestibus intelligendum videtur. (Philo Qu. det. insi. pot. p. 159. τῶν περὶ σῶμα σκεπασμάτων ἀμελῶν. Joseph. bell. 2, 8. 5. ζωσάμενοι σκεπάσμασι λινοῖς.)

Σκευᾶς, ᾶ, ὁ, *Sceva*, nom. propr. cujusdam Judaei, principis sacerdotum; Act. 19, 14.

Σκευή, ῆς, ἡ, *apparatus*, quo quis est instructus; — in N. T. semel Act. 27, 19. ubi est i. q. σκεῦος apparatus, *utensilia*; (vid. LXX. Jon. 1, 5. — de supellectile Polyb. 2, 6. 6. de armis militum, Demosth. 558. 12. ed. Reisk.)

Σκεῦος, εος, ους, τὸ, — LXX. pro כְּלִי — 1) *vas*, et quidem a) proprie vas excavatum, Luc. 8, 16. Joh. 19, 29. Act. 10, 11. 16. 11, 5. (2 Reg. 4, 3—6. — *vasa figlina*, Rom. 9, 21. 2 Cor. 4, 7. Apoc. 2, 27. (Levit. 6, 28. 11, 33.) — b) deinde vas quodvis, Marc. 11, 16. 2 Tim. 2, 20. Hebr. 9, 21. Apoc. 18, 12. (1 Chron. 9, 28. Exod. 3, 22. 11, 2. Num. 1, 50.) — c) *supellectilis, utensilia*, quibus domus est repleta; Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 17, 31. (Gen. 24, 53. 31, 37. Jon. 1, 5. — vid. etiam Levit. 15, 4. 6. 22. 25.) — 2) ex adjuncto: ratione *originis figmentum, Gebilde* (a figulo vasa fingente); ita de homine figmento Dei, Rom. 9, 22. 23. ubi σκεύη ὀργῆς, ἐλέους, est pro σκεύη εἰς ὀργήν, εἰς ἔλεος, homo, Dei figmentum, felicitati vel poenis destinatus. (Vid. Rom. 9, 21. ubi εἰς ἀτιμίαν. 2 Tim. 2, 21. ubi σκεύη εἰς τιμήν; nec aliter in V. T. genitivus substantivi post σκεῦος est pro σκεῦος εἰς, ut Ps. 71, 22. σκεῦος ψαλμοῦ, instrumentum ad canendum. Ps. 7, 13. σκεύη θανάτου, tela mortifera. Jer. 50, 25. σκεύη ὀργῆς, arma quibus utitur ὀργὴ τοῦ θεοῦ. (Sir. 43, 2. sol dicitur σκεῦος θαυμαστὸν, ἔργον ὑψίστου.) — Tropice σκεῦος de *corpore* humano, quatenus est *figmentum e terra* factum; 1 Thess. 4, 4. συνοικοῦντες τῷ γυναικείῳ ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει, utentes muliere tanquam figmento infirmiore. (Test. XII. Patr. p. 673. ὁ διάβολος οἰκειοῦται αὐτὸν [impium] ὡς ἴδιον σκεῦος.) — 3) ex adjuncto ratione *usus* et *utilitatis*: *instrumentum*; ita de instrumento quo navis movetur, scil. malo, velis; Act. 27, 17. χα-

λάσαντες τὸ σκεῦος demiſſis velis; (alii intelligunt anchoram, alii malum ſolum.) — de homine, quo Deus utitur tanquam inſtrumento, Act. 9, 15. σκεῦος ἐκλογῆς, i. e. ἐκλεκτὸν, inſtrumentum ſelectum. (LXX. ſaepiſſime de inſtrumentis, Levit. 11, 32. Num. 35, 16. 18. 22. Pſ. 71, 22. 1 Sam. 13, 20 ſqq. — potiſſimum de inſtrumentis bellicis, armis, Deut. 1, 41. 1 Sam. 8, 12. 2 Reg. 11, 8. Jer. 50, 25. Pſ. 7, 13.

Σκηνή, ῆς, ἡ, — LXX. pro אֹהֶל, מִשְׁכָּן, סֻכָּה, 1) *ſcena, tabernaculum* ex frondibus arborum contextum, *Laube, Hütte*, hebr. סֻכָּה, Matth. 7, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. (Levit. 23, 34. 42 ſqq. Gen. 33, 17. Eſdr. 3, 4. Jon. 4, 6.) Luc. 16, 9. σκηναὶ αἰώνιοι, tabernacula erigenda in regno Meſſiae. (Loquitur hic Jeſus e dicendi ratione Judaeorum de epulo magno in Meſſiae regno, emblemate laetitiae ſummae.) — *Umbraculum* portatile, quod expandebatur ſuper capite alicujus cum ad obtegendum tum in honorem, ein *Baldachin*; Act. 7, 43. τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ, umbraculum, ſub quo circumferebatur ſimulacrum; Amoſ. 5, 26. LXX. pro סִכּוּת. Ita etiam intelligo Act. 15, 16. τὴν σκηνὴν δαβὶδ, ubi pars pro toto, σκηνὴ pro *throno*, cui umbraculum impoſitum erat, i. e. imperio; coll. Amoſ. 9, 11. — 2) *tentorium, tugurium, ein Zelt*; de tentoriis paſtorum Hebr. 11, 9. (Gen. 4, 19. 12, 8. 18, 1.) — de tentorio portatili ſacro Iſraëlitarum, Act. 7, 44. Hebr. 8, 5. 9, [1.] 8. 21. 13, 10. (Exod. 26, 1 ſqq. 33, 7 ſqq. 35, 20. 38, 21. Sir. 24, 11. 18.) — de tentorio coeleſti πρωτοτύπῳ terreſtris, Hebr. 8, 2. coll. v. 5. cap. 9, 11. Apoc. 15, 5. ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς ἐν τῷ οὐρανῷ, ſanctum ſanctorum in tentorio coeleſti. Quod tentorium olim ſimul cum nova et coeleſti Hieroſolyma coelitus demiſſum iri in has terras dicitur Apoc. 21, 3. — de coelo, tentorii formam habente, Ap. 13, 6. σκηνὴ τοῦ θεοῦ i. e. ὁ οὐρανός. (alii hic: habitaculum.) — 3) *ſcena*, i. e. pars ſive ſectio tabernaculi, ubi ſcenici agebant; ita profanis. Auctor epiſt. ad Hebr. transfert ad duplicem ſcenam tabernaculi; in quarum exteriori ſacerdotes, interiori autem pontifex maximus ſacra faciebant, Hebr. 9, 2. 3. 6. 7. — Saepius non habetur.

Σκηνοπηγία, ας, ἡ, (a σκηνοπηγεω, tabernaculum figo, quod a σκῆνος et πήγνυμι) *ſcenopegia, tabernaculorum fixio*; — *feſtum tabernaculorum* (ἡ σκηνοπηγίας ἑορτὴ, Joſeph. Ant. 4, 8. 12. — ὁ τῆς σκηνοπηγίας καιρὸς, ἑορτῆς σφόδρα παρὰ τοῖς ἑβραίοις ἁγιωτάτης, καὶ μεγίστης, Joſeph. Ant. 8, 4. 1. — LXX. ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας, pro חַג הַסֻּכָּה, Deut. 16, 16. 31, 10. Zach. 14, 16—19. 3 Eſdr. 5, 51. 1 Macc. 10, 21. — etiam ἡ σκηνοπηγία 2 Macc. 1, 9. 18. Joſephus etiam σκηνοποιεῖσθαι τῷ θεῷ, de bell. 6, 5. 3. ib. 1, 3. 2.) a tabernaculis ex frondibus arborum viridibus confectis, ita dictum, octo diebus inde a 15 die menſis Tiſri,

tempore jam ad hiemem vergente, celebratum, partim in memoriam commorationis Israëlitarum sub tentoriis in deserto (Levit. 23, 42 sqq. Deut. 16, 16. 31, 10.) partim in grati animi documentum pro frugum collectione, unde etiam festum collectionis, חַג הָאָסִף, Exod. 23, 16. appellabatur. Celebrabatur ita, ut epula laeta instituerentur, sacrificia quotidie fierent, et partes legis (Neh. 8, 18. Joseph. Ant. 4, 8. 12.) publice praelegerentur. Vid. Deut. 16, 16. Num. 23. Joseph. Ant. 3, 10. 4. ib. 4, 8. 12. — Semel in N. T. Joh. 7, 2. ad quem locum notandum est, secundum Talmud etiam libationem aquarum e fonte Siloa haustarum, vino mixtarum, et a sacerdotibus in altare profusarum, factam esse.

Σκηνοποιός, οῦ, ὁ, (e σκηνή et ποιέω) *tabernaculorum, tuguriorum fabricator;* Act. 18, 3. (Polluc. On. 7, 190. — Verbum σκηνοποιέω tentoria figo, apud Josephum, bell. 1, 3. 2. 6, 5. 3. — σκηνοποιΐα Polyb. 6, 28. 3.)

Σκῆνος, εος, ους, τὸ, i. q. σκηνή, quod vide; — metaphorice ita dicitur *corpus* humanum, animae immortalis quasi tabernaculum vel habitaculum; ita in N. T. 2 Cor. 5, 1. ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους, pro τὸ ἐπίγειον σκῆνος, ἐν ᾧ οἰκοῦμεν, corpus hoc terrestre, in quo animus versatur. ib. v. 4. οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει, hoc corpore induti. (Sap. 9, 5. φθαρτὸν γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχὴν, καὶ βρίθει τὸ γεῶδες σκῆνος νοῦν πολυφροντίδα. Platonicis Pythagoraeisque solitum erat de corpore humano hac imagine uti; Maxim. Tyr. Diss. 38. Clemens Alex. Strom. Lib. 5. Philonem corpus appellare τὸ τῆς ψυχῆς ἀγγεῖον observavit *Loesn.* p. 379. vid. etiam *Kypkii* obss. II, p. 250. *Elsneri* II, p. 145.)

Σκηνόω, ῶ, f. ώσω, (a σκῆνος) 1) σκῆνος s. σκηνὴν *erigo, tentorium, tabernaculum figo* (Gen. 13, 12. pro hebr. אָהַל. Joseph. vit. §. 47.) — *umbraculum* (vid. σκηνή) *facio,* scl. ne solis aestus vel aliud quid caput laedat; tropice: *tueor, obtego,* Apoc. 7, 15. σκηνώσει ἐπ' αὐτοὺς, instar umbraculi iis erit, eos tuebitur. vid. Jes. 4, 5. 6. Ps. 27, 5. 121, 5. 6. Jes. 49, 10. Ita σκιὰ de tutela Baruch. 1, 12. — 2) *dego, habito* in tentorio, Apoc. 21, 3. σκηνώσει μετ' αὐτῶν, habitabit inter eos in tabernaculo. (Judic. 8, 11. σκηνούντες ἐν σκηναῖς.) — deinde etiam de habitatione in iis, quae cum tentorio comparari solent; igitur de habitante in corpore humano (vid. σκῆνος) Joh. 1, 14. ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν commoratus est inter nos in habitaculo visibili. — coelum (vid. σκηνή no. 2.) inhabitante; Apoc. 12, 12. οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. c. 13, 6. (Xenoph. Anab. 5, 5. 7. σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις.)

Σκήνωμα, τος, τὸ, (a σκηνόω) — LXX. pro אֹהֶל et מִשְׁכָּן *tentorium, tabernaculum;* de tabernaculo Dei Act. 7, 46. (1 Reg. 2, 28. 8, 4. Ps. 26, 8. 46, 4.) — habitaculum,

locus habitationis (1 Sam. 4, 10. Job. 21, 28. 2 Sam. 18, 17.) — tropice de corpore, animi habitaculo, 2 Petr. 1, 13. 14. vid. Σκῆνος.

Σκιά, ᾶς, ἡ, — LXX. pro צֵל — 1) *umbra*, der Schatten, quae oritur ubi corpus lucis radios impedit; Marc. 4, 32. (Ezech. 17, 23.) Act. 5, 15. — (Jud. 9, 36. 2 Reg. 20, 9 sq.) — metaphor. res, quae nihil est, nil solidi habet, ubi umbra opponitur essentiae rei, solidae effigiei τῷ σώματι, s. εἰκόνι, corpori ipsi a quo efficitur; ita de sacris Judaicis, quae umbra futurorum, i. e. levis eorum adumbratio fuissent, Col. 2, 17. Hebr. 8, 15. 10, 1. (Joseph. bell. 6, 3. 3. σκιὰ τροφῆς, quod videbatur cibus esse. ib. 1, 10. 9. σκιὰ ἀδικήματος. Philostr. vit. Sophist. 1, 20. 1. coll. *Cicero* de offic. 3, 13. Id. in Pison. c. 24. — In V. T. σκιὰ frequens est imago rerum vanarum et caducarum, Job. 8, 9. 14, 2. Ps. 102, 12. 144, 5. Sap. 2, 5.) — 2) ex hebraismo: *tenebrae*, in formula: σκιὰ θανάτου, hebr. צַלְמָוֶת, propr. tenebrae orci, tropice: status infelicissimus; Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. vid. locum Jes. 9, 2. coll. Job. 16, 16. 24, 16. Ps. 43, 20.

Σκιρτάω, ῶ, f. ήσω, *salio, exsulto*, Luc. 1, 41. 44. 6, 23. — (Gen. 25, 22. Ps. 114, 4. 6. Jer. 50, 11. Sap. 17, 19. vid. quae e profanis habet *Kyp.* obss. II, p. 237.)

Σκληροκαρδία, ας, ἡ, (a σκληρὸς et καρδία) animi durities, — *animi contumacia*, (metaphora ducta a τραχήλῳ animalium σκληρῷ, quo se regi non patiuntur) *obedientiae detrectatio*; Matth. 19, 8. Marc. 10, 5, 16, 14. (LXX. pro עָרְלַת לֵבָב, Deut. 10, 16. Jer. 4, 4. Sir. 16, 10. coll. 30, 8. — Vid. Σκληροτράχηλος. — et σκληρὸς τὴν καρδίαν Prov. 28, 14. καρδία σκληρὰ Sir. 3, 24. 26.)

Σκληρός, ά, όν, (a σκέλλω, σκλῆμι, torridum, rigidum, durum facio) LXX. maxime pro hebr. קָשֶׁה, — 1) rigidus, — *durus*, propr. de rebus, Sap. 11, 4. λίθος σκλ. — metaphorice: *durus* animo, *immitis*, qui aliis facile injuriam infert, ἄνθρωπος, Matth. 25, 24. (1 Sam. 25, 3. Jes. 48, 4.) — σκληρὰ λαλεῖν, dura loqui, minari, Jud. v. 15. (Gen. 42, 7. 30. 1 Reg. 12, 13.) — Ex adjuncto 2) saevus, *vehemens, gravis*, Jac. 3, 46. σκληροὶ ἄνεμοι. (πόλεμος 2 Sam. 2, 17. δουλεία 1 Reg. 12, 4. — Jes. 28, 2. σκληρ. θυμός, pro אַמִּיץ. Jer. 30, 15. Joseph. Ant. 4, 3. 3. σκλ. ἦχος. Idem Ant. 2, 16. 3. σκληραὶ βρονταί.) — 3) quia quae dura sunt facile tractari non possunt, est: *difficilis, molestus*; ita σκληρόν ἐστι Act. 9, 5. 26, 14. (Exod. 1, 14. 6, 9. Deut. 26, 6.) — Joh. 6, 60. σκληρὸς λόγος, sermo nobis molestus, vel potius difficultate plenus, captu difficilis; igitur i. q. σκολιός. (Jud. 2, 19. ὁδοὶ σκληραὶ, perversa agendi ratio. Ita קָשֶׁה difficilis Exod. 18, 26. coll. usum verbi קָשָׁה 1 Reg. 12, 4. 2 Reg. 2, 10. et σκληρῶς difficulter, Gen. 35, 17.)

Σκληρότης, ητος, ἡ, (a σκληρός) durities, metaph. *contumacia*, *pervicax inobedientia*; Rom. 2, 5. — LXX. pro קְשִׁי Deut. 9, 27. μὴ ἐπιβλέψῃς εἰς τὴν σκληρότητα τοῦ λαοῦ.

Σκληροτράχηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σκληρὸς et τράχηλος) duram cervicem habens, quae flecti nequit, proprie de animalibus (coll. Sir. 30, 8.) deinde de hominibus: *contumax*, *refractarius*, Act. 7, 51. LXX. pro קְשֵׁה-עֹרֶף, Exod. 13, 3. 5. 34, 9. Deut. 9, 6. 13. Bar. 2, 22. Sir. 16, 12. — σκληροτραχηλία i. q. σκληροκαρδία, Test. XII. Patr. p. 541.

Σκληρύνω, f. υνῶ (a σκληρός) — LXX. pro חִזֵּק et הִקְשָׁה — 1) durum facio; — metaph. *pervicacem*, *refractarium reddo*; σκληρύνειν τὴν καρδίαν, Hebr. 3, 8. 15. 4, 7. (Exod. 7, 3. 22. 8, 19. 9, 13. Ps. 95, 8. Deut. 2, 30. — τράχηλον σκληρ. Deut. 10, 16. 2 Chron. 30, 8. — Σκληρύνομαι, pervicax fio, refractarius sum, Act. 19, 9. Hebr. 3, 13. (Sir. 30, 12.) — 2) *duriter tracto*, *rigidius* s. *severius ago*, Rom. 9, 18. ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. (De saevitia et duritie in agendo legitur etiam Gen. 49, 7. Jud. 4, 24. 2 Chron. 10, 4. Job. 29, 16.)

Σκολιὸς, ά, όν, 1) *tortuosus*, *obliquus*, ita a) propr. (Sap. 13, 13. ξύλον σκολιόν) — de via, (Joseph. bell. 3, 6. 2.) Luc. 3, 5. ubi τὰ σκολιὰ, quod sensum attinet, sunt: impedimenta salutis in pravitate hominum obvia; vid. Jes. 42, 16. ubi in hebr. מַעֲקַשִּׁים, Jes. 10, 4. pro עָקֹב. Prov. 2, 15. — 2) metaph. *perversus moribus*, *impius*; γενεὰ σκολιὰ, Act. 2, 40. Phil. 2, 15. et Ps. 78, 10. ubi in eadem formula est סֹרֵר, Deut. 32, 5. ubi עִקֵּשׁ. Prov. 28, 18. Sap. 1, 3. — *iniquus*, qui non recta juris et aequitatis via incedit, 1 Petr. 2, 18. (LXX. pro תַּהְפֻּכָה Prov. 16, 28. 23, 33.)

Σκόλοψ et σκόλωψ, οπος, ὁ, *lignum acutum*, (ξύλον ὀξὺ, Hesych.) et ita de *sudibus* praeacutis, *aculeis*, *festucis*, *spinis*, (vid. *Elsneri* obss. II, p. 167.) Ita Hos. 2, 6. pro סִיר. Sir. 43, 19. — In N. T. semel 2 Cor. 12, 7. ubi ἄγγελος σατᾶν dicitur ab Apostolo σκόλοψ τῇ σαρκὶ, aculeus in carne, i. e. qui gravissimum et perpetuum dolorem excitat, aut per morbum, aut per persecutiones. Eodem modo Ezech. 28, 24. σκόλοψ (סִלּוֹן) πικρίας. Num. 33, 55. σκόλοπες (שִׂכִּים) ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.

Σκοπέω, ῶ, f. ήσω, (a σκοπός) 1) speculor, intueor, intentis oculis specto; — metaph. *mente diligenter intueor*, *attendo*; ita σκοπεῖν τινα, intueri aliquem, ad illum attendere, quod cum in malam partem de caventibus sibi Rom. 16, 17. tum in bonam de sequentibus aliquid dicitur, Phil. 3, 17. — Σκοπεῖν, μὴ, *videre*, *ne*, *sibi cavere*, *ne*, Luc. 11, 35. Gal. 6, 1. (Xenoph. de Mag. equit. 7, 15.) — ex adjuncto: 2) ut latinor. *intueri* aliquid: *curo*, *cupio*, *ratio-*

nom habeo, 2 Cor. 4, 18. τὰ βλεπόμενα μὴ σκοπεῖν. Phil. 2, 4. τὰ ἑαυτῶν σκοποῦντες. (2 Macc. 4, 5. Joſeph. Ant. 2, 6. 8. Xen. Mem. 4, 5. 11. τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δὲ ζητεῖ ποιεῖν. Demoſth. 1488. 2 ed. Reisk.)

Σκοπός, οῦ, ὁ, *ſcopus*, *meta*, ad quem oculi ejus diligenter diriguntur, qui eam attingere ſtudet; Phil. 3, 14. κατὰ σκοπὸν διώκω, ad metam contendo, ſcl. ut βραβεῖον conſequar. (LXX. de meta Job. 16, 13. Thren. 3, 12. pro מַטָּרָה. Levit 26, 1. Sap. 5, 13. 21. — de propoſito, fine, Joſeph. bell. 4, 9. 9.)

Σκορπίζω, f. ίσω, (quod ſeriores Graeci, potiſſimum ex dialecto macedonica, pro σκεδάω uſurpant) 1) *diſſipo*, *disjicio*, *zerſtreuen*, Joh. 10, 12. ὁ λύκος σκορπίζει τὰ πρόβατα. c. 16, 32. ἐσκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. (LXX. pro הֵפִיץ 2 Sam. 22, 15. Pſ. 18, 16. 144, 7. pro פָּרַד Neh. 4, 19. Sir. 48, 16. ἐσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 1 Macc. 4, 4. 6, 57. 2 Macc. 14, 13.) — Proverbium: ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει, Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. qui fruges (metaphora enim deſumta eſt a meſſe et meſſoribus) non colligit mecum, eas diſſipat, i. e. qui non amat, nec adjuvat rem, eam averſatur et impedit. — 2) *largiter distribuo*; de beneficiis, 2 Cor. 9, 9. quae e Pſal. 112, 18. deprompta ſunt, ubi legitur פִּזַּר, quod hic et Prov. 11, 24. idem ſignificat. coll. Mal. 2, 3. ubi pro זֵרָה de luto largiter ſparſo in faciem alicujus.

Σκορπίος, ίου, ὁ, *ſcorpio* ſ. *ſcorpius*, *der Scorpion*; (Plin. hiſt. nat. 11, 25.) Luc. 10, 19. 11, 12. Apoc. 9, 3. 5. 10. (LXX. pro עַקְרָב Deut. 8, 15. 1 Reg. 12, 11. 14. 2 Chr. 10, 11. 14. Ezech. 2, 6. Sir. 26, 8. Joſeph. Ant. 8, 8. 2.)

Σκοτεινός, ή, όν, (a σκότος) *tenebricoſus*, *obſcurus*, *luce deſtitutus*, Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. 36. ubi σῶμα σκοτεινὸν eſt corpus in tenebris verſans ſ. agens; ſenſus: homo vera ſalutarique cognitione deſtitutus. (Alii: hic φωτεινὸς et σκοτεινὸς ad liberalitatem et illiberalitatem referunt, et ita certe in Teſt. XII. Patr. p. 731. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔχει σκοτεινὸν ὀφθαλμόν· ἐλεεῖ γὰρ πάντας, κἂν ὦσιν ἁμαρτωλοί.) — LXX. pro חֹשֶׁךְ Job. 10, 21. 15, 23. Jeſ. 45, 19. מַחְשָׁךְ Pſ. 88, 6. 143, 4.

Σκοτία, ας, ἡ, (quod ſerioribus dicitur pro σκότος, neque ab atticis ſcriptoribus uſurpatur; Moeris Attic. σκότος· οὐδετέρως ἀττικῶς· σκοτία ἑλληνικῶς. Thom. Mag. ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος· τὸ δὲ σκοτία οὐκ ἐν χρήσει.) *tenebrae*, *caligo*; a) propr. tenebrae quae oriuntur lucis defectu, Joh. 6, 17. 12, 35. ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. 20, 1. (LXX. Mich. 3, 6. pro חֲשֵׁכָה et Job. 28, 3. pro אֹפֶל.) — ἐν σκοτίᾳ in tenebris, in loco, qui non conſpicitur, i. e. *clam*, *ſecreto*, *privatim*, Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Jeſ. 29, 15. ἐν

Σκληρότης, ητος, ἡ, (a σκληρὸς) durities, metaph. *contumacia, pervicax inobedientia*; Rom. 2, 5. — LXX. pro קְשִׁי Deut. 9, 27. μὴ ἐπιβλέψῃς εἰς τὴν σκληρότητα τοῦ λαοῦ.

Σκληροτράχηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σκληρὸς et τράχηλος) duram cervicem habens, quae flecti nequit, proprie de animalibus (coll. Sir. 30, 8.) deinde de hominibus: *contumax, refractarius*, Act. 7, 51. LXX. pro קְשֵׁה-עֹרֶף, Exod. 13, 3. 5. 34, 9. Deut. 9, 6. 13. Bar. 2, 22. Sir. 16, 12. — σκληροτραχηλία i. q. σκληροκαρδία, Test. XII. Patr. p. 541.

Σκληρύνω, f. υνῶ (a σκληρὸς) — LXX. pro חִזֵּק et קָשָׁה — 1) durum facio; — metaph. *pervicacem, refractarium reddo*; σκληρύνειν τὴν καρδίαν, Hebr. 3, 8. 15. 4, 7. (Exod. 7, 3. 22. 8, 19. 9, 13. Ps. 95, 8. Deut. 2, 30. — τράχηλον σκληρ. Deut. 10, 16. 2 Chron. 30, 8. — Σκληρύνομαι, pervicax fio, refractarius sum, Act. 19, 9. Hebr. 3, 13. (Sir. 30, 12.) — 2) *duriter tracto, rigidius* s. *severius ago*, Rom. 9, 18. ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. (De saevitia et duritie in agendo legitur etiam Gen. 49, 7. Jud. 4, 24. 2 Chron. 10, 4. Job. 29, 16.)

Σκολιὸς, ά, όν, 1) *tortuosus, obliquus*, ita a) propr. (Sap. 13, 13. ξύλον σκολιόν) — de via, (Joseph. bell. 3, 6. 2.) Luc. 3, 5. ubi τὰ σκολιὰ, quod sensum attinet, sunt impedimenta salutis in pravitate hominum obvia; vid. Jes. 42, 16. ubi in hebr. מַעֲקַשִּׁים, Jes. 10, 4. pro עָקֹב. Prov. 2, 15. — 2) metaph. *perversus moribus, impius*; γενεὰ σκολιὰ, Act. 2, 40. Phil. 2, 15. et Ps. 78, 10. ubi in eadem formula est סֹרֵר, Deut. 32, 5. ubi עִקֵּשׁ. Prov. 28, 18. Sap. 1, 3. — *iniquus*, qui non recta juris et aequitatis via incedit, 1 Petr. 2, 18. (LXX. pro תַּהְפֻּכָה Prov. 16, 28. 23, 33.)

Σκόλοψ et σκώλωψ, οπος, ὁ, *lignum acutum*, (ξύλον ὀξὺ, Hesych.) et ita de *sudibus* praeacutis, *aculeis, festucis, spinis*, (vid. *Elsneri* obss. II, p. 167.) Ita Hos. 2, 6. pro סִיר. Sir. 43, 19. — In N. T. semel 2 Cor. 12, 7. ubi ἄγγελος σατᾶν dicitur ab Apostolo σκόλοψ τῇ σαρκὶ, aculeus in carne, i. e. qui gravissimum et perpetuum dolorem excitat, aut per morbum, aut per persecutiones. Eodem modo Ezech. 28, 24. σκόλοψ (סִלּוֹן) πικρίας. Num. 33, 55. σκόλοπες (שִׂכִּים) ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.

Σκοπέω, ῶ, f. ήσω, (a σκοπὸς) 1) speculor, intueor, intentis oculis specto; — metaph. *mente diligenter intueor, attendo*; ita σκοπεῖν τινα, intueri aliquem, ad illum attendere, quod cum in malam partem de caventibus sibi Rom. 16, 17. tum in bonam de sequentibus aliquid dicitur, Phil. 3, 17. — Σκοπεῖν, μὴ, *videre, ne, sibi cavere, ne*, Luc. 11, 35. Gal. 6, 1. (Xenoph. de Mag. equit. 7, 15.) — ex adjuncto: 2) ut latinor. *intueri* aliquid: *curo, cupio, ratio-*

non habeo, 2 Cor. 4, 18. τὰ βλεπόμενα μὴ σκοπεῖν. Phil. 2, 4. τὰ ἑαυτῶν σκοποῦντες. (2 Macc. 4, 5. Joſeph. Ant. 2, 6. 8. Xen. Mem. 4, 5. 11. τὰ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δὲ ζητεῖ ποιεῖν. Demoſth. 1488. 2 ed. Reisk.)

Σκοπός, οῦ, ὁ, *ſcopus*, *meta*, ad quem oculi ejus diligenter diriguntur, qui eam attingere ſtudet; Phil. 3, 14. κατὰ σκοπὸν διώκω, ad metam contendo, ſcl. ut βραβεῖον conſequar. (LXX. de meta Job. 16, 13. Thren. 3, 12. pro מַטָּרָה. Levit 26, 1. Sap. 5, 13. 21. — de propoſito, fine, Joſeph. bell. 4, 9. 9.)

Σκορπίζω, f. ίσω, (quod ſeriores Graeci, potiſſimum ex dialecto macedonica, pro σκεδάω uſurpant) 1) *diſſipo*, *disjicio*, *zerſtreuen*, Joh. 10, 12. ὁ λύκος σκορπίζει τὰ πρόβατα. c. 16, 32. ἐσκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. (LXX. pro הֵפִיץ 2 Sam. 22, 15. Pſ. 18, 16. 144, 7. pro פָּרַד Neh. 4, 19. Sir. 48, 16. ἐσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 1 Macc. 4, 4. 6, 57. 2 Macc. 14, 13.) — Proverbium: ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει, Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. qui fruges (metaphora enim deſumta eſt a meſſe et meſſoribus) non colligit mecum, eas diſſipat, i. e. qui non amat, nec adjuvat rem, eam averſatur et impedit. — 2) *largiter distribuo*; de beneficiis, 2 Cor. 9, 9. quae e Pſal. 112, 18. deprompta ſunt, ubi legitur פִּזַּר, quod hic et Prov. 11, 24. idem ſignificat. coll. Mal. 2, 3. ubi pro זֵרָה de luto largiter ſparſo in faciem alicujus.

Σκορπίος, ίου, ὁ, *ſcorpio* ſ. *ſcorpius*, *der Scorpion*; (Plin. hiſt. nat. 11, 25.) Luc. 10, 19. 11, 12. Apoc. 9, 3. 5. 10. (LXX. pro עַקְרָב Deut. 8, 15. 1 Reg. 12, 11. 14. 2 Chr. 10, 11. 14. Ezech. 2, 6. Sir. 26, 8. Joſeph. Ant. 8, 8. 2.)

Σκοτεινός, ή, όν, (a σκότος) *tenebricoſus*, *obſcurus*, *luce deſtitutus*, Matth. 6, 23. Luc. 11, 34. 36. ubi σῶμα σκοτεινὸν eſt corpus in tenebris verſans ſ. agens; ſenſus: homo vera ſalutarique cognitione deſtitutus. (Alii: hic φωτεινὸς et σκοτεινὸς ad liberalitatem et illiberalitatem referunt, et ita certe in Teſt. XII. Patr. p. 731. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔχει σκοτεινὸν ὀφθαλμόν· ἐλεεῖ γὰρ πάντας, κἂν ὦσιν ἁμαρτωλοί.) — LXX. pro חֹשֶׁךְ Job. 10, 21. 15, 23. Jeſ. 45, 19. מַחְשָׁךְ Pſ. 88, 6. 143, 4.

Σκοτία, ας, ἡ, (quod ſerioribus dicitur pro σκότος, neque ab atticis ſcriptoribus uſurpatur; Moeris Attic. σκότος· οὐδετέρως ἀττικῶς· σκοτία ἑλληνικῶς. Thom. Mag. ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος· τὸ δὲ σκοτία οὐκ ἐν χρήσει.) *tenebrae*, *caligo*; a) propr. tenebrae quae oriuntur lucis defectu, Joh. 6, 17. 12, 35. ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. 20, 1. (LXX. Mich. 3, 6. pro חֲשֵׁכָה et Job. 28, 3. pro אֹפֶל.) — ἐν σκοτίᾳ in tenebris, in loco, qui non conſpicitur, i. e. *clam*, *ſecreto*, *privatim*, Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Jeſ. 29, 15. ἐν

κρυφῇ — ἐν σκότει τὰ ἔργα αὐτῶν. ib. c. 45, 19. οὐκ ἐν κρυφῇ λελάληκα οὐδὲ ἐν τόπῳ σκοτεινῷ.) — b) tropice de tenebris quibus animus eſt obſcuratus, *animi caligine*, i. e. *inſcitia* veri, *improbitate* et *infelicitate*. Conjunctim enim ea ſpectantur, fuitque, ut conſtat e Zoroaſtri doctrina et loquendi modo, Judaeis aliisque orientalibus familiari, lucem et caliginem ſibi opponi, et ſub illa cognitionem veri ſimulque pietatem et felicitatem, ſub caligine vero contraria comprehendere. Ut e Zoroaſtri doctrina lux eſt natura et regnum Dei boni, caligo autem natura et imperium Dei mali, ita in libris N. T., ſequutis hic Judaeorum dicendi rationem, lux eſt Dei et proborum, caligo autem Diaboli impiorumque hominum. Ita non niſi in Joannis ſcriptis, Joh. 8, 12. 12, 35. 46. 1 Joh. 1, 5. 2, 8. ἡ σκοτία παράγεται, tempus tenebrarum (Rom. 13, 12. ἡ νύξ.) c. 2, 9. 11. — metonymice: *homines* inſcitiae, impietatique obnoxii, Joh. 1, 5. Vid. etiam Σκότος.

Σκοτίζω, f. ίσω, (a σκότος) *tenebras offundo*, *obſcuro*, paſſ. *tenebris offundor*, *obtenebror*; a) propr. — de aſtris, Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. Luc. 23, 45. Apoc. 8, 12. 9, 2. (LXX. pro חָשַׁךְ Job. 3, 9. Eccleſ. 12, 2.) — b) metaphor. de oculis mentis, intellectu, quominus vera cognoſcat; Rom. 11, 10. Pſ. 69, 28.) — Rom. 1, 21. ἐσκοτίσθη ἡ καρδία αὐτῶν, cognitione veri deſtituebatur mens eorum Eph. 4, 18. ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ. (Teſt. XII. Patr. p. 524. σκοτίζων τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας. p. 577. ἐὰν ὑμεῖς σκοτισθήσετε ἐν ἀσεβείᾳ. p. 683. τὸ πνεῦμα τοῦ μίσους ἐσκότιζέ μου τὸν νοῦν.)

Σκότος, ου, ὁ, *tenebrae*, *caligo*; ſemel Hebr. 12, 18. σκότῳ. (Eurip. Hecub. v. 1. Ejusd. Phoeniſſ. 1540. Demoſth. 1396. 18. ed. Reisk.)

Σκότος, εος, ους, τὸ, — LXX. maxime pro חֹשֶׁךְ, etiam pro אֹפֶל, — 1) *caligo*, *tenebrae*, a) propr. de *tenebris* ex lucis naturalis defectu, Matth. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 23, 44. Act. 2, 20. (Gen. 1, 2. 4. 5. Exod. 10, 20. — τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, pro ἐν σκότει ſ. ἐν σκοτίᾳ, conſilia *clandeſtina*, 1 Cor. 4, 5. vid. Σκοτία. — de *caligine oculorum*, *coecitate*, Act. 13, 11. Ita etiam Matth. 6, 23. εἰ οὖν τὸ φῶς κ. τ. λ. i. e. ſi oculus lucem non affert corpori, totum in caligine verſatur; ſenſus: ſi homo doctorem divinum ſ. veram cognitionem reſpuit, totus verſatur in inſcitia. Luc. 11, 35. μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, ne oculus tuus caligine obtegatur; ſenſus: ne, quanquam verum videre potes, tamen cognitione te prives ipſe. — b) metaphor. eſt imago *miſeriae*, Matth. 4, 16. ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει. Luc. 1, 79. (Jeſ. 9, 2. 8, 22. 42, 7. 58, 10. Pſal. 107, 10. 14. 112, 4. — *inſcitiae*, Rom. 2, 19. οἱ ἐν σκότει, rudes, indocti. — *ignorantiae*, *improbitatis ſimulque infelicitatis*, in qua verſabantur gentiles et ex parte Judaei, quamque inſcitiam et impro-

bitatem, potissimum idololatriam, promovere omni modo studere putabatur diabolus, quare et hic dominus tenebrarum dicitur, et caligo, qua animos obcaecatos tenet, opponitur luci et regno Dei. Vid. quae ad vocem *Σκοτία* notavimus. Ita in Lucae, Joannis, Pauli scriptis, et in ep. Petri priori. Est autem σκότος α) *ignorantia et improbitas ipsa*, Joh. 3, 19. ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς. (Test. XII. Patr. p. 681. ἡ ἀληθὴς μετάνοια ἀναιρεῖ τὴν ἀπείθειαν, καὶ φυγαδεύει τὸ σκότος, καὶ φωτίζει τοὺς ὀφθαλμούς.) — τὰ ἔργα τοῦ σκότους, vivendi ratio impia, Rom. 13, 12. Eph. 5, 11. — Eph. 5, 8. ἦτε γάρ ποτε σκότος i. e. ἐσκοτισμένοι (c. 4, 18.) Act. 26, 18. ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν. 2 Cor. 6, 14. coll. v. 15. 1 Petr. 2, 9. 1 Thess. 5, 4. οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, nolite veterem improbitatem sequi. Ibid. υἱοὶ σκότους. 1 Joh. 1, 6. ἐν τῷ σκότει περιπατεῖν, in vitiositate versari. — β) *homines, aevum corruptum*, quod subest diaboli imperio; Luc. 22, 53. ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. Col. 1, 13. ubi ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους opponitur τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ. — 2 Cor. 4, 6. ὁ θεὸς (scl. ἐστὶ) ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς (pro ὃ, masculino posito quia φῶς refertur ad Christum) ἔλαμψεν, Deus enim est qui jussit ex hoc perverso aevo nobis oriri lucis auctorem vel praeconem, qui etc. Eph. 6, 12. κοσμοκρατ. τοῦ σκότους τούτου, dominos hujus saeculi corrupti.

2) ex hebraismo, pro loco tenebrarum, et dicitur a) de *carcere*, aut propter miseriam aut propter lucis defectum; ita τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, carcer extremus i. e. infimus, Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30. Carcer autem his in locis est emblema inferni. (Ita Test. XII. Patr. p. 710. carcer, in quem Josephus conjiciebatur ob Potipharis uxorem dicitur οἶκος σκότους. et Lib. Henoch. p. 191 sq. ubi Asaelus vinculis constrictus conjici dicitur εἰς τὸ σκότος, in carcerem, qui in deserto erat, lapidibus magnis et tenebris claudendum.) — b) de *hade*, tanquam loco tenebricosissimo, omnique gaudio destituto, (Job. 10, 22. 2 Sam. 1, 9. Tob. 4, 11. 14, 10.) et c) in serioribus libris, postquam hadis antiqua notio abierat in notionem tartari, s. loci poenarum, de *tartaro, carcere impiarum animarum et malorum angelorum*, 2 Petr. 2, 17. Jud. v. 13. (Sap. 17, 21. τοῦ μέλλοντος αὐτοὺς διαδέχεσθαι σκότους. Psalt. Sal. 14, 6. ἡ κληρονομία αὐτῶν ᾅδης καὶ σκότος καὶ ἀπώλεια.) Saepius non legitur.

Σκοτόω, ῶ, f. ώσω, (a σκότος) 1) *obscuro, tenebras offundo*; LXX. pro חָשַׁךְ Ps. 105, 28. — metaph. decoloro, splendore aliquid exuo, unscheinbar machen, entstellen, (Job. 30, 30. pro שָׁחַר. Sir. 25, 17. πονηρία γυναικὸς σκοτιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς σάκκον.) — de rebus: *devasto, diruo*, Ps. 74, 20. Jer. 14, 2. αἱ πύλαι αὐτῆς ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς,

in hebr. קָדַר. — 2) si refertur ad oculos, σκοτόω est: facio ut oculi obscurentur, solvantur (Judic. 4, 21. καὶ αὐτὸς ἐξεστὼς ἐσκοτώθη καὶ ἀπέθανε. Jer. 8, 21. ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου ἐσκοτώθην, oculi solvuntur scl. luctu, paene morior) — facio ut caput gyretur, *vertiginem moveo*, (Test. XII. Patr. p. 675. πιάζων τὸν πόδα αὐτοῦ [bestiae] τῇ χειρί μου, καὶ γυρεύων ἐσκότουν, καὶ ἀκοντίζων αὐτὸν οὕτως ἀνῄρουν. — In N. T. semel Apoc. 16, 10. ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, quod est vel: tenebris obscurabatur regnum (ubi tenebrae emblema malorum gravissimorum) vel: devastatum est; vel: gyratum i. e. concussum, valde labefactatum est.

Σκύβαλον, ου, τὸ, secundum Suidam proprie est pro κυσίβαλον, quod canibus projicitur, (Suidas, κυρίως σκύβαλον, κυσίβαλον τὶ ὄν, τὸ τοῖς κυσὶ βαλλόμενον. [Phocylides] ἐν ἐπιγράμματι· Οὐδ᾽ ἀπὸ δειπνιδίου γενόμενος σκυβάλου Σπεύδων εἰς ἄλλους οἴκους ἴθι.) *excrementum*, *retrimentum*, *quisquiliae*, diciturque de ciborum recrementis (Phil. de Sacr. Abel. et Cain. in fine), de paleis et gluma (Phil. de Carit. p. 712.), de retrimentis e cloacis et stercore (Joseph. bell. 5, 13. 7.) tropice de animi sordibus (Sir. 27, 4.) — In N. T. semel Phil. 3, 8. ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι i. e. res vilissimas, adeoque abominandas habeo.

Σκύθης, ου, ὁ, *Scytha*, incola Scythiae, Scythia oriundus. Scythae inter barbaros barbarissimi habebantur, unde σκύθοι nominabantur pro hominibus quam maxime barbaris. Ita Col. 3, 11. βάρβαρος, σκύθης, barbarus aut Scytha, i. e. minus rudis et incultus, ferissimus saevissimusque. (2 Macc. 4, 47. οἵτινες εἰ καὶ ἐπὶ σκυθῶν ἔλεγον, ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνωστοι. 3 Macc. 7, 5. νόμου σκυθῶν ἀγριωτέρα ὠμότης. Lucian. T. II. p. 514. ed. Reit. σκυθῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορμένοι ὠμότητα.)

Σκυθρωπὸς, οῦ, ὁ, (σκυθρὸς, tetricus, moestus, et ὤψ, facies, vultus) *qui est vultu tetrico*, diciturque a) de eo qui vultu moerorem prae se fert et tristitiam, *moestus*, Luc. 24, 17. (Gen. 40, 7. Sir. 25, 25. et σκυθρωπάζω Joseph. Ant. 19, 3. 3.) — b) de eo, qui ob jejunia et animi moerorem habet faciem tristem et aridam, malas flaccidas; ita Matth. 6, 16. et eodem modo Test. XII. Patr. p. 536. Dan. 1, 10. et σκυθρωπάζω Ps. 35, 14. — c) de austero, aspero, Joseph. Ant. 6, 11. 8. et 8, 1. 2.

Σκύλλω, 1) *lacero*, *dilacero*; Matth. 9, 36. οἱ ὄχλοι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, pro ὡς πρόβατα ἐσκυλμένα, ut grex sine grege a lupo dilaceratur et dissipatur; imago summae miseriae. — 2) metaphorice: *fatigo*, *negotium facesso*, *einem Mühe machen* (metaphora ducta ab eo, qui alterum distorquet et vi trahit ut veniat, faciat aliquid, qui igitur vi adversus alterum uti-

tur, vid. usum substantivi σκυλμὸς 3 Macc. 3, 25. 7, 5.) Marc. 5, 35. τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον. Luc. 8, 49. — medium: *negotium facesso mihi, ich bemühe mich,* Luc. 7, 6. μὴ σκύλλου.

Σκῦλον, ου, τὸ, 1) corium, pellis; 2) *spolium, exuviae hosti detractae, — praeda;* Luc. 11, 22. τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν, praedam ab eo factam distribuent; (Ps. Sal. 5, 4. οὐ γὰρ λήψεται σκῦλα ἄνθρωπος παρὰ ἀνδρὸς δυνατοῦ.) LXX. saepissime pro שָׁלָל Deut. 2, 35. 3, 7. etiam pro בַּז Jes. 8, 1. et מַלְקוֹחַ Num. 31, 11 sqq. cf. 1 Macc. 1, 3. 21.

Σκωληκόβρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a σκώληξ et βρωτὸς, rosus, devoratus, quod a βρώσκω) *a vermibus arrosus, consumtus;* semel, Act. 12, 23. ubi de phthiriasi, s. morbo pediculari cogitant multi, (vid. *Elsneri* obss. ad h. l.) rectius autem alii (secundum Joseph. Ant. 19, 8. 2. τῷ τῆς γαστρὸς ἀλγήματι διεργασθεὶς τὸν βίον κατέστρεψεν) de morbo ventriculi a vermibus profecto. Vid. etiam 2 Macc. 9, 9.

Σκώληξ, ηκος, ὁ, *vermis;* Exod. 16, 24. Jon. 4, 8. — vermis qui cadavera mortuorum rodit; Job. 7, 5. Judith. 16, 15. Sir. 10, 11. 19, 3. 1 Macc. 2, 62. — In N. T. ter Marc. 9, 44. 46. 48. ubi σκώληξ est emblema dolorum acutissimorum et perpetuo vexantium. Desumta sunt ex Jes. 66, 24. coll. Judith. 16, 15. Sir. 7, 18. Jes. 14, 11.

Σμαράγδινος, ίνη, ον, (a σμάραγδος) *smaragdinus,* i. e. vel e smaragdo factus, vel colorem smaragdi habens. Semel Apoc. 4, 3. ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ scl. λίθῳ, iris accedebat ad smaragdi viriditatem.

Σμάραγδος, ου, ὁ, *Smaragdus,* gemma virore pulcherrimo insignis; Apoc. 21, 19. (LXX. pro בָּרֶקֶת Exod. 28, 17. 39, 8. שֹׁהַם Exod. 28, 9. 35, 25. 39, 5. Sir. 34, 6.)

Σμύρνα, ης, ἡ, *myrrha,* succus arboris arabicae albus, quo utebantur veteres tanquam aromate pretioso ad unguenta et odoramenta. (Plin. hist. nat. 12, 15 sqq. Theophr. hist. plant. 9, 4.) Bis, Matth. 2, 11. Joh. 19, 39. — LXX. pro hebr. מֹר Exod. 30, 23. Ps. 45, 10. Cant. 3, 6. 4, 6. 5, 2. 6. Sir. 24, 17. Joseph. Ant. 3, 8. 3.

Σμύρνα, ης, ἡ, *Smyrna,* urbs maritima Ioniae, portu instructa, 320 stadiis ab Epheso distans, navigatione, commerciis florens, luxu diffluens, et a multis Judaeorum habitata; Apoc. 1, 11. 2, 8.

Σμυρναῖος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab anteced.) *Smyrnaeus, Smyrnensis,* [Ap. 2, 8. in textu vulg. — Griesb. ἐν σμύρνῃ.]

Σμυρνίζω, f. ίσω, (a σμύρνα) *myrrha condio;* Marc. 15, 23. ἐσμυρνισμένον οἶνον, vinum myrrha mixtum (coll. Matth. 27, 34. Luc. 23, 36. vid. Ὄξος.) Apud profanos non legitur; nec in V. T.

Σόδομα, ων, τὰ, hebr. סְדֹם, *Sodoma, orum*, urbs quondam sita in valle amoenissima Siddim, haud procul a Jordane fluvio, per terrae motum et flammas eversa et deleta simul cum aliis urbibus finitimis, quarum locum nunc occupat lacus Asphaltites. vid. *Γομόῤῥα*. (Gen. 18, 20 sqq. 19, 1 sqq. Joseph. Ant. 1, 11.) Matth. 10, 15. 11, 23 sqq. Marc. 6, 11. Luc. 10, 12. 17, 29. Rom. 9, 29. 2 Petr. 2, 6. *πόλις σοδόμων*. Jud. v. 7. Apoc. 11, 8. vid. *Πνευματικῶς*.

Σολομὼν (semel σολομῶν Act. 7, 47.), genitiv. σολομῶνος (ita enim, ut etiam constanter flectit Joseph. Ant. 8, 1 sqq., casus obliquos ubique edidit Griesb. pro σολομῶντος, σολομῶντα ut habet textus vulgaris; LXX. σαλωμὼν indeclinabile, vid. 1 Reg. 1, 11 sqq. 2 Chron. 1 sqq. Sir. 47., 13.) — hebr. שְׁלֹמֹה i. e. pacificus (1 Chron. 23, 9.), *Salomo*, rex Israëlitarum tertius, sapientia ingeniique acumine illustrissimus, Davidis filius, templi primi conditor, Judaeisque Jesu tempore τύπος cum splendoris externi et divitiarum, tum sapientiae. Matth. 1, 6. 7. 6, 29. 12, 42. Luc. 11, 31. 12, 27. Joh. 10, 23. (vid. *Στοά*) Act. 3, 11. 5, 12. 7, 47.

Σορὸς, οῦ, ἡ, *loculus, sandapila, arca funebris*, quae apud Judaeos non erat clausa sed aperta et lectuli formam habebat; Luc. 7, 14. — LXX. Gen. 50, 26. pro אָרוֹן coll. Job. 21, 32. et 2 Sam. 3, 23. ubi hebr. מִטָּה, LXX. τάφος. Hesych. σορὸς· μνῆμα, θήκη.

Σὸς, σὴ, σὸν, (a σύ) *tuus*; — a) ratione *possessionis*, de eo quod quis aut natura habet Matth. 7, 3. ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ. Act. 5, 4. ἡ σὴ ἐξουσία. — aut sibi acquisivit, vel accepit, Matth. 7, 22. τῷ σῷ ὀνόματι. 13, 27. τῷ σῷ ἀγρῷ. 1 Cor. 8, 11. — τὸ σὸν, quod tuum est, tibi competit, Matth. 20, 14. 25, 25. Luc. 6, 30. 15, 31. — b) ratione *societatis*, de eo, qui alicujus est, ei addictus, familiaris, subjectus; Luc. 5, 33. οἱ δὲ σοὶ μαθηταί. Marc. 2, 18. Joh. 17, 6. 9. 10. 18, 35. τὸ ἔθνος τὸ σόν. — οἱ σοὶ, familiares, familia, Marc. 5, 19. — c) ratione *originis*, de eo, quod ab aliquo venit, efficitur, vel decretum est, Matth. 24, 3. τῆς σῆς παρουσίας. Luc. 22, 42. τὸ σὸν θέλημα. Joh. 4, 24. τὴν σὴν λαλιάν. 17, 17. Act. 24, 3. 4. 1 Cor. 14, 16. Philem. v. 14. — Saepius non legitur.

Σουδάριον, ίου, τὸ, vox latina, quae ad Graecos non tantum sed et in linguam syriacam et aramaeam transiit (סודר et סוּדָרָא) *sudarium* (a sudore dictum) i. e. linteum, quo sudor faciei detergitur et nares purgantur; Luc. 19, 20. Act. 19, 12. — deinde apud Rabbinos (vid. *Buxtorf.* lex talm. p. 1442 sqq.) sensu latiori pro *linteo quocunque, velamine*; — de linteo, quo mortui caput solebat involvi, Joh. 11, 44.

Σουσάννα, ας, ἡ, (hebr. שׁוֹשַׁנָּה, lilium, LXX. σου-

ιάννα, ης, Susann. v. 2. 28. 29.) *Susanna*, nom. pr. mulieris, Luc. 8, 3.

Σοφία, ας, ἡ, — LXX. pro חָכְמָה — latine: *sapientia*. In N. T. dupliči modo dicitur, scilicet 1) de *scientia*, quae in homine est, et de *agendi ratione*, qua ducitur homo ista scientia; 2) de *spiritu sapientiae*, qui ex Deo procesit et homines docet. — Est enim

1) *sapientia* i. e. *scientia*, et quidem primum omnium a) de artificum scientia in operibus faciendis dicta videtur, ut Hom. Iliad. 15, 412. et Exod. 28, 3. 31, 6. 35, 31—35. 36, 1. e quibus locis patet, Hebraeos opificum artem, ut omnem omnino scientiam (Prov. 2, 6. Sap. 7, 15.) a Deo et spiritu Dei repetiisse. Cum summus omnium artificum esse debeat artifex mundi, etiam Deo tribuebatur hoc sensu σοφία (Ps. 104, 24. Prov. 3, 19.) ejusque sapientia dicebatur ἡ τεχνίτης πάντων, Sap. 7, 22. — Deinde b) de *eruditione* et *scientia* omni, quae cum experientia (Job. 12, 12.) tum studio et cogitatione comparatur (Sir. 38, 26.); et ita in N. T. de *arte dicendi docendique* potissimum de rebus ad Deum et religionem spectantibus, Matth. 13, 54. Marc. 6, 2. Luc. 2, 40. 52. 21, 15. στόμα καὶ σοφίαν pro στόμα σοφόν. Act. 6, 3. 10. πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, copiose instructi a spiritu divino facultate scite loquendi de rebus divinis. Adjuncta autem interdum est notio *astutiae, fallaciae*, uti haud raro σοφία adhibetur de ea arte, quae fraude alterum decipit, v. c. Joseph. Ant. 1, 19. 5. Et ita in locis Paulinis: 1 Cor. 1, 17. ἐν σοφίᾳ λόγου, arte dicendi. ib. 2, 1. λόγου ἢ σοφίας i. e. λόγου σοφίας ut legitur v. 4. 5. Ib. 2, 13. ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, vid. Διδακτός. c. 12, 8. 2 Cor. 1, 12. Fortasse etiam huc pertinet 1 Cor. 1, 22. nisi ibi σοφία est i. q. φιλοσοφία, statuendi ratio de Deo et rebus divinis, quam ipsi σοφίαν appellare solent. — Porro c) de *scientia naturae omnino, et rerum humanarum divinarumque universe*; (4 Macc. 1, 16. σοφία δὴ τοίνυν ἐστὶν γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν τούτων αἰτίων.) Ita de sapientia Salomonis Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. (1 Reg. 4, 29 sqq. Prov. 1, 2 sqq.) — Aegyptiorum Act. 7, 10. 22. coll. Job. 28, 12 sqq. Sap. 7, 14. 17—21. 8, 5 sqq. In N. T. haud raro σοφία de parte aliqua hujus scientiae legitur, ut de *cognitione consiliorum* divinorum potissimum de Christo et oeconomia regni divini, Eph. 1, 8. v. 17. πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως. Col. 1, 9. 2, 3. ἐν ᾧ (scl. μυστηρίῳ; verba enim v. 2. καὶ πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ rejecit Griesb.) εἰσὶ πάντες κ. τ. λ. i. e. in quo abscondito Dei consilio de salute hominibus omnis generis paranda per Christum cognoscendo comprehensa est omnis sapientia christiana de consiliis divinis et rei christianae ratione. — Ita etiam de consiliis

Dei ipſis, quae ratione ſalutis per Chriſtum cepit, Rom. 11, 33. 1 Cor. 2, 6. 7. Eph. 3, 10. Col. 1, 28. *διδασκ. πάντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ*, omnes docens de toto Dei conſilio. — De conſiliis hominum perverſorum, qui ſibi videntur *σοφοὶ*, at non ſunt, nec res divinas recte perſpiciunt, 1 Cor. 1, 19. 20. 2, 6. 3, 19. — de ſcientia *rerum abſconditarum, aenigmaticarum*, ſomniorum, prodigiorum etc. Apoc. 13, 18. 17, 9. (Eccleſ. 7, 30. 2 Sam. 14, 20. Dan. 1, 4. 17. 20. 2, 30. 5, 12. Joſeph. Ant. 2, 13. 3.) — Denique d) de *ſcientia veri, recti et boni*, qua aliquis optima non ſolum cognoſcit, ſed etiam hanc cognitionem ſequitur in agendo; quo ſenſu non ſolum hominibus Col. 2, 23. 3, 16. Jac. 1, 5. 3, 13. 15. 17. ſed etiam Deo Apoc. 5, 12. 7, 12. tribuitur. (4 Macc. 16, 18. *τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι καθεστᾶσιν τέσσαρες, φρόνησις καὶ δικαιοσύνη, καὶ ἀνδρεία, καὶ σωφροσύνη.* Sap. 8, 5 ſqq.) — 1 Cor. 1, 30. *χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ*, factus eſt mihi *σοφία* divina, i. e. auctor mihi extitit cognitionis veri rectique.

2) Cum Hebraei omnem omnino eruditionem, artem, cognitionem exquiſitiorem et ſcientiam repetere ſolerent a ſpiritu divino (Exod. 31, 3. 35, 31. 35. 36, 1. Prov. 2, 6. Sap. 7, 15.) ille ipſe quoque dicebatur non ſolum *πνεῦμα σοφίας*, ſed in libris ſerioribus etiam *σοφία*, (Sap. 1, 4—6. 7, 22. 9, 17.) atque docebatur, homines ſcientia, arte, cognitione ſalutari quavis imbuere (Exod. 31, 3. Sap. 7, 16. Zach. 4, 6 ſqq. Sap. 7, 17—21. 8, 5—15. 9, 8 ſqq. 17 ſqq. Sir, 1, 1—10.) iis virtutem, pietatem, rectique amorem inſpirare (Judic. 15, 14. 1 Sam. 11, 6. 16, 13. Sap. 7, 11. 14. 8, 5—7 ſqq. 9, 17. 18.) abſcondita Dei conſilia resque futuras iis manifeſtare, eosque prophetas facere (Joel. 3, 1. Zach. 7, 12. Dan. 4, 5 ſqq. Sap. 7, 27 ſqq. 8, 18.), cujus autem particeps fieri non poſſit homo niſi pietatis ſtudio (Pſ. 111, 9. Prov. 1, 7. 16, 4. Sap. 1, 4. 7, 27 ſqq.) Haec autem *ſapientia, natura divina*, quae etiam in Chriſto fuit conſpicua, cujusque vi miracula patraſſe et docuiſſe dicitur, commemoratur in N. T. Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. vid. *Δικαιόω*. Luc. 11, 49. *ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν* ſcl. per prophetam. 1 Cor. 1, 21. *ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφ. κ. τ. λ.* i. e. quoniam in ſpiritu ſapientiae divino (in Chriſto dum viveret conſpicuo et per illum docente) non agnoverunt homines, qui nunc ſunt, Deum, placuit Deo etc. — 1 Cor. 1, 24. *αὐτοὺς δὲ τοῖς κλητοῖς κ. τ. λ.* i. e. in Meſſia cruci affixo, quem tradimus, Chriſtiani ipſi, et quidem e Judaeis (non *σκάνδαλον*, ſed) divinam virtutem et Chriſtiani e graecis (non *μωρίαν*, ſed) divinam ſapientiam ipſam agnoſcunt.

3) i. q. *φρόνησις, prudentia* in agendo (Cicer. offic. 1, 43.)

ol. 4, 5. ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω. (1 Reg. 2. 6.) — aepius non legitnr in N. T.

Σοφίζω, f. ίσω, (a σοφὸς) — LXX. pro חָכַם — 1) σοφὸν facio, *erudio, instituo, doceo* aliquem, ut sapiens fiat, Ps. 19, 7. 105, 22. 119, 97.) 2 Tim. 3, 15. σὲ σοφίσαι εἰς σωτηρίαν. — Medium: erudio me, sapiens fio, sapio, (Eccl. , 15. 19. 7, 17. 23. 1 Reg. 4, 31. Sir. 18, 29. — 2) *sapiens mihi videor, sapientiam prae me fero*; 2 Petr. 1, 16. σεσοφισμένοι μῦθοι, i. e. μῦθοι, qui sapientes videntur, quos proferunt doctores speciem sapientiae prae se ferentes. (Ita is Sir. 7, 5. παρὰ βασιλεῖ μὴ σοφίζου. ib. 10, 26. μὴ σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σου. — (Alii in loco Petrino: mythi callide excogitati in fraudem aliorum; et ita σοφίζεσθαι de eo qui astute decipit, fraude aliquid efficit, Joseph. bell. 3, 7. 20. ἐσοφίζετο τὴν βίαν μηχανήματος, elusit vim machinarum. ib. , 2. 3. τούτοις ἐσοφίσατο (decepit) τὸν τῖτον. Demosth. 567. 19. ed. Reisk.)

Σοφὸς, ή, όν, *sapiens*, i. e. a) *peritus, sciens*, 1 Cor. 3, 10. σοφὸς ἀρχιτέκτων. (Jes. 3, 2. 2 Chron. 2, 7.) — b) *bene edoctus, idoneus*, Rom. 16, 19. σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν. — c) σοφὸν, *sapienter, bene excogitatum*, 1 Cor. 1, 25, τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. Vid. Μωρός. — d) *bona quaeque intelligens et efficiens*; μόνῳ σοφῷ θεῷ, Rom. 16, (secundum Griesb. c. 14.) 27. [1 Tim. 1, 17. Jud. v. 25.] coll. Sir. 1, 1. — ὁ σοφὸς, substantive: *sapiens*; — de magistris et doctoribus, Matth. 11, 25. 23, 34. Luc. 10, 21. 1 Cor. 1, 19. 20. 26. 27. 3, 18—20. (Jes. 19, 12. 29, 14. Dan. 2, 14. 18. 21.) — de hominibus bene excultis Rom. 1, 14. — de hominibus rerum divinarum gnaris Rom. 1, 22. — verum rectumque videntibus et amantibus, Eph. 5, 15. 1 Cor. 6, 5. (coll. Prov. 29, 9. Deut. 1, 13.) Jac. 3, 13. — Saepius non legitur.

Σπανία, ας, ή, *Hispania*, ea pars Europae, quae et nunc ita appellatur, tempore Apostolorum vero etiam comprehendebat simul Lusitaniam, eratque provincia Romana, a Judaeis quoque mercaturae causa frequentata. Rom. 15, 24. 28.

Σπαράσσω, f. άττω, f. άξω, *distorqueo, concutio*, vello, lacero, discerpo. In N. T. non nisi de aegrotis quorum membra a genio malo, ut opinabantur Judaei, vehementer distorquebantur; Marc. 1, 26. 9, 20. 26. Luc. 9, 39. — LXX. Jer. 4, 19. pro הָמָה σπαράσσεται ἡ καρδία μου; et 2 Sam. 22, 8. pro הִתְגָּעַשׁ. — Maxim. Tyr. diss. 23. a morbis dicit λυμαίνεσθαι τὸ σῶμα κλονούμενόν τε καὶ σπαραττόμενον καὶ σειόμενον. vid. etiam 3 Macc. 4, 6. Josepho dicitur de animi irritatione bell. 2, 21. 1. de direptione bell. 2, 19. 2. et 2, 22. 2. Idem Ant. 7, 10. 5. τὴν κεφαλὴν σπαραττόμενον hominem dicit crinem lacerantem.)

Σπαργανόω, ῶ, f. ώσω, (a σπάργανον, fascia, quali involvuntur recens nati) *fasciis involvo;* Luc. 2, 7. 12. (LXX. pro חֻתַּל Ezech. 16, 4. Sap. 7, 4. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην.)

Σπαταλάω, ῶ, f. ήσω, (a σπατάλη helluatio, luxus, cibus delicatus) *luxuriose, delicate vivo, delicias ago,* 1 Tim. 5, 6. Jac. 5, 5. (Sir. 21, 15. ubi ὁ σπαταλῶν et ἐπιστήμων sibi opponuntur. Σπαταλᾷν seriores graeci; antiquiores et meliores scriptores σπαθᾷν LXX. κατασπαταλᾷν Prov. 29, 21. pro פנק verzärteln, et Amos. 6, 7. pro סרח. Hesych. σπαταλᾷ· τρυφᾷ.)

Σπάω, ῶ, f. άσω, *traho;* (Sap. 7, 3.) — deinde, potissimum in medio σπάομαι μάχαιραν, *gladium stringo,* Marc. 14, 47. Act. 16, 27. LXX. pro שָׁלַף, Num. 22, 23. 31. Jud. 9, 54. 20, 2. 15. 1 Chron. 10, 4. Joseph. bell. 4, 11. 3. ib. 6, 1, 6.

Σπεῖρα, ας, ἡ, latin. *spira;* 1) linea spiralis; 2) omne quod spirae formam habet et contortum est; funis, (Joseph. Ant. 8, 3. 6.); 3) transfertur ad ordines militum et est i. q. τάξις, ordo, caterva, pars agminis, 2 Macc. 8, 23. 12, 20. 22. coll. Judith. 14, 11. κατὰ σπείρας, dispositis agminibus. — *Manipulus,* quae erat quarta cohortis romanae pars, Joh. 18, 3. 12. — *cohors,* decima legionis romanae pars, militibus quadringentis vel quingentis vel sexcentis constans; ita Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. Act. 10, 1. (vid. Ἰταλικός.) 21, 31. 27, 1. (vid. Σεβαστός.) (Joseph. Ant. 14, 15. 3. ib. 19, 2. 3. de bello 2, 11. 1. et 3, 2. 1. Polyb. 6, 22. 11, 21. τρεῖς σπείρας· τοῦτο δὲ καλεῖται τὸ σύνταγμα τῶν πεζῶν, παρὰ ῥωμαίοις κοόρτις.)

Σπείρω, f. ερῶ, LXX. pro זָרַע — 1) *semino, semen spargo, sementem facio;* Matth. 6, 26. 13, 3. 4. 18. 24 sqq. 27. Marc. 4, 3. 4. Luc. 8, 5. 1 Cor. 15, 36 sqq. et passim. (σπείρειν σπέρμα, semen facere, Gen. 1, 11. 12. 19. — τὴν γῆν conserere terram, Exod. 23, 10. Levit. 25, 3.) — Comparatur doctor qui verba, doctrinam spargit in hominum aures, cum agricola semen spargente, et doctrina ipsa cum semine, Matth. 13, 18 sqq. Marc. 4, 14. 15. — Matth. 13, 19. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς, i. e. ei evenit, quod semini juxta viam sparso; ita etiam eadem formula v. 20. 22. 23. — De proverbiis Joh. 4, 37. Matth. 25, 24. Luc. 19, 21. Gal. 6, 7. vid. Θερίζω. — Transfertur etiam ad *impertientem, distribuentem, impendentem* aliquid; 1 Cor. 9, 11. τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, disseminavimus scl. ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν (coll. Matth. 13, 19.) 2 Cor. 9, 6. ὁ σπείρων φειδομένως, qui parce beneficia collocat. Gal. 6, 8. ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα — εἰς τὸ πνεῦμα, qui in corpus et delicias — in animi salutem impendit sua. Jac. 3, 18. καρπὸς (pro σπέρμα

αρπὸς) δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται. vid. Καρπός. (Test. XII. Patr. p. 576. σπείρατε ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἀγαθά.) — 2) omissa notione spargendi et disseminandi: *terrae mando*, a) proprie de grano, Marc. 4, 31. 32. — b) tropice de corpore defuncti terrae mandando, 1 Cor. 15, 42—44.

Σπεκουλάτωρ, ορος, ὁ, latinum *speculator* s. *speculator*, graecis δορύφορος, *satellites* regii spiculam gerentes. Solebant esse corporis custodes regum, quibus etiam hi utebantur ad interficiendos gladio eos, quos vellent. Marc. 6, 27. ad quem locum Theophylactus: σπεκουλάτωρ ὁ δήμιος λέγεται, στρατιώτης, ὃς πρὸς τὸ φονεύειν τέτακται. (Senec. de ira lib. 1, 16. Sueton. Claud. 35. Tacit. Annal. 2, 12. 2. Jul. Firmicus lib. 8, 26.)

Σπένδω, fut. σπείσω, (a σπέω s. σπείω) spargo, effundo, profundo; *libo*, libationem facio, LXX. pro נסך Gen. 35, 14. Exod. 30, 9. Num. 28, 7. Hos. 9, 4. Dan. 2, 46. Joseph. Ant. 6, 2. 1. — Singulari modo in N. T. bis σπένδομαι usurpatur ut sit: *vires meas, sanguinem adeo libo* in officio peragendo; sensus: totus absumor, exhaurior; Phil. 2, 17. σπένδομαι ἐπὶ θυσίᾳ, vid. Θυσία. (Alii ἐπὶ hic *post* vertunt, quia caesis victimis libamentum addere solitum fuerit, Arrian. de exped. Alex. 6, 19. 11. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. ad h. l.) 2 Tim. 4, 6.

Σπέρμα, τος, τὸ, (a σπείρω) LXX. pro זרע, 1) *granum* quod germen futurae plantae continet, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. 1 Cor. 15, 38. (Exod. 16, 31.) — *semen*, a) i. e. grana plantarum, quae spargendo disseminantur, Matth. 13, 24. 27. 37 sqq. 2 Cor. 9, 10. (Gen. 1, 11. 12. 29. 47, 19. tropice: σπέρμα τοῦ θεοῦ dicitur 1 Joh. 3, 9. germen pietatis a Deo in animis piorum plantatum, i. e. vel spiritus divinus homini datus, vel cognitio veri ejusque amor a Deo s. spiritu divino in animo hominis effectus. — b) *semen virile* quatenus spargitur et germen prolis continet, (Levit. 18, 20. 21. 19, 20. Test. XII. Patr. p. 600.) — inde: 2) *proles*, a) proprie, et tribuitur κυρίως viro, Matth. 22, 24. 25. Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28. Gal. 3, 16. 19. Hebr. 11, 18. (Gen. 4, 24. 38, 8.) deinde etiam mulieri Hebr. 11, 11. (vid. Καταβολή. Gen. 3, 15.) — *familia, stirps, genus*, quae generatione oritur ex aliquo, Joh. 7, 42. Act. 13, 23. Rom. 1, 3. 11, 1. 2 Cor. 11, 22. 2 Tim. 2, 8. (Gen. 17, 12. Levit. 21, 21. 22, 4. Joseph. Ant. 8, 7. 6. παῖς ἐκ βασιλικῶν σπερμάτων.) — collective: *posteri*, Luc. 1, 55. 8, 33. 37. Act. 3, 25. 7, 5 sq. Rom. 4, 13. 18. 9, 7. (Gen. 9, 9. 12, 7. 13, 15 sq. 17, 7.) — b) tropice Abrahami posteri etiam christiani e gentilibus dicuntur, Rom. 4, 16. Gal. 3, 29. Hebr. 2, 16. coll. Rom. 9, 8. quia considerantur tanquam filii promissionis Abrahamo datae. Similiter Apoc. 12, 17. pii asseclae verae

Σπαργανόω, ῶ, f. ώσω, (a σπάργανον, fascia, quali involvuntur recens nati) *fasciis involvo;* Luc. 2, 7. 12. (LXX. pro חֻתַּל Ezech. 16, 4. Sap. 7, 4. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην.)

Σπαταλάω, ῶ, f. ήσω, (a σπατάλη helluatio, luxus, cibus delicatus) *luxuriose, delicate vivo, delicias ago,* 1 Tim. 5, 6. Jac. 5, 5. (Sir. 21, 15. ubi ὁ σπαταλῶν et ἐπιστήμων sibi opponuntur. Σπαταλᾶν seriores graeci; antiquiores et meliores scriptores σπαθᾶν LXX. κατασπαταλᾶν Prov. 29, 21. pro פִּנֵּק verzärteln, et Amos. 6, 7. pro סָרַח. Hesych. σπατάλῃ· τρυφῇ.)

Σπάω, ῶ, f. άσω, *traho;* (Sap. 7, 3.) — deinde, potissimum in medio σπάομαι μάχαιραν, *gladium stringo,* Marc. 14, 47. Act. 16, 27. LXX. pro שָׁלַף, Num. 22, 23. 31. Jud. 9, 54. 20, 2. 15. 1 Chron. 10, 4. Joseph. bell. 4, 11. 3. ib. 6, 1. 6.

Σπεῖρα, ας, ἡ, latin. *spira;* 1) linea spiralis; 2) omne quod spirae formam habet et contortum est; funis, (Joseph. Ant. 8, 3. 6.); 3) transfertur ad ordines militum et est i. q. τάξις, ordo, caterva, pars agminis, 2 Macc. 8, 23. 12, 20. 22. coll. Judith. 14, 11. κατὰ σπεῖρας, dispositis agminibus. — *Manipulus,* quae erat quarta cohortis romanae pars, Joh. 18, 3. 12. — *cohors,* decima legionis romanae pars, militibus quadringentis vel quingentis vel sexcentis constans; ita Matth. 27, 27. Marc. 15, 16. Act. 10, 1. (vid. Ἰταλικός.) 21, 31. 27, 1. (vid. Σεβαστός.) (Joseph. Ant. 14, 15. 3. ib. 19, 2. 3. de bello 2, 11. 1. et 3, 2. 1. Polyb. 6, 22. 11, 21. τρεῖς σπείρας· τοῦτο δὲ καλεῖται τὸ σύνταγμα τῶν πεζῶν, παρὰ ῥωμαίοις κοόρτις.)

Σπείρω, f. ερῶ, LXX. pro זָרַע — 1) *semino, semen spargo, sementem facio;* Matth. 6, 26. 13, 3. 4. 18. 24 sqq. 27. Marc. 4, 3. 4. Luc. 8, 5. 1 Cor. 15, 36 sqq. et passim. (σπείρειν σπέρμα, semen facere, Gen. 1, 11. 12. 19. — τὴν γῆν conserere terram, Exod. 23, 10. Levit, 25, 3.) — Comparatur doctor qui verba, doctrinam spargit in hominum aures, cum agricola semen spargente, et doctrina ipsa cum semine, Matth. 13, 18 sqq. Marc. 4, 14. 15. — Matth. 13, 19. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεὶς, i. e. ei evenit, quod semini juxta viam sparso; ita etiam eadem formula v. 20. 22. 23. — De proverbiis Joh. 4, 37. Matth. 25, 24. Luc. 19, 21. Gal. 6, 7. vid. Θερίζω. — Transfertur etiam ad *impertientem, distribuentem, impendentem* aliquid; 1 Cor. 9, 11. τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, disseminavimus scl. ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν (coll. Matth. 13, 19.) 2 Cor. 9, 6. ὁ σπείρων φειδομένως, qui parce beneficia collocat. Gal. 6, 8. ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα — εἰς τὸ πνεῦμα, qui in corpus et delicias — in animi salutem impendit sua. Jac. 3, 18. καρπὸς (pro σπέρμα

ιαρπὸς) δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται. vid. Καρπός. (Teft. XII. Patr. p. 576. σπείρατε ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἀγαθά.) — 2) omiſſa notione ſpargendi et disſeminandi: *terrae mando*, a) proprie de grano, Marc. 4, 31. 32. — b) tropice de corpore defuncti terrae mandando, 1 Cor. 15, 42—44.

Σπεκουλάτωρ, ορος, ὁ, latinum *ſpiculator* ſ. *ſpeculator*, graecis δορυφόρος, *ſatellites* regii ſpiculam gerentes. Solebant eſſe corporis cuſtodes regum, quibus etiam hi utebantur ad interficiendos gladio eos, quos vellent. Marc. 6, 27. ad quem locum Theophylactus: σπεκουλάτωρ ὁ δήμιος λέγεται, στρατιώτης, ὃς πρὸς τὸ φονεύειν τέτακται. (Senec. de ira lib. 1, 16. Sueton. Claud. 35. Tacit. Annal. 2, 12. 2. Jul. Firmicus lib. 8, 26.)

Σπένδω, fut. σπείσω, (a σπέω ſ. σπείω) ſpargo, effundo, profundo; *libo*, libationem facio, LXX. pro נָסַךְ Gen. 35, 14. Exod. 30, 9. Num. 28, 7. Hoſ. 9, 4. Dan. 2, 46. Joſeph. Ant. 6, 2. 1. — Singulari modo in N. T. bis σπένδομαι uſurpatur ut ſit: *vires meas, ſanguinem adeo libo* in officio peragendo; ſenſus: totus abſumor, exhaurior; Phil. 2, 17. σπένδομαι ἐπὶ θυσίᾳ, vid. Θυσία. (Alii ἐπὶ hic *poſt* vertunt, quia caeſis victimis libamentum addere ſolitum fuerit, Arrian. de exped. Alex. 6, 19. 11. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. ad h. l.) 2 Tim. 4, 6.

Σπέρμα, τος, τὸ, (a σπείρω) LXX. pro זֶרַע, 1) *granum* quod germen futurae plantae continet, Matth. 13, 32. Marc. 4, 31. 1 Cor. 15, 38. (Exod. 16, 31.) — *ſemen*, a) i. e. grana plantarum, quae ſpargendo disſeminantur, Matth. 13, 24. 27. 37 ſqq. 2 Cor. 9, 10. (Gen. 1, 11. 12. 29. 47, 19. tropice: σπέρμα τοῦ θεοῦ dicitur 1 Joh. 3, 9. germen pietatis a Deo in animis piorum plantatum, i. e. vel ſpiritus divinus homini datus, vel cognitio veri ejusque amor a Deo ſ. ſpiritu divino in animo hominis effectus. — b) *ſemen virile* quatenus ſpargitur et germen prolis continet, (Levit. 18, 20. 21. 19, 20. Teſt. XII. Patr. p. 600.) — inde: 2) *proles*, a) proprie, et tribuitur κυρίως viro, Matth. 22, 24. 25. Marc. 12, 19—22. Luc. 20, 28. Gal. 3, 16. 19. Hebr. 11, 18. (Gen. 4, 24. 38, 8.) deinde etiam mulieri Hebr. 11, 11. (vid. Καταβολή. Gen. 3, 15.) — *familia, ſtirps, genus*, quae generatione oritur ex aliquo, Joh. 7, 42. Act. 13, 23. Rom. 1, 3. 11, 1. 2 Cor. 11, 22. 2 Tim. 2, 8. (Gen. 17, 12. Levit. 21, 21. 22, 4. Joſeph. Ant. 8, 7. 6. παῖς ἐκ βασιλικῶν σπερμάτων.) — collective: *poſteri*, Luc. 1, 55. 8, 33. 37. Act. 3, 25. 7, 5 ſq. Rom. 4, 13. 18. 9, 7. (Gen. 9, 9. 12, 7. 13, 15 ſq. 17, 7.) — b) tropice Abrahami poſteri etiam christiani e gentilibus dicuntur, Rom. 4, 16. Gal. 3, 29. Hebr. 2, 16. coll. Rom. 9, 8. quia conſiderantur tanquam filii promiſſionis Abrahamo datae. Similiter Apoc. 12, 17. pii aſſeclae verae

ecclesiae σπέρμα ejus dicuntur. (coll. Jes. 57, 3. σπέρμα μοιχῶν. ib. 1, 4.) — 3) ex hebr. tropice: *residuum* populi dispersi, e quo nova stirps oriri debet, *superstites* ut denuo augeantur, Rom. 9, 29. LXX. pro שָׂרִיד Deut. 3, 3. Jes. 1, 9.

Σπερμολόγος, ου, ὁ, (σπέρμα λέγων) 1) semina legens s. colligens; 2) cornix grana legens in agro; 3) tropice: homo parasitus; *loquax*, *garrulus*, Act. 17, 18. vid. *Kypkii* obss. ad h. l. (Philo de legat. ad Caj. p. 1021. Demosth. 269. 19 ed. Reisk.)

Σπεύδω, f. εύσω, — LXX. pro מִהֵר, etiam pro בָּהַל et חוּשׁ — 1) *festino*, *propero*; Act. 20, 16. ἔσπευσε γενέσθαι εἰς Ἱεροσολ. (Joseph. Ant. 7, 9. 7.) — participium aliis verbis additum est pro adverbio: *festinanter*, *celeriter*; Luc. 2, 16. ἦλθον σπεύσαντες. Luc. 19, 5. 6. (1 Sam. 4, 15. σπεύσας εἰσῆλθε.) Etiam ex hebr. σπεύδω per καὶ cum alio verbo junctum; Act. 22, 18. σπεῦσον καὶ ἔξελθε, celeriter exi. (Gen. 24, 18. ἔσπευσε καὶ καθεῖλε, ib. v. 20. quod pro σπεύσασα καθεῖλε, ut legitur ib. v. 46.) — 2) ex adjuncto: *avide desidero*, *vehementer expeto*; 2 Petr. 3, 12. σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας. (Prov. 28, 22. σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ βάσκανος. Jes. 16, 5. σπεύδων δικαιοσύνην. 2 Macc. 4, 14. Test. XII. Patr. p. 679. 4 Macc. 14, 5. σπεύδειν ἐπὶ τὸν θάνατον. ib. 16, 20. Etiam sic apud profanos, vid. Kypk. obss. II, p. 449.)

Σπήλαιον, ου, τὸ, (a σπέος, specus, Höhle, Grotte) *spelunca*; Matth. 21, 13. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Joh. 11, 38. Hebr. 11, 38. (Vid. quae in voc. μνημεῖον notavimus.) — LXX. saepe pro מְעָרָה, e. g. Gen. 19. 30. 23, 9. 49, 29. Jos. 10, 16. 17. 1 Sam. 13, 6. 22, 1. 24, 4 sqq. Jer. 7, 10.

Σπιλὰς, άδος, ἡ, *scopulus marinus*, ad quem naves facile alliduntur et franguntur; Joseph. bell. 3, 9. 3, Polyb. 1, 37. 2. — In N. T. semel Jud. v. 12. ubi homines *perniciosi*, alios seducentes a vera pietate ita dicuntur, quasi scopuli, quibus qui alliduntur, facile jacturam fidei faciunt. Vid. similem tropum 1 Tim. 1, 19.

Σπῖλος, ου, ὁ, *macula*, *sordes*; de sordibus in vestimento, corpore, Eph. 5, 27. ubi sensus est: vitia, quibus deturpatur. (Joseph. Ant. 13, 11. 3. σπῖλος τοῦ αἵματος. Dionys. Halic. Ant. 4, 25.) — 2 Petr. 2, 13. σπῖλοι, sordes, i. e. homines vitiis contaminati, ut nos dicimus *Schandflecke*.

Σπιλόω, ῶ, f. ώσω, (a σπῖλος) *contamino*, *inquino*, a) propr. sordibus, Jud. v. 23. vid. Σάρξ. no. 3. lit. b. — b) tropice: peccatis polluo. Jac. 3, 6. (In V. T. semel Sap. 15, 4. ubi est: tingo variegatis coloribus.)

Σπλαγχνίζω, f. ίσω, (a σπλάγχνον, f. σπλάγχνα quod videndum est) quod apud profanos non habetur, in activo semel in nostris 2 Macc. 6, 8. legitur pro σπλαγχνεύω, visce-

a animalium sacrificatorum comedo, et ibid. c. 6, 7. 21. 7, 12. σπλαγχνισμός de visceratione. — Σπλαγχνίζομαι autem, quod etiam in Test. XII. Patr. et quidem in testam. Isschasar aliquoties habetur, est: *misereor, miseret me alicujus, misericordia tangor* s. *moveor*; Matth. 20, 34. Marc. 1, 41. Luc. 10, 33. 15, 20. (Test. XII. Patr. p. 640. 641. 642.) — Objectum cujus aliquem miseret, indicatur maxime per ἐπὶ, et quidem seq. accusativo: ἐφ' ἡμᾶς, Marc. 9, 22. ἐπὶ τὸν ὄχλον, Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. (Test. XII. Patr. p. 636. ἐπὶ Ἰωσήφ. ib. p. 641. ἐπ' αὐτόν.) — seq. dativo: ἐπ' αὐτοῖς, Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. (Ps. Sal. 2, 15. τὰ σπλάγχνα μου πονῶ ἐπὶ τούτοις.) — sequente περὶ, Matth. 9, 36. ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν. (Test. XII. Patr. p. 642. ἐσπλ. εἰς ὑμᾶς.) — denique, ut latinor. *miseret*, seq. genitivo; Matth. 18, 27. — Legitur etiam in *Symmachi* reliquiis Deut. 13, 8. et apud incertum 1 Sam. 13, 21. et ἐπισπλαγχνιζόμενος in versione alexandr. Prov. 17, 5. — Praeterea autem nec apud nostros nec apud profanos occurrit.

Σπλάγχνον, ου, τὸ, et fere semper in plur. τὰ σπλάγχνα, 1) *viscera*, i. e. omnes interiores partes ventris; — de *intestinis*, Act. 1, 18. (2 Macc. 9, 5. 6. Bar. 2, 17. Profanis potissimum de visceribus animalium sacrificatorum, quae comedebantur) — Cum viscera considerentur tanquam sedes affectuum, potissimum misericordiae et amoris tenerrimi erga alios et quidem quatenus auxilio nostro indigent Test. XII. Patr. p. 553. ἡ γὰρ καρδία μου ἦν σκληρά, καὶ τὰ ἥπατα μου ἀκίνητα, καὶ τὰ σπλάγχνα μου ἀσυμπαθῆ. ib. p. 641. τὰ σπλάγχνα μου ἐτρέφετο ἐπ' αὐτῷ εἰς συμπάθειαν); τὰ σπλάγχνα etiam dicitur de sede affectuum, potissimum misericordiae et amoris, ut aliis in locis καρδία, et inde intelliguntur formulae: Luc. 1, 78. σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ, pro σπλάγχνα ἐλεήμονα, viscera misericordiae vel amoris plena, i. e. misericordia. Col. 3, 12. ἐνδύσασθε σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, i. e. οἰκτίρμονα, induite misericordiam. 1 Joh. 3, 17. κλείειν τὰ σπλάγχνα scl. ne sensu misericordiae moveantur. (LXX. Prov. 26, 22. pro בֶּטֶן. Prov. 12, 10. τὰ δὲ σπλάγχνα (רַחֲמֵי) αὐτῶν ἀνελεήμονα. Sir. 30, 7. 36, 5. Test. XII. Patr. p. 641. συμπάσχετε ἐν σπλάγχνοις ἐλέους. ib. 643. ἔχειν σπλ. ἐλέους. ib. 638. ἔχετε ἔλεος ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. ib. 638. ἐποίησεν ἔλεος ἐν σπλ. αὐτῶν. ib. p. 671.) — Inde

2) ex adjuncto: *amor tenerrimus erga alios, misericordia*; 2 Cor. 7, 15. Phil. 1, 8. ἐν σπλάγχνοις χριστοῦ Ἰησοῦ, pro amore tenerrimo, quo Jesum amplector. ib. 2, 1. εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί. Philem. v. 12. αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ σπλάγχνα μου, quem quam maxime foveo. (Test. XII. Patr. p. 633. πᾶσα ἡ ὑπόστασις τῶν σπλαγχνῶν ἐχαυνοῦτο ἐπὶ τὴν ψυχήν μου. Sap. 10, 5. ἐπὶ τέκνου σπλάγχνοις, in misericordia

ratione filii. Ita רַחֲמִים Gen. 43, 30. Jes. 47, 6. Ps. 25, 6. Deut. 13, 17. Vid. etiam *Εὔσπλαγχνος*.) — Inde *τὰ σπλάγχνα* inserviunt periphrasi subjecti, et quidem quatenus vel tenerrime amatur, vel quatenus amoris et misericordiae documentis eget; ita 2 Cor. 6, 12. *οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν*, non mei causa (quasi me excusare s. expurgare non possem) sitis solliciti, sed vestrum ipsorum causa, (videte, quo modo vos excusetis. v. 13.) Philem. v. 7. *τὰ σπλάγχνα* (aliis in locis legitur *τὸ πνεῦμα*; vid. *Ἀναπαύω*) *τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ*. ib. v. 20. christiani fratres amati vel misericordia egentes. (Ita Test. XII. Patr. p. 632. *οἰκτειρήσατε τὰ σπλάγχνα Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν*, misereat vos patris dilectissimi. ib. p. 549. *ἕως ἐπισκέψηται κύριος πάντα τὰ ἔθνη ἐν σπλάγχνοις κυρίου αὐτοῦ*, i. e. *ἐν υἱῷ ἀγαπητῷ*.) — Singularis legitur Test. XII. Patr. p. 667. ubi Messias dicitur *τὸ σπλάγχνον κυρίου*, i. q. aliis in locis *τὸ σωτήριον θεοῦ*. Caeterum in nostris scriptoribus non habetur.

Σπόγγος, *ου*, *ὁ*, *spongia*; Matth. 27, 48. Marc. 15, 36. Joh. 19, 29.

Σποδός, *οῦ*, *ὁ*, — LXX. pro אֵפֶר, *cinis*; Hebr. 9, 13. Vid. *Δάμαλις*. — Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. *ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ*, cinere, quo caput conspergebatur; de quo more Orientalium vid. Esth. 4, 1. 3. Jes. 58, 5. 61, 3. Jer. 6, 26. Jon. 3, 6. 1 Macc. 3, 48. 4, 39. Judith. 4, 9. Joseph. Ant. 7, 9. 2. Vid. etiam *Σάκκος*.

Σπορά, *ᾶς*, *ἡ*, (a *σπείρω*) 1) satio, das Säen, 2 Reg. 19, 29. — 2) i. q. *σπέρμα*, *semen*, meton. *causa originis*, 1 Petr. 1, 23. *οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου*, i. e. christiani facti et emendati non vi aliqua terrestri et caduca, sed vi et causa divina eaque purissima. (Vid. similem locum sub *σπέρμα*, no. 1. lit. a.) — (1 Macc. 10, 30. de frugibus e semine natis. Caeterum non legitur in scripturis.)

Σπόριμος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τὸ*, *sativus*, qui seminari solet; — *τὰ σπόριμα*, *agri consiti*, *segetes*; *διὰ τῶν σπορίμων*, Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (LXX. pro partic. verbi זָרַע, Gen. 1, 29. Levit. 11, 37.)

Σπόρος, *ου*, *ὁ*, (a *σπείρω*, perf. med. *ἔσπορα*) 1) satio, (Exod. 34, 21. pro חָרִישׁ.) — 2) i. q. *σπέρμα*, *semen*; Marc. 4, 26 sqq. Luc. 8, 5. 11. — tropice de *beneficiis* collocatis et dispensatis, 2 Cor. 9, 10. — (LXX. pro זֶרַע Deut. 11, 10. Levit. 26, 5. Job. 21, 8. et semel pro יְבוּל Levit. 26, 20.)

Σπουδάζω, f. *άσω*, (a *σπουδή*, quod a *σπεύδω*) 1) *propero*, *festino* in peragendo aliquid; seq. infinitivo, 2 Tim. 4, 9. *σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως*. ib. v. 21. Tit. 3, 12. (Judith. 13, 14. LXX. Gen. 19, 15. *σπουδάζειν τινα*, aliquem

urgere, pro ץיאה. Test. XII. Patr. p. 589. σπουδαῖος, festinans in agendo.) — ex adjuncto, quia qui festinanter agunt, sunt studiosi; 2) *studeo, operam do*; seq. infinitivo, Gal. 2, 10. Eph. 4, 3. Hebr. 4, 11. 2 Petr. 1, 10. 15. 3, 14. (LXX. Job. 31, 5. pro שׁוח. Test. XII. Patr. p. 657. 665. et fere semper ita apud profanos.)

Σπουδαῖος, αία, αῖον, comparativ. σπουδαιότερος, *studiosus, diligens*; 2 Cor. 8, 17. 22. — σπουδαιότερον adverbialiter: *diligentius*, 2 Tim. 1, 17. σπουδαιότερον ἐζήτησέ με.

Σπουδαιότερος, vid. Σπουδαῖος.

Σπουδαιοτέρως, vid. Σπουδαίως.

Σπουδαίως, (a σπουδαῖος) adv. 1) *festinanter*; comparativ. σπουδαιοτέρως Phil. 2, 18. — 2) *diligenter, studiose, sedulo*; Luc. 7, 11. Tit. 3, 13. (vid. Προπέμπω.)

Σπουδή, ῆς, ἡ, (a σπεύδω, quod vid.) 1) *festinatio*; — μετὰ σπουδῆς, festinanter, Marc. 6, 24. Luc. 1, 39. (Sap. 19, 2. Joseph. Ant. 7, 9. 7. — σπουδῇ Esdr. 4, 23. ἐν σπουδῇ Deut. 16, 3. Dan. 2, 25. 3, 25. 6, 19. coll. Sir. 20, 18. 21, 5. Thucyd. 3, 49.) — 2) ex adjuncto, quia seduli festinant, *diligentia, studium* in aliqua re peragenda, Rom. 12, 8. 11. 3, 7. Hebr. 6, 11. 2 Petr. 1, 5. Jud. v. 3. (Prolog. Sirac. Polyb. 1, 46. 2. σπουδὴν ποιεῖσθαι περί τι.) — ut latinor. studium 3) *studium in aliquem, cura, amor ejus*; 2 Cor. 7, 12. σπουδὴ ὑπέρ τινος. 2 Cor. 8, 8. διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, propter studium quo in alios Christianos auxilio egentes feror. ib. v. 16. (Joseph. Ant. 12, 3. 3. de studio placendi. Idem Ant. 7, 1. 5. φιλία καὶ σπουδή.) Ita etiam 2 Cor. 7, 11. πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, effecit ut alii vos magni faciant, vobis bene cupiant. Si autem cum aliis in h. l. legeris πόσην κατ. π. sensus est: quantum studium scl. erroris emendandi in vobis excitavit. (Joseph. Ant. 5, 1. 12. ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ σπουδῆς ἄξιοι. Idem Ant. 13, 4. 2. τοσαύτῃ δὲ σπουδῇ πρὸς Ιωνάθαν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο, ὥστε αὐτὸν καὶ πρῶτον ἀναγράψαι τῶν φίλων.)

Σπυρίς, ίδος, ἡ, *sporta, canistrum, corbis, ein geflochtener Korb*, (vid. *Schneideri* lex. graec. s. v. σπεῖρα); Matth. 15, 37. 16, 10. Marc. 8, 8. 20. Act. 9, 25. (Herodot. 5, 19. Alciphron. 3, 56.)

Στάδιος, ίου, ὁ, apud profanos etiam στάδιον, τὸ, in neutro, (Joseph. Ant. 15, 11. 5.) (a στάω, ἵσταμαι) *stadium*, i. e. a) mensura longitudinis sexcentorum pedum, seu centum viginti quinque passuum; Luc. 24, 13. Joh. 6, 19. 11, 18. Apoc. 14, 20. 21, 16. (2 Macc. 11, 5. 12, 9. 10. 16. 29. Joseph. bell. 5, 5. 2. ἓξ σταδίους. Joseph. vit. §. 63. de bell. 7, 8. 2. Test. XII. Patr. p. 641. ἑπτὰ σταδίους.) — b) *stadium*, i. e. locus in quo cursu, luctu, gladio, cestu apud

Graecos certabatur, *Rembahn*; 1 Cor. 9, 24. οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες. (Joseph. vit. §. 64. τὸ στάδιον. Id. bell. 2, 9. 3. Polyb. 18, 29. 4.)

Στάμνος, ου, ὁ et ἡ, vas liquidorum, potissimum vino conservando inserviens. amphora, — *diota, urceus*, Hebr. 9, 4. de diota aurea manna continente, reservata in arca foederis, hebr. צִנְצֶנֶת, Exod. 16, 33. LXX. στάμνον χρυσοῦν. Iidem 1 Reg. 14, 3. στάμνον μέλιτος, hebr. בַּקְבֻּק. Moeris Attic. ἀμφορέα· τὸν δίωτον, στάμνον, ἀττικῶς· στάμνον, ἑλληνικῶς. Hesych. στάμνος· ὑδρία, κάλπη, κάλαθος.

Στάσις, εως, ἡ, (ab ἵστημι, perf. pass. ἵστασαι) 1) *statio, status*; Hebr. 9, 8. στάσιν ἔχειν, stare, locum habere, i. e. vim et potestatem habere, florere, non abrogatum esse. (Polyb. 5, 5. τῶν ἐτησίων ἤδη στάσιν ἐχόντων. Plura exempla colleg. *Kypk.* in obss. II, p. 397. Apud LXX. maxime est: locus ubi aliquis stat, vel stare debet, Deut. 28, 65. 1 Chron. 28, 2. 2 Chron. 9, 4. 35, 15. 30, 16. 1 Macc. 10, 72. — etiam: statutum, Dan. 6, 7. 15.) — 2) τὸ surgere plurium ad impugnandum aliquem; unde a) *contentio*, sed adjuncta notione vehementiae et violentiae, Act. 15, 2. 23, 7. 10. 24, 5. (LXX. Prov. 17, 14. pro רִיב. Polyb. 4, 87. 7. 6, 44. 6.) — b) *seditio*, Marc. 15, 7. Luc. 23, 19. 25. Act. 19, 40. (Joseph. vit. §. 9. et 17. Polyb. 1, 71. 7. Diod. Sic. 11, 34.)

Στατήρ, ῆρος, ὁ, (ab ἵστημι, statuo, appendo, pondero) *stater* argenteus, valens quatuor drachmas atticas, (nostrae monetae dimidium imperialem) eodem pondere cum siclo Judaeorum. Matth. 17, 27. (Aquila et Symmach. Exod. 38, 24. Num. 3, 47. Jos. 7, 21. — Aeschin. Dial. 2, 24. Aelian. V. H. 12, 1. Themist. orat. 21.)

Σταυρός, οῦ, ὁ, 1) palus, ein Pfahl, Joseph. bell. 5, 7. 19. — 2) *crux*, palus cui affigebantur malefici. Hoc supplicii crudelissimi et teterrimi genus in usu fuit apud Persas (Esdr. 6, 11. Esth. 1, 9. Herodot. 3, 25.), Carthaginenses (Polyb. 1, 86.), etiam Judaeos seriores (Joseph. bell. 2, 14. 9. id. Ant. 14, 2.) potissimum vero Romanos. Solebant malefici antequam cruci affigebantur, flagellis caedi (Joseph. bell. 2, 14. 9.), et cogebantur, crucem ipsam (quae figura hac T vel hac † fuisse videtur) humeris ferre ad locum supplicii (Artemidor. 2, 61. Val. Max. 11, 7.) Vid. omnino *Wineri* bibl. Realwörterbuch s. v. Kreuzigung. — Legitur Matth. 27, 32. 40. 42. Marc. 15, 21. 30. 32. Luc. 23, 26. Joh. 19, 17. 19. 25. 31. Phil. 2, 8. Col. 2, 14. (vid. *Προσηλόω*.) — Nostris scriptoribus est 3) *supplicium crucis*, Gal. 5, 11. τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ, offendiculum quod praebebat supplicium crucis de Christo sumtum. Hebr. 12. 2. ὑπέμεινε σταυρόν. — Formula autem ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ s. κυρίου Paulo dicitur pro: χριστὸς s. κύριος ἐσταυρωμένος, Gal. 6, 12.

13. Phil. 3, 18. ἐχθροὶ τοῦ στ. τοῦ χριστοῦ, Messiam de quo gnominiosum crucis supplicium sumtum fuerit, respuentes, 1 Cor. 1, 18. ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ, doctrina de messia crucis gnominioso supplicio affecto. Respicitur his in locis *ignominia* supplicii quod Christus passus est, eademque subintelligenda est in formulis αἴρειν s. βαστάζειν s. λαμβάνειν τὸν σταυρὸν, i. e. *ignominiam ab impiis et perversis ob Christum pati*, ignominiam religionis causa sustinere, quae ignominia sit similis ei quam Christus passus est, Matth. 10, 38. 16, 24. Marc. 8, 34. 10, 21. Luc. 9, 23. 14, 27. — In aliis locis Paulus σταυρὸν τοῦ χριστοῦ ponit pro: αἷμα χριστοῦ, i. e. mors Christi, qua expiavit hominum peccata; 1 Cor. 1, 17. ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χρ. ne mors i. e. expiatio per mortem Christi facta privetur sua vi. Eph. 2, 16. διὰ τοῦ σταυροῦ, per redemtionem morte sua factam; clarius dicitur Col. 1, 20. διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυρ. αὐτοῦ. — Saepius non legitur, nec in V. T. habetur.

Σταυρόω, ῶ, f. ώσω, (a σταυρὸς), *cruci affigo*, de quo suppliciorum genere vid. Σταυρός. Legitur a) propr. Matth. 20, 19. 23, 34. 26, 2. 27, 22—38. 28, 5. Marc. 15, 13—27. 16, 6. Luc. 23, 21—33. 24, 7. 20. Joh. 19, 6—23. 41. Act. 2, 36. 4, 10. 1 Cor. 1, 13. 23. 2, 2. 8. 2 Cor. 13, 4. Gal. 3, 1. ἐν ὑμῖν ἐσταυρ. vestrum gratia cruci affixus. Apoc. 11, 8. (LXX. Esth. 7, 10. pro תָּלָה. Addit. Esth. 8, 13. αὐτὸν πρὸς ταῖς Σούσων πύλαις ἐσταυρωθῆναι. Josephus non simplici verbo uti solet, sed composito ἀνασταυρόω, sursum in crucem pendo, vid. Ἀνασταυρ. et Test. XII. Patr. p. 549. de Messiae morte usurpatur ἀποσκολοπίσαι.) — b) tropice i. q. θανατόω, i. e. *omnem vim frango*, τὴν σάρκα, Gal. 5, 24. (conf. Θανατόω.) — passiv. σταυρῶμαί τινι, i. q. ἀποθνήσκω τινι, emorior alicui, i. e. *ab eo prorsus separor, ei valedico.* Gal. 6, 14. vid. etiam Θανατόω et Ἀποθνήσκω. Saepius non legitur.

Σταφυλή, ῆς, ἡ, *uva*; Matth. 7, 16. Luc. 6, 44. Ap. 14, 18. (LXX. pro עֵנָב Gen. 49, 11. Levit. 25, 5. Num. 6, 3. Sir. 39, 32. 50, 17.)

Στάχυς, υος, ὁ, *spica*; de frumento et de aliis quoque plantis, spicam ferentibus. Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. 4, 28. Luc. 6, 1. (LXX. pro שִׁבֹּלֶת Gen. 41, 6. 7. 22. Ruth. 2, 1. Job. 24, 24. Jes. 17, 5.)

Στάχυς, υος, ὁ, *Stachys*, nom. pr. viri, Rom. 16, 9.

Στέγη, ης, ἡ, (a στέγω) *tectum*; de tectis aedificiorum, Marc. 2, 4. — εἰσέρχεσθαι ὑπὸ τὴν στέγην τινος, domum alicujus intrare, Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. — (In V. T. bis, Gen. 8, 13. στέγην τῆς κιβωτοῦ, hebr. מִכְסֶה et 3 Esdr. 6, 4. coll. Esdr. 5, 3. — Joseph. Ant. 7, 7. 1. — στέγος, quod idem significat, habetur Epist. Jerem. v. 8.)

Στέγω, f. στέξω, 1) latinor. *tego*, (Aelian. V. H. 9, 18.) — obtego filendo, *occulto*, *celo*; Sir. 8, 17. μωρὸς οὐ δυνήσεται λόγον στέξαι. Ita multi 1 Cor. 13, 7. ἡ ἀγάπη πάντα στέγει, omnia fcl. aliorum errores tegit, celat. Alii autem: *fuftinet*. Eft enim 2) tegendo tueor et retineo quod irruit; unde ex adjuncto: *fuftineo*, *fuffero*, ut noftrum *abhalten* pro *ertragen*, *aushalten*; ita 1 Cor. 9, 12. 1 Theff. 3, 1. 5. (Polyb. 3, 53. 2. Philo in Flacc. p. 974. μηκέτι στέγειν δυνάμενοι τὰς ἐνδείας.)

Στεῖρος, α, propr. i. q. στεῤῥὸς, durus, obfirmatus; — στεῖρα de uxore, quae habet uterum obfirmatum f. claufum; *fterilis*, quae non concipit; Luc. 1, 7. 36. 23, 29. Gal. 4, 27. — LXX. pro עֲקָרָה Gen. 11, 30. Exod. 23, 26. Jud. 13, 2. Jef. 54, 1.

Στέλλω, f. ελῶ, 1) mitto. — medium: mitto me, i. e. *me fubduco*, (vid. exempla e profanis apud *Krpk*. obff. II, p. 344.) feq. ἀπὸ, *averto me*, *devito*, *caveo*; 2 Theff. 3, 6. στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος. (Inde ex adjuncto vereor, ut multi 2 Cor. 8, 20. intellexerunt, et ex hebraismo: veneror, Malach. 2, 5. pro נִחַת). — 2) *paro me*, et active: *paro* aliquid, *inftituo aliquid*; 2 Cor. 8, 20. στελλόμενοι τοῦτο, i. e. quod (fcl. ut per alios eosque fatis fidos mitteretur pecunia) ita inftitui, ne quis poffit me criminari quafi aliquid de donis tam largis in ufus meos verterim. (Alii: verebar enim hoc, ne. Alii: cohibens me hac in re, i. e. eam non ipfe curans.) Ita στέλλεσθαι τὴν πορίαν, iter parare, Polyb. 9, 24. 4. Sap. 14, 1. πλοῦν στελλόμενος, navigationem parans. 2 Macc. 5, 1. ἔφοδον εἰς Αἴγυπτον ἐστείλατο. Sap. 7, 14. φιλίαν ἐστείλατο. vid. etiam *Krpk*. obff. II, p. 259 fqq. — (Inde etiam de amictu, 3 Macc. 1, 19.) — Saepius non legitur in codice facro.

Στέμμα, τος, τὸ, (a στέφω, perf. paff. ἔστεμμαι, corona circumdo, corono, cingo) *vitta*, *infula*, potiffimum vittae, quibus victimae ornabantur; Act. 14, 13. (Homer. Iliad. 1, 28. Polyb. 16, 33. 5. — De vitta facerdotum Zach. 6, 11. in quibusdam editionibus.)

Στεναγμὸς, οῦ, ὁ, (a στενάζω, perf. paff. ἐστέναγμαι) LXX. pro אֲנָחָה, אֲנָקָה et נְאָקָה — 1) *gemitus*, *fuspirium*; Act. 7, 34. (cadentium in proelio Joseph. bell. 6, 5. 1.) — Vid. e. V. T. Job. Jud. 2, 18. Pf. 12, 5. 31, 12. 79, 11. — 2) *preces miferorum*, Rom. 8, 26. (Pf. 38, 9. 102, 6. 21. Exod. 2, 25. 6, 5.)

Στενάζω, f. άξω, — LXX. potiffimum pro אָנַח et cognatis — 1) *gemo*, *ingemifco*, Rom. 8, 23. 2 Cor. 5, 2. ἐν τούτῳ στενάζομεν, hujus rei caufa fuspiria ducimus, quod etc. ib. v. 4. Hebr. 13, 17. (Jef. 19, 8. 59, 6. 21, 2. Ezech. 21,

6. Sap. 5, 3. — 2) *precor* gemens, Marc. 7, 34. Jac. 5, 9. ιή στενάζετε κατ' ἀλλήλων. Vid. Στεναγμός.

Στενός, ή, όν, — arctus, angustus, LXX. pro צַר, Num. 22, 26. Prov. 23, 7. Jes. 49, 20. — In N. T. στενή πύλη, Matth. 7, 13. 14. Luc. 13, 24. porta arcta, i. e. aut difficilis, — aut molestiis, miseria (2 Sam. 24, 14. στενά ιοι πάντοθεν. Susann. v. 21. Bar. 3, 1.) plena. Vid. Πύλη. Adde 4 Esdr. 7, 6—8. „civitas est aedificata et posita in lo- :o campestri; est autem plena omnium bonorum. Introitus ejus angustus et in praecipiti positus, ut esset a dextris qui- lem ignis, a sinistris aqua alta. Semita autem una sola inter :os posita, hoc est, inter ignem et aquam, ut non capiat se- nita nisi solummodo vestigium hominis."

Στενοχωρέω, ῶ, f. ήσω, (στενός et χῶρος, spatium, ocus) arctus sum, (Jos. 17, 15. pro אוּץ); στενοχωρέομαι, 1) arctus fio; propr. de loco; (ita seq. dativ. Joseph. bell. 4, 3. .o. τὰς ἁγίας χώρας ποσὶ μιαιφόνων στενοχωρουμένας.) — 2) *constringor, coarctor;* — ita ut me movere, aliquid per- gere non possim, 2 Cor. 4, 8. ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, undique quidem pressi ab inimicis, at non ta ut penitus constringar, i. e. ut munere meo non fungi, doctrinam tradere et divulgare non possim. cf. locum Jes. 28, 10. coll. Jes. 49, 19. — 4 Macc. 2, 11. τὸ πνεῦμα στενοχω- ρούμενος dicitur aliquis ita vinculis constrictus, ut spiritum vix trahat. — 3) ex adjuncto: *animo constringor, angor, valde sollicitor;* 2 Cor. 6, 12. de quo loco vid. Σπλάγχνον; coll. seq. Στενοχωρία.

Στενοχωρία, ας, ή, (a στενοχωρέω) 1) angustia loci, LXX. pro צוּקָה Jes. 8, 22. 30, 6. — Arrian. diss. epict. 1, 25. ubi arcte sedentes στενοχωρίαν sibi παρέχειν dicuntur.) — 2) metaphor. angustia animi, angor; (Sap. 5, 3. στενοχωρία οὐ πνεύματος.) — *angustia sortis externae,* ut latinor. *pres- sura,* nostrum Drangsal, diciturque de *gravi calamitate,* qua aliquis ita opprimitur et constringitur, ut se movere, vel spi- ritum trahere non possit; Rom. 2, 9. 8, 35. 2 Cor. 6, 4. 12, 10. (LXX. de oppressione per hostium vim, pro מָצוֹק Deut. 28, 53. 55. 57. — καιρὸς στενοχωρίας σου, tempus quo in- fortunio opprimebaris, Sir. 10, 26. 1 Macc. 2, 53. — 1 Macc. 13, 13. τὰς στενοχωρίας, ἃς εἴδομεν.)

Στερεός, ά, όν, contr. στεῤῥός (a στάω) *stabilis,* i. e. 1) *solidus, compactus,* et opponitur ei, cujus partes facile diffluunt; στερεὰ τροφή, Hebr. 5, 12. 14. (Arrian. diss. epict. 2, 16. οὐ θέλεις ἤδη ὡς τὰ παιδία ἀπογαλακτισθῆναι, καὶ ἅπτεσθαι στερεᾶς τροφῆς. Joseph. bell. 7, 2. 1. στερεὰ γῆ, fe- ster Boden.) — b) *firmus, validus,* qui non facile movetur, non vacillat; propr. 2 Tim. 2, 19. στερεὸς θεμέλιος. tropice

1 Petr. 5, 9. στερεοὶ τῇ πίστει. (Hom. Od. 19, 494. — LXX. pro חָזָק Pf. 35, 12. Jer. 31, 11. מִקְשָׁה Num. 8, 5.)

Στερεόω, ῶ, f. ώσω, (a στερεός) *stabilem, solidum, firmum facio, roboro*; propr. Act. 3, 7. (LXX. pro עָצַם, Dan. 8, 24. στερεωθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ; et saepius cum notione condendi, στ. τὸν οὐρανὸν, τὴν γῆν, Jes. 48, 13. 42, 5. 44, 28.) — tropice de iis qui *confirmantur, stabiliuntur*; Act. 3, 16. στ. τὸ ὄνομά τινος. Act. 16, 5. ἐστερεοῦντο τῇ πίστει. coll. Sir. 26, 11. 29, 3.

Στερέωμα, τος, τὸ, (a στερεόω) firmamentum, quod solidum, firmum est; de coeli sphaera, quam solidam habebant veteres, pro hebr. רָקִיעַ Gen. 1, 6—8. Ezech. 1, 22—26. Cant. tr. puer. v. 33. Sir. 43, 1. — inde de munimento solido firmo, 3 Esdr. 8, 81. — semel Col. 2, 5. τὸ στερέωμα τῆς πίστεως ὑμῶν, i. e. solidam firmissimamque vestram fidem, (metaphora ducta ab aedificio.)

Στεφανᾶς, ᾶ, ὁ, *Stephanas*, nom. pr. viri christiani, 1 Cor. 1, 16. 16, 15. 17.

Στέφανος, ου, ὁ, *Stephanus*, nom. pr. unius ex septem diaconis ecclesiae Hierosolymitanae, de quo vid. Act. 6, 5—9. 7, 59. 8, 2. 11, 19. 22, 20.

Στέφανος, ου, ὁ, (a στέφω, corono) hebr. עֲטָרָה — 1) *corona*, a) propr. qua caput cingitur et ornatur, Apoc. 4, 4. 10. 9, 7. — corona regia, Matth. 27, 29. Marc. 15, 17. Joh. 19, 2. 5. Apoc. 6, 2. 14, 14. (2 Sam. 12, 30. Pf. 21, 3.) — corona, quae praemii loco dabatur victoribus in certaminibus et in bello; 1 Cor. 9, 25. (Titum στεφάνους χρυσοῦς imposuisse militibus Romanis, qui fortiter se gesserant in expugnanda Hierosolyma, tradit Joseph. bell. 7, 1. 3.) — Inde nostri transferunt b) ad *praemia futura*, Christianis post exantlatos hujus vitae labores, in altera vita promissa; 2 Tim. 4, 8. ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, praemia pietatis futura. — ὁ στέφανος τῆς ζωῆς, praemium vitae futurae, i. e. vitam felicem in praemium, Jac. 1, 12. Ap. 2, 10. — στεφ. τῆς δόξης, praemium quam maxime honorificum, 1 Petr. 5, 4. (Jer. 13, 18. Thren. 2, 15. 5, 16. Test. XII. Patr. p. 731.) Apoc. 3, 11. τὸν στέφανόν σου, praemium tibi destinatum. coll. Sir. 1, 11. 16. 6, 33. 15, 6. — c) ad *decus quodcunque*, quo aliquis honoratur, ornatur; sic Paulus, quos christianos fecerat appellat χαρὰν καὶ στέφανον Phil. 4, 1. 1 Thess. 2, 29. (Prov. 12, 4. γυνὴ ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Prov. 17, 6. στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων. cf. Prov. 14, 26. 16, 31. Jes. 28, 5. Sir. 25, 8.) — 2) quod coronae formam habet, *circulus*; Apoc. 12, 1. στέφανος ἀστέρων δώδεκα. (Sir. 15, 14. κυκλόθεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν. coll. Pf. 5, 15. ubi στεφανόω est cingo.) Saepius non legitur.

Στεφανόω, ῶ, f. ώσω, (a στέφανος) 1) *corona cingo, corono*, 2 Tim. 2, 5. (Cant. 3, 11. Judith. 15, 13. Psalt. Sal. 8, 19. ἐστεφάνωσαν τείχη αὐτῆς. Joseph. bell. 4, 4. 4. στεφ. τὰς πύλας.) — 2) metaph. *orno, decoro*, Heb. 2, 2. 9. τιμῇ στεφάνωσας αὐτόν. (Ps. 8, 6. ib. 103, 4.)

Στῆθος, εος, τὸ, (a στάω) *pectus*; τύπτειν τὸ στῆθος, lugentium, poenitentiumque est, Luc. 18, 23. 25, 48. — Joh. 13, 25. 21, 20. Apoc. 15, 6. (LXX. Dan. 2, 32. Ex. 28, 13. 26.)

Στήκω, (pro ἕστηκα per aphaeresin a praeterito ἕστηκα verbi ἵστημι, a Graecis melioris notae non usurpatum) 1) *sto*, sede, Marc. 11, 25. στήκητε προσευχόμ. — 2) *firmiter sto*; *persisto*; tropice de eo, qui constans est in fide tenenda, officio peragendo; Rom. 14, 4. τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει, utrumque cum ejus constantia tum ejus inconstantia referenda est non ad usus alterius sed ad commodum domini. Gal. 5, 1. 2 Thess. 2, 15. — στήκειν ἐν τῇ πίστει, 1 Cor. 16, 13. ἐν ἑνὶ πνεύματι. Phil. 1, 27. ἐν κυρίῳ, in professione religionis Christ., Phil. 4, 1. 1 Thess. 3, 8. (LXX. secundum cod. Alex. et edit. Complut. Exod. 14, 13. pro הִתְיַצְּבוּ.)

Στηριγμός, οῦ, ὁ, (a στηρίζω, perf. pass. ἐστήριγμαι) *to stabilire, fulcire*; — τὸ stabilitum, firmum esse, *firmitas*; tropice de animo: *status firmus sive constans*; 2 Petr. 3, 17. ἵνα μὴ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, ne excidatis firmo vestro statu, animi constantia in fide vestra. (Symmach. Jes. 3, 1. pro מַשְׁעֵן fulcrum.)

Στηρίζω, f. ίξω, (a στερεός) 1) *stabilem facio, stabilio, firmiter statuo*; (Sir. 3, 8. στηρ. οἴκους. Exod. 17, 12. χεῖρας. — Perf. passiv. *firmiter constitutus sum*, *firmiter sto*, Luc. 16, 26. χάσμα ἐστήρικται. (Gen. 28, 12. κλίμαξ ἐστηριγμένη). — Ex hebraismo: στηρίζειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, faciem firmiter dirigere versus aliquem s. aliquid, quod Luc. 9, 51. dicitur de eo, qui intentus est ad aliquid, saepius autem in V. T. (ubi est pro נָתַן, שׂוּם) de eo, qui hostiliter fertur in aliquem, ut Jer. 3, 12. Ez. 4, 8. 15, 7. Jer. 21, 10. 24, 6. (Test. XII. Patr. p. 534. ἐστήρισα ἐπ᾽ αὐτὸν τὰ ἥπατά μου τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.) — 2) metaph. *confirmo*, constantem facio et fortem alterius animum, Luc. 22, 32. Rom. 1, 11. 16, (in edit. Griesb. c. 14.) 25. 1 Thess. 3, 2. 13. 2 Thess. 2, 17. 3, 3. Jac. 5, 8. 1 Petr. 5, 10. 2 Petr. 1, 12. Apoc. 3, 2. (LXX. pro סָמַךְ Ps. 51, 13. 112, 7. Sir. 6, 40. 13, 23. 22, 17. coll. Judic. 19, 5. 8.)

Στίγμα, τος, τὸ, (a στίζω, pungo, notas inuro, notis inustis signo) *nota*, nota inusta; — semel in N. T. ubi dicitur de *vibicibus, vulneribus*. Gal. 6, 17. τὰ στίγματα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω, circumfero in corpore meo vulnera mihi inflicta ob dominum Jesum. Eadem 2 Cor. 4,

10. ita enuntiantur: *τὴν νέκρωσιν τοῦ Κ. Ι. ἐν τῷ σώματι ἡμῶν περιφέροντες.*) — LXX. semel Cant. 1, 11. pro נְקֻדָּה. Hesych. *στίγματα· πληγαί, ποικίλματα.*

Στιγμή, ῆς, ἡ, (ab eod.) *punctum*; — *στιγμὴ χρόνου*, punctum s. momentum temporis, Luc. 4, 5. et LXX. omisso *χρόνου* pro hebr. פֶּתַע, Jes. 29, 5. 2 Macc. 9, 11. (Plutarch. de educ. pueror. init. *στιγμὴ χρόνου πᾶς ἐστιν ὁ βίος.*)

Στίλβω, f. ψω, *splendeo*, *fulgeo*; semel Marc. 9, 3. *ἱμάτια στίλβοντα.* (LXX. de aere Esdr. 8, 26. Dan. 10, 6. Ex. 40, 3. 3 Esdr. 8, 59. de sole 1 Macc. 6, 39.)

Στοά, ᾶς, ἡ, 1) columna; 2) *porticus*, i. e. locus columnis instructus et tectus, bedeckter Säulengang; Joh. 5, 2. *πέντε στοαί.* Commemoratur Joh. 10, 23. Act. 3, 11. 5, 12. in porticibus templi etiam *στοὰ σολομῶνος*, porticus Salomonis, quam Josephus Ant. 20, 9, 7. *στοὰν ἀνατολικὴν, τὴν τοῦ μὲν ἔξωθεν ἱεροῦ* appellat, eamque dicit subnixam muris quadringentorum cubitorum et saxis quadratis constructam valde candidis, *ἔργον σολομῶνος*, quam servatam in priori templi destructione etiam Agrippa rex, cui a Claudio Caesare demandata fuerat templi cura, servare decreverit.

Στοιβάς, άδος, ἡ, (a *στείβω* s. *στίβω*, stipo; profani *στιβάς*, *άδος*, ut etiam multi codd. habent Marc. 11, 8.) strues, s. torus e foliis, frondibus teneris, straminibus congestis, (Polyb. 5, 48. 4. Xenoph. Cyrop. 5, 2. 7. Diod. Sic. 16, 58. et 79. Hesych. *στιβάς· ἀπὸ ῥάβδων ἢ χλωρῶν χόρτων στρῶσις καὶ φύλλων.*) In N. T. semel, *frondes* s. *rami ad struendum* Marc. 11, 8. *ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων.* (Matth. 21, 8. *ἔκοπτον κλάδους.*)

Στοιχεῖον, ου, τὸ, (deminutiv. a *στοῖχος*, ordo, series, elementum) *res quae primordia rei suppeditat*, *elementum*, dictumque primum videtur de singulis literis juxta seriem positis, quibus verba constant, (Polyb. 10, 45. 7.) deinde de *elementis mundi*, quibus corpora constant, die Grundstoffe; ita 2 Petr. 3, 10. 12. (Sap. 7, 18. 19, 17. Joseph. bell. 6, 1. 5. *τὸ καθαρώτατον στοιχεῖον αἰθήρ.* 4 Macc. 12, 13. Mortales, *τοὺς ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων γεγονότας.*) — denique de *elementis institutionis*, i. e. de prima s. elementari institutione, qua nonnisi imperfecta admodum efficitur cognitio, de *rudimentis*; Gal. 4, 3. 9. Col. 2, 8. 20. Hebr. 5, 12. *τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων*, i. e. *λόγια*, quae primo loco tanquam rudimenta tradita sunt.

Στοιχέω, ῶ, f. ήσω, (ab eodem) 1) ordine procedo; propr. de militibus qui agmine disposito procedunt; (LXX. semel Eccles. 11, 6. pro כָּשֵׁר.) deinde 2) *sequor in agendo*, ut nostrum: *einem folgen*, *nachgehen*, seq. dativo; Act. 21, 24. *στοιχεῖς καὶ αὐτὸς* scl. *τῇ ἐντολῇ*, s. *τῇ συνηθείᾳ.* Rom. 4, 12. *στοιχ. τοῖς ἴχνεσι.* Gal. 5, 25. 6, 16. Phil. 3, 16. (Sext.

mpir. 1, 10. στοιχεῖν τῇ συνηθείᾳ. Polyb. Exc. Legat. 75. τοιχεῖν τῇ τῆς συγκλήτου προθέσει.)

Στολή, ῆς, ἡ, (a στέλλω, paro; perf. med. ἔστολα)) apparatus, ornatus; ita tantum apud profanos; 2) *ſtola*, eſtis oblonga ad pedes usque demiſſa, qua utebantur reges, acerdotes aliique dignitatis et honoris cauſa; Marc. 12, 38. 6, 5. Luc. 15, 22. 20, 46. Apoc. 6, 11. 7, 9. 13. 14. (LXX. naxime pro בגד, Jon. 3, 6. Exod. 28, 2—4. 29, 5. 21. 31, . 39, 1. Gen. 41, 42. 2 Chr. 18, 9. coll. Sir. 6, 31. 33. 45, . 12.)

Στόμα, τος, τὸ, pro hebr. פה — 1) *os*, diciturque um de ore et faucibus animalium, Matth. 17, 27. 2 Tim. 4, 7. Hebr. 11, 33. (Jud. 14, 8.) Jac. 3, 3. Ap. 9, 17 ſq. 12, 15 q. tum de ore hominum, per quod ſpiritus trahitur, 2 Theſſ. , 8. (Pſ. 33, 6.) Ap. 1, 16. 2, 16. 11, 5. (2 Reg. 4, 34.), ci-us et potus capitur, Matth. 15, 11. 17. Jo. 19, 29. Act. 11, . Ap. 10, 9 ſq. et verba proferuntur, Matth. 12, 34. 15, 11. Rom. 3, 14. 19. 10, 8—10. Col. 3, 8. Jac. 3, 10. et ſaepius. ἀνθρωποπαθικῶς tribuitur etiam Deo, Matth. 4, 4. (Deut. , 3.) — Inde formulae ex hebraico dicendi genere repeti-ae: a) τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, ſermo, dictum, Matth. 15, 11. 18. (Num. 30, 3. 32, 24. 1 Sam. 1, 23.) —) στόμα τινος inſervit periphraſi ſubjecti, quatenus loquens ogitatur, Luc. 1, 70. Act. 1, 16. 3, 18. 21. 4, 25. 15, 7. (1 Sam. 12, 14. 1 Reg. 17, 23. 22, 22. 2 Chr. 36, 21. 22. —) στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, i. e coram loqui cum aliquo, 2 Jo. v. 12. 3 Jo. v. 14. (Num. 12, 8. Jer. 32, 4. Joſeph. Ant. 10, 8. 2. λαλήσει αὐτῷ κατὰ στόμα.) — d) ἀνοίγειν τὸ στόμα, vid. Ἀνοίγω. — 2) per metonymiam, (ut Latinor. *os*) *verba, oratio, dicta* ore prolata. [Matth. 15, 8. Jeſ. 29, 13.] Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. (Deut. 19, 15.) — Luc. 19, 22. ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε. 1 Petr. 2, 22. (Gen. 41, 40. Num. 27, 21. Sir. 27, 23.) — Luc. 21, 15. δώσω ἡμῖν στόμα καὶ σοφίαν, dicendi facultatem et ſapientiam. — 3) *os*, oſtium, apertura, (ut στόμα τοῦ φρέατος, Gen. 29, 2, στ. τοῦ σπηλαίου, Joſ. 10, 18.); inde prima pars, ut primum agmen, frons aciei (Xenoph. hiſt. gr. 3, 1. 20. et 4, 3. 2.) et στόμα μαχαίρας, *acies gladii*, Luc. 21, 24. Hebr. 11, 34. (Gen. 34, 26. Joſ. 6, 21. 8, 24. 28, 30. 32. Judic. 1, 8. 25.)

Στόμαχος, ου, ὁ, 1) os, apertura; 2) orificium ventriculi; — *ventriculus, ſtomachus*; 1 Tim. 5, 23.

Στρατεία, ας, ἡ, (a στρατεύω), expeditio, Feldzug; *militia, Kriegsdienſt*; bis in N. T. ubi Paulus munus apoſtolicum propter pugnas cum adverſariis et vitae pericula, quae ſubire debebat, appellat militiam. 2 Cor. 10, 4. 1 Tim. 1, 18. (Similiter qui pro lege moſ. mortem patiuntur 4 Macc. 9, 23. dicuntur ἱερὰν καὶ εὐγενῆ στρατείαν στρατεύσασθαι ὑπὲρ τῆς

εὐσεβείας. — LXX. aliquoties pro חַיִל, exercitus, i. q. στρατιά, Exod. 14, 4. 9. 17, 1 Chr. 28, 1.)

Στράτευμα, τος, τό, (a στρατεύω) 1) *manus militum, milites*, Act. 23, 10. 27. (Joseph. Ant. 4, 5. 1. στρατεύματα, copiae.) — *satellitium, satellites*, Luc. 23, 11. — 2) *exercitus, Heer*, Matth. 22, 7. Apoc. 9, 16. 19, 14. 19. (1 Macc. 9, 34. 2 Macc. 5, 24. 8, 21. 12, 38. 13, 13.)

Στρατεύω, f. εύσω, (a στρατὸς, castra, exercitus) et medium στρατεύομαι, 1) *milito, stipendium mereo*, 1 Cor. 9, 7. — στρατευόμενος, *miles*, Luc. 3, 14. 2 Tim. 2, 4. — 2) *pugno*; ita propr. de milite (Joseph. Ant. 10, 1. 1. στρατεύει ἐπ᾽ αὐτόν. Jes. 29, 7. οἱ στρατευόμενοι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. — de duce: exercitum educo ad pugnam, Joseph. Ant. 7, 4. 1.); — transfertur a) ad munus apostolicum et doctoris ejusque labores et pugnas 2 Cor. 10. 3. 1 Tim. 1, 18. vid. Στρατεία. — b) ad cupiditates quae pugnant adversus legis moralis praecepta et animi salutem, Jac. 4, 1. 1 Petr. 2, 11. (Joseph. bell. 3, 8. 5. στρατεύεσθαι καθ᾽ ἑαυτῶν dicuntur, qui manum sibi inferunt.)

Στρατηγὸς, οῦ, ὁ, (e στρατὸς, exercitus, deinde etiam concio populi i. e. virorum, qui arma ferre possunt, et ἡγέομαι duco) LXX. pro סֶגֶן et passim pro שַׂר, 1) dux militum, praefectus exercitui, (1 Chron. 26, 26. 2 Chron. 32, 21. Joseph. bell. 3, 8. 8. Joseph. vit. 9, 24.) — 2) *praefectus populi*, i. e. virorum, qui arma gerere possunt, *praetor*; ita a) de *magistratibus gentilium urbanis*. Act. 16, 20. 22. 35. 36. 38. (Joseph. Ant. 2, 6. 5. Diod. Sic. Tom. X. p. 146. ed. Bip. Artemidor. 4, 51. et 5, 36. Arrian. diss. epict. 2, 1.) — b) de *praefecto templi*, h. e. duce et praefectis sacerdotum et Levitarum, qui in templo Hierosolymitano excubias agebant (שֹׁמְרֵי הַסַּף, custodes liminis, 2 Reg. 12, 9. 25, 18. נְגִידִים Jer. 20, 1.); ita στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, Act. 4, 1. 5, 24. 26. praefectus summus templi, qui etiam Joseph. Ant. 20, 6. 2. ὁ στρατηγὴς, et 2 Macc. 3, 4. ὁ προστάτης τοῦ ἱεροῦ appellatur. — et στρατηγοὶ, praefecti inferiores Levitarum, Luc. 22, 4. 52. qui 3 Esdr. 7, 2. ἱεροστάται, appellantur. (LXX. de praefectis provinciarum, 2 Macc. 3, 5. 4, 4. 9, 19. — satrapis Jer. 51, 23. 28. Esth. 3, 12. — praefectis templi Neh. 2, 16. 4, 14. 13, 11.)

Στρατιὰ, ᾶς, ἡ, (foeminin. ab adjectivo στράτιος, ad bellum pertinens) *exercitus*; LXX. pro צָבָא, a) propr. de militibus, (2 Sam. 3, 23. 1 Reg. 11, 15.) — b) στρατιὰ οὐράνιος sive τῶν οὐρανῶν, hebr. צְבָא הַשָּׁמַיִם, α) angeli, Dei thronum stipantes, eique ministrantes, Luc. 2, 13. (1 Reg. 22, 19. Neh. 9, 6. Inde Deus dicitur dominus πάσης στρατιᾶς, Jer. 3, 14. Amos. 6, 14.) — β) sidera coelestia, cum ob

ınltitudinem tum ob ordinem quem ſervant, Act. 7, 42. 2 Chr. 33, 3. 5. Jer. 8, 2. 19, 13. Zeph. 1, 5.)

Στρατιώτης, ου, ὁ, (a στρατιά), *miles*, et quidem :egarius, uſurpaturque cum de cive arma gerente, tum de ıilite conducto mercede; Matth. 8, 9. 27, 27. 28, 12. Marc. 5, 16. Luc. 23, 36. Jo. 19, 2. 23. 32. Act. 10, 7. 12, 4. 6. : paſſim. (2 Macc. 14, 39.) — Transfertur 2 Tim. 2, 3. ad octores religionis chriſt. vid. Στρατεία.

Στρατολογέω, ῶ, f. ήσω, (a στρατολόγος, exercitum copias legens, quod a στρατὸς et λέγω) copias lego, mili-s conſcribo; ita vulgo in lexicis explicatur. Joſeph. 18, 3. στρατολογήσαντες τετρασχιλίους ἀνθρώπων. — At noſtris t: *ad pugnandum excito* ſ. *exhortor*; ita ter apud Joſeph. bell. 5, 9. 4. τὸν ἀνίκητον αὐτῷ βοηθὸν ἐστρατολόγησε. — id. ῥωμαίους ἐστρατολόγησε κατὰ τοῦ ἔθνους, impietas noſtra manos ad bellum adverſus nos excitavit. Ibid. lib. 1, 27. ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων, καὶ τήρωνος ιτηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν, populum ngregatum in eos excitavit ut lapidum ictibus interficeren-r. Nec aliter 2 Tim. 2, 4. ubi ὁ στρατολογήσας eſt dux, qui lhortatur militem ad pugnam.

Στρατοπεδάρχης, ου, ὁ, (στρατόπεδον et ἄρχων) *aeſectus caſtrorum*; ſemel Act. 28, 16. ubi *Krebſius* (in ɔſſ. Flav. p. 265.) aliique *praefectum praetorio* intelligunt, ıia putant, Joſephum (Ant. 18, 6. 6.) tradidiſſe, Imperato-ım temporibus morem obtinuiſſe, ut ex provinciis Romam l Caeſarem miſſi vincti praefecto praetorio cuſtodiendi com-itterentur. At, an ex uno exemplo, ibi prolato, recte ɔlligi poſſit, morem eundem ſemper obtinuiſſe, haud ſcio.

Στρατόπεδον, ου, τὸ, (στρατὸς exercitus, et πέδον, :mpus) 1) caſtra militum, Joſeph. bell. 1, 9. 4. Ant. 7, 9.) — 2) per metonymiam: milites in caſtris, *exercitus*; mel Luc. 21, 20. et eodem modo LXX. Jer. 34, 1. 41, 12. ıp. 12, 8. 2 Macc. 8, 13. et apud profanos, e. g. Herodian. 8. 8. Thucyd. 4, 49.

Στρεβλόω, ῶ, f. ώσω, (a στρέβλη inſtrumentum ad rquendum, quorum genera deſcribuntur 4 Macc. 8, 12. ıod foemininum a στρεβλὸς, tortuoſus, flexuoſus) *torqueo, storqueo*, a) propr. tormentis crucio, 3 Macc. 4, 14. Joſeph. ·ll. 7, 8. — b) tropice: *perverto, in malum ſenſum de-rqueo;* de ſcriptis 1 Petr. 3, 16. coll. 2 Sam. 22, 27. μετὰ λεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρεβλωθήσῃ.

Στρέφω, f. ψω, LXX. potiſſimum pro הָפַךְ, etiam pro סָבַב, 1) *verto, verſo*, ich *drehe, wende*; (Joſeph. Ant. 6, 3. στρέφειν ἐννοίας cogitationes verſare in animo. Id. Ant. 7. 2. στρέφων ἐν ἑαυτῷ λογισμόν.) — ſeq. dativo: *obver-re* alicui aliquid, Matth. 5, 39. στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην

σιαγόνα. — *Στρέφομαι, verto me, me converto;* — στραφεὶς, converſus ſcl. verſus aliquem, Matth. 7, 6. 16, 23. Luc. 9, 55. 14, 25. 22, 61. Jo. 1, 38. 20, 16. — τινὶ, Luc. 7, 9. — πρός τινα, Luc. 7, 44. 10, 23. 23, 28. — εἰς τινα, ad aliquem; Act. 13, 46. στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη, i. e. gentiles adeamus. (coll. Prov. 12, 7. οὗ ἐὰν στραφῇ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται.) — Jo. 20, 14. ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, retro converſus. (Pſ. 114, 3. 5.) — Act. 7, 39. ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς αἴγυπτον, animus i. e. deſiderium eorum vertit ſe ad Aegyptum. — 2) converto, i. e. *muto;* ſeq. εἰς, i. q. μεταβάλλω, Apoc. 11, 6. στρέφειν ὕδατα εἰς αἷμα. (Exod. 7, 14. τὴν ῥάβδον στραφεῖσαν εἰς ὄφιν. Pſ. 30, 14. 114, 8.) Act. 7, 42. ἔστρεψε ὁ θεὸς, pro ἔστρεψε ἑαυτὸν (vid. Matthiae gramm. gr. §. 496. 1.) mutavit ſe, mentem mutavit, ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἔχθραν, ut clarius legitur Jeſ. 63, 10. — *Στρέφομαι, mentem muto,* alius quaſi homo fio; Matth. 18, 3. ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία. (1 Sam. 10, 6. στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.) Saepius non legitur.

Στρηνιάω, ῶ, f. άσω, (a στρῆνος quod vid.) ſtrenuus — inſolens — *protervus ſum, lascivio, cupiditatibus indulgeo, luxurioſe vivo,* i. q. τρυφάω, quo ſenſu etiam apud Scholiaſten Ariſtoph. legi, notavit *Schneiderus* in lex. gr. — In N. T. bis, Apoc. 18, 7. 9. οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες. — (Phrynich. de hoc verbo: στρηνιᾷν· τούτῳ ἐχρήσαντο οἱ τῆς νέας κωμῳδίας ποιηταὶ, ᾧ οὐκ ἂν μή μανείς τις χρήσαιτο, παρὸν λέγειν τρυφᾷν. Heſych.: στρηνιῶντες· πεπλεγμένοι [πεπλησμένοι legere malunt], δηλοῖ δὲ καὶ τὸ διὰ πλοῦτον ὑβρίζειν καὶ βαρέως φέρειν. Legitur etiam pro *geſtio* bis apud Athen. 3. p. 100. et 10. p. 420.)

Στρῆνος, εος, contr. ους, τὸ, proprie ſtrenuitas; convenit enim στρηνὴς latino ſtrenuus; deinde: cupiditas, vehemens deſiderium (Lycophr. 438), — animus indomitus; *inſolentia; — luxus, luxuria;* ita ſemel Apoc. 18, 3. ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους, vel: ex opibus inſolentiae, i. e. quibus freta es inſolens; vel: ex magnitudine luxus, ingenti luxu. Vid. *Δύναμις* No. 5. lit. a. b. — (Etiam ſemel in V. T. 2 Reg. 19, 28. pro שַׁאֲנָן, i. q. ὕβρις.)

Στρουθίον, ου, τὸ, deminutiv. a στρουθὸς, quod avem quemque minorem ſignificat, potiſſimum aves e genere paſſerum; *avicula, paſſer;* Matth. 10, 29. 31. Luc. 12, 6. 7. — LXX. pro צִפּוֹר, Pſ. 10, 1. 84, 3. 104, 18. 124, 6.

Στρώννυμι, f. στρώννυμι, f. στρώσω, (ab obſoleto στρώω, f. στρόω i. q. στορέω, unde per metatheſin στρωννύω pro στορέννυμι) 1) *ſterno, ſubſterno,* Matth. 21, 8. ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια. Marc. 11, 8. (Eſth. 4, 3. σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. Jeſ. 14, 11. Job. 17, 13. Prov. 15, 20. ὁδοὶ ἐστρωμέναι ἀκάνθαις.) — 2) *lectum ſterno,*

ct. 9, 34. στρῶσον σεαυτῷ scl. τὴν κλίνην. (coll. Job. 17, 13. zech. 28, 7.) — Luc. 22, 12. ἀνώγεον ἐστρωμένον coenacu- m lectis stratum. (Ezech. 23, 41. κλίνη ἐστρωμένη.) Sae- us non legitur in codice sacro.

Στυγητός, ή, όν, (a στυγέω, abominor, Joseph. c. pion. 2, 24. 2 Macc. 5, 8. 3 Macc. 2, 31. quod a στὺξ, στυ- ὸς, horror, tremor) *abominandus, horrificus;* ἅπαξ λεγό- ενον N. T. Tit. 3, 3. (Alii: odio habendus, exosus; et ita esych. στυγητοί· μισητοὶ, χαλεποὶ, φοβεροί.)

Στυγνάζω, f. άσω, (a στυγνὸς, tristis, gravis, invi- is) *tristis sum,* — propr. Marc. 10, 22. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ ῷ λόγῳ. (Dan. 2, 12. στυγνὸς γενόμενος.) — tropice de coe- o nubilo, Matth. 16, 3. στυγνάζει ὁ οὐρανός. Plin. hist. nat. , 6. „sol coeli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila nimi serenat." Sap. 17, 5. νὺξ στυγνή.)

Στύλος, ου, ὁ, *columna,* LXX. pro עַמּוּד, — a) ropr. Apoc. 3, 12. ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν ναῷ τοῦ θεοῦ, aciam eum columnam in templo coelesti, i. e. locum quam aaxime honorificum ei assignabo. (Exod. 38, 12 sqq. 2 Chr. , 14. Jer. 52, 14. 17.) Apoc. 10, 1. οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι υρὸς i. e. πυριφλεγεῖς. — b) tropice: columna i. e. *fulcrum rmum;* ita dicuntur Apostoli στύλοι scl. τῆς ἐκκλησίας s. τοῦ αοῦ τοῦ θεοῦ, Gal. 2, 9. — et μυστήριον τῆς εὐσεβείας ap- ellatur στύλος τῆς ἀληθείας, columna i. e. caput doctrinae ivinae. (Sir. 36, 24. uxor bona esse praedicatur στύλος ἀνα- αύσεως, fulcrum cui inniti possit maritus.)

Στωϊκὸς, ή, όν, *Stoicus,* nomen sectae apud Graecos t Romanos philosophicae, cujus auctor fuit Zeno, quaeque omen accepit a porticu (στοᾷ) ubi Zeno docebat, et incla- uit prae caeteris per Epictetum, Arrianum, Marc. Antoni- um. Act. 17, 18.

Σὺ, gen. σοῦ, dat. σοὶ, acc. σὲ, plur. ὑμεῖς etc. *tu.* Pro- omen personale, Matth. 26, 39. Marc. 14, 36. Matth. 2, 6. 18, 8. Luc. 1, 3. 4, 6. 8, 20. 12, 58. 14, 28. 33. et sexcen- ies. Nominativus σὺ et ὑμεῖς praefigitur verbo secundae per- onae, a) cum adest appositio; Matth. 7, 11. εἰ οὖν ὑμεῖς, πο- ηροὶ ὄντες, οἴδατε. Joh. 4, 9. πῶς σὺ, Ἰουδαῖος ὢν, παρ' μοῦ αἰτεῖς. Interdum appositio cogitando supplenda est; ut Joh. 2, 20. καὶ σὺ scl. homo paucorum annorum. c. 8, 33. πῶς σὺ λέγεις, quomodo tu, qui tamen hoc scias, dicis. Act. 23, 3. — b) in appellatione directa; Matth. 2, 6. καὶ σὺ, Βηθλεέμ. c. 11, 23. Luc. 10, 15. Act. 1, 24. σὺ, κύριε. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 1. Hebr. 1, 10. Jac. 2, 3. — potissi- mum ubi oratio redit ad personam, a qua deflexerat; Luc. 1, 76. καὶ σὺ παιδίον. c. 4, 7. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς. 2 Tim. 3, 10. 14. 4, 5. Tit. 2, 1. — c) in oppositione, ubi oratio refertur ad alium, a quo is, quocum loquimur, distinguen-

σιαγόνα. — Στρέφομαι, *verto me, me converto;* — στραφεὶς, conversus scl. versus aliquem, Matth. 7, 6. 16, 23. Luc. 9, 55. 14, 25. 22, 61. Jo. 1, 38. 20, 16. — τινὶ, Luc. 7, 9. — πρός τινα, Luc. 7, 44. 10, 23. 23, 28. — εἴς τινα, ad aliquem; Act. 13, 46. στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη, i. e. gentiles adeamus. (coll. Prov. 12, 7. οὗ ἐὰν στραφῇ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται.) — Jo. 20, 14. ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, retro conversus. (Ps. 114, 3. 5.) — Act. 7, 39. ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς αἴγυπτον, animus i. e. desiderium eorum vertit se ad Aegyptum. — 2) converto, i. e. *muto;* seq. εἰς, i. q. μεταβάλλω, Apoc. 11, 6. στρέφειν ὕδατα εἰς αἷμα. (Exod. 7, 14. τὴν ῥάβδον στραφεῖσαν εἰς ὄφιν. Ps. 30, 14. 114, 8.) Act. 7, 42. ἔστρεψε ὁ θεὸς, pro ἔστρεψε ἑαυτὸν (vid. Matthiae gramm. gr. §. 496. 1.) mutavit se, mentem mutavit, ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἔχθραν, ut clarius legitur Jes. 63, 10. — Στρέφομαι, *mentem muto,* alius quasi homo fio; Matth. 18, 3. ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία. (1 Sam. 10, 6. στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.) Saepius non legitur.

Στρηνιάω, ῶ, f. άσω, (a στρῆνος quod vid.) strenuus — insolens — *protervus sum, lascivio, cupiditatibus indulgeo, luxuriose vivo,* i. q. τρυφάω, quo sensu etiam apud Scholiasten Aristoph. legi, notavit *Schneiderus* in lex. gr. — In N. T. bis, Apoc. 18, 7. 9. οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες. — (Phrynich. de hoc verbo: στρηνιᾷν· τούτῳ ἐχρήσαντο οἱ τῆς νέας κωμῳδίας ποιηταὶ, ᾧ οὐκ ἄν μή μανείς τις χρήσαιτο, παρὸν λέγειν τρυφᾷν. Hesych.: στρηνιῶντες· πεπλεγμένοι [πεπλησμένοι legere malunt], δηλοῖ δὲ καὶ τὸ διὰ πλοῦτον ὑβρίζειν καὶ βαρέως φέρειν. Legitur etiam pro *gestio* bis apud Athen. 3. p. 100. et 10. p. 420.)

Στρῆνος, εος, contr. ους, τὸ, proprie strenuitas; convenit enim στρηνὴς latino strenuus; deinde: cupiditas, vehemens desiderium (Lycophr. 438), — animus indomitus; *insolentia; — luxus, luxuria;* ita semel Apoc. 18, 3. ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους, vel: ex opibus insolentiae, i. e. quibus freta es insolens; vel: ex magnitudine luxus, ingenti luxu. Vid. Δύναμις No. 5. lit. a. b. — (Etiam semel in V. T. 2 Reg. 19, 28. pro שַׁאֲנָן, i. q. ὕβρις.)

Στρουθίον, ου, τὸ, deminutiv. a στρουθὸς, quod avem quemque minorem significat, potissimum aves e genere passerum; *avicula, passer;* Matth. 10, 29. 31. Luc. 12, 6. 7. — LXX. pro צִפּוֹר, Ps. 10, 1. 84, 3. 104, 18. 124, 6.

Στρώννυμι, f. στρώννυμι, f. στρώσω, (ab obsoleto στρώω, f. στρόω i. q. στορέω, unde per metathesin στρωννύω pro στορέννυμι) 1) *sterno, substerno,* Matth. 21, 8. ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια. Marc. 11, 8. (Esth. 4, 3. σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. Jes. 14, 11. Job. 17, 13. Prov. 15, 20. ὁδοὶ ἐστρωμέναι ἀκάνθαις.) — 2) *lectum sterno,*

ct. 9, 34. στρῶσον σεαυτῷ scl. τὴν κλίνην. (coll. Job. 17, 13. zech. 28, 7.) — Luc. 22, 12. ἀνώγεον ἐστρωμένον coenaculum lectis stratum. (Ezech. 23, 41. κλίνη ἐστρωμένη.) Saepius non legitur in codice sacro.

Στυγητός, ή, όν, (a στυγέω, abominor, Joseph. c. pion. 2, 24. 2 Macc. 5, 8. 3 Macc. 2, 31. quod a στὺξ, στυγὸς, horror, tremor) *abominandus, horrificus;* ἅπαξ λεγόμενον N. T. Tit. 3, 3. (Alii: odio habendus, exosus; et ita Hesych. στυγητοί· μισητοὶ, χαλεποὶ, φοβεροί.)

Στυγνάζω, f. άσω, (a στυγνός, tristis, gravis, invisus) *tristis sum,* — propr. Marc. 10, 22. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ. (Dan. 2, 12. στυγνὸς γενόμενος.) — tropice de coelo nubilo, Matth. 16, 3. στυγνάζει ὁ οὐρανός. Plin. hist. nat. , 6. „sol coeli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat.“ Sap. 17, 5. νὺξ στυγνή.)

Στύλος, ου, ὁ, *columna,* LXX. pro עַמּוּד, — a) propr. Apoc. 3, 12. ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν ναῷ τοῦ Θεοῦ, faciam eum columnam in templo coelesti, i. e. locum quam maxime honorificum ei assignabo. (Exod. 38, 12 sqq. 2 Chr. , 14. Jer. 52, 14. 17.) Apoc. 10, 1. οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρὸς i. e. πυριφλεγεῖς. — b) tropice: columna i. e. *fulcrum firmum;* ita dicuntur Apostoli στύλοι scl. τῆς ἐκκλησίας s. τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ, Gal. 2, 9. — et μυστήριον τῆς εὐσεβείας appellatur στύλος τῆς ἀληθείας, columna i. e. caput doctrinae divinae. (Sir. 36, 24. uxor bona esse praedicatur στύλος ἀναπαύσεως, fulcrum cui inniti possit maritus.)

Στωϊκός, ή, όν, *Stoicus,* nomen sectae apud Graecos et Romanos philosophicae, cujus auctor fuit Zeno, quaeque nomen accepit a porticu (στοᾷ) ubi Zeno docebat, et inclaruit prae caeteris per Epictetum, Arrianum, Marc. Antoninum. Act. 17, 18.

Σύ, gen. σοῦ, dat. σοὶ, acc. σὲ, plur. ὑμεῖς etc. *tu.* Pronomen personale, Matth. 26, 39. Marc. 14, 36. Matth. 2, 6. 8, 8. Luc. 1, 3. 4, 6. 8, 20. 12, 58. 14, 28. 33. et sexcenties. Nominativus σὺ et ὑμεῖς praefigitur verbo secundae personae, a) cum adest appositio; Matth. 7, 11. εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε. Joh. 4, 9. πῶς σὺ, Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ αἰτεῖς. Interdum appositio cogitando supplenda est; ut Joh. 2, 20. καὶ σὺ scl. homo paucorum annorum. c. 8, 33. πῶς σὺ λέγεις, quomodo tu, qui tamen hoc scias, dicis. Act. 13, 3. — b) in appellatione directa; Matth. 2, 6. καὶ σὺ, Βηθλεέμ. c. 11, 23. Luc. 10, 15. Act. 1, 24. σὺ, κύριε. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 1. Hebr. 1, 10. Jac. 2, 3. — potissimum ubi oratio redit ad personam, a qua deflexerat; Luc. 1, 76. καὶ σὺ παιδίον. c. 4, 7. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς. 2 Tim. 3, 10. 14. 4, 5. Tit. 2, 1. — c) in oppositione, ubi oratio refertur ad alium, a quo is, quocum loquimur, distinguen-

dus est; ἐγὼ — σὺ, Matth. 3, 14. Luc. 17, 8. Jac. 2, 18. — ὅδε — σὺ δὲ Luc. 16, 25. — πᾶς ἄνθρωπος — σὺ δὲ Joh. 2, 10. — οὐδεὶς — σὺ, Joh. 3, 2. — σὺ — ἕτερος Matth. 11, 3. — Μωσῆς — σὺ οὖν, Joh. 8, 5. — ὁ θεὸς — σὺ, Act. 10, 15. — Saepius aliquid, quod ad ἕτερον spectat, omissum est, et cogitando supplendum; Matth. 14, 28. εἰ συ εἶ, si tu es, nec alius. Luc. 19, 42. εἰ ἔγνως καὶ σὺ, utinam etiam tu, non solum οἱ μαθηταὶ, v. 39. vid. etiam Luc. 9, 60. 15, 31. 19, 19. 22, 58. 23, 40. Matth. 7, 12. 10, 20 etc. — d) quando subjectum, ad quod pertinet verbum cum emphasi quadam est nominandum; Luc. 1, 28. εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί. v. 42. Matth. 7, 12. οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε. Luc. 10, 37. 24, 18. σὺ μόνος παροικεῖς. Ita potissimum cum verbo εἰμὶ, ut Matth. 16, 16. σὺ εἶ ὁ χριστός. v. 18. σὺ εἶ πέτρος. c. 26, 69. καὶ σὺ ἦσθα. v. 73. vid. etiam 27, 11. Marc. 1, 11. 3, 11. 8, 29. Luc. 3, 22. 4, 41. Joh. 3, 10. et passim. — Interdum σὺ, ἡμεῖς, ipse, ipsi verti possunt; Matth. 26. 25. σὺ εἶπας, ipse dixisti. c. 27, 11. σὺ λέγεις. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Matth. 27, 24. ὑμεῖς ὄψεσθε, videatis ipsi. Matth. 27, 4. — Haud raro etiam σὺ ponitur, ubi omitti potuisset; ut Marc. 14, 68. οὐκ οἶδα, τί σὺ λέγεις. Act. 7, 28. μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις. Matth. 28, 5. μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς. vid. etiam Matth. 14, 16. Joh. 4, 10. 6, 30. 8, 13. 48. 53. 17, 5. et passim. — — Genitivus σοῦ et ὑμῶν, si sequitur nomen, loco possessivi est, pro σὸς, ὑμέτερος. Matth. 4, 6. τὸν πόδα σου. c. 5, 47. τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν. c. 5, 16. τὰ φῶς ὑμῶν. 6, 21. ὁ θησαυρὸς ὑμῶν et saepissime. Praefigitur etiam nomini: Marc. 2, 9. σοῦ τὸ κράββατον. 1 Tim. 4, 12. σοῦ τῆς νεότητος. Apoc. 2, 9. σοῦ τὰ ἔργα. (Joseph. Ant. 17, 4. 2. ὁρῶν σου τὴν εὔνοιαν.) — Matth. 5, 16. ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα. 10, 30. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες. 23, 8. ὑμῶν ὁ καθηγητής. vid. 2 Cor. 7, 7. 8, 14. 12, 19. Phil. 1, 19. 2, 30. Col. 1, 8. etc. (Lucam et Paulum ita loqui amasse observavit *Winerus* in gramm. p. 50. *Gersdorf*: Beiträge zur Sprachcharakteristik der Schriftsteller des N. T. p. 456—470.) — Dativus σοὶ et ὑμῖν in utramque dicitur partem; in commodum, Matth. 21, 5. 2 Cor. 5, 13. et in incommodum, 2 Cor. 12, 20. Apoc. 2, 16. — De formula τί ἐμοὶ καὶ σοί, vid. Ἐγώ.

Συγγένεια, ας, ἡ, (a συγγενής) 1) cognatio, i. e. τὸ esse cognatum, ejusdem generis et familiae, 2 Macc. 5, 9. Joseph. Ant. 13, 4. 1. — (familiaritas, Sap. 8, 18. Joseph. bell. 4, 9. 3. διὰ συγγένειαν ἠθῶν.) — 2) *familia, cognati*, Luc. 1, 61. Act. 7, 3. 14. (LXX. pro מִשְׁפָּחָה, Jos. 6, 23. ἐξήγαγοσαν ῥαὰβ καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτ., καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆς. Exod. 6, 14. 1 Chron. 6, 19. Test. XII. Patr. p. 642. Joseph. Ant. 3, 3. 1.

ὁ μὲν πλῆθος κατὰ συγγενείας [secundum familias disposita multitudo] — μετελάμβανον.)

Συγγενής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ες, τό, (σὺν et γένος) *cognatus*, qui oriundus est ex communi parente, ejusdem est familiae vel stirpis; Marc. 6, 4. Luc. 1, 36. 2, 44. 14, 12. 21, 16. Joh. 18, 26. Act. 10, 24. — sensu latiori: *ejusdem gentis*, ab eodem gentis conditore ortus; Rom. 9, 3. ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, a popularibus, communi mecum stirpis auctore usis ratione originis naturalis. ib. 16, 3. 11. 21. — LXX. pro דודה Levit. 18, 14. 20, 20. משפחה Levit. 25, 45. Jos. 21, 27. vid. etiam Ezech. 22, 6. Tob. 6, 9. 3 Esdr. 3, 7. 2 Macc. 5, 6. 11, 1. 35. 15, 18.

Συγγνώμη, ης, ἡ, (a συγγινώσκω, a quo συγγνώμων, qui veniam dat, permittit, indulget; deinde qui ignoscit;) *venia*, *indulgentia*, *die Nachsicht*, (Sir. 3, 12. συγγνώμην ἔχε, indulgens sis patri, scl. si ob senectutem repuerascit. Prolog. Sir.); nec aliter 1 Cor. 7, 6. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾽ ἐπιταγήν, i. e. hac in re indulgeo non jubeo, liberatior ut fiat, non praecipio. (Alii minus recte: hoc *suadeo*, non praecipio, — συγγνώμη etiam venia, quae datur peccantibus, Verzeihung, Joseph. bell. 6, 2. 1. et saepissime apud profanos.)

Συγκάθημαι, (σὺν et κάθημαι) *una sedeo*, *consideo*; seq. μετά, Marc. 14, 54. (Ps. 101, 8.) — seq. dativo Marc. 14, 54. (LXX. pro ישב Ps. 101, 8. Exod. 23, 33.)

Συγκαθίζω, f. ίσω, (σὺν et καθίζω) 1) transitive: *una colloco*, *una sedere facio*, Eph. 2, 6. — 2) intransitive: *una sedeo*, *consideo*; Luc. 22, 55. (LXX. pro ישב Ex. 18, 13. Jer. 16, 6. 3 Esdr. 9, 6. 16.)

Συγκακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et κακοπαθέω) *simul malis afficior*, *una cum aliquo mala perfero*; 2 Tim. 1, 8. συγκακ. τῷ εὐ. una mecum in commodum doctrinae divinae mala patienter perfer.

Συγκακουχέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et κακουχέω) simul cum altero affligo alium; passiv. *una cum alio affligor*, in societatem malorum ejus venio; Hebr. 11, 25. συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ.

Συγκαλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et καλέω), activ. et medium: *advoco*, *convoco*, *congrego*, Marc. 15, 16. Luc. 9, 1. 15, 6. 9. 23, 13. Act. 5, 21. 10, 24. 28, 17. (LXX. pro קרא Exod. 7, 11. Jos. 9, 22. 10, 24. 22, 1. 23, 2. Joseph. Ant. 7, 14. 7.)

Συγκαλύπτω, f. ύψω, (σὺν et καλύπτω) 1) una operio, 2 Chron. 5, 7. — 2) *totum occulto*, *penitus operio*, Luc. 12, 2. (LXX. pro כסה Gen. 9, 23. Jud. 4, 18. coll. 1 Reg. 2, 30. Sir. 26, 9. 1 Reg. 21, 4. συνεκάλυψε τὰ πρόσωπόν αὐτοῦ, Test. XII. Patr. p. 674.)

Συγκάμπτω, f. άμψω, (σὺν et κάμπτω) *concurvo, zusammenbiegen, penitus incurvo*; femel Rom. 11, 10. τὸν νῶτον αὐτῶν σύγκαμψον, fenfus: opprime eorum vim faftumque. Deprompta funt e Pf. 69, 24. — (LXX. pro גָּהַר, inclinavit fe totum, 2 Reg. 4, 35.)

Συγκαταβαίνω, f. ήσομαι, (σὺν et καταβαίνω) *una f. fimul defcendo*, (Pf. 49, 18. Cant. tr. puer. v. 19. Sap. 10, 14.) — in N. T. femel de legatis una iter facientibus in locum inferiorem, Act. 25, 5. Vid. *Καταβαίνω*. (Improbant grammatici hoc verbum, et Thom. Mag. habet: *συγκαταβαίνειν οὐκ ἐρεῖς, ἀλλὰ συγκαθιέναι, καὶ συγκαθῆκεν εἰς τὸ παίζειν.*)

Συγκατάθεσις, εως, ἡ, (a συγκατατίθημι) affenfio, approbatio; — *confenfus, compofitio*; femel 2 Cor. 6, 16. *τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων.* (Polyb. 4, 17. 8. *μέλλοντες τυγχάνειν τῆς σωτηρίας διὰ τὴν τῶν Ἀχαιῶν συγκατάθεσιν.*)

Συγκατατίθημι, f. ήσω, (σὺν et κατατίθημι) 1) una depono; et dicitur in medio potiffimum de iis, qui una cum alio calculum in urnam demittunt, eique ita adfentiuntur; unde 2) *affentior, fuffragium do*, feq. dativo; femel Luc. 23, 51. (Hift. Sufann. v. 20. *συγκατάθου ἡμῖν.* Jofeph. Ant. 8, 6. 5. *συγκατατίθεσθαι ψευδῆ δόξῃ.* Id. Ant. 20, 1. 2. *συγκατεθέμην τῇ γνώμῃ ταύτῃ.* — LXX. feq. *μετὰ* Exod. 23, 1. pro הָשִׁית יָד et ibid. v. 34. *συγκατ.* [hebr. כָּרַת] *αὐτοῖς διαθήκην.*)

Συγκαταψηφίζω, f. ίσω, (σὺν, κατὰ et ψηφίζω) una per calculos aut damno aut abfolvo; — cum vero ψῆφος etiam fit tefta vel calculus, quo in fortibus utebantur veteres, cuique nomen fortientis infcriptum erat (Apoc. 2, 17.), eft etiam: *forte eligo aliquem ut fit cum aliis, forte aliquem aliis adjungo*; et ita femel Act. 1, 26. de electione apoftoli: *συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.*

Συγκεραννύω, f. συγκεράννυμι, f. κεράσω, perf. paff. κέκραμμαι, (σὺν et κεράννυμι) propr. commifceo; 2 Macc. 15, 40. *οἶνος ὕδατι συγκερασθείς.* Dan. 2, 43. *ὁ σίδηρος οὐ δύναται συγκραθῆναι τῷ ὀστράκῳ.* — ex adjuncto: *arcte conjungo, coalefcere facio*; 1 Cor. 12, 24. *ὁ δὲ θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα*, partes in corpus unum. Hebr. 4, 2. *ὁ λόγος μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει (ἐν) τοῖς ἀκούσασιν*, promiffio quae non conjuncta erat cum fide in animis audientium, i. e. cui fidem fimul non habuerant. (Menander apud Stobaeum ferm. 42. „oportet illum, qui civibus praeeffe vult, *τὴν τοῦ λόγου μὲν δύναμιν ἤθει χρηστῷ συγκεκραμένην ἔχειν.* Vid. *Kypkii* obff. T. II, 385 fqq.)

Συγκινέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et κινέω) *una moveo, commoveo, concito* (vid. *Κινέω*, no. 3.); femel Act. 6, 12. *συν-*

ɩ́νησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμμα-
ɩ̃ς, una concitarunt et populum et proceres.

Συγκλείω, f. είσω, (σὺν et κλείω) — LXX. pro hebr. סָגַר et הִסְגִּיר — 1) circum claudo, rings verfchliessen, — rorfus claudo; urbem Jof. 6, 1. Jef. 45, 1. Jer. 13, 19. Mal. , 10. — matricem, 1 Sam. 1, 6. Job. 3, 10. — occludo, 'ob. 8, 3. occlufum teneo; Exod. 14, 3. — Inde 2) comefco, reprimo, 2 Macc. 8, 25. ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγκλειόμενοι. — fupprimo, *fubigo*, vinco, 1 Macc. 3, 18. 4, 1. 1 Macc. 6, 18. — Ita in N. T. Luc. 5, 6. συνέκλεισαν λῆθος ἰχθύων, fubegerunt fcl. rete, i. e. ceperunt multitu-inem pifcium. — 3) cum συγκλ. etiam fit includere aliquid d affervandum, recondere ad certum ufum, (ut apparet e ir. 29, 12. σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς ταμείοις σου, collige ut habeas, quod des) ex hebraismo etiam eft *tradere* liquem alicui rei, *permittere alicujus poteftati, aliquem leftinare ad aliquid, überliefern, Preis geben, übergeben;* t fequi folet εἰς, interdum ἐν. Ita in N. T. Rom. 11, 32. υνέκλεισε ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, omnes incredu-itati tradidit. Gal. 3, 22. συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἱμαρτίαν, docet fcriptura, omnes traditos effe poteftati pec-ati. Ibid. v. 23. συγκεκλ. εἰς, deftinati. (Pf. 78, 50. τὰ κτήνη ιὐτῶν εἰς θάνατον συνέκλεισε. v. 62. συνέκλεισε εἰς ῥομφαίαν ὸν λαὸν αὐτοῦ. Pf. 31, 8. Amof. 1, 6. 9. Jof. 20, 5. οὐ συγκλείσουσι τὸν φονεύσαντα ἐν χειρὶ αὐτοῦ. In hebr. folet fequi אֶל (Deut. 23, 16.) בְּיַד (1 Sam. 23, 16.) לְ (Pf. 78, 48.)

Συγκληρονόμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et κληρονόμος) *cohaeres*, (συγκληρονομέω, Sir. 22, 26.), *una particeps* ex voluntate patris vel domini; Rom. 8, 17. συγκλ. χριστοῦ, una cum Chrifto participes vitae aeternae, fcl. ex Dei voluntate. Eph. 3, 6. Hebr. 11, 9. 1 Petr. 3, 7. (In V. T. non legitur.)

Συγκοινωνέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et κοινωνέω) *una cum aliis particeps fio, in focietatem alicujus rei venio;* feq. dativo rei, Eph. 5, 11. Phil. 4, 14. Apoc. 18, 4.

Συγκοινωνός, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et κοινωνός) *una cum alio particeps, focius, particeps* rei; feq. ἐν cum dativo, Ap. 1, 9. — feq. genitivo, Rom. 11, 17. 1 Cor. 9, 23. Phil. 1, 7. (Demofth. 1299. 20. ed. Reisk. συγκοινωνεῖν τῆς δόξης.)

Συγκομίζω, f. ίσω, (σὺν et κομίζω) comporto, congero; (Jofeph. Ant. 3, 8. 2.); de frugum collectione, Job. 5, 26. Xenoph. Mem. 2, 8. 3. — *una effero;* de mortuorum cadaveribus; ita femel Act. 8, 2. συνεκόμισαν τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς. (Vid. *Elsneri* obff. II, p. 397. Thucyd. 6, 72. συγκομίζοντες τε τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες. Alii: compono, funus curo. Phavor. συγκομίζειν ἀντὶ τοῦ

θάπτειν ἀπὸ τῶν συναγομένων καρπῶν εἰς τὰς ἀποθήκας. ἐπ᾽ ἐκείνων γὰρ λέγεται κυρίως τὸ συγκομίζειν.)

Συγκρίνω, f. ινῶ, (σὺν et κρίνω, quod vide) 1) colligo, conjungo, compono; propr. res diversas separo et eas in unum conjungo; — 2) simul cum aliis judico, una decerno, Num. 15, 34. — 3) *confero* inter se res, comparo, seq. dativo, Sap. 7, 29. σοφία — φωτὶ συγκρινομένη. ib. 15, 18. Joseph. Ant. 5, 1. 21. πεδία συγκρινόμενα ἑτέρᾳ γῇ. — et σύγκρισις Sap. 7, 9. — Medium: συγκρίνομαί τινι, *virium periculum facio cum aliquo, decerto* cum eo, *sich mit einem messen;* de pugnantibus; 1 Macc. 10, 71. συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς. Joseph. Ant. 13, 4. 3. τῇ ἡμετέρᾳ στρατιᾷ συγκριθῆναι. — Ita etiam συγκρίνειν ἑαυτὸν 2 Cor. 10, 12. se conferre cum aliis, velle cum iis decertare. — 4) confero aliquid dijudicando, et ex adjuncto: *interpretor, explico rei* sensum, diciturque de somniorum, aenigmatum, aliarumque rerum obscurarum explicatione; ita saepius apud LXX. pro פְּשַׁר Dan. 5, 13. 17. et potissimum pro פָּתַר Gen. 40, 4. 16. 22. 41, 12. 15. (vid. Κρίνω no. 2. lit. c. et eundem usum substantivi σύγκρισις Dan. 2, 4 sqq. 4, 3 sqq. 5, 7 sqq. Gen. 40, 12. 18. — Ita explicant plurimi 1 Cor. 2, 13. πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες; doctrinam divinam iis explicans, qui a spiritu divino edocti sunt. Potest vero πνευματικοῖς etiam esse neutrum, et locus verti: res divini spiritus tantum explicans per ea, quae spiritus suppeditat, i. e. interpretor oracula spiritus s. ex dictamine spiritus s. Saepius non legitur.

Συγκύπτω, f. ύψω, (σὺν et κύπτω) *una incurvo, prorsus incurvo;* Luc. 13, 11. ἦν συγκύπτουσα scl. ἑαυτὸν, erat prorsus incurvata, scl. morbo. (Sir. 12, 11. ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκεκυφώς. ib. 19, 26. ἔστι πονηρευόμενος συγκεκυφὼς μελανίᾳ. coll. Job. 9, 27. Saepius non extat in codice sacro.

Συγκυρία, ας, ἡ, (a συγκυρέω, i. q. συντυγχάνω, una convenio, simul advenio, — accido, Polyb. 5, 8. 6. Herodot. 8, 87.) *accidens, casus;* — κατὰ συγκυρίαν, casu, fortuito, Luc. 10, 31.

Συγχαίρω, f. χαρήσομαι, aor. 2. ἐχάρην, (σὺν et χαίρω) *una cum aliquo laetor, una gaudeo,* seq. dativo personae; Phil. 2, 17. 18. (Gen. 21, 6.) — Luc. 1, 58. 15, 6. 9. in quibus locis Lucae alii vertunt: *congratulor* alicui, ut interdum legitur apud profanos v. c. Demosth. 194. 23. et 3 Macc. 1, 8. — *cum aliquo felicem me sentio,* s. *felix sum;* 1 Cor. 13, 6. συγχαίρει (ἡ ἀγάπη) τῇ ἀληθείᾳ, laetatur, delectatur sinceritate. 1 Cor. 12, 26. συγχαίρει πάντα τὰ μέλη, omnia membra bene se habent. (Test. XII. Patr. p. 745. ὅσοι ἐπίστευσαν αὐτῷ (Messiae) συγχαρήσονται αὐτῷ, cum eo felices erunt.)

Συγχέω, f. εύσω, imperf. συνέχεον, (σὺν et χέω, fundo) 1) confundendo misceo, permisceo; Demosth. 570. 18. τὰ σύμβολα συγχέων. Joseph. Ant. 8, 10. 3. τὰ νόμιμα religionis verae praecepta cum erroribus. — De linguae confusione Gen. 11, 7. 9. — 2) tropice de animo: *confundo*, *valde perturbo*; Act. 21, 27. συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον. (Joseph. Ant. 15, 2. 3. χαίροντες ὁμοῦ καὶ συγχεόμενοι. Demosth. 729. 14. ed. Reisk. συγχεῖ ὅλην τὴν πολιτείαν. Vid. etiam exempla e Philone apud *Loesner*. p. 166 sqq. coll. Psalt. Sal. 12, 4. συγχέαι παρανόμους οἴκους ἐν πολέμῳ χείλεσι ψιθύροις.)

Συγχράομαι, ῶμαι, (σὺν et χράομαι, quod vide) utor una aliqua re; — *utor aliquo*, i. e. *consuetudine ejus*; semel Joh. 4, 9.

Συγχύνω, f. συγχύω, f. ύσω, (σὺν et χύνω f. χύω, fundo) 1) confundo, confundendo misceo, *commisceo*, (Joseph. bell. 6, 2. 6. ἡ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ' ἀμφοῖν. — — perfundo, penitus perfundo, Joseph. c. Apion. 1, 26. συγκεχυμένος λέπρᾳ.) — Act. 19, 32. ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, erat coetus hominum casu congregatorum, non judicium. — 2) de animo: *perturbo*, *conturbo*, *confundo*; Act. 2, 6. 9, 22. 21, 31. (1 Sam. 7, 10. 1 Reg. 20, 43. 21, 4. Joël. 2, 1. 1 Macc. 10, 30. Joseph. Ant. 8, 7. 6. ib. 7, 13. 2. σφόδρα ἦν συγκεχυμένος.)

Σύγχυσις, εως, ἡ, (a συγχύω, praet. pass. 2 pers. συγκέχυσαι) 1) confusio, das Zusammengiessen; 2) de animo: *perturbatio mentis*, *gravis conturbatio*, Act. 19, 29. (1 Sam. 5, 11. 14, 20. pro מְהוּמָה. Joseph. bell. 1, 21. 3. 4, 3. 2. et 1. ib. 4, 5. 4.)

Συγχύω, vid. *Συγχύνω*.

Συζάω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ζάω) *una cum aliquo vivo*, — his in terris, 2 Cor. 7, 3. (Demosth. 330. 2. et 363. 4. ed. Reisk. οἷς συζῆν τὸν λοιπὸν βίον ἀνάγκη. — in altera feliciori vita cum Christo, Rom. 6, 8. 2 Sam. 2, 11.

Συζευγνύω, f. συζεύγνυμι, f. συζεύξω, aor. 1. συνέζευξα, (σὺν et ζεύγνυμι, jugo copulo, jungo) *arctissime conjungo*, *intime copulo*; de conjugii vinculo, Matth. 19, 6. Marc. 10, 9. (Xenoph. Oecon. 7, 30. 9, 5. Apollod. Bibl. 3, 6. Herodian. 3, 10. Aristot. polit. 7, 16. Inde συζυγής maritus, Macc. 4, 8. — de animalibus jugo junctis, Xenoph. Cyrop. , 2. 15. de navibus junctis Polyb. 8, 6. 2. LXX. Ezech. 1, 1. pro חָבַר.)

Συζητέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ζητέω) 1) quaero aliquid una cum aliquo, (Apollod. Bibl. 2, 6.) — 2) *vicissim quaero*, *colloquor*, *disputo*; Marc. 9, 10. 12, 28. Luc. 24, 15. — seq. πρός τινα, Marc. 1, 27. 9, 16. Luc. 22, 23. Act. 9,). seq. dativo personae, ubi est disputo contra aliquem, Matth. 8, 11. 9, 14. Act. 6, 9. (In V. T. non legitur.)

Συζήτησις, εως, ἡ, (a συζητέω), *disputatio, disceptatio;* Act. 15, 2. 7. 28, 29. (Philo de opific. mund. p. 11. Id. lib. 2. Allegor. p. 85.)

Συζητητής, οῦ, ὁ, (a συζητέω) *disputator, sophista;* semel 1 Cor. 1, 20. (Judaeis דַּרְשָׁן dicebatur: orator, doctor, et בֵּית מִדְרָשׁ, schola, academia. Vid. *Buxtorf.* lex. fol. 583 sqq. *Fulleri* miscellan. sacra, 3. 7.)

Σύζυγος, ου, ὁ, ἡ, (a συζυγέω) jugo junctus cum alio; — (de uxore, 3 Macc. 4, 8. Test. XII. Patr. p. 526.) — *socius;* de muneris socio, Phil. 4, 3. (Aristoph. Plut. v. 946. ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινα. Euripid. Iphig. v. 251. ubi Orestes dicitur Pyladis σύζυγος.)

Συζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ζωοποιέω) *una cum alio vivifico;* Eph. 2, 5. συνεζωοποίησε τῷ χριστῷ; voluit ut nos essemus socii vitae novae post mortem et felicissimae, qua messias gaudet. Col. 2, 13.

Συκάμινος, ου, ἡ, hebr. שִׁקְמִים, *sycaminus*, f. *sycomorus* (συκομοραία), arbor in Aegypto et Palaestina frequens, quae ipsa quidem moro, fructus autem fico similis est. Vid. Strabon. lib. 17. Plin. hist. nat. 13, 7. — Semel Luc. 17, 6. (1 Reg. 10, 27. 1 Chron. 27, 28. 2 Chron. 1, 15. 9, 27. Amos. 7, 14. Ps. 78, 47. Joseph. Ant. 8, 7. 4.)

Συκέη, contr. συκῆ, έης, ῆς, ἡ, *ficus*, arbor; Matth. 21, 19. 20. 21. 24, 32. Marc. 11, 13. 20. 21. 13, 28. Luc. 13, 6. 7. 21, 29. Joh. 1, 49. 51. Jac. 3, 12. Apoc. 6, 13. — (LXX. pro תְּאֵנָה, Num. 13, 23. 20, 5. Jud. 9, 10. 11. et passim.)

Συκομορέα, ας, ἡ, sive συκομωραία, (a συκέη f. συκῆ et μορέα, morus) *sycomorus*, i. q. συκάμινος, quod vide; Luc. 19, 4. Hesych. συκόμορέα· συκάμινον.

Σῦκον, ου, τὸ, *ficus*, fructus τῆς συκῆς; Marc, 7, 16. 11, 13. Luc. 6, 44. Jac. 3, 12. — (LXX. pro תְּאֵנָה Neh. 13, 15. Jes. 38, 22. Jer. 8, 13.)

Συκοφαντέω, ῶ, f. ήσω, a συκοφάντης, quod ex σῦκον, et φαίνω, ficus indico. Συκοφάνται dicebantur Athenis ii, quibus injunctum erat officium, ut vigilarent ne quis ficus ultra ditionis Atticae fines (quod lege vetitum erat) exportaret, idque magistratui indicarent; fere nostrum *Accis-Visitator*. Unde συκοφαντέω propr. est: defero ad magistratum, aliquem ficus exportasse. Cum ejusmodi homines alios haud raro falso deferrent, quasi legem violassent, eosque vexarent, est 2) calumnior, Joseph. Ant. 10, 7. 3. vit. §. 11. c. Apion. 2, 4. Test. XII. Patr. p. 709. Hinc universe 3) *injuriis vexo aliquem, injusto modo diripio alicujus res;* ita bis in N. T. de militibus diripientibus alios Luc. 3, 14. et de portitore, Luc. 19, 8. εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, si cui quid injusto modo diripuerim. In V. T. saepius diripiendi et op-

primendi ſenſu legitur pro עָשַׁק Job. 35, 9. Pſ. 119, 22. Prov. 14, 31. ὁ συκοφαντῶν πένητα, ubi opponitur ὁ τιμῶν αὐτόν. Prov. 14, 31. 22, 16. 28, 3. συκοφαντεῖ πτωχούς. Eccl. 4, 1. Semel pro עָשַׁק Levit. 19, 11. Etiam συκοφάντης pro עָשַׁק, Pſ. 72, 4. et συκοφαντία pro עֹשֶׁק, Pſ. 119, 133. Eccl. 5, 7. 7, 8.

Συλαγωγέω, ῶ, f. ήσω, (σύλη praeda, et ἄγω) tanquam praedam abduco, et ſpeciatim de militibus captivos abducentibus, (Heliodor. X. p. 512. Ariſtaenet. II. ep. 22.); — *comprehendo, ſervum facio*; ſemel de ſervitute ſpirituali, in quam falſi doctores alios doloſe abducunt, Col. 2, 8. βλέπετε, μή τις ὑμᾶς ἔσται συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας.

Συλάω, ῶ, f. ήσω, (a σύλη, praeda, ſpolium) *depraedor, ſpolio*; propr. de militibus (Joſeph. bell. 1, 1. 1. contr. Apion. 1, 34. συλῶντες τὰ ἱερά. Ant. 10, 8. 5. τὸν ναόν); in N. T. ſemel de apoſtolo coetus chriſtianos eo quaſi depraedante, quod victum ab iis quaeſiverat; 2 Cor. 11, 8. ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, alios coetus ſpoliavi, ut criminantur adverſarii, (durius enim verbum συλάω eodem modo ab adverſariis apoſtoli uſurpatum videtur, ut v. 6. ἰδιώτης τῷ λόγῳ, v. 7. ἁμαρτίαν ποιεῖν, v. 5. ὑπερλίαν ἀπόστολοι) at ſtipendium ab iis non accepi niſi ut vobis ſervirem.

Συλλαλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et λαλέω) *colloquor*, — μετά τινος Matth. 17, 3. Act. 25, 12. — πρὸς ἀλλήλους Luc. 4, 36. — τινί, Marc. 9, 4. Luc. 9, 30. 22, 4. (Exod. 34, 35. Jeſ. 7, 6. Prov. 6, 22.)

Συλλαμβάνω, f. λήψομαι, (σὺν et λαμβάνω) 1) mecum ſumo, (Xenoph. Cyrop. 3, 3. 1.) — *comprehendo, capio*; Matth. 26, 55. Marc. 14, 48. Luc. 5, 9. 22, 54. Joh. 18, 12. Act. 1, 16. 12, 3. 23, 27. 26, 21. (LXX. ſaepius pro לָכַד Judic. 7, 25. 8, 14. 15, 4. 2 Reg. 17, 6. et תָּפַשׂ, Joſ. 8, 8. 23. 1 Reg. 20, 18.) — 2) *concipio*, propr. de muliere, foetum concipiente, Luc. 1, 24. 36. — ἐν γαστρὶ Luc. 1, 31. — ἐν τῇ κοιλίᾳ Luc. 2, 21. (LXX. ſaepius pro הָרָה Gen. 4, 1. 16. 19, 36. 21, 2. 30, 4. 6. 1 Sam. 2, 23. Teſt. XII. Patr. p. 544.) — tropice de cupiditate peccandi libidinem in animo excitante, Jac. 1, 15. (coll. Pſ. 7, 15. Job. 15, 35. Jeſ. 53, 11.) — 3) Medium συλλαμβάνομαι ſeq. dativo perſonae: una cum alio manum admoveo, *adjuvo, opem fero, opitulor*; Luc. 5, 7. Phil. 4, 3. (Gen. 30, 7. Herodot. 3, 49. Aelian. V. H. 2, 4. Xenoph. Cyrop. 7, 5. 18.) Saepius non legitur.

Συλλέγω, f. ἔξω, (σὺν et λέγω) *colligo*; Matth. 7, 16. σταφυλὴν ἀπὸ ἀκανθῶν. Luc. 6, 44. σῦκα. Matth. 13, 48. piſces in vaſa; — colligo ut auferam et exſtirpem, ζιζάνια, Matth. 13, 28. 29. 30. 40. — σκάνδαλα v. 41. (LXX. pro

לקח et potiſſimum לקט, Gen. 31, 46. Exod. 16, 4. 17. 18. Levit. 19, 9. 10. Judic. 1, 7. (congrego, Joſeph. c. Apion. 1, 35. συλλέγεσθαι τὸ πλῆθος.)

Συλλογίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν et λογίζομαι) 1) complector rationes; — computo, (LXX. pro חשב Levit. 25, 27. 50. 52. Num. 23, 9.) — 2) rationes colligo, concludo; — 3) ut hebr. חשב, *reputo, cogito*; ſemel, Luc. 20, 5. (coll. Matth. 21, 25. — LXX. Jeſ. 43, 18. pro בין, a בין.)

Συλλυπέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (σὺν et λυπέω) una dolore afficior, condoleo, (Pſ. 69, 2. pro נוד. Jeſ. 51, 19.) — *aegerrime fero*, Marc. 3, 5. vid. Λυπέω.

Συμβαίνω, f. ήσομαι, (σὺν et βαίνω, eo, gradior) 1) propr. junctis pedibus incedo, Xenoph. Equ. 1, 14. — congredior, convenio cum aliquo; — 2) de iis, quae ratione temporis ſimul eveniunt: *accido, evenio*, ſeq. dativo perſonae; Marc. 10, 32. Luc. 24, 14. Act. 3, 10. 20, 19. 1 Cor. 10, 11. ταῦτα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις, evenerunt ut illis typi eſſent. 1 Petr. 4, 12. ὡς ξενοῦ ὑμῖν συμβαίνοντος, quaſi inauditi aliquid vobis eveniat. 2 Petr. 2, 22. (LXX. pro עשה et maxime pro קרה et קרא, Exod. 3, 16. Gen. 42, 4. 29. Joſ. 2, 23. Jer. 32, 23. Jeſ. 3, 10. Eſth. 6, 3. Joſeph. c. Apion. 1, 28.) — Συμβαίνει ſ. συνέβη cum infinitivo verbi inſervit periphraſi modi finiti, ut verba auxiliaria in lingua noſtra, et uſurpatur non ſolum in iis, quae caſu evenerunt, ſed etiam in iis, quae conſilio, neceſſitate, certa ratione facta ſunt. Ita ſemel, Act. 21, 35. συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν pro ἐβαστάζετο. (Gen. 42, 38. συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι, pro μαλακισθήσεται. 2 Macc. 3, 2. συνέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν τὸν τόπον. Joſeph. Ant. 7, 14. 7. ἀναθήματα, ἃ συνέβη τοὺς βασιλεῖς ἀναθῆναι. Id. Ant. 10, 7. 2. τὰ μὲν ἄλλα εἰπεῖν συνέβη. Id. Ant. 3, 8. 4. vid. etiam 2 Macc. 4, 30. 5, 2. 13, 7.)

Συμβάλλω, f. αλῶ, (σὺν et βάλλω) 1) *confero*; — vario modo uſurpatur; a) confero conſilia, Act. 4, 15. συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους, conſultabant. — b) c. 17, 18. συνέβαλον αὐτῷ ſcl. λόγους; niſi hic eſt pugnare verbis adverſus. (Joſeph. Ant. 1, 13. 3. Xenoph. Cyrop. 2, 2. 21. Cebet. tab. c. 33.) — c) συμβ. ἐν τῇ καρδίᾳ ſcl. λόγους ſ. τὰ λεγόμενα, dicta animo volvere, i. e. perpendere, ſenſum eorum conjicere, Luc. 2, 19. (Alii: ſenſum dictorum aſſequi, ut Joſeph. Ant. 2, 5. 3. ib. 2, 2. 3. Sed obſtat ἐν τῇ καρδίᾳ, et ratio rei ipſius, ut recte vidit Kypkius in obſſ. I, p. 216.) — d) Medium: *confero alicui aliquid, exhibeo, ſuppedito*, Act. 18, 27. συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι, multum ſuppeditavit fidelibus. (Jeſ. 46, 6. Sap. 5, 8. Joſeph. Ant. 11, 1. 2. ἵνα συμβάλωνται χρυσὸν αὐτοῖς καὶ ἄργυρον εἰς τὴν οἰκοδομίαν. Xenoph. Cyrop. 1, 2. 8. Philo de Migr. Abr. p. 422.) —

2) Medium atque etiam activ. *confero me ad alterum, obvenio, convenio illum*, Act. 20, 14. ὡς δὲ συνέβαλε ἡμῖν, cum in nos in itinere incidisset. (Joseph. Ant. 2, 7. 5. ὑπαντησάμενος ἐξιὼν, καὶ καθ' Ἡρώων πόλιν αὐτῷ συνέβαλεν. ib. 6, 12. 8, 9. 1. 9, 6. 5.) — De hostibus συμβάλλ. τινι, *congredi cum aliquo*, armis aggredi aliquem (1 Macc. 4, 34. 2 Macc. 8, 23. Joseph. Ant. 13, 13. 3.) — addito εἰς πόλεμον, pugnatum aggredi aliquem, Luc. 14, 31. (Sic Josephus: συμβάλλ. τινὶ εἰς μάχην, e. g. Ant. 6, 5. 3. 12, 4. 9. 12, 8. 4. 14, 13. 3. etiam συμβαλὼν μάχῃ, bell. Jud. 1, 1. 3.) — De disputatoribus, qui alios aggrediuntur verbis, Act. 17, 18. ubi aliis: miscere sermones.) — Saepius non legitur.

Συμβασιλεύω, f. εύσω, (σὺν et βασιλεύω) *simul cum aliquo dominium*, — regiam dignitatem (Polyb. 30, 2. 4.) — *summum honorem habeo*, bis, 1 Cor. 4, 8. ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν, ironice: ut hoc modo ipse per vos quoque summo aliquo honore gaudeam. 2 Tim. 2, 12. συμβασιλεύσομεν cum Christo, gloriae et felicitatis ejus participes erimus.

Συμβιβάζω, f. άσω, (σὺν et βιβάζω, i. q. βάω f. βάζω, admoveo, impono, adscendere facio) 1) *conjungo, compingo, aggrego*, de partibus corporis arcte junctis, Eph. 4, 16. Col. 2, 19. Referunt huc quidam etiam Col. 2, 2. συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ, arcte juncti amore. — 2) ut συμβάλλειν est: diversa inter se conferre, comparare (Sir. 22, 1. 2.), conferendo res judicare, colligere, demonstrare, ita etiam συμβιβάζω est: cogitando res confero, *colligo*, (Act. 16, 10. συμβιβάζοντες, ὅτι, inde colligentes. et ex adjuncto: *demonstro, doceo*, Act. 9, 22. 1 Cor. 2, 16. Col. 2, 2. συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ bene edocti ad amorem mutuum. Hoc sensu, quo apud profanos vix legitur, cum locus Ocell. Lucan. de universo, c. 3. quem Kypkius excitavit (obss. 2, p. 45.) non satis certus sit; saepius apud Alexandrinos pro הֵבִין Jes. 40, 14. הוֹדִיעַ Exod. 18, 16. Deut. 4, 9. Jes. 40, 30. הוֹרָה Exod. 4, 12. 15. Levit. 10, 11. Ps. 31, 10. Dan. 9, 22. — Saepius in codice s. non occurrit. (Legitur συμβιβασμὸς Test. XII. Patr. p. 573. ubi nomen filii Levi קְהָת [Gen. 46, 11.] explicatur: ὅ ἐστιν ἀρχὴ μεγαλείου καὶ συμβιβασμός. Rabbinis enim קהה non solum est *aggregare, copulare*, sed etiam: rem diligenter et curiose considerare, excutere, explicare. Vid. *Buxtorf*. lex. rabb. talm. fol. 1982 sqq.)

Συμβουλεύω, f. εύσω, (σὺν et βουλεύω) — LXX. maxime pro יָעַץ, Kal et Niph. — *consilium do, suadeo*, *Jvl*, Joh. 18, 14. Apoc. 3, 18. (Exod. 18, 19. Num. 24, 14. 2 Sam. 17, 15. 1 Reg. 1, 12. Joseph. c. Apion. 1, 34.) — Medium: *consilia confero cum aliis, consilia ineo, decerno*, — seq. ἵνα Matth. 26, 4. Joh. 11, 53. — seq. infinitivo Act. 9, 23. — (vid. 1 Reg. 12, 8. 2 Chr. 20, 22. Sir. 8, 22. 9, 19.)

Συμβούλιον, ίου, τὸ, (σὺν et βουλή) 1) *consilium*, quod capitur; λαμβάνειν συμβ. Matth. 12, 14. 22, 15. 27, 1. 7. 28, 12. — ποιεῖν συμβούλ. κατά τινος, consilia cum aliquo inire, conſultare, Marc. 3, 6. 15, 1. — 2) *concio conſultantium, concilium*, i. q. συνέδριον, Act. 25, 12. (Prov. 15, 23. ubi pro συνέδρια alii habent συμβούλια.)

Σύμβουλος, ου, ὁ, ἡ, (σὺν et βουλή) *qui eſt a conſiliis, conſiliarius*; ſemel Rom. 11, 34. vid. Jeſ. 40, 13. ubi אִישׁ עֲצָתוֹ. Caeterum LXX. pro יוֹעֵץ, 2 Sam. 15, 12. 1 Chr. 27, 32 ſqq. Jeſ. 1, 26. 19, 11. 3 Eſdr. 8, 57. Joſeph. contr. Apion. 2, 15. — ſuaſor, auctor conſilii, Sap. 8, 10. σοφία ἔσται μοι σύμβουλος τῶν ἀγαθῶν. 2 Macc. 7, 25. Joſeph. bell. 1, 8. 9.)

Συμεών, ſ. σιμεών, ὁ, hebr. שִׁמְעוֹן, *Simeon*, nomen a) filii ſecundi Jacobi ex Lea, Apoc. 7, 7. (de ſenſu nominis vid. Gen. 29, 32.) — b) cujusdam e poſteris Abrahami, Luc. 3, 30. — c) hominis pii, qui commemoratur Luc. 2, 25. 34. — d) viri, qui cognominabatur *Niger*, Act. 13, 1. — e) Petri Apoſtoli, Act. 15, 14. 2 Petr. 1, 1. alias Σίμων (quod vid.) dictus.

Συμμαθητής, οῦ, ὁ, (σὺν et μαθητής) *condiſcipulus*; Joh. 11, 16.

Συμμαρτυρέω, ῶ, ſ. ήσω, (σὺν et μαρτυρέω) *ſimul teſtor, una cum aliquo veritatem rei affirmo*; Rom. 2, 15. συμμ. αὐτῶν τῆς συν. veritatem legis moralis ſimul teſtante ipſorum conſcientia. 9, 1. συμμαρτ. μοι τ. σ. idem quoque teſtatur mihi conſcientia. c. 8, 16. τὸ πνεῦμα (ἅγιον) συμ. τῷ πνεύματι ἡμῶν, i. e. id quod jam ſentit animus noſter, nos eſſe filios Dei, teſtatur etiam ſpiritus ſ. ſua efficacia quam percipimus in mente noſtra. [Apoc. 22, 18. ubi Griesb. pro συμμαρτυρ. rectius μαρτυρῶ.] (Xenoph. hiſt. gr. 3, 3. 2.)

Συμμερίζω, ſ. ίσω, (σὺν et μερίζω) ſimul partem adſcribo; medium; *quoque partem accipio*; ſemel 1 Cor. 9, 13. τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται partem ſacrificiorum altari impoſitorum accipiunt.

Συμμέτοχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et μέτοχος) *una particeps*, ſeq. genitivo; bis, Eph. 3, 6. 5, 7. (συμμετέχω, 2 Macc. 5, 20. Plutarch. T. II. p. 722. ed. Reisk.)

Συμμιμητής, οῦ, ὁ, (σὺν et μιμητής) *una cum aliis imitans, imitator*; Phil. 3, 17.

Συμμορφίζω, ſ. ίσω, i. q. συμμορφόω, quod vid. Legitur in codd. Phil. 3, 10. συμμορφιζόμενος.

Σύμμορφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et μορφή) *eandem quam alius habens formam vel habitum, ſimilis ratione habitus et naturae*; ſeq. genitivo, Rom. 8, 29. συμμόρφους τῆς εἰκόνος, ſimiles imagini filii Dei. — ſeq. dat. Phil. 3, 21. σῶμα σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης, corpus τὸν δό-

ad corporis Christi referens. (Etiam profanos adjectivis ex *σὺν* compositis haud raro jungere substantivum in genitivo, exemplis docuit Matthiae, gramm. gr. §. 404. not. 1.)

Συμμορφόω, ῶ, f. ώσω, *conformo, similem facio*; proprie ratione habitus externi, vel etiam naturae; sed Phil. 3, 10. ubi tantum occurrit, refertur ad similitudinem sortis fatorum: *συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ*, similis ei etiam ratione mortis cruentae, quae mihi semper imminet.

Συμπαθέω, ῶ, f. ήσω, (a *συμπαθὴς eodem quo alter sensu afficior*), consentio, 4 Macc. 13, 22. *φιλαδελφία* [luctum fratrum] *συμπαθοῦσα*; — ratione miserorum: *condoleo, misericordia tangor*; Hebr. 4, 15. *συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν*. (4 Macc. 5, 24. Test. XII. Patr. p. 636. Joseph. Ant. 7, 10. 5. *συμπαθῶς ἔχειν πρός τινα*.) — ex adjuncto: *misericordia ductus opem fero*; Hebr. 10, 34. *τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε*, vinctis misericordia tacti opem tulistis.

Συμπαθὴς, έος, ὁ, ἡ, — ές, τὸ, (*σὺν* et *πάσχω*) *eodem sensu, quo alter, affectus, consentiens*, (4 Macc. 13, 2. *συμπαθέστερον ἔσχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν*.) — ratione miserorum: *condolens, misericordia tactus, misericors*, (Joseph. Ant. 19, 7. 3. *τοῖς ἀλλοεθνέσι ἦν φιλάνθρωπος, οἷς ὁμοφύλοις χρηστὸς καὶ συμπαθὴς μᾶλλον*.) — In N. T. semel 1. Petr. 3, 8. ubi *συμπαθεῖς* est vel: mutuo sensu cum gaudii tum doloris affecti; vel ad miserandum proni.

Συμπαραγίνομαι, (*σὺν* et *παραγίνομαι*) *una adsum, una accedo*; Luc. 23, 48. (Thucyd. 2, 82.) — *accedo ad opitulandum*; 2 Tim. 4, 16. (Ps. 83, 7. pro נִלְוָה.)

Συμπαρακαλέω, ῶ, f. ήσω, (*σὺν* et *παρακαλέω* quod vid.) 1) una cum aliis advoco, adhortor, (Xenoph. Cyrop. 1, 1. 13. Polyb. 5, 83. 3. *συμπαρακαλεῖν τινι τὰς δυνάμεις*.) — 2) *una cum aliis solatio erigo*; semel Rom. 1, 12. *συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν*, mutuo ex vobis solatio erigi.

Συμπαραλαμβάνω, aor. 2. *συμπαρέλαβον*, (*σὺν* et *παραλαμβάνω*) *una mecum duco, comitem mihi jungo*; Act. 12, 25. 15, 37. 38. Gal. 2, 1. (Job. 1, 4. Aelian. V. H. 8, 7. — simul comprehendo s. corripio, Gen. 19, 17. Ps. Sal. 13, 4.)

Συμπαραμένω, f. ενῶ, (*σὺν* et *παραμένω*) simul maneo, *una cum aliis vivere pergo*; Phil. 1, 25. (Ps. 72, 5. *συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ καὶ πρὸ τῆς σελήνης*.)

Συμπάρειμι, (*σὺν* et *πάρειμι*) *una adsum*; Act. 25, 24. *οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες*, qui hic nobiscum adsunt. Sap. 9, 10. Joseph. Ant. 10, 11. 3. *συμπάρεστι αὐτῷ τὸ θεῖον πνεῦμα*. Polyb. 5, 6. 8.)

Συμπάσχω, (*σὺν* et *πάσχω*) *in consortium doloris venio, una dolores sentio*; Rom. 8, 17. *εἴπερ συμπάσχομεν*. 1 Cor. 12, 26. *εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη*. (Polyb. 25, 9. 4.)

Συμπέμπω, f. έμψω, (σὺν et πέμπω) *una mitto*, seq. μετὰ 2 Cor. 8, 18. — seq. dativo, ib. v. 22. (Demosth. 1266. 27.)

Συμπεριλαμβάνω, f. λήψομαι, (σὺν et περιλαμβάνω complector, comprehendo) una complector s. comprehendo, (Polyb. 8, 13. 4. Demosth. 251. 9. συμπεριλ. ἐν ταῖς συνθήκαις. — *totum, ab omni parte complector*; Act. 20, 10. (coll. Ezech. 6, 3.)

Συμπίνω, aor. 2. συνέπιον, (σὺν et πίνω) *una cum alio bibo*, (Esth. 7, 1. Xenoph. Cyrop. 5, 2. 15.) — semel Act. 10, 41. συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, i. e. familiariter cum eo versati sumus. Vid. Πίνω, lit. δ.

Συμπίπτω, f. ψω, (σὺν et πίπτω) *corruo*, zusammenstürzen; Luc. 6, 49. ubi codd. pro ἔπεσε habent συνέπεσε.

Συμπληρόω, ῶ, f. ώσω, (σὺν et πληρόω, quod vid.) *prorsus impleo, compleo*; Luc. 8, 23. καὶ συνεπληροῦντο, i. e. navis, qua vehebantur, implebatur; cujus dicendi generis exemplum habes etiam Marc. 8, 14. vid. Συμπνίγω. Alia e profanis collegit Kypkius in obss. s. ad h. l. (Polyb. 1, 36. 9.) — de tempore: prorsus *absolvo*, s. *finio*; Luc. 9, 51. Act. 2, 1. (ita συμπλήρωσις de tempore 2 Chron. 36, 21. Dan. 9, 2. 3 Esdr. 1, 58.)

Συμπνίγω, f. ξω, (σὺν et πνίγω) 1) una, simul suffoco; — *penitus suffoco, suffocando extinguo*; tropice de segete et de verbo Dei in mente hominum, Matth. 13, 22. Marc. 4, 7. 19. — ib. 8, 14. συμπνίγονται i. e. verbum in eorum mente suffocatur. (Vid. similem dicendi rationem in Συμπληρόω.) — 2) *comprimo undique ut paene suffocem*, Luc. 8, 42. οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. (coll. Marc. 5, 24. συνέθλιβον.)

Συμπολίτης, ου, ὁ, (σὺν et πολίτης) *civis meus, ejusdem civitatis, eodem jure civitatis donatus, Mitbürger*; Eph. 2, 19. (Joseph. Ant. 19, 2. 2. Aelian. V. H. 3, 44. — Improbatur hoc nomen a Grammaticis, Polluce, Phrynicho.)

Συμπορεύομαι, f. εύσομαι, (σὺν et πορεύομαι) LXX. pro הָלַךְ, יָלַךְ et בּוֹא — 1) *iter facio simul cum aliquo, una eo s. proficiscor*; ita in N. T. seq. dativo personae, Luc. 7, 11. 14, 25. (Tob. 5, 7. εὕρημα ὅς συμπορεύσεταί μοι, inveni itineris socium. LXX. saepius seq. μετά τινος, pro hebr. יָלַךְ אֶת Gen. 13, 5. 14, 24. et הָלַךְ עִם Gen. 18, 16. — versari cum aliquo, Prov. 13, 21. Test. XII. Patr. p. 617. 629.) — 2) *una convenio cum aliquo, convenio*, seq. πρός τινα; Marc. 10, 1. (Job. 1, 4. συμπορευόμενοι οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. et pro בּוֹא Deut. 31, 11. Ezech. 33, 31. Polyb. 5, 75. 1. 15, 6. 2.)

Συμπόσιον, ίου, τό, (σὺν et πόσις) 1) τὸ bibere cum aliis, compotatio; Xenoph. Cyrop. 8, 4. 13. — συμπόσιον οἴνου, Sir. 34, 31. 35, 5. 49, 1. — 2) *convivium*, i. e.

1) epulum splendidius, Esth. 7, 8. 1 Macc. 16, 16. 2 Macc. 1, 28. Joseph. Ant. 7, 14. 6. — b) locus conviviis habendis destinatus, Xenoph. Cyrop. 8, 8. 6. — c) metonym. *convivae, conviviarum catervae*; Marc. 6, 39. ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια, συμπόσια, i. e. ex hebraismo (vid. Πρασιά) pro κατὰ συμπόσια, catervatim, per ordines.

Συμπρεσβύτερος, ου, ὁ, (σὺν et πρεσβύτερος) *una cum aliis senex*; 1 Petr. 5, 1. ὁ συμπρεσβύτερος, qui ipse senex sum, eos, qui senes inter vos sunt, (τοὺς ἐν ὑμῖν πρεσβυτέρους) adhortor. Opponuntur v. 5. νεώτεροι. (Alii: compresbyter, qui una cum aliis dignitate presbyteri gaudet.)

Συμφάγω, aor. 2. συνέφαγον, (σὺν et φάγω) *una cum alio comedo* s. *conviver*; Act. 11, 3. ib. 10, 41. συμφάγειν καὶ συμπίνειν τινι, familiariter vivere cum aliquo. Vid. Πίνω. lit. . — Legitur etiam Exod. 18, 2. 2 Sam. 12, 17.

Συμφέρον, τὸ, vid. Συμφέρω.

Συμφέρω, f. συνοίσω, (σὺν et φέρω) 1) *confero, comporto*; Act. 19, 19. συνενέγκαντες τὰς βίβλους. (Joseph. Ant. , 8. 3. πολλὰ καὶ ποικίλα κατὰ τὴν σκηνὴν — συνεφέροντο. Xenoph. Anab. 6, 4. 9.) — 2) *conduco, prosum*; — ita) συμφέρει, *conducit, prodest, expedit*, et, ubi vel sequitur vel cogitando supplendum est, μᾶλλον, *satius, melius* ; 1 Cor. 6, 12. 10, 23. 2 Cor. 8, 10. (Jer. 26, 14. Prov. 19, . Sir. 30, 19. 37, 28.) — seq. ἵνα, Matth. 5, 29. 30. 18, . Joh. 11, 50. 16, 7. — seq. infinitivo, Matth. 19, 10. Joh. 8, 14. 2 Cor. 12, 1. (Esth. 3, 8.) Xenoph. Cyrop. 4, 5. 12. — Neutr. participii tanquam substantivum: τὸ συμφέρον, *utilitas, commodum, salus*; 1 Cor. 7, 35. 1 Cor. 10, 33. 2, 7. Hebr. 12, 10. (2 Macc. 4, 5. 11, 15. Joseph. bell. 1, 8. 2. Idem vit. §. 11.) — τὰ συμφέροντα, *utilia, commoda*, Act. 20, 20. (LXX. pro טוב Deut. 23, 6. Baruch. 4, 3.) — Saepius non legitur.

Σύμφημι, (σὺν et φημὶ) una dico; — *confiteor, fateor*; Rom. 7, 16. (Xenoph. Cyrop. 4, 5. 12. Demosth. 668. 4. ed. Reisk. Suidas: σύμφημι· συναινῶ, συνομολογῶ.)

Συμφυλέτης, ου, ὁ, (σὺν et φυλέτης, quod a φυλή, tribus) *contribulis*, i. e. qui ejusdem tribus est; deinde cum φυλή etiam latiori sensu de populo dicatur, est i. q. ὁμοεθνής, *popularis, ejusdem gentis*; 1 Thess. 2, 14. Hesych. συμφυλετῶν· ὁμοεθνῶν. (Improbatur haec vox grammaticis aeque : συμπολίτης.)

Σύμφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et φυτὸς, satus, plantatus) 1) una plantatus, una satus, Zach. 11, 2. Amos. 9, 13. — innatus, Joseph. Ant. 6, 3. 3. contr. Apion. 8. — 2) *connexus, qui coalescit*, s. *coaluit*; semel in N. T. et insolito quidem modo; Rom. 6, 5. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ubi concreveri-

mus (i. e. *arcte uniti* fuerimus) cum Christo ratione similitudinis mortis ejus, i. e. ubi, sicut Christus pro peccato mortuus et sepultus est, nos in undis baptismi omnem sepeliverimus vitiositatem, etc. cf. v. 4. et v. 8. ubi eadem simpliciter ita enuntiantur: *εἰ δὲ ἀποθάνομεν σὺν χριστῷ*. (Ita etiam Sap. 13, 13. *συμπεφυκὼς* est: qui cohaeresit, inolevit, coaluit, zusammengewachsen, et Xenoph. Cyrop. 4, 3. *συμφύεσθαι* usurpatur de Centauris, quorum corpora ex equino et humano coaluisse ferebantur. Lucian. Dial. de mort. T. I. p. 404. ed. Reiz. *εἷς ἐν συμπεφυκότες ἄνθρωπος καὶ θεός.*)

Συμφύομαι, aor. *συνέφυν*, perf. *συμπέφυκα*, *una nascor*, *vel cresco*; — aor. 2. pass. *συνεφύην* et particip. ejus *συμφυεὶς* (profanis inusitatum) legitur semel in N. T. Luc. 8, 7. — Caeterum vid. *Σύμφυτος*.

Συμφωνέω, ῶ, f. ήσω, (*σὺν* et *φωνέω*) *consono*; proprie de sono et instrumentis musicis; tropice: *consono*, *congruo*, *convenio*; — a) de eo, quod natura sua congruit; Luc. 5, 36. *ἐπίβλημα οὐ συμφωνεῖ τῷ παλαιῷ ἱματίῳ*. (Arist. Politic. 7, 15. *ταῦτα δεῖ πρὸς ἀλλήλα συμφωνεῖν*.) — b) de *consensu*; Matth. 18, 19. *ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν περὶ παντὸς πράγματος*. (nisi hic ut Gen. 14, 3. est: *consocior*, convenio. vid. etiam Jes. 7, 2.) Act. 15, 15. *τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν*. (Joseph. Ant. 10, 7. 2. *τὰ μὲν ἄλλα πάντα συμφωνοῦντα τοὺς προφήτας ἀλλήλοις εἰπεῖν συνέβη*.) — c) de eo, de quo inter plures convenit *ex pacto* f. *composito*; Matth. 20, 2. *συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν* postquam pactus erat cum operariis denario in diem. ib. 20, 13. *δηναρίου συνεφώνησάς μοι*, convenit inter nos de denario. Act. 5, 9. *συνεφωνήθη ὑμῖν*, conventum est inter vos. (2 Reg. 12, 8. *συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν*. coll. Polyb. 7, 9. 11. Diod. Sic. 12, 83.) Saepius non legitur in cod. sacro.

Συμφώνησις, εως, ἡ, (a *συμφωνέω*) propr. vocis f. soni concentus; tropice: *convenientia*, *consensus*, 2 Cor. 6, 15. (Joseph. c. Apion. 2, 16. *τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους συμφωνία*.)

Συμφωνία, ας, ἡ, (ab eod.) *symphonia*, *concentus musicus*; Luc. 15, 25. (Polyb. 26, 10. 5. — tropice: consensus dictorum. 4 Macc. 14, 3.)

Σύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab eod.) consonus, Eccl. 7, 15. — *τὸ σύμφωνον*, *de quo convenit*, *pactum*; 1 Cor. 7, 5. *ἐκ συμφώνου*, ex mutuo consensu f. pacto.

Συμψηφίζω, f. ίσω, (*σὺν* et *ψηφίζω*) *computo*; Act. 19, 19. (Aristoph. Lysistr. v. 142.)

Σύμψυχος, ου, ὁ, ἡ, (*σὺν* et *ψυχή*) qui iisdem desideriis, eadem voluntate regitur, *unanimis*; concors. Legitur tantum Phil. 2, 2. de quo loco uberius exposuit *Wolfius* in cur. phil.

σὺν, praepositio, hebr. עִם et ex parte etiam עִם, latinus, una cum, respondens, casum tertium regens et cessionem consortionemque indicans, quare maxime lit cum μετά seq. genitivo, et a quibusdam nostrorum rum, videlicet Matthaeo, Marco et Joanne rarius rarius in codice graeco V. T.), frequentius autem à et Paulo usurpatur. Legitur autem in N. T.

de conjunctione ratione societatis, comitatus et sortis, olum de hominibus, sed etiam de rebus, et est latinor. una cum, nostrum mit, nebst. Matth. 25, 27. τὸ ἐμὸν ιον) σὺν τόκῳ, cum usura. Matth. 26, 35. σὺν σοὶ ἀπο-ν. 27, 38. σταυροῦνται σὺν αὐτῷ. Marc. 4, 10. οἱ περὶ σὺν τοῖς δώδεκα. 8, 34. προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν μαθηταῖς αὐτοῦ. 9, 4. ὤφθη ἠλίας σὺν μωσεῖ. Vid. etiam 2, 5. 7, 6. 8, 1. 20, 1. 23, 11. 24, 1. Joh. 18, 1. 21, 3. 1, 14. 4, 1. 5, 26. etc. (Levit. 1, 16. 3, 9. Deut. 33, 2. 9, 26. Ezech. 1, 21. 39, 3. 1 Macc. 3, 40. 3 Macc. 3, — Caeterum notanda sunt loca et formulae: σὺν χρι-una, simul cum Christo, Rom. 8, 32. Col. 2, 13. 2, 20. 4. 1 Thess. 5, 10. ἅμα σὺν αὐτῷ. — Gal. 3, 9. εὐλογοῦν-σὺν (una cum) τῷ πιστῷ ἀβραάμ, i. e. promissio salutis hamo facta, simul et per Abrahamum etiam spectat ad tianos e gentilibus. 1 Cor. 10, 13. ποιήσει σὺν τῷ πει-ῷ καὶ τὴν ἔκβασιν nec aliter Act. 4, 14. σὺν αὐτοῖς (una illis adstantem) ἑστῶτα. Act. 8, 31. καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἐμοῦ Apoc. 3, 21. 14, 1.) — Μένειν σύν τινι, perma-cum aliquo, apud aliquem, Luc. 1, 56. 24, 29. (seq. με-Luc. 22, 28. 24, 29.) — Γίνεσθαι σύν τινι, cum aliquo , in ejus societatem venire, Luc. 2, 13. (seq. μετὰ Act. 9, 7, 38.) — Εἶναι σύν τινι, a) comitari aliquem, Luc. 7, 8, 38. 22, 56. Act. 4, 13. 13, 7. — οἱ σύν τινι ὄντες, co-es, socii, Marc. 2, 26. Luc. 5, 9. 9, 32, Act. 22, 9. 27, 2. versari cum aliquo, Luc. 24, 44. Rom. 16, 15. Phil. 1, 23. . 2, 5. 1 Thess. 4, 17. c) a partibus alicujus stare, Act. 4, 19, 38. οἱ σὺν ἡμῖν, nostri, Luc. 24, 24. 33. Act. 5, (In iisdem formulis quoque adhiberi μετά, supra p. 66. atum est.)

2) de conjunctione ejus, quod aliquis habet, possidet, se-n fert; 1 Cor. 15, 10. ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί, i. q. ἰοθεῖσά μοι (Rom. 12, 3. 6.) cf. אֵת Job. 12, 3. — 2 Cor. 19. συνεπέμψαμεν τὸν ἀδελφὸν — σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, i perferat, vel qui secum habeat haec dona. (Ps. Sal. 7, ἀποστείλῃς θάνατον σὺν ἐντολῇ αὐτῷ περὶ ἡμῶν.)

3) de conjunctione, quae est inter efficientem et effectum, tinor. ex, per, nostrum: kraft, vermöge: 1 Cor. 5, 4. σὺν δυνάμει, per potestatem mihi traditam. (Xenoph. Cyrop. 3. 17. σὺν τῷ νόμῳ τὴν ψῆφον τίθεσθαι.)

4) ex hebraismo f. chaldaismo, ut עִם, est *in*, *utut*, *quamvis*, (nostrum *bei* in formula: *bei alle dem*), vel etiam *praeter*, nostrum: *über*; ita legitur Luc. 24, 21. *ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον*, at, quamvis, sive utut haec omnia sint, tertius jam dies etc. (hebr. עִם־זֶה bei alle dem, ubi LXX. *καὶ σὺν τούτοις*. 3 Macc. 1, 22. coll. 2 Macc. 4, 9. ubi *πρὸς δὲ τούτοις*, praeterea. Similiter Joseph. Ant. 17, 8. 5. *ἅπερ σὺν τῇ εἰς πάντ' ἀρετῇ καὶ πότιμά ἐστι*, quae scl. aquae praeter caeteras tot virtutes etiam potui commodae sunt.) — In compositionibus *σὺν* indicat 1) consortionem, communionem, societatem; 2) consensionem; 3) completionem, perfectionem, denotatque cum rem considerari totam, secundum omnes suas partes, tum rem esse magnam, vehementem; 4) collectionem in unum corpus, nostrum *zusammen*.

Συνάγω, f. *ἄξω*, (*σὺν* et *ἄγω*). — LXX. maxime pro אָסַף, קָבַץ et קִבֵּץ, passim etiam pro כָּנַס, הִקְהִיל — 1) *congero* in unum locum quae dispersa sunt, *colligo*, *congrego*; Joh. 11, 52. *συναγάγειν εἰς ἓν τὰ διεσκορπισμένα*, in unum corpus, unum coetum colligere. (Heraclit. c. 19. *τοὺς σποράδην οἰκοῦντας εἰς ἓν συνάγειν*.) — Usurpatur a) de *rebus*: *colligo*; — fruges, Matth. 3, 12. 6, 26. Luc. 12, 17. 18. Joh. 4, 36. Ita etiam Matth. 12, 30. Luc. 11, 23. Matth. 25, 24. 26. (Exod. 23, 10. Levit. 25, 3. Deut. 16, 13. — *κλάσματα* Joh. 6, 12. 13. *κλήματα* Joh. 15, 6. — bona sua Luc. 15, 13. (Gen. 6, 21. Num. 19, 9. Jes. 39, 6. Gen. 41, 35.) — b) de personis: *congero*, *capio*, *comprehendo*; Matth. 13, 47. *σαγήνη συναγαγοῦσα* pisces. Apoc. 13, 10. *συναγ. αἰχμαλωσίαν* — *congrego*, *convocando congrego*, Matth. 2, 4. *ἀρχιερεῖς*. 22, 10. 27, 27. Joh. 11, 47. Act. 14, 27. Act. 15, 30. Apoc. 16, 16. — *εἰς πόλεμον* Apoc. 16, 14. 20, 8. (1 Reg. 5, 11. Exod. 3, 16.) — passivum neutraliter: *congrego me*, *convenio*; Marc. 6, 30. *συνάγονται* 7, 1. — *συνήχθη*, *συνήχθησαν*, Matth. 13, 2. 22, 34. Marc. 2, 2. 4, 1. 5, 21. Luc. 22, 66. Joh. 18, 2. *πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ*. Matth. 28, 12. Act. 4, 5. *ἐγένετο δὲ συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας*, cum convenissent eorum proceres. Act. 11, 26. ib. 4, 26 sqq. etc. (Gen. 29, 7. 8. 34, 30. Deut. 33, 5. Jos. 10, 5. 6, 33. Esth. 9, 18.) — Apoc. 19, 17. *συνάχθητε* (ita enim Griesb. pro *συνάγεσθε*) vid. Gen. 49, 1. Jes. 45, 20. — 1 Cor. 5, 4. *συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος*, i. e. scilicet ubi conveneritis, in solemni coetu, cui quanquam absens animo tamen interero. — *Συναχθήσονται*, convenient, Matth. 24, 28. 25, 32. 17, 37. (Hos. 10, 10. Mich. 2, 12. Jes. 33, 4.) — *Συνηγμένοι εἰσὶ* f. *ἦσαν*, congregati sunt s. erant, Matth. 18, 20. 22, 41. 27, 17. Joh. 20, 19. Act. 4, 31. 20, 7. 8. (Neh. 12, 43.) — 2) ex usu

hebr. אסף seq. אל, mecum duco, hospitio excipio; Matth. 25, 35. ξένον συνάγειν scl. εἰς τὴν οἰκίαν. ib. v. 38. 43. vid. Deut. 22, 2. συνάξεις αὐτὸν ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου. Jos. 2, 18. 2 Sam. 11, 29. Judic. 19, 15. 18. etiam omissis εἰς τὴν οἰκίαν Gen. 29, 22.

Συναγωγή, ῆς, ἡ, (a συνάγω, praet. med. συνήγαγα) — LXX. maxime pro עֵדָה et קָהָל — 1) collectio, coacervatio, actus congregandi, (Ps. Sal. 17, 48. 50.) — 2) multitudo, a) rerum collectarum, (λίθων Job. 8, 17. 37, 25. ὑδάτων.) — b) hominum: multitudo congregata, (de populo Israelitico congregato, Exod. 12, 3. 19. 16, 3. Levit. 4, 13. 4. Sir. 24, 25. — de exercitu, Ezech. 32, 22. 23. 38, 4. 5. — c) *coetus*; Jac. 2, 2. de coetu christianorum. Apoc. 2, 9. 3, 9. συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ, coetus impiorum, sceleratorum, quos Satanas gubernat. (Ps. 22, 17. συναγωγὴ πονηρευομένων. Sir. 16, 7. ἁμαρτωλῶν. c. 21, 10.) — 3) in specie: *synagoga*, i. e. a) *coetus* Judaeorum, qui in singulis urbibus conveniebant ad preces faciendas, legem audiendam et judicia habenda, Luc. 8, 41. 12, 11. 21, 12. Act. 13, 43. coll. v. 14. Act. 9, 2. ἐπιστολὰς πρὸς τὰς συναγωγάς. c. 26, 11. Susann. v. 41. 60.) — b) conventus, *locus ubi coetus sese congregabat*, Matth. 4, 23. 6, 2. 5. 9, 35. 10, 17. 12, 9. 13, 54. 23, 6. 34. Marc. 1, 21. 23. 29. 3, 1. 6, 2. 12, 39. 13, 9. Luc. 4, 15. 16. 20. 28. 33. 38. 44. 6, 6. 7, 5. 11, 43. 13, 10. 20, 46. Joh. 6, 59. 18, 20. Act. 9, 20. 13, 14. 15, 21. 17, 17. 18, 4. 7. 19. 26. 19, 8. 22, 19. 24, 12. — συναγωγαὶ τῶν Ἰουδαίων, Act. 13, 5. [42.] 14, 1. 17, 1. 10. — τῶν Λιβερτίνων, Act. 6, 9. (Commemorat synagogas quoque Josephus Ant. 19, 6. 3. bell. 2, 14. 4. et 5. ibid. 7, 3. 3.) Saepius non legitur. — Dicebantur συναγωγαί Judaeis בית הכנס, *domus congregationis*. Videntur autem ortae esse synagogae exilii tempore, ubi populus sacris, quae in templo Hierosolymitano fiebant, prorsus carebat; (Susann. v. 1 sqq.) post vero etiam in Palaestina post reditum populi quaevis fere urbs synagogam unam, et si major erat, plures habuit. Hierosolymis earum CCCCLXXX fuisse, tradunt Rabbini, iidemque narrant, eas positas primum fuisse in campis et agris fluviorum ripae adjacentibus, deinde in altioribus locis urbium, populumque in iis convenisse primum sabbato quoque et festis diebus, post vero quinto quoque et secundo hebdomadum singularum die, non solum ad preces faciendas, sed etiam ad legem mosaicam audiendam, quae praelegebatur, et audientibus explicabatur. Quo facto benedictio dicebatur, cui accinebat populus τὸ ἀμήν (Neh. 8, 1—6.), et coetus dissolvebatur. A proseuchis synagogae diversae fuisse non videntur. Vid. omnino *Vitringa* de synagoga vetere. Franeck. 1696. 4.

Συναγωνίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν et ἀγωνίζομαι) una cum aliquo certo, certamen adjuvo, (Thucyd. 3, 64. Aelian. V. H. 12, 43.) — deinde *adjuvo* in quacunque re, *opem fero alicui*; ita Rom. 15, 30. συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς, una mecum preces faciatis, preces meas intercedendo adjuvetis. Ita de eadem re Joseph. Ant. 12, 2. 2. παρακαλῶν αὐτοὺς, συναγωνίσασθαι περὶ ὧν ἐντυγχάνειν μέλλει τῷ βασιλεῖ. Demosth. 576. 7. ed. Reisk. οὐδείς ἐστιν, ὅστις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται.

Συναθλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἀθλέω) *una certo, certamen adjuvo*; — de certamine pietatis, Phil. 1, 27. συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου certantes invicem in pietate christiana. — *adjuvo, opitulor*, Phil. 4, 3. ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι. Vid. *Συναγωνίζομαι*.

Συναθροίζω, f. οίσω, (σὺν et ἀθροίζω, congero, colligo) in acervum congero; de rebus, Joseph. Ant. 10, 4. 3. — de hominibus: *congrego*; LXX. pro קָבַץ הִקְהִיל, et קִבֵּץ — Act. 19, 25. (Exod. 35, 1. 1 Sam. 28, 4. 2 Sam. 2, 30. Joseph. bell. 4, 11, 4.) — συναθροίζομαι, *congregor, convenio*, Luc. 24, 33. Act. 12, 12. (Num. 20, 2. Jos. 22, 12. Joel. 3, 11. 1 Sam. 8, 4. 28, 1. Joseph. Ant. 5, 13. 1. contr. Apion. 1, 34.)

Συναίρω, f. αρῶ, (σὺν et αἴρω) 1) una cum alio tollo; deinde: opem fero, adjuvo, (Joseph. 17, 4. 2.) — 2) *confero cum altero*; ita in formula συναίρειν λόγον, conferre cum altero rationes, mit einem zusammenrechnen; Matth. 18, 23. 24. 25, 19. (Etymol. Magn. ξυνάρασθαι· συναρμόσασθαι, συγκαταθέσθαι.)

Συναιχμάλωτος, ου, ὁ, (σὺν et αἰχμάλωτος) *una captivus, vinculorum socius*; Rom. 16, 7. Col. 4, 10.

Συνακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἀκολουθέω) *una sequor, una comitor*; Marc. 5, 37. Luc. 23, 49. (2 Macc. 2, 4. αὐτῷ συνακολουθεῖν. Num. 32, 11. συνηκολούθησαν ὀπίσω μου.)

Συναλίζω, f. ίσω, (σὺν et ἁλίζω, colligo) congero, colligo in unum, (Joseph. Ant. 8, 4. 1. τὰ σκεύη πάντα συναλίσας.) congrego, convoco, (Joseph. Ant. 19, 7. 4. πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν συναλίσας. Xenoph. Cyrop. 1, 4. 14.) — συναλίζομαι (neutraliter, ut συνάγομαι, συναθροίζομαι) *congregor, convenio* in locum sive in loco; semel Act. 1, 4. συναλιζόμενος scl. αὐτοῖς, conveniens cum illis. (Xenoph. Anab. 7, 3. 28. Herodot. 1, 28. Joseph. bell. 3, 9. 4. ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ συναλισθεῖεν εἰς αὐτὴν scl. πόλιν.)

Συναναβαίνω, f. βήσομαι, (σὺν et ἀναβαίνω) simul cum alio adscendo; — de hominibus in locum editiorem iter facientibus: *una proficiscor*; Marc. 15, 41. Act. 13, 31. (vid.

ἰναβαίνω.) — LXX. pro עָלָה, Gen. 50, 9. Exod. 24, 2. 33, Num. 13, 32. 3 Esdr. 5, 3.

Συναναάκειμαι, f. είσομαι, (σὺν et ἀνάκειμαι) una accumbo, una epulor; seq. dativo, Matth. 19, 10. 14, 9. Marc. 2, 15. 6, 22. 26. Luc. 7, 49. 14, 10. 15. (3 Macc. 5, 39.)

Συναναμίγνυμι, f. ίξω, (σὺν et ἀναμίγνυμι, permisceo) simul admisceo; — συναναμίγνυμι, metaph. admisceo me alicui, familiariter aliquo utor, conversor, commercium habeo, seq. dativo personae, 1 Cor. 5, 9. 11. 2 Thess. 3, 14. (Hos. 7, 8. Ἐφραΐμ τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συνανεμίγνυτο, hebr. התבלל. συνανάμιξις, consociatio, Dan. 11, 23. — Demosth. 385. 8 ed. Reisk. συμμίξαι πονηροῖς ἀνθρώποις.)

Συναναπαύω, f. αύσω, (σὺν et ἀναπαύω) una quiesco; συναναπαύομαί τινι, ad animum si refertur, est: una recreor cum aliquo; semel Rom. 15, 32. ἵνα συναναπαύσωμαι ὑμῖν, ut una vobiscum recreer. Vid. Ἀναπαύω.

Συναντάω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἀντάω s. ἀντιάω, occurro) 1) obviam eo alicui, occurro, obviam fio, seq. dativo, Luc. 9, 37. 22, 10. Act. 10, 25. Hebr. 7, 1. 10. (LXX. pro פָּגַע, Gen. 32, 1. Exod. 23, 4. נִגַּשׁ Gen. 32, 17. 2 Sam. 2, 13. קָרָה Num. 23, 16. coll. Exod. 7, 15. Prov. 7, 10.) — 2) evenio, accido, ut nostrum begegnen, Act. 20, 22. τὰ συναντήσαντά μοι, quae contingent mihi. (Job. 30, 26. 27, 20. Prov. 17, 20. Eccles. 2, 14. συνάντημα ἐν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. ib. 9, 11.)

Συνάντησις, εως, ἡ, (a συναντάω) occursus, τὸ obviam fieri; Matth. 8, 24. ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, obviam Jesu. (Eandem formulam pro לִקְרַאת saepius habes apud LXX., ut Gen. 14, 17. 32, 6. Exod. 4, 27. 18, 7.)

Συναντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι, (σὺν et ἀντιλαμβάνω) una cum alio manum admoveo operi; — adjuvo alium in opere, opem ei fero; bis Luc. 10, 40. ἵνα μοι συναντιλάβηται. Rom. 8, 26. συναντιλ. ταῖς ἀσθεν. ἡμῶν, succurrit animi nostri infirmitati. (LXX. Ps. 89, 71. Exod. 18, 22. Num. 11, 17.)

Συναπάγω, f. άξω, (σὺν et ἀπάγω) una abduco, (LXX. pro לָקַח, Exod. 14, 6. πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συναπήγαγε μεθ' ἑαυτοῦ.) — Συναπάγομαι, una me abduci patior; tropice: abripi me patior ab aliis, ich lasse mich hinreissen, seq. dativo rei, ad quam abducor; proprie quidem malo sensu, et ita Gal. 2, 13. ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει, ut adeo Barnabas seduceretur ad eorum hypocrisin. 2 Petr. 3, 17. τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ne abrepti ad ἀθέσμων errorem. — At Rom. 12, 16. bono sensu: prorsus duci me patior; τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι, ad demissam sentiendi agendique rationem vos duci, i. e. modestia vos duci patimini. (Alii τοῖς ταπεινοῖς pro mascu-

Συναγωνίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν et ἀγωνίζομαι) una cum aliquo certo, certamen adjuvo, (Thucyd. 3, 64. Aelian. V. H. 12, 43.) — deinde *adjuvo* in quacunque re, *opem fero alicui*; ita Rom. 15, 30. συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς, una mecum preces faciatis, preces meas intercedendo adjuvetis. Ita de eadem re Joseph. Ant. 12, 2. 2. παρακαλῶν αὐτοὺς, συναγωνίσασθαι περὶ ὧν ἐντυγχάνειν μέλλει τῷ βασιλεῖ. Demosth. 576. 7. ed. Reisk. οὐδείς ἐστιν, ὅστις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται.

Συναθλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἀθλέω) *una certo, certamen adjuvo*; — de certamine pietatis, Phil. 1, 27. συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου certantes invicem in pietate christiana. — *adjuvo*, *opitulor*, Phil. 4, 3. ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι. Vid. Συναγωνίζομαι.

Συναθροίζω, f. οίσω, (σὺν et ἀθροίζω, congero, colligo) in acervum congero; de rebus, Joseph. Ant. 10, 4. 3. — de hominibus: *congrego*; LXX. pro הִקְהִיל, קָבַץ et קִבֵּץ. — Act. 19, 25. (Exod. 35, 1. 1 Sam. 28, 4. 2 Sam. 2, 30. Joseph. bell. 4, 11, 4.) — συναθροίζομαι, *congregor*, *convenio*, Luc. 24, 33. Act. 12, 12. (Num. 20, 2. Jos. 22, 12. Joel. 3, 11. 1 Sam. 8, 4. 28, 1. Joseph. Ant. 5, 13, 1. contr. Apion. 1, 34.)

Συναίρω, f. αρῶ, (σὺν et αἴρω) 1) una cum alio tollo; deinde: opem fero, adjuvo, (Joseph. 17, 4. 2.) — 2) *confero cum altero*; ita in formula συναίρειν λόγον, conferre cum altero rationes, mit einem zusammenrechnen; Matth. 18, 23. 24. 25, 19. (Etymol. Magn. ξυνάρασθαι· συναρμόσασθαι, συγκαταθέσθαι.)

Συναιχμάλωτος, ου, ὁ, (σὺν et αἰχμάλωτος) *una captivus*, *vinculorum socius*; Rom. 16, 7. Col. 4, 10.

Συνακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἀκολουθέω) *una sequor*, *una comitor*; Marc. 5, 37. Luc. 23, 49. (2 Macc. 2, 4. αὐτῷ συνακολουθεῖν. Num. 32, 11. συνηκολούθησαν ὀπίσω μου.)

Συναλίζω, f. ίσω, (σὺν et ἁλίζω, colligo) congero, colligo in unum, (Joseph. Ant. 8, 4. 1. τὰ σκεύη πάντα συναλίσας.) congrego, convoco, (Joseph. Ant. 19, 7. 4. πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν συναλίσας. Xenoph. Cyrop. 1, 4. 14.) — συναλίζομαι (neutraliter, ut συνάγομαι, συναθροίζομαι) *congregor*, *convenio* in locum sive in loco; semel Act. 1, 4. συναλιζόμενος scl. αὐτοῖς, conveniens cum illis. (Xenoph. Anab. 7, 3. 28. Herodot. 1, 28. Joseph. bell. 3, 9. 4. ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ συναλισθεῖεν εἰς αὐτὴν scl. πόλιν.)

Συναναβαίνω, f. βήσομαι, (σὺν et ἀναβαίνω) simul cum alio adscendo; — de hominibus in locum editiorem iter facientibus: *una proficiscor*; Marc. 15, 41. Act. 13, 31. (vid.

ἀναβαίνω.) — LXX. pro עָלָה, Gen. 50, 9. Exod. 24, 2. 33, 5. Num. 13, 32. 3 Esdr. 5, 3.

Συνανάκειμαι, f. κείσομαι, (σὺν et ἀνάκειμαι) una accumbo, una epulor; seq. dativo, Matth. 19, 10. 14, 9. Marc. 2, 15. 6, 22. 26. Luc. 7, 49. 14, 10. 15. (3 Macc. 5, 39.)

Συναναμίγνυμι, f. ξω, (σὺν et ἀναμίγνυμι, permisceo) simul admisceo; — συναναμίγνυμι, metaph. admisceo me alicui, *familiariter aliquo utor, conversor, commercium habeo*, seq. dativo personae, 1 Cor. 5, 9. 11. 2 Thess. 3, 14. (Hos. 7, 8. ἐφραὶμ τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συνανεμίγνυτο, hebr. יִתְבּוֹלָל. συνανάμιξις, consociatio, Dan. 11, 23. — Demosth. 385. 8 ed. Reisk. συμμίξαι πονηροῖς ἀνθρώποις.)

Συναναπαύω, f. αύσω, (σὺν et ἀναπαύω) una quiesco; συναναπαύομαί τινι, ad animum si refertur, est: *una recreor cum aliquo*; semel Rom. 15, 32. ἵνα συναναπαύσωμαι ὑμῖν, ut una vobiscum recreer. Vid. Ἀναπαύω.

Συναντάω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἀντάω f. ἀντιάω, occurro) 1) *obviam eo alicui, occurro, obviam fio*, seq. dativo, Luc. 9, 37. 22, 10. Act. 10, 25. Hebr. 7, 1. 10. (LXX. pro פָּגַע, Gen. 32, 1. Exod. 23, 4. פָּגַשׁ Gen. 32, 17. 2 Sam. 2, 3. קָרָה Num. 23, 16. coll. Exod. 7, 15. Prov. 7, 10.) — 2) *venio, accido*, ut nostrum *begegnen*, Act. 20, 22. τὰ συναντήσαντά μοι, quae contingent mihi. (Job. 30, 26. 27, 20. Prov. 17, 20. Eccles. 2, 14. συνάντημα ἓν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. ib. 9, 11.)

Συνάντησις, εως, ἡ, (a συναντάω) *occursus, τὸ obviam fieri*; Matth. 8, 24. ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, obviam Jesu. (Eandem formulam pro לִקְרַאת saepius habes apud LXX., ut Gen. 14, 17. 32, 6. Exod. 4, 27. 18, 7.)

Συναντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι, (σὺν et ἀντιλαμβάνω) una cum alio manum admoveo operi; — *adjuvo* alium in opere, *opem ei fero*; bis Luc. 10, 40. ἵνα μοι συναντιλάβηται. Rom. 8, 26. συναντιλ. ταῖς ἀσθεν. ἡμῶν, succurrit animi nostri infirmitati. (LXX. Ps. 89, 71. Exod. 18, 22. Num. 11, 17.)

Συναπάγω, f. άξω, (σὺν et ἀπάγω) una abduco, LXX. pro נָהַג, Exod. 14, 6. πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συναπήγαγε μεθ᾽ ἑαυτοῦ.) — Συναπάγομαι, una me abduci patior; tropice: *abripi me patior ab aliis, ich lasse mich hinreissen*, seq. dativo rei, ad quam abducor; proprie quidem malo sensu, et ita Gal. 2, 13. ὥστε καὶ βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει, ut adeo Barnabas seduceretur ad eorum hypocrisin. 2 Petr. 3, 17. τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ne abrepti ad ἀθέσμων errorem. — At Rom. 12, 16. bono sensu: *prorsus duci me patior*; τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι, ad demissam sentiendi agendique rationem vos duci, i. e. modestia vos duci patimini. (Alii τοῖς ταπεινοῖς pro mascu-

litio habentes vertunt, humilium afflictorumque sodalium sortem cum ipsis sustinere parati sitis.)

Συναποθνήσκω, aor. 2. συναπέθανον, (σὺν et ἀποθνήσκω) una morior, una mortem patior; Marc. 14, 31. 2 Cor. 7, 3. 2 Tim. 2, 11. εἰ γὰρ συναπεθάνομεν scil. τῷ χριστῷ, si mortem pati parati sumus ex Dei voluntate pariter ut Christus. — (Legitur etiam Sir. 19, 10. ἀκήκοας λόγον· συναποθανέτω σοι.)

Συναπόλλυμι, f. λέσω, (σὺν et ἀπόλλυμι) una perdo, (Gen. 18, 23. Ps. 26, 9.) — συναπόλλυμαι, aor. 2. συναπωλόμην, una pereo, una interficior, Hebr. 11, 31. (Num. 16, 26. Gen. 19, 15. Sap. 10, 13.)

Συναποστέλλω, f. ελῶ, (σὺν et ἀποστέλλω) una mitto; 2 Cor. 12, 18. (LXX pro שָׁלַח Exod. 33, 2. 22. 3 Esdr. 5, 2.)

Συναρμολογέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἁρμολογέω, quod est ex ἁρμὸς junctura, et λέγω, arcte jungo, juncturis necto) arcte invicem necto s. compingo. Ita bis de partibus aedificii, Eph. 2, 21. — de partibus s. membris corporis, ib. 4, 16. (Apud profanos non legitur.)

Συναρπάζω, f. άσω, (σὺν et ἁρπάζω) corripio, i. e. corripio et aufero s. abripio; de daemone hominem abripiente in loca deserta, Luc. 8, 29. — de instanti turba aliquem vi rapiente ad judicem vel necem, Act. 6, 12. 19, 29. — de procella navem undique corripiente et abripiente, Act. 27, 15. (In V. T. Prov. 6, 25. 2 Macc. 3, 27. 4, 11. — Saepius non legitur in codice sacro. Philo lib. 1. de vit. Mos. p. 621. ὑπὸ τοῦ πάθους ὅλοι συναρπασμένοι. Idem de Plant. N. p. 219. ὅλον τὸν νοῦν ὑπὸ θείας κατοχῆς συναρπασθεὶς οἴστρῳ.)

Συναυλίζομαι, f. ίσομαι, (σὺν et αὐλίζομαι, deversor, pernocto) una commoror; Act. 1, 4. codd. συναυλιζόμενος ex interpretamento pro συναλιζόμενος. (Prov. 22, 24.)

Συναυξάνω, f. ξήσω, (σὺν et αὐξάνω) simul incrementa do, et intransitive: una cresco, (2 Macc. 4, 4. 4 Macc. 13, 26.); συναυξάνομαι, simul cresco; Matth. 13, 30. (Herodian. 1, 12. 8. συναυξηθεὶς τε τῷ κομμόδῳ. Demosth. p. 107. 27. ed. Reisk.)

Σύνδεσμος, ου, ὁ, (a συνδέω) 1) vinculum, copula, compages; de vinculis membrorum corporis humani, Eph. 2, 19. (LXX. pro חַרְצֻבּוֹת Jes. 58, 6. קִטְרִין Dan. 5, 6. 13.) — tropice: vinculum pacis s. concordiae, i. e. quod animos diversorum conjungit, et concordiam servat; Eph. 4, 3. ἑνότης τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. — (de conjunctione conjuratorum, pro קֶשֶׁר, LXX. 2 Reg. 11, 15. 12, 20. Jer. 11, 9.) — 2) id quod vinculis nexum et collectum est, fasciculus, propr. Herod. 4, 12. 11. — tropice: complexio s. complexus, summa, ein Inbegriff; Act. 8, 23. εἰς χολὴν πικρίας

καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα, complexionem impietatis i. e. hominem improbissimum. Eph. 3, 14. ἀγάπη ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος, quae est summa perfectionis christianae. Vid. loca similia 1 Tim. 1, 5. Rom. 13, 10. Gal. 5, 10. Matth. 22, 40.

Συνδέω, f. δέσω, perf. συνδέδεκα, (σὺν et δέω) ligo in unum, colligo, connecto, (Ezech. 3, 26. Jud. 15, 14. Exod. 4, 25.) — comparandi sensu, Sir. 35, 4. σύνδησον παιδείαν. — alligo, arcte conjungo, de animis; Hebr. 13, 3. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι scil. αὐτοῖς, curam habete vinctorum tanquam iis amore fraterno conjunctissimi. (1 Sam. 18, 1. ἡ ψυχὴ Ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ Δαβὶδ, hebr. ...) Alii: ut vinculorum socii.

Συνδοξάζω, f. άσω, (σὺν et δοξάζω quod vid.) una glorifico, pariter beatum reddo; Rom. 8, 17.

Σύνδουλος, ου, ὁ, (σὺν et δοῦλος) 1) conservus, qui una cum alio eidem servit domino; Matth. 18, 28. 29. 31. 33. 24, 49. (Artemidor. Oneirocrit. p. 75. Lucian. Asin. p. 60. Eurip. Med. 65. Improbarunt Grammatici; Moeris Attic. ὁμόδουλος· ἀττικῶς. σύνδουλος· ἑλληνικῶς.) — 2) ministrans cum aliis eidem domino, collega, socius muneris et laborum, Col. 1, 7. 4, 7. — martyrii ob christum dominum communem; Apoc. 6, 11. — officia praestans eidem Domino; ita angelus Joanni Apoc. 19, 10. 22, 9. dicit σύνδουλός σου εἰμι, tecum ministerio fungor in regno Christi, minister sum pariter ac tu. (Ita de regis ministris LXX. pro chald. כנ Esdr. 4, 7. 9. 17. 23. 5, 3. 6. 6, 6. 13.) — Saepius non legitur in codice sacro.

Συνδρομή, ῆς, ἡ, (σὺν et δρέμω f. τρέχω) concursio; Act. 21, 30. (Judith. 10, 19. 3 Macc. 3, 8.)

Συνεγείρω, f. ερῶ, (σὺν et ἐγείρω) simul surgere facio, simul erigo; 4 Macc. 2, 14. τὰ πεπτωκότα συνεγείρων.) — passiv. una surgo de sedibus, Jes. 14, 9. — una cum alio vitam revoco; Eph. 2, 6. καὶ συνήγειρε resurrectionis futurae in vitam pariter ac Jesum nos fecit participes. Col. 2, 12. ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε, per quem (Jesum) etiam spem resurgendi cum ipso habetis. ib. 3, 1. συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, spem habetis resurgendi ad vitam coelestem cum Christo. cf. v. 3. Vid. Συζάω, Συγκαθίζω, quae quoque de spe datae vitae et gloriae dicuntur.

Συνέδριον, ίου, τὸ, (ex σὺν et ἕδρα, sedes, sella) propr. et vi etymi est τὸ sedere una in sellis; 1) consessus, conventus, i. coetus hominum qui convenerunt vel deliberatum vel judicatum. Ita de quovis conventu hominum, Prov. 22, 10. Jer. 15, 17. Ps. 26, 4. 2 Macc. 14, 5. 4 Macc. 17, 17. Joseph. Ant. 14, 3. 1. συνέδριον ποιεῖται τῶν φίλων. Joseph. Vit. §. 46. Id. bell. 6, 4. 3. de ducibus consultandi causa con-

rogatio. — Ita Joh. 11, 47. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, convocarunt suos ad consultandum. (Alii hic synedrium magnum intelligunt; at, cum absit articulus τὸ, videtur fuisse conventus privatus quorundam, qui, quid agendum, consultaturi erant. — 2) in specie: *consessus judicum, synedrium* apud Judaeos, et quidem a) *judicium minus*, quod quaeque urbs Judaeorum habebat ad disceptandas caussas minores. Matth. 10, 17. Marc. 13, 9. vid. Κρίσις no. 5. — b) *synedrium Hierosolymitanum magnum*, a Judaeis סנהדרין et סנהדרין גדולה appellatum, de cujus origine vid. Num. 11, 16 seqq. i. e. judicium supremum cum ecclesiasticum tum politicum, caussas graviores et majores quasque cognoscens. Assessores ejus, septuaginta et duo numero, erant ἀρχιερεῖς, πρεσβύτεροι et γραμματεῖς, quibus praesidebat pontifex maximus (נשיא *princeps*, et ראש הישיבה *caput synedrii*, dictus) vel ejus vicarius (אב בית דין *pater domus judicii* appellatus). Legitur in N. T. de consessu assessorum synedrii, Matth. 5, 22. 26, 59. Marc. 14, 55. 15, 1. Act. 5, 21. 27. 34. 22, 30. 23, 1. 6. 15. 20. 28. 24, 20. (Vid. etiam Ἀρχιερεύς, Πρεσβύτερος, Γραμματεύς) — et de consessu simulque loco synedrii, Luc. 22, 66. Act. 4, 15. 5, 41. 6, 12. 15. (Josephus synedrium dicit: οἱ ἄρχοντες Ἱεροσολυμιτῶν, Ant. 20, 1. 2. etiam τὸ συνέδριον τῶν Ἱεροσολυμιτῶν de vit. §. 12, τὸ συνέδριον, Ant. 14, 9, 4.). Saepius non occurrit.

Συνείδω, (σὺν et εἴδω quod vid.) — In usu sunt 1) aor. 2. συνεῖδον, bene intelligo; particip. συνιδὼν, *bene videns, bene gnarus*, Act. 12, 12. συνιδὼν, bene jam intelligens quid ei accidisset, ubinam esset. ib. 14, 6. (1 Macc. 4, 21. 2 Macc. 4, 41. 14, 26. 30. 15, 21. Joseph. vit. §. 24. Ant. 7, 9. 6.) — 2) perf. medii, praesentis notionem induens, σύνοιδα, *conscius sum* alicujus rei; Act. 5, 2. συνειδυίας τῆς γυναικὸς, conscia uxore, 1 Cor. 4, 4. οὐδὲν γὰρ (scil. κακὸν) ἐμαυτῷ σύνοιδα, nullius mali mihi sum conscius. (Job. 27, 6. οὐ σύνοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πράξας. Herod. 7, 1. 13. δυσμένειαν ἑαυτῷ συνειδώς. Demosth. 147, 4. ed. Reisk. τὸ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι πειρᾶν μοι δέδωκεν.)

Συνείδησις, εως, ἡ, (a συνείδω) 1) *conscientia*; proprie cujusvis rei, (Eccles. 10, 20.?) sed dicitur κατ' ἐξοχὴν, *de conscientia boni malive*, i. e. judicio de ratione morum nostrorum ad legem moralem ex sensu interno honesti et inhonesti, *Gewissen*; Rom. 2, 15. 1 Cor. 8, 7. 1 Tim. 4, 2. — ἀγαθὴ, conscientia recti, Act. 23, 1. 1 Tim. 1, 5. 19. ἀπρόσκοπος Act. 24, 16. — Absolute dicitur cum de conscientia recti, Rom. 9, 1. 2 Cor. 1, 12. tum de conscientia pravi, Joh. 8, 9. ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι. (Test. XII. Patr. p. 521. ἡ συνείδησίς μου συνέχει με περὶ τῆς ἁμαρτίας. Sap. 17, 11. ἡ πονηρία — συνεχομένη τῇ συνειδήσει.) — 2) *animus ipse*

vel honesti vel inhonesti sibi conscius; 1 Cor. 8, 10. 12. 1 Tim. 3, 9. — *διὰ τὴν συνείδησιν* 1 Cor. 10, 25. 27. 28. scl. alterius, ut apparet e v. 29., i. e. quia alter licitum habet, nec itaque, si ex ejus opinione agimus, offenditur. — 3) *judicium conscientiae*, 2 Cor. 4, 2. 5, 11. — *religio*, Rom. 13, 5. *διὰ συνείδησιν*, ob religionem. 1 Cor. 8, 7. *τινὲς τῇ συνειδ. — — μολύνεται*, i. e. sunt, qui adhuc religioni idolorum (i. e. opinione, idola esse quaedam numina, v. 4. 5.) inhaerentes comedant carnes tanquam idolis sacras et hoc modo conscientiam suam inquinent, (putent, se male egisse, et sese idololatria inquinasse.) — Saepius non habetur in cod. sacro.

Σύνειμι, (*σὺν* et *εἰμί*, sum) *sum cum aliquo*, *comitor eum*; Luc. 9, 18. Act. 22, 11. (Jer. 3, 20. 3 Esdr. 6, 2. 2 Macc. 9, 4. Joseph. Ant. 3, 5, 1. *σύνειμι τῷ θεῷ*, cum Deo conversor.)

Σύνειμι, (*σὺν* et *εἶμι*, eo) *congregor*, *convenio*; partic. aor. 2. *συνιὼν* Luc. 8, 4. (Xenoph. Cyrop. 5, 4, 19.)

Συνεισέρχομαι, f. *ελεύσομαι*, (*σὺν* et *εἰσέρχομαι*) *una ingredior*; Joh. 6, 22. 18, 15. (LXX. pro בוא seq. עם Esth. 2, 13. Job. 22, 4. Test. XII. Patr. p. 522. *μεθ' ἧς συνεισέρχεται ἡ ἁμαρτία.*)

Συνέκδημος, ου, ὁ, ἡ, (*σὺν* et *ἔκδημος*, qui abest a populo suo, peregrinus) una cum altero absens a populo suo, *una peregrinans*, *comes*, *socius*; bis Act. 19, 29. 2 Cor. 8, 19. Joseph. vit. §. 14. „Galilaeorum proceres, (quos quasi obsides secum ducebat,) *φίλους τε καὶ συνεκδήμους ἐποιησάμην.*"

Συνεκλεκτός, ή, όν, (*σὺν* et *ἐκλεκτός*) una electus; — et ex usu N. T. (vid. *ἐκλεκτός*) *una electus ad salutem per Christum*, *salutis socius*; *ἅπαξ λεγόμενον* N. T. 1 Petr. 5, 13. *ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ* scl. *ἐκκλησία*.

Συνελαύνω, f. *άσω*, aor. 1. *συνήλασα*, (*σὺν* et *ἐλαύνω* quod vid.) *compello*, *cogo*, de pugnantibus. 2 Macc. 4, 26. *φυγὰς εἰς τὴν Ἀμμανῖτιν χώραν συνήλαστο.* ib. v. 42. *πάντας εἰς φυγὴν συνήλασαν.* c. 5, 5. Joseph. bell. 4, 9. 11. *συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν αὐλήν.* ib. lib. 2, 19, 3. 3, 2. 3. — de suadentibus: *impello*, *adigo*; ita semel Act. 7, 26. *συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην.* (codd. *συνήλλασεν.*)

Συνεπιμαρτυρέω, ῶ, f. *ήσω*, (*σὺν* et *ἐπιμαρτυρέω*) *una testimonio affirmo*, s. *confirmo*; Hebr. 2, 4. (Sext. Empir. adv. Log. II, 324. *συνεπιμαρτυροῦσαν τῷ λόγῳ.* Polyb. 26, 9. 4.)

Συνεπιτίθημι, f. *ήσω*, (*σὺν* et *ἐπιτίθημι*) 1) simul impono, (Num. 12, 11.) — 2) *simul aggredior*, *una infesto aliquem*; semel Act. 24, 9. *συνεπέθεντο* (ita enim Griesb. pro *συνέθεντο*) scl. *αὐτῷ*, simul infestabant Paulum. (LXX. Deut.

32, 27. Zach. 1, 15. Num. 12, 3. Obad. v. 10. Xenoph. Cyrop. 4, 2. 2. Vid. etiam ἐπιτίθημι no. 4.)

Συνέπομαι, imperf. συνεπόμην (σὺν et ἕπομαι, ſequor) *una ſequor, comitor*; ſeq. Dativ. Act. 20, 4. (2 Macc. 15, 2. Teſt. XII. Patr. p. 592. ἄγγελος δυνάμεως συνέπεταί μοι ἐν πᾶσι. 3 Macc. 5, 48. 6, 21. Thucyd. 1, 60.)

Συνεργέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ἔργον) *una cum alio operor, laboro* ſ. *operis ſocius ſum*; ſeq. dativo objecti, cum quo ago; 1 Cor. 16, 16. 2 Cor. 6, 1. συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν, tanquam una cum Deo ſ. Chriſto operam in veſtram ſalutem adhortor. 3 Esdr. 7, 2. — adjuvo, Marc. 16, 20. Jac. 2, 2. ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, fiducia in Deum adjuvit ejus obedientiam in factis conſpicuam. (Teſt. XII. Patr. p. 679. τὸ γὰρ μῖσος συνεργεῖ τῷ φθόνῳ. Ibid. p. 524.) — *proſpere ſuccedere facio*, Rom. 8, 28. τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν (κατὰ) πάντα συνεργεῖ (ὁ θεὸς) εἰς ἀγαθὸν, ipſum amantes Deus fortunat omni in re; alii: Deum amantibus omnia cedunt in utilitatem. (1 Macc. 12, 1. ὁ καιρὸς αὐτῷ συνεργεῖ. Teſt. XII. Patr. p. 624. ὁ θεὸς συνεργεῖ τῇ ἁπλότητί μου, omnia proſpere ſuccedere jubet ſinceritati meae. — Joſeph. bell. 6, 1. 5. ὑπὸ τοῦ θεοῦ συνεργουμένους, a Deo adjuti.)

Συνεργὸς, οῦ, ὁ, ἡ, — ὸν, τὸ, (a συνεργέω) *ſocius operis; opus una cum alio tractans et eum adjuvans*; (2 Macc. 8, 7. 14, 5. Joſeph. Ant. 7, 14. 4.) — In N. T. de iis, qui rem chriſtianam una cum aliis promovent, ſocii muneris apoſtolici, et ſequitur a) genitivus perſonae, hominis, cum quo aliquis laborat, quem adjuvat in opere ſuo; ita doctores chriſtiani dicuntur συνεργοὶ τοῦ θεοῦ, 1 Cor. 3, 9. 1 Theſſ. 3, 2. συνεργοὶ τοῦ θεοῦ [text. vulg. ἡμῶν] ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, in propagando evangelio. — συνεργοὶ Apoſtoli, Rom. 16, 3. 9. 21. Phil. 2, 25. 4, 3. Philem. v. 1. 24. — 2 Cor. 1, 24. συνεργὸς τῆς χαρᾶς ἡμῶν, adjuvans una cum aliis veſtram felicitatem. — b) ſeq. dativo. 3 Joh. v. 8. συνεργοὶ τῇ ἀληθείᾳ, ſocii in tradenda divina veritate. — c) ſeq. εἰς, 2 Cor. 8, 23. εἰς ὑμᾶς συνεργὸς, ſocius muneris mei in veſtrum commodum. Col. 4, 11. συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, qui una nobiscum laborant in regno Dei promovendo. — Saepius non legitur in ſcripturis.

Συνέρχομαι, f. ελεύσομαι, aor. 2. συνῆλθον, (σὺν et ἔρχομαι) 1) una advenio, vel in unum locum cum aliis venio; *congregor, convenio*, Marc. 3, 20. Luc. 5, 15. Joh. 18, 20. Act. 1, 6. 2, 6. 10, 27. 16, 13. 19, 32. 21, 22. 26, 17. 28, 17. 1 Cor. 11, 18. 20. 33. 14, 23. 26. [Marc. 6, 33. ubi Griesb. ἦλθον ἐκεῖ] (Ezech. 33, 30. Jer. 3, 18. Joſ. 9, 2. συνήλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό.) — ſeq. εἰς, quod nunc locum conventus indicat, ut Act. 5, 16. συνήρχετο τὸ πλῆθος εἰς Ἱερουσαλήμ. (Zach. 8, 21. 2 Chr. 30, 13.) — nunc finem et eventum ejus,

at 1 Cor. 11, 17. εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε, convenitis (in ecclesia, vid. v. 18.) vobis non in commodum sed in damnum. 1 Cor. 11, 34. ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχεσθε, ne conventus vestri vobis cedant in culpam et poenam. — semel vi praepositionis σὺν sequitur dativus Marc. 14, 53. συνέρχονται αὐτῷ πάντες, apud eum, in ejus domicilio se congregarunt, ad eum (πρὸς Exod. 32, 26.) venerunt omnes. (Ita Joseph. Ant. 19, 3. 1. συνέρχεσθαί τινι, accidere alicui. Id. Ant. 19, 2. 5. τῇ ἀρχῇ συνῆλθε, ad imperium pervenit. Ibid. 19, 1. 16. σφίσιν ἀγαθὸν συνελθεῖν.) — 2) una cum aliquo eo, venio, proficiscor, comitor aliquem, sequente dativo personae, Luc. 23, 55. γυναῖκες συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας. Joh. 11, 33. coll. v. 31. Act. 1, 21. τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν — ἕνα, unum eorum qui nos comitati sunt. c. 9, 39. 10, 23. 45. 11, 12. 15, 38. μὴ συνελθ. αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, qui non profectus fuerat cum iis ad opus (tradendae doctrinae) faciendum. (Job. 22, 4.) — σύν τινι, Act. 21, 16. — 3) congredior concumbo, coëo, Matth. 1, 18. πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, antequam concubitu jungebantur. [1 Cor. 7, 5. ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχεσθε, pro quo Griesb. ἦτε.] (ita seq. dativo; de viris cum foemina coëuntibus; Joseph. Ant. 7, 9. 5. συνελθεῖν ταῖς παλλακαῖς. ib. 7, 7. 1. Test. XII. patr. p. 600. συνῆλθε αὐτῇ. Philo de Char. p. 706. et de Special. legg. p. 780. Xenoph. Memor. 2, 2. 4. — etiam de foemina cum viro congrediente; Joseph. Ant. 7, 8. 1. λαβόμενος τῆς κόρης, συνελθεῖν αὐτῷ πείθειν ἐπειρᾶτο. Apollod. Bibl. 1, 3. 3. συνελθοῦσα δὲ ἐγέννησε ἐξ αὐτοῦ παῖδα.) Saepius non legitur.

Συνεσθίω, f. ίσω, (σὺν et ἐσθίω) una cum aliquo edo, comedo, (Gen. 43, 32.) — comedo cum aliquo, i. e. familiariter eo utor, Luc. 15, 2. 1 Cor. 5, 11. Gal. 2, 12. (Psal. 101, 5.) Vid. quae in Πίνω, lit. δ notavimus.

Σύνεσις, εως, ἡ, (a συνίημι) 1) commissio, i. q. σύμβλησις, Hom. Odyss. 10, 515. — 2) applicatio animi ad aliquid; — intelligentia, scientia, cognitio subtilior, eruditio, — LXX. saepissime pro בִּינָה, דַּעַת, תְּבוּנָה, שֵׂכֶל et similia — Luc. 2, 47. 1 Cor. 1, 19. Eph. 3, 4. ἡ σύνεσίς μου ἐν τῷ μυστηρίῳ. Col. 1, 9. πληρωθῆτε (κατὰ) τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ συνέσει πνευματικῇ. Vid. πληρόω lit. b. α. 2 Tim. 2, 7. (Deut. 4, 6. Jes. 29, 14. 1 Chr. 22, 12. 2 Chr. 1, 10.) — 3) mens ipsa quatenus intelligit et cognoscendo decernit, i. q. νοῦς, Marc. 12. 33. ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, tota mente. (Sap. 4, 11. μὴ κακία ἀλλάξῃ τὴν σύνεσιν αὐτοῦ. Sir. 47, 23. Test. XII. patr. 538. τὸ πνεῦμα τοῦ φθόνου οὐκ ἐᾷ τὴν σύνεσιν ἐν ἀνθρώποις ἐνεργεῖν.) — 4) objective et materialiter de argumento cognitionis: scientia, doctrina, Wissenschaft; ita videtur accipiendum esse Col. 2, 2. εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου

τοῦ θεοῦ, ut largiter imbuamini doctrina f. fcientia, qua intelligatis myfterium divinum. (Ita in V. T. εἰδὼς σύνεσιν, doctus, peritus, 2 Chr. 2, 13. Dan. 2, 21. Jef. 56, 11. — Sir. 24, 26. lex dicitur ὁ ἀναπληρῶν ὡς Εὐφράτης σύνεσιν, doctrinam abunde effundens. Joseph. 4, 8. 2. τῶν νόμων (Mofis) φύλακες γένοισθε, καὶ μελετώητε τὴν σύνεσιν αὐτῶν.)

Συνετός, ή, όν, (a συνίημι) *intelligens, doctus, prudens*; Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Act. 13, 7. 1 Cor. 1, 19. — LXX. חָכָם Gen. 41, 33. Jer. 9, 11. נָבוֹן Prov. 17, 25. 28, 7. — συνετώτατος Joseph. c. Apion. 2, 16.

Συνευδοκέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et εὐδοκέω quod vid.) seq. dativo rei, 1) *una delector; una cum aliis placet mihi*, Act. 8, 1. 22, 20. Rom. 1, 32. (1 Macc. 1, 57. εἴ τις συνευδόκει τῷ νόμῳ.) — Luc. 11, 48. συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ἡμῶν, delectamini facinoribus majorum veftrorum; i. e. egregie congruit veftra agendi ratio cum facinoribus majorum. — 2) *libenter volo id, quod alter vult*, (2 Macc. 11, 24. 35.) — *convenio de aliqua re*, 1 Cor. 7, 12. 13. συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, fi ipfe libenter vult cum ea vivere.

Συνευωχέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et εὐωχέω convivio excipio) una convivio excipio aliquem; Medium: *cum aliis convivor, zufammenfchmaufen*; de luxuriofe conviv antibus 2 Petr. 2, 13. Jud. v. 12. (Lucian. Ver. Hift. lib. 2. p. 673.: καὶ αὐτὸς δὲ πάρεστι καὶ συνευωχεῖται αὐτοῖς).

Συνεφίστημι, f. ἐπιστήσω, (σὺν et ἐφίστημι quod vid.) una, vel fimul admoveo; medium, cujus fignificationem etiam aor. 2. fequitur: *una irruo in aliquem, una infurgo*; Act. 16, 22. συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν. (Num. 16, 3. ubi quaedam editiones συνεπέστησαν [text. vatic. συνέστησαν] ἐπὶ Μωϋσῆν.)

Συνέχω, f. ἕξω, (σὺν et ἔχω) 1) contineo, zufammenhalten, Exod. 26, 3. 36, 9. Jer. 2, 13. λάκκοι, οἱ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. coll. Sap. 2, 7. — 2) *comprimo*; Act. 7, 57. συνέχ. τὰ ὦτα αὐτῶν, aures manu comprimere, ne audias; aures obturare. (LXX. pro עָצַר *claudo*, τὸν οὐρανὸν ne pluat, Deut. 11, 17. 1 Reg. 8, 35. pro קָפַץ Jef. 52, 15. τὸ στόμα Prov. 30, 16. συνοχὴ μήτρας. — *premo ab omni parte*, Luc. 8, 45. οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε. Luc. 19, 43. (1 Sam. 23, 8. 2 Macc. 9, 2. — (Inde etiam ut latinor. *premo* i. q. *urgeo*, Joseph. Ant. 11, 4. 2. συνείχετο ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευή. coll. Act. 18, 5. fi legitur πνεύματι pro λόγῳ.) — 3) *firmiter teneo*, i. q. κρατέω, Luc. 22, 63. οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν. — tropice, ut latinor. *teneo: conftringo, totum teneo in poteftate mea*, 2 Cor. 5, 14. ἡ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, teneor totus ab amore Chrifti. — συνέχεσθαι *conftringi* νόσοις Matth. 4, 24. Luc. 4, 38. Act. 28, 8. (Diod. Sic. 3, 32. Polyb. 3, 62. 4.) — *Συνέχομαι*, conftringor, *totus teneor*; de ani-

mo curis, metu constricto; Luc. 8, 37. φόβῳ. Job. 3, 24. 31, 23.) et συνέχομαι simpliciter, Luc. 12, 50. πῶς συνέχομαι, quam vehementer *angor*. Phil. 1, 23. συνέχομαι ἐκ τῶν δύο, ab utroque animus valde turbatur s. premitur. (Joseph. Ant. 5, 11. 3. συνέχει γὰρ ἱκανῶς τὰ παρὰ τὴν προσδοκίαν συντυχόντα δεινά.) — 3) *totum occupo; συνέχομαι totus occupor* in aliqua re, seq. dativ. Act. 18, 5. συνείχετο τῷ λόγῳ [text. Vulg. τῷ πνεύματι, ubi est: urgebatur] totus sive unice occupabatur in doctrina tradenda. (Sap. 17, 12. συνείχετο ἔργοις. Test. XII. Patr. p. 610.: συνέχει ἑαυτὸν ἐν μόχθοις καὶ πόνοις.)

Συνήδω, (σὺν et ἥδω, oblecto) una oblecto alterum. Aesch. Socr. Dial. 3, 5. — Συνήδομαι, *una delector, una laetor*. (Xenoph. Anab. 7, 7. 24. — congratulor, Joseph. Ant. 8, 14. 4. de bell. jud. 4, 11. 5, „venerunt πρέσβεις συνηδόμενοι.) — *valde, omnis delector;* Rom. 7, 22. συνήδομαι τῷ νόμῳ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον.

Συνήθεια, ας, ἡ, (a συνήθης, una sedens, habitans; deinde similis moribus et vitae genere, ex σὺν et ἦθος) 1) τὸ sedere una uno in loco, (Aelian. hist. an. 16, 36.) — 2) consuetudo, familiaritas, 4 Macc. 13, 21. „fratres amore αὔξάνοντες διὰ τῆς συντροφίας καὶ τῆς καθ' ἡμέραν συνηθείας. — 3) *mos, consuetudo;* Joh. 18, 39. 1 Cor. 11, 16. (et 1 Cor. 8, 7. in codd. pro συνείδησις.) Joseph. c. Apion. 1, 35. Demosth. 342, 10. ed. Reisk.

Συνηλικιώτης, ου, ὁ, (σὺν et ἡλικία) i. q. συνῆλιξ Plutarch. T. III. p. 344. ed. Reisk.) συνήλικος (Dan. 1, 10.) *homo ejusdem aetatis, aequalis;* Gal. 1, 14. (Diodor. Sic. 1, 53. Alciphr. 1. Ep. 12. Dion. Halic. Ant. 10, 49. — Improbant grammatici veteres hanc vocem, ut σύνδουλος, συμπολίτης et similes.)

Συνθάπτω, f. άψω, (σὺν et θάπτω) *una sepelio;* passiv. *pariter atque alter sepelior;* bis, Rom. 6, 4. συνετάφημεν σὺν αὐτῷ (χριστῷ) διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ. Col. 2, 12. — Comparat apostolus submersionem corporis in baptismo factam cum sepultura. Ut enim corpus demittitur in sepulchrum, ita in baptismo sepelitur aquis; vultque Apostolus simul innuere, veterem hominem i. e. vitiositatem in baptismo sepeliendam, prorsus abjiciendam esse, ut Christus morte, quam perpessus sit, peccatum sustulerit, et vitae novae spem hominibus paraverit.

Συνθλάω, ῶ, f. άσω, (σὺν et θλάω, tero, tundo) *contero, contundo;* Matth. 21, 44. συνθλασθήσεται contundetur; sensus: salute excidet. Luc. 20, 18. (Jes. 45, 2. Ps. 58, 6. Mich. 3, 3. Psal. 46, 9. 74, 15.)

Συνθλίβω, f. ίψω, (σὺν et θλίβω) *comprimo, ab omni parte premo;* Marc. 5, 24. 31. de multitudine urgente.

coll. Marc. 3, 9. (Joseph. bell. 3, 8. 8. συνθλιβομένου τοῦ πλήθους περὶ τοῦ στρατηγοῦ. — Legitur etiam Sir. 31, 16.)

Συνθρύπτω, f. ύψω, (σὺν et θρύπτω, frango, tundo; tundendo emollio) confringo, contundo; — metaph. τὴν καρδίαν, latinor. *animum frangere*, i. e. debilitare, fortitudinem demere; Act. 21, 13. (Excitant similem phrasin apud Appian. Alexandr. de bello parthico p. 245. τοῦτο θέαμα ῥωμαίων τὰς ψυχὰς κατέκλασε καὶ παρέλυσε. coll. Ps. 51, 17.)

Συνίημι, f. ήσω, aor. 1. συνῆκα, perf. συνεῖκα, aor. 2. συνῆν, (σὺν et ἵημι, moveo, jacio, mitto, demitto) 1) una mitto, — 2) admitto animum, *cognosco, intelligo*, (LXX. maxime pro בין in Kal, Hiph. et Hitp. et pro הִשְׂכִּיל) Matth. 13, 13. 14. 15. (συνῶσι aor. 2. Griesb. pro συνιῶσι) v. 19. 23. 51. 15, 10. 16, 12. 17, 13. Marc. 4, 12. 6, 52. 7, 14. 8, 17. 21. Luc. 2, 50. 8, 10. 18, 34. 24, 45. Act. 7, 25. 28, 26 sqq. Rom. 15, 21. Eph. 5, 17. — Act. 7, 25. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, putabat intellecturos esse ejus populares. (Prov. 2, 5. 9. Jes. 1, 3. 6, 9. 10. 43, 10. Dan. 12, 8. Ps. 139, 2. Joseph. Ant. 7, 8. 4. 17, 2. 4.) — ὁ συνιῶν sapiens; 2 Cor. 10, 12. οὐ συνιοῦσιν, non iis, qui sapientes, magistri sibi videntur. coll. 2 Chron. 34, 12. Esdr. 8, 16. — 3) ex hebraismo: uti σοφὸς et μωρὸς de pio et impio dicitur, est: *sapio*; Rom. 3, 11. οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, non est qui sapiat, ad meliorem frugem redeat. (Deut. 32, 7. Ps. 2, 10. 14, 3. 36, 3. 53, 3. 94, 8.) Saepius non legitur.

Συνιστάνω, f. συνιστάω, vid. Συνίστημι.

Συνίστημι, f. συνιστάνω, f. τάω, f. στήσω, (σὺν et ἵστημι quod vid.) cujus verbi aor. 2. perf. et plusquamperf. activi, ut medium, intransitive usurpantur, est 1) una colloco, in eundem locum colligo, congrego, (Exod. 7, 19. 32, 1.) — intransitive: *adsto*, seq. dativo. Luc. 9, 32. (1 Sam. 17, 26. Cantic. tr. puer. v. 1. Xenoph. Cyrop. 1, 5. 3.) — 2) partes rei congero, rem *compono, constituo, efficio, existere facio*, (Diog. Laërt. Carnead. 4, 64. ἡ συστήσασα φύσις καὶ διαλύσει. Joseph. Ant. 19, 1. 11. μυστήρια, ἃ συνίστατο τότε.) — intransitive: *componor, existo, orior*, Col. 1, 17. τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε, omnia per eum orta sunt. 2 Petr. 3, 5. γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα (ubi συνεστῶσα etiam verti potest: coagulata). coll. Joseph. Ant. 12, 2. 2. τὸν ἅπαντα συστησάμενον θεόν. Philo de allegor. lib. 2. p. 62. θεὸν τὸν τὰ ὅλα συστησάμενον ἐκ μὴ ὄντων. Id. de plantat. Noë. p. 215. ἐκ γῆς — ὕδατος — ἀέρος καὶ πυρὸς συνέστη ὅδε ὁ κόσμος. Aristot. de mundo c. 5. ἐκ τῶν ἐναντίων ἀρχῶν συνέστηκεν ὁ κόσμος. — 3) sistere alicui aliquem s. aliquid coram, darstellen, coram adduco, repraesento, (Gen. 40, 4. Num. 27, 23. 32, 38.) — inde ex adjuncto: a) con-

ıdum: aliquid ſiſto, *manifeſto, declaro, demonſtro,* , Rom. 3, 5. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συν-, ſi peccata noſtra Dei juſtitiam conſpicuam faciunt.' ib. (Job. 28, 23. pro הֵבִין.) 2 Cor. 6, 4. συνιστῶντες ἑαυ-ὁς θεοῦ διάκονοι. 7, 11. συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶ-al. 2, 18. παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. (Joſeph. Ant. 6. συνίστων ἑαυτοὺς ὡς εὔνους. Philo quis rer. div. haer. '. συνίστησιν αὐτὸν προφήτην.) — *commendo,* ſeq. da-t πρός, Rom. 16, 1. 2 Cor. 3, 1. 5, 12. 10, 12. 18. 4, 2 ſqq. 5, 12. 12, 11. (1 Macc. 12, 43. 2 Macc. 4, ıp. 7, 14. πρὸς θεὸν ἐστείλαντο φιλίαν, διὰ τὰς ἐκ παι-δωρεὰς συσταθέντες. Joſeph. Ant. 6, 13. 1. Xenoph. Mem. 14. Polyb. 31, 20. 9.) — Saepius non legitur in N. T.

Συνοδεύω, f. εύσω, (σὺν et ὁδεύω) *una iter facio, is ſocius ſum;* Act. 9, 7. (Sap. 26, 25. Herod. 4, 7. 11.)

Συνοδία, ας, ἡ, (a συνοδεύω) *comitatus;* — meto-ıe: comitatus, i. e. *itineris ſocii, comites viae, Reiſe-ſchaft, Karavane;* Luc. 2, 44. (Joſeph. bell. 2, 21. 1. ς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ συνοδίαν εὗρε τῆς πόλ-Idem Ant. 6, 12. 1. Arrian. diff. epict. lib. 3. συνοδία εύτου, comitatus legati. LXX. de familia; Neh. 7, 5.

Συνοικέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et οἰκέω) una habito, Sir. 6. — Συνοικεῖν γυναικὶ, Alexandrinis eſt a) cum uxo-bitare in uno domicilio, domum eam deducere, Deut. 3. 24, 1. 25, 5. — b) matrimonio junctam habere uxo-connubio junctum vivere, 3 Eſdr. 8, 70. 9, 36. 8, 92. Gen. 20, 3. Sir. 25, 8. coll. v. 16. ubi ἐνοικῆσαι Joſeph. . 1. coll. Sir. 42, 9. 10. Deut. 22, 22. Ita etiam apud nos, Herodian. 1, 6. 11. Etiam de uxoribus cum ma-natrimonio junctis, Aelian. V. hiſt. 4, 1. πρὸ τοῦ συνοι-ἀνδράσιν. Transitive: elocare, Joſeph. Ant. 5, 2. 12. ὶ βενιαμίτῃ συνοικῆσαι (i. q. συνοικίζεσθαι 3 Eſdr. 8, 84.) τέρα. — c) *rem habere cum muliere, concumbere cum* de concubitu legitimo, 1 Petr. 3, 7. συνοικεῖν κατὰ γνῶ-κεύει τῷ γυναικείῳ; (alii: vivere in matrimonio.) — Ita ıncubitu legitimo συνοικεῖν ταῖς γυναιξί Joſeph. Ant. 8, 7. enoph. de Republ. Lac. 1, 8. et συνουσία ἀνδρὸς καὶ γυ-ς Joſeph. c. Apion. 2, 24. — de venere inhoneſta; Diog. . 4, 6. 16. ἑταίραις συνῴκει φανερῶς. Athenaeus lib. 13. συνοικεῖς πόρνῃ.

Συνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et οἰκοδομέω) una ico, (3 Eſdr. 5, 88.) — paſſiv. *una cum aliis aedificor;* lari modo Eph. 2, 22. ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς ıκητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι, per quem etiam vos ex-ti eſtis in habitaculum Dei, i. e. formati eſtis in coetum, ıo Deus gratia ſua operatur. Vid. Ναός lit. c, β.

coll. Marc. 3, 9. (Joseph. bell. 3, 8. 8. συνθλιβομένου τοῦ πλήθους περὶ τοῦ στρατηγοῦ. — Legitur etiam Sir. 31, 16.)

Συνθρύπτω, f. ύψω, (σὺν et θρύπτω, frango, tundo; tundendo emollio) confringo, contundo; — metaph. τὴν καρδίαν, latinor. *animum frangere*, i. e. debilitare, fortitudinem demere; Act. 21, 13. (Excitant similem phrasin apud Appian. Alexandr. de bello parthico p. 245. τοῦτο θέαμα Ῥωμαίων τὰς ψυχὰς κατέκλασε καὶ παρέλυσε. coll. Ps. 51, 17.)

Συνίημι, f. ήσω, aor. 1. συνῆκα, perf. συνεῖκα, aor. 2. συνῆν, (σὺν et ἵημι, moveo, jacio, mitto, demitto) 1) una mitto, — 2) admitto animum, *cognosco, intelligo*, (LXX. maxime pro בִּין in Kal, Hiph. et Hitp. et pro הִשְׂכִּיל) Matth. 13, 13. 14. 15. (συνῶσι aor. 2. Griesb. pro συνιῶσι) v. 19. 23. 51. 15, 10. 16, 12. 17, 13. Marc. 4, 12. 6, 52. 7, 14. 8, 17. 21. Luc. 2, 50. 8, 10. 18, 34. 24, 45. Act. 7, 25. 28, 26 sqq. Rom. 15, 21. Eph. 5, 17. — Act. 7, 25. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, putabat intellecturos esse ejus populares. (Prov. 2, 5. 9. Jes. 1, 3. 6, 9. 10. 43, 10. Dan. 12, 8. Ps. 139, 2. Joseph. Ant. 7, 8. 4. 17, 2. 4.) — ὁ συνιῶν sapiens; 2 Cor. 10, 12. οὐ συνιοῦσιν, non iis, qui sapientes, magistri sibi videntur. coll. 2 Chron. 34, 12. Esdr. 8, 16. — 3) ex hebraismo: uti σοφὸς et μωρὸς de pio et impio dicitur, est: *sapio*; Rom. 3, 11. οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, non est qui sapiat, ad meliorem frugem redeat. (Deut. 32, 7. Ps. 2, 10. 14, 3. 36, 3. 53, 3. 94, 8.) Saepius non legitur.

Συνιστάνω, f. συνιστάω, vid. *Συνίστημι*.

Συνίστημι, f. συνιστάνω, f. τάω, f. στήσω, (σὺν et ἵστημι quod vid.) cujus verbi aor. 2. perf. et plusquamperf. activi, ut medium, intransitive usurpantur, est 1) una colloco, in eundem locum colligo, congrego, (Exod. 7, 19. 32, 1.) — intransitive: *adsto*, seq. dativo. Luc. 9, 32. (1 Sam. 17, 26. Cantic. tr. puer. v. 1. Xenoph. Cyrop. 1, 5. 3.) — 2) partes rei congero, rem *compono, constituo, efficio, existere facio*, (Diog. Laërt. Carnead. 4, 64. ἡ συστήσασα φύσις καὶ διαλύσει. Joseph. Ant. 19, 1. 11. μυστήρια, ἃ συνίστατο τότε.) — intransitive: *componor, existo, orior*, Col. 1, 17. τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε, omnia per eum orta sunt. 2 Petr. 3, 5. γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι᾽ ὕδατος συνεστῶσα (ubi συνεστῶσα etiam verti potest: coagulata). coll. Joseph. Ant. 12, 2. 2. τὸν ἅπαντα συστησάμενον θεόν. Philo de allegor. lib. 2. p. 62. θεὸν τὸν τὰ ὅλα συστησάμενον ἐκ μὴ ὄντων. Id. de plantat. Noë. p. 215. ἐκ γῆς — ὕδατος — ἀέρος καὶ πυρὸς συνέστη ὅδε ὁ κόσμος. Aristot. de mundo c. 5. ἐκ τῶν ἐναντίων ἀρχῶν συνέστηκεν ὁ κόσμος. — 3) sistere alicui aliquem s. aliquid coram, darstellen, coram adduco, repraesento, (Gen. 40, 4. Num. 27, 23. 32, 38.) — inde ex adjuncto: a) con-

ciendum: aliquid sisto, *manifesto*, *declaro*, *demonstro*, *probo*, Rom. 3, 5. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, si peccata nostra Dei justitiam conspicuam faciunt.' ib. 8. (Job. 28, 23. pro הֵבִין.) 2 Cor. 6, 4. συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι. 7, 11. συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι. Gal. 2, 18. παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. (Joseph. Ant. 2. 16. συνίστων ἑαυτοὺς ὡς εὔνους. Philo quis rer. div. haer. 517. συνίστησιν αὐτὸν προφήτην.) — *commendo*, seq. dativo et πρὸς, Rom. 16, 1. 2 Cor. 3, 1. 5, 12. 10, 12. 18. Cor. 4, 2 sqq. 5, 12. 12, 11. (1 Macc. 12, 43. 2 Macc. 4, 24. Sap. 7, 14. πρὸς θεὸν ἐστείλαντο φιλίαν, διὰ τὰς ἐκ παιδείας δωρεὰς συσταθέντες. Joseph. Ant. 6, 13. 1. Xenoph. Mem. 1, 6. 14. Polyb. 31, 20. 9.) — Saepius non legitur in N. T.

Συνοδεύω, f. εύσω, (σὺν et ὁδεύω) *una iter facio, itineris socius sum*; Act. 9, 7. (Sap. 26, 25. Herod. 4, 7. 11.)

Συνοδία, ας, ἡ, (a συνοδεύω) *comitatus*; — metonymice: comitatus, i. e. *itineris socii*, *comites viae*, *Reisegesellschaft*, *Karavane*; Luc. 2, 44. (Joseph. bell. 2, 21. 1. λῃστὴς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ συνοδίαν εὗρε τῆς τόλμης. Idem Ant. 6, 12. 1. Arrian. diss. epict. lib. 3. συνοδία πρεσβεύτου, comitatus legati. LXX. de familia; Neh. 7, 5. 64.)

Συνοικέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et οἰκέω) una habito, Sir. 25, 16. — Συνοικεῖν γυναικὶ, Alexandrinis est a) cum uxore habitare in uno domicilio, domum eam deducere, Deut. 22, 13. 24, 1. 25, 5. — b) matrimonio junctam habere uxorem, connubio junctum vivere, 3 Esdr. 8, 70. 9, 36. 8, 92. 9, 7. Gen. 20, 3. Sir. 25, 8. coll. v. 16. ubi ἐνοικῆσαι Joseph. 17, 1. 1. coll. Sir. 42, 9. 10. Deut. 22, 22. Ita etiam apud profanos, Herodian. 1, 6. 11. Etiam de uxoribus cum maritis matrimonio junctis, Aelian. V. hist. 4, 1. πρὸ τοῦ συνοικεῖν ἀνδράσιν. Transitive: elocare, Joseph. Ant. 5, 2. 12. μηδενὶ βενιαμίτῃ συνοικῆσαι (i. q. συνοικίζεσθαι 3 Esdr. 8, 84.) θυγατέρα. — c) *rem habere cum muliere*, *concumbere cum illa*; de concubitu legitimo, 1 Petr. 3, 7. συνοικεῖν κατὰ γνῶσιν σκεύει τῷ γυναικείῳ; (alii: vivere in matrimonio.) — Ita de concubitu legitimo συνοικεῖν ταῖς γυναιξὶ Joseph. Ant. 8, 7. 5. Xenoph. de Republ. Lac. 1, 8. et συνουσία ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς Joseph. c. Apion. 2, 24. — de venere inhonesta; Diog. Laërt. 4, 6. 16. ἑταίραις συνῴκει φανερῶς. Athenaeus lib. 13. κοινῇ συνοικεῖς πόρνῃ.

Συνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et οἰκοδομέω) una aedifico, (3 Esdr. 5, 88.) — passiv. *una cum aliis aedificor*; singulari modo Eph. 2, 22. ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι, per quem etiam vos exstructi estis in habitaculum Dei, i. e. formati estis in coetum, in quo Deus gratia sua operatur. Vid. Ναὸς lit. c, β.

Συνομιλέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ὁμιλέω) *colloquor* cum aliquo; Act. 10, 27. *συνομιλῶν αὐτῷ*.

Συνομορέω, ῶ, f. ήσω, (a *συνόμορος*, confinis, quod ex ὁμοῦ et ὅρος terminus), *confinis, conterminus sum*, seq. dativo; ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 18, 7.

Συνοχή, ῆς, ἡ, (a *συνέχω*, quod vid.) propr. compressio, coarctatio; (de obsidione Jer. 52, 3. Mich. 5, 1. — *συνοχὴ μήτρας* Prov. 30, 16. — de ambitu, quo aliquid undique circumdatur, Joseph. Ant. 8, 3. 2.) — 2) metaph. de animo *curis constricto, anxietate presso*; Luc. 21, 25. *συνοχὴ ἐθνῶν*, hominum anxietas i. q. *ταραχή*. (Hesych. *συνοχή· ἀσθένεια, ἀδημονία, ταραχή*.) 2 Cor. 2, 4. *συνοχὴ καρδίας*. (Job. 30, 3. *συνοχὴν καὶ ταλαιπωρίαν*. Aquila Ps. 25, 17. pro מְצוּקָה ubi LXX. *τῶν ἀνάγκων*. Artemidor. 2, 3. *τοῖς πένησι — καὶ πᾶσι τοῖς ἐν συνοχῇ οὖσιν*. vid. etiam *Συνέχω* no. 3.)

Συντάσσω, l. ττω, f. άξω, (*σὺν* et *τάσσω*) singula in ordinem redigo, compono, (*ὕμνους συνετάξατο*, Joseph. Ant. 7, 12. 3.) dispono, instruo; 2) de iis, quae aliis peragenda sunt: *constituo, ordino, praescribo, anordnen*; seq. dativo personae; bis Matth. 26, 19. 27, 10. — saepius in versione LXX. pro צִוָּה, דִּבֵּר, ut Gen. 18, 19. 26, 11. Exod. 1, 17. 22. 6, 13. 16. 12, 35. 9, 13. 35, 4. 9. 27. Num. 27, 23. Jos. 4, 8. Hesych. *συνέταξε· ἐνετείλατο, παρήγγειλεν*.

Συντέλεια, ας, ἡ, (a *συντελέω*) *consummatio, finis*; — *ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος*, finis hujus, quae nunc est, periodi mundi. (4 Esdr. 7, 43. „dies judicii erit finis temporis hujus et initium temporis futurae immortalitatis in quo transivit corruptela." Vid. *Αἰών*, no. 3.) Matth. 13, 39. 40. 49. 24, 3. 28, 20. Hebr. 9, 26. — LXX. pro כָּלָה Neh. 9, 31. Jer. 4, 27. 5, 10. 18. קֵץ Dan. 12, 4. 12. vid. etiam 3 Esdr. 6, 20. Sir. 11, 27. 21, 10.

Συντελέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et τελέω) 1) una perficio, Herodian. 2, 2. 15. — *prorsus ad finem perduco, absolvo, perficio*; — LXX. potissimum pro כָּלָה, etiam pro בִּצַּע, תָּמַם — *perficio*, Matth. 7, 28. *συνετέλεσεν τοὺς λόγους*. (Gen. 17, 22. *συνετέλεσε λαλῶν*. 24, 15. Deut. 32, 47.) Luc. 4, 13. *συντελέσας πάντα πειρασμόν*. (Prov. 1, 19. *συντελοῦντες τὰ ἄνομα*. Jes. 10, 12. Gen. 2, 2. Exod. 40, 34. 1 Reg. 6, 9.) — de promissis sive minis: *exsequor, ratum facio*; Rom. 9, 28. *λόγον γὰρ συντελῶν*, minas ratus faciens. (Thren. 2, 17. *συνετέλεσε ῥῆμα αὐτοῦ*. Dan. 4, 30.) *Συντελεῖσθαι, finiri, eventum habere*, Marc. 13, 4. *ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι*. (Ruth. 3, 18. *οὐ μὴ ἡσυχάσῃ ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν τελεσθῇ τὸ ῥῆμα σήμερον*. Alii Marc. 13, 4. *πάντα* ad Hierosolyma referunt et *τελεσθ*. vertunt *destrui*, quo sensu legitur Ezech. 7, 15. Jer. 6, 11. 16, 3. Test. XII. Patr. p. 550. et 614. Ps. Sal. 2, 26. 7, 4.) — de tempore: *penitus praeterlabi, finiri*, Luc. 4, 2.

ct. 21, 27. (Job. 1, 5. Deut. 34, 8.) — 2) *conficio, facio* ljecta notione τοῦ finire opus; Hebr. 8, 8. *συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ διαθήκην.* (Jer. 34, 8. 15. ubi כָּרַת. Jef. 44, 24. ἐγὼ κύριος ὁ συντελῶν πάντα, qui omnia effecit ut essent. Chron. 30, 22. *συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν ἕπτα ἡμέρας.*)

Συντέμνω, f. τεμῶ, (σὺν et τέμνω, feco, feparo) pro- anis eſt: praecido, concido, (etiam feparo); paucis compre- hendo. In N. T. femel Rom. 9, 28. ubi ex ufu hebr. חָרַץ (quod eſt: concidendo f. fecando cuspidem facio, disfeco; acer fum; decerno, definio et maxime de poenis divinis dicitur) fignificat: *decerno, decreto conſtituo.* Verba enim λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ depromta funt ex Jef. 10, 23. ubi in hebr. כָּלָה וְנֶחֱרָצָה, LXX. λόγον συντετμημένον, rem decreto definitam, vel ex hebraico: deletionem decretam. Pauli verba vertenda funt: „rem enim aeque certo evenire jubet Deus ac decernit; rem enim (inquit propheta) decreto conſtitutam perficiet Deus.“ (Dan. 9, 26. πόλεμος συντετμημένος, bellum decifum. Jef. 28, 22.)

Συντηρέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et τηρέω) 1) *conſervo* ne pereat, *erhalten*, Matth. 9, 17. ἀμφότεροι συντηροῦνται, utrique confervantur. Luc. 5, 38. Lib. Henoch. p. 191. συντηρεῖν τὴν ψυχὴν εἰς ζωήν. coll. 1 Macc. 8, 12. φιλίαν. ib. 10, 20.) — metaph. *recondo, repono* mente, ne oblivifcar (Sir. 39, 2.) Luc. 2, 19. μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα. (Dan. 7, 28. τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Teſt. XII. Patr. p. 563. συντηρεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ. Polyb. 31, 6, 5. συντηρεῖν γνώμην παρ' ἑαυτῷ. — coll. Sir. 28, 3. συντηρεῖν ὀργήν. 2 Macc. 9, 26. εὔνοιαν. De praeceptis: obfervo, i. q. τηρέω, Ezech. 18, 19. Sir. 2, 15. 35, 1. 37, 15.) — 2) *ab omni parte obſervo, cuſtodio, proſpicio;* Marc. 6, 20. Herodes συνετήρει αὐτόν, folerter eum cuſtodivit, fcl. ne ab uxore laederetur. (Prov. 15, 4. συντ. τὴν γλῶσσαν. Sir. 4, 20. συντ. καιρόν. ib. 13, 13.)

Συντίθημι, f. θήσω, (σὺν et τίθημι) 1) fimul vel una ſtatuo, colloco; — colligo, compono, Joſeph. Ant. 7, 14. 2. c. Apion. 1, 33. συντιθέντες τὰ ψευδῆ. — 2) Med. me cum aliis conjungo, (conſpiro, 1 Sam. 22, 13.); *convenio* de aliqua re, *mit einander übereinkommen, communi conſenſu decerno;* feq. infinitivo, Luc. 22, 5. συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι, convenerunt cum eo etc. (Dan. 2, 9. συνέθεσθε εἰπεῖν.) — feq. τοῦ cum infinitivo, Act. 23, 20. συνέθεντο τοῦ εἰπεῖν. (Teſt. XII. Patr. p. 707. συνέθετο [decrevit] τοῦ μὴ ποιῆσαι τὴν ἀσέβειαν.) — feq. ἵνα, Joh. 9, 22. — (1 Macc. 9, 70. συντ. εἰρήνην. 11, 9. διαθήκην. — pacifcor, 1 Macc. 15, 27.)

Συντόμως, (a σύντομος, concifus, paucis omnia comprehendens, a συντέμνω) adv. concife; metaph. de fcribente,

loquente: *concise, paucis*; Act. 24, 4. (Joseph. c. Apion. 1, 1. γράψαι συντόμως, ib. §. 6. πειράσομαι συντόμως διδάσκειν. ib. §. 27. συντομία brevitas in dicendo. — celerrime, 3 Macc. 5, 24. Joseph. Ant. 2, 15. 1. συντόμως δὲ ποιούμενοι τὴν ἄφοδον. Test. XII. Patr. p. 637. ἐπορεύθησαν ἐν τῷ συντόμῳ.)

Συντρέχω, aor. 2. συνέδραμον, (σὺν et τρέχω) 1) *concurro, confluo*; Marc. 6, 33. Act. 3, 11. (Judith. 6, 18. 13, 14. 15, 15. 2 Macc. 3, 19. 6, 11. Joseph. bell. 6, 2. 8.) — 2) adcurro ad alium, eum sequor, Prov. 50, 18. — metaph. *ruo cum aliis* in aliquid, *impetu feror*; 1 Petr. 4, 4. συντρεχ. εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν. Demosth. 214. 7. ed. Reisk. εἰς ταὐτὸ τὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὸ συμφέρον συνεδράμηκε.

Συντρίβω, f. ίψω, (σὺν et τρίβω, tero, tundo) — LXX. potissimum pro שָׁבַר — 1) tero rem ad rem, — *conquasso, quatio*; — de aegroto, a daemone conquassato, i. e. qui convellitur spasmis, Luc. 9, 39. (alii: vires frango; alii: vulnero.) — 2) collidendo frango, *contundo, confringo, frango*, Matth. 12, 20. κάλαμον. (Jes. 42, 3. Marc. 5, 4. τὰς πέδας. (Levit. 26, 13. δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ. Jes. 14, 5. 29.) Marc. 14, 3. τὸ ἀλάβαστρον, i. e. orificium vasis obsignatum. Joh. 19, 36. ὀστοῦν (Exod. 12, 46. Ps. 34, 20. Num. 9, 12.) Ap. 2, 27. τὰ σκεύη τὰ κεραμικά. (Levit. 6, 28. Jer. 19, 11. Ps. 2, 9.) Vid. etiam Exod. 34, 1. 13. Jud. 7, 20. 2 Chron. 34, 4. — Tropice: καρδία συντετριμμένη, cor fractum scl. moerore, vulneratum dolore, [Luc. 4, 18.] (Ps. 51, 18. Jes. 57, 15. Ps. 34, 18.) — 3) *percutio, prosterno*; de hostibus: Rom. 16, 20. συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν, percutiat (LXX. pro הִכָּה Jos. 10, 10. Amos. 3, 15. Ex. 15, 7. Joel 2, 6. 1 Reg. 20, 37. Levit. 26, 19. συντρ. τὴν ὕβριν) Satanam ita ut pedibus vestris subjiciatur. Victores enim prostratos hostes pedibus conculcabant, 1 Sam. 17, 51. (Liv. 38, 53. „sub pedibus vestris stabit — domitor ille Africae Scipio.") Vid. etiam 1 Macc. 4, 36. 5, 7. 21. Saepius non legitur.

Σύντριμμα, τος, τὸ, (a συντρίβω, perf. pass. συντέτριμμαι) 1) id quod contritum, fractum est; — contusio, confractio; — 2) metaphor. *pernicies, interitus, summa miseria*; Rom. 3, 16. quae ex Jes. 69, 7. deprompta sunt, ubi in hebr. est שֹׁד, vastatio, cui etiam Jes. 59, 7. 60, 18. respondet; coll. Sap. 3, 3. Sir. 40, 11. 1 Macc. 2, 7. Caeterum LXX. pro שֶׁבֶר Jes. 30, 26. 51, 19. Jer. 6, 14. 8, 21. 48, 3.

Σύντροφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a συντρέφω, una alo, educo) *una cum aliquo educatus, sodalis*; Act. 13, 1. (2 Macc. 9, 29. 1 Macc. 1, 6. τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς ἐνδόξους τοὺς συντρόφους αὐτοῦ ἀπὸ νεότητος. Joseph. bell. 1, 10. 9. Aelian. Var. hist. 12, 26. — συντροφία 3 Macc. 5, 32. 4 Macc. 13, 21.)

Συντυγχάνω, f. τυχήσω, aor. 2. συνέτυχον, (σὺν et τυγχάνω) seq. dativo; *obviam fio, convenio* cum aliquo, Luc. 8, 19. (Joseph. Ant. 1, 13. 3. συντυχὼν δ' αὐτῇ θεῖος ἄγγελος. Id. de vit. §. 65 sqq.)

Συντύχη, ης, ἡ, *Syntyche*, nomen mulieris; Phil. 4, 2.

Συνυποκρίνομαι, f. οῦμαι, *una cum aliis personam ago, simulo;* Gal. 2, 13. συνυπεκρίθησαν (aor. 1. pass. cum significatione medii) αὐτῷ, una cum eo simulabant scl. acerrimum legis mos. studium. (Legitur etiam Polyb. 3, 52. 6. 3, 92. 5.)

Συνυπουργέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et ὑπουργέω ministro, opem fero, adjuvo, i. q. ὑπηρετέω, ex ὑπὸ et ἔργον) *una operam confero, una adjuvo;* 2 Cor. 1, 11. (Lucian. in bis accusato, Tom. II, p. 224. συναγωνιζομένης τῆς ἡδονῆς, ἥπερ αὐτῇ τὰ πολλὰ ξυνυπουργεῖ.)

Συνωδίνω, f. ινῶ, (σὺν et ὠδίνω quod vid.) *una dolores sentio, angor;* vel: *undique corripior* s. *angor dolore;* semel Rom. 8, 22. (Porphyr. de Abstin. 3, 10. Eurip. Hel. v. 753. συνωδίνειν τοῖς κακοῖς.)

Συνωμοσία, ας, ἡ, (a συνόμνυμι, conjuro) *conjuratio, conspiratio;* Act. 23, 13. (Joseph. Ant. 15, 8. 4. Apoll. Bibl. 3, 14. 4. Thucyd. 6, 66. 8, 81.)

Συρακοῦσαι, et συράκουσαι, ῶν, αἱ, *Syracusae*, urbs Siciliae celeberrima, maritima, portu instructa, sub Pachyno monte sita, Archimedis patria. Act. 28, 2.

Συροφοινίκισσα, ας, ἡ, (a σύρος, α, ον, Syrus, et φοίνιξ, foem. φοινοικίσσα, Phoenissa) *Syrophoenissa*, i. e. oriunda ex ea parte Syriae, quae Phoenicia dicitur; Marc. 7, 26. (text. vulg. συροφοίνισσα.) coll. Matth. 15, 22. ubi *χαναναία* dicitur.

Συρία, ας, ἡ, *Syria*, (hebr. אֲרָם, quod vero etiam saepe Mesopotamiam comprehendit) 1) regio Asiae minoris ampla, quae terminabatur ad orientem Euphrate et Arabia, ad meridiem Phoenicia et Galilaea, ad occasum mari mediterraneo, et ad septentrionem Cilicia et Armenia minori. (Joseph. Ant. 15, 16. 4. Distinguit Josephus Ant. 8, 6. 1. et Ant. 12, 3. 1. Syriam inferiorem et superiorem.) — 2) *Syria*, provincia romani imperii praeter Syriam etiam Phoeniciam, postea etiam Palaestinam, per procuratores administratam, complectens. Matth. 4, 25. Marc. 1, 26. Luc. 2, 2. Act. 15, 23. 41. 18, 18. 20, 3. 21, 3. Gal. 1, 21. (Joseph. bell. 5, 1. 4.)

Σύρος, σύρα, σύρον, (a Συρία) *syriacus;* (Joseph. Ant. 2, 3. 3. σύρα φορτία.) — ὁ σύρος, *Syrus*, i. e. Syria oriundus, vel in ea habitans; Luc. 4, 27. (2 Reg. 5, 20. 2 Chron. 19, 15. 19. Joseph. Ant. 13, 15. 4.)

Συροφοίνισσα, ης, ἡ, *Syrophoenissa*; Marc. 7, 26. in textu vulg. ubi Griesb. *Συραφοινίκισσα*, quod vid.

Σύρτις, εως, ἡ, *Syrtis*, locus arenosus et vadosus maris, navibus exitiosus. Prae caeteris syrtes maris Lybiae in littore Africae periculosissimae erant, (αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι σύρτεις, Joseph. bell. 2, 16. 4.) Act. 27, 17.

Σύρω, ρῶ, *traho*; Joh. 21, 8. τὸ δίκτυον. Apoc. 12, 4. σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων. (2 Sam. 17, 13.) — *vi traho, vi abripio*, de iis, qui ad judicem, supplicium rapiuntur; Act. 8, 3. 14, 19. 17, 6. (4 Macc. 6, 1. ἔσυρον αὐτὸν ἐπὶ τὰ βασανιστήρια. Arrian. epict. 1, 29. σύρῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον. — Neutraliter LXX. pro זחל repo, de serpentibus, Deut. 32, 24. Mich. 7, 17. — ὕδωρ σύρον, Jes. 30, 28. 28, 2.)

Συσπαράσσω, f. ττω, f. άξω, (σὺν et σπαράσσω) *totum* i. e. vehementer *distorqueo*; Luc. 9, 42. ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν.

Σύσσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et σῆμα, signum, nota) una signo notatus; — τὸ σύσσημον substantive: *signum, quod e composito datur*; semel Marc. 14, 44. (Diod. Sic. 20, 52. ἦρε τὸ συγκείμενον πρὸς μάχην σύσσημον ἀσπίδα κεχρυσωμένην. Strabo lib. 6. συνέθεντο ἄραι σύσσημον ἐν τῇ ἀγορᾷ πῖλον Λακωνικόν. LXX. pro נס Jes. 5, 26. 49, 22. 62, 10. coll. Judic. 20, 40.

Σύσσωμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σὺν et σῶμα) *ejusdem corporis particeps*; — ἅπαξ λεγόμενον N. T. Phil. 3, 6. ubi de iis, qui ejusdem ecclesiae (σώματος τοῦ χριστοῦ) sunt participes, dicitur.

Συστασιαστής, οῦ, ὁ, (a συστασιάζω, una seditionem moveo) *seditionis socius*; Marc. 15, 7. (Legitur etiam Joseph. Ant. 14, 2. 1. κατὰ Ἀριστοβούλου καὶ τῶν συστασιαστῶν αὐτοῦ. — Improbatur a grammaticis ut συμπολίτης, σύνδουλος et similia.)

Συστατικός, ή, όν, (a συνίστημι) *commendatitius*; — ἐπιστολή, 2 Cor. 13, 1. (Arrian. diss. epictet. 2, 3. γράμματα παρ᾽ αὐτοῦ λαβεῖν συστατικά. Diog. Laërt. 5, 18.)

Συσταυρόω, ῶ, f. ώσω, (σὺν et σταυρόω) *una crucifigo*; Matth. 27, 44. Marc. 15, 32. Joh. 19, 32. — Paulus singulari modo usurpat a) Rom. 6, 6. ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη scl. χριστῷ, prior homo vitiosus cruci affixus est cum Christo, i. e. cum liberati sumus per mortem Christi a peccati poena, videlicet morte, delenda quoque in nobis est vitiositas mortem afferens. Gal. 2, 20. χριστῷ συνεσταύρωμαι, i. e. ut Christus pro peccato mortuus est, ita nobis vitiositati renuntiandum.

Συστέλλω, f. ελῶ, (σὺν et στέλλω) 1) *contraho, coarcto*; 1 Cor. 7, 29. ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστι, residua pars temporis hujus saeculi contracta est, i. e. exoler-

βώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, ut legitur Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. (Sir. 4, 31. ubi χεὶρ ἐν τῷ διδόναι συνεσταλμένη opponitur χειρὶ ἐκτεταμένη εἰς τὸ λαβεῖν. Theophrast. de causis plant. 1, 17. εἰς ὀλίγον συστέλλει. Demosth. 309. 2. συστέλλειν ἁμαρτήματα εἰς ἐλάχιστον. — metaph. metu, dolore constringor, angor, 1 Macc. 3, 6. 2 Macc. 6, 12. 3 Macc. 5, 33.) — 2) averto, repello, 1 Macc. 5, 3. — 3) *cum aliis paro, instituo*, (vid. Στέλλω); — Act. 5, 6. οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν (mortuum) funus parabant, corpus praeparabant sepulturae. Ita περιστέλλειν θανόντα Joseph. Ant. 17, 3. 3. ib. 19, 4. 1. Herodot. 2, 19. (Alii Act. l. l. vertunt: obvolvo scl. fasciis et linteis.)

Συστενάζω, f. άξω, (σὺν et στενάζω) una gemisco, congemisco; — *vehementer gemisco, gravissime angor*; Rom. 8, 22.

Συστοιχέω, ῶ, f. ήσω, (σὺν et στοιχέω quod vid.) 1) una eodem ordine, pari passu incedo, (de militibus Polyb. 10, 21. 7.) — 2) similis sum alicui in agendo, — *similis sum, respondeo*; Gal. 4, 25. Vid. Στοιχέω nr. 2. et σύστοιχος, similis, Polyb. 13, 8. 1. Theophrast. de causis plantar. 6, 4. Vid. *Raphel.* obss. e Polyb. p. 527.

Συστρατιώτης, ου, ὁ, (σὺν et στρατιώτης) *commilito*; de militibus sociis, Herodian. 1, 5. 8. Xenoph. Anab. 1, 2. 26. συστρατεύω, Demosth. p. 68. 22. ed. Reisk. — A Paulo transfertur ad *laborum* periculorumque religionis gratia subeundorum *socios*, Phil. 2, 25. Phil. v. 2. Vid. Στρατεία, Στρατιώτης.

Συστρέφω, f. έψω, (σὺν et στρέφω) verto, verso, i. e. *convolvo* in fascem, *colligo*; Act. 28, 3. (LXX. pro צָרַר Prov. 30, 4. τίς συνέστρεψε ὕδωρ ἐν ἱματίῳ. Sir. 38, 37. De militibus collectis vel conglobatis, 1 Macc. 2, 50. 2 Macc. 14, 30. Joseph. bell. 3, 7. 31. τοὺς συστραφέντας, milites qui in orbem se collegerant. Id. Ant. 11, 6. 13. et 5, 4. 3.)

Συστροφή, ῆς, ἡ, (a συστρέφω) τὸ convolvere, conglobare; — τὸ convolutum, conglobatum, (Sir. 43, 17. συστροφὴ πνεύματος, vortex.) — De hominibus conglobatis: *tumultuarius concursus*, nostrum: *Zusammenlauf, Auflauf*; bis Act. 19, 40. 23, 12. (Vid. Συστρέφω.) — LXX. de congregatione Jud. 14, 8. 1 Macc. 14, 44. — conspiratione vel seditione, 2 Reg. 15, 15. Amos. 7, 10.

Συσχηματίζω, f. ίσω, (σὺν et σχηματίζω, formo, effingo, a σχῆμα, quod vid.) ad eandem formam effingo; medium: *eandem formam induo*; de agendi ratione: me compono ad aliorum exempla, *imitor* alios; seq. dativo, vi praepositionis; Rom. 12. 2. τῷ αἰῶνι τούτῳ. 1 Petr. 1, 14. (Plutarch. Numa c. 73. συσχηματίζονται πρὸς τὸν ἐν φιλίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ τῇ πρὸς αὐτούς.)

Συχάρ, ἡ, ita Griesb. edidit pro σιχάρ, *Sychar*, nomen urbis, quae etiam συχέμ, quod vide, appellatur. Joh. 4, 5. Nomen συχὰρ vel σιχὰρ a Josepho non commemoratur, nec in codice graeco V. T. Opinati sunt interpretes hoc nomen urbi Sychem inditum esse a Judaeis per convicium, et respondere ut alii putant, vel hebr. שֶׁקֶר mendacium, idolum, igitur: urbs idololatrica, vel urbs insipientium; vel, quod aliis magis placuit, hebr. שׁכּר ebriosus, potissimum ob locum Jes. 28, 1. (Sir. 50, 28. Sichemitae utique dicuntur λαὸς μωρὸς, et in Test. XII. Patr. p. 564. leguntur: σικὴμ, λεγομένη πόλις ἀσυνετῶν. Vid. etiam quae e Josepho notavimus sub Σαμαρείτης.) Dubitandum autem est, an h. l. sit nomen convicii, et conferri etiam potest radix שָׂכַר mercede conducere, mercede soluta sibi comparare, vid. Gen. 34, 17 — 20. De urbe ipsa vid. Συχέμ.

Συχέμ, hebr. שְׁכֶם, *Sychem*, nom. propr. 1) *filii Hemoris*, Act. 7, 16. vid. Gen. 34. — 2) *urbis* in ditione Samaritica, primum συχέμ, (Gen. 12, 6. 37, 12. Joseph. Ant. 1, 21.) deinde σίκιμα, ίμων, (in versione alexandr. et apud Josephum) dictae. Sita erat in tribu Ephraim (1 Reg. 12, 25. σίκημα τὴν ἐν ὄρει ἐφραΐμ. Joseph. Ant. 5, 1. 24.) ad radices montis Garizim, (Joseph. Ant. 5, 7. 2. τὸ ὄρος τὸ γαριζεὶν ὑπέρκειται τῶν σικίμων πόλεως. Id. Ant. 11, 8. 6. σικ. κειμένην πρὸς τῷ γαριζεὶν ὄρει.) ab Abimelecho devastata (Jud. 9, 45.) post a Jerobeamo restituta, et regni sedes facta, (1 Reg. 12, 25. Joseph. Ant. 8, 8.). Tempore Alexandri magni fuit Samaritanorum μητρόπολις (Joseph. Ant. 11, 8. 6.), post autem, Samaria in ejus locum succedente, aut sensim collapsa, aut bello iterum destructa, tandem a Vespasiano renovata et *Neapolis* (hodie *Naplosa*) appellata est (Joseph. bell. 5, 4.) — Commemoratur Act. 7, 16. coll. Joh. 4, 5. — in V. T. Gen. 35, 4. Hos. 50, 26. Sir. 50, 26. — Apud Josephum praeter loca jam laudata, Ant. 2, 2. 5, 1. 19. 28. 5, 7. 1. 13, 9. 1. bell. 1, 2. 6. 1, 4. 4. Test. XII. Patr. p. 564.

Σφαγή, ῆς, ἡ, (a σφάζω, perf. med. ἔσφαγα) — LXX. pro טֶבַח et הֲרֵגָה — 1) *mactatio*; de pecudibus, Rom. 8, 36. ὡς πρόβατα σφαγῆς, i. e. τῇ σφαγῇ destinatae, ut etiam legitur Zach. 11, 4. 7. Ps. 44, 24. Jac. 5, 5. ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς, oblectatis animum, ut pecus in die mactationis, i. e. nec sentiens nec praevidens instantem mortem. coll. Jer. 12, 3. ἅγνισον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς. — 2) *trucidatio, jugulatio*, de hominibus, Act. 8, 32. ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη. (Jes. 53, 7. Jer. 51, 40. Prov. 7, 22. — Joseph. Ant. 7, 1. 6. — σφαγαὶ, caedes, 2 Macc. 5, 6. 13. 12, 6. Joseph. Ant. 17, 4. 1.)

Σφάγιον, ου, τὸ, (ab eod.) quod mactandum est, mactationi destinatum, (Joseph. bell. 6, 9. 4. Σίμων ἐφυλάχθη τῷ

θριάμβῳ σφάγιον, necandus); *victima, hostia,* Act. 7, 42. vid. Amos. 5, 25. ubi זֶבַח. Caeterum legitur pro טִבְחָה Ezech. 21, 10. 15. et גָּרְבָה Levit. 22, 23. Saepius non habetur in scripturis. (σφαγιάζω 4 Macc. 13, 12.)

Σφάζω, f. σφάττω, σφάσσω, f. άξω, aor. pass. ἐσφάγην, — LXX. pro טָבַח et שָׁחַט — 1) *macto, jugulo;* de pecudibus; ἀρνίον ἐσφαγμένον, emblema servatoris, qui ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, (Jes. 53, 7. Act. 8, 32.) — in apocalypsi, cap. 5, 6. 9. 12. 13, 8. τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ubi ἐσφαγμένου vertunt: internecioni destinatum; possunt vero etiam verba ἀπὸ καταβολ. κόσμου ad γέγραπται referri. — (Gen. 43, 10. 37, 30. Exod. 22, 1. 29, 11. 16. 1 Sam. 14, 32.) — 2) *trucido;* de hominibus violento modo necatis, 1 Joh. 3, 12. Ap. 6, 4. 9. 18, 23. (Gen. 22, 10. 2 Reg. 10, 7. 24, 27. Jes. 57, 5. Jer. 52, 8. Ps. 37, 15.) — 3) *lethaliter vulnero, saucio;* Apoc. 13, 3. κεφαλὴ ὡς ἐσφαγμένη εἰς θάνατον.

Σφόδρα, (proprie neutrum pluralis a σφοδρός, multus, vehemens, Exod. 10, 19. 15, 10. Sap. 18, 5. Joseph. Ant. 7, 13. 3. ἀλγήματα σφοδρά) adverb. *multum, valde, vehementer,* Matth. 17, 6. 23. 18, 31. 19, 25. 26, 22. 27, 54. Act. 6, 7. — LXX. pro מְאֹד Gen. 7, 18. 19. 50, 9. 10. et הֵיטֵב Dan. 9, 21. 13, 14. 17, 4. 27, 8. Jon. 4, 4. 10. — Aliis adjectivis additum superlativi locum tenet; ut μέγας σφόδρα, permagnus, maximus, summus, Matth. 2, 10. 16, 4. Apoc. 16, 21. πλούσιος σφόδρα, Luc. 18, 23. (Ps. Sal. 2, 17. τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν τὰς πονηρὰς σφόδρα.) Saepius non legitur.

Σφοδρῶς, (a σφοδρός, vid. σφόδρα) *valde, vehementer;* Act. 27, 8. (Sir. 13, 13. πρόσεχε σφοδρῶς.)

Σφραγίζω, f. ίσω, (a σφραγίς) — LXX. pro חָתַם — 1) *sigillum imprimo;* — ad muniendum, claudendum aliquid, *obsigno,* Matth. 27, 66. Apoc. 20, 3. (de literis, libris sigillo munitis, ne legantur, Jes. 29, 11. Dan. 12, 4.) — ad notandum aliquid, indicandumque, rem esse genuinam et probam, *sigillo noto,* Apoc. 7, 3. σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ib. v. 4 — 8. (Eurip. Iphig. in Taur. v. 1372. δεινοῖς σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι. Esth. 8, 8. ὅσα γὰρ γράφεται τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν. ib. v. 10. Tob. 7, 14.)

2) cum quae obsignata sunt, potissimum literae, libri, etiam clausa sint aliis, ex adjuncto est: *occulto, celo, silentio premo,* ne alii cognoscant; Apoc. 10, 4. σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς, occulta, mente reposita, occlusa tene etc. 22, 10. μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας, ne sileas haec vaticinia. Ita nostri: das Sie-

Σχολάζω, f. άσω, (a σχολή) 1) *otiosus sum*, cesso a labore, (Exod. 5, 8. 17. Polyb. 11, 25. 7.) — 2) *vaco alicui rei*, Muße oder Zeit zu etwas haben; studeo, 1 Cor. 7, 5. ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ. (Saepissime apud profanos, v. c. Xenoph. Mem. 3, 6. 6. Herodian. 4, 11. 16.) — 3) ex adjuncto: *in promptu, paratus sum*, vaco in usum alicujus; Matth. 12, 44. εὑρίσκει σχολάζοντα scl. τὸν οἶκον, invenit domum paratam, sibi in promptu esse. (Test. XII. Patr. p. 612. δύο πνεύματα σχολάζουσι τῷ ἀνθρώπῳ· τὸ τῆς ἀσθενείας [lege ἀληθείας] καὶ τὸ τῆς πλάνης, i. e. in promptu sunt ei, quod deinde dicitur: δύο πνεύματα γέγραπται ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ ἀνθρώπου.)

Σχολή, ῆς, ἡ, 1) cessatio ab opere, otium, (Xenoph. Cyrop. 8, 3. 18.) — 2) studium, quod rei impenditur, (Xenoph. Mem. 2, 6. 3.) — 3) ex usu seriorum graecorum: *schola*, conventus discentium et disserentium; semel Act. 19, 9. (Plutarch. de audiend. poet. p. 42. οὐκ εἰς θέατρον, οὔτε ᾠδεῖον, ἀλλ' εἰς σχολὴν καὶ διδασκαλεῖον. Id. vit. Arati c. 29. τοὺς φιλοσόφους ἐν ταῖς σχολαῖς ζητοῦντες. — Rabbini: בֵּית מִדְרָשׁ, οἶκος συζητήσεως.)

Σώζω, f. σώσω, f. ώσω, perf. pass. σέσωσμαι, aor. ἐσώθην, (a σόος, salvus) — LXX. pro הוֹשִׁיעַ, מִלֵּט, הִצִּיל f. נָצַל et similibus, — latinor. *servo, incolumem praesto*, nostrum: *retten*: — cum praepositionibus ἐκ et ἀπὸ *liberandi*, et *eripiendi* sensu, nostrum: *herausretten, retten von*; — seq. ἐκ, Joh. 12, 27. Hebr. 5, 7. Jac. 5, 20. Jud. v. 5. (Judic. 2, 16. 18. 6, 14. 1 Sam. 4, 3.) — seq. ἀπὸ, Matth. 1, 21. Act. 2, 40. σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης, patimini ut avocemini a societate perversorum. Rom. 5, 9. (Jes. 46, 2. 45, 20. Jer. 44, 28. 42, 17. Ps. 69, 18.) — Usurpatur autem a) universe de iis, qui in *periculis* servantur, *incolumes* praestantur, 1 Cor. 3, 15. 1 Petr. 4, 18. (vid. Prov. 11, 31. ubi שָׁלֵם) Jud. v. 23. — in specie b) de iis qui in *judicio* servantur, *absolvuntur*, Jac. 4, 12. ubi κρίνειν opponitur. (Judic. 6, 31.) — c) de iis, qui a *morbo* liberantur, in vita servantur, ubi saepius verti potest: *sano, sanor*; Matth. 9, 21 sqq. Marc. 5, 23. 28. 34. 56. 10, 52. Luc. 7, 50. 8, 36. 48. 50. 17, 19. 18, 42. Joh. 11, 12. Act. 4, 9. 14, 9. Jac. 5, 15. (Sap. 16, 7.) — d) de iis, qui in *vita* servantur et ex instanti *mortis periculo* liberantur, Matth. 8, 25. 14, 30. 27, 40. 42. 49. Marc. 3, 4. 15, 30 sqq. Luc. 6, 9. 23, 35. 37. 39. Act. 27, 20. 31. — addito ψυχήν, vitam, Matth. 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. (Gen. 19, 17. 20. 1 Sam. 19, 11 sqq. Job. 1, 15—17. Jer. 48, 6. Amos. 2, 14 sqq. 1 Macc. 9, 9.) — e) de iis, *qui a morte aeterna per Messiam liberantur, servantur ad vitam felicem post mortem*, Matth. 10, 22. 18, 11. 25. 24, 13. 22. Marc. 10, 26. 13, 13. 20. 16, 16. Luc.

8, 12. 9, 24. [v. 56.] 13, 23, 18, 26. 19, 10. Joh. 3, 17. 5, 34. 10, 9. 12, 47. Act. 2, 21. 4, 11. 11, 14. 15, 1. 11, 16, 30 ſqq. Rom. 5, 10. 8, 24. 9, 27. 10, 9. 13. 11, 26. 1 Cor. 1, 21. 5, 5. 15, 2. Eph. 2, 5. 8. 1 Theſſ. 2, 16. 2 Theſſ. 2, 10. 1 Tim. 1, 15. 2, 4. 15. 4, 16. 2 Tim. 1, 9. 4, 18. Tit. 3, 5. Hebr. 7, 25. Jac. 1, 21. 2, 14. 1 Petr. 3, 21. (4 Macc. 15, 2. *σώζειν εἰς ζωὴν αἰώνιον*. Similiter in V. T. Deus dicitur *σώζειν τὸν λαὸν*, ſi ab interitu illum ſervat, eumque felicitate beat, Judic. 8, 14. 1 Sam. 14, 39. 1 Chron. 16, 35. 2 Chron. 20, 9.) — Inde *σώζειν τινα* in ſcriptis Pauli eſt: ſervare aliquem ad vitam aeternam eo, quod ad Chriſtum illum perduco, *ſalutis participem*, i. e. *chriſtianum facio*, Rom. 11, 14. 1 Cor. 7, 16. 9, 22. 10, 33. — et *σωζόμενος ſalutis particeps*, *ſaluti deſtinatus*, i. e. *chriſtianus*, Act. 2, 47. 1 Cor. 1, 18. 2 Cor. 2, 15. ubi opponuntur *ἀπολλυμένοις*. [Apoc. 21, 24.] — Saepius non legitur. — (In Joſephi ſcriptis de rebus: incolumem ſervo, aſſervo intactum; Ant. 10, 11. 6. *σωζομένην τὴν σφραγίδα εὑρών*. Ant. 10, 11. 7. *πύργος μέχρι δεῦρο μέν ἐστι καὶ σώζεται*. c. Apion. 1, 2. *σωζομένη ἀναγραφή*.)

Σῶμα, τος, τό, — LXX. maxime pro גְּוִיָּה, בָּשָׂר, etiam pro נְבֵלָה et chald. גְּשֵׁם — 1) latinor. *corpus*, i. e. totum aliquid digeſtum per partes ſ. artus, in ſenſus incurrens, *ein organiſirtes Ganze*, ſive: membrorum ſumma, natura junctorum et totum aliquod efficientium. Ita a) *propria*: de corpore *plantarum*, 1 Cor. 15, 37. *ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον*. v. 38. — b) de corporibus *coeleſtibus*, *aſtris*, 1 Cor. 15, 37. — (coll. Diod. Sic. 1, 11. *ἅπαν σῶμα τῆς τῶν ὅλων φύσεως*.) — c) de corporibus *animantium*, ubi a *σάρξ* ita differt, ut hoc materiam corporis, *σῶμα* autem membrorum compagem indicet. Ita α) corpus *univerſe*, Matth. 5, 29. 6, 25. 26, 12. Marc. 5, 29. 14, 8. Luc. 12, 22 ſqq. Joh. 2, 21. 19, 38. 40. 20, 12. Rom. 1, 24. 4, 19. 6, 12. 8, 23. 12, 4. 1 Cor. 6, 13. (coll. Sir. 23, 1. 47, 19.) ib. v. 15. 18. vid. *Ἐκτός*. 1 Cor. 6, 19. 20. *ἐν τῷ σώματι ὑμῶν*, uſu corporis veſtri. 7, 4. *τοῦ ἰδίου σώματος*, i. e. uſus corporis. ib. 9, 27. 12, 12—25. 13, 3. 15, 44. *σῶμα ψυχικὸν — πνευματικόν*. 2 Cor. 4, 10. 5, 6. 8. 10. *τὰ διὰ τοῦ σώματος* ſcl. *πεπραγμένα*, quae viventes in hoc corpore fecimus. c 10, 10. *ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος* i. e. *σωματική*. c. 12, 2. 3. vid. *Ἐκτός*. Gal. 6, 17. Phil. 1, 20. 3, 21. *σῶμα τῆς ταπεινώσεως — τῆς δόξης*. Col. 2, 23. Hebr. 10, 5. (vid. *Καταρτίζω*, coll. Hebr. 10, 10.) 22. 13, 3. *ὄντες ἐν σώματι*, induti quoque corpore dolori mortique obnoxio. Jac. 2, 16. 3, 3. 6. — β) corpus ex oppoſito *τῆς ψυχῆς* et *τοῦ πνεύματος*, *corpus viſibile*, Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. 1 Cor. 5, 3. 7, 34. 1 Theſſ. 5, 23. Jac. 2, 26. (Joſeph.

c. Apion. 2, 24. 1, 28. de bell. 3, 8. 5. *καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον.* ibid. 6, 1. 6. Test. XII. Patr. p. 662.) — γ) corpus *tanquam sedes affectuum* legem moralem ignorantium et contra eam appetentium, i. e. natura hominis sensualis, quae dicitur *σῶμα τῆς ἁμαρτίας.* Rom. 6, 6. *σῶμα τοῦ θανάτου,* Rom. 7, 24. coll. v. 23. ib. 8, 13. — δ) *corpus exanimatum, cadaver;* de animalibus, Luc. 17, 37. *ὅπου τὸ σῶμα* (Matth. 24, 28. *πτῶμα*) *ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.* (Philo de vict. obss. *ἐξ ἱππείων σωμάτων.*) Hebr. 13, 11. *τούτων* (*τῶν ζώων*) *σώματα* [hic ut hebr. בָּשָׂר pro *caro*] *κατακαίεται.* — de hominibus, Matth. 14, 12. 27, 52. 58 sqq. Marc. 15, 43. 45. Luc. 23, 52. 55. 24, 3. 23. Joh. 19, 31. Act. 9, 40. 1 Cor. 15, 35. Jud. v. 9. (Jos. 8, 29. 1 Sam. 31, 10. 12. Neh. 9, 37. Deut. 21, 23. Joseph. Ant. 8, 1. 4. ib. 7, 1. 3. bell. 5, 9. 3.) — de corpore Christi, quatenus supplicium mortis in salutem hominum passum est, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. Rom. 7, 4. *διὰ τοῦ σώματος χριστοῦ,* per Christum, qui corpore suo mortem passus est. 1 Cor. 10, 16. 11, 24. 27. 29. Col. 1, 22. Hebr. 10, 10. 1 Petr. 2, 24. — d) tropice: *corpus*, de *toto* quocunque, ex membris arcte, instar membrorum corporis junctis constante; ita α) de duobus in unum corpus unitis, 1 Cor. 6, 16. *ἓν σῶμα,* i. q. *μία σάρξ.* Vid. *Σάρξ.* (Joseph. Ant. 7, 3. 2. „Davides *τὴν κάτω πόλιν καὶ τὴν ἄκραν συνάψας, ἐποίησεν ἓν σῶμα.*") — β) de pluribus; de hominibus e gentilibus et judaeis collectis in unum corpus i. e. *ecclesiam, coetum,* Rom. 12, 5. *οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν.* 1 Cor. 10, 17. 12, 12. 13. Eph. 2, 16. *ἐν ἑνὶ σώματι* pro *εἰς ἓν σῶμα,* in unum coetum. Eph. 4, 4. *ἓν σῶμα,* scl. *ἐσμέν.* Eadem ecclesia dicitur *σῶμα χριστοῦ,* quia Christus in ea habitat, in ea operatur, ut anima in corpore, 1 Cor. 12, 27. Eph. 1, 23. 4, 12. 16. 5, 23. 30. Col. 1, 18. *κεφαλὴ τοῦ σώματος,* (*τοῦτ' ἔστι*) *τῆς ἐκκλησίας.* Col. 1, 24. 2, 19. 3, 15.

2) *σῶμα* inservit periphrasi hominis, quatenus cogitatur corpore definitus, ita ut, si vel vertas *corpus*, tamen de toto *homine* cogitandum sit. Ita in locis Matth. 6, 22 sqq. Luc. 11, 34. 36. Rom. 8, 10. vid. *Νεκρός.* ib. v. 11. cap. 12, 1. *τὰ σώματα ὑμῶν,* i. e. vos, et *σῶμα* ponitur propter comparationem cum sacrificio. Eph. 5, 28. Col. 2, 11. vid. *Ἀπέκδυσις.* (LXX. ita pro גַּו, Neh. 9, 26. *ἔῤῥιψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώματος αὐτῶν.* Ezech. 23, 35. Joseph. Ant. 11, 3. 10. *γυναικῶν καὶ παίδων σώματα,* uxores et liberos. Gen. 47, 2. *κατὰ σῶμα* secundum numerum capitum. Demosth. 910. 13. edit. Reisk.) — Inde *σώματα δοῦλα,* vel etiam *σώματα* simpliciter, de *mancipiis, servis.* Sic semel in N. T. Apoc. 18, 13. *σωμάτων* (scl. *γόμον,* vel *πλῆθος*) *καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων,* i. e. mancipia omnis generis. (LXX. Gen. 34, 18. pro חַיִל.

cap. 36, 6. pro גְּוִיָּה. coll. Gen. 47, 18. 2 Macc. 8, 11. Tob. 10, 11. Polyb. 4, 52. ἀποδοῦναι τὰ πολεμικὰ σώματα χωρὶς λύτρων. Demofth. p. 480. 10. ed. Reisk. τρισχίλια αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγε. Plura exempla collegit Elsner. in obff. II, p. 462.)

3) corpus, i. e. *res ipfa, rei effentia*, quae corpus dicitur ratione umbrae, quam corpus facit, et quae nihil eft, et ratione cujusvis, quod tantum rei fpeciem prae fe fert, i. q. οὐσία. Col. 2, 17. τὸ δὲ σῶμα χριστοῦ, pro τὸ δὲ σῶμα χριστοῦ fcl. σῶμά ἐστι, rem ipfam, rei effentiam ecclefia Chrifti continet. (Ita Jofeph. bell. 2, 2. 5. σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας, ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα. Idem de bell. prooem. §. 5. τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας appellat narrationem de rebus veris, non fictis, cui commenta opponit.)

Σωματικός, ή, όν, (a σῶμα) *corporeus* — i. e. ad corpus pertinens, 1 Tim. 4, 8. γυμνασία. (Jofeph. bell. 6, 1. 6. σωματικὴ ἕξις. 4 Macc. 1, 32. ἐπιθυμίαι σωματικαί.) — corporis naturam et formam habens, adfpectabilis ut corpus, Luc. 3, 22.

Σωματικῶς, (ab eod.) adv. corporaliter; — *vere, realiter*, (vid. Σῶμα, no. 3.) Semel Col. 2, 9. σωματικῶς, i. e. non fpecie, fed vere.

Σώπατρος, ου, ὁ, *Sopater, Pyrrhi filius*, nom. pr. viri, Act. 20, 4.

Σωρεύω, f. εύσω, *coacervo, cumulo*; propr. Rom. 12, 20. ubi Prov. 25, 23. in hebr. eft חָתָה. Vid. Ἄνθραξ. (Judith. 15, 11.) — σωρεύομαι: *obruor* cumulo mihi impofito, metaph. de peccatis onuftis 2 Tim. 3, 6. (Alberti Gloffar. N. T. p. 162. σεσωρευμένα· βεβαρημένα.)

Σωσθένης, ου, ὁ, *Softhenes*, nom. pr. judaei et fynagogae Corinthiacae praefecti, poft Chriftiani; vid. Act. 18, 17. 1 Cor. 1, 1.

Σωσίπατρος, ου, ὁ, *Sofipater*, nom. pr. viri chriftiani; Rom. 16, 21.

Σωτήρ, ῆρος, ὁ, (a σώζω) *foter, fervator, vindex*, diciturque de eo, qui alios tutos praeftat, defendit, periculis eripit, patrocinio fuo eos tuetur, quare etiam tanquam titulus honoris tribuebatur fervatoribus reipublicae, et principibus reipublicae patribus et vindicibus, (Jofeph. de bell. 3, 9. 8. „Caefarem σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες. Aefchin. Dial. Socr. 1, 12. Philo in Flacc. lib. 2. p. 527.) etiam Diis tutelaribus et fervatoribus, (Aelian. V. H. 1, 30. 4, 5.) — In N. T. ita appellatur a) *Deus*; fervator, vindex, patronus, Luc. 1, 47. 1 Tim. 2, 3. 4, 10. θεὸς σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων. Tit. 1, 3. 2, 10. 3, 4. Jud. v. 25. (LXX. pro יֶשַׁע, מוֹשִׁיעַ, יְשׁוּעָה, de Deo Pf. 24, 5. 27, 1. 62, 2. 6. Jef. 17, 10. 45, 15. 21. Mich. 7, 7. Hab. 3, 17. Sap. 16, 7. Sir. 51,

1. 1 Macc. 4, 30.) — b) *Messias*, qui Judaeis σωτήρ, *vindex*, dicebatur, quod ab eo sperabant populi sui vindicationem ab omni aliorum gentium imperio et vexatione, (vid. etiam Judic. 3, 9. 15.), christianis autem σωτήρ, *servator*, *vindex* appellabatur, quod suos vindicavit a peccati et mortis imperio, eosque cum in hac tum in altera vita tuetur et ad salutem ducit. Legitur de Christo α) absolute, Luc. 2, 11. Act. 5, 31. 13, 23. Phil. 3, 20. 2 Petr. 1, 1. 11. 2, 20. 3, 2. 18. — β) σωτήρ ἡμῶν, 1 Tim. 1, 1. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 4. 2, 13. 3, 6. — γ) σωτήρ τοῦ σώματος, tutor, patronus ecclesiae, Eph. 5, 23. — δ) σωτήρ τοῦ κόσμου, tantum Joh. 4, 42. 1 Joh. 4, 14. — Saepius non legitur.

Σωτηρία, ας, ἡ, (a σωτήρ) — LXX. pro יֵשַׁע, יְשׁוּעָה, תְּשׁוּעָה, פְּלֵיטָה — 1) *salus*, quae conservando, liberando, vindicando vel efficitur vel restituitur; ita a) *salus universe*; Luc. 19, 9. σωτηρία ἐγένετο τῷ οἴκῳ τούτῳ. (LXX. pro שָׁלוֹם, Gen. 26, 31. 28, 21. 44, 17. Sap. 6, 26.) Act. 16, 7. 2 Cor. 6, 2. Phil. 1, 19. 28. 2 Petr. 3, 15. — b) de *vitae conservatione*, Act. 27, 34. Hebr. 11, 7. (Sap. 16, 6. 2 Macc. 3, 32. Joseph. Ant. 7, 1. 1. et 7, 8. 4. — c) de *vindicatione* ab hostibus, Luc. 1, 69. 77. Act. 7, 25. — Luc. 1, 77. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν. (1 Chron. 16, 35. Hab. 3, 12. Exod. 14, 13. 15, 2. — seq. ἀπὸ 2 Sam. 15, 14. Jer. 25, 35.) — d) *salus per Christum parta*, qui suos ex potestate peccati et mortis vindicat et tutos praestat cum in hac tum in altera vita; Joh. 4, 22. ἡ σωτηρία, salus per Messiam; (alii: Messias.) Act. 4, 12. 13, 26. Rom. 1, 16. 10, 1. εἰς σωτηρίαν, ut salvi fiant per Christum v. 10. 11, 11. 13, 11. 2 Cor. 1, 6. 7, 10. Eph. 1, 13. Phil. 2, 12. 1 Thess. 5, 8. 9. 2 Thess. 2, 13. 2 Tim. 2, 10. 3, 15. Hebr. 1, 14. 2, 3. 10. 5, 9. 6, 9. τὰ ἐχόμενα τῆς σωτηρ. (Vid. Ἔχω, no. 10.) c. 9, 28. 1 Petr. 5, 9. 10. Jud. v. 3. — metonym. *servator*; Act. 13, 47. τέθεικά σε — τοῦ εἶναι εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. (Ita LXX. pro מוֹשִׁיעַ Jes. 47, 15. 63, 8. 2 Sam. 22, 3. 2 Reg. 13, 5.) — 2) ex usu hebraici יְשׁוּעָה, (2 Reg. 5, 1. 1 Sam. 14, 45. Jes. 59, 17. Hab. 3, 8. Ps. 20, 6. 44, 5.) *victoria, imperium in adversarios*, Apoc. 7, 10. 12, 10. 19, 1. — Saepius non legitur.

Σωτήριος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a σωτήρ) *salutifer, salutaris*; Tit. 2, 11. ἡ χάρις ἡ σωτήριος. (Sap. 1, 14. σωτήριοι αἱ γενέσεις τοῦ κόσμου. 3 Macc. 7, 18. πότος σωτήριος. — σωτήριον, salutare, Joseph. Ant. 2, 16. 1. ἐκπορίζειν τι σωτήριον στρατῷ.) — Substantive: *salus*, LXX. pro יֵשַׁע, יְשׁוּעָה, Ps. 50, 24. 85, 7. 10. Jes. 38, 11. 51, 5. 56, 1. 59, 17. — Ita in N. T. a) *doctrina de servatore Christo*, Act. 28, 28. — spes salutis per Christum, Eph. 6, 17. — b) metonym. *servator* ipse, Luc. 2, 30. 3, 6. (Test. XII. Patr. p. 542. ἐξ

ἰούδα ἀνατελεῖ ὑμῖν τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· ib. p. 614. ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸ σωτήριον τῷ ἰσραήλ. — LXX. ſaepe etiam pro שלם de ſacrificio pro ſalute, Exod. 20, 24. 29, 28. Lev. 3, 1 ſqq. Teſt. XII. Patr. p. 569.)

Σωφρονέω, ῶ, f. ήσω, (a σώφρων) 1) *ſanae mentis ſum*, tanquam homo ſanae mentis et judicii loquor, vel ago; Marc. 7, 15. 2 Cor. 5, 13. εἴτε ἐξέστημεν, θεῷ, εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν, ſive inſanire viſus ſum, ad Dei incommodum pertineret; ſive ſana mente loquutus eſſe videor, in veſtrum commodum factum eſt. (Herodian. 4, 14. 9. Plato Alcib. 2. τὸ μαίνεσθαι ἄραγε ὑπεναντίον σοι δοκεῖ τῷ σωφρονεῖν.) — 2) recte judico, *prudenter ago*, 1 Petr. 4, 7. — et de ſingulis, quibus cernitur mens ſana et prudens in agendo; unde late patet, et eſt etiam: *temperanter me gero, ſobrius ſum*, Tit. 2, 6. (Xenoph. Cyrop. 3, 2. 2.) — *modeſte me gero, modeſte de me ſtatuo*, Rom. 12, 3. φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ita ſtatuere de ſe, ut modeſte de te ſentias et loquaris. (Ita Joſeph. Ant. 1, 10. 4. Hagar ſeſe modeſte ſubjiciens dominationi Sarae dicitur σωφρονοῦσα.)

Σωφρονίζω, f. ίσω, (ab eod.) facio aliquem σώφρονα, *facio ut ſapiat*, prudenter, modeſte agat et loquatur; deinde ſimpliciter: *adhortor, caſtigo*; Tit. 2, 4. (Joſeph. bell. 2, 18. 7. ib. 3, 9. 7. vid. etiam quae Loesn. e Phil. p. 427. attulit.)

Σωφρονισμός, οῦ, ὁ, (a σωφρονίζω, perf. paſſ. σεσωφρόνισμαι) — *adductio ad mentem ſanam*; ita bis ἐπὶ σωφρονισμῷ, ut ad ſanam mentem caſtigando eos reduceret, Joſeph. Ant. 17, 9. 2. et bell. 2, 1. 3. — In N. T. ſemel 2 Tim. 1, 7. πνεῦμα σωφρονισμοῦ, ſpiritus ad alios caſtigandos, emendandos aptus.

Σωφρόνως, (a σώφρων) ſana mente, *ſapienter, prudenter, moderate, ſobrie, temperanter*; Tit. 2, 12. (Joſeph. Ant. 7, 14. 6. Sap. 9, 11.)

Σωφροσύνη, ης, ἡ, (ab eod.) 1) τὸ ſanae mentis eſſe, *mentis ſanitas*; Act. 26, 25. οὐ μαίνομαι, ἀλλὰ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. — 2) *temperantia, moderatio, ſobrietas*, tribuiturque cuique, qui libidinum et affectuum impetum coërcet ſana ratione, (4 Macc. 1, 31. σωφροσύνη δὴ τοίνυν ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμιῶν. coll. c. 2, 2.) — Inde etiam de *modeſtia, pudicitia*; — in N. T. de modeſtia et pudicitia in ornatu muliebri, 1 Tim. 2, 9. — de pudicitia 1 Tim. 2, 15. ubi vero etiam moderatio omnium omnino cupiditatum eſſe poteſt. (2 Macc. 4, 37. — de ſobrietate et caſtitate, Teſt. XII. Patr. p. 703. 712. 4 Macc. 2, 2. — Joſeph. Ant. 3, 11. 6. τὸ σῶφρον, pudicitia.)

Σώφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (σόος, contr. σῶς,

sanus, incolumis, et φρὴν) 1) *qui sana est mente;* — 2) qui sana mente regitur, ratione reprimit cupiditatum impetum; inde *sobrius, temperans, moderatus, modestus,* etiam *castus.* Legitur 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 2, 2. 5. ubi de modestia et castitate morum dictum videtur.

Σώω, vid. *Σώζω.*

T.

Ταβέρναι, τρεῖς, tres tabernae, vid. *Τρεῖς.*

Ταβιθά, ἡ, (Syriac. ܛܒܝܬܐ, *caprea*) *Tabitha,* nom. pr. mulieris christianae; Act. 9, 36. 40.

Τάγμα, τος, τὸ, (a τάσσω, perfect. passiv. τέταγμαι) propr. dispositum, ordinatum; *ordo,* potissimum de agminibus militum, (2 Sam. 23, 13. 1 Sam. 4, 10. 15, 4. Joseph. bell. 1, 9. 1. 3, 4. 2. coll. Ant. 14, 15. 9.) — in N. T. semel: *ordo, series, die Reihenfolge,* 1 Cor. 15, 23.

Τακτός, ἡ, ὀν, (a τάσσω, perf. pass. τέτακται) ordinatus, *statutus;* — metaph. *constitutus, status, statutus,* de eo quod decreto definitum est; Act. 12, 21. τακτῇ ἡμέρᾳ. (Job. 12, 5. εἰς χρόνον τακτὸν. Dionys. Halic. A. Rom. 2, 74. p. 133. ἡμέρᾳ τακτῇ συνερχόμενον.)

Ταλαιπωρέω, ῶ, f. ήσω, (a ταλαίπωρος, quod vid.) 1) graviter laboro, (Joseph. bell. 6, 1. 1. περί τι, in aliqua re), valde defatigor, (Joseph. Ant. 2, 16. 1. τῷ πόνῳ ταλαιπωρήμενοι.) — 2) *miser sum, miserum me agnosco, sentio;* semel Jac. 4, 9. (LXX. pro שָׁדַד, Jer. 4, 13. 20. 10, 19. Joel. 1, 10. Mich. 2, 4. — active, τινά, affligo aliquem, Ps. 17, 10. Jes. 33, 1.)

Ταλαιπωρία, ας, ἡ, (ab eod.) 1) labor gravis et aerumna plenus, (Joseph. bell. 7, 8. 2.) — 2) *miseria, aerumna;* bis, Rom. 3, 16. Jac. 5, 1. (LXX. saepius pro שֹׁד Joel. 1, 15. Amos. 3, 10. vid. etiam Ps. 69, 24. Jes. 47, 11. 2 Macc. 6, 9.)

Ταλαίπωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ταλάω, f. τλῆμι, mihi impono, porto, perfero, patior, et πῶρος, callus) 1) graves labores sustinens; — 2) *aerumnosus, miser;* bis, Rom. 7, 24. Apoc. 3, 17. (Ps. 137, 11. Tob. 13, 11. Sap. 3, 11. 13, 10. 2 Macc. 4, 47. 4 Macc. 16, 7.) Saepius non habetur in scripturis.

Ταλαντιαῖος, αία, αῖον, (a τάλαντον) *talentum pondere aequans;* Apoc. 16, 21. χάλαζα μεγάλη, ὡς ταλαντιαία, quasi talenti pondo. (Joseph. bell. 5, 6. 3. ταλαντιαῖοι μὲν ἦσαν οἱ βαλλόμενοι πέτροι. Test. XII. Patr. p. 598. λίθους ἕως ταλάντων τριῶν. Polyb. 9, 41. 8. — Etiam valens talentum, Demosth. 833. 23. ed. Reisk.)

Τάλαντον, ου, τὸ, (a ταλάω f. τλῆμι, porto) 1) lanx, ftatera, (Homer. Iliad. 8, 69.) — 2) id quod ponderatur, *talentum*; — i. e. a) pondus LXXX libras romanas aequans, (vel fecundum Biefterum 53 Pfund, 22 Loth, 2 Quent. 56 Affe) (Xenoph. Mem. 3, 6. 14. Teft. XII. Patr. p. 598.) — b) pecuniae fumma, *talentum*, aequans 60 minas atticas, five 1350 imperiales; Matth. 18, 24. 25, 15—28. — (LXX. pro כִּכָּר, quae, ut intelligitur ex Exod. 38, 25 fqq., aequabat tria millia ficlorum; faepiffime, ut Exod. 25, 39. 2 Reg. 5, 5. 22. Efdr. 7, 21. Efth. 3, 9. 1 Macc. 11, 28. 2 Macc. 8, 10. 11. — Jofeph. Ant. 7, 14. 8. bell. 5, 13. 7.)

Ταλιθὰ, chald. טְלִיתָא f. fyriacum ܛܠܝܬܐ, *puella*, i. q. τὸ κοράσιον, Marc. 5, 41.

Ταμεῖον, f. ταμιεῖον, είου, τὸ, (a ταμιεύω, i. e. ταμίας [quaeftor] fum, repono, afervo) 1) *promptuarium*, *reconditorium*, *Vorrathskammer*; Luc. 12, 24. (LXX. pro אָסָם Deut. 28, 8. Prov. 3, 10. Sir. 29, 15.) — 2) *conclave*, *Zimmer*, *Gemach*, Matth. 24, 26. Luc. 12, 3. — ad preces faciendas, Matth. 6, 6. (Teft. XII. Patr. p. 701. εἰσερχόμενος εἰς τὸ ταμιεῖον, προσηυχόμην κυρίῳ. — LXX. pro חֶדֶר f. חֲדַר faepius, ut Gen. 43, 30. Exod. 8, 3. Deut. 32, 25. 1 Reg. 20, 30. 22, 25. 2 Reg. 6, 12. Cant. 1, 3. Tob. 7, 17. Tropice Pf. Sal. 14, 5. ταμεῖα καρδίας.)

Τανῦν, (τὰ νῦν) adv. *in praefenti*, *nunc*, Act. 4, 29. 17, 30. — *jam vero*, Act. 5, 38. 20, 32. (Herodot. 7, 104. Sophocl. Electr. v. 423.) cf. omnino *Νῦν*.

Τάξις, εως, ἡ, (a τάσσω, perf. paff. perf. 2. τέταξαι) *ordo*, i. e. a) multitudo in ordinem difpofita; de militibus, Num. 1, 51. Jud. 5, 20. 2 Macc. 10, 37. — b) *ordo*, *feries*, Luc. 1, 8. ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ. (ita locus, quo aliquis collocatus eft, quem tenere debet, 3 Efdr. 1, 15. οἱ ἱεροψάλται ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως αὐτῶν, hebr. עַל־מַעֲמָדָם 2 Chr. 35, 15. ubi LXX. στάσις. — munus, officium, Jofeph. vit. §. 71.) — 1 Cor. 14, 40. κατὰ τάξιν, in ordine, i. e. jufta ferie. — c) metaph. *ratio*, die *Befchaffenheit*, et quidem ea ratio, quae ex ordine et mandato eft; Col. 2, 5. βλέπω ὑμῶν τὴν τάξιν, bonum ordinem, juftam rationem. Ita etiam plurimi formulam explicant κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ, f. ἀαρὼν, fecundum rationem facerdotii Melchif. f. Aaronis, Hebr. 5, 6. 10. 6, 20. 7, 11. 17. 21. Deprompta funt e Pf. 110, 5. ubi hebr. דִּבְרָה, quod explicant: ratio, conditio, genus; quod vero etiam effe poffet: lex, praeceptum, ut τάξις legitur 3 Efdr. 1, 6. coll. Prov. 31, 24. ubi refpondet hebr. תּוֹרָה, ita ut vertendum fit: facerdos es eadem lege, qua Melchifedecus. Caeterum τάξις de *ratione* legitur etiam 2 Macc. 9, 18. ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν. Teft. XII. Patr. p. 665. ubi

sanus, incolumis, et φρήν) 1) *qui sana est mente*; — 2) qui sana mente regitur, ratione reprimit cupiditatum impetum; inde *sobrius*, *temperans*, *moderatus*, *modestus*, etiam *castus*. Legitur 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 2, 2. 5. ubi de modestia et castitate morum dictum videtur.

Σώω, vid. *Σώζω*.

T.

Ταβέρναι, τρεῖς, *tres tabernae*, vid. *Τρεῖς*.

Ταβιθά, ἡ, (Syriac. ܛܒܝܬܐ, *caprea*) *Tabitha*, nom. pr. mulieris christianae; Act. 9, 36. 40.

Τάγμα, τος, τὸ, (a τάσσω, perfect. passiv. τέταγμαι) propr. dispositum, ordinatum; *ordo*, potissimum de agminibus militum, (2 Sam. 23, 13. 1 Sam. 4, 10. 15, 4. Joseph. bell. 1, 9. 1. 3, 4. 2. coll. Ant. 14, 15. 9.) — in N. T. semel: *ordo*, *series*, *die Reihenfolge*, 1 Cor. 15, 23.

Τακτός, ή, όν, (a τάσσω, perf. pass. τέτακται) ordinatus, *statutus*; — metaph. *constitutus*, *status*, *statutus*, de eo quod decreto definitum est; Act. 12, 21. τακτῇ ἡμέρᾳ. (Job. 12, 5. εἰς χρόνον τακτόν. Dionys. Halic. A. Rom. 2, 74. p. 133. ἡμέρᾳ τακτῇ συνερχόμενον.)

Ταλαιπωρέω, ῶ, f. ήσω, (a ταλαίπωρος, quod vid.) 1) graviter laboro, (Joseph. bell. 6, 1. 1. περί τι, in aliqua re), valde defatigor, (Joseph. Ant. 2, 16. 1. τῷ πόνῳ ταλαιπωρήμενοι.) — 2) *miser sum*, *miserum me agnosco*, *sentio*; semel Jac. 4, 9. (LXX. pro שָׁדַד, Jer. 4, 13. 20. 10, 19. Joel. 1, 10. Mich. 2, 4. — active, τινά, affligo aliquem, Ps. 17, 10. Jes. 33, 1.)

Ταλαιπωρία, ας, ἡ, (ab eod.) 1) labor gravis et aerumna plenus, (Joseph. bell. 7, 8. 2.) — 2) *miseria*, *aerumna*; bis, Rom. 3, 16. Jac. 5, 1. (LXX. saepius pro שֹׁד Joel. 1, 15. Amos. 3, 10. vid. etiam Ps. 69, 24. Jes. 47, 11. 2 Macc. 6, 9.)

Ταλαίπωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ex ταλάω, f. τλῆμι, mihi impono, porto, persero, patior, et πῶρος, callus) 1) graves labores sustinens; — 2) *aerumnosus*, *miser*; bis, Rom. 7, 24. Apoc. 3, 17. (Ps. 137, 11. Tob. 13, 11. Sap. 3, 11. 13, 10. 2 Macc. 4, 47. 4 Macc. 16, 7.) Saepius non habetur in scripturis.

Ταλαντιαῖος, αία, αῖον, (a τάλαντον) *talentum pondere aequans*; Apoc. 16, 21. χάλαζα μεγάλη, ὡς ταλαντιαία, quasi talenti pondo. (Joseph. bell. 5, 6. 3. ταλαντιαῖοι μὲν ησαν οἱ βαλλόμενοι πέτροι. Test. XII. Patr. p. 598. λίθους ἕως ταλάντων τριῶν. Polyb. 9, 41. 8. — Etiam valens talentum, Demosth. 833. 23. ed. Reisk.)

Τάλαντον, ου, τὸ, (a ταλάω ſ. τλῆμι, porto) 1) lanx, **ſtatera**, (Homer. Iliad. 8, 69.) — 2) id quod ponderatur, *talentum*, — i. e. a) pondus LXXX libras romanas aequans, (vel ſecundum Bieſterum 53 Pfund, 22 Loth, 2 Quent. 56 Aſſe) (Xenoph. Mem. 3, 6. 14. Teſt. XII. Patr. p. 598.) — b) pecuniae ſumma, *talentum*, aequans 60 minas atticas, ſive 1350 imperiales; Matth. 18, 24. 25, 15—28. — (LXX. pro כִּכָּר, quae, ut intelligitur ex Exod. 38, 25 ſqq., aequabat tria millia ſiclorum; ſaepiſſime, ut Exod. 25, 39. 2 Reg. 5, 5. 22. Eſdr. 7, 21. Eſth. 3, 9. 1 Macc. 11, 28. 2 Macc. 8, 10. 11. — Joſeph. Ant. 7, 14. 8. bell. 5, 13. 7.)

Ταλιθὰ, chald. טְלִיתָא ſ. ſyriacum ܛܠܝܬܐ, *puella*, i. q. τὸ κοράσιον, Marc. 5, 41.

Ταμεῖον, ſ. ταμιεῖον, είου, τὸ, (a ταμιεύω, i. e. ταμίας [quaeſtor] ſum, repono, aſſervo) 1) *promptuarium*, *reconditorium*, *Vorrathskammer*; Luc. 12, 24. (LXX. pro אָסָם Deut. 28, 8. Prov. 3, 10. Sir. 29, 15.) — 2) *conclave*, *Zimmer*, *Gemach*, Matth. 24, 26. Luc. 12, 3. — ad preces faciendas, Matth. 6, 6. (Teſt. XII. Patr. p. 701. εἰσερχόμενος εἰς τὸ ταμιεῖον, προσηυχόμην κυρίῳ. — LXX. pro חֶדֶר ſ. חֲדַר ſaepius, ut Gen. 43, 30. Exod. 8, 3. Deut. 32, 25. 1 Reg. 20, 30. 22, 25. 2 Reg. 6, 12. Cant. 1, 3. Tob. 7, 17. Tropice Pſ. Sal. 14, 5. ταμεῖα καρδίας.)

Ταννῦν, (τὰ νῦν) adv. *in praeſenti*, *nunc*, Act. 4, 29. 17, 30. — *jam vero*, Act. 5, 38. 20, 32. (Herodot. 7, 104. Sophocl. Electr. v. 423.) cf. omnino *Νῦν*.

Τάξις, εως, ἡ, (a τάσσω, perf. paſſ. perſ. 2. τέταξαι) *ordo*, i. e. a) multitudo in ordinem diſpoſita; de militibus, Num. 1, 51. Jud. 5, 20. 2 Macc. 10, 37. — b) *ordo*, *ſeries*, Luc. 1, 8. ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ. (ita locus, quo aliquis collocatus eſt, quem tenere debet, 3 Eſdr. 1, 15. οἱ ἱεροψάλται ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως αὐτῶν, hebr. עַל-מַעֲמָדָם 2 Chr. 35, 15. ubi LXX. στάσις. — munus, officium, Joſeph. vit. §. 71.) — 1 Cor. 14, 40. κατὰ τάξιν, in ordine, i. e. juſta ſerie. — c) metaph. *ratio*, die *Beſchaffenheit*, et quidem ea ratio, quae ex ordine et mandato eſt; Col. 2, 5. βλέπω ὑμῶν τὴν τάξιν, bonum ordinem, juſtam rationem. Ita etiam plurimi formulam explicant κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ, ſ. ἀαρὼν, ſecundum rationem ſacerdotii Melchiſ. ſ. Aaronis, Hebr. 5, 6. 10. 6, 20. 7, 11. 17. 21. Deprompta ſunt e Pſ. 110, 5. ubi hebr. דִּבְרָה, quod explicant: ratio, conditio, genus; quod vero etiam eſſe poſſet: lex, praeceptum, ut τάξις legitur 3 Eſdr. 1, 6. coll. Prov. 31, 24. ubi reſpondet hebr. תּוֹרָה, ita ut vertendum ſit: ſacerdos es eadem lege, qua Melchiſedecus. Caeterum τάξις de *ratione* legitur etiam 2 Macc. 9, 18. ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν. Teſt. XII. Patr. p. 665. ubi

gentiles, quia ad idolorum cultum deflexerant mutasse dicuntur τὴν τάξιν αὐτῶν, rationem ipsis praescriptam agendi. — Saepius non legitur.

Ταπεινός, ή, όν, (descendit verosimiliter a τάπος, sive δάπος, e quo δάπεδον et ἔδαφος pavimentum, solum, et τάπης s. τάπις, tapis, Teppich) — LXX. maxime pro עָנָו, עָנִי, שָׁפָל, דַּל, et cognatis; — 1) *humilis*, a) propr. non a terra multum adsurgens, humo proximus, (Ezech. 17, 24. ξύλον ταπεινόν.) — metaphor. *humilis*, et quidem diversa ratione. Refertur enim a) ad conditionem externam, fortunam, honorem, ubi est *sorte humilis*, *vilis*, Luc. 1, 52. ubi δυνάσταις opponitur; (Job. 12, 21. Jes. 11, 4. 1 Sam. 18, 23. Test. XII. Patr. p. 741.) — *pauper*, si τῷ πλουσίῳ opponitur, Jac. 1, 9. coll. v. 10. — b) ad animum, ubi est: *modeste de se sentiens*, *modestus*, *submisso animo*, Rom. 12, 16. vid. Συναπάγομαι. — *timidus*, *meticulosus*, 2 Cor. 10, 1. ubi opponitur τῷ θαῤῥοῦντι. — 2) ex adjuncto, cum humi sedere ἐν σποδῷ καὶ σάκκῳ non solum miseri et afflicti, sed etiam peccatores Deum supplicaturi et poenitentiam acturi solerent, — a) ratione externae conditionis et sortis: *miser*, *afflictus*; 2 Cor. 7, 6. (Jes. 32, 7. Ps. 9, 42. 18, 30. Jes. 14, 32.) — b) ratione animi, et quidem ratione Dei et obedientiae huic debitae: *Deum reverens*, *Deo se modeste subjiciens*, *pius in Deum*. Opponitur hoc sensu τῷ ταπεινῷ ὁ ὑπερήφανος, qui Deum spernit, impius, vid. Ταπεινόω et Ὑπερήφανος. Ita explico Jac. 4, 6. coll. v. 7. ubi sequitur ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ. 1 Petr. 5, 5. (Prov. 3, 34. Jes. 11, 4. Sir. 3, 19. 11, 1. 10, 16.) et similiter Matth. 11, 29. ubi Servator se appellat ταπεινὸν τῇ καρδίᾳ, Deo modeste obsequentem, Dei reverentem. (Prov. 11, 2. στόμα ταπεινῶν μελετᾷ σοφίαν, hebr. צְנוּעִים humiles in Deum. Ps. 34, 18. ubi ταπεινοὶ τῷ πνεύματι sunt, qui Deo se subjiciunt, calamitatibusque ab eo immissis emendantur.)

Ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, (ταπεινὸς et φρὴν) 1) *animi demissio*, *modestia*; Eph. 4, 2. Phil. 2, 3. Col. 3, 12. 1 Petr. 5, 5. (ita ταπεινόφρων Prov. 29, 23. pro שְׁפַל רוּחַ, et ταπεινοφρονέω Ps. 131, 3.) Referunt huc etiam Act. 20, 19. δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν, in omni modestia; melius: in omnibus obsequutus Deo, me ei libenter subjiciens, mala ab ipso mihi immissa perferens. (Vid. Ταπεινός.) Esse vero etiam potest i. q. ταπείνωσις, mala ipsa, calamitates ideo a Deo inflictae ut obsequium hominis exploret, fastum ejus deprimat. Vid. Ταπείνωσις. — 2) *fucata reverentia in Deum*, quae tribuitur doctoribus falsis Col. 2, 18. 23. videturque fuisse in vestitu humili, vultu demisso, frequentioribus jejuniis, duriori abstinentia.

Ταπεινόφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ταπεινὸς et φρὴν) *humilis mente, modeste de se statuens, modestus*; semel 1 Petr. 3, 8. [text. vulg. φιλόφρονες]. LXX. Prov. 29, 23. pro שְׁפַל־רוּחַ.

Ταπεινόω, ῶ, fut. ώσω, (a ταπεινὸς), LXX. potissimum pro עָנָה et שָׁפֵל s. הִשְׁפִּיל, etiam passim pro דָּכָא s. דָּכָה, חוּנָה, הִכְנִיעַ, et similibus, — 1) *humilem facio*, a) propr. Luc. 3, 5. βουνόν. (Jes. 40, 4.) — b) tropice: humilem sorte, externa conditione facio; ταπεινόομαι, *egenus, pauper sum*, Phil. 4, 12. Prov. 13, 7. Levit. 25, 39. Jes. 58, 10. Sir. 6, 13. 40, 31 — ταπ. ἑαυτὸν, *se subjicere humili conditioni*, Phil. 2, 8. (Ps. 93, 5. 141, 18. Jes. 51, 21.) — *fastum deprimo, pudore suffundo*, 2 Cor. 12, 21. μὴ ταπεινώσῃ με ὁ θεὸς πρὸς ὑμᾶς, ne Deus me ratione vestrum iterum pudore suffundat. Passiv. *deprimor, pudore suffundor*, Matth. 23, 12. Luc. 14, 10. 18, 14. (Jes. 10, 33. 13, 11. 25, 11. Dan. 4, 34. 2 Sam. 22, 28. — ταπεινοῦν ἑαυτὸν, *modeste de se judicare*, modeste se gerere, Matth. 18, 4. coll. v. 1. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. 2 Cor. 11, 7. Sir. 2, 18. 3, 18. — 2) ταπεινόομαι, *me modeste subjicio alicui, obsequium praesto*, diciturque de iis, qui Dei mandatis, consiliis parent, et quae ille ipsis perferenda imponit, humili animo sustinent, omnemque fastum, qui Deum ejusque decreta spernit, deponunt; Jac. 4, 10. 1 Petr. 5, 6. ταπεινώθητε ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ. (Gen. 16, 9. Thren. 3, 33. 2 Macc. 8, 35. — Non exclusam esse poenitentiam et signa ejus externa docent loca Jer. 13, 17. Sir. 7, 17. 18, 21. coll. Ps. 44, 27. — Psalt. Sal. 3, 9. ἐξιλάσατο περὶ ἀγνοίας ἐν νηστείᾳ, καὶ ταπεινώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Esdr. 9, 5. ubi ταπείνωσις de jejunio. cf. etiam Ὑπερήφανος. — Saepius non legitur.

Ταπείνωσις, εως, ἡ, (a ταπεινόω) — a) transitive: depressio, humiliatio; Psalt. Sal. 2, 39. ἐλεῆσαι δίκαιον ἀπὸ ταπεινώσεως ἁμαρτωλοῦ. — b) intransitive, LXX. pro עֳנִי — τὸ deprimi, τὸ depressum, humilem esse; tropice: *contumelia, ignominia*, Luc. 1, 48. (Gen. 29, 31. 16, 16. 1 Macc. 3, 52.) — *humilis conditio, calamitas, fata adversa*, quibus dejicimur de statu felicitatis, Act. 8, 33. (Jes. 53, 8. pro עֹצֶר) Jac. 1, 10. (2 Sam. 16, 12. Deut. 26, 7. Ps. 9, 13. Sir. 2, 4. 5. 11, 13. 20, 10.) — Phil. 3, 21. τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν pro τὸ σῶμα τὸ ταπεινὸν, vile, caducum hoc corpus. (Test. XII. Patr. p. 744.: τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν, τὸν ἐπὶ γῆς φανέντα ἐν μορφῇ ἀνθρώπου ταπεινώσεως, hominis vilis et humilis.)

Τὰ πολλὰ, *quam maxime*, vid. πολὺς sub finem.

Ταράσσω, s. άττω, fut. άξω, latinor. *turbo, rühren, umrühren, aufrühren*; — *turbo, commoveo*; a) propr. — τὸ ὕδωρ, Joh. 5, 4. LXX. pro דָּלַח Ezech. 32, 2. 34, 19. Jes.

24, 14. coll. 2 Sam. 22. 8. Judic. 5, 4. — b) tropice de animo, *perturbo*, *turbo*, ubi quamcunque mentis perturbationem indicat, et in passivo intransitive dicitur: LXX. pro בהל, רגז et similibus. Usurpatur autem α) ratione sensus animi: *animum moveo*, *misericordia*, *tristitia eum tango*; activum semel inusitato modo Joh. 11, 33. ἐτάραξεν ἑαυτὸν, pro ἐταράχθη τῷ πνεύματι, magna tristitia corripiebatur, ut legitur Joh. 13, 21. Joh. 12, 27. ἡ ψυχή μου τετάρακται. (Gen. 43, 30. Ps. 55, 4. 109, 21.) — *metu concutio* animum, timorem incutio, Act. 15, 24. 27, 8. — passiv. *metu perturbor*, *confundor*, Matth. 2, 3. 14, 26. Marc. 6, 50. Luc. 1, 12. 24, 38. Joh. 14, 1. 27. 1 Petr. 3, 14. (Ps. 6, 2. 3. 48, 5. Jes. 8, 12. Dan. 11, 44. Ps. 30, 9. 143, 4.) — β) de judicio et persuasione: *perturbo animum*, *ancipitem* s. *dubium reddo*, ut nesciat quid statuat, Gal. 1, 7. 5, 10. Potest vero in utroque loco etiam esse: confusum, sollicitum facio. Saepius non legitur.

Ταραχή, ῆς, ἡ, (a ταράσσω, perf. med. τετάραχα) *turbatio*, *commotio*, a) proprie, Joh. 5, 4. τοῦ ὕδατος. coll. Jes. 24, 29. — b) metaph. *perturbatio rerum publicarum*, *tumultus*; Marc. 13, 8. (Joseph. bell. 1, 10. 10. Polyb. 3, 9. 9. Eodem sensu videtur legi apud LXX., Prov. 6, 14. Jes. 22, 5. Sap. 14, 25. 2 Macc. 3, 30. 15, 29. — de terrore Job. 24, 17. Ez. 30, 16. Sap. 17, 8.)

Τάραχος, ου, ὁ, (ab eodem) *perturbatio*; — metaph. *terror*, Act. 12, 18. (1 Sam. 5, 8.) — *tumultus*, Act. 19, 23. Vid. *Ταραχή*. (Xenoph. Cyrop. 7, 1. 16.)

Ταρσεὺς, έως, ὁ, (a ταρσὸς) *Tarsensis*, Tarso oriundus; Act. 9, 11. 21, 39.

Ταρσὸς, οῦ, ἡ, (profanis etiam ταρσοὶ, ῶν, αἱ, quia a Cydno flumine dividebatur in duas urbes) *Tarsus*, urbs satis antiqua, Ciliciae primaria (Joseph. Ant. 1, 6. 1. ταρσὸς τῶν πόλεων [Ciliciae] ἡ ἀξιολογωτάτη καλεῖται, μητρόπολις οὖσα, Strabo lib. 14.) tempore Apostolorum urbs libera Romanorum, (i. e. immunis a praesidis romani jurisdictione, suis utebatur legibus et magistratibus, imperium Romanorum tamen agnoscens) libertate ei donata ab Augusto Caesare, (Plin. 5, 27. Appian. Civ. 5.), cujus incolae literas et philosophiam graecorum magno studio excolebant (Strabo lib. 14. p. 463. edit. Casaub.), Pauli Apostoli patria. Act. 9, 30. 11, 25. 22, 3.

Ταρταρόω, ῶ, f. ώσω, (a τάρταρος, tartarus, i. e. locus subterraneus, tristissimus, tenebricosus, ferreis portis clausus; locus poenarum sceleratorum post mortem, conveniens igitur Judaeorum Hadi vel Gehennae) *in tartarum detrudo* s. *conjicio*, εἰς τάρταρον ῥίπτω (Hom. Iliad. 4, 13.); 2 Petr. 2, 4. σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν, εἰς κρίσιν

τετηρημένους. Joseph. c. Apion. 2, 33. ἐν ταρτάρῳ δεδημένοις. — *Καταταρταρόω* eodem sensu apud Sext. Empir. Pyrrh. Hypotyp. 3, 24. Apollodor. bibl. 1, 1. et 2.

Τάσσω, f. ἄττω, f. ἄξω, — LXX. maxime pro שׂים, passim etiam pro נָתַן, צוה, שׁית, — 1) *colloco. loco suo et ordine, ordino*; — propr. de militibus dispositis, 2 Macc. 15. 20. de aliis rebus et personis, Hab. 2, 9. νοσσιὰν εἰς ὕψος. Jer. 7, 30. τὰ βδελύγματα ἐν οἴκῳ. 2 Chr. 31, 2. τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερῶν.) sensu translato: τασσόμενος ὑπό τινα, collocatus, constitutus sub, i. e. *subjectus* alicui; Luc. 7, 8. — de tempore: *desinio*, Act. 28, 23. ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν. (Job. 14, 13. τάξῃ μου χρόνον, ἐν ᾧ.) — 2) *constituo, anstellen, bestellen*, diciturque de iis, quibus negotium, munus datur; Rom. 13, 1. αἱ ἐξουσίαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. (1 Chr. 16, 4. 7. 2 Sam. 7, 11. 2 Reg. 10, 26. Joseph. bell. 7, 8. 2. τεταγμένος ἐπί τινι, cui negotium datum est. Id. Ant. 7, 14. 9. τάσσεσθαι ἐπί τινος, praefici alicui.) — Τάσσειν ἑαυτοὺς εἴς τι, se alicui rei sponte consecrare, 1 Cor. 16, 15. — Medium: me ipse constituo ad aliquid, *me applico* alicui rei, *ei me dico*; Joseph. bell. 4, 5. 3. πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον, mori malebant, quam se jungere improbis patriae adversariis. Eandem formulam habes Joseph. Ant. 8, 10. 3.) Etiam particip. perf. pass. τεταγμένος sensu medii dici (vid. *Dresigius* de verbis mediis Novi Foed. 1, 24.) observatum est, et ita multi intelligunt Act. 13, 48. ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, quotquot sese applicabant, capaces erant salutis, i. q. 1 Cor. 16, 15. τάσσαντες ἑαυτοὺς εἰς. Certe ita τεταγμένος legitur 2 Macc. 9, 21. οἱ δὲ πρὸς τῷ σπλαγχνισμῷ τεταγμένοι, qui misericordia tangebantur, ejus capaces erant. Philo de Nobil. p. 907. ἔχω δ' εἰπεῖν ἑτέρους ἐξ ἐναντίας ἀμείνω τεταγμένους τάξιν, possum memorare alios, qui meliori parti se adjunxerunt. Maxim. Tyr. diss. 10. p. 102. ed. Heins. ἐπὶ ἡδονὰς συντεταγμένος, in voluptates ruens. Joseph. Ant. 4, 2. 3. οἱ συντεταγμένοι τῷ Κορῇ, qui se partibus Corae adjunxerunt. Vid. etiam Loesneri obss. p. 206. et Krebsii p. 222. — LXX. pro τάσσομαι amant usurpare τάσσειν τὴν καρδίαν εἴς τι, Ezech. 44, 5. Hag. 1, 5. coll. Dan. 11, 17. Zach. 7, 12. — 3) *constituo, decerno*, Act. 15, 2. ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον· (1 Macc. 1, 27. 12, 26.) Huc alii referunt etiam Act. 13, 48. τεταγμένοι εἰς ζωήν. — *mando, jubeo*; Matth. 28, 16. Act. 22. 10. 1 Sam. 20, 5. Dan. 6, 12. Aelian. V. H. 14, 22.) Saepius non legitur.

Ταῦρος, ου, ὁ, taurus; Matth. 22, 4. Act. 14, 13. Hebr. 9, 13. 10, 4. (LXX. pro שׁוֹר Ex. 21, 28. 29. 32. 35. 36. Sir. 6, 3.)

Ταὐτά, contr. pro τὰ αὐτά, *eadem illa*; [1 Thess. 2,

14. ubi Griesb. τὰ αὐτὰ] et in codicibus κατὰ τ' αὐτὰ, pro κατὰ ταῦτα, Luc. 6, 23. 26. 17, 30. (τ' αὐτὸ Joseph. bell. 6, 8. 5.)

Ταφή, ῆς, ἡ, (a θάπτω, aor. 2. ἔταφον) *sepultura*; Matth. 27, 7. (LXX. pro קְבוּרָה Deut. 34, 6. 2 Chr. 26, 23. Jer. 22, 19. קֶבֶר Jes. 53, 9. Ez. 32, 23. 2 Macc. 9, 15. 13, 7. Joseph. bell. 1, 9. 1. et 5, 13. 7.)

Τάφος, ου, ὁ, (ab eod. *sepulchrum*; Matth. 23, 27. (vid. Κονιάω). v. 29. cap. 27, 61. 64. 66. 28, 1. Rom. 3, 13. τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, (Ps. 5, 10.) sensus: os eorum semper aperitur ad calumnias evomendas. — LXX. pro קֶבֶר Gen. 23, 4. 20. 2 Sam. 2, 31. 2 Reg. 13, 22. 22, 20. Ez. 37, 13. aliquoties etiam pro קְבוּרָה Gen. 47, 30. 2 Reg. 21, 25. — Joseph. Ant. 17, 8. 3. de funere.

Τάχα, (neutr. adject. ταχύς) 1) cito, velociter, properanter, (Hom. Odyss. 1, 251. Sap. 13, 6.?) 2) *facile, forsitan*, (Joseph. bell. 5, 9. 4.). In N. T. bis Rom. 5, 7. ubi vertunt facile, vel forsitan. Potest vero etiam (ut σπουδαίως et alia verba festinandi studium indicantia, esse *studiose, libenter*, i. q. προθύμως, ut intelligendum est Sap. 14, 19. ὁ μὲν τάχα τῷ κρατοῦντι βουλόμενος ἀρέσαι. Nec aliter videtur intelligendum esse Philem. v. 15. — Saepius non occurrit in scripturis.

Ταχέως, (a ταχύς) adv. *celeriter, confestim*; *quam primum, mox*; Luc. 14, 21. 16, 6. Joh. 11, 31. 1 Cor. 4, 19. Gal. 1, 6. Phil. 2, 19, 24. 2 Tim. 4, 9. (Jer. 50, 44. Jud. 9, 48. Jes. 8, 3. 2 Sam. 17, 18. Sap. 6, 5. Joseph. Ant. 7, 13. 2.) — *praepostere, temere, übereilt, zu schnell*, 2 Thess. 2, 2. 1 Tim. 5, 22. (Prov. 25, 8. Sap. 14, 15. 28.)

Ταχινός, ή, όν, *velox, celer*; Jes. 59, 7. Sap. 13, 2. Sir. 11, 22. ἐν ὥρᾳ ταχινῇ. — de eventu: *repentinus, subitus*; 2 Petr. 1, 14. 2, 1. (Sir. 18, 26.)

Τάχιον, (neutrum comparativi ταχίων, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, a ταχύς) adverb. 1) *citius*, Joh. 20, 4. προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου. (Sap. 13, 9.) — 2) ut alii comparativi pro superlativo: *quam citissime*, Joh. 13, 27. ποίησον τάχιον. 1 Tim. 3, 14. τάχιον, brevissimo tempore. Hebr. 13, 19. 23. 1 Macc. 2, 40, Test. XII. Patr. p. 628.: ὅπως ἂν ἁμαρτήσωσι, τάχιον ἐπιστρέψουσι πρὸς κύριον. (Improbant hanc formam, pro qua antiquiores graeci θᾶττον usurparunt, veteres Grammatici.)

Τάχιστα, (neutr. superlat. τάχιστος, a ταχύς) *celerrime*; Act. 17, 15.

Τάχος, εος, contr. ους, τὸ, (a ταχύς). — Ἐν τάχει, *celeriter, cito*; Act. 12, 7. 22, 18. — de tempore: *brevi, mox*, Luc. 18, 8. Act. 25, 4. Rom. 16, 20. Apoc. 1, 1. 22, 6. (Deut. 9, 3. 11, 17. 28, 20. Ps. 2, 13. Sir. 27, 3. Joseph. Ant. 17, 5. 1. — LXX. etiam eodem sensu τὸ τάχος, 1 Reg. 22, 9.

Deut. 7, 4. 22. Jef. 5, 19. — τῷ τάχει 1 Chr. 12, 8. — τάχος 2 Chr. 18, 8. — διὰ τάχους Pf. 6, 10. Sir. 11, 21. — ἕως τάχους, Pf. 148, 4.) Jofeph. c. Apion. 2, 9. κατὰ τάχος.

Ταχὺ, (neutr. a ταχὺς) adv. 1) *velociter, cito, fubito,* Matth. 28, 7. 8. [Marc. 16, 8.] Joh. 11, 29. Apoc. 2, 5. 16. 3, 11. 11, 14. 22, 7. 12. 20. — *ftatim, illico,* Matth. 5, 25. — (Jef. 51, 5. Jer. 49, 18. Gen. 27, 20. Pf. 37, 2. 79, 8.) — 2) ut ταχέως, quod vide, *temere, facile;* Marc. 9, 39. Deut. 9, 12. 16. Jud. 2, 17. Sir. 19, 4.) nifi hic quoque eft: illico, fcl. dum utitur nomine meo in fanandis morbis.

Ταχὺς, εῖα, ὺ, *celer, feftinans;* Jac. 1, 19. ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, promptus ad audiendum. (Prov. 29, 20. ταχὺς ἐν λόγοις. Sir. 5, 11. ταχὺς ἐν ἀκροάσει. Sir. 4, 29. ταχὺς ἐν γλώσσῃ. Pfalt. Sal. 4, 6. ταχὺς εἰσόδῳ εἰς πᾶσαν οἰκίαν ἐν ἱλαρότητι ὡς ἄκακος.)

Τὲ, particula enclitica copulativa, in N. T. potiffimum in Actis Apoftolorum et epiftolis ad Romanos et Hebraeos obvia, (in Joannis fcriptis femel c. 2, 15. [et Apoc. 1, 2. 21, 12.] occurrens) latinor. *que, et* refpondens, *arctam* omnino rerum et eventuum *conjunctionem* indicans. Ufurpatur autem

1) *fola* et *absque καὶ,* ubi a) nectit propofitiones et fubjecta, α) fua *natura* arcte juncta, *et, quoque, fimul,* Act. 15, 5. δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον. ib. 23, 10. ἁρπάσαι αὐτὸν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 1 Cor. 4, 21. ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πρᾳότητος. Hebr. 1, 3. Sap. 8, 19. 3 Macc. 3, 15. 1, 18.) — β) nectit propofitiones tum ubi actio continuatur, tum ubi plures actiones vel res ratione et temporis et loci arcte funt conjunctae, *et, vero, fimul;* Matth. 28, 12. συναχθέντες, συμβούλιόν τε λαβόντες. Act. 2, 33. τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λαβών. v. 37, 5, 19. ἤνοιξε τὰς θύρας, ἐξαγαγών τε εἶπε. c. 6, 13. 8, 1. 6. 31. 10, 28. 48. 11, 13. 21. 26. 12, 6. 8. 15, 39. 16, 11. Eph. 3, 19. Hebr. 12, 2. et paffim. 3 Macc. 1, 12. 6, 41.) — b) fubjungit propofitiones, quibus aliquid accuratius definitur et explicatur, vel etiam caufa affertur; *vero, autem; videlicet; enim;* Act. 1, 15. ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ὡς ἑκατόν. 2, 3. 3, 10. 4, 13. 6, 7. 9, 24. 10, 22. 33. 18, 11. 26. 19, 11. 20, 7. 21, 18. 24, 23. 27, 17. 20. Rom. 2, 19. Jud. v. 6.

2) τὲ — καὶ, *et — et, cum — tum, pariter ac,* conjungit a) nomina perfonarum vel rerum aut fua natura, aut tempore locoque conjunctorum, aut eadem vel agentium vel patientium; Luc. 12, 45. ἐσθίειν τε καὶ πίνειν. Act. 1, 1. ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν. — Luc. 21, 11. σεισμοί τε καὶ λιμοὶ, φοβητρά τε καὶ σημεῖα. Act. 26, 3. ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. Act. 24, 3. πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ. c. 9, 24. ἡμέρας τε καὶ νυκτός.

— Luc. 22, 66. ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς. Joh. 2, 15. τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας. Vid. etiam Act. 2, 9. 10. 43. 4, 27. 5, 14. 24. 8, 13. 19, 6. 27, 21. Rom. 1, 12. 14. 1 Cor. 1, 30. Phil. 1, 7. Hebr. 2, 4. 4, 12. 5, 1. 7. et saepius. (3 Macc. 3, 23. 6, 32. Sap. 7, 16.) — b) eodem modo τὲ — καὶ nectit propositiones; Matth. 27, 48. λαβὼν σπόγγιον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ. Luc. 24, 20. ὅπως τε παρέδωκαν — καὶ ἐσταύρωσαν. Act. 14, 21. εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανούς. Vid. etiam Act. 8, 28. 9, 18. 29. 10, 2. 21, 11. Hebr. 6, 4.

3) τὲ — τὲ, i. q. τὲ — καί; Act. 2, 46. coll. c. 5, 42. ubi eadem per τὲ — καὶ efferuntur. Act. 26, 16. ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι. (Sap. 7, 13. ἀδόλως τε ἔμαθον, ἀφθόνως τε μεταδίδωμι.)

4) καὶ — τὲ, i. q. τὲ — καί, Act. 9, 15. 24, 5.

5) τὲ conjunctum cum aliis particulis; a) τὲ γάρ, *adeo*, Rom. 1, 26. — τὲ γὰρ οὐκ, *ne quidem*, Rom. 7, 7. — b) τὲ καί, *verum etiam*, Rom. 1, 27. — c) ἐάν τε, *si vel*, Rom. 14, 8. 2 Cor. 10, 8. coll. *Ἐάν*.

Τεῖχος, εος, ους, τό, *moenia*, murus, quo urbs circumdatur. (Moeris Att. τειχίον· τὸ τῆς οἰκίας, τεῖχος· τὸ τῆς πόλεως.) Act. 9, 25. 2 Cor. 11, 33. Hebr. 11, 30. Apoc. 21, 12—19. (LXX. pro חוֹמָה saepissime, ut Deut. 3, 5. Jos. 2, 15. 6, 5. 20. 1 Sam. 31, 10.)

Τεκμήριον, ίου, τό, (a τέκμαρ, finis, terminus, exitus, signum, documentum) *nota certa, qua aliquid dignoscitur, documentum, argumentum, signum indubitatum*; (ein sicheres *Wahr*- oder Merkzeichen) quo aliquid probatur; semel Act. 1, 3. (Sap. 5, 11. τεκμήριον πορείας. [portentum Sap. 19, 13.] 3 Macc. 3, 24. Joseph. c. Ap. 1, 31. τεκμ. τῆς ἀρετῆς. Id. de vit. §. 1. Ant. 12, 3. 1. ib. 3, 7. 7. Xenoph. Mem. 1, 1. 2.) Hesych. τεκμήριον· σημεῖον ἀληθές.

Τεκνίον, ου, τό, (deminutiv. a τέκνον) *filiolus*; — ut latinor. *filiolus* blandientis est: *carissimus*, quem paterno prosequor amore; Joh. 13, 33. Gal. 4, 19. 1 Joh. 2, 1. 12. 28. 3, 7. 18. 4, 4. 5, 21.

Τεκνογονέω, ῶ, f. ήσω, (τέκνον et γένω, i. q. γεννάω) *liberos gigno, prolem facio*; 1 Tim. 5, 14. (LXX. τεκνοποιέω, ut Jes. 65, 23. Jer. 12, 2.)

Τεκνογονία, ας, ἡ, (a τεκνογονέω) *liberorum procreatio*, 1 Tim. 2, 15. διὰ τῆς τεκνογ. eo quod liberos parit regni coelestis cives et salutis haeredes.

Τέκνον, ου, τό, (a τίκτω) LXX. pro בֵּן et בָּנִים, aliquoties etiam pro יֶלֶד — 1) *partus, proles*, de prole utriusque sexus, Luc. 1, 7. Apoc. 12, 4. (Gen. 3, 16. Deut. 28, 57. — etiam de prole animalium, 1 Sam. 14, 23. 4 Macc. 14, 16.) — τέκνα, *liberi*, utriusque sexus, Matth. 10, 21. 15, 26.

18, 25. Marc. 7, 27. 10, 29 sq. 13, 12. Luc. 1, 17. 14, 26. 18, 29. 20, 31. Act. 21, 5. 1 Cor. 7, 14. 2 Cor. 12, 14. Eph. 6, 1. 4. Col. 3, 20 sq. 1 Tim. 3, 4. 12. 5, 4. et saepius. — Latiori sensu: *posteri*, Matth. 3, 9. Luc. 3, 8. Act. 2, 39. 13, 32. Gal. 4, 31. 1 Petr. 3, 6. (Exod. 10, 2. 20, 5. 34, 7. Jos. 14, 9.) — *τέκνα τῆς σαρκός*) proles secundum nativitatem; *τέκνα τῆς ἐπαγγελίας*, posteri vi promissionis, Rom. 9, 8. Gal. 4, 28. (Similiter *τέκνα πορνείας* pro *ἐκ πορνείας*, Hos. 1, 2. 2, 4.)

2) *filius*, Matth. 7, 11. 21, 28. 22, 24. Marc. 13, 12. Act. 7, 5. 21, 21. Phil. 2, 22. Ap. 12, 5. (Gen. 17, 6. 30, 1.) Vocativus *τέκνον* semper blandientis est: *mi fili, carissime!* et usurpatur non solum a patribus erga filios, Matth. 21, 28. Luc. 2, 48. 15, 31. (Gen. 22, 7. 27, 18. 25. 26. 43. 48, 19.) — sed etiam a patronis erga eos quos curant, et ab amicis erga amicos, Matth. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 16, 25. — a magistris erga discipulos, Marc. 10, 24. 1 Tim. 1, 18. 2 Tim. 2, 1. (coll. 1 Cor. 4, 14. 2 Cor. 6, 13. 1 Thess. 2, 11.) quare etiam Paulus eos, quos docuerat, et christianos fecerat *τέκνα* appellat, 1 Cor. 4, 17. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. Phil. v. 10. coll. 3 Joh. v. 4. — (cf. e V. T. 1 Sam. 3, 6. 16. 24, 17. 26, 17. 21. Ps. 34, 11. Sir. 2, 1. 3, 1. 17. 4, 1. 6, 18. 17, 1.

3) metaphor. a) civitatis vel urbis, quasi matris (Jes. 54. Jer. 2, 30.), *τέκνα* sunt: *cives, incolae*, Matth. 2, 12. vid. *Ῥαχήλ*. 23, 37. Luc. 13, 34. 19, 44. Gal. 4, 25. 31. Apoc. 2, 23. (Jes. 60, 4. 9. Joël. 2, 23. Zach. 9, 13. Psalt. Sal. 11, 3. *ἴδε, ἱερουσαλήμ, τὰ τέκνα σου ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν συνηγμένα εἰς ἅπαξ ὑπὸ κυρίου.*) — b) *τέκνα* alicujus dicuntur tam varia ratione, quanta comparatio conjunctionis patrem inter et filium intercedentis permittit; scilicet α) *obsequium*, filii instar, *praestans, alicujus studiosus, ei fideliter adhaerens, eum amans*, Joh. 1, 12. 8, 39. Phil. 2, 15. 1 Petr. 1, 14. *ὡς τέκνα ὑπακοῆς* ut filii obedientes scl. Deo. 1 Joh. 3, 1. 2. 10. (Hos. 10, 9. *τέκνα ἀδικίας*, prava amantes.) Inde *τέκνα τοῦ θεοῦ* de *populo Israëlitico* Joh. 11, 52. (Jes. 30, 1. Sap. 16, 21. vid. etiam *παῖς*) aeque ac de coetu christianorum, 1 Joh. 5, 2. tanquam *cultoribus* Dei. — β) *favoris* et *beneficiorum* alicujus *particeps*; ita *τέκνα θεοῦ*, Rom. 8, 16. 17. 21. 9, 8. Eph. 5, 1. *ὡς τέκνα (τοῦ θεοῦ) ἀγαπητά*, ut decet eos, quos Deus filiorum instar amat et beat. — γ) *is qui*, ut filius patri, alicui *est subjectus, obstrictus ei tenetur*, ei *devotus* est; ita *τέκνα σοφίας* Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. Judaei dicuntur quatenus doctrina divina ipsis tradebatur, ut eam admitterent. *τέκνα φωτός* Eph. 5, 8. verae doctrinae addicti. *τέκνα ὀργῆς* Eph. 2, 3. *τ. κατάρας* 2 Petr. 2, 14. poenis, exitio devoti.

Τεκνοτροφέω, ῶ, f. ήσω, (*τέκνον* et *τροφέω*, i. q. *τρέφω*) *liberos alo*, *educo*; 1 Tim. 5, 10.

Τέκτων, ονος, ὁ, (a *τέκω*, *τίκτω*, ut *τέχνη* unde propr. qui aliquid parit, procreat, artifex) — *faber lignarius*, Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. ὁ *τέκτων*; videlicet e more Judaeorum Rabbini simul artem aliquam discere solebant. Vid. Wolfii Cur. phil. Tom. I. p. 461. (LXX. saepius pro חָרָשׁ 1 Sam. 13, 19. *τέκτων σιδήρου* Jes. 44, 12. *χαλκοῦ* 1 Reg. 7, 14. — *τεκτ. ξύλων*, 2 Sam. 5, 11. 2 Reg. 12, 11. 1 Chr. 14, 4. Jes. 40, 20.)

Τέλειος, εία, ειον, (a *τέλος*) — LXX. potissimum pro שָׁלֵם et תָּמִים. — 1) *perfectus*, i. e. a) ad finem perductus, absolutus; sensu proprio non legitur in N. T. sed tropice de eo, qui *prorsus est expeditus* ad aliquid; Matth. 19, 21. *εἰ θέλεις τέλειος εἶναι*, si vis esse prorsus expeditus scl. ad societatem discipulorum meorum, qui sua reliquerunt, ut mecum possint versari et me doctorem comitari, ein ganz geschickter Schüler für mich. (De perfectione enim morali, ut Pontificii putant, et de pretio paupertatis voto sponte suscepto, non est sermo.) — b) omnibus suis partibus constans, *cui nihil deest*, *integer*, *omnibus numeris absolutus*; Jac. 1, 4. *ἔργον τέλειον ἐχέτω*, omni modo sese exserat, *ἵνα ἦτε τέλειοι*, — *ἐν μηδενὶ λειπόμενοι*. 1 Joh. 4, 18. ἡ *τελεία ἀγάπη*, Lutherus optime: die völlige Liebe. (Ita LXX. *καρδία τελεία*, i. q. aliis in locis *ὅλη*, tota mens, amor plenus et perfectus. Test. XII. Patr. p. 616. *ἕως ἂν ἐπιστρέψῃ τε πρὸς κύριον ἐν τελείᾳ καρδίᾳ*. Eodem sensu pro תָּמִים, integer, a labe purus, de sacrificiis, Exod. 12, 5. Philo quis rer. div. haer. p. 496.) Nec aliter Matth. 5, 48. ubi *τέλειοι* non ad omnem divinam, ut vulgo putant, referendum est perfectionem, sed ad amorem, *τέλειοι* scl. *ἐν ἀγάπῃ*. — c) interna ratione perfectus, *perfectus* ipse, *praestans*; Rom. 12, 2. *θέλημα τοῦ θεοῦ τέλειον*. 1 Cor. 2, 6. *σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις*, i. e. *θεοῦ* (v. 7.) *σοφίαν ἐν μυστηρίῳ*, versamur in tradendis rebus perfectissimis praestantissimisque, quippe divinis. Phil. 3, 15. *τέλειοι*, perfecti et mente et voluntate. Col. 1, 28. 4, 12. *στῆτε τέλειοι*, ut persistatis in perfectione christiana. Hebr. 9, 11. *τελειοτέρα σκηνή*. Jac. 1, 17. *δώρημα*. v. 25. *νόμος*. (De animi perfectione morumque puritate legitur etiam Gen. 6, 9. Deut. 18, 13. 2 Sam. 22, 16. Sir. 44, 17. Sap. 9, 6.) — 2) *adultus*, (Phil. Allegor. II. p. 57. ib. p. 94. de vit. Mos. I. p. 605.) Hebr. 5, 14. *τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή*. — Paulus potissimum refert ad adultos mente, cognitione; 1 Cor. 14, 20. *ταῖς φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε*, animo, cognitione, virtute adulti sitis. Eph. 4, 13. *εἰς ἄνδρα τέλειον*, ut simus instar viri qui prorsus adolevit; sensus perfecti cognitione. — *τὸ τέλειον* 1 Cor. 13, 10. *aetas adulta*, qua intellectus prorsus est excultus; coll. v. 11.

Τελειότερος, *έρα*, *τερον*, (compar. a *τέλειος*) perfectior, — *praestantior*; Hebr. 9, 11. vid. *Τέλειος*.

Τελειότης, *ητος*, *ἡ*, (a *τέλειος*) *perfectio*; de doctrina: Hebr. 6, 1. *ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα*, ad altiora, subtiliora progrediamur. — de morali perfectione, Col. 3, 14. vid. *Σύνδεσμος*. (In V. T. pro תֻּמִּים de sinceritate, probitate, Judic. 9, 16. 19. — Sap. 6, 15. *φρονήσεως τελειότης*, i. e. summa *φρόνησις*. ib. 12, 17. *δυνάμεως τελειότης*, summa *δύναμις*.) Saepius non occurrit in scripturis.

Τελειόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (a *τέλειος*) 1) ad *finem perduco*, finem impono (Ezech. 27, 11.), *perficio*, *absolvo*, *finio*, Luc. 2, 43. *τὰς ἡμέρας*. Act. 20, 24. *τὸν δρόμον*. — opus, Luc. 13, 32. *τελειοῦμαι*, (fut. med. contr. atticum pro *τελειώσομαι*,) perficiam, quae peragenda mihi sunt; (alii: moriar, vitam finiam). — *τελ. τὸ ἔργον*, Joh. 4, 34. 5, 36. 17, 4. (Neh. 6, 3. 16. 1 Reg. 7, 21. pro תָּמַם. Sir. 50, 19.) — vaticinia, i. q. *πληροῦν*, *eventu comprobare*, Joh. 19, 28. *ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή*. coll. Luc. 1, 45. Judith. 10, 9. — 2) *perfectum facio*; i. e.

a) *talem facio, qualis esse debet*; Joh. 17, 23. *ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν*, quod pro *ἵνα ὦσι τελείως εἰς ἕν*, ut perfecte sint uniti, conjuncti vere et arctissime. Hebr. 2, 10. *διὰ παθημάτων τελειῶσαι*, perfectum facere servatorem per *παθήματα*, quibus didicit et nostris *παθήμασι* succurrere. — De iis quibus munus traditur: *constituo*, *inauguro*; Hebr. 7, 28. ubi filius Dei dicitur *εἰς αἰῶνα τετελειωμένος* scl. sacerdos. (De sacerdotum inauguratione, Levit. 21, 10. et *τελ. τὰς χεῖρας* Exod. 29, 9. 29. 33. Levit. 8, 33. 16, 32. Philo lib. 3. de vita Mos. p. 675 sq.) — *Τελειόομαι*, *omnibus numeris absolvor*; 1 Joh. 2, 5. *ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται*. ib. 4, 12. 17. 18. (Sir. 7, 32. *ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου*.)

b) a *vitiis* et *culpa liberum*, a *macula purum facio*, *justum facio* s. *declaro*, *expio*, ubi convenit cum *δικαιόω*; ita non nisi in epist. ad Hebr. c. 7, 19. *οὐδὲν* (pro *οὐδένα*, ut 1 Cor. 6, 11. *ταῦτα* (pro *οὗτοι*) *τινες ἦτε*, Vid. etiam *τὶς* no. 5. et *πᾶν ὅ* pro *πάντα*, *ὅν*, vid. *πᾶς* lit. a, *γ*.) *γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος*, neminem lex, i. e. sacrificia legis, justum fecit, veniam peccatorum et vitam aeternam conferre non valuit. c. 9, 9. *κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα*, veniam peccatorum ita efficere, ut sacrificia offerens de expiatione sit certus. ib. 10, 1. 14.

c) *τελειόομαι*, *talis*, *qualis esse debeo*, *deprehendor*, facta exploratione *probor*, *spector*, *bewährt erfunden werden*; *α*) universe: 2 Cor. 12, 9. *ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται*, in infirmis *spectatur* potens meum auxilium. Jac. 2, 22. *ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη*, spectatur. (Sir. 34,

10. τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτελειώθη, quis unquam auro tentatus integer et probatus deprehensus est? — β) de certantibus: ubi est: *praemio dignus habear*, metam attigisse praemiumque meruisse judicor; Phil. 3, 12. ubi quidam libri pro τετελείωμαι ex interpretamento δεδικαίωμαι. (Philo lib. 2. Allegor. p. 74. ὦ ψυχὴ — ὅταν τελειωθῇς καὶ βραβείων καὶ στεφάνων ἀξιωθῇς. Id. de Somn. p. 585. ψυχὴ τελειωθεῖσα ἐν ἀρετῶν ἄθλοις.) — γ) Hinc nostri, constantiam in fide et pietate saepissime referentes ad certamina et palaestram, τελειοῦσθαι de iis usurpant, qui *Deo probantur*, ab eo *praemio pietatis*; i. e. *vita futura digni judicantur*; ita Christus obedientia, quam patri praestitit, Hebr. 5, 9. dicitur τελειωθείς, *spectatus* Deo, et ad sedes coelestes elatus. (Sap. 4, 13. τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ, Deo probatus) Hebr. 11, 40. ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι, ne fine nobis, i. e. ut simul nobiscum palma pietatis in certamine spectatae, scl. vitae aeternae participes fiant. c. 12, 23. πνεύματα δικαίων τετελειωμένων, animae proborum praemio pietatis (vita aeterna) ornatorum. (Intelligitur jam, quomodo patres eccles. v. c. Euseb. hist. eccl. 3, 35. et 7, 15. τελειοῦσθαι de iis dixerint, qui martyrium subierunt.) Saepius non legitur.

Τελείως, (a τέλειος) adv. perfecte; — *omnino*, *prorsus*, 1 Petr. 1, 13. (2 Macc. 12, 42. 3 Macc. 3, 26. 7, 22.)

Τελείωσις, εως, ἡ, (a τελειόω) *perfectio*, i. e. consummatio, finis, (Lib. Henoch. p. 195. μέχρι τελειώσεως γενεᾶς αὐτῶν. ib. p. 196.); — τὸ *efficere*, τὸ *eventu comprobare*; de promissis, vaticiniis, Luc. 1, 45. (Judith. 10, 9. Sir. 34, 8.) — τὸ *probum et culpa liberum declarare*, (*justificatio*, ut theologi loquuntur) *perfecta expiatio*, Hebr. 7, 11. vid. Τελειόω no. 2. lit. b.

Τελειωτής, οῦ, ὁ, (a τελειόω) *qui perficit aliquid*, *ad finem perducit*; semel Hebr. 12, 2. τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτήν, i. q. ἀρχὴ καὶ τέλος τῆς πίστεως, omnis salutis speratae auctor itemque effector. (Alii: remunerator, et τελειωτὴν dici putant, qui declarat, certantem esse τέλειον, i. e. praestitisse praestanda palmaque dignum esse.)

Τελεσφορέω, ῶ, f. ήσω, (a τελέσφορος, finiens, ad finem perducens vel perveniens, quod ex τέλος et φέρω) ad finem duco, fero; austragen die Frucht; — de gravidis foetum enitentibus, Joseph. Ant. 3, 11. 6. τελεσφορεῖται κατὰ τὴν γαστέρα. — de segete: *fructus facio*; semel Luc. 8, 14. ubi τελεσφοροῦσι i. q. καρποφοροῦσι, coll. Matth. 13, 22. (Philo de opif. p. 26. αὔξουσι καὶ τελεσφοροῦσι. — τελεσφορέομαι, maturesco, de fructibus Joseph. Ant. 1, 6. 3. καρπὸς τελεσφορηθείς. Philo de vict. p. 837.: ὁ τῶν δένδρων καρπὸς τελεσφορεῖται. — etiam absolvo: Philo de Plant. No. p. 230.

τὸν σύμπαντα κόσμον ὁ ποιητὴς ἐτελεσφόρησε. — de hominibus passiv.: adolesco, 4 Macc. 13, 19.)

Τελευτάω, ῶ, f. ήσω, (a τέλος) ad finem perduco; — opus (Sir. 23, 17.) exitum habeo, Joseph. Ant. 8, 1, 1. τελευτῆσαι αὐτῷ καλῶς τὰ πράγματα. — τὸν βίον, *vitam finio, morior*, Joseph. Ant. 10, 1, 5. ib. 12, 1, 1. — deinde omisso τὸν βίον *morior*, ut saepissime (v. c. Gen. 25, 32. 30, 1. 50, 26. Num. 3, 4. Deut. 17, 5. Prov. 11, 7. 4 Macc. 6, 21.) LXX. pro hebr. מוּת, de morte cum naturali tum violenta; Matth. 2, 19. 9, 18. 22, 25. Marc. 9, 44. 46. 48. (Jes. 66, 24.) Luc. 7, 2. Act. 2, 29. 7, 15. Hebr. 11, 22. — θανάτῳ τελευτάτω, hebraicum מוֹת יוּמָת, *certissime ei moriendum est*, Matth. 15, 4. Marc. 7, 10. Exod. 19, 12. 21, 16. Ezech. 6, 12. Saepius non legitur.

Τελευτή, ῆς, ἡ, (τελευτάω, rem ad finem perduco,) finis, (Bar. 3, 25. τόπος μέγας καὶ οὐκ ἔχει τελευτήν.) — finis, Demosth. p. 658. 7. ed. Reisk.) — τελευτὴ scl. τοῦ βίου (quod additur v. c. Demosth. p. 481. 14.) *vitae finis, mors, obitus*; Matth. 2, 15. (LXX. pro מוֹת Gen. 27, 2. Deut. 31, 29. 33, 1. Jos. 1, 1. 2 Chr. 24, 17. Prov. 24, 14. Sap. 4, 17. 5, 4. Sir. 11, 28. 1 Macc. 9, 23. Joseph. Ant. 8, 7. 5.).

Τελέω, ῶ, f. ήσω, perf. pass. τετέλεσμαι, (a τέλος) 1) *finem facio* alicui rei, eam *absolvo, ad finem perduco, finio, beendigen und aufhören*; Matth. 10, 23. οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, scl. φεύγοντες (ita τελ. cum participio Matth. 11, 1. Jos. 3, 17. συνετέλεσαε διαβαίνων; ib. 4, 1.), priusquam fugam absolveritis, i. e. finem feceritis obeundis urbibus. Esdr. 10, 17. ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν ἀνδράσιν, absolverunt numerationem virorum. Florus, lib. 1, 18. *consummare* [i. e. obire] *Italiam*.) Matth. 11, 1. ἐτέλεσε διατάσσων, Matth. 13, 53. τὰς παραβολάς. c. 19, 1. 26, 1. τοὺς λόγους. Luc. 2, 39. ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον. (Esdr. 9, 1.) 2 Tim. 4, 7. τὸν δρόμον. Ap. 11, 7. τὴν μαρτυρίαν. (τὸν οἶκον Esdr. 6, 15. 1 Macc. 13, 10.) — Passiv.: *finior, absolvor, beendigt werden und vorüber seyn*; Luc. 12, 50. ἕως οὗ τελεσθῇ, scl. τὸ βάπτισμα, usque dum ferendo finitae fuerint calamitates instantes. — Joh. 19, 28. 30. τετέλεσται, ad finem perducta sunt omnia, omnia παθήματα finita sunt. Apoc. 10, 7. ἐτελέσθη τὸ μυστήριον, finem habet calamitas ex Dei decreto. cap. 15, 1. ἐν αὐταῖς (πληγαῖς) ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. ib. v. 8. c. 20, 3. ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. ib. v. 5. 7. (Esdr. 5, 16. Neh. 6, 15.) — 2) *perficio, conficio, zu Stande bringen, vollbringen*; — opus, (Sir. 7, 26. ἔργον μέγα. 38, 32. Joseph. Ant. 4, 8. 9. τελεῖν θυσίας, debita sacrificia facere.) — de mandatis et praeceptis: *exacte exsequor*; τὸν νόμον, Rom. 2, 27. Jac. 2, 8. — ἐπιθυμίαν σαρκός, Gal. 5, 16. — de praedictis, vaticiniis, i. q. πληροῦσθαι, *ratum facio, eventu comprobo*,

impleo, Luc. 18, 31. 22, 37. Act. 13, 29. Apoc. 17, 17. (Esdr. 1, 1. τοῦ τελεσθῆναι λόγον κυρίου ἀπὸ στόματος Ιερεμίου.) — 3) *solvo, pendo*, τὰ δίδραχμα, Matth. 17, 14. φόρους Rom. 13, 6. Joseph. Ant. 15, 4. 3. ib. 10, 1. 1. Xenoph. Mem. 2, 3. 1.) Saepius non legitur.

Τέλος, εος, contr. ους, τὸ; — LXX maxime pro קֵץ — in universum notat *id quod extremum, summum, ultimum* est, et quidem 1) *finem, terminum*, quo aliquid esse desinit; ita a) ratione temporis; ὑπομείνας εἰς τέλος scl. τῶν παθημάτων, qui constans est usque ad finem malorum, Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. — οὔπω τὸ τέλος scl. malorum, nondum omnia exantlata sunt, imo instant adhuc mala, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. Luc. 21, 9. — Matth. 24, 14 τότε ἥξει τὸ τέλος, tunc ultima calamitas eveniet. Alii hisce in locis cogitant de fine τοῦ αἰῶνος, de fine hujus mundi periodi, ut haud dubie legitur 1 Cor. 10, 11. τὰ τέλη τῶν αἰώνων, et 1 Petr. 4, 7. πάντων τέλος. (Dan. 11, 13. εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται. — τέλος τῶν ἡμερῶν, Neh. 13, 6. Dan. 1, 15. 18. 4, 31. 2 Reg. 8, 3. coll. 2 Sam. 24, 8. 2 Reg. 18, 10.) — Luc. 1, 33. οὐκ ἔσται τέλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Hebr. 7, 3. ζωῆς τέλος. (Jes. 9, 7: τῆς εἰρήνης οὐκ ἔστι τέλος. — Ita etiam in formulis: εἰς τέλος scl. τοῦ χρόνου vel τοῦ βίου, *usque ad finem* vel saeculi vel vitae, i. e. *perpetuo, indesinenter, in infinitum*; Luc. 18, 5. Joh. 13, 1. μέχρι l. ἄχρι τέλους, Hebr. 3, 6. 11. 14. Ap. 2, 26. (LXX. pro לָנֶצַח, Ps. 103, 9. 74, 11. 49, 8. Hab. 1, 4. Eccl. 3, 11.) Eodem modo ἕως τέλους, 1 Cor. 1, 8. 2 Cor. 1, 13. (Dan. 6, 26. ἡ κυρεία αὐτοῦ ἕως τέλους.) b) ratione existentiae: *interitus*; Marc. 3, 26. τέλος ἔχειν, perire, prorsus dirui. (Lib. Henoch. p. 191. τὸ τέλος ἐπερχόμενον, de diluvio futuro.) Unde εἰς τέλος, ad interitum, ita ut intereat, *funditus, prorsus*; 1 Thess. 2, 16. (Psalt. Sal. 2, 5. εἰς τέλος ἠτιμώθη. Dan. 7, 26. ἀπολέσαι εἰς τέλος. Amos. 9, 6. 2 Chron. 12, 12.)

2) *ultimum*, a) propr. ultimum ordine, 1 Cor. 15, 24. εἶτα τὸ τέλος, deinde *ultimi* scl. reliqui homines. Alii de fine mundi intelligunt. — Ita etiam in formula ἀρχὴ καὶ τέλος, primus et ultimus, i. e. omnium maximus et summus, Apoc. [1, 8.] 21, 6. 22, 13. (Joseph. c. Apion. 2, 22. θεὸς αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ πᾶσιν αὐταρκὴς, ἀρχὴ καὶ μέσα καὶ τέλος πάντων.) — Τὸ δὲ τέλος, *denique*, quod ultimo loco dicendum, *quod reliquum est*; 1 Petr. 3, 8. (ita Joseph. Ant. 15, 3. 9. καὶ τέλος, et denique. Ib. 4, 4. τέλος δὲ.) Alii: quod *summum* est, ut Eccl. 12, 13. τέλος λόγου, hebr. סוֹף. Vid. no. 3. — b) metaph. *exitus* rei, Matth. 26, 58. ἰδεῖν τὸ τέλος. (Test. XII. Patr. p. 689. τὸ τέλος τοῦ πράγματος εἰς κακίαν ἄγει. Demosth. 292. 22. τὸ τούτου τέλος ἐν θεῷ ἦν.) — *eventus*, de oraculis, Luc. 22, 37. (τέλος λαμβάνειν,

eventum habere, Joseph. Ant. 2, 5. 3. ib. 4, 6. 5. παρέχεσθαι εἰς τέλος rata fieri, scl. promissa, ib. 7, 14. 8. Idem Ant. 10, 2. 2. vaticinia ἐκ τοῦ τέλους γνωρισθέντα. Ita etiam de oraculis ethnicorum, vid. Kypkii obss. I, 327.) — *fata ultima, das endliche Schicksal*, diciturque cum de *praemiis* tum de *poenis*, quas meruit aliquis, ita ut saepe recte verti possit: *merces*, *fructus*; Rom. 6, 21. τὸ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22. 2 Cor. 11, 15. ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Phil. 3, 19. 1 Tim. 1, 5. Hebr. 6, 8. Jac. 5, 11. 1 Petr. 1, 9. 4, 17. (Sap. 3, 19. Eccl. 7, 2. pro סוף. Ita de fatis ultimis Joseph. Ant. 10, 9. 7. ib. 6, 4. 1. Jos. Ant. 6, 1. 2. *Philo* de Charit. p. 717. de agricult. p. 198. de Josepho p. 543.)

3) ut altum in utramque partem cum de inferiori tum de superiori dicitur, ita etiam τέλος, *ultimum*, de *summo* dicitur, quasi cacumen in quod desinit aliquid; inde τέλος profanis de *magistratu*, (Xenoph. Cyrop. 8, 5. 13.) de *proceribus*, (Joseph. Ant. 4, 8. 2. τὰ τέλη τῶν φυλῶν. Ib. 17, 6. 3. ἰουδαίους τοὺς ἐν τέλει, proceres. Id. de bell. 1, 12. 5. οἱ ἐν τέλει.) Ita in N. T. semel, 2 Cor. 3, 13. εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου, *summam dignitatem* muneris abrogandi. vid. v. 7. et 10. e quibus patet τὸ τέλος hic respondere τῇ δόξῃ. (Fortasse etiam formula εἰς τέλος, ἕως τέλους in locis jam allatis interdum vertenda est: *aufs Höchste*.)

4) *vectigal*, quod ad terminos urbis vel civitatis (a prima τοῦ τέλους significatione) solvebatur, *Grenzzoll*, (Demosth. 745. 15. edit. Reisk.), *vectigal pro mercibus importandis vel exportandis*; Matth. 17, 25. Rom. 13, 7. (Jos. Ant. 12, 3. 3. Xenoph. de vectig. 4, 19. 20. 1 Macc. 10, 31. 11, 35. coll. Num. 31, 28—41.) — — Restat locus diversam explicationem admittens, Rom. 10, 4. τέλος γὰρ νόμου χριστός; vulgo: finis legis, i. e. abrogata est oeconomia Mos. per Christum. Rectius fortasse: is ad quem lex tendit, ad quem, tanquam ad scopum ducit, est Christus. (Ita Joseph. bell. 7, 5. 6. τέλος τῆς πομπῆς, de loco ad quem tendit ἡ πομπή; et τέλος de consilio et fine apud Philon.; de vit. Mos. 1. p. 626. προὔκειτο ἐν αὐτῷ τέλος ὀνῆσαι τοὺς ἀρχομένους. Idem lib. 2. Alleg. p. 69.) Vel etiam: ultimum, summum legis habemus in Christo, scl. perfectam δικαιοσύνην hominum, a lege s. oeconomia Mos. inchoatam quidem, sed a Christo perfectam et absolutam. — Saepius non legitur.

Τελώνης, ου, ὁ, (a τέλος, vectigal et ὠνέομαι) vi etymi est: publicanus, i. e. qui emit, sive conducit vectigalia, *Grenzzoll-* oder *Zollpächter*. Apud Romanos non solum in Italia, sed etiam in provinciis homines ex Equitum ordine vectigalia certo soluto pretio conducere solebant. Deinde, et ita in N. T.: *portitor*, i. e. vectigalium exactor, qui considebat in viis publicis, portubus, pontibus etc. et a singulis

vectigal exigebat, *Zolleinnehmer*; Hujus generis autem homines partim negotii ab ipsis gesti, plurimis molesti odio, partim propter acerbitatem, fraudulentiam et avaritiam, qua solebant munere fungi aliosque vexare, viles et abjecti habebantur; quare in N. T. etiam cum furibus, latronibus, praedonibus, improbisque omnino conjunguntur. — Matth. 5, 46. 47. 10, 3. *μαϑϑαῖος ὁ τελώνης* i. e. qui portitor fuerat; (vid. c. 9, 9.) Luc. 3, 12. 5, 27. 29. 7, 29. 18, 10 — 13. — *τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ*, Matth. 9, 10 sq. 11, 19. Marc. 2, 15 sq. Luc. 5, 30. 7, 34. 15, 1. — *ἐϑνικὸς καὶ τελώνης*, Matth. 18, 17. — *οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι*, Matth. 21, 31. 32. (Lucian. Tom. I, p. 332. ed. Graev. Artemidor. 1, 23. et 4, 42. 57. Theophrast. charact. VI. — *τελωνέομαι*, 1 Macc. 13, 39.)

Τελώνιον, *ίου*, *τὸ*, s. etiam *τελωνεῖον* (a *τελώνης*, vel a *τελωνέω*, vectigal exigo) *telonium*, *ὁ τόπος, ἐν ᾧ καϑέζεται ὁ τελώνης*, ut explicat Suidas, das *Zollhaus*; Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. (Polluc. Onom. 9, 5. 28.)

Τέρας, *τος*, *τὸ*, quod LXX. saepissime pro מֹפֵת, quodque in N. T. non nisi conjunctim cum voc. *σημεῖον* legitur. 1) est: *portentum*, i. e. res vel eventum in rerum natura insolitum et mirum, instantem calamitatem portendens et terrorem incutiens; Act. 2, 19. *δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω.* Joël. 2, 30. (Deut. 28, 46. Joseph. bell. prooem. §. 11. id. de bell. 4, 4. 5. Xenoph. Mem. 1, 4. 15. — *τερατοσκόποι*, Deut. 18, 11. Zach. 3, 8. — annuntiatio prodigiorum per prophetas, Deut. 13, 1. 2. Jes. 8, 8. 20, 3. 1 Reg. 13, 3. 5.) — 2) *miraculum*, i. e. factum eximium et insolitum vi numinis peractum; ubi, quod ad rem ipsam attinet, non differt a *σημείῳ*; ita *τέρατα καὶ σημεῖα* de miraculis Mosis in Aegypto patratis, Act. 7, 36. (Exod. 7, 3. 9. 11, 9. Deut. 4, 32. 26, 8. 34, 11. Ps. 135, 9. Jer. 32, 20.) — de miraculis Christi, Joh. 4, 48. Act. 2, 22. Hebr. 2, 4. — Apostolorum, Act. 2, 43. 4, 30. 5, 12. 6, 8. 14, 3. 15, 12. Rom. 15, 19. 2 Cor. 12, 12. — (Dan. 3, 33. 6, 27. Sir. 48, 15. — *τερατοποιός*, 2 Macc. 15, 21. 3 Macc. 6, 32.) Saepius non occurrit.

Τέρτιος, *ίου*, *ὁ*, *Tertius*; nom. propr. amanuensis Pauli, Apostoli. Rom. 16, 22.

Τέρτυλλος, *ου*, *ὁ*, *Tertullus*, nom. propr. oratoris Romani, de quo vid. Act. 24, 1. 2.

Τεσσαράκοντα, *οἱ*, *αἱ*, *τὰ*, *quadraginta*, numerale indeclin. Matth. 4, 2. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. Joh. 2, 20. Act. 1, 3. 4, 22. 7, 30. 4, 36. 7, 42. 13, 21. 23, 13. 21. 2 Cor. 11, 24. Hebr. 3, 9. 17. Apoc. 7, 4. 11, 2. 13, 5. 14, 1. 3. 21, 17.

Τεσσαρακονταετής, *εος*, contr. *οῦς*, — *ές*, *τὸ*, (*τεσσαράκοντα* et *ἔτος*) *quadraginta annorum*, *quadragenarius*; Act. 7, 23. 13, 8.

Τέσσαρες, ων, οἱ, αἱ, neutr. τέσσαρα, τὰ, *quatuor*, Matth. 24, 31. Marc. 2, 3. Joh. 11, 17. Act. 10, 11. 21, 23. Ap. 4, 8. 5, 6. 8. 7, 1. 9, 13. 14. etc.

Τεσσαρεςκαιδέκατος, η, ον, (τέσσαρες, καὶ et δέκατος) *decimus quartus*, Act. 27, 27. 33.

Τεταρταῖος, αία, αῖον, (a τέταρτος) nom. ordinale, quod usurpatur ubi quaeritur: quoto die? — *qui quarto die aliquid agit*, vel *patitur*; Joh. 11, 39. τεταρταῖός ἐστι, quatuor dies agit in sepulchro, vel quartus est dies, e quo sepultus est, coll. v. 17. (Xenoph. Cyrop. 5, 3. 1. τεταρταῖος ἐγένετο. Polyb. 3, 52. 2. ἤδη δὲ τεταρταῖος ὤν. Similiter dicitur τριταῖος, πεμπταῖος etc.)

Τέταρτος, η, ον, (a τέσσαρες f. τέτταρες) *quartus*, Matth. 14, 25. Marc. 6, 48. Act. 10, 30. etc.

Τέτρα, in verbis compositis i. q. τέσσαρες, f. τέτταρες, i. e. *quatuor*.

Τετράγωνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, ex τέτρα et γῶνος i. q. γωνία) *quadrangulus*, *quadratus*; Apoc. 21, 16. (Exod. 27, 1. Ez. 41, 21. 43, 17. 45, 2.)

Τετράδιον, ίου, τὸ, (deminutiv. a τετράς, numerus quaternarius) *quaternio* (Columella, 3, 20. 3.), τὸ ἐκ τεσσάρων συνεστώς, (Suidas); de militibus: *praesidium e quatuor militibus constans.* „Milites, quibus custodia captivorum vel carcerum aliorumque locorum committebatur, quatuor apud Romanos simul esse solebant, qui quatuor noctis vigilias sorte dividebant; vide Polyb. 6, 33." (*Kypk.* in obss. II, p. 56 sq.) Semel Act. 12, 4. τέσσαρα τετράδια στρατιωτῶν, quatuor quaterniones militum mittebantur in custodiam, quorum duo cum in ipso carcere observabant, totidem ad fores excubabant. Vid. *Fischeri* proluss. de Vit. Lex. N. T. p. 452. Legitur etiam apud Philon. in Flacc. p. 981.: στρατιώτην δέ τινα τῶν ἐν τοῖς τετραδίοις φυλακῶν καθ' ὁδὸν εὑρών.

Τετρακισχίλιοι, αι, α, (τετράκις quater, et χίλιοι) *quater mille*, *quatuor millia*, Matth. 15, 8. 16, 10. Marc. 8, 9. 20. Act. 21, 38.

Τετρακόσιοι, αι, α, (ex τετράκις, quater, et terminatione οσιοι, numerum centenum indicante) *quadringenti*; Act. 5, 36. 7, 6. 13, 20. Gal. 3, 17.

Τετράμηνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (τέτρα et μήν) *quadrimestris*, *quatuor mensium*; semel Joh. 4, 35. ἔτι τετράμηνός (scl. χρόνος) ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται, post quadrimestre erit messis. Text. vulg. h. l. τετράμηνον, eodem sensu, quod LXX. pro אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים, Jud. 19, 20. 20, 47. usurparunt.

Τετραπλόος contr. οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, (τέτρα et πλοῦς, simplex) τὸ simplex, f. unum quater, i. e. *quadruplus*; τὸ τετραπλοῦν, *quadruplum*; Luc. 19, 8. (Joseph. Ant.

7, 7. 3. τετραπλῆν ἀποτίσαι τὴν ἀμνάδα. — τετραπλῶς 1 Reg. 6, 32.)

Τετράπους, οδος, ὁ, ἡ — neutr. τετράπουν, τὸ, (τέτρα et πούς). — Τετράποδα scil. θηρία, *quadrupedia*; de feris et mansuetis animalibus, Rom. 1, 23. (Jes. 30, 6.) — de quadrupedibus mansuetis ubi distinguitur a θηρίοις, bestiis, Act. 10, 12. 11, 6. LXX. pro בְּהֵמָה Gen. 1, 24. Levit. 18, 23. coll. Num. 35, 3. Gen. 34, 23.

Τετραρχέω, ῶ, f. ήσω, (a τετράρχης) *tetrarcha sum, tetrarchiae impero*, semel Luc. 3, 1. τετραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου, cum Herodes tetrarcha esset Galilaeae. (Jos. vit. 5, 11. καὶ γὰρ ἦν ὁ Οὔαρος βασιλικοῦ γένους, ἔγγονος Σοέμου τοῦ περὶ τὸν λίβανον τετραρχοῦντος.) Vid. Τετράρχης.

Τετράρχης, ου, ὁ, (τέτρα et ἀρχή) *tetrarcha*, proprie: quartae regni parti imperans, Lutherus: *Vierfürst*; *der Beherrscher eines Reichsviertheils*, τετραρχίας (Joseph. Ant. 17, 8. 1.); deinde, neglecta notione τοῦ τέτρα: *princeps partis* s. *provinciae cujusdam regni*. Galatiam olim divisam fuisse in tres partes, quarum quaeque in quaternas partes minores denuo dispertita τετραρχία appellata fuerit, testatur Strabo, lib. 12. p. 567. Idemque lib. 9. p. 430. edit. Casaub. commemorat, Thessaliam ante Philippi Macedonis tempora in quatuor provincias, τετραρχίας, divisam fuisse. Josephus vocabulis τετράρχης, τετραρχία, et τετραρχέω etiam de principatu non quartae quidem partis, sed provinciae regni universe usurpat, (Ant. 17, 8. 1. ib. 17, 3. 3. 17, 10. 9.: „Varus duas legiones Syriae assumsit, et auxilia ὁπόσα ἢ βασιλεῖς ἤ τινες τέτραρχαι τότε παρεῖχον.) et refert, Herodem magnum, antequam rex factus esset, favore Antonii τετράρχην creatum esse, qui videlicet Galilaeae, (non autem Judaeae, cui inhaerebat titulus et honos regis), imperaret. vid. Ant. 14, 14. 4. ib. 14, 9. 2. ib. 14, 15. 2. de vita §. 9. et 12. et de discrimine inter βασιλείαν et τετραρχίαν Ant. 17, 8. 3. bell. 1, 12. 4—6. — Herodem M. moribundum τὴν βασιλείαν, i. e. Judaeam et Samariam, cum dignitate regia, tradidisse *Archelao*, Galilaeam autem et Petraeam *Antipae*, tanquam tetrarchae, item Gaulonitidem, Trachonitidem, Batanaeam et Paniatem, *Philippo*, quoque Tetrarchae, idem tradit Joseph. Ant. 17, 8. 3. — *Antipas* τετράρχης commemoratur in N. T. Matth. 14, 1. Luc. 3, 19. 9, 7. (Joseph. Ant. 18, 2. 3.) idemque, minus accurate, etiam βασιλεὺς appellatur Matth. 14, 9. Marc. 6, 14.) De Herode τετρ. Act. 13, 1. commemorato vid. Ἡρώδης.

Τεύχω, f. τεύξω, perf. τέτευχα, 1) fabricor, paro, struo; 2) i. q. τυγχάνω, *consequor, obtineo*; seq. genitivo; semel Hebr. 8, 6. διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας. Improbant grammatici veteres hunc usum verbi τεύχειν; (Thom.

Mag. τέτευχε τιμῆς ἀδόκιμον λέγειν· τὸ δὲ τετύχηκεν δόκιμον. Eadem habet Phrynichus) at noſtris hoc ſenſu non infrequens eſt, ut 3 Macc. 5, 32. βοηθείας τετευχότες. ib. 3, 28. τῆς ἐλευθερίας τεύξεται. Iob. 7, 2. τετευχὼς σκιᾶς. Joſeph. Ant. 7, 2. 1. τεύξονται δωρεῶν.

Τεφρόω, ῶ, f. ώσω, aor. 1. ἐτέφρωσα, particip. τεφρώσας, (a τέφρα, cinis, Tob. 6, 17. 8, 2.) *in cineres redigo;* tantum 2 Petr. 2, 6. (Heſych. τεφρώσας· σποδώσας.)

Τέχνη, ης, ἡ, latinor. *ars.* — Univerſe Apoc. 18, 22. (1 Chron. 28, 21.) — ars manuaria, Act. 18, 3. ἦσαν σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. (Sir. 38, 34.) — ars plaſtica, Act. 17, 29. (Sap. 13, 10. 14, 19.)

Τεχνίτης, ου, ὁ, (a τέχνη) 1) *artifex, opifex*, Act. 19, 24. 38. Apoc. 18, 22. (LXX. pro חָרָשׁ Deut. 27, 15. Jer. 10, 9. 1 Chron. 29, 5. Sir. 9, 22. Sap. 14, 18.) — 2) *conditor*, Hebr. 11, 10. ἧς (ſcl. πόλεως) τεχνίτης ὁ θεός. (Ita de Deo omnium conditore Sap. 13, 1. item de σοφίᾳ Sap. 8, 6. 7, 21.)

Τήκω, f. ήξω, liqueſacio; paſſiv. liqueſio, liqueſco, (Jeſ. 64, 2. Exod. 16, 21. Pſ. 22, 15.) — *liqueſcendo diſſolvor, conſumor;* 2 Petr. 3, 12. στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. (LXX. pro נָמַק, Jeſ. 34, 4. τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν.)

Τηλαυγῶς, (a τηλαυγὴς eminus ſplendens, quod ex τῆλε, procul, longe, et αὐγή) *procul et clare;* ſemel Marc. 8, 25. ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. (Diod. Sic. 1, 50. τηλαυγέστερον ὁρᾶν. — τηλαυγὴς Job. 37, 21. Pſ. 19, 9. — τηλαύγημα Levit. 13, 23. τηλαύγησις, Pſ. 18, 14.)

Τηλικοῦτος, αὔτη, οῦτο, (ex τήλικος, tantus, et οὗτος) i. q. τήλικος, *tantus;* 2 Cor. 1, 10. τηλικούτου θανάτου. Hebr. 2, 3. Jac. 3, 4. τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, quanquam tantae molis. Apoc. 16, 18. (2 Macc. 12, 3. τηλικοῦτο δυσσέβημα. Joſeph. Ant. 17, 9. 5. ib. 12, 3. 2.)

Τηρέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. potiſſimum pro נָצַר et שָׁמַר — 1) *obſervo, ich beobachte*, i. e. a) propr. *oculos defigo in aliquid*, (Eccleſ. 11, 4. ὁ τηρῶν ἄνεμον. Prov. 23, 26. οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν.) — in malum partem: *inſidioſe obſervo;* Joh. 15, 20. λόγον τινος. (Jer. 20, 10. 2 Macc. 14, 29. εὔκαιρον ἐτήρει. Gen. 3, 15. ubi autem in Hebr. eſt שׁוּף contero.) — b) *animum defigo in aliquid*, Apoc. 1, 3. τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ (προφητείᾳ) γεγραμμένα. ib. 22, 7. 9. — inde ex adjuncto, ut noſtrum *beobachten* et latinor. obſervare transfertur ad illum, qui animum habet defixum in aliquid, ut faciat, peragat, vel ut in agendo ejus ſemper habeat rationem. Ita dicitur potiſſimum de iis quae praeſtanda, facienda ſunt, et eſt: *praeſto, exacte perago* f. *exſequor*, et μὴ τηρέω, *deſero, negligo, non praeſto;* — ita

7, 7. 3. τετραπλῆν ἀποτίσαι τὴν ἀμνάδα. — τετραπλῶς 1 Reg. 6, 32.)

Τετράπους, οδος, ὁ, ἡ — neutr. τετράπουν, τὸ, (τέτρα et πούς). — *Τετράποδα* scil. θηρία, *quadrupedia*; de feris et mansuetis animalibus, Rom. 1, 23. (Jes. 30, 6.) — de quadrupedibus mansuetis ubi distinguitur a θηρίοις, bestiis, Act. 10, 12. 11, 6. LXX. pro בְּהֵמָה Gen. 1, 24. Levit. 18, 23. coll. Num. 35, 3. Gen. 34, 23.

Τετραρχέω, ῶ, f. ήσω, (a τετράρχης) *tetrarcha sum, tetrarchiae impero*, semel Luc. 3, 1. τετραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου, cum Herodes tetrarcha esset Galilaeae. (Jos. vit. 5, 11. καὶ γὰρ ἦν ὁ Οὐαρός βασιλικοῦ γένους, ἔγγονος Σοέμου τοῦ περὶ τὸν λίβανον τετραρχοῦντος.) Vid. Τετράρχης.

Τετράρχης, ου, ὁ, (τέτρα et ἀρχή) *tetrarcha*, proprie: quartae regni parti imperans, Lutherus: *Vierfürst*; *der Beherrscher eines Reichsviertheils*, τετραρχίας (Joseph. Ant. 17, 8. 1.); deinde, neglecta notione τοῦ τέτρα: *princeps partis* s. *provinciae cujusdam regni.* Galatiam olim divisam fuisse in tres partes, quarum quaeque in quaternas partes minores denuo dispertita τετραρχία appellata fuerit, testatur Strabo, lib. 12. p. 567. Idemque lib. 9. p. 430. edit. Casaub. commemorat, Thessaliam ante Philippi Macedonis tempora in quatuor provincias, τετραρχίας, divisam fuisse. Josephus vocabulis τετράρχης, τετραρχία, et τετραρχέω etiam de principatu non quartae quidem partis, sed provinciae regni universe usurpat, (Ant. 17, 8. 1. ib. 17, 3. 3. 17, 10. 9.: „Varus duas legiones Syriae assumsit, et auxilia ὁπόσα ἢ βασιλεῖς ἢ τινες τέτραρχαι τότε παρεῖχον.) et refert, Herodem magnum, antequam rex factus esset, favore Antonii τετράρχην creatum esse, qui videlicet Galilaeae, (non autem Judaeae, cui inhaerebat titulus et honos regis), imperaret. vid. Ant. 14, 14. 4. ib. 14, 9. 2. ib. 14, 15. 2. de vita §. 9. et 12. et de discrimine inter βασιλείαν et τετραρχίαν Ant. 17, 8. 3. bell. 1, 12. 4—6. — Herodem M. moribundum τὴν βασιλείαν, i. e. Judaeam et Samariam, cum dignitate regia, tradidisse *Archelao*, Galilaeam autem et Petraeam *Antipae*, tanquam tetrarchae, item Gaulonitidem, Trachonitidem, Batanaeam et Paniatem, *Philippo*, quoque Tetrarchae, idem tradit Joseph. Ant. 17, 8. 3. — *Antipas* τετράρχης commemoratur in N. T. Matth. 14, 1. Luc. 3, 19. 9, 7. (Joseph. Ant. 18, 2. 3.) idemque, minus accurate, etiam βασιλεὺς appellatur Matth. 14, 9. Marc. 6, 14.) De Herode τετρ. Act. 13, 1. commemorato vid. Ἡρώδης.

Τεύχω, f. τεύξω, perf. τέτευχα, 1) fabricor, paro, struo; 2) i. q. τυγχάνω, *consequor, obtineo*; seq. genitivo; semel Hebr. 8, 6. διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας. Improbant grammatici veteres hunc usum verbi τεύχειν; (Thom.

lag. τέτευχε τιμῆς ἀδόκιμον λέγειν· τὸ δὲ τετύχηκεν δόκιμον. :adem habet Phrynichus) at nostris hoc sensu non infrequens ſt, ut 3 Macc. 5, 32. βοηθείας τετευχότες. ib. 3, 28. τῆς ἐλευθερίας τεύξεται. Job. 7, 2. τετευχὼς σκιᾶς. Joseph. Ant. 7, 2. . τεύξονται δωρεῶν.

Τεφρόω, ῶ, f. ώσω, aor. 1. ἐτέφρωσα, particip. τεφρώσας, (a τέφρα, cinis, Tob. 6, 17. 8, 2.) *in cinerem redigo;* tantum 2 Petr. 2, 6. (Hesych. τεφρώσας· σποδώσας.)

Τέχνη, ης, ἡ, latinor. *ars.* — Universe Apoc. 18, 12. (1 Chron. 28, 21.) — ars manuaria, Act. 18, 3. ἦσαν σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. (Sir. 38, 34.) — ars plastica, Act. 17, 29. (Sap. 13, 10. 14, 19.)

Τεχνίτης, ου, ὁ, (a τέχνη) 1) *artifex, opifex,* Act. 19, 24. 38. Apoc. 18, 22. (LXX. pro חָרָשׁ Deut. 27, 15. Jer. 10, 9. 1 Chron. 29, 5. Sir. 9, 22. Sap. 14, 18.) — 2) *conditor,* Hebr. 11, 10. ἧς (scl. πόλεως) τεχνίτης ὁ Θεός. (Ita de Deo omnium conditore Sap. 13, 1. item de σοφίᾳ Sap. 8, 6. 7, 21.)

Τήκω, f. ήξω, liquefacio; passiv. liquefio, liquesco, Jes. 64, 2. Exod. 16, 21. Ps. 22, 15.). — *liquescendo dissolvor, consumor;* 2 Petr. 3, 12. στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. (LXX. pro נָמַק, Jes. 34, 4. τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν.)

Τηλαυγῶς, (a τηλαυγής eminus splendens, quod ex τῆλε, procul, longe, et αὐγὴ) *procul et clare;* semel Marc. 8, 25. ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. (Diod. Sic. 1, 50. τηλαυγέστερον ὁρᾶν. — τηλαυγὴς Job. 37, 21. Ps. 19, 9. — τηλαύγημα Levit. 13, 23. τηλαύγησις, Ps. 18, 14.)

Τηλικοῦτος, αύτη, οῦτο, (ex τήλικος, tantus, et οὗτος) i. q. τήλικος, *tantus;* 2 Cor. 1, 10. τηλικούτου θανάτου. Hebr. 2, 3. Jac. 3, 4. τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, quanquam tantae molis. Apoc. 16, 18. (2 Macc. 12, 3. τηλικοῦτο δυσσέβημα. Joseph. Ant. 17, 9. 5. ib. 12, 3. 2.)

Τηρέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. potissimum pro נָצַר et שָׁמַר — 1) *observo, ich beobachte,* i. e. a) propr. *oculos defigo in aliquid,* (Eccles. 11, 4. ὁ τηρῶν ἄνεμον. Prov. 23, 26. οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν.) — in malam partem: *insidiose observo;* Joh. 15, 20. λόγον τινος. (Jer. 20, 10. 2 Macc. 14, 29. εὔκαιρον ἐτήρει. Gen. 3, 15. ubi autem in Hebr. est שׁוּף contero.) — b) *animum defigo in aliquid,* Apoc. 1, 3. τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ (προφητείᾳ) γεγραμμένα. ib. 22, 7. 9. — inde ex adjuncto, ut nostrum *beobachten* et latinor. observare transfertur ad illum, qui animum habet defixum in aliquid, ut faciat, peragat, vel ut in agendo ejus semper habeat rationem. Ita dicitur potissimum de iis quae praestanda, facienda sunt, et est: *praesto, exacte perago* s. *exsequor,* et μὴ τηρέω, *desero, negligo, non praesto;* — ita

τηρεῖν τὰς ἐντολὰς, τὸν νόμον, Matth. 19, 17. 23, 3. 28, 20. Marc. 7, 9. Joh. 8, 51 sqq. 55. 14, 15. 21. 23 sqq. 15, 10. 17, 6. Act. 15, 5. 24. 21, 25. Jac. 2, 10. 1 Joh. 2, 3—5. 3, 22. 24. 5, 2 sqq. Apoc. 12, 17. 14, 12. (1 Sam. 15, 11. Prov. 3, 1. 21. Exod. 34, 7. Prov. 16, 3. ὁ τηρῶν ἐλέγχους, hebr. שֹׁמֵר. Sir. 29, 1. Philo de opif. mund. p. 19. τὸ θεῖον πρόσταγμα διατηρεῖν. Id. de Legat. ad Caj. p. 1033. τὴν θρησκείαν ἐτήρησεν.) — Joh. 9, 16. τὸ σάββατον, praecepta de sabbato. 1 Tim. 6, 14. τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ut quae sint officii praestes sine reprehensione. 2 Tim. 4, 7. τὴν πίστιν τετήρηκα, praestiti quae sunt fidei. (Joseph. Ant. 15, 5. 3. τὴν πίστιν τηρεῖν.) Jud. v. 6. μὴ τηρήσαντες, deserentes, vid. Ἀρχή. Apoc. 2, 26. ὁ τηρῶν τὰ ἔργα μου, qui peragit quae volo vel jussi, vel: qui fideliter adhaeret rei meae, coll. 3, 8. ubi ἀρνέω opponitur. Apoc. 3, 3. καὶ τήρει scl. praecepta. v. 10. ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς, i. e. τὴν ὑπομονήν μου, quam volo constantiam praestitisti.

2) *custodio*, a) propr. de iis, qui captivum custodiunt: custodio, in custodia teneo; Matth. 27, 36. 54. Act. 12, 5. 6. 16, 23. 24, 23. 25, 4. 21. (Cant. 8, 11. 1 Macc. 4, 61. 6, 50. Test. XII. Patr. p. 636.) οἱ τηροῦντες, *custodes*, Matth. 28, 4. (Cant. 3, 3.) Apoc. 16, 15. τηρῶν τὰ ἱμάτια, custodit, ne tibi eripiantur. — τηρέω ἐμαυτὸν, *mihi caveo*, 1 Joh. 5, 18. — b) sensu translato: *conservo, custodiendo tutum praesto*, seq. accusativo Eph. 4, 3. τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος. 1 Thess. 5, 23. ἵνα ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα — τηρηθείη. (Joseph. bell. 6, 2. 4. τηρεῖν ὑμῖν τὸν ναόν. Prov. 16, 16. τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.) — τηρεῖν τινα ἔν τινι, *conservare* i. e. *facere ut fidus maneat* in aliqua re, Joh. 17, 11. τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου. v. 12. Jud. v. 21. ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε. — τηρεῖν ἔκ τινος, i. e. *eripio* alicui rei, *tutum* eum *praesto ab* ea; Joh. 17, 15. τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Apoc. 3, 10. ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ. Eodem sensu ἀπό τινος, Jac. 1, 27. (Prov. 7, 5. ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας.) — Τηρέω ἐμαυτὸν, *me conservo*, i. e. facio ut sim; vel *caveo ne*; 2 Cor. 11, 9. 1 Tim. 5, 23. Jac. 1, 27. (Sap. 10, 5. ἐτήρησεν αὐτὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ. Marc. Anton. 6, τήρησον σεαυτὸν ἁπλοῦν.)

3) *asservo, reservo, recondo, zurückhalten, aufheben*; Joh. 2, 20. τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον. cap. 12, 7. 1 Cor. 7, 37. τηρεῖν τὴν παρθένον, innuptam servare, sie einem Manne versagen; opponitur τῷ ἐκγαμίζειν; 1 Petr. 1, 4. κληρονομία τετηρημένη ἐν οὐρανοῖς. Ita Christiani ipsi dicuntur τετηρημένοι scl. ad salutem, Jud. v. 1. — τηρούμενοι εἰς κρίσιν, quos manent poenae futurae, 2 Petr. 2, 4. 9. 17. 3, 17. Jud. v. 6. 13. (LXX. pro צָפַן Cant. 7, 13. Test. XII. Patr. p. 529.

εἰς κόλασιν τοῦ αἰῶνος τετήρηται. Joseph. Ant. 1, 3. 7. τηρηθεῖεν ἑτέρῳ κατακλυσμῷ.) Saepius non legitur.

Τήρησις, εως, ἡ, (a τηρέω, quod vid.) 1) *observatio*; — — de legibus, praeceptis: exactum obsequium; τήρησις ἐντολῶν, 1 Cor. 7, 19. Sir. 35, 22. — νόμων Sap. 6, 18. — 2) *custodia*, i. e. a) τὸ custodire 1 Macc. 5, 18. 3 Macc. 5, 44. — b) carcer, Act. 4, 3. 5, 18. ἔθεντο εἰς τήρησιν. (Thucyd. 7, 86. hebr. מִשְׁמָר Gen. 40, 4. vel בֵּית מִשְׁמָר Gen. 42, 19. — conservatio, Joseph. Ant. 17, 8. 4. εἰς τήρησιν ἀρχῆς.)

Τιβεριάς, άδος, ἡ, *Tiberias*, urbs Galilaeae, ante Herodis M. tempora oppidum (Joseph. vit. §. 9.), cujus nomen ignotum est, ab Herode magno vero, cum tetrarcha esset Galilaeae, valde amplificata, aedibus ornata, incolis, undique coactis, aucta, sedesque tetrarchiae facta, et in honorem Tiberii, Caesaris, *Tiberias* appellata, sita ad lacum Gennesareth, qui et ipse ab hac urbe lacus Tiberiadis dicebatur. Vid. Joseph. vit. §. 9. et Ant. 18, 3. 3. Thermas in confinio ejus fuisse, tradit id. de bell. 2, 26. eandemque commemorat saepius, ut Ant. 18, 6. 2. 19, 8. 1. bell. 2, 13. 2. b. 2, 20. 6. — In N. T. Joh. 6, 1. 23. 21, 1.

Τιβέριος, ίου, ὁ, *Tiberius*, Caesar, tertius Romanorum imperator, Tiberii Neronis ex Livia filius, sub cujus imperio Christus cruci est affixus. (*Sueton.* Tib. *Tacit.* Annal. , 3 sqq.) Luc. 3, 1.

Τίθημι, f. θήσω, aor. 1. ἔθηκα, aor. 2. ἔθην, aor. pass. ἐτέθην, — LXX. maxime pro נָתַן, שׂוּם et הֵשִׂים, שִׁית et הֵשִׁית, aliquoties etiam pro הֵנִיחַ et aliis etiam verbis —) latinor. *pono*, *ich setze*, *lege*, *stelle*, *ich setze*, *stelle hin*; — a) *proprie*: λύχνον ὑπὸ τὸν μόδιον, Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. 11, 33. εἰς κρυπτόν. (Gen. 24, 2. 9. Deut. 27, 15. ἐν ἀποκρύφῳ. Jer. 38, 12.) — τινὰ ἐν φυλακῇ, Matth. 14, 3. εἰς τήρησιν, ἐν τηρήσει, Act. 4, 3. 5, 18. 25. 12, 4. Gen. 42, 17. 40, 3. 41, 10. 2 Sam. 22, 27.) — σῶμα ἐν μνημείῳ s. εἰς μνημεῖον, Matth. 27, 60. Marc. 6, 29. 15, 47. 16, 6. Luc. 23, 53. 55. Joh. 11, 34. 19, 41. 20, 2. 13. 15. Act. 7, 16. 9, 37. 13, 29. Apoc. 11, 9. (1 Reg. 13, 30 sqq. Gen. 50, 26. Test. XII. Patr. p. 532. et 543.) — θεμέλιον, Luc. 6, 48. 14, 29. 1 Cor. 3, 10. 11. (Esdr. 6, 3.) — λίθον, πρόσκομμα, Rom. 9, 33. 1 Petr. 2, 6. Rom. 14, 13. (Hos. 4, 8. Ps. 50, 21. Ps. 119, 109. παγίδα τινι.) — τιθ. ἐπὶ, *pono super*, *impono*, τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, Marc. 10, 16. (Job. 21, . Ps. 21, 3. 139, 4.) Joh. 19, 19. τίτλον ἐπὶ σταυροῦ. Act. 5, 15. ἐπὶ κλινῶν (1 Sam. 6, 8. 19, 13.) 2 Cor. 3, 13. Apoc. 1, 17. 10, 2. (1 Reg. 2, 24. Ezech. 40, 2. Jer. 28, 14. Exod. 16, 33. 35.) — de donis: *tribuo*, Matth. 12, 18. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. (Jes. 42, 1. נָתַן seq. עַל. c. 63, 11. Ex. 14, 30. τιθ. εὐλογίαν ἐπὶ τοὺς οἴκους.) — Τιθ. ἐνώπιόν τινος,

πρός τι, παρά τινα, *depono ante* f. ad aliquem; Marc. 6, 56. ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας fcl. ἐνώπιον αὐτοῦ ut additur Luc. 5, 18. (Ezech. 16, 18. 1 Sam. 10, 25.) πρός, Act. 3, 2. παρὰ, ib. 4, 35. 5, 2. — Ita etiam in formula τίθημι τὰ γόνατα fcl. πρὸς τὴν γῆν, f. πρὸς τὸ ἔδαφος, *flecto genua*, vid. Γόνυ. — τίθημι de dapibus: *appono*, menfae impono, ut latinor. *cibum ponere*, pro apponere, Joh. 2, 10. (Drac. v. 14. τὸν σῖτον θές. Xenoph. Anab. 7, 3. 11.) — pono i. e. *colloco, locum adfigno*, 1 Cor. 12, 18. — b) *tropice* in formulis ex hebraea dicendi ratione maxime repetendis α) τιθ. ἐν τῇ καρδίᾳ, Luc. 1, 66. *animo aliquid volvere*, illud *confiderare, perpendere*, (1 Sam. 21, 12. 2 Sam. 13, 33. ἐπὶ τὴν καρδίαν. Jef. 42, 25. ἐπὶ ψυχήν. Sap. 4, 15. ἐπὶ διανοίᾳ.) — *fibi proponere, conftituere apud* fe, *confilium capere*, Act. 5, 4. 19, 21. (Dan. 1, 8.) Luc. 21, 14. θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας, μὴ προμελετᾷν, pro μὴ θέσθε — προμελετᾷν. (Ecclef. 7, 22. 1 Sam. 9, 20.) — β) Luc. 9, 44. θέσθε εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους, animis veftris infigite hoc.

2) *depono, ich lege ab*, — Joh. 13, 4. τὰ ἱμάτια, ut latinor. ponere veftem. — τὴν ψυχὴν, vitam, *animam pono* (Cic. Fam. 24, 11. Propert. 1, 13. 15.) Joh. 11, 11. 15. 17 fqq. 13, 37 fqq. 15, 13. 1 Joh. 3, 16.) — Ex adjuncto: depono et affervo f. cuftodio, i. e. *fepono, afferuo*, ut noftrum: *etwas hinlegen*; Luc. 19, 21. αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, aufers quae non fepofuifti, quae ergo tua non funt. (Fortaffe hic τιθ. eft deponere pecuniam penes aliquem affervandam, ut Demofth. p. 1236. et p. 1190. 5. ed. Reisk.) 1 Cor. 16, 2. τιθέτω παρ᾽ ἑαυτῷ fcl. τι, feponat f. reponat domi aliquid. (1 Reg. 8, 9. Tob. 6, 4. θὲς ἀσφαλῶς.)

3) *conftituo, ich ftelle auf*, i. e. a) *facio ut ftet et fit aliquid*, erigo, exftruo, condo; (2 Sam. 8, 6. 15. φρουράν. Philo de nomin. mutat. p. 1049. θεὸς ἔθηκε τὰ πάντα); — de legibus: *fero, promulgo*, Gal. 3, 19. νόμος ἐτέθη (text. vulg. προσετέθη.) (Jofeph. c. Apion. 2, 21. Pf. 149, 6. πρόςταγμα τιθ. Dan. 4, 3. δόγμα. ib. 6, 26. Inde etiam LXX. τιθ. διαθήκην, einen Bund aufrichten, Ex. 34, 10. 12, 15. Job. 31, 1.) — b) *definio*, ich ftelle feft, (ὅρια Jof. 22, 25.); χρόνον, Act. 1, 7. βουλὴν i. e. *decerno*, Act. 27, 12. (Judic. 19, 30.) τὸ μέρος τινος, fortem alicujus definio, Matth. 24, 51. Luc. 12, 46. (Job. 10, 12.) — c) conftituo aliquem ut faciat aliquid, committo, *injungo* alicui aliquid, Joh. 15, 16. ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑπάγητε. (Teft. XII. Patr. p. 636. ἔθεντό με, τηρεῖν αὐτὸν, mihi cuftodiam ejus commiferunt. Jef. 27, 4. τίς με θήσει φυλάσσειν καλάμην ἐν ἀγρῷ.) — conftituo aliquem ut fit aliquid, vel patiatur, *facio aliquem aliquid*, α) feq. accufativo: τιθ. τινὰ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν τινος, fenfus: fubjicio aliquem alicui prorfus,

latth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. 1 Cor. 5, 25. Hebr. 1, 30. 10, 13, (Pf. 110, 2.). — De muneribus: reo, nuncupo, *bestellen*, Act. 20, 28. ἔθετο ὑμᾶς ἐπισκόους. Rom. 4, 17. 1 Cor. 12, 28. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. ebr. 1, 2. — 2 Petr. 2, 6. ὑπόδειγμα (Sodomam) μελλόντων σεβεῖν τέθεικώς. (Nah. 3, 6. θήσομαί σε εἰς παράδειγμα. Joseph. Ant. 17, 11. 2. παράδειγμα τῆς ἀρετῆς τίθημί τινι.) Vid. V. T. Job. 17, 6. Gen. 17, 5. Levit. 26, 31. Pf. 18, 35. Jef. , 20. Sap. 10, 21. γλώσσας νηπίων ἔθηκε τρανάς. Job. 11, 13. αθαρὸν ἔθου τὴν καρδίαν σου. Aelian. V. H. 13, 6. ὁ οἶνος ίθησι τὰς γυναῖκας τεκνοποιούς. Joseph. Ant. 11, 3. 4. —) feq. εἰς; (Ezech. 14, 8. θήσομαι αὐτὸν εἰς σημεῖον. Gen. 7, 6. Jer. 9, 11. τιθ. εἰς ἀφανισμὸν τὰς πόλεις. 25, 18. Jef. 2, 15. ποταμοὺς εἰς νήσους. Etiam in formula τιθ. εἰς οὐδὲν ob. 24, 25. et ἐν οὐδενὶ, 2 Macc. 4, 15. nihili facere.) — fi efertur ad voluntatem f. decretum de futuro, est: *destino*; Act. 13, 47. τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν. (Jer. 1, 5. προφήτην ἰς ἔθνη τέθεικά σε.) 1 Theff. 5, 9. οὐκ ἔθετο ἡμᾶς εἰς ὀργήν. Tim. 1, 12. θέμενος (fcl. ἐμὲ) εἰς διακονίαν. 1 Petr. 2, 8.

4) *colloco* alicui aliquid, juxta illum pono, in ejus ufum, . e. *communico* cum illo, *dono, tribuo, trado*; a) abfolute, 1 Cor. 9, 18. θήσω τὸ εὐαγγέλιον, communico cum aliis, tralo doctrinam. (Sir. 29, 11. θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψίστου. Judith. 2, 2. ἔθετο μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον.) — b) feq. ἐν cum dativo pro dativo fimplici, 2 Cor. 5, 19. θέμενος ἐν ἡμῖν λόγον τῆς καταλλαγῆς. (Pf. 105, 27. ἔθετο ἐν αὐτοῖς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ. Amof. 5, 7. τιθ. δικαιοσύνην εἰς γῆν. Jud. 12, 3. Joseph. Ant. 17, 2. 2. ὄνομα αὐτῇ θέμενος.) — Saepius non legitur.

Τίκτω, f. τέξομαι, aor. ἔτεκον, aor. 1. paff. ἐτέχθην, (a radice τέκω pario) LXX. pro יָלַד 1) *pario*, ich gebähre; de mulieribus foetum enitentibus, Matth. 1, 21. 23. 25. Luc. 1, 31. 57. 2, 6. 7. 11. Gal. 4, 27. [Hebr. 11, 11.] Apoc. 12, 2. 4. 5. 13. (Gen. 3, 16. 4, 1.) — τεχθείς, recens natus. Jo. 16, 21. ὅταν τίκτῃ dum in eo eft ut foetum edat. (Jef. 13, 8. Sir. 19, 11. 48, 22.) — 2) *gigno*, de terra plantas proferente, Hebr. 6, 7. γῆ τίκτουσα βοτάνην. (Philo de opif. p. 30. γῆς πάντα τικτούσης. Idem p. 862. de arboribus fruges facientibus.) — metaph. *gigno, efficio*; Jac. 1, 5. ἡ ἐπιθυμία τίκτει ἁμαρτίαν. (Zenob. Cent. 3, §. 28. δίκη δίκην ἔτικτε καὶ βλάβην βλάβη. Philo de facrif. Ab. p. 147. ἡ φύσις πρὸς γένεσιν πραγμάτων ὥρισεν ἐν ψυχῇ δύναμιν, δι' ἧς κυοφορεῖ καὶ ὠδίνει καὶ ἀποτίκτει πολλῇ διανοίᾳ. Sir. 8, 18. οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται, nefcis quid moliatur mali. Vid. etiam Job. 38, 28. 29.)

Τίλλω, *vello, evello*, Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. (LXX pro מָרַט Efdr. 9, 3. Jef. 18, 7. Pf. Sal. 13, 3.

θηρία ἔτιλλον σάρκας αὐτῶν. Diod. Sic. 5, 21. τοὺς παλαιοὺς στάχυς καθ' ἡμέραν τίλλειν.)

Τιμαῖος, ου, ὁ, *Timaeus*, nom. propr. viri, Marc. 10, 46.

Τιμάω, ῶ, f. ήσω, (a τιμή) 1) *aestumo*, a) proprie *pretium rei statuo*; (ita LXX. pro הֶעֱרִיךְ Levit. 27, 8. 12. 14. et saepissime apud profanos. Referunt huc locum Matth. 27, 9. satis incertae explicationis, cum non constet, e quonam scriptore depromptus sit. Vertunt: triginta siclos, pretium aestimati, quem aestimaverant Judaei. Rectius hic τιμάω est *emo* certo pretio: siclos, pretium emti, quem emerant ab Israelitis. At obscurus manet locus, cum quisnam loquatur et de quonam sermo sit, incertum maneat. Caeterum cf. Jes. 55, 2. ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου ἐν οὐκ ἄρτοις, pro שָׁקַל. — b) metaph. *aestumo*, i. e. *magni facio*, *werth schätzen*, 1 Tim. 5, 3. 1 Petr. 2, 7. (LXX. pro יָקַר 1 Sam. 18, 30. Ps. 139, 16. Sap. 6, 21. Sir. 38, 1.) — Ex adjuncto 2) *honoro aliquem factis*, *orno praemiis*, *honores tribuo*, Joh. 12, 26. τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. (Sap. 14, 15. 4 Macc. 17, 20. οἱ ἁγιασθέντες διὰ τὸν θεὸν τετίμηνται.) Act. 28, 10. πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς. (1 Macc. 3, 2.) — 3) *veneror*, *colo*, adjuncta notione obsequii, de pietate erga parentes, Matth. 15, 4. 5. 19, 19. Marc. 7, 10. 10, 19. Luc. 18, 20. Eph. 6, 2. — erga reges, 1 Petr. 2, 17. (Sir. 3, 6. ὁ φοβούμενος κύριον τιμήσει πατέρα.) — erga Deum, Joh. 5, 23. 8, 49. — Matth. 15, 8. τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ore tantum colit, de externa et falsa pietate (Jes. 29, 13.). (Ita LXX. pro כִּבֵּד, Exod. 20, 12. Num. 22, 17. 37. Prov. 3, 9. 14, 33.) Saepius non legitur.

Τιμή, ῆς, ἡ, LXX. pro עֵרֶךְ, כָּבוֹד, יְקָר, הָדָר, 1) *aestumatio*, a) propr. aestumatio pretii, *pretium*, quod solvitur; *pecunia* ex aestimatione soluta; Matth. 27, 6. τιμὴ αἵματος, pretium pro caede. v. 9. vid. *Τιμάω*. Act. 4, 34. 5, 2. 3. 7, 16. 19, 19. 1 Cor. 6, 20. 7, 23. (LXX. pro עֵרֶךְ, Levit. 5, 15. 18. 27, 2 sqq. Ps. 49, 8. Jes. 55, 1. Num. 20, 19. Test. XII. Patr. p. 634. ἡ τιμὴ τοῦ Ἰωσήφ, pecunia qua Josephum vendiderant fratres. Joseph. vit. §. 31. — Ex adjuncto: *res pretiosa*, *Schmuck*, *Kleinod*, i. q. τίμια, Apoc. 21, 24. 26. (LXX. יְקָר Ezech. 22, 25. Ps. 45, 9. coll. Gen. 20, 16.) — b) tropice: *aestumatio*, Werthschätzung; Joh. 4, 44. τιμὴν οὐκ ἔχει, non aestumatur, non magni fit. Rom. 12, 10. vid. *Προηγέομαι*. (Test. XII. Patr. p. 734. ubi ὕβρις et τιμή sibi opponuntur.)

2) *honor*; σκεῦος εἰς τιμήν, in usum honorificum formatum, Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20 sqq. 1 Cor. 12, 23. 24. 1 Thess. 4, 4. ἐν τιμῇ, honesto modo vivens. (Jes. 14, 18.) Hebr. 2, 7. 9. (Ps. 8, 6.) c. 3, 3. 1 Petr. 1, 7. 3, 3. 7. (Ps. 49, 12. Dan. 4, 27. Sir. 10, 28.) — *honores*, *Ehrenbezeigung*, Act.

, 10. (alii: honorarium.) — honor, i. e. *munus honorificum*, Hebr. 5, 4. Joseph. Ant. 10, 8. 6. — *praemii* sensu, m. 2, 7. 10. 1 Petr. 2, 7. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν, bis sunt parata praemia honoris (in altera vita), qui (non budiavistis servatorem, sed) fidem ei habetis. 2 Petr. 1, 17. r. 38, 1. Dan. 2, 6.)

3) *veneratio, cultus*; — de veneratione debita magistratibus, minis, parentibus, Rom. 13, 7. 1 Tim. 5, 17. (alii hic: *sostrum*, im. 6, 1. (Jos. c. Ap. 2, 26. γονέων τιμή. Id. Ant. 17, 3. 3. ἐπὶ τιμῇ τοῦ ἄρχου.) — Deo debita: *cultus, adoratio*, adjecta tione honoris, qui in Deum ex cultu externo redundat; ῷ τιμή, 1 Tim. 1, 17. 6, 16. Apoc. 5, 13. 7, 12. [19, 1.] δόναι τιμὴν τῷ θεῷ, Apoc. 4, 9. — λαμβαν. τιμὴν Apoc. 11. 5, 12. (Ps. 29, 2. 96, 7. Joseph. c. Apion. 2, 27. τιμὴ ὡς θεόν.) — Huc etiam refero locum Col. 2, 23. οὐκ ἐν ῇ τινι, (ἀλλὰ) πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός, non ut verum i exhiberent cultum, non religionis ergo, sed ad satians cupiditates, scl. fastum, studium imperandi etc. Alii: que in rebus vere praestantibus, quo satisfieri possit cultus terni studio. Alii: neque in rebus vere praestantibus, sed iis, quae ad corpus satiandum valent.

Τίμιος, α, ον, (a τιμή) — LXX. pro יָקָר — 1) *pretiosus*, a) propr. qui magni pretii aestumatur; λίθοι τίμιοι, mmae, Apoc. 17, 4. 18, 12. 16. 21, 19. (1 Reg. 10, 2. Chron. 9, 1. 10. Ps. 21, 3.); lapides *exquisiti*, 1 Cor. 3, . (1 Reg. 5, 17. 7, 9. 10. 2 Sam. 12, 30.) — ξύλον, Apoc. , 12. 21, 11. — Inde etiam rarus 1 Sam. 3, 1. τὸ τίμιον, ie Seltenheit, Ps. Sal. 17, 19. — b) tropice, *qui magni stumatur, carus, praestans*, Act. 20, 24. οὐδὲ ἔχω τὴν ψυν μου τιμίαν ἐμαυτῷ nec ego vitam mihi tam caram habeo, in. (Joseph. Ant. 17, 4. 1. ἀπελεύθεροι δύο τῶν φερώρα τιων, duo liberti Pherorae cari. - Idem Ant. 17, 9. 4. φίλων ἡρώδῃ τιμιώτατος.) Jac. 5, 7. ὁ τίμιος (desideratus) καρπὸς ; γῆς. (LXX. pro יָקָר, Prov. 3, 15. 8, 11. Sap. 12, 7.) Petr. 1, 7. πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, Griesb. πολυτιμότερον.] Petr. 1, 19. 2 Petr. 1, 4. — 2) *honoratus, venerabilis*, t. 5, 34. τίμιος παντὶ λαῷ (Joseph bell. 5, 13. 1. μάλιστα δήμῳ τίμιος.) Hebr. 13, 4. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι. (Esdr. 10. Ps. 116, 5. τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων τοῦ. — τὸ τίμιον dignitas, honor, Sap. 4, 8. — τὰ τίμια, nores, munera 1 Macc. 11, 27.)

Τιμιώτερος, έρα, ερον, — **τιμιώτατος**, άτη, ατον, mparat. et superl. a τίμιος, [1 Petr. 1, 7.] (Prov. 3, 15. 31, .) Apoc. 18, 12. 21, 11. (Sap. 12, 7.) vid. Τίμιος.

Τιμιότης, ητος, ἡ, (a τίμιος) vi etymi: τὸ esse in agno pretio; — deinde: τὸ refertum esse copia rerum pretiosarum, splendore externo, i. e. *magnificentia*, copia re-

rum pretiosarum et magnificarum; tantum Ap. 18, 19. (Apud profanos vix legitur.)

Τιμόθεος, ου, ὁ, Timotheus, Derbaeus ut putant, patre graeco, matre judaea usus, quacum simul nomen dedit Christo, et Pauli, Apostoli, comes in itineribus et *συνεργὸς* in tradendo evangelio factus est. Act. 16, 1. 17, 14. 15. 18, 5. 19, 22. 20, 4. Rom. 16, 21. *τιμ. ὁ συνεργός μου.* 1 Cor. 4, 17. 16, 10. 2 Cor. 1, 1. *τιμ. ὁ ἀδελφός.* v. 19. Phil. 1, 1. 2, 19. Col. 1, 1. 1 Thess. 1, 1. 3, 2. 6. 2 Thess. 1, 1. 1 Tim. 1, 2. *τιμ. γνησίῳ τέκνῳ.* v. 18. 6, 20. 2 Tim. 1, 2. Phil. v. 1. Hebr. 13, 23.

Τίμων, ωνος, ὁ, Timon, unus e septem diaconis coetus Hierosolymitani, Act. 6, 5.

Τιμωρέω, ῶ, f. *ήσω*, (a *τίμωρος* contr. pro *τιμάορος*, honorans, aestimans; adjuvans; vindicans, ulciscens, puniens) 1) vindico aliquem ab injuria illata, cum dativo personae, Xenoph. Cyrop. 5, 2. 8. — 2) *punio*, ob injuriam, *castigo*, seq. accusativo personae, (Ezech. 5, 17. 14, 15. pro עָנַשׁ [coll. Jud. 5, 14.] Sap. 12, 20. 18, 8. Joseph. Ant. 17, 9. 2.) Ita semel in N. T. Act. 22, 5. ubi est vel *punio*, vel *supplicium sumo*. — 3) ex adjuncto: *torqueo, crucio*; Act. 26, 11: *τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν*, tormentis adhibitis coëgi eos. (Ita 2 Macc. 7, 7. *τιμωρηθῆναι τὸ σῶμα κατὰ μέλος* de tormentis, quibus Judaei ab Antiocho cogebantur contra leges patrias agere. Lucian. 2. p. 131. *τί τιμωρεῖσθε ἑαυτοὺς λογιζόμενοι.*)

Τιμωρία, ας, ἡ, (a *τιμωρέω*, quod vide) vindicatio, (Joseph. Ant. 17, 9. 1.) vindicta, ultio; *poena, castigatio*; semel Hebr. 10, 29. (Prov. 19, 29. 24, 22. 3 Esdr. 8, 24. Sap. 19, 12. 2 Macc. 6, 12. 26. Joseph. Ant. 15, 8. 4. bell. 7, 2. 1. c. Apion. 2, 38.)

Τὶς, τινὸς, ὁ, ἡ, — τὶ, τὸ, pronomen indefinitum latinor. *quis*, f. *aliquis, quid, aliquid*, et usurpatur ita ut 1) sit: *aliquis, nescio quis?* ubi nos dicimus: *jemand, ein gewisser, ein.* Ita a) cum subjecto: *ἄνθρωπός τις*, Matth. 18, 12. [21, 33.] Luc. 10, 30. 31. 33. 12, 16. *ἀνήρ τις*, Luc. 8, 27. 11, 27. Joh. 4, 46. *τὶς ἀνὴρ* Act. 3, 2. 14, 8. Luc. 9, 19, Act. 5, 1. etc. — *γυνή τις* Marc. 5, 25. 8, 2. — *εἷς τις*, unus quidam nescio quis, Marc. 14, 47. 51. Luc. 22, 50. Jo. 11, 49. — *δύο τινὰς*, duos nescio quos, Luc. 7, 19. Act. 23, 23. — cum nomine proprio vel nomine muneris est *quidam*, nostrum: *ein gewisser*, Marc. 15, 21. *τινὰ σίμωνα.* Luc. 1, 5. *ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας.* 7, 2. *ἑκατοντάρχου τινός.* 7, 41. *δανειστῇ τινί.* Luc. 10, 38. Act. 9, 33. 36. 43. 21, 16. 25, 19. *περί τινος ἰησοῦ* etc. — b) omisso nomine subjecti, ubi deest *ἄνθρωπος, ἀνὴρ, γυνὴ* etc. *aliquis, jemand, einer*, Matth. 12, 47. *εἶπε δέ τις αὐτῷ.* Marc. 12, 19. *ἐάν τινος ὁ ἀδελφὸς*

ἀποθάνῃ. Luc. 8, 46. ἥψατό μου τις. Act. 24, 12. Joh. 4, 33. 15, 13. et fexcenties. — c) neutr. τὶ α) cum fubftantivis, vel *aliquid*, vel plane non vertendum eft, noftrum: *ein*, Act. 8, 36. ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, fie kamen an ein Waffer. Luc. 23, 8. ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Act. 10, 11. σκεῦός τι, ὡς ὀθόνην. ib. 11, 5. — β) cum adjectivis et verbis: *aliquid*, quod definitum adhuc non eft, *etwas*, Luc. 11, 54. ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Matth. 20, 20. αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Act. 21, 37. εἰπεῖν τι. 23, 17. 18. etc. Joh. 5, 14. χεῖρόν τι. Act. 5, 34. βραχύ τι, aliquantulum. Act. 17, 21. — Porro eft

2) aliquis, quis, i. e. *ullus, quisquis fit*, irgend jemand, *man;* Matth. 12, 29. πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν. Marc. 8, 4. cap. 9, 30. οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ. cap. 11, 16. Joh. 1, 47. 2, 25. ἵνα τίς, ut ullus mortalium. Act. 18, 14. ἀδίκημά τι. 25, 16. τινὰ ἄνθρωπον, ullum hominem. Rom. 5, 7. 8, 39. Gal. 6, 1. Phil. 2, 1. — 1 Cor. 2, 2. τὶ — εἰ μή, ullum — praeter. Marc. 16, 18. θανάσιμόν τι. Luc. 22, 35. 1 Theff. 1, 8. Jac. 5, 13. et faepius. — Cum negatione: *nec ullus, nullus, nemo*, Matth. 8, 28. ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν, ita ut nemo fere poffet tranfire. Matth. 11, 27. οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγνώσκει. 12, 19. Marc. 8, 26. Luc. 11, 36. Joh. 10, 28. Act. 4, 32. 1 Theff. 5, 15. 1 Tim. 6, 7. et faepius. Inde εἴ τις, et ἐάν τις, *fi quis*, ratione fenfus explicandum eft: *quicunque, quisquis*, Luc. 9, 23. εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι. Joh. 3, 3. ἐάν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, i. e. nemo, qui non etc. Joh. 6, 51. 7, 17. 8, 51 fqq. 9, 22. 31. 10, 9. 11, 9 fqq. 12, 47. 15, 6. Rom. 8, 9. (LXX. ἐάν τις pro אִישׁ Exod. 21, 7. 12. 14. 17. 20. Levit. 13, 40. 20, 12. Deut. 21, 18.) — Inde τίς, τὶ abfolute: *quicunque, quodcunque, ein jeder*, Joh. 6, 50. ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ (pro οὗτος) μὴ ἀποθάνῃ. Joh. 20, 23. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, quibuscunque peccata condonaveritis, iis condonata fint. Act. 2, 45. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε. 4, 35. 11, 29. 1 Cor. 4, 2. ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ, ut quisque fidus deprehendatur. Joh. 5, 19. ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα, nifi quodcunque patrem viderit patraffe. 1 Cor. 10, 31. εἴτε τι ποιῆτε, vel quodcunque demum faciatis. Eph. 6, 8. ὅ ἐάν τι.

3) refertur ad *quantitatem*, et quidem a) *externam numeri: aliquis, aliqua, aliquid*, einiger, *einiges*, i. e. quidam quiddam ex multis aliis, α) cum nomine, Act. 5, 2. μέρος τι, partem aliquam. Act. 9, 19. ἡμέρας τινάς. 10, 48. 25, 19. ζητήματά τινα. Rom. 1, 11. ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν. v. 13. καρπόν τινα. 15, 26. κοινωνίαν τινα. 1 Cor. 11, 18. μέρος τι, ex parte aliqua. Joh. 6, 7. βραχύ τι. Luc. 24, 41. — β) cum genitivo nominis τινὲς, *nonnulli, aliqui*, Matth. 9, 3. τινὲς

τῶν γραμματέων. 12, 88. 16, 28. 27, 47. Marc. 2, 6. Luc. 6, 2. 7, 36. et saepissime. — τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν Luc. 11, 15. Matth. 28, 11. τινὲς τῆς κουστωδίας. — γ) absolute: τινὲς nonnulli, Marc. 14, 4. Luc. 13, 1. 21, 5. Joh. 12, 10. Rom. 3, 3. 8. 1 Cor. 6, 11. καὶ ταῦτά τινες ἦτε, ejusmodi homines aliqui vestrum fuerunt. Saepissime. — τινὲς — τινὲς, *alii quidam — alii*, Luc. 9, 7. Phil. 1, 15. 1 Tim. 5, 24. — τὶ aliquid, i. e. aliquam partem, Joh. 13, 29. Act. 3, 5. — b) *internam qualitatem; aliquis, aliquid*, ubi e contexta oratione definiendum est utrum augeat an minuat. α) *auget:* Act. 5, 36. λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν scl. μέγαν, quod additur c. 8, 9. — Gal. 2, 6. οἱ δοκοῦντες εἶναί τι, qui magni quid esse videntur. ib. 6, 3. 1 Cor. 8, 2. δοκεῖ εἰδέναι τι. 1 Cor. 10, 19. Hebr. 10, 27. φοβερὰ δέ τις ἐκδοχή, admodum terribilis ἐκδοχή. — β) *minuit:* Jac. 1, 8. ἀρχήν τινα, principium aliquod licet exiguum. 1 Cor. 7, 5. εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου, nisi aliquamdiu ex mutuo consensu.

Τίς, τίνος, ὁ, ἡ, — *τί*, τὸ, pronomen interrogativum, latinorum *quis, quid?* poniturque in interrogatione directa et indirecta, hebr. מִי. — Usurpatur autem in nostris libris ita, ut

1) sit: *quis* i. e. *quis est, qui? quis sit, qui?* — a) cum substantivo: Luc. 14, 31. τίς βασιλεὺς, quinam regum. 15, 8. τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν. 15, 8. τίς γυνή. Matth. 27, 23. Luc. 23, 22. τί κακόν. Hebr. 7, 11. τίς ἔτι χρεία. — b) absolute: τίς, Matth. 3, 7. τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν. 10, 11. 11, 16. 18, 1. Marc. 16, 3. Luc. 9, 9. Joh. 5, 12 sqq. 9, 36. Act. 19, 35. τίς ἐστιν ὅς. Hebr. 12, 7. 1 Joh. 5, 5. et sexcenties. — *quisnam e pluribus, welcher*, Matth. 22, 28. Marc. 15, 24. τίς τί ἄρῃ elliptice pro τίς τι ἄρῃ, καὶ τί ἕκαστος ἄρῃ, quis eorum aliquid, et quid quisque accepturus sit. Luc. 10, 36. 22, 23. Joh. 6, 64. 8, 46. 13, 25. 18, 4. 7. Act. 7, 52. 19, 3. εἰς τί scl. βάπτισμα, Christi an Joannis? Hebr. 1, 5. 13. 1 Petr. 5, 8. ζητῶν τίνα (vestrum) καταπίῃ. — Saepius. — Ubi de duobus sermo instituitur, est: *uter;* Matth. 9, 5. τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον. 23, 17. 19. 27, 17. 21. Marc. 2, 9. Luc. 5, 23. 1 Cor. 4, 21. Phil. 1, 22. et passim. — *quisnam alius?* Matth. 5, 13. ἐν τίνι ἁλισθήσεται. Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. Act. 4, 9. 2 Cor. 11, 29. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ. 1 Thess. 2, 19. 22. — τί, *quid*, eodem modo ut τίς, vid. Matth. 6, 3. μὴ γνώτω τί ποιεῖ. v. 25. μὴ μεριμνᾶτε τί φάγητε. 6, 31. 11, 7. 12, 3. 16, 26. Marc. 8, 36 sqq. Luc. 1, 18. 17, 8. ἑτοίμασον, τί δειπνήσω. 19, 48. τὸ, τί ποιήσωσιν. Joh. 18, 38. τί ἐστιν ἀλήθεια. Act. 23, 19. τί ἐστιν ὅ. Et aliis in locis quam plurimis.

2) *quis*, de *qualitate*, i. e. *qualis, quale?* a) cum nomine: Matth. 5, 46. τίνα μισθὸν ἔχετε. Luc. 4, 36. τίς ὁ λόγος οὗτος. Luc. 7, 39. τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή. 10, 22. 21, 7. Act.

7, 49. ποῖον οἶκον ἢ τίς τόπος. Act. 17, 19. Rom. 6, 21. 11, 15. 2 Cor. 6, 14 fqq. Gal. 4, 15. Hebr. 5, 12. 1 Petr. 1, 11. εἰς τίνα ἢ ποῖον χρόνον. et paffim. (1 Chron. 29, 14.) — Matth. 5, 47. τί περισσὸν ποιεῖτε. 24, 3. τί τὸ σημεῖον τῆς παρουσίας. Marc. 5, 9. τί σοι ὄνομα. v. 14. Marc. 8, 12. τί σημεῖον, quale tandem fignum. Luc. 8, 30. Joh. 2, 18. 18, 29. et paffim. — b) abfolute. Matth. 16, 13. τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; v. 15. 21, 10. τίς ἐστιν οὗτος. Marc. 4, 41. Luc. 19, 3. ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν, τίς ἐστι. Joh. 4, 10. 8, 53. Act. 21, 17. 13, 25. Rom. 9, 20. 1 Cor. 3, 5. Jac. 4, 12. Apoc. 7, 13. et paffim. — τί, quale? Matth. 10, 19. μὴ μεριμνήσατε πῶς ἢ τί λαλήσητε. Marc. 9, 6. Luc. 12, 11. Rom. 8, 26. — Huc etiam pertinent formulae: τί ἡμῖν καὶ σοί, quid commercii, quale commercium nobis tecum? Matth. 8, 29. Marc. 1, 24. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 28. Joh. 2, 4. — τί ἐστιν f. τί εἴη, quid fibi velit, quale fit? Matth. 12, 7. Marc. 9, 10. Luc. 8, 9. 15, 26. 18, 36. 20, 17. Joh. 7, 36. 10, 6. 16, 17 fqq. Act. 1, 12. 10, 17. Eph. 4, 9. (Exod. 16, 35.)

3) *quis?* de qualitate et quantitate: *qualis et quantus, quantus;* Marc. 6, 2. τίς ἡ σοφία, quanta fit et qualis fapientia. Matth. 24, 45. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος, quantus eft f. habetur fidus fervus. Luc. 12, 42. Eph. 1, 18. 19. 3, 18. τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος. Col. 1, 27. τίς ὁ πλοῦτος. 1 Theff. 1, 9. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν. Luc. 1, 66. τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται. Luc. 5, 21. τίς ἐστιν οὗτος, qualis et quantus fibi videtur ifte homo? 7, 49. 8, 25. et faepius. — Matth. 26, 15. τί θέλετέ μοι δοῦναι. Joh. 6, 9. τί ἐστιν εἰς τοσούτους. — τί, adverbialiter: *quam, quantopere;* Matth. 7, 14. τί στενὴ ἡ πύλη fcl. ἐστί. (text. vulg. ὅτι.) Luc. 12, 50. τί θέλω. Forfaffe etiam hic, ut in locis no. 4. lit. a notatis, eft pro τίς, *quantum angufta — quantopere optem.*

4) *neutrum τί quid?* a) pro τίς; Joh. 1, 21. τί οὖν, quis igitur es? coll. v. 39. Act. 12, 28. τί (i. e. τίς) ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο, quis tandem Petrus factus effet, i. e. quid Petro factum effet? (Exempla fimilis ufus verbi γίνομαι cum τίς et τί collegit Kypkius in obff. f. ad h. l.) Marc. 1, 27. τί ἐστι τοῦτο pro τίς ἐστι οὗτος. Hebr. 2, 6. τί ἐστιν ἄνθρωπος. (Sir. 16, 17. τίς ἡ ψυχή μου ἐν ἀμετρήτῳ κτίσει.) 1 Joh. 3, 2. οὔπω ἐφανερώθη τί (τίνες) ἐσόμεθα. (Similia exempla neutrius pro mafculino pofiti vid. in Πᾶς.) Referri huc etiam poffunt loca Matth. 7, 14. et Luc. 12, 49. (vid. no. 3. ad finem.) — b) cum praepofitionibus: διὰ τί, vid. Διατί. — ἵνα τί, vid. Ἱνατί. — πρός τί, *cui confilio,* Joh. 13, 28. — εἰς τί, *cur, qua de caufa?* Matth. 14, 31. Marc. 15, 34. — *cui bono?* Matth. 26, 8. Marc. 14, 4. — c) *adverbialiter: quid?* α) abfolute ad orationis initium, noftrum: *wie?* Act. 26, 8. τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν. — τί γάρ, quid enim? Rom. 3, 3. 1 Cor.

5, 12. Phil. 1, 18. — τί οὖν, quid igitur, Rom. 3, 9. 6, 1. 15. 7, 7. 9, 14. 30. 11, 7. — β) in conjunctione: *quid?* i. e. *cur? qua de causa?* Matth. 26, 28. 8, 26. 19, 7. 27, 4. Marc. 2, 8. 24. Luc. 6, 2. 12, 26. Joh. 18, 23. 21, 21. οὗτος δὲ τί; hic autem cur scl. sequitur nos quoque? — et saepissime. — *quomodo fit, qui fieri potest, ut?* Matth. 7, 3. 20, 6. Marc. 2, 7. Luc. 6, 41. 12, 57. 16, 2. 22, 46. τί καθεύδετε, wie könnt ihr doch schlafen? — *quo modo?* Luc. 1, 62. τί (i. e. κατὰ τί ὄνομα) θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Joh. 14, 22. τί γέγονεν. Act. 5, 24. Rom. 8, 24. ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει. 1 Cor. 7, 16. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; — *cui bono, cui consilio?* pro εἰς τι, Matth. 5, 35. 26, 65. Marc. 14, 63. Luc. 22, 71. Gal. 3, 19. — *quo jure? qua ratione?* τί, Rom. 14, 10. — τί οὖν Matth. 17, 10. Joh. 1, 25. Rom. 4, 1. 1 Cor. 10, 30. — τί ὅτι, Marc. 2, 16. Luc. 2, 49. Act. 5, 4. 9. — *quam, quantopere,* vid. no. 3. sub finem.

Τίτλος, ου, ὁ, (ex latino sermone) *titulus*, i. e. *inscriptio*; Joh. 19, 19. 20. (Sueton. Calig. c. 32.) Hesych. τίτλος· πτυχίον, ἐπίγραμμα ἔχον.

Τίτος, ου, ὁ, *Titus*, vir graecus, comes et συνεργὸς Pauli, apostoli, qui episcopus Cretae insulae, et in ea anno aetatis 94 mortuus esse traditur. Commemoratur 2 Cor. 2, 12. 7, 6. 13. 14. 8, 6. 16. 23. 12, 18. Gal. 2, 1. 3. 2 Tim. 4, 10. Tit. 1, 4.

Τίω, f. ίσω, 1) aestumo pretium rei; 2) pretium rei solvo; — inde δίκην τίω, *mulctam, poenam luo*; semel 2 Thess. 1, 9. Aelian. V. Hist. 1, 24. et 13, 2. — ζημίαν τίσουσιν Prov. 27, 12. — (Medium: repeto mihi mulctam, poenam, ulciscor, punio, Prov. 20, 22. 24, 22. 29.)

Τοιγαροῦν, (partic. enclitica τοι, dem zufolge, γὰρ et οὖν) *proinde, ergo*, 1 Thess. 4, 8. Hebr. 12, 1. (LXX. pro עַל־כֵּן Job. 22, 10. et וְ Prov. 1, 31. 4 Macc. 1, 34. 6, 28. 13, 15. Joseph. c. Apion. 2, 24. et 18. Ant. 10, 1. 2.)

Τοίγε, cum καὶ, vid. in Γε.

Τοίνυν, (ex τοὶ partic. enclit. et νῦν) *igitur, quare*; a) concludentis (Joseph. Ant. 11, 2. 2.) et rationem afferentis; Luc. 20, 25. ἀπόδοτε τοίνυν. [Jac. 2, 24.] Sap. 1, 11. Joseph. Ant. prooem. §. 3. ἤδη τοίνυν. — b) transeuntis: *jam igitur, jam vero*, 1 Cor. 9, 26. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω. Hebr. 13, 13. τοίνυν ἐξερχώμεθα. (Joseph. Ant. prooem. §. 3. εὗρον τοίνυν. Id. contr. Apion. 1, 22. λέγει τοίνυν. Id. Ant. 17, 13. 2. 14, 1. 2.) — LXX, ad initium periodi bis Jes. 3, 10. pro כִּי imo, at; et Jes. 5, 13. pro לָכֵן, propterea.

Τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε, (τοῖος et δὲ) *talis, hujusmodi*; semel 2 Petr. 1, 17. (Joseph. Ant. 17, 9. 1. τοὺς καιροὺς οὐκ ἐν τοιοῖσδε εἶναι, tempora ejusmodi non esse. ib. 17, 13. 3. ὄναρ τοιόνδε.)

Τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο, et attice τοιοῦτον, (τοῖος alis, et οὗτος) latinor. 1) *talis, hujuscemodi, hujus generis*, nostrum *dergleichen*. Ratione sensus est a) *hujuscemodi, similis, hujus generis*, Matth. 18, 5. παιδίον τοιοῦτον, discipulum indolis hujuscemodi. Quod si παιδίον est *puer*, locus pertinet ad loca sub no. 2. laudata. Joh. 4, 23. τοιούτους τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Marc. 4, 33. 7, 13. Act. 16, 24. παραγγελίαν τοιαύτην, hujus argumenti. 1 Cor. 5, 1. 2 Cor. 3, 4. 12. Hebr. 7, 26. 8, 1. 13, 16. Jac. 4, 16. — τοιοῦτος, homo hujus generis, et refertur ad conditionem cum externam tum internam, cum justam tum pravam, Act. 22, 1. Rom. 16, 18. 1 Cor. 5, 5. 11. 7, 28. 16, 16. 18. 2 Cor. , 6. 7. 10, 11. Phil. 2, 29. 2 Thess. 3, 12. 1 Tim. 6, 5. Tit. , 11. Phil. v. 9. 3 Joh. v. 8. — τοιοῦτον, τοιαῦτα, Act. 19, 5. 21, 25. Rom. 1, 32. 2, 2. 3. 1 Cor. 7, 15. 11, 6. Gal. 5, 1. ubi i. q. ὅμοια. 23. Eph. 5, 27. Hebr. 11, 14. — τοιοῦτος — ὁποῖος, *talis* — *qualis*, Act. 26, 29. — τοιοῦτος — ὅς, 1 Cor. 5, 1. Hebr. 7, 26. 8, 1. — οἷος — τοιοῦτος, Cor. 15, 48. 2 Cor. 10, 11. (Sir. 49, 16.) — b) *tantus*, Matth. 9, 8. Marc. 6, 2. Luc. 9, 9. 13, 2. τοιαῦτα, tantam dadem. Joh. 9, 16. Marc. 13, 19. θλίψις οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη, quae tanta unquam non facta est. — 2) *hicce, idem*, de eodem subjecto, si consideratur in singulari quadam conditione, de qua sermo fuerat; Matth. 18, 5. 19, 14. Marc. 9, 37. 10, 14. Luc. 18, 16. 2 Cor. 12, 2. 3. 5. Gal. 6, 1. Hebr. 12, 3. 3 Esdr. 1, 21.) Saepius non legitur.

Τοῖχος, ου, ὁ, *paries aedium*; Act. 23, 3. Vid. *Κονιάω*. (LXX. saepissime pro קִיר ut Exod. 30, 3. Levit. 14, 37. etc.)

Τόκος, ου, ὁ, (a τίκτω, perf. med. τέτοκα) 1) partus, (Artemidor. Oneirocr. 4, 82. τόκος καλεῖται πᾶς ὁ γενόμενος παῖς. Xenoph. de republ. Laced. 15, 5.) — 2) *foenus, usura*, quia nummos multiplicat et quasi parit; Matth. 25, 27. Luc. 19, 23. (LXX. pro נֶשֶׁךְ Exod. 22, 25. Levit. 25, 36 sqq. Deut. 23, 20. Ps. 15, 6. Ezech. 18, 8. 13. 4 Macc. 2, 8. δανείζων χωρὶς τόκων. Joseph. c. Apion. 2, 27.)

Τολμάω, ῶ, f. ήσω, (a τόλμα, audacia, Joseph. de bell. 4, 9. 10.) 1) *audeo*; seq. infinitivo, Matth. 22, 46. Marc. 12, 34. Luc. 20, 40. Joh. 21, 12. Act. 5, 13. 7, 32. 2 Cor. 10, 12. Phil. 1, 14. Jud. v. 9. (Esth. 7, 5. Judith. 14, 13. 2 Macc. 4, 2. — Marc. 15, 43. τολμήσας εἰσῆλθεν sumto animo intravit. — *a me possum impetrare, sustineo*, etwas über sich gewinnen; Rom. 5, 7. τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν, facile vel mortem subire sustinet. Rom. 15, 18. 1 Cor. 6, 1. τολμᾷ τις — κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, poteftne aliquis vestrum a se impetrare, ut judicio certet coram judice ethnico? (3 Macc. 3, 21. Joseph. Ant. 17, 13. 6. Demosth. p. 1377,

12 ed. Reisk. οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστῆναι τῆς ἡμετέρας φιλίας.) — 2) *spiritus sumo, audacter me effero*; 2 Cor. 11, 21. ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, τολμῶ κἀγώ, quorum causa sese effert aliquis, eorum causa et ego possem. — 2 Cor. 10, 2. πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας, fiducia, qua super aliquos me efferre studuerim. (Job. 15, 12. τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου, hebr. לקח.)

Τολμηρότερον, (comparativ. a τολμηρῶς, audacter) adv. *audacius, confidentius*; Rom. 15, 15. (τολμηρότερος, Sir. 19, 2. τολμηρὸς ib. v. 3. cap. 8, 16. τολμηρῶς, Xenoph. Symp. 2, 12.)

Τολμητής, ου, ὁ, (a τόλμα, audacia) qui robore suo fretus temerarie agit, supra vires audet, nostrum: *verwegen, homo audax*; 2 Petr. 2, 10. (Joseph. bell. 3, 10. 2. τολμηταὶ καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ πολέμων ἄπειροι. Thucyd. lib. 1, 70.)

Τομός, ή, όν, (a τέμνω, perf. med. τέτομα) *secans, penetrans, scindens*, durchschneidend; — compar. τομώτερος, Hebr. 4, 12. de verbo Dei, cum gladio comparato, ad animi intimos recessus penetrante. (Phocylid. v. 118. ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.)

Τομώτερος, vid. Τομός.

Τόξον, ου, τὸ, *arcus*; Apoc. 6, 1. (LXX. saepissime pro קֶשֶׁת, ut Gen. 9, 13. 14. 27, 3. 48, 22. 1 Sam. 2, 4. 2 Chron. 6, 18.)

Τοπάζιον, ου, τὸ, (etiam τόπαζος, ὁ, Joseph. Ant. 3, 7. 6.) *topazius*, s. *topazium*, lapis pretiosus, viridis et pellucidus, auri colore (unde Ps. 119, 126. pro פַּז) renitens, *Chrysolith*; Apoc. 21, 20. — LXX. pro פִּטְדָה Exod. 28, 18. 39, 8. Job. 28, 19. Ezech. 28, 13. Saepius non legitur in cod. sacro.

Τόπος, ου, ὁ, — LXX. maxime et saepissime pro מָקוֹם — latinorum *locus*, nostrum Platz — 1) *locus*, i. e. spatium definitum, *Stelle*, a) propr. α) locus, quem aliquis occupat, vel occupavit et explet, Matth. 28, 6. τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο. Marc. 6, 16. Act. 7, 33. ὁ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας. Luc. 14, 9. 10. — τόπος τινος, locus qui alicui competit, quem occupare debet; ita vagina dicitur τόπος αὐτῆς scl. μαχαίρας, Matth. 26, 52. Apoc. 2, 5. 6, 14. Nec aliter Act. 1, 25. Judas abiisse dicitur εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον in locum ei convenientem i. e. locum poenarum. (Alii de sepulchro simpliciter cogitare maluerunt, de quo τόπος legitur quidem Tob. 3, 6. Sir. 46, 12. 49, 10.; at obstat hic additum τὸν ἴδιον.) — Joh. 20, 7. σουδάριον ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον, i. e. convolutum, zusammengewickelt. — β) locus, ubi aliquid evenit, peragitur, s. peractum est. Luc. 10, 32. 19, 5. Joh. 4, 20. 15, 13. 6, 23. 19, 40. 19, 20. 41. — b) tropice: locus

quem aliquis occupat i. e. *vices*; 1 Cor. 14, 16. ἀναπληρῶν τὸν τόπον ἰδιώτου, i. e. qui idiota est. (Philo in Flacc. p. 979. τὸν ἀγγέλου τόπον ἐπέσχε. Joseph. Ant. 16, 7. 2. αὐτὸς δὲ πολλάκις ἀπολογουμένου τόπον λαμβάνει. bell. 5, 2. 5. „imperatorem in pugna στρατιώτου τάξιν ἀναπληροῦντα.") — Huc et referunt Rom. 9, 26. ἐν τῷ τόπῳ οὗ, *loco*, *pro eo quod*, *anstatt*. Vid. Hos. 1, 10. ubi בִּמְקוֹם אֲשֶׁר.

2) locus, i. e. *spatium*, ut aliquis esse, versari, agere possit, *Raum*; a) propr. Luc. 2, 7. οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Luc. 14, 9. δὸς τούτῳ τόπον, i. e. cede huic. ib. v. 22. — Apoc. 12, 3. οὐδὲ τόπος (locus ubi esse, agere possint), εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. ib. 20, 11. εὑρέθη αὐτοῖς. (Dan. 2, 35. Ps. 132, 5.) Hebr. 8, 7. οὐκ ἂν δευτέρας (διαθήκης) ἐζητεῖτο τόπος, non alteri faciundus fuisset locus. — b) tropice: *facultas* agendi, *potestas* faciendi, Act. 25, 16. τόπον ἀπολογίας λαμβάνειν. (Joseph. Ant. 16, 8. 5. μήτ' ἀπολογίας μήτ' ἐλέγχου τόπον ἔχοντες.) Rom. 15, 23. μηκέτι τόπον (evangelii tradendi) ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις. Hebr. 11, 17. μετανοίας τόπον οὐχ εὗρε. (Arrian. diss. epictet. 1, 9. ποῦ ἔτι τόπος δακρύοις.) — διδόναι τόπον τινι, spatium dare i. e. potestatem facere alicui ut agere, loqui possit; Rom. 12, 19. δότε τόπον τῇ ὀργῇ scl. θεοῦ, poenis divinis. Eph. 4, 27. τῷ διαβόλῳ, machinationibus diaboli. (Sir. 13, 22. οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος, non auditur, ejus sententia non admittitur. Sir. 38, 12. ἰατρῷ δὸς τόπον, utere medico.)

3) locus i. e. *sedes*, *locus commorationis*, *Wohnplatz*, Luc. 16, 28. τόπος βασάνου. Joh. 11, 6. 30. 14, 2. 3. 18, 2. Act. 12, 17. Apoc. 12, 6. 14. — ita etiam de sedibus hominum, i. e. pagis, vicis, urbibus, Luc. 4, 37. εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου scl. γῆς. 10, 1. εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον. (2 Chr. 34, 6.) Act. 16, 3. 27, 8. (Joseph. Ant. 11, 8. 4. ibid. 15, 8. 5.) — ἐν παντὶ τόπῳ, ubicunque locorum, 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 2, 14. 1 Thess. 1, 8. 1 Tim. 2, 8. — etiam de *aedibus*, Act. 4, 31. 7, 49. (LXX. pro בַּיִת 1 Sam. 10, 26. 24, 23. 2 Chron. 18, 15.) et τόπος ἅγιος sive οὗτος de sede Dei, sacra urbe, *templo* potissimum; Matth. 24, 15. Joh. 11, 48. Act. 6, 13. 14. 7, 7. 21, 28. (Ps. 68, 6. 23, 3. Jes. 60, 13. 1 Reg. 8, 42. 2 Chron. 6, 32. Hag. 2, 10. 2 Macc. 2, 19. 3, 12. 5, 19 sqq.)

4) *locus* indefinite, a) de terrae aliqua parte (Joseph. bell. 1, 1. 1.) *Platz*, *Land*, *Gegend*, diciturque de locis sub dio quibuscunque Matth. 12, 43. 14, 13. 15. 27, 33. Marc. 1, 35. 45. 6, 31. 32. 35. 15, 22. Luc. 4, 42. 6, 17. 9, 10. 23, 33. Joh. 6, 10. 19, 13. Apoc. 16, 16. et passim. — de *tractu* terrae, s. *regione*, Matth. 14, 35. coll. v. 34. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 21, 11. Hebr. 11, 8. (Demosth. 49. 5 ed. Reisk. ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις. — de oris maris Act.

27, 2. Apoc. 18, 17. ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, qui in oris maris tantum navigant. — de fcopulis, vadis, Act. 27, 29. 41. — b) de *loco in libro*, Luc. 4, 17. (Xenoph. Memor. 2, 1. 20. καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησίν. Suidas, τόπος· ἡ ἑκάστου λόγου περίοδος.)

Τοσοῦτος, *αὕτη*, *οῦτο*, et *οῦτον*, (τόσος tantus, et οὗτος) 1) *tantus*, a) de quantitate interna: *tantus*, *tam magnus*, Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. Joh. 12, 37. Apoc. 18, 7. (Sap. 13, 9. 2 Macc. 4, 3.) — b) de quantitate externa; *tot*, tot numero, tam *multus*, Matth. 15, 33. ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε. c. 15, 33. Luc. 15, 29. Joh. 6, 9. 14, 9. 21, 11. Gal. 3, 4. Apoc. 18, 17. — de varietate generis, 1 Cor. 14, 10. — de quantitate pretii, Act. 5, 8. εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε. — menfurae [Apoc. 21, 16.] — c) Neutrum τοσοῦτον cum alio adjectivo vel adverbio adverbialiter: τοσούτῳ — ὅσῳ, *tanto*, — *quanto*, Hebr. 1, 4. 10, 25. — Hebr. 7, 22. καθ᾽ ὅσον κατὰ τοσοῦτον κρείττων, — 2) pro *οὗτος*, *hic*, de quo dixi, Hebr. 4, 7. μετὰ τοσοῦτον χρόνον, poft hoc tempus. (Jofeph. Ant. 11, 1.3. ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν, fcl. σκευῶν, ἐστι τοσοῦτος, hic, qui jam recenfetur, eft.) Saepius non legitur.

Τότε, adv. temporis, *tum*, *tunc*, *illo tempore*, 1) de tempore *praeterito*: *damals*; Matth. 2, 17. τότε tum, cum hoc eveniret. 27, 9. 16. (LXX. pro אָז Gen. 12, 6. 13, 7. 3 Efdr. 6, 12. Jofeph. Ant. 7, 15. 1.) — *olim*, *quondam*, Gal. 4, 8. ὥσπερ τότε οὕτω καὶ νῦν. Hebr. 12, 26. τότε — νῦν. 2 Petr. 3, 6. ὁ τότε κόσμος. (Xenoph. anab. 2, 2. 20. Cyrop. 4, 5. 10.) — ἀπὸ τότε, *ab illo inde tempore*, Matth. 4, 17. 16, 21. 26, 16. Luc. 16, 16. ἀπὸ τότε, a temporibus Joannis baptiftae. (Ecclef. 8, 12. pro מֵאָז. Profani ita non loquuntur.) — εὐθέως τότε, tum ftatim, Act. 17, 14. — 2) de tempore *futuro*, *tum*, *tunc*, *deinde*, *hierauf*, *alsdann*, *da*; Matth. 2, 7. 16. 3, 5. 13. 15. 4, 1. 5. 10. 11. 5, 8. 24. et aliis in locis multis Matthaei, qui potiffimum folet res in facto pofitas et fermones colloquiorum nectere per τότε. Porro Marc. 1, 26. 27. Luc. 11, 26. 13, 26. Joh. 11, 14. 19, 1. 16. 20, 8. Act. 1, 12. 4, 8. 10, 46. 48. Gal. 6, 4. 1 Cor. 4, 5. 2 Theff. 2, 8. et paffim. (Exod. 12, 44. 48. Efdr. 4, 23 fq. Levit. 22, 7. Dan. 2, 12. 14. Deut. 28, 29. — Ὅταν τότε, *cum* — *tum*, Matth. 9, 15. Marc. 13, 14. Luc. 5, 35. 14, 10. 21, 20. Joh. 8, 28. 1 Cor. 13, 10. 15, 28. 54. 16, 2. 2 Cor. 12, 10. Col. 3, 4. 1 Theff. 5, 3. — πρῶτον — τότε, *primum* — *deinde*, Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 6, 42. Joh. 2, 10. — ἄρτι — τότε, *nunc* — *olim*; 1 Cor. 13, 12. — 3) *porro*, *ulterius*, Matth. 25, 1. τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Hebr. 10, 7. 9. — 4) infervit ἀποδόσει exprimendae, ubi nectuntur res in facto pofitae fefe invicem

excipientes, ubi vel est *tum*, vel plane non vertendum, ut nostrum: *so*; ὅτε — τότε, Matth. 13, 26. 21, 1. 25, 31. Joh. 12, 16. — ὡς — τότε, Joh. 7, 10. 11, 6. — μετὰ — τότε. Joh. 13, 27. — καὶ — τότε. Act. 28, 1. (Ita Joseph. c. Ap. 2, 37. ἐπειδὰν — τότε.

Τοὐναντίον, contr. pro τὸ ἐναντίον, contrarium, das Gegentheil, 3 Macc. 3, 22. deinde accusativ. absolut. adverbialiter: adv. *contra*, *e contrario*; 2 Cor. 2, 7. Gal. 2, 7. 1 Petr. 2, 9.

Τοὔνομα, contr. pro τὸ ὄνομα, nomen; — accusativ. absol. adverbialiter: *nomine*; semel Matth. 27, 57. (Joseph. Ant. 8, 7. 6. τινὶ Ρααζάρῳ μὲν τοὔνομα. ib. 7, 14. 2. contr. Apion. 1, 22. de vita §. 68.)

Τουτέστι, et divisim τοῦτ' ἔστι, contr. pro τοῦτό ἐστι, *hoc est*, *hoc significat*, Matth. 27, 46. Marc. 7, 2. Act. 1, 19. 19, 4. Rom. 7, 18. 9, 8. Phil. v. 12. Hebr. 2, 14. 7, 5. 9, 11. 10, 20. 11, 16. 13, 15. 1 Petr. 3, 20.

Τράγος, ου, ὁ, *hircus*, *caper*; Hebr. 9, 12. 13. 19. 10, 4. (LXX. pro עַתּוּדִים Gen. 31, 10. Num. 7, 17 sqq. שָׂעִיר Levit. 16, 5 sqq. — תַּיִשׁ Gen. 30, 35. 32, 14.)

Τράπεζα, ης, ἡ, — LXX. pro hebr. שֻׁלְחָן — 1) *mensa*; — de mensa in sanctuario, cui impositi erant ἄρτοι προθέσεως, s. προσώπου, Hebr. 9, 2. (Exod. 25, 23. 27 sqq. 26, 35.) — de mensa, cui cibi imponuntur, Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. 22, 21. 30. — Ex metonymia: *cibus mensae impositus*; Act. 16, 34. παρέθηκε τράπεζαν apposuit cibum. (Joseph. Ant. 10, 9. 4. ῥύς τραπέζῃ λαμπρᾷ ὑποδεξάμενος.) Rom. 11, 9. γεννηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα. vid. Ps. 69, 27. e quo haec deprompta sunt, ubi copiam ciborum delicatiorum, epula indicat, quibus significatur homo, qui, divitiis suis confisus, sibi indulget, superbit et Dei obliviscitur. 1 Cor. 10, 21. μετέχειν τραπέζης κυρίου — δαιμονίων, epulis in honorem domini — daemoniorum institutis interesse. (LXX. Ps. 23, 5. 78, 22. Sir. 6, 11. ἐσθίειν τράπεζάν τινος, 1 Reg. 18, 19. Test. XII. Patr. p. 613.) — 2) *abacus*, mensa publica, ad quem sedet mensarius nummos numerans, nummos cum lucro permutans, vel pecuniam ab aliis acceptam cum foenore restituens; Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Joh. 2, 15. — Luc. 19, 23. ἐπὶ τράπεζαν i. e. ponere apud cambiatores; vid. Matth. 25, 27. (Demosth. p. 895. 5 et 15 ed. Reisk.) — Ex metonymia: *pecunia* abaco imposita; — deinde: *pecunia publica*, Act. 6, 2. διακονεῖν τραπέζαις, rem nummariam coetus curare, i. e. accipere et distribuere. (Joseph. Ant. 12, 2. 3. βασιλικὴ τράπεζα, aerarium regium.) Saepius non legitur.

Τραπεζίτης, ου, ὁ, (a τράπεζα) ad abacum sedens, *mensarius*, *argentarius*, *nummularius*, nummos cum lucro

permutans, et pecuniam mutuo ab aliis acceptam cum foenore restituens; Matth. 25, 27. (Joseph. Ant. 12, 2. 3. βασιλικοὶ τραπεζῖται. Demosth. p. 1186. 7 ed. Reisk.) Vid. etiam Κολλυβιστής.

Τραῦμα, τος, τὸ, (a τιτρώσκω, perf. pass. τέτρωμαι, vulnero) *vulnus*; Luc. 10, 34. (LXX. pro פֶּצַע Gen. 4, 22. Ex. 21, 25. Jes. 1, 6. Sir. 27, 21. ὅτι τραῦμά ἐστι καταδῆσαι. 2 Macc. 14, 45.)

Τραυματίζω, f. ίσω, (a τραῦμα) *vulnero*, *saucio*; Luc. 20, 12. Act. 19, 16. (Ezech. 28, 9. 23. 30, 4. 32, 27. Cant. 5, 8. 1 Macc. 16, 9.)

Τραχηλίζω, f. ίσω, (a τράχηλος) 1) cervicem inflecto; quod fiebat animalibus mactandis, ut denudaretur cervix. — 2) *denudo*. Ita tropice Hebr. 4, 13. oculis Dei dicuntur πάντα esse γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα, nuda quasi et detecta. Unde hic metaphora repetita sit, disputarunt interpretes. Vid. Wolfii curas, et Carpzovii exercitatt. Philon. ad h. l. Placent, quae habet Elsnerus in obss. s. 2, p. 342. e Perizonio ad Aelian. lib. 12, cap. 58, qui τετραχηλισμένα exponit „*resupinata*, *manifesta*, eorum quasi cervice et facie reflexa, atque adeo intuentium oculis exposita; genere loquendi ab iis petito, quorum capita reclinantur, ne intuentium oculos fugiant et lateant: quod hominibus, qui ad supplicium ducebantur, usu olim accidebat. (Plin. Panegyr. c. 37. Sueton. Vitell. c. 17.) Ita licet homines, improbi maxime, avertere faciem suam et latere vellent, tamen nihil omnino fugere vindicem Dei oculum posse, sed nuda omnia retortis quasi cervicibus obversisque Deo vultibus penitus cognosci.“ Hesych. τετραχηλισμένα· πεφανερωμένα.

Τράχηλος, ου, ὁ, *collum*, *cervix*; Matth. 18, 6. (Deut. 28, 48.) Marc. 9, 42. Luc. 15, 22. 17, 2. Act. 15, 10. vid. ζυγός. 20, 37. Gen. 33, 4. προσέπεσον ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. 45, 14. Rom. 16, 4. τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν scil. securi; sensus: qui pro mea salute ipsi vitae periculum subierunt. — LXX. pro עֹרֶף Deut. 31, 27. et saepius pro צַוָּאר Gen. 27, 40. Jer. 28, 14. 30, 8.

Τραχύς, εῖα, ύ, *asper*, *salebrosus*, Luc. 3, 5. αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. (Jes. 40, 4. ubi in hebr. רְכָסִים. Jer. 2, 25. ὁδὸς τραχεῖα. Baruch. 4, 19. Psalt. Sal. 8, 19.) — Act. 27, 29. τραχεῖς τόποι in mari, sunt loca scopulosa. — (Diod. Sic. 12, 72. Polyb. 1, 54. Joseph. Ant. 7, 10. 2. τραχεῖ δένδρῳ.)

Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ, (Josephus et τραχωνῖτις, et τράχων, τράχωνος, ut Ant. 13, 6. 5. bell. 2, 6. 3. etiam τραχωνιτῶν χώρα, de vit. §. 23.) *Trachonitis*, regio juxta desertum Arabiae, ad latus orientale regionis Batanaeae, a latronibus inhabitata, quibus nec oppida nec agrorum pos-

ͤeſſiones erant, ſed tantum receptacula ſubterranea et ſpelun-
ae, ubi vitam cum pecoribus ſuis communem agebant. Ut
coërcerentur, et finitimi tuti ab eorum vexationibus praeſta-
entur, adjiciebatur iſta regio a Caeſare tetrarchiae Galilaeae
Ierodis, poſt cujus obitum ad tetrarchiam Philippi pertinuit.
Joſeph. Ant. 1, 6. 4. ib. 15, 10. 1. 18, 4. 6. 20, 7. 1. de bell.
, 6. 3. 3, 3. 5.) Nomen accepiſſe putatur vel a Trachioni-
ous, incolis, vel a montibus duobus, qui Trachiones dicti
uerint. Commemoratur Luc. 3, 3.

Τρεῖς, οἱ, αἱ, — τρία, τὰ, tres, tria; Matth. 12, 40.
16, 61. 27, 63. Joh. 2, 19. Act. 9, 9. 1 Cor. 13, 13. 1 Joh.
, 7. 8. Apoc. 8, 13. 11, 9. 16, 13. 19. 21, 13. et paſſim.
Gen. 6, 10. 9, 19. Ex. 19, 15. 23, 14. 17. 37, 19 ſqq.)

*Τρεῖς — Ταβέρναι, τριῶν ταβερνῶν, Tres — Ta-
ernae,* nomen loci, vel diverſorii in via Appia, haud pro-
ul a Roma. Act. 28, 15. (Cicero ad Attic. 1, 13. 2, 10.)

Τρέμω, f. *εμῶ,* latinor. 1) *tremo, contremiſco;* —
le eo qui prae frigore tremit 3 Eſdr. 9, 6. (in textu hebr.
Eſdr, 10, 9. רָעַד); de montibus, terra, Jer. 4, 24. Pſ. 104,
33. — de iis, qui prae timore contremiſcunt, quare cum
φοβεῖσθαι ſaepius conjungitur, Marc. 5, 33. Luc. 8, 47. [Act.
, 6.] (τρέμοντες καὶ φοβούμενοι, Dan. 5, 21. 6, 26. coll.
Gen. 4, 11. 13.) — 2) ex adjuncto: *timeo, vereor,* 2 Petr.
, 10. δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες ſcl. αὐτὸς, non ve-
entur blasphemias dicere adverſus magiſtratus. (Jeſ. 66, 2.
. τρέμειν λόγον τινος, hebr. חָרֵד.)

Τρέφω, (pro *θρέφω*) f. *θρέψω,* perf. paſſ. *τέθραμμαι,*
) *alo, nutrio, alimenta praebeo,* Matth. 6, 26. 25, 37.
Luc. 12, 24. Act. 12, 20. Apoc. 12, 6. 14. (Deut. 32, 18.
Gen. 6, 19. 20. Prov. 25, 22. 1 Reg. 18, 13. Jeſ. 7, 21. Sap.
6, 26.) — *ſagino;* Jac. 5, 5. *ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν,*
os ipſos luxuria quaſi ſaginaſtis. — 2) *educo,* Luc. 4, 16.
οὗ ἦν τεθραμμένος, ubi educatus erat. (1 Macc. 3, 33. 11, 39.
Xenoph. Cyrop. 1, 4.)

Τρέχω, imperf. *ἔτρεχον,* f. *θρέξομαι,* aor. *ἔδραμον,*
— LXX. pro רוּץ — 1) *curro, propero, adcurro,* Matth.
27, 48. 28, 8. Marc. 5, 6. 15, 36. Luc. 15, 20. (Gen. 24, 29.)
Joh. 20, 2. 4. (1 Sam. 20, 35. 2 Sam. 18, 19. — *ἐπὶ,* Luc.
24, 12. (Gen. 24, 20. Joël. 2, 9. Suſann. v. 37.) — *ἐν στα-
δίῳ,* 1 Cor. 9, 24. 26. — Hebr. 12, 1. τρεχ. τὸν προκείμενον
ἀγῶνα, vid. Ἀγὼν. (Ita δραμεῖν ὁδὸν Pſ. 19, 5. ὁδὸν ἐντολῶν
Pſ. 119, 32. Dionys. Halic. 7, p. 454. ὃς δὲ ἕτερον νυνὶ τὸν
ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγῶνα τρέχει.) — *εἰς πόλεμον,* ad pugnam,
Apoc. 9, 9. — ſenſu translato de doctrina 2 Theſſ. 3, 1. τρέ-
χει ſcl. per varias regiones; ſenſus: celeriter propagatur.
2) metaphor. *propero* ut faciam mandata, perficiam perfi-
ciende, (Pſ. 148, 4.) *anhelo aliquid, enixe laboro,* Rom. 9,

16. ὁ τρέχων, qui operam navat, enixe ſtudet. — τρέχειν εἰς κενὸν, Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. operam ludens, fruſtra nitens. — τρεχ. καλῶς promptiſſime curro, magno ſtudio perago quae ſunt officii. (Similiter Prov. 1, 16. οἱ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι. 4, 12. Jeſ. 59, 7.) Saepius non habetur.

Τριάκοντα, οἱ, αἱ, τὰ, (a τρεῖς, τρία) *triginta*; Matth. 13, 8. 23. 26, 15. 27, 3. 9. Marc. 4, 8. 20. Luc. 3, 23. Joh. 5, 5. 6, 19. Gal. 3, 17.

Τριακόσιοι, αι, α, (τρεῖς et ἕκατον) *trecenti*; Marc. 14, 5. Joh. 12, 5.

Τρίβολος, ου, ὁ, (τρεῖς et βολή, cuspis) 1) tres cuspides habens; — 2) *tribulus*, et quidem *tribulus terreſtris* Linnaei, genus plantae ſpinoſae, aculeatae et aliis plantis noxiae; Matth. 7, 16. Hebr. 6, 8. Heſychius, τρίβολοι· ἀκάνθης εἶδος. LXX. pro דַּרְדַּר Gen. 3, 18. Hoſ. 10, 8.

Τρίβος, ου, ἡ, (a τρίβω, tero, perf. med. τέτριβα) qui pedibus tritus eſt, *via, ſemita*, Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. vid. Jeſ. 40, 3. — LXX. pro אֹרַח, Pſ. 8, 8. Prov. 2, 15. דֶּרֶךְ Jeſ. 3, 11. מְסִלָּה 1 Sam. 6, 12. 2 Sam. 20, 12. — נְתִיבָה Pſ. 119, 104. Prov. 8, 2. 20.

Τριετία, ίας, ἡ, (τρεῖς et ἔτος) *triennium*; Act. 20, 31. τριετίαν, per triennium. (Artemidor. 4, 2. — τριετής, 2 Chr. 31, 16. Jeſ. 15, 5. — τριετίζω Gen. 15, 9. 1 Sam. 1, 24. Joſeph. Ant. 1, 10. 3. δάμαλιν τριετίζουσαν.)

Τρίζω, f. ίσω, *ſtrideo*; Marc. 9, 18. τρίζει τοὺς ὀδόντας ſtridet quod attinet ad dentes, i. e. dentibus. (Herodot. 4, 183. — de chorda, Antholog. graec. Tom. IV. p. 57. ed. Jacobs. coll. Homer. Iliad. 23, 101. Odyſſ. 24, 5.)

Τρίμηνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (τρεῖς et μήν) trimeſtris; — neutrum ſubſtantive: *trimeſtre*, trium menſium ſpatium: Hebr. 11, 23. ἐκρύβη τρίμηνον, per trimeſtre. (Gen. 38, 24. 2 Reg. 24, 8. τρίμηνον ἐβασίλευσε. 2 Chron. 36, 2. 9.)

Τρίς, adv. *ter*; *tribus vicibus*; Matth. 26, 34. 75. Marc. 14, 30. 72. Luc. 22, 36. 61. Joh. 13, 38. 2 Cor. 11, 25. 12, 8. τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ubi multi τρὶς pro *ſaepius* accipiunt. — ἐπὶ τρὶς, tribus vicibus, Act. 10, 16. 11, 10. — (1 Sam. 20, 4. 1 Reg. 17, 21. 2 Reg. 13, 18. 19. 25.)

Τρίστεγος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (τρὶς et στέγη) tria tecta, tres contignationes habens; (Joſeph. bell. 5, 5. 6. οἶκοι τρίστεγοι. Dionyſ. Halic. Ant. 3, 68.) — Neutrum τρίστεγον, *tertia contignatio*; Act. 20, 9. (Symmach. Gen. 6, 16. ubi LXX. τριώροφα.)

Τρισχίλιοι, αι, α, (τρὶς et χίλιοι) *ter mille*, *tria millia*, Act. 2, 41. (Joſ. 7, 3. 4.)

Τρίτος, η, ον, *tertius*, *a*, *um*, Matth. 16, 21. 17, 23. 2 Cor. 12, 2. et paſſim. — τρίτη ὥρα et φυλακή vid. Ὥρα, et Φυλακή. — τῇ τρίτῃ ſcil. ἡμέρᾳ, tertio die, Luc. 13, 32.

Act. 27, 19. — τὸ τρίτον scil. μέρος, substantive: *tertia pars*, Ap. 8, 7 — 12. 9, 15. 18. 12, 4. (Num. 15, 6. 7. 2Sam. 18, 2. 2Reg. 11, 5. 6.) — adverbialiter: *tertia vice*, *tertium*, tertio, Marc. 14, 41. Joh. 21, 17. ἐκ τρίτου, idem, Matth. 26, 44. — **Τρίτον**, adverbialiter: *tertio loco*, Luc. 20, 12. 1 Cor. 12, 28. coll. Dan. 5, 7. 18. — *tertia vice*, Luc. 23, 22. Joh. 21, 14. — τοῦτο τρίτον, s. τρίτον τοῦτο, tertia nunc vice fit, 2Cor. 12, 14. 13, 1. (Jos. 16, 16. Num. 22, 28. 32.)

Τριχαί, vid. Θρίξ.

Τρίχινος, η, ον, (a θρὶξ, τριχὸς) *ex pilis confectus*, *cilicinus*, Ap. 6, 12. ὡς σάκκος τρίχινος. (In V. T. bis Ex. 26, 7. Zach. 13, 4. Xenoph. anab. 4, 8. 2. τρίχινος χιτών.)

Τρόμος, ου, ὁ, (a τρέμω, quod vid.) — LXX. pro פַּחַד, רַעַד, חַת et similibus — *tremor*, *ingens pavor*, Marc. 16, 8. εἶχε αὐτὰς τρόμος, corripuit eas ingens pavor. (Exod. 15, 15. ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος. vid. etiam Jes. 33, 14. Jer. 49, 23. Sir. 16, 20. 1 Macc. 7, 18.) — φόβος καὶ τρόμος conjunguntur, ut describatur *magna animi sollicitudo*, *pavor*, qui incutitur alicui cum ex reverentia alterius, tum quod ab eo timet, sibique diffidit, quare et *pavorem*, et animum *submissum*, *reverentia* correptum indicat. 1 Cor. 2, 3. 2 Cor. 7, 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12. (Gen. 9, 1. Deut. 2, 21. 11, 25. Exod. 15, 16. Jes. 19, 16. Ps. 55, 5.)

Τροπή, ῆς, ἡ, (a τρέπω, perf. med. τέτροπα, verto, converto) *conversio*; de sideribus Jac. 1, 17. vid. Ἀποσκίασμα. Job. 38, 33. ἐπίστασαι τροπὰς οὐρανοῦ. Deut. 33, 14. ἡλίου τροπῶν. Sap. 7, 18. τροπῶν ἀλλαγαί, conversionum in coelo vicissitudines. Polyb. 3, 72. 3. τροπαὶ χειμεριναί. Hesych. τροπῆς ἀποσκίασμα· ἀλλοιώσεως καὶ φαντασίας ὁμοίωμα. — de hostibus in fugam conversis, Jer. 49, 31. Jos. 13, 22. 1 Macc. 4, 35.)

Τρόπος, ου, ὁ, 1) versio, conversio; 2) *modus*, *ratio*, i. e. a) ratio versandi, agendi, sentiendi, *agendi ratio*, *mores*, *Sitten*, *Charakter*; Hebr. 13, 5. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, a lucri cupidine alieni sint vestri mores. (2 Macc. 5, 22. τὸν δὲ τρόπον βαρβαρικώτερον ἔχοντα. ib. v. 27. θηρίων τρόπον, more bestiarum. Joseph. Ant. 12, 5. 4. οἱ ἀσεβεῖς καὶ πονηροὶ τὸν τρόπον. Id. Ant. 4, 2. 2. τρόπῳ τυράννου. vid. ib. 10, 5. 2. 10, 8. 2.) — b) *modus*, *ratio*, universe; (1 Macc. 11, 29. 15, 2. 2 Macc. 1, 24.) — παντὶ τρόπῳ, utroque modo, Phil. 1, 18. ἐν παντὶ τρόπῳ, i. e. in omni genere bonorum cum internorum tum externorum, 2 Thess. 3, 16. (1 Macc. 14, 38.) — τρόπον simpliciter, (Joseph. c. Apion. 1, 35. τίνα τρόπον cui modo?) adverbialiter: *modo*; ὃν τρόπον, *quemadmodum*, Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Act. 1, 11. 7, 28. 2 Tim. 3, 8. (LXX. pro לְעֻמַּת Ezech. 42, 7. 45,

6. et יְשׁוּבֵנִי Obad. v. 16. Malach. 3, 17. 1 Macc. 14, 35.) Jud. v. 7. τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον, simili modo. — et ut Paulus scribere amat: καθ᾽ ὃν τρόπον, quem ad modum, Act. 15, 11. 27, 25. — κατὰ πάντα τρόπον, quovis modo, Rom. 3, 2. (Num. 18, 7.) — κατὰ μηδένα τρόπον, nullo modo, 2 Thess. 2, 3. (2 Macc. 11, 31.) Saepius non legitur.

Τροποφορέω, ῶ, f. ήσω, (τρόπον, mores, et φέρω, perfero, patior) fero, *alicujus mores*; [Act. 13, 18. vid. Τροφοφορέω]. Desumta sunt ex versione LXX. Deut. 1, 31. ubi Cod. Alexandr. et Compl. habent ἐτροποφόρησε pro hebr. נִשָּׂא. (Legitur etiam in Constitution. apostolicis 7, 36. et apud Ciceron. ad Attic. lib. 8. ep. 29.)

Τροφή, ῆς, ἡ, (a τρέφω, perf. med. τέτροφα) 1) *cibus, esca*, Matth. 3, 4. 6, 25. 24, 45. Luc. 12, 23. Joh. 4, 8. Act. 2, 46. 9, 19. 14, 17. 27, 33. 34. 38. Jac. 2, 15. (LXX. pro אֹכֶל Job. 36, 31. Ps. 104, 28. לֶחֶם Ps. 136, 21. 146, 5. 10.) — de nutrimento animi, Hebr. 5, 12. 14. — 2) ex adjuncto: *fructus, merces*, quia laboris fructu vitam sustentamus, ut nostrum *Brod*, in formulis: sein Brod verdienen, haben; Matth. 10, 10. ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ, coll. Luc. 7, 10. et 1 Tim. 5, 18. ubi τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ legitur. Ita τροφὴ de fructu, mercede laborum Sir. 27, 20. coll. v. 22. et 23. ubi pro τροφὴ legitur καρποί.

Τρόφιμος, ου, ὁ, *Trophimus*, nomen viri Ephesii, Act. 20, 4. 21, 29. 1 Tim. 4, 20.

Τροφός, οῦ, ὁ, ἡ, (a τρέφω, perf. med. τέτροφα) nutritor, alimenta praebens, — *nutrix, lactatrix*; 1 Thess. 2, 7. (LXX. pro מֵינֶקֶת Gen. 35, 8. 2 Reg. 11, 2. 2 Chr. 21, 11. Jes. 49, 23. Euripid. Phoen. v. 703. τροφὸς πάντων γᾶ. Philo de Plant. No. p. 216. γῇ δὲ ζῷά τε χερσαῖα καὶ φυτὰ δύο πάλιν προσέμεινε, τὴν αὐτήν τε μητέρα βουληθεὶς εἶναι καὶ τροφόν.)

Τροφοφορέω, ῶ, f. ήσω, (a τροφὸς quod vid. et φορέω s. φέρω) *nutricis* s. *matris instar fero*; — *foveo, tenerrimam alicujus curam gero*; semel Act. 13, 18. ubi tropice de Deo Israelitas fovente, alente, defendente in deserto. Repetita sunt e Deut. 1, 31. ubi Cod. Vatican. habet ἐτροφοφόρησε pro hebr. נִשָּׂא. (2 Macc. 7, 27. τὴν μητέρα, θηλάσασάν σε ἔτη τρία, καὶ ἀγοῦσαν εἰς ἡλικίαν ταύτην καὶ τροφοφορήσασαν. Macarius homil. 46. ubi de infantis matre: ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ.)

Τροχιά, ᾶς, ἡ, (a τροχός) propr. rotae vestigium, orbita, das Gleis, (Hesych. τροχιαί· αἱ τῶν τροχῶν χαράξεις.); deinde sensu latiori: *via, semita, trames*; ita Hebr. 12, 13. τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, i. e. recto tramite incedite, recte agite; quae deprompta sunt e Prov. 4, 26. ubi מַעְגָּל orbita, pro quo etiam legitur ib. 4, 11. 2, 15. 5, 6. 21. Suid. τροχιάς· πορείας, τρίβους, ἐργασίας.

Τροχὸς, οῦ, ὁ, (a τρέχω, perf. med. τέτροχα) profanis ft 1) rota, das Rad, rota currus, (LXX. pro אופן 1 Reg. 7, 19. 32. Ez. 1, 15. 16. 10, 6. 9. Sir. 36, 5. — et גלגל Jef. 1, 28. 17, 13. Ezech. 10, 2. 6.) — rota figuli, die Töpfer-cheibe, Sir. 38, 29. — rota, quo utebantur in tormentis, it 4 Macc. 5, 32. 9, 12. 19. 20. 11, 17. 18. — 2) quod ro-ae formam habet; *circulus*, *fphaera*, *gyrus*, (Pf. 77, 17. φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ.) ita ut conveniat cum ταροξυτόνῳ: τρόχος. Hefych. τροχὸς· περιβόλαιον, τεῖχος, ἢ κύκλος ἢ δρόμος. — In N. T. femel Jac. 3, 6. ubi ὁ τροχὸς τῆς γενέσεως, vitae fphaera, i. e. tota haec vita; vid. *Γένεσις*. Varias interpretum de hoc loco fententias vid. in *Wolfii* curis, et *Kypkii* obff. ad h. l. Quidni forte τροχὸς τῆς γε-νέσεως fit: fors e natali themate divinata fecunda et felix? Conftellation) — Rabbinis certe orbes planetarum גלגלים, licuntur, iidemque אופן ufurpant de fignorum coeleftium circulo, zodiaco; vid. *Buxtorf.* lex. talm. p. 186. et p. 438.

Τρυβλίον, ου, τὸ, (deminutiv. a τρύφ poculum) *ca-inus*, *patina alta*, eine tiefe Schüffel; bis Matth. 26, 23. Marc. 14, 20. ubi eft vas efcarium, in quo erat חרוסת pul-mentum, five herbae amarae, aceto tinctae, quae appone-bantur in coena pafchali. LXX. ufurparunt femel pro כף 1 Reg. 7, 50. fed faepius pro קערה Ex. 25, 29. 37, 16. Num. 4, 7. 7, 19 fqq. pro quo etiam pofuit Jofeph. Ant. 1, 8. 10. Sir. 34, 14.

Τρυγάω, ῶ, f. ήσω, (a τρυγὴ, fruges quae colligun-tur, meffis, vindemia) fruges colligo, *meto*, *amputo*, et dicitur aeque de frugibus cerealibus ac de uvis, igitur et *meto* et *vindemio*; pofteriori modo in N. T. Luc. 6, 44. Apoc. 14, 18. 19. — (LXX. pro בצר, Jud. 9, 27. ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπε-λῶνας αὐτῶν. Deut. 24, 21. Sir. 33, 16. vid. etiam Pf. 80, 13. Levit. 25, 11. Jer. 6, 9. Hof. 10, 12. 14.)

Τρυγὼν, όνος, ἡ, (a τρύζω, quod dicitur de gemitu turturis) *columba turtur*; Luc. 2, 24. ζεῦγος τρυγόνων, par turturum. LXX. pro תור Levit. 1, 15. 5, 7. 11. 15, 14. Num. 6, 10. Cant. 1, 9.

Τρυμαλιὰ, ᾶς, ἡ, i. q. τρύμα f. τρύμη, (a τρίω, tero, perforo terendo, *foramen*; Marc. 10, 25. Luc. 18, 25. Quinquies in V. T. Judic. 15, 11. Jer. 13, 4. 16, 15. 49, 15.)

Τρύπημα, τος, τὸ, (a τρυπάω, perforo) *foramen* terebrando factum, Matth. 19, 24. διὰ τρυπήματος ῥαφίδος.

Τρύφαινα, ης, ἡ, *Tryphaena*, nom. propr. mulieris, Rom. 16, 12.

Τρυφάω, ῶ, f. ήσω, (a τρυφὴ) *vitam mollem et deli-catam ago*, *in deliciis vivo*, *deliciis indulgeo*, *fchwelgen*; femel Jac. 5, 5. (Ter in V. T. Neh. 9, 25. Jef. 66, 11. Sir. 14, 4. Teft. XII. Patr. p. 710. ἀγαπᾷ γὰρ ὁ Θεὸς μᾶλλον τὸν

ἐν λάκκῳ σκότους νηστεύοντα ἐν σωφροσύνῃ; ἢ τὸν ἐν ταμείοις τρυφῶντα μετὰ ἀκολασίας. Joseph. Ant. 4, 7. 3. τρυφᾷν ἀπόνως διάγοντες. De iis qui indulgent veneri Joseph. Ant. 7, 7. 1.)

Τρυφή, ῆς, ἡ, (a τρίβω, tero, terendo comminuo, debilito) res, quarum usu animus effoeminatur et corpus debilitatur: *vita delicata, mollities, deliciae, luxus*; Luc. 7, 25. 2 Petr. 2, 1. ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφή, vid. Ἡμέρα, no. 1. lit. c. (LXX. pro תַּעֲנוּג Prov. 19, 10. Cant. 7, 6. Mich. 2, 9. Sap. 19, 12. ἐδέσματα τρυφῆς. Sir. 11, 27. 14, 16. 18, 32. 37, 32. Test. XII. Patr. p. 701. ubi ὁ ἐν τρυφῇ διάγων opponitur τῷ νηστεύοντι.)

Τρυφῶσα, ης, ἡ, *Tryphosa*, nom. pr. mulieris, Rom. 16, 12.

Τρωάς, άδος, ἡ, *Troas*, urbs maritima Phrygiae minoris haud procul ab Ilio s. Troja. (Plin. hist. nat. 5, 30.) Act. 16, 8. 11. 20, 5. 6. 2 Cor. 2, 12. 2 Tim. 4, 13.

Τρωγύλλιον, ου, τὸ, *Trogyllium*, nomen urbis et promontorii Ioniae inter Ephesum et Maeandri ostia; etiam nomen insulae parvae ante promontorium sitae. (Strabo lib. 14. Plin. hist. N. 5, 31.) Act. 20, 15.

Τρώγω, f. τρώξομαι, 1) *dentibus tero, dentibus comminuo, comedo*, diciturque de iis, qui vescuntur cibis incoctis, (vid. Herodot. 2, 37. τοὺς γενομένους (fabas) οὔτε τρώγουσι οὔτε ἕψοντες πατέονται. Inde τρωγάλια sunt bellaria, et τρώγειν potissimum de bestiis quippe omnia incocta devorantibus, vid. Etym. Magn. s. τρώγω; Eustath. ad Hom. Od. 6, p. 249, 45.) Inde intelligitur, cur Joannes non ἐσθίειν sed τρώγειν usurpaverit in formulis τρώγων μου τὴν σάρκα, — μὲ, τὸν ἄρτον τοῦτον, Joh. 6, 54. 56. 57. 58. — Joh. 13, 18. ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, (Ps. 41, 9.) i. e. qui familiariter mecum vivit, quem alo. — 2) i. q. ἐσθίω, *epulor*; Matth. 24, 38. τρώγοντες καὶ πίνοντες, convivantes et compotantes. Vid. πίνω. (Demosth. p. 402. 21. ed. Reisk. τρώγειν καὶ πίνειν ἡσυχῇ.) — In V. T. non legitur.

Τυγχάνω, f. τεύξομαι, aor. 2. ἔτυχον, perfect. τετύχηκα et apud seriores τέτευχα quod a τεύχω, quod vide, I) transitive: obtingo, assequor, v. c. scopum, Xenoph. anab. 3, 2. 19. — *consequor, adipiscor, compos fio*, seq. genitivo rei; Luc. 20, 35. τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν. Act. 24, 3. 26, 22. 27, 3. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 11, 35. (1 Macc. 11, 42. ἐὰν εὐκαιρίας τύχω. 2 Macc. 4, 6. 13, 7. 3 Esdr. 8, 84. Diod. Sic. 4, 33. σωτηρίας ἔτυχεν.)

II) intransitive: 1) *accido, evenio, contingo*; ita a) verbum: τυγχάνει, accidit, Sap. 15, 19. — b) εἰ τύχοι, si forte ita acciderit, fortasse; — interdum etiam: *exempli gratia*, dass ich das erste das beste (das sich gleich darbietende)

eispiel brauche; ita bis apud Paulum 1 Cor. 14, 10. 15, 37. rarius hoc sensu apud alios; Philo de nomin. mutat. p. 1067. ρυσικὸν μὲν γὰρ εἰ τύχοι, καὶ γραμματικὸν, κ. τ. λ. Aristoph. v. v. 1069. Longin. de Sublimit. p. 90. ed. Mori.) — c) υχὼν, οὖσα, ὄν, qui obviam saepius est, *ubivis obvius*, er erste der beste, *vulgaris*, (Philo de opif. mundi p. 31. ὐκ ἐκ τοῦ τυχόντος μέρους γῆς. vid. Loesn. obss. p. 219.) — ὐ τυχὼν, *non vulgaris* i. e. *eximius*, *insignis*, Act. 19, 11. υνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας. c. 28, 2. (3 Macc. 3, 4. οὐ τῷ υχόντι ψόγῳ. Polyb. 1, 42. Xenoph. Memor. 1, 1. 14.) —) τυχὸν, adverbialiter: *fortasse*, *si res ita ferat*, 1 Cor. 6, 6. (Xenoph. anab. 6, 1. 2. Arrian. exped. A. M. 1, 10.) — 2) *sum*; proprie quidem fortuiti notionem involvit, sed ostri etiam de iis usurpant, quae ex voluntate, decreto, el natura sunt vel fiunt, ubi est simpliciter i. q. εἰμί. Conjungitur autem hoc sensu maxime cum participio alius verbi; uc. 10, 30. ἀφέντες (αὐτὸν) ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. (2 Macc. , 32. ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακώς, vendidit. ib. 3, 9. 6, 2. Joseph. Ant. 17, 5. 2. ἐτύγχανε δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις Οὐάρος διάοχος — ἀπεσταλμένος [scl. a Caesare] κ. τ. λ. ib. 11, 3. 3. ταν νήψαντες τύχωσι, ubi sobrii facti fuerint. Idem Ant. , 7. 2. γηραιὸς ἤδη τυγχάνων.) Saepius non legitur.

Τυμπανίζω, f. ίσω, 1) tympanum pulso, 1 Sam. 21, 3. — 2) *tympano crucio*, vel intersicio. Fuit τύμπανον nstrumentum cruciatus, adeoque necis, tympani formam abens, ut putatur, igitur convexum et incurvum, cujus utem ratio et structura non satis liquet. Hesych. τύμπανον· — εἶδος τιμωρίας. Photius in Lexic. τύμπανον· τὸ τοῦ δηίου ξύλον, ᾧ τοὺς παραδιδομένους διεχειρίζετο. Quod in Macc. libro l. l. dicitur τύμπανον, id necis instrumentum n 4 Macc. libro, e. g. c. 5, 32. 9, 20. dicitur τροχὸς, rota oenalis, qua membra singula distorquebantur et secabantur. — Τυμπανίζω semel Hebr. 11, 35. ἐτυμπανίσθησαν, *tympano dhibito necabantur*, ἐκρεμάσθησαν, ἐσφαιρίσθησαν, ut Heychius, ἀπετμήθησαν, ἢ εἰς ῥόπαλον ἀπέθανον, at Zonaras ex. col. 896. interpretatur. Respexit fortasse Apostolus ad upplicia septem fratrum, quae in secundo et quarto libro Macc. narrantur. (Joseph. c. Apion. 1, 20. ὑπὸ τῶν φίλων πετυμπανίσθη, interfectus est per τύμπανον. 3 Macc. 3, 27. ἰσχίστοις βασάνοις ἀποτυμπανισθήσεται.)

Τύπος, ου, ὁ, (a τύπτω, perf. med. τέτυπα) 1) *vestiium tundendo impressum*, *nota impressa* s. *insculpta*, Joh. 20, 21. τὸν τύπον τῶν ἥλων. (Athen. 13. p. 585. C. τοὺς τύπους τῶν πληγῶν ἰδοῦσα. Joseph. bell. 3, 9. 3. τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύμενοι τύποι (in rupe) πιστοῦνται τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μύθου.) — Tropice de iis quae animo sunt quasi insculpta; Rom. 6, 17. τύπος τῆς διδαχῆς, i. e. doctrina

animis vestris insculpta. (Alii: tenor, norma doctrinae. — Philo de Legat. ad Caj. p. 1022. de Judaeis legis divinae tenacibus: *ἐν ταῖς ψυχαῖς*, inquit, *ἀγαλματοφοροῦσι τὰς τῶν διατεταγμένων εἰκόνας, εἶτα ἐναργεῖς τύπους καὶ μορφὰς αὐτῶν καθορῶντες ἀεί*.)

2) forma, quae vestigiis ductis efficitur, *forma, ratio*, Act. 23, 25. *ἐπιστολὴ περιέχουσα τὸν τύπον τοῦτον*, i. e. hoc modo, his verbis stylo exarata. (3 Macc. 3, 30. *ὁ μὲν τῆς ἐπιστολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο*. Aliis in locis usurpatum est *τρόπος*, cum quo, quod ad sensum attinet, convenit, 1 Macc. 11, 29. 15, 2. 2 Macc. 1, 24.)

3) cum *προπλάσματα* artificum postea exprimenda insculpi solerent aeri aliive materiae durae, *τύπος* est: *exemplum, das Vorbild, Modell*; ita a) de rebus: de tabernaculo coelesti, exemplo ejus, quod Moses exstruxit, Act. 7, 44. Hebr. 8, 5. Exod. 25, 40. ubi hebr. תַּבְנִית, LXX. *ὑπόδειγμα*. — b) de hominibus tropice α) ratione eorum, quae vel passi fuerint, vel effecerint: *exemplum similitudinem referens*, Rom. 5, 24. *ὅς* (Adamus) *ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος* (Christi); quod, quo sensu accipiendum sit, patet e sequentibus. 1 Cor. 10, 6. *ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν*. ib. v. 11. (Philo de opif mund. p. 36. *ἐστὶ δὲ ταῦτα οὐ πλάσματα μύθου, ἀλλὰ δείγματα τύπων, ἐπ᾽ ἀλληγορίαν καλούντων*. Joseph. Ant. 3, 7. 7. ubi tabernaculi constructio et ornatus pontificis spectasse dicitur *εἰς ἀπομίμησιν καὶ διατύπωσιν τῶν ὅλων*.) — β) ratione morum: exemplum agendi, Phil. 3, 17. 1 Thess. 1, 7. 3, 9. 1 Tim. 4, 12. Tit. 2, 7. 1 Petr. 5, 3. (4 Macc. 6, 19. *τύπος τῆς ἀσεβείας*.)

4) id quod cudendo efficitur: *imago, simulacrum*, Act. 7, 43. ex Amos. 5, 26. ubi in hebr. צֶלֶם. (Joseph. Ant. 1, 19, 11. ubi Teraphim Labani dicuntur *τύποι*. ib. 15, 9. 5. Philo de opif. p. 4. de Decal. p. 759. — Hinc *τυπόω*, formo, figuro, Sap. 13, 13. Sir. 38, 39.) Saepius non legitur.

Τύπτω, f. *ψω*, — LXX. potissimum pro הִכָּה — 1) *ferio, verbero, caedo*; e. g. baculo, flagello, pugno, fuste, — *τινά*, Matth. 24, 49. Luc. 6, 29. 12, 45. Act. 18, 17. 21, 32. 23, 3. (Exod. 2, 11. Num. 11, 23.) — *εἰς τὴν κεφαλήν τινος* Matth. 27, 30. i. e. *τινὸς τὴν κεφαλήν*, Marc. 15, 19. 22, 64. — *τινὸς τὸ στόμα*, Act. 23, 2. — de Deo: *percutio* e. g. morbo, morte, i. e. punio, Act. 23, 3. *τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός*. (2 Sam. 24, 17. Ezech. 7, 9. Exod. 8, 2. Dan. 5, 21. 2 Macc. 3, 39. vid. etiam *Πατάσσω*.) — 2) *tundo*, (cudo, Jes. 41, 7. Prov. 25, 4.) a) propr. *τύπτειν εἰς τὸ στῆθος*, Luc. 18, 13. i. e. *ἑαυτῶν τὰ στήθη*, pectus tundere, Luc. 23, 48. (Joseph. Ant. 7, 10. 5. *τυπτόμενος τὰ στέρνα*. Id. bell. 6, 4. 1.: „machina bellica *τύπτει τὸν τεῖχον*. Hom. Iliad. 18, 31. *πλήσσειν στήθεα*.) — b) tropice: tundo i. e. *laedo, vulnero, turbo*,

-ην συνείδησιν τινος, 1 Cor. 8, 12. (1 Sam. 1, 8. ἵνατι τύπτει σε ἡ καρδία σου. Herodot. 3, 64.)

Τύραννος, ου, ὁ, *Tyrannus*, nom. pr. viri Ephesini, in cujus schola Paulus tradidit evangelium, caeterum ignoti; Act. 19, 9.

Τυρβάζω, f. άσω, (a τύρβη turbae, tumultus) turbo, unter und durch einander rühren, v. c. lutum, Aristoph. Vesp. v. 257. — metaph. *perturbo*; med. *perturbor*, *me torqueo*; Luc. 10, 41. μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά. Suidas: τυρβάζῃ· ἑτοιμάζῃ. οἱ δὲ φροντίζεις.

Τύριος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a τύρος) *Tyrius*; — ὁ τύριος, *Tyrius*; incola vel civis Tyri; Act. 12, 20.

Τύρος, ου, ἡ, (hebr. צוֹר, Syris צור, Latinis olim *Sarra* dicta) *Tyrus*, urbs Phoeniciae celeberrima, ad mare mediterraneum, terra marique potens, mercatura et artibus florentissima. Israëlitis inde a temporibus Davidis demum innotuit, (2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 5, 11 sqq. 1 Chron. 14, 1. 2 Chron. 9, 10. Joseph. Ant. 8, 3. 4. Id. c. Apion. 1, 17.) diviturque (Ezech. 26, 7. 29, 16. Jes. 23, 13. Joseph. c. Apion. 1, 17.) a Nebucadnezare, Assyriorum rege, destructa, quo factum esse videtur, ut incolae in insula adjacente Tyrum novam exstruerent, quae florentissima quoque fuit, et deinde ab Alexandro magno (Arrian. 2, 16. Curt. 4, 2 sqq. Joseph. Ant. 11, 8. 3.) expugnata, post vero Romanorum imperio subjecta est. Hodie destructa jacet. Commemoratur in N. T. Act. 21, 3. 7. et simul cum Sidone Matth. 11, 21 sqq. 15, 21. Marc. 3, 8. 7, 24. 31. Luc. 6, 17. 10, 13. 14. Eam prophetae V. T. tanquam luxu diffluentem, vitiis contaminatam igiturque a Deo diris devotam jam descripserant; vid. Jes. 23. Jer. 25, 22. 47, 2. Ezech. 26, 27 sqq. 29, 16.

Τυφλὸς, ἡ, ὸν, LXX. pro עִוֵּר — *coecus*, a) propr. Matth. 9, 27 sqq. 11, 5. 12, 22. 15, 30. 31. 20, 30. 21, 14. Marc. 8, 22 sqq. 10, 46—51. Luc. 6, 39. 7, 21 sqq. 14, 13. 21. 18, 35. Joh. 5, 3. 9, 1—32. 10, 21. 11, 37. Act. 13, 11. Vid. etiam *Κωφός*. — (Levit. 19, 14. 21, 17. 22, 22.) — b) metaph. *coecus mente*, i. e. *inscius*, *stupidus*, potissimum: *ineptus ad regnum dei*, ineptus ad perspicienda Dei consilia per Christum perficienda, Matth. 15, 14. 23, 16. 17. 19. 24. 26. Luc. 4, 18. Joh. 9, 39—41. Rom. 2, 19. 2 Petr. 1, 9. (Psal. 146, 6. κύριος σοφοῖ τυφλούς. Jes. 42, 7. 16. 18. 19. 43, 8.)

Τυφλόω, ῶ, f. ώσω, (a τυφλὸς) *coecum facio*, *obcoeco*; (propr. Aelian. V. H. 12, 24.) metaph. mentis aciem praestringo, obcoeco mentem, i. e. efficio ne intelligat; Joh. 12, 40. 2 Cor. 4, 4. 1 Joh. 2, 11. (Jes. 42, 19. ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. Test. XII Patr. p. 534. τὸ πνεῦμα τοῦ ζή-

12, 13. 15, 31. [Marc. 3, 5.] Luc. 6, 10. Act. 4, 10. (Tob. 12, 2. Sir. 17, 22. 30, 13.) — *ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου*, sanata sis, Luc. 5, 34. — *γίνομαι ὑγιής*, *sanor*, Joh. 5, 4. 6. 9. 14. — *ποιέω ὑγιῆ*, *sano*, Joh. 5, 11, 15. 7, 23. — b) metaphor. *sanus*, i. e. *verus*, *sincerus*, qui ita est comparatus ut esse debet. Tit. 2, 7. *λόγον ὑγιῆ* ratione doctrinae sanum, verum, sincerum. (Joseph. bell. prooem. §. 3. *μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν*, nil sani proferres de scriptore. Id. contr. Apion, 1, 23. *δι' ἄλλους αἰτίας οὐχ ὑγιεῖς*. Marc. Anton. 8, 29.)

Ὑγρός, ά, όν, humidus, madidus, inde etiam: mollis, tener, facile flectendus; in N. T. semel *ξύλον ὑγρόν*, arbor adhuc *succo plena*, *virens*, fructus faciens, Luc. 23, 31. de quo loco vid. Ξυρός. — LXX. quater pro לַח Jud. 16, 7. 8. pro רָטֹב succosus, Job. 8, 16. coll. Sir. 39, 13. *ῥεῦμα ὑγροῦ*.)

Ὑδρία, ας, ἡ, (ab ὕδωρ) vas ad hauriendam aquam, *hydria*, *cadus*; ter, Joh. 2, 6. 7. 4, 28. — LXX. pro כַּד Gen. 24, 14 sqq. Jud. 7, 16. 19. 20. 1 Reg. 27, 12. Eccles. 12, 6. Demosth. p. 1155. 6. ed. Reisk.

Ὑδροποτέω, ῶ, f. ήσω, (al. ὑδροπότης aquae potor, quod ex ὕδωρ et πίνω) *aquae potator sum*, i. e. aqua in potum uti soleo; 1 Tim. 5, 23. *μηκέτι ὑδροπότει*, noli semper uti aqua pura, sed interdum etiam vino mixta. Ita Dan. 1, 13. *ὕδωρ πιώμεθα*, est; non nisi aqua ad potum uti volumus. Aelian. V. H. 2, 38. *γυναῖκας μὴ ὁμιλεῖν οἴνῳ, ἀλλ' ὑδροποτεῖν πᾶσαν γυναικῶν ἡλικίαν*.)

Ὑδρωπικός, ή, όν, (ab ὕδρωψ hydrops, aqua intercus) *hydropicus*, *aqua intercute laborans*; Luc. 14, 2. (Polyb. 13, 2. 6.)

Ὕδωρ, ατος, τὸ, — hebr. מַיִם, 1) *aqua*, et quidem fluviorum, fontium, puteorum, stagnorum, maris; Matth. 17, 15, Marc. 9, 22. 2 Petr. 3, 5. Ap. 11, 6. 12, 15. et saepius. — Matth. 3, 16. *ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος*, e fluvio. Marc. 1, 10. Act. 16, 12. (Exod. 2, 10. 7, 15.) — *ὕδατα* fluctus maris, Matth. 8, 32. 14, 28 sq. (LXX. aliquoties pro יָם, Ex. 14, 27. Hos. 11, 11. Nah. 3, 8.) — *Κλύδων τοῦ ὕδατος*, Matth. 8, 24. — *φωνὴ ὑδάτων πολλῶν*, Ap. 1, 15. 14, 2. 19, 6. (Dan. 10, 6.) — *πηγὴ τῶν ὑδάτων*, Apoc. 8, 10. 11. 14, 7. 16, 4. i. e. fons, fons aquae vivae. (Gen. 24, 43. Jes. 49, 10.) — *ποτήριον ὕδατος*, poculum aqua repletum, Marc. 9, 41. Ita etiam *κεράμιος ὕδατος*, Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. *ὑδρίας ὕδατος*, Joh. 2, 7. (Gen. 21, 14. 24, 11.) — *ἄγγελος τῶν ὑδάτων*, angelus aquis praefectus, Apoc. 16, 5. — *Ὕδωρ ζωῆς*, propr. aqua viva (Gen. 21, 19. 26, 19.); deinde: *aqua vitam servans*, *mortem abigens*, Apoc. 21, 6. 22, 1. *ποταμὸς ὕδατος ζωῆς λαμπρὸς ὡς κρύσταλλος*. v. 17. coll. Zach. 14, 8. Jer. 2, 13. — *aqua saluberrima*, imago doctrinae sa-

lutaris, Joh. 4, 11. 14. 7, 38. (Sir. 15, 3, 24, 21. 25, 4 sq.) — Act. 17, 1. πόρνη ἡ μεγάλη ἡ καθημένη ἐπὶ τῶν ὑδάτων πολλῶν, i. e. urbs cujus imperium sese extendit super multas gentes, vid. v. 15. et coll. Jes. 17, 12. Nah. 1, 12. — 2) cum ὕδωρ saepius dicatur de aqua baptismali, ut Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Act. 1, 5. 10, 47. Eph. 5, 26. et passim, ὕδωρ metonymice est: *baptismus*, qui fit adhibita aqua; Joh. 3, 5. ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, vi baptismi et spiritus s. ipsi communicati. 1 Joh. 5, 6. ἐλθὼν δι' ὕδατος, vid. Ἔρχομαι no. 4. in fin. ib. v. 8, τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα, τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα, ubi ὕδωρ ad baptismum Christi per Joannem administratum referendum esse videtur. (Test. XII. Patr. p. 586.: καὶ δόξα κυρίου ἐπ' αὐτὸν (Messiam) ῥηθήσεται, καὶ πνεῦμα συνέσεως καὶ ἁγιασμοῦ καταπαύσει ἐπ' αὐτὸν ἐν ὕδατι. Ibid. p. 696.: καὶ ἐν ἡσυχίᾳ συντρίβων (Messias) τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος δι' ὕδατος. Ib. p. 582. προσδέξεται ὑμᾶς ἐν πίστει καὶ ὕδατι.) — 3) *liquor aquosus* qui est vel in corpore emortuo, vel in pericardio; Joh. 19, 34.

Ὑετός, οῦ, ὁ, (ab ὕω, pluo) *pluvia*; Act. 28, 2. Hebr. 6, 7. Jac. 5, 18. Apoc. 11, 6. (LXX. pro גֶּשֶׁם Gen. 7, 12. 8, 12. 1 Reg. 17, 7. et מָטָר Deut. 11, 11. 14, 17. Prov. 26, 1.) — Ὑετοί, *anni periodi pluviales, imbriferae, Regenzeiten*, Act. 14, 17. ὑετούς, i. e. καιροὺς ὑετῶν, scl. pluviae matutinae et serotinae, Jac. 5, 7. coll. Joel. 2, 23. Hos. 6, 3. Am. 4, 7. coll. Πρώϊμος et Ὄψιμος. Extra enim haec duo anni tempora rarae in oriente sunt pluviae.

Υἱοθεσία, ας, ἡ, (υἱός et θέσις positio; υἱὸν τίθημι, adopto filium, υἱοὶ θετοί, filii adoptati) *adoptatio, adoptio*. In N. T. non nisi in Pauli scriptis de ratione eorum, quos Deus per Messiam filios adoptavit et salutis promissae haeredes fecit. Est enim a) *adoptio*, et *jus filiorum* i. e. ut filius adoptatus fit haeres paternorum bonorum, ita Deus, nobis per Christum filiorum jus donans, dedit nobis etiam certam spem, ut participes futuri simus felicitatis futurae post mortem in coelo, felicitatis, qua ipse gaudet, Gal. 4, 5. Eph. 1, 5. — b) *salus ipsa*, quae filiis Dei tribuetur, s. *largitio salutis*; Rom. 8, 23. υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, i. q. v. 19. ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ. Rom. 8, 15. πνεῦμα υἱοθεσίας, i. e. spiritus, pignus salutis, itaque animos ad amorem erga Deum excitans. Ita etiam υἱοθεσία, spes salutis, jus salutis adipiscendae dicitur competere Ἰσραηλίταις (non Ἰουδαίοις, de quo discrimine vid. Ἰσραήλ), quippe Abrahami posteris et promissionum divinarum haeredibus primis, Rom. 9, 4.

Υἱός, οῦ, ὁ, — LXX. pro hebr. בֵּן et chald. בַּר — 1) *filius*, i. e. proles mas, quam genuit pater, peperit ma-

ter; ita a) de pullis animalium, semel Matth. 21, 5. (Ps. 29, 1. υἱοὺς κριῶν. coll. Zach. 9, 9.) — b) maxime de prole hominum, Matth. 1, 21. 23. 7, 9. 10, 37. Marc. 6, 3. et saepius. — Joh. 19, 26. ἰδοὺ ὁ υἱός σου, en is tibi filii loco sit! — de filio adoptivo Act. 7, 21. Hebr. 11, 24. (Exod. 2, 10.) — genuino, Hebr. 12, 8. — Saepe omittitur, ubi facile cogitando addendum est: Matth. 4, 21. τὸν τοῦ ζεβεδαίου scl. υἱόν. Matth. 10, 2. Joh. 21, 15. Luc. 9, 55. (Tob. 5, 19. Judith. 6, 15 1 Macc. 2, 1. Saepius apud Josephum, v. c. Ant. 14, 13. 3. πτολεμαῖος ὁ Μενναίου. Ibid. Ἀντίγονος ὁ Ἀριστοβούλου.)

2) *proles, sobòles*, de nepotibus et posteris omnino; i. q. σπέρμα (Jes. 1, 4. 19, 11.) Matth. 1, 1. ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ δαβὶδ, υἱοῦ ἀβραάμ. ib. v. 20. ubi Josephus, Mariae maritus dicitur υἱὸς δαβίδ. Matth. 23, 31. Act. 13, 26. Ita etiam Messias appellatur υἱὸς δαβὶδ, *proles Davidica*, quippe e stirpe Davidis proditurus, Matth. 22, 42. 45. Marc. 12, 35. 37. Luc. 20, 41. 44. Hinc υἱὸς δαβὶδ, *Messias*, Matth. 9, 27. 12, 23. 15, 22. 20, 30 sq. 21, 9. 15. Marc. 10, 47. 48. Luc. 18, 38 sq. (Ps. 17, 23.) — υἱοὶ ἰσραήλ, proles Israelis, Israelitae, Matth. 27, 9. Luc. 1, 16. Act. 5, 21. 7, 23. Rom. 9, 27. et passim. (LXX. Exod. 3, 9. 5, 15. et interdum pro בית Exod. 16, 31. Levit. 17, 3. 8. 10.) — υἱοὶ Ἐμμὸρ, Act. 7, 16. υἱοὶ λευΐ, Levitae, Hebr. 7, 5. (Num. 26, 57.) — υἱὸς ἀβραάμ, proles Abrahami, et igitur salutis Abrahamo promissae particeps, Luc. 19, 9. etiam de christianis, qui per fidem in Christum promissionis participes et filii Abrahami facti sunt, Gal. 3, 7. coll. v. 26. et c. 4, 6. 7. — υἱὸς ἀνθρώπου, *proles humana*, i. e. *homo*, Hebr. 2, 6. Apoc. 1, 13. 14, 14. (Job. 25, 6. 35, 8. Ps. 8, 5. 144, 3. Dan. 8, 17. 10, 16. Ezech. 2, 2—8. 3, 1—4.) — υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, *homines*, Marc. 3, 28. Gal. 3, 5. (Gen. 11, 5. Ps. 4, 2. 10, 5. 14, 2. Eccles. 2, 8. 3, 18. 19. 8, 11. et saepius, potissimum in Psalmis et Ecclesiast.)

3) *usus singularis* ex simplicitate antiquitatis, potissimum hebraicae repetendus, quo υἱός τινος ita usurpatur, ut modus alicujus ad alterum indicetur, qui rationi, quae patrem et filium intercedit, sit similis; scilicet indicat rationem a) *generationis*, vel procreationis sensu cum proprio tum translato; b) *participationis*, de eo, qui habet, praestat idem quod is, cujus filius dicitur, ut filius habet quae patris sunt; c) *dependentiae, subjectionis, devotionis*; d) *obsequii* et *amoris*; et haud raro eadem formula non ad unum sed ad plures modos simul est referenda. — Ita dicitur A) *varie*: υἱοὶ τῶν βασιλέων, *subditi*, Matth. 17, 25. 26. — υἱοὶ doctorum: *discipuli*, Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Hebr. 2, 10. 12, 5. 1 Petr. 5, 13. (Prov. 1, 8. 10. 15. 2, 1. 3, 1. 11. 4, 10. vid. etiam Παῖς.) — υἱοὶ

ῆς βασιλείας, cives, qui cives esse debent regni, quibus destinatum est proxime, Matth. 8, 12. 13, 38. — υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, Matth. 9, 15. Marc. 2, 19. Luc. 5, 34. vid. Νυμφών. — υἱοὶ βροντῆς, Marc. 3, 17. qui tonant, vid. Βροντή. Similiter υἱὸς παρακλήσεως, Act. 4, 36. — Υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου, homines hujus aevi, qui sequuntur communem pravitatem, Luc. 16, 8. 20, 34. — υἱοὶ φωτὸς, qui lucem sequuntur, vel ejus sunt participes, Luc. 16, 8. Joh. 12, 36. 1 Thess. 5, 5. — υἱὸς εἰρήνης, qui benedictionem admittit, Luc. 10, 6. — υἱοὶ τῆς ἀναστάσεως, participes, Luc. 20, 36. — υἱὸς τοῦ πονηροῦ Matth. 13, 38. διαβόλου Act. 13, 10. ἀπειθείας Eph. 2, 2: 5, 6. Col. 3, 6. *sectator, adsecla.* — υἱὸς γεέννης Matth. 23, 15. τῆς ἀπωλείας, Joh. 17, 12. 2 Thess. 2, 3. *devotus.* Act. 3, 25. ὑμεῖς ἐστε οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ad vos spectant vaticinia prophetarum et foedus gratiae. (Ps. Sal. 17, 17. υἱοὶ τῆς διαθήκης. 2 Reg. 3, 17. υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν ἦν. Ps. 89, 22. υἱὸς ἀνομίας. 2 Reg. 12, 15. υἱὸς θανάτου. Sir. 47, 12. υἱὸς ἐπιστήμων Sir. 4, 11. υἱοὶ σοφίας.) — B) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (ita constanter cum articulo, et hoc modo differre videtur a formula υἱὸς ἀνθρώπου, vid. no. 2. sub finem), *filius hominis*, est appellatio Messiae, quam Jesus sibi ipse tribuit, qua vero alii, excepto uno loco Act. 7, 56., de eo non utuntur. Non autem indicat: ab homine natum hominem, ut υἱὸς ἀνθρώπου, sed potius eum, qui est ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (Apoc. 1, 13. 14, 14. Dan. 10, 16.) *humana forma indutus*, caeterum autem coelitus oriundus. Id non solum ex Dan. 7, 13. e quo loco haec appellatio repetita est, elucet, sed etiam ex Joh. 3, 13. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν οὐρανῷ. c. 6, 62. θεωρῆτε τὸν υἱὸν τ. ἀ. ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον. coll. 6, 53. ubi σάρξ filii hominis deinde v. 58. dicitur descendisse de coelo, coll. v. 50. Legitur autem in N. T. Matth. 8, 20. 9, 6. 10, 23. 11, 19. 12, 8. 32. 40. 13, 37. 41. 16, 13. 27 sqq. 17, 9. 12. 22. 18, 11. 19, 28. 20, 18. 28. 24, 27. 30. 37. 39. 44. [25, 13.] 31. 26, 2. 24. 45. 64. Marc. 2, 10. 28. 8, 31. 38. 9, 9. 12. 31. 33. 10, 45. 13, 26. 14, 21. 41. 62. Luc. 5, 24. 6, 5. 22. 7, 34. 9, 22. 26. 44. 56. 58. 11, 30. 12, 8. 10. 40. 17, 22. 24. 26. 30. 18, 8. 31. 19, 10. 21, 27. 36. 22, 48. 69. 24, 7. Joh. 1, 52. 3, 13. 14. 5, 27. 6, 27. 53. 62. 8, 28. 12, 23. 34. 13, 31. et Act. 7, 56. In epistolis apostolorum non occurrit. — C) υἱὸς θεοῦ s. τοῦ θεοῦ, et υἱοὶ τοῦ θεοῦ, *filii Dei*; etiam υἱὸς s. υἱοὶ ὑψίστου, *filii altissimi*, usurpatur in scripturis a) proprie: de *procreato* a Deo, ut Luc. 3, 38. Adamus dicitur υἱὸς τοῦ θεοῦ. — b) tropice: de *electo* a Deo, *adoptato* quasi, cui benevult, quem beat, amat prae caeteris; ita α) Israëlitae dicuntur υἱοὶ θεοῦ, Rom. 9, 26. 2 Cor. 6, 18. (Exod. 4, 22. υἱὸς πρωτότοκός μου Ἰσραήλ. Deut.

32, 43. Jes. 1, 2. 43, 6. 49, 25. Sap. 18, 13. ὡμολόγησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι. Sap. 2, 18. 5, 5. 10, 16. 26. Ps. Sal. 17, 30.) — β) christiani et quivis veri Dei cultores, tanquam a Deo amati et saluti destinati, Matth. 5, 9. 45. Luc. 6, 35. 20, 36. Rom. 8, 14. 19. 1 Cor. 6, 18. Gal. 3, 26. 4, 6. 7. Hebr. 12, 6. 7. 8. Apoc. 21, 7. (Sir. 4, 10.) — c) *reges*, cum quatenus Deus eos elegit et constituit (Ps. 2, 7.), tum quatenus ejus quasi sunt vicarii; Ps. 2, 7. 82, 6. (ubi vero dubium adhuc videtur, utrum verba θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες, ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, ad reges sint referenda.) — d) *sacerdotes*, quia iis licet comparere in sanctuario coram Deo, Ps. 29, 1. — e) celsiores naturae, Dei quasi sodales, angeli, vel ob praestantiam, vel ob obsequium, vel ob famulitium, quod Deo praestant, Gen. 6, 2. 4. Ps. 89, 6. Dan. 3, 25. — D) *Jesus* dicitur υἱὸς τοῦ θεοῦ, *filius Dei*, non uno quidem sensu; a) a Deo *procreatus*, (ut Adamus, Luc. 3, 38.) Luc. 1, 32. 35. et ni fallor Marc. 1, 1. — Etiam centurionis verba Matth. 27, 54. Marc. 15, 39. vix aliter possunt intelligi, nisi de generato a Deo. — b) a Deo *constitutus rex et Messias*, hominum servator, simulque expiator; ita haud dubie in iis locis, ubi υἱὸς τοῦ θεοῦ additur, ut explicet vocem χριστὸς, Matth. 16, 16. σὺ εἶ ὁ χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 26, 63. Marc. 14, 61. Luc. 22, 70. Joh. 1, 50. σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 11, 27. Nec aliter Matth. 2, 15. (ubi locus V. T. de populo jud. agit) 8, 29. 14, 33. Marc. 3, 11. 5, 7. Luc. 4, 41. 8, 28. Joh. 1, 34. 6, 69. 9, 35. Act. 9, 20. 13, 33. Hebr. 5, 5. — c) *filius Dei*, i. e. *a Deo generatus, ipsa natura divina.* Hoc enim sensu etiam accipiendam esse hanc formulam, non solum suadent parabolae Matth. 21, 37 sqq. 22, 2. Marc. 12, 16. Luc. 20, 13. et disputationes Christi Matth. 22, 42. 45. Marc. 12, 35. 37. Luc. 20, 41. 44. Joh. 8, 35. 36. sed clarissime docent loca Joh. 10, 33—36. Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. Joh. 1, 14. coll. v. 1. 18. Hebr. 1, 5 sqq. 3, 6. Eo igitur modo dici videtur filius patris s. Dei, Matth. 28, 19. Marc. 13, 32. Joh. 1, 18. 3, 16—18. 35 sqq. 5, 19—26. 6, 40. 11, 4. 14, 13. 17, 1. 20, 31. [Act. 8, 37.] Rom. 1, 3. 4. 9. 5, 10. 8, 3. 29. 32. 1 Cor. 1, 9. 13, 28. 2 Cor. 1, 19. Gal. 1, 16. 2, 20. 4, 4. 6. Eph. 4, 13. 1 Thess. 1, 10. Hebr. 1, 2. 5. 8. 3, 6. 4, 14. 5, 8. 6, 6. 7, 3. 28. 10, 29. 1 Joh. 1, 3. 7. 2, 22—24. 3, 8. 23. 4, 9. 10. 14. 15. 5, 9. 10—13. 20. 2 Joh. v. 3. 9. Apoc. 2, 18. — Alia loca dubia videri possunt, scl. Matth. 3, 17. 4, 3. 6. 17, 5. 27, 40. 43. Marc. 1, 11. 9, 7. coll. 12, 6. Luc. 3, 22. 4, 3. 9. 9, 35. Col. 1, 13. υἱὸς τῆς ἀγάπης pro ἀγαπητὸς, (Ps. Sal. 13, 8. ὡς υἱὸν ἀγαπήσεως.) 2 Petr. 5, 17. Saepius haec formula non legitur.

Ὕλη, ης, ἡ, 1) *materia*, ex qua aliquid formatur, Sap. 11, 18. 15, 13. Joſeph. bell. 3, 8. 5. σῶμα ἐκ φθαρτῆς ὕλης. Id. c. Apion. 2, 22. — 2) in ſpecie: materia in ſylvis caedua, *ligna*, pro ὕλη ξύλων, ut plenius legitur Joſeph. c. Apion. 1, 18. vel ὕλη πυρός ut habet Sir. 28, 10. Ita ſemel Jac. 3, 5. (De lignis etiam Joſeph. c. Apion. 1, 17. bell. 5, 3, 1. — etiam ſylva, Job. 38, 40. Jeſ. 10, 17.)

Ὑμεναῖος, αίου, ὁ, *Hymenaeus*, adverſarius quidam Sauli, reſurrectionem mortuorum negans; 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 2, 17.

Ὑμέτερος, α, ον, (ab ὑμεῖς) *veſter*; diciturque a) de eo quod poſſidemus, Luc. 16, 12. τὸ ὑμέτερον, quod ipſi poſſidetis, Joh. 8, 17. νόμος ὑμ. Gal. 6, 13. ὑμετέρα σάρξ. (Gen. 9, 5. τὸ ὑμέτερον αἷμα.) — b) quod ad nos pertinet; Luc. 6, 20. ὑμετέρα ἐστι ἡ βασιλ. τοῦ θεοῦ. Act. 27, 34. ὑμετ. σωτηρία. (Prov. 1, 26. ὑμ. ἀπώλεια. Amoſ. 6, 2.) Joh. 7, 6. ὁ καιρὸς ὁ ὑμέτ. vobis aptus vel deſtinatus. — c) quod effecimus, Joh. 15, 20. ὑμετ. λόγον. Rom. 11, 31. — d) quod de nobis agit, circa nos verſatur; 2 Cor. 8, 8. ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, amor in vos. 1 Cor. 15, 31. ἡ ὑμ. καύχησις, gloriandi materia de vobis. (Thucyd. lib. 1. init. τοὺς λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμήσοντας. Joſeph. Ant. 1, 3, 8. ἐξύβριζον (ſunt verba Dei) εἰς τὴν ἐμὴν εὐσέβειαν καὶ ἀρετήν.)

Ὑμνέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὕμνος) — LXX. pro הִלֵּל, הוֹדָה, זִמֵּר, הֵשִׁיר — *hymnum dico, carmen cano*, Matth. 26, 30. ὑμνήσαντες ſcl. Pſalmos paſchales (Pſ. 113—118. et Pſ. 136.) quos appellant Judaei *Hallel magnum*. Marc. 14, 26. 2 Chr. 23, 13. Jeſ. 42, 10. Prov. 1, 20. 8, 3. — *carmine celebro, celebro, laudo* ſimpliciter, τὸν θεόν, Act. 16, 25. Hebr. 2, 12. (Jeſ. 12, 4. 25, 1. 2 Chron. 29, 30. Pſ. 22, 23. Jeſ. 12, 15. Joſeph. Ant. 7, 12. 3. ὑμνεῖν τὸν θεόν. ib. 4, 6. 5. Id. c. Apion. 1, 31. ὑμνοῦσιν τὴν σπάρτην ἅπαντες. Id. de bell. 6, 1. 5.)

Ὕμνος, ου, ὁ, *carmen*, potiſſimum *in laudem Dei*; Eph. 5, 19. Col. 3, 16. — LXX. pro שִׁיר Jeſ. 42, 10. תְּהִלָּה 2 Chron. 7, 6. Pſ. 40, 4. 65, 1. 100, 3. 1 Macc. 13, 51. 2 Macc. 10, 7. Joſeph. Ant. 7, 12. 3. ὁ δαυΐδης ᾠδάς εἰς τὸν θεὸν καὶ ὕμνους συνετάξατο. ib. 3, 3. ὕμνους εἰς θεόν.

Ὑπάγω, f. άξω, (ὑπό et ἄγω) I) transitive: ſubigo, ſubduco; propr. Exod. 14, 21. pro הוֹלִיךְ, ὑπήγαγε κύριος τὴν θάλασσαν. — med. ſubjicio mihi, Joſeph. Ant. 5, 10. 1. χώρας ὑπάγεσθαι. — efficio ut alter faciat quae velim, Joſeph. vit. §. 24. εἰς τὸ πεδίον ὑπάγειν ἡμᾶς ἐπειρᾶτο. Joſeph. Ant. 5, 10. 1. ὑπαγόμενοι αὐτάς (foeminas) δώροις. ib. 12, 10. 3. χρηστοῖς ἅπαντας ὑπήγετο λόγοις. — — II) intranſitive;

1) *me ſubduco*, Joh. 6, 67. — *abeo, diſcedo*, Matth. 4, 10. ὕπαγε, — aliis in locis additur ὀπίσω μου, Matth. 16,

23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. vid. Ὀπίσω. Marc. 6, 31. οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες, turba advenientium et discedentium. Marc. 6, 33. Joh. 3, 8. de vento. — 4, 16. 8, 14. ὑπάγω, praesens pro futuro. 18, 8. — seq. εἰς, εἰς τὸν οἶκον Matth. 9, 6. Marc. 2, 11. 5, 19. vid. etiam Matth. 20, 4. 7. Joh. 7, 3. Apoc. 13, 10. εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, captivus erit. Apoc. 13, 10. μέλλει εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν, Apoc. 17, 8. 11. — Inde etiam ὕπαγε est formula dimittentis, Matth. 8, 13. 32. 20, 14. Marc. 7, 29. 10, 52. Luc. 10, 3. Joh. 11, 44. ubi interdum suppleri potest εἰς εἰρήνην ut Marc. 5, 34. sive ἐν εἰρήνῃ, ut Jac. 2, 16. legitur. — Sequente πρὸς, — πρὸς τὸν πατέρα, discedere ex hac vita ad patrem, Joh. 7, 33. 13, 3. 16, 5. 10. 16. 17. et ὑπάγω simpliciter ubi πρὸς τὸν πατ. subaudiendum est, Joh. 8, 21. 22. 13, 33. 36. 14, 4. 5. 28. — Elliptice ὑπάγειν quoque est positum Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. ubi alii supplent: ex vita, s. in mortem, alii rectius (vid. Joh. 14, 31.) in montem olivarum.

2) eo, proficiscor, prodeo, hingehen, Matth. 26, 18. εἰς τὴν πόλιν. Marc. 11, 2. 14, 13. Luc. 8, 42. 19, 30. 27, 14. Joh. 9, 7. 11. 11, 8. 31. εἰς τὸ μνημεῖον. 12, 35. 15, 16. 21, 3. ὑπάγω ἁλιεύειν, piscatum eo. 1 Joh. 2, 11. Apoc. 14, 4. — de navigantibus, Joh. 6, 21. εἰς ἣν (γῆν) ὑπῆγον, ad quam cursum direxerant. — μετά τινος, cum aliquo, Matth. 5, 41. Luc. 12, 58. — Haud raro ὑπάγει et potissimum imperativus ὕπαγε, ut πορεύου, praefigitur verbo quod actionem continet ita, ut actio plenius describatur, ubi ex ingenio latinae et nostrae linguae omitti potuisset; Matth. 5, 24. ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι. c. 8, 4. ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον. 13, 44. ὑπάγει καὶ πωλεῖ. 18, 15. 19, 21. 21, 28. 27, 65. 28, 10. Marc. 1, 44. 6, 38. 10, 21. 16, 7. Apoc. 10, 8. 16, 1.

3) subsequor, pro ὑπάγω ἐμαυτὸν, sive pro medio, (Matthiae gramm. §. 496.) abstrahi me ad alicujus partes patior; sic semel Joh. 12, 11. πολλοὶ δι' αὐτὸν (Lazarum) ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευσαν. (Joseph. bell. 3, 8. 9. ὑπήγετο εἰς πίστιν. Id. Ant. 13, 16. 5. ἄνθρωποι, τῷ πλείονι ὑπαγόμενοι, majorem partem sequi soliti.) Saepius non legitur.

Ὑπακοή, ῆς, ἡ, (ab ὑπακούω) proprie τὸ auscultare et respondere, unde 2 Sam. 22, 36. pro ענות et Aquil. 2 Sam. 23, 23. pro מִשְׁמַע. Deinde: 1) obedientia, promptitudo faciendi quod jubetur, Folgsamkeit, Rom. 6, 16. δοῦλοι εἰς ὑπακοὴν, servi ad obedientiam obstricti. Phil. v. 21. — obsequium, obedientia, quae audit et peragit mandata; Rom. 5, 19. 16, 19. 2 Cor. 7, 15. 10, 6. Hebr. 5, 8. 1 Petr. 1, 14. τέκνα ὑπακοῆς i. e. ὑπακούοντες. — Rom. 15, 18. εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, ut gentiles ad obsequium Christo praestandum adducerem. Interdum genitivus, vi verbi ἀκούειν additus, objectum, cui obsequium praestandum est, indicat; Rom. 1, 5.

ς ὑπακοὴν πίστεως ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ut gentiles perducerem
l obsequium erga religionem christianam. Rom. 16, [Griesb.
4,] 26. 1 Petr. 1, 2. εἰς ὑπακοὴν χριστοῦ, ad obedientiam
ga Christum. 1 Petr. 1, 22. ὑπακοὴ τῆς ἀληθείας. — 2) id
ssum, cui obedientia praestatur: *dictamen, praecepta, do-
rina* (ut etiam πίστις); Rom. 6, 16. (δοῦλοι ὑπακοῆς εἰς δι-
καιοσύνην, obedientiam praestantes dictamini, doctrinae,
uae ad pietatem ducit. 2 Cor. 10, 5. ὑπακοὴ χριστοῦ, do-
rina christiana. Caeterum non legitur in scripturis, nec
pud profanos habetur.

Ὑπακούω, f. ούσω, (ὑπὸ et ἀκούω) 1) *ausculto*; di-
turque potissimum de janitore, qui pulsato ostio, quis sit,
ausculat, ut docuerunt e profanis *Raphel.* e Xenoph. p. 159.
: *Elsner.* in obss. f. I, p. 411. (Demosth. p. 1149. 27 ed.
eisk. τὴν ἄνθρωπον τὴν ὑπακούουσαν, ancillam cujus sunt
artes, ut ad herum intronuntiet, si qui sit, qui eum con-
entum velit.) Ita in N. T. Act. 12, 13. ὑπακοῦσαι, auscul-
tum. (LXX. pro הַקְשִׁיב Prov. 2, 2. ὑπακούσεται σοφίας τὸ
ὖς σου.) — 2) ausculto et respondeo, ausculto et obedio
andato, *aures praebeo, obsequium praesto*; Phil. 2, 12.
ιθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, ut semper obedientes fuistis.
ebr. 11, 8. ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν, obediens (Deo) egressus est.
— ὑπακούειν τινι, obedire alicui, aures ei praebere, Matth.
, 27. Marc. 1, 27. 4, 41. Luc. 8, 25. 17, 6. Act. 6, 7. τῇ
ίστει, religioni nomen dederunt. Rom. 6, 16. 10, 16. Eph.
, 1. 5. Col. 3, 20. 22. 2 Thess. 1, 8. 3, 14. Hebr. 5, 9. 1 Petr.
, 6. — Rom. 6, 12. εἰς τὸ ὑπακούειν scl. αὐτῇ, ut addit tex-
us vulgar. — Rom. 6, 17. ὑπακούσατε εἰς ὃν τρόπον, pro
ᾧ τρόπῳ. — (LXX. hoc sensu pro עָנָה et שָׁמַע, seq. dativo
ien. 39, 10. Deut. 20, 12. Joseph. Ant. 3, 8. 6. ὑπήκουον
οῖς λεγομένοις. — seq. genitivo, ut saepius apud profanos,
ien. 16, 3. 22, 18. Levit. 26, 27. Deut. 21, 20. 2 Chron.
1, 13. — Joseph. Ant. 11, 2. 1.) Saepius non legitur.

Ὕπανδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὸ et ἀνήρ) viro
ubjectus; — γυνὴ ὕπανδρος, *uxor maritata*; semel, Rom.
, 2. (LXX. Num. 5, 29. pro אִישׁ תַּחַת. Sir. 9, 9. 41, 22.
est. XII. Patr. p. 679. τὰς ὑπάνδρας βεβηλώσητε.) — (De
eretrice videtur dici Prov. 6, 24. 29. Test. XII. Patr. p. 524.
ηλεία ὕπανδρος.)

Ὑπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ et ἀντάω f. ἀντιάω, oc-
urro, quod ab ἀντὶ f. ἀντία obviam) *obviam eo, occurro,*
eq. dativo, Matth. 8, 28. Luc. 8, 27. Joh. 11, 20. 30. 12,
8. (Tob. 7, 1. Joseph. bell. 1, 1. 5. Ant. 14, 13. 3. ib. 17,
. 3.)

Ὑπάντησις, εως, ἡ, (ab ὑπαντάω) τὸ *obviam ire*;
oh. 12, 13. ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν, obviam. (LXX. Jud. 11,

23. Marc. 8, 33. Luc. 4, 8. vid. Ὀπίσω. Marc. 6, 31. οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες, turba advenientium et discedentium. Marc. 6, 33. Joh. 3, 8. de vento. — 4, 16. 8, 14. ὑπάγω, praesens pro futuro. 18, 8. — seq. εἰς, εἰς τὸν οἶκον, Matth. 9, 6. Marc. 2, 11. 5, 19. vid. etiam Matth. 20, 4. 7. Joh. 7, 3. Apoc. 13, 10. εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, captivus erit. Apoc. 13, 10. μέλλει εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν, Apoc. 17, 8. 11. — Inde etiam ὕπαγε est formula dimittentis, Matth. 8, 13. 32. 20, 14. Marc. 7, 29. 10, 52. Luc. 10, 3. Joh. 11, 44. ubi interdum suppleri potest εἰς εἰρήνην ut Marc. 5, 34. sive ἐν εἰρήνῃ, ut Jac. 2, 16. legitur. — Sequente πρὸς, — πρὸς τὸν πατέρα, discedere ex hac vita ad patrem, Joh. 7, 33. 13, 3. 16, 5. 10. 16. 17. et ὑπάγω simpliciter ubi πρὸς τὸν πατ. subaudiendum est, Joh. 8, 21. 22. 13, 33. 36. 14, 4. 5. 28. — Elliptice ὑπάγειν quoque est positum Matth. 26, 24. Marc. 14, 21. ubi alii supplent: ex vita, s. in mortem, alii rectius (vid. Joh. 14, 31.) in montem olivarum.

2) *ep, proficiscor, prodeo, hingehen*, Matth. 26, 18. εἰς τὴν πόλιν. Marc. 11, 2. 14, 13. Luc. 8, 42. 19, 30. 27, 14. Joh. 9, 7. 11. 11, 8. 31. εἰς τὸ μνημεῖον. 12, 35. 15, 16. 21, 3. ὑπάγω ἁλιεύειν, piscatum eo. 1 Joh. 2, 11. Apoc. 14, 4. — de navigantibus, Joh. 6, 21. εἰς ἣν (γῆν) ὑπῆγον, ad quam cursum direxerant. — μετά τινος, cum aliquo, Matth. 5, 41. Luc. 12, 58. — Haud raro ὑπάγει et potissimum imperativus ὕπαγε, ut πορεύου, praefigitur verbo quod actionem continet ita, ut actio plenius describatur, ubi ex ingenio latinae et nostrae linguae omitti potuisset; Matth. 5, 24. ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι. c. 8, 4. ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον. 13, 44. ὑπάγει καὶ πωλεῖ. 18, 15. 19, 21. 21, 28. 27, 65. 28, 10. Marc. 1, 44. 6, 38. 10, 21. 16, 7. Apoc. 10, 8. 16, 1.

3) *subsequor*, pro ὑπάγω ἐμαυτὸν, sive pro medio, (Matthiae gramm. §. 496.) *abstrahi me ad alicujus partes patior*; sic semel Joh. 12, 11. πολλοὶ δι' αὐτὸν (Lazarum) ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευσαν. (Joseph. bell. 3, 8. 9. ὑπήγετο εἰς πίστιν. Id. Ant. 13, 16. 5. ἄνθρωποι, τῷ πλείονι ὑπαγόμενοι, majorem partem sequi soliti.) Saepius non legitur.

Ὑπακοή, ῆς, ἡ, (ab ὑπακούω) proprie τὸ auscultare et respondere, unde 2 Sam. 22, 36. pro ענות et Aquil. 2 Sam. 23, 23. pro משמעת. Deinde: 1) *obedientia*, promptitudo faciendi quod jubetur, Folgsamkeit, Rom. 6, 16. δοῦλοι εἰς ὑπακοήν, servi ad obedientiam obstricti. Phil. v. 21. — *obsequium*, obedientia, quae audit et peragit mandata; Rom. 5, 19. 16, 19. 2 Cor. 7, 15. 10, 6. Hebr. 5, 8. 1 Petr. 1, 14. τέκνα ὑπακοῆς i. e. ὑπακούοντες. — Rom. 15, 18. εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, ut gentiles ad obsequium Christo praestandum adducerem. Interdum genitivus, vi verbi ἀκούειν additus, objectum, cui obsequium praestandum est, indicat; Rom. 1, 5.

; ὑπακοὴν πίστεως ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ut gentiles perducerem l obſequium erga religionem chriſtianam. Rom. 16, [Griesb. ι.] 26. 1 Petr. 1, 2. εἰς ὑπακοὴν χριστοῦ, ad obedientiam ga Chriſtum. 1 Petr. 1, 22. ὑπακοὴ τῆς ἀληθείας. — 2) id ſum, cui obedientia praeſtatur: *dictamen*, *praecepta*, *do- rina* (ut etiam πίστις); Rom. 6, 16. (δοῦλοι ὑπακοῆς εἰς δι- ιοσύνην, obedientiam praeſtantes dictamini, doctrinae, ιae ad pietatem ducit. 2 Cor. 10, 5. ὑπακοὴ χριστοῦ, do- rina chriſtiana. Caeterum non legitur in ſcripturis, nec ιud profanos habetur.

Ὑπακούω, f. ούσω, (ὑπὸ et ἀκούω) 1) *auſculto*; di- turque potiſſimum de janitore, qui pulſato oſtio, quis ſit, ſcultat, ut docuerunt e profanis *Raphel.* e Xenoph. p. 159. *Elsner.* in obſſ. ſ. I, p. 411. (Demoſth. p. 1149. 27 ed. eisk. τὴν ἄνθρωπον τὴν ὑπακούουσαν, ancillam cujus ſunt ırtes, ut ad herum intronuntiet, ſi qui ſit, qui eum con- ıntum velit.) Ita in N. T. Act. 12, 13. ὑπακοῦσαι, auſcul- tum. (LXX. pro הַקְשִׁיב Prov. 2, 2. ὑπακούσεται σοφίας τὸ ς σου.) — 2) auſculto et reſpondeo, auſculto et obedio andato, *aures praebeo*, *obſequium praeſto*; Phil. 2, 12. :θῶς πάντοτε ὑπηκούσατε, ut ſemper obedientes fuiſtis. ebr. 11, 8. ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν, obediens (Deo) egreſſus eſt. · ὑπακούειν τινι, obedire alicui, aures ei praebere, Matth. 27. Marc. 1, 27. 4, 41. Luc. 8, 25. 17, 6. Act. 6, 7. τῇ στει, religioni nomen dederunt. Rom. 6, 16. 10, 16. Eph. 1. 5. Col. 3, 20. 22. 2 Theſſ. 1, 8. 3, 14. Hebr. 5, 9. 1 Petr. 6. — Rom. 6, 12. εἰς τὸ ὑπακούειν ſcl. αὐτῇ, ut addit tex- s vulgar. — Rom. 6, 17. ὑπακούσατε εἰς ὃν τρόπον, pro ι τρόπῳ. — (LXX. hoc ſenſu pro עָנָה et שָׁמַע, ſeq. dativo en. 39, 10. Deut. 20, 12. Joſeph. Ant. 3, 8. 6. ὑπήκουον ῖς λεγομένοις. — ſeq. genitivo, ut ſaepius apud profanos, en. 16, 3. 22, 18. Levit. 26, 27. Deut. 21, 20. 2 Chron. , 13. — Joſeph. Ant. 11, 2. 1.) Saepius non legitur.

Ὕπανδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὸ et ἀνήρ) viro bjectus; — γυνὴ ὕπανδρος, *uxor maritata*; ſemel, Rom. 2. (LXX. Num. 5, 29. pro אִישׁ תַּחַת. Sir. 9, 9. 41, 22. eſt. XII. Patr. p. 579. τὰς ὑπάνδρας βεβηλώσητε.) — (De eretrice videtur dici Prov. 6, 24. 29. Teſt. XII. Patr. p. 524. ηλεία ὕπανδρος.)

Ὑπαντάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ et ἀντάω f. ἀντιάω, oc- ırro, quod ab ἀντὶ f. ἀντία obviam) *obviam eo*, *occurro*, q. dativo, Matth. 8, 28. Luc. 8, 27. Joh. 11, 20. 30. 12, . (Tob. 7, 1. Joſeph. bell. 1, 1. 5. Ant. 14, 13. 3. ib. 17, 3.)

Ὑπάντησις, εως, ἡ, (ab ὑπαντάω) τὸ *obviam ire*; h. 12, 13. ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν, obviam. (LXX. Jud. 11,

34. ἐξεπορεύετο εἰς ὑπάντησιν, hebr. לִקְרָאתוֹ. Joseph. Ant. 11, 8. 4. ποιεῖσθαι τὴν ὑπάντησιν.)

Ὕπαρξις, εως, ἡ, (ab ὑπάρχω) 1) existentia; 2) id quod ad alendam vitam pertinet: *opes, facultates, bona*; bis, Act. 2, 45. Hebr. 10, 34. ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, bona in coelo recondita. (LXX. pro הוֹן Prov. 13, 11. 18, 11. 19, 14. רְכוּשׁ 2 Chron. 35, 7. Dan. 11, 24. pro מִקְנֶה Ps. 78, 48. Jer. 9, 9. Test. XII. Patr. p. 583. ἡ γῆ καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς ἀφανισθήσεται.)

Ὑπάρχω, f. ξω, (ὑπό et ἄρχω) 1) initium facio rei; ordior rem; ita profanis, e. g. Demosth. p. 1345. 7 ed. Reisk. οὐχ ὑπάρχων (τὰς ἔχθρας) ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγωνιοῦμαι τὸν ἀγῶνα. ib. p. 12. 1. Eurip. Phoen. v. 1619. — 2) *adsum, praesto sum*; Act. 19, 40. μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος· ib. 27, 21. 28, 18. c. 27, 12. τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος. — seq. dativo, de iis dicitur, *quae* nobis *praesto sunt*, quibus *uti, frui* possumus, quae *possidemus*; Act. 3, 6. ἀργύριον οὐχ ὑπάρχει μοι. Act. 4, 37. ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ. ib. 28, 7. 2 Petr. 1, 8. (Prov. 17, 18. φίλος ὑπαρχέτω σοι. Esth. 8, 1. Job. 2, 4. Sir. 20, 16. Joseph. Ant. 7, 7. 3.) — Hinc τὰ ὑπάρχοντα, *facultates, opes*, Matth. 19, 21. 24, 47. 25, 14. Luc. 8, 3. 11, 21. 12, 15. 33. 44. 14, 33. 16, 1. 19, 8. Act. 4, 32. 1 Cor. 13, 3. Hebr. 10, 34. (LXX. pro מִקְנֶה Gen. 31, 18. 36, 6. 46, 5. רְכוּשׁ Gen. 12, 5. 13, 6. 2 Chron. 31, 3.) — 3) i. q. εἰμί, *existo, sum*, a) absolute: existo (Ps. 55, 19. ὁ θεὸς ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. Ps. 146, 1. Sir. 44, 9.) — b) cum praedicato: *sum aliquis, aliquid*; diciturque de natura, conditione externa, munere, agendi ratione etc. alicujus; Luc. 8, 41. ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε. 9, 48. μικρότερος ὑπάρχων. 11, 13. πονηροί. 16, 14. φιλάργυροι. 23, 50. βουλευτής. 2, 30. προφήτης. 3, 2. χωλός. [14, 8.] Vid. porro Act. 4, 34. 7, 55. 8, 16. 16, 3. 20. 37. 17, 24. 29. 19, 36. 21, 20. 22, 3. Rom. 4, 19. 1 Cor. 11, 7. 12, 22. 2 Cor. 8, 17. 12, 16. Gal. 1, 14. 2, 14. Jac. 2, 15. 2 Petr. 2, 19. — Act. 17, 27. οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑκάστου ἡμ. ὑπάρχων. 1 Cor. 7, 26. νομίζω τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν. — c) seq. praepositione ἐν intransitive: *sum, vivo, versor* in aliqua conditione, in aliquo loco, nostrum: *sich befinden*, Luc. 7, 25. οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες. 16, 23. ὑπάρχων ἐν βασάνοις. Act. 4, 34. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς. 5, 4. τὸ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε. 10, 12. ἐν ᾧ ὑπῆρχε. 1 Cor. 11, 18. σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν. Phil. 2, 6. ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων. 3, 20. (Jer. 4, 14. Joseph. Ant. 7, 15. 2. ἐν συμφοραῖς ὑπάρχοντες.) — transitive: *versor* in aliqua re, *studiose ago* illam; 2 Petr. 3, 11. ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις. — seq. πρός, *cedit in*, nostrum:

reichen zu etwas, Act. 27, 34. τοῦτο εἰς σωτηρίαν ὑπάρχει. Saepius non legitur.

Ὑπείκω, f. ξω, (ὑπὸ et εἴκω, cedo) *cedo alicui*, non ılius resisto; *obsequor* alterius admonitionibus, praeceptis; [. dativo. Semel Hebr. 13, 17. πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ῶν καὶ ὑπείκετε ubi in discrimine inter πείθεσθε et ὑπείκετε n argutandum; utrumque enim conjunctim describit obseium, quod cedit aliorum admonitionibus et eorum prae-)tis se duci patitur. (4 Macc. 6, 35. τῶν ἡδονῶν κρατεῖν, δὲ αὐταῖς ὑπείκειν. Xenoph. hist. gr. 5, 45. Herodian. 2, . 10.)

Ὑπεναντίος, ία, ίον, (ὑπὸ et ἐνάντιος) propr. qui quo modo, vel clam adversatur; deinde i. q. ἐνάντιος, *ad-sarius, inimicus*; ἐνάντιός εἰμί τινι, adversor alicui, Col. 14. — ὁ ὑπεναντίος, adversarius, Hebr. 10, 27. (Ita LXX. pe pro אוֹיֵב Levit. 26, 16. Exod. 23, 27. — צַר Deut. 32, . Jes. 26, 11. Sap. 11, 9. 18, 18.)

Ὑπέρ, praeposit. cui subjacet notio universa τοῦ *su-*, *supra*, nostrum *über*, hebr. עַל. — Regit

I) *genitivum*, et est *super*; *über*, diciturque 1) de *loco*,)er quo. Ita fortasse Rom. 9, 27. ἠσαΐας κράζει ὑπὲρ τοῦ ιαήλ, quasi loco alto stans super coetum populi exclamat. ii: *de*, ut in locis sub no. 2. laudatis. (Esdr. 9, 6. ἐπληθύνησαν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν. Joseph. Ant. 3, 7. 3. ὑπὲρ τῆς φαλῆς φορεῖ. Joseph. Ant. 17, 6. 2. κατεσκευάκει ὑπὲρ τοῦ λῶνος τοῦ ναοῦ ἀνάθημα. Xenoph. Memor. 1, 4. 6.)

2) de *objecto*, *de quo* agitur: *de*, *ratione*, nostrum: *über*, *Betreff*; 2 Cor. 1, 8. οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ὑπὲρ τῆς ίψεως ἡμῶν, ὅτι κ.τ.λ. (Joseph. Ant. 12, 3. 3. μαρτυρῶ ὑπὲρ κ. τ. λ.) 2 Cor. 8, 23. εἴτε ὑπὲρ τίτου, sive igitur quaera- de Tito. — Ita etiam καύχημα ὑπέρ τινος, gloriatio de quo, 2 Cor. 5, 12. 7, 4. 14. 2 Cor. 8, 24. 9, 2. 3. 12, 5. Thess. 1, 4. (2 Sam. 18, 5. ἐντελλόμενος ὑπὲρ ἀβεσσαλώμ,)r. עַל־דְבַר. 2 Chron. 31, 9. ἐπυνθάνετο ὑπὲρ τῶν σωρῶν. lith. 15, 4. ἀπαγγέλλοντες ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων. Tob. 15. Joseph. Ant. 15, 3. 6. ὁμιλίαι ὑπὲρ τῆς ἡρώδου πρὸς αὐ- εὐνοίας. Demosth. p. 554. 11. ed. Reisk. ἡ βουλὴ ὑπὲρ στάρχου.)

3) de *causa* et *ratione*: *propter*, *causa*; Rom. 15, 8. ὲρ ἀληθείας θεοῦ propter veracitatem Dei, ut verax Deus)areat. 1 Cor. 4, 6. ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ ἑτέρου, ne alius unius doctoris (vel mei vel Apollinis) ısa se efferat contra alium. 1 Cor. 15, 29. βαπτιζόμενοι ὑπὲρ νεκρῶν. 2 Thess. 2, 1. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς παρουσίας κυρίου, propter (proxime instantem) adventum. — Ita ım in formulis: ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος χριστοῦ πάσχειν, ἀτι-ζεσθαι, ἐξέρχεσθαι, Act. 5, 41. 9, 16. 15, 26. 21, 13. Rom.

1, 5. 3 Joh. v. 7. (4 Macc. 1, 9. τῶν ὑπὲρ θεοῦ νόμον ἕως θανάτου πόνων ὑπεριδόντες.) Vid. porro 2 Cor. 1, 6. 12, 10. στενοχωρίαι ὑπὲρ χριστοῦ. v. 15. 19. Eph. 3, 1. 13. Col. 1, 24. 4, 13. Phil. 1, 29. 2 Theff. 1, 5. quibus in locis ὑπὲρ utrumque, cum cauſam tum finem, quippe saepius non multum inter ſe differentes, indicare et eſſe poteſt aeque *propter* ac *pro, in commodum.* — Agere gratias ὑπέρ τινος, cauſa alicujus rei, *pro* aliqua re, Rom. 1, 8. 15, 9. 1 Cor. 10, 30. Eph. 1, 16. 5, 20.

4) de objecto *pro* quo, i. e. a) in *cujus commodum;* ita precari ὑπέρ τινος, pro aliquo, Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. Act. 8, 24. 12, 5. Rom. 10, 1. 15, 30. 2 Cor. 1, 11. 9, 14. 12, 8. Eph. 6, 19. Phil. 1, 4. 7. Col. 1, 9. 4, 12. 1 Tim. 2, 1. Jac. 5, 16. (2 Macc. 12, 44. Teſt. XII. Patr. p. 684.) — Ἐντυγχάνειν ὑπέρ τινος, Rom. 8, 26. 27. 34. Hebr. 7, 25. 9, 24. — Porro Marc. 9, 40. ὅς οὐκ ἔστι καθ᾽ ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστί. Luc. 9, 50. Joh. 11, 4. αὕτη ἡ ἀσθένειά ἐστι ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. Act. 26, 1. ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Rom. 8, 31. θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν. 1 Cor. 12, 25. 2 Cor. 5, 20. ὑπὲρ χριστοῦ πρεσβεύομεν — δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ ubi multi ὑπὲρ interpretantur: *loco;* ſed eſſe etiam poteſt: in commodum rei chriſtianae, ut legitur Eph. 6, 20. ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελίου πρεσβεύω. 2 Cor. 7, 7. 12. 8, 16. 13, 8. Phil. 4, 10. (vid. Ἀναθάλλω). Col. 1, 7. Hebr. 5, 1. ὑπὲρ ἀνθρώπων, in hominum commodum. Hebr. 13, 17. ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. (Sap. 16, 24. εἰς εὐεργεσίαν ὑπὲρ τῶν εἰς σὲ πεποιθότων.) — b) *pro* i. e. *pro eo, quod; loco,* et indicat, rem cum re permutari, alteram pro altera dari, ejus loco eſſe; ita multi 2 Cor. 5, 20. (vid. antecedentia). Philem. v. 13. ὃν ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ. (Sir. 29, 15. χάριτας ἐγγύου μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ. 4 Macc. 6, 28. ἀρκεσθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ ὑπὲρ αὐτῶν (reliquorum) δίκῃ, coll. v. 29. Joſeph. Ant. 7, 9. 4. δίκη ὑπὲρ ὧν ἥμαρτεν. ib. 12, 3. 3. ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τελεῖν. ib. δωρεὰς ὑπὲρ τούτων παρασχεῖν αὐτοῖς. — Eodem modo accipiendum eſt ὑπὲρ in formulis: *mori, ſacrificium offerre, ſe devovere* ὑπέρ τινος, cum in his notio permutandi vel poenam cum bono, quo aliquis privandus erat, vel ſacrificium cum poena, quam alter luere debuerat, etc. ſubjaceat. Adjuncta tamen ſaepe eſt notio: *pro, in commodum,* ſed acceſſoria illa, nec primaria. Ita διδόναι σῶμα, ἑαυτὸν ὑπὲρ ἀνθρώπου τινος, eſt: morti ſe dare *loco* alterius, ſive *pro eo, quod* alter peccavit, poenam aliquam pati, eumque a poena, quam meruerat, liberare, Luc. 22, 19. 20. Rom. 8, 32. 1 Cor. 11, 24. Gal. [1, 24.] 2, 20. Eph. 5, 25. 1 Tim. 2, 6. δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων. Tit. 2, 14. Joh. 6, 51. ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, tanquam ἀντίλυτρον, pro quo poena mortis ſublata

ita hominibus restituitur. — τίθημι τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ :νος, animum pono pro alio, ut ille evadat mortem, Joh. o, 11. 15. 13, 37 sq. 15, 13. 1 Joh. 3, 16. — ἀποθνήσκειν πέρ τινος, eodem sensu, mori pro altero, ut ille a morte el alio gravi malo liberetur, vitam permutare cum alterius onservatione; Joh. 11, 50. συμφέρει, ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀπο-άνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 51, 52. 18, 14. Rom. 5, 6. 7. 8. 14, 15. Cor. 15, 3. 2 Cor. 5, 15. εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων (ad ferendam oenam, quam omnes meruerant) ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες πέθανον. v. 21. 1 Thess. 5, 10. Hebr. 2, 9. — πάσχειν ὑπ. . eodem sensu, 1 Petr. 2, 21. 3, 18. 4, 1. — θυσίαν, αἷμα ροσφέρειν (τῷ θεῷ) ὑπὲρ ἀνθρώπου, pro homine, i. e. ita t θυσία sit pro pretio redemtionis a poena, Act. 21, 26. .ph. 5, 2. (2 Macc. 1, 26. 3, 32. 4, 11.) — ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, ro poena peccati, Hebr. 5, 1. 3. 7, 27. 9, 7. 10, 12. 3 Esdr. , 8. — Referendae et huc formulae: Joh. 17, 19. ὑπὲρ ὑτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν. Rom. 9, 3. ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ ῶν ἀδελφῶν. c. 16, 4. ὑπὲρ τῆς ζωῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον πέθηκαν. 1 Cor. 1, 13. μὴ παῦλος ἐσταυρώθη (i. e. mortem assus est) ὑπὲρ ὑμῶν. ib. 5, 7. τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, χριστὸς, Christus factus est pro nobis sacrificium paschale. ;al. 3, 13. γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. Hebr. 6, 20. ὑπὲρ μῶν (scl. sacrificaturus) εἰσῆλθεν.

5) in admonitionibus ὑπὲρ est: *per.* Et ita multi interretantur. 2 Cor. 5, 20. δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ. 2 Thess. 2, 1. ρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας κ. τ. λ. (Honer. Iliad. 24, v. 465. Apoll. Rhod. 3, 701.)

6) denique Phil. 2, 13. ὑπὲρ εὐδοκίας, si supples ἡμῶν est: *ultra, praeter*, pro ὑπὲρ εὐδοκίαν. Vid. Ἐνεργέω no. 2. Ita Γhren. 4, 7. ὑπὲρ λίθους σαπφείρου quoque pro: ὑπὲρ λίθον. Alii supplent αὐτοῦ et referunt εὐδοκίαν ad Deum, ubi est: ›ropter ejus benignitatem, s. ex benivolentia ejus.

II) regit *accusativum* ubi est *supra*, et dicitur 1) de loco, *upra quem*; (Polyb. 3, 84. 9.)

2) de loco honoris, de auctoritate: *super;* Matth. 10, 24. ὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον. Luc. 6, 40. — Gal. 1, 12. κεφαλὴ ὑπὲρ πάντα. Phil. 2, 9. ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.

3) in comparatione, a) absque comparativo: *ultra, plus quam, magis quam, mehr als*, Matth. 10, 37. ὁ φιλῶν μητέρα ὑπὲρ ἐμέ. Act. 26, 13. φῶς ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου. 1 Cor. 1, 8. 8, 13. Gal. 1, 14. Eph. 3, 20. Phil. v. 16. ὑπὲρ δοῦλον, er ist mir mehr als Diener. — ὑπὲρ ὅ, *ultra quam*, 1 Cor. 4, 6. 10, 13. 2 Cor. 12, 6. Phil. v. 21. — (1 Sam. 15, 22. ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθή. Thren. 4, 7. Sir. 8, 13. Test. XII. Patr. p. 684.: ἐάν τις ὑπὲρ ὑμᾶς εὐοδοῦται. Joseph. Ant. 17, 11. 1.) — b) cum comparativo: *quam*, Luc. 16, 8. φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός. 2 Cor. 12, 13.

ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, caeteris coetibus deteriores estis. Hebr. 4, 12. τομώτερος ὑπέρ. (1 Reg. 19, 4. κρείσσων εἰμὶ ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου). — c) absolute, ubi adverbialiter pro μᾶλλον; 2 Cor. 11. 23. διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; ὑπὲρ ἐγώ. (Ita absolute etiam πρὸς et μετὰ interdum usurpari apud profanos, exemplis docuit *Kypkius* in obss. S. T. II., p. 269.) — Saepius non legitur. — In compositionibus significat, 1) τὸ esse supra, 2) τὸ circumdare, operire, tegere, 3) τὸ limites transgredi, τὸ nimis, valde, longe.

Ὑπεραίρω, f. αρῶ, (ὑπὲρ et αἴρω) tollo supra, extollo super aliquid, supero; Ps. 37, 4. Joseph. c. Apion. 1, 31. — Medium: me effero; metaphor. *efferor* scl. alios spernendo et de me supra modum statuendo; ter 2 Cor. 12, 7. 2 Thess. 2, 4. (2 Macc. 5, 23.).

Ὑπέρακμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, το, (ὑπὲρ et ἀκμὴ flos aetatis) *qui florem aetatis excessit, exoletus, überreif, veraltert*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. 1 Cor. 7, 36. de virgine, quae aetatis florem excessit. Suid. ὑπέρακμος· ὑπεκδραμὼν τὴν ὥραν.

Ὑπεράνω, (ὑπὲρ et ἄνω) adv. seq. genitivo: *longe supra, supra*; de loco, Eph. 4, 10. Hebr. 9, 5. (Ezech. 1, 26. 8, 2. 10, 19. 43, 16. Test. XII. Patr. p. 547. Joseph. Ant. 3, 7. 2. — de tempore Hag. 2, 16.) — de dignitate et imperio, Eph. 1, 21. (Deut. 28, 1. δώσει σε Κύριος ὑπεράνω πάντων ἐθνῶν. ib. 26, 19.).

Ὑπεραυξάνω, f. ήσω, (ὑπὲρ et αὐξάνω) *ulterius cresco, majora incrementa capio*; semel de fide, 2 Thess. 1, 3.

Ὑπερβαίνω, f. ήσομαι, (ὑπὲρ et βαίνω, gradior, scando, eo) gradior supra, transgredior, (τὸ γείσιον, septa, Joseph. bell. 6, 2. 4. fines, Job. 38, 11.), supero (τεῖχος, Psal. 18, 32. 2 Sam. 18, 23. Job. 9, 11. pro עָבַר, — etiam antecello, 3 Macc. 6, 24. Joseph. Ant. 8, 13. 1.) — *transgredior justos limites*, et ita metaphor. ὑπερβ. πρόσταγμα Jer. 5, 22. νόμον, Diod. Sic. 17, 34. καιρὸν, tempus justum, Sir. 20, 7. — Hinc absolute: *nimius sum, justos limites excedo, plus aequo intendo, ich gehe zu weit*; 1 Thess. 4, 6. τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν, (Dei mandatum est,) ne nimii sitis (scl. in quaerendo lucro), ita ut injusto modo etc.

Ὑπερβαλλόντως, (ab ὑπερβάλλω) adv. *supra modum, vehementer*; 2 Cor. 11, 23. (Job. 15, 11. Xenoph. Agesil. 1, 36. Polyb. 5, 43. 8.).

Ὑπερβάλλω, f. αλῶ, (ὑπὲρ et βάλλω) 1) propr. metam jaciendo supero, transscendo, Joseph. 17, 5. 1. Xenoph. Anab. 4, 6. 5. τὸ ὄρος. — 2) *supero, longe superior sum, excello*; Joseph. Ant. 2, 2. 1. ὑπερέβαλε πλούτῳ τοὺς ἐπιχωρίους. — Inde particip. ὑπερβάλλων, modum excedens, vehementissimus (2 Macc. 4, 13. 7, 42.), *eximius, excellens*;

ὄξη 2 Cor. 3, 10. χάρις 2 Cor. 9, 14. μέγεθος Eph. 1, 19. πλοῦτος Eph. 2, 7. — Eph. 3, 19. τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, amorem Chrifti majorem quam qui ab omni parte recte cognofci poffit. Aliam explicationem vid. in Γνῶσις. (Jofeph. Ant. 4, 2. 2. ἐν ὑπερβαλούσῃ τιμῇ).

Ὑπερβολή, ῆς, ἡ, (ab ὑπερβάλλω) 1) trajectio; 2) metaphor. τὸ modum et limites excedere, dicitur pro ratione rei de *abundantia, magnitudine, vehementia, excellentia, praeftantia.* 2 Cor. 4, 7. ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως. 12, 7. ἡ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. (Jofeph. bell. 6, 7. 3. δι' ὑπερβολὴν ὠμότητος. Id. Ant. 10, 2. 1. διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς νόσου. Ant. 12, 2. 8. ὑπερβολὴ τοῦ μεγέθους. Phil. lib. 2. Alleg. ὑπερβολὴ πλούτου). — Καθ' ὑπερβολὴν, adverbialiter: a) *ultra limites,* i. e. magis quam opus eft, ultra ea, quae officii funt, 1 Cor. 12, 31. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι, adhuc, ut fuperflui quid faciam, [jam enim docueram], viam monftrabo. — b) *fupra modum, graviter, vehementer,* 2 Cor. 1, 8. Gal. 1, 13. — c) *multo magis, quam maxime,* Rom. 7, 13. ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία, ut appareat ifta vitiofitas eo, quod per legem fua natura bonam mortem efficit, — ut, inquam, fit et cognofcatur per legem quam maxime ἁμαρτωλὸς, i. e. improba et perniciofa. — Εἰς ὑπερβολὴν, (Aelian. V. Hift. 12, 1.) i. q. καθ' ὑπερβολὴν; utrumque conjunctim, more hebraeorum fuperlativum exprimit: καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, *ultra omnem modum,* 2 Cor. 4, 17. — Saepius non legitur.

Ὑπερείδω, (ὑπὲρ et εἴδω quod vid.) aor. 2. ὑπερεῖδον, proprie: *videre nolo, darüber hin - darüber wegfehen,* quod pro ratione rei eft vel negligo, non curo, non aeftumo, (Pfal. 55, 1. et ὑπερορᾷν Jofeph. bell. 3, 2. 3.), vel contemno, defpicio, (Gen. 42, 20. Num. 31, 16. 4 Macc. 1, 9. 9, 6. ὑπεριδόντες τὰς βασάνους.) vel ubi de peccato fermo eft: non punio (Jofeph. Ant. 2, 6. 9.). In N. T. femel Act. 17, 30. ubi ὑπεριδὼν alii: negligens, non curans: i. e. perferens; alii: non puniens, i. e. condonans; alii, fed minus recte: aegre ferens. — LXX. pro הֶעְלִים Lev. 20, 4. Deut. 22, 1—4. הִתְעַבֵּר Deut. 3, 26. Pf. 78, 65. 68. מָאַס Levit. 26, 43. fq. — רָאָה Gen. 42, 21. Job. 31, 19. vid. etiam Tob. 4, 3. 3 Esdr. 2, 20. Sap. 19, 21. Sir. 2, 11. 23, 11. 38, 17.

Ὑπερέκεινα, (ὑπὲρ ἐκεῖνα) adv. *trans, ultra,* feq. genitivo. 2 Cor. 10, 16. εἰς τὰ ὑπερέκεινα (fcl. μέρη) ὑμῶν εὐαγγελίσ. ut etiam ultra veftram regionem et urbem evangelium perferam. (Improbatur hoc adv. grammaticis veteribus).

Ὑπερεκπερισσοῦ, (ἐκ περισσοῦ καὶ ὑπὲρ) adv. abundanter et ultra, i. e. *ultra modum, quam maxime, vehementiffime, enixiffime;* ter, 1 Theff. 3, 10. 5, 13. ἡγεῖσθαι

αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, eos fummo amore profequi. Eph. 3, 20. ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα, dare omni modo majora quam ab eo petimus. (Dan. 3, 25. ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερεκπερισσοῦ).

Ὑπερεκτείνω, f. ενῶ, (ὑπὲρ et ἐκτείνω) *ultra modum extendo;* — ἐμαυτὸν, propr. me extendo ultra juftos terminos: ita femel tropice 2 Cor. 10, 14. οὐ γὰρ, ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς, non, quafi ad vos pertingere, (vos docere), non potuiffem, ultra quam fas effet me extendi; fenfus: non injufto aliquo et inhonefto modo, quafi jufto et honefto fieri non potuiffet, conatus fum vobis tradere evangelium. (Legitur etiam Lucian. Eunuch. 2. κεκραγότες καὶ ὑπερεκτεινόμενοι).

Ὑπερεκχύω, f. ύνω, f. ύσω, (ὑπὲρ et ἐκχύω) fupra modum effundo; — ὑπερεκχύνομαι, abundanter effundor, Prov. 5, 15. — Medium: *exundo, fuperfluo;* femel Luc. 6, 38. μέτρον ὑπερεκχυνόμενον. (Joel. 2, 24. pro הֵשִׁיק, ὑπερεκχυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου).

Ὑπερεντυγχάνω, (ὑπὲρ et ἐντυγχάνω) *pro aliquo convenio* f. *adeo aliquem;* femel Rom. 8, 26. Vid. Ἐντυγχάνω.

Ὑπερέχω, f. ἕξω, (ὑπὲρ et ἔχω) I) transitive, feq. accufativo: 1) teneo fupra aliquem aliquid; — χεῖρά τινι, Homer. Iliad. 2, 426. Jofeph. Ant. 6, 2. 2. παρακαλεῖ τὸν θεὸν ὑπερέχειν αὐτῶν τὴν δεξιὰν τῇ μάχῃ. — 2) *fupero*, a) propr.: fuper aliquid promineo, me extendo, ich reiche über etwas hinaus; (1 Reg. 8, 8. ὑπερεῖχε τὰ ἡγιασμένα, prominebant fuper fanctuaria, hebr. הָאֳרִיךְ. Exod. 26, 23. τὸ ὑπερέχον τῶν δεῤῥέων, Exod. 26, 23. pro עָדַף. coll. Levit. 25. 27. — b) metaphor. *fupero* i. e. *impero*, (Dan. 7, 23. ὑπερέξει πάσας τὰς βασιλείας) *imperio tueor*, ita de fummis magiftratibus, Rom. 13, 1. ἐξουσίαι ὑπερέχουσαι, magiftratus penes quos eft imperium. 1 Petr. 2, 13. βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, regi tanquam fummo imperatori et tutori. (Hefych. ὑπερέχοντι· ἐξουσιάζοντι. Sap. 6, 5. οἱ ὑπερέχοντες, domini fummi) — Ita etiam Phil. 4, 7. ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, videtur effe: benedictio Dei, quae dominatur in veftris animis, Dei benigna vis, quae animos veftros tenet totos. Alii beneficia Dei quae omni cogitatione praeftantiora funt. — II) intransitive, feq. genitivo: *emineo* ex aliis, elatior fum; metaph. *praefto, excello;* Phil. 2, 3. τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντες ἑαυτῶν, modeftia ductus alter alterum habeat fibi praeftantiorem. (Gen. 41, 40. [κατὰ] τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ, hebr. אֶגְדַּל feq. מִ. Sir. 36, 7. ἡμέρα ἡμέρας ὑπερέχει. Demofth. p. 689. 10. ed. Reisk. ὑπερέχειν τῶν πολλῶν). — τὸ ὑπερέχον fubftantive: *praeftantia*, Phil. 3. 8. Saepius non legitur.

Ὑπερηφανία, ας, ἡ, (ab ὑπερήφανος, quod vid.)

hominum ὑπερηφάνων sentiendi agendique ratio, *fastus* in **Deum et** *superbia* in homines; semel Marc. 7, 22. (LXX. saepius pro גַּאֲוָה Ps. 31, 23. Jes. 16, 6, גָּאוֹן Ps. 59, 13. Prov. 8, 13. vid. etiam Deut. 17, 12. Ps. 74, 4. 24. Tob. 4, 17. Sap. 5, 8. Sir. 10, 7. 12. 18. 1 Macc. 1, 23. 2 Macc. 5, 21. Joseph. Ant. 4, 3, 1. bell. 3, 1, 1. Psalt. Sal. 2, 2. 29. 4, 28. 17, 46.

Ὑπερήφανος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὲρ et φαίνω) — 1) prominens, eminens; — metaph. praestans, splendidus, (Demosth. 175, 10. *οἰκίας τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας*). — *superbus*, *animo elatus*, et ita nostris scriptoribus ὑπερήφανος dicitur homo, qui ob potentiam, qua gaudet, ferocitatem, cupiditatem, impetum, Deum eiusque praecepta, consilia, monita despicit et contemnit, nec Deum reveretur, in homines autem superbit eosque injuria et contumelia afficit; *Dei contemtor*, *superbus in homines*; Luc. 1, 51. Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. Jac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. — LXX. saepius et quidem pro גֵּאֶה Job. 40, 7. Ps. 94. 2. זֵד Ps. 119, 21. Jer. 43, 2. רָם 2 Sam. 22, 28. Job. 38, 15. Ps. 18, 30. Jes. 2, 12. לֵץ derisor Dei, Prov. 3, 34. עָרִיץ tyrannus, Jes. 13, 11. vid. etiam Sap. 14, 16. Sir. 23, 7. Psalt. Sal. 2, 35. Joseph. Ant. 4, 8. 17. ὑπερήφανος τῶν νόμων, contemtor legis potentia sua fretus. ὑπερηφανέω de Dei contemtu (Joseph. Ant. 4, 3. 1. 6, 3. 4.).

Ὑπερλίαν, (ὑπὲρ et λίαν) adv. *ultra valde*, plus quam valde i. e. *maximopere*, *summe*; — cum articulo περιφράζει adjectivum, ὁ ὑπερλίαν, *summus*, *caeteris longe praestans*; 2 Cor. 11, 5. *οἱ ὑπερλ. ἀπόστολοι*. 12. 11. coll. Gal. 2, 7. 9. (Similis compositio e praepositione et adverbio est ὑπεράγαν 2 Macc. 10, 34. ὑπεραγόντως 2 Macc. 7, 20. ὑπέρευ, Demosth. pro cor. p. 5.).

Ὑπερνικάω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὲρ et νικάω) *multum supero*, *longe superior sum*; Rom. 8. 37. (Legitur etiam apud *Leonem* in Tactic. 14, 25. *νικᾷ καὶ μὴ ὑπερνικᾷ*. Socrat. h. Eccl. 3, 21. *νικᾷν καλὸν, ὑπερνικᾷν δὲ ἐπίφθονον*.)

Ὑπέρογκος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὲρ et ὄγκος), 1) valde tumidus, magnae molis; (de numero magno, Joseph. bell. 3, 10. 2. *ὑπέρογκον τῶν πολεμίων πλῆθος*. — *ὑπέρογκοι δυνάμεις*). — 2) metaph. *valde tumidus*, *fastuosus*; de magniloquentia; 2 Petr. 2, 18. *ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι*, inanem verborum tumorem sonantes. — Jud. v. 16. *τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα*. (LXX. ῥῆμα ὑπερ. hebr. גָּדוֹל Exod. 18, 22. קָשֶׁה Exod. 18, 26. — Dan. 11, 36. *λαλεῖν ὑπέρογκα ἐπὶ τὸν θεὸν*, נִפְלָאוֹת. coll. Deut. 30, 11. Test. XII. Patr. p. 690. *ὑπέρογκος κακία*).

Ὑπεροχή, ῆς, ἡ, (ab ὑπερέχω, quod vid.) propr. prominentia; — metaph. τὸ *superare* alios, τὸ *eminere* super

aliquid, vel potentia, vel honore, vel divitiis; ita a) de *summa potestate*, 1 Tim. 2, 2. βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, qui aliis dominantur (2 Macc. 3, 11. ἀνὴρ ἐν ὑπεροχῇ κείμενος. 2 Macc. 6, 23. τῆς τοῦ γήρως ὑπεροχῆς. Joseph. Ant. 9, 1. 1. οἱ ἐν ὑπεροχῇ διὰ πλοῦτον). — b) de eo quod *eminet*, cum bono tum malo sensu; 1 Cor. 2, 1. ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, eminente, omnes superante eloquentia vel sapientia usus. (2 Macc. 13, 5. ὑπεροχὴν κακῶν πεποιημένος, qui immania facinora patravit. Joseph. Ant. 6, 4. 3. πρὸς τὰς ὑπεροχὰς κακοήθεις. bell. 4, 3. 10.)

Ὑπερπερισσεύω, f. εύσω, (ὑπὲρ et περισσεύω) superabundo, longe supero abundantia; copia; — *multo magis me exsero*, Rom. 5, 20. ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, gratia tanto magis in nostram salutem sese exseruit, scl. docendo, monendo, a peccatis avocando. — Ὑπερπερισσεύομαί τινι, *longe abundo aliqua re, ea abundanter fruor*; 2 Cor. 7, 4. τῇ χαρᾷ. — Tantum in N. T. legitur.

Ὑπερπερισσῶς, (ὑπὲρ et περισσῶς) *superabundanter, vehementer*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. Marc. 7, 37. ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο.

Ὑπερπλεονάζω, f. άσω, (ὑπὲρ et πλεονάζω) intransitive: supra modum augeor; — divitiis, honore, Psalt. Sal. 5, 19. ἐὰν ὑπερπλεονάσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐξαμάρτανει. ἱκανὸν τὸ μέτριον ἐν δικαιοσύνῃ. — transitive, (vid. πλεονάζω), *abundantius me exsero*; semel 1 Tim. 1, 14.

Ὑπερυψόω, ῶ, f. ώσω, (ὑπὲρ et ὑψόω) *in altissimum locum eveho*; semel, Phil. 2, 9. Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, exaltavit eum super omnia, scl. in coelum, ad se illum elevans. Alii tropice: *potestate et dignitate summa induo*, ut Ps. 97, 10. pro נַעֲלָה. coll. Ps. 37, 37. — est etiam: summis laudibus celebro, Dan. 4, 34. Cant. tr. puer. v. 28. 29.

Ὑπερφρονέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὲρ et φρονέω) — φρονεῖν ὑπέρ τινος, i. e. non curare, contemnere, despicere, seq. genitivo; 4 Macc. 16, 2. Joseph. Ant. 1, 11. 4. — *ultra quam fas est sapio, praeclarius de me statuo, valde sapere mihi videor*; Rom. 12, 3. (Joseph. Ant. 1, 11. 1. οἱ σοδομῖται πλούτῳ καὶ μεγέθει χρημάτων ὑπερφρονοῦντες. Polyb. 6, 18. 7.).

Ὑπερῷος, α, ον, contr. pro ὑπερώϊος, qui est in superiori parte aedium, im obern Stocke befindlich, v. c. θάλαμος, Plutarch Pelop. c. 35. Joseph. Ant. 8, 3. 2. ὁ γὰρ ὑπερῷος scl. οἶκος s. ναὸς, superior templi pars. Id. de bell. 5, 5. 5. τὸ δὲ ὑπερῷον μέρος scl. τοῦ ναοῦ, superior pars templi. In utroque loco autem non est sermo de conclavi aliquo, sed de externa mole totius templi. Neque Antiq. 11, 5. 4. in verbis: καθισάντων δὲ ἐν τῷ ὑπερῴῳ τοῦ ἱεροῦ, de conclavi in templo cogitandum est, sed de planitie summa montis cui impositum erat templum, ut intelligitur ex Esdr. 10, 9. ἐν

πλατείας (hebr. רְחוֹב) οἴκου τοῦ θεοῦ, quod 3 Esdr. 9, 6. dicitur: ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ, et fuit locus fubdialis. coll. c. 5. 47. Perperam igitur collegit ex hifce locis Jofephi Krebfius (obff. flav. p. 163. fq.) fuiffe in templo conclave ὑπερῷον dictum. Imo τὸ ὑπερῷον, fubftantive, quod Act. 1, 13. commemoratur, eft hebr. עֲלִיָּה (LXX. Judic. 3, 23. 25. 1 Reg. 17, 19. 23. 2 Reg. 4, 10. 11. coll. Tob. 3, 18. plenius ὑπερῷον οἴκημα, ut legitur *Lucian.* Afin. p. 107. Phil. lib. 2. de vit. Mof. p. 662. ubi arca Noae habuiffe dicitur οἰκήματα ἐπίπεδα καὶ ὑπερῷα.) *conclave* (ein *Erker*, *Söller*) fuper tectum domus planum exftructum, ubi orientales precari, coenare, dormire folebant. Act. 1, 13. 14. 9, 37. 39. 20. 8. (Joseph. vit. §. 30. ubi Jofephus, cum turba militum domum fuam peteret, claufis aedium foribus τὸ ὑπερῷον adfcendiffe et ad milites verba feciffe narratur).

Ὑπέχω, f. ὑφέξω, (ὑπὸ et ἔχω) teneo ὑπό τι, fuppono; metaph. *fuftineo*, *perfero*; de poenis: *luo*; et ita femel Jud. v. 7. δίκην ὑπέχουσαι. (2 Macc. 4, 48. τὴν ἄδικον ζημίαν ὑπέσχον. Xenoph. Mem. 2, 1. 8. τούτου δίκην ὑπέχειν. Herodian. 1, 8. 12. Polyb. 12, 8, 5. Hefych. ὑπέχει· ὑπομένει, ὑφίσταται, δίδωσιν.)

Ὑπήκοος, ου, ὁ, ἡ, -ον, τὸ, (ab ὑπακούω) *aures praebens*; ex adjuncto: *dicto obediens*; a) abfolute, 2 Cor. 2, 9. εἰς πάντα (pro κατὰ πάντα) ὑπήκοοι. Phil. 2, 8. — b) feq. dativo, Act. 7, 39. (ὑπήκοος τῷ πατρὶ, Prov. 4, 3. 13, 1. Pfalt. Sal. 18, 5. ἀποστρέφειν ψυχὴν ὑπήκοον ἀπὸ ἁμαρτίας. — etiam fubjectus, fubditus, Jof. 17, 13. Deut. 20. 11. Jofeph. Ant. 7, 15, 2. Id. de vit. §. 25.).

Ὑπηρετέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὑπηρέτης; quod vid.) laborem τοῦ ὑπηρέτου praefto; — *miniftro*, *famulor*, *infervio alicuius commodis*; feq. dativo, Act. 13, 36. 20, 34. 24, 23. (Sap. 16, 21. τῇ ἐπιθυμίᾳ ὑπηρετῶν. v. 25. 19, 6. Sir 39, 4. Jofeph. Ant. 3, 6. 1. τὰ σκεύη πρὸς τὰς θυσίας ὑπερητήσαντα. Ib. 3, 8. 1. ὑπερετήσας ταῖς θυσίαις. Xenoph. Cyrop. 4, 6. 2. et 3. — etiam obediendi fenfu, Sap. 16, 24. Jofeph. Ant. 10, 10. 2.)

Ὑπηρέτης, ου, ὁ, (ὑπὸ et ἐρέτης remex, quod ab ἐρέττω remigo) 1) fubremex, remex, qui aliis fubeft et operam praeftat gubernatori, (Demofth. p. 1209. 11. ed. Reisk.) — 1) *minifter* quilibet, qui fervit domino et ei minifterium praeftat; (Demofth. p. 690. 10. τότε μὲν ὁ δῆμος δεσπότης ἦν τῶν πολιτευομένων, νῦν δὲ ὑπηρέτης ἐστίν). Ita in N. T. a) de miniftris magiftratuum, *apparitoribus*, *fatellitibus*, Matth. 5, 25. 26, 58. Marc. 14, 54. 65. Joh. 7, 32. 45. 46. 18, 3. 12, 18. 22. Act. 5, 22. 26. (Jofeph. Ant. 15, 8. 4.) — b) de miniftro *fynagogae*, Luc. 4, 20. — (de miniftris regum Prov. 14, 35.). — c) de *adfeclis*, Joh. 18, 36. οἱ ὑπηρέται

ἂν οἱ ἐμοὶ, adseclae, si quos haberem, mei. ib. 19, 6. — d) de ministris, qui in aliqua re alicui operam praestant. Ita de evangelii doctoribus, Luc. 1, 2. ὑπηρέται τοῦ λόγου. — Act. 13, 5. 26, 16. 1 Cor. 4, 1. ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ. (Sap. 6, 4. „reges ὑπηρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ [θεοῦ] βασιλείας. Demosth. p. 1285. 2 ed. Reisk. ὑπηρέται καὶ συνεργοὶ οὗτοι Κλεομένους. coll. Joseph. bell. 6, 1. 5. Xenoph. Memor. 4, 3. 14.)

Ὕπνος, ου, ὁ, *somnus*; a) propr. Matth. 1, 24. Luc. 9, 32. Joh. 11, 13. Act. 20, 9. (LXX. pro שֵׁנָה Gen. 31, 40. Esth. 6, 1. Job. 14, 12. Dan. 6, 18. — ὕπνος αἰώνιος Jer. 51, 39. Test. XII. Patr. p. 630.) — b) tropice: somnus animi, *segnities*, Rom. 13, 11. ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, sensus: pristinae in virtute segnitiei renuntiare. (Ps. Sal. 3, 1. ἵνα τί ὑπνοῖς ψυχὴ, καὶ οὐκ εὐλογεῖς τὸν κύριον.)

Ὑπὸ, praepositio respondens latinor. *sub*, nostro *unter*. Regit I) *genitivum*, et dicitur 1) de loco: sub; ita profanis; — 2) de modo quo aliquid fit, de περιστάσεσι, quarum interventu aliquid fit, agitur; etiam ita tantum apud profanos; hinc 3) de eo, qui facit, efficit, agit, *auctore*, ubi est: *a*, *ab* — et de eo per cujus ministerium aliquid efficitur, *instrumento*, ubi est: *per*; Matth. 1, 22. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου. 2, 16. ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων. 3, 6. ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ. 4, 1. ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος. 5, 13. 8, 2 10, 22. 11, 7. 27. 14, 8. 24. 17, 12. 19, 12. 20, 23. Marc. 2, 3. 5, 4. 6. 26, 11. ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς. Luc. 8, 14. 43. 14, 8. 16, 22. 21, 20. Joh. 8, 9. 10, 14. 14, 21. Act. 4, 11. 10, 22. 38. 23, 30. Rom. 12, 21. 1 Cor. 1, 11. 7, 25. 2 Cor. 2, 6. 3, 3. 5, 4. Gal. 1, 11. 3, 17. 4, 9. 5, 13. Phil. 3, 12. Col. 2, 18. 1 Thess. 2, 4. Hebr. 2, 3. Jac. 3, 6. 2 Petr. 1, 17. 2, 7. Apoc. 6, 8. et saepius. (Jes. 7, 2. Job. 21, 18. Exod. 16, 3. Sap. 9, 2. — Joseph. Ant. 2, 14. 3. ὑφ' ὧν [θηρίων] αὐτοὶ ἀπώλλυντο. et §. 4. ὑπὸ ταύτης πληγῆς σωφρονιζόμενος. Ant. 7, 8. 4. ὑπὸ τοῦ χρόνου, durch den Ablauf der Zeit. ib. 17, 11. 2. πόλεις ὑπὸ ἀλλοφύλων οἰκουμένας. ib. 12, 5. 4.)

II) cum accusativo: *sub*; diciturque proprie a) de *loco*, cum, ubi quaeritur: *quo? wohin?* tum, ubi quaeritur: *ubi? wo?* — Matth. 5, 15. τίθημι ὑπὸ τὸ μόδιον. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. — ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέρχεσθαι, Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. — Matth. 23, 37. ὑπὸ τὰς πτέρυγας. Vid. porro Marc. 4, 32. Luc. 13, 34. 17, 24. Joh. 1, 49. Act. 2, 5. Rom. 3, 13. 16, 20. 1 Cor. 10, 1. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Col. 1, 23. Jac. 2, 3. (Exod. 25, 26. 1 Reg. 19, 5.) — b) de *imperio*: *sub*; Matth. 8, 9. ὑπ' ἐξουσίαν εἰμὶ — ἔχων ὑπ' ἐμαυτόν. Luc. 7, 8. Rom. 3, 9. ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι. 6, 14. οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν. ib. v. 15. 7, 14. 1 Cor. 9, 20. οἱ ὑπὸ νόμον, legi (mosaicae) adstricti, scl. Judaei, Gal. 3, 10. 22. 23. (vid. Συγκλείω.) Gal. 3, 25. 4, 2—5. 21. 5, 18.

Tim. 6, 1. Jac. 5, 12. 1 Petr. 5, 6. Jud. v. 6. ὑπὸ ζόφον, ıb imperio tartari. (3 Esdr. 3, 1. Aelian. V. H. 3, 26.) —) de *tempore*: *sub*; sic semel Act. 5, 21. ὑπὸ τὸν ὄρθρον. Ioseph. Ant. 14, 15. 5. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον. ib. 12, 5. 1. πὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρόν. Jon. 4, 11. ἐγενήθη ὑπὸ νύκτα. Aean. V. Hist. 14, 27.) — Cum accusativo saepius non legitur ı N. T.

Ὑποβάλλω, f. αλῶ, (ὑπὸ et βάλλω) propr. βάλλω ὑπὸ, ıbjicio, submitto, — e. g. fundamenta aedificio, 3 Esdr. 2, 8. Polyb. 13, 6. 2. — foetum alienae matri, Xenoph. de 'enat. 7, 3. Demosth. p. 1405. ed. Reisk. — Hinc: subjiio, suggero alicui sententiam, consilium, excusationem etc. Philo de Agric. p. 202. Id. de Legat. ad Caj. p. 1029. ὑποάλλειν τὰς ἀποκρίσεις. Joseph. Ant. 7, 8. 4. ὑπόβλητος σχῆμς.) — et de homine: *suborno, einen heimlich zu etwas nstellen*; semel Act. 6, 11. ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, subrnarunt quosdam, qui dicerent. (Appian. B. Civ. 1, p. 663. πεβλήθησαν κατήγοροι. Test. XII. Patr. p. 536. ὁ φθόνος ιάντοτε ὑποβάλλει ἀνελεῖν τὸν φθονούμενον. Joseph. bell. 5, o. 4. μηνυτής τις ὑπόβλητος.)

Ὑπογραμμὸς, οῦ, ὁ, (ab ὑπογράφω, praescribo, deineo) propr. exemplar scriptionis vel figurae, qualia maistri discipulis ad scribendum vel pingendum subjiciunt, /orschrift, Vorzeichnung; metaphorice: *exemplum ad imiandum propositum*; semel 1 Petr. 2, 21. (2 Macc. 2, 29. Clemens ep. I. ad Corinth. Paulum appellat ὑπομονῆς μέγιτον ὑπογραμμόν.)

Ὑπόδειγμα, τος, τὸ, (ab ὑποδεικνύω) proprie id, quod monstratur, das Aufgezeigte; metaph. id, quod alteri /erbis, vel factis monstratur, ut inde cognoscat aliquid, vel noveatur ad aliquid faciendum, *repraesentatio, exemplum propositum*, eine Voraugenstellung, ein vorgehaltenes Zeichen, et refertur a) ad *exempla, quibus alios avertere studemus, ne pravi quid faciant*, ein abschreckendes Beispiel; Philo de confus. liguar. p. 329.) sic exemplum poenarum, Hebr. 4, 11. ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι τῆς ἀπειθείας πέσῃ, ne secundum exemplum poenae incredulitatis vobis impositum cadat, moriatur, vel: ne in poenam exemplo aliorum depictam incidat. 2 Petr. 2, 6. ὑπόδειγμα (3 Macc. 2, 5. in eadem re παράδειγμα) μελλόντων ἀσεβεῖν, exemplum propositum iis qui futuri sunt peccatores. (Genitivum cum ὑπόδ. junctum ad eum referendum esse, qui deterrendus est, etiam patet e Jos. bell. 2, 16. 4. ubi Romani urbem concremasse dicuntur εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν. et Sir. 44, 16. ubi Henochi pietas dicitur ὑπόδειγμα μετανοίας [pro εἰς μετάνοιαν] ταῖς γενεαῖς.) — b) ad *exempla, quibus alios incitare volumus, ut faciant, quod bonum est*, ein Beispiel zur Nachahmung;

ἂν οἱ ἐμοὶ, adseclae, si quos haberem, mei. ib. 19, 6. — d) de ministris, qui in aliqua re alicui operam praestant. Ita de evangelii doctoribus, Luc. 1, 2. ὑπηρέται τοῦ λόγου. — Act. 13, 5. 26, 16. 1 Cor. 4, 1. ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ. (Sap. 6, 4. „reges ὑπηρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ [θεοῦ] βασιλείας. Demosth. p. 1285. 2 ed. Reisk. ὑπηρέται καὶ συνεργοὶ οὗτοι Κλεομένους. coll. Joseph. bell. 6, 1. 5. Xenoph. Memor. 4, 3. 14.)

Ὕπνος, ου, ὁ, *somnus*; a) propr. Matth. 1, 24. Luc. 9, 32. Joh. 11, 13. Act. 20, 9. (LXX. pro שֵׁנָה Gen. 31, 40. Esth. 6, 1. Job. 14, 12. Dan. 6, 18. — ὕπνος αἰώνιος Jer. 51, 39. Test. XII. Patr. p. 630.) — b) tropice: somnus animi, *segnities*, Rom. 13, 11. ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, sensus: pristinae in virtute segnitiei renuntiare. (Ps. Sal. 3, 1. ἵνα τί ὑπνοῖς ψυχή, καὶ οὐκ εὐλογεῖς τὸν κύριον.)

Ὑπό, praepositio respondens latinor. *sub*, nostro *unter*. Regit I) *genitivum*, et dicitur 1) de loco: sub; ita profanis; — 2) de modo quo aliquid fit, de περιστάσει, quarum interventu aliquid fit, agitur; etiam ita tantum apud profanos; hinc 3) de eo, qui facit, efficit, agit, *auctore*, ubi est: *a, ab* — et de eo per cujus ministerium aliquid efficitur, *instrumento*, ubi est: *per*; Matth. 1, 22. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου. 2, 16. ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων. 3, 6. ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ. 4, 1. ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος. 5, 13. 8, 2. 10, 22. 11, 7. 27. 14, 8. 24. 17, 12. 19, 12. 20, 23. Marc. 2, 3. 5, 4. 6. 26, 11. ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς. Luc. 8, 14. 43. 14, 8. 16, 22. 21, 20. Joh. 8, 9. 10, 14. 14, 21. Act. 4, 11. 10, 22. 38. 23, 30. Rom. 12, 21. 1 Cor. 1, 11. 7, 25. 2 Cor. 2, 6. 3, 3. 5, 4. Gal. 1, 11. 3, 17. 4, 9. 5, 13. Phil. 3, 12. Col. 2, 18. 1 Thess. 2, 4. Hebr. 2, 3. Jac. 3, 6. 2 Petr. 1, 17. 2, 7. Apoc. 6, 8. et saepius. (Jes. 7, 2. Job. 21, 18. Exod. 16, 3. Sap. 9, 2. — Joseph. Ant. 2, 14. 3. ὑφ' ὧν [θηρίων] αὐτοὶ ἀπώλλυντο. et §. 4. ὑπὸ ταύτης πληγῆς σωφρονιζόμενος. Ant. 7, 8. 4. ὑπὸ τοῦ χρόνου, durch den Ablauf der Zeit. ib. 17, 11. 2. πόλεις ὑπὸ ἀλλοφύλων οἰκουμένας. ib. 12, 5. 4.)

II) cum accusativo: *sub*; diciturque proprie a) de *loco*, cum, ubi quaeritur: *quo? wohin?* tum, ubi quaeritur: *ubi? wo?* — Matth. 5, 15. τίθημι ὑπὸ τὸ μόδιον. Marc. 4, 21. Luc. 11, 33. — ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέρχεσθαι, Matth. 8, 8. Luc. 7, 6. — Matth. 23, 37. ὑπὸ τὰς πτέρυγας. Vid. porro Marc. 4, 32. Luc. 13, 34. 17, 24. Joh. 1, 49. Act. 2, 5. Rom. 3, 13. 16, 20. 1 Cor. 10, 1. 15, 25. 27. Eph. 1, 22. Col. 1, 23. Jac. 2, 3. (Exod. 25, 26. 1 Reg. 19, 5.) — b) de *imperio*: *sub*; Matth. 8, 9. ὑπ' ἐξουσίαν εἰμὶ — ἔχων ὑπ' ἐμαυτόν. Luc. 7, 8. Rom. 3, 9. ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι. 6, 14. οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν. ib. v. 15. 7, 14. 1 Cor. 9, 20. οἱ ὑπὸ νόμον, legi (mosaicae) adstricti, scl. Judaei. Gal. 3, 10. 22. 23. (vid. Συγκλείω.) Gal. 3, 25. 4, 2—5. 21. 5, 18.

1 Tim. 6, 1. Jac. 5, 12. 1 Petr. 5, 6. Jud. v. 6. ὑπὸ ζόφον, sub imperio tartari. (3 Esdr. 3, 1. Aelian. V. H. 3, 26.) — c) de *tempore*: *sub*; sic semel Act. 5, 21. ὑπὸ τὸν ὄρθρον. (Joseph. Ant. 14, 15. 5. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον. ib. 12, 5. 1. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρόν. Jon. 4, 11. ἐγενήθη ὑπὸ νύκτα. Aelian. V. Hist. 14, 27.) — Cum accusativo saepius non legitur in N. T.

Ὑποβάλλω, f. αλῶ, (ὑπὸ et βάλλω) propr. βάλλω ὑπό, subjicio, submitto, — e. g. fundamenta aedificio, 3 Esdr. 2, 18. Polyb. 13, 6. 2. — foetum alienae matri, Xenoph. de Venat. 7, 3. Demosth. p. 1405. ed. Reisk. — Hinc: subjicio, suggero alicui sententiam, consilium, excusationem etc. (Philo de Agric. p. 202. Id. de Legat. ad Caj. p. 1029. ὑποβάλλειν τὰς ἀποκρίσεις. Joseph. Ant. 7, 8. 4. ὑπόβλητος σκῆψις.) — et de homine: *suborno*, *einen heimlich zu etwas anstellen*; semel Act. 6, 11. ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, subornarunt quosdam, qui dicerent. (Appian. B. Civ. 1, p. 663. ὑπεβλήθησαν κατήγοροι. Test. XII. Patr. p. 536. ὁ φθόνος πάντοτε ὑποβάλλει ἀνελεῖν τὸν φθονούμενον. Joseph. bell. 5, 10. 4. μηνυτής τις ὑπόβλητος.)

Ὑπογραμμός, οῦ, ὁ, (ab ὑπογράφω, praescribo, delineo) propr. exemplar scriptionis vel figurae, qualia magistri discipulis ad scribendum vel pingendum subjiciunt, Vorschrift, Vorzeichnung; metaphorice: *exemplum ad imitandum propositum*; semel 1 Petr. 2, 21. (2 Macc. 2, 29. Clemens ep. I. ad Corinth. Paulum appellat ὑπομονῆς μέγιστον ὑπογραμμόν.)

Ὑπόδειγμα, τος, τό, (ab ὑποδεικνύω) proprie id, quod monstratur, das Aufgezeigte; metaph. id, quod alteri verbis, vel factis monstratur, ut inde cognoscat aliquid, vel moveatur ad aliquid faciendum, *repraesentatio*, *exemplum propositum*, eine Voraugenstellung, ein vorgehaltenes Zeichen, et refertur a) ad *exempla*, *quibus alios avertere studemus*, *ne pravi quid faciant*, ein abschreckendes Beispiel; (Philo de confus. linguar. p. 329.) sic exemplum poenarum, Hebr. 4, 11. ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι τῆς ἀπειθείας πέσῃ, ne secundum exemplum poenae incredulitatis vobis impositum cadat, moriatur, vel: ne in poenam exemplo aliorum depictam incidat. 2 Petr. 2, 6. ὑπόδειγμα (3 Macc. 2, 5. in eadem re παράδειγμα) μελλόντων ἀσεβεῖν, exemplum propositum iis qui futuri sunt peccatores. (Genitivum cum ὑπόδ. junctum ad eum referendum esse, qui deterrendus est, etiam patet e Jos. bell. 2, 16. 4. ubi Romani urbem concremasse dicuntur εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν. et Sir. 44, 16. ubi Henochi pietas dicitur ὑπόδειγμα μετανοίας [pro εἰς μετάνοιαν] ταῖς γενεαῖς.) — b) ad *exempla*, *quibus alios incitare volumus*, *ut faciant*, *quod bonum est*, ein Beispiel zur Nachahmung;

Joh. 13, 15. ὑπόδειγμα ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Jac. 5, 10. ὑπόδειγμα λάβετε τοὺς προφήτας. (2 Macc. 6, 28. 31. ubi explicatur per μνημόσυνον ἀρετῆς. 4 Macc. 17, 23. Joseph. bell. 6, 2. 1. καλὸν ὑπόδειγμα βουλομένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται βασιλέως Ιεχωνίας. — De exemplo ad probandum aliquid, apud Philon. Quis rer. div. haer. p. 517.) — c) ad repraesentationem, qua aliquid aliquo modo depingitur, ita ut quale sit cognosci possit, *imago, adumbratio*; ita Hebr. 8, 15. ubi sacra in templo terrestri dicuntur ὑπόδειγμα καὶ σκιὰ τῶν ἐπουρανίων, caelestium, ad quorum normam et typum instituta sunt.

Ὑποδεικνύω, f. νυμι, f. δείξω, (ὑπὸ et δεικνύω) *monstro*, i. e. a) ob oculos pono alicui aliquid, ut videat, *monstro* ad videndum, ich zeige vor; (Esth. 5, 11. ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ. Sir. 49, 8. coll. Sir. 17, 7. — unde ex adjuncto trado in manus, Tob. 4, 20. mando, Sir. 3, 23.) — b) verbis aliquid monstro, i. e. *indico*, ich *thue kund*; de rebus futuris, Act. 9, 16. (Sir. 14, 12. 46, 20. 48, 25. — absconditis, Esth. 2, 10. 20. — de iis, quae evenerunt, LXX. pro הִגִּיד, 2 Chron. 20, 2. Esth. 3, 4. 4, 5. 2 Macc. 13, 4.) — *doceo*, 3, 7. Luc. 3, 7. (Sir. 17, 12. 2 Chron. 15, 3.) — *exemplo doceo, explico*, Luc. 6, 47. 12, 5. Act. 20, 35. πάντα [pro κατὰ πάντα] ὑπέδειξα ὑμῖν, exemplo meo vobis monstravi.

Ὑποδέχομαι, f. ξομαι, perf. ὑποδέδεγμαι, (ὑπὸ et δέχομαι) verb. deponens: *excipio*; *hospitio excipio*, Luc. 10, 38. 19, 6. 17, 7. Jac. 2, 25. (Tob. 7, 9. 1 Macc. 16, 15. Joseph. Ant. 11, 3. 2. Xenoph. Mem. 2, 3. 13.)

Ὑποδέω, f. ήσω, (ὑπὸ et δέω) subligo; — med. ὑποδέομαι *subligo mihi*; Marc. 6, 9. ὑποδεδεμένους (scl. τοὺς πόδας) σανδαλίοις, calceati sandaliis. Eph. 6, 15. ὑποδησάμενοι (scl. σανδαλίοις) τοὺς πόδας, pedes quod attinet calceati. Act. 12, 8. ὑπόδησαι τοὺς πόδας. — (Xenoph. Anab. 4, 5. 1. Diog. Laërt. 8, 69. Herodian. 4, 8, 5.)

Ὑπόδημα, τος, τὸ, (ab ὑποδέω) propr. id, quod subligatur, subligaculum; — *solea* plantae pedis subligata, i. q. σανδάλιον, postea ubi *calceamenta*, quibus totum tegebant pedem, usu venerant, *calceamentum*, item corrigiis supra pedem firmatum; Matth. 3, 11. τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, servorum ministerium erat. (Arrian. diss. epict. 3, 26. Plutarch. sympos. 7, 8.) — Corrigia calceamentorum solvere, i. e. vile ministerium praestare, Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Joh. 1, 27. Act. 13, 25. — Praeterea Matth. 10, 10. Luc. 10, 4. 15, 22. 22, 35. Act. 7, 33. — LXX. pro נַעַל Exod. 3, 5. Deut. 25, 9. Jos. 5, 15. Ruth. 4, 8. Jes. 5, 27. — Joseph. bell. 6, 1. 8. Test. XII. Patr. p. 634.

Ὑπόδικος, οὐ, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, pro ὑπὸ δίκην ὤν,

:cusatus, *reus, satisfactionem alteri debens*, quia eum lae-t; ita semel Rom. 3, 19. ὑπόδικος τῷ θεῷ reus vel judice eo, vel Deo satisfactionem debens pro eo, quod peccavit. ta Demosth. p. 518. 3 edit. Reisk. ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόν-, tenetur coram judice ei, quem laeserit. — cum genitivo pud eundem p. 902. 2. ib. 1264. 19. — alio sensu Joseph. it. §. 13. βασιλεὺς ὑπόδικος, regis vicarius.)

Ὑποζύγιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὸ et ζυγὸς) ui sub jugo est; — τὸ ὑποζύγιον, *jumentum, Lastthier*; oseph. Bell. 3, 5. 2. Ant. 3, 1. 1.) potissimum de asinis, quorum usus est apud Orientales perfrequens in itineribus faciendis; et ad onera portanda. Ita Matth. 21, 5. 2 Petr. 2, . et LXX. semel pro אָתוֹן asina, Jud. 5, 10. et alibi passim ro חֲמוֹר asinus, e. g. Exod. 4, 20. 9, 3. 20, 17. 22, 9 sqq. os. 6, 21. Jud. 1, 14.

Ὑποζωννύω, f. υμι, f. ζώσω, (ὑπὸ et ζωννύω) cingu-) vel alio ligamento *subligo*; semel Act. 27, 17. de navi funibus subligata ne a fluctibus diffringatur. (2 Macc. 3, 19. ποζωσμέναι ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους. Ps. Sal. 7, 24. ὑπόζωσον αὐτὸν ἰσχύϊ.)

Ὑποκάτω, (ὑπὸ et κάτω) adv. seq. genitivo, κάτω πό τί s. τινος, *sub, subter*; Marc. 6, 11. vid. Ἐκτινάσσω. larc. 7, 28. Luc. 8, 16. Joh. 1, 51. Hebr. 2, 8. vid. Πούς. poc. 5, 3. 13. 6, 9. 12, 1. Conf. e V. T. Ezech. 24, 5. 40, 9. 1 Reg. 6, 6. Deut. 28, 13.

Ὑποκρίνομαι, f. οῦμαι, (ὑπὸ et κρίνω) 1) responsum o, respondeo, (Jes. 3, 6.) — 2) *personam ago, eine tolle spielen*; propr. de histrionibus, tum de aliis quibuscunque, (2 Macc. 5, 25. τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθεὶς, pacifici ersonam agens); *simulo, fingo*; semel Luc. 20, 20. (2 Macc. , 21. 24. 4 Macc. 6, 15. Joseph. vit. §. 9.) — Vid. etiam Ὑπόκρισις.

Ὑπόκρισις, εως, ἡ, (ab ὑποκρίνομαι) *simulatio*, propr. histrionum alienam personam agentibus; — deinde *simulatio, hypocrisis*, qua alii esse videmur ac vere sumus, lia velle fingimus, ac quae in consiliis habemus; Gal. 2, 13. Test. XII. Patr. p. 696. θεὸς εἰς ἄνδρα ὑποκρινόμενος.) — *malitiosa simulatio* in alterius detrimentum, Marc. 12, 15. — *simulata pietas* et religio, qua tegere volumus impietatem et malignitatem, i. e. *impietas dissimulata*, Matth. 23, 28. Luc. 12, 1. 1 Tim. 4, 2. 1 Petr. 2, 1. Eodem sensu 2 Macc. 6, 25. et Ps. Sal. 4, 7. Sic etiam verbum ὑποκρίνομαι de impietate dissimulata legitur Sir 35, 15. 36, 2. Psalt. Sal. 4, 22.

Ὑποκριτής, οῦ, ὁ, (ab ὑποκρίνομαι) 1) qui personam alicujus agit, igitur alius videtur ac vere est; de histrionibus, (Xen. Mem. 2, 2. 9. Diog. Laërt. 2, 137.) — 2) *hy-*

Joh. 13, 15. ὑπόδειγμα ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Jac. 5, 10. ὑπόδειγμα λάβετε τοὺς προφήτας. (2 Macc. 6, 28. 31. ubi explicatur per μνημόσυνον ἀρετῆς. 4 Macc. 17, 23. Joſeph. bell. 6, 2. 1. καλὸν ὑπόδειγμα βουλομένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται βασιλέως Ιεχωνίας. — De exemplo ad probandum aliquid, apud Philon. Quis rer. div. haer. p. 517.) — c) ad repraeſentationem, qua aliquid aliquo modo depingitur, ita ut quale ſit cognoſci poſſit, *imago, adumbratio*; ita Hebr. 8, 15. ubi ſacra in templo terreſtri dicuntur ὑπόδειγμα καὶ σκιὰ τῶν ἐπουρανίων, caeleſtium, ad quorum normam et typum inſtituta ſunt.

Ὑποδεικνύω, ſ. υμι, f. δείξω, (ὑπὸ et δεικνύω) *monſtro*, i. e. a) ob oculos pono alicui aliquid, ut videat, *monſtro* ad videndum, ich zeige vor; (Eſth. 5, 11. ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ. Sir. 49, 8. coll. Sir. 17, 7. — unde ex adjuncto trado in manus, Tob. 4, 20. mando, Sir. 3, 23.) — b) verbis aliquid monſtro, i. e. *indico*, ich *thue kund*; de rebus futuris, Act. 9, 16. (Sir. 14, 12. 46, 20. 48, 25. — abſconditis, Eſth. 2, 10. 20. — de iis, quae evenerunt, LXX. pro הִגִּיד, 2 Chron. 20, 2. Eſth. 3, 4. 4, 5. 2 Macc. 13, 4.) — *doceo*, 3, 7. Luc. 3, 7. (Sir. 17, 12. 2 Chron. 15, 3.) — *exemplo doceo, explico*, Luc. 6, 47. 12, 5. Act. 20, 35. πάντα [pro κατὰ πάντα] ὑπέδειξα ὑμῖν, exemplo meo vobis monſtravi.

Ὑποδέχομαι, f. ξομαι, perf. ὑποδέδεγμαι, (ὑπὸ et δέχομαι) verb. deponens: *excipio; hoſpitio excipio*, Luc. 10, 38. 19, 6. 17, 7. Jac. 2, 25. (Tob. 7, 9. 1 Macc. 16, 15. Joſeph. Ant. 11, 3. 2. Xenoph. Mem. 2, 3. 13.)

Ὑποδέω, f. ήσω, (ὑπὸ et δέω) ſubligo; — med. ὑποδέομαι *ſubligo mihi*; Marc. 6, 9. ὑποδεδεμένους (ſcl. τοὺς πόδας) σανδαλίοις, calceati ſandaliis. Eph. 6, 15. ὑποδησάμενοι (ſcl. σανδαλίοις) τοὺς πόδας, pedes quod attinet calceati. Act. 12, 8. ὑπόδησαι τοὺς πόδας. — (Xenoph. Anab. 4, 5. 1. Diog. Laërt. 8, 69. Herodian. 4, 8. 5.)

Ὑπόδημα, τος, τὸ, (ab ὑποδέω) propr. id, quod ſubligatur, ſubligaculum; — *ſolea* plantae pedis ſubligata, i. q. σανδάλιον, poſtea ubi *calceamenta*, quibus totum tegebant pedem, uſu venerant, *calceamentum*, item corrigiis ſupra pedem firmatum; Matth. 3, 11. τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, ſervorum miniſterium erat. (Arrian. diſſ. epict. 3, 26. Plutarch. ſympoſ. 7, 8.) — Corrigia calceamentorum ſolvere, i. e. vile miniſterium praeſtare, Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Joh. 1, 27. Act. 13, 25. — Praeterea Matth. 10, 10. Luc. 10, 4. 15, 22. 22, 35. Act. 7, 33. — LXX. pro נַעַל Exod. 3, 5. Deut. 25, 9. Joſ. 5, 15. Ruth. 4, 8. Jeſ. 5, 27. — Joſeph. bell. 6, 1. 8. Teſt. XII. Patr. p. 634.

Ὑπόδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, pro ὑπὸ δίκην ὤν,

ccuſatus, *reus, ſatisfactionem alteri debens*, quia eum laeit; ita ſemel Rom. 3, 19. ὑπόδικος τῷ θεῷ reus vel judice Deo, vel Deo ſatisfactionem debens pro eo, quod peccavit. Ita Demoſth. p. 518. 3 edit. Reisk. ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, tenetur coram judice ei, quem laeſerit. — cum genitivo apud eundem p. 902. 2. ib. 1264. 19. — alio ſenſu Joſeph. vit. §. 13. βασιλεὺς ὑπόδικος, regis vicarius.)

Ὑποζύγιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὸ et ζυγὸς) qui ſub jugo eſt; — τὸ ὑποζύγιον, *jumentum, Laſtthier;* Joſeph. Bell. 3, 5. 2. Ant. 3, 1. 1.) potiſſimum de aſinis, quorum uſus eſt apud Orientales perfrequens in itineribus faciendis; et ad onera portanda. Ita Matth. 21, 5. 2 Petr. 2, 6. et LXX. ſemel pro אָתוֹן aſina, Jud. 5, 10. et alibi paſſim pro חֲמוֹר aſinus, e. g. Exod. 4, 20. 9, 3. 20, 17. 22, 9 ſqq. Joſ. 6, 21. Jud. 1, 14.

Ὑποζωννύω, ſ. υμι, f. ζώσω, (ὑπὸ et ζωννύω) cingulo vel alio ligamento *ſubligo;* ſemel Act. 27, 17. de navi funibus ſubligata ne a fluctibus diffringatur. (2 Macc. 3, 19. ὑποζωσμέναι ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους. Pſ. Sal. 17, 24. ὑπόζωσον αὐτὸν ἰσχύϊ.)

Ὑποκάτω, (ὑπὸ et κάτω) adv. ſeq. genitivo, κάτω ὑπὸ τί ſ. τινος, *ſub, ſubter;* Marc. 6, 11. vid. Ἐκτινάσσω. Marc. 7, 28. Luc. 8, 16. Joh. 1, 51. Hebr. 2, 8. vid. Πούς. Apoc. 5, 3. 13. 6, 9. 12, 1. Conf. e V. T. Ezech. 24, 5. 40, 19. 1 Reg. 6, 6. Deut. 28, 13.

Ὑποκρίνομαι, f. οῦμαι, (ὑπὸ et κρίνω) 1) reſponſum do, reſpondeo, (Jeſ. 3, 6.) — 2) *perſonam ago, eine Rolle ſpielen;* propr. de hiſtrionibus, tum de aliis quibuscunque, (2 Macc. 5, 25. τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθεὶς, pacifici perſonam agens); *ſimulo, ſingo;* ſemel Luc. 20, 20. (2 Macc. 6, 21. 24. 4 Macc. 6, 15. Joſeph. vit. §. 9.) — Vid. etiam Ὑπόκρισις.

Ὑπόκρισις, εως, ἡ, (ab ὑποκρίνομαι) *ſimulatio,* propr. hiſtrionum alienam perſonam agentibus; — deinde *ſimulatio, hypocriſis,* qua alii eſſe videmur ac vere ſumus, alia velle fingimus, ac quae in conſiliis habemus; Gal. 2, 13. (Teſt. XII. Patr. p. 696. θεὸς εἰς ἄνδρα ὑποκρινόμενος.) — *malitioſa ſimulatio* in alterius detrimentum, Marc. 12, 15. — *ſimulata pietas* et religio, qua tegere volumus impietatem et malignitatem, i. e. *impietas diſſimulata,* Matth. 23, 28. Luc. 12, 1. 1 Tim. 4, 2. 1 Petr. 2, 1. Eodem ſenſu 2 Macc. 6, 25. et Pſ. Sal. 4, 7. Sic etiam verbum ὑποκρίνομαι de impietate diſſimulata legitur Sir 35, 15. 36, 2. Pſalt. Sal. 4, 22.

Ὑποκριτής, οῦ, ὁ, (ab ὑποκρίνομαι) 1) qui perſonam alicujus agit, igitur alius videtur ac vere eſt; de hiſtrionibus, (Xen. Mem. 2, 2. 9. Diog. Laërt. 2, 137.) — 2) *hy-*

Joh. 13, 15. ὑπόδειγμα ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Jac. 5, 10. ὑπόδειγμα λάβετε τοὺς προφήτας. (2 Macc. 6, 28. 31. ubi explicatur per μνημόσυνον ἀρετῆς. 4 Macc. 17, 23. Joſeph. bell. 6, 2. 1. καλὸν ὑπόδειγμα βουλομένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται βασιλέως Ἰεχωνίας. — De exemplo ad probandum aliquid, apud Philon. Quis rer. div. haer. p. 517.) — c) ad repraeſentationem, qua aliquid aliquo modo depingitur, ita ut quale ſit cognoſci poſſit, *imago, adumbratio*; ita Hebr. 8, 15. ubi ſacra in templo terreſtri dicuntur ὑπόδειγμα καὶ σκιὰ τῶν ἐπουρανίων, caeleſtium, ad quorum normam et typum inſtituta ſunt.

Ὑποδεικνύω, ſ. υμι, f. δείξω, (ὑπὸ et δεικνύω) *monſtro*, i. e. a) ob oculos pono alicui aliquid, ut videat, *monſtro* ad videndum, ich zeige vor; (Eſth. 5, 11. ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ. Sir. 49, 8. coll. Sir. 17, 7. — unde ex adjuncto trado in manus, Tob. 4, 20. mando, Sir. 3, 23.) — b) verbis aliquid monſtro, i. e. *indico*, ich *thue kund*; de rebus futuris, Act. 9, 16. (Sir. 14, 12. 46, 20. 48, 25. — abſconditis, Eſth. 2, 10. 20. — de iis, quae evenerunt, LXX. pro הִגִּיד, 2 Chron. 20, 2. Eſth. 3, 4. 4, 5. 2 Macc. 13, 4.) — *doceo*, 3, 7. Luc. 3, 7. (Sir. 17, 12. 2 Chron. 15, 3.) — *exemplo doceo, explico*, Luc. 6, 47. 12, 5. Act. 20, 35. πάντα [pro κατὰ πάντα] ὑπέδειξα ὑμῖν, exemplo meo vobis monſtravi.

Ὑποδέχομαι, f. ἔξομαι, perf. ὑποδέδεγμαι, (ὑπὸ et δέχομαι) verb. deponens: *excipio*; *hoſpitio excipio*, Luc. 10, 38. 19, 6. 17, 7. Jac. 2, 25. (Tob. 7, 9. 1 Macc. 16, 15. Joſeph. Ant. 11, 3. 2. Xenoph. Mem. 2, 3. 13.)

Ὑποδέω, f. ήσω, (ὑπὸ et δέω) ſubligo; — med. ὑποδέομαι *ſubligo mihi*; Marc. 6, 9. ὑποδεδεμένους (ſcl. τοὺς πόδας) σανδαλίοις, calceati ſandaliis. Eph. 6, 15. ὑποδησάμενοι (ſcl. σανδαλίοις) τοὺς πόδας, pedes quod attinet calceati. Act. 12, 8. ὑπόδησαι τοὺς πόδας. — (Xenoph. Anab. 4, 5. 1. Diog. Laërt. 8, 69. Herodian. 4, 8, 5.)

Ὑπόδημα, τος, τὸ, (ab ὑποδέω) propr. id, quod ſubligatur, ſubligaculum; — *ſolea* plantae pedis ſubligata, i. q. σανδάλιον, poſtea ubi *calceamenta*, quibus totum tegebant pedem, uſu venerant, *calceamentum*, item corrigiis ſupra pedem firmatum; Matth. 3, 11. τὰ ὑποδήματα βαστάσαι, ſervorum miniſterium erat. (Arrian. diſſ. epict. 3, 26. Plutarch. ſympoſ. 7, 8.) — Corrigia calceamentorum ſolvere, i. e. vile miniſterium praeſtare, Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Joh. 1, 27. Act. 13, 25. — Praeterea Matth. 10, 10. Luc. 10, 4. 15, 22. 22, 35. Act. 7, 33. — LXX. pro נַעַל Exod. 3, 5. Deut. 25, 9. Joſ. 5, 15. Ruth. 4, 8. Jeſ. 5, 27. — Joſeph. bell. 6, 1. 8. Teſt. XII. Patr. p. 634.

Ὑπόδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, pro ὑπὸ δίκην ὤν,

accuſatus, *reus, ſatisfactionem alteri debens*, quia eum laeſit; ita ſemel Rom. 3, 19. ὑπόδικος τῷ θεῷ reus vel judice Deo, vel Deo ſatisfactionem debens pro eo, quod peccavit. (Ita Demoſth. p. 518. 3 edit. Reisk. ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, tenetur coram judice ei, quem laeſerit. — cum genitivo apud eundem p. 902. 2. ib. 1264. 19. — alio ſenſu Joſeph. vit. §. 13. βασιλεὺς ὑπόδικος, regis vicarius.)

Ὑποζύγιος, ἰου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ὑπὸ et ζυγὸς) qui ſub jugo eſt; — τὸ ὑποζύγιον, *jumentum, Laſtthier;* Joſeph. Bell. 3, 5. 2. Ant. 3, 1. 1.) potiſſimum de aſinis, quorum uſus eſt apud Orientales perſrequens in itineribus faciendis; et ad onera portanda. Ita Matth. 21, 5. 2 Petr. 2, 6. et LXX. ſemel pro אָתוֹן aſina, Jud. 5, 10. et alibi paſſim pro חֲמוֹר aſinus, e. g. Exod. 4, 20. 9, 3. 20, 17. 22, 9 ſqq. Joſ. 6, 21. Jud. 1, 14.

Ὑποζωννύω, ſ. υμι, f. ζώσω, (ὑπὸ et ζωννύω) cingulo vel alio ligamento *ſubligo;* ſemel Act. 27, 17. de navi funibus ſubligata ne a fluctibus diffringatur. (2 Macc. 3, 19. ὑποζωσμέναι ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους. Pſ. Sal. 17, 24. ὑπόζωσον αὐτὸν ἰσχύϊ.)

Ὑποκάτω, (ὑπὸ et κάτω) adv. ſeq. genitivo, κάτω ὑπό τι ſ. τινος, *ſub, ſubter;* Marc. 6, 11. vid. Ἐκτινάσσω. Marc. 7, 28. Luc. 8, 16. Joh. 1, 51. Hebr. 2, 8. vid. Πούς. Apoc. 5, 3. 13. 6, 9. 12, 1. Conf. e V. T. Ezech. 24, 5. 40, 19. 1 Reg. 6, 6. Deut. 28, 13.

Ὑποκρίνομαι, f. οῦμαι, (ὑπὸ et κρίνω) 1) reſponſum do, reſpondeo, (Jeſ. 3, 6.) — 2) *perſonam ago, eine Rolle ſpielen;* propr. de hiſtrionibus, tum de aliis quibuscunque, (2 Macc. 5, 25. τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθεὶς, pacifici perſonam agens); *ſimulo, ſingo;* ſemel Luc. 20, 20. (2 Macc. 6, 21. 24. 4 Macc. 6, 15. Joſeph. vit. §. 9.) — Vid. etiam Ὑπόκρισις.

Ὑπόκρισις, εως, ἡ, (ab ὑποκρίνομαι) *ſimulatio*, propr. hiſtrionum alienam perſonam agentibus; — deinde *ſimulatio, hypocriſis*, qua alii eſſe videmur ac vere ſumus, alia velle fingimus, ac quae in conſiliis habemus; Gal. 2, 13. (Teſt. XII. Patr. p. 696. θεὸς εἰς ἄνδρα ὑποκρινόμενος.) — *malitioſa ſimulatio* in alterius detrimentum, Marc. 12, 15. — *ſimulata pietas* et religio, qua tegere volumus impietatem et malignitatem, i. e. *impietas diſſimulata*, Matth. 23, 28. Luc. 12, 1. 1 Tim. 4, 2. 1 Petr. 2, 1. Eodem ſenſu 2 Macc. 6, 25. et Pſ. Sal. 4, 7. Sic etiam verbum ὑποκρίνομαι de impietate diſſimulata legitur Sir 35, 15. 36, 2. Pſalt. Sal. 4, 22.

Ὑποκριτὴς, οῦ, ὁ, (ab ὑποκρίνομαι) 1) qui perſonam alicujus agit, igitur alius videtur ac vere eſt; de hiſtrionibus, (Xen. Mem. 2, 2. 9. Diog. Laërt. 2, 137.) — 2) *hy-*

pocrita, simulator, qui alius vult videri ac vere est. — In N. T. in specie est; *simulator pietatis*, ut impietatem et profanam malignamque mentem dissimulet; ita in formula οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, Matth. 23, 13—15. 23. 25. 27. Luc. 11, 44. — et eodem sensu in caeteris locis, de pharisaeis et legis peritis quoque explicandum, Matth. 6, 2. 5. 16. 7, 5. 15, 7. 16, 3. 22, 18. 24, 51. Marc. 7, 6. Luc. 6, 42. 11, 44. 12, 56. 13, 15. — In V. T. bis Job. 34, 30. 36, 13. pro חָנֵף homo profanus. Vid. etiam Ὑπόκρισις.

Ὑπολαμβάνω, f. λήψομαι, (ὑπὸ et λαμβάνω) 1) λαμβάνω ὑπὸ, suscipio; — (Herodot. 1, 24. τὸν δὲ δελφῖνα λέγουσι ὑπολαβόντα ἐξενέγκαι ἐπὶ ταίναρον.) — suscipio et abduco; *abduco*, abripio, (Stobae. serm. 6. ὥσπερ νῆα ἄνεμοι ὑπολαβόντες.) *subduco*, Act. 1, 9. νεφέλη ὑπέλαβον αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. (LXX. Ps. 30, 1. pro דָּלָה, eveho.) — 2) excipio sermonem et respondeo, *respondeo*; ita participium ὑπολαβὼν cum verbo dicendi; Luc. 10, 30. ὑπολαβὼν δὲ εἶπεν, quae formula pro עָנָה saepius in libro Jobi, 2, 4. 4, 1. 6, 1. 8, 1. 9, 1. 11, 1. 12, 1. 39, 33. Dan. 3, 9. Aelian. V. Hist. 1, 34. ὑπολαβὼν ἔφη. Xenoph. Cyrop. 5, 5. 11. — 3) ut nostrum *annehmen*, opinionem admitto, *suspicor, opinor, puto, statuo*; Luc. 7, 43. Act. 2, 15. (Job. 25, 3. 3 Esdr. 2, 20. Sap. 12, 14. 13, 3. 17, 2. 1 Macc. 16, 2. 2 Macc. 12, 12. Joseph. Ant. 2, 16. 1. ib. 12, 2. 3. c. Apion. 2, 35.)

Ὑπολείπω, f. ψω, (ὑπὸ et λείπω) relinquo; — reliquum facio, (Joseph. Ant. 17, 4. 2.) — passiv. *residuus, superstes sum*; semel Rom. 11, 3. ὑπελείφθην μόνος. (Dan. 10, 8.) — LXX. pro נִשְׁאַר Exod. 10, 19. Jud. 7, 3. 1 Sam. 11, 11. 2 Reg. 17, 18. Joseph. Ant. 9, 8. 2. ὑπολειφθὲν χρυσόν. — (postremus eo, Joseph. Ant. 6, 4. 2.)

Ὑπολήνιον, ου, τὸ, τὸ ὑπὸ ληνὸν, vas torculari suppositum, ad excipiendum uvarum succum, quod olim terrae infodi consuevit, *lacus torcularis*; semel Marc. 12, 1. — LXX. pro יֶקֶב quater, Jes. 16, 10. Joël. 3, 13. Hag. 2, 17. Zach. 14, 10.

Ὑπολιμπάνω, f. ανῶ, (ὑπὸ et λιμπάνω i. q. λείπω) *relinquo*; 1 Petr. 2, 21. (Legitur etiam apud Dionys. Halic. 1, 23.)

Ὑπομένω, f. ενῶ, (ὑπὸ et μένω) 1) *loco meo maneo*; — a) de remanente, ubi alii procedunt, *remaneo, zurückbleiben*, Luc. 2, 43. ὑπέμεινεν ἐν ἱερουσαλήμ. Act. 17, 14. (Aelian. V. H. 5, 5. αὐτὸς ὑπέμεινεν οἴκοι. coll. Num. 22, 19.) — b) de resistente: constanter resisto impetui, *sustineo nec cedo*; de impetu hostium (Joseph. Ant. 7, 4. 1. ὑπομένειν τῶν πολεμίων φάλαγγας.) — *constanter persevero* sustinens adversariorum et malorum impetum; ita in formula ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, qui in fide constans est, persecutione non induci-

tur, ut abneget servatorem; Matth. 10, 22. 24, 13. Marc. 13, 13. 2 Tim. 2, 12. ubi τῷ ὑπομένειν opponitur τὸ ἀρνεῖσθαι. (Dan. 12, 12. Joseph. Ant. 12, 3. 1. μέχρι δ' ἐσχάτου πολεμοῦντες ὑπέμειναν.) Ita etiam Rom. 12, 12. Jac. 5, 11. — *constanter perfero, sustineo*; mala, 2 Tim. 2, 10. Hebr. 10, 32. 12, 2. 3. Jac. 1, 12. (Malach. 3, 2. Sir. 22, 19. Joseph. Ant. 3, 2. 4. πόνον ὑπομένειν.) — 2) *perfero* simpliciter, i. e. *obnoxius sum*, Hebr. 12, 7. παιδείαν. (Ps. 10, 2. 14, 1.) 1 Petr. 2, 20. (Test. XII. Patr. p. 654. οὐκ ἔτι ὑπομένει Ἱερουσαλὴμ ἐρήμωσιν). 3) *sustineo, possum a me impetrare, ich gewinne über mich*; ita videtur intelligendum 1 Cor. 13, 7. ἡ ἀγάπη πάντα ὑπομένει. (Joseph. Ant. 12, 1. 1. χαλεπὸν ὑπέμειναν ἔχειν δεσπότην, ipsi voluerunt experiri. Ib. 12, 5. 4. ὑπέμεινε τὰς σπονδὰς παραβῆναι. — LXX. saepius posuerunt pro verbis exspectandi, quia ὑπομένειν etiam est stantis et prospicientis, e. g. Ps. 25, 2. 37, 9. 36. Prov. 20, 12. — Ps. 33, 20. Thren. 3, 24. Jos. 64, 4. Jes. 25, 9.)

Ὑπομιμνήσκω, f. ὑπομνήσω, aor. 1. ὑπέμνησα, (ὑπὸ et μιμνήσκω) — 1) transitive: *in mentem alicui revoco*, seq. accusat. rei et personae, Joh. 14, 26. ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα. (Sap. 18, 22. ὅρκους πατέρων ὑπομνήσας.) — *repeto*, de doctore: *inculco, commonefacio*, 2 Tim. 2, 14. ταῦτα ὑπομίμνησκε. Tit. 3, 1. 2 Petr. 1, 12. ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων. — repeto mala, quae aliquis fecit, i. e. ὀνειδίζω, *exprobro*, sic 3 Joh. v. 10. ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, facinora ejus exprobrabo ei. (Demosth. p. 316. 10. ed. Reisk. ὑπομιμνήσκειν τὰς ἰδίας εὐεργεσίας μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν.) — 2) intransitive: *in memoriam revoco mihi, recordor*; sic med. ὑπομιμνήσκομαι, ut Luc. 22, 61. — sed etiam activum ita intelligendum videtur Jud. v. 5. ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, bene memores vos esse volo. Certe ita Sap. 12, 2. ὑπομιμνήσκων, bene memor.

Ὑπόμνησις, εως, ἡ, (ab ὑπομιμνήσκω) 1) τὸ in mentem revocare, *recordatio*; a) transitive: Sap. 16, 11. — de doctore: *commonefactio*, — ἐν ὑπομνήσει, commonefaciendo, 1 Petr. 1, 13. 3, 1. (2 Macc. 6, 16.) — b) intransitive: *recordatio*, 2 Tim. 1, 5. ὑπόμνησιν λαβών, i. q. antea v. 4. μεμνημένος. Saepius non legitur in scripturis.

Ὑπομονή, ῆς, (ab ὑπομένω, quod videatur) τὸ ὑπομένειν, — igitur 1) τὸ manere suo loco, (2 Chron. 29, 15. — 2) metaph. *constantia, perseverantia*, cum in perferendis malis, tum in fide debita; Luc. 8, 15. καρποφοροῦσι ἐν ὑπομονῇ, constanter, perseverantes in bono. (Ps. 2, 40. χρηστὸς ὁ κύριος τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ὑπομονῇ. Luc. 21, 19. Rom. 2, 7. καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, secundum constantiam in pietatis exercitio. coll. v. 8. c. 8, 25. 15, 4. διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τ. λ. i. e. ut, dum in fide constanter persevera-

mus, et solatio scripturae (vaticiniorum) erigimur, spem salutis capiamus. 2 Cor. 1, 6. ὑπομονὴ τῶν παθημάτων, tolerantia malorum. 2 Cor. 6, 4. Joseph. Ant. 2, 2. 1. πόνων ὑπομονή.) 2 Cor. 12, 12. ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, dum intrepido animo vexationes pertuli. (Hanc enim constantiam quoque refert Paulus inter σημεῖα τοῦ ἀποστόλου.) Col. 1, 11. 1 Thess. 1, 3. ὑπομονὴ τῆς ἐλπίδος, constantia spei, i. e. spes immota. 2 Thess. 1, 4. 3, 5. ὑπομονὴ χριστοῦ, constantia erga Jesum, in fide, Apoc. 1, 9. — Hebr. 10, 36. 12, 1. δι᾽ ὑπομονῆς, constanter. Jac. 1, 3. 4. 5, 11. 2 Petr. 1, 6. Apoc. 1, 9. 2, 2. 3. 19. 3, 10. τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, praeceptum de constantia fidei in me. cap. 13, 10. 14, 12. — 3) *patientia*, quae tranquillo animo perfert injuriam, Rom. 5, 3. 4. 15, 5. ὁ θεὸς τῆς ὑπομονῆς qui ipse nostram imbecillitatem patienter fert. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 3, 10. Tit. 2, 2. — (LXX. maxime pro מִקְוֶה *spes*, et similibus, de patientia simulque spe in Deum, 1 Chron. 29, 15. Jer. 14, 8. 17, 13. Ps. 9, 19. coll. Sir. 2, 13. 16, 13.)

Ὑπονοέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ et νοέω) *suspicor, opinor, puto*; Act. 13, 25. 15, 18. ὧν (pro ἐκείνων, ἃ) ἐπενόουν ἐγὼ, ejusmodi quod suspicabar. (Joseph. Ant. 4, 8. 15. ὑπονοεῖται, suspectus est.) Act. 27, 7. (In V. T. Dan. 7, 25. pro סְבַר. Tob. 8, 12. Judith. 14, 14. Sir. 23, 28. Joseph. Ant. 3, 5. 7. 8, 5. 2.)

Ὑπονοή, ῆς, ἡ, (ab ὑπονοέω) *cogitatio, opinio*; semel 1 Tim. 6, 4. ubi ὑπόνοιαι πονηραὶ, vel: perniciosa quam aliquis de se habet, opinio, ut eadem verba Sir. 3, 24. intelligenda videntur, (Hesych. ὑπόνοια· ὑπερηφανία, θράσος); vel: mala *suspicio*, ut Joseph. bell. 1, 11. 5. ὑπόνοια τῆς φαρμακείας. Polyb. 3, 15. 1.

Ὑποπιάζω, f. άσω, (ὑπὸ et πιάζω dorice pro πιέζω) *supprimo*; tropice bis in codd., Luc. 18, 5. et 1 Cor. 9, 27. ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα, corpus, i. e. ejus desideria coërceo, corpori quae illud fovere possent, denego. Vid. Ὑπωπιάζω.

Ὑποπλέω, fut. εύσω, (ὑπὸ et πλέω) *sublego, subnavigo*, i. e. *praeternavigo*; bis Act. 27, 4. 7.

Ὑποπνέω, ῶ, f. εύσω, (ὑπὸ et πνέω) *leniter flo, spiro*; Act. 27, 13.

Ὑποπόδιον, ίου, τὸ, (ὑπὸ τοὺς πόδας ὄν) *scabellum, suppedaneum, Fussschemmel*, (a graecis melioris notae non usurpatum, sed seriori dialecto proprium;) LXX. pro הֲדֹם, et semel (2 Chron. 9, 8.) pro כֶּבֶשׁ. — Jac. 2, 3. (Ps. 99, 5. προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν πεδῶν αὐτοῦ.) — Terra dicitur ὑποπόδ. τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ, i. e. eo longe inferior et vilior, Matth. 5, 35. Act. 7, 49. Jes. 66, 1. — τίθημι τοὺς ἐχθρούς τινος ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ, prorsus subjicio ei hostes; victorum enim cervicibus ex more antiquitatis victo-

res pede insistere solebant, Matth. 22, 44. Marc. 22, 36. Luc. 20, 43. Act. 2, 35 Hebr. 1, 13. 10, 13. Ps. 110, 2. Saepius non legitur in scripturis.

Ὑπόστασις, εως, ἡ, (ab ὑφίστημι, suppono, subsisto, persto). 1) ita ut agendi notio insit: τὸ perstare, persistere in re, *perseveratio, s. perseverantia, das Beharren bei, oder in etwas*; Hebr. 11, 1. ἔστι δὲ ἡ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, fides est animi perseverantia in eo quod sperat. (Ita Josephus Ant. 18, 1. 6. τὸ ἀμετάλλακτον αὐτῶν τῆς ὑπὸ τοιούτοις ὑποστάσεως, haud concutiendam perseverantiam hisce in rebus tribuit Judaeis, qui nulla vel poena vel morte adigi poterant, ut praeter Deum hominem aliquem κύριον adpellarent. — LXX. pro חֶלֶד τὸ perseverare in vita, Ps. 39, 7. 89, 47. inde etiam LXX. pro vocabulis perseverantis spei usurpant, ut Ruth. 1, 12. Ezech. 19, 5. Ps. 39, 11.) — 2) absque actionis notione: a) suppositum, das Untergelegte, die Grundlage; — *fundamentum*, (propr. aedificiorum, Diod. 13, 82. Ezech. 43, 11.) sensu translato: *principium* rei, cui innititur tanquam fundamento; Hebr. 3, 14. τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως, i. e. ὑπόστασιν, fundamentum, quo initium fecimus, scl. fidem in Christum, quam tanquam fundamentum accepimus. (Joseph. c. Apion. 1, 1.: „gens judaica, antiquissima illa, τὴν πρώτην ὑπόστασιν ἔσχεν ἰδίαν. Test. XII. Patr. p. 522.: ἐν βρώμασίν ἐστιν ἡ ὑπόστασις τῆς ἰσχύος. [coll. Ezech. 26, 11.] Ps. Sal. 15, 7. 17, 26. συντρίψαι πᾶσαν ὑπόστασιν ἁμαρτωλῶν.) — b) ex seriorum graecorum dicendi ratione: *materia*, ex qua aliquid constat, *essentia, substantia*, das *Wesen*; Hebr. 1, 3. χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως θεοῦ. (Ita manna Sap. 16, 21. dicitur ὑπόστασις Dei, substantia divinitus data. Test. XII. Patr. p. 633. πᾶσα ἡ ὑπόστασις τῶν σπλαγχνῶν. Artemidor. Oneicr. c. 14. tutorem hominis divitis dicit φαντασίαν μὲν ἔχειν πλούτου, ὑπόστασιν δὲ μή. Aristot. de mundo, c. 4.) — c) ut latinor. *materia*; *res*, de qua agitur, de qua loquimur, quam tractamus; ita bis, 2 Cor. 9, 4. ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ, in hac re, scl. ratione beneficentiae; verba enim τῆς καυχήσεως tanquam glossema, recte reprobavit Griesbachius. 2 Cor. 11, 17. ἐν ταύτῃ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως, in hac de gloriatione mihi licita materia. coll. v. 3. Saepius non legitur.

Ὑποστέλλω, f. ελῶ, (ὑπὸ et στέλλω) 1) demitto, subduco, deprimo; — ὑποστέλλω ἐμαυτὸν, *me subduco* consortio aliorum ex metu, Gal. 2, 12. — Medium: *me subduco* scl. φόβῳ, *ich ziehe mich zurück, subterfugio*, Act. 20, 27. οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, timore haud impeditus vobis tradidi. (Deut. 1, 17. pro גּוּר, οὐ μὴ ὑποστείλῃ πρόσωπον ἀνθρώπου. Sap. 6, 7. Joseph. Ant. 6, 5. 5. οὐχ ὑποστειλάμενοι φόβῳ loqui, quae in animo habeant.)

ὑποστέλλομαί τι, *dissimulo aliquid*, Act. 20, 20. οὐδὲν ὑπεστειλάμην, nil dissimulavi, reticui. (Joseph. vit. §. 54. μηδὲν ὑποστειλάμενος ἀναφανδὸν εἶπε. de bell. 1, 20. 1. μηδὲν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος ἀντικρὺς εἶπε. ib. 1, 23. 3. 10, 26. 2. Ant. 2, 5. 5. vid. etiam loca Philonis apud. Loesn. p. 222.) — 2) *occulto*; med. *occulto me*; de iis qui tempore persecutionis sese occultabant metu, et ita fidem dissimulabant; Hebr. 10, 38. ἐὰν ὑποστείληται (τὶς) qui vero metu se occultaverit. (Repetita ex Hab. 2, 4. ubi vero alio sensu, certe secundum textum hebr. est intelligendum. Eodem vero modo legitur apud Joseph. bell. 3, 8. 1. μεθ' ἡμέραν ὑπεστέλλετο, de eo, qui interdiu in antro sese occultabat et noctu tantum prodibat.)

Ὑποστολή, ῆς, ἡ, subductio; et ex adjuncto *dissimulatio*; semel Hebr. 10, 39. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς (scl. υἱοὶ, Vulgat. subtractionis filii, vel est pro: ἐξ ὑποστολῆς), i. e. nos non decet nos occultare, et fidem dissimulare. (Joseph. bell. 2, 14. 2. λάθρα τὰ πολλὰ καὶ μεθ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε. Ant. 16, 4. 3. ὑποστολὴν ποιῶνται, fraudes, occulta scelera tentant.)

Ὑποστρέφω, f. έψω, (ὑπὸ et στρέφω) converto, retro verto passum, LXX. pro שׁוּב, — *redeo, revertor*, cum de iis qui paulusum recesserant et revertuntur, tum de iis, qui ex itinere domum redeunt; potissimum in scriptis Lucae; Marc. 14, 40. Luc. 2, 43. 2, 20. 23, 48. ὑπέστρεφον scl. εἰς τὰ ἴδια, c. 23, 56. Act. 21, 6. et passim. — Act. 8, 28. ἦν δὲ ὑποστρέφων, redux erat in patriam. 20, 3. — seq. εἰς, Luc. 1, 56. 2, 39. 45. 4, 14. et passim. Act. 13, 34. ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, altera vice mori. — seq. ἀπὸ, Luc. 4, 1. 24, 9. Hebr. 7, 11. (Gen. 14, 17.) — seq. ἐξ, Act. 12, 35. (Ruth. 1, 6.) — Caeterum vid. Gen. 8, 7. 43, 10. Jos. 2, 23. Jud. 21, 23. Joseph. Ant. 11, 2. 2.

Ὑποστρωννύω, f. υμι, f. στρώσω, (ὑπὸ et στρωννύω) *substerno*; Luc. 19, 36. (Jes. 58, 5. coll. Sir. 4, 30.)

Ὑποταγή, ῆς, ἡ, (ab ὑποτάσσω) τὸ submittere se, τὸ parere, *submissio*; — de actu submittendi se, 2 Cor. 9, 13. ὑποταγὴ τῆς ὁμιλίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγ., quod paruistis ita, ut evangelio nomen daretis. Gal. 2, 5. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, quibus ne minimum cessimus ita, ut eis nos subjiceremus. 1 Tim. 2, 11. ἐν πάσῃ ὑποταγῇ ita, ut semper se submittat viro. 3, 4. τέκνα ἐν ὑποταγῇ scl. ὄντα, liberi qui parent dicto.

Ὑποτάσσω, f. τάττω, f. άξω, (ὑπὸ et τάσσω) 1) subordino, a) proprie: priorem loco alium facio; praemitto, 1 Reg. 10, 15. 2 Chron. 16, 16. medium: *permitto ut alter prior sit loco*, ordine, serie; 1 Cor. 14, 32. πνεύματα προφητῶν τῆς προφήταις ὑποτάσσεται, prophetas prophetis cedere

decet, i. e. permittere, ut finguli fecundum feriem loquantur. — Metaph. *fubjicio* alicujus poteftati, Rom. 8, 20. 1 Cor. 15, 27. Eph. 1, 22. Phil. 3, 21. Hebr. 2, 5. 8. (Pf. 8, 7. 18, 51. Dan. 11, 39.) — Med. ὑποτάσσομαι, et aor. 2. paff. ὑπετάγην et fut. 2. ὑποταγήσομαι, (Matthiae grammat. §. 493.), *fubjicio me, pareo, obedio*; feq. dativo, Luc. 2, 51. 10, 17. 20. Rom. 8, 7. 20. 10, 3. 13, 1. 5. 1 Cor. 15, 28. Eph. 5, 22. 24. Col. 3, 18. Tit. 2, 5. 9. 3, 1. Hebr. 12, 9. Jac. 4, 7. 1 Petr. 2, 13. 18. 3, 1. 5. 22. 5, 5. (Pf. 62, 2. 1 Chr. 29, 24. Dan. 6, 13. Sap. 8, 15. 2 Macc. 9, 12. — In loco 1 Cor. 14, 34. ubi ὑποτάσσεσθαι opponitur τῷ λαλεῖν, refertur ad illud obfequium, quo mulieres res publicas curare non decet, fed eas permittere viris; eft igitur: *quietae effe*, nec loqui nec praecipere aliquid. (Similiter in LXX. verfione Pf. 37, 7. 62, 5. pro דָּמַם, filuit.) — 2) ex adjuncto: *debitam reverentiam, debita officia praefto*, 1 Cor. 16, 16. (coll. Phil. 3, 29.) Eph. 5, 21. 1 Petr. 5, 5. — Saepius non legitur.

Ὑποτίθημι, f. ήσω, aor. 1. ὑπέθηκα, (ὑπό et τίθημι) 1) *fuppono, fubjicio*, ich ftelle unter; — Rom. 16, 4. τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, collum ipforum fubmiferunt fcl. periculis, i. e. pro me pericula fubierunt. (Similiter Sir. 51, 26. de iis, qui falutari difciplinae fe fubjiciunt; metaphora repetita a jumentis. — Caeterum vid. 2 Chron. 9, 18. Gen. 49, 15. Sir. 6, 27. — 2) ὑποτίθεμαί τινι, *fuppedito* alicui, *fuggero* ei cogitationem, confilium etc., i. q. ὑπαγορεύειν, (Saepius apud Jofephum, e. g. Ant. 13, 6. 5. γνώμην τινι. ib. 1, 1. 4. cap. 3, 2. ib. 8, 5. 8. 4, 5. 6. 6, 6. 2. 12, 2. 1. ib. 4, 6. 5. de fpiritu oracula homini fuggerente.) de praeceptis: *praecipio*; 1 Tim. 4, 6. (Jofeph. bell. 2, 8. 7. δίαιταν. Id. Ant. 5, 6. 3. ὑποθῆκαι praecepta.)

Ὑποτρέχω, aor. 2. ὑπέδραμον, (ab ὑπό et τρέχω) 1) *infra curfu deferor*; de navigantibus: *praeterveho*, (videntur enim navigantibus, quae in litore maris confpiciuntur, alta) Act. 27, 16. (ὑπό) νησίον δέ τι ὑποδραμόντες. (2) curfum occupare, Jofeph. Ant. 7, 13. 3. — 3) fe accommodare rei, Jofeph. Ant. 7, 1. 5. ὑποδραμὼν τοὺς καιρούς.)

Ὑποτύπωσις, εως, ἡ, (ab ὑποτυπόω, delineo, adumbro) *delineatio, forma, adumbratio*; — a) active: 1 Tim. 1, 16. πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν, ut (hoc meo exemplo) adumbraret converfionem futuram fcl. gentilium. Ad hunc locum fpectat haud dubie Gloffa Hefychii: πρὸς ὑποτύπωσιν· πρὸς σημεῖον. — b) paffive: imago lineis ducta, *forma*, de doctrina prima, tanquam exemplar propofita, quod difcipulus fequi debet, 2 Tim. 1, 13.

Ὑποφέρω, aor. 1. ὑπήνεγκα, aor. 2. ὑπήνεγκον, (ὑπό et φέρω) propr. fero ita, ut fub pondere incedam, f. fim, *suffero, patiendo perfero, fuftineo*; metaph. de malis; ter, 1 Cor. 10, 13.

2 Tim. 3, 11. 1 Petr. 2, 19. (LXX. pro נֹגַהּ, Pf. 69, 10. ὀνειδισμόν. Mich. 7, 9. ὀργὴν Θεοῦ. Job. 2, 10. τὰ κακά. 2 Macc. 2, 28. 6, 30. Joseph. bell. 6, 3. 3.)

Ὑποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ὑπὸ et χωρέω) pedem refero, cedo; (de militibus, Joseph. Ant. 7, 9. 6.) — *me fubduco, fecedo;* Luc. 5, 16. 9, 10. (Judic. 20, 37. Sir. 13, 12. Joseph. vit. §. 29. ὑπεχώρουν ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ. §. 29. ὑπεχώρησαν εἰς τὴν Ἰησοῦ οἰκίαν.)

Ὑπωπιάζω, f. άσω, (ab ὑπώπιον, τὸ, quod ex ὑπό et ὤψ, ὠπός, ea faciei pars quae fub oculis eft; deinde fugillatio, vibex, eine Braufche im Geficht, ex ictu pugilis vel caeftus) *fugillo,* contundo faciem ut livida reddatur. Ad alias res translatum, ut latinor. *contundo,* i. e. *excrucio, defatigo, coërceo;* fic bis de eo, qui precibus affiduis aures alicujus defatigat, Luc. 18, 5. et de eo, qui σῶμα coërcet, cum denegando ei, quae pertinent ad vitae commoditatem et mollitiem, tum imponendo ei labores moleftos et duriores, 1 Cor. 9, 27.

Ὗς, ὑός, ὁ, ἡ, *fus,* — *porcus, porca;* 2 Petr. 2, 22. de quo loco vid. Ἐξέραμα et Κύλισμα. (LXX. pro חֲזִיר Levit. 11, 7. Deut. 14, 18. Prov. 11, 22.)

Ὕσσωπος, ου, ἡ, *hyffopus,* (Diofcor. 3, 30. Plin. 14, 16.), planta, cujus calamo f. cauli, in oriente altius excrefcente, utebantur Hebraei in confperfionibus facris. — De calamo hyffopi Joh. 19, 29. (coll. Matth. 27, 48. Marc. 15, 36.) — de fafciculo hyffopi ad confpergendum, quem Jofeph. Ant. 2, 14. 6. ὑσσώπου κόμας appellat, Hebr. 9, 19. fermo eft. — LXX. pro אֵזוֹב Exod. 12, 22. Levit. 14, 4. 6. 49. 51. 52. Num. 19, 6. 18. 1 Reg. 4, 33. Pf. 51, 8. Saepius non legitur in fcripturis.

Ὑστερέω, ῶ, f. ήσω, (ab ὕστερος) ὕστερος εἰμί, 1) *pofterior fum,* i. e. poft aliquem incedo; ex adjuncto: *inferior fum* dignitate, honore, loco; 1 Cor. 12, 24. τῷ ὑστεροῦντι ignobiliori membro, cui deeft δόξα. 1 Cor. 8, 8. ὑστερούμεθα, inferiores fumus, ignobiliores habemur. 2 Cor. 11, 5. [κατὰ] μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ἀποστόλων, nulla in re apoftolis inferiorem effe. ib. 12, 11. — 2) tardius fequor, *remaneo,* ich bleibe zurück, ex adjuncto: *non pervenio ad,* Hebr. 4, 1. μή δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι fcl. τῆς καταπαύσεως, ne veftrum quis putet, fe non perventurum effe ad locum quietis, falutis. — 3) *deficio, defum;* a) de actionibus: me fubduco officio, *deficio,* Hebr. 12, 15. ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος, deficiens a beneficio, a religione; ut Sir. 7, 34. μὴ ὑστέρει ἀπὸ κλαιόντων. Vel etiam ὑστερῶν ἀπὸ ex hebraismo pro ὑστερῶν τινος, ut Ecclef. 6, 2. (De eo qui deeft officio, legitur etiam Num. 9, 7. 13. Hab. 2, 3.) — b) de rebus: *deficio, non adfum,* Joh. 2, 3. ὑστερήσαντος οἴνου,

cum vinum deficeret. Marc. 10, 21. ἕν σοι ὑστερεῖ. (Jeſ. 51, 14. οὐ μὴ ὑστερήσει ἄρτος αὐτοῦ. Nehem. 9, 21. οὐχ ὑστέρησεν αὐτοῖς οὐδέν. Pſ. 23, 1.) — c) de opibus, victu, ὑστερέω et ὑστερέομαι: *deſtituor, deſicit mihi, careo*; ita α) abſolute: *penuria laboro, victu deſtituor*, Luc. 15, 14. 2 Cor. 11, 8. Phil. 4, 12. Hebr. 11, 37. (Sir. 11, 11. ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν, καὶ τόσῳ μᾶλλον ὑστερεῖται. Sir. 13, 4.) — β) ὑστερῶ (κατὰ) τί, deficit mihi, Matth. 19, 20. (Pſ. 39, 6. τί ὑστερῶ ἐγώ;) — γ) ὑστερέω ſ. ὑστερέομαί τινος, deſtituor, careo aliqua re; Luc. 22, 35. Rom. 3, 23. (Joſeph. Ant. 2, 2: 1. οὐδενὸς ὑστέρουν. Num. 24, 11. ὑστέρηκέ σε κύριος τῆς δόξης.) — δ) ſeq. ἐν cum dativo eodem ſenſu, 1 Cor. 1, 7. μὴ ὑστερ. ἐν μηδενὶ χαρίσματι. (ſeq. dativo Sir. 11, 12. ὑστερῶν ἰσχύϊ. (Saepius non habetur.)

Ὑστέρημα, τος, τὸ, (ab ὑστερέω) 1) τὸ *deeſſe, abeſſe*, τὸ *carere*; de perſonis: τὸ *abeſſe eorum*, cum genitivo objecti, 1 Cor. 16, 17. τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρουν, quod vobis careo, hi explent, i. e. loco veſtrum, quorum praeſentia, ſolatio, ope deſtituor, mihi ſunt. Phil. 2, 30. Col. 1, 24. ἀναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου, Chriſti loco, (quippe qui nunc in coelis verſatur) ego jam ab adverſariis vexor. — de rebus: *defectus, penuria*; *Mangel, Bedürftigkeit*; 2 Cor. 8, 14. εἰς τὸ ἐκείνων — ὑμῶν ὑστέρημα, ut eorum — veſtrae penuriae ſuccurratur. ib. 9, 12. 11, 9. — 1 Theſſ. 3, 10. τὰ ὑστερ. τῆς πίστεως, quod vobis deeſt ratione fidei. — (LXX. pro חֹסֶר, מַחְסוֹר Jud. 18, 10. 19, 19. 20. Pſ. 34, 9. Prov. 21, 5. Eſdr. 5, 9. Eccl. 2, 15.) — 2) *exiguitas*; — de opibus: res anguſta, curta ſupellex; Luc. 21, 4. ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἔβαλε, ex opibus quam maxime exiguis ultimum conjecit. (Teſt. XII. Patr. p. 747.: αὐτὸς (ſcl. Meſſias ex tribu Benjaminitica oriundus) ἀναπληρώσει τὰ ὑστερήματα τῆς φυλῆς σου, gloria, quam tribui comparabit, explebit ejus exiguitatem.) Saepius non legitur in noſtris ſcriptoribus, nec apud exteros habetur.

Ὑστέρησις, εως, ἡ, (ab ὑστερέω) i. q. ὑστέρημα, *penuria*; Phil. 4, 11. καθ' ὑστ. quaſi penuria laborem. — *curta ſupellex, opes exiguae*, Luc. 21, 4. Vid. Ὑστέρημα. (In V. T. non legitur.)

Ὕστερον — vid. Ὕστερος.

Ὕστερος, α, ον, *poſterior, ſubſequens, ſero futurus*; ſemel 1 Tim. 4, 1. ἐν ὑστέροις καιροῖς, i. q. ἐν ἐσχάτοις καιροῖς, et indicatur tempus Meſſiae adventum proxime antecedens. (De tempore adventus Meſſiae eadem formula habetur in Teſt. XII. Patr. p. 746. — LXX. pro אַחֲרוֹן 1 Chron. 29, 19.) — Neutrum ὕστερον abiit a) in adverbium: *poſtea, tandem, olim*, et de temporis ſpatio cum breviori tum longiori dicitur;

Matth. 4, 2. 21, 29. 32. 37. 25, 11. 26, 60. Marc. 16, 14. Luc. 4, 2. Joh. 13, 36. Hebr. 12, 2. (Chron. 24, 32. Prov. 5, 4. Joseph. Ant. 2, 15. 1. — ἐφ᾿ ὑστέρῳ, deinde, Sap. 19, 11. ἐξ ὑστέρου, tandem, Epist. Jer. v. 72.) — b) in praepositionem seq. genitivo: *post* Matth. 22, 27. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Luc. 20, 32. (Jer. 29, 2. 31, 19.)

Ὑφαντὸς, ἡ, ὸν, (ab ὑφαίνω, contexo, perf. passiv. ὕφανται) *contextus, textus;* semel Joh. 19, 23. (vid. Ἄῤῥαφος). — LXX. bis pro אָרַג, aliquoties pro חֹשֵׁב Exod. 26, 32. 28, 6. 35, 33. 36, 33. 38, 23. 39, 3. 7. Joseph. Ant. 3, 2. 4. ib. 3, 6. 4.

Ὑψηλὸς, ἡ, ὸν, (ab ὕψος) 1) *altus;* ratione loci, Matth. 4, 8. 17, 1. Marc. 9, 2. Luc. 4, 5. Apoc. 21, 10. 12. (LXX. pro בָּמָה, גָּבֹהַּ, מָרוֹם, רָם et similibus, 1 Reg. 13, 32. Jes. 2, 5. Gen. 7, 19.) — ἐν ὑψηλοῖς, i. e. *in coelo,* Hebr. 1, 3. vid. Ps. 93, 6. 113, 5. Jes. 33, 5.) — 2) *elatus in altum, sublimis;* Hebr. 7, 26. ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, supra coelos ad Deum elatus. Vid. Eph. 4, 10. ἐπάνω πάντων οὐρανῶν, et quae sub Οὐρανὸς de pluribus coelis dicta sunt. — Act. 13, 17. ubi Deus dicitur eduxisse Israëlitas ex Aegypto μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ, brachio elato, mit hoch geschwungenem Arme, cum scl. bellatoris instar Aegyptios percuteret; sensus: potentia efficacissima eos est tuitus. (LXX. eandem formulam usurpant non solum pro חָזָק Exod. 6, 1. 32, 10. sed maxime pro נָטוּי, Exod. 6, 6. Deut. 4, 34. 5, 15. 7, 19. 9, 29. De natura imaginis vid. Jes. 5, 25. 9, 12. 17. 21. 10, 4. 14, 26 sq. — 3) metaphor. a) ratione honoris: *princeps, praestans;* Luc. 16, 15. τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλόν (neutrum pro masculino, ut τοῦτο, πᾶν) qui e judicio hominum principes esse videntur et nobiliores aliis. Respicit ad fastum legis peritorum et Rabbinorum. (LXX. Eccles. 5, 7. Jes. 10, 33. ubi in altero membro ἔνδοξοι. 24, 4.) — b) ratione opinionis, spiritus, ut latinor. *alta,* de vana superbia; Rom. 12, 16. τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, alta spirantes. (1 Sam. 2, 3. λαλεῖ ὑφηλά. Jes. 9, 9. ὑψηλῇ καρδίᾳ. Prov. 17, 20. ὑψηλὸς πνεύματι. 30, 13. ὑψηλοὶ ὀφθαλμοί.)

Ὑψηλότερος, α, ον, (comparativ. ab ὑψηλὸς) *altior,* Hebr. 7, 16. vid. Ὑψηλός, sub num. 2.

Ὑψηλοφρονέω, ῶ, f. ήσω, i. e. ὑψηλὰ φρονέω (Rom. 12, 16.), *alta spiro, superbio;* bis, Rom. 11, 20. 1 Tim. 6, 17.

Ὕψιστος, η, ον, (superlativus formatus a substantivo ὕψος) *altissimus;* — ἐν τοῖς ὑψίστοις, Matth. 21, 9. Marc. 11, 10. s. ἐν ὑψίστοις Luc. 2, 14. 19, 38. hebr. בַּמְּרוֹמִים, Job. 16, 19. Jes. 57, 15. i. e. in coelo, quippe quod altissimum omnium videtur, vid. Prov. 25, 3. — Inde Deus, quia solus in coelo habitare putabatur, et ita distinguebatur ab

idolis, dicitur ὁ ὕψιστος, hebr. עֶלְיוֹן. chald. עִלָּיָא, i. e. ut Jes. 57, 15. explicatur ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, *summus omnium omnino dominus*; ita θεὸς ὁ ὕψιστος, Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Act. 16, 17. Hebr. 7, 1. (Dan. 3, 27. 33. 5, 20. 23. Gen. 14, 18—22. 3 Esdr. 2, 3. κύριος ὁ ὕψιστος pro אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, quod habet textus hebr. 2 Chron. 36, 23.) — ὁ ὕψιστος, Luc. 1, 32. 35. 76. 6, 35. Act. 7, 48. (Num. 24, 16. Deut. 32, 8. 2 Sam. 22, 14. Ps. 9, 2. 82, 6. 83, 17. Dan. 4, 21—31. 7, 25.)

Ὕψος, εως, τὸ, 1) *altitudo*; — de mensura, Eph. 3, 18. Apoc. 21, 16. (LXX. pro גֹּבַהּ 1 Sam. 17, 4. Ez. 40, 43. קוֹמָה Gen. 6, 15. Ex. 25, 10. 23.) — Κατ' ἐξοχήν: *coelum*, quippe omnium altissimum, et ut οὐρανὸς simul pro eo, qui in coelo habitat, *Deo*; ἐξ ὕψους, coelitus, a Deo, Luc. 1, 78. 24, 49. — εἰς ὕψος in coelum, ad Deum, Eph. 4, 8. (Ps. 68, 19.) Vid. e V. T. Ps. 18, 19. 144, 8. Sir. 17, 26. 43, 10. 51, 26. — 2) metaphor. dignitas, *honor*, *splendida conditio*, *das Empor- in die Höhe kommen*, Jac. 1, 9. (1 Chr. 14, 2. 23, 17. 2 Chr. 1, 1. Job. 40, 5.)

Ὑψόω, ῶ, f. ώσω, (ab ὕψος), LXX. pro רוּם, גָּבַהּ, גָּדַל, נָשָׂא, — *in altum tollo*, *extollo*, a) proprie, de motu in locum altiorem; Joh. 3, 14. ὕψωσε τὸν ὄφιν, extulit serpentem. Ita ὑψωθῆναι de Jesu: in crucem exaltari, suspendi, quod Test. XII. Patr. p. 739. plenius dicitur: ἐπὶ ξύλου ὑψωθήσεται. — Ὑψωθῆναι ἐκ τῆς γῆς Joh. 12, 32. 34. super terram tolli ad coelum, quod alludit simul ad crucis supplicium. — τῇ δεξιᾷ τοῦ θεοῦ ὑψωθείς, Act. 2, 33. 5, 31. ad dextram Dei elatus, ubi utraque notio cum propria evehendi ad coelum, tum tropica evehendi ad summos honores spectari potest. (Gen. 29, 13. ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἔναντι κυρίου. Gen. 7, 11. ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς.) — b) tropice: α) ὑψόω τινα, *eveho* aliquem ad dignitatem, honores, felicitatem, *augeo illum honore*, *potentia*, *felicitate*; Luc. 1, 52. Act. 13, 17. τὸν λαὸν ὕψωσεν. Jac. 4, 10. 1 Petr. 5, 6. — et ὑψωθήσομαι eodem sensu, Matth. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. Alii: celebrabor, laudibus efferar, ut in V. T. haud raro, e. g. Neh. 9, 5. Ps. 18, 46. 21, 13. 46, 10. 99, 5. — (Jos. 3, 7. Jes. 4, 2. ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ Ἰσραήλ. Gen. 24, 35. 48, 19. Ezech. 21, 25. Psal. 7, 6. Test. XII. Patr. p. 712.) — β) ὑψόω ἐμαυτόν, *effero me*, *superbio*, *fastu efferor*, Matth. 23, 12. Luc. 14, 11. 18, 14. — γ) ὑψώθην, aor. 1. pass. cum significatione media, (Test. XII. Patr. p. 531. ζητήσετε ὑψωθῆναι ὑπὲρ αὐτούς, ἀλλ' οὐ δυνήσεται) *effero me*, *superbio*, *fastu vano inflatus sum*, *ich erhebe mich hoffärtig*; Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. καπερναούμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, quae ad coelum usque pertingere putas, i. e. potentia, divitiis quam maxime su-

perbis. (Ps. Sal. 1, 5. ὑψώθησαν ἕως τῶν ἀστρῶν [fastu suo ad astra caput efferebant], καὶ εἶπαν, οὐ μὴ πέσωσιν [πέσωμεν]. Vid. etiam Jer. 49, 16. Obad. v. 3. et conf. Deut. 1, 28. 9, 1.) — 2 Cor. 11, 7. ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ut vos possetis superbire, dass ihr euch gross machen könnet. (Jes. 3, 15, ἀνθ᾽ ὧν ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες σιών; et formula ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ de superbientibus Deut. 8, 14. 2 Chron. 17, 6. 26, 16. Ps. 131, 1. Prov. 18, 12. Ez. 28, 2. 5.)

Ὕψωμα, τος, τὸ, (ab ὑψόω, perf. pass. ὕψωμαι) 1) *exaltatio*, *das Erheben*; tropice: elevatio ad felicitatem; ita εἰς ὕψωμα ἱερουσαλὴμ, ut elevetur, gloria et splendore augeatur Hieros. Judith. 10, 8. 13, 4. — 2) *quod altum est*, altitudo; propr. Rom. 8, 39. οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος, vel nec coelum (Prov. 25, 3.) nec terra; vel quae iis insunt, vid. *Βάθος*. — tropice: *superbia* (vid. ὑψόω) quae se effert in aliorum damnum; 2 Cor. 10, 5. πᾶν ὕψωμα, pro: adversarium superbientem quemque. (Job. 24, 24. πολλοὺς ἐκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ. — bono sensu: decus, gloria, Judith. 15, 9.

Φ.

Φάγος, ου, ὁ, (a φάγω) *phago*, *edax*; Matth. 11, 19. Luc. 7, 34.

Φάγω, praesens inusitatum; aor. 2. ἔφαγον infinit. φαγεῖν, serioribus etiam futur. φάγομαι, φάγεσαι, φάγεται, (Matthiae §. 197.), LXX. pro אָכַל, 1) *edo*, *comedo*, *vescor*; Matth. 15, 37. 26, 26. Marc. 6, 42. 44. 8, 8. Luc. 9, 17. 24, 43. Joh. 6, 31. Act. 10, 13. et passim. — διδόναι τινὶ φαγεῖν, dare alicui quo vesci possit, Matth. 14, 16. 25, 35. 42. Marc. 5, 43. 6, 37. Luc. 9, 13. Joh. 6, 31. 52. coll. Joh. 4, 32. 33. (2 Chron. 28, 19.) — τὶ, Marc. 11, 14. καρπόν. Luc. 4, 2. οὐδέν. Joh. 6, 31. τὸ μάννα. ib. 53. Rom. 14, 2. 21. 1 Cor. 8, 8. scl. εἰδωλόθυτα. 10, 3. Ap. 2, 14. — φαγεῖν ἔκ τινός, partem rei, Luc. 22, 16. Joh. 6, 26. 50 sq. Hebr. 13, 10. ἐξ οὗ scl. θυσιαστηρίου, i. e. carnibus ei impositis. Ap. 2, 7. (Num. 6, 4. Sir. 11, 17.) — φαγεῖν ἀπὸ, eodem sensu, [Apoc. 2, 17. ubi textus vulgat. e glossemate addidit.] (Saepius φαγεῖν ἀπὸ apud LXX., e. g. Gen. 2, 16 sq. 3, 1—5. 27, 25. 33. Levit. 7, 8.) — φαγεῖν τὸ πάσχα, agnum paschalem comedere, i. e. coenam paschalem celebrare, Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 22, 8. 11. 15. Joh. 18, 28. — δεῖπνον φαγεῖν, pro δειπνεῖν, 1 Cor. 11, 20. — De formula φαγεῖν καὶ πίνειν, vid. πίνω. — Ἄρτον φαγεῖν, pars pro toto: *epulari*, Mahlzeit halten, Marc. 3, 20. Luc. 14, 1. 15. (Gen. 3, 24. Ex. 16, 8.) — παρά τινος, ab aliquo nutriri, 2 Thess. 3, 8. (Ruth. 2, 14. φάγεσαι τὸν ἄρτον μου. coll. Gen. 3, 19.) — 2) *cibo vescor*, *prandeo*, *coeno*, Marc. 6, 31.

οὐδὲ φαγεῖν ηὐκαίρουν. Luc. 15, 23. 1 Cor. 11, 21. ἐν τῷ φαγεῖν, ubi coenatur. 11, 33. συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν. (1 Sam. 20, 5.) — φαγεῖν μετά τινος, coenare apud aliquem, Luc. 7, 36. (1 Sam. 1, 18. 9, 19. 24. — 3) *consumo, devoro, exedo*; Apoc. 10, 10. ἔφαγον pro κατέφαγον. — de avibus, Apoc. 19, 18. (Gen. 40, 19. Jes. 56, 9.) — de aerugine, Jac. 5, 3. φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν (vos) ὡς πῦρ. (Jes. 10, 17.) — Apoc. 17, 16. τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, i. e. homines in ea (urbe) trucidabunt. (Levit. 26, 29. Ps. 27, 3.)

Φαιλόνης, (scribitur in codd. etiam φαιλώνης, φελώνης) ου, ὁ, quod non nisi 2 Tim. 4, 13. legitur, ab aliis explicatur: *theca libraria*, ut syrus interpres, et Hesychius: φαιλόνης· εἰλητάριον μεμβράϊνον, ἢ γλωσσόκομον. Alii, et rectius, ut videtur, per metathesin literarum accipiunt pro φαινόλης, quod prosanis est *paenula*, *ein Regen- Reisemantel*. Athen. III, p. 97. οὐ σὺ εἶ, ὁ καὶ τὸν καινὸν φελόνην (εἴρηται γάρ, ὦ βέλτιστε, καὶ ὁ φαινόλης) εἰπών; παῖ Λεῦκε, δός μοι τὸν ἄχρηστον φαινόλην. (Rabbini פַּלְיוֹן, *pallium*, et פְּלִיגָא *subligaculum*. Vid. Buxtorf. lex. p. 1742. et p. 1747. Schoettgen. hor. hebr. et talm. p. 898.)

Φαίνω, f. ανῶ, aor. ἔφηνα, aor. 2. ἔφανον. — aor. 1. pass. ἐφάνθην. aor. 2. ἐφάνην, fut. φανήσομαι, LXX. pro הֵאִיר. — I) transitive; ita in N. T. activum: *luceo, lucem spargo, luce collustro*, Joh. 1, 5. 5, 35. 2 Petr. 1, 19. 1 Joh. 2, 8. Apoc. 1, 16. 21, 23. (Gen. 1, 17. Ps. 76, 18. 96, 4. — φαίνεσθαι, 2 Macc. 12, 9.) — II) intransitive in passivo: 1) *lucem habeo, luce suffusus sum*; a) propr. Ap. 8, 12. ἵνα ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, ut dies non lucida sit secundum tertiam partem, i. e. ut lux diei comminuatur usque ad tertiam partem. — b) tropice: emico, eluceo, i. e. *honoris splendore circumfundor, emineo*; Phil. 2, 15. ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες.

2) *in lucem prodeo, appareo*, a) propr. Matth. 2, 7. ἀστὴρ φαινόμενος. Matth. 24, 27. ἀστραπή. ib. v. 30. τὸ σημεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ. (Jes. 60, 2. pro זָרַח) — de Deo, angelis, redivivis, apparentibus, Matth. 1, 20. 2, 13. 19. Marc. 16, 9. Luc. 9, 8. (Num. 23, 3. pro נִקְרָה. 2 Macc. 3, 33. 10, 29. 11, 8. Test. XII. Patr. p. 541. Joseph. Ant. 7, 7. 3. ὁ θεὸς φανεὶς [Nathano] κατὰ τοὺς ὕπνους. Id. cont. Ap. 1, 32. ἡ Ἶσις κατὰ τοὺς ὕπνους ἐφάνη.) — b) tropice: *prodeo*; Matth. 13, 26. τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. (2 Macc. 1, 33. τὸ ὕδωρ ἐφάνη.)

3) *videor*, i. e. a) proprie *conspicior ab omnibus, conspicior ab hominum oculis*; ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις, ut quid agant, (pietatis exercitium) ab omnium oculis conspiciatur, Matth. 6, 5. 16. 18. — Jac. 4, 14. ἀτμὶς ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη. Apoc. 18, 23. (Jer. 47, 3. pro נִרְאָה. 1 Macc.

11, 12. τότε ἐφάνη ἡ ἔχθρα αὐτῶν.) — *evenio*; Matth. 9, 33. οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ. — b) *videor aliquis esse*, Matth. 13, 26. 27. ἔξωθεν φαίνονται ὡραῖοι. Luc. 24, 11. ἐφάνησαν ὡσεὶ λῆρος. (Test. XII. Patr. p. 530. ἐφαίνοντο αὐταῖς ἕως τοῦ οὐρανοῦ φθάνοντες. Prov. 21, 2. πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος. Joseph. c. Apion. 1, 28.) — φαίνεταί μοι, *videtur mihi, placet*, de judicio; Marc. 14, 64. (3 Esdr. 2, 21. ἂν φαίνηταί σοι, si tibi placet.) — Cum, quae conspiciuntur, etiam cognoscantur, qualia sint; est c) videor aliis, — *habeor, cognoscor, deprehendor*, Rom. 7, 13. ἵνα φανῇ ἁμαρτία — ἁμαρτωλὸς, ut deprehendatur vitiositas — vere improba esse et poena digna. (Est enim hic anacoluthon [Matthiae gramm. §. 631.] agnoscendum, cum Paulus ἵνα γένηται pro ἵνα φανῇ in sequentibus usurpet, ut gravior fiat oratio.) 2 Cor. 13, 7. (2 Macc. 6, 27. τοῦ γήρως ἄξιος φανήσομαι. Sap. 8, 16.) — d) *sum aliquis*; Hebr. 11, 3. εἰς τὸ μὴ ἐκ [pro ἐκ μὴ] φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι, ut existerent ex iis, quae plane non erant, res adspectabiles. 1 Petr. 4, 18. ἁμαρτωλὸς ποῦ φαίνεται, ubi locorum erit? i. e. quid ei eveniet? (Similiter 2 Macc. 7, 22. ubi mater filiis dicit: οὐκ οἶδ᾽ ὅπως εἰς τὴν ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, nescio quomodo (homines) facti fueris in utero. — 2 Macc. 3, 25. ἐφάνετο ἔχων, habebat. 4 Macc. 1, 32. ἐπικρατεῖν φαίνεται, imperium tenet. ib. 2, 4. Joseph. bell. 1, 8. 4. πανταχοῦ γενναῖος φανείς.)

Φαλὲκ, ὁ, hebr. פֶּלֶג, *Phaleg*, nom. pr. viri, filii Heberis; Luc. 3, 35. (Gen. 10, 25.)

Φανερὸς, ὰ, ὸν, (a φαίνομαι) *manifestus*, ita ut conspici, intelligi possit, diciturque de iis, qui oculis conspiciuntur, audiuntur, mente intelliguntur; Act. 4, 16. σημεῖον πᾶσι φανερὸν. (2 Macc. 15, 35.) — φανερὸν ποιεῖν, manifestare quis aliquis sit, Matth. 12, 16. Marc. 3, 12. (2 Macc. 12, 41. τοῦ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποιοῦντος. Joseph. Ant. 3, 4. 2.) — φανερὸν γίνεσθαι, ab omnibus cognosci, satis innotescere; Marc. 6, 14. Luc. 8, 17. Act. 7, 13. 1 Cor. 11, 19. 13, 13. 14, 25. Phil. 1, 13, (1 Macc. 15, 9. 2 Macc. 1, 33. — φανερόν ἐστι satis manifestum, facile intelligendum est, Rom. 1, 19. τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς, satis manifestum est iis (für sie) τὸ Deum cognoscere. (De eo quod facile est intellectu, judicatu, usurpat etiam Joseph. bell. 7, 1. 2.) Gal. 5, 19. 1 Tim. 4, 15. (Prov. 16, 5. Sir. 6, 24. 2 Macc. 6, 30.) — *dignoscendi* sensu, 1 Joh. 3, 10. — εἰς φανερὸν ἔρχεσθαι, palam fieri, omnibus innotescere, Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. — ἐν τῷ φανερῷ, adverbialiter: *palam* i. e. a) in loco publico, Matth. 6, 4. 6. 18. (Joseph. Ant. 4, 2. 4.) — b) quatenus oculis aliquis conspicitur; Rom. 2, 28. ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Judaeus qui palam est, quatenus

externis ſiguis dignoſcitur. (Joſeph. vit. §. 25. ἐκ τοῦ φανεροῦ, palam.)

Φανερόω, ῶ, f. ώσω, (a φανερός) quod LXX. ſemel Jer. 33, 6. pro גלה, — φανερὸν ποιέω, *manifeſtum*, *conſpicuum facio*, diciturque de iis, quae oculis, auribus, mente, uſu ſatis innoteſcunt, et palam fiunt. Ita a) activum: *manifeſtum*, *conſpicuum facio*, Joh. 2, 11. ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ. c. 7, 4. ἑαυτὸν τῷ κόσμῳ, in publicum prodire. 17, 6. τὸ ὄνομα. 21, 1. ἐφανέρωσε ἑαυτόν. Rom. 1, 19. 1 Cor. 4, 5. τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν. 2 Cor. 2, 14. — *publice trado*, Col. 4, 4. Tit. 1, 3. — b) paſſivum: α) *cognoſcor* ab omnibus, *innoteſco*, *conſpicuus fio*; Marc. 4, 22. Joh. 3, 21. 9, 3. Rom. 3, 21. 14. (in textu vulg. c. 16.) 26. 2 Cor. 3, 3. φανερούμενοι, ὅτι, quos ſatis conſtat eſſe. 5, 11. Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα, Deus me totum perſpicit. 7, 12. Eph. 5, 13. Col. 1, 26. 3, 4. φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ σὺν αὐτῷ, ſimul cum eo conſpicui eritis δόξῃ. 2 Tim. 1, 10. Hebr. 9, 8. 2 Petr. 1, 20. 1 Joh. 2, 19. ἀλλ' (ſcl. hoc factum eſt) ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ὑμῶν, pro ἵνα φανερὸν ᾖ κ. τ. λ. — ib. 3, 2. οὔπω ἐφανερώθη, uſu nondum cognitum habemus. — β) cum ſignificatione medii: *me conſpicuum facio*, *videndum me praebeo*; 2 Cor. 4, 10 ſqq. ἵνα ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ φαν., vid. ζωή ſub B. a. — 2 Cor. 11, 6. ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς, in quavis re (in utroque, cum λόγῳ tum γνώσει) me vobis omnino conſpicuum feci. Eph. 5, 13. πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστί, pro φῶς ἐστι φανερούμενον κατὰ πᾶν, lux (diei) enim ſe ab omni parte conſpicienda praebet, omnia omnino colluſtrat. 1 Joh. 4, 9. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέσταλκεν. Apoc. 15, 4. — φανερωθῆναί τινι, *comparere* coram aliquo, Joh. 1, 31. 2 Cor. 5, 10 ſqq. ἔμπροσθεν. — De coelitus venientibus, redivivis: *appareo*, Marc. 16, 12. 14. Joh. 21, 14. Col. 3, 4. 1 Tim. 3, 16. Hebr. 9, 26, 1 Petr. 5, 4. 1 Joh. 1, 2. 2, 28. 3, 5. 8. — Saepius non legitur.

Φανερῶς, (a φανερός) adv. *manifeſto*, *palam*; Marc. 1, 45. Joh. 7, 10. (Joſeph. Ant. 5, 6. 2. ib. 3, 5. 4. λέγειν φανερῶς.) — de cognitione: *perſpicue*, *clare*, Act. 10, 3.

Φανέρωσις, εως, ἡ, (a φανερόω, perf. paſſ. πεφανέρωσαι) *manifeſtatio*, i. q. φανεροποίησις; 2 Cor. 4, 2. φανέρωσις τῆς ἀληθείας, τὸ publice tradere doctrinam veram. — 1 Cor. 12, 7. φανέρωσις τοῦ πνεύματος dicuntur dona ſpiritus ſancti, quia maxima eorum pars verſabatur in inſtitutione, ſ. revelatione. Caeterum non legitur, nec in V. T.

Φανός, οῦ, ὁ, (a φαίνω, ἔφανον) *lucerna*, eine *Leuchte*, *fax*, *taeda*; ſemel Joh. 18, 3. (Aeſchyl. Agam. v. 290. Dionyſ. Halic. 9, p. 720. ἐξέτρεχον ἅπαντες ἐκ τῶν σκηνῶν ἀθρόοι, φανοὺς ἔχοντες καὶ λαμπάδες. Heſych. ἀττικοὶ δὲ

λύχνουν ἐκάλουν, ὃν ἡμεῖς νῦν φανόν. Vid. etiam Phrynich. ed. Lobeck. p. 59.)

Φανουήλ, ὁ, (פְּנוּאֵל, i. e. aſpexit Deus) *Phanuel*, nom. propr. viri, de quo vid. Luc. 2, 36.

Φαντάζω, f. άσω, (a φαίνω) conſpicuum facio, manifeſto; — medium: *appareo;* ſemel Hebr. 12, 21. ubi τὸ φανταζόμενον eſt i. q. τὸ φαινόμενον, collective: *phaenomena*, diciturque de fulgure, tonitru, fumo etc. de quibus vid. Ex. 19. — (Sap. 6, 16. ἡ σοφία ἐν τρίβοις φαντάζεται αὐτοῖς, cultoribus ſuis apparebit. Herodian. 8, 3. 21. Legitur etiam, ſed alio ſenſu, Sir. 31, 5. Teſt. XII. Patr. p. 538.

Φαντασία, ας, ἡ, (a φαντάζω) 1) *oſtentatio, pompa, das Schauſtellen, ſich ſehen laſſen;* ita ſemel de pompa ſplendida principis Act. 25, 23. (Zach. 10, 1. pro חֲזִיזִים, κύριος ἐποίησε φαντασίας.) — (2) imago ſ. cogitatio fraudulenta, animum ludibrio habens, Hab. 2, 18. 19. Sap. 18, 17. Teſt. XII. Patr. p. 524. 530. — opinio fraudulenta, Joſeph. de bell. 6, 1. 7.)

Φάντασμα, τος, τὸ, (a φαντάζω) res conſpecta, viſum; *daemon conſpectus, ſpectrum;* bis, Matth. 14, 26. Marc. 6, 49. coll. Luc. 24, 36. (Joſephus ter de angelis, Ant. 1, 20. 2. ib. 5, 6. 2. et 5, 8. 2. φάντασμα ἐπιφαίνεται, ἄγγελος τοῦ θεοῦ. — de imaginibus ſomniorum terribilibus Joſeph. bell. 3, 8. 3. Sap. 17, 15.)

Φάραγξ, γγος, ἡ, (a φάρω i. q. σχίζω, ſcindo, diffindo) propr. ſciſſura, hiatus, (conveniens fere cum λάρυγξ); de ſciſſuris petrarum et terrae: *hiatus, faux, vallis anguſta montibus praeruptis terminata, Schlucht, Schlund;* ſemel Luc. 3, 5. et ita ſaepius apud Joſeph. e. g. de bell. 6, 1. 5. ib. 7, 6. 1. coll. 4 Macc. 14, 16. — LXX. ſaepius pro אָפִיק Jeſ. 8, 7. Ezech. 6, 3. גַּיְא Joſ. 15, 8. Jeſ. 22, 1. 40, 4. נַחַל Gen. 26, 17. Deut. 1, 24. 2, 24.

Φαραώ, ὁ, hebr. פַּרְעֹה, ſcriptoribus N. T. indeclinabile, (ſed Joſephus flectit: φαραώθης, ου, η, ην, vid Ant. 2, 13. 14. et LXX. flectunt φαραώ, τοῦ φαραώ, τῷ φαραῷ, τὸν φαραώ) *Pharao*, nomen commune et appellativum regum Aegyptiorum antiquiorum, (Joſeph. Ant. 8, 6. 2 ὁ φαραὼν κατ' αἰγυπτίους βασιλέα σημαίνει. Vid. etiam Gen. 47. Exod. 5 ſqq.) Act. 7, 10. ἐναντίον φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, (ubi φαραὼ loco nominis proprii eſt.) v. 13. 21. Rom. 9, 17. Hebr. 11, 24.

Φαρὲς, ὁ, (פֶּרֶץ, ruptura, vid. Gen. 38, 29.) *Phares*, nomen propr. filii Judae, Matth. 1, 3. Luc. 3, 32.

Φαρισαῖος, ου, ὁ, (apud Rabbinos פָּרוּשׁ, Phariſaeus, etiam: abſtinens, continens, ſeparatus; unde Suidas φαρισαῖος· ἀφωρισμένος; alii derivant a פָּרַשׁ docuit, interpretatus eſt; legis interpretes) *Phariſaeus*, unus e ſecta Phari-

saeorum, cujus sectae mentio in commentariis Josephi primum fit Ant. 13, 5. ubi agit de tempore Jonathani pontificis qui a. 159—144 ante Chr. nat. vixit. Uberius de iis exposuit Joseph. Ant. 13, 5. et 24. ib. lib. 7, 2. lib. 18, 1. et 2. de bell. 2, 8. Erant acerrimi legis mosaicae, potissimum rituum a Mose praescriptorum, defensores, verborumque legis captatores, praeter eam etiam παράδοσιν, i. e. praecepta doctorum serius prolata ad ritus maxime spectantia, admittentes, religiosissimi in ritibus faciendis, de vera animi emendatione parum solliciti, fucatae pietatis studiosi, apud populum magna gaudentes auctoritate, ut etiam synedrii magni ex parte assessores; cujusque sanioris doctrinae, quae rituum dignitatem minuere videretur, adversarii acerrimi, ideoque Christo inimicissimi, et supplicii ejus auctores primarii. Quod ad dogmata eorum attinet non omnia satis sunt enucleata, cum fatum, at vero etiam aliquam hominis libertatem, immortalitatem et praemia et poenas alterius vitae, at vero etiam μετεμψύχωσιν docuisse perhibeantur. Commemorantur in N. T. Matth. 3, 7. 5, 20. 9, 11. 14. 34. 12, 2. 14. 24. 38. 15, 1. 12. 16, 1. 6. 11 sqq. 19, 3. 21, 45. 22, 15. 34. 41. 23, 2. 13. 14. 15. 23. 25—29. 27, 62. Marc. 2, 16. 18. 24. 3, 6. 7, 1. 3. 5. 8, 11. 15. 10, 2. 12, 13. — Luc. 5, 17. 21. 30. 33. 6, 2. 7. 7, 30. 36—39. 11, 37—44. 12, 1. 13, 31. 14, 1. 3. 15, 2. 16, 14. 17, 20. 18, 10 sqq. 19, 39. Joh. 1, 24. 3, 1. 4, 1. 7, 32. 45—48. 8, 3. 13. 9, 13—16. 40. 11, 46 sqq. 57. 12, 19. 42. 18, 3. Act. 5, 34. 15, 5. 23, 6—9. 26, 5. Phil. 3, 5.

Φαρμακεία, ας, ἡ, (a φαρμακεύω, i. e. φάρμακον, medicinam, venenum, pigmentum, vel paro, vel do) 1) τὸ parare, vel τὸ dare vel medicinam, (Joseph. de bell. 4, 9. 11. φάρμακον πρὸς σωτηρίαν) vel venenum; — veneficium; — 2) *incantatio*, *praestigiae*, *artes magicae*, Gal. 5, 20. (Exod. 7, 11. 22. 8, 18. Sap. 18, 13. de artibus praestigiatorum Aegyptiorum.) Quae artes cum doceri a daemonibus malis et ope eorum peragi putarentur (Lib. Henoch. p. 183. 185. ubi daemon φάρμαρος docuisse φαρμακείας traditur), φαρμακεία, etiam metonymice de *idololatria*, et *praestigiis ethnicorum* dicitur; et ita intelligendum est Apoc. 9, 21. 18, 23. ut etiam in V. T. Jes. 47, 9. 12. pro כְּשָׁפִים. et Sap. 12, 4.

Φαρμακεύς, έως, ὁ, (a φαρμακεύω, vid. Φαρμακεία) medicinam conficiens; *veneficus*, (Joseph. vit. §. 31.); *incantator*, *praestigiator*, [Apoc. 21, 8. ubi Griesb. φαρμάκοις edidit.]

Φαρμακός, οῦ, ὁ, ἡ, (ab eodem them. — Joseph. Ant. 17, 4. 1. φαρμακιστόταται γυναῖκες, mulieres veneficiis quam maxime deditae, vel eorum peritissimae) i. q. φαρμα-

κεὺς, *veneficus, incantator*; Apoc. 21, 8. 22, 15. — LXX. pro חַרְטֻמִּים Exod. 9, 12. pro מְכַשֵּׁף, Ex. 7, 11. 22, 17. Deut. 18, 10. Jer. 27, 7. Dan. 2, 2. Mal. 3, 5. — Pſ. 58, 5. Saepius non occurrit in ſcripturis.

Φάσις, εως, ἡ, (a φάω, φημι, dico) dictio; — *fama, nuntius*; Act. 21, 31. (de delatione, Demoſth. p. 793. 16 ed. Reisk. Pollux Onom. 8, 6. 47. κοινῶς δὲ φάσις ἐκαλοῦντο πᾶσαι αἱ μηνύσεις τῶν λανθανόντων ἀδικημάτων, quae ſpectant ad φάσις a φαίνω notum facio. Act. l. l. patet e verbo ἀνέβη, quod adjectum eſt, φάσιν, eſſe rumorem, famam.)

Φάσκω, imperf. ἔφασκον, (a φάω, i. q. φημὶ) *dictito, affirmo*, Act. 24, 9. 25, 19. Rom. 1, 22. [Apoc. 2, 2.] — LXX. Gen. 26, 20. 2 Macc. 14, 27. 32. Philo de Somn. p. 1116. Xenoph. Mem. 1, 2. 29. Joſeph. Ant. 3, 14. 2.

Φάτνη, ης, ἡ, *praeſepe, Krippe*; Luc. 13, 15. — et praeterea Luc. 2, 12. 16. ubi quidam *ſtabulum* maluerunt interpretari, ſecundum LXX. interpretes, qui φάτνη 2 Chron. 32, 8. pro אֻרְוָה, ſtabulum, et Hab. 3, 17. pro רֶפֶת, bovile, poſuerunt. At eſt *praeſepe*, ut recte docuit *Gersdorf* (Beiträge zur Sprachcharakteriſt. des N. T. p. 220 ſqq.) LXX. pro אֵבוּס praeſepe, Job. 39, 9. Prov. 14, 4. Jeſ. 1, 3. Xenoph. de Re Equeſtr. 4, 1. Joſeph. Ant. 8, 2. 4. Philo de Somn. p. 872. βόες ἐπὶ φάτνης σφαγέντες.

Φαῦλος, η, ον, 1) ſimplex, tenuis, ſchlecht, einfach; — 2) ineptus, inutilis, vilis; — 3) ratione morum; ignavus, *improbus, malus, pravus*; Joh. 3, 18. 5, 29. Tit. 2, 8. Jac. 2, 16. (Prov. 13, 6. 22, 8. Job. 6, 25. Joſeph. vit. §. 9. φαῦλος τὸν βίον. Polyb. 4, 45. 1.)

Φέγγος, εος, contr. ους, τὸ, (a φέγγω i. q. φάω, φαίνω, luceo) *lux, ſplendor*; de ſplendore coelitus veniente ab aſtris, fulguribus etc. Matth. 24, 29. Marc. 13, 24. (LXX. pro נֹגַהּ Joël. 2, 10. 3, 15. 2 Sam. 23, 4. Ezech. 1, 4. 13. 27. Job. 3, 4. Sap. 7, 10. Joſeph. Ant. 2, 14. 5.) — de luce *lychni*, (de quo etiam Joſeph. Ant. 3, 8. 3. verbum φέγγειν uſurpat) Luc. 11, 33. (de luce ex incendio, 2 Macc. 12, 9.)

Φείδομαι, f. είσομαι, 1) *abſtineo, me cohibeo*; 2 Cor. 12, 6. (LXX. pro חָשַׂךְ cohibuit, Gen. 20, 6. 2 Sam. 18, 16. Job. 16, 6. Prov. 10, 20. Sap. 1, 11. — 2) abſtineo a vindicta, poena, vel malo alteri infligendo, *parco*, ſeq. genitivo; Act. 20, 29. Rom. 8, 32. 11, 21. 1 Cor. 7, 28. 2 Cor. 1, 23. 13, 2. οὐ φείσομαι (Prov. 6, 34. Jer. 13, 14.) 2 Petr. 2, 4. 5. (LXX. pro חוּס et חָמַל, 1 Sam. 24, 11. Neh. 13, 22. Pſ. 72, 13. 2 Chron. 36, 15. 17. Sap. 11, 27.)

Φειδομένως, (a φείδομαι, particip. φειδόμενος) adv. *parce*; ſemel 2 Cor. 9, 6. (apud profanos non legitur.)

Φελόνης, vid. Φαιλόνης.

Φέρω, fut. οἴσω, aor. 1. ἤνεγκα, aor. 2. ἤνεγκον, — LXX. maxime pro הֵבִיא et נָשָׂא — respondet latinor. *fero*, et, ut hoc, triplici potissimum modo usurpatur. Est enim 1) *fero*, i. e. *moveo*, a) propr. Joh. 20, 27. φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε — φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε. (Unde φέρε, move te, *agedum!* adhortantis est ad agendum, Joseph. Ant. 4, 8. 2. ib. 6, 5. 6.) Huc etiam referri potest formula: φέρων, movens, gubernans, τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, Hebr. 1, 3. alii: portat, i. e. facit ut esse pergant. — φέρομαι, *feror*, adjuncta notione celeritatis et violentiae motus, *celeriter moveor, abripior, ruo;* Act. 2, 2. πνοὴ φερομένη βιαία. (Jer. 18, 14. ὕδωρ βιαίως ἄνω φερόμενον. Jes. 29, 5. 28, 15. 18.) de navigantibus Act. 27, 15. 17. (Test. XII. Patr. p. 670. χειμαζόμενοι ἐπὶ τὸ πέλαγος ἐφερώμεθα. Joseph. Ant. 7, 10. 2. φερόμενοι de celeriter fugientibus.) Nec aliter 1 Petr. 1, 21. ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι, a spiritu s. abrepti, s. agitati. (Job. 17, 1. πνεύματι φερόμενος. Joseph. bell. 6, 5. 2. φερόμενοι τοῖς θυμοῖς.) — b) tropice, ut latinorum *ferre*, de porta: *duco*, Act. 12, 10. πύλη ἡ φέρουσα εἰς τὴν πόλιν. — φέρομαι, *progredior*, de doctore exponente rem aliquam; Hebr. 6, 1. ἐπὶ τὴν τελειώτητα φερώμεθα.

2) *porto et ita moveo*, i. e. *affero, adporto, adduco, confero, porrigo;* a) propr. vel absolute, vel seq. dativo personae, vel seq. πρὸς, — *res*, Matth. 14, 11. ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ. 14, 18. φέρετε αὐτοὺς (τοὺς ἄρτους) ὧδε. 12, 15. 16. δηνάριον. Marc. 6, 27. Luc. 24, 1. Joh. 2, 8. 4, 33. 19, 39. 21, 10. Act. 4, 34. 37. 5, 2. 2 Tim. 4, 13. ἐρχόμενος φέρε. — φέρειν ὄπισθεν Luc. 23, 26. vid. Ὄπισθεν. — *personas*, Matth. 17, 17. Marc. 1, 32. 2, 3. 7, 32. 8, 22. 9, 17. 19. 20. 15, 22. Luc. 5, 18. 15, 13. Joh. 21, 18. Act. 5, 16. 14, 13. (Gen. 4, 3. 4. 27, 4. Exod. 32, 2.) — εἰς, *infero*, Apoc. 21, 24. 26. (1 Sam. 31, 12. Neh. 11, 27. Jes. 30, 6.) — b) metaph. α) φέρω τι, *profero, in medium profero* aliquid; 2 Petr. 1, 17. 18. φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ, vox coelitus ei facta est. — κατηγορίαν κατά τινος φέρειν, Joh. 18, 29. Act. 25, 7. — 2 Petr. 1, 21. ἠνέχθη ποτὲ προφητεία. (Joseph. vit. §. 65. ἱστορίαν φέρειν εἰς μέσον.) 2 Joh. v. 20. διδαχήν. Hebr. 9, 16. θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου, testatorem mortuum esse ferri sermone, i. e. constare oportet. (Joseph. c. Apion. 1, 27. φέρουσι, proferunt, narrant. Id. Ant. 17, 5. 4. προφερόμενος, narrans, proferens.) — *profero*, καρπὸν, Marc. 4, 8. Joh. 12, 24. 15, 2. 4. 5. 8. 16. (Prov. 30, 21. Ezech. 17, 8. Joël. 2, 22. Joseph. Ant. 13, 14. 2. ib. 15, 4. 2. τιμιώτατον βάλσαμον φέρει.) — φέρω τινί τι, *affero alicui aliquid, tribuo, efficio;* 1 Petr. 1, 13. ἡ φερομένη ἡμῖν χάρις. (Gen. 33, 11. εὐλογίαν τινι. Jer. 35, 17. 49, 5. Joseph. Ant. 2, 6. 8. ἔπαινον ἤνεγκεν αὐτῷ. Joseph. Ant. praef. §. 3.

χάριν ἐκείνοις φέροντες, grati quid illis facientes. Id. Ant. 17, 13. 3. ὄναρ φέρων αὐτῷ εἰς μέγα.)

3) sine notione motus: *in me suscipio et porto*, modo suscipiendi notione praevalente, ut Hebr. 13, 13. ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. (Ezech. 34, 29. Jes. 53, 4. τὰς ἁμαρτίας τινος.) — modo portandi notione: *fero, patior*; Rom. 9, 22. Θεὸς ἤνεγκεν σκεύη ὀργῆς. (Joseph. Ant. 7, 14. 8. φέρειν αὐτὸν δεσπότην.) — *tolero, sustineo*, Hebr. 12, 20. 2 Petr. 2, 11. οὐ φέρουσι κρίσιν, sustinere (i. e. ei adversari, eam effugere) non valuerunt sententiam damnatoriam. (Gen. 36, 7. Num. 11, 14. Deut. 1, 12. 2 Chron. 2, 6. Joseph. Ant. 17, 13. 2. μὴ φέροντες τὴν ὠμότητα αὐτοῦ.) — Saepius non legitur.

Φεύγω, f. ξομαι, aor. 2. ἔφυγον, LXX. pro בָּרַח et נוּס — 1) *fugio, aufugio, fuga me recipio*, Matth. 8, 33. 26, 56. Marc. 5, 14. 14, 50. Luc. 8, 34. Joh. 10, 12 sqq. Act. 7, 29. (Exod. 14, 5. 1 Sam. 19, 12.) — seq. εἰς, Matth. 2, 13. 10, 23. Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. Apoc. 12, 6. (Gen. 14, 10. Num. 24, 11. Jon. 1, 3.) — seq. ἐπὶ, semel Matth. 24, 16. (Joseph. Ant. 4, 5. 2.) coll. Marc. 13, 14. ubi εἰς. — seq. ἐκ, Act. 27, 30. (Jes. 51, 6. 1 Reg. 12, 2. 1 Sam. 4, 17. 31, 1.) — seq. ἀπὸ, aufugiendo *desero*, Marc. 16, 8. Joh. 10, 5. Jac. 4, 7. — poëtice de morte: Apoc. 9, 6. φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος. (2 Sam. 19, 9. 2 Chron. 10, 2. Exod. 4, 3.) — tropice: *vito, aversor*, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. (Sir. 21, 2.) φεῦγε ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. — seq. accusativo: *fugere aliquid*, 1 Cor. 6, 18. τὴν πορνείαν. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. — de fuga ab eo qui insequitur: *effugio*, ἀπὸ, Matth. 3, 7. 23, 33. Marc. 14, 52. Luc. 3, 7. — seq. accusativo, Hebr. 11, 34. ἔφυγον στόματα μαχαίρας. c. 12, 25. ἔφυγον scl. τὸν λαλοῦντα, minantem, minantes poenas. — 2) poetice: *evanesco*; Apoc. 16, 20. πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. c. 21, 11. οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. coll. Ps. 114, 3. 5. Saepius non legitur.

Φῆλιξ, ικος, ὁ, *Felix*, nom. pr. latin. procuratoris undecimi Judaeae, Claudii imperatoris et ejus matris, Antoniae liberti, qui primum Drusillam, Cleopatrae et Antonii neptim, postea aliam Drusillam, Herodis Agrippae filiam, in matrimonio habuit, et, procurator Judaeae factus, „per omnem saevitiam ac libidinem jus regium servili ingenio exercuisse," traditur. (Tacit. hist. 5, 9. 6. Joseph. Ant. 20, 7. 1. id. bell. 2, 13. 2.) Commemoratur in N. T. Act. 23, 24. 26. 24, 3. 22. 24. 25. 27. 25, 14.

Φήμη, ης, ἡ, (a φημὶ, dico) *fama, rumor*; Matth. 9, 26. Luc. 4, 4. (Prov. 16, 1. 2 Macc. 4, 39. Joseph. Ant. 17, 6. 2.)

Φημὶ, aor. 2. ἔφην, *dico, sententiam profero*, Matth. 17, 26. 19, 21. 21, 27. 26, 61. Luc. 7, 40. 44. Joh. 1, 23, et passim. — In media oratione, ubi verba alterius afferuntur: *ajo, inquam*, Matth. 14, 8. δός μοι, φησίν. Act. 23, 35. 25, 5. 22. 26, 25. 1 Cor. 6, 16. φησὶ scl. ἡ γραφή, quod etiam Hebr. 8, 5. subaudiendum est. 2 Cor. 10, 10. — Caeterum, ut εἴπω, in N. T. est affirmantis, confirmantis, 1 Cor. 7, 29. 10, 15. 19. 15, 50. — contendentis Rom. 3, 8. 2 Cor. 10, 10. — quaerentis, Matth. 27, 23. Act. 16, 30. 21, 37. — respondentis, Matth. 4, 7. 13, 28. 29. 27, 11. Joh. 9, 38. et passim. — ἀποκριθεὶς ἔφη, Matth. 8, 8. Luc. 23, 3.

Φῆστος, ου, ὁ, (*Porcius*) *Festus*, procurator Judaeae, Felicis successor, de quo vid. Act. 24, 27. 25, 1—24. 26, 24. 25. 32. (Joseph. Ant. 20, 8. 9. de bell. 2, 13. 7. coll. Πόρκιος.)

Φθάνω, f. φθήσω, f. φθάσω, aor. ἔφθασα, 1) prior venio, prior advenio, *praevenio, anteverto*; 1 Thess. 4, 15. οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, mortuis priores non perveniemus ad vitam aeternam. (Sap. 4, 7. ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, si praemature moritur. ib. 6, 13. Joseph. Ant. 10, 1. 1.) — 2) *pervenio, venio*, LXX. pro נָגַע et chald. מְטָא, εἰς, *ad*, tropice: *consequor*, Rom. 9, 31. οὐκ ἔφθασε εἰς νόμον δικαιοσύνης. Phil. 3, 16. εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, ad quam doctrinae cognitionem pervenimus. (Dan. 4, 18. 19. 12, 12.) — ἄχρι, 2 Cor. 10, 14. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ad vos pertingere potui, i. e. valui vobis afferre doctrinam. (seq. ἕως Dan. 4, 8. 7, 13. Test. XII. Patr. p. 530.) — ἐπί τινα, *aliquem supervenio*, — de bonis: contingo alicui, ei afferor. Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. — de malis: maneo aliquem, supervenio, 1 Thess. 2, 16. (Dan. 4, 21. Eccles. 8, 14.) — Saepius non habetur.

Φθαρτός, ή, όν, (a φθείρω, perf. pass. ἔφθαρμαι, ται) *corruptioni obnoxius, caducus, mortalis*; Rom. 1, 23. ἄνθρωπος. (Sap. 24, 8. 2 Macc. 7, 16.) 1 Cor. 9, 25. στέφανος. 1 Petr. 1, 23. σπορά quod vide. (Sap. 9, 15. σῶμα. 19, 20. ζῶα.) — τὸ φθαρτὸν τοῦτο, haec natura corruptibilis. v. 54. — φθαρτά, res caducae, 1 Petr. 1, 18. (Etiam Philo aurum et argentum οὐσίας φθαρτάς appellat, de Cherub. p. 116. Id. de Congr. er. qu. gr. p. 440. οὐκ ἄργυρον οὐδὲ χρυσόν τιν', ἢ ἄλλο τῶν ἐν ὕλαις φθαρταῖς.)

Φθέγγομαι, f. έγξομαι, sonum emitto, i. q. φωνὴν δίδωμι, (Amos. 1, 2. Nah. 2, 7. Thren. 1, 13.) — *voces emitto, verba facio, alta voce loquor*; Act. 4, 18. μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, ne loquerentur nec palam docerent. 2 Petr. 2, 16. ὑποζύγιον (asina) ἐν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ φθεγξάμενον. v. 18. ὑπέρογκα φθεγγόμενοι. (LXX. pro דִּבֵּר Job. 13, 7. Prov. 18, 24. — הִבִּיעַ eructare,

Pf. 78, 2. 94, 4. vid. etiam Sap. 1, 8. 8, 13. Sir. 6, 11. Joseph. bell. 6, 2. 10. ἐφθέγγετο πρὸς τοὺς ῥωμαίους.)

Φθείρω, f. ερῶ, perf. ἔφθαρκα et ἔφθορα, LXX. pro שחת, piel, niph. et hiph. — *deterioris conditionis aliquem f. aliquid facio*, 2 Cor. 7, 2. οὐδένα ἐφθείραμεν. — *perdo*, (Jef. 54, 16. Dan. 8, 24.) — de poenis divinis quatenus cernuntur in externa conditione, 1 Cor. 3, 17. φθαρεῖ τοῦτον ὁ θεός. (Jer. 13, 9.) — de moribus: *corrumpo, depravo*, 1 Cor. 3, 17. τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ. 1 Cor. 15, 33. Eph. 4, 22. Apoc. 19, 2. — 2 Cor. 11, 3. φθαρῇ ἀπὸ, corrumpantur ita ut deficiatis a fincera pietate. — φθείρομαι, *pereo, abfumor*, Jud. v. 10. (Gen. 6, 11. Sap. 16, 27.)

Φθινοπωρινός, ή, όν, (a φθίνω, decrefco, deficio, Job. 31, 26.) et ὀπώρα autumnus; deinde fruges, poma, vid. Ὀπώρα) 1) autumnalis, (Polyb. 6, 51. 4.); 2) *fructu carens*; Jud. v. 12. ubi doctores falfi δένδρα φθινοπωρινὰ appellantur, arbores nullius frugis; alii arbores autumnales, i. e. foliis et frugibus deftitutae, ut plurimae (at tamen non omnes) in Palaeftina funt tempore autumni.

Φθόγγος, ου, ὁ, (a φθέγγομαι) *fonus, clangor* inftrumentorum muficorum, 1 Cor. 14, 7. (Sap. 19, 17.) nec aliter Rom. 10, 15. qui locus e Pf. 18, 4. repetitus eft ubi קַו dicitur de chorda et metonym. de fono ejus.

Φθονέω, ῶ, f. ήσω, (a φθόνος) *invideo*; feq. dativo perfonae, Gal. 5, 26. (Xenoph. Mem. 3, 5. 16.) [Jac. 4, 2. in quibusdam editionibus φθονεῖτε pro φονεύετε.]

Φθόνος, ου, ὁ, ftudium alios praeveniendi (1 Macc. 8, 16.), *invidia*; Rom. 1, 29. Gal. 5, 21. 1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 3. 1 Petr. 2, 1. — διὰ φθόνου, invidia ducti, Matth. 27, 18. Luc. 15, 10. Phil. 1, 15. — Jac. 4, 5. vid. Ἐπιποθέω. Refpicit Apoftolus in voce πνεῦμα ad diabolum, vid. v. 7. qui quidem hominibus invidiofus defcribitur. (Sap. 2, 24. φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀποθνήσκομεν πάντες.)

Φθορά, ᾶς, ἡ, (a φθείρω, perf. med. ἔφθορα) 1) *corruptio*, a) propr. ea, quae fit disfolvendo partes alicujus rei; 1 Cor. 15, 42. σπείρεται ἐν φθορᾷ, femen corruptioni obnoxium; — metonym. *natura corruptibilis*, 1 Cor. 15, 50. — inde 2) *mors*, quatenus ea corrumpitur corpus et disfolvitur; (das Hinfterben, Jofeph. Ant. 7, 13. 3. ib. 2, 14. 6.) 2 Petr. 2, 12. animalia creata εἰς ἅλωσιν καὶ διαφθοράν, ut capiantur et necentur. (LXX. pro שחת Pf. 103, 4. Jon. 2, 7. Sap. 14, 12. φθορὰ ζωῆς.) — *interitus, exitium*, Rom. 8, 21. Gal. 6, 8. Col. 2, 22. de quo loco vid. Ἀπόχρησις. — 3) de moribus: *corruptio, depravatio*, 2 Petr. 1, 4. 2, 12. 19. (Mich. 2, 10. Exod. 18, 8. — (de virginum violatione, Jofeph. c. Apion. 2, 24. Ant. 17, 11. 2.)

Φιάλη, ης, ἡ, *phiala*, Schaale; Apoc. 5, 8. 15, 7. 16, 1—4. 8. 10. 12. 17. 17, 1. 21, 9. — LXX. saepius pro מִזְרָק, Exod. 27, 3. Num. 7, 13 sqq. 1 Reg. 7, 39. Neh. 7, 70. Zach. 9, 15. 3 Esdr. 2, 12. coll. Esdr. 1, 10. Joseph. Ant. 3, 6. 6. ib. 11, 1. 3.)

Φιλάγαθος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, i. e. φίλος τοῦ ἀγαθοῦ, *honesti amans, boni studiosus*; Tit. 1, 8. (Sap. 7, 22.)

Φιλαδέλφεια, ας, ἡ, *Philadelphia*, urbs Lydiae ad Tmoli, montis, radices et Caystrum fluvium sita, ab Attalo Philadelpho, a quo etiam nomen nacta est, condita, post cujus mortem Romanorum imperio simul cum Attali regno paruit. Apoc. 1, 11. 3, 7. (Alia ejusdem nominis urbs, a Josepho saepius, e. g. bell. 3, 3. 3. laudata, erat in Coele Syria, alia in Aegypto.)

Φιλαδελφία, ας, ἡ, (φίλος et ἀδελφὸς) amor erga fratres et consanguineos, Joseph. Ant. 4, 2. 4. — deinde cum christiani sese appellarent et tanquam fratres deberent amare, (vid. Ἀδελφὸς) *amor erga fratres christianos*, amor mutuus ut solet, certe debet esse fratrum, Rom. 12, 10. 1 Thess. 4, 9. Hebr. 13, 1. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 1, 7. et refertur potissimum ad liberalitatem erga fratres fide conjunctos.

Φιλάδελφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, amans fratres, consanguineos, cives; (2 Macc. 15, 14. 4 Macc. 13, 19.) — amans fratres *christianos, fide conjunctos*; 1 Petr. 3, 8.

Φίλανδρος, ου, ἡ, (φίλη, amica, et ἀνὴρ) *mariti amans*; Tit. 2, 4. (Plutarch. λυδῶν δὲ φίλανδροι καὶ σώφρονες γυναῖκες. Alia Plutarchi loca collegit *Elsner*. in obss. s. 2, p. 323.)

Φιλανθρωπία, ας, ἡ, (a φιλάνθρωπος, hominum amans, humanus) *amor erga homines*, (2 Macc. 14, 9.) — Deo tribuitur Tit. 3, 4. (coll. Sap. 1, 6. φιλάνθρωπον γὰρ πνεῦμα σοφία. ib. 7, 23.) — *humanitas* erga singulum aliquem, (2 Macc. 6, 22. Joseph. Ant. 7, 6. 1.) — metonym. *documenta humanitatis, beneficia, auxilium*, Act. 28, 2. παρέχειν τινι φιλανθρωπίαν.

Φιλανθρώπως, (a φιλάνθρωπος, hominum amans) *humaniter, humane*; Act. 27, 3. (2 Macc. 9, 27. 3 Macc. 3, 20. Polyb. 1, 68. 13.)

Φιλαργυρία, ας, ἡ, (a φιλάργυρος) *amor argenti, divitiarum; avaritia*; 1 Tim. 6, 10. (Jer. 8, 10. Herodian. 6, 9. 17.)

Φιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et ἄργυρος, argentum) *argenti, divitiarum amans, avarus*; Luc. 16, 14. 2 Tim. 3, 2. (Xenoph. Mem. 3, 1. 10.)

Φίλαυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et αὐτός, ipse) *sui amans, suis commodis nimis intentus*; 2 Tim. 3, 2. (Ari-

ſtot. de republ. 2, 5. Joſeph. Ant. 3, 8. 1. διὰ τὸ φύσει πάντας εἶναι φιλαύτους.)

Φιλέω, ῶ, f. ήσω, (a φίλος) 1) *amicus alicujus ſum, amo, diligo, τινὰ,* Matth. 10, 37. Joh. 5, 20. 11, 3. 36. 12, 25. φιλεῖν τὴν ψυχὴν ſcl. ὑπὲρ ἐμὲ, vid. Matth. 10, 37. 15, 19. 16, 27. 20, 2. 21, 15—17. 1 Cor. 16, 22. Tit. 3, 15. τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει, amore chriſtiano nos amplectentes. Apoc. 3, 19. 22, 15. (LXX. pro אָהַב, Gen. 37, 3. Prov. 8, 7. 29, 3.) — ut *amo* latinor. pro *delector, etwas gerne haben;* Matth. 23, 6. φιλοῦσιν πρωτοκλισίαν. Luc. 20, 4. (Gen. 27, 4. 9. 14.) — 2) ex adjuncto, cum quo delectamur, id ſaepius facere et quaerere ſoleamus, ut latinor. *amo* pro *ſoleo, amo facere,* Matth. 6, 5. φιλοῦσι ἐν ταῖς συναγωγαῖς προσεύχεσθαι. (Aelian. V. H. 14, 37. φιλῶ δὲ μηδὲ τὰ ἀγάλματα, μηδὲ τὰς εἰκόνας ἀγρῶς ὁρᾶν. Inde φιλεῖ, imperſonaliter: *uſu venit., ſolet;* Joſeph. Ant. 15, 3. 9. Id. praefat. ad Antiq. §. 3. Id. Ant. 3, 2. 4.) — 3) de externo amoris ſigno, oſculo: *oſculor,* Matth. 26, 48. Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. (LXX. pro נָשַׁק, Gen. 27, 26. 27. 29, 11. 13. 48, 10. Exod. 18, 7.) Saepius non legitur.

Φίλη, ἡ, propr. foemininu. ab adjectivo φίλος, quod vid. — Subſtantive: *amica;* Luc. 15, 9. (Xenoph. Mem. 2, 1. 23. 3, 11. 16. Aquila Cant. 1, 14.)

Φιλήδονος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et ἡδονή) *voluptatibus indulgens, voluptuoſus,* 2 Tim. 3, 4. (Polyb. 40, 6. 11. — φιληδονία, amor voluptatis, rei venereae, Teſt. XII. Patr. p. 522. 523. 524.)

Φίλημα, τος, τὸ, (a φιλέω, oſculor, perf. paſſ. πεφίλημαι) *oſculum;* Luc. 7, 45. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας, quod ſcl. dabatur ad teſtandam vel amicitiam vel reverentiam, (Gen. 27, 27. Exod. 18, 7. Prov. 27, 6. Cant. 1, 1. Tob. 7, 3. 9, 8.) — φίλημα ἅγιον, Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Theſſ. 5, 26. ſive φίλημα ἀγάπης, 1 Petr. 5, 14. oſculum ſacrum, quo chriſtiani ſe excipientes ſibi teſtabantur mutuam amicitiam.

Φιλήμων, ονος, ὁ, Philemon, nom. pr. viri Coloſſenſis, qui opera Pauli, qui eum valde amavit, Chriſto nomen dedit. Vide ejus epiſtolam, quam Philemoni ſcripſit. (Secundum ſeriorum traditionem epiſcopus Coloſſenſium fuiſſe fertur.) Philem. v. 1.

Φιλητός, οῦ, ὁ, Philetus, nom. pr. viri, de quo vid. 2 Tim. 2, 17.

Φιλία, ας, ἡ, (a φίλος) *amor;* cum genitivo ſubjecti, Jac. 4, 4. φιλία τοῦ κόσμου. (Sap. 8, 18. Sir. 6, 18. 27, 18. Joſeph. Ant. 11, 3. 1. φιλία πρὸς τὸν βασιλέα. — amicitia, Sir. 22, 21. 1 Macc. 8, 1. Joſeph. c. Apion. 1, 32.)

Φιλιππήσιος, ου, ὁ Philippenſis; [Phil. 4, 15.]

Φιλιπποι, *ων*, *οἱ*, *Philippi*, urbs Macedoniae proconsularis primaria, in Thraciae finibus Apolloniam inter et Amphipolin sita, condita et nomen adepta a Philippo Macedone, et a colonia, quam Octavianus in eam deduxerat, *colonia* dicta. Act. 16, 12. 20, 6. [1 Cor. 16, 25.] Phil. 1, 1. 1 Theff. 2, 2.

Φίλιππος, *ου*, *ὁ*, *Philippus*, nom. pr. 1) unius e duodecim *apoſtolis*, Bethſaida oriundi, Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 14. Joh. 1, 45—49. 6, 5. 7. 12, 21 ſqq. 14, 8 ſqq. Act. 1, 13. — 2) *diaconi* coetus Hieroſolymitani, Act. 6, 5. et ut videtur, Act. 8, 5—40. — 3) chriſtiani Caeſareae habitantis, qui εὐαγγελιστὴς dicitur Act. 21, 8. et a priori quibusdam non diverſus fuiſſe videtur. — 4) *Philippi tetrarchae*, filii Herodis M., quem ſuſceperat ex Cleopatra Hieroſolymitide (Joſeph. Ant. 17, 1. 3.) Romae cum Archelao, fratre, educatus, et poſt patris mortem ex patris teſtamento et Caeſaris voluntate tetrarcha conſtitutus, cui ſuberant Gaulonitis, Trachonitis, Batanaea et Penias (Joſeph. Ant. 18, 8. 1. et ib. cap. 11, 4. bell. 2, 6. 1.); vir mitis et juſtus in imperio pacisque amans, qui anno Tiberii imperatoris vigeſimo in urbe Juliade ex vita diſceſſit, quo facto ejus tetrarchia Syriae provinciae adſcripta eſt (Ant. 17, 2. 2.). Uxorem habuit Salomen, filiam Herodiadis, quam poſt Philippi mortem in matrimonium duxit Ariſtobulus. Vid. Joſeph. Ant. 18, 5. 4. Commemoratur in N. T. Luc. 3, 1. Matth. 16, 13. Marc. 8, 27. — 5) *Philippi*, itidem filii Herodis, qui commemoratur in N. T. Matth. 14, 3. Marc. 6, 17. [Luc. 3, 19.], cui dicitur nupta fuiſſe primum Herodias, quam vero poſt Herodes Antipas, vivente adhuc fratre, ſeduxerat et matrimonio ſibi junxerat. De hoc Philippo Joſephus non ſolum prorſus ſilet, ſed contra diſerte tradit, Herodiadem primum nuptam fuiſſe *Herodi*, filio cuidam Herodis M., quem ſecundum Ant. 17, 1. 3. cum Philippo ex Cleopatra, at ſecundum alia loca (Ant. 18, 5. 1. et 4. de bell. 1, 28. 4.) ex Mariamne, Timonis, pontific. M. filia, ſuſceperat, vitam privatam ſemper transigenti. Opinantur, ut rem expediant, hunc Herodem cognomen quoque habuiſſe Philippi, qua de re vero nemo ſibi perſuadebit, qui Joſephi loca inſpexerit. Mallem ſuſpicari, quod ſuadet locus Lucae, *φιλίππου* ex interpretamento alicujus hiſtoriarum non ſatis periti irrepſiſſe in textum, quo Matthaeus et Marcus uſi ſint.

Φιλόθεος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τὸ*, (*φίλος* et *θεός*) *Dei amans*, 2 Tim. 3, 4.

Φιλονεικία, *ας*, *ἡ*, (*φίλος* et *νεῖκος*, rixa, contentio) rixarum amor, altercandi cupido, (4 Macc. 1, 25.); — *rixa, altercatio*; ſemel Luc. 22, 24. et eodem ſenſu 2 Macc. 14, 37. Joſeph. Ant. 7, 8. 3. — (ira, Joſeph. Ant. 16, 8. 4.)

Φιλόνεικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (ab iisd.) 1) rixarum, contentionum amans, (Joseph. Ant. 15, 6. 2. et φιλονεικεῖν τινι Test. XII. Patr. p. 683. ἀντιφιλονεικεῖν, Joseph. bell. 6, 2. 3.) — 2) ex adjuncto: is, qui magno studio ad aliquid fertur, *intentus* rei, *cupidus*, *sollicitus* de aliqua re; ita videtur 1 Cor. 11, 16. interpretandum: εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, si vero quis ultra putet quaerendum, rem altius indagandam esse, huic sufficiat scire etc. (Joseph. Ant. 16, 8. 4. φιλόνεικος ἦν (Herodes), μὴ δόξαι προπετῶς τὰ δέσμα κατεγνωκέναι, sollicitus erat, ne quis putaret etc. Ant. 15, 5. 5. φιλόνεικος ὢν ἐκδικῆσαι τὰς παρανομίας. Vid. etiam Xenoph. Mem. 2, 3. 17. Cyrop. 8, 2. 8.)

Φιλοξενία, ας, ἡ, (a φιλόξενος) amor erga peregrinantes, *hospitalitas*; Rom. 12, 13. Hebr. 13, 2.

Φιλόξενος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et ξένος) proprie: qui amicus est peregrinantium, advenarum; *hospitalis*, 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 8. 1 Petr. 4, 5.

Φιλοπρωτεύω, f. εύσω, i. e. φιλέω πρωτεύειν, *cupio primus esse*, *primas partes affecto*; 3 Joh. v. 9. (φιλόπρωτος, Artemidor. 2, 33.)

Φίλος, η, ον, *amicus*, *carus*, proprie est adjectivum, (vid. Φίλη. et Joseph. Ant. 4, 8. 5. φίλα τῷ θεῷ πράττειν. Ant. 4, 3. 3. πάνθ᾽ ὅσα φίλα τούτοις ἦν. Usurpatur itaque 1) tanquam adjectivum, transitive pro φιλῶν, ἀγαπῶν, *bene cupiens alteri*, *ejus studiosus*, Luc. 23, 12. ἐγένοντο φίλοι μετ᾽ ἀλλήλων, i. e. desinebant se invicem infestare, et incipiebant sibi invicem bene cupere. Joh. 19, 12. φίλος τοῦ Καίσαρος, rerum Caesaris studiosus. Act. 19, 31. ὄντες αὐτῷ φίλοι, ei benecupientes. Jac. 4, 4. φίλος τοῦ κόσμου. — *patronus*, Luc. 16, 9. — Vid. etiam Matth. 5, 47. ubi codd. φίλους pro ἀγαπῶντας. — 2) ὁ φίλος tanquam substantivum, LXX. pro אֹהֵב, רֵעַ, *amicus*, i. e. qui nobiscum amicitiae vinculo est conjunctus, nos amat, et a nobis vicissim amatur, Luc. 11, 5. 8. 14, 12. 15, 6. 29. 21, 16. Joh. 11, 11. 15, 13. Act. 10, 24. — amicus hospes, Luc. 11, 6. — φίλε, blandientis: *amice!* Luc. 14, 10. — *amici christiani*, i. q. ἀδελφοί, Act. 27, 3. 3 Joh. v. 15. — 3) intransitive: is quem in amicorum numero habeo, cum quo libenter versor, quem amo, quo utor in rebus meis: *sodalis*, Matth. 11, 19. τελωνῶν φίλος. Luc. 7, 34. Joh. 3, 29. (LXX. pro חָבֵר Dan. 2, 13. 17. 18.) — *familiaris*; ita Jesus dicit apostolos φίλους σου, Luc. 12, 4. Joh. 15, 14. 15. et Abrahamus appellatur φίλος θεοῦ, i. e. cum quo Deus familiariter versabatur, Jac. 2, 23. (Eodem sensu ministri regum dicuntur eorum φίλοι, amici, familiares, Esth. 1, 3. 13. 2, 10. 6, 13. 1 Chron. 27, 33. 3 Esdr. 8, 13. 26. 1 Macc. 11, 22. 2 Macc. 8, 9. Joseph. Ant. 17, 11. 1.)

Φιλοσοφία, ας, ἡ, (φίλος et σοφία) 1) subjective: amor s. studium sapientiae; — 2) subtilior cognitio naturae rerum, potissimum divinarum; — objective: *subtilis doctrina* de rebus divinis, i. q. *theologia*; sic Col. 2, 8. ubi φιλοσοφία denotat opiniones ad res sacras et divinas spectantes subtiliores, quas Judaei aliique tum temporis habebant, de cultu Dei, angelorum natura, officiis, matrimonio, continentia etc. vid. v. 23.) — Ita Josephus σοφίαν adpellat opiniones de rebus divinis, quas Pharisaei, Sadducaei et Esseni fovebant, Ant. 18, 1. 1. bell. 2, 8. 2. — Eodem modo theologiam Judaeorum Philo de hom. Mutat. p. 1079. de Legat. ad Caj. p. 1014. et de Somn. p. 1125. φιλοσοφίαν πάτριον adpellat.)

Φιλόσοφος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et σοφὸς) sapientiae amans s. studiosus; objective: ad sapientiam pertinens, philosophicus; Joseph. praef. ad Antiq. §. 4. θεωρία λίαν φιλόσοφος. — Hinc ὁ φιλόσοφος, substantive: 1) sapientiae studiosus; — 2) *philosophus*, qui philosophiam vel docet, vel didicit; Act. 17, 8.

Φιλόστοργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et στοργή, amor inter parentes et liberos) propr. amans suorum, Joseph. Ant. 7, 10. 5.) — deinde: *tenerrime amans*, et ad eos quoque refertur, qui non ad familiam pertinent, (Joseph. Ant. 11, 6. 2. ib. 4, 6. 8. vid. etiam 2 Macc. 6, 20. 9, 21.); sic semel Rom. 12, 10. τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, quod ad mutuum amorem attinet, is tenerrimus sit.

Φιλότεκνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et τέκνον) *liberorum amans*; Tit. 2, 4. (Pollux. Onom. 3, 14. — φιλοτεκνία 4 Macc. 14, 13.)

Φιλοτιμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (a φιλότιμος honoris cupidus, studiosus; splendidus) 1) amo honorem, honorum studiosus sum; 2) *honori mihi duco, honorem quaero in aliqua re*, Rom. 15, 20. οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, id honori mihi ducens tradere evangelium ibi, ubi Jesu nomen nondum innotuerat, ne alieno fundamento superstruxisse mea videar. 1 Thess. 4, 11. παρακαλοῦμεν — φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, ut vos quietam vitam honori ducatis; ubi vero etiam esse potest: studiose quaerere. (Joseph. bell. 1, 10. 5. ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν. Ant. 15, 9. 5. φιλοτιμούμενος [Herodes] μείζω τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχῆς τοῖς αὖθις ὑπολείπεσθαι scl. in splendidis aedificiis. Lysias orat. 13. in Alcib. ὥστε ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς φιλοτιμεῖσθαι, honorem quaerere.) — 3) aemulor, certo, Joseph. Ant. 3, 6. 1. 3, 8. 6. 12, 1. 1. — 4) *magno studio facio* aliquid, *summo studio annitor*; 2 Cor. 5, 9. φιλοτιμούμεθα εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. Fortasse etiam 1 Thess. 4, 11. (Joseph. praefat. ad Antiq. §. 3. πτολεμαῖος — ἐφιλοτιμήθη

τὴν ἡμέτερον νόμον εἰς τὴν ἑλλάδα φωνὴν μεταβαλεῖν. ib. Ant. 12, 2. 4. 17, 8. 4. de bell. 3, 8. 3. — φιλοτιμία, id. Ant. 10, 2. 1. πάσῃ χρησάμενος σπουδῇ καὶ φιλοτιμίᾳ περὶ τὸν θεὸν, circa cultum divinum. — φιλότιμος 3 Macc. 4, 15.)

Φιλοφρόνως, (a φιλόφρων) *benigne, amice, benevole*, Act. 28, 7. (2 Macc. 3, 9. φιλοφρόνως ὑποδεχθείς. Joseph. bell. 6, 2. 2. φιλοφρόνως ἐδέξατο. Ant. 4, 6. 2. ib. 17, 9. 7.)

Φιλόφρων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (φίλος et φρὴν) *amica mente* erga alium, *benignus*; [1 Petr. 3, 8. ubi Griesb. ταπεινόφρονες.)

Φιμόω, ῶ, f. ώσω, (a φίμος, capistrum) 1) *capistro os obturo*; 1 Cor. 9, 9. βοῦν. 1 Tim. 5, 18. Deut. 25, 4. ubi חסם, (quod Joseph. Ant. 4, 8. 21. vertit: βοῶν ἀποδεῖν τὰ στόματα ἐπὶ τῆς ἅλωος.) — 2) metaph. *obmutescere facio, ad silentium redigo*; Matth. 22, 34. — φιμόομαι, *obmutesco*, Matth. 22, 12. Marc. 1, 25. Luc. 4, 35. φιμώθητι. (Joseph. prooem. ad bell. §. 5. de bell. 1, 22. 3. — de obmutescentibus prae dolore id. bell. 5, 1. 5.) — 3) ex adjuncto: *compesco*; cogo ut desistat, quiescat aliquis; Marc. 4, 39. πεφίμωσο, (ad mare spectat) quiesce. 1 Petr. 2, 15. φιμοῦν τὴν ἀγνωσίαν criminationes ex inscitia. (4 Macc. 1, 35. σώφρων νοῦς — φιμοῦται πάντα τοῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ.)

Φλέγων, οντος, ὁ, *Phlegon*, nom. propr. viri; Rom. 16, 14.

Φλογίζω, f. ίσω, (a φλόξ) inflammo, incendo, (Dan. 3, 21. Exod. 9, 25. Sir. 3, 29.), — *incendio deleo, incendendo perdo*, Jac. 3, 6. ἡ γλῶσσα πῦρ — φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, vid. *Γένεσις* et *Τροχός*. (Ps. 97, 3. 1 Macc. 3, 5.) — *flammis excrucio*, Jac. 3, 6. γλῶσσα φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. vid. Luc. 16, 24. coll. Matth. 5, 29 sqq. (Ps. Sal. 12, 5. ἐν πυρὶ φλογὸς γλῶσσα ψίθυρος ἀπόλοιτο.)

Φλόξ, φλογὸς, ἡ, (a φλέγω, uro, perf. med. πέφλογα) LXX. pro להב, לֶהָבָה — *flamma*; — Luc. 16, 24. (Jud. 13, 20. Joël. 2, 5.) — φλὸξ πυρὸς flamma ignis; i. e. ignis in flammas prorumpens, Act. 7, 30. (Ex. 3, 2. ἐν φλογὶ πυρὸς) Ap. 1, 19. 2, 18. 19, 12. (Jes. 29, 6. 66, 15. Dan. 7, 9. Sir. 21, 10.) — de fulguribus, Hebr. 1, 7. (Ps. 104, 3. ubi להט. Jes. 30, 30.) — πῦρ φλογὸς, eodem sensu, 2 Thess. 1, 8. (Sir. 8, 13. 45, 26. — Thren. 2, 3. πῦρ φλόξ.)

Φλυαρέω, ῶ, f. ήσω, (a φλύαρος) intransitive: nugor, nugas ago, nugas profero; (Xenoph. Cyrop. 1, 4. 1. Aeschin. dial. Socr. 2, 16.) — transitive: φλυαρεῖν τινα, *nugis molestus sum alicui, eum obtundo*; 3 Joh. v. 10. (φλυαρήματα inepta mendacia, ineptae cavillationes, Joseph. c. Ap. 2, 9.)

Φλυαρός, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a φλύω, ebullio) inepta ebulliens, *nugator*, *garrulus*, *futilis*, 1 Tim. 5, 13. (4 Macc. 6, 10. Joseph. vit. §. 31.)

Φοβερός, ά, όν, (a φόβος) *formidabilis*, *horrendus*, *terribilis*; ter, Hebr. 10, 27. 31. 12, 21. — LXX. pro נוֹרָא Gen. 28, 17. Deut. 10, 17. Neh. 1, 5. Ps. 47, 2. Sir. 9, 23. Joseph. Ant. 3, 2. 4. ib. 3, 5. 3. *πολεμίοις φοβεροί*. de bell. 1, 10. 8. *δυνάμει φοβερὸς ἦν*.

Φοβέω, ῶ, f. ήσω, (a φόβος) terrorem s. metum injicio, Sap. 17, 9. Aelian. V. H. 12, 23. Thucyd. 8, 82. — Medium et aor. 1. pass. ἐφοβήθην, ut futur. 1. passiv. φοβηθήσομαι cum significatione medii, quod LXX. pro יָרֵא usurpant: 1) *metuo*, *timeo*, *perterreor*, *percellor*, diciturque non solum de iis, qui noxia metuunt, sed etiam de iis, qui terrore percelluntur, admiratione rerum mirabilium perturbantur, quod nos dicimus: *es ist mir unheimlich*, curis sollicitantur etc. — Ita a) absolute: Matth. [9, 10. in codd.] 10, 31. 14, 27. 30. 17, 6 sqq. 25, 25. 27, 54. 28, 5. 10. Marc. 5, 33. 36. 6, 50. 10, 32. 16, 8. Luc. 1, 13. 30. 2, 10. 5, 10. 8, 25. *φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν*. v. 35. 50. 12, 7. 32. Joh. 6, 19 sqq. 12, 15. 19, 8. *μᾶλλον ἐφοβήθη*, magis perturbabatur. Act. 16, 38. 18, 9. 22, 29. 27, 29. Rom. 13, 4. Hebr. 13, 6. 1 Joh. 4, 18. Apoc. 1, 17. (Vid. e V. T. Gen. 15, 1. 18, 5. 21, 17. 26, 24. 28, 17. 50, 21. Exod. 2, 14. Deut. 1, 21. 31, 6. 8.) — b) seq. accusativo: *ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν*, magno timore percellebantur, Marc. 4, 41. Luc. 2, 9. — 1 Petr. 3, 14. *τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε*, vel: secundum timorem eorum (impiorum) ne anxii sitis ubi mala vobis infliguntur; vel: terrorem quem i. e. mala, quae vobis possint incutere, ne timeatis. — 1 Petr. 3, 6. *μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν*. — *φοβέομαί τινα*, metuo ab aliquo, scl. ne noceat, ne indignetur, Matth. 10, 26. 14, 5. 21, 26. 46. Luc. 11, 32. 12, 5. 12. 19, 21. 20, 19. 22, 2. Joh. 9, 22. Act. 5, 26. 9, 26. Rom. 13, 3. Gal. 2, 12. Hebr. 11, 27. Apoc. 2, 10. (Num. 21, 34. Deut. 3, 2.) — c) seq. particula negativa, *vereor, ne, ich fürchte dass geschehen könne*, diciturque de eo, quod non fieri cupimus; *μὴ* Act. 27, 17. — *μήπως* 2 Cor. 11, 3. 12, 20. Gal. 4, 11. *φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως*, vereor ratione vestrum, ne etc. — *μήποτε*, Hebr. 4, 1. (Gen. 32, 11.) — (Contra: *φοβ. μὴ οὐ* de eo, qui suspicatur, id non futurum esse, quod cupit; Lib. Henoch. p. 180. *φοβοῦμαι, μὴ οὐ θελήσετε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης*.) — d) seq. infinitivo activi, *vereor* s. *dubito aliquid facere* ex metu noxae, Matth. 1, 20. *μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν*. c. 2, 22. Marc. 9, 32. Luc. 9, 34. 45. (Gen. 19, 30. 26, 7. 46, 3. Exod. 34, 30.)

2) de reverentia auctoritatis, virtutis: *revereor*, diciturque cum de reverentiae sensu, tum de reverentia quam factis edimus; — Marc. 6, 20. 11, 18. — Eph. 5, 33. γυνὴ, ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. (Levit. 19, 3. Jos. 4, 14.) — Hebr. 11, 23. οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα. — φοβ. τὸν Θεὸν, a) *revereor Deum* ita, ut mali quid non faciam, Luc. 18, 2. 4. 23, 40. Rom. 11, 20. φοβοῦ scl. τὸν Θεόν. Col. 3, 22. 1 Petr. 2, 17. Apoc. 14, 7. (Ex. 1, 17. 21. Levit. 19, 14.) — b) latiori sensu ex hebraismo qui verba timoris ad cultum Dei transfert: *veneror, colo* Deum, Luc. 1, 50. Act. 10, 2. 22. 35. Apoc. 11, 18. 15, 4. 19, 6. (Deut. 4, 10. 29. 6, 2. 13. 24. 13, 4. 17, 19. 28, 58. Judic. 6, 10. 1 Sam. 12, 14.) — φοβοῦντες τὸν Θεὸν, ubi distinguuntur ab Israelitis sunt: *proselyti*, Act. 13, 16. 26. vid. Σέβω. — Saepius non legitur.

Φόβητρον, ου, τὸ, (a φοβέω, perf. pass. πεφόβηται) *terriculamentum*, res terrorem incutiens, *Schreckbild, Scheusal*, vor dem man sich entsetzt; semel Luc. 21, 11. (LXX. Jes. 19, 17. pro חָגָּא. Euripid. Phoeniss. 1266.)

Φόβος, ου, ὁ, — LXX. pro אֵימָה, יִרְאָה, פַּחַד, 1) *timor, metus, terror*; Matth. 14, 26. Luc. 8, 37. 21, 26. Act. 5, 5. 11. Rom. 18, 15. εἰς φόβον, ut timorem sentiatis. 1 Tim. 5. 20. 1 Joh. 4, 18. Apoc. 18, 10. 15. — φόβοι, terrores, 2 Cor. 7, 5. (Job. 20, 25. Sap. 18, 17.) — φόβος pro φοβερός, Rom. 13, 3. — 1 Cor. 2, 3. ἐν φόβῳ, meticulosus. — φόβος τινος, *timor alicujus causa*, Joh. 7, 13. 19, 38. 20, 19. *terror*, quem aliquis incutit, Matth. 28, 4. Hebr. 2, 15. (Jos. 2, 9. Ezech. 26, 17. Job. 13, 21.) 1 Petr. 3, 14. τὸν φόβον αὐτῶν, vel mala, quibus terrent (ut Job. 3, 25. Sir. 45, 2.) vel accusativi absoluti: secundum eorum timorem. — *Terror, qui oritur adspectu rerum mirabilium*, animum perturbantium, Matth. 28, 8. μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς, perterritae neque ac gaudentes. Marc. 4, 41. Luc. 1, 12. 65. 2, 9. 5, 26. 7, 16. Act. 2, 43. 19, 17. Ap. 11, 11. (Ex. 15, 16.) — 2) *reverentia*, diciturque de reverentia auctoritatis, dignitatis, Rom. 13, 7. 2 Cor. 5, 11. εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, bene igitur memor reverentiae quam debeo Jesu, judici meo. 7, 1. ἐν φόβῳ Θεοῦ, reverentia adversus Deum ducti. v. 11. 15. Eph. 6, 5. Phil. 2, 12. 1 Petr. 2, 18. 3, 15. (Gen. 31, 53. 2 Chron. 19, 9. Ps. 2, 11. 36, 1.) — Sensu latiori ex hebraismo: *pietas et obsequium in Deum*, Act. 9, 31. Rom. 3, 18. (Ps. 19, 10. 111, 9. Prov. 1, 7. 29. 8, 13. 9, 10. 14, 26 sqq. Sir. 1, 12. 18. 2, 10. 40, 30.) — *pietas* in Deum et Christum *quae christianum decet*; — ἐν φόβῳ 1 Petr. 1, 17. 3, 2. scl. τοῦ κυρίου s. χριστοῦ ut additur Eph. 5, 21. *ut christianum decet*, ex praeceptis pietatis christianae. — Inde οἱ ἐν φόβῳ scl. Θεοῦ, veri Dei cultores, *christiani*, Jud. v.

23. de quo loco vid. *Διακρίνω*, et conf. *Φοβέω*. — Saepius non legitur.

Φοίβη, ης, ἡ, *Phoebe*, nom. pr. mulieris christianae, Rom. 16, 1. [23.]

Φοινίκη, ης, ἡ, *Phoenicia*, *Phoenice*, regio Asiae minoris ad mare mediterraneum sita, inter Syriam et Judaeam (Joseph. Ant. 7, 4. 1.), fertilis et mercaturae aptissima, cujus urbes primariae erant Berytus, Byblus, Sidon, Tyrus. Terminabatur ab austro per Belum, fluvium, et a septentrione per Eleutherum, fluvium. Act. 11, 19. 15, 5. 21, 2.

Φοῖνιξ, ικος, ὁ, *palma arbor, die Dattelpalme*; LXX. pro תָּמָר, Joh. 12, 13. ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων. (Frequentes fuisse palmas in Palaestina, maxime prope urbem Jericho, quae ea de causa etiam עִיר־הַתְּמָרִים, ἡ πόλις τῶν φοινίκων cognominabatur, non solum testantur loca Deut. 34, 3. Jud. 1, 16. 3, 13. 2 Chr. 28, 15. sed etiam Josephus, qui bell. 4, 8. 3. πεδίον Jerichuntis alere dicit τῶν φοινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλά. Idem Ant. 15, 4. 2. φέρει δ' ἡ χώρα τὸ βάλσαμον — τόν τε φοίνικα πολὺν καὶ καλόν. ib. 17, 13. 1.) — *ramus palmae*, Apoc. 7, 9. (2 Macc. 10, 7. 14, 4.)

Φοῖνιξ, ικος, ὁ, *Phoenix*, urbs Cretae cum portu; Act. 27, 12.

Φονεύς, έως, ὁ, (a φονεύω), *homicida*; Matth. 22, 7. Act. 3, 14. 7, 52. 28, 4. 1 Petr. 4, 15. Ap. 21, 8. 22, 15. (Sap. 12, 5.)

Φονεύω, f. εύσω, (a φόνος) *occido, interficio hominem, homicidium committo*; Matth. 5, 21. 19, 18. 23, 31. 35. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Rom. 13, 9. Jac. 2, 11. ib. 4, 2. de quo loco vid. *ζηλόω*. ib. 5, 6. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν, constituite modo justum capitis damnare et supplicium de eo sumere; non repugnabit, (at Deus vos puniet, vid. v. 5.). — (LXX. pro רָצַח, Exod. 20, 13. Num. 35, 6. 12. Jud. 20, 3. Jer. 7, 8. etc.)

Φόνος, ου, ὁ, *caedes hominum, homicidium*; Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. 15, 7. Luc. 23, 19. 25. Act. 9, 1. de quo loco vid. *Ἐμπνέω*. Rom. 1, 29. vid. *Μεστός*. Gal. 5, 21. (Levit. 26, 7. Hos. 4, 2. 2 Macc. 4, 3. 35. Joseph. Ant. 4, 8. 16.) — Hebr. 11, 37. ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, gladio interemti perierunt. (LXX. φόνος μαχαίρας pro פֶּה Exod. 17, 13. Num. 21, 24. Deut. 13, 15. 20, 13. aliis in locis vertunt στόμα.) — Apoc. 9, 21. ubi editiones quaedam φόνων (cadaverum, ut φόνος pro פֶּגֶר Ezech. 43, 7. 9. Sap. 14, 25.) pro σαρκῶν.

Φορέω, ῶ, f. έσω, (a φορός, ferens, quod a φέρω) *gesto, porto, circumfero mecum*, — vestes Matth. 11, 8. τὰ μαλακὰ φοροῦντες, utentes s. induti vestibus mollibus.

Jac. 2, 3. Joseph. Ant. 3, 7. 2. ἔνδυμα. ib. 3, 12. 2. στολήν. ib. Ant. 3, 7. 3. πῖλον.) — στέφανον, Joh. 19, 5. (Sir. 11, 5. ἐφόρεσε διάδημα. 40, 5. φορῶν ὑάκινθον καὶ στέφανον.) — μάχαιραν, Rom. 13, 4. — τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου, hominis mortalis naturam secum circumferre, 1 Cor. 15, 49.

Φόρον, ου, το, latinum *forum*; — *Φόρον Ἀππίου*, *Forum Appii*, Act. 28, 15. vid. Ἄππιος.

Φόρος, ου, ὁ, *tributum*, vel pro capite solvendum, vel fundo impositum, potissimum *annuum*, (Joseph. Ant. 17, 11. 2. φόρους ἐπιβαλλόμ. ἑκάστοις τὸ ἐπ᾽ ἔτος.); — LXX. pro מִדָּה, מַס, Esdr. 4, 20. 6; 8. Jud. 1, 30. 2 Sam. 20, 24. 1 Macc. 3, 31. 2 Macc. 8, 36. — διδόναι φόρον καίσαρι, Luc. 20, 22. 23, 2. (1 Macc. 8, 4. 7.) — ἀποδιδόναι, Rom. 13, 7. (Joseph. Ant. 10, 1. 1.) — τελεῖν, Rom. 13, 6.

Φορτίζω, f. ίσω, (a φόρτος) *onus alicui impono*; — tropice de jugo quo aliquis premitur et cujus ope cogitur, ut aliquid faciat; de jugo legis Mos. Luc. 11, 46. (Ezech. 16, 33. φορτίζει αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι, jugo quasi imposito cogit ut veniant). — πεφορτισμένοι, ab onere malorum oppressi, Matth. 11, 28.

Φορτίον, ου, τὸ, (deminutiv. a φόρτος) LXX. pro מַשָּׂא, *onus*, propr. quodvis, quod imponitur, (2 Sam. 19, 35. Jes. 46, 1. Sir. 21, 18. 30, 24.) deinde in specie: *onus navis*, Schiffsladung, Act. 27, 10. ubi Griesb. φορτίου pro φόρτου reposuit. (Eodem sensu Joseph. Ant. 14, 14. 3.) — tropice a) de doctrina sive potius *disciplina*; — mosaica, Matth. 23, 4. Luc. 11, 46. — Christi, Matth. 11, 30. (coll. Ps. 38, 1. Jes. 1, 4. Diog. Laërt. 7, 5. 4. αὐτὸς μένος δύνασθαι βαστάσαι Ζήνωνος φορτίον. Vid. etiam Ζυγός. — b) de *vitiorum* fasciculo, s. onere, (metaphora repetita a viatore, vid. Sir. 21, 16.) Gal. 6, 5. (de culpa peccatorum Ps. 38, 4.)

Φόρτος, ου, ὁ, (a φέρω) *onus*, — *onus navis*, Act. 27, 10. in textu vulg. ubi Griesb. φορτίου.

Φορτουνάτος, [1 Cor. 16, 17.] vid. Φουρτουνάτος.

Φουρτουνάτος, ου, ὁ, *Fortunatus*, nom. pr. viri, 1 Cor. 16, 17.

Φραγέλλιον, ίου, τὸ, (ex latino *flagellum*) *flagellum*; Joh. 2, 15. (Transiit quoque in linguam Rabbinorum, פְּרַגּוֹל.)

Φραγελλόω, ῶ, f. ώσω, (a φραγέλλιον s. φραγέλλη) *flagello*, *flagellis caedi jubeo*; Matth. 27, 26. Marc. 15, 15. (Test. XII. Patr. p. 728. φραγελλώσας με.)

Φραγμὸς, οῦ, ὁ, (a φράσσω, perf. pass. πέφραγμαι) *sepimentum*, *sepes*, ut agrorum, hortorum, vinearum, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. (Jes. 5, 2.) — ὁδοὺς καὶ φραγμούς, vias inter vineas et hortos. (Num. 22, 24.) — de sepimento separans interiora templi, Eph. 2, 14 de quo loco

vid. *Μεσότοιχον*. — LXX. pro גָּדֵר, גְּדֵרָה, Num. 22, 24. Pf. 62, 3. Eccl. 10, 8.

Φράζω, f. *άσω*, (a radice *φράω*, unde *φράν*, dorice pro *φρήν*, mens) *expono*, *explico*, aperio alicui aliquid, ut intelligat quid mihi velim; — ita bis Matth. 13, 36. 15, 15. — LXX. bis, Job. 6, 24. pro הָבִין, et Job. 12, 8. pro הוֹרָה. Joſeph. vit. §. 59. et 64. Id. cont. Apion. 1, 29.

Φράσσω, f. *άττω*, f. *άξω*, 1) viam praecludo ſepimento, ich ſperre, occludo, obſtruo, obſepio, a) propr. Job. 38, 8. *θάλασσαν πύλαις*. Prov. 25, 27. *πηγήν*. Hoſ. 2, 6. *ὁδόν*. Judith. 16, 4.: multitudo hoſtium *ἐνέφραξε χειμάῤῥους*. — b) tropice: *occludo*, *obturo*, *obſtruo*, — *στόματα λεόντων* ſcl. eos interficiendo, Hebr. 11, 33. quem locum vel refero ad ea, quae Judic. 14, 6. 1 Sam. 17, 34 ſq. — vel ad ea, quae Dan. 6, 7 ſqq. narrantur, quod poſterius ſi placet *φρασσ. τὸ στόμα* eſt: os obturare, ne noceant. Eadem formula de hominibus uſurpata eſt: ſilentium imponere, Rom. 3, 19. (2 Macc. 14, 36. Similiter Prov. 21, 13. *φρασσ. τὰ ὦτά τινος τοῦ μὴ ἀκοῦσαι*. Joſeph. bell. 3, 8. 6. *πεφραγμένας τὰς ἀκοὰς ἔχοντες*.) — 2 Cor. 11, 10. *ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ*, dieſer Ruhm wird für mich nicht verſchloſſen werden können, i. e. nemo poterit me deſtituere hac laude. (Ex adjuncto enim *φράσσειν* etiam eſt: objiciendo aliquid tueri aliquem, ut Joſeph. bell. 6, 1. 8. *τῷ θώρακι πεφραγμένος*. Inde *ἡ καύχησις οὐ φραγ. εἰς ἐμέ*, non occludi poterit quin pertingat ad me.)

Φρέαρ, *ατος*, *τὸ*, 1) *puteus*; Luc. 14, 5. Joh. 4, 11. 12. (LXX. pro בְּאֵר, Gen. 21, 30. 26, 15 ſqq. 29, 8. Jer. 41, 7. Joſeph. Ant. 7, 9. 7.) — 2) *vorago*; Apoc. 9, 1. 2. *φρέαρ τῆς ἀβύσσου*. (Similiter Pſ. 55, 26. *φρέαρ διαφθορᾶς*.)

Φρεναπατάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*φρήν* et *ἀπατάω*) *mentem decipio*; *ἅπαξ λεγόμενον* N. T. Gal. 6, 3. *ἑαυτὸν φρεναπατᾷ*, quod Heſych. explicat: *χλευάζει*.

Φρεναπάτης, *ου*, *ὁ*, (a *φρεναπατάω*) *deceptor*, *fraudator*, mentem decipiens, Tit. 1, 10. (Etymolog. Magn. 811, 3.)

Φρήν, *φρενός*, *ἡ*, *mens*, *intellectus*, *intelligentia*; cum in ſingulari tum in plurali; poſteriori modo 1 Cor. 14, 20. (*φρένες* Dan. 4, 31 ſq. pro מַנְדַּע. — *ἐνδεὴς φρενῶν* pro חֲסַר לֵב, Prov. 7, 7. 9, 4. 16. 11, 12. 12, 11. 15, 22. Demoſth. p. 780. 82. ed. Reisk. *νοῦ καὶ φρενῶν ἀγαθῶν καὶ προνοίας πολλῆς*.)

Φρίσσω, f. *ττω*, f. *ξω*, propr. ut latinor. horreo, horreſco, dicitur de ſuperficie, quae movendo horrida et aſpera fit, ut maris ſuperficies et ſegetes a vento agitatae. Deinde cum terror hominem tremere faciat, ejusque cutem contrahat et aſperam reddat, ut pili erigantur, dicitur de

terrore et est: *horreo, horresco, schaudern;* ita semel Jac. 2, 19. (Dan. 7, 15. Jer. 2, 12. Judith. 16, 8. 4 Macc. 14, 9.)

Φρονέω, ῶ, f. ήσω, (a φρὴν) dicitur de quocunque, quod mens cogitat, sentit, molitur, amplectitur, et est in *mente agito, animo volvo,* i. e. 1) *cogito, judico, statuo,* 1 Cor. 13, 11. ὡς νήπιος ἐφρόνουν, cogitabam, statuebam ut infans. Gal. 5, 10. οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε, vos, non aliam, ac vobis tradita est, doctrinam sequuturos esse. Phil. 3, 15. ὅσοι οὖν τέλειοι κ. τ. λ. i. e. quot igitur perfecti (adulti) esse volumus, ita statuamus (de nobis judicemus) necesse est, et si secus fortasse statueritis, Deus vos meliora edocebit. (Sap. 14, 30. κακῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ. Joseph. bell. 5, 7. 4. μηδὲν ὑγιὲς φρονεῖν.) — 2) *intelligo, sapio,* Jes. 44, 18. pro הָבִין. Ps. 94, 8. pro הִשְׂכִּיל.) — *sapiens mihi videor,* praeclare de *me statuo,* Rom. 12, 3. 1 Cor. 4, 6. — 3) ratione voluntatis: *in mente habeo, molior,* Act. 28, 22. (2 Macc. 14, 26.) — ὑψηλὰ φρονεῖν, alta spirare, Rom. 12, 16. (2 Macc. 9, 12. θνητὸν ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως.) — *studeo* rei, τὰ τοῦ θεοῦ, Matth. 16, 23. Marc. 8, 33. — τὰ τῆς σαρκὸς Rom. 8, 5. — Phil. 3, 19. Col. 3, 2. — τὸ αὐτὸ, concordiae studeo, Rom. 12, 16. 15, 5. 2 Cor. 13, 11. Phil. 2, 2. [3, 16.] 4, 2. — τὴν ἡμέραν, dierum discrimen observo, Rom. 14, 6. coll. Gal. 4, 10. — Phil. 2, 5. τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, huic studeatur in vobis, i. e. ei studete, quod etiam Christi studium fuit. — φρονεῖν ὑπέρ τινος, studere alicujus commodo, illum curare, Phil. 1, 7. 4, 10. (2 Macc. 14, 8. — ita φρονεῖν τά τινος, rebus alicujus studere, ab ejus partibus esse, 1 Macc. 10, 20. Joseph. bell. 5, 13. 1. φρονεῖν τὰ ῥωμαίων ib. 1, 9. 1. et 1, 10. 4. Saepius non legitur.

Φρόνημα, τος, τὸ, (a φρονέω) 1) quod in mente est, cogitatio, animus, (2 Macc. 13, 9. Joseph. bell. 3, 6. 3. Ant. 3, 2. 4.) — 2) magni spiritus, sensus magni et praeclari, (2 Macc. 7, 21. Joseph. bell. 4, 6. 1. Ant. 17, 10. 2.) — 3) *consilium, studium, das Streben, Trachten;* ita in N. T. τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς — τοῦ πνεύματος, Rom. 8, 6. 7. 27. (Joseph. bell. 4, 6. 1. φρονήματος ἐλευθερίου μεστός. Id. Ant. 3, 5. 3. ὁ θεὸς — κακοῖς τὸ τῶν Αἰγυπτίων δαμάσας φρόνημα scl. in damnum Judaeorum. Hesych. φρόνημα· βούλημα, θέλημα.)

Φρόνησις, εως, ἡ, (a φρονέω) propr. *intelligentia, prudentia,* scientia rerum vel expetendarum vel fugiendarum, (4 Macc. 1, 19.) — Nostris scriptoribus ex usu hebr. בִּינָה, תְּבוּנָה et חָכְמָה pro quibus LXX. saepius utuntur, e. g. Prov. 1, 2. 3, 13. 19. 7, 4. 14. 10, 24. 1 Reg. 3, 28. 4, 29. 10, 46. — refertur potissimum ad cognitionem honesti ex Dei voluntate et honestatem ipsam; et ita bis, Luc. 1, 17.

ἀποστρέψει — *ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει* (pro *εἰς φρόνησιν*) *δικαίων*, immorigeros ducet ad intelligentiam et honeftatem proborum. Eph. 1, 8.

Φρόνιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (a *φρονέω*) — 1) *intelligens, intelligentia pollens, gnarus, ſapiens;* 1 Cor. 4, 10. 2 Cor. 11, 19. — *φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ*, qui ſibi ſapiens videtur, Rom. 11, 25. 12, 16. (Prov. 3, 7.) — 2) *prudens, providus, verſtändig, vorſichtig;* Matth. 7, 24. 10, 16. 24, 45. 25, 2. 4. 8. 9. Luc. 12, 42. 16, 8. 1 Cor. 10, 15. — LXX. pro חָכָם, מֵבִין, נָבוֹן, Gen. 3, 1. 41, 33. 39. Prov. 11, 29. 17, 28. Jeſ. 44, 25. Sir. 19, 27. 20, 27.

Φρονιμώτερος, έρα, ον, (comparat. a *φρόνιμος*) *prudentior, magis providus*, Luc. 16, 8.

Φρονίμως, (a *φρόνιμος*) ſapienter; *prudenter, provide;* Luc. 16, 8.

Φροντίζω, f. *ίσω*, (a *φροντὶς*, cura, ſollicitudo) ſeq. genitivo: *curo aliquid, curam rei gero, ſtudioſus ſum rei,* Tit. 3, 8. *φροντίζειν καλῶν ἔργων*. (Pſ. 39, 23. Prov. 31, 21. Sir. 50, 4. 1 Macc. 16, 14. 2 Macc. 9, 21. 11, 15.)

Φρουρέω, ῶ; f. *ήσω*, (a *φρουρὰ*, cuſtodia, i. e. cum τὸ cuſtodire, tum etiam militum manus [Joſeph. Ant. 17, 11. 1.], praeſidium) 1) cuſtodio, Wache halten; praeſidium urbis ſum, als Beſatzung in einer Stadt liegen, 3 Eſdr. 4, 56. — 2) transitive cuſtodio, (Sap. 17, 16.); cuſtodia munio, potiſſimum: *praeſidio militari locum teneo, einen Ort beſetzen;* Luc. 16, 8. *πόλιν*. (Judith. 3, 6. Joſeph. bell. 3, 1. 2. ib. 3, 8. 1. et 7.) — tropice: *obſideo* aliquem, *totum eum teneo;* Phil. 4, 7. *ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν*, totum animum veſtrum obſideat, occupet. — paſſiv. *totus teneor*, ab aliquo, — i. e. a) obſtringor ad obedientiam, *ὑπό τινος*, Gal. 3, 23. *ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα*, legi obſtricti tenebamur. — b) *tueor*, 1 Petr. 1, 5. *τοὺς ἐν δυνάμει τοῦ θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν*, ita ut ſalutem conſequamur.

Φρυάσσω, f. *ττω*, f. *άξω*, quod profanis non niſi in medio dicitur, proprie de equis frementibus et ferocientibus adhibetur: fremo, ferocio. (Callimach. Hymn. in Lavacr. Pallad. v. 2.) unde *φρύαγμα* de hinnitu et fremitu equorum; ad homines translatum: *fremo, ferocio, ſuperbio*, diciturque de iis qui ira, ſuperbia, faſtu efferuntur contra alios; ita ſemel Act. 4, 25. quae ſunt verba Pſ. 2, 1. ubi in textu hebr. רָגְשׁוּ. Eodem ſenſu 2 Macc. 7, 34. 3 Macc. 2, 2. Heſych. *ἐφρύαξαν· ἐκινήθησαν, ἐπηρώθησαν, συνηχθησαν*. et *φρύαγμα* de inſolentia hominum, LXX. pro גָּאוֹן Jer. 12, 5. Ezech. 7, 24. 24, 21. Zach. 11, 3. 3 Macc. 6, 16.

Φρύγανον, ου, τὸ, (a *φρύγω*, i. q. *φρύσσω*, torreo, torrefacio) *virgultum aridum, ſarmentum, dürres Reisholz;*

Act. 28, 3. — LXX. pro קַשׁ stipula, Jes. 40, 24. 41, 2. 47, 14. Jer. 13, 24. et חָרוּל Job. 30, 7.

Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia, provincia Asiae minoris, sita inter Bithyniam, Galatiam, Lydiam et Mysiam, divisa in Phrygiam majorem et minorem, urbibus Laodicea, Hierapoli et Colossis insignis. Act. 2, 10. 16, 6. 18, 25. [1 Tim. 6, 23.]

Φύγελλος, ου, ὁ, Phygellus, nom. pr. viri, 2 Tim. 1, 15.

Φυγή, ῆς, ἡ, (a φεύγω, perf. med. πέφυγα) *fuga*; bis Matth. 24, 20. Marc. 13, 18. LXX. pro מָנוֹס Jer. 46, 5. נוּס 2 Sam. 18, 3. Jer. 49, 23. 2 Macc. 12, 22. 4 Macc. 4, 1.

Φυλακή, ῆς, ἡ, (a φυλάσσω), — LXX. pro מִשְׁמָר, מִשְׁמֶרֶת, 1) *custodia*, i. e. τὸ φυλάσσειν, *excubiae*; Luc. 2, 8. φυλακὰς φυλάσσοντες, excubias agentes. (Num. 1, 53. φυλάξουσι οἱ λευῖται τὴν φυλακὴν τῆς σκηνῆς. ib. 3, 7. 8. 29. 8, 26. 18, 3. Xenoph. anab. 2, 6. 10. — Joseph. bell. 6, 2. 7.) — *statio, Posten, Standort*, Apoc. 18, 2. (Sir. 43, 10. Bar. 3, 34. Hab. 2, 1. coll. Jes. 34, 11—14. Jer. 50, 39. 51, 37.) — Ex metonymia: *excubitores, custodes, praesidium*; Act. 12, 10. (Joseph. bell. 6, 2. 5. ib. 7, 1. 2. 7, 10. 5. Xenoph. de Mag. Equit. 7, 14.) — 2) de noctis tempore per quod excubiae agebantur; *vigilia*, i. e. tempus per quod pars excubitorum vigilare et excubare debebat, usque dum altera pars in ejus locum succederet. Ante exilii tempora Judaei tres tantum habebant vigilias noctis, (Thren. 2, 19. Judic. 7, 19. φυλακὴ μέση, tertia matutina dicebatur, Exod. 14, 24. 1 Sam. 11, 11. Ps. 130, 6. vid. etiam Ps. 90, 5. Job. 35, 10.); post vero, Romanorum morem sequuti, quatuor, quarum quaeque tribus horis constabat, de quibus in N. T. etiam formulae ὀψὲ, μεσονύκτιον, ἀλεκτοροφωνία, et πρωΐ occurrunt. — Matth. 24, 43. ποίᾳ φυλακῇ scl. τῆς νυκτός. — τῇ δευτέρᾳ, Luc. 12, 38. τρίτῃ, Luc. 12, 38. — τετάρτῃ, Matth. 14, 25. Marc. 6, 48. Joseph. Ant. 5, 6. 5. ib. 18, 9. 6. — (Herodot. 9, 51. Xenoph. anab. 4, 1. 5.) — 3) de loco qui custoditur, in quo aliquis includitur ut custodiatur, *custodia, Gewahrsam, Gefängniss*; Matth. 5, 25. 14, 3. 10. 18, 30. 25, 36. 39. 43 sq. Marc. 6, 17. 28. Luc. 3, 20. 12, 58. 21, 12. 22, 33. 23, 19. 25. Joh. 3, 24. Act. 5, 19. 22. 25. 8, 3. 12, 4—6. 17. 16, 23 sq. 27. 37. 40. 22, 4. 26, 10. 2 Cor. 6, 5. 11, 23. Hebr. 11, 36. Apoc. 2, 10. — *domus carceris, coërcitionis*, (LXX. plenius οἶκος φυλακῆς Jud. 16, 22. 2 Reg. 17, 4. Jes. 42, 7. Jer. 37, 4.) — in N. T. de hade s. tartaro, spirituum malorum carcere, 1 Petr. 3, 19. Apoc. 20, 7. — Saepius non legitur.

Φυλακίζω, f. ίσω, (a φυλακή) *in carcerem conjicio*; Act. 22, 19. et Sap. 18, 4. (Apud profanos non legitur.)

Φυλακτήριον, ίου, τό, (a φυλακτήρ i. q. φύλαξ) 1) munimentum, praesidium, et dicitur proprie de militibus, deinde metaphorice de quovis munimento, per quod malum vel calamitas averti potest; etiam amuletum. Vid. quae copiose de usu hujus voc. apud profanos exposuit Kypkius in obss. s. 1, p. 111. — 2) In specie *phylacteria*, quibus Judaei utebantur, i. e. laminae s. schedae membranaceae, quibus inscriptae erant verba legis mosaicae, et quas thecis insertas Judaei fronti et brachio sinistro aptare solebant; Rabbinis dicebantur תְּפִלִּין (Buxtorf. lex. p. 1734.), graece φυλακτήρια, quia instar amuletorum arcere putabantur mala quaevis, maxime daemones (Targum ad Cant. 8, 3.) De origine hujus moris vid. Deut. 6, 8. 9. 11, 18—20. Joseph. Ant. 4, 8. 13. ἐπιγράφειν δὲ καὶ τοῖς θυρώμασιν αὐτῶν τὰ μέγιστα, ὧν εὐηργέτησεν αὐτοὺς ὁ θεός, ἔν τε βραχίοσιν ἕκαστον διαφαίνειν. ὅσα τε τὴν ἰσχὺν ἀποσημαίνειν δύναται τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, φέρειν ἐγγεγραμμένα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ βραχίονος· ὡς περίβλεπτον πανταχόθεν τὸ περὶ αὐτοὺς πρόθυμον τοῦ θεοῦ. Vid. etiam Prov. 3, 3. 6, 21. 7, 3. — In N. T. semel Matth. 23, 5. πλατύνουσι τὰ φυλακτήρια αὐτῶν scl. quasi plura quam alii inscripta iis haberent, quo legis studiosiores videri volebant.

Φύλαξ, ακος, (a φυλάσσω) *custos, excubitor*; Act. 5, 23. 12, 6. 19. (שֹׁמֵר Gen. 4, 19. 1 Sam. 17, 20. Jes. 62, 6. Joseph. Ant. 7, 11. 7.)

Φυλάσσω, f. ττω, f. άξω, — LXX. potissimum pro שָׁמַר, passim etiam pro נָצַר — *custodio*, i. e. a) *observo* aliquem ne aufugiat, Luc. 8, 29. Act. 12, 4. 23, 35. 28, 16. — b) *excubias ago*, Luc. 2, 8. (Gen. 30, 31. Num. 1, 53. 2 Reg. 17, 9. 18, 8. vid. Φυλάσσω.) — 2) *custodio*, i. e. *praesidio sum, tueor*, a) seq. accusativo rei, Luc. 11, 21. τὴν αὐλήν. (Gen. 3, 24. Exod. 23, 20.) — Act. 22, 20. τὰ ἱμάτια. 2 Tim. 1, 12. 14. τὴν παραθήκην. — b) τινὰ, *tueor* aliquem, *servo intactum* Joh. 17, 12. 2 Petr. 2, 5. Jud. v. 24. (Prov. 13, 6. Sap. 19, 6.) — c) φυλ. τινὰ ἀπό τινος, *defendo* aliquem ab aliquo, 2 Thess. 3, 3. (Ps. 140, 4. 141, 10.) — d) φυλ. τινὰ εἴς τι, servo aliquem ad quid, *asservo*, Joh. 12, 25. ψυχὴν εἰς ζωήν. (Joseph. Ant. 3, 8. 3. ἔλαιον φυλάσσειν εἰς τοὺς λύχνους.) — e) φυλάσσειν ἑαυτὸν (semel 1 Joh. 5, 21.) et Medium: *caveo mihi* ab aliqua re, seq. ἀπὸ, Luc. 12, 15. 1 Joh. 5, 21. (Sir. 12, 12. 22, 13. 29. Test. XII. Patr. p. 648. φυλάξητε ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ψεύδους. Xenoph. histor. gr. 7, 2. 10.) — seq. accusativo vel personae vel rei, observo mihi, i. e. *vito*, Act. 21, 25. 2 Tim. 4, 15. (Joseph. bell. 4, 9. 11. φυλάξασθαι τὴν ἐπίθεσιν. Xenoph. Mem. 2, 2. 14.) — seq. ἵνα μὴ, 2 Petr. 3, 17. (Gen. 31, 29.) — 3) *observo*, et rationem habeo; metaph.

i. e. *obsequium praesto, morem gero,* ita de praeceptis, legibus; Matth. 19, 20. Marc. 10, 20. Luc. 11, 28. 18, 21. Act. 7, 53. 16, 4. 21, 24. Rom. 2, 26. Gal. 6, 13. 1 Tim. 5, 21. (Prov. 6, 20. 28, 7. Gen. 26, 5. Exod. 12, 17. 19, 5. quare etiam LXX. pro שָׁמַר Deut. 5, 15. 1 Chron. 28, 7. et שָׁמַע Prov. 19, 27. 1 Reg. 11, 38. — Saepius ita apud Josephum, e. g. Ant. 10, 4. 1. ib. 7, 14. 2. 10, 6. 3. et φύλαξ τῶν νόμων, legem observans, Ant. 7, 14. 8. ut etiam φυλακή de obsequio, Ant. 8, 7. 5. ib. 9, 7. 4. ib. 12, 1. 1. ἡ τῶν ὅρκων φυλακή.) Saepius non legitur.

Φυλή, ῆς, ἡ, (a φύω) 1) i. q. φῦλον, *genus, gens,* et respondet in vers. LXX. hebr. מִשְׁפָּחָה, Matth. 24, 30. πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. (Gen. 12, 3. 28, 14. Amos. 3, 2. Sir. 16, 5.) — φυλή, γλῶσσα, λαὸς καὶ ἔθνος, quae Apoc. 5, 9. 7, 9. 11, 9. 13, 7. 14, 6. conjunguntur, omnes omnino nationes describunt, nec argutandum est in discrimine singulorum, cum nostri verba similia ita cumulare soleant. — 2) *tribus,* i. e. classis eorum, qui a communi descendunt parente; de tribubus duodecim gentis Israelitarum; Matth. 19, 28. Luc. 2, 36. 22, 30. Rom. 11, 1. Phil. 3, 5. Hebr. 7, 13. 14. Jac. 1, 1. Ap. 5, 5. 7, 4—8. 21, 12. (Joseph. Ant. 10, 1. 1. 7, 2. 2. — LXX. hoc sensu maxime pro מַטֶּה Exod. 31, 2. 6. Num. 1, 4. 16. 20 sq. שֵׁבֶט Exod. 24, 4. 28, 21. etc. — Profanis φυλή est tribus, i. e. classis, in quas divisus erat populus.) Saepius non occurrit.

Φύλλον, ου, τό, (a φύω nascor) *folium;* Matth. 21, 19. 24, 32. Marc. 1, 13. 13, 28. Ap. 22, 2. — LXX. pro עָלֶה Gen. 3, 7. 8, 11. Neh. 8, 17. Ps. 1, 3. Jes. 1, 3. Sir. 14, 18.

Φύραμα, τος, τό, (a φυράω, perf. pass. πεφύραμαι, subigo, macero, Joseph. Ant. 8, 13. 2. et in specie: farinam aqua subigo, depso, Exod. 29, 2. 40. Gen. 18, 6. Levit. 2, 5. Joseph. Ant. 2, 15. 1.) *massa quae subigitur, depsitur;* — de massa argillacea, Rom. 9, 21. — de massa farinae, aqua subactae, *Teig,* Rom. 11, 16. de quo loco vid. Ἀπαρχή. 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9. vid. Ζύμη. — 1 Cor. 5, 7. ἦτε νέον φύραμα, vid. Νέος. (LXX. pro מִשְׁאֶרֶת Exod. 8, 3. 12, 34. et עֲרִיסוֹת Num. 15, 18. 19.) Saepius non legitur in scripturis.

Φυσικός, ή, όν, (a φύσις) *naturalis,* i. e. a) ex natura proveniens; ita profanis saepissime; — b) *naturae conveniens;* ita Rom. 1, 26. χρῆσις φυσική, concubitus naturalis, libidini, quae contra naturae leges sibi satisfieri cupit oppositus. — c) *sensualis, materialis;* ita 2 Petr. 2, 12. ζῶα φυσικά, animalia ex materia tantum constantia. (alii: instinctum sequentia.) coll. Test. XII. Patr. p. 648.: τυφλοῖ τοὺς φυσικοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, διὰ τοῦ ψεύδους σκοτοῖ τὴν

διάνοιαν αὐτοῦ. Ibid. p. 523. φύσις de eo quod nos dicimus: die sinnliche Natur: τὸ τῆς πορνείας (scl. πνεῦμα) ἐν τῇ φύσει καὶ ταῖς αἰσθήσεσιν ἔγκειται.

Φυσικῶς, (a φυσικὸς) naturaliter, naturae convenienter; semel Jud. v. 10. ubi φυσικῶς est: *secundum sensus corporis*; ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται, quae autem oculis naturalibus vident, s. per sensus percipiunt, (ut animalia, nil praeterea cognoscentes et aestimantes) i. e. gaudia et delicias sensuum, per ea corrumpuntur, ad peccata alliciuntur et pereunt. Vid. etiam φυσικός. (Diog. Laërt. 10, 137. φυσικῶς καὶ χωρὶς λόγου.)

Φυσιόω, ῶ, f. ώσω, i. q. φυσάω, anhelo, sufflo, (Jes. 54, 16. Hos. 13, 3. — tropice: *animum inflo, effero, superbum reddo*; 1 Cor. 8, 1. ἡ γνῶσις οὐ φυσιοῖ. Ita activum profanis non dicitur, sed φυσιόομαι, *inflo me*, intumesco, metaph. de mente: *inflatus sum, me effero*, 1 Cor. 4, 18. 19. 5, 2. 13, 4. — ὑπέρ τινος φυσιόομαι, effero me super alium, 1 Cor. 4, 6. (Κατὰ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ φυσιούμενοι, Test. XII. Patr. p. 579.) — ὑπό τινος, alicujus rei causa, *ex*, Col. 2, 18. (Ps. Sal. 5, 16. οὐ φυσᾶσται ἐν δόμασι. Test. XII. Patr. p. 579. φυσιωθήσεσθε τῇ ἱερωσύνῃ κατὰ ἀνθρώπων ἐπαιρόμενοι.)

Φύσις, εως, ἡ, (a φύω) 1) vis genitrix, — *natura* omnia gignens et formans, die *Natur*, (4 Macc. 5, 7. 8. τὰς τῆς φύσεως χάριτας.) — Rom. 1, 26. παρὰ φύσιν, contra naturae scil. de generatione leges. (Athenae. XIII. p. 605. οἱ παρὰ φύσιν τῇ Ἀφροδίτῃ χρώμενοι. Test. XII. Patr. p. 666.: σόδομα ἐνήλλαξε τάξιν φύσεως αὐτοῖς.)

2) *procreatio, nativitas, generatio*; — φύσει, *secundum nativitatem*; ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, qui nati sunt praeputiati, gentiles, Rom. 2, 27. — Gal. 2, 15. φύσει Ἰουδαῖοι, judaei nati.

3) *natura rei alicujus, quam habet ex nativitate, indoles naturalis*, et opponitur ei, quod quis sibi studio acquisivit; Rom. 2, 14. ἔθνη — φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιεῖ, naturali indole ducti observant legem, quippe animis eorum inscriptam. — οἱ κατὰ φύσιν (scl. arboris) κλάδοι, rami, quos arbor natura sua gignit, quique ramis παρὰ φύσιν, quos non gignit, sed qui ex alia arbore ei inseruntur, opponuntur, Rom. 11, 21. 24. — Gal. 4, 8. οἱ μὴ φύσει ὄντες θεοί. Eph. 2, 3. τέκνα φύσει ὀργῆς, homines ob indolem depravatam Dei poenis obnoxii. (Sap. 7, 20. φύσεις ζώων. Joseph. bell. 7, 6. 1. ἡ τοῦ χωρίου φύσις. Joseph. Ant. 3, 8. 1. φύσει πάντες εἰσὶν φίλαυτοι. ib. 11, 2. 3. φύσει πονηρὸς ὤν. de bell. 1, 10. 5. τὴν φύσιν διαστήριος ὤν. Sap. 13, 1. μάταιοι φύσει. cf. quae e Philone collegit Loesn. in obss. p. 341.) — Singulari modo in N. T. dicitur a) de *sensu honesti naturali*, homini

insito, 1 Cor. 11, 14. (Hebraeos mares inde ab antiquissimis temporibus caesariem capitis curtasse, intelligitur non solum e voto Nasiraeorum, Num. 6, 1—5. Jud. 13, 5. 16, 17. 1 Sam. 1, 11. sed etiam ex locis Levit. 19, 27. Ezech. 44, 20. Comam alere, ut mulieres solebant (Luc. 7, 38. Joh. 11, 2. Jud. 16, 13. Jes. 3, 24. Judith. 10, 3. Cant. 7, 5. Apoc. 9, 8.), ornatus caussa a singulis sed rarissime factum et insolitum reliquis fuisse intelligitur ex Absalonis exemplo 2 Sam. 14, 26. 18, 9. et ex iis, quae Joseph. Ant. 8, 7. 3. de juvenibus Salomonis satellitibus tradidit. Etiam apud Graecos viros caesariem curtasse docent loca Herodot. 1, 82. Phocylid. v. 199 sqq. Plutarch. Tom. 8. p. 318. ed. Hutten.) — b) de *sentiendi ratione, indole morali;* 2 Petr. 1, 4. θείας κοινωνοὶ φύσεως, divinam i. e. cum Deo conspirantem, ejus voluntati sanctissimae convenientem indolem. (Similis locus est apud Josephum c. Apion. 1, 26. ubi sacerdos propter sapientiam et futurorum praescientiam dicitur θείας δοκῶν μετεσχηκέναι φύσεως.)

4) *genus, species, Geschlecht, Art;* Jac. 3, 7. πᾶσα φύσις θηρίων δαμάζεται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. (3 Macc. 3, 29. πάσῃ θνητῇ φύσις. 4 Macc. 1, 20. παθῶν δὲ φύσεις εἰσὶν αἱ δύο, ἡδονή τε καὶ πόνος.) Saepius non legitur.

Φυσίωσις, εως, ἡ, (a φυσιόω) inflatio; metaph. *animi fastus, elatio;* 2 Cor. 12, 20. Hesych. φυσίωσις· ἔπαρσις, ὑψηλοφροσύνη.

Φυτεία, ας, ἡ, (a φυτός, satus, plantatus, quod a φύω) 1) plantatio, satio, i. e. τὸ plantare; ut φυτεία ἀμπελώνων, Ezech. 17, 7. Joseph. Ant. 12, 3. 4. — 2) per metonymiam: *planta*, i. q. φύτευμα; ita propr. Jes. 60, 21. 61, 3. — metaphor. *progenies,* in N. T. Matth. 15, 13. ubi φυτείαν de doctrina, quae cum semine et planta saepe comparatur, interpretantur; rectius fortasse de homine ipso explicatur, et h. l. indicat hominem a Deo plantatum i. e. missum et constitutum doctorem. (Similiter Ps. Sal. 14, 3. de piis Dei cultoribus: ἡ φυτεία αὐτῶν ἐῤῥιζωμένη εἰς τὸν αἰῶνα, οὐκ ἐκτιλήσονται πάσας τὰς ἡμέρας. coll. Lib. Henoch. p. 191. ubi φυτεία de nova hominum progenie post diluvium ex Noacho facta legitur.)

Φυτεύω, f. εύσω, (a φυτὸν, satum, plantatum) — LXX. pro hebr. נטע — *planto*, a) propr. Luc. 17, 6. 28. — ἀμπελῶνα, Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. Luc. 13, 6. 20, 9. 1 Cor. 9, 7. Gen. 9, 20. Deut. 6, 11. 20, 6. 28, 30. — (de Deo: efficio et colloco suo loco, procreo et locum fixum adsigno, Ps. 94, 9. τὸ οὖς. Sir. 43, 28. νήσους.) — b) tropice: de Deo: *esse volo, nasci, existere jubeo,* Matth. 15, 13. de quo loco vid. Φυτεία. (Lib. Henoch. p. 191. ἐξ αὐτοῦ [Noacho] φυτευθήσεται φύτευμα (nova hominum progenies.

4 Macc. 13, 8. ἡ θεῖα πρόνοια amorem fraternum τοῖς γεννωμένοις διὰ τῆς μητρῴας φυτεύσασα γαστρός. — Alio sensu Deus populum israëlit. plantare dicitur: Jer. 12, 2. 32, 41. 42, 10. 45, 4.) — de doctore coetum colligente: planto, i. e. *primus colligo*; coetum 1 Cor. 3, 6. 7. 8.

Φύω, f. ύσω, 1) activum: *gigno, produco, pario*; Hebr. 12, 15. ἄνω φύουσα scl. καρπὸν; desumpta sunt e Deut. 29, 48. ubi in hebr. פֹּרֶה fructum profero. Sir. 14, 18. Joseph. Ant. 3, 1. 1. φῦσαι καρπὸν. — 2) passivum, φύομαι, aor. 2. ἐφύην, particip. φυεὶς, *nascor, provenio, progermino*; σπέρμα φυὲν, Luc. 8, 6. 8. (Prov. 26, 9. ἄκανθαι φύονται, pro עָלָה. Exod. 10, 5. pro צָמַח. Prov. 11, 30. Sir. 39, 13. Joseph. vit. §. 2. τροφὴ ἡ αὐτομάτως φυομένη. — tropice: effloresco; de populo, Joseph. Ant. 4, 6. 2.)

Φωλεός, οῦ, ὁ, (a φωλέω, quod dicitur maxime de feris tempore hyemis latebras quaerentibus, ibique somno oppressis et usque ad vernum tempus quiescentibus) *lustrum, latibulum* ferarum; Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. (Aelian. Hist. anim. 6, 3. Hesych.: φωλεόν· οὗ τὰ θηρία κοιμᾶται.)

Φωνέω, ῶ, f. ήσω, (a φωνὴ) 1) *sonum edo*; — de voce animalium, (Jes. 38, 14. Zeph. 2, 14. Aesop. Fab. 36. Arist. hist. animal. 9, 49.) — in N. T. de gallo: *cano*, Matth. 26, 34. 74. 75. Marc. 14, 30. 65. 72. Luc. 22, 34. 60 sq. Joh. 13, 38. 18, 27. — (de tuba Amos. 3, 6. 1 Macc. 9, 12. — de ventriloquis, Jes. 8, 19.) — de homine 2) *clamo, vociferor*, — de exclamante, Luc. 8, 8. 54. 23, 46. Act. 16, 28. acclamante, inclamante, Act. 10, 18. Apoc. 14, 18. τινί. — (1 Chron. 15, 16. Dan. 4, 11. 3 Esdr. 9, 10. 8, 92.) — 3) *alloquor, compello*, Joh. 13, 13. ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος. (Homer. Odyss. 4, 77.) — 4) *voco* aliquem, ut veniat, Matth. 27, 47. Marc. 15, 35. — *voco ad me*, τινα, Matth. 20, 32. Marc. 9, 35. 10, 49. Luc. 16, 2. Joh. 1, 49. 2, 9. 4, 16. 9, 18. 24. 11, 28. 18, 33. Act. 9, 41. 10, 7. (Jer. 17, 11. Job. 4, 11. φώνησον αὐτὸν πρός με. — τινὰ ἐκ, *evoco*, Joh. 12, 17. — voco aliquem per alium, *accerso*, Marc. 3, 31. 10, 49. — seq. dativo; Luc. 19, 15. εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ αὐτούς. — *invitandi* sensu, Luc. 19, 15. — Saepius non legitur.

Φωνή, ῆς, ἡ, hebr. קוֹל, latinor. *vox*, nostrum *Laut, Ton, Stimme*; — 1) *sonus, sonitus, Laut, Ton*; de quovis sono cum claro, acuto, tenui, tum fusco, molli, demisso; de sonitu instrumentorum, Matth. 24, 31. 1 Cor. 14, 7. 8. (Jes. 24, 8. φωνὴ κιθάρας. Ezech. 26, 13. Dan. 3, 5. 7. 10.) — sonitu venti, Joh. 3, 8. (1 Sam. 12, 18.) — sonitu alarum, curruum aliarumque rerum, Apoc. 9, 9. 18, 22. (Ezech. 1, 24. 3, 13. 10, 5. 26, 10. Jes. 5, 30. Nah. 3, 2. 1 Macc. 9, 13.) — sonitu tonitruum, Act. 2, 6. coll. v. 2.

Apoc. 6, 1. 6. [7.] ib. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. 14, 2. 19, 6. (Exod. 9, 24. 29. 30. 19, 16. 20, 18. 1 Sam. 7, 10.) quo etiam referendus est locus Hebr. 12, 19. φωνὴ ῥημάτων, tonitrua, in quibus Deus verba legis promulgabat. ib. 12, 26. (Exod. 19, 19.) — (Joseph. Ant. 12, 2. 4. τῶν σύρων γραμμάτων χαρακτὴρ καὶ φωνή.) —

2) *vox*, *die Stimme*, a) in se spectata, quatenus sonat; Joh. 5, 37. φωνὴ τοῦ θεοῦ, vox, non qualem per tonitrua edit, sed qualem in se habet; sensum quod attinet, φωνὴ et εἶδος describunt Dei naturam in se spectatam. (Gen. 27, 22. ἡ μὲν φωνὴ, φωνὴ Ἰακὼβ, αἱ δε χεῖρες, Ἡσαῦ.) — voces canentium; *cantus*, Apoc. 14, 12. 18, 22. 23. (Jer. 16, 18. 25, 10. Ez. 23, 42. 26, 13.) — voces clamantium, vel gaudentium Joh. 3, 29. vel lamentantium, tumultuantium, *clamor*, Matth. 2, 18. Marc. 15, 37. Luc. 23, 23. Act. 7, 57. 8, 7. (Gen. 45, 2. 32, 16. 27, 34. Jer. 31, 15.) — b) *vox*, quatenus *sonos articulatos* (Joseph. Ant. 4, 6. 5.) edit, *loquela*, *Rede*, 2 Petr. 2, 16. ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον. *sermo*, *Sprache*, 1 Cor. 14, 10. 11. (Gen. 11, 1. ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι; pro דָּבָר Deut. 28, 49. — φωνὴ ἑλληνική, Joseph. Ant. 8, 5. 3. c. Apion. 1, 1. τῇ πατρίῳ φωνῇ, id. in prooem. ad bell. §. 6. prooem. ad antiq. §. 3. Diog. Laërt. 8, 3. ἔμαθε τὴν φωνὴν αὐτῶν.) — ratione argumenti: *sermo*, *dictum*, Act. 12, 22. 13, 27. 24, 21. (Gen. 3, 17. 21, 12. 27, 43. Exod. 18, 24. Arrian. diss. epict. 3, 26. τοῦτ' ἐστιν ἐλευθέρου ἀνδρὸς φωνή.) — Gal. 4, 20. ἀλλάξαι τὴν φωνὴν, commutare sermonem; nostrum: *aus einem andern Tone reden.* — c) *vox quae vocat*, *Ruf*, *rufende Stimme*, quae est vel jubentis, vel docentis, vel minantis, etc. Matth. 3, 3. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. 12, 19. 27, 46. 50. Marc. 1, 3. 26. 5, 7. 15, 34. Luc. 1, 42. 44. ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου, pro ἀσπασμός (ut Gen. 4, 10. φωνὴ αἵματος). c. 4, 33. 8, 28. 11, 27. 17, 13. 15. 19, 37. 23, 46. Joh. 1, 23. 5, 25. 28. 10, 3—5. 16. 27. 11, 43. 18, 37. Act. 2, 14. 24. 7, 31. 60. 12, 14. 14, 10 sq. 16, 28. 19, 34. 22, 22. 26, 24. Hebr. 3, 7. 15. 4, 7. Apoc. 3, 20. 6, 10. 7, 10. 19, 1. 6. — vox ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. 36. Joh. 12, 28. 30. Act. 9, 4. 7. 10, 13. 15. 11, 7. 9. 22, 7. 9. 14. 26, 14. 2 Petr. 1, 17. 18. (Gen. 3, 8. 10. Deut. 4, 28. Joseph. Ant. 3, 5. 4. φωνὴ ὑψόθεν παραγενομένη.) — Vox angelorum, vox ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκ τοῦ θρόνου, ἐκ τοῦ ναοῦ, 1 Thess. 4, 16. Apoc. 1, [10.] 12. βλέπειν τὴν φωνὴν, accipiunt pro βλέπειν τὸν φωνοῦντα. Vid. Βλέπω. 1, 15. 4, 1. 5, 2. 11. 12. 7, 2. 8, 13. 9, 13. 10, 3. 4. 7. 8. 11, 12. 15. 12, 10. 14, 7. 9. 13. 15. 16, 1. [17.] 18, 2. 4. 19, [5.] 17. 21, 3. (Ezech. 1, 25. 3, 12.) — Saepius non legitur.

Φῶς, ωτός, τό, hebr. אוֹר, latinor. *lux*, nostrum *Licht*, (contr. pro φάος, quod a φάω, clarum, lucidum facio); 1) *lux*; a) in se spectata; Matth. 17, 2. λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 17, 5. νεφέλη φωτός, i. e. φωτεινή luce splendens, ut habet textus vulg. e glossemate. (Gen. 1, 3. γενηθήτω φῶς. ib. v. 4. 18.) — b) lux astrorum, potissimum solis, (Ps. 149, 3. Jer. 4, 23. 31, 37. Jes. 13, 10. 30, 26.) Jac. 1, 17. ubi θεὸς dicitur ὁ πατὴρ τῶν φώτων. — Inde ex metonymia. α) *astrum lucens*; Matth. 4, 16. φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Luc. 2, 32. φῶς εἰς ἀποκάλ. ἐθνῶν, vid. Ἀποκάλυψις. Act. 26, 23. quibus in locis Messias comparatur cum astro splendido, lucem spargente, nuntio laetissimorum. Vid. Jes. 9, 2. coll. Matth. 2, 2. 9. 10. — β) *lux diei*, *lux solis*, Joh. 3, 20. μισεῖ τὸ φῶς. — οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, non palam agit, ut omnes videant. ib. v. 21. 11, 9. τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου, lux solis, hanc terram collustrans. v. 10. ἐν αὐτῷ, vid. Ἐν sub no. 2. lit. b. Eph. 5, 13. vid. Ἐλέγχω et Φανερόω. (1 Sam. 25, 34. 36. Job. 3, 16. — inde etiam pro vita hac in luce, Job. 18, 5. 33, 28. 30. Prov. 36, 10.) — ἐν τῷ φωτί, *palam*, Matth. 10, 27. Luc. 12, 3. (Zeph. 3, 6. φώσει κρίμα αὐτοῦ εἰς φῶς. Test. XII. Patr. p. 693. πᾶσα ἀλήθεια ὑπὸ τοῦ φωτός ἐστι. — τὰ δὲ πάντα ὑπὸ ἡμέραν εἰσίν.) — c) Cum coelum omnis lucis sit fons, lux ipsa autem res purissima, nulla impuritatis labe contaminata, nec corrumpenda, omnium rerum tenuissima et velocissima, antiquitatis simplicitas Deum etiam in coelis habitantem, naturamque purissima luce conspicuam, cogitabat, eique δόξαν, splendorem adscribebat, quare etiam, ubi de apparitionibus Dei sermo est, lux tanquam Dei emblema saepius commemoratur. Etiam in Zoroastri systemate Deum supremum describi naturam e purissima luce constantem, satis notum est. Vid. Δόξα et conf. Ps. 89, 16. Jes. 60, 1. 19. 20. potissimum Sapient. 7, 22 — 26. Inde in N. T. Deus dicitur habitare in luce 1 Tim. 6, 16. εἶναι ἐν τῷ φωτί, 1 Joh. 1, 7. adeoque ipse esse φῶς 1 Joh. 1, 5. (Sap. 7, 25. 26. ubi φῶς ἀΐδιον ipsa Dei natura est.); quibus omnibus describitur natura ejus spiritualis, purissima et beatissima, lux enim simul est imago omnis beatitudinis. (Job. 18, 5. 33, 28. 30. Prov. 36, 10. Bar. 3, 4. unde verba; 1 Petr. 2, 9. θεὸς καλέσας ὑμᾶς εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς, intelligenda sunt de Deo christianos olim evecturo ad eandem lucem, quam ipse inhabitat, i. e. beatitatem, qua ipse gaudet. Nec aliter velim intelligere Col. 1, 12. κλῆρος τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί et Joh. 8, 12. φῶς τῆς ζωῆς, quod pro ζωὴν ἐν τῷ φωτί. — Idem lucis splendor tribuitur iis, qui in coelo versantur, ut Christo ad sedes Dei evecto, Act. 9, 3. 22, 6. 9. 11. 26, 13. (ubi certe nec Paulus nec Lucas de fulgure cogitarunt), et angelis, Act. 12, 7. 2 Cor. 11, 14. Vid. Ἄγγελος.

2) *lux*, tropice a) transitive: *de iis qui animum collustrant, lumen menti affundunt*, ubi non solum spectatur notio docendi, errores dissipandi, sed simul notio emendandi et beandi; ea enim omnia lucis imagine comprehenduntur. Ita φῶς dicuntur apostoli, Matth. 5, 14. Act. 13, 47. aliique doctores Rom. 2, 19. (Jes. 42, 6. ἔδωκά σε εἰς φῶς ἐθνῶν. ib. 49, 6. et lex mos. dicitur φῶς Sap. 18, 4. Bar. 4, 1.) — inprimis autem Jesus, Joh. 1, 4—9. 3, 19. 8, 12. 9, 5. 12, 35. τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστι, Messias doctor et servator mundi inter vos versatur. v. 36. 12, 46. (Test. XII. Patr. p. 578. τὸ φῶς τοῦ κόσμου [Messias] τὸ δοθὲν ἐν ὑμῖν εἰς φωτισμὸν παντὸς ἀνθρώπου. ib. p. 644. ἀνατελεῖ ὑμῖν αὐτὸς κύριος, φῶς δικαιοσύνης. ib. 746 sq. ὁ ἀγαπητὸς τοῦ θεοῦ — γνῶσιν καινὴν φωτίζων πάντα τὰ ἔθνη, φῶς γνώσεως ἐπεμβαίνων ἐν σωτηρίᾳ τῷ Ἰσραήλ.) — b) intransitive: *mens* per doctrinam divinam *collustrata*, emendata; Matth. 5, 16. λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, lumen vestrae cognitionis et pietatis praelucere debet aliis. — τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, mens, quae esse debet doctrinae luce collustrata, Matth. 6, 23. Luc. 11, 35. — *doctrina, vera Dei cognitio et pietas*, Joh. 5, 35. ἐν τῷ φ. αὐτοῦ, in doctrina et pietate Joannis. — de cognitione vera et pietate Christiana, Act. 26, 18. Rom. 13, 12. 2 Cor. 4, 6. 6, 14. Eph. 5, 9. 1 Joh. 2, 8. — unde christiani veri dicuntur υἱοὶ τοῦ φωτός, Luc. 16, 8. Joh. 12, 36. 1 Thess. 5, 5. — Eph. 5, 8. ἦτέ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς, i. e. φωτιζόμενοι, ἐν κυρίῳ. — περιπατεῖν ἐν τῷ φ., ut decet christianum vera et salutari doctrina imbutum, 1 Joh. 1, 7. — εἶναι ἐν τῷ φ. 1 Joh. 2, 9. 10.

3) *lumen, splendor; der Schein, Glanz*; Luc. 8, 16. τὸ φῶς sel. λύχνου. Apoc. 18, 23. φῶς λύχνου. 21. 24. φῶς τῆς δόξης, splendor Schechinae. c. 22, 5. φῶς ἡλίου. (Jer. 25, 10. 2 Chr. 4, 20. Jes. 4, 5. ubi נגה. Hab. 3, 10.)

4) *lumen, lucerna, Leuchte*, Act. 16, 29. (Ps. 119, 104. Prov. 6, 23.)

5) *ignis* quatenus lucet et collustrat; Marc. 14, 54. θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Luc. 22, 56. (1 Macc. 12, 29. βλέποντες γὰρ τὰ φῶτα καιόμενα. 2 Macc. 1, 32. Xenoph. hist. gr. 6, 2. 17. πρὸ δὲ τοῦ στρατεύματος φῶς ἐποίει, ἵνα μηδεὶς λάθῃ προσιών.) — Saepius non legitur.

Φωστήρ, ῆρος, ὁ, (a φῶς, vel a φάω, lucidum facio) 1) fenestra per quam lux intrat; ita profanis; 2) *luminare, corpus lucidum*; a) de astris, Phil. 2, 15. ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ut luminaria quae mundum collustrant. (LXX. pro מָאוֹר Gen. 1, 14. 16. Sap. 13, 2. φωστῆρες οὐρανοῦ. Sir. 43, 7. Psalt. Sal. 18, 12. διατάξας ἐν πορείᾳ φωστῆρας εἰς καιροὺς ὡρῶν.) — b) de schechina Dei, Apoc. 21, 11. (Dan. 12, 3. pro זֹהַר. — Legitur praeterea etiam 3 Esdr. 1, 79. sed dubium, quonam sensu; coll. Esdr. 9, 8.)

Φωσφόρος, ου, ὁ, (a φῶς et φορὸς ferens) lucem ferens; ſubaud. *ἀστὴρ*, *lucifer*, *ſtella matutina*; ſemel 2 Petr. 1, 19. ubi ἡμέρα et φωσφόρος imagines ſunt vel lucis animum colluſtrantis ad intelligendas res divinas, vel felicitatis futurae, quae conſtantiae in fide praemium eſt. cf. *Φῶς*, et vid. Apoc. 22, 16. ubi Jeſus ipſe dicitur ἀστὴρ ὁ πρωϊνὸς, i. e. φωσφόρος.

Φωτεινὸς, ή, όν, (a φῶς) tranſitive: *lucens*, *lucidus*, [Matth. 17, 5. ubi Griesb. repoſuit φωτός.] Teſt. XII. Patr. p. 549. ὡς φωτεινὸν φωτιεῖς ἐν Ἰακὼβ, καὶ ὡς ἥλιος ἔσῃ τῷ Ἰσραήλ. — intranſitive: *luce colluſtratus*, *ſua natura lucidus*; Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. 36. (Sir. 17, 31. ib. 23, 19. οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροι.)

Φωτίζω, f. ίσω, f. 2. ιῶ, (a φῶς) I) intranſitive: *luceo*, *ich leuchte*, Apoc. 22, 5. θεὸς (i. e. δόξα, Schechina Dei) φωτιεῖ ἐπ᾽ αὐτούς. (Num. 8, 3. Pſ. 76, 4. Sir. 43, 11.) — II) tranſitive 1) *luce colluſtro*, *illuſtro*, *ich erleuchte*; ſeq. accuſat. a) propr. Luc. 11, 36. Apoc. 21, 23. — Apoc. 18, 1. ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ, refulgebat ex ejus ſplendore. — b) tropice: *mentem colluſtro*, *vera et ſalutari cognitione imbuo*, Joh. 1, 9. (vid. *Φῶς*.) Eph. 1, 18. πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι. φωτίζειν ὀφθαλμούς, Eſdr. 9, 8. Pſ. 19, 9. Bar. 1, 8.) — Hinc φωτισθεὶς, luce verae doctrinae illuminatus, *chriſtianus*; Hebr. 6, 4. ib. 10, 32. ἐν αἷς φωτισθέντες, i. e. eo tempore, quo chriſtiani facti eſtis. — 2) *ad lucem protraho*, *manifeſtum facio*, i. q. φανερόω; 1 Cor. 4, 5. ὁ κύριος φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους. — Joſeph. Ant. 8, 5. 3. σοφίσματα καὶ λόγους αἰνιγματώδεις — μαθὼν αὐτοῖν διάνοιαν ἐφώτισε. Suidas: φωτίζειν· αἰτιατικῇ, εἰς φῶς ἄγειν, ἐξαγγέλλειν.) — *faciendi* ſenſu, 2 Tim. 1, 10. φωτίσαντος τὴν ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου. — *docendi* ſenſu Eph. 3, 9. LXX. pro הוֹרָה Judic. 13, 8. 2 Reg. 12, 2. 17, 27 ſq. et הֵרָה Jud. 13, 23. Heſych. ἐφώτισεν· ἐδίδαξεν.)

Φωτισμὸς, οῦ, ὁ, (a φωτίζω, praet. paſſ. πεφώτισμαι) LXX. pro אוֹר, et ſemel (Pſ. 9, 8.) pro מָאוֹר — 1) τὸ luce circumfuſum eſſe, intranſitive, i. q. φῶς, *lux*; 2 Cor. 4, 4. φωτισμὸς τοῦ εὐαγγελίου, lux evangelii, evangelium quod lucis inſtar eſt. (Job. 3, 9. εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι, ad lucem non veniat. Pſ. 27, 1. κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου. Pſ. 90, 8.) — 2) tranſitive: *illuminatio*, a) propr. Pſ. 78, 14. φωτισμὸς πυρός. Pſ. 44, 3. φωτισμὸς τοῦ προσώπου.) — b) tropice de doctrina. 2 Cor. 4, 6. πρὸς φωτισμὸν γνώσεως, ad manifeſtandam cognitionem. (Teſt. XII. Patr. p. 578. τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τὸ δοθὲν ἐν ὑμῖν εἰς φωτισμὸν παντὸς ἀνθρώπου.) — Apud profanos non legitur.

2) *lux*, tropice a) transitive: *de iis qui animum collustrant, lumen menti affundunt*, ubi non solum spectatur notio docendi, errores dissipandi, sed simul notio emendandi et beandi; ea enim omnia lucis imagine comprehenduntur. Ita φῶς dicuntur apostoli; Matth. 5, 14. Act. 13, 47. aliique doctores Rom. 2, 19. (Jes. 42, 6. ἔδωκά σε εἰς φῶς ἐθνῶν. ib. 49, 6. et lex mos. dicitur φῶς Sap. 18, 4. Bar. 4, 1.) — inprimis autem Jesus, Joh. 1, 4—9. 3, 19. 8, 12. 9, 5. 12, 35. τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστι, Messias doctor et servator mundi inter vos versatur. v. 36. 12, 46. (Test. XII. Patr. p. 578. τὸ φῶς τοῦ κόσμου [Messias] τὸ δοθὲν ἐν ὑμῖν εἰς φωτισμὸν παντὸς ἀνθρώπου. ib. p. 644. ἀνατελεῖ ὑμῖν αὐτὸς κύριος, φῶς δικαιοσύνης. ib. 746 sq. ὁ ἀγαπητὸς τοῦ θεοῦ — γνῶσιν καινὴν φωτίζων πάντα τὰ ἔθνη, φῶς γνώσεως ἐπεμβαίνων ἐν σωτηρίᾳ τῷ Ἰσραήλ.) — b) intransitive: *mens* per doctrinam divinam *collustrata*, emendata; Matth. 5, 16. λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, lumen vestrae cognitionis et pietatis praelucere debet aliis. — τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, mens, quae esse debet doctrinae luce collustrata, Matth. 6, 23. Luc. 11, 35. — *doctrina, vera Dei cognitio et pietas*, Joh. 5, 35. ἐν τῷ φ. αὐτοῦ, in doctrina et pietate Joannis. — de cognitione vera et pietate Christiana, Act. 26, 18. Rom. 13, 12. 2 Cor. 4, 6. 6, 14. Eph. 5, 9. 1 Joh. 2, 8. — unde christiani veri dicuntur υἱοὶ τοῦ φωτός, Luc. 16, 8. Joh. 12, 36. 1 Thess. 5, 5. — Eph. 5, 8. ἦτέ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς, i. e. φωτιζόμενοι, ἐν κυρίῳ. — περιπατεῖν ἐν τῷ φ., ut decet christianum vera et salutari doctrina imbutum, 1 Joh. 1, 7. — εἶναι ἐν τῷ φ. 1 Joh. 2, 9. 10.

3) *lumen, splendor; der Schein, Glanz*; Luc. 8, 16. τὸ φῶς sc. λύχνου. Apoc. 18, 23. φῶς λύχνου. 21. 24. φῶς τῆς δόξης, splendor Schechinae. c. 22, 5. φῶς ἡλίου. (Jer. 25, 10. 2 Chr. 4, 20. Jes. 4, 5. ubi נֹגַהּ. Hab. 3, 10.)

4) *lumen, lucerna, Leuchte*, Act. 16, 29. (Ps. 119, 104. Prov. 6, 23.)

5) *ignis* quatenus lucet et collustrat; Marc. 14, 54. θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Luc. 22, 56. (1 Macc. 12, 29. βλέποντες γὰρ τὰ φῶτα καιόμενα. 2 Macc. 1, 32. Xenoph. hist. gr. 6, 2. 17. πρὸ δὲ τοῦ στρατεύματος φῶς ἐποίει, ἵνα μηδεὶς λάθῃ προσιών.) — Saepius non legitur.

Φωστήρ, ῆρος, ὁ, (a φῶς, vel a φάω, lucidum facio) 1) fenestra per quam lux intrat; ita profanis; 2) *luminare, corpus lucidum*; a) de astris, Phil. 2, 15. ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ut luminaria quae mundum collustrant. (LXX. pro מָאוֹר Gen. 1, 14. 16. Sap. 13, 2. φωστῆρες οὐρανοῦ. Sir. 43, 7. Psalt. Sal. 18, 12. διατάξας ἐν κυρείᾳ φωστῆρας εἰς καιροὺς ὡρῶν.) — b) de Schechina Dei, Apoc. 21, 11. (Dan. 12, 3. pro זֹהַר. — Legitur praeterea etiam 3 Esdr. 1, 79. sed dubium, quonam sensu; coll. Esdr. 9, 8.)

Φωσφόρος, ου, ὁ, (a φῶς et φορός ferens) lucem ferens; subaud. ἀστήρ, *lucifer*, *stella matutina*; semel 2 Petr. 1, 19. ubi ἡμέρα et φωσφόρος imagines sunt vel lucis animum collustrantis ad intelligendas res divinas, vel felicitatis futurae, quae constantiae in fide praemium est. cf. Φῶς et vid. Apoc. 22, 16. ubi Jesus ipse dicitur ἀστὴρ ὁ πρωϊνὸς, i. e. φωσφόρος.

Φωτεινὸς, ή, όν, (a φῶς) transitive: *lucens*, *lucidus*, [Matth. 17, 5. ubi Griesb. reposuit φωτός.] Test. XII. Patr. p. 549.: ὡς φωτεινὸν φωτιεῖς ἐν Ἰακὼβ, καὶ ὡς ἥλιος ἔσῃ τῷ Ἰσραήλ. — intransitive: *luce collustratus, sua natura lucidus*; Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. 36. (Sir. 17, 31. ib. 23, 19. οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροι.)

Φωτίζω, f. ίσω, f. 2. ιῶ, (a φῶς) I) intransitive: *luceo*, *ich leuchte*, Apoc. 22, 5. θεὸς (i. e. δόξα, Schechina Dei) φωτιεῖ [ἐπ᾿] αὐτούς. (Num. 8, 3. Ps. 76, 4. Sir. 43, 11.) — II) transitive 1) *luce collustro*; *illustro*, *ich erleuchte*; seq. accusat. a) propr. Luc. 11, 36. Apoc. 21, 23. — Apoc. 18, 1. ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ, refulgebat ex ejus splendore. — b) tropice: *mentem collustro*, *vera et salutari cognitione imbuo*, Joh. 1, 9. (vid. Φῶς.) Eph. 1, 18. πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι (φωτίζειν ὀφθαλμοὺς, Esdr. 9, 8. Ps. 19, 9. Bar. 1, 8.) — Hinc φωτισθεὶς, luce verae doctrinae illuminatus, *christianus*; Hebr. 6, 4. ib. 10, 32. ἐν αἷς φωτισθέντες, i. e. eo tempore, quo christiani facti estis. — 2) *ad lucem protraho*, *manifestum facio*, i. q. φανερόω; 1 Cor. 4, 5. ὁ κύριος φωτίζει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους. — Joseph. Ant. 8, 5. 3. σοφίσματα καὶ λόγους αἰνιγματώδεις — μαθὼν αὐτῶν διάνοιαν ἐφώτισε. Suidas: φωτίζειν· αἰτιατικῇ, εἰς φῶς ἄγειν, ἐξαγγέλλειν.) — *efficiendi* sensu, 2 Tim. 1, 10. φωτίσαντος τὴν ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διά τοῦ εὐαγγελίου. — *docendi* sensu Eph. 3, 9. (LXX. pro הוֹרָה Judic. 13, 8. 2 Reg. 12, 2. 17, 27 sq. et הֵאִיר Jud. 13, 23. Hesych. ἐφώτισεν· ἐδίδαξεν.)

Φωτισμὸς, οῦ, ὁ, (a φωτίζω, praet. pass. πεφώτισμαι) — LXX. pro אוֹר, et semel (Ps. 9, 8.) pro מָאוֹר — 1) τὸ luce circumfusum esse, intransitive, i. q. φῶς, *lux*; 2 Cor. 4, 4. φωτισμὸς τοῦ εὐαγγελίου, lux evangelii, evangelium quod lucis instar est. (Job. 3, 9. εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι, ad lucem non veniat. Ps. 27, 1. κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου. Ps. 90, 8.) — 2) transitive: *illuminatio*, a) propr. (Ps. 78, 14. φωτισμὸς πυρός. Ps. 44, 3. φωτισμὸς τοῦ προσώπου.) — b) tropice de doctrina. 2 Cor. 4, 6. πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως, ad manifestandam cognitionem. (Test. XII. Patr. p. 578. τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τὸ δοθὲν ἐν ὑμῖν εἰς φωτισμὸν παντὸς ἀνθρώπου.) — Apud profanos non legitur.

Χ.

Χαίρω, fut. *χαρῶ*, attice *χαρήσω*, et ex uſu ſerioris aevi [Matthiae gramm. §. 254. *Winer* Gramm. des N. T. p. 37.] *χαρήσομαι* (ut legitur Luc. 1, 14. Joh. 16, 20. 22. Phil. 1, 18. et in V. T. Zach. 10, 7. 4, 10. Jeſ. 31, 13. 66, 14. Exod. 4, 14. Pſ. 95, 11. Hab. 3, 17. 1, 15.) aor. 1. *ἐχάρησα*, aor. 2. *ἐχάρην*, LXX. pro שָׂמַח et aliquoties pro הֵגִיל et שׂוּשׂ, — *gaudeo, laetor*; *χαίρω* et *χαίρομαι*, a) abſolute, Matth. 5, 12. Marc. 14, 11. Luc. 6, 23. 15, 32. 22, 5. 23, 8. Joh. 4, 36. 8, 56. 16, 20. 22. 20, 20. Act. 11, 23. 13, 48. Rom. 12, 12. *τῇ ἐλπίδι χαίροντες*, quod ad ſpem chriſtianam attinet, laetabundi, ib. v. 15. 1 Cor. 7, 30. 2 Cor. 7, 7. 13, 9. 11. Phil. 2, 17. 28. 1 Theſſ. 6, 16. 1 Petr. 4, 13. 3 Joh. v. 3. Ap. 19, 7. — b) *χαίρων*, *laetabundus*, 2 Cor. 6, 10. Col. 2, 5. (1 Reg. 4, 20. 8, 67.) — cum alio verbo, Luc. 15, 5. 19, 6. 37. Act. 5, 41. 8, 39. — c) *χαίρετε ἐν κυρίῳ*, vel: ut chriſtianos decet, vel de Chriſto ſervatore, Phil. 3, 1. 4, 4. — d) *χαίρειν χαρὰν μεγάλην*, (hebr. שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה Jon. 4, 6. 1 Reg. 1, 40.), Matth. 2, 10. — *χαρᾷ χαίρειν*, Joh. 3, 29. (Jeſ. 66, 10.) — e) materia gaudii indicatur per ſeq. *ἐπί τινι*, Matth. 18, 13. Luc. 1, 14. 13, 17. Act. 15, 31. 1 Cor. 13, 6. 16, 17. 2 Cor. 7, 3. Apoc. 11, 10. (Prov. 2, 14. Hab. 3, 17. Jeſ. 39, 2. Jon. 4, 7.) — per *ἐν τινι*, ratione, cauſa alicujus, Luc. 10, 20. Phil. 1, 18. Col. 1, 24. (Exod. 4, 14.) coll. Phil. 3, 1. 4, 4. — per accuſativum; Rom. 16, 19. *χαίρω οὖν τὸ ἐφ᾽ ὑμῶν*, laetor de vobis. 2 Cor. 2, 18. *τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε*. — per *ἀπὸ*, 2 Cor. 2, 3. *ἀφ᾽ ὧν ἔδει με χαίρειν*, de quibus mihi laetandum eſſet. (2 Chron. 20, 27. *εὐφραίνεσθαι ἀπό τινος*.) — per ſeq. *διὰ*, Joh. 3, 29. 1 Theſſ. 3, 9. — per ſeq. *ὅτι* Luc. 10, 20. Joh. 11, 15. *χαίρω — ὅτι οὐκ ἤμην*. 14, 28. Act. 5, 41. 2 Cor. 7, 9. 16. Phil. 4, 10. 2 Joh. v. 4. (Exod. 4, 31.) — pro *ὅτι* ſemel *ἵνα*, 1 Petr. 4, 13.

2) in *ſalutationibus*: a) imperativus *χαῖρε*, *χαίρετε*, *ſalve*, uſurpatur in compellationibus, Matth. 26, 49. 27, 29. 28, 9. Marc. 15, 18. Luc. 1, 28. b) item infinitivus *χαίρειν*, *ſalutem* ſcl. dicit, in fronte epiſtolarum, Act. 15, 23. 23, 26. Jac. 1, 1. (3 Eſdr. 8, 9. 10. 2 Macc. 9, 19. Joſeph. Ant. 11, 1. 3. ib. 12, 2. 5. (Reſpondet in his hebr. שָׁלוֹם, pro quo etiam LXX. uſurparunt Jeſ. 48, 22. 57, 21.) — Inde *τὸ χαίρειν λέγειν τινι*, aliquem ſalutare, 2 Joh. v. 10. 11. — Saepius non occurrit.

Χάλαζα, ης, ἡ, (a *χαλάω*) *grando*, Apoc. 8, 7. 11, 19. 16, 21. — LXX. pro בָּרָד Exod. 9, 19. 20 ſqq. Joſ. 10, 11. Pſ. 18, 14. 149, 8. Sap. 16, 16.

Χαλάω, ῶ, ſ. *χαλάζω*, fut. *άσω*, 1) laxo, remitto;

2) *demitto*, quasi funibus laxatis; *hinunter lassen*; Marc. 2, 4. τὸν κράββατον. — Luc. 4, 5. τὸ δίκτυον. — Act. 27, 17. τὸ σκεῦος. ib. 30. Act. 9, 25. 2 Cor. 11, 33. — Jer. 38, 6. pro שִׁלַּח ἐχάλασον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον. Test. XII. Patr. p. 578. εἰς λάκκον με ἐχάλασαν.

Χαλδαῖος, ου, ὁ, *Chaldaeus*; (Joseph. c. Apion. 1, 13. Ant. 1, 6. et 7.) — Act. 7, 4. ἐκ γῆς χαλδαίων, ex Chaldaea, אֶרֶץ כַּשְׂדִּים Jer. 24, 5. 25, 12. Hebraeis Chaldaea erat provincia Babyloniae, cujus metropolis Babel erat, quaeque extendebatur inter Arabiam desertam, Tigrim et Euphratem, et Mesopotamiae partem etiam complectebatur. Graecis autem Chaldaea sensu strictiori dicebatur australis Babyloniae pars, sita circum confluentiam Euphratis et Tigris. Vid. *Wineri* bibl. Reallex. s. *Chaldaeer*.

Χαλεπὸς, ή, όν, latinor. *difficilis*; 1) difficilis, (Sir. 3, 20.) 2) *durus*, *gravis*, *molestus*, *periculosus*; de rebus, 2 Tim. 3, 1. καιροὶ χαλεποί. (Sap. 3, 19. γενεᾶς γὰρ ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλη. 2 Macc. 4, 16. χαλεπὴ περίστασις. ib. 6, 3. Joseph. Ant. 4, 1. 1. βίος χαλεπός. ib. 13, 16. 5. νόσος χαλ.) — de hominibus: *durus*, *ferox*, *saevus*, Matth. 8, 28. (Jes. 18, 2. ξένον λαὸν καὶ χαλεπόν, in hebr. נוֹרָא. Aeschin. socr. dial. 2, 1. Xenoph. Anab. 5, 8. 24.)

Χαλιναγωγέω, ῶ, f. ήσω, (ex χαλινὸς, fraenum, et ἀγωγὸς, dux) fraeno duco, fraeno moderor; — metaphor. *compesco*, *fraeno* (Cic. Verr. 3, 57. Liv. 30, 14.) — γλῶσσαν Jac. 1, 26. Saepissime hunc tropum de fraeno linguae occurrere multis profanorum locis ostenderunt Kypk. et Loesn. ad h. l.) — ὅλον τὸ σῶμα, Jac. 3, 2. (Lucian. in tyrannid. τὰς ἡδονῶν ὀρέξεις χαλιναγωγεῖν.)

Χαλινὸς, οῦ, ὁ, *fraenum*; Jac. 3, 3. χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλειν, fraenare, ut eadem formula legitur apud Philon. de Agricult. p. 201. Apoc. 14, 20. — Zach. 14, 10. 2 Macc. 10, 29. Polyb. 21, 12. 9.

Χαλκεὸς, contr. οῦς, έη, ῆ, έον, οῦν, plur. έοι, οῖ, έαι, αῖ, εα, ᾶ, (a χαλκὸς) *aereus*; semel Apoc. 9, 20. — LXX. pro נְחשֶׁת Deut. 28, 23. Levit. 26, 19. 2 Sam. 22, 25. et נְחשֶׁת Exod. 26, 11. 37.

Χαλκεὺς, έος, ὁ, (a χαλκὸς) primum *faber aerarius*, aes tractans; postquam vero ferro uti consueverant, etiam: *faber ferrarius*. Semel 2 Tim. 4, 14. — LXX. pro חָרָשׁ, 2 Chron. 24, 12. Jes. 54, 16. Gen. 4, 21. — צֹרֵף Neh. 3, 32. Jes. 41, 7. Sir. 38, 33. Saepius non extat in scripturis.

Χαλκηδὼν, όνος, ὁ, *Chalcedon*, *Chalcedonicus*, nomen gemmae, „ad Callaidem accedentis, et quidem colore et turbiditate lac defloratum aemulantis" (Plin. hist. nat. 37, 8, 15.). (Alii Carchedonium subintelligere malunt, qui in-

ligni rubore fulget et carbunculi species est, de qua gemma vid. Plin. hist. nat. 38, 7.)

Χάλκιον, ου, τὸ, (a χαλκὸς) *vas aeneum*; Marc. 7, 4. (LXX. χαλκεῖον, 2 Chr. 35, 13. Job. 41, 23. pro סִיר olla. Xenoph. oecon. 8, 19.)

Χαλκολίβανον, ου, τὸ, *chalcolibanum*, Apoc. 1, 15. 2, 18. Dubiae est interpretationis. Vulgat. *aurichalcum*. Putant, et ita recte ut videtur, esse vocem hybridam ex χαλκὸς et hebr. לָבֵן albus fuit, quod in Hiph. transitive: album facio, et tropice: expurgo; et intransitive: album esse, expurgatum esse. Est igitur *aes album, purgatum, nitens*, et in hoc nexu *aes candens*. Eodem redit, quod alii dicunt esse pro χαλκὸς στίλβων s. ἐξαστράπτων (Dan. 10, 6. Ezech. 1, 7. 3 Esdr. 8, 57.). Suidas: χαλκολίβανον, εἶδος ἠλέκτρου τιμιώτερον χρυσοῦ. ἔστι δὲ τὸ ἤλεκτρον ἀλλότυπον χρυσίον μεμιγμένον ὑέλῳ καὶ λιθείᾳ.

Χαλκὸς, οῦ, ὁ, 1) *aes*, Kupfer, — (LXX. pro נְחֹשֶׁת et נְחֻשָׁה, Dan. 2, 35. Gen. 4, 21. Exod. 25, 3. 35, 30. Jos. 6, 24.) Apoc. 18, 12. — 2) ut latinor. aes, id quod ex aere factum est, a) *instrumentum aeneum*, 1 Cor. 13, 1. χαλκὸς ἠχῶν, aes laeta sonans, sed praeter sonum nihil praebens. — b) *moneta aenea*, Matth. 10, 9. — 3) seriori tempore, cum ferrum et argentum usu veniret, latius patuit et argentum etiam aurumque indicavit, (Hesychius: χαλκοῦς· τοῦτο ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυροῦ ἔλεγεν); — igitur etiam, ut latin. *aes, pecuniam, monetas* cum aeneas tum argenteas; et ita Marc. 6, 8. 12, 41. (Fortasse etiam 1 Cor. 13, 1. χαλκὸς ἠχῶν est moneta cujus sonum, concutiendo marsupium, audire facio, (at quam non porrigo.) (Liban. epist. 1211. Antholog. 2, 50. 4.)

Χαλκοῦς, vid. *Χαλκεύς*.

Χαμαί, (de cujus derivatione a χαμὸς, χαμή, humus, unde homo i. e. ex humo natus, vid. Schneideri lex. gr. s. h. v.) adv. *humi, in terram*; Joh. 9, 6. 18, 6. — LXX. pro אַרְצָה Job. 1, 20. πεσὼν χαμαί. Dan. 8, 12. Judith. 12, 14. 14, 17. — (χαμαιπετής, humi prostratus, 3 Esdr. 8, 93. Suid. χαμαί· ἐπὶ τῆς γῆς.)

Χαναάν, ἡ, scl. γῆ, (hebr. כְּנַעַן, Josephus ἡ χαναναία, e. g. Ant. 1, 7. et 8. ib. 12, 15. 3. *Chanaan, terra chananaea*) nomen propr. indecl. regionis Asiae minoris cis Jordanem, primum sensu strictiori, quo comprehendebat partem Palaestinae septentrionalem, (Num. 33, 51. Jos. 22, 9. Joseph. Ant. 2, 15. 3. ib. 9, 10. 1.) deinde sensu latiori, quo complectebatur Judaeam s. Palaestinam (Joseph. Ant. 1, 6. 2. χαναναία τὴν νῦν ἰουδαίαν καλουμένην), et cujus termini erant versus occidentem mare mediterraneum, ab oriente Coele-

syria et Arabia deserta, a meridie desertum Pharaniticum, Bersaba et Aegyptus, a septentrione Libanus. Bis Act. 7, 11. 13, 19. Vid. *Wineri* bibl. Realwörtb. s. *Canaan*, *Canaaniter*.

Χαναναῖος, α, ον, (a χαναάν) *Chananaeus, a, um*, Matth. 15, 22. ubi χαναναία dicitur mulier, quam Marc. 7, 26. accuratius Syrophoenissam appellavit, quia antiquitus etiam Sidonii simul comprehendebantur sub nomine Chananaeorum, Gen. 10, 15 — 19. — LXX. Exod. 16, 35. pro אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן, εἰς μέρος τῆς φοινίκης.

Χαρά, ᾶς, ἡ, (a χαίρω), LXX. potissimum pro שִׂמְחָה etiam pro שָׂשׂוֹן, 1) *gaudium, laetitia;* Matth. 2, 10. ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην, gavisi sunt gaudium magnum (Cic. ad Div. 8, 2. vid. *Χαίρω* . 13, 44. ἀπὸ τῆς χαρᾶς, prae gaudio. Luc. 15, 7. 10. 24, 41. Joh. 3, 29. 16, 20 — 24. Act. 8, 8. 12, 14. 13, 52. 2 Cor. 7, 4. Gal. 5, 22. Phil. 2, 2. 1 Thess. 3, 9. 2 Tim. 1, 4. Phil. v. 7. Hebr. 12, 11. Jac. 1, 9. 1 Joh. 1, 4. 2 Joh. v. 12. — 2 Cor. 2, 3. ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν, meum gaudium (scl. de liberatione e periculis) etiam vestrum est, a vobis quoque percipitur. — μετὰ χαρᾶς, *laetabundus, laetitia perfusus*, Matth. 28, 8. Luc. 10, 17. 24, 52. Phil. 1, 4. (1 Chron. 20, 22.) — 2) metonymice ut *gaudium* de *causa* s. *materia laetitiae*, Luc. 1, 14. ἔσται (scl. filius) χαρά σοι. Luc. 2, 10. χαρὰν μεγάλην, laetissimum nuntium. Act. 15, 3. ποιεῖν χαρὰν μεγάλην τινι. Phil. 4, 1. χαρὰ καὶ στέφανός μου. 1 Thess. 2, 19. 20. Jac. 1, 2. πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, magnam laetandi materiam contigisse vobis existimetis. 3 Joh. v. 4. vid. *Ἵνα* sub no. 4. — 3) ex adjuncto: *felicitas, quae est in externa conditione, gaudia prosperae sortis;* Matth. 25, 21. 23. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου, particeps sis gaudiorum domini tui. (LXX. pro מִשְׁתֶּה Esth. 9, 18. 19. et fortasse alludit χαρὰ in loco Matthaei ad epulum in regno Messiae, quod emblema est laetae conditionis externae. Act. Thom. §. 53. ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ (Dei) ἀναπαύσῃ, καὶ εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἔσῃ.) Joh. 15, 11. ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, ut felicitas qua animum vestrum perfudi, vobis maneat. ib. 17, 3. 2 Cor. 1, 24. συνεργοί τῆς χαρᾶς ὑμῶν. 2 Cor. 7, 13. ἡ χαρὰ τοῦ Τίτου, laeta sors Titi. Hebr. 12, 2. ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, pro gaudiis, quibus frui potuisset. — 4) *fiducia laeta, hilaris animus, alacritas, die Freudigkeit etwas zu thun oder zu leiden;* Rom. 14, 17. χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, laeta fiducia s. alacritas, quam spiritus sanct. inspirat animis. 15, 13. 2 Cor. 8, 2. ubi est animus qui lubens dat. Phil. 1, 25. 1 Petr. 1, 8. — μετὰ χαρᾶς, *lubenti, hilari animo*, Matth. 13, 20. Marc. 4, 16. Luc. 8, 13. Act. 20, 24. Phil. 2, 29. Col. 1, 11. 1 Thess. 1, 6. Hebr. 10, 34. τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χα-

ρᾶς προσεδέξασθε. 13, 17. — ἐν χαρᾷ, libenter, Rom. 15, 32. — Saepius non occurrit.

Χάραγμα, τος, τὸ, (a χαράσσω, insculpo, incido) 1) quod incisum, impressum est; *signum impressum;* ita Ap. 13, 16. 17. 14, 9. 11. [15, 2.] 16, 2. 19, 20. 20, 4. de ὀνόματι τοῦ θηρίου, manui vel fronti adseclarum ejus impresso, tanquam nota. Anacr. Od. 55. χάραγμα πυρός. — (etiam de moneta, cui imago vel inscriptio impressa est; 3 Esdr. 5, 55. ubi χάραγμα pro χάῤῥα legendum est.) — 2) *sculptum, opus caelatum;* ita Act. 17, 29. de simulacris idolorum.

Χαρακτήρ, ῆρος, ὁ, (ab eod.) profanis est propr. instrumentum quo utimur ad caelandum; deinde: insculptum, impressum, v. c. literae (Joseph. Ant. 12, 4. 2.), liber stylo exaratus, (Test. XII. Patr. p. 539.); nota impressa, (Levit. 13, 18.); lineamenta, vultus, (Joseph. Ant. 10, 10. 2. Herodot. 1, 116.); mores, 2 Macc. 4, 10. — In N. T. semel Hebr. 1, 3. ubi filius Dei dicitur χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ, *imago depicta, antigraphum.* Hesych. χαρακτήρ· ὁμοίωσις.

Χάραξ, κος, ὁ, (ab eod.) 1) palus, ein Weinpfahl; 2) vallus, Pallisade; 3) *vallum, die Verpfählung;* solebant scilicet palis infixis, inter quos terra, lapides, ligna coacervebantur, castra munire. (4 Macc. 3, 12. Joseph. Ant. 15, 5. 1.) Semel Luc. 19, 43. ubi formula περιβαλοῦσιν χάρακά σοι, de hostibus obsidentibus urbem et castra sua vallo munientibus legitur, eodemque sensu Joseph. vit. §. 43. βαλλόμενος χάρακα πρὸ τῆς πτολεμαίων πόλεως. Polyb. 1, 29. 3. Joseph. Ant. 7, 11. 7. χαράκωμα περὶ αὐτὴν (πόλιν) πηξάμενος. Deut. 20, 20. οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν. — LXX. Ez. 21, 22. pro כָּרִים. Jes. 29, 3. pro מֻצָּב. et pro סֹלְלָה Jes. 37, 33. οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ᾽ αὐτὴν χάρακα. Ezech. 4, 2. 26, 8.

Χαρίζομαι, f. ίσομαι, (a χάρις) verbum deponens, (cujus aor. 1. et futur. 1. in N. T. passive usurpantur, Act. 3, 14. 1 Cor. 2, 12. Phil. 1, 29. Philem. 22.) 1) gratus, jucundus alicui sum; (Joseph. Ant. 17, 3. 1. γυνὴ κεχαρισμένη, dilecta.) — 2) *grati aliquid alteri facio, gratum facio, gratificor, eine Gefälligkeit, Gunst erzeigen;* Gal. 3, 18. τῷ Ἀβραὰμ κεχάρισται ὁ θεός, Abrahamo gratum fecit Deus. Eph. 4, 32. γίνεσθε χαριζόμενοι αὐτοῖς, seyd gefällig gegen einander. (Joseph. Ant. 17, 9. 3. Οὐάρῳ χαριζόμενος, in Vari gratiam. ib. 12, 2. 2. εἰς τὸ σοὶ κεχαρισμένον, in tui gratiam.) — 3) *ex gratia et benevolentia alicui aliquid concedo,* quod desiderat, rogat; et ita varie dicitur et verti potest; a) concedo *veniam* erranti, peccanti, i. e. *ignosco, veniam do, ich halte zu gut, verzeihe;* 2 Cor. 2, 7. ὑμᾶς (δεῖ) χαρίσασθαι scl. αὐτῷ, decet ei veniam dare. — τὶ τινί, 2 Cor. 2, 10. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε κ. τ. λ. i. e. cui vos aliquid condonatis,

ei et ego condono; quod vero ignovi, si quid ignoverim, id vestri causa feci. 2 Cor. 12, 13. χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. Col. 2, 13. 3, 13. χαριζόμενοι ἑαυτοῖς. — b) de debito: *remitto*, Luc. 7, 42. 43. — (de cupiditate: indulgeo, morem gero, Joseph. Ant. 8, 7. 5. χαρίζεσθαι ἔρωτι. — c) de beneficio: ex gratia *dono*, *concedo*, Luc. 7, 31. τυφλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. Phil. 2, 9: — passiv. 1 Cor. 2, 12. τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ὑμῖν. Phil. 1, 29. (Sir. 12, 3. ἐλεημοσύνην. — τὸ ζῆν 2 Macc. 3, 31. 7, 22. Joseph. bell. 6, 6. 2. — 2 Macc. 4, 32. Joseph. Ant. 7, 8. 4. σωτηρίαν τοῦ παιδός. ib. 3, 5. 3. Deus χαρ. τοὺς λόγους, leges mos. populo israëlitico. Ib. 2, 6. 9. τῷ πατέρων ὀνόματι ταύτην χαριζόμενος τὴν δωρεάν. — d) de hominibus: *dono* alicui aliquem, i. e. ex benevolentia, ut grati aliquid faciam alteri, dono aliquem facio, ut eo porro utatur, et dicitur de eo, qui donatur, *α*) roganti vitam alterius, Act. 3, 14. ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν. 27, 24. κεχάρισταί σοι (scl. qui preces de vitae conservatione fecisti) ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Phil. v. 22. χαρισθήσομαι ὑμῖν, donabor, in vita conservabor in vestri gratiam a Deo. — *β*) petenti poenam alterius, in jus vocanti, ubi est *trado* ex alterius voluntate, Act. 25, 11. οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. ib. 25, 16. — Saepius non legitur in scripturis.

Χάριν, (accusativ. substantivi χάρις, adverbialiter pro εἰς χάριν) *gratia*, *ratione*, *causa*, *propter*; seq. genitivo; Gal. 3, 19. τῶν παραβάσεων χάριν. Eph. 3, 14. τούτου scl. χριστοῦ χάριν. 1 Tim. 5, 14. Tit. 1, 11. Jud. v. 16. — οὗ χάριν, quare, Luc. 7, 47. — τούτου χάριν, qua de causa, Eph. 3, 14. — seq. ἵνα, *eo consilio*, ut, Tit. 1, 5. — χάριν τίνος, cur? qua de causa? 1 Joh. 3, 12. — 1 Reg. 14, 16. Sir. 31, 6. 37, 5. Joseph. c. Apion. 1, 31.

Χάρις, ιτος, ἡ, — LXX. pro חֵן — (ejusdem originis cum χαίρω et χαρά, igitur iisdem etiam cognatum; — hinc:) 1) *gaudium*, *laetitia*; 2 Cor. 1, 15. ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε, scl. ex altero adventu apostoli. (Tob. 7, 20. ὁ κύριος δῴη σοι χάριν ἀντὶ τῆς λύπης ταύτης. Hesych. χάρις· χαρά. Polyb. 5, 77. Suidas: χάριν· τέρψιν.)

2) id quod delectat in homine vel re: *suavitas*, *gratia*, *venustas*, quam aliquis s. aliquid habet, *Anmuth*, Luc. 4, 22. λόγοι τῆς χάριτος, sermones suaves, qui aliis possint placere. Luc. 2, 40. χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό, Deus eum animi venustate ornabat. Eph. 4, 29. ἵνα δῷ (scl. ὁ λόγος) χάριν τοῖς ἀκούουσι, ut jucundus sit audientibus. Col. 4, 5. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι. (Prov. 1, 9. στέφανος χαρίτων. ib. 4, 9. Eccl. 10, 12. λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις. Sir. 20, 12. 26, 15. χάρις ἐπὶ χάριτι γυνὴ αἰσχυντηρά.)

3) quod sequitur suavitatem et gratiam, scl. aliorum *fa-*

νον, *amor, benivolentia*; — ita in formula εὑρίσκειν χάριν, gratiam alicujus adipisci, ejus favore ornari, Luc. 1, 30. Act. 7, 46. Hebr. 4, 16. (Gen. 6, 8. 18, 3. 30, 27. 32, 5. 33, 8. Esth. 2, 16 sqq.) — Luc. 2, 52. προέκοπτε χάριτι παρὰ θεῷ. Act. 2, 47. ἔχειν χάριν πρός τινα, alicui valde probari. (Exod. 33, 12.) Act. 4, 33. χάρις ἦν ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, favorem omnium habebant omnes. Act. 7, 10. — 1 Petr. 2, 19. τοῦτο γὰρ χάρις scl. παρὰ θεῷ ut additur v. 20. hoc enim Dei conciliat favorem. 2 Petr. 3, 18.

4) ex metonymia: documentum favoris, *gratum*, eine *Gefälligkeit*, *Gunstbezeugung*; καταθέσθαι χάριτας τοῖς Ἰουδαίοις, Act. 24, 27. 25, 9. vid. Κατατίθημι. Act. 25, 3. αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως, hoc sibi gratum ratione Pauli expetentes, ut etc.

5) gratum quod alicui facimus ob favoris quae nobis dedit documenta, *gratia*, *gratiae*, *Dank*, quae aguntur cum verbis tum factis; Luc. 6, 32. 33. 34. ποία ὑμῖν χάρις ἐστί. — χάριν ἔχειν τινι, gratias agere, Luc. 17, 9. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 1, 3. Hebr. 12, 28. (2 Macc. 3, 33. Joseph. Ant. 7, 9. 4.) — χάρις τῷ θεῷ, Deo sit gratia, Rom. 6, 17. 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 2, 14. 8, 16. 9, 15. — 1 Cor. 10, 30. χάριτι, cum gratiarum actione. Col. 3, 16. ἐν χάριτι ᾄδοντες τῷ θεῷ, grato animo celebrantes Deum. — (Ps. 45, 3. Sir. 12, 1. 30, 6. Joseph. Ant. 6, 14. 4. ib. 7, 8. 4. χάριν οἶδά σου τῇ χρηστότητι, nostrum: Dank wissen. Aelian. V. Hist. 4, 5. χάριτας ἀπέδοσαν. Hesych. χάριτας καὶ ἀμοιβὴ κατὰ εὐεργεσίαν.

6) sensu transitivo: *gratia*, *Gnade*, *gratia efficax*, quae cernitur in condonando, benefaciendo ei, qui aliquid postulare non debet, vel beneficium non meruit; ita a) universe: *gratia*, *benignitas*, — ita de *liberalite* quam Deus per evangelium christianis inspirat, 2 Cor. 8, 1. 9, 14. διὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν, propter liberalem animum, quam Deus vobis per evangelium inspiravit. 2 Cor. 8, 4. — de Christi *benignitate*, qua ipse se donavit nobis exutum vitae commodis, 2 Cor. 8, 9. Act. 15, 11. διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι. — de *Dei benignitate*, quae sese exserit tuendo, benefaciendo; 1 Petr. 5, 10. ὁ θεὸς πάσης χάριτος, benignissimus. — benigna *tutela* Dei, Act. 14, 26. 15, 40. 20, 32. λόγῳ τῆς χαρ. vid. Λόγος, no. 2, lit. a. 2 Cor. 12, 9. vid. Ἀρκέω. — De eadem benignitate intelligendum est χάρις in votis, quae leguntur in fronte et fine epistolarum apostolicarum, Rom. 1, 7. 16, 20. 24. 1 Cor. 1, 3. 16, 23. 2 Cor. 1, 2. 13, 13. Gal. 1, 3. 6, 18. Eph. 1, 2. 6, 24. Phil. 1, 2. 4, 23. Col. 1, 2. 4, 18. 1 Thess. 1, 1. 5, 28. 2 Thess. 1, 2. 3, 18. 1 Tim. 1, 2. 6, 22. 2 Tim. 1, 2. 4, 22. Tit. 1, 4. 3, 15. Phil. 3, 25. Hebr. 13, 25. 1 Petr. 1, 2. 2 Petr. 1, 2. 2 Joh. v. 3. Apoc. 1, 4. 22, 21. — b) in specie secundum

usum loquendi N. T. χάρις τοῦ θεοῦ est: *gratia Dei efficax per Christum*, qua hominibus ex mera benivolentia salutem per Christum tribuit, *gratia salutaris*, ut Theologi loquuntur, et refertur cum ad omnem oeconomiam salutis, tum ad singula, quibus homines ad salutem ducuntur. Dicitur igitur de gratia quae doctrinam de salute *offert*, salutis cognitionem praebet, animum collustrat, emendat et beat; Act. 11, 23. ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, videns gratiam Dei ipsis quoque contigisse. 1 Cor. 1, 4. — gratia, quae doctores vocat ad munus evangelii, eosque instruit dono docendi, Gal. 1, 15. 1 Cor. 15, 10. 1 Tim. 1, 14. — inprimis autem gratia qua Deus ex mera benignitate, nec ex ullo nostro merito christianos ad salutem elegit, iis peccata remittit propter Christum, et salutem ipsis est daturus; cujus notionis veritatem docent potissimum loca Rom. 4, 4. 5, 15. 6, 15. 11, 6. εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. Eph. 2, 8. 2 Tim. 1, 9. — Vid. praeterea Rom. 3, 24. 4, 16. 5, 2. 17. 20 sqq. 6, 1. 14. 11, 5. Eph. 1, 6. 7. 2, 6. 7. Tit. 2, 11. 3, 7. Hebr. 2, 9. 4, 16. 1 Petr. 1, 10. — Inde evangelium dicitur λόγος, εὐαγγέλιον τῆς χάριτος, vel ex gratia Dei datum, vel de gratia Dei per Christum exponens, Act. 14, 3. 20, 24. Item τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος, Hebr. 10, 29.

7) caussa pro effectu: gratia pro *beneficio*, *dono*; ita a) universe; — de *stipe*, 1 Cor. 16, 3. 2 Cor. 8, 6. 7. 19. 2 Cor. 9, 8. vid. Περισσεύω. (Sir. 17, 6. 4 Macc. 5, 8. Suid. χάριτας· τιμάς, εὐεργεσίας.) — διδόναι χάριν τινι, aliquem beneficiis ornare; de conditione externa, fortuna, Jac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. (Exod. 3, 21. 11, 3. Prov. 3, 34. Ps. 84, 12. Esth. 6, 3. χάριν ἐποίησεν τῷ μαρδοχαίῳ, hebr. בִּרְכָה.) Jac. 4, 6. μείζονα δίδωσι (ὁ θεὸς) χάριν, multo magis donis vos (si modesti estis) ornat. — b) in specie: *dona, beneficia divina, quae per Christum nobis contigerunt*; Joh. 1, 14. πλήρης χάριτος, dives bonorum divinorum largitor. ib. v. 16. χάριν ἀντὶ χάριτος, vid. Ἀντί. ib. v. 17. 1 Petr. 4, 10. Jud. v. 4. τὴν τοῦ θεοῦ χάριν, quod alii de doctrina christiana, alii de donis spiritualibus, alii de libertate christiana intelligunt. — de singulis donis: α) doctrina de salute ex gratia Dei nobis concessa, evangelium, Act. 13, 43. προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 2 Cor. 6, 1. μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. Gal. 1, 6. καλέσας ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ, ad beneficium doctrinae Christi. Gal. 2, 21. 5, 5. Col. 1, 6. 2 Thess. 1, 12. κατὰ τὴν χάριν, convenienter beneficio, quod in doctrina salutari conferenda vobis exhibuit. Hebr. 12, 15. ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος. 1 Petr. 5, 12. — β) munus doctoris in ecclesia ex gratia datum, simulque dona gratiae ad fungendum hoc munere, Rom. 1, 5. 12, 3. 6 sqq. 15, 15. 1 Cor. 3, 10. 2 Cor. 1, 2. ubi ἡ χάρις τοῦ θεοῦ (dona gratiae divinae, qui-

bus instructus erat apostolus) opponuntur τῇ σαρκικῇ σοφίᾳ. 4, 15. Gal. 2, 9. Eph. 3, 2. 7 sqq. 4, 7. 2 Tim. 2, 1. — γ) *salus* per Christum ipsa, 1 Petr. 1, 13. quae c. 3, 7. χάρις ζωῆς, salus in vita nova (αἰωνίῳ) conspicua dicitur. Denique 8) dubiae interpretationis sunt loca a) Act. 18, 27. συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος, multum profuit credentibus per favorem divinum; alii per sermonis gratiam, facundiam; alii qui per evangelium crediderant. — b) Phil. 1, 7. συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας, alii: ejusdem beneficii, evangelii, mecum participes; alii: me munere meo fungentem adjuvistis; vel etiam: cum eorundem donorum spiritualium participes sitis, quibus ego gaudeo. — c) Hebr. 13, 9. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, vel: praestat animum beneficio divino ornare; vel: spe favoris divini: vel: sensu gratiarum quas Deo debemus. — Saepius non legitur, nam Philem. v. 7. Griesb. reposuit χαρὰν. — χάριν adverbialiter, vid. Χάριν.

Χάρισμα, τος, τὸ, (a χαρίζομαι) *donum*, *beneficium*, *gratum*; *Geschenk*, *Gunstbezeugung*, *Gefälligkeit*. — In N. T. non nisi de *donis* et *beneficiis ex Dei gratia hominibus concessis* dicitur, et usurpatur a) de beneficio quod cernitur in liberatione e periculis, 2 Cor. 1, 11. vid. Πρόσωπον no. 2. — b) de donis et facultatibus, quibus per spiritum sanctum ornatur homo, et quidem α) donis spiritualibus, quae christiani primi et potissimum doctores per spiritum sanctum, interveniente manuum impositione, accipiebant, Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 4. 9. 28. 30. 31. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. 1 Petr. 4, 10. — β) continentiae dono, 1 Cor. 7, 7. — γ) dono cognitionis, spei, fiduciae christianae, Rom. 1, 11. 2 Cor. 1, 7. — c) de beneficio gratiae per Christum, quo Deus expiationem peccatorum effecit et spem salutis aeternae hominibus tribuit; Rom. 5, 15. ubi explicatur per δωρεὰ ἐν χάριτι, et est Christus ipse, quem Deus expiatorem donavit hominibus. ib. v. 16. τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα, donum expiationis Christus, cessit ratione multorum peccatorum in absolutionem. ib. 6, 23. 11, 29. ubi est salus patribus promissa per Christum. (In V. T. non legitur.)

Χαριτόω, ῶ, f. ώσω, (a χάρις, χάριτος) 1) gratia, venustate plenum facio aliquem; χαριτόομαι, *gratia plenus sum*, *anmuthig*, *lieblich seyn*; Luc. 1, 28. χαῖρε, κεχαριτωμένη, salve gratia plena, gratiosa! (Sir. 9, 8. ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, ubi cod. Alex. et Clemens Alexand. paedag. 3, 11. habent κεχαριτωμένης pro εὐμόρφου. Sir. 18, 17. ubi ἀνὴρ κεχαριτωμένος est vir suavis, qui gratioso modo agit cum egenis, suaviter eos consolatur et juvat. (Alii Luc. l. l. vertunt: favore divino ornata.) — 2) *efficio*, *ut gratiam al-*

terius aliquis ineat, Gnade verschaffen; — de eo qui condonationem efficit, Eph. 1, 6. ἐν ῇ (χάριτι) ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, qua sua gratia nobis condonationem peccatorum effecit per filium dilectum, coll. v. 7., quam explicationem egregie confirmant verba Josephi per Dei gratiam a poena carceris liberati et ad honores regios evecti, quae leguntur in Test. XII. Patr. p. 698. ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ὁ σωτὴρ ἐχαρίτωσέ με ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔλυσέ με. (Symmach. κεχαριτωμένος habet Ps. 18, 26. pro חָסִיד et *Schneiderus* in lex. gr. s. h. v. notat, illud legi apud Libanium, IV, p. 1071. Caeterum nec apud profanos nec apud nostros occurrit.)

Χαῤῥάν, ἡ, (s. χάῤῥαν, ut semel expressum est Joseph. Ant. 1, 16. 1.) hebr. חָרָן, *Charran*, nomen urbis et regionis (Gen. 11, 32. ἐν γῇ χαῤῥάν) Mesopotamiae, (Gen. 11, 31 sqq. 12, 5. 27, 43. 28, 2. 10. 29, 4. Joseph. Ant. 1, 16. 1. ib. 1, 19. 4.), quam putant eandem esse, quae postea κάῤῥαι, *Carrae*, vocata et celebris facta est clade Crassi, (Plin. H. N. 5, 24. Lucan. 1, 104. Plutarch. vita Crass. c. 25. 27. 28. — Joseph. Ant. 20, 2. 3. χώρα καῤῥῶν.) Commemoratur semel, Act. 7, 2.

Χάρτης, ου, ὁ, (a χαράσσω) *charta*; 2 Joh. v. 12. 3 Joh. v. 13. Levit. 36, 23. pro מְגִלָּה, et pro eodem Jer. 36, 2. χαρτίον. Polluc. onom. 7, 210. Cebet. Tab. 4. — Joseph. c. Apion. 1, 34. τοὺς δὲ λεπροὺς εἰς μολυβδίνους χάρτας ἐνδήσαντας.)

Χάσμα, τος, τὸ, (a χαίω, χαίνω, dehisco) *hiatus, Kluft*, potissimum hiatus terrae, vorago; (LXX. 2 Sam. 18, 17. pro פַּחַת. Joseph. Ant. 6, 2. 2. et ib. 7, 10. 2.) — In N. T. semel Luc. 16, 26. de hiatu, per quem sedes beatorum a sedibus damnatorum separantur. Si quis putaverit, paradisum ubi versabatur Lazarus, esse partem celsiorem hadis, χάσμα est intelligendum de hiatu, quo veteres, potissimum graeci, tartari inferna separata esse a sede beatorum opinabantur. Vid. Elsneri et Kypkii obss. ad h. l. Quod si autem arbitraris, Lazarum in coelum, Dei sedem, esse translatum (quod praeferendum est, quia ab angelis, coelicolis, ablatus dicitur v. 22.) χάσμα tunc dicitur de intervallo inter coelum et hadem. coll. Luc. 10, 15.

Χεῖλος, εος, τὸ, (ut videtur, a χέω i. q. χάω, hio, ich klaffe) primum significat, ut *labrum*, quamvis rei extremitatem ubi hiatum facit, ut hebr. שָׂפָה, cui in versione LXX. respondet; igitur 1) de mari est: *littus*, Hebr. 11, 12. (Gen. 22, 17. Exod. 14, 31. Jos. 11, 4. Judic. 7, 12. Joseph. bell. 3, 10. 7. Diod. Sic. 3, 9. — de ripis fluviorum, Exod. 7, 15. Gen. 41, 3. 17. — τῆς αὐλαίας Exod. 26, 4. 10. 36, 10. vid. etiam 1 Reg. 7, 26. Exod. 28, 32. — 2) *labium, labia, Lippe;* Rom. 3, 13. (Ps. 140, 3. coll. Ps. 59, 8.) —

metonym. *os loquens, verba proferens*, Matth. 15, 8. Marc. 7, 6. τοῖς χείλεσι, ore tantum me celebrant. (Jes. 29, 13.) — Hebr. 13, 15. καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων, primitiae labiorum celebrantium Deum, i. e. laudes Deo oblationis instar offerre. (coll. Ps. 63, 4.) — 1 Petr. 3, 10. (Ps. 12, 3. — vid. etiam Num. 30, 13. Job. 2, 10. 32, 20.) — *sermo, lingua*, 1 Cor. 14, 21. (Jes. 28, 11. — Gen. 11, 1. 6. 9. Prov. 13, 3. 15, 8.)

Χειμάζω, f. άσω, (a χεῖμα, tempestas, hyems) tempestati expono; — hiberno; — tempestate vexo; χειμάζομαι, *tempestate vexor, agitor a tempestate;* semel, Act. 27, 18. (Joseph. Ant. 12, 3. 3. χειμαζομένης νεώς, navis a turbine agitatae. Test. XII. Patr. p. 613. ἐν τῇ θαλάσσῃ δίκαιοι καὶ ἄδικοι χειμάζονται. ib. p. 670. χειμαζόμενοι ἐπὶ τὸ πέλαγος. Thuc. 3, 69.) — transfertur etiam ad vexationes ab aliis rebus ortis, Prov. 26, 12. Joseph. Ant. 4, 7. 1. ἡ πόλις τρισὶ κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει.)

Χείμαῤῥος, ου, ὁ, (a χεῖμα, hyems et ῥόος, fluxus) qui hyemis tempore fluit, ein Waldstrom, Giessbach; *torrens;* semel Joh. 18, 1. τοῦ χειμάῤῥου τοῦ κεδρών, vid. quae notavimus in Κεδρών. — LXX. pro נַחַל Deut. 2, 36 sqq. 4, 48. Jud. 4, 7. 2 Sam. 15, 23. 1 Reg. 2, 38. 15, 13. 2 Reg. 23, 6.

Χειμών, ῶνος, ὁ, 1) *tempestas gravis*, cum turbine, imbre, fulguribus conjuncta, *Ungewitter;* Matth. 16, 3. Act. 27, 2. (Esdr. 10, 9. pro גֶּשֶׁם. 3 Esdr. 9, 6. Test. XII. Patr. 670. ὡς δὲ [in navem] εἰσήλθομεν, γίνεται χειμὼν σφοδρός. Joseph. Ant. 14, 14. 3. χειμῶνι σφοδρῷ περιπεσών. id. de bell. 3, 8. 5. et ib. 4, 4. 5.) — 2) *hyems*, i. e. tempus tempestatum, navigationi non aptum, die *stürmische Jahreszeit*, (de discrimine inter θέρος et χειμών, vid. Θέρος. Tempore aestatis in illis regionibus nullas esse solere tempestates testatur Joseph. Ant. 6, 5. 6.) — Matth. 24, 20. Marc. 13, 18. Joh. 10, 22. 2 Tim. 4, 21. (LXX. pro סְתָו, Cant. 2, 11. ὁ χειμὼν παρῆλθεν, ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν. Joseph. Ant. 12, 14. 1. ὥρα χειμῶνος. ib. §. 2. — tropice de calamitate, 4 Macc. 15, 32.)

Χείρ, χειρός, ἡ, (a χέω, χείω, capio) hebr. יָד, latinor. *manus;* 1) palma, die flache, hohle Hand, capiendo aliquid apta, (LXX. pro חֹפֶן Exod. 9, 8. Levit. 16, 13. Ezech. 10, 2. 7.)

2) *manus*, a) universe; Matth. 3, 22. 4, 6. 5, 30. 9, 18. 12, 10. Marc. 10, 16. Luc. 6, 1. Act. 9, 41. 20, 34. 28, 3. 1 Cor. 26, 21. Hebr. 8, 9. ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτούς. (Est plenior rei et poëtica descriptio; χειρὸς pro χειρῶν, saepissime aliis in locis.) ib. 12, 12. Jac. 4, 8. Apoc. 8, 4. ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, i. e. ex λιβανωτῷ, quod manu ferebat, vid. v. 3. — ἔργα τῶν χειρῶν, i. e. χειροποίητα, Act. 7, 41. (Deut. 4, 28. 27, 15. Ps. 114,

2.) quod dicitur Act. 19, 26. θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. — Saepius; vid. Ἐπιτίθημι, Ἐπίθεσις, Ἐπιβάλλω, Ἐκτείνω, Ἐπαίρω, Αἴρω, Κρατέω, Καθαρίζω etc. — b) χεὶρ in fpecie ex ufu potiffimum fcriptorum noftrorum ufurpatur, ut a) faciat periphrafin fubjecti quatenus aliquid operatur et efficit, vel manu, vel etiam quovis alio modo; Luc. 22, 21. ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, pro ὁ παραδιδών, nifi velis referre ad id, quod Judas manum fimul in patinam immifit. (Deut. 17, 7.) Act. 7, 50. οὐχὶ ἡ χείρ μου (i. e. ἐγὼ) ἐποίησα ταῦτα πάντα. Act. 17, 25. οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων (pro ὑπ' ἀνθρώπων) θεραπεύεται. Sir. 15, 14. θεὸς ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ.) — Apoc. 19, 2. ἐξεδίκησε τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῆς, propr. ex manu fanguine caedis maculata. (Gen. 4, 11. 9, 5. 43, 9. Jef. 1, 12. 15.) — Inde: ἔργα χειρῶν τινος, α) quae aliquis effecit, produxit, Hebr. 1, 20. τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. (Pf. 102, 26.) [Hebr. 2, 7. vid. Pf. 8, 6.] — β) quae aliquis peragit, vivendi ratio; Apoc. 9, 20. οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ab impietate et idololatria. (Sap. 2, 12. — vid. etiam Deut. 2, 7. 16, 5. 24, 19.) — — b) ut faciat periphrafin ejus, per quem tanquam inftrumentum aliquis aliquid peregit, ubi διὰ χειρῶν τινος fimpliciter eft: *per aliquem*; ita Marc. 6, 2. διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν γίνονται δυνάμεις. Act. 2, 23. διὰ χειρῶν ἀνόμων. Act. 5, 12. 7, 25. 11, 30. 14, 3. 15, 23. γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε, literas hujusmodi argumenti per eos illis mittentes. ib. 19, 11. (Exod. 21, 20. Gen. 39, 4. 22. 23. Levit. 10, 11. — Eodem modo ἐν χειρί τινος Act. 7, 35. Gal. 3, 19. (Gen. 38, 20. Levit. 22, 25. 26, 46. Num. 36, 13. Jof. 14, 2.)

3) per metonymiam: potentia quae manu exercetur, *potentia, poteftas*; παραδιδόναι τινὰ εἰς χεῖρας τινῶν, Matth. 17, 22. 26, 45. Marc. 9, 31. Luc. 9, 44. 24, 7. (Deut. 1, 27.) — effugere χεῖράς τινος, 2 Cor. 11, 33. — eripi ἐκ χειρός τινος, Luc. 1, 71. 74. Joh. 10, 28. 29. 39. Act. 12, 11. 24, 7. (Gen. 32, 11. 37, 20 fq. Exod. 3, 8. 18, 10. Jofeph. vit. §. 15. θεὸν ῥύσασθαί με ἐκ τῆς ἐκείνων χειρός. Id. Ant. 7, 7. 4.) — πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, Joh. 3, 35. 13, 3. (Jof. 2, 24. Jud. 1, 2.) — Hinc χεὶρ κυρίου a) *vis, potentia*, qua benefacit, Luc. 1, 66. Act. 11, 21. (2 Sam. 14, 19.) — qua tuetur, Luc. 23, 46. εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. (Pf. 31, 6.) — b) vis, potentia, qua punit, *poena*, Act. 13, 11. χεὶρ κυρίου ἐπὶ σε, Act. 13, 11. (Deut. 2, 15. 1 Sam. 12, 15. Gen. 16, 12. 1 Sam. 24, 13.) — ἐμπίπτειν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ θεοῦ, poenis divinis obnoxium fieri, Hebr. 10, 31. (2 Sam. 24, 14. coll. Ex. 9, 3.) — c) *voluntas, arbitrium*, Act. 4, 28. ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι, efficiens quae pro arbitrii libertate et con-

filio suo decrevit fieri. 1 Petr. 5, 6. *ταπεινώθητε ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ*. (Gen. 16, 6. 9. Levit. 14, 21 sq. Sir. 25, 34. *εἰ μὴ πορεύεται (ἡ γυνὴ) κατὰ τὴν χεῖρά σου*. ib. 46, 5.)

Χειραγωγέω, ῶ, f. *ήσω*, (a *χειραγωγὸς*) *manu duco*; Act. 9, 8. 22, 11. (Jud. 16, 26. Artemidor. 1, 28. 5, 20.)

Χειραγωγὸς, οῦ, ὁ, (*χεὶρ* et *ἀγωγός*, ductor) *qui manu alterum ducit, manuductor*; Act. 13, 11. (Artemidor. 1, 50. *τυφλοὺς ἐποίησεν, ἵνα χειραγωγοῖς χρήσωνται*.)

Χειρόγραφον, ου, τὸ, *chirographum, manu scriptum*; semel Col. 2, 14. ubi lex mosaica ita dicitur, quia literis exarata erat, et ita opponitur doctrinae christianae, quam *πνεῦμα ἅγιον* absque literis docebat. Vid. *Γράμμα*. — Legitur etiam Tob. 5, 3. 9, 3. de syngrapha.

Χειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τὸ, (*χεὶρ* et *ποιητὸς*, factus, quod a *ποιέω*) *manu factum*, (v. c. *ὁδὸς*, Xenoph. Anab. 4, 3. 4.) — Nostri scriptores non nisi de iis usurpant, quae opera et arte humana facta sunt, et opponunt iis, quae a Deo procreantur; ita Hebr. 9, 11. *σκηνῆς χειροποιήτου, τοῦτ᾽ ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως*. — *ναὸς*, Marc. 14, 58. Act. 7, 48. 17, 24. — *περιτομὴ* Eph. 2, 11. — *ἅγια*, Hebr. 9, 24. — (In V. T. *τὸ χειροποίητον* s. *τὰ χειροποίητα* [scl. *εἴδωλα*, quod additur Drac. v. 6. *θεοὶ χειροποίητοι* Judith. 8, 17.] de idolis, simulacris deorum, pro אֱלִילִים Levit. 26, 1. Jes. 2, 18. 10, 11. 19, 1. 31, 7. vid. etiam Levit. 26, 30. Jes. 21, 9. Sap. 14, 8. Saepius non occurrit in scripturis. (Josephus bell. 7, 8. 3. distinguit *τὰ φύσει* et *τὰ χειροποιήτως*.)

Χειροτονέω, ῶ, f. *ήσω*, (*χεὶρ* et *τείνω*, extendo) vi etymi: manum extendo: hinc ex more veterum in coetibus publicis suffragia ferendi per manum extensam: 1) manu extensa suffragium do; per suffragia eligo; — 2) absque notione suffragiorum: *eligo, constituo, creo*; ita in N. T. Act. 14, 23. 2 Cor. 8, 19. [2 Tim. 4, 23. Tit. 3, 16.] — Eodemque sensu *χειροτονεῖν* apud Joseph. Ant. 4, 2. 3. ib. 13, 2. 2. *χειροτονοῦμεν δέ σε σήμερον ἀρχιερέα*. ib. 6, 4. 2. *χειροτονημένος βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ*. ib. 7, 1. 2. 7, 11. 1. — et *τῇ τοῦ Θεοῦ χειροτονίᾳ* Dei electione, Ant. 3, 8. 1. Eodem modo apud Philon. vid. Loesn. p. 201.

Χείρων, ονος, ὁ, ἡ, — χεῖρον, τὸ, (quod attinet ad significationem, quasi comparativus a *κακὸς*) *peior*, nostrum *schlimmer*; varia ratione pro subjecto, cui additur; *χεῖρον σχίσμα*, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. — *πλάνη χείρων τῆς πρώτης* Matth. 27, 46. — *gravior, τιμωρία*, Hebr. 10, 29. (*χείριστος* 2 Macc. 13, 9. 3 Macc. 3, 1. 6, 26.) — *magis detestandus, vilior*, 1 Tim. 5, 8. *ἀπίστου χείρων*. (1 Sam. 17, 43. *χείρων κυνός*. Sap. 15, 18.) — de conditione: *funestior*; *τὰ ἔσχατα τινος γίνεται χείρονα τῶν πρώτων*, Matth. 12, 45.

Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. — τὸ χεῖρον, peius; εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, de aegrota: magis aegrotabat. — Joh. 5, 14. ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται, ne gravior morbus te corripiat. (2 Macc. 9, 28. τὰ χείριστα παθών.) — 2 Tim. 3, 13. προκόπτειν ἐπὶ τὸ χεῖρον, in pejus ruere; ratione morum.

Χερουβίμ, hebr. כְּרוּבִים, indeclinabile, *Cherubim*, *Cherubes*, figurae f. imagines animantium, alis instructae, habentes caput ex quatuor faciebus, scilicet hominis, bovis, leonis et aquilae compositum, solium Dei portantes, (Ps. 18, 12. 80, 2. 99, 1. Jes. 37, 6.) Impositae erant duae ejusmodi imagines operculo arcae foederis. Semel, Hebr. 9, 5. (Vid. omnino Exod. 25. et 26. 37, 7 sqq. 1 Reg. 6, 23 sqq. Ezech. 10, 1 sqq. 41, 18. Joseph. Ant. 3, 6. 5. τῷ δ' ἐπιθέματι αὐτῆς (operculo arcae foederis) ἦσαν προστυπεῖς δύο χερουβεῖς μὲν αὐτοὺς ἑβραῖοι καλοῦσι. ζῶα δ' ἐστὶ πετεινά. μορφὴν δ' οὐδενὶ τῶν ὑπ' ἀνθρώπων ἑωραμένων παραπλήσια. Μωϋσῆς δὲ φησὶ τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ προστυπεῖς ἑωρακέναι. vid. Id. Ant. 8, 3. 3. Quae Gen. 3, 24. commemorantur alius generis esse videntur. Caeterum et scriptio et genus hujus substantivi variat; Josephus αἱ χερουβεῖς l. l. — LXX. nominativ. singul. semel χερούβ Ezech. 41, 18. alias ὁ χερουβίμ 1 Reg. 6, 23. 24 sq. Ezech. 9, 3. — plural. χερουβείμ Gen. 3, 24. Exod. 25, 18 sqq. 26, 1. 32. χερουβὶμ Ex. 36, 7. 37, 7 sqq. Ps. 18, 12. 80, 2. — χερουβεὶν, 1 Sam. 4, 4. 2 Sam. 6, 2. — etiam in genere: οἱ χερουβὶμ Ex. 37, 9. et τὰ χερουβὶμ 1 Reg. 6, 26 sq. 31. 7, 35. Ez. 10, 3.)

Χήρα, ας, ἡ, (propr. foeminin. adjectiv. χῆρος, α, ον, orbus, unde omissum est γυνή, quod interdum, ut 2 Sam. 14, 5. 1 Reg. 7, 14. 11, 26. Joseph. Ant. 8, 13. 2. additur) *orbata marito*, *vidua*; Luc. 4, 26. πρὸς γυναῖκα χήραν. — Caeterum legitur Matth. 23, 14. Marc. 12, 14. 42 sq. Luc. 2, 37. 4, 25. 7, 12. 18, 3. 5. 20, 47. 21, 2 sq. Act. 6, 1. 9, 39. 41. 1 Cor. 7, 8. 1 Tim. 5, 3—5. 9. 11. 16. Jac. 1, 27. (LXX. pro אַלְמָנָה Ex. 22, 22. Deut. 24, 9. Job. 22, 9.) — Apoc. 18, 7. poëtice de urbe, auxilio, ope, potentia destituta, ut mulier marito orbata. Vid. e V. T. Jes. 47, 8. 49, 21. Thren. 1, 1.

Χθὲς, adv. i. q. ἐχθὲς, *heri*; Joh. 4, 52. Act. 7, 28. — Hebr. 13, 8. χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, respondet formulae ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, sempiternum describens. — LXX. pro אֶמֶשׁ Gen. 19, 34. 31, 29. 42. et pro תְּמוֹל Gen. 31, 2. Exod. 4, 10. 5, 7. 14. 21, 29. — (Sir. 38, 22. est: *cras*, in formula: ἐμοὶ χθὲς [scl. moriendum erit], καὶ σοὶ σήμερον. Sic etiam Test. XII. Patr. p. 660.)

Χιλίαρχος, ου, ὁ, (χίλιοι et ἀρχὸς dux) dux mille militum, *chiliarchus*; (LXX. pro שַׂר אֲלָפִים Exod. 18, 21. 25 Deut. 1, 15. 1 Chr. 13, 1. coll. 1 Sam. 17, 18. 18, 13. Jos.

22, 14. 21. 30.) — In N. T. *praefectus* cohortis romanae, Joh. 18, 12. Act. 21, 31—33. 37. 22, 24—29. 23, 10. 15—22. 24, 7. 22. 25, 23. — *dux militum* quivis, Marc. 6, 21. Apoc. 6, 15. 19, 18. ut etiam apud Joseph. Ant. 7, 2, 2.

Χιλιάς, άδος, ἡ, numerus millenarius, chilias; Luc. 14, 31. Act. 4, 4. 1 Cor. 10, 8. Ap. 5, 11. 7, 4—8. 11, 13. 14, 1. 3. 16. — hebr. אֶלֶף Ex. 12, 37. Num. 2, 4 sqq.

Χίλιοι, αι, α, mille, millia, 2 Petr. 3, 8. Apoc. 11, 3. 12, 6. 14, 20. 20, 2—7. — אֶלֶף Num. 3, 50. 31, 4 sqq.

Χίος, ου, ἡ, Chius, (hodie *Scio*) nom. insulae in mari Aegaeo inter Samum et Lesbum, ad Asiam minorem pertinentis, fertilissimae, mastices abundantia insignis; Act. 20, 15.

Χιτών, ῶνος, ὁ, hebr. כְּתֹנֶת latinor. *tunica,* i. e. vestis interior, quae nudo corpori induebatur, et ita ab *ἱματίῳ*, pallio, distinguitur, Matth. 5, 40. Luc. 6, 29. Joh. 19, 23. Act. 9, 39. Jud. v. 23. de quo loco vid. *Σάρξ.* (Levit. 8, 13. Exod. 40, 12. 35, 18. Judith. 14, 18. Joseph. Ant. 3, 7. 4. qui etiam puellarum *χιτῶνας* commemorat, Ant. 7, 8. 1.) — Solebant nobiliores et ditiores plures induere tunicas, Matth. 10, 10. Marc. 6, 9. Luc. 3, 11. 9, 3. — et ita etiam pontifex, Exod. 29, 5. Unde intelligitur quomodo dici potuerit de pontifice Marc. 14, 63. *τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ διεῤῥήξας.* Vid. etiam 2 Macc. 4, 38.

Χιών, όνος, ἡ, (a *χίω, χέω,* fundo) *nix;* Matth. 28, 3. Marc. 9, 3. Apoc. 1, 14. — LXX. pro שֶׁלֶג Num. 12, 10. 2 Sam. 23, 20. Job. 6, 16. Jer. 18, 14.

Χλαμύς, ύδος, ἡ, chlamys, vestis, quae tunicae superinduebatur, pallium quoddam rotundum virorum, quod reges (Joseph. Ant. 5, 1. 10. *χλαμύδα βασίλειον, ἐκ χρυσοῦ μὲν πᾶσαν ὑφασμένην.* Herodian. 7, 5. 7.), duces (2 Macc. 12, 35.) et milites gestare solebant, Matth. 27, 28. coll. v. 31. et Joh. 19, 2. ubi *ἱμάτιον πορφυροῦν.* — Xenoph. Memor. 2, 7. 5. Aelian. V. H. 14, 10. coll. Plaut. Rud. 2, 2.)

Χλευάζω, f. *άσω,* (a *χλεύη,* risus, derisio, ludibrium, contemtus, Joseph. Ant. 7, 3. 1.) *derideo, subsanno, irrideo;* Act. [2, 13. vid. *Διαχλευάζω*] 17, 32. (Sap. 11, 15. 2 Macc. 7, 8. Joseph. bell. 6, 7. 2. Id. c. Apion. 2, 13.)

Χλιαρός, ά, όν, (a *χλιαίνω,* calefacio, tepidum facio) *tepidus,* (Athen. 3. p. 123. E. *τὸ δὲ χλιαρὸν ὕδωρ Ἀθηναῖοι μετάκερας καλοῦσι.*) — In N. T. semel Apoc. 3, 16. de cibo, ut videtur, tepido tantum, nec satis cocto; vid. *Ζεστός.* Alii: tepidus, i. e. segnis in amore.

Χλόη, ης, ἡ, Chloë, nom. pr. mulieris christianae, de qua vid. 1 Cor. 1, 11.

Χλωρός, ά, όν, per crasin pro χλοερός, (a χλόη, herba tenera) 1) *viridis, virens*; Marc. 6, 36. χλωρῷ χόρτῳ. Ap. 8, 7. 9, 4. πᾶν χλωρὸν scil. βλάστημα. — LXX. pro ירק Gen. 1, 30. Exod. 10, 15. Num. 22, 4. לח Gen. 30, 37. Ez. 17, 24. 20, 47. vid. etiam 2 Reg. 19, 26. Gen. 2, 5. Deut. 29, 23. — 2) ex adjuncto, vel quia herbae propullulantes pallidae sunt, vel quia gramen maturescens pallet; *pallidus, flavus*; Apoc. 6, 8. ἵππος χλωρός. (Artemidor. 1, 77. — Ita Ceres χλόη, *flava* Ceres. Hesych. χλωρὸς· ὠχρός.)

ΧΞΣΤ, *sexcenti sexaginta et sex*; graeca enim litera χ' valet sexcenta; ξ' sexaginta et στ' sex. — Apoc. 13, 18. De sensu hujus numeri vid. Eichhornii Commentar. ad h. l. et quae satis copiose disputavit *Wolfius* in cur. philol. T. IV. p. 545 sqq.

Χοϊκός, ή, όν, (a χόος s. χοῦς) e pulvere constans, *terrenus, e terra formatus*; 1 Cor. 15, 47. 48. 49. Hesych. χοϊκὸς· πήλινος, γήϊνος. (Apud profanos non legitur.)

Χοῖνιξ, ικος, ἡ, *choenix*, mensura aridorum, pars octava modii, continens sextarium unum et dimidium, ponderansque duas libras romanas, bis, Ap. 6, 6. χοῖνιξ σίτου δηναρίου, choenix tritici denario vendatur. (Diodor. Sic. 19, 49. Diog. Laërt. 8, 18. Herodot. 7, 231. Thucyd. 4, 16.) — In V. T. tantum Ezech. 45, 10. 11. pro בַּת.

Χοῖρος, ου, ὁ, ἡ, *porcus, porca*; Matth. 7, 6. cf. *Κύων*. — Matth. 8, 30—32. Marc. 5, 11—16. Luc. 8, 32 sq. 15, 15 sq. (Xenoph. Anab. 7, 8. 5. — In V. T. non legitur. Impuros habebant Hebraei porcos, nec eorum carne vescebantur.

Χολάω, ῶ, f. άσω, (a χολή) *indignor, succenseo*, seq. dativ. personae, Joh. 7, 23. (3 Macc. 3, 1. Symmach. Ps. 78, 21. et 89, 39. pro הִתְעַבֵּר.

Χολή, ῆς, ἡ, *bilis flava, fel*; Act. 8, 23. de quo loco vide *Πικρία*. (LXX. pro ראש Deut. 29, 18. 32, 32. Jer. 8, 14. Thren. 3, 19.) — 2) ex usu LXX. interpretum transfertur ad alia amara, et est: *absynthium, myrrha*; Matth. 27, 34. coll. Marc. 15, 23. (LXX. pro לַעֲנָה, absynthium, Prov. 5, 4. Thren. 3, 15. ἐχόρτασέ με πικρίας, ἐμέθυσέ με χολῆς. pro מְרֵרָה Job. 16, 13.) In Actis Thomae aliquoties §. 53. et al. veneni notionem habet.

Χόος, vid. *Χοῦς*.

Χοραζίν, (vel ut etiam in codd. scribitur χωραζίν, χοραζάϊμ, χοραζάϊν) *Chorazin*, nom. pr. indecl. urbis cujusdam Galilaeae, quae Matth. 11, 21. Luc. 10, 13. commemoratur, cujus vero mentionem nec V. T. nec Josephus fecerunt.

Χορηγέω, ῶ, f. ήσω, (a χορὸς et ἄγω) 1) chorum duco, praefectus chori sum; (Athen. 14, 8.) — 2) chorum instruo, necessaria suppedito ad chorum adornandum; (Xe-

noph. Mem. 3, 4. 3.); — deinde omiſſa notione chori, universe: *ſuppedito* neceſſaria, *praebeo*, quibus opus eſt; profanis maxime ſeq. accuſativo perſonae et dativo rei, ubi eſt: inſtruo aliquem aliqua re, (Sir. 44, 6. ἄνδρες κεχορηγημένοι ἰσχύει) — noſtris non niſi ſeq. accuſativo rei et dativo perſonae: *ſuppedito alicui aliquid;* bis, 2 Cor. 9, 10. (ſecundum textum Griesb.) χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, (ubi ὑμῶν pro ὑμῖν) ſuppeditabit vobis σπόρον et augebit; ſenſ. reddet largiter quae dederatis. 2 Petr. 4, 11. ἰσχύος ἧς (per attractionem pro ἣν, vid. Ὅς) χορηγεῖ ὁ θεός. (Ita χορηγεῖν τί τινι, 1 Reg. 14, 7. Sir. 1, 25. κύριος χορηγήσει σοι αὐτήν. c. 18, 31. Judith. 12, 2. 1 Macc. 14, 10. 2 Macc. 3, 3. 4, 49. 9, 16. Joſeph. Ant. 7, 11. 6. αὐταῖς χορηγεῖν τὰ ἐπιτήδεια. de bell. 4, 5. 5. χορηγοῦντος ἰσχὺν τοῖς καταλύουσι τὰ πάτρια. Philo lib. 1. de Vit. Moſ. p. 642. παντὶ τῷ πλήθει ποτὸν ἐχορήγησεν — χορηγὸς ἀγαθῶν, Joſeph. Ant. 6, 14. 4. de Deo, ut 2 Macc. 1, 25.

Χορὸς, οῦ, ὁ, chorea; chorus; ordines ſaltantium cum cantu; ſemel Luc. 15, 25. ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, concentum et choros, i. e. ſtrepitum inſtrumentorum et ſaltantium cum cantu. — LXX. pro מָחוֹל Pſ. 150, 3. 151, 4. Thren. 5, 15. et מְחֹלָה Exod. 15, 20. 32, 18. Jud. 11, 34. 21, 21.

Χορτάζω, f. άσω, (a χόρτος) 1) herbis paſco, ſaturo, ſagino; de animalibus; ita apud profanos. — 2) *ſatio* a) propr. cibo, et ex more ſeriorum Graecorum et conſtanti uſu noſtrorum ſcriptorum dicitur de homine, (LXX. pro שָׂבַע et הִשְׂבִּיעַ) ſeq. accuſativo perſonae Matth. 15, 33. — et genitivo rei, Marc. 8, 4. ἄρτων. (Pſ. 132, 15. Thren. 3, 15. 29.) interdum etiam, ut in verbis veſcendi aliis (vid. Ἐσθίω), ſeq. praepoſitione ἀπὸ, ut Luc. 16, 21. (Pſ. 104, 13. et ſeq. ἐκ, Apoc. 19, 21. Pſ. 81, 16.) — χορτάζομαι, *ſaturor, ſatior,* Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 42. 7, 27. 8, 8. Luc. 9, 17. Joh. 6, 26. Phil. 4, 12. Jac. 2, 16. (Pſ. 37, 19. 59, 15.) — b) tropice: ſatio i. e. *largiter tribuo;* paſſiv. *largiter accipio;* dicitur α) de bonis: bonis, felicitate ſatior; Matth. 5, 6. Luc. 6, 21. (Pſ. 107, 9. ἐχόρτασε ψυχὴν κενὴν, καὶ πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. Pſ. 17, 15. Jer. 5, 7.) — β) de malis, Thren. 3, 15. 29. — (terram pluvia ſatiare, Job. 38, 27.)

Χόρτασμα, τος, τὸ, (a χορτάζω, perf. paſſ. κεχόρτασμαι) 1) pabulum; diciturque de pecudibus; Gen. 24, 25. 32. 42, 27. Deut. 11, 15. Sir. 30, 24. 38, 29. Pſal. Sal. 5, 11. — 2) *edulium* ex genere herbarum, *panis;* de hominum cibo; Act. 7, 11. (Ita χόρτος Anthol. gr. T. 1. p. 119. ed. Jacobs.)

Χόρτος, ου, ὁ, 1) aula (vid. αὐλή) in qua pecudes incluſae tenebantur et pabulo ſatiabantur, *Hofraum;* — 2) *pabulum,* ſoenum; — *gramen, herba viridis,* unde

interdum additur χλωρὸς, Matth. 6, 30. 14, 19. Marc. 6, 39. Luc. 12, 28. Joh. 6, 10. 1 Cor. 3, 12. Jac. 1, 10 ſq. 1 Petr. 1, 24. Ap. 8, 7. 9, 4. — Inde etiam *ſeges naſcens*, gramini ſimilis, Matth. 13, 26. Marc. 4, 28. — LXX. pro חָצִיר gramen, Job. 40, 10. Pſ. 37, 2. 104, 14 ſq. עֵשֶׂב herba, Gen. 1, 11. 12. 2, 5. 9, 3. Pſal. 102, 5. 12.

Χουζᾶς, ᾶ, ὁ, ***Chuzas***, nom. pr. procuratoris Herodis, Luc. 8, 3.

Χοῦς, (per craſin pro χοός) genit. χόος et χοῦ, accuſat. χοῦν; (a χέω, fundo, terra egeſta;) *pulvis terrae; ἐκτινάσσειν τὸν χοῦν*, Marc. 6, 11. (Jeſ. 52, 2.); vid. *Ἐκτινάσσω*. coll. Luc. 9, 5. — *Βάλλειν χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς*, pulverem, cinerem jacere in capita, lugentium erat mos, Apoc. 18, 19. Joſ. 7, 6. Thren. 2, 10. Vid. Σποδός. — (LXX. pro עָפָר Gen. 2, 2. Levit. 14, 41. 2 Sam. 22, 43. Eccl. 3, 20. 12, 7. Ezech. 26, 4.)

Χράομαι, χρῶμαι, f. ήσομαι, latinor. *utor*, ſeq. dativo rei; dicitur a) de rebus: *utor aliqua re, von etwas Gebrauch machen;* Act. 27, 17. βοηθείαις, adminiculis quibus poſſent. 1 Cor. 7, 21. μᾶλλον χρῆσαι, potius utere hac opportunitate 1 Cor. 7, 31. τῷ κόσμῳ. 9, 12. τῇ ἐξουσίᾳ. v. 15. *οὐδενὶ τούτων*. 1 Tim. 1, 8. τῷ νόμῳ. ib. 5, 23. οἴνῳ. (Sap. 2, 6. 13, 19. Joſeph. bell. 3, 8. 1. *συνεργείᾳ χρησάμενος*. 4 Macc. 3, 20. 5, 6. 9, 2.) — b) de perſonis: *utor aliquo*, i. e. *tracto illum, ich behandle ihn*, Act. 27, 3. φιλανθρώπως τῷ παύλῳ χρησάμενος. (LXX. pro עָשָׂה Gen. 16, 6. Eſth. 2, 9. 3, 11. Prov. 24, 29. 1 Macc. 13, 46. Joſeph. Ant. 2, 15. 1. *ἐχρήσαντο χαλεπῶς αὐτοῖς*, male eos tractarunt.) — c) de ratione agendi qua utor, *utor, ago, ſum;* 2 Cor. 1, 17. τῇ *ἐλαφρίᾳ*. 2 Cor. 3, 12. *παῤῥησίᾳ χρώμεθα*. 2 Cor. 13, 10. *ἀποτόμως χρήσομαι*. (Joſeph. Ant. 10, 2. 1. *πάσῃ χρησάμενος σπουδῇ καὶ φιλοτιμίᾳ*. Aelian. V. H. 2, 15. *ὕβρει καὶ ἀλαζονείᾳ χρώμενοι*.) Saepius non legitur.

Χράω, ῶ, f. ήσω, propr. quidem attingo, appropinquo; inde porrigo, do; — *mutuum do, commodo*; ſemel Luc. 11, 5. *χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους*. (Exod. 12, 36. Xenoph. Mem. 3, 11. 17. *χρῆσόν μοι τὴν ἴυγγα*. Aelian. V. H. 14, 10.)

Χρεία, ας, ἡ, 1) ***neceſſitas, das Bedürfniſs, das Nöthig-haben;*** Act. 20, 34. 28, 20. τὰ πρὸς τὴν χρείαν, ad victum neceſſaria. (2 Macc. 12, 39. τὸ τῆς χρείας) Rom. 12, 13. *ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοιν.* ſubvenientes neceſſitati chriſtianorum. Phil. 4, 16. 19. *πληρώσει τὴν χρείαν ὑμῶν* omnia vobis neceſſaria largiter dabit. Tit. 3, 14. *ἀναγκαίας χρείας*, ex pleonasmo, vid. *Ἀναγκαῖος*. (Eſdr. 7, 19. 2 Chron. 2, 16.) — Phraſes: a) *χρεία ἐστι, opus eſt*, — ſeq. infinitivo, Hebr. 7, 11. — ſeq. genitivo, Luc. 10, 42. *ἑνός ἐστι χρεία*,

uno opus est, quod habeas, tibi acquiras. (seq. genitivo rei, Sir. 3, 22. 11, 9. 29, 27.) — b) *χρείαν ἔχω, opus habeo, opus est mihi*, Act. 2, 45. 4, 35. *ἑκάστῳ, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.* (Test. XII. Patr. p. 640. *κατὰ τὴν ἑκάστου χρείαν προσέφερον πᾶσι.*) — seq. infinitivo, Matth. 3, 14. 14, 16. Joh. 13, 10. 1 Thess. 1, 8. 4, 9. 5, 1. (Dan. 3, 16.) — seq. *τοῦ* cum infinitivo Hebr. 5, 12. — seq. *ἵνα*, tantum apud Johannem, qui *ἵνα* solet usurpare pro *τοῦ* cum infinitivo, Joh. 2, 25. 16, 30. 1 Joh. 2, 27. — seq. genitivo rei; Matth. 6, 8. 9, 12. 21, 3. 26, 65. Marc. 2, 17. 11, 3. 14, 63. Luc. 5, 31. 9, 11. 15, 7. 19, 31. 34. 22, 71. Joh. 13, 29. 1 Cor. 12, 21. 24. *οὐ χρείαν ἔχει* scl. *τῆς τιμῆς*. Hebr. 5, 12. 10, 36. Apoc. 21, 23. 22, 5. (LXX. pro צֹרֶךְ Jes. 13, 17. Prov. 18, 2. Sap. 13, 16. Sir. 15, 12. 38, 12. 2 Macc. 2, 15.) — Ex adjuncto

2) *defectus, penuria* eorum, quae necessaria sunt, *indigentia*; (Sir. 29, 2. *ἐκ καιρῷ χρείας αὐτοῦ.*) — Phrases: a) *χρείαν ἔχειν*, inopia laborare eorum quae ad victum sunt necessaria, *destitui necessariis, Noth, Mangel leiden*; Marc. 2, 25. 1 Joh. 3, 17. — *ὁ ἔχων χρείαν, egenus*, Eph. 4, 28. (Sir. 13, 6. *τίς ἡ χρεία σου*, quid tibi deest? ib. 11, 23.) — b) *χρείαν ἔχειν τινος*, destitui aliqua re; 1 Thess. 4, 12. *ἵνα μηδενὸς χρείαν ἔχητε*, ut nulla re necessaria destituamini. Apoc. 3, 17.

3) *usus, utilitas*; Eph. 4, 29. *λόγος ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας*, utilis ad emendationem communem promovendam. (Sir. 13, 6. *χρείαν ἔσχηκέ σου*, te utitur i. e. abutitur. ib. 37, 8. 39, 21. 31. 33.)

4) *negotium* utile, negotium in aliorum commodum; Act. 6, 3. *ἄνδρας — καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.* (Joseph. bell. 2, 20. 3. *ἐπέστησαν (αὐτὸν) ταῖς χρείαις*, negotiis publicis.) Phil. 2, 25. *λειτουργὸς τῆς χρείας μου*, i. e. collega. (Judith. 12, 20. *οἱ πρὸς τὰς χρείας.* Sir. 35, 2. 42, 23. 2 Macc. 7, 24. 8, 9. *ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν ἔχοντες.* ib. 15, 5. Joseph. Ant. 13, 3. 1. *πολλὰς καὶ μεγάλας ὑμῖν χρείας τετελεκώς.* Polyb. 8, 22. ib. 6, 12.) — Saepius non legitur.

Χρεωφειλέτης, ου, ὁ, (a *χρέως*, mutuum, aes alienum, et *ὀφειλέτης*) i. e. *ὁ χρέος ὀφείλων*, mutuum s. aes alienum debens, *debitor*; Luc. 7, 41. 16, 5. (Prov. 29, 13. Job. 31, 37. Dionys. Halic. 7, 22. Dio Cass. 58, 8.)

Χρή, infinit. *χρῆναι*, imperf. *ἔχρη* s. *ἐχρῆν*, fut. *χρήσει*, (a *χράω*, *χρῆμι*) verbum impersonale: *necesse est, opus est*, c. infinitivo; i. e. oportet, (Joseph. Ant. 14, 13. 7. *τί χρὴ ποιεῖν.*) — *decet*; semel Jac. 3, 10. (Joseph. Ant. 4, 6. 6.

χρὴ γάρ με χαρίσασθαι. Prov. 25, 27. τιμᾷν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους.)

Χρήζω, f. ήσω, (a χρεία) i. e. χρείαν ἔχω, 1) *opus habeo, indigeo*; seq. genitivo; Matth. 6, 32. τούτων ἁπάντων. Luc. 12, 30. Rom. 16, 2. ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι, quacunque in re auxilio vestro indiguerit. 2 Cor. 3, 1. (Jud. 11, 27. Herodian. 1, 16. 8.) — 2) *rogo, mihi expeto, volo*, Luc. 11, 8. ὅσων χρήζει, quodcunque voluerit, sibi expetierit. (Xenoph. Anab. 1, 3. 20. 4, 8. 4.)

Χρῆμα, τος, τὸ, (a χράομαι) — singular. τὸ χρῆμα, res, qua utimur, qua opus est; — negotium; et ex adjuncto: res negotiando acquisita, *lucrum*; Act. 4, 37. ubi est i. q. c. 5, 2. τιμή, pretium rei venditae. (Hesych. χρῆμα· πρᾶγμα, πλοῦτος, οὐσία, λῆμμα.) — Plural. τὰ χρήματα, *opes, divitiae*; — οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, divites, Marc. 10, 23. Luc. 18, 24. — Marc. 10, 24. πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασι, divitiis suis fretos. (LXX pro נְכָסִים, opes, Jos. 22, 8. 2 Chron. 1, 11 sq. Sir. 5, 1. 10. 10, 8. 40, 15. 28.) — *pecunia*, Act. 8, 18. 20. 24, 26. (pro כֶּסֶף Job. 27, 17. 1 Macc. 14, 32. 2 Macc. 3. 6. 7. Joseph. bell. 1, 8. 1. Joseph. Ant. 7, 15. 3.)

Χρηματίζω, f. ίσω, (a χρῆμα, res, negotium) 1) negotium facio, in negotio versor, 1 Reg. 18, 27. — ex adjuncto in medio: lucrum facio, opibus augeor, Joseph. Ant. 16, 10. 1.

2) *responsa do* scl. quaerenti, sententiam publice dico, seq. dativo personae; ita de regibus (Joseph. Ant. 11, 3. 2.: ὁ βασιλεὺς — καθίσας ἐν ᾧ χρηματίζειν εἰώθη τόπῳ. Polyb. 4, 27. ὁ δὲ βασιλεὺς χρηματίσας τοῖς Ἀχαίοις. Aelian. V. H. 3, 4.) sacerdotibus, judicibus, (Joseph. Ant. 8, 12. 2. ἱερεὺς τὰ δίκαια χρηματίζων.) — Nostris scriptoribus non nisi de Dei oraculis dicitur, et non solum de iis, quae dantur quaerentibus tanquam responsa (ut apud Joseph. Ant. 11, 8. 4. ἐχρημάτισεν αὐτῷ. ib. 11, 8. 4. ἐχρημάτισεν αὐτῷ κατὰ τοὺς ὕπνους ὁ θεός. ibid. 10, 1. 3. χρηματίσαντος αὐτῷ τοῦ θεοῦ.) — sed etiam de monitis, jussis, oraculis divinis omnino, et est in N. T. *divina oracula perfero* ad homines; Hebr. 12, 25. ὁ ἐπὶ γῆς — χρηματίζων, (Moses) *interpres* oraculorum divinorum. — *oraculo doceo* s. *manifesto*, Luc. 2, 26. ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἁγίου. (LXX pro דִּבֵּר Jer. 26, 2. χρηματιεῖς τοῖς Ἰουδαίοις. Jer. 30, 2. λόγους· 36, 4. coll. Job. 25, 10. Joseph. Ant. 11, 8. 4. τὸ χρηματισθὲν, oraculum divinum.) — χρηματίζομαι, *divino oraculo doceor*, sive *moneor*; Matth. 2, 12. 22. Act. 10, 22. Hebr. 8, 5. καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς, ut Moses divinitus fuerat monitus. Hebr. 11, 7. χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων; suppl. est χρὴ τοῦ θεοῦ, ut plenius legitur Joseph. Ant. 3, 8. 8. Μωϋ-

σῆς — εἰς τὴν σκηνὴν εἰσιὼν ἐχρηματίζετο περὶ ὧν ἐδεῖτο παρὰ τοῦ θεοῦ.

3) Neutraliter: utor nomine, (ut eſt apud Joſeph. Ant. 8, 6. 2. οἱ ῥωμαίων αὐτοκράτορες ἐκ γενετῆς ἀπ' ἄλλων χρηματίσαντες ὀνομάτων Καίσαρες καλοῦνται) i. e. *vocor, nomen gero*, ſ. *accipio, ich heiſse*; Act. 11, 26. ἐγένετο — χρηματίσαι τοὺς μαθητὰς χριστιανούς. Rom. 7, 3. μοιχαλὶς χρηματίσει. (Joſeph. bell. 2, 18. 7. χρηματίζειν Μακεδόνας. Id. Ant. 13, 11. 3. ἀριστόβουλος — χρηματίσας μὲν φιλέλλην. Diod. Sic. 1, 44. 20, 54.: Ἀντίγονος διάδημα περιέθετο, καὶ ἐχρημάτιζε βασιλεύς. Philo de Legat. ad Caj. p. 1040. Polyb. 5, 72. 2.)

Χρηματισμός, οῦ, ὁ, (a χρηματίζω) 1) τὸ tractare rem, negotio publico praeeſſe; — 2) reſponſa publica, ut principum, 2 Macc. 11, 17. Polyb. 28, 14. 10. unde χρηματιστήριον, ſolium, locus ubi reſponſa dantur, 3 Esdr. 3, 15. — in ſpecie: *reſponſum divinum, oraculum*; ita ſemel Rom. 11, 4. (2 Macc. 2, 4.) vid. Χρηματίζω.

Χρήσιμος, ου, ὁ, ἡ, ον, τὸ, (a χρῆσις) ad uſum ſ. ad utendum aptus, (Sap. 13, 11.) — *utilis, proficuus*, (Job. 4, 24. Sir. 7, 23. 10, 4. 2 Macc. 12, 12.) — τὸ χρήσιμον, *utilitas, lucrum*; 2 Tim. 2, 14. εἰς οὐδὲν χρήσιμον, in nullam utilitatem, e qua re nullum lucrum. (Gen. 37, 25. τί χρήσιμον ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν, in hebr. בֶּצַע, lucrum.)

Χρῆσις, εως, ἡ, (a χράομαι) *uſus* alicujus rei; (Sap. 15, 7. 15. Joſeph. Ant. 4, 8. 5.) — de uſu mulieris ad concubitum, ſ. corporis uſu in re venerea, *concubitu*; Rom. 1, 26. 27. (Ita χρῆσις, concubitus, Plutarch. Placit. 5, 6. χρηστὸς: qui uti poteſt foemina, ad concubitum aptus, Hippocrat. de genitura, 3, 3. — et χράομαι de uſu mulieris ad concubitum, Gen. 19, 8. 34, 30. Sir. 26, 10. 22. Herodot. 2, 181.)

Χρηστεύομαι, f. εύσομαι, (a χρηστὸς) χρηστὸν me praebeo alicui, *benignitate utor, benevole cum aliquo ago*; ἅπαξ λεγόμενον N. T. 2 Cor. 13, 4. ἡ ἀγάπη χρηστεύεται.

Χρηστολογία, ας, ἡ, (a χρηστόλογος blandiloquus, quod a χρηστὸς et λόγος,) *blandiloquentia*, ſemel Rom. 16, 18. (Theophylactus ad h. l. χρηστολογία· κολακεία, ὅταν τὰ μὲν ῥήματα φιλίας ᾖ, ἡ δὲ διάνοια δόλου γέμουσα. — Legitur etiam apud Euſtath. in Iliad. ψ', p. 1437. 53.)

Χρηστός, ή, όν, (a χράομαι) LXX. pro טוֹב, — A) intranſitive: 1) ad uſum aptus, utilis; ex adjuncto: *ſuavis, jucundus*; de diſciplina, Matth. 11, 30. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, ſuavis, fortaſſe rectius: ſaluber. (coll. Joſeph. Ant. 3, 5. 7.) et Jer. 24, 2. 3. ubi σῦκον χρηστὸν opponitur τῷ πονηρῷ, ὃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν.) Luc. 5, 39. de vino: ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστι. (Herodian. 8, 3. χρηστοῖς λόγοις θελχθέντας.) — Cum utilia et ſuavia non eſſe ſoleant

nisi bona et recte comparata, est 2) *bonus, bene comparatus, probus;* 1 Cor. 15, 33. ἤθη χρηστά. (χρήματα Ps. 119, 39. Jer. 44, 17. 2 Macc. 9, 19. Aeschyl. Socr. Dial. 1, 13. et 2, 36.) — B) transitive: *benignus, benevolus, beneficus;* Luc. 6, 35. χρηστὸς ἐπ᾽ ἀχαρίστους. Eph. 4, 32. εἰς ἀλλήλους χρηστοί. (Joseph. Ant. 7, 15. 2. χρηστὸς πρὸς ἐν συμφοραῖς ὑπάρχοντας.) — χρηστὸς ὁ κύριος, 1 Petr. 2, 3. (Ps. 34, 8. 86, 4. 100, 4. 106, 1.) — τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ, benignitas, Rom. 2, 4. — (Sap. 15, 1. 1 Macc. 6, 11. Joseph. Ant. 8, 8. 1.)

Χρηστότερος, α, ον, (comparat. a χρηστὸς) quod vide.

Χρηστότης, ητος, ἡ, (a χρηστὸς) — LXX. pro טוּב, טוֹבָה, טוֹב, — 1) intransitive: τὸ accommodatum esse usui, — utilitas; — 2) *probitas,* (vid. χρηστὸς); Rom. 3, 12. οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, vid. Ps. 13, 2. 4. — Rom. 11, 22. ἐπιμένειν χρηστότητι, constantem esse in probitate. — (Ps. 36, 3. 119, 66.) — 2) transitive: *benignitas, benivolentia,* aliis utilia praebens, Rom. 2, 4. 11, 22. 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. Col. 3, 12. Tit. 3, 4. (Ps. 31, 24. 21, 3. 25, 8. Psalt. Sal. 5, 16. 21. Joseph. Ant. 1, 3. 7.) — ex metonymia: *commodum, beneficium,* Eph. 2, 7. τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ut ostenderet largam suam gratiam in beneficio (redemtionis) nobis per Christum exhibito. (Ps. 65, 12. 84, 13. 104, 28. 106, 5.)

Χρίσμα, τος, τὸ, (a χρίω) unguentum; (Aelian. H. H. 3, 13.) — unguentum ex oleo et aromatibus, quo consecrabantur et inaugurabantur summus sacerdos (Exod. 28, 41. Levit. 6, 22. Num. 35, 25.), reliqui sacerdotes (Exod. 28, 41. 40, 15.), et seriori tempore reges (1 Sam. 9, 16. 10, 1. 15, 1. 2 Sam. 16, 3. 12. 13.) Israëlitarum. — LXX. pro מִשְׁחָה Exod. 29, 7. 30, 25. 40, 9. — Cum illa unctione donari putaretur regibus et pontificibus spiritus divinus sapientiae et cognitionis, (Ps. 45, 8. Jes. 61, 1. Joseph. Ant. 6, 8. 2. πρὸς δὲ τὸν Δαυΐδην (postquam a Samuele unctus fuerat) μεταβαίνει τὸ θεῖον, καταλιπὼν Σαῦλον. καὶ ὁ μὲν προφητεύειν ἤρξατο, τοῦ θείου πνεύματος εἰς αὐτὸν μετοικισαμένου.) Joannes cum unctione comparat manuum impositionem, qua christiani novi inaugurabantur et spiritum sanctum simul cum ejus donis, videlicet γνώσει, προφητείᾳ etc. accipiebant, (Deut. 34, 9. Joel. 3. Jo. 15, 26. 16, 13. Act. 2, 1 sqq. 8, 15 sqq. 10, 44. 1 Cor. 12. Hebr. 6, 2.) et ex metonymia χρίσμα, unguentum, usurpat pro *spiritu* et *donis ab eo collatis;* 1 Joh. 2, 20. χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, a Jesu, (vid. Joh. 15, 26. 16, 13.). ib. v. 27. (In Actis Thomae §. 25. 26. 27. legitur, cum baptismo conjunctam fuisse unctionem, qua ἔλαιον baptizatorum capitibus illinebatur, qua, ut per aquam a culpa peccatorum anteà commissorum, per oleum ab erroribus vitae an-

teactae liberarentur, et Spiritum S. ac donum sapientiae et cognitionis consequerentur. Quod oleum vel quae unctio ibidem *σφραγὶς* Dei, et Deus dicitur *διὰ τῆς αὐτοῦ σφραγῖδος ἐπιγινώσκειν τὰ ἴδια πρόβατα.*)

Χριστιανός, οῦ, ὁ, (a *χριστός*) *christianus, Christi adsecla;* Act. 11, 26. 26, 28. 1 Petr. 4, 16. *ὡς χριστιανός,* ob professionem fidei christianae.

Χριστός, ή, όν, (a *χρίω*) — LXX. pro hebr. מָשִׁיחַ, 1) unctus, a, um; Levit. 4, 5. 16. 2 Macc. 1, 10. —

2) *ὁ χριστός,* substantive; unctus a Deo, rex; (1 Sam. 2, 12. 12, 3. 24, 7. 11. 26, 9. 2 Sam. 1, 14. 16. 19, 21. 22, 51. Ps. 2, 2. 18, 54. Jes. 45, 1.) — *κατ' ἐξοχὴν* et maxime cum articulo, *Messias,* מָשִׁיחַ, i. e. rex futurus populi judaici, servator, quem vindicem populi sui ab adversariis, novumque oraculorum divinorum fore interpretem, omnium bonorum largitorem et status reipublicae judaicae felicissimi auctorem sperabant Judaei; et sensu christianorum: auctor regni divini, hominum servator et dominus; a) absolute: Marc. 15, 32. *ὁ χριστός, ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.* Joh. 1, 42. *τὸν μεσσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον χριστός.* Joh. 3, 42. *ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ χριστός.* Act. 2, 36. *ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ὁ θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν ἰησοῦν.* Vid. praeterea Matth. 2, 4. 16, 16. 20. 22, 42. 23 [8.] 10. 24, 5. 23. 26, 63. 68. Marc. 8, 29. 9, 41. 12, 35. 13, 21. 14, 61. Luc. 2, 11. 26. 3, 15. 4, 41. 9, 20. 20, 41. 22, 67. 23, 2. 35. 39. 24, 26. 46. Joh. 1, 20. 25. 3, 28. 4, 25. 29. 6, 69. 7, 26 sq. 31. 41 sq. 9, 22. 10, 24. 11, 27. 12, 34. 20, 31. Act. 2, [30] 31. 3, 18. 4, 26. 8, 5. 9, 20. 22. 17, 3. 24, 24. 26, 23. — Rarius in scriptis apostolorum hoc sensu, ut Rom. 8, 11. 1 Cor. 1, 23. 1 Joh. 2, 22. 5, 1. 6. Apoc. 11, 15. 12, 10. 20, 4. 8. (In V. T. Dan. 9, 25. coll. Amos. 4, 13. — Psalt. Sal. 18, 6. *ὁ χριστὸς τοῦ κυρίου.* ibid. 17, 36. et 18, 8. *ὁ χριστὸς κύριος.* — b) conjunctum cum *ἰησοῦς,* α) *Ἰησοῦς ὁ χριστός,* Iesus qui est Messias, Act. 5, 42. 9, 34. 1 Cor. 3, 11. — β) *ἰησοῦς χριστός,* Jesus Messias, Joh. 17, 3. *ὃν ἀπέστειλας ἰησοῦν χριστόν.* Act. 2, 38. 3, 20. *ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν ἰησοῦν χριστόν.* 1 Joh. 4, 2. 3. 2 Joh. v. 7. — γ) *χριστὸς ἰησοῦς,* Messias Christus; Act. 17, 3. 18, 5. *διαμαρτυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἰησοῦν,* Jesum esse Messiam. ib. v. 28. *ἐπιδεικνὺς εἶναι τὸν χριστὸν ἰησοῦν.* Act. 19, 4. — Dubium videtur utrum *χριστός* in aliis locis evangeliorum, scl. Matth. 11, 2. 27, 17. 22. sit nomen adpellativum an nomen proprium. — Abiit enim hoc nomen, quod proprie appellativum est,

3) in nomen proprium et cognomen Jesu, ubi est *Christus;* ita a) *χριστὸς* et *ὁ χριστὸς* absolute; non nisi in epistolis Pauli, epist. ad Hebr. priori Petri et altera Joannis, e. g. Rom. 1, 16. 6, 4. 8, 17. et saepissime. Unus locus evangelio-

rum, scl. Matth. 1, 17. non satis certus videtur. — b) ἰησοῦς χριστὸς, Jesus Christus, i. e. ut Matth. 1, 16. legitur ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστὸς, cognomine Christus; ita in evangeliis non nisi Matth. 1, 1. 18. (de quibus locis legi merentur, quae prolixius disputavit *Gersdorfius* in den Beiträgen zur Sprach-Charakteristik des N. T. p. 63 sqq.) Marc. 1, 1. Joh. 1, 17. — sed saepius in Actis et centies in scriptis Apostolorum, ut Act. [8, 37.] 3, 6. 4, 10. 8, 12. 10, 36. 16, 18. Rom. 1, 1. 6. 8. 2, 16 etc. — c) χριστὸς ἰησοῦς, non nisi in scriptis Paulinis, 1 Cor. 1, 30. Gal. 3, 14. 26. 4, 14. 5, 6. Phil. 2, 5. 3, 3. 8. 12. 14 etc. et bis in epistola ad Hebr. c. 3, 1. 13, 8. — d) ὁ χριστὸς ἰησοῦς ὁ κύριος, bis, Col. 2, 6. 1 Tim. 1, 2. — e) κύριος ἰησοῦς χρ. s. κύριος ἡμῶν ἰησ. χρ. et ἰησ. χρ. ὁ κύριος ἡμῶν, aliquoties in Actis, c. 11, 17. 15 [11.] 26. 16, 31. 20, 21. 28, 31. praeterea in epistolis apostolorum, exceptis priore Petri et Joannis; semel in Apocal. 22, 21. nunquam autem in evangeliis. Vid. etiam quae prolixe et accurate de usu hujus nominis in N. T. disputavit *Gersdorfius* l. l. p. 272 sqq.

4) per metonymiam χριστὸς a) pro *doctrina christiana*, 2 Cor. 1, 19. 21. Ephes. 4, 20. — b) ecclesia Christi, 1 Cor. 12, 12. — c) salus per Christum parta, Gal. 3, 27. Phil. 3, 8. — d) ἐν χριστῷ, quod tantum in scriptis Pauli et praeterea semel, 1 Petr. 5, 14. legitur, eodem modo dicitur, quo ἐν κυρίῳ scl. ἰησοῦ, vid. Κύριος. *In re christiana*, Rom. 16, 3. 9. 1 Cor. 4, 17. 2 Cor. 12, 2. — *ratione religionis chr.* Rom. 12, 5. 15, 17. — περιφράζει adjectivum χριστιανὸς, ut Rom. 16, 7. γίνεσθαι, s. 1 Cor. 1, 30. εἶναι ἐν χριστῷ. Rom. 16, 10.

Χρίω, f. ίσω, LXX. pro מָשַׁח, 1) ungo; — ungo ut consecrem, (Exod. 28, 37. 29, 2. 7. 40, 9. Levit. 4, 3. 1 Sam. 9, 16. 15, 1. — 2) *consecro* ad aliquid, Act. 4, 27. ὃν ἔχρισας, quem regem, Messiam constituisti. Luc. 4, 18. ἔχρισέ με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς. Jes. 61, 6. — 3) *donis divinitus datis instruo* aliquem, diciturque de spiritu divino eiusque donis, quibus aliquis aptus redditur ad aliquid. Act. 10, 38. ἔχρισεν αὐτὸν πνεύματι, instruxit eum etc. — Hebr. 1, 9. ἔχρισέ σε ἔλαιον ἀγαλλιάσεως (pro ἐν ἐλαίῳ, ut in aliis locis legitur, e. g. Ps. 89, 20. Num. 35, 25. 6, 15.) largiter instruxi te, vid. Ps. 45, 7. e quo haec deprompta sunt et Ἀγαλλίασις. 1 Cor. 1, 21. χρίσας ἡμᾶς ὁ Θεὸς, Deus qui largiter nos instruxit scl. spiritu suo, vid. v. 22.

Χρονίζω, f. ίσω, (a χρόνος) 1) diutius moror in aliquo loco, diu commoror, (Gen. 32, 4. Deut. 4, 25.) — 2) *tardo, cunctor, moror*, Matth. 24, 48. 25, 5. Luc. 1, 21. 12, 45. Hebr. 10, 37. — (LXX. pro אָחַר Gen. 34, 19. Deut. 23, 22. Ps. 40, 24. Eccl. 5, 2. Dan. 9, 19.)

Χρόνος, ου, ὁ, — LXX. pro יוֹם, עֵת, זְמַן, — 1) *tempus*, et quidem *quatenus durat*, non quatenus circumſcriptum et definitum eſt; hoc enim eſt καιρός: — igitur a) tempus, i. e. τὸ perſeverare in rerum mutatione, *perpetuitas*, *das Beharren*, *die Dauer*; χρόνους ἢ καιροὺς, i. e. quamdiu morabitur καιρὸς, wie lange es währen ſoll, Act. 1, 7. 1 Theſſ. 5, 1. (vid. etiam καιρὸς et conſ. Dan. 2, 21. 7, 12.) Act. 13, 18. ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον per quadraginta annos. (2 Macc. 4, 23. μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον. ibid. 10, 3.) Hebr. 5, 12. διὰ τὸν χρόνον, ratione temporis, quo chriſtiani facti eſtis; (niſi hic eſt: ratione aetatis, qua ſcl. jam chriſtiani adulti eſſe debeatis.) — Inde ex adjuncto: *mora*, *die Friſt*, in formula διδόναι χρόνον, Act. 2, 21. (Sap. 12, 20. Polyb. 6, 17. 5.) — b) *tempus*, quatenus tanquam aliquid durans cogitatur, *Zeit*; Luc. 4, 5. Marc. 9, 21. πόσος χρόνος ἐστὶν, quamdiu eſt? — Joh. 5, 6. vid. Ἔχω n. 9. Act. 27, 9. Hebr. 4, 7. 11, 32. Apoc. 10, 6. χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι. — de tempore vitae, Act. 7, 23. 1 Petr. 1, 17. τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον. ibid. v. 20. 4, 2. 3. χρόνος τοῦ βίου. (Jeſ. 65, 20. 2 Macc. 12, 15.) — Inde ex adjuncto: *aetas* hominis, i.e. tempus, quod vivendo emenſus eſt; Matth. 2, 16. κατὰ τὸν χρόνον ſcl. τοῦ παιδίου. (Job. 32, 6. νεώτερος μέν εἰμι τῷ χρόνῳ. Jeſ. 23, 15. 38, 5. Etiam profanis χρόνοι ſunt anni, et 3 Esdr. 1, 24. 42. annales.) — Phraſes: α) χρόνος in caſu tertio: πολλοῖς χρόνοις, ex longo tempore, Luc. 8, 29. ἱκανῷ χρόνῳ, diu, Act. 8, 11. χρόνοις αἰωνίοις, inde ab aeterno, Rom. 14, [edit. vulg. cap. 16.] 25. — β) in caſu quarto: ὅσον χρόνον, omni tempore, quo, Marc. 2, 19. (Deut. 12, 19. Joſ. 4, 14.) χρόνους ἱκανοὺς, ſatis diu, Luc. 20, 9. — μικρὸν χρόνον, aliquamdiu per breve tempus, Joh. 7, 33. 12, 35. Apoc. 6, 11. 20, 3. (Jeſ. 54, 7.) — τοσοῦτον χρόνον, tam diu, tantum temporis, Joh. 14, 9. — τὸν πάντα χρόνον, ſemper, Act. 20, 18. (Deut. 22, 19. 29. Prov. 15, 16.) — χρόνον ſcl. τινα, aliquamdiu, 1 Cor. 16, 7. — cum ποιεῖν Act. 15, 33. 18, 23. (vid. ποιέω ſub finem) et cum ἐπέχειν, Act. 19, 22. (vid. Ἐπέχω.) — cum διατρίβειν, Act. 14, 3. 28. (Joſeph. Ant. 2, 12. 3.) — γ) cum praepoſitione: μετὰ χρόνον πολὺν, Matth. 25, 19. (2 Macc. 11, 1.) — ἐκ χρόνων αἰωνίων, Luc. 8, 27. — ἐπὶ χρόνον, aliquamdiu, Luc. 18, 4. ἐπὶ πλείονα χρόνον, diutius, Act. 18, 20. — ἐφ᾽ ὅσον χρόνον, quamdiu, Rom. 7, 1. 1 Cor. 7, 39. Gal. 4, 1. — ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, tempore, quod nunc eſt, Act. 1, 6. (Jer. 31, 1. 49, 7.) — ἐν παντὶ χρόνῳ, omni tempore, Act. 1, 21. (Joſ. 4, 24.) — πρὸ χρόνων αἰωνίων, inde ab aeterno, 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2.

2) i. q. καιρός, *tempus*, et quidem definitum; Matth. 2, 7. τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Luc. 1, 57. ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν. (Gen. 25, 12. αἱ ἡμέραι — καιρὸς Eccl.

3, 2.) Act. 3, 21. ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως. Act. 7, 17. ibid. 17, 30. χρόνους τῆς ἀγνοίας. Gal. 4, 4. τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Jud. v. 18. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ. (Eccl. 3, 1. τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος (זְמָן), καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι. Dan. 2, 16. Esth. 2, 15. ubi in hebr. תֹּר, ordo.) — Saepius non legitur.

Χρονοτριβέω, ῶ, f. ήσω, (χρόνος et τρίβω) *commoror* per aliquod tempus in aliquo loco; Act. 20, 16. (Thucyd. 3, 38. Ariſtot. Rhet. 3, 3.)

Χρυσέος, contr. σοῦς, έη contr. ῆ, έον, contr. οῦν, (a χρυσός) *aureus, auro obductus,* 2 Tim. 2, 20. Hebr. 9, 4. Apoc. 1, 12. 13. 20. 2, 1. 4, 4. 5, 8. 8, 13. 9, 7. 13. 20. 14, 20. 15, 6. 7. 17, 4. 21, 15. (Exod. 8, 22. Num. 4, 11. 7, 14. Dan. 2, 38. Joſeph. bell. 7, 1. 3.)

Χρυσίον, ου, τό, (deminutiv. a χρυσός) *aurum quatenus igne purgatum et fabricatum eſt;* itaque dicitur a) de rebus ex auro omnino factis, 1 Petr. 1, 7. χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, rebus ex auro fabricatis, perituris, e. g. ornamentis, palliis. Apoc. 5, 18. — b) de laminis aureis, Hebr. 9, 4. (Joſephus de arca foederis Ant. 3, 6. 5. χρυσῷ δὲ περιελήλατο πᾶσα, ὡς ἀποκεκρύφθαι τὴν ξύλωσιν.) — c) de aureis ornamentis, 1 Petr. 3, 3. Apoc. 17, 4. κεχρυσωμένη χρυσίῳ, aureis ornamentis tota obvoluta. ib. 18, 16. (Job. 27, 16. Demoſth. p. 1182. 26. edit. Reisk. χρυσία πολλὰ ἔχουσαν καὶ ἱμάτια καλά.) — d) de *nummis* aureis, ſ. auro ſignato, Act. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. (Sir. 40, 27. Xenoph. Anab. 1, 1. 9.) — LXX. ſaepiſſime pro זָהָב, aurum, e. g. Gen. 2, 11. 12. Exod. 25, 3. 2 Reg. 7, 8. 1 Chron. 22, 16.

Χρυσοδακτύλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (χρυσός et δακτύλιος, annulus) *aureis annulis ornatus;* ἅπαξ λεγόμενον N. T., Jac. 2, 2. ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος, i. e. opulentus, nobilis. — (Lucian. Timon. c. 20. πορφυροῖ καὶ χρυσόχειρες περιέρχονται.)

Χρυσόλιθος, ου, ὁ, (a χρυσός et λίθος) *chryſolythus,* gemma aurei coloris; Apoc. 21, 20. — LXX. pro תַּרְשִׁישׁ Exod. 28, 20. 39, 11. Joſeph. Ant. 3, 7. 6. coll. Plin. hiſt. nat. 37, 9 et 11.

Χρυσόπρασος, ου, ὁ, (χρυσός et πράσον, porrum, Lauch) *chryſopraſus,* gemma, ſporri ſuccum referens, interſperſis aureis maculis, et pellucida. Apoc. 21, 20.

Χρυσός, οῦ, ὁ, — hebr. זָהָב — *aurum;* — a) univerſe, Matth. 2, 11. 23, 17. 1 Cor. 3, 12. Jac. 5, 3. Apoc. [9, 7. 17, 4. 18, 16.] 18, 12. (2 Chron. 3, 7. Esdr. 1, 6. Prov. 17, 3.) — Matth. 23, 16. ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, per aurum, quod in templo eſt, aurea ornamenta. — b) de nummis, Matth. 10, 9. coll. Neh. 7, 71. — de ſimula-

cro aureo, Act. 17, 29. — d) de ornamentis aureis, 1 Tim. 2, 9. coll. Sir. 51, 36.

Χρυσοῦς, ῆ, οῦν, vid. Χρύσεος.

Χρυσόω, ῶ, f. ώσω, (a χρυσὸς) aureum facio, i. e. *inauro, auro obduco*, (Joseph. vit. §. 12.). Bis, Apoc. 17, 4. 18, 16. de muliere aureo ornatu et vestitu ita tecta, ut inaurata videatur. — (LXX. χρυσ. χρυσῷ, pro צָפָה זָהָב, Exod. 26, 32. 36, 34. 2 Reg. 18, 16. 1 Chron. 3, 10.)

Χρὼς, ωτός, ὁ, (cognatum cum χρόα, χρόος) superficies rei alicujus; hinc etiam color ejus. — In specie: superficies corporis humani, *cutis, die Haut, der blosse Leib*; Act. 19, 12. ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, quae cutem corporis, nudum corpus ejus contegerant. (LXX. saepius pro בָּשָׂר, Levit. 13, 2 sqq. 15, 7. 16, 4. — bis pro עוֹר Exod. 34, 29. 30.)

Χωλὸς, ἡ, όν, *claudus*, a) proprie Matth. 11, 5. 15, 30. 31. 18, 8. 21, 14. Luc. 7, 22. 14, 13. 21. Joh. 5, 3. Act. 3, 2. 11. 8, 7. 14, 8. — pede mutilus et ita eundo *claudicans*, Marc. 9, 45. LXX. pro פִּסֵּחַ, Levit. 21, 17. Deut. 15, 21. 2 Sam. 5, 6. 8. Mal. 1, 13. — b) sensu translato, is, qui est infirmus in fide, Hebr. 12, 13. vid. Ἐκτρέπω, et conf. 1 Reg. 18, 21. ubi χωλαίνω de homine, qui in religione fluctuat, nutat.

Χώρα, ας, ἡ, (derivant a χάω, apertus sum ad capiendum) — LXX. pro אֶרֶץ, מְדִינָה, provincia, — 1) locus, i. q. τόπος, locus ubi stat, sedet aliquis, vel habitat, (Demosth. p. 701. 16. ed. Reisk.) — Hinc χώρα τινος, *patria*, sedes patria, Matth. 2, 12. — 2) *ager, terra, Land*, a) quatenus inhabitatur, Matth. 4, 16. (Jes. 9, 2.) mari oppositum: terra, Act. 27, 27. — b) quatenus colitur, *ager, Acker, Flur*; Luc. 12, 16. Joh. 4, 35. Jac. 5, 4. (Sir. 43, 3. Test. XII. Patr. p. 590. βοῦν ἄγριον ἐν χώρᾳ νεμόμενον. Joseph. Ant. 7, 8. 5. τὴν χώραν [i. e. segetes maturas] ἐνεπρήσε.) — b) *ager* circa urbem, *Umgegend, Gebiet*; Matth. 8, 28. εἰς τὴν χώραν γεργεσηνῶν. Marc. 5, 1. 10. Luc. 2, 8. 3, 1. 8, 26. Act. 12, 20. Act. 13, 49. (Jos. 5, 12. 1 Chron. 20, 1. Jes. 7, 18.) — Transfertur etiam ad provincias, et indicat *finitimas terras*, provinciam cingentes, Luc. 21, 21. οἱ ἐν ταῖς χώραις scl. τῆς ἰουδαίας, qui in terris Judaeae finitimis habitant. (Alii minus recte hic praedia intelligunt, ut ἀγρὸν Matth. 24, 18.) vid. 2 Chron. 32, 13. λαοὶ τῶν χωρῶν, populi finitimi. — 3) *regio, Gegend*, Joh. 11, 54. ἡ χώρα ἐγγὺς τῆς ἐρήμου. ibid. v. 55. χώρας scl. ἐκείνης, (Joseph. Ant. 17, 2. 2.) Act. 8, 1. κατὰ τὰς χώρας τῆς ἰουδαίας. — 4) *provincia, terra*, Luc. 15, 13—15. 19, 12. (Gen. 41, 58. 42, 19. Job. 1, 1. Jon. 1, 8. (pro מְדִינָה, 1 Reg. 20, 14—19. Esth. 1, 22. εἰς πᾶσαν βασιλείαν κατὰ χώραν, 8, 9.

Joseph. Ant. 11, 1. 3. ibid. 17, 3. 5.) — cum nomine provinciae s. terrae; ἡ ἰουδαία χώρα, Marc. 1, 5. (Joseph. Ant. 11, 1. 1.) i. e. incolae Judaeae, (Sir. 47. 18.) — ἡ χώρα τῶν ἰουδαίων, pro ἰουδαία, Act. 10, 39. 26, 20. — γαλατικὴ χώρα pro γαλατία, Act. 16, 6. 18, 23. (Jes. 19, 17. Joseph. Ant. 7, 15. 2.) Saepius non legitur.

Χωρέω, ῶ, f. ήσω, (a χῶρος, i. q. χώρα, locus ad capiendum aliquid aptus) A) intransitive: 1) locum s. spatium do, i. e. *in me suscipio, capio, ich fasse, enthalte*; seq. accusativo rei; de vasis, Joh. 2, 6. ὑδρίαι χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. — de loco; Marc. 2, 2. ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, ut ne quidem (multitudinem) vestibulum caperet. Joh. 21, 25. (Gen. 13, 6. 2 Chron. 4, 5. Test. XII. Patr. p. 662. Joseph. Ant. 8, 5. 1. bell. 6, 2. 5. τὴν δύναμιν [exercitum] μὴ χωρουμένην τῷ τόπῳ.) — tropice: *mente capio, intelligo et assensu probo*; Matth. 19, 11. οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον. ibid. v. 12. 2 Cor. 7, 2. χωρήσατε ἡμᾶς, *fasset mich wohl!* (alii: cedite meis precibus; tunc scribendum fuisset ἡμῖν.) Sensus: nolite in malum sensum torquere quae jam scribo. — 2) locum do, i. e. cedo, abeo; — tropice: prospere succedo, seq. dativo personae, Joseph. Ant. 6, 10. 2. χωρήσει μοι τὰ κατ' αὐτὸν εὐπρεπῶς. ibid. 6, 7. 2. Polyb. 8, 28. Arrian. Diss. Epict. 4, 6.) —

Hinc B) transitive: *progredior, ultra progredior, procedo*; seq. εἰς, Matth. 15, 17. εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ. 2 Petr. 3, 9. πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. — seq. ἐν pro εἰς, ut haud raro apud nostros, Joh. 8, 37. ὁ λόγος οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν, non penetrat ad vos, i. e. assensu non probatur. (Ita χωρεῖν διά, penetrare, permeare, Sap. 7, 23. 24. Joseph. bell. 6, 3. 4. λιμὸς διὰ σπλάγχνων καὶ μυελῶν ἐχώρει. Id. Ant. 6, 6. 9. fama χωρεῖ διὰ τοῦ στρατοῦ. — Joseph. bell. 6, 2. 5. πρὸς πόλεμον ἐχώρει. Id. Ant. 7, 8. 5. πρὸς ἑαυτὸν, domum. — Joseph. Ant. 17, 5. 6. χωρεῖν ἐπ' ἀπολογίαν. ibid. ἐπὶ τὰ ἔργα. — Id. Ant. 4, 6. 3. χωρεῖν τὴν προκειμένην, procedere in exsequendo proposito.)

Χωρίζω, f. ίσω, (a χωρὶς) *separo, sejungo, divello*, quae unita sunt, vel juncta esse debent; activum: Matth. 19, 6. Marc. 10, 9. (Test. XII. Patr. p. 642. χωρίζειν ἑνότητα.) — seq. ἀπὸ, Rom. 8, 35. 39. (Sap. 1, 3. σκολιοὶ γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ θεοῦ. Test. XII. Patr. p. 527. ἡ πορνεία χωρίζουσα θεοῦ. ibid. p. 539. — seq. ἐκ, segrego; Joseph. Ant. 7, 14. 7. χωρίσας ἐκ τῆς φυλῆς τοὺς ἱερεῖς.) — passivum; *segregor, sejungor*, Hebr. 7, 26. κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. (3 Esdr. 5, 61. ἐχωρίσθησαν τοῦ ἱερατεύειν. ibid. 7, 3. Susann. v. 52. Test. XII. Patr. κεχώρισται ἀναμέσον φωτὸς καὶ σκότους.) — Medium, et aor. 1. passiv. cum significatione media, *separo me, sejungo me, me subduco*, (Jo-

feph. bell. 3, 6. 3. χωρίζομαι κινδύνων) *discedo*; feq. ἀπὸ, Act. 1, 4., 1 Cor. 7, 10. 11. (LXX. pro נִבְדַּל, 2 Chron. 12, 8. Neh. 9, 12. פֵּרַד Jud. 4, 11.) — feq. ἐκ, difcedo, Act. 18, 1. 2. — abfolute, Phil. v. 15. ἐχωρίσθη, difceffit a te. (2 Macc. 5, 21. εἰς ἀντιοχίαν ἐχωρίσθη. ibid. 12, 12. coll. Jud. 6, 18.)

Χωρίον, ίου, τὸ, (deminutivum, vt videtur, a χῶρος f. χώρα) 1) locus ubi aliquis fedet, verfatur, *ager*, *fundus*, Joh. 4, 5. Act. 1, 18. 19. 4, 34. 5, 3. 8. — 2) *praedium*, Matth. 26, 36. Marc. 14, 32. (Thucyd. 1, 106. Aelian. V. H. 14, 34. de vinea 1 Chron. 27, 27.) — *locus munitus*, *caftellum*; Act. 28, 7. χωρία pro χωρίον, ut Jofeph. Ant. 15, 5. 1. urbs κανὰ dicitur χωρία δ' ἐστι ταῦτα τῆς κοίλης Συρίας. (2 Macc. 11, 5. 12, 7. — regio, Jofeph. bell. 4, 8. 3. ibid. 7, 6. 1. Antiq. 4, 8. 1.)

Χωρίς, adverb. I. cum verbo: *feorfim*, *feparatim*; Joh. 20, 7. χωρὶς ἐντετυλιγμένον, loco feparato convolutum. (Xenoph. Cyrop. 4, 1. 18. Jofeph. Ant. 17, 11. 2.) — II. cum genitivo, ubi naturam praepofitionis obtinet: 1) *fine*, *absque*; varia ratione. — De habente, ufurpante: χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει, Matth. 13, 34. Marc. 4, 34. — Luc. 6, 49. χωρὶς θεμελίου, fine firmo fundamento. Phil. 2, 14. χωρὶς γογγυσμῶν. 1 Tim. 2, 8. 5, 21. Phil. v. 14. χωρὶς τῆς σῆς γνώμης, absque tuo confenfu. Hebr. 9, 28. ὀφθήσεται χωρὶς ἁμαρτίας, i. e. non ut iterum peccatorum poenas luat. c. 10, 28. χωρὶς οἰκτιρμῶν. 11, 6. χωρὶς πίστεως. 12, 8. Jac. 2, 20. 26. — De interveniente; Joh. 1, 3. χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. c. 15, 5. χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. — χωρὶς νόμου, f. ἔργων νόμου, Rom. 3, 21. 28. 4, 6. 7, 8. 9. — Rom. 10, 14. 1 Cor. 4, 8. Hebr. 7, 20 fq. 9, 7. 18. 22. — De deficiente, non praefente, Rom. 7, 8. χωρὶς νόμου, nifi adeft lex, v. 9. c. 10, 14. 1 Cor. 11, 11. Eph. 2, 12. χωρὶς χριστοῦ, a Chrifto alieni. Hebr. 7, 7. χωρὶς πάσης ἀντιλογίας. c. 11, 40. χωρὶς ἡμῶν, i. e. ut nos non effemus focii eorum. c. 12, 14. — 2) *praeter*, i. e. a) *excepto*, Hebr. 4, 15. χωρὶς ἁμαρτίας, excepto peccato. (Jofeph. Ant. 7, 14. 4. omnes invitavit χωρὶς σολομῶνος, excepto Salomone.) — b) *excluso*, f. *exclufis*, *ungerechnet*, Matth. 14, 21. χωρὶς γυναικῶν. c. 15, 38. 2 Cor. 11, 28. vid. παρεκτός. (Hoc fenfu LXX. pro מִלְּבַד Gen. 46, 27. Levit. 9, 17. Num. 16, 49. Esdr. 2, 65. et לְבַד מִן 1 Reg. 5, 16. 10, 15.) Saepius non legitur.

Χῶρος, ου, ὁ, latin. *Corus*, (Caefar bell. gall. 5, 7.) five *Caurus*, (Virg. Georg. 1, 365. coll. Plin. hift. nat. 18, 34.) ventus, inter occidentem et feptentrionem fpirans, *Nordweftwind*; — Act. 27, 12. de plaga coeli unde Corus flat. (An χῶρος apud alium quendam fcriptorem graecum legatur, nefcio; certe omifit *Schneiderus* in Lex. gr. hanc vocem.)

Ψ.

Ψάλλω, f. αλῶ, (a ftirpe antiqua ψάω, tango) 1) tango, — chordas, lyram pulfo, fidibus cano; (LXX. pro נִגֵּן, ψάλλειν ἐν χειρί, 1 Sam. 16, 23. 18, 10. 19, 9.) — 2) cano vel ad inftrumenta mufica, vel affa voce, et non nifi de canu laeto dicitur; hinc: *carmine celebro*, Jac. 5, 13. — feq. dativo objecti in cujus honorem cano, Rom. 15, 9. Eph. 5, 9. — feq. dativo modum rei indicante; 1 Cor. 14, 15. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ, i. e. carmina Deo quidem canam fpiritus fervore abreptus, fed ita tamen, ut intelligar ab aliis. coll. quae fub *Πνεῦμα* n. 2. notavimus. (LXX. faepiffime pro זִמֵּר, e. g. Jud. 5, 3. 2 Sam. 22, 50. Pf. 7, 18. 9, . 11. 147, 7. 33, 2. Jofeph. Ant. 11, 3. 9. ψαλλόμενοι. Pfalt. Sal. 3, 2. ὕμνον ψάλλειν τῷ θεῷ.)

Ψαλμός, οῦ, ὁ, (a ψάλλω) 1) pulfatio fidium; — inftrumentum quod pulfatur, Pfalterium, cithara, Jofeph. Ant. , 4. 2. et LXX. Pf. 81, 2. 98, 7. Amof. 5, 23. ubi in hebr. זִמְרָ: — 2) *carmen* (laetum, Thren. 5, 14. Job. 30, 31.), *hymnus*, LXX. pro מִזְמוֹר, שִׁיר, — 1 Cor. 14, 26. ψαλμὸν ἔχει, fcit carmina canere Deo. — Eph. 5, 19. Col. 3, 16. ubi in discrimine ψαλμῶν et ὕμνων et ᾠδῶν non argutandum, cum noftri fimilia ita fibi foleant apponere, ut idem dicatur. Ita in Pfalmis faepiffime ψαλμὸς ᾠδῆς et ᾠδὴ ψαλμοῦ. Pf. 7, 1. ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς. Pfalt. Sal. 15, 5. ψαλμὸν καὶ ἶνον μετ' ᾠδῆς ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας.) — In fpecie *pfalmus*, unum ex canticis V. T. qui haud raro dicuntur ψαλμοὶ Davidis, Act. 13, 33. (2 Sam. 23, 1 fq. — ψαλμοὶ Luc. 24, 44. βιβλίον ψαλμῶν, Luc. 20, 42. Act. 1, 20. liber f. collectio pfalmorum.

Ψευδάδελφος, ου, ὁ, (ψεύδω, mentior, et ἀδελφός) *falfus frater*, qui fratrem fe effe fimulat; — cum ἀδελφός de chriftianis dicatur: *chriftianus falfus*, 2 Cor. 11, . Gal. 2, 4. ubi dicitur de iis, qui Paulum eiusque ftudia docendis gentilibus improbabant et chriftianos legi mofaicae adftringere conabantur.

Ψευδαπόστολος, ου, ὁ, (ψεύδω, mentior, et ἀπόστολος) *pfeudapoftolus*, qui fe apoftolum, i. e. Chrifti legatum, effe mentitur; 2 Cor. 11, 13.

Ψευδής, έος, ὁ, ἡ, — ἐς, τὸ, 1) *mendax*, *falfus*; Act. 6, 13. μάρτυρες. Apoc. 2, 2. (LXX. pro שָׁוְא, שֶׁקֶר, Reg. 22, 22 fq. Prov. 12, 23. 19, 5. 9.) — 2) ex hebraismo: *impius in Deum*, Apoc. 21, 8. (LXX. pro עִקֵּשׁ, Prov. , 6. רָשָׁע, Prov. 8, 7. et שֶׁקֶר Levit. 19, 12. 6, 3. Pf. 118, . — ψεῦδος Sir. 7, 12. malignitas.)

Ψευδοδιδάσκαλος, ου, ὁ, (ψεύδω et διδάσκαλος) falsus doctor, cum qui se doctorem esse mentitur, tum qui falsa docet; 2 Petr. 2, 1.

Ψευδολόγος, ου, ὁ, ἡ, (ψευδής et λόγος) falsa dicens, mendax, (ut ψευδολογία, τὸ dicere falsum, Joseph. Ant. 17, 5. 4.); — *falsus doctor*, mendacia pro veritate proferens; 2 Tim. 4, 2.

Ψεύδω, f. ψεύσω, (a ψεῦδος) fallo; — in nostris scriptoribus tantum medium legitur, quod LXX. pro כזב, כחש, 1) *mentior, falsa dico*, Matth. 5, 11. εἴπωσι — ψευδόμενοι. Jac. 3, 14. 1 Joh. 1, 6. Apoc. 3, 9. (Prov. 14, 5. Levit. 19, 11. Joseph. c. Apion. 1, 27.) — Hebr. 6, 18. ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, fieri non potest ut Deus promittat, quae servare nolit. (Ps. 89, 35. Hab. 3, 16.) — οὐ ψεύδομαι, Rom. 9, 1. 2 Cor. 11, 31. Gal. 1, 20. 1 Tim. 2, 7. (Job. 6, 28.) — εἰς in damnum, Col. 3, 9. (Susann. v. 54. ἐψεύσω εἰς τὴν ἑαυτοῦ κεφαλήν. Levit. 6, 2. πρός.) — seq. dativo: *mendacio fallo aliquem*, Act. 5, 4. (Ps. 78, 40. Jos. 24, 27. 2 Sam. 22, 45.) — 2) ex usu hebr. כחש, ψεύδεσθαί τινα, nostris est: a) abnego aliquem, Jes. 57, 11. Job. 8, 18. Sap. 12, 24. δίκην ψευσθέντες, abnegantes poenas idololatriae, quasi nullae essent. Vid. etiam Ψεῦσμα. — b) *mentiendo blandior, simulo, simulatione decipio*; Act. 5, 3. ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, simulatione (quasi pia mente omnia attulisses) decipere spiritum sanctum. ψεύδεσθαι hic exprimit conatum decipiendi, ut ψευδολογία apud Joseph. contr. Apion. 1, 33. est mentiendi consilium. (Deut. 33, 29. ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου, ex metu amicitiam simulabunt. Ps. 66, 3. — Nullo in loco LXX. interpretum ψεύδομαι cum accusativo personae legitur ita ut significet: mendacium dicere alicui. Tantum Sir. 7, 13. habetur ψεύσασθαι πᾶν ψεῦδος. Caeterum apud profanos ψεύδ. τινα, decipere aliquem mendacio, fallere illum, ut Joseph. Ant. 3, 11. 6. ib. 13, 1. 5.)

Ψευδομάρτυρ, υρος, ὁ, (ψεύδω et μάρτυρ) *testis falsus, subornatus*; Matth. 26, 60. 1 Cor. 15, 15. τοῦ θεοῦ, ratione Dei, κατὰ τοῦ θεοῦ, ut in seqq. explicatur.

Ψευδομαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (a ψευδομάρτυρ) *falsa testor, falsum dico testimonium*; Marc. 10, 19. 14, 56. 57. Luc. 18, 20. [Rom. 13, 9] (Exod. 20, 16. Deut. 5, 18. Histor. Susann. v. 62. Joseph. Ant. 3, 5. 5.) Saepius non legitur in scripturis.

Ψευδομαρτυρία, ας, ἡ, (a ψευδομάρτυρ) *testimonium falsum*, Matth. 15, 19. 26, 59. (Demosth. p. 999. 23. p. 1033. 1. ed. Reisk.)

Ψευδοπροφήτης, (ψεῦδος et προφήτης) *qui mentitur afflatum divinum, falsa, tanquam Dei effata, profert, pseudopropheta*, diciturque cum de homine res futuras et

oracula Dei annuntiante, tum de doctore rerum et praeceptorum divinorum. Matth. 7, 15. 24, 15. 24. Marc. 13, 22. Luc. 6, 26. 2 Petr. 2, 1. 1 Joh. 4, 1. Apoc. 16, 13. 19, 20. 20, 10. (LXX. pro נְבִיא Jer. 6, 13. 26, 8. 11. 16. 27, 7. 29, 1. 8. Zach. 13, 2. Test. XII. Patr. p. 614. Joseph. Ant. 8, 13. 1. ib. 10, 7. 3. bell. 6, 5. 2.)

Ψεῦδος, *εος*, *τὸ*, — LXX. pro כָּזָב, כַּחַשׁ, שֶׁקֶר. — 1) *mendacium*, Eph. 4, 25. — 1 Joh. 2, 27. τὸ χρίσμα οὐκ ἔστι ψεῦδος pro ψευστὲς, mendax, non fallit, non falsa docet. (Hos. 4, 2. Mal. 3, 5. Sir. 20, 24.) — *fraus* in aliorum damnum, fraus qua decipitur; Joh. 8, 44. vid. Ἀλήθεια no. 2. 2 Thess. 2, 9. τέρατα ψεύδους, fraudulenta, i. e. vel, miracula in fraudem hominum, vel, fraude facta, ut Prov. 20, 20. ἄρτος ψεύδους, opes fraude acquisitae. (Ps. 5, 6. Jes. 28, 15. Sir. 7, 13. 14.) 1 Joh. 2, 21. πᾶν ψεῦδος, pro πᾶς ψευστὴς, omnis impostor. — 2 Thess. 2, 11. πιστεῦσαι τῷ ψεύδει, fraudi, i. e. falsis oraculis et miraculis, (Jer. 23, 32.) — 2) in specie ex usu nostrorum (vid. Ἀλήθεια, n. 1. lit. b.) ψεῦδος de *fraudulentis sacris gentilium*, *idololatria*, *falsa religione*; Rom. 1, 25. μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει pro εἰς τὸ ψεῦδος, veram Dei cognitionem in falsam, idololatriam, sive veram Dei naturam in idolum. (Jer. 3, 10. 13, 25.) — Hinc 3) ψεῦδος, omnis *impietas* in Deum; Apoc. 14, 5. [text. vulg. δόλος]. Apoc. 21, 27. 22, 15. (Hos. 7, 3. 11, 12. ubi in altero membro legitur ἀσέβεια. coll. Ψευδής.

Ψευδόχριστος, *ου*, *ὁ*, (ψεύδω et χριστὸς) *pseudochristus, qui se mentitur Messiam*; Matth. 24, 4.

Ψευδώνυμος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (ψεῦδος et ὄνομα) *falso nominatus, non respondens nomini suo*; 1 Tim. 6, 20. τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. (Philo de confus. lingu. p. 353. Sext. Emp. adv. Grammat. 1, 5. 98.)

Ψεῦσμα, *τος*, *τὸ*, (a ψεύδω, perf. pass. ἔψευσμαι) 1) mendacium, fraus; (Symmach. Job. 13, 4. pro שֶׁקֶר. Ps. 61, 3. Prov. 23, 3. pro כָּזָב. Lucian. Timon. §. 58.) — 2) ex hebraismo: *perfidia*, *abnegatio*, τὸ fidei datae non constare; ἀπιστία, Rom. 3, 7. quae vertenda sunt: si vero veracitas Dei eo, quod fidem ei (i. e. Jesu ab eo misso) denego, eo magis se exserit in gloriam Dei. Vid. v. 3 sqq. Ita ψεύδομαι abnego apud LXX. pro כחשׁ Jes. 57, 11. Job. 8, 18. Sap. 12, 14. Vid. Ψεύδω. (Thom. Mag. p. 927. ψεῦδος λέγε, οὐ ψεῦσμα.

Ψεύστης, *ου*, *ὁ*, (a ψεύδω, perf. pass. ἔψευσται) 1) *mendax, fallax*, Joh. 8, 44. 55. Tit. 1, 12. 1 Joh. 1, 10. 2, 4. 4, 20. 5, 10. (Sir. 25, 2.) — *impostor*, 1 Joh. 2, 22. — 2) *perfidus*, fidem debitam fallens, Rom. 3, 4. (Ps. 116, 2. כֹּזֵב. vid. quae in ψεύδω et ψεῦσμα notata sunt.) — *impius*

in Deum et homines, 1 Tim. 1, 10. (Prov. 19, 22, ubi τῷ δικαίῳ opponitur. Sir. 15, 8. ἄνδρες ψευσταί, i. q. v. 7. ἁμαρτωλοί.)

Ψηλαφάω, ῶ, f. ήσω, (a ψάλλω, ut videtur, et ἀφάω i. q. ἀφάσσω, manu tango f. contrecto) *manu contrecto, palpo;* a) propr. — τινά f. τί, Luc. 24, 39. 1 Joh. 1, 1. — Hebr. 12, 18. ψηλαφωμένῳ ὄρει, i. e. vel ψυλαφητῷ, (Exod. 10, 21.) palpabili, opponitur enim coelesti monti Sionitico, cui impositus est ὁ ναὸς coelestis, vel: ψηλαφωμένῳ tacto scl. a Deo, quod praefero propter loca Exod. 19, 18. Psalt. 104, 32. coll. Amos. 9, 5. — b) tropice: cogitando invenio, Act. 17, 27. ζητεῖν τὸν θεὸν εἰ ἄρα ψηλαφήσειαν [aor. 1. optativ. secundum dialectum aeolicam, quam etiam saepe Attici sequuntur. vid. Matthiae grammat. §. 193. no. 5.] καὶ εὕροιεν, ut eum veluti palpando reperirent. — (LXX. pro מוּשׁ, מִשֵּׁשׁ, מִשֵּׁשׁ, Gen. 27, 12. 21. 22. Deut. 28, 29. Jud. 16, 27. Ps. 114, 15. Job. 5, 14. Jes. 59, 10. Philo quis rerum div. haer. p. 516. τυφλῶν ἐν μεσημβρίᾳ καθάπερ ἐν βαθεῖ σκότῳ ψηλαφώντων. Aristoph. Concionat. v. 314.: ὅτε δ' ἤδ' ἐκεῖνο ψηλαφῶν οὐκ ἐδυνάμην εὑρεῖν. — Tentandi aliquid sensu apud Joseph. Ant. 13, 10. 2.)

Ψηφίζω, f. ίσω, (a ψῆφος) propr. calculorum usu supputo, calculis numero; — universe: *computo, supputo;* Luc. 14, 28. δαπάνην. Apoc. 13, 18. ἀριθμόν. (Arrian. diss. Epict. 1, 10. — decerno, Joseph. Ant. 17, 2. 4. 17, 8. 5.)

Ψῆφος, ου, ἡ, 1) calculus, lapillus, (Thren. 3, 16. Sir. 18, 9.) — In specie: *tessera;* Apoc. 2, 17. δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον. „Romani Caesares in ludis, quos ad Graecorum imitationem „populo dederunt, suas habuerunt tesseras, quibus inscri„ptum erat frumentum, discus, servi, vestes, ex quibus, in „populum projectis, qui aliquam arripuerat, ab imperatoris „familia illico accipiebat, quod in eis consignatum fuit. Vid. „locum Xiphilini de sumtuosis Titi ludis p. m. 228. 229.“ Haec *Eichhornius* in comment. ad Apocal. p. 105. Alii de tessera, qua in sortibus utebantur veteres, et quae nomine sortientis insignita erat, cogitarunt; vid. *Elsneri* Obss. sacr. II. p. 443. Certum est, esse *felicitatis symbolum* (Hesych. λευκὴ ψῆφος, παροιμία ἐπὶ τῶν εὐδαιμόνως — ζώντων.). Calculis enim veteres, ut nigris ad damnandum, ita albis ad absolvendum utebantur; unde ψῆφος 2) *suffragium;* Act. 26, 20. κατήνεγκα ψῆφον, calculum adjeci sententiae damnatoriae, suffragio meo probavi sententiam κατ' αὐτῶν latam. (Joseph. Ant. 2, 6. 9. ψῆφον φέρειν πονηρὰν κατά τινος. Ib. 10, 4. 2. τὸ μὲν θεῖον ἤδη κατ' αὐτῶν ψῆφον ἤνεγκε. ib. 3, 2. 2. Thucyd. 3, 82. — ψηφοφορία, sententia Dei, Jos. Ant. 4, 2. 4.

Ψιθυρισμός, οῦ, ὁ, (a ψιθυρίζω, susurro, in aures insusurro, 2 Sam. 12, 19.) insusurratio; — *calumnia clandestina*, quae in aurem alteri rumores adversos de praesenti aliquo insusurrat; differt igitur a καταλαλιᾷ, quae libere calumniatur absentem; semel 2 Cor. 12, 20. Suidas: ψιθυρισμός· ἡ τῶν παρόντων κακολογία παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ. Vid. Ψιθυριστής.

Ψιθυριστής, οῦ, ὁ, (ab eod.) *susurro, susurrator*; — de calumniatore clandestino (*Ohrenbläser*), vid. Ψιθυρισμός. — Ita ψιθυρίζω de clandestina calumnia Ps. 40, 8. Sir. 12, 20. 21, 30. et ψίθυρος Psalt. Sal. 12, 5. ἐν πυρὶ φλογὸς γλῶσσα ψίθυρος ἀπόλοιτο. ib. v. 4. χείλεσι ψιθύροις. Sir. 5, 16. 28, 14.

Ψιχίον, ου, τὸ, (deminutiv. a ψὶξ, ιχὸς, mica) *parva mica, frustulum* vel panis vel carnis; Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. (Apud profanos non legitur.)

Ψυχή, ῆς, ἡ, (a ψύχω, spiro, exhalo) — LXX. potissimum pro נֶפֶשׁ, cui proprie respondet, passim etiam pro לֵב s. לֵבָב, latinor. *anima*; — 1) *anima*, i. e. a) *halitus vitalis*, spiritus vitalis, qui ore et naribus ducitur, et ut vitae est signum, ita etiam ab antiquis pro *vitae principio* habebatur; — de animalibus, Apoc. 8, 9. κτίσματα ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ ἔχοντα ψυχάς. (Gen. 9, 3. 4.) — de hominibus: Act. 2, 27. [31.] 20, 10. ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστι. (Gen. 35, 18. 1 Reg. 17, 21. ἐπιστραφήτω δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδίου τούτου.) — Inde ex adjuncto ut latinor. *anima*: b) *vita* ipsa; ζητεῖν τὴν ψυχήν τινος, vitae alicujus insidiari, Matth. 2, 20. 26, 25. Rom. 11, 3. (1 Sam. 24, 10. Exod. 4, 19. 2 Chr. 24, 10. — vid. etiam Matth. 20, 28. Marc. 3, 4. 10, 45. Luc. 6, 9. 12, 20. 14, 26. Joh. 10, 11. 15. 17. 13, 37 sq. 15, 13. Act. 15, 26. παραδιδ. τὴν ψυχήν, vitae pericula subire. c. 20, 24. 27, 10. Rom. 16, 4. Phil. 2, 30. 1 Thess. 2, 8. 1 Joh. 3, 16. 1 Petr. 2, 11. Apoc. 12, 11. (Gen. 19, 17. 19. 44, 30. Exod. 21, 23. 1 Sam. 19, 11. Test. XII. Patr. p. 677. ἕως ψυχῆς ἐμίσουν αὐτόν, ad necem usque odio habui. Joseph. Ant. 5, 2. 8. Xenoph. Cyrop. 3, 3. 20. Eurip. Heracl. v. 551. τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγὼ διδῶμ' ἑκοῦσα. Plura e profanis dedit Kypkius in obss. 1, p. 251.) — Μεριμνᾶν τῇ ψυχῇ, curare, quae ad vitam sustentandam sunt necessaria, Matth. 6, 25. Luc. 12, 22. 23. — In sententia servatoris, quae legitur Matth. 10, 39. 16, 25. 26. Marc. 8, 35—37. Luc. 9, 24. 17, 33. dubium videri potest, utrum in antithesi ψυχὴ sit vita hisce in terris, an vita futura, ζωὴ αἰώνιος. Prior explicatio defendi potest eo, quod ἀπολέσει τὴν ψυχὴν etiam dici potest de eo, qui vitam impendere libenter vult, pericula mortis non fugit, ut Act. 15, 26. παραδιδόναι τὴν ψυχήν, et quod Luc. 21, 18 sq. apostoli maximis periculis

obnoxii fore quidem dicuntur, at tamen vitam servaturi. Posterior vero explicatio non solum in se magis apta videtur, sed commendatur etiam per effatum Joh. 12, 25. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτὴν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. — c) *natura spiritum ducens, natura animalis*; de hominibus et animalibus — addito adject. ζῶσα pleonastice ex hebraismo; 1 Cor. 15, 45. Apoc. 16, 3. πᾶσα ψυχὴ ζωῆς pro ζῶσα. Gen. 1, 20 sqq. 2, 7. 19. 9, 10. 22, 15. Levit. 11, 10. 46. — Hinc

2) *homo, caput*, ut nostrum *Seelen* pro *Personen, Menschen*, Act. 2, 41. προσετέθησαν ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. 7, 14. 17, 22. ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, nemo vestrum peribit. v. 37. Rom. 13, 1. πᾶσα ψυχή, quivis homo. 1 Petr. 3, 20. Ap. 18, 13. ψυχαὶ ἀνθρώπων i. e. mancipia, servae, ut נפש Ez. 27, 13. Gen. 12, 5. de mancipio. (Gen. 46, 15. 18. 23. 26. 27. Exod. 1, 5. 12, 4. Levit. 2, 1. 17, 9. 1 Macc. 2, 38. Test. XII. Patr. p. 715. κλέπτεις ψυχὰς ἐκ γῆς Ἑβραίων. Polyb. 8, 5. Euripid. Hel. v. 52. Plutarch. Sympos. 6, 7.: ψυχὴν καὶ κεφαλὴν τὸν ἄνθρωπον εἰώθαμεν ἀπὸ τῶν κυριωτάτων ὑποκρίζεσθαι.) — Ut latinor. anima haud raro pro animo, ita etiam ψυχὴ est:

3) *animus*, principium sentiendi, appetendi, aversandi in homine, *Seele, Gemüth*, (LXX. pro לֵב et לֵבָב, a) universe, Matth. 11, 29. εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Luc. 2, 35. σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία. Joh. 12, 27. Act. 14, 2. 22. 15, 24. Hebr. 6, 19. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 2, 8. 14. 18, 14. (Ps. 69, 24. Prov. 26, 25. Jes. 44, 19.) — ἐν ὅλῃ ψυχῇ, Matth. 22, 37. ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. latinor: *ex toto animo*, (2 Chron. 15, 15. 31, 21. Deut. 30, 2. 6. 10. Marc. Anton. 3, 4. ἀσπαζόμενος ἐξ ὅλης ψυχῆς τὰ συμβαίνοντα.) — ἐκ ψυχῆς, *sincere*, nostrum: *von Herzen*, Col. 3, 23. (Joseph. Ant. 17, 8. 5. τὸ ἐκ ψυχῆς πένθος. Theophr. Charact. 17. ἀπὸ ψυχῆς.) — μία ψυχὴ de iis qui sese amant tenerrime, unanimes et concordes sunt; Act. 4, 32. Phil. 1, 27. (1 Chron. 12, 38. Diog. Laërt. 5, 11. ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος; ἔφη, μία ψυχὴ δύο σώμασιν ἐνοικοῦσα.) — Ita interdum conjungitur cum πνεύματι tanquam diversum, cum πνεῦμα spiritus intelligens, homini soli sit proprius, ψυχὴ vero principium sentiendi et appetendi etiam animalibus sit commune; 1 Thess. 5, 23. Hebr. 4, 12. Joseph. Ant. 1, 2. ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς λαβὼν καὶ πνεῦμα ἐνοῖκεν αὐτῷ καὶ ψυχήν. Vid. etiam πνεῦμα no. 2. et Sap. 15, 11. — Alexandrinos, sequutos philosophiam pythagor. et platonicam, constat distinxisse inter πνεῦμα, animam rationalem (νοῦς, τὸ λογικὸν) et inter ψυχήν, animam sensuum principium et sedem cupiditatum

et aversationum, (τὸ θυμικὸν, τὸ ἐπιθυμητικόν; quod discrimen nec a nostris omnino negligitur. In libro Henochi (apud Fabric. cod. Pseudep. p. 190.) leguntur: τὰ πνεύματα τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων, quod p. 198. accuratius sic effertur: τὰ πνεύματα τὰ ἐκπορευόμενα ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς σαρκός; e quibus patet, fuisse, qui ψυχὴν haberent naturam materialem corporis carne involutam, in qua πνεῦμα, spiritus rationalis, dum vita duret, habitet. — b) ψυχή saepius pro *homine quatenus sentit, cupit, aversatur*, ut πνεῦμα etiam περιφράζει subjectum; Matth. 12, 18. εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου, pro εὐδόκησα ἐγώ. 26, 38. περίλυπός ἐστι ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. Marc. 14, 34. Luc. 1, 46. 12, 19. Act. 2, 43. πάσῃ τῇ ψυχῇ φόβος, i. e. πᾶσι, omnibus. 3, 23. πᾶσα ψυχή, ἥτις pro πᾶς, ὅστις. Rom. 2, 9. ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου, pro ἐπὶ πάντα ἄνθρωπον. (Jes. 13, 17.) 2 Cor. 1, 23. 12, 15. Hebr. 10, 38. 3 Joh. v. 3. (Jes. 33, 18. 7, 2. Gen. 19, 20. 27, 4. 19. Prov. 13, 26. Sir. 7, 21. Joseph. Ant. 11, 1. 1. παρορμήσας τὴν κύρου ψυχήν. — c) ut *animus* latinor. dicitur pro: *appetitu, spe, voluntate, desiderio, animo*; Joh. 10, 24. τὴν ψυχήν τινος αἴρειν, Vid. Αἴρω. Hebr. 12, 3. ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. (Ps. 39, 11. 1 Chron. 17, 2. πᾶν ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει. 22, 7. Jes. 56, 11. 58, 10. Sir. 7, 26. γυνή σοι ἐστὶ κατὰ ψυχήν. 27, 16. φίλος πρὸς τὴν ψυχήν. ib. 5, 2. 9, 2. 18, 29. 30.)

4) *spiritus*, i. q. πνεῦμα, animus immortalis in homine, σώματι oppositus, vid. Πνεῦμα. Matth. 10, 28. [Luc. 9, 56.] Hebr. 10, 39. 13, 17. Jac. 1, 21. 5, 20. 1 Petr. 1, 9. 2, 25. 4, 19. (Sap. 1, 4. 11. 2, 22. 8, 19. 20. 9, 15. Joseph. Ant. 18, 1. 3. ἀθάνατον ἰσχὺν ταῖς ψυχαῖς εἶναι. bell. 2, 8. 14. ψυχὴν πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον. ib. 2, 18. 11.) — spiritus mortuorum, *manes, umbrae*, Apoc. 6, 9. 20, 4. (Sap. 3, 1. δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ. v. 13. Joseph. bell. 6, 1. 5. Ant. 6, 14. 2. γύναιον τὰς τῶν τεθνηκότων ψυχὰς ἐκκαλούμενον. — ib. κελεύει τὴν σαμουήλου ψυχὴν ἀναγαγεῖν, coll. 1 Sam. 28.) Saepius non legitur.

Ψυχικός, ή, όν, (a ψυχή) 1) *animalis*, i. e. qui respirando vivit; ita σῶμα ψυχικὸν 1 Cor. 15, 44. 46. quod ibidem σώματι πνευματικῷ, non sensibus subjecto neque vitali anima terrestri animato opponitur. — 2) *qui sensu, affectu, appetitu naturali, cupiditate regitur*, ψυχῇ ducitur, quam cum brutis communem habemus; 1 Cor. 2, 14. ἄνθρωπος. Jac. 3, 15. σοφία ψυχ. Jud. v. 19. (Vid. Ψυχὴ no. 3. Sir. 5, 2. μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου, καὶ τῇ ἰσχύϊ σου, τοῦ πορεύεσθαι ἐν ἐπιθυμίαις καρδίας σου. ib. 9, 2. 18, 29. 30. — 4 Macc. 1, 32. τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσιν ψυχικαί, αἱ δὲ σωματικαί· καὶ τούτων ἀμφοτέρων ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαί-

νεται. — Hinc ψυχικῶς magno affectu, leidenſchaftlich; 2 Macc. 4, 37. 14, 24. ψυχικῶς τῷ Ἰούδᾳ προσεκέκλιτο.)

Ψύχομαι, vid. Ψύχω.

Ψῦχος, εος, contr. ους, τὸ, *frigus*; Joh. 18, 18. Act. 28, 2. 2 Cor. 11, 27. (Gen. 8, 22. Job. 37, 9. Pſ. 148, 6. Cant. tr. puer. v. 40. Lib. Henoch. p. 197.)

Ψυχρὸς, ὰ, ὸν, (a ψύχω) *frigidus*, et *frigora refrigerans*, Matth. 10, 42. ποτήριον ψυχροῦ ſcl. ὕδατος. (Epictet. enchir. c. 29. μὴ πίνειν ψυχρόν. — ὕδωρ ψυχρὸν, Prov. 25, 26. Joſeph. Ant. 7, 7. 1. γυναῖκα λουομένην ψυχρῷ ὕδατι. Herodot. 2, 37. — Sir. 43, 24.) — In effato Apoc. 3, 15. 16. ψυχρὸς vel proprie eſt: refrigerans, (vid. ζεστός), vel tropice, ut latinor. *frigidus*, i. e. remiſſus, *frigidus in amore*. (De frigido ſ. e. fatuo, vano, Joſeph. contr. Apion. 2, 36. ψυχρὰς προφάσεις. de bell. 1, 10. 4. ψυχραῖς ἐλπισι.)

Ψύχω, f. ύξω, (tempora ſua formans a ψύγω, unde aor. 2. paſſiv. ἐψύγην et fut. 2. paſſiv. ψυγήσομαι) 1) ſpiro; (Homer. Iliad. 20, 440.) 2) ſpirando ſicco, (LXX. pro שׁטח 2 Sam. 17, 9. Jer. 8, 2. coll. Num. 11, 32. Joſeph. Ant. 5, 1. 2. λίνου ἀγκαλίδες ἐπὶ τοῦ τέγους ἔψυχε.) — 2) ψύχομαι, *frigeſco, deferveſco*; de amore, Matth. 24, 12. (Joſeph. Ant. 7, 14. 3. τοῦ σώματος αὐτοῦ [Davidis, ſenis] ψυχομένου διὰ τὸν χρόνον.)

Ψωμίζω, f. ίσω, (a ψωμὸς, fruſtum) fruſtum alicui praebeo; *cibum do, alo, ſatio*; — LXX: pro הֶאֱכִיל — ſequente duplici accuſativo et rei et perſonae; bis, Rom. 12, 10. ψώμιζε αὐτὸν, ſatia eum. 1 Cor. 13, 3. ἐὰν ψωμίσω (τοὺς πτωχοὺς) πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, ſi vel porrigerem ad alendos pauperes omnia mea. (Num. 11, 4. τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα. Deut. 32, 13. Pſ. 80, 6. Jeſ. 58, 14. ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν Ἰακώβ. Jer. 9, 14. 23, 15. ψωμίζω αὐτοὺς ὀδύνην. — pro chald. טַעֵם Dan. 4, 22. 29. 5, 23. Sap. 15, 20. Sir. 15, 3. 29, 26.)

Ψωμίον, ου, τὸ, (deminutiv. a ψωμὸς, fruſtum, bucella) *fruſtulum, bucella*; Joh. 13, 26. 27. 30. — (Ita LXX. ψωμὸς Ruth. 2, 14. 1 Sam. 28, 22. Job. 31, 17.)

Ψώχω, f. ώξω, (a ψώω, ſ. ψάω, in fruſta comminuo) *confrico, contero, in fruſta comminuo*; Luc. 6, 1. ψώχοντες τοὺς στάχυας ταῖς χερσί. (Herodot. 4, 74. Etym. Magn. ψώχοντες· θρύπτοντες, λεπτύνοντες.)

Ω.

Ω, (Omega) litera ultima alphabeti Graecorum. In N. T. Apoc. 1, 8. [11.] 21, 6. 22, 13. metaphorice *ultimum* indicat in deſcriptione nominis Dei. Vid. *Α*. Item *Ἀρχὴ*, *Τέλος*.

Ὦ, o! interjectio, quae vocativo (etiam nominativo et

accusativo, ubi vocativi vices sustinent,) praefigitur; Matth. 15, 28. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. 24, 25. Act. 1, 1. 13, 10. 18, 14. 27, 21. Rom. 2, 1. 3. 9, 20. 11, 33. Gal. 3, 1. 1 Tim. 6, 20. Jac. 2, 20. (LXX. pro אֲהָהּ 2 Reg. 3, 10. 6, 5. Jer. 4, 10. אוי Jes. 6, 5. Ez. 24, 6. הוי Jer. 23, 1. Ez. 34, 2. Nah. 3, 1. Joseph. Ant. 3, 5. 3.)

Ὠβήδ, ὁ, hebr. עוֹבֵד, *Obed*, nom. pr. indecl. avi Davidis; Matth. 1, 5. Luc. 3, 32. (Ruth. 4, 17. 1 Chron. 2, 12.)

Ὧδε, (ab ὅς et δὲ, ergo proprie ἐν sive ἐφ᾽ ᾧ scl. τόπῳ,) adverb. loci; 1) *huc*, motum in locum indicans, *hunc in locum*; ἦλθες ὧδε, Matth. 8, 29. 22, 12. Act. 9, 21. — φέρετε αὐτοὺς ὧδε, Matth. 14, 18. 17, 17. Joh. 20, 27. — προσάγαγε ὧδε, Luc. 9, 41. 14, 21. 19, 27. — Marc. 11, 3. Joh. 6, 25. Ap. 4, 1. 11, 12. — ἕως ὧδε usque ad hunc locum, Hierosolymam, Luc. 23, 5. (LXX. pro הֲלֹם Exod. 3, 5. Jud. 18, 8. Ruth. 2, 14.) — 2) *hic, hoc in loco*, τὸ esse in loco indicans; Matth. 12, 6. 41. 42. 14, 8. 17. 16, 28. 17, 4. 20, 16. 24, 2. 26, 38. 28, 6. Marc. 8, 4. 6, 3. ὧδε πρὸς ἡμᾶς, in hac nostra urbe. 9, 1. 5. 14, 32. 34. 16, 6. Luc. 4, 23. ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 9, 12. 27. 33. 11, 32. 22, 38. 24, 6. Joh. 6, 9. 11, 21. 32. Act. 9, 14. ὧδε hac in urbe. Hebr. 7, 8. ὧδε, hisce in terris, et eodem modo c. 13, 14. Jac. 2, 3. κάθου ὧδε, (Ruth. 4, 1. 2. 2 Sam. 7, 3. — ὧδε — ὧδε, *hic — illuc*, Matth. 24, 23. (pro ὧδε — ἐκεῖ, ut Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. 23. Jac. 2, 3.) — τὰ ὧδε, *quae hic aguntur, fiunt*, Col. 4, 9. — (LXX. pro פֹּה Num. 32, 16. Gen. 19, 12. Deut. 12, 8. 29, 15. Jud. 19, 9. — 3) *hoc tempore, hac in rerum conditione*; Ap. 13, 10. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. ib. v. 18. 14, 12. 17, 9. — Saepius non legitur.

Ὠδή, ῆς, ἡ, (ab ἀείδω s. ᾄδω, cano) *ode, canticum, carmen*; — nostris, *Hymne*; carmen in laudes Dei; Eph. 5, 19. Col. 3, 16. Apoc. 5, 9. 14, 3. — LXX. saepissime pro שִׁיר Jud. 5, 12. 1 Reg. 4, 32. 1 Chron. 6, 32. Ps. 42, 11. Sir. 39, 19. Joseph. Ant. 7, 12. 3. ᾠδὸς εἰς θεόν.

Ὠδίν, ῖνος, ἡ, 1) *dolor parturientium*, qui in voces prorumpit, (Apoc. 12, 2. Jer. 4, 31.): 1 Thess. 5, 3. ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ. (LXX. pro חֵבֶל Jes. 26, 17. 37, 3. Sir. 7, 28. Joseph. Ant. 2, 9. 2. et 4. 4 Macc. 6, 8.) — 2) metaph. *mala acerbissima, calamitas gravissima*, (quae homines excruciat, ut voces doloris edant.) Matth. 24, 8. Marc. 13, 9. (LXX. pro חֵבֶל Job. 39, 3. Jes. 13, 8. 66, 7. Jer. 13, 21. Hos. 13, 12. et pro חִיל Exod. 15, 14. Ps. 48, 6. Jer. 6, 24. pro צִירִים Jes. 21, 3.) — Act. 2, 24. λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου. Usurpant quidem profani formulam: λύειν ὠδῖνας, sive plenius λύειν τῶν ὠδίνων δεσμούς (Aelian. hist.

anim. 12, 5. et vid. exempla, e profan. quae dedit Kypkius in obss. sacr. 2, p. 15. vid. etiam Luc. 13, 16. Job. 29, 2.) et LXX. saepius חֶבְלֵי מָוֶת vertunt ὠδῖνες θανάτου, e. g. Ps. 18, 5. (e quo loco haec repetita sunt) Ps. 115, 3. 2 Sam. 22, 6. sed in his locis חֶבְלֵי non derivandum a חֵבֶל dolor parturientium, sed a חֶבֶל funis, vinculum; igitur vertendum: vincula mortis.

Ὠδίνω, f. ινῶ, (ab ὠδίν) LXX. pro חִיל, חָבַל, 1) *dolores partus sentio*, Apoc. 12, 2. (Jes. 23, 4. 26, 17. 18. 66, 8. Jer. 4, 31. 48, 41.) — 2) *parturio*, a) proprie, Gal. 4, 27. ἡ οὐκ ὠδίνουσα, i. q. ἡ στεῖρα, (Cant. 8, 5. Jes. 51, 1. 54, 1.) — b) tropice, Gal. 4, 19. ut γεννάω (quod vide) de doctore discipulos formante, οὓς πάλιν ὠδίνω, quos jam iterum magno cum dolore, velut parturiens, pario, i. e. revoco ab antiquis erroribus ad veram formam hominis christiani.

Ὦμος, ου, ὁ, (ab οἴω, fero, porto) *humerus*; Matth. 23, 4. Luc. 15, 4. (LXX. pro שְׁכֶם Gen. 21, 14. Jes. 10, 27. כָּתֵף Jes. 46, 7. 49, 22. Joseph. Ant. 3, 8. 9.)

Ὠνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, aor. 1. ὠνησάμην, *emo*; seq. genitivo pretii; Act. 7, 16. ὃ ὠνήσατο τιμῆς ἀργυρίου. (ὠνησάμην Herodian. 2, 10. 8. Plutarch. vit. Nic. c. 10.)

Ὠόν, οῦ, τὸ, *ovum*; Matth. 11, 12. — LXX. pro בֵּיצָה Deut. 22, 6. Job. 39, 14. Jes. 10, 14. 59, 5.

Ὥρα, ας, ἡ, — LXX. pro עֵת, שָׁעָה, — semel Num. 9, 2. pro מוֹעֵד — latinor. *hora*, tempus quoddam definitum, certum, statutum indicat, Joseph. Ant. 10, 8. 3. πάντα καθ' ὥραν ἀπαντᾷ τεταγμένως.) Est igitur: 1) tempus anni statum, die *Jahreszeit*, ut ὥρα τοῦ θέρους, Ant. 4, 5. 2. 6, 1. 3. χειμῶνος Joseph. bell. 5, 4. 2. Ant. 12, 4. 4. Deut. 11, 14. καθ' ὥραν πρώϊμον καὶ ὄψιμον. Xenoph. Mem. 3, 8. 10. Aelian. V. H. 2, 14. (Hinc, quia ὥρα potissimum dicitur de aestate, tropice transfertur ad aetatem hominis, et est vigor, flos aetatis; ἡ ὥρα τοῦ σώματος, Joseph. Ant. 4, 6. 8. Aelian. V. H. 1, 11. 2, 4. Joseph. Ant. 15, 2. 6. ὥρᾳ τε κάλλιστον ὄντα τὸν Ἀριστόβουλον.)

2) *tempus diei*, quod scilicet solis ortu et occasu accurate circumscribitur, *dies*; Matth. 14, 15. ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθε, dies jam inclinavit. Marc. 6, 35. ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, multa diei parte praeterlapsa. ibid. 11, 11. ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, sera jam vespera ingruente. (Polyb. 3, 83. ὀψὲ τῆς ὥρας. Demosth. p. 541.: τῆς ὥρας ἐγίγνετο ὀψέ.)

3) *hora* i. e. pars definita *temporis diei*, *Stunde*. Dividebant Judaei tempore Jesu diem in duodecim horas, ab ortu solis primam incipientes, et ad occasum ejus duodecimam numerantes. Joh. 11, 9. οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας. Matth. 20, 3. 5. 6. 9. 12. 27, 45 sq. Marc. 15, 25. 33. 34. Luc. 23, 44. Joh. 1, 10. 4, 6. 52 sq. 19, 14. Act. 2,

i. 5, 7. 10, 3. 9. 30. — Vid. etiam Matth. 24, 36. 50. 25, 13. Marc. 13, 32. Luc. 12, 46. Apoc. 9, 15. — In tot horas vero etiam dividebant noctem, incipientes ab occasu solis et desinentes ad ejus ortum; unde ut, ubi de horis diei sermo est, saepe additur ἡμέρας (Joseph. bell. 6, 2. 6. et 8.), ita, ubi de noctis horis est sermo, additur saepe νυκτός; Luc. 12, 39. 12, 59. Act. 16, 33. 23, 23. τρίτην ὥραν νυκτός. (Joseph. bell. 6, 1. 7. ἡ ἐννάτη ὥρα τῆς νυκτός.)

4) temporis spatium definitum quodcunque, *tempus*, i. e. *temporis momentum*, *Zeitpunkt*; a) universe: Matth. 24, 42. 44. 26, 45. Luc. 12, 40. Joh. 4, 21. ἔρχεται ὥρα. 23. 5, 25. 28. 12, 23. 16, 2. 4. 25. 32. 1 Joh. 2, 18. ἐσχάτη ὥρα ἐστί. Apoc. 3, 3. — 1 Cor. 14, 11, ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας, usque ad tempus, quod nunc est. — 1 Cor. 15, 30. πᾶσαν ὥραν, i. e. indesinenter; (Exod. 18, 22. 26. Levit. 16, 2.) — b) de *termino fatali* cuidam; Marc. 14. 41. ἦλθεν ἡ ὥρα. Joh. 17, 1. Ap. 14, 7. ἡ ὥρα τῆς κρίσεως. ibid. 14, 15. ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι. (Sir. 11, 27. κάκωσις ὥρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς.) — Inde ex metonymia: *calamitas* ipsa; Marc. 14, 35. προσηύχετο, ἵνα παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Joh. 12, 27. σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Apoc. 3, 10. — c) ἡ ὥρα τινος, s. τοῦ ποιεῖν τι, tempus statutum, quo aliquid fieri solet vel debet; Luc. 1, 10. τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 14, 17. τοῦ δείπνου. 22, 14. Act. 3, 1. Rom. 13, 11. ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνους ἐγερθῆναι. (Gen. 29, 7. οὔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη. — ἡ ὥρα hominis cujusdam: tempus ad agendum aptum, vel quo patiendum ei aliquid est; Luc. 22, 53. αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα. Joh. 2, 4. οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 7, 30. 8, 20. 13, 1. 16, 21. Philo de legat. ad Caj. p. 1016.: σὸς, εἶπε, νῦν ὁ καιρός ἐστιν, Ἑλίκων· ἐπέγειρε σαυτόν.) — d) ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, *illo ipso tempore*, Matth. 8, 13. 9, 22. 10, 19. 15, 28. 17, 18. 18, 1. Marc. 13, 11. Joh. 19, 27. Act. 22, 13. Apoc. 11, 3. — sive, ut Lucas amat scribere: αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, Luc. 2, 38. 7, 21. 10, 21. 12, 12. 20, 19. 24, 33. Act. 16, 18. 22, 13. Dan. 3, 6. 15.) — e) *tempus breve*, *temporis exiguum momentum*; μία ὥρα, Matth. 26, 40. Marc. 14, 37. Apoc. 17, 12. 18, 10. 17. 19. — πρὸς ὥραν, ad breve tempus, Joh. 5, 35. 2 Cor. 7, 8. Gal. 2, 5. Phil. v. 15. — πρὸς καιρὸν ὥρας, 1 Thess. 2, 17. — Saepius non legitur.

Ὡραῖος, α, ον, (ab ὥρα, tempus anni, potissimum aestatis, quo fruges maturescunt, et tropice flos aetatis, vid. ὥρα no. 1.) 1) *tempestivus*, i. e. a) propr. quod anni tempus fert; b) maturus. Ita apud profanos. — 2) *pulcher*, LXX. pro נָאוֶה, יָפֶה), Matth. 23, 27. Act. 3, 2. θύρα τοῦ ἱεροῦ λεγομένη ὡραία. ibid. v. 10. (Josephus de portis templi de bell. 5, 5. 3. τῶν δὲ πυλῶν, inquit, αἱ μὲν ἐννέα χρυσῷ καὶ ἀργυρῷ κεκαλυμμέναι πανταχόθεν ἦσαν. — μία δ' ἡ ἔξω-

θεν τοῦ νεὼ Κορινθίου χαλκοῦ, πολὺ τῇ τιμῇ τὰς καταργύρους καὶ περιχρύσους ὑπεράγουσα; eamque portam dicit ceteris *πολὺ μείζονα*, et habentem *τὸν κόσμον πολυτελέστερον, ἐπὶ δαψιλὲς πάχος ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ.*) — (pulcher, LXX. Gen. 29, 17. 39, 6. Cant. 2, 14. 4, 3. 6, 3.) — ex adjuncto: *exoptatus, desideratus*; Rom. 10, 15. *ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες*, vid. *πούς*, et Jes. 52, 7., ubi נָאווּ. LXX. etiam pro נֶחְמָד Gen. 2, 9. 3, 6.

Ὠρύομαι, hebr. שָׁאַג, latin. *rugio*, de rugitu leonum, luporum, canum aliarumque bestiarum (Ps. 103, 22. Sap. 17, 19.); quae fame exesae rugientes prodeunt e latebris suis ad praedam faciendam; ita de leone 1 Petr. 5, 8. Jud. 14, 5. Ps. 22, 13. Jer. 2, 15. Ezech. 22, 15. Hos. 11, 11. Zeph. 3, 4. Zach. 11, 3.)

Ὡς, particula hebr. כְּ et latinor. *ut*, nostro: *wie*, respondens, ita, ut fere in omnibus locis reddi possit per *ut*. Vis autem ejus universa in eo est, ut *modum ac rationem rei* indicet, doceatque, aliquid non absolute sed relative secundum aliquid esse accipiendum et cogitandum. Perquam varia dicitur ratione, et vario modo pro rei natura verti potest; maxime autem cogitando addere licet *οὕτως* ante *ὡς*, quod etiam aliquoties (2 Cor. 9, 5.) in N. T. praefigitur. — Usurpatur autem, ut

1) *universe* indicet *modum rei* et *rationem*: i. q. *ὃν τρόπον, ut*, i. e. *quem ad modum, quo modo*; Luc. 23, 55. *ἐθεάσαντο, ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ*. Eph. 3, 5. *μυστήριον — ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη*, qua ratione nunc manifestatum fuerit per divinum Spiritum. Marc. 10, 1. *ὡς εἰώθει*. Luc. 3, 23. *ὡς ἐνομίζετο*. Act. 2, 15. *ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε*. Col. 3, 18. *ὡς ἀνῆκεν*. Tit. 1, 5. 1 Petr. 5, 12. 2 Petr. 3, 9. Apoc. 2, 24. — Ita etiam in propositionibus ab alia propositione dependentibus, potissimum in narrationibus, ubi *ὡς* non est simpliciter *quod*, ita ut indicet aliquid factum esse, ut *ὅτι*, sed est *ut, quomodo*, et indicat, rem narrari secundum modum, quo facta est, vel tantum considerari secundum quid. Ita Marc. 12, 26. *οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ βιβλίῳ Μωϋσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός*. Luc. 6, 3. *ἀνέγνωτε — ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ*. 8, 47. 22, 61. 24, 6. 35. Act. 10, 28. *ἐπίστασθε, ὡς ἀθέμιτόν ἐστι*, (ubi vero *ὡς* etiam esse potest: quam, wie sehr.) ibid. v. 38. *οἴδατε Ἰησοῦν, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεός*. 22, 4. *ἐδίωξα ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι*. 25, 10. *οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ ἐπιγινώσκεις*. 2 Cor. 7, 15. *τὴν ὑμῶν ὑπακοήν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν*. Phil. 1, 8. *μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ* (nisi hic est: quam). 1 Thess. 2, 11. *οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν παρακαλοῦντες* scl. eramus. — Apoc. 10, 7. *ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε,*

ıt promiſit. (1 Sam. 13, 11. Joſeph. bell. 3, 8. 2. διεξῄει, ὡς — προσετέθη, ὡς. Id. Ant. 15, 2. 6. ἀντέγραψεν οὖν, ὡς ſcl. ut ipſi videbatur), εἰ μόνον ἐξέλθοι τὸ μειράκιον, ἅπαντα πολέμου καὶ ταραχῆς ὑποπλησθήσεται. Ita etiam Joſephus n prooem. ad bell. jud. §. 7 — 9. argumentum librorum per ὡς indicat, omiſſo verbo: explicabo, narrabo, vel ſimili; ıt: ὡς Ἀντίοχος — ἐκβάλλεται τῆς χώρας· ἔπειθ᾽ ὡς οἱ τούτων ἔγγονοι εἵλκυσαν κ. τ. λ. Pro ὡς vero ſaepe ibidem uſurpat ὅπως, et in uſu utriusque particulae variat.)

2) ut indicet, *rem fieri vel evenire, vel aliquem agere, ſecundum aliquid, ut*, i. e. a) ut aliquis voluit, optavit, *quemadmodum, id, quod*, Matth. 1, 24. ἐποίησεν, ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος. c. 8, 13. ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. c. 15, 28. γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. 26, 19. 39. πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω (γενηθήτω) ἀλλ᾽ ὡς σύ, c. 28, 15. Luc. 14, 22. — Interdum effata aliorum, quae eveniſſe dicuntur in aliqua re, laudantur incipiente ὡς, ubi ἐγένετο δὲ, vel ſimile quid ſupplendum eſt; Marc. 7, 6. 1, 2. Luc. 3, 4. Act. 13, 33. 17, 28. 1 Cor. 10, 7. — b) pro *ratione, nach Maaſsgabe, nach dem Verhältniſſe*, ut κατά, Matth. 6, 12. Rom. 12, 3. φρονεῖν ὡς ἑκάστῳ ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον τῆς πίστεως. 1 Cor. 3, 5. ἑκάστῳ ὡς (pro ὡς ἑκάστῳ) ὁ κύριος ἔδωκεν. ibid. 7, 17. Col. 4, 4. ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Apoc. 22, 12. — ὡς ἄν, *prout, utcunque*, 1 Cor. 12, 2. ὡς ἂν ἤγεσθε, i. e. pro eo modo, quo ducebamini ab aliis. (Esdr. 7, 25. καὶ σὺ Ἔσδρα, ὡς [hebr. כ, quod 3 Esdr. 8, 23. et a Joſepho Ant. 11, 5. redditur: κατὰ τὴν σοφίαν] ἡ σοφία τοῦ θεοῦ ἐν χειρί σου, κατάστησον κ. τ. λ. ib. v. 28. — c) ut *decet, convenit*, Rom. 13, 13. ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, ut decet homines, ubi ſol lucet, facere, decenter agamus. (Alii: cum ſit ἡμέρα.) Eph. 5, 1. γίνεσθε μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, ut decet filios patrem imitari. v. 8. c. 6, 6. Col. 3, 22. 2 Tim. 2, 3. — d) *tanquam, inſtar, utpote, als der, als einer, als ein ſolcher*, et deſcribit perſonam, quam aliquis agit vel agere debet, quomodo affectus ſit vel eſſe debeat, quis ſit vel habeatur; Matth. 14, 5. ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον, ut prophetam, pro propheta habebant. ib. 21, 26. 46. Marc. 4, 36. ὡς ἦν, utpote qui erat jam in navi. (Alii: in eodem habitu, quo tum erat.) Marc. 6, 15. ὡς εἷς τῶν προφητῶν ἐστι, i. e. niſi ipſe eſt propheta, certe inſtar prophetae, quales erant veteres, habendus eſt. Joh. 1, 14. δόξαν ὡς μονογενοῦς. 7, 10. οὐ φανερῶς ἀλλ᾽ ὡς ἐν κρυπτῷ, tanquam aliquis, qui vult latere. Phil. v. 9. τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, tanquam vetus ille Paulus, amicus tibi. Rom. 1, 21. τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασεν. c. 3, 7. ἐγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι. c. 6, 13. παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας. 8, 36. 15, 15. ἔγραψα, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς. 1 Cor.

3, 1. 4, 1. 9. 14. 5, 3. 7, 26. 29. 30 sq. 8, 7. 9, 20. 26. ὡς ἄδηλως, tanquam aliquis qui incertus est de eventu. 10, 15. 13, 11. 2 Cor. 2, 17. 3, 5. 2 Cor. 5, 20. ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν, i. e. tanquam talis per quem Deus ipse vos commonefacit. 6, 4. 9, 5. 11, 7. Hebr. 3, 1. 6. 11, 27. 24. 12, 27. Jac. 2, 9. 12. Apoc. 17, 12. et passim. (Test. XII. Patr. p. 542. 3 Esdr. 8, 3. ἔσδρας ὡς γραμματεύς, hebr. הוּא *et ille*, Esdr. 7, 6. — LXX. pro כְּ, Gen. 27, 12. Num. 11, 1. Neh. 7, 2. Joseph. Ant. 11, 7. 13. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλικὴν στολὴν — προῆλθεν. Joseph. Ant. 14, 1. 2. ὡς ἰδιώτης. Vertunt in ejusmodi locis haud raro: *vere*, uti etiam כְּ, quod eodem modo usurpatur, *Caph veritatis* appellant; sed minus accurate, cum ἀληθῶς profecto aliud quid indicet quam ὡς.) — c) *ut*, de eo, quod specie tantum est, vel ex opinione, προφάσει habetur: *quasi*, *velut*, *gleich als ob*; Matth. 26, 55. ὡς ἐπὶ λῃστήν, quasi essem λῃστής. Marc. 14, 48. Luc. 6, 22. ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν. 10, 3. 16, 1. διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων. 23, 14. Act. 17, 14. τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, quasi mare peteret, mari abire vellet. (Joseph. bell. 3, 8. 2. ἐδεδίει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλουμένους, timebat eos quasi (ex sua opinione) missos ad eum puniendum. Phil. de Joseph. p. 545. σπεύδοντες ὡς [ex ipsorum opinione] ἐπ' ἀγαθῶν κληρονομίαν, εὑρίσκουσι δεινὰς κακοπραγίας. Alii in loco Act. laudato ὡς ἐπὶ vertunt *ad*, quod vero nunquam significat, sed *versus*, *darauf zu*, ut haud raro legitur apud profanos. Sed propter versum 15. praefero priorem explicationem) Act. 23, 15. 20. 27, 30. προφάσει ὡς. Act. 28, 19. οὐχ ὡς, i. e. non, ut vobis videri possit, huc veni, gentem meam accusaturus apud Caesarem. Rom. 9, 32. ἀλλ' ὡς [scil. ex opinione Judaeorum] ἐξ ἔργων νόμου. 1 Cor. 4, 7. 18. ὡς μὴ ἐρχομένου, quasi vos nunquam aditurus essem. 2 Cor. 10, 2. 9. 11, 21. ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν, quia ex vestra opinione infirmus sum, weil ich nun einmal für schwach bei euch gelte. 14, 11. 15. Gal. 3, 16. 2 Thess. 2, 2. δι' ἐπιστολῆς, ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα, i. e. per epistolas quas a me scriptas esse fingunt, quasi dixerim, instare diem domini. 2 Petr. 4, 12. (2 Macc. 4, 1. Test. XII. Patr. p. 610, 696. Joseph. Ant. 12, 1. 1. bell. 3, 8. 2.)

3) *ut definiat modum vel rationem rei alicujus per modum vel rationem alterius*; et quidem a) per *simile*, ubi est: *sicut*, *similiter ut*, et saepe etiam verti potest per adjectivum *similis*, *similem*; οὕτως — ὡς, *ita* — *ac si*, Marc. 4, 26. Joh. 7, 46. 1 Cor. 3, 15. οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός, ita tamen ac si ex igne vix evasisset, semiustus. — ὡς — οὕτως, *sicut* — *ita*, Act. 8, 32. 23, 11. Rom. 5, 15. 18. 2 Cor. 7, 14. 11, 3. 1 Thess. 2, 7. (Eccles. 11, 4. Test. XII. Patr. p. 638. et 663.

— *οὕτως* interdum in altero membro deest, ut Rom. 5, 16. 1 Cor. 14, 33 sq. Col. 2, 6. 1 Joh. 2, 27. — *ὡς* — *καί*, *ut* — *ita*, Matth. 6, 10. Act. 7, 51. Gal. 1, 9. Phil. 1, 20. Sic etiam 2 Cor. 5, 19. *ὡς ὅτι θεὸς ἦν — καὶ θέμενος*, i. e. *quemadmodum* enim Deus omnes sibi reconciliavit per Christum; *ita* et mihi injunxit, ut doctrinam de reconciliatione tradam. Apoc. 2, 28. *ὡς κἀγὼ εἴληφα — καὶ δώσω*, *ut* ego accepi — *ita* et dabo. — Absque *οὕτως* saepissime, ut Matth. 6, 29. *περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων*. Marc. 1, 10. Luc. 11, 36. *ὡς ὅταν*, ac si. c. 11, 44. *ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα*. 15, 19. 17, 28. vid. etiam Matth. 10, 16. 17, 2. 20. 18, 3. 4. Marc. 3, 5. Act. 3, 22. 10, 11. Rom. 9, 27. 29. Eph. 5, 23. et alia loca multa. — Marcus c. 4, 31. 13, 34. parabolas incipit per *ὡς*, omisso subjecto scl. *βασιλεία τοῦ θεοῦ*. In Apocalypsi aliquoties, *ὡς* in comparatione comparando praefigitur, omisso comparato; c. 8, 8. *ὡς ὄρος μέγα ἐβλήθη*, c. 9, 7. *ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι*, ut nostri in vulgari sermone: *sie hatten wie Kronen auf den Häuptern*. c. 15, 2. et c. 4, 6. secundum Griesb. *καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη*. Ita כְּ hebr. Dan. 10, 18. *ἥψατό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου*. Act. Thom. §. 40. *ἀπήντησέ μοι ὡς ἄνθρωπός τις*. — b) per *idem*, ubi est: *pariter ac; eo modo, quo; idem, qui;* Matth. 10, 25. 18, 33. 19, 19. Luc. 6, 40. 9, 54. Act. 11, 17. Rom. 13, 9. 1 Cor. 16, 10. Gal. 4, 12. Eph. 2, 3. 5, 33. Phil. 2, 7. 2 Tim. 3, 9. 2 Petr. 3, 8. 1 Joh. 1, 7. et passim.

4) ut indicet, *aliquem nolle modum rei certo definire, ubi vel indefinite auget, vel modum accuratius definire alterius arbitrio permittit;* — igitur a) indefinite auget: *quantum, quam;* ita cum verbis: Matth. 27, 65. *ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε*, quantumcunque possitis. Marc. 4, 27. *ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός*, seges crescat tantum, quantum ipse nesciat, largius quam exspectaverit. (Alii: cum nihil sciat ille; alii: adeo ut ipse nesciat.) (Phil. 1, 8.?) — cum adjectivo et adverbio: *quam;* (Act. 10, 28.? *ὡς ἀθέμιτόν ἐστι*.) Rom. 10, 15. *ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες*. Rom. 1, 9. *ὡς ἀδιαλείπτως*. 11, 33. 1 Thess. 2, 10. 2 Tim. 1, 3. Act. 17, 15. *ὡς τάχιστα*, citissime, quantum fieri potest. — cum comparativo: *nimis*, Act. 17, 22. — (Sir. 34, 19. Ps. 73, 1. *ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ Ἰσραήλ*, hebr. אַךְ. Aeschin. Socr. Dial. 1, 4. 2, 38. Joseph. vit. §. 21. *εἰδότες τὸν ἄνθρωπον ὡς πονηρός ἐστι*, quam malus sit, i. e. pessimum esse hominem.) — b) in numeris indicat, loquentem numerum non adeo certo definire velle, quare vertunt: *fere, circiter*, Marc. 5, 13. 8, 9. Luc. 2, 37. 8, 42. Joh. 1, 40. *ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη*. 6, 19. 11, 18. 21, 8. Act. 1, 15. 5, 7. *ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα*. 13, 20. 19, 34. *ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες*. (Hebr. כְּ, Ruth. 1, 4. 1 Sam. 11, 1. 14, 2. Joseph. Ant. 6, 6. 1. Herodot. 2, 130. coll. *Gersdorf*. Beiträge

zur Sprachcharakteristik des N. T. p. 201 et 260.) — c) huc et pertinet formula: ὡς ἔπος εἰπεῖν, Hebr. 7, 9. profanis, (v. c. Polyb. 1, 1. 2. 2, 21. 8. Demosth. orat. 2. in Philipp. Plato in Apol. Socr. 1.) frequentata, et usurpata ad sermonem aut duriorem aut aliquanto ampliorem emolliendum et limitandum: *ut ita dicam*, *si ita loqui licet*.

5) ut *definiat modum, quo res quaedam evenit per rationem alterius rei, cum qua conjuncta est* ratione a) *temporis*, vel *loci*, ubi est: *ut*, i. e. *cum*, *dum*, *da*, *als*, *indem*; Matth. 28, 9. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι. Potissimum in Lucae scriptis, ut Luc. 1, 23. καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι. v. 41. 44. 2, 15. 4, 25. 7, 12. 15, 25. 19, 5. 29. 41. 20, 37. ὡς λέγει κύριον, dum appellat dominum Abrahami Deum. 22, 66. 23, 26. 24, 32. Joh. 2, 9. 23. 4, 1. 40. 11, 29. 32. 20, 11. Act. 1, 10. 5, 24. 7, 23. 8, 36. 10, 17. 25. 11, 16. ὡς ἔλεγεν, dum dicebat. 13, 25. 14, 5. 22, 25. Rom. 11, 2. (2 Chron. 24, 11. pro בְּעֵת. Test. XII. Patr. 534. 545. 569. Joseph. Ant. 15, 2. 6.) — ὡς — τότε, *cum — tum*, Joh. 7, 10. — *postquam*, Luc. 2, 39. 5, 4. 11, 1. Joh. 6, 12. 16. Act. 9, 23. 10, 7. 13, 18. 29. 16, 15. (Test. XII. Patr. p. 589. 670. ὡς δὲ ἐπαύσατο ὁ χειμών, τὸ σκάφος ἔφθασεν ἐπὶ τὴν γῆν, ὡς ἐν εἰρήνῃ.) — *ex quo*, Marc. 9, 21. πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ. — *quando*, *cum*, *ubi*, Luc. 12, 58. 1 Cor. 11, 34. ὡς ἂν ἔλθω, ubi venero. Rom. 15, 24. ὡς ἐὰν πορεύωμαι, ut primum proficiscar. Phil. 2, 23. ὡς ἂν ἀπίδω, ut primum videro. — b) *caussae et rationis*, ut nostrum *da: cum, dum*; Joh. 8, 7. 11, 6. 20. 19, 33. Act. 19, 9. 22, 11. (Rom. 13, 13.?) Gal. 6, 10. ὡς καιρὸν ἔχοντες, ἐργαζόμεθα τὸ ἀγαθόν. 2 Petr. 1, 3. (2 Chron. 20, 37. pro כְּ, Joseph. bell. 3, 8. 3. Ant. 2, 13. 1. εὐέλπιδες ὡς θεοῦ προνοουμένου τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν.) — c) *finis et eventus*, *ut*, i. q. ὥστε; Act. 20, 24. ὡς τελειῶσαι, ut perficiam. Rom. 4, 17. θεὸς ὁ καλῶν τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, *ut sint*. (Sap. 5, 11. ὡς ἀγνοῆσαι, ita ut nemo intelligat. Joseph. c. Apion. 1, 26. παρήγγειλεν ὡς συγκρύψαι, ut occultarent. Id. de bell. 3, 8. 1. φρουρουμένων δὲ πανταχόθεν πάντων δι' αὐτὸν, ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν. ibid. 1, 3. 8. ὁμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὡς μηδὲν τῶν μελλόντων ἀγνοεῖν. Aeschin. Socr. Dial. 2, 1. 13. Test. XII. Patr. p. 663.: καθάπερ οἶδεν ὁ κεραμεὺς ἑνὸς ἑκάστου τὴν χρῆσιν, ὡς ἱκάνει, οὕτως καὶ ὁ κύριος οἶδε τὸ σῶμα, ἕως τίνος διαρκέσει ἐν ἀγαθῷ.)

6) Denique notandus est usus singularis Hebr. 3, 11. 4, 3. ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, quae repetita sunt e versione LXX. interpretum Ps. 95, 11. ubi pro ὡς est אֲשֶׁר scl. לָהֶם, *qui iratus illis juravi*. (Alii hic vertunt: quare; ita ut.)

Ὡσαννά, *Hosanna*, vox bene precantis, repetita e Ps. 118, 25. ubi הוֹשִׁיעָה נָּא, *salutem affer! propitius sis!* (LXX.

ύριε, σῶσον δή. Vid. *Rosenmülleri* Scholia ad Psalm. III.). 2487.) — a) absolute Matth. 21, 9. Marc. 11, 9. 10. Joh. 12, 13. — b) seq. dativo: τῷ υἱῷ Δαβὶδ, propitius sis Messiae, salvum fac Messiam, Matth. 21, 9. 15.

Ὡσαύτως, (ὡς et αὐτὸς) *eodem modo, pariter, idem, similiter*; Matth. 20, 5. ἐποίησεν ὡσαύτως. 21, 30. 36. 25, 17. Marc. 12, 21. 14, 31. Luc. 13, 3. 20, 31. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 1 Tim. 2, 9. 3, 8. 11. 5, 25. Tit. 2, 3. 6. (LXX. pro יַחְדָּו Deut. 12, 22. 15, 22. Prov. 27, 15. Ezech. 42, 4. Test. XII. Patr. p. 689.) — In loco Rom. 8, 26. ὡσαύτως, cum nihil adsit ad quod referri possit, alio sensu videtur accipiendum; vellem ex hebraismo accipere pro: *una*; una cum spe qua erigimur, nos quoque erigit spiritus sanctus. — Saepius non legitur.

Ὡσεὶ, (ex ὡς et εἰ) propr. ὡς εἰ, *ac si*; — 1) *tanquam, velut, instar, pariter*, (vid. Ὡς no. 3.) Matth. 3, 16. 9, 36. 28, 3. 4. [Marc. 1, 10.] 9, 26. Luc. 3, 22. 22, 44. 24, 11. Joh. 1, 32. Act. 2, 3. 6, 15. 9, 18. Hebr. 1, 12. 11, 12. Apoc. 1, 14. — 2) in numeris, ut ὡς no. 4. lit. b. *circiter, fere*; Matth. 14, 21. [Marc. 6, 44.) Luc. 1, 56. ὡσεὶ μῆνας τρεῖς. 3, 23. ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα. 9, 14. 28. 22, 41. ὡσεὶ λίθου βολήν. v. 59. 23, 44. Joh. 4, 6. 6, 10. 19, 14. 39. Act. 2, 41. 4, 4. 5, 36. 10, 3. 19, 7. (LXX. pro כְּ Jud. 3, 29. Neh. 7, 66. Dan. 9. 21. ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερινῆς.)

Ὡσηὲ, ὁ, hebr. הוֹשֵׁעַ (serva) *Hoseas*, nom. propr. prophetae V. T. filii Beeri, tempore Usiae, Jothami, Achasi, Hiskiae, regum, viventis. Rom. 9, 25. (Hos. 1, 1.)

Ὥσπερ, (ὡς, quod videndum, et particula enclit. περ) 1) *sicuti, quemadmodum*; Matth. 5, 48. 6, 2. 5. 7. 16. 20, 28. ὥσπερ (καὶ) ὁ υἱὸς τ. ἀ. Wie denn auch des Menschen Sohn. c. 25, 32. 1 Thess. 5, 3. Hebr. 4, 10. — Elliptice, Matth. 25, 14.) (ἔσται γὰρ) ὡς ἄνθρωπος κ. τ. λ. — ὥσπερ — οὕτως, *quemadmodum — ita quoque*, Matth. 12, 40. 13, 40. 24, 37—39. Luc. 17, 24. Joh. 5, 21. 26. Rom. 5, 19. 21. 6, 4. 19. 11, 30 sq. 1 Cor. 11, 12. 15, 22. 16, 1. 2 Cor. 1, 7. Gal. 4, 29. Eph. 5, 24. Jac. 2, 26. (Eccles. 5, 15.) — In loco Rom. 5, 12. altera propositio, ad quam referendum sit ὥσπερ, scl. per unum quoque mortis poenam iterum sublatam esse, omissa est, et sequitur demum v. 17. 18. et 19. Ita etiam 2 Cor. 8, 7. ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, (οὕτω θέλω) ἵνα καὶ κ. τ. λ. — 2) *tanquam, ad modum*, Matth. 18, 17. Luc. 18, 11. Act. 2, 2. Hebr. 7, 27. Apoc. 10, 3. [2 Cor. 9, 5. ubi Griesb. ὡς]. — 3) *ut*; 1 Cor. 8, 5. ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, ut utique sunt multi qui habentur Dei, wie denn auch viele sind, die man für Götter hält. Saepius non legitur.

Ὡσπερεὶ, (ὥσπερ et εἰ) *velut, quasi*, 1 Cor. 15, 8. (et in quibusdam editionibus 1 Cor. 4, 13. pro ὡς). (Joseph. Ant. 3, 7. 1.)

Ὥστε, (ὡς, et part. enclit. τε) conjunctio (in Joannis scriptis semel tantum occurrens), quae I. ad initium orationis est: *quare, itaque, igitur*, et cum indicativo struitur; Matth. 12, 12. ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. 19, 6. 23, 31. Marc. 2, 28. 10, 8. Rom. 7, 4. 12. 13, 2. 1 Cor. 3, 7. 21. 4, 5. 5, 8. 7, 38. 10, 12. 11, 27. 33. 14, 22. 39. 15, 58. 2 Cor. 4, 12. 5, 16 sq. Gal. 2, 13. 3, 9. 24. 4, 7. 16. Phil. 2, 12. 4, 1. 1 Thess. 4, 18. Jac. 1, 19. 1 Petr. 4, 19. (Sap. 6, 25. — Ita in Lucae scriptis non legitur, nec in ep. ad Hebr.) —

II. in media oratione, et ubi pendet ab antecedentibus, 1) eventum indicat: *ut, ita ut.* Apud graecos scriptores puriores infinitivus sequens eventum quatenus cogitatur et fieri potest, indicativus sequens autem eventum quatenus vere jam esse describitur, indicat. In nostris scriptoribus indicativus semel (si a loco Gal. 2, 13. quem quidam huc referunt, discesseris) legitur, Joh. 3, 16. οὕτως ἠγάπησε ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε δέδωκεν. Caeterum ubique sequitur infinitivus, non solum de eventu cogitato, possibili, sed etiam de vero, certoque. Matth. 8, 24. ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι, ut paene mergeretur. 8, 28. ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν, ut nemo facile posset transire. Vid. etiam Matth. 10, 1. 13, 32 sq. 24, 24. Luc. 5, 7. ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά, ut aquis demergi posse viderentur. ib. 12, 1. Marc. 1, 45. 2, 2. 12. 3, 20. 4, 32. 37. 1 Cor. 1, 7. 13, 2. 2 Cor. 1, 8. 2, 7. 1 Thess. 1, 7 sq. 2 Thess. 1, 4. Hebr. 13, 6. 1 Petr. 1, 21. — De eventu certo, Matth. 10, 1. 12, 22. 13, 2. 54. 15, 31. 27, 14. Marc. 1, 27. 3, 10. 4, 1. 9, 26. 15, 5. Act. 1, 19. 5, 15. 14, 1. 15, 39. 16, 26. 19, 12. 16. Rom. 15, 16. 1 Cor. 5, 1. 2 Cor. 3, 7. 7, 7. Gal. 2, 13. Phil. 1, 13. (Jos. 10, 14. et eodem modo Joseph. Ant. 12, 3. 1.: „precibus restiterunt, ὥστε μηδὲν ὑπὸ τῆς πρὸς τούτους χάριτος — ἐνδοῦναι.) — 2) *finem* et *consilium*: *ut, ad, um zu*, seq. infinitivo, Matth. 15, 33. ὥστε χορτάσαι, ad satiandum. 27, 1. Luc. 4, 29. ὥστε (ita Griesb.) κατακρημνίσαι αὐτὸν, eo consilio, ut. Luc. 9, 52. Rom. 7, 6. (Num. 8, 11. ἔσονται ὥστε [hebr. לְ] ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου.) — Saepius non legitur.

Ὠτίον, ίου, τὸ, (deminutiv. ab οὖς, ὠτός, auris) auricula; — ex dialecto vulgari et nostrorum i. q. οὖς, *auris*; Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 51. Joh. 18, 10. (LXX. pro אֹזֶן 1 Sam. 9, 15. 20, 2. 13. 2 Sam. 22, 45. Ps. 18, 48. Jes. 50, 4. Am. 3, 12. Sir. 21, 6. 43, 29.)

Ὠφέλεια, ας, ἡ, (ab ὠφελής, ὠφελέω) *utilitas, commodum*; Rom. 3, 1. — *lucrum*, Jud. v. 16. (LXX. pro בֶּצַע Job. 22, 3. Ps. 30, 11. Sir. 20, 30. 30, 23. 41, 17. 2 Macc. 8, 20. Joseph. Ant. 12, 2. 3.)

Ὠφελέω, ῶ, f. ήσω, — LXX. maxime pro הוֹעִיל, — *sum praebeo, utilis sum, juvo,* a) absolute, Rom. 2, 25. περιτομὴ ὠφελεῖ. — b) cum accusativo rei; Matth. 27, 24. ...ὼν, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, se nihil efficere, nil proficere. Joh. 2, 19. ib. 6, 63. ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν, plane nihil juvat. Sir. 31, 23. τί ὠφέλησαν πλεῖον ἢ κόπους, quid efficiunt nisi ...ianes labores Joseph. Ant. 17, 13. 1.) — c) seq. accusativo ...ei et personae, Marc. 8, 36. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, quid ...ivabit hominem. 1 Cor. 14, 6. τί ὑμᾶς ὠφελήσω. Gal. 5, 2. ...ριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. Hebr. 4, 2. (Jer. 23, 32. ὠφέ...ειαν οὐκ ὠφελήσουσι τὸν λαὸν τοῦτον. Jes. 30, 7. coll. Prov. ...o, 2. Jes. 30, 5. 6. 44, 9. Jer. 12, 13.) — Ὠφελέομαι, *ju...or, lucror, utilitatem percipio;* a) seq. accusativo rei: τί ...ὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, Matth. 16, 26. Luc. 9, 25. — Marc. ..., 26. μηδὲν ὠφεληθεῖσα, nostrum: sie war nichts gebessert ...vorden. 1 Cor. 13, 3. οὐδὲν ὠφελοῦμαι. — b) seq. genitivo ...t dativo rei, a qua utilitas s. commodum percipitur; cum ...κ: ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, quo fortasse a me possis juvari, ...Matth. 15, 5. Marc. 7, 11. (Jer. 2, 11. ἐξ ἧς (scl. δόξας) οὐκ ...ὠφεληθήσονται. Jer. 7, 7. ὅθεν οὐκ ὠφεληθήσονται. Xenoph. ...mem. 2, 4. 1. Joseph. c. Apion. 2, 13. μηδὲν ὠφεληθεὶς ὑπὸ ...ῆς περιτομῆς.) — cum ἐν, Hebr. 13, 9. ἐν οἷς (βρώμασιν) ...οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες. (Sir. 31, 25. τί ὠφέλησεν ...ν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτόν. Ps. 89, 22. 2 Macc. 12, 11.)

Ὠφέλιμος, (ab ὠφελέω) *utilis, proficuus;* — πρός ...ι, 1 Tim. 4, 8. 2 Tim. 3, 16. τινί, Tit. 3, 8. — (Cebet. Tab. ..., 37. Xenoph. mem. 2, 7. 9.)

APPENDIX I.

ADDITAMENTA CONTINENS

1) ad Vol. I.

(Postquam maxima hujus lexici pars typis jam erat excusa, in manus mihi venit liber nuperrime editus: Acta S. Thomae Apostoli ex codd. Pariss. primum edidit et adnotationibus illustravit *Jo. Car. Thilo*. Lips. 1823. 8. — cujus quidem, si recte vidi, haud exigua utilitas esse potest in interpretatione N. T.; quare ex eo, quae pro temporis brevitate mihi fugitivo quasi oculo perlegenti animadvertere licuit, hic transscribenda censui, additis simul quibusdam aliis cum emendationibus tum additamentis, e Josepho maximam partem collectis.)

Ἀγωνία, de angore ex instanti calamitate, Joseph. Ant. 6, 6. 2. ibid. 11, 8. 4.

Αἰχμαλωσία, ad locum Eph. 4, 8. adde etiam Act. Thom. §. 10. ubi de Christo: *ὁ πρεσβευτής, ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀποσταλείς, καὶ ἕως τοῦ ᾅδου καταντήσας, ὃς καὶ τὰς θύρας ἀνοίξας ἀνήγαγεν ἐκεῖθεν τοὺς ἐγκεκλεισμένους πολλοὺς χρόνους ἐν τῷ τοῦ κόσμου ταμείῳ, καὶ τούτοις ἄνοδον ὑποδείξας τὴν εἰς τὸ ὕψος ἀνάγουσαν.*

Ἄλαλοι — a daemonibus occupati, Act. Thom. §. 12.

Ἀμφιέννυμι, *induo*; — Act. Thom. §. 7. ita *ἀμφιάζω* — *ἀμφιάσονται στολὰς λαμπράς.*

Ἀναθεματίζω, *me diris devoveo*; Lib. Henoch. p. 180 et 181. ter: *ἀναθεματίσωμεν ἀλλήλους*, de iis qui diris se devovent si perjuri fuerint.

Ἀναψύχω, *recreo*, transitive: Act. Thom. §. 19. *ἀναψύχειν τοὺς τεθλιμμένους.*

Ἀνοίγω, — lin. 8. pro Ps. 21, 13. lege Ps. 22, 13. et adde: Dan. 10, 16. Judic. 11, 35 sqq. Sir. 39, 6. 51, 33. — Ib. lin. 10. post 2 Cor. 6, 11. adde: (Ps. 38, 14. 39, 13.) — et post: Act. 8, 32. adde: (Jes. 53, 7.)

Ἀξιόω, *volo*, *jubeo*; Act. Thom. §. 11. *ὁ δὲ βασιλεὺς ἠξίου τοὺς παρανύμφους ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ νυμφῶνος*, jussit egre-

i. — Observat *Krebsius* in Obss. Flav. ad Act. 15, 38. ξιόω cum negatione esse: *nolo*, (οὐκ ἠβούλετο, ut codd. abent ex interpretamento), sed loca, quae affert (Ant. , 1. 4. 7, 7. 3. 10, 7. 1.) dubia sunt.

αιτέω, — *repeto*; Joseph. Ant. 12, 4. 5. ἀπαιτεῖν τοὺς όρους.

ὁ — p. 103. no. 6. *proh!* Adde: Act. Thom. §. 41. ubi aepius in exclamatione, ut ὦ ἀπὸ τοῦ δολίου καὶ ἀπλήτου! — ὦ ἀπὸ τῆς πονηρίας!

οκτείνω; — forma ἀποκτέννεσθαι, quae legitur Apoc. , 11. in textu Griesb. habetur etiam Hab. 1, 17. Dan. 2, 3. et κτέννω pro κτείνω, ἀποκτέννω videtur fuisse forma ialecti communis, quam etiam macedonicam dicunt. Vid. *Breitinger* prolegg. ad LXX, cap. II. §. 7. *Sturz* de ial. aegyptia p. 119. 128. *Jacobs* in notis criticis ad Anth. 'al. p. 723. ad Epigr. Nicarch. Anal. Br. XX. πορδὴ ἀποτέννει πολλούς.

ρηστος — *impius*; Act. Thom. §. 12. ἄχρηστα καὶ βδελυκτὰ ἔργα διαπραττόμενοι, de liberis impiis.

λλω — βάλλειν ἑαυτόν, ita Joseph. ῥίπτειν ἑαυτὸν ruere; e bell. 6, 5. 2. vit. §. 42. — ῥίπτειν ἑαυτὸν κατά τινος, 4 Macc. 2, 10. 17, 1.

ρ — καὶ γάρ, *utique*; Act. Th. c. 3. τοιοῦτον γὰρ καὶ ρεῖαν ἔχομεν τεχνίτου.

ρουσία — Joseph. Ant. 4, 8. 16. γερουσίαν usurpat etiam e magistratu urbium (οἱ λευῖται καὶ ἡ γερουσία τῆς πόλεως κείνης) sive de collegio septemvirorum (Ant. 4, 8. 16.) ngularum urbium, cui adscripti erant ubique duo Levitae. jusmodi magistratus etiam Hierosolymis fuisse videtur, qui el partem synedrii magni constituit, vel in rebus graviobus simul advocatus est ad synedrii consultationes.

ιμόνιον — *Deus*, Joseph. bell. 1, 2. 8. — Ibid. lin. 7 et 18. post „*exprimunt*" adde: Attamen etiam in lib. lenoch. p. 195. leguntur: οἱ γιγάντες (scl. post internecioem eorum) πνεύματα πονηρὰ ἔσονται ἐπὶ τῆς γῆς — νεόμενα, ἀδικοῦντα, ἀφανίζοντα, ἐμπίπτοντα, — φάσματα οιοῦντα.

νδρον — Imagine de bona (ἀγαθῷ) et mala (πικρῷ) rbore utitur etiam auctor Act. Thom. §. 10 et 41., ut illa ıcem vel partes Dei (veritatem, puritatem et felicitatem), aec tenebras vel partes diaboli (errorem, vitia et miseiam), significet.

ρω, — πολλὰς scl. πληγὰς, adde: accusativus, qui praeer accusativum personae additur verbis caedendi, modum efinit, quo aliquis caeditur. (Matthiae grammat. graec. . 415 et 420.)

ιακονία, — *de beneficiis*, Act. Thom. §. 56. ἐκόμιζον ήματα πολλὰ εἰς διακονίαν τῶν χηρῶν.

Διανυκτερεύω — Act. Thom. c. 13. ἔμειναν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ διανυκτερεύοντες.

Διαυγής, *pellucidus*; — Joſeph. Ant. 3, 1. 7. διαυγέστατον ὕδωρ.

Δίδυμος — commemoratur hoc Thomae cognomen aliquoties in Actis Thomae, c. 1. ἔλαχεν ἡ Ἰνδία Ἰούδᾳ Θωμᾷ, τῷ καὶ διδύμῳ. cap. 2. Ἰούδαν Θωμᾶν τὸν καὶ Δίδυμον. c. 31. ὁ δίδυμος ὢν τοῦ χριστοῦ.

Δύναμις — ad Eph. 3, 7. 20. notandum ἡ δύναμις ἡ ἀπτόητος eſſe etiam epitheton Chriſti in Act. Th. §. 10.

Ἑαυτοῦ — no. 6. πρὸς ἑαυτὸν, *domum ſuam*; Joſeph. Ant. 7, 8. 5. χωρεῖν πρὸς ἑαυτόν. ibid. 7, 14. 6. πάντες ἔφυγον πρὸς ἑαυτοὺς ἕκαστοι.

Ἐγκράτεια — 4 Esdr. 7, 55.: „ſuper ſtellas fulgebunt facies eorum, qui abſtinentiam habuerunt." Acta Thomae tota in eo ſunt, ut doceant et praedicent abſtinentiam abſolutam ab omni, etiam licito conjugum concubitu.

Εἶδος — adde: *adſpectus*; τὸ cernere oculis, 2 Cor. 5, 7. οὐ διὰ εἴδους περιπατῶμεν. — *genus*, Joſeph. Ant. 10, 5. 1. πᾶν εἶδος πονηρίας. — *forma* adſpectabilis, Act. Th. §. 30.

Εἰμί — *in promptu ſum*, Joſeph. Ant. 7, 11. 6. τὴν οὖσαν δύναμιν, copias, quae in promptu erant. — *verſor cum aliquo*; Joſeph. Ant. 7, 8. 4. ὅπως εἴη σὺν αὐτῷ. — ἔστι, *licet*; Joſeph. bell. 4, 4. 3. οὓς ὁρᾶν ἔστι ἐμμεθυσκομένους. ibid. 4, 8. 1. — ἐν τινὶ, *occupatus* in aliqua re, *Joſeph*. Ant. 2, 16. 4. ἐν ὕμνοις ἦσαν.

Ἐκλογή, — adde: Act. 9, 15. σκεῦος ἐκλογῆς, tropice de apoſtolo.

Ἐμός — lin. 10. poſt Marc. 10, 40. adde: (Joſeph. Ant. 2, 16. 1. σὸν ἐστὶ ἐκπορίζειν.) — ibid. lin. 20. poſt: „*mei*" adde: (Joſeph. Ant. 1, 3. 8. ubi Deus de contemptoribus ſui dicit: ἐξύβριζον εἰς τὴν ἐμὴν εὐσέβειαν.

Ἐν — no. 2. lit. a. adde: Act. Thom. §. 32. εἰσελθὼν ἐν τῷ παραδείσῳ. — lit. b. *intra*, ἐν τρισὶν ἡμέραις, Act. Thom. §. 56. ἐγείρεται διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐκ νεκρῶν.

Ἐνδυναμόω, — δυνάμει *inſtruo*; Act. Thom. §. 10. ὁ θεὸς ὁ ἐνδυναμῶν τὰς ψυχάς.

Ἐξουθενόω — Ita Act. Thom. §. 14. ἐξουθενίζω, ἐξουθενίσασα τὸν ἄνδρα τοῦτον, de muliere, quae ab uſu viri abſtinet.

Ἐπέχω — lin. 3. a fine, locus Luc. 14, 7. pertinet ad ſignificationem primam: *animadverto*.

Ἐπιφαύω, — legitur etiam Act. Thom. §. 34. transitive: ἐπέφαυσε γάρ μοι ἀπὸ τῆς φροντίδος, luce ſua me liberavit a ſollicitudine noctis.

ογασία — i. q. μισθὸς, merces, lucrum; Act. Thom. §. 16. ἥντιν᾽ ἂν ἐργασίαν αἰτήσεταί μοι, δίδωμι αὐτῷ.
ύσπλαγχνος, — Test. XII. Patr. p. 537.: εὔσπλαγχνος καὶ ἐλεήμων. — εὐσπλαγχνία, Act. Thom. §. 10 et 20.
ἐχθρός, ὁ, κατ᾽ ἐξοχὴν de diabolo, Act. Thom. §. 30.
ἰωδιάς, — vid. quae in Φίλιππος notata sunt.
ἧττον — adde: εἰς τὸ ἧττον, 1 Cor. 11, 17. vid. Συνέρχομαι.
εός, — de filio Dei, Christo, Act. Thom. §. 25. §. 45. θεὲ ἐκ θεοῦ ὑψίστου. §. 57. θεὲ, Ἰησοῦ χριστὲ, τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος υἱέ.
ύρα — fores portae, adde: Joseph. bell. 5, 5. 3. δύο μὲν ἑκάστου πυλῶνος θύραι. ibid. §. 4. ἡ πρώτη δὲ αὐτοῦ πύλη θύρας οὐκ εἶχε.
ροσόλυμα — vid. quae de situ hujus urbis accuratius dicta sunt ad vocem Σιών.
ετήριος — ἱκετηρία, supplicatio; Act. Thom. §. 10. ἱκετηρίαν σου προσφέρω ὑπὲρ τῶν νεωτέρων τούτων.
υδαϊκῶς; — adde Joseph. bell. 6, 1. 3.
αθαίρω — περικαθαίρεσθαι de arborum purgatione, 1 Macc. 1, 29.
αθότι, siquidem; Lib. Henoch. p. 184.
ανναῖος — ita etiam in Act. Thom. §. 1. σίμων ὁ κανναῖος.
αταδικάζω — de injusto judicio; adde Jac. 5, 6.
αταξιάω — τινά τινος, dignum judico, praebeo praemii loco, Act. Thom. §. 15. καταξιώσας με τῶν ἀθανάτων καὶ ἀεὶ ὄντων.
ατάπαυσις; — de sede beatorum; (Act. Thom. §. 36. ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ (θεοῦ) ἀναπαύσῃ καὶ εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἔσῃ.
ατα πέτασμα, p. 567. lin. 2 et 3. post „legitur“ adde loca N. T. omissa: Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Luc. 23, 45. Hebr. 6, 19. 9, 3. — Ibid. lin. 10. post „Josephus l. l.“ adde: et de bell. 7, 5. 7. πορφυρᾶ καταπετάσματα τοῦ σκηνοῦ. — ibid. lin. 19. post „potest“ adde: (De significatione velaminis templi scissi, vid. Σχίζω.)
ενοφωνία — Epiph. haeres. 26, 1. τινὰ ἡμῖν παρεισφέρουσι κενοφωνίας ὀνόματα.
οινωνέω — largior, subvenio, adde Rom. 12, 13. ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες.
ομάω, — de usu comarum vid. φύσις no. 3.
ορέννυμι, — Act. Thom. §. 57. τὸν θεὸν θεασώμεθα, καὶ κορεσθῶμεν τῆς αὐτοῦ τροφῆς τῆς θεϊκῆς.
ράζω, — ad Luc. 19, 40. adde Joseph. bell. 1, 10. 2. οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῷ, κεκραγέναι γὰρ τὸ σῶμα (vulnera accepta, virtutis testes) σιωπῶντος.

Κυριακός, — *ἡ κυριακὴ* Act. Thom. §. 29. — *ἡ κυριακὴ ἡμέρα*, ib. §. 31.

2) ad Vol. II.

Λακέω, *dirumpor*; Act. Thom. §. 33. *ὁ δὲ δράκων φυσηθεὶς* (a veneno haufto) *ἐλάκησε καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐξεχύθη ὁ ἰὸς αὐτοῦ καὶ ἡ χολή.*

Λογίζω — imputo; de peccatis, Act. Thom. §. 56. *μὴ λογίσῃ ἡμῶν τὰ παραπτώματα καὶ τὰ πρῶτα σφάλματα.*

Λουτρὸν, de baptismo, Act. Thom. §. 25. *καθαρίσας αὐτοὺς τῷ σῷ λουτρῷ, καὶ ἀλείψας* (ungendo liberans) *αὐτοὺς τῷ σῷ ἐλαίῳ ἀπὸ τῆς περιεχούσης αὐτοὺς πλάνης.*

Μεταλλάσσω, — de graviffimis poenis animarum quae *μετήλλαξαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνουσίαν*, vid. Act. Thom. §. 52.

Μήτε — interrogative, adde 2 Cor. 13, 5.

Μηνύω, revelo — *τινὶ*, de revelatione rerum abfconditarum, lib. Henoch. p. 199.

Μιμητὴς — Jofeph. Ant. 6, 6. 12. *μιμηταὶ γενόμενοι τῆς τόλμης.*

Μισέω, p. 87. lin. 7. locus Jud. v. 23, ad numerum tertium pertinet.

Μισθὸς, — de poena; etiam Jud. v. 11.

Μνᾶ — Jofeph. Ant. 7, 8. 5. *σικλοὺς διακοσίους· οὗτοι δὲ εἰσι πέντε μναί.*

Μνῆμα — ad Act. 2, 29. adde: (Jofeph. Ant. 7, 15. 3. et ibid. 16, 7. 1. tradidit, fepulchrum Davidis ab Hyrcano, pontifice, apertum et divitias, cum Davidis corpore a Salomone ibi fimul reconditas, direptas effe.

Μονὴ — ad Joh. 14. adde: Act. Thom. §. 22. *τὴν ψυχὴν Γὰδ ἄγγελοι παραλαβόντες εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον, ὑποδεικνύοντες αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ τόπους καὶ οἰκήσεις, καὶ ἐξετάζοντες αὐτὸν, εἰς ποῖον τόπον βούλει οἰκῆσαι.* coll. §. 27.

Μονογενὴς, — de filio Dei: Act. Thom. §. 57. *δόξα τῷ μονογενεῖ, τῷ ἀπὸ τοῦ πατρός.*

Μύριος — *μύριοι*, *permulti*, (Jofeph. Ant. 17, 10. 4. *ἕτερα μύρια θορύβων.* ibid. 7, 1. 5. *διὰ μυρίων κακῶν.*)

Ναὸς — ad finem, adde: Act. Thom. §. 12. *ἐὰν ἀπαλλαγῆτε τῆς ῥυπαρᾶς κοινωνίας ταύτης* (concubitu legali) *γίνεσθε ναοὶ ἅγιοι, καθαροί.*

Νηστεύω, — fub finem adde: Act. Th. §. 20. *νηστεύει συνεχῶς καὶ ἄρτον ἐσθίει μόνον μετὰ ἅλατος, καὶ τὸ ποτὸν αὐτοῦ ὕδωρ.*

Νυμφὼν conclave fponfi et fponfae, aliquoties etiam legitur in Act. Thom. §. 11. — vid. fupra *Ἀξιόω.*

Ὁ, ἡ, τὸ, p. 127. lin. 23. poft „*θύρα*“ adde: (1 Sam. 1, 6. *συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς*, i. e. matricem.

Ioseph. Ant. 17, 4. 3. *ἐπὶ σφαγῇ τῶν περὶ Ἀριστοβούλου*, ob nteremtum Aristobulum. Id. Ant. 7, 8. 4.) — p. 128. lin. ı. a fine, adde: (tamen Psalt. Sal. 17, 12. ponitur hand lubie pro relativo: *πιστὸς ὁ κύριος ἐν πᾶσι τοῖς κρίμασιν ιὐτοῦ, τὰ ποιεῖ ἐπὶ τὴν γῆν.*)

κονομία, — *administratio*; Joseph. c. Ap. 2, 18. *ἡ τῶν τραγμάτων οἰκονομία.* — *dispensatio, largitio*; de donis livinis, Act. Thom. §. 57. *εὐχαριστοῦμεν — τῇ παρὰ σοῦ Ϊοηθείᾳ, καὶ τῇ οἰκονομίᾳ σου τῇ ἐλθούσῃ ἀπὸ σοῦ εἰς ἡμᾶς.* bid. *οἰκονομεῖν*, largiri, §. 19. *ταῦτα ὁ κύριος ᾠκονόμησεν ἰμῖν.* §. 28. ubi verba Luc. 12, 24. laudantur et pro *ὁ θεὸς τρέφει αὐτοὺς* leguntur: *καὶ ὁ θεὸς οἰκονομεῖ αὐτὰ* (*τὰ πετεινά*). Eodem modo *οἰκονόμος*. §. 19. *ὁ τροφεὺς τῶν ὀρφάνων, καὶ οἰκονόμος τῶν χηρῶν.*

ίζω — publice declaro s. constituo; (Joseph. Ant. 4, 8. 2. *τὰ ἐν τοῖς νόμοις διωρισμένα.*)

, ἥ, ὅ, — lin. 9. p. 168. adde: 1 Petr. 2, 8. *οἳ* (*μὲν*) *τροσκόπτουσι τῷ λόγῳ — ὑμεῖς δὲ*, *illi quidem — vos utem.*

λέω — Act. Thom. §. 12. *ὑπὸ δαιμόνων ὀχλούμενοι.*

ινδοχεῖον, legitur etiam Act. Thom. c. 48. ut ibidem tiam *ξενοδοχεῖον* §. 16. occurrit.

ρακύπτω, incurvato corpore prospicio, — *εἰς χάσμα*, ıct. Thom. §. 52.

ραλυτικός, — Act. Thom. §. 12. et ibid. daemones nali causa paralyseos.

ράπτωμα, *peccatum*; Act. Thom. §§. 38. et 56.

ριποιέω, — de Christo dicitur: *πάντα ἔπαθες, ἵνα ιμᾶς περιποιήσῃ*, Act. Thom. §. 25.

ριστερά — Act. Thom. §. 47. *ἐλθὲ ἡ ἱερὰ περιστερά,— ἀπόκρυφος μήτηρ.*

ιεονεκτέω, *lucri causa decipio*; Act. Thom. §. 12. *γίεσθε ἅρπαγες καὶ πλεονέκται ὀρφανοὺς δέροντες, χήρας λεονεκτοῦντες.*

λύτιμος, *magni pretii*; adde 1 Petr. 1, 7. *πολυτιμότεον χρυσίου*, (text. vulg. *πολὺ τιμιώτερον.*)

ρεύω — p. 313. lin. 16. post 1 Petr. 3, 19. adde: (Joseph. nt. 7, 13. 1. *προσέταξεν Ἰωάβῳ πορευθέντι τὸν ὄχλον ἐξαριθῆσαι.*)

αιτώριον — *palatium regium*, aliquoties in Act. Th. . 19. ubi mox *πραιτώριον*, mox *παλάτιον*.

όσκαιρος — *ἀνὴρ* dicitur maritus humanus cui oppoitur Jesus *ἀνὴρ ἀληθινός*, Act. Thom. §. 14. — Ibid. . 15. *τῶν προσκαίρων ἀπαλλάξας καταξιώσας με τῶν ἀθαάτων καὶ ἀεὶ ὄντων.*

οστάτις, *patrona*; — ita *προστάτης* Joseph. Ant. 7, 14. . *προστάτην ἔχειν τὸν θεόν.*

Πρωτότοκος, — ad Rom. 8, 28. adde; (Act. Th. §. 57. δόξα τῷ πρωτοτόκῳ τῶν πολλῶν ἀδελφῶν.)

Πύλη — στενή, vid. Στενός.

Ῥυπαρός, — turpis, potissimum de libidine et re venerea Test. XII. Patr. p. 605.: τὸ πνεῦμα τῆς πορνείας — ἐν διαλογισμοῖς ῥυπαροῖς συνταράσσει τὸν νοῦν εἰς πορνείαν. Act. Thom. §. 12. et 13. ῥυπαρὰ κοινωνία, de concubitu.

Σεληνιάζω — σεληνιαζόμενοι commemorantur quoque Act. Thom. §. 12. tanquam aegroti; quorum morbus daemonibus auctoribus tribuitur.

Σιών — p. 406. lin. 7. post „cacumini templum" adde: (Joseph. Ant. 12, 5. 4. „Antiochus, rex, — τὴν ἐν τῇ κάτω πόλει ᾠκοδόμησεν ἄκραν· ἦν γὰρ ὑψηλὴ καὶ ὑπερκειμένη τὸ ἱερόν.)

Σκύθης, — (Joseph. c. Apion. 2, 37. σκύθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων, καὶ βραχὺ τῶν θηρίων διαφέροντες.)

Σπείρω — *largior*; Act. Thom. §. 15. σπείρας ἐν ἐμοὶ τὴν ζωήν.

Σπλαγχνίζομαι, *miseret me*; Act. Thom. §. 38. εἰ δὲ σπλαγχνίζεται (Deus) ἐφ' ἡμᾶς.

Σπλάγχνον — lin. 13. a fine post „moveantur" adde: (Similiter Act. Thom. §. 15. τὰ ἴδια σπλάγχνα μὴ ἐπισχών, de eo qui misericordia moveri patitur.)

Σπορά — de origine, Act. Thom. §. 31. ποίας σπορᾶς καὶ ποίου γένους ὑπάρχεις;

Συγκακοπαθέω, legitur etiam 2 Tim. 1, 3. in codd.

Συνευωχέομαι — adde Joseph. Ant. 4, 8. 7.

Συστενάζω, — Test. XII. Patr. p. 629. παντὶ ἀνθρώπῳ ὀδυνωμένῳ συνεστέναξα, καὶ πτωχῷ μετέδωκα τὸν ἄρτον μου.

Ὑπόδικος, *reus*; — Act. Thom. §. 5. ὑπόδικος τῇ τοῦ βασιλέως κρίσει.

Φύω — aor. 2. pass. ἐφύην habetur etiam in Act. Thom. §. 32. ἄκανθαι ἐφύησαν ἐν τῇ γῇ.

Φωλεός — Act. Thom. §. 31. δράκων μέγας τοῦ φωλεοῦ ἐξελθών.

Φῶς, — ad Matth. 4, 16. cf. Test. XII. Patr. p. 584. ubi de Messiae ortu et adventu leguntur: ἀνατελεῖ ἄστρον αὐτοῦ ἐν οὐρανῷ, ὡς βασιλέως, φωτίζον φῶς γνώσεως ἐν ἡλίῳ ἡμερῶν. — De Deo: Act. Thom. §. 27.: ἀχώρητον ἡμῖν, κύριε, τὸ φῶς σού ἐστι, καὶ οὐ δυνάμεθα φέρειν αὐτό· μεῖζον γάρ ἐστι τῆς ὑμετέρας ὄψεως. — Ibid. §. 6. σοφία, sive πνεῦμα ἅγιον dicitur ἡ κόρη τοῦ φωτός.

APPENDIX II. ANALYTICVS,

IN VSVM TIRONVM.

Omissa sunt verba δίδωμι, τίθημι, ἵστημι et εἰμί. Ubi formae verborum simplicium hic notatae sunt, omisi composita, e. g. ἐξῆλθον, ἀπῆλθον quaere in ἦλθον.)

αγεῖν, aor. 2. act. — Ἄγω.
ιθονται, aor. 2. conj. med. — Αἰσθάνομαι.
ήκοα attice pro ἤκοα, perf. med. — Ἀκούω.
ιβὰς partic. aor. 2. act. } — Ἀναβαίνω.
αβέβηκα perfect. act.
ιβήσεται fut. act.
αγνωσθῆναι infin. aor. 1. pass. — Ἀναγινώσκω.
αζωσάμενοι, part. aor. 1. med. — Ἀναζωννύω.
ιληφθεὶς part. aor. 1. pass. — Ἀναλαμβάνω.
ιλωθῆτε aor. 1. pass. conj. — Ἀναλίσκω.
άλωσε fut. act. ei. verbi.
αμνήσει fut. act. } — Ἀναμιμνήσκω.
ιμνησθεὶς part. aor. 1. pass.
ίστα, per apocopen pro ἀνάστηθι imperf. aor. 2. act. — Ἀνίστημι.
ατείλῃ aor. 1. act. conj. } — Ἀνατέλλω.
ατέταλκεν perfect. act.
ίβη aor. 2. act. — Ἀναβαίνω.
έθη aor. 1. pass. — Ἀνίημι.
εῖλε aor. 2. act. } — Ἀναιρέω.
είλατε aor. 1. med.
είχεσθε imperf. med. — Ἀνέχομαι.
ελήφθη aor. 1. pass. — Ἀναλαμβάνω.
έντες aor. 2. act. — Ἀνίημι.
έτειλε, aor. 1. act. — Ἀνατέλλω.
έῳγε, perf. med. } — Ἀνοίγω.
εῳγμένος perf. pass. particip.
έῳξε aor. 1. act.
οίχθη aor. 1. pass.
ηρέθη aor. 1. pass. — Ἀναιρέω.
ήφθη aor. 1. pass. — Ἀνάπτω.

Ἀνθέξεται fut. med. — Ἀντέχομαι.
Ἀνιέντες part. praes. act. — Ἀνίημι.
Ἀπαρθῇ aor. 1. conj. pass. — Ἀπαίρω.
Ἀπέβησαν aor. 2. act. ind. — Ἀποβαίνω.
Ἀπέθανε aor. 2. ind. act. — Ἀποθνήσκω.
Ἀπειπάμεθα aor. 1. ind. med. — Ἀπείπω.
Ἀπέλιπον aor. 2. act. — Ἀπολείπω.
Ἀπενεχθῆναι aor. 1. pass. infin. — Ἀποφέρω.
Ἀπεστάλη aor. 2. ind. pass.
Ἀπέσταλκα perf. ind. act. } — Ἀποστέλλω.
Ἀπέστειλα aor. 1. ind. act.
Ἀπέστη aor. 2. ind. act. — Ἀφίστημι.
Ἀπήγξατο aor. 1. ind. med. — Ἀπάγχω.
Ἀπῄεσαν imperf. per syncopen pro ἀπῄεισαν. — Ἄπειμι, abeo.
Ἀπήλασεν aor. 1. ind. act. — Ἀπελαύνω.
Ἀπηλγηκότες part. perf. act. — Ἀπαλγέω.
Ἀπήνεγκαν aor. 1. ind. act. — Ἀποφέρω.
Ἀπίδω aor. 2. conj. act. — Ἀπείδω.
Ἀποβάντες part. aor. 2. act.
Ἀποβήσεται fut. 1. ind. med. } — Ἀποβαίνω.
Ἀποδεδειγμένον part. perf. pass.
Ἀποδεῖξαι inf. aor. 1. act. } — Ἀποδεικνύω.
Ἀποδιδοῦν contr. pro ἀποδιδόον part. praes. act. ab ἀποδιδόω i. q. ἀποδίδωμι.
Ἀποθανεῖν infin. aor. 2. act. — Ἀποθνήσκω.
Ἀποκαθιστάνεις praes. ind. act. — Ἀποκαθίστημι.
Ἀποκατασταθῶ conj. aor. 1. pass. — Ἀποκαθίστημι.
Ἀποκτανθῆναι infin. aor. 1. pass. — Ἀποκτείνω.
Ἀποκτέννεσθαι infin. praes. pass. pro ἀποκτείνεσθαι (Apoc. 6, 11.) ex dialecto communi, ut videtur. Vid. Ἀποκτείνω in Appendice I.
Ἀπολεῖσθαι infin. fut. 2. med.
Ἀπολεῖτε, fut. 2. med.
Ἀπολέσαι aor. 1. act. infin. } — Ἀπόλλυμι.
Ἀπόληται aor. 2. conj. med.
Ἀπολόμενος part. aor. 2. med.
Ἀπολωλὸς part. perf. med.
Ἀποσταλῶσι aor. 2. conj. pass.
Ἀποστεῖλαι infin. aor. 1. act. } — Ἀποστέλλω.
Ἀποστῇ aor. 2. conj. act. — Ἀφίστημι.
Ἀποστραφῇς aor. 2. conj. pass. — Ἀποστρέφω.
Ἀπώλεσα aor. 1. ind. act.
Ἀπώλετο aor. 2. ind. med. } — Ἀπόλλυμι.
Ἀπωσάμενοι part. aor. 1. med.
Ἀπώσαντο aor. 1. med. ind. } — Ἀπωθέω.
Ἆραι infin. aor. 1. act. — Αἴρω.

Ἀρέσαι infin. aor. 1. act. — Ἀρέσκω.
Ἄρῃ aor. 1. conj. act.
Ἀρθήσεται fut. 1. ind. pass. — Αἴρω.
Ἄρθητι aor. 1. imper. pass.
Ἀροῦσι fut. 1. ind. act.
Αὐξηθῇ aor. 1. conj. pass. — Αὐξάνω.
Αὐξῆσαι aor. 1. optat. act.
Ἀφεθῇ aor. 1. conj. pass. — Ἀφίημι.
Ἀφεθήσεται fut. 1. ind. pass.
Ἀφεῖλεν aor. 2. ind. act. — Ἀφαιρέω.
Ἀφεὶς aor. 2. act. part. ab Ἀφίημι.
Ἀφεῖς (Apoc. 2, 20.) 2. pers. praes. ind. act. pro ἀφίης a stirpe ἀφέω pro qua Ἀφίημι.
Ἀφελεῖν aor. 2. infin. act. — Ἀφαιρέω.
Ἄφες aor. 2. imperat. act. — Ἀφίημι.
Ἀφέωνται attice pro ἀφεῖνται, perf. ind. pass. — Ἀφίημι.
Ἀφῇ conj. aor. 2. act.
Ἀφῆκα perf. 1. ind. act. — Ἀφίημι.
Ἀφήσει fut. 1. ind. act.
Ἀφιέναι inf. praes. act.
Ἀφίκετο aor. 2. ind. med. — Ἀφικνέομαι.
Ἀφίστατο imperf. med. ab Ἀφίστημι.
Ἀφοριεῖ attice pro ἀφορίσει, fut. 1. ind. act. — Ἀφορίζω.
Ἀφοριοῦσι pro ἀφορίσουσι, fut. 1. ind. act. ej. verbi.
Ἀφῶμεν aor. 2. conj. act. — Ἀφίημι.
Βέβληκε praet. ind. act.
Βεβληκότος part. praet. act. — Βάλλω.
Βέβληται perf. pass.
Βλαστήσασα part. aor. 1. act. — Βλαστάνω.
Βληθείσῃ part. aor. 1. pass. — Βάλλω.
Βληθῇ aor. 1. conj. pass.
Βόησον imperat. aor. 1. act. — Βοάω.
Γεγεννημένον partic. perf. pass.
Γεγενῆσθαι infin. perf. pass.
Γέγονα perf. ind. med.
Γεγονυῖα partic. perf. med. — Γίνομαι.
Γενηθῆναι aor. 1. inf. pass.
Γένησθε aor. 2. conj. med.
Γεννηθῆναι aor. 1. pass. infin. — Γεννάω.
Γεννώμενον part. perf. pass.
Γένοιτο aor. 2. optat. med. — Γίνομαι.
Γενόμενα part. aor. 2. med.
Γηράσῃς aor. 1. conj. act. — Γηράσκω.
Γνόντες partic. aor. 2. act.
Γνοὺς part. aor. 2. act.
Γνῶ aor. 2. conj. — Γινώσκω.
Γνώσῃ fut. 1. ind. med.
Γνωσθέντες part. aor. 1. pass.

APPENDIX I.

ADDITAMENTA CONTINENS

1) ad Vol. I.

(Postquam maxima hujus lexici pars typis jam erat excusa, in manus mihi venit liber nuperrime editus: Acta S. Thomae Apostoli ex codd. Pariss. primum edidit et adnotationibus illustravit *Jo. Car. Thilo*. Lips. 1823. 8. — cujus quidem, si recte vidi, haud exigua utilitas esse potest in interpretatione N. T.; quare ex eo, quae pro temporis brevitate mihi fugitivo quasi oculo perlegenti animadvertere licuit, hic transscribenda censui, additis simul quibusdam aliis cum emendationibus tum additamentis, e Josepho maximam partem collectis.)

Ἀγωνία, de angore ex instanti calamitate, Joseph. Ant. 6, 6. 2. ibid. 11, 8. 4.

Αἰχμαλωσία, ad locum Eph. 4, 8. adde etiam Act. Thom. §. 10. ubi de Christo: *ὁ πρεσβευτής, ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀποσταλεὶς, καὶ ἕως τοῦ ᾅδου καταντήσας, ὃς καὶ τὰς θύρας ἀνοίξας ἀνήγαγεν ἐκεῖθεν τοὺς ἐγκεκλεισμένους πολλοὺς χρόνους ἐν τῷ τοῦ κόσμου ταμείῳ, καὶ τούτοις ἄνοδον ὑποδείξας τὴν εἰς τὸ ὕψος ἀνάγουσαν.*

Ἄλαλοι — a daemonibus occupati, Act. Thom. §. 12.

Ἀμφιέννυμι, *induo*; — Act. Thom. §. 7. ita *ἀμφιάζω* — *ἀμφιάσονται στολὰς λαμπράς.*

Ἀναθεματίζω, *me diris devoveo*; Lib. Henoch. p. 180 et 181. ter: *ἀναθεματίσωμεν ἀλλήλους*, de iis qui diris se devovent si perjuri fuerint.

Ἀναψύχω, *recreo*, transitive: Act. Thom. §. 19. *ἀναψύχειν τοὺς τεθλιμμένους.*

Ἀνοίγω, — lin. 8. pro Ps. 21, 13. lege Ps. 22, 13. et adde: Dan. 10, 16. Judic. 11, 35 sqq. Sir. 39, 6. 51, 33. — Ib. lin. 10. post 2 Cor. 6, 11. adde: (Ps. 38, 14. 39, 13.) — et post: Act. 8, 32. adde: (Jes. 53, 7.)

Ἀξιόω, *volo*, *jubeo*; Act. Thom. §. 11. *ὁ δὲ βασιλεὺς ἠξίου τοὺς παρανύμφους ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ νυμφῶνος*, jussit egre-

i. — Observat *Krebsius* in Obss. Flav. ad Act. 15, 38, ξιόω cum negatione esse: *nolo*, (οὐκ ἠβούλετο, ut codd. abent, ex interpretamento), sed loca, quae affert (Ant. , 1. 4. 7, 7. 3. 10, 7. 1.) dubia sunt.

αιτέω, — *repeto*; Joseph. Ant. 12, 4. 5. ἀπαιτεῖν τοὺς όρους.

ὁ — p. 103. no. 6. *prae!* Adde: Act. Thom. §. 41. ubi aepius in exclamatione, ut ὢ ἀπὸ τοῦ δολίου καὶ ἀπλήτου! — ὢ ἀπὸ τῆς πονηρίας!

:οκτείνω; — forma ἀποκτέννεσθαι, quae legitur Apoc. , 11. in textu Griesb. habetur etiam Hab. 1, 17. Dan. 2, 3. et κτέννω pro κτείνω, ἀποκτέννω videtur fuisse forma ialecti communis, quam etiam macedonicam dicunt. 'id. *Breitinger* prolegg. ad LXX, cap. II. §. 7. *Sturz* de ial. aegyptia p. 119. 128. *Jacobs* in notis criticis ad Anth. 'al. p. 723. ad Epigr. Nicarch. Anal. Br. XX. πορδὴ ἀποτέννει πολλούς.

ρηστος — *impius*; Act. Thom. §. 12. ἄχρηστα καὶ βδελυκτὰ ἔργα διαπραττόμενοι, de liberis impiis.

λλω — βάλλειν ἑαυτόν, ita Joseph. ῥίπτειν ἑαυτὸν ruere; e bell. 6, 5. 2. vit. §. 42. — ῥίπτειν ἑαυτὸν κατά τινος, 4 Macc. 2, 10. 17, 1.

ρ — καὶ γὰρ, *utique*; Act. Th. c. 3. τοιούτου γὰρ καὶ ρεῖαν ἔχομεν τεχνίτου.

ρουσία — Joseph. Ant. 4, 8. 16. γερουσίαν usurpat etiam e magistratu urbium (οἱ λευῖται καὶ ἡ γερουσία τῆς πόλεως κείνης) sive de collegio septemvirorum (Ant. 4, 8. 16.) ngularum urbium, cui adscripti erant ubique duo Levitae. ijusmodi magistratus etiam Hierosolymis fuisse videtur, qui el partem synedrii magni constituit, vel in rebus gravioibus simul advocatus est ad synedrii consultationes.

ιμόνιον — *Deus*, Joseph. bell. 1, 2. 8. — Ibid. lin. 7 et 18. post „*exprimunt*" adde: Attamen etiam in lib. Henoch. p. 195. leguntur: οἱ γιγάντες (scl. post internecioem eorum) πνεύματα πονηρὰ ἔσονται ἐπὶ τῆς γῆς — νεόμενα, ἀδικοῦντα, ἀφανίζοντα, ἐμπίπτοντα, — φάσματα οιοῦντα.

νδρον — Imagine de bona (ἀγαθῷ) et mala (πικρῷ) rbore utitur etiam auctor Act. Thom. §. 10 et 41., ut illa ıcem vel partes Dei (veritatem, puritatem et felicitatem), aec tenebras vel partes diaboli (errorem, vitia et miseiam), significet.

ρω, — πολλὰς scl. πληγὰς, adde: accusativus, qui praeer accusativum personae additur verbis caedendi, modum efinit, quo aliquis caeditur. (Matthiae grammat. graec. . 415 et 420.)

ιακονία, — *de beneficiis*, Act. Thom. §. 56. ἐκόμιζον ήματα πολλὰ εἰς διακονίαν τῶν χηρῶν.

Διανυκτερεύω — Act. Thom. c. 13. ἔμειναν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ διανυκτερεύοντες.

Διαυγής, *pellucidus*; — Joseph. Ant. 3, 1. 7. διαυγέστατον ὕδωρ.

Δίδυμος — commemoratur hoc Thomae cognomen aliquoties in Actis Thomae, c. 1. ἔλαχεν ἡ Ἰνδία Ἰούδᾳ Θωμᾷ, τῷ καὶ διδύμῳ. cap. 2. Ἰούδαν Θωμᾶν τὸν καὶ Δίδυμον. c. 31. ὁ δίδυμος ὢν τοῦ χριστοῦ.

Δύναμις — ad Eph. 3, 7. 20. notandum ἡ δύναμις ἡ ἀπτόητος esse etiam epitheton Christi in Act. Th. §. 10.

Ἑαυτοῦ — no. 6. πρὸς ἑαυτὸν, *domum suam*; Joseph. Ant. 7, 8. 5. χωρεῖν πρὸς ἑαυτόν. ibid. 7, 14. 6. πάντες ἔφυγον πρὸς ἑαυτοὺς ἕκαστοι.

Ἐγκράτεια — 4 Esdr. 7, 55.: „super stellas fulgebunt facies eorum, qui abstinentiam habuerunt.“ Acta Thomae tota in eo sunt, ut doceant et praedicent abstinentiam absolutam ab omni, etiam licito conjugum concubitu.

Εἶδος — adde: *adspectus*; τὸ cernere oculis, 2 Cor. 5, 7. οὐ διὰ εἴδους περιπατῶμεν. — *genus*, Joseph. Ant. 10, 5. 1. πᾶν εἶδος πονηρίας. — *forma* adspectabilis, Act. Th. §. 30.

Εἰμί — *in promptu sum*, Joseph. Ant. 7, 11. 6. τὴν οὖσαν δύναμιν, copias, quae in promptu erant. — *versor cum aliquo*; Joseph. Ant. 7, 8. 4. ὅπως εἴη σὺν αὐτῷ. — ἐστὶ, *licet*; Joseph. bell. 4, 4. 3. οὓς ὁρᾶν ἐστι ἐμμεθυσκομένους. ibid. 4, 8. 1. — ἐν τινι, *occupatus* in aliqua re, Joseph. Ant. 2, 16. 4. ἐν ὕμνοις ἦσαν.

Ἐκλογή, — adde: Act. 9, 15. σκεῦος ἐκλογῆς, tropice de apostolo.

Ἐμός — lin. 10. post Marc. 10, 40. adde: (Joseph. Ant. 2, 16. 1. σὸν ἐστὶ ἐκπορίζειν.) — ibid. lin. 20. post: „*mei*“ adde: (Joseph. Ant. 1, 3. 8. ubi Deus de contemptoribus sui dicit: ἐξύβριζον εἰς τὴν ἐμὴν εὐσέβειαν.

Ἐν — no. 2. lit. a. adde: Act. Thom. §. 32. εἰσελθὼν ἐν τῷ παραδείσῳ. — lit. b. *intra*, ἐν τρισὶν ἡμέραις, Act. Thom. § 56. ἐγείρεται διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐκ νεκρῶν.

Ἐνδυναμόω, — δυνάμει *instruo*; Act. Thom. §. 10. ὁ θεὸς ὁ ἐνδυναμῶν τὰς ψυχάς.

Ἐξουθενόω — Ita Act. Thom. §. 14. ἐξουθενίζω, ἐξουθενίσασα τὸν ἄνδρα τοῦτον, de muliere, quae ab usu viri abstinet.

Ἐπέχω — lin. 3. a fine, locus Luc. 14, 7. pertinet ad significationem primam: *animadverto*.

Ἐπιφαύω, — legitur etiam Act. Thom. §. 34. transitive: ἐπέφαυσε γάρ μοι ἀπὸ τῆς φροντίδος, luce sua me liberavit a sollicitudine noctis.

ργασία — i. q. μισθὸς, merces, lucrum; Act. Thom. §. 16. ἥντιν᾽ ἂν ἐργασίαν αἰτήσεταί μοι, δίδωμι αὐτῷ.
ὔσπλαγχνος, — Test. XII. Patr. p. 537.: εὔσπλαγχνος καὶ ἐλεήμων. — εὐσπλαγχνία, Act. Thom. §. 10 et 20.
χθρός, ὁ, κατ᾽ ἐξοχὴν de diabolo, Act. Thom. §. 30.
ρωδιάς, — vid. quae in Φίλιππος notata sunt.
ττον — adde: εἰς τὸ ἧττον, 1 Cor. 11, 17. vid. Συνέρχομαι.
εός, — de filio Dei, Christo, Act. Thom. §. 25. §. 45. θεὲ ἐκ θεοῦ ὑψίστου. §. 57. θεὲ, Ἰησοῦ χριστὲ, τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος υἱέ.
ύρα — fores portae, adde: Joseph. bell. 5, 5. 3. δύο μὲν ἑκάστου πυλῶνος θύραι. ibid. §. 4. ἡ πρώτη δὲ αὐτοῦ τὰ πύλη θύρας οὐκ εἶχε.
ροσόλυμα — vid. quae de situ hujus urbis accuratius dicta sunt ad vocem Σιών.
ετήριος — ἱκετηρία, supplicatio; Act. Thom. §. 10. ἱκετηρίαν σου προσφέρω ὑπὲρ τῶν νεωτέρων τούτων.
υδαϊκῶς; — adde Joseph. bell. 6, 1. 3.
αθαίρω — περικαθαίρεσθαι de arborum purgatione, 4 Macc. 1, 29.
αθότι, siquidem; Lib. Henoch. p. 184.
αναναῖος — ita etiam in Act. Thom. §. 1. σίμων ὁ κανανᾶος.
αταδικάζω — de injusto judicio; adde Jac. 5, 6.
αταξιόω — τινά τινος, dignum judico, praebeo praemii loco; Act. Thom. §. 15. καταξιώσας με τῶν ἀθανάτων καὶ ἀεὶ ὄντων.
ατάπαυσις; — de sede beatorum; (Act. Thom. §. 36. ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ (θεοῦ) ἀναπαύσῃ καὶ εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἔσῃ.
αταπέτασμα, p. 567. lin. 2 et 3. post „legitur" adde loca N. T. omissa: Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Luc. 23, 45. Hebr. 6, 19. 9, 3. — Ibid. lin. 10. post „Josephus l. l." adde: et de bell. 7, 5. 7. πορφυρᾶ καταπετάσματα τοῦ σκηνοῦ. — ibid. lin. 19. post „potest" adde: (De significatione velaminis templi scissi, vid. Σχίζω.)
ενοφωνία — Epiph. haeres. 26, 1. τινὰ ἡμῖν παρεισφέρουσι κενοφωνίας ὀνόματα.
οινωνέω — largior, subvenio, adde Rom. 12, 13. ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες.
ομάω, — de usu comarum vid. φύσις no. 3.
ορέννυμι, — Act. Thom. §. 57. τὸν θεὸν θεασώμεθα, καὶ κορεσθῶμεν τῆς αὐτοῦ τροφῆς τῆς θεϊκῆς.
ράζω, — ad Luc. 19, 40. adde Joseph. bell. 1, 10. 2. οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῷ, κεκραγέναι γὰρ τὸ σῶμα (vulnera accepta, virtutis testes) σιωπῶντος.

Κυριακός, — *ἡ κυριακὴ* Act. Thom. §. 29. — *ἡ κυριακὴ ἡμέρα*, ib. §. 31.

2) ad Vol. II.

Λακέω, *disrumpor*; Act. Thom. §. 33. *ὁ δὲ δράκων φυσηθεὶς* (a veneno hausto) *ἐλάκησε καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐξεχύθη ὁ ἰὸς αὐτοῦ καὶ ἡ χολή.*

Λογίζω — imputo; de peccatis, Act. Thom. §. 56. *μὴ λογίσῃ ἡμῶν τὰ παραπτώματα καὶ τὰ πρῶτα σφάλματα.*

Λουτρὸν, de baptismo, Act. Thom. §. 25. *καθαρίσας αὐτοὺς τῷ σῷ λουτρῷ, καὶ ἀλείψας* (ungendo liberans) *αὐτοὺς τῷ σῷ ἐλαίῳ ἀπὸ τῆς περιεχούσης αὐτοὺς πλάνης.*

Μεταλλάσσω, — de gravissimis poenis animarum quae *μετήλλαξαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνουσίαν*, vid. Act. Thom. §. 52.

Μήτε — interrogative, adde 2 Cor. 13, 5.

Μηνύω, revelo — *τινὶ*, de revelatione rerum absconditarum, lib. Henoch. p. 199.

Μιμητὴς — Joseph. Ant. 6, 6. 12. *μιμηταὶ γενόμενοι τῆς τόλμης.*

Μισέω, p. 87. lin. 7. locus Jud. v. 23, ad numerum tertium pertinet.

Μισθὸς, — de poena; etiam Jud. v. 11.

Μνᾶ — Joseph. Ant. 7, 8. 5. *σικλοὺς διακοσίους· οὗτοι δὲ εἰσι πέντε μναί.*

Μνῆμα — ad Act. 2, 29. adde: (Joseph. Ant. 7, 15. 3. et ibid. 16, 7. 1. tradidit, sepulchrum Davidis ab Hyrcano, pontifice, apertum et divitias, cum Davidis corpore a Salomone ibi simul reconditas, direptas esse.

Μονὴ — ad Joh. 14. adde: Act. Thom. §. 22. *τὴν ψυχὴν Γὰδ ἄγγελοι παραλαβόντες εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον, ὑποδεικνύοντες αὐτῷ τους ἐκεῖ τόπους καὶ οἰκήσεις, καὶ ἐξετάζοντες αὐτὸν, εἰς ποῖον τόπον βούλει οἰκῆσαι.* coll. §. 27.

Μονογενὴς, — de filio Dei: Act. Thom. §. 57. *δόξα τῷ μονογενεῖ, τῷ ἀπὸ τοῦ πατρός.*

Μύριος — *μύριοι*, *permulti*, (Joseph. Ant. 17, 10. 4. *ἕτερα μύρια θορύβων.* ibid. 7, 1. 5. *διὰ μυρίων κακῶν.*)

Ναὸς — ad finem, adde: Act. Thom. §. 12. *ἐὰν ἀπαλλαγῆτε τῆς ῥυπαρᾶς κοινωνίας ταύτης* (concubitu legali) *γίνεσθε ναοὶ ἅγιοι, καθαροί.*

Νηστεύω, — sub finem adde: Act. Th. §. 20. *νηστεύει συνεχῶς καὶ ἄρτον ἐσθίει μόνον μετὰ ἅλατος, καὶ τὸ ποτὸν αὐτοῦ ὕδωρ.*

Νυμφὼν conclave sponsi et sponsae, aliquoties etiam legitur in Act. Thom. §. 11. — vid. supra *Ἀξιόω*.

Ὁ, ἡ, τὸ, p. 127. lin. 23. post „*θύρα*" adde: (1 Sam. 1, 6. *συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς*, i. e. matricem.

osephh. Ant. 17, 4. 3. ἐπὶ σφαγῇ τῶν περὶ Ἀριστοβοῦλον, ob nteremtum Aristobulum. Id. Ant. 7, 8. 4.) — p. 128. lin. :. a fine, adde: (tamen Psalt. Sal. 17, 12. ponitur hand ubie pro relativo: πιστὸς ὁ κύριος ἐν πᾶσι τοῖς κρίμασιν ὑτοῦ, τὰ ποιεῖ ἐπὶ τὴν γῆν.)

κονομία, — *administratio*; Joseph. c. Ap. 2, 18. ἡ τῶν ραγμάτων οἰκονομία. — *dispensatio, largitio*; de donis ivinis, Act. Thom. §. 57. εὐχαριστοῦμεν — τῇ παρὰ σοῦ οηθείᾳ, καὶ τῇ οἰκονομίᾳ σου τῇ ἐλθούσῃ ἀπὸ σοῦ εἰς ἡμᾶς. bid. οἰκονομεῖν, largiri, §. 19. ταῦτα ὁ κύριος ᾠκονόμησεν μῖν. §. 28. ubi verba Luc. 12, 24. laudantur et pro ὁ εὸς τρέφει αὐτοὺς leguntur: καὶ ὁ θεὸς οἰκονομεῖ αὐτὰ (τὰ ετεινά). Eodem modo οἰκονόμος. §. 19. ὁ τροφεὺς τῶν ρφάνων, καὶ οἰκονόμος τῶν χηρῶν.

ίζω — publice declaro s. constituo; (Joseph. Ant. 4, 8. 2. τὰ ἐν τοῖς νόμοις διωρισμένα.)

, ἥ, ὅ, — lin. 9. p. 168. adde: 1 Petr. 2, 8. οἳ (μὲν) ροσκόπτουσι τῷ λόγῳ — ὑμεῖς δὲ, *illi quidem — vos utem.*

λέω — Act. Thom. §. 12. ὑπὸ δαιμόνων ὀχλούμενοι.

νδοχεῖον, legitur etiam Act. Thom. c. 48. ut ibidem tiam ξενοδοχεῖον §. 16. occurrit.

ρακύπτω, incurvato corpore prospicio, — εἰς χάσμα, ct. Thom. §. 52.

ραλυτικός, — Act. Thom. §. 12. et ibid. daemones aali causa paralyseos.

ράπτωμα, *peccatum*; Act. Thom. §§. 38. et 56.

ριποιέω, — de Christo dicitur: πάντα ἔπαθες, ἵνα μᾶς περιποιήσῃ, Act. Thom. §. 25.

ριστερά — Act. Thom. §. 47. ἐλθὲ ἡ ἱερὰ περιστερά, — ἀπόκρυφος μήτηρ.

εονεκτέω, *lucri causa decipio*; Act. Thom. §. 12. γίσθε ἅρπαγες καὶ πλεονέκται ὀρφανοὺς δέροντες, χήρας λεονεκτοῦντες.

λύτιμος, *magni pretii*; adde 1 Petr. 1, 7. πολυτιμότεον χρυσίου, (text. vulg. πολὺ τιμιώτερον.)

ρεύω — p. 318. lin. 16. post 1 Petr. 3, 19. adde: (Joseph. nt. 7, 13. 1. προσέταξεν Ἰωάβῳ πορευθέντι τὸν ὄχλον ἐξαριθῆσαι.)

αιτώριον — *palatium regium*, aliquoties in Act. Th. 19. ubi mox πραιτώριον, mox παλάτιον.

όσκαιρος — ἀνὴρ dicitur maritus humanus cui oppotur Jesus ἀνὴρ ἀληθινὸς, Act. Thom. §. 14. — Ibid. 15. τῶν προσκαίρων ἀπαλλάξας καταξιώσας με τῶν ἀθατων καὶ ἀεὶ ὄντων.

οστάτις, *patrona*; — ita προστάτης Joseph. Ant. 7, 14. προστάτην ἔχειν τὸν θεόν.

Πρωτότοκος, — ad Rom. 8, 28. adde; (Act. Th. §. 57. *δόξα τῷ πρωτοτόκῳ τῶν πολλῶν ἀδελφῶν*.)

Πύλη — *στενή*, vid. *Στενός*.

Ῥυπαρός, — turpis, potissimum de libidine et re venerea Test. XII. Patr. p. 605. *τὸ πνεῦμα τῆς πορνείας — ἐν διαλογισμοῖς ῥυπαροῖς συνταράσσει τὸν νοῦν εἰς πορνείαν*. Act. Thom. §. 12. et 13. *ῥυπαρὰ κοινωνία*, de concubitu.

Σεληνιάζω — *σεληνιαζόμενοι* commemorantur quoque Act. Thom. §. 12. tanquam aegroti; quorum morbus daemonibus auctoribus tribuitur.

Σιών — p. 406. lin. 7. post „cacumini templum" adde: (Joseph. Ant. 12, 5. 4. „Antiochus, rex, — *τὴν ἐν τῇ κάτω πόλει ᾠκοδόμησεν ἄκραν· ἦν γὰρ ὑψηλὴ καὶ ὑπερκειμένη τὸ ἱερόν*.)

Σκύθης, — (Joseph. c. Apion. 2, 37. *σκύθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων, καὶ βραχὺ τῶν θηρίων διαφέροντες*.)

Σπείρω — *largior;* Act. Thom. §. 15. *σπείρας ἐν ἐμοὶ τὴν ζωήν*.

Σπλαγχνίζομαι, miseret me; Act. Thom. §. 38. *εἰ δὲ σπλαγχνίζεται* (Deus) *ἐφ' ἡμᾶς*.

Σπλάγχνον — lin. 13. a fine post „moveantur" adde: (Similiter Act. Thom. §. 15. *τὰ ἴδια σπλάγχνα μὴ ἐπισχών*, de eo qui misericordia moveri patitur.)

Σπορά — de origine, Act. Thom. §. 31. *ποίας σπορᾶς καὶ ποίου γένους ὑπάρχεις;*

Συγκακοπαθέω, legitur etiam 2 Tim. 1, 3. in codd.

Συνευωχέομαι — adde Joseph. Ant. 4, 8. 7.

Συστενάζω, — Test. XII. Patr. p. 629. *παντὶ ἀνθρώπῳ ὀδυνωμένῳ συνεστέναξα, καὶ πτωχῷ μετέδωκα τὸν ἄρτον μου*.

Ὑπόδικος, reus; — Act. Thom. §. 5. *ὑπόδικος τῇ τοῦ βασιλέως κρίσει*.

Φύω — aor. 2. pass. *ἐφύην* habetur etiam in Act. Thom. §. 32. *ἄκανθαι ἐφύησαν ἐν τῇ γῇ*.

Φωλεός — Act. Thom. §. 31. *δράκων μέγας τοῦ φωλεοῦ ἐξελθών*.

Φῶς, — ad Matth. 4, 16. cf. Test. XII. Patr. p. 584. ubi de Messiae ortu et adventu leguntur: *ἀνατελεῖ ἄστρον αὐτοῦ ἐν οὐρανῷ, ὡς βασιλέως, φωτίζον φῶς γνώσεως ἐν ἡλίῳ ἡμερῶν*. — De Deo: Act. Thom. §. 27.: *ἀχώρητον ἡμῖν, κύριε, τὸ φῶς σού ἐστι, καὶ οὐ δυνάμεθα φέρειν αὐτό· μεῖζον γάρ ἐστι τῆς ὑμετέρας ὄψεως*. — Ibid. §. 6. *σοφία*, sive *πνεῦμα ἅγιον* dicitur *ἡ κόρη τοῦ φωτός*.

APPENDIX II. ANALYTICVS,

IN VSVM TIRONVM.

Omissa sunt verba δίδωμι, τίθημι, ἵστημι et εἰμί. Ubi formae verborum simplicium hic notatae sunt, omisi composita, e. g. ἐξῆλθον, ἀπῆλθον quaere in ἦλθον.)

αγεῖν, aor. 2. act. — Ἄγω.
ιθονται, aor. 2. conj. med. — Αἰσθάνομαι.
ήκοα attice pro ἤκοα, perf. med. — Ἀκούω.
ιβὰς partic. aor. 2. act.
αβέβηκα perfect. act. } — Ἀναβαίνω.
ιβήσεται fut. act.
αγνωσθῆναι infin. aor. 1. pass. — Ἀναγινώσκω.
αζωσάμενοι, part. aor. 1. med. — Ἀναζωννύω.
χληφθεὶς part. aor. 1. pass. — Ἀναλαμβάνω.
χλωθῆτε aor. 1. pass. conj. — Ἀναλίσκω.
άλωσε fut. act. ei. verbi.
αμνήσει fut. act. } — Ἀναμιμνήσκω.
χμνησθεὶς part. aor. 1. pass.
ἄστα, per apocopen pro ἀνάστηθι imperf. aor. 2. act. — Ἀνίστημι.
ατείλῃ aor. 1. act. conj. } — Ἀνατέλλω.
ατέταλκεν perfect. act.
έβη aor. 2. act. — Ἀναβαίνω.
έθη aor. 1. pass. — Ἀνίημι.
εῖλε aor. 2. act. } — Ἀναιρέω.
είλατε aor. 1. med.
είχεσθε imperf. med. — Ἀνέχομαι.
ελήφθη aor. 1. pass. — Ἀναλαμβάνω.
έντες aor. 2. act. — Ἀνίημι.
έτειλε, aor. 1. act. — Ἀνατέλλω.
έῳγε, perf. med.
εῳγμένος perf. pass. particip. } — Ἀνοίγω.
νέῳξε aor. 1. act.
εῴχθη aor. 1. pass.
ηρέθη aor. 1. pass. — Ἀναιρέω.
ήφθη aor. 1. pass. — Ἀνάπτω.

Ἀνθέξεται fut. med. — Ἀντέχομαι.
Ἀνιέντες part. praes. act. — Ἀνίημι.
Ἀπαρθῇ aor. 1. conj. pass. — Ἀπαίρω.
Ἀπέβησαν aor. 2. act. ind. — Ἀποβαίνω.
Ἀπέθανε aor. 2. ind. act. — Ἀποθνήσκω.
Ἀπειπάμεθα aor. 1. ind. med. — Ἀπείπω.
Ἀπέλιπον aor. 2. act. — Ἀπολείπω.
Ἀπενεχθῆναι aor. 1. pass. infin. — Ἀποφέρω.
Ἀπεστάλη aor. 2. ind. pass. } — Ἀποστέλλω.
Ἀπέσταλκα perf. ind. act.
Ἀπέστειλα aor. 1. ind. act.
Ἀπέστη aor. 2. ind. act. — Ἀφίστημι.
Ἀπήγξατο aor. 1. ind. med. — Ἀπάγχω.
Ἀπῄεσαν imperf. per syncopen pro ἀπήεισαν. — Ἄπειμι, abeo.
Ἀπήλασεν aor. 1. ind. act. — Ἀπελαύνω.
Ἀπηλγηκότες part. perf. act. — Ἀπαλγέω.
Ἀπήνεγκαν aor. 1. ind. act. — Ἀποφέρω.
Ἀπίδω aor. 2. conj. act. — Ἀπείδω.
Ἀποβάντες part. aor. 2. act. } — Ἀποβαίνω.
Ἀποβήσεται fut. 1. ind. med.
Ἀποδεδειγμένον part. perf. pass. } — Ἀποδεικνύω.
Ἀποδεῖξαι inf. aor. 1. act.
Ἀποδιδοῦν contr. pro ἀποδιδόον part. praes. act. ab ἀποδιδόω i. q. ἀποδίδωμι.
Ἀποθανεῖν infin. aor. 2. act. — Ἀποθνήσκω.
Ἀποκαθιστάνεις praes. ind. act. — Ἀποκαθίστημι.
Ἀποκατασταθῶ conj. aor. 1. pass. — Ἀποκαθίστημι.
Ἀποκτανθῆναι infin. aor. 1. pass. — Ἀποκτείνω.
Ἀποκτέννεσθαι infin. praes. pass. pro ἀποκτείνεσθαι (Apoc. 6, 11.) ex dialecto communi, ut videtur. Vid. Ἀποκτείνω in Appendice I.
Ἀπολεῖσθαι infin. fut. 2. med. } — Ἀπόλλυμι.
Ἀπολεῖτε, fut. 2. med.
Ἀπολέσαι aor. 1. act. infin.
Ἀπόληται aor. 2. conj. med.
Ἀπολόμενος part. aor. 2. med.
Ἀπολωλὸς part. perf. med.
Ἀποσταλῶσι aor. 2. conj. pass. } — Ἀποστέλλω.
Ἀποστεῖλαι infin. aor. 1. act.
Ἀποστῇ aor. 2. conj. act. — Ἀφίστημι.
Ἀποστραφῇς aor. 2. conj. pass. — Ἀποστρέφω.
Ἀπώλεσα aor. 1. ind. act. } — Ἀπόλλυμι.
Ἀπώλετο aor. 2. ind. med.
Ἀπωσάμενοι part. aor. 1. med. } — Ἀπωθέω.
Ἀπώσαντο aor. 1. med. ind.
Ἆραι infin. aor. 1. act. — Αἴρω.

ρέσαι infin. aor. 1. act. — Ἀρέσκω.

ρῃ aor. 1. conj. act.
ρθήσεται fut. 1. ind. pass.
ρθητι aor. 1. imper. pass. } — Αἴρω.
ροῦσι fut. 1. ind. act.

ὐξηθῇ aor. 1. conj. pass. } — Αὐξάνω.
ὐξησαι aor. 1. optat. act.

φεθῇ aor. 1. conj. pass. } — Ἀφίημι.
φεθήσεται fut. 1. ind. pass.

φεῖλεν aor. 2. ind. act. — Ἀφαιρέω.

φείς aor. 2. act. part. ab Ἀφίημι.

φεῖς (Apoc. 2, 20.) 2. pers. praes. ind. act. pro ἀφίης a stirpe ἀφέω pro qua Ἀφίημι.

φελεῖν aor. 2. infin. act. — Ἀφαιρέω.

φες aor. 2. imperat. act. — Ἀφίημι.

φέωνται attice pro ἀφεῖνται, perf. ind. pass. — Ἀφίημι.

φῇ conj. aor. 2. act.
φῆκα perf. 1. ind. act. } — Ἀφίημι.
φήσει fut. 1. ind. act.
Ἀφιέναι inf. praes. act.

Ἀφίκετο aor. 2. ind. med. — Ἀφικνέομαι.

Ἀφίστατο imperf. med. ab Ἀφίστημι.

Ἀφοριεῖ attice pro ἀφορίσει, fut. 1. ind. act. — Ἀφορίζω.

Ἀφοριοῦσι pro ἀφορίσουσι, fut. 1. ind. act. ej. verbi.

Ἀφῶμεν aor. 2. conj. act. — Ἀφίημι.

Βέβληκε praet. ind. act.
Βεβληκότος part. praet. act. } — Βάλλω.
Βέβληται perf. pass.

Βλαστήσασα part. aor. 1. act. — Βλαστάνω.

Βληθείσῃ part. aor. 1. pass. } — Βάλλω.
Βληθῇ aor. 1. conj. pass.

Βόησον imperat. aor. 1. act. — Βοάω.

Γεγεννημένον partic. perf. pass.
Γεγενῆσθαι infin. perf. pass.
Γέγονα perf. ind. med.
Γεγονυῖα partic. perf. med. } — Γίνομαι.
Γενηθῆναι aor. 1. inf. pass.
Γένησθε aor. 2. conj. med.

Γεννηθῆναι aor. 1. pass. infin. } — Γεννάω.
Γεννώμενον part. perf. pass.

Γένοιτο aor. 2. optat. med. } — Γίνομαι.
Γενόμενα part. aor. 2. med.

Γηράσῃς aor. 1. conj. act. — Γηράσκω.

Γνόντες partic. aor. 2. act.
Γνούς part. aor. 2. act.
Γνῶ aor. 2. conj. } — Γινώσκω.
Γνώσῃ fut. 1. ind. med.
Γνωσθέντες part. aor. 1. pass.

Δαρήσεσθε fut. 2. ind. pass. — Δέρω.
Δεδεκὼς part. praet. act.
Δέδεμαι perf. pass. ind. } — Δέω.
Δεδώκει pro ἐδεδώκει et δεδώκεισαν plusquamperf. act. — Δίδωμι.
Δέῃ praes. conj. — Δεῖ.
Δεήθητε imperat. aor. 1. pass. — Δέομαι.
Δεθῆναι infin. aor. 1. pass. ej. verb.
Δείξει fut. 1. ind. act. — Δείκνυμι.
Δείραντες part. aor. 1. act. — Δέρω.
Δειχθέντα part. aor. 1. pass. — Δεικνύω.
Δέον part. praes. act. — Δεῖ.
Δῆσαι infin. aor. 1. act. — Δέω.
Διαβὰς part. aor. 2. act.
Διαβῆναι infin. aor. 1. act. } — Διαβαίνω.
Διάδος imperat. aor. 2. act. — Διαδίδωμι.
Διαλλάγηθι imperat. aor. 2. pass. — Διαλλάσσω.
Διαστάσης part. aor. 2. act. — Διΐστημι.
Διαταγεὶς part. aor. 2. pass.
Διαταχθέντα part. aor. 1. pass. } — Διατάσσω.
Διατεταχέναι infin. perf. act.
Δίδου pro δίδοε imperat. praes. act. a διδόω s. q. δίδωμι.
Διεφθαρμένος part. perf. pass. — Διαφθείρω.
Διέβησαν aor. 2. ind. act. — Διαβαίνω.
Διεῖλεν aor. 2. ind. act. — Διαιρέω.
Διέστη aor. 2. ind. act. — Διΐστημι.
Διεστραμμένα part. perf. pass. — Διαστρέφω.
Διορυγῆναι inf. aor. 2. pass. — Διορύσσω.
Δοθῇ aor. 1. conj. pass. — Δίδωμι.
Δόξῃ aor. 1. conj. — Δοκέω.
Δὸς imperat. aor. 2. act. pro δόθι a δίδωμι.
Δύνῃ 2. pers. sing. praes. conj. — Δύναμαι.
Δυνήθητε aor. 1. conj. pass.
Δυνήσεσθε fut. 1. ind. med. } — Δύναμαι.
Δύνηται 3. pers. sing. praes. conj. med.
Δώῃ attice pro δοίη, 3. pers. aor. 2. act. a Δίδωμι.
Ἐβέβλητο plusquamperf. ind. pass. — Βάλλω.
Ἐβλάστησε aor. 1. ind. act. — Βλαστάνω.
Ἐβλήθη aor. 1. ind. pass. — Βάλλω.
Ἐβόησε aor. 1. ind. act.
Ἐβόων imperf. ind. act. } — Βοάω.
Ἐγεγόνει plusquamperf. med.
Ἐγένετο aor. 2. ind. med. } — Γίνομαι.
Ἐγενήθη aor. 1. ind. pass.
Ἐγεννήθη aor. 1. ind. pass.
Ἐγέννησα aor. 1. ind. act. } — Γεννάω.

Ἐγερεῖ fut. 1. ind. act. } — Ἐγείρω.
Ἐγερθεὶς part. aor. 1. pass. }
Ἐγερθήσεται fut. 1. ind. pass. }
Ἐγηγερμένος part. perf. pass. }
Ἔγημα aor. 1. ind. act. — Γαμέω.
Ἔγνω aor. 2. ind. act. } — Γινώσκω.
Ἔγνωκα perf. med. ind. }
Ἐγνώσθη aor. 1. ind. pass. }
Ἔγνωσται perf. pass. ind. }
Ἐδαφιοῦσι pro ἐδαφίσουσι fut. 1. ind. act. — Ἐδαφίζω.
Ἐδέετο imperf. ind. med. — Δέομαι.
Ἐδεήθη aor. 1. ind. pass. ej. v.
Ἔδει imperf. act. — Δεῖ.
Ἔδειξα aor. 1. ind. act. — Δεικνύω.
Ἔδειραν aor. 1. ind. act. — Δέρω.
Ἐδίδου pro ἐδίδοε, et ἐδίδουν pro ἐδίδοον; imperf. activ. a δίδωμι.
Ἐδολιοῦσαν pro ἐδολίουν; imperf. ind. act. — Δολιόω.
Ἔδοξα aor. 1. ind. act. — Δοκέω.
Ἔδραμε aor. 2. ind. act. — Τρέχω.
Ἔδυ aor. 2. ind. — Δύω.
Ἐδύθη aor. 2. pass. — Θύω.
Ἔδου pro ἔθεσο, ἔθεο contr. ἔθου, aor. 2. ind. med. — Τίθημι.
Ἐθρέψαμεν aor. 1. ind. act. — Τρέφω.
Εἶα pro εἴαε 3. perf. sing. imperf. act. ab Ἐάω.
Εἴασε aor. 1. ind. act. — Ἐάω.
Εἰδυῖα partic. praet. med. — Εἴδω.
Εἰδὼς part. praet. med. ej. v.
Εἵλετο aor. 2. ind. med. — Αἱρέω.
Εἴληφα perf. ind. act. — Λαμβάνω.
Εἷλκον imperf. act. } — Ἕλκω.
Εἵλκυσε aor. 1. ind. act. }
Εἴρηκα perf. ind. act. } — Ἐρέω.
Εἰρημένον perf. pass. part. }
Εἰσδραμοῦσα part. aor. 2. act. — Εἰστρέχω.
Εἰσήει plusquamperf. med. — Εἴσειμι.
Εἰσηνέγκαμεν aor. 1. ind. act. — Εἰσφέρω.
Εἰσίασιν jon. pro εἴσεισι, 3. plural. praes. activ. indicat. — Εἴσειμι.
Εἱστήκει plusquamperf. act. — Ἵστημι.
Εἶχον, εἶχε, imperf. act. — Ἔχω.
Εἰώθει perfect. med. } — Ἔθω.
Εἰωθὼς part. perf. med. }
Εἴων contr. ex εἴαον, 3. plural. imperf. act. — Ἐάω.
Ἐκεβλήκει abjecto augmento pro ἐξεβεβλήκει plusquamperf. act. — Ἐκβάλλω.

Ἐκβληθέντες part. aor. 1. paff. — Ἐκβάλλω.
Ἐκέρασε aor. 1. ind. act. — Κεράννυμι.
Ἐκκαθάρατε imperat. aor. 1. act. — Ἐκκαθαίρω.
Ἐκκοπήσῃ fut. 2. ind. paff. — Ἐκκόπτω.
Ἐκλαύσατε aor. 1. ind. act. — Κλαίω.
Ἐκλέλησθε perf. ind. paff. — Ἐκλανθάνω.
Ἐκλήθη aor. 1. ind. paff. — Καλέω.
Ἐκμάξασα part. aor. 1. act. — Ἐκμάσσω.
Ἐκρύβη aor. 2. ind. paff. — Κρύπτω.
Ἐκτραπῇ aor. 2. conj. paff. — Ἐκτρέπομαι.
Ἔλαβον aor. 2. ind. act. — Λαμβάνω.
Ἔλαθον aor. 2. ind. act. — Λανθάνω.
Ἔλαχε aor. 2. ind. act. — Λαγχάνω.
Ἐλεύσεται fut. 1. ind. med. — Ἔρχομαι.
Ἐληλακότες attice pro ἠλακότες, partic. perfect. activ. Ἐλαύνω.
Ἐλήλυθα attice pro ἤλυθα perf. med. }
Ἐληλύθει plusquamperf. med. } — Ἔρχομαι
Ἐληλυθότα, ἐληλυθυῖαν part. perf. med. }
Ἐλθεῖν aor. 2. infin. act. }
Ἑλίξεις fut. 1. ind. act. — Ἑλίσσω.
Ἑλόμενος part. aor. 2. med. — Αἱρέω.
Ἔμαθον aor. 2. ind. act. — Μανθάνω.
Ἐμβάντες part. aor. 2. act. }
Ἐμβὰς idem. } — Ἐμβαίνω.
Ἐμβῆναι inf. aor. 2. act. }
Ἔμιξε aor. 1. ind. act. — Μίγνυμι.
Ἐμνήσθη aor. 1. ind. paff. — Μιμνήσκω.
Ἐμπαιχθήσεται fut. 1. ind. paff. — Ἐμπαίζω.
Ἐμπεπλησμένοι part. perf. paff. — Ἐμπλήθω.
Ἐμπλακέντες part. aor. 1. paff. — Ἐμπλέκω.
Ἐνδείξασθαι infin. aor. 1. med. — Δεικνύω.
Ἐνέβη aor. 2. ind. act. — Ἐμβαίνειν.
Ἐνεβίβασεν aor. 1. ind. act. — Ἐμβιβάζω.
Ἐνέγκας aor. 1. act. — Φέρω.
Ἐνεπαίχθη aor. 1. ind. paff. — Ἐμπαίζω.
Ἐνέπρησε aor. 1. ind. act. — Ἐμπρήθω.
Ἐνεστὼς per fyncopen pro ἐνεστηκὼς partic. perf. act — Ἐνίστημι.
Ἐνετειλάμην aor. 1. med. ind. — Ἐντέλλομαι.
Ἐνέτυχον aor. 2. ind. act. — Τυγχάνω.
Ἔνι pro ἔνεστι ab Ἔνειμι.
Ἐνεχθῆναι infin. aor. 1. paff. — Φέρω.
Ἐντειλάμενος part. aor. 1. med. — Ἐντέλλομαι.
Ἐντελεῖται fut. 1. med. ej. v.
Ἐντέταλται perf. ind. paff. ej. v.

ραπῇ aor. 2. conj. paſſ. } — Ἐντρέπω.
ραπήσεται fut. 2. ind. paſſ. }
ιξε aor. 1. ind. act. — Νύσσω ſ. νύττω.
ὤκησε aor. 1. ind. act. — Ἐνοικέω.
ανέτειλε aor. 1. ind. act. — Ἐξανατέλλω.
αρεῖτε fut. 1. ind. act. — Ἐξαίρω.
αρθῇ aor. 1. conj. paſſ. ej. v.
ἐδοτο aor. 2. ind. med. — Ἐκδίδωμι.
ξείλατο aor. 1. med. ind. — Ἐξαιρέω.
ξεκαύθησαν aor. 1. ind. paſſ. — Ἐκκαίω.
ξεκόπης aor. 2. ind. paſſ. — Ἐκκόπτω.
ξελε imperat. praeſ. ab obſoleto ἕλω, ἐξέλω. — Ἐξαιρέω.
ξελέσθαι infin. aor. 2. med. ej. v.
Ἐξέμαξε aor. 1. ind. act. — Ἐκμάσσω.
Ἐξεπέτασα aor. 1. ind. act. — Ἐκπετάννυμι.
Ἐξεπλάγησαν aor. 2. ind. paſſ. — Ἐκπλήσσω.
Ἐξέπνευσε aor. 1. ind. act. — Ἐκπνέω.
Ἐξετράπησαν aor. 2. ind. paſſ. — Ἐκτρέπω.
Ἐξῄεσαν plusq. ind. med. — Ἔξειμι.
Ἐξηραμμένη part. perf. paſſ. — Ξηραίνω.
Ἐξήρανε aor. 1. ind. act. ej. v.
Ἐξοίσουσι fut. 1. ind. act. — Ἐκφέρω.
Ἐξῶσαι inf. aor. 1. act. — Ἐξωθέω.
Ἔοικε perf. ind. med. — Εἴκω.
Ἔπαθε aor. 2. ind. act. — Πάσχω.
Ἔπεισαν aor. 1. ind. act. — Πείθω.
Ἐπεποίθει plusq. med. — Πείθω.
Ἔπεσα aor. 1. ind. act. — Πίπτω.
Ἐπέστη aor. 2. ind. act. — Ἐφίστημι.
Ἐπετίθουν pro ἐπετίθεσαν imperf. act. ab ἐπιτίθημι ad formam contractorum Ἐπιτιθέω.
Ἐπέτυχε aor. 2. ind. act. — Ἐπιτυγχάνω.
Ἐπῄνεσεν aor. 1. ind. act. — Ἐπαινέω.
Ἔπηξεν aor. 1. ind. act. — Πήγνυμι.
Ἐπῃσχύνθη aor. 1. ind. paſſ. — Ἐπαισχύνομαι.
Ἐπιβάς part. aor. 2. act. } — Ἐπιβαίνω.
Ἐπιβεβηκώς part. perf. act. }
Ἐπικράνθη aor. 1. ind. paſſ. — Πικραίνω.
Ἔπιον aor. 2. ind. act. — Πίνω.
Ἐπιούσῃ part. aor. 2. act. — Ἔπειμι.
Ἐπιστῇ aor. 2. conj. act. — Ἐφίστημι.
Ἐπιτέτραπται perf. ind. paſſ. — Ἐπιτρέπω.
Ἐπιτιθέασιν jonice pro ἐπιτιθεῖσιν 3. plur. praeſ. ind. act. ab Ἐπιτίθημι.
Ἔπλευσα aor. 1. ind. act. — Πλέω.
Ἐπλήγη pro ἐπλάγη aor. 2. ind. paſſ. — Πλήσσω.

Ἔπλησαν aor. 1. ind. act. } — Πλήθω.
Ἐπλήσθη aor. 1. ind. paſſ. }
Ἔπνευσαν aor. 1. ind. act. — Πνέω.
Ἐπράθη aor. 1. ind. paſſ. — Πιπράσκω.
Ἐπρίσθησαν aor. 1. ind. paſſ. — Πρίω.
Ἐπύθετο aor. 2. ind. med. — Πυνθάνομαι.
Ἐπώκειλαν aor. 1. ind. act. Ἐποκέλλω.
Ἐρείσασα part. aor. 1. act. — Ἐρείδω.
Ἐροῦμεν fut. 1. ind. act. — Ἐρέω.
Ἐῤῥέθη per ſyſtolen pro ἐῤῥήθη aor. 1. ind. paſſ. ej. v.
Ἔῤῥηξεν aor. 1. ind. act. — Ῥήγνυμι.
Ἐῤῥιμμένοι part. perf. paſſ. — Ῥίπτω.
Ἔῤῥωσθε imperat. praet. paſſ. — Ῥωννύω.
Ἔῤῥωσο imperat. praet. paſſ. ej. v.
Ἐρῶ fut. 1. ind. act. — Ἐρέω.
Ἔσβεσαν aor. 1. ind. act. — Σβέννυμι.
Ἐσπαρμένον part. perf. paſſ. — Σπείρω.
Ἑστάναι infin. perf. act. pro ἑστακέναι ab Ἵστημι.
Ἐστράφη aor. 2. ind. paſſ. — Στρέφω.
Ἐστρωμένον part. perf. paſſ. } — Στρωννύω.
Ἔστρωσαν aor. 1. ind. act. }
Ἑστὼς contr. pro ἑσταὼς, ἑστακὼς, ἑστηκὼς, part perf. act. ab Ἵστημι.
Ἐσφάγης aor. 2. ind. paſſ. }
Ἐσφαγμένος part. perf. paſſ. } — Σφάττω.
Ἔσφαξε aor. 1. ind. act. }
Ἔσχηκα perf. act. ind. } — Ἔχω.
Ἔσχον aor. 2. ind. act. }
Ἐταράχθη aor. 1. ind. paſſ. — Ταράσσω.
Ἐτάφη aor. 2. ind. paſſ. — Θάπτω.
Ἔτεκε aor. 2. ind. act. } — Τίκτω.
Ἐτέχθη aor. 1. ind. paſſ. }
Ἐτίθει contr. pro ἐτίθεε, ἐτίθη, imperf. act. a Τίθημι.
Ἐτίθουν pro ἐτίθεσαν 3. plur. imperf. act. — Τίθημι.
Εὐξαίμην aor. 1. optat. med. — Εὔχομαι.
Εὑράμενος per ſyncopen pro Εὑρησάμενος part. aor. 1. med. ab Εὑρίσκω.
Εὗρον aor. 2. ind. act. }
Εὑρέθη aor. 1. paſſ. ind. }
Εὕρηκα perf. ind. act. } — Εὑρίσκω.
Εὑρήσει fut. 1. ind. act. }
Εὕροιεν aor. 2. opt. act. }
Εὐφράνθη aor. 1. ind. paſſ. — Εὐφραίνω.
Ἐφάνη aor. 2. ind. paſſ. — Φαίνω.
Ἐφείσατο aor. 1. ind. med. — Φείδομαι.
Ἔφη aor. 2. vel imperf. act. — Φημί.

ϑασε aor. 1. ind. act. — Φϑάνω.
ίκεσϑαι aor. 2. infin. med. — Ἐφικνέομαι.
υγε aor. 2. ind. act. — Φεύγω.
άρη aor. 2. ind. pass. — Χαίρω.
ψεύσω pro ἐψεύσασο ion. ἐψεύσαο contr. ἐψεύσω 2. perf. aor. 1. ind. med. a Ψεύδομαι.
ουλήϑην att. pro ἐβουλήϑην aor. 1. passiv. indicat. — Βούλομαι.
αγον aor. 2. ind. act. — Ἄγω.
έρϑη aor. 1. ind. pass. — Ἐγείρω.
ϑει plusquamperf. med. — Εἴδω.
υνήϑη, attice pro ἐδυνήϑη aor. 1. indicat. passiv. — Δύναμαι.
ελε imperf. act. — Θέλω.
έλησα attice pro ἐϑέλησα aor. 1. ind. act. — Θέλω.
εήϑη aor. 1. passiv. } — Ἐλεέω.
εημένος part. perf. pass. }
λϑε aor. 2. ind. act. pro ἤλυϑε.
λετο imperf. med. ind. } — Ἅλλομαι.
λατο (Act. 14, 10.) aor. 1. ind. med. }
φιεσμένον part. perf. pass. — Ἀμφιέννυμι.
εγκε aor. 1. ind. act. — Φέρω.
είχεσϑε imperf. med. attice } — Ἀνέχω.
εσχόμην aor. 1. ind. med. }
έχϑην aor. 1. ind. pass. — Φέρω.
εώχϑη attice pro ἠνοίχϑη aor. 1. ind. pass. ab Ἀνοίγω.
τληκότες part. perf. act. — Ἀντλέω.
ραν, ἦρε aor. 1. ind. act. — Αἴρω.
εσε aor. 1. ind. act. — Ἀρέσκω.
ϑη aor. 1. ind. pass. — Αἴρω.
ρκεν perf. act. ind. — Αἴρω.
ϑα aeolice pro ἦς, imperf. act. ab Εἰμί.
τήκαμεν perf. ind. act. } — Αἰτέω.
τοῦντο imperf. med. }
ω forma poëtica pro ἔστω, imper. praes. ab Εἰμί (Etiam Act. Thom. §. 3.)
ιε pro ἀφῆ aor. 2. ind. act. — Ἀφίημι.
ϑη aor. 1. pass. ind. — Ἄγω.
αϑῆναι infin. aor. 1. pass. — Θεύομαι.
εῖν aor. 2. infin. act. } — Εἴδω.
ών part. aor. 2. act. }
άσϑητε aor. 1. pass. imper. — Ἱλάσκομαι.
τε per syncopen pro ἴσατε 2. plural. praes. activ. ind. ab Ἴσημι.
ϑεῖλε aor. 2. ind. act. } — Καϑαιρέω.
ϑελεῖν inf. aor. 2. act. }
ϑελών part. aor. 2. act. }

Κάθη attice pro *κάθησαι* 2. perf. singul. praes. indic. a *Κάθημαι*.
Καθῆκαν aor. 1. ind. act. — *Καθίημι*.
Καθῆψε aor. 1. ind. act. — *Καθάπτω*.
Καθιέμενον part. praes. pass. — *Καθίημι*.
Κάμητε aor. 2. conj. act. — *Κάμνω*.
Κατάβα per apocopen pro *κατάβηθι*, imperat. aor. 2. activ.
Καταβὰς part. aor. 2. act.
Καταβέβηκα perf. ind. act. } — *Καταβαίνω*.
Καταβῇ aor. 2. conj.
Καταβήσεται fut. 1. ind. med.
Κατακλιθῆναι infin. aor. 1. pass. — *Κατακλίνω*.
Καταποθῇ aor. 1. conj. pass. — *Καταπίνω*.
Καταστείλας aor. 1. act. part. — *Καταστέλλω*.
Καταφυγόντες part. aor. 2. act. — *Καταφεύγω*.
Κατεαγῶσιν 3. pers. plural. aor. 2. conjunct. passiv. a *Καταγνύω*.
Κατέαξαν aor. 1. ind. act. ej. v.
Κατέβη aor. 2. ind. act. — *Καταβαίνω*.
Κατειλημμένην part. perf. passiv. attice, a *Καταλαμβάνω*.
Κατειλήφθη pro *κατελήφθη* aor. 1. ind. pass. ej. verbi.
Κατειργάσατο aor. 1. ind. med. } — *Κατεργάζομαι*.
Κατειργάσθη aor. 1. ind. pass.
Κατεκάη aor. 2. ind. pass. — *Κατακαίω*.
Κατελείφθη aor. 1. ind. pass. — *Καταλείπω*.
Κατελήφθην aor. 1. ind. pass. — *Καταλαμβάνω*.
Κατενύγησαν aor. 2. ind. pass. — *Κατανύσσω*.
Κατεπόθη aor. 1. ind. pass. — *Καταπίνω*.
Κατεστρώθησαν aor. 1. ind. pass. — *Καταστρώννυμι*.
Κατεφθαρμένοι part. perf. pass. — *Καταφθείρω*.
Κεκαθαρμένους part. perf. pass. — *Καθαίρω*.
Κεκαυμένῳ part. perf. pass. — *Καίω*.
Κεκερασμένου part. perf. pass. — *Κεράννυμι*.
Κέκμηκας perf. ind. act. pro *κεκάμηκας*, a *Κάμνω*.
Κεκορεσμένοι part. perf. pass. — *Κορέννυμι*.
Κεράσατε aor. 1. act. imperat. — *Κεράννυμι*.
Κερδηθήσονται fut. 1. conj. pass. a *Κερδαίνω*.
Κερδήσας aor. 1. act. ind. ej. verbi.
Κλαύσατε imp. aor. 1. act. } — *Κλαίω*.
Κλαύσετε fut. 1. ind. act.
Κληθῆναι aor. 1. pass. infin. } — *Καλέω*.
Κληθήσονται fut. 1. ind. pass.
Κομιεῖσθε pro *κομίσεσθε* fut. 1. ind. med. — *Κομίζω*.
Κομιούμενοι part. fut. 1. med. ej. verbi.
Κορεσθέντες part. aor. 1. pass. — *Κορέννυμι*.

ῆναι infin. aor. 1. paſſ. }
ήσονται fut. 1. ind. paſſ. } — Κρίνω.
ῆναι aor. 2. paſſ. infin. — Κρύπτω.
ῖν aor. 2. infin. act. — Λαμβάνω.
ῦσι part. aor. 2. act. }
ωμεν aor. 2. conj. act. } — Λαγχάνω.
ομαι fut. 1. ind. med. — Λαμβάνω.
εῖν infin. aor. 2. act. — Μανθάνω.
ανθήσεται fut. 1. ind. paſſ. — Μαραίνω.
ιστάνειν infin. praeſ. activ. a μεθιστάω ſ. άνω, i. q. μεθίστημι.
υσθῶσι aor. 1. conj. paſſ. — Μεθύσκω.
ίανται perf. ind. paſſ. }
ιασμένος part. perf. paſſ. } — Μιαίνω.
ιγμένην part. perf. paſſ. — Μίγνυμι.
νημένος part. perf. paſſ. — Μιμνήσκω.
αβὰς part. aor. 2. act. }
αβέβηκεν perf. ind. act. } — Μεταβαίνω.
αβῆ aor. 2. conj. act. }
ινθῶσι aor. 1. conj. paſſ. — Μιαίνω.
ησθῆναι aor. 1. infin. paſſ. — Μιμνήσκω.
α perf. med. ind. — Εἴδω.
ιαι per ſyncop. pro οἴομαι.
σει fut. 1. ind. act. — Φέρω.
ιίμην praeſ. med. optat. ab Ὄνημι.
θεὶς part. aor. 1. paſſ. }
θήσεται fut. 1. ind. paſſ. } — Ὄπτω.
ίθῃ aor. 2. conj. act. — Πάσχω.
ιθόντας part. aor. 2. act. ej. v.
αράθου pro παράθεσο, imperativ. aor. 2. med. παρατίθημι.
αρακεκλήμεθα perf. ind. paſſiv. — Παρακαλέω.
αραῤῥυῶμεν aor. 2. conj. paſſ. — Παραῤῥέω.
αρασχὼν part. aor. 2. act. — Παρέχω.
αρέβη aor. 2. ind. act. — Παραβαίνω.
Παρῃτημένον part. perf. paſſ. }
Παρῃτήσαντο aor. 1. ind. med. } — Παραιτέομαι.
Παρῴκησεν aor. 1. ind. act. — Παροικέω.
Παρῳχημέναις part. perf. paſſ. — Παροίχομαι.
Πείσας part. aor. 1. act. }
Πεισθῇς aor. 1. conj. paſſ. }
Πεισθήσωμεν fut. 1. ind. paſſ. } — Πείθω.
Πείσομεν fut. 1. ind. act. }
Πέπεισμαι perf. ind. paſſ. }
Πεπόνθασιν, πέπονθεν, perf. med. ind. — Πάσχω.
Πέπρακε perf. act. ind. }
Πεπραμένος perf. paſſ. part. } — Πιπράσκω.

Πέπτωκας perf. act. ind. — Πίπτω.
Πέπωκε perf. ind. act. — Πίνω.
Περιδέδετο plusq. pass. — Περιδέω.
Περιεζωσμέναι partic. perf. passiv. — Περιζώννυμι.
Περιελεῖν infin. aor. 2. act. — Περιαιρέω.
Περιέτεμεν aor. 2. ind. act. — Περιτέμνω.
Περιετμήθητε aor. 1. ind. passiv. ej. verbi.
Περίζωσαι imperat. aor. 1. med. — Περιζώννυμι.
Περιῃρεῖτο imperf. pass. — Περιαιρέω.
Περιτετμημένος part. perf. passiv. — Περιτέμνω.
Περιτιθέασιν jon. pro περιτιθεῖσιν, praes. ind. act. — Περιτίθημι.

Πεσεῖν aor. 2. infin. act.
Πεσεῖται fut. 1. med.
Πεσὼν part. aor. 2. act.
Πεσοῦνται fut. 2. med. — Πίπτω.

Πιεῖν infin. aor. 2. act.
Πίεσαι pro πίῃ fut. 2. med.
Πίῃ aor. 2. conj. act.
Πίω aor. 2. conj. act. — Πίνω.

Πλεύσω fut. 1. act. ind.
Πλεῦσαι aor. 1. ind. act. infin. — Πλέω.

Πλήσας part. aor. 1. act.
Πλησθεὶς part. aor. 1. pass.
Πλησθήσεται fut. 1. ind. pass. — Πλήθω.

Πραθὲν part. aor. 1. pass.
Πραθῆναι infin. aor. 1. pass. — Πιπράσκω.

Προβὰς part. aor. 2. act. — Προβαίνω.
Προβεβηκότες, προβεβηκυῖα partic. perfect. activ. ejusd. verbi.
Προληφθῇ aor. 1. conj. pass. — Προλαμβάνω.
Προσανάβηθι imperat. aor. 2. act. — Προσαναβαίνω.
Προσαναλώσασα part. aor. 1. act. — Προσαναλίσκω.
Προσδραμὼν part. aor. 2. act. — Προστρέχω.
Προσπήξαντες part. aor. 1. act. — Προσπήγνυμι.
Προωρώμην imperf. med. — Προοράω.
Πτύξας part. aor. 1. act. — Πτύσσω.

Πύθεσθαι infin. aor. 2. med.
Πυθόμενος part. aor. 2. med. — Πυνθάνομαι.

Ῥεύσουσιν fut. 1. ind. act. — Ῥέω, fluo.
Ῥηθεὶς part. aor. 1. pass. — Ῥέω, dico.
Ῥῆξαι infin. aor. 1. act. — Ῥήγνυμι.

Σπαρεὶς part. aor. 2. pass.
Σπαρῇ aor. 2. conj. pass. — Σπείρω.

εἰς part. aor. 2. paff. } — Στρέφω.
ῆτε aor. 2. conj. paff. }
ον imp. aor. 2. act. — Στρωννύω.
κραμμένος part. perf. paff. — Συγκεράννυμι.
χυμένη part. perf. paff. — Συγχύνω.
φθῆναι infin. aor. 1. paff. — Συλλαμβάνω.
έβηκε perf. ind. act. — Συμβαίνω.
αβᾶσαι part. aor. 2. act. — Συναναβαίνω.
τήχθη aor. 1. ind. paff. — Συναπάγω.
χθῆτε imper. aor. 1. paff. — Συνάγω.
πετο imperf. ind. med. — Συνέπομαι.
έθειντο attice pro συντέθειντο, 3. plural. plusquamperf. fiv. — Συντίθημι.
καν aor. 1. ind. act. — Συνίημι.
λασεν aor. 1. ind. act. — Συνελαύνω.
ρπάκει plusquamperf. act. — Συναρπάζω.
σουσι fut. 1. ind. act. } — Συνίημι.
τε aor. 2. conj. act. }
αφέντες part. aor. 2. paff. — Συνθάπτω.
ιοι aor. 2. conj. — Συνίημι.
aor. 2. conj. act. — Ἔχω.
λιμμένη part. perf. paff. — Θλίβω.
άναι infin. perf. med. } — Θνήσκω.
ηκε perf. ind. act. }
ραμμένος part. perf. paff. — Τρέφω.
ῖν aor. 2. infin. act. } — Τίκτω.
θείς part. aor. 1. paff. }
έασι, jonice pro τιθεῖσι, 3. plural. praef. ind. activ. — ίθημι.
ὼν, τυχοῦσα part. aor. 2. act. } — Τυγχάνω.
ωσι aor. 2. act. conj. }
μνῆσαι infin. aor. 1. act. } — Ὑπομιμνήσκω.
μνήσει fut. 1. ind. act. }
ταγῇ aor. 2. paff. conj. } — Ὑποτάσσω.
ταγήσεται fut. 2. paff. ind. }
εσαι pro φαγῇ, 2. perf. fingular. futur. 2. med. a Φάγω.
γεται pro φαγεῖται fut. 2. ind. med. ej. verbi.
νῇ aor. 2. conj. paff. } — Φαίνω.
νήσεται fut. 2. ind. paff. }
ίσηται aor. 1. conj. med. } — Φείδομαι.
ίσομαι fut. 1. ind. med. }
αρῇ aor. 2. conj. paff. } — Φθείρω.
αρήσομαι fut. 2. ind. paff. }

Φθάσωμεν aor. 1. conj. act. — Φθάνω.
Φθερεῖ fut. 1. ind. act. — Φθείρω.
Φραγῇ aor. 2. conj. paſſ. } — Φράσσω.
Φραγήσεται fut. 2. ind. paſſ. }
Φρεσὶ — a Φρήν.
Φυγεῖν aor. 2. infin. a Φεύγω.
Φυὲν part. aor. 2. paſſ. — Φύω.
Χαρῆναι aor. 2. infin. paſſ. } — Χαίρω.
Χαρήσομαι fut. 2. ind. paſſ. }
Χρησάμενος part. aor. 1. med. — Χράομαι.
Χρηστ᾽ pro χρηστὰ, a Χρηστός.
Ψηλαφήσειαν aor. 1. opt. act. — Ψηλαφάω.
Ὤμοσα aor. 1. ind. act. — Ὄμνυμι.
Ὤφθην aor. 1. ind. paſſiv. — Ὄπτομαι.

CORRIGENDA
IN VOLUMINE PRIMO.

10 ʿΑγνίζω, lin. 3. pro σεαυτὸν l. ἑαυτὸν. — Item p. 157, lin. 17. et 19. — p. 211. lin. 2. Item p. 259. in Δουλόω, lin. 5. — p. 266. in ʿΕαυτοῦ lin. 21. — p. 330. lin. 1. a fine. — p. 511. lin. 2. — p. 552. lin. 11. a fine.
28 Αἰὼν, lin. 14. pro 2 Petr. 3, 8. l. 2 Petr. 3, 18.
— — lin. 4. a fine pro: partes ſive, l. partes, ſive.
41 ʿΑλήθω lin. 3. pro Luc. 27, l. Luc. 17,
44 ʾΑλλήλων l. 5. pro Jac. 5, 6. l. Jac. 5, 16.
71 lin. 10. pro Hebr. 9, l. Hebr. 10,
86 ʾΑντίκειμαι lin. 6. pro שָׂטָן l. הַשָּׂטָן, quod poſt „Theodotion“ delendum eſt.
88 ʾΑντίτυπος lin. 5. pro formatum l. formata
89 ʼΑνω lin. 2. a fine lege לְמַעְלָה
101 ʿΑπλότης lin. 4. lege בְּיֹשֶׁר לְבָבִי.
101 ʾΑπὸ lin. 2. a fine pro מ l. מִן. — Item p. 103. lin. 7. — p. 293. lin. 2. — p. 418. lin. 6. a fine.
102 lin. 10. pro Luc. 23, 25. l. Luc. 13, 25.
107 lin. 3. pro νὅλην l. ὅλην
111 lin. 3. pro 20, 21. l. 19, 21.
112 lin. 11. a fine pro σωζώμ. l. σωζόμ.
129 ʾΑῤῥαβὼν lin. 1. lege עֵרָבוֹן.
132 ʾΑρχὴ lin. 2. a fine l. ראשׁ.
134 ʾΑρχιτρίκλινος lin. 5. dele „*officii*“
153 ʾΑχαΐα lin. 6. et 7. pro: „Graecia ſubacta, eam“ l. Graeciam ſubactam et dele „*eam.*“
161 lin. 4. lege מַהְפֵּכָה.
167 βελίαλ pro בְּלִיַּעַל l. בְּלִיַּעַל.
— βελόνη lin. 2. pro quivis l. quaevis.
170 lin. 1. a fine pro contin*en*tur l. contin*e*tur.
174 Βοηθέω l. 3. pro ſucurro l. ſuccurro.
185 Γε lin. 4. comma poſt „ratione“ delendum eſt.
190 Γεώργιον lin. 2. pro שׂרה l. שָׂדֶה.
195 Γλεῦκος lin. 3. pro יין l. יַיִן.
199 lin. 3. a fine pro a que l. aeque.
204 lin. 3. pro dicitur l. dicit.
228 Διαλείπω lin. 2. pro „inde. Spatim“ l. inde: ſpatium.
231 lin. 5. pro κἀκεῖνα l. κἀκεῖναι — et lin. 6. διvοίᾳ l. διανοίᾳ.
235 Διάταγμα lin. 2. pro madatum l. mandatum.
240 lin. 13. pro Sir. 30, 7. l. Sir. 30, 27.
270 ʾΕγκομβόομαι, lin. 4. lege קְשָׁרִים.

— 283 lin. 17. pro *Εἰρήνηκὸς* l. *Εἰρηνικὸς*
— 289 lin. 7. l. וְאַחַר אַחֵר
— — — 14. l. אַחֵר et dele „Levit. 13, 2."
— 304 *Ἐκκλησία* lin. 7. l. קָהָל.
— 328 *Ἐμπλοκή* lin. 4. l. מִקְשָׁה
— 339 *Ἔνδοξος* lin. 2. a fine l. עֲלִילָה
— 350 *Ἐνυβρίζω* lin. 3. pro *ὥπος* l. *ὅπως*
— 351 lin. 17. a fine pro *ἐνώπαιν* l. *ἐνώπιον*
— 356 lin. 6. pro ilico l. illico. — Item p. 429. *Εὐθέως* lin. 1. et p. 430. lin. 8.
— — *ἐξεγείρω* lin. 2. a fine l. יָקִיצוּ.
— 359 *Ἐξίστημι* lin. 1. pro *ἐξιστάω* l. *ἐξιστάω*.
— 373 *Ἐπέρχομαι* lin. 7. l. הָלַךְ.
— 391 lin. 7. a fine pro fact*o* l. fact*a*
— 406 lin. 1. a fine l. בִּלְבּוֹ.
— 407 lin. 14. a fine pro *εἶπαν* l. *εἶπεν*.
— 408 *Ἐργάζομαι* lin. 3. pro Matth. 2, 28. l. Matth. 21, 28.
— 409 lin. 6. l. מַעֲשֵׂה.
— 411 lin. 7. pro Act. l. Apoc.
— 430 *Εὐθύτης* lin. 5. pro rectrum l. rectum.
— 436 lin. 2. a fine pro *Εἰ*— l. *Εὐ*—
— 447 lin. 17. a fine pro 12, 59. l. 12, 50. 59.
— 448 lin. 7. lege בְּאֵבָה.
— 449 lin. 18. pro commiſis ſe l. commiſiſſe
— 455 lin. 13. pro „catenis" l. „funibus."
— — *ζυγὸς* lin. 2. a fine lege מֹאזְנַיִם.
— 458 *Ἤ*— lin. 19. pro *τέλον* l. *τέλη*.
— 467 *Ἡρωδίων* lin. 2. pro *σοῦ* l. *μοῦ*.
— 472 lin. 1. pro חָרָךְ l. חָרַח.
— 473 *Θέλημα* lin. 6. a fine l. patefact*am*.
— 476 lin. 19. pro חָפֵץ l. חֵפֶץ.
— 485 lin. 6. pro *pro*fuiſſe l. *po*ſuiſſe.
— 492 *Θύρα* lin. 4. pro Luc. l. Marc.
— 498 lin. 2. a fine poſt „Act." dele numeros 13, 1. et ante „*τὸ ἴδιον*" pone Jo. 15, 19.
— 499 lin. 8. a fine l. הִגְבִּי.
— 500 *Ἱδρώς* lin. 1. l. זֵעָה.
— 501 *Ἱερεύς* lin. 8. l. ſingul*arum*
— 511 lin. 3. l. *ἡτοίμασαν*.
— 516 *Ἰσραήλ* lin. 1. l. יִשְׂרָאֵל.
— 517 *Ἵστημι* lin. 5. l. נִצַּב.
— — — lin. 6. lege הַצִּיב — הֶעֱמִיד.
— 520 lin. 1. a fine lege יֻחְכָּן.
— 524 *Καθαρίζω* lin. 12. pro כִּפֵּר l. כִּפֶּר.
— 543 pro *Καλλλιων* l. *Καλλίων*.
— 555 *Καταβαίνω* lin. 12. pro דֶּרֶךְ l. הַדֶּרֶךְ.
— 559 lin. 3. a fine l. הוֹרִישׁ.
— 560 *Κατάκριμα* lin. 3. pro Rom. 6, 16. l. Rom. 5, 16.

p. 569 lin. 3. pro 11, 13. l. 11. 13.
— 570 *Κατασκήνωσις* lin. 3. l. מִשְׁכָּן.
— 582 *Κέδρος* lin. 1. et 5. pro אֹרֶן l. אֶרֶז.
— 593 *Κλείω* lin. 3. pro *πυλῶνες* l. *πυλῶνας*.
— 595 *Κληρονομία* lin. 1. lege מוֹרָשָׁה.

CORRIGENDA
IN VOLUMINE SECUNDO.

pag. 5 lin. 11. pro צַוָּה l. צִוָּה.
— 6 *Λαμβάνω* lin. 3. pro נָשָׁא l. נָשָׂא.
— 7 lin. 17. a fine pro מַשָּׂא l. מַשָּׁא.
— 9 *Λανθάνω* lin. 2. pro נֶעְלַם l. נֶעֱלָם.
— 11 lin. 3. pro חָצַב l. חֹצֵב.
— 17 *Λευΐ* lin. 6. pro „auctor" l. auctoris.
— 31 lin. 6. a fine pro כפר l. כֹּפֶר.
— 32 *Λυτρωτής* lin. 3. l. *λυτρωτής*.
— 33 lin. 15. a fine pro הֵשִׁיב l. הֵשִׁיב.
— 34 lin. 5. pro „filii" l. viri, qui fuit filius.
— 52 lin. 4. a fine pro דְּבַרְנִין l. נִבְרְבָן.
— 55 *Μέλι* lin. 1. pro ἔτος, l. ἔτος,
— 56 lin. 2. a fine pro *συμψορᾶς* l. *συμφορᾶς*.
— 57 lin. 1. a fine pro *qua* l. *quo*.
— 58 lin. 11. pro *ἕκαστον* l. *ἑκατὸν*.
— 64 *Μεσόω* lin. 3. pro *τῇ* l. *τῆς*.
— 65 lin. 3. pro מִקֵּץ l. מִקֵּץ.
— — lin. 11. a fine pro ib. l. Actor.
— 67 lin. 6. pro *γογγίζειν* l. *γογγύζειν*.
— 70 pro *πρωσωπ.* l. *πρόσωπ.*
— 86 lin. 1. a fine pro , 20. l. 3, 20.
— 89 *Μνημεῖον* lin. in fine pro „ad ſepulturam" l. ut ſepultura; et ibid. pro ad refugium l. ut refugio.
— 98 *Μώλωψ* lin. 2. pro חַבּוּרָה l. חַבּוּרָה.
— 103 lin. 2. pro אֲנִי l. אֲנִי.
— 105 *Νεφέλη* lin. 11. pro עַב l. עָב.
— 107 *Νὴ* lin. 2. pro *ἡμετέραν* l. *ὑμετέραν*.
— 111 lin. 3. pro Jeſ. lege Sir.
— 113 lin. 9. pro הוּרה l. אוֹרָה.
— — lin. 6. a fine poſt *πνεύματος*: adde: Ita etiam.
— 118 lin. 10. pro : hebr. עַד הֵנָּה l. LXX. pro hebr. עָרְנָה quod legerunt עַד הֵנָּה.
— 122 lin. 9. pro Joſ. 3, 11. l. Joſ. 3, 17.
— — *ξύλον* lin. 6. pro quo l. qua.
— 136 *Οἰκοδόμος* lin. 3. pro חַרַשׁ l. חָרָשׁ.
— 139 *Οἰκτείρω* lin. 3. et 5. pro רִחֵם l. רִחַם.
— 145 *ὁμιλέω* lin. 7. pro דָּבַר l. דִּבֵּר.
— 146 *Ὁμοθυμαδὸν* lin. 3. a fine l. כְּאִישׁ אֶחָד.
— 149 lin. 7. l. נֶדֶר.

— 283 lin. 17. pro Εἰῤῥηγικὸς l. Εἰρηνικὸς
— 289 lin. 7. l. וְאָחַר אַחַר
— — — 14. l. אַחַר et dele „Levit. 13, 2."
— 304 Ἐκκλησία lin. 7. l. קָהָל.
— 328 Ἐμπλοκὴ lin. 4. l. מִקְשֶׁה
— 339 Ἔνδοξος lin. 2. a fine l. עֲלִילָה
— 350 Ἐνυβρίζω lin. 3. pro ὅπος l. ὅπως
— 351 lin. 17. a fine pro ἐνώπειν l. ἐνώπιον
— 356 lin. 6. pro ilico l. illico. — Item p. 429. Εὐθέως lin. 1. et p. 430. lin. 8.
— — ἐξεγείρω lin. 2. a fine l. יָקִיצוּ.
— 359 Ἐξίστημι lin. 1. pro ἐξιστάω l. ἐξιστάω.
— 373 Ἐπέρχομαι lin. 7. l. הָלַךְ.
— 391 lin. 7. a fine pro facto l. facta
— 406 lin. 1. a fine l. בְּלִבּוֹ.
— 407 lin. 14. a fine pro εἶπαν l. εἶπεν.
— 408 Ἐργάζομαι lin. 3. pro Matth. 2, 28. l. Matth. 21, 28.
— 409 lin. 6. l. מַעֲשֶׂה.
— 411 lin. 7. pro Act. l. Apoc.
— 430 Εὐθύτης lin. 5. pro rectrum l. rectum.
— 436 lin. 2. a fine pro Εἰ— l. Εὐ—
— 447 lin. 17. a fine pro 12, 59. l. 12, 50. 59.
— 448 lin. 7. lege בְּאַמָּה.
— 449 lin. 18. pro commiſis ſe l. commiſiſſe
— 455 lin. 13. pro „catenis" l. „funibus."
— — ζυγὸς lin. 2. a fine lege מֹאזְנַיִם.
— 458 Ἡ— lin. 19. pro τέλον l. τέλη.
— 467 Ἡρωδίων lin. 2. pro σοῦ l. μοῦ.
— 472 lin. 1. pro חָרָה l. חָרָה.
— 475 Θέλημα lin. 6. a fine l. patefactam.
— 476 lin. 19. pro חָפֵץ l. חֵפֶץ.
— 485 lin. 6. pro profuiſſe l. poſuiſſe.
— 492 Θύρα lin. 4. pro Luc. l. Marc.
— 498 lin. 2. a fine poſt „Act." dele numeros 13, 1. et ante „τὸ ἴδιον pone Jo. 15, 19.
— 499 lin. 8. a fine l. הַגְּבִי.
— 500 Ἱδρὼς lin. 1. l. זֵעָה.
— 501 Ἱερεὺς lin. 8. l. ſingularum
— 511 lin. 3. l. ἡτοίμασαν.
— 516 Ἰσραὴλ lin. 1. l. יִשְׂרָאֵל.
— 517 Ἵστημι lin. 5. l. נִצַּב.
— — — lin. 6. lege הַצִּיב — הֶעֱמִיד.
— 520 lin. 1. a fine lege יוֹחָנָן.
— 524 Καθαρίζω lin. 12. pro כִּפֵּר l. כִּפֵּר.
— 543 pro Καλλλιων l. Κάλλιον.
— 555 Καταβαίνω lin. 12. pro דֶּרֶךְ l. הַדֶּרֶךְ.
— 559 lin. 3. a fine l. הוֹרִישׁ.
— 560 Κατάκριμα lin. 3. pro Rom. 6, 16. l. Rom. 5, 16.

69 lin. 3. pro 11, 13. l. 11. 13.
70 *Κατασκήνωσις* lin. 3. l. מִשְׁכָּן.
82 *Κέδρος* lin. 1. et 5. pro אֶרֶז l. אֶרֶז.
93 *Κλεῖσι* lin. 3. pro *πυλῶνες* l. *πυλῶνας*.
95 *Κληρονομία* lin. 1. lege מוֹרָשָׁה.

CORRIGENDA
IN VOLUMINE SECUNDO.

p. 5 lin. 11. pro צִוָּה l. צִוָּה.
— 6 *Λαμβάνω* lin. 3. pro נָשָׂא l. נָשָׂא.
— 7 lin. 17. a fine pro מַשָּׂא l. מַשָּׂא.
— 9 *Λανθάνω* lin. 2. pro נֶעְלָם l. נֶעֱלָם.
— 11 lin. 3. pro חֵצֶב l. חָצַב.
— 17 *Λευΐ* lin. 6. pro „auctor“ l. auctoris.
— 31 lin. 6. a fine pro כֹּפֶר l. כֹּפֶר.
— 32 *Λυτρωτής* lin. 3. l. *λυτρωτής*.
— 33 lin. 15. a fine pro הֵשִׁיב l. הֵשִׁיב.
— 34 lin. 5. pro „filii“ l. viri, qui fuit filius.
— 52 lin. 4. a fine pro רִבְרְבִין l. רַבְרְבָן.
— 55 *Μέλι* lin. 1. pro *ετος*, l. *ἔτος*,
— 56 lin. 2. a fine pro *συμφορᾶς* l. *συμφορᾶς*.
— 57 lin. 1. a fine pro *qua* l. *quo*.
— 58 lin. 11. pro *ἕκαστον* l. *ἑκατόν*.
— 64 *Μεσόω* lin. 3. pro *τῇ* l. *τῆς*.
— 65 lin. 3. pro מִקֵּץ l. מִקֵּץ.
— — lin. 11. a fine pro ib. l. Actor.
— 67 lin. 6. pro *γογγίζειν* l. *γογγύζειν*.
— 70 pro *προσωπ.* l. *πρόσωπ.*
— 86 lin. 1. a fine pro , 20. l. 3, 20.
— 89 *Μνημεῖον* lin. in fine pro „ad sepulturam“ l. ut sepultura; et ibid. pro ad refugiam l. ut refugio.
— 98 *Μώλωψ* lin. 2. pro חַבּוּרָה l. חַבּוּרָה.
— 103 lin. 2. pro אֲנִי l. אֲנִי.
— 105 *Νεφέλη* lin. 11. pro עָב l. עָב.
— 107 *Νῆ* lin. 2. pro *ἡμετέραν* l. *ὑμετέραν*.
— 111 lin. 3. pro Jes. lege Sir.
— 113 lin. 9. pro הוֹרוּ l. הוֹרָה.
— — lin. 6. a fine post *πνεύματος*. adde: Ita etiam.
— 118 lin. 10. pro : hebr. עַד הֵנָּה l. LXX. pro hebr. עֶרְנָה quod legerant עַד הֵנָּה.
— 122 lin. 9. pro Jos. 3, 11. l. Jos. 3, 17.
— — *ξύλον* lin. 6. pro quo l. *qua*.
— 136 *Οἰκοδόμος* lin. 3. pro חֹרֵשׁ l. חָרָשׁ.
— 139 *Οἰκτείρω* lin. 3. et 5. pro רִחֵם l. רִחֵם.
— 145 *ὁμιλέω* lin. 7. pro דָּבָר l. דִּבֵּר.
— 146 *Ὁμοθυμαδὸν* lin. 3. a fine l. כְּאִישׁ אֶחָד.
— 149 lin. 7. l. נֶדֶר.

p. 149 Ὁμοῦ lin. 2. l. בָּאֱמֶת et lin. 3. pro 2, 6. l. 2, 64.
— 154 lin. 4. pro קרא l. קָרָא.
— — ὄντως lin. 9. pro אָמְנָה l. אָמְנָם.
— 156 lin. 9. pro ἀπελϑοῦσα l. ἀπελθοῦσαι.
— 160 Ὅραμα lin. 6. pro obſervatur l. obverſatur.
— 165 lin. 1. pro ὤθριζον l. ὤρθριζον.
— 167 lin. 2. pro בְּרִית l. בְּרִית.
— 169 lin. 17. lege ἀπεδοκίμασαν.
— 184 lin. 10. a fine pro quem l. quam.
— 197 lin. 5. l. מוֹקֵשׁ.
— 209 lin. 9. pro מ l. מִן.
— — παραβάλλω lin. 3. pro σεαυτὸν l. ἑαυτὸν.
— 216 lin. 9. pro 1 Tim. l. 2 Tim.
— 217 lin. 24. pro Gen. 4, 67. l. Gen. 24, 67.
— — lin. 25. pro רחם l. רָחַם.
— 222 Παραπικραίνω lin. 4. pro מרר l. מָרַר.
— 223 Παράπτωμα lin. 8. pro *eſſet* l. *erat.*
— 226 Παραχειμάζω lin. 2. pro traſigo l. transigo.
— 227 Πάρειμι lin. 18. pro „eſtis." l. eſtis, 2 Petr. 1, 12.
— 230 lin. 9. pro בעלם l. בְּעָלַם.
— 236 lin. 4. a fine pro qu*a* l. quo.
— 244 Πατριάρχης lin. 3. l. רֹאשׁ אָבוֹת.
— 247 lin. 5. l. מֵישָׁר.
— 250 Πειράω lin. 3. pro 76 l. 26 — et pro δαχειρ l. διαχειρ.
— 253 lin. 4. primiti*is.* — Ibid. Πέρ lin. 2. l. addit*a.*
— 266 lin. 9. a fine pro ἠγάπησεν l. ἠγάπησα.
— 280 lin. 12. a fine pro δαυὶδ l. δαβὶδ.
— 283 Πλέγμα lin. 3. pro *eſt* Moſ*is*" l. fuer*at* Moſ*es.*
— 285 lin. 10. pro *is* l. *ille.*
— 286 Πληθύνω l. הִרְבָּה.
— 289 lin. 6. l. מָלֵא.
— 290 lin. 8. pro ῥώσει l. ῥώσῃ — et lin. 9. pro καὶ ὁ l. καὶ τὸ.
— 297 lin. 17. pro ἅγιος l. τὸ ἅγιον.
— 298 lin. 15. poſt „uſus eſt" adde *eo.*
— 299 Πνέω lin. 3. et 4. pro נָשַׁב, Pſ. 148, 7. l. הֵשִׁיב, Pſ. 147, 18.
— 306 lin. 2. pro מִלְחָמָה l. לָחַם.
— 310 Πολυτελής lin. penult. pro 1 Petr. 3, 1. l. 1 Petr. 3, 4.
— 312 lin. 2. l. עָמָל, יְגִיעַ, אָוֶן — et lin. 8. pro Jer. 20, 8. l. Jer. 20, 18.
— 315 lin. 5. l. מֶרְחָק, מֶרְחוֹק.
— 318 pro אֵיה l. אַיֵּה.
— 320 Πυασιά lin. 5. pro 1 Reg. l. 2 Reg.
— 326 Προβατικὸς lin. 3. pro Neh. 1, 32. l. Neh. 3, 1.
— 341 Προσεάω lin. 3. pro ἡμῖν l. ἡμᾶς.
— 343 lin. 5. a fine pro 23. 35. l. 23. 25.
— 345 lin. 3. et 4. pro proſelyt*ae* l. proſelyt*i.*
— 346 lin. 8. a fine pro ſequar l. ſequor.

50 lin. 4. pro שֶׁקֶץ l. שֶׁקֶץ.
— *Προσπίπτω* lin. 5. pro Pf. 22, 32. l. Pf. 22, 29. (ubi text. vatic. προπεσοῦνται.)
55 lin. 5. poft Dan. 6, 26. adde: pro מִן־קֳדָם.
60 *Προχειρίζομαι* lin. 5. pro Act. 22, 1. Act. 26,
61 *Πρῶτος* lin. 2. l. רִאשׁוֹן — et lin. 3. אֶחָד.
63 *Πταίω* lin. 1. pro impingno l. impingo. et lin. 3. pro נָגַף l. נָגַף.
367 *Πύθων* lin. 4. pro interfecto l. interfectus.
369 lin. 14. pro שָׁאַל l. שָׁאַל. — lin. 12. a fine l. βαπτίσαι.
370 lin. 13. pro Rom. 12, 10. l. Rom. 12, 20. — ib. lin. ult. lege πυρόομαι.
372 lin. 9. a fine pro ἡμῖν l. ἡμεῖς.
374 *Ῥαββουνὶ* lin. 4. l. ufurpabatur.
— *ῥάβδος* lin. 1. pro שֵׁבֶט l. שֵׁבֶט.
375 *Ῥαντίζω* lin. 13. pro purique l. puraque.
378 lin. 12. a fine pro γεσάμενου l. γευσάμενοι.
383 lin. 2. l. צָבָא. — lin. 6. צְבָאוֹת. — et ibid. אֱלֹהֵי.
386 *Σαλὰ* — pro שֶׁלַח l. שֶׁלַח.
397 lin. 5. poft 22, 17. adde: Jef. 42, 3.
— lin. 6. pro 20, 10. l. 20, 20. et dele Jef. 42, 3.
401 lin. 4. a fine pro Job. 40, 7. l. Job. 40, 12.
402 *Σὴς* lin. 4. pro עֵשׁ l. עָשׁ.
405 *Σιτευτὸς* lin. 3. pro אָבוּס l. אֲבוּס. ib. poft 1 Reg. 4, 23. adde: (in textu hebr. c. 5, 3.) — ib. pro Jef. 44, 21. l. Jerem. 46, 21.
— 409 *Σκηνὴ* lin. 1. pro סֻכָּה l. סֻכָּה.
— 410 *Σκῆνος* lin. 6. pro Sap. 9, 5. l. Sap. 9, 15.
— 418 *Σολομὼν* lin. 6. pro 1 Chron. 23, 9. l. 1 Chron. 22, 9.
— 419 *Σοφία* lin. 3. pro ratione, qua ducitur homo l. ratione hominis, quae ducitur.
— 422 lin. 3. pro חָפַל l. הֶחְפַּל.
— 428 lin. 4. pro liquidorum l. liquidis.
— 430 *Στεναγμὸς* lin. 4. poft Job. adde: 3, 24.
— 432 lin. 2. a fine pro Sir. 15, 14. l. Sir. 50, 12.
— 436 lin. 4. a fine lege הַשָּׁמַיִם.
— 441 lin. 10. pro דָּרָה l. אֹרָה.
— 442 *Συγκατατίθημι* lin. 8. pro v. 34. l. v. 32.
— 444 *Συγκύπτω* lin. 2. pro ἑαυτὸν l. ἑαυτήν.
— 446 *Συκομορέα* lin. 1. pro συκομωρ. l. συκομορ.
— 448 *Συλλυπέομαι* lin. 2. pro Pf. 69, 2. l. Pf. 69, 20. et pro נוד l. נוּד.
— 453 lin. 4. pro ἐκκλῖναι l. ἀνακλῖναι.
— 459 *Συναντάω* lin. 7. lege συναντήσοντα.
— 464 *Συνεργὸς* lin. 11. pro ἡμῶν l. ὑμῶν.
— 466 *Συνετὸς* lin. 3. pro נָבוֹן l. מֵבִין.
— 470 *Συντελέω* lin. 5. pro Deut. 32, 47. l. Deut. 32, 45.
— 473 *Συνωμοσία* lin. 3. pro 6, 66. l. 6, 60.

p. 473 pro Συροφοινίκισσα lege Συραφοινίκ.
— 476 Σφαγὴ lege הֲרֵגָה. — ib. lin. 5. pro „i. e.“ l. scilicet.
— 477 Σφόδρα lin. 6. pro Dan. l. Deut.
— 500 lin. 3. pro Matth. 17, 14. l. Matth. 17, 24.
— 503 lin. 5. a fine pro אַרְפַּעָה l. אַרְבָּעָה et pro Jud. 19, 20. l. Jud. 19, 2.
— 504 lin. 6. pro θυρίοις l. θηρίοις.
— 507 Τίθημι lin. 2. pro הַשִּׂים l. הֵשִׂים.
— 521 lin. 12. a fine pro quem l. quam.
— 529 lin. 5. a fine pro 20, 21. l. 20, 25.
— 539 Ὑμέτερος lin. 2. pro *possidemus*, *possident alii*.
— 548 Ὑπερεκχύω lin. 4. pro הַשִּׁיק l. הֵשִׁיק.
— — ὑπερέχω lin. 8. pro Exod. 26, 23. l. Exod. 26, 13.
— 549 Ὑπερήφανος lin. 11. pro Job. 40, 7. l. Job. 14, 12.
— — lin. 6. a fine pro גְּהוֹל l. גָּדוֹל.
— 550 pro Ὑπερῷος l. Ὑπερῷος et lin. 1. pro ὑπερῷος l. ὑπερῷιος.
— 551 lin. 6. pro עֲלִיָּה l. עֲלִיָּה.
— 555 Ὑποζωννύω lin. 4. pro ὑποζωσμ. l. ὑπεζωσμ.
— 558 Ὑπονοέω lin. 2. pro 15, 18. l. 25, 18. et pro ὑπενόουν l. ὑπονόουν.
— — pro Ὑπονοή, ῆς, l. Ὑπόνοια, ας,
— 560 lin. ult. dele τῆς.
— 563 Ὑστέρημα l. 3. pro ἀναπληροῦντο l. ἀναπληρῶσαι.
— 564 pro Ὑψηλοφρονέω l. Ὑψηλοφρονέω.
— 568 lin. 22. pro *fueris* l. *fueritis*.
— — φανερὸς lin. 2. pro *qui* l. *quae*.
— 572 Φέγγος lin. 4. pro נְגֹהַּ l. נֹגַהּ.
— 577 Φιλαδελφία lin. 3. post sese adde: *ita*.
— 578 Φιλήμων lin. 3. pro *ejus* l. *Pauli*.
— 582 lin. 1. pro τὴν l. τόν.
— 586 lin. 1. a fine pro: seperans l. separante.
— 588 lin. 14. pro הַבִּין l. הָבִין.
— 589 lin. 6. pro σεαυτῷ l. ἑαυτῷ.
— 598 lin. 2. a fine lege זֹהַר.
— 601 Χαλκεὸς lin. 3. pro בְּחוּשׁ l. בָּחוּשׁ et adde; et נְחֹשֶׁת, quod deinde lin. seq. delendum est.
— 612 lin. 5. a fine pro Matth. 27, 46. l. Matth. 27, 64.
— 614 Χιτὼν lin. 1. pro כְּחוֹנָה l. כֻּתֹּנֶת.
— 615 Χαλάω lin. 3. l. הֶעֱבַר.
— — χολὴ lin. 5. pro לַעֲבָה l. לַעֲנָה.
— 625 Χρύσιον lin. 2. a fine pro זָהַב l. זָהָב.
— 628 lin. 2. pro 2 Chron. l. 1 Chron.
— 630 Ψεύδω lin. 9. sq. pro ἔψευσω l. ἔψευσαι, et pro ἑαυτοῦ l. σεαυτοῦ.
— 636 Ψύχω lin. 4. pro 17, 9. l. 17, 19.

p. 473 pro Συροφοινίκισσα lege Συραφοινίκη.
— 476 Σφαγή lege הֲרֵגָה. — ib. lin. 5. pro „i. e.“ l. scilicet.
— 477 Σφόδρα lin. 6. pro Dan. l. Deut.
— 500 lin. 3. pro Matth. 17, 14. l. Matth. 17, 24.
— 503 lin. 5. a fine pro אַרְפָּעָה l. אַרְבָּעָה et pro Jud. 19, 20. l. Jud. 19, 2.
— 504 lin. 6. pro θυρίοις l. θηρίοις.
— 507 Τίθημι lin. 2. pro הַשִּׂים l. הֵשִׂים.
— 521 lin. 12. a fine pro quem l. quam.
— 529 lin. 5. a fine pro 20, 21. l. 20, 25.
— 539 Ὑμέτερος lin. 2. pro *possidemus, possident alii.*
— 548 Ὑπερεκχύω lin. 4. pro הֲשִׁיק l. הֵשִׁיק.
— — ὑπερέχω lin. 8. pro Exod. 26, 23. l. Exod. 26, 13.
— 549 Ὑπερήφανος lin. 11. pro Job. 40, 7. l. Job. 14, 12.
— — lin. 6. a fine pro בָּהוֹל l. גָּדוֹל.
— 550 pro Ὑπερῶος l. Ὑπερῷος et lin. 1. pro ὑπερῷος l. ὑπερώϊος.
— 551 lin. 6. pro עֲלִיָּה l. עֲלִיָּה.
— 555 Ὑποζωννύω lin. 4. pro ὑποζωσμ. l. ὑπεζωσμ.
— 558 Ὑπονοέω lin. 2. pro 15, 18. l. 25, 18. et pro ἐπενόουν l. ὑπονόουν.
— — pro Ὑπονοή, ῆς, l. Ὑπόνοια, ας,
— 560 lin. ult. dele τῆς.
— 563 Ὑστέρημα l. 3. pro ἀναπληροῦντο l. ἀναπλήρωσαν.
— 564 pro Ὑψηλοφρανέω l. Ὑψηλοφρονέω.
— 568 lin. 22. pro *fueris* l. *fueritis*.
— — φανερός lin. 2. pro *qui* l. *quae*.
— 572 Φέγγος lin. 4. pro נָגַהּ l. נֹגַהּ.
— 577 Φιλαδελφία lin. 3. post sese adde: *ita*.
— 578 Φιλήμων lin. 3. pro *ejus* l. *Pauli*.
— 582 lin. 1. pro τὴν l. τόν.
— 586 lin. 1. a fine pro: separans l. separante.
— 588 lin. 14. pro הֲבִין l. הֵבִין.
— 589 lin. 6. pro σεαυτῷ l. ἑαυτῷ.
— 598 lin. 2. a fine lege זֹהַר.
— 601 Χαλκεός lin. 3. pro בְּחוּשׁ l. נְחוּשׁ et adde: et נְחֹשֶׁת, quod deinde lin. seq. delendum est.
— 612 lin. 5. a fine pro Matth. 27, 46. l. Matth. 27, 64.
— 614 Χιτών lin. 1. pro כְּתוֹנָה l. כֻּתֹּנֶת.
— 615 Χαλάω lin. 3. l. הֶעֱבַר.
— — χολή lin. 5. pro לַעֲבָה l. לַעֲנָה.
— 625 Χρύσιον lin. 2. a fine pro זָהָב l. זָהָב.
— 628 lin. 2. pro 2 Chron. l. 1 Chron.
— 630 Ψεύδω lin. 9. sq. pro ἔψευσω l. ἔψευσαι, et pro ἑαυτοῦ l. σεαυτοῦ.
— 636 Ψήχω lin. 4. pro 17, 9. l. 17, 19.